LIBRARY
Brigham Young University
RARE BOOK COLLECTION
Vault
093
F853
1487
BRIGHAM YOUNG UNIVERSITY
3 1197 23820 5337

B.M.C. V 335

90

Coll / NB
complete with final blank

BE/-/-

$450^{00}

30 Oct 1487

Goff A715

ESMqx

Sūma angelica

Epistola. F. hieronymi tornieli lectoris. ad R. p. F. Angelū de Clauassio pñtis operis Auctorē: in qua orat eius Reuerentiā: vt ipsum opus imprimi faciat: propter talem ⁊ tantā dicti operis excellentiam ⁊ vtilitatē.

Pluribus retroactis tēporibꝰ. Reuerende ac mi cordialissime pater. Ad lecturā casuū cōscientie ꝓmotꝰ: oī cura ⁊ diligētia operā dedi: vt veritatē confratribꝰ audientibꝰ: miro modo hinc inde dispersā: ⁊ per diuersa librorū volumina: q̄n potiꝰ per varias doctrinarū facultates vagantē: enucleatā traderē. Ad qđ per agendū q̄bꝰ vigilijs: q̄busue oporteat curis insudare: Reuerētia tua pleniꝰ edocta dilucide ꝓspicit. Nō enī talis lectura vnica cōtentat scientia: vnico nec studio: licȝ magnis voluminibꝰ concluso subsistat. Exigit nāq̧ vera iuris ciuilis fūdamēta. In quibꝰ pene cōtractuū tota decisio determinat: qđ quidē ius: q̄ñ per sūmorū iura pontificū in multis rectificat: perficit: ac supplet: precipue in censuris: ꝓhendis: ⁊ alijs ecclesiasticis. Eiusdē sacri pontificij iuris ignorantiā talis casuū penitus abhorret doctrina. Uerum cū in predictis: q̄nq̧ ꝓpter cōmunē pacē oculus diuinā intuēs maiestatē aliqualiter obscuret: qui lumine sacre theologie illustrari quā maxime habet necesse: non modicā ipsius casuū studij partem: sibi sacre pagine lucidi doctores: iure merito vendicarunt. Itē si experientia teste philosopho facit artē: in ipsa casuū doctrina: magistrā pene cūcta limitantē fateri nō incassum cōpellimur. Cū igitur vitā breuē: artem ꝟo longā: altus hypocrates affirmet. Et in vnaquaq̧ arte tanta ducamur cecitatis caligine vt teste mercurio trimegisto: maxima pars eorū que scimꝰ sit minima eorū que ignoramus: quis nisi insani penitus capitis dicere audebit: hominē ad talis studij apicē nisi diuina preuētū peculiari virtute posse deuenire. Ut tanq̄ alter Justinianus opus desperatū quasi per mediū trāsiens profundū in vnam reducat consonantiā. Forsitan aliquis dicet: vera fateor: que scribis: nisi talis tantusq̧ labor ac difficultas a sūmistis tractatoribus exilio data fuisset: qui oēs in vnū facultates colligentes fasciculos casuū cōtexuerūt. Ad quē ego: hec admitterē si dictos: vt afferis tractatores: ipsis in facultatibꝰ: pene noscerē explētos: nō dicam balbutiētes: neq̧ perfectos. Ex his nāq̧ alij pictores: de alienis codicibꝰ: nō libros: sed quedā potiꝰ exēplaria cōponētes: alij more balbutientiū que audierint ⁊ viderint fari gestiūt. Quos tū pia excusat intētio: ne tanq̄ serui inutiles: ex talētis quicq̧ in principis erariū nō inferētes: repulsam patiāt pariter ⁊ penā. Uerū si eos intentio reddit innoxios: mihi tū alijsq̧ in huiuscemodi palestra militantibꝰ labores nō auferūt: sed incertiores sumꝰ: atq̧ dudū eramus. Tenuit ergo me cōtinuū desideriū: sedulaq̧ anxietas: vt sator ille rerū eternꝰ increataq̧ veritas: ac lucis eterne candor irradiās: qui solus res penitꝰ desperatas adoptatū finē deducit: iuxta. l. i. ad fi. ꝓme colūne. C. de ve. iur. enu. Qui omniū auctor est scientiarū. §. deniq̧. 37. di. Qui omniū est gratiarū elargitor. c. reuertimini. 16. q. i. A quo insuper est omne datū optimū. Jaco. i. c. in scripturis. 8. q. i. Qui totius insup est boni operis fūdamētū. c. cū paulus. i. q. i. hominē ꝓduceret in lucē: talibꝰ insignitū gratijs: ac virtutibꝰ: Cuiꝰ medio ⁊ salubri doctrina: lectoribus ipsis tantus queritandi labor: uariosq̧ volutandi codices adimeret. Et discipulis confessoribꝰ quoq̧ pñtim fratribꝰ nostris: quibꝰ in diuinis: ⁊ alijs nostri ordinis laboribꝰ occupatis: paulisper otij suppeditare nosciť: clara innotesceret veritas. Dū igiť pluribꝰ iam ānis elapsis talibꝰ estuarē desiderijs: cōmuneq̧ omniū vtilitatē flagitans: ⁊ ex hanelanti corde gemebunda pene suspiria ad indeficientē diuine largitatis dulcedinē emitterem. Apparuit oculis meis quasi caligantibꝰ. Liber sūmule a Reuerētia tua cōpositus: quē clara luce cōspiciens: ⁊ diligentius peruoluens: dū placere cepit vltra progrediens: nec iota quidē nō visū preterij. Et sepius admirans: in tractatibus singulis: plenitudinē perstrictam. In decisionibus vtriusq̧ iuris vera fundamenta. In fundamētis allegationes fidas pariter ⁊ abundantes. Theologorūq̧ veritates lucide enucleatas: auctoris quoq̧ qđ paternitas tua a iactantia aliena me pro veritate dicere patiať ingeniū pene diuinū: vt merito re ⁊ nomine Angelus dicaris. Experientiā quoq̧ tanto tēpore ꝓbatissimā: vtpote: qui tali: ac tanto tempore. Annis fere vicenis: digne: ac laudabiliter: talem ac tantā fratrū omniū cismontanorū fami

UPB

liam direxeris verbo pariter ⁊ exemplo: necnõ in pluribus sedis apostolice arduis periclitãtibusqꝫ causis: sollicitudine: ac ingenij tui sublimissimo apice ad optatũ finem deductis. Ista inquã omnia cõspiciẽs: ⁊ letus mente peruoluens pre gaudio exiliens clamaui. Ecce qđ concupiui iam video: quod quesiui iam teneo. Margaritã diuturnis flagitatã suspirijs possideo. Conuocaui amicos pariter: ⁊ familiares: ad tam pingues nuptias: salubreqꝫ doctrinã dicens: Venite o patres lectores possidete sũmulam Angelicis manibus vobis preparatã ꝑ quã onus ꝙ maximũ ab imbecillis extat scapulis vestris ablatũ: Non ampliꝰ per varios vobis codices vagari libeat: quicquid alibi difficulter queriť ⁊ inuolutũ: hic faciliter ⁊ enucleatum inueniť. Venite omnes vtriusqꝫ iuris veri professores ⁊ docti. Vobis enim liber iste fidissima est clauis: qua veri aperiũť intellectus: lataqꝫ datur plura inueniendi copia: vt quasi repertoriũ decisiuum videať. Venite ⁊ vos pariter cõfessores: atqꝫ discipuli: qui iam diu sarcina librorũ pregrauati. Insuper ⁊ glosis varijs defessi pondus eijcite: hoc solo libro depascamini. Hic totũ verseť ingeniũ: omnisqꝫ sollicitudo atqꝫ doctrina. Si boni eritis angelici: pariter ⁊ optimi cõfessores. Hic enim cõtractus plenissime habenť vsure lucidissime. Interrogorium enucleatũ: Matrimonia predita honestate simul ac veritate. Restitutiões amplissime. Censure quoqꝫ perfectissime. Quid plura? Quid desit nõ video: nisi forsitan ex transcriptorꝫ tarditate paucis innotescat. Sed ⁊ hec diuina abstulit bonitas: dũ nobis artem miro inuentam studio impressorũ in lucem produxit. Reliquũ igitur est Reuerẽde Pater: ne Reuerẽtia tua existimet hoc sibi dũtaxat condonatũ: quin potius cũ superne bonitati cõnaturalis sit cõmunicatio id ipsum tanꝗ celeste munus largiflue cõmunicãdũ sibi persuadeat volo. Supplices igitur nos omnes. Et ego vice omniũ pedibus Reuerentie tue humiliter prostrati deprecamur vt tale: ⁊ tantũ per incuriã nõ depereat opus: verum citissime supradicte artis impressoribus peritis tradatur: quo sitis ꝙ maxima: esuriesqꝫ ꝙ pluriũ precipue nostra refocilletur Hoc enim deo ad honorẽ magnũ: proximis ad salutem Paternitatiqꝫ tue ad maximuꝫ cedit meritum: ⁊ si quod absit prefata reuerẽtia tua his agitata stimulis vel recalcitraret aut saltem tardior incederet: nõ dubito magnũ eiꝰ capiti iudiciũ imminere. Noli igitur qui fuisti semper pius ac dulcis: nobis ⁊ Reuerentie tue hac in re esse crudelis. Quod ne fiat etiã atqꝫ etiaꝫ supplices deprecamur. Valeat in domino prefata tua paternitas quã dominꝰ pro omniũ salute conseruare dignetur. Amen.

¶ Responsio Venerandi patris fratris Angeli ad fratrem Hieronymũ suprascriptũ.

Angelicam summam pro vtilitate confessorũ ⁊ eorũ qui cupiunt laudabiliter viuere: nuper a me diuina opitulante gratia cõpilataꝫ: mi Hieronyme frater suades vt arti imprimentiũ tribuã. Tardiusculo quoqꝫ ⁊ pigritãti animo minarũ dulcia figis calcaria. Quam ex quo vltra meã opinionẽ tot laudibꝰ extollis: vt tuis votis morẽ gerã correctã: emẽdatãqꝫ imprimẽdã transmitto. Vale in domino ⁊ ora pro me.

Monasterij B. M. V. [illegible]

In noie domini nostri iesu christi. Amen.

Incipit prologus in sũmã angelicã de casibus ꝯscientie per fratrẽ Angelũ de Clauassio ordinis minorũ vicariũ generalẽ cismontanorũ fratrũ obseruantie cõpilata cui premittit̃ primo prologus deinde subnectitur tabula contentorũ in ipsa declaratiua. Incipit prologus.

Angelici spiritus ꝙ̃ si diuine cõtemplationi semꝑ intendant. Ex charitate tñ qua oẽs hoies cõplectũt̃ dĩna pietate sic disponente salutẽ nostrã procurare sollicite nõ desistũt. Nos defensando ab inimicis: sollicitãdo ad bonũ ⁊ dirigendo in viã salutis. Hoc quippe ipsa dei bonitas nobis insinuare voluit in scala: Jacob ostẽsa. Geñ. 28. c. in qua. Angelos descendẽtes ⁊ ascendẽtes vidit: vt sic intelligeremus quãto feruore deuotiõis teneamur btõs angelos ꝓsequi. Nõ ego frater Angelꝰ de clauassio ordinis minoꝝ minimꝰ attendẽs vt nomẽ meũ sit cõsequẽs rei sicut debet: vt insti. de dona. §. ẽ ⁊ aliud. ⁊ l. decernimꝰ. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ l. i. C. de offic. p̃fec. vr. Et per scõꝝ angeloꝝ imitationẽ peruenire merear ad eoꝝ cõtẽplationẽ animarũ salutẽ ꝓcurando: quo nihil deo ẽ charius. 8. q. i. sciẽdũ. Cõspiciens etiã multitudinẽ sũmularũ de casibꝰ cõsciẽtialibꝰ non bene satisfacere pauperibꝰ cõfessoribꝰ ⁊ simplicibꝰ ꝓpter prolixitatẽ aliquarũ: ⁊ aliaꝝ nimiã breuitatẽ: mltoꝝ cõfratrũ meorũ charitatiua requisitione cõpulsus: attẽdẽs etiã ꝙ diuisiones gratiarũ sũt ⁊ donoꝝ: ⁊ vnicuiqꝫ dat̃ manifestatio spiritꝰ ad vtilitatẽ. j. ad Choꝛ. iz. c. decreui hanc sũmã cõpendiosam ordinare dei adiutorio inuocato scdm illud. l. i. in p̃n. C. de ve. iur. enu. Quam ⁊ angelicã noiaboꝛ in qua mediocritate seruata: iuxta illud. insti. de re. diui. §. cũ q̃s. ⁊ in auct. de cõsuli. §. igit̃ ⁊ post. quicũqꝫ eã perlegerit inueniet quicq̃d in alijs sũmulis cõtinet̃: qd̃ pertineat ad cõfessores: p̃sertim in sũma dicta pisanella ac eiꝰ supplemẽto cuiꝰ casus cõsciẽtiales hic oẽs inserui: licꝫ aliqñ per alia v̈ba aut alio ordine. Et vltra p̃dicta reperiet in. c. qd̃ incipit. Interrogatiões. q̃cũqꝫ ꝑtinẽt ad cõfessorẽ vel cõfiteri volentẽ circa q̃cũqꝫ pctã mortalia cognoscẽda: diriget̃ etiã ad multa cõsilia dãda ac ad inueniẽdũ doctores ⁊ iura vbi de talibꝰ diffuse tractat̃. Ita ꝙ hec Angelica sũma erit vtilis nõ solũ cõfessoribꝰ verũ etiã scholaribꝰ vtriusqꝫ iuris: ⁊ alijs q̃buscũqꝫ s̃m deũ ⁊ rectã ciuilitatẽ viuere cupiẽtibꝰ. Cuiꝰ ordinẽ infra scripta tabula demõstrabit. Rogo ergo vos lectores vt hãc vtilimã ⁊ Angelicã sũmã ea charitate suscipiatis qua vobis offert̃. Nec faciliter ad hꝰmodi operis iudicia procedatis qñ q̃dẽ qd̃ diutine sũmisqꝫ vigilijs ac sudoribꝰ digestũ ẽ nõ leuiter vnico perscrutat̃ intuitu. Et q̃uis in ea nihil sit dictũ qd̃ nõ arbitratꝰ fuerim cõuenire iusticie ⁊ veritati p̃sertim in foro ꝯsciẽtie cui satisfaciẽdũ magis cẽsui ꝙ̃ ad forũ cõtentiosũ: ꝓpterea nõ sũ secutꝰ aliqñ cõmunẽ opinionẽ doctorũ p̃sertim canonistarũ ⁊ legistarũ q̃ cõscientiali ⁊ theologice veritati nõ mihi visa fuit cõuenire. Tamẽ iudicio sancte Matris ecclesie ⁊ cuiuslibet meliꝰ sapientis corrigendam submitto vt sit ad laudem dñi nostri iesu christi: ⁊ eius gloriosissime matris Marie: ac seraphici patris mei Francisci in secula seculorũ. Amen.

Explicit prologus incipit tabula declaratoria ordinis. ⁊ contentorũ in predicta sũma.

Et q̃r hec Angelica sũma p̃ncipaliter edita ẽ pro simplicibꝰ ꝯfessoribꝰ nõ habẽtibꝰ peritiã vniuersalẽ iuris: ideo hãc tabulã ei ppono q̃ tria demonstrabit. Primo ordinẽ libri qui sic distinguit̃ videlicet ꝑ lr̃as alphabeti: ⁊ q̃libet littera per capitula diuersa: qd̃libet v̈o capitulũ suos habet paragraphos: exceptis q̃tuor caplis q̃ statim nõ subdiuidũt̃ p. §. ſ; aliter. Nã capitulũ excoicatio. 5. ⁊ 7. subdiuidit̃ ꝑ casus ⁊ casus in. §. subsistũt. Itẽ caplm m̃rimoniũ. 3. distinguitur ꝑ impedimẽta: ⁊ qd̃libet impedimẽtũ cõgruos hꝫ. §. Itẽ capitulũ restitutio. 1. vbi ponũtur q̃ sũt ad restitutionẽ obnoxij: quiqꝫ cũ sint varij ⁊ quãplures vt otiꝰ pateãt oculis per alphabeti litteras describunt̃. Et iuxta subsistentẽ materiã littere. §. cõtinẽt. Quoꝝ capituloꝝ principia sũt que subsequunt̃.

Abbas	j
Abbatissa	j
Aborsum	j
Abrogtio	j
Absens	2
Absolutio	2
Acceptio	4
Accidia	5
Actiones	5
Accolliti	5
Actus	5
Accusatio	5
Adiuratio	6
Administratio	7
Admonitio	7
Adoptio	7
Adoratio	7
Adulatio	8
Adulteriũ	8
Aduocatus	9
Affinitas	10
Agnati	10
Alchimia	10
Alea	10
Alienatio	10
Alimenta	12
Altare	12
Alternatiua	13
Ambito	13
Amicicia	13
Amor sui	13
Amor seculi	13
Angaria	13
Appellatio	13
Apostasia	14
Aqua benedicta	15
Arbiter	15
Archidiaconus	16
Archiep̃s	16
Archip̃sbyter	16
Argumentatio	16
Arra	17
Arrogatio	17
Ars	17
Ascisinus	17
Astrologia	17
Astutia	17
Auaricia	17
Audacia	18
Augere	18
Auguriũ	18
Austeritas	18
Balistariorum ars	18
Balneum	18
Bannum	18
Baptismus	18
Bellum	22
Benedictio	24
Benefacere	24
Beneficium	24
Bigamia	27
Bixestus	27
Blasfemia	27
Cabella	28
Calix	28
Calũniator	28
Canonica	28
Canonicatio	30
Cantus	30
Capitulum	30
Character	30
Carcer	30
Charitas	31
Castitas	32
Castratus	32
Casus ep̃i	32
Casus fortuitꝰ	32
Cathecismus	33
Causa	33
Cautio	34
Cecitas	34
Cedere bonis	34
Celare	34
Censure	34
Census	34
Certum	34
Cessatio	34
Cessio	34
Cimiteriũ	35
Circũstantia	35
Citatio	35
Citarista	36
Ciuitas	36
Ciues	36
Clamor	36
Clãdestinũ	36
Claues	37
Clausula	37
Clericus	37
Coactio	43
Coadiutor	44
Cogitatio	44
Cognatio	44
Collegium	44
Collusio	45
Colonus	45
Comenda	45
Cõmissio	45
Comodatũ	45
Cõpaternitas	46
Cõpensatio	46
Compositio	46
Cõpromissum	46
Cõicare	46
Cõmutare	46
Concessum	46
Concilium	46
Concubinatus	46
Concussio	47
Condemnatus	47
Conditio	47
Conductor	47
Confessio delicti	47
Confessio sacr̃alis	48
Cõfirmatio p̃latoꝝ	60
Cõfirmatio sacr̃i	61
Cõfirmatio pape	61
Cõfraternitas	61
Cõiuratio	61
Cõsanguinitas	61
Conscientia	61
Cõsecratio ep̃oꝝ	62
Cõsecratio eccl̃iaꝝ	62
Cõsecratio altaris	63
Cõsecratio cimiterij	63
Cõsecra. pamẽtorũ	63
Cõsecratio ꝟginũ	63
Cõsentire	63
Cõseruator	64
Consiliũ	64
Cõspiratio	65
Constellatio	65
Cõstitutio	65
Consuetudo	65
Cõtemptus	67
Contemptio	67
Continuum	67
Contractus	68
Contritio	68
Contumacia	68
Contumelia	68
Corea	69
Correctio p̃latoꝝ	69
Correctio fr̃na	70
Corporalia	70
Corpora sc̃oꝝ	70
Corpore vitiatꝰ	70
Corpꝰ christi	71
Crapula	71
Credere	71
Credulitas	71
Crescere	71
Crimen	71
Chrisma	71
Culpa	71
Cura aiaꝝ	72
Cupiditas	72
Curialitas	72
Curiositas	72
Custos	72
Dãnatus	72
Dãnificatus	72
Debitũ cõiugale	72
Decanus	74
Decima	74
Defensio	76
Degradatio	76
Delectatio	77
Delegatus	77
Dementia	77
Demoniacus	77
Denũciatio	77
Depositum	79
Derisio	80
Desperatio	80
Detractio	80
Diaconus	81
Dialetica	81
Dies festus	81
Diffamatio	81
Diffidatus	81
Dignitas	81
Dilapidator	82
Diligere	82
Diligentia	82
Diocesis	82

✠

Discere 82
Disciplina 82
Discordia 82
Discretio 83
Dispẽsatio 83
Disputare 84
Diuinatio 85
Diuortium 85
Diuturnitas 85
Doctor 85
Dolus 85
Domesticus 86
Domicilium 86
Dñica dies 86
Dominiũ 86
Dominus 87
Donatio 87
Dos 92
Dubiũ 94
Duellum 94
Ebrietas 94
Ecclesia 95
Electio 95
Elemosyna 98
Emancipatio 99
Emphiteosis 99
Emptio 101
Emunitas 104
Enormis 104
Episcopus 104
Errare 105
Erubescere 105
Etas 105
Euagatio 106
Euangeliũ 106
Eucharistia 106
Eunuchus 112
Exactio 112
Exaltatio 112
Examinatio 112
Excepta 112
Exceptio 112
Excoicatio 112
Excusatio 131
Executor 131
Exemptus 133
Exemplum 134
Exequie 134
Exheredatio 134
Exorbitantia 135
Exorcista 135
Exorcismus 135
Expense 135
Experientia 135
Expositio 135
Expositus 135
Expressio 135
Extimatio 136
Extrema vnctio 136
Fabule 136
Facilitas 136
Facultas 136
Factum 136
Falcidia 136
Falsarius 136
Fama 137
Familia 137
Familiaris 138
Familiaritas 138
Fatum 138
Fauere 138
Fautor 138
Femina 138
Fenus 138
Ferie 139
Feudũ 141
Fictio 143
Fideicõmissũ 143
Fideiussor 143
Fides 145
Filius 146
Finis 148
Fiscus 148
Flagella 148
Fletus 148
Fames 148
Forma 148
Fornicatio 148
Fortitudo 148
Forus 148
Fraus 148
Frigiditas 148
Fructus 148
Fugere 148
Funus 149
Furiosus 149
Furtum 149
Generalis clausula 152
Gladius 152
Gloria 152
Gratia 152
Gradus 152
Guerra 152
Gula 152
Habitus 152
Hebitudo 153
Hedificans 153
Hereditas 153
Heres 154
Heremita 156
Hereticus 156
Hermofroditus 158
Hyronia 159
Histrio 159
Homagium 159
Homicidiũ 159
Homo 163
Honestas 163
Honor 163
Hora canonica 164
Horror future vite 165
Hospitale 165
Hospitalis 166
Hostiarius 166
Hostis 166
Humilitas 166
Iactãtia 166
Iconomus 166
Idulia 166
Ieiuniũ 166
Ignorantia 169
Illegitimus 169
Imagines scõrũ 169
Immisericordia 170
Immũditia 170
Immunitas 170
Impedimentũ 174
Imperiũ merũ 174
Impossibile 174
Impubes 174
Incantatio 174
Incarceratio 174
Incendiarius 174
Incertoꝝ restõ 174
Incestus 175
In cõsideratio 175
In cõstantia 175
Indicium 175
Indignatio 175
Indulgẽtia 175
Inepta leticia 178
Infamia 178
Infidelitas 179
Infirm⁹ famul. 180
Ingratitudo 180
Iniuria 180
Iniusticia 181
Inobedientia 181
Inquietudo 182
Inquisitio 182
Inq̄sitor hẽticoꝝ 183
Insignia 184
Inscriptio 184
Institutio 184
Intentio 184
Interdictũ 185
Interesse 190
Interp̄tatio 191
Interro. in ꝯfes. 191
Intestatus 202
Intimiditas 202
Intrusus 202
Inuenta 202
Inuestitura 202
Inuidia 202
Ipocrisis 203
Ipotheca 203
Ira 203
Irregularitas 203
Irrisio 206
Ironia 206
Istrio 206
Iudeus 207
Iudex 208
Iudicare 210
Iudicium 212
Iuramentũ 213
Iurisditio 220
Ius 220
Iuspatronatus 220
Iusticia 222
Iustificatio ipij 222

Laicus 222
Latria 222
Latro 222
Laudemium 222
Lectoris officiũ 222
Legatum 222
Legatus 229
Legitiatio fili. 229
Legitia portio 230
Legitimus fili⁹ 231
Leno 231
Leprosus 231
Lex 231
Libellari⁹ 3ct⁹ 235
Libell⁹ famosus 235
Liber 235
Libertus 235
Litigiosa res 235
Litigiosus 235
Loca 235
Locatio 236
Lucrum 238
Ludus 238
Luxuria 240
Magister 240
Maioritas 241
Maledictio 241
Maleficiũ 241
Malicia 241
Mandatũ 241
Manifestũ 242
Manumissio 242
Mathematici 243
Matrimoniũ 243
Medicus 258
Membrũ 259
Mendaciũ 259
Mensa 259
Mensuras 259
Mercatio 259
Meretrix 259
Meritum 259
Metus 260
Milites 261
Minor 261
Miserabil' ꝑsona 261
Missa 261
Misericordia 265
Moderamẽ 265
Modestia 265
Mollicies 265
Monach⁹ 265
Monasteriũ 266
Monialis 267
Moneta 267
Mora 267
Mors 267
Mulier 268
Multiloquiũ 268
Munus 268
Murmuratio 268
Mutilatio 268
Mutus 268
Mutuũ 268
Naufragium 268
Nauta 269
Necessitas 269
Negligẽtia 269
Negocium 269
Neophitus 270
Nigromãtia 270
Nominatim 270
Notarius 270
Notorium 270
Nouale 270
Nouicius 270
Nuptie 273
Nũciatõ no. opꝫ. 273
Obedientia 273
Oblatio 274
Obligatio 274
Obses 275
Obstinatio 275
Occasio 275
Occultũ 275
Odium 275
Officium 275
Oleũ sanctũ 275
Opinio 276
Oratio 276
Oratorium 279
Ordo 279
Ornatus 282
Ociositas 283
Pactũ 283
Pala 285
Palium 285
Papa 285
Paraferna 286
Parentis appel. 286
Paricida 286
Parochia 286
Partis appel. 286
Patientia 286
Patria 286
Patriarcha 287
Patronus 287
Peccatum 287
Peculium 287
Pecunia 291
Pedagium 291
Pena 292
Penitentia 295
Percussio 296
Peregrinus 296
Periculum 296
Periurium 296
Permissio 297
Permutatio 297
Perplexitas 298
Pertinax 298
Perseuerantia 298
Persõa mĩabil' 298
Personatus 298
Pietas 298
Pignus 298
Pigritia 299
Pirrata 299
Placere 299
Pollicitatio 299
Pollutio 300
Portio canonica 300
Possessor bo. fi. 300
Postulatio 300
Posthumus 300
Prebenda 300
Precarium 300
Precaria 300
Preceptum 301
Predicare 303
Preces 304
Precedentia 304
Preciosum 304
Precipitatio 304
Predia vrbana 304
Predo 304
Prefatio 304
Prelatus 304
Prescriptio 304
Presumptio 309
Primas 309
Primitia 309
Princeps 309
Priuilegium 309
Probatio 310
Procurator 310
Proditio 310
Prodigalitas 310
Professio 310
Promissio 311
Proprietas 311
Prosoneta 311
Protestatio 311
Prouintia 311
Prudentia 311
Pubes 311
Publicum 311
Pudicus 312
Pudicitia 312
Punitio 312
Purgatio 312
Purgatoriũ 312
Purificatõ p⁹ ptũ 312
Pusillanimitas 312
Quadragesima 312
Quarta trebel. 312
Questuarij 312
Questus 312
Rancor 312
Ratio 312
Ratiocinia 312
Raptor 313
Rapina 313
Ratihabitio 313
Recõciliatio eccl'e 313
Recõpensactio 313
Recusari 313
Regularis 313
Religiosus 313

Religiosus locus 320
Reliquie 320
Remissio 320
Remittere 320
Renunciatio 320
Represalia 321
Residere 321
Rescriptum 321
Res 321
Restitutio 322
Resuscitatus 332
Reuelare 332
Reuerentia 332
Rigor 332
Risus 332
Rixa 332
Rogationum dies 332

Sacerdos

Sacramentum 333
Sacrilegium 333
Sacrista 333
Sagittarius 333
Salarium 333
Sanctus 333
Saracenus 333
Satisfactio 334
Scandalum 334
Scientia 335
Scisma 335
Scriptura 336
Scurilitas 336
Secretum 336
Seditio 336
Sensualitas 336
Sententia 336
Sepultura 337
Seruitus 339
Sigillum 340
Simonia 340
Simplicitas 347
Simulatio 347
Sobrietas 347
Societas 347
Sodomia 350
Sollicitudo 350
Solutio 350
Sors 352
Spectacula 353
Sponsalia 353
Statutum 355
Stipulatio 357
Stola 357
Studium 357
Stultitia 357
Stultus 357
Stuprum 357
Suasio 357
Subarratio 357
Subdelegare 357
Subditus 358
Subdiaconus 358
Subornatio 358
Subsanatio 358
Substitutio 358
Subtilitas 360
Successio 360
Successor 360
Suffragia 360
Superbia 360
Superstitio 361
Suspensio 362
Suspitio 364
Susurratio 364

Tabellio 365

Taciturnitas 365
Talia 365
Tantum 366
Temperantia 366
Temere 366
Temeritas 366
Tempus 366
Tergiuersator 366
Tētare 366
Testamentum 366
Testes 369
Thesaurus 371
Timor 371
Tolerantia 371
Tonsura 371
Torneamentū 371
Torpor 371
Tortura 371
Transactio 372
Transitus 372
Treuga 372
Tributum 372
Tribulatio 372
Tristitia 372
Turpe lucrum 372
Tumor 372
Tutela 372

Vanagloria 373

Vasa sacra 373
Vasallus 373
Vectigal 373
Velatio virginum 373
Venatio 373
Venditio 373
Veneficium 374
Veniale peccatum 374
Verberatio 374
Vestis 374
Vicarius 374
Vidua 374
Villicus 374
Vindicatio 374
Violentia 374
Virginitas 374
Virtus 375
Vis 375
Visitatio 375
Viciatus corpore 375
Vitium 375
Unanimiter 375
Uniuersitas 375
Unctio extrema 375
Voluntas 376
Votum 376
Usucapio 382
Usura 382
Usus clauium 394
Usus 394
Usufructus 394
Uxor 395

Ypocrisis 396

ypotheca 396
yronia 396
ystrio 396

Zelus 396

Secundo presens tabula noīa doctoꝝ sacre theologie ⁊ vtriusqȝ iuris qui sūt ꝯtentoꝝ in p̄fata sūma: auriga et fidelissimi duces indicabit: ⁊ in allegādo eorū abbreuiationes q̄ sunt infra scripta ordīe alphabeti ordinata: nō ſm eoꝝ antiquitatez vel excellentiā annotata videlicet ī sacra scriptura seu theologia.

Albertus magnus ordinis predicatorum
Alexander.s. de ales ordinis minorum.
Alexander lōbardus de alexandria ord. mi.
Ambrosius doctor ecclesie sanctus.
Anselmus cantuariensis archiep̄s sanctus.
Augustinus doctor ecclesie sanctus.
Aureolus.s. Petrus aureolus ordi. mino.

In iure canonico vel ciuili.

Abbas
Alanus
Albricus de rosate
Albertus papiē.
Alexander de imola
Alexander neuo vincentinus
Andreas barbatius siculus
Angelus.s. de perusio
Angelus areatinus seu de aretio
Antonius de butrio
Archidiaconus
Azo

Summiste

Aluarus ordinis minorum
Archiep̄s Florentinus ordinis p̄dicatorū.
Astensis ordinis minorum
Augustinus de anchona

In sacra scriptura seu theologia

Beda
Bernardus sanctus
Bonauentura ordinis minorum sanctus

In iure canonico vel ciuili

Baldus.s. de perusio
Bartolus videlicet de saxo ferrato
Bernardus glosator decretalium
Bartholomeus brixiensis
Bartholomeus cepola veronensis
Bonagratia
Butrigarius.s. Jacobus butrigarij

Summiste

Bernardin⁹ de senis ordinis minoꝝ sanctus
Bertrandus cardinalis ordinis minorum

In sacra scriptura seu theologia

Cassianus
Cyprianus martyr

In iure canonico seu ciuili

Calderinus qui fuit Joānes calderini
Cardinalis.s. Franciscus de ȝabarellis
Cynus
Collectarius
Cōpostellanus cui nomē Bernardus
Clarus ordinis minorū sūmista

In sacra scriptura seu theologia

Damascenus
Dionysius
Dynus vtriusqȝ iuris doctor
Dominicus de sancto georgio canonista

Sūmiste

Directoriū iur[is] qui fuit Petrus casuel ordinis minorum

In sacra scriptura seu theologia

Egidius ordinis heremitarum
Francisc⁹.i. Frācisc⁹ de maironis. or. mi.
Franciscus de ampulis ordinis minoꝝ

In iure canonico vel ciuili

Federicus de senis
Florianus
Franciscus vercellensis
Franciscus de rāponibus
Franciscus de albertarijs
Franciscus tigni de pisis
Franciscus de aretio seu aretinus
Fulgosius.i. Raphael fugosius

In sacra scriptura seu theologia

Gilbertus
Gregori⁹.i. sanct⁹ Gregorius doctor eccl[es]ie
Guilelmus de mara ordinis minoꝝ

In iure canonico vel ciuili

Gabriel de offeletis mutinensis
Garsias
Gaspar de calderinis
Geminianus.i. Dn̄icus de sc̄o Geminiano
Girardus de senis
Gofredus
Gratianus cōpilator decreti
Guido de suȝaria
Guido ep̄s cōcordiensis
Guilelmus de cuneo
Guilelmus naason
Guilelmus de mōte lauduno qui scripsit super clemētinas ⁊ allegat̄ sic laudunus
Guilielmus durandi qui fecit speculum

Sūmiste

Girardus obdonis ordinis minorum
Gregorius de arimino
Gualdensis
Gualterius ep̄s pictauiensis ordinis minoꝝ

In sacra scriptura seu theologia
Henricus de gandauo
Hieronymus doctor ecclesie sanct⁹
Hugo de sancto victore
In iure canonico vel ciuili
Henricus boych
Hermanus magnus legista
Hostiensis lumē iuris canonici
Hugo qui fecit multas glosas sup decretū.
Hugo vercellensis
Hugolin⁹ d la fontana glosator iuris ciuilis
In sacra scriptura seu theologia
Joānes scoti ordinis minorū q̄ allegatur sic scotus
Joānes de noto ordinis minorꝫ siculus
Joānes de neapoli ordinis predicatorū
Joānes de ripolis
In iure canonico vel ciuili
Jacobus butrigari⁹ q̄ allegat butrigarius
Jacobus lothari⁹
Jacobus de beluisio
Jacobus de rauēna
Jacobus de arena
Innocenti⁹ papa splendor canonistarum.
Joānes theutonicus glosator decreti
Joānes fauentinus
Joānes de faucona
Joannes de deo hispanus
Joānes monachus cardinalis
Joānes andree irradiator iuris canonici
Joānes de anania
Joānes plagiarius de senis
Joānes de montemerlo
Joānes de sancto georgio bononiensis
Joānes calderinus qui allegat calderinus
Joānes de lignano
Joānes de imola qui allegat imola
Joānes de platea bononiensis
Joānes antoni⁹ de sancto georgio nūc eps alexādrinus mediolanensis
Sūmiste
Jacobus de laude ordinis minorꝫ
Joānes de saxonia ordinis minorum
Joannes de anchona
Joānes ordinis predicatorꝫ qui fecit sūmā confessorum
In sacra theologia
Landulphus ordinis minorum
In iure canonico vel ciuili
Lappus de castilione abbas
Laurentius de pinu
Laudunus vide.s̄.guielm⁹ de monte ꝛc.
Laurentius de redulphis florentinus
Ludouicus de roma
Lucas de grasijs
Magister sententiarꝫ.s. Petrus lōbard⁹ princeps theologorꝫ
In iure canonico vel ciuili
Martinus silmani
Marsilius
Matheus romanus
Matheus de mathesolijs
Nicholaus de lira ordinis minorum toti⁹ biblie subtilissimus expositor
In iure canonico vel ciuili
Nicholaus de mathbarelis
Nicholaus de neapoli
Odoardus
Odofredus
Oldradus de ponte legista
Oldradus de laude canonista qui fecit multa consilia
In theologia
Petrus.i.de tarantasio ordinis p̄dicatorꝫ
Petrus aureolus ordinis minorum
Petrus de palude ordinis predicatorꝫ
In iure canonico vel ciuili
Panormita.i.nicholaus abbas sicul⁹ episcopus panormitanus
Paulus de castro
Paulus de liaçarijs
Petrus.i.de bella pertica
Petrus belie
Petrus de stagno
Petrus de anchbarano
Pileius
Philippus
Philippus de perusio
Placentinus
Petrus casuel.i.derectoriū: vt.s̄.
In sacra scriptura ꝛ theologia
Rabanus
Ricardus.s.de mediauilla ordinis minorꝫ
Rigardus anglicus ordinis minorꝫ vn⁹ ex q̄tuor expositoribus regule nostre
Ricardus de sancto victore
In iure canonico vel ciuili
Raynerius de forliuio
Raphael fulgosius
Rigardus malūbra

Rofredus beneuētanus
Sūmiste
Raymondus ordinis predicatorꝫ
Rodonensis gulielmus noīe glosator
raymundi ordinis predicatorum
Rogerius
Scotꝰ. i. Joānes scotus ordinis minorū
In iure canonico vel ciuili
Salicetus
Stephanus prouincialis
Signorolus de homodeis
Sūmiste
Speculator. s. gulielmus durandi
Sūma ꝓfessorꝫ ordinis predicatorꝫ
In theologia
Thomas de aq̄no ordinis ꝑdicatorꝫ scūs
Tancredus doctor iuris canonici
In theologia
Ugo de castro nouo ordinis minorum
Ubaldus de perusio
Ubertus de bobio
Uincentius
Uldericus
Ysidorus sanctus
Ymola. i. Joannes de ymola
Zenzelinus doctor iuris canonici

Tertio hec tabula pro simplicibus declarat modū allegandi tā theologos ꝙ̄ iura canonica ⁊ ciuilia ac aliq̄s abbreuiationes: doctores enim theologi allegantur vel in quolibetis: vel supra magistꝝ sententiarū: sic videlicet Bona. in. i. vel. z. vel. 3. aut. 4. subaudi sup̄ magistrū sniaruꝫ postea ponitur di. ⁊ postponitur articulo. i. vel. z. aut. 3. ⁊c̄. deinde subiungitur. q. i. vel z. ⁊c̄. Aliquando addit̄ prime vel secunde partis subintellige eiusdē distinctionis aliquando allegantur sic videlicet Bona. in. i vel. z. ⁊c̄. sup litterā. s. predicti magrī sniaꝝ. Sūt duo luminosi doctores qui alit̄ allegantur: videlicet Alex. ⁊ sanctus Tho. Nam q̄ fecerūt sūmam sup magistrū sententiarum quaꝝ vna hꝫ q̄tuor partes. s. illa Alex. altera tm̄ tres q̄t viderim: ⁊. z. pars amboꝝ diuiditur in duas partes. Ideo allegant̄ sic: si est in prima parte vel. 3. aut. 4. Alex. in prima vel. 3. aut. 4. s. parte sūme predicte tractatu de potentia dei vel de superbia ⁊ huiusmodi. q. i. vel. z. ⁊c̄. Tho. ꝟo allegatur similit̄ in ꝑma vel. 3. s. parte. q. tali. articulo tali. Cū ꝟo id qđ allegat̄ ē in. z. parte sūme ipsoꝝ allegatur sic in prima scđe vel in scđa scđe. s. in ꝑma parte secūde partis ꝑdicte sūme: vel in scđa parte ꝑdicte scđe partis ꝑncipalis sūme. Jura ꝟo canonica allegāt̄ diuersimode. Nā decretū q̄ hꝫ tres ꝑtes ꝑncipales: ⁊ scđa pars hꝫ aliā partē subdistinctam. Ideo si allegat̄ qđ est in ꝑma parte quotat̄ ꝑ distin. ⁊. c. vel §. solūmodo ⁊ hꝫ centū vnā distinctionē. si ꝟo allegat̄ qđ est in scđa parte ꝑncipali: sic q̄tatur ꝑma vel scđa aut tertia ⁊c̄. vsq̄ ad trigintasex ⁊ subaudi cā q̄ hꝫ trigītasex causas post subinfert̄. q. i. vel. z. ⁊c̄. q̄ q̄libet cā hꝫ suas. q. postea. c. ⁊. §. Si aūt qđ allegat̄ est i scđa parte subdistincta sic quotat̄ đ pnīa di. i. vel. z. vsq̄ ad. 7. q̄ habet. 7. distinctiōes: ille tractatus de pnīa q̇ ponit̄. 33. cā sub. q. 3 eiusdē cause postea addit̄. c. vl̄. §. Tertie ꝟo partis ꝯtenta allegant̄ sic: de ꝯse. di. i. vel. z. vsq̄ ad. 5. quia tm̄ quinq̄ di. hꝫ cū suis. c. ⁊ §. Decretales aūt allegant̄ ꝑ rubricas suas. ⁊. c. ⁊. §. Similiter sextus liber ⁊ clementine quibus rubricis additur li. 6. vl̄ in cle. vt appareat non esse in decretalibus quod allegat̄ sed in altero istorum. Aduerte etiaꝫ ꝙ non semper quotatur. c. ⁊ tunc id quod sequitur īmediate ad rubricā est principiū capituli. similiter quando est in cle. loco. c. ponitur clementina prima vel secūda aut principiū ipsius capituli: ⁊ sic allegatur videlicꝫ cle. si gratiose. de rescriptis. ⁊ huiusmodi. Jus ꝟo ciuile allegatur cōmuniter per. l. ⁊. §. sub suis rubricis. ⁊ si est in codice preponitur rubrice. C eleuatū. Si est in digestis preponunt̄ duo. ff Si ꝟo est in libro institutionuꝫ preponitur sic institu. que solum post rubricas. §. habet non leges. Fallunt ab hac regula tres libri. Primus est codex in quo quia sunt multe autentice. Quando talis auctētica allegatur quotat̄ sic: auc̄. videlicet ad hec. C. de vsur. vl̄ auc̄. cassa. C. de sacrosan. ec. Naꝫ talis auc̄. est posita sub tali rubrica: ⁊ sic incipit vt seq̄tur ad istud auc̄. Aliꝰ liber ē liber auctēticoꝝ q̇ allegat̄ sic in auc̄. sub rubrica sua. ⁊. §. solū aliquando ponit̄ collatione prima: vel secūda vsq̄ ad nouem quia hꝫ collationes nouē. Tertius liber est liber de vsibus feudoꝝ qui allegatur per rubricas suas. ⁊. c. ⁊. §. Unū tm̄ notabis ꝙ licet aliq̄n. c. vel. l. preponantur.

Rubricis vel postponant nihil est. Summiste
vero allegant aliqui per titulos: aliqui per Rubricas
quidam per libros et huiusmodi. Et aduerte quod
quando allegat Hosti. vel Gofre. sine Rubrica communi
ter tale dictum est in sua summa sub titulo de tali
materia. Et ne propter abbreuiationes mul
tas quis erret in fine huius summe ponam omnes
rubricas tam iuris canonici quam ciuilis ex
quibus poterit intelligere earum abbreuiationes
Similiter hic inferam aliquas abbreuiationes
quibus sepius vtar in hac summa.

Auc. quando ponitur sub Rubrica Codicis dicitur au
ctentica quando non ponitur in codice dicitur aucten
tico: quod quidem est liber auctenticorum: et sequi
tur ad eum Rubrica sua. C. si est eleuatum di
citur Codice si non est eleuatum dicitur capitulo

Cle. i. clementina

Concor. i. concordat vel cum concordantijs

d. i. dicto vel dicta vel dictis

di. i. distinctione

eo. i. eodem. s. titulo vel capitulo et huiusmodi

ea. i. eadem di. vel causa vel. q.

fi. i. finali vel in fine

glo. i. glosa

li. i. libro

no. i. notat vel notatur vel notata

ob. i. obstat

opi. i. opinio

oppo. i. opponitur.

q. i. questione

R. i. respondeo vel respondet

Rica. i. rubrica

ti. i. titulo

tex. i. textus

v. i. verbo vel versiculo

Quia ergo patres et fratres prospera ta et curri
te: et vt peritiam casuum conscientialium pos
sitis habere hanc angelicam summam perlegi
te quam si more mundorum animalium rumina
bitis in casibus conscientie non errabitis.

Explicit tabula.

Incipit Sūma angelica.

Abbas dꝫ eē ꝑlbꝛ.c.j. de eta. ⁊ qua. ⁊ etatis.25.annoꝝ: vt.ī.etas
1 ¶ Abbas a q̄ dꝫ eligi ℞.a monasterio cui ꝑficidꝫ.18. q.2.c.abbatem:
2 ¶ De cuiꝰ mōasterio dꝫ eligi. ℞.ꝙ de ꝓprio: nisi qn̄ idoneā ꝑsonaꝫ nō haberet qꝛ tūc de alio monasterio eligi pōt 18.q.2.c.ꝗ̄ sit.
3 ¶ A q̄ dꝫ ꝯfirmari. vide.ī.ꝯfirmatio.§.4
4 ¶ A q̄ dꝫ bn̄dici. ℞.ꝙ ab ep̄o diocesano ꝑ quā bn̄dictiōeꝫ itelligit̄ ei dari cura mōasterij: ſm Inno.i.c.j.de sup.ne.ꝑ. Nec añꝗ̄ sit bn̄dictꝰ dꝫ exercere q̄ ꝑtinēt ad eiꝰ officiū ſꝫ glo.in.d.c.j. Qđ limito ſm Laudunū i cle. attēdētes.đ sta.mo.qn̄ ē ꝯsuetudo i mōasterio ꝙ bn̄dicat̄: alˀs nō. Et sic itelligo.d.c.j.
5 ¶ Sed qđ si ep̄s recuset eū bn̄dicere. ℞.ꝙ si tertio reqsitus cū hūilitate ⁊ deuotiōe vt cōgruit recusauerit eū bn̄dicere: tūc potest ⁊ monachos suos bn̄dicere: ⁊ alia q̄ ad eius officiū ꝑtinent exercere: vt in.d.c.j.
6 ¶ Quo die dꝫ bn̄dici. ℞.ꝙ solūmō i dieb' in qbꝰ ordines mioꝛes pn̄t ꝯferri ſꝫ cōeꝫ opinio.doc.vt nō.gl.i.d.cle.attēdētes. ⁊ patet i c.cū sis.de ꝯse.ec.vlˀal.⁊ Pa.j.c.
7 ¶ Utrū possit aliquid exigi pro tali bn̄dictione. ℞.ꝙ nō: aliter eēt simonia.tex.est in.c. sicut.el.3.de simo.
8 ¶ Utrū vnus abbas possit ꝑesse duobꝰ monasterijs seu duabꝰ ecclesijs curā aiarū habētibꝰ. ℞.ꝙ nō: sine dispēsatiōe pape: nisi vnū monasteriū: aut ecclesia depēdeat ex alia vel ad inuicē sint ānexa: vt in.c.vl.i fi.de re. de.
9 ¶ Utrū abbas possit solēniter ꝑplo bn̄dictionē dare. ℞.ꝙ in ecclesijs q̄ ei pleno iure ꝑtinēt pōt: pꝰ missaꝝ: vespoꝝ ⁊ matutiaꝝ officia. Alibi aūt publice ac ꝑ vias ñ pōt nisi ex spāli priuilegio ei ꝯcedatur: vt in.c. abbates de priuile.li.6.
10 ¶ Utrū possit bn̄dicere paramēta: ⁊ q̄ vide ī.benedictio.§.j.⁊.2.
11 ¶ Utrū possit ordines conferre. vide.ī.ordo.2.in.princi.
12 ¶ Utrū abbas possit absoluere suos mōachos. ℞.ꝙ sic: ab oibꝰ pctis ⁊ cēsuris: nisi specialit̄ alteri a iure reseruent̄. Et lꝫ Pa.i.c. monachi.de sen.ex.teneat ꝙ nō pōt absoluē nisi ab excoīcatōe ꝓ iiectōe manuū i ꝑsonaꝫ eccl'iasticā.tu tn̄ teneꝗ pt vt.ī.absolo.j.§.2
13 ¶ Utrū possit ꝓhibere suo monacho ne cōfiteat̄ ep̄o: vel eiꝰ penitētiario. ℞.ſm Ja.de lau.in sū.ꝙ nō. Qđ limito nisi sit exēptꝰ: vel aliud habeat ꝑ priuilegiū a papa.
14 ¶ Utrū abbas possit dispēsare cū mōachis sup irregularitate. ℞.ꝙ sic: sup irregularitate quā cōtraxerūt recipiēdo ordines in excoīcatione facti tn̄ memoriā: vel iuris ꝑitiaꝫ nō hn̄tes. Et hoc qn̄ graue ⁊ nōbile factū nō fuit: siue hāc irregularitatē incurrerūt añ ingressuꝫ religionis siue post: ſm coiter doc. i c.cū illoꝝ.de sen.ex. In alijs aūt irregularitatibus nō pōt de iure coi: vt notāt Hosti.⁊ Pa.in.d.c.cuꝫ illoꝝ.facit regula: q̄ a iure coi.de re.iu.li.6.nisi vbi ius expsse ei ꝯcedat
15 ¶ Utrū possit dispēsare cū monachis in votis factis ante igressuꝫ religionis. ℞.ꝙ sic: vt no.glo.in.c.noluit.33.q.5. De votis in religione factis vide.ī.votū.2.§.3.
16 ¶ Utrū possit dispēsare cū monachis i regula. vide.ī.dispēsatio.§.8.
17 ¶ Utrū possit cōcedere monachis vsuꝫ alicuius rei: vel eius administrationē. ℞.ſm Inno.in.c.fi.q̄ cle.vel vo.ꝙ pōt cōcedere certos redditꝰ monacho vn̄ viuat. Et dicit Jo. an.in regula.nō ē obligatoriū.de regu.iu.li. 6.valere statutū monasterij vt ꝓ indumētis ⁊ alijs necessarijs q̄sꝗ monachoꝝ recipiat certū qđ: sed vt possit dispēsare ad libituꝫ ⁊ disponere non pōt. Silr ne possit ei auferri qn̄ suo supioꝛi placuerit nō pōt ꝯcedere: ⁊ cū licētia pape.c.cuꝫ ad mōasteriū de sta.mo.
18 ¶ Utrū possit expellere monachos suos. ℞.ꝙ nō: ſm Pa.in.c.cū ad monasteriū.ꝑ c.fi.de regula.qđ vult vt fugitiuos reqrat ⁊ cogat eos ad suuꝫ redire monasteriuꝫ si pōt eos tenere absꝗ graui scādalo: vel saltē prouideat̄ eis de alio loco religioso eiusdē ordinis: vbi ad agendā pn̄iam deputent̄ ⁊ necessaria eis ministrentur
19 ¶ Utꝝ possit licētiare ad aliā religionē. vide.ī.religiosus.§.34.
20 ¶ Quid de bōis illiꝰ mōachi quē abbas de facto expulit. vide.ī.monasterium.§.6.
21 ¶ Utrū possit dare licētiā mōacho stādi separate in aliqua cella. ℞.ꝙ sic: dummodo ex iusta causa ⁊ infra scepta monasterij: sed nō extra: vt in.c.vlti.20.q.4.

22 ¶ Utrū possit corrigere monachos suos. R. q sic: nec tenet i hoc reqrere ꝯsiliū sui capituli sm Pa. in. c. Joannes. de regula.

23 ¶ Ad q̄ obligat abbas. R. q vltra alios monachos obligat ad curā aiarū sibi subiectarū ꝛ monasterij ac rex ipsi⁹: ꝛ magna negligētia ē pctm̄ mortale vt. j. negligētia. §. j

24 ¶ Utrū liget suo statuto etiā cū couētu facto. R. sz Pa. in. d. c. cū ad mōasteriū q ñ Et dic Jo. an. i. d. regula. nō ē obligatoriū q etiā si iurasset suare tenet reuocatō lz sit piur⁹. Ex q̄ patet q lz istituerit priorē cū cōuētu: aut aliū officialē pōt reuocare: qr abbas mōacho suo i aliq̄ nō pōt obligari: sicut nec dn̄s seruo. l. int̄positas. i fi. C. de trāsac.

25 ¶ Utrū teneat ire ad sinodū. R. q sic si hz ꝑplm̄: vel capellas hn̄tes ꝑplm̄: etiā si ipse sit exēpt⁹: dūmō capelle seu ꝑpls ñ sit exēpt⁹ als nō. c. qd̄ sup his. de ma. ꝛ obe. ꝛ qd̄ ibi no.

26 ¶ Utrū possit prioratib⁹: ecclesijs: administratiōib⁹ aut q̄buslibet alijs bn̄ficijs nouas pensiones iponere: aut veteres augē: aut ad mēsā suā ꝑdicta applicare. R. q ñ: nec q̄libz ali⁹ ꝑlat⁹ regularis. cle. vnica. de sup. ne. ꝑla.

27 ¶ Utrū possit pn̄tare clericos in ecclesijs i q̄bus hz ius patronat⁹. R. q nō sine ꝯsensu capituli. c. ea noscit. de his que fi. a ꝑla.

Abbatissa dz eligi a mōasterio in q̄ ꝑficiēda est: in qua electiōe nulla dz admitti: nisi cōpleuerit. 12. ānū: ꝛ sit ꝓfessa tacite vel exꝑsse: ꝛ eligēda debet cōpleuisse. 30. annū ꝛ esse ꝓfessa exꝑsse ordinē regularē. Idez dic de priorissa ꝑ quā monasteriū regit: cui⁹ electio si due ptes ꝯuētus ad eā accedūt q̄n per scrutiniū ꝓcedit. nulla exceptiōe aut appellatiōe admissa ē cōfirmāda. Si vo nulla ad duas ptes accessit: tūc nō obstante publicatiōe scrutinij ꝛ electiōe pn̄t alie accedē ad eā q̄ hz maiorē partē toti⁹ capituli: q̄ si ad duas partes accedit: nō obstāte quocūq cōfirmet: ꝛ qui vocant ad eas dirigēdas in hui⁹modi electiōib⁹ nisi se abstineant ab his ꝑ q̄ discordia pōt exoriri: vel exorta nutriri: sūt excōicati ipso facto. Et hec locū hn̄t nedum in monasterijs religionis approbate: veruz etiā in mulierib⁹ q̄ sm quarūdā ꝓuinciarū ꝯsuetudines: nec ꝓprijs renūciāt: nec ꝓfessionē faciūt regularē s; viuūt vt in ecclesijs secularib⁹ canonici regulares. hec notāt in. c. indēnitatib⁹. de elec. li. 6. de quo habes. j. excōmunicatio. 7. casu. 16.

j ¶ A q̄ dz ꝯfirmari. vide. j. ꝯfirmatō. §. 4.

2 ¶ Utrū debeat bn̄dici. R. q sic vbi ē ꝯsuetudo. q si nō faciat se bn̄dici ifra annū a sua cōfirmatiōe cōputandū: vbi ē ꝯsuetudo q bn̄dicat: nisi cā rōnabilis subsit cadit ipso facto a iure suo. cle. attēdētes. de sta. mo.

3 ¶ Utrū possit q uocūq die bn̄dici. R. sm glo. in. d. cle. attendentes. q sic

4 ¶ Utrū abbatissa possit ecclesias cōferre ꝛ beneficia: ꝛ instituere clericos i ecclesijs sui monasterij. R. gl. i. c. dilecta. de ma. ꝛ obe. q sic: de ꝯsensu sui capituli p⁹ suā ꝯfirmatōz

5 ¶ Utrz possit abbatissa excoicare ab officio suspēdere vel int̄dicere. R. q nō sm glo. i. d. c. dilecta. qr hec ptinēt ad claues. c. tāta. de ex. ꝑla. Pōt tñ ab officio monachas ꝛ clericos suspēdere: ꝛ ꝓhibere ne celebrēt in ei⁹ ecclesijs: s; tñ talis suspēsio nō ē ꝓprie suspēsio sm Pa. in. d. c. dilecta. quia si celebrarēt nō essent irregulares clerici celebrantes.

6 ¶ Utrū possit ꝑdicare: moniales bn̄dicere ꝯfessiones audire: ꝛ h⁹mōi. R. q nō pōt aliq̄d facere qd̄ ptineat ad aliquē ordinē: vt patet in. c. noua. de pe. ꝛ re. Pōt tñ i matutinis euāgeliū legere. Unde etiā diaconisse appellantur. 27. q. j. diaconissaz. Et etiaz moniales seu subditas monere ꝛ exhortari.

7 ¶ Utrū abbatissa volēs loqui cū aliquo debeat esse associata. R. q sic: saltē p vetulam monachā. 18. q. 2. diffinim⁹. ꝛ. c. in decima. ea. q. dicitur q due vel tres debent esse

8 ¶ Quō abbatissa pōt exire pro homagio faciēdo, habes. j. monialis. §. 3.

Aborsum procurās hōicida ē. et q̄ sterilitatis venena, pcurat. Et peccat mortalit. c. aliqñ. ꝛ. c. si. 32. q. 2. Et si aiat⁹ erat fet⁹ dz puniri capite: qr ver⁹ homicida. Si vo inaiat⁹ erat: si nobil' s; facit: pte bonoruz amissa relegat. Si vo ignobil' dānat in metallū. ff. de pe. l. si qs aliq̄d. §. qui abortionis.

Abrogatio legū vel cōstitutionū fit tribus de causis. Primo ꝓpter cōsuetudinem contrariā. 31. di. ante trienniū. insti. de testa. §. 2. Secūda ꝓpter disparē successionē tēporū. 34. di. c. fraternitatis tue. vbi tex. Defectus nostri tēporis: q̄bus nō solū meri

ta sed corpa ipsa defecerūt districtōis illi⁹ n̄ patit̄ manere censuram. Tertia ꝓpter emergentia mala. 63. di. §. verū. in fi. vbi exēplū de serpente eneo quē Moyses bona fecit intentione. Ezechias bona itētiōe destruxit.

Absens

causa rei publice: vt ambasiatores ⁊ hui⁹ modi multa habent priuilegia.

¶ Sed nūqd illi q̄ data opa ⁊ affectate: etiā cā rei publice sūt absentes gaudeāt illis p̄uilegijs. R. q̄ nō: vt. l. ⁊ q̄ data. ff. ex q̄. cau. ma. ⁊. l. ex. C. quō et qñ iudex. ⁊. l. vniuersi. C. d̄ legatōib⁹. l̄z vnā lec. Et aduerte q̄ ille qui in officio modici valoris absens ē cā rei publice p̄sumit̄ affectate ⁊ data opa abesse Tex. ē singularis in. l. spadonē. §. fi. ff. de excu. tu. Seq̄t̄ hoc Ludo. de ro. in no. Et facit ꝯ clericos absentes q̄ vt ampliores obtineāt dignitates stāt cū cardinalib⁹. Et ambasiatores teneñt̄ restituere expēsas coitati qñ stāt plusq̄ expediat dolose vel volūtate sua: vt in dicta. l. ⁊ qui data.

Absolutio

p. ab excoicatōne vtruȝ possit impēdi a nō sacerdote. R. f̄m Monal. ti. excoicatio. q̄ duplex ē ipsi⁹ absolutō Una q̄ ptinet ad forū p̄niale. Et h̄ solū a sacerdotib⁹ pōt ipēdi: vt i. c. canonica. de sen. ex. Et sic itelligo Inno. in. c. quāto. d̄ ꝯsue. Alia ē q̄ ptinet mere ad forū cōtētiosū. Et huiuismōi absolutio pōt cōmitti diacono et iferiorib⁹ clericis. Et de hac itellige glo. i. c. pastoral. de of. or. q̄ vult vt etiā laic⁹ absoluat. De q̄ dic vt. j. absolutio. 3. §. 17. Ita tñ q̄ absolut⁹ a talib⁹ oȝ postea absoluat̄ iterū a sacerdote de p̄ma absolutōe rōne mortalis peccati ꝓpt̄ qd̄ fuit excoicat⁹. Rō f̄m Inno. in. d. c. quāto. ⁊ i. c. fi. de ex. pla. q2 ptinet ad ptātē clauiū q̄ solis sacerdotibus datesunt. 20. di. §. j. 96. di. §. illud autem. ⁊. c. henc. ⁊ de ex. ⁊ re. noua.

¶ Utrū ois sacerdos possit absoluere ab excoicatiōe miori a iure quā q̄s icurrit pticipādo locutōe: ⁊ hmōi. R. q̄ n̄: h̄ solū ꝓpri⁹ ep̄s vel curat⁹: vel hñs licentiā ab eis: vel a papa. ar. c. nup. §. in secūdo. de sen. ex. etiaȝ archiep̄o in ꝓuincia: l̄ extra suā diocesim declarat̄ nō licere: itellige nisi dū visitat: vt in c. ꝑpetuo. de cēsi. li. 6. g̃ multo min⁹ alijs. cōcor. Inno. ⁊ Hosti. in. d. c. nuper.

¶ Utrū ꝓpri⁹ ep̄s vel curat⁹ possit absoluere ab oi excoicatōe maiori lata a iure. R. f̄m Inno. i. d. c. nup. q̄ tā a minori q̄̄ a maiori pōt absoluere ꝓpri⁹ ep̄s: vel ꝓpri⁹ sacerdos: nisi in casibus in q̄bus cōditor canonis sibi absolutionē reseruauit vel alteri. Et cuȝ ipso cōcordat Ho. ibidē: vbi ē quasi tex. exp̄s sus. Et hāc opi. tenent theologi: vt in Dire. li. 3. ti. 4. Inter quos est scūs Bōa. i. 4. di. 18. q. vlti. Et sanctus Tho. ea. di. ar. vlti. q. j. Similit̄ sūmiste: vt Monal. ti. excoicatō Et sūma ꝯfes. ti. 33. §. 85. li. 3. ⁊ Jo. de saxonia in sua sūma ti. absolutio. Contrariū tenet Pa. in. c. monachi. ⁊. c. mulieres. de sen. ex. ⁊ glo. in. c. si ep̄s. de ex. ⁊ re. quā sequitur Ge. ibidē. ⁊ etiā glo. videt̄ in cle. attendentes. de statu regu. ⁊ in cle. vnica. de cōsang. ⁊ affi. ⁊ Fede. consilio. 14. Ego cōsulo q̄ sacerdos proprius eā opi. sequat̄ que sibi videtur in illo casu magis expedire saluti ipsi⁹ penitētis: vel coitati fideliū: quia vtrāq̄ pōt tenere. Et prima de subtilitate iuris mihi videtur verior. Et intellige nisi ep̄s sibi absolutionē a tali excoicatiōe reseruasset spālit̄: quia tūc ꝓprius sacerdos nō posset absolue re: vt latius dicā. j. casus. Aduerte etiaȝ q2 ep̄is solis ꝯceditur absolutio ab excoicatiōe pro violēta iniectiōe manuū in p̄sonā ecclesiasticā: vt in. d. c. mulieres. c. ea noscit̄. ⁊. c. peruenit: qñ iniuria ē leuis: vel qñ adire nō pōt papaȝ. Et sic inferior non absoluit ab ea nisi cui specialiter cōceditur: vt abbati ⁊ huiusmodi. de quo. j. excōmunicatio. 5. casu. j. §. 38. cum sequentibus.

¶ Utrū idē sit dicendū de excoicatiōe statutorū ꝓuincialiū: cōciliorū: aut sinodaliū: seu q̄ faciūt legati i suis legatiōib⁹. R. Dir. vbi. s. qd̄ Gul. dicit q̄ sic. ⁊ ē veȝ sicut vult Pa. in. c. graue. de p̄be. i glo. Et loquit̄ ipse de ep̄o: q2 tenet q̄ ptinet ad ep̄m absolutio. Et addit etiā si incurrat̄ in aliena diocesi a subdito suo: ⁊ etiā si statutū esset ꝯfirmatuȝ p papā f̄m Jo. an. in. c. ex frequētib⁹. de isti. ⁊ ibi Pa. p rationē: q2 ex quo ꝯditores nō sibi nec alijs reseruarūt vident̄ alijs ꝯcessisse Gul. aūt intelligit etiā de ꝓprijs sacerdotibus exq̄ excipit religiosos: q̄b⁹ ē prohibitū a talib⁹ sentētijs ꝓuincialib⁹: aut sinodalib⁹ absoluere. cle. religiosi. de priui. Et sic tene f̄m q̄ dixi in precedēti. q. 3

4 ¶ Utrũ idẽ sit dicendũ de suspẽsiõe: aut int̃dicto qd̃ iponit̃ a iure: aut p statuta pͦuincialia sinodalia: vel legatorũ. R. glo. in. d. c. graue. ꝙ sic: ex quo cõditor canonis nõ reseruauit. facit glo. in. c. si qs. el. j. 16. q. 7. Glo. tñ in cle. j. de here. limitat verũ qñ suspẽsio ñ habet tẽpus det̃minatũ: q2 qñ habet tẽp9 determinatũ null9 inferior absoluere põt. Et eã sequit̃ Car. ibi. ⁊ Pa. i. c. tã lr̃is. de testi. de quo dic vt. j̃. suspẽsio. 4. §. j. Sed q̃ sũt in iure reseruata pape. vide ifra excoicatio. 5. Que aũt ep̃o. vide excoicatio. 6. Et a q̇bus alij pñt absoluere. excoicatio. 7.

5 ¶ Utrũ in articulo mortis cõstitut9 possit absolui ab excoicatiõe: vel ipedit9: ⁊ q̇s põt absoluere. vide. j̃. absolutio. 3. §. 16. ⁊. 17.

6 ¶ Quis absoluat exẽptũ ab excoicatiõe. vide. j̃. exemptus. §. 6.

7 ¶ Utrũ ille q̇ incurrit excoicationẽ in vna diocesi ibi hñs domiciliũ: postea trãsfert se ad aliã diocesi3 possit absolui a p̃fata excoicatiõe ab ep̃o vl' curato illi9 diocesis ad quã se trãstulit. R. ſm Ri. in. 4. di. 18. ar. 9. q. 5. ꝙ sic: si excoicatio ẽ a iure: vel per statuta quorũcũq3: ⁊ nõ sit reseruata p ꝯditorẽ. ar. d. c. nup. q̃ nõ distiguit an sit ꝯcta i diocesi vel alibi. Sec9 si eẽt ab hoie: vel si ꝯditor canonis sibi reseruasset: q2 tũc nõ posset. Hoc idẽ tenet Jo. an. ⁊ Pa. in dicto. c. ex frequentibus. quo ad episcopos.

a **Absolutio** Secũdo ab excoicatiõe q̃ ẽ ab hoie seu iudice a q̃ põt ipẽdi. R. ꝙ regularit̃ ab illo põt q̇ eã tulit: q2 regularit̃ q̇ põt soluẽ: põt ⁊ ligare. ⁊ eꝯrio. 24. q. j. si petr9. ⁊. 21. di. iferior. ff. d̃ re iudi. l. q̇ cõdẽnare. ⁊. ff. de re iu. l. nẽo. la pria. de pe. di. j. v̄bũ. Fallit regula h̃ in. 6. casib9. Prim9 i delegato pape qui inobediẽtẽ sue snĩe põt excoicare sed post annũ a sua snĩa diffinitiua non põt absoluere: vt de of. dele. c. q̃rẽti. ⁊ ibi dic̃ Inno. ꝙ ⁊ si excoicat delegat9 pape añ diffinitiuã snĩa3 sp̄ vsq3 ad diffinitiuã snĩa3 ⁊ etia3 p9 vsq3 ad annũ absoluere poterit: q2 ꝑpetuata ẽ iurisditio sua: vt in. c. gratũ. ⁊. c. l3. eo. ti. q2 ea q̃ ad ius rescribũt̃ debẽt eẽ ꝑpetua. C. de di. re. l. falso. Et hoc idẽ tenet glo. i. d. c. querẽti. Secũd9 in eo q̃ p9 q̃ excoicauit incidit ipse in maiorẽ excoicationẽ. 24. q. j. audiuim9. De h̃ vide. j̃. excoicatio vltio. Sec9 si in minorẽ q2 posset. de sen. ex. duob9. d̃ cle. ex. mi. si celebrat. Terti9 in icendiario. vide j̃. excoicatio. 5. casu. 5. Quart9 in snĩa lata ab inferiore: h̃ ꝯfirmata ex certa scia p papã qd̃ itellige de snĩa q̃ ẽ ab hoie ſm Jo. an. i. c. ex frequẽtib9. de insti. Rõ q2 oĩa nr̃a facim9 quib9 auc̃tẽ ipartimur. c. si aplice. de p̃be. li. 6. C. de ve. iu. enu. l. j. §. oĩa. Sec9 si sine certa scia: aut cãe cognitiõe cõfirmat: vel si snĩa eẽt p statutũ: q2 quãtũcũq3 ꝯfirmatũ poterit inferior absoluere nisi papa in ꝯfirmatione sibi vel alij reseruasset sicut de alijs q̃ sũt a iure: vt. s̃. dcm̃ ẽ in p̃cedẽti. c. §. 3. Quit9 de illo q̇ excoicauit ⁊ tñ nõ ẽ sacerdos: q̇ l3 possit absoluere de absolutiõe q̃ ptinet ad foru3 contentiosũ nõ tñ de illa q̃ ptinet ad forũ penitẽtiale. de q̃ dic vt. s̃. absolutio p̃. Sext9 ẽ in illo cui papa mãdat vt aliquẽ excoicet sine aliq̃ cause cognitiõe: q2 talis ẽ mer9 executor. ⁊ iõ absoluere nõ poterit. ar. c. sup qõnũ ⁊. c. fi. de offi. dele. Sec9 si mãdasset cãe cognitionẽ: q2 tũc posset absoluere. ar. c. v̄bũ d̃ pe. di. j. Hoc no. Jo. ⁊ Archi. 21. di. iferior. ⁊ Ho. ⁊ Ber. in. c. cũ iferior. de ma. ⁊ obe.

¶ S3 q̇d si papa mãdat simplicit̃ vt snĩam excoicationis in aliquẽ ferat. R. Inno. i. d. c. fi. ꝙ nõ debet eã ferre nisi cũ cãe cognitiõe ⁊ monitiõe p̃missa. 2. q. j. nemo. ⁊. c. sacro. d̃ sen. ex. ⁊ facit glo. i. d. c. fi. Addit tñ ꝙ si cõstat papã cognouisse de cã ꝙ tũc ad eius mãdatũ sine alia cognitiõe d3 ferre snĩa3. l. de q̃ re. ff. d̃ iudi. Et silr̃ dicẽdũ ẽ de snĩa quã alij pñt p aliũ ferre. Ho. tñ ⁊ Jo. an. ⁊ Pa. i. d. c. fi. tenẽt ꝙ p tale mandatũ simplicit̃ factũ nõ cõcedit̃ accessorie iurisditio: q̃uis Pa. dicat ꝙ opi. Uin. q̇ dicit ꝙ dat̃ iurisditõ cũ papa mãdat aliqd̃ spũale ẽ valde equa: ego credo ꝙ si sit eq̃ tñ sit verior p̃ma. ⁊ iõ ad itẽtionẽ pape sit recurrẽdũ q̃ p v̄ba mãdati põt dep̃hẽdi. Et si cũ cãe cognitiõe mãdet: vtputa q2 dicit: Intelleximus ꝙ talis ⁊c̃. q̃re mãdam9 veritate cognita vt excoices ⁊c̃. tũc absoluere poterit. Sec9 si dicat: Quia certificati sum9 ꝙ tal' ⁊c̃. Jõ mãdam9 qtũs excoices ⁊c̃. tunc a tali non poterit absoluere. j

¶ Utrũ archiep̃s possit absoluere a snĩa excoicatiõis ep̃i sui suffraganei: aut aliorũ inferiorũ q̃ q̃uis sint de sua pͦuincia non tñ sũt de sua diocesi. R. ꝙ nõ. c. romana. ⁊. c. venerabilib9. de sen. ex. li. 6. nisi qñ hoc h3 cõsue z

tudo: vel qñ ad eũ appellatũ est. De quo dic
vt in dictis. c. 7 in. c. ad reprimendã. d offi.
or. et. c. per tuas. de sen. ex.
3 ¶ Utrũ eps possit absoluere excoĩcatum a
suo inferiore puta archidiacono 7 hꝰ modi.
R. sm Inno. in. c. cũ ab ecclesiarũ. de offi.
or. ꝙ sic: etiã nõ pmissa satisfactiõe: qr ordi-
narius ẽ totius diocesis: vt in. c. j. de of. or.
C. de iurisdi. om. iu. l. fi. Itẽ qr tales officia
les dicunt vicarij epõrũ. de offi. archi. c. j.
80. di. nõ debere. Male facit tñ eps: qr iuris
ditionẽ nõ seruat suis subditis. de ex. pla. c.
2. 7 de of. or. c. quãto. Nõ intellige verũ ni
si ex cõsuetudie haberẽt vt nõ possint ab epõ
absolui: qr tũc nõ posset de offi. archi. c. dile-
cto. Et hec opi. Inno. ẽ cõis doctorũ: ꝗuis
alij ɔdicãt: vt no. Pa. in. d. c. cũ ab ecclesia-
rum. Et hanc teneas.
4 ¶ Quid si epũs cõmittit alicui vices suas:
an talis valeat absoluere supdictos. in. §. p
cedẽti sicut eps põt. R. Dire. li. 3. ti. 5. ꝙ nõ
nisi h expsse ɔcedat. ar. de pe. 7 re. si eps. li. 6.
de pcu. q ad agẽdũ. li. 6. etiã si dicẽt. Com
mittimꝰ vobis vices nr̃as etiã in his q̃ speci
ale mãdatũ exigũt: qr in tali mãdato maio-
ra 7 grauiora nõ veniũt ꝗ in cõmissiõe sũt
expssa. cle. ñ põt. de pcu. qr istud ẽ maius ꝗ
absoluere simpliciẽ: qr fit cũ iiuria iferioris
5 ¶ Utrũ eps ex territoriũ suũ possit excoica
tos a se vel a suis iferiorib' absoluere. R.
ꝙ nõ: i his q̃ reqrũt cãe cognitionẽ: qr vt di
cit Inno. in. c. nouit. de of. le. de cã cognosce-
re nõ põt nisi sedẽs pro tribunali. ar. 2. q. 3.
abolitio. h hoc in aliena diocesi nõ põt facẽ
9. q. 2. c. epm. 7 alijs plurib'. c. eiusdẽ. q. Et
hoc verũ nisi hẽat licẽtiã epi diocesani: vt i
eisdẽ. c. dẽ. Fallit hoc in epõ expulso q petita
licẽtia ꝗuis nõ obtẽta ab epõ in cuiꝰ diocesi
ẽ: põt sedere p tribunali 7 excercẽ iurisditio-
nẽ sup suos subditos: dũmõ nõ trahat eos
vltra duas dietas a fine sue diocesis q nõ fu
erũt expulsores seu fautores aut ɔsiliatores
cle. vnica. de fo. cõ. In his aũt q̃ nõ reqrunt
cãe cognitionẽ põt: qr q̃ sũt volũtarie iurisdi
tiõis pñt vbiq exerceri. ar. l. oẽs pcõsules.
ff. de of. pcon. 7 le. Legatꝰ aũt a latere: an
possit. Dic vt i. c. nouit. 7. c. excoĩcatꝰ. d offi.
le. qr nõ me extẽdo cũ hodie multa hẽant a
papa: quibus creditur qñ nulli fit piudiciũ:
vt. j. legatus. §. 4. 7. 5.

¶ Utrũ mortuo vel amoto excoĩcatore ca 6
pitulũ: successor: aut ille ad quẽ eius ptinet
iurisditio possit absoluere quos pdecessor
potuisset. R. ꝙ sic. tex. ẽ i. c. si eps. el. 2. ij. q
3. 7 in. c. vnico. de ma. 7 obe. li. 6.
¶ Utrũ pticipãs i crimie criminoso sit ab- 7
soluẽdꝰ ab excoicatore illiꝰ cui pticipãdo in
currit maiorẽ excoĩcationẽ. R. ꝙ sic. c. nup
de sen. ex. de q dic vt. j. excoĩcatio. 8. §. j.
¶ Absoluere q põt ex officio i certis casibꝰ 8
illos q ppẽ violẽtã manuũ iiectionẽ in pso-
nã ecclesiasticã excoĩcati sũt: põt alijs cõmit
tere absolutionẽ si viderit expedire. c. fin. de
of. or. Itẽ dic de quocũq q ex officio ordina
rie ptãtis põt absoluere. Silr dic de illo cui
est cõmissuz a papa rõne dignitatis. Secus
si rõne psone: vt in. d. c. fi. no. glo.

a **Bsolutio** 3. q ad modum absoluẽdi ab ex
coicatiõe. Dic ꝙ ñ dz eẽ ɔditionalr:
aliter non valeret. c. actus. de regu. iur. li. 6.
ergo fiat absoluta.
¶ Utrũ teneat q̇s seruare certã formã i ab- j
soluẽdo. R. ꝙ sic. s. 5. Primũ ꝙ faciat illuz
iurare ꝙ parebit mãdatis ipsiꝰ absoluẽtis.
c. ex tenore. de sen. ex. Limitat h Hug. in cri
minibꝰ horrẽdis: nõ in leuibꝰ. 7 placet. Se-
cũdũ ꝙ añꝗ absoluat sufficiẽtẽ pstet emen
dã lesis iux pprias facultates. c. porro. 7. c.
parochianos. de sen. ex. De q dic vt. j. §. 9. 7
20. Tertiũ vt absoluat cũ psalmo 7 orone
dñica 7 alijs ɔsuetis. s. absolutiõe ɔsueta: vt
in. c. a nobis. el. 2. de sen. ex. Quartũ ꝙ pci-
piat ei ne vnꝗ faciat ɔ illũ canonẽ ɔ quẽ faci
endo icurrit excoĩcationẽ. d. c. ex tenore. In
tellige nisi in casibꝰ ɔcessis a iure: qr nemini
bñficiũ iuris ẽ auferẽdũ: vt i auc. de nup. §.
sed h qd. 7. ff. de re iudi. l. 4. §. si q̇s ɔdẽnatꝰ.
Et ita q pcussit clericũ: iiũgendũ ẽ ne vnꝗ
clericũ pcutiat nisi de mãdato plati: vl cã de-
fensiõis 7 hꝰ mõi. Cõsuetudo etiã hz vt ver
berẽ q̃ seruãda ẽ i masculis h nõ in feminis
nec imultũ inuenibꝰ pferti in nudo. Quitũ
ꝙ vtat verbo absolutorio vl relaxatorio. vñ
coĩr obseruat iste modꝰ. Prio dicat aliquẽ
psalmũ vel orõnẽ dñicã. Secũdo dicat. Sal
uũ fac seruũ tuũ deꝰ meꝰ sperãtẽ i te. ℣. Dñe
exaudi orõnẽ meã. R. Et cla. me. ad te ve.
℣. Dñs vobiscũ. R. Et cũ spũ tuo. Orõ. De
us cui ppriũ ẽ misereri sp 7 parcere: suscipe

deprecationē meā: vt hūc famulū tuū quez excoicatiōis cathena ꝯstrigit: miseratio tue pietatis absoluat. p christū dñm nr̄m: amē Deinde dicat: Ego te absoluo a vinculo excoicatiōis quā icurristi ꝑpt̄ tale factū: ꝛ restituo te sacramētis ecclesie: In noīe pa. ꝛc.

2 ℂ Utrū absolutio teneat si nō seruet̄ p̄fata forma vʒ ꝙ nō: qꝛ forma rescripti exacta diligētia seruāda ē: ita vt nec ordo ꝑposteret̄. c. cū dilecta. de rescrip. ꝛ alijs in glo. allegatis ibidē. Sʒ ego dico distiguēdo: ꝙ si absolutio sit ab hoīe alicui cōmissa sub tali forma nō valet nisi forma seruet̄. facit. c. fina. ꝛ qđ ibi no. de p̄. ꝛ c. prudētiā. j. R. ꝺ of. dele. Rō qꝛ qñ omittit̄ forma data ab hoīe nulla cōpetit iurisditio: ꝛ ꝑpterea nō valet actus deficiēte ꝑtāte. Si ꝟo absolutio cōpetat alicui de iure vel simplicit̄ cōmittat̄ tenet q̇dē. q̄uis nō sit seruata forma p̄fata dūmō vtatur aliq̄ verbo absolutiōis vel relaxatiōis: vt. s̄. dictū ē. Rō qꝛ in absolutiōe ab excoicatiōe sicut ꝛ in excoicatiōe nulla ē forma substātialis a iure: vt no. in. c. j. de sen. ex. li. 6. ꝛ i. c. j. de iudi. facit. jj. q. 3. c. j. Ita tenet Hof. vt no. Pa. in. c. fi. de re. spo. Et idē tenet Inno. in. d. c. cū dilecta. Et sic patet qñ absolutio solo verbo facta tenet. Et sic itellige ꝟm dictā distictionē Jo. ꝛ Archi. i. c. cōꝑrim⁹ 24. q. 3. Inno. ꝛ Ho. i. c. cū desideres. ꝺ sen. ex. q̇ tenēt ꝙ absolutio ab excoicatione solo verbo facta tenet. Sʒ peccat q̇ ea nō seruat q̄ p̄dixi nisi ex rōabili cā omittat. Silr̄ absolutio ab excoicatiōe siue iusta siue iniusta tenet q̄ ad ecclesiā militātē. c. oīs. de re. iur. qꝛ iura sūt ꝑmptiora ad absoluēdū q̄ȝ ad ligādū. c. pōderet. 50. di. ꝛ notat̄ in. d. c. cū desideres. ꝛ. c. ex lr̄is. de proba.

3 ℂ Utrū papa salutāte vel ad osculū recipiēte excoicatū absoluat ab excoicatiōe. R. ꙫ nō nisi sic faciēdo itēdat absoluē. cle. si sūm⁹ pōtifex. de sen. ex. ꝛ nisi exꝑmat nō dʒ reputari absolut⁹ ꝟʒ Inn. i. c. cū oli essem⁹. ꝺ ꝑui

4 ℂ An eps̄ vel ali⁹ inferior a papa possit absoluere excoicatū recipiēdo eū ad osculū vel salutādo. R. Inno. in. d. c. cū oli eēm⁹. ꝙ ñ ꝟ oʒ ꝙ vtat̄ aliq̄ ꝟbo denotāte absolōez. cōcordat gl. i. d. c. cū desideres. i. §. fi. ꝛ ē cois opi. doc. i. d. c. cū desideres. ꝛ i. d. cle. si sūm⁹ Et iō dicat: Ego absoluo te a tali excoicatione ꝛ restituo te sacr̄is eccl̄ie: In no. pa.

ℂ Utrum absens ꝑ lr̄as possit absolui. R. Ri. in. 4. di. 18. ar. 10. q. 2. ꝙ sic. tex. est in. c. quāto. 2. q. 5. ꝛ ibi glo. ꝛ in. c. de māifesta. 2. q. j. Sed qñ erit absolutus: qñ recepit lr̄as: nisi aliud constet de mente 5

ℂ Utrū absens possit absolui ꝑ ꝓcuratorē R. Jo. an. i. c. q̇ ad agēdū. ꝺ ꝓcu. li. 6. ꝛ Archi. i. c. eos q̇. de sen. ex. li. 6. ꝛ Spe. ti. de ꝓcu. tenēt ꙫ sic. Sʒ ego credo vez ꝟm Inno. in. d. c. cū desideres. qñ subest iusta cā: al's ñ vt satis pʒ in. d. c. cū desideres. de sen. ex. 6

ℂ Utrū iuit⁹ possit absolui ab excoicatiōe R. ꙫ fuerūt multe opi. tā theologoꝝ in. 4. di. 18. ꝛ canonistarū in. c. ab excoicato. de rescrip. ꝛ. c. significasti. de eo q̇ du. in vxo. quā pol. ꝑ adul. ꝛ in. c. j. de sen. ex. lib. 6. Sʒ placet mihi opi. q̇ dicit ꙫ pōt ex cā rōnabili q̄ ē qñ videt ꙫ excoicatio nō ꝓdest excoicato ꝛ nocet coitati ꝑpt̄ ꝑticipationez. Et hoc no. Pa. in. c. ap̄lice. de excepti. q̇ dicit ꙫ vbi iminet vtilitas ecclesiastica ex absolutōe seu impedit̄ ordinatio ecclesie si nō absoluit̄: tūc est absoluēd⁹ etiā iuit⁹. facit. c. veniens. el. 2. ꝺ testi. Si tñ absoluit sine cā: etiā tenet absolutio: qꝛ sicut i ꝑtāte p̄lati fuit excoicare etiam iuitū sic ꝛ reuocare: par eni ius est ligandi ꝛ soluendi. de pe. di. i. verbū. 7

ℂ Utrū excoicatus possit aliū absoluere. vide Excōmunicatio vltimo. §. 19. 8

ℂ Utꝛ excoicat⁹ q̇ offert se ad iusticiā debeat absolui. R. ꙫ sic si cōpetēs cautio de parēdo iuri p̄stet̄: nō obstāte ꝯdictōe: vel appellatiōe aduersarij. de ap. c. qua frōte. Fallit hoc in casu qñ excoicat⁹ dicit excoicatiōis sniam eē nullā: tñ petit absolui ad cautelā: qꝛ tunc si aduersari⁹ dicat eū excoicatū ꝑ manifesta offensa ꝛ ꝓbet ifra t̄minū. 8. diez: tunc non pōt absolui: nisi pri⁹ sufficiētē prestet emendā: vt in. c. solet de sen. ex. li. 6. facit. c. odoardus. de solu. ꝛ quod ibi no. 9

ℂ Utrū ligat⁹ plurib⁹ excoicationib⁹ tenea t oēs causas exꝑmere. R. Pa. in. c. cū ꝓ cā de sen. ex. Aut quelibet cā de ꝑ se sufficiebat ad excoicationē. Exēplū ꝺ eo q̇ facit rapinā cū effractione ecclesie q̄ est excoicat⁹ statuto ep̄i ꝛ canonis. statuto ꝑpt̄ rapinā: a canone ꝑpt̄ effractionē. ꝛ sic q̄libet vʒ ꝑncipalit̄ ꝯsiderata: ꝛ sic nō tenet absolutio oībus nō expressis: qꝛ supior nō intēdebat absoluere nisi pro causa expressa. ar. optīnū i. c. officij. eo. 10

ti. ꝛ in.c.ex parte.de of.oꝛ. Aut vna cã de ꝑ se sufficit: ꝛ tũc si expssit cãz sufficiẽtez tz absolutio.ar.c.sup bis.de rescrip. Aut oẽs de ꝑ se nõ sufficiũt sed simul iũcte: sic ꝛ tũc non tenet absolutio: nisi oibus expressis

ii ¶ Utrũ ligat⁹ a plurib⁹ iudicib⁹ debeat ab oib⁹ absolui. R. ꝙ sic. ꝛ sp dz vitari donec ab oib⁹ sit absolut⁹. Aut vni oẽs cõmittant absolutionẽ. Ita no.doc.in.d.c.cuz pro cã. nisi sit superioꝛ iudicũ ẽm Ri.in.4.di.18.

12 ¶ Utrũ absolutio obtenta ex falsa cã valeat. R. ẽm Inno.in.c.ex pte.de of.oꝛ. ꝙ nõ. ij.q.3.c.2. Rõ qꝛ talis nõ itẽdit absoluẽ. facit gl.i.c.qð sup bis.ð fi.in.ꝛ.d.c.cũ ꝓ cã.

13 ¶ Utrũ dubitans de excoĩcatiõe debeat petere absolutionẽ. R. si habet comoditatem absoluẽtis ꝛ nullũ sibi iminet ꝑiudiciũ debet quia ĩ dubijs tutioꝛ pars est eligẽda.c.iuuenis.de spõ. Si ỽo nõ habet comoditatẽ talẽ: tũc aut hec dubitatõ prouenit ex proꝛbabili causa: ꝛ sic petere tenet. Aut ꝓuenit ex leui: ꝛ sic debet deponere dubiũ: nec tenet petere.ar.in.c.inqsitioni.de sen.ex. ꝙ si nõ põt deponere dubiũ: tunc debet petere absolutionẽ ratione iam dicta.

14 ¶ Utrũ moꝛtu⁹ q̃ signa cõtritiõis oñdit sit absoluẽd⁹. R. ꝙ sic.c.a nobis.el secũdo.de sen.ex. ꝛ nõ nisi ab eo qui ð iure poterat vel de eius mãdato: vt in.d.c. Sz nũqd exhũabit coꝛpus. R. ꝙ nõ: si ẽ sepultũ in ecclesia: al's sic: ꝛ sepelieẽ in ecclesia. Et de ista mã vide in.d.c.a nobis.el.2.ꝑ doc.

15 ¶ Qñ teneant heredes. vide.j.heres.§.5.

16 ¶ Quõ absoluet ille q̃ legitimo tenet ipedimento ne possit adire euz q̃ de iure poterat eũ absoluere: vt papã: epm: ꝛ h⁹mõi. R. ꝙ debet ei iniũgi ꝙ cessante tali ipedimẽto ꝙ̃ primũ comode poterit adibit eũ qui illũ poterat absoluere offerẽdo se eius parere mãdatis. Intellige nisi ipedimentũ sit ꝑpetuũ ẽm Inno.in.c.ꝙ̃uis.ð sen.ex.ꝙ si nõ fecerit: iterũ in eandẽ reincidet excoĩcationẽ. Silr ꝛ illi q̃ absoluti fuerũt a sede aplica vel legatis qñ mãdat eis vt aliq̃bus se pñtent ꝛ passis iniuriã satisfaciant.c.eos q̃.de sen.ex.li.6. Et Jo.an.ibidez: vt recitat Pa.in.c.poꝛro.de sen.ex.extendit hoc ad quẽcunꝙ q̃ absoluit cũ onere pñtandi se: vel satisfaciẽdi alicui: ꝙ reincidit si nõ facit ꝙ̃ꝑmũ comode poteit Sed nõ credo verũ ẽm Jo.mo. Unde dñi de rota ꝓpt̃ dictũ Jo.mo.dicũt ꝙ absolutus ab auditoꝛe si se nõ repñtat non est excõmunicatus sed excoĩcandus

¶ Sed ex hoc dubitat quis põt absoluere excoĩcatũ detentũ tali ipedimẽto. R. ꝙ si ẽ in ꝑiculo moꝛtis quilibet sacerdos põt ẽm Inno.in.c.a nobis.el.2.ꝛ.c.sacris.de sentẽ. ex. Et Pa.in.d.c.a nobis tenet ꝙ etiã laic⁹ põt absoluere talẽ ab excoĩcatione. ꝛ ẽ gl.ibidem. ꝛ in.c.pastoꝛalis.in.§.ꝑterea.de offi. oꝛ. Et iura que videnẽ cõtraria dicit intelligenda de peccatis nõ de excoĩcatione. Et h̃ verũ si episcopi vel pꝛoprij sacerdotis: aut alterius pñtia haberi nõ possit. Si ỽo detineatur aliquo legitimo ipedimẽto alio a ꝑiculo moꝛtis eps est reqrẽdus: vt no. Inno. ꝛ seqtur Pa.in.c.de cetero.de sen.ex. Et si ad eũ mittere nõ põt ẽm Inno.in.c.j.de sen.excõ. sacerdos pꝛoprius absoluet. Et hec locũ habent tã in excoĩcatiõe iuris ꝙ̃ hoĩs.d.c.eos. 17

¶ Quid aũt sit ipedimentuz legitimũ. vide.j.excoĩcatio.5.casu.j.§.50. Et q̃s sit i periculo moꝛtis. vide.j.moꝛs.§.6. 18

¶ Utrũ absolutio per vim vel metum extoꝛta valeat. R. ꝙ non. vide.j.excõmunicatio.7.casu.18. De absolutione a peccatis. vide.j.confessio.5.in pꝛincipio.ꝛ.j.interrogationes.in fine. 19

¶ Sz nũqd excoĩcat⁹ ꝓpt̃ dãnũ dz pri⁹ satisfacere anteꝙ̃ absoluat. R. ꝙ sic: si põt. si ỽo nõ põt dz ꝓstare idoneã cautionẽ ꝙ satisfaciet cũ ad pinguioꝛẽ veniet foꝛtunã: vt in c.ex parte.el.j.de ỽ.sig.ꝛ.d.c.odoardus: aliter peccat qui absoluit. Sunt etiã casus in q̃bus nõ valet absolutio ante satisfactionẽ. de quibus.j.excoĩcatio.7.casu vl.§.jj. 20

¶ Utrũ talis q̃ nõ põt satisfacere teneat cedere hõis añꝙ̃ absoluat. R. ꝙ de rigoꝛe iuris sic: si aduersari⁹ exigit: vt no.in.d.c.odoard⁹. In ꝯscia dico ꝙ nõ h̃ sufficit restituat: ẽm ꝙ tenet. Dic vt.j.restitutio.3.ꝑ totũ 21

¶ Cui applicabitur satisfactõ pecuniaria ꝓ iniectione in ecclesiasticũ. R. ꝙ si fuit in religiosum applicabit monasterio.ar.12.q.j.ñ dicatis.ꝛ de sta.mo.c.cum ad monasteriũ. j.rñso. Si ỽo fuit in clericuz: ipsi clerico applicabitur: nisi fuisset in iniuriam ecclesie ꝓpulsatus: quia tũc etiã ecclesia agere poterit pro iniuria. insti.de iniur.§.si coĩ seruo. ꝛ sic etiam ecclesie satisfiet. 22

a **Cceptio** psonarꝫ ꝑꝫ Alex. scda scde tracta. ꝺ acceptōe psonarꝫ: ē iiusticia q̄ psona psone ꝑfert in ꝯferēdo ei aliqd qꝺ ex debito iusticie alteri ē ꝯferēdū rōne alicui⁹ cōditionis trāsitorie nō cōgruētꝫ ad ipsaꝫ rē exñtis circa psonā: puta diuitiarū: ptātis terrene: vel cognatiōis carnalis: ⁊ nō ob meritū eius ad ipsaꝫ rē. Et sic patet vt sit acceptō psone ꝙ oꝫ. Primo illud qꝺ ꝯfert sit ex debito ꝯferendū: qꝛ si nō eēt ex debito: nō posset eē acceptio psonarꝫ: qꝛ tali dr̄. an nō licet mihi facere qꝺ volo. s. de meo ꝙ nō teneor dare alicui Secūdo oꝫ ꝙ nō attēdat ad meritū ⁊ ꝯueniētiā illi⁹ cui dat cōueniētē rei q̄ daṫ: ꝫ solū ad alia nō cōgruētia ad ipsaꝫ rē: puta parētelā: potētiā: diuitias: ⁊ hm̄ōi.

j ¶ Utrū sit apud deū. R. ꝙ nō. ar. 22. q. 4 sicut sancti⁹. ꝺ ꝯse. di. 4. nec quēꝗ. ꝺ iudi. nouit. ꝺ p̄. venerabil. vbi dr̄ nō generis nobilitas ꝫ ꝟtutū viteꝗ hōestas gratū deo faciūt

2 ¶ Utrū debeat eē apud hoīes. R. ꝙ non. 49. di. c. vl. 63. di. sacrorū. 2. q. 5. si q̄s ꝑ lib2 j. q. 3. sūmope. ⁊ ꝺ. c. venerabilis.

3 ¶ In q̄bus ꝓhibeṫ acceptio psonarū. R. ꝙ in. 8. Primo in pnie ipositiōe. 26. q. 7. sacerdos. Secūdo in snie diffinitiōe. 3. q. 9. necesse. Tertio in his q̄ sūt fidei. 29. q. 2. §. j. Quarto in hospitū receptiōe. 42. di. q̄escamus. Quīto in elemosynarū largitiōe. 16. q j. si cupis. Sexto in iudicijs. de regu. iu. i iudicijs. li. 6. Septio in ꝓmotiōe dignitatuꝫ ꝺ. c. venerabili. ⁊ 40. di. nō loca. ⁊ c. multi. Octauo in exhibitione honoris.

4. ¶ Utꝝ ꝓmouere aliquē ad dignitatē ꝑpt̄ ꝯsanguinitatē sit acceptio psonarū. R. ꝑm Alex. vbi. s̄. ꝙ sūt bñficia tpalia ⁊ spūalia. In collatiōe bñficij tpalis cui nō ē annexuꝫ spūale licet illud ꝯferre ītuitu ꝯsanguinitatꝫ si bon⁹ ē: qꝛ ꝯsanguinitas ē bñ cōditio faciēs ad negociū circa dispēsatiōes pr̄imoniorū. Si ꝟo ē annexū spūali: puta qꝛ sūt res ecclesie: vel q̄ paupib⁹ sūt dispēsanda. silr̄ licet ei cōferre nō ex rōne ꝯsanguinitatꝫ ꝑncipali ꝫ secūdaria: vt nō egeat ꝫ non ita vt luxurieṫ. Si ꝟo ē spūale bñficiū: nō ē attēdēda rō cōsanguinitatis vel carnis: qꝛ spūalia nō daṫ iure sanguinis ꝫ diuino munere. ꝫ attēdi dꝫ rō spūalis que. s. ē vt deṫ iustiori ⁊ meliori non simplicit̄ sed ad illud regimē: vt in. c. licet. 8 q. j. Et si ꝯditiones sint pares pōt ex illis cōditiōib⁹ moueri ad dandū ꝯsanguineo: dūmodo nō sit scādalū ex respcū ꝯsanguinitatꝫ qꝛ ꝑpt̄ scādalū multa dimittēda sūt. ꝫ ē acceptio psonarꝫ in ꝓmotiōib⁹ ad dignitates ⁊ officia qñ bñficiū spūale daṫ ꝑpt̄ ꝯsanguinitatem ꝑncipalit̄. facit. c. moyses. 8. q. j. vel qñ nō daṫ meliori ad illud regimē: vt in. ꝺ. c. licet. qꝛ talis infidelit̄ agit negociū dñi nō meliorās cū pōt. vl' qñ quodcūꝗ officiū datur idigno. ꝑ cor Tho. i ꝗli. ⁊ scda scda. q. 63

¶ Utrū cū ꝯditiōes sūt ineq̄les excedētes ⁊ excesse: puta lrat⁹ ꝫ ignobilis: alt̄ nobil' ꝫ illrat⁹ sit acceptō psonarꝫ si ꝑpōaṫ nobil'. R. Alex. vbi. s̄. ꝙ lꝫ lratura simplicit̄ sit ꝑferenda nobilitati: vt in. c. venerabil'. de ꝑtē. qꝛ est necessaria i regimie ecclesie: tñ i casu pōt ꝑferri nobilitas vt arceanṫ lupi ꝑ potētiā: ⁊ in casu vt sint diuersa mēbra in corpe ecclesie q̄bus par ei⁹ ꝯserueṫ. ⁊ sic nobiles pñt ꝓmoueri: dūmō morū hōestas eis suffrageṫ. 5

¶ Utrū si ꝑferaṫ min⁹ bon⁹ vir maiori bono sit acceptio psonarꝫ. R. Ale. vbi. s̄. ꝙ aliud ē maiori dignitate: aliud ē in miorib⁹ bñficijs: aliud cū eligiṫ de gremio illi⁹ eccle: aliud cū postulaṫ de alteri⁹ gremio. Cū ꝫ electio ē faciēda ad maiores dignitates req̄riṫ ꝑm ꝯsciaꝫ vt eligaṫ vtilior regimini dūmō sit bon⁹: qꝛ ꝑm Alber. magnū peccat mortalit̄ q̄ ꝓmouet malū ꝗuis sit multū ꝓfutur⁹ qꝛ q̄ sibi nūꝗ ē alt̄i ñ poteīt eē bon⁹ ⁊ q̄ sibi nō parcit: multomin⁹ alijs parcet. ff. de his qui añ sen. l. fi. nec excusat ꝑꝫ eū paucitas ministrorū eccle. In miori ꝟo bñficio sufficit ꝙ bon⁹ sit. Si ꝟo fiat postulatio req̄riṫ vt ꝑm ꝯsciaꝫ suā eligat vtiliorē ⁊ meliorē 6

¶ Utrū paup possit ꝑponi diuiti i iudicio R. Ale. vbi. s̄. ꝙ ñ: ꝫ eq̄tas dꝫ seruari. Et illud Eccliastici. 4. c. In iudicādo esto misericors pupillis. ⁊ Esai. j. Subuenite oppresso: iudicate pupillo: ⁊ similes itelligūṫ vt iudex tueaṫ miserabiles psonas ab oppssione potētū. Et si timore vel amore defecerit psone necessarie ad instructionē suarū causarū iudex dꝫ ei subuenire. In veritate aūt sentētie nulli parti parcere. 7

¶ Utrū exhibitō honoris q̄ fit ꝑlato malo inducat acceptionē psonarꝫ. R. q̄. s̄. ibidē ꝙ ꝑlat⁹ spūal' siue tpalis dꝫ honorari rōe ptātꝫ a deo accepte. Cū q̄s aūt honorat pctōrem 8

amore idebito a q̄ deberet corrigi tūc pctm̄ ē

9 ¶ Utrū exhibitio honoris ꝓpē diuitias sit acceptio psonarū. R. Alex. vbi. s. ꝙ si tm̄ habet respect⁹ ad diuitias: vt tanto melior quāto ditior videat: peccatū ē. Siſr si de exhibitiōe honor͛ ecclīastici h̄ itelligit. Si ꝟo h̄ fiat ꝓ vitatōe scādali: ita tñ ꝙ paup ñ ɔtēnat: vel diues in pctō nō foueat ñ erit pctm̄

10 ¶ Utrū acceptio psonaꝝ sit pctm̄ mortale. R. Aug. ꝯ anco. li. ɔptāte pape ꝙ peccatū mortale tollit nobis christū q ē vita nr̄a. ad Colloce. 3. c. Christ⁹ aūt trib⁹ mōis i nob ē. s. p iusticie eq̄tatē: p doctrine veritatē: per vite scītatē. Jo. 14. Ego sū via. s. iusticie. veritas. s. doctrine: ⁊ vita. s. exēpli. Qñ aūt acceptio psonarū repugnat iusticie: puta non reddēs iusticiā cui debem⁹: vel faciēs ꝯ amore amicicie: pecunie: ⁊ h⁹mōi: sic ē mortale. Qñ ꝟo repugnat doctrine puta determinādo vel declarādo ex cōplacētia ꝯ scām doctrinā: sic ē mortale. Qñ ꝟo repugnat vite: puta cū ꝑfert mal⁹ bono: idign⁹ digno ꝓpē consanguinitatē ⁊ h⁹mōi nō cōgruētia ad ipsaꝫ rē q̄ dat: sic ē mortale. Adde etiā ꝙ ē mortale qñ melior ad dignitatē ecclesiasticā ñ ꝑfert: saltē i maiorib⁹ dignitatib⁹: vt pꝫ p ea q̄ no. ꝭ. electio. ꝭ. zi. iūcto qꝺ dico. s. hic. ꝭ. 6.

a **Ccidia** ſm Ri. de scō vic. est torpor mētis: bona i choare negligētis. vl' ſm Dam̄. ē tristicia aggrauās mētē vt nihil boni ei agere libeat. Et hec ē diffinitio eētialis h̄ꝫ Alex. scda scdē tracta. ꝺ accidia. Alie sūt p effect⁹ ⁊ differt ab iuidia ſm Alex. ibidē: q2 iuidia ē de alieno bono: accidia ꝟo de proprio.

1 ¶ Utrū accidia sit ꝯ aliqꝺ ꝑceptū decalogi. R. Alex. vbi. s. ꝙ ē spālit' ⁊ explicite ꝯ illud Ecclīasti. 38. Ne dederis i tristiciaꝫ cor tuū h̄ repelle eā a te. ⁊. 20. Tristiciā lōge expelle a te. multos eni occidit ⁊ nō ē vtilitas in illa. Implicite ꝟo ē ꝯ illud. Memēto vt diē sabbati stifices. Exo. 20. Jn accidia ē tristicia ꝺ spūali bono ⁊ laborioso cū amore q̄etis carnalis. Jn illo ꝟo ꝑcepto ē amor scē q̄etis q̄ cū gaudio ē in bono spūali: lꝫ sit laboriosuꝫ. Uñ lꝫ ꝑcipiat ibi abstinere ab ope seruili in q̄ ē labor nō tñ ꝓhibet bonuꝫ spūale: vt orare: ꝑdicare ⁊ h⁹mōi: q̄ sūt bona spūalia lꝫ laboriosa. Et ex istis pꝫ ꝙ de sua rōne accidia ē mortale pctm̄. Uñ. 2. ad Chor͛. 7 Tristitia hui⁹ seculi mortē opat. Et vt aduertere possis qñ accidia hꝫ ꝓpriaꝫ rōnē: ⁊ ē mortale pctm̄: attēde ꝙ aut talis tristicia boni ɔsistit in omissiōe necessariorū ad salutē: ⁊ sic ē mortalis. Aut in omissiōe eorū q̄ nō sūt necessaria: ⁊ sic ē vēiale pctm̄. Aut deducit ad aliqꝺ mortale vtputa despationē: ⁊ sic est mortale pctm̄. Et ex hoc pꝫ q̄d dicēdū de eo q̄ attediat⁹ abhoiat diuinaꝫ spūalia: q2 nisi sint necessaria ad salutē ⁊ ea dimittat: vel deliberate disponat dimittere nō peccat mortalit'. Siſr de eo q̄ ꝓpē alicui⁹ mortē disponit ñ hñ facere ⁊ ꝺ necessarijs ꝙ peccat mortalit'. Jdē de eo q̄ ꝓpē hoc nollet eē creat⁹ a deo: vel vellet eē irrōnale aīal: q2 ē mortale si deliberate. Jdē siſr ꝺ illo q̄ ꝓpē tristiciā incurrit grauē ifirmitatē: aut notabile corpis nocumētū: q2 mortale ē si pōt se iuuare ⁊ h⁹mōi. Et h̄ꝫ ꝑdicta itellige Tho. ſa ſe. q. 35.

¶ Utrū accidia sit grauissimū pctōrū. R. 2
ſm Alex. vbi. s. ꝙ ē loqui de accidia multipliciē. Uno mō ſm ꝙ terminat ⁊ cōsūmat i despationem. Et sic ē grauissimū peccatorū rōne despatiōis adiūcte i q̄ terminat. Aut loq̄mur de accidia rōne otiositatis sibi adiūcte. Et hec otiositas ē occasio multoꝝ maloꝝ q2 aīa nisi in bonis occupet: i malis defluit: ⁊ sic ē magnū malū. Uerūtamē rōne gener͛ pcti nō ē maximū pctōꝝ: q2 maius ē ifidelitas: superbia: ⁊ h⁹modi.

¶ Que sint filie accidie. R. ſm Grego. 31. 3
Mora. ꝙ sūt. 6. Pria despatio. Secūda pusillanimitas respectu ɔsilioꝝ. Tertia otiositas. Quarta torpor seu pigritia circa ꝑcepta Quita ē vagatio mētis illicita. Sexta malicia qua quis detestat bona spūalia. de quib⁹ dicet in loco suo de qualibet.

a **Ctiones** a iure ciuili ortū hñt ſm Jnno. de cōsti. c. que in ecclesiarū. Et de spālibus: gnālib⁹: ⁊ vniuersalib⁹ q̄les sint ⁊ q̄lit' forment: vide Jnno. de of. or. cōquerēte. de libel. obla. c. 2. de cā pos. ⁊ ꝓprie. cū ecclīa. de sepul. certificari. q̄ ptinent ad foꝝ ɔtētiosū

¶ Que dicant actiōes bone fidei: h̄et insti. de ac. in. ꝭ. actionū. ⁊ in glo. c. cū venerabil'. de excep. Et sūt. 15. ex vēdito: ex empto: locatio ⁊ ɔductio: ngociorū gestio: mādati: depositi: p socio: tutele: comodati: pignoraticia: familie herciscūde: coi diuidūdo: ꝑscriptis

verbis: q̄ de extimato ꝓponit̄ ꝑmutatō ⁊ he reditatis petitio. Nec dicunt̄ bone fidei: q2 solū in his sit seruāda bona fides: sed q2 in his magis exuberat iudicis officiū q̄ i alijs

2 ¶ Que dicunt̄ stricti iuris. R. tex. isti. vbi s. q̄ sūt alie ab his: vt actio ex mutuo: ⁊ ar bitriū ⁊ his silia. Et dicūt̄ stricti iuris q2 n̄ venit in eis nisi qd̄ stricte exigit actiōis nā. Et de ipsis vide glo. in. d. c. cū venerabilis.

3 ¶ Que dicūt actiones ꝑsonales. R. Frā. de rece. vt refert Be. in. c. dispēdia. de rescri. li. 6. q̄ sūt q̄ ꝑsonas tenēt obligatas ex ꝯctu. vt mutuo: locatione ⁊c̄. vel q̄si ꝯctu vt negociorū gestio: tutela ⁊ hm̄oi. Aut maleficio vt furti: dāni infecti ⁊c̄. vl' q̄si maleficio vt in iudice male iudicāte ex impitia ⁊ ꝓiciē te de cenaculo qd̄ nocuit: vt insti. de obli. ⁊ i rubricis sequentibus

4 ¶ Que sūt actōes reales. R. Be. vbi. s. q̄ sūt q̄ sequūtur rē ⁊ n̄ ꝑsonā: nec ꝑ eas dr̄ persona obligata vt rei vēdicatio: publiciana: ⁊ similes ꝑm Jo. de imola

5 ¶ Utrū i actiōib⁹ ꝑsonalib⁹ currat p̄scriptio ꝯ eccl'as ⁊ alios. vide. j. p̄scriptō. §. 42.

6 ¶ Actō ē ianis creditorū quā excludit iopia debitoris. c. oli nobis. de re. spo. ff. de dolo. l. nā his. ⁊ q̄ nihil hz eius ꝑiculo nihil ē. ff. de fur. l. itaq3 fullo. §. j. ⁊ ex̄ de vsuris. cū tu.

a **Ccolliti** grece ceroferarij la tie. 21. di. c. cleros in fi. vn̄ eius officiū ē p̄parare luminaria ⁊ ipsa portare corā ministris altaris 25. di. ꝑlectis. 33. di. §. deseruiētes.

a **Ccomodatio** vide. j como datum.

a **Ctus** req̄rit tria regulariter: vt in. c. magne. de voto ⁊ ar. jj. q. j. aliud. Primū q̄d liceat secūdū eq̄tatem. Eq̄tas ꝟo ē iusticia dulcore mīe tēperata ꝑm Cipria. Secūdū q̄d decet ꝑm honestatē: ⁊ ē diuersū a ꝟbo licet: quia multa licēt q̄ nō decēt. Tertiu3 q̄d expediat ꝑm vtilitatē. vn̄ filie sine cōsensu patris contrahere m̄rimoniū licet: vt i. c. sufficiat. 27. q. 2. sed nō decet: vt in. c. j. de despō. ipu. nec etiā expedit: cū mulieres sepe laborēt contra propria comoda. l. pater. in fi. C. de spon.

j ¶ Quō cognoscet̄ si act⁹ ē valid⁹. R. Pa. in. c. cū oli. de cle. ꝯiuga. q̄ recurrēdū ē p̄ ad ꝯsuetudinē loci vbi q̄s oriūd⁹ fuit. vel vbi actus ē gestus: ⁊ nō ad cōsuetudinē loci alterius: vel vbi act⁹ ē applicād⁹. Exēplū: natus de p̄re sacerdote ecclesie oriētalis q̄ ꝯxit ꝑm eorū ritū: ē legitim⁹ vbiq3. ⁊ iō pōt eligi i ecclesia occidētali pro p̄lato. facit in ar. ad hoc l. j. C. de decu. ⁊ no. p Bar. i. l. oēs populi. ff. de iu. ⁊ iure. ⁊. l. cūctos populos. C. de sū. tri. Et facit ad. q. vtrū testamētū factū Senis cū tribus testibus ꝑm eorū statuta valeat q̄ ad bona alibi existētia.

¶ Jtē act⁹ gestus ab h̄nte duplicē ꝑtātē s̄p in dubio p̄sumit̄ gest⁹ ꝑm eā ꝑtātē ꝑm quā actus tolerari possit vt valeat: vt no. Pa. i c. nisi essent. de p̄bē. facit. c. qd̄ sicut. de elect. vbi p̄sumit̄ actus fact⁹ respectu maioris potestatis ab eo q̄ duplicem ꝑtātē hz. facit. l. 3. ff. de mili. testa. 2

a **Ccusatio** est aliquē i libello reū de crimie deferre ad vindictā ꝑm Azo. in sū. in rubrica. C. de accu. circa quam querenda sunt infrascripta.

¶ Utrū accusationē debeat p̄cedere monitio. R. q̄ nō: de necessitate. ar. c. 2. ⁊. c. q̄liter ⁊ q̄n̄. el. 2. d accu. ⁊ i gl. 2. q. vl. §. j. Nō q2 fit solū ad penā iponēdā vt i gl. i. c. lic3. d simo. j

¶ Utrū aliq̄s teneat̄ accusare. R. ꝑm glo. in. c. quapropt̄. 2. q. 7. q̄ nemo. facit tex. in l. vnica. C. vt nemo iuit⁹. ⁊. c. si p̄mates. 5. q. 2. ⁊ glo. in. c. licet. i fi. de accu. Bar. i. l. in eū ff. de accu. dicit vex nisi in homicidio: q̄m heredes tenēt̄ accusare. ar. l. p̄tor. §. j. ff. d iiur. al's ꝑderēt hereditatē: vt. l. j. ff. de his q̄. vt i dig. Sz ꝯriū vr̄ tenere glo. in. l. si q̄s homicidij. C. d accu. ⁊ ibi Cy. Bal. Sali. ⁊ Ang. ⁊ Raph. in. d. l. in eū. s. q̄ nō tenet̄ accusare. Et iura q̄ videnẗ ꝯria nō loquūt̄ de accusatiōe proprie s̄ de denūciatiōe de q̄ dicā i tit. suo. ⁊ in q̄ differt ab accusatōe: imo vr̄ q̄ accusare sit ꝯ p̄ceptū diuinū dū dicit. Dimitte nobis debi. no. glo. ē in. l. furti. §. part⁹. ff. de his q̄ no. infa. De quo dic vt. j. §. 4. 2

¶ Quis pōt accusare. R. aut crimē ē ꝑuatū aut publicū. Si ꝑuatū: regularit̄ non admittit̄ nisi cui⁹ interest vt vr̄ velle glo. i. l. fi. ff. de pri. delic. Qd̄ limita nisi sit tale delictū priuatū ex q̄ pena pecuniaria applicāda fisco dēat iponi: q2 tūc q̄libet de ꝑplo admittit̄ ad accusandū ꝓ illa pena. Jta vult glo. singula 3

ris Dy. et Bar. i rubri. ff. de po. ac. lz Bal. teneat cõ in. l. aduersus. C. de fur. Si vero ẽ crimẽ publicũ quilibet admittit q̃ nõ prohibetur spãlit lege vel statuto aut cõsuetudine. Et q̃ prohibeant hẽs. 2. q. 7. et. 3. cã. p totũ. de accusa. in multis. c. et in. l. q̃ accusare. cũ pluribus legib⁹ se. ff. de accu. sicut sũt ifames: minores: paupes et multi q̃s omitto: q2 nõ ptinet ad nos. Et hoc verũ nisi i duob⁹ casib⁹ Prim⁹ qñ suã vel suorũ iiuriã psequũt: vt no. in. l. fi. ff. de pua. delic. et in. l. fi. ff. de iiu. facit glo. in. l. cũ emãcipati filij. §. emãcipatus. ff. de colla. bo. Secũd⁹ qñ delictũ nõ ẽ cõmissuz cõ psonã: puta statuto cauet vt q̃ blasfemauerit: vel iuerit de nocte puniat in x. tũc q̃libet ad accusandũ talẽ admittit: vt no. Bar. et Jo. de imo. in. l. . ff. de pu. iudi. et Bar. in. l. lex cornelia. §. si q̃s libellũ. ff. de iniu. Req̃rũt tñ multas limitatiões et distictiones q̃s dimitto: q2 ad nos nõ ptinẽt. Vide. 2. q. j. phibẽt. vbi de hoc. Cleric⁹ tñ ad vindictã publicã accusare nõ dz: etiã si pena sanguinis nõ venit iponẽda. facit. c. sicut sacerdotes. 2. q. 7. q2 h⁹mõi odiosis non dz se imiscere fm Pa. in. c. cũ. P. de accu. s si psequit iiuriã suã põt: etiã si venit iponenda pena sanguinis fz Pa. vbi. s. dũmõ dicat q nõ intẽdit accusare vt pena iponat. tex. est clar⁹ in. c. plat⁹. de homi. li. 6. facit. c. cũ sit gnãle. de fo. cõpe. et. c. olim. de iniurijs.

4 ¶ Qua intẽtione dz q̃s accusare vt sit sine pctõ accusatio. R. q ppt bonũ cõe. s. vt ceteri q̃ete viuãt. 23. q. 5. nõ frustra. vel ppt suũ inte͂e: als tale erit pctm̃ qualis inordinatio intẽtiõis. s. mortale si ex odio. veniale si aliq̃ passio fragilitatis imisceat. ar. c. accusasti. de accu. et. 2. q. 7. si q̃ sũt. et. d. c. q̃lit et qñ nõ tñ tenet ad aliquã restitutõnẽ propter hoc s solũ ad pniam de peccato.

5 ¶ Quis mod⁹ sit seruãdus in accusatione: vide. 2. q. 8. per totum.

6 ¶ Utrũ pactũ seu iuramentũ de nõ accusando valeat. R. fm glo. in. c. queadmodũ de iureiurãdo. q nõ tz de crimie ptextrãdo. ff. d pac. l. si vn⁹. §. pacta. et. §. se. Et peccat mortalit si hoc iurat: vt pz. j. iuramẽtũ. 3. § 7. De pctõ vero cõmisso valet. d. §. pacta. et iter. d. c. queadmodũ. ibi: nõ solũ septies. Si tñ pecuniã recipet: turpit accipit et restituere tenet de bono cõsilio. Rõ q2 ppt charitatẽ primi ex compasiõe dz moueri credẽs q se emẽdabit et ñ ppt pecuniã. mlto forti⁹ deberet restituere si recepissz pñ accusãdo d pctõ ptextrãdo vl p accusãdo calũniose. j. q. j. in hem⁹

¶ Utrũ q̃s possit desistere ab accusatiõe icepta. R. si videt eũ quẽ accusauit inocẽtẽ tenet oi mõ q̃ põt desistere. 2. q. 3. si quẽ aut p abolitionẽ. Si vero nõ cognoscit inocẽtẽ euz ee͂: põt desistere si vult q̃ ad cõsciaz ex charitate s ñ ex pmio: vt no. gl. in. c. j. d collu. s q̃ ad ipunitatẽ fori cõtẽtiosi nõ põt nisi in certis casibus. de q̃bus vide Bar. in. l. quesitũ. ff. ad turpil. et Pa. in. c. licet. de accu. 7

¶ Quot mõis accusatõ reddit vitiosa. R. q trib⁹ mõis fm Grãnũ. 2. q. 3. in. §. notãdũ. et. l. j. ff. de aboli. s. p2io calũniãdo: et tũc ẽ qñ falsũ crimẽ ipõit: et talis tenet de oi dãno dato primo. c. vl. de calũ. et peccat mortalit. 22. q. 2. c. pmũ. Secũdo tergiuersando: et tũc ẽ tergiuersato2 qñ i totũ a lite recedit sine licẽtia iudicis. Hoc itellige quo ad cõsciam si ex aliq̃ malo fine facit: q2 si ex cõpassione primi q̃ ad cõsciam licet: s q̃ ad fo2 cõtẽtiosũ punit in. 5. libris auri. l. 3. ff. de puari. Tertõ puaricãdo: et tũc ẽ qñ colludit cũ reo falsas pbatiões et varias simulãdo: et talis punit arbitrio iudicis: vt. l. j. et. 2. ff. de pua. Sed in cõscia credo nõ peccet nisi talis falsitate vel mendacio vtat et h⁹mõi p2ohibitis vel ex aliquo malo fine. De istis hẽs i. l. j. ff. de aboli. et in. l. j. ff. ad turpil. 8

¶ Utrũ post pactã pniaz de pctõ possit q̃s sine pctõ accusare talẽ. R. fm Inno. i. c. de his. de accu. q sic: et tenet glo. similit ibidez. Rõ est q2 p pniam satisfit deo: sed p punitionẽ q̃ ipõit in iudicio satisfit reipublice vt ceteri timeant et quietius viuãt. facit. C. d apostã. l. hi qui. cum suis conco2dan. 9

¶ Utrũ semel accusatus possit de eodẽ iterum accusari. R. q nõ. c. de his. de accusa. quia delictũ vnius hoĩs sepi⁹ queri nõ dz. ff. nau. cau. sta. l. licet. §. vl. 23. q. 9. veniaz. Fallit in duob⁹ casibus. Primus si secũd⁹ accusato2 doceat primũ preuaricasse. ff. de p2euari. l. 3. Secũdus si suum dolo2ẽ p2osequens igno2et accusationem ab alio institutam. l. si cui. ff. de accusa. vide in glo. dicti. c. de his. 10

¶ Utrũ accusatus possit sine pctõ aliquid dare accusato2i vt desistat ab accusatõe. R. 11

Inno. in. c. crimia. de collu. q̄ qn̄dã ē cã crimi
nalis: ⁊ in hac añ icboatã accuſatiõnē p gra
tiã deſiſtere põt: vt. ff. õ his q̄ no. iſa. l. furti
§. pact⁹. ⁊. ff. ad turpi. l. mulier. ⁊. l. q̄ſitū. p⁹
ñ licet niſi vt habeẗ. C. de abo. l. z. ⁊. ʒ. et. ſ.
q. j. quidã. ⁊ trãſigere aliq̄ dato vel retēto i
crimine publico nõ licet. Et ſi fiat trãſactio
nulla ē: ⁊ accuſat⁹ habeẗ p ↄfeſſo. C. õ trãſ.
l. trãſigere. ff. de p̄uari. l. in oib⁹. Ubi aūt ē
tale crimē qȯ irrogat penam ſanguinis licet
vnicuiq̄ ſanguinē ſuū redimere q̄litercūq̄
ff. de bo. eorū. l. j. vl' penã detruſiõis ppetue
ſm Pa. i. c. j. de collu. q2 licet tūc niſi in adul
terio. d. l. trãſigē. In alijs aūt vbi pena ſan
guinis nõ irrogaẗ trãſigere nõ licet niſi i cri
mie falſi: vt in. d. l. trãſigere. In crimie p̄uo
p̄uato trãſigere licet ſm glo. in. d. l. trãſigē.
Et no. q̄ ſm canones oē crimē dr̄ publicuʒ
Et iõ trãſigere nõ licet: vt de collu. p totū. q2
eccleſia p nullo crimie iponit penã ſãguinis
c. ſnia3 ſãguinis. ne cle. vel mo. Excepto vbi
iponēda ē pena detruſionis ppetue: vt dictū
eſt. Et que dicanẗ crimina publica de iure
ciuili habes. j. crimen. §. 7.

12 ¶ Utrū accuſat⁹ teneaẗ r̄ndere veritateʒ.
vic vt. j. ↄfeſſio dilecti. in prin.

13 ¶ Utrū liceat accuſato calūnioſe ſe defen
dere. R. q̄ nõ: etiã ſi iiuſte accuſareẗ: q2 hoc
eēt gen⁹ vidicte q̄ ſine pctõ fieri nõ põt: imo
poſt iuramētū de calūnia receptū eēt piurus
Dñ etiã iuſte accuſaẗ: defendēdo ſe ſm iur
ordinē: ſp dʒ p poſſe accuſatorem excuſare:
nec peccat ſe defendēdo ſʒ ordinē iuris: etiã
ſi acuſator remaneret infamat⁹ ſm Sco. in
4. di. iſ. q2 nõ teneẗ ſe pdere. vñ põt q̄ſcūq̄
exceptiones cõpetētes pponere ⁊ appellare:
⁊ alia iuridica facere: nõ tñ mēdaciū dicere
q2 peccaret mortaliẗ ſʒ Sco. vbi. s̄. Appel
lare aūt cã more afferēde neq̄ euʒ iuſta ſnia
deẗ: nõ licet: q2 calūnia ē. Cõcordat Tho.
ſa ſe. q. 69. ar. z. ⁊ Ri. i. 4. di. iſ. ar. ſ. q. ʒ.

14 ¶ Utrū accuſator teneaẗ ſe iſcribere ad pe
nã talionis. vide. j. inſcriptio. §. j.

15 ¶ Ad q̄d tēdit accuſatio. R. Pa. i. c. ſuper
his. õ accu. q̄ tēdit ad depoſitionē ab officio
⁊ bñficio. Et ſi crimē ſit enorme ad ppetuuʒ
carcerē: vt in. c. tue. de pe. Et hoc de iure ca
nonico: ſ; de iure ciuili tēdit vt pūiaẗ debita
pena. Denūciatio p̄o tēdit ad correctionē: ñ
ad puniēdū pctm̄ pena ↄdigna: ſ; vt deſiſtat
a pctõ. Et h̄ pcedit tã i denūciatiõe euãgeli
ca q̄ canonica: tã iudiciali q̄ extraiudiciali.

a **Adiuratio** creaturarū q̄d ē. R. Ri. in. ʒ.
di. 37. ar. ʒ. q. z. ē p inuocationē diui
ni nois vl' alteri⁹ rei ſacre obſecrãdo vel im
perãdo incliãre eas ſʒ ſe: vel in cõpatiõe ad
eas ad aliquid agendum vel patiendum.

¶ Utrū adiuratio hois ſit licita. R. q̄. s̄. 1
ibidē: q̄ aut adiurãs intēdit eos incliare ad
bonū: aut ad malū culpe. Prio mõ aut adiu
rat obſecrãdo: ⁊ ſic nõ accipit nomē dei i va
nū. Sic eni adiurauit apl's ad Ro. iz. Obſe
cro vos p miſericordiã dei vt exhibeatis cor
pora veſtra ⁊c̄. Aut adiurat iperãdo: ⁊ tūc
ſubdiſtigue: aut adiurat eū q̄ ſibi teneẗ obe
dire: ⁊ ſic licet. Aut adiurat eū in quē nullaʒ
habet ptãtē: ⁊ ſic aſſumit nomē dei in vanū
q2 vſurpat ptãtē in aliū quã nõ hʒ q̄tū in ſe
eſt: ⁊ peccat mortaliẗ. Si aūt adiurãs intē
dit inclinare illū quem adiurat ad malū cul
pe: ſic nomen dei in vanū aſſumit

¶ Utrū adiuratio demonū ſit licita. R. q̄ 2
s̄. ibidē: aut adiurat impando: aut obſecran
do. Prio mõ aut vt ipm̄ doceãt vl' obſequiū
aliq̄d faciãt: ⁊ ſic illicitū ē: q2 ptinet ad quã
dã familiaritatē vl' ſocietatē: licitū tñ ē aliq̄n
ſ. cū aliq̄ ſci viri ex ſpãli iſtictu ſpūs ſci vl' re
uelatiõe dina vtunẗ miſterio demonuʒ ad
aliq̄s effect⁹. Aut eos adiurat vt a ſe ⁊ a pxi
mis expellat: ⁊ h̄ licet: q2 ſūt aduerſarij nr̄i
obſtinati. Et ſic intelligiẗ illud Marci vlt.
In noie meo demonia eijciēt ⁊c̄. Adiurare
aūt eos obſecrãdo ſp illicitū ē: q2 ſic quoddã
ſignū familiaritatis importat

¶ Utrʒ adiuratõ creaturaʒ irrationabiliū 3
liceat. R. Ri. vbi. s̄. q̄ aut adiuranẗ ſʒ ſe ⁊
abſolute: ⁊ qui ſic eas adiurat nomē dei aſſu
mit in vanū: quia nõ intelligūt adiurationē
illã. Aut adiuranẗ in relatiõe ad aliū: ⁊ hoc
dupliciẗ. Aut in relatiõe ad deū: vt cū aliq̄
ſci ad infideliū conuerſionem ⁊ infirmorum
in fide cõfirmationē iuocant nomen dñi ad
hoc vt ei⁹ virtute ipſe creature irrõnabiles
adiurate aliq̄ motu moueãẗ: q̄ nõ ē p earuʒ
p̄tutē nãlē: ⁊ ſic licet. Aut adiurãẗ i relatõe
ad diabolū ad hoc vt diabol⁹ ab eis repella
tur ne eis vtaẗ: vt iſtrumēto ad nocendū: ⁊
ſic adiurãẗ ab exorciſtis eccl'e. ⁊ ſic etiã licet

¶ Utrū adiuratio illicita ſit pctm̄ morta 4

le. R. vt colligo ex verbis p̄fati Ricar. vbi
s. q̄ sic ex se: q2 sic ē directe ꝯ secūdū p̄ceptū
Nō assumes nomē dei in vanū. Exo. 20.

a **Administratio** legitima
7 libera ē qñ q̇s pōt i iudicio agere 7
ꝯueniri: 7 etiā extra iudiciū de aliq̄ re dispo
nere. facit. c. ex litteris. de ꝓba. 7 ibi Inno.
allegat. l. 2. in. §. 2. C. de iura. calū.

j ¶ Utrū administrato2 teneaꝭ de mala admi
nistratiōe satisfacere. R. s̄m Inno. in. c. ex
p̄n̄tiū. de pig. q̄ sic. 7 ille cui⁹ ē administrato2
hꝫ actionē negotioꝝ gestoꝝ ꝯ eū q̇ male ad
ministrauit. ff. de neg. ge. l. 3. §. vltio. 12. q.
2. si qua. de rebus. 7. c. si q̇s q̄libet cōditiōe
Unde aduerte q̄ teneꝭ administrato2 s̄m gl.
in. l. cū oñdim⁹. ff. de fideiuſ. tu. de dolo vt
ibi lata culpa. vt. l. curatoris. C. de neg. ge. 7
etiā leui. vt. l. q̇cq̇d. C. arbi. tu. De dolo solū
teneꝭ s̄m glo. in. l. 3. ff. de ne. ge. qñ mea affe
ctiōe duct⁹ solū administrauit: 7 lata culpa
q̄ equipaꝭ dolo. vt. l. qđ nerua. ff. depositi.
De leui ṽo teneꝭ vt coiꝭ vt i. d. l. q̇cq̇d. Ali
qñ etiā d̄ leuissima: vt qñ diligētissim⁹ erat
gestur⁹. l. si pupilli. §. videam⁹. ff. de ne. ge.
Aliqñ de cāu: vt i casib⁹. 5. positis. in. l. si ne
gotia. ff. de ne. ge. Prim⁹ si accessit aio dep̄
dādi. Secūd⁹ si noua negotia 7 insolita fecit
Terti⁹ si culpa p̄cessit. Quart⁹ si fuit in mo
ra. Quint⁹ si casū recepit. Nota etiā q̄ ad
ministrat⁹ nō solū hꝫ actionē ꝯ administrato
rē: sꝫ etiā ꝯ heredes. Et itelligit Inno. vbi. s.
qñ dolo vel lata culpa aliq̇d gessit q̄ here
des teneꝭ. Si ṽo ex leui culpa nō teneꝭ here
des nisi i casib⁹. 4. quoꝝ tres ponūꝭ in. l. i. C
de here. tu. Prim⁹ si lis fuerat incboata ꝯ tu
torē. Secūd⁹ si aliq̇d ad eos ꝑuenit de reb⁹
administrati. Terti⁹ si de bonis admistra
ti alijs ex grā cōcessit: q2. ff. de fur. l. si pigno
re. diciꝭ spēs lucri ē ex alieno largiri 7 bñfi
cio sibi debitorē acq̇rere. Quart⁹ poniꝭ i gl.
d. l. cū oñdim⁹. s. si nō explicet incboata ꝑ de
fūctū: q2 teneꝭ de leui etiā. l. q̇cq̇d. C. arbi. tu

z ¶ Utrū sciēꝭ cōmittēs administrationē idi
gno teneaꝭ ipse de mala admistratiōe. R. q̄
sic s̄m Inno. in. c. ex rōne. de eta. 7 q̄li. allꝭat
ff. ad municipa. l. luci⁹. §. iꝑato2. ff. de ma.
ꝯuē. l. i. in p̄n. ꝑ totū. Et peccat mortaliꝭ.

a **Admonitio** an debeat fieri añ denū
ciationem. R. q̄ sic. est glo. in. c. qualiter 7
qñ. el. 2. de accusa. 7 no. glo. i. c. licet hely. de si
mo. Uide de hoc. j. Denunciatio. in princi.
7. §. 2. 7. 10.

¶ Utrū añ monitionē ꝯstituaꝭ i mora q̇ ē j
obligat⁹ ad aliq̇d dādū vꝉ faciēdū sine deter
minatiōe tꝑis. vide. j. Mora. §. i.

a **Adoptio** ē legitim⁹ act⁹ per
quē q̇ fili⁹ nō ē ꝓ
filio hēꝭ pene nāꝫ imitans. insti. de adop. in
glo. Diuidiꝭ aūt vt habeꝭ i. l. i. 7. 2. ff. de ad
opti. q2 vna dr̄ arrogatio q2 rogaꝭ. i. inꝭro
gaꝭ quis an velit istū habere patrē 7 pr̄ istū
in filiū. Alia stat in nomie generali. 7 sup
ponit hic ꝓ spē. sicut in hoc noie credito2. ff.
si cer. pe. l. i. 7. 2. §. mutui.

¶ Utꝝ adoptio 7 arrogatio i oib⁹ ꝯueniāt j
R. q̄ sic nisi i aliq̇b⁹ spālib⁹ q̄ sūt. 5. Primū
q2 adoptio fit cuiuslibet magistrat⁹ cōpetēꝫ
auc̄te. dū tñ apud eū plena sit actio. s. merū
7 mixtū iꝑiū. C. de adop. l. i. Arrogatio āt
tm̄ fit auc̄te p̄ncipis. insti. eo. i p̄n. Secūdū
i arrogatiōe req̇riꝭ vtriusqꝫ ṽbū exp̄ssū. In
adoptione nō. Uñ infans nō pōt arrogari:
sed adoptari sic. ff. de adop. l. i. 7. 2. 7. l. i ad
optionib⁹. hec ꝓbanꝭ. Tertiū q̄ arrogatio
statim arrogatū 7 res suas 7 liberos q̇ erāt
in sua ptāte subijcit ptāti arrogatoris. ff. de
adop. l. 2. §. vlti. Adoptio ṽo nō nisi i casu
qñ. s. daꝭ auo maꝭno vꝉ si p⁹ emācipationē
genuit filiū 7 auo pr̄no dederit. Insti. de ad
op. §. si ṽo. Arrogaꝭ g̊ q̇ est sui iuris. Ad
optaꝭ ṽo existēs i aliena ptāte. Quartū q̄
arrogato2 teneꝭ satisdare de restituendis il
lis bonis ꝑsonis ad q̄s eēnt vētura si arroga
tus ꝑmāsisset i statu suo. ff. de adop. l. nec ei.
§. fi. Quintū q̄ si arrogato2 emācipauerit
eū vꝉ exheredauerit sine cā: teneꝭ ei relinq̄re
q̄rtā ꝑtē suoꝝ bonoꝝ eoꝝ. s. q̄ habitur⁹ fuisset
ab itestato: s̄m glo. i. l. si arrogato2. ff. eo. q̄
q̄rta nō ē augmentata ꝑ auꝫ. de tri. 7 se. s̄m
Bar. ibi insti. de adop. §. cū aūt ipubes. Ad
optiuo ṽo nihil tenetur de necessitate relin
quere. C. eo. l. i. 7. 2. Si tamē moriaꝭ adop
tato2 sine testamēto: succedit in bonis eius.
l. pe. C. de adop. post medium.

¶ Utrū arrogat⁹ i filiū filij sui acq̇rat q̄r z
tā ꝑtē bonoꝝ sicut arrogat⁹ simpliciter. R.
Azo. i sū. insti. de adop. q̄ si pr̄ adoptat ali
quē loco nepotis: si fili⁹ cōsentit: mortuo suo

prē hic arrogat⁹ in ptātē filij cui arrogatus fuit trāsit: nec agnoscit auo suus heres. Si aūt fili⁹ nō ɔsenserit: mortuo prē nō reincidit in ptātē: sed agnoscet auo suus vl' tāq̄ nepos: licz in filiū nō adoptauerit tanq̄ eū quē videt su⁹ anim⁹ voluisse eē sibi heredē. Idē dic de adoptato i nepotē: vl' deinceps qđ pōt fieri: vt insti. đ adop. §. licet. excepto q̄ nō trāsit i ptātē prīs adoptātis. Et qđ dixi de masculo: dic de feminis

3 ¶ Utrū fiat adoptio si q̄s dicat corā m̄ltis. Accipio te i mesi filiū. R. Pa. i. c. vnico. đ cogna. le. q̄ non. l. nō nudis. C. de pba. nisi huet forma de q̄. s. s. q̄ fiat auctoritate magistrat⁹ vl' pncipis: qđ est de suba adoptionis: ⁊ v̄bū in arrogatiōe: vt dictū ē in pn.

4 ¶ Quis possit adoptari. R. q̄ qlibet tam masculus q̄ femina. ff. de adop. l. adoptio. dūmō sit pñs. l. neq̄ absens. ff. eo. nec p pcuratorē fieri pōt. l. post mortē. §. neq̄. ff. eo. Rōnem hui⁹ habes per Bar. in. l. gallus. § forsitan. ff. de li. ⁊ po.

5 ¶ Utr̄ q̄s possit adoptare i frēm vl' sororē R. q̄ nō: vt. l. nec apud. C. de here. insti. ⁊ ibi Ang. ita q̄ nec etiā i patrē: q2 ɔ̄ naturā.

6 ¶ Quis aūt nō pōt adoptare. R. q̄ castrati. Et dicūt castrati q̄ sic nati sūt vt nūq̄ generare possint: s spadones sic. Et dicunt hi q̄b⁹ abscissū ē cū spata vel cultello. Itez nec femie: nisi ex rescripto pncipis i solatio filiorū amissor̄. Itē q̄ nō p̄cedit p. 18. ānos eum quē vult adoptare vl' arrogare. hec h̄ntur insti. de adop. Itē q̄ nō hz. 60. ānos nō pōt arrogare licz adoptare possit: nisi iusta cā interueniēte. l. si pr̄. §. vlti. ff. de adopt. Et iusta cā ē morb⁹ aut cōiūctio psone. al's debet intēdere generationi: vt in. d. §. vltimo.

7 ¶ Utrū ipediat matrimoniū. vide. j. Matrimoniū. 3. ⁊. 10. impediméto.

a Adoratio q̄dē ē q̄ venera tio vtrū req̄rat actū corpalē. R. q̄ sic. Dicit enim Dama. 4. li. q̄ q2 cditi sum⁹ ex duplici s̄ba. s. intellectuali ⁊ sensibili: ita deo duplicem adorationē debem⁹. s. i aīa q̄ ɔsistit in interiori motu aīe: ⁊ corpalē q̄ cōsistit i exteriori motu corpis. Et q2 in oībus actib⁹ latrie illud qđ ē exteri⁹ refert ad illud qđ est iteri⁹ sicut ad pncipalius: iō exterior adoratio fit pp̄ter interiorē: vt. s. pp̄ter signa humilitatis q̄ corporalit' exhibem⁹ excitet affect⁹ nr̄ q̄ pcedit p sensibilia ad intelligibilia. Un̄ genuflexiones signant nostrā ifirmitatē respectu dei ⁊ prosternimus nos q̄si nihil nos esse ex nobis profitentes.

¶ Utr̄ adoratio req̄rat locū determinatū R. q̄ nō pncipalit': q̄si sit de necessitate ei⁹: s h̄ñ req̄rit s̄m cōdecētiā sic ⁊ alia signa corporalia: s̄m illud Jo. 2. Dom⁹ mea dom⁹ orōnis vocabit. Et iō Jo. 4. Uenit hora i q̄ veri adoratores adorabūt in spū q̄ ē pncipalis actus adoratiōis. vt dictū ē. Loc⁹ tñ req̄rit: nō pp̄t eū q̄ adorat: s pp̄t adorātes Primo pp̄t loci ɔsideratiōnē: ex q̄ spālē deuotionē cōcipiūt adorantes: vt exaudiant: vt p3. 3. Reg. 8. Scdo pp̄ter sacra mysteria ⁊ alia scītatis signa q̄ ibi cōtinent. Tertio pp̄ter cōcursū multor̄ adoratiū: ex quo oratio fit magis exaudibilis. s̄z illud. Mat 18. Ubi duo vel tres ⁊c. 1

¶ Utr̄ tres persone in deo adorēt vna adoratiōe. R. q̄ sic: q2 sic̄ in eis ē vna essentia s̄ba ⁊ excellētia: ita vn⁹ honor ⁊ reuerētia eis debet: ⁊ per cōsequēs vna adoratio. 2

¶ Utr̄ aliq̄ creatura sit adoranda. R. q̄ sic pp̄ter quādā dei excellētiā q̄ deo debet reuerētia: quā quedā creature pticipāt: nō s̄z equalitatē: sed vt dixi s̄m quādā pticipationē. Et iō alia veneratiōe veneramur deuz qđ ptinet ad latriā. Alia veneratiōe veneramur creaturas q̄sdā excellētes: qđ ptinet ad duliā pp̄terea cuz ea q̄ exteri⁹ agunt sint signa interioris reuerētie: q̄dā exteriora ad reuerētiā ptinētia exhibēt excellētib⁹ creaturis inter q̄ maximū ē adoratio. Sed aliq̄d ē qđ soli deo debet qđ est sacrificiū. Hoc elicit ex augu. x. de ciui. dei. Scdm̄ h̄ reuerētiā excellenti creature debitā Nathā adorauit Dauid. 3. Reg. i. Scdm̄ v̄o excellētiā q̄ deo debet Mardoche⁹ noluit adorare Amā timens ne dei honorē trāsferret ad hominez vt dicit Hester. 13. 3

¶ Utrū hūanitas xp̄i sit adorāda cultu latrie. R. q̄ hn̄do respectū ad hūanitatē xp̄i i se: sic nō eēt adorāda latria cū sit creatura: s solū illa q̄ dulia dignior ē s̄m glo. sup illud ps. Adorate scabellū pedū ei⁹. Hn̄do tñ respectū ad verbū cū q̄ ē vnita hypostatice: sic debet ei latria: q2 vna adoratiōe adorat suppositū ⁊ nā. ita q̄ natura adorat per sup 4

positū. Christ⁹ autē est nomē ꝑsone in duabus naturis. Hec ex Ricar. in. 3. dis. 9.

5 ¶ Utꝝ imago xp̄i sit adoranda latria. R. ꝙ cōsiderādo eā ꝓut est q̄dā res: sic null⁹ honor ei debet: sicut nec alicui lapidi vel ligno Sꝫ ꝯsiderādo ꝓut ē imago xp̄i: tūc qꝛ idē mot⁹ q̇ ē i imagine ē i imaginato: ideo vn⁹ honor debet imagini ⁊ imaginato: ⁊ ꝓp̄tea cū xp̄us latria adoret: sic ⁊ ei⁹ imago: qꝛ vt dicit Dama. 3. li. c. 8. Honor imaginis ꝑuenit ad ꝓthotipū. i. imaginatū: de hoc est tex. in. c. venerabiles. de ꝯse. di. 3. Nec ob. illud Exo. 26. Nō facies tibi imaginē. ⁊c̄. qꝛ illō ꝓhibitū fuit ꝑ eo t̄pe q̄ de⁹ nām hūanā nō assūpserat: qꝛ tūc figurari nō poterat. Sec⁹ i hūanitate assūpta ꝓpterea imagines sūt libri simpliciū ad eoꝝ instructionē recte a scis īuente: vt in. c. ꝑlatū. de conse. dis. 3.

6 ¶ Utꝝ crux xp̄i sit adoranda latria. R. ꝙ honor siue reuerētia nō debet nisi rōnabili creature. Insēsibili ṽo nō debet nisi rōe nature rōnalis. Et hoc dupliciṫ. Prio inq̄ꝫtū repn̄tat creaturā rōnalē. Secūdo inq̄ꝫtū ei cōiūgit q̄cūqꝫ mō. Primo mō solēt hoīes venerari imagines regis. Secūdo mō ei⁹ vestē. Utrūqꝫ aūt venerāt hoīes eadē veneratiōe q̄ ⁊ regē. Si ḡ q̄rat de cruce q̄ xp̄s fuit crucifix⁹ an sit adorāda dico ꝙ vtroqꝫ mō est venerāda. Primo qꝛ repn̄tat figurā xp̄i extensi i ea. Secūdo ex ꝯtactu ei⁹ ad xp̄i membra: ⁊ ex hoc qꝛ ei⁹ sanguine est ꝑfusa. Unde vtroqꝫ mō adorat adoratōe eadē cū xp̄o. s. latrie. Et iō crucē alloquimur ⁊ dep̄camur q̄si ipsū xp̄m. Si ṽo loq̄mur de cruce xp̄i in alia mā. s. lapidis: ligni ⁊ h⁹mōi: sic veneramur tātū eam vt xp̄i imaginē quā veneramur adoratione latrie vt dictū est. Aliq̇ tn̄ vt Tho. tenēt i. 3. q. 25. ꝙ crux xp̄i in q̄ pependit nō adorat eadē adoratiōe. s. latrie cū ṽbo cū nō ꝑtineat ad ꝑsonā ei⁹ q̄si pars eius sed rōe yꝑdulie in q̄ est q̄dā res xp̄i: rōe cui⁹ vestes siliter ⁊ alia q̄ ad humanitatē ei⁹ referūt yꝑdulia adorāt. Sꝫ scūs Bona. i. 3. dis 9. dicit: ꝙ illa crux vt ē res q̄dā nō dꝫ adorari latria nec dulia: ꝟ adoratōe cui⁹dā honoris ⁊ reuerētie tāqꝫ istrumētū nr̄e salut̄. Sicut etiā reuerem̄ur sacr̄a: ꝑ eo ꝙ sunt instrumēta nr̄e salut̄: ⁊ q̄libet harū pōt teneri

7 ¶ Utꝝ mat̄ xp̄i sit adorāda latria. R. ꝙ n̄ cū sit pura creatura: qꝛ tn̄ ē mr̄ dei q̄d est excellētissimū: ita ꝙ excellenti⁹ pure creature cōueniri nō pōt. Ideo sibi nō tm̄ cōuenit honor dulie sed etiam yꝑdulie: que dicit dulia maior ꝺm Hiere. 4. c.

¶ Utrū scōꝝ reliq̄e sint aliq̇ mō venerāde 8
R. ꝙ sic: vt vult Augu. i. de ciui. dei. q̄n aliq̇s afficit ad aliquē: ea q̄ sibi de eo reliquūt post mortē venerat: nō tm̄ corp⁹ ⁊ ei⁹ ꝑtes: ꝟ etiā aliq̄ exteriora: vt vestes ⁊ hmōi. Manifestū ē aūt ꝙ scōs dei venerari debem⁹ inq̄ꝫtū sunt mēbra xp̄i: filij ⁊ amici ⁊ intcessores nr̄i. Et ideo reliq̄as scōꝝ q̄lescūqꝫ i eoꝝ memoriā honore cōgruo venerari debem⁹. Unde ⁊ christus eas honorat in eoꝝ p̄sentia miracula faciendo.

¶ Quid autem sit latria vide. j. Latria ⁊ in dulia in. c. suo. 9

¶ Utrū aliq̇s possit adorare aduersariū sine pctō. 10
R. ꝙ nō: etiā si xp̄s fore credat: nisi interi⁹ vl' exteri⁹ cōditio exp̄mat actualiṫ qꝛ ipsa nouitas rei insolite ꝯsiderationē ⁊ attētionē actualē acq̇rit: sicut dr̄ de btā virgi. ꝙ cogitabat q̄lis eēt salutatio. In adoratione ṽo hostie sufficit hāc cōditionē hr̄e habitualiṫ. s. si cōsecratio debita ē facta ꝑ eo ꝙ hostie consecratio est consueta.

a

Dulatio quid est. R. ꝺm Alex. ꝺa ꝺe tractatu de adulatione est pctm̄ ex sermone vane laudis alicui exhibito intētione cōplacēdi. Laudare eni aliquē de quo nō ē laudād⁹: vl' pl⁹ q̄ꝫ est laudād⁹: vl' nō eo fine quo fieri debet pctm̄ est. Et de hac. 25. di. §. alias. 6. q. i. sūt plurimi. 46. di. sūt nōnulli ⁊. ij. q. 3. nemo peritorum.

¶ Utrū adulatio sit peccatū mortale. R. 1
ꝺm Ale. vbi. s. ꝙ triplex ē gen⁹ adulatiōis. Primū q̇d dicit malū bonū fouēdo pctōrē in pctis. ⁊ hoc est mortale. Quod itellige si malū tale esset mortale ꝺm glo. in. d. c. sunt plurimi. ꝑ. c. sūt nōnulli. 46. dis. Sec⁹ si illō malū q̇d laudat eēt veniale: qꝛ tūc adulatio eēt veniale pctm̄. 25. di. alias. ⁊. 46. di. cleric⁹ q̇. Secūdū gen⁹ adulatiōis est q̇d fit intētiōe nulli nocēdi: sꝫ vt alicui ꝓsit vl' cōplaceat. vl' aliā vtilitatē cōsequat: ⁊ laudat i illis q̄ nō sunt pctā: ⁊ istud est veniale. Si ṽo fit intētiōe nocendi alteri. licꝫ alteri prosit est mortale: vr̄ eni facē libidine mortali. Tertiū gen⁹ ē circa ea q̄ nō sūt pctā: ⁊ nec ꝓdest

necobest s tm̄ ꝯtēptum dei gnāt, ꝑpter assi duitatē: ꝛ ē mortale. s. vł i eo cui adulat᷑: pu ta q2 ꝑ adulationē mortalr̄ peccat in supbia vł alio mō: vł i eo q̄ adulat᷑: vtputa q2 nō ti meret deū offendē: ꝛ etiā dat cām alteri pec cādi mortalr̄ ex adulatōe. Laudare aūt ali quē nō mēdacir̄ ad finē bonū vitiū non est nec adulatio. ꝯcor. Tho. scda scde. q. iis.

2 ℂ Utr̄ ipetrās bñficiū ꝑ adulationē teneat᷑ resignare. R̄. Alex. vbi. s. ꝙ d3 reduci ad mun⁹ ab obseq̄o. Uñ si nō seruiret ei in alio nisi i hoc ꝙ sibi adularet᷑: credo ꝙ idigne re ciperet: ꝛ resignare teneret᷑: sicut ille q̄ seruit in turpi officio. Turpe aūt officiū dr̄ cui est ānexū peccatū. hec Ale. Sed tu de hoc dic latius. j. Simonia. 5. §. 4.

3 ℂ Utr̄ dare adulatorib⁹ sit pctm̄. R̄. ꝙ ta le pctm̄ ē dare qual̄ ē adulatio ꝑpt̄ quā dat Si veniale: veniale. si mortale: mortale: vt p3. 86. di. c. donare. ꝛ duob⁹. c. se. Et sic itel lige Tho. sa se. q. 168. Dare tm̄ adulatori n̄ ꝑpt̄ adulationē: s ꝑpt̄ pietatē ad sustētatio nē nature nō ē pctm̄: vt i dictis. c. nō. Idem dic de dantib⁹ histrionib⁹: vt in dictis. c.

4 ℂ Clericis adulatio ꝓhibet᷑. Et si exercēt adulatōe3 degradādi sūt. 46. di. c. clic⁹. el. i

5 ℂ Adulatio fit q̄tuor mōis ẜm Ale. vbi s̄ Prio laudādo bonū qđ nō hn̄t. Scđo augē do bonū qđ hn̄t pl⁹ q̄ sit. Tertio laudādo malū qđ hn̄t dicēdo bonū. Quarto minuē do malū ipsū. s. dicēdo nō tā graue pctm̄. Pri mi duo modi sūt venialia pctā nisi imisceat᷑ ꝯtēpt⁹ dei: vł i eo q̄ laudat: vel i eo q̄ laudat᷑ Terti⁹ ꝛ q̄rt⁹ mod⁹ ē pctm̄ mortale: si malū sit mortale. facit. d. §. al's. in glo.

a Dulteriū est alieni thori violatio. Uñ dr̄ adulteriū q̄si ad alienū thor̄ accessio. 36 q. i. §. cū g̃. Et aliq̄n ē simplex. s. q̄n solū alt̄ ē solut⁹: q̄nq̄ duplex. s. q̄n ābo sūt ꝯiugati.

1 ℂ Quot modis cōmittit᷑. R̄. ẜm Alex. ha be tractatu de adulterio: ꝙ ꝓpe est solū q̄n q̄s accedit ad alienā vxorē. Secūdo etiā q̄n cōiugat⁹ peccat cū soluta. Tertio ẜm quan dā iuris interp̄tationē est q̄nq̄s ita ardēter amat vxorē: ꝙ etiam si nō eēt vxor cōcube re vellet cū ea vel ecōtrario vxor virū. Sic intellige. c. origo. 32. q. 4.

2 ℂ Utr̄ sit maximū mortaliū pcōr̄. R̄. q. s. ibidē ꝙ nō q̄ ad deū: s ē graui⁹ incestus: vel ꝯtra nām: lic3 q̄ ad penā sit grauissimū.

ℂ Que ē pena tā viri ꝙ vxoris adulterāt᷑ 3 R̄. ẜm Inn. i. c. tue. de ꝓcu. ꝙ olim erat pe na capit᷑: vt. C. de adul. l. castitati. hodie ꝟo pri⁹ ꝟberat⁹ retrudit᷑ i monasterio. C. de ad ul. aut. s hodie. Est ꝛ alia pena: q2 ẜm Pa. in. c. plerūq̄. de dote post di. re. mulier ꝑdit dotē: ꝛ vir donationē ꝑpt̄ nuptias: si ma trimoniū separet᷑ ꝑ sn̄iam iudicis ecclesiastici Al's nō ẜm Jo. an. Pa. tm̄ ibidē tenet ꝙ si ē notoriū adulteriū: q2 tūc cū possit ꝓpria au ctoritate vir expellere vxorē: ꝛ ecōtrario lu crat᷑: q2 si petet obstabit ei exceptio adulterij ꝑdet etiā mulier donationē ꝑpter nuptias quā ex pacto aut statuto debebat lucrari so luto matrimonio. Bona ꝟo parafernalia nō ꝑdit ẜm doc. q2 i penis ꝟba debēt restrin gi. regula odia. de reg. iu. li. 6. Q̄uāuis glo. i. d. c. plerūq̄. teneat ꝙ ꝑdat. Est ꝛ ētia pe na: q2 amittit ius ꝑtēdi debitū. de quo dicā j. Debitū. §. 7. Si tamen reconciliant᷑ recu perat omnia. vt in. d. c. plerūq̄.

ℂ Utrū mulier adultera teneat᷑ reuelare fi 4 liū quē de adulterio suscepit: ꝛ quō tenet᷑ sa tisfacere. R̄. q̄uis diuersi diuersimode hic dixerit: ego credo opiōnē Pa. in. c. officij. d pe. ꝛ re. iustissimā: q̄ dicit sic: aut nullū imi net piculū ꝛ verisimiliter sibi credet᷑: vel pōt ꝓ bare: ꝛ sic tenet᷑ reuelare: aut nō pōt ꝓbare nec sibi credet᷑: ꝛ sic nō tenet᷑: q2 induceret si bi scādalū sine aliq̄ vtilitate. ar. 2. q. 7. ple rūq̄ boni. Aut iminet periculū sibi vel alte ri: ꝛ sic nō tenet᷑: q2 i reuelādo iminet pericu lū aiar̄: i nō reuelādo solū piculū rer̄. Et in ter duo mala min⁹ ē eligēdū. 13. dis. c. nerui. Satisfaciat g̃ de suo quātū pōt dānificatis: sicut sūt q̄ nutriūt puer̄: vel ꝑuāt᷑ heredita te ꝑpt̄ ipsū. ꝛ doleat nō posse plene satisfacē tenet᷑ adulter si scit vel ꝓbabilit̄ credit ꝙ sit ei⁹ fili⁹: si mō hoc facere pōt sine scādalo. ar. c. si. de iniur. al's nō. Nec ob. regula q̄ scāda lizauerit. de re. iur. vbi dicit᷑ vtili⁹ eni scāda lū nasci ꝑmittit᷑ quā veritas deserat᷑: q2 itel ligit᷑ in iudice ꝛ teste: non in denunciatione ẜm eundem Pa.

ℂ Utrū fili⁹ q̄ ē in possessione filiatiōis te 5 neat᷑ credē matri dicēti eū eē spuriū vł sup positū. R̄. Pa. in. c. ꝑ tuas. de ꝓba. ꝙ non Et tenēt doc. i. l. filiū. ff. d his qui sūt sui vel alie. iur. ꝛ. l. si vicinis. C. de nup. ꝛ ibi dicūt

fatuũ fuiſſe illũ q̃ regno renũciauit ꝓpt̃ dictũ mr̃is. Et dicit Pa. ibi etiã hoc ꝓcedere ſi ambo parẽtes negarẽt eũ filiũ: vt ꝓbat̃ i.c. trãſmiſſe. in fi. iũcta glo. i ꝟbo indicijs. q̃ ſi. ſint le. ⁊ tex. cũ glo. in. l. i. §. z. ff. de car. edic. ⁊. l. ſi poſthum⁹. ff. de li. ⁊ po. Et hoc ver̃ niſi ꝓbẽt tp̃e ꝯceptõis nõ ꝯcubuiſſe ſil̃: vl̃ ꝓpter abſentiam: vl̃ ꝓpt̃ īfirmitatẽ. imo pl⁹ dico etiã ſi ꝓbaret̃ ꝙ adulterabat̃ cum q̃dã alio tp̃e ꝯceptiõis: dũmõ vir ei⁹ habitaret cũ ea: cẽſebit̃ nihilomin⁹ talis fili⁹ legitim⁹: vt i. l miles. §. defuncto. ff. de adul. Rõ q2 i dubio debem⁹ fauore filioꝝ ſic interpretari: vt no. Pa. in. c. intelleximꝰ. de adult. ⁊ facit. d. l. ſi vicinis. ⁊. l. quia ſemp. ff. de in ius vo.

6 ¶ Utrũ aũt dict⁹ fili⁹ p⁹ cõpletã p̃ſcriptionẽ debeat ſibi facere ꝯſciã de ſucceſſione i bonis ſi ꝓbet̃ vl̃ ſibi ꝯſtet nõ fuiſſe legitime cõceptũ. R̷. ꝙ nõ: vt patebit ex his q̃ notãt̃ i ti. de p̃ſcrip. §. 47. Sec⁹ aũ cõpletã p̃ſcriptionẽ: q2 ſi credit ⁊ ex ſcrupuloſa conſcia extimat ver̃ matrẽ dicere: ⁊ ſe eẽ illegitimũ ſic tenet̃ abſtinere a bonis p̃ris putatiui: niſi eẽt talis ꝯditõis ꝙ alio mõ nõ poſſet viuere q2 ſic neceſſitatẽ vite poſſet cap̃e maxime nõ exiſtẽtib⁹ alijs q̃b⁹ deberet̃ i tãta neceſſitate ⁊ ꝓponere ſatiſfacere: ſi ad pinguiorẽ pueniret fortunã. Uer̃ ẽ ꝙ de cõſũptib⁹ bona fide durante nõ tenet̃. ſm̃ Hoſt. ⁊ Rodo. Et tũc ꝯſtituit̃ i poſſeſſione filiationis: ⁊ incipit p̃ſcribere qñ incept⁹ ẽ noiari: ſeu reputari ꝓ filio legitimo. vt no. in. d. c. per tuas.

7 ¶ Utrũ adulteriũ cõmittat̃ ſine dolo. R̷. ꝙ nõ: vt pꝫ in. l. ſi ex lege. ff. de adul. vbi errãtes i iure excuſant̃ a pena iceſt⁹ ⁊ adulterij facit. c. lucretiã. al̃s ẽ ſub. c. ꝓpoſito. 32. q. 5. Et hoc itellige ſm̃ glo. i. d. c. nõ q̃ ad culpã q2 peccat mortalit̃ q̃cũq; eũ cõmittit ex metu: ſiue ex ignorãtia: vl̃ errore iuris. Sec⁹ in ignorãtia facti q̃ excuſat a culpa: puta: quia credidit virũ q̃ erat adulter. Silr̃ qñ cõmittit ex coactõe abſoluta: dũtñ i aio nõ ꝯſẽtiat Sꝫ q̃ ad penã diſtingue ſm̃ Pa. i. c. ⁊ ſi neceſſe ſit. de do. poſt. di. re. ꝙ aut loq̃mur de pena corp̃ali: vl̃ pena p̃ditõis ꝓp̃e rẽbe: vt dotis ſeu donatiõis ꝓpt̃ nuptias: ⁊ ſic excuſat error etiã iuris: vt. d. l. z. ar. in auth̃. iceſtas nuptias. C. de ince. ⁊ iuti. nu. Et licꝫ Jo. an ⁊ coit̃ doc. in. d. c. ⁊ ſi neceſſe. teneãt ꝯtriũ. ſ. ꝙ error iuris non excuſat a pena. tñ Bar. i l. q̃ ꝯtra. C. de iceſtis. ẽ cũ Pa. q2 nõ ẽ in dolo q̃ errat: vide. j. dolus. §. i. ⁊ z. Aut loquimur d̃ pena p̃ditõis lucri: ⁊ ſic error nõ excuſat niſi ſit iuſtus: vt i. l. ne paſſim. C. d̃ iur. ⁊ fac. igno. Silr̃ excuſat a dolo met⁹ etiã cõditionalis: vt in. d. c. propoſito.

¶ Quõ d2 notoriũ adulteriũ R̷. Pa. i. c. i telleximꝰ. d̃ adl̃. publice d2 adul̃tata qñ ſtat i domo cũ publico ꝯcubinario: ⁊ ꝯuincit̃ notorie d̃ adult̃io qñ hꝫ eã i mẽſa: i domo ⁊ i lecto: vt i. c. fi. ⁊ i. c. tua. d̃ co. cle. ⁊ mu. vñ i. l. furẽ. ff. d̃ fur. ⁊ i. l. capite q̃nto. ff. d̃ adul. nõ r ꝙ adulteriũ d2 notoriũ qñ vir ⁊ mulier dep̃hẽdũt̃ i latebris ſe oſculãtes ⁊ hmõi actib⁹ ꝓpinq̃s adulterio: facit. l. ſi q̃s nõ dicã rape. C. de epi. ⁊ cle. Jtẽ qñ paſſiꝫ admittit viros cã adulterij: vt i. l. palã. i p̃n. ff. de ri. nup. ⁊ q̃d no. i. c. cũ in dioceſi. de vſur. 8

¶ Utrũ ſpurij poſſint iſtitui heredes: ⁊ quõ ſuccedũt vide. j. Filius. §. i. 3. ⁊ 4. 9

a Aduocat⁹

d2 ille q̃ i iudicio apud eũ q̃ iuriſdictiõi p̃eſt deſideriũ ſuũ vl̃ amici exponit: vl̃ alteri⁹ deſiderio ꝯ̃dicit. l. ſciẽdũ. §. i. ⁊ ibi p doc. ⁊. l. paul⁹. la p̃ma. ⁊ ibi Bar. ff. de lega. Et iõ ꝯſulẽs in camera nõ ꝓp̃ie d2 aduocat⁹. ita ꝙ ꝓhibit⁹ aduocare nõ cenſet̃ ꝓhibit⁹ in camera ꝯſulere: vl̃ allegatiões i ſcriptis facere: ſm̃ Pa. i R̷ica d̃ poſtu. ⁊ tenet Bar. in. l. i. ff. de va. ⁊ ex̃or. co. Et debet eẽ iuriſpitus ⁊ ſtuduiſſe p q̃nqueñiũ ſaltẽ: ⁊ iuramẽto doctoꝝ ꝓbat⁹. l. nemini. ff. de ad. di iudicioꝝ. ⁊ no. Bar. in. d. l. i.

¶ Sꝫ q̃ ſũt q̃ repellũt̃ ab aduocãdo. R̷. ꝙ mlti. de q̃b⁹. 3. q. i. ifames: ⁊ ẽ verſus. Non cuiq; dat̃ ꝙ poſtulet: imo negat̃. Addict⁹ pene: ſeru⁹ puer actor arene. Luminib⁹ carẽs mulier muliebria paſſus. ⁊ multi alij repelli pñt q̃s omitto ſolũmõ dicã d̃ his q̃ ſine pctõ aduocare nõ pñt q̃ ſũt i triplici dr̃ia. ſ. heretici ⁊ ceteri excoicati. Secũdi clerici. Tertij religioſi: de quib⁹ latius ꝓſequemur. 1

¶ Heretici ⁊ ifideles ⁊ excoicati ꝓpt̃ ſuſpitionẽ heret̃ nullo mõ pñt aduocare. l. nẽo. C. de poſtu. ⁊. l. nẽo. la. z. C. de epi. au. de pe. di. i. nemo vl̃ i fo. de here. excoicam⁹. el p̃mo. 2

¶ Excoicati etiã repellũt̃. jj. q. 3. excoicatos. d̃ exce. c. exceptõeꝫ. ⁊ oẽs ſupdictos ⁊ quẽlibet ipſoꝝ admittẽs iudex grauit̃ peccat: vt pꝫ i. d. c. nẽo vl̃ in foro. ⁊ i. d. c. excoicatos. 3

4 ¶ Utrum epi et alij superiores possint aduocare
p alijs. R. q nō corā ecclesiastico vel ciuili iu
dice: vt. ij.q.i.te q̇dē.88.di.platū.et.c.eps.
14.q.5.Deniq.21.q.3.p totū.
5 ¶ Utrum sacerdotes possint postulare. R. q ñ
pñt neq corā ecclesiastico vel ciuili iudice nisi i
4.casib⁹ vt in.c.fi.de postu.ex ne cle. vl mo.
sacerdotib⁹.15.q.2.c.vnico.14.q.5.deniq
Prim⁹ casus ē p se. Secūdus p ecclia sua.
Terti⁹ p psonis sibi piūctis. Et hoc itellige
qñ nō pñt hre aliū: vl nō ita bonū. Persone
āt piūcte sūt i isto casu vsq ad.4.gradū.C
ō epi.et cle.aut.licētiā.et.C.de aduo.di.iu.l
petitionē. Quart⁹ casus ē p miserabilibus
psonis. Intellige miserabiles psonas oēs il
las q̄ p se ppriascās nō pñt mīstrare: vl ec-
clesiastico auxilio indigētes.86.di.c.fi.in fi
et.87.di.defensiōis.C.qñ ipa.inc.pu.et vi.
du.p totū. In criminali vo corā seculari iu-
dice nullo mō pñt. vt. j.dicā.§.7.
6 ¶ Utrū diaconi vl subdiaconi bñficiati vl
nō bñficiati possint aduocare. R. q coram
seclari iudice nō pñt.c.i.ō postu.nisi p cā sua
vl eccle sue: vl miserabiliū psonaꝝ ſm Spe.
ti.de aduo.allat.d.c.i.i q̄ glo.dicit etiā q p
miserabilib⁹ psonis licet allat.d.c.fi. Et sic
pȝ q i oi casu pñt i q̄ et sacerdotes i foro scla
ri pñt. Corā āt ecclesiastico pñt ſm Inn.i.d
c.i.bñficiati tñ nihil q̄rēt p salario: ſ obla-
ta spōte recipe pñt.15.q.2.c.vnico.
7 ¶ Utrū i miorib⁹ ordinib⁹ cōstituti possint
aduocare. R. q si sūt bñficiati non pñt nisi
corā ecclesiastico iudice.c.i.de postu. Limita
hoc ſm Pa.et Host.qñ hñt sufficiēs bñficiū
ad eoꝝ sustētationē: q2 si nō hñt pñt p aduo
cationē acq̄rere sibi: etiā si sunt diaconi vel
sbdiaconi. Si āt nō sūt bñficiati pñt tā co-
rā ecclesiastico q̄ etiā sclari in cā ciuili. In cā
aūt crimiali nullo mō pñt corā sclari iudice
ne cle. vel mo.c.sniaȝ.23.q.8.his a q̇b⁹.51.
di.aliquātos. Quidā tñ dicūt eos posse p
reis postulare et appellare: et appellationē p-
seq̇.ar.23.q.5.c.i.et.c.eos. Sȝ tuti⁹ ē i totū
abstinē.d.c.sniaȝ.et no.glo.i.d.c.aliquātos
8 ¶ Utrū religiosus possit postulare. R. q
nō nisi cū vtilitas monasterij exposceret ab
bate iperāte.c.expte.ō postu. Et extēdit etiā
ad canonicos regulares ibidē pȝ. Et ibi dicit
Pa.q oȝ p̄dicta duo sil cōcurrāt: al's nullo
mō etiā corā ecclesiastico iudice eē aduocat⁹:
vl pcurator pōt. Si vo p̄dicta duo ccurrāt
pōt etiā corā iudice seclari.ar.in.c.i.et.c.fi.
eo.ti. Intellige in cā ciuili tm̄.
¶ Utrū ppt lucrū applicādū monasterio 9
abbate iperāte possit monach⁹ eē aduocatus
vl pcurator. R. Inn.i.c.cū I.et A.de sen.
et re iud.q etiā p laico pōt eē aduocat⁹ et p-
curator monach⁹ ppt vtilitatē monasterij
Et ita dȝ q do.lap.ſuauit. Sȝ ɔ̄riū q ñ pos
sit tȝ Jo.an. Ego aūt dico cū Pa.i.d.c.ex
pte. fore magis honestū et equū vt abstine-
at.ar.c.non magno.ne de.vel mo.et.16.q.i.
alia est cā. Aduerte tñ q clerici et monachi
solū phibēt vt dixi postulare qñ idifferent
exercere volūt talia officia ſm Inn.i.c.vni
co.de ob.ad rō. Sec⁹ si volūt solū assumere
i vna cā. Et hoc sequit Archi.in.c.puenit.
86.di. Et placet et vr equū licȝ Colle.in.c.
dilecti.de arbi.teneat q nec etiā in vna cā.
et forte verius.
¶ Utrū aduocat⁹ teneat gratis p ipotente io
aduocare. R. Pa.i.c.i.ō offi.iudi. Ho.di-
stinguit sic: aut ē potēs ad soluēdū. Et sic ve
ra ē opi. Gof.q̇ dicit q nō tenet ſ iudex de-
bet sibi cōstituere salariū ſm facūdiā et p mo
do litis et cōsuetudis prie: vt i.l.i.§.i honora
rijs.ff.de va.et exor.co. Aut ē ipotēs: et tūc
tenet gratis aduocare lege dina hoc p̄cipiēte
Mat.22. Diliges proximū tuū sicut teipsū
Et credo q peccat mortalit qñ scit talē ipo
tētē icurrere notabile dānū ex defectu aduo
cati: si req̇sit⁹ eū nō adiuuat gratis. Sec⁹ si
leue dānū: q2 tūc eēt veniale. Et silit iudex
peccat mortalit vl venialit sicut aduocat⁹ si
sciēs talē ipotētē nō puidet sibi de aduocato
p̄cipiēdo alicui ipsoꝝ q gratis aduocet pro
tali ipotēte. Et si ei nolūt obedire pōt et de-
bet eis intēdicere officiū aduocatiōis.l.pui
dēdū.C.ō postu.ar.l.moris ē.ff.de penis.et
in.l.i.ff.de offi.p̄.vr.et in.d.c.i. Et etiā caue
re ne potētior offendat aliā ptē: vt no. Bar
in.l.illicitas.§.ne potētiores.ff.de offi.p̄si.
¶ Utrum aduocare possit q̇s ɔ̄ eū a q̄ recepit jj
bñficia sine vitio igratitudinis. R. q non:
vt pȝ i.c.fi.de postu. imo posset donatio re-
uocari.ar.d.c.fi.iūcto.c.fi.de dona. Sȝ ad
uerte q beneficiū datuȝ pro mercede laboꝝ
et seruitiorū nō est gratuitū beneficium: fa-
cit.l.acq̇lius regulus.ff.de dona. vbi dona-
tio facta magistro ratiōe discipline non est

mera donatio: ⁊ ideo reuocari non posset ratione ingratitudinis: sed solūmō quando donatio seu bñficiū ē gratuitū. Fallit h' qñ ꝓ se vl' ꝓ p̄re vel mr̄e ipotēte: aut ꝓ alia miserabili p̄sona aduocat: vt colligit' ex Spe. i ti. de aduo. q2 tūc pōt sine vitio igratitudis.

12 ¶ Utrū aduocat' teneat' ad restōnē si ꝑ iprudētiā aut negligētiā suā amisit cām cliētuli. R. Host. vt recitat Spe. iti. d aduo. ꝙ tenetur. ar. l. idē iuris. ff. ad legē acq. Et breuit' tenet' ẜm eūdē Host. q̄licūqz ei' vitio ꝑdat'. ar. l. si ꝟo. io ꝯ emptorē. ff. de euic. Sec' si ex q̄litate cāe vl' defectu ꝓbationū: q2 tūc vitiū ē materie nō artificis. ff. ad. l. acq. l. si seru' seruū. §. si calicē. De quāta aūt vl' quali negligētia vl' iperitia teneat' vide. j. Culpa. § 5. ⁊. 6. Multo magis tenet' si dolo suo cliētul' amisit cām. ff. de iud. l. si filiusfa. 50. di. sep

13 ¶ Utrū aduocat' sciēt' defendēs cām iiustā teneat' ad restitutionē. R. ꝙ vltra mortale pctīm qđ cōmisit tenet': ẜm Monal. ti. restitutio ad oē qđ amisit ille ꝯ quē ꝓcīniū prestabat siue ꝑ maliciā: siue ꝑ ꝑtinaciā vl' falsitatē: ⁊ etiā cliētulo: si eū decepit dās ei intelligere eū h̄re cām iustā: q̄ alit' nō litigasset. ar. C. de admi. tu. l. nō ē ignotū.

14 ¶ Quid si ignorabat iiustā cām. R. ꝙ si h' ignorātia ꝓuenit ex culpa sua: vt puta q2 ñ ē ꝑit' i iure: aut q2 nō inq̄siuit a cliētulo vt debuit debita merita cāe: credo ꝙ silit' teneatur ad restōnē: nō solū illi ꝯ quē aduocauit: verū etiā cliētulo suo si alr non litigasset ẜm modū culpe ⁊ regulas: d q̄b'. j. Culpa. §. 5. Si ꝟo p̄fata ignorātia ꝓuenit ex q̄litate negotij vl' falsa iformatōe: vl' mala cliētuli excusat'. Tenet' tñ eā dimittē p' ꝙ cogn̄scit iiusticiā cāe. l. rē nō nouā. §. p̄roni. C. d iud. Et salariū receptū restituere tenet' ẜz Monal ti. d aduo. Qđ credo necessariū qñ ex culpa sua ꝓuēit tal' igrantia: al' nō credo nisi d ꝯsilio. Et sic tz Host. bis ꝯcor. Tho. 2a 2e. q. 7 i

15 ¶ Utrū aduocat' possit petere salariū. R ꝙ cā nōdū icepta pōt petere ꝓut vult: nisi i casu vbi ali' bon' nō iueniret'. ar. eo: q̄ no. i l. i. C. de epi. au. Cā ꝟo icepta vl' finita: vl' qñ ali' bon' nō iueniret' non pōt petere nisi moderatū attēta q̄litate cāe: laboris ⁊ ꝯsuetudie regiōis: ⁊ idoneitate aduocati: vt colligit'. 3. q. 7. §. arcet' i tex. ⁊ i glo. Aduerte hic ꝙ aduocato ⁊ ꝓcuratori nō licet facē pactū de quota litis neqz etiā de certa q̄ntitate vel re cū hac ꝯditiōe si vincat: q2 est eadē rō sicut ⁊ de ꝓmissiōe quote litis q̄ ideo ꝓhibita est: ne ꝑ fas ⁊ nefas intēdat ad victoriā cāe: vt possit ꝯseq̄ ꝓmissū. Sed qñ simplicit' ꝓmittit' aliq̄d certū siue quantitas: siue res ꝓ mercede siue vincat siue ꝑdat. Et etiā si vltra hoc ꝓmittit' aliq̄d noie palmarij: qđ ē modicū q̄d nō magnū: sic valet pactū: q2 cessat rō p̄dicte prohibitiōis i isto casu. Et ẜm hoc cōcorda doc. ⁊ glo. in. l. sūpt' ff. de pac. ⁊. l. i. in verbo ⁊ si noie palmarij. ff de va. ⁊ ex. co. ⁊. l. si q̄. C. de postu. ⁊. l. litē. C. de ꝓcu. ⁊. l. salariū. ff. man. q̄ multū intricate ⁊ varie loquūt'. Itē no. ꝙ aduocat' ⁊ procurator nō pōt accipe salariū qđ excedat cētū aureos i vna cā. l. i. §. i honorarijs. ff. de va. ⁊ extraor. co. ⁊ in glo. dicte. l. salarium. Itē nō possunt p̄dicti aliquē ꝯtractū facere cā incepta ⁊ nōdū finita cū clientulo. C. de postu. l. quisq̄s. ⁊ 3. q. 7. §. item si quis.

¶ Utrū salariat' de publico possit aliq̄d petere ab aliq̄ particularit'. R. Pa. in. c. i. de postu. ẜm Inn. ꝙ nō ab aliq̄ litigāte sic nec pōt salariat' medic' ab aliq̄ cōstituto in ifirmitate: sed a nō litigātib' vel sanis licite recipiūt: quia salaria sūt cōstituta tal' b' soluz pro litigantib' ⁊ infirmis probat' in. l. añpe. C. de profe. ⁊ me. li. x. 16

¶ Utrū possit quis aduocare pro vtraqz parte. R. Spe. in ti. de aduo. ꝙ sic. ar. 45. dis. disciplina quasi in fi. ⁊ ibi glo. extra de postu pre. bone memorie. el p̄mo. q̄si in p̄n. Quod verū credo in casu dubio: al's nō: q2 ꝙ diu causa est dubia pōt aduocat' patrocinari sine peccato ẜm Rod. 17

¶ Utrū aduocat' possit vti exceptiōe ꝯ eū q̄ hz iiustā cām. Dic vt. j. Bellum. §. 19. 18

a **Ffinitas** quid sit ⁊ quō ipediat matrimoniū. vide. j. Matrimoniū. 3. Impedimento. 15.

a **Gnati** sūt q̄ ꝑ viriles sex' personas cognatiōe coniūcti sūt. Nā i agnatis cognati itelligūt' vt gen' in spē: vñ frēs ex eodē p̄re. filius fratris: nepos ⁊ hmōi agnati sūt. At q̄ ꝑ feminini sex' cognatōe iungūt' nō agnati sed naturali rōne cognati sūt sicut filij sororis vel amite. ff. de legiti. tu. l. sūt aūt.

a **Lchimia** vtrū liceat. R̹ Oldr. in ꝯsilijs suis tz ꝙ sic: dūmō nō faciāt partē magicā vl' p aliā legib⁹ odiosā: vt dic. l. vnica. C. de thesau. q2 tales metallarij sūt q̇ labore ꝓprio ⁊ sibi ⁊ rei publice comoda cōparāt. C. de meta. l. i. Et iura ꝓpt̄ publicā vtilitatē q̄ ex eoꝝ officio videt̄ resultare fauēt eis. nā pñt inuito dño ingredi fundū ad metallū inq̇rēdū. l. 3. ⁊ l. quosdā. ⁊ ibi no. C. de metal. qȯ als̄ nō licet. d. l. vnica. ⁊. ff. ȯ ac. re. do. l. 3. Rō ē: q2 vt dr̄ i libro de ꝓprietate rerū. in. c. de alchimia oīa metalla ꝓcedūt ex eodē ꝑncipio. s. ex sulphure ⁊ argēto viuo: ꝟ ex ꝟtute elemētoꝝ q̄ habēt maiorē influētiā in vno loco q̄ i alio: vt' i vna mineria fit stagnū: i alia argētū. Cū g̊ ars imitet̄ nāz. ff. de adop. l. adoptio. nō igit̄ ē pctm̄ si p virtutē q̄ ē in elementis: aut herbis alchimiste de stagno volūt facere argētū: q2 cū sit ex eodē ꝑncipio: ⁊ i habētib⁹ simbolū facilior sit trāsit⁹. insti. q̇. mo. to. ob. §. i. Cū mlt̄e virtutes sint insite herbis ⁊ lapidib⁹. 26. q. 5. nec mirū. circa mediū. Sz his nō obstātib⁹ credo ꝙ sit illicita ex mult̄ respectib⁹. tū ꝑmo q2 null⁹ iuenit̄ q̇ hēat verā h⁹mōi artē. licz dicat̄ de multis: ꝟ falsū ex experientia. tū q2 videm⁹ ꝙ coit̄ ipsā faciētes mlt̄a cōsumūt: ⁊ a coit̄ accūtib⁹ ē stādū. Vñ de ipsis dr̄. i. ad Titū. 3. Semp addiscētes ⁊ nūq̄ ad ꝟitatē sciaz ꝑueniētes: experiētias mlt̄as faciūt: ⁊ nūq̄ ad ꝑfectū attigūt: tēp⁹ vitāq3 ꝯsumūt nec id qȯ operāt̄ hz veritatē cū auro vel argēto: ꝟ solū apparētiā: iō sūt sp̄ cōdēnādi alchimiste. Et hoc euidēt̄ ꝓbat̄: q2 nēo i publico eā vult facere vt appareat ꝙ male agūt: q2 odiūt lucē. Et si aliqñ aliq̇d veri faciunt aut fit cū dāno cōputatis expēsis vl' ex aliq̄ deceptōe iponēdo auꝝ verū: vl' aliq̄ diabolica fallacia q̄ vt eos attēdere faciat h⁹mōi facit eis vexauꝝ ex appositiōe auri veri oculte aliqñ. Cū g̊ sit tale exercitiū ꝯ̄ vtilitatē publicā vt patet ex cōsūptione rerū: ⁊ quia vt coiter faciūt ex his monetā falsā. Ideo simpliciter sūt cōdēnandi eā faciētes.

a **Lea** vide. ī. Ludus. §. 3. cum sequentibus

a **Lienatio** q̇d dr̄. R̹. ꝙ ꝓprie ⁊ stricte est oīs act⁹ p quē trāsfert̄ dñiū. Dicit tex. C. de fun. do. l. i. Et ꝟm gl. i. c. nulli liceat. de re. ec. nō ali. ⁊ eā sequūt̄ doc. ibidē. Largissime āt alienatio dr̄ datio i emphiteosim ⁊ locatio ad lōgū tēp⁹: vt voluit Ja. de bel. Lap. in auth. de nō alie. §. q2 vero. Et qñ sola possessio i aliū trāsfert̄: ut no. Inn. de re. ec. nō ali. c. epi. ⁊ Albri. i aūt. h̊ ius porrectū. C. de sa. san. ec. Sz ꝯ̄ vr̄ tex. i. d. c. nulli licz. vbi dic̄ Alienatiōis aūt verbū ꝯtinet cōditionē. s. vēdere sub cōditiōe. Alij hñt ꝯductionē ad lōgū tēp⁹ donationē: vēditionē: ꝑmutationē: ⁊ emphiteosim ac ꝑpetuū ꝯ̄ctū: hec tex. ꝟ ꝟbū cōtinet denotat ꝓpriā nām vocabuli: vt dic̄ Bar. in. l. affinitates. als̄ icipit. l. cui eoꝝ ff. ȯ postu. §. Itē pōponi⁹ vbi dicit se dānasse glo. i. l. gall⁹. §. vt institués. ff. de li. ⁊ po. Et sic ꝯsuluisse ꝙ vbi statuto cauet̄ ꝙ tutela solū deniat mr̄i ⁊ auie ꝙ etiā ꝓꝑuenit ꝓauus ⁊ noīe nur⁹ venit ꝓnurus: ⁊ noīe filij venit nepos ⁊ ꝓnepos: nisi addat̄ aliq̇d qȯ faciat det̄minationē ad certā ꝑsonaz: ita limitat Bar. i. d. §. vt istitués ⁊ no. idē i. l. liberoꝝ. ff. de ver. si. Pa. i. d. c. nulli liceat dic̄ ꝙ i mā fauorabili. ⁊ larga. vt in. d. c. nulli ē dex. Sz in mā odiosa nō venit nisi qȯ dixi ꝯ̄ct⁹ p quē trāsfert̄ dñiū: ꝓpterea i reb⁹ eccl'e alienādis accipit̄ alienatio: vt i. d. c. nulli. ꝟm gl. ibidē.
¶ Alienatio de frē ad sororē nō ē ꝟm Mo eo. ti. allegat. C. de fideicōmis. l. voluntas. 1
¶ Que req̇rūt̄ i alienatōne rei eccl'iastice. 2
R̹. Pa. i. c. cū ap'lica. de his q̄ fi. a p̄la. ꝙ 5. Primo tractat⁹. s. an expediat vl' nō. Secūdo ꝯsensus capl'i. Tertio ꝙ fiat ꝓ vtilitate eccl'ie. Quarto auctoritas supioris. Quito sbscriptio. ⁊ hec ponit in. c. tua. ȯ his q̄ fi. a. p̄la. ⁊ i. c. i. eo. ti. ⁊. c. nulli. de re. ec. nō alie.
¶ Utrū subscriptio req̇rat̄ necessario. R̹ 3
Pa. i. c. i. de his q̄ fi. a p̄la. ꝙ Inno. dat vnā regulā ꝙ nūq̄ req̇rat̄ sbscriptio nisi i casib⁹ a iure exp̄ssis: rō q2 regularit̄ i q̄libet dispositiōe sufficit ꝯsensus nec req̇rit̄ scriptura. l. pactū. C. de pac. vide glo. i. c. i. ȯ cē. li. 6. Et iō vēditionē: ꝑmutationē: ⁊ donationē p̄latus facere nō pōt nisi de cōsensu capl'i ⁊ subscriptione canonicoꝝ. Albri. in. d. auth. hoc ius tenet ꝙ subscriptio i alienatōe rei ecclesiastice regularit̄ nō ē necessaria: nisi i trib⁹ casib⁹ p̄dictis. s. vēditiōe: ꝑmutatōe ⁊ donatiōe. vt in. d. c. tua. ⁊ in casib⁹ no. p Archi. i. c. sine exceptione. 12. q. 2.

4 ¶ Que sūt cāe legitime alienatōis reꝝ eccle
siasticaꝝ. R. Pa. i. d. c. nulli liceat. ꝙ sunt
quatuor. Prima necessitas si debita vrgēt:
⁊ eccl'ia nō pōt satisfacere de fructib⁹ Secun
da vtilitas. s. vt habeat rē meliorē: ⁊ ista ꝑo
nūt in auth. hoc ius. C. de sa. sanc. ec. ⁊. io. q.
2. c. hoc ius: Tertia pietas. i2. q. 2. aurum
⁊. c. scōꝝ. Quarta comoditas: vt q2 res ē ma
gis damnosa q̄ vtilis ecclesie: vt in. c. terru
las. i2. q. 2. ⁊ ibi plene. in glo.

5 ¶ Utrū ois alienatio rei eccl'iastice sit ꝓhibi
ta sine p̄fata solēnitate vl' aliq̄ d̄ p̄fatis cāis
R. ſm doc. i. c. nulli liceat. ꝙ nō h̄ imobiliū
Et noīe imobiliū reꝝ cōp̄hēdūt ea q̄ seruā-
do ſuari pñt. facit. l. tutores. la. 2. C. de ad
mi. tu. ⁊. c. tua. d̄ his q̄ fi. a p̄la. Sȝ Albri. i
d. auth. hoc ius tȝ ꝙ mobilia q̄ etiā ſuari pñt
alienari pñt sine p̄dcā solēnitate: vt oues ⁊ c̄
nisi sint ad diuinū cultū deputate: q2 tūc ſua
bit' auth. p̄terea. C. de sa. sā. ec. s. vt nō vēdāt
nisi ꝓ necessitate ⁊ vtilitate: ⁊ placet.

6 ¶ Utrū pecunia sit de his q̄ seruando ſuari
pñt. R. Pa. i. d. c. nulli liceat. ꝙ nō: q2 retē
ta nihil opat'. 88. di. eijciēs. ⁊ no. i. l. cū plu
res. i fi. ff. de admi. tu. vbi tutor dȝ pecuniaȝ
pupilli ponere i emptōe p̄dioꝝ. Q d̄ veꝝ cre
do nisi i duob⁹ casib⁹. Prim⁹ qñ pecunia ec
clesie eēt d̄putata ad emēda bona imobilia:
q2 tūc iudicat' bonū imobile: nec posset mu
tari. tex. ē singularis. ⁊ ibi Bal. ⁊ Lud. de
ro. i. l. 3. §. q̄d ḡ. ff. de ꝯ. iudi. tu. ⁊ vti. actiōe
Et ꝓ hoc tenuit Albri. q. 24. i. 2a pte statu
toꝝ ꝙ qñ statuto cauet' ꝙ mulier lucret' di
midiā ptē bonoꝝ imobiliū mariti decedēt̄
sine liberis ꝙ lucrabit' ptē pecunie deputate
ad bona imobilia emēda: q2 illa pecunia iu
dicabit' vt imobil'. Sȝ Bal. ē ꝯri⁹ i. l. cetera
§. fi. ff. de le. i. ⁊ allat mirabilē tex. i. l. cū i fū
dū. §. si fund⁹. ff. de iur' do. Et istud credo de
rū quo ad dictū statutū: q2 iura adducta ꝑ
Albri. ff. d̄ here. insti. l. ex fcō. §. ceteꝝ. la. 2a
loquūt' in actu fauorabili vltime volūtati.
Sil'r ⁊ cle. ne romani. d̄ ele. Et cū p̄fatū sta
tutū sit ꝯ cōem dispositionē iuris: ḡ illa iura
ad h̄ nō debēt allegari. Sil'r. l. si nō sūt. ff. d̄
au. ⁊ ar. le. §. q̄d ḡ. ponit casū vbi argētū ce
ptū fabricari hētur ꝓ facto: ⁊ non ꝓ infecto
fauore minoris. Secūd⁹ casus ē qñ pecunia
eēt i magna quantitate. facit. c. licet hely. de
simo. vbi accusat' p̄lat⁹ ꝙ male expēdit non
modicā pecuniā: ḡ nō pōt ea vti sic fructib⁹
Sec⁹ si eēt modica quantitas. Et sic limito
dictū Pa. ⁊ ita intelligas in. d. c. nulli.

¶ Quid ē illud ꝙ ſuādo ſuari pōt. R. ſm 7
Ang. i. §. q2 pax. i auth. de nup. ꝙ d' eē illd̄
qd̄ nō ꝯsumit' triēnio. ⁊ ē glo. singul'. i. l. vni
ca. C. si aduer. vsu. hoc limito qñ tale ꝙ ser
uat' pōt ꝓducere fructū sic ſuatū: al's n̄. ar.
l. i. §. fuit q̄sitū. ff. ad tre. Et ita itellige glo.
i. d. §. fuit q̄sitū. ⁊ facit tex. i. l. aristo. §. fi. cū
l. se. ff. de iur. de li. Et sic q̄ vsu ꝯsumūt' nō sūt
de illis q̄ ſuādo ſuari pñt. Fallit i pecunia:
vt dictū ē q2 est casus specialis.

¶ Utrū iura actōes ⁊ noia debitoꝝ cēseant' 8
mobilia vl' imobilia. R. Pa. i. d. c. nulli. ꝙ
nō ꝓp̄e: q2 mobile ⁊ imobile claudit' aliq̄ ter
mino: vt. l. mouētiū. ff. de verbo. si. Et iō cū
sint q̄d icorporale sūt i t'tia spē: vt pȝ in. l. a
diuo pio. §. i ordinatōe. ff. de re iud. Jō cōsu
luit Oldra. ꝙ si p̄nceps relinq̄t bona mobi
lia distribuēda nō veniūt pene nōdū exacte
Unū tñ notabis ꝙ si q̄s volēs cōp̄hendere
totū p̄rimoniū suū facit solū mētionē d̄ mo
bilib⁹ ⁊ imobilib⁹: tūc iura actōes ⁊ noia de
bitoꝝ sūt imobilia: si adherēt imobilib⁹. Si
ṽo adherēt mobilib⁹: sūt mobilia: ⁊ idē d̄ an
nuis redditib⁹. Et sic limita cle. exiui. §. cum
ānui reddit⁹. d̄ ver. si. facit gl. i. c. 2. de re. ec. n̄
ali. li. 6. Alienari tñ n̄ pñt sine d̄bita solēnita
te ⁊ cā: q2 ſuādo ſuari pñt: ꝙuis Dy. vt nō
Albri. i. d. auth. h̄ ius ꝯsuluerit posse alienari
qd̄ posset teneri p⁹ factū vl' etiā añ ex mag cā

¶ Utrū mobilia p̄ciosa eccle cēseāt' imobilia 9
R. ꝙ sic: vt colligit' ex. l. lex q̄ tutores. C. de
admi. tu. ⁊ ex gl. i. c. ep̄s q̄ mācipiū. i2. q. 2. sil'
iūctis. Jdē tȝ Pa. i. d. c. tua. d̄ his q̄ fi. a p̄la

¶ Utrū p̄fata forma reqrat' i oī alienatōe 10
rerū imobiliū eccl'iaruȝ. R. Pau. vt refert
Ge. in. c. i. de re. eccl. nō ali. li. 6. q̄si in fi. ꝙ
tractat⁹ nō reqrit' nisi in eccl'ijs cathedralib⁹
nō in eccl'ijs inferiorib⁹: h̄ sufficit ꝯsensus su
perioris. Sed ego credo veꝝ dictū Pau. qñ
eccl'ie iferiores nō hñt capl'm: al's nō. ar. cle.
i. de re. ec. nō alie. Cā aūt legitima. s. vt ne
cessitas vel vtilitas sp reqrit': vt. in. d. cle. i.
Et licȝ nō dicat nisi de necessitate vl' vtilita
te: etiā pōt fieri ꝓ pietate. Rō q2 vbicūq̄ cō
stitutio loq̄t' in materia iuris ⁊ aliq̄s casus
excipit: per hoc firmat regulā in non enume
ratis ꝯtra ius cōe antiquū: q̄nimo i casibus

nõ exceptis supplet a iure coi. facit. c. ad au dictiã. cũ ibi notatis. de cle. nõ resi. facit glo. et Bar. in. l. servi. ff. de vsuca. vbi no. volũt q si vnũ ius ponit regulã et excipit aliquos casus cũ dictiõe taxatiua: q nihilominus excipiũtur alij casus q reperiũtur a iure excepti i alia pte iuris. facit. c. quõ frequẽter. iũcta gl. i. rñso vt li. nõ cõte. facit glo. in. l. i. C. de cõdi. inde. q videtur velle q excepto vno casu a regula videntur excipi oẽs siles. Satis ẽ eni vnũ positũ exẽpli grã. ar. l. nõ põt. de legi. c. trãslato. d cõstitu. Et qd dr q exceptio firmat in nõ exceptis: vt in. c. dñs. 32. q. 7. et in. c. quõ de cõ. lepro. vbi dicit dñs: Nõ licet dimittẽ vxorẽ excepta cã fornicatiõis: debet itelligi q firmat regulã i casibus nõ silibus: et nõ specifice exceptis. facit. l. i. ff. qd vi aut clam. c. cũ dilecta. de ɔfir. vti. Distingue tñ q si casus cõsiles nõ excipiũtur specifice alibi: tũc in materia fauorabili extẽdit et pia p idẽtitatẽ rõnis vt sentit glo. in. l. illud. C. de sa. san. eccle Secus in materia restringibili: vt no. in. l. i. C. de pa. qui fi. di. vide qd no. in. c. int alia. de imu. ec. et d. c. cum dilecta. et d. c. quoniã Quod nota quia facit ad multa.

ij ¶ Quid si eps nõ hz caplm: q2 ecclia est destructa pp guerras et hmõi. R. Pa. i. c. i. de his q fi. a pla. dicũt doc. q loco canonicorũ: aduocet aliquos clericos honestos. ar. 65. dis. si forte. et. l. vbi absũt. ff. de tu. et cu. dan. bonus tex. 17. q. 4 nullus res. Et hoc est vtile seruare etiã in alienatiõe eccl'ie inferioris.

12 ¶ Utrum necessitate occurrẽte q nõ patitur vt habeatur recursus ad superiorez: licite possit fieri alienatio sine eiusdẽ superioris licẽtia vide. j. Juramentũ. 4. §. i.

13 ¶ Quis dicatur supior: vt p lnia ad ipsũ recurratur in cã alienationis rei ecclesiastice. R. q in nõ exẽptis ẽ eps pprius. In exẽptis ẽ prelatus ipsorũ sub quibus sũt: vt abbates i ecclesijs sibi subiectis: et ministri minorum q ad monasteria scẽ Clare: et puinciales pdicatorũ quo ad sua monasteria Ita elicit ex no. i. d. c. cle. i. et p Car. in. c. statuimus. de transac.

14 ¶ Utrũ recipiẽs rẽ eccl'ie sine obseruatione solẽnitatis teneatur eã restituere. R. q sic: ẽm Mo. ti. de alie. etiã cũ fructibus: nec põt repetere preciũ ab ecclia. 12. q. 2. nõ liceat. 10. q. 2. hoc ius. in auth. de nõ alie. §. i. Limita hoc verũ q nõ repetit pciũ ab ecclia nisi ɔuersuz fuisset i vtilitatem eccl'ie. ar. c. i. de deposito Do et aliã limitationẽ ẽm do. An. q qñ cã legitima fuit alienatõis: lz nõ sit seruata forma nõ tenetur in ɔscia: q2 solẽnitates adinuente sũt ad euitãdũ deceptiões. Et iõ qñ decepto nõ subest et fuit cã legitima alienãdi non tenetur restituere i ɔscia. qd bñ no. recitat Pa in. c. q2 plerique. de imu. ec. et est equissimũ.

¶ Utrum platus eccl'ie possit renũciare exceptioni cõpetẽti eccl'ie: aut trãsigere euidẽter in dãnũ eccl'ie. R. Pa. in. c. i. de depo. q nõ ẽm Inno. ibidẽ nisi ex spãli ɔcessione pape. facit l. pses. C. de trãsac. et. l. ɔ iuris ciuilis regulas. ff. d pac. Ex q infertur q nõ põt cedere liti et cãe aut trãsigere nisi sit cã euidẽs et debita solẽnitas si actio sit ad rem imobilẽ iuxta no. in. c. nulli liceat. de re. ec. nõ ali. Si vo sit ad rẽ mobilẽ sic põt: vt no. glo. in. d. auth. hoc ius. Et hoc est verius per. l. cũ hi. §. si cũ lis. ff. de trans. et. l. nõ solũ. C. de pre. mi. quãuis alii qui teneant indistincte q transigere põt: vt no. Albri. in. d. auth. hoc ius. 15

¶ Utrũ platus solus possit repudiare legatũ sine solẽnitate pfata. R. vt colligo ex ɔsilio xi. Pau. de castro q nõ: sed donationẽ sic: et dicit pbari et bñ ex. l. magis puto. §. fundũ. ff. de re. eorum q sub. tu. Rõ diuersitatis ẽ q2 in donatiõe nõ acqritur donatario nisi volẽti et nõ ignorãti: s i legato sufficit factũ testatoris solius: acqritur eni ignorãti licz reuocabiliter. l. cũ pr. §. surdo. ff. de le. 2. et. d. §. fundũ q legatũ est qsitũ ipso facto. Et sic intellige no. p doc. i. c. vt sup. d re. ec. nõ ali. et i. c. tua de his q fi. a pla. Et mihi placet. quãuis Fed ɔsi. 9. ɔsuluerit q etiã legatũ põt repudiare Et cũ Fede est Inno. in. c. 2. de do. Bar. i l. iubemus nullã. C. de sa. san. ec. vbi bñ distiguit. et Pa. in. c. i. de dolo et ɔtu. vbi late ponit: s eos nõ sequor nisi qñ qd legatur esset de his que alienari sine solẽnitate põt añ factũ sed post factũ sic si cã legitima subesset. Et idem dic in quocũque prohibito alienari sine aliqua solẽnitate vel cõsensu alterius. 16

¶ Utrũ yconomus eccl'ie cui cõmissa est i aliquo casu alienatio possit illã facere ɔsãguineis suis. R. Pa. i. c. vt sup. de re. ec. nõ ali. legiste tenẽt p auctẽticã quibuscũque modis. C de sa. san. ec. positã. 10. q. 2. q nõ: nec alius administrator cuiuscũque ɔditiõis sit. Sz Pa. dicit nõ eẽ verũ in plato: s bñ i yconomo et alijs 17

Ego tñ credo q̄ i cõscia si ex cã legitima facit excuset̃ ⁊ valeat talis alienatio. ar. c. i. de coba. cle. ⁊ mu. in tex. ⁊ in glo.

18 ¶ Quid dr̃ ppetuũ. R. gl. io. q. z. hoc ius. Prio qḋ durat vsq₃ ad. 30. ãnos insti. de ppe. ⁊ tẽpo. ac. Secũdo qḋ durat q̄diu viuit cui cõcedit̃. ff. p socio. l. i. ⁊ c. pcarie. io. q. z Tertio qḋ durat q̄diu pẽsio soluat̃. insti. d loca. §. adeo. Et sic ois talis 9ct⁹ pbibet̃ sine solẽnitate ⁊ in causis de qb⁹ s̄ dictũ est.

19 ¶ Utrũ t̃re iculte date ad culturã cũ pmissiõe dãdi eas i emphiteosim possint dari p⁹ culturã ipsa₃. R. Pa. in. c. ad aures. de re. ec. nõ alie. q̄ sic: extirpãtib⁹ siue eorũ heredibus: alijs nõ: nisi seruata debita solẽnitate: quia nõ sunt ampli⁹ terre siluestres.

20 ¶ Utr₃ sede vacãte possint alienari bõa eccle. R. Pa. i. c. i. ne se. va. q̄ aut sũt bona q̄ seruãdo suari ñ pñt: tũc i eccl'a epali yconom⁹ siue capl'm sine alia lnia pot'it. Sic dicim⁹ i tutore. l. lex q̄ tutores. C. de admi. tu. ⁊. l. tutor q̄ repto₂iũ. ff. eo. Si v̓o bona suari pñt tũc i eccl'a epali nõ poterũt alienari sine lnia pape solũ. ar. d. c. i. ⁊. i. c. i. de re. ec. nõ ali. li. 6. In eccl'ia v̓o iferiori: tũc si magna vrget necessitas: ⁊ eccl'ia diu est vacatura: nec põt comode expectari creatio prelati: tũc i istis duob⁹ casib⁹ dicit Inn. q̄ dabit̃ curator bonis: ⁊ p illũ fiet alienatio: nec p̄us poterit fieri etiã p archiep₃ añq₃ sit dat⁹ administrator eccl'ie vacãti: vt i. d. c. li. 6. facit. l. 3. ff. de cu. bo. dã. ⁊ qḋ no. i cle. z. de re. ec. nõ ali. ⁊ pco₂ An. ⁊ Hu. Silr̃ nõ valet alienatio facta a scismaticis vł intrusis. d scis. c. i. iz. q. z. alienatiões. Et tenet̃ q̄ eã recipit restituere non solũ rem: sed etiã fructus pceptos: ⁊ q̄ pcipi potuerũt a iusto possessore. c. grauis. de resti. spo. Et ẽ excoĩcatus q̄ initit̃ talib⁹ alienationibus. vt. j. Excoĩcatio. 7. casu. 9.

21 ¶ Utr₃ plat⁹ bñs bõa disticta a bonis capl'i possit alia 9cedẽ alicui ad vitã ipsi⁹ plati sine capl'i 9sensu ⁊ alia solẽnitate. R. Pa. i. c. 9tinebat̃. d bis q̄ fi. a pl. q̄ se. psi. 51. t₃ q̄ sic Uide do. c. i. c. veniẽs. de trãsac. ⁊ maxime cã pietatis. p tex. iũcta glo. 16. q. i. possessiões. Uide Archi. in. c. i. de re. ec. nõ alie. li. 6.

22 ¶ Utr₃ i alienatõe rei minoris req̄rat̃ aliq̄ solẽnitas. R. Inn. i. c. i. de re. ec. nõ ali. li. 6 q̄ sic. s. cãe cognitio ⁊ decretũ ⁊ cã legitia. C de p̄. mi. l. mino₂. ⁊. l. si mio₂es. ⁊. ff. de re. eo₂ q̄ sũt sub tu. l. magis puto. §. nõ passim. ⁊. §. si es. Et h̓ v₃ etiã i mobilib⁹ pciosis p₃ eũdẽ ibidẽ. al's h₃ 9 possidẽtẽ rei vẽdicationẽ: 9 tutorẽ aut curatorẽ psonalẽ actionẽ tutele: vel negotio₂ gesto₂. d. §. si es. ⁊. §. se. C. de p̄. mi l. ⁊ si pses Et dicit ibidẽ Inno. q̄ decretũ ẽ snia: ⁊ nõ iponit̃ sine cãe cognitõe: ⁊ iõ i scriptis ẽ dandũ. C. de sen. ex pi. re. l. z. ff. de re. eo₂ q̄ sũt sub tu. l. i. ⁊. d. §. si es. ⁊. d. l. mio₂ũ. Sepe tñ in iure decretum vocat̃ auctas. l. i. C. de mi. ⁊. l. i. C. qñ decre. opus non est.

¶ De alienatiõe possessionis date sub cõditione ne alienet̃. vide. j. Donatio. §. 47. 23

¶ Utrũ valeat alienatio facta p eũ q̄ cõmisit capitale crimẽ: etiã ad piã cã₃. R. Inn. in. c. q₂ ppt̃. de elec q̄ alienatio tenet: dũmõ fiat añ snia₃. l. post 9ctũ. ff. d dona. ⁊. l. si q̄s p⁹ hac. C. de bo. dã. q̄ pcipit q̄ bona illi⁹ qui capitale cõmisit crimẽ publicẽt̃: itelligẽda ẽ post sniam iũeta: vł ex suspitiõe pene alienata: vt. ff. de dona. cã mo₂. l. si aliq̄s. Fallit in crimine lese maiestatis: vt i glo. d. l. p⁹ 9ctũ. silr̃ ⁊ hereb. vt i. c. cũ s̓m. de here. li. 6. quia sũt i cõmissum a die cõmissi crimis. vide. j. Heretic⁹. Idẽ dic in q̄cũq₃ crimie p qḋ ipso facto bona ipsũ ppetrãtis essent cõfiscata. 24

¶ Utrũ alienatio i fraudẽ credito₂ vł patrono₂ũ valeat. R. Inn. vbi. s̄. q̄ nõ. q₂ venit reuocãda: vt. ff. de his q̄ i fra. cre. p totũ imo pl⁹ q̄uis nõ sit facta i fraudẽ: si tñ fraus ẽ i ipso facto reuocat̃. l. oẽs. §. luci⁹. ff. eo. ti. 25

¶ Utrũ alienatio rei litigiose valeat. vide j. Cessio. in princi. 26

¶ Utr₃ aliẽatio fũdi dotal' vł re₂ donata₂ ppt̃ nuptias valeat. vide. j. Dos. §. j7. iz. 27

¶ Qui pbibeant̃ alienare. vide. j. Donatio. §. 4. cum sequentibus 28

¶ De alienatiõe bono₂ mobiliũ q̄ seruãdo suari nõ pñt facta p eccl'iasticas psonas. vide. j. Clericus. i. per totũ. 29

a Limenta

Alimẽto₂ũ appellatõe vestimẽta ⁊ calciamẽta intelligunt̃ in legatis: vt. ff. de ali. ⁊ ci. le. l. legatis. Idẽ dico si legat⁹ est vict⁹: vt. ff. de ver. si. l. verbo vict⁹. Sec⁹ si cibaria sũt relicta: vt. ff. de ali. ⁊ ci. le. l. añpẽ Itẽ noie alimẽto₂ veniũt medicine s̓m Dy. Ang. ⁊ Imo. in. l. si cũ dotẽ. §. si maritus. ff. solu. ma. p. l. verbo victus. cum se. vbi est casus. ff. de ver. sig. ⁊ probatur in. l. legatis.

ff. de ali. et ci. le. et Bal. i. l. in reb⁹. ff. cõmo. Quis dixerit ptrariũ i. d. §. si marit⁹ p copu lã q ponit inter diuersa: vt no. glo. i Rica. ff. de iu. et fac. igno. Hoc nõ ẽ verum: q2 ibi ponit inter gen⁹ et spẽm: vt i sili nõ. glo. i. l. i. C. de ser. et aq. Et appellatiõe cibarioꝝ nõ veniunt medicine ẽm Ang. in. d. §. si marit⁹. Silit nomie alimonie veniũt necessaria vite ẽm Pa. in. c. cũ ẽm. de pbẽ. et pz ex. c. nõ liceat. d pbẽ. in fi. lr̃e. Et nomẽ vite necessaria ipor tat vestes: cibos: medicinas et hmõi: sicut di cim⁹ de alimẽtis legatis in. d. l. legatis. et ibi tenet Bar. q̃ ille cui debẽt alimenta debet hr̃e expẽsas p studio necessario: sine q̃ viuẽ ñ posset ẽm pdecẽtiã psone: puta grãmaticã et hmõi. Sec⁹ de expẽsis i studijs i qb⁹ dicit militare: sine quib⁹ bene põt viuere honeste ẽm cõdecẽtiã sue psone. Idẽ no. ĩn. l. de bo nis. §. nõ solũ. ff. de car. edic.

j ¶ Quis tenet ad alimẽta p̃stãda. R. ẽm Azo. i sũ. C. de alen. li. et Mo. i ti. Alimẽta q̃ p̃mo parẽtes liberos et liberi parẽtes alere tenent: et oĩa onera iuicẽ sufferre: vt pz. C. eo. p totũ. nõ tñ de ere alieno. vt. ff. eo. ti. l. si qs. §. parẽs. Nõ tñ q̃ noĩe p̃ris hic veniũt ascẽdẽtes ex linea p̃rna: et m̃ris noĩe ex linea materna. Est tñ differẽtia: q2 mat nõ tenet nisi pr̃ vel ascẽdẽtes ex ei⁹ linea defierint: vl̃ sint egẽtes: vt. l. si qs. §. vtrũ. et. l. nõ queadmodũ. ff. eo. ti. Fallit hoc etiã qñ filij p̃nt si bi sufficere i alimẽtis: vl̃ ex bonis suis: vl̃ ex artificio. Limita ẽm Bar. nisi sit nobilis cui ñ deceat talẽ artẽ exercere. Et idẽ puto i liberis circa parẽtes suos. ff. eo. l. si qs. §. sed si fili⁹. Nec distinguo an sit emancipat⁹ vl̃ ne an sit legitim⁹ vel ne: q2 de iure canonico tã pat q̃ mr̃ tenet alere spurios: vt no. Inno. i. c. z. de regu. et Pa. i. c. cũ haberet. d eo q̃ du. quã po. p adul. Fallit etiã vt. j. Fili⁹ §. zi. Secũdo vir vxorẽ et vxor virũ: si vir sit iops et vxor locuples. C. vñ v. et vx. auth p̃terea. ff. solu. ma. l. si cũ dotẽ. ff. ad sil. l. i. ff de iu. do. l. mut⁹. Et hoc verum nisi vir vel vxor eẽt i culpa q̃ min⁹ exhiberet debita obseqa alteri. ar. l. iulian⁹. §. offerri. ff. de act. emp. cũ si. Tertio frat frẽm si egeat ẽm gl. i. l. parentũ. C. de alẽ. li. et. d. l. si qs a liberis Et eã approbat Sali. i. d. l. parẽtũ. dicens eẽ rõnabile: q2 si tenet alere frẽz nãlẽ tñ: vt in auth. licet. C. de nã. li. multo magis nãlẽ et legitimũ. ar. ff. de admini. tu. l. tutor ẽm di gnitatẽ. §. i soluẽdis. Quarto seru⁹ a dño. ff. de adi. le. l. cũ plures. §. pe. Alioqn fiet qd ẽ in. l. z. ff. de his qui sunt sui vel ali. iu. et i. l. si san⁹. C. de lati. li. to. Quito socer nurũ suã. d. l. si qs. Sexto tutor m̃rez pupilli et sororẽ si egẽt. l. si p⁹. i pn. ff. de tutel. Et no. q̃ alimẽta debẽt p̃stari ẽm psuetudinẽ regionis arbitrio boni viri et ẽm facultatẽ debẽtis et dignitatẽ legatarij ẽm Bar. i tractatu de duob⁹ frib⁹. facit. l. alimẽta. ff. de ali. et ci. le. et. l. cũ hi. §. cũ in psona. ff. de transac.

a **Altare** duplex ẽ: aliud stabile qd qdẽ i eccl'ia psecrata nõ põt pstrui: nisi qd ep̃s ppri⁹ cõ secrauerit: vl̃ psecrari pmisit. s. ab alio ep̃o. 68. di. c. quis. et d pse. di. i. c. null⁹ el. z. Aliud aũt d2 viaticũ. s. in via portãdũ vl̃ portatile ẽm Jo. an. in. c. qm̃. de p̃uile. li. 6. Et no. q̃ istud altare portatile: aliqñ fit ex tabula et lapide: ita q̃ lapis ẽ sigillũ: et sepulchrũ ẽ in ligno. Aliqñ v̊o fit ex lapide solũ. Ita q̃ i ipso lapide ẽ sepulchrũ. Aliqñ cũ ligno et lapide. ita tñ q̃ i lapide ẽ sepulchrũ et sigillũ et ponit lignũ p augẽda ei⁹ latitudine. Aliqñ fit i lapide solo sine sepulchro et reliquijs Et istis q̃tuor modis solũmõ põt fieri. Et debet eẽ latũ q̃ sup eo possit stare hostia et calix ar. c. cõcedimus. de cõse. di. i.

¶ Utrũ debeat eẽ psecratũ ab ep̃o tã stabile q̃ viaticũ. R. q̃ sic. d. c. nullos. et. d. c. cõ cedim⁹. et. c. qd i dubijs. de cõse. ec. vel alta. j

¶ Quõ execrat altare. R. ẽm Pa. i. c. p posuisti. de pse. ec. vl̃ al. q̃ duob⁹ modis. Primo qñ mẽsa altaris ẽ mota. i. qñ tabula superior de loco cui compaginat amouetur ẽm Inno. i Rica p̃dicti ti. et Ho. i. c. i. eo. ti. Et hoc verum i altari stabili: et licz i ipsa mẽsa sit foramẽ psecratiõis: tñ si remoueat mẽsa a strictura execrat altare: q2 psecratio intelligit p̃ncipalit i piũctõe lapidis supioris et stricture iferioris. Sec⁹ si totũ trãsferet cũ sibi coherẽtib⁹. Sec⁹ i portatili: q2 nõ execrat nisi amoueat illud puũ sigillũ ptinẽs psecrationẽ: qñ factũ ẽ ita q̃ i lapide fit sepulchrũ Sz qñ lapis ẽ p sigillo i ligno: tũc ẽm Jo. an. i. c. ligneis. eo. ti. amoto lapide a ligno ẽ execratũ. Qñ v̊o ẽ factũ 3° mõ: tunc si lapis amoueat a ligno. Abbas et Jo. an. i. d. c. ligneis tenẽt q̃ nõ execrat: q2 psecratio est in z

ipso lapide. Pa. ibidē dubitat q2 cū recipiat formā ab ipso ligno ꝛ lapide. puta q2 lapis ē ita paru⁹ ꝙ nō sufficit ad formā altaris viatici sublato ligno ē verū dicere ꝙ altare patiṫ enormē lesionē. Tu dicas verū eē qñ lapis est ita paru⁹ ꝙ nō pōt continere calicem cū hostia eo mō quo dꝫ sup ipm poni ad celebrandū: alꝰs vera ē opi. Abbatis ꝛ Jo. an. Secūdo mō execraṫ qñ enormiṫ ē fractum d. c. ligneis. ꝛ ibi dicit Pa. ꝙ vbicūqꝫ ɔtigat enormis fractura in altari execraṫ: q2 videṫ ꝑdere formam. Sec⁹ si fractura nō sit enormis. Jsto solū mō execraṫ altare portatile. quarto modo dictum ꝛ nō alijs modis. Et no. eundē Pa. ꝛ glo. in. d. c. j. ꝙ enormiṫ frāgitur ꝛ execraṫ altare stabile si aliqs de lapidibus tangētib⁹ ipa3 ɔsecrationē vel sigillū est amot⁹. Et no. ꝙ qñ fit ɔsecratio altarj fit vnū foramē paruū i mēsa lapidea altarj: vel ante altare vel in latere dextro: ꝛ p⁹ cōsecrationē claudiṫ lapide paruo: ꝛ dr̄ ille lapis sigillū: q2 denotat illud consecratū ꝛ ibi ponūtur reliquie ꝛ nomē epi ɔsecrātis ꝛ sci: ad cuius honorem consecratur.

¶ An aūt possit poni corp⁹ christi ɔsecratū pro reliquia. Jnno. cū cōsilio assistentiū rñdit ꝙ nō. Ferṫ tñ ꝙ leo papa dedit partē corpalis ꝛ corpis christi in cōsecratiōe cuiusdam eccl'ie. Hec Pa. in. d. c. proposuisti. Tenet Asten. li. 6. ti. 39. ꝙ altare portatile pōt cōsecrari sine reliquijs. allegat. c. cōcedimus de ɔse. di. j. Et iura q̄ videnṫ ɔ̄ria dicit ꝙ loquūtur i altari stabili. Et ꝙ nō sint necessarie facit rubrica in missalib⁹ antiqs: q̄ dic̄ ꝙ si reliquie nō fuerint omittaṫ illa particula illius oꝛonis q̄ dr̄ post ɔfessionē. s. Oramus te dñe ꝑ merita scōrum tuorū quorum reliquie hic sunt ꝛc̄.

¶ Utrū execrata ecclesia execreṫ altare. R. Pa. i. d. c. proposuisti. ꝙ nō. q2 ecclesia pōt destrui absqꝫ hoc ꝙ destruaṫ altare. Sec⁹ si polluaṫ: q2 tūc etiā polluiṫ altare: ꝛ indiget recōciliatiōe: hoc intellige de stabili altari: non de viatico: seu portatili.

¶ Utꝝ plura altaria possint eodē die i eadē eccl'ia cōsecrari. R. ꝙ sic: sicut ꝛ plures epi eodē die cōsecrari. c. cū sis. de ɔse. ec. vel al.

¶ Utrū altare i eccl'ia ɔsecrata possit dirui sine licētia epi. vr̄ ꝙ nō. ar. c. placuit. de cōse. di. j. Secus in nō ɔsecrata. ar. a ɔ̄rio. ꝛ gl. i. c. ɔ̄uis. pal. Jdē dic d̄ erectōe q̄ꝫ ꝛ d̄ diruitōe

¶ Utrū sacerdos possit consecrare altare. R. ꝙ nō. 26. q. 6. ministrare. 7

¶ Utrū in altari in q̄ eps celebrauit possit ꝑsb'r eodē die celebrare. R. ꝙ non. de cōse. di. 2. c. fi. nisi de licētia epi: aut necessitate cū eps ñ pōt ꝑficere. 7. q. j. nihil. hec gl. i. d. c. fi. 8

a **Lternatiua** penalis. s'm Bar. in. l. quicūqꝫ. C. de ser. fu. si ꝟba dirigūṫ iudici tūc optio est iudicis: puta cū dicit: puniaṫ vel condēnetur. Si ꝟo dirigūtur reo: puta soluat mille: vel exhibeat medietatē et huiusmodi: tūc optio daṫ reo. Si ꝟo verba nō dirigunṫ nec iudici nec reo: puta dicit statutū sit pena ꝑdis: ꝛ h⁹modi: tūc i penis corporalib⁹ electio ē iudicis. l. j. §. expilatores. ff de effrac. Jn pecuniarijs ꝟo erit rei. ar. l. plerūqꝫ. ff. de iu. do. Et silis distinctio fit in legatis ꝑ Dy. de re. iu. li. 6. ꝛ doc. in. l. lucio. ff. de le. 2. Si ꝟo legatū simpliciṫ sit alternatiue nō magis referēdo verba ad heredem q̄ꝫ ad legatariū: tūc electio ē legatarij: vtputa lego titio fundū vel vsūfructū vendicabit titius quod voluerit: vt in. d. l. lucio.

¶ Utrū qñ quis teneṫ ad alterū duorū sub alternatiōe possit dare quodcūqꝫ voluerit. j
R. glo. in. c. inter ceteras. d̄ rescrip. ꝙ sic. insti. de here. insti. §. ex. C. de cōdi. inde. l. pe. ꝛ d. l. plerūqꝫ. ff. de le. 2. l. si ita. ex. de ꝑben. referēte. Cōtra insti. de le. §. si generaliṫ. Soluit glo. ꝑdicta vera prima iura: nisi eligens fuerit in mora. ff. de op. le. l. mācipiorū. ff. d̄ le. l. statuliberū. §. j. ff. de solu. l. stichū. j rñ. ff. de pe. he. l. item. §. idē recte ait. Unde taṫ si loco ꝛ tēpore debito offerat alterū cui tenebaṫ ꝛ noluit recipe liberatur debitor. vñ si ꝑiret vel alio mō alienaret nō ꝑpṫ hoc teneretur ad alterū ex q̄ solus creditor ē in culpa ꝑ iura ꝑ allegata. Sed si nullus fit in culpa debens duo alternatiue: puta stichū aut pāphilū: si ꝑrijt ꝑiculū primi ad ēptorez: ꝑiculū secūdi ad vēditorē ꝑtinet. l. si in emptione. §. si emptio. ff. de ac. emp. ꝛ ven.

a **Mbitio** s'm Ale. scda scde. tractatu d̄ auaritia q. 7. ē appetit⁹ potētie. potētia autē pōt appeti ꝑut ꝑ illā acqriṫ honorificētia: ꝛ sic reduciṫ ad supbiā: vel ꝑut ē apparēs sufficientia vel abundantia: ꝛ sic reduciṫ ad ɔcu/

piscētiā oculoꝝ. Vñ Aug. ꝑ confe. Auari/
cia possidē vult multa: ⁊ tu dñe possides oīa
Potētia ꝓo dꝫ in possessione oīuꝫ. Vñ gl.
sup illud. Cognoui qm̄ dñs me⁹ es: qm̄ bo/
norum meorum non eges ait. Quantūlibet
auarus sit sufficit tibi deus: etenim auaritia
terrā querit possidere totā: adde celū: adde
quod plus ē qui fecit celū ⁊ terrā. Et iō Au.
in li. ð vera religiōe. Ambitio seculi supbos
facit: cōcupiscētia curiosos. Et in li. confes.
Jussisti vt contineā a cōcupiscētia carnis
concupiscētia oculoꝝ ⁊ ambitiōe seculi :
j ¶ Utrū ambitio sit pctm̄ mortale. R. q᷑
nō sp sed ꝑ rōne finis: ⁊ ē tunc qn̄ in tali ap
petitu cōstituit finē. s. q2 patus esset qdcūq3
mortale cōmittere ꝓ cōsequēdo potētiā vel
honorificentiā. Uel secūdo rōne rei q̄ appe/
tit: vtputa q2 appetiuit vel plura bñficia ec
clesiastica. ar. c. q2 in tantū. de ꝑben. nisi i ca
su licito. De quo dic vt. j. clericus. 3. §. 2. vel
aliqd beneficiū vel officiū seculare vel eccle
siasticū sciēs se idignū rōne criminis vl' igno
rantie ⁊ h⁹mōi: q2 tūc est mortale. Rō quia
vult quod lex ꝓhibet. Similit' dico cū appe
tit bñficiū aut dignitatē q̄ habet curam aīa
rum ꝑncipaliter ꝓpter honorē vꝫ mortale:
rōne ꝑdicta. facit in ar. c. statuimus. 61. di. ⁊
c. licet. 8. q. j. ⁊ optime. c. miramur. 61. di. et
hoc intelligo si sit deliberatio volūtatis al's
veniale pctm̄ cōmuniter est.

a **Amor sui** Est qn̄ qs nimis diligit seipsuꝫ q̄/
rendo delectationes corpis nimis ⁊
quietē carnis: ⁊ procedit ex luxuria q̄ ē pec/
catū mortale: solū si ꝓpter eū nō implet ꝑce
pta vl' facit ꝯ: alit' coīt' est vēiale q̄ tñ amor
sui ē ille qui aliqn̄ conducit vsq3 ad cōtēptū
dei vt dicit Aug. Et ab isto procedit prudē
tia carnis. de qua. j. prudentia.

a **Amicicia** vide. j. diligere. per totū. ⁊. j. placere.

a **Amor seculi** Est filia luxurie: ð q̄ vi
de. j. diligere. §. 3.

a **Angaria** Est opus psonale ⁊ mun⁹ mere pso/
nale. Munus aūt mere psonale dꝫ
qd pōt labore corpali expleri sine detrimen
to rerū vt in. l. munerū. la. 2. ff. de mu. ⁊ ho.
p angaria ꝓo in quibuscūq3 cōsistit: vt vult
gl. in. l. nemineꝫ. C. de sa. san. ec. Et hñ q2 di/
ctio p. auget: vt. l. vrbana. §. ꝑnoctare. ff. de
verbo. sig. ⁊ no. in. c. si constiterit. de ac. ⁊ sic
ē mun⁹ mixtū: sicut angaria mere psonale ē

a **Appellatio** Est a minore ad maiorē
iudicē prouocatio ꝫ canones. 2. q.
6. oīs oppressus. ⁊. c. se. ⁊. c. placuit.
¶ Qn̄ ē appellādū. R. q᷑ ifra. x. dies a die j
late sñie: vt. C. de ap. auth. hodie ꝓo. Fallit ī
absente ex probabili vel notoria cā: q2 talis
infra. x. dies a tpe quo sciuit sñiam latā pōt
appellare: vt. C. quō ⁊ qn̄ iudex. l. ab eo. ff. qn̄
ap. sit. l. j. §. fi. Et hoc verū nisi sit cōtumax
vere in nō cōparēdo vel veniēdo ad iudiciū
q2 tūc nō audit' nisi veniat iudice sedēte ad/
huc pro tribunali. l. diuus. ff. de in ite. resti.
Secus si fuisset contumax in restituēdo: q2
pōt appellare. l. creditor ff. de appellatio.
¶ Utrū appellatio interposita p⁹ excoīca/ 2
tionē vel in īdictū vel suspēsionē ab officio:
vel ab ingressu ecclesie tollat ipsarū censura
rū effectū. R. q᷑ nō. tex. est in. c. is cui. ð sen.
ex. li. 6. Et hoc verū qn̄ tales cēsure absolu/
te sūt inflicte. Rō quia secū trahūt executio
nē. c. pastoralis. de appel. Sec⁹ eēt si sub con
ditiōe forēt posite: vtputa si nō solueris hic
ad menseꝫ excoīco te vel suspēdo. vel si nō fe
ceris hoc vel illud: q2 tūc si añ cōditiōis euē/
tum appellauerit legitime bene suspēdit: vt
in. c. preterea. el secūdo. de appellatio.
¶ Quid si dicat. Excoīco te si appellaueris 3
R. Inno. in. d. c. ꝑterea. q᷑ appellatio suspē
dit effectū. Sed dubiuꝫ eēt si dicit. Excoīco
te si disposueris ad appellandū. Et tūc dico
q᷑ in casu in q̄ talis prelatus nō pōt prohibe/
re appellationē nō erit excoīcatus: al's sic.
¶ Utrū excoīcatus p⁹ legitimā appellatio 4
nē sit euitādus. R. q᷑ nō: vt no. in. c. licet. de
sen. ex. li. 6. ⁊ c. pastoralis. de ap. Uerūtñ si
excoīcatus noīatim spālit' ⁊ expsse ifra tēp⁹
a iure vel a iudice dēmiatū appellatōnē nō
fuerit ꝓsecut⁹ vt debuit: eo elapso poterit
publice excoīcat⁹ denūciari: ⁊ tūc erit euitan
d⁹ tā in iudicio q3 ex: ⁊ ab actib⁹ legitimis re
moued⁹. d. c. l3. Et dꝫ reputari ꝓ excoīcato
post talē denūciationē: donec sñialit' fuerit
declaratū appellationem ante excomunica/
tionem fuisse interpositam.
¶ Sꝫ vtrū talis p⁹ denūciationē excoīcati 5
onis ⁊ desertionē appellatiōis celebrās aut
igerēs se diuinis efficiat' irregular̄. R. Ar

ebi.in.d.c.l3.7 sequit ibidē Ge. ꝙ nō: q2 ex quo appellatio legitīa fuit añ excoīonē posi/ta: ipā3 excoicationē suspēdit 7 l3 p⁹ desertō/nē appellatiōis renūciet excoicat⁹ ñ tñ excoi/cat nec vere ē excoicatus: vt ibi patet.

6 ¶ Utrū a q̄libet snīa vel grauamie possit appellari. R. ꝙ sic si ē bois de iure canonico De iure ciuili nō ab inlocutoria: nisi qñ iu/dex in crimiali vel ciuili negocio qōnē p tor/mēta inlocut⁹ ē ꝯ.l.ante snīa3.ff.ō ap.reci. facit glo.in.l.añ snie tēp⁹.C. quorū ap.ñ re. Regularit aūt ñ appellat ab inlocutoria: vt in.l.2.C.de epi.au. Rō q2 grauamen qd p eā infert pōt repari p appellationē a diffi/nitiua: ꝟ qñ nō posset repari liceret. Quidā tñ tenēt ꝙ etiā ab inlocutoria pōt appellari sp vt.l.ait ptor.§.qd tñ.ff.ō mi.ꝟ ꝯmūni veri⁹

7 ¶ Utrū qs possit appellare a declaratore pe/ne legis: vr̄ ꝙ nō: q2 a pena legis non pōt ap/pellari.l.si qua pena.ff.de v.sig.7 in.c. quia nos.7 ibi glo.de ap. Sed tu dic ꝙ a declara/tore pōt. Glo.ē singularis in.c.cupiētes.§. ꝙ si p.20.dies.de elec.li.6.quod no.

8 ¶ Utrū qs possit appellare a denūciatione aut declaratiōe excoicatiōis seu alteri⁹ cēsu/re. R. Pa.in.c.puenit.de ap. ꝙ sic. q2 hec nō est snīa iuris a q̄ nō licet appellare.c.q2.ō ap/pel.sed iudicis declarātis q̄ ē bois. Facit ad hoc glo.nō.in.c.cupiētes.de elec.li.6. Et ꝟ verū nisi sit notori⁹ excessus: q2 notori⁹ cri/minosus nō audit appellās. Facit qō notat Inno.in.c.ex pte.el.2.de v.sig.q dicit ꝙ in notorijs nō requirit ꝓprie snīa: ꝟ sit q̄dam iuris executio.7 tex.in.c.qm̄.de fi.ps.Qd li/mito verū qñ excessus ē ita notori⁹ ꝙ nulla tergiuersatiōe pōt celari.

9 ¶ Quis pōt appellare. R. ille cui⁹ interest alis p aliū facta nō valet.l.j.ff.de ap.nō re.7 c.ex ore.de bis q̄ fi.a ma.par.ca.nisi qñ ꝓuo/caret pro eo qui ducitur ad supplicium: vt.l. non tm̄.ff.de ap.

10 ¶ Utrū religiosus possit appellare. R. ꝙ nō a correctione suorū ꝑlatorū si fiat ꝟm sta/tuta ordinis vel regule.c.ad nr̄am.7.c.rep/hensibilis.de ap.7.c.cū spāli.eo.ti.

11 ¶ Utrū appellatio extͣiudicialis sic ānullet p⁹ facta sicut iudicialis. R. ꝟm Inno. in.c. ex pte.el.j.de v.sig. ꝙ sic facit.c.ad audiētiā. de ap. In hoc tñ est c̄ria ꝟm eundē Inno.in c.j. de bis q̄ fi.a ma.par.ca.q2 iudex q̄ proce/dit in forma iudicij debet audire legitimas exceptiōes 7 nisi audiat iuste appellatur ab eo. Sed sec⁹ ē in eo q̄ nō vt iudex sed vt ꝓua/ta ꝑsona ꝑficit factū suū: q2 iste in forma iu/dicij non procedit nec ꝓcedere pōt. 7 iō non dimittet qn ꝑficiet factū sup q̄ appellat nec reuocabit nisi ꝓbet veritas cāe.nec iputabi/tur ei si nō audit ꝯdictionē vel appellationē aduersarij nisi ꝓbet veritatē cāe appellatio/nis: vt de elec.c.cū dilect⁹.7 meli⁹.c.cū inter canonicos.iūcto qō no.in.c.inposita.in gl. in v.ꝟ etiā.de ap. Et sic collige ꝙ appellatio extͣiudicialis debet fieri ex cā ꝓbata a iure vl' ciuili vel cōsuetudinario vel canonico. Se/cūdo ꝙ tenēt gesta etiā p⁹ appellationē ipsā nisi approbata veritate cāe. Tertō no. ꝙ eo ipso approbat veritas cāe q̄ nō ꝓbat ꝯriū. Quarto ꝙ snīa excoicatiōis nō tenet p⁹ ap/pellationē ex causis legitimis inpositā: etiā si nō ꝓbat veritas. Qō q̄rtū ē spāle in excoi/catiōe 7 ꝯ suꝑdicta. Et ē rō q2 nūꝙ̄ d3 qs ex/coicari nisi cā ꝓbet.2.q.j.nēo.ō ꝟ vide In/no.i.c.dilect filijs.ō ap.q in hoc cōcordat.

¶ Ubi 7 a q̄ ē appellādu3. R. ꝙ a iudice q̄ pronūciauit 7 vbi ius reddi cōsueuit. Nā re/gularit q̄ ad cās agēdas ꝑtinēt in eo loco de/bēt fieri 7 agitari.ff.de inē.ac.l.voluit.§.qō ait.7 corā iudice q̄ snīa3 tulit: si ei⁹ sit copia nō p vicos vel hortos.ff.qñ sit ap.l.j.§.dies Et si nō vult iudex recipe appellationē puni/tur.l.iudicibus.7.l.qm̄.C.eo. 12

¶ Ad quē ē appellandū. R. ad supiore3 et gradatim.ff.eo.l.impatores.7.C.eo.l.ad di/ctos. Si vō a delegato appellat ad delegātē. C.eo.l.pcipim⁹.§.eo3. Si aūt a delegato de/legati seruet forma posita.C.q̄ p sua iurisdi/tōe.l.vnica.i fi.7 i gl.ibidē. Et ꝓpterea dat cautelā Ra.ful.i.l.eo casu.C.de ap. ꝙ epūs vel ali⁹ ordinari⁹ deleget cā3 q2 si appellat a snīa: deuoluet ad ipsū q̄ iterū deleget cām appellatiōis q̄ pōt delegari: vt.l.cū post sen/tentiā.C.ō ap.no.gl.7 Ang.i.l.eos. i ꝑnci/pio.C.eodem tit. 13

¶ Qualit ē fiēda. R. si in cōtinēti fit: suffi/cit viua voce sine script.C.eo.l.2.7.l.litiga/torib⁹. Si fit in cōtinēti tūc d3 porrigere li/bellū appellatoriū ifra.x.dies vt dixi.q libel/lus d3 ꝯtinere nomen appellātis 7 ei⁹ aduer/sariū 7 nomē iudicis a quo 7 ad quē appel/latur. Hec notat lex.j.§.fi.ff.eo.forma sic. 14

Ego titi⁹ dico sniam nullã quã tulistis dñe
iudex. B. ꝯ me: cõdẽnando me sempronio in
x. libras ꝑsoluendas: ⁊ si aliqua est: ego senti
ens me grauatum ad talem iudicem appello
in scriptis petens apostolos ⁊c̄.

15 ¶ Utrũ appellare liceat. R. ꝙ sic: qñ fit ex
confidentia iuste cãe: vel ad declinandũ ide
bitũ grauamẽ iudicis: quia hoc fit auctori
tate iuris: ⁊ quod fit iuris auctoritate non
habet calũniã. Et ꝙ liceat appellare ex cau
sis expressis habetur in. c. pastoralis de app.
Si ꝟo appellet quis causa afferẽde more, et
aio aggrauãdi aduersariũ: sic non põt fieri
sine pctõ mortali si ẽ i notabile detrimentũ
proximo: ⁊ tenet̃ ei ad restitutionẽ. 2. q. 6. c
quicũq̄. concor. Tho. scõa scõe. q. 63.

16 ¶ Nota ꝙ timẽs iniuriã inferri sibi ab ali
quo iudice ⁊ accipiẽs iter eũdi ad principem
ꝑcipiat illi ne sibi iniuriã inferat ꝑ hoc vr̃ po
situs sub protectiõe ꝑncipis vt sic istud ꝑce
ptũ cũ arreptiõe itineris hẽat vim cuiusdã
appellatiõis extiudicial'. Facit qd̃ no. Bar. i
l. de pupillo. ff. de no. ope. nũ. ⁊ Inno. ⁊ Jo.
an. in. c. vt debit⁹. de ap. facit. c. dilecti. i ar.
de ap. ꝙ arreptio itineris ad supiorẽ consti
tuit eũ sub eius protectiõe: ⁊ sic punit̃ iferẽs
tali iniuriã dũ ius cõtẽnit ⁊ eũ sub cuius ꝓ
tectione se posuit: vt no. Pa. i. c. i cãis. d̃ ele.

a **Apostasia** ſm Alex. scõa scõe tractatu d̃
apostasia ẽ temerarius a statu fidei
obediẽtie ecclesiastice vel religiõis recessus
Et sic collige triplicẽ apostasiã: vt etiã no.
glo. in. c. j. de aposta. In pria fuit Julianus
apostata: vt in. c. iulian⁹. ij. q. 3. ⁊ quicunq̄
recedit a fide. 2. q. 7. nõ põt. Et isti ſz Ho.
i. d. c. j. sũt vere heretici: ⁊ i ipsis hñt locũ oĩa
iura de hereticis. ex quo patet ꝙ ipso facto
sunt excoĩcati. c. excoĩcamus de here. el ꝑ et
2. ⁊ ita tenet Inno. in. d. c. j. nec testĩm facere
possunt: vt. j. testĩm. §. j. In secũda sunt oẽs
christiani q̃ nolũt obedire suis ꝑlatis eccle
siasticis. 8. q. j. sciendũ. Sed aduerte ꝙ aut
iste inobediens iõ nõ obedit pape seu canoni
bus: quia nõ credit ꝙ hẽant potestatẽ cõdẽ
di canones: ⁊ iste debet puniri vt hereticus
19. di. nulli fas ẽ. ⁊ ibi dicit Hug. ꝙ ẽ excoi
catus ⁊ heretic⁹ ⁊ scismatic⁹. c. licet. de elec.
c. excoicamus. de here. c. j. de scisma. ⁊ Pau
in cle. j. de eta. ⁊ q̃li. dicit ꝙ ẽ infamis. ⁊ nõ
glo. 6. q. j. infames. ⁊ gl. in. d. c. gnãli. d̃ ele.
li. 6. ⁊ ibi Gemi. Aut iõ nõ obedit ſi q̄ nõ
credat eũ hr̃e ptãtẽ: ſ quia contẽnit: ⁊ talis
grauiter debet pũiri. d. c. nulli fas ẽ. Si ꝟo
non vult obedire ex quadã concupiscẽtia q̃
ipsũ tenet: tũc mitius punit̃. de q̃ vide. j. ino
bediẽtia. in ꝑn. In tertio sũt large oẽs q̃ ꝑ
dũt deũ ꝑ peccatũ mortale: iuxta illud. 38.
di. c. fi. ⁊ Ezech. Ecce ego mitto te ad gẽtes
apostatrices ⁊c̄. Proprie ꝟo i ista tertia spẽ
sunt apostate illi qui recedũt ab ordine suo
siue sũpte religionis: vt in. d. c. j. ⁊. 50. di. c.
vl. de qbus loquit̃ Aug. 47. di. c. quãtũli
bet. dicens. Nũq̄ peiores ꝙ̄ qui in monaste
rijs defecerũt. Pro cuius declaratõe querẽ
da sunt aliqua dubia.

¶ Utrũ cleric⁹ in sacris q̃ dimittit solũ ha
bitũ sit apostata. R. Pa. in. c. tue. de apo.
ꝙ sic: ar. c. j. de voto. li. 6. Secus si eẽt in mi
noribus ſm Inno. in. d. c. tue. lz alij ꝯriũ te
neãt. s. ꝙ sint apostate tales extñtes in mino
ribus. Sz mihi placet opi. Inno. ꝙ nõ: ꝑ ra
tionẽ quã facit Pa. in. d. c. tue. q̄ in. c. vl. de
vi. ⁊ ho. cle. nõ punit̃ solũ ex desertione ha
bitus nisi dimittãt ⁊ tonsurã: ⁊ ꝑ oĩa icedãt
vt laici. Et hoc verũ nisi tales extñtes in mi
norib⁹ hẽant bñficiũ: q̄ si tenẽt bñficiũ ⁊ di
mittũt habitum sũt apostate. d. c. fi. 50. di.
⁊ quod ibi notatur.

¶ Utrũ peccẽt clerici apostatãtes. R. Ale. 2
vbi. s. ꝙ sic: in ꝑma vice: q̄ faciũt ꝯ illud qd̃
dixerũt. Dñs pars hereditatꝭ mee ⁊c̄. nõ tñ
postea si sũt in minorib⁹ tñ. Nec credo etiã
ꝙ tales peccẽt mortalit̃ talit̃ apostatãdo. ꝑ
c. vl. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ ꝑ. c. Joannes. de cler.
coniu. ⁊ qd̃ no. glo. in. d. c. tue. nisi retinerẽt
beneficiũ si qd̃ hẽbant: q̄ nullũ votũ nec ꝯ
aliqd̃ ꝑceptũ faciũt. Et ꝓpterea dicit Alex.
vbi. s. ꝙ nõ efficiunt̃ ifames si solũ erãt i mi
noribus: ſ alij apostate sic. 3. q. 4. si qs. ⁊ suo
ij. q. 3. si aũt. Ri. tñ in. 4. di. 24. tenet ꝙ etiã
hñs ꝑmã tonsurã nõ põt eam deserere sine
pctõ mortali. Qd̃ limitat. W. nason verũ:
nisi cã rõnalis eũ moueat ad dimittendũ: ſ
qñ solũ ex sola libidie laicãdi deserit: tũc ꝑec
cat mortalit̃. Sz ꝙ nõ ꝑecet mortalit̃ vr̃ ve
ri⁹ ꝑ iura ꝑalle. Alij aũt q̃ sũt i sacris ꝑ sũt
in pctõ mortali: ⁊ sũt cohercẽdi vt redeant
ad assumẽdũ hitũ ⁊ tonsurã: vt in. d. c. tue.
Quõ aũt si vxorẽ accepit dispẽsat̃ cũ eo. vi

de.j.bigamia.§.8.ꝛ.9

3 ¶ Utrū i minorib⁹ ordinib⁹ exn̄tes possint renūciare clericatui. R. Pa. i.d.c.tue. ꝙ n̄ verbo: vt i.c.si diligēti. de fo.cō. sed facto sic exercēdo actū oīno ꝯriū clericatui: vt no.in c.j.de aposta. vlqn̄ monit⁹ nō vult resipiscē Et idē in alijs casibus a iure expssis. de q̄ dic vt.j.excoicatio.5.casu.j.§.22.cū se.

4 ¶ Utrū religiosus recedēs incōsulto p̄lato suo ꝛ nō subijciēs se alteri⁹ obediētie sit apostata ꝓprie. R. ſm Inno.in.c.fi.de renū.et in.c.itelleximᵘ.de eta. ꝛ qli.ꝙ sic: quātūcūq͂ retineat habitū ꝛ tonsurā: qꝛ oportet ingrediatᷣ monasteriū si vult euitare apostasiam de quo no.in.c.ex parte.de tēp.or. ꝛ in.c. Joannes.de regula.

5 ¶ Utrū religiosus intrans monasteriū magislatū sit apostata. R.glo.in.c.fi.de apo. ꝛ in.c.ex parte.de tē.or. ꝙ nō ꝓprie: an autē large sit apostata. vide.j.religio.§.34.

6 ¶ Utrū recipiēs ordinē sacrū in apostasia proprie hēat ipsius ordinis executionē sine dispēsatione. R. Pa.in.c.fi.de apo. ꝙ nō si erat religiosus apostata quātūcūq͂ peniteat ꝛ solus papa dispēsat cū eo. Sec⁹ si minorē tm̄ suscepisset: qꝛ eps posset dispēsare. Hoc intelligo si nō sit religiosus exēpt⁹: qꝛ super exēptū nullā habet eps auctoritatē vt patet j.exēptus.§.6. Fallit hoc si i tali apostasia dimisisset habitū: ꝛ sic suscepisset p⁹ modū ordines: qꝛ cū eēt excoicatus. c.vt p̄iculosa. ne cle.vel mo.li.6. solus papa poterit dispēsare. vel meli⁹ dic ꝙ hēbit locū qđ dr̄ i.c.cū illorū.i fi.de sen.ex.de q̄ vide.s.abbas.§.14.

7 ¶ De clericis vel monachis cōtrahentib⁹ m̄rimoniū. vide.j.bigamia.p totum

8 ¶ Utrū religiosus apostata sit reqrendus. vide.s.abbas.§.18. ꝛ de eius bonis vide.j. monasterium.§.6.

9 ¶ Utrū christian⁹ q̄ propē timorē mortꝭ facit aliquē actū infidelitatis exterius: puta reuerentiā idolo: lꝫ iteri⁹ teneat fidē peccet mortaliᷣ. R. ꝙ sic: lꝫ proprie nō sit apostata nec excoicatus. Facit pro hoc.c.sicut sanctius.32.q.4. ꝛ quod ibi notatur

10 ¶ Utrū liceat christiano sine apostasia portare habitū ifideliū. vide.j.ifidelitas.§.9.

a **Aqua** benedicta aliqñ fit ad reconciliationē ecclesie pollute sanguine vel semine. ꝛ hec bñdicitur ab epo solū cū vino ꝛ cinere: vt in.c.aq̄. ꝛ in.c.proposuisti.de cōse.ec.vel alt. Aliqñ fit ad spergendū homines vel dom⁹ ꝛ remouendā sterilitatē rerū hūanarū: ꝛ ad multiplicationē ceterorū bonorū: ꝛ ad defensionē hominū aduersus insidias atq͂ versutias diaboli ꝛ ad delenda pctā venialia. ꝛ hec benedicitur a sacerdotib⁹: vt in.c.aquā.de ꝯse.di.3 Nec credo ꝙ diaconi possint hāc bñdicere. ar.d.c.aquā. ꝛ in.c.p̄lectis.§.ad p̄sbrm.25 di.dr̄ ꝙ benedicere dona dei ē officiū p̄sboꝝ nō diaconi: ꝛ mādatur oībus sacerdotib⁹ vt eaꝫ faciāt.in.d.c.aquā. ꝛ cōsuetudo interp̄taᷣ vt oī die dñico bñdicatur.

¶ Utrū aqua nō sacrata addita sacrate efficiaᷣ sacra. R. ſm regulā glo.in.c.qđ i dubijs.de cōse.ecclᷣ.vel alta. ꝙ sic: quia dicit ꝙ sacrū tanq͂ dignius trahit ad se nō sacrū. i3 q.2.nō extimem⁹. ꝛ alijs concor. Qđ intelligo verū ſm Pa.in.d.c.quod in dubijs in liquorib⁹ ꝛ in his que mixtione confundūtur nec facio casū an sit maior quātitas aque ñ benedicte q̄ benedicte: rōne p̄dicta. Fallit h in sacro sanguinis christi: qꝛ liquor additus nō misceᷣ sanguini: cū sit ibi sanguis in venis sed solū cōmisceᷣ accidētibus illis: ꝛ propterea non efficitur sanguis christi: vt no.in c.cū marthe.de celebra.mis. j

¶ Utrū aqua benedicta sit causa remissionis pctōꝝ venialiū sicut cetera sacramenta R. ſm Pe.in.4.di.2. ꝙ nō: qꝛ nō est sacramentū: sed remissio q̄ fit p ipsaꝫ fit p modū meriti nō sacramēti. Aqua eni bñdicta daᷣ ad remouendū prohibēs remissionē ꝛ disponendū ad deuotionem ꝛ dolorē peccatorū. 2

a **Arbiter** Est ſm Inno. in.c. quintaualllis.de iureiu. ille qui eligiᷣ vt iudex.s.vt procedat seruato in subalibus ordine iudicij.ff. de arbi.l.j.ꝛ.l.qualē. Arbitrator est ſm eū dē ibidē q̄ eligiᷣ vt aliqđ existiet. vel qđ sibi videaᷣ de aliqua re dicat sine ordine iudiciario vel ea arbitreᷣ. isti.d em.§.p̄ciū.ff.de ꝟ. ob.l.si q̄s arbitratu.ff.d.le.3.l.fideicōmissa §.sic fideicōmissuꝫ. In mulꝭ differt arbitrator ab arbitro.de quibus no.doc. ꝛ Pa.i.d. c.quintaualllis.que omitto.

¶ Utrū arbiᷣ p̄mittēs transire tēp⁹ teneatur ptib⁹. R. ꝙ sic.facit tex.in.l.j.§.sciēdū in ꝟbo diu⁹.iūcto.§.p̄cedēti.ff.d ma.cōue. j

facit q̄d no. in. l. fi. C. de contrahē. emp. ⁊ in l. 3. §. tñ. ⁊ in. l. si neminē. ff. de arbitris. ⁊ in. l. 2. ff. pro soci. glo. institu. de obli. que ex q̄si delic. na. in prin. ⁊ in auth. decernim⁹. C. de arbi. ⁊ in. l. si q̄s in conscribēdo. i fi. C. d pac. Quod limito verū q̄ñ ex dolo vel lata culpa h facit: alſ ñ nisi se obtulisset ꝙ tūc teneret etiā de levi. Multo magis tenet ad restitutionē si iniustā dedit sniam ex dolo vel lata culpa ⁊ etiam levi q̄ñ se obtulit.

2 ¶ Utrū arbitrator possit die feriata procedere in cā ⁊ sniare. R. pa. in. c. cōquestus. de ferijs. ꝙ sic: q2 est amicabilis cōpositor ⁊ pacis mediator. facit. c. j. de ferijs. in fi. Cōcordat Spe. ⁊ Inno. in. d. c. q̄ntavallis. sed tñ peccat. dic̄ Pa. ubi. s. si ex suo arbitramēto solū habet respect⁹ ad cōplementū cōtract⁹ Sec⁹ si p̄ncipalit intēderet pacē vel aliquē piū actū: ut in. d. c. j. Et sic itellige Bar. in l. si de meis. §. fi. ff. de arbi. qui dicit ꝙ pōt ꝓcedere etiā die dñica. Et sequitur Pa. in. c. cum dilectus. de arbitris.

3 ¶ Utrū femina possit eē arbitratrix. R. ꝙ sic: nō tñ arbitrix: quia haberet ꝓcedere iudicialiter quod ē officiū virile: ut probat in c. dilecti. de arbi. ⁊ in. l. fi. C. de arbi. nisi sit femina que ex dignitate haberet iurisditionē: ut regina. vide in. d. c. dilecti. in glo.

4 ¶ Utrū monach⁹ possit eē arbitrator. R. ꝙ sic: q2 ē officiū pietatis reducere discordātes ad cōcordiā. ar. c. iniustū. ij. q. 3. ff. ꝓ socio. l. si societatē. in autētico ut iudi. di. §. si ñ 86. di. ꝓuenit. Et ꝙ possit eē tenet Pau. in cle. 2. de rescrip. requirit tñ licētiam abbatꝫ. Et idē ibi Jo. de ligna. Et rō est q2 non habet neq̄ velle neq̄ nolle. 12. q. j. non dicatis. Oldra. tñ tenuit ꝙ etiā sine licētia abbatis. Et credo verū si abbas scit ⁊ ñ ꝯtradicit: q2 videt ꝯsentire. Et seq̄tur Car. in. d. cle. 2.

5 ¶ Utrū monach⁹ possit eē arbiter. R. ꝙ nō nisi de licētia abbatis ⁊ utilitate monasterij: ar. c. 2. de testa. li. 6. ubi non pōt eē testamenti executor sine licētia supioris ⁊ utilitate monasterij. lꝫ sit actus favorabilis: ḡ nec arbitriū in se assumere. d. c. nō dicatis. Hoc tenet Bal. in. l. si q̄ ex ꝯsensu. C. de epi. au.

6 ¶ Utrū arbitrator possit pro bono pacis sine pctō de iure alterius cape ⁊ dare alteri. R. Pa. in. d. c. q̄ntavallis. ꝙ sic. allegat. l. sed ⁊ si in servū. §. si q̄s. ⁊. l. si q̄s de meis. §. recepisse. ff. de arbi. ⁊ Inno. tex. est iūcta gl. in. c. nisi essent. d p̄bē. facit. c. bis q̄. ⁊ ibi Pa. de ma. ⁊ obe. ff. pro socio. l. societatē. la. 2. §. arbitrorū. Et nō solū in casu dubio ꝫ etiā in casu scito: ex q̄ facit pro bono pacis. Bal. tenet ꝙ nō pōt ⁊ furtū cōmittit. de vsi. feu. Et credo verū dicat q̄ñ facit sine cā. Sec⁹ pro bono pacis: q2 multū lucrat q̄ a lite recedit ar. eorū que no. in fi. l. luci⁹. ff. ad treb. ⁊ nisi nimis enormit lederet partē. facit quod no. idē Pa. in. c. fi. de transac.

¶ Utrū arbiter pro recōpēsatione alicuius spūalis possit iudicare dānū tpale. R. Pa. in. c. fi. de re. pmu. ꝙ nō: q2 cū arbitriū videatur quidā ꝯctus: ut in auth. ut diffe. iudi. §. j. Unde queadmodū ꝑ viā ꝯctus nō pōt dari aliq̄d tēporale ꝓ spūali sine simonia. Sic nec per viam arbitrij: ut hic. 7

¶ Utrū in ecclesiasticis possit cōpromitti i clericū ⁊ laicū. R. ꝙ sic. c. ꝑ tuas. de arbi. ñ tñ ut in iudicib⁹: q2 laicus est oīno incapax huius iurisditiōis: ut in. c. decernim⁹. de iudi. ⁊ iurisditio cōpeteret cuilibet insoliduꝫ ⁊ indivisibilit: ut no. glo. in. c. prudētiā. de of. dele. ⁊ sic mixtura faceret habilē. l. pedi⁹. ff. de arbi. ⁊ quod no. in. c. cū super. de of. dele. quod eē non pōt. d. l. pedius. Tenet tñ glo. in. c. cōtingit. de arbi. ꝙ etiā de spūalib⁹ pōt cōpromitti i clericū ⁊ laicū aucte supioris. 8

¶ Utrū de reb⁹ tēporalib⁹ clerici possint cōpromittere in arbitros laicos. R. ꝺm In. i. c. cōtigit. d arbi. ꝙ sic. fac. c. dilecti. d arbi. 9

¶ Utrū cū quis iuravit stare snie arbitratoruꝫ possit sine ꝑiurio petere reductionem ipsi⁹ arbitramēti ad arbitriū boni viri q̄ñ tale arbitramentū ē iniquū. R. Pa. in. d. c. quintavallis. multas opi. recitat. Sꝫ in conscia colligo ex ei⁹ dictꝭ sic. Aut deceptio itervenit ex proposito. Et tūc respectu cuiuscunq̄ lesionis pōt peti reductio nō obstāte quocūq̄ pacto. Rō q2 sicut exp̄sse nō pōt renūciari dolus futur⁹. l. si unus. §. illud nulla. ff. d pac. Ita nec tacite sub ḡnālitate verborum Et hoc coīter sequūtur doc. Et dī dol⁹ ex proposito q̄ñ sciēter ꝑ fraudē: ḡrām seu odium aggravat partē alterā. Aut deceptio intervenit re ipsa ⁊ sine dolo arbitratoris. Et tūc si lesio ē modica nō pōt peti reductio ut in. l. si de meis. §. recepisse. ff. de arbi. etiā si renūciatio nō intervenit: ut pꝫ in. c. nisi eēnt d 10

pbē. Aut lesit nō modice. Et cōis opīo ē vt possit reduci. Sed hoc credo verū si nō interuenit renūciatio. Si vō interuenit renūciatio. s. vt possit dare vni ꝛ leuare alteri: quia renūciatio aliqd opatur. ar. c. si papa. de priuile. li. 6. ꝛ. c. in his. de priui. ꝛ in. l. si qñ. C. de inoffi. te. Ideo tunc poterit rōne maxime ꝛ enormis lesionis ꝛ nō magne: q2 ista maxia lesio in dubio videt̃ excepta. ar. in. l. oēs. §. lucius. ff. de his que in frau. cre. Et ꝙ possit reduci facit. l. si qs cū alit̃. ff. de vº. ob. q2 satꝫ est ꝙ nō fecit sicut bonꝰ vir facere debuisset l. si libertus. ff. de opr. li. ꝛ exq̄ maxia lesio ñ fuit expressa nō debet trahi vltra intētionē agentis. Ita sentit Bal. in. l. fi. C. de arbi. ꝛ dñs Ant. in. d. c. quintaualli s. Et magna quātitas dr̄ respectu psonarum vel cāe ſm Bal. allegat. l. cū filius. §. heres meꝰ. ff. de le. 2. vide bonā glo. in. c. fina. de re iudi. li. 6. Quid si fuisset dictū vt possit alte ꝛ basse in totū vel in partē de iure vniꝰ dare alteri. Et sic credo nō possit si dolus nō interuenit nisi additū fuisset illi ptāti verbū restrictiuū. s. alte ꝛ basse prout sibi videbit̃ vel placebit: quia hec verba ipoꝛtāt arbitriū boni viri. l. thays. §. soroꝛe sua. ff. de fideicōmis. li. l. j. ff. de le. 2. ꝛ. l. quisqs. ff. de leg. 3. in pn. vide. j. iudicare. §. 3. ꝛ. 5.

11 ¶ Quō debēt pnūciare arbitri sniaꝫ. R. ꝙ i plurali dicēdo: Nos arbitri pnūciamꝰ ꝛc. Excepto in electiōe q̄ dꝫ fieri in singulari vice oiuꝫ. de re iudi. c. cū ab vno. li. 6. ꝛ p̄sentibus oibꝰ arbitris ſm Pa. in. c. sane. de arbi. Uerūtñ dicit Bar. in. l. duo ex tribus. ff. de re iudi. ꝙ si tertiꝰ fuit p̄sens in discepta tiōe sup meritꝪ cāe. ꝛ dixit qcqd voluit ꝛ monitus ab alijs duobꝰ nō vult eē p̄sens: nec allegat cām legitimā absentie ꝙ tūc pñt duo procedere sine ipso tertio. Et quō pōt mutare sniam vel coꝛrigere. vide. j. iudex. §. 25.

12 ¶ Cōpromissuꝫ ē in duos arbitratoꝛes ꝛ ñ concoꝛdāt: nūqd pñt cōpelli eligere tertium aut iudex possit ipse eligere. R. recitat Pa. in. d. c. qntaualli s. Bal. in. c. de inuesti. i ma. facta. dicere quosdaꝫ sapientes consuluisse ꝙ non. Et placet.

13 ¶ Arbitrio boni viri qñ dicitur debere relinqui vel stari intelligitur de iudice oꝛdiario loci. no. gl. in. c. statutū. de rescrip. li. 6. Et sequitur Ge. in. d. c. statutū. Spe. in tit. de arbi. §. j. vº. sed quis. vbi dicit ꝙ bonꝰ vir cuiꝰ arbitrio dꝫ stari dr̄ iudex loci. l. ꝯtinuꝰ §. cū ita. ff. de ver. ob. Cōcoꝛ. Lap. abbas.

a Rchidiaconus

multa pōt de iure. Sꝫ q2 ſm Inno. in. c. j. de offi. archi. cōstitutiōes ꝛ cōsuetudines p diuersa loca preualent in officijs. de cōsue. cū olim. de exces. pla. c. ad hec. ipis stabit̃. Et iō in officio suo faciet ſm ꝙ cōsuetudo p̄scripta sue ecclesie habet. Ubi aūt nō esset talis cōsuetudo vel statutū haberēt locū capitula totius istius tituli ſm eundem. Inno. Et sic post epm ē vicarius in oibus: ꝛ habet curaꝫ in clero: tam in vrbe q̄ in parochijs habitātes. Et ipsos debet ō tertio iter tiū annū si eps nō pōt visitare: vt in. d. c. j. ꝛ i. d. c. ad h. Debet auscultare euāgeliū ꝛ epistolā ꝛ rñsoꝛia: ꝛ nullus ea in ecclesia cantet: nisi prius ab eo auscultatꝰ ꝛ de eiꝰ iussu: ꝛ ceroferarios oꝛdinare: vt in. c. 2. tenetur si aliquid ex sua negligētia vel alteriꝰ fraude deperijt de rebꝰ ecclesie nisi pro posse prouideat vt in. c. 2. Debet examinare clericos q̄ sunt ad sacros oꝛdines promouēdi. c. ad hoc. ꝛ. c. vt nostrū. Abbates ꝛ abbatissas ponit in sede sua: vt in. d. c. vt nr̄m. q̄ oia capitula sunt in. d. ti. de offi. archi.

¶ Utrū peccet archidiaconꝰ rñdendo epo dicenti. Scis hūc eē dignū. Scio quātum hūana fragilitas pmittit. R. ſm Inno. in c. vnico. de scru. in oꝛ. fa. ꝙ si talis oꝛdinādꝰ p̄sentat̃ a probis pōt sana conscia responde re: dūmodo nō sciat aliqd mali de eo. ar. de presūp. dudum. ꝙ si scit aliquid mali de eo quod ē secretū: debet obtinere a p̄lato vt eo absente faciat oꝛdinationē. Et si nō pōt: vel sine scandalo: tūc etiā potest sana consciētia dicere: q2 nō dicit nisi vt minister nō vt ipe ꝛ ecclesia que nihil scit de occultis p eū loqt̃ nec debet omittēdo talia dicere: idirecte publicare crimen fratris secretum. Si vō esset publicū tale crimen: tunc peccaret moꝛtalit̃ talia dicēdo. 22. q. 2. primum. si modo crimen est peccatum moꝛtale quod scit. secus si esset veniale: vt. 25. di. §. criminis. 1

a Rchiepiscopus

pōt i tota sua puīcia exercere iurisditionē tollendo prauā ꝯsuetudinē ꝛ fulmi

nando sniam excoicatiōis in seruātes eā ƀz Inno. ⁊ seqtur Pa. in. c. ex frequētib⁹. de in sti. ⁊ sentit glo. in sūma. 9. q. 3.

j ¶ Itē pōt in sua diocesi ex rōne notorietatis delicti delinquētes suffraganeorū suorū sua snia afficere. Et lz tex. in. c. romana. in. §. notoria. de cēsi. li. 6. loquat̄ dū visitat tn̄ doc. coit̄ extēdūt. in. d. c. ex frequētibus. etiā dū nō visitat rōne notorietatis delicti.

z ¶ Utrū archieps possit absoluere subditos suffragāeorū suorū. R. Se. i. c. ppetuo. d cēsi. li. 6. q nō pōt ligare vel soluere nisi dū visitat: vt tex. hic innuit: nec etiā a minori excoicatiōe absoluere: vt in. c. nup. §. i scdo ꝑo. de sen. ex. Et h̄ verū nisi p appellationē cā ad eū deuoluta sit: vl' i casib⁹ sibi spālit̄ a iure pmissis. d qb⁹ hēs i. c. pastoral'. d of. or. i gl. ⁊ i. c. venerabilib⁹. d sen. ex. li. 6. ⁊ in. d. c. ppetuo.

3 ¶ Utrū possit an̄ se crucē portari facere. R. q trāsiens p puinciā suā pōt ⁊ bn̄dicere populo ⁊ i pōtificalib⁹ ⁊ sine pōtificalib⁹ celebrare ⁊ celebrari facere: tā in locis exēptis q̄ nō exēptis. Et etiā eps i sua diocesi pōt silr hec. Tn̄ debent fieri sine violētia ⁊ grauamine exemptorū. cle. archiepo. d pui. Multa alia q̄ ad forū conscie ptinēt tangētia statū archiepiscoporū. vide. j. p̄latus. per totū. ⁊ episcopus. per totum.

a **Rchipresbyter** ecclesie catbedral' dz hr̄e curā quō alij sacerdotes diuina officia celebrēt debito mō ⁊ in absentia epi pōt fontes bn̄dicē: alijs sacerdotib⁹ pniam iniūgere. c. 2. de offi. archipr̄. Isti alio noie dicuntur decani.

j ¶ Utrū valeat absoluere oēs de epatu. R. q sic oēs q ad ipm pro pnia recipiēda recurrunt: qz ē parochial' sacerdos oiuz de epatu c. officiū. eo. ti. i tex. ⁊ i gl. ⁊. 50. di. in capite.

z ¶ Utrū idē possit archipr̄ rural. R. q nō: nisi iquātū eps ei dat auctē: plebib⁹ eni solūmodo preest: ⁊ nihil dz facere sine relatione epi: aut ꝯ eius decreta. c. fi. eo. ti.

a **Rgumentatio** a minori ad maius valet affirmatiue. c. si i laicis. 38. di. A maiori ad min⁹ valet negatiue. 32. q. 5. si paul⁹. Et de hoc in. c. cū in cunctis. de elec. in glo. cum suis concor.

j ¶ A toto ad partem valet negatiue. 14. q. 5. penale est.

z ¶ A parte ad totū valet affirmatiue. 32. q. 4. meretrices.

3 ¶ Ab ethimologia nois. 16. q. j. placuit. et j. ⁊. 2. sed nō valet nisi negatiue ⁊ in noie appellatiuo: qz ppria noia iponunt̄ ad placitū vt no. Bar. in proemio ifortiati sup R̄ica. Limito etiā ƀm Pa. in. c. j. de iudi. verum qn̄ nomē sumit̄ ex eēntiali nā sua: vt mutuum: testm̄: qz hoc verū ē. Testamētū ē mētis testatio. l. j. ff. de testa. vbi g̊ nō est testatio mētis: nec testm̄. Simılit̄ mutuū ē qd d meo fit tuū. l. 2. ff. si cer. pe. vbi g̊ de meo non fit tuū non ē mutuū. Sec⁹ qn̄ iponit̄ nomen ex eo qd deberet inesse inoiato. Unde impator dr̄ Augustus: quia augere debet rēpublicā si nō auget tn̄ impator est: vt no. i proemio ff. veteris. Papa pōtifex dr̄: qz dz eē pōs per exēplaritatē vite. Sed si nō facit tn̄ pōtifex ē vt in. c. j. de consti. li. 6. Sic igit̄ intellige insti. de tutel. in prin. ff. de ꝟ. sig. l. bonorū. ⁊. l malū. C. de defen. ci. l. defensores. insti. d dona. §. est ⁊ aliud. C. de ferijs. l. a nullo. C. de of. pre. vr. l. j. vbi tex. Sciatis pfecto ex ipso noie quid prefecto debeat̄ annone. Ex q̄bus patet q argumentū pōt sumi ab interptatione nois. Et sic limita ƀm Bal. de vasallo milite q̄ arma bellica deposuit illud prouerbiū. Si noie pueris nec rē hr̄e mereris: eē verū si nomē significat subam vel q̄litatē necessariā ineē alicui subiecto: vt. ff. de fidcicō. li. l. luci⁹. ⁊. ff. de pac. l. tale pactū. §. fi. Sec⁹ si significat solā simplicē demōstratōnem. ff. de re. du. l. si cognatis. Et ex hoc patet eē verū q scholares scholas intrātes nō attēdentes nec studētes nō gaudent puilegio scholariū: vt tenet Jo. de li. in proemio. cle. adducēno. p glo. in. l. vna. C. de sta. li. vr. ro. ⁊ videtur tex. in. l. si q̄s. C. de dome. prote. Et idē si inhoneste viuūt. Similit̄ ē verū q illi qui sunt de collegio alicuius artis. sed artē illā n̄ exercēt nō gaudēt priuilegio illius artis: vt no. Bar. in. l. sp. ff. de iure imu. p illū tex. in §. negociatores. 16. q. j. gnāliter. Et hec faciunt tāꝯ scholares ⁊ artifices q̄ꝯ eorū rectores q̄ grauant litigantes cū eis rōne priuilegiorū. Et iō si hoc est manifestū credo q teneant̄ ad restitutionē rectores oiuz in q̄bus plus sūt grauati. Et silr scholares si tales sūt q nō gaudeāt q̄uis nō sit māifestū. In noie

nõt proprio sepe fit.ar.l3 nõ validũ: ⁊ iõ homines querunt bona noīa. Et dicebat vxor Jo.an. q̄ si venderent̄ deberent emi pro magno bono. ꝓpterea Jo.an. extollit nomẽ proprĩu in proemio cle. Similit̄ Accursius in .l.facta.§.si in danda.ff.ad trebel. interpretando nomẽ suũ. Et hoc euenit q2 ex horrido noīe sepe suspicant̄ hominis sinistrũ: putantes a prauo euẽtu impositũ. pro hoc vide tex.cum glo.in.d.§.si in danda.

4 ¶ Ab auctoritate.32.q.j.dixit

5 ¶ Ab oppositis vel ɔtrarijs.8.q.j.sciẽdũ.

6 ¶ A simili.2.q.6.q̄ scit.2.q.j.multi.in fi.

7 ¶ Ab exẽplis gẽtiliũ.de ꝟ.si.forus.de consе.di.j.c.j.vide Bal.in.l.conuenticulã. C. de epi.⁊ cle.quõ multis alijs modis valet: ß omitto propter breuitatem.

a **Arra** non precia sed pignora dicuntur.

j ¶ Arrarũ donatio ẽ argumẽtum emptionis vel vẽditionis: aut alteri⁹ cõtractus qui tñ cõtract⁹ valeret sine eis.l. quod sepe.in prin.ff.de contrahẽ.emp. Et põt q̄s ab emptiõe ⁊ venditione discedere p⁹ ipsaꝝ dationẽ nisi sint date noīe arre ⁊ ꝓ pte solutionis: quia cũ pars pcij sit soluta res nõ ẽ integra.C.qñ li.ab em.di.l.vnica. verũtamen ille ꝑ quẽ stat ne cõtractus pficiat̄ qñ solum sunt date pro arris: ipsas ꝑdit qui dedit: ⁊ q̄ recepit restituet ĩ duplũ.insti.de emp.⁊ vẽ. §.in his. Et idẽ dic de pignore: dũmõ nõ sit datũ extimatũ nomine partis solutiõis. C. de rei ven.l.precij.

z ¶ Utrũ possint interuenire ĩ matrimonio ⁊ quomodo faciunt matrimonium: vide.j. sponsalia.§.12.cum se.

a **Arrogantia** ẽ q̄dã filia supbie q̄ q̄s multũ se existimãs: ceteros q̄s ĩfra se videt despicit: ⁊ q̄bus nõ consulẽdo loq̄: ß vix dñando dignatur.c.j.47.di.

j ¶ Arrogãtes dicũt̄ q̄ garrulitatẽ auctoritatẽ putãtes hũilit̄ nesciũt ĩferre q̄d docent di.46.§.j.⁊.c.j.⁊ di.49.c.hinc.etenim circa medium.

z ¶ Arrogãtia rusticoꝝ nihil ĩpudẽti⁹.d.§.j

3 ¶ Utrum sit mortale pctm̃. R̷.q̄ sic qñ ex tali supbia vel ɔtẽtiõe fit q̄ sit mortalis. Et propterea vide.j.supbia ⁊ contentio.alš cõmuniter peccatum veniale erit.

a **Arrogatio** vide.š.adoptio.

a **Arbalistarioꝝ** vtrũ liceat. R̷. q̄ nõ: imo prohibet̄ sub pena excoicatiõis int̄ christianos: vt i.c. vnico de sagit. Quod ẽ verũ ßm glo.ĩ ibidẽ. ⁊ doc. in bello iniusto: secus in iusto: q2 data iusticia licitũ ẽ q̄buscũq̄ armis vti ⁊ pugnare: ĩmo aduersariũ decipe ꝑ seductionẽ: parando insidias: vt in.c.dñs.23.q.2.

¶ Utrum artifices qui inter se cõueniũt q̄ alios nõ instruãt: aut q̄ nõ vẽdãt nisi certo mõ: ⁊ h⁹mõi peccẽt. R̷.ßm Inno.i.c.significãte.de ap.q̄ sic: si fraudulent̄ faciũt. Secus si ex ꝑuilegio vel ɔsuetudine.⁊.C.de mono.l.vnã.intelligit qñ fraudulent̄ faciũt. vl̄ dicit q̄ locũ h3 de ꝑsonis ⁊ reb⁹ non de loco vel mõ. Uel dic q̄ si faciãt ex aliq̄ cã legitia q̄ licet. Sec⁹ si ex auaritia: vel in dãnu3 rei publice. Et sic intellige.d.l.vnicam. j

¶ Utrũ artifices faciẽtes q̄ ꝑ se vl̄ alio admixto nõ pñt eẽ vtilia.de q̄b⁹ dicit.l.q̄d sepe §. veneni mali.ff.de contrahẽ.ẽptio. q̄ flagitiose rei: nec emptio.nec mãdatũ: nec societas valere põt: pecent mortalit̄. R̷. q̄ sic: imo oĩa mala eis ĩputabũt̄ ex ipsis venietia. c.fi.de iiurĩ.⁊ dã.da. Et hoc videt̄ tenẽ Inno.in.c.j.ne cle.vel mo.q̄ dicit q̄ ĩ his nullo mõ licet negociari. S3 si posset eẽ vtile cum aliq̄ admixto: vtputa ꝓ feris occidẽdis: vl̄ si sint forte gladij vel colores: q2 pñt eẽ vtilia ad aliqua.s.ad defensionẽ: vel ad colorãdũ hominẽ vel mulierẽ ĩ casu licito: ⁊ pro bona cã licita ẽ in his negociatio ßm eũdẽ Inno. vbi.š. Et hoc credo verũ qñ existimat. vl̄ potest existimare ꝓbabilit̄ q̄ talis emẽs: vl̄ cui talia dat vl̄ facit velit eis vti ad bonũ. Alš tale erit pctm̃ talia facere vel vẽdere aut donare quale pctm̃ ẽ tali re vti. Et ex ß patet q̄d dicẽdũ d̄ artificib⁹ q̄ faciũt taxillos chartas: pompas: curiositates: ⁊ h⁹mõi: q̄ vt frequẽti⁹ sũt mortale pctm̃ illis q̄ ĩ ꝑis vtũt̄ q2 nõ pñt absolui nisi a tali arte abstineant. z

¶ Ars siue exercitiũ corpale extrĩsecũ vtꝝ sit licitũ. R̷.q̄ sic: si hec ɔcurrãt. Primũ recta ĩtẽtio: nã cui⁹ finis bon⁹ ẽ.i.intẽtio: ĩp3 quoq̄ bonũ ẽ in his q̄ de se nõ sũt mala. Finis ğ vltim⁹ q̄ debet hr̃i ẽ deus.j. Chorĩ.io. Oĩa q̄cũq̄ facit̄: aut in ꝟbo: aut in ope ⁊c̃. Finis ꝓpinqu⁹ d3 eẽ aliq̄d rõnale: vt subueñ 3

tio proximi vel sue necessitatis: ad Ephe. 4. Operetur manibus suis vt habeat vnde tribuat necessitatem patienti. Qui ergo laborat: laboret vt corpus exerceat ne otio torpescat: vel vt lucrum acquirat quo se et suos gubernare possit: vel vt alijs subueniat vnde viuere possint virtuose: et sic ad gloriam perueniant. Si autem alia intentione quis facit artem aliquam: tale est peccatum qualis est intentio praua quam habet. Secundum quod opus ipsum non sit prohibitum a deo vel ab ecclesia vel a legibus: sicut est ars vsure et omnia que non sunt nisi ad peccatum vel malum proximorum. Tertium quod fiat modo debito et cum debitis circumstantijs. s. tempore debito non festiuo. de quo dic vt. j. ferie. per totum. Item sine fraude vel dolo: periurijs: mendacijs et huiusmodi: quia tale peccatum erit ars: quale mala circumstantia cum qua fit Quartum quod fiat ab eo qui non est prohibitus. nam quedam sunt que clericis prohibentur: vt. j. clericus. 9. per totum.

a **Scisinus** secundum Archi. i. c. pro humani. de homici. li. 6. dicitur a scindo scidis: quia scindunt animam a corpore. Isti proprie sunt qui non subsunt dominio alicuius: sed pro pecunia occidunt homines ad alicuius instantiam secundum predictum Archi. Alij volunt quod sint quidam infideles qui faciliter querunt interficere homines non curantes si ipsi interficiantur et quod sint sub dominio alicuius vel non refert secundum Jo. de imo. et sequitur Ge. in. d. c. pro humani.

j ¶ Que pena procurantium mortem alicuius per tales. R. quicunque princeps et quantumcunque magnus prelatus seu quevis alia persona ecclesiastica vel secularis quempiam christianorum per predictos occidi fecerit vel mandauerit: quamuis mors non sit secuta aut eos receptauerit vel occultauerit: aut defensauerit: excommunicationis et depositionis a dignitate: honore: ordine: officio: et beneficio incurrit sententias ipso facto. Est etiam cum suis bonis mundanis omnibus diffidatus a toto christiano populo perpetuo. Nec requiritur alia sententia postquam probabilibus constiterit argumentis istud scelus commisisse. hec in. d. c. pro humani.

2 ¶ Utrum tales diffidati possint interfici impune R. An. de pusio. consi. 13. et sequitur Ge. in. d. c. pro humani. quod sic: nedum per iudicem sed et per quemcunque priuatum: quia idem est bannire: et diffidare quod statuere et precipere vt impune possit occidi: vt no. C. de accu. l. reos. Quod in conscientia liceret quando fieret zelo iusticie: alias non.

3 ¶ Utrum clericus taliter diffidatus sit spoliatus omni priuilegio clericali. R. Ge. i. d. c. pro humani quod sic: et sine alia degradatione potest occidi vel verberari sine excommunicatione vel alia pena.

¶ Utrum bona predictorum sint capientium. R. quod sic si sunt bona mundana. Aduerte tamen hoc secundum Archi. ibidem: quod requiritur prius sententia iudicis declarantis ipsum assisinum vel fautorem talium antequam liceat contra tales procedere in personis vel bonis. Et ad tex. d. c. pro humani. respondet non requiri alia sententia. s. que det licentiam occidendi et huiusmodi: quia sufficit sit declaratus assisinus vel fautor. quod non. quia facit ad multa

a **Strologia** nihil confert ad salutem sed potius mittit in errorem. et ideo a quolibet fideli est postponenda. 37. di. §. sed contra. 26. q. j. illud. circa fi. et. c. sed et illud.

a **Stutia** proprie secundum Tho. scda scde. q. 55. est cum quis ad consequendum aliquem finem bonum vel malum vtitur non veris medijs sed simulatis et apparentibus quod quidem est contra rationem et contra prudentiam et peccatum. Aliquando tamen dicitur prudentia propter similitudinem. sed improprie: vt Prouer. p. Ut detur paruulis astutia.

¶ Astutia large est quedam apparens fictio seu simulatio. Et potest dupliciter fieri. Primo ad bonum alterius et ad nullius malum iiuste: et sic non est peccatum: vt patet. 22. q. 2. in. c. vtilem. vbi ponitur quod christus et dauid: et alij vsi sint simulatione et scientia. et glo. dicit ibidem quod dolus contra hostem bonus est. 23. q. 2. dominus. et. 43. di. in mandatis. ff. de cap. et postli. re. l. nihil interest. et. 14. q. 5. dixit. Quod verum credo: dummodo mendacium non dicatur: et hostis sit nobis contra iusticiam hostis. Secundo modo astutia seu simulatio fit ad fallendum proximum. et sic semper est peccatum. 27. di. quod interrogasti. 22. q. j. certe. Et aliquando est veniale peccatum: aliquando mortale secundum nocumentum quod infert proximo: vel intendit inferre ex ea: vtputa de re notabili: sic est mortale. ar. c. primum. 22. q. 2. Et hoc etiam si fieret propter bonum alterius: quia nulli facienda est iniuria pro alterius bono. d. c. primum. Et de hac habes. j. prudentia. §. 4.

a **Uaricia** secundum Tullium: est inordinatus amor habendi Et dicitur inordinatus dum quis supra modum mensure querit vel retinet diuitias. Nam bona exteriora hominis consistentem debent in quadam mensura s. vt quis habere diuitias prout sunt necessarie ad vitam vel suam conditionem. Et sic auaricia semper est peccatum secundum Tho. scda scde. q. 118. Pro cuius declaratione est notandum vt elicio ex dictis Alex. et Tho. vbi. s. quod auaricia consistit in tribus. s. appetendo in acquirendo et in retinendo inordina

te res tempozales.

j ¶ Utrũ aũt sit pctm̃ mortale auaricia que ꝯsistit i appetẽdo. R̷. ꝙ sic: trib⁹ mõis. Pri mo appetẽdo aliena illicite volũtate delibe/ rata: ita ꝙ ꝓcederet i op⁹ si eẽt facultas. Et isto mõ ẽ mortale pctm̃: qꝛ ꝯ illud p̃ceptum Exo.zo. Nõ cõcupisces rẽ ꝓximi tui. Pos/ set tñ eẽ veniale pctm̃ ꝓpt̃ modicitatẽ rei ap petite: sicut dĩ de furto. j. furtũ. §. 34. Secũ do ẽ mortale pctm̃ cũ appetit deliberate illi/ cita q̃ sine pctõ mortali teneri non pñt: puta bñficiũ ecclasticũ cũ sit indign⁹. Tertio pos set eẽ mortale pctm̃ qñ appetit sup̲flua appe titu suffocãte totalit̃ mẽtẽ a debita cura sui ꝛ necessaria cõsideratiõe diuinorũ: vt pꝫ in c. idolatriã. z8. q. j. ꝛ facit. c. cũ oĩs auaricia j. q. j. sup̲fluo igit̃ amore desiderar̃ diuitias dũmõ sit ĩfra deũ: vtputa qꝛ nec illicito mõ: nec illicita vellet. nec ꝓpt̃ hoc dimittit neces saria ad salutẽ: coiter ẽ pctm̃ veniale.

z ¶ Utrũ auaricia in acq̃rẽdo sit mortalis. R̷. ꝙ sic duob⁹ mõis. Prio si acq̃rit p̲ illici/ tũ ꝯctũ diuina vel hũana lege ꝓhibitũ: pu/ ta p̲ vsurã: rapinã: falsũ ꝯctũ ꝛ h⁹mõi. Se/ cũdo si acq̃rit p̲ op̲a q̃ sũt peccata mortalia: q̃uis etiã nihil acq̃reret vt adulterari ꝛ silia Si v̲o talia op̲a q̃uis illicita ñ eẽnt peccatũ mortale: tũc auaricia nõ eẽt mortalis: vtpu ta cũ aliq̃s cõponit v̲ba iocosa ad lucrũ: sal/ ua tñ honestate: sed essent veĩale pctm̃: sicut illud per quod q̃erit.

3 ¶ Utrũ auaricia i retinẽdo sit mortale pec catũ. R̷. ꝙ sic triplicit̃. Prio cũ retinet sciẽt ea q̃ restituere tenet̃ ꝛ põt. c. sepe cõtingit. de resti. spo. ꝛ totiẽs quotiens põt restituere: ꝛ disponit nõ restituere. ar. d. c. sepe. Secũdo cũ retinet ea q̃ sũt vltra suã necessitatẽ ꝛ sue familie vidẽs aliquẽ in extrema necessitate: qꝛ tenet̃ ei de tali sup̲fluo subuenire de p̃ce/ pto: vt dicit Ri. in. 4. di. 15. De q̃ vide. j. ele/ mosyna. §. j. Tertio cũ retinet sup̲flua rõne ꝯdecẽtie sui stat⁹: qꝛ õ ip̃is tenet̃ facẽ elemo synas: etiã ñ existib⁹ i extrema necessitate hꝫ Ri. vbi. s. Et h̃ itelligo cũ retinet amore in/ ordinato. Sec⁹ si teneret vt loco ꝛ tp̃e disp̃e saret: qꝛ nõ tenet̃ simul talia sup̲flua dare. In aliis aũt casib⁹ coiter ẽ veniale.

4 ¶ Que sũt ei⁹ filie. R̷. ꝙ multe. Ipsa ẽ q̃ fecit meũ ꝛ tuũ ꝯ ius nãle qd̃ oĩa coĩa fecerat 8. di. §. differt. 47. di. sicut. iz. q. j. diligẽtis/ simis. ꝛ. c. duo. Ipsa i t̃renis fac̃ fortes i cele stib⁹ debiles. 47. di. oẽs hui⁹ scli. Ipsa exce cat rõnẽ ꝛ grati⁹ fac̃ vidẽ aux q̃ solẽ. d. c. si cut. ꝛ. 37. di. nõne. Ipsa fac̃ idolatrare ꝛ for nicari. z8. q. j. idolatriã. ꝛ. j. q. j. cũ oĩs aua/ ricia. Itẽ fac̃ adulari regib⁹ vt captẽt alie/ nas hereditates. d. c. nõne. Ipsa furtũ: rapi/ nã: vsurã: fraudẽ: falsitatẽ: iiusticiaꝫ: simo/ niã: acceptiõeꝫ p̲sonaꝝ: ꝓditionẽ: turpe lucꝝ imiciaꝫ ꝛ inq̃etudinẽ parit. d̃ q̃b⁹ vide i titul. suis. Et breuit̃ ip̃a ẽ oĩuꝫ maloꝝ radix. 47. di. bonorũ auctori. ꝛ. z3. di. his ĝ. Ipsa ma iorẽ reuerẽtiã exhibet auro q̃ deo. 47. di. si cut. Ipsa excecat mẽtẽ. de p̃bẽ. quorũdã. li. 6 ꝛ in. c. 5. de elec. li. 6. dĩ auaricie cecitas.

a **Audacia** Utrũ sit pctm̃. R̷. ꝙ sic b̃m ꝙ dicit ex cessuꝫ passiõis q̇ ꝓprie dĩ audacia. de q̃ Eccl̃. 8. Cũ audace ne eas. ꝛ oppõit̃ for titudini q̃ ẽ ꝯ timores ꝛ audacias.

a **Agere** an ꝓhibeat̃ q̇ ẽ ꝓhibi t⁹ acq̃rere. R̷. Se. i c. cũ ex eo. de exces. p̃la. li. 6. ꝙ ñ. qꝛ ꝓhibitus acq̃rere nouũ ius in re nõ dĩ venire ꝯ ꝓhibi tionẽ lꝫ augmentet pristinũ qḋ hẽbat añ pro hibitionẽ: vt ẽ casus i. c. fi. z. rñ. de ꝯces. p̃bẽ. li. 6. vide. j. loca. §. 3.

a **Auguriũ** qḋ fit i ꝯsideratiõ ne auiũ ad sciẽtiaꝫ futuroꝝ ẽ ex traditiõe maloꝝ angeloꝝ. z6. q. z. q̇ fine. Utrũ hãc artẽ exercẽ sit licitũ. R̷. ꝙ vanitas ẽ ꝛ sup̲stitõ. z6. q. z. c. illud. imo ẽ idolatrie cult⁹ augurii sup̲stitiõib⁹ iplica/ ri. z6. q. z. h̃ ꝛ illud. Et sic pꝫ ꝙ ẽ pctm̃ mor/ tale. Et ꝯfirmat̃ hoc: qꝛ i. c. auguriis. z6. q. 6. dĩ. ꝙ auguriis seruiẽs ẽ ab eccl̃ia sep̲and⁹ Sed de hoc latius vide. j. sortilegiũ.

a **Austeritas** indiscreta i vi giliis ꝛ oront/ b⁹ rep̃hendit̃. de ꝯse. di. 5. nõ medio crit̃. Et posset eẽ mortale pctm̃ vꝫ qñ nõbili ter ledẽt vitã ꝓpriã ꝛ sciẽt vl' ex tali idiscreti one q̃ ꝓueĩret ex lata cl̃pa: vt pꝫ ex. d. c. ñ me diocrit̃. qḋ demõstrat eos cõmittere rapinã.

¶ Austeritas i ip̲rãdo est qñ nõ cũ trãq̃lli tate corrigit h̃ asp̲re subditos iflectere festi/ nat. 46. di. hoc habet. j

¶ Austerus nõ debet eẽ dispẽsator vbi de⁹ est benignus. z6. q. 7. alligant. in fi. Meli⁹ z est per mansuetudinem peccatores ab errore

eruere: q̄ p austeritatē in foueā pditiōis p/
pellere. 45. di. recedite. q2 austeritas imoderata: nec correctionē inducit nec salutē. 45. di. cū btūs. Et sic pȝ q̄ nec multa austeritate exulcerādi sūt subditi neq̄ nimia benignitate dissoluendi. 45. di. disciplina.

b **Alistariorū** ars quō p/hibetur. vide. ꝫ. ars. in principio.

b **Alneū** vtrū sit intranduȝ die dnica. R. pro voluptate aut luxuria oi tpe phibet; p necessitate aūt licet: vt ē tex. i. c. pueit. d. ɔse. di. 3

j ℭ Utrū liceat clericis vl religiosis balnea intrare. R. q̄ sic cā necessitatis: vt patet ex tex. 24. q. j. ois qui.

z ℭ Utrū liceat balneū intrare cū mulieribꝰ. R. q̄ nō: vt ē tex. in. c. nō oportet. 81. di. immo vt dicit glo. ibidē. Si vir ingredit balneū cū muliere extranea: donatiōe ppt nuptias puat: 7 mulier dote si cū viro alieno habuerit balneū: vt. C. de repu. l. vl. §. inter culpas. imo īfamis ē q̄ tenet mulieres custodiētes balneatorū vestes: vt. l. athletas. ff. d his qui no. infa. §. ait ptor.

3 ℭ Utrū liceat balneū itrare cū iudeo. R. q̄ nō vlli christiano: 7 si cleric ē dȝ deponi: laicus excoicari qui cum iudeo se balneat. 28. q. j. nullus.

b **Annū** qualit puniat bāniens epm. vide. ꝫ. excoicatō. 5. casu. 9.

j ℭ Utrū iiuste bāniens aliquē teneat ad restitutionē de amissis rōne talis bānitionis. R. q̄ vltra pctm̄ mortale qd incurrit tenet ad restitutionē fm Inno. in. c. fi. de his q̄ vi me. ue cau. fi. ff qd me. cā. l. si cū exceptōe. § pedius. q2 bānitio eius fuit amissionis occasio. d. l. si cū. §. in hac actiōe. Nec ob. ff. eo. l. metū. in prin. vbi sentiēs armatos ɔ̄ se venire 7 fugiens si occupatꝰ fuit fūdꝰ quē fugiēdo dimisit: nō tenēt armati. q2 loqt qn̄ metꝰ fuit vanꝰ: q2 forte ɔ̄ eū n̄ ibāt: s si pmisissent ire ɔ̄ eū 7 hꝰmōi hn̄ tenerēt d oi dāno qd iuraret sibi cōtigisse eorū occasione. ar. dictaꝝ ll. 7. d. c. fi. 7. z. q. j. in pmis. De bānis q̄ debēt fieri in mrīmonio. vide. ꝫ. clādestinū. in pn. d bānitōe q̄ ē diffidatō. vide. ꝫ. diffidatō

z ℭ Utrū bānitꝰ amittat q̄ sūt iuris ciuilis. R. fm Bar. aut ē bānitꝰ talit q̄ pōt ipune offendi. Et sic si ē bānitꝰ ipꝛij pdit. Si vo ē bānitꝰ alicꝰ ciuitatis vel regni sic nō pdit ea q̄ sūt iuris ciuilis ciuiū romanoꝝ sȝ ea q̄ sūt ppria illiꝰ ciuitatis vl regni. h no. Bar. in l. amissiōe. ff. de ca. di. Et addit q̄ ad hoc vt sit talis bānitꝰ duo reqrūt: Primū q̄ sit inobediēs 7 aufugerit ab impio cui subest: 7 sic exbānitꝰ. Secūdū q̄ in hostiū nūero se cōferat: 7 hȝ eū pro hoste. Si aūt qs eēt bānitꝰ nō tn̄ hēret vt hostis: nec posset offendi ipune ex forma statuti: tūc talis nō pdit etiā ea q̄ sūt ciuitatis. Et sic patet quō pōt facē testamētū vel succedere: q2 pmꝰ nō pōt. s. bānitus impij. Aliꝰ bānitꝰ ciuitatis pōt: 7 multo fortiꝰ bānitꝰ q̄ n̄ pōt offendi: s secūdꝰ pōt hȝ ius cōe secꝰ i successiōe hȝ statuta ciuitatꝫ

b **Baptismus** q̄ quottuplex ē. R. triplex vt dicit Augꝰ li. 4. de vnico baptismo. 7 de ɔse. di. 4. c. baptismi vicē. s. fluminis de hoc Jo. 3. Uenit Jesus in terrā iudeā 7 baptiçabat. 7 iste ppꝛie dr baptismus. Alij aūt methaforice: quia vterq̄ istar baptismi h purificare: 7 p ɔsequēs vicē eiꝰ implere. Secūdꝰ ē baptismꝰ sanguinis. Jo. 12. Baptismo hoc habeo baptiçari. 7 iste ē baptismꝰ potissimꝰ. de ɔse. di. 4. cathecuminꝰ baptiçatus. Tertiꝰ ē baptismꝰ flāminis siue spūs scī De q̄ Act. 2. Uos aūt baptiçabimini spū scō. 7 iste ē ppositū suscipiēdi baptismuȝ mō debito si dabit facultas. vn̄ istud nō ɔgruit nisi adultis hn̄tibꝰ vsū rōnis. d. c. baptismi vicē. Iste baptismꝰ nō eq̄pollet p. q2 non remittit tota pena debita pctis sicut in p s plꝰ 7 minꝰ fm suā deuotōnē. Itē p istū nō imprimit charact. Itē puat iste ecclia stica sepultura: sicut 7 cathecumini: q̄uis peis oret ecclesia Itē in isto reqrit ɔtritio vt saluet: s n̄ in p s solū attritio. Secūdꝰ vo baptismꝰ excedit pmū q̄ ad pmiū accidētale: qd ē aureola: 7 etiā eēntiale fm Pe. de Pal. i. 4. q2 plꝰ de grā ɔfert: sicut ē ibi maiꝰ opꝰ s nō imprimitur charact p ipm sicut p pmū. Et iste secūdus ē cōis adultis 7 paruul: q2 si paruuli interficiant p christo: puta in detestatiōne fidei christi quā tenēt parētes eiꝰ sunt martyres fm theologos. 7 fm Pe. de pal. i. 4. etiā si eēnt in vētre: 7 in despectū christi mater pcussa abortū faceret vel interficeret. Sȝ q2 h intēdo tractare de baptismo fluminis: iō vi

dēdū ē q̄d sit baptisim⁹ flumis. R. baptisim⁹ ē exterior hoīs ablutio cū certa forma v̄boꝝ f̄m mgr̄z i. 4. sen. di. 3. Jn q̄ b3 Inn. i R. ica ō baptismo sūt tria sic̄ i sacro altaris. Unū q̄ ē tm̄ res sacri. s. grē infusio ⁊ pcti remissio. Secūdū q̄ ē tm̄ sacr̄m. s. aq̄ abluens ⁊ ablutio passio: itelligo cū debita forma v̄boꝝ: alit̄ n̄. i. q. i. detrahe. Tertiū q̄ ē sacr̄m ⁊ res. s. character. Aq̄ g̃ v̄bo dn̄i scificata p̄prie ē sacr̄m sicut sp̄es panis ⁊ character: secūdario sic̄ v̄ꝝ corp⁹ xp̄i. Utꝝ sit ō ncitate R. f̄m Bo. in. 4. sen. di. 3. ⁊ Ri. ibidē q̄ p⁹ tēp⁹ passiōis xp̄i: ex q̄ euāgeliū ē publicatū: q̄libet etiā scificat⁹ in vtero: debitor eē cepit ipsi⁹ baptismi: ex q̄ ad eum istitutio puenit. Unū aduerte q̄ nisi aliq̄ dictoꝝ baptismoꝝ q̄s suppleat vicē baptismi fluīs dānabit̄ nisi eo fuerit baptiçat⁹: s3 adult⁹ etiā punief̄ pena sensus ex tali omissiōe q̄r peccaret mortaliter nō suscipiendo: ex quo ad eū puenit institutio sed puulus carens v̄su rōnis solū mō punief̄ pena dāni. S3 aduerte q̄ nō pōt suppleri baptism⁹ flumis aliq̄ mō q̄n habef̄ oportunitas ipsū capiēdi si nō capit̄.

Baptism⁹ 2. Querit̄ q̄ sit forma baptismi. R. f̄m doc. i. c. i. de baptismo hec ē: Ego te baptiço in noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ sp̄us sci. amē. ponit̄ etiā de ɔse. di. 4. c. a q̄dā. ⁊ c. m̄lti

1 ¶ Utꝝ ego sit de suba. R. Inno. i. d. c. i. cū glo. q̄ nō. ⁊ tex. ē in. c. retulerūt. de ɔse. di. 4. q̄ ē baptism⁹. lic3 omittat̄ ego. Et Ri. i. 4. di. 3. ar. 2. q. 3. ɔcordat q̄ nō ē de suba. Ego

2 ¶ Quid si dimittat̄ te. R. Inno. in. d. c. i. q̄ nihil fit. Esset tñ baptism⁹ si p̄ isto p̄nomine te poneret̄ nomē p̄priū illi⁹ quē baptiçat f̄m Pe. aureolum. in. 4. sen. dis. 3. q. 2. Peccaret tñ grauiter si sic faceret.

3 ¶ Quid si dicēt: ego te linio Jn noīe p̄ris ⁊ filij. R. Pe. au. vbi. s̄. q̄ nō eēt baptismus. q̄r oportet exp̄mat verbū denotans ablutionē: sicut baptiço. i. abluo te: nō linio te ⁊ huiusmodi: q̄r nihil faceret.

4 ¶ Quid si vn⁹ baptiçās diceret. Nos te baptiçam⁹. R. scđs Bo. in. 4. di. 3. q̄ eēt baptism⁹: q̄r coīt̄ dicim⁹ nos. Et hoc verū nisi intēderet aliū sensū inducere: q̄r tūc nō esset baptism⁹. Unū tenet Sco. i. 4. di. 6. q̄ si plures baptiçādo dicerēt: nos baptiçam⁹. ⁊c̄. q̄ n̄ eēt baptism⁹. q̄r nō rep̄ntāt xp̄m q̄ ē vn⁹

Sed Bo. intēdit dicere q̄ ē baptism⁹ q̄n̄ p̄ nos intēdit dicere Ego: sicut faciūt dn̄i.

5 ¶ Quid si q̄s dicēt i p̄lrali. Ego vos baptiço. R. Pe. au. vbi. s̄. q̄ sol⁹ d3 baptiçari ⁊ in singulari. ⁊ faciēs ɔ̄riū grauit̄ peccat nisi ncitas subesset: q̄r tūc liceret: vt fecerūt ap̄li

6 ¶ Quid si omittat̄ Jn. R. Gualdensis q̄ non est baptismus.

7 ¶ Utrū possit dicē Jn noīb⁹ p̄ris ⁊ filij. ⁊c̄. R. Pe. au. vbi. s̄. q̄ nō. sed i singulari. s. Jn noīe p̄ris. ⁊c̄. q̄ idē est ac si diceret. Jn virtute scē trinitatis. s. patris ⁊ filij. ⁊c̄.

8 ¶ Quid si dicat̄: Ego te baptiço i noīe xp̄i R. q̄. s̄. q̄ nō eēt baptiçat⁹: licet dispensatū fuerit ap̄lis ad gloriā noīs xp̄i. Glo. tñ̄ i. c. q̄dā. de ɔse. di. 4. tenet q̄ sit baptiçat⁹ p. d. c. Ego credo in dubio iterū baptiçādū f̄m modū. vt. j. Baptismus. 4. §. io.

9 ¶ Utꝝ sit baptiçat⁹ si dicat̄. Jn noīe trinitatis. R. q̄ non: f̄m glo. in. d. c. quodā. facit .c. multi ibidem.

10 ¶ Quid si dicat̄: Jn noīe genitoris ⁊ geniti. ⁊c̄. R. q̄. s̄. ⁊ coiter Theo. q̄ nihil fit: q̄r ista noīa p̄ris ⁊ filij magis noīant hypostases q̄ genitor ⁊ genit⁹. Hof. ⁊ Jo. tenent q̄ sit baptiçatus: sed primū verius. Et ideo in dubio est baptiçand⁹ iterū.

11 ¶ Quid si nō dicat̄ copulatiua: et R. Jnno. in. d. c. i. q̄ valeret si ponerer̄ loco ei⁹ q̄ q̄r nulla est differentia iter has copulatiuas et: ⁊ q̄. al's non valeret.

12 ¶ Sed q̄ro vtꝝ sit de necessitate q̄ p̄ferat̄ i latino. R. Aureo. vbi. s̄. q̄ sic a latino qui scit l̄ras. ab eo vero q̄ latin⁹ ē: sed l̄ras nescit p̄ferant̄ i vulgari. A greco i greco sermōe. Et lic3 grec⁹ si p̄ferat in latino ⁊ latinus in greco: aut in vulgari sit baptismus: tñ̄ peccat. Tu aūt dic q̄ debet p̄ferre i ea lingua in q̄ meli⁹ pōt p̄ferre vel litterali vl̄ vulgari.

13 ¶ Utꝝ reqrat̄ ɔtinuatio i p̄latōe dicte forme. R. Aureo. vbi. s̄. q̄ sic: nō inf̄ponēdo historiā. Et credo q̄ si notabilis esset discōtinuatio: nihil fieret. sec⁹ in modica discontinuatione: puta tussis vel silentij ⁊ h⁹mōi que intētionē nō discōtinuent.

14 ¶ Utꝝ possit fieri trāspositio i dictis v̄bis R. Au. vbi. s̄. q̄ nō ⁊ peccat grauit̄ trāspōnēdo: lic3 baptiçat⁹ sit: nisi trāpositio mutet sensū vt dicēdo: Ego te p̄ris ⁊ filij baptiço i nomine sp̄us sci: vel nisi intendat inducere

erroꝛē: qꝛ non baptiçaret.
15 ¶ Quid si ꝓferāt̄ corrupte ꝑfata ꝟba. R̄.
Au. vbi.s̄. ꝙ si fit ex īpotētia nō ē pctm̄. Ex
ioco ē pctm̄ graue tn̄ baptism⁹ est. Ex mala
ꝟo intētiōe ē pctm̄ grauissimū: ⁊ nō erit ba
ptiçat⁹: ꝙ sit baptiçat⁹ ī duob⁹ ꝑmis casib⁹
patet in.d.c. retulerūt. de cōse.di.4. vbi ille
dicebat: Ego te baptiço ī noīe pr̄ia ⁊ filia ⁊
spū scā. Rō ſm glo. ibidē: qꝛ erroꝛ sillabe nō
nocet: vt.ff. de ma. te.l.q̇ habebat seruū. ma
xime in fine dictiōis. Sec⁹ eēt ī ꝑncipio vel
medio. Vn̄ tene ꝙ qn̄ aliq̄ diminutio vl̄ coꝛ
ruptio inueīt ī foꝛma ꝑfate ꝓlatiōis: non
ex malicia ꝙ si moꝛit̄ stati credēdū ē ꝙ deus
suppleat: ⁊ talis sepeliēd⁹ ē in cimiterio. Si
ꝟo supuixerit iterādū ē sub ꝯditōe: nisi ī ca
su qn̄ certū ē ꝙ nō mutat aliq̇d d̄ eēntia ꝑfa
te foꝛme: sicut ē erroꝛ lr̄e solū: maxie ī fine.
16 ¶ Vtꝝ sit necessaria expꝛssio vocal̄. R̄. scūs
Bo.i.4.di.3.ar.1.q.2. ꝙ sic: vn̄ sine ꝟbo vo
cali nulli⁹ ē efficacie. facit.c. detrahe.1.q.1.
17 ¶ Vtꝝ sit necesse ꝙ ꝓferāt̄ cū fide R̄. scūs
Bo. vbi.s̄.ar.2.q.2. ꝙ nō: qꝛ baptism⁹ nō
est sacr̄m singularis ꝑsone. Jō fides ꝑsone
nihil ꝓdest nec obest: sed est sacr̄m eccl̄ie xp̄i
vnde q̇cq̇d sit de fide coꝛdis ꝑsone baptiçan
tis iudicādū est ſm expꝛssionē oꝛis.
18 ¶ Vtꝝ grec⁹ q̇ dicit baptiçet̄ Pe. in noīe pa
tris ⁊ filij ⁊ spūs sci. rite baptiçet. R̄. cōis
opi. theologoꝝ.ī.4.dis.3.ē ꝙ sic: qꝛ ī foꝛma
baptismi req̇rit̄ ꝑmo de necessitate vnū ꝑti
nēs ad scificationē elemēti q̇d ē īuocatio tri
nitatis. Aliud ꝑtinēs ad det̄minationē in
tētiōis ministri.s. expꝛssio act⁹ baptiçādi: et
circa istud cōcurrūt duo.s. expꝛssio ipsi⁹ act⁹
⁊ ꝑsone in quā trāsit act⁹. Et ista sūt de ne
cessitate baptismi: sed mod⁹ expꝛmēdi ē ex in
stitutōe eccl̄ie. Et iō peccaret moꝛtalit̄ latin⁹
sic baptiçās: ſ; nō grec⁹. Securi⁹ credo ꝙ ite
rū baptiçet̄ ꝓpter dubiū qꝛ alij ꝯdicunt.
19 ¶ Vtrū aliq̇d addēs ad ꝑdictā foꝛmā ba
ptiçet: vt si dico: Ego Petr⁹ sacerdos bapti
co te: in noīe pr̄is ⁊ filij ⁊ spūs sci amē: ⁊ sci
Jo. baptiste. ⁊c̄. R̄. Inno. in.c.1. de bap. ꝙ
si tale additū intēdat eē de suba foꝛme ita ꝙ
nō valeret q̄si volēs nouū ritū adducere nō
eēt baptiçat⁹. Si aūt crederet nō eē d̄ suba
foꝛme ſ; ex simplicitate aut ex deuotōe: aut
etiā ex malicia etiā si diceret in noīe diaboli
aut hereticoꝝ: ego te baptiço ī noīe pr̄is ⁊
filij ⁊ spūs sci amē: dūmō hoc nō credat eē de
foꝛma ⁊ baptiçare itēdat erit baptiçat⁹ aut
dūmō talis additio n̄ distrahat itellectū foꝛ
me: seu corrūpat. vtputa si dicat̄: In nomie
pr̄is maioꝛis: filij mioꝛis ⁊c. ſm Bo.i.3.di.
3.ar.2.q.3. ꝑme ꝑtis.4. qꝛ nō eēt baptiçat⁹
b Aptisim⁹ 3. q̄ ad ma3. Que
ē debita mā baptis
mi. R̄. Au. vbi.s̄. ꝙ ē aq̄ simplex
nālis potēs abluere. Ex q̄ ꝑ; ꝑmo ꝙ ī nullo
alio liquoꝛe pōt fieri baptism⁹ nisi in aq̄. ex de
bap.c. nō vt apponeres.
¶ Secūdo req̇rit̄ ꝙ pura: vn̄ nec ī bꝛodio 1
vel in aq̄ mixta butiro vl̄ piguedine pōt fie
ri baptism⁹: qn̄.s. ꝯmixtū soluit spēm aq̄: si
cut si paꝝ aq̄ multū vinū misceat̄: al's pōt.
¶ Sed nūq̇d salsedo ipediat. R̄.q.s̄. ꝙ nō 2
qꝛ nō aufert speciē aque. Immo ponit̄ in spe
ra aq̄. Aqua ꝟo reliquata sale nō videt̄ ma
teria debita nisi per euapoꝛationē ⁊ exaltati
onē reduceret̄ ad dulcedinē.
¶ S; nūq̇d q̄lib; admixtio aq̄ facta ipediat 3
R̄. Ri. in.4.di.3.ar.3.q.3. ꝙ aq̄ mixtio pōt
dupliciť fieri: vno mō vere ⁊ ꝓꝑe qn̄ ex mi
xtibilib⁹ ꝯstituit̄ aliq̇d vnū ꝑ eēntiā: ⁊ sic ipe
dit: qꝛ nō ē aq̄ in actu sed ī potētia. Alio mō
ipꝛoꝑe ſm quādā apparētiā ſm quā miscēt̄
illa q̄rū mīme ꝑtes ſm sensū sūt iuxta se iui
cē posite: ⁊ actualit̄ alterate saluis eoꝝ essen
tijs q̄ dr̄ ꝓꝑe ꝯfusio: ⁊ sic nō ipedit q̇n possit
fieri baptismus: qꝛ manet spēs aq̄. Et ideo
q̄uis aq̄ maris sit alterata ꝓpt̄ admixtionē
grossoꝝ vapoꝝ t̄restriū adustoꝝ: q̄ ꝯmixtio
ſm phm̄.2. methauroꝝ. ē cā salsedinis maris
⁊ aq̄ lixiuij ꝓpter sui coloꝛationē ꝑ cineres ⁊
alie aq̄ ꝓpt̄ eaꝝ trāsitū ꝑ venas sulphureas
tn̄ qꝛ ī eis manet salua spēs aq̄ pōt fieri bapti
sm⁹. Dic ḡ ꝙ ad cognoscēdū aquā debitam
sacr̄o isti attēdi d; ꝑmo oꝛigo: ⁊ sic saliua:
vrina: aq̄ rosea ⁊ h⁹mōi nō sunt mā debita.
Secūdo ad spēm aq̄.s. vt sit liq̇da. ⁊ t̄tio vt
sapoꝛ alicui⁹ liquoꝛis alteri⁹ nō tollat virtu
tē nā alij sapoꝛes rerū nō liq̇daꝝ nō imutāt
spēm aq̄ si manet liq̇da: sed hn̄ sapoꝛes rerū
liq̇daꝝ: vtputa vini ⁊ hmōi: vn̄ qn̄ pl⁹ h; de
sapoꝛe vini ⁊ hmōi q̄ȝ aq̄ n̄ pōt d̄ ea baptiçari
¶ Tertio req̇rit̄ ꝙ possit lauare: qꝛ aqua 4
in linteo vl̄ ī lana nō est apta lauare nisi ex
pꝛimat̄ extra. Siliter nec glacies vel nix vel
grādo nisi dissoluat̄: nec lutū.

3 ¶ Quarto ꝙ sit nālis nō artificialis. Et
iō aq̄ rosea vł ardēs nō valet: silr nec aq̄ sup
natās cruori: q̄ dr̄ fleuma: nec aq̄ quā faciūt
alchimiste. Aqua tamē que exiuit de latere
christi fuisset mā debita: q2 vera aqua fuit.
6 ¶ Utꝝ vrina possit eē mā debita. R. Ric.
vbi.s̄. ꝙ nō: neqꝫ ceruisia debito mō cocta:
nec saliua q2 in eis nō manet salua spēs aque.
7 ¶ Utrū in aqua paludosa posset fieri. R.
vbi.s̄. ꝙ sic: q2 ibi ē spēs aque. Intellige nisi
cēt ita ꝯdēsa sicut ē aq̄ in glacie.

b **Aptismus** 4. q̄ ad modū q̄s mod⁹
est tenēd⁹ in baptiçādo. R. Pe. au. ꝙ p̄mo
debet ablui ab eo q̇ baptiçat non fricari: vel
tingi vł submergi. Ex q̄ pꝫ ꝙ ꝓiiciēs puerū
in puteū nō habēs funē nō baptiçat.
1 ¶ Quid de illo q̇ deponit i canistro ꝑ cordā
cū nō pōt manu ad aquā attingere intingēs
eū ⁊ extrahēs. R. Rica. vbi.s̄. di. 4. q. vlti.
ꝙ sic est baptiçatus.
2 ¶ Secundo debet imergi vt appareat mor
tu⁹ cū xp̄o. Utrū aūt totū corp⁹ sit abluēdū
R. Ri. vbi.s̄. ꝙ p̄ncipalit̄ caput seu facies:
q2 i ea vigēt sensus: postea pect⁹ ꝙ est sedes
cordis. Tenet̄ tn̄ cōmuni⁹ ꝙ q̄litercūqꝫ con
tingat̄ est baptiçatus: ⁊ ꝙ sufficit aspersio
quātūcūqꝫ modica in casu necessitatis.
3 ¶ Tertio dꝫ talis imersio eē trina vbi ē cō
suetudo: alr̄ nō: q2 nō ē de necessitate sacr̄i ꝫ
sufficit vna. de cōse. di. 4. de trina.
4 ¶ Utrū reqrat̄ simultas i ꝓlatiōe v̄boꝝ ⁊
ablutōe. R. Lādul. in. 4. dis. 6. q. 2. ꝙ sic:
q̄ta reqrit̄ i actib⁹ hūanis. s. quātū pōt non
pūctualis q̄ eē vix posset: vn̄ s̄m Sco. ⁊ Ri.
in. 4. di. 3. sufficit ꝙ ꝓlatio v̄borū incipiat̄
anq̄ ablutio terminet̄ vel ecōuerso.
5 ¶ Utrū reqrat̄ ꝙ aq̄ q̄ q̇s baptiçat sit scifi
cata a p̄sbytero ꝑ ꝑ orōnē. R. s̄m scm̄ Bo
in. 4. dis. 3. ꝙ non de necessitate: sed de con
gruo. Ita tn̄ ꝙ nisi necessitas hoc reqreret:
peccaret mortalit̄ sacerdos baptiçās i aqua
nō sanctificata eo modo quo dictū est. s. per
orationē sacerdotis.
6 ¶ Quid si omittāt̄ alie solēnitates. R. hoc
in. c. i. de bap. debēt suppleri: licꝫ nō sint ne
cessarie. Aduerte ꝙ baptism⁹ debet fieri cū
chrismate illius anni: alr̄ punit̄ sacerdos si ꝯ
fecerit nisi i necessitate. de cōse. dis. 4. c. si q̇s
de alio. De quo. j. oleum.

¶ Utꝝ adult⁹ baptiçād⁹ possit ꝯstituē ꝓcu 7
ratorē ad rn̄dēdū ꝓ eo: vt fit ī paruulis. R.
ꝙ nō. tex. est in. c. ꝓ ꝑuulis. de cōse. di. 4.
¶ Quid faciendū de eo q̇ dubitat̄ non fuis 8
se baptiçatus. R. ꝙ si dubium est iuris: vt
puta q2 doctores diuersa opinant̄: vel si du
biū ē facti ꝓbabile: vtputa q2 iuenit̄ puer ꝓ
iect⁹: nec appareret ꝙ fuerit baptiçat⁹ tunc ba
ptiçād⁹ ē isto mō: Si tu nō es baptiçat⁹ ego
te baptiço In noie p̄ris ⁊ filij ⁊ spūs scī am̄
Ex alio aūt dubio nō debet q̇s baptiçari.
¶ Qn̄ dꝫ q̇s baptiçari. R. ꝙ aut sūt ꝑuuli 9
Et sic dico ꝙ stati: tū ꝓpt̄ ꝑiculū mortꝭ. de
ꝯse. di. 4. venerabil. tū etiā q2 demōes n̄ tātū
pn̄t sup eos. s̄m Dio. c. vlti. celestꝭ hierarchie
Unde nō excuso a pctō illos q̇ tātū differūt
ꝑuuloꝝ baptismū. Nec credo euadāt pctm̄
mortale illi q̇ tales pueros baptiçāt i domo:
nō seruata debita solēnitate qn̄ nulla subest
necessitas: ꝫ solū faciūt ꝓpt̄ expectationē cō
patrū aut ꝓpt̄ maiorē pōpā postea fiendā.
Et licꝫ postea deferāt ad ecc̄iam ⁊ suppleāt
omissas solēnitates: n̄ tn̄ suscipiētes efficiūt̄
patrini: q2 nō tenēt ad baptismū: etiā si iterꝝ
baptiçarēt̄: cū semel sint vere baptiçati. Si
v̄o sūt adulti: sic si nō iminet ꝑiculū mortis
ꝑ. 8. mēses cathetiçati int̄ cathecuminos de
bēt teneri ⁊ istrui i fide: vł tpe arbitrario. Et
sic itellige. c. iudei. cū se. de ꝯse. dis. 4. Si vero
iminet periculū mortis: stati sūt baptiçādi
fide eis exposita. de ꝯse. di. 4. ne ꝙ absit. Et
tēp⁹ ꝓpriū taliū adultoꝝ q̇ nō sūt i periculo
mortꝭ ē pascha ⁊ pēthecostes. de ꝯse. dis. 4. c.
de cathecuminis. ⁊. d. c. venerabilis.

b **Aptism⁹** 5. q̄ ad ministrū. Quis ē mister ba
ptismi. R. Aure. vbi.s̄. di. 5. q. i. ꝙ
est viator q̄libet vn⁹ ꝑsonaliter distinct⁹: po
tēs ꝯtingere ⁊ v̄ba ꝓferre intēdēs in habi
tu facere qd̄ facit ecc̄ia: vł de q̄ presumit̄ ꝙ
intēdat. Et sex dicit: p̄mo ꝙ sit viator: quia
nec angel⁹ vel scūs est minister baptismi: si
tamen baptiçaret non esset rebaptiçandus:
quia crederet̄ ꝙ deus dispensauerit: dum
modo esset certus ꝙ esset angelus vel scūs
paradisi.
¶ Secūdo dicit quilibꝫ. s. tā fidelis q̄ infi j
delis: heretic⁹: excoicat⁹ ⁊ hmōi siue vir siue
mulier: vel latin⁹ bon⁹ vł mal⁹: tn̄ nō dꝫ ba
ptiçare nisi sacerdos: ⁊ q̇ nō sit p̄cisus nisi in

casu necessitatis: de ꝯse. di. 4. c. i necessitate
cū multis. c. 30. q. 3. sup quib⁹. alit̃ peccaret
mortalit̃: ar. c. j. de cle. nō or. Adūte ꝙ nec
p̄nte p̄sb̄ro clericus simplex: nec p̄nte clerico
laic⁹: nec p̄nte viro mulier dz baptiçare. de
ꝯse. di. 4. c. mulier. ⁊ c. roman⁹. ⁊ 30. q. 3. c.
sup q̄b⁹. vñ nō sacerdos baptiçās sine neces
sitate efficit̃ irregularis. c. j. de cle. nō or. mi.
in necessitate ꝟo nō solū pōt q̄lib; sed tenet̃
baptiçare: alit̃ peccaret mortalit̃: ⁊ iō bonū
eēt ꝙ quilib; addisceret formā baptismi.
2 ¶ Tertio dicit vn⁹ q: nō ples: vñ si ples di
cerēt: Nos baptiçam⁹: nō vere baptiçarent
Ri. ꝟo i. 4. di. 3. dic̃ ꝙ tz baptism⁹: sz ꝑmū
tuti⁹: vt. s. dictū ē. Si ꝟo quilib; eoꝝ dicēt
Ego te baptiço. ⁊c̃. tūc bn̄ eēt baptism⁹.
3 ¶ Quarto dic̃ psonalit̃ distinct⁹: q: null⁹
seipsū pōt baptiçare. c. delatū. de baptismo.
4 ¶ Quinto dic̃ potēs ꝯtingē. Ex q̄ pz ꝙ in
vtero null⁹ pōt baptizari q: natitas ꝑa p̄sup
pōit ꝑmā ō q̄ dic vt. j. baptism⁹. 6. §. i. 2. ⁊. 3
5 ¶ Utrū nō habēs manus possit baptiçare
R. Aureolus vbi. s. ꝙ non.
6 ¶ Sexto dic̃ potēs verba ꝓferre: q: mut⁹
nō pōt baptiçare: vñ ꝗuis nō h̄ns man⁹ di
ceret ꝟba: ⁊ mut⁹ h̄ns man⁹ ablueret nō eēt
baptiçat⁹. Pe. de pal. tz ꝙ esset baptiçatus.
Sed ꝑmū veri⁹. vt s. Baptism⁹. 2. §. 4.
7 ¶ Septimo subiūgit ꝙ itēdat: vl' saltē ap
pareat ꝙ itēdat baptiçare nō lauare tm̄: vñ
ꝭm Jnn. i. c. i. de baptismo. nō ē necesse q̄ ad
effectu; baptismi ꝙ sciat q̄d sit baptism⁹. s.
ꝙ infundat̃ grā: vel ꝙ sit sacr̄m: nec etiam
oportet ꝙ credat hoc ipsū. Jmmo si ꝯtriū cre
dit ⁊ reputat trufam ⁊ deceptionē: baptism⁹
tm̄ habet effectū suū: nō req̄rit ꝙ baptiçans
sciat q̄d sit ecclia: nec ꝙ gerat in mēte facere
qd facit ecclia: imo si ꝯtrariū gerēt i mēte. i.
nō facere qd facit eccl'a sed tm̄ facit q: formā
seruat: nihilomin⁹ baptizat̃ dūmō baptiza
re intēdat. Vñ si q̄s i necessitate vadat ad in
fidelē ⁊ dicat ei: Baptiza me docēdo ei for
mā. si ille baptizat eū ꝭm intētionē petentis
intēdēs facere qd alij baptizātes faciūt: eēt
baptism⁹. Secus si intenderet solū lauare.
Lādul tm̄ in. 4. di. 5. q. 2. dicit ꝙ si nō itē
dit facē qd facit ecclia ꝙ nō ē baptism⁹. Sz
opi. Jnno. mihi placet: ꝗuis ista sit magis
tuta: q: sicut furiosus ⁊ amēs q: nihil itēde
re p̄nt nō baptizāt: sic vr̄ ꝙ intētio baptizā
di req̄rat̃ saltē. Et hoc pōt dici intēdere qd
intēdit ecclia. Et sic intellexerit Lādul.
¶ Utrū req̄rat̃ intētio actual' i baptiçāte. 8
R. Lādul. in. 4. dis. 6. q. 3. ꝙ nō de necessi
tate: nec sufficit habitualis ꝑcise: q̄ licz possit
exire i actū: tm̄ nūq̄ exit. Uirtualis āt sp est
necessaria. Dr̄ aūt ꝟtualis qñ q̄s habuit ac
tualē intētionē nudā mistrādi sacr̄m: ⁊ ex il
la mot⁹ ē ad mistrādū: posito ꝙ actualit̃ nō
cogitet cū mistrat: virtualit̃ tm̄ manet intē
tio ꝑma: ⁊ hec est q̄ mouet q: volūtas ꝑ suū
iꝑriū mouet potētias iferiores ad act⁹ suos
vt pedē ad ābulādū ⁊ hmōi. Cū g̃ volūtas
intēdit aliq̄d exeq̄ mouet potētias iferiores
ad exequēdū. Et lz cessett actualit̃ intētio vo
lūtatis manet tm̄ executio potentie actualis
Exēplū cū i me sit actualis intētio eūdi ad
eccl'ia; ⁊ ipero pedē moueri: ⁊ licz i medio mo
tus cesset intētio actualis: manet tm̄ motio pe
dis. Dic̃ etiā Ri. ꝙ si baptiçās nō sit diligēs
in applicādo intentionē suā ꝭm ꝙ decet ad
ipsū actū: nō excusatur a peccato.
¶ Utrū q̄s debeat poti⁹ baptiçari a malo sa 9
cerdote q̄ a bono laico. R. Lan. vbi. s. di.
5. q. 2. ꝙ sic. q: bonitas mistroꝝ nō tm̄ spe
ctat ad sacr̄m q̄ auct̄as: intellige qñ ē para
tus baptiçare. al's nō vt. j. §. 13.
¶ Utrū sacerdos existēs in mortali peccet 10
mortalit̃ baptiçādo. R. ꝭm Ri. in. 4. di. 5.
ꝙ sic: nisi ꝯterat̃ de pctō: vel nisi baptiçet̃ in
articulo necessitatis: q: tūc nō peccat. Limi
to hoc verū quādo de pctō nō aduertit: neq;
ꝙ cōtritionē debeat habere.
¶ Utrū nō sacerdos baptiçās in aq̄ scificata 11
cōferat sacr̄m. R. Ricar. in. 4. di. 5. ar. vlti
mo. q. i. ꝙ sic: sed peccat mortalit̃: nisi in ne
cessitate quādo aliā habere nō pōt.
¶ Utrū baptism⁹ sit suscipiēd⁹ ab heretico 12
vl' excoicato: ꝑciso: suspēso ⁊ hmōi. R. Jnn.
i. c. fraternitati. de cle. ex. mi. ꝙ nō nisi i neces
sitate. Et volūtarie suscipiēs sine necessita
te ab heretico: aut q̄cūq; ab ecclia ꝑciso: aut
suspēso a iure vl' ab hoie nō recipit grām. i. q.
i. multi. ⁊ c. se. q: facit ꝯ institutionē ecclie
⁊ sic peccat mortalit̃. Jn necessitate aūt licet
32. di. §. si veꝝ. Si ꝟo nō sit ꝑcisus ab ecclia
ꝗuis sit in mortali: posset q̄s recipe: dūmo
do eū nō inducat ad ministrādū: etiā si aliū
posset habere: cōcordat Ricar. vbi. s.
¶ Utrū credēs baptiçare masculū ⁊ bapti 13
zat feminā vere cōferat sacramētū. R. ꝭm
Hosti. ꝙ si simpliciter baptiçat est baptiçata

similiter si intẽdit baptiçare personã cuiuscũq sexus sit. Sed si solũ intẽderet baptiçare masculũ tñ: sic non cõferat sacramentũ ⁊ non esset baptiçata.

b **Baptismus** 6. q̃ ad eũ q̃ baptiçãdꝰ ẽ

j ¶ Utrũ in vtero matris totalr̃ existẽs nec ex aliq̃ apparẽs ab extra sit baptiçandꝰ. R. ꝙ nõ. c. q2 in maternis. de cõse. di. 4.

2 ¶ Utrũ mater sit aperiẽda. R. ꝙ nõ si est viua: q2 nõ sunt facienda mala vt eueniant bona. Secus si iam est mortua.

3 ¶ Sed nũqd si apparet aliqd extra poterit baptiçari. R. Aureolꝰ vbi. s. ꝙ sic: si pars pncipalis. Si vo appareat pes vel manꝰ tenet ipse ꝙ nõ. Landul. in. 4. di. 4. q. i. tenet ꝙ si pes vel manꝰ appareat ꝙ dz baptiçari: tñ natꝰ postea debet iterũ baptiçari: isto mõ Si tu nõ es baptiçatus: ego te baptiço. In noie patris. ⁊c̃. Dñs Car. in cle. fidei de sũ. tri. tenet ꝙ oportet totꝰ sit natꝰ: nisi necessitas imineat: q2 in tali necessitate id qd apparet debet baptiçari ꝑpter ocultã operationẽ spũs sci. i. q. i. multi. circa mediũ. Glo. in. c. si ad matris. de ꝯse. di. 4. tenet ꝙ non põt baptiçari p. c. q̃ in maternis. ea. di. Rõ q2 q̃ nõ est pfecte natꝰ nõ põt dici hõ. l. qd certũ est. C. de postbu. he. insti. vbi oportet sit totꝰ natus vt dicat quis postbumꝰ. Alij dicũt ꝙ si caput apparet debet baptiçari. l. cũ in diuersis. ff. de re. ⁊ sũp. fu. facit. c. si baptiçat. de ꝯse. di. 4. multiplex. est alia opi. doc. i hoc sed tu tene opi. Landul. que ẽ securior ⁊ valde pia: quã tenet Tho. ⁊ Ricar. in. 4.

4 ¶ Quid si nascat cũ pelle secũdina poterit ne baptiçari. R. Aureo. vbi. s. ꝙ sic.

5 ¶ Utrũ monstrũ sit baptiçãdũ: ⁊ quõ. R. ẽm Landul. in. 4. di. 6. q. 2. ꝙ si ꝑpendat duas habere aias: vtputa duo habet capita: q̃tuor pedes: duas spinas in dorso ⁊ hmõi tũc baptiçet quilibet p se: ⁊ intingat in loco quilibet p se. Si vo dubitat an sint due aie: vtputa q2 habet q̃tuor manꝰ ⁊ vnũ caput: vel duas spinas in dorso: tunc credo ꝙ debeat baptiçari pncipal absolute: ⁊ aliꝰ postea sub ꝯditiõe. s. si tu nõ es baptiçatꝰ ego te baptiço. ⁊c̃. nec baptiçet intẽtiõe vaga: sed determinando se ad vnũ: alr̃ nihil faceret ẽm Henri. in quoli.

6 ¶ Utrũ requirat cõsensus baptiçati. R. Aureo. di. 4. q. i. 4. sen. ꝙ non in puero. In adulto vo sic: verꝰ vel interptatiuꝰ: vnde vi vel reclamans si baptiçet nec recipit primũ effectũ: nec secũdũ baptismi. Sed de habẽte cõsensũ interptatiuũ est dubiũ: sicut q̃ per minas vel penas ꝯsentiret. Et licz q̃dã dixerit nõ suscipe characterẽ baptismi. Alij sciẽtes ꝙ volũtas coacta: voluntas est tenent ẽm scm̃ Bo. in. 4. di. 4. ar. 2. q. i. ꝙ suscipit nisi intẽderet nõ suscipe sacramẽtũ sed solũ illudere ⁊ tales penas euadere: q2 tũc nõ susciperet. Siliter Landul. in. 4. dis. 4. q. i. tenet ꝙ qui dissentit in corde necessario est rebaptiçandus.

¶ Utrũ i adultis requirat intẽtio vt recipiant baptismũ. R. Rica. in. 4. dis. 6. ar. 2. q. 3. ꝙ sic: vel in actu vel in habitu. In actu in illo qui pus habuit intẽtionẽ nõ recipiendi: q2 necesse est vt habeat i actu cõtrariã. s. recipiẽdi: alr̃ nõ expelleret ꝯtrariã: ⁊ sic non recipet sacramentũ. Siliter qñ aliqs admonet vt actu cõsentiat: reqrit ꝯsensus actualis: aliter nõ ꝯsentiret nec actu nec habitu: q2 habitu dispositꝰ dicit hõ qñ si actualiter ⁊ deliberate recogitaret de illa re: actualr̃ ꝯsentiret in illã: alr̃ sufficit habitualis: sicut si qs cathecuminũ nõdũ baptiçaret actu nõ cogitantẽ de susceptiõe baptismi: vel furiosũ siue amentẽ q̃ ante amentiã habuit intẽtionẽ recipiendi vel nũq̃ habuit ꝯtrariam. 7

¶ Utrũ requirat fides in adultis. R. ẽm Tho. i. 4. di. 6. ꝙ nõ quo ad characterẽ suscipiẽdũ: sed bñ quo ad habendã grãm. 8

¶ Utrũ requirat rectitudo intẽtiõis. R. ꝙ ñ ad susceptionẽ characteris: vñ q̃ recipit baptismũ ꝑpter questũ sicut iudei sepe faciũt deꝝ baptismũ recipiũt: lz nõ fructũ baptismi 9

¶ Utrũ amẽtes ⁊ dormiẽtes possint baptiçari. R. si añ habuerũt ꝯsensũ ⁊ necessitas imineat pñt baptiçari: vt i. d. c. maiores. i fi Si vo añ amẽtiã: vl' dormitionẽ ꝯdixerũt: ꝑsumit ꝙ ꝑpositũ duret. Et iõ nõ suscipiũt nec characterẽ nec baptismũ: vt ibidẽ. Si vo nõ dissẽserũt: tenet Aure. vbi. s. ꝙ suscipiũt characterẽ. Hoc deꝝ ẽm Ricar. vbi. s. dũmodo aliqñ ꝯsenserint de adultis loquẽdũ q̃ habuerunt vsum rõnis. Secus in illis qui nũq̃ vsum rõnis habuerunt: quia suscipiunt characterem. 10

¶ Utrũ pueri iudeoꝝ sint baptiçãdi. R. ꝙ i jj

hoc fuerũt opi. diuerse: q̄busdã dicẽtibus ꝙ nõ iuitis parẽtibus. Sed ego dico cũ Sco. ⁊ Landu. in. 4. di. 4. ꝙ etiã iuitis parẽtib⁹ sũt baptiçãdi: nõ q̄dẽ ꝑ ꝓuatas ꝑsonas: sed ꝑ ꝑncipes aut eoꝝ dños: ⁊ educãdi religiose ⁊ caute ne occidãt a parẽtib⁹: ⁊ ꝓ hoc facit qđ no. Oldra. in ꝯsilijs suis: vbi tenet ꝙ iudei sũt serui facti ꝑ passionẽ xp̄i: extra de iudeis. c. ⁊ si iudeos. ⁊ fuit mãdatũ executioni ꝑ Cõstãtinũ: vt no. Host. i. c. ꝯsuluit. de iudeis. Et hoc dic̄ Arch. 45. di. q̄ sincerã. Hoc idẽ tenet Tho. i ep̄la ad ducissã lothoringie Nã cũ sint serui: ꝑnceps q̄ est eorũ dñs põt eos vendere. ar. C. si ser. expor. vene. l. i. ⁊. 2. Et per istã rõnẽ tenet Archi. in. c. fraternitatẽ. 54. dis. ꝙ põt eis auferre bona eoꝝ cũ nõ habeãt ea nisi vt peculiũ allegat. c. iudei. el. 2. de iudeis. vbi statuit̃ ꝙ si cõuertãt̃ non auferãt̃ eis bona: ergo si nõ ꝯuertũt̃ possũt eis auferri a ꝯtrario sensu. Meli⁹ facit. c. sicut iudei. eo. ti. vbi ꝓhibet̃ ꝙ sine iudicio terrene potestatis null⁹ eis auferat bona vł offendat: q̄ ex cã legitima possent. Propterea sustinẽt̃ ex pietate ⁊ grã: vt dr̃ i. c. ⁊ si iudeos. de iudeis. q̄ nõ debet trahi ad necessitatẽ. ff. de offi. ꝓcon. l. solent. in fi. ⁊ ex hoc posset sustineri opinio Aureo. q̄ cũ Landul. ⁊ Sco. ꝯcordat ꝙ iuitis parentib⁹ possunt baptiçari per dños ⁊ bene facerent.

12 ¶ Utrũ iudei adulti: aut alij adulti sint cõpellendi ad baptismũ. R. de iudeis tȝ Sco. vbi. s. ꝙ sic ꝑ dños eoꝝ: ꝓ q̄ facit tex. in. c. de iudeis. 45. di. ⁊. c. maiores. de bap. vbi cõmẽdat̃ ille rex q̄ coegit infideles baptiçari. Sȝ ꝯ est tex. in. c. sicut iudei. de iu. q̄ ꝓhibet compulsionẽ. Sed ego dico verã opi. Sco. intelligẽdo de cõpulsione idirecta hoc est. Ita sũt angariãdi ⁊ i seruitutẽ redigẽdi ꝙ eis eueniat volũtas ꝯuertẽdi: sicut exponit Gre. sup illud Cõpelle itrare. fac̄. c. vltimũ. 23. q. 4. cũ glo. ⁊. q. 6. c. iã vero. ꝟ de cõpulsione directa nõ licet: q2 de⁹ volũtariũ vult militẽ. d. c. de iudeis. Siłr idẽ dico de alijs infidelib⁹.

13 ¶ Utꝝ liceat emẽ aquã vł laborẽ ab eo q̄ ñ vult alit̃ baptiçare. vide. j. simonia. 2. §. 12

14 ¶ Quid si nõ vult baptiçare nisi cõmittat offerẽs aliqđ mortale: puta adulteriũ. R. Lãdul. vbi. s. ꝙ si ipse nõ põt baptiçare: puta q2 mãcus vel mut⁹ nullo mõ assentiat: q2 fides offerẽtis ⁊ opatio ⁊ deuotio baptismũ flamis ip̄etrabit: q2 credẽdũ ẽ ꝙ in talib⁹ necessitatib⁹ diuina pietas supplet.

¶ Utꝝ req̄rat̃ ꝯtritio de pctis factis añ baptismũ a baptiçãdo. R. ꝺm Ale. de al. i ha re ꝙ sic de necessitate de oib⁹ mortalib⁹ q̄ recordat̃ etiã de venialibus in genẽ ⁊ forte de venialib⁹ maiorib⁹ q̄ recordat̃ ꝑticularit̃: alit̃ nõ suscipit grãȝ baptismalẽ. s. grãȝ ⁊ remissionẽ pctõꝝ ꝟ bñ suscipit effectũ baptismi q̄ ẽ res ⁊ sacrm̃: id ẽ characterẽ. ꝟ ꝯse. di. 4. c. oñdit̃. Sco. tñ i. 4. dis. 4. clari⁹ exꝑmẽdo dicit ꝙ lȝ nõ doleat de veniali ꝙ nõ tollit̃ effectus grẽ baptismal: s ꝟ tm̃ cõplemẽtũ: q2 nõ velet illđ veniale de q̄ nõ dolet: ⁊ sic dr̃ ficte simpliciť vł hȝ q̄d. Ficte simpliciť accedit ad baptismũ ille q̄ hȝ i se mortale pctm̃ de q̄ nõ vult penitẽ: ꝟ tñ recedẽte fictiõe: hoc ẽ adueniẽte ꝯtritõe hẽbit effectũ baptismi. s. remissionẽ pctõꝝ. vt i. d. c. oñdit̃. i fi. Et ħ itellige q̄ ad penã pctõꝝ ꝑcedẽtiũ baptismũ: ꝟ nõ q̄ ad penã sequẽtiũ baptismũ. Et iđ pnia ẽ ei iiũgẽda de ꝑpetratis p⁹ baptismũ ꝺm scm̃ Bo. in 4. di. 4. ar. 2. q. 3. Ficte ꝺm q̄d accedit q̄ nõ dolet de veniali: ⁊ iste nõ hȝ cõplemẽtũ. Et aduerte ꝙ hic nõ accipio ꝯtritionẽ ꝓ dolore iformato a grã: ꝟ ꝓ dolore q̄ excludit actualiter obijcẽ mortalis peccati in actu. Tenet̃ etiã talis postea ꝯfiteri peccata añ baptismũ cõmissa: vt patet. j. Confe. 2. §. 2. 15

b

Baptism⁹ 2.

¶ Q̄ ad effectum q̄rit̃ vtꝝ ꝑ ipsuȝ auferãt̃ oia pctã R. ꝙ sic. c. regenerãte. ⁊. c sine pnia. de ꝯse. di. 4. Rõ q2 baptism⁹ ẽ ad regenerãdũ istitut⁹. Uñ ibi transit hõ de potestate tenebraꝝ i adoptionẽ filiorũ dei: ⁊ ibi maxie aperit̃ largitas misericordie dei i primo aduẽtu. Et hoc ẽ ꝙ Pau. dicit ad Thi. 2. ꝑ lauacrũ regeneratiõis ⁊ renouationis spũs sci quẽ effudit in nos abunde.

1 ¶ Utrũ ꝑ baptismũ tollat̃ ois pena. R. ꝙ sic pena q̄ retardat ⁊ excludit a vita etña. de cõse. di. 4. sine pnia hoc est pena quã q̄s deberet exsoluere: aut in hac vita: vel in alia ꝓ peccatis cõmissis anteꝗ̃ vitã eternã itraret alias autẽ penas nõ tollit.

2 ¶ Utꝝ baptism⁹ tollat ꝯcupiscẽtiã. R. ꝙ i quãtũ habet rõnẽ culpe extinguit̃ ꝑ baptismũ: ꝟ inq̄tũ habet rõnẽ vitij siue pene non tollit̃ vt nõ sit nisi spãli dono dei ⁊ miraculo fiat: sed vt nõ obsit bñ fit ex infusione grẽ q̄ ibi fit ex q̄ supari põt. de ꝯse. dis. 4. c. 2.

3 ¶ Utꝝ ꝑ baptismũ tollat̃ irregularitas. R

ꝙ illa q̄ ꝓuenit ex defectu sacri nō tollitur.
Uñ bigam⁹ añ baptismū vl̕ p⁹ nō pōt ꝓmo
ueri: siliter corrupta: vel añ vl̕ post non pōt
velari. ⁊ de his habet̄. 26. dis. acuti⁹. Si ṽo
ꝓueniat ex pctō sic tollit̄ ẜm coit̄ doct. irre-
gularitas homicidij: ẜ si homicidiū fit sine
pctō vt i iudice ⁊ hmōi: sic ẜm aliq̄s irregu-
laritas ñ tollit̄. vt no. 26. di. c. deide. Sʒ ẜʒ
Sco. i. 4. di. 33. irregularitas cuiuscūqꝫ ho
micidij tollit̄ q̄litcūqꝫ sit cōmissū. Hoc seq̄t̄
glo. 34. di. c. si q̄s viduā. ⁊. 32. di. §. ecce. Et
hec est verior opi. Alia aūt irregularitas q̄
ꝓuenit ex defectu nataliū nō tollitur.
4 ❡ Utrꝫ tollat infamiā. R. ꝙ sic ẜm glo. in
d. c. sine pnia. Rō: q2 ꝑ baptismū tollūt̄ pec
cata ⁊ ea q̄ sequūt̄ ex pctis sub rōe q̄ sūt pec-
cata. Et ideo cum infamia ꝯsequat̄ pctm̄ ⁊
sub rōne pcti ideo tollitur.
5 ❡ Utrꝫ ꝑ baptismū conferant̄ hoi gratia ⁊
virtutes. R. ꝙ sic ẜm glo. in. d. c. 2.
6 ❡ Utrū effect⁹ baptismi eq̄lit̄ ꝯferat̄ oib⁹.
R. ẜʒ scm̄ Bo. i. 4. di. 4. ar. i. q. 3. ꝑme ꝑtis
ꝙ triplex ē effect⁹ baptismi. Prim⁹ characte
ris ipressio. Secūd⁹ grē infusio. Terti⁹ ino
cētie restitutio. Quātū ad ꝑmū ⁊ t̄tiū eq̄lit̄
oēs suscipiūt: si nō ficte accedūt: ẜ quātū ad
secundū nō: q2 grā hʒ duplicē actū. s. delere
peccatū ⁊ sic magis delet i eo qui magis cō-
misit: q2 delet oēm culpā. Secūd⁹ act⁹ ē ha-
bilitare ad bonū ⁊ in hoc maiorē efficaciam
habet in eo q̇ se magis disponit. In ꝑuulis
aūt equalis est efficacia coiter.
7 ❡ Utrꝫ puer cū defert̄ ad baptismū si occi
dat̄ saluet̄. R. ꝙ si occidit̄ ne baptiçari pos-
sit i odiū baptismi seu xp̄i sic pie credo salue
tur. si ṽo occidat̄ ex alio respcū sic dānabit̄.
8 ❡ Quid si puer moreret̄ qñ baptiçās dixit
Ego te baptiço i noīe pa. añq̄ cōpleat. R.
Ri. i. 4. di. 3. ar. 2. q. 3. pie credēdū ē ꝙ deus
supplet. Uñ ⁊ i cimiterio debet sepeliri. Sili
ter si sacerdos ipediret̄ ne totū cōpleret esset
baptiçādus sic: si nō es baptiçat⁹. ⁊c̄.
9 ❡ Utrū baptism⁹ sit reiterād⁹. R. ꝙ non.
imo tā ministrās ꝙ suscipiēs sciēter vltio sup
plicio plectūt̄. l. 2. C. ne sa. bap. ite. ⁊ sūt irre
gulares: vt. j. Irregularitas. ꝑ. §. 24.
10 ❡ Utrꝫ ignorās si facit se baptiçari sine cō-
ditiōe sit irregularis si postea iuenit ꝙ fue-
rat baptiçat⁹. R. ꝙ irregularis ē. de ꝯse. di
4. q̇ bis. ẜm coēm intellectū. Pōt tamē eps
dispensare i necessitate magna.
❡ Utrū nō baptiçat⁹ credēs se baptiçatum ii
saluet̄. R. sic. de ꝑsby. nō bap. c. aplicam.
❡ Utrꝫ suscipiat characterē ordinū si ordi- 12
net̄. R. ꝙ nō. d ꝑs. nō ba. c. i. ⁊. c. veniēs. Si
celebrat tm̄ ignorās credit̄ ꝙ cōficiat ṽtute
eccl̕ie. ẜm Inn. Hoc idē tʒ Tho. i. 4. di. 24
⁊ Albri. i sūma ꝯfe. li. 3. ti. 22. q. 8. Et pla
cet q2 virt⁹ spūs sci vegetās eccl̕iam suā sup
plet potētiā i tali ne eccl̕ia decipiat̄.

b **Baptism⁹** 8. q̄ ad eū q tenet q̄rit̄ q̇s pōt tenere
ad baptismū. R. ꝙ nō pōt tenere abbas mo
nach⁹ vl̕ religiosus. de ꝯse. di. 4. nō licet. 16.
q. 4. placuit. el. 2. Tñ si tenēt sūt cōpatres.
❡ Utrꝫ pat̄ vl̕ mr̄. R. ꝙ nō si sūt i mr̄imo- i
nio intellige. 30. q. i. ad limina: al̕s ꝯtrahēt
cognationē spūalē: ⁊ etiā baptiçando nisi in
necessitate baptiçarent.
❡ Utrꝫ nō baptiçat⁹ possit tenē ad baptismū 2
R. ꝙ nō. d ꝯse. di. 4. c. i baptismate. lʒ bapti
çari possit q2 baptiçās ē de necessitate sacri: ñ
suscipiēs seu tenens ad baptismū. Et si tʒ: nō
erit cōpr̄: sʒ bñ baptiçās cū sit vere pr̄ spūal̕
vide. j. Mr̄imoniū. 3. impedimēto. 7. §. io.
❡ Quot debēt tenere ad baptismū. R. ꝙ 3
vn⁹ tm̄. de ꝯse. di. 4. c. in cathecismo. ⁊. c. nō
plures. Sʒ tm̄ de cōsuetudine nō seruat̄.
❡ Ad q̇d tenēt̄ leuātes de baptismo. R. ꝙ 4
tenēt̄ admonere q̄s tenuerūt: vt castitatē cu
stodiāt: iusticiā diligāt ⁊ charitatē teneāt: ⁊
añ oia simbolū ⁊ orōnē dñicā debēt docē: vt
i. c. vos añ oia. de ꝯse. di. 4. ⁊ mḡr i. 4. di. 6
c. pe. dicit ꝙ exigit̄ a patrio diligēs cura cir
ca eū ꝓ q̄ rñdet. Qd̄ limita verꝫ ẜm Tho. qñ
parētes notabilit̄ negligūt.

b **Bellū** q̇d ē dupl̕r d2. s. ꝓprie ⁊ i-
ꝓprie. Prop̄e āt bellū ē il-
lud qđ auctate ꝑncipis suꝑiorē nō recogno-
scētis idicit̄ vt ē iꝑator ⁊ papa ẜm Ho. 23.
q. i. c. i. ff. de capti. l. hostes. ⁊. ff. de ver. si. l. ho
stes. Et i isto bello capti efficiūt̄ serui ⁊ bona
efficiūt̄ capiētiū ⁊ seq̇t̄ t̄tiū ius. s. postliminij
de q̄ in. l. postliminiū. ⁊. l. si q̇d bello. ⁊. l. ho
stes. ff. de capti. Et hoc verꝫ si bellū sit iustū
Debēt tm̄ bona capta assignare capitaneo vt
distribuat vnicuiqꝫ ẜm merita ẜm Bar. in
d. l. si q̇d bello. lʒ a ꝑncipio efficiāt̄ capiētiū
Et hoc verꝫ credo qđ dicit Bar. nisi ꝯsuetu
do hēret ꝙ vnusq̄sqꝫ sibi retineret qđ cepit

qꝛ tunc nō tenet̄ assignare qꝛ illud intelligit̄
actū qđ est ꝯsuetū.l.ꝙ si nolit.§.q̇ assidua.
ff.de edi.edi. Hodie etiā ex ꝯsuetudine inter
christianos nō seruātur iura captiuitatis ⁊
postliminij cui stādū est vt.l.postliminij.ff.
de capt.⁊ no. Bar.i.d.l.hostes.ff.eo. Quid
aūt sit postliminiū. R̷.ꝙ est ius amisse rei
recipiēde ab extraneo in statū pristinū resti-
tuēde: morib⁹ legibusq̄ꝫ ꝯstitutū dicit text⁹
in.d.l.postliminiū. Unde quo ad hoc bñ est
seruādū vt ille q̇ aliq̄ ꝑdidit in iusto bello q̄
ad eū integre restituant̄. Et ideo nō currit
prescriptio ꝯ eū s̄m glo.in.c.i.accusatoꝝ.16.
q.3. Arma tñ de rigore nō restituūt̄.l.2.ff
de capti.sed s̄m ꝯsciam sūt etiā restituenda

j ¶ An aūt hec locū habeāt i bello indicto ab
his qui de facto superiorē nō recognoscunt:
vt est rex francie: hispanie ⁊ h⁹mōi. R̷.s̄m
Inno.in.c.olim.el.i.de resti.spo.⁊ Bar.in
d.l.hostes.ff.de capti.⁊ postli.reuer.ꝙ sic:
quia habent iura principis.

2 ¶ Bellū aūt īproprie est illud qđ nō ē in-
dictū per ꝓncipē: sed ꝑ inferiores q̇ recogno-
scūt superiorē. Et de hoc Pa.de iureiur.c.
sicut.el tertio.

3 ¶ Utrū bellū in dubio sit p̄sumendū iustū
R̷. Pa.in.d.c.sicut.ꝙ in bello indicto a ꝓn
cipe sūmo: in dubio p̄sumit̄ iustū ⁊ legitimā
causaꝫ esse in principe: iuxta notata per legi-
stas in.l.prescriptiōe.⁊.l.fi.C.si ꝯtra ius vel
vti.pu.⁊ ꝑ canonistas in.c.que in ecclesiaꝝ.
de ꝯsti. Sed in bello indicto a recognoscēte
superiorē: in dubio p̄sumit̄ iniustū. Et sic in-
tellige Ho.⁊ tex.d.c.sicut. Facit.l.vnica.C
de gla.⁊.c.i.de pur.ca.cū suis ꝯcordātijs.

4 ¶ Quid req̄rit̄ vt sit iustū. R̷. Pa.vbi.s̄
ꝙ in bello ꝓprie oportet ꝙ subsit legitima ⁊
nālis cā: puta qꝛ cōtumaces ⁊ rebelles sunt
īperio vel ecclīe. Adde.2.vt nō fiat aīo vin-
dicādi: sed puniēdi delinquētes. In bello āt
secūdo mō dicto q̇nq̄ꝫ req̄runt̄ s̄m glo.23.q
2.in sūma.s.ꝑsona vt nō sit ecclīasticus: cui
nō licet sanguinē effundere.23.q.8.clerici.
nisi necessitate ieuitabili. Pñt tñ s̄m Tho.
s̄a s̄e.q.40.inducere alios ad iustū bellum.
⁊ eis assistere vt pugnātib⁹ subueniāt exhor-
tatiōib⁹: absolutionib⁹ ⁊ alijs spūalib⁹. Nō
tñ debēt hortari vt interficiāt vl' mutilent:
sed vt fidē ecclīasticā: vel patriā liberent. Et
licꝫ aliq̇ intficiāt̄: nō tñ eis iputabit̄: ⁊ mul-
to magis p̄lati hoc possunt: imo peccarent si
non facerent.23.q.5.de occidendis.de ho-
mi.postulasti.⁊.c.tua nos.23.q.3.maxim⁹
.23.q.i.in sūma.⁊.c.militare.de cle.percu.
.c.3.de resti.spolia.c.olim.el.ꝓmo. Inno.
tñ in.c.qđ indubijs.de pe.limitat predictaꝫ
exhortationē nō posse fieri qñ sūt in ꝑcussio-
nib⁹: sed ante sic: ⁊ mihi placet ⁊ est securi⁹.
Secūdo cā legitima: vt ꝓ defensione sua vl'
suoꝝ aut patnaꝝ legū.23.q.8.si nulla. Ter-
tio res.s.ꝓ repetitiōe reꝝ ⁊ h⁹mōi.d.c.olim
Quarto anim⁹: vt nō ex odio: sed vt habeat
debitū ⁊ h⁹mōi.23.q.i.q̇d culpat̄.⁊.c.mili-
tare. Quito auctoritas supioris.d.c.q̇d cul
pat̄.⁊.l.vnica.C.vt ar.vsus niscio ꝓn.li.ij.
Pōt etiā fieri auctoritate epi.s̄m Host.i sū
ma.p̄cipue qñ pugnat̄ ꝓ fide.vel ꝯ eū q̇ pro
pctō mortali excoicat⁹ nō vult parere.

¶ Utrū si aliqđ p̄dictoꝝ defuerit teneatur 5
ad restitutionē tam dānoꝝ datoꝝ q̄ raptoꝝ
bonoꝝ. R̷. Mo.eo.ti.ꝙ sic si deficit secūdū
vel t'tiū. Si tñ res subsit ꝙ.s.ꝓ reb⁹ repeten
dis factū sit: nō tenet̄ q̇ mouit bellū restitue
qđ ibi cepit: dūmodo nō excedat qđ habere
debebat. Et hoc verū in foro pniali: vbi hꝫ
locū liq̇di ad nō liq̇dū cōpēsatio. Sicut si q̇s
ꝯfiteat̄ ꝑ furtū accepisse.x.nō coget̄ restituē
si debet hr̄e alia.x.ab eodē. Si vͦo dānifica-
uit pl⁹ aduersariū: non credo excusatū: nisi
ꝯcurrat sil' auctoritas: nisi i casu qñ vim vi
repellere licet: s; tenet̄ cōpēsare dāna data cū
eo qđ debet hr̄e: ⁊ si plus habet restituat.c.q̄
habetꝫ.⁊ i.c.se.14.q.5.⁊.in.d.l.hostes.ff.de
capti.⁊ s̄m qđ dico in.§.sequēti.

¶ Utrū istis inferiorib⁹ a ꝓncipe liceat face 6
re bellum. R̷. Pa.in.d.c.sicut.ꝙ aut is qui
facit bellū habet iurisditionē suꝑ his quib⁹
guerrā facit: ⁊ illi sunt ꝯtumaces ⁊ rebelles
⁊ sic pōt statuere ⁊ concedere ꝙ liceat vni-
cuiq̄ꝫ res eorū inuadere ⁊ suas facere: ⁊ libe
ros hoies rebelles capere: ⁊ detinere quousq̄ꝫ
dño rep̄sentare potuerint.c.a nobis.de sen.
ex. Si aūt nullā iurisditionē suꝑ eos habēt
nō possunt sine auctoritate ꝓncipis nisi eēnt
inuasi: qꝛ tūc possūt se ⁊ sua defendere cum
moderamie inculpate tutele: ⁊ hoiem ꝑcu-
tere ⁊ etiā occidere: vt lati⁹ dicā.j.Defensio
Nō pōt tamē aduersarium capere: ⁊ nec in-
uadendo res aduersarij suas facere. Quod
intellige nisi in recompensationē damnoꝝ

suoꝝ ⁊ in satisfactionē expensaꝝ: laboꝝ ⁊ opeꝝ
rū etiā ipsū adiuuātiū. di. i. ius gētiū. 23. q.
7. si de rebꝰ: vel nisi i territorio suo eos delin
quētes iueniret. Itē qñ talis supiorē nō ha
bet corā quo sua repetere possit res suas ꝓ
pria auctoritate repetere posset ⁊ recuperare
l. iudei. ⁊ l. nullus. C. de iudeis.
7 ¶ Utꝝ subditi teneāt̄ ire ad bellū iustum
dño mādāte. R. Pa. i. d. c. sicut. el. 3. ꝙ sub
ditoꝝ qdā sūt vasalli ꝓprie: vt sunt q tenent
feudū ab eo. Quidā vasalli iproprie: vt sūt
subditi rōne originis vel domicilij: nihil tñ
ab eo detinēt: ⁊ tales ꝓꝑe nō sūt vasalli licꝫ
sibi habeāt possessiōes: nec tenēt̄ dño p̄stare
fidelitatē. Quidā sunt milites veri: vt q iu
rāt q̄ ponit glo. i. l. pe. ff. ex q. cau. ma. q̄ sūt. j.
Miles. Quidā nō veri milites: sed tm̄ respe
ctu honoris qui ista nō ꝓmittunt: s̄ viuunt
vt alij ciues. vt p Cy. in. l. i. C. de iu. ⁊ fact.
igno. Istis p̄missis distinguo: aut dñs vult
alios ꝓ libito volūtatis inuadere nō fauore
rei publice: ⁊ nō tenēt̄ eū seq̄ etiā vasalli ꝓ
prie. ar. c. de forma. 22. q. 5. nisi aliud hēat
cōsuetudo: vl' pactū. Aut dñs iuadit̄: ⁊ tūc
si timor est subitaneꝰ ⁊ improuisus: oēs apti
ad pugnā: seu custodiā tenent̄ fauore rei pu
blice. Nā clerici hoc casu tenēt̄ ad custodiā
c. puenit. ⁊ qđ ibi notat̄. de imu. ec. Facit. c.
oi timore. 23. q. 8. Aut nō est talis timor: ⁊
tūc vasalli ꝓprie dicti tenēt̄. p. d. c. đ forma
⁊ milites veri. p. d. l. pe. Alij vero nō sūt com
pellēdi: dūmō dñs sufficiat de pse ex redditi
bus q̄s habet a loco. Nā ꝓpter hoc honorāt
dñm in redditibꝰ: gabellis ⁊ hꝰmōi: vt neces
sitatis tpe eos defendat. ar. 23. q. 5. p̄ncipes
⁊. c. regū. Si vero nō sufficit p se tunc omnes
tenent̄ pro salute dominij: vt patet ex. c. si
nullus. ⁊. d. c. omni timore. 23. q. 8.
8 ¶ Utrū subditi sequentes dñm i iiusto bel
lo excusent̄. R. Pa. in. d. c. sicut. ꝙ Inn. di
cit ꝙ nō si sciēter hoc faciūt: nec excusant̄ ex
timore amittendi feudū: vel alia bona. 32.
q. 5. ita ne. Si vero dubitant ⁊ inq̄sierūt quā
tū potuerūt peritiores: ⁊ sp dubij remāserūt
excusant̄ ꝓpter bonū obedientie. c. qui cul
patur. 23. q. 3. aliter non. arg. c. cum inhibi
bitio. de clan. despon. nō tamē excusant̄ ami
ci ⁊ cognati ⁊ alij: q volūtarie adiuuāt talē
in dubio. Immo si erat iniustū de omni dā
no dato tenētur ad restitutionem.

¶ Utrū subditꝰ qui in dubio bellando mul 9
ta acquisiuit: teneat̄ ea restituere cognito ꝙ
bellū erat iiustū. R. ꝙ sic: oia que habet. Et
credo ꝙ etiā ꝯsūpta: q2 nūꝙ habuit bonā fi
dē ex quo sp dubiꝰ pmāsit. Et de hoc vide. j.
Prescriptio. §. 4. ⁊ s̄m illā distinctionē dic
¶ Utrū oēs existētes in bello iniusto teneā 10
tur insolidū. R. s̄m Mo. ti. re. i. ꝙ sic: de oi
dāno qđ suo auxilio cōsilio fauore datū est:
quod aliter datū nō fuisset. ar. 17. q. 4. oēs.
⁊. 2. q. i. notū. in fi. Si vero ꝓbabiliter credit
ꝙ ꝓpter suū auxiliū cōsiliū vel fauorē non
plus fecerint q̄ al's facturi erant: non tene
tur nisi de his que ipse habuit: vel dānū de
dit: vel aliquis de familia sua directe ⁊ occa
sionaliter. ar. de sen. ⁊ re iudi. c. i. ⁊ de eta. ⁊
q̄. or. c. tuā. Et de h̄ vide etiā. j. Furtū. §. 16
¶ Sed querit̄ quid tenet̄ restituere faciēs 11
bellū iniustū. R. Mo. vbi. s̄. ꝙ tenet̄ de oi
bus dānis que ipse vel sui intulerūt aduersa
rio: vel eius hominibꝰ: tenet̄ etiā ꝓprijs ho
minibus de damnis datis ab aduersarijs.
¶ Utrū habēs iustū bellum teneat̄ in aliq̄ 12
de dāno aduersarij. R. Mo. vbi. s̄. ꝙ non
tenet̄ de illis dānis que bona fide intulit: a
quibꝰ comode abstinere nō poterat s̄m ꝯsue
tudinē pugne. Si qua tamē animo crassan
di ⁊ malitiose intulit: cū al's posset abstinere
⁊ sibi cōsulere: tūc tenet̄ cōpēsare cū damno
sibi dato ⁊ si excedunt: tenet̄ eis satisfacere.
¶ Utrū habens iustū bellū teneat̄ de dam 13
no dato subditis aduersarij. R. q. s̄. ꝙ non
Immo licite bona capit: non solū aduersa
rij: sed etiā fautorū ⁊ subditoꝝ suorū donec
sibi sit satisfactū. Subditi tamē aduersarij
q deū timentes nolūt domino suo in bello il
licito ipendere auxiliū vel consiliū nullatenꝰ
sūt spoliādi ne pena excedat auctores. ar. de
his que fi. a ma. par. ca. quesiuit. ⁊. i. q. 4. c. i
Immo s̄m Rica. i. 4. dis. 15. qui sciēter tali
bus innocentibꝰ inferunt damnū tenent̄ ad
restitutionē. Uerū credo nisi dominꝰ eorūꝫ
directe vel indirecte ex personis vel rebus
eoꝝ iuuaretur. multo magis tenetur ad re
stitutionē q dānificat non subditos aduer
sarij innocētes sciēter: vt sunt ecclesiastici ⁊
hꝰmodi. Secꝰ aūt eēt si a casu damnificaret
hoc nō intēdēs: nec obligatꝰ intendere: vt pu
ta q2 bellans cōtra aduersariū nō valēs euꝫ
impugnare: incēdit ciuitatē ⁊ sic cōburūtur

ecclesie ⁊ bona ipsi⁹ ⁊ alioꝝ innocẽtiũ: nam tunc nõ teneret: ⁊ sic patet ꝙ ecclesie icastellate possunt incẽdi ⁊ bona ibi reposita ex q̇bus sustentabant ꝯtra hostes i iniusto bello possunt capi: nõ incastelate ꝟo a ꝓposito nec res ecclesie sunt auferende ⁊ cõtrariũ faciẽtes tenentur ad restitutionẽ.

14 ¶ Utrũ dñi qui habuerũt bellũ ad inuicem possint cõponere simul de dãnis. R. Mon. ti. resti. ꝙ ille qui habuit iniustuꝫ bellũ non põt cõponere in preiudiciũ hominũ suoꝝ: q̄n ipse teneat eis de dãnis que passi sunt: nisi ⁊ ipsi fuerint in culpa. Hoc verũ in foro cõsciẽtie: si ad talẽ culpã nõ venerũt ex eius ꝑsuasione al's non facturi. Ille aũt qui habet iustũ bellũ debet ꝓcurare ꝑ virib⁹: vt satisfiat suis hoibus. Et si nõ põt: ⁊ ipsi hoies cõtradicunt cõpositioni ſm Mo. nõ põt de dãnis que passi sunt in incẽdijs ⁊ rapinis componere. facit in ar. l. i. ⁊ l. trãsactionis placitũ. ⁊ l. preses. C. de transact. ⁊ c. fi. de ma. ⁊ obe. Sed ego credo ꝙ in oib⁹ põt. ar. eoꝝ que no. in l. fi. C. si cõtra ius vel vti. pu. ⁊ in c. que in ecclesiarũ. de osti. vbi patet ꝙ ex rõnabili cã põt ꝑnceps tollere rẽ vnius ⁊ dare alteri: ⁊ nõ põt eẽ maior rõ ꝗ̃ fauor public⁹ carere bello. Et siliter poterũt q̇ habẽt iura iperialia. Unde Host. tenet ꝙ q̄n duo milites habuerũt iniustũ bellũ inuicẽ pace inter eos facta ⁊ dãna remissa ꝙ hec remissio extendit ad oẽs vtriusqꝫ ꝑtis: licꝫ nõ cõsentiãt q̄n pax aliter haberi nõ posset. allegat. l. conuentionũ. ff. de pac. Cõcordat Pa. in. c. i nostra. de iniur. Aduerte hic ſm eũdẽ Pa. vbi supra. ꝙ noie dãni ꝓprie ⁊ stricte venit: diminutio patrimonij per aliũ facta. l. 3. ff. de dã. infec. Et iõ nõ veniũt expꝛẽse facte ꝓ ꝓpa voluntate: etiã coacta noie dãni. Quod no. ꝑ statutis ⁊ silibus odiosis. Itẽ limita ꝙ ꝑdicta remissio nõ valet quo ad dãna data ecclesijs ⁊ ecclesiasticis personis: nisi ꝑlati ipsarum consentiant.

15 ¶ Utrũ dñs teneat mandatario de dãnis que in bello est passus. R. ſm Pa. in. d. c. sicut. ꝙ sic: nisi cã pietatis: humanitatis vl' parentele bellũ fecerit vel nisi ex debito tenere tur: vel nisi aliquid recipe ꝯuenerint ꝑ mercede. Et vide de hoc. ĩ Mandatũ. §. 5. Et hoc intellige de dãnis que verisimiliter potuit mandans prouidere.

¶ Utrũ occupata ꝑ ꝑncipes christianos q̇ hodie inter se bella gerentes ꝓpria temeritate qđ vn⁹ quiete possedit ab antiquo: ali⁹ violẽter de nouo accipit: sint restituẽda. R. d. Anto. in. c. qđ sup his. đ voto. ſm Host. ꝙ nõ videt quõ iuste teneant: nec q̄liter confessores eoꝝ pctã ꝗ̃ꝙ notoria palpitẽt: nec qualiter ab eisdẽ elemosynas aut possessiones accipiãt: aut eos absoluant. Unde caueant ne cateruatim ad inferos vadãt ⁊ alios secũ trahant: nec credit ꝙ in italia prescribi talia possint. c. fi. de ꝑscri. ⁊ iõ restituẽ tenet. 16

¶ Utrũ cleric⁹ in bello iusto cũ dño suo vadens qui lucrat aliqua de bonis aduersariorũ teneat ea restituere. R. Mo. ti. resti. ꝙ si ea rapuit peccauit capiẽdo: ⁊ restituere tenet eis a quib⁹ abstulit: q2 illã rem capiẽdo nõ potuit facere suã: q2 sicut domin⁹ nõ potuit ei dare auctoritatẽ bellãdi: sic nec rapiẽdi. Posset tñ retinere si guerra durante domin⁹ vt illã teneat cõsensit. Si vero nõ ipse rapuit: sed sibi ab his quib⁹ licuit rapere data fuit: tunc nõ tenet restituere. Qđ verum credo: q̄n ex cõsuetudine quilibet qđ rapuit sibi retinet: al's sec⁹: quia de iure q̇libet tenetur capitaneo assignare: vt illa distribuat: vt. l. si quid bello. ⁊ ibi Bar. ff. de capti. ergo sine ei⁹ auctoritate tenere non poterit. facit. c. dicat. 23. q. 5. nisi vt dixi cõsuetudo sit in contrarium. 17

¶ Utrũ liceat oĩ tp̄e bellare. R. ꝙ in bello iusto nõ licet bellare i q̇dragesima nec i diebus festiuis nisi necessitas vrgeat ineuitabilis. tex. est cũ glo. in. c. si nulla. 23. q. 8. Iteꝫ nec tp̄e treuge. c. i. de treu. ⁊ pace. Quod intellige in pugnatore: nõ in defensore: vt notat predicta glo. 18

¶ Utrũ in bello iusto liceat vti deceptiõe: dolo: vl' insidijs ad vincendũ inimicos. R. ꝙ sic: dũmõ mendaciũ nõ dicant vel fidẽ ꝓmissã nõ frangãt. facit. c. vtilẽ simulationẽ 22. q. 2. et. 23. q. 2. c. domin⁹. ⁊. q. 7. in sũma. 14. q. 5. dixit. vide glo. in. c. cupientes. i ver. malignantium. de elec. li. 6. 19

¶ Utrũ locans arma: equos ⁊ h⁹mõi eũti ad bellũ repetat si amittat in bello. R. Inno. in. c. sicut. el. 3. de iureiur. ꝙ non: quia sic ea conduxit. ff. loca. l. item querit. §. si quis seruũ. facit. l. videamus. §. fi. ff. eo. 20

¶ Utrũ comodãs possit similiter repetere. 21

R. Inno. vbi. s. q nõ qr non excessit fines cõtract⁹. ff. como. l. si vt certo. §. sed incdũ.

22 ¶ Utrũ tenēte aliquo rem meã liceat mihi violēter auferre. R. Pa. in. d. c. sicut. aut i cõtinēti recuperare vult: 7 licet: qr vim vi re pellere licet. de q. j. Defensio. Aut nõ statim 7 sic debet p iudicē eã recuperare si põt: q si nõ põt: sic in defectũ iudicis põt dñs rē suã etiã violēter si aliter nõ põt facere recupare ar. l. null⁹. C. de iude. in glo. 7. l. ait pretor. ff de his que in frau. cre. §. si debitorē. no. Inno. in. c. olim. el. p. de resti. spo. 7 Alex. Ric. 7 Sco. in. 4. di. 15. q si aliter nõ possũ rem meã habere: licet furto eã tollere. de quo dic vt. j. Furtũ. §. 40. Nõ tñ licet p mendaciũ: qr ñ licet mētiri p alici⁹ vita. 22. q. 2. ne qs Et sic limita glo. in. c. cupiētes. de elec. li. 6.

b **Enedictio** sup pp̃lm que dã solēnis fit cũ illa solēnitate. Adiutoriũ nr̃m. 7c. Et hãc solũ epi possunt facere i tota sua diocesi: 7 archiepi in tota puincia cum visitant 7 legati in terminis sue legationis: 7 abbates quib⁹ ex priuilegio cõcessuz est: vt no. 26. q. 6. ministrare. de cõse. di. cum ad celebrãdas. d exces. pla. accedētib⁹. de pui. abbates. li. 6. Alia simplex. Et hec fit a sacerdotib⁹ i missa absēte epo: aut de mãdato ei⁹ cũ psens est. 21. di. deniq. 95. di. ecce ego dico

1 ¶ Utrũ bñdictio calicis paramētoz 7 huiusmodi p missis celebrãdis possit fieri a sacerdote. R. doc. in cle. attendētes. de sta. re tenēt q nõ: quia sunt poti⁹ ordinis epalis: et hoc idem in. d. c. abbates. Sed iudicio meo nullo iure eoz dictũ pbat. Et credo q imo possint bñdicere paramēta: tali rõne motus psbyter põt oia facere que sunt ordinis: nisi sint ordinis epalis vel specialiter ei interdicta. c. quis. 68. di. 7. d. c. ecce. 7. 93. di. legimus: sed benedictio paramētorũ cũ nõ sit ordinis epalis: patet qr cõpetit abbatib⁹ ex cõsuetudine. Ut tenēt doct. in. d. c. abbates. 7 d. cle. attēdētes: qd fieri nõ posset si esset ordinis epalis. ar. eoz que no. in. c. pe. de conse. ec. vel al. nec est etiã eis prohibitũ: patet qr i d. c. quis phibet cõsecratio sacerdotũ diaconũ 7 subdiaconũ: cõsecratio virginũ: cõsecratio eccłie vl altaris: chrisma cõficere: chrismate frõtes baptiçatoz signare: publice penitētē recõciliari: 7 i caplo ministrare. 26. q. 6 addit q ñ bñdicat publice plebē i eccła. Qd intellige vt dixi. s. 7 in. c. cõsulto. de cõse. di. i. q nec corpalia debet cõsecrare: s vestimenta põt: qr in. c. vestimēta. 7 in. c. vasa. d cõse. di. i. nihil dr̃ de epo. Quare credo oia q ptinent ad celebrationē missarũ que nõ fiũt cũ sacra vnctiõe: vt est calix 7 patena 7 nõ sũt eis specialiter inhibita sicut sũt corporalia q ab epo debent esse benedicta. vt in. d. c. cõsul. 7 alia hmõi possunt benedicere. ar. d. c. quis 7. c. ecce. nisi episcopus esset presens: qr non liceret. ar. c. deniq. 21. di.

¶ Utr abbates possint siliter bñdicere Be. in. d. c. abbates. tenet q sic: oia i quib⁹ fit verbalis solũ bñdictio 7 qñ faciũt ad opus suaz eccłiaz alr̃ nõ. Sz ego dubito de bñdictiõe corporaliũ: q licz sit verbalis solũ: tñ videt episcopis reseruata. d. c. cõsulto. nisi dicam⁹ derogatũ p cõtrariã cõsuetudinē cũ sit poti⁹ episcopis reseruata rõne dignitatis q ordinis. Et ideo abbates possent ex cõsuetudine: ar. d. c. accedētib⁹. Idē dic de bñdictiõe calicis: de quo. j. Calix. §. j. 2

¶ Utrũ vestis debeat iterũ bñdici qñ repetiat. R. q non nisi qñ fit talis repetiatio q sine ipsa cũ dicta veste non posset celebrari: puta toti⁹ manice 7 hmõi: qr cũ amittat formã debet iterũ bñdici: ar. eoz que no. in. c. i. de cõse. eccle. vel al. Sec⁹ dico si de stola fiat manipulus vel de manipulo stola: qr nõ videt alia forma nisi q vnũ est breuius altero que quidē breuitas nõ mutat formã 3

¶ Utrũ spõsa que nõ ē virgo debeat bñdici R. q nõ. 32. di. seriatim. Immo bñdicēs secũdas nuptias ab officio 7 bñficio suspēsus debet mitti ad papã. c. i. de secũ. nup. 4

¶ Utrũ diacon⁹ possit bñdicere mēsaz. R. q nõ pñte psbytero: nisi esset diacon⁹ cardinalis: sed absente presbytero põt: sm no. in c. legitimus. 93. di. 5

¶ Utr recipe pecuniã p bñdictõe nubētiũ sit simonia. R. q sic: tex. ē i. c. cũ i eccłe. de si. 6

¶ Utrũ mulier possit bñdicere. R. q non nisi vt põt quilibz bonus christian⁹. c. noua. de pe. 7 remis. qr que sunt ordinis nõ cadũt in mulierem. d. c. noua. 7

¶ Utr bñdictio mēse 7 aq sit certi ordinis. 8
R. sm Inno. in. c. i. de ex. pla. li. 6. q bñdi-

ctio aq̄ sic. Et ideo esset irregularis: excōmunicat⁹: vel suspensus ipsā bñdicēdo. Sec⁹ de benedictione mense que non est ordinis.

9 ¶ Utrū libri ecclesiastici sint benedicendi. R. fm glo. in. c. i. de pigno. φ non.

b **Benefacere** ex timore: & nō ex amore nō reputat̄ bñfacere: sȝ ꝓ nō facere. 23. q. 5. ad fidē. 32. q. 5. sicut eni. de ꝯse. di. 5 q̄cq̄d. 86. di. nō satis. de reg. iu. q̄ ex timore.

b **Beneficiū** est quedā beniuola actio gaudiū tribuens capiēti. in li. feu. c. i. ex q̄. ca feu. amit. & Pa. in. c. vnico. de como. & in. c. ad audientiā. de p̄scrip. Hec diffinitio cōprehendit quodcunq; quod dicit̄ bñficiū. Sed hic de ecclesiastico solum dicendum est.

j ¶ Quottuplex est bñficiū eccl'asticū. R. φ aliud est religiosū: aliud seculare. Religiosū aliud simplex vt canonicat⁹ regularis. Aliud duplex: vt abbatia: p̄oratus. vel aliud habēs iurisditionē. Seculare ꝟo: aliud sūmū: vt papat⁹: aliud maius vt episcopat⁹: aliud mediocre seu duplex: vt dignitas vel ꝑsonatus: vel aliud habens curam aiarū. Aliud min⁹ seu simplex: vt canonia: capellania: aduocatoria & h⁹mōi. Aliud nō habēs administrationē. Et isto mō d̄r large beneficiū. Et est qñ q̄s habet bñficiū non in titulū: vt sūt capellani ad nutū amouibiles: sed qñ habet in titulū aliq̄d bñficiū: cui est assignata dos quātūcūq; sit simplex: dicit̄ habere beneficiū cum administratione fm Ge. in. c. presenti. de offi. ordi. li. 6.

z ¶ Utrū p̄beda sit q̄d spūale. R. Pa. in. c. dilecto. de p̄bē. φ si ē ānexa iuri canonie partim ē spirituale & partim tēporale. Si ꝟo nō ē annexa canonie: vtputa q2 in eccl'ia nō sūt p̄bende distincte s̄ oia coia: & ꝑ capitulū assignat̄ isti vnū prediū in p̄bēda & alteri aliud vel quid sile. Uel etiā si sūt distincte tñ non sūt canonicatib⁹ ānexe: q2 nō ē ibi numerus canonicoꝝ: tūc ē mere tēporale & pōt cōcedi etiā laico ad ipsius sustētationē.

3 ¶ Utrū altaria q̄ dant̄ in titulū ꝑpetuū dicant̄ bñficia. R. fm glo. in cle. z. de deci. & sequit̄ Ge. in. c. i. de cōsue. li. 6. φ sic & appellatiōe officij altaria p̄dicta intelligūt̄: facit c. z. de cōces. p̄bē. secus si nō dant̄ in titulū: quia beneficiū nō dicunt̄ proprie

¶ A quo debet dari bñficiū eccl'asticū. R. φ regulariter ꝑ ordinariū: nisi ex speciali statuto vl' ꝯsuetudine ad aliū ꝑtineat vt. j. dicā 4

¶ Utrū capitulū sede vacante possit cōferre. R. φ non illa bñficia q̄ ad epi collationē ꝑtinent. Sed bñ pōt cōferre illa que ad episcopū & ipsū capl'm coiter ꝑtinēt. Siliter talia bñficia pōt cōferre qñ eps est suspēsus a collatiōe bñficioꝝ: etiā si epus haberet interesse in tali collatiōe tāq; p̄lat⁹. Et idē potest eps qñ capl'm esset excoicatū: seu maior pars maiori excoicatōe vel suspensum. c. si ad episcopū. ne se. vacā. li. 6. Si ꝟo ꝑtinet ad epm collatio cum cōsilio capl'i vel assensu nō posset capl'm intromittere nisi suspēsus eēt i mora petēde relaxationis. Si ꝟo capl'm vl' ali⁹ de cōsuetudine vel statuto deberet ꝯferre de cōsilio epi defuncto epo: vl' in remotis agēte ita φ in breui ei⁹ pñtia nō possit haberi: non ꝑpterea debet differri collatio vt i. c. si ad epm 5

¶ Quid de bñficijs vacātib⁹ i curia. R. φ oia bñficia: dignitates & ꝑsonatus vacātes in curia romana nō possunt cōferri nisi ꝑ papā. Siliter bñficia dignitates vl' ꝑsonat⁹ curialiū vel accedentiū seu redeūtiū de curia si decedūt in locis vicinis curie ad duas dietas legales: q̄ faciūt. 20. miliaria ꝓ die. l. i. ff. si quis cau. Et no. glo. in. c. pñti. de p̄ben. li. 6. Uñ si distarent ꝑ. 41. miliare non includerent̄. ff. de ver. sig. l. 3. limita nisi predicti morerent̄ in loco ꝓprij domicilij: vel ꝓprie domus: q2 tūc nō reseruant̄ pape. nisi eēt talis curialis qui licȝ haberet ibi ꝓpriū domiciliū: tñ ibi morabat̄ solū ꝓpter curiā: quia tūc reseruat̄. Siliter reseruat̄ qñ ē curialis qui morit̄ in loco vnde recedit curia: vel in itinere dū curiā seq̄ret̄ quātūcūq; vbi decedit sit remot⁹ ab ipsa curia. Uerū est φ post mēsē si nō fuerint collata bñficia p̄dictoꝝ: cōferre pñt illi ad quos ꝑtinet eoꝝ collatio per seipsos tñ vel ipsis agētib⁹ i remotis ꝑ suos vicarios generales: quib⁹ in cōmissū fuerit i eoꝝ diocesib⁹ existētia: nisi eēnt parochiales eccl'ie: & vacarent sede ap'lica vacante: vel si añq; papa ea ꝯferret mortu⁹ ē. hec notāt̄ i. c licet. el. i. c. statutū. c. pñti. &. c. si ap'lica. d̄ p̄bē li. 6. Aduerte etiā circa hec ad regulas cācellarie & reseruationes que faciūt cōmuniter pontifices in sua creatiōe: quia nō semper se habent vno modo. Ideo non pono hic. 6

7 ℭ Quid de p̃sentatis a patronis sede va-
cāte. R. q̄ capl'm pōt eos admittere ⁊ in-
stituere in beneficijs: licȝ ad ep̄m si viueret
ptinuisset. c. ⁊ si capitulū. de insti. li. 6.
8 ℭ Quid si ep̄s ɔferat bn̄ficiū absenti? R.
q̄ licet nō fiat suū donec ɔsentiat: tn̄ ep̄us
nō poterit alteri cōferre donec ille recuset
nec valet collatio si ɔferat nisi ep̄s assignas-
set terminū cōpetentē cōsentiendi infra q̄ŏ
nō cōsentit: si tn̄ post terminū iterū cōsenti-
ret anteq̄ȝ alteri esset collatū valeret. c. si ti-
bi absenti. de preben. li. 6.
9 ℭ Utrū ep̄s vel ali⁹ cui mādabat̄ de bn̄fi-
cio ꝓuideri pauperi clerico teneat̄ iteꝝ pro-
uidere si ille clericus aliud est cōsecut⁹? R.
q̄ nō. c. si paup. de preben. li. 6.
10 ℭ Utrū ep̄s teneat̄ ordinatis p ipsū pro-
uidere de bn̄ficio? R. q̄ sic: si ē in sacris or-
dinat⁹. c. cū secūdū. de preben. Idē dic qn̄
cōmisit q̄ ordinet̄ p aliū. c. si ep̄s. de prebē.
li. 6. Et h̄ veꝝ nisi habeat suā vl p̄rnā heredi-
tatē vn̄ possit sustētari s̄m glo. i. d. c. si ep̄s.
11 ℭ Utꝝ ꝓmittēs alicui ꝓuidere de bn̄ficio
ecclesiastico nō vacāte: vel q̄litercūq̄ȝ ꝓmit-
tat cū potuerit teneat̄? R. q̄ nō: q̄2 talis ꝓ-
missio ē nulla. c. detestāda. d̄ ɔces. p̄bē. li. 6.
12 ℭ Utrū recipiēs bn̄ficiū eccl'iasticū de ma-
nu laici cadat i aliquā penā. R. Inno. in. c.
q̄sq̄s. de elec. q̄ sic. q̄2 ē in eligibilis ipso iure
de iur. patro. preterea. tn̄ ep̄us posset cū eo
dispēsare: s̄m eūdē. ar. c. nup. de sen. excom.
13 ℭ Utrū q̄s possit renūciare suo bn̄ficio vt
alij ꝓuideat̄? R. Pa. in. c. dilecto. de p̄bē. q̄
sic: dūmō i actu renūciatiōis nō deducat i
pactū: s̄ ipsā renūciationē faciat pure ⁊ libe-
re: al's eēt simoniacū: vt vult glo. in. d. c. di-
lecto. ⁊ glo. i. c. ex pte. el p̄mo. de offi. deleg.
Si tn̄ in aīo gereret vt alteri ɔcederet̄: nō
eēt simonia: dūmō pactū nō faciat licet pec-
cet. vt ē clara glo. in. c. ordinatiōes. i. q. i.
14 ℭ Cui pōt dari bn̄ficiū eccl'iasticū? R. q̄
solis clericis nō cōiūgatis ⁊ habētib⁹ etatē
debitā. ⁊ q̄ sit etas debita. vide. ĩ. etas.
15 ℭ Utꝝ cleric⁹ coniugat⁹ possit habere bn̄fi-
cia eccl'iastica? R. Pa. in. c. sane. de cle. ɔiu.
q̄ nō. Sȝ nec etiā admīstratiōes ecclesiasti-
cas. Et p h̄ puto q̄ n̄ possit eē vicari⁹ ep̄i q̄ŏ
tenēt doc. in. c. vno. eo. ti. li. 6. ⁊ in. c. Joan-
nes. Idē Pa. eo. ti. tenet q̄ nec ēt pōt dispē-
sari cū eis vt habeāt bn̄ficiū simplex. licȝ alij
ɔtrariū teneāt ⁊ pōt saluari dcm̄ eoꝝ vt va-
leat dispēsatio si fiat a papa. ⁊ Pa. itelligat
nō valere si fiat ab inferiorib⁹ pape.
ℭ Utꝝ fili⁹ sacerdotis possit obtinere bn̄fi- 16
ciū i eccl'ia patris? R. q̄ sic. si al's ē legitim⁹
c. ad hec. de fi. p̄sby. dūmō n̄ ad illas digni-
tates vel p̄bēdas q̄s imediate p̄r ei⁹ habuit
ꝓmoueat̄. c. ɔstitut⁹. de fi. p̄sby. Et noīe fi-
lioꝝ in hoc veniūt etiā nepotes de iure i here-
ditate succedētes vt sūt p rectā lineā descē-
dētes nepotes. ar. insti. de here. ⁊ q̄li. ⁊ di. §
sui s̄m Ho. ⁊ Ber. in. c. ad extirpandas. de
fi. p̄s. Sec⁹ in collaterabilib⁹ in q̄b⁹ successio
locū nō habet. ar. de offi. dele. c. ex pte. Itē
s̄m Ho. nepos pōt poni imediate in ecclesia
quā auus ei⁹ habuit p̄re ei⁹ viuente: s̄ p̄re
mortuo nō pōt. q̄2 cessat rō in p̄mo casu suc-
cessionis: s̄ nō in secūdo. Itē aduerte q̄ si
pater habuit p̄sonatū: imediate nō poterit
fili⁹ i eadē eccl'ia h̄re vicariā: vt in. c. micha-
el. de fi. p̄s. vel ecōtrario. si p̄r habuit vicariā
perpetuā filius imediate nō poterit habere
personatū: vt in. c. cōstitutus. de fi. presby.
ℭ Quis pōt dispēsare cū illegitimis vt ob- 17
tineāt bn̄ficiū eccl'iasticū? R. q̄ ep̄s in bn̄fi-
cio simplici cui nō iminet cura aīaꝝ: vt i. c.
is qui. de fi. p̄s. li. 6. Nec distinguo s̄m glo.
ibidē an sit spuri⁹ adulterin⁹ vl' nāl' lȝ q̄ ad
successiones distinguat̄ ⁊ in difficultate di-
spensandi. In alijs autem solus papa.
ℭ Sȝ nūq̄d poterit ep̄s dispēsare cū talib⁹ 18
in p̄sonatū vl' dignitate sine cura? R. glo.
in. d. c. is q. q̄ nō: s̄ sol⁹ papa. Et cā sequūt̄
coiter doc. etiam si efficeret̄ religiosus.
ℭ Utrū ep̄s possit cū p̄dictis dispēsare i ca- 19
nonicatu ecclesie cathedral'. R. s̄m Archi.
in. d. c. is qui. q̄ sic: ex q̄ nō iuenit̄ ꝓhibitū.
Et cū eo ɔcordat. Be. in. d. c. is q. licȝ Jo.
mo. ⁊ alij teneāt q̄ nō pōt: q̄ŏ nō placet.
ℭ Utrū ep̄s cū p̄dictis possit dispēsare i re- 20
ctoria. R. q̄ sic in oī bn̄ficio: dūmodo non
cadat in nomē dignitatis vl' p̄sonat⁹ vel ha-
beat curā aīaꝝ. Et hoc tene: licȝ q̄dā teneāt
ɔtrariū: vt nōt Be. in. d. c. is qui. Et rō po-
tissima est: q̄2 ptās dispēsandi ɔcessa alicui
cui⁹ effect⁹ nō in ipsū sed in aliū deriuat̄ de-
bet late interp̄tari: ut nōt Jo. an. in. c. fi. de
ver. si. Et se. Jo. de imola ⁊ Be. in. d. c. is q.

Et maxime qñ interp̄tatio fit ꝯ ipsū ꝯcedē tē.iuꝝ.nō.de priuil.c.q2 circa. Et iō iura q̄ videnẗ ꝯria intellige ⁊ limita ꝙ loquūẗ i dispēsatōe alicui ꝯcessa: cui⁹ effect⁹ in ipsuꝫ deriuaẗ q̄ stricte interp̄tāda ē. Qō nota.

21 ¶ Quid si bñficiū simplex habeat curā animarū annexā: nūquid eps̄ poterit dispēsare cū p̄dictis. Rñ. ſm Archi.in.d.c.is q̄.ꝙ sic: q2 talis nō debet habere curā aiaꝝ.vt ꝓbat tex.in.c.sup eo.de p̄ben.li.6. Nā ut ibi patet pōt q̄s habere p̄bēdā ⁊ dignitatē cui annexa est parochialis eccl̄ia: ⁊ tñ nō pōt quis habere simẗ dignitatē ⁊ ecclesiā curatā.c.de multa.de p̄ben. Lapus abbas limitat hoc verū qñ ecclesia curata habet vicariū aliū ab isto.als nō. Alij doc.idistincte tenēt ꝙ nullo modo ep̄us pōt dispēsare. Uide Ge. in.d.c.is qui. Mi ibi placet prima opi.cum p̄dicta limitatione dñi lapi.

22 ¶ Pone ꝙ i ecclesia ē statutū iuratū ⁊ p papā approbatū ꝙ null⁹ illegitimus ibi ꝓmoueaẗ: an eps̄ possit dispēsare. Rñ. Jo.mo.⁊ seqẗ Ge.in.d.c.is qui.ꝙ nō: ex q̄ tale statutū ē iuratū vel ꝯfirmatū. Sec⁹ eēt si solum eēt statutū nō iuratū vel ꝯfirmatū: q2 tūc posset eps̄ dispēsare ꝯ ꝓpriū statutū: iuꝝ nō. de elec.c.licꝫ canon. Limita p̄dicta oīa ꝙ eps̄ pōt dispēsare cū illegitimo i bñficio simplici: verū nisi aliud ipedimētū canonicū obstet q̄ illegitimitas ⁊ sup q̄ eps̄ nō possit dispēsare. vt in.d.c.is qui.

23 ¶ Utꝝ dispēsat⁹ vt ꝓmoueaẗ ad ordies sacros p papā p h̄ videaẗ tal' illegitim⁹ dispēsat⁹ vt possit obtinere bñficiū cū cura. Rñ. ꝙ nō: q2 dispēsatio ñ trahiẗ a ꝯsecutiua ei⁹ sup q̄ dispēsaẗ qñ dispēsatio ip̄mit effectuꝫ validū sup actu i q̄ dispensaẗ absq3 eo ꝙ extēdaẗ ad illud ꝯsecutiuū ḣꝫ Ge.i.d.c.is q̄.

24 ¶ Utrū p̄fat⁹ illegitim⁹ dispēsat⁹ vt possit obtinere bñficiū eccl̄iasticū possit p⁹ p̄muꝫ postea aliud obtinere ꝟtute dispēsatōis. Rñ Ge.in.d.c.is q̄.ꝙ paul⁹ h̄ distinguit: ꝙ aut dispensatio fuit facta super certo bñficio ⁊ tūc si fuit i culpa vt illō nō h̄ret: sic aliud ñ poteriẗ habē. Si ꝟo nō fuit i culpa vl' dispēsatio sup icerto bñficio fuit: sic poterit post p̄mū aliud h̄re. Et placꝫ m̄.licꝫ Ge.ibi videaẗ tenere opi.d. Lapi q̄ alr̄ distinguit. Sed mihi nō placet. Uide eū ibi si placet.

¶ Utrū p̄fat⁹ ut dispensat⁹ ut possit habere bñficiū curatū possit p h̄ obtinere dignitatē. Rñ. Ge.i.c.fi.de fi.p̄.ꝙ nō.q2 ista ponūẗ vt diuersa in d.c.fi.ergo vno ꝯcesso nō veniet aliud. Uñ i dispēsatiōe nō ꝓcedit argumētū a maiori: nec a sili.ut ibi nōt Ge. 25

¶ Utrū illegittim⁹ vel irregularis dispensat⁹ i ordine ⁊ bñficio atq3 ꝓmot⁹ possit postea ipetrare dispensatione sup pluralitate nō facta mentione de defectu illegitimitatis vl' irregularitaẗ. Rñ. ſm Ge.in.d.c.fi. ꝙ nō: tex.est in.d.c.fi. 26

¶ Utrū ep̄us possit dispēsare cū p̄dictis il legitimis vt possint plura bñficia simplicia retinere simẗ. Rñ. Ge. vbi s̄ ꝙ nō.facit.c.is cui.p̄mo. Rñ. de preben.li.6. vbi qñ cōcediẗ alicui ut possit bñficiū alteri cōferre: intelligitur de vno ⁊ nō de pluribus. 27

¶ Utrū eps̄ possit dispēsare cū illegitimis ut habeāt simplex bñficiū seu prebēdā i ecclesijs suoꝝ patrū q̄ sunt sacerdotes. Rñ. ꝙ nō ipsis viuētib⁹.c.cū decorē.de fi.p̄s. Multo min⁹ i canonicatu.c.cū ad abolēdā.de fi.p̄sby. Sꝫ ip̄is mortuis sic: dūmō nō dispēset sup bñficio seu p̄benda quā ei⁹ pater tenebat imediate: sec⁹ si mediate. Gofre.tñ tenet ꝙ nūq̄ canonicatū in eadē eccl̄ia poterit h̄re ex dispensatione ep̄i. Sed ꝯtrariū credo verius: ut notaẗ in dictis.c. 28

¶ Pone papa dispēsauit cū illegitimo: ut possit ꝓmoueri ad bñficiū etiā curā habēs nūq̄d p istā dispēsationē poterit ꝓmoueri ad bñficiū cui p̄ficiēd⁹ est p electionē elligēdus. Rñ. ſm Ge.in.c.is q̄.ꝙ sic: q̄ñ qñ vitiū tolliẗ ex toto vt i casu p̄dicto pōt eligi: ut in.c.cū vitoniēſ.de elect.etiā si eēt dubium an verba dispēsationis tollāt ex toto vitiū. Et hoc tene: licet alij dicāt ꝙ nō pōt eligi. 29

¶ Infra q̄d tēp⁹ debet bñficiū vacās ꝯcedi Rñ. ꝙ in cathedrali ⁊ regulari eccl̄ia vacāte p̄lato infra tres mēses eligere teneẗ.c.ne ꝓ defcū.de elec.nisi eēnt ꝑuilegiati ut miores. Alia aūt bñficia eccl̄iastica infra sex mēses c.nulla.de conces.prebē. Als collatio seu ꝓuisio deuoluiẗ ad eū q̄.ꝓximo p̄esse dignoscitur: nisi i casu in q̄ ꝓuisio ꝑtinet ad capitulū deuoluiẗ ad ep̄m: ⁊ ecōtrario: ⁊ post ad metropolitanū: ⁊ post ad papā. Hoc ē verū nisi legitimo ip̄edimēto eēnt ipediti. Et in 30

cipit currere dictũ tẽp⁹ a die ſcie: nõ vacati
onis. c. q2 diuſitatẽ. de cõ. p̃. Et intelligit le
gitimũ ipedimẽtũ pegrinatio vel ſuſpẽſio
etiã ex culpa: niſi eẽt i moza perẽde abſoluti
onis. d. c. q2 diuſitatẽ Et ſi bñficia ptinerẽt
ad reglares exẽptos: epi ꝓuidebũt ñ obſtã
te exẽptiõe. cle. q2 regulares. de ſup. ne. pla.
31 ¶ Utꝝ p̃fatũ tẽp⁹ habeat locũ in hñte iſti
tuere pñtatũ p patronũ. ℞. dñi de rota te
nẽt ꝙ nõ: q2. d. c. nulla. nõ extẽdit ad eũ q̇ hꝫ
inſtituere: ſed ad eũ qui habet cõferre.
32 ¶ Utꝝ liceat alicui ſibi ꝓcurare bñficiũ. ℞
Tho. ⁊ Ray. ꝙ bñficiũ cũ cura aiaꝝ nõ li
cet: q2 idonce nõ põt adminiſtrare ſine grã
ſeu charitate quã null⁹ ſe habere ſcire põt.
Sec⁹ eẽt de alijs bñficijs: q2 pñt ꝓcurari.
Aug. de ancho. li. de ptãte papæ: tenet gñalr
nõ poſſe ſine pctõ. Q̃ȯ vex credo qñ p̃ncipa
lit̃ ꝓcurat: ut habeat bñficiũ. Sec⁹ qñ p̃n
cipaliter ꝓcuraret ut poſſet ꝓdeſſe.
33 ¶ Utrũ occupãs bñficiũ viuẽtis ſciẽter fa
ciẽs ſe iſtitui: ſit infamis. ℞ Pa. in c. i. de
ꝯceſ. p̃ben. ꝙ ſic. 3. q. i. audiuim⁹. Et ſol⁹ pa
pa diſpẽſat cũ eo: ſicut cũ illo q̇ viuẽte vxo
re aliã accepit: vt in. c. fi. ȯ eo q̇ duxit i vxo.
quã pol. p adul. Ex q̃ ꝯcludit pa. ibidẽ ꝙ lꝫ
cũ vacaret fecerit ſe inſtitui: vl' ſibi ꝯferri a
papa nõ habita mẽtõe de occupatiõe poſtea
nõ valet: ⁊ ẽ ſubrepticia: q2 nõ ſic facilit̃ ob
tinuiſſꝫ. fac. c. poſtulaſti. ȯ reſcri. Siliť dĩc
de eis q̇ de facto occupãt vl' p brachiũ ſecu
lare ſe i vacãtib⁹ bñficijs intrudũt: ſi nõ fa
ciũt mẽtionẽ i ipetratiõe de tali occupatiõe.
q2 oẽ id ex q̃ nõ ita facilit̃ obtineret tacitũ
iducit ſurreptiõꝫ p. d. c. poſtulaſti. cũ ſilib⁹
34 ¶ Quot bñficia põt q̇s hr̃e ℞. ſ꜃ꝫ Pa. i. c.
cõq̃rẽte. de cle. nõ reſi. ꙑ bñs bñficiũ quãtũ
cũqꝫ ſimplex q̇ȯ p ſe ſufficit ad vitã bñficiati
nõ põt aliud tenẽ ſine pctõ mortali. ſ꜃m glo.
in. c. duduꝫ. cl. i. de elect. Q̃ȯ limitat idem
Pa. ſi ꝓpt̃ ſe ſolũ hꝫ. Sec⁹ ꝙ̃o ſi collata ſibi
eẽnt nõ rõne ſui: ſ ꝓpter vtilitatẽ bñficioꝝ.
vt q2 ẽ hõ induſtrioſus ⁊ bone ꝯſcie: vt no.
in. c. cum iam dudũ. de preben.
35 ¶ Utꝝ hñs plura qñ vnũ ſufficit excuſet p
diſpẽſationẽ ℞. glo. p̃dicta ꙑ ſic. ſ Pa. in
d. c. dudũ. dicit ꙑ hꝫ ꝓ indubitato ꙑ nõ ſit
tut⁹ q̇ ad eccleſiã triũphãtẽ: etiã diſpẽſat⁹ p
papã: qñ diſpẽſat⁹ ẽ p ſe ⁊ ad ſuã vtilitatẽ
q2 in h̃ caſu nõ ſolũ alterat̃ iur̃ poſitiui diſ
poſitio: ſ etiã chriſti p̃rimoniũ iiuſte diſper
git̃. Cũ ergo papa nõ poſſit ſine cã alienare
bona eccl'ie ſine graui pctõ: vt dĩc Archi. 12
q. 2. nõ liceat papæ. g̃ multo min⁹ põt dare
licẽtiã alteri ipſũ diſpgẽdi: vt in. c. nup. de
reſti. ſpo. poſt di. Et ſic cõuincit̃ rõ. Inno. in
c. cũ ad monaſteriũ. de ſta. mo. q2 hic nõ ſo
lũ violat̃ ius poſitiuũ: ſ poti⁹ diuinũ. Hoc idẽ
tenet Hoſti. in. d. c. dudũ. quẽ ſeq̇t̃ Jo. an.
Dicit etiaꝫ Tho. in. 9. q̇l. q. 5. ꙑ hr̃e plures
p̃bẽdas abſolute ꝯſiderãdũ ẽ q̇d de ſe inor
dinatũ: vtpote q2 q̇s nõ põt i diuerſis eccle
ſijs deſeruire: q̇b⁹ q̃ſi ꝓ ſtipẽdio p̃bẽde ſũt
ordinate: ut miniſtrãtibus in eis dent̃. Eſt
etiã diminutio diuini cult⁹ vñ: vnus loco
pluriũ cõſtituit̃. Eſt etiã ineq̃litas: vñ vn⁹
habet multa bñficia: ⁊ ali⁹ nõ põt hr̃e vnũ
Cõtinet ⁊ aliq̃ñ defraudationẽ volũtatũ
teſtatoꝝ: qui ut cert⁹ numer⁹ ſeruiẽtiũ depu
taret̃ talia ꝯtulerũt ⁊ multa alia: ⁊ niſi aliq̃
circũſtãtia ſupueniat q̃ remoueat totaliter
inordinatiõꝫ ei⁹: nũq̃ꝫ erit ſine pctõ: ſic̃ nec
homicidiũ p̃t fieri ẽt cũ diſpẽſatõe niſi hẽat
circũſtãtiã q̃ remoueat ei⁹ inordinationeꝫ.
Aduerte tñ ſ꜃m Gof. ꙑ eſt triplex circũſtã
tia q̃ põt remouere talẽ inordinatiõꝫ ita ꙑ
diſpẽſatio ſit legitia ⁊ tut⁹ diſpẽſat⁹. Pria
neceſſitas puta q2 plures nõ inueniunt̃ ido
nei. Scȯa vtilitas eccl'iaꝝ ⁊ coꝝ q̇bus p̃ſũt
Tertia p̃rogatiua meritoꝝ. nec valet ꝯſue
tudo ſ꜃m Pa. i. d. c. dudũ. Et iura ſiue glo.
que dicũt valere in tale ꝓ neceſſitate ul' vti
litate bñficioꝝ: uel p̃rogatia meritoꝝ: puta
q2 plus valet a hñs q̃ꝫ ali⁹ pñs: uel pro potẽ
tia retinẽdi plura bñficia ſimplicia: ſ nõ ut
fruct⁹ lucrifaciat ſibi ad vtilitatẽ priuatã:
uel ad augendũ p̃rimoniũ: uel ut lauti⁹ vi
uat: uel ut facilt⁹ ad epatũ ul' maiorẽ digni
tatẽ poſſit aſcẽdere q2 cũ tali intẽtiõe etiaꝫ
vnũ bñficiũ hr̃e de ſe eſt inordinatũ: q2 eſt
cõtra cõm rationẽ: ut in. c. ratio nulla. cum
ibi notaꝫ: de prebẽ. ⁊ ꝯ officiũ pietatis. xvi.
q. i. c. fi. vide etiã de hoc. ſ. clericus 2. ⁊. 3.
¶ Utrũ hñs bñficiũ cũ cura: ſi recipiat ſe 36
cundũ cũ cura ipſo iure ſit p̃uat⁹ p̃mo. ℞.
ꙑ ſic: ſtatiꝫ adepta pacifica poſſeſſiõe. c. de
multa. de p̃bẽ. uel qñ per euꝫ ſtetit q̃ minus
hr̃et. c. licet de p̃ben. li. 6. Et niſi p̃mũ reſi

ꝑnet ĩ manu ordĩarij: uel cui cõpetit: ipo iu
re est priuat⁹ etiã scđo: ⁊ inhabilis ad quod
cũq3 bñficiũ: ⁊ etiã ordines sacros: ⁊ ad pa/
pã ꝑtinet dispẽsatio: per extra. Jo. zz. q̃ in
cipit: Execrabil'. Et iõ nõ poterit absoluere
subditos rõe ꝓmi bñficij. Fallit ħ in. 7. ca/
sib⁹: Prim⁹ qñ scđm annectit ꝑ. c. sup eo. de
ꝓbẽ. li. 6. Scđs casus qñ expẽdit de bõis ꝓ
prijs in vtilitatẽ ꝓmi bñficij: ⁊ ipsũ retinet
donec sit sibi satisfactũ ꝑm An. de but. p. c.
quicũq3. zz. q. 4. Et sufficit q̄ talis expẽsa
sit vtilr cepta: l3 postea a cãu sit totũ ꝑditũ
ꝑm Jo. an. i. c. ex ꝑte. de ꝯsti. puta q2 domũ
factã ignis postea cõbussit. Terti⁹ casus qñ
acceptat calore iracũdie ꝑm Jo. de li. ⁊ do.
ant. ⁊ facit glo. in. c. ex lr̃is. de diuor. q̃ vult
q̄ cõfessio facta ex iracundia non ꝑiudicet.
Quart⁹ casus qñ acceptat ad tẽpus: puta
donec alit̃ fuerit bñficio ꝓuisum ꝑm Pe. de
ancha. in. c. i. de ꝯsue. li. 6. Quint⁹ casus qñ
cõmutauit vnũ bñficiũ in aliud hñs alia be
neficia curata: dũmõ possessionẽ nõ fuerit
nact⁹: tex. ẽ in cle. si plures. de ꝓben. Sextus
casus qñ ꝑ dispẽsationẽ: vt in. d. c. dudum.
Septim⁹ casus i epãtu q̇ nõ vacat ꝑ scđm:
ꝑm glo. in. d. c. de multa. ⁊ Jmol. in cle. gr̃e.
de rescri. Jdẽ dicõ q̇cũq3 alio bñficio eccl'ia
stico q̇ q̇s nõ põt cũ alio tenere nisi dispẽset
cũ eo. Et q̇s possit dispẽsare. j. dicã. §. 38.

37 ¶ Utrũ hñs bñficiũ i comẽda teneat̃ ꝯuare
eccl'iaz i statu suo. R̷. Pa. in. c. ꝺ monachis
ꝺ ꝓbẽ. q̄ sic: nec põt aliq̇d ꝯ statu eccl'e minu
ere: ħ de supfluo põt sibi ꝓuidere: al's nõ.

38 ¶ Quis põt dispẽsare ut q̇s hẽat plura be/
neficia: legitĩa cã ĩteruenĩete. R̷. q̄ i plib⁹
simplicib⁹: uel in vno curato ⁊ alio simplici
põt epũs dispẽsare ut i diuersis eccl'ijs hẽat
ħ in vna eccl'ia põt si sũt simplicia: ꝑ3 glo. in
c. lr̃as vr̃as. de ꝯces. ꝓbẽ Jo. an. dicit verũ si
sũt difformia: vñ dicit q̄ põt dispẽsare ut q̇s
hẽat dignitatẽ ⁊ canonicatũ in eadẽ eccl'ia
fac. c. i. cũ glo. de ꝯsue. li. 6. Federi. consilio
ii5. tenet q̄ põt dispẽsare epũs ut q̇s hẽat ca
nonicatũ ⁊ altare: seu bñficiũ alicui⁹ capelle
in eadẽ eccl'ia. ⁊ hoc sequit̃ Pa. in. d. c. lr̃as.
Jn duob⁹ aũt ꝯformib⁹ nõ põt: puta ut q̇s
hẽat duos canonicat⁹ in eadẽ eccl'a. Et dic̃
Pa. vbi. s̃. q̄ hoc sequunt̃ coiter doc. Et iõ
duo altaria i eadẽ eccl'ia nõ pñt i titulũ ha/
beri ex dispẽsatiõe epi: ꝑ3 Guil. de mõte lau.
Et vr̃ seq̇ Ge. vbi. s̃. ⁊ placet: q2 altaria q̃
dant̃ in titulũ ꝑpetuũ dñr bñficia ꝑ3 glo. in
cle. z. de deci. Et seq̇t̃ Ge. in. c. i. de ꝯsue. li.
6. Altaria ꝟo q̃ nõ dant̃ in titulũ bñ pñt ha
beri ex dispẽsatiõe epi. Jn ꝑsonatib⁹ ꝟo uel
dignitatib⁹: uel administratiõib⁹: aut offi
cijs ꝑpetuis q̇cũq3 noĩe cẽseãt̃ nõ põt nisi so
lus papa dispẽsare: ut in. d. c. i. s. i eadẽ eccle
sia uel in diuersis: ut in. c. de multa. de ꝓbẽ.
lic3 tex. videat̃ solũ de eadẽ eccl'ia ꝓhibere.
S3 doc. in dictis. c. dicũt etiã locũ hẽre i di
uersis. s. eccl'ijs: ꝑ. c. q2 nonnulli. de cle. non
resi. q̇ð nõ. lic3 Jnno. dicat ꝯriũ in. d. c. de
multa. s. q̄ epũs põt dispẽsare i plib⁹ eccl'ijs
dũmõ curã aiaꝝ nõ hẽant.

¶ Quid fiẽdũ ꝺ fructib⁹ beneficioꝝ: vide 39
j. cleric⁹. 3. ⁊. i3. ꝑ totũ.

¶ Utrũ fruct⁹ bñficij vacãtis sint seruandi 40
successori. R̷. q̄ sic. vel i vtilitatẽ ecclesie ex
pẽdẽdi al's ꝯtrafaciẽtes si sũt capl'a: ꝯuẽt⁹
collegia: vl' singl'ares ꝑsone i cathedralib⁹ ec
clesijs ⁊ regularib⁹: vel collegiatę sũt suspẽ
si ipso facto ab officio ⁊ bñficio: donec ple
ne restituerint q̇cq̇d ꝑceperũt: nõ obstãtib⁹
priuilegijs: vel consuetudinib⁹ vel statutis
etiã iuramento vel sedis apl'ice auctoritate
firmatis. c. q2 sepe. de elec. li. 6.

¶ Quid de ꝓlatis q̇ bona ecclesiaꝝ: digni/ 41
tatũ ꝓratũ ⁊ ꝑsonatuũ vacãtiũ sibi subie
ctarũ vel q̃ ꝑtinẽt ad eoꝝ custodiã occupãt/
R̷. q̄ nisi spẽali ꝓuilegio vel ꝯsuetudine pre
scripta: vel alia rõnabili causa hoc faciant
epi ⁊ supiores sũt suspẽsi ab ingressu eccl'ie:
⁊ alij ab officijs ⁊ bñficijs donec satisfecerit
Jdẽ dic de alijs ꝑsonis eccl'iasticis ad quoꝝ
collationẽ pñtationẽ seu custodiã ꝑtinent
dignitates: ꝑsonat⁹ ꝓrat⁹ vel eccl'ie vacan
tes: ut in. c. pñti. de offi. ordi. li. 6. Et hec ꝓ
hibitio loquit̃ de alijs bonis ab hijs de q̇b⁹
s̃ in. §. ꝓcedenti. ⁊ in. d. c. q2 sepe.

¶ Utrũ fruct⁹ bñficioꝝ possint locari. vi 42
de. s̃. alienatio. in ꝓncipio. ⁊. §. i8.

¶ Quid de distributionib⁹ quottidianis. 43
vide. j. cleric⁹. i3. §. z.

¶ Quid de iniuste possidẽtib⁹ bñficia eccle 44
siastica. R̷. q̄ resignare tenẽt̃ i manu illi⁹ q̇
põt accipe resignationẽ: vel si esset in articu
lo mortę alicui alteri recipiẽti eã nomĩe illi⁹

cui ē faciēda ꝯm Jnno. Et etiā tenet fruct⁹
ꝑceptos restituere. ꝺ renū. c. post trāsitionē
§. rursus. Et dicit Archi. ꝙ si aliqs min⁹
canonice obtinet bñficiū. s. simoniace vel ꝑ
fraudē aut surreptionē aliquā i ꝑpetuū nō
ꝓscribit. c. postulasti. de cle. ex. mi. Verū ē qð
dicit Ho. ꝙ vite necessaria stricte potit re-
tinere ꝺ ꝯsilio ꝯfessoris: ita ꝙ solū nō egeat
ꝛ alios fructos i eccl'ie vtilitatē ꝯuertat: qꝛ
restituē tenet. c. dilecto. de ꝓben. alr nō pōt
absolui nisi obtineat dispensationē ab eo q̇
pōt: nec i foro aīe tenēt ei subditi obedire vł
soluere aliq̇d qñ sciūt ꝓ certo: nec pōt eosdē
subditos absoluere: vel ligare. de q̇ tñ dic ꝛ
limita vt. j. ꝯfessio q̄rto. §. iz.

15 Utrū fili⁹ puet bñficio eccl'iastico ꝓpt
crimē lese maiestatꝫ cōmissū a p̄re. R. glo.
i. c. satis ꝑuersū. 56. di. ꝙ nō. Jdē dicit nec
ꝓpt crimē lese maiestatꝫ diuine: ut puta qꝛ
heretic⁹ vel scismatic⁹. c. q̇cūqꝫ. de here. li.
6. de scisma. c. vnico. li. 6. vbi licꝫ ꝓhibeāt
admitti ad bñficia eccl'iastica taliuꝫ filij: tñ
nō dꝫ ꝙ habitis priuent: qð nota.

b Igamia est triplex ꝯm gl.
eodem ti. c. ꝓmo.
Prima dꝫ vera. Secūda: similitu-
dinaria. Tertia iterꝓtatiua.

Quot modis ꝯbit. bigamia vera. R.
ꝯm Ri. in. 4. di. 17. ar. 4. q. i. ꝛ. glo. vbi s.
vno mō qñ habuit plures legittimas vxo-
res. 26. di. acuti⁹. ꝛ. c. se. Jntellige si ambas
cognuit. als sec⁹. ar. in. c. debitū. de biga.

z Quot modis ꝯbit bigamia interꝓtati-
ua. R. ꝯm glo. i. d. c. i. ꝙ duob⁹ modis: Pri
mus qñ cōtraxit cū corrupta. 33. di. maritū
ꝛ. c. a nobis. eo. ti. Jntellige si cognouit eā.
als nō. d. c. debitū. Secūd⁹ qñ reddit debi-
tū vxori adultere. 34. di. c. sicui⁹. ꝛ. c. se. etiā
si ad ꝓceptū ecclesie redderet ꝯm coiorē opi
nionē. ꝛ etiā si igrabat eā adulterā ꝯꝫ Pa. i
c. si vir. de adul. alle. 17. di. sic. ꝛ de biga. c. z.

3 Sꝫ nūq̇d accipiēs ꝟginē quā nō cogno
uit: ꝛ ea mortua accipit secūdā ꝟginē quā
cognoscit vł ecōtrario ꝓmā cognouit. ꝫ nō
secūdā efficit bigam⁹. R. Mo. ti. eodē ꝙ
nō. Silr si ducit mulierē ꝟginē ab aliq̇ de-
sponsatā ꝫ nō cognitam pre mortuo sponso
nō est bigam⁹. di. 23. c. fi. ꝛ. d. c. debitum.

4 Quid si credebat ꝟginē tꝑe cōsūmatio
nis matrimonij ꝛ post cognouit corruptam
R. ꝙ bigam⁹ ē. zz. q. 5. ille. 5z. di. q̇ i aliq̇.
nec excusat error vł ignorantia. dicto. c. ille.

Utꝛ deflorās ꝟginē ꝛ postea accipiēs eā 5
vxorē sit bigam⁹. R. glo. ꝛ Pa. in. c. sane.
ꝺ cle. ꝯiu. ꝙ ñ. Et lꝫ Mo. vbi. s. dicat ꝙ ce
lebrior opi. teneat ꝯriū ego credo veriorē
opi. ꝙ nō sit bigam⁹ qꝛ lꝫ autē. quō op. epi. §
i. velit ꝙ vxorē habuerit ꝟginē: tñ si attēda
mus ad ꝟitatē q̇ opi. ꝓferēda est. c. nuper a
nobis. de biga. 8. di. ꝟitate. 8i. di. q̇cūqꝫ. ꝛ q̇
fi. sint le. ꝑ tuas. C. plus va. qð agi. l. i. z. ꝛ
3. nō diuisit carnē suā. Nec ob. qð opinio ꝓ-
ferat ꝟitati. de sponsa. iuue. 3. q. 7. §. tria.
ff. de offi. ꝓto. l. barbari⁹. C. ꝺ testa. l. i. zz
q. 27. hoies. ff. ad mace. l. 3. ꝛ in. d. c. nuꝑ a
nobis. qꝛ R. Jnno. in. d. c. nuper a nobis. ꝙ
ista cālia sūt. Prefert eniꝫ aliqñ opi. ꝟitati
fauore ꝯtrahētiū ꝛ odio decipiētiū: vt. d. l.
3. ff. ad mace. vel fauore ꝓlis. c. q̇ inter. q̇ filij
sint le. aut testōꝝ. d. l. i. vel aliq̇ cois opi. pre
fert ꝟitati. d. l. barbari⁹. ꝛ i. d. c. nuꝑ a nob.
vbi factū attendit ꝙ nō excedit casum suū.

Quid si vnā vxorē habuit ꝛ cognuit ante 6
baptismū ꝛ aliā p⁹. R. ꝙ biga. ē. z8. q. vl.
c. o3. ꝛ. c. acuti⁹: lꝫ Jo. ꝯriū dixerit ꝛ male.

Quot modis ꝯtrahit bigamia silitudi 7
naria. R. ꝙ q̄tuor modis. Prim⁹ cū quis
ꝯtrahit cū deo ꝑ votū solēne: postea cōtra
hit matrimoniū de facto. 27. q. j. quotq̇t.
et de biga. c. a nobis. Secūdus quādo quis
diuersis temporib⁹ habuit plures vxores.
vnā de iure: alteram de facto: et cognouit
ambas. d. c. nuꝑ. Tertius si silr habuit duas
vxores: vnā de iure alterā de facto: vł am
bas de facto: et cognouit ambas. d. c. nuꝑ.
Quartus modus si existens in sacris ꝯtra
hit: vt in dicto. c. nuper.

Sed q̇s dispēsare pōt cū bigamis vere. 8
R. ꝙ quidā dixerūt ꝙ nemo pōt. tu dic cū
Ri. vbi. s. ꝙ papa solus pōt. 34. di. lector.
in glo. vbi Lucius dispēsauit cū Panormi
tano archiepō q̇ fuit bigam⁹. Ali⁹ inferior
nō potest etiā in minorib⁹. no. in. c. vnico. ꝺ
biga. li. 6. Jdē de bigamis interꝓtatiue: qꝛ
sic in ipsis est defect⁹ sacri: sicut in bigamis
vere ꝯm glo. in. d. c. j. de biga.

Nūq̇d in bigamis silitudinarie possit 9
epūs dispēsare. R. ꝯm Pa. in. c. de diacono

⁊.c.se.qui cle.ul' vo φ si cleric⁹ i sacris ꝯtra
xit cũ corrupta sol⁹ papa dispẽsabit: dicto
c.nup. Si vo cleric⁹ de iure ꝯtraxit cũ vna
puta anteq̃ esset in sacris: ⁊ de facto cũ al
tera.s. post ordinationẽ: ⁊ ambas cognouit
solus: papa poterit dispẽsare.d.c.nup. Et si
milit' in nõ clericis q̃ isto mõ bigamiã ꝯtra
xerint. Quidã voluerũt restringẽ hoc verũ
si sciẽs impedimentũ accepit de facto eam.
secus si ignorabat. Tñ cõiter tenet' φ siue
sciẽs siue ignorãs de impedimẽto secũdam
accepit ⁊ cognouit.q2 tex.ad animũ cũ ope
secuto attẽdit: q2 sic in ipsis ẽ defectus sacri
sic in bigamis vere: ẜm glo.in.d.c.j.⁊ i.d.c.
nup ẜm Ge.in.c vnico.de biga.li.vj. Si
vero existẽs in sacris q̃uis cõtraxerit cũ vir
gine nec aliã habuerit vxorẽ ante in laicali
hitu vel in minorib⁹ poterit ep̃s dispẽsare
vt mistret: tex.est in.c.diuersis.de cle.ꝯiu.
et i.c.j.q̃ cle.vel vo.cũ glo.ibidẽ.⁊ etiã vt p
moueat' ad vlteriora.c.sane.ð cle.ꝯiu. Et
ad.d.c.nup.qð videt' cõtra: dicit φ intelli
git de eo qui ante sacros ordines aliam ha
buit: ⁊ post in sacris aliã accepit. Ad.c.vo
ij q̃ cle.uel vo.dicit φ loquit' in illo quẽ nõ
penitet vere: uel est suspicio de recidiuo: qð
tũc nisi ingrediat' religionẽ nõ põt. Simili
ter qñ iminet scãdalũ: vt in.d.c.notat'.
io ¶ Utrũ bigam⁹ bigamia vera ẜz p̃mũ mo
dũ sit priuat⁹ ꝓuilegio clericali. R. φ nõ: ẜ
solũ illi q̃ sũt in minorib⁹ ordinib⁹: ẜ q̃ sũt i
sacris hñ gaudẽt: ẜz Ge.in.c.vnico ð biga.
Nõ ẜm eũ: q2 ille q̃ est in minorib⁹ talit' cõ
trahẽdo põt viuere ⁊ debet ut laic⁹. Ille vo
q̃ est in sacris nõ põt redire ad sclm: ut not.
de aposta.c.tue.in glo.fi.ẜm Jo.de fant. Et
ideo licz sit ꝓuat⁹ habilitate ordinũ: nõ tñ
ꝓuilegio clericali. Silr religiosus religiõis
approbate gaudet: ita φ tales pcutiẽs eẽt
excoicat⁹: q2 licz iste tex. ꝓuet eũ ꝓuilio de
ricali: nõ tñ ꝓuilegio monachali uel religio
nis. Et tex.in.d.c.vnico. restringit ut loq̃t'
de exñtib⁹ in minorib⁹ ordinib⁹ ⁊ nõ de mo
nachis uł exñtib⁹ in sacris. Et hec verior est
opinio: quã sequũt' Archi.glo.in.c. q̃squis
84.di. Guil. Bar Jo.mo.⁊ Jo.cal.lz Bo
nagrã in.c.ð bigamis.co.ti. teneat φ sacer
dos q̃ ꝯtraxit cũ vidua: uel duo mr̃imonia
suxessiue ⁊ postea cõmisit homicidiũ poterit
puniri p iudicẽ secularẽ: p.d.c.vnicũ.
¶ Utrũ bigam⁹ interp̃tatiue silr sit ꝓuat⁹ ii
oĩ ꝓuilegio sic̃ bigam⁹ vere. R. Ge.vbi.s.
φ sic. Idẽ tenet glo.in.d.c.vnico. Nec ob.
qð in se.§ dicã de casu vero ad casum fictũ.
q2 in isto interp̃tatiuo idem est q̃ ad omnẽ
modũ sicut in vo.q2 sic est in eis defectus sa
cramẽti sicut in veris bigamis: vt no.glo.in
c.j.de biga.⁊ patet i.c.debitũ.e.ti vbi dixit
φ diuisit carnẽ suã: fac̃ ẽt.d.c.q̃sq̃s.84.di.
¶ Utrũ silitudinarie bigam⁹ sit ꝓuat⁹ silr iz
ꝓuilegio clericali. R. Ge.vbi.s. φ nõ nisi
q̃ ad executõez ordinũ. Et ex h̃ infert idem
Ge.φ ꝯstitutio penal' nõ extẽditur de casu
vero ad casũ fictũ: qñ casus fictus nõ fingit'
idẽ eẽ q̃ ad omnẽ effectũ quẽ habet casus ve
rus sicut est in ꝓposito: vt p3 in.c.nup a.no
bis.ð biga. Intellige ergo tex.d.c.vnico.ð
bigamo vero ⁊ interp̃tatiuo: ⁊ q̃ nõ est in sa
cris vel religiosus q̃ ẽ nudat⁹ oĩ ꝓuilegio cle
ricali ⁊ astrictus seculari foro: ⁊ ei sub excõi
cationis pena p̃cipit' vt nõ deferat tonsurã
vel habitũ clericalem.d.c.vnico.⁊ si portat
peccat mortaliter.vt.j.lex.§.3.

b **Isextũ** dicitur quia per du
os dies stamus sup
sextum kalendas martij. Et nota φ
vigilia sancti Mathie semp deb3 eẽ die im
mediate p̃cedenti festo eiusdẽ nisi veniret fe
stũ die lune: q2 tũc fieret die sabbati. Et ẜm
ꝯsuetudinẽ romane eccl'ie tpe bisextus: secũ
da die fit festum sci Mathie. Hec no.in.c.
quesiuit.de verbo.signi.
¶ Utrũ suspensus p annũ possit celebrare j
tpe bisext⁹ vltima die anni bisextil'. R.glo.
in.d.c.quesiuit: φ sic. Sic libertas ꝓmissa
seruiẽti p annũ acq̃rit' si seruit.365.dieb⁹.
ff.ð sta.lib.l.cũ heres.§.stich⁹ si hedimeo.

b **Lasfemia** importa re vi
detur quandã
derogationem excellentis bonita
tis alicuius ⁊ precipue diuine. Quicunq3
negat aliquid de eo quod sibi conuenit: vel
asserit aliquid de eo quod ei non conuenit
diuine derogat bonitati: q̃ de⁹ est ipa boni
tatis eẽntia ẜm Dio.de di.no. Quodquidẽ
ꝯtingẽ põt vel ẜm intellectũ tm̃: vl ẜm intel
lectum ⁊ affectũ. Et vtroq3 mõ hmõi dero
gatio si sit tm̃ in corde ẽ blasphemia cordis

Si vero in ore ē blasphemia oris q̄ blasphemia oris oppōit̄ ꝯfessioni fidei ⁊ charitati diuine. Et sic ex genere suo est peccatū mortale sꝫ nisi q̄s aliqñ ex surreptione in verba blassemie ꝓrumpet: ita ꝙ h̄ qd̄ diceret non aduerteret: q2 tūc solū venial'r peccaret: nec h̄ret ꝓprie rationem blassemie. hoc ex alle. scd̄a scd̄e ti. de blasse. ⁊ Tho. ij. ij. q. i3. ar. j.

1 ¶ Quot sunt spēs blassemie. R. s̄m Ambro. sunt due. Prima ē cū deo attribuit̄ qd̄ ei nō ꝯuenit. Secūda cū ab eo remouet̄ qd̄ ei cōuenit. Adde tertiā s̄m Tho. vbi. s̄. cū creature attribuit̄ qd̄ cōuenit creatori soli. Sed ꝓprie loquendo nō sunt diuerse spēs: q2 negatio ⁊ affirmatio nō diuersificant habitus specie: q2 p̄ eandē sententiā innotescit falsitas affirmationū ⁊ negationū.

2 ¶ Utrū pctm̄ blassemie sit remissibile. R. ꝙ si blassemia sit ex coactōe vel deceptōe vel infirmitate sic h̄et cām annexā ꝓuocatiuā diuine mīe ad remissionē. Et sic intellige illud Math. i2. Omne pctm̄ ⁊ blassemia. s. ex infirmitate vl' coactōe remittet̄. Si aūt blassemiā cōcomitat̄ certa malicia: tunc d̄r irremissibil': nō q2 nō possit remitti: h̄ q2 nō h̄et secū cām motiuā ad remissionē: ⁊ sic intellige illud Mat. i2. Spūs aūt blassemie s. illate ex certa malicia nō remittet̄. i. vix sine difficulter remittit̄: q2 nō h̄ꝫ excusatōeꝫ

3 Blassemia vero scōrū ꝯn̄r redūdat in deū: dū vl' illis attribuūt qd̄ de⁹ ex sua gr̄a declarauit nolle in eis eē: vel remouēt qd̄ declarauit in eis eē. ⁊ eodē modo est peccatum sicut blassemia dei.

4 ¶ Utrū blassem⁹ possit absolui a ꝓprio sacerdote. R. Pa. in. c. statuim⁹. de male. ꝙ nō publice blassemās: h̄ eps̄ facit glo. in. c. 2 de pe. ⁊ re. li. 6. Sec⁹ si occulte: q2 s̄m Host. tūc nō ptinet ad epm̄. Ego vero intelligo ꝙ est casus epi qñ blassemia est publica nō simplicit̄: sed qñ ꝓpt̄ publicitatē defertur ad epm̄. Unū dicit Gof. ⁊ Host. ꝙ q̄ dicunt̄ in d. c. statuim⁹. de pena tpali vl' pecuniaria intelligūtur sedente iudice pro tribunali. In iudicio āt aīe p̄sbyt̄ discret⁹ molliēdo rigorē dispensare poterit rigorē ex cā circa penā spūalē supiorē. 26. q. 7. pñītētib⁹. Hec Ho.

5 ¶ Sꝫ qñ d̄r publica. R. Pa. ⁊ Ho. in. d. c. statuim⁹. ꝙ publica d̄r qñ est notoria iuris puta cōuict⁹ vl' cōfessus ī iudicio vl' notoria facti. puta q2 publice plurib⁹ astātib⁹ blassemiā intulit: facit. c. ti. de coha. cle. ⁊ muli. Et breuiter qñ ꝓbari pōt: ⁊ ad epm̄ defert̄ dicitur publica. ar. l. palam. ff. de verbo. sig.

¶ Quid si calore iracūdie: vl' ebrietat̄ q̄s blassemat. R. Pa. in. d. c. statuim⁹. docto. coiter recitāt dictū abbat̄ dicēt̄ ꝙ licꝫ peccet grauit̄: tn̄ nō puniet̄ pena. d. c. statuim⁹ q2 nescit q̄dāmō q̄d faciat: sicut nec ꝯfessio sic facta p̄iudicat: ut nōt glo. in. c. ex lr̄is. de diuor. Et placꝫ Pa. in ebrio. ar. l. oē delictū §. q̄ se vulnerauit. ff. de re mili. Sed ī accēsso calore ire dic̄ forte nō ꝓcedere: nisi calor eēt ex iusta cā ꝓuocat⁹. ar. l. si adulteriū. §. īperatores. ff. de adul. secus qñ ex iiusta cā. puta q2 ī ludo amisit. ar. c. inebriauerunt. i5. q. i. h̄ ego dico ꝙ tā ex ebrietate q̄ ex ira blassemās nō excusat̄ a mortali si aduertit qd̄ dicit ⁊ significatōeꝫ verborū: vt patet ex dictis. quo vero ad penā. d. c. statuimus. credo oīno excusari ꝓpt̄ verbū in eo positū. s. p̄sumpserit relaxare. Sed q̄ ad aliā penā extraordinariā bene attendendū est an fuerit in culpa ebrietatis vel ire ut maior imponat̄ et si non fuit in culpa minor detur. 6

¶ Que ē pe͡na p̄fati. c. statuim⁹ R. ꝙ. 7. dn̄icis stet pre forib⁹ eccl'ie dū agūtur missarū solēnia: ⁊ vltima die sine pallio ⁊ calciamētis: ⁊ ligat⁹ corrigia in collo. Itē in. 7. sext̄ ferijs p̄fatarū dn̄icarū ieiunet ī pane ⁊ aq̄ et nō intret ecclesiā. Itē ꝙ in q̄libet p̄fator̄ dierū tres si poterit vel duos: aut saltē vnū pauperē reficiat. ⁊ si non pōt in aliā penā cōmutet̄. Itē si ē diues. 40. solidos soluat vel 30. vel 20. vel saltē. 5. vsual' monete. quā penitētiā si noluerit facē īterdicat̄ ei īgressus eccl'ie: ⁊ ī obitu careat eccl'iastica sepultura 7

c **Abella** Uide. j. Pedagiuꝫ ⁊ talia: quia pro eodem accipiuntur: vel quasi

c **Alix** non debet esse de ere aut auricalco: aut cupro: nec de ligno: nec de vitro: nec de cristallo vel lapide. de cōsecratio. di. j. vasa. ⁊. c. se. h̄ debet esse de auro vel argēto aut stagno. c. calix. de ꝯse. di. j.

j ¶ Quis potest cõsecrare calicē ⁊ patenā? Car. in cle. attēdentes. de sta. re. videt̄ senti re q̄ ep̄s ⁊ etiā abbates q̄ vtuntur insignijs põtificalib⁹ qñ hñt ex consuetudine: q2 ista sunt poti⁹ dignitatꝭ q̄ ordinis. Sed Ge. in c. abbates. de ꝑuil. li. 6. dicit q̄ lʒ h̄ glo. sit ꝓ ip̄is abbatib⁹: tñ debʒ abstinē propt̄ vnctio nē q̄ fit in ei⁹ ꝯsecratõe. c. vnico. de sa. vn.

z ¶ Quō execrat̄. R. fm Pe. de Pal. q̄ ꝯse cratio calicꝭ fit in supficie. Et iō si calix argē teus ꝯsecrat⁹ deauret̄ indiget recõsecratiōe Sec⁹ credo si deauratio cadit propt̄ vsum: q2 nō recõsecrabit̄: nec est sile in calice deau rato sicut i ꝑiete eccl'ie q̄ decrostat⁹ indiget recõsecratõe. ut in glo. c. ecclesijs. d̄ ꝯse. di. j. h̄ in ꝑditiōe auri q̄d ita subtilit̄ ponit̄ nō vi det̄ sit ita ꝯsecratio in supficie ipsius q̄n re maneat in argēto: ⁊ ita seruat consuetudo. Silr̄ si amittat formā suā execrat̄. ar. c. j. d̄ ꝯse. ec. vl̄ al. ⁊ q2 destructa forma iam nō est calix: ⁊ si repat̄ erit nouus calix. ⁊ ideo ꝯse crandus. Secus si formā nō amisit quãuis aliqualiter lesus fuerit.

c **Alumniator** quis di catur. vi de. s̄. accusatio. §. 8.

c **Ambium** Uide. j. vsura ꝑmo. §. 51.

c **Anonica** portio dicit̄ quia est a canonibus approbata ⁊ debita iure decretorũ 10. q. j. de his. ⁊ c. decernim⁹. ⁊ 16. q. j. ꝯstitu tum. ⁊ in cle. dudum. de sepul.

j ¶ Quottuplex est canonica portio. R. q̄ duplex. vna q̄ debet̄ ep̄o ab oib⁹ ecclesijs to tius diocesis. de q̄ hēs. 10. q. j. in. c. de his. ⁊ c. se. in glo. ⁊ d̄ testa. c. officij. ⁊ c. se. cũ ꝯcordā tijs i glo. Alia q̄ debet̄ eccl'e ꝑochiali: de qua habet̄ de sepul. ꝑ totũ in decre. ⁊ sexto. ⁊ cle.

z ¶ Quota ē canonica portio ep̄alis. R. fm glo. in. c. requisisti. de testa. est tertia vl̄ q̄rta fm consuetudinem.

3 ¶ Quota est canonica portio ꝑochial̄. R. q̄ iura sunt diuersa: ⁊ ideo erit q̄rta: q2 in il la oĩa iura ꝯcordant. lʒ q̄dā dicāt mediā: q̄ dā tertiā. ff. de arbi. l. dic̄. §. inde q̄rit̄. ⁊ de arbi. c. si ex trib⁹. li. 6. naʒ in dubijs seq̄mur q̄d minimũ ē. ff. de le. z. l. si ita relictuʒ. in fi. ff. de re. iur. l. sp. ita no. Archi. in. c. cũ q̄s. de sepul. li. 6. ⁊ Inno. in. c. req̄sisti. ⁊ Ber. i. c. certificari. de testa. ⁊ h̄ verũ nisi consuetudo esset dandi medietatem vel tertiam: q2 tunc ista esset debita: ut in. d. c. certificari. Et sic intellige iura que videntur dicere q̄ est ter tia vel medietas.

¶ Utrũ ꝯsuetudo valeat q̄ nihil dat̄ ep̄o vel ꝑochiali eccl'ie. R. Ho. in sũ. ti. de sepul tu tenet q̄ nō. Silr̄ ⁊ Gof. cũ sit irrõnabil̄ c. fi. de ꝯsue. ⁊ contra iura. de sepul. c. j. dñs Petr⁹ de ꝑusio in trac. de canonica portiōe: et Inno. tenēt q̄ cõsuetudo valet dũmō sit ꝑscripta spatio annorũ. 40. facit. c. de q̄rta de ꝑscrip. ⁊ q̄d no. Io. in. d. c. certificari. 4

¶ Utrũ ꝑscriptio etiā sicut ꝯsuetudie pos sit in totũ tolli. R. fm Ho. vbi. s̄. ⁊. d. Pe. q̄ sic. h̄ req̄rit̄ titulus vel cursus tp̄is: cuius ꝯtrarij memoria nō existat: ⁊ ita loquit̄. c. j de ꝑscrip. li. 6. Rō q2 ius cõe ē pro eccl'ia ꝑo chiali vl̄ ep̄o. Et ideo vbicũq̄ ꝑsumptio est cõtra possidentē oportet q̄ titulũ alleget ⁊ ꝓbet ꝑ quē tal̄ ꝑsumptio tollatur. 5

¶ Utrũ ꝑ pactũ possit renũciari dicta q̄r ta. R. fm Arch. in. c. pactũ. de pac. li. 6. q̄ qñ dãnificatur eccl'ia nō valet pactũ. Sec⁹ vbi non dãnificaret̄: q2 valeret etiā sine au ctoritate supior] fcm̄. l. ñ eo min⁹. C. d̄ ꝑcu. 6

¶ A q̄b⁹ debet̄ q̄rta ep̄al̄. R. fm Ho. i sũ. ti. de sepul. q̄ debet̄ ⁊ põt peti ab oibus eccle sijs infra ꝓpriā diocesim ꝯstitutꝭ. ut. 16. q. j. ꝯstitutũ. siue sint capelle monachoꝝ vl̄ alioꝝ religiosoꝝ vel monasteria vel alia pia loca: siue sint cõuētualia vel q̄uis alia in ciuitate vel extra: ut de offici. ordi. conquerente. de testa. officij. ⁊ c. req̄sisti. etiaʒ si sint exēpta nisi in ꝑuilegio fiat sp̄alis mētio de ꝑiudicio ep̄alis q̄rte: de deci. dudũ. §. vlt. ff. ne q̄d in loco pub. l. j. §. merito. Pa. no. in. d. c. officij tenet cõtrariũ. s. q̄ soluʒ debeat̄ ab ecclesijs ep̄o subiectꝭ: nō ab exemptꝭ seu subiectꝭ ime diate pape: ⁊ dicit q̄ sic cõiter tenet̄ Pe. ꝓo in ꝑfato tractatu limitat Pa. verũ dicē qñ legãs eccl'ie exēpte nō est subdit⁹ ep̄i vel exē pt⁹ silr̄ al's debeat̄. Sʒ ꝓior videt̄ opi. Pa. q2 ista q̄rta dat̄ ep̄is rõne sollicitudis quā debet hr̄e in ecclesijs sibi subiectꝭ: ut patet in d. c. cõquerēte. nō respectu legantiũ. 7

¶ Sed nũquid exēpti tenent̄ soluere q̄rtā canonicā pape. R. Abbas in. c. req̄sisti. de 8

testa. ꝙ sic. Et sequit̃. d. pe. vbi s̃. Legatus
tñ de latere ꝑtē nō poterit: qꝛ nō est diocesa
nus exēptoꝝ. de ꝓuil'. c. auctoꝛitate. li. 6. i gl.
¶ De quibꝰ debet̃ q̃rta canonica ep̃al'. R.
ꝙ de oībꝰ legat̃ factꝫ q̇buscūq; ecclesijs vel
pijs locꝫ ꝫ qd̓ dixi in. §. p̃ce. ⁊ etiā q̃rta deci
marū ⁊ q̃rta eoꝝ q̄ veniūt occasiōe funeris
ut in. c. req̇sisti. de testa. ⁊ ibi Pa. Fallit hoc
in. 7. casibꝰ ꝫ. d. Pe. vbi. s̃. Primꝰ qñ relin
quit̃ aliq̇d ꝓ oꝛnamētꝫ ecclesie seu vestibꝰ vz
cū legat sericū pro planeta vl' aliud oꝛnamē
tū pro altari: ut no. hoc. in. c. fi. de sepul. Ex
q̇ seq̇t̃ ꝙ si legat̃ aliq̇d ut fiat choꝛꝰ vel pictu
ra vel maiestas: vel calix: vel hꝰmōi nō debet̃
q̃rta: qꝛ ista ē fabꝛica ad longeuū honoꝛē dei
d. c. fi. ⁊. l. j. C. ne si fal. Iste imagines ⁊ cru
ces appellant̃ signū dei. l. titia. §. seia. ff. de
au. ar. ⁊ le. Et Inno. in. c. cū ad sedē. de re
sti. spo. dic̃ ꝙ cruces ⁊ calices sunt oꝛnamē
tū ecclesie. Secūdꝰ qñ legat̃ pro p̃fatꝫ oꝛna
mētꝫ redimēdis: oꝛnandis: seu repandis: ut
dicit Inno. in. d. c. fi. Idē dic cū legat̃ ꝓ li
bꝛis necessarijs dino officio. Sil'r qñ legat̃
pro monumēto fiendo: qꝛ religiōis interest
monumēta ꝯstrui vel exoꝛnari. l. j. §. int̃di
ctū. ff. de moꝛ. infe. Tertiꝰ qñ legat̃ ꝓ fabꝛi
ca eccl'ie repatiōe indigēte. ⁊ poꝛtio ꝓ fabꝛi
ca nō habet̃: vel si habet̃ nō sufficit. Si vero
ecclesia nō indiget fabꝛica: soluet̃ q̃rta ꝫm
Ho. reliquū seruabit̃ ꝓ tpe necessario ad fa
bꝛicā. Quartꝰ qñ legat̃ pro lumiaribꝰ oleū
pro lāpade vel cerei hmōi. Quintꝰ qñ legat̃
ꝓ āniuersario celebꝛādo annuati. c. cū crea
tura. de cele. mis. Sextꝰ qñ legat̃ ꝓ. 7. 30.
⁊ hmōi ꝫm Ho. in. d. c. fi. Septimꝰ qñ relin
quit̃ ad ꝑpetuū cultū diuinū: puta ꝙ festū
vniꝰ sci fiat annuati: vel dicat̃ officiū i vna
capella: qꝛ in hmōi ꝯsistit cultꝰ diuinꝰ. c. fi. d̓
rescri. li. 6. Octauꝰ fallit ꝫm Pa. in. d. c. re
q̇sisti. in oblatōibꝰ de quibꝰ nō debet̃ q̃rta ut
oli. Nonꝰ fallit ꝫm eūdē in donatiōe in vita
d̓ q̄ ēt ñ d̓bet̃. c. d̓ bis. d̓ sepul. z. c. j. d̓ sta. mo.
10 ¶ Utrū debeatur q̃rta ep̃o de relictꝫ factꝫ ho
spitali? R. Pa. in. d. c. officij. ꝙ sic: si est reli
giosum puta auctoꝛitate ep̃i ꝯstructū: etiā
ꝫm Io. an. si relictū fuisset factuz paupibꝰ
tal' hospital': qꝛ p̃sumit̃ habuisse respectū ad
locū: nō ad ꝑsonā. Secꝰ si relictū eēt paupe
ribus simpl'r qꝛ non deberet̃. l. nulli. ⁊. l. si q̇s
ad declinandā. C. de epi. ⁊ cle. Si vero hospita
le nō est religiosū lꝫ diuersa sit opinio tñ te
ne cū Pa. ibidē. ꝙ si hospitale est edificatū
auctoꝛitate iam defuncti: sic ep̃s habebit q̃r
tā: qꝛ ep̃s habebit curā: ut d̓z in aut̃. de ec. ti.
§. si q̇s. qꝛ nō p̃ot ampliꝰ redire ad ꝓphana.
Si vero edificatoꝛ viuit: sic non debet̃ q̃rta ⁊
relictū videt̃ factū paupibꝰ cū tal' locꝰ non
sit capax: qꝛ edificatoꝛ p̃ot eū destruere. c. in
ter dilectos. de dona. ⁊ ibi Inno. Et ex dictꝫ
pꝫ ꝙ de relictꝫ istis frat̃nitatibꝰ nō debet̃. 4.
ut tenet Pe. q̇. s̃. limita tñ p̃fatū dictū Io.
an. de paupibꝰ simpl'r verū. s. qñ legat̃ in ge
nere paupibꝰ ꝫm Bal. Ita ꝙ int̃ ꝑsonas di
stribuat̃ ⁊ nō inter loca: utputa qꝛ testatoꝛ
iubet cuilibet paupi dari tunicaz vel certā
q̄ntitatē ꝑcunie: qꝛ legat̃ ut singularibꝰ ꝑso
nis: ⁊ sic nō debet̃ q̃rta ep̃o. c. ex pte. el. 3. de
vo. sig. al's legādo paupibꝰ i genere videt̃ le
gare hospitali qd̓ ē in ciuitate vbi testatoꝛ
habet domiciliū. casus est in. d. l. si q̇s ad de
clinandā. vo. vbi aūt. ⁊ ideo deberet̃ q̃rta cō
tra Io. an. ⁊ eū sequētes. Et sic verū credo
qñ ē tale hospitale ꝙ paupes cōiter ibi mit
tūtur. Secus in hospitalibꝰ vbi pauci pascū
tur. Et sic intelligo Io. an.
¶ Utrꝝ d̓beat̃ q̃rta ep̃o d̓ legato facto alicui 11
ut singulari ꝑsone. R. d. Pe. vbi. s̃. ꝙ non.
Sicut qñ legat̃ clerico nō hñti administra
tionē vel p̃lationē: seu alicui canonico. ut in
d. c. req̇sisti. §. fi. vel cū legat̃ lepꝛosis moꝛā
tibus in tali loco seu domo: vel cū legat̃ here
mitꝫ aut istis fratribꝰ q̇ moꝛant̃ in aliq̄ loco
vel aliquibꝰ mulieribꝰ ꝓ dote vel viduis: ꝑe
grinis ⁊ hmōi i quibꝰ cessat. d. c. ex pte. el. 3
vide qd̓ no. Inno. in. c. relatū. de sepul.
¶ Utrū debeat̃ q̃rta ep̃al' de legatꝫ ꝓ male 12
ablatis. R. d. Pe. vbi s̃. ꝙ nō. qꝛ sūt d̓bita
ñ legata: siue restitutio sit certa: siue icerta.
¶ Utrꝝ debeat̃ qñ subditꝰ legat eccl'ie extra 13
diocesim ꝯstitute. R. ꝙ nō. ita tenet abbas
in. d. c. req̇sisti. ⁊ Inno. ⁊ Io. in. d. c. certifi
cari. Et ita ꝯsuluit Io. de mōtemerlo. Hec
intelligo nisi cōsuetudo vl' p̃scriptio aliud
habeat. c. cū inter. de verbo signi. el. z.
¶ De q̇bꝰ debet̃ canonica parochialis. R. 14
ꝙ de oībꝰ que veniūt rōne funeris. ⁊ de oībꝰ
legatꝫ factꝫ eccl'ie apud quā elegit sepulturā
de sepul. per totū. ⁊ in cle. dudū. eo. ti. fallit

hoc in.14.casibꝰ. ſm d. Pe. vbi ſ. Primus
qñ ꝑ ꝯsuetudinē vel ꝓſcriptionē nihil ſoluit
ſcḋm ꝙ dictū ē. Secūdus qñ per ꝓuilegium
pape eximiṫ a ꝓſtatiōe. de reli. do. c. cōſtitutꝰ
de teſta. c. officij. in fi. de ſepul. in nr̄a. hmōi
ſūt hodie frēs minores ⁊ ꝑdicatores ꝑ ꝓuile-
giū. Tertiꝰ qñ legaṫ ad vſus ꝓuilegiatos
de quibꝰ in. c. fi. de ſepul. q̇ ſunt. 7. caſus pri
mi de q̇bꝰ nō debeṫ q̄rta ep̄alis. de q̇bꝰ ſ. i. §.
9. Quartꝰ qñ eccl'ie donaṫ donatiōe inter vi
uos: vt in. d. c. de his. §. ſi ꝟo. Quintꝰ qñ q̇s
poſt electionem ſepulture in aliquo mona-
ſterio illud intrat ⁊ i eo ꝓfiteṫ anq̄ moriaṫ
Et idē dico ſi intrauit cū ꝓpoſito abſolute
mutādi vitā: q2 deſinit eē ꝑochianꝰ alterꝰ
eccl'ie. ar. c. bñficiū. de regula. lib. vj. Si ꝟo
nō fecit ꝓfeſſionē. nec habuit abſolute ꝓpō
ſitū i vitā mutādi debeṫ q̄rta. ſꝫ Archi. i. c.
cū q̇s. de ſepul. lib. vj. ⁊ videṫ veriꝰ ſm Ge.
ibidē lꝫ alij dicāt ꝯ: q2 religioſus cenſeṫ con
trahere domiciliū in monaſterio facta ꝓfeſ-
ſione tacite uel exp̄ſſe nō añ: ut dic̄ Archi.
⁊ Jo. in. c. ſtatutū. de reſcri. li. 6. Et idē vr̄
dicēdū de leproſo q̇ intrauit domū leproſoꝝ
ꝙ nō debeṫ ſm Gu. Secꝰ de illo q̇ recipiṫ in
cōfratrē: q̇ tñ retinet bona ſua quo ad ꝓprie
tatē q2 debeṫ q̄rta. c. cū ⁊ plantare. de ꝓui. q2
non trāſit in religionē. Secus ſi ſolū ſibi re-
tinuiſſet vſūfructū ſuoꝝ bonoꝝ q2 gauderet
ꝓuilegio religiōis. c. ut ꝓuilegia. de priuile.
Sextꝰ qñ quis legat eccl'ie in qua nō ſibi ele
git ſepulturā: nec ſepeliṫ ibidē: ſꝫ glo. ordi.
in. c. i. de ſepul. ⁊ idē Inno. in. c. ij. de ſepul.
⁊ Archi. in. c. i. eo. ti. li. vj. licꝫ in. c. placuit
13. q. 2. tenuiſſet ꝙ deberet: ſꝫ idē ꝓbat Jo.
an. in. c. i. ⁊ c. certificari. de ſepul. in glo. ⁊ in
cle. dudū. §. verū. vbi reprobat opi. Hoſti.
tenētis ꝯriū in. d. c. ij. ⁊ ē opi. vera. alia Ho.
reprobata ſm. d. An. in. d. c. certificari. nā
talia debēt eſſe ſubiecta qualia ꝑdicata. 32.
q. 2. apoſtolus. Septimo fallit qñ de facto
ſepeliṫ: vtputa q2 erat ibi interdicta eccl'ia uel
ciuitas: fuit tñ de facto ⁊ cōtra volūtatē fra
trū ſepultus in eoꝝ eccl'ia ⁊ multa oblata.
Nā ſm Fe. ꝯſi. 119. ⁊ ſequiṫ Ge. in. d. c. i. de
ſepul. li. vj. nō debeṫ quarta. Ratio q2 talis
tp̄e interdicti nō pōt eligere ſepulturā apud
mēdicātes: ut no. Inno. de priui. c. ut ꝓuile-
gia. ⁊ c. cū ⁊ plantare. ⁊ de pe. ⁊ re. q̇d in te.

ꝯuis liceat ipſis recipe mortuaria ut orent
ꝓ defunctis ſi cū pn̄ia deceſſerūt. xj. q. iij. q̄-
cūq3. facit q̇d no. Inno. in. c. tāta. de exceſſi.
p̄la. Itē q2 quarta debeṫ rōne iniurie facte
eccl'ie parochiali. d. c. certificari. ergo nullā
iniuriā ei facit ex quo ibi nō poterat ſepeliri
Immo plꝰ dic̄ idē Fede. ꝙ ſi mendicantes
ſpōte eū tali tp̄e ſepeliūt nō debeṫ quarta: ſꝫ
teneṫ tāq̄ violatores interdicti. cle. i. de ſe
pultu. ⁊ i. c. ſi canonici. de offi. ordi. li. 6. tūc
eni ſolū debeṫ quarta qñ ſepeliūt in caſu a
iure ꝯceſſo. Secꝰ ſi ſepeliūt in caſu a iure ꝓ-
hibito: ut in. c. ex p̄te. el ꝓmo. ⁊ in. c. cū libe
rū. ⁊ i. c. in nr̄a. i fi. de ſepul. ⁊ ibi dic̄ Inno.
ꝙ qñ de facto nō de iuro ſepeliṫ debēt corpꝰ
⁊ oblatōes q̄ rōne ſepulture facte ſūt: ſꝫ nō
legata facta nō rōne ſepulture uel occaſiōe
ipſiꝰ. Et ita pꝫ ꝙ ſi de facto ſepeliṫ cōtra vo
lūtatē illiꝰ cuiꝰ eſt eccl'ia: ꝙ nō teneṫ ad q̄r-
tā aliquā: ſꝫ teneṫ ⁊ corpꝰ ⁊ oīa q̄ rōne ſepul
ture habuit reſtituere: ſꝫ nō q̄rtā de legatis
factis nō rōne ſepulture uel eiꝰ occaſiōe. Si
militer nō debeṫ de his q̄ amici de bonis ipſoꝝ
tūc offerūt. Octauo fallit qñ eccl'ia paro-
chialis erat interdicta ⁊ nō parochiani: nā
tūc eccl'ia nō hēbit quartā: ſiue parochia-
nus ſepeliaṫ alibi ex electiōe ſua ſiue nō: ut
q2 alibi eſt ſepulchrū ſuoꝝ maioꝝ: ſm Pe. ⁊
nō Ge. in. c. i. de ſepul. li. 6. Nono qñ re-
uocat electionē quā fecit legādo ⁊ alibi ele-
git ſepulturā ⁊ ſepelliṫ: q2 paria ſūt nō eligē
⁊ electā mutare. ff. de adi. le. l. i. ⁊. 2. Sꝫ ꝑ
caſu nō debeṫ ut ſ. dictū ē: ḡ nec in ſecundo
Ita cōſuluit Fede ꝯſi. 10. Ge. in. d. c. i. vi-
deṫ tenere ꝙ reuocata electiōe ſepulture re
uoceṫ ⁊ legatū ⁊ dabiṫ illi eccl'ie vbi elegit
ſepeliri: q2 ſubrogatꝰ debet intelligi ſubro-
gatꝰ cū oībꝰ q̄litatibꝰ onere ⁊ honore. l. i. §.
hec actio. ff. ſi q̇s te. li. eē iuſ. fu. Et ideo onꝰ
etiā emolumēti cōmutaṫ: ⁊ eꝯ. l. alūne. §.
ſeia. ff. d adi. le. Et dic̄ veꝝ niſi aliṫ ꝯſtet d
volūtate legātꝭ. Decimo qñ lꝫ elegerit: tñ nō
ſepeliṫ ex facto heredū: vel ex facto ꝯtingē-
ti circa ꝑſonā defūcti. puta q2 moriṫ nimis
lōge: vel heredes nolūt ad eccl'iā electā de-
ferri: q2 verba ſūt itelligēda cū effectu. l. i. ff.
q̇d q̇ſq3 iur. ⁊. l. ea quidē. C. ſi man. ita fue.
alie. tex. ē in. c. relatū de cle. nō reſi. ḡ ceſſa-
bit canonica: ex q̄ ibi nō ſepelliṫ. Ita tenet

Fe.vbi s.7.d.pe.vbi s. Ge.tn̄ in.d.c.i.videt sentire q isto casu eccl'ia nō priuat legatis factis gr̄a sepulture: vt nōt in.c.in nr̄a.d sepul. Et ideo forte nec sua q̄rta eccl'ia parochialis. Undecio cū legat p incertis male ablatis sm.d.Petrus vbi s. Duodecimo qn̄ legatū ē eccl'e parochiali tātū quātū ē q̄rta ps legatorū factorū eccl'ie electe sm Ho.i.d.c.officij 7.d.Pe.vbi s. Alij volūt q nō cōputabit s soluet q̄rtā eccl'ie electe ac si nihil eccl'ie pochiali eēt legatū: sicut Gof.Ray.in sūma Jo.in.d.c.officij. Fe.psi.3.Jo.de ligna.in d.cle.dudū. Tu vero tene q si psuetudo eēt q teneret tm̄ legare eccl'ie pochiali tūc vera sit secūda opi.vt nō pputet. Si vero dicta cōsuetudo nō ē: sic cōputabit 7 si minus est supplebit sic filius: facit i.l.si qn̄.C.de inoffi.te. Si plus ē legatū ei quā sua q̄rta nō defalcabit. Tredecimo qn̄ tpe testamēti 7 legati nō elegit sepeliri: s3 post ea tpe mortis elegit sepulturā. facit.c.relatū.de sepul.in.i.glo. Ber.i.d.c.de his dicit se dubitare. sed ego credo nō teneri: nisi fiat i fraudē. Quartodecimo qn̄ pochianus nō potuit audire dina nec pcipe eccl'iastica sacra i sua parochiali eccl'ia ppt vacationē lōgo tpe 7 alibi elegit sepulturā. s3 Bal.i suo tractatu. De q rō: q2 q̄ legat p labore: cessāte eo: cessat 7 legatū.l.scio ifi.ff.de ānu.le. Cū g q̄rta det p administratiōe sacramētorū 7 celebratiōe. vt p3 i.d.cle.dudū.§.vez. ibi cū mercedis exhibitio p3 q nō debet: q2 cessante cā finali cessat effectus de q.de trāsac.c.int corpalia. Ho.vero 7 Jo.i.c.relatū.de sepul.7 Pe.vbi s tenēt q imo debet: q2 vitiū plati nō debet nocere ecclesie. S3 ego teneo cū Bal. Et dico q vitiū prelati nocet ecclesie in acquirēdis. vt notat in.c.vt sup.de reb.ec.nō alie.

15 ¶ Utrū de legato facto rectori eccl'ie i q elegit sepulturā pmissis dicendis per rectorē debeat. 4a pochial. R. q sic: q2 etiā debet q̄rta epal. vt in.c.si cū inter vos.de verb.sig.

16 ¶ Utrū de donatiōe cā mortis debeat. R. q sic: q2 accedit magis legato q̄ ptu.l.fi. C.de donatio.cau.mor.cle.dudū.de sepul.

17 ¶ Cui debet canonica portio. R. epalis debet epo dioces. parochialis vero debetur ecclesie vbi audit diuina 7 pcipit eccl'astica sacra tex. ē in.c.cū q̄s.de sepul.li.6.vel d3 pcipe de iure. Si vero trāstulit domiciliū alicubi 7 morit anq̄ nouū domiciliū acq̄sierit tūc debet eccl'e pochiali i q̄ morit s3 arch.i c.i.de sepul.li.6. Hugo.Ray.Hoff.7 Uin. in.c.nos de sepul.q2 volūt q ibi d3 sepeliri si nō elegisset. S3 tenendo opi.Inno.in.d.c. nos.istituta.d sepul.q d3 sepeliri i eccl'ia cathedrali: ipsi debebit. Si vero h3 domiciliū i diuersis pochijs vt sūt reges: tūc ē equū q diuidat s nō credo necessariū s dabit ecclesie i q̄ morit l3 Ho.7 Inno.dicāt diuidēdā.

¶ Quid si audit dina in vna in alia vero recipit sacra. R. Inno. 7 Jo.in.c.de his.de sepul. Archi.i.d.c.cū q̄s. qd fiet diuisio portōis.c.i.7.c.relatū.de sepul.limito: si vtraq3 habet cimiteriū 7 curam alias nō.ar.c.si ecclesia.de cōsecra.eccle.vel alta. 18

¶ Quid de istis receptis in pfratribus retentis bonis suis? R. Ho.7 Hoff.q sicut nō eximūt a iurisdictiōe epi.ita debet quarta de legatis per ipsos. De quo dic vt s.§.14. 19

¶ Quō extrahat iste Quarte R. Ho.i sū. de sepul. q extrahat pmo quarta epalis.q2 antiquior 7 dignior deīn parochialis si venit extrahenda. Si vero prius fuisset q̄rta parochialis extracta. sic eps habebit quartā. q̄rte pochialis 7 q̄rtā de reliquis. 20

Canonicus

debet facere q̄ ad canonie officiū spectāt. Et si puer ē p aliū vt de eta. 7 q̄li.c.ij.ff.de decurio.l.spurij.§.minores

¶ Utrū possit eē laicus. R. sm Uin. q nō 1
Pōt tm̄ laicus ex iusta cā h̄re p̄bēdā. ex de cōsti.c.cū. M.ferrariēsis.7 ibi Pa.hoc tenet

¶ In q̄ sit interrogādi. Uide j Interrogatōes 2

Canonizatio

scōrū sm Inno.in c.audiuimus.de reli.et ve.san.est canonice 7 regulariter statuere q aliquis honoretur pro sancto: puta q fiat officium pro eo solenne sicut pro alijs sanctis qui sūt eiusdē cōditionis: vt si cōfessor: fiat officiū confessorū: si martyr martyrum

¶ Que req̄rūt in canonizatiōe R. Inno. 1
vbi.s. q regularit pbatiōes de fide 7 excellētia vite 7 miraculorum eius: ex de testi.venerabil.

¶ Utrū oro sit fūdēda ad nō scm̄. R. In- 2
no.vbi.s. q sic ad aliquē virū q̄ credit bonus vt p se intercedat ad deū: q2 de9 fidē illo

rū attēdēs: etiā si ille nō eēt bon⁹ pces eorū acceptaret. ar. 32. di. §. ver. 15. q. vi. c. fi. nō tñ licet ƀ eo facē offm̄ solēne ul' pces solēnes

3 ¶ Utrum alius q̄ papa possit canonicare R. Inno. ibidem q̄ non.

c **Antus** in ecclīa inuentus est ad ꝓuocanda z cōpūctionem in aīos auditoꝝ. 21. di. de rus. añ fi. de ꝯsecra. dis. 5. nō mediocriter

i ¶ Utrū cant⁹ theatrales sint cātādi in ecclesia. R. q̄ nō: nec in modū tragediaꝝ: ƀ cantandū est cū cordis deuotione. 92. di. cantantes. z. d. c. nō mediocriter. z. 38. di. sedulorum. 22. q. i. quia.

c **Apitulū** pōt sede vacante absoluē ab excōe tā iuris q̄ hoīs a qua ep̄us absoluē potuisset: nisi a sede aplīca spālit' sit ei interdictū. c. vnico. de ma. z obe. li. vi.

i ¶ Utrū possit dispēsare in casib⁹ in quib⁹ ꝑmittit' ep̄o dispensatio. R. Fede. cōsi. 29 q̄ sic. z no. Pa. in. c. cū oli. de ma. z obe.

2 ¶ Utrū possit dare ꝯfessorē seu absoluere i casib⁹ ep̄o reƀuatis. R. Pa. vbi. s. q̄ sic.

3 ¶ Utrū ptās capl'i ꝯsistat in maiori parte R. Mo. eo. ti. q̄ in maiori z saniori: ita q̄ totū capitulū d3 facere qđ maior z sanior ps facit. c. cū in cūctis. de his q̄ fi. a ma. p. ca. Fallit hoc in trib⁹ casib⁹. Prim⁹ qñ aliquidē ptīb⁹ cōe: nō ut collegiatis ƀ ut singulis. q2 tunc nō valet qđ fit a maiori pte: sed oportet ꝯsentiāt singuli. ff. de serui. ru. p̄. l. p fūdū. de ꝯsti. c. cū oēs. Secūd⁹ qñ maior pars capl'i deliq̄t z ꝓpterea est ꝓuata ptāte sua. vt i. c. bone memorie. el ꝑ. z. c. cū nobis de elec. cū sy. z. c. gratū. de postu. ꝑ. q2 tūc tota ptās capl'i residet i minori pte q̄ nō deliq̄t. nōt Pa. in. ti. de his q̄ fi. a ma. p. ca. Terti⁹ in electōe romani pōtificis. vbi oportet q̄ due ptes ꝯsentiāt. c. licet. de elec.

4 ¶ Sed q̄ d3 maior pars capl'i z sanior. R. Mo. q̄ illa q̄ nitit' maiori rōni z pietati. 9 di. sane q̄ppe. ꝓsumit' tñ sp ꝓ maiori pte z illi statur nisi ꝯriū ꝓbet'. 61. di. null⁹. z. d. c. i. de elec. dudū. Multa tangūt doc. de ptāte capituli in. d. c. cū olim. que nō ptinent cōfessoribus. vide ibi.

c **Haracter** quid est. R. sanct⁹ Bo. in 4. di. 6. q. i. prime partis ƀm cōmunē opi. ē q̄dā spūalis q̄litas aīe. Uñ nō ē passio vel potētia aīe: imo est habit⁹ in ꝑma spē q̄litatis accipiēdo coiter habitū ꝓut cōphendit oēm q̄litatē aīa3 disponētē: siue facile mobilē: siue ꝑfectā: siue iperfectā. Uñ d3 habit⁹ q2 est ꝑpetu⁹: z q2 nō pficit: sed ad vlteriorē ꝑfectionē disponit. i. ad grā3 pōt dici dispō.

¶ Ad quid dat'. R. scūs Bo. vbi s. q. 2. q̄ ad q̄tuor. Primo ad significādū. Scdo ad disponendū. Tertio ad assimilandu3. Quarto ad distiguēdū. Nā cū sit signū sacramētale signat grā3 ꝯtū faciētē: nec solū signat: sed disponit ad eā q2 vsus sacroꝝ nō est tm̄ in significādo sed etiā in disponēdo. Et q2 disponit ad grām habet aliquā silitudinē cū grā q̄ est silitudo dei. Ideo aliq̄ mō cōsignat' deo. z q2 oēs configurat deo: z sic vni assimilat gregē dñi int' se z sic distiguit ab his q̄ nō sunt de grege dñi: vel etiā q2 distinctionē facit in eo de grege ƀm aliam et aliā rationē assimilandi.

¶ Utꝝ iprimat' i oīb⁹ sacris. R. scūs Bo. 2 vbi s. q. 4. q̄ non: nisi tm̄ in tribus sacris. Primo in baptismo in q̄ fides gignit'. z distinguit' ppl's infidelis a fideli. Secūdo in ꝯfirmatōe i q̄ fides roborat' z hō ut pugil ad pugnandū vngit' z ab infirmis discernit'. Tertio i ordine i q̄ virt⁹ vltimoda dat': z hō ut scūs ad misteriū tēpli a laico sepat'.

¶ Utꝝ sit indelibilis. R. scūs Bo. vbi s. 3 q. 5. q̄ sic. Nō est ex pte cause voluntarie. s. dei iprimētis z ex pte subiecti nō ē pncipalit' in affectiua q̄ maxime vertibilis ē ƀ in tota imagine z pncipaliter in cognitiua. q2 imago pncipaliter consistit in cognitiua. vt dicitur in lib. de spū z aīa: tum ex pte finis q2 nō dat' ad actū alicui⁹ ꝟtutis vel sciētie. sed ad actum distinguendi.

c **Arcer** vtrum quis possit se includi facē in arcto carcere ad penitentia3 peragendā R. Pa. in. c. veniēs. ƀ rl'a. q̄ sic ex illo. c. z. c. q̄ ƒe. 16. q. i.

¶ Utꝝ liceat incarcerare aliquē. R. q̄ sic i ƀm ordinē iusticie. s. aut in pnā: aut in cautelā. Et hoc ptinet ad eu3 q̄ vniuersalit' habet de actib⁹ z eius vita disponere. ali⁹ nō pōt nisi ad horā ne aliq̄ d peccatū faciat: vel vt iudici repsentet ƀm Tho. scda scde. q. 65

2 ¶ Utrum cedens bonis possit incarcerari pro debito. R. quod non. Nam ut tenet Pa. in c. lator de pig. non potest quis etiam per pactum se obligare carceri pro debito renunciando beneficio cessionis bonorum quia est contra bonos mores Idem tenet Di. per §. elegater. in. l. alia cam. ff. sol. ma. et Riza. allegat glo. in aut. imo. C. de ac. et obli. Et putat verum Barto. in d. §. elegater. nisi in duobus casibus. Primus si alienauit omnia sua bona in fraudem creditorum. casus est in. l. fi. in fi. ff. que in frau. cred. quod tenet Dy. in. §. si quis in fraudem. insti. de act. Secundus si debitor tempore quo contraxit sciebat se non soluendo esse. vt. ff. de iur. do. l. px. Nam in istis duobus casibus non dabitur sibi beneficium cessionis bonorum. Et placet mihi ista opi. quia equa et sequenda in conscia. licet alij contrarium teneant quod s. possit incarcerari simpliciter. Adde etiam quod teneri facere aliquem in carcere pro debito: aliquando est contra preceptum charitatis proximi. vtputa quando in nulla culpa est de damno proximi. et non habeat vnde satisfaciat ipse. nec speratur quod aliquis pro eo sit satisfacturus. secus si fuit in culpa: quia tunc ad penam posset detineri. quod bene nota.

3 ¶ Utrum incarcerans aliquem iniuste teneatur. R. quod siue sit iudex siue non tenetur de omni damno ei dato ad restitutionem. et etiam de iniuria sibi satisfacere. ar. c. penale. cum ibi notatis. 14. q. 5. Et quicunque priuatus aliquem incarcerauerit. etiam pro manifesto crimine: capite punitur de iure ciuili vt. C. de coarta. l. omnes. li. xij. Committit enim crimen lese maiestatis et vltio supplicio punitur quisquis habet carcerem ad detinendum aliquem. vt. C. de priua. carce. l. vnica. Uerum intelligit glo. scilicet publice accusatum. Secus si ad detinendum proprios seruos ne fugiant.

4 ¶ Utrum ille qui iurauit redire ad carcerem teneatur. R. Pa. in c. si vero. de iureiu. quod sic: et si sit sibi periculum mortis dummodo carcer non sit iniuriosus. de quo dicit glo. in cle. pastoralis. in verbo per euidentiam. de re iudi. quod non tenetur tunc redire.

5 ¶ Utrum contractus gesti per incarceratum valeant R. Pa. in c. accedens. de precu. quod detentus in carcere publico et iuste: si est damnatus pena capitali non valent: quia est effectus seruus pene et bona sua veniunt ad succedentes ab intestato: nisi in crimine lese maiestatis. ut in aut. bona damnatorum. C. de bonis dam. vnde etiam non potest disponere ad pias causas secundum Jo. an. in c. 2. de vsur. li. 6. Si non est sic damnatus valent. ut nor. in. l. que in carcerem. ff. quod me. ca. etiam cum eo qui eum fecit detinere: ut dicit Bar. ibidem. Aut detinetur in carcere iniurioso: et sic cum illo qui eum tenet non valent: sed debent rescindi actione quod metus causa d. l. que in carcerem. Cum alio autem valent nisi ad hoc detineatur iuxta no. in. c. dominus. de sec. nup. De capto ab hostibus in bello nihil dico: quia hodie ut dixi supra bellum non efficitur seruus de consuetudine et ideo valent contractus per eum facti: licet secus sit de iure: ut in. l. eius qui. in principio. ff. de testa. et in. l. diuus ff. de iure fis. Et nota secundum eundem Pa. vbi supra quod non dicitur liberatus a carcere qui custoditur. Et ideo oportet sit in loco tuto. ut notat Bar. in d. l. que in carcerem. contra practicam illorum qui educunt aliquem de carcere et custodiunt ibi per familiam.

¶ No. quod iudex debet visitare carceratos et facere quod habeant necessaria. ut. C. de epi. audi. l. 3. et potest liberare eum quem videt ad nullius instantiam vel sine delicto: aut causa debita detentum ex mero officio. ut notat Bar. in. l. si quis vxori. §. si fugitiuum. ff. de fur. 6

c **Charitas** est secundum Aug. rectissima animi affectio qua diligitur deus propter se et proximus propter deum. Et idem in. 3. sen. di. 27.

¶ Utrum teneamur ex charitate diligere deum ex toto corde tota anima et tota mente: sicut dicitur Ma. 22. R. Bo. in. 3. di. 27. q. vltima quod non per exclusionem affectus extranei. s. quod nihil sit in amore nostro nisi deus: nec in cogitatione nec in mente. quia impossibile est sic implere in hac vita sed per exclusionem affectus contrarij sic tenemur. sed est quod nihil diligamus supra deum vel equaliter ipsi deo. i

¶ Qui sunt diligendi ex charitate. R. secundum scilicet Bo. in. 3. di. 28. ar. i. q. i. et. 2. quod summum bonum vel cui summum bonum est natum vniri vel vnitur per cognitionem et amorem. Hoc autem bonum vnitur vel participatur ab aliquibus in actu: vt in beatis. A quibusdam in habitu. vt in iustis viatoribus. A quibusdam in potentia solum. vt in malis viatoribus In quibusdam nullo modo reducibilis est ad actum vt in damnatis et creaturis irrationabilibus. Primi sunt maxime ex charitate diligendi. Secundi minus quam primi. Tertij minus quam secundi. Quarti nullo modo sunt diligendi ex charitate quamuis amore quem includit vel imperat charitas inquantum dei creature possunt diligi. non ita quod charitas feratur directe ad ipsos: sed ad deum cuius sunt creature. 2

3 ¶ Utrum sit aliqs ordo charitatis de pcepto.
R. Bo. vbi.s.q. vlti. ꝙ sic: ſm Aug. de
doc. christiana. Et pmo sup oia diligẽdꝰ est
deꝰ. scdo qd̃ nos sumꝰ. tertio qd̃ iuxͣ nos ẽ. s. ꝓ
ximꝰ. qrto qd̃ ĩfra nos ẽ. s. corpꝰ ꝓpriũ ⁊ cor
pus ꝓximi. de pe. di. z. §. item hec ẽ charitas
4 ¶ Utrum prefatꝰ ordo attẽdat penes affectũ
⁊ effectũ. R. scũs Bo. vbi s. di. z9. q. 6. ꝙ
attẽdit penes. vtrũqȝ. Sȝ sciẽdũ ꝙ affectꝰ
accipit aliqñ ꝓ motu. Et sic ẽ q̃dã rõnal eli
gẽtia. Est aũt iste affectꝰ aliqñ a charitate
elicitꝰ. s. q̃ qs optat alt̃i sũmũ bonũ. ⁊ q̃tũ
ad istũ affectũ dȝ eẽ ordo q2 magis mihi q̃
p2i: ⁊ magis p2i q̃ alij debeo optare vitam
et̃nã. Aliqñ affectꝰ ẽ a charitate imꝑatꝰ vt
ẽ ille q̃ qs optat alteri aliqd̃ bonũ tꝑale qd̃
ẽ ordinatũ ad ꝯseruationẽ nãe. ⁊ sic ſm di
uersas cõditiões ordo põt p̃dictꝰ posterari
affectꝰ aũt qñ accipit nõ ꝓ motu ſ ꝑ passio
ne. idẽ ẽ qd̃ q̃dã mulcebris cõplacẽtia. ⁊ isto
mõ minime respicit a charitatis ordine. q2 po
tius respicit sensualẽ experiẽtiã q̃ rõnis eli
gẽtiã. sic pȝ ꝙ plꝰ delectat qs cũ videt ami
cũ q̃ de p̃re absolute q̃uis plꝰ diligat p̃rẽ.
cuiꝰ signũ ẽ. q2 plus faceret ꝑ p2e. Effectus
aũt ẽ triplex. Primꝰ respicit salutẽ aie ⁊ hũc
respicit ordo charitatis p̃ncipalit. q2 pmo de
beo ꝓcurare salutẽ meã q̃ ꝓximi. ⁊ pus pa
tris q̃ extranei. Secũdꝰ respicit sustẽtatio
nẽ vite. ⁊ tũc respicit minꝰ p̃ncipalit. q2 ſm
diuersas cõditiões ⁊ oportunitates dȝ hõ
magis ⁊ minꝰ eẽ bñficꝰ in collatione alicuiꝰ
tꝑalis. Tertiꝰ est in collatiõe bñficij eccle
siastici ⁊ tũc minime respicit. q2 in taliũ col
latiõe dignitas meriti solũ est attendẽda. ⁊
parũ vel nihil ꝓpinq̃tas sanguinis.
5 ¶ Utrum hõ teneat ex charitate subire mor
tẽ ꝓ christo. R. ſm Bo. vbi. s. q. z. Aut
adest necessitas vl deserẽdi iusticiã vl amit
tendi vitã: ⁊ sic q̃libet tenet magis mori di
lecto deo q̃ eo offenso viuere. Et hoc dico
si dat optio vel ꝙ iusticia deserat: vel ꝙ vi
ta ꝑdat. Addo ꝙ cũ qs videt ꝙ ꝑ mortem
suã põt fides seruari vel iusticia. ⁊ ꝑsecutio
nõ ẽ ꝑsonalis. ſ vniũsalis: tũc tenet de p̃ce
pto sustinere mortẽ: vñ p̃latꝰ tenet se mor
ti exponere qñ videt ꝙ ex fuga sua sequet
dispẽdiũ in fide vel in iusticia in ecclesia. et
silr q̃libet sicut fecit Tho. cantuariẽ. Aut
adest solũ oportunitas manifestãdi diuinã
gloriã ⁊ edificãdi ecclesiã. Et isto mõ est su
ꝑerogatõis: nõ neccitatis. ad quã ꝑfectõnẽ nõ
oẽs tenent. Si aũt hõ daret se morti ꝓ xp̃o
eo ꝙ vitã suã hȝ exosã: mortalissiẽ peccaret
Utrum hõ exñs i charitate teneat ad ꝑfectio
nẽ. R. ſm sanctũ Bo. vbi. s. q. 3. ꝙ quiqȝ
modis obligat qs ad aliqd. Prio propt̃ di
uinũ mãdatũ. ⁊ sic nõ magis obligat q̃ alij
nisi ex eq̃: q2 maiorẽ grãm hẽt. Secũdo ob
ligat propt̃ votũ emissũ. ⁊ sic solũ q fecit te
netur: nõ q nõ fecit. Tertio propt̃ susceptũ
officiũ. ⁊ sic q̃libet tenet ad illã ꝑfectionẽ q̃
req̃rit necessario ad illud officiũ sic prelato
regimẽ subditorum. Quarto ꝓpt̃ vitãdũ scã
dalũ: vñ tũc tenet ad oꝑa exẽplorum qñ aliter
scãdalũ seq̃ret. Quinto ꝓpt̃ ꝯscie iudiciũ:
quod dictat de necessitate fiendũ.
¶ Utrum charitas sel habita possit amitti in 6
via. R. ſm coit doc. i. 3. di. z7: ꝙ sic ⁊ alit
tenere eẽt erroneũ: q2 charitas nõ tollit v̾ti
bilitatẽ: ar. i. cor. io. tu q stas vide ne cadas
¶ Quõ amittit. R. ꝑ pctm̃ mortale solũ 7
ꝑ qd̃ volũtas auertit a deo: vñ Aug. sup ge.
li. 8. dic ꝙ hõ deo p̃ñte sibi illuminat ꝑ chari
tatẽ. absẽte v̾o ꝯtinue tenebrat: a quo nõ lo
corum interuallis ſ volũtatis auersiõe discedit.
¶ Quõ recuperat. R. ꝙ ꝑ pñiam q̃ tollit 8
auersionẽ illã. Uñ Aug. li. 5. ꝯfes. Pñia ẽ
quedam res optima ⁊ perfecta omnes defe
ctus reuocans ad perfectum.
¶ Utrum qs possit scire certitudialit i hac vi 9
ta se h2e charitatẽ. R. ꝙ nõ eccl. 9. nẽo scit
vtrum odio vel amore sit dignꝰ. Et rõ vna ẽ
ꝓpt charitatis ⁊ dilectiõis acq̃site silitudinẽ.
vt dicit Ber. de amore. Alia ꝓpter diuinã di
spensationẽ ꝑ quã deꝰ claudit oculos seruorum
suorum ne extollãt. Aliq tñ dicũt ꝙ h ẽ verũ
loquẽdo de charitate finali ꝓ oi tꝑe ⁊ abso
lute ſ accipiendo ꝓ charitate aliq̃ mõ nũc
põt hõ scire certitudine fidei se charitatẽ ha
bere puta cũ adultꝰ bñ dispositus baptiçat
vl qs suscipit sacramẽtũ penitẽtie sine obice
peccati mortalis in volũtate inherentis.
¶ Utrũ oꝑa bona facta ex charitatẽ vale io
ant. R. ꝙ nõ quo ad p̃miũ vite et̃ne: uel q̃
ad diminutionẽ pene debite peccãs directe ſ
bene valẽt indirecte. De quo dicã. j. penitẽ
tia. §. i4. ⁊ satisfactio. §. sexto.

ii ¶ Utrũ bona facta in charitate ꝑ peccatũ mortale mortificata reuiuiſcãt ꝑ verã pniaʒ. R. ꝙ ſic ſm cõiter theo. i 4. di. 23.

c **Caſtitas** etiã iuenit i matrimõiali ꝯſugio tex. nõbil' ē i. c. nicena. ⁊. c. aliť. 3 i. di. ⁊ ar. in. c. vt clericoꝝ. de. vi. ⁊ ho. cle. ⁊ gl. in. c. quod ante. de cle. cõiuga.

j ¶ Utrũ mulier q̇ mortuo viro cũ alio ꝯbit amittat legatũ ſibi factũ ſub iſta cõditõe. ſi caſte vixerit. R. Bar. i. l. mulier. §. cũ preponereť. ff. ad tre. ꝙ nõ niſi aliud ſēſerit teſtator: vl' habeat vſus loquẽdi. q2 v̄ba dubia debẽt in ꝯtractu itelligi ſm cõem opi. facit qḋ nõt idē Bar. in. l. labeo. ff. de ſup. le. ⁊ in. l. oēs ppl'i. ff. de iuſti. ⁊ iu. ⁊ Inno. in c. oli. de ver. ſig. ⁊ glo. in. c. nõnulli. de reſcri. q2 cois vſus loquẽdi p̄ferť ꝓpe ſignificationi v̄boꝝ in q̄cũq3 mã. Idē Bar. in. l. v. que incipit gnãliter. C. de ſecũ. nup. ꝙ lucreť: tenet ⁊ fac̄ ille tex. cũ auť. ſua. Idē tenet Pa. in. d. c. ut clericoꝝ. ⁊ addit ꝙ caute addat ſi caſte vixerit ⁊ in viduitate. Uide ꝓ hoc qḋ legiť in. l. vnica. C. ſi ſec. nup. limitat Ang. in auť. quõ opor. epi. §. hec ḋ deo. verũ ſi nubat tm̃ ſemel: ꝑ tex. in. l. boues. §. h̄ ſmone ff. de ver. ſig. ꝑ quē tex. dicit ꝙ ſi q̇s reliquit ſua bona ꝓ maritãdis mulierib⁹ indiſtincte ꝙ intelligeť ſolũ de mulieribus prima vice ꝯtrahẽtibus: non de viduis.

c **Caſtratus** vtꝝ poſſit ordinari vide. j. corpore vitiatus. §. primo.

c **Caſus** ep̄is reſeruati q̇ ſũt. R ꝙ de caſibus a iure reſeruatis modica ē ꝯtrouerſia inť doc. Coiter eni doc. ſe remittũt ad gl. in. c. ſi epiſcop⁹. de pe. ⁊ re. li. vj. q̄ ponit ſex caſus: Primus ē de excõne maiori ⁊ hoc intellige ḋ illa quã ꝯditor canonis ſibi uel alteri reſ̄uauit q2 allegat. c. nuꝑ ḋ ſen. exco. Et iḋ dic ut. ſ. Abſolutio p̄mo. §. 2. Secũd⁹ de blaſſemante publice deũ uel ſcõs. Hoc verũ ſil'r qñ denunciať ep̄o ⁊ põt ꝯuinci: q2 allegat. c. 2. de male. qḋ q̄dē loq̇ť ḋ foro ꝯtētioſo ut patet ituẽti: ergo vi2 ꝙ ſi nõ denũciať ep̄o: nec ꝯ eñ aliq̇s ꝓcedit: ꝙ in foro aīe poſſit a ꝓprio ſacerdote abſolui cũ pena nõ debeat excedere caſũ ſuũ: ut ḋ dixi blaſſemia. §. 4. Terti⁹ ḋ ſortilegijs allegat. c. 2. de ſorti: ſed nihil facit: q2 ſi faceret poti⁹ eēt caſus reſeruat⁹ p̄riarche q̄ ep̄o: q2 p̄riarche comitiť illi⁹ ſacerdotis abſolutio ⁊ diſpẽſatio. Et iḋ nõ videť reſeruat⁹. Quart⁹ cõmutatio votoꝝ: ſeu diſpẽſatio ⁊ hoc verũ ē ꝙ ptinet ſm coiorē opi. ad ep̄os. c. i. de voto. Quint⁹ ē reſtḋ icertoꝝ allegat. c. cũ ſit. de iudeis. h̄ non facit. vt. j. Reſtitutio. 2. §. 14. niſi in mãifeſtis vſurarijs: vt diceť. j. vſura. 2. §. 8. Sext⁹ ē ꝯt⁹ mr̄imonij ꝯ interdictũ eccl'ie. allegat. c. pe. ⁊ vlti. ḋ ma. ꝯ. ꝯ interd. ec. Et ē verũ qñ ep̄s p̄cipere alicui ne ꝯheret ꝓpter aliquã rõnabilē cãm ⁊ talis cõtēneret. q2 tũc ad ep̄m eēt mittend⁹ ꝓpter honorē. ar. c. graue. de p̄bē. Septim⁹ clãdeſtinũ mr̄imoniũ ꝯctũ de clã. deſpon. c. cũ in habito. h̄ nihil dic̄ de h̄. c. illud. Hoſti. tñ ti. de penitētia ponit p̄mũ. ſcḋm ⁊ q̄rtũ ⁊ p⁹ ponit ꝓ q̄rto ſcḋ3 cũ de ſolēni penitētia allegat. 50. di. c. miror. ⁊. c. in capite. S3 hoc tm̃ ꝓ nõrio iponi debet. vt p3. 26. q. 6. c. vltimo in tex. ⁊ i glo. Ubi g̊ talis penitētia a p̄latis coiter nõ iponiť ꝓ talib⁹ nõ video q̇n iferior poſſit abſoluē Quint⁹ ſm Hoſti. ē diſpẽſatio irregularitať i clerico. Et ꝯcedēdũ ē. Sext⁹ de incendiarijs añ denũciationē. Et ſatis facit ad hoc. c. peſſimã. 23. q. 8. in v̄ſ. de. ſi q̇s aũt archiep̄us uel ep̄s. Et intellige de incēdiarijs q̇ dolo hoc fecerit uel fieri fecerint auxilio uel cõſilio aut mãdato: vt ibidē. Septim⁹ ſi audiuit ep̄us cõfeſſionē alicui⁹ ⁊ eũ noluit abſoluē ab aliq̊ pctõ: q2 tũc inferior nõ debet ſe itromittere 2i. di. inferior. Mo. in ſũ. ti. de pnia ponit ſolũ quatuor de p̄fatis. Dir. iuris li. i. ti. i5 ponit. 7. de p̄dictis. Bene. xi. i extuagãti reuocata ꝑ Bonifaciũ in cle. dudũ. de ſepul. ponit quatuor de p̄dictis. Et ſic patet quid tenēdũ de caſib⁹ de iure reſeruať: q2 in veritate nõ ſũt niſi. 5. vt patet. h̄ de caſib⁹ ꝑ conſuetudinē reſeruať ē magna diuerſitas inť doc. q̇buſdã ponētib⁹ plures q̇buſdã pauciores. Glo. in. d. c. ſi ep̄s. ſic dic̄. Solet ep̄is reſeruari penitentia oīu3 publicoꝝ enormiũ criminũ oppſſiões filioꝝ ex ꝓpoſito vel caſu cuiuſlibet homicidij. falſi teſtimonij vel inſtrumẽti ꝑiurij. Inceſt⁹. corruptionis monialiũ: coeũtes cũ brutis ⁊ his ſilia. Sed certe nõ põt dari certa determinatio. q2 vnaq̄q3

dioceſis habet ꝯſuetudinē ſuā. nec ē vna cō ſuetudo gnālis in oib⁹ dioceſib⁹ ꝙ ad hoc Jmmo aliqñ epi vno āno reſeruāt ſibi pl⁹ aliqñ min⁹ ſicut eis videt̾. Unde tene ẜm Spec. in reptorio in regula ſuꝑ ꝗb⁹ ſit peni tens ad epm remittēdus ꝙ ꝓpri⁹ ſacerdos pōt abſoluere ab oib⁹ ꝗ ſpāliter a iure non ſūt reſeruata epis vel alijs vel ꝗ nō ſūt ipſis ſacerdotib⁹ directe vel ꝑ aliquā ꝯñtiā inter dicta. ar. c. at ſi clerici. de iudi. ⁊ c. nuꝑ. i fi. de ſen. excō ⁊ in. c. int̾ corꝑalia. de trāſ. pre la. q2 talis habet ordinariā iuriſditionē ſuꝑ pplm ſibi cōmiſſū a iur̄. de pe. di. 5. c. placuit de pe. ⁊ remiſ. c. oīs. Sed aduerte ẜm eūdē Spec. ꝙ eps directe: vl̾ aliq ꝯñtia ſeu ꝯſue tudine pōt interdicē dictis ſacerdotib⁹ ali ꝗs caſus ne abſoluāt. Primo ſi talis ſacer dos cōmiſit crimē ꝓpt̾ qd meret̾ tali ptāte ꝓuari. Scdo qñ ad vtilitatē cōitatis expe dit: al̾s nec pōt obligare ſacerdoteſ parochi ales ꝗn abſoluāt: facit. c. de eccl̾iaſticis ꝓui legijs. 25. q. 2. ⁊ c. ꝓuilegia. el ꝑ ⁊ el. 2. ibi dē. Nō etiā ꝙ ꝗuis talis ſacerdos habeat auctoritatē abſoluēdi ab aliꝗ caſu ꝙ nō de bet abſoluere ſi videt expedire ſaluti aīe cō fitētis: ſed remittete ad ſuperiorē. q2 ut di cit apl̾s. 2. cho. 13. ptātē dedit de⁹ i edifica tionē nō in deſtructionē. Similit̾ licȝ eps ſibi ꝓ coī vtilitate reſeruaſſet aliquē caſū: ⁊ ſacerdos videret in aliꝗ ſingulari nō expe dire ſaluti eius: imo obeſſe ſi remitteret̾ ꝙ pōt abſoluere. iur̄ nō. ꝑ Pa. i. c. qd dilectio de ꝯſan. ⁊ affi. ⁊ in. c. at ſi clerici. de iudi. Et ſic collige ꝙ ſacerdos ꝑochialis de iure pōt abſoluere ab oī excoicatiōe ẜm ꝙ dixi ſuꝑ Abſolutio ꝓmo ⁊ ab oib⁹ pctis: excepto cri mine incēdiarioꝝ ⁊ ꝯtrahētiſ ꝯ int̾dictū ec cleſie matrimoniū: ⁊ ab eo a ꝗ epus noluit eū abſoluere poſtꝗ̄ audiuit eū i ꝯfeſſiōe: ⁊ qñ publica pnia ē iponēda: niſi eps ꝓpt̾ ei⁹ delictū vel ꝓpter vtilitatē aiaꝝ ei int̾dixe rit aliꝗrū alioꝝ abſolutionē pctōꝝ Diſpen ſare aūt vel in irregularitate: aut votis vel alijs ꝗbuſcūꝙ nō pōt, niſi ſpāliter ei ꝯceda tur. Tenet etiā Hen. in ꝑ quol. q. 25. ꝙ pre lati nō poſſunt ſibi reſeruare nouos caſus vltra illos ꝗ de iure eis reſeruāt̾: niſi ex cā legitima. Et hoc veruȝ quo ad ſacerdotes ꝗ habēt curā aiaꝝ. Quo vero ad alios hñ

poſſūt tot ꝗt volūt: excepto ꝗ ad minores ⁊ ꝑdicatores. de ꝗb⁹ dic vt. j. Cōfeſ. 3. §. 28

c Asus fortuitus eſt repēte rei euentus qui preuideri nec reſiſti pōt: vt colligit̾ i. l. i reb⁹ comodaꝗ. i ꝑn. ff. como. vt mors ſeruoꝝ ſine culpa: hoſtiū in curſ⁹ piratarꝝ: naufragiū incēdiū: fuga ſeruorū ꝗ cuſtodiri nō ſolent: vt ibi ponit̾ Ubi nō. ꝙ vbi diligētiſſim⁹ ꝓ uidiſſet nō eſt caſus fortuit⁹: veluti ſi domū quā ruiturā diligētiſſim⁹ ꝓuidiſſet: nō pre uidiſti: ⁊ ꝓpterea equū in ea dimiſiſti ꝗ pe rijt ex ruina. Sec⁹ ſi ex terremotu: aut ſubi to impetu ventorū.

1 ¶ Utrū furtū ſit caſus fortuit⁹. R. pa. in. c. vnico. de como. ꝙ glo. iuris ciuilis videt̾ ꝯtrarie: ſed ipſe dicit ꝙ ſi ꝑ violētiā ſubtra hit̾ eſt fortuit⁹: niſi fueris in culpa trāſeū do ꝑ loca periculoſa. ar. l. nō ē veriſimile. i ꝑn. ff. qd me. cā. Si āt clādeſtine. ⁊ tūc ſi ab ea ꝑſona a ꝗ diligētiſſim⁹ ꝓcauiſſet: puta a vili famulo: nō eſt caſus fortuit⁹. alias ſic. facit qd nōr in. l. ꝗ fortuitis. C. de pig. ac.

2 ¶ Utrꝝ ꝗs teneat̾ de caſu fortuito. R. tex. in. d. c. vnico ꝙ ſic in trib⁹ caſib⁹. Prim⁹ qñ culpa preceſſit: puta comodaui tibi equū vt ires mediolanū ⁊ iuiſti placētiā ⁊ icidiſti in latrones: iputabit̾ tibi. vt hic ⁊ in. l. ſi ut cer to. §. ſed interdū. ff. como. Secūd⁹ qñ ꝓceſ ſit mora: puta nō reddidiſti, qñ debuiſti. ⁊ fortuito ꝑdidiſti: tibi iputabit̾. ut in. d. c. vnico. ⁊ i. c. bōa fides. depoſiti. Hoc verꝝ i ꝯſcia: niſi eodē mō fuiſſet ꝑitura apud dñȝ q2 tūc nō tenet̾ niſi de eo i ꝗ eū dānificauit ꝑ nō factā reſtitutionē rei tꝑe debito. ar. c. fi. de iiurijs. Sed qñ dubiū eſt an fuiſſet pe ritura. vide. j. Mora. §. vltimo. Tertio qñ pactū int̾ceſſit ut teneret̾ de fortuito. ut in d. c. vnico. ⁊ bona fides Limita niſi adueni at culpa ei⁹ cui promiſit. q2 ſic nō teneret̾. l. cuȝ ꝓponas. C. de nau. fe. ⁊. l. qui officij. §. fi. ff. de contrahen. emp.

3 ¶ Sȝ ꝗd ſi generalit̾ renūciauit ⁊ null⁹ ca ſus fuit expreſſus: puta dicēdo: ꝙ volebat te neri d oi caſu fortuito: an teneat̾. R. ꝙ licȝ varia ſit opi. ut refert Bal. in. l. i. C. como ego dico tñ ẜm Jo. an. in. d. c. vnico ꝙ nō tenet̾. facit. l. ſed ⁊ ſi. in. §. queſituȝ. ff. ſi ꝗs cau. Qd verꝝ ē infallāter i ꝯſcia niſi i caſib⁹

in quib⁹ spẽaliter fuisset renũciatur⁹ si fuissent exp̃ssi. ar. c. fi. de offi. vi. li. 6. Et no. Accur. in. d. §. q̃sitũ. ⁊ bñ: q2 ꝯ eũ qui legẽ dicere potuit aptius ẽ int̃p2etatio faciẽda. ĩ re. iur. li. 6. ⁊ in. l. quicq̃d. ff. de ṽbo. oblig. dr. Quicq̃d astringẽde obligatiõis cã dictũ ẽ: id nisi palã verbis exp2imat̃ omissum intelligendum est.

4 ¶ Sed q̃d si aliqui casus fuerũt enumerati spẽalit̃: ⁊ postea secuta fuit renũciatio gnãlis. R. fm Bar. in. d. §. q̃sitũ. ꝙ p illã generalẽ renunciationẽ nõ veniũt casus maiores exp̃ssis: s3 solũ ꝯsimiles exp̃ssis. Q8 q̃dẽ veru3 ẽ gnãlit̃ in oibus odiosis: sicut h. sec⁹ eẽt i fauo2abilib⁹: vt no. i cle. nõ põt. ĩ pcu. ⁊ Inno. in. c. sedes. de rescrip.

5 ¶ Sed q̃d si renũciationi gnãli interuenit iuramẽtũ? R. Jo. an. vbi. s̃. ꝙ nõ obligat. Rõ fm ipsũ ẽ: quia iuramentũ non obligat vltra ꝯsensũ iurãtĩ. facit. c. veniẽs. el p̃. ⁊ qd ibi no. Inno. de iureiur. Et h credo verum in casib⁹ p2o quib⁹ spẽalit̃ nõ iurasset. Sec⁹ in quib⁹ spẽalit̃ si fuissent exp̃ssi ꝯsensisset: p qb⁹ facit. c. tua nos. cũ ibi nõtis. de spõ. Cõcordat. Bal. vbi. s̃. Rõ: q2 iuramentũ habet vim casus exp̃ssi. l. cum pater. §. si q̃s matrem. ff. de lega. secũdo.

6 ¶ Utrũ extimatõ faciat venire casũ fo2tuitũ? R. fm Jo. an. in. d. c. vnico. ⁊ Bar. in l. si vt certo. §. nũc videndu3. ff. como. ⁊. l. i. eo. ti. qñ sum⁹ i ꝯctu: cui⁹ nãe nõ repugnat ꝙ dñiũ transferat̃: tũc extimatio facit emptionẽ: vt. l. plerũqȝ. ⁊. l. quotiẽs. ff. de iure dotĩ. Et sic extiatio facit piculu3 cõe ⁊ comodũ recipiẽtis. l. necessario. in p2in. ff. de peri. ⁊ co. rei vẽ. ⁊. d. l. quotiẽs. ⁊ plerũqȝ etiã deteriorationis: vt. l. si extimatis. cũ. l. se. ff. so. ma. Exẽplũ: cũ mulier dedit viro rẽ extimatam: vt i. d. l. plerũqȝ. Uel cũ quis extiatã rem tradit: ita ꝙ extimatio reddat̃ nõ res. vt in. d. §. nũc videndũ. Si aũt sum⁹ in cõtractu: de cuius nã est vt solũ p2o pte dñiu3 trãsferatur: ⁊ p2o pte nõ: sicut est in societate: sic piculosũ ptis solũ: si extimatio fit: trãsit in accipientẽ: vt. l. cũ duob⁹. §. dãna. ff. p socio. Si aũt sum⁹ in ꝯctu: cuius nãe repugnat dñij trãslatio: vt in locato ⁊ h⁹mõi: sic extimatio nõ facit emptionẽ: nec trãsire piculũ casus magis q̃3 teneat̃ ex nã ꝯct⁹. Nec ob. ꝙ Bart. vbi. s̃. vult vt aliq̃d opet̃. Et sic si tenebatur de lata solum: teneatur de leui: si de leui: tunc de leuissima. si de leuissima tunc de casu: q̃a hoc nõ teneo: sicut nec Pa. in. d. c. vnico. Sed dico ꝙ opat̃ extimatio tunc solũ vt sciat̃ p2eciũ si deterio2aret̃ vel pderet̃ ex vicio recipient̃: ⁊ sic releuat̃ dñs ab onere p2obãdi verũ p2ecium rei. Si aũt res extimata daret̃ cu3 pacto: ꝙ aut res vel extimatio redderet̃: sic facit trãsire piculu3 peremptionis sed non deterio2atiõis: vt. d. l. plerũqȝ. in fi.

c **Athecismus** quid ẽ? R. ꝙ ẽ ille exo2cism⁹ qui fit añ ianuã ecclesie super baptiçando: vnde dr cathecismus a catheti co. i. instruo vel doceo. Ideo cathecismus instructio vel doctrina dicit̃: de hoc in. c. p cathecismum. de co. spi. li. 6. ⁊ in. c. ante baptismum. de conse. di. 4.

¶ Utrũ cõtrahatur aliqua cognatio spũal̃ in tenẽtib⁹ cathecismo sicut i baptismo? R. ꝙ sic: que ipedit m̃rimoniũ ꝯhendũ: sed nõ dirimit ꝯctũ: vt in. c. p cathecismum. 1

¶ Ad quid tenetur qui tenet i cathecismũ Dic vt. s̃. baptismus. 8. in fi. 2

¶ Ad quid valet cathecism⁹? R. fm theo. in. 4. di. 6. ꝙ minuit ptãtẽ demonis ne tãtũ possit in co2po2e ⁊ aĩa: vide. ĩ. exo2cism⁹. q2 idem est. 3

c **Ausa** dr multiplicit̃: Aliqñ cã pia. vide. ĩ. legatũ. 2. in p2in. Cã ciuilis cui⁹ finis ẽ comodũ ptis seu aliquo2ũ sine alteri⁹ punitione. In hac tractat̃ de pecunijs ⁊ possessionũ negotijs: ⁊ h⁹mõi: vt. 14. q. 2. sup p2udẽtiã tua3. Cã criminalis: cuius ẽ finis punitio peccati vel vindicta publica: vt in. c. at si clerici. ⁊ i. c. cũ nõ ab hoie. de iudi. ⁊. d. c. sup p2udẽtiã. ⁊ 16. q. i. frat̃ nr̃. circa mediũ. Cã mixta est q̃ pticipat de vtroqȝ. de pcu. tue. Et l3 glo. videant̃ varie ponẽdo pecuniariã penã: aliqñ p2o ciuili: aliqñ p2o criminali: vt in. l. p̃to2. in p2in. ff. de sepul. vio. ⁊ in. l. vnica. C. qñ ci. ac. cri. p̃. Tñ ꝯco2da ꝙ qñ pecuniaria pena applicat̃ fisco criminalis est: sicut tenet Inno. i. c. q̃lit̃ ⁊ qñ. el. 2. ĩ accu. ⁊ ẽ glo. ⁊ Bar. in. d. l. p̃to2. §. i. q2 sic intẽdit̃ vindicta publica p penã pecuniariã sicut p penã co2pis. Si

pro applicatur fisco pro interesse fisci: ciuilis est: vt in .l.i.C. de bis qui. vt indi. Nec ob.c. per tuas de simo. et quod no. Pa. in Rubri. de iudi. quia illud.c. loquitur de amotione a prelatione que est ciuilis: quia facit ad bonum subditorum vbi bonum platum. et tali non imponitur pena: sed non permittitur exercere quod ei non conuenit.s. platio nem ad quam est indignus. Item non dicunt doc. quod precise est agere ciuiliter quando pena applicatur parti sed etiam alio modo: sicut in. d.c. per tuas. Hoc sequitur glo. et Bar. et Ange. in .l.3.ff. de se. vio. et Bar. in fi. in pro. quero quando cognoscatur ff. de pu. delic. Idem glo. Albe. et Sali. i.l. j.C. de se. vio. et glo. in .l. aut dana. in pn.ff. de pe. et communior est opinio de hoc non. dns an to. in rubri. de iudi. Noie cae intelligitur de cam propinqua non remota: vide glo. in.c. de ce tero. de homici. Et nota quod cam remota dicitur oc casio. Unde facies turrim: est occasio homi cidij illius qui ascedit et se precipitauit. Ipse vero est cam propinqua. Quando autem quis teneatur pro cam remota not glo. in.c. sicut nobis. de testi. qui distiguit: Aut dabat operam rei licite: et si ad hibuit diligentiam debitam: non tenetur. 23.q.5. de occidendis. Si vero non adhibuit: tenetur. 50. di. sepe. ff. ad .l. aquil. qui occidit. §. pe. Si autem dabat operam rei illicite: imputantur ei spo oia que inde sequuntur. 50. di.c. quantum dixit. de iniur. c. fi. ff. ad .l. aquil. l. item mella. i prin. 2.§. item et cum eo.

j ¶ Causa ecclesie non dicitur cam propria rectoris. vnde in cam ecclesie sue potest esse iudex. 2.q.7. c. si quis erga epm. i glo. facit.c.fi. de postu. vbi ponit diuersa pro se: vel pro ecclesia. et hoc verum dummodo alius constituatur qui agat noie ec clesie: vt i.c. insup. de testi. est in ar. Silr po test esse testis in cam ecclesie quando alius est constitutus qui agat noie ecclesie. d.c. insup. Sed non quod licet canonicus possit esse testis pro co canonico suo contra extraneum: quia non dicitur domesticus eius: sed ecclesie tamen: secundum Hugo. vt in glo. d.c. sup prudentiam. 14.q.2. non tamen potest esse iudex pro eo contra extraneum quia minor cam repellit aliquem a iudicio quam a testimonio. de offi. dele.c. cum. R. canonicus.

2 ¶ Cam propriam palam est eam esse cuius emolumen tum vel damnum ad aliquem suo noie pertinet. c. biduum. §. palam. 2.q.6.

3 ¶ Cam cois vtriusque est: vt. ff. de ri. nup .l. illud. Et ideo testis non potest esse in re coi sibi cum alijs nisi indirecte. vt legatarius qui potest esse te stis in cam testamenti in quo sibi est aliquid relictum insti. de testa. §. legatarijs. sed cam vniuersita tis non videtur singularis persone: vt in.c. qui manumittitur. 12.q.2.

¶ Causa alia impulsiua que occasionem re motam prestat: sicut calfurnia que importune postu lando: cam dedit vt mulier non possit postula re: vt i.l. j.§. sexum. ff. de postu. Et ista cessan te non cessat effectus. Alia finalis: et ista regu lat dispositionem.c. cum cessante cam. de ap.l. ge neraliter. C. de epi. et cle. et ibi Bal. multa dicit de hac ma.c. gnalit. 16.q.i. hec cogno scitur ex quinque: Primo quando illud quod exprimitur i via cae respicit vtilitatem tam alterius quam etiam ptiuz l. titio centum. in pn. ff. de pdi. et de. puta dono tibi centum: vt inde facias fieri capellam in tali ecclesia que illa indiget et huiusmodi. Si vero respi ceret solum vtilitatem illius qui debet implere et non sit pia: sic presumitur cam impulsiua. d .l. titio .§. sed si filio. Unde si lego tibi. x. vt caligas emas nihilominus tenet legatum: licet non emas: silr si vt fundum. Sed si vt emas fundum alteri mi nus industrioso non valet nisi caueat: vt ibi. Scdo cognoscitur quando exprimitur pius actus in viam cae. l. si quis pro redemptione. C. de dona. et .l. si ego in pn. ff. de iure do. et vult Bar. in .l.2.§. ti. ff. de dona. vt puta dono tibi centum vt facias hospitale: nam hospitale quod fiat erit cam finalis. Tertio cognoscitur quando in gerendo actum exprimi tur ab hoie cam vbicunque lex requirit de necessita te cam ad validitatem actus: quia tunc intelligitur finalis vt actus sustineatur.l. sed si mors. §. fi. cum .l. se. ff. de dona. inter vi. 2. vbi dicitur quod dona tio facta vxori ad restaurationem edium igne combustarum: valet vsque ad earum reparationem non in plus. Quarto vbicunque non potest esse alia ro: illa censetur cam final.l. quis. vbi glo. C. de fideico mis. Unde qui legat iter ad fontem: videtur le gare et haustum. ff. de ser. ru. p. l. item si. Quinto vbicunque lex exprimit cam: censetur finalis. glo est nobilis i.l. cum tale. §. legato cam falsam. ff. de con. et de. quam ad hoc ponderat Ang. in. l. sciendum. ff. de edil. edic. et Bar. in. d. §. fi. cuius sunt ista dicta.

¶ Est et alia cam que est causatiua alicuius effectus 5 sed non sufficienter et efficaciter: et talis non tenetur ad restitutionem dampni dati proximo: licet peccaue rit. Est et alia que est causatiua et inductiua alicuius effectus sufficienter et efficaciter: ita quod sine ea non sequeretur: et talis tenetur ad resti

tutionē vltra pctm̄ comissū. Et de ista loq̄t c. fi. de iniurijs. Q̄d nota. q2 facit ad mlta.

c **Autio** simplicit dicta realit itelligit nuda ꝓmissio vt. l. sactimus. C. de ꝟ. si. Fallit in cautiōe expressa a lege ꝑtoria. vt. ff. de pto. sti. l. ꝑtorie. la ꝑma. Et sic itellige glo. in. c. ꝑma igit. de ꝯse. di. 4. Itē ꝑm glo. in. l. px. in fi. ff. ð peti. here. qn̄ ē ꝑsona suspecta. ut. l. si fideiussor. §. fi. qui sa. co. q2 tūc debet cauere cū fideiussoria. Sꝫ cū additur idonea vel sufficiēs: itelligit de pignoratica vl' fideiussoria. vt. ff. de fideicomis. li. l. ğ c̄pdiu. §. addici ita. Uide glo. in. c. ad nostrā. el primo. de iureiur. ⁊ c. vltimo de pign. ⁊ in. c. ex publico de puer. ꝯui. Si ꝟo dicit cautio mediocris: tūc venit obligatio oiuꝫ bonoꝝ tex. est singular in. l. filio in fi. ff. vt le. noie caue. Si ꝟo dr̄ cautio cōpetens: itelligit arbitrio iudicis ꝑm aliq̄s: vl' ꝑm alios fideiussoria vel pignoraticia. vt in gl. l. si debitori. ff. de iudi. Notat tn̄ Bal. in. l. vniuersa. C. ð pci. impera. of. ꝙ qn̄ statuto cauet ꝙ caueat idonee: qn̄ cōpromissū petit: intelligit arbitrio iudicis. ⁊ in. l. oēs. C. de epi. ⁊ cle. dicit: Tenet q̄s dare fideiussores: ⁊ nō pōt tūc tenetur obligare oīa bona sua meliori modo q̄ pōt. Si ꝟo dicat satisdet: vel satisfaciat: fideiussoria intelligit: vt. d. l. i. q̄ satis. co. ⁊ ꝑm glo. in. d. l. pe.

c **Ecitas** mentis scd̄m Tho. scd̄a scd̄e. q. 15. ar. 1. prouenit dupliciť. Primo ex hoc ꝙ auertit se spontanee a cōsideratōe primi ꝑncipij intelligibilis: ꝑm illud ꝑs. Noluit itelligere vt bn̄ ageret. Alio mō ꝑ occupationē mēt̄ circa alia q̄ mag̃ diligit quā dictū ꝑncipiū: ꝫ illud psal. Sup cecidit ignis. s. cōcupiscētie ⁊ nō viderūt solē. Et sic patet ꝙ est pctm̄. Et a Gre. 31. mora. ponitur filia luxurie.

j ¶ Sꝫ vtꝝ sit mortalis. R. ꝙ sic. qn̄ sic non vult itelligē necessaria ad salutē. 38. di. c. q̄ ea. siliter qn̄ ita occupat in tpalib⁹ ꝙ omittit necessariā vacationē quā deo tenet exhibere. vt in dieb⁹ festiuis in quib⁹ ꝑm. Ri. in 3. di. 37. ar. 3. q. 4. i aliq̄ hora tenet deo vacare mēte vl' hmōi. sec⁹ si omittit q̄ nō sūt necessaria ad salutē: q2 tūc est pctm̄ veniale.

c **Edere** bonis debet q̄ soluere non valet creditoribus suis. Et valebit ei ad tria. Primū ne icarceret. l. i. C. q̄ bo. ce. po. ð q̄ vide s. Carcer. §. 2. Secūdum ne excoicet: ⁊ si erat exco icatus debet absolui recepta idonea cautione de soluendo debito: si ad pinguiorē fortunā venerit de solu. c. odoard⁹ Tertiū ꝙ non condēnet nisi inquātū facere potest habita ratione ne egeat: nec enim fraudandus est alimentis quotidianis. ff. ð re iudi. l. sunt qui in id q̄d facere possunt. ⁊ ff. q̄ bo. ce. po. l. is qui. ⁊ l. qui bonis. ⁊ l. si debitores. Nec obstat. c. peruenerit. de fideius. quia ibi nō cesserat bonis. limita tamē tertiū quādo nō cōuenit ratione delicti: q2 si conueniretur ratione delicti: nō haberet respect⁹ ne egeret: etiā in clerico: ut nō. Pa. in. c. olim nobis. de resti. spo. Quomō vero fit. vide. j. Solutio. §. 23.

c **Elare** peccatū alicuius propt pecuniā vel gratiam: aut consanguinitatē: simonia est: vt in. c. nemo. de simo. vbi glo. ⁊ Inno dicit ꝙ ratio est: quia quelibet tenet alterius peccatū ad penitentiā indicare. 24. q. 3. tā sacerdos. Secus autē in indicatione furis: vel serui fugitiui ut capiat: quia licite merces accipitur. ff. de prescrip. ꝟ. l. solēt. ⁊. ff. de ꝯdi. obtur. causaꝫ. l. 4. §. vltimo. Nec ꝓprie dicit Inn. ꝙ est simonia: vbi ex gratia quis nō indicat: sed debet puniri sicut simoniac⁹. Tu dic ꝑm glo. in. §. si tibi. l. 4. ff. de condi. obtur. cau. ꝙ ille qui non tenet ꝑ officium vel actionē vel iudicem reuelare furē licite accipit aliquid vt indicet: sed accipere vt non indicet: turpiter accipit. quia cōtra publicā vtilitatem que est maleficia puniri. vt. ff. ð fideius. l. si quis a reo. §. pe. Et sic patet ꝙ rationē naturali non tenetur quis indicare: quia tunc nō liceret accipere ꝓ indicando. vt. ff. de condi. obtur. cau. l. i. i fi. ⁊ i. l. 2. ꝑmo. R. Q̄d tn̄ lꝫ: vt i. d. §. si tibi. q̄d limito veꝝ ð idicatōe q̄ fit ꝑlato ut puniat. sec⁹ ð illa q̄ fit alicui vt ꝓuideat q2 teneret.

c **Ensura** eccl'iastica q̄d cōprehēdat. R. ꝙ intr dictū suspensionē ⁊ excoicationē. de ver. si. c. querenti.

c **Census** est quedaz pensio q̄ de ꝓuentibus soluitur. i. q. 3. q̄situ͂. vel pōt dici census quicq̄d annuatim soluit̄ in quantitate: vel sūma. ff. de censi. l. etatem.

j ¶ Census nouos iponere ecclesijs: aut veteres augere ꝓhibet̄ oib⁹ epis ⁊ p̄latis. in. c. ꝓhibem⁹. de censi. etiam si eripuerūt eas de manu laici. ut in. c. ecclesijs. eo. ti. Dicit tn̄ Pa. in. d. c. ꝓhibem⁹. ꝙ hoc verū est ad vtilitatē eorū ꝓpriaꝫ: ut in cle. 2. de re. ec. non ali. Sec⁹ esset ad vtilitatē alteri⁹ eccl'ie: rationabili cā subsistēte ⁊ a prelato iurisditionē habēte epalē. ⁊ in eccl'ia pleno iure sibi subiecta: q2 tūc pōt: ut nōt Inno. in. d. c. ꝓhibem⁹. ⁊ facit. c. preterea. eo. ti.

z ¶ Quis pōt iponere cēsū. R. ꝙ q̄cūq3 hꝫ ius i re tali: vt insti. de vsufru. §. sine testō.

3 ¶ Quod argumētū p̄stat cēsus solutio. R. ꝙ aliq̄n subiectionē: de censi. c. ois aia. Aliq̄n p̄stitā libertatē: vel ꝑceptā ꝓtectionem. ut in. c. ꝑcepimus. de priuil.

c **Certum** dr̄ id de quo ꝓprio noie vel indubitata circūlocutiōe ꝯstat. vt in glo. de priuil. c. cū ⁊ plātare. insti. de. exhe. li. §. noiati vbi dr̄ ꝙ q̄ vnū filiū solū habet noiatim exheredat: siue dicat: ticiū filiū meū exheredo: siue filiū meū exheredo.

c **Cessatio** a diuinis officijs generalis. ⁊ hec equiparatur interdicto: ita ꝙ posita generali cessatōe ab eo q̄ pōt vel de iure vel de ꝯsuetudine in loco aliq̄: siq̄s ibi celebrat est irregularis. ⁊ religiosus talē cessationē nō seruās est excoicat⁹ ipso facto: si matrix eccl'ia seruat. Et sic itellige cle. i. d sen. ex. ⁊ Inno. in. c. nō ē nobis. de spō. Cessatio ṽo spālis est illa q̄ solū in aliq̄ eccl'a ponit̄. Et hec non cōparat̄ interdicto. Unde celebrās in eadem eccl'a nō efficit̄ irregularis: nec religiosus excoicat⁹ si nō ꝯuat q̄uis talis eccl'a eēt matrix. Et sic itellige gl. 2. c. si canonici. d offi. ord. li. 6. ⁊ Inno. in. c. dilectis filijs. de ap.

j ¶ Que est pena iponētis generalē vel spālē cessationē indebite. R. ꝙ illi q̄ iponunt tenent̄ restituere oēs fructus quos iterim ab eccl'a ꝑceperunt in qua cessatū est: etiā si talis ecclesia sua erat: ⁊ ipsi ecclesie. Itē tenet̄ de oi dāno quod alij incurrerūt ꝓpter talē cessationē. d. c. si canonici. ⁊ ibi Ge. dic̄ ꝙ lꝫ d. c. loquat̄ de capl'o canonicoꝝ: tn̄ idē erit i alijs q̄ ipsam cessationē iponunt.

¶ Que est pena illi⁹ q̄ dat cām cessationi. R. tenet̄ ad de inṫesse q̄d canonici: aut alij incurrerunt: ⁊ ad aliquā aliā satisfactionē extimādā arbitrio supioris i recōpēsationē cessationis facte i eccl'a. d. c. si canonici. z

¶ Que requirūt̄ ad hoc ut cessatio debeat ꝯuari. R. Jo. an. in. c. q̄uis. de offi. or. li. 6 ꝙ decē. Primo ꝙ hi q̄ cessant habeāt ex cōsuetudine vel alio iure. Secūdo ꝙ cōuocētur absentes ad ꝯtandū d cessatōe. Tertio ꝙ tractent diligēt̄. Quarto ꝙ de cessando deliberent. Quinto ꝙ sit manifesta offensa vel iniuria. Et ꝯm Inno. ⁊ Ho. debet eē notoria: q̄d si nō esset nulla ꝯsuetudo ꝓdesset q2 eēt ecclesijs onerosa: d ꝯsue. c. i. ⁊. c. cū venerabilis. q2 ille ꝯ quē cessat̄ nō debet ꝯuici ꝓbādis sed aptis ⁊ notorijs: maxime i cultu diuino tollēdo. C. de actio. ⁊ ob. l. negantes. Sexto ꝙ sit cā rōnalis. Septimo ꝙ añ cessationē instrumēto publico vel patētib⁹ litteris auctētico sigillo munitis cām cessatiōis exp̄māt. Octauo ꝙ illud instrumētū vl' litteras tradāt ei ꝯ quē cessant. Nono ꝙ requirāt illū vt emēdēt cōpetēter iniuriā ꝓpt̄ quā cessare volunt: ꝙ si nō fecerit tūc locū habet cessatio. Decimo ꝙ p⁹ cessationē vtraq3 ps iter debet arripere ad sedē aplicā infra mensem ꝑ se vel ꝑ procuratores sufficiēter instructos: ⁊ ꝯtinuatis diebus q̄ cito poterūt se sedi apostolice representent: vt discutiat̄ q̄d sup hoc sit agendū. His nō seruatis nō seruat̄ cessatio. Similit̄ si pars q̄ posuit cessationē eā nō reseruauerit: ab alijs non seruet̄ similiter. Hoc nōt Jo. mo. ⁊ Bal. in. c. si canonici. de offi. ord. li. 6. in q̄. c. reprobat̄ ꝯsuetudo illoꝝ qui in aggrauatiōe cessationis imagines crucis vel alioꝝ sanctoꝝ prosternunt: vrticis supponunt vel lapidibus ⁊ huiusmodi. Et qui talia faciunt grauiter sunt puniendi: vt ibidem. 3

c **Cessio** actionū an valeat. R. Pa. i. c. fi. de ali. iu. mu. causa fac. colligendo dicta doc. distinguendo sic. Cum queritur an valeat cessio actionuꝫ dic aut fuit facta in vltima

volūtate ſi tenet: vt no. in. l. vl. C. ꝺ litigio: Sic tñ ꝙ ſi actio erat in iudiciū deducta p̄ defunctū: nō dʒ agere legatari⁹: ſꝫ heres oĩꝫ tñ vtilitatē quaꝫ ſequet̃ heres debet legatario reſtituere: ⁊ ſi nihil cōſequit̃ nihil reſtituet: qꝛ videt̃ teſtatoꝛ legādo actionē legaſſe euentū illi⁹ iudicij. Et ob hoc ne fiat colluſio p heredē pōt legatari⁹ ſi vult aſſiſtere heredi i iudicio: vt i autẽ. nūc ſi heres. C. ꝺ liti. Si vō actio nō erat deducta in iudicio poterit legatari⁹ poſt ceſſionē agere: vt ibi: Sed cui⁹ ſumptib⁹. R̃. glo. in autẽ. nunc ſi heres ꝙ ſi erat litigioſa cū legabat̃: tūc ſūptu heredis. l. cū ſeruus. ff. de le. i. Si vō facta eſt litigioſa viuo vel moꝛtuo teſtatoꝛe: tūc ſumptu legatarij. vt. ff. de le. i. l. ſeruus legatus. niſi heres fuerit i moꝛa. ar. ff. de le. i. l. cū res. Aut ceſſio fit int̃ viuos: ⁊ diſtingue: qꝛ aut fit potentioꝛi rōne officij ſeu dignitatis p̄cipue: ⁊ nō valet: ⁊ cedens debet pdere omne ius qd̄ habebat. Et iſte eſt p̄ri⁹ caſus. l. z. C. ne li. po. Et ſꝫ verū ẽm Spe. in ti. de ceſſione actionū poſt vincen. qñ fit potentioꝛi maliciose cā opprimēdi aduerſariū. Sec⁹ ſi fieret bona fide. ar. l. q̄ ſtipēdia. C. de pcu. Et placet Pa. Si vō ceſſio fit potētioꝛi nō rōe officij vel dignitatis ſed rōne nobilitatis: vl̃ qꝛ ditioꝛ vel alio reſpectu: tunc ſi fuit facta ceſſio rōne iudicij mutādi pōt excludi ceſſionari⁹ p exceptionē: vt. l. pe. ⁊ qd̄ ibi no. ff. de ali. iu. mu. cā fac. nō pdet tñ actionē cedēs: ſed punit̃ ẽm vnā opi. qꝛ nō pōt ampli⁹ cedere iſtam actionē alteri: nec pōt in ea ꝯſtituere procuratoꝛē: ſed tenet̃ ipſe pſeq. vt videt̃ innuere. d. l. pe. Glo. tñ. in. d. l. pe. dicit. ꝙ in iſto caſu videt̃ tranſtuliſſe magis rem ꝙ̄ litē. ⁊ ſic ceſſionari⁹ habebit rem ſi euincat̃. ⁊ cedens expenſas litis faciet in damnū ſuū Sec⁹ ſi nō fuit facta rōne iudicij mutandi: qꝛ tenet: vt patet ex notatis in glo. in. l. i. C. ne lic. po. Aut ceſſio que fit inter viuos ⁊ q̄ nō fit potētioꝛi ē dubitata: ⁊ dʒ dubitata eo ipſo ꝙ ē in litigiū deducta: qꝛ dubi⁹ euent⁹ litis. ⁊ ſic nō pōt regulariter alteri cedi. ⁊ cedēs incidit i vitiū litigioſi: vñ debet puniri vt habet̃ in. l. fi. C. de litig. ⁊ per glo. in. c. eccleſia. el ꝓ. ne. li. pen. Fallit in caſib⁹ ibi numeratis. Nota hic ꝙ in caſib⁹ in q̄b⁹ pōt fieri ceſſio. ꝙ pſecutio actiōis fiet a cedēte: nō a ceſſionario ẽm Inno. in quadā glo. in. d. c. fi. allegat. in arg. l. quāꝙ. ff. ꝺ aqua plu. ar. Aut actio nō ē dubitata: tūc regularit̃ pōt cedi titulo donatiōis: venditiōis: vel alio titulo legitimo: vt pbat̃. C. de he. vel act. ven. l. nōis venditio. ⁊ in. l. per diuerſas. C. man. Pretendit̃ tñ ſimulat⁹ ꝯct⁹ ex q̄nꝗ. Primo ex modicitate p̄cij. ⁊ extimat̃ iſta actio ẽm dubiuꝫ: expenſas: laboꝛes: ⁊ h⁹mōi ẽm Pa. ibideꝫ. Scđo qñ in ceſſiōe nō exprimit̃ titul⁹: vt qñ dicit cedo actionē ⁊c̃. nec dʒ p qua cā vt pbat̃ i. d. l. p diuerſas. ⁊ tenēt cōit̃ doc. Tertio qñ ceſſio fuit p pte vendita ⁊ p pte dōata: vt. d. l. p diuerſas. Rō. qꝛ iſta ceſſio ē odioſa. ſec⁹ in alijs qꝛ valet. Et iſto caſu admittit̃ ceſſionarius vſqꝫ ad quātitatē quā exburſauit. In alio pdit̃ actio. vt in. d. l. per diuerſas. Quarto qñ ceſſio pure vendit̃: tñ p̄ciū nō ſoluit̃ niſi p parte: ⁊ de reliq̄ cōfitet̃ ſe recepiſſe. Quinto qñ dicit ſe donare ppter bñ merita que nō ſūt. Fallit in caſibus cōtentis in. d. l. p diuerſas. vbi nō preſumit̃ ſilatio. vtputa ſi inter coheredes ē facta ceſſio vl̃ cū ē facta i ſolutū: vl̃ pro munimine rei ſue. vt cū dom⁹ tua minat̃ ruinā domui mee: ego timēs emo oēius tue. Itē ſi ſit int̃ legatarios ⁊ fideicōmiſſarios: vl̃ qñ heres ceſſit actionē legatario. Silr̃ in ſocietate. ſ. qñ ſocij ſibi cedunt actionem.

¶ Vtrū clericus poſſit emere ceſſionē. R̃ Pa. in. d. c. fi. ꝙ nō qꝛ vili⁹ emere. ⁊ chari⁹ vēdere nō licet ei. ſꝫ poſſet tñ donare eccl̃e vl̃ clerico bona fide: ⁊ tenet nec credo illicituꝫ ẽm Pa. ibidem. 1

¶ Sꝫ q̄rit̃ qñ dʒ res litigioſa. R̃. litigioſa res eſt de cuius dñio cā mouet̃ inter petitoꝛē ⁊ poſſeſſoꝛē iudiciaria ꝯuentione: vl̃ p̄cibus pncipi oblatis ⁊ iudici inſinuatis ac p eū futuro reo cognitis. Ita dʒ in autẽ. litigioſa res. C. de liti. Sed Bar. in. l. i. C. ꝺ liti. diſtinguit. ꝙ aut agit̃ actione reali. ⁊ tūc ſi ꝯtēdit̃ de dñio vel quaſi: puta qꝛ dicit rem ſuā eē vel de ei⁹ dñio vel q̄ſi. Sic res efficit̃ litigioſa p ſimplicē ꝯuētionē. vt i. d. autẽ. litigioſa. Si vō nō ꝯtendit̃ de dñio: ſꝫ ꝺ alio iure pncipalit̃: puta hypothecaria ⁊ hmōi. ſic nō efficit̃ litigioſa. Aut agit̃ actione pſonali: ⁊ ſic nunꝙ̄ efficit̃ litigioſa. Aut agitur actione mixta. ⁊ ſic ſi eſt vniuerſalis efficit̃ 2

litigiosa p solā ɔtrouersiā. Si ῥo ē pticularis sic efficit litigiosa p litis ɔtestationē. Cō cordat Inno. in. c. cū. M. ferrariēsis. de cōsti. Ex h pȝ φ qñ res ñ ē litigiosa pōt alienari absq̄ vitio litigiosi. al'. ñ sine pena litigiosi

3 ¶ Que ē pena litigiosi. R. vt notat in. l. fi. C. de liti. φ qui sciēter ex aliquo cōtractu rē litigiosam acceperit restituere tenet rem: ⁊ precio eius priuabit ⁊ fisco applicabit. Si ῥo ignorās rem litigiosaȝ emerit vel ex alio cōtractu acceperit: tūc cōtract⁹ nō tenet: sed cōdemnat vendēs restituere preciū: ⁊ vltra tertiā partē. Et si p donationē sit facta alienatio extimabit: ⁊ idē fiet d̄ p̄cio q̄ ē extimata: vt dictū ē de cōtractu emptiōis vl' alio cōtractu except̄ casib⁹ donatiōis añ nuptias: vl' trāsactionū aut diuisiōs reꝝ hereditariarū facte: vl' p legati: vl' p fideicōmissi cām. de qb⁹ in. d. l. fi. ⁊ in. d. glo. d. c. ecclesiastica. el. j. ⁊. ij. q. j. q: res in litigio in quib⁹ pōt fieri alienatio sine vitio litigiosi.

4 ¶ Utꝝ res litigiosa possit alienari ab alijs inter quos nulla lis ē de ea. R. Ang. i auꝺ. de litigiosis φ sic.

c **Imiterium** grece dicit acinis grece φ est dulcis statio animaꝝ vl' potius corpoꝝ: q: ibi cinis mortuoꝝ detinetur vel a tis. φ est ante. quia añ ecclesias fieri solet hec Se. in. c. vnico. de cōsecra. eccle. vel alta. li. 6. De imunitate cimiterij. Uide. j. imunitas. ⁊ de eius cōsecratione ⁊ pollutione vide. j. de cōsecratio. 4. per totum.

c **Ircūstantia** dicit φ circunstat actū quasi extrinsec⁹ extra act⁹ substantiā consideratū. Hoc autē vno modo est ex parte cause: ⁊ sic vel finalis: ⁊ sic cō sideramus cur fecerit: siue respectu agentis principalis. ⁊ sic quis fecerit. Aliquādo respectu instrumēti: ⁊ sic quo instrumēto: vel quib⁹ auxilijs fecerit. Aliquādo circūstat ex parte mensure: ⁊ sic cōsideramus vbi vel in quo loco: aut quādo fecerit. Aliquādo ⁊ tertio ex parte ipsius act⁹ cōsideramus modum agendi: puta fortiter vel lente: si sepe vel semel soluȝ: siue cōsideramus obiectum siue materiam actus: puta: vtrū patrē percussit vel extraneū siue effectū quem agendo inducit: puta. vtrū percutiēdo vel vulnerauerit vel occiderit: que oīa cōtinent i his versib⁹: quis: quid: vbi: quib⁹ auxilijs: cur: quō: quādo: ⁊ quotiēs. Ita tñ φ in quid includatur nō solū effectus: sed etiā obiectū vt intelligat: ⁊ quod ⁊ circa quod.

¶ Utrū circūstātia mutet speciē peccati. R. φ circūstātia tripliciter se habet ad actum peccati. Aliquādo enim circūstantia adueniens actui indiferēter se habet q̄tū ad rationē: ⁊ tūc non dat speciē peccato: neq̄ aggrauat. Nihil enim ad rationem pertinet. vtruȝ ille qui percutit tali vel tali veste induat. Aliquādo vero differentiā aliquam habet per comparationē ad rationē importans aliquid repugnans rationi p̄mo ⁊ per se: ⁊ tunc dat speciem peccato: sicut accipere alienum. Si autē primo ⁊ per se non importat aliquid repugnans rationi: sed per comparationē ad id quod p̄ ⁊ per se rationi repugnat aliquā repugnantiā habet ad rōnē Sicut accipere aliquid in magna quantitate nihil repugnans rationi dicit: sed accipere alienum in quantitate dicit maiorem repugnantiam ad rationem. Unde illa circūstantia aggrauat. Uel sic s̄m philosophum 5. ethi. φ peccatū recipit speciē ex intentiōe peccantis. Unde ille qui mechatur vt furet magis est fur q̄ mechus.

¶ Utrum circūstantia aggrauat peccatū i infinitū: vt veniale possit fieri mortale. R. φ nō quia peccatū veniale ⁊ mortale nō sūt eiusdem speciei: sed quādo circūstantia constituit nouam speciē potest cōstituere peccatum mortale: ⁊ ita agarauare in infinituȝ: sicut si quis dicat verbum ociosum vt prouocet aliquem ad luxuriam. 2

¶ Utruȝ circūstantia persone aggrauet in infinitum. R. φ nō: nisi solum dupliciter. Primo quādo propter cōditionē sui status est aliquid ei de necessitate puta religioso nō accipere vxorem. Secūdo ratione scandali quod etiā est cōtra preceptū prebere ruinā proximo: aliter non potest: vt. s. per supradicta. Hec omnia ex Fran. in. 2. sen. 3

c **Itatio** debet fieri tribus edictis: vel vno peremptorio: quod continere debet tantum tempus quantuȝ tria edicta: nisi necessitas

v…eat. de illa. c. f. vbi de hoc in glo.

1 ¶ Utrũ qñ iura exigunt trinã monitionẽ sufficiat vna: vide. j. clericus. 9. §. 4.

2 ¶ Utrũ corporaliter impedit⁹ teneat per aliũ cõparere. R. Pa. in. c. in noie dñi. de testi. q nõ. Et actus gestus eo absente est pinde ac si non fuisset citatus.

3 ¶ Utrũ sententia lata contra non citatum valeat. R. Car. i cle. pastoral. i. §. deniq;. de re iudi. q si nullo mõ fuit citatus est nulla ipso iure: de maio. 7 obe. c. inter quatuor. Pa. tñ dicit in. c. causã. q. de rescri. 7 i. c. cũ sit. de ap. q in facto notorio cũ certũ sit absenti nullã cõpetere defensionẽ põt ferri sententia contra absentem non citatum.

4 ¶ Sed quid si citatus sit nõ legittime. R. Car. vbi. s. videt q debeat haberi pro nõ facta. c. bone. el. z. de elec.

5 ¶ Utrũ quis possit denũciari excõicatus nõ citatus. R. Pa. in. c. puenit. de ap. q nõ vbi excessus nõ sit notorius. facit. c. cũ scdm de hereticis li. 6.

6 ¶ Utrũ plati religiosorũ possint subditos ab officijs deponere: suspẽdere 7 hmõi. ipsis nõ citatis. R. q sic: si ita habet eorum psuetudo: aut pstitutiones ẽm ãs debet pcedere. 7 no. in. c. cũ spãli. 7. c. q2 nos. de ap. 7 in. c. cũ medicinalis. de sen. excõ. li. 6. Et dicit glo. i d. c. cũ speciali. quã sequit. Pa. ibidẽ q dispositio. c. sacro. de sen. exc. nõ est necessario seruanda in religiosis contra suas obseruãtias speciales. Et ibi dicit Pa. hoc pcedere: vbi regula pstitutio religiosorum dat certum modũ excõicandi religiosum: vt satis sit seruare eã. Et hoc idẽ tenet Fede. in psi. 5.

7 ¶ Utrũ citatio aliqñ sit nulla. i. nõ valeat. R. glo. in. c. si eps. 3. q. z. q sic i octo casib⁹ Prim⁹ q2 in angusta tpa. Secund⁹ q2 nõ exprimit cã citationis. Terti⁹ q2 nimis maturat pemptoriũ. Quartus rõne tpis. Quintus rõne loci. Sext⁹ rõne iudicis. Septim⁹ q2 rescriptũ aplicũ nõ inserit in ea. Octau⁹ qñ sit spoliatio: de qb⁹ vide ibi: Tuti⁹ tñ est vt sẽp citat⁹ cõpareat allegatur⁹ pũlegiũ vel appellaturus si eũ grauauerit: nisi quando constat eũ nõ esse iudicẽ suũ: vt in. d. glo. 7 in. c. veniens. de accu. in glo.

c **Ithariștis** q̃ varijs vtitur istrumẽtis licite põt aliquid dari: 7 talia audire vel talibus vti: quando fit ad laudem dei: vel ob aliam iustam causam: puta recreationis: q2 debilis est vel infirmus 7 huiusmodi: de cõse. di. z. peruenit. Ad voluptatẽ autẽ vel luxuriam talibus vti vel aliquid dare est peccatũ mortale. 9z. di. in sancta. no. hec glo. in. c. donare. 86. di.

c **Iuitas** vel vniuersitas nõ d2 aliqd facẽ nisi id sit collegialiter deliberatum etiam si maior pars illud facit. Ita dicit glo. notabilis in. l. sicut. ff. q cuiusq; vni. seqt. Bar. in. l. aut facta. ff. de pe. facit. qd notatur in c. felicis. de pe. li. 6. 7 glo. in. l. aliud. §. refertur. ff. de regu. iu. querentes quando vniuersitas delinqt cõmunis opinio tenet ẽm Pa. in. c. z. de postu. pre. 7 Jo. an. in. d. c. felicis. q est quando prius aliquid fuit deliberatũ in vniuersitate ipsa: pulsata campana 7 alijs requisitis ad congregationẽ: vnde si omnes huius ciuitatis facerent dictum nõ diceretur factũ ab vniuersitate: sed per singulos vniuersitatis: etiam si facerent pulsari campanam 7 leuarent vexillum: nam istud est potius factum singulorum. facit qd nota tur in. c. cum omnes. de consti. Pa. in. c. dilect⁹. el. z. de simo.

¶ Utrum destructa ciuitate destruãt oĩa priuilegia ei⁹. R. Inno. in. c. de no. ope. nũ. q si ecclesia vel ciuitas: vel alia loca siue sacra: siue pphana auctoritate superioris propter delictũ eorum destruant: de cetero nõ debet vocari clericus illius eccl'e vel municeps illius ciuitatis: 7 ille locus priuilegiũ perdit: vt de pse. di. j. placuit. 16. q. 7. 7 hec dicim⁹. ar. ff. qñ di. le. vsufruc. ce. l. j. si autẽ ab hostibus destruatur aut per tyrannidem retinet omnia priuilegia. facit. 7. q. i. pastoralis. 7 19. q. 3. que semel. Et idem videtur si auctoritate superioris transferatur ad alium locum: vel alij vniatur: vt no. in. c. i. ne se. va. de reli. do. c. quia monasteriũ. Et idem intelligitur in ciuitate 7 alijs locis pphanis. ar. ff. de contrahen. emp. l. ede sacra. 1

¶ Utrum ciuitatis appellatiõe aliud q̃ qd est infra menta veniat. R. ẽm Pa. in. c. rodulfus de rescrip. q non in mã odiosa seu stricta nisi qñ dispositio pcepta noie ciuita- 2

tis eēt inutilis: vel posset fieri fraus: tūc cō tinent suburbia ⁊ ꝯtinētia edificia. Et sic intellige Jo. an. i. c. si ciuitas. de sen. ex. li. vi. Sed in mā larga seu indifferēti noīe ciuitatis venit ciuitas cū suo territorio: vt ē tex. in. l. vnica. §. ⁊ vrbe3. ff. de offi. pfec. vrbis. Similit in mā larga noīe ciuiū veniūt etiā illi de comitatu ⁊ de toto territorio: vt i. l. qui ex vico. ff. ad mūici. ⁊ in. l. nō dubito. ff. de capti. ⁊ in. l. qui ꝯtinētib⁹. ff. de vbo. sig. ⁊ p Bar. in. l. j. ff. ad mūici. vide bonā glo. in. c. j. de vsur. li. vj. Sed in mā stricta sec⁹ l3 ꝯriū videatur tenere Bar. in. d. l. j. ⁊. l. mille passus. ff. de verbo. sig. ⁊. l. nā qd liq̄de. §. si ita legetur. ff. de pe. le. que volunt ꝙ mille passus a muro cōprehēdātur: intellige qn̄ subiecta mā ita requirit in speciali.

3 ¶ Utr natus in aliqua ciuitate ex parētib⁹ q̄ ibi nō hn̄t domiciliū sit ciuis? R. ꝙ nō ꝭm Bar. in. l. filij. ff. ad munici. l3 dubitatiue loquatur. Pa. vbi. s̄. tenet ꝙ non.

4 ¶ Utrū ciuitas cēseatur iure minoris? R. Inno. i. c. i. de resti. in inte. ꝙ sic. Est tn̄ dr̄ia inter minorē ecclesiā: rēpublicā: ⁊ ciuitatē: in integrū restitutione: l3 lex dicat ꝙ respublica fungatur vice minor. C. qui. ex cau. ma. l. pe. ⁊. C. de iure reipu. l. rēpublicā. C. de sa. san. ec. l. fi. qr pupillo ⁊ etiā minori nō currit hodie vsucapio aut prescriptio. x. vel xx. annor in reb⁹ que seruādo seruari pn̄t: siue sint mobiles siue imobiles. C. q admi. tu. l. lex que tutores. in fi. Ideo sup eis non est necessaria restitutio in integrū: l3 an̄ tēpus hui⁹ legis curreret ꝯ minorē nō ꝯ pupillū. ff. de acqui. re. do. l. bone fidei emptor. §. i. Sed ꝯ ecclesiā ⁊ rēpublicā ⁊ ciuitatē currit vsucapio ⁊ pscriptio ⁊ alie tpales ⁊ ppetue pscriptiones: h datur ei restitutio sicut minori: qr pdicti fingūtur eē in vltima istātia mioris etat. Prescriptō aūt. 30. vel. 40. annor: certū est ꝙ currit ꝯ oēs pdictos sed datur eis restitutō ex verbis gn̄alib⁹ edicti que sūt. Si qd cū minore gestū erit ⁊c. Pupillus aūt ab his pscriptionib⁹ seruat illesus. C. de pscrip. 30. an. l. sicut. Qr aūt ciuitati detur restitutio in itegrū nō placet. Inno. vbi. s̄. ar. l. nihil interest. ff. ad mace. Sz Bar. in. l. respublica. C. ex qui. cau. ma. p⁹ Ja. bu. tenet ꝙ sic: saltez ex clausula gn̄ali: quia ex quo regitur p administratores habet iustā cām petēdi restitutioz. Hoc etiā tenet Bal. ibi. ⁊ est verior opi. l3 glo. in. d. l. teneat ꝯriū: facit pro hoc. l. sed ⁊ hi qui. ff. de publi. vbi ciuitas dicit respublica. Sequit hoc Jo. an. in addi. ad Spe. ti. de in integrū restitutiōe: vbi p⁹ multa3 opi. resider in opi. Odof. qui tenet ꝙ nō solū ciuitas: h etia3 castrū ⁊ villa pn̄t petere restitutionē in integrū: cū ibi sint multe psone vidue ⁊ pupilli Et l3 Bar. p⁹ Butri. in. d. l. respublica. nō admittat nisi i villa ⁊ castro ꝑ loso. Bal. tn̄ ⁊ Ja. de are. tenēt etiā in villa nō populosa: ex quo regitur p alios: ⁊ ibi sint miores ⁊ mulieres. Et hāc opi. Pa. in. c. i. de resti. in inte. dicit equiorē. ⁊ facit qd nōtur i. d. l. rēpublicā. ⁊ in. d. l. h ⁊ hi qui. dr̄ ꝙ quodlibet municipium dicitur respublica.

c **Ciuis** vtr efficiatur i loco vbi consequitur q̄s dignitatē? R. Bar. in. l. i. ff. ad munici. ꝙ sic: fac. l. muinceps. §. miles. ff. eo. ⁊ qd notāt doc. in c. qr in tātū. de pben. vbi ꝯcludūt ꝙ cleric⁹ sortitur domiciliū vbi est bn̄ficiat⁹ si residere i eo tenetur als nō: sicut hi quib⁹ dispēsatū est super pluritate bn̄ficiorū.

¶ Utrū dicēs: volo te habere ꝓ ciue efficiat ciuē si habeat auctoritatē. R. ꝙ sic. vn̄ statutū qd dic ꝙ talis habeat ꝓ ciue efficit ciuē argu. optimū. in. c. ex parte. de spō. ⁊ qd no. Bar. in. l. si marit⁹. ff. de adul. ⁊ in. l. si is q̄ ꝓ emptore. ff. de. vsucap. Ratio ꝭm Pa. in d. c. ex parte. qr vbi act⁹ depēdet a mera voluntate loquent: paria sūt dicere ꝙ vult talē hr̄e ꝓ vxore: vl ciue. sicut dicē te duco i vxorē. vl facio ciuē. Et sic si statutū dic ꝙ scholares tāꝗ ciues debent tractari: ex h creati sūt ciues roē pdicta. Et iō dictio tāꝗ ponit veritatē nō similitudinē. Et hoc verū quādo verba ⁊ materia subiecta patiuntur.

c **Clamor** est filia ire q̄ q̄s clamat ꝯtra aliquē cōfuse ⁊ inordinate: aut furiose loq̄t. ⁊ ꝭm se ē veniale peccatū per accidēs posset esse mortale ratione scandali quando illud preuidet vel debuit preuidere ⁊ non curat desistere a clamore tali

c **Clandestinū** matrimonium qn̄

dicatur? R. glo. in. c. cū inhibitio. de clādē. respō. ꝙ trib⁹ modis. Primo cū nō habent testes: vt in. c. qđ nobis. eo. ti. Scđo cū non fit cū solēnitate illa: de qua in. c. alit. 30. q. 5 ꝛ est vt respōdetur a parētib⁹ vel quib⁹ cura cōpetit mulieris dotetur suo tpe ꝛ a sacerdote bn̄dicatur. Tertio qn̄ non p̄missis bānis a p̄lbro publice cū termino vt qui voluerit ꝓponere impedimētū si ē cōpareat: vt in. d. c. cū ibibitio. Tu tn̄ dic vt colligit ex dictis Jo. an. in addi. ad Spe. ti. de clandesti. respō. ꝛ Oldra. ꝯsi. 250. Inno. ꝛ Pa. in. d. c. cū inhibitio: ꝙ quotienscūqͣ ꝯ̄bit ſm ꝯsuetudinē patrie sue corā amicis vl' vicinis ꝛ sufficiētib⁹ testib⁹: ꝙ nō ꝯ̄bit clādestine. facit. l. si vicinis. C. de nup. ꝛ de ꝯse. di. j. ecclesia. el p̄. d̄ꝫ ecclesia. i. catholicoꝝ collectio: ḡ in faciē ecclesie ꝯ̄rit.

¶ Quid si ꝯ̄bit solū corā duob⁹ testibus? R. ꝙ si ex rōnabili cā fac: puta q2 timet aliqđ ipedimētū iiuste: vel ē senex ꝛ verecūdat ꝛ h⁹mōi excusatur: q̄uis ꝯsuetudo sit vt fiant bāna vel alia solēnia. ar. eoꝝ que no. in d. c. cū inhibitio. per Pa. dūmō tpe debito postea publicet: nisi ep̄s excoicaret ꝯ̄bentes sine bānis: ꝑ statuta sua sinodalia: q2 sic eēt excoicat⁹: al's nō peccat. Consulo ꝙ hoc faciat de licētia epi: ſꝫ Hugo. 30. q. 5. in prin. Sed cōtrahere sol⁹ cuꝫ sola: mortale pctm̄ videt. ar. d. c. cū inhibitio. quia mā valde pōderosa: rōne cui⁹ pōderositatꝫ videt p̄ceptiua. tex est cū glo. in. c. rogo. xj. q. 3. facit glo. in. c. nr̄ates. 30. q. 5.

z ¶ Utrū ꝯ̄hētes publice corā testib⁹ lꝫ sine bannis: cū tn̄ ꝯsuetudo sit ꝙ bāna fiant qui postea iueniūtur in gradu ꝓhibito ignorāt cōtraxisse ambo vel alter eoꝝ ꝓcreent filios legitimos. R. glo. in. d. c. cū inhibitō. tenet ꝙ nō. sed Pa. ꝯsic: q2 isti clādestine nō contraxerūt: ex quo in faciē ecclesie nemine ꝓhibente ꝯ̄rerūt. Et est verꝫ si attēdam⁹ ad tex. d. c. secus tn̄ si ambo sciuissent ipedimētū: vt ibidē. Et nota ꝙ in ꝯ̄ctu mr̄imonij sp̄ deberet interuenire p̄ntia aut scia ꝓprij sacerdotis: vt in. d. c. alit ꝛ in. d. c. cū inhibitio. ꝛ sacerdos qui scit ipedimētū ꝛ nō prohibet matrimoniū ꝯ̄bendū ex ꝯtēptu: vel religiosus seu regularis qui p̄sūpserit inesse clādestino mr̄imonio ꝯ̄bendo ꝑ trieniū sunt suspendendi ab officio: vt i. d. c. cū inhibitio.

¶ Utrū spōsalia similit sint ꝓhibita clandestine ꝯtrahi. R. Jo. an. ꝛ p⁹ eū alij i. d. c. cū inhibitio. ꝙ sic: sicut ꝛ matrimoniū. l. oratio. ff. de spon. 3

c **Claues** ecclesie ſm Ri. in. 4. di. 18. ar. j. q. 3. sūt aliqua ptās supra nālē facultatē: que est principiū aliquoꝝ actuū supnāliū.

¶ Quot sunt iste claues? R. qui. s. ibideꝫ ꝙ sun t due: q̄tū ad effectū ꝛ relationē: vna tn̄ in radice. Claues eni ecclesie sunt ptās iudicādi in foro aiarū: q̄ ptās ex duob⁹ integrat. s. ex ptāte discernēdi in cāe examinatione ꝛ ptāte diffiniēdi in cāe determiatōne. j
Prima d̄ꝫ clauis scie: vn̄ clauis scie nō ē habit⁹ scie nec actus sciēdi: q̄uis claues eccl'e nō debet recipe nisi hn̄s habitū scie sufficientem ad executionē ptātis. Secunda d̄ꝫ clauis potentie: cui⁹ actus ē determinare cām ligando vel soluēdo: ꝛ ista d̄ꝫ p̄ncipalior: q2 prima ordinat ad istā: ptās aūt ligādi vel soluēdi in foro causarū nō est ꝓprie clauis: ꝛ q̄uis p̄fate claues distiguātur penes act⁹ tn̄ in radice sunt vna: nō tn̄ inter se: sed cuꝫ ptāte sacr̄m conficiendi: q2 iste tres ptātes fundant in charactere sacerdotali. Et iō oibus ꝛ solis sacerdotib⁹ noue legis date sūt Sco. tn̄ in. 4. di. 19. q. vnica. tenet ꝯ̄riū. s. ꝙ nō sit vna in radice cū ptāte ꝯficiendi. De quo vide. j. ordo. j. §. 7. ꝛ. 16.

¶ Quō d̄ꝫ sacerdos apire ꝛ ligare. R. Ri vbi. s. q. z. ꝙ tripl'r: Prio iudicādo. s. cū examinata hois ꝯsciā: iudicat ei celū clausū vel apertū. Secundo aperit relaxādo aliquam partē pene peccato debitā ꝛ claudit penitentē aliqua pena sensus ligādo: quaꝫ explere eum oportet: vel hic vel in purgatorio anq̄ ingrediat celū. Tertio claudit ꝛ apit excoicando: ꝛ ab excoicatione absoluēdo: sed hec respicit forū contētiosum poti⁹ q̄ penitētie Addo quartū de nō ꝯtrito contritū faciendo ex vi absolutionis: vt. j. ꝯfessio. z. §. j. z

¶ Utrū quilibet sacerdos possit vsū clauiū exercere. R. Ri. i. 4. di. 19. ar. j q. z. ꝙ actō nō tm̄ requirit potentiā a qua sit: sed subiectuꝫ debitū i quo recipiatur. Materia aūt debita sunt psone sup quas habens claues: habet iurisditionē. Et ideo nō ois sacerdos habet iurisditionē sup quēlibet nisi ſꝫ ordiationē vicarij christi. Et ꝓpterea non ois sa 3

cerdos pōt exercere vsum clauiū: sed soluz ſm eū modū quem ecclesia statuit. Ob hoc quidā priuant vsu potestatis: sicut excoicati ꝛ heretici: quidā materia: sicut illi qui nō habent populum.

4 ¶ Utrū liceat sacerdoti vti clauib⁹ ꝓ sua volūtate. R. Ri. i. 4. di. 18. ar. j. q. 4. ꝙ nō: q2 sicut minister ꝛ instrumētū nō habet efficaciā in agendo: nisi ſm ꝙ mouet a principali agente: sic sacerdos cū operatur per istas claues instrumētaliter: si vtit istis clauib⁹ ſm propriū arbitriū dimittens rectitudinē motionis diuine peccat.

5 ¶ Utrū sacerdos ꝑ ptātem clauiū dimittat culpā peccati. R. Ri. vbi. ṡ. ar. z. q. j ꝙ ꝗuis non possit absoluēdo remittere culpā effectiue: quia sic est solius dei: vt dicit magister in littera: tn̄ ministerialit ꝛ instrumētaliter illi qui ꝑ attritionē remouit obstaculum gratie spūs sancti dispositiue remittit maculā peccati inꝗtū suo misterio assistit virtus diuina que peccatū remittit. ḧ ille.

6 ¶ Utrū sacerdos ꝑ potestatē clauiū possit remittere penā peccati. R. Ri. vbi. ṡ. q. z. ꝙ sic: aliquā partē pene tpalis peccato debite: non tm̄ illi⁹ quā sibi iponit: sed etiā illi⁹ que in purgatorio est explēda: ꝛ plus vl mi nus ſm ꝙ penitēs est bene: disposit⁹. ꝛ de h habes. j. indulgētia. §. 5.

7 ¶ Qn̄ date sunt claues beato Petro. R. qn̄ ecclesia fuit sibi data. z4. q. j. quodcūqꝫ. ꝛ de pe. di. j. quē penitet. Et ligāt oia super terram si non errant jj. q. 3. cepisti. ꝛ. d. c. quem penitet.

8 ¶ Claues horreoꝝ q̄ dedit: vr̄ dedisse oia q̄ in eis sunt. de fi. instru. c. z. ſm Inno. ꝛ eis dat vr̄ data possessio oium que sub illꝭ sūt. extra de consue. c. ex lr̄is. in fi.

c **Lausula** gnālis sequēs intelligit ſm spēs ꝓcedētes expssas. de capel. mo. dilect⁹ fili⁹. ſm Inno. facit cle. nō pōt. de ꝓcu. in. c. sedes. de rescrip. i. l. fi. §. cui dulcia. ff. d vi. tri. ꝛ oleo le. vide. ṡ. casus. §. 3. ꝛ. 4.

c **Lericus** primo quis dicat R. Pa. in rubri. de vi. ꝛ ho. cle. ꝙ largo sūpto vocabulo appellatiōe clericorūz veniūt oēs qui hn̄t ordines in quacūqꝫ dignitate sint aut ordine: etiā in pma tōsura. c. cū ꝯtingat. de eta. ꝛ qua. ex quo sūt ad dei seruitiū electi. vn̄ oēs q̄ nō sūt laici dicunt clerici. iz. q. j. duo sūt gnā. facit. zi. di. cleros. in ꝓn. de prebē. c. ū ſm. ꝛ in Rubri. ꝑdicta iuncto nigro. Priuilegiū ꝯ̄ tributū clericis ꝯcedit oibus etiā in dignitate: q2 si eps ē: cleric⁹ est: ꝛ etiā religiosus q̄ etiā noīe clericoꝝ cōprehendit. 54. di. §. hac aūt auctoritate. ꝛ q̄d no. in. c. z. de sup. ne. ꝑla. li. 6. Sed in mā odiosa ꝛ i stricta significatiōe: appellatiōe clericoꝝ nō cōprehēdunt epi nec alij existētes in dignitate nec etiā canonici ecclesiarū cathedraliū nec monachi seu religiosi: facit. c. ꝙ piculosum. de sen. ex. li. 6. ꝛ. c. fidei feruorē. de here ti. li. 6. c. statutū. de elec. li. 6. ꝛ glo. in cle. j. d sup. ne. ꝑ. Rō q2 in eis ē qualitas sup alios que nō repitur in simplicib⁹ clericis. faciūt ad hec dicta Jo. an. i. d. c. statutū. qui inqt ꝙ noie ecclesiaꝝ parochialiū nō veniūt ecclesie parochiales collegiate in mā stricta: q2 hn̄t qualitatē collegij supra casū: sed in mā non odiosa sic: facit silr quod no. idē Pa. in c. j. de cōsti. qui dicit ꝙ in mā fauorabili nomine ecclesie veniūt monasteria: sec⁹ in stricta mā: quod nota: q2 facit ad multa.

¶ Utrū appellatione monasterioꝝ veniāt ecclesie seculares: vel appellatiōe monachoꝝ veniāt clerici seculares. R. Pa. in. d. c. j. de cōsti. ꝙ nō: siue mā sit larga siue stricta. 16. q. j. placuit. facit q̄d no. Bar. i. l. j. ff. ad munici. qui dicit ꝙ noie ciuiū veniūt cōtadini. l. qui ex vico. ff. ad munici. ꝛ nō ꝯ̄rio. facit c. rodulph⁹. ꝛ. c. significāte. ꝛ quod ibi no. de rescrip.

¶ Utrū appellatiōe ppli veniāt clerici. R. Pa. in. c. j. de vi. ꝛ ho. cle. ꝙ in mā odiosa nō nec ꝯ̄rio. facit. c. si snia. de sen. ex. li. 6. cum glo. Et sic limita tex. insti. de iu. na. gē. ꝛ ci. i §. plebs aūt. qui dicit ꝙ appellatōe ppli vniuersi ciues significant cōnumeratis etiā patricijs ꝛ senatorib⁹: vt intelligat de his qui sunt eiusdē ꝓfessionis: sec⁹ in alijs: vt probat dictus tex. i. c. si snia. cū sua glo. In mā aūt priuilegiatiua pōt dici ꝙ cōphēdāt. fac c. dilecti. cū sua materia. de fo. cō. quod no. Bar. in. d. l. j. ꝛ quod ibi no. in. d. c. rodulphus. ꝛ quod no. Jo. an. in. c. ioānes. de cle. coniu. qui dicit ꝙ statutū excoicās certo casu laicos nō cōprehēdit clericos etiā cōiugatos. Et hoc sequit Pa. in. c. j. de ꝑben. prefa-

ta. intellige ſm q̄ dico. ĩ. lex. §. 6.

3 ¶ Utrū diſpēſatio cuȝ illegitimo vt poſſit effici cleric⁹ debeat itelligi vt poſſit ꝓmoueri ad minores ſolū. Glo. in. c. lr̄as. de fi. pſ. tenet q̄ ſic. cū ſit materia odioſa. ⁊ Pa. i. c. ſi quiſq̄. de coha. cle. ⁊ mu. dicit q̄ ꝑmiſſio in genere mediocritatē reſpicit. l. vltia. C. co. de le. §. j. ⁊. ff. de le. j. l. legato. gn̄alit̄. cum alijs cōcor. in glo. d. c. lr̄as. Ex quo ↄcludit̄ cū p̄dictis: q̄ ſolū ad minores poterit promoueri: q2 ordines minores ſūt medij inter primā tonſurā ⁊ ſacros ordines. Idē dicūt Ber. Hoſ. ⁊ Ho. q̄ qn̄ diſpēſat̄ cū aliquo vt ad bn̄ficia eccleſiaſtica ꝓmoueat̄ q̄ ſolū intelligit̄ de bn̄ficijs que nō ſūt p̄latōes aut dignitates. P̄dicta tn̄ limita ſm q̄ dicam ĩ. diſpenſatio. §. 9.

c **Clericus** 2. Quid debȝ habere. R̄. multa: vt ſūt virtutes: vt. 40. di. ꝑ totum ⁊ quecunq̄ alia q̄ q̄libet bon⁹ chriſtian⁹ debet hr̄e: ſ; ſpālit̄ aliqua q̄ ipſi debēt hr̄e inferam⁹: que q̄dē ſunt 9. in ſūma.

¶ Primo debet eē lr̄at⁹: patet hoc. 36. di. 37. ⁊. 38. ꝑ totū. ⁊. 16. q. j. ſic viue.

2 ¶ Utrū oīno illitterat⁹ ſit ordināđ⁹. R̄. Inno. in. c. cū i cūctis. de elec. q̄ nō: pax tn̄ ſciētes ſi ſpes ē q̄ poſſit pficē ꝓmoueri pn̄t: al's nō: niſi ſint monachi q̄ magis indigēt cōtēplatiōe q̄ ſcia. ⁊ facit qđ legit̄. 16. q. j. legi vbi dicit: ſufficit monacho ſi ſit bon⁹: lȝ ſit illitteratus.

¶ Sed q̄ ſcia ē neceſſaria. R̄. Inno. vbi. ſ. q̄ eſt req̄renda ſm dignitatē: locū ⁊ ordinē ad quē aſſumit̄: vt in. c. eccleſia de ſtra. de elec. Si eni aſſumit̄ ad ep̄atū debet habere ſciam noui ⁊ veteris teſtamēti: cū ſit iudex aīarū ⁊ iuris: cū ius dicere debeat. ij. q. j. de pſona. Preſbytero aūt ſufficit q̄ ſciat canones cōmunes: penitētiales ⁊c̄. de quib⁹ 38. di. que ipſis. Cantor debet ſcire cantum ⁊ ſic de oībus ordinib⁹: quod ſat̄ colligit̄ ex his que eis dant̄ in ordinatiōe. 23. di. ꝑ totū. ⁊ ex ptāte ⁊ officio qđ hn̄t exercere. De ſcia vo confeſſorum. vide. ĩ. ↄfeſſio. 4. §. 3.

4 ¶ Utrū peccet qui ſuſcipit aliquā dignitatem vel aliud officiū: ad quod nō habet ſufficientē ſcientiā. R̄. Inno. vbi. ſ. q̄ ſic. 38. di. oēs. 18. q. 2. ſi quis abbas. de eta. ⁊ qual. c. fi. Sed aduerte q̄ ē quedā ſcia eminēs q̄ ſubtiles q̄ōnes diffinire nouit: ⁊ in ꝓmptu rn̄ſiones habet. Mediocris ſcientia eſt que ſcit aliquo mō examinare negocia: q̄uis ad oīa neſciat rn̄dere: ⁊ in libris veritatē eorū que ſcire debet ſcit querere: vel ſaltē circa ea dubitare ⁊ ↄſulere ꝑitiores: etiā ſi i ꝓmptu oīa non habet: ſufficiens tn̄ ſciētia eſt q̄ ſufficit ad faciendū que ſibi iminent ex officio quod habet: hā: qui nō habet: credo q̄ peccet mortalit̄ acceptādo officiū. ar. d. c. fi. Et ſimiliter qui ei ſcienter dat tale officiuȝ niſi ex cauſa diſpēſaretur: quia imperfectū ſciētie ſupplet perfectio charitatis. de renun. c. niſi cum pridem. §. pro defectu.

c **Clericus** 3. debet eē hoſpitalis. 42. di. ꝑ totum. non cupidus ſeu auarus. 47. di. per totum.

¶ Utrū clericus prebendatus teneat̄ facere. 4. ꝑtes de redditib⁹ eccleſie ⁊ oblatiōib⁹ fideliū. ſ. ep̄o paupīb⁹: ipſi ſacerdoti ⁊ clericis ⁊ fabrice: ſicut volunt antiqua iura: vt i c. quattuor. ⁊. c. cognouim⁹. ⁊. c. ſe. 12. q. 2. 1
R̄. ſm q̄ colligo ex Pa. in. c. j. de ec. edi. q̄ quo ad quartā ep̄i ⁊ quartam fabrice ſtandum eſt conſuetudini: que quidē valet in p̄fatis iurib⁹ derogare: niſi qn̄ fabrica remaneret derelicta: quia tunc eēt irrationabil' ⁊ non valeret: ⁊ ſic teneret̄ dare quartā. ar. d. c. cognouimus. ⁊ in. d. c. j. Et hoc intellige qn̄ redditus ſuperſunt detractis neceſſarijs. Quo aūt ad quartā debitam pauperibus non valet aliqua conſuetudo in contrarium quin teneatur. Ego plus dico q̄ nō ſolum quartā partem: ſed ⁊ omnia que ſuperſunt eorū neceſſitatibus tenetur pauperib⁹ erogare ſi fabrica nō egeat repatiōe: vl' niſi vellet ↄuertere talia ad ampliandū cultum dei in tali eccleſia: nulla extrema neceſſitate in aliq̄ occurrēte. Nā in iſtis duob⁹ caſib⁹ licite deſiſtit ab erogatōe in paupes: al's nō ſine mortali pctō. ar. eo. q̄ no. in c. dudū. el 2. de ele. c. ⁊ in. c. cū ſm. dc p̄bē. facit. c. cleric⁹ q̄. ⁊. c. duo. ⁊. c. vltimū. 12. q. j. ⁊. 10. q. 2. ep̄s. Nā eis dī. 12. q. 2. aurum hȝ eccl'a ⁊c̄. Tho. i quolibe. ⁊ ſcđa ſcđe. q. 185. dicit q̄ ſi iſta bona ſūt diſticta ⁊ aliq̄d ſibi retinet qđ debet fabrice vel paupib⁹ vel miſtris: peccat mortalit̄ ⁊ tenet̄ ad reſtitutōnē. ſi vo nō ſūt diſtincta ei⁹ fidei cōmittūt̄: et ſi in modico

deficiat quod nō obuiet bone fidei: erit veniale peccatū. In notabili vo excessu erit peccatū mortale.

2 ¶ Utrū hñs bona pr̄imonialia licite possit ecclesiasticū bñficiū suscipe. R. s̄m Ri. in quolibe. 3. q. 20. q̄ si bona pr̄imonialia sufficiūt ad necessitatē nature solū pōt ecclesiasticū bñficiū recipe i tantū in quātū exigit necessitas status ⁊ psone. Si vo tātū habet in patrimonio quātū reqrit necessitas status nāe ⁊ psone: ⁊ in tantū q̄ multa etiā posset paupibus erogare si vltra hoc accipit ecclesiasticū bñficiū nō intēdens ecclesie deseruire: sed vt amicos possit ditare ⁊ magis honorari ⁊ delicati9 viuere: peccat mortaliter. Facit. c. clericos. j. q. 2. ⁊. c. se. imo in. d. c. clericos. dicit Jo. q̄ etiā seruiēdo ecclesie si bona ecclesie cōsūmat: ⁊ ex cupiditate suum pr̄imoniū reseruat: q̄ mortalit peccat facit tex. in. c. qm̄. i fi. 16. q. j. pro ista opi. al's seruiendo ecclesie licet viuere de ecclesia ⁊ pseruare pr̄imoniū suis heredib9 s̄m Inno. i. c. eps. de pben. Si vo recipit vt bene dispenset sic nō peccat s̄m Ri. vbi. s̄. dūmō sit idone9

3 ¶ Utrū plat9 possit satisfacere p debito psonali de fructib9 ecclesie. R. d. Ant. i. c. olim nobis. de re. spo. q̄ sic. facit. c. puenit. d̄ fideiuss. Archi. in. c. statutū. de rescrip. li. 6. tenet ɔ̄riū Pa. in. d. c. olim. limitat Archi. dicere verū in debito ɔ̄cto pro delicto vel pro pr̄imonio suo. Et sic serua. Et d̄ hoc vide. j. imunitas. §. 51. cum duobus. §. se.

4 ¶ Utrū cleric9 pbendat9 cōuertens redditus bñficij in vsus inhonestos teneat restituere. R. Pa. in. d. c. cū s̄m. de pben. q̄ sic: ecclesie si habet de pr̄imonio vl aliūde. 12. q. 4 c. j. ⁊. 2. quia de altari debet viuere nō luxuriari. Et accipit luxuria pro oi luxu: seu illicita cōcupiscētia. 45. di. in pn. Et Matheus in cle. qm̄. de vi. ⁊ ho. cle. dicit q̄ talis ɔ̄trat rem inuito dño: q2 quicq̄d hñt clerici sūt bona pauperum. 12. q. 2. aux ⁊. 16. q. j. c. fi. Et quātū sit eorū peccatū mortale patet in. c. ⁊ si illi. 12. q. 2. Et iō recipientes etiā tenētur ad restitutionē nisi in casu ɔcesso. 14. q. 6. si res. Et h verū quo ad forū ɔscie: nec sufficit q̄ restituāt de fructib9 bñficij s̄z Hosti. nisi quaten9 subtraherēt sibi necessaria.

c Cleric9 4. debet eē habitu honestus. 41. di. p totū. ⁊ in c. clerici officia. de vi. ⁊ ho. cle. vbi d2 q̄ corona ⁊ tonsurā habeāt cōgruentē: indumenta clausa desuper deferāt: nimia breuitate vel lōgitudine nō notāda: pānis viridib9 ⁊ rubeis nō vtant: nō subtularib9: cōsuticijs: frenis sellis: pectoralib9 deauratis: aut aliā supfluitatē hñtes fibulas: nec corrigeas: aureū vel argenteū ornatū hñtes: nec anulos nisi q̄b9 cōpetit ex officio. Qd̄ quidē capl'z q2 nō loq̄tur in oib9 pceptiue s̄z Inno. ibidē: lz Pe. dicat q̄ sic. Tu tñ dic meli9 s̄m Pa. ibidez: q̄ aliqua sūt de pcepto: aliq̄ nō ꝓpterea ifeream dubia ad ea q̄ de necītate sūt sciēda.

¶ Utrū cleric9 teneat deferre tonsuram. R. q̄ si est in minorib9 ⁊ nō habet bñficiū nō tenet: ar. c. ioānes. de cle. cōiu. ⁊ in. c. vnico. eo. ti. li. 6. ⁊ glo. in. c. fi. 50. di. Si vo ē in sacris vel bñficiatus: tenet de pcepto: facit d. c. ioānes. ⁊ quod ibi no. ⁊ i. c. vnico. de hi. li. 6. Et limita dcm̄ Pa. in. c. si q̄s. de vi. et ho. cle. vbi dicit idistīcte q̄ peccat mortalit.

¶ Qualis habit9 phibet clericis. R. tex. cle. qm̄. de vi. ⁊ ho. cleri. q̄ vestis vergata vel partita. i. diuersi coloris ⁊ epitogiū seu tobardū fodratū vsq3 ad orā: ⁊ ita breue q̄ vestis inferior videat notabilit. Epitogiū seu tobardū est vestis supior: ⁊ talia portātes q̄cunq3 sint clerici etiā hñtes primā tōsuram solū peccāt mortalit si tales in minorib9 ɔstituti hñt bñficium: aut si non hñt pfatas vestes portant cū tonsura clericali: al's nō. Et q̄ peccēt mortalit probat Stephan9 ppter verbū sanctim9: allegatū. 18. di. §. j. ⁊. j. q. ⁊ si q̄s oēm. Et hoc verū nisi cā rōnabilis ibsit vt in. d. c. ⁊ qñ publice. secus si in domo. Et dicit publice portare dū multitudini hoc patet: sicut d2 public9 aleator vel vsurari9: vel maledictus. de excess. pre. inter. de male. c. 2. ⁊ de excep. exceptionē. 34. di. vidua. In domo vo d2 fieri secrete: q2 dom9 rē secretā importat nō publicā. 6. q. j ex merito. ⁊ nō solū peccat mortalit: verūetiā si est bñficiat9: est suspēsus p sex mēses a pceptōne fructuū bñficiorū suorū. Si nō ē bñficiat9: ⁊ ē in sacris citra sacerdotiū p idē tēp9 est ihabilis ad bñficiū obtinendū. Idē de alijs clericis talē vestem ⁊ tonsurā simul publice deferentibus. Sacerdos vo vel religiosi ac hñtes dignitatē: personatū: seu bñficiū cui cura aiarū iminet: p annū sūt suspensi a pceptio

ne fructuū suoꝝ bñficioꝝ si hñt beneficia: si nō hñt per idē tēpus sunt inhabiles ad obtinendū bñficiū. Et istis. s. sacerdotib⁹ vel religiosis: aut dignitatē seu bñficiū cū cura hñtib⁹ prohibet non solū pdicta vestis sed etiā infula seu pileū lineū in capite publice portare Sub eisdē penis ⁊ pcepto pcipitur ꝙ hñtes administrationē infra mēsem pdictū epitogiū dent paupibus. Religiosi vo qui nō hñt administrationē infra mensem suis supiorib⁹ assignent in pios vsus conuertendū. Et lʒ infula at vestis pōposa ad collū pforata circūquaqꝫ tñ hic accipit pro bireto quod ponit sub caputio ad euitādū sudorē: sm Matheū in. d. cle. licet. tñ portare ꝺ nocte vl latēt sb caputio hʒ zē. ⁊ lau.

3 ¶ Quid si epitogiū seu tobardū sit breue solū: ꝫ nō fodratū: an sit loc⁹ pene prefate. Mathe⁹ tenet ꝙ sic. Zen. ꝙ nō. Ego dico ꝙ quo ad penā dicit veꝝ Zen. ꝫ quo ad culpā ligant per idētitatē rōnis. ar. ff. de adul. l. si postulauerit. §. rō. facit. 23. di. c. nō liceat. el. 2. vbi vult canon ꝙ vestē talarē habeant clerici: ⁊ clari⁹. 21. q. 4. c. nullus. cum tribus capitulis sequentibus.

4 ¶ Utrū cleric⁹ vtēs viridis aut rubeis vestibus peccet mortalit. R. sm Inno. in. d. c. clerici officia. ꝙ nō: tñ male facit: qr in. c. clerici. 23. di. dr ꝙ vestimēta ⁊ calciamēta que religionē nō decēt eis nō licēt. Sʒ pa. ibidē tenet ꝙ peccet mortalit: p. d. cle. qm. que sub pcepto ampliat etiā ad caligas: pcipiens: ne caligis scacatꝭ: virid⁹ aut rubeis vtant publice. Car. vo in. d. cle. qm. tenet ꝙ caliga rubea vl viridis nō prohibet nisi sit scacata: ⁊ ꝙ nō valet argumētū: qr oēs vestes licēt clericis cuiuscunqꝫ coloris: nisi sint expresse phibite. Sed ꝯ ipsū Car. est expssus tex. in. c. nullus. 21. q. 4. vbi dr: Solis vtat vestib⁹ que ꝯcesse sūt clericꝭ: ğ nisi sint ꝯcesse intelligunt phibite. patet etiā in c. epi. ⁊ duobus. c se. ea. cā ⁊ q̄ō. Et iō tene ꝙ est mortale. ar. dictoꝝ. c. 21. q 4. Idē dic de quacūqꝫ veste irreligiosa respectu forme purpurea vel cīdata veste nō ē eis phibituꝫ vti sm glo. in. §. j. 21. q. 4. nec etiā preciosa. dūmō sit sm cōsuetudinē eoꝝ int quos viuūt ne vilescant. ar. c. epi. 80. di.

5 ¶ Utrū cleric⁹ nutriēs comā vel barbam peccet mortalit. R. ꝙ sic: qr pōt excoicari. c. si quis. de vi. ⁊ ho. cle. 23. di. c. si quis. Et hoc qñ facit sine rōnabili cā sm glo. in. d. c. si quis. ex rōnabili cā licet. fac. c. px. eo. ti.

c **Clericus**. s. debet seruare castitatē: vt in. c. vt clericoꝝ. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ nō solū vere etiā ꝫ appareꝫ: ꝓptrea nō debēt cohabitare cū mulierib⁹. ꝺ coha. cle. ⁊ mu. p totū

¶ Utrū cleric⁹ in miorib⁹ possit cōtrahē sine pctō mortali. R. ꝙ sic: si nō habet bñficiū. Si vo habet peccat mortalit retinēdo bñficiū. Faciūt ad hec que no. i. glo. c. fi. 50. di. ⁊ q̄ō no. in. c. tue. de apo. ⁊ in. c. ioānes. ꝺ cle. ꝯiu. qr cū bñficiū perdat ipso iure p⁹ꝙ cōtraxit: vt tenet glo. ⁊ doc. in. c. j. de cle. cōiuga. Et etiā si añqꝫ vxor agnoscat intraret monasteriū: nō ꝓpter hoc recuparet nisi ei de nouo cōcederet: qr ius semel extictū non reuiuiscit: lʒ cesset causa extictōnis. 7. q. j. ꝙ piculosū. de cōse. di. 4. queris. et coit tenēt doc. Silr etiā si mrimoniū nō tenuit: puta qr erat cōsanguinea vl affinis: priuat nihilomin⁹ ipso facto: sm pa. i. d. c. j. ꝙuis alij teneāt cōtra. Ideo retinēdo bñficium iniq̄ facit ⁊ cum peccato mortali: cum nullo iure ipsum habeat: sed sit intrusus.

¶ Utrū cleric⁹ peccet mortalit cohabitan 2
do cū mulierib⁹. R. ꝙ sic si habitat cū quacūqꝫ de q̄ possit eē rōnabilis suspitio etiam si sit cōsanguinea siue affinis. facit. c. j. de co. cle. ⁊ mu. ⁊. c. interdixit. 32. di. Multomagꝭ peccat mortalit si tales masculos tenet de qbus rōnabilit possit suspicari argumētuꝫ a miori. Cū alijs de quib⁹ nulla pōt eē suspitio: licite cohabitat: siue consanguinee sint: siue nō. De ꝯcubinarijs vid. j. ꝯcubinat⁹. §. 2.

¶ Sʒ que sūt de quib⁹ suspitio nō orit ꝙ 3
mater: soror: ⁊ amita. s. soror pris ⁊ matertera. s. soror matris. 32. di. interdixit. 81. di. cū oibus. qr fedus naturale nō pmittit aliquid seui criminis cū istis suspicari. c. a nobis. de coha. cle. ⁊ mu. ⁊. c. cū in iuuētute. de psūp. Et idē dic de filia ⁊ h⁹modi. Silr de multū antiqs: vt in. c. feminas. 81. di. ⁊ i. d. c. interdixit. in fi. Et idē dico cū oibus qb⁹ ante ordinationē sine suspitiōe poterat cohabitare: vt vxores fratrū: ⁊ de familia: et h⁹modi: vt in. c. cum omnibus. 81. di.

¶ Utrū accessus ad domos quarūcūqꝫ mu 4
lierū suspectarū sit clericis phibit⁹. R. ꝙ

sic: sicut ꝛ cohabitatio. 81. di. clericus. cum duobus capitulis sequentibus.

5 ¶ Utrū frequētatio monasterioꝝ monialiū clericis prohibeat. R. ꝙ sic: nisi ex manifesta ꝛ rōnabili cā: vt in .c. monasteria. de vi. ꝛ ho. cle. Et vt dicit glo. frequētare est vltra vnā vicem ire. 25. q. 2. ita nos.

c **Lericus**. 6. debet laudes debitas exsoluē. 91. di. clericus vitiū. ꝛ c. si. ꝛ 92. di. c. si. Quō aūt teneat̄ ꝛ qñ ꝛ qui ad officiū dicendū. vide. j. hora canonica. per totum.

c **Lericus**. 7. debet in suis beneficijs residētiaȝ debitā exhibē. c. q2 nōnulli. ꝺ cle. ñ re.

j ¶ Utrū cleric⁹ possit deseruire p aliū i suo bñficio potens ipse p se seruire. R. Pa. i. d. c. quia nōnulli. ꝙ nō de iure. tex. est in. l. nullus q̄ nexu. C. de decu. siue bñficiuȝ sit simplex siue curatū: sed de consuetudine sic: i beneficijs simplicib⁹. In bñficijs aūt curatis nō valet cōsuetudo nisi eēt rōnabilis: vtputa q2 bñficiū tenue ꝛ h⁹modi: q2 tūc valēt cōsuetudo: facit. c. licet. de ele. li. 6. Ego aūt idē teneo etiā in beneficio simplici: ꝙ nisi cōsuetudo sit ex legitima ꝛ rōnabili cā non valet: q2 esset dānosa ecclesie. Similit̄ nō valet dispēsatio nisi fiat ex rōnabili cā: q2 ē dissipatio nō dispēsatio: facit quod no. Inno. in. c. ex tue. de cle. nō resi. Et hoc ꝓpter multa mala q̄ ecclesijs veniūt ꝛ paupib⁹ christi ex nō residentia: quia tales deseruiētes cuȝ vix possint viuere q̄rūt q̄ sua sūt nō christi: ꝛ tales pricipales comedūt q̄ vel in repatiōnē ecclesie vel pauperib⁹ dare deberēt. Et iō dic ẜm tex. c. q2 nōnulli. de cle. nō re. ꝙ debet residere in ꝓpria psona ꝛ curā illi⁹ per se exercere ẜm ordinē suū intellige vt extra. ꝺ fi. pres. c. ꝓposuit. Uld. tñ tenet ꝙ in ꝯscia si prouidet suis ipēsis ꝙ ecclesia decent̄ ꝛ ppl's bñ regat̄: ꝛ ipse honeste viuit ꝛ bonū exēplū subditis ꝓbet: ꝛ aliqñ p se exercet officiuȝ ꝛ videt quō ꝯstituti officiant̄ ꝙ excusat̄ a peccato. Sȝ ego nō credo nisi qñ ꝓ necessaria cā vel vtili stat absens. l. de pollicitationib⁹ ff. de polli. ꝛ l. si absente. ff. de lega.

2 ¶ In q̄bus casib⁹ absens habet̄ pro residēte. R. ꝙ in trib⁹. Prim⁹ si est in seruitio pape. de cle. nō re. c. cū dilectus. Secūd⁹ si ē in seruitio epi sui. de cle. non re. ad audiētiaȝ. ꝛ c. de cetero. Sȝ h̄ nō credo vera in his qui cum papa ꝛ epo morant̄ nō ꝓpter eoꝝ seruitia exhibēda: h̄ ꝓpter ambitionē vt obtineant bñficia. Terti⁹ ꝓpter cām licitā ẜm modū: de qua in se. §. d2. In istis casib⁹ absens habet̄ pro pñte in oībus nisi quo ad q̄tidianas distributiones q̄ nō solēt talib⁹ dari

¶ Utrū aliqñ possit se absentare a bñficio. cleric⁹. R. ꝙ nō: nisi duo cōcurrāt sil̄: vide licet cā honesta ꝛ rōnabilis ꝛ licētia sui ꝓlati vt in. c. relatū. ꝺ cle. nō resi. Dicit tñ Inno. in. c. ex pte. eo. ti. ꝙ posset ex cōsuetudine induci vt sine licētia ex cā rōnabili se absentet Pa. aūt in. d. c. relatū. dic it ꝙ si necessitas occurreret que nō pateret̄ dilationē vt posset adire ꝓlatū pro licētia tūc sine licētia posset. l. j. in ꝑn. ff. de exerci. ac. ꝛ l. tutor q̄ reptoriū. in prin. ff. de admi. tu. Quod dictum ẜm Jo. an. in. d. c. relatū. limito qñ in breui est reuersurus. ar. l. 3. ff. de diuor.

¶ Utrū clericus teneat̄ restituere fructus quos in absentia ꝑcepit ex bñficio suo. R. ꝙ si subest legitia cā nō tenet̄: sed si legitima causa nō subest: credo ꝙ teneat̄ restituere: q2 fructus bñficioꝝ dant̄ in stipendiū: vt dixi. s. in. §. j. Sed aduerte ꝙ qñ cleric⁹ tenet̄ restituere in quocūq; casu: intelligit̄ si habet alia bona q̄ nō sint ꝺ ecclesia. Si ꝟo nihil habet nisi de ecclesia: tunc credo nō teneat̄: nā cū sint de ecclesia restituere nō habet. Et credo etiā ꝙ nō debeat sibi subtrahere necessaria vite ne recipiat ab ecclesia pro faciēda tali restitutione. ar. eoꝝ que no. i. c. cū sup. ꝺ cā pos. ꝛ proprie. vbi no. Jo. de li. ꝙ nudus etiā possessor nō tenet̄ de cōsūptis sicut alij nudi possessores. Quod limitat Pa. ibideȝ qñ consūpsit bono mō sicut debet facere quilibet alius cleric⁹: peccat tñ mortaliter recipiendo tales fructus tāq̄ ex bñficio suo: vt patet in. c. quia nōnulli. de cle. non resi. sec⁹ si recipet tanq̄ alius pauper ex necessitate: quia non credo peccaret mortalit̄: neq; veni aliter in recipiendo: sed bene in non residendo ẜm ꝙ tenet̄: vel i tenēdo bñficiū iiuste.

¶ Utrū recipiens ecclesiā parochialē nō intendes promoueri infra annū ad sacerdotium: sed vt habeat fruct⁹ vni⁹ anni: teneat̄ ad restitutionē. R. ꝙ sic: nisi mutata voluntate promotus fuerit: vt in. c. cōmissa tibi. ꝺ elec. li. 6. Et si nō restituet tenet̄ ille q̄ sciēt̄

tali cā dedit: vt ibidē. Et peccauerunt mortaliter iste dando indigne ille acceptādo indigne. ar. eorū que no. in. c. nihil. de elec. vacabit tñ dicta ecclesia statim post annum si promotus in sacerdotē non fuerit. c. licet. de elec. li. 6. Et incipit annus a pacifica possessione: vel qñ per eum stetit quin haberet. Intellige nisi legitimo ipedimento sit impedit⁹ ordinari: nec poterit ea vice iterato ei cōferri. d. c. cōmissa. Non vacat tñ dicta ecclesia statim qñ venit ad talē conditōnē q ampli⁹ illo anno promoueri nō potest: sed solū elapso anno: vt in. d. c. cōmissa. potest episcopus insistenti studio dispēsare q nō teneatur infra annū promoueri nisi ad subdiaconatum ad quē si nō fuerit promotus priuat⁹ erit: ad sacerdotiū vero vsq ad septennium: ita q elapso septēnio infra annū efficiatur sacerdos: alioquin incurrit dictā penā. c. cū ex eo. de electio. li. 6. Interim prouideatur ecclesie de vicario.

¶ Utrū clericus qui recipit beneficiū: non vt ibi seruiat sed donec habere possit pingui⁹ peccet. R. Pa. in. c. ad audientiā. de cle. nō resi. q sic: quia non iuste est promot⁹ habēs talē animū: non tamē tenetur resignare sed sufficit penitere de iniqua voluntate.

¶ Utrū clericus infirm⁹ licite debeat habere fructus prebende vel distributiones quotidianas. R. Pa. in. d. c. ad audientiā. doc. dicūt 7 bene: q si infirmitas est que ipediat eum residere vel interesse diuinis: sic sine dubio debet habere: si vero infirmitas non prestat cām nō residentie vel absentie diuinis: puta quia alias nō interesset vel nō resideret nō debet habere: quia casus superueniēs recipit interpretationē secundum statum precedentem: vt in c. maiores. quasi in fi. de bap.

¶ Utrū clerici qui personaliter nō intersunt officijs possint percipere distributiones quotidianas. R. q nō: exceptis illis quos infirmitas seu iusta 7 rōnabilis corporis necessitas: aut euidens ecclesie vtilitas interesse nō permittit: 7 si recipiūt tenentur ad restitutionem: vt in. c. vnico. de cle. non resi. li. 6. nec valet cōsuetudo aut statutū in contrariū: nec remissio aliorū canonicorū quādo eis non accrescunt: alias sic: vt ibi notatur.

¶ Utrū ille qui non residet possit priuari beneficio. R. secundum Inno. in. c. ex tue. de cleri. non resi. q si est absens ex causa probabili 7 necessaria vel probabili tm: puta studiorum vel cū episcopo 7 huiusmōi: tunc nō potest priuari nisi citetur primo vbicūq fuerit: limitat tñ q qñ haberet certū tēpus ad redeundum ex qualitate negocij vel alias: 7 non veniret: extunc alteri licite daretur: nec est necessaria citatio: nec expectatio sex mensiū: de quibus in. d. c. ex tue. 7. 7. q. j. presentiū. Alij dicūt q requiritur citatio ad domum 7 expectatō sex mensiū: 7 mihi magis placet. Non enim debuit ei obesse q bonum initium habuit absentie: tenetur tamē talis semper notificare ecclesie vbi moratur: cum ex causa rationabili possit semper reuocari pro necessitate ecclesie: q si non fecerit latitare presumitur. Si vero absens est non ex causa legitima: si hoc ē certū: potest priuari: alias debet citari: 7 post sex menses dari alteri. Et nota q habēs officiū in ecclesia semper debet apparere: nec ad eum est mittenda citatio post expectationem sex mensium: quia edictum emissū est secundum Inno. ibidem. Et ideo poterit eius beneficium alteri assignari.

¶ Utrū clericus possit peregrinari. R. Inno. in. d. c. vnico. de peregri. q non: sine auctoritate superioris. de conse. di. 5. nō oportet. nec etiā episcopus. de voto. c. magne. Ex causa tamē prosequende appellationis siue pro euitanda oppressione potest ire ad papā vel ad alium superiorem inuito episcopo vel prelato suo. 2. q. 6. omnis oppressus. 7 tribus capitulis sequentibus. Idem nōt glo. in c. vt debitus. de appel. Credo tamē q semper debet ad minus de honestate petere licentiam. argu. c. licet. de regula. Sine necessaria autem causa sed pro aliqua vtilitate tm nō licet ad papam accedere sine auctoritate sui prelati vel pape. in aut. de san. epis. §. interdicimus. nec debet admitti in aliena diocesi ad celebrandum nisi habeat licentiam sui epi: vt no. Pa. in. c. fraternitati de cle. nō re. 10

c Lericus. 8. debet esse sine crimine. 25. di. per totum. Et crimen hic accipio pro oi peccato mortali licz stricte accipiatur pro peccato quod accusatione 7 depositione est dignum. §. nūc autem. in fi. 25. di.

j ¶ Utrū cleric⁹ semꝑ peccet mortalr exercendo suū officiū in mortali. R. ſm Tho. in. 4. di. 24. ꝙ sic: qñcūqꝫ talis exhibet se in aliquo vt minister ecclesie: ⁊ totiēs quotiēs hu⁹modi actū exercet. Unde qñ tāgit res sacras q̄si suo vtens officio mortalr peccat. Facit. c. fi. de tēpo. or. facit. c. quotidie. de cōse. di. 2. ⁊. c. de hoie. de cele. mis. sec⁹ si exeq̄retur in aliquo casu in quo etiā laicis exequi liceret: sicut baptiçare in articulo necessitatis: ſm ꝙ dixi. s. batpism⁹. 5. §. ij. vel si colligeret corp⁹ christi: proiectū in terra.

2 ¶ Utrū sit abstinendū a clericis in crimīe iacētib⁹ quo ad diuina ⁊ receptionē sacrorū. R. ſm Pa. in. c. vestra. de coha. cleri. ⁊ mu. distiguēdū. aut sūt precisi a canone vel a iudice. Si a canone tūc subdistiguo: aut factū est occultū: ⁊ sic sentiūt doc. h: ꝙ a sacramētis necessarijs nō sit abstinēdū: sed volūtarijs sic. Ego credo etiā a necessarijs debet abstinere qñ ab alio posset hr̄e: nisi qñ ipse patus ē dare: q2 qñ ipse nō est pat⁹ dare: si ab alio possum hr̄e nō debeo eū inducere ad ministrandū sacra etiā necessaria. Si vero patus ē mīstrare possū etiā voluntaria ab eo recipe: sicut dicim⁹ de vsurario. j. vsura. 2. §. 2. Et sic intellige. c. si tātū. ⁊. c. placuit. 6. q. 2. cū ibi notatis. Aut factū ē notoriū: ⁊ sic nullo mō licet recipe aliq̄ sacra a talib⁹: excepto baptismo. De q̄ dic vt. s. baptism⁹. 5. § j. ⁊. §. 12. Aut sūt ꝑcisi a iudice: ⁊ sic nullo mō licet recipe sacra ab eis vel audire diuina: q2 nullo mō pñt dici tolerati: ex quo p sniam sunt cōdēnati: vt i. d. c. vestra. ⁊. 9. q. j. c. j. ⁊. 2. ⁊ no. Inno. in. c. q̄liter ⁊ qñ. el scḋo. de accu. Si vero ꝑcisio non sit facta neqꝫ ab hoīe neqꝫ a canone: tenent doc. in. d. c. vestra. ꝙ nō pecco si nō abstineo a sacris etiā volūtarijs: q2 nō sūt suspensi q̄ ad nos. c. fi. de co. cle. ⁊ mu. Ego verū credo qñ pati sūt dare: alr̄ nō: nisi in sacris necessarijs vt dixi: q2 cū peccent mortalr̄ sacramēta administrādo. c. fi. de tē. or. non debeo eos inducere sine necessitate. In necessarijs aūt sacramētis qñ ab alio nō possum ea hr̄e lꝫ q2 ego facio ad quod teneor: lꝫ ille nō. et iō sibi iputar: facit glo. in. c. nō ē. de spō. Nec obstat glo. in. §. verū. 35. di. q2 loquir qñ possum hr̄e aliū: nō tñ debet eē aliq̄s nimis scrupulosus: q2 pōt ꝑsumere ꝙ saltē hēat attritionē qñ ea admistrat. Hodie tñ cōtra iura ꝑdicta: quo ad precisos a canone: vel a iudice est fcā dispēsatio p cōciliū cōstātiēse cōfirmata p basiliēse: de quo. j. excoicatio. 8. §. 3. ⁊ ideo eam serua.

¶ Quis dicar tolerat⁹ ab ecclia. R. Pa. 3
vbi. s. ꝙ ille qui nō fuit cōdēnat⁹ nec cōfessus: nec habet operis euidentiam.

¶ Utrū de peccatū notoriū iducat ꝑcisionē 4
seu suspēsionē a canone ne exerceat officium suum. R. ſm. d. Anto. in. d. c. vestra. ꝙ sic. Nec obstat dictū. c. quod loquir solū de fornicatiōe: ex q̄ Pa. ibidē ē ↄtra dictū. d. ant. sed ego teneo verissimū dictū. d. anto. q2 cōstitutio penalis etiā quo ad penā extēdir ad casū similē ex idētitate rōnis: si rō in ea constitutione ē expressa: vt i. l. bis solis. C. de reuo. dona. Ad hoc tex. optim⁹ in. l. 2. in. §. quid si curatores. ⁊. §. q̄d si decesserit. ff. ad tertul. ⁊. l. palā. in. §. senat⁹. ff. de ri. nup. nec pōt dici ꝙ sit interꝑtatio extēsiua: q2 ē poti⁹ intēsiua seu intellectiua: q2 lex nō ē aliud q̄ ipsa rō legis: vt ꝓbar in. l. non dubiū. C. de legi. Et ꝙ lex penalis extēdar si in ea ē scripta ratio nālis vel ciuil: tenet Bal. p⁹ Bar. ⁊ ē bon⁹ tex. in. c. j. in. §. porro. in ti. q̄ fuit ꝓma cā amit. bene. Et cū. d. c. vestra. p rōnē notorietatis peccati cōcludat notoriū cōcubinariū suspensū: q̄ idē erit i oi mortali pctō notorio. vide q̄ dicā. j. lex. §. 6. ⁊ pena. §. 5.

¶ Utrū cleric⁹ teneat restituere fruct⁹ q̄s 5
pcipit de bñficio existēs in pctō mortali. R. ꝙ si peccatū ē notoriū: ego habeo pro idubitato ꝙ tener restituere: q2 cū sit suspēsus vt dictū est in ꝑcedēti. §. pinde ē ac si nō resideret: q2 nullū ⁊ inutile. Idē est. c. inē corpalia. de trāsla. pla. sicut nō rite ⁊ ñ fieri paria iudicanr. in. c. veniēs. de pres. nō bap. Facit quod no. Bar. in. l. j. ff. q̄ cuiusqꝫ vni. vbi per illū tex. cōcludit ꝙ pcurator q̄ non fecit fidē de mādato: pinde ē ac si nō cōparuisset ⁊ dñs tāq̄ cōtumax debet puniri. Nā nō excipe: ⁊ accipere sed non ꝓbare idē est. c. cum sup. de cōces. ꝑbē. ⁊ non eē: ⁊ eē ⁊ nō apparere: paria sūt quo ad iuris effectū. l. duo sunt titij. ff. de testa. tu. Et ideo tener sicut. s. dixi de nō residēte. cleric⁹. 7. §. 4. De occulto vero peccatore credo: ꝙ nō tener: q̄uis tuti⁹ eēt restituere: q2 ⁊ si iutilr seruiat q̄ ad se ñ tñ quo ad ad alios: aut quo ad ecclesiam.

c **Clericus** ꝯ. debet a q̄busdā actibus seculari/
bus eē remotus. c. fi. de vi. ⁊ ho. cle.
ne cleri. vel mo. per totum. Et qui sint isti
actꝰ per dubia inferam.

j ❡ Utrū clericꝰ possit negociari. R. ꝙ nō.
negocia secularia. c. j. ne cle. vel mo. ⁊ c. fi.
de vi. ⁊ ho. cle. Sed no. ꝭm Pa. in ru. ne cle.
vel mo. ꝙ negociū seculare dr̄ duplex. Pri/
mo large vt cōprehendat quicq̄d prouenit
ex carnali cōcupiscētia nō subiecta freno ra
tionis. Et hoc innuit tex. in. d. c. j. in prin. vñ
dicit̄ negociū seculare: quia ꝑ illud viuitur
oīno seculariter. s. ꝭm seculū ⁊ carnē ⁊ non
ꝭm deū ⁊ spūm. Et hoc prohibet̄ etiā laicis
magis tñ clericis: vt in. d. c. j. Secūdo nego
ciū seculare dicit̄ magis stricte vt cōprehē/
dat negociū ꝑtinens ad rēpublicā mūdanā
⁊ seculares hoīes. Qđ quidē lꝫ sit ꝑmissum
laicis: tñ clericis non licet. Unde i. l. placet
C. de epis. ⁊ cle. dicit tex. ꝙ clerici nihil cōe
habēt cum publicis actibꝰ vel ad curiā ꝑti/
nentibꝰ cuius corpori nō sunt annexi. ꝑ quē
tex. patet ꝙ clerici nullū officiū possunt ha
bere in republica: vt probat̄ in. d. c. j. in fi. fa
cit. c. repꝛehensibile. 23. q. 8. nec sunt de vni/
uersitate seculari: vt no. in. c. dilecta. de ex.
prela. Et sic cōcludo ꝙ clerici nō debēt attē
dere: nec habere curā de mūdanis: nisi q̄te/
nus sunt necessaria ad sustentationē corꝑis
ar. j. q. 3. si quis obiecerit. vel in casu pietatꝭ:
vt. j. tutela. §. j. ⁊ ī. aduocatus. §. 5. cū se.

z ❡ Utrū clericus possit per artificiū quere
re sibi necessaria ad victū. R. ꝭm Pa. in. c.
clerici officia. de vi. ⁊ ho. cle. ꝙ sic: ex hōesto
artificio. facit. c. j. de cele. mis. ⁊. 91. di. ꝑ to/
tum. Et hoc verū ꝭm glo. 91. di. ī sūma: dū/
mō propē hoc nō se subtrahat a diuinis offi
cijs. Nec ob. d. c. j. ne cle. vel mo. ⁊. 88. di. ꝑ
totū. vbi prohibet̄ oīs negociatio clericis:
quia vt dicit glo. in. c. canonū. 14. q. 4. eme
re chartā pro libro cōscribendo: vel corium
pro sutulari faciēdo: ⁊ hꝰmōi: vt sic lucret̄
aliq̄d pro victu non ē negociatio sed artifi/
ciū: ⁊ ideo non prohibet̄ clericis: ⁊ in iuribꝰ
ꝓallegatis: vbi prohibet̄ negociatio intelli/
gitur qñ clerici aliq̄d emūt vt imutatū ca/
rius vēdant: quia hec est ꝓprie negociatio:
vt ibidē patet. ⁊. 88. di. c. eijciēs. secꝰ si ꝑter
ꝓpositū bladū quod emerunt sugesset vēde/
rent carius ⁊ hꝰmōi: quia liceret ꝭm Hosti

❡ Que ē pēa clerici negociatoris. R. ꝙ vl/ 3
tra mortale peccatū si tertio monitꝰ nō de/
stiterit: perdit priuilegiū clericale: vt in. c.
fi. de vi. ⁊ ho. cleri. Et q̄ꝙ doc. sint varij in
opi. ego saluo meliori iudicio sic intelligo:
vt clericꝰ in minoribꝰ siue sit coniugatꝰ siue
ñ ꝙ ñ peccat mortalit̄ negociādo dūmō tale
negociū non sit prohibitū etiā laicis: ꝫ si nō
est cōiugatus pōt cōpelli per priuationē pri
uilegij clericalis: nō quidē illius si q̄s suadē
te. 17. q. 4. sed priuilegij quo nō pñt vexari
exactionibus in ꝑsona vel ī bonis ꝓprijs: vt
l. z. C. de epi. ⁊ cle. Cōiugati vo nō: quia per
dunt ipso facto ꝑ ꝯtꝰ mrīmonij: vt in. c.
vno. de cle. cōiu. li. 6. ⁊ in. c. ioānes. eo. titu.
Alij vo qui sūt in sacris: aut religiosi peccāt
mortalit̄. c. ꝭm. ne cle. vel mo. Et silr̄ pñt cō
pelli priuatōne priuilegij clericalis: sicut di
xi de exñtibus in minoribꝰ. Et ꝙ nō perdāt
tam isti q̄ꝙ prefati in minoribꝰ etiā post tri/
nā monitionē priuilegiū illius canōis: si q̄s
suadēte. vt nō sit excoīcatus quisq̄s eos ꝑcu
tit: nec etiā fori: vt possint pro criminibus:
aut excessibus puniri seu condēnari crimia/
liter vel ciuilit̄ per iudicē secularē. patet hoc
quia clerici cōiugati quos oportet negocijs
secularibꝰ intendere: vt in. d. c. ioānes. his
gaudent si habitū ⁊ tonsurā portant: ḡ mul
to fortius isti non cōiugati. Et credo istud
sit securius in conscientia.

❡ Utrū requirat̄ trina monitio: aut suffi/ 4
ciat vna gnālis: vt ꝑdant priuilegiū: de q̄
ī. R. Pa. in. c. fi. de vi. ⁊ ho. cle. ꝙ oportet
sit trina: quia nō sufficit vna perēptoria vbi
cunq̄ agit̄ de pena icurrēda ⁊ ius exigit tri
nā monitionē vel trinā citationē: hoc voluit
glo. nōbilis in cle. j. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ Jo. an.
in. c. tue. de cle. non resi. Nec obstat ꝙ vbi a
iure requirit̄ triplex citatio: sufficit vna per/
emptoria que habet vim trine citatiōis: vt
in. l. tres renūciationes. C. quō ⁊ qñ iu. Ui/
de glo. in. c. cōsuluit. de offi. dele. ⁊ Pa. in. c.
in noīe dñi. de testi. qꝛ hoc verū in citatione
quia ius ita vult: secus in monitiōe nec suffi
cit trina monitio: sed oportet sit specificata
nō gnālis. Et ꝓ hoc facit tex. in. d. c. fi. ī vo. si
tales. ⁊. d. glo. in vo. noīatim. ⁊ qđ no. i. c. sta
tutū. de sen. ex. li. 6. valeret tñ si fieret ꝑ viā
statuti: qꝛ statutū habet vim legis: ⁊ platꝰ

pōt statuēdo augere pnā iuris ⁊ infligere penā sine monitiōe verbali: al's requiritur monitio: vt in.c.z.de consti.li.6.

5 ¶ Sed p quē debet fieri, hec monitio. R. Pa.in.c.cōtingit.el.z.de sen.ex.q̄ nō p iudicē secularē: sed oportet fiat p epm: aut eū qui habet iurisditionē epalē sup eum: ⁊ ƀm glo.in.c.si clericos.de sen.ex.li.6.nō refert an hēat cā ex pulegio vl' ɔsuetudīe vl'a iur.

6 ¶ Utrū clerici teneant restituere q̄cquid lucrati sunt p negociationē eis ꝓhibitā. R. Mat.in cle.j.de vi.⁊ ho.cle. q̄ in foro aīe tenent paupibus dare.14.q.5.qui hētis.ego credo q̄ sit bonū consiliū: sed de necessitate nō.14.q.5.nō sane.in ṽ.tanq̄ sua. Et h̄ videtur sequi Zen ⁊ Car.in.d.cle.j. De q̄ dic vt.j.restitutio.j.in ṽ.turpiter.

7 ¶ Utrū clerici possint exercere officiuz tabernarioꝝ: aut macellarioꝝ. R. q̄ nō: imo si psonaliter publice exercēt: ⁊ tertio moniti noīati a suis p̄latis nō destiterit clerici ɔiugati pdunt priuilegiū clericale, omne etiam istud: si q̄s suadēte.17.q.4.nō cōiugati aūt solū pdunt in reb⁹ si deserūt habitū clericalē: sed si nō deserūt sed incedūt oīno vt laici amittūt etiā in psonis. Uerū est q̄ si p̄fatuz officiū dimittūt reassumūt tā ɔiugati q̄nō cōiugati. Intellige q̄ cōiugati reassumunt nō ita sicut nō cōiugati: sed illud in q̄ gaudent: vt in.c.vnico.de cle.cōiu. Et iste ē verus intellectus l'e: lz alij alit intellexerint. Hec habēt ex cle.j.de vi.⁊ ho.cle.imo prohibēt tabernā itrare.44.di.nō oportet. Intellige nisi i itinē cā ncc̄itatꝫ: vt i.c.clēici.e.di.

8 ¶ Utrū clerici possint exercere officia a p̄fatis viliora: vt aptare pelles ⁊ h⁹mōi. R. q̄ nō p idētitatē rōnis ƀm Pau.i.d.cle.j. Rō quia in his stat⁹ clericalis dehonestat. ar.l. athletas.§.ait p̄tor.ff.de his qui no.ifa.nō tū incurrēt pnā statutā ɔtra exercētes officiū tabernarioꝝ. Credendū tū peccare mortaliter si sunt in sacris aut religiosi talia publice exercētes: secus si occulte pro artificio ad sustentationem vite.

9 ¶ Utrū clericus possit exercere officiuz tabellionatus. R. ƀm Ho.in.c.sicut.ne cle.vel mo.q̄ cleric⁹ cōstitut⁹ tabellio a laico non pōt si est in sacris postq̄ est sibi interdictuz etiā in causis ecclesiasticis ƀm Inno.in.d.c.sicut. Tū si anteq̄ sibi interdicat facit instrumentū tenet: sed postq̄ ē sibi interdictū non. Si ṽo est cōstitutus a papa vel ab epo quo ad diocesim suā poterit in cāis ecclesiasticis cū ei nō debeat ꝓpter ordines sacros: aut bñficiū ecclesiasticū officiū iterdici.ar.de deci.c.tua.el.z.⁊ de iudi.decernim⁹.d.ar. hi.cōtingit. Si ṽo sūt in minorib⁹ pñt exercere etiā si sunt beneficiati.ar.d.c.sicut a cōtrario sensu: lz sit honestius abstinere.

¶ Utrū liceat clericis: ioculatoris officiuz facere. R. q̄ nō publice: ⁊ tales sūt qui faciunt spectaculū ꝓprij corporis: facit.l.z.§.fin. ff.de his qui no.ifa. Et si hoc faciūt p annū ipso iure pdūt oē priuilegiuz clericale. Hic no.q̄ Jo.mo.quē sequit Ge.in.c.vnico.d vi.⁊ ho.cle.li.6.dicit q̄ clericus: in sacris ⁊ etiā monachus pdit priuilegiū canōis: si q̄s suadente.17.q.4. Et vz veri⁹: q̄uis Archi. teneat ɔ̄riū ⁊ dicat q̄ solū exñtes in minoribus pdūt. Silr etiā pdūt si minori tpe post trinā monitionē nō desistant.c.vnico.de vi. ⁊ ho.cle.li.6. In occulto tū vel cā infirmitatis vel alteri⁹ honeste rei cā ioci aliq̄d facē non reprobat ƀm glo.in.d.c.vnico.⁊ facit q̄d no.Jo.de citaristis: ⁊ his q̄ varijs vtūt instrumētis.86.di.donare.in glo. 10

¶ Utrū cleric⁹ possit eē pcurator seculariū psonarū. R. Pa.in.c.z.ne cle.vel mo.q̄ pcurator gnālis in causa ecclesiastica bene posset ⁊ corā iudice ecclesiastico: sed in causis secularibus in iudicio vel extra nō pōt eē: posset tū esse in aliqua causa particulari. 11

¶ Et sūmarie dic: q̄ cleric⁹ nō pōt implicitus secularib⁹ disceptare: exceptis causis de quib⁹.s.aduocat⁹.§.5.6.⁊.7. Nec pcurator nisi vt diri: nec cōductor rerū seculariū nisi cā necessitatis victus: q2 tūc posset ɔducere vineā vel domū vt aliq̄d vnde viueret lucraretur nec canes vel aues sequi: vt i.c. j.ne cle.vel mo.nec pcuratores villarū: aut iurisditiones seculares sub aliq̄bus principibus ⁊ secularib⁹ viris exercere: vt iusticiarius eoꝝ fiat: vt in.c.sed nec.eo.ti.nec sentētiā sanguinis si est in sacris dare: nec sacerdos officiū vicecomitis: aut p̄positi secularis habere.c.clericis.eo.ti.nec sniaz sanguinis dictare: aut interesse vbi vindicta sanguinis exercet: nec p̄positus balistarioꝝ: ⁊ h⁹modi viris sanguinū: nec vllā cirugie artē q̄ adustione vel incisione indigeat: nec ipendē 12

benedictionē aque feruētis: seu ferro cādēti ad purgationē: vt in.c.sniam.eo.ti. Et cōs talia vel aliquod horū exercētes: si tertio a suis p̄latis moniti nō desistūt: perdūt priuilegiū clericale: vt no.doc.in.d.c.§ nec. Itē p̄sbris decanis: archidiaconis: plebanis: p̄positis: cantoribus: et alijs clericis psonatum habentibus precipitur sub excoicationis late sententie pena: ne leges: aut phisicā audiāt vt i.c.si.e.ti.d q̄ cāu dic vt.j.excoica.7.§.7

c Lericus.io. debet eē nō vindicatiuus ꝫ patiēs vnde precipit eis ne arma portent: nisi ad defensionē vnde clerici qui relicto habitu clericali arma portant: si tertio moniti non deponūt: perdunt priuilegium clericale. de sen.exco.c.audientia.

j ¶ Quid si misceat se clericus tyrannidi vel crudelitatibus. R. q si quis cōtēpto habitu clericali: guerrā vel seditionē mouet vel atrociter delinquit publice: aut in factū armorū se imiscet: ipso facto sine monitiōe pdit priuilegiū canonis: si quis suadēte.17.q.4. vt in.c.ppendimus.de sen.ex.de aposta.c.j. in prin. Priuilegiū aūt fori nō amittit nisi post monitionē. facit.c.si iudex.d sen.ex.li.6.

2 ¶ Utrū clericus miles effectus pdat priuilegiū clericorū. R. Inno.in.c.j.de aposta. q si facit actū oīno clericatui cōtrariū: vtputa exercet seua: vadit ad bellū statim perdit q2 eligens contrariā viā excludit ipso fcō a prima.32.q.j.cū renūciat. Si vero nō exercet seua nec aliū actū contrariū clericatui: sed viuit honeste vt clericus etiā si duxit vxorē virginē: et sic nō pdit. Pa. tñ dubitat i.c. vt cōsultatiōis.de cle.coniu.in eo milite q iurauit illa de quibus i glo.l.pe.ff.ex qui.cau. ma.q2 iste actus vz oīno cōtrarius clericatui qui pugnare nō debet etiā cū ifidelibus.c.ex multa.de voto.sed primū equius.

3 ¶ Utrū clericus occidens vel mutilās inuasorē suū pdat priuilegiū clericale. R. Pa. i.c.clericis arma.de vi.et ho.cle. q non.

4 ¶ Utrū pro defensione proximi liceat eis sumere arma. R. Pa. vbi.s. q si habet iurisditionē in loco sic lz pro defensione suorū mouere arma nō tñ ipse in propria psona. c.dilecto.de sen.exc.li.6. Si vero iurisditiōē nō habet: aut sine clerico ꝓpulsari pōt: et sic non debet arma sumere.c.ex multa.de voto.

Idē.23.q.8.reprehensibile.et.7.q.j.sciscitatus.et quod ibi no. Si aūt nō pōt aliter ꝓpulsari tūc licet aggressorē capere: verberare et etiā occidere si aliter non pōt proximū defendere.23.q.3.maximianus.et.c.si quis pōt.et.c.dilecto. irregularitatē tñ incurrit sine peccato. predicta cle.si furiosus. Et de hoc vide.j.defensio. Et quo ad irregularitatē homicidium.3.

c Lericus.ij. debet eē sobrius vt in.c.a crapula de vi.et ho.cle. vbi precipit eis vt vinū sibi temperent et a vino se temperent. Et q̄uis aliqui teneant ibidē q peccet mortaliter si bibat vinū sine aqua: tñ coiter doc. nō tenent: sed sufficit bibere temperate. vnde tex. dicit q debet esse contentus trina potatiōe in.c.quando quod palea est.44.di.

¶ Utrū liceat eis cogere alios ad bibendū. R. q nō. intellige vltra necessitatē neq fabulas inanes cantare vel turpia ioca: pilla: vel vrso: vel laruas demonū ante se ferre cōsentiant: quia hoc est diabolicū et sacris canonibus prohibitum: vt dicit tex.in.c. nullus presbyterorum.di.44. j

¶ Utrū liceat clericis facere conuiuia. R. q sic si ex charitate: dūmodo abstineant a superfluitate detractione et irrisione aliorū: vt in.c.conuiuia.44.di.et in principio et in fine mense: laudes deo reddantur: et aliqd legant de sancta scriptura: vt in.c.quando.et in c.pro reuerentia.ea.di. alias non licet: vt in.c.non liceat.eadem distinctione. 2

¶ Utrū debeat benedicere mensā anteq̄ comedat. R. q sic: et post sumptū cibū reddere gratias.44.di.c.non liceat. 3

¶ Utrū debeat comedere ante tertiā. R. q non: vt in.d.c. non liceat. 4

¶ Que debent esse in eorum conuiuio. R. Primo lectio diuinarū scripturarū. Scdo q nulli detrahatur. Tertio q ianes seculariū negociorū fabule non recitentur: et multo minus aliud turpe. Quarto q solū ꝓ sustētatione cibus sumatur: habentur ista in.c.conuiuia et.c.nullus presbyterorum.et.c.pro reuerentia.et.c.non liceat.44.di. 5

¶ Utrū peccent mortaliter si cōtra aliquod p̄dictorū faciūt. R. q nō: sed venialiter: nisi qñ turpia vel laruas demonum ante se fieri cōsentiūt: q2 talia sunt eis prohibita: vt i.d.c.

nullus ꝑſbꝛoꝝ. ⁊ iō videt̄ eē moꝛtale. Et lʒ
d. c. nullus ꝑſbꝛoꝝ. loquat̄ ſolū de ꝑſbꝛis: tn̄
c. ꝑſbꝛi. 34. di. extendit ad oēs exn̄tes in ſa
cris: qui aūt nō ſunt in ſacris nō credo moꝛ
taliter peccent niſi pꝛout etiam ſeculares in
huiuſmodi peccarent.

c Lericus. iz. debet eē alienꝰ ab his q̄ irregularitatē inducūt: de quo vide. j. irregularitas pꝛimo. qui ſūt q̄ nō pn̄t ꝓmoueri: ⁊ quibus virtutibꝰ debeāt refulgere: habes. 40. di ꝑ totū. Nā debēt eē exēplū oībus laicis. 8. q. j qualis. vbi dr̄ vehemēter eccleſiā chꝛiſti deſtruit hoc. ſ. melioꝛes eē laicos q̄ clericos. facit. 6. q. j. §. verū hac auctoꝛitate.

c Lericus. iz. q̄ ad bōa ipſoꝝ ⁊ eoꝛū diſpoſitōʒ

j ¶ Utrū clericus poſſit teſtari d̄ rebus eccleſie mobilibꝰ. R. Inno. in. c. cuʒ in officijs. de teſta. q̄ nō: vt ibi. ⁊. c. ad hec. ⁊. c relatū. el. z. iz. q. 3. c. j. Et nō q̄ oīa dicunt̄ bona eccl'ie que intuitu eccl'ie vel de facultatibꝰ eccleſie acq̄ſiuit: vt in. c. j d̄ teſta. i tex. ⁊ in glo. verūtn̄ glo. in. c. pn̄ti. de offi. oꝛ. li. 6. pꝰ Ho. tenet q̄ clerici nō hn̄tes admiſtrationē: ⁊ dicunt̄ nō hr̄e admiſtrationē qn̄ nō hn̄t bn̄ficiū cui ſit aſſignata dos ſm Ge. in d. c. pn̄ti. ſed ſimpl'r bn̄ficiati vt ſūt canonici ⁊ ſil'es quibꝰ id quod hn̄t obuenit ſibi ratione ꝑſone nō q̄ hēant ꝑbendā in eccleſia diſtinctaʒ: q2 ſi haberēt admiſtrationē pn̄t diſponere ⁊ teſtari de fructibꝰ ꝑceptis vſq̄ ad diē moꝛtis de cōſuetudine ⁊ etiā ſi ꝯſuetudo cēt: poſſent teſtari de redditibꝰ ꝑcipiēdis āno ſequēti pꝰ moꝛtē ſuā vt refert Pa. in. d. c. cū i officijs Sʒ ego credo licē qn̄ diſponit in pios vſus vel in caſibꝰ de quibꝰ in ſe. §. al's ꝯſuetudo ē irrōnabil'. ar. c. fi. 16. q. j

z ¶ Utrū clericꝰ poſſit de rebꝰ ꝑdictis donare aut alio mō diſponere. R. Pa. vbi. ſ. q̄. nō: niſi in. 4. caſibꝰ. Pꝛimꝰ qn̄ tātūdē expēdit de ſuo in vtilitatē eccleſie. c. ſi q̄s. iz. q. z. ⁊. q. 5. ſi ep̄s. q2 in hoc caſu poſſet etiaʒ teſtari. Immo ſi nō teſtaret̄ heres poſſet petere. facit. c. de multa. ⁊ q̄d ibi no. d̄ ꝑbē. ⁊. l. q̄ oīa. in fi. ff. de ꝓcu. ⁊ glo. in l. ſi nō ſoꝛtē. §. ſi centū. ff. de ꝯdi. ide. Secūdꝰ qn̄ hoc habet ꝯſuetudo ſʒ Ho. ⁊ Lau. i. d. c. ſi ep̄s. ſ; Pa. hoc itelligit de rebꝰ mobilibꝰ ⁊ modicꝭ. Et ego addo qn̄ diſponit pie ⁊ rōnabilit̄: al's n̄

Tertiꝰ qn̄ donat ituitu elemoſyne quā clericꝰ etiā in egritudīe pōt facere: vt in. c. ad hec ⁊. c. relatū. el. z. de teſta. Quartꝰ caſus qn̄ vult remunerare ſeruitia honeſta tā a ꝯſanguineis q̄ ab extraneis recepta. d. c. relatū. §. lʒ addo. Quintꝰ qn̄ dat religioſis locis. d. c. relatū. Et nō practicā ſʒ Pa. vbi. ſ. q̄ ſi clericꝰ vult aliq̄ reſpcū iſtoꝛū q̄tuoꝛ vltimoꝝ dare: faciat ipſe dū viuit ⁊ nō relinq̄t: q2 nō valet. d. c. ad hec. Et nō q̄ quicūq̄ accipit alio mō de rebꝰ eccleſiaſticis tenet̄ ad reſtitutionē: facit q̄d no. in. d. c. ad hec. ⁊ q̄d no. in c. cū ſm. de ꝑbē. ſ; meliꝰ. q̄d no. Pa. in c. vt vnꝰq̄ſq̄. de pec. cle. vide quod dico. j. immunitas. §. 52. ⁊ ſequenti.

¶ Utrū clerici poſſint de diſtributiōibus quotidianis diſponere. R. q̄ ſic ſi nō habēt admiſtrationē in eccleſia: q2 dant̄ ꝓ ſtipendio ꝑſonali: vt in. c. vnico. d̄ cle. n̄ re. li. 6. 3

¶ Quid de donatōe int̄ viuos. R. q̄ valet: q2 ꝑſumit̄ donatū ituitu amicicie vl' ſpe future remūeratōis ſʒ gl. i. c. req̄ſiſti. d̄ teſ. 4

¶ Sʒ q̄d de bonis acq̄ſitis ituitu dignitatꝭ clericalis: vtputa ꝓ miſſis dicēdis. R. Pe. vt refert Cy. in autꝭ. licētiā. C. d̄ epiſ. ⁊ cle. q̄ pōt teſtari. Et placet Ho. in. c. q2 nos. de teſta. ⁊ Inno. ibidē: q̄ dicūt q̄ ſi clericꝰ rōe officij aliqua acq̄ſiuit puta q2 fuit capellanꝰ alicuiꝰ ꝑncipis q̄ multa ei donauit q̄ pōt de talibꝰ donatis ad libituʒ diſponere: multo magis de bonis acq̄ſitis ituitu ꝑſone: puta ex ſuc ceſſione cognatoꝝ vel donatiōe amicoꝝ ſeu induſtria clericoꝝ: vtputa doctrina ſeu artificio pōt diſponere: vt i. d. c. q2 nos ⁊ q̄d ibi no. Pe. tn̄ vt refert Cy. vbi. ſ. limitat hoc veꝝ in clericis iferioꝛibꝰ: nō aūt in ep̄o. Et addit Bal. ibidē: etiā ſi eēt cardial' Idē de ꝑlatis regulariū eccleſiaꝝ. ⁊ ē tex. in d. autꝭ. qui ſolū cōcedit q̄ ꝑdicti ep̄i ⁊ ꝑlati regulariū eccleſiaꝝ poſſint diſponere ad libitū de acq̄ſitis ante ep̄atū vel ꝑlatōnē: ⁊ d̄ acquiſitis in ep̄atu vel pꝛelatiōe ꝑ cognatōnē vſq̄ ad q̄rtū gradū. de reliq̄s ꝟo q̄litercūq̄ acq̄ſitꝭ nō pōt diſponere ſ; acq̄rit eccleſie. Cōis tn̄ opi. alit̄ tenet: vt. j. legatū pꝛio §. iſ. Sʒ ego limito in iſtis in q̄bꝰ pōt facere q̄d vult veꝝ eē niſi in q̄nq̄ caſibꝰ. Pꝛimꝰ qn̄ ipſe eēt obligatꝰ reſtituere eccl'e: vtputa q2 dolo vl' culpa nō leui: tn̄ ſm Inno. i. d. c. cū i officijs. dānificauit eccl'iā: ſ; q̄ teneat̄ d̄ le 5

vi culpa et ē tex. apt⁹. C. ar. tu. l. qcqd. fac. ff. de admi. tu. l. si res. Sicut eni ut nō. Inno. in. c. ea q̄. de offi. archi. ille q̄ accipit preciū p deposito seruādo tenet de leui culpa: sic 7 q̄ dignitatē h3 cui hoc officiū ē ānexū sc3 ɔseruādi bona eccle tenet: cū pl⁹ sit hr̄e dignitatē. Nec ob. l. nōia. C. arbi. tu. vbi si nōia debitoꝝ min⁹ idonea fiūt q̄ tpe tutele erāt bona: nō tenet tutor nisi fuerit in lata culpa. ff. de admi. tu. l. tutor q̄ reptoriū. §. cōpetit. vbi tutor emens p̄dia min⁹ idonea: nō tenet nisi de lata culpa q2 sūt casus spāles: sed regulare est vt teneat de leui culpa 7 sic tenet Ber. 7 Ho. i. c. ea q̄. d offi. archi. Secūd⁹ si d bonis ipsi⁹ eccle alicui fecit gratiā: fm Inno. vbi s̄ allegat. l. cū ostēdim⁹. ff. de fideiuss. tu. 7. C. eo. l. 2. 7 vltima. Terti⁹ casus si passus ē ꝑpt negligentiā suā rem eccle p̄scribi: fm Pa. in. c. ex p̄ntiū d pigno allegat. c. placuit. el. 2. 16. q. 3. Quart⁹ est si reddit⁹ in vsus inhonestos ɔuertit. 1. q. 4. c. 1. Quint⁹ in casib⁹ de quib⁹ s̄ dixi. Cleric⁹ z. ꝙ tenet ad restitutionē: q2 i istis casibus p̄mo tenet satisfacere eccle añq̄ aliud disponat. De hoc etiā vide Immunitas. §. 52.

6 ¶ Utrū acq̄situ p sacerdotē in iniungendo pnias parochianis debet eē eccle. R. Inn. in. c. cū inter. de ver. si. ꝙ sic. Et ideo disponere ad libitū nō pōt.

7 ¶ Utꝝ plat⁹ inducēs testatorem ad sibi relinquēdū qd eccle reliq̄sset teneat illud restituere 7 an possit disponē. R. Pa. in Rubrica de pe. de. ꝙ q̄dā dicūt ꝙ pōt disponē p. l. qcqd. C. ar. tu. S3 Cy. formādo hāc. q in tutore dicit ꝙ si blādo sermōe ipsū induxit ad sibi relinquēdū ꝙ nō tenet. ar. i. l. fi. ff. si qs ali. te. vbi p3 ꝙ talis nō cōmittit delictū. Si vo dolo seu fraude eū induxit: tenet eccle ad interesse. Sed ꝙ teneat eccle simplicit tex. ē cū glo. in. c. quicūq3. 12. q. 4. vbi pat3 ꝙ plat⁹ tenet ad interesse eccle: qñ ei potuit q̄rere 7 neglexit ad instar tutoris: vt in d. l. quicqd. 7 in. l. pupilloꝝ. C. de admi. tu. Nec eni debet vtilitatē suā p̄ponere vtilitati eccle: sicut nec tutor vtilitatē suā vtilitati pupilli. l. tutor fm dignitatē. §. 1. ff. de admi. tu. l. si vt certo. §. comodatū. ff. como. ff d po. l. qd nerua. in fi. 7. 7. q. 1. presētiū. 7. c. placuit. Pa. vbi s̄ tenet: 7 sequit opi. Cy. Sed ego credo vex in tutore: q2 de eo pōt dici ꝙ suā psonā pōt p̄ferre cuicūq3. ar. c. petitio. de iureiur. 7 de px. di. 2. hec q̄ d q̄litate s̄ i plato teneo glo. cū tex. i p̄dicto. c. qcūq3.

¶ Cui restituet q̄ indebite aliq̄d ab ecclesiasticis recepit. R. Rodo. 7 Ray. ꝙ auctoritate iudicis pnialis fiet restitutio eccle cui ablatū est si paup ē eccla: vel si est habūdās fiet pauperib⁹ q̄ indigēt. Idem Ho. ar. 17. q. 4. si quis in atrio. 8

¶ Utꝝ cleric⁹ q̄ rē eccle meliorauit ex sua industria: possit de sua melioratōe disponē. 9
R. ꝙ nō: facit. c. inquirēdū. 7. c. si qs. de pe. cle. Nō q2 ad hoc tenet si de ei⁹ fructib⁹ viuit p dicta in. q. p̄ce. Sec⁹ si d p̄rimonio: vl de suo melior eēt: vt s̄. dictū est. §. 2.

¶ Utꝝ relictū clerico in dubio p̄sumat intuitu eccle datū. R. ꝙ si administrationē nō h3 nō p̄sumit. sec⁹ si administrationē h3 Tñ ad cōiecturas est requirendū. vt in. c. requisisti. de testa. 7 quod nōt Inno. in. c. cum in officijs. eo. ti. vide. j. legatum. 1. §. 16. 17. 7. 18. 10

¶ Utꝝ cleric⁹ possit de bonis eccle dotare sororē vel alere parētes. R. Pa. in. c. peruenit. de arbi. ꝙ sic: sororē vel aliā ɔsanguineā si indiget de redditib⁹ eccle. pbat p. c. 1. de co. cle. 7 mu. 7 p glo. cū tex. in. c. oio confitemur. 3j. di. vbi glo. dicit: ꝙ cleric⁹ habens vxorē vel filios pōt eos pascere de redditibus eccle: ergo multomagis dotare: cū cā dotis sit fauorabilior ꝙ cā alimētoꝝ: ut nō Cy. facit qd nō. in. l. cū in plures. §. px. ff. d admi. tu. 7 in. l. nō oi. C. eo. ti. in glo. Et hoc intellige si indigēt: vt i glo. p̄fati. c. oio. 7 ñ ad pōpā vel aliū statū. ar. eo. q̄ nō. 43. di. in p̄n. q2 sic tā dātes q̄ recipiētes tenēt ad restitutionē. 2. q. 6. peruenit. 7 nōt Math. 7 Car. in cle. 2. de vi. 7 ho. cle. Limita tñ q̄ ad accipiētes vt teneāt ad restitutionē: vex qñ cleric⁹ est nō soluēdo als nō: qñ accepit de reb⁹ q̄ alienari pñt ad libitū clericoꝝ: sic sūt fruct⁹ 7 hmōi: fm Ulde. 7 placet: l3 alij indistincte velint ꝙ teneāt. Q. d eēt tuti⁹. ij

¶ Utꝝ peculiū qd est aduenticiū i laico sit q̄si castrense in clerico. R. Pa. in. c. q2 nos de testa. 7 in. c. ɔstitut⁹. de resti. in inte. ꝙ sic Et id licz sit fili⁹ fa. tñ vsusfruct⁹ nō acq̄rit p̄ri. Hoc tenuit Ho. in. d. c. q2 nos. 7 casus ē i auct. p̄sbyteros. C. d epi. 7 cle. vbi dicit ꝙ res ad dñiū clericoꝝ venientes sint eis 12

ad similitudinē castrēsiū vt testari possint.

13 ¶ Quis succedet clerico decedēti ab intestato. R. q in bonis ecclesie eccl'a. in bonis vero suis de quib' pōt ad libitū dispone: succedent consanguinei si habet. 12. q. 3. qcūq3. 7 q. vltima. c. vltimo. in aut. de ec. ti. §. si qs eps: q si nō habet tales q de iure veniūt ab intestato: succedet eccl'a. c. i. de suc. ab inte.

14 ¶ Utr clericus ordinat' ad titulū patrimonij sui tacite vel expresse: possit de dicto patrimonio ad libitū disponere. R. q sic fm Ge. in. c. si eps. de pben. li. 6. nisi expresse sit actū q trāsierit i rē ecclasticā: fm Jo. de li. 7 Jo. an. ibidē. In dubio vero cum nescit an bona fuerint eccle vel psone psumendū ē p eccla: si tn cstat eū habuisse aliq: s dubitat an sint ista vel illa psumit pro possessore 7 alius pbabit. ar. 12. q. 4. c. i. 7. q. 5. c. i. in fi. Si null' sit i possessiōe 7 idubio stāt fiet distributio equalis de suc. ab ints. c. 2. in glo.

c **Lericus** 14 quo ad eorū p̄uilegia.

¶ Quero q sūt puilegia clericor. R. Pa. in. c. epis. de pben. q oīa puilegia militū q cgruūt clericis habēt: de qb' priuilegijs militū dr in gl. l. pe. ff. ex q. cau. ma. Rō q2 sūt veri milites. Illi ipatoris s isti dei. facit. c. i. in glo. de cle. egro. tex. cū glo. in. c. christianis. ij. q. i. 7 similit glo. in. c. militare. 23. q. i. 7 tex. cū gl. i q. 3. saluator. circa mediū. Et merito dixi q cueniūt clericis q2 ignorātia iuris nō iputat militi cū habeat vacare armis. l. i. 7 qd ibi nō2. C. de iu. 7 fac. igno. sed nō sic clericis cū habeāt sciētie intēdere: fm q dixi. s. cleric'. 2. §. 3. 7 sic de ceteris: vnde p debito cōueniri nō possunt vltra q facere possunt: nec tenent cedē bonis. l. miles. ff. de re mili. nisi sit ex delicto cōtractū. vt s. Cedere bonis.

2 ¶ Itē Ber. enumerat. 14. q recitat Car. i cle. i. de vi. 7 ho. cle. Primū q nō cōueniūt corā iudice seculari. de fo. cōpe. c. si diligēti Secūdū q verberāseos ē excoicat'. 17. q. 4. si qs suadēte. Tertiū q nō tenerent pstare munera seu onera psonalia vel realia. de imu. ec. nimis. vide. j. imunitas. §. 33. cum se. Quartū q2 possūt vēdicare rē ccessā ecclesie ante traditionē. l. fi. C. de sa. san. ec. 7. c. ex litteris. de csue. Quintū q2 gaudent eodē priuilegio familie eor. ij. q. i. clericum el pmo. 32. di. eos. 7 vtrobiq3 in glo. Intellige q ad forū: vt in dictis glo. pat3. Sextū q2 faciētes statuta c clericos sūt excoicati de imu. ec. eos qui. li. 6. Septimū q solū clerici possunt obtinere bnficiū ecclasticū: de de trāslac. ex litteris. Octauū q p litteras c laicū ipetratas cū cl'a generali nō possūt cōueniri: vt in glo. c. sedes. de rescri. Nonū q nō tenent dare sportulas. de vi. 7 ho. cle. c. cū ab oi. Decimū q acquisita etiā sub potestate pris disponunt. vt volūt aut. psbyteros C. de epi. 7 cle. Undecimū q2 p reb' suis recuperandis agere possūt sine cōsensu patris nō. Archi. in. c. fi. de iudi. li. 6. Duodecimū q pro necessitate nō possunt distrahi a pre fm. l. 2. C. de pa. q fi. di. Tertiūdecimu3 q seruus sciēte dn̄o clericat' liberat a seruitute dominica 7 ptāte. 54. di. si seruus. Quartūdecimū q possūt facere collegiū. ar. c. fi. de re. do. vbi solū religio pbibet: qd laicis nō licet nisi vt dicā. j. Collegiū. 7 de multis alijs priuilegijs. j. Emunitas.

¶ Utr cleric' cniugat' supradictis priuilegijs gaudeat. R. q nō. Sed si ctraxit cum virgine 7 defert tonsurā 7 vestes clericales solū gaudet i duob'. Primo puilegio canonis. si qs suadēte. 17. q. 4. Secundo p aliq crimine nō pōt trahi ad iudiciū seculare: nec iudex secularis pretextu cuiuscūq3 excessus pōt eum punire pecunialiter vel psonalit. c. vnico. de cle. coniu. li. 6. 3

¶ Utrū clericis possit vti statutis 7 csuetudinib' laicorū ad suū comodū. R. Pa. in. c. fi. de vi. 7 ho. cle. 7 facit tex. in ar. q sic: facit etiā tex. in. c. ad nrām. de pba. Attamē eos nō ligāt in eo q piudiciū. Uide glo. in. c. i. ne se. va. 7 qd dico. j. statutū. §. 7. 4

c **Oactio** alia absoluta q qs totalit cogit ad aliqd faciendū corporalit cei' volūtatē: sicut ille q ligat 7 hmōi. de qua in. c. psbyteros. 50. di. 7 qui sic aliqd faciat ex tali coactōe c deū nō peccat: vt p3 i. d. c. 7 nō. gl i c. ad ei'. 5. di. facit. c. qd latenter. 7 quod ibi nō. de regu. iu. Quod intellige verū nisi aio csentiat post. Est 7 alia coactio que dr cōditionalis: qua qs cogit: vt vnū de duob' eligat: de qua in. c. lectores. 32. di. 7 in glo. predicta: 7 hec nō excusat in peccatis. c. sacris. de his que vi. met'. de cā. fi. De qua dic vt. j

Metus.§.6.

5 ¶ Utrū coact⁹ suscipiat baptismū vel ordinē. R. glo. in. c. ep̄s. 74. di. ꝛ Jnn. in. c. fraternitatis. de hereti. ꝙ si coactio fuit absoluta. non: ſ in coactiōe ꝯditiōali suscipit caracterē ꝗuis nō grā: vt s. Baptism⁹. 6. §. 6

2 Utrū ꝑuitia facta deo ꝑ coactionē ei placeāt R. ꝙ nō. 23. q. 5. ad fidē. ꝛ 20. q. 3. presens vtilia tamen sunt facienti ſ non ad salutem nisi dispositiue.

5 ¶ Utrū matrimoniū teneat ꝑ coactionē ꝯtractū. R. per absolutā certū ē ꝙ nō: sed ꝑ ꝯditionalē tenet nisi interuenisset met⁹ qui posset cadere in ꝯstātē: de q̄ dic vt. j. met⁹ et matrimoniū. 3. īpedimento. jj.

c **Coadiutor** dari non pōt ep̄o ꝛ alijs superiorib⁹ p̄latis sine licētia pape: nisi ī duobus casib⁹. Prim⁹ qñ ep̄us vel ali⁹ superior p̄lat⁹ est grauat⁹ senio aut valitudine corporali ita ḡuat⁹ q̄ ꝑpetuo suū officiū neq̄t exercere: tūc de cōsilio ꝛ assensu capl'i sui vl' maioris partis vnū vel duos assumere pōt coadiutores. Secūdus qñ p̄fati p̄lati eēnt amētes: ita ꝙ velint vel nolint nesciāt exprimere: tūc capl'm vel due ꝑtes vnū vl' duos coadiutores eis dare possunt: vt in. c. vnico de cle. egro. li. 6.

j ¶ Quib⁹ dari d3 coadiutor. R. ſm Jnn. ī. c. nisi cū ꝑdē. de renū. ꝙ debet dari cuicūq3 p̄lato q̄ nō potest suū officiū exercere. 7. q. i. quasi. per totum.

2 ¶ Utrū dilapidāti bona eccl'ie sit dād⁹. R. Jnno. in. c. venerabili. de offi. de le. ꝙ sic.

5 ¶ Quid pōt coadiutor. R. h3 liberā ꝛ legitimā administrationem: excepto ꝙ nihil pōt alienare: vt pat3 ī. d. c. vnico. nec debet aliquid de bonis eccl'ie cui est coadiutor sumere nisi sumptus moderatos: vt ibidē: vide ad hoc. c. scripsit. 7. q. i.

4 ¶ S3 nūqd ep̄i ꝛ alij p̄lati supiores possint sibi facere cōmissariū ī adiutoriū. R. ꝙ sic vt nō. doc. in. d. c. vnico. Et differt iste a coadiutore: q2 nō habet nisi eā auctoritatem quā sibi volūt dare: Sec⁹ in coadiutore.

5 ¶ Qñ expirat officiū coadiutoris. R. ꝙ morte illi⁹ cui dat⁹ ē coadiutor. vt nō. doc. in. c. grādi. de sup. ne. p̄la. li. 6.

c **Cogitatio** nō meret penā ab hoie cū suis ꝑmis ē ꝯtēta. d̄ pe. di. i. §. cogitatio. ī tex. ꝛ gl

¶ Utrū cogitatio deliberata in malū mortale: sit peccatū mortale. R. ꝙ sic. 49. di. c. hinc etenim. §. ponderosus. etiā si opus non sequatur.

¶ Utrū cogitatio morosa sit mortale pctm̄ 2
R. cōsensus in delectationē alicui⁹ act⁹ q̄ ex genere suo sit pctm̄ mortale: est mortale peccatū: ſm scm̄ Bo. in. 2. di. 24. ꝛ Ri. ibidē ꝛ Ale. scd'a scd'e in tractatu de pctō veniali ꝛ in hoc coiter cōcordāt doc. Delectari cū consensu solū de cogitatione: q2 hoc ꝑuenit ex inclinatiōe affectus in ipsam cogitationē que quidē ſm se nō est peccatū mortale: sed quādoq3 veniale: vt cū quis inutiliter cogitat de ea: quādoq3 nullū: vt cū quis vtiliter cogitat: puta q2 vult predicare vel disputare: ideo ꝯsensus in talē delectationē non erit mortale: ſm Tho. p̄ma sec̄de. q. 74. ar. 8. sed solū qñ delectat de fornicatiōe cogitata: ꝛ ꝯsentit in talē delectionē ſm prefatum Tho. vbi s. Si ꝟo cogitationē morose nō adest cōsensus in delectationē cogitationis actus ꝓhibiti: tūc ſm scm̄ Bo. vbi s. distinguendū est ꝙ aut iminet periculū casus in peccatū mortale: ꝛ tunc si aduertit periculū q̄ sibi iminet ꝛ nō repellit: ſ patit ī h⁹mōi cogitatiōib⁹ occupari: tūc ſm magr'os peccat mortalit. Si ꝟo nō aduertit p̄iculū delectatiōis nec repellit: nō peccat mortalit. Et hoc magis mihi placet: ꝛ ē tutior: q̄uis aliq̄ dicāt nō eē mortale etiā qñ aduertit p̄iculū dūmō nō ꝯsentiat ī delectationē. Silr qñ nō iminet p̄iculū casus: nō est mortale pctm̄ si nō repellit: ſ tñ p̄iculosū. Collige ḡ sic qñ q̄s habet cogitationē in q̄ delectat: ꝙ aut delectatio ē de eo q̄ nō ē pctm̄ vl' saltē mortale: ꝛ sic quātūcūq3 ī eā ꝯsentiat non peccat mortalit ſm Ri. vbi. s. puta mulier vidua cogitat de actu ꝯiugali quē habuit cū marito: l3 delectet ī ipsa delectatiōe cogitatiōis vt p̄terita ñ vt p̄ñti: nō peccat mortalit nisi immineat sibi p̄iculū casus: puta polutiōes ꝛ hmōi: q2 tūc si aduertit peccat mortalit nō repellēdo. Si ꝟo ē d̄ eo q̄ ē mortale ex ḡne suo vt fornicari ꝛ occidere hoiem ꝓpt̄ vīdictā ꝛ hmōi. ꝛ tūc aut placet ipsa delectatio ꝛ op'is cōsumatio si facultas adesset: ꝛ sic ē mortale peccatū. Aut placet delectatio: sed displicet operis consumatio ꝛ similiter est

mortale pctm̄. Aut neutruz placet: ⁊ tunc si iminet periculum ⁊ aduertit: si non repellit: est mortale ẜm tutiorem viam. Si autē nō iminet periculum: aut non aduertit sic erit veniale si non repellit. Si autē statim repellit sic nullum est peccatum. Si aūt delectatio solū est in cogitatiōe nō i re cogitationis: puta delector de aliq̄ cogitatiōe q2 est pulchra adinuētio ⁊ h⁹mōi: ⁊ tūc si ē ꝓpter bonū finē: puta vt predicē ꝯ tale peccatū vel dispʋtē: sic est meritoriū. Si autē nō est ꝓpter finē bonū: ẜ ꝓpter vanitatē sic erit pctm̄ veniale: nisi vt dixi imineret peririculū: q2 tūc vt dictū ē peccaret mortalit̄ qñ aduerteret nō repellēdo. Et de hoc etiaz vide. ĵ. Sēsualitas. qñ est pctm̄ vel nō.

c **Ognatio** est triplex: cardinalis: legalis ⁊ spūalis: de qb⁹ vide. ĵ. matrimoniū. 3. Impedimēto. 6. ⁊. 7. ⁊. 8. ⁊. 15.

c **Ollegiū** q2 simł colligunt vel q2 sił cohabitāt dictū ē ẜm gl. i. l. i. ff. qd̄ cuiuscꝫ vni. Et dr̄ eccl'asticū si maior pars vł equalis ē clericoꝝ q2 magis dignū trahit min⁹ dignū. c. qd̄ i dubijs. de ꝯse. ec. vel al. l. qd̄ maior. ff. de mino. nō. Bar. in. l. fi. ff. d̄ col. illi.

ĵ ¶ Utꝝ liceat facē collegiū. R. Inn. i. c. dilecta de exces. p̄. licz alij aliter dicūt ꝙ hoies cuiuscūqꝫ ꝓfessiōis: vt grāmatici vel negociatores ⁊ h⁹mōi possūt sił ꝯuenire ꝓpria auc̄te ⁊ facere sibi rectorē ⁊ sindicū: dūmō cohitāt vł collegiū faciāt ꝓ cā honesta: puta ad defensionē iusticie sue: vel ne i officijs suis fiat fraus: ⁊ multo magis ẜ faciant cā pietatꝭ vł religionis. Et ꝙ liceāt talia collegia patet. C. de iu. o. iudi. l. fi. ff. qd̄ cuiuscꝫ vni. l. i. ff. ad tre. l. oib⁹. ⁊ de ꝓcu. c. q2. ⁊. ff. de colle. illi. l. i. §. i. vbi aliq̄ ꝓhibēdo ꝯcedere vr̄ alia collegia: ⁊ ibi etiā dr̄ ꝙ senat⁹ cōsulto illicita arcēt ergo licita cōcedunt: ⁊ illicitū ē qd̄ fit ꝓ malo aliq̄: ⁊ destruendū est l. vltima. ff. de colle. illi. Dicit Bar. i. l. i. ff. de colle. illi. ꝙ de iure coi collegia q̄ fiūt cā religionis sūt ꝑmissa. l. i. in p̄n. ff. qd̄ cui⁹cꝫ vni. facit qd̄ nō. Jo. in. c. delicta. de exces. p̄. ⁊ Inno. ⁊ Ho. i. c. inter dilectos. de dona. ⁊ qd̄ nō. Pe. de pusio i tractatu de canonica portiōe epi. c. 4. Q̄d nō. q2 facit ꝓ istis disciplinatis ⁊ huiusmodi. ꝯ quos clamant aliq̄ inquisitores.

¶ Sz q̄t hoies faciūt collegiū. R. ꝙ duo vel tres. de ele. c. i. ẜm leges tres reqrūt: vt l. nerati⁹. ff. de ver. si. sed decē hoies faciunt plebē vł ꝑplm. 10. q. 3. vnio. ⁊. 10. vł. 15. faciūt turbam. ff. vi bo. rap. l. p̄tor. la. 2. §. i. sicut 10. oues faciūt gregē. ff. d̄ abige. l. oues. vn⁹ vel duo faciūt familiā. ff. de ꝟ. si. l. detestatio. in fi. vide glo. in. c. i. 10. q. i. sed p̄fa. dr̄ q̄ habet dñiū in domo: lꝫ filios nō habeat: nō eni ꝑsonā solā demōstram⁹. ẜ ⁊ ius dicit. l. ꝓnūciatio: in. §. p̄r. ff. de ver. si. 2

¶ Utꝝ deserētes collegiū debeant habere partē suā bonoꝝ collegij. R. Inn. vbi. s̄. ꝙ sic de his que in eo cōferūt ipsi de collegio: ⁊ sic loqt̄. l. i. §. fi. ff. de colle. illi. facit ꝓ hoc l. 2. §. viarū. ff. ne q̄d in lo. pu. de cle. cōiu. qd̄ a te. vbi nō. de hoc. 19. q. 6. de lapsis. Sz de alijs q̄ donant vł legant vniuersitati nō debet habere partē. facit. l. sicut. §. si quid. ff. qd̄ cuiuscꝫ vniuer. ⁊ alijs nō. in glo. d. §. fi. que cōcor. cū Inno. 3

¶ Utꝝ collegium differat a societate. R. Inno. vbi. s̄. ꝙ sic. patz in. l. i. ff. qd̄ cuiuscꝫ vni. vbi dr̄: ꝙ socij alicui⁹ ꝓfessiōis pn̄t facē collegiū: ğ societas nō ē collegiū. Itē collegiū residet i vno. ff. qd̄ cuiuscꝫ vni. l. sicut. i fi. sed societas morte vni⁹ socij soluit̄. ff. pro socio. l. adeo. morte socij finitur societas: vt nec ab initio pacisci possumus vt heres succedat societati: dicit tex. ibi. 4

¶ Utꝝ collegiū possit sibi facē vnū rectorē sub q̄ possint oēs de collegio conueniri. R. ꝙ sic. tex. ē in. l. fi. C. de iu. o. iu. ⁊ tenetur ei obedire vt ibi. 5

¶ Utꝝ destructo collegio extiguāt̄ oīa priuilegia ei⁹. R. Pa. in. c. 2. de po. p̄la. ꝙ si sic est eccl'asticū ⁊ destruat̄ ꝑ superiorē. Si ꝟo est seculare sūt opi. sed verior ẜm meū ē ꝙ durāt apud ciuitatē vł locū si ipsi ciuitati erāt ꝯcessa sicut in ecclesiasticis durat apud ecclesiā: vide de hoc. s̄. ciuitas. §. i. 6

¶ Utꝝ collegiū vel vniuersitas petat restitutionē in integꝝ sicut minor. R. aliq̄ dicūt ꝙ sic. Sed tu tene verꝫ in collegio pio sicut sūt hospitalia ⁊ huiusmodi: ẜm Jo. an. in. c 2. de resti. in inte. li. 6. ar. c. requisisti. d̄ test Sed Pa. in c. i. de re. in inte. q̄ hoc sequitur allegat. l. oīa. C. de epi. ⁊ de. q̄ dicit oīa p̄uilegia cōcessa ecclesijs extendi ad hospitalia 7

⁊ pia loca. vide de hoc. s̃. ciuitas. §. 4.

9 ¶ Quõ collegiũ põt disponere sup re priuati: ⁊ quot debẽt cõuenire vt possint aliqd facere: vide. j. Statutũ. §. jj. 12. ⁊. 13. ⁊. j. electio. §. 16.

c **Collusio** est aliquẽ cum suo aduersario pecũia mediante: vel grã pacisci: ut ꝓ se i cã vel iudicio ꝑmittat sententiarij de collu. c. i. ⁊ se. Utrum liceat colludere cũ aduersario: vide. s̃. accusatio. §. jj.

c **Colonus** quõ efficit̃ quis. R. Pa. in. c. indicatũ. de imu. ec. ꝙ tũc qñ p. 30. ãnos tãq̃ obligat⁹ ⁊ ascriptus solo stat Azo. vult ꝙ etiã requirat̃ ꝓmissio. Sec⁹ si nõ tãq̃ obligat⁹, vt in colonis nr̃i tp̃is in qb⁹ nulla acq̃rit̃ seruit⁹ ar. l. põponius q̃rit. §. i. ff. q̃ mõ ad. ser. amit. Et nõ. s̃m Ho. in sũ. de nat̃ ex libero vẽtre. ꝙ quidã dicũt̃ ascripticij: qui. s. ꝑ scripturã solo vel t̃re aut glebe sũt astricti. Quidã dicũt̃ censiti. ⁊ eodẽ modo constituũt̃ sicut ascripticij: sed differunt q2 isti sũt obligati ad t̃tiã vel quartã ⁊ hmiusmõi ptẽ. Cẽsiti ṽo certũ cẽsũ soluere tenẽt̃ annuatim. l. z. C. in qui. ca. col. cen. do. ac. po. Quidã dicunt̃ ꝑpetui. Olim eni tp̃e famis cõstituebant̃ reddit⁹ ex publico. ⁊ iõ q̃ ribaldos q̃ se simulabãt inualidos ꝑdebãt si erãt liberi: i ꝑpetuo habebãt colonatũ: si serui ꝓditori dabant̃. C. de mẽdi. vali. l. vnica. Et s̃m Bar. ibidẽ licz reddit⁹ nõ cõstituãt̃ hz locũ hec pena hodie. Nec ob. aut̃. õ q̃stio. §. si vero. q2 loquit̃ qñ ꝓdit̃ a publica persona: q2 tũc i publicũ op⁹ dant̃. seruũ ṽo suis dñis. ⁊. l. vnica. p̃dicta loquit̃ qñ a priuata psona ꝓdunt̃. Quidã sũt inq̃lini stricte: vt sunt q̃ fundo tenent̃: tñ in suburbio possunt cõmorari: ⁊ differũt a colono q̃ tenet̃ inhabitare in fundo. Inquilini large sunt q̃ domũ nr̃am inhabitãt ad certũ tẽp⁹ soluẽdo certũ q̃d. vt in. c. ꝓpter: de loca. Quidã dicũt originarij vt sũt nati ex colonis: siue in possessione siue alibi: vt in. l. cũ satis s̃mo. R. C. de agri. censi. ⁊ colo. li. xi. Et hoc ver si mater erat colona: al's sec⁹. facit. l. fi. C. õ agri. cen. ⁊ co. Quidã sunt coloni simplices q̃ sub certa mercede p̃dia colenda accipiunt annuatim: ⁊ hi oẽs agricole noĩe aliqñ cõphẽdũt̃. Unde agricola quasi agrũ colẽs.

¶ Utrũ colon⁹ q̃ terrã colendã accepit ad tertiã vel quartã ptẽ vl' aliũ redditũ possit deducere semẽ vel expẽsas alias. R. Inno. in. c. tua. el. z de deci. ꝙ nõ de iure nisi p speciale pactũ aliud fiat. Et si pactũ nõ fit cõsuetudo debet attẽdi si ẽ: ꝙ si non est: stabimus iuri. j

c **Comenda** quõ possit haberi de bñficio ecclesiastico. vide. s̃. bñficiũ. §. 37.

Comissio facta p papã alicui expresso noĩe dignitatatis faciẽdo mentionẽ ꝙ residet in alio loco facit vt talis possit cognoscere i loco residentie: s̃m Jo. an. in. c. exhibita. õ re. ꝑmu. Ubi ṽo nõ fit mentio de residẽtia: tũc cõmissio est facta in loco dignitatis expsse nec extra illã diocesim poterit cognoscere de illa causa. c. statutũ. §. in nullo. de rescrip. li 6. ⁊ quod ibi notatur.

¶ Utrũ cõmissio facta in genere de dispensando restringat̃ ad mediocritatẽ: dic. vt s̃ clericus. i. §. vltimo. j

c **Comodatũ** est alicui⁹ rei ad aliquem spãlẽ vsũ gratuito facto ꝯcessio: s̃m glo. in c. vnico. de como. Et p declaratõe prescripte diffinitionis multa sũt querenda.

¶ Utrũ comodatũ cõsistat solũ i reb⁹ mobilib⁹. R. glo. p̃dicta ꝙ nõ: sed etiã in reb⁹ imobilib⁹. siĩliter ⁊ incorporalib⁹: puta seruitute hitãdi. ff. co. l. i. vbi tex. dicit posse comodari rẽ mobilẽ ⁊ etiã soli ⁊ etiã hitatõez j

¶ Utrũ ꝯsistat in reb⁹ q̃ vsu cõsumũt̃. R. ꝙ nõ nisi cũ ꝯcedunt̃ ad põpã vt ditior appareat. ff. eo. ti. l. 3. §. vltimo. ⁊. l. se. Et ideo patet verbũ alicuius rei. z

¶ Utrũ comodari possit res ad incertum vsũ. R. ꝙ nõ: q2 tũc precariũ eẽt. ⁊ in hoc differt: q2 precariũ ad incertũ vsũ est q̃ ad tẽp⁹ duratiõis: puta ꝓ se ⁊ heredib⁹ suis. ff. de preca. l. cũ p̃cario. Comodatũ ṽo ad certũ vsũ: q2. s. hz tẽp⁹ tacitũ vel expressũ añ quod non põt reuocari. Et dico tacitũ: puta comodaui tibi librũ ad transcribendũ hz tẽp⁹ in q̃ possit comode transcribi. ff. como l. 3. §. vltimo. ⁊. l. 4. ⁊. l. si vt certo. §. inẽdũ ⁊. l. vltima s̃m Inno. in. d. c. vnico. 5

¶ Utrũ possit reuocari comodatũ añ vsũz expletũ. R. ꝙ nõ. d. c. vnico. ⁊. l. incomoda 4

to.§.sicut.ff.eo.ti. Precariuz vero bñ potest reuocari q2 nõ est ad certũ vsũ.ff.de pca.l.2.§.i.7 de pca.c.vltimo. Et si reuocat ante tẽp9 tenet de dãno comodatario.l.in reb9.ff.como. Limito tñ hoc in ↄsciẽtia vex: nisi comodãs siliter erat passur9 dãnũ nisi reuocasset 7 comodatari9 al's etiã puidere nõ potuisset: q2 poti9 ex re mea debeo m̃ ↄsulere: nec comodatari9 põt dici deceptus ex q̊ al's etiã sibi prouidere nõ potuisset.

5 ¶ Sed q̇d si comodatarius nõ potuit sine culpa sua re comodata vti infra tempus prefixũ tacite vel expresse: nũq̇d iuito dño possit vti alio tẽpore. R. Bar.in.l.incomodato.§.sicut.ff.como.7 seq̇t Pa.in.c.vnico. ꝙ nõ. q2 cũ dñs certet de damno vitãdo: 7 ipse de lucro captando: debet casus potius comodatario iputari.facit.l.si vno ãno.§.item cũ quidã.ff.locati.

6 ¶ Utrũ vtens re comodata ↄtra volũtatẽ dñi scienter ad aliũ vsũ teneat. R. ꝙ sic ad restitutionẽ.d.l.si vt certo.§.sed int'dũ. imo cõmisit furtũ 7 peccauit cõtractãdo rẽ alienã iuito dño: 7 aliquãdo posset eẽ mortale: puta quãdo est res magni ponderis et dãni vel ex intentiõe qñ etiã faceret in magno dãno: sicut de furto dr̃.j.furtũ.§.34. Si vero credit pbabilit' dñm ↄcessurũ nõ cõmittit furtum. Si vero dubitat: sic cõmittit furtũ.l.q̇ vas.§.vetare.ff.de fur. Idez qñ nõ credit pbabilit'.§.placuit.insti.de obli. que ex delic.nas.in glo.

7 ¶ Utrũ comodãs vasa vitiosa vl' equũ teneat d dãno primi. R. ꝙ sic ẽm glo.7 doc. in.d.c.vnico.si si sciẽter hoc facit nec reuelauerit comodatario. Sec9 si ignorabat vitiũ ff.como.l.in reb9.§.pñt.7.§.itẽ qui sciens.7.l.pe.sec9 in locato. Et sic pz quare dictuz est ad aliquẽ specialẽ vsum.

8 ¶ Utrũ i comodato possit iteruenire merces. R. glo.in.d.c.vnico.ꝙ nõ.q2 si int'uenit merces trãsit in locatũ vl' i ↄtractũ inominatũ.insti.mã.§.vltimo. Et pp'terea dr̃ in diffinitione gratuito.

9 ¶ Utrũ dñiuz rei comodate trãseat i comodatariũ. R. glo.p̃dicta ꝙ nõ: q2 is qui comodat retinet dominiũ 7 possessionẽ.ff. como.l.rei comodate.

10 ¶ Quid si res comodata perit: cui9 periculo peribit. R. ꝙ dño peribit: nisi comodatari9 fuerit in culpa.d.c.vnico.

¶ Utrũ teneat comodatari9 de oĩ culpa. R. ꝙ si comodatũ fit grã recipiẽtis tñ. tenet etiã de leuissima.d.c.vnico.7.d.l.in reb9.7.d.l si vt certo.§.comodatũ. Si vero fit grã comodãtis tñ: vtputa comodaui tibi iocalia vt ornatior venires ad me sic tenet solũ d dolo d.§.interdũ.7.l.si mei cã.eo.ti.7.ff.de ac.7 ob.l.i.§.is q̊q3. Si ãt fit grã vtriusq3 vtputa vt cois amic9 iuitaret comodaui tibi vasa 7 h9mõi. tũc tenet de dolo 7 lata culpa 7 leui.d.§.int'dũ.7.d.l.i'reb9 Et nõ. ẽm Pa. in.d.c.vnico.ꝙ hoc nõ ẽ spãle i comodato: s3 est generale i oĩb9 ↄtractib9: vt in.l.ↄtract9.7 q̇d ibi nõt.ff.de re.iur. Fallit i p̃cario vbi nõ tenet nisi de dolo: q̃uis fiat grã recipiẽtis tñ. Rõ diuersitatis redditur: q2 p̃cariũ põt sp reuocari: s3 comodatũ nõ.7 iõ magis grauat comodatari9.facit.l.q̃situ.§.illud ff.de p̃cario.7.d.l.ↄctus. Fallit etiã ẽm ꝙ dicã.j locatio.§.23. Quid ãt sit culpa leuis leuissima 7 lata. Et qñ q̇ tenet d dolo teneat etiã de lata culpa: vide.j.culpa.p totũ. 11

¶ Utr̃ comodatari9 teneat d deterioratiõe rei. R. ꝙ nõ: si in ea re vsus ẽ quã accepit 7 sine sua culpa deterior ẽ facta: vt.ff.como.l cũ q̇ rẽ.in p̃n.7.l.fi.7 q̇d dr̃ i.l.s3 mihi vr̃.ff eo.ti. vbi tex. Prop'e.n.res dr̃ ñ reddita qñ deterior facta reddit'. Intellige ex c'lpa sua 12

¶ Utr̃ comodatari9 possit repetẽ ip̃sas q̃s fecit i re comodata. R. ꝙ ñ: illas q̃ nãli rõe fiũt: vtputa cibarior̃ 7 h9mõi: s3 al's sic vt puta ip̃nsas valitudinis: vel fuge 7 h9mõi vt.l.in rebus.ff.como.§.possunt. 13

¶ Utr̃ comodatari9 teneat d casu fortuito R. ꝙ nõ. nisi pactũ seu mora int'uenerit.d. c.vnico.7.d.l si ut certo.7.C.como.l.i.ff.d ac.ob.l.i.§.is vero q̇. Aduerte tñ ꝙ licz morosus teneat si res periit: tñ in ↄsciã si codẽ mõ apud dñm fuisset peritura: nõ credo teneat nisi solũ ad aliq̇d int'esse si dñs pass9 ẽ pp't morã: de q̊ vide j. Mora.§.pe.7 vltio 14

¶ Utrũ remittẽs rẽ comodatã p nũciũ 7 casu fortuito periit: teneat. R. ꝙ nõ: casus ẽ in.l.argẽtũ.ff.como.7 ibi glo. Nec ob.c.significãte.de pigno.q2 loq̇t i mutuo: q̇d q2 ẽ debitoris periit sibi: q2 debitor ẽ obligat9 i genẽ: 7 gen9 pire nõ põt.l.incẽdiũ.C.si cer. pe. Res vero comodata remanet i dñio comodãtis: 7 iõ periit dño. Si vero periit culpa nũ 15

cij vel si fuit infidelis quod tenet. hes. s. §. xi secundum illam distinctionem secundum culpam in qua fuit: puta quia coiter habebatur idoneus in nulla culpa est. l. argentum. ff. como. Si non sic: sic vide de qua culpa tenetur. et secundum illam iudica.

16 ¶ Utrum comodatarius possit preferre res suas comodatis quando omnes saluare non potest. R. quod si sue erant viliores non potest. facit. l. quod nerua. in fi. ff. depo. Si vero erant eiusdem preciositatis: similiter non potest si comodatum est factum gratia comodatarij. facit. l. in rebus. ff. como. Si vero est factum gratia comodantis tantum: etiam suas viliores potest preponere. facit. d. §. in eodem. Si autem gratia vtriusque tunc solum potest preponere res suas si sunt eque preciose. Quando autem sue erant preciosiores: potest eas preponere rebus comodatis: quamuis comodatum sit factum gratia recipientis tantum. quia quilibet diligens hoc faceret: et non tenetur facere nisi quod diligentissimus fecisset. d. l. in rebus. primo. R. Et sic intellige. d. l. si vt certo. §. quia vero senectute. quod nota. quia facit ad multa: vt qui tenetur de dolo possit preponere viliores suas. Qui vero de leui equales. Qui de leuissima preciosiores solum.

17 ¶ Quis potest comodare. R. secundum Mo. ti. comodati. quod ille qui potest contrahere: facit in ar. l. iulianus. §. ante pe. ff. de ac. emp. et ven. et ea que bona fide possidemus. l. comodare. ff. como. et etiam que mala fide possidemus: vt ibidem. sed non in conscientia.

18 ¶ Que sit natura comodati. R. idem Mo. vbi supra quod est vt res ipsa comodata restituatur. quia hoc est de iure naturali. di. i. ius naturale: nec potest ratione compensationis directe retineri pretextu alicuius debiti. l. vltima. C. como. In contrarium tamen tenetur ibidem coiter: et facit quod no. Pa. et glo. in. c. bona fides. de deposito: quia solum prohibetur compensatio in deposito: ergo in alijs contractibus admittitur: quia exceptio firmat regulam. 32. q. 7. dominus.

c **Ompaternitas** vide j. Matrimonium. 5. impedimento. 7.

c **Ompensatio** est debiti et crediti inter se contributio. vt. ff. de compensa. l. i.

1 ¶ Utrum admittatur in omnibus. R. Pa. i. c. bona fides. de deposito. quod sic in omnibus que in sui genere recipiunt functionem. i. quando vna res potest fungi vice alterius: sicut sunt coiter que consistunt in numero: pondere et mensura. In alijs autem cessat compensatio, Unde si tu teneris mihi restituere equum: et ego tibi. 50 ducatos non fiet compensatio: quia posset esse maior affectio quam habeo ad equum: quam sit quantitas pecunie. Secus autem quando nullum possumus pretendere interesse: vt puta Mutuaui tibi pecuniam: et tu mihi idem sile. Item requiritur quod debitum sit liquidum vel de proximo liquidandum. l. fi. C. de compensa.

¶ Utrum compensatio indirecta habeat locum vbi non habet locum directa. R. Pa. i. d. c. bona fides quod sic. puta res tua venit ad me: possum illam tenere donec mihi satisfeceris pro debito meo: vide per Cy. distinguentem in. l. si non sorte. §. si certum. ff. de condi. inde. Inno. vero in. c. cum olim. de re. spo. dicit quod auctoritate superioris possum accipere equalem quando rem meam habere non possum allegat. c. dominus. 23. q. 5. dummodo sine fraude mendacio vel calumnia recuperet: aliter dicit quod tenetur ad restitutionem. allegat c. non sane. 14. q. 5. Quod credo verum quando calumnia vel fraus perseuerat alias non: quia licet peccauerit in recuperando non tamen peccat in retinendo: nisi secundum quod dicam j. Furtum. §. 40. et 41. Et hoc in conscientia licet quo ad forum contentiosum aliter foret dicendum. 2

c **Ompositio** amicabilis an possit interuenire in decimis et alijs spiritualibus contractibus. R. glo. in. c. statuimus. de trans. quod sic: vt ibi et de decimis ex multiplici. et. c. nuper. cum alijs Ita tamen intellige quod nullum temporale detur pro spirituali: quia simoniacum esset: vt in iuribus in ea allegatis patet.

c **Ompromissum** potest facere quilibet super rebus quas potest alienare seu libere disponere. In alijs autem quas alienare non potest sine certa solennitate nec potest compromittere sine illa solennitate. facit. c. cum tempore. de arbi. et Pa. ibidem: facit gl. et Bar. in. l. nulli. ff. de transac. et. l. non solum. iuncta glo. C. de pdi. mi. non ali. vbi cauetur quod tutor non potest transigere sine auctoritate iudicis super illis rebus quas alienare non potest: Intellige quando per transactionem sequeretur alienatio: sed super fructibus et alijs que solus potest alienare: potest etiam transigere. Quod compromittens teneatur: vide. s. Arbiter. §. 10.

c **Ommunicare** Uide. j. Eucharistia. 3. per totum.

c **Ommutare** Uide infra permutatio.

c **Concessum** intelligit de iure coi quod nõ est ꝓhibitũ. ar. 30. q. 4. qui spiritualẽ. 7 16. q. i. sunt nõ nulli. 5. di. ad ei⁹. ff. ex qui. cau. ma. l. nec nõ. §. qđ eis. ff. de pecu. l. mut⁹. §. i. ff. de testi. l. i. Contra de trãsla. pre. inter corpalia. ff. ꝺ colle. illi. l. i. Soluit glo. in. d. c. inter corpalia. ꝙ prima iura loquũt in ꝯstitutionib⁹ affirmatiuis 7 nõ ꝓhibitiuis: sicut secũda. Exemplũ ꝯcedit ꝙ ꝯtrahat matrimoniũ: ergo semp 7 cuilibet Exemplũ in ꝓhibitis: homicidiũ ꝓhibetur ergo semp nisi vbi i[n]enit cõcessum.

i ¶ Conceditur aliqđ alicui trib⁹ modis: ƀm Pa. in. c. super. de do. post di. re. Primo in donatione vl' hereditate: vt possit libere disponere sicut de re ꝓpria. Secũdo i feudo: vt vtile dñiũ transeat in vasallũ: 7 directũ remaneat penes dñz: de quo ꝺ feu. c. 2. Tertio donec vixerit qui recipit: 7 videt ƀ casu cõcessus vsufruct⁹ rei. 7 talis põt ius suum alteri cõcedere in vita sua.

2 ¶ Utrũ ꝯcessũ ꝓpt necessitatẽ extẽdat vltra necessitatẽ. R. Pa. in. c. de⁹ qui. de vi. 7 ho. cle. ꝙ nõ. nisi q̃tũ necessitas expostulat. Et sic causa legitimata: legitimatũ producit effectũ. ar. d. c. deus q̇. in verbo. quãtũ ad hoc spectat.

3 ¶ Utrũ cõcedẽs cõcedat necessaria oĩa q̃ seqũt ex illo. R. ꝙ sic. 8. di. quo iure. 7 de offi. de le. cũ sup. de dolo 7 cõtu. cũ dilect⁹.

4 ¶ Utrũ ꝯcessio ꝓncipali ꝯcedat 7 accessoriũ. R. ꝙ sic. q2 cõmissa cã committũt 7 ea q̃ ad cãm spectãt. de offi. dele. ꝑterea. in tex. 7 7 in glo.

5 ¶ Utrũ ꝯcessũ de grã spãli debeat trahi ab alijs i exẽplũ. R. ꝙ nõ de ꝓui. sane. vbi ꝺ ƀ

6 ¶ Utrũ cõcessũ a papa: vel ab alijs expiret morte. vide. j. ƀ ra. § 2 7. 3.

c **Concilium** gnãle cõgregare: est ꝓuilegiũ solius pape. 97. di. c. i. 7. 2. 7. 2. q. 6. c. iđ. el. i. 7. 3. di. §. porro. vñ sine auctoritate pape cõgregatũ nullũ habet firmamẽtũ. 17. di. §. i. 7 ꝑ totũ. de elec. significasti. añ fi.

i ¶ Quatuor ꝯcilia videlz Nicenũ Cõstãtinopolitanũ Ephesũ: 7 Calcedoncẽse: sũt tãq̃ q̃tuor euãgelia seruanda. 15. di. sic sci.

2 ¶ Utrũ ꝓuinciaiia cõcilia possint celebrari sine auctoritate pape. R. ꝙ sic. tñ cum auctoritate patriarche: aut ꝓmatus: aut archiepi. 3. di. §. porro. 18. di. in sũma.

¶ Qñ ꝓuincialia ꝯcilia debent celebrari: 7 q̇ ꝯueniri teneant: habes plene. 18. di. ꝑ totũ Et ad q̇đ debeant celebrari: que notãda sũt ꝯ archiepos si cõfitent. 3

c **Concubinat⁹** vtz liceat R. Jo. an. p⁹ ho. i regula sine culpa i mercurialib⁹ 7 recitat Pa. in. c. vt clericoꝝ. ꝺ vi. 7 ho. cle. ꝙ nõ. etiã ꝺ iure ciuili. q2 ex q̃ ius canonicũ exp̃sse ꝓhibet: vt ẽ tex. nõ. 32. q. 4. nẽo. Jmo de⁹ ut in. c. meretrices. ea. q. vbi dr: ꝙ in illo ꝑcepto Exo. xx. nõ mechaberis: ꝓhibet oĩs coit⁹ ꝑter vxoriũ: 7 lex ciuilis in spũalibus subijciat se dispositõi iuris canonici. in autẽ vt cle. ap̃ pro epi. 7 i autẽ. de eccle. ti. facit. c. clerici. de iudi. ergo. 7c̃.

¶ Utrũ ꝯcubinari⁹ possit absolui nisi abijciat cõcubinã. R. ꝙ si ẽ periculũ recidiuij nõ põt absolui nisi abijciat: q2 nõ ẽ ꝯtrit⁹. 24 q. 3. legat. Si ꝟo nõ est ꝑiculũ de recidiuo: tũc si factum est notoriũ nõ põt absolui: q2 tenet eã abijcere ad tollẽdũ scandalũ ꝓplĩ: marime qñ ẽ violẽta suspicio de eoꝝ incõtinẽtia ꝓpter mores eoꝝ al. sic. Et qđ dico de cõcubinario idẽ dic de cõcubina: facit ad ƀ 34. di. audite. i

¶ Utrũ sacerdos cõcubinari⁹ sit suspẽsus. R. Pa. in. c. vrã. de co. cle. 7 mu. ꝙ quo ad deũ 7 se nulli dubiũ: cũ sit i mortali pctõ: 7 ideo peccat mortalit̃ celebrãdo: de q̃ dic vt ꝺ. clericus. 8. §. i. Tñ si ẽ occult⁹ non efficit irregularis celebrãdo: vt nõt. Jnno. in. c. si celebrat. de cle. ex. mi. Si ꝟo ẽ manifest⁹ ita ꝙ nulla possit tergiuersatõe celari: tũc suspensus est ab officio: patet. 32. di. c. preter. Nam nõ est differentia inter interdicimus 7 suspendimus. q2 nõ refert quid de equipollentibus fiat. c. licz ex quadã de testi. l. non possunt. ff. de legi. Et hoc est clarũ. 32. di. §. verũ. Et iđ si celebrat est irregularis. c. i. de re iudi. li. 6. 7 etiã suspẽsus a bñficio: vt in d. c. ꝑter cũ glo. Sec⁹ si nõ hz talem operis euidentiã. Multi tñ doc. volũt ꝙ req̇rat monitio: alr nõ sit suspensus ipso facto: nec incurrat irregularitatẽ. Sz ꝓmũ veri⁹. Et idẽ qđ de sacerdote dic de clerico in minoribus: aut q̃cũq3 alio inferiori a sacerdote: vt nõt Archi. in. c. ad ƀ. 32. di. Et similit̃ sũt 2

irregularis si exercent actū cultus cuiuscūq ordinis: et solus papa dispensat. c. i. de re iudi. li. 6 et c. i. de sen. ex. li. 6. Et idē dic de quocūq pctō mortali: sicut de fornicatiōe. ut s. Clericus. 8. §. 4.

3 ¶ Utrū peccet mortalr̄ audiēs missam sacerdotis cōcubinarij: vel recipiēs sacramēta. Dic vt s. clericus. 8. §. 2.

4 ¶ Quis dr̄ cōcubinarius manifestus ut incurrat ipso iure p̄fatā penā suspensionis. R. Pa. in d. c. vestra. q tunc qñ fornicatio est ita notoria q nullā hz dubitationē: ut puta qñ publice tenet cōcubinā sicut vxorem et nutrit filios ita q nō auderet diffiteri: aut negatio nulla eēt: vt dicit glo. in. l. sententiā in §. celari. C. de pe. facit. l. illud. §. sed et si. ff. de tri. ac. et. 32. di. nullus. et c. pret. Si aūt nō est ita notoriū: sed pbabiliter pōt tergiuersari: vt qr tenet cōcubinā cū mre et dicit eē pedisequā matris et huiusmodi: tūc reqritur monitio et añ eā nō incurrit: facit. c. si q. 81. di. et c. sicut. de coha. cle. post monitionē sic nisi desistat. Et sic ꝯcorda doc. q sunt varij in hoc: vt illi q dicūt monitionē necessariā: intelligāt qñ nō pōt tergiuersari.

c **Concussionis** crimē ē. cū qs minatur alicui: nisi ita vel ita faciat faciā: vel nō faciā. etc. ƀm glo. i. §. ꝯcussiōis. i. q. i. in. l. iubemus. C. ad. l. iul. repe. posita. i. q. i. §. iubemus. videt sentire q ꝯcussio ē qñ iudex venalem dat sniam als nō daturus: vel penā premio remisit vel cupiditate ingessit. et. ff. de cōcus. l. 2. cōcussionē facit qui pecuniā accipit eo q crimē minatur sit: et q i accusationē inocentiū coierūt: vl q pecuniā ob accusandū vel nō accusandū. denūciandū vel nō denūciandū: vel ferendū testimoniū accipit. Et breuiter ꝯcussio ē pprie qñ quis habēs aliquā potestatē vel officiū pecuniā accipit ob iudicādū: aut decernendū vl q magis vl minus faciat qd ex officio facē deberet: vel p minas cogit aliquē ad faciēdū vl nō faciēdū idebite. vt colligit ex. l. i. 3. 4. 5. et 6. ff. ad legē. iul. repe. Cū talis cōcussor efficit ifamis si ꝯdēnet ō h crimie: et ƀm canones punit pena qdrupli. 18. di. qm

i ¶ Utrū sit pctm̄ mortale cōcussio. R. q sic pz Lu. 3. vbi Jo. militibus vt saluarēt dixit Neminē ꝯcuciatis neq calūniā facietis: facit q sit pctm̄ mortale. 23. q. i. militare. i fi.

¶ Utrū sit restituendū de necessitate per ꝯcussionē acceptū. R. q sic: nisi sit datū ob malū faciendū: qr tūc cū taliter dans nō repetat pter turpitudinē suā si restitui debet dabit pauperibus: qd cū ius nō ꝑcipiat: erit ō ꝯsilio: vt patebit. j. Restitutio. i. in. §. turpe. sed datū p cōcussionē als vt faciat qd tenebat: necessario est restituendū illi q dedit vel eius heredibus aut si ignorant pauperibus qr in cōscientia nō valet talis donatio. ar. l. i. §. q honorāde. ff. quarū re. ac. nō da. facit c. sane. 14. q. 5. et. l. i. ff. qd me. cā. Et hoc ver in his qui habēt stipēdia publica vt talia officia administrent als nō credo de necessitate teneant recipiēdo debitas sportulas: nisi in casu quo gratis esset obligatus officiū administrare: vtputa paupi et hmōi. facit. d. c. militare cū glo. sua: vide. j. Judex. §. 8. 2

c **Condēnatus** ad mortē vel mutilationē mēbri: an possit fugere. vide. j. Fugere. §. i.

c **Conditio** est triplex. Pria rōne status psone vt cū quis libere vel seruilis conditionis dr: de ser. nō or. c. vltimo. 32. q. 4. liberi. et s. ti. Colonus. Secūda est in rebus que libere vel seruilis ꝯditionis dicūt. ff. et. C. de seruitu. per totū. Tertia dr cōditio ꝓmissiōis vel alterius ꝯtractus. Et hec differt maxime a modo et a causa.

¶ Quō cōditio ꝯcipit R. q p si. modus p. vt. causa vero per quia. i

¶ Quid est ꝯditio tertio mō dicta. R. est futurus euentus in quē actus suspēdit: ƀm Bar i. l. i. in pma col. ff. ō ꝯdi. et demō. et Jo. an. et Car. in. c. verū de condi. appo. vnde ante euentū ꝯditionis nihil ē. l. i C. de ꝯdi. inser. et. l. cedere diem. ff. de ver si. 2

¶ Modus aūt ē exhortatio siue initatio ad remunerationē quandā: siue implemētū loco eius qd est factū. et ideo nō suspendit h clarificat: vnde promissū sub modo potest peti de p̄senti prestita cautione de modo obseruādo. l. qui heredi. iūcta. l. quibus diebus. §. terminus minor. ff. de cōdi. et demō. et qd nō. in. c. verū. de condi. ap. 3

¶ Causa vero de preterito vel presenti est sumpta ratio dispositiōis vel motus. 4

5 ¶ Demonstratio est ex preterito vel p̄senti aliquo accidenti vel qualitate rei que gerit certificatio: vel liquidatio.

6 ¶ Utrū cōditio cōprehendat aliquādo modū. R. ꝙ cōditio sumit primo latissime: ⁊ tūc cōprehendit etiā modū: vt in. c. 2. ⁊. c. verū. de condi. ap. Secūdo late: ⁊ tūc cōprehēdit cōditiones que etiā sūt de preterito vel p̄senti que ꝓprie nō sunt cōditiōes: quia nō suspendūt actū cū in rerū natura sint certe. l. cū ad presens. ff. si cer. pe. Tertio ꝓprie ⁊ tūc qñ cōfert i futurū euētū siue certitudo sit respectu rei siue diei. licz aliq̄ glo. dubitauerint de die mortis. Ita tenet glo. in. l. in oībus. ff. de reg. iu. tex. ē in. l. quocūqꝫ. §. i. ff. de ver. ob.

7 ¶ De cōditiōe in matrimonio aut in religione. vide. j. Matrimoniū. 3. Impedimēto 3. ⁊ religiosus. §. 4. de cōditiōe donatiōis: vide. j. Donatio ꝑmo. §. 46.

8 ¶ Conditio possidētis potior ē vbi ē par causa turpitudinis. ff. de cōdi. ob tur. causā l. si ob turpem. §. porro.

9 ¶ Utrū cōditio tacita faciat ɔtractū conditionalē. R. ꝙ nō facit. l. cōditiones. ff. de ɔdi. ⁊ demō. de quo dic vt. j. Matrimoniū 3. Impedimēto 3. §. i.

10 ¶ Utrū conditio que omino est extitura suspendat. vide. j. Matrimoniū. 3. Impedimento. 3. in p̄n.

11 ¶ Utrū ɔditio viciet aliqñ ɔtractū an viciet. R. vt colligit in titu. de condi. ap. per doc. ⁊ legistas. de cōdi. ⁊ demon. ⁊ alijs locis ꝙ aut cōditio est cōtra naturā ⁊ substantiā ɔtractus: ⁊ sic viciat ɔtractū: ⁊ non viciat. vt in. c. fi. de cōdi. ap. facit. l. cū hi. §. si pretor. ff. de transac. ⁊ id dr̄ de substantia actus sine quo nō pōt stare actus: ⁊ ecōtra non dr̄ de substātia act⁹ sine quo pōt stare vt coīter nō. doc. in. d. c. fi. Facit quod no. Bar. i. l. i. ff. de lib. ⁊ posthu. ⁊ qđ nō. in. l. i. in p̄n. ff. de ꝟ. ob. Et hoc verū ꝑmo si apponat a principio cōtract⁹. Secūdo si post ɔtractū quādo cōtract⁹ nō pōt dissolui volūtate partiū vt matrimoniū. c. dixit. 32. q. 4. ⁊. c. ex litteris. de diuor. ⁊ votū ⁊ huiusmodi. facit. l. p seruū. §. deniqꝫ. ff. de vsu. ⁊ habita. Secūdo ꝟo si per ambas partes apponat: ⁊ de alijs vide. j. Matrimoniū. 3. Impedimēto. 3. Aut nō est ɔ substātiā ɔtract⁹ ꝟ ē aut īpossibilis aut turpis: ⁊ sic viciat ⁊ reijcit ⁊ nō intrat in cōtractib⁹ spiritualib⁹ puta matrimonio ⁊ voto ⁊ h⁹mōi: vt nō. i. d. c. fi. In cōtractib⁹ aūt temporalib⁹ regulariter viciat: vt nō. in glo. in. d. c. fi. per iura in ea allegata. Et hoc iterū in ɔtractibus qui fiunt inter viuos. In cōtractibus ꝟo q̄ fiunt in vltima voluntate sic distinguo: aut cōditio īpossibilis addicit in ꝑsonā honorati: vtputa testator iubet ꝙ heres suus digito tangat celū: ⁊ si nō tetigerit det centū Dyno. ⁊ sic nō valet legatū de centū factū Dyno. quia cōditio viciat. Insti. de lega. § fi. nō. glo. in. l. vnica. C. de his qui pe. no. ⁊ ibi tenet cū hac distinctione. Aut impossibilis conditio addicit in persona honorati: id est ei⁹ cui fit legatū: vel eius qui heres instituit: quia sub cōditione impossibili alicui fit legatū: vl' aliquis instituit heres: puta si titius celum digito tetigerit heres esto: vel habeto centū: ⁊ isto casu fauore vltime volūtatꝭ reijcit conditio: ⁊ valet institutio ⁊ legatū. insti. de here. insti. §. impossibilis. ⁊ cōmuniter doc. in. d. §. fi. Bar. tamē in. l. i. ff. de condi. insti. tenet cōtra predictā distinctionē: de qua ibi vide sed parū ad nos. Et nō. ꝙ conditio turpis aut impossibilis quo ad hoc equiparant. vt in. d. c. fi. nō. Aut cōditio nō est nec turpis nec impossibilis nec ɔtra substantiā actus: ⁊ sic viciat. vt nō. in c. de illis. de condi. appo.

Conductor

Conductor quis dicatur vide. j. locatio. in prin. Et quomodo ē excōmunicatus qui ante tempus cōductionis cōducit domū bononie alicuius doctoris vl' scholaris sine consensui p'ius inquilini: vide. j. Excō. 7. cāu. 4.

Confessio

Confessio delicti an sit facienda ad interrogationē iudicis. R. Pa. in. c. cū sup. de cōfe. Aut proceditur a iudice per inquisitionē ex mero officio iudicis: ⁊ tūc si factum ē notoriū: vel infamia flagrat: vel quādo semi plene probatū est: ⁊ sic responderet veritatē sub pena mortalis peccati ꝑꝫ Tho. scđa scđe. q. 69. ar. i. tex. nō. in. c. cum dilecti. de actu. Et hoc verū quādo nō agit ad aliam penā quā spiritualē. Si ꝟo factū non ē notoriū: neqꝫ flagrat infamia: tunc nō tenet

respondere. ar. c. qualiter ⁊ quãdo. el pmo. de actu. etiã si iurasset dicere veritatem sm Hen. de gan. in primo quol. q. 33. nec ẽ obediendũ in hoc prelato quia cõtra charitatẽ Occulta eni publicanda non sunt: sed soli deo relinquenda. 6. q. i. si oĩa. ⁊. c. oues. ⁊. c ex merito. Aut procedit a iudice ad instãtiã partis: ⁊ sic necessario nõ est respondendũ: nisi id de q̃ querit sit famosum ⁊ impediat ordinis executionẽ: seu beneficij retentionẽ de quo nec venit imponenda pena tẽporalis. Sed dicet ne mendaciũ. R. q̄ nõ sed vtetur alijs verbis duplicibus ⁊ silatis. ar. zz. q. 5. §. ex his.

1 ¶ Utrũ cõfessio iudicialis preiudicet confitenti. R. sm Pa. in. c. ex parte. de cõfe. q̄ sic si sit maior. z5. annis ⁊ sit spõte: ⁊ ex certa scientia: ⁊ expressa causa: ⁊ corã suo iudice ⁊ parte presente: ⁊ nõ sit cõtra naturã nec cõtra ius ⁊ fiat de re litigiosa ⁊ non sit ɔtra libertatẽ als nõ preiudicat vide diffuse i. d. c. ex parte. q2 poti⁹ est fori cõtentiosi.

2 ¶ Utrũ cõfessio extra iudicialis preiudicet in absentia partis. R. Pa. in. c. si cautio. de fi. instru. q̄ quando pmissio fit presenti sic: pmitto tibi presenti q̄ dabo absenti centũ: ⁊ tunc obligat naturaliter ⁊ de iure ciuili. Sec⁹ si diceret pmitto tali absenti centũ: quia tũc nõ obligat etiã naturaliter: quia nõ est cui acquirat obligatio. Ita nõ. glo. ⁊ doc. in. l. stipulatio. §. si quis insulã. ff. de ver. ob. ⁊ in. l. i. ff. de pac. ⁊ in. c. si tibi absenti. de preben. li. 6. Fallit hoc quãdo dicit tutori pupilli: curatori furiosi: actori vniuersitatis q̄ pmittit eius pupillo: furioso: vel vniuersitati: quia obligat. l. eũ q. §. 4. cũ trib⁹ se. ff. de consti. pec.

3 ¶ An quis teneat confiteri positionez in qua quis petit. zo. cuz solum. x. habere debeat: aut cuz absolute petit q̄ ei debet sub conditione. R. scdm Bar. in. l. i. §. si stipulanti. ff. de verbo. ob. ⁊ in. l. si is qui ducẽta. ff. de re. du. Aut quod ponit in positionib⁹ seu libello est falsum ratiõe qualitatis: ⁊ sic potest negari in totũ: quia videt aliud factũ. Et sic intelligo glo. in. c. fi. de cõfe. li. 6 ⁊ in. c. z. de testi. eo. li. vtputa qd debeo sub cõditione petit absolute: aut dixit q̄ comedi hodie ⁊ fuit heri ⁊ huiusmodi. Ratio: q2 si confiteret sic: debeo: sed sub conditione. actor posset accipere partẽ cõfessionis pse scilicz q̄ tenet ei: ⁊ reus haberet probare q̄ teneat sub cõditione: sm cautelã Pa. in. c. i. de po. prela. ⁊ doct. Bar. in. l. aurelius. §. idqz. ff. de li. le. vbi dicit: q̄ si quis cõfitet se interfecisse hominẽ: sed pter suam defensionẽ q̄ non credet ei q̄ pter suã defensionẽ. Et ponit rationẽ: quia presumptio ẽ cõtra eũ ratione operis perpetrati: cum sit factũ a iure dãnatũ. Item q2 coiter nõ ɔtingit q̄ aggressus interficiat aggressorẽ. vbi pro hec cessant: tene q̄ nõ potest quis accipe partẽ cõfessionis pro se: ⁊ partẽ refutare qñ cõfessio est facta vnico constructu: sic tenet Archi. in. c. i. de confe. li. 6. Tũ quia magis tutus est nõ cõfitẽdo veritatẽ poterit negare. Aut qd ponit in libello: seu positionib⁹ est falsũ in quantitate seu in parte sũme seu in parte rei: vt quia petit. zo. ⁊ nõ debet habere nisi. x. vel petit totũ ⁊ nõ debet habere nisi mediũ ⁊ tũc tenet confiteri veritatẽ: vñ tenuit Pe. q̄ si talẽ positionẽ negat ex toto q̄ est periurus: ⁊ facit tex. cum glo. in. l. pupillus. §. fi. ff. de ver. si. vbi patz q̄ debitor negans rem esse suam negat sibi esse cõmunẽ. ⁊ glo. in. c. fi. iz. q. i. Ibi tamẽ addit glo. q̄ res ciuitatis vel vniuersitatis non est cuiuslibet. iz. q. z qui manumittit. ⁊ in. l. qui solidũ. in prin. ff. de le. z. vbi petens totum ɔstituit aduersariũ in mora in parte debita Et hoc est ɔtra pcuratores nr̃i tp̃is.

¶ Utrũ cõfitẽs cõsociũ criminis sit testis idoneus contra sociũ. R. q̄ non. vt nõ. glo in. l. si filium. C. de li. cã. Et ideo non debet interrogari de cõsocijs: vt in. l. fi. ⁊ ibi per doct. C. de questio. Intellige q̄ non debet interrogari quo ad hoc vt sit testis: sed bene potest interrogari: vt per eius dictũ possit inueniri veritas ab alijs. 4

¶ Utrũ interrogatus vel sua sponte dicẽs faciat indiciũ cõtra sociũ. R. q̄ nõ. vt nõ. Bar. in. l. i. §. seruus. ff. de questio. Maxime cũ oẽ indiciuz debeat probari per duos testes: vt p glo. ⁊ doc. in. l. fi. C. fami. herc. ⁊ p Bar. in. l. fi. in antepe. q. ff. de questio. per Ange. in. l. fi. ff. qd me. causa. p Bal. in l. qui pponebat. ff. de le. ij. vnde licz vn⁹ testis quando deponit directe sup ipso facto pncipali: puta q2 vidit cõmitti ipsũ maleficiũ faciat indiciũ si ẽ oĩ exceptiõe maior: vt 5

nō.in.l.si q̄s.C.ad.l.iul.maie. Bar. in.l.fi. ff.ad.l.cor.de sic. ꝛ Bal.in.l.fi.C.fami.her cis. Bal.in.l.fi.C.de q̄stio.nō. Bar.ꝛ An ge.in.l.i.ff.de fur. Tamē supradict⁹ socius ex q̄ ꝯfessus est crimē suū est infamis infamia facti saltē: ideo nō ē testis oi exceptione maior: q2 vilis ꝛ infamis nō facit indicium aliq̄ modo. Ita dicit Bar.in.l.i.§.idē cornelio.ꝑ illū tex.ff.de questio. ꝛ Bal.in.c.i. in.§.sacramētū.de ꝯsuc.rec.feu.dicit ꝙ illud q̄d dr̄ vnū testē facere indiciū: debet intelligi si est vite probate vl' bone opinionis nec pōt haberi suspect⁹ familiaritate: vl' fama mala vel alia causa arbitrio iudicis. Et ideo ſm eū infamis infamia facti nō ē idoneus testis: vt nō.etiā ipse Bal.in.l.fi.C.de req.re.per nō.ibi ꝑ glo. Et q̄d sit indiciū ꝛ quō probat: ꝛ in quib⁹ fallit q̄d s̄ dictū ē vide.j.Indiciū.per totū.

6 ¶ Quid si essent duo vel tres testes singulares q̄ cōfiterent cōtra tertiū. R. ꝙ nullo modo possunt ꝯiūgi ad faciendū indiciuz: nisi sit testis oi exceptione maior. vt s̄ dixi i §.precedēti.ꝛ multo min⁹ ad faciendā plenā probationē. Ratio q2 cū duo testes req̄rant regulariter vt dictū est tales nō sufficiūt: q2 vnūq̄dcūq3 dictū ꝑ se impfectū ē ita nō. Bal.in.l.si q̄s ex argentarijs.§.i.ff de edendo.ꝛ p3 ꝑ nō.per.d. Anto.in.c.licz de testi.dū loquit de ꝓbatōe ꝑ testes singulares. Nec ob.ꝙ vn⁹ testis deponēs sup facto ꝑncipali iūgat cū ꝓbatiōe fame: vt ꝓbat in.l.3.§.eiusdez.ff de testi.ꝛ ꝑ Bar.in l.admonēdi.ff.de iureiu. Istud ē: q2 hic est ꝑfectū scilicet vn⁹ testis integer vt dictū ē. Itē fama que facit perfectū indiciū: vt nō Bar.in.l.de minore.§.si plures.ff.de q̄stio. Itē nec ob.ꝙ due ꝓbationes semiplene diuersi generis ꝯiungant ad vnā plenā faciēdā: iuxta nō.per Bar.in.d.l.admonēdi.q2 illud verū quādo ꝯiūgūt ad eūdē actū: sed due ꝓbatiōes diuersorū actuū ꝛ diuersorū generū: nūq3 cōiungunt ad plenā ꝓbationē faciēdā. Iste ē casus ꝛ ita deducit Bal. in.l.testiū.i fi.c.d̄ testi.ꝛ idē Bal.in l.obseruare.C.quomodo ap.nō reci.posuit.d. Anto.in.c.veniens.el primo.de testi. Ex istis infert ꝙ due mulieres dicentes se peccasse cū aliquo nō possint iungi ad faciēdū indiciū perfectū: nec arctandū ad veritatē dicendā etiā cū aliquibus coniecturis: maxime cū deponant de delicto perpetrato in eorū corpore iuxta notata per Bar.in.l.si quis in graui.ff.ad se.consul.sil'.vbi dicit ꝙ nullū facit indiciū. Et idem Augu.in.l.2. C.de cal.vide.j.Testis.§.23.quando dicant singulares

C Onfessio sacramentalis

C Onfessio sacramentalis primo quid ē. R ſm Ho.ꝙ ē legitima corā sacerdote peccatorū suorū declaratio.vel ſm Dir. Confessio dr̄ quasi simul vel ex toto: vl' vndiq3 fassio. Nā sicut sententia sic confessio que generat sententiā debet esse certa: vnde in.l.certū.ff.de conse.certū inquit cōfessus pro iudicato erit.

¶ Qualis debet esse ꝯfessio vt sit legitima R.ſm coiter theologos in.4.di.17.ꝙ.16. debet habere cōditiōes que ꝯtinēt i his versib⁹. Sit simplex hūilis cōfessio pura fidel'. Atq3 freq̄ns nuda discreta libens verecūda. Integra secreta lachrymabilis accelerata. Fortis ꝛ accusans ꝛ sit parere parata. Quas Ri.exponit in.4.dis.17.ar.3.q.vltima. Simplex.i.vt nihil admisceat q̄d nō facit ad pcti quātitatē. Hūilis in ꝟbo ꝛ signo Pura.i.recta intētōe facta. Fidelis.i.vera vt nihil de falsitate admisceat. Frequens q2 valde ē vtile. Nuda: non inuoluta verborū obscuritate. Discreta: vt maiora cū maiori grauitate. Libens: nō necessitate: sed libera volūtate. Verecunda: nō iactantia plena. Integra: vt nullū retineat. Secreta nō publica. Lachrymabilis ex dolore cordis. Accelerata ne nimis prolonget. Fortis: ne ex vereūdia dimittat. Accusans se non alios. Parere parata.s.ad obedientiaz confessoris.

¶ Utrū prefate cōditiones sint oēs de necessitate confessionis. R. Ri.vbi s̄ dicit ꝙ non: sed quedā de cōgruitate: sed vt clari⁹ intelligant multas inferā q̄stiones.

¶ Utrū noiatio ꝑsone cū qua q̄s peccauit sit necessaria ad pcti ꝯfessionē. R.ſm.Ri. vbi s̄.ar.2.q.8.ꝙ aut noiatio ꝑsone est necessaria ad pcti magnitudinē ꝛ ſpēm exprimēdā: ꝛ tūc ē necessaria: vtputa q2 peccauit cū mr̄e nec hēat aliā ꝯsanguineā: q2 si hr̄et aliā ꝯsāguineā: puta sorores sufficēt dicē peccaui cū ꝯsanguinea mea i primo gradu

Aut talis noiatio solū ē vtilis cōfitenti: vt cōfessor meli⁹ sciat īponere ꝯsiliū ⁊ pniam: ⁊ sic silr ē necessaria. Aut ē vtilis illi cū q̄ peccauit: ⁊ tūc pōt dicere: ꝫ nō i ꝯfessiōe· q2 sic cōfessor nō posset aliq̄d facere nisi extra cōfessionē ei dicat. Aut nō ē vtilis nec ei q̄ confitet̄: nec ad correctionē illi⁹ cum q̄ peccauit nec ad expssionē speciei pcti: ⁊ sic nō solū dꝫ tacere ei⁹ expssionē. Immo dicit Ri. ꝙ credit teneat̄ celare: ⁊ vt dicit scūs Bo. in. 4. di. 21. pte. 2. ar. j. q. 3. ꝙ cōfitēs si exprimit nō effugit detractionē: nec cōfessor si ad hoc ꝯsentit. Silr qñ noiatio psone eēt cū piculo alteri⁹: etiā si circūstantia eēt de necessitate omittēda est ꝫm Pe. de pal. in 4.

4 ¶ Utꝝ requirat̄ ad ꝯfessionē ꝙ fiat genu flexo: capite discoopto ⁊ hmōi. R. ꝙ nō nisi de bono ⁊ eq̄. Principalit̄ eni hūilitatē cordis req̄rit de⁹. 14. q. 5. si q̄d. q̄uis act⁹ humiles corpis ipsā inducat: ⁊ in ipsis meremur.

¶ Utrū ꝯfitēs ꝓpter gloriā vanā: vel aliū malū finē peccet mortaliter. R. ꝙ sic: q2 peruertit finē sacri: facit ad hoc qd dico. j. honor. §. 7. Immo nec sacrm suscipit: q2 pars essentialis hui⁹ sacri que consistit in actu suscipientis ē actus interior. Unde sine eo nō est: sicut nō cōtraheret matrimoniū qui cōtrahēdo nō intēderet: nisi in carnalē copulā ad tempus. Tenet̄ eni q̄s ꝯfiteri peccata sua: vt deo satisfaciat quē offēdit: ⁊ eccl'ie: ⁊ vt de suis pctis veniā ꝯsequat̄. Alia aūt intentione ꝯfessio facta nō valet: ⁊ tenet̄ eam iterare: nisi in casu: vt. j. dicam. §. 14.

5 ¶ Utrū ꝯfitēs pctm̄ qd nō fecit peccet mortaliter. R. ꝙ sic: tum q2 ꝯsciam nō manifestat: tū q2 mētit̄. 22. q. 2. cū humilitatꝭ. Limito istud verū qñ ꝯscia dictat ꝙ nō fecit. Itē qñ pctm̄ qd cōfitet̄ eēt mortale si fecisset: ⁊ sic intellige. Ri. in. 4. di. 21. ⁊ Dir. ti. d pe. ⁊ remis. ⁊ illud Gre. qd haberet̄. dis. 5. ad eius. in fi. Bonaruꝫ mentiū est culpam cognoscere vbi culpa non est. Intelligit̄ ꝓ formidare: vel in genere se peccatorem confitendo sed non in specie.

7 ¶ Utꝝ oē mēdaciū dcm̄ i ꝯfessiōe sit pctm̄ mortale. R. ꝙ nō: ꝫ solū illud qd ē pniciosū puta: ꝯtra famā suā vel alteri⁹ aut ꝯtra id qd necessario hꝫ ꝯfiteri. Uñ si taceret vl' negaret aliq̄d mortale qd fecit ⁊ de q̄ nō est legitime ꝯfessus peccaret mortalit̄ nisi forte timeret ꝓbabiliter de reuelatiōe cōfessionis vl' qd sollicitaret eū ad malū tali cōfitēs: q2 aliū nō habet posset aliq̄d tacere vel negare cū ꝟbis palleatis: taliter ꝙ mēdaciū nō dicat: ⁊ etiā si diceret ꝓpter hoc nō eēt mortale: sed erit veniale. 22. q. 2. c. pmū cū ibi no. Idē dicēdū de eo q̄ hñs aliq̄ pctā a qb⁹ scit ꝙ cōfessor solit⁹ nō pōt euꝫ absoluere tñ ne scādalice t̄ de eo cōfitet̄ de solitis solū ⁊ tacet illa a qb⁹ nō pōt ab eo absolui cū ꝓposito cōfitēdi integre cū eo q̄ eū possit absoluere.

¶ Utꝝ cōfessio facta sit necessario iterāda R. ꝫm Ri. in. 4. di. 17. ꝙ vere ⁊ legitime cōfessus nō tenet̄ reiterare cōfessionē de necessitate: nec tenet̄ q̄s obedire p̄cipienti sibi vt iterū talia cōfiteant̄: nec papa posset cōdere legē hoc p̄cipientē ꝫm Pe. de. pal. nisi ex bono cōsilio q̄s velit vt facili⁹ inueniat remissionē qd fit sepi⁹ cōfitendo. de pe. di. i. mēsurā 8

¶ Assignāt tñ doc. i. 4. di. 17. aliq̄s casus in qb⁹ ꝯfessus tenet̄ iteꝝ cōfiteri eadē peccata. Prim⁹ qñ cōfitet̄ ei q̄ nō pōt absoluere. Secundus qñ confitet̄ scienter ei q̄ nescit ligare: vel soluere de quibus dicā latius. j. confessio. 3. per totum. ⁊ confessio. 4. §. 3. Tertius qñ q̄s nō confitet̄ integre oīa pctā mortalia de qb⁹ nō ē legitime ꝯfessus vni cōfessori: etiā si ꝯfiteret̄ diuersis ꝯfessorib⁹: ꝫ sciēter tacet aliqd pctm̄ mortale: vl' de q̄ dubitat vtꝝ sit mortale: vl' aliq̄d aliud qd ē de necessitate cōfessiōis vtputa circūstātiā q̄ mutat spēm: ⁊ hmōi ex verecūdia vel aliq̄ quocūq ꝙ respectu. de pe. di. 5. c. i. circa fi. 9

¶ Quid si tacuit ex ignorātia seu obliuiōe R. ꝫm Ri. vbi s. ar. 2. q. 6. ꝙ aut penitēs adhibuit debitā diligentiā ꝓut de lege coi humana pmittit fragilitas vt memoriā haberet oiuꝫ pctoꝝ suoꝝ mortaliū que est ꝫm Sco. ea. di. quādo tātā diligētiaꝫ adhibet vt memoriā habeat quātā q̄s apponeret in re multū ardua: ⁊ q̄ sibi multū eēt cordi: et tūc nō tenet̄ cōfiteri alia pctā de quib⁹ cōfessus ē: nec etiā istud peccatū oblitū tenet̄ cōfiteri priori sacerdoti tentiōe necessitatis sed solū tenet̄ cōfiteri aliꝫ sacerdoti: q2 q̄uis de isto fuerit absolut⁹ q̄tū ad iudiciuꝫ dei ⁊ eccl'ie: q2 ꝯfessor pōt absoluere de confessis ⁊ p̄dicto modo oblitis: tñ subintelligitur talis cōditio. s. ꝙ qñ ad memoriā reducent̄: ꝙ illa cōfiteat̄ sacerdoti q̄ possit eum 10

absoluere. Et no. hic ꝑm Pe. de pal. in. 4. ꝙ
si prim⁹ cõfessor habebat auctoritatē absol/
uendi ab oī excoīcatiõe ⁊ casib⁹ ⁊ sic intede/
bat absoluere qñ cū eo cõfessus fuit ꝙ licz
pctm̄ oblitū tali modo eēt casus reseruat⁹
vel excoīcatio poterit nihilomin⁹ secūd⁹ cõ/
fessor eū absoluere: q2 nõ põt eē ampli⁹ ca/
sus reseruatus nec excoīcatio sed solū pctm̄
simplex. Qđ tene nõ pro istis qui eligūt sibi
cõfessorē auctoritate aplica: vt faciāt ꝙ in
absolutiõe intendat eos absoluere ab oī ex/
coicatiõe in quātū eoꝝ auctoritas se exten/
dit ⁊ ab oī casu. Alſ oporteret recurrere
ad eū q̄ de iure posset eū a tali absoluere fa/
cit. c. officij. de sen. excõ. a ꝯrio. ⁊. c. sup litte
ris. de rescrip. clarū ē pro hoc. Aut penitens
nõ adhibuit debitā diligentiā: sz fuit igno/
rans ignorātia crassa vel affectata tunc te/
netur omnia prius confessa ⁊ taliter oblita
reconfiteri nisi in casu quando posset habe/
re priorem sacerdotem: ⁊ non esset ei inter/
dicta potestas absoluendi. Adde ꝑm san/
ctum Bo. ꝙ. s. fuerit recenter cū eo: cõfes/
sus: ita ꝙ habeat memoriā suorū pctõꝝ que
antea fuit cõfessus vel saltē recordēt penitē
tie iposite: vt. j. dicā. §. 14. q2 tūc sufficēt so
lū illđ oblitū cū suā negligētia ꝯfiteri alſ nõ

10 ¶ Quart⁹ casus in quo cõfessio ē iteranda
est quādo q̄ obliuiscit penitētiā iniūcta: vel
cõtempsit facere. Intellige pro mortali pec/
cato: q2 si pro veniale fuit iniūcta nõ tenet
eam facere de necessitate. ꝑm Tho. Item si
per impossibilitatē vel infirmitatez dimisit
que ꝓ mortali imposita ē: nõ tenet iterare:
sed sufficeret intimare eā cõfessori vt eā cõ/
mutet. Idez dic si fuisset sibi cõmutata ab
alio cõfessore scđm ꝙ. j. dicam.

11 ¶ Quint⁹ casus est qñ cõfitet sine cõtritiõe
vel attritiõe debita que sufficiat ad gratie
susceptionē cū sacro: puta: q2 ē in voluntate
peccādi: vl ex mala intētiõe cõfitet: vl non
vult satisfacere qđ tenet ⁊ hmōi. Et lz qdā
dicāt ꝙ in isto casu nõ tenet reiterare: q2 re
cedēte fictiõe suscipiet fructū penitētie. Tu
tm̄ tene ꝙ iterare tenet: ⁊ hoc est cois opi.
theo. vt dicit scūs Bo. in. q. vlti. ꝑfate di.
⁊ Hosti. ⁊ Inno. ⁊ Archi. vt no. Dir. Et rõ
ē: q2 si suscipit absolutionē peccat mortalit.
ꝑm Ri. ea. di. ar. z. q. 8. ꝓ hoc habes tex. de
pe. di. 5. §. inter hoc. vbi d2: sicut veniā ꝓme/
ret penitētia vera: sic deū irritat ficta: ⁊ ē
q̄ eū absoluit sciēter. Et sic nõ põt dici abso
lut⁹ q̄ iplicaret cõtradictionē ⁊ sil absoluere
tur ⁊ ligaret respectu eiusdē. Vñ no. docto.
in. c. ꝙ qdā. de. pe. ⁊ re. ꝙ licz penitētia ⁊ cõ/
fessio illoꝝ q̄ volūt abstinere sit acceptāda:
⁊ salubrib⁹ monitis sit ei penitētia indicēda
q2 valet ei ad multa: nõ tm̄ ē absolutio in im
pendēda: q2 nõ ē capax ei⁹: nec i isto sacro i
primit character: ꝓ tute cui⁹ postea valeat
sicut in baptismo. Addit tm̄. S. Bo. in. d.
q. vlti. ꝙ verū ē ꝙ tenet reiterare in isto ca/
su ⁊ duob⁹ ꝑcedētib⁹ qñ mutat cõfessorē. se/
cus si ad eūdē redeat ⁊ adhuc memoriā ha/
beat suoꝝ pctõꝝ q2 recēter ꝯfessus ē. Pe. tm̄ de
pal. in. 4. di. 17. dicit ꝙ si etiā sit oblit⁹ con/
fessor pctā sibi cõfessa: ꝫ tm̄ penitentiā ꝓ eis
impositā scit: ꝙ tali cõfessori sufficiet cõfite
ri alia peccata pri⁹ cõfessa solū implicite di/
cēdo de illis pctis q̄ alſ vobis dixi dico meā
culpā. Sec⁹ si penitētia nõ fuisset taxata tūc
q2 oporteret vt pctõꝝ memoriā haberet. Et
satis placet. Et addo etiā ꝙ nõ sit interdicta
ei ptās absoluēdi ⁊ sic nõ oportet ꝙ reiteret
sed sufficit cõfiteri vl pctm̄ sciēter retentū vl
penitētiā oblitā: vl fictionē suā explicite: ⁊
de alijs cõfessis implicite: vt. s̄. dixi. Nec in
telligo ꝙ ꝯfessor habeat memoriā de singu
lis pctis in numero vel specie: sed sufficit re
cordet in genere de pctis que ei cõfessus fuit
⁊ de qualitate vite eius. qđ nota.

¶ Sext⁹ casus ꝑm aliquos ē qñ qs recidi/ 12
uat: ꝫ hūc nõ sequūt coit doc. nisi ꝑm Ri. e.
dis. ar. z. q. 8. qñ pctā dimissa ⁊ recidiuata
nõbiliter tm̄ aggrauāt ꝙ nõbilis ⁊ piculo/
sa grauitas pctī exꝑmi nõ posset nisi dicēdo
aliqđ pctm̄ p⁹ ꝯfessūz dimissū: alſ. nō ⁊ sic tene

¶ Septim⁹ casus ē qñ qs cõfitet pctm̄ a q̄ 13
su⁹ cõfessor non potuit eū absoluere: q2 licz
istud confessus fuerit ⁊ oia alia tm̄ istud a q̄
nõ potuit absolui tenet iterato supiori ꝯfi/
teri nec ꝓprie ista d2 iteratio q2 supior acci/
pit ꝓ vna ꝑsona cū ꝯfessore. Nā ꝯfessor ab/
soluit a qb⁹ põt: ⁊ supior ꝑficit: vñ ꝑm Ri.
vbi. s̄. dheret ꝑcedē absolutio supioris Qđ
credo de honestate: nõ de necitate ꝑm Dir. ⁊
iste due absolutiões faciūt vnā cõpletā Sz
de hoc dic: vt. j. cõfessio. 5. §. 9. ⁊. 10.

¶ Octau⁹ casus est ꝑm aliquos vt ponit. s. 14
Bo. vbi. s̄. ꝓpter pctī obliti recordationē:

q2 cũ qs ꝯfitet̃ ⁊ alicuiꝰ pctī obliuiscit̃ vo-
lũt vt oĩa postea cõfiteat̃ vt cõfessio sit in-
tegra. Sed hoc nõ sequũt̃ coiter docto. Tu
dic: vt dixi. s. §. 12. ẽm illã distinctionẽ.
5 ¶ Sz qd dicemꝰ de illis q ideo nõ cõfitet̃ d aliquo pctõ mortali q2 nõ cognoscũt ꝙ sit mortale pctm̃. R. vt colligo ex doctrina do. in. 4. di. 17. ꝙ si facta diligẽtia ẽm coꝝ fragilitatẽ vt memoriã haberẽt suo ꝓ pctõꝝ cõfitent̃ integre de his que cognoscũt fore peccata mortalia; ⁊ ea q̃ nõ recognoscũt pctã mortalia ꝓpterea nõ cõfitet̃: ꝙ tenẽt reiterare cõfessionẽ: qñ de hoc postea aduertũt: ꝫ sufficit solũ cõfiteri taliter nõ cõfessa sicut dixi. s. de oblitis. Et lꝫ igñatia iuris nãlis aut diuini aliqñ nõ excuset qn peccet mortaliter faciẽs ꝯ eiꝰ pcepta ex ignorãtia tñ non tenet̃ hõ hoc non cognoscẽs de eo spãliter penitere vel cõfiteri: ꝫ solũ qñ agnoscit ꝫ sufficit de hoc doleat in generc ⁊ dicat cũ ꝓpha. Delicta iuuẽtutis mee ⁊ ignorãtias meas: ne memineris ⁊ cõfiteat̃ in genere sic ignorata sic oblita ⁊ qñ cognoscet: tũc cõfiteat̃ illa solũ specifice: ⁊ sufficit. Ex quo pꝫ qd dicẽdũ de pueris ⁊ puellis ⁊ alijs q faciunt mlta pctã mortalia q̃ nõ cognoscũt fore peccata saltẽ mortalia: q2 lꝫ sepiꝰ cõfitẽdo illa dimisserit ꝑpt̃ talẽ igñatiã ꝙ nõ tenẽt iterare ꝯfessiões: ꝫ sufficit solũ de illis ꝯfiteri qñ ea cognoscũt. Nec distinguo an habeãt ãnexã excõicationẽ vel ne: q2 ẽt si haberent ãnexã excõicationẽ non ꝓpterea tenerẽtur cõfiteri iterũ cõfessa: vt patebit. j. cõfessio. 5. §. 9. ⁊. 10. Quod no. bene.
6 ¶ Nonꝰ casus ẽm aliq̃s ẽ qñ q̃s añ cópletã penitentiã cõmittit aliqd mortale. Sz ego dico qd sufficit ꝙ penitẽtiã expleat: ⁊ de cõmisso ꝯfiteat̃ solũ: ⁊ ẽ veriꝰ: de q̃ vide. j. penitẽtia. §. 14. Cautiꝰ tñ eẽt ꝙ ꝯfessor aliquã penitẽtiã iũgeret quã stati ⁊ i statu grẽ penitẽs possit agẽ: ⁊ postea aliã addicẽ quam nõ intẽdat ꝑ pnia sacrãli iponere: ꝫ ꝑ q̃dã volũtaria satisfactiõe iũgere: ita ꝙ q̃liter cũq ipleat sufficiat ⁊ ẽt si nõ impleat nõ intẽdat illaqueare: sz in suo arbitrio ponere.
7 ¶ Sextꝰ casus ẽz Pe. de pal. ẽ cũ qs ꝯfitet̃ excõicatꝰ existẽs: quã tũc igñat: nã cũ nõ sit capax sacrĩ pnie tenet̃ iterato ꝯfiteri d oĩbꝰ Sz istd nõ credo: vt. j. patebit. ꝯfes. 5. §. 10.
8 ¶ Utrũ sit ꝯfitẽdũ ꝑ ꝟba obscura. R. ꝙ nõ ꝫ talit̃ clara ꝙ ꝯfessor plene itelligat aliter nõ valeret. Debet tñ cõfitẽs loqui de peccatis per ꝟba pudica ⁊ sobria ⁊ tali honestate ornata ꝙ nõ sonent impudiciciã in auditu dũ tamẽ sufficiẽter exprimat factũ.
¶ Quid de illo q̃ ꝯfitet̃ sacerdoti q̃ dormit aut ẽũ nõ itelligit. R. ꝙ sciẽt tali ꝯfessus tenet̃ iterato ꝯfiteri si ẽ pctm̃ mortale ⁊ sacerdos dꝫ ei dicẽ q2 ꝯfessio iportat reuelationẽ pctõꝝ q̃ nõ põt eẽ sine relatõe vniꝰ. s. penitẽtꝭ ⁊ pceptiõe alteriꝰ. s. confessoris. Et iõ vno eoꝝ deficiẽte nõ ẽ ꝯfessio: secus de veniali. 19
¶ Utrũ pctõr teneat̃ de necessitate cõfiteri pctõꝝ circũstãtias. R. ẽm Sco. i. 4. di. 17. ar. 2. ꝙ nõ solũ pctm̃ ẽ ꝯfitẽdũ: ꝫ ẽt circũstãtia illa necessario ẽ ꝯfitẽda q̃ spãli ꝓhibitiõe ꝓhibet̃ ꝟbi grã cognoscẽ nõ suã ꝓhibet̃ cognoscere ꝯsanguineã ꝓhibet̃ spãlr: ⁊ ideo incestꝰ ẽ spãle pctm̃ qd ꝑ ipsã ꝯstituit̃. Silr frequẽtia ẽ necessario ꝯfitẽda. Silr ponens aliud pctm̃: q2 q̃libet vice nouũ pctm̃ cõmittit̃. dicit tñ Archi. vt refert Dir. ꝙ sufficit dicẽ se multotiẽs peccasse ⁊ de sibꝰ idẽ iudiciũ habeat̃. Alie aũt circũstãtie ex q̃bꝰ aliquo mõ pctm̃ ẽ grauiꝰ: vel ex parte obiecti nõ ẽ certũ qd oporteat eas ꝯfiteri q̃uis cõmunis opi. theo. teneat ꝙ nõ sũt de necessitate: tutũ tñ ẽ ⁊ vtile eas ꝯfiteri marie q̃ notabiliter aggrauãt nõ i pctis carnalibꝰ in q̃bus ẽm Tho. in. 4. di. 17. laudabile ẽ circũstãtias tacere q̃ spẽm nõ mutãt: ⁊ audientẽ vel ꝯfitẽtẽ alliciũt ad turpitudinẽ lꝫ aggrauẽt pctm̃: imo possent eẽ ita ꝓuocatiue ꝙ necessario eẽnt tacẽde. Alie aũt circũstãtie q̃ nihil faciũt ad q̃titatẽ pctī fatuũ ẽ ꝯfiteri: nisi ẽm. S. Bo. qñ faceret vt sacerdoti satisfaceret: puta comedit carnes. in. 40. ex infirmitate ⁊ hmõi de huiusmodi circũstãtijs dicit Aug. de pe. di. 5. ⁊ sumũt̃ ab Aristo. 3. ethi. c. 3. Quis: qd vbi: per quos: cur: quotiẽs: quõ: qñ. Quis. s. si religiosus vl secularis. Quid. s. fecisti furtũ vl homicidiũ. Ubi scꝫ in q̃ loco. Per q̃s. s. an solꝰ vel associatꝰ per se an per aliũ. Cur. s. quo aĩo q̃ intẽtione. Quotiẽs. s. semel vel pluries. Quomõ scꝫ an nãlit̃ vl ꝯ nãm: an ꝓuẽtꝰ a tẽtatione aut potiꝰ ipsam ꝓueniẽs. Qñ. s. an in die festo vel ieiunio ꝯ. Et de istis vide. s. Circũstãtia qñ. s. mutet spẽz. Et iõ aduerte ꝙ circũstãtia: q̃s ẽ necessaria: vt. s. ꝯfessor sciat si 20

ẽ sui fori vł nõ: si ẽ cõiugat⁹ vel religiosus. Et ꝓpterea semꝑ pri⁹ ẽ q̃rẽda circũstãtia. Quid. Siłr circũstãtia. Cur aliq̃n ẽ necessaria qñ spãli ꝓhibitiõe ꝓhibet: sicut cũ q̇s facit elemosynã vt prouocet ad luxuriã aliquã. ałs nõ. Circũstantia. Quotiẽs similiter ẽ necessaria saltẽ ꝫ eã cõputationẽ quã quis facere põt: puta: q2 bis in hebdomada vel ter fecit coiter: ⁊ perseuerauit ꝑ annũ ⁊ huiusmodi ⁊ sufficit. Et hoc est tuti⁹: q̃uis opi. Archi. p̄dicta nõ sit improbãda. Circũstãtia: Quõ: siłr ẽ necessaria qñ spãli ꝓhibitiõe cadit: puta: cõtra nãm ⁊ h⁹mõi: aliť nõ. Idẽ dic de circũstãtia: Ubi: puta in ecclesia qñ est aliqđ op⁹: q2 tũc est sacrilegiũ Circũstantia vero. Quãdo: videť eẽ de necessitate qñ fit peccatũ die festo. De quo dic vt. j. Interrogatiões. per totum.

21 ¶ Quid de illo q̇ cõfiteť solũmõ ne reddatur notat⁹ in pplo. R. ꝙ si ibi constituiť finis: nõ valet. Immo teneť iterũ ꝯfiteri. Et tũc ꝯstituiť finis qñ nullo mõ ꝯfiteret si nõ dubitaret de infamia. Sec⁹ qñ nõ cõstituiť finis: puta: q2 cõfiteť ꝓpter deũ ⁊ ꝓpter remissionẽ peccatoꝝ. Inductus tñ ad hoc ex pudore vel timore ⁊ h⁹mõi. Et idẽ dic de illis qui cõfiteri cogũtur a suis prelatis.

22 ¶ Utꝝ ille q̇ cõfiteť aliqđ pctm̃ vt videať strenu⁹ ⁊ glorieť: satisfaciat. R. ꝙ nõ ꝫ peccat mortaliť sic cõfitendo: q2 tali dr̃. Quid gloriaris i malicia. ⁊c̃. Et ꝓptea dꝫ ꝯfiteri vt erubescat de pctõ suo: nõ vt laudeť.

23 ¶ Utꝝ diuidẽs cõfessionẽ suã satisfaciat. R. ꝫm Sco. vbi. š. ꝙ nõ. sed oportꝫ oia nõ cõfessa tã secreta q̃ publica de q̇b⁹ memoriã habet p̄missa debita diligẽtia cõfiteať vni: etiã si ille nõ posset eũ absoluere ab oibus ⁊ habeat necesse de aliquo ad superiorẽ recurrere: aliter nihil faceret: vt patet: de pe. di. 3. sunt plures. ⁊ di. 5. caueat.

24 ¶ Utꝝ pctã mãifesta sint cõfitẽda R. ꝫm coiť theo. i. 4. di. 17 ꝙ sic: q2 lꝫ sint nõ. sacerdoti: nõ tñ i forma iudicij nisi ꝑ cõfessionẽ.

25 ¶ Utꝝ peccata venialia necessario sint cõfitẽda. R. ꝫm Sco. vbi. š. q. i. ar. 3. ꝙ nõ etiã si nullũ hꝫ mortale: q2 ꝑ pctm̃ veniale etiã i ꝓposito bõ nõ põt dãnari nec periclitari et penitẽtia ẽ secũda tabula ꝓ periclitãtib⁹ igitur nõ obligať ad eã nisi habens mortale. Immo dicit Pe. de pal. in. 3. ꝙ nec etiã papa posset ad hoc obligare: q2 hoc eẽt mutare sacri materiam. Dicit tñ S. Bo. in. 4. di. 16. q. vlti. verũ nisi rõne ꝑiculi ad qđ ducit: q2 tũc teneť penitere qñ periculũ aduertit ałs nõ. Adde scdo ꝙ teneť cõfiteri de veniali qñ. s. dubitat an sit mortale vt diceť infra. Tertio teneť cõfiteri de veniali ratiõe professiõis puta: q2 ꝓfessus ẽ aliquã religionẽ que ad hoc obligat vel ex voto teneť obedire in oib⁹ q̃ nõ sũt cõtra deũ ⁊ aiam ⁊ prelat⁹ sic p̄cipit. Nec ob. qđ dicũt q̇dã ꝙ non hñs mortale teneť saltẽ de veniali ꝯfiteri ꝓpter p̄ceptũ ecclie. i. c. ois. de pe. ⁊ re. q2 rñdet Sco. vbi. š. ꝙ li oia i. d. c. distribuit ꝓ mortalib⁹ solũ ⁊ nõ ꝓ venialib⁹. Et ita etiã dic glo. in. d. c. Et sic tene ꝙ de ꝑfectiõe ẽ venialia cõfiteri bono cõsilio nisi vt dictũ est.

¶ Utrũ cõfessio necessario sit facienda soli sacerdoti ⁊ a solo. R. ꝙ sic: de necessitate p̄cepti ecclie. in. d. c. ois. in versiculo sol⁹ ⁊ in ṽsiculo sacerdoti ꝯtra multos sacerdotes qui pueros q̇ teneť ad confessionẽ in siť cõfitentur quos nõ credo euadere mortale pctm̃ cũ faciant eos preuaricari ecclie preceptũ: dicit Ri. vbi supra. ar. 3. q. 8. quod i articulo necessitatis scilicꝫ quãdo mors iminet de ꝓpinquo: ita ꝙ vn⁹ post aliũ non põt cõfiteri licet plurib⁹ simul cõfiteri: nec per hoc euacuať virt⁹ sacramẽti Similiter idẽ ibidẽ tenet qđ si quis vellet cõfiteri duobus sacerdotib⁹ simul: vt certi⁹ cõsiliũ haberet quod vere absoluiť: ⁊ taliter audientes nõ peccãt ałs sic: quia faciũt cõtra preceptũ ecclesie: licꝫ talis vere absoluať: q2 nõ ẽ tãtũ necessaria solitudo ex parte sacerdotis sicut cõfitentis: vnde qñ ex feruore: ⁊ vt sit magis trãquilla ei⁹ ꝯsciẽtia duab⁹ cõfiteť simł illi possũt sine pctõ audire ⁊ absoluere. Sc. tamẽ in. 4. di. 17. tenet ꝙ ꝯfiteri siť plurib⁹ sacerdotib⁹ nõ est cõfessio sacralis: q2 vnus est christ⁹ quẽ sacerdos representat. 26

¶ Utꝝ ꝯfessio sit fiẽda cũ lachrymis R. ꝙ si lachryma accipiať ꝓ ꝯtritiõe seu attritione ꝙ sic ꝫm ꝙ dico. j. Cõtritio. §. 4. Dꝫ ẽ dolere de pctõ mortali cõmisso i p̄terito cessare in p̄senti abstinere saltẽ quo ad ꝓpositũ in futuro ⁊ satisfacere prout teneť aliter nihil facit. Aduerte tñ ꝫm Sco. vbi. š. di. 14 q. vlti. ꝙ attritus cõfitens q̃uis nõ habeat actũ talẽ qui sufficiat ad meritũ de cõgruo 27

tũ hũs volũtatẽ suscipiẽdi sacramentum ec-
clesie: ⁊ sine obijce peccati mortalis actualiꝰ
sibi facto: vel in volũtate inherentis recipit
nõ ex merito sꝫ ex facto diuino effectũ isti⁹
sacramẽti in vltimo instãti ꝓlationis in q̃ ẽ
vis hui⁹ sacramẽti. Ita etiaꝫ tenet Tho. in
4. d̃. q. 10. dicẽs: ꝙ qñ ꝑfecte ꝯuersi aut attri
ti ꝟtute clauiũ gratiã cõtritiõis acquirunt
dũmõ nõ ponãt obijcem spiritui sancto.
28 ¶ Utrũ homo teneaꝫ statim cõfiteri pecca
to mortali perpetratro. R. Sco. in. q. di.
17. ar. 3. ꝙ dubiũ ẽ alijs dicẽtib⁹ ꝙ sic alijs
qð nõ teneꝫ: sed tm̃ in voto ꝓ aliquo tp̄e. s.
semel in ãno nũc: sꝫ añ. c. oĩs. solũ añ mortẽ
Et istud videꝫ miti⁹ ꝭm eũdẽ Sco. Et cũ
ipso coĩter cõcurrũt theologi. Sꝫ magis m̃
videꝫ tuta opi. S. Bo. ea. di. ar. 2. q. 2. q̃
vult vt religiosi nõ possint differre: sꝫ ꝙ ha
bita oportunitate idonei cõfessoris teneanꝫ
De clericis nõ audet affirmare: sed tamẽ si-
bi videtur idẽ dicẽdũ ꝙ religiosis: laici ve-
ro si differũt ꝓpter maiorẽ oportunitatem
tẽporis ⁊ cõfessoris vsq₃ ad. xl. excusantur.
Si ꝟo talẽ oportunitatẽ tẽporis ⁊ confesso-
ris haberẽt: ita ꝙ maiorẽ nõ sperãt habere
in illo ãno tũc statim tenẽtur nec possent dif
ferre vsq₃ ad ãnũ. Quo ꝟo ad votũ ꝯfitẽdi
oẽs concordãt ꝙ stati teneñꝫ oẽs tã religio
si q̃₃ clerici ⁊ seculares Qð tñ limito q̃ ad p̃
ceptũ verũ qñ excitãtur a gr̃a dei ꝭm Ale.
scða scðe tractatu de negligẽtia de q̃ vide. j
cõtritio. §. 4. s. qñ tenetur cõteri de pctõ al's
nõ de p̃cepto. Sunt etiã multi casus in qb⁹
cõcordãt doctores in qb⁹ hõ tenetur statim
ꝯfiteri habita oportunitate q̃s ponit Ri.
vbi. s̃. ar. 3. q. 6. Prim⁹ qñ vult coĩcare vel
celebrare: vide. j. Eucharistia. 3. §. 18. cũ se
quentib⁹. Idẽ dicit Lãdul. ea. di. q. 2. qñ
dꝫ administrare sacramẽta vl' aliquẽ actũ
solẽnẽ in eccl'ia exercere puta legere euãge-
liũ ⁊ h⁹mõi. Idẽ Tho. in p̃mo quol. q. 6. ⁊
Jo. de nea qñ vult ordinẽ sacrũ recipe. Sꝫ
hoc nõ ꝓbaꝫ aliq̃ iure nisi pctm̃ eẽt manife-
stũ. Et sic limito ⁊ intelligo glo. in pn. ð pe.
di. 5. que dicit ꝙ qñ pctm̃ mortale ẽ manife
stũ statim homo teneꝫ cõfiteri. Secũdus ca
sus qñ ẽ in periculo notabili ⁊ iminẽti mor-
tis: vtputa: q2 vult intrare mare per longũ
temp⁹ ⁊ periculosũ iter: vel bellũ vel ẽ infir-
mus infirmitate ꝑiculosa ꝓpterea precipiꝫ
medicis ꝙ cũ eos ad infirmos vocari conti
gerit vt efficaciter faciãt ꝙ prius aduocent
medicos spirituales: de quo dic vt. j. Medi
cus. §. 8. Et aduerte ꝭm Pe. de pal'. ꝙ tunc
periculũ mortis ẽ qñ quis ẽ in tali casu in q̃
frequẽter hoies moriũꝫ. Tertius casus est
qñ sibi dictat ꝯsciẽtia ꝙ stati teneaꝫ ꝯfiteri
de necessitate. Quartus casus quãdo ꝓba-
biliter videt ꝙ illo ãno copiã idonei cõfes-
soris habere nõ poterit qui ipsuꝫ possit ab-
soluere. Quint⁹ casus qñ per statutũ quis ẽ
obligatus ad pluries cõfitendũ: vt sũt reli-
giosi ⁊ similes: q2 nõ sufficit tũc semel in an
no cõfiteri. Limito verũ si statutũ obligat
ad mortale al's non credo teneatur de neces
sitate nisi ꝭm ꝙ dixi. s̃. §. 28.
¶ Utrũ quis possit cõfiteri ꝑ interpositam 29
personã vel per scriptũ. R. ꝙ nõ loquẽdo de
ꝯfessiõe ꝓut ẽ sacramẽtũ ꝭm coĩꝫ theo. vbi
supra facit de pe. di. j. quẽ penitet: q2 qui pec
cauerit teneꝫ se accusare. Et ad. c. qual'. 30.
q. 5. rñdet Sco. vbi. s̃. ꝙ põt cõfiteri per scri
ptum si est p̃sens ⁊ ipse legit qð scripsit.
¶ Sed q̇d si ẽ mut⁹ vel ignorat linguam. 30
R. ꝙ nõ teneꝫ cõfiteri nisi eo modo quo po
test. s. ꝑ signa ⁊ huiusmodi. Et qð dicũt ali
qui ꝙ cõfiteaꝫ per interpretẽ iprobat. Sco.
⁊ bene siliter per scriptũ q2 ẽ contra rõnẽ sa-
cramenti. Et ideo nullo modo faciat: sed vt
dixi confiteaꝫ prout põt per signa ⁊ sufficit
ꝭm Sco. in. 4. di. 17. q. vnica. ⁊ Ri. ea. di.
¶ Utrũ ille qui rñdet cõfessori ad interro 31
gata satisfaciat. R. ꝭm Rodo. ꝙ sic q̃tum
ad ea de quib⁹ interrogaꝫ. Similiꝫ qui ro-
gat cõfessorẽ vt eũ interroget vt pleni⁹ con
fiteaꝫ nisi sit talis qui poti⁹ dimitteret con-
fiteri q̃₃ ore ꝓprio cõfitereꝫ suũ peccatũ: q2
de superbia prouenit de pe. di. 5. c. i. que qui
dem est peccatũ mortale: vnde prudẽs con-
fessor quãdo hoc perpendit faciat eũ rectifi
care cõscientiã ⁊ dolere de tali dispositione.
¶ Sed q̇d si dubitat. R. S. Bo. ea. dis. 32
ar. 2. q. i. ꝙ si ꝓbabiliter dubitat de aliquo
an sit peccatũ veniale vel mortale nisi certi
ficeꝫ per aliquẽ doctũ teneꝫ cõfiteri ꝭm ꝙ
in dubio habet: ⁊ ab eo abstinere in futurũ
aliꝫ si nõ ꝯfiteꝫ peccat mortaliꝫ q2 exponit se
periculo. Cõcordat. S. Tho. ibidẽ. di. 21.
¶ Utrũ cõfitens teneaꝫ acceptare omneꝫ 33
penitentiã quã sibi confessor vult iniũgere.

R. q nō ſm Ho. ⁊ ſequit Pa. in. c. ſignificauit. de pe. ⁊ re. ſ; ſʒ Sco. i. 4. di. 17. q. vnica ſufficit ei ꝓpoſitū acceptandi a deo hic vel in purgatorio: ſed ſi acceptat tenet implere. Aduerte tamē q ſi cōfeſſor iniūgeret confitenti vt ſatiſfaceret ꝓximo quē leſit puta reſtituendo ablata: ⁊ huiuſmodi: q illaʒ tenet de neceſſitate explere. Immo debēt precedere cōfeſſionē talis ſatiſfactio ſi foret poſſibile: vt latius patʒ. ſ. Reſtitutio. 3. Siliter tenet acceptare illud qd cōfeſſor iniūgit ꝓ neceſſaria cautella ne in peccatū recidiuat. Et ꝓpterea nō. q cōfeſſor tripliciter aliqd imponit penitēti. Primo p modū exhortatōis: ſicut cū admonet vt quotidie oret faciat largas elemoſynas: ⁊ huiuſmōi: ⁊ ad iſta nō tenet ex neceſſitate penitēs. Secūdo mō per modū declaratōis cōmunis obligationis: ſicut qñ declarat q reſtituat ablata: cōmunicet in paſcha: ⁊ huiuſmōi: ſi nō obſeruat penitens euacuat ſibi fructū penitētie: nō tamen ꝓpter hoc tenet reiterare cōfeſſionē: nec cōmittit pctm inobediētie ſpāle nō obediēdo ſacerdoti: q2 ſacerdos nihil ſibi imponit: ſ declarat qd tenet facere. Tertio mō ꝓ ſpeciali ſatiſfactiōe pctōꝝ ⁊ ad iſtam tenetur ex pceptoralis cōmitteret ſpāle pctm inobediētie ſi eam acceptauit ⁊ nō impleret: ⁊ iterare cōfeſſionē teneretur ſcdʒ qd dictū ē. ſ. Qd intelligo de penitētia quā ſacerdos imponit pceptiue. Secus ſi iponeret exhortatiue: ſicut faciūt periti cōfeſſores q aliquā paruā penitētiā dāt de pcepto: ⁊ poſtea aliā maiorē de cōſilio. ꝓpter periculū tranſgreſſionis.

c **Confeſſio** 2. de eius obligatione. Pro cuius intelligētia querūtur multa.

j ¶ Utrū cōfeſſio ſit de iure diuino precepta. R. ſcdm Sco. in. 4. di. 17. q. vnica. q ſic: ⁊ ꝓbat primo ſic: Quilibet tenetur recuperare grām perditā per viā faciliorē ⁊ certiorē ex pcepto diuino q dr Diliges dnm deū tuum ⁊ proximū tuū: aliter videtur cōtēnere deū ⁊ ꝓpriā ſalutē: ſʒ hoc nō pōt fieri niſi p confeſſionē: qd probat ſic: Attritus ꝯfitēs q̄uis nō habeat actū talē q ſufficiat ad meritum de cōgruo: tn̄ habēs voluntatē ſuſcipiēdi ſacramētū eccleſie: ⁊ ſine obijce mortalis peccati actualiē ſibi facto: vel in volūtate inherentis recipit: nō ex merito: ſ ex pacto diuino effectū iſtius ſacramēti: vt ſic parū attritus ⁊ attritiōe q nō habet rōnē meriti ad remiſſionē pcti: nolēs tn̄ recipe ſacrm penitētie ſic diſpēſat in eccleſia: ⁊ ſine obijce in volūtate pcti mortalis in actu in vltio inſtāti illius ꝓlatōis i q ē vis ſacri iſtius: recipit remiſſionē ⁊ grām penitētialē nō ex merito vt dixi: q2 nō erat: ſ ex pacto dei aſſiſtētis ſacro ſuo ad effectū illū ad quē inſtituit. Alioquin non appareret quō ſacrm penitētie eēt ſcda tabula ſi nūq̄ p ipſū vt ſacrm ē poſſet recupari ſecūda grā amiſſa: ſ tm̄ p attritionē tāq̄ per ꝓuiā diſpōnē ⁊ p cōtritionē tāq̄ p cōpletiuā Iſta ponit Sco. in. 4. di. 14. q. vlti. Et hoc idē tenet. S. Tho. in. 4. quol. q. 10. ⁊. Hen. de gan. in ql. q. 32. Ex q pʒ q nō ē alia facilior via ad inueniēdū grām: q2 hic in ꝯfeſſione nō reqrit aliud niſi q hō nō ponat obijcē gre: qd ē mlto minus q̄ hre attritionē q per modū meriti de ꝯgruo ſufficiat ad iuſtificationē: nec etiā certior: q2 pōt magis eſſe certus hō q nō ponat obijcē. i. actualit peccando q̄ q habeat attritionē: ergo qlibet tenet p hāc viā ꝯfeſſiōis grām recupare: cū ſit facilior ⁊ certior. Probat etiā q ꝯfeſſio eſt de iure diuino per argumētū a cōtrario ſuper illud. Jo. 20. Quoꝝ remiſeritis pctā: remittūt eis: ergo quoꝝ nō remiſeritis nō remittūt: ſ ſacerdotes nō remittūt niſi cōfitētibus: ergo tenet ex pcepto chriſti. Hāc rōnē facit Pe. aureo. in. 4. di. 17. q. i. Probat ēt p id qd no. Jo. an. i. c. ſignificaſti. de fo. compe. vbi tenet q papa tenet ꝯfiteri de neceſſitate. Sed verior rō qua ꝓbatur q ſit de iur diuino ē: q nō ē credēdū q eccl̄ia ⁊ apl̄i iſtud iugū impoſuiſſent hoibus tam periculoſū: niſi chriſtus vbaliter apl̄is iſtud pceptum dediſſet: ſicut ⁊ de alijs ſacramētis: excepto baptiſmate de quibus nō patet qñ ⁊ quō a chriſto expreſſe fuerit inſtituta. Indubitanter ergo tenēdū q ē de iure diuino: ⁊ ſemp homines tenebant ad eā poſt caſū i peccato mortali: in voto: ſ nō in effectu: q2 nōdū erāt inſtituti cōfeſſores: niſi poſt paſſionē chriſti q haberēt auctoritatē abſoluendi.

¶ Utrum omnes teneant ad cōfeſſionem. 2
R. q ſic: oēs q pctm mortale cōmiſerūt ⁊ tam infideles q̄ fideles. ſm Ri. in. 4. di. 17 ita q nō cōfitēs pctm mortale cōmiſſū taʒ ante baptiſmū q̄ poſt ſi habet copiā idonei

cōfessoris: memoriā peccati: ⁊ tēp⁹: ⁊ loq̄lā ad ꝯfitendū oio dānabit: cū sit de iure diuino p̄cepta: vt. s̄. patuit. Verūtū put cōfessio ē p̄cepta ab ecclesia vt fiat semel in āno. in. c. oīs. de pe. ⁊ remis. nō ligat nisi fideles.

3 ¶ Utrum pueri teneant̄ cōfiteri. R. ƀm Sco. in. 4. di. 17. ⁊ coiter doc. pueri qui nō discernūt ⁊ quoꝝ etas ignorat quid videat ⁊ furiosi nō tenent̄ ꝯfiteri. Sʒ qn̄ q̄s instructus ⁊ interrogatus ordinate pcipit distincte quid iustū: ⁊ quid iniustū in lege diuina qd̄ pōt faciliter videri si ad ordinatas interrogatiōes ordinate respondit sicut ali⁹ adultus perfecte ex similib⁹ premissis simpliciter responderet: tūc habet etatem sufficientem ad cognoscendū iustum: vel iniustū contra dei legem: ⁊ cōfiteri tenetur.

4 ¶ Utrū nō habēs mortale teneat̄ ex precepto eccl'ie ꝯfiteri saltē semel in āno. R. S. Bo. S. Tho. Ri. ⁊ Pe. in. 4. di. 17. tenent ꝙ sic: nō ex vi sacri: ƀ ex vi statuti eccl'iastici Sco. ea. di. tenet ꝙ nec ēt ex statuto ecclesie tenet̄: ƀ sufficit ꝙ se p̄sentet sacerdoti ⁊ dicat se nō hr̄e ꝯsciam mortalis pcti: vt ad cōmunionē possit admitti. Tu ꝓ̄ dic ꝙ cum hō teneat̄ ꝯfiteri ƀm Ri. in. 4. di. 21. ō mortalib⁹ oblitis gn̄alit̄ nō de singulis geneꝝ: ƀ de generib⁹ singuloꝝ. Item q2 dicit ps. Ab ocultis meis mūda me dn̄e: ꝙ vera est opi. p̄ma ꝙ q̄s tenet̄ ꝯfiteri saltē gn̄aliter de generib⁹ singuloꝝ ꝓpter periculū pctōꝝ ignoratoꝝ ⁊ ocultorum. Et opi. Sco. intelligit̄ qn̄ quis ē certus ꝙ nullū mortale habet: q2 tūc nō tenet̄ ꝯfiteri. Et sic serua.

5 ¶ Utrū possit dispēsari cū aliquo vt nō teneat̄ ꝯfiteri. R. ƀm Ri. in. 4. di. 17. ⁊ Tho. ea. di. ꝙ nō ꝓ3 ꝙ obligat ex vi sacri. Pōt tn̄ papa dispēsare ꝓ3 ꝙ obligat ex p̄cepto ecclesie. s. vt possit diuti⁹ ꝯfessionē differre q̄̃ sit statutum ab ecclesia. Unde etiā papa tenet̄ ꝯfiteri: q2 licʒ ille cui cōfiteri dʒ sit inferior eo inq̄tū est prelat⁹ est tn̄ superior inq̄tū ē peccator: ⁊ ipse cōfessor dei minister.

c **Confessio** Tertio cui faciē da ē. vtꝝ soli sacerdoti. R. ꝓ3. s. Bo. i. 4. di. 17. ꝙ de cōfessiōe possum⁹ loqui dupliciter: vno modo put ē op⁹ virtutis directe repugnās hypocrisi in quo q̄s se ipsū accusat ne alius sit q̄̃ appareat: vel mala sua aperit ad inuestigandā curationē: ⁊ hoc modo cōfessio potest fieri cuibet etiā laico qui pōt adiuuare instruēdo vel orando: ⁊ de quo homo potest erubescere ⁊ humiliari: ⁊ ille exēplo humilitatis meliorari nō peccatoꝝ cognitione deprauari. Alio mō put cōfessio ē opus sacramētale ⁊ put ordinat̄ od reconciliationē q̄ fit per absolutionē ⁊ ligationeʒ. Et qm̄ hec potestas collata est solis p̄sbyteris. ideo hec ꝯfessio nullis nisi p̄sbyteris est fienda.

¶ Sʒ q̄d si p̄sbyter deest tenet̄ q̄s ꝯfiteri laico in casu necessitatꝭ. R. Magister sniaꝝ in 4. di. 17. ⁊ scūs. Tho. ea. di. ⁊ tex. Aug. de pe. di. 1. quē penitet. ⁊ glo. ex. de offi. or. in. c. pastoral. volūt ꝙ sic. Sʒ verior ē opi. Sco. Ri. Pe. ⁊ coiter theo. in. 4. di. 17. ꝙ nō tenet̄ de necessitate. Et ƀ p3 ex p̄dictꝭ. Immo vt dicit Sco. ea. dis. ꝙ si pctōr sic posset per se verecūdari ⁊ in generali sic q̄rere cōsiliū: vel laic⁹ nō ē magis discret⁹ q̄̃ ipse ꝙ nō est vtile ꝯfiteri laico nec expedit: posset bene cē vtile ex materia verecūdie q̄ ē vna pena debita ꝓ pctō: vñ sic ꝯfitēs laico solueret vnā penā debitā ꝓ pctō: ⁊ sic eēt bonū cōsilium eideʒ ꝯfiteri in tali casu dūmodo sit talis q̄ nō habeat deprauari ex auditione peccatoꝝ Et sic intelligit Aug. vbi. s̄. vt ibi p̄atʒ.

¶ Utrū omni sacerdoti sit cōfitendū. R. ƀm coiter docto. ꝙ nō ƀ solū sacerdoti ꝓ loquēdo de confessiōe put ē sacramētalis et de precepto iuris diuini ⁊ ecclesie: vt clare patʒ in. c. oīs. de pen. ⁊ remis: nisi ƀm Ri. in 4. di. 17. in casu extreme necessitatis qn̄ alicui iminet periculū mortis ꝓbabiliter ⁊ proprium sacerdotē habere nō pōt: nā tūc quilibet sacerdos pōt quēlibet peccatorē audire in ꝯfessione ⁊ absoluere ab oīb⁹ peccatis casibus ⁊ excoīb⁹: vt tenet glo. i. c. pastoralis de offi. ordi. quā sequūt̄ coiter doc. argu. ad hoc. 26. q. 6. si p̄sbyter. ⁊. c. se. ⁊ de fur. c. fures. de sen. excō. c. eos. li. 6. ita ꝙ nō oportʒ āpli⁹ de ipsis ꝯfiteri seu ad aliquē recurrere ēt si erat casus reseruat⁹. ar. d. c. eos. ƀ tn̄ q̄ ad excoicationē ꝓua qd̄ dixi. s̄. Absolutio. 3. §. 16. dūmō talis sacerdos nō sit heretic⁹ excōmunicatus aut ab ecclesia precisus ƀm sanctuʒ Bo. ea. di. Ego tamē credo ꝙ nisi sit periculum peruersionis in confitente: ꝙ etiam in tali casu liceat cōfiteri heretico: et excommunicatoto aut precioso et absolui 2

ab ipsis si alius sacerdos haberi nõ põt: ꝛ sit parat⁹ audire: qꝛ inducere talẽ nõ licet: vt š. clericus. 8. §. 2. Et ꝙ tales sacerdotes ve re absoluãt in tali casu nec peccant sic absol uẽdo dũmodo pniteãt de peccato suo. Rõ est: qꝛ ẜm Pe. aure. in. 4. di. 17. ptãs clauis que ẽ absoluendi a peccato: ꝛ ex cõsequenti ad penam eternã cõmutandã in temporalẽ ꝛ ad gratiã actiue cõferendã per modũ ap plicantis actu meritũ passionis christi fun datur in charactere sacerdotali q̃ quidẽ est indelibilis. Et ꝗuis ab ecclesia i tali sit liga ta talis potestas: tamẽ in tali casu non cre do: qꝛ necessitas nõ subiacet legi positiue: vt in. c. quod nõ ẽ. de regu. iur. hoc tenet glo. in ca. non est. de spon. Et ẜm Pe. de pal. in 4. sicut a tali potest baptismũ recipe: sic ꝛ pe nitentiã: cum ꝛ ipsa sit sacramentũ necessita tis. Et est tutius in tali articulo cõfiteri per ea que supra dixi. Cõfessio. 2. §. j.

3 ¶ Sed quis dicit̃ ꝓprius sacerdos. R. vt colligo ex Ri. vbi. š. ꝛ Pa. in. d. c. omnis. ꝛ Car. in. cle. dudũ. de sepul. Primo papa in toto mũdo. Secũdo legatus in tota sua ꝓuincia. Tertio penitentiari⁹ eiusdẽ lega ti in ꝓuincia. Quarto archiepiscop⁹ dũ vi sitat est ꝓprius sacerdos suorũ suffraganeo rũ: ꝛ eos absoluere põt. c. nostro. de pe. ꝛ re. Quinto episcop⁹ in tota sua diocesi. Sexto archipresbyter ecclesie cathedralis. Septi mo vicari⁹ generalis episcopi. Isti duo pos sunt audire oẽs de diocesi. ar. l. cũ pretor. ff. de iudi. ꝛ. c. officium. de offi. archip̃sbyteri. Octauo p̃sbyter parochialis in tota sua pa rochia. Nono vicarij p̃fatorũ. Decimo oẽs habentes licentiã ab aliquo predictorũ.

4 ¶ Sed nũq̃d nõ habentes executionẽ ordi nũ possint licẽtiari ad audiẽdas cõfessiões ab alio qui executionẽ dare nõ potest. R. vt colligo ex Archidi. in c. perlectis. 25. di. ꝛ a Pa. in. d. c. oĩs. ꝙ tripliciter dicit̃ quis nõ habere executionẽ ordinũ. Primo qꝛ non habet velle vel nolle: sed ei⁹ velle dependet ab alio sicut sũt religiosi: vt. 12. q. i. nõ dica tis. de elec. si religiosus. li. 6. de testa. religio sus. de sepul. c. fi. li. 6. vnde nisi tales habi litent̃ a suis prelatis: nullo mõ etiã ex licen tia sacerdotũ parochialiũ vel episcoporũ si sunt exempti possunt absoluere vel ligare. Secũdo dicit̃ quis nõ habere executionem ordinũ: quia ẽ excõmunicat⁹ suspensus vel interdict⁹ ꝛ huiusmodi: ꝛ talib⁹ nõ põt da ri licẽtia audiẽdi cõfessiones: nisi prius ha bilitent̃ ab eo qui tale impedimẽtũ põt au ferre. Tertio dicit̃ quis nõ habere executio nem ordinũ: quia nõ habet populũ sibi sub ditũ sicut sũt religiosi a suis p̃latis habilita ti: ꝛ oẽs sacerdotes seculares qui nõ habẽt curam animarũ: vnde bene talib⁹ põt con cedi licẽtia audiendi: nõ solũ ab his qui⁹ ha bent curam in actu specialiter ipsis cõmittẽ do: sed etiã generaliter dando licentiã sub ditis ipsoꝝ vt quẽcũq; voluerint eligãt sibi confessorẽ. Nec obstat ꝙ iudex ꝓrogat⁹ iudicat iure ꝓprio. Et ideo si nõ habet iuris ditionẽ in actũ nõ potest. ar. c. significasti. de foro compe. Ratio quia priuat⁹ nõ potest dare iurisditionẽ quã nõ habet. l. priuatoꝝ. C. de iurisdi. om. iudi. Itẽ ꝓrogare idem ẽ qꝺ extẽdere Et ideo qꝺ nõ est nõ põt extẽdi c. ad dissoluendũ. de despon. ipu. Quia re spondeo ꝙ quilibet sacerdos ex quo ẽ sacer dos ordinat⁹ hab3 iurisditionẽ solũ deficit materia in qua exerceat̃: ꝛ ideo cũ sibi exhi betur per talẽ licentiã in genere datã absol uit auctoritate ꝓpria quã habet: ꝛ põt exer cere oblata sibi materia debita. Nõ obstat etiã. c. ad hec. de rescrip. vbi cõcessio iudicis incerti nõ valet: qꝛ illud verũ est quatũ ad forũ cõtentiosũ: vt notat Ge. in. c. fi. de pe. ꝛ remis. li. 6. Et istam opinionẽ tenet Hos. ꝛ sequit̃ Pa. in cle. i. de puile. licet prius te nuisset cõtrariũ. Et ideo scđm hoc limita ꝛ intellige dicta doc. in cle. i. de priuile. ꝛ. 16. q. i. §. ecce. ꝛ in cle. dudum. de sepul.

¶ Undecimo dicit̃ ꝓprius sacerdos eius il le qui eligit̃ a papa pro suo cõfessore. Et si militer ab episcopis archiepis: patriarchis cardinalib⁹: ꝛ similib⁹ prelatis episcopis su perioribus: ꝛ etiã ab inferiorib⁹ p̃latis: dũ modo sint exempti: vt patet in. c. fi. de pe. ꝛ remis. Sed nõ. ꝙ tales inferiores episcopis oportet primo ꝙ sint imediate sub papa: qꝛ exempti qui habent abbatẽ vel generalē ꝛ huiusmodi super se nõ possunt sibi eligere cõfessorẽ de iure cõmuni scđm Hosti. ꝛ Pa. in. d. c. fi. Secũdo ꝙ sint prelati: ꝛ capitur large prelati scđm Pa. ibidem etiã pro sa cerdotibus curatis qui large dicunt̃ prela ti: vt in. c. tua. de cleri. egro. licet stricte no 5

mine ꝑlati veniãt solũ illi qui habent iurisditionẽ fori cõtentiosi: vide bonã glo. in. c. z. de iudi. ⁊ in cle. dudũ. de sepul. in versi. ꝑlati. Tertio ꝙ sint exẽpti: vno istorũ deficiente nõ possũt sibi eligere confessorem.

6 ¶ Utrum prefati possint vna vice eligere vnũ alia vice aliũ. R. ꝙ sic dũmõ non faciant in fraudẽ ſm directoriũ.

7 ¶ Sed quã auctoritatẽ habet talis elect⁹ super eos qui eũ elegerũt. R. ſm Pa. in. c. significasti. de fo. compe. ꝙ electi per exemptos epis inferiores nõ possũt absoluere ab excõicatione ⁊ casibus epis reseruatis. ar. c. z. de pe. ⁊ remis. li. 6. nisi specialẽ indulgẽtiam habeãt super hoc. Sed Hostiẽ. tenet ꝙ vbi exempt⁹ eligit elect⁹ habet potestatẽ penitẽtiarij pape quo ad absolutionẽ nõ ꝗ ad dispensationẽ nisi de speciali mandato. A nõ exemptis vero electus habet potestatem illi⁹ cui subest: vnde cõfessor episcopi põt super ipsũ sicut archiepiscopus: ⁊ sic de ceteris. Et hoc magis placet quo ad predictos de quib⁹ loquit̃. d. c. fi. de pe. ⁊ remis. Et idem dicerẽ de illo cui papa cõcedit vt possit sibi eligere confessorẽ vt cõfessor possit eum absoluere ab oĩb⁹ nõ reseruatis pape. Et ad. c. z. predictũ dico intelligendum in casu suo: quãdo episcop⁹ dat suo subdito talem licentiã: sed nõ quãdo papa: quia potuisset loqui generaliter si voluisset.

8 ¶ Utrũ eo ipso quo episcopus vel tales exempti: de quib⁹. s. confitent̃ alicui videant̃ eũ eligere. R. ꝙ sic qꝛ plus ẽ factis eligere ꝙ ꝟbis. l. nõ dubiũ. C. de legi. ⁊ in. c. legebatur. de maio. ⁊ obe. ⁊ in. c. fi. 15. q. 6.

9 ¶ Duodecimo dicit̃ ꝓprius sacerdos quilibet presbyter parochialis oĩum vagabundorũ: ⁊ illorũ qui nõ habent propriũ domiciliũ. Et hoc tãdiu ꝙ̃diu in eius parochia inueniunt̃: quia a quocũ ꝗ parochiali presbytero ad quẽ se trãsferũt possũt absolui ⁊ a fortiori ab epõ: aut licẽtiã habentib⁹ ab eodẽ epõ in sua diocesi audiẽdi cõfessiones Et no. ſm Pa. in. c. fi. de fo. compe. ꝙ vagabundi dicunt̃ qui non habẽt domicilium certũ vel habitationẽ ſm glo. ⁊ Bart. in. l. dies. §. pretor. ff. de dam. infec.

10 ¶ Sed quid dicem⁹ de scholarib⁹ mercẽnarijs mercatorib⁹ stipẽdariis: ⁊ huiusmõi cõmorantib⁹ in aliqua parochia nũquid poterũt absolui ab illis sacerdotib⁹ a quib⁹ possũt absolui parochiales illi⁹ parochie: licet ibi non cõtraxerint domicilium. R. ſm Pa. in. d. c. omnis. ꝙ sic: quia ille dicit̃ proprius sacerdos prefatorũ in cui⁹ parochia habitãt de ꝓ̃senti: nec possũt comode adire propriũ sacerdotẽ: argu. c. fi. de parochijs. vide glo. que hoc tenet in clemẽ. i. de priuil. Et hec ẽ cõmunior opi. Hoc idẽ tenet Pa. in. c. cũ cõtingat. de fo. compe. Quã opi. limito verã quãdo per maiorẽ partẽ anni ibi steterũt vt dicam in se. §. aliter non.

¶ Nũquid idẽ sit dicendũ de peregrinis: viatoribus aut mercatorib⁹ discurrentib⁹ hincinde ꝓ negociatione. R. vt colligo ex Inno. ⁊ Hostiẽ. in. d. c. oĩs. ꝙ si alicubi morãt̃ per ãnũ vel per maiorẽ partẽ ãni presertim vltra pascha in quo tenentur cõfiteri ⁊ maxime quãdo in pascha coĩter nõ declinãt ad domũ sui loci: qꝛ tunc nõ vident̃ habere ibi domiciliũ vbi est eorũ dom⁹ quo ad sacramẽta: ideo tũc licite cõfitent̃ parochiali illi vbi sunt: ⁊ ab eo possũt absolui. 16. q. i. questi. ar. de deci. ad apostolice. Si ꝟo talez morã alicubi nõ cõtrahũt nõ poterunt confiteri ibidẽ nisi licentiã acceperint a ꝓprio episcopo: vel sacerdote parochiali vbilibet ꝯfitendi: vel saltẽ perigrinãdi siue itinerãdi: quia tũc etiã ibidẽ cõfiteri possent: ⁊ absolui: quia ꝓ̃sumit̃ ꝙ eo ipso quo licentiaz itinerandi dederũt: ⁊ etiã ꝯfitendi ⁊ sacramẽta suscipiendi dederit. Tutius tñ esset specialiter licentiã petere: ⁊ quos casus sibi reseruat suus episcop⁹ facere sibi declarari cũ nõ possit absolui a talib⁹ sine ei⁹ licentia Quod intelligo qñ ꝑ talẽ morã alicubi nõ steterunt ꝙ possint ab illo ordinario absolui. 11

¶ Quid de illis qui in diuersis locis morãt̃ equaliter: aut ĩ diuersis castris habent domicilia nec apparet qđ sit principale. R. ꝙ debent cõfiteri illi in cui⁹ parochia se inueniũt tempore ꝯfessionis fiende: argu. c. ex parte. de fo. compe. facit glo. in. l. z. C. vbi de cri. agi. opor. que dicit quẽcũ ꝗ cõueniri posse vbi degit ⁊ morat̃. Hosti. tamẽ dicit ꝙ tuti⁹ eẽt ꝙ ab vtro ꝗ epõ vel presbytero in cui⁹ iurisdictiõe morat̃ licẽtiã peteret. 12

¶ Cui debẽt cõfiteri sacerdotes parochiales ꝓ̃ positi: decani: canonici seculares: ⁊ h⁹modi ecclesiastici nõ exẽpti inferiores epis: 13

similiter religiosi etiã exẽpti q̃ nõ sunt ꝓlati ℟. fm oẽs doc. ꝙ tenent ↄfiteri suis ꝓlatis vel de eorum licentia.

14 ❡ Utrũ ꝓfati ꝓprij sacerdotes possint alijs suã auctoritatẽ delegare. ℟. fm Ri. anglicũ in q̃l. aut talis sacerdos habet auctoritatẽ ordinariã ⁊ sic põt: aut hꝫ cõmissam: ⁊ tũc distinguo ꝙ aut a papa ⁊ sic põt. Jntellige verũ qñ a papa cõmittit iurisditio. Sec⁹ cũ cõmittit nudũ officiũ sine iurisditiõe: vt puta audire ↄfessiões: q2 nõ põt: facit. c. fi. de offi. deleg. vide. j. delegat⁹. §. 6. Aut ab inferiore: vt ab ep̃o: ⁊ tũc: aut ad vniuersitatẽ causarꝫ: ⁊ sic põt in ꝑticulari aliquã causã cõmittere: vt officialis ⁊ gñalis penitẽtiari⁹ ep̃i: nisi sit eis spẽaliter interdictũ. Si ꝟo hꝫ cõmissionẽ ꝑticularẽ ñ põt sic si sacerdos fuerit cõduct⁹ ad officiãdũ ecclesie parochiali: cũ nõ sit ordinari⁹ illi parocie. Et sic loq̃t c. fi. de offi. deleg. i. §. ceterũ. vbi d2: salua legatorꝫ sedis ap̃lice: auctoritate nulli cui cõmissũ fuerit ꝓdicare crucẽ: excõicare: absoluere dispensare vel iniũgere penitentias liceat decetero hoc alijs demãdare.

15 ❡ Utrũ in aliquo casu liceat cõfiteri alteri q̃ ꝓprio sacerdoti. ℟. fꝫ Pa. i. d. c. omnis ꝙ sic: q̃ñcũqꝫ subest aliq̃ legitima cã: puta q2 est reuelator cõfessionis: vel sollicitator ad malũ: vel nõ habet debitã scientiã vel probabiliter v2 sibi periculũ: vel sacerdoti iminere: vel ẽ excõmunicat⁹ ⁊ h⁹modi: ⁊ tunc debet petere licẽtiã ⁊ obtinere: ꝙ si non põt obtinere: nec adire põt superiorẽ: sufficit ꝙ petijt: ⁊ sic supplet. d. c. oĩs. ꝑ. c. placuit. et ibi glo. de pe. di. 6. sic: vt sit sensus: debet obtinere licentiã. s. si potest: vt in. d. c. oĩs. vel adeat alienũ si nõ potest: vt. i. d. c. placuit. Ego ꝟo in hoc multũ non iusto: q2 verissimũ puto: ⁊ quia hodie habent multi ꝓprij sacerdotes quibus legitime cõfiteri possumus si vnus nõ est idoneus: ⁊ si casus accederet: tene qđ dixi: quia precepta non se extẽdũt vltra charitatẽ. Et sic licet causa melioranđe vite: extra de regulari. c. licꝫ. quãto magis causa recuperande.

16 ❡ Utrũ liceat absqꝫ alia licẽtia cõfiteri fratrib⁹ minorib⁹ ⁊ predicatorib⁹. ℟. ꝙ sic si. 5. cõcurrant. Primũ ꝙ generalis: vel prouincialis minister: aut custos quo ad minores: ⁊ magister aut prior ꝓuincialis: aut ei⁹ vicari⁹ quo ad ꝓdicatores accedat ad presentiã prelatorꝫ petendo ꝙ fratres q̃ fuerint electi possint libere cõfessiões suorꝫ subditorũ audire. Sꝫ istud primũ est de bene eẽ: vt j. patebit. §. zi. Scđm ꝙ fuerint electi ⁊ humiliati ad audiẽdas cõfessiones per generalẽ: aut prouincialẽ ministrũ quo ad minores vel ꝑ magistrũ aut priorem prouincialem quo ad ꝓdicatores. Tertiũ ꝙ sic electos ꝓsentent ꝑ se vł ꝑ fratres quos ad hoc deputauerint episcopis: seu corũ vices gerentib⁹ ꝑtẽdo humiliter: vt de eorũ beneplacito possint audire ↄfessiones suorũ subditorũ. An autẽ requirat ꝙ ꝑsonaliter ducat tales fratres electos: ego credo ꝙ nõ: ꝫ sufficit ꝙ ꝟbaliter vel aliter q̃litercũqꝫ. Rõ quia quãdo aliqđ onus imponit alicui sine determinatiõe: quo impleto ad aliqđ beneficiũ meret admitti: quocũqꝫ leuiori modo impleat onus cõditio dicit impleta: ⁊ sic ad beneficiũ meret admitti. hoc ꝓbat. ff. de cõdi. ⁊ dem. l. quod traditũ. Cũ ergo onus ꝓsentatõis impositũ prefatis electis nõ distinguat quõ debeat fieri: cũ possit fieri multis modis: vt. ff. de ꝓcura. l. ꝓsens. ⁊ ibi glo. igitur q̃litercũqꝫ fiat: siue per scriptũ: siue verbaliter intelligit cõditio impleta. Nec ob. glo. in cle. dudum. de sepul. que dicit ꝙ debet fieri ꝓsentatio ꝑsonalis: quia ꝓsens dicitur qui prebet sensib⁹ corporis: arg. ff. de ꝟbo. obli. l. i. in ꝑnci. q2 si aduertis hec rõ nõ valet: q2 presentatio ꝑsonalis etiã põt fieri ꝑ ꝓcuratorẽ: vt in. l. fi. C. de procu. Et sic prebet se quis sensib⁹ per se: aut ꝑ aliũ: vt. d. l. ꝓsens. Sic intellige glo. ꝑ. d. l. ꝓsens. ⁊ ibi ⁊ ꝑ no. ꝑ Jo. an. in. c. ꝓsenti. de preben. lib. 6. facit. c. tuc. de procura. vbi patꝫ ꝙ ꝓsens nominaliter non infert necessario vt ꝑ se faciat: ꝫ bene si aduerbialiter dicat vt ibi pꝫ. Quartũ qđ requirit est ꝙ nõ audiant ↄfessiones extra diocesim illi⁹ cui sũt ꝓsentati: ⁊ in hoc differũt a ꝓprijs sacerdotib⁹ parochialibus vł ep̃is vel ꝓlatis ordinarijs qui possũt vbiqꝫ audire suũ subditũ ⁊ absoluẽ i foro penitẽtiali: q2 in his q̃ fiũt sine strepitu ⁊ sub silentio nulli⁹ leditur territoriũ. l. z. ff. de offi. ꝓcon. facit quod no. Pa. in. c. cũ contingat. de fo. cõpe. ⁊ ita tenet Car. in. d. cle. dudũ. Quintũ ꝙ ille qui vult eis confiteri sit de iurisditione illi⁹ prelati cui tales sunt

p̃sentati: hec habent̃ ex. d. cle. dudum.
17 ¶ Utrũ p̃dicta p̃sentatio solũ sit fiẽda ep̃is. R. Car. in. d. cle. dudũ. q nõ: s ibi noĩe p̃/ lati intelligit̃ q̃libet habẽs iurisditionẽ epi/ scopalẽ. Ita q nulli diocesano subsint coꝝ sbditi: nec ip̃i: ar. c. abbates. i fi. de p̃ui. li. 6.
18 ¶ Utrũ h p̃ñtatio possit eis fieri ex̃ tritoꝛiũ exñtib⁹. R. q sic s̃m Pau. i. d. cle. dudu3.
19 ¶ Quid si sedes vacat. R. Pau. vbi. s. q fiet caplõ: ar. c. cũ olim. de ma. ⁊ obe.
20 ¶ Sz pone q nõ possit h̃ri copia talis p̃la/ ti. R. Pa. vbi. s. q petet a vicario suo i spi ritualib⁹ si h3: de tẽ. oꝛ. c. cũ null⁹. li. 6. Si ñ h3: ⁊ maliciose h fac d3 adire sup̃ioꝛẽ q ei⁹ negligẽtiã d3 supplere. c. q2 diuersitatẽ. de ꝯces. p̃ben. Et idẽ dic si eẽt excoicat⁹: vel su sp̃esus: vł intdict⁹ q adire debet superioꝛẽ.
21 ¶ Quid si p̃ñtẽt̃ electi añ petitõ3 licẽtie R. Zen. i. d. cle. dudũ. q v3 cõcessio facta: s3 q possent p̃lati dicẽ q volunt q fiat p petitio
22 ¶ Utrũ vicarij mĩstroꝝ: aut magistroꝝ p̃/ uincialiũ possint eligẽ ꝯfessoꝛes: R. Car. i d. cle. dudũ. q ñ. Et sic t3 gl. ibidẽ ⁊ Pau.
23 ¶ Quid si p̃lati nolunt dare licentiã p̃di ctam petentib⁹. R. Car. vbi. s. q nihil re/ fert: q2 expectato cõgruo t̃pe possũt eligere: ⁊ electi cõfessiones audire.
24 ¶ Quid si dicãt p̃lati nõ p̃sentetis aliq̃s q2 nõ admittemus. R. Car. vbi. s. q pote/ rũt audire sine alia presentatione.
25 ¶ Utrũ p̃fati electi ⁊ semel p̃sentati: aut de putati durẽt post moꝛtẽ acceptãtis p̃lati R. Car. vbi. s. q nõ: si sub istis verbis sũt deputati. s. vsq3 ad bñplacitũ eoꝝ cu3 istud moꝛte extinguat̃: vt in. c. si gratiose. de re scrip. li. 6. Si v̾o simplicit̃ deputẽt̃ durat post moꝛtẽ ⁊ sic debẽt deputari: nec credo q ipsis iuitis possint alit̃ deputari nisi q eoꝝ p̃tãs sit p̃petua: q2 eoꝝ auctoꝛitas ẽ papalis que durat: ar. de trãsac. c. veniẽs. ⁊ de iure coi approbata: ar. c. sup q̃nũ. de offi. dele. de elec. ne romani. in prin. in cle.
26 ¶ Utrũ p̃fati deputati possint cõmittere alijs. R. Car. vbi. s. q nõ: q2 hñt nudum misteriũ. Et in hoc dicit Lau. q habẽt po/ testatẽ sine admĩstratiõe ad instar illoꝝ de quib⁹. de resti. in integ. in c. i. dicit̃.
27 ¶ Quos pñt absoluẽ p̃fati deputati. R. vt s. p3: oẽs q̃ ab illo p̃lato cui sunt p̃ñtati pñt absolui: tã exẽptos q̃ nõ exẽptos: tã eccłia/ sticos q̃ seculares s̃m Car. vbi. s. ⁊ etiam si ne alia licẽtia sacerdot̃ parochialis: ⁊ non obstãte ei⁹ ꝯtradictione: imo omne p̃ceptũ ⁊ omnis excõmunicatio cõtra tales cõfiten tes ipso iure ẽ nulla per extrauagãtẽ. Mar tini. 4. que inserit̃ in R̃ica de p̃uiĺ.
¶ A quib⁹ peccatis possũt tales deputati. 28 absoluere. R. q ab oĩbus a quibus possunt sacerdotes parochiales a iure. Et licet epi/ scopi possint sibi vel per cõstitutiões: aut ex consuetudine reseruare casus: ita q curati absoluere nõ poterunt: tamẽ p̃fati fratres bene absoluẽt: ⁊ facit ad hoc qd no. Bui. i l. priuilegia. C. de sa. sanc. ec. ⁊ sequit̃ Pa. i c. sup̃ specula. ne cle. vel mo. vbi dicit q re uocato priuilegio boñ. nõ est reuocatũ p̃ hoc priuilegiũ studij seneñ. q̃uis sit conces/ sum ad instar bonoñ. q2 iam ius ẽ quesitũ studio señ. hoc idem pat3 p̃ verbũ. d. cle. dudũ. vbi dicit a iure: ergo veniunt omnes casus preter illos quos ius reseruauit sp̃ali ter ep̃is. Nec ob. motiua Jo. mo. in glos. d. cle. q2 cum dicit q in re sua quilibet põt fa/ cere qd vult dico verũ: nisi sup̃ioꝛ ad quẽ p̃tinet p̃ncipalit̃ aliter velit disponere: vt ẽ i ꝓposito. Itẽ cũ dicit q si ep̃s põt arctare oꝛ dinariã: multo magis extraoꝛdinariã nego primo q potestas prefatoꝛũ fratrũ sit extra oꝛdinaria. imo est oꝛdinaria surgens a pre/ fata cle. dudu3. vt tenet Zen. ⁊ Lau in. d. cle. dudũ. Itẽ posito q sit extraoꝛdinaria: verũ cõcluderet si potestas p̃fatoꝛũ esset ab episcopo: s cum sit a papa: vt. s. dictũ ẽ non põt inferioꝛ tollere cõcessa per superioꝛem. 21. di. inferioꝛ. clemẽ. ne romani. de electio. aliter possent tot casus reseruare q in totũ tollerẽt istud priuilegiũ fratrũ quod eẽ nõ potest. c. quãto. de p̃ui. Nec his obuiat rõ sua scilic3 ne ide3 subditus censeat̃ diuerse cure: q2 ex hoc nõ sequit̃ q sit diuerse: s bñ suboꝛdinate cure: vt p3. in quotidianis con cessionib⁹: tã pape q̃ episcopoꝝ. Itẽ cũ dic nõ est iure concessũ quod iure reuocatũ ẽ. Dico hoc verũ in iure cõmuni: nõ autẽ qd reuocatur in iure prouinciali: vel synoda/ li: nisi quo ad determĩatos subditos. Item cũ dic q parochiani nõ sunt exẽpti lic3 fra/ tres sint. c. p exẽptionẽ. de p̃ui. li. 6. Conce/ do: s nõ sequitur ex hoc q non possint ab/ solui ab omnib⁹ exceptis a iure reseruatis

episcopis: quia sicut nec possūt impediri qn
cōfiteanꝫ pfatis fratrib⁹ ita ꝙ: non absol/
uanꝫ scdm eoꝝ auctoritatē ꝑ regulā acces/
soriā. de regu. iur. li. 6. qꝛ auctoritas respi/
cit fratres nō subditos episcopi quā in actu
possent exercere quādo adest materia debi/
ta: que est quorūcūqꝫ volentiū confiteri de
diocesi. d. cle. dudū. Item cū cōcludit nō ab
soluat frater qd nō absoluit curatus: verū
diceret nisi ei per aliū superiorē eēt cōcessuꝫ
vt in istis ē. Nō obstat cle. religiosi. de pri/
uile. ꝙ nō absoluant in casib⁹ sedi apostoli/
ce: aut locorū ordinariis reseruatis: qꝛ sub/
intelligiꝫ quo ad casus epales a iure: non a
statuto: vel a ꝯsuetudine: qꝛ cū excludanꝫ ꝑ
d. cle. dudū. sic oportet ista siliter eos exclu/
dat: ne leges ludibrio fiāt. l. fi. §. vbi autē.
C. de bo. que lib. ⁊ iura iurib⁹ sūt cōcordā/
da. l. vnica. C. de inoffi. do. de elect. cū expe/
diat. li. 6. Et sic firmiter tene in cōscientia:
sicut etiā hoc idem tenet Jo. de lig. d. c. oīs
vtriusqꝫ sexus: nisi quādo alicui casui esset
sentētia excōicatiōis ipso facto ānexa ꝑ sta/
tutū ⁊ episcopis reseruata: qꝛ tunc absolue/
re nō possent. Itē quādo videret expedire
saluti aīe alicui⁹: vel alioꝝ aliquem mittere
ad superiorē: tunc licet posset absoluere mit
tendus eēt: qꝛ debem⁹ esse coadiutores eoꝝ.
Et de hoc: ⁊ qui sūt casus episcopis a iure
reseruati: vide supra Casus primo.

29 ¶ Utrū prefati fratres possint per episco/
pos aut ꝑlatos admitti sine accessu mīstro/
rum ⁊ huiusmōi ad petendā licentiā ⁊ pre/
sentationē electorū. R. Hostiē. ⁊ Innocē.
vt refert Dir. quod sic: si procedit de volun/
tate vtriusqꝫ partis. arg. l. cum pr̄. ff. de pac.
do. vnde si admittūꝫ ac si esset obseruata ꝑ
fata forma a prelatis eandē habebūt aucto
ritatē sicut si seruata fuisset. Si vo solū cō/
cedit licentiā audiēdi cōfessiones suorū sub/
ditorū: tūc nō possent absoluere: nisi inq̄tū
prelati eis cōcedūt ⁊ possent sibi quot vellēt
casus reseruare: qꝛ tunc nō absoluūt aucto/
ritate. d. cle. dudū. sed ex mera ꝯcessiōe pre/
latoꝝ. Uerūtñ est ꝙ tales ex sola licentia ad
missi solēt vbiqꝫ subditos taliū ꝑlatoꝝ audi
re sicͭ ⁊ ipsi ꝑlati: nec durat talis auctoritas
nisi ad eoꝝ bñplacitū: qd no. bene Ideo sint
cauti ꝯfessores: vt qn nō suata ꝑfata solen/
nitate petunt licentiā audiendi cōfessiones
rogent prefatos prelatos similiter ꝙ velint
eos admittere: ac si eēt suata ꝑfata forma
si auctoritatē prefate cle. volūt habere.

¶ Utrū ex ꝯsuetudine possit induci vt q̄s 30
confiteatur ad libitū cui vult. R. vt in c. si
episcop⁹. de pe. ⁊ re. li. 6. ꝙ nulla ꝯsuetudi/
ne pōt introduci vt q̄s eligat sibi cōfessorē
sine sui superioris licētia: intelligo aut taci/
ta: vtputa: qꝛ vident ⁊ tolerant cū possint
ꝓhibere: aut expressa. Dicit tñ Pa. in. c. cō/
querēte. de offi. ordi. verū quo ad subditos
sed quo ad existentē in dignitate nomie di/
gnitatis posset ꝑscribere hanc curam: ⁊ fie/
ret propri⁹ sacerdos sm Hosti. ⁊ allegat. c.
dudū. el. ij. de elec. ⁊ c. cum olim. de ꝑscrip.
⁊ est verū post prescriptionē.

¶ Utrū sacerdos parochialis debeat facilit 31
dare licētiā suis subditis alteri ꝯfitendi. R.
S. Tho. in. 4. di. 17. ꝙ qꝛ multi sūt adeo in
firmi ꝙ poti⁹ sine ꝯfessiōe decederēt q̄ꝫ cōfi/
terenꝫ tali ꝑsbytero: ideo dare debet. Unde
illi q̄ sūt nimis solliciti vt ꝯsciētias subditoꝝ
sciāt: multis laqueū danatōis iniiciūt: ⁊ per
ꝯñs sibi ipsis. hec. S. Tho. Ego credo veꝝ
nisi qñ ꝓpter hoc sollicitāt scire ne alios in/
ficiant: aut vt ceteri hoc sciētes magis a pec
catis ꝑseruenꝫ: debet tñ exigere specificatio
nē illius cū quo vult confiteri: ⁊ si est eque
bonus sicut ipse cōcedat. Si vo nō est eque
bonus: nō debet dare. Et si ille cōfessor ad
quē vult ire habet alio mō auctoritatē au/
diendi: tunc dicat sibi ꝙ nō expedit ⁊ indu/
cat vt nō vadat: sed si vult ire relinquat eū
arbitrio suo: quia sibi non imputabitur: al's
sic si male confiteretur.

¶ Utrū sit credendū dicenti se habere licē/ 32
tiā a suo prelato cōfitendi alteri. R. scdm
Ri. i. 4. di 17. ar. 3. q. 2. ꝙ sic: ⁊ siliter dicēti
se esse cōfessū. Ratio: quia cognitio in foro
penitētie dependet a volūtate subditi: ideo
debet eum reputare idoneū ad eucharistiā
sumendā si se asserit penitentē ⁊ legitime cō
fessū ei q̄ potuit absoluere. Si tñ sacerdos
haberet aliq̄ signa ꝓbabilia ꝙ ille nō dicēt
veꝝ nō tenereꝫ ei credere: nisi faceret fidem
sufficiēter ei: nō dico ꝙ sit vere penitēs ⁊ ve
re ꝯfessus: qꝛ ista nō cadūt sub ꝓbatione: ꝫ
ꝙ illi vel illi est confessus qui ipsum potuit
absoluere Fallit hoc in excōicato cui non te
netur credere nisi probet se absolutum. ⁊ in

illo qui hꝫ perseuerantiā in peccato: vtputa qui tenet concubinā: ⁊ huiusmodi.

33 ¶ Utrū illi qui confitent̄ illis quibus dat̄ licentia a papa vel legato: aut epo audiendi cōfessiones: vel qui habēt licentiā a predictꝫ eligēdi sibi confessorē saltē semel in anno teneant̄ cōfiteri ꝓprio sacerdoti parochiali. R. gl. Ber. in. d. c. ois. tenet ꝙ sic: ſ; male ⁊ false ſm cōmuniter doc. in. d. c. ois. ⁊ in. c. 2. de pe. ⁊ re. li. 6. Sufficit eni licētia alterius eoꝝ vel sacerdotꝫ parochialis ſm Jo. an. in. d. c. 2. Multo fortius nō tenētur si sunt ↄfessi epo ꝓprio: q2 d2 parochial' presbr. i. c. nullus: de parochijs. ⁊ in. c. 2. 9. q. 2. Et q̄cunqꝫ aliter teneret esset temerarius: vt pꝫ p extraua. Jo. 22. q̄ incipit. Uas electiōis que dānat p̄dictā opi. Ber. Cū habētes licentiā a p̄dictis possint etiā inuitis ⁊ ↄtradicentibus parochialibus sacerdotibus eorū subditos absoluere. Et vt dicit sanct⁹ Tho. i quadā. q. d quol. ꝙ nō pōt aliqs auc̄te cuiuscūqꝫ hois cōpelli ad cōfitendū peccatū qd alteri ↄfessus est q̄ eum absoluere potuit: q2 ↄfessio peccatoꝝ est quoddā sacramētale diuino imperio subiacēs non humano. Addo tn̄ cū sancto Bo. in. 4. di. 17. ꝙ si sacerdos parochialis est bon⁹ ⁊ idoneus: bonū est ↄsiliū ꝙ remittant̄ ad eū a quomodocūqꝫ audiant̄: nō tn̄ necessariū est: nec oportet ꝙ illa peccata a quib⁹ sunt vere a talib⁹ absoluti iterū cōfiteant̄: ſ; possent ea tacere ⁊ alia occurrentia ↄfiteri. Et dicet etiā ꝙ tuti⁹ est cōfiteri ꝓprio parochiali sacerdoti seu p̄lato q̄ alteri ꝓpter multas deceptiōes ⁊ illegitimitates q̄ sunt in alijs deputatis. Uñ semp cōsulo ꝙ nemo dimittat propriū parochialeꝫ pro alio deputato: nisi clare ↄstet eū quē eligit esse bone ↄsciētie: ⁊ debite peritie ⁊ melioris q̄ ꝓprius parochialis: q2 si inest aliquis defectus in parochiali magis excusat̄ subditus ei ↄfitēdo q̄ alteri: cū superiores eū istituēdo ꝓ sufficiēte eū approbare videantur.

34 ¶ Quid si aliqs vult sepi⁹ ↄfiteri in anno: nūquid sacerdos parochialis tenet̄ eū totiens audire. R. ſm. Ri. in. 4. di. 18. ꝙ sic: de necessitate p̄cepti si ille qui vult ↄfiteri de necessitate habet ↄfiteri. Si ꝟo nō teneret̄ de precepto ↄfiteri: nec sacerdos p̄fatus obligaretur eū audire nisi d cōsilio. Addit tn̄ Ri. ꝙ si subditus vult pluries confiteri ⁊ sacerdos noluerit audire ꝙ tūc talis libere pōt cōfiteri alteri cōfessori: ⁊ ille pōt eū absoluere nisi eius sacerdos eū ad determinatū ↄfessorem miserit: q2 si nō vult eū audire nec aliū determinatū assignat: videt̄ tacite ei licentiā dare: vt ꝓ illa vice alteri ↄfiteat̄ cui voluerit. S; sic elect⁹ nō poterit absoluere nisi ab his a quib⁹ ꝓprius sacerdos potuisset.

C**onfessio**. 4. q̄ ad qualitatem illius cui⁹ fienda est. Circa qd querit̄ qualis deb; esse confessor. R. ꝙ debet hr̄e. 5. Primo bonitatē vite. s. vt nō sit in pctō mortali: de pe. di. 6. c. j. Uñ exñs in peccato mortali qñ absoluit penitentē nisi ipse de sua mortali culpa peniteat: grauiter peccat: ſ; sanctū Bo. in. 4. di. 19. Immo mortalit̄: ſm Pir. ti. 15. li. j. ar. d. c. j. vide qd. s. dixi: Cleric⁹. 8. §. j.

2 ¶ Sed nūquid tali scienter ↄfitens peccat mortalit̄. dic vt. s. clericus. 8. §. 2.

3 ¶ Secūdo: debet hr̄e scientiā. Sed quantam scientiā debeat hr̄e necessario. R. ſm sāctū Bo. in. 4. di. 17. ⁊ elicit̄ ex. c. nulli sacerdotū. 38. di. ꝙ tantā scientiā d; hr̄e ꝙ sciat discernere in peccatis cōib⁹ qd veniale ⁊ qd mortale: ⁊ ꝙ sciat semp ad que peccata sua ptās se pōt extēdere. Nō quia alia pnia pro mortali: alia ꝓ veniali est imponēda. Itē q2 si esset aliqd peccati gen⁹ ad quod nō posset manū extēdere: nisi hoc cognosceret in periculū aīe ei⁹ audiret cōfessiones ⁊ etiā cōfitētium. Uñ hoies qui hoc cognoscūt tenent̄ cōsulere discretos alioquin vterqꝫ peccat grauiter. Et hoc voluit dicere Aug. de pe. di. j. qui vult. Est ⁊ alia sciētia qua quis scit per habitū acquisitū discernere inter ꝑplexitates peccatoꝝ: ⁊ hec est de bñ esse. In talibus enim semp debet securiorē viā eligere: ⁊ sapientes consulere: hoc ex sancto Bo. Et ſ; tene q̄uis diuersi diuersa dixerint sup hec. Aduerte tn̄ ꝙ si dubiū verset̄ circa aliqd faciendū vel dandū: vel penā subeundā: tūc benignior opi. est eligēda. ff. de eo qd cer. lo. l. qd si ep hesi. Uñ. in. c. fi. de transac. d2. In his sup quib⁹ ius nō inuenit̄ expressū: ꝓcedas equitate seruata: semp in humaniorē partē declinādo: ſm ꝙ personas: causas: loca ⁊ tēpora videris postulare: hec ibi. Hoc idem tenet Bar. in. l. oēs populi. ff. de iusti. ⁊ iu. nisi forte esset aliqd faciendū qd facilit̄

posset expediri. Si ꝟo dubiū esset vt absti-
neat: tūc securior pars est eligēda. s. abstine
re. Pur si diuersitas esset inter doc. ⁊ penitēs
ex aliqua rōnabili cā vult adherere vni opi.
nō est sibi denegāda absolutio: ſ sue ꝯscien-
tie relinquenda. Quid aūt sit dubiū ⁊ opi.
⁊ quid fiendū in his: vide. j. Dubium ⁊ opi.
Similiter ⁊ sacerdos nō dꝫ asserere morta-
le id de q̄ nō est cert⁹ ne inij tiat laq̄os alteri:
nec tenet̄ de singulis q̄ audiuit determinare
si sunt mortalia vel ne: ſ de quib⁹ est clarū:
nō de quib⁹ sunt varie opi. vel etiā ipse penī-
tens n̄ scit exprimere mentē suā circa ꝯsensū
vel morā. Hen. tn̄ in quol. sic distiguit: ꝙ pec
cata sunt in duplici gn̄e. Quedā iō q2 ꝓhi-
bita: alit̄ nō essent mala vt nō audire missaꝫ
in festo ⁊ hmōi q̄ sunt de iure positiuo mero:
⁊ talia debet scire ꝯfessor: nisi hēat causā rō-
nabileꝫ q̄ eū excuset: puta q2 absens ⁊ hmōi
Alia sūt peccata quia de se sunt mala: vt ea
q̄ sunt ꝯ ius diuinū: etiā si ab hoīe nō sint ꝓ-
hibita: ⁊ hoꝝ quedā sūt capitalia. s. 7. q̄si ele
mēta: ⁊ ista oportet scire d̄ necessitate. Que
dam sūt spēs capitaliū: vt illa q̄ recipiūt ho
rum ꝑdicationē: vt fornicatio: ebrietas: et
hmōi. Nā fornicatio luxuria ē: ebrietas gu
la est. Et hoꝝ spēs quedā importāt malū de
substātia sui act⁹ eo ꝙ statim noīata hn̄t an
nexū malū vt fornicatio: ⁊ talis ꝯfessor tene
tur scire vtrū sint mortalia vel nō. Quedaꝫ
de substātia sui act⁹ nō hn̄t deformitatē: sed
ex libidine faciētis: sicut cognoscere vxoreꝫ
propriā nō est pctm̄: ſ ex libidine sic etiā est
mortale qn̄ excedit limites mr̄imonij ēt. s. si
nō esset sua: ⁊ talia nō oportet ꝙ de necessi-
tate confessor sciat vtrum sit mortale vel ve
niale. Alia sunt pctā q̄ sunt filie pctōꝝ capi-
taliū: vt illa pctā quoꝝ fines terminant̄ ⁊ or-
dinant̄ ad fines capitaliū sicut dol⁹ acq̄sitio
rei iniuste ⁊ hmōi: ⁊ de talib⁹ nō ordinarius
nō tenet̄ scire vtrū sint mortalia vel nō: ſ cu
ratus ordinari⁹: vt eps̄ archieps̄: ⁊ ceteri
alij supiores tenent̄ scire q2 tenent̄ purgare
ꝑficē ⁊ illuminare alios. Et iō nouū ⁊ vet⁹
testamentū tenent̄ scire: hec ille. Caueat igi
tur ꝯfessor ne sit p̄ceps in dādo sententiā de
mortali vbi sunt varie opi. doc. sicut de deci-
mis soluēdis: vbi nō ē ꝯsuetudo d̄ loc. Jan.
sed ꝯsulat semꝑ ꝙ sibi videt̄ tutius: nec mo
ueatur propter dictū vnius doc. nisi rōnabi
liter: vt dicam. j. Opinio. §. j.
Sed qd si ꝯfessor ꝓpter suā imperitiā du 4
bitat de aliq̄. R. ꝙ optimū qd possit esse in
cōfessore p⁹ vitā ē scire dubitare. Vn̄ nisi sci
at ꝓ certo se legisse decisionē alicui⁹ casus vl̄
n̄ hēat rōnes euidētes semꝑ dꝫ dubitare ⁊ pi
tos ꝯsulere vel ipse de nouo studere: dicēdo
peccatori vt reuertat̄ q2 vult meli⁹ videre:
vel saltē si ſ nō pōt facere absoluat peniten-
tē inq̄tum sua auctas se extēdit: ⁊ iponat ei
ꝙ ꝯsulat peritos: ⁊ deliberet facere q̄cq̄d fa
ciendū ei fuerit declaratū: ⁊ sufficit ⁊ ꝓ ſ fa
cit in ar. c. si q̄s posit⁹. ⁊. c. null⁹. de pe. di. 7.
vbi q̄uis de tali dubitet̄. tn̄ absolutio nō ne
gatur. De qua aūt culpa teneatur cōfessor:
vide. j. culpa. §. 5.
Tertio debet hr̄e charitatē erga penitē 5
tem vt eū interroget ⁊ instruat: de pe. di. 5.
c. j. an aūt teneat̄ de necessitate facere inter-
rogationes ⁊ q̄uot: vide. j. Interrogationes
in prin. ⁊ per totum.
Quarto dꝫ habere pietatē in cōpatiēdo 6
peccatori benigne eū ꝯsolando: infundendo
vinū ⁊ oleū: vt di. in. d. c. oīs. vt poti⁹ velit
saluū in purgatorio q̄ꝫ nimiaꝫ pniam impo
nendo desperatū in inferno: nec exigat iura
mentū: vel ꝓmissionē a penitēte: nisi in casi-
bus in quibus ius ita vult: etiaꝫ si videat ꝙ
non implebit que sibi imponet.
Sꝫ pone ꝙ p̄sbyt̄ parochialis hēat ali- 7
q̄s parochianos surdos: mutos: vel furio-
sos ⁊ hmōi. R. ꝙ dꝫ facere posse suū: vt in-
ducat eos ad ꝯtritionē ⁊ pniam ſm ꝙ ē pos
sibile. s. signis: aut nutib⁹ ⁊ hmōi: ⁊ si nō pōt
ꝑficē oret deū ꝓ ipsis: ⁊ faciat orare ppl̄m:
vt dn̄s eos illustret: ⁊ cū nihil omiserit de cō
tingētib⁹ nō imputabit̄ ei: facit de ꝯse. di. 4
solet queri. ⁊. 43. di. ephesis.
Quid si eger petat p̄sbyteꝝ: ⁊ anteq̄ꝫ ad- 8
iūgat ꝑdit loquelā vel efficit̄ furiosus. R.
ꝙ vel ad nutū infirmi vel ad testimoniū eo
rū q̄ ipsū audierūt petere pniam: vel p̄sbyte
rū dꝫ ei q̄cq̄d pōt humanitatꝭ ipendē: absol-
uēdo: vel recōciliādo: ⁊ si pōt sine ꝑiculo ori
ei⁹ eucharistiā infundendo: ⁊ sufficit vn⁹ te-
stis in hoc: cum nulli fiat preiudiciū.
Vtrū adiudicatus morti petēdo peniten 9
tiam sit absoluēdus. R. ꝙ sic: ⁊ debēt cōpel
li officiales vt hoc ꝑmittāt ⁊ cogi eccl̄astica
censura. cle. cū ſm de pe. ⁊ remis.

10 ¶ Quid si sacerdos scit impedimentū i matrimonio alicui⁹ sui parochialis ⁊ hmōi. R̄ fm̄ Mo. ti. pnia. 7. ꝙ si pōt ꝓbari tenet̄ sibi reuelare: qꝛ cū sit ei⁹ p̄latus tenet̄ ad illud preceptuz. Ma. 18. Si peccauerit in te frater tuus ⁊c̄. Si aūt ꝓbari nō pōt lz sciat nō tenet̄ ei dicere nisi credat ꝙ laboret ignorantia crassa ⁊ supina q̄ eum nō excuset: vel qn̄ ꝓbabiliter credit ꝙ parati erūt acqescere cōsilio bonoꝝ sup h̄. in his duob⁹ casibus tenet̄ ei reuelare al's n̄. Immo ego credo ꝙ grauit̄ peccaret aliter reuelādo: qꝛ eēt occasio peccati.

11 ¶ Quinto debet habere potestatē absoluēdi fm̄ q. 5. dictum est.

12 ¶ Sed q̄d de cōfessorib⁹ illis q̄ vel de iure nō tenēt beneficiū: vel sunt intrusi aut excōicati: vel nō hn̄t lniam audiēdi ⁊ hmōi. R̄. ꝙ q̄ntum est ex parte taliū sacerdotum decipiunt aīas: cū nō possint nec ligare nec soluē de paroch. c. null⁹. Sz q̄ ad ꝯfitentes distinguendū est ꝙ aut hn̄t iustā causā ignorātie ⁊ sic sunt absoluti q̄ ad deū: q̄diu talis ignorantia durat: h̄ si postea hoc sciāt fm̄ Inno. tenent̄ ꝯfiteri iteꝝ sacerdoti legittimo q̄ eos possit absoluere. ar. d. c. oīs. ⁊ de p̄ſ. nō ha. c. veniēs. Distinguo tn̄ hic fm̄ Pe. de pal. i 4. di. 17. ꝙ si impedimentū ē iur̄ diuini: puta qꝛ nō est baptiçatus vel nō est ordinat⁹: sic lz q̄ ad deū sit absolut⁹ ꝯfessus tali q̄diu ignorantia durat: tn̄ cū scit tenet̄ iteꝝ confiteri legitimo ꝯfessori nec papa posset disponere de ꝯ̄rio. Si ṽo impedimentū est iuris positiui: tūc aut talis cum q̄ est ꝯfessus hēbatur cōiter ꝓ p̄lato: puta qꝛ erat in possessione ⁊ ꝯfirmatus p superiorē: lz nō ltie obtinuerit bn̄ficiū: ⁊ ꝯfessus est q̄s tali tanq̄ suo p̄lato: qꝛ sic reputabat̄ cōiter: ⁊ sic ipse credebat ex ignorātia facti: ⁊ tali ꝯfessus nō tenetur iterare ꝯfessionē: lz postea sciat nō fuisse ltie positū. Si ṽo ex ignorātia iuris h̄ puenit: vt puta qꝛ vidit eū verberare clericū: sed nō putabat excōicatū: ⁊ hmōi: sic tenet̄ fm̄ eundē Pe. reiterare: ⁊ ita tenēt doc. et glo. vltima. in. c. nihil. de elec. Et ita est veꝝ de iure antiquo: h̄ hodie dic ꝙ ꝯfessus scient̄ etiā cū eo q̄ ē suus p̄lat⁹ q̄uis sit excōicatus vel suspēsus nō tenet̄ iterare: vt. j. Excōicatio. 8 §. 3. Si aūt nō erat ꝯfirmat⁹ h̄ intrusus: sic tenet̄ iterare ꝯfessionē factā tali: postq̄ scit fm̄ Pa. in. d. c. nihil. Et ad. l. barbari⁹. ff. de offi. pre. dicit ꝙ loquit̄ qn̄ tal' ponit̄ in officio a superiore. Hoc tene in confessis cum suo p̄lato. Sec⁹ in ꝯfessis cū extraordinarijs voluntarie elect̄: sicut sūt religiosi: qꝛ postq̄ sciūt de impedimēto credo teneant̄ iterare confessionē fm̄ q̄d tenet Inno. ⁊. s̄. dictū est

¶ Utrū sacerdos d̄eat absoluē eū q̄ nō vult ab aliq̄ desistere q̄d ipse ꝯfessor credit mortale esse. R̄. fm̄ Hos. in quol'. 9. ꝙ si est certus mortale esse: qꝛ nulla diuersitas est inter doc. de h̄ nullo mō dz eū absoluē. Si ṽo nō est cert⁹: puta qꝛ est dubiū int̄ doc. ⁊ diuersa opinio: tūc si est ordinari⁹ ei⁹ tenet̄ eū absoluē. Et si ipse ꝯfessor n̄ pōt formare sibi ꝯscīatiā qn̄ sit pctm̄ in diuersitate doctoꝝ tūc nihilomin⁹ dicat ei ꝯscientiā suaz ⁊ informet vt ꝯsulat peritos: ⁊ disponat facē q̄d tenet ⁊ absoluat eū: ⁊ si pur penitēs nolet agnoscere tale q̄d peccatū: nihilomin⁹ absoluat: qꝛ hoc ꝓcedit ex ratione ⁊ non ex proteruia: quia ordinarius debet sequi cōmune iudiciū ecclesie nō suū. Si ṽo nō est ordinarius dz seq̄ ꝓpriū iudiciū. Et ideo si credit mortale: et nō potest deponere conscientiā: nullo modo potest eum absoluere sine peccato. 13

Confessio 5. quo ad absolutionez.

Querit̄ quō debeat fieri absolutio in foro penitētie a peccatis. R̄. ꝙ p̄mitti dz Misereatur tui ⁊c̄. Indulgentiā ⁊c̄. ne effect⁹ sacri impediat̄ ex parte penitētis. Postea dicat: Ego te absoluo ab oīb⁹ pctis tuis. In noīe p̄ris ⁊ filij ⁊. s. s. Sz nunq̄d supradicta oīa sint necessaria. R̄. ꝙ non nisi: Ego te absoluo ab oīb⁹ peccatis tuis. In noīe pa. ⁊c̄. fm̄ Jo. de noto. in. 4. di. 18. q. 5. Dicit tn̄ tho. i q̄dam. q. de quol'. ꝙ laudabilit̄ addit cōfessor q̄cq̄d boni fecer̄ sit in remissionē tuoꝝ pctōꝝ Et h̄ addit Host. ⁊ q̄cq̄d mali passus fueris: qꝛ sic iniunctū a sacerdote valet tali ex duob⁹. valet ex vi op̄is ⁊ clauiū. Et iō i ponat̄ penitēti ita ꝙ intelligat: nō secrete: vt faciūt aliq̄ p modū absolutionis illud dicūt: qꝛ sic non valet nisi ex' vi operis.

¶ Utrū absolutio debeat fieri an̄ iniunctionem pnīe: siue satisfactiōis. R̄. ꝙ non: vt patet in cle. dudum. de sepul. ⁊ ibi Jo. an. Nā primo debet audire confessionē. secundo imponere penitentiā. tertio absoluere sacr̄alit̄. 1

Attamē qd̄ fit in continēti videt̄ inesse. C. de pac. l. pctēs. Ideo nō obesset si absolutio prius fieret: ꝛ post pn̄ia iniungeret̄.

2 ¶ Utrum sacerdos parochialis possit absoluere ab oīb⁹ suos subditos. R. ſm cōiter doc. in. c. de⁹ q. de pe. ꝛ re. ꝙ sic de iure. ab oībus peccatis quantūcū grauib⁹: exceptis his q̄ reseruant̄ in iure ep̄is aut supioꝛib⁹: vel q̄ ex cā legittima sūt eis spālit̄ interdicta. ar. d. c. de⁹ q. cui⁹ supscriptio dic̄: Ep̄o et fratribus ei⁹. i. sacerdotib⁹. Et q̄ pctā reseruant̄: vide. s. Casus. Idem dic de excōmunicatione: vt. s. Absolutio primo.

3 ¶ Quid de his cōfessoꝛib⁹ q̄ de licentia sacerdotū parochialiū vel alioꝝ p̄latoꝝ audiūt ꝯfessiones. R. ꝙ nō pn̄t absoluere nisi ab his que eis ꝯcedunt̄. Et aduerte ꝙ maioꝛē auctem nō pn̄t eis dare q̄ꝫ habeant ipsi parochiales sacerdotes dātes licentiaꝫ aut alij. c. nemo. de reg. iu. li. 6. Excipe frēs minores ꝛ p̄dicatores ꝛ electos ab his q̄ de iure possunt eligere cōfessores: de quib⁹ dic̄: vt s. cōfessio. 3. §. 7. ꝛ. 28.

4 ¶ Utrū officiales ep̄i hēant auctem in penitētijs casuū ep̄aliū. R. ſm Ho. in sum. ti. de pe. ꝛ re. ꝙ nō pn̄t absoluere in foro pn̄ie: sed tm̄ in foro ꝯtētioso: nisi h̄ eis exp̄sse ꝯcedat̄. Fallit h̄ in vicario gn̄ali ep̄i: q̄ etiā si nō sit sacerdos pōt h̄ alijs delegare: nisi sit exp̄sse ꝓhibitū. ar. de pcu. c. petitio. ꝛ. 93. di. c. fi.

5 ¶ Utrū ep̄s cōmittēs alicui suā auctēꝫ generalit̄ audiēdi ꝯfessiōes: ex hoc intelligat̄: ꝙ possit absoluere a casib⁹ ep̄o spāliter reseruatis. R. ꝙ nō: q2 in generali ꝯcessione nō veniūt illa q̄ nō esset q̄s verisimilit̄ spālit̄ cōcessurus: vt in. c. si ep̄s. de pe. ꝛ re. li. 6. de regu. iu. in gn̄ali li. 6. ꝛ de offi. vi. c. vl. cuꝫ suis cōcoꝛ. Sed si aliquē casū spālit̄ reseruatum specifice ꝯcedat cū clausula gn̄ali: tūc bn̄ pōt absoluere etiā de nō exp̄ssis: ſm ꝙ ep̄s de iure. ar. c. q̄ ad agendū de pcu. li. 6. nisi casus esset adeo grauis ꝙ verisimilit̄ nō venit i tali generalitate: sicut de iniectione violenta i personā ecclesiasticā: de quo in. c. puenit. de sen. ex. q̄ nō venit. nisi exprimat̄ ſm Jo. mo. in. d. c. qui ad agendū. Ego tn̄ credo ꝙ i foro aīe in tali generalitate etiā si nullū exprimat pōt absoluere ab oīb⁹ que verisimilit̄ cōcessisset in specie: q2 v̄ba gn̄alia sunt gn̄aliter accipiēda: de deci. ad audientiā: p̄serti in fauore salutꝭ aīaꝝ q̄ nihil ē fauoꝛabili⁹. 24. q. 3. si habes. de pe. ꝛ re. ne pro v̄latione.

6 ¶ Utrū ep̄s ꝯcedēs licentiā alicui vt eligat sibi ꝯfessoꝛē idoneū: eoipso ꝯcedat licentiaꝫ absoluēdi a casib⁹ suis dicto ꝯfessoꝛi electo. R. ꝙ nō: nisi h̄ exp̄mat vel euident̄ ꝯstet p alia signa ꝙ hoc in spāli voluit concedere. c. si ep̄s. de pe. ꝛ re. li. 6.

7 ¶ Utꝝ vn⁹ sacerdos possit absoluē ꝛ alius audire. R. ꝙ non: quia sacramēta nō sunt diuidenda. ar. 23. di. quoꝛundam.

8 ¶ Utrū ꝓpri⁹ sacerdos possit absoluē eā cū q̄ peccauit. R. ſm Ri. in. 4. di. 17. ꝙ sic. Intellige nisi sit casus resuat⁹ p supioꝛē. Itē si nō iminet piculū: aut ex pte sacerdotꝭ aut ex parte mulierꝭ ꝓpt̄ eoꝝ fragilitatē. Un̄ si iminet tale piculū nullo mō ꝯfiteat̄: h̄ petat licētiā alt̄i ꝯfitēdi: quā si nō vult dare maliciose potest nihilomin⁹ alteri cōfiteri. Meli⁹ tamē faceret si eam ad aliū confessoꝛē mitteret cum quo magis verecundaretur.

9 ¶ Utrū ꝯfessoꝛ audiēs penitentē q̄ hꝫ casū a q̄ nō pōt eū absoluē possit eū absoluē a casib⁹ ptinētib⁹ ad se: ꝛ postea remittē eū ad supioꝛē p absolutōe alioꝝ ptinētiū ad ipsū. R. ꝙ lꝫ in h̄ fuerint opi. tn̄ h̄ ē verioꝛ quā tenet Hen. d gā. in q̄l. j. q. 30. ꝙ sic. Et ita suat curia ꝛ cōis ꝯsuetudo. Un̄ penitēs dꝫ oīa ꝯfiteri itegre de q̄b⁹ ē memoꝛ: ꝛ sacerdos absoluet a q̄b⁹ pōt: ꝛ postea remittet eū ad supioꝛē. vt absoluat eū a reliq̄s. R̄ō q2 p ꝯfessionē factā iferioꝛi oīa pctā sūt ꝯfitēti remissa: ꝛ iā pctōꝛ ē absolut⁹ a deo. Absolutio ṽo sacral̄ fiēda p ecclīam duo facit: vnū q2 partē debite satisfactiōis dimittit. Aliud q2 absolutū ecclīe militāti a q̄ p pctm̄ suuꝫ separat⁹ fuerat recōciliat. Qui eni moꝛtalit̄ pecc̄ās q̄ꝫtū ad se a cōione sacroꝝ ꝛ ecclē sepat⁹ ē ꝛ excōicatus. Nūc aūt neutri hoꝝ repugnat separare absolutionē ꝛ facereeā p partes. Satisfactio eni p partes bene potest iniungi: pōt q̄p pe sacerdos dicere: facias hoc vsq̄ ad. 8. dies: ꝛ postea reuertaris ad me: ꝛ iniungā tibi residuum. Similiter reconciliatio potest fieri p partes: sicut pꝫ de excōicato plib⁹ excōicationib⁹ qui pōt absolui ab vna: postea ab alia. c. cū pro cā. de sen. excō. ꝛ ideꝫ glo. in. c. officij. eo. ti. ꝛ glo. i. c. ex parte. d offi. oꝛ. Ul̄ pōt dici ꝙ p̄ma absolutio cū secūda ē vna. Ita ꝙ p̄ma fit sb ratihitiōe d scd̄a sbsequēda. Ita ꝙ factū in p̄ma suspēdit̄ nec hꝫ effectū donec veniat scd̄a: ꝛ tūc scd̄a agēs i p̄pa

virtute pme pcedētis agit totū q̄ vnica ab solutio de oib⁹ agē deberet: ⁊ sic ratificat p̄māā. Immo illa cū ista vnica simplicit ⁊ idiuisa reputabit. Et q̄ꝫ ita sit nō dꝫ in pma absolutione aliq̄ ɔditio apponi de scda sequēda: neqꝫ in scda de prima: q2 de iure subintelligit vt nō sit necesse q̄ exp̄mat hec ille Et subdit verū fore: dūmō disponat penitens ire ad supiorē: al's si videret eū rebellē ɔ nullo dꝫ eū absoluere: q2 iā impenitentē se ostēderet. Et in. q. 31. subdit q̄ si inferior absolueret sub ɔditiōe. i. si de illis absoluat p superiorē: vel ad tēp⁹. s. quousqꝫ superior absolueret q̄ nō valeret absolutio. In. q. 32. dic̄ q̄ si supior cōmitteret iferiori tali mō videlꝫ q̄ absoluere possit sub tali ɔditiōe q̄ etiam sibi ɔfiteat q̄ valet talis cōmissio: ⁊ pōt fieri q2 ɔfessio nihil aliud ē q̄ ligaminis ostensio: ⁊ idē ligamē plib⁹ pōt ondi: ⁊ tūc n̄ hꝫ vigorē pma ɔfessio nisi sub ꝓposito faciēdi secundā: ꝫ si postmodū ɔfiteri supiori renuerit q̄ dimissa sūt nō redeūt: ꝫ nouū crimē incurrit: ⁊ si dictā ɔditionē acceptat dꝫ eū absoluere sine oi ɔditōe apposita ex parte absolutōis. Si vero cōmittat sic videlicꝫ possis sꝫ ɔditione scilicet q̄ nō valeat nisi ei confiteatur vel eam ratam habuerit: non valet talis cōmissio: nec absolutio.

10 ¶ Quid si talis casus reseruatus sit excōicatio nūquid poterit absolui a peccatꝭ primo ⁊ postea mitti ad supiorē p absolutōe ab excōicatione. R. multi tenēt q̄ nō: q2 cum excōicatus sit ex̄ eccl'iam nō pōt reponi nisi p eum ad quē spectat absolutio ipsius p ea que no. in. c. pñti. de sen. excō. li. 6. Et lꝫ hec opi. videat bona: tñ mihi mag̃ placet ɔ̄ria. s. q̄ pōt absolui a peccatis: ⁊ postea mitti ad superiorē vt absoluat ab excōicatione qd̄ quidē pꝫ ex p̄dictis in pcedenti. q. ⁊ hec est benigniori opi. ꝑm Mo. ⁊ verior iudicio meo. Unde nō ob. eoꝝ rō: q2 talis nō reponit in eccl'a. lꝫ absoluat ab alijs nisi p eum ad quē spectat: nec dꝫ se imiscere diuinis donec sit absolut⁹ ab excōicatiōe. Nec ob. etiā si dicat quō pōt ꝗ absolui a sacerdote si nō dꝫ se imiscē diuis q2 etiā excōicatis nō ꝓhibet talis imixtio. et qd̄ dr̄ q̄ excōicatus nō est particeps sacroꝝ: verū est cōpletiue sed nō viciatiue. Nec ob. c. quicūqꝫ. 24. q. j. vbi dicit q̄ q̄ se segregauit ab vnitate fidei vel societatis Petri ⁊ Pauli nō pōt a vinculis peccatoꝝ absolui: nec ianuā regni celestis intrare: q2 vt pꝫ loquit de hereticis ⁊ alijs q̄ in ꝓposito malo pseuerāt nō de ɔtritis: aliter nunqꝫ possent absolui. Aduerte tñ q̄ si foret in mora petēde absolutionis: sic nullo mō dꝫ absolui a peccatis nisi certis cōiecturis appareret q̄ nullo mō ɔstitueretur in mora ex tali absolutione. Si vero nō fuit in mora: vel si fuit tñ verisimilit appareret q̄ amplius nō erit credo q̄ ɔfessor debeat absoluere a peccatis: nec eum grauare vt priuadat' p absolutione excōicationis: p̄sertiꝫ qñ cōmode hoc facere nō pōt. Et sic videt velle Ri. in. 4. di. 18. ar. 9. q. 4. in ver. ibi. q2 p̄sumendū est vt in plibus q̄ iuste excōicati fuerāt ⁊ q̄ nisi p eos staret ab excōicatōe absoluerent ergo vbi cessat talis presumptio absoluendus est. Hoc idē tenet Rodo. ti. ɔ senten. excō. §. 28.

¶ Utrum peccans in alieno territorio efficiature de iurisdictōe illi⁹ in cui⁹ territorio deliquit vt possit absolui ab eo. R. ꝑm Pa. in. c. cū ɔtingat. ꝺ fo. cōpe. q̄ in foro penitētiali nō sortit q̄s foꝝ alteri⁹ sacerdotis ex delicto cōmisso in ei⁹ territorio etiā notorie facto: ⁊ no. p glo. in. c. j. 6. q. j. ⁊ qd̄ no. in. c. j. de rap. Rō q2 pnia iponit ꝓpt offensā dei ⁊ aie ꝓpe ꝑm Jo. de ligna. Et iō illi soli sbicit quē hꝫ loco dei: ⁊ q̄ est iudex aie sue. 11

¶ Utrū pegrini ⁊ viatores q̄ de licentia ꝓprij sacerdotꝭ ɔfitent alteri q̄ tñ hñt casus reseruatos ep̄is possint ab eo quē elegerūt in ɔfessorē absolui. R. ꝑm Rodo. q̄ sic maxie si institerit tēp⁹ gñalis ɔfessiōis vt in pascha dꝫ tñ ei iniūgi q̄ cū habebit copiaꝫ sui ep̄i: iteꝝ ei confiteat illud peccatū reseruatū: et ab eo recipiat penitentiā de illo. 12

¶ Quid si sacerdos absoluit a q̄. non pōt. 13 R. ꝑm Ri. in. 4. di. 18. q̄ siue faciat ex malicia: siue ex crassa vel affectata ignorātia mortaliter peccat. Et ꝑm Sir. ti. de penitētia tenet dicere ɔfesso q̄ talis ɔfessio nō tenuit: vel obtinere auctem: ⁊ postea loq̄ cū eo ɔ aliq̄b⁹ q̄si dubitet ne bñ eū intellexit: ⁊ sic euꝫ absoluere. Quod intelligo si cōmode pōt ⁊ sine scandalo: al's nō credo teneat: q2 tal' cōfessus ꝓpter bonā fidē excusat. ar. 37. di. §. vlti. Aduerte q̄ qñ q̄s ɔfessus fuit ei q̄ euꝫ nō potuit absoluere. postq̄ꝫ h' scit tenet iteꝝ ɔfiteri illa eadē pctā si adhuc ē memor sacer

dotiq̃ eũ poſſit abſoluere ſm Ri.in.4.di.17 Sed tu diſtingue ſm qđ.ſ.dixi. Confeſſio 4.§.12. Aduerte tñ q ſi p̃dict⁹ ꝯfeſſoꝛ potuit eũ abſoluere ab aliqb⁹ ꝫ nõ ab oib⁹. ſufficeret ꝯfiteri illa ſolũ a qb⁹ nõ potuit eũ abſoluere ei qui habet poteſtatẽ ⁊ nõ alia.

c **Confeſſio** .6. q̃ ad penitentie iniunctionez.

glo.in.c.ſũt pleſ.de pe.di.3.tenet q regulariter ꝓ q̃libet moꝛtali pnĩa ſeptẽnis debeť. Attamẽ teneť ſm cõiter doc.in.c.de his qui.de pe.⁊ re.q penitẽtie ſunt hodie arbitrarie p.d.c.de⁹ q̃.⁊ p.c.menſurã.de pe.di.j. Jta q Jo.an.in.c.vt menſure.de emp.⁊ ven.tenet q canones penitẽtiales hodie d nihilo ſeruiũt: nihilomin⁹ ſacerdos ⁊ ſi poſſit recedere a dictis canonib⁹ in iponẽdo penitentiã quã vult ꝓpt fragilitatẽ hoĩuʒ: et ꝯſequenť ex cã: ⁊ ꝓ hoc facit glo.bona i.d.c.ſunt plures.tñ bonũ eſt: vt eos canones ſciat: vt ſm eos ſciat ſe tẽperare ⁊ peccatori innoteſcere quid meretur.

j ❡ Sed quid ſi ſacerdos videt q nõ faciet penitentiã vl nõ vult ſubire. R. ſm Mo.ti.pnĩa.6.q dʒ ſacerdos talẽ iponere quã ſine murmure ⁊ ſpõte velit poꝛtare: ⁊ nõ aliã ꝓpter periculũ: ⁊ etiã ꝯcedat q ipſe poſſit redimere ieiunia q̃ ei ipoſuit: ⁊ q remiſſiones prelatoꝝ ꝓſint ei: nec dʒ exigere iuramentuʒ vel ꝓmiſſionẽ de abſtinẽdo in futuꝝ ab aliq̃ peccato: vel de faciẽdo qđ ſibi iniunget: niſi in caſib⁹ a iure expreſſis: ſʒ abſoluat euʒ ſimpliciter ſine ꝯditione cũ ꝓteſtatiõe q ſi non reſtituet aliena: vel faciet ŏbitũ qđ euacuabit fructũ cõfeſſiõis q̃uis ſibi videať q nõ ſit factur⁹ ad qđ obligať. Cautius tñ eẽt qñ adeſt cõmoditas mittere eũ ꝑmo ad ſatiſfaciendũ ⁊ q poſtea reuertať ſm euangeliuʒ. Si comode non põt: ſufficit diſponat q̃ꝑrimũ poterit ſatiſfacere. vñ p̃sbyter nullatenus dʒ peccatorẽ ꝑmittere a ſe deſperatum recedere. Et in his cõcoꝛdat Jnno. in.d.c.oĩs.⁊ Sco.in.4.di.15.

z ❡ Quid ſi peccatoꝛ confiteť: nõ tñ vult abſtinere in futurũ. R. q debet ſibi cõſiliũ dare ⁊ penitentiã iniũgere ⁊ hoꝛtari vt nõ deſiſtat bñfacere: qꝛ dñs citi⁹ eũ illuminabit: et valẽt ad multa bona ſm doc.in.c.qđ q̃dã.de pe.⁊ re.nõ tñ dʒ eum abſoluere: qꝛ peccaret moꝛtaliter tam abſoluens q̃ penitens ſm Ric.in.4.di.17.

❡ Utrũ bona opa que penitẽs faciet ſũt magis efficacia ad expiandã culpã preteritam qñ per confeſſoꝛẽ ei iniungunť: ſic dicẽdo oia bona que facies: vel intẽdis facere iniungo tibi in remiſſionẽ pctoꝝ. R. ſʒ Tho. in quol. q ſic. qꝛ ſic valẽt dupliciter. Primo ex natura operis. Secũdo ex vi clauiũ. Et iđ plus hñt expiare culpã p̃teritã. Et ꝓpter ea bonũ ẽ q ſacerdos ſʒ ei iniũgat talr̃ q ſi tel ligat vt ſupꝛa dixi. Confeſſio.5.in pꝛinci. 3

❡ Utꝝ vnus cõfeſſoꝛ poſſit ex cã relaxare: aut cõmutare penitentiã quã alter ipoſuit. 4 R. breuiter loquẽdo de penitẽtia ſacramẽtali q ſic: ſi talis habet auctoꝛitatẽ abſoluẽdi a tali peccato ꝓpter qđ fuit ſibi impoſita etiã ſi ille qui impoſuit eſſet ſuperioꝛ. Si ꝟo nõ habet auctẽm abſoluẽdi a tali peccato: nõ poterit eã nec relaxare nec cõmutare niſi neceſſitas vꝛgeat: vel pietas ſuadeat: piũ enim tũc eſſet interpꝛetari q ſuperioꝛ in huiuſmodi caſibus acceptet ſm Rodo.ar.c.latoꝛẽ.33.q.2. Glo.26.q.7.c.tẽpoꝛa. tenet q ep̃s poteſt diminuere penitentiã quã papa ipoſuit.ar.d.c.latoꝛẽ. Quod ego admitterẽ qñ nõ poteſt haberi recurſus ad ſuperioꝛeʒ comode ⁊ ex cã: al's nõ credo. Et ſʒ etiã tenet Aluar⁹ ⁊ ſequiť Car.in cle.fi.de pe.⁊ re. ⁊ ſm predictã diſtinctionẽ ꝯcoꝛdabis opi.ꝯrias q̃ recitanť in.d.cle.fi. Fallit hoc ſm aliquos niſi alicui in penitẽtia fuiſſʒ impoſitũ vt iret ad terrã ſanctã: qꝛ tũc ſine auctoꝛitate pape nõ poſſet cõmutare. ar.c.j.et c.ſup his: de voto.iuncto.c.ex multa.eo.ti. Quod ego limito qñ iniunxiſſet vt iret in ſubſidiũ terre ſcẽ: al's nõ p iura pꝛeallegata Et ſm hanc diſtinctionẽ limita: ⁊ intellige glo.⁊ doc.in.d.c.j. Et ita tenet Mo.ti.pnĩa 4.⁊ aſteñ.li.5.ti.32.

❡ Sed q̃ro q̃ ſũt canones penitẽciales. R. 5 q eos reduco ad viginti: quoꝝ pꝛim⁹ habeť 82.di.p̃sbyter. vbi datur cuilibet p̃sbytero foꝛnicatoꝛi: vel cõmittenti qđcunq peccatũ qđ inducit depoſitionẽ penitẽtia deceʒ ãnoꝝ ĩ qb⁹ ꝑmos tres mẽſes dʒ ieiunare in pane ⁊ aq̃ tm̃: exceptꝭ dñicis ⁊ feſtis p̃cipuiſ in quib⁹ põt recreari vino piſciculis ⁊ leguminibus incluſus tñ ſtando: poſt exiẽs debʒ vnũ annũ cũ dimidio ieiunare cuʒ pane ⁊ aqua: poſt vſq ad ſeptimũ annuʒ ieiunare

debet tres ferias in pane ⁊ aq̄. s. 2. 4. ⁊ 6. ni
si secundā feriā velit redimē vno psalterio:
vł denario: post tres sequētes ānos. 6. feriā
in pane ⁊ aq̄ ieiunet. Quidā itelligūt i adul
terio vel incestu solū: ꝟ tu dic etiā in fornica
tōe. Scōs canō hꝫ. 3. q. j. c. si q̄s sacerdos. ⁊ c.
nō dꝫ. vbi dat pnia. 12. ānoꝝ p̄sbytero q̄ co
gnouit filiā spūalē etiā quā audiuit i ↄfessi
one: ⁊ si ē publicū vel si ē ep̄s. 15. ānis penite
at: ⁊ mulier dꝫ oīa paupib⁹ dare: ⁊ i mona
sterio ꝑpetuo huire deo. Terti⁹ ē ꝟ ↄ̄sp̄o. duo
c. accepisti. vbi ↄ̄hēti ꝑ ꝟba de p̄nti cum aliq̄
alij desp̄osato: iponit pnia ꝙ ieiunet i pane
⁊ aq̄. 40. dieb⁹: ⁊. 7. ānis sequētib⁹ peniteat
Quart⁹ ē in. c. de filia. ⁊ in. c. deuotā. 27. q. j
vbi peccāti cuꝫ moniali vel religiosa: pnia
decē ānoꝝ iniūgit ⁊ ↄ̄sētiēti. Quint⁹ est i. c.
si q̄s cuꝫ duab⁹. ⁊ in. c. si q̄s cū matre. 34. q.
vl. vbi ignorant cognoscēs duas sorores vł
matrē vel neptē vel amitā aut filiā imponit
pnia. 7. annoꝝ. Si scient priuat ꝑpetuo ↄiu
gio. Sext⁹ ē de exces. p̄la. c. clici. vbi clico pec
cāti ↄ̄ naturā ꝑpetua pnia iponit detrusus in
monasterio. Laico ꝟo vsq̄ ad dignā satis
factionē iponit separatio a cetu fideliū. Se
ptim⁹ est in. c. ꝟ ipsū. 33. q. 2. vbi incestuoso
vel peccāti cū brutꝭ imponit pnia plusq̄. 7.
annoꝝ. Octauus ē in. c. admonere. 33. q. 2.
vbi vxoricide iponit pnia asp̄a ⁊ ꝑpetua. s.
ne vinū vel ficerā bibat: carnes nunq̄ come
dat nisi in pascha ⁊ natiuitate dn̄i. In pane
⁊ aq̄ ⁊ sale viuat: ieiunijs ⁊ oronib⁹ intent⁹
vł itret monasteriū. Non⁹ ē in. c. latorē. 33.
q. 2. in matricidis. q̄b⁹ q̄si eadē cū vxoricida
iponit nisi ꝙ ista ē solū septēnis. Decim⁹ est
i. c. 2. ꝟ. pe. ⁊ re. vbi interficiēti p̄sbyteꝝ ipo
nit pnia. 12. ānoꝝ. Undecim⁹ ē in. c. accusa
sti. de accu. vbi accusanti iniuste aliquē ad
mortē: si occisus fuerit iponit pnia. 40. dieꝝ
in pane ⁊ aq̄. ⁊. 7. annis peniteat. Si ꝟo mē
bruꝫ ꝑdiderit trib⁹ ānis. Duodecim⁹. in. c. q̄
cūq̄. 6. q. j. vbi ꝑiuro imponit ieiuniū. 40.
dieꝝ in pane ⁊ aq̄: ⁊ pnia. 7. annoꝝ. Idē de
eo q̄ eū inducit vel consulit vel cogit: ⁊ si erat
seru⁹: dn̄s trib⁹ q̄dragesimis ⁊ ltis ferijs. s.
2. 4. 6. i pane ⁊ aq̄ ieiunet. c. q̄ cōpulsus. 22
q. 5. Tertiusdecim⁹ ē in. c. vt mēsure ꝟ emp.
⁊ vē. vbi. 30. dieꝝ in pane ⁊ aq̄ ieiuniū iponi
tur falsanti mēsuras: ꝟ ꝑuior pnia imponit
falsario lr̄aꝝ ap̄licaꝝ: in. c. dura. ⁊ i. c. ad fal
sarioꝝ. ⁊ in. c. ad audientiā. de cri. fal. ⁊ i. c.
nouim⁹. de ver. si. Quartusdecim⁹ est in. c. ꝟ
his ꝟo. 33. q. 2. ⁊. in. c. si q̄s. de pe. di. 5. vbi di
mittēti pniam solēneꝫ iponit pnia. 10. āno
rū ⁊ exhibitio eucharistie i fine vite sue solū
Decimusquint⁹ ē in. c. nemo ꝑ ignorātiā. de
ↄ̄se. di. j. vbi p̄sbytero q̄ clericū mortuū iuo
luit in palla altaris iponit pnia. 10. ānoꝝ ⁊. 5
mensiū. Diacono ꝟo triū ānoꝝ cū dimidio.
Sextusdecim⁹ ē in. c. de viro. 12. q. 2. vbi cō
mittēti sacrilegiū iponit pnia septē ānorū.
Ita ꝙ i trib⁹ p̄mis carnes nō comedat: nec
vinum bibat nisi in pascha ⁊ natali dn̄i. In
alijs. 5. ānis trib⁹ ferijs a carnib⁹ ⁊ vino ab
stineat. Cōburēs tn̄ ecclīam. 15. ānis penitē
dꝫ ⁊ resartire: vt in. c. si q̄s. 17. q. 4. Decim⁹
septim⁹ est in. c. statuim⁹ de maledi. vbi blas
femātibus publice deū vel sanctos iponit il
la pnia: de q̄. s̄. blassemia. §. 7. Decimusocta
uus in. c. oīs. de pe. ⁊ re. vbi sacerdoti reuelā
ti ↄfessionē iponit pena: de q̄. j̄. Cōfessio. vl
timo. §. 20. Decim⁹ non⁹ est in. c. si q̄s dede
rit. 24. q. j. vbi dans coionē heretico: vł ac
cipiēs ab eo nesciēs hoc prohibitū ab ecclīa:
debet penitere vno āno: si erat sciēs decē an
nis. Item qui permittit hereticū celebrare i
ecclesia catholica per ignorantiā iuris. 40. die
bus peniteat: si scienter: per annū peniteat.
Qui aūt pro eius reuerētia ⁊ dānatione ec
clesie decem annis peniteat. Qui aūt transie
rit ad hereticos vel alios ad hoc induxerit:
peniteat duodecim annis.

¶ Sūt multi alij canones i q̄b⁹ pnia. 7. an 6
noꝝ: aliq̄n minor iponit q̄s pretereo: q2 ex q̄
regulare ē ꝙ ꝓ q̄libet mortali sit septēnis nō
fuit necessariū eos exprimere.

¶ Ad regulas aūt predictas dꝫ confessor 7
semꝑ habere oculū: ⁊ q̄ꝙq̄ ex cā: puta q2 debi
lis vel alteri obligat⁹: vel ꝓpt̄ periculū ne eā
faciat penitens possit relaxare predictas pe
nas cum vt dictuꝫ est hodie sint in arbitrio
confessoris: tamen bonum est innotescere
eam peccatori vt magis timeat peccare: ⁊ in
telligat quid sit ei agendum si vult absolui
a pena peccati: vel in hoc mundo vel in alio
quia credendum est ecclesiam instinctu spi
ritus sancti eas sic taxasse sicut deus pro iu
sticia exigit: vel hic vel in purgatorio a quo
cunq̄ talia perpetrante: vt aperte dicitur
in capitulo hoc ipsum. 33. questione. 2. Hoc

ipsū q canonū censura post.7.annos reme are penitentē in statū pristinū precepit: nō electione ꝓprij arbitrij sci p̄res: sed potius snia diuini iudicij sanxerūt.7.j.dz. Hinc ēt eccl'iastica ꝯsuetudine est vsurpatū: vt maiorꝝ criminū pnīa.7.ānoꝝ spatio ꝯcludat̄ nisi vl' officij excellētia: vl' criminū magnitudo p̄missū spatiū trāscēdere cogat. hec ibi. Aduerte etiā q i foro pniali ferie ltie dicūt̄.2.4.7.5.feria: vt in.c.p̄sb'r.82.di.7 i.c. ieiunia.ō ꝯse.di.iij.facit de homici.c.2.7 iō sancti⁹ ē i his penitētes affligere: si mō iduci pñt

c Confessio.7.q̄ ad ei⁹ effectū. Utrū ꝯfessio liberet a culpa pcti. R̄.q sic. Naz f̄m Aureolū in.4.di.17.q.j. nisi meritum xp̄i actualit̄ applicet̄ isti vel illi nulla culpa delet̄: qr solū p meritū passionis xp̄i pctā remittunt̄. Cū g̊ sacra sint imediatum applicatiuū passionis xp̄i ad nos: iō oīs culpa delet̄ mediantib⁹ sacr̄is de facto exhibitꝭ vel in voto: ꝓpterea cū pnīa sit sacr̄m 7 participatur i ꝯfessiōe: qr p eā hō se subdit ministris ecclesie q̄ sūt sacroꝝ dispēsatores. Jō ꝯfessio ex vi absolutiōis coniūcte culpam remittunt nisi hō obijcē pcti mortalis in actu ponat f̄m Sco.in.4.di.14.q.vl. Nec ob. q in ꝯtritōe pctā remittūt̄: qr ꝯtritio votū ꝯfessiōis h̄et ānexū. Et iō sic baptism⁹ liberat a culpa nō tm̄ f̄m qꝫ actu pcipit̄: ſ etiā f̄m qꝫ in voto habet̄ sicut pꝫ in illis q̄ iustificati ad baptismū accedūt: nec frustra postea baptism⁹ pcipit̄: sic 7 de ꝯfessiōe dicendū ē q si qs ꝯtritus accederet ad ꝯfessionē in actu absolutionis grā augeret̄ 7 etiā pctā remitterent̄: si p̄cedēs dolor nō suffecisset ad ꝯtritionē: 7 ipe tūc obijcē gratie nō preberet. His etiā cōcordat sanct⁹ Tho.in.4.di.17.

1 ¶ Utrū ꝯfessio liberet a pena pcti. R̄. q sic tripliciter. Uno mō ex vi absolutiōis in voto: vel i actu liberat a pena et'na sicut 7 a culpa: liberat⁹ nihilomin⁹ remanet obligat⁹ ad penā tpalē: f̄m q pena est medicina ꝓmouēs 7 purgās q̄ restat in purgatorio patiēda: q̄ q̄dē ē iproportionata virib⁹ penitētꝭ in h̄ mūdo viuētꝭ: ſ p vim clauiū in tantū minuit̄ q remanet ꝓportionata virib⁹ penitētꝭ viuētꝭ in h̄ mūdo. Jta q satisfaciendo in hac vita purgare se pōt. Scd̄o qr sacerdos p̄t dimittere de pena debita f̄m Pa in.c.sicut dignū.ō homici. Et de h̄ h̄es.j.indulgētia.§.5. Tertio dimittit̄ pena ex ipsa nā act⁹ ꝯfitentꝭ q̄ penā hꝫ ānexā erubescētie: 7 iō quanto pl'ibus ꝯfitet̄ qs de peccatꝭ tāto magꝭ pena minuit̄: ꝓpterea ꝯfessus 7 absolut⁹ i purgatorio min⁹ puniet̄ q ꝯtrit⁹ tm̄: p̄ ptim p p duo vltia

2 ¶ Utrū ꝯfessio gn̄alis sufficiat ad delenda mortalia. R̄.scd̄m Ri.in.4.di.21.q sic peccata oblita. Aduerte tn̄ q ad remissionem mortaliū oblitoꝝ 7 ignoratoꝝ nō sufficit cōfessio gn̄alis q̄ fit in eccl'ia sine sacr̄alis si hō hꝫ copiā p̄sb'ri 7 facultatē ꝯfitēdi: sed tenet̄ de eis gn̄aliter ꝯfiteri 7 a p̄sb'ro petere absolutionē scd̄m eundē Ri. vbi.s̄ valet tn̄ cōfessio gn̄alis ad delēda venialia. Uñ no. q ꝯfessio gn̄alis sacr̄alis q̄ fit in secreto sacerdoti de gn̄ibus singuloꝝ: nō de sīngulis generꝝ valet ad remissionē pene 7 culpe venialiū ex q̄tuor scd̄m Tho.in.4.di.21. Primo ex ꝯtritione penitētis. Scd̄o ex humilitate confessionis. Tertio ex orōne sacerdotis. Quarto ex ui clauiū. Alia aūt cōfessio q̄ nō est sacr̄alis: ſꝫ solū gn̄al' valꝫ ex trib⁹ p̄mis tantūmodo.

Confessio vltimo.q̄ ad sigillū 7 ei⁹ celationē

1 ¶ Utrū sigillū cōfessionis sit de essentia sacr̄i. R̄.aureo.i.4.di.21. q sic. Nā de rōne sacr̄i est q sit signū efficax. Est eniꝫ sacr̄m sensibile efficiens quod figurat. Sꝫ sacramentū istud significat 7 figurat q deus audit peccatū: 7 qr constituit̄ forū secretum in quo mori debet peccatū 7 extingui: ergo cum significatio sacramenti cōfessiōis sit significatio occulte deletionis peccati et fori. Jdeo ad rationē eius pertinet vt nullo modo reueletur. Unde qui reuelat facit irritū sacramentū auferendo confessioni naturā sue significatiōis 7 figurationis.

2 ¶ Utrū sigillū cōfessionis sit de iure nature. R̄.Sco.i.4.di.21.q.2.q sic. rōne charitatꝭ: fidelitatꝭ: ꝟitatꝭ ꝓmisse tacite 7 vtilitatꝭ quo sigillo multi cōfitent̄ qui nō facerent.

3 ¶ Utrū papa possit p̄cipe sacerdoti vt reuellet ꝯfessionē. R̄.f̄ꝫ Ri.i.4.di.21. q nō. Et si p̄cipit: nō ē ei obediendū: qr secretum ꝯfessoris ē de iure nāli diuino 7 eccl'ie sup̄ q̄ papa nō pōt p̄cipere: Uel dic q cū sacerdos in actu confessionis sit specialis vicarius et specialis q̄ ad illā speciem sit maior generali c.studuisti.de offi.le. Jdeo papa in hoc non

est maior cū sit vicari⁹ gneralis. Hanc ratione ponit Pa. in. c. dilectus. de excel. plat.
4 ¶ Quid si interrogef sacerdos an sciat aliqd d eo qd audiuit i ɔfessione vł pstef ei iuramētū vt dicat si aliqd audiuit in ɔfessione. R. fm Sco. ⁊ Ri. vbi. s. q dz rńdere se nihil scire vel audiuisse supple ad reuelandū sicut ⁊ xps dixit Mar. 13. q nec filius hois scit d die iudicij intelligif ad reuelandū gńaliẽ. Ñn nō dz tacere: vt dicūt aliq ⁊ male: s audacẽ dicē q nihil scit nihil audiuit: qz sb itelligif ad reuelandū. Et i h̄ ɔcor. S. B. ea. di. ⁊ cōiter doc. ⁊ Pa. in. d. c. dilectus. lz quidā dicāt q pōt dicere se nihil scire vt hō sed vt de⁹. Ita dr in. c. si sacerdos. de offi. or. Melius est vt dixi. s. ad reuelandū: qz non potest negari quin sciat vt homo.
5 ¶ Utrū liceat saltē reuelare de licētia cōfitent. R. tenēt qdā q sic illi q vtilis ⁊ necessarius est ad pficiēda q reqrunf ad illud forūm: quia adhuc gerit psonā dei: s alij psone nō lz. Et hmōi opi. ē Ri. vbi. s. Scūs Bo. po ⁊ Pe. ⁊ S. tho. ea. di. tenent q licite pōt reuelare nisi timeaf de scādalo: ⁊ h solū ei q pōt pdesse ⁊ nō obesse: ita tñ q sacerdos cōstituat se nūciū ɔfitent. Sz magis mihi placet opinio: pfati aureo. vbi. s. ⁊ Lād. ea. di. q nullo mō licet: qz ɔfitēs nō pōt dispēsare i lege nature diuina ⁊ i eēntia sacri. et iō cautius est q faciat sibi dicere extra confessionē hoc quod vult q reuelet.
6 ¶ Utrū ille cui reuelaf pctm̄ alicui⁹ ex aliqua cā de licētia ɔfitētis tenēdo opinionez q hoc possit facere teneaf celare. R. sanct⁹ tho. vbi. s. q sic. sic teneref ⁊ iterpres celare
7 ¶ Utrū in aliq casu liceat reuelare ɔfessionē. R. q sic in sex casib⁹. Primus qñ sacerdos indiget ɔsilio ita tñ q dicens peccatū sibi detectū in ɔfessione nullo mō referat personā ɔfitentē taliẽ q possit deueniri ad eius noticiā: istud pz. in. c. officij. de pe. ⁊ re. vbi papa nō reprehēdit legatū petentē consiliuz de peccato qd asserit se in ɔfessione habuisse in vniuersali. Ñn credo q ɔfessores nō peccent mortaliẽ q aliqñ etiā dicūt se habuisse tale peccatū in ɔfessione: qñ in tali gñalitate ita dicūt q nullo mō pōt deprehēdi persona q ipsū ɔfessa ē: lz sit piculosū talia referre nisi in cā necessitatis p ɔsilio habendo propter scandalū ⁊ periculū ne deueniaf in noticiā psone. Secund⁹ casus in q licet reuelare est de licētia ɔfitent: qd tñ nō placet vt dixi. s. Terti⁹ casus fm Inno. ⁊ sequif Pa. in c. oīs. de pe. ⁊ re. est qñ quis confitef se velle facere aliqd malū: qz istud nō est dictū in penitentiali foro: ⁊ iō ppter rōnem isti⁹ sacri non tenetur celare: nec etiam ppter pceptū legis nature seu diuine rōne pmissionis saltem tacite de nō reuelando: qz vt dicit sanctus Bo. in. 4. di. 21. intelligif q debet celare nisi veritas vel obediētia aliud exigat: vt ē in pposito. Nec ob. qd cōiter tenēt theo. ea. di. q nō liceat. qz dictū eoz limito: ⁊ intelligo qñ quis ɔfiteref se habere peccatū: de q nō pōt penitere a q nō pōt nec vult abstinere: ⁊ hoc ideo ɔfitef vt sacerdos pbeat consiliū ⁊ oret p eo vt de⁹ eū illuminet ⁊ hmōi: ⁊ tale peccatū nō vergit in periculū alioz: sed tm̄ ipsius ɔfitent: nā tūc nullo mō pōt reuelari: qz talis ɔfessio disponit ad ɔtritionē et ɔsequenē ad peccatoz in conspectu dei celationē: fm Ri. in. 4. di. 21. ar. 4. q. 2. s qñ vergeret in periculū cōitatis vel alteri⁹: tunc si nullo mō vult cessare talis qn illud faciat: credo sine piudicio q nō solū pōt: imo tenetur reuelare ei q pōt pdesse ⁊ non obesse vt malo obuief. Quart⁹ casus est qñ quis hēt per aliā viā peccatū sibi detectū in cōfessione fm sanctū Bo. ⁊ Ric. ⁊ cōiorez opi. Theo. in dicta. 21. di. Vez est q ppter scandalum non debet reuelare nisi p necessitate vel vtilitate illud dicat: vel nisi iurauerit dicere veritatē fm Inno. in. c. oīs. de pe. ⁊ re. ⁊ recitat Pa. in. d. c. dilectus de et. pre. nunq tñ debet dicere se habuisse illud in confessione: qz fm Sco. vbi. s. peccaret mortaliter. Et idem dic si reuelat aliquid plusq sciat extra confessionē: puta scit semiplene aliquod factum extra confessionē ⁊ plene in cōfessione non licet sine peccato mortali nisi semiplene exprimere: vel si habet dubie aliter q dubie reuelare nō debet. Quintus casus est quando essent aliqui qui condixerunt interficere presbytez cum eis euntē in nemore: quoruz vnus penitet ⁊ confitef ante nemoris igressum: nam tunc potest sacerdos retrocedere lz ex hoc alij socij cognoscant sociū confessū fuisse proditionē. Scdm enim Sco. in. 4. di. 21. generaliter dici potest q signū quod de se est indifferēs ad significandū tale pec-

catū fuisse ꝯfessum vel nō fuisse: lꝫ aliqbus fit signū magis determinatū ex aliq̄ p̄supposito: nō tñ ex se est signū reuelatiuū confessionis nec ꝑ ꝯsequēs simpliciter illicitū con fessori. Quidā tñ tenēt ꝙ in tali casu tenet potius intrare nem⁹ ⁊ subire mortē ꝙ̄ tali signo reuelare: sed eis nō credo. Meli⁹ tamē faceret si aliq̄ causam fingeret cur itrare re nuit. Sed si nō pōt inuenire credo cuꝫ Sco. ꝙ pōt desistere ab ingressu: ꝙ̄uis illi ꝑ tale signū dep̄hēdant ꝯfessionē ei fuisse factam. Si tñ signū nō esset indifferens: ſꝫ certum. nullo mō liceret signū facere: vel alio modo ꝯfessionē reuelare: ſꝫ potius tenet ſm Ric. vbi .s. mortē sustinere ne confessionēꝫ reuelet. Sextus casus i q̄ licet reuelare ꝯfessionē est qñ id qđ dicit nō est peccatū: nec est circū stantia peccati illi⁹ qui ꝯfitet. Nam tale qđ nō cadit sub sacro ꝯfessionis: nisi esset quid potens deducere ad manifestationē peccati. Unde siquis ꝯfitēdo inserat ꝙ in tali terra sunt boni fructus: vel pulchrū castrū vel ꝙ ex tali licito ꝯtu debet dare centuꝫ ducatos alicui ⁊ huiusmōi que nō sūt peccata: nec de ducētia ad manifestationē peccati licite ſm Ri. vbi .s. potest manifestare: nisi talis inotescat ꝯfessori ꝙ talia sibi dicit sub sigillo secreti: qꝛ tūc nō pōt reuelare nisi ſm ꝙ sigillū secreti pōt reuelari: vt .j. dicam.

8 ¶ Quid si p̄sbyter haberet aliqđ peccatuꝫ mortale qđ nō posset confiteri nisi confessionem sibi factā reuelaret. R. ſm Ri. vbi .s. ⁊ Sco. ꝙ nō debet ꝯfiteri durāte tali casu il lud peccatū: ſꝫ sufficit ꝯteri de eo cū ꝓposito ꝯfitēdi qñ poterit facere sine preiudicio sigil li ꝯfessionis ⁊ reuelatiōe ꝑsone ꝯfesse. Fortiori eni vinculo tenet ad celandū cōfessionem ꝙ̄ penitens ad confitendum.

9 ¶ Utꝝ sacerdos q̄ audit duos i cōfessiōe: ⁊ vn⁹ eoꝝ dixit se peccasse cū illo alio sed ille alius cōfitēdo hoc nō dicit possit eū de ſꝫ int̄ rogare. R. ꝙ sic in genere: ſꝫ non pōt dicere ꝙ ali⁹ sibi reuelauerit: nisi ille extra confessionem sibi dixisset.

10 ¶ Utrū sciēs ꝑ ꝯfessionē aliquē excōicatū teneat eum vitare. R. ſm Ri. vbi supra: ꝙ nō: etiā in secreto. Et ad .c. cū nō ab hoīe. de senten. ex. qđ videt dicere contrariū. R. ꝙ intelligit qñ scit ꝑ aliā viā in secreto ꝙ̄ per confessionē. Sco. tñ vbi .s. tenet ꝙ deꝫ eum vitare si pōt sine ꝑditione ei⁹ excōis. Si ṽo hoc nō pōt facere quin cum ꝑdat nō tenet: imo tenet nō vitare qꝛ fortiori vinculo liga tur ad celandū. s. per legem nature diuinaꝫ ⁊ ecclesiasticā ꝙ̄ ad vitādū excōmunicatū.

¶ Quid si sacerdos sciat ꝑ ꝯfessionē ꝙ ali quis dormiuit cū muliere in eccl̄a. R. ꝙ ſꝫ nō pōt reuelare epō nisi in genere dicēdo: ta lis eccl̄ia est polluta ⁊ indiget recōciliatōe. ar. c. significasti. de adul. ⁊ c. si sacerdos. đ of fi. or. Et ſꝫ tuti⁹ ē: lꝫ quidā teneāt ꝙ nec etiā in genere debeat reuelare. Quod verū credo quando est omnino occultū: quia sic nō indiget reconciliatione. 11

¶ Utrū abbas vel alius prelat⁹ possit amo uere subditū ab aliq̄ officio ꝓpter delictum qđ scit in cōfessione. R. ſm Ri. ⁊ Sco. vbi .s. ꝙ nō: etiā si scit eū male vti tali officio: ni si qñ hoc facere posset sine suspitione peniten tis: ⁊ alteri⁹ cuiuscūqꝫ ꝙ eū amoueat ꝓpter ꝯfessionē: qꝛ tūc posset. Sꝫ ego credo istud verū nisi qñ talis subdit⁹ cōfiteret peccatū a quo nō vult desistere ⁊ qđ vergit in ꝑiculū alioꝝ qꝛ tūc credo possit eū officio ꝓuare qñ ad libitū ipsius spectat amouere vel confirmare: vt .s. §. 7. 12

¶ Quid de presbytero q̄ scit in cōfessiōe im pedimentū in matrimonio ꝯhēdo: vel decanus in ꝓmouēdo ⁊ per eū presentādo. R. ꝙ secrete debet eos monere vt desistāt: ꝙ si ꝯhūt bñdicat nuptias: si petit ꝙ pñtet ordinā do: pñtet qñ alit̄ facere non pōt sine manifestatione cōfessionis: facit qđ no. glo. ⁊ doc. i. c. vnico: de seru. in or. fa. Rō: qꝛ etiā si diceret non sibi crederet nisi quatenus posset ꝓbare: ⁊ sic frustra faceret. 13

¶ Quid est qđ cadit sub sigillo cōfessionis. 14 R. ꝙ directe se extēdit ad oīa que cadūt sub sacrāli cōfessione: vt sūt peccata. Indirecte ṽo cadūt oīa illa ꝑ q̄ dep̄hendi potest peccatū vel peccator. Unñ ſm Ri. vbi .s. q̄cquid ꝑ se vel ꝑ accidēs directe vel indirecte posset ve recundiā: vel cōfusionē vel malā suspitionē vel aliqđ aliud nocumentū generare peniten ti ex peccato cōfesso: cadit sub isto sigillo: vñ locus ⁊ tēpus ⁊ filia ex quib⁹ pōt deueniri in noticiā peccati cōfessi: nō simpliciter sed sub relatione ad personā que ipsū est cōfessa cadit sub isto sigillo: ⁊ durat etiā post morteꝫ penitent̄ ſm Sco. vbi .s. Unde est p̄ceptuꝫ:

negatiuū qꝺ obligat etiam ad semꝑ.

15 ¶ Utrū ille cui cōfessor reuelauit cōfessio-
nez teneat celare qꝺ sibi reuelauit. R. ſm
Ri. vbi. s. ꝙ sic. imo p̄lato sibi p̄cipienti ꝙ
reuelet nō tenet: nec ꝺꝫ obedire q2 talis cō-
fessor q̄ sibi reuelauit ꝺedit ꝺe facto sibi ptā-
tē loquēdi: nō ꝺe iure ⁊ ideo nullo modo li-
cet ei reuelare.

16 ¶ Quid ꝺe illo qui audiuit a ꝓposito aut a
casu cōfessionē quā q̄s fac cōfessori. R. Ri.
vbi. s. ꝙ tenet celare ꝺe iure nature ⁊ ꝺiuo:
⁊ iō nullo mō poterit sine peccato mortali re-
uelare sine cōsensu exp̄sso penitentis. Et ad-
dit Sco. vbi. s. ꝙ q̄ ꝺolose ⁊ insidiose audi-
uit q̄ quis cōfitet peccat mortaliter.

17 ¶ Utrū p̄sona cū q̄ quis peccauit cadat s̄b
sigillo cōfessionis. R. Ri. vbi. s. ꝙ sic: sine
penitēs potuerit suū peccatū cōfiteri sine ex-
pressione illi⁹ persone siue non.

18 ¶ Utrū penitēs teneat celare penitentiā sī-
bi a cōfessore iniunctā. R. ſm Ri. vbi. s. ꝙ
si penitēs in manifestādo qꝺ sibi a cōfessore
est iniūctū faceret p̄iudiciū fame ꝓpe absqꝫ
vlla vtilitate aut cōfessori: q2 si forte sciret
qꝺ sibi iniūxit icurreret odiū aliq̄x ⁊ hmōi:
tūc tenet celare. Si ꝟo nec fame ꝓprie resul-
tat preiudiciū: nec sacerdoti: tunc potest re-
uelare si vult.

19 ¶ Que est pena reuelantis cōfessionē. R.
ꝙ vltra pctm̄: mortale ꝺꝫ ꝺtrudi i arcto mo-
nasterio ⁊ ꝺeponi: vt in. c. oīs. ꝺe pe. ⁊ re.

20 ¶ Sed nunquid laicus reuelans cōfessio-
nē sibi factā sit ꝺetrudēdus i arcto monaste-
rio. R. Pa. in. ꝺ. c. omnis ꝙ sic.

21 ¶ Cui incūbit ꝓbatio ꝙ talis reuelauit: cō-
fessionē. R. Pa. in. ꝺ. c. oīs. ꝙ si cōfessor cō-
fiteat se ꝺixisse tale peccatū: ꝫ negat se hūis-
se illud in cōfessione nisi ꝓbet se aliūde hūis-
se ꝙ per cōfessionē p̄sumet ꝫ eū. s. ꝙ in con-
fessione hūit. ar. 6. q. 2. placuit. nō tn̄ punie-
tur pena ordinaria. ꝺ. c. oīs. ꝫ pena arbitra-
ria: quia nō aperte conuincitur.

22 ¶ Utrū eadē sit rō ꝺe sigillo cōfessionis et
sigillo secreti. R. ꝙ lꝫ sigillū secreti ⁊ sigillū
cōfessionis se hēant ſm inferi⁹ ⁊ superi⁹: q2
oē sigillū cōfessionis est sigillū secreti ⁊ non
ecōtrario: tn̄ nō est eadē rō ꝺe vno sic̄ ꝺe alio.
Uex ē ꝙ peccat mortalit frāgēs qꝺlibꝫ istoꝝ
sigilloꝝ. Uñ tenet Sco. vbi. s. ꝙ siue ille qui
alicui aliq̄ ꝺicit exp̄mat ꝙ ea ꝺicit sibi sub si-
gillo secreti: siue nō: tenet celare ꝺūmodo i-
telligat ꝙ sub secreto ei ꝺicit. Et addit Ri.
vbi. s. q. in hꝫ cōcor ꝙ si reuelat: crimē ꝓdi-
tiōis incurrit. Limita tn̄ ſm. s. Bo. ea. ꝺi.
veꝝ ꝙ nullo mō licet reuelare sigillū secreti
nisi in ꝺuob⁹ casib⁹. Prim⁹ qñ ꝟitas id exi-
git: puta q2 vergit in p̄iculū alioꝝ. Secūd⁹
qñ obediētia cogit ad reuelandū. Uñ ꝫ ista
ꝺuo ⁊ iuramētū ⁊ ꝓmissio nō valēt. Uñ ꝺi-
cit Pa. i. ꝺ. c. oīs. ꝙ si tal assumit i testē te-
net reuelare: ꝗuis sub sigillo secreti sit ei ꝺi-
ctū: nō tn̄ tenet ꝺenūciare q2 aliud est testi-
moniū ꝺicere aliud ꝺenūciare: nā ꝺenūciare
nō tenet q̄sq̄ qꝺ ꝓbare nō pōt. 6. q. 2. placu-
it. 2. q. j. si peccauerit. 2. q. 7. plerīqꝫ. Hen.
tn̄ ꝺe gan. 9. quol. ꝺicit ꝙ subditus q̄ reci-
pit aliq̄d ab alio in secreto nō vergēs in ꝺā-
nū cuiusqꝫ nō tenet reuelare etiā p̄lato pre-
cipienti vt reuelet. Et ſm hoc limito. S.
Bo. vt intelligat teneri ex obediētia qñ p̄-
lat⁹ vult scire qꝺ pōt cedere in ꝺetrimentū
religionis: aut alteri⁹: al's nō. Sigillū ꝟo
confessionis nullo modo licet reuelare: nisi
ſm qꝺ. s. ꝺictū est.

¶ Utrū cōfessor ꝺicēs aliquē sibi confessū 23
ꝺe peccat̄ suis sit reuelator cōfessionis. R.
ſm Ri. vbi. s. ꝙ nō: q2 nihil occultū mani-
festat: ꝫ solū manifestū qꝺ fit extra confes-
sionē: quia si ꝺixerim⁹ ꝙ peccatū nō habem⁹
ipsi nos seducim⁹ ⁊c. j. Jo. j. Si ꝟo ꝺiceret
ꝙ est sibi confessus ꝺe magnis criminibus ⁊
multis: bene esset reuelator cōfessiōis. Qui-
dam etiā ꝺicunt ꝙ ꝺicere talia verba. s. hoc
pctm̄ audiui i cōfessione ꝙ ē peccatū morta-
le: ⁊ sat̄ ad hꝫ videt facē tex. ꝺ. c. oīs. ꝫ ego hꝫ
nō credo. Et ē veri⁹ ſm Sco. vbi. s. nisi per
tale ꝺeueniat in noticiā p̄sone q̄ eū cōmisit
Periculosū est tamē talia ꝺicere.

Confirmatio

electoꝝ an sit ꝺe ne-
cessitate petēda. R. ꝙ sic ꝺe iure cō-
muni ita ꝙ elect⁹ ad regimē cuiuscūqꝫ eccl'ie
aut religionis: si administratiōi ꝺignitat̄ se
ingesserit ante confirmationē: siue tanꝙ p̄-
latus: vel procurator aut iconomus: aut
alio nouo quesito colore in spiritualib⁹ aut
temporalibus: per se vel alium in totū: vel
in parte ante ꝯfirmationeꝫ ipso facto p̄uat
oī iure qꝺ p electionē i ipsa ꝺignitate hēbat
c. auaricie. ꝺ ele. li. 6. fallit hꝫ i casu qñ abba-
tissa electa a maiori pte: nō tn̄ a ꝺuab⁹ ptib⁹
ipugnat ne ꝯfirmet: q2 iteri pt administrare

c.idẽnitatib⁹.§.si ꝓo.de elec.li.6. Itẽ fallit qñ ꝯfirmatio a papa est ꝑtẽda: ⁊ electus est valde remotus: valet vltra italiã: tũc bene põt administrare in tꝑalibus ⁊ spũalib⁹ añ ꝯfirmationẽ. Excepto ꝙ nullã alienationẽ facere potest: vt in.c.nihil.de elec. Quod verum credo qñ nõ est in mora ꝑtende ꝯfirmationis. al's habebit locũ pena.d.c. auaricie. Et q̃ dicit tex.de vltramõtano: credo habeat locũ in citramõtano: qñ curia esset vltramõtes: vt ten. Ho. ⁊ Joã.an.in.d.c.nihil. ⁊ Gul.in.d.c.auaricie. Sec⁹ esset si haberet ꝑ ꝓuilegiũ: vt nos frẽs minores q̃ habem⁹ ꝙ elect⁹ gñalis nr̃ stati põt administrare

1 ¶ Utrũ ꝑfata hẽant locũ i epo. R. Ge.i d.c.auaricie ꝫm Jo.an.ꝙ sic. Ex q̃ nota ꝙ ꝯstitutio penalis emanãs ad coadiuuatiõez vel executionẽ iuris antiq̃ interꝑtat᷑ late vt includat ꝯtenta in iure antiq̃: al's nõ haberet locũ in epo: q2 appellatione dignitat̃ nõ comprehẽdit᷑ epalis: vt dicit glo.in.c.z.de ꝑben.li.6. Sed hic sic: q2 in iure antiq̃ includebat᷑ epus: vt in.c.nosti.⁊.c.qlit᷑ de elec.

2 ¶ Utrũ hẽat locũ ꝑfata pena in impatore. R. Hugl. ⁊ Jo.in.c.legim⁹.93.di. ꝙ non ⁊ vt tenet glo.in cle.vnica.de iureiur.in.ꝓ. reges romanos.põt administrare ⁊ oẽm iurisditionẽ exercere impij ꝗuis Pau.ibidẽ teneat ꝯtrariũ: ꝫ placet mihi opi.glo.

3 ¶ Quãdo debet ꝑti ꝯfirmatio. R.ꝙ infra tres mẽses post ꝑstitũ cõsensũ: alit᷑ legitimo cessante: impedimẽto: si nõ petat᷑: vel ab electorib⁹: vel ab epo electo: vel ab alio ꝓ ipso: electio ẽ nulla.c.ꝗ sit.d elec.li.6. in cathedralib⁹ ꝓo ⁊ regularib⁹ ecclesijs q̃ruz ꝯfirmatio a papa est ꝑtenda serua moderationẽ.c.cupiẽtes.de elec.li.6.

4 ¶ A q̃ debet ꝑti ꝯfirmatio. R. ꝙ si elect⁹ est exẽptus debet ꝑti a papa vel ab ei⁹ legato de latere: si est aliq̃s sup illa ꝓuincia: vt i c.si abbatez de elec.li.6. Intellige qñ talis exẽptus subest imediate pape: sec⁹ si mediate: vt sunt ꝓuinciales ministri ordinis minorum q̃ ꝗuis sint exẽpti: tñ hñt sup se gñalem toti⁹ ordinis a q̃ hñt ꝯfirmari. Tñ Pa. in.c.i.de sup ne.ꝑla.tenet ꝙ abbates etiaz exẽpti sũt ꝑ epos ꝯfirmandi. Si aũt nõ sunt exẽpti debẽt ꝯfirmari ꝑ suos ꝑlatos imediatos supiores: vt puta epus inferiores suos. Archieps epos suffraganeos suos. Primas vel ꝑriarcha archieṗos nõ exẽptos. hec colligunt᷑ ex.c.cũ monasteriũ.⁊ ex.c.cũ dilect̃. ⁊.c.bone memorie.el primo.de elec. cum ibi no.et.64.di.illud.

¶ Quõ dꝫ fieri ꝯfirmatõ a supiore: vl' ab eo cui de iure cõi: siue spãli: puta ꝓuilegio: vel cõsuetudine ꝑscripta: siue ex delegatione cõfirmatio ptinet. R. ꝙ debet vocari noiatim si est aliq̃s coelectus simul cũ eo: vel apparet aliq̃s oppositor: al's generalit᷑ in eccl'a in q̃ debet talis ꝑesse vocatio debet fieri: vt si q̃ sint q̃ se velint opponere cõpareãt assignato termino ꝑemptorio.etiaz si null⁹ appar ẽ debet ipse ꝯfirmator diligent᷑ examinare ⁊ electionis ꝓcessũ ⁊ ꝑsonã electi: maxime in sciẽtia ⁊ honestate vite ⁊ etate: q2 si indignũ confirmat vel illegittime mortaliter peccat: ⁊ ẽ ꝓuatus ipso iure a ptãte ꝯfirmandi primũ successorẽ illi⁹: ⁊ ꝯfirmatio ipso iure est nulla: qñ nõ vocatis q̃ sunt vocãdi: si est aliq̃s coelectus: vel ali⁹ q̃ velit opponere ꝯ electũ vel electionẽ ⁊ nõ discusso negocio fit: hec hñt᷑ ex c.nihil.de elec.⁊.c.fi.de elec.li.6.cũ ibi nõ. 5

¶ Sed nũquid si electus administrat post cõfirmationẽ nullã cadat in penã: de q̃.s.in prin. R.glo.in.d.c.fi.ꝙ si errauit in facto: puta credidit factã vocationẽ ⁊ discussionẽz ⁊ sic nõ cadit: sed excusatur: ꝫ si errauit in iure nõ excusatur a dicta pena.de reg.iur. ignorantia.li.6.cum concor. 6

¶ Utrũ ꝑfata nullitas ꝯfirmationis hẽat locũ in postulatione. R.glo.in d.c.fi. ꝙ sic in admissione postulationis q̃ fit a supiore qui postulatũ admittẽdo ꝯfirmat. secus in postulatione q̃ est in eo ꝙ postulat᷑ monach⁹ electus a ꝑlato suo. Similit᷑ hꝫ locũ in pñtatione: vt ille cui fit ꝑsentatio seruet decretalem.d.c.fi. Nec ob.si dicas ꝙ ꝯstitutio videtur penalis: ⁊ sic extẽdi nõ dꝫ q2 nõ ẽ penalis cũ nõ ꝓuet iure q̃sito ꝫ q̃rẽdo: vide ibi doc. 7

¶ Utrũ sit seruandũ q̃d dictũ est.§.3.ꝑcedenti in oib⁹ bñficijs etiaz simplicibus. R. Ge.in.d.c.fi.ꝙ sic: siue hẽant curã aiaruz siue nõ: q2 cũ in oi bñficio reqrat᷑ examinatio ⁊ ꝯfirmatio electi seu pñtati seu postulati: ꝫm Jo.an.post Ho.in.c.ꝓposuit.de concess.ꝑben.ergo seruanda sunt predicta. 8

¶ Utrũ in hospitali similit᷑. R. Lap.ꝫm Ge.vbi.s.ꝙ sic: si dat᷑ bñficiũ ꝑ viã pñtationis vel electionis. Sec⁹ qñ nõ dat᷑ in bñficiũ 9

q2 tūc fit cõmissio nõ electio: vel collatio seu p̄ntatio: vt in cle. q2 ꝯtingit. de reli. domi.
b ¶ Utꝝ prelat⁹ superior possit ꝯfirmare sine caplo. R. Se. in. c. qm̄. de elec. li. 6. ꝙ Ar chi. hic post opi. recitatas tenet ꝙ non valet ꝯfirmatio si in absentia capl̄i fiat ar. eoꝝ q̄ nõ. de offi. dele. cām. ff. de admi. tu. l. ticiū ꝛ meuiū. i p̄n. ꝛ. ff. de exerci. l. i. §. si plures. Et hoc verū nisi ꝯsuetudo eccl̄ie haberet ꝯriū: q2 tūc valeret ꝯfirmatio. ď ꝯsue. c. nõ ē. li. 6.

c Confirmationis

sacr̄m ad q̄d valet. R. Melchi. pa pa i. c. spiritus scūs. de ꝯse. dis. 5. ꝙ valet ad augmentū gr̄e ad ꝯfirmādū in pugna ꝯtra vitia ꝛ diabolū ꝛ armat ꝛ instruit ad agones huius mūdi ꝛ prelia.

¶ Utrū sit necessariū ad salutē. R. ꝙ nõ absolute: q2 baptiçat⁹ si stati decedit saluaꝛ vt pȝ in. d. c. sp̄us scūs. ꝙuis nõ sit ꝯfirmatus: tñ necessariū est ita ꝙ ꝯtēnens ipsū suscipere mortaliꝛ peccaret ꝛ dānareꝛ: vt colligiꝛ ex. d. c. sp̄us scūs. cū ibi nõ. Et ꝓpterea credo ꝙ notabilis negligētia ep̄oꝝ in nõ cõferēdo istud sacramētū sit eis pctm̄ mortale. p ar. in. d. c sp̄us scūs.

2 ¶ Utrū soli ep̄i hoc sacr̄m possint ꝯferre: R. ꝙ sic: vt pȝ in. c. de his. ꝛ duob⁹ c. se. de ꝯse. di. 5. Tñ s̄m Inn. in. c. quāto. de ꝯsue. papa posset dare licētiā sacerdotib⁹ vt con ferrent: q2 s̄m glo. in. c. mādam⁹. de ꝯse. di. 5. ꝛ sequiꝛ Inno. vbi s̄. ex demādatiõe pape q̄libet cleric⁹ põt conferre ordinē ꝛ sacra mentū quod habet.

3 ¶ Quib⁹ debet cõferri istud sacr̄m R. ꝙ oib⁹ fidelib⁹ baptiçatis tā sanis ꝙ etiā morte piclitātib⁹: ut patȝ in. c. vt ieiunij. ꝛ. c. se. de ꝯse. dis. 5. ꝙuis glo. sentire videaꝛ ꝙ debeat dari solū habētib⁹ ꝑfectā etatem. s. i2. annoꝝ nõ credo verū.

4 ¶ Utrū ꝑfecte etatis volēs suscipere istud sacr̄m teneaꝛ ꝯfiteri pri⁹. R. ꝙ ꝙuis teneatur ꝯteri de mortali si q̄d cõmiīt añꝙ susci piat aliter peccaret mortaliꝛ: tñ ꝯfiteri non credo teneaꝛ ď necessitate: ar. d. c. ut ieiunij in verbo moneanꝛ.

5 ¶ Utrū de crismate tm̄ ꝛ illi⁹ anni debeat fieri. R. ꝙ sic cū sit minoris necessitatis cõ firmatio ꝙ baptism⁹. ar. c. qm̄. de sen. ex. li 6. ꝛ. c. si quis. de alio de cõse. di. 4.

¶ Utrū oi tp̄e possit ꝯferri. R. ꝙ sic ar. c. oēs fideles. ꝛ. c. his. ꝛ. c. vt ieiunij. ꝛ. c. se. de ꝯse. di. 5. Sȝ ep̄s debet esse ieiun⁹: vt i. c. vt ep̄i. de cõse. di. 5. sed nõ de precepto. 6

¶ Utrū ieiun⁹ tm̄ debeat suscipere. R. ꝙ sic nisi necessitas aliud suadeat. Tñ credo sit ꝯsiliū nõ p̄ceptū: vt pȝ in. d. c. vt ieiunij. Et ꝓpterea dicit Ala. ꝙ meli⁹ ē cõfirmari post prandiū ꝙ episcopo postea discedente non possit cõf. rmari. 7

¶ Quid si q̄s oleo ꝓ crismate sit vnct⁹. R s̄m Ho. ꝛ Inno. in. c. vnico. de sac. vn. ꝙ debet iterū crismate liniri: ꝛ debet illa oṙo reiterari: signo te. ꝛc̄. Alie aūt oratiões q̄ precedūt ꝛ sequūꝛ nõ iteranꝛ. 8

¶ Que est forma hui⁹ sacri. R. ꝙ in iure nõ inueniꝛ nisi ꝙ in fronte crismate debet signari. Tñ in põtificalib⁹ coiter habeꝛ. Ego te ꝯsigno signo crucis ꝛ ꝯfirmo te crismate salutis. In nomine patris ꝛ filij. ꝛc̄. Et hec est seruanda. 9

¶ Utrū sit reiterabile istud sacramētū. R ꝙ nõ: vt in. c. dictū est. ꝛ. c. se. ea. di. Et peccaret mortaliter sciēter iterās. sec⁹ si ignoraret aut dubitaret: q2 nõ diciꝛ iteratū quod nesciꝛ factum. 10

¶ Utrū nõ ꝯfirmatus possit tenere aliū, ad ꝯfirmationē. R. ꝙ nõ. c. in baptismate. de cõse. di. 4. Et si tenet nõ ꝯ̄bit cõpaternitatē vt ibi patȝ cõcor. Tho. ꝛ Pe. 11

¶ Quot possunt tenere ad istud sacr̄m. R tātū vn⁹ debet eē q̄ teneat. c. non plures. de cõse. di. 4. Sicut ꝛ in baptismo: vt ibidem. 12

¶ Utrū ille q̄ tenuit in cathecismo vel baptismo possit teneri in hoc sacro. R. ꝙ ꝯsuetudo romana est ꝙ nõ. sed p singulos singuli suscipiāt. Tñ fieri põt si necessitas cogit: al's nõ: vt in. c. in cathecismo. de cõse. dis. 5. Sed nõ. ꝙ hodie ex cõsuetudine est vt q̄ tenet in cathecismo teneat i baptismo: ꝛ ideo sine pctõ fit. Si tñ plures sūt q̄ tenēt oēs efficiūꝛ cõpatres suscepti. vt in. c. fi. de co. spi. li. 6. Et iõ vir nõ debet tenere vxorē ꝛ econ uerso: q2 orietur ip̄edimentū. 13

c Confirmatio summi põ tificis ex

certa scia facit validū q̄d erat nullū respectu iuris positiui: s̄m Jo. de li. vt refert Pa. in. c. cū super. de causa pos. ꝛ ꝓprie facit firmum q̄d al's est infirmū. Solenne

q̄d nō est solēne supplēdo defect⁹ solēnitatis omisse. z q.i. in pmis. de trāsac. c.i. de pces. pre. q2. Si vō fit in forma coi non ex certa sciētia nihil iuris tribuit: ſ3 solū vetus conseruat. de cōfir. vti. vl inuti. c. dilecta. 7. c. i. i gl. 7 d pces. pre. q2 diuersitatē. 7 de priui. q2 intētiōis. nec p ipsam derogatur iuri coi. de offi. or. lic3. de fi. instru. inē dilectos.

j ¶ Confirmatio ,ppie nō est qñ successor cōfirmat cōstitutionē predecessoris: seu ei⁹ gesta: vt dicit Pa. in. c. i. de loca. 7 est dictū Ho. Uñ poti⁹ ē ratificatio vel inouatio. S3 cōfirmatio est qñ superior cōfirmat factum inferioris. Q. ō nō. q2 facit ad multa.

c **Onfraternitas** an sit licita. R. Pe. de pusio tractatu de canonica portiōe epi. c. 4. q sic si fiat ex cā licita. facit glo. in. c. si q̄ clericor. ij. q. i. q̄ dicit q fraternitates bone admittūt. 42. di. si quis despicit. S3 q̄ fiunt ad malū prohibentur. C. de mono. l. vnica. de hoc. d. Andreas barbatius. in. c. officij. de testa. plene tractat Archi. etiā in. d. c. si q̄s despicit. Et vide. s. collegiū.

j ¶ Utrū statutū cōfraternitatū q̄ cauet ne q̄s recipiat nisi soluat tantū liceat. R. Pe. vbi. s. q sic si fit ,pter honestam cām: puta alendis pauperib⁹ 7 huiusmōi. d. c. si q̄s despicit. 7 ar. 26. q. z. nō exēplo. Quidā tamē dicunt nō licere: q2 excludit pietatē. s. ne q̄s recipiat nisi soluat: 7 videt magis equum. Si tñ statutū diceret q receptus soluat tm̄ oi mense: liceret Ludo. de ro. in nō. dicit q Archi. in. d. c. si quis despicit consuluit q si fit statutū p vba affirmatiua sic valet. Si per verba negatiua. s. null⁹ admittat: sic nō valet. allegat. c. ad apostolica3. de simo. Et addit idē Ludo. q si potestas iuenit societatē in qua sit statutū inhonestū pōt stati3 eoipso cassare societate3: ſm Bar. in. l. sub ptextu. ff. de exor. cri. Et sequit Bal. in. c. i. §. cōuenticulas. de pa. te. in vsi. feu.

c **Oniuratio** est quando aliqui rebelli auctoritate in vnū se colligēdo iuramēta inē se dederūt. ij. q. i. si q̄ clericoru3. Et nō. q cōiuratio 7 conspiratio ,p vno eodēq3 crimine accipiūt. ij. q. i. cōiurationu3. vñ cōiurare ē sil vel vnū iurare. Conspirare vō ē sil vel in idē spirare: ſm glo. in. c. cōstitutionē. de sen. ex. li. 6.

j ¶ Utrū ois cōiuratio sit illicita. R. q proprie cōspiratio: vt pat3 ex pcedētib⁹ ē illicita. Dr tñ aliqñ largo mō cōspiratio seu coniuratio q̄ aliq cōiurāt: vel in idē aspirāt qd de se est licitū 7 bonū: 7 tunc licet talis ɔspiratio: vt nō. gl. in. d. c. si q̄ clericor. als. i. q. i. cōcussiōis. zz. q. i. c. i. nō. Inn. in. c. cū. J. 7. A. de sen. 7 re iudi. 7 Pa. in. c. exhibita. d iudi. Qñ ergo q̄s cōiurat vt rebellet plato vel obediētie 7 huiusmōi sic ē cōspirator: vt pat3 de ver. si. cōstitutionē. li. 6. 7 sic cōspiratio de se ē mortale pctm̄. In dubio vō semp psumit mala: ſm Inn. in. c. i. de scis. 7 Uin. in. c. fi. de testi. co. 7 Jo. an. in. c. z. de ver. si.

z C Que ē pena cōiurātiū vel cōspirantiū. R. laici debent excoicari si ptra epm ſm glo. in c. fi. de testi. co. 7 ſm Ho. 7 Jo. an. in vna libra auri cōdēnari singuli. In cōstitutione Federici de pace. te. c. hac edictali. Et si q̄s tumultū ɔ aliquem fecerit: vel seditiosas voces emiserit capitalis est pena. l. denūciam⁹ C. de his qui ad ec. cōfu. 7. l. i. 7. z. C. de sedi. 7. ff. de pe. l. aut facta. 7. C. d epi. 7 cle. l. puenticulā. vbi ,phibēt cet⁹. vel turba cōgregari nisi iueniat concessu3 expresse. ff. de col. illi. per totū. clerici debent deponi.

c **Onsanguinitas** vide j. Matrimoniū. 3. Impedimēto. 6.

c **Onscientia** cōuenit cu3 lege natura li rōnalis creature 7 cū sinderisi in hoc q̄d est regulare: ſ3 differūt in mō: lex naturalis dictat ei bonū faciēdū 7 malū fugiēdū post hoc sequit iudiciū i rōne: 7 sic formatur ɔscia: vlteri⁹ facto iudicio q sic debet eē sequit sinderesis q̄ est scintilla ɔscie q̄ stimulat volūtatē ad bonū faciendū. Et sic p3 q ɔscia ,ppie est regula in rōne. sinderesis vō in volūtate instigādo eā ad bonū 7 stimulādo. hec ex Ale. in. 3. pte sū.

¶ Utr ɔscia liget ad faciēdū oē q̄d dictat p modū pceptiōis vel ,phibitōis. R. s. Bo. in. z. sen. di. 39. ar. i. q. 3. q aut ɔscia dictat aliq̄d q̄d est ſm legem dei: 7 sic tenet facere aut dictat pter legē: 7 sic tenet facere vl cōsciētiā deponere: vt pote si dictat necessariū ad salutē festucā de terra leuare: si nō depo-

nit ꝯsciam: aut nõ leuat mortaliter peccat. Aut ꝯscia dictat qḋ est ꝯ legẽ dei: ⁊ sic nõ ligat ad faciendũ: ſ3 ligat ad deponẽdũ: q2 erronea errore repugnãte legi diuine: vñ q̄diu manet ponit hominẽ extra statũ salutis: et iḋ necessario tenet̃ eã deponere: q2 siue faciat qḋ ꝯscia dictat: siue nõ faciat: semp mortaliter peccat. Faciẽdo qḋ dictat peccat mortalit̃: q2 facit ꝯ legẽ dei: nõ faciendo peccat mortalit̃. q2 faciẽdo bonũ facit in ꝯtemptũ dei: dũ credit dictãte sibi ꝯscia hoc deo displicere. Et sic intellige. 28. q. i. §. ex his. de sy. per tuas. el 2. de re. spo. litteras ꝯ ꝑscrip. c. fi. qḋ fit ꝯ ꝯsciam edificat ad gehennã.

¶ Quid si ꝑlat⁹ ꝑcipiat aliqḋ qḋ ꝯscia subditi dictat etiã ꝯ legẽ dei. R. s. Ho. vbi s. ꝙ tenet̃ eã deponere nisi clarum sit illud fore ꝯlegẽ dei. Et si nescit de illa iudicare debet sapiẽtiores cõsulere: vel ꝑ orõnẽ a deo declarationem postulare. vel dic vt habetur in. c. inq̄sitioni. de sen. ex. ꝙ qñ scit ꝓ certo ꝙ est ꝯ legẽ dei nõ obediat: q2 mortaliter peccaret ſ3 poti⁹ tolleret etia3 excõicationẽ. Si non scit ꝓ certo: ſ3 ex leui ⁊ temeraria credulitate tũc ad cõsiliũ sui prelati deponat. Si ṽo habeat credulitatẽ ꝓbabilẽ ⁊ discretã: q̄uis ñ manifestã ⁊ euidẽtẽ: tũc ꝓpt̃ obediẽtiã faciat qḋ sibi ꝑcipit̃ q2 tenet̃ i tali dubio ⁊ ꝓpt̃ bonũ obediẽtie excusat̃: s3 nullo mõ ex ꝓpa volũtate faciat q2 nõ lic3: imo mortalit̃ peccaret: q2 qui amat piculũ peribit in illo. Et istud ẽ qḋ dicit tex. in. c. nõ solũ. de regula. li. 6. Decet inq̄t ⁊ expedit: vt ꝯscie puritatis nõ desit iudiciũ rõnis ne dũ spũalis ꝑfect⁹ querit̃: inde salutis dispendiũ incurrat̃.

¶ Et q2 cõfidẽs de cõscia famã negligẽs peccet mortaliter: vide. ĩ. Fama. §. i.

C Onsecratio epoꝝ ⁊ archiepoꝝ infra tres mẽses post electionẽ ⁊ cõfirmationẽ differri nõ debet: nisi necessitas aliud suadeat. 75. di. quoniã quidã.

¶ A q̄ debet cõsecrari archiepũs. R: ꝙ ab oĩb⁹ suffraganeis suis qui tũc ad metropolitanã ecclesiã sunt vocandi. de ẽ. or. si archiepũs. ⁊ cũ cõsensu ꝑmatis. c. placuit. 65. dis. ita ꝙ sine eo nõ recipit executionẽ consecratus: vt nõ. Inno. in. c. nec epi. de tẽ. or.

¶ Quis cõsecrabit epm̃. R. si ẽ exẽpt⁹ cõsecrabit̃ a papa vel de eius mãdato. Si vero nõ est exempt⁹ ꝙ archiepũs cũ duob⁹ ꝓuincialibus episcopis: aut tres cõprouinciales episcopi ex iussu archiepi. Ita tamen ꝙ oẽs epi cõprouinciales sunt per epistolã requirẽdi vt cõsentiant: vt in. d. c. nec epi. vbi dicit Inno. ꝙ si aliquis episcoporũ cõprouincialiũ cõtẽnat̃ in cõsecratione archiepi vł epi ꝙ poterit agere ut priuet̃ executione officij sicut in electione agit̃ vt cassetur. de elec. ꝙ sic. ar. ꝯ elec. cũ i veteri. ꝯ arbi. cũ oli. 65. di. ñ debet. ⁊ etiã grauior pnia sibi poterit iponi

3 ¶ Quo die debent cõsecrari predicti. R. ꝙ die dñico hora tertiarũ. 50. di. qui i aliq̄. q̄si in fi. 75. di. qḋ die. ⁊. c. ordinationes.

4 ¶ Quõ debet fieri. vide in. d. c. ordinationes: s3 melius in eoꝝ pastorali. Et q̄d sit de suba nõ. in. d. c. ordinatões. 65. di. i sũma.

5 ¶ Patriarcha autẽ ⁊ ꝑmas ac cardinales credo ꝙ a papa sunt cõsecrandi: vel de eius mandato ⁊ nõ ab alio. ar. c. pudenda. ⁊ qḋ ibi nõ. 24. q. i. Dicit etiã Pa. in. c. meminimus de accu. ꝙ q̄libet ꝑlatus cõfirmatus a papa nõ põt bñdici: seu cõsecrari ꝑ inferiorẽ nisi de licentia pape. vt in. c. cũ in distribuẽdis. de tem. or. nisi consuetudo aliud habeat. Papa ṽo consecrari debet ab epõ hostiense. 27. di. in nomie domini.

6 ¶ In q̄ loco sũt ꝑfati cõsecrandi. R. ꝙ archiepũs in sua metropolitana ecclĩa. vt in. d. c. si archiepũs. Alij aũt vbi placuerit ad quẽ ꝑtinet cõsecratio. 81. di. c. fi.

C Onsecratio ecclesie a q̄ debet fieri R. ꝙ ab epõ ꝓprio nõ ab alieno: nisi de licẽtia ꝓprij. facit. c. tua fraternitas. de cõse. ec. vel al. Non epus ergo non põt etiã de licẽtia epi: nec etiã recõciliare. vt in. c. aq̄ eo. ti. Dicit tñ Inno. ibidẽ ꝙ papa plurib⁹ epis ꝯcessit: vt possint per simplices sacerdotes recõciliare ecclĩa3 aq̄ tñ pri⁹ ꝑ epm̃ bñdicta. Et sic pat3 ꝙ ex cõcessiõe pape solũ pñt recõciliare nõ cõsecrare. Intellige de ecclĩa cõsecrata: q2 ecclĩa nõ cõsecrata bñ põt recõciliari ꝑ sacerdotẽ aqua exorciçata tñ. vt i c. fi. de ꝯse. ec. vel al. q2 aqua exorciçata põt fieri per simplicẽ sacerdotẽ. Ex quo pat3 ꝙ nõ oportet fiat per epm̃ vel de licẽtia ei⁹: ſm glo. in. d. c. fi. Et ẽ cõis opinio.

7 ¶ Quo tpe põt consecrari. R. ꝙ in oĩ tpe tã festiuo q̄ nõ. d. c. tua fraternitas.

2 ¶ Quo debet cōsecrari. R. ꝙ mod⁹ habet in eoꝝ pastorali: ꞇ aliquid de cōse. di. i. oēs basilice: ꞇ quod ibi nō. Sed a pastorali nō est recedendū.

3 ¶ Utrū aliqñ sit recōsecrāda. R. Pa. i. c. ꝓpositi. de ↄse. ec. vel al. ꝙ sic in trib⁹ casib⁹. Prim⁹ qñ nescit an fuerit cōsecrata: vt puta qꝛ nō apparet aliqḋ signū ꝑ qḋ appareat cōsecrata: nec scriptura nec testis ꞇ h⁹mōi. de ↄse. di. i. ecclesia vł altaria: qꝛ non dr̄ iteratū qḋ nescit factū. c. solēnitates. el ꝑmo. de cōse. di. i. c. veniens. de pres. non bap. Secūd⁹ si parietes sūt cōbusti ꞇ decrustati. Nō qꝛ cōsecratio ꞇ linitio fit in ip̄is parietib⁹. Et iō licꝫ nō corruāt: si tñ cōburāt est recōsecrāda. glo. est de cōse. di. i. ecclesijs. Secus si tectū cōburat vel destruat: qꝛ nō ē recōsecrāda: vt i. c. ligneis. de ↄse. ec. vł al. Terti⁹ si parietes ita corruerint ꝙ de nouo oportet ipsā reficere etiā ḋ eisdē lapidib⁹ Et licꝫ glo. ꞇ aliq ibi velint ꝙ si nūc vna pars reficiat ꞇ postea alia ꝙ nō sit recōsecrāda. Tñ Pa. vbi s̄: tenet ꝙ debet reconsecrari: qꝛ in spūalib⁹ cōsideram⁹ veritatē ꞇ nō fictionē: vt no. Archi. in. c. i. de voto. li. 6. Ideo ē verū ꝙ nō est i veritate illa ꝑma ecclia nec cōsecratio q̄ fuit in illa ꝑma est in ista: qꝛ non est liquor q̄ cōmisceat. Et hanc opi. sequit Inno. in Rubrica eo. ti.

4 ¶ In quib⁹ casib⁹ eccla polluit ꞇ indiget recōciliatiōe. R. Pa. in. d. c. ꝓposuisti ponit duos casus. Primus qñ in ea effundit sanguis. Et nota ꝙ effusio significat abundantiā: ꝓ quo vide bonū tex. cū glo. in. c. cū illoꝝ. §. ꝙ si claustrales. de sē. ex. ꞇ iō ex modica lesiōe: q̄uis modicū de sanguie effluat nō indiget recōciliatiōe. Aduerte ꝙ ista effusio sanguinis oportet ꝙ sit facta ex cōtētiōe vel ex iiuria: ꝑm Rodo. qꝛ si furiosus vł ligno cadēte effunderet sanguis nō esset recōciliāda. Et hoc videt velle Hug. de cōse. di. i. ecclesijs. Et Ho. in. c. si ecclesia. de cōse. ec. vel al. Secūdus qñ in ea aliqs occidit: licꝫ sanguis nō effundat: puta qꝛ suspenditur ꞇ h⁹mōi. Et intellige de homicidio violēto vł iiurioso. ꝑm nō. in. c. vnico. eo. ti. li. 6. Secus in homicidio casuali: vel cū qs se defendēdo aliū occidit: vel si scūs ibi occidat: qꝛ tūc nō est recōciliāda. Sꝫ gl. in. d. c. vnico tenet ꝙ in hoc vltimo casu polluit: ꞇ est recōciliāda: ꝫ nō lauand⁹ ē loc⁹ vbi sanguis effusus est. Et coiter hoc tenet.

¶ Sꝫ qd si quis in ea letaliter vulneret ꞇ extra eccliam moriat. R. glo. d. c. vnici. ꝙ recōciliabit etiā si sanguinē recollegisset in scutella: ꝫ nō econtrario si vulnerat extra ꞇ cōfugit ad eccliam: licꝫ ibi moriat vel sanguis effundat nō recōciliabit. Silit dic ꝑm Hug. si existēs in tecto eccłe sagitet nō recōciliabit: qꝛ extra eccliam vr̄ factum. 5

¶ Quid si qs sane mētis seipsū vulneret vł occidat in ecclia irato aio. R. Ge. in. d. c. vnico. ꝙ recōciliabit si ē publicū. de sen. ex. cōtingit. el ꝑmo. qꝛ homicida est. Sec⁹ si eēt furiosus ꞇ nō sane mētis. ar. de. si furiosus de homici. Terti⁹ qñ excoīcat⁹ sepelit in ecclesia vel pagan⁹: qꝛ si erat cōsecrata est recōciliāda ꞇ corpa predictoꝝ proijcienda si discerni possunt ab alijs. de cōse. di. i. eccliaꝫ ꞇ de cōse. ec. vel al. cōsuluisti. ꞇ ibi Pa. ponit istū cū casu se. Quart⁹ qñ fuit cōsecrata per notoriū excoīcatū. Nā ea q̄ cōsistūt in exteriorib⁹ bñdictiōib⁹ ꞇ cōsecrationib⁹ facta ꝑ notoriū excoīcatū nō debent ꝑ fideles exercitari ante recōciliationē. Quint⁹ ꝑm glo. in d. c. ꝓposuisti. qñ parietes successiue reparātur: ꝫ credo sit recōsecranda. Sext⁹ qñ effūdit semē. ḋ adul. c. significasti. Sꝫ qñ ē occultū nō polluit: vt tenet gl. in. d. c. vnico. ꞇ ex d. c. significasti. in ver. publice. Et fit publicū vel ex cōfessiōe eoꝝ q̄ fecerūt vel rei euidētia. Et intelligūt qdā de oī effusiōe seminis criminosa. Sec⁹ de effusiōe q̄ fit in sōnis ꞇ ea q̄ fit in matrimonio cā ꝑcreande ꝓlis ꞇ h⁹mōi. Cōtrariū tñ tenet coiter: vt pꝫ i glo. d. c. vnici. ꞇ qḋ ibi nō. vt habeat locū in oī pollutiōe hūana. Et hoc magis cōsonat tex. in. c. ecclesijs. de cōse. di. i. Et hoc tene. 6

¶ Quid si ecclia ñ erat ↄsecrata. R. ꝙ q̄uis eccla nō sit ↄsecrata tñ polluit semis aut sanguinis effusiōe: vt patꝫ in. c. si. de cōse. ec. vel al. ꞇ debet lauari aq̄ exorcigata tm̄ per sacerdotem: vt ibidem. 7

¶ Utrū celebrans in eccla polluta efficiat irregularis. R. Ge. in. d. c. vnico ꝙ nō. de sen. ex. is qui. li. 6. tamē in ea nō debet celebrari. de priuil. tuarū. in ꝑn. Dicit tñ Lap⁹ ꝙ talis est suspensus ab ingressu ecclesie. de priui. epoꝝ. li. 6. Et si cū tali suspensiōe in ecclesia diuina celebraret vt prius suo agens 8

officio erit irregularis. ꝺ sen. ex. is cui. li. 6.
9 ¶ Quõ ꝺebet recõciliari eccl'a polluta. R. ꝙ cũ aqua ꝺ qua. in. c. cõsuluisti. ⁊ i. c. aqua ꝺe ꝯse. ec. vel al. Et siliter cimiteriũ. Sꝫ melius habet in pastorali. Et sic serua.
10 ¶ Utrũ faciẽs cõsecrare ecclĩam possit cõpelli ad ipsaꝫ dotatã. R. Pa. in. c. cũ sic. ꝺe cõse. ec. vel al. ꝙ sic. Et ꝺos ꝺebet eẽ tãta ꝙ vnꝰ ꝑsbyter cũ ministro possit viuere habito respectu ad obuẽtiões spũales. Et si esset collegiata habet respectꝰ ad numerũ collegiatoꝝ. Fallit hoc in ecclesijs mẽdicãtiũ.
jj ¶ Utrũ possit aliqđ exigi ꝓ ꝯsecratiõe ecclesie. R. ꝙ nõ. vide. j. Simonia. 3. §. 19.

c Onsecratio altaris est alia a cõsecratiõe eccl'e. c. i. ꝺe ꝯse. ec. vel al. Jõ vna sine alia fieri põt ꝺe q̃ vide. s̃. Altare.

c Onsecratio Cimiterij quõ ꝺebeat fieri habet in pastorali.
j ¶ Quõ polluit. R. ꝙ si cimiteriũ ẽ contiguũ eccl'e tũc polluta ecclia polluit cimiteriũ: sꝫ nõ ecõuerso: vt in. ꝺ. c. vnico. ꝺe ꝯse. ec. vel al. li. 6. Si ꝟo nõ ẽ cõtiguũ eccl'e vl' si ẽ cõtiguũ: sꝫ nõ polluit ecclia tũc polluitur ꝑ sanguinis vel semis effusionẽ: sicut ꝺictũ ẽ ꝺe eccl'a. Jtẽ qñ aliquis excoĩcatꝰ vl' infidelis in eo sepelit: vt in. ꝺ. c. ꝯsuluisti. ⁊ i. ꝺ. c. eccl'aꝫ. el. 2. Aduerte tñ ꝙ si essent plura cimiteria cõtigua tñ parietẽ habẽtia in medio se iungẽtẽ ꝙ polluto vno non polluitur aliud: etiã si ꝑ portã mediã habeat accessus ꝺe vno ad aliud: vt in. ꝺ. c. vnico.
2 ¶ Sed qđ si pollutio vel sanguinis effusio fiat in porta in medio posita. R. Jo. an. vt refer Ge. in. ꝺ. c. vnico. ꝙ illud cimiteriuꝫ est violatũ cuiꝰ cã paries ⁊ porta fuerũt facta q̃si sit illiꝰ accessio. ꝑ. l. ⁊ si nõ sũt. §. ꝑe. ⁊ vltimo. ff. ꝺe au. ⁊ arg. le. vbi ꝺr̃ spectamus que res cuiꝰ rei ornande cã fuerit adhibita: non q̃ sit ꝓciosioꝛ. Et iõ legato auro: legata sũt vasa aurea: ⁊ legatꝭ gẽmis: gẽmea vasa Et ꝭm hoc siue gẽme sint in aureis vasis: auro cedẽt: ⁊ idẽ ꝺe argẽto cũ. l. se. Et ꝺicit Ge. ibidẽ: ꝙ in ꝺubio paries inẽ mediꝰ vr̃ ꝓncipalit factus vt faciat ꝺuo cimiteria nõ accessoꝛie: vt innuit tex. ibidẽ.
3 ¶ Utꝝ siliter sit ꝺicẽdũ si pollutio vel effusio sanguis fiat in porta eccl'e. R. Ge. vbi s̃. ꝙ Jo. ꝺe imola ꝺicit ꝙ sic. qñ intra clausuram ostij versus eccl'. m ẽ facta. Secus si in parte q̃ est extra clausurã. ar. nõ. ꝑ Bar. in. l. i. ff. ꝺe ꝺona.
¶ A quo ꝺebet recõciliari. R. ꝙ ab epõ sicut ꝺictũ est ꝺe eccl'a cũ aqua bñdicta: vt in ꝺ. c. consuluisti. 4
¶ Utrũ ꝺebeat q̃s sepeliri in cimiterio polluto. R. ꝙ nõ: vt in. ꝺ. c. vnico. 5
¶ Utꝝ coꝛpa excoĩcatoꝝ hereticoꝝ aut paganoꝝ sint exhumãda qñ cõsecrare vult cimiteriũ vel reconciliare pollutũ. R. ꝙ sic si ꝺiscerni pñt. ꝺe cõse. ꝺi. i. ecclĩam. el. 2. 6
¶ Utrũ recõciliata ecclia recõciliatũ sit cimiteriuꝫ. R. ꝭm Archi. ⁊ Jo. an. in. ꝺ. c. vnico. ꝙ sic si est cõtiguũ: al's secus. 7

c Onsecratio vestimẽtorũ ⁊ vasorũ ad ꝺiuinũ cultũ necessarioꝝ ad quẽ ꝑtinet: vide. s̃. Bñdictio. §. i. ⁊. 2.
¶ Utrũ possint alienari. R. ꝙ i vsus pꝛophanos nullo modo ꝺebẽt cõuerti q̃ semel ꝺeo ꝺicata sũt: ꝭ vetustate consũpta ꝺebent cõburi ⁊ cineres i ecclia reponi. c. que semel ⁊ qđ ibi nõ. 19. q. 3. ⁊ in regula semel ꝺeo. ꝺe reg. iu. li. 6. Possunt tñ vasa ecclĩastica ⁊ calices cõfracti seu minuti vendi i casibꝰ concessis ꝺr̃ q̃bꝰ s̃. Alienatio. §. 2. 10. q. 2. hoc ius. ⁊ in glo. ꝑfate regule. Jntegra nõ nisi alteri eccl'e vel loco religioso: vt in. c. ligna. ꝺe conse. ꝺi. i. j

c Onsecratio virginuꝫ q̃ tpe ꝺebet fieri. R. ꝙ in ꝺie epiphanie ⁊ in natalibꝰ apostoloꝝ: ⁊ ꝑ totã hebdomadã resurrectiõis ⁊ oĩ ꝺie ꝺñico: vt nõ. 20. q. i. §. velamẽ. ⁊. c. se. ⁊ in casu necessitatis: puta ꝑiculi moꝛtis oĩ ꝺie priuato. 20. q. i. ꝺeuotis: ⁊ in glo. c. 2. ꝺ ꝯse. ec. vel al. Jnno. in. c. i. ꝺe tẽ. oꝛ. tenet ꝙ etiã in solẽnibꝰ festiuitatibꝰ possũt ꝯsecrari
¶ A quo ꝺebẽt cõsecrari. R. ꝙ ab epõ ꝓpꝛio: vt in. ꝺ. c. ꝺeuotis. j
¶ Utrũ illa q̃ ẽ coꝛrupta sit ꝯsecrãda. R. ꝙ nõ. 26. ꝺi. acutiꝰ. ⁊. ꝺ. c. ꝺeuotis. ⁊. c. iuuẽculas. ea. q. Et q̃uis fuerit violẽter coꝛrupta tñ ꝯsecrãda nõ ẽ: q₂ licꝫ coꝛona ei ꝺuplicet quãtũ ad meritũ nõ tñ hẽbit aureolã ꝟginũ: vt no. i sũma. 52. q. 5. facit. c. ille famule. ea. q. Sꝫ theologi tenẽt ⁊ bñ ꝙ hẽbit ⁊ nec ꝓpter hoc nõ cõsecrat: sed q₂ eccl'e nõ 2

cõstat an cõsenserit: vel ne.

3 ¶ Quid fiet d ea q̃ occulte corrupta fuit ꝛ nisi ꝯsecret' iminet scãdaluz. R. ꝙ ep̃s sila-bit eã cõsecrare faciẽdo ea q̃ nõ sunt de sba ꝯsecrationis ꝛ omittẽdo substãtialia. qd lz. sicut pꝫ in. c. i. de his q̃. vi. me. ve. cã fi. ꝛ facit. c. vtilẽ. zz. q. z. ꝛ nomẽ virginitatꝭ mutabit in nomẽ castitatis.

c **Consentire** vr̃ fm Inno in. c. in genesi de elec. qñ quis tacet in actu honorabili seu cõcupiscibili: sed in actu vituperabili ꝛ p̃iudiciali ꝛ in q̃ eẽt verecũdũ loqui ꝛ ꝯdicere plerũqꝫ vr̃ dissentire. l. filiusfa. §. inuitus. ꝛ ibi glo. ff. de procu. ꝛ ẽ glo. in. l. q̃ patitur. ff. man. Et glo. in. c. plerũqꝫ. z. q. 7 limitat Jo. de imo. in. c. vr̃a. de loca. ꝛ glo. in. c. diacon⁹. z7. di. ꝛ in. d. l. qui patit'. qñ act⁹ q̃ fit in preiudiciũ valet etiã illo ꝯdicẽte. Sec⁹ si nõ valet nisi presens cõsentiat: qꝛ tũc tacens habet' pro cõsentiẽte. Exemplũ primi vẽdo rẽ alienã dño p̃nte ꝛ tacẽte: ꝛ sic nõ valet: qꝛ etiam eo absente vel contradicẽte potuit vẽdi in preiudiciũ vendentis vt nõ. in. l. rẽ alienã. ff. de ꝯhẽ. emp. sicut ꝛ legare p̃nt rẽ alienã in preiudiciũ sui heredis: vt nõ. in. c. fili⁹. de testa. Exemplũ secũdi. Impignorat q̃s rẽ alienã p̃nte dño: ꝛ sic valet. vt nõ. in. l. gaius. ff. de pig. ac. Et de hac distinctõe hẽs tex. singularẽ. in. l. sex. §. cur aũt his. ff. de re. iudi. facit. l. si seruus cõis. ff. de do. int' vi. ꝛ vxo. vbi frat' donãs rẽ cõem sibi ꝛ fratri p̃nte frẽ ꝛ nõ ꝯdicente valet ꝯcessio. facit. c. ꝯtinebat' de his q̃ fi. a pre. vbi si prelat⁹ ꝯtulit bñficiũ p̃nte caplo ꝛ nõ ꝯdicẽte tenet collatio. facit qd nõ. Bal. in. l. si tutor. C. in qui. cau. in inte. re. nõ est ne. vbi dicit: ꝙ si quis scit aliquez se gerere pro ei⁹ procuratore: tũc si ꝯdicẽdo põt illuz ip̃dire: si tacet cõsentit. Sec⁹ si nõ põt impedire. Similẽ decisionẽ ponũt dñi de rota i hñtib⁹ cãz cõẽz si vn⁹ illoꝝ cõstituit ꝓcuratorẽ vt ꝯsentire videãt' si p̃nt ip̃dire. ꝛ qd nõ. Bal. in. l. z. §. si vir. ff. so. ma. vbi dicit ꝙ qñ ꝯsensus req̃rit' ad habilitandã personã nõ ꝯdictio habet' pro cõsensu: vt in. l q̃ cũ. §. i. ff. rẽ ra. ha. vbi dicit glo. nõ ꝯdicere ratihabitioni par est. Ex q̃ arguit Bal. ꝙ satisfactũ est statuto florẽtinorũ requirẽti cõsensũ cõsanguineoꝝ in cõtractib⁹ si ꝯsanguinei sciunt nec ꝯdicũt pro quo facit illud singulare dictũ. Bal. in. l. potuit. in vltima q. C. de iur. deli. vbi vult ꝙ si pupill⁹ maior infante vna cũ tutore ingressus est possessionẽ ꝙ p hoc hereditas est legitime cõprehẽsa. Nec ob. ꝙ auctoritas debeat p̃stari verbis expressis: vt facit. l. i. ad fi. ff. de auc. tu. qꝛ hoc est verũ circa act⁹ expressos: sed in tacitis tacite loq̃mur reb⁹ istis ꝛ factis: iuxta illud: ꝛ factis loquimur argumẽtũ. ar. in. l. de quib⁹. ff. de legi. ꝛ. l. itẽ qꝛ. ff. de pac. facit qd idẽ Bal. in. l. mãdatũ. C. mã. in. z. col. dicit ꝙ societas contracta cũ p̃re intelligit' cũ filio renouata si inueniat patia tutoris Itẽ aliud dictũ in. l. post mortẽ. ff. de adop. vbi idẽ Bal. dicit ꝙ si fili⁹ vixit seorsũ a patre negociãdo vt emãcipat⁹ p. zo. ãnos p̃re sciẽte ꝛ patiẽte p̃sumit' emãcipat⁹.

1 ¶ Sꝫ nũq̃d in actu negatiuo req̃rat' protestatio ne videat' cõsentire. R. ꝙ in actu negatiuo abstinẽs ꝛ tacẽs nõ habet' pro cõsentiente: facit qd no. Ho. ꝛ Inno. in. c. oli int'. de re. spo. ꝛ qd nõ. in cle. vnica. de procu. iuncta glo. l. fi. ff. d procu. Siliter no. ꝙ qñ duo ꝓponũt' vni: ꝛ solũ negat vnũ: videt' alteꝝ affirmare: vt in. c. nõne hñdicim⁹. de p̃sũp. facit. c. i. de postu. pla. Sꝫ bñ attẽde istã. q. quõ tacẽs vr̃ cõsentire qꝛ vr̃ eẽ q̃si brocardica qd. qꝛ multas patit' limitatiões.

z ¶ Utrũ existẽtes in cõsilio ꝛ tacẽtes qñ aliqd malũ tractat' sint culpabiles. R. ꝙ existẽtes in ꝯsilio iuoluũt' pctõ: ꝛ tenent' ad restitutionẽ de dãno ꝛ siliter d q̃buscũqꝫ alijs qñ malo obuiare p̃nt ꝛ nõ faciũt. Rõ qꝛ q̃ tenetur loq̃ ꝛ tacet ꝯsentit in ei⁹ p̃iudiciũ. l. d etate. §. q̃ tacuit. ff. de interro. ac. ꝛ. c. si p⁹ p̃stitũ. de cõfes. li. 6. Quilibet aũt de vniũsitate tenet' votũ suũ exp̃mere i ꝯcernentib⁹ facta cõitatis ex debito officij. ar. in. c. i. de his q̃ fi. a ma. p. ca. Et ĩõ ibi dicit Inno. ꝙ nisi ꝯdicat si aliq̃ ibi male agerent' habet' ꝓ ꝯsentiẽte q̃ ad pctũ ꝛ q̃ ad penã. Qd q̃dẽ vꝛ̃ q̃ ad culpã hẽo ꝓ indubitato de quocũqꝫ q̃ põt obuiare pctõ ne cõmittat' ꝛ nõ facit. zz. q. 5. hoc vr̃. Sꝫ de pena nõ credo nisi in p̃lato vel cui ex officio cõpetit: vt istis q̃ hñt vocẽ i caplo. ar. eoꝝ q̃ nõ. in. c. negligere. z. q. 7. vl' nisi dolose taceat ꝛ nõ ꝓhibeat. ar. eoꝝ q̃ nõ. i. c. quãte. de sen. ex. Et ꝓꝫ hãc distinctionẽ limita Bar. in. l. vtrũ. ff. de peri. ci. vbi vult

ꝙ solũ teneaꝛ obuiare qui est subiectus il/
liq̇ debet offendi. ſicut seruꝰ filiꝰ. Et glo. ĩ. l.
culpa caret. ff. de reg. iur. ⁊ tex. insti. de. pu.
iudi. §. alia. q̇ vult ꝙ ꝯsciꝰ q̃uis extraneꝰ sit
puniaꝛ. intellige qñ habet ex officio: vel qñ
dolo se nõ prohibet vel in crimine lese maie/
statis. l. quisq̃s. C. ad. l. iul. ma.

3 ¶ Qñ debet p̃stari ꝯsensus. R. vt colligiꝛ
ex Bar. in. l. si q̇s mihi bona. §. iussuz. ff. de
acqui. here. ⁊ Pa. in. c. cũ nos. de his q̃ fi. a
pre. ⁊ alios doc. ibidẽ. ꝙ qñq̃ in actu req̇riꝛ
iussus alicuiꝰ ⁊ tũc debet p̃cedere. vt in. d. §
iussũ. Qñq̃ requiriꝛ auctoritas. i. ꝯsensus
auctorizabilis: ⁊ debet interuenire in ipso
actu ſm ꝙ verbũ sonat vel modicũ añ: seu
ĩmediate pꝰ: vt in. d. §. iussuz. ⁊ in. l. obliga
ri. §. tutor. ff. de auc. tu. ⁊ insti. eo. §. tutor
Qñq̃ req̇riꝛ licẽtia ⁊ debet p̃cedere. c. licet
de rła. Qñq̃ ꝯsiliũ: ⁊ debet req̇ri añ ⁊ expe
ctari rñsũ. c. cũ ĩ veteri. de elec. Qñq̃ req̇riꝛ
cõsensus: ⁊ tũc si de solẽnitate actꝰ req̇riꝛ vt
interueniat certo tp̃e nõ põt intꝛuenire post
c. auditis. iũcto. c. q2 ꝓpꝛ. de elec. Aut non
req̇riꝛ certo tp̃e: sed simpliciꝛ ad validita/
tẽ actꝰ: ⁊ tũc si actus tenuit põt ꝯsentire sꝑ
vñ canonicꝰ cõtẽptus in electiõe põt cõsenti
re qñcũq̃ vult. c. quod sicut. de elec. Si ꝟo
actꝰ nõ tenuit: ⁊ tũc põt etiã intꝛuenire post
factũ: ꝭ validat actũ: nõ vt ex tũc sꝫ exꝛ nũc
facit qꝺ nõ. glo. in rła ratũ. ⁊ ĩ rła ratihabi/
tio. ⁊ in rła nõ firmaꝛ. de reg. iur. li. 6. Qꝺ
limito verũ in alijs: sed nõ ĩ sacramẽtis.

4 ¶ Quid requiriꝛ vt ratihabitio cõfirmet
actũ p̃cedẽtẽ. R. Bal. ĩ. l. fi. C. ad macedo.
⁊ in. l. obseruare. §. fi. ff. de offi. ꝓcon. in ł͂a
dicit. Sꝫ tu dic clariꝰ ꝙ p̓mo oportet sit fa/
ctũ noĩe meo: vt ĩ. d. regula ratũ Intellige
ſm glo. in. c. cũ q̇s. ꝺ sen. ex. li. 6. factũ noĩe
meo qñ mea cõtẽplatõe fecit. Secũdo ꝙ ha
beã ratũ tãq̃ gestũ noĩe meo. Nã possũ ha
bere ratũ factũ: sed q̇ualitatẽ facti non. s. ꝙ
sit factũ noĩe meo. l. sicut in edicto. C. ar. tu.
⁊ nõ. in. l. põponiꝰ. ff. de neg. gest. Et ista est
opi. Ja. de are. approbata in. l. i. §. deijcere
ff. de vi ⁊ vi ar. ⁊ ꝑ glo. ſm Bar. ibidẽ. i. §
sed cũ q̇s. licꝫ ſm Bal. sit glo. ꝯtraria ibi/
dẽ in. §. quotiẽs. Hic tñ aduerte ꝙ nõ soluz
ratihabitio expressa sufficit: sꝫ etiã tacita ĩ
maleficijs: vtputa q2 nõ reuocat postq̃ scit
ꝙ est factũ noĩe eiꝰ aut nõ ꝯ̃dicit: vt li. non
cõte. c. i. in fi. de offi. dele. c. olim. el p̓mo. C.
de ince. nup. l. cuz ancillis. C. de defer. l. i. ⁊
nõ. glo. in. c. cũ impositiõibꝰ. de iureiu. li. 6.
q2 tũc est ratihabitio presũpta. 2. q. i. notũ
Secꝰ esset in nõ maleficijs. Tertio ꝙ actus
nõ req̇rat pñtiã: q2 que pñtiã requirũt rati
habitio nõ põt cõfirmare. insti. de auc. tu. §
tutor. Quarto requiriꝛ ſm Pa. in. c. de cõ
uer. infi. ꝙ extrema sũt habilia ad illũ actũ
ꝑpetrandũ. s. tempꝰ in quo actꝰ gestus est ⁊
ratihabitionis tẽpus: q2 si vnũ istoꝝ deficit
nõ ꝓcedit ratihabitio: q2 cũ ratihabitio sit
fictio iuris nõ põt procedere suꝑ impossibili
de quo plene ꝑ Bar. in. l. si is qui ꝓ empto/
re. ff. de vsuca. Exemplũ quidã noĩe infan/
tis inꝛ fecit. Maior factꝰ ratuz habet certe
talis ratihabitio nõ retrotrahiꝛ: q2 impos/
sibile erat tũc tẽporis tale mandare. Exem
plũ de alio extremo. Ab aliq̇ habebã termi
nũ ad aliquid agendũ amicus meus nomĩe
meo fecit: ego post terminũ ratũ habui: nõ
retrotrahiꝛ: q2 sicut post terminũ non po/
tuissem vere facere: sic nec ficte. Ratio quia
vbi certũ tẽpus est de substãtia: ibi oportet
obseruari tẽpus. alꝰs actꝰ est nullꝰ ipso iure.
ff. de excu. tu. l. scire oportet. §. ꝯñs. q2 rece/
dere a tp̃e ẽ recedere a forma. ff. de ver. ob.
l. qui rome. §. augeriꝰ. vide bonã glo. in. l. si
ego. ff. de neg. ge. in fi. ⁊ pro hoc facit tex. in
l. honorũ. ff. rem ra. vide bonã glo. in. c. ꝙ sit
de elec. li. 6. facit quod nõ. Car. in cle. quod
circa. de elec. vbi dicit ꝙ fictio nõ põt id qꝺ
scꝺm naturã est impossibile. Exemplũ insti
de adop. §. minorem vbi quis non põt ad/
optare eum quẽ nõ antecedit per tot annos
ꝙ eũ generare posset. Similiter nõ posset
fingi ꝙ quis viueret hodie qui. 300. annis
preteritis mortuus est. insti. de excu. tu. §. ꝭ
si in bello. Quinto requiriꝛ ſm Inno. in. c.
prudentiam. de offi. dele. ꝙ illud quod q̇s
facit valeat: vt sit aliquid: quia quod nihil
est nõ potest ratum haberi: vnde excõmuni
cans nomĩe alterius nõ valet: licet ille ratũ
habeat: nisi ipse qui potest excõmunicet.
Similiter si quis iurisditionẽ faciat: nomi
ne iudicis nõ potest ratum haberi: quia que
facti sunt ⁊ solẽnitatem requirunt non pos/
sunt rata haberi. Et ideo cũ sentẽtia a non
suo iudice lata sit nulla. de iudi. at si clerici: ⁊
cũ alie solẽnitates requirãꝛ q̇s ipsemet qui

ratū habere vult si omitteret nō teneret q̄ꝺ facit: ḡ nec ratū hr̄e pōt si ab aliq̄ omittat̄. facit. ꝺ. l. obseruare. in fi. Sexto requirit̄ ꝙ possit mādatū per aliū fieri: q2 si p aliū non pōt fieri ratihabitio nō retrotrahit̄: vtputa facit q̄s adulteriu3 vel fornicationē noīe meo: nō possū ratū habere: vt dicit glo. l. i. §. quotiēs. ff. de vi. ⁊ vi ar. ⁊ Cy. in li. nō dn̄s. C. de accu. ⁊ in. c. sciant cūcti. de elec. li. 6. Limita istud ver in alijs que nō sunt delicta: sed quo ad delicta lic3 nō ꝓprie cōmittat: sed interp̄tatiue: ideo eadē pena punit̄ tāq̄ eiusdē delicti pticeps ⁊ mādator. vt nō. Bal. in. l. vnica. §. ne aūt. C. ꝺ ca. tol

5 ¶ Utrū act⁹ q̄ debet expediri p cōsensū i coīs̄titū valeat si singuli ꝯsentiāt vt singuli nō collegialit̄. R. Pa. in. c. cū i eccl'ia. ꝺ cā pos. ⁊ ꝓprie. ꝙ nō: vt in. c. in genesi. de elec. ⁊. l. 2. C. de decurio. nec est speciale in electione: q̄uis glo. dicat contrariū in. c. i. de re. ec. nō alie. li. 6. Sed tu tene ꝙ nō valet. Et hoc sentit postmodū Jo. an. ibidē in nouella: ⁊ firmat Jo. cal. in. c. cum oēs. de testi. ⁊ Bar. in. l. oēs populi. ff. de iusti. ⁊ iu.

c **Conseruator** quis pōt eē. R. ꝙ si dat̄ a papa oportet ꝙ sit ep̄us vel superior p̄lat⁹ vel abbas: vel habēs dignitatē: vel ꝑsonatū in cathedralib⁹ aut collegiatis ecclesijs. Itē ꝙ nō sit de iurisditiōe vel dominio seu districtu eccl'iastico vel tēporali illi⁹ cui dat̄ ꝓ cōseruatore: exceptis illis qui regibus ⁊ reginis dant̄. Itē ꝙ non sit cōseruator cōseruatoris sui: habēt hec i c. hac ꝯstitutiōe. de offi. dele. li. 6. ⁊ extra ciuitates vel dioceses in quib⁹ fuerint deputati: vel alibi q̄ in ciuitatib⁹ seu locis insignib⁹ vbi copia possit haberi peritoꝝ ꝓcedere nō possunt: nec aliquos vltra vnā dietā a fine diocesis eorundē trahere possunt: vt in. ꝺ. c. hac cōstitutione.

j ¶ De quib⁹ possunt se intromittere. R. ꝙ solū de manifestis iniurijs ⁊ violētijs: ⁊ si de alijs se intromiserint vel ad ea q̄ iudicialem indaginē requirūt suā potestatē extēderint sūt suspēsi p vnū annū ab officio: ⁊ pars q̄ hoc fieri ꝓcurauerit excoīcatōis sniā3 icurrit ipso facto: a qua non poterit absolui nisi p̄mo satisfaciat integraliter de expensis: vt in. ꝺ. c. hac cōstitutione.

¶ Quid si reus negat notoriū ⁊ actor vult probare. R. ꝙ ꝯseruator cognoscere poterit q2 quilibet iudex cognoscere pōt an sua sit iurisditio. l. si q̄s ex aliena. ff. de iudi. 2

¶ Quātū durat eoꝝ officiū. R. ꝙ vsq ad obitū cōcedētis: ⁊ tūc expirat quo ad negocia nō cepta: vt in. ꝺ. c. hac cōstitutione. 3

¶ Circa munera ⁊ expēsas assessoꝝ ⁊ notarioꝝ tenet̄ obseruare q̄ꝺ ꝺ legatis statutū est. de quo vide. j. iudex. §. 8. cū seq. 4

¶ Quid de attētatis p cōseruatores ꝯ p̄missa. R. ꝙ irrita sūt ipso iure. ꝺ. c. hac cōstitutōe. ⁊ hec vera sūt nisi i eoꝝ litteris alia potestas eis daret̄: vt fit coiter. Et sic patet ꝙ hodie parū valet hec prouisio. 5

¶ S3 q̄d si ali⁹ q̄ ille cui⁹ ē ꝯseruator procuraret vt se itromitteret de alijs nūq̄d eēt excoīcat⁹. R. Ge. in. ꝺ. c. hac ꝯstitutiōe. ꝙ n̄ nisi pticiparet cū parte p⁹ q̄ excoicationē incurrit: q2 tūc ligaret̄ eadē excoicatiōe pticipādo in crimine criminoso: al's nō. 6

¶ Quis pōt absoluere istū. R. Archi. Jo mo. ⁊ Jo. an. in. ꝺ. c. hac cōstitutiōe. ꝙ ordinari⁹ ex q̄ ꝯditor canonis nō sibi reseruauit 7

¶ Utrū possit vices suas alteri cōmittere. R. ꝙ nō nisi citatiōes ⁊ sentētiarū denunciationes: nisi aliud specialit̄ in eoꝝ litteris cōtineat̄. ꝺ. c. hac cōstitutione. 8

c **Consiliū** est voluntatis. Preceptū necessitatis 14. q. i. q̄ꝺ precipit̄: tn̄ q̄ cōsilio dn̄i nō vtit̄: minus boni adipiscit̄. c. quisq̄s. ea. q. Et merito arguit̄ q̄ ꝯsilia sapiētū ⁊ recta suadētiū nō vult recipe. 84. di. c. i. Et i dubijs debet hō requirere cōsiliū. 16. q. 2. visis. ⁊ di. 20. c. vltimo. ij. q. 3. excellētissim⁹.

¶ Utrū quis teneat̄ ex consilio dato. R. ꝙ aut dat quis cōsiliū delinquēti: aut cōtrahēti. Si delinquēti quo ad pctm̄ indisticte inuoluit̄ s̄ q̄ ad penā seu restitutionē faciēdā distinguo: aut talis erat factur⁹ etiā sine cōsilio: ⁊ tūc si dedit cōsiliū ope tenet̄: insti. de ob. que ex delic. na. §. at vbi ope. ff. de fur. l. si quis vxori. §. i. etiā si cōsiliū nō adhibuit p̄ncipaliter: sed secūdario. ff. de fur. l. si pignore. §. px. insti. de fur. §. ope. vtputa acomodauit scalā ad ascendendū ⁊ h⁹mōi. Si vero dedit cōsiliū sine opere al's facturo: non tenet̄. ꝺ. §. at vbi ope. Nec ob. l. i. §. si q̄s. ff. de ser. cor. q2 est casus specialis in q̄ nō debet j

augeri malitia serui laudādo. Uel pōt dici ꝙ ibi nō solū cōsuluit: ſ ēt laudādo icitauit qḋ magis ē: ꝑ hoc facit qḋ nō. in. l. sept. §. fi. ff. de ver. si. ⁊ in. l. i. in fi. ff. man. Si ꝟo non erat facturus tenet. l. si remunerādi grā. §. plane. ff. mā. ſ nō ei cui dedit cōsiliū: ſm gl. in. l. null⁹ ex cōsilio. de reg. iu. li. 6. ſ ei ꝯtra quē ⁊ ei⁹ maleficij noie: puta si fecit homicidiū homicida ē. 50. di. si qs viduā. ⁊ h⁹ mōi Sꝫ tu dic i ꝯscia teneri etiā ei quē male cōsulēdo corrupit quātū pōt exhortādo ad bonū. ar. 6. q. i. deteriores. Si ꝟo dat cōsiliuꝫ cōtrahēti ⁊ tūc si est fraudulētū tenet indistincte. ff. de dolo. l. ꝙ si cū res. vbi ille q̄ consuluit dolose ⁊ sui lucri cā mutuare debitori nō idoneo tenet actiōe de dolo ei cui cōsiliū dedit. ad ideꝫ. ff. de ꝓso. l. z. Si ꝟo non ē fraudulētū nō tenet: vt in. d. regula null⁹ ex consilio. ff. de dolo. l. elegāt. in fi. Et hoc verū si est simplex cōsiliū: q2 si eēt mādatuꝫ q̄uis nō sit fraudulētū si est designata certa ꝑsona: puta mādat qs tibi vt Titio pecuniā tradas, ⁊ sic tenet indistincte: etiaꝫ si al's erat factur⁹. ff. mā. l. z. §. tua ⁊ aliena. ⁊. ff. de ne. ge. l. 3. §. plane. Si ꝟo nō est designata certa ꝑsona: ⁊ tūc si al's nō erat facturus tenet. vt in. d. § plane. Al's non.

2 ¶ Utrū ille q̄ debet aliqd agere cum cōsilio alicui⁹ possit ꝓcedere si ille mortuus ē vel ē absens: vel nō vult cōsulere. R. vt colligo ex Ge. i. c. i ne se. va. li. 6. ⁊ Pa. in. c. ex ꝑte de ꝯsti. ꝙ aut cōsiliū debet peti ex statuto vl' ex cōsuetudine ⁊ tūc pōt ꝓcedere si ille mortuus ē vel remot⁹: vl' nō vult dare qn̄ periculosū est expectare respectu act⁹ super q̄ requiri debet: sicut collatio bñficij ⁊ h⁹ modi. Si ꝟo cōsiliū nō requirit per statutuꝫ: vel cōsuetudinē sꝫ de mādato alicui⁹. Ge. ibidē tenet ꝙ nō pōt ꝓcedere: sed debet ad mādātē referri. Et hoc verū ſm Uin. ⁊ Cōpo ste. nisi cōmissio facta fuisse t sub noīe dignitatis: q2 si mortu⁹ est expectabit successor. ar. c. quoniā abbas. de offi. dele. Pa. ꝟo limitat verū nisi imineat periculū ex dilatōe ar. l. si longius. §. si fili⁹. ff. de iudi. ⁊ in. l. si cum dotē. §. sed si latitat. ff. so. ma. Et hoc sentit Bar. in. l. i. §. si plures. ff. de exerci. Rō ſm eū quia mādatū debet intelligi ſm iura. ar. c. ex litteris. de ꝯsti. ⁊. c. z. de rescri. Sed de mēte iuris est ꝙ si pōt haberi habeatur: ⁊ si nō pōt haberi ⁊ periculū sit in mora procedat ad cōsūmationē actus: vt in. d. c. i. Et placet mihi: quia sic videtur de mente mandantis.

¶ Utrū actus gestus teneat si pōt peti consiliū ⁊ nō petit. R. Pa. in. d. c. ex parte: ꝙ si mandator ex forma mandati voluit requiri consiliū: nō tenet actus nisi requirat: vt in. c. cum in veteri. de elec. Si ꝟo ē ex dispositione legis: ⁊ tūc si lex a ꝑncipio cū dedit potestatē mandauit cōsiliū requiri: silr̄ non valet ex defectu potestatis q2 habuit eā modificatā ⁊ qualificatā. Et sic intelligerē. c. nouit. d bisque fi. a prela. ita ꝙ sine clausula decreti act⁹ est null⁹ aut habēti pri⁹ ꝑtātē mādauit superior vt procedat cū cōsilio: ⁊ tunc tenet licꝫ sit puniendus. ar. c. dilectus. el. z. de preben. vide glo. singularem in cle. i. de iure patro. 3

¶ Utrū obligat⁹ petere ꝯsiliū teneat illud sequi. R. Ge. in. d. c. ꝙ aut peti debet ab eo a cui⁹ ꝑtāte dependet ꝑncipalit actus: vt ꝙ cleric⁹ nō conueniat corā alio epo sine ꝯsilio ꝓprij ⁊ sic tenet sequi: ⁊ iste ē casus in. c. i. d foro cōpe. cū glo. Si ꝟo nō dependet act⁹ ab eo sꝫ vna cū alijs debet interesse: tūc si ꝑ alia iura debet sequi clarꝫ est ꝙ arctabit: ⁊ ita ꝓcedet glo. in. c. z. de cor. vici. ſm intellectuꝫ Ho. patꝫ hoc in. c. studeat. 50. di. ꝙ requirit cōsiliū aliorū epoꝝ in depositōe sacerdotis ⁊ intelligit ꝙ sequat ꝓpter. c. felix. 15. q. 7 Aut nō apparet ꝑ alia iura expresse ꝙ debeat sequi: ⁊ tūc si debet requiri a ꝑticipe officij super illa oportet sequat cōclusio est Inno. in. c. venerabilis. de offi. dele. Nā coadiutor ibi datus habet officiū sup reb⁹ eccl'ie sicut ꝑlatus cui dat: ergo debet sequi ei⁹ cōsiliū. Aut nō debet requiri a ꝑticipe officij: sed ab habēte ius: ⁊ sic tenet sequi. Unde si si mādat prouideri alicui de eccl'ia requisito cōsilio patroni: debet cōsiliū sequi cū habeat ius in tali prouisione eccl'ie: dictū ē Io. an. in. c. dilect⁹. de offi. le. ⁊ in. c. i. de ca. mo. Aut nō debet requiri ab habētib⁹ ius: tūc si mā habeat ꝙ debeat sequi sequendū est: puta si consulatur alicui ne ordinet ꝓpter irregularitatē: ⁊ ita procedit tex. in. c. ad aures de eta. ⁊ quali. ⁊ ita euꝫ intelligit Io. an. in d. regula nullus ex cōsilio. Aut mā nō habet vt sequat: ⁊ sic nō tenet sequi. d elec. cū 4

in veteri. de arbi. cū olī. Adde fm Jo. an. in regula null⁹. li. 6. in mercu. q si dicatur iuxta cōsiliū: vel fm cōsiliū talis tenet sequi Et fm Cy. in. l. id qd pauperib⁹. C. de epi. et cle. idē dicēdū qñ dr de cōsilio talis. Se⁹ si dr cū ɔsilio. Sȝ Jo. an. vbi. s. et Bar. in d. l. id qd nō approbant hoc sed tenēt q non tenet sequi. Ego recurrerē ad intentionem mandantis

5 Sed pone q tali obligato seq̄ ɔsiliū det cōsiliū iniustū. R. Ho. et sequit Pa. q non debet sequi: qr cōsiliū iportat q sit iustū: vt in. l. ticiū et meuiū. ff. d admi. tu. et no. Bar in. l. i. §. si plures. ff. exerci. et fm eūdē Ho. posset pferre sniam ɔtrariaȝ. Qd verū fm Pa. de equitate. sec⁹ de rigore iuris. Qd etiā credo: nisi periculū eēt expectare: qr tūc posset dare etiā de rigore iuris vt s dictū est.

6 Quid si papa mandet collegio vt eligat vnū cū cōsilio talis poterūt ne eligere euȝ a quo cōsiliū petere debēt. R. Pa. in. d. c. cū in veteri q nō fm Ho.

7 Quid de pponētib⁹ in cōsilijs aliquid q̄ primi iniuste dānificet: vl q fiant iniqua statuta. R. fm Dir. q tenent ad restitutionē insolidū: qñ talis dānificatio nō fuisset facta nisi ex eoꝝ ppositōe vltra mortale peccatū quod cōmiserūt pponēdo.

c Onspiratio Vide sup Cōiuratō

c Onstellatio Vide infra. Sortilegiū.

c Onstitutio alia ciuilis alia ecclesiastica. Ciuilis: ciuile vel forense ius appellat. Ecclesiastica vo canonis noie censetur. 3. di. §. i. vbi dicit glo. q etiā aliqñ cōstitutio ecclīastica appellat canō qñ constituit in vniuersali cōsilio. Aliquādo decretū qñ papa statuit de consensu cardinaliū ad nulli⁹ cōsultationē. extra de elec. bone. el pmo: qñq etiam solus. extra de rescrip. c. i. Aliquādo epla decretalis qñ papa statuit aliqd ad alterius cōsultationē. Aliqñ dogma qd cōsistit in doctrina fidei christiane. Aliqñ mandatū: qd ɔsistit in doctrina morū. Aliqñ īedictū quo nulla pena addicitur: facit. c. si quis dogmata. 25. q. 2. Aliquando sanctio qñ addit penam. 17. q. 4. si quis. Cōstitutio tñ pprie dicit quod princeps statuit. c. ɔstitutio. di. 2. large accipit p oi iure scripto. c. cū oēs. de ɔsti.

Utrū cōstitutio pape q̄ a pncipio coiter 1 nō recipit ipso sciente et tolerāte obliget ad peccatū. R. Pa. in. c. q2circa. de ɔsā. et affi. post. d. Ant. q nō. p q̄ facit qd nō. 4. di. § leges. de treu. et pa. c. i. Si vo a principio a maiori pte recipit: sic obligat: q̄uis minor pars nō seruet. Et sic itelligo. c. cū iā dudū de preben. q multa p patiētiā tolerant q̄ si deducta fuerint i iudiciū exigēte iusticia nō debēt tolerari. vide quod dico. j. Consuetudo. §. 10.

Utrū oēs cōstitutiōes emanate post cō 2 pilationē decretaliū habeāt vim. R. q nō nisi de his fiat mentio in. 6. li. decretaliū: vl nisi sint facte p⁹ dictū sextū: vt pbat i plogo dicti sexti. De hac mā vide. j. lex

c Onsuetudo est ius qd dā morib⁹ institutū qd p lege suscipit. c. cōsuetudo. i. di. et de hac hic loquor nō de illa ɔsuetudine large dicta q̄ qs dr cōsuetus facere aliqd q̄ ē qdā ius puatū ñ publicū: vt ista de q̄ hic vt. l. de quib⁹. et. l. cū de ɔsuetudine. ff. de legi

Quis pōt cōsuetudinē introducere. R. 1 q ille qui pōt facere legē: qr a q̄ remouet genus: et eius species. l. filius. in fi. ff. de dona. et. l. iurisgentiū. §. si fraudandi ff. de pac. in glo. ergo a cōtrario sensu: cōsuetudo ē spēs iuris. insti. de iu. nāli. §. cōstat ergo.

Que requirūt ad faciēdā cōsuetudinē. 2 R. q q̄nqȝ de necessitate vt hebeat vim legis. Primū q sit rōnabilis: qr de substātia legis est q sit rōnabilis. 4. di. erit aūt. Jō ɔsuetudo rōne carens nūq̄ habebit vim legis. Et. nō. q vt dicit. d. An. in. c. fi. de ɔsue Et refert Se. in. c. licȝ. de cōsti. li. 6. consuetudo in tātū est rōnabilis inquātū pticipat d fine iuris. Finis iuris canonici ē felicitas aīe. Finis iuris ciuilis est bonū publicū: vt no. glo. de iureiurā. cū cōtingat. Et ideo cōsuetudo debet cōuenire religioni discipline et salutis. Si ergo istis est cōtraria: puta q2 nutrit pctm de se ē irrōnabilis: et nō pōt seruari sine pctō. 8. di. q̄ ȝ. et sex. c. se. q̄uis conueniret iuri ciuili: sic vsure q̄ p bono publico pmittebāt. Vel dic fm Pa. in. d. c. fi. q qñ cōsuetudo aliq̄ bono fine instituit dr ra

tionalis: licȝ sit contra ius qđ ē rõnabile: q2 illud vno respectu istud alio. Exēplũ ius sta tuit φ eṗs tractet negocia cũ ꝯsilio capl'i. c. nouit. ⁊. c. quāto. de his q̄ fi. a pla. Et est rõ q2 firmiꝰ est iudiciũ plurimoꝝ. c. prudētia. de offi. dele. ⁊. 20. di. de quibꝰ. vbi dr̄. Faci lius inueniť qđ a pluribꝰ seniorībꝰ q̄riť: tñ cõsuetudo põt introducere ꝯriũ: vt in. c. nõ est. de cõsue. li. 6. q̄ tñ erit rõnabilis alia rõ ne: videlȝ vt faciliꝰ expediāť negocia. Hoc vero dũmõ nõ sit ꝯ veritatē ⁊ bonos mores.

3 ¶ Sȝ quero an aliq̄ cõsuetudo possit esse rõnabilis que sit cõtra legē dei ⁊ nãleȝ. R. Pa. vbi s. φ p̄cepta dei quedā sunt morta lia: vtputa que mores instruũt ⁊ informāt sicut non occides: honora patreȝ tuũ ⁊ hu iusmõi: ⁊ in istis põt cõsuetudo distinguere limitare ⁊ augere si rõ naturalis suadet: nec est pctũ: quia presumendũ est ipsũ deũ sic voluisse cũ noluerit oēs casus distingue re: sed dederit regulas ⁊ ptātē vicario suo. 24. q. i. qđcũꝗ ligaueris. Sȝ vbi rõ nulla nãlis suggerit ius diuinũ distinguere seu limitare: nulla lex põt ⁊ minus cõsuetudo ⁊ eā faciens dr̄ errare. Et sic intellige tex. i. c sunt quidā. 25. q. i. Quedā sũt precepta mi xta. i. figuralia. Et istoꝝ quedā sacramēta lia: de quibꝰ poterat rõ reddi ad l'ram: vt de circũcisione ⁊ de purificatiõe post partũ mu lieris. Quedā ṽo cerimonialia: de quibꝰ rõ reddi nõ poterat quo ad l'ram: sed solũ quo ad intellectũ: vt illud: Non arabis cũ boue ⁊ asino ⁊ huiusmodi. Itē quedā iudicialia sũt q̄ nõ obligāt hodie: nisi ꝓm φ dicā. j. De cime. §. i. Et cõtra ista valet cõsuetudo.

4 ¶ Scdm qđ requiriť est φ mores ⁊ actus hominũ ꝑ quos introduciť cõsuetudo solũ vt. d. l. de quibꝰ sint tales φ ꝓbabiť arguāt cõsensuȝ ppl'i illiꝰ q̄ põt facere cõsuetudinē. d. l. de quibus.

5 ¶ Sȝ quõ possum p̄sumere de cõsensu po puli volētis introducere cõsuetudinē. R. φ actus aut ꝓcedunt a superiori ⁊ sunt actus iudiciales: tũc si cõsensus ppl'i accedat a p̄n cipio vel ex post facto tacite: ⁊ sint frequēta ti: ita φ saltem sint duo: vt due sententie ⁊ lapsus tēporis: sic presumiť consuetudo: q2 habēt aptitudinē ad consuetudinē inducen dam. ff. de inoffi. te. l. nã ⁊ his. ⁊ ff. ad sil'. l. si quis. §. qđ sub eodē tecto. Si ṽo tales actꝰ nõ sũt iudiciales vt vēdere: locare: ⁊ hmõi. aut actꝰ priuatoꝝ: vt est videre in porticibꝰ super viā publicā: tũc nõ sufficiũt duo actꝰ sed requiriť frequētia ⁊ multitudo actuuȝ ita φ totꝰ populꝰ sciat. l. d' ⁊ ea. ff. de legi. ⁊. l nam iꝑrator ibidē. ⁊. ff. de insti. ac. l. sed ⁊ si pupillꝰ. Itē φ actus sint taliť publici ⁊ ita notorij ꝓm coēm opinionē doc. vt verisimi liter trāsierint i noticiā totiꝰ populi. d. l. sed ⁊ si pupillꝰ. §. proscribere. Et rõ est: q2 opor tet vt interueniat tacitꝰ ꝯsensus populi si de bet esse cõsuetudo qui ex vno actu agnosci nõ põt q̄uis sit notorius nisi habeat causaȝ successiuam per tempus debitũ ad introdu cendā consuetudinē: vtputa si pons edifica reť in publico ⁊ haberet causam permanen tem: similiter si beneficiũ seculare cõfertur regulari ⁊ possideť tempore habili ad con suetudinē efficit regulare: ⁊ ecõtrario: vt i c. cũ de beneficio. de preben. li. 6. vł nisi ap pareat de expresso consensu populi volētis introducere cõsuetudinē per illũ actum sine quo cõsensu nũꝗ̄ erit cõsuetudo: vt no. glo in. d. c. cõsuetudo. Et licȝ glo. in. c. ita nos. 25. q. 2. ⁊ in. c. cũ ecclesia. de cā poss. ⁊ pro. di cat φ binus actus in criminalibus facit con suetudinē. Intellige de consuetudine large accepta: nõ de ista de qua hic.

¶ Tertiũ quod requiriť est vt sit introdu 6
cta ex certa scientia: nõ per errorem: q2 si ta lis ē error qui tollat consensum non põt esse consuetudo: quia deficit causa. s. consensus populi. d. l. de quibus.

¶ Quartuȝ qđ requiriť est φ maior pars 7
populi sit vsa illa consuetudine. Intellige de maiori parte ppl'i habētis cõsensuȝ habi lē ad faciendũ legē: vñ pueri: mulieres ⁊ fu riosi ⁊ huiꝰmodi nõ cõputāť in numero: q2 nõ possunt cõdere legē: vt in. l. i. ff. de legi. ⁊ nõ solũ maior pars ꝓ oportet sint due ptes populi vel collegij: vt in. l. nulli. ⁊ in. l. plane ff. qđ cuiusꝗ vni aliter. sicut lege nõ possũt facere: sic nec consuetudinē.

¶ Quintũ qđ requiriť est tempꝰ debituȝ. 8
Sed quero quātũ tempꝰ requirať. R. Pa in. d. c. fi. de consue. φ licȝ varie sint opi. tñ istud sibi videť φ de iure ciuili requiriť tē pus. x. annoꝝ: q2 iura requirũt tēpꝰ lõgũ ad introducendũ ꝯsuetudinē. C. q̄ sit lõ. ꝯsue. in rubro. ⁊ in nigro. ⁊ ar. in. l. 2. C. đ seruitu.

7 longū tēp⁹ ē.x.ānoꝝ.C.de p̄.lō.tē.p totū 7 in glo.dicte. R̷.C.q̄ſit lon.ꝯſue. Et hoc tenet Bar in.d.l.de quib⁹: 7 Cy.in.d.l.z De iure āt canonico dic ꝙ aut cōſuetudo ē p̄ter ius 7 ſufficit tēp⁹.x.ānoꝝ.fac gl.i.c.fi. de ꝯſue.li.6.7 i.c.ꝯſuetudo.12.di. Limita ſm Inn.in.c.cū dilect⁹.de ꝯſue.niſi veniret ad detrahēdū iuri alicui⁹ eccl'ie ꝑticularis: q2 tūc reqrit tēp⁹ debitū ad preſcriptionē. Sec⁹ ſi eēt ꝯ eccl'ia 3 vniuerſalē. Sȝ Pa.in d.c.fi.etiā idē tēp⁹ reqrit ꝯ eccl'ia3 vniuerſalē. Aut ꝯſuetudo ē ꝯ ius canonicū 7 reqrit tēp⁹.40.ānoꝝ: q2 oȝ ſit p̄ſcripta.vt i.d.c.fi 7 i.c.3.de ꝯſue.li.6. Dicit tñ.d.Anto.in.d.c.fi.ꝙ ſi papa ſcit ſufficit tēp⁹.x.ānoꝝ qđ ē ſingulare. Si ꝟo cōſuetudo eēt ꝯ ea q̄ reſeruata ſūt p̄ncipi in ſignū ſpālis p̄uilegij: tūc tā de iure ciuili ꝙ canonico requirit tēpus de cuius initiū memoria nō ſit. vt ē tex.in.c. ſuper quibuſdā.de ver.ſig.

9 ¶ Utrū talis ꝯſuetudo tollat legē ꝯriā. R̷. ꝙ ſic ſi ſupior ſit 7 toleratur.facit glo.i.c.i.de treu.7 pa.7 qđ ibi nō.Hoſ.vñ dic.d.Ant ꝙ nō reqrit alia p̄ſcriptio: q2 ex q̄ ſupior videt 7 tolerat nō vr̄ velle vinculum inijcere Pa.ibi dicit ꝙ ſufficit bin⁹ vel trin⁹ act⁹ vt tollat. Si ꝟo ſupior ignorat tūc diſtingue aut lex ꝯria hȝ clauſulā derogatoriā ad cōſuetudinē: 7 ſic nō valet ꝯſuetudo: q2 lex ſploqt.l.arriani.C.de hereti. Et hoc verū ſm d.Ant.i.c.fi.de ꝯſue.niſi ex noua cā: vl' etiā antiq̄ veriſilr nō cogitata ꝯſuetudo induceret quā ſi p̄nceps cogitaſſet admiſiſſet.ar l.ſi hoīem.ff.mā.ē tex.iūcta glo.i cle.ſtatutū.d elec.vl' ſm Ge.i.c.licȝ.d ꝯſti.li.6.niſi lex tātū reſiſteret ad finē vt ꝯſuetudinē p̄teritā tollat.qđ patet qñ nō facit mētionē de ea niſi vt eā tollat qñ alit nō tolleret: vt pȝ in.d.c.licȝ.q2 tūc pōt iduci noua ꝯſuetudo Et ita pōt ꝓcedere gl.i cle.ſtatutū.de elec. Propterea tenet Pe.de ꝑuſio i tractatu de canonica portiōe circa fi.ꝙ pōt itroduci noua ꝯſuetudo ꝯ cle.dudū.de ſepul. Si ꝟo nō hȝ clauſulā derogatoriā valet ꝯſuetudo ꝯ legē ar.l ex facto.ff.de vl.7 pu.ſub.dūmodo ſit p̄ſcripta q̄ ad tollēdū ius canonicū: q2 q̄ ad tollēdū ius ciuile nō oportet ſit p̄ſcripta: ſȝ ſufficit tacit⁹ cōſenſus ꝑl'i: q2 ſeculares hñt ius cōdēdi leges: etiā ꝯ legē iꝑatoris ab ipo iꝑatore.l.oēs ꝑl'i.ff.d iuſti.7 iu.7 idō pñt inducere ꝯſuetudinē: nō ſic ē ꝯ ius canonicū Sȝ oportet p̄ſcripta ſit: 7 nō ſit tale ius qđ p̄ſcribi nō poſſit: 7 ideo q2 laici nō pñt p̄ſcribere ſpūalia: ſic nec ꝯſuetudinē inducere.c. maſana.de elec.etiā ſi nō eēt memoria d ei⁹ initio: vt nō.Jo.an.in.c.2.de p̄ben.li.6.facit qđ dicā.j.Matrimoniū.3.Impedimento.17.§.i.de ſtatuto.

¶ Sȝ pone ꝙ lex ſeu ſtatutū hȝ excōicatiōnē annexā in ꝯtrafaciētes: nūqđ idē erit vt cōſuetudo tollat. R̷.vt colligo ex Car.in prologo cle.Inno.7 Cal.d.Anto.7 Pa. in.c.i.de treu.7 pa.qđā tenēt ꝙ nō excuſantur faciētes ꝯ: etiā qñ ſolū eēt p̄ceptiua: q2 ex q̄ a p̄ncipio ligauit ꝯtrauenietes ad pctm̄ nō tollit ei⁹ diſpoſitio: q2 tēp⁹ nō ē mod⁹ tollende obligatōis.l.obligationū.la.2.§.placet.ff.de ac.7 ob. Sȝ tu tene ꝙ ſi ꝯriū legis vl' ſtatuti nō eſt de ſe mortale pctm̄ remota lege: vl' ſtatuto nō ligat ſm qđ ſup dixi d lege ſimplici. Et ſic tene ꝙ nō erūt excōicati faciētes ꝯriū ex quo ꝑ binū actū factū eſt ꝯ legiſlatore ſciēte 7 valēte ꝯtradicere 7 nō cōtradicēte. Ubi aūt ignorat reqrit tēp⁹.40 ānoꝝ ſi eſt ius canonicū: vel ſi ē ſtatutū epi credo ſufficiāt.x.āni: vnde ante delinquētes ſine rōnabili cā hñ ligabūt 7 pena 7 culpa: ȝ poſt nō. Nec ob.ꝙ ex q̄ tales peccauerūt nō poterit induci cōſuetudo: q2 ſucceſſores pñt extimare ꝙ ex iuſta cā nō ſeruauerūt: facit tex.in.c.cū olim.de cle.cōiu.7.15.q.vltima. c.cū multe.vbi loquit d lege penali abrogata ꝑ ꝯtrariā ꝯſuetudinē. Si ꝟo ex rōnabili cā nō ſeruauerūt predeceſſores: ſic etiā non peccauerūt: nec ligati fuerunt: facit qđ nō. Archi.in.c.vtinā.76.di. 10

¶ Quō interrūpit ꝯſuetudo. R̷.Pa.in.c. fi.de ꝯſue.ꝙ ſi eſt cōpleta 7 ꝑfecta reqrit tēpus.x.annoꝝ. Et ſic intellige Jo.an.ibidē3 al's non: frangit etiā ꝑ plures alios contrarios actus. Si ꝟo non eſt completa ſufficit vn⁹ actus cōtrari⁹ ita ꝙ de nouo oportet incipiat.ar.l.vbi duo.ff.de reg.iu. 11

¶ Utrū ex ꝯſuetudine poſſit introduci vt exigat aliqđ ꝓ ſpūali ſine ſimonia R̷.Pa. in.c.ſuā.de ſimo.ꝙ ſic qñ nō p̄ceſſit exactio ſed nec mera libralitate 7 deuotione populi talis ꝯſuetudo ē introducta: facit.c.ad apoſtolicā.de ſimo.vbi dic cōpellendos ad laudabilē cōſuetudinē ſeruādā. Si ꝟo exactio 12

precedēs dedit cām consuetudini: tūc nō valet cū hēat initiū vitiosū. Et sic intelligitur tex. in c. cū in ecclesie. de simo. si bene pōderet. Limita hoc vt. j. simonia. z. §. zi.

13 ¶ Sed quātū tēpus requirit ad istā ꝯsuetudinē introducendā. R. Pa. vbi. s. ꝙ tēpus. x. annorū: tū qr clericos nō astrigit sed laicos inter quos regularit currit cōsuetudo ex cursu. x. annorū: vt coiter no. in. l. de quibus. ff. de legi. Itē quia pia. Et iō etiam de iure canonico sufficit pfatū tēp⁹: vt no. glo. in. c. fi. de consue. li. 6.

14 ¶ Utrū in oi pacto intelligat actū quod ē consuetū. R. ꝙ sic. l. semp in stipulatiōib⁹. ff. d re. iur. tex. ē i. l. ꝙ si nolit. §. qui assidua ff. de edi. edic. ff. de aqua plu. ar. l. si pri⁹. §. placuit. C. locati. l. licet. 7. ff. de legi. cōmis. l. 4. que icipit. si fund⁹. ar. ff. de pscrip. v. l. si tibi. ppterea dicit Bal. in. l. liberto. C. de ope. li. ꝙ qui cōduxit oparios alio nō expsso tenet eis puidere in expēsis 7 ferramētis sm ꝙ est ꝯsuetū 7 nō alit: allegat. d. §. placuit. Et Bar. in. l. nēo ē q nesciat. ff. d duo. reis. dicit ꝙ si cōsuetudo ē ꝙ doctor legat p sbstitutū: itelligit ꝙ istud possit lz n sit actū

15 ¶ Utrū ꝯsuetudo praua excuset a pēa hui⁹ seculi. R. sm glo. 4. di. in. c. deniqꝫ. ꝙ sic: si cōsuetudinis prauitas nōdū ē declarata p ius: sec⁹ quo ad deū. Qd verū itelligo ꝙ nō excusat q ad deū qn ignorātia praue cōsuetudinis eēt crassa: vtputa ꝯ ius nāle. z7. q. z. flagitia. sec⁹ vbi eēt probabile dubiū sup cōsuetudinis validitate: nā tūc ignorantia legis nō est peccatū: vt in. l. regula. ff. d iur 7 fac. igno. 7 in. c. cū dilectus. de cōsue. 7 qd no. Inno. i. c. p tuas. de simo. 7 glo. i. c. vno. de postu. pre. li. 6. in v. de cetero.

16 ¶ Utrū cōsuetudo intpretet priuilegia. indulgētias: 7 statuta: sicut 7 legē. R. ꝙ sic. c. cū dilectus. de cōsue. l. si de intpretatione. ff. de legi. et quod no. Jo. an. in. c. quod dilectio. de consan. et affini.

17 ¶ Ubi habet locū cōsuetudo. R. ꝙ in illis locis vbi viguit: vt no. Pa. in. c. cū olim. de cōsue. Et iō nocet contra priuilegia gnālis studij i loco vbi viguit: s n i alio loco. d qb⁹ in auth. habita. C. ne fi. pro pa.

18 ¶ Utrū papa reuocet ꝯsuetudinem particularem si de ea non facit mentionem. R. ꝙ non. c. licet. de consti. li. 6.

¶ Utrū oēs teneant seruare vnā ꝯsuetudinē. R. ꝙ nō: sed quilibet suā: nec etiā cōsuetudinē romane ecclesie vbi versat extra fidē 7 articulos eius nec papa mādat vt seruet. vide glo. in. c. j. de sū. tri. li. 6. 7. c. nolite. jj. di. facit. c. qm. de ferj. 7 ibi Pa. 19

¶ Utrū in his q sūt mere facultatis inducat cōsuetudo prout ē ius priuatū in piudiciū facientis. R. ꝙ nō: neqꝫ ex donatōe mere facta: vt no. in. l. j. ff. de ser. 7 p. Cy. i. l. z. C. que sit lō. ꝯsue. 7 p Jo. an. i. c. j. de cle. cō. facit quod no. Inno. i. c. bone. el. z. de postu. pre. vbi dicit ꝙ recipiēti de longe venientez nō acquirit quasi possessio: nec ꝯsuetudo: lz pluries fuerit recept⁹. 7 Bar. in. l. cū de i rē pso. ff. de vsuris. 7. l. opas. ff. de ope. li. dicit ꝙ lz rustic⁹ dederit vnū par caponū p decennū ex liberalitate: similit iuit quis ad molēdinū tuū: nō inducit cōsuetudo: qr isti act⁹ sunt mere facultatis. z0

¶ Quot actus requirūt vt qs dicat habere aliquid in cōsuetudinē. R. ꝙ in ciuilib⁹ requirit ꝙ sint tot actus ꝙ faciāt pscriptionē: nā tres actus aut qtuor nō faciūt cōsuetudinē nisi sit legitie prescripta: vt no. glo. i d. c. cuz ecclesia. de cā pos. 7 pprie. Uerū est ꝙ duo vel tres act⁹ tuent aliquē i possessiōe quousqꝫ sit dubiū. 18. q. z. seruitium. In crimialib⁹ 7 oi troducit p binū actū: vt. s. §. 5. zi

¶ Utrū ois cōsuetudo pprie dicta sit obligatoria sub pena mortalis peccati. R. ꝙ nō quia qūis sit lex: siue hēat vim legis cōsuetudo tn sicut nō ois lex obligat ad mortale: sic nec ois cōsuetudo. Sola g illa ꝯsuetudo obligat ad mortale que introducta ē ea mēte vt sit prohibitiua vel pceptiua sub peccato mortali: quod pōt ppendi qn coiter tenet ab oibus ꝙ faciens cōtra peccat mortaliter. zz

Contēptus

C

Contēptus sz collec. i. c. j. de ꝯsti. pprie est qn ex sola volūtate nō vult quis subijcere se statuto vel pcepto obedire: 7 nō pōt appare quo ad forū extrinsecuz nisi post monitōnē. Sz si qs trāsgredit pceptū ex cōcupiscētia ira vl negligētia: aut alia pticulari cā nō peccat ex contēptu. Idem tenet Ste. vt refert Car. in cle. eos. de sepul. nisi quis ex pticulari cā induceret sepius ad iterandū: qr tūc etiā videt cōtēnere sz eū. Et hoc verū quo ad psūptionē: nō quo ad veri-

tatē: quia etiā frequēter factū ex aliqua cā nō ē contemptus. Disponit tñ cōsuetudo ad cōtēptū: vt no. Tho. ṗa ṡe. q. 86. ar. pe. in r̄ñsione vltimi argumēti. pro his facit. ij. q. 3. c. excellentissim⁹. vbi ponit aliud eē peccare ex necessitate: aliud ex ignorātia: aliud ex contemptu.

¶ Utrū faciēs ex contēptu cōtra exhortationē supioris peccet mortaliter. R. vt colligitur ex dictis doc. ꝙ aut facit cōtra: q2 cōtēnit auctoritatē ⁊ illū negando: ⁊ talis cōtēptor nō solū peccat mortalit̄ sed si talis superior ē papa velut heretic⁹ debet puniri: vt dicit glo. in c. gnāli. de elec. li. 6. ⁊ Pau. in cle. j. de eta. ⁊ qua. ⁊ ē infamis: vt no. gl. 6. q. j. ifames. Si ṽo nō cōtēnit auctoris potestatē sed obseruantiā cōsilij seu exhortationis: ⁊ sic solū peccat venialit̄ si cōsiliū ē reuerentie: vtputa q2 subdit⁹ deberet facere: tñ ṗlatus nō vult precipe sed potius ꝯsulere. Si ṽo eēt necessitatis qd̄ ṗlatus cōsulit: lꝫ nolit precipe forte ꝓpter scādalū: sic peccat mortaliter vt no. in c. ad aures. ⁊ in c. fi. de tē. or. Si ṽo cōsiliū ē pfectiōis nec etiā venialit̄ peccat. Et tūc ē perfectionis qñ licite pōt dimittere sic no. archi. 6. di. c. testamētū. ⁊. 25. di. §. al's. Et sic intellige glo. ⁊ iura que allegat in. d. c. gnāli. ⁊ ibi Ge.

Contentio proprie ē ipugnatio veritatis cū confidētia clamoris ṡm ambro. Largo aūt mō ē etiā sine ipugnatione ṽitatꝭ d q̄ dicit̄. 46. di. in prin. nihil ē ipudēti⁹ arrogātia rusticorū qui garulitatē auctoritatem putant.

¶ Quottuplex ē contentio. R. ꝙ triplex. Una emulationis: ⁊ hec ē de qua. j. Cor. j. ⁊ que hodie ē in secularib⁹ erga doctores. qñ aliā magis laudare vidēt: cōtendūt contra laudatores. Itē circa predicatores: circa religiosos: aut religiones: ⁊ lꝫ de se nō sit nisi peccatū veniale: tñ multotiēs eueniunt mortalia: puta detractiones: aut aliud malū. iux illud. Ubi est zelus ⁊ cōtētio: ibi icōstantia ⁊ oē opus prauū. Jac. 4. Alia ē disputationis: ⁊ hec pōt eē mortalis triplicit̄. Primo q2 ē ꝯtra veritatē etiā si nō fiat cuꝫ inordiato clamore. Et hoc itelligo de re alicuius iportantie: puta cōtra fidē: bonos mores: vel ꝑtinētia ad vtiles doctrinas ⁊ notabilit̄. Nā contētio que fit inter pueros etiā cōtra veritatē nō videtur peccatū mortale. Secūdo quia ē cōtra honestatē: vtputa ita inordinate cōtēdēdo etiā pro veritate ꝙ notabile scādalū sequat̄: al's erit veniale inordinate cōtēdere de fide ⁊ h⁹mōi. Tertio q2 materia ē prohibita sicut publice disputare ⁊ contendere de fide ⁊ huiusmodi: nisi doctꝫ ⁊ necessitate iminente aut cōtendere in iudicio de eo quod facere tenet̄ sicut illi q̄ debent dare vt habeāt dilationē soluēdi cōtendūt. Alia ē cōtentio litigātiū: ⁊ hec est ꝑiculosa ꝓpt̄ multa mala que ibi imiscent̄ nō tñ prohibita: al's ius canonicū esset dānandū. Pōt tñ esse illicita dupl'r. Prio rōne iiusticie quia scient̄ litigat cōtra iusticiā: ⁊ sic est mortale peccatū. Secūdo rōne scandali. s. illius a quo petit̄. Et hoc intelligo si est scandalū pusillorū non phariseor. Et tūc ē phariseorū qñ declarat̄ eis sua nō eē que ab eis petunt̄ vel iiustā cām fouere ⁊ tñ ex malicia nolūt debitū facere sed turbant̄ ⁊ scādalizātur: q2 tūc nō est necesse desistere: ṡm nōta i §. q2 ergo. 14. q. j. Ale. aūt ṗa ṡe ti. de cōtentione. dicit ꝙ cōtentio pōt fieri pluribus de causis. Prio cā malignitatis: vt cū q̄s vult iniuste vincere vel aīas simpliciū puertere: ⁊ sic est pctm̄ mortale ⁊ ꝓhibet̄. z. Thi. z. Noli contēdere verbis. Si tñ hoc sit in his i quibus nullū est ꝑiculū ⁊ ex quadā leuitate nō erit mortale pctm̄. Secūdo cā necessitatis: ⁊ hec nō est peccatū. Unde glo. sup illud Prouer. Non cōtendas aduersus hominē frustra. dicit non vetat cōtētionē cōtra male facientē vt corrigat̄: quia frustra nō fit: ṡ certa necessitas cogit. Tertio ex cā exercitationis: ⁊ hec nō ē mortale peccatuꝫ: lꝫ aliqñ cōtingat eē veniale pctm̄ ꝓpter indebitū modū. Quarto cā eruditionis: ⁊ licet. Quinto ex quadā titilatione glorie vel honoris: ⁊ sic est pctm̄ veniale: sic fuit Luce. zz. Facta ē cōtentio quis eor ⁊c. Sexto ex cā conatus bone opationis: ⁊ hec ṗcipit̄ Luce. 13. Cōdite itrare p angustā portā: ⁊ h̄ ē meritoria.

Continuum est partiuꝫ int̄ se nō intermissa coniunctō. vnitas est sine mixtura.

¶ Cōtigua dicūt̄ quor extrema se ꝯtigūt s. phi. Et iō est dr̄ia int̄ ꝯtinua ⁊ ꝯtigua. q2

cōtinua sine medio: cōtigua cū medio stant no. Ge. in. c. vnico. de pse. ec. vel al. li. 6.

c **Ontractus** est ꝭm glo. Ray. in tit. de negocijs secularib⁹ quasi in prin. vltro citroq; obligatio ex volūtate ⁊ pacto surgens partium.

1 ¶ Quot modis cōtrahiť. R. ꝙ. 4. mōis. re: verbis: lr̄is: ⁊ ꝯsensu: isti. de obli. in fi. de quo dic vt. j. obligatio. §. 3.

2 ¶ Quasi ꝯtractus aūt ē obligatio q̄ ꝓue nit nō ex ꝯctu vel maleficio vel q̄si: ꝟ quodā medio: sicut qn̄ quis agit negocia alterius: sine eius mādato aut exercet tutelā: vel ē cu ratoꝛ ⁊ h⁹mōi: vt insti. de ob. que ex q̄si con trac. na. per totum.

3 ¶ Quomodo dolus anullet contractū: vi de. j. dolus. §. 9.

4 ¶ Vtrū ꝯctus intelligať geri ꝭm ꝯsuetu dinē loci lȝ nō exprimať. R. Pa. in. c. cum M. de cōsti. ꝙ sic no. Bar. in. l. nēo est qui nesciat. ff. de no. re. sti. facit. s. cōsuetudo. §. 14. Et nō ꝙ vt dicit glo. in. l. si vno anno in ꝓ. sed trāsactio. ff. loca. ꝙ ex q̄litate ⁊ nā ꝯctus verba accipiunť ꝯ ꝓpꝛiā significa tionē: vt ibi vbi donatō accipiť pꝛo transa ctione: facit. l. in lege. eo. ti. ⁊ no. de re. iur. l. nō videť: ⁊ ita: talia sunt pꝛedicata qualia subiecta eē ostendunt: ⁊ ecōtra. 32. q. 2. apo stolus. Et de hoc vide. j. religiosus. §. 19.

5 ¶ Cōtract⁹ aliqui sūt bone fidei. s. emptō venditio: locatio: cōductio: mandatū: depo situ: societas: pignus: comodatū: ⁊ ꝑmuta tio. Alij sunt stricti iuris. s. stipulatio: mu tuū ⁊ similia. Bone fidei dicunť ꝓpter duo Pꝛio qꝛ si dol⁹ dat cām eis nō teneť. Secū do qꝛ veniūt vsure ex moꝛa ⁊ iudex pōt exti mare ex bono ⁊ equo q̄d venit recōpensan dū vel restituendū: non sic in cōtractib⁹ stri cti iuris. vide glo. in. §. actionū. isti. ō actio.

6 ¶ Cōtract⁹ quidā dicunť noīati: vt vēdi tio: locatio: ⁊ h uiusmōi: quia habent ꝓpꝛia noīa eis solum conuenientia.

7 ¶ Cōtractus alij dicūť inoīati q̄ sunt. 4. Pꝛim⁹ do vt des. Secundus do vt facias. Tertius facio vt facias. Quartus facio vt des. Et iō dicunť inoīati: qꝛ noīa eoꝛūȝ ꝑn̄t alijs noīatis ꝯctibus cōuenire: ⁊ isti sequūť nām ꝯctuū noīatoꝝ q̄ eis assimulanť. l. nā les. §. ꝟ si facio. ff. de pꝛescrip. ver.

c **Ontritio** ꝭm ꝙ no. sctūs Bo. in. 4. di. 16 ar. j. q. j. pꝛie ꝑtis ē doloꝛ volūtarie assumpt⁹ ꝓ pctis cū ꝓposito ꝯfitēdi ⁊ satis faciēdi. Et no. ꝙ sicut cōteri aliq̄d dr̄ qn̄ in minimas ꝑtes frangiť ⁊ quasi anihilať: frā gi aūt qn̄ solū in magnas ꝑtes diuidiť: Sic meta phoꝛice coꝛ hōis durū dr̄ q̄diu diuine inspiratiōi q̄si manui se tangēti nō cedit: si cut durū est q̄d tactui non cedit ꝟ obuiat. i. dū in affectu peccādi moꝛať: cōteriť aūt qn̄ affectus pcti ꝭm oēm sui ꝑtē in eo totaliť de struiť. i. qn̄ volūtas ꝑfecte recedit. Frangiť ꝟo solū qn̄ resipiscē incipit: q̄uis nondū to taliť ꝯuertať. Et sic dr̄ atteri nō cōteri.

¶ In quo differt cōtritio ab attritōne. R. ꝭm Frā. ⁊ alios theo. ꝙ ī duob⁹. Pꝛimo qꝛ attritio est doloꝛ iperfectus: cōtritio ꝟo est doloꝛ ꝑfectus. Scdo qꝛ attritio ē doloꝛ si ne gratia gratū faciēte: ꝟ nō cōtritio: Et iō ꝯtritio ⁊ attritio māliť idē sūt sicut domus obscura ⁊ illuīata. Attritio q̄ppe ē lux au roꝛe q̄ crescēdo fit meridies. i. ꝯtritio. Et ad uerte ꝭm san. Bo. vbi. s. ꝙ duob⁹ mōis q̄s cōteriť. Una supius eleuās q̄ ē spes venie ex cōsideratiōe diuine mīc. Alia deoꝛsū depri mēs q̄ ē timoꝛ pene ex ꝯsideratōe dīne iustie 1

¶ Vtrū doloꝛ ꝯtritiōis deāt eē maximus. R. q̄. s. ar. 2. q. j. ꝙ duplex ē doloꝛ. Un⁹ in volūtate q̄ non ē aliud q̄ pcti displicentia: ⁊ iste dȝ eē maxim⁹ in gn̄e. i. ī cōpatiōe ad ali os doloꝛes diuȝ tpaliū. Un̄ in cāu in q̄ ꝯtin geret: vel cōmitteret pctm̄ moꝛtale: vel in curreret dānū tpaliū aut moꝛtē: q̄libet tene tur magis eligē pn̄ā q̄ peccare vl' peccasse. nō dȝ tn̄ ꝭm san. Tho. i quol'. descēdē i spāli ad hāc pn̄ā: imo stulte facit q̄ seipm̄ i ꝟ sol licitat. Est ali⁹ doloꝛ in sensualitate q̄ causa tur ex ꝑmo doloꝛe: vl' ꝭm necessitatē nāe ex motu supioꝛū viriū quē sequūť īferioꝛes: vel ꝭm electionē ꝓut volūtas excitat doloꝛē illū: ⁊ sic nō ē necesse ꝙ doloꝛ ille sit maxim⁹ imo nec etiā ē necesse dolere isto mō. 2

¶ Vtꝝ ī doloꝛe ꝯtritiōis possit eē excessus. R. san. Bo. vbi. s. q. 2. ꝙ nō ꝑ mō accipiē do ꝓ displicētia rōis: ꝟ scdo mō ꝓut ē passio sensualitať sic. Un̄ si aduertit ꝙ n̄ pōt susti nere sine magno detrimēto teneť tēperare. si aūt nō aduertit ⁊ iō nō tēperat: nō credo pec cet: quia dabat operam rei licite. 3

4 ¶ Utrū hō sp debeat cōteri. R. qui. ṡ. ar. 3. q. 2. q sic. Aduertēdū tñ est q ē duplex contritio seu detestatio peccati: quedā in habitu: ⁊ ad hāc tenet etiā pº peccati pfectam remissionē: q2 vt dicit Hugo. de san. victo. Cū deus absoluit aliquē a pctō obligat eū vinculo detestationis ppetue. Quedā est in actu: ⁊ ad hanc nō tenet sp ſ pro loco ⁊ tēpore. s. cū recogitat pctā sua: intellige d mortalibus: q2 de venialibº nō ē necesse hre cōtritionē: vt. ṡ. cōfessio. j. §. 28. Aduerte hic q ſm Tho. in. 4. di. 17. nō sufficit cōtritio generalis qñ hō spāliter pctā sua mortalia habet in memoria que sibi adhuc nō sūt remissa: sed oportet sit spālis de eis: sed pº q sunt remissa sufficit gnālis. Attende etiam ſm Hen. de gan. in quol. q circa pctm̄ pñt cōsiderari. Primo ipa actus. Secūdo aliqd bonū quod euenit ex pctō: puta filiū generatū ex adulterio. Tertio inordinatio actº ipsiº adulterij. Non tenet ergo hō dolere de substantia actus neq de bono secuto ex eo: ſ solū de inordinatiōe actus. Et iō lz hō nō possit dolere de delectatiōe quā habuit: nec de filio generato: nihilominº nō est extra statū salutis: sed sufficit doleat q talē delectationem ⁊ filium habuit ex inordinato modo et cum offensa dei.

5 ¶ Utrū hō teneat cōteri stati cōmisso mortali. R. q nō: quia sicut preceptū dilectionis dei q̄tū ad actū interiorē nō semp obligat: sed solū qñ materia occurreret practice nō speculatiue. s. cū considerat deº vt diligēdus vel nō diligēdus: tenet hō iudicare vt diligēdus ⁊ diligere. Sic ⁊ peccatū mortale cōmissū si mēti occurrit practice vel vt materia delectatōnis vel detestatōis tenet homo iudicare detestandū ⁊ detestari ſm Pe. de pal. in. 4. vel dic vt. j. volūtas. §. 6.

6 ¶ Quis ē effectus contritionis. R. q ē remissio culpe ⁊ pene. de pe. di. 3.

c **Contumacia** est q̄dam volūtaria inobediētia qua quis monitionē iudicis implere cōtēnit: ita elicit ex. c. 2. d do. ⁊ cōtu. iūcta glo. in vº. contumacie. ⁊ ibi no. quō fit multis modis: ⁊ cōsistit contumacia proprie in nō faciendo volūtarie quod facere scit se debere: vt pz in. d. glo..

1 ¶ Utrū excoicatus pro cōtumacia absolui debeat anteq satisfaciat de expens ⁊ caueat de sistendo in iudicio. R. nō: si vere fuit cōtumax: secus si p̄sūptiue: puta q2 impeditº tñ nondū cōstat si hoc allegat ⁊ petit: absolui debet vt i. c. venerabilibus. §. ide3 est etiam de senten. excom. li. 6.

¶ Utrū lite non contestata testes pñt recipi cōtra cōtumacē ⁊ procedere ad sñiam diffinitiuā: vide. c. qm̄ frequenter. vt li. nō cō. 2

c **Contumelia** est vt colligit ex tho. ſa ſe. q. 72. ⁊ Ale. ſa ſe tractatu d contumelia: qñ q̄s id quod ē cōtra honorē alicuius deducit in noticiā eiº ⁊ alioꝝ siue p signa siue per vba. Et differt a conuitio ⁊ improperio. Nā cōuitiū iportat generalit defectū culpe ⁊ pene. Contumelia vo solū culpe. Unde si quis dicat alicui iniuriose eū eē cecū: aut claudū cū sit: cōuitiū dicit sed non contumeliā. Si aūt iniuriose dicat eū furē: nō solū cōuitiū sed etiā ɔtumeliā infert: ⁊ h ſm theologos. Sed ſm legistas cōuitiū dr a collectione vocū cū in vnū plures voces cōferunt: cōuitiū appellatur quasi cōuociū: ita dicit tex. in. l. itē apud labeonē. §. cōuitium. ff. de iniu. ⁊ pōt fieri etiā absenti: vt cū quis ad domū tuā venerit te absente: nec tñ qui dicit: sed ⁊ q̄ cōcitauit alios ad vociferationē cōuitiū fecit: vt in. d. l. item apud. Et oportet sit aduersus bonos mores vociferatio. s. ad infamiā vel iiuriā vl iuidiā alicuiº. als nō est cōuitiū: ⁊ q in cetu dictū sit: vt in. d. l. itē apō labeonē. Improperiū vo ppie est qñ aliquis iniuriose alteri ad memoriā reducit auxiliū quod cōtulit ei necessitatem patienti. Unde Eccle. 20. Exigua dabit ⁊ multa improperabit. Accipitur tamē vnū quādoq pro alio. Unde Ale. vbi. ṡ. ita diffinit. Cōtumelia est peccatū ex improperio smonis māifesto tēdēs ad nocumētū pximi

¶ Utrū contumelia sit peccatū mortale. 1
R. ſm scm̄ Tho. ⁊ Ale. vbi. ṡ. q in peccatis verborum maxime attendendū est quo affectu verba proferant. Si ergo intentio proferentis ad hoc feratur: vt per verba que pfert auferat honorem alterius: hoc proprie ⁊ per se est dicere conuitium vel contumeliam: ⁊ hoc est peccatū mortale non minus q furtum. Si autem verba conuitij vel cōtumelie: alteri dicēt nō aio dehonorādi ſ ppt

correctionē vel hmōi: nō ꝯuitiū dicit vl' cō
tumeliā proprie et formalit': sed p accñs et mā
lit' ingrtū. s. dr id qd pōt eē ꝯuitiū vl' ꝯtume
lia. Un sic pōt eē qnq3 veniale pctm: sicut qñ
ꝯuitiū nō multū ē dehonestās et pfert' ex ali
qua animi leuitate vel leui ira absq3 firmo
pposito dehonestādi: vtputa q2 intēdit ꝯtri
stare leuit' solū aliquē: qnq3 nullū vt in du
bio sequēti: vñ hñda ē magna discretio: vt
moderate hō talib9 vbis vtat': q2 posset esse
ita graue ꝯuitiū qd auferret honorē ꝯ quem
profert' et posset hō peccare mortalit' etiam si
nō intēderet dehonorationē alteri9: sicut gra
uit' pcutiēs in ludo nō caret culpa. Et tenet'
ꝯuitiator vltra pctm sm nicho. de lira p se vl'
p int'positā psonā dicē suā culpā ꝯtueliato:
vel saltē signa eqpollētia ei ostēdē: nisi dep
hēdat' qd ꝯtueliat9 ei remisit iniuriā: puta q2
ridet cū eo et hmōi. Excipit' plat9 et pēla. q
corrigēdo lz excedat nō tenet' petē veniā sm
Aug. in regula: dūmō nō fecerit a pposito
et poti9 liuore vindicte: q2 sic tenerēt' silr' petē
veniā. de q dic vt. j. correctio. j. §. 2.

2 ¶ Utrū liceat cā correctiōis dicere ꝯuitiū
vel ꝯtumeliā. R. sm Tho. vbi. s. qd sicut li
cet vberare vl' i reb9 dānificare cā disciplie
ita et ꝯuitiū dicē sicut dñs discipulos stultos.
et paul9 choritios isensatos. Dicit tñ Aug. i
li. de ser. i mōte. Raro et ex magna nccitate
obiurgatiōes sūt adhibēde in qb9 nō vt no
bis sed vt dño seruiat' instem9.

3 ¶ Utrū hō teneat' illatas ꝯtuelias sustinē
R. sm. s. Tho. vbi. s. qd sic qntū ad prepati
onē animi. s. qñ op9 eēt sicut et alia dāna: sed
qntū ad actū nō sp: aliqñ eni tenemur nō su
stinere. Primo qñ cederet in bonū ei9 q dicit
vtputa ad repmēdā ei9 audaciā ne talia di
ceret: Iuxta illd puer. 26. Rñde stulto iux
stulticiā suā. Scdo qñ ex sufferētia aliorū
prouect9 ipediret'. Un Greg. in Omel'. 9.
sup ezechielē. Hi inqt quorum vita i exemplo
imitatiōis ē posita debēt si pñt detrahētium
sibi vba cōpescere: ne eorum pdicationē nō au
diant qui audire poterant et in prauis mori
bus remanētes bene viuere cōtēnant.

c Corea vtrū sit licita. R. vt col
ligo ex dictis doc. qd sic: si
7. ꝯcurrūt. Primū tēp9 debitum. s.
qd nō sit deputatū orōi necessarie vl' pnie vñ
tenēt mgri vt refert Ri. in. 3. di. 37. ar. 3. q
4. qd ē pctm mortale coreas ducē dñicis die
bus ppt dictū Aug. di. qd facerēt meli9 fe
mine iudeorum si lanā filarēt qz toto die in ne
omenijs ipudice saltare. Qd quidē credo ve
rū qñ omissa missa vl' pdicatiōe aut vespro
rū celebratiōe hmōi intēderēt: vl' p nobile
spatiū: puta p maiorē ptē diei: als nō. fac. l.
fi. C. de ferijs. et c. q die. de ꝯse. di. j. Secūdū
psona ꝯueniēs: nā ecclesiasticis psonis probi
betur. 46. di. c. clericū. de ꝯse. di 5. c. null9 ps
byterorum. c. nō oportet. et l p. arg. 34. di. psbri
diacones. ita qd credo eos peccare mortalit'
nisi forte modicitas et qlitas corizādi excusa
ret: puta in secreto et hmōi. Tertiū mod9
honest9: nā honestas ē vnū iuris pceptum.
insti. de iu. et iur. §. iure pcepta. Et iō si fiat
mō inhonesto ē pctm mortale: vtputa gesti
latiōib9 prouocātib9 ad libidinē: cātib9 tur
pib9: vel cū ornamētis lasciuis et ihonestis:
facit prolximiū. ff. veterj. §. illd vo. qs illos
ludos appellet ex qb9 crimina oriūt'. Quar
tū recta itētio: q2 si fiat ad prouocādū ad li
bidinē vel alio malo fine vt fiūt coit' ē pecca
tū mortale: sec9 si ex aliq leuitate supbie vel
inanis glie: nā si qd intēdit' ē pctm mortale:
similit' et ipsū op9 si veniale: erit vēiale. ar.
c. vid. j. q. j. et. 2. 3. q. j. noli. et c. militar'. Qui
tū loc9 apt9. s. pphan9 nō ecclesia seu alia lo
ca sacra vel religiosa: q2 videt' mortale cori
zare in loco sacro. ar. c. decet. de imu. ec. li. 6
Sextū raritas corizatiōis. Nā Rod. dicit
qd coreas ducēs ex ꝯsuetudine peccat morta
liter: corizantē aūt raro et sine corrupta intē
tione dicit: nō audeo dicere qd peccet morta
liter: sed nec audeo excusare a mortali: cum
ingerat se piculo alios prouocādi ad libidi
nem et exēplo suo alios ad similia faciēda p
uocare. Septimū stabilitas corizantis: nā q
ita fragilis ē qd lz bona intentiōe corizare i
cipiat: tñ nō exit qn ad libidinē mortalē pro
uocet': peccat mortalit' aduertēs de tali sua
fragilitate se ingerēdo: quia Eccli. 3. Qui
amat piculū: pibit in illo. Et ppterea q2 di
cit Hie. in quadā Omel'. Non credo viro si
dicat se illesū euasisse a talib9 spectaculis: cū
dauid ex eo qd vidit bersabee lauantē se: p
uocatus sit ad libidinē: sed ille. Et etiā q2 pre
fate cōditiones nō iueniunt' in coreis nri tē
poris: iō non video quō sine mortali pctō qs
eas faciat ex cōsuetudine sicut coiter fiunt.

Dicit tñ Alex. ṗa ꝑe ti. de ludo. ꝙ lud⁹ vl' sal
tatio qñq; ꝓuenit ex spūali iocūditate: ⁊ sic
ē meritori⁹ sicut dauid lusit ⁊ saltauit corā
archa dñi. Aliqñ prouenit ex recreatiōe vl'
exercitatōe: ⁊ sic pōt eē sine peccato. Aliqñ
ex dissolutione mētis lasciue ⁊ sic ē pctm̄. s.
mortale vel veniale ꝑm ꝙ dictum est.

j ¶ Utrū inspectio corearū: ludorū: vel io
culationū sit peccatū. R. Alex. vbi. s. ꝙ in
spectio quedā ē in trāsitu nō tēdēs vlterius
ad delectationē pcti mortalis vt fornicatio
nis: ⁊ hec ē venialis. Quedā ē studiosa in q̄
s. est fomentū pcti mortalis: ⁊ hec qñq; ē pec
catū mortale: intellige qñ aduertit de picu
lo vel cogitationis morose vel opis. Itē io
culatio q̄dā est histrionica: ⁊ quedā coreal'
mulieꝝ lasciuarū: q̄dā cā exercitij vel fasti
dij tollēdi siue accidie vitāde. Inspectio g̊
studiosa ioculatiōis prime ⁊ scde ꝟgere pōt
in mortale pctm̄: tertie ꝟo ⁊ quarte pōt esse
venialis: et aliquanodo meritoria.

Correctio

c Orrectio platorū in puniendo subditos ⁊
increpādo nō debet fieri aīo nocēdi
q2 sic peccaret mortalit' si deliberate ⁊ ī nōbi
li nocumēto: sec⁹ si in modico malo vl' indeli
berate: s; debet fieri çelo charitatꝭ ꝓximi. s.
ad bonū subditi delinquētis vt corrigat' vel
ad alioꝝ bonū: vt vel timeāt similia facē vl'
quieti⁹ viuant: vt. 23. q. 5. prodest.

j ¶ Qualis debet eē. R. ꝙ miscēda ē seueri
tas cū lenitate vt neq; multa aspitate vlce
rent' subditi neq; nimia benignitate soluāt'
vt plene d2 in. c. disciplina. 45. di. ⁊ p totā
di. ⁊ poti⁹ debet declinare in beniuolētiā q̄
seueritatē: vt ī. c. l3. ea. di. 50. di. ponderet.

z ¶ Quid si excedat modū. R. ꝙ pōt appel
lari ab ea etiā si sit religiosus: qd̄ ꝓbat' in. c.
repħensibilis. de ap. in fi. Nulli⁹ eni negan
da ē defensio etiā si sit excoicat⁹. c. cū inē. de
excep. nō tñ tenet' plat⁹ modū excedēs pete
re veniā a subditis: vt ī. c. qñ necessitas. 86.
di. qd̄ verū nisi ex malignitate seu odio face
ret: q2 tunc tenet' petere veniā: q2 tenet' iiu
riarū. ff. ad. l. aquil'. l. quēadmodū. §. mgra
tus. vt no. in glo. in. d. c. qñ. tex. est in. l. nec
magistratibus. ff. de iniur.

3 ¶ Utrū peccet mortalit' prelatus nō corri
gendo. R. ꝙ si loq̄mur de punitione in pec
cato oīno occulto nō tenet' platus: imo nec
debet nisi secrete. Si ꝟo in peccato manife
sto sic tenet' plat⁹ de ꝑcepto eā facere sb̄ pēa
mortal' pcti. ar. 83. di. p totū. ⁊. z. q. 7. qui
nec sui. nisi in casu qñ videret non expedire
coitati: nec illi qui corrigēdus ē: q2 in. d. c.
prodest. d2 siue plectēdo siue ignoscēdo: hoc
solū agit' vt vita hoīnū corrigat': ⁊ ꝑ3 illū
finē debet eā exercere vel omittere. facit. c.
ipsa pietas. ea. cā. q. 4. ⁊ in. c. cōmēsationes
44. di. ⁊ in. c. vt cōstituerent'. 50. di. Si ꝟo nō
expediret coitati nec etiā noceret ⁊ omitten
do ꝓficeret deliquēti ad emēdationē: licite
omittit' ⁊ ex debito. Si nō expedit delinquē
ti correctio: sed tñ cōitati nō ē omittenda. si
ꝟo loq̄mur de correctione q̄ fit ꝟbo vel do
ctrina: sic tenet' multo magis q̄ aliq̄s alius
siue pctm̄ sit secretū siue publicū: verū ē ꝙ
secreta d3 secrete corrigere: al's si nō corri
git ⁊ emēdat cū pōt peccat mortalit'. 43. di.
sit rector. ītellige ī crimialib⁹. ⁊ sic intellige
glo. 25. di. §. al's ea demū. q̄ dicit ꝙ tacitur
nitas in plato ē mortale pctm̄. Et h̊ etiā li
mita ī secretꝭ ꝑ3 ꝙ dico. ī. correctō frna. §. 6

¶ Utrū plat⁹ exñs in peccato mortali pec 4
cet mortalit' corrigēdo. R. ꝙ sic: ꝑm Pe. d̊
pal'. in. 4. di. 19. etiā si pctm̄ suū sit occultū:
q2 suspēsus ē corā deo: facit ad hoc. z. q. 7. q̄
nec. ⁊ de ꝯse. di. 5. c. fi. hoc limitat idē Pe. in
plato in spūalib⁹: sec⁹ de plato in tpalibus:
q2 si iudex suspēdit aliquē latronē nō peccat
mortalit' l3 sit ipse in mortali. Idē tenet sā
ct⁹ Tho. in. 4. ⁊ sequit' archi. 50. di. ī plato
corrigēte pdicādo in mortali etiā occulto ꝙ
peccat mortalit': sec⁹ si corrigit p modū ma
gisterij publice docēdo. i. legēdo scripturā sa
crā: q2 si ē occultus vt dicūt quidā nō peccat
mortalit' s; solū qñ ē notori⁹: q2 scādaliçat.
Frā. in. z. tenet ꝙ si peccatū ē occultū; ⁊ ei
quē corrigit ⁊ alijs astātib⁹ ꝙ sine pctō cor
rigit: ⁊ auctēs que vident' dicere ꝯriū dicit
intelligēda s' ꝙ digne nō pōt corrigere. Sed
si pctm̄ ē notoriū: sic nullo mō pōt corrigē:
quia scādaliçat corrigēdo auctē ⁊ pdicatio
nē. Tu aduerte ꝙ si casus occurrēt correcti
onis in quo exñs in mortali non habet opor
tunitatē cōterēdi de peccato suo: sic vera est
opi. Frā. s; si habet oportunitatē ⁊ non facit
quod in se est vt conteratur cum sit suspen
sus quo ad se peccat mortaliter officium exe
quendo. c. fina. de tem. or.

c **Correctio** fraterna ē admonitio charitatiua fratris de emēdatiōe peccatorum ex fraterna charitate ꝓcedēs. ⁊ h̄ ē de precepto oībus ſm Ri. in. 4. di. 19. ar. 2. q. j. Et quia ē preceptū affirmatiuū iō nō obligat: niſi pro loco ⁊ tēpore debito.

1 ¶ Utrū omiſſio fraterne correctiōis ſit mortale peccatū. R. Ri. vbi. ſ. ꝙ tripliciter pōt omitti Primo meritorie qn̄ hō nō corrigit: q2 nec tēpus nec loc⁹ ē corrigēdi ⁊ expectat illud. Secūdo cū pctō mortali qn̄. ſ. hō ſperat poſſe fratrē a peccato retrahē: ⁊ tn̄ ꝓpt icomodū corpale vel tpale omittit: q2 tūc ordinē charitatis puertit plus diligēs bonū tpale q̄ aiam ꝓximi. Tertio omittit̄ cū pctō veniali qn̄. ſ. ꝓpter incomodū tpale fit tardior tn̄ ſi crederet poſſe reuocare nō dimitteret. Adde. 4. ſm Tho. ſa ſe. q. 33. ar. 2. ꝙ pōt omitti ſine pctō: imo meitorie qn̄ metuit ne deteriores fiāt: vel ne alios a bona vita ipediant. Adde. 5. ſ3 glo. i. c. qui aliū. ō here. i peccato cōmiſſo qd̄ nō habet pſeuerātiā: q2 nō tenet̄ corrigē quilibet: ſ3 ſolū plat⁹: ſec⁹ ſi haberet pſeuerātiā: q2 teneret̄ quilib3: ſicut tenet̄ i pctō ꝯmittēdo. Adde ⁊. 6. ꝙ pctm̄ ſit mortale vel veniale talis q̄litat̄ ꝙ habet cauſare mortale: al's de pctō veniali non tenetur corrigere aliquem de precepto.

2 ¶ Utrū teneamur q̄rere quos corripiam⁹ R. ſm Tho. vbi. ſ. ꝙ nō: q2 bn̄ficia q̄ nō debem⁹ certe pſone: ſ3 coit̄ oib⁹ ſufficit ſi ipēdim⁹ ꝓmis occurrētib⁹: alioqn oporteret nos facere cōtra illud Prouer. 24. Ne queras impietatem in domo iuſti.

3 ¶ Utrū ſubditi teneant̄ corrigē platos. R. Ri. vbi. ſ. q. 3. ꝙ loquēdo de correctiōe frīna ⁊ hūili ſic: ſ3 de correctiōe increpatiōis vl' punitiōis nō: niſi manifeſte errarēt i fide: tunc eni ſi nō eēnt ſupiores iudicātes: vel nolēt iferiores poſſent: q2 hēſis reddit hereticū oi catholico inferiorē nō ſolū q̄ ad for intrinſecū ſ3 etiā extrinſecū: facit ad hoc qd̄ no. 2. q. 7. in. c. ſecuti. ⁊ in. c. paulus.

4 ¶ Utrū exn̄s in pctō mortali excuſet̄ a ꝑcepto fraterne correctionis. R. ſm Ri. vbi. ſ. q. 2. ꝙ peccator aut ē occult⁹ aut manifeſt⁹ ⁊ ē correctio in publico ⁊ i occulto. Pctōri aūt māifeſto nō licet corrigē i publico. ꝓpt̄ ſcādalū: q2 cū talis correctio ſit aſſumptio vbi dei: nō debet̄ ꝓpter ſui dignitatē manifeſte aſſumi p os manifeſte pollutū ne vbū dei vileſcat in ꝯſpcū hoīnū: ſi aūt pctm̄ ē occultū ⁊ corrigit in occulto aut manifeſto h3 ꝙ factū exigit: ⁊ ſi h̄ facit hūilit̄ ſuā prauitatē recognoſcēs nō peccat corrigēdo imo tenet̄ q2 pctm̄ non abſoluit hoiem a precepto: nec ꝓpterea hō ē ꝑplex⁹: q2 ſi vult facē qd̄ in ſe ē dn̄s patus ē ſibi remittere pctm̄.

¶ Quo ordine ē ꝓcedēdū in correctōe fraterna. R. ſm Tho. vbi. ſ. ꝙ pctā publica: publice ſūt corrigēda. In pctis vo occultis loqūtur cū h3 qd̄ dr̄. Mat. 18. di. Si peccauerit i te frat̄ tu⁹: vade ⁊ corripe eū inter te ⁊ ipm ſolū. ꝙ ſi videt nō pficē dicat plato ſecreto qui poſſit pdeſſe: vt no. Pa. in. c. nouit. de iudi. Et de hoc vide. j. denūciatio. §. 2. 5

¶ Quid ſi ſcio pctm̄ alteri⁹ qd̄ q̄ cōmiſit ignorat̄. R. vt colligo ex Mo. i tit. de pnia ⁊ Rod. ꝙ ſi pctm̄ ē tale qd̄ nō excuſat ignorantia: tūc aut nō pōt pbari: q2 occultū: et ſic ſi ſpero de correctiōe teneor dicere: al's nō 2. q. 7. plerūq3. q2 efficeret̄ peior: ſ3 debeo ſecrete reuelare plato q̄ poſſit pdeſſe. Si aūt pōt pbari: tūc ſi eſt platus ſu⁹: tenet̄ ei dicē q2 ei pcipit̄. Si peccauē it ⁊c. Mat. 18. Si vo nō eſt platus aut ſperat de correctōne: ⁊ ſic tenet̄ ei dicere. Aut nō ſperat̄ ſ3 de deteriorātione: ⁊ tūc nō tenet̄ ſm pdictos: niſi qn̄ ſequeret̄ ex tali pctō alio2 piculū ſeu malū vtputa q2 admiſtrat ſacra cū non ſit ſacerdos ⁊ h⁹mōi. Pa. tn̄ in. d. c. nouit. tenet ꝙ idiſtīcte tenet̄ ſiue efficiat̄ melior ſiue peior qd̄ credo verū qn̄ fac̄ ad bonū aliorū tal̄ correctio ⁊ ſperet ꝙ fiet iuſticia: al's nō credo teneat̄. jj. q. 3. qn̄. vbi apertus tex. hic. Si vo ignorantia eos excuſat: non credo teneat̄ dicere niſi qn̄ videret ꝙ deſiſteret vel fieret alicui ſacramento iniuria. 6

c **Corporalia** altaris debēt eſſe de puro panno lineo ab epiſcopo benedicta non de panno intincto: aut de ſerico. c. conſulto. de conſe. di. j. que non debent lauari p feminas: nec tangi. 23. di. ſacratas. et de cōſecra. di. j. nemo. et. 2. Unde miniſtri altaris debent habere peluim nouam quaz pro ipſis lauandis teneant et aquam in ſanctuario proijciant: vt in. d. c. nemo. Et ſimilit̄ de alijs altaris ꝑamētis dr̄ ibidē. S3 hodie

ꝑ ꝯ̃riam ꝯsuetudinẽ derogatũ ẽ: ⁊ credo ex/
cuset de alijs sed nõ de corpalib⁹ ꝓpter rõnẽ
positã in.d.c.s. ne fragmẽta dñici corpis ma
le tractent̃: ⁊ ĩõ ꝯ̃ria cõsuetudo eẽt irrõna/
bilis: ⁊ credo obliget de p̃cepto etiam hodie
ex quo ꝯsuetudo nõ põt ei derogare. Silr̃ eti
am forte posset dici de pal a altaris eadẽ ra/
tione. Sed no. ꝙ credo sufficiat si solũ pma
lauatura proijciatur itra sanctuarium pro
pter litem rationis predicte.

j ¶ Utrũ post lauationẽ sint iterũ cõsecran/
da. R. ꝙ nõ: q2 lz amit⁹ recedat lauãdo ⁊
de alio ponat̃ nõ ꝓpt̃ hoc mutat̃ forma nec
bñdictio fit in supficie ipsoꝝ. Idẽ dico si re
fectiãt̃ dũ ruptura nõ fuerit tãta ꝙ corũpat
formã: qḋ tũc ẽ qñ ẽ tãta ꝙ ꝑ corpalib⁹ vti
nõ possent. ꝑ h̃ faciũt nõ. in.c.j.ḋ ꝯse.ec. vl̃
al. vide ḋ h̃. ã. bñdictio. §. j. cũ sequẽtib⁹.

c **Corpora** sanctorũ vtꝝ pos/
sint transferri ḋ lo
co ad locũ. R. ꝙ nõ sine licẽtia epi.
de cõse. di. j. corpa. Et hoc verũ qñ iã erant
tradita sepulture. l. vl. ff. de reli. ⁊ sũp. fu. ⁊
de hac mã vide. j. reliquie. p totũ.

c **Corpore** vitiat⁹ dr̃ qui ha
bet mẽbrũ debili/
litatũ vel mutillatũ. Debilitatũ ha
bet qui eũ habet inefficax: vt oculũ cecum:
manũ aridã: mutillatũ qui ipso caret.

j ¶ Corpe vitiati vtrũ sint promouẽdi ad
sacros ordines. R. vt no. i sũ. 55. di. ꝙ aut
sũt spõte vitiati in quocũqꝫ mẽbro: ⁊ tunc
nõ pñt promoueri: ⁊ promoti deijciunt̃. c. pe
nitẽtes. ea. di. q2 sũt homicide. c. si qs. e. di.
⁊. c. qui partẽ. ibidẽ. Ho. in apparatu tenet
ꝙ põt eps dispẽsare si tale mẽbrũ ẽ occultũ
excepto in castrato. vnde dicit ꝙ cũ religio
so põt dispẽsare: vt cũ pede ligneo celebret.
Si ṽo apparet non põt nisi papa: qñ fuit in
culpa vitiatiõis. de cor. vi. c. j. ⁊ de cle. pu. in
due. c. j. Dicit tñ glo. in. d. c. qui ptez. ꝙ si qs
hẽret digitos supfluos posset sibi p̃cidẽ sic
⁊ vngues ⁊ dẽtes nimis ꝓlixos: h̃ nõ firmat
pedes. Mihi tñ placet qñ posset fieri talis
abscisio sine piculo vite ⁊ deformitate corpo
ris. Aut nõ sũt spõte vitiati sed casu: vt pu
ta ab hostib⁹ in via: vel ꝓpter egritudinem
volũtarij: siue a se siue a medico: ⁊ tũc si non
parit nimiã deformitatẽ pñt promoueri: vt
de cle. egro. c. p̃ libꝛũ. Et sic intellige. c. si qs

el. z. ⁊. 3. 55. di. Si ṽo al's sũt vitiati a casu
distingue: aut dabãt opam rei illicite: ⁊ non
pñt promoueri: aut rei licite: ⁊ tũc si sũt viti
ati in mẽbris minimis siue occultis nõ repel/
lunt̃: vt in. c. qui partẽ. ⁊ in. c. eunuch⁹. 55.
di. Si ṽo i magnis mẽbris ⁊ manifestis nõ
pñt promoueri: vt si in oculo habet enorme
vitiũ vel in manu: vt in. c. si euãgelica. 55.
di. Similiter si modicũ quod generat scan
dalũ. d. c. p̃ libꝛ. de cor. vi. c. j. ⁊. z.

¶ Quid de ceco aut hñte maculã i oculo a z
natiuitate vl̃ ex ifirmitate aut a cãu sine cul
pa sua. R. ꝙ si macula gñãt deformitatẽ ñ
põt ꝓmoueri nisi dispẽset̃ ꝑ papã vl̃ nisi effi/
ciatur religiosus ꝺm Inno. de cor. vitia. c.
cum detua. et. c. z.

¶ Quid de claudo ex cõsimili cã: vt. ã. R. 3
ꝙ si sine baculo põt ire ⁊ stare põt promoue
ri. c. si qs. el. 4. in tex. ⁊ in glo. 55. di.

¶ Utrũ auulsio vngule i pollice ipediat. 4
R. ꝙ hoc tenendũ ẽ ꝙ quodcũqꝫ vitiũ cor
poris quõcũqꝫ ꝓuenerit si reddit ihabilẽ ad
frãgendũ hostiã ⁊ ꝯctãdũ ipedit promouen
dũ ⁊ promot⁹ mĩstrare in altari nõ põt. silr̃
quodcũqꝫ vitiũ corpis nõbile siue i oculo si/
ue in manu: aut in spatulis sicut gibosus et
h⁹mõi qḋ gñãt scãdalũ: al's sec⁹. nisi vt dcm̃
est. ã. in. §. j. vt colligit̃ in. c. j. ⁊ fi. de cor. vi.
verũ ẽ ꝙ iã ꝓmoti qb⁹ istud euenit p⁹ pro/
motionẽ: pñt oĩa q̃ sũt sacerdotalis ordinis
exercere p̃ter celebrationem misse. d. c. p̃ libꝛ.
Intellige nisi fuerit culpa sua:

¶ Quis iudicabit qñ dubitat̃ an gñet scan 5
dalũ. R. Inno. in. c. j. de cor. vi. ꝙ eps: vt i
c. z. eo. ti. i religiõ' exẽpt̃ su⁹ plat⁹ ordiari⁹

¶ Quid si qs ex idignatiõe dẽtẽ sibi ãputa 6
uerit: vl̃ qḋcũqꝫ mẽbrũ secauẽit. R. Inno.
in. c. significauit. ḋ cor. vi. ꝙ nõ ẽ irregularis
nisi mẽbrũ vel ptẽ mẽbri amiserit q̃ gñet de/
formitatẽ: si ṽo nõ generat deformitatẽ tñ
ẽ notoriũ ꝙ ex indignatõe sibi abscidit ptez
mẽbri nõ põt ꝓmoueri vel mĩstrare in susce
ptis sine dispẽsatiõe. Silr̃ si ita secauerit ꝙ
claudicaret: repellit̃ tanqꝫ corpe vitiatus.

¶ Utꝝ cadẽs morbo caduco possit celebra/ 7
re. R. glo. in. c. coiter. 33. di. ꝙ si cadit fre
quent̃ nõ põt. 7. q. z. c. j. si ṽo raro nec emit
tit vocẽ ꝯfusaz põt: dũmõ hẽat coadiutorez
7. q. j. illud. ꝓmoueri tñ nõ põt: ex q̃ semel
passus est: vt in. c. maritum. 33. di.

8 ¶ Utrū demoniaci vel amētes possint mi nistrare. R. ꝙ lz fuerit opi. vt no. in. d. c. coiter. mihi placet ꝙ si ꝑ annū steterit liberi ꝙ pñt ministrare ꝫm discretionē epi: ꝓmoueri aūt ñ debēt: vt i. c. clerici. 7. c. se. 33. di.

9 ¶ Utꝝ leprosi possint ꝓmoueri. R. hug. 49. di. §. hinc etenī. ꝙ non: sed ꝓmoti celebrare pñt in occulto 7 etiā in publico alijs leprosis: nisi tm̄ inualuerit lepra ꝙ ꝑ corrosionē mēbroꝝ eū reddidit ipotentē: ꝓserti in digitis cū quib⁹ ꝯtractare habet sacrm̄ eucharistie. vide. j. leprosus. §. 6.

c **Corpus** christi. Uide. j. Eucharistia.

c **Crapula** quid sit. R. glo. i c. a crapula. ƌ vi. 7 ho. cle. est superfluitas ciboꝝ. vñ crapula quasi cruda epula.

j ¶ Utꝝ sit pctm̄ mortale. dic vt. j. gula. §. z

c **Credere** in deū est amando in ipsū tendere. de cōse. di. z. credere. 7 de pe. di. z. §. charitas. Unde aliud est credere deū: 7 credere deo: 7 credere in deū: vt no. glo. ƌ cōse. di. 4. c. j. 7 ƌ credulitate. vid. j. fides. ꝑ totū

c **Credulitas** male dicentibus de alijs improbat̄. 86. di. si q̄d. q2 añq̄ probetur illud malū nō debem⁹ credere. z. q. j. de⁹. jj. q. 3. i cūctis. 7. c. q̄uis. 15. q. 7. si q̄d 7. q. 8. c. vlti. in fi. 30. q. 5. nullū ante.

j ¶ Quottuplex est credulitas R. vt no. in c. inquisitioni. de sen. ex. ꝙ duplex. Quedā temeraria 7 leuis: vt puta qñ audiuit aliq̄d a leuib⁹ ꝑsonis vel a paucis quib⁹ credi nō debet. 7 hec deponēda est ad consiliū sui pastoris. Quedā probabilis 7 discreta: puta quia videt solum cuz sola in latebris. vel q2 communiter ita dicitur.

c **Crescere** spiritualit̄: an q̄s possit cōpelli. R. vt no. in. c. gesta. 74. di. ꝙ nō. Sz vide q̄ƌ dico. j. obediētia. §. z. 7 religiosus. §. z9.

c **Crimen** proprie est mortale peccatū: vt patet ꝑ Gre. in Omel. iz. facit. z5. di. §. criminis. in ꝟ. qui fiat criminale dū placet. Largo aūt mō accipit̄ qñq̄ pro veniali ēt iuxta illud. Nemo sine crimine viuit: qñq̄ pro ifamia: qñq̄ pro pctō depositiōe digno Uide glo. in. d. §. criminis.

¶ Que sūt crimina suspēsione digna. R. d. An. in. c. at si clerici. de iudi. ꝙ oia ex quib⁹ q̄s de facto ē infamat⁹. Intellige talit̄ ꝙ ꝑ ꝑ̄s scandalizet̄. c. z. de pur. ca. etiam si sit eṗs: ꝫz Jo. an. p⁹ Archi. i. c. j. de accu. i gl. j

¶ Que sūt crimia depositione digna. R. d. An. vbi. ŝ. ꝙ oē delictū causans irregularitatē que enūerant doc in. c. nisi cū pridē. §. ꝓpter cōsciam. de renū. in glo. magna. de quib⁹. j. irregularitas ꝫ. Itē si est diu ꝯtinuatū. 81. di ꝑ̄lbr. in glo. Itē fornicatio notoria vel diu cōtinuata vel scandalosa. c. q̄ꝫ sit de exces. prela. z

¶ Que sūt crimina degradatione digna. R. qui. ŝ. ibidē: ꝙ oē crimen cū incorrigibilitate. c. cū nō ab hoie. de iudi. Fallit i heretico. c. ad abolendā. 7. c. excoicamus. de here. 7. c. j. eo. ti. li. 6. Itē in falsario lrarū apostolicarū. c. ad falsarioꝝ. de cri. fal. Itez in sortilego. z6. q. z. c. quicūq̄ sacerdotū. de homici. dubiū est. Et dic ꝙ si intelligat̄ de verbali: est verum. secus si de reali. 3

¶ Utrū criminosus ante pactā pniaz vl' p⁹ possit celebrare sine di spensatiōe: vel possit promoueri ad ordies. R. ꝫm glo. 7 Inno. in. c. ex tenore. de tē. or. ꝙ aut crimē ē occultū: 7 sic pōt: dū tñ vere peniteat. tex. ē in. c. fi. de tē. or. Sufficit eni absolutio sacerdotꝭ ex ptāte clauiū: nisi sit tale crimen. quod ipediat executionē post pniaz: vt in. d. c. nisi cū pridē. §. j. vt est in crimine quod iducit irregularitatē. ƌ quo. j. irregularitas ꝫ. Si ꝟo crimē est manifestū: q̄uis nō sit crimē enorme sed mediocre nō pōt sine dispēsatiōe: etiā post pactā pniam. Et dr̄ manifestū si cōuictus est in iudicio: vel timore ꝓbatiōis confessus est: vel opis publicatiōe. Nec ob. c. ꝑ̄sbyteroꝝ. 7. c. ꝯuenit. 50. di. q2 ꝑ illud nō est ablata facultas dispēsandi cū vere penitētibus: 7 maxime vbi nō iminet scandaluz: vt 50. di. vt ꝯstitueret̄. 7. c. dño sancto. Et hec vera sunt in criminib⁹ capitalibus que dicunt̄ mediocra: secus in leuib⁹. Et dicūtur leuia q̄ ꝯtigūt ꝑ imperitiā vel culpā sine dolo: vel si ē dolus: est tm̄ cū re modica: vt no. in. l. inspiciendū. ff. de pe. 7 in. l. leuia. ff. de accu. 7 in. c. cum dilecti. eo. ti. 4

¶ Quis pōt dispēsare cū talib⁹. R. ꝙ episcopus i criminib⁹ minorib⁹ adulterio. In 5

maiorib⁹ a sit solus papa: vt no. i. c. at si clerici. de iud. nisi ex magna cã. vide. j. dispensatio. §. v. ꝛ etiã nõ posset qñ iducũt irregularitatẽ: vtputa qꝛ celebrauit excoicatus ꝛ h⁹mõi: nisi in casib⁹ in q̃bus a iure ꝓceditur dispẽsatio in irregularitate: vt. j. irregularitas. per totum.

6 ¶ Crimen dr̃ publicũ qđ ad publicuz spectat iudiciũ. ꝛ hec sunt q̃ no. ff. de pub. iudi. l. j. que sũt lex iulia maie. ꝛ sub hac cõprehende sacrilegia ꝛ residua. Lex iulia de adul. Lex cornelia đ siccarijs ꝛ venefic. Lex põ. de pari. Lex iulia pec. Lex cornelia. de testamẽtꝭ falsis. An aũt in alijs: Azo dicit ꝙ sic intellige in instrĩs nõ in alijs scripturꝭ ẜm Accur. Legẽ iuliã de vi publica ꝛ ꝑuata: đ ambitu repetũdaꝝ: ꝛ de annona ꝛ h⁹mõi in quib⁹ lex exprimit ꝙ sit publicũ: vt in. l. 3. i fi. ff. de ꝑuarica. ꝛ ibi Bar. ꝛ Jo. de imo. i. l. fi. ff. de priua. delic. ꝛ in. l. z. ff. de ꝓcus. Sed ẜm ius canonicũ oẽ crimẽ dr̃ publicũ: qꝛ ad publicũ iudiciũ spectat puniẽdũ: vt in. c. crimina. de collu. in glo.

7 ¶ Jtẽ publicoꝝ iudiciorũ quedã sunt capitalia ex quib⁹ mors aut exiliũ iponit᷑: hoc ẽ aque ꝛ ignis interdictio. ꝑ has penas eximitur caput de ciuitate. Nã cetera nõ exilia ẜ relegatiões ꝓprie dicunt᷑: qꝛ tũc ciuitas retinet᷑. Quedã sũt nõ capitalia: ex quib⁹ pecuniaria: aut in corp⁹ aliqua cohertio pena est: vt in. l. publicoꝝ. ff. de pub. iudi.

c **Chrisma** Vide. j. oleum sanctum.

c **Culpa** alia latissima: ẜz Bar. in. l. quod nerua. ff. depositi. Et idẽ est ꝙ ver⁹ dol⁹ ꝛ manifest⁹. Alia latior: ꝛ est dol⁹ ꝑsũpt⁹. Alia lata: ꝛ hec ẽ nõ intelligere qđ oẽs intelligerẽt vel maior ps. tex. ẽ in. l. late culpe. ff. de ṽ. sig. Sz no. ꝙ coit᷑ glo. nõ ponũt nisi lataz culpã. ꝛ tex. in. d. l. quod nerua. exponit latiorẽ ꝑ lata. Et sic colligo ẜz gl. i. d. l. qđ nerua. ꝙ noie doli ꝓprie nõ cõprehẽdit᷑ qui ex culpa fecit: qꝛ dol⁹ differt re ꝛ noie a culpa: qꝛ dolus ẽ a ꝓposito: vt probat᷑ in. l. j. §. dolũ. ff. de dolo. culpa ṽo nõ: vt in. l. si ꝓcuratorẽ. §. dolo. ff. mã. ꝛ pro hoc facit dictum Bal. in. l. qđ ĝ. §. pena. ff. de his q̃ no. infa. vbi dicit. Accusat᷑ q̇s de homicidio dolo se facto ꝛ ꝓbat᷑ culpa: an absoluet᷑ seu mitius aget᷑ in eadẽ instãtia. R. ꝙ miti⁹ aget᷑: ꝛ sic sentit ꝙ dol⁹ nõ ẽ realit᷑ culpa. Vlex ẽ ꝙ lata culpa ẽ d ol⁹ ꝑsũpt⁹: ita ꝙ vbicũqꝫ q̇s tenet᷑ de dolo: venit ꝛ lata culpa: sed tñ verus dolus nõ ẽ: vt no. glo. in. c. bona fides. đ deposi. Et in cõscia vbi cessat ꝑsũptio nõ habetur pro dolo. Et q̇s debeat probare doluz vel latã culpã intuenisse: vide. j. custos. §. j Nõ etiã ꝙ lata culpa ẽ deuiatio incircũspecta ab ea diligẽtia quã hñt hoies coiter eiusdẽ ꝓfessionis. Et iđ error artificis nõ est lata culpa nisi qñ errat in eo qđ coiter hoies in illa arte sciũt: nõ qñ errat in eo qđ excellẽtissimi sciũt. Jta limitat Bar. i. d. l. qđ nerua. Vñ si deposui pecuniã apđ cãpsorẽ q̇ coiter hẽbat᷑ bone ꝯditiõis ꝛ nõ erat: nõ ẽ lata culpa. Et Bal. in. l. pignorꝭ. C. de pig. ac. dicit Accessi ad molẽdinũ: ꝛ in cursu hostiũ ꝑdidi bestias: nõ ẽ lata culpa: ex q̃ maior ps credebat securum accessum.

¶ Vtrum lata culpa equiparetur dolo. vide. j. dolus. §. 3. j

¶ Quid ẽ leuis culpa. R. est omittere qđ diligẽs hõ nõ omisisset: vel facere quod diligẽs hõ nõ fecisset. Exẽplũ. Fenerator nõ excussit res pignoratas a tineis tali tempore quo diligens fecisset. 2

¶ Quid ẽ leuissima culpa. R. ẽ nõ ꝑuidẽ quod diligẽtissim⁹ ꝑuidisset. l. si putator. ff. ad. l. aquil. vel omittere quod diligẽtissim⁹ nõ omitteret. l. diu⁹. ff. de offi. ꝑsi. nõ eq̃tare vt diligẽtissim⁹ eq̃taret: leuissima culpa ẽ: vel nõ curare facẽ qđ diligẽtissim⁹ curaret 3

¶ Qua culpa tenetur quis ex cõtractu: vide. s. comodatum. §. jj. 4

¶ Qua culpa tenet᷑ q̇s ex officio. R. Pa. in. c. cũ cãm. đ testi. ꝙ iudex tenet᷑ de dolo ꝛ lata culpa ẜ nõ đ leui. Qđ credo veꝝ i eo q̇ a supiore ponit᷑ i officio ꝑ obediẽtiã solũ: sec⁹ de eo q̇ illud q̃siuit: si mõ ali⁹ diligẽtior fuisset: qꝛ tũc tenet᷑ etiã đ leui. Silr̃ dico ꝙ nõ tenet᷑ nisi de dolo ꝛ lata culpa agrimẽsor: et alij q̇ assumunt᷑ ad calculũ vel ꝯcordiã. tex. est in. l. fi. ff. de no. opꝭ. nun. ꝛ ibi Bar. ꝛ no. glo. in. c. qꝛ indicãte. de ꝑscrip. Fallit hoc in his q̇ exercẽt aliquã artẽ sicut ꝑiti: hoc ẽ ꝓfitent᷑ se ꝑitos ꝛ mgr̃os: qꝛ tenet᷑ ẽt đ leuissima: fac qđ no. gl. isti. đ ob. q̃ ex q̃si deli. na. ꝛ tenet Pa. in. d. c. indicãte. ẜ ego credo veruz qñ diligẽtissimũ quesiuisset: nisi fuisset dece 5

ptus ex sua pfessione: q2 tunc de leuissima: aut diligētē: q2 tūc ō leui solū tenetur.

6 ¶ Utrū in foro aīe teneat̃ q̄s restituere dānū q̄d dedit primo ex culpa sua. R. q lz Inno. i. c. q2 plerīq. ō imu. ec. velit q solū ō dolo ⁊ lata culpa teneat̃: ⁊ multi doc. p singulari dicto hēant tñ ego credo q teneat̃ ō oī dāno ex q̄cūq culpa sua: de q̄ tenet̃ tā ō iure ciuili q̄ canōico: p ea q̄ dicā. j. lex. §. 4. Et p hac opi. ē gl. cū tex. i. c. ꝯsuluisti. 2. q. 5. q̄ dicit q tenet̃ ēt q̄ ad deū si diligētiā debitā nō adhibuit: vt in. d. c. ꝯsuluisti. ⁊ 50. di. clerico. ⁊ 35. q. 2. in lectū. dicit tñ q nō pūit̃ rōe hōicidij ꝫ negligētie: vt. 15. q. j. c. inebriauerūt ⁊ fac. c. fi. ō iuu. ⁊ dā. da. q̄d idefinite loq̄t̃. ⁊ docē tuti⁹ cū ipe Inno. nullo iure pbet dcm suū. q2. d. c. inebriauerūt. nihil fac. p eo: imo poti⁹ ꝯ: sibñ inspiciat̃: lz adducat p se. Cū ꝫ ꝯcor. Jo. an. i. c. qm̄ ꝯ. de pba. ⁊ ibi eūz seq̄t̃ Pa. q2 neglīa ī pp̄o fcō elpāda ē ī alieno vituperanda. l. si ꝯstāte. §. si marit⁹. ff. so. ma.

c **Ura** aīar̃ ꝫm Inno. i. c. cū satis. de offi. archi. stricte ē ptās ligādi ⁊ soluēdi i foro pniāli: ⁊ hec nulli ꝯuenit plato nisi sacerdoti: vt pbatur 21. di. i nouo. de pe. ⁊ re. c. oīs. ⁊ hāc ptātē ligādi ⁊ soluēdi q̄libet sacerdos cū ordīe accepit. lz nō i istos vl̃ i illos q̄ sibi nō sunt cōmissi. Dr̃ etiā cura large: ⁊ ē ptās eijciēdi ⁊ recipiēdi in eccl'ia cogēdi ⁊ puniēdi excessus 21. di. §. j. Sub hac etiā ē excoicare: intdicere: suspendere ⁊ h⁹mōi: que sunt ad mor̃ correctionē. de elec. dudū. Et de vtraq istaruz intelligitur. c. de multa. de preben.

c **Upiditas** Uide sup auaricia.

c **Urialis** dr̃ q̄ nexib⁹ curie ligat⁹ adulat̃ pncipib⁹. 37. di. nōne. 51. di. q̄ in aliq̄. Itez curiales dicunt̃ aduocati in cā sanguis: vel milites seu officiales seua exercentes. 51. di. aliquantos. ⁊ c. sequenti.

j ¶ Utrū tales sint ad ordies pmouēdi vl̃ ad religionē. R. q nō: nisi cū magna discussione vt itelligat vtrū sit solut⁹ a curialib⁹: vl̃ si ē irregularis: vl̃ vt fugiat obligationē ⁊ h⁹mōi: vt i. c. legē. 53. di. ⁊ dic q p trieniū debēt pbari: ⁊ ē bonū ꝯsiliuz nisi aliq̄d rōnale aliud suadeat: ñ debet tñ recipi ad religiōez nec ordinari etiā si nō ē irregularis: ⁊ si ex deuotōe mouet̃: nisi sit solut⁹ a curia. 51. di. c. j

c **Uriositas** est postpositis diuinis ⁊ scōrū eloquijs scriptis phorū ⁊ poetarum rōne vanitatis vel delectatiōis intēdere. 37 di. sacerdotes. ⁊ c. se. Itē cū sacra scriptura nō ꝫm scōrū expositionē ꝫ ꝫm secularē sapiētiā ⁊ proprij sensus vanitatē exponit̃. c. vnio ea. di. Itez q̄ plura volunt sape q̄ oporteat: aut de his de quib⁹ nō est dubitandū. faciūt q̄ones de renū. c. qm̄ aliqui curiosi. li. 6. ex q̄bus. cū ibi notatis. patet q velle cognoscere quod nō conuenit est curiositas ⁊ peccatum quia inordinatio quedam.

¶ Utrū sit pctm̄ mortale. R. q siue curiositas sit respectu ptis itellectiue: siue respectu ptis sensitiue ē mortale pctm̄ in. 7. casibus. vt colligo ex Tho. ꝯa ꝯe. q. 167. Alle. ꝯa ꝯe Pr̄io rōe finis: puta q2 ppt̃ supbiā vl̃ aliq̄d q̄d sit mortale pctm̄ q̄rit cognoscē vel vidē aut audire ⁊c̄. Secūdo rōe illorū a quibus vult scire vl̃ audire: puta a demōib⁹ vl̃ alijs a q̄b⁹ sub p̄cepto phibemur aliq̄d addiscere vel cognoscē. 29. q. j. illud. Tertō rōe eorū q̄ cognoscē vl̃ vidē aut sentire volum⁹ vtputa q2 sūt phibita: sicut a pposito velle audire pctm̄ illi⁹ q̄ ꝯfitet̃ alteri: ⁊ sil'r incantationes: diuinatōnes ⁊ h⁹mōi phibita aut eor̃ libros velle tenere. Sil'r dico de quocūq prohibito q̄d exerceri nō pōt sine mortali pctō: sic sūt artes aliq̄ male: aut velle scire quō fit tale pctm̄: aut vidē: aut sentire: nā tal' curiositas ē pctm̄ mortale: nisi i casu qñ q̄s talia vellet scire vt posset ꝯdēnare ⁊ iprobare. fac. c. nec mir. 26. q. 5. Quarto rōe eor̃ que omittūt̃ ppt̃ curiositatē: puta cū q̄s omittit addiscē necessaria ad salutē vl̃ ad suū officiū vt intēdat poetis aut curiosis. fac. c. nōne. ⁊ c. vnio. 37. di. Quito rōe illi⁹ ad quē talis cognitio seu visio iducit: vtputa si ad errorē ꝯ fidē vl̃ ad pctm̄ mortale: sicut velle vidē coeuntes ⁊ aliq̄ spectacula ex q̄b⁹ prouocat̃ ad mortale pctm̄ vl̃ audire h⁹mōi. fac. c. io. 37. di. Sexto rōe mōi: vt cū q̄s ppt̃ talia sciēda vl̃ vidēda facit phibita: puta supstitiosa vl̃ dimittit audire diuina q̄ tenet̃ vt videat spectacula ⁊ h⁹mōi. fac. c. q̄ die. ō cōse. di. j. ⁊ c. q̄ sine. 26. q. j. vl̃ q2 ō bonis pauper̃ ecclasticos emit libros: vl̃ soluit doctorib⁹ q̄ ci legant inutilia. facit. c. legant. 37. distinc.

Septio rōe eoꝝ q̄ inducūt ad talia faciēda vtputa qn̄ q̄s ex curiositate sua sciēdi ꝓuocat aliquē ad ɔ̄trahēdū vl' auiditate vidēdi ꝓuocat ad faciēdū spectacula ꝓhibita sic sūt torneamēta ꝛ hꝰmōi q̄ fieri nō pn̄t sine mortali: fac. c. q̄ venatoribꝰ. 86. di. ɔ̄ ꝑse. di. z. ꝓ dilectiōe. in alijs coiter ē veniale pctm̄.

c **Custos** q̄ mercedē accipit nō spālit' pro custodia tenetur de dolo: lata ꝛ leui culpa. ff. locati. l. qui mercedē. in glo. ꝛ q̄d no. 23. q. 4. tres ꝑsonas. no. Inno. in. c. ꝙuis. de re. iur. ß si spālit' ꝑ custodia mercedē acciperet: teneretur etiam de leuissima: vt in. d. glo. quam limita: vt. j. locatio. §. 23.

j ¶ Quid si neget dolo vel negligētia amisisse q̄s ꝓbabit. R. Inno. vbi. s. ꝙ ipse custos ar. ff. de edē. l. si q̄s. §. vl. Et hoc veꝝ q̄ ad forū ɔ̄tentiosū: secꝰ in foro ɔ̄scie: vt pꝫ ex dictis ifra. lex. §. 4. Idē dic ɔ̄ custode carceris. ff. de cu. ꝛ exhi. re. l. vlti. In alijs aūt casibus regularit' qui dolū allegat debet probare. ff de proba. l. quotiēs. §. q̄ dolū.

d **Damnatus** ꝑ sniam ad mortem an possit disponere de rebus suis. vide alienatō. §. 25.

j ¶ Utrū dānatus ad mortē possit fugere ɔ̄ carcere vel quōcunq̄. dic vt. j. fugere. §. z.

z ¶ Utrū hn̄tes de bonis alicuiꝰ dānati ꝓpt' crimen eius: ꝛ postea restituti ꝑ ꝓncipē ad bona sua teneant' restituere. R. Ge. in. c. ꝙuis. de rescrip. li. 6. ꝙ aut restitutio facta preiudicat iuri q̄sito tertio qui ea legitie habuerat: ꝛ sic nō tenet' restituere qui ea hn̄t quia nō fit integratio in tali casu. ꝛ iste ē casus. d. c. ꝙuis. ꝛ in iuribus allegatis in glo. ibidē. ꝛ faciunt nō. ꝑ Bar. ꝛ Bal. in. l. gallus. §. ꝛ q̄d si tm̄. ff. de li. ꝛ po. Aut ꝑ restitutionē ꝓncipis tali factā nō ꝑiudicat' nisi ipsi ɔ̄cedēti: ꝛ sic reitegrat' ad oīa que amiserat ꝛ sic oīa sūt sibi restituenda: ꝛ sic procedunt iura allegata pro alia pte in. d. glo. ar. c. dilecti. de dōa. cū ibi no. Hoc tenet Jo. ɔ̄ imo. Et no. ꝙ ista faciūt pro legitiato pꝰ mortē testatoris: vt nō ꝑiudicet veniētibꝰ ab intestato etiā si nō adierūt hereditatē: q2 tal' legitimatio ē quedā restitutio natalis l. fi C de nata. secꝰ si an̄ mortē testatoris: q2 ꝑiudicat: q2 nullū ius adhuc hēbat. l. post emāci

pationē. ff. de li. leg. vide etiā. j. gr̄a. §. j.

d **Damnificatus** Utrū furtiue ꝛ secrete possit sibi satisfacere. vide. j. furtum. §. 40.

d **Debitum** cōiugale iō dr̄: q2 sub pena mortalis peccati vir vxori ꝛ vxor viro petēti reddere tenet' ꝫm coiter doc. ꝛ apl'm. j. chor. 7. nisi ex rōnabili cā excuset'. Et assignant' a doctoribus. 7. cāe ꝓpt' q̄s nō tenet' reddē.

j ¶ Prima dr̄ prohibitio sancte ecclesie: naꝫ cōtra interdictū ecclesie est peccatū mortale actus cōiugalis. Ecclesia aūt ꝓhibet: ne q̄s consūmet mr̄imoniū certis tpibꝰ: de quibꝰ j. mr̄imoniū. 3. īpedimēto. z. Sil'r prohibet ecclesia ne an̄ bn̄dictionē ɔ̄iungant' qn̄ quis ducit eā que alteri nō fuit ɔ̄iūcta ꝑ mr̄imoniū. Unde ꝫm Rod. cognoscēs an̄ bn̄dictionē vbi est cōsuetudo ꝙ bn̄dicāt': peccat mortalit'. Quidā tn̄ vt dicit Ri. in. 4. di. 28. q. vl. in fi. dicūt hoc eē veꝝ re spcū actus ptendi nō respectu actꝰ reddēdi: q2 reddēs n̄ peccat ꝫm Tho. in. 4. ea. di. Ego ꝟo istud ɔ̄ benedictiōe limito verū: nisi ex rōnabili cā moueret' ad ptendū: puta ꝓpter fornicationē euitandā cū non possit cōtineri ꝛ vxorē ducere vt bn̄dicat' nō possit ꝓpter dotē bn̄daꝫ ꝛ hꝰmōi. q2 nec tūc mortaliter peccaret: nisi eēt scandalū in patria. ar. eoꝝ que dicā. j. inobediētia in pri. Alber. etiā dicit ꝙ dictuꝫ Rod. est nimis durū. ꝛ hoc etiā videt' sentire Inno. ꝛ d. Anto. in. c. j. de spō. q2 lꝫ ɔ̄suetudo habeat vim legis: tn̄ lex nō obligat ad mortale nisi sit p̄ceptiua. de elec. c. gn̄ali. li. 6 ꝛ sic nō videt' ꝙ peccet mortalit' qn̄ etiā simplicit' cōsūmaret an̄ bn̄dictionē: nisi vt dixi esset scandalū. Et iō vbi nō iminet scandalū: cōsulendū eēt istis spōsis qui faciūt multa pctā mortalia an̄ tēpus ɔ̄ductōnis: ꝙ qn̄ notū ē mr̄imoniū in patria cōsūmarēt: ex q̄ ducere nō pn̄t ꝓpter dotem bn̄dam.

¶ Sed nūq̄d totiēs peccat mortalit' quotiens erigit sine rōnabili cā ante bn̄dictionē: tenendo opi. Ro. R. ꝙ nō nisi prima vice: nisi nouo cōtēptu erigat. Ex quo sequit' ꝙ possit in isto casu negare debitū sine peccato nisi seruet statutū ecclesie. z

¶ Secūda cā dr̄ impotentia qua q̄s nō pōt reddere debitū salua incolumitate sui corpo 3

ris: q2 ꝭm Ri. in. 4. di. 35. ar. j. q. j. deus non obligauit vir. mlieri ꝯtra ordinē nāe rectū q̄ p pri⁹ attēdit ad actū nutritiue: q̄ cōſuat ꝓpriū indiuiduū: q̄ ad actuz generatiue q̄ ordinat ad cōſeruationē ſpeciei: ⁊ ideo non tenet ad actū generatiue in notabile p̄iudiciū incolumitatis corporis ꝓprij.

4 ¶ Utrū teneat reddere debitū leproſo. R. ꝭm Ri. in. 4. di. 32. ar. 4. q. 2. ꝙ ſic licz non teneat cohabitare: q2 nō ē ſic piculū in reddēdo ſicut ī cohabitādo: vide. j. leproſus. §. 2

5 ¶ Utrū furioſo vel fatuo ſit reddēdū. R. ꝭm Ri. vbi. ſ. ꝙ quotiēſcūq; pōt reddi ſine periculo ꝓprie pſone tenet.

6 ¶ Utr. reddēs ſe impotētē ad reddendum peccet. R. ꝭm Ri. in. 4. di. 32. ar. j. q. i. ꝙ ille q̄ mō illicito ſcienter reddit ſe impotentē peccat mortaliter: non aūt ille q̄ mō licito: puta ieiunādo: orādo bona intētione: ſit tñ ſic rōnabile obſequiū: q2 q̄uis ſe reddat minus potentē: nō tñ totaliter impotentē.

7 ¶ Tertia cā dr̄ crimen adulterij: vnde vir vxori adultere: vl̄ ecōuerſo nō tenet ſi innocēs ē reddere debitū ꝭm Ri. in. 4. di. 35. ar. i. q. i. q2 lz quo ad vinculū non poſſit tñ pōt eā dimittere q̄ ad cohabitationē ⁊ thorum. Fallit hoc in. 8. caſib⁹. Prim⁹ ſi ipſe ſit fornicat⁹. 32. q. 6. c. j. c. pe. ⁊ vlti. de adul. ⁊ c. ſignificaſti. d diuor. Secūd⁹ ſi vxor vi oppſſa ſit. ea. cā. q. 5. ita ne Terti⁹ ſi credebat maritū ꝓbabiter mortuū. 34. q. i. cuz p bellicā. Quart⁹ ſi alter ſub ſpē mariti cognouit eā. 34. q. 2. in lectū. Quint⁹ ſi marit⁹ tradidit eā adulterādā p̄ſertim inuitā. de eo qui co. ꝯſan. vxo. ſue. diſcretionē. Sext⁹ ſi marit⁹ poſt adulteriū cognouit: ⁊ tolerauit eā: ar. 32. q. 2. ſi q̄s vxorē. Septim⁹ ſi matrimōio ī infidelitate ꝯcto vir dedit vxori libellū repudij ⁊ vxor alteri nupſerit: q2 ſi ꝯuerteret vir tenet eā accipe. c. gaudemus. de diuor. Octau⁹ ꝭm aliq̄s ſi vir abſtinēdo ꝯ volūtatē vxoris ei occaſionē dedit. 27. q. 2. ſi tu. Et placet mihi: lz ꝯtrariū teneat glo. ibidem.

8 ¶ Utrum peccet exigēdo debitū ſciēter ab adultero innocēs: vel reddēdo. R. ꝭm Ri. vbi. ſ. q. 2. ꝙ aut ē correct⁹: vel parat⁹ corrigi: ⁊ ſic nō peccat. Si vero ſit incorrigibilis tenet eū dimittere: ⁊ ſic peccat mortalit̄ cognoſcēdo. tex. ē in. c. ſi vir. de adult. ⁊ i. d. c. ſi q̄s vxorē. ſiue ſit mānifeſtū ſiue ocultū: d ū mō ſciat ipſa. Quē tex. ſic limito intelligendū: qñ inocēti nō iminet piculū fornicatōis ⁊ denegādo debitū ꝯuerteret adult: ſ; qñ ex negatiōe efficit peior ⁊ ex redditiōe nō facit tot pctā: ⁊ inocēti ſit euaſio fornicatiōis nō video mortale pctm̄ exigere ⁊ reddere. Quō etiā tenet Ugo. de caſtro. no. in. 4. diſ. i. q. i.

¶ Utr. poſſit vir vxori adultere neceſſaria miſtrare. R. ꝙ nō ſi negādo emēdaret: q2 vtili⁹ eſurienti panis tollitur cū de cibo ſecurus iuſticiā negligit. 5. q. 5. c. nō omnis. ⁊ male meritus debet egeſtate laborare. l. bona fides. ff. depo. §. i. ⁊ de alijs penis adulterij: vide. ſ. adulterium. §. 3. 9

¶ Utr. teneat innocens ad p̄ceptū eccleſie reddere adultero debitū. R. ꝙ ſi adulteriū pōt ꝓbare īfra paucos dies nō tenet. ar. c. ſolet. de ſen. ex. li. 6. Si vero ñ pōt ꝓbare tenetur. ar. jj. q. 3. c. i. Et idē in caſib⁹ in q̄b⁹ ſeparari pōt matrimoniū: vt. j. Mr̄imoniū. 4. 10

¶ Quarta cauſa dicit votum emiſſum ab ambobus de cōmuni cōſenſu: vt. j. Matrimoniū. 3. Impedimento. 5. jj

¶ Quinta cauſa dicit honeſtas: puta: q2 petit in eccleſia vel in publico: q2 nō tenet ſibi reddere debitū niſi honeſto mō. i. chor. i4. oia honeſte. ⁊ ꝭm ordinē fiant in vobis. 12

¶ Sexta cā ē ſcādalū. Nā vbi eēt ſcādalū ꝯſūmare matrimoniū ante adhibitas aliq̄s ſolēnitates ꝭm morē patrie nō tenetur reddere ante illarū obſeruantiā nō tamē mortaliter peccaret reddens: ſed bene exigens ſi ſine rōnabili cauſa faceret: vt. ſ. dixi. §. i. 13

¶ Septima cā ē religio quā q̄s vult iurare q2 nō tenet reddere ſ; dz ſibi ſtatui tēp⁹ infra qd̄ īgredi teneat. c. ex publico. de ꝯuer. ꝯiu. vñ ſi nulla iſtar. cār. ineſt ꝯcto mr̄imonio p v̄ba de p̄ſenti tenet exact⁹ reddere. 14

¶ Utr. nō reddēs petēti: q2 nō vult concipe excuſet. R. ꝙ nō. A fortiori peccat mortaliter q̄ ex ira vl̄ alio malo fine vult nō reddē. 15

¶ Utr. teneat petere. R. Ri. vbi. ſ ꝙ nō: q2 nemo tenet vti iure ſuo. Quod verū credo niſi in caſu quādo nō petendo alter caderet ī aliq̄d mortale: q2 tunc tenet. 16

¶ Utr. teneat reddē nō petēti. R. Ri. vbi ſ. q. 2. ꝙ ſic nō tm̄ petēti exp̄ſſe ſ; etiā petēti paliq̄ ſiḡ p q̄ ꝯiecturat alter. affectare ſibi reddi debitū ꝯiugale: al's ſi nō petit tacite vl̄ exp̄ſſe nō tenet reddē. Auertere aūt alterū 17

ne petat nō licet nisi cū debita scimonta. Un̄ dic̄ Aug. de ācbona ꝙ si ex negatiōe debiti alt̄ scādalicat̄ nō excusat̄ a mortali denegās. Q.ō limita nisi ex aliq̄ cā p̄dictarū faciat.

18 ¶ Utr̄ ꝯcto mrīmonio cū vna clādestine: ⁊ publice postea cū alia teneat̄ p̄me reddere debitū. R̄. ꝙ si nō pōt reddi sine scandalo puta: q2 ecclesia excoicat eū ⁊ huiusmodi ꝙ tenet̄ nō reddere: q2 ab oī specie mali est abstinendū. j. Thesso. vltimo. als sic.

19 ¶ Sȝ nūq̄d cohabitabit cū scd̄a ad p̄ceptū ecclesie. R̄. ꝙ sic: ⁊ necessaria ministrabit si nō pōt facere sine p̄iculo coit⁹ seu adulterij cū dicta scd̄a: q2 q̄n cū p̄iculo ꝓbabili: tunc patiat̄ excoīcationē ⁊ nō cohabitet ꝟ necessaria ministrabit sepat⁹ q̄ntū pōt: cū prima etiā nō cohitabit q̄n sine scādalo cohabitare nō pōt: ⁊ sibi imputet q̄ sic cōtraxit. Et iō ꝯsulendū ē tali ꝙ patriā mutet vbi cū prima sine scandalo cohabitare possit.

20 ¶ Utrū actus mrīmonialis sit peccatum. R̄. s̄m Alex. in. 3. p̄te sū. in. 6. p̄cepto ꝙ nō Sȝ fit peccatū s̄m eūdē scd̄a scd̄e tractu. de adul. q̄n priuat̄ istis circūstantijs.

21 ¶ Prima dr̄ recta itētio: puta q2 excedit fines mrīmonij factur⁹ cū q̄cūq̧ alia: vel cū ea etiā si nō eēt sua coiret: vl' ꝯstituit ibi finē vltimū: ⁊ sic ē mortale pctm̄. 32. q. 4. origo. ⁊ c. liberorū. Adūte tn̄ ꝙ ꝟ intelligit̄ q̄n hoc actu cogitat vt sit mortale: q2 actibus nō habitib⁹ meremur vel demeremur s̄z Pe. de pal. in. 4. di. 32 q. 3. Debet ergo intentio sistē infra limites mrīmonij si talis act⁹ dȝ eē sine pctō ꝟ ē ꝙ nō cogn̄sceret si nō eēt sua legitima vxor. Et idē dic de vxore erga virū. Sufficit tn̄ s̄m Ri. in. 4. dis. 31. q. pe. ꝙ actu vl' habitu hāc intētionē habeat.

22 ¶ Secūda dr̄ cā. Nā ex triplici cā sine peccato exigit̄ ⁊ reddit̄: etiā cū merito ex p̄mis duab⁹. Prima plis pcreāde. 2. debiti reddēdi. 3. fornicatiōis vitande coiter tn̄ tenet̄ ꝙ sit pctm̄ veniale exigē cā fornicatiōis vitāde in se. vide glos. in. c. q̄cq̄d. 32. q. 2. Alia ex cā cognoscere est pctm̄ aliq̄n mortale: aliq̄n veniale: vt in. §. sequentib⁹ patebit.

23 ¶ Utr̄ si fiat cā satiēde libidinis sit pctm̄ mortale. R̄. ꝙ canonistar̄. 32. q. 4. in. c. origo. ⁊ c. liberor̄. theologor̄ in. 4. di. 31. ⁊ 32. fuit diuersa opi. Aliq̄ tenēt ꝙ sp̄ ē pctm̄ mortale coit⁹ cōiugalis cā satiēde libidinis. Et dr̄ q̄n p̄uenit voluptatē ⁊ cogitationē manib⁹ ꝓuocādo ⁊ calidis vtēdo vt possit pluries coire: s̄z magis coiter tenet̄ ꝙ non est pctm̄ mortale: d̄ūmō si nō eēt vxor nō facēt. ⁊. d. c. origo. ⁊ liberor̄ exponūt q̄n ita finalit̄ q̄rit delectationē ꝙ etiā si nō eēt vxor nō curaret. Et ꝟ opi. ē magis rōabilis: q2 apl's dic̄ hēat vnusq̄sq̧ suā ꝓpt̄ d̄lectationē i ea ⁊ nō i alia q̄rēdā ꝓpt̄ fornicatiōȝ vitādā nec seq̄t̄ ꝙ ponat ibi finē: q2 nō vltimū. Hāc. s. Bo. Ri. ⁊ Ale. ⁊ coiter theo. tenēt. ⁊ placȝ q2 ꝓ ista scd̄a opi. ē tex. Aug. j. ad chor̄. 7. i p̄n. vbi dic̄: ꝯiugal' ꝯcubit⁹ generādi grā nō hȝ culpā ꝯcupiscētie ꝟo satiāde: ꝟ tn̄ cū cōiuge hȝ culpā ꝓpter thori fidē venialē. hec ille.

24 ¶ Utr̄ cognoscē vxorē cā sanitat̄ sit licitū. R̄. Ri. in. 4. di. 31. ar. 3. q. 2. ꝙ s̄m q̄sdā sic vel forte pōt dici ꝙ sit veniale pctm̄ ⁊ ꝟ verius: ⁊ sequit̄ Tho. in. 4. di. 32.

25 ¶ Tertia dr̄ mod⁹ debit⁹ n̄alis. Et ꝟ dupliciter. Primo q̄ad vas: q2 si fiat ex̄. ⁊ ibi mittat̄ semē indubitāter ē mortale grauissimū. 32. q. 7. c. adulterij. Secūdo q̄ ad modū stādi n̄alē: q̄ q̄dē ē vt mulier iaceat i dorso vir aūt in vētre incūbat ei: q2 sic facilius cōcipiūt mulieres nisi p̄ accñs i p̄diat̄. Deuiatio aūt ab isto ē lateralis ꝯcubit⁹: ⁊ maior sedētis: ⁊ iter maior stātis: vl' vxore supergrediēte maxima hor̄ ē eor̄ q̄ retro more iumētor̄: hūc vltimū modū q̄dā indistincte reputāt mortale licet i vase fiat. Pe. de pal' vbi. s. Hen. boich. in. c. inq̄sitioni. de sen. ex. tenet ꝙ supgressio mulierū sil'r ē mortale: nisi aliq̄ necessitate vel rōnabili cā fiat: puta infirmitatis: vel periculi aborsus: q2 sic peruertēs vsū ⁊ ritū sacri sciēter etiā in accidentalib⁹ peccat mortalit̄ sic tales: Glo. Ray. tenet ꝙ q̄libet deuiatio a mō n̄ali si fiat cā voluptat̄ ampli⁹ sic q̄rēde solū ꝙ ē pctm̄ mortale. Tho. ꝟo in. 4. dis. 31. in l'ra dic̄ ꝙ q̄dā dicūt fore signū mortalis ꝯcupiscētie aliq̄n Aliq̄n vero pctm̄ veniale. Aliq̄n nullū q̄n ex iusta cā: puta infirmitat̄: vel ꝓpter p̄iculū ꝓlis suffocāde. Albri. in. 4. dis. 31. dic̄ ꝙ nihil eor̄ q̄ facit marit⁹ cū vxore seruato vase debito s̄m se ē mortale: sed pōt esse signū mortalis cōcupiscētie. Tu vero detestaberis oēs istas deuiationes ⁊ periculosas fore declarabis ⁊ persuadebis vt desistāt quātū poteris: tn̄ sentētiā nō precipitabis: q2 vxor per

mittit: vt in ea nō delectet ꝑpter fornicatio
nē vitandā. Et ideo hoc tenebis ꝙ qualiter
cūqꝫ opus incipiat ⁊ quōcunqꝫ fiat: dūmō
in vase debito semē emittat ⁊ taliter ꝙ mu
lier retinere eū possit nō erit mortale de se.
Secus si mulier taliter staret ꝙ ex hoc semē
retinere nō posset: qꝛ eēt mortale ꝙuis vir i
vase emittet. Et ſm Concorda. ꝑdictos doc.
26 ¶ Sꝫ quid de eo qui fricationibꝰ: osculis:
⁊ tactibꝰ delectatur nō intendendo venire
ad actū cōiugalē sed finē in his ponere. R.
Pe. de pal. vbi. ſ. tenet ꝙ est pctm̄ mortale
Sed ego nō credo nisi se vel alterū ad pol
lutionē extraordinariā prouocaret: ⁊ sic te
ne per ea que supra dicta sūt.
27 ¶ Quid de illo qui ante completionē actꝰ
se retrahit nec semē emittit etiaꝫ extra vas
ne habeat plures filios. R. Pe. vbi. ſ. ꝙ nō
peccat mortaliter: nisi ex hoc mulier ad semi
nandū prouocaret. Idē dicit de eo qui ne
habeat filios abstinet: qꝛ licet appetere nō
plures habere ꝙ possit pascē: nec tenet actū
incboatuꝫ cōsūmare vxore nō petente. Et
eadē ratione videt scđm eundē posse dici de
muliere q postꝙ ē cognita a viro vadit stati
ad mingendū: vel se cito erigit vt emittat
semen ne cōcipiat. Sed de hac opinione val
de dubito ꝑpter. c. aliquādo. 32. q. 2. quod
videt inuere ꝙ sit peccatum mortale. Sed
posset dici q đ. c. loquit quādo quis ex so
la voluntate hoc facit vel quādo postꝙ con
ceptio est facta querit aborsum. sed Pe. in
telligit quādo hoc fit ex rationabili causa:
puta: qꝛ nō potest eos pascere ⁊ huiusmodi
⁊ anꝙ concipiat in ventricula matris: ⁊ sic
posset teneri: licꝫ sit periculosa. Dare aūt vl
recipere venena sterilitatis omnino est mor
tale: vt in. đ. c. aliquādo.
28 ¶ Quarta dicit tempꝰ debitū. Nā tempo
re festi. orōnis ⁊ coīonis ē abstinendū.
29 ¶ Utrū peccet mortalit q exigit siue reddit
tpe solēnitatis. R. ſm cōiter doc. in. 4. dis.
32. ꝙ nō. Limitat. S. Bo. ibidē. ar. 3. q.
2. nisi ꝯscia obliget: qꝛ credit mortale: vel
nisi interueniat sacre diei cōtemptus. Alex.
tamē: scđa scđe i tractatu đ adulterio tenet
ꝙ si cognoscit ꝑpter delectationē. s. explen
dam: ꝙ est mortale. Quod verū credo qñ
interuenit cōtemptus sacre diei propter ta
lem delectationem faciendā. Et sic concor
da glo. que in sūma. 33. q. 4. cum Alex. cō
cordat: alꝰ nō: quia circunstantia que nō ca
dit sub speciali prohibitione nō potest mu
tare speciem peccati nisi vt dictū est quādo
ratione cōtemptus. Nā nullo iure cauet ꝙ
de precepto nō cognoscat vxor in festo: sꝫ. c.
33. q. 4. sūt de cōsilio: vt patꝫ intuēti. Et sic
etiam tenet Ri. in. 4. di. 32.
¶ An possit cōmunicare qui reddidit. R. 30
ſm Alex. vbi. ſ. ⁊ Sco. in. 4. dis. 32. ꝙ sic:
nec de necessitate precepti tenet abstinere: ſ
nō debet ꝑpter reuerentiā sacramēti de bo
no ꝯsilio: nisi forte solēnitas aliud suaderet
vt dicitur de pollutione infra. Eucharistia
3. §. 29. Idem tenet glosa. in. c. sciatis. 33.
q. 4. de exigente: dūmodo non causa satiā
de libidinis exegerit. Sed tu breuiter dic:
vt in. đ. §. 29. cum sequentibus.
¶ Quinta dicit qualitas persone cuꝫ qua 31
ē ꝯcubitꝰ vt nō sit mēstruata: vl' vicina ꝑtu
¶ Sed nunquid peccat mortaliter qui co 32
gnoscit tpe mestrui. R. ꝙ casus dubius est
inter doc. Sꝫ saluo meliori iudicio mihi vi
detur distinguenduꝫ vt colligo ex dictis ac
rationibꝰ theologorū. in. 4. di. 32. Aut ex
tali coitu potest fieri generatio probabilit
aut nō. Si non: vtputa: quia senex vel ste
rilis vel fluxuꝫ habet ⁊ huiusmodi: ⁊ tūc nō
est peccatum mortale: nec in exigente: nec in
reddēte scđm cōmuniter docto. Nec obstat
illđ qđ leuit. 15. ⁊ Ezech. 18. dicit preceptū
morale: quia nō est morale respectu turpi
tudinis: alꝰ esset peccatū mortale etiā quā
do habet continuum ⁊ ad quamcūqꝫ cuius
cūqꝫ turpitudinis ire: quod est contra doc.
cōmuniter. Est ergo respectu periculi ꝑlis
morale solum: facit. c. intelligētia. de verb.
signi. Si vero potest generatio probabiliter
vt cum nō habet continuū fluxum: vel est
debite etatis: etiam distinguo aut ꝯsiderat
periculū prolis. s. ꝙ possit generari leprosa
que alio tpe generaret sana: ⁊ cōtēnit ꝑpter
suā delectationē habendā: ⁊ sic peccat mor
taliter tā exigēs ꝙ reddēs isto mō. Aut licꝫ
contēnat periculū ꝑlis: tñ exigit vel reddit
ꝑpter fornicationē vitandā in se vel in alio
non principaliter ꝑpter delectationē: ⁊ sic
nō peccat mortaliter taliter exigens vel red
dens: qꝛ tenet homo magis diligere saluteꝫ
suā vel ꝓximi ꝙ bonū corporis ꝓximi: aut

nō cōsiderat piculū plis nec de gnatōe: tūc si exigit cā fornicatōis vitāde i se: vl' i alio vl' debiti reddēdi nō peccat mortalit' lȝ ꝯcipiat' ples leprosa: q2 cū det operā rei licite lȝ non debitā diligētiā posuerit: tñ nō reputabitur ad mortale: ar. eoꝝ q̄ no. in. c. inebriauerūt. 15. q. i. Si aūt solū exigit cā libidinis: vl' reddit: tūc ex futuro euentu cognoscet' si peccauit mortaliter: vel nō: q2 si ples generabit' leprosa reputabit' mortale: q2 dedit operaȝ rei illicite: ar. c. i. de ꝓsūp. Si vo nō generetur leprosa erit veniale. Ideo añ euētū dȝ ꝯfiteri tāq̄ de mortali. c. iuuenis. de spon.

33 ¶ Quid de exigēte tpe partui vicino. R. Ri. in. 4. di. 32. ar. 3. q. 2. q̄ si sine piculo aborsus. Vir pōt carnaliter copulari sue vxori ꝑ gnāti pōt exigē sine mortali ⁊ mlier sibi tenet' reddē: q2 mrimoniū nō solū ē i officiū: ſ etiā in remediū. Si aūt nō pōt sine pbabili piculo aborsus nō dȝ nec reddē: nec exigē imo ſm Pe. de pal'. vbi sup peccat mortalit' tā reddēs q̄ exigēs: q2 nō curat occidē aiaȝ puuli vna cū corpe. Adūte q̄ mai⁹ ē piculū aborsus in ꝑncipio cōcept⁹. Rō: q2 q̄uis ſm Auicē. matrix mulieꝝ p⁹ impgnatōeȝ claudat': tñ ex ōlectatōe mouet' aliqñ ⁊ apit' ⁊ sic mā nōdū pfecte coagulata disperdit' ⁊ eff[und]it': ⁊ iō vitupat. Hie. accedētē ad ꝑgnātē i. d. c. origo. Nō tñ erit pctm̄ mortale: ex q̄ nōdū ē format⁹ si hoc nō intēdit.

34 ¶ Utꝝ imediate post ptum possit exigi. R. Ri. vbi. s̄. ar. 4. q. i. q̄ nō de ꝯgruo donec sit purificata: nō tñ de necītate ē abstinendū. Limitat Pe. de pal'. vbi. s̄. nisi mulier esset ex ptu infirma: ⁊ eēt ei piculū mortis: vl' aggrauationis infirmitat'. ⁊ placet. Et. c. ad ei⁹. 5. di. ⁊. c. si cā. 33. q. 4. ⁊. c. origo. 32. q. 4 ⁊. c. nō solū. 7. q. 7. loquūt' de honestate.

35 ¶ Sexta dr̄ ꝯueniētia loci: q2 nō dȝ fieri i loco sacro: vñ si ē ꝯsecrat⁹ loc⁹ peccat mortaliter tā exigēs q̄ reddēs ꝓpt' cōtēptū sacri. ſm Ale. vbi. s̄. si nō sit necessitas ꝓpt' quā nō possit cognoscere in alio loco: vtputa: q2 violēter sūt reclusi p lōgū tēp⁹: quia tūc eēt de bono ꝯsilio abstinere nō de ꝑcepto ꝯcor. Ri. in. 4. Sed Pe. de pal'. vbi. s̄. tenet indistincte q̄ ē mortale. Sȝ nō credas ei nec vȝ ei⁹ rō. s. q̄ nulla sit necessitas sicut in vrina: imo maior q̄ q̄s stet iuxta ignem lōgo tpe ⁊ nō calefiat nec etiā alia rō. s. q̄ loc⁹ polluit': q2 pollutio nocturna in sōnis etiā polluit: ⁊ tñ nō ē peccatū. Ideo tene cū Alex. ⁊ Ri.

d **Ecanus** idē est qd archidiaconus ⁊ ideo dic vt supra. Archidiaconus.

d **Ecima** Alia ꝑdialis. s. ōbis q̄ ꝓueniūt ex ꝑdijs. Alia ꝑsonalis. s. de his q̄ ꝓueniunt ex negotiatiōe: artificio: scia: militia: venatione: ⁊ h⁹mōi industrijs ꝑsonaꝝ. Alie mixte: sicut q̄ ꝓueniūt de aialib⁹ ⁊ eoꝝ fetib⁹ q̄ parti sūt ꝑdiales a ꝑdijs vnde viuūt: ptim ꝑsonales ꝓpter custodiā ⁊ eoꝝ curā de hoc habet' in. c. ad apostolice: ⁊ in. c. pastoralis. de deci. ⁊ de parochijs. c. fi.

¶ Utꝝ sint de precepto dande tpe grē. R. Ale. i. 3. pte sū. q̄ sic quecūq̄ cū necessitas est ⁊ petūt' a ministris ecclesie vel etiā si non petūt': dūmodo sit cōsuetudo regiōis: vt in c. peruenit. sed meli⁹ in. c. in aliquib⁹. de deci. in fi. dicit'. Ille quippe decime necessario soluēde sūt que debent' ex lege diuina: vl' cōsuetudine approbata.

¶ Sȝ nūqd ꝯsuetudo excuset a solutione deciaꝝ. R. vt colligo ex Ale. vbi. s̄. Solut' decime vno mō ē de iure nāe ⁊ morale. s. in quātū ꝯscia dictat q̄ de⁹ honorād⁹ ē de ꝓpria substātia ⁊ q̄ aliquota ps substātie det' ad sustētationē mīstroꝝ dei: ⁊ hec fuit sp in ꝑcepto: vñ geñ. 47. sacerdotib⁹ egypti cibaria ex horreis publicis mīstrabāt'. Alio mō dr̄ iudiciale ꝑceptū inquātū determinat certā. s. decimā ptē dādā mīstris ſm rōneȝ eq̄tatis mutue distributiōis vt sit eq̄litas dati ⁊ accepti int' seminātē spūalia ⁊ tpalia dantē scōm q̄ possibile ē: ⁊ hec fuit i lege in ꝑcepto simpliciter. Exo. 23. ⁊ Nūeri. 18 Ante legē vo fuit de consilio. vt patȝ Geñ. 28. vbi iacob vouit decimas: qd facere nō potuisset si fuisset in ꝑcepto. Tertio mō solutio decime ē q̄d cerimoniale q̄tū ad aliquaȝ significationem sicut ⁊ oia antiq̄ legis facta scōm illud. i. chor. 10. Oia in figura ꝯtingebant illis. Qui eni decimā dat que ē perfectionis signū: eo q̄ denari⁹ numer⁹ ē pfect⁹ quasi prim⁹ limes nūeroꝝ vltra quē numeri nō procedūt: sed reuertunt' ab vno nouē partib⁹ reseruatis protestat' quasi in quodā signo ad se pertinere impfectioneȝ: pfectionē vo que erat futura p christum esse expe-

ctandã a deo: vñ cũ iudicialia hodie nõ obligent nisi ꝑut precipiũt̃ ab eo qui põt: patet ꝙ isto scdo mõ decime sunt de iure positiuo: prout ꝟo sunt cerimonialia hodie ꝓhibent̃. Et in hoc cõcor. Ri. in. 4. di. 17. ꝛ. S. Tho. scda scde. q. 87. Et hoc tene: licꝫ Innocẽ. in Rica. de deci. ꝛ Hosti. teneãt ꝙ simpliciter sint de iure diuino ꝗ morali ꝛ nãli. Qd nõ ẽ verũ nisi vt dictũ ẽ. Et ĩ hoc decipiũt̃ multi canoniste. Cũ ergo querit̃ an cõsuetudo excuset a solutione ipsarũ. Dico ꝙ si sacerdos q̃ ministrat spiritualia petit ꝑpter indigentiã ꝛ sustentationẽ nõ excusat̃ ꝑpter ꝯsuetudinẽ quin teneat̃ dare tam prediales ꝙ ꝑsonales: qꝛ nulla cõsuetudo põt contra ius naturale ꝛ morale. 8. di. que cõtra. Similiter nõ põt cõsuetudo excusare quin hõ teneat̃ ex aliquota parte substãtie sue honorare deũ. Excusare autẽ põt cõsuetudo ꝛ excusat in alijs casib⁹ si sit prescripta. Nam ꝙ detur sacerdoti nõ indigẽti decima ex institutione ꝛ ꝓcepto ecclesie solũ est tẽpore grẽ. Et hoc videt̃ innuere. Hostiẽ. in. c. a nobis. de deci. cũ dicit ꝙ cõsuetudo excusat a decimis etiã ꝓdialib⁹ nõ soluendis cũ nõ petũt̃ pro quo facit. c. nõ est. eo. ti. qd esse nõ potest si esset preceptũ morale. Nec obstat. 13. q. i. §. his ita. ꝛ 16. q. i. reuertimini. ꝛ. c. decime. ꝛ. c. in sacris. ꝛ. q. 7. decimas. ꝛ de decimis parochianos. ꝛ in. c. tua nos. ꝛ in. c. tua nobis. ꝛ. c. cũ nõ sit in homine. ꝛ. c. in aliquib⁹ in q̃b⁹ dꝛ ꝙ a deo sunt institute vel diuina lege precipiunt̃: quia ibi accipit̃ lex diuina ꝓ lege mosaica. vt patet. 13 q. i. §. his ita. que quidã filios gratie nõ ligat: nisi quo ad moralia: vt patet di. 5. §. i. ꝛ. 6. di. §. his ita. ꝛ de puri. post par. c. vnico. vel nisi vt dixi iudicialia ꝓcipiant̃ ab ecclesia: vt facit in decimis: vt in ti. de deci. in multis. c. ꝛ in aliquib⁹ alijs: vt patet de iniur. c. i. 23. q. 4. ꝛ. 6. ꝛ tũc lꝫ sit ꝓceptũ legis diuine datem oysi: nõ tñ obligat vt tale: ꝫ vt preceptũ ecclesie. Et ideo male reprehendũt aliqui canoniste theologos: qui dicũt decimas nõ eẽ. de iure diuino: qꝛ nõ negãt quin fuerint precepte a deo in lege veteri. sed qꝛ nõ obligant vt lex diuina inquãtũ sunt iudicialia precepta: sed solum vt precepta ecclesie. Inquantũ autẽ sũt a iure naturali ꝛ morali bene sunt de iure diuino debite etiã hodie. Et ideo cõclude ꝙ si minister ecclesie indiget propter sustentationẽ ꝛ petit ꝙ nõ excusat̃ propẽ cõsuetudinẽ cõtrariã. Si aũt nõ indiget tenet̃ soluere ꝫm ꝙ ꝯsuetudo se hꝫ: vł decimã: vł vigesimã: aut trigesimã: aut si nihil soluit̃ excusat̃: dũmõ ꝯsuetudo sit ꝑscripta ꝑ ea q̃ di. xi. š. Consuetudo. Sancti⁹ tñ eẽt eas integre soluere: ꝛ pro hoc facit. c. a nobis. de deci. vbi dicit̃ ꝙ quilibet tenet̃ soluere decimas: nisi a ꝑstatiõe earũ specialiter sit exempt⁹: qd q̃dẽ esse nõ posset si essent simplr̃ de iure diuino: ar. 4. di. erit. facit etiã qd no. Archi. 16. q. i. ꝛ seq̃t̃ Pa. in. c. in aliquib⁹. de deci.

¶ Utrũ papa possit dispensare ne quis decimas soluat. R. Alex. vbi. š. ꝙ preceptũ de decimis inquãtũ est iudiciale põt ecclesia ordinare qui ꝛ quas debeant recipere ꝛ qui soluere: sicut fecit in multꝪ religiosis: vt supra dictũ est. Et hoc intelligit rõne necessitatis vel vtilitatis: aliter nõ dꝫ facere. 3

¶ Sꝫ querit̃ qñ dari debet. R. vt dĩ in. c. cũ hoĩes. de deci. ꝙ statim fructib⁹ collectis Et hoc quo ad prediales: quo ad ꝑsonales debent solui in fine anni. Sed tu dic ꝙ ꝫm consuetudinẽ prescriptaꝫ sunt soluende: ꝛ si pereunt: peribunt illi qui est in mora: alꝰ nõ sed cui debentur. 4

¶ De quib⁹ debẽt solui. R. ꝙ de oĩb⁹ fructib⁹ t̃rarꝫ: arborꝫ: aĩaliũ piscationũ: venationũ ficuũ: pẽsionũ: molẽdinorꝫ etiã aduentũ balneorꝫ: fullonioꝝ: lapidiciniorũ: metharioꝝ. Itẽ de negocijs ꝛ artificijs ꝛ ceteris bonis: vt colligit̃. 16. q. i. ꝛ. q. 7. ꝛ de deci. ĩ mltis. c. ꝫ hodie ꝯsuetudo seruanda est. 5

¶ Utrũ de illicite acquisitis. R. Ale. vbi š. ꝙ in personalib⁹ ẽ distinguẽdũ: aut transfertur dominiũ in acquirẽtẽ: ꝛ sic tenent̃ dare: ꝫ ecclesia nõ debet recipere q̃diu persona est in scelere: ne videat̃ approbare eius mores: ꝫ si correxerit poterit recipere: sicut ĩ meretrice ꝛ histrione ꝛ huiusmodi. Si aũt dominiũ nõ transfert̃: sicut in vsura furto rapina ꝛ huiusmodi: sic nõ tenetur: nec ecclesia potest recipere. Si ꝟo decime sũt prediales indistincte quilibet tenet̃ quãtũcũqꝫ peccator ꝛ iudeus ꝛ inuasor: ꝛ ecclesia põt recipere: quia nõ dantur intuitu persone: ꝫ q̃si ex censu debito prediorꝫ: facit. c. de terris. de deci. Non tenent̃ tamẽ iudei soluere ꝑsonales: decimas cum nõ ꝑticipant sacramenta 6

nec audiãt diuina: ar. dicti. c. de terris.
7 ¶ Qui tenent dare decimã. R. Ale. vbi.
s. q oes laici tã pauperes q̃ diuites. Item
etiã iudei de pdijs. d. c. de terris: vt. s. in. §.
pcedẽti. 16. q. 7. decimas. Itẽ clerici de reb⁹
primonij sui nisi deseruiãt illi ecclesie cui de
bent eodẽ. c. z. Itẽ ale. dicit: q vbi esset cõ
suetudo q de fructibus possessionũ ecclesie
possent testari in morte: similiter tenerentur
de ipsis ad decimaz. Et sic intellige. c. z. de
deci. Item religiosi nisi sint exempti priuile
gio sedis aplice: sicut sũt monachi albi: tem
plarij: hospitalarij: z hierosolymitãi z mul
ti alij: de quo no. in. c. suggestũ. cũ multis.
c. se. de deci. Dicit tamẽ Ale. vbi. s. q priui
legiũ de nõ soluẽdis decimis nõ liberat eos
quin teneant soluere in trib⁹ casibus. Pri
mus cũ pactione tenent: qz priuilegiũ non
reuocat pactũ pcedens nisi fieret mentio spe
cialis in eo: vt in. c. ex mltiplici. de deci. Se
cũdus cũ parochialis ecclesia cui debebant
enormiter ledit: ar. d. c. suggestũ. Tertius
cũ eas soluẽdo tacite renũciãt priuilegio: s
de hoc vide glo. z doc. in. d. c. suggestũ.
8 ¶ Cui debeãt dari. R. q pdiales debent
dari illi ecclesie: in cui⁹ parochia pdiũ sitũ ẽ
vt in. c. qm̃. de deci. z in. c. fi. de parochijs. ni
si aliud habeat psuetudo: vt in. c. i. z. z. z in
c. cõmissũ. z multis alijs. c. de deci. Perso
nales vo debẽt dari ecclesie parochiali i qua
audiuit diuina: vel vbi recepit ecclesiastica
sacramẽta. i. q. i. c. questi. Mixte vo debẽt
dari: vbi cõsuetudo ẽ: vel si nõ ẽ cõsuetudo
si pascunt in vna dent illi parochie. Si vo
partim in vna partim in alia diuidãt: facit
qd no. in. c. ad aplice. de deci. z Pa. no. dif
fuse. in. c. cũ contingat. co. ti.
9 ¶ Utr soluẽdo ei q de iure ecclesiã non te
net s de facto excuset. R. q nõ si scit: nisi ex
iusto metu excuset: vl nisi p tolerãtiã eccleq̃
eũ n̄ pdicat videt psentire. fm Rodo. Et s
vltimũ der nisi placeret eis eccliaz fraudari
10 ¶ Utr clericus qui habet sufficiẽs patrimo
niũ: vñ viuat fm statũ sue persone possit de
cimas recipere. R. Ale. vbi. s. q sic: vt p
curator in necessitates pauperũ vel vtilita
tes ecclesie expendẽdas: nõ aũt in vsus pro
prios cõuertẽdas: Immo si i ppos vsus cõ
uertit pmittit sacrilegiũ si i malos icurrit iu
diciũ: fac. c. qm̃. i fi. 16. q. i. z. c. pastor. i. q. z

¶ Utrũ decime possint pscribi. R. q laici 11
nullomõ pñt pscribere: vt eis soluãt: de pre
scrip. c. cãm. Sed clerici si parochiam hñt:
possũt. de pscript. de quarta. Si vo nõ hñt
nõ possũt. Silr z de religiosis dicendũ est:
ar. eoz que no. in. c. placuit. de pscrip. z in. c.
cum cõtingat. z. c. seqũẽ. de deci.
¶ Cui soluet q antiqt⁹ nõ soluit z nũc vult 12
satisfacere. R. q nõ ei q pscripsit: s ecclesie
parochiali fz Rodo. z Ray. Ad vex credo
si ecclie parochiali: tũc erãt soluẽde. al's sec⁹
¶ Utr sacerdos parochialis possit remittẽ 13
decimas nõ solutas tpe pterito. R. fm Ro
do. q sic: i totũ vl i pte: ex q i poster vult ab
stinere z facere debitũ suũ. Sz mihi videt
q nõ possit: nisi sit paup cui remittũt: ar. c.
fi. 16. q. i. qz cum sint pauperũ non possũt in
nõ pios vus cõuerti. Nã z sup alimẽtis le
gatis nõ valet trãsactio sine iudicis auctori
tate. l. cũ hi quib⁹. ff. de transac.
¶ Utr laico possit pcedi decima. R. scdm 14
doc. i. c. ad hec. de deci. q null⁹ pct⁹ põt iniri
cũ laico de decimis p quẽ dñiuz directũ vel
vtile trãsferat i ipsũ: qz videt alienatio q
dã: vt pbat p tex. cũ glo. in cle. i. de re. ec. nõ
ali. Sz pcessio ad modicũ tẽp⁹ q non videt
alienatio hñ põt fieri: z etiã ad tẽp⁹ vite ali
cui⁹ ex cã z cũ auctoritate plati. fm gl. in. c.
Quis. co. ti. qz ppt dubiũ vite põt dici modi
cũ tẽp⁹. Sz de h. d. glo. dubito ppt ea q di
xi. s. alienatio. §. 18. z poti⁹ credo q nõ pos
sint pcedi ad vitã alicui⁹ nisi auc te pape. Et
hoc intelligo in laico q laicalit viuit. Sec⁹
in laico cõuerso z religioso cui concedi pos
sent: fm q notãt doc. in. d. c. Quis. Jus vo
decimãdi nullo mõ põt cadere in laico: cum
sit spũale: vt in dictis. c. no. Et hoc itelligo
sine auc te pape qui sol⁹ põt fm notata. in. c.
z. de iudi. z tutus est in foro anime si ex cau
sa hoc papa facit. al's nõ: vt notat. d. Anto.
in. c. a nobis. de deci. z sequit Pa.
¶ Utr laic⁹ hñs in feudũ decimas secura 15
pscia teneat. R. q si scit se hre p⁹ pciliũ la
teranẽ. qd fuit celebratuz. 1279. z sine au
ctoritate pape nõ põt tenere: vt no. in. c. p
hibem⁹. de deci. Si scit se habuisse añ illud
pciliũ: vel post: s cũ auctoritate pape z ex cã
sic põt tenere. Si vo ignorat an añ: vl an in
teruenerit auctoritas pape: seu ex cã legiti
ma tũc Ho. vt refert Jo. an. in. c. cũ aplica.

de his q̄ fi. a p̄la. tenet q̄ nō pōt tenere. Idē Arch. r Jo mo. in. c. z. de deci. li. 6. s̄ Jo. an. tenet ɔ̄riū q̄n coīs opi. est q̄ auctoritate pape: vel ante illud cōciliū fuerint cōcesse. Que opi. mihi placet maxime: q2 vnusq̄sq3 in foro anime p̄sumendus ē bon⁹ nisi cōstet de malo: r ideo debet credere q̄ predecessores sui nō tenuissent nisi cū bono titulo.

16 ❡ Utr̄ talis laic⁹ possit eas transferre. R. q̄ nō in laicū q̄cūq3 titulo ex q̄ trāsferatur dn̄ium vtile vel directū. Et licz glo. i. c. prohibem⁹. de deci. tenuerit q̄ auc̄te epi posset tn̄ coīr nō tenet r bn̄. In aliā āt ecclia3 vel religiosū locū bn̄ pōt donare vt i. c. cū aplica de his que fi. a p̄la. r hoc de cōsensu diocesani. Pignorare aūt nō pōt s̄m Jo. an. Sz Ho. tenet q̄ sic: r Pa. placet r mihi: vt cui plus liceat r minus.

17 ❡ Utr̄ ecclīa possit sine simonia redimē decimas ab aliq̄ iiusto detētore. R. q̄ pōt redimē q̄n ex tali pec̄ūia nullū ius d̄ nouo acq̄rit: al's nō licet: vt no. i. c. dilect⁹. el p̄. de si.

18 ❡ Utr̄ liceat clericis accipe in pignus decimas detētas a laico. R. Alex. vbi. s̄. q̄ sic: sicut r q̄ūlibet aliā possessionē quā laic⁹ detineret iniuste: nec tenent fruct⁹ cōputare i sortē: dūmō h⁹mōi decime nō ptineant ad alias ecclias: sed ad suas: q2 si ad alias ,phibet: vt in. c. interdicim⁹. de deci.

19 ❡ Quō r q̄n religiosi tenentur facere cōscientiā r predicare de decimis: vide. Excōmunicato. 7. casu. 44.

20 ❡ Que ē remuneratio fideliter soluētium decimas. R. q̄ multiplex. Prima habūdātia fructuū. Secūda sanitas: de q̄b⁹ Mal. 3. r in. c. reuertimini. r in. c. decime. 16. q. i. Tertia bonitas p̄ncipat⁹. 16. q. 7. maiores hoc tollit fisc⁹ q̄d nō accipit christus.

D Efensio Utrū sit licita ad sue p̄sone tuitionē ne ledat. R. q̄ sic: vt i. l. vt vim. ff. de iusti. r iu. r ibi Bar. r Bald. r aliĳ. in. l. sciam. §. q̄ cū alit. ff. ad legē aquil. etiā religiosis sine licentia sup̄ioris. q̄n licentia comode h̄ri nō pōt. s̄m Jo. de lig. in tractatu. de iusto bello. Rō: q2 hoc cōpetit de iure naturali. di. j. ius naturale. r quo ad actus naturales religiosi nō censent mortui. 16. q. i. c. placuit. el secūdo. l. deo nobis. C. de episc. r cleri. r etiā aduersus suum superiorē pōt q̄s se defendere: ar. c. ex pte. de accu. Et hoc verum si ille cōtra quē se defendit iniuriose vult eū ledere: q2 si iuste r ordine iusticie seruato procederet nō posset sine peccato se defendere: al's sic dūmodo fiat defensio cum moderamine inculpate tutele. Istis eni duobus ɔcurrentib⁹. s. q̄ sit ad repellēdū iiuriā r cū moderamine inculpate tutele licet. Aduerte hic q̄ non licet percusso repercutere ēt incōtinenti: q2 hoc eēt vindicta. l. nō ē singulis. ff. d̄ re. iur. nisi timeret d̄ pcussiōe gemiata faciūt notata. p Inno. in. c. olī3. de resti. spolia. r quod no. in sum. 23. q. i. facit. l. 4. i principio. ff. ad. l. aquil.

❡ Utrū defensio possit tolli per papam vl principē: vel legē vniuersalē: vel municipalē. R. Albri. in. l. oēs. C. de epi. r de. quidā dicūt q̄ nō: cū sit de iure naturali: r videt expressum in cle. pastoralis. §. pe. de re iud. Dn̄s Gabriel de osseletis in suo tractatu tenet: q̄ si statuto cauet q̄ possit ,pcedi nulla data defensione q̄ valeat: r p hoc facit: q2 licet a pplō sit species d̄fensiōis tamē tollit i multis casib⁹. vt. C. quo2 ap. nō re. per totū. Item quia iura volūt in multis casibus nullam dari defensionem: vt. C. de sicca. l. fina. in fine. C. de Adul. l. in adulterĳ. C. de falmo. l. z. cum similib⁹. Nec obstat q̄ defensio sit de iure naturali: quia verum est in defensione manuali: r de ista loquitur. d. l. vt vim. sed defensio danda per iudicem reo petenti: vel nō petēti est de iure gentiū vel ciuili: r ideo per aliud ius tolli pōt. Et hoc dicit esse verius. Albri. ibidem. j

❡ Utru3 defensio pro rebus liceat. R. s̄m Innocen. in. d. c. olim. r Bartol. in. d. l. vt vim. r glo. r docto. in. l. i. C. Unde vi. q̄ sic r pro rebus auferendis ne auferantur r ablatis vt recuperent. Et hoc verum in ablatis si incontinenti fit. i. anteq̄ ad alia negocia diuertat tex. est. ff. de vi r vi armata. l. idem est. §. eum igit quia armatus. Et dicit Pa. in. c. significasti. scdo de homici. q̄ dicitur interuallum quando relicta prima se diuertit ad alia nō necessaria. Secus r comedit vel bibit: vel congregat amicos si huius modi. ff. de verb. ob. l. cōtinuu3. primo. R ff. de duo. re. l. duos. §. vltimo. C. Unde vi. l. i. Et cū hoc sit a iure ɔcessū nō requiritur auctoritas superioris nisi de bono consilio: 2

nec incidit talis in excoicationē si psona aq̄ aufert esset ecclesiastica etiā si in personā immittit manū quādo al's recuperare non poterat: vt colligit in.d.c.olim. ⁊ de appel.c.significauerūt: nisi a proposito modū excedat vt in.d.c.olim.in fine.

3 ¶ Utr̄ q̄libet de iure possit quēlibet defēdere impune. R. Bar.in.l.siqs in seruitute. in fine.ff.de fur.⁊ in.d.l.vt vim.⁊ ibi glo.⁊ 23.q.8.§.i.in glo.⁊ Cy.⁊ Pe.in.l.i.C.Un̄ vi: q̄ sic. Cōsuluit tn̄ Bar.in.d.l.vt vim. ad tollendū oē dubiū q̄ faciat sibi mandari vt ipsuz defendat clamādo defendite vel currite ⁊ similia: vt notat Bal.in.d.l.i.q̄ tūc scdm oēs licite ⁊ impune: facit i argumētū.l.Graccus.C.de adult. Aduerte tamē q̄ irregularitatē nō effugit qui pro alterius defensiōe alium occidit. De quo vide infra. Homicidium.3.§.3.

4 ¶ Quid dicit moderamē inculpate tutele R.glo.in.d.l.i.multū laborat. Sed Bar. ibi.⁊ in.l.furem.ff.ad.l.cor.de sicc. dicit q̄ inculpata tutela est id facere sine quo aliter se defendere nō pōt sine periculo psone: vel rerū: Unde nō debet pati q̄ dānificet in aliquo si dānū est irrecuperabile: al's secus: vt in.d.l.furem. Ex quo infert q̄ etiā si nō possum effugere quin me pcutias nisi te interficiam q̄ licite te interficio: q̄ cū iniuria psonalis sit maior q̄ realis: vt in.l.in seruorū. in fi.ff.de penis.⁊ propter realē irrecuperabilem possū te interficere: vt in.d.l.furē. ergo fortius pro psonali: facit gl.de resti.spo.c.oli el p̄mo.ad fi.⁊ glo.in.c.significasti.el scdo. de homici. Et istud tenet Flo.in.d.§.q̄ cuz alter. Bal.vo.in.d.l.i.dicit q̄ tria debēt eē vt sit moderamē. Primū equalitas vt sic ū ramis: cū armis.vt.ff.de vi.⁊ vi ar.l.i.§.vi vi. Sz ego hoc credo verū quādo pōt repellere q̄ paruus vir cū armis pōt se defendere a magno qui cū pugno forte eū interficeret: ar.3.q.7.§.tria. Secūdū tēporis vicinitas: q̄ si post eēt vindicta cōtra.c.seditionarios.46.di. Tertiū talis ⁊ tāta q̄ta ē necessitas. Adde. Quartū q̄ intētio sua feratur vt se defendat: q̄ actus ex intētione nomen accipit nō ex eo quod ē per accidens.i. preter propositū in actib⁹ moralib⁹. Unde duo effectus ex vno actu possūt venire: puta proprie vite conseruatio ⁊ inuadētis occisio. Si ergo intēderet occisionē: vt finē: sic non liceret sine pctō mortali. Si aūt suā defēsionē: sic denoiabit defensio: nō occisio: cū non debeat denoiari actus moralis ab eo q̄d est pter intentionē: cū sit cā per accidēs: vt p3. 5.ethi.c.4. Et sic nō erit pctm̄.

5 ¶ Quid si excedit modū. R. fm Innocē. Hosti.z.d.Anto.in.c.olim cām.de restit. spo.q̄ si excedit a proposito sic tenet de dāno. Si aūt nō a proposito sic nō tenet ad aliquaz satisfactionē: nisi forte ad cautelā. facit.l.si ex plagis.§.tabernari⁹.ff.ad.l.aquil.nec excoicationē incurrit: vt no.in.d.c.olim.el p̄. ⁊.d.c.significasti.el scdo. lz Ray.dicat q̄ ē tutius q̄ petat absolutionē vel dispensationē: ⁊ est bonū quādo comode pōt haberi. Dicit tamē.d.Anto.in.d.c.olim.q̄d.qui insequit pcussorē de facto ⁊ vulnerauit non dz puniri vt dolosus: sz vt culpabilis: q̄ inconsult⁹ calor vitio calūnie caret.l.i.§.q̄ri posset.ff.ad tur.3.q.3.§.nōdū.tex.ē i.l.si adulteriū.§.impatores.ff.de adul.gl.23.q.i.§.i.

Defunctus Uide infra. Mortuos.

Degradatio duplex: quedam verbalis quedā actualis. Et hec actualis fit sic: q̄n cleric⁹ indut⁹ vestib⁹ sicut si in officio eēt dispoliat cū vbis ad hoc pgruis vt habet in.c.degradatio.de penis li.6. Et dicit Ge.in.d.c.q̄ actualis degradatio ē executio vbalis depositionis: propterea tenet q̄ pōt fieri sine numero epor: sed nō vbalis: q̄ oportz fiat a pprio epo ⁊ sit debit⁹ numerus epor: vt in.d.c.in tex.⁊ in glo.

¶ Utr̄ vberans clericū degradatū sit excoicat⁹. Fuerūt opi. Sed placet mihi opi. gl.in.d.c.degradatio. q̄ verberās degradatū actualiter nō sit excoicat⁹: s̄ degradatuz vbaliter sic: ⁊ ē securior opi. Dicit tn̄ Pa.in c.ad abolendā.de hereti. verū nisi post verbalē sequat incorrigibilitas: q̄ tūc pdit etiā fm vnū intellectū.c.cum nō ab hoīe.de iudi.⁊ absq̄ alia traditione posset comprimi per iudicem secularem.

¶ Utrū iudex secularis possit iudicare de- 2
gradatū actualiter. R. fm no.in.d.c.degradatio.q̄ q̄uis tuti⁹ eēt vt traderet per iudicē ecclesiasticū: tn̄ ex quo actualiter degradatus ē pōt per tex.prefati capituli.

3 ¶ Utrū degradat⁹ cōficiat celebrādo. R. ſm Archidi. de cōſecra. di. 4. in. c. oſtēdif. q̄ ſic: Et iſta eſt veriſſima opinio: q̄z charaćter a deo impſſus in aīa: per hoīem nō pōt auferri. Licz glo. 50. di. dixerit cōtrariū. i c. accedēs. ⁊ multi alij.

4 ¶ Utꝝ degradat⁹ teneať dicere officiū ſi ē in ſacris. R. ſm Rodo. q̄ ſic: qḋ ꝓbať. p. c. volētes. de cele. miſ. q̄z ex q̄ oīb⁹ ordinatis p̄cipiť: ⁊ iſte ordinat⁹ ſit ⁊ characterē habeat licz degradat⁹ officiū dicere teneť: nō tamē debet dicere. Dñs vobiſcū ⁊ ſimilia que ad dignitatē ordinis pertinent.

5 ¶ Quis pōt reſtituere degradatū depoſitum. R. q̄ ſolus papa. c. i. ⁊. z. 50. diſ. Sic ⁊ p̄ſes prouincie nō pōt reſtituere quē damnauit. ff. de queſtio. l. i. in fi.

D **Electatio** in cogitatione vtꝝ ſit peccatū mortale. vide. s. Cogitatio. §. z.

D **Elegatus** eſt is cui a ſūmo pontifice vel ordinario cōmittiť cauſa: quo ad eccleſiaſticos. Siliter dico de imperatore ⁊ alijs dñis quo ad ſecularia.

1 ¶ Quis pōt delegare. R. q̄ quilibet ordinarius ⁊ quilibet q̄ ex ordinaria iuriſditiōe aliquid poteſt.

2 ¶ Quis pōt eē delegat⁹ in eccl'iaſtico foro. R. q̄ delegat⁹ pape nō pōt eē quis: niſi ſit in dignitate cōſtitut⁹: aut canonic⁹ eccleſie cathedralis: vt in. c. ſtatutū. de reſcrip. li. 6. ⁊ q̄ habeat adminus. xx. annos. niſi ex certa ſciētia papa cauſam cōmitteret nō exiſtēti in dignitate: vel minori. de offi. deleg. cum viceſimū. ⁊ de elec. cū in cōtractis. Alioꝝ poteſt q̄libet eē qui nō prohibeť. Uerū ē q̄ cāe ſpūales: vt de decimis. de iure patronat⁹ et huiuſmodi nō poſſunt delegari laicis: ſ; clericis tm̄. de iudi. decernimus.

3 ¶ Utrū guardiani ordinis noſtri minorū ⁊ priores fratrū mēdicantiū habeāt dignitatē. R. Ho. in. c. nullus. de elec. glo. hic tenet q̄ ſic: Et ideo poſſunt eē delegati pape. Facit qḋ no. Pa. in. c. cauſam. de iudi. ⁊ in. c. cū olim. de maio. ⁊ obe. ⁊ Car. in cle. z. de reſcrip. ⁊ ibi glo. Pa. tm̄ in. d. cle. z. diſtinguit de priore: q̄ aut habet ſupra ſe in monaſterio ſuperiorē: ſicut qui eſt ſub abbate: ⁊ iſte nō habet dignitatē: ſed ille qui nō habet ſupra ſe ſuperiorē in mōaſterio habet dignitatē: q̄uis nō ſit ꝑpetu⁹ ſufficit q̄ poſſet eē.

¶ Quid poteſt delegari. R. q̄ quedā pertinent ad ordinē epiſcopalē: vt cōſecrare: ordinare ⁊ iſta delegari nō poſſūt nō habenti illum ordinē: alia oīa poſſūt delegari niſi ꝓhibeanť a iure hec habenť. de offi. ordina. qḋ ſedem. de conſecra. eccle. aqua. 4

¶ Quid pōt delegatus. R. Ho. in. c. p̄ſentiū. de teſti. ex glo. in. c. ſolet. de ſen. ex. cō. li. 6. que dicit q̄ delegata ptās ē ſtricti iuris. ⁊ ideo id ſolū pōt quod ē ei cōmiſſum ⁊ ſine quo cā expediri nō pōt. de offi. dele. c. i. ⁊. c. prudentiā. ⁊. l. ad legatum. ff. de procura. ⁊ id propter qḋ facilius expediri poſſet cā non venit: niſi expreſſe cōmittať. 5

¶ Utꝝ delegat⁹ poſſit ſubdelegare. R. q̄ delegatus a p̄ncipe pōt ſubdelegare. no. Inno. in. c. paſtoralis. de offi. delega. facit. l. i. ff. de offi. ei⁹ cui mā. ē iu. ⁊. c. ſup qōnū. ⁊. c. fi. eo. ti. Et hoc verū niſi qñ certū miſteriū ei cōmittiť Limitat Inno. in. d. c. fi. de magno miſterio: ſicut p̄dicare crucē: diſpēſare cū irregulari: penitētiā iniūgere: abſoluere excoīcatos ⁊ h⁹mōi: vel qñ ꝑ reſcripti vba cōprehendiť q̄ ē electa induſtria: vel fides ei⁹: ſic qñ diciť. Cōfidim⁹ de tua iduſtria vel ꝑſonaliter exequaris: vel qñ negociū nō eſt hñ expedibile ꝑ aliū. Fallit in legato ſedis aplice q̄ etiā in p̄dict̄ pōt ſubdelegare: vt in d. c. fi. patet. Delegat⁹ aūt ab inferiore non pōt niſi ſit delegat⁹ ad vniūſitatē cāꝝ. ff. de iudi. l. cū p̄tor. §. i. ff. q̄s ⁊ a q̄ ap. l. i. §. i. vel niſi hoc ſibi ſpālič ɔcedať ſm Io. an. ꝑ. c. is cui. de offi. dele. li. 6. vel niſi qñ vnū articulū toti⁹ cauſe cōmitteret. cle. j. de offi. dele. 6

¶ Nūquid poterit ſubdelegare nō exiſtēti in dignitate: neq; canonico eccl'ie cathedralis. R. q̄ nō: vt coiť teneť in. d. c. ſtatutū. 7

¶ Quid de ſnīa duoꝝ delegatorū diſcordātiū. R. q̄ depēdet ex delegante vt acceptet quā voluerit. Sec⁹ in ſnīa arbitroꝝ ex cōpromiſſo: q̄z non tenet. Similiť p̄ſidentes loco pape in cōcilio generali niſi oēs cōſentiāt in actu gerendo nihil faciunt: q̄z vni⁹ cōtradictio inficit totū no. Pa. in. c. nō ē de regula. ⁊ in. c. pe. de ſta. mo. Secus in ſentētia duorū ordinariorū diſcordantiū que tenet pro reo: niſi in cauſa matrimonij libertatis: ⁊ teſtamēti ⁊ i huiuſmodi fauorabilib⁹: q̄z tūc 8

tenet pactore: vt in.c.vltimo. de sen. et re iudi. itelligē si agit vt matrimoniū et huiusmodi teneāt: aliter valeret pro eo qui vt valeat agit: vel se defendit.

9 ¶ Utrū quis teneat acceptare subdelegationē in casu quo subdelegare pōt. R. Inno. in.c. pastoralis. de off. dele. q sic: nisi qn̄ cōstat q delegat⁹ malicióse se exonerat: vt in tex. p̄fati.c. pastoralis. nā tūc nō tenet: et si vellet eū cogere iusta ē appellatio ei⁹. Secus si nō cōstaret. Et ē differētia inter delegatū a pricipe et ab inferiore: q2 delegatus a pncipe pōt cogere oēs: etiā si nō sint sui fori C. q p sua iurisdi.l.z. ff. de mu. et ho.l. munerū. §. iudicādi. exceptis aduocatis q alibi q̄ in foro sua recipe iudiciū nō possūt cogi. C. de aduo. diuer. iudi.l. sanctim⁹. in fi. De legat⁹ ab ordinario nō pōt cogere hoiez alterius fori. ff. de iurisdi. o. iu.l. vlti. ff. de tu. et cu. da. ab his.l.i. de offi. or. pastoralis. i p̄n. et in glo. p̄fati.c. pastoralis. de offi. delega.

10 ¶ Ubi pōt cognoscere delegatus pape vide supra. Cōmissio.

11 ¶ Quādo expirat iurisditio ei⁹. R. re integra expirat per sciētiā mortis delegātis.l. ei⁹ qui.in p̄n. ff. si cer. pe. de offi. dele. gratum Itē per mortē illi⁹ cōtra quē mādat re integra. de rescript. significauit: et multis alijs modis: vt in.c. quoniā abbas. de offi. deleg. et in multis alijs locis que omitto.

12 ¶ Quomō pōt absoluere excoicatos a se: vide. s. Absolutio.z.in.in prin. et §.i.

13 ¶ Quid si delegat⁹ nō vult facere fidez de mādato suo: et pterea aliqs nō vult ei credere cū nō teneat: vt in.c. cū in iure. de offi. dele. et eū excoicat. R. s̄m doc. i. d.c. q nō tz q2 delegat⁹ nō habet auctoritatē excoicādi: nisi qn̄ eēt sibi rebellis: et cū talis nō sit ex iurisditiōis defectu: nulla ē excōicatio.

D **Ementia** si est perseverās excusat a culpa q̄tū ad factū in ipa cōmissū.15.q.i. aliquos.32.q.7. quēadmodū: et ab irregularitate: vt in cle. vnica. de homici.

1 ¶ Utrū q aliqn̄ fuit demēs possit pmoueri ad ordines: vide. s. Corpe viciatus.§.8.

D **Emoniacus** an possit promoueri. vide. s. Corpore viciat⁹.§.8.

1 ¶ Quomō in dubio possit pbari an qs sit demoniacus. R. q si per.30. dies carnib⁹ indifferēter vesci cogat: et maxime hedinis que demones pvocāt: vt habet in.c.z.et.7. q.z. in tex. et in glo. si nullā sentiet lesionem apparebit q nō sit demonicus.

D **Enūciatio** quadruplex. p̄ma euangelica: ut ab euāgelio sūpta. Mth. 18 et requirit.6. Primū q sit frater.s. christianus. 11.q.3. ad mēsam: licz infidelis posset denūciari si cōtra legē nature: vl' cōtra legem eorū in moralibus offendit: q2 papa habet iurisditionē in eos in istis casib⁹. de quo. j. Judeus.§.27. als nō. Secūdū q precedat secreta monitio in qua vt emēdet vl' desistat obsecrādus ē. Tertiū q peccatū nō sit oino occultū: h̄ q possit pbari p testes: q2 si esset oino occultū nō haberet locū et sequit Pa. in.c. nouit. de iudi.z.q.i. si peccauerit. imo si etiā vn⁹ solus testis eēt nō posset denūciari ad penitentiā imponendā. Quartum q si nō desistit: vel emēdat se ad ei⁹ monitionem adhibeat testes qui sciūt: vel cū quib⁹ possit eū cuincē. Quintū q si se nō corrigit: dicat prelato et denunciet. Sextū q pbet se eum his monuisse: vt infra dicam.

1 ¶ Utrū quilibet teneat ad supradicta z denūciationē. R. docto. cano. in dictis.c. nouit. et si peccauerit varie loquūt. Sz videt mihi dicēdū pcōcordia: q si loqmur put ē solū fraterna correctio: sic tene opinionem Arch i. in. d.c. si peccauerit. q est oib⁹ de p̄cepto s̄m q dixi. s. Correctio fraterna. Et ista correctio solū pcedit ab actu charitatis et ista pprie nō dr denūciatio euāgelica: nec reqrūt supradicta. Si vo loqmur de denūciatione pprie euangelica: et tūc distinguo s̄m Inno. in. d.c. nouit. q aut loquimur de peccato pptrato q d recipit augmentū: vel multiplicationē: seu cōtinuationem mali: et etiaz de pptrando: et sic quilibet q credit se eā posse pficere sine graui detrimēto: puta: q2 nō oporteret eū desistere a negocijs suis: vel incurrere inimicitiā: vel aliud periculū tenet de precepto.zz.q.5.c. hoc videt. Q d verū intelligo qn̄ talis est prelat⁹ per quem finis hui⁹ denūciationis obtineri possit qui est vt vel ille emēdet: nā si vellet ad aliud pcedere p̄lat⁹ peccatore emēdando se: nō potest de iure s̄m doc. in. d.c. nouit. q2 per istā

viā nō querit nisi penitētia peti: vel si corri
gi nō vult ad terrorē aliorū excōicet ⁊ talit
prouideat ꝙ ceteri timeāt. Si ꝟo talis non
sit prelatꝰ: vel nō possit sine graui dāno eā
ꝓsequi: sic nō tenet nisi solū q̇ ex officio ha
bet: cui dicit .83. di. Error cui nō resistitur
approbat ⁊c. cū similibꝰ. Si ꝟo loquamur
de pctō ꝑpetrato qḋ nō habet cōtinuationē
sic dico ꝙ solū tenet q̇ habēt ex officio. Rō:
q2 hoc ꝓcedit ab actu iusticie ad instruēdū
alios ꝑ exēplū qḋ q̇dē ꝑtinet ad supiores. ij.
q.3. ꝑcipue. ⁊ .23. q.4. duo ista.

2 ¶ Utrū denūciationē euangelicā semper
debeat ꝑcedere admōitio. de qua .ā. dictū ē
R. ꝙ si peccatū est publicū nulla requirit
monitio ſm Archi. in. d. c. si peccauerit iu
xta illud peccantē corā oibꝰ argue .45. di.
sed illud. Si ꝟo pctm̄ ē occultū: ⁊ tardatio
denūciatiōis inferret nocumētū ꝓximo tē
porale vel spūale: puta: traditio ciuitatꝭ: he
resis infectio: ⁊ huiusmōi silr sine monitiōe
denūciabit: nisi cōstet ꝙ ad eiꝰ monitionē
desistet. Nā quilibet debet corrigi vt si pōt
eiꝰ fama nō ledat. Si ꝟo nō fit nocumentū
proximo nisi ipsi peccāti solū debet ꝑcedere
duplex monitio: vna per monentē solū que
per iuramētū ipsiꝰ habet probari. Alia per
monentē ⁊ vno teste vel duobꝰ. ⁊ per ipsos
probat. Limitat Ri. in. 4. di. 19. ar. 3. q. i.
qui cōcordat cū supradictis: nisi ꝓbabiliter
crederet nō proficere per secretam monitio
nem: sed potius ille irritaret cōtra corrigē
tem: ⁊ premonitꝰ subterfugia quereret vt
corrigi non posset: iuxta illud Prouerb. 9.
Noli arguere derisorem ne oderit te: quia
nō debet tūc monere: alˀs sic.

3 ¶ Qui admittūt ad hanc euāgelicā denū
ciationē. R. ſz glo. in dictis. c. si peccauerit
⁊ nouit ꝙ admittūt oēs infames: mulieres
minores: nisi permaneāt in crimine: similit
etiā ad testimoniū. Limitat Inno. in. d. c.
nouit: si solū penitētia de crimine querit vt
debet fieri in ista: ⁊ nō aliqḋ tꝑale nec dire
cte: nec incidēter: q2 tunc tm̄ legitimi testes
admittūt ſm eūdē. Inno.

4 ¶ Utꝝ sit ordo iuris ſuādus in ea. R. ſm
Inno. i. d. c. nouit. ꝙ nō. ar. c. i. de do. ⁊ ꝯtu.

5 ¶ Secūda dicit canonica que a canonibꝰ
inuēta est que tm̄ habet ortum ſm Inno. a
lege veteri. Et ista ē duplex. Quedā spālis
cōpetens illi soli cuiꝰ interest habere bonū
prelatū: ⁊ fit vt q̇s de beneficio amoueatur
⁊ requirit trina monitio ſm cōmuniter do
cto. ⁊ facit gl. 2. q. 7. ⁊. c. quapropter. Alia
est generalis ⁊ publica. Et hec ſm Innocē.
etiam locū habet in criminibꝰ perpetratis si
crimina recipiūt augmentū propter multi
plicationē actuū: vel propter continuatio
nem iniurie: alˀs nō: nisi solū de perpetrādis
⁊ de hac habet de iureiurando. c. quemad
modū. in fine. Quo vero ad perpetrāda ha
betur. de despon. impub. c. ad dissoluendū
22. q. 5. hoc videt: ⁊ nō oportet in ista gene
rali precedat secreta monitio ſm glo. in. d.
c. ad dissoluendum.

¶ Tertia dicit iudicialis. Et hec ē duplex 6
Quedā publica que. s. competit ex officio
puro in qua nō requirit monitio: sed iudex
ex officio suo ⁊ per denunciationē suorum
officialiū in ea procedit: ⁊ habet locū tm̄ in
notorijs: vt in. l. ea. quidē. C. de accusa. Et
solū iudex qui habet merū vel mixtū impe
rium tales denūciatores cōstituere potest:
vt in. l. i. §. quies quoqꝫ. ff. de offi. pre. vrb.
Quedā priuata que competit leso pro suo
interesse. Et ista quādoqꝫ in foro ciuili ⁊ de
plano expedit: etiā si non precessit monitio
vt quādo ille qui ꝓponit nō potest agere: pu
ta: quia seruꝰ: vel potestati alteriꝰ subditꝰ
insti. de his qui sunt sui vel alie. iur. §. pe. ff.
de offi. pre. vr. l. i. §. quod aūt. Et idem dic
de religiosis cōquerentibꝰ de iniustis graua
minibꝰ suorū prelatorū. Itē de his que spe
ctant ad forum venale vt iusto precio ven
dant. Idem de rusticis oppressis. In foro
āt canonico requirit triplex monitio scḋm
Hosti. ⁊ coiter docto. in. d. c. nouit. sed Pa.
ibidē tenet sufficere binam: sicut in euange
lica. Et hoc credo verum ꝙ debet precedere
monitio: nisi timor impediret eā. Et licꝫ iu
dex ecclesiasticꝰ indistincte admittat denun
ciationē euāgelicā nō tm̄ istā: nisi qn̄ crimē ē
ecclesiasticū de sui nā: vel rōne pacis: vł iu
ramēti: vel crimē notoriū nō audit in foro
seculari: vł qn̄ ē miserabilis ꝑsona que cā ꝓ
ponit. Itē qn̄ ꝓpt potētiā se nō pōt iuuare ī
foro seculari: q2 eiꝰ dn̄s vł tyrānus. Et hec
differt ab euāgelica. Primo q2 nō admittit
nisi ille cuiꝰ interest. Itē ille cuiꝰ interest nō re
pellit ꝑpter tū crimīs. Itē ī ista nō recipiunt

nisi legitimi testes. Itē in ista nō solū requi
ritur vt corrigat̄ pccatū vt in illa: sȝ etiā vt
res restituat̄ et lesus seruet̄ indēnis. Itē in
ista procedit̄ iudicialiter. Vñ danda est in
scriptis fienda litis cōtestatio: ⁊ sententia i
scriptis ferenda: nō in illa: lȝ ista expediat̄ d
plano: ⁊ iō dr̄ iudicialis qȝ in iudicio fit ⁊ iu
dicialit̄ pcedit̄ lȝ non vsqueq̄ꝗ. In illa vo
nō. Et de hoc vide Pa. in. d. c. nouit diffuse.
7 ¶ Quō formabit̄ libellus: seu denunciatio
in ista iudicialia. R. ſm Inno. in. d. c. nouit
sic: dn̄e iudex talis tenet librū meū cōtra cō
scientiā: ⁊ in periculū aīe sue cū ad me perti
neat. Ideo peto officiū vestrū vt cogat̄ euȝ
ad penitentiā ⁊ restitutionē.
8 ¶ Quarta dicit̄ regularis: qȝ ſm diuersas
religiones ⁊ religiosoꝝ ꝯstitutiones expedit̄
⁊ procedit̄ simpliciter ⁊ de plano: ⁊ nō pōt ap
pellari ſm Io. an. facit. c. reprehēsibilis. d ap.
⁊ ad istas vltimas nemo obligat̄ nisi quādo
a suo prelato cogitur: vt. j. patebit.
9 ¶ Utrū teneat̄ q̇s denūciare alicui ei9 pec
catū quod ipse qui cōmisit ignoratur: vide
s̄. correctio. z. §. 6.
10 ¶ Utrū p̄lato precipiēti denunciandū pec
catū alterius teneat̄ subdit9 obedire nisi ser
uata forma euāgelica. R. si pccatū ē publi
cū vel in nocumentū pximi fiendū: dic q̄ sic
vt. s̄. pȝ. in pn̄. Item dic qñ nō sperat̄ corre
ctio: lȝ nō sit in nocumentū: vt. s̄. dictū ē. §.
j. Si vo pccatū nō est ad nocendū pximo
⁊ occultū ⁊ sperat̄ correctio si secrete corriga
tur vt cōmuniter dȝ presumi nisi sint signa
probabilia in contrariū: tunc dico ſm Ric.
vbi. s̄. q̄ publicā denunciationē dȝ p̄cedere
secreta monitio ex precepto diuino ꝯ q̄d pre
latus nō pōt precipere: nec subdit9 obedire:
⁊ si frater se corrigit debeo desistere a publi
ca denūciatione. Et sic intellige. z. q. j. si pec
cauerit. z. q. 7. accusatio. Naȝ ex p̄cepto dei
teneor si possuȝ sine detrimento boni spūalis
illius quē corrigo famā ipsi9 nō ledere: quia
preciosior q̄ꝫ tp̄alia: ⁊ valet ad bona tēpora
lia: vt de testi. c. testimoniū. ⁊ de exces. prel.
inter dilectos. Itē ad bona spūalia: qȝ mul
ti timore infamie a pccato retrahunt̄ q̇ qñ
se infamatos considerant: sine freno pccāt.
Vñ glo. sup illud Matth. 18. Uade ⁊ corri
pe eū ⁊c. dicit ne publice correct9 verecūdiā
perdat: q̄ pdita in pccato remaneat. Secre
tam aūt denunciationē nō est necesse p̄cedat
monitio. Et iō siue secrete monueri siue nō:
siue secrete correxerit se ad meā monitioneȝ
siue nō tenet̄ secrete denūciare p̄lato p̄cipiē
ti: qȝ valet ad precauēda pccata recidiuij:
nec est in fame fratris p̄iudiciū si talis est p̄
latus q̄lis esse debet. Nō est quia q̇libet tenet̄
obedire suo p̄lato in his q̄ ptinēt ad eoꝝ offi
ciū ⁊ nō sūt ꝯ deū vel aīaȝ: sȝ sic obedire nō ē
ꝯ deū. imo ſm deū ⁊ intentionē euangelicaȝ
in q̄ nō solū dn̄s intēdit pccatorē corrigere
sed etiā correcto de recidiuio p̄cauere: qȝ nō
est op9 valentibus. Matth. 9. ⁊ sic prelatos
medicos voluit esse. Est etiā de his q̄ ptinēt
ad officiū prelatoꝝ. Vñ Ber. li. de dispēsati
one ⁊ p̄cepto. c. 5. dicit. Regularis pfessio
qua se minor sponte subdidit maiori eq̄ alli
gat ⁊ cōis equidē pacti reor vtrūq̄ꝫ necessita
te teneri: vnū fidelis cure: alteꝝ fidelis obe
diētie. Cura aūt nō est tm̄ ad curandū: sed
etiā ad preseruandū a pccato q̄d fieri nō po
test: nisi pccator correctus in q̄ est puitas
derelicta cognoscat̄: nec pōt cognosci nisi per
te q̇ sol9 nosti. g̊ teneris dicere ad bonū fra
tris tui. Unde videm9 q̄ semel lapsus in pec
catū carnis facili9 relabit̄: imo vix retinetur
hui9 snīe est Aug. sup leui. 5. c. ⁊. zz. q. 5. §.
hoc videt̄. Itē Gual. in sū. Guli. de mara.
⁊ cōiter oēs doctores ordinis nr̄i. ⁊ sanctus
Tho. in quol. Si tm̄ p signa valde pbabilia
⁊ presūptiones quasi violentas crederet̄ q̄
p̄latus ex illa denūciatiōe fratrē infamare
vellet: tūc crimē occultū fratris iam veracit̄
correctū sibi denūciari nō debet. Et hec que d
denūciatione publica dixi: vera sunt ſm scm̄
Tho. scd̄a scd̄e. q. 33. ar. 7. in grauib9 pccatis
nō in leuib9 que fame nō derogāt. nec ob. his
dictū Aug. in regula qui dicit: q̄ peccatum
fratris prius debet ostendi preposito q̄ꝫ testi
bus: qȝ vt dicit Ri. vbi. s̄. q. z. ibi loquit̄ ſm
q̄ prepositus est singularis psona que pōt ⁊
debet prodesse magis q̄ꝫ alius q̇libet: sȝ ostē
dere prelato tanq̄ꝫ ecclesie. i. sicut in loco iu
dicis residenti dȝ seq̄ testiū iductionē: vt di
ctū est in principio huius. c.
¶ Quid de eo q̇ iurauit denūciare oē crimē ij
q̄d sciuerit. R. q̄ tale iuramentū dȝ interp̄
tari vt denūciet mō debito. fac. c. ex pte tua.
de cle. nō resi. cū similibus. Et ideo si loqui
mur de denūciatōe publica: sic nō potest nisi

primo monuerit peccantē. Secundo ꝙ pos- sit ꝓbare ei⁹ dictū. Tertio ꝙ monuerit euȝ p̄ñte vno vel duobus p̱ quos possit ꝓbare monitionē. 7.4. ꝙ noluerit se ꝯuertere: qꝛ istis deficiētib⁹ si reuelaret faceret cōtra ius diuiȝ: ⁊ sic peccaret mortalit̄: vt no. Theo. ⁊ canoniste maxime in. d. c. si peccauerit. Q̄ꝺ limita vex̄ de oī peccato occulto qꝺ nō habet nocere primo: vt dictū est. s̄. Si ꝟo loqua- mur de denūciatiōe secreta fiēda p̄lato: tūc dic ꝙ tenet̄ siue probare possit siue nō: siue monuerit indistincte: si nō prelatus sit q̄lis esse debet: al's nō: vtputa qꝛ crudelis: qꝛ be- stialis vel diffamatoꝛ ⁊ hmōi: qꝛ in tali non debet nisi vt pius pater orādo: monēdo cha ritatiue inducēdo frēm ad corrigendū: ⁊ si nō potest dimitat eū deo: ⁊ aperte probatur in. d. c. si peccauerit.

12 ¶ Quid si iurauit vel promisit nō denūcia- re. R. ꝙ si intendebat q̄ñ ꝓmisit vl' iurauit qꝺ etiā ad p̄ceptū superioꝛis: vel etiā sine p̄ cepto supioꝛis in peccato cōmitēdo nō reue lare: mortaliter peccauit promittēdo: ⁊ tene tur nō obstante iuramēto ⁊ ꝓmissiōe denū ciare in casu in quo denūciatio cadit sub p̄- cepto. In alijs aūt casib⁹ in quib⁹ ē de consi lio nō tenet̄ ꝟbū pōt denūciare nō obstante tali iuramēto. vel ꝓmissiōe sine peccato: ꝟm no. 22. q. 4. in multis capitulis.

13 ¶ Vtrꝫ epo vel alio supioꝛe p̄cipiēte vt q̄li- bet q̄ scit q̄s fecerit tale furtū teneat̄ reuela- re sub excōicatiōe late snīe: sit reuelandū q̄c quid aliq̄s scit. R. vt colligo ex supradictis ⁊ p ea que dicā. j. Inq̄sitio. §. j. ꝙ aut ep̄us habet infamatū aliquē de aliq̄ ⁊ qꝛ nō plene probat̄ admonet vt q̄ scit dicat: tūc indistin cte tenet̄ deponere quicq̄d scit: lꝫ non p̄cesse- rit monitio. ⁊ lꝫ nō possit ꝓbare: qꝛ tūc non venit vt d̄nūciet: ꝟ vt testificet̄ d̄ eo qꝺ scit: facit. c. j. de testi. co. ⁊ qꝺ ibi no. Fallit hoc in parentib⁹ ⁊ filijs q̄ nec etiā volētes ad testi- moniū aduersus se inuicē admittunt̄: tex. ē in. l. parētes. C. de testi. ⁊. 4. q. 3. §. itē paren tes. Et intelligit̄ solū de ascendētib⁹ ⁊ de de scendentib⁹: nō de collateralib⁹: ꝟm glo. in d. §. itē. Nec etiā debet cōpelli vxoꝛ ꝯ virū: nec socer aduersus generū: puignū: sobrinū. sobrinā: ⁊ ex sobrinis natū: ⁊ eos q̄ i prioꝛi gradu sunt: vt. 4. q. 3. §. itē. l. iul. ponit̄. in. l. iulia iudicioꝝ publicoꝝ. ff. de testi. vbi dicit glo. sobrini ⁊ sobrine sunt q̄ ex feminis: puta ꝯsobꝛis descēdūt: sicut ꝯsobrini q̄si ꝯsoꝛoꝛi ni: vt insti. d̄ gra. §. 4. ⁊. 6. Hoc limito q̄ñ ꝓ cedit̄ criminalit̄. secus si ciuilit̄: vt. j. Fami- lia. §. 7. Si aūt nō extat infamia ꝯ aliquē ꝟ i gn̄ali inq̄rit q̄s fecerit tale qꝺ: vt fit cōit̄: sic tenet̄ talē admonere: ꝟm oꝛdinē euangelicū vt ꝓuideat ⁊ emēdet qꝺ fecit ⁊ satisfaciat epi scopo p̄cipienti: al's si noluerit tūc si pōt ꝓ- bare tenet̄ reuelare: alit̄ erit excōicatus: ꝟ si ꝓbare nō posset nō tenet̄. Ita tenet glo. i. c. sacerdos. d̄ pe. dis̄ 6. ⁊. 6. q. j. c. si oīa. ⁊. q. 2. placuit. ⁊. d. c. si peccauerit. ⁊. q. 7. plerūq̄ꝫ. fac̄. c. si sacerdos. de offi. oꝛ. Et rō est: qꝛ tūc requirit̄ vt denūciatoꝛ: nō vt testis. Q̄ꝺ no. qꝛ sepe venit i practica. Et p̱ h̄ infert Jo. de pla. insti. de pub. iud. ꝙ puniens illuȝ q̄ scit aliquē cōmisisse crimē lese maiestatis: qꝛ nō denūciauit cū ꝓbare non posset ꝙ tenet̄ ei ad oē dānuȝ. Et idē tenet Bal. in quodam consilio quod incipit: Quanq̄ꝫ allegata sint multa. Vñ q̄ñ dꝛ̄ q̄ scit: intelligit̄ de sciā pro babili. l. q̄ accusare. C. de eden. facit. l. nr̄is. C. de calū. Si tñ esset talis p̄latus q̄ secrete ꝓuidere vellet. deberet sibi secrete tanq̄ꝫ p̄ri dicere. 22. q. 5. c. hoc videt̄. Sꝫ cū cōiter re q̄rāt vt ꝓcedāt iudicialit̄: nō tenet̄ nisi d̄ eo qꝺ ꝓbare pōt. Et ꝟm h̄ limita qꝺ. j. dicā: fur tū. §. 41. ⁊ vide qꝺ dicā. j. Familia. §. 8.

Depositū

Depositū est qꝺ custodiēdū alicui datū ē: vt ff. de depo. l. j. in prin.

¶ In quibus consistit depositum. R. glo. in. c. bona fides. eo. ti. ꝙ in reb⁹ mobilib⁹ ⁊ se mouētib⁹: nisi forte vbi a plurib⁹ res q̄ ē in ꝯtrouersia p̱ seq̄stro deponit̄: vt in. c. exaia ta. de iudi. ⁊ in. l. licet. ff. depo. 1

¶ Vtrū dn̄ium ⁊ possessio trāsferat̄ i d̄posi tariū. R. ꝙ ñ. ꟃ remanet apꝺ d̄ponētē. d. l. lꝫ. 2

¶ De qua culpa tenet̄ depositarius. R. ꝙ regularit̄ nō tenet̄ nisi de dolo ⁊ lata culpa: qꝛ cōiter fit gr̄a deponētis tm̄: vt pꝫ in. d. c. bona fides. ⁊. d. l. j. §. vl. Sed in duobus ca- sibus tenet̄ etiā de leui. Prim⁹ si mercedem accepit ꝓ custodia. d. l. j. §. si q̄s seruū. ⁊. d. c. bona fides. Secūdus si cōuenit vt teneret̄ d. l. j. §. si cōuenit. vbi dicit̄ cōtractus ex cō uentione legē accipiūt dūmodo nō ꝯueniat vt nō teneat̄ de dolo: quia hec cōuentio est ꝯ bonos moꝛes ⁊ cōtra bonā fidē: ⁊ ideo nō ē

sequēda.d.§.si ꝯueniat. Et in trib⁹ casibus tenet de leuissima. Primus si cā depositarij apud eū sit res deposita. Secund⁹ si deposito se obtulit: intellige qñ diligentissimū exclusit. Terti⁹ si conuenit: vt in.d.l.j.§. sepe euenit. De casu fortuito nō tenet nisi fuerit in mora restituendi: vel ex pacto conuenerit.d.c.bona fides.

3 ¶ Utrū ecclesia teneat pro deposito facto prelato ecclesie si perijt. R. ꝙ nō: vt p3 i c. j.de depo. nisi sit ver in vtilitatē ecclesie: vt ibidē. Secus si factū fuisset plato cū consensu capituli: ⁊ alijs solēnitatib⁹ q̄ requirunt: vt obliget eccl'ia: q2 est factū eccl'e depositū tunc ⁊ sic tenet. Aliq̄ tñ tenēt ꝙ si depositū sit factū apud sacristā deputatū ad custodiam vasoꝝ ⁊ depositoꝝ a plato ⁊ toto caplo eccl'a tenet: vt in glo.in.c.j.eo.ti. Silr qñ p̄latus est ꝯsuetus bñ administrare ⁊ gubernare bona eccl'e p̄sumet in vtilitatē ecclesie ꝯuertisse. Ita dicit archi.in.c.hoc ius.io.q. z.⁊ Bar.in.l.ciuitas ff.si cer.pe.⁊ latius p Bal.in auth.hoc ius.C.de sacrosan.ec.

4 ¶ Sz q̄s pbabit versū i vtilitatē eccl'e. R. ꝙ ille q̄ dicit.l.ei q̄.ff.de pba.ḃm Inno.i.d. c.j.⁊ dicit spāle hoc in deposito ⁊ in mutuo: vt in.d.auth.hoc ius.§.is creditor.io.q.z.ſ; in deposito nō credo ego ver nisi qñ pro ei⁹ satisfactōe oporteret vēdere res imobiles ecclesie: ſ; qñ pōt satisfieri de fructib⁹: nō oportet pbare vsū in vtilitatē eccl'ie: vt in.d.§.is creditor. Silr nec i alijs ꝯtib⁹: excepto mutuo: vide opi.diūsas.i.c.q̄busdā.de fideiuſ.

5 ¶ Utrū depositari⁹ possit res suas p̄ponere depositis qñ ambas saluare nō pōt. R. ḃm distinctionē positā.ſ. Comodatū.§.16. et l3.d.c.bona fides. videat velle eū esse in dolo si casu aliq̄ h3 saluas suas depositis pdit: intellige ver quo ad presumptionez que cessat in foro anime.

6 ¶ Quid si depositū reddat ſ; deterioratū. R. ꝙ tenet quasi redditū nō sit: vt dic̄ tex. in.d.l.j.§.si res deposita. Quod intellige si dolo deterioratū sit vel etiā culpa: quando de culpa tenebat quia tūc tenet restituere: vel totam extimationē si deterioratio talis sit ꝙ inutile factū est deponenti: aut si non: saltē quāto deteri⁹: ar.eorum que no.in.l.j. in prin.ff.de edil.edi.

¶ Quid si heres aut ali⁹ distraxit depositū factū mortuo. R. ꝙ si dolose fecit tenet: si autē ignorās rem depositā ⁊ bona fide distraxit nō tenet nisi de eo quod ad eum peruenit. Similiter dic in comodato: vt in.l.j. §.vlt.⁊.l.ſ; ⁊ si non sit heres.ff.eo.ti. Quod si min⁹ vendidit: vel preciū nondū exegit sine dolo: tunc actiones tm̄ prestabit deponēti: aut comodanti: vt in.l.z.ff.de depo. Si vero rem possit redimere ⁊ prestare: nec velit nō caret calpa.i.dolo.vt.l.plane.ff.depo. iūcta l.dolus.ff.man. Et ideo tenetur. 7

¶ Utrū depositor possit reuocare depositū semp quando vult. R. ꝙ sic.d.c.bona fides etia3 si deposuisset vt sibi redderet certo tpe vt in.d.l.j.§.si deposuero. 8

¶ Utrū semp sit reddendū depositū qñ petitur. R. ꝙ regulariter sic: ar.d.§.si deposuero.⁊.d.c.bona fides. imo denegās cōmittit furtū ⁊ condēnat⁹ suo noīe efficit infamis.C.depositi.l.q̄ depositū. Et no.suo nomine q2 si pcuratorio: tutorio: curatorio: vel defensorio noīe ꝯdēnet nō efficit ifamis: vt in.l.furti.§.si q̄s alieno.ff.de his q̄ no.infa. Fallit tñ h.s.ꝙ teneat reddere in.4.casib⁹ Prim⁹ qñ quis gladio deposito efficit furiosus: ⁊ hic eū petit: nō tenet etia3 si iurasset semp reddere qñ petet.zz.q.z.ne q̄s. Secūdus si deponēs post depositū fuit deportat⁹ ⁊ bona ei⁹ publicata sunt: q2 in publicū deferendū est depositū: non ei qui deposuit: vt l.bōa fides.in pn.ff.d po. Terti⁹ qñ fur ⁊ dñs ꝯcurrūt in petitiōe: q2 dñs p̄ponit.d.l.bona fides. Quart⁹ qñ fur deposuit apd dñm cui surripuit: vł apd pdetariū: vt i.d.l.bōa fid's 9

¶ Utrū cā cōpēsatōis possit retineri depositū R. ꝙ nō: vt in.d.c.bona fides. Et est singulare in deposito: l3 in alijs sit sec⁹: p regulā. zz.q.7.dñs. Qd ver est de cōpēsatōe directa ſ; de cōpensatiōe indirecta loquēdo bñ pōt fieri in ꝯsciētia simplicit de q̄buscūq3: vt.ſ.cōpēsatio.§.z.l3 q̄ ad foꝝ ꝯtētiosū foret distinguendū p̄serti qñ dolose deneget facē dbitū 10

¶ Utruz depositari⁹ possit vti re deposita. R. ꝙ nō: al's cōmittit furtū: vt.l.q̄ furtū.ff de ꝯdi.fur. Fallit h in duob⁹ casib⁹. Prim⁹ si pecunia nō obsignata deponat.l.q̄nt⁹.ff.d po. Sec⁹ si signata.l.si sacculū.ff.depo.⁊ idez dic de q̄buscūq3 q̄ ꝯsistunt in numero: pōde- 11

re ꝛ mēsura eadē rōne. Secūdus si putauit dn̄m pmissurū. ff. de fur. l. q re. in prin.

iz ¶ Utrū aliqs possit rē suā apud aliū deposi tam furti accipe. R. ṡm san. Tho. scđa scđe q. 66. ar. 5. ꝙ nō. q2 grauat depositariū ad restituendū: vel se ostendendū imunem: et iō si facit tenet eū reuelare. Qđ ver intelli go: nisi ipse depositari⁹ sciuisset rē depositā iniuste detentā a deponēte: vel nisi ꝓ dn̄o eā ptente sit rū vsurpatore eā sibi denegassꝫ q2 eū iniuste eā teneat: videt ꝙ sine peccato furtim possit sibi auferri: ar. l. ancille. C. de fur. ꝛ l. bona fides. ff. depositi.

i3 ¶ Cui credendū est qn̄ depositū nō est ostē sū depositario seu tabernario: vtputa q2 de posuit bursā vl saculū plenū: tn̄ nō ondit qd erat int⁹ ꝛ quantū. R. Matth. in cle. ne in agro. de sta. mo. in. §. sane. ꝙ nō credet dpo nēti nisi pbet nec stabit ei⁹ iuramēto: q2 iu ramentū nō dat nisi qn̄ pcedit semiplena p batio: vt l. c. fi. qđ met⁹ cā: vide. j. nauta. §. j.

i4 ¶ Quō teneat tabernari⁹ ꝛ nauta ꝛ huius modi de his que deponunt apud eos: vide j. Nauta. in prin.

i6 ¶ Ad quid teneat deputatus ad custodiā librorū: vide. s. Custos. in prin.

D Erisio ṡm sanctū Tho. scđa scđe. q. 75. est cum ali quis malū alicui⁹ psone: vel defectū in ludū vel risū ponit vt erubescat ꝛ verecun det. Et ꝓpterea differt a ꝯuitia seu ꝯtume lia: q2 sicut finis ipsi⁹ est vt tollat honorem: sic deridens intēdit vt erubescat. Fit autē derisio in ꝟbo cachinno: ꝛ sic est derisio. Ali qn̄ fit naso rugato: ꝛ sic est subsānatio. aliqn̄ factis: ꝛ sic est illusio. tn̄ in fine idē sunt: vt no. glo. sup ps. q habitat in celis irridebit eos.

j ¶ Utrū sit mortale peccatū. R. q s. videꝫ ꝙ sic qn̄ irridēdo oio paruipēdit aliquē ꝛ tā vilē existimat vt de eius malo non sit curan dū: sed sit p ludo habendū: ꝛ tanto grauius quanto magis tenet reuereri eū. Unde irri sio dei est grauissimū peccatū. Secundū lo cum tenet irrisio sanctorū ꝛ sacrorū. Tertiū parentū ꝛ platorū: ꝓpterea cham fuit male dictus. z. q. 7. snia. i5. q. 5. c. j. Quartū iusto rū que grauis est q2 multa bene agendo re trahūt. Irridere aūt de malo ꝓximi inqn̄tū est leue seu paruū ꝛ sine notabili vilificatio ne ꝓximi vel perturbatōe erit veniale pecca tū ṡm Ale. scđa scđe. ti. de derisione.

D Esperatio est quando ex falsa extima tione ꝓpter pctā q fecit vel bona q omisit desperat de dei misericordia: credēs deum nolle vel non posse sibi parcere: vel in gratiam recipere.

¶ Utrū sit grauissimū peccatorū. R. ꝙ ex parte nostra est grauius ꝙ odiū dei: quia p spem reuocamur a malis ꝛ introducimur ad bona prosequēda: ideo sublata spe homines infrenate labuntur in peccata: ꝛ a bonis re trahuntur. Unde glosa super illud prouer. z4. si desperaueris. Nihil execrabilius de speratōe quā qui habet ꝛ in generalib⁹ hui⁹ vite laboribus: ꝛ quod peius est in fidei cer titudine cōstantiā perdit: ꝛ Isi. de sum. bo. Perpetrare flagitiū aliquod mors est. despe rare est descendere in infernū. Odiū tamē dei quod prouenit ex eo ꝙ voluntas hominis diuine bonitati cōtrariat ṡm se est grauius peccatū: similit infidelitas. Et intellige ꝙ ē grauissimū peccatū quādo homo scienter et aduertenter tenet ꝙ deus nolit parcere peni tentibus ꝛ gratiā dare redeuntib⁹ quia sicut motus spūs qui comformiter se habet ad ex timationē verā laudabilis est ꝛ meritorius: sic motus oppositus. s. desperatōis qui se con format extimationi false de deo est vitiosus ꝛ mortale peccatū ꝛ grauissimū: secus si de speratio esset in subito ꝛ indeliberato motu: cum aliquotiens ex cōplexione nature cause tur: quia esset veniale vel nullū peccatū: hec ex Tho. scđa scđe. q. zo. ꝛ Ale. j

¶ Desperatio aliquando ꝓuenit ex accidia z quia propter tristiciā quā ꝯcipit erga bonū desperat posse per se vel per aliū illud perfice re. Aliquādo procedit ex luxuria qua homo deditus delectationibus venereis fastidit bo na spiritualia ꝛ non sperat ea quasi bona ar dua. Aliquando ex auaritia que hominē q habꝫ multa restituere ligat vt desperet. Ali quando ex nature cōplexione qua homo me lancolicus incidit in eam.

¶ Utrū sit de aliquo desperādū in hac vita 3 R. ꝙ nō. c. nemo. de pe. di. 7. z6. q. 6. c. is q tpe. ꝛ c. si presbyter. ꝛ c. agnouimus.

D Etractio est aliene fame p occulta ꝟba de nigratio. et dī occulta respectu ei⁹ ō q dicūt q2 i ei⁹ absētia pferūt: ꝛ differt ṡm Tho. z^a scđe. q. 73. a ꝯtumelia q2 ꝯtumeliosus

per aperta vba dicta in facie intēdit detroga
re honori. Detractor vo in absentia proximi
eius famā ledit. Et sic patz q in mō: q2 iste
occulte ille aperte: 7 in fine differt: q2 iste fa
mam: ille honorē auferre intēdit.

i ¶ Quot modis fit detractio. R. fm Ale.
scda scde tractatu. eo. q. 7. modis. Primꝰ ē
occultatiuꝰ qñ qd eēt manifestādū necessa
rio ad honorē 7 salutē aiarū nō vult pp̄ala
re. Vñ Gilbertꝰ. Grauis inqt rapacitas:
cū verā alteriꝰ gloriā 7 si mēdatio nō corrū
pis silētio pteris. Secūdus ē negatiuꝰ. s. cū
negat sciēter alteriꝰ bonū. s. dicēdo: non est
verū q talis sit bonꝰ. Tertiꝰ ē depravatiuꝰ
scz cū dicit bonū factū: s3 mala intētione: seu
q2 secuta tot scandala sūt 7 huiusmodi con
tra illud. ij. q. 3. c. Alx. qui dicit 7c. Quar
tus ē venenatiuꝰ. s. cū mala imiscēt bonis
sicut fit coiter: q2 dicunt prius bona: postea
addūt mala 7 huiusmodi. Quintꝰ ē publi
catiuus. s. cū occulta peccata manifestat his
quibꝰ nō dz: aut ordine quo nō dz. Sextus
est augmentatiuꝰ. s. addendo: vel ex mō lo
quēdi aggrauādo factū. Septimꝰ ē inuēti
tiuus. s. falsa crimina imponendo: siue pdicti
modi fiāt vbis claris: siue obscuris: siue si
gnis: vl lr̄is: aut alio mō equalēti: q2 factis
7 signis loquūt. de spō. cū apud. 7. c. tue.

2 ¶ Utrū sit pctm̄ mortale. R. vt colligo ex
doctrina Ale. vbi. s. 7 Tho. vbi. s. q tripli
citer dicit qs detractor. Primo mō solū for
malit deprauat 7 hoc ē quādo ille q dicit: oc
cultat. negat 7c. qdā que de se nō sūt in infa
miā pximi: sed tñ ea intētione vt 7 iffamet
7 talis semp peccat mortaliter. Facit. c. cuz
volūtate. de sen. excom. cū similibꝰ. Non te
net tamē ad restitutionē fame. Secundo
modo dicit quis detractor materialiter tm̄
7 ē ille qui nō animo infamādi: s3 ex loquaci
tate: vel alio mō indebito occultando negā
do verba pfert in infamiā pximi: 7 si talis
occultatio: negatio. 7c. de se infamāt: puta
quia sūt cōtra honestatē vite 7 mor 7 apud
illū vel illos quibꝰ occultat: negat. 7c. sequi
tur infamiā proximi cōtra quē taliter detra
hit: tunc mortaliter peccat: ar. c. sepe cōtin
git. 7. c. hi qui. 50. dis. Si vo de se talia non
infamant: puta: quia possūt intelligi ita de
culpa veniali sicut de mortali: sicut cū quis
dicit: talis ē magnus superbꝰ: alterus: aua
rus: iracūdus: 7 huiusmodi: que possūt acci
pi 7 pro pmo motu qui ē venialis: 7 etiaz p
peccato mortali: tūc nō peccat mortaliter ta
lis proferēs ex loquacitate: quia si pximi au
dientes scādalicant est eis imputandū: cū
faciāt ptra illud. Estote misericordes. de re.
iur. q2 in meliorē partē debebāt interpretari
Idem dicendū in his que sūt medice impor
tantie: puta peccata venialia que cōmuniter
nō infamant: Idem similiter: dic fm Sco.
in. 4. dis. 15. q. 4. de eo qui ex loquacitate di
cit se audiuisse aliqua mala ifamatoria pro
ximi. Ratio: q2 talis ex natura actus nō au
fert illi famam in opinione audientis: quia
qui cito credit leuis est corde: dūmodo ali
quid nō addat quo prouocent audiētes ad
credendū: quia tunc eēt mortale fm Lan
dul. vbi supra. Similiter si ille cui dicit ha
bebat eum p scelerato: quia iam infamatus
erat apud eū de alijs: 7 si nō de isto. Tertio
modo dicitur quis detractor materialiter 7
formaliter: quādo scilicz occultat: vl negat
vel dicit verba infamatoria 7 cū intentione
ifamandi: 7 talis sine dubio magis mortali
ter peccat quā raptores rerū. 6. q. i. ex meri
to. 7. c. deteriores. Et q detractio sit morta
le peccatū ex se facit. c. accusatio. 2. q. 7. 7. c.
nemo peritorū. ij. q. 3. 7. c. homicidiorū. de
pe. di. i. 7. c. clericus. el scdo. 46. di.

¶ Utrū ille qui per detractionē suā abstu 3
lit famā pximi teneat ad restitutionē. R.
fm omnes docto. in. 4. dis. 15. q sic: sicut q
res rapuit alienas. Distingue tamē sic: aut
occultatio: negatio: 7 similia de sui natura
erāt infamatoria: 7 ea occultauit: negauit.
7c. ei q bonā opi. habebat de pximo. ex qbꝰ
nūc malā hz: nec sciuit aliūde: 7 sic indistin
cte tenet. s. si dixit ver sine mēdatio excusan
do proximū. s. q male dixit: 7 q nō credat
si occultauit reuelādo 7 hꝰmōi. Si vo im
posuit falsū. dicēdo se mēdacit dixisse: etiā
si deberet remanē infamatꝰ: q2 magi tenet
suare famā iuste pxio q̄ iiuste sibi: vñ si in
publico dixit retractet i publico: si i oculto:
in occulto. Fallit hoc i. 7. casibꝰ. Primus
qñ sequeret maior ifamatio: vtputa: q2 nō
ampliꝰ forte recordāt 7 ppterea qñ vult re
stituere famā dicat de eo malo qd dixi ō ta
li: nō credat nec specificet qd. Secūdꝰ casꝰ
qñ restō nō posset fieri sine pīculo probabili.

alicui⁹ mortalis pcti: vel mortis corporalis: ꝛ hmói: q2 tūc cū tale malū sit ꝑponendū fame nō tenent. Aduertendū tñ ſm doc. ꝙ qñ restitutio fame nō pōt fieri: infamator tenetur ad aliqꝰ equalēs in reb⁹. ar. c. eccl'ie sancte Marie: vt li. p̄x. nil. ino. Terti⁹ qñ dixit his quib⁹ debebat: puta ꝑlato ꝑ denūciationē aut accusationē: vel his q̄ poterāt ꝓdesse non obesse. Quartus qñ talia de sui nā non erāt infamatoria: puta q2 poterāt interpretari in peccatū veniale. Quintus qñ dixit se audiuisse nihil ipse addendo ex quo credulitatē faceret: ꝛ sic nō tenet ad restitutionez ſm Sco. i. 4. ꝛ Lādul. ꝛ Asteñ. Addit tñ Asteñ. ꝙ si sequat infamia nihilominꝰ tenetur ꝗuis simpliciter dixerit se audiuisse nihil addēdo. Sco. ꝟo dicit ꝙ videt duꝛ dicē ꝙ exeat gen⁹ peccati venialis qñ ex incōsideratiōe talia refert. Sextus casus ē quando ille cui dixerat sciuit ꝑ aliā viā postea: vtputa qꝺ tūc erat secretū: nūc publicatū ē ꝑ alios. Septim⁹ qñ ille oīo erat infamis: saltez apud illos cū quibus detraxit de eo.

4 ¶ Utꝝ ille qui infamauit proximū indirecte. s. negādo crimē sibi impositū ab accusatore in iudicio: aut denūciatore teneat. R. ſm Sco. vbi. s. ꝙ nō tenet peccatū suū in iudicio ꝯfiteri: nisi mō ꝛ ordine: de quo. s. Cōfessio delicti: Et iō sibi imputet q̄ accusat de q̄ nō pōt ꝓbare. Cōcor. Ri. ibidē. ar. 5. q. 3. Debet tñ ꝑ ꝟba sobria excusare eū dicēdo nō creditis ꝙ maligne processerit: sed sic credebat aut aliq̄s eū seduxit ꝛ huiusmodi.

5 ¶ Utꝝ audiens detractionē peccet mortaliter. R. ſm Tho. scōa scōe. q. 53. arg. 4. ꝙ ꝯsentire ꝑ audientiā detractioni pōt esse dupliciter. Uno mō directe quando. s. quis inducit alium ad peccatuz detractionis: ꝛ placet ei ꝓpter odiū qꝺ habet ad eū cui detrahitur: ꝛ sic est equale peccatū cū detractione. Et iō si detractio erit mortalis sic ꝛ auditio. ad Roma. j. Nō solū qui faciūt ſ3 qui cōsentiunt: facit. c. nō solū. jj. q. 3. Alio mō consentit quis indirecte. s. qñ nō resistit cū resistere possit. Et hoc ꝯtingit aliqñ: nō q2 peccatū ei placeat ſ3 ꝓpter timorē humanū vel negligētiā aut verecūdiā: ꝛ tūc aliqñ ē mortale: puta q2 prelatus qui tenet cōpescere: vl' ꝓpter scādalū: aut q2 ꝑponit timorē humanū charitati dei: alꝺ veniale ē. ꝯcor. Alex. vbi. s.

¶ Utrū infamās seipsū dicēdo aliq̄ mala que non cōmisit peccet mortalit. R. ꝙ si facit ꝓpter tormēta euitāda: sicut faciūt illi q̄ ad torturā ponunt non peccat: ſ3 licite fieri pōt: q2 talis ꝯfessio facta tali metu nō valet necetiā si fiat cōtra aliū. S3 si nō fiat ex tali metu peccat mortalit: ꝛ tenet retractare. ar. c. nō sūt audiēdi. jj. q. 3. Glo. tñ in. c. j. 15. q. 6. tenet ꝙ etiā si facit propter tormēta peccat mortalit. S3 ei nō credo: q2 nō est mendaciū perniciosū: nisi forte in casu qñ ratificaret post tormēta ex qua ratificatione esset occidēdus ipse: vel alius dānificandus q2 sic mortaliter peccaret ꝛ teneret retractare q̄ ad id qꝺ false dixit de alio: ſ3 q̄ ad id qꝺ dixit de se si propt dolorē tormentoꝝ quez timeret iteꝝ sibi infligi poti⁹ ꝑeligeret mori q̄ ipsum pati: credo nō teneretur de necessitate retractare. 6

v **Jaconus** debet assistere sacerdotibus et ministrare in oībus que agunt in sacramētis christi: predicare euāgeliū: donare pacē ꝛ ānunciare. 25. di. ꝑlectis. §. ad diaconū. ꝛ. 93. di. in multis capitulis.

¶ Utrū possit dispēsare corp⁹ christi. R. ꝙ nō. de ꝯse. di. 2. ꝑuenit. nisi necessitate cogente de iussu epī vel ꝑsbyteri. 93. di. c. presente. vel si lōge esset eps vel ꝑsbyter ꝛ necessitas cogēt possz sine alia lnia. e. di. c. diacōes. j

¶ Utrū diacon⁹ indut⁹ ad cantandū euāgeliū possit cātare in choro. R. Hu. in. c. i sancta romana. 92. di. tenet ꝙ non: ꝛ si facit excōicatus est: vt in. d. c. Sed veri⁹ credo ꝙ illa prohibitio tñ locū habeat in ecclesia romana in cardinali ꝓpter verbū ibi positū in hac sede. imo credo mereat si ideo cantat vt choꝛ adiuuet: q2 forte pauci sunt. Si ꝟo faceret quasi contēnens officiū suū vl' ex iactātia: sic peccaret. Et ita possz intelligi dicta ꝓhibitio ꝑfati. c. q̄ ad rōnez ꝓhibitiōis: ſ3 nō quo ad penā excōmunicationis: quia solum locum habet in cardinali: vt. s. dixi. 2

¶ Quō vtit stola: vide. j. Sacerdos. §. 5. 3

v **Jaletica** dissuadet: i. c. nō ne. ꝛ in. c. vino. et §. hinc etiā. 37. di ꝑ totū.

v **Jes** festus qñ incipit. R. vt colligit ex glo. in. c. qm̄ de ferijs. ꝛ glo. in. c. pronunciandū. ꝺ ꝯse.

di.3.q diversis respectibus diversis horis incipit. Quo ad officiū incipit in vesperis. q̄ ad esū carniū incipit a cene termino. Limita nisi protraheret vltra mediā noctez cena 7 qñ dies sequēs est dies ieiunij: vel sexta feria: q2 sicut q̄ ad ieiuniū incipit in media nocte: sic 7 abstinētia carniū. Et dr̄ termin⁹ cene media nox qñ dies ieiunij vel sexta feria sequit̄ f̄m Pa.in.d.c.qm̄. Quo vo ad cessa tionē ab opib⁹ seruilib⁹ f̄m Pa.in.c.j. de ferijs incipit f̄m ↄsuetudinē p̄me: facit.c.qm̄ eo.ti. et iō si est ↄsuetudo q incipiāt festare in mane tenēda est: dūmodo cessent vsq3 ad aliud mane: si in sero sic serua. Unū tñ ē notandū q lic3 ↄsuetudo possit determinare q̄ hora sit incipiendū festū: nō tñ pōt diminuere qn ad min⁹ p.24. horas nō cessemus ab opc seruili semel in hebdomada q2 isto mō ē de iure diuino qḋ ↄsuetudo nō pōt diminuē3 3 possit augere vel declarare. Pōt etiā ↄsuetudo augere vt faciam⁹ festū plusq3 p.24. horas: vt p3 i.d.c.qm̄. Quod limita nisi augeret talit̄ q sabbatū videremur festare: q2 tūc nō valet.ar.c. quidā de aposta. Incipit etiā dies alijs respectib⁹ alijs horis: sed nihil ad conscientiā. Et ex predictis p3 qd dicendū de barbitonsorib⁹ 7 alijs artificib⁹ q̄ laborāt vsq3 ad mediā noctē: vel vsq3 mane diei festi: q2 licet sint iducēdi vt dēsistāt: nō tñ cōdēnādi ō mortali: ex q̄ sic ē ↄsuetudo: dūmō protrahāt festū postea vsq3 ad sequens mane: ita q p.24. horas ipsum seruēt. Q.ō no.

j ¶ Utrū die assignata ad aliqd faciendum alicui teneat̄ sine alia monitione. R. q sic: q2 tūc dies interpellat pro hoīe. de locato.c. potuit.C.de ↄtrhen.7 co.sti.l.magna.C.de iu. emphi.l.c.facit.2.2.de conces.preben.

2 ¶ Quot miliaria cōtinet q̄libet dies. R. q in indicijs s3 leges.20.vt.l.j.ff.si qs cau. 7.ff.de vbo.sig.l.in itinere.7 q̄libet miliare habet mille passus: 7 quilib3 passus.5.pedes vt.d.l.in itinere.in tex.7 in glo. Sed in ↄtractibus standū est arbitrio boni viri: vt attenta qualitate 7 cōditione promittentis limitet: vt.ff.de vbo.ob.l ↄtinuis.§. cū ita. S3 gl. in.c.nōnulli de rescrip. vult q attēdam⁹ cōmunē vsū loquēdi f̄m quē assignabunt̄ miliaria. Et iō si ↄsuetudo est q dent̄.25.illi stabit̄.7 de illa intelligent̄ rescripta. S3 iuditio meo arbitrio boni viri est relinquēdu3 qui tñ a cōi ↄsuetudine recedere nō debet, cū sit optima interpres legū. de ↄsue.c. cū dilect⁹.ff.de legi.l.si de interpretatione: nisi sit causa euidens aliud dicendi.

d **Diffamatio** vide.s̄. Detractio. Et no.q pōt qs iplorare officiū iudicis vt cōpellat diffamantē cessare: 7 iudex tenetur: vt in.l.diffamari.C.de inge.7 ma.no. Inno.in.c.ↄquerēte: de offi.or. ꝓpterea dicit tex.in.d.l.diffamari statū igenuor: siue errore: siue malignitate quorundā ꝑniqū est.i.valde iniquū.

d **Diffidatus** an possit occidi ipune: 7 rebus spoliari: vide.s̄. Assasin⁹.§.2.

d **Dignitas** est f̄m archi.in.c.j.de ↄsue.li.6.administratio rex ecclīasticax cū iurisditiōe: ꝓpterea hr̄e dignitatē est f̄m Pa.in c.de multa.ō p̄bē.hr̄e iurisdictionē.s.q̄ ad forū ↄtentiosū ēt in modicis causis: f̄m Pe. de ancha.in cle.si dignitatē.de preben.sicut archip̄sbyteri in ecclīa pictauiēsi q̄ excōicāt suspendūt 7 absoluunt: vñ q̄libet rector seu p̄or ecclē collegiate dr̄ hr̄e dignitatē: vt no. Pau.in cle.j.de elec.7 i cle.ne in agro.de sta. mo.7 dñi de rota decisiōe.166.p̄b facit tex. in.c.de idēnitatib⁹.ō elec.li.6.vbi abbatissa dr̄ hr̄e dignitatē. Hoc tenet Car.in cle. 2.de rescrip: 7 ibi est glo.q̄ dicit hic esse approbatā opi.abbatis in hoc. Limitat Inno. in.d.c.de multa.si est ꝑpetua allegat.c.2.de sta.mo.§.fi. Et l3 nō sit ꝑpetua dūmō possit esse ꝑpetua: sicut est in ministris ordinis minor sufficit. Nā dicit̄ esse ꝑpetuū qḋ est ipotentia ꝑpetua: vt no. Car.in.d.cle.2.tex.ē ꝓ hoc in.c.clīcos.in vo.ꝑpetuā.iuncta glo.de coha.cle.7 mu. Itē dr̄ dignitas si i ecclīa vbi est reputet̄ pro dignitate 7 hēat administrationē tēporaliū rex ꝑpetuā: l3 nō sit numerata inter dignitates ecclīasticas f̄m Innocē. ibidē. Ministri aūt q̄ sine ↄnit⁹ iurisditione exercent officiū aliqḋ: sicut ꝓcuratores sindici 7 sacriste q̄ pulsant cāpanas non hn̄t dignitatē: etiā si essent ꝑpetui.secus si haberent iurisditione3.ff.de offi.pro.cesa.l.vlti. f̄m eundē Inno. Similit̄ dr̄ dignitas q̄ appellat̄ aliq̄ noīe de dignitatib⁹ iuris: vt archidiaconat⁹ 7 hmōi: etiā si nō exerceret officiū.

ẽm Inno. ibidẽ. Ex quib⁹ pz q̄ vicari⁹ ep̄i nõ hz aliquã dignitatẽ ẽm Pa. vbi. s. ⁊ dif- fert a psonatu dignitas: q2 psonat⁹ ẽm Ar- chi. vbi. s. est quedã prerogatiua in eccl̄ia si ne iurisditione: vt habere stallũ honorificũ in choro: in capitulo: in optionib⁹: in proces sionib⁹: in vocib⁹ dandis: ⁊ similibus plusq̄ alij sui ordinis canonici: ⁊ nõ tanq̄ alij i di- gnitate ɔstituti: q̄uis ẽm Inno. vbi. s. ali- qñ accipiat pro dignitate. Officiũ ꝟo ẽm eundẽ Archi. vbi. s. est administratio rex ecclesiasticax sine iurisditione: sicut sindici: procuratores: castaldi: de quib⁹. j. q. 3. salua tor. Itez vicedñs ⁊ similes q̄ sicut pice hñt referre tũc habent officiũ non dignitatẽ.

j Utx successor in dignitate teneat ex ɔ̄ctu inito cũ predecessore suo. R. Pa. in. c. j. de proba. q̄ sic: si fuit init⁹ noĩe dignitatis: etiã si fuerit init⁹ cũ subdito suo. Ita tenet Cy. in. l. digna vox. C. de legi. ⁊ Joã. an. ⁊ cõiter sequẽtes: etiã si talis sit papa vl' impator fa cit. l. cesar. ff. de publica. ⁊ etiã q2 tal' obliga- tio ẽ de iure nãli cui pnceps submittit: facit de. pastoralis. §. cetex. de sen. ⁊ re iudi.

2 Utrũ dignitas possit appeti vel q̄ri. R. q̄ dignitas eccl̄iastica nõ. ĩmo ipso iure efficit indign⁹ ⁊ vz repelli. j. q. 6. sic̄ is q̄. Dignitas ꝟo secularis si est dign⁹ ⁊ apt⁹ põt appeti et peti ab eo q̄ põt eã dare: etiã mediante pecu- nia: dũmodo palã det ⁊ petat: vt. ff. de polli- ci. l. j. §. j. ff. de decurio. l. eos. ⁊. ff. de offi. pto. l. barbari⁹. in pn. Secus si clam. vt. C. ad. l. iul. repe. l. fi. in pn. ibi nõ ambitu vel precio. si militer licet dare pecuniã: vel petere vt cõfir met: vt no. glo. singularis in. d. l. eos. Facit pro his oĩb⁹ glo. in. l. vnica. ff. ad. l. iul. d am bitu. Similit' licet emere militiã. ff. d ac. em. l. creditor. §. inter venditorẽ. Qđ limita si querit vt prosit: nõ vt presit: q2 sic peccat: de quo vide. s. Ambitio. §. j. ⁊. j. Officiũ. §. j. ⁊. 3. Aristo. tñ in poli. c. 5. dicit q̄ licite appe titur pncipatus si tria ɔcurrant. Primo q̄ hẽat amorẽ ad ɔsistentẽ politiã. Scđo potẽ- tiã maximox opex principat⁹. Tertio virtu tẽ ⁊ iusticiã in vnaquaq̄ politia eã q̄ ad po litiã ptinet: vñ ẽm eũ licet sciẽti se hr̄e predi cta tria appetere principatũ ꝓpter vtilitatẽ rei publice: sed nõ lz ei eũ petere: vnde dicit 2. poli. c. 6. Nõ hñ statutũ est ipsum petere q̄ principatu dignificabitur.

3 Utrũ q̄s possit hr̄e plures dignitates eccl̄ia sticas: sil' vide. s. Beneficiũ. §. 33. cũ se.

4 Utrũ ep̄s possit dispẽsare cũ eo q̄. 20. hz annũ solũ: vt possit hr̄e dignitatẽ ecclesiasti cam sine cura aiax. R. q̄ sic. c. pmittim⁹: d eta. ⁊ q̄li. li. 6. Officiũ q̄ tũcunq̄ vile dicit dignitas quãdo fit principe mandãte: tex. ẽ in. l. nemo prefectus. C. de digni. Et sic veri- ficat. l. vnica. C. de mã. prin. vbi dicit q̄ nul li credatur se mandato principis venisse ni- si in scriptis ostendat: ⁊ addit: nec vllius di- gnitate terreri siue tribuni: siue notarij: si- ue comitis proferat dignitatẽ hoc ibi.

Dilapidator

D Dilapidator dicit prela tus qui res ecclesiasticas alienat ⁊ male expen- dit qui debet deponi. 12. q. 2. apostolicos. et 17. q. 4. nullus res.

j Utrũ suspecto de dilapidatione deat dari coadiutor. R. q̄ sic: vide in. c. venerabili. de of. del. ⁊ in. c. lz hely. §. q2 ꝟo. de simo.

Diligere

D Diligere deũ debemus ex to to corde ⁊c. de pe. di. 2. §. charitas ẽ. vid. s. charitas

j Utruz teneamur diligere inimicos. R. sanctus Bo. in. 3. di. 30. q. 4. ⁊. 5. q̄ est affe- ctus ⁊ effectus dilectionis duplex. Primus innocentie quo nolumus nocere: ⁊ isto mo- do est in precepto: vnde quilibet tenet non optare eis malũ inq̄tum malũ est. i. per se. possumus tamẽ per accidens optare eis ma lũ: puta si credimus q̄ sit expediens sibi vel ecclesie vel cõmunitati: sed inferre quo ad ef fectũ nõ lz: nisi sit officialis cui cõpetit ⁊ celo iusticie faciat: vl' in casu pmisso a iure. Ali⁹ ẽ affectus ⁊ effect⁹ bñficentie. Et hic est du plex quidã a charitate elicitus quo quis op tat alij simuz bonũ: vel bona spũalia. s. gra tiam ⁊ gloriã: ⁊ iste est in precepto erga ini- micos. Quidã est a charitate imperat⁹ quo quis optat alij bonũ tpale: ⁊ psperitatẽ trã- sitoriã: ⁊ iste nõ est in precepto nisi i casu ne cessitatis: est tñ perfectionis optare talia ini mico: nisi p accidẽs inq̄tum putant ei: vel alijs nociua: vel si ẽ inimic⁹ eccl̄ie: aut cõita tis q2 tũc eẽt impfectiõis optare sibi bona tẽ poralia. Intellige tñ ẽm Alex. in. 3. pte sũ. tractatu de charitate: q̄ est pceptũ affirma- tiuũ q̄d nõ obligat ad semp. i. cũ nõ sum⁹ in ɔsideratione aut dominũ⁹ s solũ pro loco et

tpe quando de hoc cogitam⁹: vel necessitatꝫ casus occurrit. Limita etiā predicta ꝟm sāctū Bo. vbi. s̄. q. 5. ꝛ Ri. ibidē. ar. j. q. j. i effectib⁹ spālibus: ꝟ quo ad effect⁹ generales tenet quis de p̄cepto diligere inimicos: puta cū q̄s orat in gn̄ali pro ꝑplo: p̄dicat: facit elemosynā generalē ꝛ huiusmōi: qꝛ tenetur nō excludere eos a talib⁹: ꝛ etiā tenet ad effectū salutationis ꝟm Ri. ibidē que cōiter impendit nisi in casu qn̄ timeret eos ꝓuocari ad malū aliqd̄ vel aliud incōueniēs oriri

z ¶ Utrū teneamur remittere signa rancoris. R. ꝟm Ri. vbi. s̄. q. z. ꝙ sic. si petit veniam. Actionē aūt nunq̄: vel dic ꝟm Alexā. vbi. s̄. ꝙ est rancor q̄ comitat appetitū vindicte ꝛ hūc dimittere est p̄cepti: vt. s̄. patet. ꝛ est punitio quā comitat ꝫelus iusticie: et hanc nullus tenet remittere de necessitate. Nō tn̄ ꝙ sunt quedā signa ꝓpinqua q̄ gerunt probabilē suspitionē rancoris: vt cum quis nunq̄ vult loq̄ iniurianti: vel cū obuiat diuertit: vel toruo vultu respicit ꝛ hmōi: ꝛ talia nulli licet tenere: siue an̄ satisfactionē siue post: qꝛ ab omni specie mali est abstinendū: nā ex talib⁹ signis pꝫ inimicitia: facit. c. z. de renūc. li. 6. ꝛ. l. dolū. C. de dolo. vide qd̄ no. in. c. cū adrianus. 63. di. vbi glo. vult ꝙ qn̄ quis aliū nō salutat p̄sumit esse inimic⁹: quā limitat Pa. in. c. repellant. de accu. veram qn̄ erat solitus salutare. Sunt alia signa remota: vt nō ꝯuersari amicabiliter nō facere sibi mutua seruitia: nō ꝯtinue cōuersari ꝛ huiusmodi: ꝛ si hoc facit vt magis viuat in pace: ꝛ ille magis cognoscat delictum suū nō peccat: alꝭ petēti veniā ꝛ satisfacienti ꝑ posse nō poterit sine peccato veniali: tn̄ ista denegare: vide de h. j. Iniuria. §. 6. ꝛ. 7.

3 ¶ Utrū diligere mundū sit peccatuꝫ. R. ꝟm Ale. scd̄a scd̄e tractatu d̄ auaritia. q. z. ꝙ aut diligit ad necessitatē: ꝛ sic nō est peccatū. Un̄ Be. sup Jo. z. vtimini mūdo ad necessitatē nō ad voluptatē. Aut diligit ad voluptatē ꝛ supfluitatē: ꝛ sic est prohibitū. Et lꝫ ordinate q̄s possit amare mundū: tn̄ difficile est qm̄ est occasio pctōꝝ. Aut diligitur mūdus vt finis in eo ꝯstituat: ꝛ ꝑpt̄ se ꝛ lꝫ nō sit in eo aliq̄d appetendū ꝑpt̄ se: tn̄ extimat in eis sufficiētia cū nō sit: ꝛ sic cadit sb̄ ꝓhibitiōe talis dilectio: ꝛ istis duob⁹ modis dr̄: Nolite diligere mundū. j. Jo. z. ꝛ noīe mundi intelligunt tpalia. Est etiā diligere mūdo. i. lōgo tpe velle stare i mūdo ꝑpt̄ delitias: ꝛ sic est veniale peccatū: ꝟ ꝑ ꝑpetuo velle stare nō pōt esse sine mortali peccato: si est deliberatio voluntatꝫ ꝟm Pe. de pal. in. 4. dis. zi. velle stare ꝑpter prolōgari solū nō est peccatū: ꝟ si vt magis mereatur ꝛ melius operetur est meritorium.

d **Diligentiā** qualē tenet q̄s ponere in reb⁹ alienis: vide. s̄. Comodatū. §. xi.

d **Diocesis** est vbi eps. 16. q. 3 c. quicunq̄.

d **Discere** debet quilibet anteq̄ doceat. z3. di. c. his igitur. i fi. ꝛ. 37. di. relatū. ꝛ. 61. di. c. i sacerdotib⁹. ꝛ. 16. q. j. si clericat⁹. ꝛ q̄ recusat discere diabolī mēbrūꝫ ē. 38. di. nullus. ꝛ sacerdotes debēt semp sacris lr̄is intēdere: similiter p̄dicatores. 36. di. §. eccc. ꝛ. 38. dis. ignorātia ēt senes. ꝛ Aug. dicit se libent a iuniore addiscē. z4. q. 3. si hēs. circa mediū

d **Disciplina** est vltrix male vite. z3. q. 5. c. ad fidē. nō amat filiū aut seruū qui eū nō disciplinat. ea. q. c. nō putes. mali sūt flagellādi nō interficiēdi. z3. q. 5. c. j. ꝛ. z. ꝛ ꝑ totā. q. Facit elemosynā qui ꝑ disciplinā corrigit. 45. di. ꝛ q̄ emēdat. Cuꝫ misericordia est temperanda. c. disciplina. 45. di. ꝛ citra effusionē sanguinis: ar. de rap. c. in archiepiscopatu. vide. s̄. Correctio primo.

d **Discordia** vtrū sit peccatū mortale. R. ꝑꝫ Tho. scd̄a scd̄e. q. 37. articulo. j. ꝙ discordia est peccatū inq̄ntū ꝯcordie ꝯtrariatur. Quod quidē pōt esse dupliciter. s. ꝑ se aut ꝑ accidens. ꝑ se. i. cū scienter ꝛ ex intētione: sic accipit per se in humanis actibus et motib⁹ dissentit a bono diuino ꝛ bono ꝓximi i q̄ tenetur consentire: ꝛ tūc est mortale ex gn̄e suo propter cōtrarietatē ꝛ charitatē: ꝛ hoc ē qn̄ cognoscit tale quid ꝟm rationē esse fiendum: tamen non vult alijs assentire ne videatur sequi opinionē alioꝝ tanq̄ min⁹ sapiēs vel ex odio: aut displicētia ad aliū cui queritur ꝓuideri: vel alia ex cā: et sic intellige. c. oblationes dissidentiū. 90. dis. ꝛ. c. abijt. jj. q. 3. ꝛ. c. ismael. di. 59. Limito h̄ i reb⁹ alicu⁹ importantie: alꝭ eēt veniale: sic in pueris pꝫ.

Primi etiã motus huius discordie sunt ve/niale peccatũ ꝓpter imperfectionẽ act⁹. Qñ aũt discordia est p accidẽs qḋ est qñ in acti/bus humanis est pter intentionẽ: sicut cum vn⁹ dicit ꝛ credit bonũ tale q̃d alius opinatur contrariũ: tũc nõ est peccatũ nisi sit cũ erro/re circa ea q̃ sunt de necessitate salutis vl cũ pertinacia indebita: q2 charitas est volunta tum vnio: non opinionum.

d **Iscretio** est mater omniũ virtutũ. prima. q. 5. presentiũ. de offi. custo. c. j. Est ne cessario in plato i corrigẽdo. 50. di. põderet. pdicatori. 43. di. sit rector. §. vl. ꝯfessori. 23 q. 4. bis q̃. õ pe. di. j. quẽ pẽitet. õ pe. ꝛ re. c. oĩs

d **Ispensatio** ẽ iuris cõis relaxatio fa cta cũ cause cognitiõe ab eo qui ius habet dispẽsandi sm glo. j. q. 7. §. multorũ als est. §. nisi rigor. ꝛ addit dispẽsare ẽ diuer sa pẽsare. Nã oĩa hec de quib⁹ ibi fit mentio pẽsare dꝫ qui dispẽsare vult. Et q̃ sint illa in fero in q̃one sequẽti: ꝛ iõ sm Ber. in li. õ di spẽsatione ꝛ pcepto: plati sine cã rõnabili vl saltẽ dubia: ꝫ p sola volũtate dãtes lniã ꝫ ve niẽdi ꝯ legẽ sũt dissipatores nõ dispẽsatores

j ¶ Que sũt cause legitime dispẽsandi. R. vt colligo p totã. q. 7. pme cause sunt sex. Prima tẽp⁹: ibidẽ. c. necessaria. ꝛ. c. qḋ pro remedio. nã defect⁹ nr̃i tpis quib⁹ nõ solum merita: ꝫ corpora ipsa defecerũt districtõis illius nõ patitur manere censurã. 34. di. frater nitatis tue. Secũda vtilitas valet vt alij fa cili⁹ reuertantur. 23. q. 4. ipsa pietas. ꝛ. j. q. 7. tali. Tertia q̃litas psone ꝛ meriti ꝛ scientie d. c. tali. ꝛ. c. didici. cũ alius eq̃ dign⁹ nõ sit. Quarta religio. 77. di. c. monachus. õ sen. excõ. c. cum illorum. Quinta multitudo ra tione scandali vitandi. 50. di. vt constituere tur. Sexta necessitas. d. c. tali.

z ¶ Utrũ dispẽsatio necessario req̃rat cãe co gnitionẽ. R. Pa. in. c. diuersis. de cle. cõ. ꝙ in principe nõ: ꝫ sufficit sola ipsi⁹ volũtas. in his q̃ sunt iuris positiui solũ: vt no. Inno. in c. cũ ad monasteriũ. de sta. mo. ꝫ in inferio re sic: vt no. glo. in. d. §. nisi rigor. vñ si fiat sine cognitiõe cause est dissipatio nõ dispẽsa tio: ꝛ venit puniẽdus q2 egit ꝯ legẽ: vide bo nam glo. in. c. z. de scis. vbi plene no. doc. te net tñ quo ad eũ q̃ dispẽsauit q2 nõ põt ꝯue-nire necꝫ eã reuocare ex q̃ egit actũ in q̃ po tuit dispẽsare lꝫ non teneat quo ad superiorẽ vt no. glo. in. d. c. diuersis.

¶ Utrũ dispẽsatus sine cã legitima sit tut⁹ quo ad deũ. R. vt colligo ex Inno. in. d. c. 3
cũ ad monasteriũ. ꝛ Pa. in. c. nõ est voti õ vo to: ꝙ aut loquimur de papa aut õ alijs. Si de papa aut loquimur in his que sunt iuris diuini vt in voto: iuramẽto: ꝛ hmõi: ꝛ sic nõ põt dispẽsare sine iusta cã alit̃ dispẽsatus nõ est tutus quo ad deũ. Si aũt subest iusta cã tenet dispẽsatio ꝛ est tutus etiã in voto casti tatis ꝛ ꝓprietatis sm Inno. vbi. s̃. Si vo loquimur de his que sunt iure positiui põt sine causa ꝛ est tutus in conscientia q2 eius ẽ destruere cuius est condere: nec princeps te netur legibus suis ligatus. l. digna vox. C. de legi. Limitat tñ Pa. de pluralitate bñficio rum in qua non põt sine cã legitima ꝛ ita te net Jo. an. in. c. de multa. de preben. q2 oĩa bona eccłiaꝝ sunt dei: vt in. c. cũ ex eo. de ele ctio. li. 6. Et iõ nõ est tutus talit̃ dispẽsatus de quo dic: vt. s̃. beneficiũ. §. 35. Ex quibus infert Pa. ꝙ nõ ẽ tutus religiosus cũ q̃ dis pẽsat sine cã iusta vt trãseat ad latiorẽ reli gionẽ. Similit̃ si pficitur eccłie curate cã legi tima nõ subsistẽte: puta q2 nõ est apt⁹ ad of ficiũ predicãdi: vel exercitiũ cure. Unde di cit glo. singularis i. c. monachi vagãtes. 16. q. j. ꝙ religiosus pmotus ecclesie seculari nõ vt psit sed vt presit peccat mortaliter: quia facit cõtra votũ suũ. Si loquimur de alijs a papa: sic clarũ est ꝙ non est tutus quo ad de um nec quo ad ecclesiã: vt no. Inno. vbi. s̃. quia cuicunqꝫ alio a papa conceditur dispẽsa re: intelligitur ꝙ h faciat ex cã legitima: ꝛ ideo dꝫ fieri cũ cause cognitiõe. Quod no. tene.

¶ In q̃b⁹ põt dispẽsare papa: vide. j. Papa 4

¶ In quib⁹ casib⁹ põt eps dispẽsare. R. ꝙ 5
glo. in sũma. 50. di. ꝛ in. d. §. nisi rigor. ꝛ do cto. in. c. at si clerici. õ iudi. satis ꝯfuse loquũ tur ꝛ ꝯtrarie. Sed tu dic clare ꝙ aut dispẽ satio est faciendo cõtra canones vel concili um: ꝛ sic nõ põt: nisi hoc ei expresse a iure con cedatur. c. cum dilectus. de tẽpo. or. Et sic itel lige opi. que dicit ꝙ nõ potest nisi ea cõceda tur expresse: vt in. c. cũ dilectus. Et sic colli ge ꝙ episcopis cõceditur dispensatio in oĩbus criminibus minoribus adulterio. Nam pec cãs mortaliter notorie notorietate iuris nõ

potest ꝓmoueri. 25. di primũ itaq;. in glo.
⁊ promot⁹ deponit. 50. di. qui semel. ⁊ ideo
indiget dispēsatiōe que epis in criminibus
minorib⁹ adulterio ꝯcedit generaliter: vt
no. in. d. c. at si clerici. conceditur etiā in aliqui
bus maiorib⁹: vt ĩ heretico ⁊ scismatico. 50.
di. presbyteros. in glo. Itē in sacrilego. 50.
di. si quis p̄sbyter. Et quō in istis ⁊ multis
alijs dispēsat. j. subijciā. In trib⁹ tñ casibus
pōt ep̄s dispēsare cōtra canonē ⁊ concilium
lz ei expresse nō concedat. Primo rōne con
suetudinis: vt q; cōsuetudo prescripta habz
vt dispēsare possit. c. fi. de ꝯsue. 2. q. j. q̇cunq;
ꝯsuetudo enī facit valere dispensationē que
alĩ nō valeret. ar. de cele. mis. ꝑnitiosus. cũ
suis ꝯcor. ⁊ ar. de trāsac. c. fi. Secundo rōne
magne necessitatꝫ vel vtilitatꝫ de nouo emer-
gētis: ⁊ in excogitate tēpore ꝯstitutiōis: q;
tunc ep̄s pōt dispensare: vt tenēt dñi de rota
⁊ Jo. de lig. in. d. c. at si clerici. ⁊ sequit̃ Pa.
ibidē: ⁊ Bal. no. in. l. oēs populi. ff. de iusti.
⁊ iu. ⁊ Bar. in l. si hoīem. ff. man. Ponit ex
emplũ q; in ciuitate perusij fuit factũ statu
tum ne quis deferret arma: ⁊ tñ priores pos
sent dare licentiā portādi ꝓpter brigā ciuita
tis quā de nouo hz ⁊ etiā statuere: q; est ca-
sus nouus īpuisus a statuētib⁹ etiā si iuras-
sent seruare illud statutũ: vt no. Bal. i. R.
C. q̇ ad bo. pos. ⁊ Bar. in secūda ꝯstitutꝫ. C.
§. quib⁹. Facit. d. l. si hoīem. vbi ꝓcurator
ex noua cā prohibet spāli ꝓcuratori ne exeq̄
tur manumissionē sibi cōmissaz: ⁊ bñ vt ibi:
Ex quib⁹ ꝯcludo ep̄m posse dispensare i gra
dib⁹ ꝓhibitis in matrimonio qñ impedimen
tũ est occultũ: ⁊ ad papā nō pōt hri recursus
⁊ separatio nō pōt fieri sine notabili scanda-
lo: sicut sepe euenit in mulierib⁹ q̄ cognite fue
rũt a ꝯsanguineis viri anteq̄ ꝯheret matri-
moniũ. Tertio qñ canon dicit dispensatio-
nē posse fieri: lz alit̃ exp̄sse nō indulgeat: q;
tũc ep̄s pōt. ar. c. nup. de sen. ex. Ita tz. Jo.
de lig. ⁊ Jo. cal. ⁊ originaliter fuit dictũ In
no. in. c. dilect⁹ de tēpo. or. q; frustratorie in
telligeret̃ de papa q̇ semꝑ pōt indulgere: ⁊ h̃
etiā tenet glo. in. c. postulasti. de cle. ꝯiuga.
Aut dispensatio ē suꝑ eo qđ iam est factũ vt
tolleret̃: ⁊ sic pōt ep̄s nisi ꝓhibeat̃: vt in. d.
c. nuꝑ. ar. ad h̃. 22. q. 5. hoc videtur. ⁊ sic in-
tellige secundā opi. illoꝝ q̇ dicũt q; ep̄s pōt
dispensare nisi in casib⁹ vbi expresse ꝓhibet̃

sibi. Sed vt clarius scias qñ ei conceditur et q̄
modo ⁊ quādo ei prohibet̃: hic recolligo que
ad foꝝ cōscientie pertinēt quasi pro tabula
totius istius sũme. Et primo quō dispensat
cũ apostata: vide. s̄. Apostasia. §. 6. ⁊. j̄. Ir-
regularitas ꝑmo. §. 27. Itē in his baptiça-
to vide Baptism⁹. 7. §. 9. ⁊. 10. ⁊ Irregula
ritas. ꝑmo. §. 24. Itē cum eo qui recipit be-
neficiũ ĩ manu laici: vide Beneficiũ. §. 12.
Itē in clerico coniugato vt habeat benefici
um: vide. Beneficiũ. §. 15. Itē in illegitimo
vt hēat bñficiũ: ibidē. §. 17. cũ multis. §. se.
Itē quō quis habeat bñficia plura: ibidē. §.
38. Itē in bigamo: vide Bigamia. §. 9. Itē
vt quis cōtrahat matrimoniuz sine bānis:
vide. s̄. Clandestinũ. §. j. Itē cũ clerico exi
stente in studio ne ꝓmoueat̃ ad sacerdotiuz
⁊ suꝑ residentia: vide: Clericus. 7. §. 5. Itē
in vitiato in corpore vt ꝓmoueat̃: vide cor
pore vitiatus. §. j. Item in quibus crimini
bus dispensat: vide: Crimē. §. 5. Itē ī digni
tate cũ eo q̇ hz. 20. ānũ vide. s̄. Dignitas. §
4. Itē in pugnāte in duello: vide duellum
§. j. Itē in etate quō pōt dispensare: vide:
Etas. Itē quō dispensat cũ homicida: vide
Homicidiũ. 2. §. j. ⁊. §. 9. ⁊ homicidiũ. 5. §.
j. ⁊. 2. ⁊. 4. Itē cũ eo q̇ ē in bello iniusto vide
Irregularitas. j. §. 5. Itē quō dispensat cuz
infami: vide Infamia. §. 12. Itē quō dispen
sat cũ p̄latis ne ab officio amoueant̃ qñ ꝓce
dit inq̇rēdo: vide. j̄. Inq̇sitio. §. 9. Itē quō
dispensat cũ illo q̇ ligna ꝓ hereticis cōburē-
dis posuit: vide Irregularitas. j. §. 18. Itez
quō dispensat in eo q̇ ordinat̃ in excōicatio-
ne existēs vide ibidē. §. 22. Itē cũ eo q̇ duos
ordines sacros vno die accepit ibidē. §. 23.
Itē cũ accolito q̇ ministrat ad baptismũ bis
vni collatũ: vide ibidē. §. 24. Itē quō dispē
sat cũ eo q̇ suscepit ordinē ab ep̄o excōicato
vel q̇ resignauit ep̄atui: ibidē. §. 31. Itē quō
dispensat cũ eo q̇ suscepit ordines ex̄ tꝑa: de
bita: ibidē. §. 35. Itē cũ eo q̇ ministrat in or-
dine quē nō hz: ibidē. §. 38. Itez cũ publice
penitēte: ibidē. §. 49. Itē cũ illegitimo: ibi-
dem. §. 52. Itē in impedimentꝫ matrimonij:
vide Matrimoniũ. 3. Impedimēto. 18. §. 3
Itē in solēniter penitēte: vide. j̄. Penitētia
§. 5. Itē quō dispensat cũ ordinatis a scisma
ticis: vide Scisma. §. 4. Itē quō in simonia
co in ordine vel in bñficio: vide. j̄. Simonia

6.§.2.7.3. Itē in alia simonia: ibidē. §.5.
Item cum sortilegis: vide sors. §.4. Item
quō dispensat cū pugnante in torneamentis:
vide. j. Torneamentū. §. vl. Itē quō dispē-
sat in voto sancti Jacobi 7 ierlm: vide. j. vo
tū. 4. §. 6. Itē in voto castitatis. ibidē. §. 9.
6 ¶ Utrū eps in casibus in quib⁹ dispensare
pōt: possit hoc facere sine capitulo. R. arch.
in. c. is q. de fi. ps. tenet q nō: s ego teneo cū
glo. in. c. cū ex eo. de elec. li. 6. q sic.
7 ¶ Utrum abbas vel ali⁹ prelatus religiosorū
possit dispensare cū suis subditis. R. q non
nisi inq̄stum eis a iure vel regula: aut p pri-
vilegiū conceditur: vt no. Inno. in. c. 2. de eo
qui fur. or. sus. 7 do. An. in. d. c. at si clerici. 7
ibi dicit Pa. q est cōmunis opinio.
8 ¶ Sed in quib⁹ casib⁹ conceditur abbati: vt
dispensare possit. R. q in decē. Primo in
novitio: vt promoveatur ad sacros ordines.
77. di. monachus. Secūdo cū apostata mo
nacho: vt possit ministrare 7 ascēdere ad ali
os ordines. ar. 50. di. c. fi. nisi in apostasia sit
ordinatus vt de apostatis. c. fi. q2 ad papā
tunc pertinet vt ibidē. Tertio cū illegitimo
monasteriū itrāte vt promoveatur: i. c. j. d fi.
presby. Quarto q nō confiteatur: 7 eucbari-
stiam sumāt semel in mēse: cle. j. de sta. mo.
Quinto q monachus detur in capellanū eccle
sie parochialis: si epi 7 populi cōsensus acce-
dat. 58. di. c. j. 7. 16. q. j. doctos. cū mult alijs
capitulis. Sexto q monach⁹ habeat ppriā
cellam infra septā monasterij ex cā. 18. q. 2.
nullius. 20. q. vlt. c. fi. ad fi. Septimo in ie-
iunijs: cibis: 7 esu carniū: silentio: 7 operib⁹
manuū ad que tenetur monach⁹: vt de conse.
di. 5. nō mediocriter. 7. c. carnē. 7. c. nunq̄.
de sta. mo. c. cū ad monasteriū. Sed host. in
d. c. cū ad monasteriū. de esu carniū videtur
tenere q nō pōt: s ɔtra ipsū est glo. Innoc.
7 Pa. in. d. c. cū ad monasteriū. imo dico
plus q pōt dispensare in oibus regule: exce-
ptis trib⁹ votis: per ar. a ɔrio. in. d. c. cū in fi.
Limitat Pa. ibidē: dūmodo sit dispēsatio
nō dissipatio: vt pura p necessitate 7 alijs de
quib⁹. s. §. j. Octavo in irregularitate de q
s. Abbas. §. 14. Nono in observātijs regu-
le remittēdis. 20. q. vl. c. fi. in glo. de ɔse. di.
5. carnē saltē in his q nō sūt de sba. ar. d vi.
7 hone. de. de⁹. Pro cui⁹ declaratione notan
dum sm Alex. q in regula bti Bndicti q

dam sūt pure spūalia: vt charitas: humili-
tas: 7 cetere virtutes. Et in istis non pōt ab
bas disponere. Quedā sūt partim spūalia:
7 partim corporalia: vt cātare: psallere: ora
re: 7 hmōi: 7 d istis pōt abbas disponere: nō
tū sm libitū volūtatis. s sm q bonū 7 equū
viderit expedire sm occurrētia qd pprie est
dispensare. Quedā vo sūt q sūt in observā-
tijs corporalib⁹: puta comestio carniū. Fra
ctio ieiunij 7 hmōi: 7 tūc si talia a regula p-
cipiuntur: vel prohibentur nō pōt abbas ea mu
tare: nisi sm q ɔvenit charitati: vt dicit bea
tus Bndict⁹ in regula. i. q subsit rationa-
bilis causa: alr nō. Ratio quia licet abbas p
sit subditis: regula tamē preest abbati 7 sub
ditis: 7 ideo eius obedientia preponenda: 7
cum dicitur in regula beati Benedicti q om
nia de dispositione abbatis fiant: intelligitur
de illis de quibus regula expresse non preci-
pit vel prohibet. Si tamen abbas monacho
multū laboranti cognita necessitate perso
ne precipiat q carnes manducet debet sibi
obedire: aliter si ex sola voluntate precipiat
nullo modo debet sibi obedire. Unde beat⁹
Benedictus in regula: Quandiu militant
charitati imobiliter fixa sunt: precepta re-
gule ita. s. q mutari nō pūt: nec ab ipsis ppo
sitis sine offensa. Quid aūt debeat facē tal mo
nach⁹ cui pcipitur aliqd qd ē ɔ regulā 7 dubi-
tat d cā legitia vl in ɔscia timet: vide. j. Re-
ligiosus. §. 29. 7 qd h dicit Alex. de abbate
serva i q̄cunq plato cuiuscūq religōis si ci
pmittitur ex regula dispensatio sicut fit mini-
stris fratrū minorū q pūt dispēsare i oib⁹ ex
ceptis trib⁹ votis 7 q sūt ɔ dei pcepta hz Dir. li.
2. ti. 19. sm qd ɔvenit charitati. Et h innuit
beat⁹ Frācisc⁹ cū dicit: si q fratrū sciret 7 co
gnoscerēt se nō posse regulā spūalit observa
re ad suos ministros debeant 7 possint recurrē
s. vt dispensetur si conveniat charitati: vt di-
ctū est: 7 sic pz in quib⁹ 7 qn pūt plati religi
osorū dispensare in regula: Qd bene nota.
¶ Utrū ptās dispensandi sit late interptan 9
da. R. sm Pa. i. c. fi. de simonia. q sic: qn da
tur ptās dispēsandi nō expssis psonis dispen
sandis tanq pncipis beneficiū. Et sic sentit
glo. in. d. c. fi. 7 sic intellige Bar. i. l. 3. ff. de
verbo. ob. vbi dicit q si datur ptās alicui legi
timādi filiū adulterinū: itē icestuosū: pōt
legitiare adulterinū 7 icestuosū simul q2 in

materia larga sub simplici veniunt mixta: vt in.l.si ita.ff.de li.7 posthu. Secus si exprimerent psone cũ quibus dz fieri dispensatio ar.in.c.si cui.de preb.li.6.quia ois recessus a iure coi est odiosus: vt est tex.in.c.fi.de fil. presby.li.6.7 in.c.q dilectio.de psan.7 affi. Et sic distingue canonistas tenētes contra. Bar.in.c.per venerabilē qui fi.sint le. Adde etiã qd dico.s.beneficiũ.§.20. Aduerte tñ q lz dispẽsatio sit stricti iuris: vtputa: qz cõtra ius est 7 stricte sit interptanda qñ s.exprimunt psone: vt in.d.c.q dilectio.7 in c.j.7.2.de fil.presby.li.6.nihilominus extēditur ad necessaria cõsecutiua: seu ad dependētia ex eo sup q est dispẽsatũ: qñ aliter non imprimeret actũ validũ sup eo in q dispẽsatur: vt.s. Beneficiũ.§.23.facit glo.7 Pa. in.c.quia i tñ.de preb.7 gl.in.c.si qs in clero.7.q.j.qui dicũt q dispẽsatus sup pluralitate beneficiorũ videt dispẽsatus sup residētia: vide qd no. Hostien.in.c.cũ in cunctis. de ele.7 glo.in.c.nõ pot.de preben.li.5.7 de hoc vide.s. Clericus.7.§.j.

10 ¶ Sed nunqd extendet dispẽsatio in affinitate ad publice honestat iustitiã. R. Pa. in.c.nõ debet.de psan.7 affi.q nõ: nisi in narratione affinitatis vnũ cõprehendat: aliud fm glo.in arbore affinitatis. Secus est i dispensatione quando solũ gradus remotior ē expressus: de quo vide matrimoniũ.3. Impedimento.6.§.vlti.

11 ¶ Quid si impetret dispensatio tacita veritate: vel ex falsa cã. R. q nulla est: vt in.c. 2.d fil.pres.li.6. Et idē de qualibet grã alia vt not.in.c.ad audientiã el.2. de rescrip.et dicto.c.non potest.

12 ¶ Utrũ superior assumendo aliquē ad aliqd officiũ videat dispensare eidē in impedimēto qd habet ad illud. R. Inno.in.c.preterea.de testi.cogē.7 in.c.veniēs.de fil.pres. videt sibi cõtradicere.7 glo.in.c.quicũq.81 di.7 in.c.qui in aliq.51.di. Sz ego sic distinguo: q aut impedimentũ est notoriũ superiori: 7 tũc si est princeps intelligit dispensat: si vo est inferior si potest dispẽsare 7 subest cã similiter est dispensatus: als nõ. Facit p hoc qd no. Jo.an.in.c.2.de scis. Aut impedimentũ est occultũ supiori tanq iudici: 7 sic nõ intelligit dispẽsatus s sibi iputet q illud tacuit: facit.c.cũ nõ ignores.de pbē.7 tenet Bar.in.l.2.C.si seru vel lib.de accu.aspi.

¶ Utrũ potestas dispẽsandi sup irregularitate vel illegitimitate cõcessa a papa alicui duret post mortē pape. R. Fede.psilio.78. q sic: quia grã semel facta p papã in personã aliquã nõ expirat p mortē pape: vt est casus de offi.deleg.super gratia.li.6. 13

¶ Utrũ per mortē illi cui pcessa erat tal auctoritas expiret dispensatio iam facta: si ille dispensatus vsus non fuit tali gratia: puta dispensatus fuit vt posset ordines accipere: vel in prelatũ eligi: nõ accepit ordines nec fuit pmotus ante mortē dispẽsãtis an poterit ordinari vel pmoueri. R. Fede.vbi.s.q sic 7 q nõ expirat: qz dispẽsatio canonice semel facta ex superueniẽti facto nõ retractat. casus est in.c.ex tua.de fil.pres. Facit qd no.de accu.c.de his.bñficia eni pcessa itẽpstiue reuocari nõ debēt: de como.c.vnico.de reg.iu. decet.li.6. Facit qd no.de elec.li.6.in glo. c.cũ ex eo.7 ibidē.in nouella.Jo.an. 14

D ISPUTARE de fide publice vel occulte cuicũq laico pbibitũ ēst: 7 si p facit dz excõicari. de here.c.quicunq.§.inhibemus quoq.li.6.hec quoq pbibitio fit in.c.sicut in vno corpore.eo.ti.in decre.7 i.l.nemo.C. de sum.tri.pbibet ne dũ laicis sed etiã clericis publice turbis coadunatis disputare de fide.sanct aũt Tho.scda scde.q.10.ar.7.tenet fore illicitũ de fide disputare: qñ qs disputat aut qz dubitat de fide: 7 p disputationem experiri vult: qz talis infidelis est. Aut quia disputat corã simplicib 7 titubantib qui nõ sunt sollicitati ab infidelib sicut est i terris fideliũ qui tãto firmi credũt: quãto nõ audiũt motiua 7 argumenta infideliuz. Sed disputare ad pfundendũ errores: etiã corã simplicib qui sunt sollicitati ab hereticis: vel infidelib nitentib corrũpere in eis fidē: si est sufficienter instructus 7 apt ad cõfundendũ errores nõ solũ nõ est pbibituz: imo est necessariũ disputare ne taciturnitas eēt pfirmatio erroris: pu facit.l.qñ.C.de episco.7 cleri.7.23.q.6.vides. Similiter licet ad exercitiũ corã instructis 7 firmis in fide disputare: ad quod facit.c.in mãdatis 43.di.pro hac distinctione. Tho. probanda: vide de hoc.96.di.nos.in glo.7 Innoc. in.c.2.de sum.tri.

D **Iuinatio** a persis fert in ueta. c. j. 26. q. 3. Unde diuini dicti sunt quasi deo pleni: diuinitate eni se eē plenos simulant: et astutia fraudulēta hominibus futura cō iectant: vt ibidem.

¶ Quot modis fit diuinatio. R. vt patet 26. q. 4. §. j. et c. j. et q. 5. i. c. nec mir. ꝙ mul tis modis: vñ nūcupant diuersimode. vñ di uini dicunt aliqñ arioli: aliqñ aruspices: ali qñ augures: aliqñ nigromātici: et multis alijs noībus: fm ꝙ diuersimode qs vult scire fu tura: q omitto quia non est necesse: vide ibi si vis. Et de hoc vide. j. sortes. §. 3.

2 ¶ Quod aūt demones pñt scire futura q̃ nō habet certā et infallibilē cām. R. san. Bo. vbi. s. et elicit ex. c. sciendū est. 27. q. 4. ꝙ ex quatuor. Primo ex igenij acrimonia vt qñ cōsiderāt ad quid inclinat affectio nr̄a. Se cūdo ex multa expientia q̃ cōsiderāt in tali bus accidere talia. Tertio ex dolosa caute la qñ. s. proponūt aliquid facere et predicūt Quarto ex aliena doctrina: vt quādo pmit titur vt a bono angelo addiscant.

D **Iuortium** Est viri ab vxore vł ecō uerso legitima sepatio: legitima di co: vt nō fiat sine lege vel rōne: q2 quod de⁹ cōiūxit hō non separet. 31. q. j. §. et obijcitur. Et dr̄ diuortiū a diuersitate mentiū: vel q2 hi qui mr̄imoniū distrahūt in diuersas par tes eunt. l. j. ff. de diuor. de quo dic vt. j. ma trimonium quarto.

D **Iuturnitas** In malo auget pec catū. de consue. c. fi. dr̄ tanto grauiora sunt peccata q̃to diutius infelicē animaz detinēt alligatam cum suis concordantijs.

D **Doctor** dr̄ a docēdo: vñ et no mine doctorū veniūt mgr̄i: et ecōtrario fm Pa. in. c. j. de loca. Uñ tex. i. l. quibus pcipua. ff. de v. sig. dicit cuiuslibet discipline: pceptores: magi stros appellari a monēdo vel mōstrādo: et hoc fm ethimologiā vocabuli. Nā docto res dicunt a docēdo: sicut magistri a magi strādo. Facit tex. in pemio cōpilatiōis de cretaliū: vbi papa oēs mgr̄os doctores ap pellat: sz noīe scholariū nō veniūt doctores nec magistri nisi in larga significatione.

¶ Utrū inṫptatio doctorū necessitet. R. fm Pa. in. d. c. vestra. de coha. cle. et muli. ꝙ nō: nisi inq̃tū iure probat vel rōe valida: vt no. in. c. j. de postu. pla. d q̃ vide. j. opio. §. j. 1

¶ Utrum doctor vel mgr̄ possit reprobari. R. ꝙ sic: vt ē tex. i. l. 2. C. de pfes. et me. no. Bar. in. l. sed et reprobari. ff. d excu. tu. i pn. vbi tex. dicit de medico ꝙ pōt reprobari: et est tex. etiā de medico in. l. vt gradati. §. re probari. ff. de mu. et ho. sed nō sine cā. l. pōpo nius scribit. ff. de nego. ge. 2

¶ Utruz doctore dānato intelligant et ei⁹ opa seu libri reprobati. R. ꝙ sic: vt patet p c. fraternitatis tue. de hre. 3

¶ Utrū allegationes sint faciēde a doctori bus incōsilijs. R. Pa. i. c. vestra. de co. cle. et mu. ꝙ in cōcilio decisiuo nō: sicut nec i sen tentia: vt dr̄ in. c. sicut nobis. in glo. de sen. et re iudi. secus in concilio postulato a parte Ratio diuersitatis: q2 in primo est appro bata fides consultoris: in hoc nō: et iō nō cre ditur ei nisi quatenus probet. 4

¶ Utrū doctor promot⁹ corruptis docto ribus debeat gaudere piuilegio doctor. R. Archi. in. c. de quibusdā locis. 37. di. ꝙ nō alle. tex. in simili. in. l. vnica. ff. d athletis. fa cit tex. iūcta glo. in. l. j. C. de ano. ciui. li. xi. vbi dr̄ ꝙ stipendia sunt tradēda nō pro titu lis dignitatū vel nūero scholariū sed hz me rita. et iō glo. ibidē dicit preferri debere p ri tos scholares iperitis doctoribus: intelligit Pa. in. c. clerici. de iudi. de antecessione non de lectiōe. ego credo ꝙ ēt i vtroq3 dz pferri. 5

¶ Quis debet pcedē. R. Pa. i. d. c. clerici. ꝙ theologus p⁹ ipm canonista: p⁹ canoni stā legista: p⁹ medic⁹: vide ibi si vis. 6

D **Olus** aliqñ bonus et licitus et accipit pro solertia: sic qñ quis aliquid simulat ne dānifice tur a primo: vt in. l. j. ff. de do. in tex. et glo. exēplificat d capto a ianueñ. qui simulauit se Xctū: quod quidē licet: vt. ff. de neg. ge. l. ad quid nā. §. cū me. et. ff. de leg. 2. l. cū pr̄. §. titio. et. ff. si qs ob. ca. te. l. qui aūt. §. si pa tron⁹. et de hoc vide. j. simulatio. Sed coīt dolus accipit in malo. et sic diffinit in. d. l. j. a labeone: dolus malus ē oīs calliditas: fal lacia: machinatio ad circūueniendū: fallen dū: et decipiendū alter adhibita: fit tacēdo i aio calliditas: vt. ff. de acti. empti. et vē. l. j.

fit mētiēdo in verbis fallacia. ff. de furt. l.
falsus. §. si quis. Fit arte verboꝝ machina
tio. ff. de ac. emp. ⁊ ven. l. iulian⁹. §. idē. Ad
circūueniendū. s. reddēdo singula singulis
s. circūuētionē calliditati: fallētiā fallacie:
deceptionē machinationi ponit adhibita. s.
ↄtra ius ⁊ bonos mores ꝓpter dr̄iam doli
boni. hec in glo. ibidē. Et adde ſm Spe. i. c.
si cōpromissari⁹. ꝟ. si ꝟo. ꝺ elec. li. 6. ꝙ quis
dolose facit qn̄ sciēt rē sibi prohibitā facit.
differt aūt dolus a fraude: q2 fraus ꝓprie ꝑ
facta fit: sed dolus per verba ⁊ facta.
1 ¶ Utrū ignorātia iuris excuset a dolo: ⁊ cō
sequent a pena ad quā incurrendā requirit
dolus. R. Cy. i regula. ignorātia. li. 6. ꝙ
sic: q2 lꝫ iuris error sit lata culpa: nō tn̄ ē do
lus: vt. ff. de his qui no. infa. l. j. vbi est glo.
singularis. facit. l. j. ff. de ābige. Facit quod
no. Bar. in. l. si qs in tātū. C. vn̄ vi. vbi dic
ꝙ si minor credēs sibi licere rē propriā sine
cuiuscūq3 auc̄te occupat nō incurrit penam
dicte. l. si quis. quia non ē in vero dolo: alle
gat. l. primā. C. si aduersus delictū. sequitur
d. Ant. in. c. j. de do. ⁊ ↄtu. ⁊ allegat. l. si ex
cā. §. si in cōmissum. ff. de mino. ⁊ quod no.
in. l. j. §. nūciādo. ff. ꝺ no. ope. nū. pro hoc ꝙ
excusat ignorātia a dolo: est tex. ⁊ ibi. Bal.
in. l. sed ⁊ si lege. §. scire. ff. de pe. here. vbi er
ror iuris excusat ab inuasione ne quis dica
tur predo. Idē tenet Salicet⁹ in. l. senat⁹.
C. de his qui sibi ascri. aliqd i testō. i ſa co
lūna: ē casus ⁊ ibi. Bar. i. l. i lege. ff. de sicca.
Idē tenet Ange. in. l. si qs id. §. doli. ff. ꝺ iu
risdi. om. iudi. vbi allegat Bu. forti⁹ dixis
se ꝙ etiā ignorātia iuris nālis excusat a ve
ro dolo. ⁊ ad. l. 2. C. de in ius vo. que vr̄ cō
traria. R. ꝙ ibi nō requirebat verus dol⁹
sed ꝑsūptus: ⁊ ita tenuit dict⁹ Bu. in. l. re
gula. ff de iur̄ ⁊ fac. igno. Limitat ꝭ Ang.
in. l. 2. ff. qꝺ qsq3 iur. vera: nisi sit doctor vel
assessor cui turpe ē iur̄ ignorantia. Et idem
Ang. in. d. l. senat⁹. dicit ꝙ credit allegāti
se ignorasse ius ad excludendū dolū: ⁊ ꝑ cō
sequēs a pena que eēt iponēda ꝓpter doluꝫ
⁊ dicit ibi eē casū. Ex ꝑdictis collige ꝙ vbi
ius vel statutū requirit verū dolū: ꝙ igno
rans q̄ntūcūq3 sit culpabilis nō icurrit penā
ipsius: lꝫ alio mō sit punied⁹ ſm moduꝫ cul
pe: vbi ꝟo ius vel statutū reqrit dolū ꝑsum
ptū: sic ignorās crasse: ⁊ supine nō excusat
quia ē i dolo ꝑsūpto. hoc patet in cēsuris ec
clesiasticis que cū requirāt dolū presūptuꝫ
taliter ignorās eas nō euitat: vt patet in. c.
vt aiarū periculis. de consti. li. 6. secus si eēt
in leui culpa ignorantie. quod bn̄ nota quia
facit ad multa.
¶ Utrū iniusta cā excuset a dolo. R. ꝙ sic 2
⁊ quēlibet. Ita no. Bal. in. c. vt aiarū. i ꝑn.
scōe colūne. de consti. li. 6. vbi dicit ꝙ ꝑtur
bans aliquē in possessiōe ex iiusta cā putās
sibi licere: excusat a pena statuti puniētis in
centū: quod requirit dolū ꝑ no. in. l. plagij
criminis. C. ad legē fauiē. de plagi. nō. etiaꝫ
Io. an. in ti. de arbitris. in addi. ad Spec. et
ꝙ excusat a pena legis etiā in iusta cā. no. in
c. j. in fi. de elec. li. 6. Ideꝫ Io. an. ⁊ Bal. in
aut. gnāliter. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ multis alijs.
⁊ sequit do. Ludo. de ro. colūna. 28. in ru
bri. de arbi. Est ꝓ hoc glo. in. l. vnica. §. fi. i
magna glo. ff. si quis iusdicē. nō obtem. Est
Bar. ⁊ Ange. in. l. j. in fi. ff. de abigeis. In
no. in. c. ꝺ seruoꝝ. de ser. non or.
¶ Utrū lata culpa equiparet dolo. R. ꝙ 3
nō. vbi requirit ver⁹ dol⁹: vt dicit Bar. in
l. in actiōibus. ff. de in li. iurā. ⁊ glo. in. §. su
spectis. insti. de suspec. tu. vn̄ dicit Bal. i. l.
si quis id qꝺ. in finali colūna. ff. de iur̄. om.
iudi. ꝙ qn̄ delictū circūscribit ꝑ dolū nō suf
ficit culpa: secus in his in quib⁹ culpa venit
puniēda. allegat. d. l. senat⁹. ⁊. d. l. plagij cri
minis accusatio. Et vt no. Ang. in. d. l. si qs
id. §. doli. ꝙ vbi fit mētio de dolo reqrit ve
rus dolus. Unū tn̄ notabis ꝙ ignorātia af
fectata que ē qn̄ quis noluit vel dissimulauit
scire equipollet scie. c. eos. de tem. ord. li. 6. ⁊
ideo est dolus non culpa.
¶ Utrū pena corporalis sit iponēda sine do 4
lo. R. ꝙ nūq3 sine doli iteruētu. glo. ⁊ bar.
in. l. in actiōibus. ff. de i li. iurā. ⁊. d. §. suspe
ctis. ⁊ bar. in. l. j. §. j. ff. si qs te. li. eē ius. fu. ⁊
Bal. i. l. opa data. C. qui ac. nō pos. ⁊ casus
est in. d. l. in lege. vbi dicit Bar. ꝙ in penis
corꝑalib⁹ vel in infamiā irrogātib⁹ lata cul
pa nō equiparat dolo. ⁊ glo. in. l. in actioni
bus. ff. de in li. iurā. approbata coiter. ⁊ bar.
in. l. qꝺ nerua. ff. depositi. ⁊ in. d. l. in lege. di
cit ꝙ in cā sanguinis: status: vel fame: lata
culpa nō equiꝑatur dolo. iō verus dol⁹ req
ritur in illis. Ang. tn̄. in. l. in actiōibus. ff. ꝺ
in li. iurā. tenet cōtra: ⁊ dicit cōsiliū padua

nũ cõsuluisse ꝯ Bar. in hoc: sed iudicio meo si cõsideret. l. z. C. de noxa. verior ẽ opinio Bar. ⁊ iura que Ange. adducit ĩ cõtrariũ continent casum specialem.

5 ¶ Utrũ incurrat quis sniam excoĩcatiõis a iure promulgatã sine dolo. j. vide excõmunicatio. 7. casu vlti. §. z.

6 ¶ Utrũ quis possit pacisci vt nõ teneat̃ de dolo. R̃. ꝙ nõ. vt est tex. in. l. j. §. si cõueniat. ff. depositi. qꝛ hec cõuẽtio est cõtra bonã fidem ⁊ bonos mores: ⁊ ideo nec sequenda. dicit textus ibidem.

7 ¶ An quis possit tenere bona alicuiꝰ que ex statuto ad eũ venerũt ꝓpter delictũ alicuius si ipse dolose egit: vt ille delictũ cõmitteret. R̃. Pa. i. c. postulastis. ð ꝯcel. ꝑbẽ. ꝙ nõ. ⁊ bñ facit tex. ibi in fi. cũ sua glo.

8 ¶ Utrũ dolus anullet ꝯtũ spũalẽ: puta votũ ⁊ hꝰmõi. R̃. Pa. in. c. cũ dilecti. ð emp. ⁊ vẽ. ꝙ nõ: nec põt quis excipe de dolo qñ fuit inductꝰ ad bonũ: qꝛ nõ est proprie dolꝰ puta: dolo induxi te ad religionẽ: tenet ingressus. Facit qð legit̃ ⁊ no. in. c. cuz dilectꝰ. qð metus cã. ⁊ vide glo. no. in. l. a diuo. ff. ð ri. nup. que hoc tenet etiam in matrimonio.

9 ¶ Utrũ dolus anullet ꝯtũ tẽporalẽ puta venditionẽ ⁊ hꝰmõi. R̃. ꝙ aut dolꝰ p ꝯtrahẽtes dat cãm ꝯtractui: puta dolo duxi ad vendendũ qð nõ eras vẽditurꝰ. ⁊ sic in ꝯtractibꝰ bone fidei nõ tenet ꝺm glo. ⁊ Pa. in. c. cũ dilecti. de emp. ⁊ vẽ. ⁊ glo. in. l. z. C. ð rescin. vẽ. ⁊ glo. cũ Bar. in. l. elegant̃. ff. ð dolo. ⁊ placet. lz Pe. teneat ꝯtriũ. In ꝯtractibꝰ aũt stricti iuris tenet cõtractꝰ: ꝫ agẽs ex eo elidit̃ ope exceptiõis. ff. de ꝟ. ob. l. si qs cum alit̃. ⁊. C. de pac. l. cũ postea. Si ꝟo p aliũ a cõtrahẽtibus dat cãm cõtractui etiã bone fidei tenet cõtractus: sed agit cõtra mediatorẽ de dolo. d. l. elegãter. §. j. ff. de proxenetis. l. z. ⁊. 3. tenet̃ etiã ille pro quo factꝰ ẽ ĩꝯtũ factus ẽ locupletior: vt. l. fi. ff. de eo p quem fac. erit. in prin. ⁊ nõ plus. Aut dolꝰ nõ dedit cãm cõtractui sed incidit in cõtractũ: puta eras vẽditurus sed dolo induxi te ad minus vendendũ ⁊ hꝰmõi: ⁊ sic tenet cõtractꝰ sed in cõtractibus bone fidei aget ex eo ꝯtractu vt suppleat preciũ: vt ff. ð ac. emp. ⁊ vẽ. l. iulianus. §. si vẽditor. Erit tñ in arbitrio emptoris vel supplere preciũ vel restituere rẽ: si deceptio sit vltra dimidiã ĩusti pcij. c. cũ causa. de empti. ⁊ vẽ. ⁊. l. z. C. ð resci. vẽ. ⁊ in consciẽtia etiaz si deceptio sit minus dimidia. In cõtractibus stricti iuris aget de dolo. d. l. elegãter. §. nõ solum. i fi. aut dolꝰ nec dedit causaz cõtractui: nec incidit in cõtractũ: ꝫ re ipsa euenit sine dolo ⁊ facto partis vtputa ambo ignorabãt iustũ preciũ: sic nõ est peccatũ: nec restituere tenet̃ nisi repetatur: si a pricipio nõ plus emisset etiã si sciuisset plus valere: puta quia nõ expediebat plus sibi emere: si autẽ plus emisset a principio si sciuisset: ⁊ est deceptio notabilis tenet̃ restituere rem vel supplere preciũ. ar. d. l. si quis cũ alit̃. vbi equiparat̃ deceptio que venit re ipsa ⁊ ex proposito. ⁊. d. c. cum dilecti. secus in modico. Et ita intelligo. d. Ant. in c. quia plerique. de ĩmu. ecclesi. Si ꝟo vterque rei valorẽ sciebat: tunc dic vt. j. emptõ. §. 7. Et ꝺm predicta ĩtelliges. l. z. C. ð rescin. vẽ. ⁊. l. in cãe. §. põponius. ff. de mino. ⁊. c. cũ dilecti. ⁊. c. cũ causa. de empti. ⁊ ven. vbi dicit̃ licere cõtrahentibus vsque ad dimidiã se decipere in contractibus bone fidei.

d **Domesticus** Quis dicitur. vide. j. Familiaris.

d **Domicilium** potest laicus habere in pluribus locis ꝺm Inno. in. c. ex parte. de fo. compe. si modo vtrobique instructus sit. allegat. l. assumptio. ff. ad municipa. ⁊. l. senatores. ff. de senato. ⁊ loquitur hic de instructo. de quo in. l. quesitum. §. sz et si fundus. ff. de fun. instruc. ⁊ instru. lega. vbi accipitur pro oĩbus pertinentijs necessarijs ad vsum. Addit Inno. idẽ etiã si haberet maiorẽ partem suorũ bonorũ vel familiam: vel si nihil habet assidue tamẽ ibi conuersatur. C. vbi sena. l. z. Sola tamẽ domꝰ non constituit domicilium ff. ad municipa. l. libertus. §. sola. Ex quo infero. ⁊ ex. d. l. assumptio. ⁊. d. l. senatores. ꝙ domiciliuz habet vbi quis est oriũdus. l. z. ff. ð senato. Et similiter vbi pater suus fuit oriũdus. Itez vbi voluntarie sibi elegit scilicet deferendo maiorez partem suorum bonorum: Et clericus vbi beneficium obtinet requirens residentiam. Pro hoc est textus in. c. cũ nullꝰ

clericū.de tē.or.li.6. Itē vbi fuit ordinat⁹: vt no.glo.in.l.heres absens.§.apud labeonē.ff.de iudi. Itē mulier rōne mr̄imonij. Itē rōe militie. Itē rōe possessiōis. Itē rōe cursus tp̄is.s.decēnij. Sed.d.glo.loquit̄ q̄ ad forū nō quo ad domiciliū. Itē rōne manumissionis.l.si quis a plurib⁹.ff.ad muni. Itē vbi cōsequitur quis dignitatē efficit̄ ciuis.vide.s̄.ciuis.quo ꝟo ad confessionez et sacramēta necessaria nō volūtaria si al's non habet ibi domiciliū requirit̄ vt ibi habitet per maiorē partē anni f̄m Inno.in.c.oīs.d̄ pe.7 re.7 nō faciat in fraudē proprij sacerdotis. Facit.c.questi.16.q.j.de deci.ad ap̄lice. nisi se transferat cū aīo ibi remanēdi: q2 statim ꝙ hospitiū constituit i aliena parochia cū aīo ibi remanendi: statim fit parochian⁹ illius.de paro.c.vlti.de deci.ad ap̄lice.qd̄ ē cōtra ep̄os qui dispensant in votis cū scholaribus.vel cōferunt eis ordines nō habentibus domiciliū: quia nō p̄nt: quia non sunt necessaria sacramēta. Hoc tenet Pa.in.c. nullus.de paro:

d **Dominica dies** est istituta loco sabbati: quia eo die incboauit mūd⁹ Geñ.j. Christ⁹ surrexit a mortuis.de cō. di.3.sabbato. Itē sp̄ūs sc̄ūs datus ē ap̄lis.7 tex.dicit. Quicq̄d a deo cōstitutū insigne i huius dignitate diei est gestuz. In hac die mūdus sūpsit exordiū. In hac p resurrectionē 7 mors iteritū: 7 vita accepit initiū.75. di.qd̄ die.i fi. Quō est de precepto: 7 qñ icipit 7 q̄d fiendū.vide.s̄.dies.7.j.feria.

d **Dominium** est ius habēdi possidēdi fruendi 7 vtēdi ac disponēdi de aliqua re pro libito volūtatis: vel f̄m aliquem determinatū modū a quadā superioritate: vel auctoritate diffinitum.

j ¶ Dñium in 7 sup hoīes an sit f̄m legē naturalē. R. Alex.in.3.parte sūme.ꝙ est loq̄ de natura ante peccatū: 7 sic ei repugnat seruit⁹: 7 ē loq̄ de natura p⁹ pctm̄: 7 sic lex naturalis dictat necessariū dñium ad cohercēdū malū. Vñ Aug.i li.d̄ ciui.dei.sicut de⁹ homini 7 anima corpori: ita rō debet dñari 7 imperare libidini.

2 ¶ Dñium rex an sit f̄m legē nāe. R. Alex. vbi.s̄.ꝙ lex nāe circa coiōnē 7 ꝓpetatē dictat differēt̄.dicta taliquid q2 debitū.aliq̄d q2 bonū: 7 aliqud quia equū.vt debituz dictat in statu necessitat̄ oīa sint coīa. Et hoc mō coicatio est in precepto ad sustentatōnē ꝑsonaruz: 7 inde sumit̄. Oia que vultis vt faciāt vobis hoīes 7 vos eadem facite illis. Math.7. Respectu etiā ꝑsonarum quo ad multiplicationē prolis dictat: ꝙ sit vxor ꝓpria 7 f̄m cē tēpus f̄m illud principiū. Qd̄ tibi nō vis fieri alteri ne feceris. Tho.4. Et hoc mō appropriatio est i precepto vt bonuz in statu nāe institute dictabat oīa coīa. In statu ꝟo lapse dictat bonū eē habere proprium: tū quia res cōmunes negligūt̄: tū quia cōmunio parit discordiā: dictat vt equū.q̄dā esse coīa vt aerē: mare: littora 7 q̄dā appꝓbabilia: sicut sunt ea que in nullius bonis sunt que occupātē cōcedunt. Et sic itellige dominiū rerū eē de iure naturali: q2 nāli equitate inductū ē: vt insti.de rerū di.§.singulorū.ff.de acqui.re.do.l.adeo.§.cū quis.

¶ Quō acquirit̄ dñiū rerū. R.ꝙ quadrupliciter. Primo auctē legis nālis: vt ꝙ ea q̄ in nullius bonis sūt: sint occupātis: vt isti.d̄ re.di.§.singulorū. Secūdo auctoritate p̄ncipis qui pōt ex iusta cā rē alicuius ei auferre 7 alteri dare: vt no. Inno.7 coīt̄ doc.i.c. que in ecclesiarū.de cōsti.7 legiste.in.l.fi.C. si cōtra ius vel pu.vti.vtputa ꝑp̄ delictuz puniēdū 7 h⁹mōi: al's nō: vt ibidē d2: 7 non solū p̄ncipis sed etiā p statuta inferioꝝ habētiū auctoritatē a p̄ncipe sic statuēdi: vt i.d. c.q̄ in ecclesiarū notat̄. Tertio p cōsensū illius cui⁹ ē: 7 istud fit p donationē: p pmutationē.p vēditionē: p mutui dationē 7 h⁹ mōi. Quarto iure ciuili qd̄ statuit vt vsucapionib⁹: p̄scriptiōib⁹: adoptiōe: deportatione: cessione: additiōe: bonoruz possessione 7 h⁹mōi.de quib⁹ oībus h̄es.ff.de acq.re.do. in glo.l.j.7 insti.de re.di.cū multis titulis sequētib⁹.7 de his q̄ ad nos ptinēt dicā in capitulis suis. Aduerte tñ d̄riam int̄ sp̄ūalia 7 nō sp̄ūalia: q2 in sp̄ūalib⁹ ex solo titulo sine traditiōe dñiū trāsit i aliū: vt ē tex.in.c. si tibi absenti.de p̄ben.li.6.tenet Inno.7 cōmunit̄ approbat̄ in.c.int̄ cetera.de p̄ben.secus in alijs reb⁹ in q̄b⁹ requirit̄ traditio ad trāslationē dñij: nec sufficit solus titul⁹: nisi in re data ecclesie.de quo.j.imunitas.§.31. Nec sola traditio trāsfert dñiū: nisi aliq̄ iu

sta cā vera vel putatiue vera precesserit. l. nūq̄ nuda traditio. cū ibi no. ff. ð acq. re. do.

c **Dominus** alicuius regni: ducatus: comitatis: vel ciuitatis: aut terre: q̄s dicat legitim⁹. R. ꝙ dñium iuste ⁊ legitime acq̄ritur aut iusto bello puta pugnādo ꝯ īfideles vel ꝯ aliquē rebellē auctē supioris: vel pncipis: vt. s. Bellū patet: aut p legitimā successionē: aut p consensū seu electionē ppli habētis libertatē sibi eligēdi dñm: aut p institutionē principis seu supioris hñtis iurisditionē in tali ciuitate: aut castro: aut p legitimā prescriptionē cū bona fide factā: vel emptionē: pmutatōnē: donationē: aut alio iusto titulo. de quib⁹ in suis capitulis. Qui vo alia via intrat: fur est ⁊ latro: ⁊ resignare tenet si pōt sine notabili piculo aiarū: corpoꝝ aut rerū: tenet etiā ad restitutionē oīuꝫ redditnū quos habuit ab illis locis sic vsurpatis ⁊ vt homicida ē iudicād⁹ q̄tū ad eos quos fecit per se vel p officiales suos occidere: vel mutilare: lꝫ illi digni fuerint ꝓpter maleficia ppetrata. 23. q. 5. si non licet: nec pōt absolui nisi disponat se ad satisfaciēdū ⁊ dimittendū: si titultū iustificatū hr̄e nō pōt. ar. ð pe. di. 5. falsas. Intellige qñ hoc ē claruꝫ ꝙ habet iniustū titulū vel nullū: sec⁹ in dubio vel cū dimittere nō posset sine piculo aiarū corpoꝝ: aut rerū: puta q2 popul⁹ se poneret in seditione ⁊ huiusmōi. sic non tenetur resignare: nisi voluntate solum quando sciret pro certo: vel quando talia nō iminerēt. c. si res. 14. q. 6. Idē dic de officialibus quos tales tyrāni ponūt in officijs ꝙ nec salariū possunt recipe: nisi eēt tale officiū quod eēt necessariū reipublice vel vtile: q2 tūc nō pecca rēt recipiēdo: nec salariū restituē tenet. ð q̄ i. c. i lr̄is. ð re. spo. ⁊ in. c. nihil. de elec. p doc.

1 ¶ Sed nūqd ciuitas pōt sibi eligere dñm. R. s̄m Hosti. in. c. nouit. de iudi. ꝙ nulla ciuitas pōt se dare alicui dño: nec pōt tituluꝫ dñij iustificare: q2 hoc eēt in p̄iudiciū impatoris quo ad illas que ei subijciunt vl̄ pape quo ad sibi subiectas. Qd̄ verū ē nisi ex p̄uilegio vl̄ ꝯsuetudie haberēt ius eligēdi: q2 cōsuetudo dat iurisditioneꝫ. de arbi. c. dilecti. C. de emā. l. j. ⁊ vlti.

2 ¶ Utrū dñis hñtibus manifeste iiustū vl̄ nullū titulū teneant subditi obedire. R. ꝙ nō. Dicit tñ Tho. in sū. ꝙ ad vitādū scādalū suū: ⁊ alioꝝ bonū ē obedire: ⁊ reuereri in eis q̄ nō sūt ꝯ deū. jj. q. 3. iulian⁹. sed hñtib⁹ iustū dñiū quātūcūq3 mali sint. tenent eis subditi obedire in licitis ⁊ q̄ eis pcipe pñt. j. Pe. 2. Obedite dñis vestris: nō tm̄ bōis ⁊c̄. Et ad Ro. 13. Qui ptāti resistit ⁊c̄.

¶ Utrū dñs possit ponere exactiones suis subditis: vide. j. talia. 3

¶ Utrū dñs teneat ex facto familie. R. vt collige ex. d. Anto. ⁊ Jo. de ligna. ac Pa. i c. licet. de resti. spo. ⁊ Bar. in. l ne q̄d. ff. ð in cen. rui. ⁊ nau. ꝙ sic: qñ familia eius deliq̄t i officio: seu ministerio in quo ipse dñs ē p̄positus: ⁊ ipse vtit ope talis familie: q2 sibi imputat qui talē elegit: q2 honestā debebat ponere. l. j. §. familie. ff. de publi. Ciuilit tm̄ tenet nō crimialit: vt in. d. l. ne q̄d. Ex quo patet ꝙ ptās seu rector tenet ex maleficio suorū officialiū. l. si post. C. de assesso. Ideꝫ dic de capitaneo ꝙ tenet ex delicto suorū armigerorū: nauta: hospite ⁊ similib⁹. Addunt tm̄ supradicti doc. ꝙ si officiū erat publicum vt ptāš ⁊ h⁹mōi sufficit exhibere malefactorē: vt in. d. l. j. §. fi. secus si officiū nō erat publicū: vt nauta ⁊ caupones: ⁊ h⁹mōi. l. vnica. ff. ð fur. aduer. nau. Si vo familia nō deliquit in officio dñi: nō tenet dñs quo ad forū iudiciale: ꝟ quo ad cōsciam sic si ē i culpa non corrigēdo eā. naꝫ tenet verbo ⁊ exēplo eam corrigere: ⁊ si aliquis eoꝝ ē incorrigibilis tenet eū expellere: nisi qñ presumeret ꝙ efficeret peior. naꝫ tūc faciat quod pōt ⁊ excusatur: al's nō: q2 talib⁹ dr̄. Error cui non resistit: approbat. 83. di. error. cū similibus. 4

¶ Quō aūt famulo infirmanti debeat merces: vide familia. §. 2. Qñ tenetur de robaria q̄ fit in eius dñio: vide pedagiū. §. 8. 5

d **Donatio** dr̄ a dono: q̄si donodatio. ff. ð dōa: cā mor. l. senatus. §. j.

¶ Donatio ppie est qua aliq̄s dat ea mēte vt statim velit accipiēti fieri: nec vllo casu ad se reuerti: ⁊ ꝓpter nullā aliā cām facit q̄3 vt liberalitatē ⁊ munificētiā exerceat. ff. de dona. l. j. in pn̄. ⁊ hec donatio dr̄ simplex: vt C. de dona. ante nup. l. fi. §. j. ⁊ absoluta: vt d. l. senatus. § j. ⁊ inter viuos: vt insti. de dona. §. alie. nec obstat illi verbo vllo casu ad se reuerti. C. de reuocā. dona. l. fi. q2 illa re- 1

uocatio fit ptē legis: nō contrahentium.
2 ¶ Quot sunt spetis donatōis. R. ꝙ q̄uis
glo. in. l. j. in princi. ff. de donatio. dicat tot
quot sunt diuersitates voluntatum: tamen
glo. i. l. res vxoris C. ď dona. int̄ vi. ⁊ vxo.
tm̄ tres explanat. Prima dicit̄ donatio int̄
viuos que simplicit̄ vocat̄ donatio. Secun
da dicit̄ cā mortis. Tertia dr̄ inter viruȝ et
vxorē: de prima hic dicā: de secūda in. c. se. ⁊
de tertia in. c. 3. se. Adde ⁊ aliā que dicitur
propter nuptias: de qua in. c. 4. se.
3 ¶ Donatio que dr̄ inter viuos quadruplex
est: Alia simplex ⁊ absoluta: qua simplicit̄
quis donat: de qua in. d. l. j. in prin. Secun
da est cōditionalis: de qua in. d. l. j. §. 2. q̄ ē
qn̄ quis donat sub conditione: vt si fecerit:
vel si venerit ⁊ hꝰmōi. Tertia ē modalis:
vt. C. de dona. sub modo. l. j. ⁊. 2. ⁊ ē qn̄ do
nat vt tale quid fiat. ⁊ de hoc vide. s̄. cōditō
Quarta ē remuneratiua beneficiorū: de q̄
in. l. aquilius regulus. ff. de dona. vbi dicit
non eē merā donationē officiū magistri re
muneratū quadaȝ mercede: ⁊ propterea ista
non reuocatur causa ingratitudinis.
4 ¶ Quis nō pōt donare donatiōe inter vi
uos vt sciat̄ quis pōt donare cōsequēter et
cui pōt donari. R. ꝙ. 23. sunt qui donare
nō pn̄t: hic nō loquor de donatione que dici
tur remuneratiua: sed tm̄ de simplici vel cō
ditionali seu modali.
5 ¶ Primꝰ qui nō est cōpos sue mētis: sicut
furiosus: amēs: ⁊ hꝰmōi. 15. q. j. merito. cle.
si furiosus. de homici. ⁊. l. iulianꝰ. ff. ď cura.
fu. nec curo an sit ei datus curator: qꝛ incō
sciētia: ex quo non est sane mentis: nō tenet:
facit. l. modestinus. in fi. ff. de dona.
6 ¶ Secūdus ꝓdigus: vt in. l. j. ff. de curato.
furio. ⁊ hoc verū postq̄ curator est ei datꝰ
vel interdicta est ei alienatio: vt. l. is cui. ff.
de v̄. ob. etiā si vere nō eēt prodigus: secꝰ in
tutore dato pupillo qui ē adultꝰ: ⁊ in cura
tore: qꝛ ista pēdēt a nā: sed eē prodigū a de
claratione iudicis s̄ȝ Bar. ibi. Nec sufficit
preconiçatio ꝙ nullus cōtrahat cū tali: q̇a
requirit̄ interdictio q̄ debet fieri ipsi ꝓdigo:
vel saltē datio curatorꝭ s̄ȝ Bar. i. d. l. is cui
7 ¶ Tertius minor. 25. annis: nisi ratū hēat
post cōpletū. 25. vt. C. si maio. fa. ra. habue
rit. l. vlti. vel nisi cū auctoritate tutoris vel
curatoris: vt. l. pupillus. ff. de acq̇. re. do.

¶ Quartus filiusfamilias: vt. l. filiusfami 8
lias. ff. de dona: Fallit si ē filiꝰ in dignitate
s̄m Inno. in. c. grandi. de sup. neg. p̄la. li. 6.
alle. d. l. filius. vel sit filius senatoris vel al
terius dignitatis: qꝛ pōt: nisi spālit̄ pater si
bi denegauerit. Itē si filiusfamilias habet li
berā peculij admistrationē: ⁊ iusta rōne mo
tus donet vt matri: ⁊ similibꝰ cōiunctis ꝑso
nis pōt: al's nō. Itē si habet peculiū castrē
se vel quasi: pōt: vt in. d. l. filiusfamilias. in
tex. ⁊ in glo. Itē in casibꝰ de q̇bꝰ in. §. se.
¶ Quintus seruꝰ religiosus vel monachꝰ 9
⁊ similes qui nihil hn̄t proprij. 12. q. j. nō di
catis. nisi ď licētia supꝰioris: vt ibidē. Fallit
in religiosis ⁊ monachis si habent legitimā
administratōnē: ⁊ ex cā legitima donēt: sed
sine rōne iusta nō pn̄t. d. l. filiusfa. in prin. et
12. q. j. qꝛ tua. Intellige de mobilibus ⁊ que
seruādo seruari nō pn̄t: vt. s̄. alienatio. Itē
si de licētia p̄lati stat i scholis cū cōsilio ma
ioris partis cōuētus: vel in ꝑegrinationem
vadit: qꝛ pōt donare q̄ alij scholares ⁊ ꝑere
grini honesti rōnabilit̄ facere solēt: vt tenet
glo. in. d. c. nō dicatis. alle. l. vlti. C. ad ma
ce. l. si lōgiꝰ. ff. de iudi. Et etiā donare pn̄t
cā elemosyne s̄m ꝙ dicā. elemesyna. §. 6.
¶ Sextus abbas ⁊ quilibet aliꝰ prelatꝰ re 10
ligiosus qui nihil dare pōt: nisi sicut dictū ē
de filijsfa. qui habēt administratōnē. 54. di.
abbati. nisi ꝑ statuta: aut cōsuetudinē aliud
caueat̄. ar. l. prohibere aūt. §. nō tm̄ aūt. ff.
q̇ď vi aut clā. ď his q̄ fiūt a p̄latꝭ. c. ea noscit̄
¶ Septimo vxor si non habet vltra dotē ni 11
si elemosynā s̄ȝ ꝙ dico. j. elemosyna. §. 7.
¶ Octauꝰ qui cōmisit crimē lese maiestatꝭ 12
C. ad. l. iul. ma. l. vlti.
¶ Nonꝰ: hereticꝰ: qꝛ ipso iure bona eiꝰ sūt 13
cōfiscata: vt de here. c. cū s̄m leges. li. 6.
¶ Decimus qui ꝯtrahit incestas. s. int̄ ascē 14
dētes ⁊ descēdētes: aut nepharias. s. īter col
laterales: vl' inutiles al's prohibitas nuptias
qꝛ ipso iure bonorū suorū dn̄iū ꝑdit: vt. d.
c. cū s̄m leges. ⁊ in autꝭ. de ince. ⁊ ne. nup. in
prin. ⁊ ibi dicit procedere i quocūq; mr̄imo
nio illicito: dūmō fuerit sciens factuȝ: puta
consanguineā ⁊ ius. s. ꝙ prohibet: al's nō. s. si
sciat ius sed nō factū: aut factuȝ sed nō ius:
qꝛ error iuris excusat a dolo.
¶ Undecimꝰ qui in aliqua re cadit in com
missuȝ: puta in agro vectigali: ipso vectiga

li non soluto: vel qñ quis occultat merces:
quarũ vectigal ẽ soluendũ: quia ipso iure ꝑ
dit dñium illius rei ⁊ hꝰmõi: vt no. in. l. cõ⁄
missa. ff. de publi. vbi dr̃. Nã quod cõmissũ
est statim desinit eẽ eius qui crimẽ cõtraxit
dñiumq̃ vectigalis acquirit̃ fisco. s. vel ſm
ordinẽ ciuitatis: ſm glo. ibidẽ. In isto tñ ca
su ⁊ tribus imediate p̃cedẽtibus licite a do⁄
natario retinet̃ quod ẽ ei donatũ ante sentẽ
tiã declaratoriã que requirit̃ anteq̃ ei ꝑs pos⁄
sint auferri: vt. j. pena. §. 3.

16 ¶ Duodecimꝰ: q̃ cõmisit aliud capitale cri
men a p̃dictis: ꝓpter quod bona eiꝰ sint pu⁄
blicanda pꝰ cõdẽnationẽ nõ põt donare sed
ante sic: vt. ff. de dona. l. post contractũ. ſm
distinctionem. s. alienatio. §. 25.

17 ¶ Tertiusdecimꝰ: miles qui meretrici vl' cõ
cubine donare nõ põt. l. 2. C. de dona. inter
vi. ⁊ vxo. ⁊ per glo. ⁊ doc. in. l. miles. ita he⁄
redẽ. §. mulier. ff. de testa. mili. Idẽ dic d̃ cle
rico doctore: ⁊ aduocato qui dicunt̃ milites
ꝑ no. in. l. miles. ff. de sen. ⁊ re. iudi. Sz Cy.
in. d. l. 2. intelligit de milite armate militie:
nõ de militibꝰ q̃ militãt luxui: ⁊ appellãt̃ mi
lites dignitatis ⁊ gaudẽtes nõ milites ope.

18 ¶ Quartꝰdecimꝰ: vir vxori ⁊ ecõtrario
ꝯstãte mr̃imonio. de q̃ dic vt. j. donatio. 3.

19 ¶ Quintusdecimꝰ: pater qui filio: filie ve
nõ põt donare aliq̃d: quia pater ⁊ filiꝰ cense
tur vna persona: vt. C. de ipu. ⁊ alijs sub. l.
vl. Fallit ſm glo. in. l. pater. C. de inoffi. do
na. in quatuor casibꝰ. Primꝰ ẽ causa dotis
⁊ donationis ꝓpter nuptias. l. põponiꝰ phi
ladelphꝰ. ff. fa. her. Secũdꝰ ẽ eũti ad castra
nã ei põt res mobiles donare. l. 4. C. fa. her.
Tertiꝰ ẽ ꝓpẽ aliq̃d diurnũ: vtputa ꝓalimẽ
tis. Quartꝰ ẽ vsufructꝰ quẽ habet in aduẽ
ticijs quẽ pater põt donare. Addo quintuz
qñ videlicet filiꝰ ẽ emãcipatꝰ. ar. de re. i ite.
c. cõstitutus. Adde sextũ qñ donat ꝓpẽ bñ
merita ſm Bar. in. l. j. C. de colla.

20 ¶ Sextusdecimꝰ: quilibet donare ꝓhibet̃
vltra q̃ngentos soldos: vt. C. de don. l. ex.
in fi. Quod ẽ verũ sine insinuatiõe p̃cedẽt.
Excipiunt̃. 7. casus. Primꝰ i magistro mili⁄
tũ qui res mobiles tã suas q̃ ex spolijs ho⁄
stiũ habitas donare põt militibꝰ. Secũdꝰ
casus qñ quis donat pro repatiõe domꝰ ru⁄
pte ex ruina vel incẽdio. Tertius in redẽpti
one captiuoꝝ. hi sunt in. d. l. ex. in glo. ibidẽ.
addunt̃. Quartꝰ in donatiõe iꝑriali. Qui⁄
tus in donatiõe ꝓpter nuptias vsq̃ ad quã
titatẽ dotis. Sextus in donatiõe cã mortis
Addo ego septimũ in donatiõe in piã cãm:
vt i. l. sanctimꝰ. C. de dõa. Et lz gl. ibidẽ i. d
l. sanctimꝰ. velit q̃ in piã cãm non valeat si⁄
ne insinuatione: nisi vsq̃ ad octingentos sol
dos. tñ tu tene q̃ valet. sic tenet Bar. in. l.
illud. C. de sa. san. ec. ꝑ idẽtitatez rõnis. d. l.
pe. Cũ insinuatione aũt valet vsq̃ ad quã⁄
cũq̃ sũmã facta indistincte ab his qui dona
re põt: vt in. d. l. penul.

¶ Quid si sit facta dõatio duobꝰ s maiori 21
sũma q̃ q̃ngentorũ soldorũ sine insinuatiõe
R. q̃ nõ valet. tex. est in. d. l. sanctimus. §.
ne autem communione.

¶ Quid si donatio sit facta in singulos an⁄ 22
nos eiusdẽ quãtitatis q̃ singularit̃ non exce
dit summã: sed simul oẽs sic. R. q̃ nõ valet
ſm Ho. quia est donatio vna. l. senatus. §.
fina. ff. de dona. causa mortis.

¶ Sz q̃d si fiat diuisim ꝑ plures donatio⁄ 23
nes vltra p̃fatã sũmã. R. Albri. in. l. illud
C. de sa. san. ec. q̃ nõ valet: q2 ad h vt cesset
necessitas insinuationis requirit̃ distãtia in
tpe: vt. d. l. sanctimus. §. fi. Fuit eni vnꝰ im
petus quẽ lex ꝑ insinuatõnẽ voluit refrenare
C. de inoffi. dona. l. pater. Aliter p̃ualerent
verba rei ꝯ. l. 2. i fi. C. coia de le. vbi dr̃. Nos
eni non verbis sed ipsis rebꝰ legẽ iponimus
Facit. ff. de castrẽ. pecu. l. si forte. Nã vnꝰ im
petus facit plura eẽ vnũ. ff. ad. l. aquil. l. illd̃
§. fi. extra de or. cog. c. cum dilectos.

¶ Sed nũq̃d reuocabit̃ tota donatõ si exce⁄ 24
dat sũmã fctã sine isinuatiõe. R. q̃ ñ: h solũ
excessus dict̃. 500. soldis: vt i. l. sctimꝰ. C. d̃
dõa. ⁊ q̃d valeat soldꝰ vide. j. ludꝰ. §. 2. i fi.

¶ Sz q̃d ẽ isinuatio. R. Albri. i. d. l. illud 25
q̃ ꝯsuetudo vr̃ admittere q̃ isinuatio ẽ ꝑ su
periorẽ auctis p̃statio. q̃d vr̃ inuere glo. in
aut̃. vt nõ fiãt pignora. §. illud. vñ ad caute
lã solẽt hec verba poni q̃ corã eo donatio in
sinuata sit: ⁊ ita coit̃ fit lz ꝓprie isinuatõ sit
p̃existẽt̃ donatiõis i scripturã auctẽticã re⁄
dacte apud cõpetẽtẽ iudicẽ facta publicatio:
⁊ eius aucte in publica gesta seu acta fctã re
ductio: vt colligit̃. l. in hac. C. d̃ dona. iũcto
§. illud. in aut̃. vt fratrum filij. et in. §. non
habente. de defen. ciui. ⁊ in. §. ⁊ hoc peruenit
vt nulli iudicũ: vt sic inter ipsiꝰ donatiõis

⁊ insinuatiōis posset deliberare an expediat vt in auth. de ap. l. intra q̄ tēpora. circa pnci.

26 ℭ An insinuatio possit fieri die feriato. R. Albri. in. d. l. illud. ꝙ sic q2 nō exigit cāe cognitionē. Ergo quolibet die pōt fieri. ff. q̄s ordo. in bo. pos. ser. l. 2. ⁊ etiā q2 ē act⁹ volūtarie iurisditionis. C. de ferijs. l. actus.

27 ℭ Cui iudici debet fieri. R. Albri. in. d. l. illud. ꝙ iudici loci. l. data. in fi. C. d dona.

28 ℭ Decimusseptim⁹: dōare n̄ pn̄t q̄ dn̄iū in re quā dōare volūt nō habēt sicut sūt raptores: fures: ⁊ h⁹mōi: q2 nemo plus iuris i aliū trāsferre pōt ꝙ ipe habet. l. nēo. ff. d regu. iur. facit. l. traditio. in prin. ff. de acquire. do. vide aliquas exceptiones. in. d. l. traditio. sed nihil ad nos.

29 ℭ Decim⁹octau⁹: plati ⁊ alie psone ecclesiastice que non pn̄t res ecclesiasticas mobiles vel imobiles pciosas alienare: sine certa solēnitate. de qua. s. alienatio Res aūt mobiles prohibētur in vsus inhonestos alienare vide. s. clericus. 3. §. 4.

30 ℭ Quō eps pōt donare pro cōstruēdo monasterio. vide in. c. aplice sedis. de dona. q2 parū ad simplicē confessorē pertinet.

31 ℭ Decim⁹non⁹: illi qui sunt nō soluēdo creditoribus. vide. s. alienatio. §. 26.

32. ℭ Uigesimus: illi qui pter cām illicitam donāt: puta femine pro meretricio. Sz aduerte ꝙ meretrici publice siue cōcubine valet promissio siue donatio. sm Bar. Bal. ⁊ An. p⁹ Cy. in. l. affectionis. ff. de dona. ⁊ in. l. 2. C. de cōdi. ob tur. cām. lz glo. in. d. l. affectiōis. velit ꝙ valet nō quo ad actionē: sed quo ad exceptionē: s reprobat a pdict: sed pro meretricio facto cū nupta: vidua vl virgine: qd de iure ciuili punit nō valet promissio: sed donatiōe facta potior ē conditio possidentis nisi sit miles: vt dictū est. s. Clerū tamē fiscus posset auferre a muliere: vt no. Cy. in. l. 2. ff. d cōdi. ob tur. cau. ⁊ i tex. l. lutius. in fi. ff. de iure fis. ⁊ ista ē vera opinio: lz alij indistīcte velint ꝙ non valeat: et male. ⁊ idē dic de donatiōe facta pro quocūqz qd lege puniť. ⁊ sic itellige. d. l. affectōis.

33 ℭ Uigesimusprim⁹: illi qui iudici seu psidi aut alijs officialib⁹ quib⁹ ē cōstitutū salariū suū aliquid donāt: siue an̄ siue p⁹ depositū officiū pro aliquo beneficio tpe administrationis prestito: nā tam donans ꝙ cui donať conuictus quadruplici pena plectiť: vt in. l. fi. C. ad. l. iul. repetū. Intelligit glo. verū qn̄ occulte datur: secus si palā pter. l. j. ff. de polli. que ē cotra. facit pro ea tex. in. l. barbari⁹. ff. d of. pfec. Judices aūt delegati ecclīastici nihil pn̄t recipe: nec eis dōari: nisi solū esculentū ⁊ poculentū: quod in paucis diebus possit consumi: ⁊ mera liberalitate donatū. Idē dic d pkuatore: vt i. c. fi. de of. dle. li. 6. Idē dic de iudice seculari. de q̄bus vide iudex. §. 8.

ℭ Uigesimussecūdus: illi qui visitatorib⁹ suis aliquā pecuniā: seu eorum famulis. vel quodcūqz aliud munus donare volunt: d q̄ vide. j. visitationem. §. 5. 34

ℭ Uigesimusterti⁹: illi quibus per statuta municipalia est prohibitū nisi cuz certo mō donare: ⁊ si donationē pro aīa possint phibere. vide imunitas. §. 46. ⁊. 47. 35

ℭ Utrū donatio possit fieri absenti. R. ꝙ sic. siue mittas qui ferat: siue iubeas ꝙ ipse penes se quod habet de tuo teneat: sed ignoranti nō pōt: vt in. l. absenti. ff. de dona. 36

ℭ Utrū donator teneať de euictione donatario. R. glo. i. l. aristo. ff. de dōa. hz Azo. ꝙ sic. hodie cū assimileť venditioni. insti. de dona. §. alie. Sed ipsa glo. distiguit ꝙ aut fuit de ea promissum: ⁊ sic teneť. C. de euic. l. 2. Nā pro qualibet cā promitti pōt de euictione. ff. de edil. edi. l. sciendū. Aut nō fuit promissum: ⁊ tūc aut cepit donatio a datione siue traditione: ⁊ nō teneť de euictiōe: s de dolo si intercessit: aut cepit a pactione vel pmissiōe ⁊ tūc agi pōt: vt i. d. l. aristo. ⁊. C. de iur do. l. ad res. ff. d v. ob. l. vbi aūt. §. fi. 37

ℭ Utrū donatū ab eo qui non pōt donare sit restituenduz de necessitate a donatario. R. ꝙ sic: sm ꝙ patet p supradicta: ⁊ sm supradictas distinctiones. 38

ℭ Utrū donatū ambassiatorib⁹ requirať eis vel dn̄o. R. sm Bar. in. l. si vo. §. itē q̄cquid. ff. so. ma. ⁊ p Cy. in. l. fi. §. sed cū in secundā. C. de fur. ⁊ per Gulie. in. l. qui pro in. §. procurator. ff. d procu. ⁊ glo. vtrobiqz ꝙ acquiritur ambassiatori si dōať tanq̄ psone. facit. l. sociū qui. §. j. ff. p socio. vbi donatum socio occasione societatis cedit donatario non societati: ex quo donatū est persone non societati: secus si donať ratione officij. quia acquiriť dn̄o. ff. de castrē. pecu. l. si 39

l.si forte.7.l.miles.la.2. Pa.in.c.postulasti de cōces.preben.dicit ꝙ in dubio debem⁹ attendere qualitatē doni: 7 si talis sit res ꝙ potius credit̄ donata dño q̄ ambassiatori: vt puta leo 7 huiusmōi: tūc acquirat̄ dño: al's non. Vel pōt dici ꝙ si psona ambassiatoris antea erat nota tunc videat̄ intuitu psone. Si vo solū ē nota ppter officiū sic intuitu officij datū videat̄.l.si forte.l.miles. la. 2. l.dotē.§.hereditatē.ff.de castren.pe.

40 ¶ Utrū qñ donat̄ vel legat̄ isto mō: dono vel lego talē terrā: q̄ ē infra tales ↄfines q̄ ē 20.iugerū que tñ ē.30. vel lego vxori mee talia iocalia que sunt ꝓcij centū ducatorū: 7 tñ sunt ducentorū: donatarius poterit hec bona cōscia tenere. R. Bal. in rubri.de emp. 7 ven.C.dicit ꝙ Jo.an.in addi. ad Spec. ti.de emp.7 vē.refert 7 sequit̄ dñm suū qui fuit Odoardus ↄsilio.222.ꝙ pōt totū retinere.per.l.si fundū sub cōditiōe.§.si libert⁹.in fi.ff.d le.j.l.cū pat̄.§.pr̄ qui filio.ff.d le.2.Sed ipse Bal.dicit multū differre: an quis exprimat cōceptū suū incipiēdo a nūero vel mensura: vtputa dono tibi quatuor modia terre in tali cōfinio: 7 tūc nō veniat plus: vt.l.si quis testamēto.in prin.ff.de le. j. An exprimat ꝑ noīa designātia certā sp̄ez vel corpus determinatū: lꝫ postea mēsuret̄ quia tūc mēsura ē loco demōstrationis: que falsa nec vitiat nec minuit id cui addicit̄.l.d monstratio.ff.de cōdi.7 de. Facit.l.si vēditor.ff.de actio.emp.7 vē. hoc sequit̄ Petr⁹ in.c.ꝑ tuas.de dōa.vbi dicit: ꝙ si vir legat talia iocalia vxori que extimat centū: ꝙ lꝫ valeāt duplū non poterit heres minuere sed totū habebit. Similit̄ si minus valēt nō poterit plus mulier petere. Idē dicit de venditione seu emptione. Et sic solue.l.ex.i.§.fi. ff.de ac.emp.7 ven.ꝑ hanc distictionē. Ul brevius in emptōe dic ꝙ si ꝓciū taxat̄ ꝑ modia non hēbit illud plus: secus si nō taxatur per modia. Idē dic in vendente si est min⁹: vt teneatur ꝭm predicta.

41 ¶ Utrū donatio mera possit reuocari ex penitētia. R. ꝙ nō.ar.c.verū.de condi.appo. Facit.d l.aristo.§.fi. Et idō dicit Bar.i.l. fi.ff.de cōdi.ob causaꝫ.ꝙ donatio ē ↄct⁹ nominat⁹.7 no.in.l.iurj gentiū.ff.de pac.i ꝓn. Nam habet nomen elegans, nec reuocat̄ penitentia sicut alij ↄctus noīati: vt.l. si pecuniā.in prin.ff.de condi.ob cām.

¶ Utrū donatio mera reuocet̄ ppt̄ aliquā 42
cām. R.vt colligo ex.l.fi.C.de reuo.dona. 7 ex.c.fi.de dona.cū ibi no, ꝙ sic ppter vndeci causas. Prima ppter defectū cāe ppt̄ quā res ē donata.c.quod a te. de cleri.cōiu. de quo dic vt.j.§.47. Secūda ppter cōditionē adiectā.c.verū.de cōdi.appo.de q̄ dic vt.j.§.46. Tertia ppter dati enormitateꝫ puta cū pater donat tantū ꝙ filio hereditas nō remanet.12.q.2.si q̄s irasscit̄.dic vt.j.cāu 10.7.jj. Quarta cū dōatari⁹ man⁹ violētas iniecit in donatorē. Quinta si atrocē iniuriam fecerit.s.verbalē: aut eū fugauerit: vel ī carcerē intruserit 7 huiusmōi: vt differat a ꝑcedēti. Sexta cū graue dānū reb⁹ donatorj intulit: puta in tota vel in maiori pte substātie pōt etiā esse citra maiorē partē substātie. 7 idō erit arbitrariū ꝭm Jo.an.in.d.c.fi. Septima qñ inferre ꝑsumpsit vite ꝑiculū lꝫ effectus nō sit secut⁹.s.ponēdo isidias. Octaua si cōuētiones in donatōe positas nō seruauerit quas ꝓmisit. Hec quinqꝫ supradicta immediate habētur i.d.l.fi. Adde ꝭm glo.ibidē. Nona si donatari⁹ negligit alere donatorē inopē: quod itellige ꝭm Cy.in.d.l.fi.veruꝫ si donatio cōsistit i magna re seu quātitate. Et sic limita.d.glo.ꝑ iura allegata i ea que loquūtur qñ libertas ē donata: vt.l.alimenta.ff.de libe.agno.7 autē.vt liber de cetero. §.illud.ff.de iure pa.l.diu⁹.la.j.7.l.ingrat⁹ Unde donatio facta liberto reuocat̄ solū ex obsequie nō ꝑstito: 7 etiā emptū ab eo ex pecunia donata: vt in.l.j.C.de reuo.dōa. sed nō libertas.C.de libe.cā.l.solo. Sed hͦ ē speciale in liberto nō in alijs: vt ex sola nō ꝑstatione res ex pecunia donata empta reuocet̄ vt in.d.l.j.no.glo. Quod nota ꝓ istis mulieribus 7 simplicib⁹ que fere oīa donāt: 7 demū negligūtur alimētari a donatario. Si vo sit modicū: q̄d donatū: nō reuocat̄ donatio ppter alimēta denegata. Et sic intellige glo.in.l.in cōdēnatione.ff.de regu.iurj.que vult ꝙ nō reuocet̄ donatio ppter alimenta denegata. Et nō in ꝑdictis causis reuocari donationē ꝑ donatorē: nō per heredes: etiā si talis ingratitudo sit cōmissa in donatoreꝫ nō in heredes: vt in.d.l.2.§.fi.nō. Decima cā ex ꝑsumpta volūtate donatoris vt ppter natiuitatē filiorū superuenientē: 7 in hoc sunt

varie opiones: q2 vident iura varia: vide si placet. Bar. in. l. titia. in. §. impato2. ff. de leg. z. Undecima cā ē cōtra volūtatē dona/toris rōne inofficiositatis. Circa quod no. Bar. i. l. si vt allegatis. C. de inoffi. dona. sic distiguentē: q aut donatio ē inofficiosa re 7 cōsilio: 7 tūc si est facta liberis reuocat qten9 ē imoderate factū: vt. l. si liqueat. C. d inoffi. dona. Si vo sit facta extraneis: sic re uocat in totū. d. c. si qs irascit. Aut dona/tio est inofficiosa re solū: 7 sic reuocat semp qten9 ē imoderate gestū. Exēplificat Au/gusti. in. d. c. si quis. q qn quis irascēs filio: exheredat eū 7 donat oīa sua ecclesie: qd nō est suscipiendū, q2 inofficiosa re 7 ꝯsilio. Si vo cōputat christū filiū hñs ipse aliū: vel si hñs duos filios: christū cōputat tertiū: vel habens duodeci: christū cōputat tertiūdeci mū: 7 oibus eque relinquit: sic nō facit inof ficiose: et valet.

43 ¶ Sed quid si fuit facta monasterio reuo/cabit ꝑpter supueniētiā filio2ū. R. Pa. in d. c. fi. q nō in totū: q2 monasteriū ē loco fi lij: 7 quia donatio ē facta fauo2e aīe: sed so/lū reuocabit quo ad legitimā debitā. h idez sentit glo. etiā in donato ecclesie. 17. q. vl. c. fi. 7 alia glo. 27. q. i. c. vt lex cōtinētie. Et h verū iure fo2i. s. iuris ciuilis: sed iure poli. i. quadā nāli equitate reuocat in totū: vt sen tit glo. in. d. c. fi. 7 in. d. c. si quis irascit: 7 h rōne presumpte voluntatis donato2is.

44 ¶ Utrū si sit iuramēto firmata reuocabit ꝑpt p̄fatas causas. R. fm do. Ant. i. d. c. fi. q sic: ex subsistētia ꝯditōis q̄ ē i iuramēto

45 ¶ Quid si dictū sit per pactū q nō possit re uocari p̄textu alicuius igratitudinis. R. q tale pactū nō tenet: q2 equitati nāli ꝯrīū eēt s. q aliquis ipune ingratitudinis vitiuz cō/mitteret. C. de iuti. sti. l. ex eo.

46 ¶ Utrū donatio cōditiōalis reuocet. R. q pēdēte cōditione nō pōt: q2 ex futuro euē tu pendet. facit. l. potio2. §. videam9. ff. qui po. in pi. ha. nec etiā purificata cōditiōe: q2 ē vera 7 mera dōatio. Si vo cōditio deficiat: nō reuocat: quia qd nō est reuocari nō pōt. c. ad dissoluendum. de despō. impu. erit ergo ꝑinde ac si non fuisset donatū.

47 ¶ Utrū donatio facta sub mō possit reuo/cari modo nō seruato. R. vt colligo ex nō. ꝑ doc. in. c. verū. de cōdi. appo. q aut mod9 fuit principalis cā seu finalis cōtract9: 7 ita pōt reuocari: vt dicit Bar. in. l. z. §. fi. ff. d dona. Facit. l. cū te. C. de pac. int emp. 7 vē. vbi reuocat ꝯctus noiatus nō ipleto mō qn modus fuit cā principalis cōtrahendi. Et sic intellige. l. ea cōditione. C. de resci. vē. Aut modus nō fuit cā finalis donatiōis: 7 sic nō reuocat cessante mō. Facit. l. meuia. ff. d ma nu. testa. vbi libertas legata trib9 seruis sub hac conditiōe vt alternis vicib9 luminaria accēderēt sup sepulchrū eius nō reuocatur: ꝗuis modus nō impleat: q2 tex. nō conside/rat vt cām finalē libertatis date modū: sed vt cām impulsiuā. Et si sum9 in dubio si do/natio ē in piaꝫ cām: fauo2e pie cāe: videbit contēplata pia cā p2o finali cā: vt videt vel le Bar. in. l. ea conditiōe. C. de rescin. ven. 7 l. si pecuniā. in prin. ff. de cōdi. ob cām. al's nō Ex his infertur q donatō facta ecclesie sub mō nō reuocat si mod9 nō seruet: nisi expres sum fuerit q possit reuocari. Ratio q2 dōa/tū ecclesie sub mō videt donatū ꝑ salute aīe principalit. c. requisisti. de testa. Facit glo. i l. si quis titio. ff. de le. z. Et iō mod9 apposit9 nō vꝫ cā finalis h ipulsiua. 7 iō cessante cā i/pulsiua nō cessat effect9 nisi sit exp̄sse actū. 7 p2o hoc facit. d. l. meuia. Facit tex. in. l. lega tū. ff. de admi. re. ad ciui. pti. iūctis que nōt ibi Bar. 7 in. l. legatū. ff. de vsufru. lega. Et Bal. in. l. j. ff. de his q̄ pene cā rdi. 7 in. l. cuz alienā. C. de lega. Nā i dictis. l. legatū. 7. l. legatuz. p2obat q si testato2 reliqt mille ad hono2ē suū reipublice vt inde fierēt ludi an nui vel fabrica que iure ipediēte fieri nō pñt q illa pecunia cōuertat ad aliū vsū qui ce/dat i hono2ē testato2is: nec reuocat legatū quia ad hono2ē suū est causa finalis.

¶ Pone q solus prelatus ē qui nō seruat modū: nūqd reuocabit qn dictuz ē q possit reuocari. R. Uin. in. c. verū. de cōdi. appo. tenet q nō: quia delictū p̄lati soli9 nō nocet ecclesie. regula. delictū. li. 6. et idē sequūtur doc. coiter in c. breui. de iureiurā. sec9 si p̄la tus cū capitulo. Aduerte q2 aliud ē si dona tio sit sub cōditione: q2 si solus p̄latus eā nō seruat nō valet donatio. Rō quia in acqui/rendis solus p̄latus pōt nocere ecclesie nō in acquisitis: vt no. glo. 7 doc. 16. q. 6. §. fina. 7 Inno. in. c. fraternitatē. de dona. 48

¶ Utrū cū dictū est q possit reuocari req/ 49

ratur snia. R. fm Inno. i. d. c. verū. 7 Ho. d. An. 7 Car. ibidē q sic. Alij vt Bal. in c. ceterū. de fo. cōpe. 7 in. c. illud. de psūptī. tenent cōtrariū. 7 Ange. in. l. penl. ff. de pac. 7 glo. in aut. vt de cetero non fiāt cōmutationes. §. j. Sed verius ē primū: qr nēo sibi ius dicit. 16. q. 6. placuit. de pben. eu3 qui. li. 6. C. vnde vi. l. si quis in tātā. q si dictū est vt propria aucte: tūc poterit: vt tenet Ho. i. d. c. verū. 7 in. c. cū dilecti. de dona. 7 coīr doc. in. d. c. verū. Bar. in. l. creditores. in. 6. co/ lū. C. de pigno. Et no. idē Bar. in. l. fi. ff. vt in pos. le. nisi eēt sacra effecta. l. si quis curia lis. C. de epi. 7 cle. Limito nisi eēt de facto resistēs: qr tūc pactū nō valet: vt dicit Bar. in. d. l. creditores. prestaret ei mām veniēdi ad arma: quod non licet.

50 ¶ Quid si donatū aliquid sit ecclesie vl alteri cū pacto q nō possit alienari. R. fz. d. Ant. in. d. c. verū. de condi. appo. q aut ponit post cōtractū donatiōis 7 nō ipedit alienationē: nec aliquid opatur circa ɔctū. l. donatio pfecta. C. de dōa. que sub modo. Aut ante ɔtractū pfectū. i. añ traditionē: tñ p9 obligationē: 7 tūc fm Cardi. in. d. c. verū. nihil opatur tale pactū p glo. in. l. vnica. §. accedit. C. de rei vxo. ac. Aut pactū apponitur tpe cōtrahēde obligatiōis: 7 tūc aut reseruat sibi aliquod ius in re quā tradit pro obligatiōe: 7 etiā apponit pbibitionē de alienatiōe: 7 tūc nō valet alienatio. l. si creditor §. fi. ff. de di. pi. iūcta glo. ibidē fm lrām pisanā que habet lrām negatiuā. s. nullā vēditionē eē. Aut nullū ius sibi reseruat sed alteri: 7 tūc fm. d. An. eadē ē rō vt nō valeat aliēatio. Aut nec sibi nec alteri reseruat ius in re donata: 7 tūc si alienatio sequat valet sed aget qui pactū apposuit ad extimationē l. ea lege. C. ɔdi. ob cām. 7. l. pe. 7 ibi Bar. ff. de pac. Aut apponit pbibitio de alia re non alienanda: 7 non valet tale pactū: 7 ita loquit. d. l. pe. nisi paciscētis itersit de nō alienando: quia aget ad interesse. ita no. in. d. l. pe. Et hoc verū in priuato. In ecclesia aūt si alienat semp videtur interesse dantis: cū tali pacto: de non alienando quasi sit fauorabile anime dantis: nisi quādo alienaret i casu necessitatis. Intellige quādo aliter puideri non potest: quia sic donator si nō voluisset turpiter intellexisset nec valuisset prohibitio. c. sicut hi. 47. di. cum ibi nota. i glo. c. j. 83. di. vel quādo alienaret ob magis piā cām fm. d. Ant. vbi sup. Facit. c. licet. d regula. c. peruenit. el. 2. de iureiurā. 7. c. aurū. 12. q. 2. C. de sa. san. ec. l. sanctim9. qūis alij teneant contrarium.

¶ Sed quid si dictum sit q non possit alienari: 7 si alienetur: tunc liceat ipsi 7 heredibus suis fundu3 ad se reuocare. R. iuriste coiter tenēt q nō possit alienari. S3 Ber. brixiē. in questionibus suis. q. 4. tenet q de equitate canonica pōt: ob piam causam: qñ alia non habet que comode possit alienare. Et idē tenet glo. in. c. imperator leo. 10. q. 2. Et nota q hec supraposita distinctio valet de omni cōtractu in quo ab homine alienationis prohibitio apponitur. Si autē prohibitio fit a lege: 7 tunc nulla est alienatio. in l. queādmodū. C. de agri. cen. et co. 7. c. ecclesia sācte Marie. el primo. 7 ibi Pa. vt lite penden. Si aūt prohibitio talis ponitur ab homine in viam testamēti vel vltime volūtatis: tunc dic vt in. l. filiusfamilias. §. diui. ff. de le. j. dicitur quō sine causa nō pōt: oportet ergo cā exprimat. vide diffuse ad propositum nostrū. j. legatum. 2. §. jj. 51

¶ Utrū prohibiti donare donatione mera conditionali vel sub mō: prohibeantur donare propter bene merita que dicitur remuneratiua. R. q non: quia nō est proprie donatio: vt colligitur ex dicta. l. aquilius regulus. 7 quod nota. in. c. si quos. 12. q. 2. 7 in. c consensus. de rebus eccle. non alie. 7 Bal. in l. iubemus. C. de sacrosan. eccle. nisi prohibeantur donare quia non habent administrationem in rebus liberam quas volunt donare sicut sunt primi. 2. 3. 4. 5. 7. 8. 9. 10. jj. 12. 13. vel prohibeantur donari propter legitimam causam: sicut sunt. 13. 20. 22. vel q nō possunt donare nisi in dānum aliorum: vt sunt. 19. vide etiam quod dico. j. imunitas. §. 53. Aduerte hic q ista verba quando qs dicit se donare propter bene merita: si proferantur ab eo qui libere potest donare: tūc inducunt probationem inter easdem personas sed si de necessitate requirerentur benemerita vt valeret donatio: tunc non sufficiunt talia verba enunciatiua: quia non probant bene merita precessisse. l. si forte. ff. de castren. pecu. et ibi Bartolus. 52

53 ¶ Utrum talis donatio remuneratiua possit reuocari ppter causas quib' reuocat' alia mera: vel cōditionalis vel modalis: de quib' dictū est s. R. q nō. ut i. l. si pac'. ff. d. dona tenet Pa. in. d. c. fi. q2 sm eum iura scripta loquētia de donatōe nō habent locū de hac donatiōe remuneratiua.

54 ¶ Utrū donatū cōsanguineo i dubio presumat' donatū respectu cōsanguinitatis. R. q sic: 7 nō respectu remuneratiōis. tex. est i l. tutor. §. que a tutorib'. ff. de excu. tu.

D Onatio .ij. cā mortis ē cuz qs magis vult habere se q eū cui donat: magisq eū cui donat q heredē suū dicit tex. in. l. j. ff. de do. ca. mor. 7 in. l. senat'. §. donatio. eo. ti.

1 ¶ Tres sūt spēs donatōis cā mortis. Quedā fit qn iminente periculo mortis ita dat vt stati sit accipiētis. Alia fit nullo metu presentis piculi s sola cogitatōe mortalitatis: ut ab hoīe sano. Tertia spēs cū donat' cā mortis nō ut statim fiat accipiētis s tūc demuz cū mortuus fuerit. l. z. ff. eo. ti.

2 ¶ Cōuenit donato cā mortis cū donatōe simplici q2 vtraq donatio ē. Itē q2 vtraq int' viuos cōficit' 7 tradit': differt: q2 ista ex pnia reuocat' illa non: vt. l. q mortis cā. ff. eo. Itē q2 i ista qnq testes: in illa duo sufficiūt. vt. l. fi. C. eo. ti. in dubio psumit' donatio int' viuos. nisi pbet' ɔtrariū: vel sit facta mētio de morte: vt no. glo. in. d. l. fi.

3 ¶ Quō dignoscit' a legato. R. q si verba sūt coia: vel equoca: tūc p traditionē rei vl' p obligationē q se obligat legatario cognoscit': aut qn nullū istoz inuenit d' legatū: vide q legit' 7 no. i. l. z. 7. l. mācell'. ff. eo. ti

4 ¶ Cōuenit i multis cū legato: q2 vtraq ē vltima volūtas. Itē q2 vtraq qnariū numerū testiū reqrit. Itē q2 i vtraq substitutio locū vendicat. ut in. l. i. C. eo. Itē q2 nec insinuationē exigit. d. l. fi. Itē q2 nō ē perfecta nisi morte secuta: ut. ff. eo. l. nō vi'. 7 multis alijs: de qbus dic ut no. in dictis. l. Marcellus. 7. l. fi.

5 ¶ Differt a legato q2 legatū fit nolēti. sed nō donatio cā mortis. Itē sepi' donatū causa mortis tradit': a donāte sed legatum nō. Itē q2 donatio in singulos ānos est vna: legatū pro plura. l. senat'. eo. ti. Itē filiussa. nō legat: sed donat causa mortis de ɔsensu patris. Itē licz testm̄ falsū sit vel nullū donatio tenet licz nō legatū. ff. d bis q. ut indi l. pe. §. vltimo. 7 multis alijs de qbus vide p totū istū titulū. ff. 7. C.

6 ¶ Quō reuocat'. R. sm glo. in. l. nō ois. in pn. ff. si cer. pe. q tribus modis tex. est insti. de dona. §. i. Prim' si donatari' premoriatur q donator. Secund' si pnitet donasse Terti' cessāte ɔditōe sub q donatio fcā fuit

7 ¶ Quid si iurauit nō reuocare. R. q pōt reuocari i duob' casib'. Prim' ex noua cā ut. j. Sepultura. §. 40. Secūd' si donauit oīa bona: q2 tunc iuramētū induceret votū captāde mortis: 7 ideo nō tenet q2 eēt vinculū iniquitatis: petet tamē prius absolutionē a iuramento.

8 ¶ Quis pōt donare cā mortis. R. q oīs q testm̄ facere nō pōt: nō pōt donare causa mortis. Excepto filiofami. q licz testari nō possit etiā iubente patre: pōt tn̄ donare causa mortis pr̄e permittēte. l. tam is. ff. eo. ti. Itē qui nō pōt donare int' viuos: nō pōt donare cā mortis. l. filiussami. ff. de dona. Un̄ dicit Bal. i li. de cōsue. feu. i R ica de pbi. feu. alie. p Fede. c. i. q qn nomē donatiōis ponit' probibitiue: tūc includit' etiaz donatio causa mortis: puta statuto cauet' ne mulier possit donare: vnde nec etiā causa mortis: q2 a quo remouet' gen': 7 quelibet eius spēs. d. l. filiussa. §. pari rōne. Sz qn nomē donatiōis ponit' pmissiue: tūc nō includit' donatio causa mortis: q2 nō est proprie donatio. vt. l. i. §. i. ff. de dona. vnde feudatarius cui a dño pmissuz est donare: nō pōt donare causa mortis feudū.

9 ¶ Utrū donatio causa mortis valeat facta ab eo q capitale crimē commisit. R. q nō siue sit facta aū crimē cōmissū: siue post siue aū snīam siue post: cū 7 testamētū rumpat' 7 oīa publicent'. ut. ff. eo. l. si aliqs. Fallit in re donata vxori: ut. ff. de dona. int' vi. 7 vxo. l. cuz hic. §. si maritus. 7 glo. in. l. res vxoris. C. de dona. int' vi. 7 vxo.

D Onatio .iij. int' virū 7 vxorē cōstante matrimonio nō valet. ratio est ne mutuo amore inuicē spoliarent' donationibus nō temperantes. vt tex. in. l. i. ff. eo. Intellige si alter fit ditior: 7 alter pauperior: vt in. c. donatio. de dona. int' vi. 7 vxo. Quod intelli-

ge verū in dōatiōe pura & simplici. de qua. s. donatio. j. in pnci. Secus in donatiōe remuneratiua: quia nō prohibet: vt in. l. qđ aūt: §. si vir. ff. e. ti. vbi patet: q si vir donat vnā rem vxori: & vxor aliā viro: fit hinc vide cōpensatio. Et p hoc notabilit dicit Bar. i. l. si diuortio. ff. de p. ob. & ē glo. in. l. si in volūtate. C. de do. pro. q plebei⁹ pōt ꝯstituere do tē nobili: cui nubere vult aio donādi lz cōferat in tēpus mrimonij: qr ē remuneratiua: & nō simplex. Facit ad hoc. l. aquili⁹. ff. d dona. Et sic limita iura ꝓhibētia donationez nec solū prohibet inter virū & vxorē: sed in eos qui ad eos ptinēt etiā: aut int positas personas: vt. l. si spōsus. §. generaliter. ff. eo. ti.

1 ¶ Quid si viro mortis cā donare volēti mādat vir q donet vxori. R. q donatio ē nulla: qr videt ac si vir donaret. l. ideoq. ff. eo. ti. Sec⁹ si volēti legare mihi: mādo q leget vxori: nō facit donationē int virū & vxorē. l. sed si vir. §. quod legatur⁹. ff. eodē. Rō qa in donatiōe cā mortꝫ etiā sine traditiōe trāsfert dñiū reuocabiliter tm̄. l. z. ff. de publi. secus in legato qđ cedit solū a tpe mortꝫ: vt. l. a titio. cū si. ff. de fur. iō in primo casu quesito dñio viro nō pōt: sed in secūdo sic: qr nō acquirit nisi morte secuta. Hoc limita veruz qñ iam donauerat cā mortꝫ: s qñ solū dispo suerat dōare valebit: si mutato ꝓposito ad instātiā viri donat vxori: quia sic ratio cessat diuersitatis de legato.

2 ¶ Utrū vniuersalit nō valeat dōatio int vir & vxorē. R. q nō. sed fallit in. 8. casib⁹ Prim⁹ in donatiōe impatoris facta cōiugi vel ecōtra. est tex. in. l. pe. C. eo. ti. Secūd⁹ si edes vxoris incēdio exuste sūt: donatū ad earū extructionē a viro valet: inqtū edificij extructio expostulat. l. q si vir. ff. eo. tit. Terti⁹ pōt marit⁹ cōstāte mrimonio remittere vxori dotē sibi ab ea promissam i toto: vel in parte: vt ē glo. singularis. & ibi Cy. & Bal. in. l. si cōstante. C. d dona. añ nup. Sz remissio alteri⁹ debiti nō valet: sicut nec assignatio alterius debitoris: qr hec oia donationes sunt. d. l. si spōsus. §. si debitor. Quartus si ex tali donatione nō fit pauperior qui donat: qūis cui donat fiat ditior: vt si maritus institut⁹ heres ab aliquo nō adijt hereditatē vt ad vxorē substitutā ꝑueniat: vel si repudiet legatū vt remaneat apud vxorē oneratā pro legato p testatorē: vel si rogat⁹ restituere hereditatē vxori nō detraxeret qrtā causa donationis: vt in. l. si sponsus. §. si maritus heres. ff. eo. vbi tex. neq eni paupior fit qui nō acqrit: sed q de primonio suo deposuit. Idē dicas qñ donat rē alienā. l. sed & si cōstante. ff. eo. ti. Intellige in tali casu q ipse donās nō teneat restituere: vt puta d licētia dñi dātis sibi literā facultatē donādi: donauit. Quitus si cui donatū est nō fit ditior: qūis donator fiat paupior: vt si donauit ad emēda vnguēta. d. l. q aūt. §. j. Idez si donat vxori pecuniaz vt pro cognato suo sportulas soluat: qūis ipsa vxor pecuniā ipsaz mutuo fuisset acceptura. d. l. si spōsus. §. px. Idez dic si soluit vectigal pro ea sm Ho. Idē si dat ad oblatiōes faciēdas: vel aliam piam causaz: sm eundē. Heres aūt vxoris si expēderet inutiliter nō ꝓpter hoc min⁹ teneretur: vt in. l. quod de bonis. ff. ad. l. fal. qr satis ē q donatari⁹ effectus ē locupletior. vt no. Pa. in. d. c. donatio. e. ti. Sextus qñ donat in tēpus finiti mrimonij: vt tūc res fiat mariti vel vxoris cū mors fuerit secuta. l. s interi. in prin. ff. eo. ti. Septimus qñ donat causa mortis cuiuscūq spēi sit ista donatio cā mortis: vt in. d. l. sed interim. in pnci. nisi ita fiat vt nullo mō reuocet: qa non valeret sm glo. in. d. l. sed interim. Octau⁹ qñ vxor donat viro cā dignitatis vel honoris adipiscēdi. l. quod adipiscende. ff. eo. ti.

¶ Quō confirmat donatio inualida inter virū & vxorē. R. q i duob⁹ casib⁹. Primo morte donātis & nō reuocātis tacite vel expresse: vt. l. j. & z. C. e. ti. & d. c. donatio. Limita verū q morte cōfirmat in donatione que non est vltra. 500. soldos: qr si eēt vltra 500. soldos & sit facta sine insinuatōe nō cōfirmat morte: nisi expsse tūc approbauerit. 5
Si approbauit expsse i morte valebit: vt legatū quod nō indiget insinuatiōe: al's nō: sz glo. & Jo. an. in. d. c. donatio. Itē q nō fuerit facta simplici promissione: qr si sic nō valeret. l. papinian⁹. ff. eo. tit. & ibi. Bar. dicit verū nisi inteuenisset traditio vera vel ficta puta quia cōfitet se habuisse: qr sic cōfirmaretur. Requirit ergo traditio i vita donātꝫ vt donatō morte ꝯfirmet: vt. j. pactū. §. 15.
¶ Sed dubitat an itelligatur iste casus de morte naturali tm̄ q confirmet talē donati

onē. R. q nō. sed etiā de ciuili illa qua ꝑditur libertas ⁊ seruus efficit: ut. l. cū hic status. §. si donator. ff. eo. Sec⁹ si efficit seru⁹ pene: ut. C. eo. ti. l. res vxoris. Rō diuersitatis ſm gl. in. d. l. res. ē q2 ubi efficit seru⁹ hoīs est domin⁹ qui pōt reuocare: sȝ nō ubi efficit seruus pene. Hodie tamē ex delicto nō debet quis dānari ut sit seruus ſm glo. predictā. Itē de illa qua ingredit religionē: licet Vincē. in. d. c. donatio. teneat q nō itelligat de ista religionis. Sȝ Jo. an. ⁊ Car. tenēt q sic: quia ingrediēs censet mortuus l. fi. C. de epi. ⁊ cle. ⁊. 16. q. i. c. monachi. Sȝ opinio Vin. videt verior in matrimonio cōsūmato p. d. l. res vxoris. que reqrit mortem talē quā matrimoniū dissoluit: qd nō est in ingressu religionis nisi quo ad exercitiū: sed in matrimonio nō consūmato tene opinionē. Jo. an. ⁊ Car. Secūdo cōfirmatur iuramēto ſm Pa. in. d. c. donatio. q̇ dicit q hec est cois opinio Bar. in. l. si quis. p eo. ff. de fideiuss. ⁊ in. l. seius ⁊ augeri⁹. ff. ad l. fal. idē tenet: sed i. l. i. ff. de do. int vi. ⁊ vx. videt tenere cōtrariū per rōnē glo. in. d. c. donatio: q2 videt ꝯtra bonos mores. Sed dic verū ꝯtra bonos mores ciuiles: sed nō ꝯ bonos mores naturales ꝯ quos nō valet iuramētū: ⁊ dic q cōfirmat.

5 ¶ Quid si matrimoniū nō tenuit. R. q licet donatio ipso iure valuerit: q2 tñ idigna psona eius fuit qui nec marit⁹ dici pōt reuocari poterit. l. si ex volūtate. C. eo. ti. Intellige si ignorabāt. Si vo vterq scit ipedimētū ⁊ matrimoniū nō tenere fisc⁹ repetit. ff eo. ti. l. cū hic status. §. vlti. Et si nō repetet poterit tenere bona cōsciētia: licȝ de bono cōsilio deberet dare pauperib⁹.

6 ¶ Utrū donatio iter spōsum ⁊ spōsaȝ de futuro teneat. R. gl. prefata q sic. allat. l. inter eos. ff. eo. vbi dicit tex. valere etiam si eodē die matrimoniū postea ꝯtrahat.

7 ¶ Quō reuocat donatio iter virū ⁊ vxorē. R. q in qnq. Primo p pniaȝ. d. l. cum hic status. Secūdo si alienet res donata p donatorē. l. si maritus tuus. C. de do. iter vi. ⁊ vxo. ⁊ in. d. l. cū hic status. Tertio qñ pignori obligat res donata a donatore: nisi aliud exprimat. d. l. cū hic status. Quarto si premoriat q̇ donationē accepit. de dona. inter vi. ⁊ vxo. c. donatio. ⁊ si moriātur sil: tenet gl. ibidē. Quito cū diuortiū fit ex displicētia. d. l. cū hic stat⁹. nisi expresse voluerit donationē valere. l. si interim. ff. eo. ti. Secus si cā religionis: si tñ matrimoniū restauret post diuortiū nō reuocat. d. l. cū hic. Et idē dic de donatiōe iter socerū ⁊ nurū vel generū: ⁊ iter cōsoceros q̇ copulatos matrimonio in ptāte habent. d. l. cū hic status. §. oratio. ⁊ inter patrē ⁊ filiū nō emancipatū. vide glo. in. d. c. donatio que hoc tenet. In dubio vo quādo ꝑsumat donare vel stimēta: vide Peculiū. §. zi.

D Onatio iiij° ante nuptias vel ꝑpter:

olim dicebat an̄ nuptias donatio. Sȝ hodie nō est nisi donatio ꝑpter nuptias: ut. C. de dona. ante nup. vel ꝑpter nuptias. in. l. fi. ⁊ fit in recōpēsationē dotis: ⁊ pōt fieri a viro hec donatio siue pri⁹ q cōtractū sit matrimoniū siue post cōtractū. ut. d. l. fi. ⁊ dr antiferna ab anti qd est ꝯtra ⁊ ferna qd ē dos quasi cōtra dotē.

¶ Utrū requirat equalitas cū dote in ista donatiōe. R. olim si fiebat in cōstitutione dotis: tūc nō requirebat equalitas: ut. C. de pac. cōuētis tam supra do. l. ex morte. ⁊. d. l. fi. Si vo dos pus erat cōstituta oportebat equalitas ut. d. l. fi. §. sanctimus. sed hodie qualitercūq oportet sit equalitas tā in donatione ꝑpter nuptias cuȝ dote q in lucro super vtroq per auth. equalitas posita super d. l. ex morte. 1

¶ Utrū soluto matrimonio donatio ꝑpt nuptias reuertat ad virū. R. q sic: ut. d. l. fi. sicut ⁊ dos reuertit ad mulierē. C. de re. vxo. ac. l. vnica. §. illo ꝑculdubio. Et hoc verū nisi pactū aliud habeat. Nā si pactuȝ est q lucretur donationem ꝑpter nuptias ⁊ vir lucrabit dotem: ⁊ econtra. q2. d. l. fi. dicit q pari passu vadūt. s. quo ad pactum quia quale erit de lucrando donationē vel dotē tale ⁊ de cōtrario. 2

¶ Sed ad quid valet donatio ꝑpter nuptias ex quo vxor eā nō lucrat nisi ex pacto speciali: vt. d. §. illo. nec fructus habeat dicte donatiōis. ut. C. eo. ti. l. si liberis. R. q valet ut sit securior in dote: ut dicit glo. in. d. l. fi. Nā res suas vir aliena cōsentiēte vxore ⁊ renūciare pōt iuri hypotecario qd hȝ in alijs bonis mariti. ut. C. ad velle. l. etiā. Sȝ i donatiōis ꝑpt nuptias alienatōe aut obligatōe nō pōt mulier renūciare iuri hypote 3

tario ꝓ iure suo qd̓ hꝫ i hac donatiōe ꝓpt̓ nuptias: nec valet ꝯsēsus mulier]: ut. C. ad velle. auth. siue a vie: nisi interueniat iuramentū: ut in. c. licꝫ. de iureiu. li. 6. aut duo alia ꝯcurrāt. Primū ꝙ vxor ꝯsentiat pꝰ biēniū secūda vice. Secūdū ꝙ tn̄ sit i facultatibꝰ viri ut idēnitati vxoris possit ꝯsuli: nō solū tpe ꝯctꝰ ut qdā dixerūt: sed etiā tpe q̄ vxor agere pōt: ut no. i. d. auth. siue a me: vel ꝙ p 30. ānos tacuerit: licꝫ secūdo nō cōsenserit: ut no. Pa. in. c. ꝑuenit. de emp. ⁊ vē. Item viro dissipāte bona sua pōt agere sic pro donatōe propt̓ nuptias sicut ꝓ dote. C. ō iur. do. l. vbi. de q̄ dic ut no. ibidē. Itē propter adulteriū viri lucrat̓. ut. s̄. Adulteriū. §. 3

4 ¶ Quid si soluat̓ matrimoniū alit̓ ꝙ per mortē: nūq̄d pactū vl̓ ꝯsuetudo poterit facere ꝙ vir lucret̓ dotē: ⁊ sic mulier] remaneat sine dote. R. ẜm Ho. ꝙ nō. ut no. in. d. c. donatio. de dona. int̓ vi. ⁊ vxo. Et iō ꝑ fatꝰ §. illo. ꝓcul dubio loq̄t̓ qn̄ mulier decessit q̄ casu tūc vir lucrat̓ rōne pacti solū ẜm Ho. ẜ ẜm Car. in. d. c. donatio. etiā rōne cōsuetudinis: qꝛ qd̓ pōt pactū: pōt ⁊ ꝯsuetudo: ut no. glo. in. c. nō putamꝰ. de ꝯsue. li. 6.

5 ¶ Querit̓ statuto cauet̓: ꝙ si alt̓ ꝯiugū ꝑmoriat̓: alter lucret̓ dotē vl̓ donationē ꝓpt̓ nuptias: an debeat itelligi de morte nāli vel etiā de igressu religiōis. R. ꝙ tn̄ de morte nāli nō ō ista ciuili: ꝑserti qꝛ verba statuti sūt facti ⁊ i facto ꝯsistūt. c. i. de ꝯsti. nec recipiūt casus fictos: ut. l. 3. §. hec ꝟba. ff. ō neg. ge. imo nec ex ꝑsse posset ꝓuidere ꝙ muliere īgrediēte religionē vir lucraret̓ ꝑtē dotis: cū libertas religionis grauaret̓ p diminutionē dotis: qd̓ fieri nō debet. l. i. §. onerāde ff. quoꝝ re. act. nō dat̓: ⁊ etiam qꝛ disponeret statutū de rebꝰ ꝑsone religiose qd̓ nō pōt c. fi. de re. ec. nō alie.

6 ¶ Quid si ex pacto sit ut lucret̓ alio ꝑmoriēte. R. ꝙ pactū manet validū: q̄nimo purificat̓ p ingressū religionis: ut. l. deo nobis C. de epi. ⁊ cle. ⁊ in auth. de scis epis. §. si vero constante.

D Os est q̄dā donatio facta a p̄re mulieri: vl̓ ab extraneo: vel facta a muliere ipsi viro p oneribꝰ m̄rimonij sustinēdis: ita no. canōiste Gof. ⁊ Ho. in. c. Raynutiꝰ. ō testa. ⁊ p legistas i R̄ica ff. so. ma. Est q̄tpe ꝓpriū p̄rimoniū mulieris. ut. ff. de mino. l. 3. §. sed vtrū. in fi.

¶ Quot sūt eiꝰ spēs. R. due. Pria dr̄ ꝓfecticia: ⁊ ē q̄ a p̄re vl̓ auo vl̓ ꝓauo ⁊ hꝰmōi. p̄rno ꝓ filia vl̓ nepte ⁊ hꝰmōi: de bonis eoꝝ ꝓficiscit̓: vl̓ q̄ al's de mādato eoꝝ vl̓ noīe eoꝝ ⁊ ipsi ratū hn̄t ꝯstituit̓: ut i. l. ꝓfecticia. i ꝑn ff. ō iure do. etiā si filia eēt emācipata. d. l. ꝓfecticia. §. fi. Secūda dr̄ aduēticia ⁊ ē illa quā dat mlier ꝓ seipsa: vl̓ q̄libet aliꝰ qui al's nō descēdit a p̄re vl̓ auo ⁊ hꝰmōi. Itē aduēticia ē si p̄r cū deberet filie cū volūtate eiꝰ dederit. ut. d. l. ꝓfecticia. i fi. Itē ē alia distinctio. Aliqn̄ dat̓ dos extimata: aliqn̄ inextimata: qn̄ extimata tradit̓ piculū ꝑtinet ad maritū. Si ꝟo inextimata ꝑtinebit ad mulierē. l. plerūq̄. in ꝑn. ff. de iure do. Fructꝰ tn̄ ⁊ fetꝰ rerū dotaliū lucrat̓ maritꝰ. ut in. d. l. plerūq̄. de q̄ ibi vide ⁊ p gl. in. c. salubriter. de vsuris. ⁊ canonistas ibi ⁊ p Gofre. i sūma ti. de dona. i. §. aduēticia. Limita tn̄ verū ꝙ fructꝰ lucrat̓ si sustinet onera m̄rimonij: al's nō sed restituūt̓ mulieri. ff. de vsur. videamꝰ. la 2ª. §. pe. Itē ꝙ si dos eēt i aīalibꝰ debet maritus supplere de tā natis fetibus capita mortua: ut. d. l. plerūq̄.

¶ Utꝝ dos possit eē sine m̄rimonio. R. ꝙ nō. C. de do. añ nup. l. fi. ⁊ iō solutū ꝓ dote vbi m̄rimoniū fuit nullū nō repetet̓ noīe dotis: ẜ cōditōe sine cā. ff. de ꝯdi. sine cā. l. fi. ⁊ ē ꝑuilegiata hec actio q̄ ad mulierē sic̄ actio de dote ut tenēt doc. in. c. de prudētia. de dote post di. resti. facit. l. 2. ff. ō priuil̓. cre. ⁊ sic ꝑponet̓ ẜm q. j. dicā. §. ij. ⁊. §. iz. 2

¶ Quāta debet eē dos. R. ꝙ etiā i modico pōt ꝯstitui: ut dicit gl. in. l. iperial̓. C. ō nup. in verbo dotalibꝰ qd̓ est circa mediū. l. Et qꝛ dos succedit loco alimētoꝝ. ut no. p Bar. i l. ticio centū. §. ticio genero. ff. de cōdi. ⁊ demon. ⁊ p Bal. in. l. i. §. nāle. ff. de iusti. ⁊ iu. Ideo ẜm hoc extimabit̓ ⁊ fiet pensatis ꝯditionibus ⁊ alijs qualitatibus. 3

¶ Utꝝ p̄r teneat̓ dotare filiā q̄ nupsit ꝯ eiꝰ volūtatē. R. ẜm Pa. i. c. i. de despō. ipub. distinguēdo: aut nupsit idigno: ⁊ tūc n̄ tenet̓ glo. ē nō. in. c. de raptoribꝰ. 36. q. i. Q. ō itellige ẜm do. An. in. c. accedens. de ꝓcura. ⁊ Imol̓. ibidē si est indignꝰ turpi indignitate Secus si esset indignꝰ. i. nō paris cōditiōis Uerū tn̄ poterit minorē dotē dare ex conditiōe ꝑsone: ⁊ faciūt que habent̓ in. l. cū post 4

diuortiū.§.gener.ff.de iure do.iūcta gl.in l.si volūtate.C.de do.pmis. Aut elegit dignū vel nō indignū: ⁊ tūc aut pmisit dotē ⁊ sic pat̄ tenet̄ eā dotare: q̄z licz pr̄ nō cōsenserit in tali pmissione: tñ filia p hāc promissionē releuat patrē a debito dotādi: ⁊ ideo tā͠q̄ i rem patris vertat̄ ista pmissio tenebit̄ pater de i rē verso. ita dicit Bar.i.l.obligant̄.§.lege.ff.de act.⁊ obli.per tex.in si.in l.⁊ ideo.§.fi.⁊.l.filius.ff.de in rē v̄so. Aut nō promisit dotē: ⁊ sic nō tenet̄: q̄z ex q̄ inuenit sibi maritū sine dote: ⁊ marit⁹ teneat̄ eā alere sicut filiā: ut in aut.q̄bus mo.na.effi.le.§.px.no.Inno.in.c.p nostras.de do.iter vi.⁊ vxo.⁊ etiā si p̄moriat̄ relictis filijs tenet̄ sibi relinquere quartā partē suoruz bonoꝝ p̄fatus vir. Secus si filios nō habuit: ut no.glo.in.§.px.⁊ ideo cessat vtrūq̄ debitū i patre.s.alimētoꝝ ⁊ dotis pmū q̄z habz vnde alat se.s.ex bonis mariti: ⁊ dos succedit loco alimētorū ut s̄ dictum est: ⁊ ita tenet Bar.i.d.§.lege.⁊ Ang.in.l.si socer.⁊ Bal.in.l.i.ff.solu.ma.⁊ in.l.fi.C.de do.p.

E ⁊ sic limita gl.i.c.fi.3z.q.z.q̄ dic̄ q̄ tenet̄ eā dotare vex̄ si pmisit: al's nō. Nō tñ hēbit locū statutū q̄ cauet̄ ut filia dotata nō succedat in tali muliere.ut no.Pa.in.d.c.accedens: nec excludit̄ a successione saltē legittime sicut ceteri filij: multomagis tenet̄ pr̄ dotare filiā q̄ nō cōtraxit c̄ eius volūtatē: ⁊ c̄ patrē pōt iplorari officiū iudicis regulariter ut dotet filiā.l.qui liberos.ff.de ri.nup.no.in.d.§.lege.hētur i.l.fi.C.de dot.pro.

5 ¶ Utrū frat̄ teneat̄ dotare sororē. R̄. Pa in.c.peruenit.de arbi.coiter tenet̄ q̄ sic.no.glo.de laico.in.l.cū plures.§.px.ff.de admi.tuto.⁊ in.l.nō oī.C.eo.titu. Rō q̄z b̄m Cy in.d.l.nō oi.causa dotis est fauorabilior q̄ cā alimētorū: pterea tenet Bar.in.l.fi.ff.de his qui.ut indi.q̄ pr̄ pōt relinquere filie spurie dotē q̄z dos succedit loco alimētorū: idē no.in aut.ex cōplexu.C.de ince.nup.⁊ in.l.meuius.§.duob⁹.ff.de le.z.Uñ sicut tenet̄ alimētare ut s̄.Alimēta.sic ⁊ dotare i cāu necessitatis. Idē dic ⁊ forti⁹ i clerico q̄ magis tenet̄ ad charitatē: vt in.c.i.⁊ quod ibi no.de emp.⁊ ven. Et si nō hz alia bona pōt eā dotare ⁊ aliā cōsanguineā de redditibus ecclīe si ē inops: q̄d probat̄ p.c.i.de coha.cle.⁊ mu.⁊ in.c.oio cōfitemur.3i.di.q̄z sicut p.d.c.pōt alere cōsanguineos paupes de redditib⁹ eccle q̄ fortius dotare cū sit fauorabilior: ut dictū ē. Q̄d verū credo dūmō ꝯstituat ad necessitatē sue ꝯditiōis nō p̄ pōpa fastuositatis.ar.c.negociatorē.88.di.sic q̄ qui tenet̄ alimētare tenet̄ dotare.

¶ Utrū vir possit ꝯstituere dotē vxori. R̄ Pa.i.c.⁊ si necesse.de do.int̄ vi.⁊ vx.q̄ nō p⁹ ꝯctū mr̄imoniū: sec⁹ si añ matrimoniū: q̄z pōt ut.l.i.⁊ q̄d ibi no.C.de do.ante nup. nisi sit ꝯstituta ut tūc dñiū adipiscat̄ cū matrimoniū fuerit subsecutū q̄z nō valet.ut in l.q̄d sponse.C.de do.añ nup.q̄z nec añ matrimoniū dñiuz trāsiuit q̄z noluit: nec post mr̄imoniū: q̄z nō potuit: vt ibi glo. Fallit hoc i plebeio dotāte nobilē q̄z videt̄ donare in recōpensationē cū nobilitate: q̄z pōt ut s̄ Donatio.3.in principio. 6

¶ Utrū res emphiteotica possit a pr̄e dari i dotē sine ꝯsensu dñi. R̄. Spe.ti.de loca.§.nūc aliq̄.ver.190.q̄ sic.nō trāsfert tñ pl⁹ iuris q̄ ipse hz.vt i.c.nup.de do.int̄ vi.⁊ vxo. 7

¶ Utrū feudatari⁹ cōsiliter possit. R̄. Joan.in.d.c.nuper.q̄ nō.Inno.tñ ibi tenet q̄ pōt: ⁊ eū seq̄t Pa.ibidē ⁊ etiā dicit in donatiōe pter nup. Ego ꝯcordo sic q̄ vera ē opinio secūda i feudo i quo succedit filia: ⁊ prima opi.i illo in quo nō succedit: quia sic est rō diuersa ab emphiteosi i q̄ succedit filia. 8

¶ Utrū vir possit repellere vxorē nō soluta sibi dote pmissa. R̄.q̄ sic.ut sentit Ho.in.c.p vr̄as.de do.int̄ vi.⁊ vx. Nā dos datur pter onera matrimonij sustinēda: ut i d.c.p vestras.⁊ i.c.salubrit̄.de vsu.⁊ i.l.si cū dotē.§.sin aūt.ff.so.ma.ergo pōt hec onera recusare si nō habet vnde sumat emolumēta.bon⁹ tex.ē ibi.⁊ Bal.i.l.fi.C.ad velle. post Cy.in.l.q̄d in vxorē.C.de nego.ge.⁊ Bar.in tractatu de alimētis. Ex q̄ cōcludit eū nō teneri ad traductionē dote p̄us nō soluta: sec⁹ de debito cōiugali. 9

10 ¶ Utrum maritus ducens vxorem sine dote teneat̄ eā alere de suo. R̄.q̄ sic b̄m statū sue persone: ut notāt ⁊ volūt Inno.⁊ Ho.in.d.c.per vestras.⁊ glo.in.d.§.sin aūt. Facit tex.in.l.q̄ si nulla.ff.de religio. Rō b̄m Inno.quia personā suam dedit pro dote.ut i aut.qui.mo.natura.effi.legi.§.pe.⁊.ff.ut i posses.lega.l.pe.dicit̄ q̄ vxorē debet alere ut filiam.

11 ¶ Que sunt ꝓuilegia dotis. R. ꝙ multa
Primū qꝛ oīa bona viri sūt tacita hypote-
cata ꝓ dote. vt est tex. in. c. ex litteris. de pi
gno. Secūdū qꝛ nō ꝑdit ꝓpt maleficiū
viri nec etiā patris: vt no. gl. d. c. ex litteris
Fallit i vxore ꝓmipilarij q in eo officio de-
liqt. vt. C. quib' modis pig. ta ꝯtra. l. satis
notū. ꝛ. C. de primipil. l. vtilitas. Tertium
qꝛ ꝓponit oib' creditorib' etiā priorib' qui
habēt ꝑsonales actiōes vel tacitas hypote
cas. vt in. l. assiduis. C. q poti. in pi. ha. Se-
cus habētib' expressas. vt no. glo. in. d. l. as-
siduis. ꝛ Dy. in regula qui potior. li. 6. Sꝫ
tñ dico cū Pa. in. d. c. ex litteris. ꝙ si cōsue-
tudo ē aliq illā seruabo. l. si de interpretatiōe
ff. de legi. cū si. Si vo nō est dico ꝙ fauore
mulierū debet ꝓferri etiā habētib' exꝓssas
hypotecas: qꝛ si mulier vincit eū qui ad re-
fectionē rei dedit: vt in auth. q iure posita su
per. d. l. assiduis. qui tñ ꝓfert anterioribus
habētib' expressas hypotecas: vt. l. interdū
ff. qui po. in pigno. ha. ergo si vinco vincen
tē te multo magis vinco te. vt in. l. de acces.
ff. de diuer. ꝛ tēpo. ꝑscrip. ad min' casus du-
bius ꝛ in facto dubio potior ē cōditio dotis
vt in. c. fi. de re iudi. ꝛ no. in. c. ex litteris. de
proba. cū hac opinione est Pe. ꝛ Cy. ꝛ Jo.
an. licꝫ coiter doc. teneāt cum glo. in. d. c. ex
litteris. Et istud ꝓuilegiū vt ꝓferat credi-
torib' transit ad filios ei' ſm Alex. de imo.
in. l. etiā. ff. so. ma. ꝛ ibi est glo. ꝛ alia in. l. i.
C. de priuile. do. licet Bar. dicat ꝯtrariū.
Sed pōt intelligi opinio Bar. vt non loq-
tur de heredibus suis: vt sunt filij sed extra-
neis qui nō habēt hoc ꝓuilegiū. vt. l. vnica
C. de ꝓui. do. Quartū qꝛ ecclesia pōt se ipe
dire de dote: nō solū in fauorē viduarū: vt
in. c. nuper. de do. inter vi. ꝛ vxo. sed etiā ma
riti petētis sibi dotē promissam. vt i. c. per
vestras. eo. ti. Facit qđ no. Jnn in. c. lator
qui filij sint le. ꝗuis alij cōtrariū teneāt ni-
si accessorie. Quintū qꝛ viro vergēte ad in-
opiā iudice iubente pōt dari pecunia dotalis
mercatori cū pacto: vt capitale sit saluū: ꝛ
de lucro ꝑcipiant vir ꝛ vxor partē honestā
cōpensato lucro cū dāno sine vsura: vt. c. ꝑ
vr̄as. de do. int vi. ꝛ vxo. Jta tenet Jo. an.
ꝛ Car. in. d. c. per vr̄as. ꝛ Fulgo. in. l. cum
duob'. ff. pro socio. §. itē si in facto. ꝛ Bal.
in qdā cōsilio incipiēte. Viso instrumento
facto int. no. Hosti. i sū. de vsuris. §. an ali
quo. Pa. in. c. nauiganti. de vsuris. dicit se
dubitare. Sꝫ ego credo cōtractū vsurariū
nisi excuset ſm ꝙ. j. dico. Societas ꝑ. §. 7.
Sextū qꝛ fund' dotalis alienari nō pōt etiā
de cōsensu mulieris. vt no. in. l. iulianus. ff.
de fun. do. ꝛ. C. ad velleia. auth. siue a me. nec
etiā in hypotecā dari. vt. l. vnica. §. ꝛ cū lex
C. de rei vx. ac. Qđ verū est nisi iuramētū in
terueniat. vt in. c. cū ꝯtingat. đ iureiu. ꝛ. c.
licꝫ. de iureiur. li. 6. Multa sūt ꝛ alia priui-
legia in iure. de quibus vide si placet specu-
latorem. eo. ti. hec omitto: qꝛ nihil ad cōfes-
sorē. Tene tñ ꝙ his ꝓuilegijs gaudet: dū-
modo mulier sit catholica: alr̄s nō. vt. C. de
here. auth. itē priuilegiū dotis.

¶ Utrum eadē priuilegia habeat in donatōe 12
ꝓpter nup. que habet i dote mulier. R. Pa
post Jnn. in. d. c. ex litteris. de pigno. ꝙ aut
mulier agit ad donationē ꝓpt nuptias tāꝗ
ſpāliter sibi obligatā ꝓ dote: ꝛ tūc hꝫ ꝓuile
giū dotis: qꝛ agit poti' ꝓ dote ꝗ ꝓ donatōe
ꝓpter nup. Si vo agit vt eā lucret: sic non
gaudet qꝛ cessant rōnes ꝓuilegij dotis: sed
hñ habet tacitā hypotecā. vbi. l. C. đ iure do.
Intellige coēm nō ꝓuilegiatā: vt preferat
alijs habentib' eā. In parafrenalib' aūt ha
bes. j. Parafrenalia. §. 2.

¶ Ad quē ꝑtinebit dos soluto mr̄imonio. 13
R. ꝙ licꝫ marit' de subtilitate iuris efficia
tur dñs dotis sibi date: vt in. l. reb'. C. de iu
re do. ꝛ. l. doce ancillā. C. de rei ven. tñ ad euꝫ
nō ꝑtinet post mortē vxoris nisi in duob' ca
sib'. Prim' qñ merat pactū de lucrāda do-
te vel donatōe ꝓpter nup. vt dictū sup in ꝓ-
cedēti. c. Secūd' qñ vxor intestata decedit
deficientib' liberis ꝛ ꝓpinqs vir succedit: ꝛ
ecōtra vxor viro. l. vnica. C. vnde vir ꝛ vxor
Sꝫ ptinebit ad eū q eā ꝯstituit: si stipulat'
est eā sibi restitui siue sit extraneus: vt in. l.
vnica. §. accedit. C. de rei vxo. ac. siue sit pr̄.
Si aūt nō sit stipulat' tūc si ē extrane' qui
eā cōstituit reddet vxori si supest vel heredi
bus ei'. Si aūt est pat in duob' casib' erit
filie. Prim' si eā emācipauit. Secūd' si pr̄
premoriat ante eam: alr̄s filia ꝓmoriēte erit
pr̄is: etiā si extāt liberi ex filia: vt dic Cin.
per. l. dos. a pr̄e. C. so. ma. cū q opinione coi-
ter trāseūt canoniste: vt dicit Pa. in. c. fi. de
do. int vi. ꝛ vxo. ꝛ Bar. in. l. post dotē. ff. so.

ma. ꝛ glo. in. d. l. de s. ſꝫ opinio ꝯtraria que vult ꝙ restituat̃ liberis ꝑualuit i vſu. vt di cit. d. glo. ſꝫ filia ſupſtite e pr̃e: ꝛ nõ emanci pata: tũc pr̃e ꝛ filie nec alteri ſine conſenſu alteri⁹ reddet̃. l. ij. ff. ſo. ma. Si ꝟo ẽ muli er q̃ ſibi cõſtituit dotẽ: tunc reddet̃ ſibi. d. l. vnica. vel heredib⁹ ſuis niſi rõne adulterij ꝑdiderit: vt. j. dicã. Predicta limita vera: niſi ſint ſtatuta q̃ aliť diſponãt vt ſũt coiť.

14 ¶ Sed nũquid viro vergẽte ad inopiã põt vxor petere dotẽ ꝯſtãte matrimonio. R. ꝙ ſic ſi modo ipſa eã nõ ſit cõſũptura: de quo vide in. c. ꝑ vr̃as. de dona. int̃ vi. ꝛ vxo. ꝛ i l. vbi. C. de iure do.

15 ¶ Utrũ vir ꝑpter adulteriũ vxoris lucre tur dotẽ. R. ꝙ ſic ſi ꝑ ſnĩam fit diuortiũ. de do. int̃ vi. ꝛ vxo. c. plerũq;. vl̃ ꝑ exceptio nẽ: vt dictũ eſt. s. Adulteriũ. §. 3. Q̊d limi to dũmodo ipſe vxori fidẽ nõ fregerit etiaꝫ vxore inſcia: qꝛ inꝯſcia: quo ad lucrũ dotis credo q̊d illud habeat locũ paria delicta mu tua cõpẽſatõe tollũt: vt dicit. l. viro. ff. ſo. ma. cũ cõcordã. ibi poſitis. ꝛ. ff. de dolo. in. l. ſi duo. cũ alijs cõcor. vt in. c. intelleximꝰ. de adul. cũ alijs cõcor. Jtẽ lucrat̃ ſi vxor itra bit balneũ cũ viro alieno: ẜm glo. 81. di. nõ oportet. Siliť vxor donationẽ ꝑpter nup. ſi vir cuꝫ muliere alia. allegat. l. vlti. C. de repu. Fallit in iſtis duob⁹ caſib⁹ qñ mulier habet filios: qꝛ tũc filij habebũt dotẽ q̃ ad ꝓꝓetatẽ: ꝛ alia bona m̃ris ſue ẜm Jo. an. i d. c. plerũq;. Facit autħ. ſꝫ hodie. C. d̊ adul.

16 ¶ Utrũ amiſſa dote ꝑpt̃ adulteriũ ſi mu lier ĩꝯſtet d̊ iƥedimẽto tali ꝙ ñ erat m̃rĩmo niũ recupetẽa. R. ꝙ nõ ꝑpter intẽtionẽ cũ ope ſubſecuto. ar. c. nup. ꝛ. c. vl. de biga. hoc tenet Hoſt. Gofr. Lau. Ber. ꝛ Jo. Sed Tãcre. tenet ꝙ recupet: ꝛ placet magis ne pena excedat caſum ſuũ.

17 ¶ Utrũ heredes ꝑ exceptionẽ de adulte rio poſſint retinere dotem. R. diuerſa fuit opinio: ẜ mihi placet diſtinctio dñi Signo roli de homodeis quã recitat. d. Jo. ant. de ſcõ Geor. in. c. plerũq;. vbi ſupra. Aut ma rit⁹ viuẽs ignorauit adulteriũ: ꝛ ſic poſſũt heredes excipe de adulterio: cũ marit⁹ non poſſit videri diſſimulaſſe ꝛ remiſiſſe: nec po tuit remittere iniuriã quã ignorabat. vt. l. nihil intereſt. §. ſi cũ fili⁹. ff. de inof. teſta. ꝛ. l. mater. §. i. eo. ti. ꝛ. l. legitimã. ff. d̊ peti. here. ꝛ. l. vtilitatẽ. ff. de ꝯfir. tuto. ꝛ idẽ dico ſi du bitat̃ an ſciuit qꝛ preſumit̃ ignoraſſe. l. i. §. illud. ff. de li. agno. ꝛ. l. mariti. ff. de adul. ꝛ l. verius. ff. de ꝓba. Si ꝟo ſciuit: ꝛ nõ eſt cõ queſt⁹ ut potuit de iure nouiſſimo etiã con ſtante matrimonio. autħ. ſed nouo iure. C. de adul. ſed vxorẽ retinuit cũ fuerit leno. l. ſine metu. C. de adul. ſic cũ heredes tractẽt de lu cro captando ꝯ ipſos replicabit̃ d̊ lenocinio mariti. l. cũ mulier. ff. ſo. ma. ꝛ ſic paria deli cta mutua cõpẽſatiõe tollet̃. Facit q̊d no. Jnn. i. d. c. itelleximꝰ. ꝛ Ja. de are. i. d. l. cũ mulier. ꝛ. l. i rei. §. j. ff. ſo. ma. Si ꝟo pꝰ ſciẽ tiã vxorẽ nõ retinuit: ꝛ tũc ſi querit̃ de deli cto ꝑncipaliter: heredes nõ poſſunt cõqueri imo accuſatio debet fieri ꝛ inſcriptio: cũ mo dificatione tñ quã facit glo. in autħ. vt lice. ma. ꝛ auie. §. qꝛ ꝟo. ẜ ſecũdario ſic vt repel lãt ꝑtitionẽ dotħ. vt i. l. fi. §. ſcia. ff. de adi. le ga. ꝛ ſic ꝯcorda opiniões ẜm hãc diſtictionẽ

¶ Utꝝ vidua cõmittẽs ſtuprũ ꝛ ꝑtẽs dotẽ a frẽ mariti vel herede ei⁹ poſſit repelli ꝑ ex ceptionẽ de fornicatõe. R. d. Jo. an. vbi s. ꝙ ſic de rigore iuris ꝛ ꝑdet dotẽ: ꝛ ſic rema nebit apud frẽm vel heredes mariti ex offen ſa facta defuncto. ꝑ tex. cũ glo. ꝛ ꝑ id q̊d no. Bar. in. l. pe. C. d̊ adul. ꝛ. ff. de liti. l. fi. ꝛ. l. i §. ꝛ ſi forte. ff. de iniur. ita determinat Pau. de ca. ꝯſi. iiij. Uide ibi mľta ꝓ ꝛ cõtra. 18

¶ Sꝫ nũqd pr̃ q̃ dedit dotẽ ꝓ filia ꝑdet eã ꝓ adulterio filie. R. ꝙ ſi nõ ẽ ſtipulat⁹ eã ſi bi reddi ꝑdet ꝛ ſibi iputet: vt tenet Jo. an. in. d. c. plerũq;. ꝛ Accur. in. l. ꝯſenſu. C. de repu. ꝛ in. l. ſi dotẽ. C. de iur. do. ſed Dyn⁹ ꝑ l. 3. §. itẽ ſi volũtate. ff. ſo. ma. dicit. ꝙ ſi fi lia eſt in ꝑtãte pr̃is nõ preiudicat̃ pr̃i: quin poſſit agere ꝓ dote: ꝛ ita ſiliter dñs Ant. in d. c. plerũq;. ꝑ. l. fi. C. de repu. 19

¶ Utrũ vir q̃ expulit vxorẽ ꝑpt̃ adulteriũ nõ notoriũ ꝓꝓa auctoritate teneat̃ ſoluere mutuũ q̊d accepit vxor ꝓ alimentis. R. ꝙ ſic qꝛ adulteriũ nõ notoriũ nõ ꝑuat ipſo iu re alimẽtis: niſi ſnĩa lata ſit. ff. de dona. l. p⁹ ꝯtractũ. cũ ſua materia: ꝛ ad illud q̊d dr̃ ꝙ mulieri obſtat exceptio adulterij: verũ eſt q̃ ad futura: ẜ nõ q̃ ad alimẽta q̃ debent̃ ante ſnĩaꝫ latã. ꝛ d̊ h i. l. ſi iſtituta. ff. d̊ inof. teſta 20

¶ Utrũ frat̃ q̃ viuente pr̃e de bonis pater nis dotauit filiã teneat̃ illã dotẽ ꝯferre mor tuo pr̃e. videt̃ ꝙ ſic per. l. certũ. C. fami. her 21

⁊.l.fi.cū ibi no. Sed Bal.in.l.fi.C.de do. pmiſ.dicit caſū ſingularē vt nō cōputet: ſʒ ego do tibi gl.in.l.dotē quā dedit auus.ff. de coll.bo.q̄ dicit ſi tpe mortis patris cōſta/bat matrimoniū nō eē coicādū.allat.l.filiū de coll.bo.⁊.l.pmā.§.fi.ff.de coll.dotis.

22 ¶ Utrū cōfeſſio qua vir cōfitet ſe recepiſ ſe dotē ɔſtante matrimonio valeat. R.ꝙ nō niſi appareat de numeratōe. Nam videt donare. Bal.in.l.i.in 2ª colūna.C.de do. pmiſ.⁊ Ang.in.l.px.ff.que res pi.ob.po.⁊ Bar.in.l.ſi diuortio.⁊ ibi legiſte.ff.de ver. ob.⁊ alij in.l.ſi volūtate.C.de do.pro.⁊ p̄/ſumit ſimulata cōſtitutio: vt dicit Bar.in l.i.C.de dona.ante nup.de hoc habet.in.l. i.vbi tex.C.de do.cau.nō nu.

23 ¶ Qñ debet reſtitui dos. R.ꝙ ſi cōſiſtit i reb⁹ imobilibus debet ſtatim reſtitui ſoluto matrimonio. Si ꝟo cōſiſtit i mobilib⁹ reb⁹ ſic infra annū.C.de re.vx.act.l.vnica.§.ex actio. Intellige tñ in marito ſi pōt: q2 ſi do lo malo nō eſt verſatus nō reſtituet niſi in quātū pōt: ⁊ ideʒ ꝓuilegiū habebūt filij eiuſ dē matrimonij: cauebūt tamē tam marit⁹ ꝙ filij de reſtituenda ſi ad pinguiorē fortu/nam veniūt.vt no.in.d.l.vnica.in.§.circa aūt.⁊ in.l.in cōdēnatiōe.ff.de re.iur.⁊ in.l. etiam.in princi.ff.ſolu.matri.nō tñ tranſit ad heredes extraneos iſtud ꝓuilegiū.l.ma/ritū.ff.ſolu.ma.de hoc vide glo.in.c.mulie/res.⁊ ibi p canoniſtas.de do.int.vi.⁊ vxo.

24 ¶ Sed pone quādo fuit data dos erāt res imobiles: quas vēdidit maritus ⁊ emit res mobiles ex earū precio.rñdeo ꝙ nō cōputa bunt imobiles ſed mobiles: caſus eſt i.l.cū in fundo.§.ſi fundus.ff.de iure do.Et ideo limita dictuʒ.ſ.ꝙ ſint mobiles vel imobiles tēpore mortis viri: ⁊ ita iudicabūt: nec va lebit ꝙ ſubrogatū ſapiat naturā ⁊c.q2 non eſt verū hic: ⁊ ideo nō ſtatim reſtituent

25 ¶ Utrū maritus vel heredes expenſas fa/ctas in dote poſſint defalcare. R.glo.in.d. c.mulieres: ꝙ neceſſarias ſic ipſo iure vti/les nō minuūt dotē: ſed petunt actu man/dati vel negociorꝫ geſtorꝫ: volūtarie etiā cuʒ cōſenſu vxoris facte ſolū pmittunt abradi ſi poſſint ſine leſione rei.C.de rei vxo.ac.l. vnica.§.ſed nec.⁊.l.i.ff.de ipen.in re.do.fa/ctis. Sʒ h̄ nō habet locū i expēſis factis p exactōe vel defenſiōe dotis: q2 marit⁹ ē dñs

fructuū dotis: ⁊ ſic tāꝙ dñs ipſā tuetur: ut no.ff.de ipen.in re.do.fac.l.2. Et ideo non poterit repetere: ut tenet Spe.ti.d dote poſt di.re.§.vl.ꝟ.illud etiā.⁊ Jo.an.

¶ Utrū heredes teneant alere mulierē re/lictā infra annū. R.ꝙ ſic. Qđ verū ē ſi nō hʒ aliūde vnde alat: nō tñ ſm quātitatē do/tis: q2 ſi fruct⁹ excederēt nō tenent niſi ſolū ad alimēta. Et ſi aliqđ de dote reſtituūt te/nēt in reſiduo alimētorū: ita no.glo.i.d.§. exactio.⁊.ff.ſo.ma.l.diuortio.in pn. Uñ ſi pr̄ ꝓſtitit alimenta filie poterit eā repetere: ab heredib⁹ viri. Facit qđ no. Bar.in.d.l. diuortio. Si ꝟo habet vnde alat tūc here/des nō tenēt.ita tenet gl.in.d.§.exactio.⁊ pbat in.l.extraneo.ff.de hen.in poſ.mit. 26

¶ Sʒ nūquid tenet habitare cū heredib⁹ mariti. R. Bar.in.d.l.diuortio.ꝙ non q2 nō iuenit in iure expreſſū: ɔtrariū tñ vide/tur veri⁹: q2 infra ānū dr̄ mulier q̄ſi eē i ma trimonio.C.de ſe.ma.l.fi.⁊ ſic cōſuluit.d. Car.ꝙ nō poterit alimēta petere: ſi ꝯ eorū volūtatē alibi ſit demorata: dūmodo hone ſte poſſit apud eos demorari. 27

¶ Utrū licite mulier poſſit pcipe certū qđ p alimentis ab heredib⁹ mariti: donec do/tē ſibi reſtituant. R.ꝙ ſic de iure coī: iuxta no.p Bar.poſt Cy.C.de bo.auc.iudi.poſ. aut.ei qui. Et per Ang.in.l.ticia.ff.ſo.ma ⁊ Pau.de ca.ꝯſi.384.⁊ Pa.i.c.d prudētia de do.poſt di.re.recitat Jo.de ligna.in cle. ex graui.de vſu.⁊ ſeqt dicentē ꝙ valet ſta/tutū ut heres ſoluat certū qđ p centenario Limitat tñ idē Pa.hoc in ea que nō habet vnde aliunde viuat: ſed nō mihi placet iſta limitatio qñ nō accipit tale quid rōe lucri ſʒ rōne intereſſe lucri ceſſantis: utputa q̄a po tius vellet habere dotē ut eaʒ implicaret in poſſeſſionibus vel alijs negociationibus d quib⁹ veriſimiliter tātū vel pl⁹ haberet: alď non liceret. Et ſic intelligo Jo.d imo.in.d. cle.ex graui poſt Math.de mat.qui tenēt non licere ſine vſura: puta quia ſolum acci pit ratione lucri. 28

¶ Utrū vir licite accipiat poſſeſſionē in pi gn⁹ p dote ſoluēda vide.ꝭ.Uſura.i.§.25. 29

D Ubium ſm Iſy.li.etbi.eſt mot⁹ indifferēs in vtrāꝙ ptē ɔtradictōis: vľ dic ꝙ du biū ē eq̄litas rōnū ɔriarū ſm pħm.

j ¶ In dubijs vbi v̄sat̄ periculū aīe sp̄ tu/
tior pars est eligēda: ⁊ in ipsis q̄ certi⁹ ē te/
nendū: ⁊ q̄ sine periculo explicari pōt: ita
dicit Pa. in. c. iuuenis. de sponsa.

2 ¶ Utrū in dubio debeam⁹ int̄pretari vt po
ti⁹ quis nō sit irregularis. R̄. vt colligo ex
Pa. in. c. cū tu fili p̄posite. de testi. ⁊ in. c. ad
audiētiā. de homi. Aut loq̄mur i foro aīe: ⁊
sic debem⁹ int̄pretari irregularē ⁊ sic de alijs
vbi dubitat̄ de aliquo delicto. vide glo. i. c.
vnico. de scru. in or. fa. Similit̄ dicēdū i fo
ro q̄si penitētiali: vt puta q2 nō agit̄ ad pe/
nā p̄prie. sed vt a ministerio abstineat: aut
ab alio in q̄ subesset pctm̄: sicut i contractu
matrimonij. facit. c. significasti nobis. de
homi. ⁊. d. c. iuuenis: aut loquimur in foro
cōtētioso: ⁊ sic debem⁹ int̄pretari p̄ nō: ma/
xime vbi agit̄ de pena: puta q2 celebrauit q2
collatio nō tenuit ⁊ h⁹mōi. q2 in penis meli/
or int̄pretatio ē fiēda: vt i regula i penis. ⁊
r̄la odia. li. 6. ⁊ idē dic i excoicatōe ⁊ silib⁹.

3 ¶ Quō sūt int̄pretanda ab alijs facta du/
bia p̄ximorū. R̄. c. estote misericordes. d̄ reg
iu. q̄ in meliorē p̄tē. vide. j. Judiciū. §. 17.

4 ¶ Uerba dubia sūt accipiēda sc̄m intētio/
nē proferētis. ff. de reg. iu. in ambiguis. ⁊ vt
res poti⁹ valeat q̄ pereat. c. abbate. de ver.
sig. al's sc̄m coēm vsum. 100. dis. c̄ morē. vi/
de s̄. Castitas. §. i.

5 ¶ In q̄ differt dubiū ab opinione ⁊ fide ⁊
scientia. vide. j. Opinio. in prin.

6 ¶ In re dubia fidei auctoritas est req̄ren
da romane ecclesie. 11. di. palam.

7 ¶ In reb⁹ ambiguis absolutū nō debet esse
iudiciū. 33. di. c. habuisse. imo q̄n dubiū est
in p̄sona vel in facto vel in iure: nullo modo
snīa est ferēda. 30. q. 5. iudicantē.

8 ¶ Nō dicit̄ iteratū quod dubitat̄ factū. de
pres. nō bap. c. veniens.

9 ¶ Dubio existēte i iure matrimonij tuti⁹
est c̄ statuta hoīu3 dimittere copulatos q̄3
disiungere cōiunctos contra statuta dei. c.
licet ex quadā. de testi.

d Duellū est pugna duorū. vt d̄r
i. c. mononachiā. i sin/
gulare certamē. 2. q. 5. ⁊ fit ad probatione3
alicui⁹ rei ita vt q̄ vicerit probasse videat̄
q̄ ē prohibitū sub pena mortalis pcti. q2 c̄
legē dei ibi: Nō tētabis dn̄3 deū tuū Mat.
4. ⁊ d̄r in. d. c. ⁊ ideo nō solū offerēs sed ac/
ceptās cū dantib⁹ auxiliū cōsiliū vel fauorē
⁊ valentib⁹ prohibere ⁊ nō prohibētib⁹ pec/
cāt mortalit̄. Ad ro. c. i. digni sūt morte q̄
cōsentiūt: ⁊ nō excusant̄ ex cōsuetudine vel
metu acceptātes: nisi vt. j. dicā. q2 poti⁹ de/
bet q̄s q̄libet mala tolerare q̄ malo cōsenti/
re decernat. 32. q. 5. ita nc. Nec obstat q̄ da
uid cū golia excercuit q2 auctoritate sp̄ūs sci
fecit: sicut ⁊ sanson. vt dicit gl. i. d. c. mono/
nachiā. 23. q. 5. si nō licet.

¶ Que pena ē clerici in duello pugnāt̄. R̄ j
q̄ debet deponi: ⁊ ē irregularis. tm̄ ep̄us pōt
dispensare dūmodo mors vel mēbrorū dimi
nutio nō int̄uenerit. c. i. de cle. pu. indu. nec
solū efficit̄ irregularis si ipse pugnat s̄ etiā
si aliū pro se pugnare facit. vt in. c. 2. eo. ti.
⁊ q̄cūq3 hoc mādat ꝯsulit aut defendit si nō
homicidiū sequat̄ vel [illegible] latio. vt i. d. c. 2
dispēsat tm̄ ep̄s cū clerico in bn̄ficio etiā ha/
bēdo solū pro sustētatōe. vt in. d. c. 2. cū ibi
notatis dūmodo nō habeat curā aīarū.

¶ Sed nunq̄d ille q̄ cogit̄ a iudice tali mō 2
q̄ suspēdet̄ q2 habet eū p̄ ꝯuicto nisi duellū
suscipiat possit suscipe cū sit inocēs. R̄. di/
uersa fuit opinio. vt no. in c. i. eo. ti. s̄ mihi
placet q̄ talis coact⁹ tali coactōe licite susci
piat: ⁊ etiā in cā ciuili q̄n nō iminet probabi
le periculū mortis: q2 sicut lic3 se defendere
⁊ res suas ⁊ alia facere q̄ de se nō sunt mala:
sic pugnare q̄n alio modo nō pōt euadere.
facit. c. interfecisti. de homi.

¶ Utrū clerici q̄ reliquias afferūt pugilib⁹ 3
ad pugnandū sint irregulares si seq̄t̄ homi/
cidiū. R̄. q̄ si oīo sine ipsis erāt pugnaturi
nō erūt irregulares: al's sic: ⁊ sic itellige opi
niones diuersas ⁊ concorda sc̄dm hanc di/
stinctionem.

¶ Q̄ dictū ē de duello: idē dic de iudicio 4
aq̄ feruētis vl' ferri cādētis. c. fi. de pur. vul.

e Ebrietas est priuatio vsus
itellect⁹ facta ad
aliq̄ tēp⁹ ex imoderato potu vini:
vel cuiuscūq3 alterius rei potabilis.

¶ Utrū ebrietas sit pctm̄ mortale. R̄. vt j
colligo ex Alex. in sūa sc̄. ⁊ glo. 25. di. §. al's
ea demū. ⁊ doc. ibidem q̄ aut raro contin/
git aut assidue. Si raro sic distinguo: q̄
aut inebrians se cognoscit vini potentiam
⁊ sua3 cōplexionem disposita3 ad ebrietatē
⁊ tamen magis vult ebrietatem incurrere

q̄ a potu abstinere: ⁊ sic est pctm̄ mortale. Aut inebrians se nescit vini potētiā ⁊ ignorat q̄ ex tali potu pössit inebriari vel nō aduertit: ⁊ sic est nullū peccatū vel veniale ꝑm excessū in potu ⁊ negligētiā in aduertendo. Si vero assidua sit ebrietas sic ē mortale peccatū nō ꝓpter iteratione actꝰ: q2 multiplicatio actuū venialiū nō auget i ifinitū: ꝫ q2 nō pōt esse q̄ hō assidue inebriet quin sciēs ⁊ volēs ebrietatē incurrat: aut saltē nō obmittat diligētiā quā debet adhibere de necessitate ne inebriet cū habeat tēpꝰ deliberationis reprimēdi motꝰ veniales ne ꝓcedant i regnū pcti. Jlle vero q̄ ꝓcurat vt q̄s inebrietur cōiter mortalit̄ peccat siue sequat̄ ebrietas siue nō siue sit pctm̄ mortale: i eo q̄ iebriat̄ siue nō: q2 cōsentit i dānū notabile ꝓxi.

2 ❡ Utrū ꝓpter sanitatē liceat inebriari. Re. q̄ nō sine pctō mortali: tā in opāte q̄ i patiēte sciēt̄ verū ē q̄ ꝑm san. Tho. ꝑa ꝑe.q. 150. cibꝰ vel potꝰ q̄ esset supfluꝰ sano nō erit supfluꝰ infirmo: puta q2 dat̄ ei cā medicine ad ꝓuocādū vomitū ⁊ sine pctō: q̄n talis infirmitas id reqrit: ꝫ nō vsq ad ebrietatem

3 ❡ Utr̄ ebrietas excuset a pctō. Re. q̄ excusat a tāto: ſz nō a toto. Jntellige q̄ ad penā ꝫ q̄ ad culpā excusat a toto qd̄ fecit in ebrietate ex quo ē sine vsu totali rōis. ⁊ facit qd̄ nō. 15. q. i. in. c. sane. ⁊. c. si q̄s isaniens. Quo vero ad penā Pa. in. c. q2 diuersitatē de ꝯcess. ꝑbē. tenet q̄ nō iputat̄ nisi id qd̄ ex culpa immediate ꝓcedit: non qd̄ mediate. ⁊ facit qd̄ nō. in tex. ⁊ in glo. 23. q 5. de occidēdis. ⁊ i c. lz. d̄ testibꝰ. vn̄ dicit q̄ lz q̄s excōicet̄ ꝓpt̄ suā culpā nō tn̄ iputat̄ postea ei q̄ bn̄ficiū nō cōtulit infra tēpꝰ debitū: nisi fuerit i mora petēde absolutiōis: q2 culpa nō ē cā immediata: ꝫ excoicatio q̄ est pena. sic in ꝓposito licz sūptio potꝰ supflui fuerit culpa ⁊ causa imediata ꝑuatiōis vsus rōnis: nō tn̄ est cā imediata homicidij vl' alteriꝰ qd̄ facit: ⁊ id̄ non erit irregularis ꝑm istā opinionē. Ri. tn̄ in. 4 di. 15. tenet q̄ erit irregularis: ⁊ q̄ ei iputat̄ ad penā oīa que sequūt̄: sed mihi placet magis opio Pa. ⁊ pro eo ē tex cū gl. in. c. de cetero. de hmicidio: nisi voluntarie inebriari voluisset vt postea nesciēs occideret: q2 sic ei iputaret̄: sicut tenet glo. in. d. c. de cetero. etiā qd̄cūq quod secutū est q̄uis mediate processisset.

4 ❡ Utrū ebrietas largo modo dicta: q̄ q̄s nō totaliter priuat̄ vsu rōnis sed bene alterat̄: scit tn̄ qd̄ facit: similiter sit pctm̄ mortale ⁊ excuset. Re. absq dubio nō excusat a malo qd̄ ꝑpetrat̄ ex quo scit qd̄ facit: nec etiam credo talē excusari a pctō mortali q̄ scienter tm̄ biberet q̄ talē grauedinē incurreret: tū ꝓpter periculū ebrietatis: tū q2 sine notabili lesione rōnis hoc fieri nō pōt. Jn eo aūt cui hoc accidit inaduertēter siue raro siue etiā frequēt̄ nō credo sit mortale pctm̄: q2 nō facit a ꝓposito ⁊ scienter: q2 nō ita tenet̄ talē alterationē vitare sicut ebrietatē q̄ priuat vsu rōnis totaliter.

5 ❡ Utr̄ teneāt̄ gesta p talē ebriū. Re. q̄ nō q̄n ꝓprie est ebriꝰ: ꝫ q̄n nō est ꝓprie ebrius ſz cōfortatus ⁊ scit qd̄ facit tūc tenent licz in multis succurrat̄ ei vt in iuramēto ⁊ cōfessione ⁊ similibus p misericordiā iuris: vt. s̄ dixi Blassemia.

e **Ecclesia** sumit̄ multipliciter vt. 58. di. c. quorū vices. ⁊. 7. q. i. scire debes ⁊ ne prelati vices. c. vl. de ver. signi. c. causa. ⁊. c. cū clerici. in glo. ⁊ ibi vide.

j ❡ Eccl'ia vniuersalis q̄ est collectio fideliū nō pōt errare in fide seu eiꝰ articulo: neq in his q̄ ad bonos mores necessarios ad salutē ꝑtinēt: q2 christꝰ ꝓ eo orauit vt nō deficeret fides eiꝰ: ⁊ sic intellige. 24. q. i. a recta. Jn alijs aūt hn̄ pōt errare: q2 seq̄t̄ opionē q̄ pōt falli. ⁊ sic itellige. c. a nobis. el. 2. de sen. ex.

2 ❡ Eccl'ia romana ibi ē vbi sūt boni: vt dicit glo. in. c. q̄uis. 21. di: ⁊ sic pz q̄ tp̄e mortis christi remāsit in sola virgine maria.

3 ❡ Eccl'ia an dicat̄ illa q̄ nō est consecrata. Re. Pa. in Rubrica. de cōse. ec. vel al. q̄ nō ꝓprie: ſz basilica. i. domꝰ regis. alle. glo. cū tex. in c. i. de reli. do. ⁊ facit ad statuta. vt delictū cōmissū in eccl'ia nō cōsecrata nō sit cōmissū in eccl'ia licz iproprie accipit̄ vnū pro altero. Jtē equiuoce d̄r eccl'ia oratoriū licz ꝓprie oratoriū sit locꝰ aptus ad orādū: quē quisq in domo sua edificare pōt.

4 ❡ Eccl'ia matrix. Aliq̄n est cathedralis vt in. c. venerabili. de ver. sig. aliq̄n ē baptismalis seu parochialis. vt in. c. ex trāsmissa. de ꝑscrip. ⁊ in. c. ad audiētiā. el. i. de eccl'ijs edi. nō. doc. Car. in cle. ne romani. de elec.

5 ❡ Eccl'ia materialis cuiꝰ auctoritate debet

fundari. R. q auctoritate epi diocesani vt i auth. de eccla. titu. §. si qs aut. 7 de cse. di. i. c. nemo. el pmo. 7 hoc verum in locis no exemptis: in exeptis vo null9 pot edificare sine licetia sedis aplice. vt i. c. cauctoritate de priuilegijs. li. 6. 7 sic intellige. c. de locoz. cu. c. se. de conse. di. i.

6 ¶ Utru debeat eccla edificari sine dote. R. q eccie medicatiu sic: alie vo no: nisi i monasterijs q habet reddit9: vt no. in. c. i. de censib9. 7 dos est mansus terre: q multipliciter dicit: vt no. gl. in. c. fm canonica. 23. q. 8. 7 in. d. c. i. no. Pa. q accipit hic pro dote necessaria pro sustetatioe ministri q masus debet ee liber ab oi seruitute teporali: vt in dictis iuribus. 7 no. Inno. 7 Ho. 7 Jo. an. in. d. c. i.

7 Quis tenet ad eccle reparatione. R. Pa. in. c. i. de ec. edifi. q de iure tenet plat9 dare qrta pte reddit9: si speciales no sut ad h deputati: vel si cosuetudo no trastulit onus fabrice in populo: nec valet cosuetudo in cotrariu: vt in. c. cognouim9. 12. q. 2. 7 in. d. c. i. qd intellige qn supest aliqd detractis necessarijs sibi: als no tenet fm eude Pa. i. c. de his q. d ecclijs edifi. 7 qd dico de plato intelligo de oib9 bnficiatis in ea. vt dictis. c. i. 7c. de his. Si vo cosuetudo trastulit on9 fabrice i seculares tenet ipsi. ar. c. ad aplica. de simo. qd limito nisi ecclesia abundaret 7 ipsi seculares in magna egestate essent. ar. c. aurum cum similibus. 12. q. 2.

8 ¶ A q debet cosecrari 7 de recociliatione ei9 vide. s. cosecratio eccle. De ei9 imunitate. vide. j. Immunitas.

9 ¶ Utru oblatioes q fiut capelle cedat eccle pochiali ifra qua e sita. R. Pa. 7. d. Ant. in. c. pastoral. d his q fiut a pla. q sic p locu a spali. i. c. ad audietia. p. d ec. edifi. Infert etiam. d. Anto. ibide q oblatio q fit imagini picte i muro alicui9 parochie cedit ecclesie parochiali. Facit gl. i. l. statue. ff. d vsufru. 7 Angel9 i sua disputatoe q icipit: i refulgeti palatio. hoc limito ver qn fit ituitu eccle parochial. als no. de q. j. votu. 3. §. 26 Ide. d. Ant. no. sup R. de parochijs q oblatioes q fiut celebrati in alteri9 eccla sunt rectoris illi9 eccle: nisi sit eps i ppa diocesi: vel archieps in tota puincia du visitat: qz tuc epo vel archiepo cedut qz tota diocesis cesec. Parochia de rapto. c. i. d paro. c. sup eo. 7 puincia e parochia archiepi. c. romana. §. fi. de. censi. li. sexto.

10 ¶ Ecclesia no csecrata an gaudeat eodez puilegio q csecrata. R. Pa. in. c. fi. de cse. ec. vl al. q sic: qn auctoritate epi e edificata multa pro hoc allegant in glo. ibidem.

11 ¶ Ecclesie parochialis collatio ipso facto est nulla si fiat ei q no attigit. 25. annu. Ite collata ei q no e sacerdos si infra anu a tpe cessiois 7 adepte possessiois no fuerit sacerdos ordinat9 vacat: lz alteri coferri no possit nisi completo anno transacto. de quo dic vt s. Clericus. 7. §. 5.

12 ¶ Ecclesie pochiali pntatus pot admitti q uis no sit i sacris: dumo ifra tps debitu possit ordinari i sacerdote. c. si is de isti. li. 6. h sine pntatioe institui no pot nisi dispesatiue fm Jo. an. in. c. preterea de eta. 7 quali. or.

e Lectio e alicui9 psone idonee ad dignitate vl supna societate puata forma canonice facta vocatio: hoc colligit ex. c. cu i cuctis. 7. c. cu eccla vulterana. 7. c. quia pter de elect. 7. c. cu olim. de arbi.

j ¶ Ad que ptinet electio. R. de iure coi spectat ad collegiu. Na qlibz cgregatio dz sibi de iure coi eligere platu: nisi cosuetudo sit in ctrariu de ele. c. i. 16. q. vlt. cgregatio. 18. q. 2. abbate. 7. c. se. vn ad ea spectat etia si duo solu vel tres fuerit de elec. c. i. de cosue. c. cu dilect9. Immo vt tenet gl. i. c. 2. d postu. p. Inn. 7 Hosti. 7 coiter doc. Jus vniuersitatis pot remanere i vno solo oib9 alijs mortuis vel priuatis suspesis vel excoicatis. tex. e in. l. sic. §. sz 7 si vniuersitas. ff. qd cuiusc. vniuer. cu glo. 7 Bar. vn in isto casu ptas eligedi ptinet etia ad pauciores qn maior pars e inhabilis ad eligedu: puta excoicati. vel suspesi 7 sic minor ps repsentat totu collegiu cu inhabiles no copbedant in numero. Facit c. illa de elec. bona glo. i de. qd circa de ele. Itē tn solus no posset se eligere qz notaretur ābiciosus. c. p vras. d iu. patro. pertinet etia aliqn ex csuetudie vl puilegio ad alios q de collegio. c. cumana. de elec.

2 ¶ Utru potestas eligedi deuoluat ad alios de colegio. qn alij sut priuandi potestate eligendi pea vice. R. glo. in. d. c. 2 q non anteq priuentur.

3 ¶ Quid si nõ vocẽt alij q̃ sũt puati vł hiba biles ad eligẽdũ. R. Pa. in. d. c. z. q tenet electio ⁊ alia capitularia: licz nondũ sit di scussũ an sint priuati: quia sufficit q postea possunt cõuinci.

4 ¶ Utrũ cõuersi sint de caplo ⁊ habeãt vo cẽ i electione plati. R. Ludo. de ro. in suis notãdis tenet q nõ allegat. c. ex eo. de elec. li. 6. nisi antiq̃ cõsuetudine: hoc haberẽt fm Jnn. in. c. z. de insti. Jdẽ tenet Federi. ɔsi. 107. p tex. in. c. ⁊ si christ⁹. de iureiurã. i ver bo vos ⁊ cõuersi. q̃d esset frustratoriũ mo nasterij vestri.

5 ¶ Utr elector possit vnũ vel plures pcu ratores istituere ad eligẽdũ R. q sic si ipse sit abñs ⁊ iusto ipedimẽto detinet: ƀ oportet q si plures pcuratores instituit q quilibet sit insolidũ alit nõ admittet: ⁊ si simul con currãt potior erit cõditio poccupãtꝭ. Si vo null⁹ eoꝝ poccupat: tũc caplꝫ admittet quẽ voluerit: vł si maior pars capli nõ ɔcordat: admittet q̃ prior ẽ institut⁹. Jtẽ oportet q pcurator sit de collegio ⁊ si null⁹ vellet esse nõ posset extraneũ caplo nolente deputare: neq p lr̃as votũ suũ exprimere. Jtẽ ꝛtio oꝫ q pcurator institut⁹ nõ eligat vnũ suo noie ⁊ alteꝝ noie pcuratorio: q2 nihil valeret nisi dñs spãle mãdatũ dedisset de aliq̃ noiando q2 tũc illũ noie dñi ⁊ alteꝝ suo noie poterit noiare. c. si quis. de elec. li. 6.

6 ¶ Utrũ illi q̃ nõ sũt pfessi tacite vł expsse in locis regularib⁹ sint admittẽdi. R. q nõ vt p3 i. d. c. ex eo. nec illi q̃ p eoꝝ regulã vel cõstitutiões phibẽt sicut minores.

7 ¶ Utrũ illi q̃ nõ sũt subdiaconi habeãt vo cẽ in caplo in cathedralib⁹ collegiatis secu larib⁹ vel regularib⁹ eccl'ijs. R. q nõ etiam si ab alijs libere ɔcedat. cle. vt hi q. de eta. ⁊ qua. Quidã tñ limitãt q̃ ad illos q̃ nolunt ordinari laici professi tñ cũ clericis admit ti debẽt de iure coi: vt in. c. messana. de elec. nõ laici ɔuersi nisi vbi hꝫ ɔsuetudo q admit tãt: vt no. glo. in verbo electionib⁹. in. d. c. ex eo. vt in. d. cle. vt hi. q2 dictũ. c. ex eo. ex cludit solũ laicos cõuersos.

8 ¶ Quis nõ põt eligere. R. fm Jnn. ⁊ Pa in. d. c. z. de postula. mlti puant ptãte eligẽ di. Primo excoicati maiori excoicatiõe. c. ɔstitut⁹. de appel. sec⁹ de minori. de cle. exco. mi. c. vl. Secũdo suspẽsi ab officio. de ɔsue. c. cũ dilect⁹. Tertio interdicti. de elec. c. cũ inter. Quarto quibus interdictũ est elige re sine supioris licẽtia. de elec. c. si. Quinto q̃ scienter celebrauerũt in loco interdicto. de sen. exco. c. is q̃. li. 6. Sexto illi q̃ in ea vaca tiõe elegerũt sciẽter indignũ. c. cũ in cũctis ⁊. c. inotuit. in fi. de elec. Et idẽ si peccauerũt in postulando. c. scriptũ. eo. ti q2 pro ea vice sũt puati ptãte eligẽdi si facta noiatõe secu ta fuit postulatio seu electio. Sec⁹ si nõ sit secuta q2 nõ sunt priuati. c. ppetue. eo. li. 6. Septimo pupilli. c. ex eo. eo. ti. li. 6. Octa uo laici cõuersi. Nono nõ professi. Decimo nõ subdiaconi: de quib⁹ dic vt s. dictuꝫ est. Undecimo illi q̃ p laicalẽ abusum elegerũt eo. ti. c. quisquis. Duodecimo nõ eligentes infra tempus debitũ: vt. j. dicã.

9 ¶ Quãdo debet fieri electio. R. q i cathe dralib⁹ vel regularib⁹ eccl'ijs infra tres mẽ ses. alit deuoluit ad superiorẽ proximũ: qui superior si infra pfatũ terminũ non elege rit deuoluit ad aliũ superiorẽ ⁊ sic vsq ad papã: vt in. c. ne pro defectu. de elec. nisi iu sto impedimẽto fuerint impediti: deinde te nent electores pñtare electionẽ electo ⁊ pte re ɔsensuꝫ ei⁹ ifra. 8. dies p⁹ q̃ comode pote rũt: alioquin sunt suspẽsi p tres ãnos ab oi bus bñficijs ipsi⁹ ecclie. c. cupiẽtes. §. ceterũ li. 6. eo. ti. Jn alijs vo ecclesijs debet proui deri infra sex menses aliter ad proximuꝫ su periorem deuoluit: vt in. c. de multa. de pbẽ ⁊ in. c. nulla. de cõces. pben.

10 ¶ Utrũ possit fieri electio añ sepulturam pdecessoris. tex. in. c. bone memorie. el. z. eo. ti. tenet q nõ. si tñ fieret valẽt fm gl. ibidẽ.

11 ¶ Jn quo loco debet fieri electio. R. q põt fieri in quocunq loco honesto maxime fm consuetudinẽ: vt in. c. causis eodẽ. dũmodo nõ sit locus clãdestinus: quia electiões que fiunt in cameris per occulta conuẽticula re probantur. 79. dis. c. z. ⁊. c. si transitus. pro pterea electiones episcoporũ solent fieri in ecclesijs. c. q sicut. eo. ti.

12 ¶ Utrũ i loco interdicto facta valeat. R Pa. in. c. j. de postu. pre. q licet Archi. in c. in nomine. 23. di. teneat q non valet. ta men Hug. vercelleñ. ⁊ Jo. an. ⁊ cõmuniter doc. post eũ tenẽt q valet ⁊ postulatio ⁊ ele ctio: q2 sũt quidã cõtractus ⁊ probat p tex. d. c. i. Fallit hoc in electiõe pape. vt in. c. vbi

periculū. de elec. li. 6. eo. ti.
13 ¶ Qui sūt vocādi ad electionē. R. q̄ oēs q̄ sūt pn̄tes ad quos ptinet eligere: ⁊ etiā absentes sūt vocādi ₰m q̄ cōsuetudo se h̄z. c. corā. eo. ti. q2 licz de iure absentes sint vocādi. vt in. c. q2 ꝓpter. eo. ti. tñ cōsuetudo pōt introducere vt nō vocēt̄ ⁊ valeat electio. vt nō. Pa. in. d. c. corā. ⁊ i. c. cumana. eo. ti.
14 ¶ Quō sunt vocandi. R. q̄ vel verbo vel scripto vel cōsueto signo campane. ⁊ huiusmodi ₰m consuetudinē.
15 ¶ Utrū possit statui termin⁹ minor trium mēsiū in q̄ si nō cōueniant licite ꝓcedat̄ ad electionē. R. ₰m Ho. q̄ si due partes pn̄tes sūt ⁊ cā coarctatiōis assignet̄: sic pōt: q2 tūc pōt absens saltē vni de collegio cōmittere vices suas. c. q2 ꝓpt̄. eo. ti. Si ꝟo due ptes absētes sint vl̄ nō sit cā coartatōis: sic nō pōt ꝫ debet expectari vsq3 circa finē triū mensiū. Et sic intellige doc. ⁊ cōcor. in. c. cū int̄ vniuersas. ⁊. c. cū nobis. eo. ti.
16 ¶ Utrū pulsata campana si minor pars sit q̄ cōuenit possit fieri electio. R. Pa. in. c. ex causis. eo. ti. q̄ in negotijs que pñt expediri p pn̄tes qđ est regulare iuxta no. p glo. in. c. z. de testi. li. 6. sufficit vocatio p sonū campane: dūmodo talis sit campana q̄ ipsi⁹ sonus possit puenire ad intelligētiā existētiū in loco. Sz in negotijs i quib⁹ absentes sūt vocandi nō sufficit vocatio p sonū cāpane. Sz absentes debēt vocari p nūciū vl̄ p lr̄as vt in. d. c. cū int̄. ⁊. c. q2 ꝓpter. eo. ti. ⁊ ita videt̄ sentire Inno. in. d. c. in causis. ⁊ in. c. z. de no. op̄. nuti. Sz q2 Bar. in. l. oēs ꝑpl̄i. ff. de iusti. ⁊ iu. tenet: q̄ quantūcūq3 pulset̄ cāpana nisi cōueniāt due ptes vniuersitatꝫ saltē nō valet qđ fit p. l. noīationē. C. de decu. ⁊ in. l. nulli. ff. q̄ cuiuſ. vniuersi. ⁊. l. fi. C. de pre. decu. ⁊ sic coiter trāseūt legiste. Tu tñ dicas q̄ opinio legistarū est vera: qñ cāpana pulsat̄ ab eo q̄ nō habet ptātē: puta p aliquē de vniuersitate: q2 minor ps de duabus vniuersitatis nō habet auctoritatē conuocādi vniuersitatē: vl̄ qñ pulsando nō itelligit̄ pro vocatiōe ad tale qđ pagendū: sed indifferent̄ pulsat̄. Sec⁹ qñ pulsat̄ p eū ad quē ptinet aduocare: ⁊ tali modo q̄ omnes sciūt se vocatos. Et sic intellige ⁊ limita. l. noīationē ⁊ p̄dictā. l. nulli. l. autē fi. p̄dicta nihil ad propositū: q2 dicit q̄ decretū nō debet ex tabella recitari. Intelligo ibi tabella idest tabellionē q2 istud nō est delegabile: ⁊ sic nō facit ad ꝓpositū: licz Bar. exponat tabella pro instrumēto pulsatili. sed nō bñ: ⁊ sic tene q̄ valet qñ sūt pn̄tes: ⁊ qñ pulsat̄ p eū qui pōt vocare: ⁊ tali modo q̄ intelligāt se vocatos. Et sic ꝯcorda dicta canonistaꝝ in. d. c. z. ⁊ in. c. i. de maio. ⁊ obe. ⁊ in. d. c. in causis. de hoc vide. j. Statutū. §. 12. a. 13.
¶ Quid si aliquis sit in ciuitate vel monasterio īfirm⁹. R. ₰m Ho. q̄ scrutatores debēt ire ad eū ⁊ inquirere votū ei⁹: sicut vota pn̄tiū q2 p̄ns est q̄ i hortis est. ff. de procu. l. i. iūcta. l. 5. nec erit necesse ipsū incollatōe aut alijs q̄ sequūt̄ requirere: sed sufficit cōsēsus in scrutinio habit⁹: ⁊ cōcor. Inn. Posset etiam talis procuratorē constituere vnū de collegio cū iusto impedimēto detineatur vt supra dictū est. 17
¶ Utrū vno electoꝝ contēpto nec vocato sit irritāda electio. R. q̄ sic si ipse vult: pōt etiā ratā h̄re si vult. c. q̄ sicut. eo. ti. 18
¶ Utrū elector possit renunciare voci sue R. q̄ sic. q2 quilibet pōt renūciare iuri suo C. de pac. l. si quis i cōscribēdo. Si tñ accedat admittēd⁹ ē in oīb⁹ q̄ circa ipsaꝫ electionē faciēda restāt. c. ecclia vr̄a. eo. j. R. 19
¶ Quis debet eligi. R. q̄ melior nō simpliciter: sed qui melior erit tali p̄lationi. vnde Hiero 8. q. i. licz q̄ p̄stātior est ex oī ꝑplo: q̄ doctior qui sanctior qui etiaz in oī virtute eminentior ille eligat̄. 83. di. c. metropolitano. dicit̄ optimus debet eligi. Intellige ₰m iudiciū cōsciētie eligētis. 20
¶ Utrū peccet mortaliter qui nō eligit meliorem illi prelationi ₰m iudicium sue conscientie. R. Henri. de gan. in. 4. quol. q. 32. dicit q̄ si duo bona preponātur vni: si cetera sūt paria: puta eque precepta eq̄ facilia ⁊ huiusmōi tenet̄ sub pctō mortali eligere meli⁹ bonū: rō q2 eligēdo min⁹ bonū contēnit bonū vbi habet rōnē perfecti. s. maius ⁊ sic p̄fert in sua electiōe defectū boni ip̄ i bono: ex quo duo sequūt̄ absurda. Primū q̄ statuit sibi i bono illo minori finē boni: i eo qđ excludit mai⁹ seu qđ ampli⁹ ē in maioriꝫ qđ dic̄ gl. sup illud ad Philip. Nō q̄ iā acceperim aut pfect⁹ sim. Nemo inquit fideliū ⁊ si multū profecerit dicat sufficit mihi: qui eni hoc dicit exijt de via añ finē. Secundū 21

absurdū est ꝙ cōtēnendo illud: bonū qḋ est ampli⁹ in maiori bono: cū nō sit in eo nisi rō boni: cōtēnit in eo bonū q2 bonū: q̄rit̄ cū rō boni cōtēni nō possit: nisi cōtēnēdo primū ⁊ sūmū bonū: q2 oē bonū ē aliq̄ rō ꝑmi boni: ergo eligēdo min⁹ bonū cōtēnit. ꝑmū bonū nō solū indirecte: sicut q̄libet ali⁹ peccator q̄ vellet si eēt possibile sūmū bonū ⁊ etiā illḋ de lectabile ⁊ ꝓp̄ea ne delectationē amittat cō tēnit sūmū bonū. Iste ṽo nō sic: ꝫ absolute nō vult sibi illḋ bonū adesse: ⁊ ita neq3 bonū simplicit̄ q2 bonū: s3 q2 hoc: ⁊ sic simpliciter cōtēnit absolute bonū simplicit̄ nolēs in bo no proficere: qḋ ē a bono deficere: ꝫm Ber. ⁊ ꝫm gl. ad phil̄. 3. Adea ṽo que sūt priora extendēs dicit ad futura merita: a q̄b⁹ si cessaret ꝑderet ⁊ p̄terita. Sec⁹ si ex carnali affectione: q2 talis affectio mutat rōnē côtentus: q̄m iste qui prefert min⁹ bonū sine affectione: nō cōtēnit nisi bonū q2 bonū: qḋ nō vult: ⁊ ita directe ⁊ ex malicia. Ille ṽo q̄ ex affectione ꝑfert nō cōtēnit bonū q2 bonū: q2 bene vellet habere mai⁹ bonū: tñ ꝓpter affectionē prefert min⁹ bonū ⁊ cōtēnit indirecte maius bonū: ⁊ sic ꝫm exigentiā illi⁹ affectionis ⁊ libidīs in ea poterit eē cōtētus venialis hec ille. Ex hoc ergo collige ꝙ qui eque faciliter pōt eligere meliorē ad illā plationē seu officiū: si solūmō ideo non eligit meliorē: q2 nō vult: ꝙ peccat mortaliter in quacūq3 electione. Si ṽo ideo nō eligit meliorē ꝫm iudiciū sue cōsciētie ex aliqua affectione: puta q2 est sibi inimic⁹ ille melior: vel q2 min⁹ idoneus ē sibi beniuol⁹ ⁊ h⁹ mōi: tūc distinguēdū ē an electio sit de maiori dignitate: puta papatu: ep̄atu: ⁊ idē de oībus curā animaꝝ habentib⁹: ⁊ sic peccat mortalit̄. ar. c. nihil. de elec. Si ṽo sit de alijs electionib⁹ erit pctm̄ veniale: dūmō sit dignus hoc est nō habeat aliqḋ canonicū impedimētū his videt̄ ꝯcordare. Tho. 6. quol̄. q. 6. l3 obscure: q2 ibi dictis oportȝ addere q̄ dicit de acceptione ꝑsonarū: nec obstat qḋ dr̄ in. c. cū olim. c. cū dilecti. ⁊. c. cū inter canonicos. ⁊ ibi glo. eo. ti. ꝙ sufficit sit dignus q2. R. Tho. vbi. s̄. ꝙ ista intelligūt̄ quo ad forū cōtentiosū in q̄ non reprobat̄ electio dūmō sit dignus. Si aūt eligit indignū in ecclesiasticis: sic ē mortale. In t̄palib⁹ ṽo nō credo mortale nisi in maiorib⁹ dignitatibus: puta: dominio in

alijs autē officijs nō: nisi sit talis q̄ eligit̄ ꝙ ex eius electione sit secuturū aliqḋ notabile dānū in illis q̄b⁹ h3 exercere tale officiū: vt q2 tabellio q̄ nescit dictare instrumenta vel iudex qui nescit dare sñiam ⁊ huiusmodi.

¶ Utrū eligētes incognitū saluēt cōsciētiam. R. Pa. in. c. bone memorie. el scḋo. de postu. prelato. ꝙ non per tex. ibidē qui vult vt plenā habeant noticiā3. Limito hoc vel per se vel per eos cum quib⁹ conuersatus est c. scriptum est eodem. 22

¶ Que sūt canonica impedimēta. R. rereducunt̄ ad. 8. Primū3 si est mal⁹ ⁊ male vite: vnde Dionysi⁹ in ep̄la ad demophilū monachū. Qui nō est gratia illuminat⁹ nō est iste sacerdos: ꝫ inimicus dolosus: delusor sui ipsi⁹ ⁊ lupus cōtra dominicū populū pelle ouina armat⁹. hec ille. Et ex ꝫ dr̄ Tho. vbi. s̄. ꝙ existens in peccato mortali est indignus ad prelaturā ecclesiasticā ⁊ officiū spirituale exequēdū. Scḋm si ē excōmunicat⁹ maiori excōicatione. c. ꝯstitut̄. el ꝑmo. de appel. Tertiu3 si ē excōmunicat⁹ minori excōmunicatiōe. c. fi. de cleri. excom. mi. Quartum si ē suspensus vel interdict⁹ aut interdictū nō seruauit. c. 1. de postu. prela. c. cum dilectus. de cōsuetu. Quintū si nō ē legitime natus etatis debite ⁊ literature conuenientis: vt in. c. cū in cūctis. eo. ti. vl̄ habet aliqḋ de alijs impedimētis circa ordinādū de q̄bus. vide infra. Ordo. 3. Sextū si semel ꝓpter vitiū persone fuit reprobatus. c. super eo. eo. ti. Secus si cassata fuit electio ꝓpter vitiosum ꝓcessum. c. innotuit. eo. ti. Septimū si est ep̄us: quia nō pōt eligi ad aliā3 dignitatē: sed debet postulari. c. fi. de postu. ꝑla. Octauo in aliqua religione nō pōt eligi expresse non professus in ea. c. nullus. eo. ti. lib. 6. ⁊ de. cum rationi. eo. ti. in episcopū tñ potest eligi nouitius. d. c. nullus. 23

¶ Utrū electio de tali habēte aliqḋ ꝑdictorum impedimētoꝝ sit nulla ipso iure. R. ꝙ sic: excepto in habēte primū impedimētū. ⁊ tertiū q2 ē cassanda: vt patȝ in. d. c. fi. de cle. excō. mi. ⁊ electores sūt priuati ipsa vice electione: ⁊ suspēsi triēnio ab ecclesiasticis bñficijs ipso facto: vt in. d. c. cū in cūctis. 24

¶ Quō dȝ fieri electio. R. ꝙ tres sunt forme a iure nobis tradite: vt in. d. c. q2 ꝓpter. eo. ti. ⁊ ideo electio q̄ nō fit scḋm vnā ipsaꝝ 45

est nulla ipso iure: vt ibidem.
26 ¶ Prima dicit᷑ forma scrutinij in qua req-
runt᷑ ista de necessitate: aliter esset nulla ele-
ctio. Primū ꝙ oēs qui debent esse ⁊ volunt
ɔgregent᷑ p̄sentialiter simul. Secūdū ꝙ ab
ipsis assumant᷑ tres de collegio: ⁊ deputent᷑
ad scrutāda vota oīuȝ de collegio: ⁊ nō sint
nec plures: nec pauciores scd̄m cōmunē opi-
nionē. Posset tamē teneri opinio. Vincen.
⁊ Tancre. in d.c. q2 ꝓpter. quādo in colle-
gio: essent pauci ꝙ sufficerent duo ⁊ quando
non essent nisi duo sufficeret vn⁹ vocatis te
stibus ſm Inno. ⁊ placet Pa. in. d.c. q2 pro
pter. Tenēt etiā aliqui ꝙ si predicti tres nō
essent de collegio eligentiū nō esset inualida
electio ſ; cōmunis opinio tenet ꝙ oportȝ sint
de collegio: aliter sit nulla: ⁊ cōuenit magis
littere. Tertiū ꝙ isti tres exquirāt vota sin-
gulorū in secreto. s. ab alijs de collegio: quia
bn̄ possent esse alij testes qui nō sūt de colle-
gio. dūmodo nō sint tales qui possent timo
rem incutere eligentib⁹: quia tūc possent re
futari sicut ⁊ scrutatores si tales essent vel
aliquis ipsoꝝ: ⁊ esset iusta causa appellandi.
ſm Pa. in. d.c. q2 ꝓpter. Quartū ꝙ ista inq
sitio fiat sigillatim nō bini vel trini sunt vo-
candi. Quintū ꝙ vota omniū exquirant᷑: q2
si vnus cōtēneret᷑ nō valeret. Sextū ꝙ scri-
bant vel per seipsos vel per tabellionē vota
oium. Septimū ꝙ mox postꝙ fuerint i scri-
ptis redacta vota omniū publicēt᷑ in cōmu-
ni. ibi dicit glo. mox. scilicȝ incōtinenti nul-
lo actu cōtrario intermisso post vota scruta
ta ⁊ scripta: ⁊ vno cōtextu. Octauū ꝙ facta
publicatiōe fiat collatio numeri ad numeꝝ
meriti ⁊ zeli: ad meritū: ⁊ zelū. Nonū ꝙ fa-
cta collatiōe fiat electio per vnū de capitulo
noīe capituli: ⁊ per verba singularis numeri
vt in c. sicut. eo. ti. lib. 6. dicat sic. Ego. N.
noīe meo ⁊ omniū vestrū qui mecū in ipsū
ɔsensistis eligo. N. in episcopū ⁊c̄. vel si ipse
eligēs nō cōsensit dicat noīe omniū vestrū
qui in ipsū ⁊c̄. Decimū ꝙ electio fiat de eo
in quē maior ⁊ sanior pars totius capituli
cōsensit: ⁊ sanior pars presumit᷑ semper ma-
ior pars. c. dudū. eo. ti. ⁊ in. c. ecclesia vestra
eo. ti. dicit᷑ vbi maior est numer⁹: zelus ma
ior presumit᷑. Vndecimū ꝙ dicta electio so
lēniter ⁊ publice denunciet᷑. Duodecimū ꝙ
seruet᷑ ordo omniū predictorū successiue sic

enumeraui. Aliter si preposteret᷑ nihil valet
Addunt aliqui multa alia que debent fore
de substātia huius forme: ſ; cōmuniter non
tenet᷑ nisi de supradictis. Ex quib⁹ patet ꝙ
difficilis est ista forma in qua multi ⁊ docti
deficiūt ignorātes practicā: vt dicit glo. in
c. cum expediat. lib. 6. eo. ti. Dico etiam ꝙ
est periculosa religiosis: ⁊ illis qui viuūt sic
quia cū intelligūt aliquos nō dedisse voces
modo quo voluissent concipiunt aliqui pas-
siones: ⁊ sepissime eligētes aliquo humano
respectu nō eligūt scd̄m iudicium cōsciētie.
Vnde tex. in. c. vbi periculū. in. §. ceterū. de
elec. lib. 6. dicit cum arbitriū vel inordina-
tus captiuat affect⁹ vel ad certū aliqd obli-
gationis cuiusqȝ necessitas adijcit cessat ele
ctio. dū libtas adimit᷑ eligēdi. ibi. Et ꝓpte
rea ē alia forma securior ⁊ expeditior q̄ seq᷑t
¶ Secūda forma dicit᷑ forma cōpromissi: 27
vt. d.c. q2 propter. s. cōmittendo aliquibus
iuris idoneis potestatē eligēdi. Ista aūt cō-
missio siue istud cōpromissum pōt fieri du-
pliciter. Primo limitate. s. vt compromis-
sarij teneant᷑ eligere illū in quē maior pars
toti⁹ capituli scrutatis votis oīuȝ de capitu
lo sigillatim ⁊ secrete ab ipsis consenserit: ⁊
ista ē forma de qua in. c. cum dilect⁹. eo. ti. ⁊
in. c. cū expediat. eo. ti. lib. 6. ⁊ ista ē melior
oībus formis: q2 electores nō abdicant a se
potestatē noīationis. Et ad istā formā non
requirit᷑ de necessitate nisi p̄mo ꝙ cōpromit
tētes sint simul cōgregati: ⁊ oēs q̄ debent ⁊
volūt interesse. Scd̄m ꝙ cōpromittant in
vnū vl̄ duos: tres: aut quot volūt siue sint de
collegio vl̄ nō. dūmō sint clerici non laici. c.
ꝯtingit. de arb. Tertiū ꝙ cōpromissari⁹ vel
cōpromissarij scrutēt᷑ vota singuloꝝ secrete
⁊ sigillati. Quartū ꝙ eligat illū in quē ma
ior pars toti⁹ capli ɔsensit dicēdo: Ego enī
cōpromissari⁹ de ɔsensu ⁊ volūtate cōpromis
sarioꝝ meoꝝ si habet alios ꝓ parte cōpromissi
in nos facti eligo in epm̄. N. in quem maior
pars toti⁹ capli ɔsensit. Et si in p̄ma scruta-
tione nō ɔsensit maior pars toti⁹ capli repli
care dȝ taȝ in ista q̄ȝ in p̄ma forma scrutinij
donec ɔsentiāt in aliquē. c. cū terra. eo. Et si
dubitaret aliq̄s de fraude cōpromissarij pos
sent eligētes q̄libet ipsoꝝ sigillati facere fieri
tres vl̄ duas cedulas in quaꝝ q̄libet eēt scri-
ptū nomē alicui⁹ qui ē in opiniōe eligēdi: ⁊

ipsis acceptis a cõpromissario ponat vnã de
p̄dictis cedulis in q̄ sit scriptũ nomẽ illi⁹ quẽ
vult noiare in aliq̃ scatula q̄ sit corã cõpro/
missario q̇b⁹a q̄libet sic positis tũc cõpromis
sari⁹ corã oib⁹ extrahat oẽs dictas cedulas
⁊ postea eligat illũ in quez maior pars toti⁹
capli ꝯsensit: ⁊ sic cõpromissari⁹ nõ poterit
scire qs dedit vocẽ isti vel illi nec fraudẽ fa/
cere. Et ad seruãdã istã formã sicut ⁊ p̄mã
sufficit ꝙ maior pars totius capli cõsentiat
ᷤm Lapũ quẽ sequit᷑ Ge. in. d. c. cũ expe/
diat. q2 nulli fit p̄iudiciũ cũ q̇libet noiet quẽ
vult. Fit scd̉o cõpromissũ simplr̄. s. vt cõpro
missarij eligãt quẽ volũt ⁊ isto mõ ñ põt fieri
nisi oẽs ꝯsentiãt: al's vno ꝯdicẽte nõ valeret
ꝙ si oẽs ꝯsentiũt nõ req̇rit᷑ nisi vt eligãt sic:
Ego. N. cõpromissari⁹ de cõsensu cõpromis
sariorũ meoꝝ virtute cõpromissi in nos fa/
cti eligo in epm̃. N. ⁊ si p̄dicti nõ elegerit vl'
maior ps ipsoꝝ elegerit indignũ sciẽter ele/
ctio deuoluit᷑ ad caplm̃ qd̉ i eos cõpromisit.
8 ❡ Tertia forma d᷑ forma cois inspiratõis
ad istã formã req̇rit᷑ p̄mo ꝙ oẽs cõueniant
in vnã ꝑsonã: q2 si vn⁹ nõ cõueniret nõ esset
ꝑ inspirationez. 2. ꝙ fuerit facta sine vitio
simonie vel alicui⁹ tractat⁹ spãlis i q̄ noiet᷑
certa ꝑsona: sed tractat⁹ generalis ꝓ bono
p̄lato in genere bñ cõcedit᷑ ᷤm Jo. an. ꝟ nõ
spãlis: q2 sic eẽt ꝑsuasio nõ inspiratio.
9 ❡ Utrũ supradicte forme sint seruãde i oi
electiõe. R. Pa. in. d. c. q2 ꝓpter. ꝙ nõ: ꝟ so
lũ habẽt locũ in electionib⁹ epoꝝ ⁊ alioꝝ pre
latorũ ecclesiarũ collegiatarũ qui habẽt ge
neralẽ iurisditionẽ: qd̉ patz: per. c. ne pro de
fectu. eo. vbi p̄latos appellat cathedraliũ ⁊
regulariũ ecclesiarũ. Jn electionib⁹ autez
aliorũ beneficiatorũ a supradictis sufficiũt
singulares ꝯsensus illoꝝ de capitulo dũmõ
presentent᷑ in capitulo: nec ẽ necesse seruare ali
quã formã istarũ: sed elect⁹ simplicit᷑ a ma/
iori parte ⁊ saniori habebit ius.
0 ❡ Utrũ elect⁹ teneat᷑ cõsentire. R. Ge. i
c. si electio. eo. li. 6. refert Arch. dicentẽ ꝙ
sic: al's peccat mortalit᷑: si putat se dignũ ad
p̄laturã ⁊ illã sibi oblatã nõ acceptat. 8. q. i.
i scripturis: qd̉ credit verũ Jo. and. qñ nõ
ẽ eque idone⁹ ꝑ quẽ illi ecclesie possit cõsuli.
Ego vero dico cũ Ri. in. 3. quol. q. 21. ꝙ i tri/
bus casibus tenet᷑ cõsentire sub pena morta
lis peccati. Primo: qñ a superiore ꝑ obediẽ/
tiã cogeret᷑. de renũ. c. nisi cũ pridẽ. Secun/
do qñ ᷤm iudiciũ sue ꝯsciẽtie videt᷑ sibi veri
silr ꝙ nõ ẽ q̇ velit ⁊ possit salutẽ aiarũ ꝓcura
re quaz ipse posset: ⁊ ex hoc videt ꝓbabiliter
ecclesie iminere notabile dispendiũ ⁊ pericu
lũ nisi assentiat. d. c. in scripturis. ⁊. c. olim.
eadẽ causa. 2. q. Fallit hoc i religioso qui si
cõsentiret electioni de se facte extra suũ mo/
nasteriũ sine licẽtia sui supioris petita ⁊ ob/
tenta ipso iure electio eẽt nulla: quã licentiã
sol⁹ p̄lat⁹ sine cõsensu capli sui põt dare. c. si
religiosus. de elec. li. 6. Similiter fallit in p̄/
dicatorib⁹ minorib⁹ ⁊ alijs mẽdicãtib⁹ qui
etiã de licẽtia suoꝝ p̄latoꝝ electioni postula
tioni ꝓuisioni seu vocatiõi extra administra
tionẽ sui ordinis in discordia celebrate con
sentire nõ possũt aliter ẽ irritũ ⁊ inane. c. q̄/
rũdam. eo. lib. 6. Tertio peccat mortaliter
qñ per viã illicitã refugit: puta: abscinden/
do se: nisi ex spãli instinctu spũs sancti. Si
aũt ñ cogit᷑ ꝑ obediẽtiã: nec iminet ꝓbabile
periculũ ecclesie si refugit ꝓpter pigritiã per
viã licitã peccat venialiter. Si vero ꝑ humi/
litatẽ reputãs se indignũ sic meret᷑.
❡ Jnfra quot tẽp⁹ tenet᷑ cõsentire electus. 31
R. infra mẽsem a die p̄sentationis electio/
nis aliter ẽ nulla ipso iure: nisi superioris re
quirat᷑ assensus. c. ꝗ sit. de elec. li. 6. Quid
si electio tenuit de iure naturali: puta: q2 in/
teruenit ꝯsensus eligentiũ: ꝟ nõ tenuit de iu
re: q2 obmissa fuerũt substãtialia iuris. R.
ᷤm Jnno. quẽ sequũt᷑ coiter doc. in. c. qd̉ sicut
de elec. ꝙ electus si est cõfirmat⁹ est: verus
p̄latus ⁊ non tenetur resignare.

e Lemosina scd̉m sanctũ Bo. i. 4. dis.
15. ꝑte scd̉a. ar. 1. q. 4. accipit᷑ cõmu/
nissime ᷤm ꝙ cõp̄hẽdit oẽ op⁹ misericordie
impensuz siue ꝓximo: siue sibi: iuxta illud ec
clesiastici. 30. miserere aie tue: coiter scd̉m
ꝙ importat oẽ pietatis opus impensum ꝓ/
ximo corporale siue spirituale: ꝓprie vero ᷤm
ꝙ importat opus pietatis impensuz proxi/
mo ad releuandã indigentiã corporalẽ: ⁊ di
citur ab eleo qd̉ est verbũ grecũ qd̉ idem est
ꝙ misereor cuius imperatiuus est eleyson. i.
miserẽ a q̄ eleos. i. misericordia: si id̉ dz dici
elemosyna nõ elemosena vel elemosina.
❡ Utrũ elemosyna cadat sub precepto. R. 1
ᷤm Ri. in. 4. di. 15. ar. 2. ꝙ sic sub precepto

legis nature. ꝓme Jo. 3. qui habuerit substã
tiã hui⁹ mũdi ⁊ viderit fratrẽ suũ necessita
tẽ habere: ⁊ clauserit viscera sua ab eo quõ
charitas dei manet i eo: ⁊ legi diue. Math.
25. Esuriui ⁊ nõ dedistis mihi mãducare: ⁊
legis canonice. 86. di. nõ satis: ⁊. 7. q. i. oẽs
sed q₂ preceptũ est affirmatiuũ nõ obligat
nisi ꝓ loco ⁊ tpe. Et ideo cõsiderãda ẽ facul
tas habẽtis ⁊ inopia indigentis. Si eni ho
mo habet aliqd qđ nõ sit necessariũ sustẽta
tationi sue nature: nec illoꝝ quib⁹ tenet ꝓ
uidere: sicut sũt vxor: filij serui: ancille: pa
ter ⁊ hmõi: ⁊ sit tanta necessitas ꝙ imineãt
signa ꝓbabilia extreme necessitatis in pau
pere tũc tenet de precepto. Si vero habet ali
quid superfluũ nõ solũ sustẽtationi nature:
ſ etiã cõueniẽtie sui stat⁹ tenet de illo facere
elemosynã etiaȝ si nõ inuenirent tales qui
essent in necessitate predicta. Et si plures oc
currerẽt quib⁹ oib⁹ nõ posset subuenire te
net ceteris parib⁹ illi qui magis indiget. Si
vero nõ habet vltra cõuenientiã sui status nec
est qui sit in extrema necessitate nõ tenet de
precepto: concor. Tho. 22. q. 32.

2 ¶ Quis debet preponi in elemosyna. R. ꝙ
ipsemet deinde sui deinde noti: demũ boni de
inde extranei. de quo vide tex. pulchruȝ. in
c. nõ satis. 86. di. ⁊ tex. cũ gl. in. c. q̃escam⁹.
42. di. que quidẽ iura intellige ceteris pari
bus vt dictũ est: quia posset esse extrane⁹ in
tam arcta necessitate ꝙ deberet preponi no
to ⁊ cõiuncto qui nõ est in tali: sed pater ma
lus debet preponi cuicũq; bono in equali ne
cessitate ꝓpter preceptum dei.

3 ¶ Utrũ deputat⁹ executor ad distribuendũ
certa bona pauperib⁹ possit distribuere int
suos cõsanguineos. R. Pa. in. c. Primo de
coha. cle. ⁊ mulie. ꝙ sic: nam clericus põt in
pauperes cõsanguineos de reb⁹ ecclesie dare
qui ẽ distributor: vt in. d. c. i. ⁊. 16. q. i. c. fi.
sic ⁊ prefatus. ar. in. l. si mãdauero. §. si tibi
centũ. ff. mandati. Sibi autẽ nõ potest di
stribuere: vt in. d. §. si tibi centũ.

4 ¶ Utrũ ei q̃ põt laborare sit danda elemo
syna. R. ꝙ nõ: ar. §. i. 82. dis. 2. c. ep̃us. qđ
verũ intellige quãdo ꝑ laborẽ sibi põt ꝓuide
re: ⁊ sic limita. l. vnicam. C. de mendi. vali.
de quo supra colonus.

5 ¶ Utrũ sit danda peccatorib⁹. R. ꝙ sic:
vt i. d. c. quiescamus. ⁊. i. q. 2. ꝗ pio: nisi qñ
ꝓpter securitatẽ cibi negligeret iusticiaȝ: q₂
tũc subtrahendus ẽ. 5. q. 5. non oīs.

¶ Quis põt facere elemosynã. R. ꝙ quili 6
bet qui põt donare. de quib⁹ dictũ est supra
Donatio primo. ⁊ etiã aliqui qui nõ possũt
donare sicut monachi: filij ⁊ huiusmõi: qui
sũt in potestate alteri⁹ vt serui: qui in q̃tuor
casibus possũt facere elemosynã. post. existẽ
ti in magna necessitate possũt facere elemo
synã quãdo nõ est temp⁹ vt possint habere
recursũ ad superiorẽ: vt no. Pa. in. c. si qs.
de furtis. ⁊ no. glo. in. c. nõ dicatis. 12. q. i.
Secũdus quãdo p̃dicti de licentia suorum
superiorũ peregrinant vł sunt in scholis: q₂
possunt facere elemosynas quas alij hone
ste peregrini ⁊ scholares cõiter faciũt. ar. l.
vlti. C. ad macedo. ⁊. l. si longi⁹. ff. de iudic.
⁊. l. 2. ff. de iurisdi. om. iudi. ⁊. c. preterea. de
offi. delega. Facit glo. in cle. 2. §. pe. de vi.
⁊ hone. cle. Terti⁹ quãdo vidẽt aliquem in
extrema necessitate etiã cõtra superiorũ ꝓ
hibitionẽ possũt ei elemosynã dare: q₂ tũc
oĩa sũt cõmunia iure diuino. Immo tenẽt
ſm Ri. vbi supra. q. 6. ⁊ glo. 12. q. i. in. c. nõ
dicatis. Quartus possũt de voluntate ex
pressa vel p̃sumpta: vtputa: q₂ habẽt admi
nistrationẽ a suis superiorib⁹ cõmissam. ar.
ff. de dona. l. filiusfamilias. §. i.

¶ Quid de vxore nũquid põt. R. ꝙ si ha 7
bet bona parafrenalia nulli dubiũ est ꝙ po
test q₂ sua sunt. de quib⁹ dic: vt. j. parafrena
lia. Si vero nihil habet p̃ter dotem nõ potest
facere elemosynaȝ. 33. q. 5. ꝙ dõ. nisi. in. 8.
casibus. prim⁹ secũdus terti⁹ ⁊ quartus sũt
de quib⁹ supra in precedenti dixi: ꝙ filij pos
sunt. Quintus si ꝯsuetudo loci ita habet ꝙ
vxores de pane ⁊ vino ⁊ huiusmodi faciãt
elemosynas: q₂ cõsuetudo dat iurisditionẽ
⁊ licet viri aliquãdo ꝓhibeãt debet sibi for
mare cõscientiã scđm Rodoñ. ⁊ Jacob. de
lau. in sũma ꝙ ideo faciunt ne nimis dent ſ
temperate. Sextus quãdo vtiliter gerit ne
gociũ viri: puta: quia videt virũ crudelem
⁊ sceleratũ: ⁊ vt deus suspendat iram vł eũ
illuminet dat moderatas elemosynas occul
te: ſm Rodo. Nam ꝓpter elemosynas de⁹
suspendit flagella: vt. 16. q. i. reuertimini. ⁊
ideo bene facit mulier dãdo elemosynas oc
culte sine scandalo viri vt de⁹ eũ adiuuet.
Facit. l. soluẽdo. ff. de nego. gel. cũ similib⁹.

⁊ meli⁹ exēplū abigail p̄mū. Reg. 25. q̄ libe rauit viruꝫ a morte ꝓpter panes datos da uid contra volūtatē viri sui. Septim⁹ si vir assignauit sibi certū q̄d pro victu ⁊ ipsa ab stinet: vt inde elemosynā faciat: q₂ suū vide tur. Octau⁹ si mulier ē lucrosa: puta: q₂ exhibita gubernatiōe dom⁹ ⁊ familie lucrat̄ ex operib⁹ suis: nec intelligo deducendas expēsas vict⁹: q₂ vir tenet̄ eā alimētare ꝓpter do tem: vt dictū ē. s. Dos. ⁊ etiā ꝓpter obseq̄a ab vxore exhibita: de h̄ tn̄ vide. j. Uxor. §. 2. ⁊ ꝙ possit de lucro facē elemosynā tenet scūs Tho. ⁊ Ri. in. 4. di. 15. ⁊ coiter sūmiste sequūt̄ hic cū theologis: vt Ja. de lau. in sūma. Distingue tn̄ sic: ꝙ aut lucrū ē necessariū sustētatiōi sue ⁊ viri: ⁊ sic nō p̄ōt facē ele mosynā: q₂ magis tenet̄ sibi ⁊ viro q̄ alteri. Si ṽo lucrū supabundat: sic p̄ōt: ⁊ idē dic de parafrenalib⁹: vide j. Uxor. §. 2.

8 ❡ De q̄b⁹ dꝫ vl' p̄ōt fieri elemosyna. R. vt colligit̄ ex canonistis. i. q. i. in. c. nō ē putanda. ⁊. 14. q. 5. ⁊ p theologos. in. 4. dis. 15. ꝙ p̄ōt fieri de oī re q̄ ē ꝓpria ipsi⁹ dantis ⁊ que nō ē obligata restōni alicui certe psone siue licite sit acq̄sita siue turpiter. Q̄n̄ aūt sit restitutiōi obligata. vide. j. Restitutio. ⁊ Usura. ⁊ in multis alijs ti. Limita etiā in reb⁹ ꝓprijs ƒm Ri. vbi. s. q. 5. dūmō nō sint necessaria ad sustētationē n̄ae sue ⁊ suoꝝ: q₂ ordine charitatis magis dꝫ se diligere q̄ aliū nisi esset talis psona de cui⁹ morte imineret notabile nocumētū rei publice: ⁊ profectui animarū: q₂ tunc esset pfectionis nō necessitatis de tali dare elemosynā.

9 ❡ Quot sunt genera elemosynarum. R. tria: vt dicit̄ in. c. tria. 45. di. Primū corporale: ⁊ hoc consistit in operib⁹ misericordie corporalis que sūt pascere esurientē: potare sitientē: vestire nudum: hospitē recolligere: infirmū visitare: redimere captiuum: mortuum sepelire: vnde versus. visito: poto: cibo: redimo: tego: colligo: cōdo. Secundū ⁊ tertiū genus ē sp̄ūale. scilicꝫ remittere iniuriā: ⁊ corrigere delinquentē: vt in. d. c. tria. Addunt̄ alia quinq̄ꝫ. s. cōsulere dubitantē: cōsolari tristē: supportare onerosos: docere ignorātes: orare p oib⁹ de q̄b⁹ infra Misericordia. §. i. Et q̄ sint digniores. vide Ri. vbi. s. q. 4. ⁊. j. Satisfactio. §. 9.

10 ❡ Aduerte ꝙ dare elemosynā intentione subleuādi necessitatē pximi est opus misericordie: sed dare intētione recōpensandi pro debito diuine offense: sic ē op⁹ iusticie: ⁊ sic est satisfactoria ꝓprie: ⁊ pertinet ad meritū dimissionis pene: h̄ p̄mo nō pertinet ad meritū vite ƒm Ja. de lau. in sūma.

❡ Utrū pauperib⁹ competat aliqua actio cōtra diuites vt eis subueniant. R. Pa. in c. si quis. de fur. ꝙ nō: sed bene possūt implorare officiū iudicis seu superioris vt eos cogat: ⁊ ecclesia p̄ōt eos cogere: vt no. glo. in c. sicut hi. 47. di. ⁊ ar. in. c. null⁹ laic⁹. de iur. patro. Q̄d limita verū q̄n sūt in tali necessitate ⁊ diuites in tali abūdantia ꝙ tenet̄ eis facere elemosynā de p̄cepto. al's nō. 11

❡ Utrū quis possit furari vt faciat elemosynā. R. ꝙ nō. q₂ nō sūt faciēda mala vt veniant bona. 14. q. 5. forte. 12

e **Mancipatio** ē relaxatio. p̄rie ptātis corā iudice cōpetēte volūtate patris ⁊ volūtate filij cōcurrēte ⁊ i vtriusq̄ꝫ p̄sentia: dicta ex eo ꝙ extra manū. i. potestatē patris ponit̄ fili⁹: elicit̄ hoc ex. l. nō nudo. C. de eman. li. ⁊ q̄d ibi no. ⁊ insti. quibus modis ius pa. sol. §. preterea.

❡ Quis potest emancipari. R. infans de speciali licentia principis. 1

❡ Utrū teneat̄ pater emācipare filiū. R. n̄ regulariter: q₂ p̄ria potestas in extimabilis est. ff. de lega. i. l. filiusfami. §. vt quis heredē. Similit̄ nec filius p̄ōt cōpelli vt emancipet̄ a patre: Limita nisi ex cā. ƒm Bar. in. l. quidā cū filium. ff. de ṽbo. obli. licꝫ alit̄ dicat glo. insti. qui. mo. ius patro. po. sol. §. fi. Nam in his que sūt volūtarie iurisditionis nō p̄ōt q̄d fieri altero inuito: vt in aut. quibus mo. natura. effi. sui. §. si ṽo. Fallit hoc p̄mo si pater male afficit filiū verberibus cōtra pietatē. Itē si compellit eū peccare in corpus suū. Item si filius est arrogatus impubes: ⁊ pubes factus pbat nō sibi expedire esse arrogatuꝫ. Itē si pater agnouit sibi relictum legatū vt emanciparet filiuꝫ q₂ in istis casib⁹ tenet̄ pater eū emancipare vt no. Azo. in sūma. C. de emancipa. li. 2

e **Emphiteosis** dicitur ab emp. i. in ⁊ fitos. i. fides ⁊ thesis. i. positio: q₂ res fidei accipientis cōmittit̄ vel dicit̄ me-

lioꝛationis cōtractꝰ siue datio ad libellū: et
est mediꝰ cōtractꝰ: inter locationē ⁊ vendi-
tionē. de quo vide gl. in. c. potuit. de locato.
Unde emphiteoticarius: vel emphiteota ē
qui accipit rem imobilem ꝑpetuo ⁊ heredi
tario iure colendam: vel melioꝛandam: vel
ad tempꝰ: puta: secūdā vel tertiā generatio
nē: vt in aut. de nō alie. §. emphiteosim. Et
quō cōtrahit̃ no. in. l. i. C. de iure emphi.

1 ¶ Utrū cōtractꝰ ēphiteoticꝰ differat a cō-
tractu censuali. R. ꝙ sic: qꝛ per cōtractum
emphiteoticū trāsit solū vtile dominiū: vt
in. l. i. §. q̇ i ꝑpetuū. ff. si ager. vecti. Sed
per censualē trāsfert̃ nō solū vtile: ſ3 etiam
directū: ⁊ fit qñ dicit̃: cōcedo tibi talē rem
⁊ transfero in te quicq̇d iuris habeo in ea ⁊
soluit̃ annuati certꝰ census. tex. est singula-
ris. in. c. cōstitutꝰ. iūcta. gl. de religi. do. ⁊
etiā si dicat̃ cōcedo tibi talē rem in emphi
teosim perpetuā trāsferēdo in te quicq̇d iu-
ris habeo in illa ꝓ certa ānua pensione erit
cōtractꝰ cēsualis casus ē singularis in. d. c.
cōstitutꝰ. ⁊ illa verba in emphiteosim ipꝛo-
pꝛiant̃: vt in. l. si vno. in ꝓn. ff. locati. ⁊ i isto
cōtractu nō habet locū pena. c. potuit. de lo-
cato. ⁊. l. 2. C. de iure emphi.

2 ¶ Utrū accipiēs emphiteosim vsq3 ad ter-
tiā generationē: nec dicit inclusiue: vel alia
eq̇polētia li. vsq3 intelligat̃ exclusiue. R. ꝙ
si vsq3 ponit̃ a lege sup gradu: sic stat inclu-
siue: vt insti. de succe. agna. §. fi. no. C. vnde
legitimi. l. certū. ⁊ in. c. nō debet. de cōsan. ⁊
affi. S3 si ponit̃ ab hoīe in cōtractu obliga
toꝛio tūc ponit̃ exclusiue. l. veteribꝰ. ff. de pa
ctis. S3 q̇dā intelligūt hoc in eo ꝙ augeret
obligationē: ſ3 in casu nostro nō auget: ſ3 fa
cit eā trāsmissibilē ⁊ ideo includit ſm Cal.
⁊ placet. Bal. tñ in. l. meminisse. ff. de offi.
pꝛoconsul. dicit in re ecclesie si dicatur vsq3
ad tertiā generationē stabit inclusiue: si ꝓo
vsq3 ad quartā stabit exclusiue: quia vltra
tertiā generationē nō pōt fieri inuestitura:
vt in. d. §. emphiteosim.

3 ¶ Sed nūquid stipes cōputabit̃. R. ꝙ nō
qꝛ accipiēs nō ē generatio sui ipsiꝰ ⁊ in gra-
dibus stipes nō computat̃ in numero. ff. de
gradibꝰ. l. iuriscōsultꝰ. sicut vnꝰ nō ē nume
rus: sed pꝛincipiū numeri.

4 ¶ Utrū emphiteosis q̄ fit de gnātiōe in gnā-
tionē assimilet̃ inuestiture feudali. R. ꝙ sic
vt no. Bar. i. l. si mī ⁊ ticio. ff. de ꝟbo. ob. ⁊
tex. cū Bal. i. c. i. de vasallo decrepite etat.

¶ Utꝝ ius emphiteoticū trāseat ad extra- 5
neos heredes. R. ꝙ fuerūt opiniōes: sed mī
placet opi. Jo. de imol. in. c. fi. de locato. di
centis ꝙ sic etiā in re ecclesiastica dūmō sit
data cū illa solēnitate. c. j. de reb. eccle. non
alie. lib. 6. ⁊. c. sine exceptiōe. 12. q. 2. de qua
vide supꝛa. Alienatio. §. 2. 3. ⁊. 4.

¶ Utꝝ pr̃ q̇ accepit emphiteosim ꝓ se ⁊ suis 6
filijs possit illā ꝓlegare vni filioꝝ. R. Bal.
i. c. j. in ti. an agnatꝰ. i. 6. colū. tenet ꝙ sic em
phiteosim: ſ3 nō feudū: ⁊ mlt̃i alij Ang. ꝓo.
ꝯsilio. 18. tenet ꝙ nō: qꝛ ius ē q̄situ filijs nisi
alteri filioꝝ tātūdē de alijs bonis ꝓlegasset.
alleg. l. i. §. assignare. ff. de assi. liber. iūcta. l.
si cū dotē. §. si pr̃. ff. sol. ma. vbi pr̃ pōt dimi-
nuere ius filie ex ꝓma ꝓmissiōe: dūmō tan-
tūdē eidē relinq̄t quātū diminuit ⁊ sic con-
coꝛda dicta doctoꝛum.

¶ Utꝝ veniāt filie qñ accepit ꝓ se ⁊ suis fi- 7
lijs. R. ſ3 Jo. de imo. i. c. fi. d locato: ꝙ nō
ꝑ singulare dictū Archi. in. c. siq̇s suadēte.
17. q. 4. vbi voluit ꝙ in mā cōtractuum ma
sculinū nō ꝯcipiat femininū ꝑ. l. veteribꝰ. ff.
de pac. hoc idē tenet Gui. de suz. q̇ fuit do-
ctoꝛ. Arch. i legibꝰ. ⁊ Ray. de foꝛli. i. l. tres
frēs. ff. d pac. ⁊ Lu. de ro. ꝯsilio. 34.

¶ Utꝝ emphiteota possit dimittē rē emphi 8
teoticā ⁊ se liberare qñ vult. R. lic3 aliq̇ di-
stinxerūt an sit obligatꝰ rōne rei: ⁊ sic possit
an rōne ꝑsone: ⁊ nō possit: vt dic̃. d. O do.
ar. Tñ Jaco. ꝯtra tenēs ꝙ nullo mō pōt ⁊
idē Pa. in. c. iudicatū. de imu. ec. qꝛ quoda
ꝓncipio ē volūtatis: ex post facto ē necessitat
l. sicut. C. de act. ⁊ oblig. Itē qꝛ ꝑsonaliter
est obligatꝰ ad pensionem. l. i. ⁊. 2. C. de iur.
emphi. ergo tenet̃ ꝑsonaliter: cum omnes
actiōes sint ꝑsonales: institu. de actio. §. ap
pellamꝰ. ⁊ sic dimittendo rem obligaret̃ ad
pensionē: qꝛ ꝑsonales actiōes sūt affixe ossi-
bus nostris. l. quis. ergo. ff. de pecu.

¶ Utꝝ possit aliū emphiteotā facere vel al 9
teri locare. R. ꝙ sic: insti. locati. §. adeo. qꝛ
nō est ꝓpꝛie alienatio. vera.

¶ Utrū emphiteota cuiuscūq3 etiā ecclesie 10
possit donare aut legare melioꝛatiōes quas
fecit in re emphiteotica: vel ipsam rē emphi
phiteoticā sine alia solēnitate. R. glo. in. c.
fi. de loca. ꝙ sic: ⁊ coiter sequūt̃ doct. Bar.

tenet verũ in empbiteota fisci. sed nõ in empbiteota priuati. in. l. fi. C. de iur. empbi. p l. z. C. eodem. Sed Bald. in. l. vsufructu ff. solu. matri. reprehendit. Barto. ⁊ dicit eũ male intellexisse. d. l. z. q2 loquit̃ quãdo alienat proprietatẽ: ⁊ sic ius dominij: sed qñ alienat donãdo: vel legando saluo iure dominico semp tenet donatio vel legatũ: vnde dicit Pa. i. d. c. fi. de locato. ꝙ vbicũqꝫ prohibetur venditio facta cõmemoratiõe de p̃cio: vt in. d. c. fi. ⁊. d. l. fi. nõ intelligit̃ de alia alienationis specie: vt in. l. fi. C. de predi. curi. Et per hoc infert ꝙ etiã permutare potest ⁊ sic limita. l. statuliteri. §. quint⁹. ff. de statu. liber. ⁊ quod notat̃ in. l. z. C. de vsuc. pro empto: vbi tenet̃ ꝙ noie emptionis: et venditiõis intelligitur omnis contractus. Per quẽ dominiũ rei transfert̃. Tutius tñ est: vt non permutet: sine cõsensu dñi: ꝓpter docto. multos qui tenẽt ꝙ nõ potest permutare. in dicta. l. fi. ⁊. d. c. potuit. pignori tamen obligare põt. l. tutor. §. fi. ff. de pig. ac. licet sit tuti⁹ facere cũ consensu dñiꝫ Spe.

ij ℭ Utrũ possit vendere rem empbiteoticaꝫ ecclesie vel melioratiões predictas. R. Pa. in. c. fi. de loca. ꝙ sic dũmodo bãc solẽnitate seruet. Primo ꝙ requirat prelatũ vl̃ rectorem ecclesie qui dicit̃ ecclesia: vt. 7. q. i. scite Secũdo ꝙ renũciet preciuꝫ qd offert̃ vere. l. fi. C. de iure empbi. Tertio ꝙ ecclesia nõ respõdente labant̃ duo menses: bec ꝓbant̃ in. d. c. fi. Quarto ꝙ nõ vendat ꝓbibitis psonis quas ponit glo. ibidẽ: ⁊ sũt oẽs psone que nõ sũt faciles cõueniri: sicut capitanei ⁊ buiusmodi ex quib⁹ preiudiciũ posset pati ecclesia: vt. ff. q̃ satisd. cog. l. z. Quito ꝙ nõ vendat nisi vtile dñiuꝫ sibi cõpetẽs ⁊ melioratiões quas in re fecit. Sexto ꝙ pri⁹ nõ ceciderit a iure suo: puta: ñ soluẽdo canonẽ: q2 in. l. nemo. ff. de reg. iur. dr̃. Nemo plus iuris in aliũ trãsferre potest quã babet.

iz ℭ Utrũ predicta debeat obseruare superficiarius ecclesie quãdo vult vendere qui est: dñs superficiei qui sup solo alicui⁹ edificat domũ donãdo sibi censũ paruũ. R. Bar. in. l. i. §. pe. ff. de supfi. ꝙ sic: per. l. z. C. ne rei diuine vel tẽplorũ. Sed. d. Car. est contra. Ange. ṽo dicit ibidẽ dictũ Bar. equũ ꝫ iure nõ ꝓbari: ⁊ ideo añ factũ sequẽdo p⁹ factũ Car. Ro. tũ ꝫm Bal. i auẗ. qui res C. de sac. sanc. eccle. ꝙ qui cadit a solo cadit a superficie. ar. d. l. i.

ℭ Utꝝ p̃fata solẽnitas sit ꝫuãda in empbiteota ꝓuati seu sclãris. R. ꝙ non: nisi solũ: vt reqrat̃ dñs an emere velit melioratiões. ⁊ nõ vẽdat talib⁹ psonis qb⁹ dñs cõmode nõ possit bre ius suũ: vt potẽtiorib⁹ ⁊ b⁹mõi: alĩs caderet a iure suo: vt i. l. fi. C. de iure empbi. ⁊ no. glo. i. d. c. fi. de loca. iz

ℭ Utrũ frat̃ fratri possit alienare sine p̃fata solẽnitate. R. Bal. i. l. volũtas. C. de fideicõmissis ꝙ sic qñ duo frẽs bñt empbiteosim paternã ecclẽ etiã ꝙ vn⁹ põt iura sua alienare alteri sine cõsensu ecclesie. i4

ℭ Utꝝ possit dari i dotẽ: vide. s̃. Dos. §. 7. i5

ℭ Utꝝ debeat fieri remissio canonis. i. annue vl̃ reglãris solutõis ꝓpt̃ guerrã. R. ꝙ lꝫ sit diuersa opi. tu dic ꝙ si q̃titas canonis ẽ ita magna: ꝙ si res locaret̃ de ãno in annũ ñ pl⁹ pcipet̃: tũc ꝓcedat opi. ꝙ fiat remissio nõ solũ ꝓpt̃ guerrã: imo ẽt ꝓpt̃ aliã sterilitatẽ: vt dic̃ Bald. in. l. i. C. de iur. empbi. ⁊ ibi dicit Bar. ꝙ nõ ẽ ꝓprie ꝯct⁹ empbiteotic⁹ tũc qñ dat̃ tãta quãtitas sic̃ ꝓlocatiõe. Si ṽo est modic⁹: vt coiter fit: tũc non fiet remissio. ar. l. si merces. §. vis maior. ⁊. l. ex cõducto. §. i. ⁊. l. si vno. ff. locati. nisi substantia rei penit⁹ ledat̃: vl̃ nisi fũdus capt⁹ ab bostib⁹ desperaret̃ posse rebaberi: q2 tũc fiet remissio: vide glo. i. d. c. fi. ⁊. l. i. C. de iu. empbi. Et idẽ dic̃ de augmẽto rei ꝙ nõ auget̃ pẽsio in casu in q̃ nõ minuit̃ ꝓpter ei⁹ lesionẽ ꝫm Bar. in. l. i. C. eo. ti. i6

ℭ Utrũ fũdo inundato a flumine liberet̃ empbiteota a canone. R. Pa. in. d. c. fi. ꝙ sic: q2 dr̃ deperdit⁹. l. z. §. labeo. cũ similib⁹ ff. de acqui. pos. Jtẽ fũdus inundat⁹ ⁊ occupatus ab bostib⁹ equipat̃. l. cũ vnus. §. fi. ff. de bo. aucto. iudi. possi. Quod verũ credo qñ nõ ẽ spes recupatiõis: intellige si in totuꝫ perijt vl̃ vltra dimidiã. Sec⁹ si sola medietas perijt: q2 nõ liberat̃. ar. l. etiã partis. ff. vsufruc. ⁊. l. que de tota. ff. de rei vẽdi. licꝫ alij velint ꝙ septẽ ptes pierint si dꝫ liberari. Sꝫ magis placet qd dixi: q2 i dubio ptis appellatõe itelligit̃ dimidia. d. l. etiã ptis. i7

ℭ Utꝝ destructa re empbiteotica: ṽbi gratia domo ex igne fortuito si repararet̃ teneatur empbiteota pseuerare. R. ꝫm Nicbo. de na. in. l. i. C. de iure empbi. ꝙ nõ: q2 illud i8

dicit̃ nouũ. Facit qđ dicit Bar. in. l. dãni. §. si is qui. ff. de dã. infec. vbi vult ꝙ si quis obligauit se alicui habẽti domũ in villa dare de aq̃ recẽti in estate: destructa domo destruit̃ obligatio: licet postea reficiat̃. Facit etiã qđ voluit Bart. in. l. de pupillo. §. si q̇s riuos. ff. de no. op. nũ. vbi dicit ꝙ q̇ reficit: de nouo facit. l. inter stipulantẽ. §. sacrã. ff. de ṽb. ob. Idẽ voluit Ang. in. l. i. §. si q̇s edificium. ff. de no. op. nũ. ⁊ Bal. in. l. si vt ꝓponis. C. de nup. vbi dic̃. Dicta ꝯstitutio ecclesie ꝙ nemo faciat fortiliciũ nouũ in ꝯsulto papa: an filij possint reficere destructum castrũ ꝓpt̃ rebellionẽ patris: ⁊ dicit ꝙ nõ: ita fac̃. l. cũ alijs. C. de cura. furio. vbi si furiosus efficit̃ sane mẽtis expirat curatoris officiũ: nec reuiuiscit si postea redit in furiã: sꝫ debet sibi dari nouus. Idẽ facit qđ no. hoc. ꝺ ecclesia reparata an sit eadẽ: vt no. i. c. de fabrica. de cõsecra. di. i. ⁊ in. c. ꝓposuisti. et c. ligneis. de cõsecra. eccle. vel alta. ⁊ in. d. §. sacram. ⁊ ꝭm illud limita oĩa ista.

19 ¶ Utrũ emphiteota nõ soluẽs canonẽ cadat a iure suo. R. ꝙ si per triẽniũ nõ soluit a iure cadit si ẽ ꝑuati: vt. l. z. C. de iure emphi. Si ṽo ẽ ecclesie. ꝑ biẽniũ nõ soluens cadit ipso facto: nisi celerit̃ soluat: vt i. d. c. fi. ⁊ nõ d̃ celerit̃ soluere ꝭm Bal. in addi. ad Spe. ti. de locato. Si expectat libellũ vel req̇sitionẽ ꝭm glo. no. i. d. c. fi. ista celeritas erit in arbitrio iudicis vt cõsiderata paupertate: ⁊ alijs iudicet: qđ ẽ valde equũ: qꝛ cum ista more purgatio ꝑ celeritatẽ p̃dictã nõ habeat locũ in emphiteota priuati ꝭm Ioan. de Imol. i. l. insulã. ff. de ṽb. ob. ⁊ Ange. ꝭ solũ ecclesie q̃ min⁹ agit: ꝓpterea merito arbitriũ boni viri mag̃ ẽ sequẽdũ i hac celeritate

20 ¶ Utrꝫ emphiteota nõ soluẽs ꝑ biẽniũ vel triẽniũ cadat a iure suo: si dñs tenebat̃ sibi in tãta quãtitate vł maiori. R. Pa. in. c. bona fides: de deposito: ꝙ nõ: qꝛ exceptio cõpẽsatiõis q̃ ad euitãdã penã debẽtis soluere fit ipso iure: vt ẽ tex. no. iũcta glo. in. l. si cõstat C. de cõpẽ. vbi hoc. sic determinãt.

21 ¶ Utrꝫ dñs recipiẽdo canonẽ ab emphiteota qui cecidit a iure suo ꝓpter nõ solutionẽ p̃iudicet sibi. R. Pa. in. c. fi. de loca. aut eũ expulit: ⁊ sic nõ p̃iudicat sibi: aut nõ expulit ⁊ tũc aut recipit canonẽ ꝓ tẽpore post morã cõtractã: ⁊ sic p̃iudicat sibi: qꝛ videt̃ ꝑ actũ cõtrariũ renũciasse iuri suo. c. sollicitudinẽ de appel. aut recipit canonẽ ꝓ p̃terito cũ ꝓtestatione ꝙ nõ intẽdit sibi p̃iudicare: ⁊ sic nõ preiudicat aut nõ fecit ꝓtestationẽ: ꝭ simpliciter recepit ⁊ in hoc fuerunt opi. Sed de subtilitate iuris dicẽdũ ꝙ non p̃iudicat: qꝛ in dubio nõ videt̃ quis velle renũciare iuri suo: vt in. c. sup hoc. de renũ. ff. de ꝓba. l. cũ de indebito. Facit glo. in. l. cũ quid. ff. si cer. pe. que dicit ꝙ si trado magnã quãtitatem pecunie dicẽdo tolle: nõ p̃sumit̃ donatio simpliciter ex hoc: sed mutuũ vł depositum: nisi aliud appareat respectu ꝑsone. Sic in ꝓposito. ⁊ licꝫ glo. dicat verũ eẽ ꝙ recipiẽdo canonẽ preiudicat in priuato: nõ in ecclesia q̃ hꝫ caplm. tñ Pa. vbi. s̃. dicit ꝙ nõ dicit verũ: qꝛ sol⁹ prelat⁹ in acquirẽdo p̃iudicare põt: ⁊ deteriorẽ facere: vide glos. 17. q. 6. §. penł. sentit Inno. in. c. z. de dona. ⁊ hoc. in. c. qm̃ de decimis. ⁊ ideo sol⁹ prelat⁹ recipiendo canonẽ sine ꝯsensu capłi p̃iudicat ecclesie. Sꝫ aduerte hic ꝙ Pa. in. c. vt super. de reb. ec. nõ alie. limitat. Fede. cõsi. 184. qui tenet ꝙ res ẽphiteotica redita ad ecclesiã ꝓpt̃ nõ solutionẽ pensionis põt iterũ dari ei q̇ cecidit a iure suo sine aliqua solennitate ⁊ causis requisitis in alienatiõe rei ecclesiastice a p̃lato ecclesie: sic dicẽs hoc verũ. vbi prima cã cõcessionis duraret: puta qꝛ erat castruꝫ in feudũ qđ ꝓpter custodiã erat poti⁹ dãnosũ ecclesie ⁊ huiusmodi: qꝛ nõ est noua alienatio: sed executio ordinatiõis antique. Sed vbi prima causa cõcessionis cessaret: puta: qꝛ ager datus ad excolendũ tractu tẽporis excultus reuertit̃ ad ecclesiã: tũc dari nõ poterit in emphiteosim vel feuduꝫ sine debita solẽnitate ⁊ causis requisitis in alienatione rei ecclesiastice: Et ꝭm hoc videret̃ vera opinio glo. p̃dicte. Sꝫ ꝙ nõ possit dari de nouo ei qui cecidit a iure suo ꝓpter nõ solutionẽ pensiõis qñ cessat cã ꝓpt̃ quã fuit data i emphiteosim sine solẽnitatib⁹ ⁊ causis req̇sitis in alienatione rei ecclesiastice non credo Pa. qñ fit ei q̇ cecidit vł ei⁹ heredib⁹: qꝛ videt̃ tex. d. c. fi. ꝯtra eũ ⁊ cõsuetudo: ꝭ hñ eẽt verũ qñ alteri q̃ ei q̇ cecidit vel ei⁹ heredib⁹ vellet dari: vel quando iam ecclesia per aliqđ tẽp⁹ pacificã habuit possessionẽ talis rei Et sic cõcorda opiniones.

¶ Queritur in quot casib⁹ emphiteota ca 22

dit a iure suo. R. q in .5. casib⁹. Prim⁹ qñ negat pēsionē dño petēti eā ꝛ negat se empbiteotā illi⁹: ſm Pe. Helie. in tracta. de contractu empbiteotico. Rō: q2 magis dȝ opari ꝯtumacia expssa q̄ȝ tacita. l. si ita expssū. ff. de cōdi. ꝛ demō. ſ empbiteota nō soluente p trieniū canonē res cadit in cōmissū: vt ĩ. dicet: q2 tacite negat dñium recognoscere ergo multo forti⁹ vbi expresse negat.

23 ℂ Secūdus casus ē qñ vēdit sine dñi volūtate rē empbiteoticā ſm eundē Pe. vbi. s. Qđ limita ſm Spe. in ti. de loca. ꝛ Bart. in. l. sequit. §. itē latro. ff. de vsuca. Jmolā ꝛ canonistas in. c. potuit. de loca. veruȝ si res sit tradita: quia si nō est tradita: licȝ vendita nō cadit in cōmissū: ꝛ etiā si esset tradita tñ hac lege vt si dñs vellet emere p tātūdē illi emptor restitueret eam: q2 sic nō cadit: vt no. Ang. in. l. volūtas. C. de fideicōmissis.

24 ℂ Quid si vēdidit: ꝛ tradidit simplicit̃ sed postea redemit. R. nihilomin⁹ cecidit: a iure suo: q2 p alienationē ius ē q̄sitū dño: ꝛ iō sine facto suo nō pōt auferri ab eo.

25 ℂ Sȝ pone q sūt duo dñi rei empbiteotice ꝛ vēdidit rē de ꝯsensu vni⁹ tm̄ ꝛ nō alteri⁹. R. q cadit solū p pte illi⁹: q2 nō plura puniri dȝ q̄ȝ deliq̄rit. l. heres. ff. de his q. vt idi.

26 ℂ Terti⁹ casus ē qñ res empbiteotica ē data pro se ꝛ suis filiis nepotib⁹ ꝛ heredibus: tūc si fili⁹ vł nepos refutat hereditatē cadit q2 ea nō pōt hr̄e: vt no. Bar. in. l. vt iurisiurādi. §. si liberi. ff. de op. liber. sec⁹ si nō poneret̃ v̄bū ꝛ heredib⁹: q2 sic refutata hereditate nō caderet: q2 ꝯcessio i pmo casu requirit vtrūq vt. s. sit filius vel nepos ꝛ heres: vt in auẗ. de nō alie. §. empbiteosi. ꝛ ideo feuda que trāseūt ad filios vt filios ita si heredes sint dicūt̃ venire i hereditatis petitōe: vt in l. itē videndū est. ff. de pe. here.

27 ℂ Quart⁹ casus ē qñ q̄s accepit empbiteosim pro se vt suis filiis ꝛ morit̃ sine filiis legitimis relictꝫ solū naturalib⁹: q2 reuertit̃: ad dominiū. Qđ limito ſm Bar. i. l. ex facto. §. si q̄s rogat⁹. ff. ad tre. verū qñ empbiteosis ē data ab ecclesia: q2 p̄sumēdū ē q de illegitimis nō cogitauit: ſ qñ data est a puato empbiteosis: sic veniet ad illegitimos in tali casu. Et sic intellige ꝛ limita specu.

28 ℂ Quint⁹ casus ē qñ empbiteotica non soluit canonē. de quo dic vt. s. §. 19.

ℂ Quid si sūt plures hēdes ꝛ oēs p̄ter vnū soluerūt pensionē. R. glos. i. d. c. fi. q nō cadūt si soluerunt totam: secus si nō totaȝ: q2 caderēt oēs: ꝛ iō soluāt totā ꝛ postea agant cōtra non soluentem. 29

ℂ Utꝝ heres igrās rē ēpbiteoticā ꝛ nō soluēs cadat. R. glos. i. l. 2. C. de iur. empbi. ꝛ Bar. ibidē. ꝛ glo. ꝛ Dy. i. l. cū fili⁹. §. i hāc. ff. de v̄b. obli. q cadit: ſ restituit̃ de equitate Jdē dic de minore q̄ nō soluit p. l. fi. C. in q̄bus ca. in iteg. resti. nō ē necessaria. 30

ℂ Quid si dñs sit mortu⁹ ꝛ hēditas iaceat p trieniū i quo empbiteota nō soluit. R. q nō poterit expelli nec cadit: vt pȝ p p̄dcā. 31

ℂ Utꝝ filia puert̃ ēpbiteosi qñ instituta ē i certa re heres ꝛ iussa ē eē ꝯtēta: ꝛ q nō possit de bonis suis pl⁹ petere. R. Bar. i. d. §. si liberi q nō: q2 d. v̄ba debēt itelligi q nō possit peti pl⁹ iure hereditario: ſ non iure ēpbiteotico vł vt patron⁹: ꝛ posito q pr̄ ex dispositiōe sua posset filiā puare ab empbiteosi: tñ illa v̄ba nō iportāt. Jdē dic q p talia v̄ba nō puat̃: q̄n possit petē dotē maternā ſȝ eundē Bart. ēt si bona sibi a pr̄e relicta sint vltra legitimam: q2 bōa itelligūt̃ deducto ere aliēo ꝛ es alienū ē dos ꝛ silr̃ res ēpbiteotica. 32

ℂ Utꝝ tutor pupilli q̄ hȝ ēpbiteosim ab eo nō soluendo p q̄nqueniū cadat. R. q sic: q2 iste tutor debuit exigere a seipso. l. si pupilli. ff. de nego. ges. ſm Pe. vbi. s. 33

ℂ Utꝝ laudemiū sit soluēdū qñ res ēpbite. trāsit ad aliū ēpbiteotā. R. q sic: ꝛ dȝ excedere q̄nquagesimā pte p̄cii rei ēpbiteotice l. fi. C. de iur. ēpbi. ſ de ꝯsuetudine ē. iȝ. ps. ſm Hosti. q̄ seruāda est. Fallit hoc ſm Pe. vbi. s. in q̄tuor casib⁹ in q̄b⁹ nō debet̃. 34

ℂ Prim⁹ qñ heres rōne hereditatꝫ empbiteosim adiit ſm Pe. vbi. s. q2 dñs propt̃ laborē hȝ laudemiū q2 laborat mittēdo nouū empbiteotā i possessionē ſ i aditiōe hereditis nō req̄rit̃ talis labor cū heres possit adire p̄pa auctē: vt i auẗ. d here. ꝛ fal. §. i oib⁹ Quidā tenēt ꝯriū. p. l. fi. C. d iur. ēpbi. vbi pȝ q cū q̄s de nouo adipiscit̃ possessionē rei empbiteotice tenet̃ ad laudemiū ſ i aditione hereditatꝫ ē sic. l. cū hēdes. i pn. ff. de acq. posses. §. debet̃. Jtē pȝ q2 p alienationē debet̃ laudemiū: ſ aditio hēditatꝫ ē alienatio q2 p eā trāsfert̃ dñiuȝ q̄ debet̃. Sȝ pmū credo verius nisi cōsuetudo sit in cōtrariū. 35

36 ¶ Sz qd si empbiteota donauit rē empbiteoticā. R. Pe. q. s. q debeat laudemiū: q2 magis fauēdū ē illi q rem habuit titulo oneroso: sicut q emit q qui titulo lucratiuo Et idō sicut pm⁹ dz sic ⁊ iste: ⁊ q pm⁹ debeat habere in. l. fi. C. de iur. ēphi. Itē q2 legatū ⁊ donatio equiparāt: sed ex legato debet. l. is q. ff. de leg. 3. ergo: ⁊ donatari⁹. Nec obstat q empbiteota pōt donare sine volūtate dñi: q2 hoc cōcesso nō seqt: q nō debeat laudemiū: ꝯtriū tenet Spec. ti. de locato. §. q nō tenet.

37 ¶ Secūdus casus est qñ res empbiteotica fuit vēdita: ⁊ tradita post retradita fuit ex ātiqua cā. Sec⁹ si fuisset retradita ex noua: q2 ista retraditio esset sil's priori traditioni in qua fuit vēdita. Itē ad multitudinē traditionū sequit multitudo laudemioꝝ. l. quicunq. C. de seruis fugiti. Intellige ex noua causa. Secus in antiqua: quia nō videtur alia traditio: sed prima.

38 ¶ Tertius casus ē qñ plures habētes rem ēphiteoticā cōez diuidūt cā inter se: q2 cū h possint facē dño irreqsito: vt no. Bart. i. l. volūtas. C. de fideicōmis. Rō: q2 cā ꝓpter quā ꝓhibet alienari i exneū: ē q2 exne⁹ non hz necesse recognoscere dñm: vt no. i. d. l. fi. q cā cessat qñ vēdit alteri empbiteote socio suo ⁊ idō nō debet laudemiū sz Guil. ⁊ Bar. p. l. ꝑ diuersas. C. mandati: q2 ista ē alienatio necessaria Alij tenēt q debet: q2 añ diuisionē null⁹ ē dñs isti⁹ ptis magis q illi⁹: sed post diuisionē qlibet ē dñs ptis sue. ff. de le. 2. l. meuius. §. duob⁹. ergo videt alienatio. Sz tu tene pmā opi. Bar. quā no. in. l. ⁊ idō ff. de cōdi. fur. nisi cōsuetudo sit cōtrarium.

39 ¶ Quart⁹ casus qñ qs vēdit: sed re integra discessū ē a venditiōe: q2 dñs nō hz mittere nouū empbiteotā in possessionē. Sz tñ Pe. vbi. s. dicit q debet: q2 p eū nō stetit. Ideo pinde ē ac si misisset. Qd credo verū de rigore iuris. Secus de equitate.

40 ¶ Utrꝝ empbiteota cadens a iure suo pdat melioratiōes qs fecit re. R. Pa. i. d. c. fi. q sic. io. q. 2. h ius. ⁊ i. d. l. 2. C. de iure empbi.

41 ¶ Utrꝝ empbiteota cadat ex deterioratiōe facta ab ipso. R. Pe. vbi. s. q sic: q2 cā finali cessante cessat effect⁹. l. adigere. ff. de iure patro. §. q̄uis. sz cā finalis ē melioratio: vt l. fi C. de iure empbi. ideo cadit: q2 frāgenti fidē fides frangat eidē.

42 ¶ Utrꝝ dñs possit ꝓpria auctoritate expellere empbiteotā. R Pa. in. d. c. fi. dic Cy. post Accur. q nō pōt: q2 ēpbiteota hz ius in re: vt in. l. i. ff. si ager. vecti. ⁊ idō ꝓpria auctoritate nō dz expelli: facit. l. creditores. C. de pig. hec opinio est tutior.

43 ¶ Utrū res ecclesie possit dari in empbiteosim. R. vt. s. Alienatio. in principio.

e Emptio ⁊ vēditio ē alienatio quedā q dñium ⁊ possessio rei vēdite transfert per traditionē ipsi⁹ dñi: vel si nō ē dñs vsus capiendi cōditio in emētē ꝓ ipso soluto precio.

j ¶ An aūt veniat sub noīe vēditōis oīs alienatio. Bal. i. l. volūtas. C. de fideicōmis. tenet q nō lz i pncipio iuris ciuilis veniret: vt pz. l. statuliber. §. qnt⁹. ff. de statuli. vide qd dixi. s. Empbiteos. §. io. Adūte hic q emptio ⁊ vēditio: trib⁹ mōis pficit: vt no. glo. insti. de ēp. ⁊ vē. i pn. Primo q ad h vt non possit discedi ab alt'a ptiū fit p ꝯuētionē ēt ꝯditionalē. Scdo q̄tū ad periculū qd transit ad emptorē fit pure: vt. j. §. ij. Tertio q ad trāslationē dñij vel vsucapiēdi cōditionē fit tradēdo rem vēditā. §. vēdite. insti. de reꝝ diui. l. claus⁹. ff. de cōtrahē. emp.

2 ¶ Emptio ⁊ vēditio nō aliter facit rē emptoris nisi aut pciū solutū sit aut satis eo nomine factū vel alit fidē de pcio habuerit vēditor ⁊ tradat res: vt. l. qd vēdidi. ff. de ꝯtrahē. empt. nec pōt esse emptio sine pcio. s. pecunie numerate: vt insti. de emp. ⁊ vēdi. §. itē preciū. Naz vbi aliud ꝓ alio dat pmutatio est nō vēditio. ff. de cōtrahē. emp. l. i.

3 ¶ Sz nūqd tradendo rē vēditor videat fidē hrē de pcio. R. glo. i. d. l. qd vendidi: q sic: nisi forte emptor dicebat pecuniā hrē ad man⁹ cū nō hrēt ⁊ sic tradidit: vt. ff. de pig. ac. l. si qs. Silr hz fidē de pcio si vedit diē solutōis ēptori. ar. l. ad solutionē. C. de re iud.

4 ¶ Utrꝝ quilibet q pōt vēdere possit fidē habere de pcio vt tradēdo rē emptori transferat in eū dñiuz. R. q nō ꝓcurator fisci: ecclesie: ⁊ minoris: vt no. Bar. i. l. a diuo pio §. si emptor. ff. de rei ven. ⁊ Cy. in. l. in ciuile. C. de rei ven. ⁊ ē tex. iūcta glo. in. l. si ꝓcurator fisci. ff de iure fisci. no. Pa. in. c. cuz olim. el. i. de offi. deleg.

5 ¶ Utrū vendēs possessionē vel domum ⁊ huiusmodi: ⁊ q2 emptor non hz pciū tradit

eā cū pacto: φ donec sibi soluerit p̄ciū vult sibi soluat pensionē debitā. de ea.rc. h̄ p̄cio soluto nihil amplius vult licite possit facere. R. φ sic: tex. est in.l.curabit.C.de ac.emp. et ven. et f̄m Azo.in glo. Bal. et Bar.ibidē et Sali. et Ange.in.l.iulianus.ff.de act.emp. et Jo.de ana.in.c.cōquestus.de vsur. lz etiā iure canonū: et facit glo.in.c.cōquestus.quā cōmuniter sequūt docto. de vsuris. Nec obstat φ loquit de eo qui ē in mora post terminū: q2 sic in mora pōt cōstitui a p̄ncipio. Et licz aliqui theologi et legiste: vt Bu.in.d.l. curabit. dicāt vsurariū qn̄ solū percipit fructum: q2 nō soluit: secus quādo de pecunia sua lucratus fuisset: vel ex ea aliquā vtilitatem fecisset: q2 tūc hab3 locū p̄ma opinio: tn̄ mihi videt φ simpliciter prima opinio sit vera: q2 nihil iniustū facio si nolo tibi dare possessionē meā vt fructus tuos facias nisi dederis mihi precium: etiam si illud volebā seruare in capsa.

¶ Que nō possūt vēdi. R. multa. Primo spiritualia. et de hoc vide Simonia. Scd̄o liber hō: dic vt.j. Seruit.§.i. Tertio illa q̄rū vsus ē solū malus vt.s. Ars. Quarto res aliena. Quō aūt teneat q̄ emit: vide infra. Restitutio primo. in v̄bo emens. Quinto res pupilli nō possūt emi a tutore.l. cū ipse. C.de contrahen. emp. et vendi.

¶ Quo precio possūt vēdi vel emi res. R. φ licet varie fuerint opiniones tam legistarū.in.l.i.C.de episco. audi. φ cano.in.c.i. et c.cū dilecti.de emp. et ven. Tamē saluo meliori iudicio: f̄m φ colligo ex dictis Scoti. in.4.di.15. Dico φ res tn̄ vendi pōt quātū emptorē inuenit et ecōtrario emi pōt quātū venditorē iuenit: dūmodo h̄ quatuor cōcurrant. Primū scientia scilicz φ nulla sit deceptio ex parte alterius sed quilibet ipsorū agnoscat rem et eius qualitatē et valorem. Facit glo.penul.in.l.mortis causa capi.ff.de dona. cau. mor. Secundum libertas voluntatis scilicet φ nō faciat ex tali necessitate que excludat ratione voluntarij. Quomō autem possit perpendi φ nō fiat volūtarie: considera: si talis res pertinet ad necessitatē vite: sicut sunt granū: medicine: vinū: vestes: domus: et huiusmodi sine quibus viuere quisq̄ nō potest: quia talia nō possunt vendi ad libitum: sed iustū preciū deberet taxari. Attendit etiā φ nō fit libera volūtate qn̄ quis vendere vel emere vult tali p̄cio p̄pter euitādū notabile et enorme dānū. Nam quando quis nisi venderet tali precio vel emeret eēt incursurus: puta: amissionē maioris partis suorū bonorū: vel notabiliorē: certe ista necessitas et oīs timor q̄ cadit in cōstantē excludit libertatē volūtatis f̄m no.in.c.cum locum.de spon. et in.c.abbas.qō me.cau. Secus in minori metu. Nā dicit Sali. in auth. ad hec.C.de vsur. quod ē cōtra charitatē addere afflictionē afflicto: qō nō licet.l. diuus.ff.de offi.presi. Tertiū φ sit prudēs: q2 magna mētis leuitas redderet cōtractū illicitū. Quartū φ ille q̄ vēdit vel emit plus debito possit donare: ar.c.2.de dona. Si v̄o hec quatuor nō cōcurrūt: tūc nō licet emere vel vendere nisi iusto p̄cio: et sciēter notabiliter plus vendēs: vel minus emēs peccat mortalit: et tenet ad restitutionē: qō quidē p̄ciū debet attēdi f̄m cōem estimationē: vt dicit.l. precia.ff.ad.l.fal.no.gl.in.c.hocius.io.q.2. et eā sequūt coiter doc. Quō āt ista extimatio d3 fieri qn̄ nō ē coītas talis cōmertij: dico φ pensatis raritate laboribus et periculis iudicio boni mercatoris determinabit: q2 alia regula nō pōt dari: et hoc in re mobili. In imobili v̄o extimat: f̄m fructus. f̄m glos. et Bar.in.l.2.C.de rescin.ven.quē sequunt coiter doct. et tali p̄cio deberet vendi et emi: de hoc vide.j. Extimatio.§.i.cum seq. Si tn̄ p̄dicta concurrant credo silr: vt mobiles emi posse et vendi. Et no. φ quo ad valorē attendi debet tēpus cōtractus emptiōis: vt i.d. c.cū dilecti. et.d.l.2.C.de rescin.ven. nisi sit dubiū an tēpore solutiōis sit plus valitura: f̄m φ dicā infra Usura.i.§.33 Aduerte tn̄ predicta nō habere locū quando plus vendit rōne tēporis: q2 preciū nō soluit: q2 lz foret sciens et volens: tamen nō excusaret vsuram vt plenius.j.Usura.i.§.58.dicet: vide etiā qō dico.s. Dolus.§.9. Limita etiā p̄dicta nisi in casu.de quo.j.§.io.

8 ¶ Utrum venditor teneat dicere defectus secretos emēti. R. vt colligo ex dict. p. Ange.in.l.si q̄s cū alit.ff.de ac.emp. et vend. et Pa.in.c.iniustū.de rerū p̄mu.cū distinctione: φ aut si sciret nullo mō emeret: puta: q2 equus h3 defectum talē φ potius staret sine equo: et tunc nullo modo licz celare. Si v̄o

emeret: licꝫ nō ita libēter: tūc si nullū pericu
lū imineat vel dānū emptori: ⁊ res nō ven-
datur vltra iustū preciū attento defectu la-
tente: ⁊ ēptor sit idustriosus nō tenet̃ ei reue
lare: nec peccat non reuelando qn̄ solū facit
vt iustū habeat preciuꝫ. Et qđ dico de defe-
ctu: itellige ⁊ de mixtura alteriꝰ rei: vtputa:
vino limphato: speciebꝰ qbꝰ imiscet̃ aliud
ꝙ̄ extimet̃: si aūt iminet periculū vł dānum
emptori seu alteri tenet̃ manifestare: aliter
teneret̃ ad restitutionē dāni si accideret. ar.
l. in rebꝰ. §. itē qui sciens. ff. cōmo. ⁊. l. iulia-
nus. ff. de actio. emp. Aduerte tamē ꝙ si vē-
dens intendit vendere vnā rem: ⁊ emens in
tendit emere aliā in substantia nō valet ven
ditio: vt si vendēs intēdit vnū agrū vende-
re: ⁊ emens aliū emere. l. in venditionibꝰ. ff.
de cōtrahē. emp. Idē dic i materia: vt si ven
datur auricalcū pro auro. d. l. in venditiōi-
bus. Idē dic in qualitate substātiali: puta:
in domo q̄ ē cōbusta. ar. l. qđ tn̄. ff. de ꝯhen.
empt. Secꝰ in q̄litate accidētali: vtputa: in
agro sterili queꝫ credit vberē. 29. q. i. §. his
ita rn̄det̃. Fraudās ꝟo in quātitate: puta: i
falsa mēsuratiōe vt faciūt tabernarij q̄ non
implēt mēsuras: vel in numeratiōe ⁊ huius-
modi: licꝫ teneat vēditio tn̄ tenet̃ restituere
nec cōsuetudo excusat eum.

9 ¶ Utrū liceat vēdere rem ſm ꝙ vendēs eā
sibi extimat vtilē ꝙ̄uis emēs nō libere emat.
R. ꝙ sic: si ex tali venditiōe tale damnū in-
currat quātū plus vēdit: vel quādo talē af-
fectionē ad rē habet ꝙ potiꝰ vellet eā sibi di-
mitti ꝙ̄ tali ꝑcio emi nisi sit in tali abūdan-
tia ꝙ gratis teneat̃ proximo subuenire. con
cor. Tho. scđa scđe. q. 77. Sꝫ nō liceret vē-
dere tātū plus quātū erit vtilis emēti: qꝛ sic
herba medicinalis valeret cētū ducatos. ſꝫ
Sco. vbi supra.

10 ¶ Utrū liceat carius vendere rem que imu-
tata vendit̃ in eodē loco ꝙ̄ sit empta: vide
infra Negocium. §. 3.

11 ¶ Ad quē ꝑtinet periculū rei vendite: si ali
ud in pacto spāliter nō ē deductū. R. vt col
ligo ex Azo. ⁊ Hos. ꝙ aut vēditio est con
ditionalis: ⁊ tūc ante euentū cōditionis pe-
riculū perēptiōis ꝑtinet ad venditorē: sed de-
teriorationis ad emptorē: vt in. l. id qđ. ff. de
periculo ⁊ co. re. vē. Silr̃ si vēditio sit i scri
ptis ꝙ donec scriptura perficiat̃ periculū est
vēditoris. l. ꝯtractꝰ. C. de fi. instru. Limito
hoc verū qn̄ cōuenerūt: vt non valeat anq̄
scriptura sit facta. Secꝰ si simplicit̃ sit factꝰ
cōtractꝰ postea faciūt scripturā. Idē dic qn̄
venditio fit i genere: puta asini: qꝛ genꝰ nō
pōt perire. l. in rōne. §. vex ē aūt. ff. ad. l. fal.
Sed secus eēt qn̄ genꝰ eēt determinatū: pu-
ta ad asinos quos habeo. Ubi gratia. Uēdo
tibi vnū de seruis meis vel asinis ⁊ hꝰ mōi
si oēs pereūt venditor est liberatꝰ sicut in le
gato. d. l. in rōne. §. incerti. Hostien. tamen
videt̃ tenē ꝙ emptor poterit repetere preciū
quasi sine causa sit apud venditorē. Secꝰ in
legato: qꝛ preciū rei legate nō ē legatuꝫ. Et
ideo si perijt res legata aliud nō debet̃. Sꝫ
mihi videt̃ ꝙ nec etiā preciū poterit ēptor
repetere in casu isto nec excipe: vt nō soluat
nisi vēditor fuisset in mora: qꝛ ꝑciū nō ē nisi
cū cā. s. emptōis. Et idem dico sicut: quādo
aliq̄d alternatiue emit̃: puta ticius aut seiꝰ.
Si ticiꝰ perijt: peribit emptori: ⁊ seius erit i
obligatiōe solū. Si ꝟo ambo: sic venditor li
ber erit: si ꝑibit seiꝰ emptori qui solꝰ remāse
rat facit. l. si in emptiōe. §. pe. ff. de cōtrahē.
emp. Aut vēditio sit pure. i. sine ꝯditiōe ⁊ si
ne scriptꝭ ⁊ de re certa siue i spē: ⁊ tūc ſm glo.
in. l. i. ff. de peri. et co. re. vē. dic ꝙ i vino ⁊ ce
teris q̄ degustationē reqrūt ē t añ degustati-
onē ꝑiculū ē emptoris. Si ꝟo vēdit̃ nō i spē
sed ad mēsurā ꝑiculū ē vēditoris donec sit
mensuratū: ⁊ ibi multas diuersitates pote-
ris videre sed istud sufficit tibi ꝯfessori. Si-
militer si nō exigit degustationē ꝑiculū est
emptoris excepto casu publicatōis: qꝛ si pu-
blicet̃ añ traditionē vł post ꝑpt̃ maleficiuꝫ
venditoris periculū erit ipsiꝰ vēditoris. l. fū
dus. ff. loca: ⁊ ibi glo. Silr̃ ꝑ pactuꝫ. moraꝫ
dolū: vł culpā periculū ē vēditoris: puta: qꝛ
pactū fuit vt teneret̃. Itē si fuit in mora tra
dēdi rē. Si ꝟo tā emptor ꝙ̄ vēditor fuerūt
in mora: posterior mora ꝑponderat prime ⁊
illi nocebit q̄ ad ꝑiculū Limita nisi posterio
ris more primꝰ morosus fuerit cā: qꝛ sic non
nocebit posteriori casus ē iūcta glos. in. l. si ꝑ
emptorē. in fi. ff. de ac. ēp. ⁊ vē. qđ no. Idem
dic si vēditor fuit i dolo vel culpa lata seu le
ui ꝑditiōis rei vēdite ꝙ periculū erit suuꝫ:
sicut i cōmodato ⁊ deposito. Et idē dic de de
terioratiōe: seu melioratiōe rei vendite ꝙ ꝑ
tinet ad ēptorē qn̄ res ē vēdita i spē ſꝫ legi-

stas: sine nūero ſm logicos: q̄d idē ē. Sec⁹
in fructib⁹ rei vēdite q̄ ptinēt ad venditorē
donec pfecta sit vēditio: nisi vēditor sit in cul-
pa. d. l. curabit. Nec ob. l. fruct⁹ post. ⁊ l. pe.
C. de ac. emp. ⁊ ven. q̄r loquunt̄ in pfecta vē-
ditiōe quā dico pfectā q̄ ad h q̄ñ p̄ciū est so-
lutū vl' hīta fides de p̄cio: vt no. i glo. l. i. C.
d̄ pi. ⁊ co. rei vē. l3 al's sit pfecta q̄ñ res ē tra-
dita. ff. de ac. emp. ⁊ vē. l. si q̄s alienū.
12 ¶ Utrū emptū de aliena pecunia sit ementis
R. q̄ sic: si noīe suo emit. l. si ex ea. C. de rei
vē. Fallit in empto ex pecunia ecclesie. 12. q.
3. c. i. ⁊ 2. ⁊ q. 5. fi. rñ. Quod id est vez quia si
clericus habēs pecuniā de prebēda emerit pre
diū: ampli⁹ nō poterit illū dare intuitu pie-
tatis: l3 pecuniā potuisset dare: q̄r statim pre
diū fit ecclesie: siue emerit noīe eccl'e siue suo
siue alieno. c. i. de pecu. cle. ⁊ c. inquirendū.
Similiter dic in empto de pecunia pupilli vl'
minoris a tutore vel pcuratore: q̄r minor si
bi vēdicare pōt. l. 2. ff. q̄ñ ex fac. tuto. Idem
dic de empto ex pecunia militis. C. de rei vē.
l. si vt pponis. Silr dic in empto a marito
vel vxore de pecunia sibi ab altero eorū dona
ta si efficiat̄ nō soluēdo qui donū accepit. l.
vxor marito. ff. de do. inter vi. ⁊ vx. Hec limi
ta q̄ñ pecunia nō fuit alteri mixta: q̄r si fuiss3
mixta trāsiret i dñiū etiā fur[is]. l. si alieni nū
mi. ff. de solu. ⁊ sic nō eēt eccl'ie vel p̄latorū.
13 ¶ Quō pōt pater vēdere filiū: ⁊ quō liber
hō potest vendi. vide. ī. Seruitus. §.
14 ¶ Quid si res vendat̄ duob⁹. R. q̄ potior
est secūdus si res tradat̄ sibi vel prim⁹: si p̄
sibi det̄. Et idē in donatiōe. l. quotiēs. C. de
rei vē. nisi prim⁹ emisset noīe eccl'ie: spāle ē
in h vt dñium acquirat̄ sine traditiōe. ar. c.
ex l'ris. de ɔsue. ⁊ expsse. C. de sacro. san. ec. l.
vt inter diuinū publicū. q̄. etiā si secūd⁹ emis
set: ⁊ ipse noīe ecclesie: q̄r p̄ferret̄ prim⁹. ff. de
pecu. l. in cause. h vēditor tenet̄ crimine falsi
vt p3. ff. ad. l. cor. de fal. l. qui duob⁹. Si p̄o
pmutauit aut alteri insolutū dederit: vl' ali
ter distraxerit postq̄ eā obligauerat tenet̄
crimine stellionat⁹: vt. l. 3. ff. de cri. stel.
15 ¶ Utrū vendēs vinū qui nihil dixit de ex
peditione vasorū possit illud euacuare i ter
ra si emptor nō euacuat. R. q̄ sic si vīdemia
supueniat: vel si vēditor ē mercator q̄ solet
vēdere ⁊ emere. ff. de peri. ⁊ co. re ven. l. i. §.
pe. ſm Gof. Uñ tu dic ſm Hosti. q̄ si indi-
get vasis ⁊ eo āmonito nō vult: pōt corā testi
bus vinū mensurare ⁊ effundere. Qd limito
nisi emptor sit in tali necessitate q̄ vēditor te
neatur ei subuenire ex debito.
¶ Utrū vēditor teneat̄ de euictiōe emptori 16
R. ſm glo. ⁊ Pa. in. c. si vēditori. d̄ empti. ⁊
vēdi. q̄ sic: nisi in trib⁹ casib⁹. Prim⁹ si in p̄n
cipio litis: vel ad min⁹ post litē ɔtestatā non
denūciauit vēditori vt eū defēderet: vt. C. d̄
eui. l. ēptō fūdi. ⁊ l. auctorē. ⁊ ff. e. l. si rē. §. fi.
¶ Sz q̄d si sciebat litē motā vēditor. R. 17
Bar. in. l. denūciasse. ff. de adul. videt̄ senti
re q̄ etiā teneat̄ denūciare. Rō ſm eū q̄r q̄ñ
denūciatio requirit̄ ad aliq̄d faciendū vt in
casu isto: tūc nō sufficit sibi sciētia sola: vt i
d. l. denūciasse. Secus esset q̄ñ denūciatio re
quirit̄ ad simplicē scientiā habendā q̄r valet
vt regula qui certus est: de reg. iu. lib. 6. ⁊ l.
i. ff. de ac. emp. ⁊ ven. Glo. tñ ⁊ Cy. in. d. l.
emptor. ⁊ Dy. i. d. regula q̄ cert⁹ tenēt q̄ nō
tenet̄ denūciare: ⁊ multi alij. Tamē tuti⁹ ē
q̄ denūciet. p. l. si cōtrouersia in. p̄. auctori.
herediue ei⁹ enūcia. C. de euic. ⁊ sic fit denun
ciatio q̄d importat nō simpliciter iudicare: s̄
per officialē facere ei notū litē motā: vt ve-
niat ad defendendum.
¶ Secūdus casus q̄ñ emptor citatus cōtu- 18
maciter abfuit tēpore sentētie q̄r videt̄ condē
natus propt̄ suā ɔtumaciā. d. l. emptor. ⁊. ff.
de euic. l. si id. i. rñso. Idē si vēditore absente
nō appellauit a sentētia. l. hereni⁹. ff. de euic.
¶ Tertius quādo p iniuriā sententia lata 19
fuit cōtra emptorē. d. l. emptor. quia iniuria
que fit emptori nō contingit venditorē. l. si
per imprudentiā. in prin. ff. de euic. Idez dic
si per violentiā extra iudicialiter auferat̄. d.
l. si per. etiā si notari⁹ posuit q̄ obligat se defē
dere de iure ⁊ de facto: q̄r illud de facto intel
ligit̄ si lis moueat̄ de facto nō d̄ iure ſm Pa.
vbi. s̄. q̄r violētia extra iudicialis non venit
ſm naturā cōtractus: de quo dic vt no. per
Bar. in. l. stipulatio ista. ff. de v̄bo. ob.
¶ Addo quartū casū quando emptor cō- 20
promisit ⁊ contrariā sententiā reportauit.
l. si dictū. §. si in arbitriū cōpromisero. ff. de
euic. intellige hoc verū si voluntarie compro
misit: quia secus si coactus. s. vel a statuto:
q̄ sic vult vt inter consanguineos cōpromit
tatur: ⁊ huiusmodi: ⁊ hoc denūciauit vendi
tori ſm Bar. in. d. §. si in arbitriū. ⁊ Bal.

i l.i.C.de peri.& co.re.ven. Quintus casus quãdo emptor potuit vsucape & nõ vsucepit d.l.si dictũ.§.si cũ posset. Sextus casus si rẽ alienã scienter emit: nisi de euictione spãlit sibi cauerit.l.si fundũ.C.de euic. Septim⁹ si aliquid casuale contingat.C.co.de lega.l. fi.de re.ec.nõ ali.c.ad nostrã. vide alios casus per Hosti.in sum.eo.ti.

21 ¶ Quid si fecit pactũ vẽditor q̃ nõ vult teneri de euictione. R. nihilomin⁹ tenebitur ad preciũ re euicta vel emptorẽ.§.i.ff.de ac.emp. Quod limitat Ludo.de ro.in no.qñ pactũ fit in genere.s.a quocũq̃ euincat. Secus si specificat psona: q2 tũc etiã nõ tenebit ad preciuz.casus est in.l.q̃ libertatẽ.in princ. ff.de euic.& ibi glo.de hoc.

22 ¶ Sed q̃ntum tenet vẽditor emptori re empta euicta in calib⁹ in quib⁹ tenet de euictõe R. q̃ in simplũ tñ: & si fuit in culpa in vendendo tenet etiã ad interesse. In foro tñ cõtentioso in reb⁹ p̃ciosis arbitrio iudicis cogitur duplũ pmittere: alit condẽnabit in duplũ p̃cij pucti.ff.de euic.l.2.& l.emptori.

23 ¶ Utrũ vẽditor teneat ad oẽs expẽsas q̃s emptor fecit in iudicio q2 cũ nõ defendit vẽditor postq̃ sibi hoc denũciauit. R. Pa.vbi s.q̃ sic: siue obtinuerit siue nõ: vt.l.i.C.de euic.& l.vẽditores ff.de v̄bo.ob.& vtrobiq̃ p Bar.sec⁹ si ñ nũciasset vẽditori litẽ motã

24 ¶ Utrũ emẽs domũ pcentũ in qua postea inuenit thesaurũ valentẽ ducẽta teneat. R. Ludo.de ro.tenet q̃ sic & dicit se psuluisse & obtinuisse in curia q̃ in hoc habet locũ remediũ.c.cũ cã.de emp.s.q̃ rescindat cõtractus vel restituat plus. Sed cõtrariũ de iure est verius.s.q̃ nõ teneat. Rõ q2 thesaurus est res mobilis abscõdita ab ignotis dñis tẽpore vetustiore: vt.l.vnica.C.d thesauris. ḡ dñs nullus erat ipsi⁹: vt casus est in.d.l. i.& l.nunq̃.§.thesaur⁹.ff.de acq̃.re.do. Sic ḡ remanebim⁹ in dispositione iuris cõis: vt sit dñi soli si data opera vel a casu inuenit in suo: vel si data opera in alieno solo erit dñi soli: si v̄o a casu erit medietas dñi soli: alia inuentoris: vt in.d.l.vnica. Cũ ergo iste emptor sit dñs soli erit suus: de hoc casus est in l.a tutore.iũcta glo.ff.de rei vẽ.vbi pecunia inuẽta p modũ thesauri cedit emptori. Secus si nõ esset p moduz thesauri vt murata ab aliquo in muro: vt dicit tex.in.d.§.Thesaurus: q2 tũc nõ eẽt emptoris. Nec ob.q̃ vẽditor nõ vẽdit thesauz q2 pcedo: s3 stam⁹ in dispositione iuris cõis vt cedat dño soli: & s3 habeo p indubitato si emptor nihil sciebat d thesauro: s3 si sciebat & pterea emit: tũc videt dubiũ. Nichola⁹ tñ de lira sup matthei 13.in illa parabola de thesauro.& san.Tho. 22.q.66.ar.5.vident tenere q̃ licite emat & de subtilitate iuris est verũ q̃ potest licite fieri: sed de equitate videret q̃ aliquã partẽ deberet dare venditori. vide de hoc si placz q̃d no.in.l.si quis cum aliter.ff.de verb.ob. sed quo ad conscientiã ex quo sciebat videt inuenisse: & si a casu: sic medietas erit sua.si v̄o a pposito: sic totuz cedet domino soli: vt d.l.vnica.

¶ Cum hoc sit q̃ iura nõ cogãt rescindere cõtractũ emptions vel supplere iustũ preciũ nisi quãdo deceptio est vltra vel citra dimidiã iusti precij: vt.s.Dolus.§.9.cui dat electio: tũc. R. q̃ quando est vltra dimidiam electio erit vẽditoris s̄m Azo.per ar.a ptrario quãdo est citra dimidiã: tũc est emptoris vt no.Ber.in.c.cum dilecti.& c.cuz causa. de emp.& no.Pa.in.d.c.cũ dilecti q̃ si periret res empta minus dimidia periret emptori quia cũ duo sũt in obligatione alternatiue: vno perempto remanet aliud.l.plerũq̃. ff.de iure do.& l.stichũ.ff.de verbo.obli. Et idem dic quãdo est plus vẽdita q̃ periret vẽditori per eandẽ rationẽ: tamen predicti nõ tenent nisi ad restituendũ id plus quo vendidit: vł supplere illud minus quo emit vsq̃ ad iustũ preciũ: & poterit agere decept⁹ vsq̃ ad.30.ãnos siue agat cõditiõe ex.l.2.C.d rei vendi.que conditiones cum sint personales sunt perpetue. Siue ex eo contractu.s.ex venditiõe: vt no.Pa.& Inno.in.d.c.cuz cã. Si v̄o ageret officio iudicis: vt volunt aliqui sic nõ posset agere nisi vsq̃ ad quatuor annos: quia vsq̃ ad illud tẽpus dat restitutio in integrũ.l.vl.C.de in inte.rest.Pa.tñ vbi supra vult q̃ etiã si agatur officio iudicis detur vsq̃ ad.30.annos. 25

¶ Utrũ mercator q̃ scit plures alios post se venire teneatur minus vendere q̃ sit cõis extimatio: vel dicẽ q̃ plures veniũt. R. Tho. 22.q.77.q̃ nõ nisi de perfectione. 26

¶ Quid de mercatoribus qui inter se pueniunt vt vnus solus vendat. R. q̃ si hoc fa 27

cllunt in lesionē rei publice sunt dānandi per
petuo exilio ⁊ bonis spoliandi: vt. C. de mo-
no.l.vnica. Secus si facerēt pter aliquez
bonū finē: q2 liceret: de ista materia hēs.s.
dol⁹.§.9.⁊.j.Negociatio.⁊.s.Ars.§.i.
28 ¶ Utrū ille cui datū est aliquid ad venden
dum pro.io.⁊ vendidit pro.iz.teneatur illa
duo restituere dño rei. R.q nō: quia si illa
duo sunt vltra iustū preciū tenet restituere
ementi: fm ea que dixi.s.§.7. Si vo nō ex
cessit iustū preciū: sed sua industria habuit:
sic sibi acquirit. Nec obstat: q datur ei cer
ta merces pro labore: quia illa datur: vt in
ueniat emptorē p.io.⁊ sic non tenet necessa
rio restituere. Sec⁹ si daretur sibi simplici
ter vt vēderet q2 vēdere tenet meliori pcio
quo potest ⁊ totū dare domino ex quo mer
cedem habet pro labore.
29 ¶ Quid de vendente possessionē vl' emen
te infra tales cōfines que est plus vel min⁹
q sit dictū: vide.s. Donatio.§.40.
30 Queritur de.q.quotidiana vtrū valeat vē
ditio seu alius cōtractus collatus in alterius
arbitriū. R.q si est incerta persona cui⁹ ar
bitriū cōmittitur non valet.l.si merces.§.
i.ff.locati: nisi in casu quādo simpliciter fuit
cōmissū in arbitriū boni viri: quia tunc intel
ligitur in arbitriū iudicis.l.vir bonus.ff.iu
di.sol.⁊ sic videtur cōmissum in certā perso
nam. Si vo persona cui cōmittitur est certa
tunc licet varia sit opinio.in.l.in ementis.C
de emp.⁊ ven.tamen dic fm.d.Lucā d gras
sis.in.l.si quis arbitratu.ff.de verbo.obl.q
siue substātialia contract⁹: vtputa precium
in venditione ⁊ similia. Siue accidentalia:
puta venditur seruus si rationes reddiderit:
⁊ huiusmodi cōmittant in arbitriū certe per
sone valet contract⁹ si ille voluerit arbitrari
nam sicut substātiale vltime voluntatis pōt
ferri in arbitriū heredis.l.si sic.ff.de le.i.ita
in contractib⁹.l.seruū quifilij.§.cuz qui.ff.
de le.i.⁊ pro hoc videt casus in.l.si libert⁹ iu
rauerit.ff.de op.liber.vbi valet pmissio li
berti facta de opib⁹ ad arbitriū patroni: ⁊ si
male arbitratus fuerit, pōt cogi vt arbitret
sicut bonus vir. Sic in pposito q si arbitrari
noluerit vel nō pōt: sic nō valebit.§.preciū.in
sti.de emp.⁊ vē. Si vo mortu⁹ fuerit alt cō
trahentiū si fuit cōmissū super cōtractu per
ficiendo nō poterit arbitrari. Si vo sup cō
tractu perfecto: sic nō expirat ei⁹ arbitriū: sz
sicut ctus trāsit ad herede: ita obligatio de
stando arbitrio dicte persone fm Bar.i.d.
l.si quis arbitratu.
¶ Quōd aūt ctus emptiōis ⁊ vēditiōis re 31
scindat pter dolū: hēs.s.Dolus.§ 9.vel p
pter minoritatē pcij: qn est citra dimidiā iu
sti precij: vel pter alias cās: vide Hosti.in
sum.e.ti.⁊ Azo in sū.C.de rescin.vē.q2 pa
rum ad cfessores: sz sufficit qd dictū est.

e **Emunitas.** vide.j.Immu
nitas.

e **Enormis** iniuria qn dicat R.c.cū illorū.de
sen.ex.exēplificat si mēbrū mutilet:
si effusio sanguinis sit. Et intelligūt doc. ibi
dem qn effusio est in abundantia: ⁊ d mēbro
de q sanguis de facili nō exijt. Itē si in epm
aut in abbatē vel platū seu superiorē sit inie
cta man⁹: insti.de iniur.§.atrox.d⁊ si qs vul
neret. Intellige si vuln⁹ eget medicamine ci
rugie vel emplastrox: seu aliox medicinaliū:
fm Monal. Itē si quis fustib⁹ ceditur si in
teatro vel in foro: aut in cspectu iudicis ver
beretur. Itē fm alios si in ecclia vl' cimiterio
aut dormitorio verberet. ar.de sen.ex.c.cuz
pro cā.17.q.4.quisquis.⁊.§.qaūt. Itē si sa
cerdoti induto vestib⁹ sacerdotalib⁹.C.d in
iur.l.atrocē. Sz breuit dic q iniuria dicit
enormis. Primo ex psona ⁊ in iure nō habe
m⁹ expressū nisi qd dictū ē in.d.c.cū illox.⁊
in.d.l.atrocē.⁊ insti.de iniu.§.atrox.⁊.ff.e.
ti.l.ptor.§.atrocē.vbi d⁊ d mgrātu parēte
⁊ prono epo plato ⁊ sacerdoti induto: vt.s.
dictū est. Scdo ex loco: vtputa si i cspectu p
toris fiat seu plati: vt in.d.l.ptor.⁊ in tea
tro vel foro: vt in.d.§.atrox.⁊.l.s ⁊ qōnis.i
pn.ff.de iniurijs. Tertio ex tpe: ⁊ h est arbi
trariuz: vtputa ludi vel magne festiuitatis.
Quarto ex re: puta ex vulnere. vnde dicit.l.
Uulneris magnitudo atrocitatē facit: ⁊ nō
nunq locus vulneris: veluti oculo pcusso:
hec ibi.ff.de iniu.ita incipit. Quinto ex mō:
vnde dicit Pa.in.c.cū illorū.de senten.exc.
q pcussio in ecclesia vel in platea ⁊ excessus
notorius dicit enormis.d.§.atrox. ⁊ q eps
nō pōt eū absoluere ex talib⁹ iniurijs noto
rijs factis ecclesiasticis personis.
¶ Sz qs hebit arbitrari an sit enormis iiu j
ria. R.q ille q hz absoluē ⁊ ligare an sit sue
iurisditōis vtputa possit eū absoluē.l.ne.ar.
c.sup lris.d rescri.⁊.l.si qs ex aliēa.ff.d iud.

Sed caueat vbi ius determinauit atrocē ne ipse velit leuē arbitrari: q2 nō absolueret: ſ deciperet. Secus vbi ius nō determinat.

c Episcopus grece latine speculator interpretaẗ: vt dicit .xi.di.c.cleros. et 8.q.i.qui ep̄atum. Speculare eni dʒ mores ⁊ vitā populi sibi subiecti ⁊ intēdere ad coꝝ salutē. Vñ ep̄s hec negligēs ē in peccato mortali ⁊ dr̄ canis impudic⁹. 2.q.7.q̄ nec. ⁊ dʒ lectiōi ⁊ orōni vacare: vt in.c.ep̄i ibidē. nec dʒ h̄re familiaritatē praui hoīs: vt in.c.puenit.eadē cā.7.q.imo p̄sb̄ros diacones cl'icos boni testimonij dʒ penes se h̄re: vt in.d.c.ep̄i 7.c.cū pastoris.⁊ de ꝯse.di.i.c.ep̄s deo.

j ¶ Utrū p̄ncipali⁹ debeat intēdere multiplicationi tp̄aliū. R.ſm Tho.in quol. ꝙ nō: ſ ei⁹ ꝓpria ⁊ p̄cipua cura dʒ eē circa custodiam gregis sibi cōmissi orādo: p̄dicando: sacramēto dispensando: ⁊ sua iuxta qḋ res exigit erogādo. Pōt tñ intēdere multiplicationi tp̄aliuꝫ ad vtilitatē eccl'ie qñ oportunitas adest ⁊ fieri possit sine dāno sp̄ualium notabiliaẗs nō. Alex. aūt scd̄a scd̄e ti. ḋ auaritia dicit ꝙ ep̄s nō pōt ꝯgregare ad sui tuitionē: siue eccl'e sicut rex pōt: ſ dʒ ꝯuertere res ecclesie in vsum eccl'ie qḋ facit pauperib⁹ dando. Rō est q2 rex ad h̄ ꝯstitutus est vt subditos in pace teneat ⁊ defendat ab aduersarijs: et idō pōt ad h̄ ꝯgregare: nō sic ep̄s ſ vt faciat bonū eccl'e: qḋ facit dādo paupib⁹ facit.12.q.2 aux. Vñ tenet Tho. scd̄a scd̄e.q.185. ꝙ si bona ecclesiastica nō dispēsat in pios vsus: ſ notabiliter deficit peccat mortaliter. Secus si in modico deficiat. Addit tñ ꝙ si necessitas nō iminet ꝓ paupib⁹ ꝙ pōt seruare in futuꝝ vel emere possessiōes vt tp̄e necessitatꝭ ꝓuidere possit. Bona v̄o patrimonialia potest tenere ad libitū.

2 ¶ Utrū liceat appetere ep̄atum. R.ꝙ non 8.q.i.q̄ ep̄atum. ibi dr̄ locus supior sine quo popul⁹ regi nō pōt: ⁊ si ita retineaẗ atq3 administretur vt decet: tñ indeceṅt appetiẗ ꝙ̄ obr̄e otiū sanctū q̄rit gr̄a veritatis: negotiū iustū suscipit necessitas charitatis quā sarcinam si nullus īponit pcipiēde: atq3 intuēde veritatis vacandū est. Si aūt imponiẗ suscipienda est ꝓpter charitatis necessitatem. Sed nec sic oīno veritatis delectatio deserenda ſ subtrahaẗ illa suauitas vt nō opprimatur iusta necessitas. hec Aug. Ex quo patet ꝙ appetiẗ illicite. Et qñ sit mortale: vide.s̄. Ambitio p̄mo ⁊ oblat⁹ recusaẗ cuꝫ peccato mortali si est dign⁹: ⁊ eque dign⁹ nō est cui debeat dari. Facit simil'r ad h̄.c. in scripturis.ea.cā.7.q. vide.s̄.electio.§.30.

¶ Quā iurisditionē habeat: vide ī ḋ of.or.p totū: quia ad confessores non pertinet. 3

¶ Utrū ep̄s possit ꝯcedere auctem nō ep̄is quā ipse hꝫ. R. Pa.in.c.accedentib⁹.de excess. p̄la. ꝙ nō ea q̄ spectāt ad ordinē ep̄alē3 sicut ordinare: chrismare: ꝯsecrare: ⁊ similia: vt in.c.aqua.de ꝯse.ec. vel alta. Ea v̄o q̄ spectant ad iurisditionē ep̄alem bene pōt sicut cognoscere de cā matrimoniali: iniungere publicā penitentiā: ꝯcedere indulgentiā: iudicare de clericis ⁊ hmōi: vt.16.q.2.visis. p̄ter insignia: vt vsus mitrie: ⁊ pontificalium q̄ solus papa ꝯcedit: ar.c.vt apostolice.ḋ p̄ui.li.6. ea etiā q̄ sunt iurisditiōis pōt ꝯcedere q̄uis nōdū sit ꝯsecratus nec sacerdos: ſm eundem Pa. vbi.s̄.post Jo.and.⁊ Calde. vt ibi no. Pa. 4

¶ In quibus potest episcopus dispensare. vide.s̄.Dispensatio.§.5. 5

¶ Utrū ep̄s cadat in penā suspēsionis aut interdicti. R.ꝙ nō ex nulla ꝯstitutione: nisi in ipsa de ipsis ep̄is fiat sp̄alis mentio. Similiter nec eoꝝ supiores: vt in.c.q2 piculosū de sen.excō.li.6. Idē dic de suspēsione a bn̄ficio a iure posita: vt in.c.si cōpromissari⁹. §.hmōi.de elec.li.6. Secus de excōicatione vt no.in.d.c.quia periculosū. 6

¶ Utrū ep̄s possit dispēsare in pluritate bn̄ficioꝝ: vide.s̄. Beneficiū.§.38. 7

¶ Utrū executione deuoluta ad ep̄m ꝓpter negligentiā executoris teneaẗ ep̄s seruare formā quā tenebant executores. R. Bar. in.l.si puellā.C.si mā.ita fu.ali.ꝙ sic.⁊ facit tex.in cle.i.ḋ supplē.negli.p̄la.⁊ qḋ no. Jo. an.in.c.publicato.de elec. 8

¶ Utrū mortuo ep̄o expiret officiū vicarij. R. Pa.in.c.j.ne se.vacā.ꝙ sic: vt no.glo.in cle.fi.de ꝓcu. Idē videẗ de officio p̄oris constituti ab abbate mortuo abbate: argu.ex no.in.d.cle.fi. Sec⁹ si ꝯstitutus esset ab abbate cū capitulo.ar.c.2.de sta.re. 9

¶ Ep̄s in sinodo debꝫ ꝯstituere aliquos idoneos viros per totam diocesim quos debet iuramento astringere ad denunciandū sibi 10

vel p eũ misso quicquid perpenderint fieri
ɔtra voluntatẽ dei ⁊ totã christianitatẽ: qđ
pertineat ad iurisditionẽ ecclesiasticã vt ha/
betur in.c.eps in sinodo.35.q.6.⁊ tales ap/
pellantur testes sinodales.

11 ¶ Eps põt cogere religiosos mendicãtes vt
vadant ad processiones.c.nimis praua: de
exces.prela. Ex quo tex. dicũt doc. q ex quo
prohibet eis ne ex leui cã compellant eos ire
ad processiones: sequit q ex magna ⁊ graui
causa possunt vtputa nouo introitu epi vel
legati vel iminẽte peste aut alio flagello: vel
in generalibus letanijs que sunt tres dies ro
gationũ: hec no. Pa.in.c.dilect⁹.de of.ord.
Quod est verũ nisi spãle priuilegiũ habeant.

12 ¶ Episcop⁹ in ecclesijs baptismalib⁹ debet
ordinare mgros qui doceãt pueros ĩ studijs
lrarũ liberaliũq artiũ assidue vbi necessitas
occurrerit.37.di.de quibusdam.

13 ¶ Eps singul' ãnis sinodũ teneat admonẽ
do clicos ɔstitutiões legẽdo: ⁊ laicis pdicãdo
vt.10.q.1.placuit. Itẽ singulis annis si põt vi
sitet oẽs eccłias: monasteria: ⁊ hospitalia: si
bi subiecta.

14 ¶ Eps tenet deputare in ecclesijs cathedra
libus ⁊ alijs ɔuẽtualib⁹ viros idoneos ad p/
dicãdũ: ⁊ cõfessiones audiendũ aliter peccat
mortaliter: silr qñ ipse nõ põt pp̄ter amplitu
dinẽ diocesis vel alia occupatiõe: tenet hre
viros potẽtes in ope ⁊ smone q̃ visitẽt ⁊ do/
ceãt vice eorũ plebes sibi cõmissas ⁊ eis pui
deãt de sustẽtatiõe: vt i.c.inẽ cetera: de of.or.

15 ¶ Eps dz q̃s vult ordinare inq̃rere pmo de
etate debita ad illuz ordinẽ: dic vt.j. Etas
⁊ de litteratura. Nã ordinãs subdiaconũ vl'
diaconũ q̃ nescit officiũ videt peccare morta
liter: q2 pbet ei causam peccandi mortaliter.
Quantũ vo ad illos quos pmouet ad curã
aiarũ q habeãt scientiã necessariã: de quo.s.
Cõfessio.4.§.3.al's peccat mortaliter. Itẽ
nõ pmittat q notari⁹ petat salariũ in scribẽ/
do ordinandos: q2 phibitũ ẽ.1.q.2.sicut eps
intellige sm glo.ibidez qñ est salariat⁹: al's
põt accipe aliq̃d dũmõ eps nõ participet ĩ lu
cro lz contrariũ teneat glo. ibidem.

16 ¶ Eps põt q̃rere de titulo bñficij sui subdi/
tisi nõ ɔsensit in eum: vt voluit Fede. ɔsilio
98.⁊ idẽ dic de q̃cũq alio cuius interest.

17 ¶ Eps ecclesiastica officia nõ dz cõmittere
ppinquis nec ad ministrationẽ rerũ ecclesiasti
carũ: vt in.c.iudicatũ est nobis.89.di.cum
c.se.sz iconom⁹ debet esse clericus honeste vi
te: vt probatur ea.di.per totum. 18

¶ Eps in ɔferẽdo bñficia dz attendere vt
det dignis: alit peccat mortalit sm Tho. et
Alb.in.4.facit qđ no.61.di.c.i sacerdotib⁹

¶ Episcop⁹ in publico debet lineis vti: nisi 19
sit religiosus: super indumentũ: vt in.c.clerici
officia: de vita ⁊ hone.cle.

¶ Eps tpe interdicti potest celebrare ⁊ cele 20
brari facere vbicũq ⁊ audire diuina: vt i.c.
fi.de priuile.li.6. Quod limita: vt in.c.qđ
nõnullis: de priui.s.interdictis exclusis: sub
missa voce ianuis clausis: ⁊ cãpanis nõ pulsa
tis: ⁊ ipse specialiter nõ sit interdictus: vel nõ
fuerit causa ipsius interdicti.

¶ Eps põt vbicũq cũ altari portatili cele/ 21
brare ⁊ celebrari facere.d.c.fi.

¶ Episcop⁹ nõ seruans canones vel nõ fa/ 22
ciens seruari est periurus.no. Pa.in.c.ego.
de iureiu.allegat glo.in.c.sacerdotes.el.j.2
q.7.que dicit q a plato nõ seruãte canones
põt recedi sicut ab excõicato recedit ⁊ preci/
so. Quod intelligit dictus Pa. verũ qñ ex cõ
tẽptu nõ seruat nec seruari facit: al's secus.

¶ Utrũ epus p persecutione sui corporis 23
possit fugere. R. sm sanc. Tho. scđa scđe.q.
185.ar.5.q vbi subditorũ salus exigit perso/
ne presentiã nõ potest fugere pp̄ter aliquod
dãnuz tpale vel corporale: imo tenet sicut
bonus pastor aiam ponere pro ouibus suis.
Ubi vo sufficienter in absentia p aliũ possz
saluti subditorũ puideri: tũc licite posset fu/
gere nec est mercẽnari⁹ tũc. Hoc idẽ p3 i.c.
sciscitari.7.q.j.vide Inno.i.c.nisi.d renũ.
⁊ glo.in.§.hoc totũ.7.q.j.

¶ Epalis dignitas liberat a ɔditiõe seruili 24
⁊ ascripticia.54.di.si seruus sciẽte.el.2. et
ẽt a ciuili sm canones: vt tz glo.i.d.c.si hu⁹.

¶ Episcopus si habet iurisditionẽ tempo/ 25
ralem in aliquo loco debet constituere iudi/
cem laicũ qui in causa precipue criminali fa
ciat iusticiã: ⁊ potest etiã in speciali super ali/
quo maleficio delegare vt faciat iusticiã: et
nõ efficitur irregularis: dũmodo per suam
responsionẽ neq directe vel indirecte indicet
iudici q debeat penã sanguinis irrogare sed
solũ in genere q faciat iusticiã ⁊ q si dubi/
tat consulat peritos iudex aliter esset irregu
laris.c.ex litteris.de exces.prelat. Tenet tñ

Modo. q etiã põt dicere q puniat reuz ſm q ius vult: dũmodo nõ exp̃mat de morte vl de mutilatione vt etiã no. Hugo. di. 3. c. õis aũt lex. p̃ns tamẽ nõ debet eſſe vindicte ſanguinis: vt in. d. c. ex litteris.

26 ¶ Utrũ eṗs peccet mortaliter reſpõdendo in ordinatiõe ſua cũ interrogat̃ vtrum ſciat nouũ ⁊ vetus teſtamentũ: q ſcit. R. ſm Ricar. in quol. 3. q. 24. q ſic: ſi eſt ita ignarus q neſciat in generali mãdata dei: articulos fidei virtutes: ⁊ vitia etiã ſacra: q2 tũc mentit̃ pnitioſe. Si vo non eſt ita ignarus quin ſciat vetus ⁊ nouũ teſtamentuz q̃tum ad ea que neceſſariũ eſt ſcire p̃lato: ⁊ ſine quorum ſciẽtia nõ põt ꝯuenienter exeq̃ officiũ ſuum tũc nõ credit q peccet mortaliter: ſ3 in alijs ſit idoct9 q2 videt̃ q cõſuetudo ſic ſolũ velit

27 ¶ Utrũ religioſus pmotus in eṗm teneatur ad obſeruãtias regulares. R. q ſic: vide. j. Monachus. §. 7. ⁊ Religioſus. §. 33.

Errare

eſt aliud p alio putare vñ Aug. 38. di. in. c. q̃uis. inq̃t: Quiſq̃s ſe exiſtimat ſcire qd neſcit p vero quippe approbat falſum: q erroris eſt pprium. Ad idẽ. 22. q. 2. in qb9 Et iõ in. d. c. q̃uis dr̃ q nõ eſt ꝯſequẽs vt cõtinuo erret quiſq̃s aliqd neſcit.

1 ¶ Utr̃ error ſit peccatũ. R. q in bis q̃ non ptinẽt ad regnũ dei capeſceñ. vel nõ: ſic nõ ẽ pctm̃: aut ſi eſt: minimũ ẽ: vt in. d. c. in q̃bus

2 ¶ Errantes non videntur conſentire. l. nihil conſenſui. ff. de reg. iu. Rõ habet̃. j. Matrimoniũ. 3. Impedimento. 4. in principio.

3 ¶ Error iuris an excuſet a dolo ⁊ ꝯſequet̃ a pena que debetur pp̃ter dolũ. R. q ſic: vide s. Dolus. §. 1.

4 ¶ Error cõis aliq̃n facit ius. ar. 95. di. c. ecce ego. q̃ſi in fi. ⁊ in. l. barbari9. ff. de of. preto.

5 ¶ Errorẽ ſuũ quilibet debet corrigere. 35. q. 9. §. quia ergo. ⁊ §. ſequenti.

6 ¶ Error q̃n dicat̃ intolerabilis. R. quando aliquid cõiter vel in ſuo genere eſt peccatũ: vt in. c. venerabilib9. §. põt. de ſen. ex. li. 6. Uel ſi ꝯtineat aliqd impoſſibile vt in glo. c. p tuas. de ſen. ex. vel ꝯ ius vel legẽ: vel exedi cet q2 bonũ fecẽ puta elemoſynã. vide i. d. gl.

Erubeſcentia

de bono eſt pctm̃ ⁊ filia accidie ⁊ ꝯtingit q̃druplicter. Primo cũ erubeſcit de defectu nature: vtputa q2 eſt claudus ⁊ hmõi: ⁊ hec eſt peccatũ ſi eſt nimia. 56. di. naſci. ⁊. c. nunq̃ erubeſcamus. Secũdo cũ erubeſcit dicere veritatẽ: vt p̃dicare: teſtificari corrigere. Et hec aliq̃n ẽ mortalis ſi nõ facit quando tenet̃ ḋ p̃cepto. Tertio cũ erubeſcit ꝯfiteri mortalia peccata ⁊ ſi omittit pp̃ter h̃ mortalis ẽ. Quarto cuz erubeſcit ieiunare orare: ⁊ hmõi: ne dicat̃ ſcũs: ⁊ hec ẽ peccatũ veniale q̃n omittit nõ neceſſaria: ſecus q̃n neceſſaria quia mortale.

Etas

determinata requiritur i mult̃ neceſſario a iure ita q nõ tenet geſtũ añ. Et p̃mo in ſponſalibus. 7. annoꝝ cõpletoꝝ: vt in. c. vnico. de deſpon. impu. li. 6.

1 ¶ In matrimonio vo. 12. annoꝝ in femina ⁊. 14. in maſculo: niſi malicia ſuppleat etatẽ qd tũc eſt q̃n ſũt potẽtes ad coeundũ ſimul: vt no. in. d. c. vnico. In voto religiõis ſeu pfeſſione fienda requirit̃. 12. in muliere. 14. in maſculo cõplet9 vt habet̃ de muliere in. c. cũ viruz. de regula. ⁊ in. c. puelle. 20. q. 1. ⁊ in. c. puella. 20. q. i. de maſculo. in. c. ſignificatũ. de regula. ⁊ in. c. i. de regula. li. 6. Fallit i caſu de quo. j. Nouicius. §. 2.

2 ¶ In ordinib9 capiẽdis p̃me tonſure eſt. 7. annoꝝ cõpletoꝝ: vt in. c. in ſingulis. 77. di. ⁊ etiã triũ minoꝝ ordinũ: vt in. d. c. in ſingulis ⁊ quicũq ꝯferrẽt añ p̃dictã etatẽ niſi religionẽ intraret ſuſpẽſus ẽ ipſo facto p annũ a collatiõe eiuſdẽ ordinis: de tẽpo. or. c. nullus. li. 6. Accolitat9 poſt. 12. annũ: vt in. d. c. in ſingulis. Subdiaconatus eſt. 18. ãnus inchoat9 Diacon9 vo. 20. Presbyterat9. 25. vt i decẽnalẽ. de eta. ⁊ q̃li. or. Si tñ ordinet̃ ante dictã etatẽ quis ſuſcipit quidẽ characterẽ ordinis: ſ3 nõ executionẽ vſq3 ad cõpletuz tẽpus: vt no in. d. cle. generalẽ. nec epiſcop9 põt diſpenſare: vt ibi no.

3 ¶ In bñficijs regularib9 i abbatiſſa. 30. annorũ cõpletoꝝ: ſimiliter ⁊ in p̃oriſſa ſeu matre vel miniſtra q̃ h3 regere monaſteriũ: vt in. c. idẽnitatib9. de elec. li. 6. In abbate. 25. annoꝝ inceptoꝝ: p. c. cũ in cũctis. i. §. inferiora. de elec. vbi regulariter ad q̃libet dignitatẽ obtinendã requirit̃ illud tẽpus l3 nõ de abbate ſit aliqd ſp̃aliter expreſſũ. In prioratu collegiato. i. qd hẽat ſub ſe collegiũ. 25. annorũ inceptoꝝ. ar. de. ne in agro. §. ceteꝝ. ḋ ſta. regul. In p̃oratu vo nõ ꝯuẽtuali ſi h3 curaz

aiaꝝ quã hẽat ꝑ se exercere requirit̃ .25. annoꝝ inceptoꝝ q2 oportet sit sacerdos. secus si nõ habet ꝑ se exercere: tunc sufficit etas .20. annoꝝ cõpletoꝝ .d. §. ceteꝝ. In ꝓoratu autez qui nõ hꝫ curã aiaꝝ requirit̃ etas .14. annoꝝ cõpletorũ: q2 oportet sit ꝓfessus .c. nullus. de elec. li. 6. Et ita tenet Pa. in .c. sup inordinata. de preb̃. lꝫ Fede. dicat sufficere etatez 7. annoꝝ cui nõ credo q2 oportet sit ꝓfessus in religione vt dictũ est in bñficijs secularibus q̃ habẽt dignitatẽ. In epo. 30. annorũ cõpletorũ .c. cũ in cũctis. de elec. Inferiora ꝓo epatu requirũt ꝙ attigerit .25. annũ .v. c. cũ in cũctis. §. inferiora. Eps tamẽ potest dispẽsare in dignitatib⁹ vel ꝑsonatib⁹ curã aiaꝝ nõ habẽtib⁹: vt .20. annũ cõpletũ habeat .c. ꝑmittim⁹. de eta. 7 quali. li. 6. In bñficijs ꝓo simplicib⁹ sũt opiniones: ꝫ mihi placet opi. Calde. quã sequit̃ Pa. in .c. sup inordinata. de preb̃. ꝙ si bñficiũ sonat in nomẽ rectorie: vtputa q2 est eccl̃ia vel capella ꝑ se stans habẽs ad regimẽ clericũ tũc requiratur etas .14. annoꝝ cõpletorũ: vt in .c. Inde corꝫ. de eta. 7 quali. or. q2 q̃ nescit se regere nec ecclesiã. Si ꝓo nõ sonat rectoriã sed est beneficiũ in ecclesia: tũc si requirit maturitatẽ cõsilij vt in canonicatu ecclesie cathedral̃. Host. 7 Arch. tenẽt ꝙ requirit̃ etas .14. annorũ: quia ante nõ potest iura sapientiũ tractare: sicut dicim⁹ in milite volente testari añ illam etatẽ. in .l. lꝫ. ff. de testa. mili. Si ꝓo nõ requirit maturitatẽ consilij: tũc .7. annorꝫ est etas: 7 ista sunt beneficia in multis ecclesijs pro clericis pueris.

4 ¶ In electionib⁹ monialiũ requiritur etas 12. annorũ cõpletorũ aliter nulla admittit̃ ad eligendũ: vt in .c. idẽnitatib⁹. de elec. li. 6 In iuramẽto 7 testimonio requirit̃ pubertas: vt no. in .c. paruuli. 22. q. 5. et in .c. testes. 4. q. 3.

5 ¶ In testamẽtis 7 multis alijs que omitto quia ad nos nihil requiritur pubertas: i electione sepulture requirit̃ ꝙ ad annos pubertatis perueniat. ar. c. lꝫ. de sepul. li. 6. Quomodo cognoscet̃ quando requiritur etas cõpleta quando de mente ignoratur statuentis vel disponẽtis. R. Bar. in .l. si cui. ff. de le. i. ꝙ quando etas profert̃ in genitiuo req̃ritur ꝙ cõpleta sit: in ablatiuo cũ ꝑpositione in. sufficit sit inchoata: sine ꝑpositione requirit̃ cõpleta: de. i. de se. pos. In accusatiuo cũ ꝑpositiõe significãte rem perfectã: vt ꝑpositio ꝑ: vel cũ futuro ꝯiũctiui requirit̃ cõpleta. l. nõ putabã. 7 .l. si in annos. ff. de ꝯdi. 7 demõ. sine tali verbo si de fauore agit̃: sufficit inchoasset si de odio: requiritur cõpletus .l. ad rẽpublicam. ff. de mu. 7 ho. In accusatiuo cuz prepositione ad: sufficit inchoari. l. qui filiũ ff. ad trebel.

e **Uagatio** mẽtis est filia accidie: q2 ꝓpter tediũ boni opis euagat̃ varia cogitando vt ipsũ tediũ euitet: 7 hec inducit ad multiloquiũ 7 vaniloquiũ: 7 audiendũ noua: 7 facit instabilẽ in loco q̃ tũc sunt mortalia cũ fit ꝑ ꝑdicta ꝯ aliq̃d ꝑceptũ al's veniale: hec ex sancto Tho. sc̃da sc̃de. q. 35. In orone aũt an sit peccatum. vide oratio. §. 10.

e **Uangeliũ** legẽs sacerdos vtitur stola sicut diacon⁹. 32. di. ecclastica. Euãgeliũ nõ sedendo vel genuflexo ꝫ stãdo audire debem⁹. de cõse. di. i. apostolica.

e **Ucharistia** .i. bona gratia ab eo q̃d est bonũ 7 charis. gratia: 7 sic noiat̃ ꝫm q̃d ꝯtinet realit̃ christũ qui est plen⁹ gr̃a ꝫm ꝓo q̃d est signũ rememoratiuũ passiõis christi q̃ fuit sacramentũ verũ dicit̃ sacrificiũ. ꝫm aũt q̃d ẽ signũ demõstratiuũ vnitatꝫ ecclesie cui fideles aggregant̃ ꝑ ipsaz dicitur cõmunio: ꝓut ꝓo est prefiguratiuũ diuine fruitiõis q̃ est in p̃ria d̃r viaticũ q2 ꝑbet nobis viam perueniẽdi ad illam: vel quia dat̃ transeuntib⁹ ẽ hac vita ad ipsũ christũ vnũ tñ est sacr̃m in q̃ sunt tria. s. sp̃s visibilis corpus christi vex: 7 corp⁹ christi mysticũ .s. ecclesia: 7 ꝫm q̃d dicit Hug. Primũ ẽ signum secũdi 7 tertij. Secundũ ẽ res 7 signũ 7 cã tertij. Tertiũ est res secũdi 7 veritas ꝑmi. de q̃ de celebra. mis. in .c. cum Marthe. §. distinguendum est.

¶ Que ẽ materia debita hui⁹ sacri. R. ꝙ panis triticeus 7 vinũ vitꝭ: vsus eni hui⁹ sacramẽti ẽ refectio que ad sui integritatem cibum 7 potum requirit. Significatio etiaz eius est duplex: vna passio christi in q̃ sãguis fuit separat⁹ a corpore: alia ẽ cibatio corporis 7 aĩe: 7 ꝓpterea ꝓpter ꝯuenientiã vsus 7 significationis duplex materia exigebatur. j

2 ¶ Utrū possit cōfici de pane farris ⁊ spelte vel siliginis. R. lz aliqui dixerint ꝙ sic: tu tñ tene ꝙ nō pōt ɔfici nisi in pane triticeo .i. frumenti ꝑm Sco. in. 4. di. jj. ⁊ cōit theologos.

3 ¶ Utrū in pasta facta de tritico possit cōfici. R. ꝑm Sco. vbi. s. ꝙ non.

4 ¶ Utrū possit ɔfici in pane corrupto. R. ꝙ non qñ tanta est corruptio ꝙ panis spēs soluunt: sicut qñ ɔtinuitas soluit: ⁊ sapor ⁊ color ⁊ alia accidētia mutant. secus si esset aliqua dispositio solū ad corruptionē quam declarat aliq̄ immutatio saporis q2 sic pōt ɔfici.

5 ¶ Utrū in amido possit confici. R. Sco. vbi. s. ꝙ multo ꝓbabili⁹ est ꝙ nō: ideo peccat ⁊ iudicio meo grauiter q̄ ex tali materia ɔficit scient siue qui ꝑparat: ille aūt qui ɔficit ignorāter: lz nō ɔsecret tñ nō est idolatra ꝑm Sco. vbi. s. nec idolatrare facit q2 ꝗ̄tū in se est materiā esse idoneā ⁊ ab alijs adorādam supponit.

6 ¶ Utrū possit ɔfici in pane fermētato. R. ꝑm Sco. in. 4. di. jj. ꝙ sic. ⁊ tex. est in. c. litteras. de cele. mis. ⁊ in. c. in sacramēto. de cōse. di. z. sed grauit peccat latin⁹ si celebrat i fermētato: ⁊ vt dicit Sco. forte etiā grec⁹ grauiter peccat ꝓpter multa q̄ adducit ibidem: sed maxime q2 christus in azimo ɔsecrauit.

7 ¶ Utrū possit ɔfici in pane facto de aqua rosea vel endiuuie ⁊ hmōi. R. quidā theologi in. 4. di. jj. tenēt ꝙ nō pōt cōfici ī pane facto ex quocūq̄ alio liquore: ꝗ oportet sit fact⁹ de aq̄ vera alit vere panis nō eēt. Alij aūt theologi tenēt ꝙ pōt ɔfici q2 aq̄ ipsa nō requirit vt maneat in specie ꝓpria: imo mutat in naturā aliā: ꝗ ego credo ꝙ nō pōt q2 christ⁹ ɔfecit i pane facto ex aq̄ nāli ⁊ sic ꝑua

8 ¶ Utrū si grana alteri⁹ generis admisceant cū tritico possit ɔfici. R. ꝑm cōiter theologos in. 4. di. jj. ꝙ si admixtio sit p̄dominans vel eq̄lis est virtus i vtroq̄ miscibiliū ꝙ nō pōt ɔfici q2 mutat spēs ⁊ cognoscit ex colore p̄cipue ⁊ sapore. Accidētia eni magnā partē ɔferūt ad cognoscendū qd̄ q̄d est p̄ de aīa. sec⁹ si nō est eq̄lis admixtio q2 cōfici potest.

9 ¶ Circa materiā vini q̄rit vtrū possit ɔfici de alio vino q̄̄ de vino vitꝭ. R. ꝑm cōiter doc. in. 4. di. jj. ꝙ nō: ⁊ rō potissima quia sic christus instituit Lu. zz.

10 ¶ Utrū possit cōfici in aceto. R. Inno. ī officio misse dicit ꝙ sic: ꝗ ꝑz theologos maxime. Ri. i. 4. di. jj. dic ꝙ nō pōt: q2 vinū ⁊ acetuz differūt ꝑm phm. 8. metha. sicut viuū ⁊ mortuū. In vino tñ ꝑm Ri. vbi. s. et cōiter alios qd̄ accedit ad acedinē manente tñ adhuc forma sbali vini pōt ɔfici. Idez dic qñ putrescit ꝑfecta putrefactōe q̄ redire nō pōt ad cōplexionē vini ꝙ nō pōt ɔfici. si ꝟo sit i via ad corruptionē pōt cōfici: silr si vino sit cū sapore vino sō sapor aromatic⁹ vel pōtic⁹ vel acerb⁹ ex min⁹ ꝑfecta digestione vini.

¶ Utrū in agresto possit ɔfici. R. ꝙ nō q2 nihil recipit spēciē nisi sit i termino sue generationis: ⁊ ideo nō est vinum. 11

¶ Utrū in musto posit ɔfici. R. ꝙ sic si est expressū ex vuā ꝗ nō in eo qd̄ adꝗ ɔtinet in vua matura. ar. de ɔse. di. z. c. didicim⁹. et c. se. ⁊ hec est verior opinio q2 sic nō est sb spēcie potabili sed potius edibili. 12

¶ Utrū possit confici in pusca seu in aqua vita seu in aq̄ supfusa sup̄ aceruos vuaruz postq̄̄ vinū ē expssū aut i aq̄ rubea in q̄ lot⁹ ē pān⁹ vino rubeo tinct⁹. R. ꝑm cōiter doc. ꝙ nō qñ tollit virtutē vini aq̄ addita: facit de ɔse. di. z. c. cū oē ⁊ ī cele. mis. c. pnicio sus 13

¶ Quid si aqua equalit misceat vino. R. Ri. vbi. s. ꝙ aut fit ꝑm quantitatē equalez molis aut ꝑm ꝓportionē equalē virtutis: p̄mo mō non tollit spēciē vini q2 ē magis actiuum q̄̄ aqua: nec tñ vinū posset cito i sui naturā aquā ɔuertere: ⁊ iō sola vini sba trāsubstātiaret in sanguine: secūdo mō generatur tertia nā: ex duob⁹ q̄ nec est vinū nec aq̄ ꝗ nō stati q2 nā nō opat in instāti q̄̄uis eax termini sint i instāti: ⁊ iō tā cito posset sacerdos cōficere post talem appositionē ꝙ illud qd̄ fuit ibi vinū cū adhuc nō esset trāsmutatū ad cōpositionē nature tertie cōuerteret i sanguinē christi. Si tñ anteq̄̄ ꝓferret verba ɔsecratōis eēt tertia nā ɔstituta nō possꝫ cōfici sanguis christi: q2 spēs cōponentiū ex q̄b⁹ p̄ essentiā ɔstituit vnū in cōposito non remanēt ꝑm essentias nisi forte diminute: vel ꝑm q̄d qd̄ dico ꝓpter opinionē illoꝝ q̄ dicūt eas manere in cōpletas. Aduerte ꝙ lz vt dixi possit cōfici in materia panis vel vini qñ admixtio vel corruptio nō tollit virtutē ipsorū: tñ peccat q̄ sine necessitate ɔficit p̄terq̄̄ in pane triceo puro ⁊ incorrupto ⁊ similiter in vino nō aceto so ⁊ purificato ꝓpter irreuerētiā sacramēti ꝑm oēs doc. in. 4. di. jj. 14

15 ¶ Utrũ debeat aqua admisceri in vino calicis
R. ꝙ sic. c. litteras. de cele. mis. de cõse. dis.
2. c. j. ⁊ c. omne crimẽ. ⁊ quare h: vide ibidẽ
⁊ in. c. cũ marthe. de cele. mis.

16 ¶ Sꝫ nũquid sufficit ꝙ fuerit apposita in
dolio. R. sanctus Bo. in. 4. di. jj. ꝙ non ſ
tunc debet apponi quando sacra misteria in
choantur etiã si alias fuisset posita.

17 ¶ Quid si omittatur. R. ꝙ nihilominꝰ con
ficit. de cõse. di. 2. scriptura. ſ peccat mortali
ter qui scienter eã nõ apponit: arg. c. litteras
de cele. mis. qui vero omittit ex negligẽtia ex h
ꝙ habuit diligentiã semiplenã peccat venia
liter: ſ grauiter qꝛ quantum istud sacrm̃ pcellit
alia sacramẽta ⁊ opera tñ in eo magis quam in
alijs negocijs preponderat negligentiã ſm
sanctũ Bo. 4. di. jj. Si aũt omisit ex negli
gentia eo ꝙ nullã diligentiã adhibuit morta
liter peccauit ſm Alex.

18 Que aqua debꝫ apponi. R. ꝙ sola aqua na
turalis. c. in quadã. de cele. mis.

19 ¶ In quanta quãtitate. R. ꝙ licet aliqui
canoniste aliter dicant. tu dic ꝙ modica aq̃
debet apponi maxime si vinũ est debile vt sic
conuertatur in vinũ ſm probabiliorẽ opinio
nẽ: qđ esse nõ posset nisi esset modica apposi
tio: aliter si apponeretur in tãta quantitate ꝙ sol
uerentur spẽs vini nõ cõficeretur vt dictũ est.

20 ¶ Quid fiendũ in illis partibꝰ vbi vinũ ha
beri nõ põt. R. ꝙ papa põt dispẽsare vt sine
sanguine corpꝰ christi cõficerẽt ne propter defe
ctũ sacri icurrerẽt maximũ dãnũ: cũ corpꝰ
nõ sit sine sãguine in hostia: ⁊ idõ papã adeãt

21 ¶ Circa formã huiꝰ sacri queritur q̃ sit for
ma trãssubstãtiationis panis. R. ꝙ est ista
Hoc est enĩ corpꝰ meũ. facit. c. cũ marthe. §.
ex eo dicitur. de celebra. mis.

22 ¶ Utrũ hec cõiũctio enim sit de verba forme.
R. ꝙ nõ: ſ ponitur ibi ad denotandũ ordinẽ
cõsecrationis ad vsũ materie cõsecrate: qui tñ
nõ est de necessitate sacri: vñ nec cõiunctio si
militer: scienter tamẽ omitti nõ debet vbi vsus
ecclesie illiꝰ antiquus habet. ſm vero Sco. in
4. di. 8. li enim: ibi ponitur ad cõiungendũ: ne
s. verba forme sine pcedentibꝰ pferantur. Ideo
credo mortaliter peccarent qui scienter omit
terẽt tã in consecratione panis quam vini: quia
ita habet vsus generalis ecclie romane.

23 ¶ Quid demõstrat li h. pnomẽ demõstra
tiuũ. R. mihi placet opi. Ri. de sctõ victore
li. de trini. ꝙ ibi sit demõstratio mixta. s. par
tim ad sensũ ⁊ partim ad intellectũ sub hoc
sensu illud in qđ h transsubstantiabitur est cor
pus meuꝫ: qꝛ sicut ista ppositio esset vera ⁊
magis ppria si demõstrãdo cibũ diceret hoc
ẽ corpꝰ meũ. s. illud in qđ iste cibꝰ est trãsmu
tandus ẽ corpꝰ meũ qñ virtute eiꝰ in platio
nis termino ille cibꝰ fieret corpꝰ meũ. Sic in
pposito: qꝛ ibi virtute verbor in cõplemẽto ⁊
termino ipsiꝰ oĩs panis fit verum corpꝰ christi
Alij tñ aliter dicũt: vide in. 4. sniar. di. 8.

24 ¶ Utrũ psbyter dicẽs solũmodo pfata ver
ba sup pane cõsecret. R. ſm Sco. in. 4. di. 8
ꝙ nõ: rõ qꝛ dicẽdo h est corpꝰ meũ nõ refertur
ad corpꝰ christi: ⁊ idõ licet nõ sint alia verba dõ
substãtia forme quam pdicta: tñ de necessitate
requiritur vt exprimantur aliq̃ verba ex quibꝰ
pfata forma solũmõ determinetur ad corpus
christi sicut fit: cũ dĩ fiat dilectissimi dñi no
stri iesu christi q̃ pdie ⁊c. aliter nihil fieret de h
tene quamuis qdã teneãt contrariũ ⁊ male.

25 ¶ Utrũ sacerdos possit quantumcunqꝫ mate
rie panis virtute pfator verbor trãssubstã
tiare in corpus christi. R. ſm Alexã. in. 4.
tractatu de eucharistia ꝙ nõ: ſ solũmõ illã
quantitatẽ que rõnabiliter põt sumi a fide
libus: quia sicut intẽtio dñi dantis formã cõ
ficiendi fuit vt sumeretur qđ pꝫ cuꝫ dicit: Ac
cipite ⁊ comedite sic est intẽtio ecclesie ⁊ debꝫ
esse cuiuslibet sacerdotis cõficiẽdi: vt suma
tur in vsum sacramẽti implicite vel explici
te: ⁊ ideo si intenderet consecrare totũ panẽ
qui est in foro: quia non cõformaret inten
tionẽ suã intentioni ecclesie sic nõ conficeret
nõ ex defectu virtutis verbor que vna vice
posset cõficere tot hostias ꝙ sufficerent toti
mũdo si esset necessitas ecclesie: sed propter
defectũ intentionis illiꝰ q̃ h sacrm̃ instituit q̃
nõ intẽdit in ludibrio vel stulticia fiat conse
cratio ſ p vtilitate ecclie gñalis vel particu
lari ⁊ sic pꝫ ꝙ multominꝰ cõsecrat q̃ cõficit ad
irrisionẽ veneficia ⁊ hmõi. ⁊ lꝫ Tho. i. 4. di.
jj. teneat ꝙ imo cõficit nõ cures: ſ tene qđ ẽ
dixi: vt tenet sanctꝰ Bo. in. 4. dis. 10. ⁊ Pe.
ea. di. ⁊ multi alij quamuis etiã opi. Tho. possit
sustineri ſm ꝙ etiã Ri. ea. di. sustinet si in
telligatur ꝙ cõficiẽs intẽdat. p cõficere licet cõse
quenter ad veneficia sed prima magis vide
tur rationabilis: ⁊ ideo tene eam.

¶ Utrũ sacerdos virtute verbor prefator 16

possit vnā partē ipsi⁹ hostie ɔsecrare sine alia hostia ɔtinua remanēte. R. bȝ Ri. in. 4. di. 10. q sic si intēderet determinate ad alteraȝ partē: puta dexterā vel a tali signo citra q: ꝟba nō opanť nisi sup illā materiā ad quā ꝑcise ferť intētio ɔsecrantꝭ: secus esset si intētio ɔsecrantis nō eēt determinata magis ad vnā partē ꝙ ad aliā ſȝ in vago: q: tūc si nō intenderet nisi medietatē ɔsecrare solū nulla pars esset cōsecrata: q: reales opationes nō sūt circa singularia vaga: ſȝ circa determinata: ꝛ iō oportet q intētio ad quā sequitur realis determinatio aliq̄d determinatū ꝛ determinate respiciat. Et ex ꝑdictis soluiť alia q̄stio de sacerdote q̄ hȝ. 20. hostias ꝛ ex illis nō intēdit ɔsecrare nisi. 18. q nullā consecrat nisi intentio sua se determinet determinate ad q̄s vult. 18. Sec⁹ si credēs q sint solū. 20. ꝛ sunt. 22. tñ intēdit cōsecrare q̄cquid est ante ipsū sic oēs sunt cōsecrate. Itē pȝ q hostie in altari ex obliuione reḣuate et gutta vini in pede calicis ꝛ hmōi nō ɔsecrantur: q̄m ad eas nō referť intētio ɔficientis.

27 ¶ Quid si sacerdos accepꝭ pluribꝰ hostijs cōsecrādis qñ venit ad actū ɔsecratiōis non aduertit nisi ad eā quā hȝ in manu. R. ẜm Fran. de may. in. 4. di. 12 quidā dicūt q nō sunt alie cōsecrate. Sed tu dic cuȝ Sco. q oēs sūt cōsecrate: q: nō requiriť de necessitate intētio actualis: ſȝ virtualis q̄ fuit qñ ꝑfatas hostias accepit vt eas cōsecraret.

28 ¶ Circa formā vini ɔsecrandi queriť q̄ sit. R. q hec. s. Hic est eniȝ calix sanguinis mei noui ꝛ eterni testamēti q. ꝓ vobis ꝛ ꝓ multis effundeť in remissionē peccatoꝝ: hec quotiēscūq; feceritis in mei memoriā facietis: vt in d. §. ex co. no. Vñ sāct⁹ Bo. 14. di. 8. ꝛ multi doctores ibidē tenēt q solū de ſba forme ꝑdicte sunt ista ꝟba. Hic est calix sanguinis mei. Alia ꝟo sequētia nō sūt d̄ ſba: ſȝ ptinēt ad ornatū: ꝛ ad oñdendū vsū vel dignitateȝ ibi accipite ꝛ bibite ꝛc̄. aut effectū: vt ibi noui ꝛ eterni ꝛc̄. Alij tenēt vt sanct⁹ Tho. in 3. q. 78. q oīa sunt de ſba forme vsq;: Hec quotiēscūq; ꝛc̄. Sed Sco. ea. di. 8. dicit q cū nō sit nobis traditū ꝓ certo an ad formā ſbalem ptineāt aliq̄ ꝟba post. li sanguinis mei: iō piculosū est asserere q ꝑcise sit in illis verbis ex quo sufficiēs auctas nō habeť: ꝛ iō oīa dic vsq; ad: Hec quotiēcūq; ꝛc̄. ac si essent de substantia forme lȝ cōiter doc. cōcordent cum beato Bo.

29 ¶ Nota q que dixi s̄. in ɔsecratione panis debent similiter dici de vini consecratione.

30 ¶ Similiter de ꝓlatione verboꝝ aut corrupta: aut dimiuta: aut addita: dic vt. s̄. dictuȝ est de baptismo: baptismus. 2. §. 15. cum duobus sequentibus.

31 ¶ Circa ɔuersionē q̄ fit in h̄ sacro ꝑ virtutē ꝟboꝝ ꝑfatoꝝ est firmiter tenendū: q ſba panis ẜm totā suā materiā ꝛ formā existēs actu trāssubstātiať in totū corp⁹ christi actu exñs: ita q materia in materiā: ꝛ forma in formā. s. corporeā trāssubstantiať solis accidentibꝰ remanētibꝰ: ẜm sanctū Bo. et Ri. ꝛ Pe. in. 4. di. 11. ꝛ sanctū Tho. in. 3. q. 75. Sed ẜm Sco. in. 4. di. 11. ibi nō est cōuersio substantie in ſbam q̄tū ad esse ſbale simpliciter: h̄ q̄tū ad esse h̄: q: corpori christi non acquiriť simplicit̄ esse: h̄ esse hic. s. sub specie panis: vñ acq̄rit nouā ꝑsentiā nō āmittēdo antiquā. panis ꝟo desinit eē ibi nō acq̄rendo aliquā ꝑsentiā alibi: vñ lȝ illa desitio panis ẜm se ɔsideratā sit anihilatio: ipsa tñ cōuersio nullo mō est anihilatio: q: eius terminus nō est nihil: h̄ noua pñtia corporis christi ſb specie panis. hec Sco. Et idē dico de ſba vini q trāssubstantiať in sanguinē christi: ita q panis in corp⁹ ꝛ vinū in sanguinē purum virtute ꝟboꝝ trāssubstantiať: nō in aliquid aliud: h̄ q: corp⁹ nō est sine sanguine ꝛ ceteris humoribꝰ suis: nec sanguis sine corpore ꝛ venis ꝛ neruis suis: iō in hostia est corp⁹ christi ꝑ trāssubstantiationē ꝛ sanguis ei⁹ ꝑ ɔmixtionē: ɔmixt⁹ eni ꝛ diffusus est in corpore ꝛ iō vbicūq; est corp⁹ christi ibi est sanguis eius. Alia ꝟo ē ibi rōne ɔiūctiōis cū corpore cui inseparabilit̄ ē ɔiūcta. Quātitas aūt ꝛ alia accidētia sūt ibi rōne inseparatiōis a corpore. Diuinitas ꝟo rōne vnionis diuine cū humana natura. Siīr in calice vinū trāſbať i sanguinē solū virtute trāſbationis: h̄ q: sāguis nō est ibi effusus h̄ in venis: iō ē ibi etiā corp⁹ christi ꝑ cōcomitantiā ꝛc̄. vt dictū est i corpore: ꝛ ad h̄ facit. c. firmit̄. §. vna. de sū. tri. ꝛ fi. ca. ꝛ. c. in q̄dā. de cele. mis. Et h̄ oīa fiūt in instāti cōpleta oȝone ꝟboꝝ dei virtute assistente virtuti forme ꝑfate. Est etiā totū corpus christi ita in tota hostia q̄d est etiā i q̄libet ei⁹ parte in q̄ saluať rō toti⁹: cū eni sit totū hōgeniū nō est maior rō q vna pars ɔuertať in vnā partē ꝙ in aliaȝ ita teneť cōiter.

Est etiã corp⁹ christi sꝫ hostia quantũ: ꝫ nõ mõ quãtitatiuo: q2 licꝫ sit ibi corp⁹ q̃tũ nõ tñ cõparat̃ ad spẽs vt quantũ: sicut q̃uis sit ibi clar: nõ tñ vtit̃ claritate sua illuminãdo mediũ: ita q̃uis sit quant⁹ nõ vtit̃ quãtitate sua occupãdo locũ: sicut de⁹ põt facere: vt hoc sit ignis nõ exercẽdo cõbustionis actuꝫ. Est etiã corp⁹ christi sub h̃ sacrõ: seu sub spẽ nõ localit̃ ꝓprie loquẽdo: q2 eẽ localit̃ ꝓpe: est esse dimẽsiue siue cõmensuratiue. Est tñ corp⁹ christi in loco spẽi. Et ex hoc sequit̃ q̃ corp⁹ christi est in plib⁹ locis simul ꝫm eẽ sacramentale: q2 vere ⁊ realit̃ ↄtinet̃ sub diuersis spẽb⁹ q̃ sunt in diuersis altarib⁹. Est etiã in h̃ sacrõ corp⁹ christi imobile localit̃ ⁊ p se loquẽdo: lꝫ sit mobile p accidẽs. s. ad motũ hostie: sicut aĩa mouet̃ ad motũ corporꝭ. vñ p accidẽs mouet̃ ad motũ hostie ⁊ q̃escit ad quietẽ alie hostie. Itẽ mouet̃ sursũ ⁊ deorsũ simul ⁊ semel ad motũ diuersarũ hostiaruꝫ. hec ex Ri. in. 4. di. 10.

32 ❡ Sed nũquid verti⁹ corp⁹ christi ꝑ sa hostia sicut mota mouet̃. R̃. Ri. vbi. s̃. q̃ nõ: q2 lꝫ partes ordinẽ hẽant in ipso corpore absolute nõ tñ p cõparationẽ ad spẽm. Vñ non põt dici q̃ pedes hẽat in vna parte hostie ⁊ caput in alia: ⁊ sic de ceteris mẽbris: q2 omnes partes sũt simul sub qualibet parte hostie.

33 ❡ Vtrũ fracta hostia vel passa aliq̃d corp⁹ christi patiat̃: sicut mota mouet̃. R̃. q̃ nõ: q2 mutatio ⁊ passio ĩnouaret in xp̃o aliq̃d absolutũ sꝫ mot⁹ localis nihil ꝫm Pe. di. 10.

34 ❡ Est etiã corp⁹ christi penit⁹ inuisibile oculo corporali ꝫm Ri. ⁊ Sco. di. 10. q2 non põt videri nec p naturã nec p gliam: nec p miraculũ oculo corporali: sicut nec existentia sb̃e spũalis in loco ad cui⁹ instar corp⁹ christi est sub sacrõ in q̃tũ est ibi pñs ⁊ p se rõne sb̃e ⁊ quãtitas nõ ẽ ibi nisi p cõcomitantiã: vñ ꝫm Ric. vbi. s̃. si aliqñ apparet ibi spẽs paruuli vel frustrũ carnis nõ est corp⁹ christi. Maiores eni sunt dimẽsiones corporis christi q̃ ille q̃ ibi apparẽt: ⁊ si ibi vere apparet corpus christi nõ apparet vt sub sacrõ. vñ dicit Ric. ibidẽ q̃ illa apparẽtia paruuli q̃ aliqñ ibi visa est: vel describit̃ in imaginatiõe vel in sensu cõmuni videntis: vel etiã si est realiter extra: nõ credo q̃ ille demensiones fundent̃ in dimensionibus speciei panis: lꝫ tũc appareãt vnde species sacri sꝫ q̃ ↄtinet̃ corp⁹ christi latet sub illa figura q̃ apparet: nulla imutatione facta circa ipsã: ⁊ ↄfundit̃ tñ ipsa spẽs q̃busdã accidẽtib⁹ carnis vel pueri q̃ nõ sũt ꝓprie accidẽtia corporis christi vel liniamẽta.

❡ Est tamẽ corp⁹ christi visibile sub sacramento ꝫm Sco. vbi. s̃. p naturã omni intellectui nõ alligato sensibus in intelligẽdo: siue angeli: siue aĩe separate. Ri. tñ vbi. s̃. tenet q̃ nõ p naturã: sꝫ tñ p gloriã: nõ solũ in verbo: sed etiã in ꝓprio genere. 35

❡ Est etiã corp⁹ christi sub hoc sacramẽto intãgibile imediate ab alio: sic̃ nec sb̃a spũalis tangit̃ a loco: vñ q̃tumcũq̃ aliq̃s speciẽ penetraret christi corpus tangere nõ posset: ꝫm Ricar. vbi. s̃. 36

❡ Sunt aũt in h̃ sacrõ accidẽtia sine subiecto p̃mo. s. sine sb̃a virtute diuina. Itẽ sicut spẽs sacrales retinẽt eẽ q̃d hẽbant pri⁹ ex virtute diuina: sic ⁊ agẽ. Vñ pñt exteriora corpora ⁊ sẽsus imutare: nõ pñt tñ alia i sacrm ↄuert̃e q̃d nõ fit sine sb̃o. Vñ aq̃ modica posita i sacrõ calicis: lꝫ ꝫ3 al q̃s ↄuertat̃ i vinũ ⁊ h̃ virtute spẽꝝ illaꝝ: nõ tñ in vinũ q̃d sit vinũ ꝫm spẽm: sꝫ ẽ vinũ ꝫm materiã tñ: sicut caro ꝫm spẽm ↄuertit̃ in carnẽ ꝫm materiã. Vel dic q̃ ibi forma sb̃alis aq̃ nõ soluit̃ sꝫ alterat̃: q2 mutat̃ color ⁊ sapor ⁊ odor ⁊ sensus p̃cipit ꝓprietates vini: ⁊ iõ q̃tum ad sensuꝫ ↄuertit̃ in vinũ: nunq̃ tñ in sacrm: hec ex sancto Bona. in. 4. di. 12. 37

❡ Quid cũ accñtia sub q̃b⁹ ẽ corp⁹ christi in sacrõ corrũpunt̃. R̃. q̃ accidẽtia illa aliqñ imutant̃ ex parte q̃titatis sicut cũ diuidit̃ panis vel vinũ in multas partes: ⁊ tũc si in ipsis partib⁹ nõ põt saluari nã panis vel vini desinit corp⁹ christi sub ipsis eẽ. Slr dic de imutatõe ex p̃te q̃litat̃ vt cũ ita imutãt̃ color sapor ⁊ odor: ⁊ alie q̃litates pãis ⁊ vini q̃ nullo mõ põt cõpati nã panis ⁊ vini q̃ nõ mãet corp⁹ xp̃i sꝫ sacrõ. sec⁹ si corruptio accidẽtiũ vel q̃litat̃ aut q̃titat̃ nõ sufficit ad corruptionẽ panis ⁊ vini: q2 sic nõ d̃sinit eẽ ibi corp⁹ xp̃i: vel sãguis sub sacrõ. Aduerte tñ circa corruptionẽ q̃ ẽ respectu admixtõis alteri⁹ liq̃ris q2 si est vinum ⁊ addit̃ in maiori q̃titate vel eq̃li sic soluit totalit̃ ⁊ tollit ↄtinuitatẽ speciei cũ ad omnes eius dimensiones p̃ueniat: ⁊ sic incipit q̃ ad actũ esse aliud nouũ vinũ: ⁊ sanguis ibi desinit eẽ sanguis xp̃i. Credo tñ q̃ si additũ non sit notabilit̃ excedens 38

propter dubiũ sit totius vti toto illo liquo-
re tanq̃ sacramẽto. Si vero additũ sit minor
q̃ntitas sic nõ desinit esse ibi sãguis christi
nisi sub illis ptib⁹ ad quas puenit vinũ addi
tũ: q̃ cũ discerni nõ possint similiter toto il-
lo liquore tenemus vti tanq̃ sacramẽto: et
idem dic de aliquo liquore addito.
39 ¶ Utrũ desinẽte esse eucharistia sub illis ac-
cidentib⁹ redeat substantia cõposita. R. fm
Sco. in. 4. di. 12. post reprobationẽ multoꝝ
modoꝝ dictoꝝ q sic redit substãtia cõposita
cui talia accidentia conueniũt quã etiã affici
unt: ⁊ hoc in instanti corruptionis ⁊ imedia-
te a deo. Prima pars hui⁹ sententie probat:
q2 deus statuit illas species manere sine sub
iecto tñ i eucharistia: ergo statuit q nõ stã-
te eucharistia nõ sint accidẽtia sine subiecto
⁊ per consequẽs in instanti illi⁹ corruptiõis
fit aliqua substãtia. Secũda pars probat:
q2 si rediit aliqua substãtia nõ est alia q̃ illa
que potest illis accidentib⁹ affici: quia alia sb
stantia nõ esset eoꝝ capax. Tertia pars. s. q
nõ redit nisi imediate a deo patet: q2 nullũ
aliud agens hoc agere posset hec Sco.
40 ¶ Utꝝ species sacramẽtales possint nutrire
R. vt pz ex supradictis sicut possint cõuer-
ti vt cineres vel in vermes ⁊ hmõi sic p eandẽ
rationẽ possint cõuerti in corp⁹ humanum.

1 **Eucharistia** Secundo: circa mini-
strũ querit quis potest ɔficere istud
sacramentũ. R. q sol⁹ presbyter potest cõ-
secrare corp⁹ ⁊ sanguinẽ dñi nr̃i iesu christi.
25. di. perlectis. ⁊ de sum. tri. ⁊ fi. ca. firmit
§. vna. hoc sequunt theo. in. 4. di. 13.
¶ Quid si quis credat se presbyteꝝ esse cum
nõ sit ⁊ celebret. R. glo. in. c. apostolicã de
pres. nõ bap. q nõ cõficit in veritate. Sz tu
dic: vt. s. Baptismus. 7. §. vltimo.
2 ¶ Utrũ quilibet presbyter possit hoc sacra
mentũ ɔficere. R. fm Ri. in. 4. di. 13. q de
iure nõ põt: nec irregularis nec interdictus
aut suspẽsus ab executione eoꝝ que sunt ordi
nis nec simoniacus: scismaticus: excõicatus:
aut degradatus: siue depositus: vel quilibet
publicus ⁊ notorius peccator: s3 de facto si su
pra debitã materiã pferat vba cũ intentiõe
debita vere ɔficit q̃tumcũq3 sit nephari⁹ q2
character sup quẽ fundat ptãs ɔficiẽdi ẽ in
delebilis: l3 mortaliter peccet conficiendo.

¶ Utrũ plures p̃sbyteri possint eandẽ hosti 3
am cõsecrare. R. l3 diuersa sit opinio. in. 4
di. 13. ego teneo q nõ q2 qui pri⁹ ptulit ver
ba ille consecrauit alij nihil faciunt. Et ideo
credo in ordinatiõe p̃sbyteroꝝ sit meli⁹ nõ di
cere q̃ dicere vba cõsecrationis: nisi dubita
retur de epo q nollet cõsecrare.
¶ Utꝝ corpore viciat⁹ p̃sbyter possit ɔficẽ 4
R. vt. s. Corpore viciatus. per totum.
¶ Quid de p̃sbytero qui postq̃ indut⁹ est 5
recolit se de aliquo mortali. R. q si tenet ce
lebrare ⁊ habet copiã idonei ɔfessoris tenet
cõfiteri. Si vero nõ habet ɔterat cũ pposito
ɔfitẽdi: ⁊ sufficit nec peccat si cũ verecũdia ac
cedit. Si vero nõ tenet celebrare: tũc nõ dz ce
lebrare nisi pri⁹ cõterat ⁊ cõfiteat: q2 ad hoc
tenet fm san. Bo. in. 4. di. 13. ⁊ glo. i. c. d ho
mine. de cele. mis. ⁊ alia glo. in. c. nihil. 7. q. j
ar. de sen. ex. c. de cetero. ⁊. 26. q. 6. qui rece
dunt. Et hoc idẽ tenet. d. Anto. in. d. c. de ho
mine. Sed alij tenẽt cõtrariũ: q2 sufficit cõ-
fiteat semel in ãno. Et. Pa. in. d. c. d hoie. di
cit esse veri⁹: l3 primũ tuti⁹. Sed tu dic fm
cõem opi. theologoꝝ q primũ veri⁹. Tamẽ
Ricar. in. 4. di. 9. distinguit q si nõ iminet
scandalũ vel psone aut populi: aut nõ icepit
missã si ẽ sacerdos sumẽs corp⁹ christi. q̃tũ-
cũq̃ contrit⁹ s3 nõ confessus: dũmodo habe
at copiã idonei cõfessoris tẽp⁹ ⁊ loquelã ad
confitendũ q peccat mortaliter: ⁊ sic debet
dici q nõ debet celebrare vel cõicare. Si vero
aliqd triũ pdictoꝝ iminet. s. vel scandalũ p-
sone: vel populi nisi celebret: vel quia iã ince
pit missã: sic sufficit ɔtritio. Et sic põt intelli
gi q tũc põt celebrare: ar. c. d cetero. ⁊. c. a no
bis. el secũdo. de sen. ex. ⁊. c. qui recedũt. 26
q. 6. Adde tñ fm Ricar. i. 4. di. 17. q q̃uis
habeat idoneũ cõfessorẽ: s3 tamẽ expectat ali
um cui deuoti⁹ ⁊ securi⁹ ɔfiteat: q tũc absq3
cõfessione ⁊ sine peccato põt sumere euchari
stiam cũ contritiõe sola. Quod limito dum-
modo sit cõfessus semel in anno. Item quia
tenetur celebrare vel cõmunicare: al's nõ cre
do si põt resistere sine scandalo populi vel p
sone quia prius debet confiteri.
¶ Quid si celebrãdo recoleret se comedisse 6
vel bibisse. R. q in difficultatib⁹ semp acci-
piendũ est qd min⁹ habet d periculo. Mai⁹
aũt periculũ est qd est cõtra sacramẽti eccle
sie perfectionẽ: quia hoc est sacrilegiũ q̃ qd

ẽ ptinẽs ad qualitatẽ sumẽtis. Et iõ si p̃sbr post cõsecrationẽ inceptã meminit se comedisse nihilominꝰ debet pficere sacr̃m. Idẽ si meminit se excoĩcatũ: vel in mortali cũ contritione tñ debita: ⁊ sic nõ peccat sed fructuose sumit. Et in hoc concor. coĩter doc. Si õo meminit añ cõsecrationẽ. Tho. in. 3. q. 83. tenet ꝙ tutius ẽ dimittere missam inceptã: nisi scandalũ graue imineret. Sꝫ sctũs Bo. in. 4. di. 13. tꝫ ꝙ sine pctõ põt ĩchoatã pficere cũ proposito cõfitẽdi: ⁊ cũ cõtritiõe totũ supplet: nec videt ibi eẽ cõtẽptus. Idẽ dicit etiã scũs Bo. ibidẽ de eo qui meminit se irregularẽ: q2 prohibitio ꝑter irregularitatẽ nõ extẽdit se ad eũ qui accessit sine cõscia irregularitatis ⁊ inchoauit missaꝫ. vñ ꝑter reuerẽtiã sacri ⁊ scandalũ ppli dicũt ꝙ si dolet ⁊ libẽter faceret quod in se ẽ a domino eẽt dispẽsatũ pro tũc. Idẽ dicerẽ etiã qñ nõ incepit si nõ põt desistere sine scandalo: nec in hoc casu icurrit irregularitatem: ar. c. clerici. ⁊. c. latores. ⁊. c. fraẽnitati. que requirũt temeritatẽ: de clerico excoĩ. mini. p totũ. Nec obstat. c. aplice. eo. ti. q2 ibi sũt in culpa nõ intelligẽdo quod debẽt. Sꝫ hic iste ẽ in necessitate. Et hoc credo veruꝫ nisi foret scandalũ phariseorũ vel quis accipet scandalũ pro aliqua admiratiõe: q2 tũc non liceret sine nota irregularitatis.

¶ Quid de eo qui incepta missa habet conscĩetiã ꝙ nõ sit p̃sbr. R. scũs Bo. vbi. s. ꝙ añ cõsecrationẽ debet dimittere missaꝫ infirmitatẽ fingẽdo: aut cõsciam deponere.

¶ Sed quid faciet sacerdos qui ppẽdit nõ eẽ aquã in calice. R. ꝙ si hoc aduertit ante cõsecrationẽ eã apponat: sed post cõsecratõnẽ nullo mõ: q2 nõ ẽ d necessitate sacri: vt. s. dictũ est. Et de hac mã vide. j. missa.

e

Eucharistia. iij. circa sũptionẽ eius quis tenet sumere. R. ꝙ prio quilibet sacerdos cũ celebrat. de cõse. di. 2. relatũ: quia sacr̃m in sũptione cõplemẽtũ sue significationis accipit: ⁊ si deficeret aliꝰ debet supplere pro eo q̃ sit ieiunus si iã hostiã saltem cõsecrauerat. 7. q. j. nihil. Si õo dubitatur an cõpleuerit cõsecrationẽ hostie: tũc bm Inno. in. c. p̃sbr. de sa. nõ iterã. Incipiẽ dũ ẽ ibi addendo. s. Dñs nr̃ Jesus christus pridie ꝙ ⁊c. q2 nõ dr̃ reiteratũ: qd nescit factũ. c. aplicã. de p̃sby. nõ bap. Si aũt certuꝫ est ꝙ nõ inceperat verba cõsecratiõis: tunc nõ ẽ necesse supplere: Si tñ qs vellet supplere posset: ꝟ nõ deberet reincipe si iã signa sup hostiã fecerat: ꝟ ꝓsequẽdũ ẽ vbi deficit bm Ala. ⁊ placet: al's incipiẽdũ est a capite: ⁊ si pluries celebrat in die semper debet sumere omissa purificatiõe in p̃cedẽtibꝰ missis. Secũdo tenet quilibet christianꝰ cũ ad annos discretionis puenit: vt in. c. oĩs. de pe. ⁊ re. d quo dic vt. j. §. ij. nisi ex rõnabili cã d ꝯsilio proprij sacerdotis ad tẽpꝰ duxerit abstinendũ. Tertio tenet quilibet in articulo mortꝭ cõstitutꝰ: ꝓpterea appellat viaticũ. Vñ credo peccat mortaliter qui in tali articulo cõtemnit sumere corpus christi. Quarto rõe statuti. Quito rõne officij: sicut sacerdos q̃ tenet celebrare saltẽ in magnis festiuitatibꝰ vt. j. missa. §. 43.

¶ Quot mõis sumit. R. ꝙ tribus modis: aliqñ sumit solũ spũalit: aliqñ soluꝫ sacramẽtalit: aliqñ sacr̃alit ⁊ spũaliter simul. 1

¶ Quid est manducare spũaliter. R. bm scm̃ Bo. i. 4. di 9. ꝙ mãducatio spũal' trãslata est a corpalibus: ⁊ iõ sicut in mãducatione corpali sũt duo p̃ncipalit. s. masticacio ⁊ incorpatio: sic ⁊ in spũali sunt duo suo mõ s. spũalis masticatio q̃ ẽ recogitatio p fidẽ. s. carnis christi ꝓ nobis exposite in preciũ in cruce ad redimẽdũ ⁊ spũalis icorpatõ p charitatẽ. s. dũ recogitans ei quẽ recogitat iungitur ardore charitatis: ⁊ ita ei incorpatur 2

¶ Qñ dicit quis solũ mãducare spũaliter ⁊ nõ sacr̃aliter. R. ꝙ tũc qñ sacr̃m ẽ i voto ⁊ effectus eius pcipit: quia sicut quidã añꝙ baptiçent ex desiderio baptismi pcipiũt effectũ ipsius. sic ⁊ in hoc sacro: nec frustra inducit postea sacr̃m: quia plenius iducit effectũ ipsa susceptio sacr̃alis ꝙ solũ desideriuꝫ bꝫ scm̃ Tho. in. 3. pte. q. 80. Uel meliꝰ bm scm̃ Bo. in. 2. di. 40. q2 nõ eẽt vera volũtas nisi deduceret in opus cum adest facultas 3

¶ Quid ẽ mãducare sacr̃alit solũ. R. bm scm̃ Bo. i. 4. di. 9. ꝙ ẽ mãducare sacr̃m vt sacr̃m. Ad hoc aũt vt mãducet sacr̃m vt sacramẽtũ: necessaria ẽ itẽtio: ⁊ itẽtiõis regulatio. Intẽtio inꝙ ẽ necessaria: q2 si qs iret ad mẽsam: ⁊ itẽderet corpꝰ reficere: ⁊ aliqs pro pane coĩ sacr̃m sicut panẽ offerret: ⁊ ipe oĩno itẽderet cibũ sumere nõ dicerem eũ sa- 4

cramētalit̄ mādueare: necessariū est etiā vt
huius intētio dirigat̄ ſm fidez que ē in ipſo
vel in altero: q2 oportet credat ꝙ ſub illa ſpē
aliquod ſpūale lateat quod ſumere itēdat:
vel oportet ꝙ ſaltem ſumere intendebat qð
alios credere exiſtimat: lz ipſe nō credat: et
ſic patet ꝓ quāto q̇s dicat̄ ſacralit̄ māduca
re: q2. ſ. ꝙ ſacrm̄ vere exiſtat ibi: ꝛ ipſe q̇ mā
ducat illud vt ſacrm̄ ſumere intēdat: ſiue q2
credit eē verū ſacrm̄: ſiue q2 exiſtimat alios
credere. hec ſcūs Bo. vbi. ſ. Adde, ꝙ tūc ſo
lū ſacraliter ſumit qn̄ ꝓpter aliquod ipedi
mentū quod in ipſo ſumēte ē: vel malā eius
diſpoſitionē caret effectu ꝛ fructu ipſius ſa
cramēti qui ē ſpūalis māducatio hoc ē ſpūa
liter incorpari corpi myſtico p fidē ꝛ chari
tatē: vel magis incorpari p augmentū fidei
ꝛ charitatis que manducatio non conuenit
indigne ſuſcipientibus.

5 ¶ Utrū vere i. hoc ſacro chriſtus māducet̄
R. ſm Ri. in. 4. di. 9. ꝙ ē in ſūptione hui⁹
ſacri quedā māducatio carnalis: qua come
ſtū maſticat̄: ꝛ in ſtomachū trahitur ꝛ po
ſtea digeritur: ꝛ vltimo i ſubaz manducātꝫ
cōuertit̄: ꝛ ſic vere manducat̄ illa ſpēs ſub q̄
realit̄ continetur verū corpus chriſti. Eſt
ꝛ alia māducatio ſacralis qua corp⁹ chriſti
verū realiter ſub illis ſpēbus panis conten
tū ſumit̄: ſed ſic ſūptū corpaliter nō maſti
catur: ꝛ ſi ſpēs ſic i ore maſticētur ꝙ p dige
ſtionē ibi factā nō corrūpatur in eis forma
propria: ſed deſcēdāt in formā propriā i ſto
machū deſcendit ꝛ corpus chriſti in ſtoma
chū p deſcenſū ſpēi ſub qua cōtinet̄: ꝛ tādiu
ibi manet corpus chriſti q̄ diu in eadez ſpē
forma propria ſpērū ſaluat̄. Si aūt ſpēs pa
nis tam diu in ore maſticet̄ ꝙ p digeſtionē
in ore factā corrūpatur forma propria i eis
ꝛ nō deſcendat in ſtomachū: tūc nec corpus
chriſti deſcēdit in ſtomachū. ꝛ ſic intelligit̄
illud de cōſe. di. z. c. tribus. cū dicit̄: q̄ cito
ſpēs dētibus atterit̄: tā cito in celuz rapitur
corpus chriſti. Adde tn̄ ſm ſcm̄ Bo. in. 4.
di. 9. ꝙ cū corp⁹ chriſti maneat ſub illis ſpe
ciebus q̄ diu illa ſpēs ſit habilis ad refectio
nē hūanā: quia ad hoc ē ſtatuta ꝛ ad hoc or
dinat̄: ꝛ hoc habeat cū eſt extra ſtomachuz
ꝛ in ſtomacho: quia ibi reficit: ꝛ taz diu ibi
corpus chriſti moret̄ donec refectionis opa
tio cōpleat̄. Ideo ſi quis euomat illas: euo
mit corpus chriſti: ꝛ ſi ſpēs pn̄t diſcerni ab
alijs debent ſumi cū reuerētia ꝛ cremari ꝛ ci
neres iuxta altare recōdi: vt in. c. ſi p negli
gentiā. de cōſe. di. z. Si aūt ſpēs ille trāſeāt
p ſtomachū indigeſte ꝓpter aliquā infirmi
tatē: tūc ſunt extra ꝓprietatē refectionis. et
ideo ſi vadāt in ſeceſſum nō eſt ibi corp⁹ do
mini. Et hāc opi. ſanct⁹ Bo. vbi. ſ. dicit ꝓ
babilē ꝛ placet: cū q̄ cōuenit Ri. vbi. ſ.

¶ Quis pōt idonee ſuſcipere ſacrm̄ eucha 6
riſtie. R. Pe. aureo. in. 4. di. 9. q. z. ꝙ ido
neus ſuſceptor ē homo viator adult⁹ fidel
mente preditus: ieiun⁹: deuotus: apparitiōe
miraculoſa nō prohibitus: ſine cōſcia pecca
ti mortalis: legitime cōfeſſus: in ꝯuerſatōe
crimine nō notat⁹: corpe mundus: a miſtro
idoneo tempore debito ꝛ recta itētiōe ſūpt⁹
vbi. iſ. notanda cōmemorat.

¶ Primo dicit homo: q2 lz angeli bti man 7
ducēt chriſtū in ſua ſpē inq̄tuz ei vniunt̄ in
fruitione charitatis pfecte ꝛ viſione manife
ſta: nō tn̄ cōtingit eis ſpūaliter māducare h
ſacrm̄ quod ē p fidē credere in chriſtū cū vo
luntate ſumendi hoc ſacrm̄.

¶ Utrū brutū poſſit ſumere corp⁹ chriſti 8
ſacramētalit̄. R. vt. ſ. patuit ꝙ non.

¶ Sz nūquid ſi mus comedit illas ſpēs trāſ 9
ibit corpus xpi in eius vētrē. R. ſcūs Bo.
in. 4. di. iz. quidā dixerūt ꝙ ſic per rōnē ſu
pradictā. Sz alijs videt̄ ꝙ nō: q2 chriſt⁹ nō
eſt ſub illo ſacro niſi eaten⁹ q̄ten⁹ ē ordinabi
lis ad vſū hūanū. ſ. ad māducationē: ſ ſicut
q̄ cito mus rodit: ita ꝛ tam cito inhabile fa
cit ꝛ ſacrm̄ eſſe deſinit. Et hec eſt opio coior
ſm ſcm̄ Bo. ꝛ magis pia. Et ſic patet ꝙ ſo
lis hoibus debet dari nō brutꝭ: vel q̇buſcūqꝫ
etiā angelis: q2 illuſio eſſet.

¶ Secūdo dicit viator: q2 nulli mortuo de 10
bet dari ꝛ ſi ꝑtunt illuſio eſt.

¶ Tertio dicit adult⁹: q2 lz greci antiq̇tus 11
pueris darēt: vt de cōſe. di. z. paruuli: tn̄ ſa
cramētalit̄ ſumē n̄ pn̄t: q2 nō vtūtur ſacro
vt ſacro: ſ vt coi cibo ꝓpt̄ carētiā diſcretōis

¶ Sz qn̄ ē etas debita. R. Aureo vbi. ſ. 12
ꝙ relinquēdū ē arbitrio boni viri. Et iō di
co ꝙ tunc ē etas debita qn̄ pueri hn̄t vſū ra
tionis ꝙ pn̄t cōcipe deuotionē huius ſacri:
ꝛ diſcernere ꝛ diiudicare corpus chriſti ꝛ re
uereri ab alio cibo ſaltē ex alioꝝ inſtructōe
quod pōt eē in decimo vel ſaltē in duodecio

anno: vnde si apparerēt eis tūc signa discre-
tiōis ⁊ reuerētie pōt sumere ſm Tho. i. 4.
di. 9. imo debent saltē semel in anno sumere
vñ tenēt ad h̄ eos īducē q̄ eorū habēt curā.
13 ¶ Quarto dicit fidelis: q2 nulli infideli de
bet dari: imo nec infidelis pōt sumere sacra
mētaliter etiā nisi habeat intentionē sumen
di ipsuz vt sacr̄m ecclesie: lz ipse nō credat.
14 ¶ Sed nūquid cathecuminis debeat dari
R̄. Aureo. vbi. s. ꝙ nō: quia nō sunt d̄ fa-
milia christi per baptismum
15 ¶ Quito dicit mēte ꝑditus: vnde demoni-
acis ⁊ amentib9 nō debet dari: distinguit tñ
Aureo. vbi. s. aut talis amens nūq̄ꝫ habuit
vsuz rōnis, ⁊ tali nō dꝫ dari. Aut aliqñ ha
buit vsū rōnis. Et tūc subdistinguit: ꝙ aut
oñdit signa deuotōis extra ⁊ sic pōt coīcari:
aut nō ꝓtendit signa deuotiōis: ⁊ tūc recur
rendū ē ad tēpus preteritū: quia si ante insa
niā petijt ⁊ deuotionē ad ipsuz hūit pōt da-
ri ⁊ debet in articulo mortis: si nō timet d̄ pe
riculo euomēdi vel alteri9 irreuerētie: vt ha
betur i. c. is qui. 26. q. 6. Si vo nullā deuo-
tionē ad ipsuz habuit tēpore sanitat̄: nec eū
petijt debito tēpore nullo mō eis debet dari.
Idē dic de demoniacis ſm ꝑfatā distictiōeꝫ
ſm Tho. in. 4. di. 9. ⁊ in. 3. pte. q. 80. Amē
tib9 vo qui habēt dilucida intualla pōt da-
ri tunc qñ habēt vsuz rōnis ſm Aureo. ꝑdi
ctū vbi. s. Multo fortius pōt dari illis qui
largo mō dicunt amētes. s. qui habēt debilē
vsū rōnis: dūmodo possint aliquam deuoti
oneꝫ huius sacramenti concipe.
16 ¶ Sexto dicit: ieiun9: nā quicūq̄ꝫ aliquod
comestibile vl' potabile p9 mediā noctē sūpsit
nullo modo pōt coīcare: siue digesserit siue
nō. de cōse. di. 2. c. liquido. 7. q. j. nihil. de ce-
le. mis. c. ex parte. Excipit casus infirmitat̄:
quia si de eorū ꝑiculo mortis dubitat etiam
post cibuz sunt coīcandi: ne sine coīone dece-
dant. de cōse. di. 2. ꝑsbyter. Nec. ob. c. sacr̄a
de cōse. di. j. quia obrogatū ē. ⁊ de hoc vide
j. missa. §. 3. q. 5. 6. 7. 14. cū tribus se.
17 ¶ Septimo dicit deuotus: Nā sicut qui ci
bum corporalē non pōt digerere vel mastica
re non ē aptus mādicare ipsuz: sic qui deuo
tionem nō habet: nō ē dignus coīcare. de cō
se. di. 2. c. illo. ⁊ c. tribus gradibus. Vñ san-
ctus Bo. in. 4. di. 12. Maiorē inquit effica
ciam recipit homo in vna missa vel mandu
care cum bona preparatione q̄ꝫ in multis: si
se non preparet diligenter.
¶ Octauo dicit apparitiōe miraculosa nō 18
prohibit9: Nā si apparet in forma pueri vl'
huiusmodi nō debet sumere ſm ꝑfatū Au-
reo. vbi. s. quia non apparet sub specie cōue
nienti hūane refectioni. Dicit tñ scūs Tho.
in. 3. pte. q. 82. ꝙ cōsulendū eēt presbytero
ꝙ iterato corpus ⁊ sanguinē dñi cōsecraret
⁊ sumeret. Sed ego nō credo: quia que fiūt
miraculose nō sunt sub legib9. l. nā ad ea. ff.
de le. Et etiam quia verisimilit' posset etiam
in alia consecratione sic apparere: et sic esset
processus in infinitum.
¶ Nono dicit sine cōsciētia peccati mortal' 19
Nā suscipiens cū cōsciētia peccati mortalis
peccat mortalit' ſm Aure. vbi. s. ⁊ coīt' oēs:
sed si cōscientiā nō habet de mortali lz sit in
mortali peccato nō peccat mortaliter ſꝫ Au
reo. vbi. s. nisi sit ignorātia crassa vl' affecta
ta: quia debitā diligentiā de cōmissis nō ad-
hibuit. Landul. in. 4. di. 9. dicit ꝙ diligen-
tia debita est qñ facit illa que prudēs facit d̄
re quam vellet studiosissime examinare. Et
Sco. in. 4. di. 9. dicit ꝙ tenet quis se exami
nare ſm diligentiā nostre fragilitati possibi
leꝫ. Addit tñ Aureo. ꝙ qñ quis dolet de ꝑ
teritis peccatis mortalibus cōmissis ⁊ habet
propositum non peccādi: ⁊ deuotioneꝫ ad sa-
cramentū ꝙ pōt ꝓsumere ꝙ nō sit ī mortali
¶ Utrum presbyter peccet mortaliter dan- 20
do ei quē scit in peccato mortali cōstitutū.
R̄. ſm Ricar. in. 4. di. 9. ꝙ si talis nō petit
sibi dari sic peccat sibi dando. Si vo petit: ⁊
tunc distingue: Aut ē notorius peccator: et
sic peccat si ei dat: quia habet cōtra ipsuz le-
gitimā exceptionē. Aut nō ē notorius q̄ꝫuis
possit probari per duos testes vel tres. Et si
petit in occulto debet ei denegare quia habet
legitimā exceptionem cōtra eum: ⁊ moneat
ne petat in publico: vt habetur de cōsecrati.
di. 2. ne prohibeat quod petit. Si vo petit
publice tunc si est sacerdos extraneus nō de
bet sibi dare: quia legitimaꝫ habet causaꝫ.
de consecra. di. 2. tribus. Si auteꝫ est sacer-
dos proprius parochialis: sic debet sibi da-
re: quia nullam habet exceptionem quaꝫ in
publico possit obijcere. de officio iudi. ordi.
c. si sacerdos. Nec obstat ꝙ sit maius pecca
tum sumere cuꝫ peccato mortali q̄ꝫ īfamari

quia sacerdoti mīstrāti corpus christi prius est peccare mortaliť īfamādo iiuste peccatorē occultū ꝗ ꝙ ille mortaliť peccet: q2 nullus debet mortale cōmittere vt aliuȝ a mortali liberet. Peccator tñ occultꝰ ꝑm sanctuȝ Tho. 3. pte. q. 80. potiꝰ debet eligere īfamari ꝗ īdigne ad mēsam christi accedere. Nō credo verū qñ quis īdigne accedit. s. cū mala volūtate: puta quia nō penitet de pctis. Secꝰ eēt de īdigne sumēte: q2 nō ē cōfessus. de ꝗ dic vt. s. eucharistia. 2. §. 5. ⁊ j. §. 24.

20 ¶ Sed nūqd eēt minꝰ malū dare tali hostiam nō cōsecratam: vel nō cōsecrare ⁊ sic sumere. R. ꝙ nō: vt patet. i. c. de hoīe. de cele. miss. Ideo dicit̃ prorsus quideȝ falsa remedia sunt abijcienda que sunt veris periculis grauiora ibidem.

21 ¶ Quid si solū sit suspectus de crimine mortali. R. ꝙ si suspicio sit violēta ⁊ notoria dicendū est sicut de eo quē scio in mortali: ꝑm ꝙ. s. dictū est: alr̄ non elicitur. 2. q. j. c. 2. ⁊ 3. in glo. ⁊. 32. q. j. dixit dñs.

22 ¶ Utrū existēs ī peccato mortali peccet videndo corpꝰ christi. R. ꝙ nō: dūmō cū humilitate ⁊ reuerētia videat. Similiť non peccat tangens ex necessitate: puta q2 cecidit in terram ⁊ huiusmodi ꝑm sanctum Bo. ⁊ sanctum Tho. in. 4. di. 9.

23 ¶ Quid d illo qui lȝ nō sit vere in pctō mortali: tñ ꝑm cōsciam scrupulosaȝ se existimat eē. R. ꝙ peccat mortaliter nisi eā deponat: quia quicqd fit cōtra ꝯsciam edificat ad gehennā: vnde nisi sit ex ꝓbabili cōiectura debet deponi: vt in. c. inqsitioni de sen. ex. q2 vt dicit̃ in. c. nō solū. de regula. li. 6. decet ⁊ expedit vt cōscie puritati nō desit iudiciū rationis: ne dū spūalis profectus querit̃ salutis dispēdiū incurratur. hec ibi.

24 ¶ Decimo addit legitime cōfessus: q2 quātūcūq; doleret de pctō cōmisso nō sufficeret vt digne sumat: ꝫ oportet legitime cōfiteat̃ aliť peccat mortaliť: nisi vt ē dictū. s. eucharistia. 2. §. 5. Tenet tñ Aureo. vbi. s. ꝙ sacerdos parochialis qui nō habet aliū sacerdotē: ⁊ religiosus in via cū socio nō sacerdote ꝙ pñt celebrare cū cōtritiōe ⁊ cū ꝓposito cōfitēdi: ex quo nō habet cui cōfiteat̃: q2 religiosus nō pōt extra suū ordinē cōfiteri in religione minorū. Quod limito tñ verū qñ sine aliorū admiratiōe desistere nō pōt: aut quia tenet̃ celebrare. Idē dicas de eo qui volēs cōicare corā sacerdote celebrante recolit aliqd mortale nō cōfessuȝ legitime ꝙ pōt cōmunicare cū cōtritiōe ⁊ ꝓposito cōfitēdi qñ sine admiratiōe ⁊ aliquali nota nō posset desistere quin cōicaret: nec habet aut tēpꝰ aut sacerdotē cū quo confiteri possit.

¶ Undecimo dicit in cōuersatiōe crimīe nō notatꝰ. vnde histrionibꝰ ⁊ hꝰmōi non debet dari. de cōse. di. 2. pro dilectione dñi. Puto nec maiestati diuine nec euāgelice discipline cōgruere tam turpi ⁊ infami cōtagiōe fedet̃. Unde ꝑm glo. ibidē. nec talibꝰ nec cuicunq; infami notorio manifeste dāda est eucharistia. Si tñ reuertant̃ ad dñm: eis cōio ⁊ reconciliatio nō negatur: vt ibidē dicit̃. in. c. se. Nō est tñ intelligendū sic vt stati debeat ei dari eucharistia. sicut fit a multis ⁊ male sed ꝓpter reuerētiā sacri debet differri vsq; post pactā penitētiā quā publice debet facē nisi articulus necessitatis vel pietatis aliqñ in casu aliter fieri ꝑsuadeat. 25

¶ Utrū sit danda eucharistia suspēdēdis: vel decapitādis pro suis maleficijs. R. ꝙ sic si peniteāt ⁊ pure confiteant̃: vel cupiāt cōfiteri si possent: q2 nec eucharistia nec sepultura ē eis denegāda: ⁊ missa ꝑ eis pōt celebrari ⁊ oblationes offerri. 26. q. 7. c. j. ⁊ vlti. ⁊ distin. 50. penitētes. ⁊. 13. q. 2. ꝓ obeuntibꝰ. imo hodie in cle. j. de pe. ⁊ re. ꝑcipit̃ officialibus ꝙ eis administrare pmittāt si petunt. 26

¶ Quid de excoīcatis: interdictis: scismaticis: ⁊ hꝰmōi. R. ꝙ nullo mō debet eis dari. Addit corpe mūdus. s. ab ea imundicia que tolli pōt: alr̄ nō tollendo ꝑm Aureo. vbi. s. peccat grauiter cū tali imūdicia sumēdo eucharistiā: sed imūdicia que tolli nō pōt: puta lepra: fluxus sanguinis: vel seminis: ⁊ alia infirmitas nō ipedit sūptionē eucharistie: sed bene celebrationem misse ꝑm ꝙ dictum est supra: corpore vitiatus. 27

¶ Utrū nocturna pollutio ipediat sūptionē huiꝰ sacri. R. vt colligo ex. s. Bo. in. 4. di. 12. ⁊ Aure. vbi. s. ⁊ ē cōis opi. ꝙ aut pollutio ꝓuenit ex cā peccati mortalis certa vel probabili: puta ex crapula vel morosa cogitatione ⁊ hꝰmodi. ⁊ sic necessario tenet̃ abstinere: alr̄ peccaret mortaliť: vt colligit̃ in. c. non est. 6. di. ⁊ est ar. in. c. quisquis. 14. q. j. quia lȝ ipsa pollutio ꝑm se non possit eē pec- 28

catũ mortale: habet tñ peccatũ mortale an/
nexũ rõne sue cause. Jstud ego limito veruȝ
nisi prius ꝙ̃ sumat aut celebret: cõteratᷣ de
peccato ⁊ cõfiteatᷣ: quia si cõteritᷣ ⁊ confes/
sus ẽ de peccato ⁊ necessitas: vel scãdalum
cogat ad celebrandũ vel sumendũ nõ pecca/
bit. Sine necessitate tñ non credo etiã cõfes
sus possit sine peccato sumere vel celebrare:
sed bene sine mortali pctõ ẜm Jo. de saxo. ĩ
sũma. ⁊ Pe. de pal. in. 4. Aut pollutio ꝓue
nit a cã que ẽ pctm̃ veniale tñ ꝓbabilitᷣ ⁊ sic
nõ ipedit necessario sed d̃ cõgruo: nisi potior
cã vrgeat ẜȝ Ri. in. 4. ⁊ ẜȝ Tho. in. 3. pte. q.
80. Peccat tñ venialitᷣ si sine cã necessaria
coĩcet vel celebret nisi in duobus casibꝰ ẜm
ꝑdictũ Jo. Primꝰ qñ ẽ dies festus in quo ẽ
consuetũ coĩcare. Secũdꝰ qñ imineret scã
dalũ: nisi celebraret puta qꝛ alius non ẽ: vel
est ꝑlatus qui cõsuevit celebrare ⁊ huiꝰmõi
Similitᷣ dico de illa que provenit ex illusio
ne diabolica: ⁊ hoc ꝓpter duo. Primo ꝓpẽ
ĩmũdiciã corꝑis. Secundũ ꝓpter evagatio
nẽ mentis sive ineptitudinẽ. Jdẽ dic qñ pro
venit ex cã que nullũ ẽ peccatũ ꝙ de cõgruo
debet abstinere. Jn hoc casu scũs Ho. vbi
s. ⁊ bene distinguit dicẽs: ꝙ aut sentit inqui
nationẽ illã inclinasse multũ aĩam: ⁊ sic cõ.
sulendũ ẽ ꝙ faciat reverẽtiã sacramẽto ⁊ ab
stineat. Si aũt sentiat magis expeditã na/
turã ⁊ vlteriꝰ devotio vel solẽnitas vꝉ aliõ
quod multũ recõpenset: puta charitas alte/
rius qui cogeretᷣ celebrare in mortali: vꝉ cõ
passio aĩarũ ⁊ huiusmodi ad sumẽdũ vꝉ ce
lebrandũ trahat: tũc arbitror dicit ipsũ sine
remorsu cõsciẽtie accedere posse. Aut pollu
tio provenit ex diabolica tẽptatione: vt pu/
ta qñ cũ maiori devotiõe disponit celebrare
aut rõne solẽnitatis ⁊ huiusmõi citiꝰ pollui/
tur: sicut de illo legitᷣ in collatiõibꝰ patrũ q̇
semꝑ hanc patiebatᷣ in festis qñ erat coĩcatu
rus: cui decretũ fuit vt sꝑ coĩcaret: ⁊ sic ces/
savit talis illusio: ⁊ sic nõ debet abstinere.

30 ¶ Sed ꝑ quãtũ tẽpus debet abstinere. R.
ꝙ per. 24. horas ẜm Alb. ⁊ scm̃ Tho. Sed
Pe. de pal. limitat verũ cũ accidit circa me/
diã noctẽ: ẜ si ante mediã noctẽ accideret ab
stinere nõ tenetᷣ: nisi quãdo provenit ex cau
sa mortalis peccati.

31 ¶ Quid de coitu cõiugali. R. credo distin
guendũ fore vt de pollutiõe nocturna: nisi
ꝙ põt esse ꝙ exigens peccaret mortalitᷣ ⁊ tñ
reddẽs invitus nõ peccaret: ⁊ sic solũ in exigẽ
te caderet ꝓhibitio non in reddẽte. ⁊ c. oĩs
hõ. de conse. di. 2. ⁊ 33. q. 4. sciatis. debet itel
ligi de consilio in coitu in quo non ẽ peccatũ
vel saltẽ solũ veniale. Credo tñ ꝙ exigens
non digne suscipiat: ẜ p. 24. horas ad minꝰ
debet abstinere de bono consilio non de pce
pto: vt no. in glo. in d. c. oĩs. ⁊ sequitᷣ Pe. de
pal. ⁊ Tho. in. 3. pte. q. 80.

¶ Utrũ mẽstruata vel mulier pꝰ partũ im 32
mediate debet abstinere. R. ꝙ nõ de necessi
tate: si tñ ex reverentia abstinet non peccat.
di. 5. c. ad eius. ⁊ de puri. pꝰ par. c. vno. dũ.
modo coĩcet ẜm institutionem ecclesie. in. c.
omnis. de peni. et remissio.

¶ Utrũ somniũ homicidij vel alteriꝰ pec/ 33
cati mortalis ipediat sũptõnẽ huiusmodi sa
cramẽti. R. ꝙ huiusmodi sõnia nõ iducũt
pollutionẽ corporis nec tantã distractioneȝ
mentis sicut sõniũ fornicationis ꝓpter intẽ/
sionẽ delectationis: ⁊ iõ nõ ipedit. Si tñ sõ
niũ homicidij proveniat ex cã que ẽ morta/
le peccatũ: ipedit sũptioneȝ sacramẽti rõne
sue cãe ẜm scm̃ Tho. in. 3. pte. q. 80. Jntelli
ge nisi prius cõteratᷣ ⁊ confiteatᷣ.

¶ Tertiodecimo dicit a ministro idoneo. 34
s. sacerdote. de cõse. di. 2. ꝑvenit. Nã nullꝰ
tangere debet etiã diaconꝰ nisi in necessita/
te: vt si casu caderet in terrã: vꝉ aliquo alio
casu. 63. di. diaconos. Verũ ẽ ꝙ diaconꝰ cũ
ꝑsbr ẽ fessus vel alˢ ipotens ⁊ necessitas co
git de iussu ꝑsbri põt dispẽsare. vel etiã sine
iussu qñ iussus expectari nõ põt: vt no. Hu.
in. d. c. diaconos. aliq̇ etiã tenẽt vt no. Pa.
in. c. quãto. de cõsue. ꝙ etiã laicus põt admi
nistrare tẽpore necessitatis articuli mortis:
qñ nec sacerdos vel diaconꝰ adest. allegat. §.
verũ. 22. di. Jtẽ alij tenent ꝙ in tali necessi
tate mortis: licet ꝑ se eucharistiã assumere.
Nec ob. c. fi. 24. q. j. quia loquitᷣ de hereticꝭ
a quibus nõ licet accipe. sed tñ Pa. tenet cõ/
trariũ. s. ꝙ nõ licet nisi sacerdoti admĩstra/
re: ⁊ credo sit securior opĩo: qꝛ in tali necessi
tate cõstituto dr̃: crede ⁊ mãducasti.

¶ Sȝ an deat a ꝓprio sacerdote soluȝ sumi
R. qꝛ põt sumi a ꝓprio epõ ⁊ archipꝑsbro d̃
offici. archipꝑ. c. 3. ⁊ a ꝓprio sacerdote: ⁊ ab
hñte licẽtiã ab eis: caveat religiosus: qꝛ si mi
nistrat excõmunicationeȝ incurrit: vt dicitᷣ

j.excommunicatio.5.casu.12.
36 ¶ Quartodecio dicit tépoze debito: qz q̄
ad celebratione͂ misse req̄rit dies ⁊ nō nox:
vt.j.missa.§.41. Quo v̄o ad alios coicare
volētes nō inueni q̄n possit oi hora recipi dū
modo sint ieiuni verū ē q̄ mane diei ē con
gruentior hora. Itē q̄ nō omittat quin su
mat saltē semel in anno in pascha: qz ad h
tenet q̄libet fidelis p⁹q̄ ad ānos discretiōis
puenit: nisi ex aliq̄ rōnabili cā ad tēp⁹ de cō
silio pprij cōfessoris duxerit abstinēdū: vt i
d.c.ois. al'r peccat mortalit'. Qr aūt q̄dā
voluerūt intelligē p̄cise de die pasche nō bñ
senserūt: Unde papa Eugeni⁹ declarauit
ad remouēdas ambiguitates q̄ sufficit q̄ su
scipiat in die iouis sctā ⁊ vlteri⁹ vsq̄ ad dñi
cam p⁹ pascha imediate sequētē iclusiue q̄n
magis sue deuotioni videbit expedire: ⁊ sic
satisfac p̄cepto: ⁊ credo q̄ mag arctāt q̄ ad
pueros sub pena mortalis pcti hñtes curam
puerorum: vt ad hoc sacrm eos inducāt tēpore
pasche q̄ ipse cū ignorātia eos excuset saltē
vsq̄ ad tēpora.18.annorum vel circa. Itē tēpo
re debito.s.vt solū semel i die coicet s'z san
ctū Tho.in.4.di.12.ar.de con.di.j.sufficit.
Pluries aūt nō licet nisi vt dr̄.j.de sacerdo
te in titulo missa.§.45. Itē dicit tpe debito:
vt.s.nō vadat stati ad sumendū p⁹q̄ cōfes
sus qui in multis fuit pctis ⁊ magnis h de
bet pluries cōfiteri pri⁹ ⁊ orōnib⁹ ⁊ ieiunijs
se odoriferū reddere.ar.de pe.di.j.non suffi
cit.et.c.in actione.
37 ¶ S'z nūq̄d vr̄ rōnabilis cā abstinēdi cum
quis dicit se odiū hr̄e ꝯ aliquē. R.q̄ non:
nec aliud pctm̄ mortale: qz tenet desistere et
cōteri ⁊ ꝯfiteri ⁊ coicare: al'r nō coicās saltē
semel in anno excoicand⁹ est.de cōse.di.2.
si quis intrat.⁊.d.c.omnis.
38 ¶ Utrū liceat quotidie sumere. R. s'z scm̄
Tho.in.4.di.12.q̄ q̄tū ē ex pte sacri cuius
virt⁹ ē hoibus salutaris: vtile ē hoib⁹ ipsū
quotidie suscipe. Facit.c.si quotiēscūq̄.de
cō.di.2.h ex pte sumētis in q̄ req̄rit vt cum
magna deuotiōe ⁊ reuerētia ad h sacrm ac
cedat: aliq̄n expedit quotidie sumere ⁊ lau
dabilit' q̄n quotidie se prepatū inuenit. ⁊ hoc
voluit dicē Aug⁹.d ꝯse.di.2.c.nō iste. Sic
viue inq̄t vt merearis quotidie accipe. S'z
qz multotiēs in plurib⁹ hoib⁹ hui⁹ deuotio
nis ipedimēta occurrūt ꝑpt' indispositiōē
corpis vel aie nō ē vtile oib⁹ ad hoc sacrm
quotidie accedē: h tm̄ q̄n se p̄patū inuenit: qz
maiorē efficaciā recipit hō i vna missa vl' mā
ducatiōe cū bona p̄patiōe q̄ in mult' si se nō
prepat diligent'. Et iō si q̄s cognoscat expi
mētalit' q̄ ex frequenti sūptione hui⁹ sacri
feruor charitat' augeat' i eo: ⁊ reuerētia ad
sacrm nō minuit' quotidie d'z coicare vl' sal
tē frequēt'. Si aūt sentiat p multā frequēta
tionē q̄ reuerētia minuit' ⁊ feruor nō crescit
debet interdū abstinere vt postea cū maio
ri reuerentia ⁊ deuotione accedat.
¶ Quintodecimo dicit recta intētiōe.s.vt p 39
ipsū vniamur christo p charitat' amorē: et
muniamur cōtra diaboli tētationes.
¶ Utrū debeat dari ad accipiēdū aliq̄d ex 40
perimētū. R.q̄ n̄.2.q.5.ꝯsuluisti.⁊ d pur
ca.ex tuarū. Nec ob.c.sepe cōtingit.2.q.5.
qz illud abrogatū ē: vnde nec ꝑpt' purgatio
nē ifamie vl' ꝑpt' aliō tpale d'z dari vl' sumi
¶ Addo.16.in sūptiōe s'm Durā.vt.s.su 41
mat' discrete ⁊ lenit' dētib⁹ anteriorib⁹ tera
tur ⁊ lingua moliatur ne aliqua pars ei⁹ dē
tibus inhereat.
¶ Addo ⁊.17.s'm eūdē Durā.s.vt nō stati 42
p⁹ coionē expuat ꝑpter reuerētiā sacri ne si
aliq̄ ps sacri inhesisset dētib⁹ expui cōtinge
ret. Itē vt n̄ stati vadat ad manducādum
aliū cibū.vn̄ d'z eē aliq̄ mora ⁊ tanta q̄ ille
spēs sint cōsūpte: vel alterate ꝑpter reuerē
tiā sacri.vn̄ d'z saltē aliq̄s orōnes p̄uatas di
cere anteq̄ aliquē cibū sumat: non requirit'
tm̄ tale spatiū sicut dicitur in.c.tribus.de cō
se.di.2.quia illud abrogatū est.
¶ Quid si euomat'. R.q̄ si p ebrietatē vel 43
voracitatē euomerit laic⁹.40.dies d'z peni
tere.c.si q̄s p ebrietatē.de ꝯse.di.2.clerici vl'
religiosi p.70.epi v̄o p.90. Si v̄o.p ifirmi
tatē euomerit per.70.dies penitere debet.
d.c.si quis per ebrietatē.
¶ Utrū actus cōiugalis sit ꝓhibit⁹ p⁹ cō
munionē. R.q̄ nō quo ad reddētē: qz tene
tur ad hoc: h quo ad exigentē ē ꝓhibitū eo
dē die: nō tm̄ peccat mortalit' si exigit sed so
lum venialiter s'm Alb.

e **Eucharistia**.4. Circa ef
ficaciā sacri
hui⁹ q̄ro q̄s sit ei⁹ effect⁹. R.s'z san
ctū Tho.in.4.di.12.⁊ coit' alios q̄ h cōfert
grā cū virtute charitatis. Omē eni effectū
quē facit cib⁹ ⁊ pot⁹ q̄tū ad vitā corpalē fa
cit hoc sacrm ad vitā spūalem.Jo.6.Caro 2

mea vere ē cib⁹. Unde reficit spūalit̄ q̄ sine gratia eē nō pōt: ꝛ cōfert̄ grā cū virtute charitatꝫ: q2 iste panis nō ē simplicit̄ panis ß cōiūctus cuꝫ diuinitate: ꝛ iō ē sicut carbo igni vnit⁹. Et amor nō ē otiosus: iō p hoc sacr̄m q̄tū ē de sui virtute: nō tm̄ habit⁹ grē ꝛ ꝟtutis cōfert̄: sed etiā excitat̄ in actū. Et iō aīa spūalit̄ reficit̄: ꝛ p hoc delectat̄ ꝛ quodāmō inebriat̄ a dulcedine bonitatꝫ diuine. Scdo ꝟtutes augent̄ sicut p cibū corp⁹ augmētat̄. Tertio pctā venialia remittūt̄: sicut p cibū corpus restaurat̄ quod quotidie deperditur. Unde remittūtur pctā venialia q̄ minuunt charitatē ꝛ plura ꝛ pauciora ßꝫ q̄ hō magꝭ vel min⁹ se disponit. Quarto remittit̄ etiā mortale: qn̄ exn̄s i mortali nō hꝫ ɔsciaꝫ ipsi⁹ nec affectū. Uñ reuerent̄ accedēs q̄uis antea de eo nō fuerit ɔtrit⁹: cōsequit̄ grāꝫ charitatis q̄ ɔtritionē pficit ꝛ remissioneꝫ pcti: imo nedū valet sumēti ß etiā offerēti: ꝛ illꝭ pro quib⁹ offert̄ ad remissionem pene debite suis pctis ßm deuotionē maiorē vel minorē. Aduerte tn̄ hic ßm Pe. in. 4. di. 9. q̄ si quis fecit debitā diligētiā q̄uis sit i mortali ignorans nō peccat ß meret̄: ꝛ ei valet ad remissionē pctōꝝ. Si ꝟo fecit diligentiā non debitam ß ßm suā fragilitatē q̄tū potuit: sic non meret̄ nec etiā peccat. Si aūt nō adhibuit diligentiā possibilē hūane fragilitati ß fuit negligens in discutiēdo: ꝛ sic peccat mortaliter sumēdo si ē i mortali q̄uis ignorās. Quod limitat Ri. in. 4. di. 9. qn̄ si adhibuisset diligentiā ßm hūanā fragilitatē pcti mortalis recordat⁹ fuisset. Quinto ɔseruat̄ hō a pctis q2 spūalit̄ roborat̄. Uñ Inno. inqt. Eucharistia liberat a malo: ɔseruat i bono: delet venialia: ꝛ cauet mortalia: huius etiam virtute sacramenti virtutes augentur: omnium grārum fructus exuberat.

¶ Utrū in oīb⁹ hēat efficaciā suā. R. q̄ nō. ßoꝫ Primo istū cibū ab alijs discernē p fidē. Scdo hospitiū ꝑpare p sui ꝓbatōnem. Tertio in hospitio ꝑpato recipe cū honore ꝛ deuotiōe: primū ꝛ scdm no. pma Cor. xj. Nō diiudicās. ꝛ ꝓhct āt. Et q2 multi hoc nō faciūt iō ibecilles ifirmi ꝛ dormiūt multi.

2 ¶ Utrū incurrat culpā mortalē qui nō recipit effectū hui⁹ sacri. R. san. Bo. i. 4. di. 12. q̄ lꝫ vir iust⁹ ex q̄dā corruptōe vel distractione nō ꝑparādo se debite nullā vel modicā reportet efficaciā nō tn̄ icurrit culpā mortalē. Sec⁹ aūt de illo q̄ nō suscipit effectū huius sacri: q2 idigne accedit. s. exn̄s i mortali: ꝛ h⁹mōi: quia sic mortaliter peccat.

¶ Utrū istud sacr̄m hēat efficaciā in aliq̄ q̄ est in pctō mortali. R. san. Bo. vbi. s. q̄ lꝫ 3
sit arctāda dei largitas quin aliquādo faciat ꝛ possit facere oīs culpe remissionē: tn̄ ßꝫ forū cōe ꝛ gnālē rōnē istitutionis hui⁹ sacri q2 sic datū ē in cibū illis qui sunt de corpore mystico christi: ꝛ oēs tales hñt charitatē. iō non habet efficaciam in eo qui est in peccato mortali sed in solis iustis

¶ Utrū venialia peccata ipediāt effectum hui⁹ sacri. R. ßm Tho. in. 3. q. 79. q̄ nō loquēdo de venialibus ꝓut sūt ꝑterita: ß ꝓut sunt in actu nō ipediūt ex toto ß in pte. Nā sicut dictū ē effect⁹ hui⁹ sacri ē nō solū adeptio habitualis grē ꝛ charitatis: ß etiā quedaꝫ refectio actualis spūalis dulcedinis q̄ quidē impedit̄ si aliquis accedat ad hoc sacr̄m mēte distracta p pctā venialia nō aūt totaliter augmentū spūalis gratie ꝛ charitatis. 4

¶ Utrū hēat maiorē efficaciā in sūptiōe pluriū hostiarū simul q̄ in vna. R. ßm Tho. vbi. s. q̄ nō: q2 lꝫ sacerdos in vna missa ɔsecret plures hostias: nō tn̄ multiplicat̄ effectus huius sacri: q2 nō est nisi vnū nec ē plus virtutis in multis hostijs cōsecratꝫ q̄ i vna cū sub oībus ꝛ vna sit totus christus. Iō sumēs plures hostias simul nō pcipit maioreꝫ effectū. In plurib⁹ ꝟo missis multiplicat̄ sacrificij oblatō: ꝛ iō multiplicat̄ effect⁹ sacri. 5

Eunuchus an possit ordinari. vide. s. corpore vitiatus. §. j.

¶ An debeat portare puluerem. R. q̄ nō. 55. di. eunuchus.

Exactio non ē vbi quis spōte soluit. viō gl. ꝛ Cardi. in cle. presenti. de censi. ꝛ ibi dicit Pau. q̄ exigere ꝛ extorquere dicit violētiā vt. ff. de le. 3. l. fideicōmissa. §. si rem suā. Dicit tn̄ q̄ si ꝑcessit extorsio lꝫ sequat̄ voluntaria solutio q̄ satis est exactō. facit simile q̄ō no. Ho. in. c. preterea. de iure patro. ꝛ de penis. c. constitutus. Exactio aliquādo dicit̄ talia. de qua habes. j. talia.

Exaltatio filia supbie. vide j. supbia. §. 2.

e **Xaminatio** que debet fi-
eri in ordi-
nandis. vide. ĩ. ordo. 7. ⁊ in cõfirmã
dis. vide supra confirmatio.

e **Xcepta** intelligitur in gene
rali sermone perso-
na loquens. de iureiurã. c. petitio.

e **Xceptio** firma t regulã. vi
de. ĩ. aliẽatõ. §. io.

e **Xcoĩcatio** ꝙ. quid ẽ. ℞.
Pa. sup rubri
ca eiusdẽ tituli. Excoĩcatio ẽ cẽsura
a canone vel a iudice ecclesiastico ꝓlata pri-
uans cõione sacramentorũ ⁊ q̃nq̃ hominũ
Facit ad hoc. ij. q. 3. c. audi.
1 ¶ Quottuplex ẽ excoĩcatio. ℞. ꝙ duplex
Una dĩ maior: ⁊ hec priuat a sacris ⁊ cõsor
tio hominũ ⁊ ab ingressu ecclesie ⁊ multis
alijs: de q̇bus no. in. c. a nobis. el. 2. ⁊. c. si de
re. eo. titu. ij. q. 3. in multis. ⁊ hec dicit̃ ana-
thema: vt. ij. q. 5. §. euidẽter. Alia dĩ mior:
⁊ hec separat a sacramẽtis tñ: vt in. d. §. eui
denter. Intellige ꝑcipiẽdis nõ ministrãdis
c. si celebrat. de cle. ex. mi. ⁊ etiã ab electione
passiua. vnde reddit ipsũ excoĩcatũ inhabi
lẽ ad quodcũq̃ beneficiũ ecclesiasticũ conse
quendũ: vt no. in. c. si celebrat. de cle. ex. mi.
Unde dicit Inno. ibidẽ: ꝙ nec dignitatem
aliquã cõsequi põt: nisi prius absoluat̃: etiã
si eligentes hoc ignorant: vt tenet glo. ibidẽ
⁊ communiter doctores.
2 ¶ Quotmodis infligit̃ excoĩcatio. ℞. ꝙ
tam maior q̃ minor infligit̃ duob' modis.
Aliq̃n a iure cõi seu municipali vel statuto
⁊ hec dĩ excoĩcatio a iure. de qua. ĩ. excoĩca-
tio. 5. ⁊. 6. ⁊. 7. Aliq̃n infligit̃ a iudice potẽtẽ
hñte. Et hec dĩ ab homine vel a iudice. d̓ qui
bus dĩ ⁊ no. ĩ. c. nup. eo. ti.
3 ¶ Quis põt excoĩcare. ℞. ꝙ excoĩcare ex-
coĩcatione maiori ꝓprie spectat ad officiũ
ep̃ale: vt patet ĩ. c. corripiant̃. 24. q. 3. quia
dĩ mucro ep̃i. in. c. visis. 16. q. 2. Itẽ ꝑ gl.
in. c. nemo ep̃s. 2. q. j. ⁊ in. c. cũ in cunctis. de
elec. de iure cõi pñt oẽs ecclesiarũ p̃lati: vt in
c. cũ ab ecclesiarũ. de offi. or. vbi de hoc ple
ne no. ⁊ voco p̃latũ ⁊ iudicẽ ordinariũ super
plebẽ suã: hic quẽcũq̃ ꝑm glo. in. d. c. cũ ab
ecclesiarũ: qui p̃ficit̃ collegio vel vniuersita
ti ecclesiastice ab eo qui habet administrati-
onẽ cũ iurisditiõe: vtputa ab ep̃o: vel qui ẽ
electus a collegio siue vniuersitate lz subsit
alteri: puta ep̃o: vt extra de elec. c. j. 93. di.
legim'. ⁊ hoc verũ nisi ep̃i p̃scripsissent ne pos
sent excoĩcare: vel nisi vellẽt excoĩcare cũ il
la solẽnitate de qua in. c. debẽt. ij. q. 3. scili-
cet cũ duodeci sacerdotib' circũstãtib' ha-
bentibus cãdelas accẽsas in manib': q2 solũ
ep̃i tali mõ excoĩcare pñt. Pñt etiã excoĩca
re illi quibus ex cõsuetudine vel indulgẽtia
cõpetit vt capitulũ: vt de rescrip. ex ꝑte de-
cani. Hosti. etiã vult ꝙ in notorijs que non
indigẽt idagine iudiciali: pñt excoĩcare etiã
sacerdotes parochiales p̃missa tñ monitiõe
quod posset tolerari vbi ex cõsuetudine ha-
berẽt: vel ep̃i ꝓhibitio nõ obstaret: al's non
nec. c. cũ inhibitio. de clã. despon. quod alle-
gat. Hosti. probat hoc: põt etiam dici ꝙ qui
põt facere statutũ põt excoĩcare: itelligo in
ecclesiasticis etiã si nõ sit sacerdos. Excoĩca
tione minori põt excoĩcari quis siue simpli-
citer. de pe. di. j. in actiõe. siue ad tẽpus. 86.
di. tanta. ⁊ ab illis qui pñt excoĩcare maiori
vt. in. d. c. cũ ab ecclesiarũ. notatur.
¶ Utrũ p̃lati excoĩcati: interdicti: suspensi 4
a iurisditione intrusi ⁊ huiusmõi possint ex-
coĩcare. ℞. ꝙ nõ. 24. q. j. audiuim'. c. quia
de cõces. p̃bẽ. cũ similib'. ⁊ qui non seruauit
interdictũ. c. fi. de conces. p̃bẽ. de quo tñ dic
vt. ĩ. excõmunicatio. 3. §. 2.
¶ Utrũ ille p̃latus qui tñ habet tẽporalẽ 5
iurisditionẽ possit excoĩcare. ℞. ꝙ non. ar-
gumento de offi. ordi. c. dilectus.
¶ Utrũ sola consuetudo reddat aliquẽ ex- 6
coĩcatũ. ℞. ꝑm Ho. ꝙ sic q̃n ẽ approbata ꝑ
papã vel per aliũ prelatũ quo ad suos subdi
tos quia ꝑinde est ac si esset statutũ: al's nõ
quãtũcunq̃ sit longa.
¶ Qui pñt excoĩcari. ℞. ꝙ vniuersitas et 7
collegiũ prohibẽtur excoĩcari ne cõtingat in
norios ligari. c. romana. §. in vniuersitatẽ.
de sen. ex. li. 6. Si tñ excoĩcaret̃ teneret sen-
tẽtia: vt ibidem no. glo.
¶ Utrũ excoĩcatus possit excoĩcari. ℞. ꝙ 8
sic: ⁊ pro eadẽ causa ⁊ pro diuersis: ⁊ ab eo-
dẽ iudice ⁊ a diuersis. c. engeltrudã. 3. q. 4. c.
excellentissimus. ij. q. 3. ⁊ de hoc vide glo. in
c. officij. eodem titulo.
¶ Utrũ episcopus vel alius p̃latus possit 9
excoĩcare non suũ subditũ. ℞. ꝑm cõit̃ doc.
ꝙ nõ: dũmodo rõne delicti vel cõtract' seu

rei de qua agit nō sit effectus de eius iurisditi one: vt no. in. c. j. de priui. li. 6. imo plus di co ꝙ propri⁹ ꝑlatus nō pōt ratā hr̄e ꝫ Jn no. ⁊ alios in. c. prudētiā. de offi. dele. etiã si sit lata in eius territorio: q2 quod nullū fuit nō pōt ratificari: ⁊ excōicatio aut est nulla: aut statim ligat: vt no. in. c. pastoralis. ꝺ ap pel. nisi feratur sub conditione.

10 ¶ Qui ligant sentētijs excōicationis quo rūcūqꝫ prelatorū prolatis ꝑ modū statuti. R. vt colligo ex Pa. in. c. a nobis. el ꝭ. ꝺ sen ten. ex. ⁊ Ge. in. ꝺ. c. vt aiarū. ⁊ distiguo sic ꝙ aut fit cōtra statutū ab exītib⁹ in territo rio statuētis siue sint subditi siue forenses: et sciūt statutū ⁊ sic sunt excōicati. Limitat ꝫ Jnno. vt refert Pa. in. ꝺ. c. a nobis: verū qn̄ statutū ē aptū cōprehēdere tā subditos ꝙ̄ n̄ subditos. Si ꝟo sunt ignorātes sic nō ligāt: nisi ignorantia sit crassa vel supina. Si ꝟo fit cōtra statutū ex̄ diocesim statuētis sic nō ligant forēses. Subditi ꝟo statuētis ligant in quatuor casib⁹. Primo si statutū agit ori ginare cām in territorio ex facto negatiuo cōmisso in limitib⁹ alteri⁹ territorij. Exem plū: puta statuto cauet ꝙ q̄cūqꝫ fecerit vbi cūqꝫ furtū nisi īfra mēsem a die cōmissi cri minis cōpareat corā iudice delicti: vel corā nobis sit excōicat⁹ iste faciēs furtū ligat nō rōne furti nō fiēdi: quia ē factū negatiuū in territorio alieno ꝫ ex ea pte q2 nō cōparuit: quod cōparere ē factū affirmatiuū ꝯrīu faci endū in limitib⁹ territorij statuētis. Rō q̄a ꝑdictū ad hoc potuit arctari: vt in. c. ex tue de cle. nō re. facit qꝺ no. de rapto. c. ꝑx. ⁊. c. ro mana. §. ꝯtrahētes. ꝺ fo. cōpe. li. 6. Secūdo ligant qn̄ statutū ꝑncipalit̄ cōcernit rē subie ctā statuētis: puta ep̄s excōicat ꝑ statutum clericos nō resīdētes ligant clerici etiā ex̄ di ocesim residentes: rōne rei qua subiecti sunt ep̄o q̄ sita ē i ei⁹ diocesi. ꝺ fo. cō. c. fi. etiā si ꝑ sona sit ex̄ diocesim: vt ꝓbat in. ꝺ. §. ꝯhen tes. ⁊ ꝑ hoc quod hic sequit. Tertio vbi q̄s tenet ad aliquod faciēdū ⁊ illud nō facit fa ctū vz: vbi illud facere debebat: vt. ff. de reg. iur. l. qui nō facit. ⁊ de vsu. c. j. li. 6. ⁊ qꝺ no. glo. magna in cle. j. vt lite nō cōtes. Quarto ligant qn̄ factū est principiatū in territorio lꝫ sit cōpletū alibi. facit qꝺ no. Jo. an. in. c. j. de priui. li. 6. de sagittāte in loco nō exēpto cū ipse sit exēpt⁹ vt efficiat subdit⁹ vtriusqꝫ

iudicis. ⁊ ꝑ hoc patet ꝙ religiosus faciēs cō tra statutū quod excōicat quēcunqꝫ q̄ assen tit ꝑlationi extra ordinē nisi prius restitut⁹ libris ē excōicatus si assentit: q2 originatio facti fit in subiectione ꝑlati statuētis lꝫ effi ciatur exēptus ab eo post ꝑstitū cōsensū: ⁊ sic determināt dn̄i ꝺ rota ꝑ no. ꝑ Jnno. in. c. preterea requisiti fuim⁹. de appel. de illo qui excōicauit si elegerit. Et iꝺ limita tex. ꝺ. c. vt aiarū. ꝙ statuto nō ligant ex̄ territoriū delinquētes: qn̄ delinquēs ⁊ res circa quā de linquit: ⁊ etiā ipsū delictū sunt totalit̄ extra prouintiā seu territoriū statuentis.

¶ Qui ligant qn̄ sentētia profert nō ꝑ viā statuti ꝫ sn̄ie hominis. R. ꝭm Pa. ⁊ Ge. vbi. ꝭ. Aut profertur generalit̄ pro ꝑterita culpa: ⁊ sic nō ligat eū qui eā cōmisit ex̄ terri toriū sn̄iantis: ꝫ bene ligat subditū qui eam cōmisit in territorio ꝙ̄uis sit ex̄ territoriū tēpore sn̄ie. Sed eū qui nō ē subditus seu de territorio lꝫ ibi deliquerit siue proferat ge neralit̄ siue spālit̄er cōtra eū non ligat eu ex̄ territoriū existentē: nisi fuerit citatiōe ꝑuē tus anteꝙ̄ recederet: vel nisi ad requisitōnē iudex proprius sub quo degit ipsū citaret ꝑ ut tenet requisitus vt iret ad respōdendū: quia si nō faceret posset excōicari. Aut pro fert spālit̄ ꝑ ꝑterita culpa: ⁊ sic ligat subdi tū qui delinquit ex̄ territoriū ⁊ ibi existētē Ratō q2 cū corā vtroqꝫ ordinario possit cō ueniri. de fo. cōpe. c. fi. Ergo pōt cogi ꝑ ordi nariū ad cōparendū ⁊ si nō cōparet excōica ri pōt. Et lꝫ nūcius exequat citationem ex̄ territoriū propriū: tn̄ citatio decernit fc̄tā in proprio territorio ipsius iudicis quo ad oēs effectus: nisi ante talē citationē alibi ca peret domiciliū: q2 tūc n̄ posset citari nec cō sequent̄ excōicari tāꝙ̄ ꝯtumax ꝫ cōēz opi. lꝫ Pau. in cle. pastoralis. de re iudi. teneat ꝙ etiā subditus ex̄ territoriū citari nō possit Aut sn̄ia profertur generalit̄ vel spālit̄ ꝑ culpa futura: ⁊ sic eq̄parat statuto quo ad subditos solūmō in hoc: vt nō liget ignoran tes nec ex̄ territoriū deliquētes. Quo ꝟo ad forēses postea delinquētes nullo mō cōpara tur statuto nec ligant: q2 cū sumat sn̄ia vi res incōtinēti ꝯ quos profert sic nō pōt com prehēdere nisi subditos ꝭm coiter legistas. i l. cūctos populos. C. de sū. tri. Et aduerte ꝙ ista sn̄ia ꝑ futuris culpis non pōt ferri: nisi 11

mora in exhibenda satisfactiõe vel culpa seu offensa pcesserit: aut alia rõnabilis cã q̃ in ipsis sentẽtijs exprimẽda ẽ: vt in .c. romana. §.caueant.eo.tit.li.6.si tñ feratur tenet: lz sit iniusta: vt ibidẽ tenet Ge.

12 ¶ Utrũ archiepũs in diocesi sui suffraganei delinquẽs ligetur statuto epi excoicantis tali ter delinquẽtes: et similiter epũs q̃ fecit statutũ si facit cõtra. R. q̃ diuersa fuit opi: vt patet p Archi. et Ge. in .d.c. vt animarũ: tñ mihi placet opi. Jo. de ligna. i tractatu d cẽsura ecclesiastica: q̃ aut statutũ dicit q̃ quilibet exercẽs iurisditionẽ in tali loco et tẽpore: vel celebrãs in põtificalibus sit excoicatus et tunc faciẽtes ↄtrariũ nõ ligantur: qz sic epũs vt epũs: et archiepũs vt archiepũs faciũt cõtra et nõ pñt ligari. Et sic intelligit opi. dicentium q̃ non ligantur. Aut dicit statutũ q̃ faciens furtũ vel aliud maleficiũ sit excoicatus: et sic ligantur: quia nõ cõmittũt vt epũs vel archiepũs. sed vt priuatus: Et sic intellige dicẽtes q̃ ligãtur. Destruat ergo statutũ si non vult ligari: absolui tñ poterit a suo ↄfessore

13 ¶ Quid si archiepũs participat in crimie excoicati ab episcopo suo suffraganeo. R. q̃ ligatur sentẽtia iuris: et erit absoluendus ab episcopo suo suffraganeo. c. nup. de sen. ex.

14 ¶ Utrũ inferiores plati ab epis habeant territoriũ. R. sm Jo. an. in .c. cũ contingat de fo. cõ. et sequitur Ge. in .d.c. vt animarũ. q̃ nõ. Limita nisi eẽnt exẽpti cũ suis subditis sm Jo. de sancto Georgio.

15 ¶ Quõ ligãtur subditi religiosorũ exẽptorũ extra loca delinquẽtes. R. Ge. i .d.c. vt aiarũ. q̃ eo mõ quo ligantur subditi epoꝝ extra diocesim: qz subiecte ecclesie sunt eis p territorio: vt sunt iudices psonarũ et nõ loci simpliciter dic vt .j. snia. §.5.

16 ¶ An loca exempta sint de territorio. Uide statutum. §.2.

17 ¶ Utrũ ignorãtes ligẽtur statuto excoicãte factũ dãnatũ: puta falsificantẽ instrumẽta: vide .j. excoicatio .7. casu vl. §.2.

18 ¶ Utrũ excoicatio ex iiusta cã vel falsa liget. R. q̃ nõ: q̃tũ ad deũ .jj.q.3.§. ex his. s3 quo ad ecclesiã si ẽ ab eo qui iurisditionẽ habet sup eũ: sic ligat: sed debet cã reuocare vl absoluere qñ cognoscit errorẽ suũ vel iiusticiã: non obstante cõtradictione aduersarij: sed caueat iudex ne pretẽdat errorẽ vel iiusticiã in preiudiciũ alterius partis indebite c. sacro. de sen. ex. Et propterea caueat ille q̃ se tenet excoicatũ iiuste vel ex falsa cã ne excoicationẽ contẽnat: quia cõtẽnẽdo eam peccaret mortaliter et possz excoicari .jj.q.3.§. cũ ergo. nisi in casibus de q̃bus .j. excoicatio .3.

19 ¶ Utrum excoicans aliquem conditionaliter: puta si nõ soluerit titio hinc ad pascha ligetur eũ si ñ soluit: qz ñ potuit. vide sũ.a. §.13

20 ¶ Utrum sententia excoicationis edita in fauorẽ alicuius liget si ille cuius fauore agitur consentit vt nõ faciat quod ei pcipitur: puta mãdatur titio sub excoicationis late snie pena: vt soluat Sempronio cẽtũ infra pascha Sempronius est contẽtus prorogare terminũ vsq̃ ad pẽthecosten erit ne excoicatus titius nõ soluens infra pascha. R. q̃ non sm Pe. in .c.j. de locato. facit .c. pterea. de appel. Bar. i .l.j.§. et pus operũ. ff. de no. ope. nũ. et Jo. an. i .c. q̃cũq̃ de sen. ex. li. 6. Ego addo no. dictũ Bal. in .l. maximũ vitiũ. C. de liberis pteritis. vbi dicit: statuto cauetur q̃ frater excludat sororẽ a successione patris. Mortuus ẽ pater: filius habet multos creditores qui vult admittere sororem suam ad successionez et sic renunciauit statuto. An creditores possint ipedire renũciationẽ tã q̃ in fraudem creditorum fiat: et determinat q̃ non. Et sic tene etiã de alijs penis. Intellige tñ si ↄsensus pstatur ante cõmissũ3 penã: qz post penã iflictã cõsensus supueniẽs nõ tolleret eã faciũt nõta p Bar. in .l.j.§. filius. ff. d leg. 3.

21 ¶ Sed pone q̃ prorogato termino titius nõ soluit etiã in termino prorogato: erit ne excoicatus. R. q̃ non: si ꝓrogatio fit sine auctoritate iudicis: secus si fieret cũ auctoritate iudicis ꝓrogantis mandatum quod erit vt solueret in pascha vt soluat in pẽthecoste sub eadẽ pena quia sic ligaretur: alr nõ: qz s3 Bal. in .l. tale pactũ. ff. de pac. excoicatõ nõ põt nasci ex pacto sed ex sentẽtia.

22 ¶ Quare debet quis excoicari. R. q̃ solũ pro peccato mortali cui ẽ ãnexa cõtumacia puta quia monitus nõ vult resipiscere: vt est tex. in .c. nemo epoꝝ .jj.q.3. Nec mirũ quia nulla maior pena in ecclesia: vt in .c. corripiantur .24.q.3. vnde dicit Pa. in .c. p venerabilẽ. qui fi. sint legi. q̃ vbicũq̃ in iure ecclesiastico repitur pena mortis: pro excoicatione debet exponi: vt in .d.c. p venerabilẽ. ꝓ

batur. Propterea dicit tex.in.c.cũ medicinalis.de sen.ex.li.6.ꝙ iudex in ea ꝓferẽda debet se ostendere prosequi quod corrigentis est ⁊ medentis.hec ibi.

e **Excoĩcatio**.z. Quõ debet qs excoĩcari.

1 ¶ Utrũ requirat̃ monitio p̄cedẽs. R̷.ꝙ sic triplex: vel vna pro trib⁹ corã psonis idoneis facta cũ interuallo dierum: nisi necessitas aliud suadeat: vt no.glo.in.c.statuim⁹.eo.ti.li.6. Aliter excoĩcans sine monitione p mensez vnũ ẽ interdict⁹ ab ingressu ecclesie ipso facto: vt in.c.sacro.eo.ti.nisi sit ep̄s vel supior.i.c.q: periculosũ.eo.ti.li.6. Aduerte tñ hic ꝙ qñ p̄latus precipit sub excoĩcatiõis late sentẽtie pena subdito ne faciat tale crimẽ: tũc non requirit̃ alia monitio: sed faciẽs cõtra statiz excoĩcat⁹ ẽ cũ habeat annexã contumaciaz s̄m Joan.de ligna.in tractatu de censura.

2 ¶ Utrũ debeat proferri i scriptis. R̷.ꝙ sic ⁊ causaz excoĩcationis expresse cõscribere ꝓpter quã profert. Et exẽpluz huiusmõi scripture requisitus tenet̃ tradere infra mẽsez excoĩcator quilibet aliter p mensez vnuz ab ingressu ecclesie ⁊ diuinis officijs ẽ suspẽsus si est inferior ep̄o: vt in.c. cũ medicinalis.e.ti.li.6. Similiter in sentẽtia suspensionis ⁊ interdicti ẽ seruãdũ sub eadẽ pena: vt ibidẽ

3 ¶ Utrũ in hanc penã cadant p̄lati religiosorũ si h̄ nõ seruãt. R̷. Lap.vt refert Ge. in.d.c. cum medicinalis ꝙ non: eo ꝙ continue habeant monere ⁊ corrigere subditos ⁊ sic oportẽt semper habere calamum. Ego aũt credo verũ. Primo qñ periculũ esset in mora vt nõ posset seruare p̄dicta: qđ etiã tenet Jo.an.ibidẽ.⁊ glo.in v̄.temerari⁹. Secũdo qñ statuta sui ordinis aliã formã traderent.⁊ illã seruarẽt lz non istã: q: vt no. in.c.qualiter ⁊ qñ.el secũdo in fi.de accu.ordo iuris nõ seruatur in regularib⁹. Tertio crederẽ excusari si ex ignorãtia cõtra facerẽt quia facilit̃ religiosi ignorãt iura: vt i.c.veniens.de simo. Alr̄s non credo excusari.⁊ sic limita Jo.an.ibidẽ qui tenet ꝙ ligãtur ista pena si non seruant predicta.

4 ¶ Utrũ sit certa forma verborũ determiata. R̷.ꝙ nõ: oportet tñ ꝙ vtatur talib⁹ verbis que exprimãt cõsensuz iudicis de p̄senti excoĩcantis: sicut in simili dicit̃.de spon.c.si inter viruz.⁊ de spon.duo.c.j.arg.a cõtrario sensu.in.c.audi.jj.q.3. Non autẽ de p̄terito vel futuro. Unde si dicat denũciam⁹ talẽ excõmunicatuz quẽ tamẽ prius non excõmunicauit nõ erit excõmunicatus. Similit̃ si dicat volo sit excõmunicat⁹ vnus de istis duob⁹: neuter erit excõmunicat⁹. Et lz quidaz dicãt ꝙ si intentio sit excõmunicãdi: q̃li tercũq̧ loquat̃ erit excõmunicat⁹: non credo: sed tene quod dixi: quia in excõmunicatione requirit̃ vltra intẽtionez expressio certa: quod etiã tenet Hostien. Et facit qđ no. in.c.cum desideres.eo.ti. Et no. Inno.in.c. cuz olim.el primo.de p̄uile. Et idez dicẽduz de absolutione. Ex quib⁹ collige ꝙ excõmunicand⁹ Primo debet moneri: Secũdo debet subesse causa iusta. Tertio anim⁹ bonus iudicis. Quarto verba cõgrua. Et quĩto ꝙ proferat̃ in scriptis. Et sexto ꝙ exẽplũ scripture si requirat̃ detur infra mensem.

¶ Utrũ excõmunicatio maior possit ferri ad tẽpus. R̷.ꝙ sic: s̄z.d. Anto. ⁊ etiã eius absolutio: vt recitat Pa.i.c.veniẽs.el secũdo.õ testi. vbi dicit ꝙ potest absolui vt testimoniũ det ⁊ postea reicidat: sed suspẽdi nõ põt: sed oportet ꝙ aut totalit̃ liget: aut totaliter tollat̃: s̄m glo.in.c.presenti.de sentẽ. excõmu.li.6.potest bene ferri cõditionalit̃: ⁊ deficiente conditiõe non ligabit: sed absolutio nõ potest fieri cõditionalit̃: quod intellige de cõditione propria que suspẽdit actuz sed de conditione preterita q̃ proprie non ẽ conditio bene potest fieri: vtputa si fecisti: sic ego te absoluo sicut dicimus. Si tu nõ es baptiçatus: ego te baptiço. 5

¶ Quid si dicat habeo te pro excõmunicato. R̷.ꝙ excõmunicatus erit: vt patet p ea que dixi supra.ciuis.§.j. 6

¶ Ex quib⁹ verbis cognoscitur quomodo excõmunicatio sit late sententie vel ferende. R̷.s̄m Pa.in.c.si diligenti.de foro compe. ꝙ quando profertur sententia in iure respectu preteriti temporis: vtputa excõmunicatus sit vel interdictus: tunc ipso iure regulariter ligat.c.cupientes.in.j.§.ceterum.et ibi tenet glo.in ver.suspensos.de electi.li.6. Facit.c.z.de testi.cogen.⁊ glo.hoc tenet in.c. quicunq̧.de here.li.6.⁊ glo.i.l.in crimiali 7

C. de iurisdi. om. iudi. Et hoc verũ nisi alio iure appareat ꝙ sint ferẽde sentẽtie: vt no. i c. 2. de fo. cõpe. i verbo: sit sequestrat⁹. 7. 50. di. p totũ vbi dr: anathema sit. s. p sniaꝫ ferẽdã Si ꝟo verba nõ sunt respectu p̃teriti tẽpoꝛis: tũc si sunt declaratoria sic ipso iure ligãt: vt si dicat decernim⁹ excoicatiõi subiacere ⁊ huiusmõi: vel iuribus carere. pro hoc tex. cum glo. in. c. nouit. de his que fi. a pla. Si autẽ verba sunt dispositiua tũc si sonãt in futurũ est canõ ferẽde sentẽtie: nisi addat᷑ aliqđ verbũ quod ostẽdat ꝙ ipso facto. vide ho. glo. in regula in penis. li. 6. Itẽ tenet᷑ coiter de hͦ verbo subiaceat: ꝙ sit late sentẽtie lꝫ sonet i futurũ. Similit᷑ verbũ habeat᷑: vt no. in. c. vnico. de iniurĳ. li. 6. Et probat᷑ in. c. si quis suadẽte. 17. q. 4. Et sic intellige qđ dr in rubro. C. cõminationes vel epistolas.

8 ¶ Utrũ cũ dr siue a iure siue ab hoie precipio sub pena excoicatiõis: sit lata sententia: ita ꝙ cõtra faciens incidat ipso facto. R. ꝙ nõ: nisi aliud appareat ex cõiecturis. Ita cõcludit glo. notabilis q̃ coiter tenet᷑ in. c. vnico. de sagitta. ⁊ i. c. 2. de simo. ⁊ i. c. 2. de matri. cõtra interdic. eccle. contra. nec approbo distinctionẽ Hosti. ⁊ Hug. qui volũt ꝙ si ꝓfertur a iure sit late sentẽtie. alle. 30. di. p totũ. sed parũ faciũt. Si aũt profert᷑ ab hoie: tunc non sit late sentẽtie sed primũ tene.

9 ¶ Utrũ vbicũꝙ fit mẽtio de excoicatione intelligat᷑ de maiori. R. ꝙ si profert᷑ a iudice est certũ ꝙ sic: si aliud nõ exprimat᷑. p tex. in. c. fi. de sen. ex. Idẽ posset dici qñ profert᷑ a iure. Et ista ẽ rõ: quia verba debẽt intelligi ẜm cõem cõsuetudinẽ: vt in. c. ex lr̃is. de spõ. ⁊ l. labeo. ff. de sup. le. vnde q2 cois vsus habet vt accipiat᷑ pro maiori sic faciendũ ẽ.

e **Excommunicato**

3. In quib⁹ casib⁹ excoicatio ab homine lata non tenet: nec ẽ timẽda. R. ꝙ in 15. ẜꝫ coiter doc. i. c. solet. ⁊. c. p̃senti. eo. li. 6

1 ¶ Prim⁹ qñ ẽ a non suo iudice. de cõsue. c ad nostrã. cũ suis concor. in glo. ⁊ hoc verũ nisi ex certa sciẽtia quis cõsensisset in eũ tãꝙ in iudicẽ propriũ. ff. de iurisdi. om. iud. l. si p errorẽ. ⁊. ff. de iudi. l. 2.

2 ¶ Secũd⁹ quãdo ẽ a suo iudice sed excoicato: ⁊ lꝫ aliqui teneant ꝙ qñ excõmunicatio est occulta ꝙ ratione publici officĳ tenet: tamẽ tene ꝙ nõ valet. vt ẽ tex. i. c. audiuim⁹ ⁊. c. aperte. 24. q. j. ⁊ tenet glo. in. §. j. 24. q. j. verũ ẽ ꝙ excõmunicat⁹ ab excoicato occulto non debet in aperto celebrare vel imiscere se diuinis: q2 si nõ posset ꝓbare eũ excoicatũ scandaliçaret populũ. Pa. in. c. veritatis de dolo ⁊ cõtu. tenet post factũ istaꝫ opinionem: sed ante factũ dicit tenendũ ꝙ valeat sed non credo nisi vt dixi quo ad hoc vt non celebret in publico: nisi possit probare ꝙ sit excõmunicatus. Idẽ dic si est a suo iudice ẜ intruso. 12. q. 2. alienationes. vl᷑ suspẽso seu interdicto a iurisditione. de conces. preben. quia. cum ibi notatis.

¶ Terti⁹ casus quãdo ille p̃latus qui eam tulit violauit interdictũ hominis. c. tãta. de exces. p̃la. Et hoc verũ nisi fuisset absolut⁹ a dicta violatione: quia tunc teneret snia excoicationis ab eo lata post absolutionẽ. 3

¶ Quartus quãdo quis excoicat subditũ contra priuilegĳ sui tenorẽ. de priuile. c. cuꝫ capella. et. c. quanto. 4

¶ Quint⁹ quãdo p̃lati excoicant subditos qui nolũt eos procurare vltra euectiõis ⁊ ꝑsonarũ numerũ taxatũ. in. c. cũ apostolus. d censi. dũ eos visitant: vt in. c. cum ad quorũdam. de excessi. prelato. 5

¶ Sextus quãdo fert᷑ a delegato impetrato ab excõmunicato in casu non permisso: vt de rescrip. c. j. li. 6. Nam solũ potest impetrare excõmunicatus rescriptuꝫ super articulo excoicationis vel appellationis: als non: vt ibidem. 6

¶ Septimus quãdo fertur cõtra insinuantes vel exponẽtes superiorib⁹: aut apostolice sedis legatis: vel inquisitorib⁹ statũ ecclesiarũ: monasteriorũ: seu locorũ suorũ: ꝑsonarũ: ⁊ rerũ ipsorũ: vt in. c. quia pleriꝙ. de officio ordina. li. 6. 7

¶ Octau⁹ qñ delegatus excoicat ꝯtra intẽtionẽ delegantis. de preben. c. vl. 8

¶ Nonus quãdo excoicatur quis post appellationẽ legitimã: vt in. c. solet. ⁊. c. venerabilibus. eo. li. 6. ⁊. c. per tuas. eodẽ. Fallit hoc vt no. Pa. in. c. venerabili. de censi. quando prelatus procedit extraiudicialiter vt pars ad cõseruationẽ iuriũ suoꝝ: q2 sicut põt se defendẽ gladio mãli: sic ⁊ spũali: nec tenet᷑ admittere probatiões in contrarium vel appellationem: vt in. c. dilecto. eo. lib. 6. 9

Quod limito verū quādo est i possessione vel saltē nō cōstat q̄ nō sit in possessione. Secus eēt q̄n cōstaret eū nō eē in possessione: utputa q2 cōstat monasteriū eē exemptū: ꝛ constat epm nō eē in possessione ipsū visitandi quia tunc si excōmunicaret post appellationē nō teneret.

io ¶ Utrū appellatio post excoicationē inflictā ipsā suspendat. R. ſm Pa. in. c. p tuas eo. ti. q̄ nō. sed solū defert iurisditionez ad superiorem: ut patet in. c. pastoralis. ꝛ quod ibi nō. de appel.

ij ¶ Utrū allegans sniam nullā: ꝛ nō petēs absolutionē ad cautelā sit audiendus. R. Pa. in. d. c. per tuas. q̄ sic: ꝛ licz in. d. c. per tuas nō ponanť: nisi duo casus in quib9 debet quis audiri: tñ hoc intelligiť gratia exēpli: ꝛ ppterea pro oi casu in quo quis dicit sniam nullā debet audiri q̄uis nō petat absolutionē ſm coiter doc. in. d. c. p tuas. ꝛ in. d. c. solet. Sec9 de allegāte sniam iiustā: q2 nō audiť ante absolutionē.

iz ¶ Decimo q̄n cōtinet itollerabilē errorez: ut in. c. p tuas eodē. ꝛ dictis. c. solet: ꝛ venerabilib9. Et dr̄ intollerabilis error q̄n aliquid sub vi p̄cepti cōtineť in snia qđ coiter vel in suo genere est pctm̄: veluti si excōmunicat: q2 elemosynā pauperi tribuat: vel q2 faciebat aliqđ qđ in se bonū est: aut q2 nō operabať illud qđ ex suo actu illicitū est ꝛ pravū: ut diciť in. c. venerabilib9. Addit glo. i. d. c. per tuas. q̄ est intollerabilis error q̄n p̄cipit ipossibile. Itē q̄n pnūciat expresse ꝯ ius scriptū: utputa q2 dicit pnūcio excoicationē valere q̄uis sit lata post legittimaz appellationē. Sed hic aduerte q2 aliq̄n error est expressus ꝛ tūc clarū est q̄ non ligat p tex. predictos. Aut nō est expressus: ꝛ sic glo. in. d. c. p tuas. tenet q̄ ligat: sed Pa. in. d. c. cū aplius tenet verā glo. q̄n nō cōstat notorie de errore: sz quādo notorie constat: ut puta q̄ q2 voluit eū pcurare vltra numeꝝ debitū excoicat q̄ nō ligat. cle. pastoral. §. pissana. de re iudi. vt no. p Inno. in. c. fraternitatis. de fri. ꝛ male. ꝛ placz mihi ista opi.

i3 ¶ Quid si cōtinet errorē facti: puta q2 dicit excoico te q2 fecisti furtū cuz nō fecerit. R. glo. in. d. c. p tuas. q̄ ligat: sed ego credo glo. veraz nisi notorie cōstaret de errore facti q2 sic nō ligaret.

¶ Undecimo q̄n snia pferť generaliť ꝯ nō facientes: puta restitutionē vel nō soluentes: ꝛ aliqs nō facit q2 nō pōt: q2 sic non ligatur ſm Fede. cōsilio. 93. Rō ſm Pa. in. c. P. ꝛ G. de officio dele. q2 verba sniā debēt intelligi ciuili modo. ar. l. si cui. ff. de seruit. vide Pena. §. i3. i4

¶ Duodecimo q̄n snia excoicatiōis poniť ut aliquid faciat q̄s in certo termino ꝛ termin9 progať ab illo cui debebat facere: de q̄ vide s. Excoicatio. i. §. 20. i5

¶ Tertiodecimo q̄n iudex ferēs sniam nō intendit ligare q2 excoicatio assumit vires ab intētōe excoicatoris ſm Pa. in. c. ex pte el. i. de offi. ord. facit qđ no. glo. in. c. 2. de testi. cogē. ꝛ in. c. P. ꝛ. G. de offi. dele. ꝛ in. c. i. de iudicijs. ꝛ ideo q̄n iudex generaliť excoicat nō reuelātes: vel q̄ fecerūt aliqđ si itēdit aliquos eximere ab hoc nō ligāť qđ nota. i6

¶ Quartodecimo q̄n aliqs iferior a papa excoicat aliquē cū pticipātib9 cū eo i casib9 in quib9 minor excoicatio incurriť. Naz ꝯ tales pticipātes ipso iure ē nulla: nisi fuerit noiatim moniti trib9 vicibus: vel vna p tribus cū aliquoꝝ dieꝝ interuallo: ne cuz tali excoicato pticipēt. c. statuim9. iuncto. c. cōstitutionē eo. li. 6. ꝛ sine dicta monitōe excōmunicās est inť dict9 p mēsem ipso facto ab igressu eccle. c. sacro. eo. ti. ꝛ nō. in. d. c. Statuimus. Sec9 ē de papa q̄ pōt excoicare aliquē cū pticipātib9 ꝛ sic ligarēť eadē snia: ꝛ ab ipso solo eēnt absoluēdi. c. qđ in dubijs. eo. Silr ſm Jo. an. ꝛ Ab. ꝛ sequiť Pa. in. d. c. qđ in dubijs. Si quis iudex excoicaret p̄dictos pticipātes cū aliquo excoicato ab alio nō a se teneret excoicatio q̄uis non essent moniti. Et sic in istis duobus casibus timēda esset als nō. i7

¶ Quintodecimo q̄n excoicatio ferť sub cōditiōe: ꝛ añ cōditionis euētū moriť excoicator: q2 sic expirat ꝛ nō ligat post mortem eius ſm Pa. in. c. cū ad hoc. de cle. nō resi. ꝛ q̄libet etiā alia snia expirat ex quo nō habuit effectū in vita sniantis. facit. l. fi. ff. de pe. ꝛ silr dic Ge. in. d. c. ut aiarū. q̄ subdit9 q̄ efficiť fori alteri9 pēdēte cōditōe nō ligať ſm Archi. sed ſm Jo. an. ligať nisi appellauerit. de foro cōpetēti. c. pe. de offi. dele. c. gratū. ꝛ. c. relatū. ꝛ idē Inno. tenet ꝛ veri9. i8

¶ In oib9 p̄dictis casib9 snia excoicatiōis i9

nullo modo ē timēda: nec quo ad deū: nec q̄ ad ecclesiā q̄ñ notorie cōstat de aliq̄ ipsorū. Sz q̄ñ nō cōstaret tūc quo ad ecclesiā eēt timēda: ⁊ ipsā ɔtēnēs peccaret mortaliter et posset excoicari ⁊ sic intelligēdū ē caplm primū. ij. q. 3. vbi dr. Sñia pastoris siue iusta siue iniusta fuerit timenda ē.

20 ¶ Ex p̄dictis patet decisio notabilis ⁊ q̄tidiane q̄onis. Ep̄s excoicat oēs q̄ sciūt quis accepit aliquid si nō reuelāt: an teneāt. Et dic q̄ si aliter nō exprimit nō tenēt: nisi scientes ⁊ q̄ probare possūt: ut. s̄. denūciatio. §. 13. Si aūt exprimeret in sñia q̄ siue pbare possint siue nō q̄ teneāt denūciare: sic cōtinet errorē intollerabilē ⁊ nō valet: nisi adderet q̄ q̄ nō pōt pbare teneat sibi dicē tā q̄ p̄ri ⁊ prouisori vt secrete prouidere possit: ⁊ tūc tenerēt ei dicere b̄m distinctionē quam hēs. s̄. Denūciatio. §. 10. Itē alteri⁹ q̄onis. Ep̄s excoicat oēs nō audiētes missā i parochiali ecclia in festis q̄ si aliud nō addidit solū erūt excoicati q̄ sine rōnabili cā eā nō audiūt: aut in casu a iure vl generali cōsuetudine pmisso. Et ideo illi q̄ pp̄ter aliquam infirmitatē nō audiūt ⁊ h⁹modi nō erūt excoicati. Siliter q̄ audiūt in ecclia minorū ⁊ p̄dicatorū. Si vo in sñia adderet siue ex rōnabili cā dimittāt: siue nō: siue in casu permisso a iure vl a ɔsuetudine siue nō: sic cōtinet intollerabilē errorē ⁊ non ligat: q̄ sicut ep̄us attentādo ɔ̄ ius nihil facit. c. videl. 10. di. ⁊ q̄d no. in. l. nō dubium. C. de legi. Itē etiā attētatū ɔ̄ ɔsuetudinē gnālē totius orbis ē nullū: ut in. c. his. ⁊. c. catholica. ij. di. q̄d esset si posset pbibere ne audirēt i ecclijs minorū ⁊ p̄dicatorū ⁊ h⁹mōi. Idē dic q̄ñ mādat ne q̄s laboret i festis b̄m p̄dictā di. Itez q̄ñ p̄cipit alicui ut soluat in tali termino titio cētū b̄m p̄fatā di. ⁊ faciūt ad p̄dicta q̄d dicaz. j. pena. §. 13. vbi plene videbis p hac mā ⁊ similiū questionū.

c **Excoicatio** 4. i q̄b⁹ casib⁹ incurrit minor excoicatio ipso iure. Ad q̄d dicēdū ē q̄ licz plures casus numerēt in iure nihilomin⁹ omnes reducūt ad istos duos. Quorū prim⁹ ē pctm̄ mortale. Nā quotiēscūq̄ q̄s peccat mortalit̄ est excoicat⁹ minori excoicatione ipso facto: ut patet in. c. audi. ij. q. 3. vnde si celebrat vl recipit ecclastica sacra nisi pri⁹ ɔteratur de pctō peccat mortaliter. c. fi. de cle. ex. mini. Q̄d limita ut. s̄. Baptism⁹. 5. §. ij. Et hec excoicatio minor est solū quo ad deū si pctm̄ est occultū. ut in d. c. audi. Si vo est notoriū sic excoicat⁹ est etiā quo ad ecclesiā: vt in. c. vestra. de coha. cle. ⁊ mu. de quo dic vt s̄. Clericus. 8. §. 4. Et ad istū casū reducitur illud quod habet in. c. miror. 17. q. 4. ⁊ in. c. tāta. de simo. ⁊ in c. si quis deinceps. 16. q. 7. cū similibus. Secūdus casus est cū quis participat cū excoicato maiori excoicatiōe in locutiōe: orone: salutatiōe: comestione ⁊ silibus, d̄ quib⁹ dic vt. j. Excoicatio. 8. p totum.

c **Excoicatio** 5. de casib⁹ in quibus quis incurrit ipso facto excoicationē maiorē: ⁊ a qua nō pōt absolui nisi a sede apostolica. Prim⁹ casus ē in. c. si quis suadente 17. q. 4. iuncto. c. nō dubiū. ⁊. c. veniēs. ⁊. c. ad eminētiā. ⁊. c. cū illorū. ⁊. c. de monialib⁹. eo. ti. cū. c. religioso. eo. ti. li. 6. vbi excoicātur quicūq̄ suadēte diabolo in clericū vel monachū vel monialē canonicū aut cuiuslibet religionis cōuersum vel cōuersam: aut nouitiū quēlibet cuiuslibet religionis violentas man⁹ iniecerint. p cuius casus declaratione querunt infrascripta.

¶ Quādo dicat̄ iniicere suadēte diabolo.
R. q̄ q̄ñ dolose facit: nā dolus requirit̄ ut j
excoicatiōe hec incurrat̄: ut no. Jo. an. in. c. quāte. in nouella. de sen. ex. ⁊ ē tex. apertus in. c. i. ⁊ in. c. cum voluntate. eo. ti. ex quo patet q̄ percutiens clericū. in. 8. casib⁹ non est excoicatus.

¶ Primo si indeliberate sicut facit ludēs p 2
cussus aliq̄ñ sine deliberatōe repercutit: ut i d. c. i. b̄m Monal. q̄ hec est ɔditio ludi: ut percussus grauiter repercutiat ne videatur inferior in ipso ludo.

¶ Secūdo si ex ludo ⁊ ioco intellige leuit̄ 3
⁊ nō in derisionē: ut in. d. c. i.

¶ Tertio si cā correctionis: vt in. d. c. cum 4
volūtate intellige de his quibus ē permissuz sicut sunt p̄lati qui p se ipsos clericos vl religiosos verberare possunt: exceptis ep̄is q̄bus nō licz aliquē pcutere: vt in. c. nō liceat. 86. di. sed p alium faciāt: ut. 5. q. 5. illi qui. Non tm̄ per laicū si cleric⁹ ē qui verberand⁹ ē vt in. c. vniuersitatis. eo. ti.

¶ Quid si sit p̄latus: sed nō illi⁹ clerici quē 5
verberat. R. q̄ est excoicatus: q̄ b̄m Pa. i

c. ut fame. eodē. oportet sit suꝰ plātꝰ: ⁊ scḋo
ꝙ ad eū spectet correctio: q2 non sufficit ha-
beat auctoritatē in ciuilibꝰ sicut rector vni-
uersitatis habet alr istis duobꝰ nō cōcurrē-
tibꝰ erit excoīcatus.

6 ¶ Utrū verberātes ex mādato p̄latorū ex-
cusent̄. R. ꝙ si est inferior ep̄o p̄latꝰ debet
ipse verberare nisi cā vrgeat: aliter ē excoi-
catus tā p̄cipiēs ꝙ̄ obediens si per aliuz fa-
cit: vt in. d. c. vniuersitatis. Si vo ē ep̄s vel
si nō est ep̄us ⁊ cā vrgeat excusat̄ verberans
de eoꝝ mādato: vt i. c. ex tenore. eodē. dūmō
sit clericꝰ monachꝰ vl' ꝯuersus: si verberare
vult clericū monachū vl' cōuersū: q2 licz ꝑ
laicū possit capi clericus ex necessitate vel
monachus aut ꝯuersus. ut in. c. ut fame. eo
dē. tn̄ verberare nō licz aliquomō nisi cā sub
sistēte: aliter excoīcatus esset: ut in. d. c. vni
uersitatis. ⁊ hic capio laicuz ꝓ seculari pro-
prie: vt in. d. c. vniuersitatis. ⁊ sic ꝯsuetudo
interpretat̄. d. c. vniuersitatis. ut ꝓ cā rōna
bili ⁊ ꝑ ꝯuersos seu laicos religiosos possint
de mandato prelatoꝝ verberari.

7 ¶ Utrū p̄latus vel alius de eiꝰ mādato de-
tinēs clericū sit excoīcatꝰ. R. ꝙ nō nisi mo-
dū excedat: vtputa cū clericus quiete se ca-
pi ⁊ duci permittit: ⁊ capiēs calce vl' pugno
īpingit: ut dicit Jo. an. in. c. si clericos. eo. li
6. vel nisi clericus fideiussoriā de parēdo da
ret q2 tūc nō pōt detineri: nisi excessus enor-
mitas: vel alia rōnabilis cā aliud suaderet:
vt in. d. c. si clericos.

8 ¶ Utrū p̄latus verberās clericum ex odio
nō cā correctionis sit excoīcatus. R. ꝙ sic:
ar. d. c. cū voluntate. Sed no. ꝺm. Monal
di. excoīcatio. ꝙ nō requirit̄ ꝙ p̄latus verbe-
rās cogitet de correctōe sed sufficit sit perso-
na que habet auctoritatē a iure verberādi: ⁊
cā subsit ꝓpter quā debeat puniri: vn̄ percu-
tere ex correctiōe est percutere pro culpa di-
gna correctiōe: que sentētia ⁊ si sit benigna
securius tn̄ est ꝺm eūdē ut saltē habitu cogi
tet de correctione: q2 licz tunc moueat̄ ex ira
nō erit excoīcatꝰ: sed longe meliꝰ ē ut diffe-
rat donec ira quiescat: ut dr̄ in. c. illa ꝓposi-
toꝝ. ⁊. c. ira. ⁊. c. cū apud. ij. q. 3.

9 ¶ Utrū magister possit siliter cā discipli-
ne verberare. R. ꝙ sic. c. i. ⁊. c. ex tenore. ⁊. c
cū volūtate. §. fi. eo. ti. nec distinguitur an
clericus sit in sacris aut in minoribus sicut
nec in prelato. in dictis. c.

¶ Utrū pr̄ vl' dn̄s familie vl' ꝓpinquꝰ siliter 10
possit. R. ꝙ sic si sunt i minoribꝰ clerici. d.
c. cū voluntate. facit. l. si filiꝰ. C. de pa. pote.
⁊. l. vnica. C. de emēda. ꝓpin. 45. di. §. neces
se. ad fi. tenet tn̄ Jo. de ligna. Pe. de perusio
⁊ Pau. ꝙ etiā si pr̄ familias verberaret ex-
istētē in sacris cā correctionis nō erit excoi-
catꝰ: ⁊ placet pꝰ factū licz an̄ factū teneā cū
Pa. in. d. c. cū volūtate ꝙ incidat. Nec ob-
stat dicto p̄fatoꝝ doctoꝝ rō glo. i. d. c. cū vo
luntate: q2 vt dicit Pa. ibidē. ⁊ in. c. cōstitu
tus. de in inte. resti. sola dignitas ep̄alis nō
sacer ordo liberat a pr̄ia potestate. ar. c. per
venerabilē. qui filij sint legiti.

¶ Siliter pōt p̄sbyter vel q̇libet aliꝰ rōne ij
officij qḋ habet in eccl'a: q2 cui officiū cōmit
tit̄: ⁊ oīa sine q̇bꝰ officiū exequi nō pōt. ar. c
i. de offi. dele. Et si talis clericꝰ ꝑturbat offi
ciū in eccl'a licz hūs officiū: nō habeat magi
steriū suꝑ eū: pōt tn̄ eū expellere ⁊ verbera-
re. vt no. Inn. ⁊ Ho. in. c. veniēs. eo. ti. Pa.
etiā ibidē dicit ꝙ etiā si nō habet p̄lationez
excusat̄ in tali casu ꝑcutiēdo. Siliter pn̄t fa
cere senes clerici cā deuotiōis in pueros cle-
ricos ⁊ iuniores in minoribus ordinibꝰ ꝯsti
tutos: ut in. d. c. cū voluntate. §. fi. ⁊ hec in-
tellige de leui ꝑcussiōe nō graui: q̇ tn̄ oēs su-
pradicti si excederēt modū dūmodo non ex
proposito nō erunt excoīcati. ut no. Ber. ⁊
Ho. in. d. c. cū voluntate.

¶ Quarto rōne cohertiōis pōt detineri sine 12
excoīcatōe: puta ꝯtinuat actū malū nec pōt
cōpesci alr: ꝺm Inno. i. c. si vo. el. i. eo. ti. q2
iudex pōt eū capere ⁊ q̇libet aliꝰ: ⁊ ligare dū
modo ꝙ̄ ꝓmū restituat p̄lato suo. Sili mō
pōt ꝺm Pa. in. d. c. si vo. familia potestatis
inueniēs clericuz de nocte: q2 pōt timere ne
velit facere aliqḋ malū: q2 est ꝯ eū p̄sūptio.
c. ꝯsuluit. de offi. dele. Itē qn̄ capit̄ ꝓpt' ma-
lū qḋ egit ut ducat̄ ad p̄latū suū ut puniat̄
⁊ dubitat̄ de fuga eiꝰ ꝺm Pa. in. c. cū nō ab
hoīe. de iudi. facit in ar. C. de decurio. l. gene
rali. Idē dic si creditor timet de fuga clerici
debitoris ꝺm Inno. ⁊ Pa. in. c. vt fame. eo.
ti. facit. l. ait pretor. ff. de his que in fra. cre.
Itē pōt si fecit aliqḋ delictū detineri ꝑ. 20.
horas ad vocādū testes ne sit locꝰ īficiatiōi
facit. l. capite q̇nto. ff. de adult. ⁊ in aut. vt
lice. ma. ⁊ aui. §. is. quoq3.

13 ¶ Quinto rõe defensionis tã sue q̃ suoꝝ seu etiã alioꝝ licȝ detinere eũ ⁊ ad iudicẽ ꝓpriũ ducere ẽm Pa. in. d. c. cũ nõ ab hoie. ⁊ etiã ꝑcutere: mutilare ⁊ occidere cũ moderamine inculpate tutele. imo dicit glo. in. §. i. 23 q. 8. q̃ nec etiã peccat. sequit Pa. in. c. olim el i. de resti. spo. nec solũ ꝓ defensiõe ꝑsone: ẽ etiã rerũ licȝ ꝑcutere: ut in. d. c. olim. ⁊ c. dilect⁹. de sen. ex. li. 6. ⁊ in. l. furẽ. ff. d̃ sicca. nõ tñ occidere vl' mutilare licȝ qñ ablatuȝ ẽ recupabile per iudicẽ ẽm Bar. in. d. l. furẽ. qꝛ sic icurreret excoicationẽ. Sec⁹ si eẽt irrecupabile ablatũ: ut in. d. c. olim. ⁊ in. d. c. dilect⁹. ⁊ nõ. in d. l. furem. ⁊ de hac materia vide. s̃. defensio. Idẽ dic de auxiliatoribus taliũ. Aduerte hic q̃ licȝ nõ sit excoicatus faciẽs violẽtiã clerico ꝓ recupatiõe rerũ sibi ablataꝝ: tñ si hoc facit ex intuallo p⁹ q̃ cleric⁹ ꝑuenit ad locũ destinatũ ⁊ adept⁹ est possessionẽ ꝑfectã rerũ ablatarũ incidit in excoicationẽ ẽm Pe. de censu. eccliasticis ⁊ qñ dicat ex intuallo: vide. s̃. defensio.

14 ¶ Sed pone q̃ excedat modũ ꝑcutiens clericũ causa defensionis. R. ẽm. Pa. in. d. c. olim q̃ ꝓpter hoc nõ erit excoicat⁹: dũmodo ex ꝓposito nõ faciat: qꝛ ut dixi requirit dol⁹ ut incidatur in excoicationẽ: facit glo. in. c. significasti. el. 2. de homici. ⁊ l. si ex plagijs. §. tabernarius. ff. ad. l. aqui. vide bonam. glo. in. d. c. cũ volũtate ⁊ in ꝑn. 23. q. i. sec⁹ si ex ꝓposito. Et dicit excedere qñ nõ seruat moderamen inculpate tutele. de quo habes. s̃. defensio. §. 4.

15 ¶ Sed pone q̃ fugiẽdo põt euadẽ ẽ non fugit ⁊ sic percutit iuasorẽ. R. ẽm. Bar. in. l. i. C. vñ vi. ⁊ sequit Pa. in. c. olim. el ꝑmo. d̃ resti. spo. q̃ licite põt ꝑcutere: qꝛ fuga ẽ quedã iiuria. l. itẽ apud latronẽ. ff. de iniur. ⁊ dicit Cy. in. d. §. tabernarius. q̃ fuga reddit quẽ viliorẽ: hoc limito verũ qñ eẽt talis q̃ fuga eẽt ei cõfusio: cũ ergo iiuria corporalis sit maior q̃ iactura rerum. l. in seruorũ. ff. de pe. ⁊ pro iactura rerũ liceat ꝑcuteret vt dictũ est: ergo a fortiori pro iniuria corpali sed tñ nõ euitaret irregularitatẽ si occidẽt. de. si furiosus. de homi.

16 ¶ Sexto rõne turpis operationis cũ vxore: matre: sorore vel filia a clerico facte. Nã sic cum talib⁹ ꝑsonis inueniens eũ sine excõmunicatõe ꝑcutit: nec distinguo inter leueȝ ⁊ atrocẽ percussionẽ cum ius nõ distinguat ut in. c. si vero. el primo. eo. §. vl. cũ etiam lex permittat occidere: ut. ff. de adul. l. quod lex ait. §. quod ait. Peccat tamen grauit' si mutilat vl' occidit: ut no. in. d. c. si vero. excõmunicatus vero nõ ẽ: licȝ aliqui dixerũt q̃ sic. Ego tamẽ quia difficile ẽ iustũ temperare dolorẽ. ut. C. de adul. l. graccus. tenerẽ q̃ eẽt excõmunicat⁹ occidẽdo: vel mutilãdo quãdo maturo consilio ⁊ pẽsato aio id faceret nõ ex calore ire subito qꝛ tũc cessaret rõ q̃ canõ excusat ab excoicatõe: ⁊ lex ab occisione: al's nõ sit excõmunicatus.

¶ Quid si iuenit nõ cuȝ predictis personis aut aliqua earum sed cũ aliqua alia consanguinea. R. ẽm tex. d. c. si vero. q̃ erit excõmunicatus percutiens: quia prefata concessio non extenditur ad al's personas. Host. tamẽ extendit filiam ad neptẽ ⁊ vxorem ⁊ ad spõsam. ut in auẽ. ut lice. ma. ⁊ auie. §. quia vero ⁊ Inno. matrem ad ascendentes: ⁊ filiã ad descẽdentes. prima tñ opinio tutior ẽ ut nõ extendat. ar. optimũ in. l. pure. ⁊ q̃d ibi no. ff. de adul. vbi noie patris cui licȝ filiã i adulterio occidere nõ veniũt ascẽdẽtes. 17

¶ Quid si nõ iuenit in actu coitus cũ ꝑdictis personis sed i osculis amplexib⁹ ⁊ huiusmodi signis ꝓpinquius coitus vel explendi vl' expleti. R. Mo. vbi. s̃. q̃ si h⁹modi fiat in loco suspecto nõ erit excõmunicatus verberans eum. Secus si in publico oscularet ẽm morẽ patrie. 18

¶ Utrũ post expletũ opus nephariũ cum aliqua prefatarũ ex interuallo percutiẽs sit excoicatus. R. Dire. li. 3. ti. 2. q̃ sic nisi forte ter monuisset eum. ut in auẽ. vt lice. ma. ⁊ auie. §. is quoq̃. ⁊ C. de adul. auẽ. si quis ei. vbi patet q̃ si ter corã testibus monuit suspectũ: ⁊ postea iuenit cõfabulari cuȝ vxore põt eũ occidere credo tñ q̃ sit etiã excoicat⁹ si monuit ter: dũmodo nõ inueniat eum in actu aut ꝓpinquitatib⁹. ar. d. c. si vero. posset tñ eũ capere post talem monitionẽ iueniens eũ colloquentẽ ⁊ iudici ꝑñtare. arg. in. l. capite q̃nto. ff. de adulte. 19

¶ Quid si procurat ut clericus vocetur ab vxore ad turpitudinẽ ⁊ sic eũ verberat. R. Mona. vbi. s̃. q̃ excõmunicatus est tã ipse q̃ vxor quia in dolo sunt. 20

¶ Utrũ mulier petita de turpitudine a cleri 21

co licite eũ pcutiat. R. Mona. vbi s. q sic si eã inuitã tãgebat: vl' vim corporalẽ inferebat: dũmodo faciat cũ moderamine inculpate tutele. Sec⁹ si eã nõ tãgebat s solũ verbis eã ipetebat. qd verũ credo qñ solũ v̄bis potuit eũ repellere: als licite euz pcutit: nec etiã excoicata ẽ si zelo castitati sacceñsa modũ excederet: nõ ex proposito s subito ⁊ iprouise. ar. cõtr q̃ notãr in glo. in pn. 23. q. i.

22 ¶ Septimo rõne pditiõis p̄uilegij clericalis qd quidẽ pdit̃ multis modis: aliqñ rõne inhonestatis: de quo vide. s. Cleric⁹. 9. §. 3. cum sequen. et Clericus. io. §. i. Aliquãdo ratione bigamie: de quo. s. Bigamia. §. io. cũ sequẽtib⁹. Aliqñ pp̃ter qualitatez psone: sicut clerici cõiugati si nõ deferũt babitũ: ⁊ tonsurã sine aliq monitõe oẽ priuilegiũ pdũt s̃m Jo. mo. ⁊ Arcbi. in. c. Joãnes de cle. cõiu. tex. est i. c. vnico. de cle. ɔiu. li. 6.

23 ¶ Sed nũqd si isti reassumũt babitũ ⁊ tonsurã gaudeant p̄uilegio. R. Jo. mo. ⁊ Arcbi. ⁊ Jo. de ligna. q sic: p de. i. de vit. ⁊ bo. cle. Alij dicũt q nũq̃: sed p̄mũ veri⁹. Aduerte tñ bic q ẽ duplex p̄uilegiũ s̃m Pa. in c. i. de aposta. scilicz fori. ut tm̃ cõueniãtur sub iudice eccl'iastico. Aliud canonis si quis suadẽte. de quo bic. Primũ cũ maiori diffi cultate pdit̃ q̃ secũdũ: q2 nec ex sola dimissione babit⁹: aut imixtiõe enormiũ ⁊ buiusmodi pdit̃: ut in. c. si iudex. eo. li. 6. sed bene quãdoq secũdũ: ut dictũ ẽ.

24 ¶ Aliqñ propt̃ depositionẽ: utputa q2 est degradat⁹ actualit̃. de q̃ vide. s. degradatio Aliquãdo pp̃ter beresim: q2 beretic⁹ pdit oẽ priuilegiũ. c. excoicam⁹. de bere. ita tenet Inn. in. c. si vero. ⁊ sequit̃ Pa. in. c. ɔtingit el s̃. eo. ti. Aliqñ pp̃ter excoicationẽ s̃m aliquos: cõmunior tñ opinio ẽ q pcutiẽs excoicatũ clericũ ẽ excoicat⁹: q2 nõ amittit priuilegiũ s̃m Jo. Clincẽ. Gofre. Inno. Jo. an nõ. de boc in. c. multi. 2. q. i. ⁊ in. c. excõmunicatorũ. 25. q. 5.

25 ¶ Septimo rõne ignorationis: puta q2 comã nutriebat: nec aliquid apparebat de clericatu: ⁊ sic credebat laicũ: ut in. c. si vero. el 2. eo. ti. vel si babebat babitũ nõ eum videbat q2 de nocte erat: q2 s̃m Host. ⁊ Inno. in c. cũ nõ ab boie. de iudi. ⁊. d. c. si vero. oportz ergo intẽdat pcutere clericũ vel intẽdere debeat ut sit excoicat⁹. Si v̄o videret ei tonsurã licz nõ crederet clericũ esset excoicat⁹ percutiẽs quia credere debebat. Intellige si ille erat cleric⁹ q2 alit̃ nõ eẽt excoicat⁹ etiã si clericũ credidisset q̃ cleric⁹ nõ ẽ. per. d. c. si v̄o. s̃m Ber. ⁊ Inno. nec etiã irregularis ẽ s̃m Fede. cõsi. i3. si in tali dubio celebrasset: ut seq̃t̃ Pa. in. d. c. si vero.

¶ Octauo rõne qualificatiõis facti: nam oportet ad boc ut quis incidat i excoicationẽ pcutiẽdo clericũ q peccet mortalit̃: qñ ergo iniectio manuũ ẽ talit̃ qualificata q peccatũ mortale nõ est: excoicatio nõ incurrit̃: sicut pbat̃ in puero qui nõ est doli capax qui pcutiendo nõ incidit: ut in. c. i. eo. ti. pp̃t̃ qd teneo cũ Pe. de pusio q fugiens inimicos si equũ vl' gladiũ violẽter d manu clerici accipiat ut se defendat nõ incidat in excoicationẽ: q̃uis Ber. brix. ⁊ Tãcre. tencãt ɔ̃rium Sed veri⁹ ẽ dictũ Petri p rõnẽ suaz q̃ dicit sic: null⁹ sapiẽs diceret bũc peccasse mortaliter. Et cũ excoicatio nõ iferat̃ nisi p mortali. ij. q. 3. Nemo ep̄or. ergo nõ erit excoicatus: qd no. bñ pro multis. Idẽ dic si qs violenter includit clericũ ne ab inimicis ledat̃. q2 si sit violẽtia nõ tñ inest dolus s̃m Inno. in. d. c. nuper. duo eni requirũtur. s. anim⁹ dolosus ⁊ opus s̃m no. Jo. an. i. c. pp̃tue. d elec. li. 6. Similit̃ socius q̃uis turbatus clericũ ipellit nõ ex deliberatõe: s3 ex subito motu nõ erit excoicatus: ut tenet Ri. in. 4. dis. i8. facit tex. in. §. notãdũ. 2. q. 3. incõsultus calor calũnie vitio caret: ⁊ ob boc nullã penã erogari oportet. ⁊ pp̃terea d2. Si quis suadẽte diabolo. quod proprie no. dolum, ⁊ mortale peccatũ. 26

27 ¶ Nũc restat videre quis dicat̃ cleric⁹ vel monacb⁹. R. q noĩe clerici bic cõprebẽdit̃ ois babens aliquẽ ordinẽ etiã primã tonsurã solũ: ut de eta. ⁊ quali. c. cũ ɔtingat. ⁊ no. d. Pe. de ancba. in. c. i. de cle. ɔiu. li. 6. Noĩe monacbor vel monialiũ veniũt bic oẽs professi quãcũq regulã approbatã. Et nomĩe nouitior veniũt ingressi religionẽ approbatã ut probent si in ea manere debent. Nomĩe v̄o cõuersor ⁊ ɔuersarũ bic veniũt oẽs qui mutato babitu se ⁊ sua alicui de religionib⁹ approbatis dedicauerũt pp̃tuo: siue sint masculi siue sint femine. Et licz gl. in. c. quisqs. i7. q. 4. teneat q cõuersi ⁊ penitentes gaudeãt p̄uilegio clericali. Et p boc inferatur

ab aliquib⁹ q̄ mulier inclusa ut totalit̄ va-
cet deo: ⁊ heremite qui contēptis mūdanis
ut deo vacēt deserta loca inhabitant. Et cō-
uersi eccl'iarū seculariū qui se ⁊ sua dedica-
runt deo ⁊ incedūt tonsorati: vl' mutauerūt
habitū ⁊ insunt cōmuniter horis diuinis
⁊ huiusmodi: similes sicut sunt fratres ⁊ so-
rores tertij ordinis sancti Francisci qui vi-
uūt i cōgregatōe sicut ceteri religiosi q̄ gau-
dent isto p̄uilegio ita q̄ verberans eos sit ex-
cōmunicat⁹. Hoc tamē ego non teneo post
factū sed deneā factū: tum q2 nō sunt reli-
giosi p̄prie eo q̄ tria vota non promittunt
vni de religionib⁹ approbatis: ⁊ cras possūt
esse mere seculares si volūt: tū etiam q̄ nec
sunt ꝯuersi religionis approbate. ⁊ tex. i. d.
c. nō dubiū: ⁊ alibi nō loquit̄ simpliciter de
cōuersis: s3 de cōuersis religionis: multomi-
nus heremite qui cā questus: ut sunt cōmu-
niter nostri tēporis sibi formāt habitū ⁊ illi
ꝯuersi ecclesiarū qui sibi p̄prietatē suoꝝ re-
tinēt: ⁊ fratres tertij ordinis p̄fati qui i do-
mibus p̄prijs cū vxoribus ⁊ filijs viuunt:
gaudēt isto priuilegio. ar. c. duo sunt. 12. q.
i. ⁊ qd̄ no. Ho. ⁊ coiter doc. in. d. c. non du-
biū. ⁊ Car. in cle. i. de deci.

28 ¶ Postremū sciēdū ē quid est inijcere ma-
nus violētas: ⁊ dic q̄ est ois violentia q̄ fit
psone: vnde s̄m Pa. in. c. nup. eo. ti. canon.
d. c. si qs suadente pōderat poti⁹ effectū vio-
lētie q̄ ipsū modū inferēdi violentiā: ⁊ hoc
patet in. d. c. nuper. vbi detinēs clericū i cu-
stodia publica vl' priuata: vl' in domo aliq̄
q̄uis manus nō inijciat ē excōmunicatus:
ex quo libere nō pōt ire. Itē iniuriosa man⁹
iniectio absq̄ violētia in clericū facta indu-
cit hāc excoīcationē: ut in. c. ꝯtingit. el. i. eo.
ti. Ex quo p3 q̄ nō solū qui eū pcutit etia3
volūtariū est excōmunicat⁹: sed etiā si cleri-
cus seipsu3 pcutit ex ira vl' odio: sicut faciūt
qui tedio vite vl' alia desp̄atiōe ducti seip̄os
interficiūt vel mutilant: ut tenēt coiter doc.
in. d. c. cōtingit. Siliter qui spuit vl' aquam
aut aliud effundit sup eū vl' ponit custodes
ut capiant eū si exierit de domo. Similiter
si vis fiat rebus sibi inherētibus: utputa eq̄
cui insedet: vl' q̄d aliud qd̄ tenet eripit̄ vio-
lenter. Aut scindit̄ siue frangitur: ut tenet
Car. in cle. i. de penis: nisi sit res quā p̄pria
auctoritate cape pōt: q2 tūc nō incidit.

¶ Sed quid si solo metu inducat: ut ei ali- 29
quid det. R. Dire. li. 5. ti. 2. q̄ nō ē excoica-
tus. Similit̄ qui eū in aliqua domo obser-
uant solū ut ei verecūdiā aliquā faciāt. Nec
etiā qui cū dormit vl' nō sentit furtiue zonā
vl' bursam vl' quid simile aufert: q2 in hui⁹
modi violētia persone nō fit: vl' reb⁹ sibi co-
herētibus. Concor. Car. in cle. i. de penis.
Itē nec ē excoicatus qui lic3 habeat animū
ledēdi: nō tamē eū tāgit: lic3 vibret ense3 su-
per caput ei⁹ vl' si tāgit ei vim nō infert nec
lesionē: q2 verba sūt cū effectu accipienda:
c. relatū. de cle. nō resi. nec obest conat⁹ sine
effectu. de spō. c. iuuenis.

¶ Utrū psequēs clericū ut pcutiat: ⁊ ipse 30
fugiens cadit ⁊ ledit̄ sit excoicat⁹. R. Rod.
q̄ nō nisi quasi coact⁹ ut euadat se p̄cipitet
vl' in aliū periculū se ingerat. S3 ego credo
q̄ sit tutius dicere q̄ sit excoicatus: q2 satis
manū iponit. ⁊ est securi⁹ hoc tenere.

¶ Mandās etiā d2 inijcere manus: q2 ut 31
d2 in. c. mulieres. eo. ti. is vere cōmittit cui⁹
mādato vl' auctoritate fit: ⁊ ideo ē excoica-
tus si mandatarius clericū percussit. ut i. d.
c. mulieres.

¶ Quid si mādator reuocauit mādatū: s3 32
anteq̄ veniret ad noticiā mādatarij pcussit
R. lic3 Inno. teneat nō eē excoicatū: tamē
s̄m Ber. ⁊ Hosti. ut refert Dire. vbi. s̄. nisi
reintegra reuocauerit mādatariū. ⁊ eū cer-
tificauerit sup hoc erit excoicat⁹. ar. l. si mā
dassem. ff. manda. de pcu. ex insinuatiōe. de
rescrip. ex pte decani. Hoc etiā tenet Jo. 36
dis. tibi domino.

¶ Quid si post mandatū mortu⁹ ē manda- 33
tor reintegra. s̄m Dire. vbi. s̄. q̄ lic3 māda-
tari⁹ postea pcusserit nō erit tn̄ mādator ex-
coicatus: q2 sup stes tm̄ ligatur. 24. q. i. qd̄
cūq̄. lic3 si notoriū sit de mandato: ⁊ signa
pnie nō ostenderit nō sit sepeliēdus in sacro:
nec eccl'ia orabit p eo rōne pcti notorij: ut
tenet Hosti. ⁊ Ber. ⁊ Inno. Pa. aūt in. c. a
nobis. el. 2. eo. ti. videt̄ tenere q̄ nisi māda-
tari⁹ habuerit noticiā d ei⁹ morte erit excoi-
catus etiā si penituerit in morte ⁊ est tutius
lic3 de rigore iuris nō sit excoicatus cum in
veritate mādatū reuocatū fuerit morte: ut
no. idē Pa. in. d. c. mulieres.

¶ Quid si nō mādauit sed dixit aliq̄ ver- 34
ba dolose ut inducat ad pcutiendū. R. q̄ si

talia sūt verba que coopenꝰ mādato vl' cōsilio: puta dicit faceret mihi singularem cōsolationē: vel semꝑ vellē ei bonū qui percuteret: nulli dubiū ꝙ si sequiꝰ percussio ex hoc erit excoicatus: ut in .d.c. mulieres. nō. quia nō refert quid ex eqpollētibꝰ fiat. Unde ut refert Bar. in .l. si quis mihi bona. §. iussuz ff. de acq. here. ꝙ dñs verberatꝰ a quodā dixit corā famulis suis: nisi aliud de tali audiero añꝙ domū reuertar ero male cōtentus: ꝓpter qđ famulus inꝰfecit ꝑcussorem: fuit punitꝰ ipse dñs de homicidio: ⁊ ꝓpterea dicit Pa. in .c. ex lr̄is. đ exces. pla. ꝙ nō refert an directe vl' indirecte aliquid consulaꝰ: ut ꝓbaꝰ in .d.c. ex litteris. in ep̄o qui dicit: oēs dicūt. ꝙ malū est si euaserit cui homicidiuz imputaꝰ: ⁊ facit ad hoc .l. certū. ff. si cer. pe. ⁊ .l. cū quid. eo. ti. facit qđ no. Bal. ⁊ Ang. ⁊ Rapha. ⁊ Jmo. in .l. quid ergo. §. pe. ff. đ lega. i. q volūt ꝙ instigās ⁊ sollicitās aliquē ut ꝑcutiat sit excoicatus si sequaꝰ percussio Secꝰ autē si non sunt talia verba quia non erit excōmunicatus.

35 ¶ Cooperans auxilio vl' cōsilio nō solum est excoicatus sed etiā prohibere valēs si nō obuiat ne verbereꝰ. c. quāto. eo. ti. qđ indubitatū est ꝑm oēs: in eo sub cuiꝰ ꝑtāte ē verberans. Jn alijs aūt qui nō habēt ex officio si nō prohibēt dolose similiter est indubitatū ꝙ sunt excoicati. Si ꝟo hoc nō facit dolose: sed qꝛ nō vult se imiscere rumoribꝰ vel ex timore vel negligētia nō prohibet: tenēt coiter doc. ꝙ non est excōmunicatꝰ. in .d.c. quante. vbi Jo. an. in nouella dicit notabile verbū: in hūc inquit vel aliū canonē nullus incidit nisi sit in dolo. ar. ff. de adul. l. ꝑ ff. de sicca. l. i. Jdē Jo. de ligna.

36 ¶ Sed quid de clerico qui volūtarie subijcit se verberibꝰ an ipse sit excoicatus. R. ꝙ nō: ut tenet Pa. in .c. cōtingit. el. ꝑ. Nec ob. quia nō obuiat qꝛ nō facit dolose: sed in satisfactionē: ⁊ ut maius forte maluz euitet: nec etiā obstat ꝙ participat i crimine: quia ꝑm Jo. an. in .c. delictuz. de regu. iu. li. 6. in mercurialibus talis verberans vno impetu plures ictus dat: ⁊ ē solū excoicatus vna excoicatione: quia pro vno facto habeꝰ: hoc idē no. Bar. in .l. nūꝗ. ff. đ priua. delic. ⁊ ꝙ sit verior opinio patet i .d.c. ꝯtingit. vbi dicit tex. excoicādū talē clericū.

¶ Ratū habens ꝙ aliquis nomine suo iniecit manus violentas in clericū est excōmunicatus: quia ratihabitio mandato cōparatur. Secus si non sit factū nomine eius: qꝛ licz ratū habeat nonꝰ tamē est excōmunicatus ꝗuis peccet mortaliter. de sen. excō. c. cū quis. li. 6. 57

¶ Querit' vtrū prefati inijcientes manus in ecclesiasticā ꝑsonā sint semꝑ a sede ap̄lica absoluendi. R. ꝙ distinguēdū est inter iniuriā leuē mediocrē: ⁊ enormē: ut pro iniuria leui quilibet episcopus possit absoluere iure suo aucte. c. peruenit. eo. ti. pro iniuria ꝟo mediocri nō pōt ep̄us absoluere nisi priuilegiatos: ⁊ qui sint notaꝰ i. c. si ꝟo. el ꝑmo. eo. ti. ⁊ in .c. quoniā. de vi. ⁊ ho. cle. vbi hoc est priuilegiū clericorū coiter viuentiū ⁊ claustraliū. Jn iniuria autē enormi regulariter nullus potest absoluere citra sedē ap̄licam: ut in .d.c. si quis suadente. vel legatoꝝ eius: de quo vide legatus. §. 4. nisi in casibus de quibus. j. §. 48. 38

¶ Sed nūqđ inferior ep̄o qui habet quasi ep̄alē iurisditionez poterit absoluere sicut ep̄us pōt in iniuria leui vel mediocri. R. ꝙ coiter teneꝰ ꝙ nō: quia .d.c. peruenit. loquitur de ep̄o ⁊ nō de inferiori: qꝛ dicit fraternitati: nā inferiores dicūꝰ filij: ut in .c. ꝙ graui. de cri. falsi. Fallit hoc in habentibus auctoritatē episcopalē a papa qꝛ possunt sicut ep̄i quoscūꝗ i foro ꝑniali absoluere. Similiter fallit in prelatis religiosoꝝ quorūcūꝗ qui si sunt sacerdotes possunt absoluere sibi subditos se ad inuicē ꝑcutientes: dūmodo iīuria nō sit enormis: ut in .c. cū illoꝝ. eo. ti. ⁊ extēdiꝰ istud ꝑuilegiū ad magistrū ⁊ fratres hospitales hierosolomitani: ut in .c. canonica. eo. ti. qui possunt absolui a suo priore si p̄sbyter est: ⁊ diciꝰ ille prelatus qui nō habet suꝑ se maiorē in cōuentu: non autē ille prior triū vl' quatuor qui instituiꝰ ⁊ amouetur ad arbitriū superiorū: nisi super hoc habeant priuilegiū speciale: pōt tñ ep̄us cōmittere hanc auctoritatez absoluendi inferiori: ut no. in .c. fi. de offi. ord. ⁊ similiꝰ prelati religiosoꝝ cū illud cōꝑtat eis ex priuilegio rōe dignitatis: ut in .c. eis quibꝰ. de offi. ordi. in tex. ⁊ in glo. ⁊ .c. fi. de offi. dele. loquitur qñ cōmissio fit rōne persone: qđ bñ no. pro limitatione .d.c. fi. 39

40 ¶ Sz qd si plat⁹ pdictoꝝ religiosoꝝ nō
est sacerdos vl est excoicat⁹ vl mortuus vel
aliter ipedit⁹. R. fm Ho. ꝙ in defectū ipsi⁹
sp est ad epm ppriū recurrēdū: ut patz i. c.
monachi. ꝛ. c. cū illoꝝ. ꝛ. c. canonica. eo. ti. ꝛ
cōcor. cū hoc Fede. in quodā cōsilio. ꝛ Ge. i
c. religioso ppter rōnē ne euagādi. ꝛc. Sz
Pa. i. d. c. monachi. tenet ɔtrariū i religio-
sis exemptis: ꝛ dicit siliter icōtrariū facere
notata per Jo. an. in regula sciēti. de re. iur.
in mercurialib⁹. Et hoc credo veri⁹ p. c. ex.
de of. ord. ꝛ tex. iūcta glo. notabili. in cle. ex.
de sen. excō. Ibunt ergo ad papā. de quo vi
de. i. exemptus. §. 6.

41 ¶ Quis absoluet abbatē excoicatū p inie
ctiōe. R. Pa. in. c. vniuersitatis. ꝙ eps: ut
in. d. c. monachi nisi iniuria sit enormis: vl
nisi sit exemptus.

42 ¶ Utꝝ si regularis pcutiat regularē alteri⁹
claustri: platus pcutiētis possit absoluere.
R. Pa. in. d. c. cū illoꝝ. cū Ho. ꝛ Ber. ꝙ de-
bet aduocari plat⁹ pcussi: nō ut absoluat sꝫ ut
iiuriā remittat: alr absolui nō debet: ꝛ istud
est veri⁹: licz dñs Ant. teneat ꝙ abo debēt
absoluē: vl cōmittere vn⁹ alteri vices suas.

43 ¶ Utrū regulares extra claustꝝ se pcutiē-
tes possint siliter absolui. R. ꝙ licz Ho. di
cat ꝙ nō. Ego teneo cū Pa. in. c. cū illoꝝ.
ꝙ eoꝝ prelat⁹ poterit eos absoluere q2. d. c.
cū illoꝝ. ꝛ. c. canonica. loquūt indistincte:
nec requirūt in claustro.

44 ¶ Sz qd si regularis percusserit clericū se
cularē sue vl alteri⁹ diocesis. R. ꝙ ppri⁹
eps absoluet eū i eo casu in q posset clericū
suū si pcussisset aliū absoluere: ut in. c. reli-
gioso. eo. ti. li. 6. ꝛ nō ppri⁹ plat⁹ suus: nisi
sit exemptus taliter ꝙ etiā rōne delicti non
possit cōueniri nisi sub suo plato: quia ab-
soluet a suo plato de cōsensu epi.

45 ¶ Querit qd tenēdū sit de monialib⁹ q se
iuicē pcutiūt. R. ꝙ absoluent ab epo i cui⁹
diocesi sūt earū monasteria: ꝛ hoc nō soluz
nō exempte: sed etiā exēpte. ita tenēt coiter
doc. ꝛ gl. in. c. de monialib⁹. eo. ti. nisi aliud
habeāt priuilegiū.

46 ¶ Quid de sororib⁹ scē Clare ꝛ s. Dñici.
R. Pa. in. d. c. de monialibus. dubitat an
possint absolui a suis platis: sed hodie claꝝ
ē per priuilegia ipsarū ꝙ possunt.

47 ¶ Utꝝ nouitius q iniecit manus violētas
aū nouiciatuz possit absolui a suo prelato.
R. fm Jo. an. in. c. cū illoꝝ. extra de sen. ex.
ꝛ Ge. in. d. c. religioso. ꝙ abbas nō pōt ab-
soluere nouitiū tpe nouiciat⁹: nisi sit expsse
vel tacite pfessus. ꝛ licz Inno. ꝛ Ho. in. d.
c. monachi. ꝛ Archi. i. d. c. religioso. videāt
tenere ɔtrariū. s. ꝙ possit: tū eos limita qñ
pcussio fuit facta tēpore nouiciat⁹ nō ante:
nisi sint priuilegiati.

¶ Quid si nouici⁹ pcutiens in nouiciatu ꝛ 48
absolut⁹ egrediat. R. ꝙ si egrediat nisi se
repñtet q̄ pmū comode poterit ei q de iure
eū absoluere poterat incidet in eādē: ut i. c.
eos. eo. ti. li. 6. Hec oia locū habēt qñ iniu-
ria ē leuis: vl qñ ē mediocris vel grauis: nō
qñ iniuria est enormis: q2 a papa solū vl ab
ei⁹ legato possunt absolui: ut in. c. ad eminē
tiā. eo. ti. iuncto. c. cū illoꝝ. eo. ti. Qñ aūt in
iuria dr enormis vide s. Enormis. Qñ pro
grauis vel leuis aut mediocris, relinqt arbi
trio iudicis fm Pa. in. c. puenit. eo. ti.

¶ Querit in qb⁹ casib⁹ expsse ɔcedit epis 49
ut ab enormi vel graui iiuria absoluāt. R.
ꝙ in. 7. casibus.

¶ Primo i articulo vl piculo morꝭ cōsti- 50
tuto: ut i. d. c. si qs suadēte. ꝛ. d. c. nō dubiū
ꝛ. c. ea noscit. §. fi. ꝛ. c. ꝙ de his. eo. ti. nec so
lū eps sed qlibet sacerdos fm modū de q. s.
Absolutio. 3. §. 16. Et qs dicat in periculo
mortis. vide mors. §. 6.

¶ Secūd⁹ i hñte legitimū ipedimētū ppt 51
qd nō possit adire papā: vl aliū q ptātē ha-
beat absoluēdi: ut i. c. de cetero. ꝛ in. c. qd de
his. eo. ti. ꝛ i. c. eos. li. 6. Et qd sit legitimū
ipedimētū. R. ꝙ ē oē qd arbitrio boni viri
rōnabilit ipedit: utputa q2 habet capitales
inimicicias. d. c. de cetero. etiā ex culpa sua. l.
nec timore. ff. qd me. ca. d. spō. veniēs. vl est
infirm⁹: ut in. c. ꝙ de his. eo. licz nō sit peri-
culū mortis: vl ē paup nō mēdicās q viuit
ex artificio qd nō pōt i via exercere: vl si mē
dicās sibi vl vxori vl alteri subueniebat qd
alibi nō posset. Sec⁹ i mēdicāte q solū sibi
habet puidere: q2 si eūdo ꝛ mēdicādo posset
necessaria iuenire nō posset absolui: ut no.
Pa. in. c. ea noscit. eo. vel est multū senex. i
d. c. q̄uis ꝛ huiusmodi. Imponet tamē eis
ut cessante ipedimento se representent exce-
ptis senibus quia senectus nunq̄ deficiet: ꝛ
licz videantur fortes tamē quia periculuz

est absoluet̃ ſm Inn. ⁊ Ho. in. d. c. q̃uis. ⁊ d istis impeditis dic ut s. absolutio. 3. §. 16.

51 ¶ Terti⁹ in nobilibus magne potētie non possunt terras suas relinq̃re p̄us tñ anteq̃ absoluāt̃ intimāda ē eoꝝ cōditio sūmo pō tifici ⁊ ſm ei⁹ cōsiliū absoluent̃: nisi sit peri culū in mora. c. mulieres. §. i. eo. ti.

52 ¶ Quart⁹ i mulierib⁹ cuiuscūq3 cōditōis sint. d. c. mulieres. ⁊ qualitercūq3 percusse rint etiam atrociter.

53 ¶ Quint⁹ in his q̃ sui iuris nō sūt sicut sūt filij famil. serui ⁊ h⁹mōi etiā si filius habet ⁊ ipse familiā. Et hoc intellige in iiuria me diocri simpliciter: in enormi ꝟo nō possunt absolui nisi fecerint in fraudem: vel nisi qñ dñs vl' pater familias nō existēs in culpa ex eoꝝ absentia graue dānū incurreret: q2 tūc possūt etiā ab enormi absolui: nisi sit facta p dolū: ut no. in. c. relatū. eo. ti. Nec distin guo in filijs familias ſm Pa. in. d. c. relatū ⁊ placet q2 sufficit q nō sint sui iuris.

54 ¶ Sed an hoc idē erit in viro q̃ in fraudē vxoris fecit: vel in liberto. R. glo. i. d. c. re latū q nō q2 cū hoc edictū sit ꝓhibitoriū nō extēdit̃ nisi ad expresse exceptos. ar. c. cū illoꝝ eo. ti. ⁊ no. Pa. in. d. c. relatū. Host. tñ ibidē tenet q idē erit iudiciū sicut de supra dictis: q2 tales ꝑsone nō sūt sui iuris: ⁊ pla cet mihi. d. c. mulieres. qñ patron⁹ vel vxor graue dānū pateret̃ ꝑpter eoꝝ absentiā. ar d. c. relatū. Cū aūt efficiūt̃ predicti sui iu ris vel liberi tenēt̃ se p̄ntare ap̄lice sedi.

55 ¶ Sext⁹ in iuuenib⁹ nec distinguo an sint sui iuris vel nō: siue sint diuites vel nō: q2 simpliciter nō tenent̃ ire: q2 eoꝝ itineratio periculosa est: ut no. Pa. in. d. c. ea noscitur impedimēto tñ iuuētutis sublato tenent̃ se p̄ntare pape: ut no. in. d. c. q̃uis.

56 ¶ Septim⁹ in ostiario vel officiali q̃ prete xtu officij arcēdo turbā percussit clericū: ut no. in. c. si vero. el p̄mo. eo. ti. Hoc intellige verū in mediocri nō aūt in graui ꝑcussione ut no. ibidē. ⁊ hic accipio grauē ꝓ enormi: mediocrē pro graui: nā3 ſm Monal. inter enormē ⁊ leuē est media q̃ grauis dr̃: q̃ vt dixi arbitrio iudicis extimabit̃ ex qualita tib⁹ ⁊ circūstantijs. ff. de ver. obli. l. cōtinu⁹ ⁊ de voto. c. q sup his. Aduerte etiā hic q si officialis laicus al'r q̃ arcēdo turbā iniicit manū in clericū q non p̄ōt absolui nisi a pa pa q̃litercūq3 leuiter ꝑcusserit: q2 iiuria est grauis q2 vsurpat sibi iurisditionē in cleri cū. ita no. Pa. in. d. c. si vero. ⁊ ibi tex. aper tus. Q̄d verum intelligo qñ hoc facit tāq̃ officialis. Sec⁹ si ꝑcusserit tāq̃ ꝑsona priua ta: q2 nisi esset iniuria grauis nō esset mitte dus ad papam.

¶ Octauus pueri ipuberes q̃ doli capaces ꝑcusserūt: ut in. c. i. eo. ti. siue añ pubertatē petāt absolutionē siue post. c. fi. eo. ti. Nec tenēt̃ se p̄ntare cessante pueritia. d. c. fi. ⁊ c. q̃uis. q2 nihil dr̃ de iuramēto. ⁊ c. q̃uis. ex cipit pueros. Uñ dicit Pa. in. d. c. fi. q bñfi ciū semel indultū minori ex quo cepit habe re locū nō extinguit̃ p supueniētiā maioris etatis. Quod nota. 57

Casus

2. est in. c. querēti. de offi. dele 3 iobediētē snie delegati vltra annū. de q̃ dic vt s. absolutio 2⁹ in p̄n.

Casus

3. est in. c. dura. de crie fal. vbi excoicati ex gnāli snia suoꝝ diocesanoꝝ hñtes lr̃as ap̄licas falsas: nisi in fra viginti dies postq̃ cognouerint se hr̃e lr̃as falsas illas destruxerint aut resignaue rint illis nō p̄nt absolui post lapsū dictoꝝ xx. dierū nisi a sede ap̄lica: vel de eius sp̄āli mādato. Aliq̃ tñ tenent q isti. xx. dies inci piūt currere a die noticie. s. q habēt p̄dictas lr̃as falsas: ut Host. sed Pa. in. d. c. dura. te net q incipiūt currere a die excoicatiōis ꝓ late p ordinarios ꝯtra tales: ita q nisi illa p̄cesserit nō erūt excoicati: ⁊ hoc credo veri⁹ saltē post factū: ⁊ hac etiā snia ligant̃ si ex cōmunicatio p̄cesserit: q̃uis ipsis lr̃is falsis nō fuerint vsi.

¶ Quid de falsarijs lr̃aꝝ ap̄licaꝝ. R. q oēs tā clerici q̃ laici q̃ p se vel p aliū vitiū falsitatꝭ exercuerit cū fautorib⁹ ⁊ defensori bus suis sūt excoicati ipso facto: ⁊ hodie per ꝓcessum ānualē factū in die cene domini: nō p̄nt absolui citra sedē ap̄licā: necnō falsa rij supplicationū grāꝝ vel iusticiā ꝯcernen tiū p pōtificē vel vicecācellariū aut regētē officiū cācellarie signatarū. i

¶ Utrū vtentes lr̃is ap̄licis falsis sint excoi cati ipso iure. R. q sic si sunt laici: tñ pote rūt absolui a suis ordinarijs: ut patet per. c. ad falsarioꝝ. de cri. fal. clerici ꝟo nō sūt ex coicati ſm Pa. in. d. c. ad falsarioꝝ. q̃uis Host. teneat cōtrariū. 2

3 ¶ Utrū corrigētes lr̄as pape sint excoīcati
R. ſm Ho. ut recitat Pa. in. c. ex lr̄is. de fi
de instru. ꝙ sic etiā si vnā figurā siue lr̄am
vel etiā dimidiā abraserint deleuerint aut
cām elauerint addiderint: vel diminuerint
cōpleuerint vel mutauerit: sine lnīa illi⁹ ad
quē spectat p⁹ꝙ lr̄a est bullata vl' signata:
nec pn̄t absolui citra sedē aplicā. Posset tn̄
ipetrās totā lr̄am lacerare seu bullā si illa ñ
vult vti: ex q̄ pꝫ ꝙ etiā simplex nōri⁹ q̄ lr̄as
aplicas scripsit: nō pōt illas corrigere p⁹ꝙ
sūt bullate vel signate sine licētia officialis
ad hoc deputati: hoc tn̄ 7 bn̄ limitat Ri. in
4. di. io. ar. iz. q. 4. verū si talis abrasio vel
correctio seu mutatio faciat ut bulla q̄ añ
erat inualida efficiat valida: vel si erat vti
lis sit magis vtilis.

4 ¶ Utr ipetrās lr̄as dn̄i pape tacita verita
te: vel suggesta falsitate sit excoicatus. R.
Ricar. vbi s̄. q. 3. ꝙ licꝫ sit falsari⁹ nō tn̄ est
falsari⁹ lr̄arū dn̄i pape: qꝛ veras lr̄as impe
trat: 7 ideo nō ē excoicatus.

5 ¶ Utrū recipiētes lr̄as aplicas existentes
ipsi i curia d manu alteri⁹ ꝙ pape vel officia
liū ad hoc deputatoꝝ sint excoicati. R. ꝙ sic
si sunt laici: ut in. d. c. dura. At tn̄ ſm Jo.
an. 7 Pe. d ancha. in. d. c. dura. qꝛ quotidie
fit ɔtra: nō ligat.

Casus 4. ē i. c. significauit. eo. ti. vbi
excoicant clerici q̄ pticipāt i
diuinis officijs tā i eccl'a ꝙ alibi spōte 7 scient
cū excoicato a papa snialiter vl' iudicialit
ſm coēm lecturā: licꝫ glo. ibidē aliter sētiat
Ex q̄ collige ꝙ q̄nqꝫ reqrūt ut ista excoica
tio icurrat. Primo ꝙ sint clerici. Secūdo
ꝙ sciēter. Tertio ꝙ sponte. Quarto ꝙ i di
uinis pticipēt. Et q̄nto ꝙ ille cū q̄ pticipāt
sit excoicat⁹ a papa iudicialit: 7 isti nō pn̄t
absolui nisi a papa: ut in. d. c. significauit.

Casus 5. est in. c. tua nos. eo. tit. vbi
oēs icēdiarij ppꝛie dicti p⁹ꝙ
fuerint publice excoicati 7 denūciati nō pos
sunt absolui citra sedē aplicā.

Casus 6. est in. c. cōquesti. eo. ti. vbi
effractores cū spoliatōe eccle
siarū postꝙ fuerint denūciati nō pn̄t absol
ui nisi a sede aplica. Pro cui⁹ casus 7 prece
dētis maiori euidētia ē sciēdū ꝙ incēdiarij
7 effractores ecclesiaꝝ cū spoliatōe sunt ex
coicati ipso iure: ſ incēdiarij alioꝝ locoꝝ
nō: nisi excoicent vel p statuta vel alio mō
Añ tn̄ denūciationē nō sūt mittēdi ad sedē
aplicā. Sꝫ si aliqui pdictoꝝ denūciēt excoi
cati publice tūc nō pn̄t absolui nisi a papa.
Scdm cōmunē 7 verā opi. i. d. c. tua nos. 7
c. conquesti.

¶ Qui dicunt incendiarij ppꝛie. vide. j. 1
Incendiarius. in pn.

¶ Qui aūt dicāt effractores. R. ꝙ sūt illi 2
q̄ dolo malo aut p iniuriā violent parietē fo
diūt: aut vitreā fenestrā frangunt: seu se
raturā vel ostia: vl' cardines seu vectes: dū
tenēt ostia firmata aut ipsū tectū eccl'ie ſm
Archi. Alij aūt q̄ faciūt enormia in eccl'ia
vt rapiēdo corpus christi 7 h⁹mōi: frāgen
do calices 7 silia non sunt effractores ppꝛie
nec excoicati ipso iure ſm Host. 7 Jo. de li
gna. nec etiā excoicarēt 7 denūciarēt eēnt
mittēdi ad papā sed possent ab illo q̄ eos ex
coicauit absolui: oportet ḡ ꝙ spoliatio fiat
cū effractōne: vn̄ sola effractio p se nec sola
spoliatio facit aliquē icidere i hūc casū: ut
denūciatus sit mittēd⁹ ad papā: qd̄ nō quia
pauci aduertūt ſ sic ē: ut in. d. c. cōquesti.

¶ Sed nūqd hic noīe eccl'iarū veniāt mo 3
nasteria 7 loca pia. R. ſm Pa. in. d. c. tua
nos. ꝙ sic p tex. 54. di. §. hac auctoritate. nō
glo. in. c. grandi. de sup. ne. prela. li. 6. 7 in. c.
fi. de sen. exco. Rō ē qꝛ ista excoicatio pnci
paliter ē in fauorē ecclesiarū: 7 iō latissime
accipit respectu ipsarū: licꝫ alꝭ nō veniant
monasteria neqꝫ pia loca noīe eccl'ie: qꝛ i iu
re ponunt ut diuersa: ut patꝫ i. c. sciāt cūcti
de elec. in. 6. 7 in. d. c. fi. de sen. excō. Addit
etiā Pa. in. c. fi. de eccl'ijs edi. ꝙ eccl'ie nō cō
secrate 7 hospitalia veniūt hic noīe eccl'iaꝝ.
Intellige si auctoritate epī aut pape sūt edi
ficata: aliter nō essent loca religiosa: ut nō. i
c. ad hec. de religi. domi.

¶ Utrū effractor cū spoliatōe dom⁹ existē 4
tis in spatio pūilegiato eccl'ie sit excoicat⁹ 7
post denūciationē habeat ire ad papā. R.
ꝙ nō: qꝛ talis dom⁹ nō dr̄ loc⁹ religiosus ni
si sit ecclesie vel clericoꝝ: ut in. c. q̄squis. i7. q
4. Et effractores locoꝝ ñ religiosoꝝ etiā p⁹
denūciationē nō sūt mittēdi ad papā: ut pꝫ
in. d. c. cōquesti. 7 allegatis ibi in glo. Intel
ligo hic nō ꝙ sint eccl'ie vel clericoꝝ q̄ ad do
miniū sꝫ tali mō ꝙ dicāt loca religiosa.

¶ Sꝫ quādo dicūt tales publice denūci 5

ti. R. q̄ quodcūq₃ publice denūciene siue nominatim: siue in genere: puta denūciamus excōicatos oēs qui fecerunt tale incēdium: vel effractionē talis ecclesie seu loci religiosi: ⁊ huiusmodi: ut patet in. d. c. tua nos. q̄d nō distinguit aliter.

6 ¶ Utrū incēdiarij sint absoluēdi etiā ante denūciationē añq̄ satisfecerint dānū passis R. q̄ nō: ut no. in. c. pessimā. 23. q. vlti.

Casus sequētes vsq₃ ad casū. vndecimū sunt in. 6. li. decretaliū.

Casus 7. ē in. c. fundamēta. de elec vbi excōicāt. Primo oēs q̄ sine licētia sedis aplīce noīationi: electioni: vel assūptioni: in senatorē: capitaneū: patritiū: aut rectorē: vel ad regimē vrbis rome assentiūt vel se intromittūt p se vel p aliū vltra annuale spatiū: nisi ex ipsa vrbe naturalit sint oriūdi: aut ɔtinui habitatores nec hn̄t extra territoriū talē ptātē q̄ possēt euacuare rōnē cōstitutionis p̄dicte. Itē secūdo excōicant intēdētes vel obediētes eisdem sic assūptis. Itē tertio excōicant q̄ ipsos noiauerūt: eligerūt: vel assūpserūt. Itē q̄rto excōicant dātes auxiliū: cōsiliū vel fauorem: publice vel occulte: tā noiatoribus ⁊ assumptorib⁹: q̄ noiatis ⁊ assūptis: nec oēs predicti possūt absolui nisi a papa.

Casus 8. est in. c. clericis. de imu. ec. sed q₂ hodie nō ligat per cle. vnicā. eo. ti. ideo ptranseo.

Casus 9. est in. c. felicis. de pe. vbi excoicant. Primo oēs q̄ insecutores cardinaliū romāe ecclesie hostilit vel clericoꝝ aut religiosoꝝ familie pape vel cardinaliū p̄dictoꝝ. Itē secūdo pcussores ⁊ captores. Itē tertio socij talia faciētiū vl' mādātiū. Itē quarto q̄ factū ratū habuerint vel ɔsiliū dederint aut fauorē. Itē quinto q̄ tales postea receptauerint vel defensauerit sciēter. Itē sexto excoicant p̄ncipes: senatores: cōsules: ptātes: rectores siue alij dñi et eoꝝ officiales q̄ infra mēsē a die noticie habite de predicto delicto nō puniūt predictos reos s̄m tenorē. d. c. felicis. nec pn̄t absolui nisi a papa: exceptis istis vltimis. s. p̄ncipes ⁊c. q̄ poterūt absolui a suis ordinarijs Aduerte hic q̄ insecutio sumit in malā ptē: ⁊ cape intelligit cū effectu: q₂ si nō capiatur s₃ fiat insult⁹ ad domū ut ei fiat iiuria: vl' si obsidēt vl' claudūt i domo: nō ut eos ibi custodiāt s₃ ut eis inferāt verecūdiā: nō hēbit locū pena ista: s̄m q̄ no. Inno. i. c. nup. eo. ti.

Casus 10. est in. c. q̄cunq₃. eo. ti. vbi excoicant oēs dātes licentiā alicui occidēdi: capiēdi: seu al's in psonis aut bonis suis vel suoꝝ grauādi eos q̄ sententias excoicationis vel inēdicti tulerūt cōtra quēcūq₃ siue eos occasione quoꝝ sūt prolate: vl' obseruātes tales sentētias: seu talit excoicatis nolētes coicare: nisi licētiā ipsam si fuit ad psonas grauādas reuocauerint anteq₃ in aliquo sit pcessū: vel si dicta licentia fuit ad bona eoꝝ capienda: nisi ifra octo dierū spatiū restitutionē fecerint fieri: vel satisfactionē ⁊ licētiā reuocauerint. Itē 2° excoicant oēs q̄ p̄dicta licētia data vti ausi fuerint Itē 3° q̄ aliq̄d p̄missoꝝ ad q̄ cōmittēda darī licentia phibet cōmiserint suo motu: nisi vt dictū ē re integra si ad psonas: ⁊ si ad bona infra octo dieꝝ spatiū restituerint vel satisfecerint. In q̄ excoicatōe oēs p̄dicti si per spatiū duoꝝ mēsiū māserint nō nisi p sedē aplīcā poterunt absolui.

¶ Querit idē Archi. q̄d veniat noīe suoꝝ ⁊. R. q̄ veniūt oēs qui sūt sub potestate eorū: ut insti. de his q̄ sūt sui vel ali. iu. p totū Itē q̄ veniūt cōsanguinei: ut i. c. sciāt cūcti de elec. in. vj. Itē domestici: ut. C. de his qui ad ec. ɔfu. l. pn̄ti. §. sane. ⁊ qui dicāt domestici familiares. vide Familiaris. j

¶ Itē grauare dicūt qui phibēt ne eis coquat: molat: vendat ⁊ huiusmodi. z

Casus sequētes sunt in cle. vsq₃ ad casum. 17.

Casus. 11. est in cle. multoꝝ. de hereti. vbi excōmunicant omnes inquisitores heretice prauitatis inferiores episcopis qui odio: gratia: vel amore lucri aut comodi tēporalis obtētu: contra iustitiā ⁊ conscientiā suam omiserint cōtra quēpiā procedere: vbi fuerat procedendu₃ pro heresi. Itē secūdo excoicant p̄dicti si obtētu eodē prauitatē ipsam heresis vel impedimentū sui officij alicui imponendo presumpserint aliquē quoquomodo vexare: nō possūt absolui nisi a papa: nisi in mortis articulo premissa satisfactione: intellige si pōt fieri: aliter nō valeret absolutio. Unde aduerte s̄m Car. in cle. predicta q̄ ad icurrēdū istā penā oportet fiat ɔtra iusticiā ⁊ ɔsciam copulatiue. Itē nō. q̄ quoquomodo vexent

aliquē siue incitationib⁹ fideiussionibus ꝛ
silibus incurrūt istā penā ꝭm Pau.

1 ¶ Quid si omittūt ex timore vl' ad euitādū
scādalū. R. glo. ꝙ nō incidūt i hāc penā.

Casus 12. est in cle. religiosi. ō priuil' vbi pmo excoicāt oēs religio
si q̄ clericis aut laicis sacr̄m vnctionis extre
me vel eucharistie ministrare p̄sumūt: vel
solēnicāt matrimonia sine licētia spāli p̄sby
teri parochial'. Itē si p̄dicti absoluūt excoi
catos a canone p̄terq̄ in casib⁹ a iure expres
sis: vel p p̄uilegia sedis aplice cōcessa eisdē:
vel si absoluūt a sentētijs p̄mulgatis p sta-
tuta sinodalia vel prouīcialia: seu a pena ꝛ
a culpa: nec possūt absolui nisi a papa.

1 ¶ Querit' an ligētur oēs religiosi. R. ꝭm
Car. ibidē ꝙ n̄ ꝭ solū religiosi religiōis ap
probate: q2 alij no sūt proprie religiosi: ut i
c. vno. de voto. li. 6. Et licz q̄dā istud restri
gant ad religiosos exēptos: ut Pe. de sta. tn̄
coiter tenet' ꝙ habeat locū etiā in nō exem-
ptis: ꝛ i religiosis p̄fectis eccl'ie parochiali:
si alijs q̄ suis parochianis ministrāt ꝭm gl.
in cle. i. de deci. ꝛ Pau. ibidē.

2 ¶ Quid si nouiti⁹ faciat aliqd p̄dictor. R.
ꝭm Car. ꝙ ligat'. ar. c. religioso. ō sen. ex. i. 6

3 ¶ Utrū religiosi ꝯuersi siliter. R. Car. ꝙ
Pe. de ancha. tenet ꝙ nō ligāt' sicut nec mo
niales ex quo ordinē nō hn̄t. sed Zenze. tenet
ꝙ ligant' ꝛ videt' verius.

4 ¶ Utrū religiosi ministrātes alijs religio-
sis sacra p̄dicta ligēt' p̄fata pena. R. Car.
ꝙ Pe. de sta. dicit quēdā cardinalē ꝯsuluis
se ꝙ nō: sed Lap. tenet ꝙ verbū clericis in-
telligit' tā de regularib⁹ q̄ de secularibus: ꝭ
verbū laicis etiā cōprehēdit religiosos vel
monachos laicos. Sed p̄mū credo veri⁹ per
ea que dixi s. Clericus. p̄mo.

5 ¶ Utrū t̄pe mortis possint ministrare eu-
charistiaz licite. R. Car. Pau. ꝛ Lap. ꝙ
nō. sed Jo. ꝛ Archi. 26. q. 6. si p̄sbyter. In
no. ꝛ Ho. in. c. oīs. de pe. ꝛ re. tenēt ꝙ sic: ut
recitat directoriū. li. i. ti. 15. ꝛ hoc credo ve-
rū si ali⁹ sacerdos nō pōt haberi q̄ mistret.

6 ¶ Utr rector eccl'ie q̄ nō est sacerdos vl' vi-
cari⁹ rectoris possit dare lnīaz dictis religi-
osis ministrādi predicta sacra. R. Car. ꝙ
sic: ꝛ sic serua: licz alij teneāt ꝯ. Silr' Pau.
te. iet ꝙ eps ꝛ archip̄sbyter ciuitatis possint
predictā licentiā dare: ꝛ Zen. ꝛ Ste. idez te
nēt de vicario epi in sp̄ualib⁹ vel delegato:
aut ei⁹ p̄niario: tuti⁹ est ꝭm Pau. nō recede
re a lr̄a: nō tn̄ est necessariū.

¶ Quid est solēnicare matrimoniuz. R. 7
Car. in. d. cle. i. ꝙ Zen. dicit ꝙ cōprehēdit'
oīs solēnitas q̄ obseruat' iuxta ritū eccl'iarū
religionis. de spon. c. i. siue fiat bn̄dictio solē
nis: siue dicat' missa sp̄alis sup cōtrahētes ꝛ
hmōi. Inducere aūt fedus mr̄imonij vel p
nūciare verba int' cōtrahētes nō ē eis p̄hibi
tum ꝭm Zen. ꝛ Ste.

¶ Utrū verbū excoicatos a canone intelli- 8
gatur solū de maiori excoicatiōe. R. Car.
vbi. s. ꝙ sic ꝭm Lau. ꝛ nō de minori: fac. c.
si quē. ꝛ. c. nup. de sen. exco. Idē tenet Lap.
ꝛ facit. c. j. de rescrip. li. 6. Se. aūt in. c. vni-
co. de his q̄ vi. li. 6. dicit ꝙ etiā intelligit' de
minori: quia lex penalis p̄hibēs absolutio-
nē ab excoicatiōe includit etiā minoris abso
lutionē: p hoc est glo. in cle. j. de priui. Item
vbicūq fit mētio de excoicatiōe ꝛ materia i
qua p̄fert' est p̄portionabilis etiā minori de
vtraq intelligit': vt no. glo. Pe. in. c. p̄sidē
tes. de here. in. 6. Et licz hec opi. sit tutior:
tn̄ p̄ma mihi videt' verior.

¶ Querit' de q̄ canone intelligit. R. Car. 9
vbi. s. Pau. ꝛ Lau. ꝙ intelligit' ō quocūq
a papa p̄mulgato: q2 ille p̄prie p excellētiā
dicit' canō: licz aliqn̄ improprie accipiat' p
illo episcopi: vt. 3. di. §. porro.

¶ Quid si supradicti absoluūt excoicatos 10
p snīam hois etiā pape. R. glo. Lau. Pau.
ꝛ Zen. ibidē tenēt ꝙ nō ligāt' p̄fata pena: q2
si voluisset intelligi expressisset. ar. c. ad audi
entiam. de deci.

¶ Utrū noīe sententie hic veniat excoica- 11
tio solū. R. glo. ꝛ Pau. ibidē ꝙ etiā venit
suspensio ꝛ interdictū: sed Car. dicit ꝙ ve
rius est ꝙ solū intelligit' de snīa excoicatio-
nis q̄d hn̄ p̄bat lr̄a per alternatiuā: q2 supra
dicit de his q̄ absoluūt excoicatos a canone
ꝛ postea subijcit vel a sentētijs per statuta:
ꝛ sic restringit' verbū sentētijs per verbū ex-
coicatos. ar. de rescrip. c. 2. requiris.

¶ Quid de sentētijs latis per statuta lega- 12
tor: de quib⁹ habes de officio le. c. fi. R. ꝭz
Lau. ꝛ sequit' Car. ꝙ idē est sicut de statu
tis sinodalib⁹ vel p̄uincialib⁹.

¶ Utrū religiosi p̄dicti absoluētes a pena 13
tm̄ ligent' predicta cēsura. R. ꝭm Zen. quē

sequit Car. ꝙ nō: q2 lrā loquit copulatiue a pena ⁊ a culpa. c. 2. de rescrip.

4 ❡ Quid si pdicti religiosi absoluūt a pctō ⁊ nō ab excoicatiōe quā qs incurrit ꝑ pecca to. R. Zen. ⁊ Car. tenēt ꝙ nō incidūt in pe nā ⁊ placet ne fiat extensio.

5 ❡ Utꝝ religiosus ignorās penā hanc ⁊ ad mīstrās sacrm eucharistie vel extreme vn ctionis sine licētia rectoris parochialis non tñ incōtēptū ipsi⁹ icurrat hāc penā. R. Car se resoluisse p lrām. d. cle. q̄ dic ꝑsūpserint qō notat dolū ⁊ temeritatē ministrātis ꝙ nō li gat. ⁊ placʒ m̄ p ea q̄ dixi. s. dol⁹. §. qnto. ⁊ infra excoicatio septimo. Casu vltio. §. 2.

6 ❡ Utꝝ recipiētes pfata sacramēta a dictis religiosis sine licētia suoꝝ rectoꝝ parochia liū sint excoicati. R. ꝙ nō pma vice: vt pa tebit infra. Excoicatio. 8. §. i.

7 ❡ Utꝝ sit credēdū dicēti se hrē licētiā. R. glo. ꝙ sic: ⁊ ꝑ cor. Lau. Pau. ⁊ Ste. q2 nēo videt imemor ꝓpe saluť. i. q. 7. sanctimus.

8 ❡ Quid de mercenarijs. Scholarib⁹ ⁊ h⁹ mōi. R. glo. ꝙ sufficit licētia sacerdotis pa rochialis in cui⁹ parochia inhabitāt: nisi cā recreatiōis vł alia tpali statim reuersuri ad ꝓpria aduenissent: q2 sic nō sufficeret.

Casus 13. ē in cle. i. de pe. vbi excōicat qlibet q̄ iiuriose vel temē pcus serit: ceperit: aut bānierit aliquē epm seu q̄ pdicta mādauerit: vł facta ab alijs rata ha buerit vł soci⁹ fuerit in his faciēdis: aut cōsi liū aut fauorē dederit vł defensauerit eosdē nec pōt absolui pterꝙ in articulo morť nisi a papa ⁊ cum absoluēdus fuerit in articulo mortis nō valet absolui nisi pri⁹ caueat ido nee ꝙ parebit pene imponēde ⁊ penitētiā do mino auxliante faciet. Itē scdo excōicātur oēs officiales quocūꝙ nomine censeant qui in aliquo predictoꝝ fuerint culpabiles: nec valent absolui nisi vt predictū est.

❡ Sʒ quid si eps nōdū erat cōsecrat⁹. R. glo. ꝙ nō erit loc⁹ isti pene: q2 nō ē eps de ce le. mis. cle. scda. Secus de eo qui renūciauit epatui: q2 habebit locū in eo illa pena.

2 ❡ An habeat locū pdicta pena i iclusiōe fa cta epo ad verecūdiā. R. Car. ꝙ nō: q2 hic capere accipit pro detinere sic ⁊ in. c. felicis de pe. li. 6. accipit vt supradictū est.

Casus 14. ē in cle. cupiētes. in. §. fi. de pe. vbi excoicāt oēs religiosi ⁊ clerici seculares qui inducūt ad vouēdū iu randū. ⁊c. de eligēdū sepultura apud eccle sias ipsoꝝ. de quo dic: vt. j. sepultura. §. 35.

Casus 15. ē in cle grauis. de sen. excō. vbi excōicant oēs dñi tpales etiā si sūt epi qui in terris seu locis eoꝝ inter dicto suppositis cogūt quōlibʒ diuina offi cia celebrare: aut qui voce pconia seu p cam panarū pulsatione ad officia eadē audiēda aliquos pserti3 excoicationis aut interdicti snia inodatos euocāt vel q̄ excoicatis publi ce aut interdictis ꝓhibēt ne de ecclesijs exe ant dū missarū solēnia agū a celebrantib⁹ moniti generaliter: vł specialiter vt exeant. Itē scdo si excoicati publice ⁊ interdicti qui in ipsis sūt ecclesijs postꝙ fuerint noiatim moniti a celebrantib⁹ vt exeant remanere p sumpserint sentētiā excoicationis incurrūt a qua solū a papa possūt absolui. Et sic col lige ꝙ hec pena ēcōtra cogētes: euocātes: ꝓ hibētes: ⁊ remanētes. Itē aduerte ꝙ verbū quōlibet cōphendit oēm modū cōpulsionis realē vel psonalē directū: vel indirectū: vt puta cōsanguineos vel ipsos in personis aut rebus grauādo: vt nota glo. in. d. cle.

❡ Quid si euocarēt nō excoicatos vel non interdictos. R. Car. post Pau. ibidē ꝙ inci dūt in predictā penā cū loc⁹ sit interdictus ⁊ dictio psertim stat pro maxime. 1

❡ Utrū hec pena habeat locū in cessatiōe a diuinis posita in dictis terris. R. j. ꝙ sic: q2 qñ cessatio a diuinis ē generalis hʒ vim int dicti: vt in cle. i. co. ti. in. §. in cessationibus. secus si cessatio esset specialis. 2

❡ Quid itelligit h noie diuina officia. R. Car. post Pau. ibidē ꝙ restringit solū ad missas: ⁊ ideo si aduocarēt ad alia officia p ter missas nō haberet locū hec pena. 3

❡ Quid si pdicti pcipiāt nō subdiť suis vel pdicta nō faciāt in terris ipsorū sed in alie nis. R. ibidē. Car. ꝙ nō hʒ locū hec pena. 4

❡ Utꝝ pdicti aduocātes secrete p nūciū ad diuina ligent prefata pena. R. Car. ibidē post Pau. ⁊ Zen. ꝙ nō nisi voce preconia vł voce tube: aut cornu vel per campanarum pulsationem aduocent. 5

❡ Quid si cōpellunt in loco nō interdicto. R. Pau. ibidē ꝙ nō habet locum hec pena. 6

❡ De quo iterdicto intelligit. R. gl. ibidē ꝙ tā de interdicto a iure ꝙ ab hoie. 7

Casus 16. ē i cle. cū ex eo. eo. ti. vbi ex cōmunicāt frēs minores recipiētes tpe interdicti illos de tertio ordie ad diuina. Sed qꝛ hodie vacat per priuilegiū dñi Sixti. quarti ꝯtrāseo qꝛ nō ligat.

Casus sequentes sūt per processū curie annualē factuꝫ in die cene domini vsqꝫ ad casum. 32.

Casus 17. ē ꝯtra hereticos gaçaros patarinos: ⁊ alios quocunqꝫ noīe censeant ac cōtra oēs fautores: receptatores: ⁊ defensores eorundē.

Casus 18. est cōtra piratas: cursarios: ⁊ latrunculos maritinos: ac oēs receptatores eorūdē cum dantibꝰ eis auxiliū consiliū vel fauorē. Et dicit pirata quicunqꝫ in mari depredat: nisi habeat iustū bellū contra eos quos depredat: qḋ no. qꝛ pauci aduertūt credētes ꝙ nisi quis indiferenter depredet in mari nō sit pirata ⁊ non incidit in hanc penā sed falsum est.

Casus 19. est contrra oēs q̇ in terris suis noua pedagia imponunt vel ꝓhibita exigūt sed a sponte soluentibus pedagia recipiens nō incurrit excoīcationē ꝭm glo. ⁊ Pau. in cle. qm̄. de imu. ec. qꝛ exigere est ab inuito extorquere.

Casus 20. est ꝯtra oēs falsarios bullarū apostolicarū. de quo dictum est supra casu tertio.

Casus 21. ē cōtra illos qui equos arma: ferrū: lignamina: ⁊ alia ꝓhibita deferūt saracenis: turcis: ⁊ alijs christi noīs inimicis qbꝰ christianos oppugnant ꝓ cuiꝰ intelligētia querūt infrascripta.

j ¶ Quid venit hic noīe armorū. R. glo. in c. ita quorūdā. ḋ iudeis. ꝙ etiā fustes: ⁊ lapides ꝓ machinis veniūt: ꝭ nō lapides ꝓ edificijs fiēdis i. l. 2. C. q̄ res expor. nō de. dꝛ ꝙ lorice: scuta: arcus: sagitte: spate: gladij: ⁊ tela noīe armorū veniunt. Ego ꝟo dico ꝙ illa que cōiter sūt ꝓ vsu offendēdi vel defendendi se ⁊ nō pro alio vsu veniūt noīe armorū. Illa ꝟo quibꝰ possumꝰ vti pro armis et pro alio vsu: puta ꝓ instrumēto dicūtur arma ex intentione vtendi his ꝓ armis defensionis vel offensiōis: alś nō: vt no. in cle. ne. in agro. de statu mona. Et ideo gladiꝰ ad incidendū panē non venit noīe armorū scđm Pa. in c. clerici. el. i. de vi. ⁊ hone. cle.

¶ Quid venit noīe ferri hic. R. ꝙ accipit hic ferrū ꝓ ferro infecto: vl' facto sub quacūqꝫ forma: vt in. l. 2. C. que res expor. non de. quod tamē limito ꝑ rationē expressam in. d. l. 2. de ferro. ꝑ qḋ possent pugnare vl' se munire: qꝛ brochete ⁊ similia nō credo sint sub ipso comprehensa. 2

¶ Quid itelligit sub noīe lignaminū. R. ꝙ intelligit qḋcūqꝫ lignū per qḋ naues galeas: aut alias machinas possent facere ad impugnādū: vel defendēdū se a christianis secus de alijs lignaminibꝰ quibꝰ nō possunt vti ad offendendū vel defendendū. 3

¶ Quid intelligit noīe prohibitoꝝ. R. ꝙ sūt oīa quibꝰ possunt christiani impugnari vel ipsi infideles ne impugnēt a christianis muniri que oī tpe ꝓhibent. Similiter quecūqꝫ victualia: vel mercimonia tēpore guerre cū eis habite ab aliqbꝰ christianis legitie. Tpe ꝟo pacis mercimonia q̄cūqꝫ: ⁊ victualia nō sūt ꝓhibita eis deferri: nisi in dispendiū christianoꝝ fieret: puta: qꝛ timentes de guerra muniunt se: vel vt inuadāt christianos. tenet tm̄ Inno. ⁊ Hostiē. in. c. significauit. de iudeis. ꝙ ꝓ redimendis captiuis tpe guerre arma etiā sine pena excoīcatiōis pn̄t deferri qḋ an̄ factū non tenerē: ꝭ hn̄ post factū: de alijs ꝟo mercimōnijs non ē dubium int doc. ꝓpter ꝑdictū. c. significauit. ꝙ ꝓ redēptiōe captiuoꝝ pn̄t deferri ēt tpe guerre. 4

¶ Quid si tpe pacis deferāt arma: ⁊ alia ꝓhibita nō tm̄ ea intētiōe vt impugnent christiani. R. ꝙ nihilominꝰ ligant si sunt talia quibꝰ possūt impugnari ꝭm glos. Ioā. an. ⁊ do. Anto. ac. Pa. in. d. c. ita quorūdā. Quidā tm̄ tenēt ꝙ nō ligant nisi ea intētiōe deferant vt christiani impugnēt: vel ne possint infideles impugnari: ⁊ cōuenit satis hec opinio cū tex. in. d. c. ita quorūdā licꝫ ꝑma opinio sit tutior: maxime ante factū. 5

¶ Utrū deferētes prohibita infidelibus: ⁊ penitentibus postea ea reportātes ⁊ non dimittētes infidelibus ligētur. R. ꝙ non: qꝛ verba cuꝫ effectu sūt accipiēda. Idem dic de deferentibus arma pro sui tuitione ad terras infideliū ꝙ nō ligant: nisi postea ea ipsis venderēt quia sic ligātur. Si autem statim vendita recuperarēt' nihilominꝰ ligarent. Idem dic de permutatiōe. 6

¶ Qn̄ dicit tēpꝰ guerre. R. ꝙ dꝛ qn̄ aliqs 7

p̄nceps christian⁹ auctē p̄ncipis: vl' papa facit cū eis bellū quo ad illū dn̄z: puta Soldanū: vel turchū: nō quo ad alios dn̄os infideles: nisi essent tali in subsidiū.

8 ¶ Aduerte hic q̄ lz Nichola⁹ Bonifaci⁹ ⁊ Clemens multos ligauerint circa p̄dicta tn̄ q2 hodie vacāt ꝑ trāseo: solūmō remanēt excōicati exercentes regimē in galeis aut nauibus infideliū. in. c. ita quorūdā. sed nō est papalis sed ordinari⁹ poterit absoluere. Uerum est q̄ tā isti q̄ supra scripti nō debēt absolui: nisi q̄cquid acq̄sierint ex tali cōmertio dānato expendant in subsidiū christianorū ⁊ vltra tantūdē de suo si possunt.

9 ¶ Quid de dantib⁹ chordā: vel anchorā: ⁊ h⁹mōi vt possint negociari cū infidelib⁹ tēpore pacis. R. q̄ requirit̄ licētia ap̄lica: q2 per talia possūt christiani impugnari.

10 ¶ Utrū portātes clauos paruos: ⁊ cultellos ꝓ pane incidēdo sint excōicati. R. q̄ nō: q2 nō cōprehendūt̄ sub noīe armorū: vel ferri: vel aliorū prohibitorum.

11 ¶ Utrū portātes ferrū: arma: ⁊ alia ꝓhibita d̄ vna t̄ra saracenorū ad aliā: vel saracenos cū armis suis: vtputa: de marica in alexandriā sint excōicati. R. q̄ nō: nisi hoc fiat i dispendiū christianorū sicut declarauit Greg. 9. in extrauagāti que incipit: postulastis.

Casus 22. ē ꝯtra ipediētes seu i uadētes victualia: vel alia ad vsuz romane curie necessaria adducentes: seu ne ad ipsam adducāt̄: vl' deferāt̄ ipediētes aut ꝑturbātes ⁊ ꝯtra defensores talia faciētiū.

Casus 23. ē ꝯtra oēs q̄ illos q̄ ad sedē ap̄licā veniūt ⁊ recedūt ab eadem temeritate ꝓpria capiūt: spoliāt: ⁊ detinēt: aut ex ꝓposito deliberato verberare mutilare: vl' interficere p̄sumūt: ⁊ ꝯtra oēs q̄ talia fieri faciūt: vel mādāt.

Casus 24. est ꝯ illos q̄ iurisditionez ordinariā: vl' delegatā nō habētes morātes i eadē curia: temeritate ꝓpria: capiūt: spoliāt ⁊ detinēt: aut ex ꝓposito deliberato: verberare: mutilare: vl' iterficere p̄sumūt ⁊ q̄ talia fieri faciūt seu mādāt.

Casus 25. ē ꝯ oēs illos q̄ ꝑ se: vel per aliū seu alias q̄scunq̄ ꝑsonas seculares vl' eccl'iasticas ad romanā curiam sup eorū causis ⁊ negocijs recurrentes. Illa q̄ i ea ꝓsequētes aut ꝓcurātes: vl' ꝓcuratores ipsorū vel aduocatos seu iudices super dictis causis deputatos occasione causarū vl' negociorū huiusmōi: verberāt: mutilāt: vel occidūt: aut bonis spoliāt ⁊ cōtra dātes auxiliū cōsiliū vel fauorē in p̄dictis.

Casus 26. ē ꝯtra oēs illos q̄ ne pareatur l'ris: aut mādatꝪ ap̄licis: ⁊ legatorū: ⁊ nūciorū ⁊ iudicū: delegatorū eorūdē grām: vl' iusticiā cōcernētib⁹: decretis q̄ sup eis ⁊ re iudicata seu ꝓcessib⁹ executorialib⁹ nō hito pri⁹ eorū bn̄placito ⁊ assensu: ne ve tabelliōes ⁊ notarij sup h⁹mōi l'ris ⁊ ꝓcessib⁹ executorialib⁹ instr̄a seu acta ꝯficere aut ꝯfecta ꝑticui⁹ iterest tradē: sub grauissimis penis ꝓhibē: statuere: seu mādare p̄sumūt ⁊ ꝯtra dātes auxiliū ꝯsiliū: vl' fauorē.

Casus 27. ē ꝯ oēs q̄ se ab obedientia romani pōtificis ꝑtinacit̄ subtrahere: vl' quōlibꝫ recedere p̄sumūt: ⁊ contra dātes auxiliū ꝯsiliū: vl' fauorē p̄dictis.

Casus 28. ē ꝯ oēs q̄ iurisditiōꝫ ad ecclesiasticas ꝑsonas ꝑtinentez vsurpant per se vl' ꝑ aliuz: seu alios directe: vel indirecte: aut i eisdē ꝯsiliū auxiliū: vl' fauorē prestare nō verentur.

Casus 29. ē ꝯ oēs mutilātes: vulnerātes iterficiētes seu capiētes ⁊ d̄tinētes: seu depdātes romipetas ⁊ ꝑegrinos ad vrbē cā ꝑegrinatōis ⁊ deuotiōis accedētes ⁊ i ea morātes: vl' recedētes ab ipa cū oib⁹ i his dātib⁹ ꝯsiliū auxiliū: vl' fauorē.

Casus 30. ē ꝯ oēs illos q̄ ꝑ se vl' ꝑ aliū directe vl' indirecte sub q̄cūq̄ titulo vel colore occupāt: detinēt: vel hostiliter discurrūt seu inuadūt in totū: seu in partem almā vrbē: aut alias ciuitates: vl' t̄ras ⁊ loca: ⁊ iura ad romanā ecclesiā spectantia cum adherentib⁹: fautorib⁹: ⁊ defensorib⁹ eorum: seu dantibus auxiliū cōsiliū: vel fauorem in eisdem.

Casus 31. ē ꝯ q̄scūq̄ p̄sumētes absoluere quēlibet ꝑ dictū processū excōmunicatū: nisi in articulo mortis p̄stita pri⁹ de stādo sancte m̄ris eccl'e mādatis satisfactiōe vel sufficiēti cautione: etiā p̄textu cuiuscūq̄ priuilegij: vel ꝯcessiōis ap̄lice nō faciētis plenā ⁊ expssam de p̄dicta prohibitiōe mētionē: nec absolutio alit̄ ipensa valet Et licet Paul⁹ secūdus plures alios casus posuerit quos in nulla concessione volebat

intelligi nisi spāliter exp̄meref̃. Tn̄ Sixtus quart⁹ solūmō ad p̄dictos sup̄ exp̄ssos se restrixit ⁊ iō casus Pauli i dcō ꝓcessu omitto

1 ¶ Aduerte etiā ꝙ p̄fat⁹ Sixt⁹ i extrauagāti. q̄ icipit: ⁊ si dn̄ici Bre. excoicat oēs absoluētes a q̄cūqꝫ p̄dictaꝝ excoicationū ꝑ ꝓcessuꝫ fcāꝝ: vl̄ dispēsant̄ i voto vltramarino: scōꝝ Petri ⁊ Pauli. sci Jacobi. ⁊ castitat̄: ex q̄cūqꝫ ꝯcessiōe ab ip̄o Sixto habita: nisi de. d. extrauagāti de v̄bo ad v̄bū in ipsa ꝯcessiōe fiat mētio. Et bn̄ aduertant ꝯfessores q̄ ad illos q̄ ꝯfessionalia habuerūt ab ipso: exceptis illis ꝯfessionalib⁹ q̄ data fuerūt tp̄e cruciate mihi cōmisse: q̄ꝛ q̄ ad illa nō valet dcā extrauagans: sicut pꝫ in bulla p̄dicte cruciate. Et ego aurib⁹ ꝓp̄ijs ab ipso audiui.

2 ¶ Sūt ⁊ alij casus ꝑ extrauagātes in q̄b⁹ snīa excoicatiōis infligif̃ ipso facto: ⁊ nō potest impēdi absolutio nisi ꝑ sedē ap̄licā. Et q̄ꝛ multe sūt reuocate: alique non sūt in vsu solūmō ponā que coīter habēf̃ in vsu: ⁊ sūt sequētes vsqꝫ ad Excoicatio. 6.

Casus 32. est sub R̃ica de sepul. ⁊ est Bonificij. 8. vbi excitāf̃ oēs exēterātes: vl̄ in frustra incidētes: aut i aq̄s coquētes vt carnē ab ossib⁹ euellāt corpora defunctoꝝ: vt alibi tumulāda deferant: vbi no. ꝙ ad incurrēdū p̄dictā p̄nā oportꝫ tria cōcurrāt. Primū ꝙ ille mortu⁹ circa cuius cadauer volūt facere p̄dicta: sit mortu⁹ in t̃ra: vbi viget cult⁹ christian⁹: q̄ꝛ si eēt mortu⁹ in t̃ra infideliū nō caderēt i p̄nā faciendo p̄dicta. Scōm ꝙ p̄dicta faciāt cadaueri mortuo. Tertiū ꝙ faciāt aīo vt alibi tumulādū deferāt: q̄ꝛ si facerēt ex odio vel ꝓpt̃ cyrugiā nō inciderēt in penā p̄dictam.

Casus 33. ponif̃ de regularibus: vbi Martin⁹ excoicat oēs religiosos mēdicātes eūtes ad ordīes seu monasteria nō mēdicantiū: vt ibi sint frēs: etiā sub p̄textu cuiusuis licētie ēt ap̄lice gn̄alis. Itē scdō excoīcat ipsos recipiētes. Sꝫ hec pena nō extēdif̃ ad eūtes ordinē cartusieñ.

Casus 34. ponif̃ de simonia: vbi Paulus scdōs excoicat oēs q̄cūqꝫ dignitate p̄ditos: q̄ quolibꝫ dādo vl̄ recipiendo simoniā cōmiserint: aut q̄ fuerint mediatores: vt ipsa fiat in ordine vel bn̄ficio.

Casus 35. est sub R̃ica de snīa excoīcatiōis. de q̄ Jo. an. in. c. nēo. de simo. facit mētionē ꝯtra dātes aliq̄d pro grā obtinēda apud sedē ap̄licā: quā ꝑtrāseo q̄ꝛ reuocata ē ꝑ Cle. 5. vt dicit Joā. cal. ⁊ recitat Jo. de lignano ibidem.

Casus 36. ponif̃ sub R̃ica de p̄uile. vbi excōicanf̃ q̄ libellos famosos: aut cantbilenas vel ritbimos faciūt. detinent: vel publicāt i infamiam status ordinum minorū: ⁊ predicatorū. ⁊ est Alexan. quarti que incipit. Ex alto.

Casus 37. ē in dcā extrauaganti: vbi excōicāf̃: p̄dicātes: docētes vl̄ defensantes: ꝙ p̄fatorū ordinū frēs non sūt in statu ꝑfectiōis: ⁊ ꝙ nō lꝫ eis de elemosynis viuere. Aut ꝙ nō possūt p̄dicare: siue ꝯfessiōes audire de licētia. Ro. pon. seu alioꝝ prelatoꝝ ordinarioꝝ: sine ꝯsensu curatorū.

Casus 38. ē ibidē ꝯ faciētes violētiā dānabilē i locis p̄dictoꝝ ordinū ⁊ tā isti q̄ꝫ dicti. in. 36. q. 37. casu p̄cedēti nō p̄nt absolui nisi a sede ap̄lica: aut ꝯseruatorib⁹ dcōꝝ ordinū: p̄terq̄ꝫ i articulo mortꝭ.

Casus 39. ē ꝯ oēs intrātes mōasteria scē clare: ⁊ ordinis p̄dicatoꝝ q̄ ipso facto sūt excoicati si intrāt: p̄terq̄ꝫ i casibus ꝑ eorū regulā ⁊ statuta cōcessis.

e **Excoīcatio** 6. de casibus excoicationuꝫ qui reseruāf̃ in iure ep̄i solū qui sūt duo. Prim⁹ est in. c. ꝑuenit. eo. ti. de q̄ dic vt. s̄. Excoīcatio. 5. casu. i. §. 38. Secūd⁹ casus ē in cle. cū ex eo. eo. ti. cōtra fratres minores recipiētes ad dīna tp̄e interdicti fratres tertij ordinis. Sꝫ q̄ꝛ hodie vacat ꝑ priuilegiū dn̄i Sixti quarti. ideo ꝑtrāseo.

e **Excoīcatio** 7. de casibus excōmunicationū nō reseruatis a iure alicui: ⁊ a quibus potest absoluere quilibet ordinari⁹ vt patꝫ. s̄. Absolutio. i. §. scdō.

Casus prim⁹ est in. c. administratores. 23. q. 5. vbi excōicāf̃ oēs p̄ncipes ⁊ officiales q̄ tertio admoniti ab ep̄is vl̄ ecclesiasticis prelatis recusant eis facere iusticiam super eorum causis.

Casus 2. ē in. c. lꝫ. de elec. vbi excoicatur ille q̄ elect⁹ a paucioribus q̄ꝫ a duab⁹ partib⁹ cardinaliū in sūmū pontificē: assentit electioni de se facte. Scdō excoicanf̃ oēs qui talē recipiūt ꝓ papa.

Casus 3.ē in.c.qm̄.de offi.ordi.ꝯtra
illū q̄ se igerit in eccl'a in q̄ est
ep̄s se pro ep̄o gerēs: sine cōsensu illius ep̄i.

Casus 4.ē in.c.i.de loca.vbi excoicā
tur mḡri, ⁊ scholares bononie
cōducētes hospitia domoꝝ alioꝝ magistro-
rū ⁊ scholariū i lesionē: vl' impedimētū iha-
bitātiū: nisi pri⁹ tēp⁹ cōductiōis sit elapsum:
vel nisi de ꝯsensu ipsoꝝ mḡroꝝ vl' scholariū
inquilinoꝝ. Et no. ꝙ noīe mḡroꝝ veniūt do
ctores: ſ noīe scholariū nō veniūt existētes
in studijs pro scholarib⁹: vt sūt chartarij ⁊
scriptores ſm Jo.an. ⁊ Hof. q̄uis predicti
gaudeāt ꝑuilegio scholariū: vt no. i auth. ha
bita.C. ne filius pro patre. ⁊ hoc tene q̄uis
Inno. ⁊ Lau. teneāt ꝙ etiā ligātur.

¶ Utruz locatores ligent̄ p̄fata pena. R.
glo.i.d.c.i.tenet ꝙ nō. Bar.i.l.fi.C.de ac
ceptila. ⁊ in multis alijs locis. ⁊ He. i.c.z.
de ꝯfes.li.6. ⁊ i.c.cupiētes.de elec. lib.6.te-
net ꝙ ligant̄: ſ tu dic ſm Pa.i.d.c.i. ꝙ vbi
per se eēt eadē rō in correlatiuis: sic eēt vera
scd'a opinio: ſ in casu nostro nō ē eadē rō: ⁊
ideo ē verior opinio glo. q2 locator certat de
damno vitādo sed cōductor certat de lucro
vel cōmodo: ⁊ in odiū aliorū aliq̄n: facit.c.
sup eo.de vsur.vbi pena nō extendit̄ ad mu
tuo accipiētem: q2 nō est eadē rō. ⁊ de.i.de
cōsangui. ⁊ affi. Idē dic in statuto qd' impo-
nit penā vendēti frumētū ꝙ nō extēdat̄ ad
ementē: facit qd' dico.j.lex.§.6. ⁊.j.pena.§
5.posset tn̄ locator incurrere p̄dictā penam
ex participatiōe. Nā cōductor ipsā incurrit
tractādo de ꝯductōe: ⁊ ideo si post tractatū
in alio tp̄e venit ad locationē erit locator ex
coicatus per.c.nuper.eo.ti.

2 ¶ Utrū debeāt p̄dicti expectare tēp⁹ finitū
locatiōis. R. Jo.an.tenet ꝙ nō: ſ solū tēp⁹
cōductiōis fiēde: ſ Pa.tenet ꝙ tuti⁹ ē expe-
ctet ⁊ videt̄ magis ꝯuenire tex.d.c.ꝑmi.

3 ¶ Utꝝ ista excoicatio sit tm̄ localis R. coit̄
tenet̄ ꝙ sic: ſ Ho. tenet ꝙ sit gn̄alis ad oīa
studia q̄ sūt sub dn̄io pape. ⁊ gl.i.l. ne cui.C.
locati. ⁊ istud ē tuti⁹ p. plogū in ꝟto doctori-
bus ⁊ scholarib⁹ bononie cōmorātib⁹: q2 cō-
prehendūt̄ etiā alibi existētes.

Casus 5.ē i.c.nō min⁹.iūcto.c.aduer
sus.de imu.ecclesiaꝝ.vbi excoi
cāt̄ ꝑmo oēs officiales laici q̄rūcūq3 locorū
q̄ angarias: ⁊ exactiōes indebitas ecclesijs
⁊ ecclesiasticis ꝑsonis imponūt. Scd'o excōi
cant̄ p̄dicti q̄ iurisditionē p̄latoꝝ: ⁊ auctori-
tatē quā habēt in suis hoib⁹ euacuāt. Nā tā
isti q̄ ꝑmi si moniti cōptēter nō desistāt ipo
facto: tam ipsi q̄ fautores eoꝝ sūt excoicati
nec debēt absolui donec satisfecerint cōptent̄
Tertio excoicāt̄ successores p̄dictoꝝ officia
liū nisi infra mēsem excessum suoꝝ p̄decesso-
rū purgauerint ⁊ satisfecerint.

¶ Pro quoꝝ intelligentia ē aduertēdū ſm j
Pa.in.d.c.aduersus ꝙ successor nō ē excoi-
cat⁹ ipso facto: nisi p̄decessor deliq̄rit p̄textu
officij ad comodū ipsi⁹ officij vl' vniuersita-
tis. secus si deliqt ad comodū ꝓpriū vl' ad li-
bidinē suā satisfaciēdā: nā tūc ipse reus sol⁹
tenetur: ⁊ ipse: vel ei⁹ heres cōueniri debent
iuxta illud quod legit̄. ⁊ no.in.l.i. ⁊.z.ff.ad
l.iul.repe.in.c.i.de solu.

¶ Querit̄ an p̄fatus officialis teneat̄ satis 2
facere d' suo ēt si nihil habuit si coitas i cui⁹
vtilitatē ē ꝟsū extortū non vult satisfacere.
R. ſz Pa.in.d.c.aduersus. ꝙ sic p argumē
tum p̄dicti.c. ⁊ p no.p Inno.in.c.sic dignū
de homi.aduerte.tn̄ ſm Hof. ꝙ coitas in
cui⁹ vtilitatē ē ꝟsū si ē effecta locupletior te-
net̄ satisfacē: facit.l.iulian⁹.ff.de act.empt.

¶ Sz pone ꝙ officialis seu rector nō cōsen 3
sit ſ restitit quātū potuit: nūq̄d tenet̄ ad re-
stitutionē si nō dimisit officiū. R. ſz Inno.
in.c.nouerit.de sen.excō. ⁊ Jo.an.in.d.c.ad
uersus. ꝙ sic: ⁊ eū videt̄ seq̄ coiter docto.

¶ Quid de successore q̄ nō negligit induce- 4
re vniuersitatē vt satisfaciat: ſ eā iducit pro
posse: ⁊ tn̄ nihil facit. R. ꝙ tenet̄ dimittere of
ficiū vt sic coitas cogat̄ ex necessitate officia
lis satisfacē: ⁊ hoc ē lati⁹ ſm coiter docto.

¶ Utrū dantes consiliū predictis: siue oēs 5
cōsiliarij talis vniuersitatis teneāt̄. R. ſm
Pa.in.d.c.aduersus. ꝙ si dederūt consilia
ad hec grauamina inferēda: ⁊ moniti nō re
uocauerint indubie sūt excoicati: vt in.d.c.
aduersus. ⁊ in.c.nouerit.de sen.excō. ⁊ tene
tur q̄libet ipsoꝝ insolidū ad satisfaciēdū ſz
Inno.in.d.c.sicut dignū. Si ꝟo tacuerunt
ita ꝙ nō ꝯsuluerūt nec ꝓ nec ꝯtra tūc dic ꝙ
inuoluūt̄ pena ⁊ peccato cū his qui expresse
cōsenserūt: vt no. Innoc.in.c.i.de his q̄ fi.
a maio.par.capi.de quo vide.s.cōsentire.§
z. Si aūt expresse cōtradixerūt: ſ nō dimi-
serūt officium an inuoluant̄ pctō ⁊ pena.

Innocē. in. d. c. nouerit. recitat opiniones cōtrarias: tamē ego tenerē ꝙ licet non dimiserint officiū nō teneāt̄ ꝑ no. ꝑ Inno. in. d. c. i. nisi essēt tales ꝙ ex cessatiōe cōsiliatiōis inducerēt coītatē ad resistendū.

6 ¶ Utrū pdicta pena habeat locū in quocūq successore officialis excōmunicati ꝓpter quodcūq delictū. ℞. ſm Inno. ꝙ non: sed solū habet locū in successore excoīcati ex causis predictis: vel aliter qualitercūq ꝓpter libertatē ecclesie violatā: vel nisi ſm Hosti. successor foueret factū damnatū: ꝓpter qd̄ predecessor fuit excōmunicatus. puta: quia tenet clericum positum in carcere a predecessore suo: vel quid simile: facit. c. si cōcubine. de senten. excōmu.

7 ¶ Utrum iudex secularis compellens clericum vel etiā secularē personam que alias est de foro ecclesiastico etiā sine districtiōe persone sit excōmunicatus. ℞. scdm Pa. in. d. c. aduersus. ꝙ si monitus non desistat excōmunicatus est ipso facto: quia turbat iurisdictionē ecclesiasticā: vt ē tex. in. d. c. nō minus. et tenet Hosti. et Io. an. hodie aūt ꝑ ꝓcessum curie sūt excōmunicati excōmunicatione papali: vt. s. Excōicatio. 5. casu. 28.

8 ¶ Sed que sūt ꝑsone que nō possūt iudicari a seculari iudice. ℞. ꝙ sūt. Primo oēs ille que gaudēt ꝓuilegio canonis. si quis suadente de quibus dixi. s. Excōmunicatio. 5. casu. i. exceptis clericis cōiugatis. de quibus dic vt. s. Clericus vult. §. pe. Secūdo sūt oēs persone astricte ꝑpetuo seruitio ecclesie: vel pdictis qui gaudēt predicto priuilegio: si quis suadēte: vt no. Pa. in. c. nullus. de foro cōpe. et Fede. facit. c. ꝑ exceptionē. de priuileg. li. 6. in verbo ꝑpetuo. secus si nō sūt perpetuo oblati. Et sic limita glos. in. c. clericū. ij. q. i. Tertio sūt oēs de famlia epi ſm coēm opinionē: vt no. Pa. i. d. c. nullus. Quarto vxor clerici q defert tōsurā et habitū: et nō ē bigamus. tex. ē. i. l. fi. C. de incol. Mulieres inquit tex. honore maritoꝝ cingimus: et gnie noblitamus: et forex eoꝝ ꝑsona statuimus. hec ibi. Quinto rectores hospitaliū pioꝝ si sūt ꝑpetuo obligati: ſm eūdē Pa. i. d. c. nullus. alias nō. Sexto frēs tertij ordinis bti Frācisci: et sorores ſm Bar. i. l. i. ff. de ꝑe. et. l. semp. ff. de iure imu. et. d. Anto. i. d. c. nullus. et hodie nō ē dubiū: vt patz ex priuilegio dn̄i Sixti quarti: qd̄ dicit̄ bulla aurea Iesuate. aut heremite ſm coēm opinionē nō ꝑtinēt ad foꝝ ecclesiasticū: quia cras possūt eē seculares.

Casus 6. ē in. c. nō magno. ne. cle. vel mo. ꝯ quoscūq religiosos tacite: vel expsse ꝓfessos: audiētes leges: vel phisicā nisi īfra spatiū duoꝝ mēsiū ad claustrū redierint. Adde qd̄ dicā. j. casu. 27.

Casus 7. ē in. c. fi. ne. cle. vel mo. vbi excoīcatio ꝯtra religiosos de qua in pcedēti casu extendit̄ ad archidiaconos: decanos: plebanos: ppositos: cātores: et alios clericos personatū hn̄tes: et oēs sacerdotes: nisi infra spatiū duorū mēsium destiterint audire leges vel phisicā. Pro cuius casus et precedētis declaratiōe.

¶ Querit̄ qn̄ icipiūt currē pdicti duo mēses. ℞. ſz Pa. i dictis caplis ꝙ q ad religiosos icipiūt a die exitus monasterij: vt predictas sciētias audirēt. In decanis ṗo et alijs de quibus i. 7. casu icipiūt ſz Pa. a die exitus ꝓpriorū lariū cū effectu auditōis pfatarū sciētiarū. j

¶ Quid si nō exeūt ꝓprios lares: nec religiosi monasteria: sed in domibus ꝓprijs aut monasterijs audiunt scientias predictas. ℞. ſm Pa. i. d. c. fi. et ē cōmunior opinio ꝙ nō erūt excōmunicati: et sic tenē quāuis quidā teneāt ꝙ nihilominus sūt excoīcati. 2

¶ Utrū religiosi q exeūt monasteria ex aliq alia rōnabili causa: et sic audiunt predictas sciētias ligēt̄ pena pdicta. ℞. ſm Pa. in. d. c. fi. ꝙ nō: quia vt ligēt̄ dicta pena reqrit̄ vt exeāt monasteriū: et scdo vt exeāt ista intentiōe. s. studēdi i predictis sciētijs. et tertio ꝙ stēt per duos mēses ex̄ monasteriū: siue audiāt siue nō. Ex quo pz: ꝙ si exiret ex̄ monasteriū ex aliqua rōnabili cā nō vt audiret pdictas scientias et ex tali rōnabili cā perseuerās ex̄ monasteriū vltra duos mēses. Interim audiret predictas sciētias nō eēt excoīcatus. secus si solum staret et pncipaliter ex̄ monasteriū: vt audiret: quia tūc tēpus duorū mēsiū iciperet a die cessatiōis cāe ꝓpter quā exiuit: et dispositiōis stādi ex̄ vt audiat. 3

¶ Quid si religiosus exiuit vt audiret predictas sciētias: postea mutato ꝓposito audit theologiā. ℞. Innō. tenet ꝙ nihilominus ligat̄. sed Pa. i. d. c. fi. tenet ꝙ nō ē necesse: vt reuertat̄ ad mōasteriū nec icurrit penā: sed cautius ē vt faciat ꝙ abbas significet 4

ei ꝙ studeat theologie: ⁊ sic censeť reuersus
ad claustrũ: ⁊ hoc erit magis tutũ.
5 ¶ Utrũ religiosus leges predictas scias in
suo mõasterio ligeť predicta pena. R. mihi
placet opinio Pa. in. d. c. fi. ꝙ nõ ligať nec
siľr decani: ⁊ alij de qb⁹ i. 7. casu
6 ¶ Sz nũqd peccãt pfati studẽtes in came/
ra ꝓpria: vľ mõasterio i legibus. R. Pa. i
d. c. fi. ꝙ nõ: si hoc faciũt ad finez itelligẽdi
meli⁹ canones. sec⁹ si pncipaliť studerẽt ꝓpť
ipsam sciam ciuilẽ. Idem dic de predictis te
nẽtibus libros predicte sciẽtie.

Casus 8. ẽ in. c. cleric⁹. ne. cle. vľ mo. vbi excõicãť oẽs sacerdotes q̇
post monitionẽ officiũ vicecomitis: aut pre
positi secularis habuerint: ⁊ coiter docto. in
d. c. clericus. debẽt cõphẽdi noie sacerdotũ
oẽs existẽtes in sacris. Et sic tene.

Casus 9. ẽ i. c. i. de scisma. vbi excoi/ cãť omnes inuidẽtes ordina/
tiõibus vel alienatiõib⁹ factis a scismaticis
de quo vide Scisma. §. 2. ⁊. 3.

Casus io. est in. c. ex coi. de rapto. vbi excõicãť oẽs qui christianos
naufragiũ patientes dãnata cupiditate spo
liãt reb⁹ suis: nisi ablata restituãt ꝗ pmũ po
terũt. ẜm Pa. in. d. c. ⁊ videť etiã tenere sic
glo. ibidẽ ⁊ est tuti⁹: ẜz aũt Jo. an. requiriť
monitio: vt restituãt: aliter ante monitionẽ
nõ erũt excoicati. Sed nõ placet.

Casus ii. est in. c. ad falsariorum. de crimine falsi. de quo habes. s̄
Excõmunicatio. 5. casu. 3.

Casus iz. ẽ in. c. nouerit fraternitas tua. de sen. excõ. vbi excoicãť.
Primo oẽs illi q̇ statuta edita ⁊ cõsuetudi/
nes itroductas ꝯ eccľie libertatẽ fecerint ser/
uari. Secũdo excoicãť oẽs q̇ eadez statuta
nõ fecerint deleri ꝗꝫ primũ sciuerint: Quod
limito verũ: si habẽt potestatẽ delendi. Ter/
tio excoicãť statutarij predicti Quarto scri
ptores predictoꝝ statutoꝝ Quinto potesta/
tes: cõsules: rectores: ⁊ cõsiliarij locoꝝ. vbi
predicta statuta edita fuerint. Sexto q̇cun/
ꝗꝫ iudicãt ẜm pdicta statuta. Septimo q̇ iu
dicata redigũt in publicã formã.
j ¶ Quid dr̄ ꝯ ecclesiasticã libertatẽ. R. ẜm
Pa. i. d. c. nouerit. ꝙ ẽ oẽ illud qd̄ statuiť ꝯ
priuilegiũ datũ vniuersali eccľie a deo vt il
lud qd̄cũꝗꝫ ligaueris sup ťrã. 24. q. i. vel a
papa: vt puta ꝙ ad pias cãs legata valeant
corã duob⁹ testib⁹ ⁊ h⁹mõi: vel ab impato/
re: vt ꝑbi grã: ꝙ null⁹ iudicet clericos ⁊ ec/
clesiasticas ꝑsonas: nisi eoꝝ plat⁹ ⁊ filia. Se
cus si tale statutũ eẽt ꝯ priuilegiũ datũ ali/
cui pticulari eccľie q2 nõ essent excõicati ẜm
coiť doc. Adde ẜz Bar. i auť. cassa. C. de sa.
sanc. ec. ꝙ statutũ q̄ clerici efficerẽť timidio
res: ⁊ laici audaciores eẽt ꝯtra libertatẽ ec/
clesiasticã: vt ꝑbi grã: si statuereť ꝙ q̇ ꝑcutit
clericũ soluat. io. qui ꝓ laicũ. zo.
¶ Sz q̇d si ponať in fine statutoꝝ ꝙ si eẽnt 2
aliq̃ ꝯtra libertatẽ eccľie hẽanť ꝓ nõ scriptis
R. ẜm Pa. i. d. c. nouerit. ⁊ Bar. i. d. auť.
cassa. ꝙ nõ sufficit ad euitãdã excoicationez
predictã: ẜ oportet ꝙ deleri faciãt.
¶ Utrũ sciẽtes statuta: ẜ ignorãtes eẽ con/ 3
tra libertatẽ ecclesie ligẽť. R. Inno. tenet ꝙ
nõ ligãť Jo. de lig. tenet ꝙ nõ sũt audiẽdi: ẜ
tu tene opi. Inno. que ẽ verior.
¶ Utrũ cõsiliarius aut officialis q̇ nõ cõsen 4
sit ẜ cõtradixit talib⁹ statutis fiendis nec ea
seruari fecit sit excoiat⁹ si nõ dimisit officiũ
R. ẜm Hosti. i sũ. titulo. de sen. excõ. ꝙ sic:
Sz ego dico ẜm ꝙ. s̄. casu. 5. §. 5.
¶ Qñ ligãť supdicti. R. Pa. i. d. c. nouerit 5
ꝙ statuẽtes: dictãtes: scribẽtes aut ẜuare fa
ciẽtes statim ligãť. Officiales ꝓ ⁊ ꝯsiliarij
tũc ligãť qñ ea sciẽtes ẜuauerũt vľ vt ẜuarẽť
opã dederũt: aut cũ possent ea deleri nõ fece
rũt: aut officio nõ renũciauerũt. Intellige tñ
ꝙ dz dari eis aliqd̄ tẽp⁹ ad delẽdũ: vľ renũci
andũ: q2 nõ icõtinẽti p⁹ sciam tenẽť currẽ:
ar. i. l. ratũ. ⁊ in. l. qd̄ dicim⁹. ff. de solu.

Casus sequẽtes vsꝗꝫ ad casũ. 35. sunt in. 6. decretalium.

Casus i3. ẽ in. c. vbi periculũ. de elec. vbi excoicãť oẽs. Primo qui
mittũt scripturã: vel nũciũ: vľ secrete loquũ
tur cardinalib⁹: vel alicui eoꝝ existẽtib⁹ i cõ/
claui ꝓ electione pape: vbi no. ꝙ missio aut
locutio oz ꝙ sit secreta ẜm Arch. ⁊ Ge. ibi
dẽ: aliť nõ eẽt excõicat⁹ ꝓpter qd̄ dicit Ge.
ꝙ qñ statutũ enũcrat plura ꝓhibita: ⁊ vltio
ꝓhito qualitatẽ aliquã restrictiuã adiũgit:
illa qualitas restringens referť ad oĩa nume
rata Itẽ. z. excoicanť oẽs dñi: rectores: alij
ꝗꝫ officiales cuiuscũꝗꝫ dignitatis aut condi/
tionis existãt: q̇ diligẽter nõ obseruant: aut
fraudem circa ea cõmittũt que sibi pcipiũť

obseruanda in morte pontificis morientis in eorum terra: vt habet in. d.c. vbi periculum. qd intellige fm Ge. ibidē: verū nisi tales officiales impedirent de iure: vl de facto ad talia seruāda: qr sic nō ligarent.

Casus 14. ē i. c. sciāt cūcti. de elec. vbi excoicāt oēs q per se vl p alios spoliando seu als iniuste persequēdo grauare psumpserit in bñficijs seu alijs bonis suis clericos: vel quaslibet psonas ecclesiasticas: aut eorum consanguineos: vel ecclesias monasteria seu loca cetera: ex eo q tales psone ecclesiastice ad quos spectat electio noluerunt vel nolunt eligere eum pro quo rogabātur. Et no. fm Archidi. 7 sequit Ge. ibidem: q per verbum spoliādo intelligit: siue auferāt latēter: siue vastent quocūq modo siue inuadant imobilia: siue rapiāt mobilia p vim 7 publice siue fraudēt per dolū.

j ¶ Querit an pdicta pena habeat locum: si grauāt affines. R. fm Ge. ibidē q nō.

2 ¶ Usq ad quē gdū intelligūt isti psanguinei. R. fm Ge. ibidē q vsq ad. 7. gradū.

3 ¶ Utr hec pena hēat locū in pñtatiōe postulatiōe vel pfirmatōe. R. fm glo. i. d. c. q sic dūmō hēat fieri a clerico vl psona ecclastica. Sec9 si patron9 eēt laic9. Idē dic Ge. ibidē i cōferēte 7 postulāte. Ex quo collige: q cōstitutio penalis quaten9 cōcernit fauorem ecclesie est extēdēda ad aliūm casū q ex pressum: dūmodo casus ad quē fit extensio cōcernat fauorē ecclesie: facit qd. s. dixi. Excōmunicatio. 5. casu. 6. § 3.

4 ¶ Utr mādatari9 sit excoicat9. R. fz Pe. de anch. quē seqt Ge. Ibidez q aut mādatarius scit qlitatē facti: qr scit hoc fieri i cōtēptū eligere debētis 7 tūc ē excoicatus. Et sic limita 7 intellige glo. ibidē. Si vo ignorat qualitatē facti: tunc qr nō facit incontēptum canonis nō erit excoicatus: facit. c. si vo. de sen. excō. 7 placet hec opi. Jo. de imo. sed punietur alia pena.

Casus 15. ē i. c. gnāli. de elec. vbi excoicāt pmo illiq regalia. i. collectā que sit in noie regis: vel impatoris: seu vectigalia cōcessa ecclesijs a rege: aut custodiam seu guardiā sicut in ecclesia parmensi: vbi laici debēt custodire donec ecclesie sit pvisum: vel aduocatiōis seu defensionis titulū: qd idē ē qr aduocat9 dicit defensor in ecclesijs: monasterijs aut alijs pijs locis vacātibus de nouo vsurpādo bona ecclesiarū monasteriorū aut locorū ipsorū occupare psumūt cuiuscūq sint dignitatis: vbi no. scdm Ge. ibidē: q duo requirūt vt sint excoicati primū de predicta iura de nouo vsurpent: 7 dicūt de nouo si a. 40. ānis citra fm Bar. p. c. fi. de psue. Scdz q vtute illi9 vsurpationis bona vacātiū pdictor occupēt: alit nō sūt excoicati: 7 addit Bar. q non solū frēs noiata iura sz etiā qdcūq aliud p qd occupent bona pdicta vsurpēt: incidūt in penaz predictā. Scdo excoicāt clerici pdictaruz ecclesiarū: monachi monasteriorū: 7 persone cetere locorū eorūdē qui pdicta fieri pcurāt intellige scdm Jo. an. si procurāt ope psilio psuasione: aut cooperatione.

Casus 16. ē in. c. idēnitatib9. de elec. vbi excoicāt deputati vl vocati ad dirigēdas moniales in electionib9 q se se nō abstinēt ab his p que inter eas super faciēdis electiōib9 ipsis oriri posset discordia vel exorta nutriri: vbi dicit Ge. q non euocatus ad electionē: vel vocat9 ad alia q ad dirigēdā electionē nō incurrit hāc penā: lz nutriat discordiā 7 nō solū ista pena hz locū in electiōib9 monialiū: s etiā in his q nō renūciāt pprijs: sed viuūt sicut canonici seculares in secularib9 ecclesijs.

Casus 17. ē in. c. hac pstitutōe. d offi. deleg. vbi excoicat quilibz pcurās: vt cōseruator sibi datus se intromittat de alijs: q de manifestis iniurijs: d quo dic vt. s. cōseruator. §. i.

¶ Est 7 ali9 casus in. c. cū gētes. de offi. leg. de quo dic vt. j. legatus. §. vltimo. j

Casus 18. ē in. c. vnico. de his q vi metusue cau. vbi excoicātur oēs illi qui absolutionē: vl reuocationē quācunq a sentētia excoicatiōis suspēsionis: vl interdicti extorserint p vim: aut metū qd itellige fm glo. 7 Archi. ibidē: si absolutō seu reuocatio sit facta: qr si iudex noluisset absoluere vl reuocare: nō haberet locū pdicta pena 7 si vis: aut metus sit illatus.

¶ Quid si snia erat iiusta. R. q nihilominus ligabūt pdicta pena si p vim: vl metuz obtinuerūt reuocationē. ar. ij. q. 3. c. i. 7 siue faciat p se siue p aliū. c. mlieres. de sen. excō. j

¶ Quid si obtineret tal absolutio p vanū 2

metū de q̄ timere nō debebat. R. fm Bar. ibidē. ⁊ Archi. q nō ligabūt q2 ꝓprie nō ap pellat metus talis timor. l. metum. cū. l. seq. ⁊. l. nō timorem. ff. quod me. cau.

3 ¶ Utrū habeat locū predicta pena in absolutiōe a minori excoicatiōe sic obtēta. R. q nō ar. c. si quē. de sen. excom.

Casus 19. ē i. c. mulieres. de iudi. vbi excoicat q̄ fingit cām: vł facit fraudē vt iudex psonalit vadat ad mulierez p testimonio ipsi capiēdo: vbi dicit glos. q iudex: vt posset visitare dñam faciebat eam noiare i testē si tñ iudex nō iret ad eā: lz fingat cā nō icurreret ista pena fz Jo. an. ibid.

Casus 20. ē in. c. ad aplice. de re iud. qd quia vacat omitto.

Casus 21. est in. c. hoc ꝯsultissimo. de reb. ec. non alie. vbi excoicant oēs cōpellētes cuiuscūq cōditiōis: sint plātos: vł ecclesiasticas psonas ad submittendū ecclias: subijciēdo bona imobilia: vł suppōnēdū iura ecclesiaꝝ laicis: vel recognoscēdū seu ꝓfitēdū se tenere ab illis tāq̄ a supiorib: vł ad statuēdū eos laicos tāq̄ patronos vł aduocatos eccliaꝝ seu bonoꝝ ipsaꝝ in ppetuū: seu ad nō modicū tēp sine capli ꝯsensu ⁊ licētia spāli aplice sedis. vbi no. fm gl. ibidē q vt icurrat ista pena requirit. Primo q sint bona imobilia vł iura q̄ i imobilib con putāt. Scdo q supponāt tāq̄ sint sua: vel recognoscāt ab eis. Tertio q nō sit ad modicū tēp: q2 si fieret ad modicū tēp ex aliq iusta cā cū ꝯsensu capli nō icurreret hec pena. Quarto q fiat sine licētia capli ⁊ pape. Scdo excoicāt oēs laici q̄ ex licētia pape ⁊ cōsensu capli ꝯct inierūt de eccliasticis imobilib: vł inient i futurū: si aliqd plus q̄ impor tat nā ꝯctuū ipsoꝝ: vel pactū i eis factū vsurpauerūt: vł exegerūt: simoniti legitie nō desistūt ab hmōi vsurpatōe restituēdo ēt talit vsurpata. vbi dic Arch. q si ē ꝯct ēphitco ticus accipiāt qd ē a iure pmissū ⁊ nō vltra: Et sic de alijs cōtractib initis. Itē dicit q nō sufficit abstinere a tali vsurpatiōe ad euitandā penā pdictā: nisi vsurpata restituāt.

Casus 22. ē in. c. vnico. de relig. do. vbi excoicant nouū ordinem aut religionē iueniētes: vł habitū noue religionis assumentes: intellige. s. vt cū alijs sit viuāt: ols seorsū assumē nō ꝓhibent. Scdo excoicāt oēs frēs mēdicātiū ordinū p cōcilium lugdunēse institutoꝝ: q̄ aliqd in ꝓprio habere nō pñt ex eoꝝ regula: si aliquē recipiūt ad ꝓfessionē: siue si domos vel loca eoꝝ aliēnāt sine licētia sedis aplice spāli: aut etiā fm Archi. si alienāt bona mobilia. Excipiūtur ab ista pena frēs minores: ⁊ pdicatores: ⁊ heremitarū sci Aug. ⁊ carmelitarū: vt pz in d. c. Cōciliū. aut predictū celebratū fuit ab Inno. 3. anno dñi. 1215.

Casus 23. ē i c. q̄q̄. de cen. vbi excōicāt q̄cūq p se: vel p alios suo noie: vł alieno ab ecclesijs vł eccliasticis psonis exigūt pedagia: vł guidagia p reb suis ꝓprijs quas deferūt: vł deferri faciūt nō cā negociatiōis. Intellige si sūt psone singulares q̄ hoc faciūt. Sec si eēt vniuersitas: vel collegiū q2 nō excoicāt ꝫ subijcit eccliastico interdicto. Quid aūt sit negociatio ꝓprie. vide. s. clericus. 9. §. 2. hodie tñ papalis ē: vt s. dictū ē. Excoicatio. 5. casu. 19.

Casus 24. est in. c. clericis. de imu. ec. Sed quia per cle. vnicam eo. ti. est reuocatus pertrāseo.

Casus 25. ē i. c. qm̄. de imu. ec. vbi excoicāt oēs q̄ ipetratores lraꝝ aplicarū vł alios ad forū eccliasticū recurrētes sup causis q̄ ad idē forū de iure vł antiq ꝯsuetudine ptinere noscūt cōpellūt seu cōpelli ꝓcurāt aut p se: vł p aliū impediūt ne corā iudicib eccliasticis dlegatoꝝ seu ordinarijs possint iusticiā obtinē vł q̄relā de dictis causis corā eis ꝓponere iudices eccliasticos: vel impetrātes aut litigātes seu litigare volētes aut ꝓpinq̄s ipsorū seu res illoꝝ aut ecclesiaꝝ suarū etiā p captionē modis vel alijs q̄buscūq aggrauāt cū dātib ꝯsiliū auxiliū: vł fauorē ad pdicta: nec tales debēt absolui nisi p integre satisfecerint tā iudici cui iurisditionē pturbauerūt q̄ ptī pturbate de iniuria dānis: expēsis ⁊ interesse ptim papalis ē: vt pz s. Excoicatio. 5. casu. 25.

Casus 26. est in. c. eos. de imu. ec. vbi excoicant oēs seculare dñium habētes q̄ suis subditis indicūt ne palā aut clericis seu psonis ecclesiasticis q̄cūq vēdāt aut emāt aliqd ab eisdē: nec ipsis bladū molāt coquāt panē aut alia obseq̄a exhibere p̄sumāt. vbi no. fm He. ibidē q pdicta pena locū habet solū in illis q̄ hñt dñium: ⁊ nō in

alijs: ꝛ qñ p̄dicta interdicũt suis subditꝭ. sec⁹
si predicta interdicũt nõ suis subditis.
j ¶ Quid si fiat tale p̄ceptũ vel statutũ ne q̇s
possit vẽdere vl' alienare nõ subditꝭ vl' illis q̇
nõ portãt onera cois. R. p̃z He. in. d. c. cos
q̄ nõ ligãt p̄dicta pena: qꝛ nõ est ꝯ liberratẽ
ecclesiasticã ex q̄ nõ fit mẽtio de ecclesijs vel
ecclesiasticis psonis: nisi illud intelligeret de
ipsis: vñ põt iudex ecclesiastic⁹ ipsos cõpelle
re: vt declarẽt q̄ habeãt locũ quo ad laicos
nõ quo ad ecclesiasticas personas.

Casus 27. ẽ in. c. vt piculosa. ne. cle. vl' mo. vbi excoicant tria ge-
nera personarũ. Primo oẽs religiosi tacite
vel exp̄sse, pfessi aliquã religionẽ approbatã
temere habitũ sue religiõis dimittẽtes. vbi
no. q̄ ad incurrẽdũ hãc penã duo requirũt.
Primũ q̄ dimittãt ex̄ mõasteriũ egrediẽdo
qꝛ si intelligeret q̄ eẽnt excoicati dimitten-
do i monasterio existẽdo. seq̄rẽt duo incõue
niẽtia. Primo q̄ tex. fuisset sup̄flu⁹ dicẽdo
in scholis vl' alibi. Sufficisset eni dicere vbi
libet qd̄ eẽ nõ dz: vt dic glos. in R ica. ff. qd̄
me. cau. Scd̄o seq̄ret q̄ religiosus dormiẽs
sine habitu esset excõmunicatus: qꝛ temere
dimittit ꝯtra. c. vidua. 20. q. i. ꝛ ꝯtra. c. san
ctimonialis. 23. dis. ad hoc. de vi. ꝛ ho. cle. c.
fi. in fi. q̄ iura volunt q̄ sp̄ habitu vti dz: qd̄
eẽt valde amarꝫ p̄bũ si ligarent sine habitu
dormiẽdo: qd̄ nõ ẽ credẽdũ ſm Jo. an. in. d.
c. vt piculosa. i nouella. Et ideo dic q̄ opor
tet dimittãt habitũ vt sint i scholis: vl' alibi
extra monasteriũ: qꝛ sic euagandi hñt mãm
vt vult rõ dicti. c. al's q̄uis dimittãt i mona
sterio nec extra egrediũt nõ credo ligent: qꝛ
cessat rõ. l. scz mã euagãdi. Scd̄m qd̄ requi
rit vt incurrat hec pena ẽ vt dimittãt temẽ
scz sine rõnabili cã: seu licita religioso: qꝛ lz
extra monasteriũ appareãt sine habitu ꝛ eũ
dimittãt tñ si hec faciũt ex cã licita religioso
quã implere nõ possũt comode cum habitu
puta ꝓpter balnea: vel piscationẽ licite fien
dã nõ ligãt ꝓpter verbũ temere. ꝛ no. i glo.
ibidẽ. ꝛ in. c. i. de sen. excõ. li. 6.
j ¶ Sz q̇d si religiosus deferat hitũ ſ; oculte
puta sub vestib⁹ laicalib⁹ sine rõnabili cã ꝛ ex̄
mõasteriũ. R. Jo. an. i. c. de⁹ q. de vi. ꝛ ho.
cle. ꝛ glo in cle. 2. eo. ti. videnẗ tenere q̄ sit
excoicatus. Pa. aũt in. d. c. de⁹. tenet q̄ non
ꝛ ego post factũ similiter teneo: qꝛ cõstitutio
penalis nõ debet extẽdi ad casũ nõ habentẽ
oĩmodã rõnẽ: vt no. Jo. an. in regula odia.
de regu. iur. in. 6. in mercurialib⁹ licz añ fa-
ctũ sit tenẽda opi. Jo. an. ꝛ glo.
¶ Quid si assumit hitũ alti⁹ religiõis. R. 2
q̄ mihi placet opi. He. ibidẽ: q̄ nõ icurrit p̄
dictã penã. Et ita cõsuluit Lap. allegatõe.
34. Nec ob. p̄bũ sue religiõis: qꝛ vna ẽ reli-
gio gñaliter assumpta quo ad tria vota.
¶ Scd̄o excõicãt oẽs religiosi q̇ accedunt 3
ad q̄uis studia lrarꝫ: itellige ex̄ claustrũ: nisi
a suo p̄lato cũ ꝯsilio maioris ptis sui cõuẽt⁹
sibi eũdi ad studiũ licẽtia p̄mit⁹ sit cõcessa.
¶ Nunq̇d ligabit abbas sine p̄fata licẽtia 4
vadẽs. R. He. ibidẽ q̄ nõ.
¶ Tertio excõicãt oẽs doc. siue mgr̄i q̇ reli 5
giosos habitu suo dimisso leges vl' phisicam
docẽt vel in scholis suis presumũt retinere.

Casus 28. ẽ in. c. q̇cũq̇z. de here. vbi excoicãt oẽs q̇ p̄sũpserit eccle
siastice sepulture tradẽ hẽticos credẽtes re
ceptatores defẽsores: vl' fautores eoꝝ sciẽter
nec debẽt absolui nisi ꝓprijs manib⁹ publice
extumulẽt h⁹mõi corpa dãnatorũ.
¶ Quid ẽ tradere ecclestice sepulture. R. j
ſm Archi. q̄ ẽ taliũ cadauera in cimiterio
eccl'ie tumulare: vl' etiã alibi ad modũ chri-
stianoꝝ cũ psalmis ꝛ orõnib⁹ ad sepulturã d
ducere. 23. q. 2. qui diuina. ꝛ. c. quesitũ.
¶ Qui aũt dicãt fautores: receptatores: ꝛ 2
huiusmodi. vide. j. hereticus.

Casus 29. est in. c. vt inquisitio-
nis de hereti. vbi excoicant
ptãtes dñi tpales: rectores: vl' eoꝝ officiales
seu baliui q̇ de crimine heresis cognoscunt
vel iudicãt siue si captos p eodẽ crimie absq̄
ep̄orũ vel inquisitorũ licẽtia a carcere libe-
rãt: vel executionẽ pro h⁹mõi crimine eis a
diocesano vel inquisitorib⁹ iniũctã non im-
plent put ad eoꝝ spectat officiũ. Itez si dire-
cte vel indirecte p̄sumũt sentẽtiam diocesa-
norũ vel inquisitorũ aut ꝓcessũ impedire:
vel si diocesano vl' inquisitorib⁹ p̄sũpserint
se opponere in his q̄ ad p̄fatũ fidei negociũ
incumbũt: aut alit impedire cum oĩb⁹ dan
tibus eis in p̄dictis auxiliũ cõsiliũ vl' fauorẽ
Limitat tñ Matheus ibidem verũ si facit
aĩo ipediendi officiũ. Sec⁹ si impediret aĩo
offendẽdi quia ẽ inimicus suus: qꝛ sic nõ eẽt
excõmunicatus: licz impediret.

Casus 30. ē in. c. vnico. de scisma. Et q2 vacat hodie omitto.

Casus 31. ē in. c. i. de homi. vbi excōicant oēs q̄ p assassinos aliquē interficiūt. de quo dic: vt. s. Assasin⁹. §. i.

Casus 32. ē in c. i. de vsur. vbi excōicant oēs psone singulares ecclesiastice epis iferiores q̄ vsurarijs alienigenis cōcedūt domos ad fenus exercēdum. de quo vide. j. vsura. 2. §. 13.

1 ¶ Quis dr̄ oriūdus. R. q̄ is q̄ ort⁹ ē ibi vel in vico ciuitatis illi⁹. ff. ad munici. l. q̄ ex vico: vl' etiā si pater ei⁹ inde originē duxit. ff. e. ti. l. assumptio. §. filius.

2 ¶ Quid si vsurari⁹ nō sit de terra oriūdus: sꝫ de dn̄io sub cui⁹ est terra. R. ſm Car. ⁊ Fran. ibidē nō habet locū hec pena.

3 ¶ An p̄dicta pena cōprehendat cōducētes iudeos. R. Car. in cle. i. de vsur. Ge. in. c. vsurarū. de vsur. in. 6. ⁊ Pau. ⁊ Bald. in quodā cōsilio. quod incipit. Inter iudeos ⁊ Lau. de Rodol. in suo tractatu de cōtractibus tenēt q̄ sic. Et sic tene: licꝫ aliq̄ teneant cōtrariū: vt. j. vsura. 2. §. 14.

Casus 33. ē in c. vnico. de iiur. vbi excōicāt cōcedētes repsalias cōtra psonas ecclesiasticas vel eoꝝ bona: vel si gnāliter ꝯcessas p̄textu cui⁹uis ꝯsuetudinis ad easdē referūt seu extēdūt nisi infra mēsem a die ꝯcessiōis reuocēt: intellige si sūt psone singulares. Itē no. ſm Archi. ibidē q̄ concedere ptinet ad cōcedētes ⁊ extēdere ad eos quib⁹ tales repsalie sūt cōcesse.

1 ¶ Quid si añ mēsem ꝓcesserūt ad actū. R. glos. ⁊ Ge. ibidē q̄ sūt excōicati q2 ꝓhibent actū ⁊ p̄cipiūt reuocationē infra mēsem.

Casus 34. ē i. c. felicis. de pe. de q̄ hēs s. Excōicatio. 5. casu. 9.

Casus sequētes vsq̄ ad casū. 46. sūt in clementinis.

Casus 35. ē i cle. vnica. de seq. pos. vbi excōicāt oēs q̄ seq̄strationē q̄ debet fieri per ordinariū loci de bñficio non possesso pacifice p triēniū integrū p⁹ sentētiā diffinitiuā ꝯ possessorē apud sedē aplicā dūtaxat in petitorio vl' possessorio ꝓmulgatā ipedire: vl' fruct⁹ seq̄stratos q̄ supsūt oneribus tenētis seq̄stratū bñficiū occupare p̄sūpserint a qua nō absoluāt nisi vsurpata restituāt ⁊ impedimētū remoueāt.

¶ Quid si sequestre conuertit fruct⁹ in vtilitatē beneficij. R. glo. Pau. ⁊ Zen. q̄ non pōt ꝓpter verbū restituat. 1

Casus 36. est in cle. i. de sepul. vbi excōicāt oēs q̄ in edicti tpe i casib⁹ nō ꝯcessis a iure: vel excōicatos publice scꝫ maiori excōicatiōe nō miori ſm Inno. i c. sacris. de sepul. aut noīatim interdictos. Intellige a diuinis ⁊ pticipatiōe sacroꝝ ſꝫ Pau. q2 interdicti a iurisditiōe vl' ab aliq̄ officio nō priuāt sepultura: vl' vsurarios manifestos sciēter sepelire p̄sumūt in cimiterijs nec debent absolui nisi pri⁹ satisfecerint illis q̄bus iniuria facta est ad arbitriū diocesani.

¶ Vtrū ad incurrēdu p̄dictā penā reqrat q̄ loc⁹ sit benedict⁹. R. ſm Car. ibidē q̄ sic: q2 nō dr̄ cimiteriū nisi p bñdictionē: ar. c. nemo. de ꝯse. di. i. Et hoc veri⁹ lꝫ aliq̄ teneant ꝯtrariū quoꝝ opi. pōt eē vera qñ loc⁹ diu haberet ꝓ bñdicto lꝫ in veritate nō esset. 1

¶ Quis dr̄ publice excōicat⁹. R. ſm glo. i c. exceptionē. de excep. q̄ si agit de pena icurrēda respectu coicātiū ipsi excōicato intelligitur si iudex tulit sentētiā in loco vbi publice iudicare cōsueuit p̄sentib⁹ officialib⁹ suis ⁊ ptib⁹: vl' altera absente p ꝯtumaciā. al's secus. Sꝫ gl. i. d. cle. i. vult q̄ ex q̄litate fori ⁊ ex mltitudine astātiū vl' paucitate dicat publicū vl' nō publicū: vñ ſꝫ eādē glo. sepeliēs occulte excōicatū lꝫ sciat ñ icidit i penā Pa. i. d. c. exceptōꝫ limitat h̄ vex qñ ñ eēt excōicat⁹ ſꝫ modū quē dic̄ gl. i. d. c. exceptōꝫ. Aut si cēt tñ sepliēs ig̃rabat ⁊ magis placꝫ. Quo ꝓo ad excōicatū dr̄ publice excōicat⁹ ex q̄ a iudice fuit excōicat⁹ ipo p̄nte l' ꝯtūaci abñte lꝫ ñ fuerit d̄nūciat⁹ ſꝫ Pa. i. d. c. exceptōēꝫ. 2

¶ Quis dicat noīatim interdictus vel excōicatus. vide. Noīatim. 3

¶ Quid si vsurari⁹ manifestus fecit cautionē. R. Car. in. d. cle. q̄ poterit sepeliri licite Et ita tenet glo. ⁊ Matth. ibidē. 4

¶ Vtrū hec pena liget solū humo vel tumulo iponētes an cōcomitātes vl' portātes seu officiātes. R Pau. tꝫ q̄ solū tumulo iponētes. Ste. tꝫ q̄ oēs ēt cōcomitātes. Glo. dicit casum dubiū. Ego credo nisi fiat fraudulēter q̄ solū ē excōicat⁹ imponēs in tumulo cū mādātib⁹ ⁊ auctoritatē p̄stātib⁹ sil' cū p̄latis dolose nō ꝓhibētib⁹: ſꝫ pmittētib⁹ sepelire ⁊ officiātib⁹ ſm morē sepulture. 5

Casus 37. ē in de. i. de deci. vbi excoicant oēs religiosi administrationē vel bñficia nō habentes qui nō alium: aut alias decias ecclesijs dbitas: ⁊ ad eos nō spectantes sibi appropriare presumūt: seu q̄ de animalib⁹ familiar: aut pastorū suorum vel aliorū etiā animaliū immiscentiū eorum gregib⁹: aut qui de animalib⁹ que in fraudē ecclesiarū emunt: emptaq̧ venditorib⁹ vel alijs ab ipsis tenēda tradunt: seu qui de terris quas tradūt alijs excolēdas decimas soluere nō permittūt aut ꝓhibent: si post reqsitionē factā ab eis quorū interest nō destiterint infra mēsem: vel si de his que cōtra premissa vsurpare vel retinere p̄sūpserūt ifra duos mēses ecclesijs dānificatis emēdā nō fecerint cōpetētē: nec debēt absolui nisi añ satisfactionē cōdignā fecerint.

j ¶ Quid de decimis debitꝫ ꝑuato ex ꝑuilegio vł feudo. R. glo. ibidē nō esse locū isti pene.

2 ¶ Quid si p̄dicti lꝫ nō ꝓhibeāt alijs: tñ ipsi nō soluūt decimas cū debeāt. R. glo. ibidem Pau. ⁊ Zen. q̧ nō erūt excoicati aliť peioris eēnt conditiōis q̄ȝ laici nō soluētes decimas.

Casus 38. est in cle. i. de sta. mo. vbi excoicāť duo genera psonaꝝ Primo oēs monachi ⁊ canonici reglares admīstrationē aliquā nō habētes qui sine licētia spāli suorum prelatoꝝ se trāsferūt ad curias ꝑncipū vt dānū aliqd suis prelatis aut monasterijs inferāt. Ubi no. f̄m gl. ⁊ Car. ibidē. q̧ ad incurrēdū hāc penā duo reqrūť Primo q̧ intrauerint curiā: quia ex solo exitu claustri ob hāc causam nō ligareť. Secūdū qd requiriť est vt cā dānificādi monasteriū vel prelatū curiā intrauerint: vñ licꝫ dānū nō intulerit: vtputa: q2 penituit eos: tñ ex quo ꝓpter hāc cām curiā intrauerūt ligātur: licētiā ꝟo habere vel nō habere nō puto ponderādū: vt dicit glo. ibidē.

j ¶ Quid ē administratio. R. Car. i. d. cle. ⁊ Lau. q̧ pro administratiōe debemus intelligere perceptionē temporaliū fructuum nō aūt spiritualiū officiorū.

2 ¶ Itē scdo excoicāť monachi q̄ sine licētia obtēta abbatū suoꝝ tenēt arma intra septa mōasterioꝝ vbi diť Car. q̧ septa ē clausura monasterij quā nō lꝫ egredi nisi de licentia.

3 ¶ Quid si talis ē abbas q̄ parit cōtumeliā creatori vel iniūgit monachis itolerabilia: vel eos prosequiť odio capitali poterunt ne monachi sine licētia arma sumere. Si alijs remedijs nō possūt sibi prouidere. R. Car. ibidem. q̧ sine predicta pena possūt assumere. ij. q. 3. c. iulianus.

¶ Quid si tenent arma in aliq̄ monasterio nō in suo. R. q̧ nō erūt excoicati. Et no. q̧ noīe armoꝝ intelliguť ea q̄ coiter sūt ad inuadēdū vel defēdēdū. Si ꝟo eēnt talia qb⁹ possent vti vt armis vel vt instrumētis: sicē baculus: lapis: furcha ⁊ huiusmodi: tunc talia sumunt significatū ab intentiōe deferentis. Item no. q̧ prefati casus nō habēt locū in alijs monachis nisi in nigris. 4

Casus 39. ē in cle. attendētes. de sta. mo. vbi excoicāť impedientes visitatores monialiū quarūcūq̧ ⁊ etiā canonicorū regulariū in his que pertinent ad officiū visitatiōis earūdē. Ubi no. ſꝫ Car. ibidē. q̧ ad incurrēdū predictā penā oportꝫ Primo q̧ impedimētū effectualiter ꝑsteť. Scdo q̧ admonitio vt desistant sit eis facta p visitantē. Tertio q̧ monitio nō precedat impedimētū: alʼs nō ligareť ista pena. Et dicit sufficere vnicā monitionē etiā generaliť factā: dūmodo fiat a visitante.

Casus 40. ē in cle. i. de reli. do. vbi excoicanť oēs statū bighinaruꝫ assumētes vel assumptū sectātes. Secūdo excōmunicāť religiosi qui dictas bighinas fouent in eorū statu seu vt assumāt dictum bighinatū dant eis consiliū fauorē vel auxilium directe vel indirecte.

Casus 41. ē in cle. vnica. de cōsan. ⁊ affi. vbi excoicanť oēs sciēter cōtrahētes mrimoniū in gradib⁹ ꝯsanguinitatis vł affinitatis ꝓhibitis. Itē scdo ꝯtrahētes cū monialib⁹. Itē tertio religiosi vel moniales aut clerici in sacris cōstituti contrahētes matrimoniū cū quibuscūq̧.

¶ Quid si igrauit qñ ꝯtrxit sed postea sciuit gradū ꝓhibitū. R. cū glo. ⁊ Car. in. d. cle. q̧ nō ligať ista pena: nisi ꝯhat de nouo ꝯtū / cūq̧ cohabitet: licet peccet mortaliter. j

¶ Utꝝ ꝯhēs cū impubē sibi ꝯsāguinea vel affine ligeť p̄dcā pena. R. Car. ⁊ Lau. ibidē q̧ nō ligať q2 spōsalia poti⁹ isti iuris inťꝑtatōe ꝯhūt q̄ȝ mrimoniū. c. vnico. de despō. ipu. li. 6. ⁊ ꝯhētes spōsalia nō ligāť p̄dicta pena. vt tenet glo. Ste. ⁊ Pau. ibidē. Q. d itel 2

lige nisi p copulã carnalẽ efficiãt mr̃imoniũ

3 ¶ Utruz ɔtrahens cũ furiosa sibi affine ligetur predicta pena. R. ꝙ non.

4 ¶ Quid si solũ ɔtraxit p ꝟba de pñti ꝟ non ɔsũmauit. R. glo. ꝙ nihilominꝰ ligatur.

5 ¶ Quis dicat religiosus vt incidat in istã penã. R. glo. ꝙ quilibet tacite vel expresse ꝓfessus aliquã religionẽ approbatã.

Casus .42. est in cle. nollẽtes. ꝺ here. vbi excõicant oẽs inqsitores seu cõmissarij sup heresi ꝺputati q̃ ꝓtextu officij inquisitionis quocũq; modo illicito pecuniã extorquẽt ab aliquibꝰ. Itẽ .2. si scient ꝑdicti acceptẽt bona ecclesiaꝝ. Itẽ .3. si fisco etiã ecclesie ob clericoꝝ delictũ applicẽt bona ecclesiaꝝ vbi dicit Car. ꝙ hec pena nõ comphendit epos ⁊ est verior opi. lz aliqui ɔtradicant. Itẽ dicit ꝙ noĩe pecunie intelligit qđcũq; extimabile: facit. l. i. ⁊. 2. C. de ɔstit. pe. ⁊. i. q. 3. totũ. Itẽ dicit ꝙ solũ habet locum ista pena quando pretextu officij hoc faciũt. et aduerte ꝙ ꝑdicti nõ possũt absolui ꝓterq; in mortis articulo nisi priꝰ satisfecerint ꝺ pecunia sic extorta: nec priuilegiũ aut pactũ vł remissio valet ꝯ hoc. vt in. ꝺ. cle.

Casus .43. est in cle. vnica. de vsuris vbi excõicant potestates: capitanei: rectores: consules: iudices: cõsiliarij: aut alij quiuis officiales quarũcunq; cõmunitatũ q̃ faciũt statuta scribũt vel dictãt ꝙ vsure soluant aut ꝙ solute nõ restituant cũ repetunt. Itẽ .2. qui scienter iudicare ꝑm illa statuta ꝑsumpserint. Itẽ .3. si ꝑdicta statuta hactenꝰ edita de libris cõitatum ipsarũ nõ deleuerint si habent potestatẽ sup hoc ifra tres menses: itellige tam de potestate iuris ꝙ facti ꝑm glo. ⁊ Car. ibidẽ. Itẽ .4. quicunq; predictoꝝ ꝑsumẽtes obseruare ꝑdicta statuta seu ɔsuetudines effectũ eoꝝ habẽtes q̃quo modo. Sz alij a predictis seruãtes talia statuta nõ sunt excõicati ꝑm Car. ibidẽ. Item no. ꝙ is qui scribit vel dictat vt incidat i penã predictã oportet hec faciat tanq; officiał ꝑm Pau. aliter nõ ligaret. Similiter nõ ligatur scribẽs sententiã ɔformẽ statuto: nisi poneret tenor statuti in sententia.

1 ¶ Quid si faciũt statutũ ꝓpter vsurarios reprimendos vt nõ exigant nisi tm̃. R. glo. ⁊ Car. ꝙ nõ ligantur.

2 ¶ Quid de dñis qui cum iudeis vsuras exercentibꝰ pacta faciunt. R. Car. ibidez ꝙ sic sũt excõmunicati ꝑm Lau. maxime si vsure exigant a christianis sicut quãdo faciunt pacta cum christianis vsurarijs.

Casus .44. est in cle. cupientes. de pe. vbi excõicant omẽs religiosi mendicantes qui loca de nouo accipiunt ad habitandũ. Itẽ .2. predicti qui accepta loca hucusq; mutãt: vel transferũt in alios quouis titulo: de quo dic vt. j. Loca. Aduerte tñ ꝙ lz sit nouũ: qđ fuit: ⁊ postea reficit: vt no. 18. q. 2. de monachis. tñ ꝑm Car. hic nõ ꝓhibentur loca destructa reficere. Limitat Pau. vez nisi ipsa loca desierint esse de eorũ dñio: ⁊ postea ex nouo iure acquirunt.

¶ An autẽ ꝑdicti mendicãtes possint augmentare loca iam capta. R. Lap. consilio 188. ꝙ sic sine ꝑdicta pena: facit. c. fi. de ɔces. preben. li. 6. ⁊. c. ɔsuluit. ꝺ iude. ⁊ cle. i. ꝺ sup. ne. ꝑla. quia aliud est ꝺ nouo capere aliud augmentare: ꝓterea hic nõ accipit locus: vt in l. locus. ff. de verbo. sig. ꝟ capitur pro alio loco diuerso pluraliter. vñ ꝓpter augmẽtationẽ nõ dicunt habere duo loca. Itẽ .3. ibidẽ excõicant oẽs religiosi qui aliqua ꝓferre presumunt in sermonibꝰ suis vel alibi ista intentione vt a decimaꝝ debitaꝝ ecclesijs solutiõe retrahant audientes. Unde tria requirunt vt incidant in predictã penã. Primũ ꝙ dicant intentione retrahẽdi. Scđm ꝙ decime q̃bus retrahere intendũt sint debite. Tertiũ ꝙ dicant personis audientibꝰ que ex debito debeant soluere dictas decimas. Itez .4. ibidem excõmunicant oẽs religiosi qui ꝑdicare presũpserint negligẽtia nõ purgata de ɔsciẽtia facieda circa decimas nõ soluẽtibꝰ ɔfitentibus vt soluãt. Pro q̃ est sciendũz ꝙ in. ꝺ. cle. ꝑcipit sub interminatione maledictionis eterne ꝙ in ꝑma dñica q̃rta ⁊ vltima q̃dragesime ⁊ in festis ascensionis dñice: pẽthe. natiuitatis bti Johis baptiste: assũptõis: ⁊ natiuitatis btẽ virginis Marie ꝑdicãdo populis si a ꝑlatis ecclesiaꝝ aut eoꝝ vicarijs vel loca tenẽtibus eorundẽ fuerint req̃siti audientes expresse de solutiõe decimaꝝ informent. Itẽ .2. ꝑcipit ꝑdictis religiosis ꝙ req̃siti a ꝑdictis ɔsciam faciãt illis quoꝝ ɔfessiones audiũt ꝙ decimas soluere nõ omittãt ꝙ si post talem requisitionẽ scienter post posuerint cõfitentibꝰ ɔscientiã facere de huiusmodi sol

uendis decimis tamdiu ab officio pdicationis ipso facto sunt suspensi donec confitentibus ipsis nõ fecerint psciam si hoc ipsum sibi dicendi comode facultatem habuerint: et ideo hec nõ faciendo pdicando interim sunt excõicati ipso facto: oportet q psciam faciant sibi pfitentibus si comode psit antequam pdicent alias nõ euitant pdictam penam.

Casus 45. c. i cle. i. de sen. ex. vbi excõicantur oẽs religiosi cuiuscunque ordinis et pditionis existentis qui interdictum impositum a sede aplica vel a quocunque plato quod mater ecclesia seruat nõ seruauerint. Idem dic de cessationibus generalibus a diuinis: et ligat hec pena etiam si interdictum sit nullum.

Casus 46. q aliqñ ẽ papal' aliqñ epal' aliqñ nõ: no. in. c. eos. de sen. exc. li. 6. vbi illi qui a snia' canonis vel hois ppter mortis periculum vel aliud impedimentum fuerunt absoluti ab alio quam ab eo a quo de iure erant absoluendi: si liberati a tali impedimento quamcito comode poterunt contempserint se psentare illi qui legitime debebat eum absoluere et satisfacere put ab eodem eis iniungetur ipso facto sniam excõicationis incurrunt et ab eo solo poterunt absolui a qua pma excõmunicatione erant absoluendi. Item dic de illis qui cum absoluuntur a papa vel legatis ipsius a quibuscunque sententijs iniungitur eis vt se ordinarijs aut alijs quibuscunque representent p susceptione pnie vel psatisfactione impendenda his quibus iniuriam fecerunt si nõ faciunt quam primum comode poterunt eandem sniam ipso facto incurrunt de quo vide. s. absolutio. 3. §. 16. Et aduerte hoc quod Io. an. dic q istud hz locum tam i snia iuris quam hois: et ita sequuntur dñi de rota.

Casus 47. qui est aliqñ papal' aliqñ epalis aliqñ nõ est: in. c. nup. et in. c. si pcubine. de sen. ex. pparticipantes cum excõicatis: de quo dic: vt. j. excõicatio. 8. §. i.

Casus alius est per extrauagantem pauli secundi positam sub rica de re. ec. nõ alie. vbi excõicantur alienantes res ecclesiasticas siue facientes pactum per quod ipsorum dñium transferatur ac oẽs pcedentes hypothecantes infeudantes vel in emphitheosim cõcedentes aut locantes nisi in casibus a iure cõcessis: exceptis fructibus et bonis que seruando seruari non possunt. Item secundo excõmunicantur qui taliter alienata recipiunt.

¶ Sunt et multi alij casus excõicationum tam papales quam p statuta ordinariorum in eorum diocesibus pmulgati quos omitto breuitatis causa: et etiam ppter ea que inferam in sequenti qõne.

¶ Pro declaratione oium pdictorum casuum tam i isto. c. quam i duobus pcedentibus quero infrascripta 2

¶ Utrum ignorantes pdictas sententias excõicationum ligentur quo ad deum et conscientiam 3 faciendo vel omittendo id ppter quod sententia excõmunicationis imponitur. R. Aut ignorantia est affectata crassa vel supina: et sic ligarentur hm cõmuniter doc. per tex. clarum in. c. vt animarum periculis. de consti. li. 6. Aut ignorantia nõ est affectata nec crassa aut supina. Et sic quo ad forum conscientie ex no. in c. cognoscentes. de psti. et in. c. a nobis. el. i. de senten. ex. et in. c. vt aiarum. distinguo. Aut id quod cõmittitur vel omittitur ppter quod excõmunicatio infligitur nõ est prohibitum vel pceptum a lege diuina sed solum a iure positiuo vel per statutum. Et tunc talis ignorans nõ ligatur sententia excõicationis: quia ad eam incurrendam requiritur dolus verus vel psumptus sicut est lata culpa. l. quod nerua. ff. depositi. hoc tenet Io. an. in. c. quante. e. ti. i nouella vbi dicit notabile verbum. No. q in hunc vel quemcunque canonem nullus incidit nisi sit i dolo. Hoc idem tenere videtur Inno. in. c. cum medicinalis eo. ti. li. 6. et facit quod no. Bart. in. l. quicunque C. de seruis fu. vbi dicit quod vbicunque loquimur de pena capitali vel corporali subintelligitur dolus: de hoc vide. j. Pena. §. 6. ergo a fortiori subintelligitur in excõicatione qua punit aiam. Cum ergo talis nõ sit in dolo vero vt patet. s. Dolus. §. i. nec psumpto quia nõ ignorat crasse nec supine quod est lata culpa ergo nõ ligabitur sententia excõmunicationis: facit quod no. Inno. in. c. nouerit. e. ti. vbi dicit q faciens statutum p ecclesiasticam libertatem ignorans fore contra ecclesiasticam libertatem nõ ligatur sententia excõmunicationis Item hoc patet per ea que no. in. l. qui cõtra et in. l. si quis in cesti. et in auc. incestas. C. de ince. et inuti. nup. vbi patet q ignorantia iuris excusat a pena iposita vetitas nuptias cõtrahenti: facit. l. si adulterium cum incestu. §. i. ff. de adul. Aut id quod cõmittitur vel omittitur propter quod excõmunicatio infligitur est cõtra legem diuinam et cõmittens scit fore ptra legem dei. lz ignoret esse prohibitum per ius cõmune vel per decretales aut statuta quecunque

⁊ in hoc est diuersitas inter doc. Nã glo. i. d. c. a nobis. ⁊ Bar. i. l. cũctos ꝑlos. C. de sũ. trini. et fi. ca. videtᷣ tenere ꝙ ligatᷣ quia est i dolo faciẽdo rem quã scit sibi esse ꝓhibitam pro quibꝰ facit. l. nec exemplũ. C. ad. l. cor. de fal. ⁊. c. cum illoꝝ. in fi. e. ti. huius opi. videtur etiã Sco. in. 4. di. 6. Contrariuꝫ tenet Jo. an. in. d. c. vt aĩaꝝ. ⁊ quo ad excõicationem. d. Anto. ⁊ Pa. in. d. c. a nobis. ⁊ Be. in. d. c. vt aĩaꝝ. Sed ꝓ ꝯcordia sic distinguo aut loquimur de excõicationibꝰ que infligũtur a iure cõi: aut ꝑ extrauagãtes vlᷓ statuta quecũqꝫ sup facto dãnato a lege diuina que cõiter in diocesibꝰ publicantᷣ ⁊ sciuntᷣ: vt est illa de nõ ꝯhendo in gradu ꝓhibito de nõ verberando clericũ ⁊ similibꝰ: ⁊ sic ligatᷣ quia ẽ lata culpa ignorare quod oẽs sue cõditionis sciũt: q2 si est homo boni sensus nõ ignoraret talia si faceret que cõiter hõies sue ꝯditionis faciunt. s. si iret ad ecclesias ⁊ ad ꝑdicatões ⁊ similia ipsa nõ ignoraret. Cũ ğ talis nõ sit extra culpã ignorãtie sic nõ euitabit penã. ⁊ sic intelligo ⁊ limito glo. ⁊ Bar. tenẽtes ꝙ ligantᷣ. Aut loquimur de excõicationibꝰ iuris cõmunis ⁊ extrauagantiũ vel statutorũ quorumcũqꝫ sup facto dãnato a lege diuina que cõiter nõ publicantᷣ in diocesibus nec sciuntur. Et sic cũ talis ignorans sit extra oẽm culpã ignorantie nõ ligabitᷣ pena excõicationis nisi sit ꝑsona cui ex officio ignorare sit ꝓhibitũ. ⁊ sic intellige ⁊ limita Joã. an. ⁊. d. Anto. cũ ceteris qui tenẽt ꝙ nõ ligatᷣ sentẽtia excõicationis. Rõ est quia quãtitas pene debet ꝓportionari quantitati culpe. c. felicis de pe. li. 6. sed talis peccans solũ offendit legẽ diuinã cõtra quã se scit facere nõ autẽ offendit conditorẽ canonis cum ipsũ canonẽ ignoret ⁊ sine omni culpa: ergo solum debet puniri pena legi diuine quã preuaricatur non pena excõmunicationis que non ligat: nisi ratione contẽptus regulariter: vt in. c. sacrum. eo. ⁊. c. nemo episcopoꝝ. ij. q. 3. cum similibꝰ. qui contẽptus non est in casu nostro quo ad canonẽ vel statutuꝫ quod ignorat quia vbi datur ignorãtia cessat contẽptꝰ ſm. d. An. in. d. c. a nobis. facit. c. fi. qui matri. accu. po. Item quod no. Inno. ⁊ doc. in. c. si vo. el. z. eodẽ. vbi patet ꝙ percutiẽs clericũ ignorãs clericũ esse non est excõmunicatus: lꝫ faciat factũ damnatũ lege diuina: quia non contẽnit canonẽ cum ignoret clericũ esse: ⁊ sic non ligatur. Nec ob. ꝙ sepe in excõmunicationibus dicitur ꝙ sufficiat affixio in valuis sancti Petri rome: quia id debet intelligi quo ad presumptionẽ fori contentiosi: vel quo ad illos qui sunt in culpa vt nõ possit publicari in eorũ terris. Aliter sequeretur ꝙ quilibet teneretᷣ hr̃e ꝓcuratorẽ in curia vel studere iuri canonico: qđ est impossibile multis.

¶ Utꝝ mandans fieri aliquid quod prohibetur aliqua prefataꝝ excõmunicationũ sit ipso facto excõmunicatus. R̃. ſm distinctionem: de qua. j. mandatum. §. j. 4

¶ Sed qđ si qđ mãdauit nõ habuit effectũ R̃. ꝙ non est excõmunicatus in nullo casu ꝑdictorum nisi solum in illo de quo. s̃. in casu 3i. s. in. c. i. de homici. in alijs autem casibus vt incidat in excõmunicationẽ nõ sufficit ꝙ solum mandauerit sed oportet effectus mãdati sequatur: vt no. in. c. felicis. de penis. li. 6. per Hos. ⁊ alibi per doc. 5

¶ Utrum ratum habens maleficiuꝫ quod aliqua predictarum excõmunicationũ prohibetur ligetur similiter cuꝫ faciente. R̃. ꝙ ligatur si tamen interueniãt que requiruntᷣ vt ratihabitio habeat locum que vide. s̃. consentire. §. 4. 6

¶ Utrũ consulentes vel fauorẽ dantes inducentes alios ad aliquod predictorum faciendum similiter sint excõmunicati. R̃. ꝙ non nisi vbi exprimitur etiam contra dantes consiliũ: auxiliuꝫ vel fauorẽ: ⁊ excepto si darent consilium: auxilium vel fauorẽ ad factum damnatũ postqꝫ ille cui dant consiliuꝫ auxilium vel fauorem iam est ligatus: quia sic ligarentur eadem pena ⁊ ab eodem essent absoluendi: vt in. c. nuper. de senten. excõ. et in Excõmunicatio. 8. §. i. 7

¶ Quero de quo consilio intelligit qñ excõmunicatio infligitur cum dantibus consilium. R̃. vt colligo ex Card. in cle. si quis de penis ꝙ intelligitur de fraudulento consilio nõ de nudo qđ nihil addicit ad pctm̃: vt no. i. d. c. nup. ĩ glo. scđa. ⁊ i. c. sic dignũ. đ homic. Et dicit Pau. ꝙ consiliũ prestatur suadendo: rogando. mandando: instruendo: vlᷓ vtilitatem inde sequuturam ostendendo. vt no. Innocentius in. c. ad audientiã. de homi. Item dicit Paulus ꝙ ex nudo consilio regulariter qs ñ tenetᷣ: vt insti. mãdati. §. tua 8

tm̄ gratia. Et dicit nudū ꝯsiliū vel simplex
fauor illi⁹ qui ad maleficiū faciendum nihil
addicit puta q2 sic oīno faceret ⁊ cū tāto aīo
sed vbi q̇s magis efficaciter inducit: licȝ al's
eēt facturus tūc nō est nuduȝ ꝯsiliū: nec sim
plex fauor vt elicio. ex glo. in. d. c. felicis. itē
no. ſm Pau. in. d. c. felicis. ꝙ ad incurrendā
penā excōicationis oportet ꝯsiliuȝ fauor vel
auxiliū sint circa factū dānatū ꝑ q̇ȯ īcurrit
excōicatio: q2 si eēt circa alia nō hēret locū.
9 ¶ Quis dicat defensor vel receptator hēs
j. hereticus. §. 23. cum sequētib⁹. ⁊ ſm predi
ctam declarationē ligabunt: in quocūqȝ de
ipsis fit mētio specialis.
10 ¶ Quis dicat socius. R. glo. Car. ⁊ Pau.
in. d. c. felicis. ꝙ est ille qui aliq̇d cooperatur
ad actū dānatū. vñ no. ꝙ qñ sunt plures ad
delinquendū: ⁊ nullus est principalis tūc di
cunt agētes. Sȝ qñ vn⁹ est p̄ncipalis ⁊ alius
cooperans: tūc stricte dicit soci⁹ in censuris:
lȝ large soci⁹ criminis dicat tripliciter. s. cō-
comitās fauēs: ⁊ ñ corripiēs vt. 16. q. 4. ita
plane. 86. di. facientꝭ. in. d. c. sicut dignū. §.
2. ⁊ tales regulariter nō puniunt eadē pena
11 ¶ Querit q2 in plerisqȝ casib⁹ excōicationū
predictarꝫ d2 ꝙ nō sunt absoluēdi nisi prius
satisfecerint vel aliud fecerint. Utrū teneat
absolutio añ satisfactionē ⁊ impletionē il-
lorū que mandant in dictis casib⁹. R. ⁊ ꝓ
regula est tenēda ꝙ vbicūqȝ ius vtitur isto
ꝟbo pōt negatiue ꝙ tūc absolutio impensa ꝯ
id q̇ȯ sic īponit est nulla: vt patet per glo. in
regula p̄ma: de reg. iu. li. 6. Idē dic qñ ca-
nō vtit verbo nō valeāt: ⁊ tales casus sunt
ij. ⁊. 13. ⁊. 17. ⁊ oēs casus sequentes vsqȝ ad
casū. 31. inclusiue. s̄. excōicatio. 5. ⁊. 42. s̄. ex-
cōicatio. 7. vbi aūt canō vtit ꝟbo nullaten⁹
tūc ſm Zen. in cle. vnica. de seque. non va-
let. ſ ſm Car. ibidē valet. Sed ego dico ꝙ
vbi al's absolutio alicui ꝑtinet de iure: tūc te
net absolutio si omittat quod precipit canō
fiēdū ꝗtumcūqȝ vtat verbo nullaten⁹: aut
verbo nō mereat vel nō absoluat: sȝ vbi ab
solutio de iure nō cōpetit tali: puta q2 ꝯditor
canonis sibi vel alteri reseruauit ⁊ solū ꝯce
dit in aliquo casu: ꝟbi grā: in articulo mortꝭ
⁊ huiusmodi sub aliqua forma sit sub q̇bus-
cūqȝ verbis velit: tūc nō valet absolutio nisi
seruata modificatiōe seu forma in ipso cano-
ne exp̄ssa. facit glo. in cle. i. de iure pa. in verbo
inhibentes. quod no. bene.

e # Excōmunicatio. s. de

participantibus cum excōmunicatꝭ
maiori excōmunicatione: ⁊ quia diuersimo
de participat diuersas inferā qōnes per q̄s
intelligere quis poterit qñ participādo liga
tur maiori excōicatione vel minori: aut quā
do licite ⁊ sine peccato participat.
¶ Utrū participās cū excōicatis in crimīe j
incurrat aliquā censurā. R. ꝙ aut excōica-
tus cū quo participat est excōicatus cū dan-
tibus ei auxiliū cōsiliū vl' fauorē: ⁊ tūc si par
ticipat in eodē delicto siue anteqȝ sit excōica-
tus siue post. s. dādo auxiliū ꝯsiliū vel fauorē
ad ipsū faciendū vel ꝯtinuandū sic ligat ea
dem snīa excōicationis ⁊ ab eodē solo pōt ab
solui a quo pōt excōicatus cū q̇ sic participa
uit: aut talis nō est excōicatus cū dantib⁹ ei
auxiliū ꝯsiliū vel fauorē: ⁊ tūc si participat
cū eo dādo auxiliū ꝯsiliū vel fauorē in facto
dānato anteqȝ ille cōmiserit factū ꝓpter q̇ȯ
excōmunicatus est sic solū peccat mortaliter
Si autē participat postqȝ ille cōmiserit fa-
ctum dānatum: ⁊ est excōmunicatus sic liga
tur eadē excōmunicatione: ⁊ ab eodem pote
rit absolui a quo potest excōmunicatus cum
quo participauit: ⁊ sic intellige. c. nuper. ⁊. c.
si cōcubine. de sen. ex.
¶ Quid si participat nō in eodē delicto pro 2
pter q̇ȯ excōicatus est ille cum quo partici-
pat: ſ in alio pctō mortali. R. ꝙ peccat mor
taliter: ⁊ solū est excōicat⁹ minori excōicatio
ne nisi talis fuisset excōicatus a papa cū par-
ticipātibus ei in casibus nō ꝯcessis q2 sic liga
retur eadē snīa: si aūt esset excōicatus cū par
ticipātibus ab inferioribus a papa: dic vt. s̄.
Excōicatio. 3. §. 17.
¶ Utrū participās in diuinis liget eadē cen- 3
sura. R. ꝙ aut talis cuȝ quo participat fuit
excōmunicatus sentētialiter: ⁊ noīatiȝ a pa
pa: ⁊ sic sunt clerici: dic vt. s̄. excōicatio. 5. ca
su. 4. Si ꝟo nō sunt clerici: dic ꝙ peccāt mor
taliter: ⁊ sunt excōmunicati soluȝ excōmuni-
catione minori: arg. c. significante. eo. ti. ſm
cōem opi. doc. in. c. sacris. q̇ȯ me. cā. Aut est
excōicatus a quocūqȝ inferiori a papa ⁊ de-
nunciatus: ⁊ sic clerici participantes in diui
nis peccāt mortaliter: ⁊ est eis interdict⁹ in
gressus ecclesie: vt habes. j. Suspensio. j.

§.24. Laici ꝓ ſolū peccant mortalit̄. Aut
eſt excōicatus generaliter a papa vel a quo/
cūqꝫ alio p̄lato ſeu a canone vel per ſtatutū:
⁊ ſic tam clerici q̄ꝫ alij nō peccant nec ſunt ex/
cōmunicati etiā minori excōicatione: niſi ſit
talis excōicatus ꝓ ſacrilega iniectōe manuū
in ꝑſonā eccleſiaſticā. ita notorie ꝙ nulla poſ
ſit tergiuerſatiōe celari: ⁊ hoc ꝑ extrauagan
tem factā in ꝯcilio coſtantiēſi ſub Martino
5. ⁊ vt dicit Archi. Flo. in ſūma ſua habuit
ipſe a duobꝰ notabilibꝰ fide dignis q̄ fuerūt
preſentes ꝙ fuit acceptata. in dicto concilio
ab omnibꝰ: ⁊ eſt ꝑpetua: fuit etiaꝫ vt habui
ego a fide dignis confirmata ⁊ approbata in
concilio conſtātienſi cuius tenor talis ē. Ad
euitandū ſcandala ⁊ multa pericula que con
ſcientijs timoratis cōtingere poſſunt chriſti
fidelibꝰ tenore preſentiū miſericordit̄ indul/
gemus ꝙ nemo deinceps a cōione alicuiꝰ ſa
cramentoꝝ adminiſtratione vel receptione
aut alijs quibuſcūqꝫ diuinis intus ⁊ extra p̄
textu cuiuſcūqꝫ cenſure aut ſentētie eccleſia/
ſtice a iure vel ab hoīe generalit̄ promulgate
teneat̄ abſtinere vel aliquē vitare: aut inter
dictū eccleſiaſticū obſeruare: niſi ſentētia vl̄
cēſura huiuſmodi fuerit illata cōtra perſo/
nam collegiū: vniuerſitatē: eccleſiā cōmuni/
tatē vel locū certū a iudice publicata vel de
nunciata ſpāliter ⁊ exp̄ſſe ꝯſtitutionibꝰ apo
ſtolicis ⁊ alijs in contrariū facientibꝰ nō ob/
ſtantibus quibuſcūqꝫ: ſaluo ſi quē ꝓ ſacrile
ga manuū iniectiōe in clericū: ſentētiā lataꝫ
a canone a deo notorie ꝯſtiterit incidiſſe ꝙ
factū non poſſit aliqua tergiuerſatōe celari
nec aliquo ſuffragio excuſari: nā a cōione il/
lius: lꝫ denūciatꝰ non fuerit volumꝰ abſtinē
iux̄ canonicas ſanctiones. h̄. D. extuagans.

4 ¶ Utrū participātes cū predictis excōmu/
nicatis nōiatim denūciatis a quocūqꝫ p̄la/
to in alijs q̄ꝫ in criminibus ⁊ diuinis peccent
mortaliter. R. Pa. in. d. c. ſacris. recitat di
uerſas opi. ⁊ dicit ꝙ cōmunis opinio eſt ꝙ ſo
lum peccat venialiter ⁊ eſt excōmunicatꝰ mi/
nori excōmunicatiōe niſi in ſex caſibꝰ. Quo/
rum primus eſt quando communicat in con/
temptū clauiū. Secundus cōtra preceptuꝫ
ſuperioris: ar. c. z. de maio. ⁊ obe. Tertiꝰ qū
in diuinis. Quartus qū in crimine mortali.
Quintus quādo eſt excōmunicatus cū par/
ticipantibꝰ ſibi. Sextus ſi cōmunio ſit nimis
frequens. Et lꝫ p̄dicta opinio ſit ſatis rōna/
bilis tū magis mihi placet opi ſancti Bo. i
4. di. 18. q. pe. q̄ tenet ꝙ ſolū peccat mortalit̄
in duobꝰ caſibꝰ cōmunicās in actu exteriori
alijs a crimine ⁊ a diuinis. ſ. qū cōmunicat i
contēptū ſentētie late: aut ſecūdo qū credit
probabiliter ꝙ ex tali cōmunione ſententia
venit in contēptū. Sed ſi ꝓbabiliter extiat
ꝙ ſentētia nō magis contēnet̄ ex ſua cōmu/
nione ⁊ cum timore hoc facit ex quadā affa/
bilitate: aut puſillanimitate ⁊ huiuſmodi: ſic
ſolū peccat venialiter: ⁊ ligat̄ minori excōmu
nicatione: cum qua ſentētia ꝯcordat Tho.
in. 4. ea. di. q. z. ar. 4. ⁊ Pe. ea. di. Intellige
predicta ſi cōmunicat in ꝓhibitis que ſunt vl
tra crimē ⁊ diuina iſta que continent̄ in iſto
verſu: Os: orare: vale: cōmunio: mēſa: ne/
gatur. Os. i. locutio quā Guido: ⁊ Hugo.
in. c. qm̄ multos. ij. q. 3. extendunt etiā ad lit/
teras recipiendas vel mittēdas: ⁊ nūtios et
munera. Aſſurgere aūt vel ei reuerentiā fa/
cere aut inclinare ſe ſalutanti vel mouere la
bia dūmodo nihil dicat nō inducūt minorē
excōmunicationē ſm̄ Rodo. cuꝫ pene ſint re
ſtringende per regulā odia: de reg. iu. in. 6.
Orare per hoc prohibetur nō ſolū participa
tio in diuinis ⁊ ſacramētis ſed ⁊ etiaꝫ ne q̇s
oret in eccleſia vel extra: ſimul cuꝫ excōicato
Dicit tū Inno. in. d. c. nuꝑ. ꝙ ſi excōmunica
tus ſit in eccleſia vel in alio loco nō cā oran/
di: ſ ꝓ alio negocio ꝙ nō prohibet̄ quis ibi
orare cū in orōne ſibi nō cōicet: ⁊ placꝫ mihi
lꝫ Hoſt. ibidē teneat ꝯ̄riū. Uale. ꝑ h̄ ꝓhibet̄
ſalutatio quelibet fiēda excōicato ſ loco eiꝰ
debet dicere deꝰ emēdet vos: vel ſi ſcribit lo/
co ſalutationis dicat ſpm̄ ſanioris conſilij. ⁊
hmōi q2 ſic n̄ ē ipſū ſalutare mō. Cōio q̄ ꝓhi
bet̄ ne q̇s facto cōicet excōicato: puta coope/
rādo in aliq̄ exercitio: vel habitādo in domo
cū excōicato. dicit tū Inno. in. d. c. nuꝑ. ꝙ ſi
ego ⁊ excōicatus ſumꝰ in aliq̄ domo: ego pro
meis negotijs ⁊ ipſe pro ſuis: ꝙ nō dicor cō
municare ei: ſ qū ego ⁊ ipſe ſimul ꝓ eodem
negocio cohabitamꝰ. Similit̄ dicit ꝙ ſi ego
⁊ ipſe haberemꝰ vnā ſolā camerā cōmunē ꝙ
liceret mihi in ea cū eodē excōicato iacere co
medere ⁊ hmōi: dūmodo nō cōicem ei in ea
dē mēſa: nec in eodē lecto aut locutione vel
orōne. Mēſa ꝑ h̄ ꝓhibet̄ comeſtio: vel po/
tatio cū excōicato: ⁊ de his oibꝰ habet̄. ij. q.

3.c.sicut ⁊ in tribꝰ.c.se.⁊ no.i.d.c.nup
5 ❡ Sunt multe ꝑsone q̄ licite cōicare possūt
cū excōicato de quibꝰ.ij.q.3.c. q̄m multos.
que cōprehendunt͛ his versibus. Utile: lex:
humile: res ignorata: necesse: Hec anathema
quidē faciūt ne possit obesse.
6 ❡ Utile.s.cū quis participat pro sua vtili-
tate: puta petēdo ab eo debitū quo ei tenet͛:
ex eo.c.si vere: ⁊ etiā in iudicio ꝓpter hoc pōt
cū cōuenire. Itē propter vtilitatē aie excōi-
cati videlicet cū corrigendo vel inducēdo ad
penitentiā: lȝ etiā interponat alia ꝟba vt ma
gis efficaciter possit eū inducere.c.cū excōi-
cato.ij.q.3.facit.c.volūtate.e.ti.ꝓpterea ad
predicationē admittunt͛: ꝺ ꝯse.di.i.c.eps fa
cit.c.rñso nr̄o.e.ti.excusant͛ etiā propter h̄
q̄ cā ꝑdicationis vel ꝯfessionis habitant int͛
eos ⁊ elemosynas recipiūt ab eis: q̄n alr̄ id
facere bono mō nō possunt eis nō cohabitan
do.d.c.cū volūtate. Itē licite possum parti-
cipare cū excōicato pro salute aie mee ⁊ pro
vtilitate tpali: puta querēdo ab eo ꝯsiliū: cū
alios peritos hr̄e nō possū. Dicit tñ Ray.ꝙ
in hoc nō sūt multū laxāde habene: h̄ discre
te ⁊ cū intentiōe solū vtilitatis ꝑdicte conse-
quēde ⁊ nō alio modo. Et tādiu possūt par
ticipare pro salute aiaꝝ ipsoꝝ excōmunicato
rū q̄diu spem de eoꝝ correctione probabilit͛
habent ⁊ non plus.
7 ❡ Lex.s.matrimonij ꝓpterea vxor cohitā
do viro ⁊ obediēdo q̄uis sit excōicatꝰ nō pec
cat nisi excōicatō eēt iflicta ꝑp tale mr̄imōiū
8 Sed nunqd licitū sic sit viro cōicare cū vxo-
re excōicata. R̄.qdā dicūt ꝙ non: h̄ tu tene
ꝙ similit͛ licite cōicare pōt qr ad ipaᷓria nō iu
dicant͛ vir ⁊ vxor.c.gaudemꝰ.de diuor.verꝰ
est ꝙ si vir cū debeat eē caput mulieris.33.
q.5.hec imago: nō iducit vxorē ad petendaȝ
absolutionē ſm ꝙ dȝ ⁊ tenet͛ peccat mortali
ter.c.negligere ⁊ eēt excōicatus minori excōi
catiōe: secus q̄n nō pōt eam cogere ⁊ suscepit
necessaria ab ea vel efficeretur peior.
9 ❡ Sȝ qd si vir vocat ad mensā excōicatum
nūqd mulier poterit licite cū eis comedē. R̄
ꝙ nō h̄ comedat i alia mēsa diuersa ab illa.
10 ❡ Humile sub h̄ excusant͛ filij serui ⁊ ancille
Rodo.tñ intelligit ꝺ filijs q̄ sūt in patria po
testate secus de emancipatis qr tenēt euitare
eū nisi ipsi cōmensales eiꝰ essēt ⁊ ab eo neces-
saria haberēt qr sic excusarent͛. Idem dicit
Hug.de pr̄e respectu filij ꝙ tenet͛ vitare fili
um excōicatū nisi ab eo recipiat alimenta: ⁊
idē tenet Inno.qḋ limitādū puto q̄n nō faci
le potest aliunde necessaria habere.
❡ Excusant͛ etiā serui: ancille: rustici seruiē 11
tes ⁊ oēs alij subditi de familia excōicati qui
nō adeo curiales sūt vt eoꝝ ꝯsilio scelera ꝑpe
trētur. tales eniȝ ꝑsone ex quo erāt ante sen
tentiā latā ad familiare obsequiū ⁊ exhibēdū
astricti: excusant͛ cōicando etiā post sñiaȝ.c.
inter alia.e.ti. Idē itelligas de nutricibꝰ et
illis qui ꝯtraxerūt societatē vel alio mō per
aliquē ꝯtractū eis erāt obligati: qḋ limitat
Host.⁊ Ber.q̄n sine eoꝝ incomodo nō pñt
abstinere: similiter ꝯductor mercēnarij face-
re pōt q̄uis postea excōicet͛. Idē dic' de vasal
lis ⁊ habētibꝰ emphiteothesim ab eis ꝙ pñt
eis reddere pēsiones ⁊ alia ad que obligant͛
ſm veriorem opi.
❡ Sed quid dicemꝰ ꝺ illo qui vel ex ꝯtractu 12
vel ex iuramēto tenet͛ aliqd soluere vel dare
alicui i certo termio qui postea excōicat͛. R̄.
ꝙ sup h̄ fuit diuersa opi. iter doc. h̄ mihi pla-
cet opi. Host. ꝙ si talis obligatus pōt desiste
re a tali solutiōe vel datiōe sine suo incomo-
do vel dāno ꝙ nō tenet͛: nec debet cū excōica-
to participare dādo vel soluēdo qḋ promi-
serat: quia in omni iuramēto vel obligatiōe
subintelligit͛ ista clausula.s.si talis permāse
rit cui liceat cōicare. arg.22.q.2.ne qs.nec
peccat nō adimplēdo qḋ ꝓmiserat si facit ex
çelo eccl'iastice discipline: secꝰ si faceret solū
ex cupiditate auaritie qr sic peccaret q̄ad deū
❡ Quid si qs ꝯbat cum excōicato nūquid 13
excusabit͛ participādo: postea R̄. ꝙ si hoc fa
cit ex magna sua necessitate puta quia nō po
test aliter viuere bono modo sic excusat͛ per
c.si vere.e.ti. Si autē nō fuit cōpulsus a ta-
li necessitate sic nō excusabitur participādo
cum eo: si modo cōtraxit sciēs cum excōmu-
nicatum: hec eliciūtur ex dictis doc.i.c.nos
sanctoꝝ.15.q.6.⁊ in.c.veritatē.ꝺ dolo ⁊ ꝯtu.
⁊ in.d.c.si vere.
❡ Res ignorata.s.quādo ignorādo eum ex 14
cōmunicatū participat quod intellige verū
nisi ignorantia sit crassa vel affectata ⁊ sic nō
excusaretur.
❡ Sed quid si audiuit de aliquo ꝙ sit excō- 15
municatus nunquid tenetur euȝ vitare. R̄.
ꝙ aut probabiliter credit eum excōmunica-

tum: puta quia hoc habuit a personis graui/ bus et fide dignis: et sic tenet: si autē non cre/ dit probabiliter excōmunicatū sic nō debet eum vitare: sed deponat conscientiā. s. quod nō sit excōmunicatus: quia multi multa loquū tur: et qui cito credit leuis est corde: quod si nō potest eam deponere tenetur eum vitare: ar. c. inquisitioni. eo. ti.

16 ¶ Utrū semel excōicatus sit semp vitādus. R. quod sic: nisi pstet de absolutiōe p regulam semel malus: de reg. iu. li. 6. et est bon⁹ tex. p h in. c. pposuit. de cle. exc. mi. qđ limito quo ad pscientiā dex nisi esset talis psona de qua probabiliter posset credi dicto suo affirmāti se eē solutū: ar. c. ex parte de offi. ord.

17 ¶ Necesse propter necessitatē cōicans excōi cato excusatur: vñ si necessitas est absoluta que dicit̃ vix sic clarū est quod excusat per. c. sa cris de his que vi vel metus.

18 ¶ Sed quid de necessitate pditionata que est metus. R. quod aut metus est talis qui ca/ deret in pstantē vix: et sic ex tali metu parti/ cipās etiā in diuinis nō peccat nec minorē ex/ cōmunicationē incurrit nisi participet in cri mine: vel nisi cā excōicationis esset pro fide defensanda: rō quia ex quo quis nō tenetur obedire plato precipiēti quod se exponat morti vel cruciatui et hmōi nisi pro fide et cōi salu/ te quādo alr̄ nō potest defensari: vt patet. s. charitas. §. 5. et. j. religiosus. §. 29. Sic nul lus tenetur euitare excōmunicatos quando id facere nō potest sine tali periculo: quia p ceptum de excōmunicatis vitandis cum sit iu ris positiui nō potest ad hoc ligare aliquē Si autē metus nō sit talis sic participās ex tali metu nō euitat minorē excōmunicationē: et fm hoc intellige. d. c. sacris. dū dicit quod p nul lo metu debet quis peccatū mortale incurre re: quia nō presupponit talē facere cōtra pre ceptum quod seruare tenet̃: vel dic quod loqui/ tur de participatione in crimine vel de metu qui nō caderet in constantē: et fm predictā distinctionē pcor. doc. qui sūt varij in. d. c. sa cramētis. quia ad eam nō aduertūt.

19 ¶ Quid de necessitate victus et huiusmodi: nunquid talia possint peti ab excōmunicato. R. quod sic fm cōmuniter doc. in. d. c. si vere. et in. c. inter alia. eo. ti. vnde breuiter cōcludē/ do dico quod quando cōmunico excōmunicato nō in eius fauorē aut comodū: sed pro euitā do meo dāno vel subleuāda mea necessitate nō incido in minorē excōmunicationē dūmo do nō participē in crimine aut in diuinis ex ca sū iusti metus. ar. eoꝝ q̄ no. in. d. c. nos prede cessorū. et. c. veritatē.

¶ Quomodo debeo euitare excōmunicatū. 20
R. quod aut est occultus et sic debeo eū euitare in occulto puta exeundo ecclesiā fingēdo ali am causā: et huiusmodi: et taliter quod non pro dam eum: arg. c. si tm̄. 6. q. 2. et. c. cum nō ab homine. eo. ti. Et voco hic occultū excōmuni catum illum qui cōmuniter habetur pro nō excōmunicato: licet aliqui pauci sciant: et nisi sit eius prelatus qui cum eo cōmunicat quia ta lis prelatus tenetur eum monere vt ecclesiā exeat et si nō vult si potest probare debet eū publice increpare. Si vero est publice excōmu nicatus: puta quia cōmuniter scitur sic de/ bet eum publice euitare: vñ si intrat ecclesiā cā orādi vel audiēdi diuina debet eū publice monere vt exeat: quod si nollit pōt ad preceptū sacerdotis violēter eijci si mō nō imineat pe riculū effusionis sanguinis vel saltē debent de ecclesia ipsi exire.

¶ Quid faciet sacerdos si incepta missa per 21
pendit ibi excōmunicatū esse. R. quod si ē occul tus nō debet dimittere officiū. 7. q. i. nihil. limita nisi sit prelatus suus: et possit hoc pro/ bare quia tunc faciet vt dictū est in. §. prece/ denti: si vero est publice excōicatus. Sr publi/ ce moneat eum vt exeat: quod si non vult exire et sacerdos nondū inchoauit canonē debet di mittere missam. argu. c. omnis. 24. q. i. et hic nomine canonis intelligo a Te igit̃. et vltra fm Archid. in. c. de hymnis. de conse. di. 2. q̄uis domin⁹ Alex. Uincē. in. c. cū marthe de celebra. mis. recitet Hostien. Inno. et Pa. te nere quod canō incipiat a verbis cōsecrationis. Si vero inchoauit psequat̃ vsq̄ ad sūptionē sacri q̄ facta iterū moneat eū vt exeat quod si nō vult exire dimittat post cōionē et i sacristia eam dicat.

¶ Utrū participās cū excōicato etiā ab infe/ 22
riori suo vel a se liget̃ minori excōicatiōe. R fm Pa. in. c. cū desideres. e. ti. quod sic si ē inferi or a papa: et addit quod etiā si vellet eū hic pro soluto nihilomin⁹ ligaret̃ quia non potest eum tali modo absoluere.

¶ Utrū excōicatō trāseat i tertiā psonā. R. quod 23
ñ nisi qñ pticipātes ligāt̃ ēt maiori excōicatōe

e **Xcõicatio ultĩo**

de malis que inducit maior excõi/
catio: vt ostendat̃ q̃tum est timenda. Ubi
sciendũ q̃. zi. malũ inducit.

i ¶ Primo p̃uat participatiõe alioꝝ: nã ex/
cõmunicatus tenet̃ euitare alios ꝫm Pa. in
c. nulli. de sen. excõ. ⁊ contẽnendo euitare ali
os totiẽs peccat mortaliter: facit. c. illud. de
cle. excõ. mi. ⁊. c. sicut. z. q. 3. vñ lꝫ excõicato
possint cã humanitatis in substentationẽ vi
te etiã non expectata extrema necessitate ne-
cessaria vite ministrari: vt alimẽta: vestes:
⁊ hospitiũ ꝫꝫ glo. in. c. q̃m. ij. q. 3. tñ vtẽsilia
⁊ alia instrumenta sine quib⁹ viuere potest
non sunt ei ministranda. Solũmodo ergo i
casu quo hõ ex precepto charitatis tenetur
cõmunicare cũ eo potest ꝫm tho.

z ¶ Secũdo excludit hoiem a sacramẽtis ec/
clesie. 3. q. 4. engeltrudam.

3 ¶ Tertio p̃uat suffragio ecclesie qđ suffra/
gium ꝫm theo. in. 4. di. zz. valet ad q̃tuor:
vꝫ ad augmentũ gratie quã habẽt: ad merẽ
dam gratiã quã nõ habẽt. Ad ꝓtectionẽ dei
habendã: ⁊ ad defensionẽ ab hostib⁹ ꝓmerẽ/
dã. Et ꝓpterea dr̃ tradi sathane in. c. nihil.
z. q. 3. vñ sacerdos excõicatus non p̃ot dice/
re: dñs vobiscũ in officio.

4 ¶ Quarto nõ p̃ot interesse diuinis officijs:
aut cũ alijs orare in eccl'ia al's peccat mortali
ter: nec dꝫ ex̃ ita ꝓpe stare q̃ audiat: de pe. ⁊
re. c. qđ inte. posset tñ solus in ecclesia orare.

5 ¶ Quinto excludit a regno celoꝝ. z4. q. j.
quisquis. z. q 3. nemo.

6 ¶ Sexto si ingerit se diuinis existẽs in aliq̃
ordine irregularis efficitur: vt. j̃. irregulari
tas. j. §. 40.

7 ¶ Septimo efficit̃ infamis. 6. q. i. infames
Bal. tñ h̃ refert ad excõicationẽ notoriam.

8 ¶ Octauo nullũ bñficiũ eccl'iasticũ p̃ot ac/
q̃rere. c. postulasti. de cle. exc. mini. ⁊ in. c. ho
ne. in fi. de eta. ⁊ quali.

9 ¶ Nono nõ p̃ot eligere de appella. ꝯstituq̃.

10 ¶ Decimo si sic excõicatus recipit bñficiuꝫ
lꝫ absoluat̃ postea ⁊ ei concedat̃ tñ fructus
anteriores restituere tenet̃. c. sacro. eo. ti. et
c. pastoralis in fi. de appel.

ij ¶ Undecimo ab officio: ⁊ bñficio est suspẽ
sus. d. c. pastoralis. in fi.

iz ¶ Duodecio obligati ei ex debito fidelitatis:
sicut sunt vasalli nõ tenentur ei q̃diu durat
excõicatio ꝫm Pa. in. d. c. veritatis.

¶ Tertiodecimo non p̃ot ꝯtrahere matrimoni i3
um sine peccato mortali lꝫ teneat.

¶ Quartodecimo nõ valẽt lr̃e ipetrate a pa i4
pa per eum super alio articulo. c. ipso iure. de
rescrip. li. 6.

¶ Quintodecimo nullus potest pro eo ora i5
re intellige solẽniter.

¶ Sextodecimo nõ p̃ot ꝯstitui ꝓcurator de i6
ꝓba. post cessionẽ nec ꝓcuratorẽ ꝯstituere. c.
fi. de ꝓcu. qđ limita verũ vt actor: sec⁹ vt re⁹
ad defendendũ se. c. intelleximus⁹. de iudi.

¶ Decimoseptimo q̃ stans excõicatus p an i7
num p̃ot priuari oib⁹ bñficijs: si q̃ hꝫ. jj. q. 3.
rursus. ⁊. c. quicũ ꝗ. qđ limitat glo. in. c. cum
cõtumacia. de here. li. 6. ⁊ Inno. in. d. c. cuꝫ
hone ⁊ do. An. in. c. i. de iud. verũ si excõicat⁹
fuit ꝓ cã criminali sec⁹ si pro ciuili: q̃r si stetis
set per mille annos nõ posset p̃uari: glo. est
singularis: in. c. ꝯtingit. de dolo ⁊ contu.

¶ Deciooctauo q̃ dꝫ soluẽ pro singulo die i8
vnũ grossũ anteq̃ absoluat̃ ꝫꝫ statutũ aliq̃/
rum epoꝝ: qđ q̃dẽ licꝫ videat̃ simoniacũ. p
c. ad nostrã. ⁊. c. nemo. de simo. Tñ Host. ⁊
Jo. an. in. c. ad aures. de simo. determinãt cõ
trariũ: ⁊ q̃ licitũ est: qđ intelligo verũ si sit in
penã ⁊ vt citi⁹ querat absolutionẽ.

¶ Decimonono nõ valẽt ꝯtus facti p excõi i9
catũ rõne publici officij si erat publice excõi
catus: vñ act⁹ publici ⁊ ciuiles nõ tenẽt: pu-
ta q̃r tutor existens interponit auctẽm alie/
nandi: seu suscepit ꝓcuratoris officiũ vel ad
ministrationẽ bonoꝝ eccl'ie: aut instr̃a ꝯficit
siue vt arbiter laudũ protulit: q̃r tales sunt
act⁹ publici. Si ṽo cõpromissũ fuit i eũ vt in
arbitratorẽ ita q̃ arbitramentũ accipiat ef/
fectũ ex consensu partiuꝫ: vt est q̃ñ reducit
partes ad ꝯcordiã bñ tenet nõ ex vi sue sñie
sed cõsensus partiũ. Secus aũt p occulte ex
cõicatũ rõne publici officij bñ tenẽt si mõ of
ficiũ est publicũ auctẽ ⁊ vtilitate: sec⁹ si fuis
set publicũ auctẽ: sed vtilitate priuatuꝫ ꝫm
Pa. in. c. post cessionẽ: de proba. quo tñ ad
actus sp̃uales si sũt tales in quib⁹ imprimit̃
charact̃ sic tenẽt: vt collatio ordinũ ⁊ huius
modi: lꝫ indigeat dispensatione taliter ordi/
natus: vt. j̃. irregularitas. i. §. 3. Alij autẽ
actus spirituales in quibus nõ imp̃mit̃ cha-
racter vt collatio bñficij ⁊ huiusmodi tenẽt

quãdo nõ est publice excõmunicatus ratiõe publici officij.l.barbari⁹.ff.de of.pto. sunt tñ retractãdi si is in cui⁹ fauorẽ sũt facti sciebat eũ excõicatũ: sed dubitat̃ de excõicatione an teneat rõne publici officij lata ab excõmunicato occulto. Pano.in.d.c. veritatis de do.⁊ ptu.tenet post factũ ad penã irregularitatis euitandã q̃ nõ valeat ⁊ placet. Electio etiã licet videat̃ quo ad capitulũ ptinere ad officiũ publicuꝫ: tñ quo ad singulares nõ est officiũ publicũ sed est quedã fraternitas: ⁊ ideo nõ tenet facta ab excõicato etiaꝫ occulto. Alij aũt ↄtractus sup tpalib⁹ initi nõ ratione publici officij sed priuati vt emptio venditio ⁊c̃.cõiter tenet̃ q̃ tenẽt vt no. Pa.in.c.si vere.eo.ti.⁊ in.d.c.veritatis. q̃uis multi doc.teneãt fore nullos cõtractus.

20 ❡ Uigesimo nõ põt testamentũ facere ꝭm aliquos cõmuni⁹ tñ tenet̃ q̃ potest testari: vt no. Albri.in.l.i.C.de here.insti.⁊ Car. in.c.q̃q̃.de vsu.li.6.⁊ Pa.in.c.ad ꝓbandũ de re iudi.quia equiparat̃ relegato.

21 ❡ Ultimo priuat̃ eccl'iastica sepultura: qꝛ cui nõ cõicam⁹ viuo: nec mortuo cõicare debem⁹.c.sacris.de sepul.qd̃ limita nisi absoluatur: vide multa alia si placet.in.d.c.ad ꝓbandũ.⁊ in.c.veritatis.⁊ in.c.si vere notata a doctoribus.

Excusatur

Excusatur quis a peccato et decẽ. Primo ex alienatiõe mentis illicitũ agẽs quaꝫ alienationẽ adducit quãdo q̃ facti qualitas sicut Loth quãdo voluit filias prostituere: vt liberaret quos susceperat: vt dicit Aug.i c.qd̃ ait.14.di.aliqñ furor siue insania. Aliquãdo ebrietas. Unde quando ex toto quis est extra seipsũ excusat̃ a toto: vt pꝫ in.c.aliquos scim⁹.⁊.c.illa cauẽda.15.q.i.⁊ in.c.inebriauerũt.ibidẽ patet q̃ est puniẽdus p ebrietate: ꝭ nõ pro cõmisso in ipsa: ⁊ sic videt̃ tenere glo.ibidẽ: de quo vide.s.Ebrietas.§.3 Secũdo ex coactiõe. Intellige absoluta: fac.c.nõ est.15.q.j.⁊.50.di.c.pꝛ̃sbyteros. Tertio ex ignorãtia siue errore. Intellige vt dicam j.Ignorãtia.§.3.facit pro hoc.15.q.6.si a sacerdotib⁹.34.q.2.in lectũ. Quarto excusat ↄsuetudo: ꝯ quo.s.Cõsuetudo.§.9. Quinto necessitas.de ↄse.di.5.discipulos. Sexto pietas: vt pꝫ in.c.ↄquestus.de ferijs. Septimo iocatio ⁊ ludus: vt in.c.j.de sen.ex.⁊.15.q.j.illud relatũ.dũmõ nõ sit noxi⁹: qꝛ.ff.ad l.aquil.l.nã ludus noxi⁹ in culpa est. Octauo qñ fecit diligentiã debitã: vt in.c. Joannes.⁊ in.c.quidã vt asseris.de homi. Nono indeliberatio mẽtis.23.q.4.nabuchadonosor. Decimo ex obediẽtia superioris.14.q.5.c.dixit dñs.ij.q.3.quid ergo.23.q.j.qd̃ culpat̃. Intellige si nõ sunt ↄ legẽ superioris: vt ij.q.3.si domin⁹.⁊.c.se.

❡ Utrũ clericus cui episcop⁹ ꝑcipit vt vadat romã possit se excusare qꝛ alij sunt meliores ⁊ magis apti. R̃.glo.in.d.c.qd̃ ergo.⁊.23.q.j.c.fi.q̃ nõ.qꝛ in legationib⁹ ordo nõ ẽ seruandus.ff.de legatis.l.sciendũ.§.pe. Item quia Jo.vltimo rñdit dñs petro.quid ad te tu me sequere. i

Executor

Executor proprie dicit̃ qui rẽ iudicatã ducit ad effectũ: vt dicit glo.in.c.sup questionũ.de offi.del.de quo habet̃.2.q.6.c.ei qui appellat.ꝟ.ab executore.⁊.in.c.nouit.de appel.⁊ multis alijs locis qui aliqñ dicitur merus executor: qñ causa est cognita a superiore ⁊ mera executio sibi mandat̃: vnde ab isto appellari nõ potest tam de iure canonico q̃ ciuili: vt de re iud.c.qd̃ ad consultationem.⁊.d.ꝟ.ab executore.⁊.C.quorũ ap.nõ re.l.ab executore.nisi executor sentẽtie modũ excedat: vt dicit tex.in.d.l.Aut nisi male interpretet̃ sententiã ⁊ huiusmodi: de quibus per gl.in.d.c.qd̃ ad ↄsultationẽ. Aliqñ ꝟo dicit̃ mixtus: ⁊ est qñ aliquid a superiore mandat̃ exequendũ simpliciter: vñ talis dꝫ admittẽ rõnabiles exceptiões.c.ex parte.el 2.de of.dele.⁊.c.eã te decet.de eta.⁊ qual.⁊ in.c.cum a do.de rescrip. Et hoc verũ nisi cõstet q̃ superior ex certa scientia sic velit: vt no.glo.in.d.c.ex parte. Et ab isto executore mixto potest appellari si aggrauat vel iniuriat̃.vt.C.de appel.l.si quis ꝓuocatione.

❡ Quis potest esse executor in causis ecclesiasticis. R̃.merus executor potest esse quilibet clericus. Mixtus ꝟo non nisi in dignitate constitus: vel canonic⁹ ecclesie cathedral' si cõmissio fit ei auctoritate litterarũ apostolicarũ: vel legatorũ: aut delegatorũ aplicorum. Secus si ab alijs qꝛ tũc q̃libet cl'icus põt eẽ vt pꝫ p no.in.c.statutũ.de rescrip.li.6. j

❡ Executores testamentorũ: siue fideicommissarij qui possũt dari. R̃.q̃ siue testator z

sit clericus: siue laicus potest deputare execu
tores tam laicos q̄ clericos seculares ⁊ etiā
religiosos quoscūq̄ dūmodo religiosi a suis
superioribus obtineāt licentiā exequēdi ex
ceptis fratribus minoribꝰ quibꝰ est ꝓhibitū
in cle. exiui. in §. ꝓinde vir sanctꝰ. de ꝟbo.
sig. Fallit hoc ſm Bar. in minorica quādo
distributio debet fieri in fratres ipsos vł mo
niales. Sancte clare subiectas cure ipsorum
herede volūtarie soluente q̄ sic frater minor
potest esse executor. Et q̄ tam clericus reli
giosus q̄ laicus possit esse executor: no. in. c.
religiosus. de testa. li. 6. ⁊ ꝑ hoc. in. c. tua no
bis. ⁊ ibi Pa. ⁊. i. c. Joānes. d̄ testa. etiā si sit
minor. 25. annis ſm glo. in. d. c. religiosus.
⁊ hoc de cōsuetudine. Et sequit̄ Albri. in. l.
nulli licere. C. de epi. ⁊ cle. dūmodo adultus
sit. Itē non admittit̄ seruus nec surdus mu
tus prodigus: furiosus: q̄uis aliq̄ tenuerit
q̄ etiā seruus ⁊ pupillus possit eē vt ibi no.
Albri. sed est verius q̄ non.

3 ¶ Utrū femina possit deputari. Glo. Jo.
an. in. d. c. religiosus. tenet q̄ ꝯsuetudo que
est optima interpres legū h3 q̄ sic Pa. in. d.
c. tua nobis. dicit q̄ al's fuit ꝯsultū q̄ nō po
test. Sed Bal. tenet cū Jo. an. ⁊ placet: q̄
mulier non cōparet vt ꝓcuratrix: ſ; intentat
actionē noīe ꝓprio de quo ꝑ eundē Bal.
in. l. id q̄d pauperibꝰ. ⁊ in. l. si q̄s ad declinan
dam. C. de epis. ⁊ cle. Et sic nō ob. l. nec femi
na. ff. de ꝓcu. ⁊. l. alienā. C. e. ⁊. l. 2. ff. d̄ reg.
iu. ⁊. 2. q. 7. §. tria. q̄ vt dixi nō vt procura
trix cōparet.

4 ¶ Utrū possunt deputari mixti. s. secularis
⁊ religiosus simul vel clericus. R. q̄ sic ſm
Jo. an. in. d. c. Joannes.

5 ¶ Utrū cū simplicit̄ deputant̄ tres vel qua
tuor executores: vno mortuo alij possint ꝓ
cedē. R. q̄ sic: vł etiā si viueret ⁊ nollet exeq̄
possent epi exeq̄: vt est tex. in. d. c. religiosus

6 ¶ Quid si vnꝰ executor viuit ſ; est in remo
tis. R. q̄ nihilominꝰ ceteri exequēt̄: vt in
d. c. religiosus. imo ſ3 glo. ibidē nō est neces
se vocet̄ tūc sicut ⁊ in electiōe: vt in. c. q̄ ꝓpt̄
⁊ in. c. cum inter vniuersas. de elec. Secus si
nō multū distaret q̄ tūc vocandus esset: ⁊ si
in termino assignato nō venerit procedent
ceteri. Et hoc intellige quando simpliciter
sunt deputati. Secus si cum aliqua limitati
one: puta q̄ vnus sine alio non possit et hu
iusmodi: quia tunc seruatum est quod testa
tor statuit: vt in. d. c. religiosus.

¶ Utrū officiū prefati executoris transeat 7
in heredibꝰ. R. glo. in. d. c. religiosus q̄ nō
nisi testator expresserit. Et hoc tene ꝑ dictū
tex. l3 aliqui tenuerint q̄ transeat ꝑ. l. cum
vnus. ⁊. l. a filio. in prin. ⁊. l. alimēta. in prin.
ff. de ali. ⁊ ci. le. Alij ꝟo q̄ re integra nō trā
sibit: sed nō integra sic: vt de elec. c. in causis
⁊. l. mandatū. C. man.

¶ Quid si sit deputatus executor abbas sā 8
cti Proculi an eo mortuo successor eius exe
quetur. R. gl. in. d. c. religiosus. q̄ si abbas
mortuus erat ꝓpinquus testatori nō transi
bit ad successorē: quia videt̄ electa ꝑsona ex
affectione: siue nomē eius fuerit expressū vel
non: facit ad hoc. 12. q. 5. pōtifices. de testa.
requisisti. Si aūt nō erat ꝓpinquus: tunc si
nomē erat expssū nō trāsibit. Si ꝟo nō erat
expressū trāsibit: de offi. del. q̄m requisisti.

¶ Queritur an teneatur deputatus execu 9
tor acceptare. R. Pa. in. d. c. Joānes q̄ nō
nisi tacite acceptasset vel expresse: q̄ nō poss3
renunciare. Et dicitur tacite acceptare quā
do aliquid fecit quod ꝑtinet ad hoc ⁊ huius
modi. Item si scienter recepit litteras qui
bus sibi officiū deferebatur: argu. l. i. §. i. ff.
de procu. aut si ipse cōsensit quādo testator
ad illud officiū eum deputabat: ad hoc. l. ꝟo
ri. §. j. ff. ad. l. cor. de fal. facit. l. ex sententia.
ff. de te. tu. Posset tamē episcopus in legatis
ad pias causas citra acceptationē cōpellere:
si nō vt executorē: saltē vt delegatū: sicut in
qualibet alia delegatione: vt. C. qui ꝓ sua iu
risdi. l. vnica. ⁊. c. pastoralis. de offi. dele.

¶ Quando tenent̄ executores exequi. R. 10
Pa. in. c. nos quidē. de testa. q̄ aut testator
prouidit sibi de tempore: ⁊ illud serua. Unū
tamen semper no. q̄ lic3 testator mādet ali
quid fieri infra certū tēpus computandū a
die mortis: intelligitur ⁊ supplet̄ ⁊ scientie ⁊
adite hereditatis: vt probat tex. i. l. statulibe
ros. §. si quis heredi. ff. de statu lib. facit tex.
iuncta glo. in. l. fi. §. si autē dubius. C. de vi.
deli. Si ꝟo testator nō prouidit sibi de tem
pore: tunc Pa. dicit in. c. si heredes. de testa.
q̄ si res legata est in ꝓatrimonio testatoris
potest solui sine mora. Nam dominium illi
co adita hereditate transit in legatariū: vt i
l. si tibi homo. §. cum seruus. ⁊ quod ibi no.

ff.de le.i.et in.l.cum res.in prin. ibidē dicit: q̄ si non soluat sine mora heredes condemnantur ad prestandū vsurā et omnē vtilitatem. Idē etiā si esset pecunia legata: vt in.l. si domus.§.in pecunia.ff.de lega.i.vbi dicit q̄ ad solutionē tempus modicū dandū est. Sed glo.ibidē: illud breue tempus dicit fore decē dies a precepto iudicis: vel saltē arbitrariū pensata quantitate et qualitate hereditatis: et si non habet debet reperire vndecunq̄.l.si pecuniā.ff.de le.z. Et hoc tene quo ad obligationē: quo autē ad penā.s.vt cogātur soluere cum omni emolumēto et interesse: dic q̄ in legatis ad pias causas est tempus sex mensiū: vt in auc.de eccle.tit.§.si autem legatū. Idem dicerē in legatis ad non pias causas per argumen.a maiori: in.d.§.si aūt legatū. et hoc a die insinuationis testamenti: q̄ si per annū a die monitionis per iudicem si bi facte nō implet quecūq̄ relicta priuatur tota hereditate et veniet ad substitutos: vel si non sunt veniet ordine seruato coheredibus adeūtibus vel generali fideicōmissario et ceteris fm q̄ habet in aud.amplius.C.de fideicōmis.l.z.possit iudex cogere etiā añ p̄fatū tempus executores vel heredes alio remedio.

11 ¶ Utrū executore nō exequente deuoluatur ad episcopū executio. R. Pa.in.d.c. nos quidē.q̄ si precessit duplex monitio post negligentiā debentis exequi statim in legatis ad pias causas deuoluit: nec requirit aliud tempus: vt videtur innuere tex.in auc.de ecc.tit. §.si autē qui hoc iussi sunt. Et sic intelligerē no.per Bar.in.d.auc.amplius. Si sola vnica monitio precessit expectat annus anteq̄ deuoluat ad episcopū. Sz aduerte q̄ hodie episcopi per statuta disponūt vt currat annus a die mortis admonendo generaliter quoscunq̄: et sic post annū deuoluetur intelligendo a die mortis et scientie et adite hereditatis vt.s.dixi Limitat.Ri.in.4.di.45.hoc verum si habet bona in promptu de quibus possit infra annū legata implere: al's nō deuolui tur ad episcopū. Quod no.

12 ¶ Queritur quidā reliquit centū pauperibus declarandis per semproniū an elapso anno declaratione non facta: episcopus possit eligere pauperes vigore statuti prefati in p̄cedenti.q. R. Bar.in.l.cum quidā ita.ff.de leg.z.et sequit Pa.in.d.c.nos quidē.q̄ nō: quia statutū loquit de executore et in eo haberet locū vt nō posset amplius se intromittere: ar.c.litteras.de sup.ne.prela.sed habēs declarare non est executor: sicut dicimus differentiā inter iudicē qui declarat et executorem.C.de exe.rei iudi.l.executorē: quod no. quia probat q̄ frater minor qui non potest esse executor bene posset esse declarator: et similiter consultor: cum nullo iure prohibeat de quo dic vt.j.§.26.

¶ Utrū prefata deuolutio habeat locū tā in legatis ad pias causas q̄ nō pias. R. Pa. in.c.si heredes.de testa.q̄ in legatis ad pias causas non est dubiū. In aliis aūt est diuersitas inter doc. Sed ipse Pa.sic cōcordat q̄ aut eps vult se impedire anteq̄ heres sit priuatus hereditate.s.ante lapsū anni: et sic potest se impedire et cōpellere. Similiter si heres incidit in penā priuationis: sed de facto eam possidet: quia nemo eā petit: nam tunc cessat ratio.d.aut.amplius: que vult vt hereditas cum onere exequēdi trāseat ad aliū et habebit locum.d.c.si heredes.quod loquitur generaliter. Nec obstat q̄ non debet episcopus impendere officiū suū non imploratum ad vtilitatē priuatam cōtra determinata: in.c.bone memorie.el p̄mo.de postu.p̄la. qz pro q̄ impendit est miserabilis psona: et id pōt: vt ibi no.quia defunctus est destitutus oi auxilio: et id merito etiā nō imploratus pōt iudex impēdere officiū suū. Aut vult se impedire postq̄ puenit ad alios hereditas ꝑpter priuationē primoꝝ: et sic nō pōt respectu executionis: ſ; bene respectu cōpulsionis fiende heredi nouo vt exequatur: quia tūc habebit locū.d.auc.amplius. Et sic cōcordat.d.c.si heredes.cum.d.auc.amplius. 13

¶ Quid si testator expresse ꝓhibuit ne eps se impediat. R. Pa.in.c.tua nobis.de testa. q̄ quo ad compulsionē executoꝝ nō valet: quia sicut ipse si viueret nō posset se eximere a foro epi: ita nec executores subtrahere potuit: vt patet in.d.c.tua nobis. Quo ꝓo ad deuolutionē executionis dicit idē Pa.ibidē q̄ si testator prouidit de alio executore in casu negligentie primi.ille exequet nō eps.ar. in.l.nulli.et in.l.si q̄s ad declinādā.C.de epi. et cle. Aut solū ꝓhibuit epis exeq: tūc in legatis ad pias causas nihilominus exeqnt nō obstāte ꝓhibitōe.tex.bonus est in auq.de ec.ti. 14

§.si qs aūt .p redēptione. cū duob⁹. §. sc. ꝛ i d.c. tua nobis. In alijs aūt non.

15 ¶ Utrū executor habeat actionē cōtra heredem. R. Pa. in .c. ioānes. de testa. ꝙ aut est purus executor: ꝛ sic nec de iure ciuili nec canonico habet: ſ; potest implorare officiuȝ iudicis ꝯtra detinētes bona defuncti. arg. in l. hereditas. in fi. ff. de peti. here. ꝛ in. l. quintus. ff. de an. le. Et hoc voluit D y. in. l. luci⁹. §. meuia. ff. ad treb. ꝛ Bar. in. l. si quis ticio ff. de le. z. Glo. in. d. §. meuia limitat verū nisi in legatis ad pias causas: quia tūc dicit habere actionem ꝯ heredes. allegat. l. nulli. C. de epis. ꝛ cle. Idē tenet glo. in. d. l. titio. Si ꝟo nō est purus executor ſ; legatarius: si cut qñ verba dispositionis ꝯferunt in eum tacite vel expresse. Exēpluȝ dicit testator relinquo ticio centū ꝛ volo illa restituat seio: tūc poterit agere cōtra detinentē bona tāꝙ legatarius: ꝛ est vtile: quia si deficeret fideicōmissum ex persona fideicōmissaria accresceret sibi ꝛ nō heredi: vt in. d. l. si quis ticio. Idē erit vbi tacite confert in euȝ dispositio: puta quia est particeps illi⁹ relicti ſm glo. in d. §. meuia. ꝛ in glo. d. l. si qs ticio: ꝛ ibi vide

16 ¶ Utrū executor possit vēdere bona defuncti .p executiōe vltime volūtatis. R. Pa. in d. c. Joannes. ꝙ si est executor vniuersalis: puta quia oīa sunt distribuēda pauperibus: sic poterit. d. l. nulli. Si ꝟo est particularis: nō pōt nisi testator expresse concesserit: vt in l. alio herede. ff. d ali. ꝛ ci. le. Sicut cōiter hodie est in testamētis datur libera vēdendi auctoritas ipsis pro executiōe vltime volūtatꝭ. Et quid importēt dicta ꝟba: vide Bart. in d. l. alio. Et cautela est ꝙ addat̄ sic. Dās eis generale mandatū cū libera administratiōe agendi: exigēdi: distrahēdi ꝛc̄.

17 ¶ Utr cum testator relinquit centū pro restituēdis male ablatis/ ꝛ nō reperiunt̄ male ablata vsꝙ ad illā sūmaȝ residuū sit distribuendum. R. Pa. in. d. c. tua nobis. Ja. de are. in tractatu executōis: vt refert ꝛ sequit̄ Bal. in. d. l. si qs ad declinandaȝ. distinguit ꝙ aut testator prohibuit in aliū vsū ꝯuerti ꝛ sic cedet heredi residuū quēadmodū qñ d ficit aliud legatū: vt. d. l. si quis ticio. ꝛ expsio cause limitat legatuȝ: vt in. l. fi. ff. de au. ꝛ ar. le. Aut simpliciter disposuit: ꝛ tūc debȝ dictū residuū dari pauperib⁹: vt in. l. legatū ff. de vsu ꝛ vsufruc. le. quia sicut destinatuȝ in vnū piū vsum: si nō pōt debet ꝯuerti in aliū piū: vt in. c. nos quidē. de testa. ꝛ facit i ar. d. l. legatū. sic ꝛ hic. Et hoc puto verissimū: qd̄ tenet etiā Jo. an. in addi. ad Spe. in ti. de instru. edi. §. nūc ꝟo aliqua. ꝟ. ꝛ scias. ꝛ maxime ſm Pa. vbi. s. quia ex quo expressit certā quantitatē presumendū est illā deberi: lȝ nō appareant creditores. et idē dicit fore seruandū in cautiōe quā faciūt vsurarij: vt etiā no. in. c. quanꝙ. de vsuris. li. 6. Cōsulo tñ hoc fiendū d ꝯsilio epi vel heredis: ꝛ istud sequendū ē in ꝯsciētia: ꝙuis alij distinguāt si executor est nudus minister: ꝛ sic reddet heredi. d. l. si qs ticio. ꝛ. l. codicillis. in prin. eo. ti. Si ꝟo nō est nudus executor: tūc residuū ertit ipsius executoris. Posset hec opi. in cōscientia .p cedere quando legasset dicto executori cuȝ expressione creditor ſm ꝙ i libro suo inueniet ꝛ huiusmodi: quia tūc residuuȝ sūme videretur voluisse legare executori: vt l. pater. §. tusculanus. ff. de leg. 3. ꝛ. l. filio. §. matri. ff. de adi. le.

18 ¶ Utrum executor cui testator dedit aliquid ad distribuendū vbi ei videbit̄ ꝛ placuerit teneat̄ illud distribuere in pios vsus. R. ꝙ sic si aliud nō apparet de mēte testatoris: facit. c. cum tibi. de testa. Sed melius verbū videbit̄: ꝛ verbū placuerit quod refert̄ ad arbitriuȝ boni viri. ff. de fideicō. li. l. thais. §. sorore sua. ꝛ. l. fideicōmissa libertas. la. z. bonus aūt vir arbitrabit̄ magis ad salutē aīe testatoris dispensandum ꝙ aīs: de fo. cōpet. c. conquestus. Et ad salutē magis facit vt inter pauperes dispensef̄. l. id qd̄ pauperibus. ꝛ. l. nulli. ꝛ. l. si quis ad declinandū. C. de epi. ꝛ cle. nec impeditur dispositio testatoris: lȝ nō sint expresse persone quibus debeat fieri: vt in dictis legibus. Itē quia debemus interpretari voluntatē testatoris in meliorē ꝛ fauorabiliorē causam .p pter regulā: quia i testamentis fit melior interpretatio. c. cū dilecti. de dona. ff. de reg. iu. l. in testamētis. ff. de vi. tri. oleo ꝑ le. l. 3. Cum ergo nulla sit melior ꝙ vt in pauperes christi dispēset̄: ita fiet aliter si nō fiet eps reuocare poterit ꝛ debet executionē. Pe. tñ de peru. tractatu d cano. por. epi. c. 9. tenet ꝙ medietas debȝ dari pauperibus ꝛ medietas pijs locis. Nihil tñ allegat ꝛ est satis equa.

19 ¶ Utrũ executor etiã cũ cõsensu epi possit imutare vsuz destinatũ p testatorẽ in meliorẽ. vide. j. legatũ. z. §. jj

20 ¶ Utrũ religiosus exẽptus deputatus executor si in exequẽdo deliquit: possit puniri ab ordinario. R. q sic. tex. ẽ in cle. vnica. de testa. vbi etiã eis religiosis iponit vt reddãt rõnẽ de executione ordinarijs: & similit ordinarijs vt exigãt. Limitat Ri. i. 4. di. 45 ar. 5. q. z. verũ in religiosis qui hñt exẽptionẽ ccẽz qui tñ possent cõueniri rõne zct vel delicti seu rei: vt in. c. j. de pui. li. 6. secus in alijs q etiã ex pdictis cõueniri nõ pñt: qz nõ pñt tales puniri ab ordinarijs. Et placet

21 ¶ Utrũ platus religiosi qui dedit licẽtiaz acceptãdi executionẽ religioso possit eaz reuocare etiã nõ itegra. R. glo. in. d. cle. vnica. q sic: cũ religiosus non habeat velle nec nolle & executio fiat p collegaz: aut si alius deputatus non est per episcopum.

22 ¶ Utrũ executor possit distribuere in filios vel consanguineos proprios. Uide sup elemosyna. §. 3.

23 ¶ Utrũ dilatio executionis pie preiudicet aĩe testatoris. R. fm Ri. vbi. s. q. 4. q sic: cui ratio ẽ duplex. Pria qz ecclesia & pauperes nõ excitant ad orandũ sicut facerẽt si eis daret legatũ. Acceleratio aũt feruẽtiũ orationũ pro aĩa defuncti multũz valet ad eius alleuiationẽ & celeriorẽ expeditionem. Secũda rõ: qz sicut aĩa i charitate decedẽs & aliquid purgabile secũ portãs in hac vita meruit vt elemosyne si pro ea dent prosint ñ ad augmentũ gratie: sed ad alleuiationez & breuiationẽ pene: & ideo quãto citi ipletur tãto citi alleuiat & ecõuerso: quãto tardi implet tanto tardius librat. Non tñ pter hoc si nunq implerent ppetuo staret in penis: sed solũ multo tardius liberaret. Ex q patet q grauissime peccãt & magnã proditionẽ faciũt qui q citius pñt non exequũtur. vnde vocant necatores egentiũ. in. c. qui oblationes. el primo. cũ duob. c. se. 13. q. z. et in. c. qui oblatiões. el. z. Et dicit venire ad exinanitionẽ fidei: & q habendi sunt sicut q non credũt iudiciũ dei. Idẽ dicendũ de restitutione quã statuerũt fieri. vñ i cronicis minorũ legit q quidã ipediebat intrare paradisuz quousq facta fuit restitutio: qz nisi fiet luet i penis. fac ad hoc. c. i. l'ris. d rapto.

¶ Sed nũqd excusant prefati executores si pterea tardãt vt res defuncti meli vendant. R. fm san. Tho. in quol. q mora modici tẽporis nõ videt eẽ magnũ periculũ. vñ si executor p modicũ tẽporis differat vt reb defuncti melius vẽditis ampliores elemosynas facere possit: licite facit. Quod itelligo verũ qñ tãtũ ẽ augmẽtũ q preualet tarditati puta quia elemosyna illa quã habuisset de illis reb cito vẽditis & tẽpus tardationis i quo penã sustinuit nõ iudicãtur tãtũ satisfactoria quãtũ ẽ elemosyna que elicit ex tardatione: als non liceret. qz nõ ẽ fiendũz malũ mihi pro bono alteri. Et hoc patet ex eo quod subiũgit. Si vo iquit san. Tho. p multũ tẽpus differat: vt i modico ampliores elemosynas faciat nõ excusat a culpa: qz forte defunctus a purgatorio liberat interi: & sic frustrat remedio q multũ indigebat. Faciat g q magi rõnabilit vĩ expedire aĩe dfũcti 24

¶ Quid si qs deputauit executorẽ cum ista cõditione vt exequat cũ cõsilio talis. R. q aut dixit cũ consilio: & sic executor lz teneat petere cõsiliũ: tñ nõ tenetur sequi. Si vo dixit q exequat fm cõsiliũ: sic tenet sequi ipz vt tenet Albri. in. l. nulli. C. de epi. & cle. vide. s. consilium. §. 4. 25

¶ Quid si sit frater minor ille cuius cõsilio exequi debet. R. q diuersa ẽ opi. inter doc. Sz tu dic q frat minor lz non possit eẽ executor: põt tñ esse cõsultor: qz executor oz q sit zctator pecuniarũ & venditor rerũ & huiusmõi que nullo mõ cõueniũt fratri minori sed dare cõsiliũ in nullo derogat sue pfessioni. Et sic p hoc euacuat ratio Ge. in. c. fi. de testi. li. 6. qui tenet q nõ põt eẽ cõsiliari tali modo q alr non possit fieri dispensatio nisi fm suũ cõsiliũ. Et sic fm predicta limita. Nã si testator reliqt cẽtũ dãda paupib declarãdis p fratrẽ minorẽ: hoc nõ derogat sue professioni & licet. De hoc per Bar. expresse i tractatu minoricarum. 26

Exemptus

dr qui nõ sub est iurisditiõi ordinarij: vt patet. & no. in. c. cũ psone. de priui. li. 6. Solus ergo papa vel legatus de latere põt cognoscere de causis xẽptũ: vt no. in. c. quod translationez. de offi. le. Sec in alijs legatis: vt ibi. vnde eximere ppriẽ ẽ aplice sedis. 16. q. j. frat. 6. q. 3. nunc

m

ꝓ̃o.no. Jo.an.in glo.d.c.j.de priuil.li.6.
1 ¶ Quotmodis dat exẽptõ. R. vt no. Pa. in.c.tuarũ.de priuile.ꝙ duobꝰ modis. Primo rõne loci: puta monasterij vel ecclesie ⁊ huiusmodi.⁊ in istis habet locũ.c.j.de priuil. li.6.ꝙ rõne delicti cõmissi ext locũ exẽptũ vł rõne ꝯtractus alibi initi: vel rõne rei alibi site pñt corã ordinario ꝯueniri ⁊ ab eo puniri. Et exẽpta ecclesia vel monasteriũ intelliguntᷓ exẽpti etiã ipsius monachi vel canonici: clerici etiã ⁊ conuersi ꝑpetuoqꝫ oblati: nõ aũt eiusdẽ ecclesie presbr qui parochianoꝝ curã habet quo ad ea que ad eandẽ curã pertinent: nec ipsi parochiani: vt in.c.ꝑ exẽptionẽ.de priui.li.6. Eximitᷓ etiã exẽpto monasterio ſm glo.i.d.c.ipsiꝰ cimiteriũ ⁊ domꝰ ⁊ teatrũ cũ hortis ⁊ areisque sunt iuxta ecclesiaꝫ.ar.12.q.j.necessaria.⁊.c.nulla.17.q.4. diffiniuit. Idẽ dic in dormitorio ⁊ domibꝰ clericorũ q̃ sũt iuxta ecclesiã cũ eorũ hortis. ar.d.c.necessaria.⁊ diffinit. Secũdo datur exẽptio rõne ꝑsone ⁊ nõ loci: vt ĩ priuilegio cõcesso capellanis ⁊ familiaribꝰ pape ⁊ ĩ talibus nõ habet locũ.d.c.j.quia nec etiã ratione delicti pñt puniri ab ordinarijs: aliᷓ eorũ priuilegiũ esset inutile: quod eẽ nõ debet: vt in.c.si papa.de priui.li.6.ex q̃bus oĩbus cõclude ꝙ exẽptus rõne alicuiꝰ loci vel rei nõ censetᷓ exẽptꝰ rõne alteriꝰ rei vel loci. vñ priuilegiũ cõcessuꝫ ꝑsonis respectu certi loci non extenditᷓ vltra locũ. Unde censetᷓ priuilegiũ potius reale q̃ ꝑsonale: vt no. Pa. in.c.cũ capella.de priuile.secus in exẽptione respectu ꝑsone: vt patet. Aduerte ꝙ si canonici alicuius ecclesie eximantᷓ ipsi soli sũt exẽpti: nõ aũt ecclesia vel alij eius clerici. Si ãt clerici cuiusuis ecclesie eximãtᷓ.tũc taꝫ canonici q̃ꝫ alij clerici sũt exẽpti non aũt ecclesia nisi aliud exprimatᷓ: vt in.d.c.ꝑ exemptiõeꝫ nec etiã ꝯuersi vel oblati: vt dicit glo.ibidẽ.
2 ¶ Quibꝰ verbis ꝓbatᷓ exẽptio. R.ꝙ multipliciᷓ: vt probatᷓ in.d.c.si papa.puta si dicatur in ꝓuilegio a papa vel sentẽtiando ecclesiã iuris beati petri existere: siue ad ius et ꝓprietatẽ romane ecclesie ꝑtinere vel ad romanã ecclesiã spãliter aut sine medio ⁊ simpliciᷓ ꝑtinere vel si dicat ꝙ ecclesia sit libera seu ꝙ potiatᷓ romane ecclesie libertate siue ꝙ ep̃s nõ audeat illic cathedrã collocare seu aliquod imperiũ exercere: vel ptãteꝫ: aut ꝙ eximit a ptãte ep̃i. Itẽ si recipiãtᷓ in ꝓprios subiectos per huiusmõi ⁊ similia cognoscitᷓ exẽptio: vt ibi patet. Secus si reperientᷓ sub defensione: vt in.c.ex parte.el.2.de priuile. vel ĩ proprios filios: quia nõ eẽnt exẽpti: vt ibi dr̃.⁊ ibi vide.⁊ quod ibi nota.
¶ Utrũ exẽptus teneatᷓ citatus ab ordinario cõparere. R. Pa.in.c.cũ ordineꝫ.de rescrip.ꝙ aut est notorie exẽptus ⁊ iam diu toleratus priuilegio exẽptionis sicut sunt mẽdicãtes: ⁊ sic nõ tenetᷓ nec valebit sentẽtia super ꝓncipali: quia ẽ a nõ suo iudice neqꝫ tãq̃ ꝯtra ꝯtumacẽ. Ad hoc tex.in.l.non videtᷓ. ff.de iudi.⁊ bonus tex.in cle.pastoralis.§.pisana.⁊ ibi bona glo.ff.de re iudi.⁊ glo.in.c. veniẽs.ĩ accu.⁊.2.q.3.si ep̃s.⁊ ꝑ Inno.in c.2.de dila.⁊ Bar.in.l.2.ff.si q̃s in ius vo. non ie.licet in alijs terminis. Si ꝓ̃o non ꝯstat ita notorie tunc tenetur comparere: ⁊ allegare priuilegium: ⁊ in loco ꝯgruo ⁊ securo: infra terminũ ꝯpetentẽ ordinario ostendere ſm ꝙ dr̃ in.c.cũ persone.de ꝓui.li.6. 3
¶ Utrũ pendẽte lite suꝑ validitate priuilegij seu an fuerit ꝯcessuꝫ vel nõ: debeat quis priuari vel interdici vsu possessionis vel q̃si etiã si possessio sit ꝯtra ius. R. Pa.i.c.j. vt li.pen.nil inno.ꝙ nõ.tex.est in.d.c.cũ persone.i.§.ꝙ si tales.cũ.§.se.⁊ hoc idẽ tenẽt ibi doc.vbi dicit Jo.mo.vt ibi no. Ħe.ꝙ pendente lite non ẽ turbandꝰ in possessione sua: etiã si possideat ꝯtra ius cõmune: dũmodo ex aliqua probatiõe: licet nõ sufficiẽti ad finalẽ intẽtũ ipse iustificet possessionẽ.⁊ ita videtur sonare ibi tex. Unde Jo.an.in glo.vltima ibidẽ dic. Nota quãtꝰ fauor ꝓuilegio debetur. Est eni ex se priuilegiũ fauorabile: sed ꝑscriptio odiosa.de deci.c.ex parte.⁊.c. tua.⁊ de re.iur.odia. Hec Jo.an.
¶ Quid si exẽptus litigat corã ordinario.⁊ non allegat exẽptionẽ an ꝑdat eam ꝑ hoc R. Pa.in c.j.de sen.⁊ re iudi.ꝙ non nẽc tenet sentẽtia. Nec ob.taciturnitas: q2 etiã si voluisset non potuisset in illũ ꝯsentire: vt in iudicẽ.de arbi.cuꝫ tẽpore. Et hoc tenet Jo. an.in regula sciẽti.li.6.in mercurialibꝰ.facit quod no.in.l.j.C.vbi de cri.agi oꝫ. Rõ ẽ ſꝫ Pa.in.d.c.cũ tẽpore: quia exẽptus non põt renũciare exemptioni: quia tangitᷓ nedũ fauor exempti sed etiã superiorj qui ipsuꝫ exemit; vt in.c.ad apostolicã.de regula.⁊ in.l.si 5

quis in pscribēdo. C. de epi. et cle. Albri. tñ in. d. l. si quis. tenet: q exempt⁹ potest renũciare priuilegio exemptiõis: per. d. l. si quis. Et ad leges ɔtrarias respõdit q loquũtur de priuilegio iuris cõmunis itroducto in fauorē ordinis clericalis cui renũciari nõ põt: sed suo priuilegio spāli bene põt: et veri⁹ credo qñ ipse impetrauit. Et prima opinio ē vera qñ superior proprio motu aliquem exemit. quod nota bene.

6 ¶ Utrũ exemptus possit absolui ab episcopo ab excõmunicatiõe inflicta a canone quā sibi ɔditor canõis non reseruauit. R. Pa. in. c. significasti. de fo. compe. Fede. ɔsi. 14. et Jo. de ligna. in cle. ne in agro. d sta. regula. tenēt q sic. Sed Jo. an. in regula: scienti. pre alle. dicit q non. Pa. hoc sequitur: qr non ē sue iurisditiõis: nec põt se submittere sine licentia pape rõne dicta in precedēti. q. in fi. Excipe tñ videtur Jo. an. in. c. religioso. de sen. excõ. li. 6. excõmunicatos pro iniectione manuũ violēta p rationē tex. ibidē. s. ne materia euagandi: cũ tñ ɔtrariũ teneat in cle. cum ex eo. de sen. ex. in glo. fi. Et propterea teneo q nec in illo casu. c. religioso. nec i alio exēptus possit absolui ab epo nisi vbi spālr ei cõmittit a papa. et. d. c. religioso. loquit d nõ exemptis quos antea nõ poterat absoluere ppter. c. cũ illorũ. de sen. ex. Et hoc tene quia si de exēptis intellexisset sic dixisset sic dicit in. d. cle. cum ex eo. in fi.

7 ¶ Quid põt exercere archieps vel eps i loco exempto: vide. s. archieps. §. 3.

8 ¶ Utrũ exēptus rõne loci si deliquerit alibi vel ɔtrahat: aut res ipsa ɔsistat possit in loco domicilij ɔueniri aut puniri p ordinariũ. R. q nõ: nec habet potestatē remittendi eũ si cõueniat: vt in. d. c. j. de priuile. li. 6. Similr si delictũ vel cõtractus vel res ipa litigiosa sit in loco exēpto non poterit se ipedire. Intelligit ergo dictum. c. j. q rõne delicti vel cõtractus pñt per ordinarios conueniri. s. si inueniant extra locũ exemptũ vl remittent: vt nota. in. d. c. j. Sunt tñ quidam exēpti rõne locorũ et psone qui etiā ratione delicti aut cõtractus vel rei nullo mõ pñt cõueniri: vt fratres minores: predicatores et cistertienses et multi alij.

9 ¶ Utrũ delinquens in loco exēpto ligetur statuto epi. vide. j. statutũ. §. 2.

¶ Utrũ cũ statuto epi caueat ne quis accedat ad quelibet monasteria moniliũ sub pena excoicationis quā icurrat ipso facto: sint excoicati qui accedũt ad monasteria exēpta moniliũ. R. q sic: si sine licētia illi⁹ ad quē pertinet accedũt. Rõ quia sine pfata licētia accessus ē phibitus: vt in. c. piculoso. de sta. mo. li. 6. Et ideo si epi vt cõpescant tales accessus addũt penā: licite faciũt et iõ ligātur. nec dicendũ q delictũ cõmittat in loco exempto solũ: sed etiā in nõ exēpto: videlicet cum accedũt anteq perueneriut. Itē patet p hoc quod no. Bar. in. l. relegatorũ. ff. de interdic. qui dicit q ciuitas propē comodũ ciuitatis vel odiũ eorũ ad quos nõ vult vadāt prohibere põt ciuibus suis ne vadāt ad talē terrā. hoc no. Pa. i. c. postulasti. de fo. cõpe. ergo simili i casu predicto. Et hoc tenet. d. Phi. de pusio in. c. vt animarũ. de cõsti. li. 6. sec⁹ si prohiberēt ne quoquomodo sine eorũ licentia quis accederet: qr nisi presidētes monasterijs essent culpabiles in admittēdo nõ valeret eorũ statutũ: cũ esset cõtra ius commune: vt in. d. c. periculoso. Cõtra quod episcopus nõ potest statuere nisi ex iusta causa: vt tenet Bal. i. l. oēs populi. ff. de iu. et iure. et. d. Anto. in. c. dextra. de loca. possunt. imo obligant primates: archiepiscopi et episcopi vniuersi sub pena eterne maledictionis in ppria diocesi monasteria exēpta que imediate subsunt romane ecclesie auctoritate apostolica cogere vt seruēt clausurā: vt in. d. c. periculoso. Similr debēt ea visitare eadem auctoritate singulis annis: vt in cle. attendētes. de sta. regu. et hoc de precepto fm glo. ibidem. propter ver. debeant: quod ē preceptiuũ: vt in. c. oblate. de appel. et in. c. vt fame. de senten. excõmu. licz. in. c. j. de despon. impu. sapiat honestatem. io

¶ Utrũ exēpti possint oratoria vel capellas in locis nõ exēptis edificare. R. q non. nec in sic ɔstructis celebrare vel celebrari facere: nisi de licētia diocesani loci: vt in. c. auctoritate. de priuile. li. 6. Intellige nisi ex licentia pape hoc facerēt: aliter diocesani eos cõpescere pñt: vt in. d. c. auctoritate. Et itellige de oratorijs publicis: quia in priuatis possunt: vt no. glo. ibidē. Hec intelligo in publicis factis oratorijs q nõ pñt celebrare verũ qñ episcopi phibitiõem fecissent ne in eis ce ij

lebraret: alšs qñ coiter in eis celebrat si fiat de consensu illius qui curã eorũ habet: sufficit sine alia licentia episcopi.

iz ¶ Utrũ in locis exemptis p̃dicta in precedenti. q. facere possint. R. q nõ: nisi licẽtiaz vel priuilegiũ sedis apostolice habeãt spãle vt in. d. c. auctoritate. §. inhibemus.

iz ¶ Utrũ causas z lites suorũ hominũ ac liberorũ seu censualiũ possint exẽpti assumere. R. q nõ: vt in. d. c. auctoritate. §. causas.

e **Exemplũ** malũ dantes p̃cipue prelati z qui habẽt alios regere mortalit̃ peccãt Et vt dĩ. ij. q. 3. p̃cipue tot mortibus digni sunt quot pditionis exẽpla ad alios trãsmittunt. ar. 81. di. nemo. 93. di. puenit ad nos. in fi. 2. q. 7. paulus. z. c. cũ pastoris. 17. q. j. qui bona. De hac mã no. j. scandalũ.

e **Exequie** põpatice: curatio funeris: cõditio sepulture poti⁹ sunt viuoꝶ solatia q̃ mortuorũ subsidia. 13. q. 2. c. aie. §. curatio. Hic tex. i. c. nõ extimem⁹. e. q. dicit corpi hũano quicq̃d impẽditur nõ ẽ p̃sidiũ salutis: ƀ hũanitatis officiũ: ƀm affectũ quo nemo carnez suã odio habet. Unde oportet vt q̃ diu põt p carne primi curã gerat cũ ille inde recesserit q̇ gerebat. ƀ ibi. Et õƀ vide. j. sepultura

e **Exheredatio** filiorũ hodie nõ potest fieri nisi pr̃ habeat iustã causaz quã debet describere in testamento. vt. C. de inoffi. testa. auẗ. sed hodie.

j ¶ Sed que sunt iuste cãe. R. 13. q̃ ponunt in auẗ. vt cũ. de ap. co. §. causas. Prima si filius parẽtib⁹ man⁹ itulerit. Secũda si graũe iniuriã eis fecerit. Tertia si eos criminalit̃ accusauerit de cã que nõ sit aduersus p̃ncipem vel rẽpublicaz. Quarta si cũ maleficis conuersat̃. Quinta si maleficus efficiatur. Sexta si vite parentũ insidiat̃. Septima si cũ nouerca sua aut cõcubina pr̃is sui se immiscuerit. Octaua si pro psona ipsi⁹ vel debito eius incarcerati inquãtũ põt fideiubere noluerit. Et hec octaua cã itelligit̃ solũ de masculꝭ. Nona si prohibuerit eos facere testamentũ. Decima si contra parentũ volũtatẽ inter arenarios z minimos pseuerauerit cũ pater illi⁹ professiõis nõ fuerit. Undecima si filia vitã luxuriosaz elegerit cuz parentes eã vellent p̃ posse nubere z dotare nisi neglexerit eã nubere ad. 25. ãnũ. Duodecia si parentibus furiosis debitã curã nõ impẽderit Tertiadecima si de carcere parẽtes deducere neglexerit. Adde. 14. si volũtatem vltimã executioni demãdare noluerit: vt. s̃. executor. §. 10. Et. 15. si filius ẽ heretic⁹ cũ pat̃ sit catholicus: vt. d. c. causas.

¶ Similiter filius põt patrem exheredare. Primo si de crimine eũ accusauerit: excepto crimine lese maiestatꝭ. Secũdo si vite filij insidiatus fuerit. Tertio si vxori sue vel cõcubine se cõmiscuerit. Quarto si testari i quo poterat prohibuit. Quito si nõ egit curam eius cuz eẽt furiosus. Sexto si capt⁹ a sarracenis nõ redemit. Et si morit̃ intestat⁹ ibi nõ succedet ƀ ecclesia z dabunt̃ bõa ei⁹ p redẽptiõe captiuoꝶ: vt i. d. auẗ. cũ. õ ap. co. 2

¶ Utrũ in istis casib⁹ in quib⁹ põt exheredare possit alimenta filꝭ denegare. R. Jo. an. z Pa. sequit̃ in. c. q̇tauallis. de iureiurã. vbi etiã in glo. ponunt̃ predicti casus: q sic. Et idẽ tenet Bar. in. l. diuus adrian⁹. ff. de parici. per. l. si quis a liberis. ff. de li. ag. Et idẽ tenet Pa. in. c. ex lr̃arũ. de eo qui du. in ma. quã po. p adul. de patre ingratoꝝ filiuz Que limita nisi ipsos peniteat. p quo facit glo. in. l. fi. C. de epi. z cle. z tex. in. c. nõ liceat. 19. q. 2. vbi dr̃: q per religionis ingressum purgat̃ ois ingratitudo. z qõ no. Spe. in ti. qui fi. sint le. ꝟ. quid si filia. z sequitur Pa. vbi. s̃. q̇ dicit q si filia fornicatrix vult penitere de pctõ: pr̃ tenetur eã alere. ar. c. ferrũ. 50. di. Et p ꝯñs dicit Pa. vbi. s̃. q etiaz tenet̃ eam dotare: quia cã dotis nõ min⁹ est fauorabilis q̃ cã alimentorũ: vt no. Cy. in l. nõ omni. C. de admi. tu. z Bar. in auẗ. ex cõplexu. C. de ince. z inuti. nup.

¶ Utrũ liceat exheredare filiũ vt heredẽ faciat ecclesiã. R. Aug. in. c. quicũq̃. 17. q. 4. Quicũq̃ exheredato filio heredẽ vult facẽ ecclesiã q̃rat aliũ q̇ suscipiat ñ augustinũ. 4

¶ Utꝝ frater exheredet a fratre. R. q sic in tribus casibus. Prim⁹ si insidiat⁹ ẽ vite ipsius. Secũdus si de crimine inscripsit contra eum. Tertius si in bonis eius notabilit̃ lesit. Et hoc etiã habet locũ qñ morit̃ ab intestato frater: vt non succedat ei frat̃: vt in auẗ. de nup. §. ingratitudinem. 5

¶ Utrũ vir vxorẽ z econtra vxor virũ pos

sit exheredare. R. q sic: vt no. in. d. §. cās.

e Exorbitantia a iure coi nō debet trahi ad sequelā: de regu. iur. li. 6. q̄ a iur coi exorbitāt neq̄q̄ ad ɔ̄nā sr trahēda

e Exorciste ex greco i latinū adiurātes siue increpantes vocant. dicit tex. in. c. cleros. circa finem. 21. di.

j ¶ Quid ptinet ad eorū officiū. R. tex. i. c. plecti. 25. di. ad exorcistā ptiet exorcismos memorie tenere manusq̄ sup euerguminos i. lunaticos et obsessos a demonib⁹ et cathecuminos in exorcicādo iponere. hec ibi.

z ¶ Cū ordinat debet accipe de manu epi libellū in quo exorcismi sunt scripti cum istis verbis. Accipe et cōmenda memorie ꝛc. vt i c. exorcista. 23. di.

e Exorcismus est adiuratio ɔtra diabolū: vt d cō. di. 4. i. c. añ. 20. dies.

j ¶ Quid valet exorcim⁹ añ baptismū. R. Ri. in. 4. di. 6. ar. vl. q. j. p ipsū ɔ̄tute diuia arctat ptās diaboli ne possit d cetero tantū quantū ceteris parib⁹ posset si nō eēt exorcicat⁹ et maxie ipediēdo ne baptismū suscipiat facit ad hoc. c. sicut nostis. de cō. di. 4.

z ¶ Quid si aliquis bapticet sine exorcismo. R. Ri. vbi. s. q dz p⁹ baptismum exorcicari. facit. d. c. nostis. Rō q2 lz i bapticato paruulo non sit pctm̄: tm̄ in eo remanet actualit fomes pcti. Et iō etiā post baptismū habet efficaciā reprimēdi diabolū.

3 ¶ Per quē debet quis exorcicari. R. q per sacerdotē. de ɔ̄se. di. 4. sacerdotes. et de h vide. s. cathecismus. quia idem est.

e Expense tam in cibarijs q̄ i vestibus debēt fieri fm dignitatē illius cui sunt p̄stāde: et facultates illi⁹ qui debet p̄stare. hoc colligitur in. l. habitatio. ff. de vē. in pos. mit. et i l. sed et si quidē. §. j. in. ꝟ. vestiri. ff. de vsufru. Et propterea dicit Bal. in. d. §. j. q abbas debet melius vestiri q̄ monachus: magister in theologia q̄ alij fratres: doctor q̄ scholaris. Et idē dic de cibarijs per elegantē doc. Bal. in. l. j. C. de epi. audi.

j ¶ Utrū ille qui aliū vulnerauit: teneat ad expensas. R. q sic ad omnes q̄s procuratō ne fecit: vt. ff. si qua pau. fe. di. l. ex hac. et. ff. de his qui deie. vel effu. l. vlti. vide. glo. i. c. si quis membrorū. 23. q. vlti. et i. c. j. d iurj.

¶ Utrū in extimandis facultatibus sit habenda ratio expensarū. R. q sic: vt no. glo. in. c. quoniā. de vi. et ho. de. vnde illi fructus extimādi sunt qui supersunt deductis expensis. C. de fruc. et li. ex. l. j. 2

¶ Utrū expense facte in re aliena sint attēdende. R. q aut erat possessor male fidei: et sic d rigore iuris nō poterit habere: nisi solū illas quas fecit gratia fructuū querēdorū congregandorū: aut conseruādorū: qua etiā a male fidei possessore deducunt: vt in. l. si a patre. §. fructus. ff. de pe. here. et. l. plane. in fi. ibidē. et in. d. l. j. als si quas fecit amittit: vt. l. ex argēto. ff. de cōdi. fur. et isti. de re. di. §. ex diuerso. Sed in foro cōsciētie fz Mo. ti. vsura. 5. poterit etiā repetere eas quas fecit ad cōseruationē rei: vt pascēdo equum et huiusmōi: vel ad oportunā meliorationē: vt curādo animal morbosuz: nutriēdo porcuz et huiusmodi. Et placet p ratōnē dictarū leguz. Similit dic de eo qui scripsit vel pinxit in re aliena: seu edificauit q i cōscia poterit petere: et ille in cuius re expēsas fecit tenet: non inquātū expēsa valet: sed solū inquātū sibi dicta res ē plus vtilis arbitrio boni viri Si autē erat possessor bone fidei: sic poterit omnes expēsas quas fecit tollere si sine lesiōe rei pōt fieri. l. iulianus. la. 3. ff. de rei ven. vl si ñ pñt tolli domin⁹ rei soluet eas. l. i fundo eo. ti. aut vēdere ei rem in qua expēsas fecit. quia. ff. d peti. he. l. si quid possessor. §. sicut ante dicit q quis non debet culpari d administratiōe rei quā tenet vt suam bona fide. Item dic quādo fecit credēs vtiliter gerere negociū ɔ̄ximi sui. ff. de nego. gest. p totū. 3

¶ Expense nō veniūt nomine dānorū: vel interesse: quia expensa ē quaz quis facit eundo: redeundo vel maiorez familiaz tenendo aut aduocatis soluēdo et huiusmodi. Dāna ꝟo vel interesse sunt in re vel circa rem. et iō qui remittit vnū nō videtur remittere aliō vt de iniurj. c. in nostra. in tex. et in glo. 4

¶ Expense dicūtur necessarie que si facte ñ fuissent perijsset: aut facta fuisset deterior res circa quam sunt facte. Utiles sūt que rē meliorem faciūt et deteriorē fieri non sinūt Uoluntarie ꝟo sunt que rem tm̄ ornant: sed fructuz non augent. l. impēsas. ff. de ver. 5

sig. Quō autē debeant quādo sunt facte in re aliena sciēter ⁊ bona fide: vtputa in re locata habes. j. locatio. §. 21. ⁊. s̄. comodatuȝ. §. 13. ⁊. s̄. dos §. 25. ⁊. j. peculiū. §. 22.

e **Experientia** facit artē: In experientia casum. j. Methaphisice. Unde i. c. ꝙ sit. de elec. li. 6. in prin. dicit magistra rerū ⁊. ff. de le 3. l. legat⁹. §. ornatricib⁹ dicit ꝙ pbet cuilibet artificio nutrimentū. ⁊ in. c. vt cōsideretur. 50. di. dicit. Cogunt enim multas inuēire medicias mltoꝝ expimēta morboꝝ

e **Expositio** sacre scripture ⁊ canonū ex causa persona: loco ⁊ tempore: debet fieri vt. 26. di. c. sciendū. ⁊. c. se. Quorū modi qr medulitus nō indagant in erroris laberitū nōnulli intrudēdo ipingūtur cum ante iudicant ꝙ intelligant: ante inculpant ꝙ iterando lecta perquirant. Hec Isi. ⁊ habetur in dicto. c. sciendum.

j ¶ Utrū liceat varijs modis sacrā scripturam vel iura exponere. R. glo. in. c. qd hoc est. 50. di. ꝙ aduocat⁹ pōt varijs modis iura exponere. Quod limita verū qñ eadē rō legis h requirit: alr non excusant: qr vt dr i c. intelligentia. de v̄. sig. intelligētia dictoꝝ ex causis ē assumēda dicēdi: qr ñ sermoni res sed rei debet sermo eē subiect⁹. ⁊ in. c. in his eo. ti. dr. Uerba intentioni debent deseruire cū suis concor. ibi no. in glo. Idē dic de sacra scriptura que exponit. 4. modis. Primo ꝺȝ historiā. Historia ē rei geste narratio: ab histrion quod ē videre vel cognoscere: quia apud veteres nemo scribebat historiā nisi interfuisset. Secūdo alegorice: a leon qd ē aliud: ⁊ gore quod ē dicere vel locutio: ⁊ est qñ per vnū factū datur intelligi aliud quod ē credendū. Tertio anagogice ab ana quod ē sursuȝ: ⁊ goge quod est ductio: ⁊ est quādo per vnū factuȝ datur intelligi desiderandū s. gloria. Quarto tropologice a tropos qd est cōuersio: ⁊ logos quod est sermo: ⁊ ē qñ per vnū factuȝ datur intelligi faciendū. Et propterea dicit Hiero. in. c. heresis. 24. q. 3. Qui aliter scripturā intelligit ꝙ sensus spiritus sancti flagitat a quo scriptura est: licȝ ab ecclesia nō recesserit: tamē hereticus pōt appellari: ⁊ de carnis operibus est eligens q̄ peiora sunt. hec ille. facit ad hoc. c. relatum. 37. di. Quod bene nota.

e **Expositus** filius infans a patre siue ab alio eo sciente vel ratū habente eo ipō liberat a patria potestate. Idē in seruo ⁊ liberto exposit⁹ qui liberāt a dñica ptāte. Idē in languidis cuiuscūꝙ etatis sint expositis: vel si alicui alimēta negari contigerit ipie: vt i. c. vnico. de ifan. expo. Si vō eo ignorāte vel inuito sit expositus poterit eū repetere sed restituet expēsas infra. x. dies post epistolā contestationis factaȝ: vt ibidem nota. et in. c. fina. 87. di.

¶ Utrū recolligēs talē expositū acqrat aliquod ius in eo. R. ꝙ nō: vt i dictis iurib⁹. j

¶ Utrū expēsas factas possit repetere. R. ꝙ si sunt alimēta vel causa alimētorū facte: non repetet: nisi in duob⁹ casibus ꝺm glo. in d. c. fi. Primus si ptestatus ē ꝙ volebat repetere: vt. ff. d neg. gest. l. nensenni⁹. Hoc limito nisi eēt psona que ad hoc teneret: sicut ecclesia que tenet alere pauperes: quia qualitcunꝙ protestetur nō repetet: vt. c. sacroruȝ 12. q. 2. ⁊. l. alimēta. C. d nego. gest. ⁊ quod ibi no. Limito secūdo ꝙ in cōscientia poterit repetere psona que ad hoc non tenebat: lȝ non fecerit protestationē quando a principio habuit animū repetēdi: ar. eorū que no. j. lex. §. 4. Secūdus casus ē: quādo exposit⁹ ⁊ collectus nō vult ducere filiā collectoris i vxorē. C. de nup. l. patrē. Si vō sunt alia ab alimētis que expēdit: puta in erudiēdo puero in aliqua arte ⁊ huiusmodi repetere poterit. C. de infa. ex. l. j. 2

¶ Sed nūquid excusent predicti exponentes si ex necessitate: puta quia eos alere ñ poterant exposuerūt. R. glo. in. d. c. fi. ꝙ non quia debuit eū mittere in xenonē. s. hospitale: vt. C. de ca. tol. l. vnica. §. sed scimus. ꝙ si talis locus non erat: tunc videt gl. dicere ꝙ excusat de filio sed de seruo non. p. d. l. vnicā ⁊ in aut. de nup. §. ⁊ multo potius. Sed ego credo verū quo ad penā predictaȝ in. §. j. sed non quo ad deuȝ quia ꝙtū i ipso est occidit nisi forte expositio tali modo fieret ꝙ nullū periculū exposito imineret. 3

e **Expressio** qñꝙ nocet. Un l. nōnūꝙ. ff. d cōdi. ⁊ de. dicit. Nōnūꝙ cōtingit vt quidam noiatim expssa officiāt: ꝙuis omissa ta

cite itelligi potuissent nec eēnt obfutura. inde dictū est expressa nocent nō expressa non nocēt. hec ibi. fac ad hoc. l. si quis. ff. de her. insti. ⁊ glo. in. c. cōsulti. de procu. ff. de regu. iuris. l. expressa.

e **Extimatio** rei quando debeat fieri. R. ꝙ tempore contractus: vt in. c. cū dilecti. de empti. ⁊ ven. ⁊ in. l. 2. C. de rescin. ven.

j ¶ Quantū fieri debeat. R. glo. in auth. de ali. ⁊ emphi. §. sanctissimas. ꝙ debꝫ fieri ſm redditus quos res extimāda affert. fac tex. ibidē. ⁊ i auth. de ec. ti. §. si aūt ānale. ⁊ tex. in l. si quos. C. de rescin. ven.

2 ¶ Qualiter fiet ſm redditus. R. ꝙ tantū debet valere res quot fruct⁹ producit i. 25. annis: vel si ē res que debet ecclesie i. 35. annis: vt in. d. §. si ante ānale. vbi ē tex. d. 35. annis. et ibi nota.

3 ¶ Quid si res ē nō fructuosa. R. ꝙ extiabitur ſm ꝙ cōmunit appreciat. l. ꝑcia. i ꝑn. ff. ad. l. fal. Et hoc habet locū hodie cōmuniter in oībus rebus: ⁊ ꝙ dicit. res tantum valet quantū vendi pōt. per. l. j. §. si heres. ff ad trebel. ⁊ l. querebat. ff. ad. l. fal. ⁊ l. si qs vxori. §. vlti. ff. de fur. debet intelligi verum nō habito respectu ad affectionē singulariū personarū: sed cōmuniū: vt i. d. l. precia. nisi affectio eēt rationabilis respectu extimātis de quo dic vt. s. emptio. §. 7. ⁊. 9.

4 ¶ Utrū extimatio faciat venditionē. R. ꝙ sic: in duob⁹ casibus. Prim⁹ cum eo animo fit extimatio vt ipsa prestet: secus si fiat vt appareat quāti res sit facta deterior: vt l. si inter viruꝫ. C. de iure do. Quod tūc apparet quādo in pacto ē vt trāsacto certo tēpore res que extimata data ē reddat: qꝛ tūc non facit venditionē: vt. d. l. si inter. Secundus casus ē quādo res simpliciter dat extiata in cōtractu: de cuius natura ē vt transferatur dominiū: vt in. l. quotiēs. ⁊. l. plerūꝗ. ff. de iure do. ⁊. l. extimatio. ff. sol. matri. Exemplū: mulier dedit rē extimatā cētū: viro suo: censebit vir emisse. Fallit hoc quando natura cōtractus repugnat vt faciat venditionē: vt in. l. seruos. ff. fami. hercis. Exēplū ego ⁊ tu sum⁹ heredes ⁊ facimus extimationem de hereditate tūc nō facit vēditionem.

5 ¶ Utrū extimatio faciat transire periculū in accipiētē. vide. s. casus. §. 6.

e **Extrema** vnctio. vide. j. vnctio extrema.

f **Abuse** ociose vel secularium negociorum non debēt recitari in cōuiuio clericorum aut religiosorum: vt in. c. conuiuia. ⁊ in. c. pro reuerentia. 44. di. nec fabularū oblectamēta excitantium mentem ad incentiua libidinum. c. ideo. 37. di.

f **Facilitas** venie incentiuuꝫ prebet delinquendi. 23. q. 4. est iniusta. de vi. ⁊ hone. cleri. c. vt clericoꝝ. Unde Stephan⁹ papa dicit. Ecclesiastici vigoris ordo cōfundit si aut temere illicita presumātur: aut nō cōcessa ipune tētentur. proinde si negligenter ea que male vsurpant omittimus: excessus viam procul dubio alijs aperimus.

f **Facultas** dicit quando sine difficultate pōt quis facere: vt no. Inno. in. c. in presenti. ⁊ in. c. romana. de sen. ex. li. 6.

f **Factum** legitime retractari non debet: licꝫ casus postea eueniat a quo nō potuit inchoari. de regu. iur. li. 6. Pa. in. c. discretionem de eo qui cogno. cōsan. vxo. sue. dicit veram regulam quādo factū iam est perfectū: puta matrimoniū: lꝫ superueniat affinitas non retractatur. ⁊. l. si a me fuerit. ff. de iudi. cum alijs que vident cōtraria intelligūtur qn̄ factū non erat perfectū sed solum inchoatum: quia tunc retractatur.

¶ Utrum sit dicendum factū quod non durat. R. glo. in. c. ad nostram. de regula. ꝙ quando ex facto volum⁹ iudicare animū: tunc est verum ꝙ non dicitur factum scilicet animo faciēdi quod non durat: ⁊ ibi ponit multas cōcor. Adde tex. in. c. nam ⁊ ego. de ver. sig. cum concor. in glo. i

¶ Utrum factū illegitie censeatur factū. R. ꝙ nō: vt in. c. veniēs. de pref. non bap. sicut i utile: ⁊ nullum paria iudicant. c. inter corporalia. de transla. prelato. Sic etiam dicitur non esse qui minus idone⁹ est: vt in. l. j. ff. qd cuiusꝗ vni. facit tex. cum glo. in. c. fraternitatis. de fri. et male. Unde Bar. per. d. l. j. dicit ꝙ si procurator nō facit fidē d mādato 2

ꝑrinde ē ac si nō cōparuisset ⁊ dn̄s tanꝙ cō tumax debet puniri. Jtē excipe ⁊ nō proba re idē est sicut nō excipere. c. cū sup. de cōces. ꝑben. Et paria sunt quo ad iuris effectū nō esse ⁊ non apparere. l. duo sunt titij. ff. de te. tu. Jtē non fieri ⁊ tarde fieri vel eo mō quo fieri nō debet: ar. c. auditis. de procu. ff. qui satisda. co. l. quotiens. ⁊ ibi glo.

3 ¶ Utrū plus sit facto cōsentire ꝙ ꝟbo. R. ꝙ sic. glo. ē in. c. in causis. de elec. vide glo. in c. dilecti filij. el. ij. de ap. vbi plus factis loq̄ mur. Factū alienū promittens quō teneaẗ vide. j. sponsalia. §. 14. Factū vbi promitti tur venit quod interest in obligatione. ff. si quis in ius voca. nō ie. l. cū quis.

f **Alcidia** vide. j. legitima.

f **Alsarius** dicit̃ quis diuersimode: vt no. in c. in memoriā. 19. di. ⁊ in. c. quisquis ij. q. 3. ⁊ de cri. fal. per totum.

j ¶ Utrū sit falsarius qui absentiū nōia i instrumēto ponit vł q̄ sigillū furtiue surripit R. ꝙ sic: vt no. i. c. quāto. ⁊. c. ea. de his q̄ fiunt a p̄la. Jtē ẜm Bar. in auẗ. ꝑsbr. C. de sacrosan. eccle. falsitas non solū cōmittit̃ in dicendo falsū sed etiā in tacendo verū.

z ¶ Utrū aperiens lr̄am alteri⁹ vt legat: sit falsarius. R. glo. in. c. cū olim. el. z. de offi. dele. tenet ꝙ debet puniri tanꝙ falsari⁹. allegat. c. olim. de rescrip. ⁊. c. ad audiētiā. de cri. fal. Jnno. ꝟo tenet ꝙ iste min⁹ peccat ꝙ si falsificasset sigillū apponēdo adulterinū: tn̄ falsarius ē. ꝓpter qđ dicit Pe. de ancha. ꝙ solū debet puniri pena ex̄ordinaria. c. de cāis. de offi. dele. ⁊ cōcurrūt coiter doc. ⁊. c. allegata per glo. loquūtur de falsario qui facit rasurā vitiādo lr̄am: vt in. d. c. olim. vel apponēdo sigillū adulterinū: vt. d. c. ad audiētiā. Bar. dicit ꝙ si aperit ostēdendo aduersario mittētis: pōt puniri vt falsari⁹. ar. bonū in. l. j. §. is qui. ff. ad. l. cor. de fal. ꝟ. is qui deposita instrumēta ōndit aduersario: incidit in crimen falsi. Quod nota ꝯ notarios ⁊ aduocatos qui ostēdunt iura ptis aduersario. Si ꝟo aperit sed nō ostēdit aduersario sic nō punit̃ crimine falsi. ⁊ videtur tex. i. d. c. cū olim. ⁊. ff. de cri. stellio. p totū. ⁊ ad. l. q̄ testamentū. ff. de fal. dic ꝙ ē spāle i eo q̄ aperuit testm̄ clausū ꝫ vt puniaẗ pena falsi. Ex quo collige ꝙ peccat mortalit̃ aperiens lr̄as alterius vt legat: nisi spem habeat in ratihabitione. Quod intelligo qn̄ aduertēter ⁊ studiose facit cū veniat puniēdus crimie stellionat⁹. Quod limito verū: nisi haberent̃ ꝓ derelictis: puta eas proiecit vel lacerauit: et huiusmodi: quia si tales legit ꝓ aliquo bono fine: lꝫ al's curiositas ē nō tn̄ mortalis. d se.

¶ Utrū lacerans vel cōburēs vel celās scripturas publicas vel priuatas que ad alium spectāt: ita ꝙ amplius nō appareāt: sit falsarius. R. ꝙ sic: vt ē casus. ⁊ ibi Bar. i. l. paulus. ff. de fal. vbi dicit tex. legis cor. pena oēs teneri qui etiā extra testamēta cetera falsa signassent: sed ⁊ ceteros qui in rōnib⁹ tabulis lr̄is publicis alia ve qua re sine signatōne falsū fecerint: vel vt verū non appareat q̄d celauerint: surripuerint: deleuerit: subiecerit: ⁊ resignauerit: eadē pena affici solere dubiū non ē. hec ibi. Glo. in ꝟ. surripuerint: dicit sic. vt non eēt: cōburendo. Et sic patet q̄d dicendū de falsantib⁹ libros mercatorū: cōburentib⁹ vel occultātib⁹: vel alias scripturas ⁊ vltra dictā penā teneẗ ad restitutionē totius interesse. tex ē i. l. qui tabulas. ff. d fur. de q̄ vide. j. restitutio. j. in ꝟbo scripturas. 3

¶ Utrū falsificās monetā sit falsari⁹ ⁊ peccet mortalit̃. R. ꝙ sic: ẜm Ho. Jo. an. Pe. ⁊ Jo. de imola. in. c. quāto. de iureiurā. ⁊ patet p tex. ibidē vbi dicit̃ ꝙ seruās falsā monetā agit iniq̄. ergo forti⁹ falsans. patet etiā per extua. Jo. zz. q̄ excōmunicat omnes tales in regno Frācie: ⁊ tenetur restituere oē damnū datū illi persone: cōmunitati: vel populo dānificato: vt no. ꝑfati do. vbi. s̄. vł si nescit̃ spālis ꝑsona saltē pauperibus. ar. eorum que no. in. c. cum tu. de vsuris. ⁊ i regula peccatū. de re. iu. li. 6. ⁊ vide Ho. in sū. ti. de cē si. §. ex quib⁹. ꝟ. quid si moneta. Jdē dic ẜꝫ Gira. obdo. de illo qui recepit falsā ignorant̃: quā postea sciēs expēdit pro bōa. Qđ limito in pecunia alicuius ipoꝛtantie: sec⁹ in dēario vsuali: sic dico d furto. j. furtū. §. 43 4

¶ Quot modis falsatur moneta. R. ꝙ tribus modis ẜm cōmuniter doc. in. d. c. quāto Primo in forma. s. quādo imponit̃ signum illiusq ui eam cudi nō facit: vt in. l. falsi nominis. ⁊ in. l. qui nomine. ff. de falsa. ⁊ in. d. c. quanto. Secūdo ex materia metallica. s. quādo fit de ere vel de stagno vel nō de de- 5

bita liga: vt in.l. paulus.ff. de sol. secundum Bar. vel cum talis materia immiscet ubi non debet: vt in.l. qui nummos. et in.l. cornelia.ff. de fal. la prima. Tertio ex pondere: Nam ista tria requiruntur de substantia monete. vt in.l.j.§.j.ff. de contrahen. emptio.

6 ¶ Sed quero quod pondus debet habere. R. secundum glo. et doc. in.d.l.j. et Bar. in.l.z.§.j.ff. si cer.pe. quod de iure tantus debet esse valor comate et tantum pondus quantum erat prius in materia non deductis expensis nec labore que de iure debent fieri de publico. Sed secundum Inno. quem communiter sequuntur doc. et seruatur ex consuetudine: tantum debet esse in pondere quantum erat in materia deductis expensis et labore: quia nemo suis expensis tenetur eam facere.ff. qui.ex cau.ma.l.j.et.c. qui sentit. de reg.iur. li.6. Immo plus credit Inno. quod si princeps indiget: poterit inde sentire aliquid lucri et sic minuere a predicto pondere. Sed Pa.i.d.c.quanto. de iureiurando.limitat verum: nisi spargatur extra regnum: quia cum damno non subditorum suorum non potest: quam credo verissimam. Credit Inno. etiam quod princeps cum consensu populi possit minuere: hoc est quod sit minoris ponderis quam deberet: et tamen expendatur ac si esset iusti ponderis. Ratio quia quilibet potest renunciare iuri suo.7.q.j.quam periculosum. et dicit sufficere consensum maioris partis magnatum regni quia negocium regni reputatur negocium vniuersitatis.ar.in.l.z.§.sanctissimus.C. de iureiurando.propter calum. Sed Pa.vbi.s.dubitat de hoc: cum tractetur de preiudicio singulorum eorum.ar.eorum que no.in.c.cum oes.de consti. et.C.que sit lon.cosue.in rubrica. Et ego credo requiri consensum singulorum: nisi quando ex alia causa propter hoc alleuiaretur: puta ab angariis et huiusmodi per ea que no.in dictis iuribus. Dicit tamen Inno.non sufficere consensum populi vt expendatur extra regnum.

7 ¶ Utrum princeps fraudet monetam quando reprobat valentem et minus valentem acceptat vt dicta reprobata habeat bonum forum et illam conflari faciat et cudi. R. Hosti. vt recitat Pa. vbi.s. quod sic. Facit tex.in.l.elegant.§.quod reprobos.ff. de pigno.actio.

8 ¶ Utrum radentes vel tondentes sint falsarii vel subtilius ex aqua particulam auri vel argenti tollendo ita quod cognosci non potest. R. quod sic vt in glo.d.c.quanto. et tenentur ad restitutionem damnificatis: vel si ipsos ignorant: pauperibus de necessitate.c.fi.de iniur.

¶ Utrum illi qui singulos denarios ponderant et grauiores retinent et conflari faciunt sint falsarii. R. vt colligo ex Ho. Jo.an. Pe.de ancha.et Jmo.vbi.s. Si illi qui cudunt pecuniam: quia aliqui denarii sunt quandoque minus propterea dimittunt alios plus in pondere: quia non possunt equaliter omnes sculpere: tunc tales sunt falsarii et tenentur ad restitutionem communitati: quia corpus pecunie damnificauerunt. Si autem omnes denarii sunt iusti ponderis: sed aliqui sunt amplioris et illos radunt: dummodo remaneant iusti ponderis seu conflant non credo falsarios licet male faciant et nullo modo sit eis consulendum. Et si nolunt abstinere non credo eos fore extra statum salutis propter hoc. 9

¶ Quid de falsario literarum apostolicarum. vide.s. excommunicatio.5.casu.5. 10

¶ Utrum falsificans mensuras et pondera teneatur. R. quod vltra mortale tenetur ad restitutionem totius damni dati: vt patet ex.c.z.de emp. et ven. et deberet.30.diebus in pane et aqua penitere: vt ibi: licet sit arbitraria hodie. Idem dic de vtente sciente falsis. Et falsans mensuras tenetur lege cor.de fal.ff.de extraor.cri. l.annonam.circa fi.que est pena publicationis omnium bonorum cum deportatione si liber est: si seruus vltimum supplicium: vt.l.j.in fi.ff.de fal. Utens pro falsis potest puniri in duplum et relegari in insulam: vt.ff.de fal.l.ex. 11

¶ Utrum instrumenta confecta per falsum notarium sint nulla. R. vt colligit Pa. in.c.fraternitatis.de here.per Inno.ibidem aut loquimur de instrumentis confectis post falsitatem commissam: vel etiam ante tamen nondum damnatum sed toleratum in officio: et sic valeret pretextu officii: licet postea damnetur.facit.l.barbarius.ff.de of. pre. Aut loquimur de instrumentis confectis post damnationem notarii: et sic non valent: vt.l.si aliquid.C.de suscep.prepo. et archa. Facit tex.in.l.si quis ex argentariis.§.fi.ff. de eden. Bar.tamen in.l.j.ff.ad.l.iul.repe. limitat verum quando notarius fuit damnatus propter falsitatem commissam in officio tabellionatus. et sic loquitur.d.l.si aliquid.secus si alias fuisset damnatus de falso commisso ex alia causa extra officium tabellionatus: sicut in quodam consilio ipse Bar.consuluit pro quodam notario damnato quia extraxerat duas chartas de libro com- 12

tatis valebāt eiꝰ instrā: lȝ sit ifamis effectꝰ Et hoc verū dūmō illud officiū nō habeat in se dignitatē vt quia ē notarius pncipis. l.j.C.de man.pn.vel salariū de publico: vt qꝛ ē notariꝰ i bāchō: qꝛ tūc nō valerēt alз sic

13 ¶ Utrū instrumentū factū a notario non dānato qd habet diuersa capitula sit falsum si falsitatē habet in vno capitulo. R. Pa. vbi.s. ꝙ aut falsitas prouenit ex vitio nota rij: ⁊ tunc aut cōcernit substātialia istrumē ti: puta quia in indictione aut die: ⁊ tunc to tū corruit: vt no.in.c.inter.de fi.instru.⁊ in autē.vt pro po.no.ipra.circa prin. Aut con cernit subalia negocij: ⁊ tunc distingue: aut capitula sunt cōnexa: ⁊ tunc totū reprobat Aut nō sunt cōnexa sed sepata: ⁊ sic solū il lud capitulū falsū reprobat. Et sic limita Bar.in.l.si ex falsis.C.de trāsac. qui tenet ꝙ qñ venit ex vitio notarij totū corruit: qd Inno.etiā tenet. Si vō falsitas ē circa extri seca vt quia scripsit cōtrahētes eē cōsangui neos: vel aliquod aliud quod non facit ad negotiū lȝ hoc sit falsū: nō reprobat ꝓpter hoc instrumentū: quia hoc nō est vitiū nota rij. Et idē dic in teste. Et ideȝ voluit Inno. i d.c.fraternitatis. vide glo.in.d.l.si ex falsis

f **Fama** est illese dignitatis sta tus legibus ⁊ moribꝰ cō pbatꝰ.l.cognitionē.§.extiatō.ff.de va.⁊ extraor.cogni.⁊ in glo.c.vestra.de co ha.clerico.⁊ mulie.

j ¶ Utrū fama sit defendēda. R. ꝙ ſȝ gl. i c.senti.ij.q.3.ꝙ aut sumus inter tales q̄ pa ti sunt imitari: ⁊ sic peccat mortalit qui eam non defendit pro posse. Et sic intellige.c.nō sunt audiēdi.ea.q.2.c.nolo.12.q.j.⁊ d cōse. di.j.iubemꝰ. Aut sumus inter tales qui so lū parati sunt reprehēdere nō imitari: ⁊ sic sufficit nobis consciа nostra: ⁊ non tenemur defendere. Et sic itellige.c.quod obest homi ni.cum.5.c.se.ij.q.3.

2 ¶ Quot modis ledit fama: Et quō sit resti tuenda. vide.s.detractio

3 ¶ A quibus ē abstinendū ꝓpter famā cō seruandā. vide.j.scādalū.§.3.

4 ¶ Fama proprie ē qñ tota ciuitas vel vici nia vel maior pars acclamat aliquid. vł dic ꝙ est cōmunis locutio ex verisimilibꝰ conie cturis surgens: vt colligit ex no.in.c.si duo 35.q.6.⁊ in.c.super eo.de eo qui cog.cōsan. vxo.suc.⁊ in.d.c.vestra. Unde pmo oportȝ ꝙ sit ex verisimilibus cōiecturis: quia als ꝓ prie non ē fama quo ad iuris effectū sed sūt vane voces populi.de quo p Bart.in.l.de minore.§.tormēta.ff.de questio.p gl.⁊ doc. in.c.inquisitionis.⁊ in.c.cum oporteat.d ac cu.⁊ non sunt audiēde: vt in.c.2.de elect.et tex.in.l.decurionum filij.C.de penis.l.diuo marco.C.de ma.te.⁊.l.si priuatus.ff.qui ⁊ a qui. Unde dicit Pa.in.c.veniens.el.j.d te sti.ꝙ testis deponens de fama debet redde re ratione seu cām sufficienteȝ sui testimonij Secūdo requirit ꝙ sit saltē maior pars: q̄a vt dicit Pa.in.c.cum in tua.de spō.ꝙ dctā paucorū non infamāt. Et propterea differt fama a rumore: quia rumor ē quādo aliqua pars vicinie aliquid asserit: ſȝ fama qñ ma ior pars: vnde se habet in plus: vt dicit glo. in.d.c.super eo. Pro quo nota ꝙ noie ptis venit media pars: vt in.c.2.§.j.de deci.li. 6.⁊ in.l.nomen filiarū.§.portionis.ff.d vꝰ. sig. Sed quādo additur aliqua tūc verifica tur in qualibet minima particula: qꝛ dictio aliqua restringit. Attamē lȝ requirat ma ior pars ad famā faciendā. tñ ad proban dū sufficiunt duo testes: vt no.glo.2.q.j. §.quādo.el.2.⁊ i.l.3.ff.de testi.⁊ no.Bar. in.d.§.tormēta. Et cōtra probationē fame admittit cōtraria probatio: ⁊ si secunda est clarior obfuscatur effectꝰ pme. Et iō eo ca su quo infamia sufficeret ad torturā si ꝓba retur per aliam partē bona fama tolleret p̄ sumptio pma.⁊ sic ꝓbat tex.in.d.c.cū in tua ⁊ quod no.Bar.in.l.fi.C.de q̄stio.

f **Familia** quid cōprehendat. R. Archi.de priui le.licet.li.6.dicit ꝙ triplex est fami lia: quedā perpetua ⁊ religiosa: vt religiosi clerici: ⁊ cōsimiles ⁊ tales gaudēt priuilegio conuentus vel collegij de sta.mo.recolētes C.locati.l.milites. Aliter tenerent duplici iure cōtra.c.cognouimus.cū si.12.q.2. Et de hac loquitur.c.cū olim.d arbi. Est ⁊ alia scilicȝ q̄ ñ ecclesiasticos tm̄ cōprehēdit ſȝ etiā laicos: sicut sunt vxor: filij: nepotes: serui: fa muli qui in eius domo eius sūptibꝰ viuūt cō tinue: de qua intelligitur.ff.de publi.l.j.§.fa milie.C.ad.l.cor.de sic.l.si forte.que ponit de pe.di.j.⁊ de here.c.filij.li.6.i fi.⁊ de testi. c.in lr̄is.vbi de hoc.⁊.3.q.5.c.j. Et de tali in

telligitur quod dicitur in.d.c.licet. de quo vide.j.iterdictū.6.§.4. Est ⁊ alia familia que nec est perpetua nec mercennaria sicut clerici ⁊ religiosi ⁊ alij ecclesiastici dicūtur de familia ecclesie. de quib⁹.16.q.6.de lapsis Est ⁊ alia d qua i.l.fi.C.de v̈.sig. vbi nomē familie cōprehendit parētes: liberos: oēsq; propinquos: ⁊ subam: ⁊ libertos etiā ⁊ patronos: necnon ⁊ seruos: ⁊ hec significatio habet locū in fideicōmissis vt ibi patz

1 ¶ Ad quid tenet pr̄fa. R̷.q; ad duo tenet de precepto.s.ad administrationē necessariorū ad vitā: ⁊ ad disciplinā tā verbo q̄ exēplo moꝝ: vt colligit p ad Thimo.5.⁊ ad Ephe.3.⁊ no.in.§.necesse.47.di.alit ē peccatū mortale d sui natura nisi excuset aliqua circūstantia: puta necessitas ⁊ huiusmōi: vl nisi sit famulus de quo in se.3.§.dicā: vl sit circa ea que non sunt necessaria ad salutem omissio correctionis. Et sic intellige.23.q.4.duo ista.7.q.5.non putes.

2 ¶ Sed nūqd infirmāti teneat subuenire q ex mercede locauerat opas suas. R̷ quo ad expensas fm Bar.in.l.si cū dotē.§.sui aūt.ff.so.ma.⁊ in.l.in rebus.ff.cōmo.q; ad magnas expēsas nō tenet. Quod limito verū rōne famulatus: secus si teneret vt pauperi. Quo v̈o ad salariū Jo.an.d.An.Jo.d imola: ⁊ Pa.in.c.j.de cle.egro.⁊ coiter docto.tenent q; nō: quia casus cōtingēs in psona q locauit opas liberat cōductorē a prestatione mercedis.l.si vno.§.itē cū quidā.⁊ quod ibi no.ff.loca.⁊ quod no.in.l.in reb⁹.ff.como.⁊ glo.in.l.fi.§.idē iuris.el.2.ff.ad.l.rho.d iac. Hoc tn̄ limitat Pa.vbi.s.qn̄ salariū debetur solū ratione psone: secus si daret ratione alioꝝ etiā. Unde ptās qui habet famulos ⁊ iudices quib⁹ habet soluere lz infirmetur vl moriat: tenet nihilomin⁹ heres: ⁊ id ipse pōt petere ⁊ debitores debēt ei soluere. tex.ē in.l.pecuniā.in prin.ff.de cōdi.ob cām. facit quod no.in.l.diē functo.ff.de offi.asse. Inno.vr̄ tenere q; debeat salariū.in.c.pp̄ sterilitatē.de loca.facit.c.j.de cle.nō re.li.6. ⁊ ibi Ge.per illū tex.dicit doctori vel famulo nō debet subtrahi salariū pp̄ infirmitatē allegat quod habet in Spe.de cle.nō resi.§. postq̄.v̈.quid si mercēnari⁹. Et istud tenet Sali.in.l.licet.C.loca.⁊ pulchre Ange.i disputatiōe.exorta guerra.facit.l.quesitū.ff. de re iudi. Et hoc procedit idubitant vbi cōsuetudo sic ē: quia tūc debet quia illud videtur actū quod ē consuetū.l.q; si nolit.§.qui assidua.ff.de edi.edic. Sed vbi ɔsuetudo nō est tene q; nō debet nisi vt dictū ē: ⁊ in casu spāli: vt.C.de aduo.di.iud.l.post duos.vbi aduocato debet salariū ex publico ɔstitutū: licz moriat infra annū: secus eēt de salario promisso a parte: quia nō debet nisi pro rata tēporis fm Bar.in.d.l.diez functo. Similit in.l.cū heres.§.stichus.ff.de sta.libe. vbi quādo per seruū nō stat quin seruiat: nihilomin⁹ libertatē legatā propt hoc consequtur. d quo dic vt.j.locatio.§.15.vbi pulchre tangitur hec materia.

¶ Utꝝ cū dn̄s nō pōt corrigere suā familiā vel aliquē ipsoꝝ teneat ipm expellere. R̷. q; si nec verba nec verbera emendant sed subtractio necessarioꝝ seu expulsio corrigeret: tenet expellere.ar.eoꝝ que no.i.c.nō ois.5.q.5. Si v̈o licētius peccaret expellēdo faciat quantū pōt: ⁊ lz ille nō se corrigat excusatur vt pz in.c.quātūlibet.7.c.se.47.di. 3

¶ Utrū possit cā correctōnis verberare clericos.vide.s.excoicatio.5.casu.j.§.4. 4

¶ Utrū paterfa.teneat d furto familie.vide.s.dn̄s.§.4.⁊.j.obligatio.§.pe.⁊ vl. 5

¶ Utrū familia epi gaudeat puilegio fori. R̷.Pa.i.c.null⁹.d fo.cōpe.coit tenet q; sic 6

¶ Utrū familia vel aliqs eoꝝ teneat reuelare delictū dn̄i sui reqsit⁹ p obedietiā supioris. R̷.q; non si crialit vult procedere: vt 4.q.3.c.lege iulia.el.2. Si aūt ciuilit sic credo teneat: q2 nulla.l.repellit: vt no.glo.3 q.5.c.j. Quod credo verū qn̄ nullū malū sibi imineret ex hoc: al's sec⁹ q2 non teneor cū malo meo facere bonū pximi tpale.. 7

¶ Utrū dn̄o familie qui fecit iurare familiā de veritate dicēda sit parēdū. R̷.fz Duran.aut iste dn̄s ē truculētus ⁊ probabiliter habet ferus: ⁊ sic nō tenet: q2 illicitū fuit iuramentū. Si v̈o ē māsuetus ⁊ probabiliter credit q; nō procedet nisi rōnabilit: tūc distingue q; aut res puta asportate erāt ad custodiā suā deputate.⁊ sic sicut pōt pleq asportātē sic ⁊ dn̄o reuelare. Si v̈o nō erāt deputate ad ei⁹ custodiā: tunc si pōt pbare tenet dicere veritatē. Si v̈o nō pōt pbare nō dz reuelare nisi tali q possit pdesse ⁊ nō obeē: ⁊ si alio mō iurauit nō fuit licitū iuramētū: nec 8

obligatoriũ. Idẽ dicit Hug. de testib⁹ syno dalibus q̃ nõ tenẽt denũciare ep̃o lz iurauerint: nisi crimina que pñt probare. 73. q. 4. si quis: al's eẽt proditor. 2. q. j. si peccauerit. nisi hoc faciat secrete illi qui habet corrigẽ paternaliter. ar. 22. q. 5. hoc videt. De hoc vide. s. denunciatio. §. 10.

9 ¶ Utrũ obligatus procurare aliquã familiã vel fratres alicuius dom⁹ teneatur excrescẽte familia vel fratrib⁹ i nũero. R. fm Pau. q̃ si familia vel fratres habebant numerũ determinatũ: tũc nõ tenet. Si aũt indeterminatũ: vt sũt fratres minores alicuius cõuentus: sic tenet. facit. c. quãto de cẽ si. si tñ minus grauaret: p iudicis officium sibi puidebit. 7 sic pz q̃ q̃ ad ɔsciaz ñ tenet

f **Amiliaris** quis dicatur. R. fm glo. 3 q. 5. c. j. q̃ large dicunt oẽs qui cohabitant cũ aliquo: vt in. c. in lr̃is. de testi. 7 c. insinuante. de offi. dele. Glo. in. d. c. in lr̃is. dicit familiares appellãt consanguinei: colonus ascriptici⁹: mercẽnari⁹ filius in ptãte libertus seru⁹: 7 omnes habitãtes in domo Domestici vero sunt quibus rõne patrie ptãtꝫ vel dñice imperari põt fm glo. in. d. c. i lr̃is Vñ enim dicit familiares domestici intelligunt oẽs qui in expensis alicuius cõmensales continue existunt etiã si aliqñ abesse pro eius negocijs gerẽdis cõtingat: vt not. in. c. fi. de ver. sig. li. 6.

f **Amiliaritas** cũ mulieribus prohibet ecclesiasticis. 32. di. interdixit. 7 duob⁹. c. se. 34. di. quorũdã. 81. di. cleric⁹. 18. q. 2. cognouim⁹. de coha. cle. 7 mu. p totũ. vide. s. clericus. 5. imo vt dicit Hiero. in c. hospitiolũ tuũ. 32. di. Nõ põt digne cum deo habitare qui feminaꝝ accessib⁹ delectatur. Familiaritas nimia parit contẽptum. de iudeis. c. 7 si iudeos.

f **Atum** q̃ credit mortalit peccat. 26. q. 7. ñ obseruetꝫ

f **Auere** puersis: idẽ ẽ ac si ipẽ facerẽt. jj. q. 3. q̃ ɔsentit. 83. di. nemo. 7 c. se. 23. q. 4. si q̃s

f **Autor** quis dicatur. vide. j. hereticus. §. 24.

f **Emina** nõ debet tõsari etiã causa religionis. c. vxoratus. in fi. de cõuer. cõiu. Et intelligit non solũ de tonsura que dr̃ clerica: sed etiaz de rasura que fit p abscisionẽ capilloꝝ vsqꝫ ad aures. facit. 30. di. quecũqꝫ mulier. 7. 20. q. 3. c. 2. 7 cle. attẽdẽtes. de sta. regu. Glo. tñ in. d. cle. videt tenere q̃ cõsuetudo cõtraria excusat. 7 q̃. c. quecunqꝫ mulier. intelligitur de illa que vult remanere in seculo nolens religioni deseruire sed mundialit viuere: 7 placet. Peccat ergo mortaliter talis tõsurans se. cũ in. d. c. quecũqꝫ mulier. sit excõmunicanda. Quod etiã itellige nisi ex necessitate hoc faceret vel causa religiõis seu mũdi contemptus.

¶ Quare femia citi⁹ pubescit. R. gl. i. l. 2 C. de his q̃ ve. eta. impe. q2 mala herba cito crescit. Sz ẽ alia rõ quã reddũt doc. i. c. lr̃as de despõ. ipu. s. q2 sexus mulierũ ẽ debilior 7 citi⁹ deficit. 7 iõ citi⁹ pficit: sic̃ i alijs videm⁹ 1

¶ Que sũt illa q̃ mulier nõ põt exercẽ. R. multa. Nõ põt p̃dicare. nec docere publice. 32. di. mulier. nec confessiones audire: nec alijs benedicere: vt in. c. noua. de pe. 7 re. Itẽ nec tangere sacra vasa. 23. di. sacratas. nec sacratas pallas cõtigere: nec incẽsũ circa altaria deferre: vt in. d. c. sacratas. Item nec actũ alicuius ordinis exercere: vt in. d. c. noua. 7 i. c. tãta. de ex. p̃. 7 no. i. c. dilecta. de ma. 7 obe. Itẽ nec iudicĳ nec mgr̃at⁹ gerẽ officiũ nisi i casib⁹ de q̃b⁹ i glo. 15. q. 3. §. j. nec postulare nec pcurare nisi i ppria cã 7 suoꝝ: vt nota. i. l. femie. ff. de re. iur. 7. 3. q. 7. §. tria. 15. q. 3. §. j. Itẽ nec testis eẽ: de q̃ dic vt. j. testis. §. 5. nec psonalit posset trahi ad iudiciũ cã ferẽdi testioniũ: aut alia q̃libet cã q̃ in iure nõ exp̃mit ɔ̃ ei⁹ volũtatẽ: 7 si ẽ religiosa nõ põt etiã si vult trahi ad iudiciũ ex q̃uis cã psonalit. c. mulieres. de iudi. li. 6. Itez nec viri habitu vti sub pena anathematis. 30. di. si q̃ mulier. Itẽ nec accusare nisi in certꝫ casib⁹: de q̃b⁹. 15. q. 3. §. j. itex. 7 in glo. Itẽ nõ põt se obligare seu ppriã subam p debito viri nisi creditũ sit ɔuersuz in suã vtilitatẽ: vt i autꝫ. vt nul. iudi. §. 7 illud nõ. Itẽ nõ debet icarcerari vel detrudi p aliquo debito: vt ibidẽ. 2

f **Enus** est vsura: sed differt in hoc ab vsura: q2 vsura ẽ lucꝝ de capitali acceptũ. Fen⁹ vero ẽ lucꝝ de vsura. vñ Gracism⁹. Est vsura suos cũ q̃s tradit mihi nũmos. Sed lucri fen⁹

duplex vsura vocat. Quod q̄dē fen' improbū exercētes sūt īfames.l.iprobū.C.ex q.cau. infa.irro. De quo dic vt.j.Vsura.q2 coiter vnū ꝓ altero accipit: vt in.d.l.improbū.

f **Ferie** dicunt q2 p̄stant vacationē ab his q̄ fiūt in foro iudiciali: 7 opib' seruilib': quaruꝫ aliq̄ sūt ob reuerētiā dei introducte: vt in c.cōquestus.de fer.7.C.eo.ti.l.dies festos. Alie sūt ob reuerētiā p̄ncipis vl' ciuitatis: vt dies natiuitatis sue vl' dies principij de ipꝫio.C.eo.ti.l.oēs. Alie sūt ad requiē laboris: vt tēp' messiū 7 vindemiaꝝ. de q̄bus in.d.c.cōquestus.7.ff.eo.ti.l.i.

1 ¶ Vtrū ptes possint renūciare dictis ferijs R. q primis 7 secūdis nō: tertijs sic: vt in d.c.cōquestus.7.15.q.4.in sūma.

2 ¶ Vtrū nullo modo possit q̄s cōpelli ad iudiciū in p̄fatis ferijs. R. q nō nisi ī casib': de quib'.ff.eo.l.i.7 de quo in.c.vlti.de iudi. 7 nisi necessitas vrgeat: puta q2 res erat peritura: vt exēpla hēs in.l.i.2.7.3.ff.eo.7.l.i ff.de dā.infec. Aut pietas puta cā debilium vl' miserabiliū psonarū.d.c.cōquest'.q2 i operib' misericordie nō est habenda distinctio dieꝝ.ar.76.di.vtinā.de ɔse.dis.5.nūq 7 sūma.rō est q̄ ꝓ religione facit.ff.de reli. 7 sump.fu.l.sūt persone.

3 ¶ Festuꝫ seu ferie solēnes q̄ in honorē dei sūt introducte 7 in quib' abstinēdū ē ab operib' seruilib' q̄ sunt. R. sūt infrascripta posita.in.c.conquestus.de ferijs.s. Natiuitas dñi.san.Stephani.san.Joānis euāgeliste. scōꝝ innocētiū.san.Siluestri. Circuncisio dñi. Epiphania dñi. Septē dies dñice passionis. Resurrectio dñi cū.7.dieb' se. Penthecoste cū duob' se. Natiuitas bti Joan. baptiste. Scōꝝ.12.aploꝝ. san. Laurentij. Purificatio Marie vir. Annūciatio ei'. Assūptio eiusdē 7 Natiuitas ipsius. Dedicatio sci Michaelis archāgeli. Festū oiuꝫ scōꝝ. Dies dominici. Oēs alij dies quos episcopi in suis diocesib' cū clero 7 populo duxerūt celebrandos. In c.ꝓnunciandū.de cōse.di.3.vbi p̄fate solēnitates ponunt: addunt etiā tres dies rogationuꝫ. Dedicatio cuiuscūq3 oratorij. Festū sci Martini pontificis 7 confessoris. In.c.crucis.d.nr̄i.de cōse.di.3.ponit. Festū inuētionis sancte crucis. In cle.si dominū.de reli.7 ve.san.ponitur festū corporis christi. Adde ſm Jo.an q̄ sequit d. Anto.7 etiā Pa.in.d.c.conquestus.cū non reprobet festa quatuor doctorū ecctie. Sed in istis 7 in oibus alijs p̄dictis stādum ē cōsuetudini ſm Hosti.7 Pa. in.d.c.conquest'. Similit de festo sci Bartholomei quo ad diē in quo fiat.c.consiliū. ð obser.ie. Vn̄ hodie dies passionis 7 septimana resurrectionis 7 dedicationis oratorij: 7 quatuor doctorū 7 euāgelistaruꝫ non seruātur. Sed limita vt videlicꝫ intelligamus q consuetudo deroget p̄fatis festiuitatibus dūmodo nō sit dñicus dies: vl' eo maior sicut est festū natiuitatis dñi: resurrectionis: ascēsionis: pētecostes 7 epiphanie: vt in.c.licꝫ.de ferijs.dicit in glo.quā sequūt doct. vbi addit Jo.an.assumptionē v̄ginis gloriose.ar.c.fi.de sen.ex.li.6.quia nō credo valere cōsuetudinē in cōtrariū cū videatur quasi iuris diuini: vt pꝫ in.d.c.licꝫ.

¶ Vtrū cōsuetudo possit alias a prefatis festiuitates introducere: ita q de precepto teneamur ad illa. R. q sic: sicut pōt facere aliā legē: 7 q̄n sit vide s. Cōsuetudo.§.2. 4

¶ Vtrū ep̄us cū clero solū possit indicere festū. R. q non: sed oportet q faciat cū populo vt supra patet. 5

¶ Festū imaculate conceptionis gloriose virginis matris dei Marie licꝫ ecclesia romana antiquit' nō celebrauerit: vt patet per Tho.in.3.pte.q.27.7 p san. Bo.in.3.dis. 3.7 per.glo.de cōse.di.3.in.c.ꝓnūciādū.q2 eius puritas nondū erat reuelata: tn̄ hodie de ipsa cōceptiōe facit solēne officiū 7 festū cū largitione indulgētiarū que in festo corporis christi sūt date illis q̄ intersūt diuinis: 7 hoc ꝓpter multa miracula p q̄ manifestū est q sine pctō originali fuit cōcepta. Et idō hodie ad euitanda scādala p̄cipit sub pena excoicationis late sn̄ie a q̄ nō possint absolui nisi a romano pontifice p̄terq in mortis articlo oib' cuiuscūq3 grad' stat' ordinis 7 ɔditiōis fuerint ne ð cetero ausu temerario p̄sumant in sermonib' ad ppl'm seu al's quōlibet affirmare q tenētes virginē eē preseruatā a pctō originali in sua ɔceptōe polluatur labe heresis vl' mortalis pctī vel festum eiusdē cōceptiōis celebrātes: neq3 tenere libros vel legere aut habere ꝓ veris hoc cōtinentes. Similiq3 pena etiā ligāt q̄ ausi fue 6

rint asserere q contrariā opinionē tenētes
scilicz q sit ɔcepta in pctō originali icurrāt
heresim vl mortale pctm: hec habēt i extua.
Sixti quarti q incipit. Graue nimis.

7 ¶ Quid de istis festis sci Antonij. sci Ni-
cholai scē Katherine z hmōi q ex cōsuetu
dine celebrāt. Ignorat tū an ex tali ɔsuetu
dine sint introducta q habeat vim legis pce
ptiue. R. q nō credo peccare mortalit non
seruātes nisi eēt scādalū. Rō q2 nō sūt itro
ducta vt de pcepto: sed ex deuotiōe. Ubi āt
eēt scādalū: sic ibi ē ɔsuetudo obligatoria:
ex quo tādiu est q est prescripta z reputat
obligatoria.

8 ¶ Qñ incipit dies fest. vide s. Dies. i pn.

9 ¶ A quib est abstinēdū dieb festiuis pdi
ctis. R. q ab oi ope seruili nō solū pcti: sz
etiā mechanicis vt agricultura: vt dr in. c.
licet. de ferijs. Pro cui intelligētia ē notan
dū fm Ri. in. 3. di. 37. ar. 3. q. 4. q op ser-
uile dr triplicit. Aliqñ materialiter solum
sed formalit liberū: vt verbi grā scribere nō
pter tpale lucrū: sed ad edificationē aiax
pter diuinū cultū z huiusmōi: z istud nō p-
hibet imo ɔcedit: vt patet in. d. c. cōquest
vbi cā pietatis que als phibēt pmittūt: fa-
cit. l. diuus. ff. de ferijs. vbi ea q faciūt ad di
sciplinā militarē pñt pagi dieb feriatis. Se
cūdo dr opus seruile formalit solū mate-
rialit aūt liberū ē: vtputa cū aduocat co-
gitat de his que die crastina debet pponere
pter lucrū tpale rustic de aratiōe terre z
ordinatiōe boū. z licz ab isto abstinere debea
mus in dieb festis nō tm astringimur de p-
cepto. Uñ nō peccat mortalit talia faciens
nisi p hoc op excludat illa vacatio quā de-
bet cultui diuino ex necessitate quā explicabo
in se. q. q sit. Tertio dr op seruile materia-
liter z formalit seu finalit: z hoc est oē op
corporale ordinatū sicut ad ppriū z pximū
finē ad bonū corporis tpale seu ad lucrū: et
istud est illud qd phibet de pcepto dieb fe-
stiuis. Uñ sp peccat mortaliter ipsū faciens
nisi excuset pter istox qtuor. vnū fm. F.
de may. in tractatu d decē pceptis. Primū
opis modicitas seu paucitas q nō ipedit spi
ritus libertatē. Secūdū necessitas operis q
nō possit pueniri comode nec deferri vt de
coctio ciborū p illo die vl necessitas coacti
onis quā faciūt dñi: aliter cox bona prescri
berent: facit. c. licz. de ferijs. Tertiū cordis
pietas vt in. c. cōquest. de fe. vt s dictū est
Quartū publica vtilitas: vtpote pro pace
z cōcordia p pōte z hmōi que etiā sūt pia
qōlibet enī istorū excusat q nō sit mortale
saltē laborare i dieb festiuis. Ex quib pz
qd tenēdū sit de multis qstionib q reducū
tur ad infrascriptas qōnes. 24.

¶ Prima de mulierib q aliqua pūcta po- 10
nūt vl scopant domū vl de illo qui vendit
vnā solā rē vl qui putat ramū: facit coqui
nā: itinerat modicū z hmodi q nō peccāt
mortalit pter modicitatē operis. Rō: q2
fm scm Bo. i. 3. di. 37. sup litterā z coiter
theolo. rō phibitionis operū ē vt vacemus
deo: z q2 ista modica nō ipediūt vacationē
pdictā licz aliqualiter minuāt: ideo nō ē pec
catū mortale talia facere nisi quis talib per
notabile tēpus occuparet vel vsq ad vlti-
mā defatigationē: qd qdē arbitrio boni vi
ri relinquēdū est vt attēdat si rō legis eua-
cuat vel nō: sed solū minuat faciūt ad hec q
no. in. c. intelligētia. de ver. sig.

¶ Secūda de carnificib qui p notabile tē 11
pus occupant: q2 si faciūt pter necessitatē
quā nec puenire pñt: puta q2 estas est vl sūt
plura festa excusant: als non.

¶ Tertia de tabernarijs qui si faciunt pro 12
pter necessitatem excusant. Sec si ad ebrie
tatē: ad ludum z huiusmodi. Et idem dic de
hospitibus.

¶ Quarta de his q panē: herbas: fructus z 13
hmōi vēdūt: q2 si faciūt p necessitate diei
festi excusant: als nō sicut q vēdūt multa q
sūt solū ad gulositatē: nisi eēt modicitas di
stractiōis sicut est in his que vēdunt cande
las z canistria inçucharata z hmodi: i qui
bus nō oportet facere pcia: sed quilibet scit
q tātū habet soluere: z sic soluit z accipit p
quo soluit sine alio strepitu: quia in modico
distrahitur.

¶ Quita de medicis minutorib aromata 14
rijs z huiusmodi: de quo dic q licet q2 me-
dicinalia sunt necessaria.

¶ Sexta de cursorib z mulionib q sine ne 15
cessitate magna differre nō pñt: z alijs via
torib z cōductoribus rerū: z dic q excusan
tur. Itineratio tñ nō sic stricte phibet: q2
pōt quis etiā itinerando intēdere deo: z id
nisi sit vsq ad vltimā fatigationē nō credo

sit ꝓhibita vl' cũ omissione diuinoꝝ.

16 ¶ Septima de ferratoribus equoꝝ. Dic ꝙ excusant᷑: quia sicut illi necesse habẽt ambulare sic istis licet principaliter propter necessitatem eoꝝ quibus seruiunt ꝙuis lucrũ habeant.

17 ¶ Octaua de faciẽtib⁹ vitros: siliter de tinctorib⁹ ⁊ coctoribus laterum q̃ dicunt᷑ fornasarij ⁊ huiusmodi q̃ sine magno dãno desistere nõ possunt. Dic ꝙ licet.

18 ¶ Nona de molendinis siue cũ iumẽtis siue ad aquã vel ad vẽtum. Dic ꝙ si faciunt propter necessitatẽ illoꝝ quibus inseruiunt excusantur: ꝙuis etiã posset dici ꝙ molẽdina ad aquã ⁊ vẽtũ nõ sint prohibita laborare cũ ex modico opere hominis exerceri possint non vident᷑ euacuare rõnẽ huius precepti. Melius tamen est abstinere ⁊ securius nisi necessitas requirat.

19 ¶ Decima de rusticis qui cõpellunt᷑ a dñis laborare. Dic ꝙ si iusto metu faciũt est necessitas que excusat: al's non. Idẽ dic de famulis filijs fa. vxore ⁊ huiusmodi.

20 ¶ Undecima de cõducentib⁹ laboratores i festis. ⁊ qui exigunt debita a suis debitorib⁹ Dic ꝙ si alijs diebus nõ inueniũt excusant᷑: dũmodo diuina non dimittãt.

21 ¶ Duodecima de euntibus ad mercata vel nundinas. Dic ꝙ si auditis diuinis ꝓpter necessitatẽ faciunt: puta quia non alio loco vel tẽpore talia possent vendere vl' emere ꝓ bono cõmunitatis: aut vt ex lucro prouideant sibi ⁊ sue familie: vel vt dent pauperib⁹ ẜm Pe. de pa. in. 4. ex quo prelati sciũt ⁊ tolerant excusantur a mortali: nisi forte a prelatis locoꝝ essent interdicta. Intelligo verũ in festis minoribus dominica: quia talis tolerantia prelatoꝝ videtur derogare illi festo. Secus in maioribus: quia nõ credo liceat: nisi pro necessitate vel pietate solũ: ꝙuis prelati non interdicant: quia tunc locũ habet illud: Multa per patientiã tolerantur. ⁊c. F. de may. in tractatu decẽ preceptoꝝ tenet ꝙ solum est peccatum mortale. Primo si dimittit missã. Secũdo si eps̃ p̃cepit ne fiant. Addo ⁊ t̃tiũ qñ solũ fit ex lucri cupiditate. c. i. de ferijs.

22 ¶ Tertiadecima de bellatoribus. Dic ꝙ ꝓpter necessitatem licet.

23 ¶ Quartadecima de habẽtib⁹ segetes vl' fenũ in agro ꝓpt' inundãtiã aquarũ ⁊ h⁹mõi Dic ꝙ licet colligere.

¶ Quintadecima de hñte domũ q̃ ruinã minat᷑. Dic ꝙ ꝓpt' necessitatẽ repare licet. 24

¶ Sextadecima de doctore q̃ vt expediat illũ q̃ de lõge venit facit ꝯsiliũ. Dic ꝙ licet. 25

¶ Decimaseptima de venatorib⁹. R. ꝙ nõ licet: q2 si nõ licet i q̃dragesima: ⁊ dieb⁹ ieiunioꝝ ẜm glo. 86. di. in. c. q̃ venatorib⁹. ꝙto min⁹ in die festo. Nõ credo tñ peccẽt mortalit' q̃ dieb⁹ festiuis ipsis intẽdũt nisi id faciant cã lucri p̃ncipalit' vl' dimissis diuis. 26

¶ Decimaoctaua de citharistis ⁊ alijs sonatorib⁹. R. ꝙ si ad laudẽ dei ⁊ scõꝝ pulsant: vl' ꝓpter recreationẽ alicui⁹ ⁊ h⁹mõi pia vl' necessaria excusant᷑ si p̃ncipaliter ꝓpter hoc faciũt: licz secũdario ꝓpter lucrũ. Secus si ꝓpter cãm nõ piã vl' necessariã: vl' ꝓpter lucrũ principaliter: q2 non excusant᷑ nisi sicut alij ex quatuor p̃dictis. 27

¶ Decimanona de laboratib⁹ agros pauperũ vl' reficiẽtib⁹ domos eoꝝ vl' laborãtibus circa hedificationẽ ecclesiaꝝ aut mõasteriorũ ⁊ h⁹modi. Dic ꝙ licet si fiat ꝓpt' pietatẽ ⁊ deũ nõ ꝓpter carnalẽ amorẽ vl' spe remunerationis future: q2 opa pietatis ⁊ misericordie nõ debent cessare diebus festiuis. d. c. conquestus. 28

¶ Uigesimo de studẽtib⁹. Dic ꝙ si studiũ sit p̃ncipaliter ad illuminationẽ ꝓprij intellect⁹ ⁊ alioꝝ: licz ꝯsequẽter veniat lucrũ nõ erit pctm̃: vt tenet Pa. in. c. i. de fe. ar. c. cũ ex eo. de elec. li. 6. q2 studiũ tale ẽ ꝓpter publicã vtilitatẽ: maxime in theologia ⁊ iure canonico. Studere aũt p̃ncipaliter ꝓpter lucrum non licet. 29

¶ Uigesimaprima de scholaribus legentibus in diebus festiuis potius vt doceant᷑ ꝙ doceant: ⁊ assuefaciant se. Dic ꝙ licet ẜm Pa. vbi supra. dũmodo principaliter non faciãt ꝓpter lucrũ: sed si in consequentiã nõ nocet. ar. l. i. ff. de aucto. tu. ⁊. in. l. rogasti. § i. ff. si cer. pe. ⁊ in. c. quid proderit. 61. di. 30

¶ Uigesimasecunda de scriptorib⁹. R. ꝙ scholarib⁹ lectões seu recolectas notare: scribere: vl' sermones aut legẽdo libros corrigere nõ est illicitũ: dũmõ non nimis intẽdant h⁹mõi sicut q̃ d q̃nterno ad q̃nternũ scribũt vel non faciãt cã lucri habendi: ⁊ de pictoribus qui diebus festiuis ut addiscãt stant in 31

ecclesiis ad designādū. Scribere tñ spūalia ⁊ ꝓpter spirituale cām nō est illicitū: etiā in quantitate. d.c. conquestus.

32 ¶ Uigesimatertia de laborātib⁹ circa pōtes reficiēdos: viā aptādā port⁹ reparandos. Dic ꝙ licz: dūmō nō ꝓpter lucrū principalit̃ qꝛ publica vtilitas sub noie pietatis cōpḃēdit̃

33 ¶ Uigesimaqrta de faciētib⁹ serta ⁊ alias vanitates: dic ꝙ nō licz eo ꝙ nulla publica vtilitas inest.

34 ¶ Sz si q̄ras ꝓ quāta necessitate p̄dicta liceāt. R̄. ꝙ licz qdā in.c. licz. de fe. dixerunt licere ꝓ necessitate vite sustētāde solum: tñ hoc non credo verū cū p̄fatū.c. licz. qd loq̄t̃ de allecib⁹ q̄ nō sūt necessaria ad vitā: qꝛ sine ipsis viuere possum⁹ sit ꝯ eos. ⁊ christ⁹ in Math. iz.c. Cui⁹ vestꝝ hos vl' asin⁹ cadat in foueā nō extrahet illū. ⁊c. ꝓpterea dicēdū ẜz Tho. zª z. ꝙ nō solū ꝓ necessitate ꝓuisionis q̄ ptinet ad cōseruandū psonā suā vel alioꝝ ⁊ reꝝ: sed etiā ad qdcūqꝫ dānū vitādū ⁊ satis ꝯfirmat̃ hoc dictum p.l.i.z.⁊.ȝ.ff. de ferijs ⁊ meli⁹. iȝ.q.4. i sūma. ⁊ qd no. in.d. c. cōquest⁹. Itē etiā necessitas excusat q̄ laborat̃ ꝓ acq̄rēdo aliq̄ vtili qd alio tp̃e nullo mō haberi posset: sicut pꝫ in.d.c. licz. vbi piscari allecia ꝯcedit̃: qꝛ alio tp̃e nō possent haberi. Et idē dic de q̄cūqꝫ sili. Rō ē qꝛ non est tā arcta obseruatio dñice q̄ ad opa sicut fuit sabbi. Et lꝫ ille q̄ laborat habeat lucrū tñ si principalit̃ seruit ꝓpt̃ necessitatē illorū ꝓ quib⁹ laborat excusat̃: sicut si illi laborarent excusarent̃.

35 ¶ Nota tñ ꝙ ad hoc vt necessitas vl' pietas excusent p̄fatos oēs oꝫ ꝙ nō dimittāt diuina illa qb⁹ necessario ē insistēdū dieb⁹ festiuis: nisi forte eēt tāta necessitas ꝙ arbitrio boni viri excusarent̃. Itē secūdo qñ inest necessitas ꝓ acq̄rēdo aliquo vtili requirit̃ dispensatio si pōt haberi comode ⁊ ab ep̃o si pōt vl' a ꝓprio sacerdote si ep̃m comode adire non pōt. Item tertio ꝙ si ꝓuenit aliqd lucrū ex p̄ñtia licz p̄ncipaliter fiat ꝓpt̃ necessitatez alioꝝ ꝙ faciat aliqs elemosynas in recōpensationē. hec no. in.d.c. licz. q̄uis nō credam istud scd̄m eē necessariū: securū tñ est.

36 ¶ Utꝝ op⁹ mortalis pcti sit ꝯ istud p̄ceptū Sabba sāctifices. R̄. ẜm Nicho. de lira super Exo. zo. ꝙ sic: cū sit op⁹ totalit̃ seruile: vñ erunt duo pctā mortalia. f. qꝛ fornicat⁹ est: ⁊ qꝛ op⁹ seruile fecit in festo. Et hoc ve ẜm Ale. in.ȝ. pte sū. tractatu de isto p̄cepto rōne reat⁹: sꝫ rōne act⁹ nō erit nisi vnū solū ⁊ si cerit circūstātia cadēs sub spāli ꝓhibitione: ⁊ iō necessario ꝯfitēda. Pctm̃ āt veniale nō rūpit festū ẜm san. Tho. vbi s̄. ar. 4.

¶ Utrū citatio facta ad diē feriatū teneat R̄. glo. in.c. vltimo. iȝ.q.4. ꝙ si citat ut respōdeat die feriato ē nulla ipso iure. ff. de ferijs. l.i. ⁊ sic cū liqueat ꝙ ē nulla nō tenet̃ cōparere. Sec⁹ si eēt dubiū an teneat citatio vl' ne: qꝛ debet ire ad allegādū p̄uilegiū ferie. ȝ.q.z. si ep̃s. ⁊ ibi glo. Si aūt citet ad nō rñdendū sꝫ vt cōpareat die feriato bñ tenet citatio. vt. ff. de adul. l. miles. §. sexaginta. 37

¶ Utꝝ cā agitata in die feriato teneat. R̄. ꝙ nō etiā si de cōsensu ptiū ꝓcesserit: intelligo de ferijs ob reuerētiā dei statutis: ꝓpt̃ea oīs ꝓcessus iudicialis debet cessare de precepto. vt in.c.i. de fe. nisi necessitas vl' pietas aliud requirat. vt no. iȝ.q.4. in sūma. ⁊ in d.c. conquestus. 38

¶ Utrū act⁹ q̄ ptinēt ad volūtariā iurisdictionē vt emācipare: ꝯct⁹ inire: iusticiā facē scribere: instr̃a ꝯficere ⁊ h⁹mōi valeāt i diebus p̄dictis. R̄. Pa. in.d.c. cōquest⁹. ꝙ sic vt videt̃ expressū in.l. act⁹. C. de ferijs. licet peccēt mortalit̃ faciētes: nisi excusent̃ ꝓpt̃ aliqd de q̄tuor de quib⁹ sup̄ dictū est. §. 9. 39

¶ Quib⁹ est insistēdū in p̄fatis festiuitatibus. R̄. dicit tex. in.c. ieiunia. de ꝯse. dis. ȝ. Die aūt dñica nihil aliud agēdū ē nisi deo vacādū nulla opatio i die illa scā agat̃: nisi tñ hymnis ⁊ psalmis ⁊ cāticis spūalib⁹ dies illa trāsigat̃. hec ibi. Et licz talib⁹ sit insistēdū: tñ nō de precepto nisi q̄nqꝫ. 40

¶ Primū vt cōterat̃ vl' saltem atterat̃ de peccato mortali cōmisso in quo iterū est: ⁊ hoc ꝓbat̃: qꝛ de p̄cepto tenemur vacare deo in aliqua hora diei festi ẜm oēs: sed hoc facere nō pōt qui est in mortali nisi de eo cōteratur vel atterat̃: ꝓpterea dicit̃ Leuit. zȝ. Sabbatū requietiōis est: affligetisqꝫ aias vr̃as. ⁊ iter. Aia q̄ nō fuerit afflicta die hac peribit. Et ꝙ hoc sit de p̄cepto in eo q̄ se esse in pctō mortali recognoscit habeo pro indubitato per ea que dixi supra. Contritio. §. ȝ. Sed de eo qui non aduertit nec recogitat est magis dubium: sed credo potius eum teneri saltē generaliter in aliqua hora 41

dolere ⁊ eē male ɔtentū, de pctis oībus saltē
in genere: alit̃ nō video quō excuset̃ a mor-
tali, ꝓpt̃ea ī missa ꝑmittit̃ ɔfessio ut sit ad-
monitō. Ad h̃ faciūt q̄ dicā. j. obligatō. §. 8
42 ¶ Secūdū vt audiat missā integrā. de ɔse
di. i. oēs fideles. ⁊ c. missas. Dicit tñ Ri. in
quol. i. q. 19. ꝙ si ex vero ɔtēptu omittat̃ vel
inẗpretatiuo ē mortale. Et vocat ɔtēptū in
terꝑtatiuū qñ sine aliqua legitima cā ad nō
audiēdā missam in festis assuefacit. Uoco
ego legitimā cām corporalē infirmitatem:
habere pueros tenellos vl' infirmos ɔsuetu
dinē ꝑrie q̄ habet vt mortuo aliquo nō egre
diant̃ p tēpus siliter ne puelle nubiles ducā
tur ad missam dūmodo nō ducāt̃ ad core-
as ⁊ spectacula al's nō excusāt̃. Castellani ⁊
similes vl' timore inimicoꝝ vl' aliq̄d aliud qd
ꝫm rectū iudiciū legitima excusatio debeat
appellari. Si aūt omittit ex aliqua passiōe
aī vl' pigricia vl' nō cā rōnabili: si tñ ad hoc
nō ē assuet⁹ ē veniale pctm̄. Si ꝟo ex legiti-
ma cā erit nullum pctm̄. Et qd dico de tota
dic ō pte notabili. sec⁹ de modica: puta itroi
tu ⁊ huiusmodi: q2 tex. vult vt totā vsq̄ ad
bñdictionē inclusiue audiat. in. d. c. missas.
Item dicit Archi. in. d. c. oēs fideles. ꝫm
Hug. ꝙ istud ꝑceptū nō remouet q̄n cā ne-
cessitatis vel honestatis seu ex cā min⁹ iusta
nō possit añ finē misse q̄s discedere sine hac
pena. Qd limita nisi ducat in ɔsuetudinez
Idē dic si nō audit sacerdotē cā dicentez ꝙ
excusant̃ qñ comode audire nō pñt: dūmō
existāt ibi presentialiter. Idē dic ꝙ excusā-
tur seculares q̄ nesciūt discernere int̃ missā
de officio vel votiuā si audiunt votiuā ī die
festo: sed nō sacerdotes publice eas dicētes:
⁊ etiā seculares q̄ hoc sciunt discernere nisi
audiant illā de officio. de quo hēs. j. Missa
§. 53. Si aūt audit̃ in parochia vel alibi an
sufficiat vide. j. Missa. §. 59.
43 ¶ Tertiū ē vt ī orōne ꝑsistat. Nā cū orō
sit ō ꝑcepto vt. j. Orō. videt̃ ꝙ dies fest⁹ sit
tēp⁹ determinatū: ⁊ hoc ē indubitatū ꝙ hō
tenet̃ in aliq̄ hora orare: vñ si stat ad missā
illud sufficit nisi volūtarie aliijs intēdat: q2
tūc nō sufficeret cū sit vacādū deo in aliq̄ ho
ra saltē de necessitate ꝫm oēs.
44 ¶ Quartū est vt audiat ꝑdicationē si est
qui ꝑdicet. Quod verū intelligo de illis qui
nesciunt necessaria ad salutē: ⁊ ꝫm' eam di-

stinctionē quā supra posui de missa. §. 42.
alios aūt nō credo teneri nisi rōne scandali
Et. c. sacerdote. de ɔse. di. i. intelligo de eo q̄
egredit̃ ex contēptu vel cū scandalo alioꝝ
ꝙ tunc peccat mortaliter ⁊ venit excoicād⁹
vt ibi dicit̃: al's non.
¶ Sed q̄ro qd magis est preeligēdū ī festo 45
an auditio misse: an ꝑdicationis cū vtrūq̄
nō pōt audiri. R. ꝙ auditio ꝑdicatiōis: q2
ratio legis in hoc magis militat: ut patet in
tuenti iura. de ɔse. di. i. in. c. oēs fideles. ⁊ c.
sacerdote. ⁊ c. eps nullū. que magis ratiōe
audiendi scripturas sanctas ⁊ verbū dei ꝑci
piunt missā audiri q̄ꝫ alia rōne: facit ad hoc
i. q. i c. interrogo vos.
¶ Utrū audiens missam dicēdo suas ora- 46
tiones satisfaciat. R. ꝙ nō: licz nō credā ꝙ
peccet mortaliter qñ ex deuotiōe facit: h̃ me
lius esset omittere nisi qñ sacerdos dicit se-
cretas. Aduerte tñ ꝙ nō excusarem a mor
tali illū qui diceret aliqua ad que tenet̃: pu
ta officiū qñ dr̃ missa ⁊ est de precepto vt au
diat̃. ar. c. ex litteris. de ꝓba. cū ibi nota. in
ver. vices duoꝝ: secus si missa esset de con
silio audienda.
¶ Quintū ad qd tenet̃ oēs ꝫm aliquos in 47
diebus festiuis est oblatio quā quilibet tene
tur facere in ꝑdictis festis. de quo dic vt in-
fra. Oblatio. §. i.
¶ Sunt ⁊ alie ferie que canonice dicuntur 48
scilicz. 2. 4. 7. 6. de quib⁹ in. c. de illis. jj. q. 3.
in quib⁹ carnes nō debem⁹ comedere: sed ho
die ɔsiliū est ꝫm Host. ⁊ Inno. nisi. 6. feria
vt in. c. ieiunia. de ɔse. di. 3. ⁊ addit̃ dies sab
bati. de q̄ in. c. sabbato. de ɔse. di. 3. ⁊ di. 5. in
c. quia dies. dr̃ in sabbato debet a carnibus
abstinere qui particeps religionis christia
ne desiderat esse nisi festū scilz natiuitatꝭ vel
infirmitas ip̄ediat: hec ibi. Sed hoc est ꝑce-
ptū vbi ɔsuetudo est. vt in. c. ɔsiliū. de obser.
ie. Ubi aūt ɔsuetudo nō est ꝙ nō comedan
tur carnes ī sabbato ɔsiliū est ꝫm glo. in. d.
c. quia dies. de ɔse. di. 5.
¶ Sz si natiuitas dñi veniat in. 6. feria vl' 49
sabbato nūq̄d carnib⁹ vti possum⁹. R. ꝙ
sic nisi quis se voto vel regulari obseruātia
astrinxerit ad nō comedendū. vt in. c. fi. de
obseruan. ieiu.

f

Eudum est bñficiū qd ex beniuolētia ɔce-

ditur alicui ita ꝙ ꝓprietas rei imobilis bñ-
ficiarie penes dantē remaneat. Usufructus
aũt illiꝰ rei ita ad recipiētē trāseat vt ad eũ
heredesq͛ suos masculos ⁊ feminas si de hoc
nomiatim ē dictũ i ꝑpetuũ ꝑtineat ad hoc
vt ille siue sui heredes fidelit̃ dño seruiant:
siue illud seruitiũ sit noiatim expressũ qua-
le debeat esse siue non. tex. est in. c. i. §. fi. sub
rubrica. in q̇. cau. feu. amit. in li. de ꝯsue. feu.
Unde no. ꝙ si feudũ dat̃ vt ex eo ꝑstet̃ ser-
uitiũ reale nō est ꝓprie feudũ sed ꝯtractus
innoiatus ꝭm Cy. in auth. ingressi. C. de sa.
san. ec. ⁊ exēplificat Bal. in ꝑfato li. i rubri
ca de pace ꝯstan. in ver. libellor. vbi dicit ꝙ
in quibusdā ꝑtibꝰ lombardie pro feudis ec-
clesie soluit̃ par caponũ: vl' spatula porci ⁊
huiusmodi: ꝭm euz equiparat̃ emphiteosi.
Siliter si eēt emptũ nō habet naturā feudi
ꝭm Bal. vbi. s. de feu. dato. c. i. ⁊ in. l. q̇ se.
C. vnde li. Sed qñ ponit̃ onus personale vt
ire ad ꝑlamentũ regis vel exercitũ vl' caual-
catā ⁊ huiusmodi: tunc ꝓprie est feudũ ⁊ re
gulatur lege feudor.
1 ¶ Quottuplex est feudũ. R. Bal. in ꝓlo-
go ꝑfati li. sup ꝓn. ꝙ multiplex. Aliud rega
le. Aliud nō regale. Itē aliud simplex. ali-
ud ꝯditionatũ. i. nō sub cōditiōe datũ ꝟ sub
q̃lificatiõe: vt cũ ꝯcedit̃ feudũ habitatiōis.
Itē aliud ātiquũ seu pat̃nũ. s. qđ fuit illiꝰ q̇
fuit cois parēs agnatōis. Aliud nouũ. Itē
aliud pat̃nũ cuiꝰ nā aspicit tm̃ masculos de
scēdētes vsq͛ ad. 4. gradũ ⁊ nō plꝰ: sz si ad-
dit̃ ⁊ antiquũ extēdit̃ vltra: vt no. Bal. de
suc. feu. §. hoc q̇q͛. in fi. Aliud mat̃nũ cuiꝰ
nā aspicit ꝑmo masculos: deinde feminas.
Itē aliud hñs ꝓpriā nām feudi. Aliud im-
ꝓpriā. Itē aliud reale qđ trāsit ad heredez
Aliud ꝑsonale qđ solũ ad vitā alicuiꝰ cōce
dit̃. Itē aliud ligiũ vbi iurat̃ fidelitas ꝯtra
oēm hoiem. Aliud nō ligiũ in q̇ prior dñs
excipit̃. Itē aliud frāchũ. s. a seruitijs ⁊ ope
ribꝰ exhibēdis. Aliud nō franchũ. Itē ali-
ud ānale ⁊ ē feudũ guardie ⁊ castaldi ⁊ pro
mercede alicuiꝰ rei. Castaldꝰ ē is cui res do
mini gubernāda mādat̃. vt in. l. iubemꝰ. C.
de sa. sā. ec. Aliud nō ānale. Itē aliud nobi
le qđ nobilitat possessorē. Aliud burgēse. s.
qđ nō nobilitat. Itē aliud eccl'iasticũ. ⁊ hoc
triplex. Primũ qđ dat̃ eccl'ie. Secũdũ qđ
recipit̃ ab eadē. Tertiũ qđ dat̃ vel recipit̃
a clerico. Aliud sacrale. Et qñ q̇s iuestit̃ de
ducatu dr̃ dux: de comitatu comes: de mar
chionatu marchio. Qui aũt ē a ꝑncipe inue
stitꝰ vl' a ptāte de aliq̃ plebe dr̃ capitaneus.
Qui aũt a capitaneis ātiq̃ iure dr̃ valuasor
Qui āt a maioribꝰ valuasoribꝰ sũt iuestiti
dicũt̃ valuasini. s. minores valuasores. hoc
dicit Bal. i. c. q̇s dicatur dux, marchio. in
prin. in li. de consue. feu.
¶ Quis pōt feudũ dare. R. Bal. de his q̇ 2
feu. da. pos. §. abbatissa. ꝙ q̇libet tā masculꝰ
q̃ femia: tā nobilis q̃ rusticꝰ: dũmō hēat le
gitimā suor bono ꝝ administrationē: vt i. c.
i. §. noui ꝑ q̇s fi. inue. Ho. tenet ꝙ etiaz pōt
mior. 14. ānor si feudũ sit vetꝰ: si ꝟo sit nouũ
oz ꝙ sit pubes ⁊ iurauerit nō ꝯtrauenire.
¶ Utrũ ꝑlatꝰ possit rē eccl'ie ifeudare sine 3
alia solēnitate vl' lnia. R. ꝙ sic antiquũ: q̃
uis sit reuersũ ad eccl'iaz etiā nō obstāte iu-
ramēto qđ faciũt ꝑlati de nō alienādo: cuz
modificatiõe tñ de q̃. s. Emphiteosis. §. zi.
De nouo aũt nō pōt: vt in. c. fi. de feu.
¶ Quis pōt iuestiri. R. ꝭm Host. ꝙ q̇libet 4
etiā seruꝰ: dũmō sciēte dño faciat. Et tam
ꝑ se q̃ ꝑ ꝓcuratorē pōt quilibet iuestiri.
¶ Quot mōis acq̇rit̃ feudũ. R. ꝭm Host 5
ꝙ q̃tuor modis. Primo ꝑ iuestiturā dādo
sibi possessionē corporalē. Secũdo ꝑ aliq̇đ
equiualēs iuestiture: sicut cũ dñs dicit: va-
de in possessionē talis fundi ⁊ tene ꝓ feudo
Tertio per ꝑscriptionē: vt si. 30. ānis tenuit
feudũ ⁊ dño seruiuit: licz iuestitꝰ nō fuerit.
Quarto ꝑ successionē.
¶ Quis succedit i feudo. R. Bal. de his q̇ 6
feu. da. pos. §. ⁊ q2. ꝙ hic repit̃ tale capl'm
Fideli absq͛ literis ex se descēdētibꝰ ⁊ i feu-
dũ succedētibꝰ si q̇dē feudũ fuit cois parēt̃
frēs defuncti cũ filijs ꝑmortuor fratrũ in
stirpē succedāt: his ꝟo nō extātibꝰ ad agna-
tos ꝓximiores id volumꝰ ꝑtinere ⁊ siquidē
i pari gradu sũt parit̃ admittũtur: si ꝟo ex
vno ē vnꝰ: ⁊ ex alio plures nō in stirpē sz in
capita succedere debere ordinamꝰ. hec ibi.
¶ Utrũ femia succedat. R. Bal. in. d. §. 7
⁊ q2. dicit gl. hic ꝙ nō nisi i tribꝰ casibꝰ. Pri
mo qñ noiata ē iuestitura. Scđo qñ feudũ
redemit a dño. Tertio qñ dñs ei dedit ꝓpt̃
seruitiũ pr̃is: in q̇bꝰ casibꝰ ab aliq̃ ex parēti
bus nō est inq̇etanda: vt in. c. si q̇s sine filio
mas. qũead. feu. ad fi. ꝑ. Adde q̃rtũ si feudũ

sit datū ad nullū seruitiū: q2 nō extātib⁹ ma sculis succedet femina scdm Bal. in. d. §. 7 quia. Quintū qñ feudū erat qsitū iure emptionis fm Odofre. in sū. sua poti⁹ ex natura cōtractus qꝫ feudi.

8 ℂ Utrū ꝯcesso feudo ticio ꝓ se 7 descendētib⁹ filijs masculis 7 feminis filiab⁹ filia sit cū masculo supstite admittat. R. Bal. in R ica epm vel ab. aut abba. feu. da. nō pos. §. cū etiā. qꝫ nō 5 mascul⁹ solū: q2 nā feudi ē vt pferat mascul⁹. Et si postea fili⁹ decedit sine filio nō admitteret femīa soror pmortui fris: q2 semel exclusa fuit p masculū: 7 idō reuertit ad dñm. Qđ verū ē in feudo simplici 7 recto. sec⁹ in feudo cōcesso ad certū seruitiū qđ femina posset explicare p se vel per aliū: q2 tūc admittet cū masculo simil. ff. de vsuf. accre. l. si quis ticio. 7. l. si mulieri. fm Ja. de bel. q dicit qꝫ fuit in facto i regno apulie. Ex q infert Bal. qꝫ statutū excludēs feminā extāte masculo semel exclusā non ampli⁹ succedere nisi vt fratri habet succedere: nō vt pri mortuo sine masculo.

9 ℂ Utrū cleric⁹ succedat i feudo. R. vt colligo ex diuersitate opi. ꝓ ꝯcordia qꝫ aut feudū erat sibi apertū: 7 tūc si ꝓmoueat ad sacros ordines sic renūciare videt: q2 transit ad statū incōpatibilē. facit. c. de multa. de p ben. 7 cle. grā. d rescrip. Nec poterit isto casu seruire p substitutū: nisi esset feudū ex q pstaret solū huitiū reale qđ nō ē ꝓprie feudū: vl feudū ex q pstaret seruitiū qđ nō repugnat ei⁹ ordini: quia tūc succedet: eo qꝫ p clericatū nō pdūt iura successiōis. iz. q. 3. c i. cū si. Si vo ꝓmouet solū ad minores ordines succedet: q2 pōt seruire p substitutū: vt vult gl. in. c. i. de bñ. fe. Aut feudū ñ erat sibi aptū: puta q2 erāt tres frēs 7 pmogenitus possidebat feudū: 7 ipse erat vltim⁹ qui effect⁹ ē cardinalis. Postea mortui sūt alij frēs sine herede: 7 tūc succedit: q2 nō pōt dici qꝫ habuerit aīūꝫ renūciādi nec etiā facultatē: 7 tūc de eqtate iuris admittet qꝫ possit seruire p substitutū lꝫ sec⁹ de iuris rigore: nisi tale eēt huitiū qđ de sui nā posset p quēlibꝫ explicari: q2 tūc etiā de iuris rigore succedit ar. l. ꝯtinu⁹. §. si ab eo. ff. de ver. ob. Et hec ē determinatio Bal. in. l. qsqs. C. de epi. 7 cle.

10 ℂ Quid si efficit religios⁹ qs succedet. R. Odofre. 7 Old. in autꝫ. igressi. C. de sa. san. ec. qꝫ trāsit ad monasteriū eo mō q erat penes ingressū. l. si quis. C. de epi. 7 cle. Inno. in. c. in pñtia. de ꝓba. limitat verū si seruitiū ad qđ tenet pōt pstari ab eccl'ia: als ad dñꝫ reuertet. C. de ca. tol. l. vnica. §. ne aūt. Albri. in. d. aūt. tenet qꝫ fm ius consuetudinis feudorꝫ reuertit ad dñm indistincte: vt est casus. si de feu. cōtro. fue. c. qui cleric⁹. 7 de va. mi. q be. ar. de. c. i.

ℂ Sꝫ qđ si pr obtinuit ꝓ se 7 suis heredib⁹ 7 successorib⁹ quibuscūqꝫ transibit ne ad extraneū vl legatariū vl clericū. R. Bal. i. l i. ff. de re. di. 7 sequit Ludo. de roma. in. l. id tēpus. §. i. ff. de vsuc. qꝫ sic. sed ipse Bal. in. c. i. §. donare ti. qualit oli feu. po. ali. corrigit se 7 dicit qꝫ dictio quibuscūqꝫ intelligitur de succedētib⁹ ab intestato. ar. l. si qñ. C. de inoffi. te. Unde dic qꝫ nō veniet extrane⁹ Rō q2 res non debet regulari fm nām contractus: sꝫ ꝯtract⁹ ipse fm nām rei deducte in eo: vt. l. stipulatio ista. § si quis. ff. de ver. ob. vbi licꝫ stipulatio sit trāmissibilis in herede de sui natura: vt in. l. veteris. C. de contrahē. sti. tñ non trāsmittit quādo res in ea deducta nō est trāsmissibilis: vt ē videre in feudo nec legatari⁹ etiā veniet nec clericus. Et sic dictio qbuscūqꝫ restringit p no. in. l. i. C. de sa. san. eccle. 7 per Ja. de are. in. l. i. §. item nunciatio. ff. de no. oper. nun. Limita tñ de clerico fm qꝫ dixi s. in. q. 9. 11

ℂ Sꝫ nūquid succedet frat vl fili⁹ fratris qñ quis fuit de nouo bñficio inuestitus si decedit sine liberis. R. qꝫ nō: sed ad dominuꝫ reuertetur: vt in ti. de natura suc. feu. Et qđ dictum est. s. qꝫ deficientibus filijs veniunt agnati intelligitur de feudo acquisito ab antiq. i. ab eo q fuit cōis parēs toti⁹ cognatōis 12

ℂ Utrū vasall⁹ possit vni ex filijs plegare totū ius feudi. R. Bal. i ti. d ꝓhi feu. alie. qꝫ nō vllo mō nisi de voluntate 7 cōsensu filiorꝫ: quia lex feudorꝫ dictat qꝫ ad oēs equaliter pueniat: vt in ti. qui feu. da. pos. §. sed cū hoc. Limita nisi sit ducat⁹ vl marchionatus: 7 huiusmodi qui debent primogenito solū. Ja. tñ lothari⁹ tenet qꝫ illud. c. i. de suc. feu. vbi d r qꝫ vltima volūtas vasalli nihil valet i feudis limita t ad eā dispositionē q ē vltima volūtas. sec⁹ in stipulatiōe: q2 in coherētib⁹ psone pr pōt stipulari vni coherede: vt. ff. d pac. l. auus. Et sic posset assigna 13

re i totum.ar.l.filio.§.fi.ff.de ri.nup.cum multis alijs.

14 ¶ Utrũ feudũ possit dari i dotẽ. R. glo.i c.fi.de feu.ꝙ sic ad tempus vite feudatarij ⁊ non plus.

15 ¶ Utrũ vasallus valeat grauare filiũ heredem vt de vino qđ educit de vinea feudali det oi anno ꝓaia sua. R. Bal.in ti.de suc. feu.c.i.ꝙ sic:qꝛ testat de fructib⁹ nõ de feudo q̃ fruct⁹ sunt res ꝓprie heredis: vñ nõ dr alienatio feudi qñ alienant fruct⁹ separati. ff.de dona.l.in edibus.§.ex rebus.

16 ¶ Ad q̃d obligat vasallus dño. R. ꝙ ad sex q̃ no.de vsi.feu.in.c.i.de for.fi.⁊.22.q.5.de forma.⁊ de iureiurã.ego. Primũ ne sit ei in aliq̃d dãnũ corpis sui ⁊ ꝙ ipediat ꝓ posse. Secũdũ ne dãnũ i tpalib⁹ faciat vl' vtilitatẽ impediat. Tertiũ ne reddat ei difficile vl' ipossibile qđ facere eũ velle videt. Quartũ ne reuelet ei⁹ secreta ꝑ q̃ vel minus tut⁹: vl' nocere ei possit. Quintũ ne sit ꝯ ei⁹ iusticiã vl' honestatẽ .s. maculãdo vxorẽ vl' filiã ei⁹ vl' famã dicto facto vel ꝯsensu. Sextũ vt fideliter ei pbeat ꝯsiliũ auxiliũ ⁊ fauorem. Adde septimũ ꝙ tenet iurare fidelitatẽ nisi ex pacto sit remissũ. Formã aũt iuramẽti ponit Ho.sic. Ego. A. iuro sup scã dei euangelia ꝙ ab hac hora i antea vsq3 ad vltimũ diem vite mee ero fidelis tibi. C. domino meo contra quẽcũq3: excepto impatore vel rege. Intellige in cã iusta: ⁊ etiã debet excipere si habet aliũ dñm antiquiorem. Adde octauũ ꝙ tenet ſm ꝙ ꝯuentũ ẽ vl' nã feudi ⁊ regionis ipsi⁹ seu ꝯsuetudo requirit.

17 ¶ Sꝫ q̃d si dñs moriẽs reliq̃t plures filios vtrũ iurabit oĩbus. R. ꝙ sic si oẽs equalit succedũt. Ho.tñ tenet ꝙ nõ: ſ3 solũ vni: silit iurabũt oẽs filij seu heredes vasalli si feudũ indiuisum habent. Si ṽo ad vnũ peruenit ille solus iurabit.

18 ¶ Utrũ vasall⁹ possit ꝑ aliũ seruire. R. Bal.in.c.mutus.epm ab.vl' abba.feu.da. nõ pos.ꝙ si seruitiũ debet fieri principi: vel nõ põt fieri ꝑ substitutũ nisi de volũtate pncipis.vt.C.de muri le.l.si q̃s ex corpe. Et iđ si incurrit talis infirmitas ꝙ seruitiũ exhibere nõ põt pdet feudũ nisi eẽt a casu fortuito sine culpa p̃cedẽte: vtputa qꝛ a latronib⁹ cecatus: qꝛ tunc nõ perdet ne det afflictio afflicto.ar.C.õ fur.autẽ.naui.⁊.C.de epi.au.l.tam dementis.

19 ¶ Quõ amittit feudũ. R. ꝙ 12.mõis. Primus si vasall⁹ efficit cleric⁹ vl' religiosus.de quo dic vt.s.in.q.9.⁊ facit.23.q.8.§.i.qꝛ arma nõ portat. Secũd⁹ si heres vasalli steterit ꝑ annũ ⁊ diẽ ꝙ nõ petierit a dño iuestiturã feudi. Intellige hic ⁊ in sequẽti si ẽ maior.14.ãnis vl' puella.12.vt no.in.c.veritatis de iureiurã.ꝑ Pa. Terti⁹ si vasall⁹ mortuo dño ab ei⁹ heredib⁹ ifra tẽp⁹ p̃dictũ iuestiturã nõ petierit: de q̃b⁹ duob⁹ hẽt i q.cau.feu. amit.c.i. Sꝫ p̃dicta limita qñ iurauit psone solũ: vt cũ dic. Iuro tibi. Sec⁹ si iurasset sibi ⁊ successorib⁹ vl' hõ noie dignitatis: qꝛ ñ tenet ampli⁹ iurare successorib⁹ nisi magna lõginq̃tate periret memoria: vt no. Pa.i.d.c veritatis. Itẽ nisi eẽt miles qꝛ habet annũ ⁊ mensem. Itẽ nisi iusta cã eũ ipedierit: vt habet de ꝓhi.feu.ali.ꝑ lotbariũ.c.qñi int dñꝫ Quart⁹ cũ vasall⁹ trib⁹ vicib⁹ req̃sit⁹ coraꝫ parib⁹ ⁊ h⁹modi fidelitatẽ iurare noluerit q̃uis dñs sit pat⁹ facere iuestiturã. Quintus si vasallus interficit ꝓpriũ germanũ suũ vl' filiũ germani sui vl' aliud cõmiserit q̃ paricida nũcupari posset vt totã hereditatem haberet. Sext⁹ si vasall⁹ dimittit dñm i prelio nõ mortuũ vl' ad mortẽ vulneratũ. Septim⁹ ꝓpter multas causas ingratitudinis q̃ enumerãt: qui.mo.feu.amit.c.i.⁊.2.⁊ de feu.si.cul.nõ amit.c.i.⁊.2.puta ꝯcubuit cũ vxore filia vl' sorore ⁊ huiusmodi. Octau⁹ si sciẽter negauerit feudũ vel ptẽ aut cõditionẽ ei⁹. sec⁹ si ignorãter. Non⁹ si infeudauerit feudũ alia lege q̃ ea quã habet ipse vel in talẽ vasallũ q̃ feudũ seruare non põt. Decimus si dñꝫ accusauerit aut testimoniũ ꝯ eũ tulerit in causa criminali. Et quidã dicunt etiam in causa ciuili. Undecimus si vocatus a dño ꝙ secũ vadat in expeditione publica: puta vocat⁹ ab iperatore vt secũ vadat pro corona suscipiẽda ⁊ h⁹modi nõ venerit: nec aliũ acceptũ dño miserit: vl' stipendia militie nõ dederit. Duodecim⁹ si feudũ alienauerit. Isti casus habẽt in sũ. Ho.ti.eo.

20 ¶ Sꝫ querit an alienãs feudũ sine ꝯsensu dñi ipso facto cadat. R. Pa.in.c vltimo õ feu.ꝙ sic ⁊ põt sine alia sñia expelli ⁊ alteri cõferri: etiã si alienãdo dixerat. Saluo iure dominij ſm Bal.q̃ sit causa bene.amit.c.i. quia factũ sequens est cõtrariũ.ar.c.cazte

de iureiurā. et qd nō. ibi. Secus si dixisset. et aliter vel alio modo nō intēdo: quia operatur vt dño contradicēte non videatur facta alienatio Et hoc verū nisi aliq̄ captio dño posset interuenire: puta daret castellū tali quē dñs expellere postea non posset.

21 ¶ Quid si nō alienat nisi ptē. R. Jo. an. quē sequitur Pa. vbi. s. q solū pdit illā ptem quā alienauit: etiā si esset maior ps. de prohi. feu. alie. imperialē. §. i.

22 ¶ An possit alienare p aia. R. q nō: neq legare neq disponere p aia. vt in. c. i. qualiter feu. ali. lice. nec etiā de iure canonico sm Ho. in sū. de imu. eccle.

23 ¶ Quid si alienat suas comoditates ad tēpus longissimū. R. Bal. in ti. de pa. cōstā. iu. fir. in. 8. charta. q n̄ cadit dūm nō actū sit q dñium vtile nō trāseat. allegat glo. singu. in. l. codicillus. §. instituto. ff. de le. 2. Idē dicit in emphiteota. Idem tenet Bart. in d. §. instituto vbi dicit q vēdens fruct9 domus ad centū ānos nō videtur alienare. sz nō placet. Sed si vult alienare faciat sic. Uēdo vel cōcedo fruct9 vel ipsaz pceptionē fructuū cum hoc si dño placuerit vel dñs nō reuocauerit. Et sic saluo et saluato honore et iurisditione et cōsensu dñi: et si de iure possū nec aliter: nec alio mō. Si aūt dño nō placuerit: vel nō cōsenserit vel reuocauerit vel de iure nō possū res sit inempta vel vēditio vel alienatio sit irrita et ipso iure nulla: et sic erit tutissima cautela nisi sit captio dñi: vt dixi.

24 ¶ Utrū possit pignori dare. R. Pa. vbi. s. q nō: quia q̄ prohibetur alienari generaliter a lege vel p testatorē vel per pactū cōtrahētiū prohibetur pignori dari. l. fi. C. de re. ali. nō alie. Sec9 si a iudice. l. in quorū. ff. de pigno. Rō quia p cōstitutionez pignoris de facili puenitur ad distractionē rei. Et ppterea vno prohibito prohibetur oē p qd puenitur ad illud. l. oratio. ff. de spon. cū cōcor. ibi in glo. positis

25 ¶ Ad quē reuertetur feudū vasallo priuato R. Bar. qui mo. feu. amit. §. aut si libellario. q si priuatur ex dolo cōmisso i psona dñi ad dñm reuertitur: vt que sit pma cā ami. bñ. c. i. §. deniq. Qñ vero delinquit ext psonā tūc veniūt agnati et nō dñs. Qū vero ex cā alienationis tūc sūt opi. sed Bal. ibidē dicit q si fecit in fraudē agnatorū: tūc ipsi agnati veniūt nō dñs. Si vero nō in fraudē fecit: tunc reuertitur ad dñm tamē filij vel agnati imo etiā filia masculis nō existentib9 debet redimere a dño et cogitur dñs eos inuestire: ut de his q̄ feu. da. pos. §. cū vero. Qd itellige si feudū nō erat nouū sm Ja. de beluisio. Bar. tñ vt recitat Pa. vbi. s. in. l. eū. ff. de inter. et releg. et in. l. vt iureiurādi. §. si liberi. ff. de oper. li. dicit. q si pater cōmisit delictū ppter qd directe venit puādus feudo: puta quia alienauit et h9modi vel cōmisit aliqd cō tenorē iuramēti: tūc nocet filio etiā si pcessisset ab anteriori gnātiōe. ar. in. l. i. ff. si quis ali. te. pro. et in. l. cū rō. §. fi. ff. de bo. pscrip. vbi patz q si quis prohibuerit aliquē testari: vel iterfecit cōsanguineū cui debebat succedere ab intestato fiscus occupat hereditatē: nec veniūt aliqui cōsanguinei q̄ sunt prohibēti vel occidēti grad9 inferioris: vt ibi pz cū no. Si vero delictū nō est ppter qd directe sit puand9: sed p quandā cōsequentiā: puta quia dānatur ppē aliqd maleficiū: ita q eius bona veniūt publicāda: tūc pcedat distinctio Dy. in regula nō debet. li. 6. qui distinguit et tenet q si feudū a patris psona habuit originē nocet filio. Secus si est a genere vlteriori: quia tūc nō nocet. Cū qua distinctiōe trāsit Jo. an. et do. Anto. in. d. c. fi. de feu. Distinctio tñ Bal. mihi videtur equior.

¶ Utrū vno legatario deficiēte accrescat feudū alteri. R. Pa. vbi. s. q nō nisi fuisset expressū. vide Bar. in. l. si mihi. ff. de vero. ob. 26

¶ Utrū mascul9 vasalli mei sit me9 vasall9. R. q nō: sicut nec libert9 liberti mei ē meus libert9. ff. pro socio. l. nā socij. 27

¶ Utrū fili9 repudiata hereditate patris possit feudū tenere. R. sm Ho. q nō. Sed aut totū debet retinere aut totū repudiare nisi dñs de nouo bñficio iuestiat agnatis cōsentiētib9. Agnati vero bñ possunt feudū retinere repudiata hereditate. ut in cōsti. Fe. an agna. vel fi. defun. re. he. pos. feu. re. c. si contingeret. 28

¶ Utrū vasallus iuito domino possit refutare feudū. R. Jo. de Imo. in. c. i. de feu. q nō: allegat glo. singularē. in. c. fi. de capi. q̄ cu. vē. et Pa. in. d. c. i. Idē tenet gl. in. c. que in ecclīarū. de cōsti. Bar. vero in. l. is cū quo. ff. de aqua plu. ar. et Dy. consil. 44. et Ja. de belui. in. d. c. fi. sic cōcludūt q si est datū ad certū seruitiū nō pōt. Si vero ad seruitiū in- 29

certū tūc pōt añq̄ illud ꝓuitiuȝ sit indictū: q2 nōdū ē purificata obligatio. facit i sili gl. i. l. icola. ff. ad munici. nisi iurasset specifice ñ posse refutare ꝑm Bal. i ꝑludijs feu. Fallit si dñs esset in prelio: ⁊ tunc vellet refutare: q2 dñs tunc non posset sibi prouidere de equali vasallo. ar. l. filie mee. ff. so. ma. Naȝ cedere feudo est quoddā diuortiū: ⁊ nō valet nisi possit ꝯsuli indēnitati dñi. Ho. in. c. vno de va. qui ꝯtra ꝯsti. lo. feu. alie. tenet q̄ pōt. Sed tu tene opi. Bar.

30 ¶ Utrū dñs teneat vicē repēdere vasallo fideli. R. q̄ sic. al's censebit malefid⁹: vt in li. feu. de for. fi. c. i. in fine. facit. 22. q. 5. de forma. 95. dis. esto subiect⁹: ⁊ debet priuari feudo per superiorē si perfide se habet contra vasallū suū.

3j ¶ Utrū eccl'ia possit sine vsura recipe i pignus feudū ⁊ facere fruct⁹ suos. R. ꝑm. c. i. de feu. q̄ sic: dūmodo interim non recipiat seruitiū a vasallo. Et istud habet locū etiā i feudo laicali ꝑm coīter doct. Et licȝ glo. ibi sit ꝯtraria non curabis de ea. Dicit tñ Car. ibidē quē sequit do. Anto. ⁊ coīter alij q̄ si feudū eēt liberū nō posset retinere fruct⁹: q2 ꝑfatū. c. i. intelligit qñ non ē liberū. Sed iudicio meo nō habuit respectū ad seruitiū q2 coīter seruitiū nō tātū valet quātū fruct⁹ feudi: alit nō eēt bñficiū feudū. Et ideo mihi videt saluo meliori iudicio q̄ tex. fundauerit se sup nāȝ feudi: q̄ ē vt dominiū rectū remaneat apud dñȝ ⁊ vtile penes vasallū: sȝ cū obligatiōe saltē fidelitatis: licȝ nullū seruitiū sit debitū. Et ideo dimissa obligatiōe de ꝯsensu ipsi⁹ vasalli ꝯsolidat ipsuȝ dñiuȝ vtile cū directo. nō ex aliena re: ꝟ ꝓpria: ⁊ sic nō oportet attēdere an sit liberuȝ vel ne: sȝ q̄ nullo mō retineat eū obligatuȝ ad aliqd. Et sic declaret q̄ interi ē absolut⁹ ab oībus rōne feudi debitis.

32 ¶ Quid si dñs recipit interi seruitiū a vasallo. R. q̄ si vasall⁹ fac̄ tāq̄ ex debito: tūc fruct⁹ teneret restituere: nisi ꝓtestet. ar. i l. 2. C. de iu. doti. ⁊ in. c. cū. M. de ꝯsti. Sec⁹ eēt si ex liberalitate sciēs se nō teneri vasall⁹ exhibet ꝯsueta seruitia.

33 ¶ Utrū idē sit in emphiteosi ⁊ locatōe. R. q̄ sic. vñ Spe. in ti. de feu. §. qñ. ver. 40. q̄ feudū ⁊ ꝯtract⁹ emphiteotic⁹ ⁊ libellari⁹ sūt eiusdē nāe. Et dic̄ Bal. i ꝑfata. 8. charta i ti. pa. ꝯstā. verū in feudis in quib⁹ nō debet ꝓuitiū: ꝟ certa quātitas pecunie vini ⁊ hmōi al's nō. Sȝ q̄ ad ꝟ nō video qn liceat recipe fruct⁹ liberādo a ꝓuitio rōe iā dicta: licȝ Jo. an. ⁊ Ho. ⁊ alij dixerint indigere declaratōe papali: ꝟ nō placet. Et dico q̄ vbicunq̄ lex feudalis non ē ꝯ iuris ciuilis aut nālis rōnē hȝ locū in emphiteosi: al's nō: vt tenet Bar in. l. si mihi ⁊ titio. ff. de ver. ob. ⁊ Bal. in. c. i. de iue. de re. alie. fac. Aduerte etiā i ꝯscia q̄ melioratōes q̄ coīter i ꝯctu emphiteotico fiūt nō posset rōne mutui tenē. Jdeo ꝑfata oīa limito tā in ꝟ dubio q̄ añ precedēti de feudo ⁊ emphiteosi vbi melioratio nō ē facta q̄ tūc licȝ. Jtē qñ est a cā litera: q2 si exbursasset quātitatē pecunie vl' qd aliud dño ꝓ ipso habēdo sic nō liceret qñ fruct⁹ dispro portionarent a seruitio siue a fictu. Qd hñ no. q2 pauci aduertunt.

¶ Utrū idē sit i vsufructuario obligāte ꝓ ꝓprietario. R. ꝑm. Ho. in sū. q̄ sic si hȝ a cā libera a ꝓprietario: al's nō vbi fructus dis proportionant a seruitio. 34

f Ictio vide. j. Simulatio. Et quō fictio iuris valet ⁊ qñ. vide. s. Consensus. §. 4.

f Idei cōmissū ⁊ mortis cā donatio legatoꝝ appellatione ꝯtinent. ff. de le. 3. l. ⁊ si fideicō missū: sȝ fideicōmissū iō factū ē q2 fideicōmissa olim petebāt ex fide heredū ꝟ hodie fere exequata sūt fideicōmissa ⁊ legata: habēt tñ aliqs drias: de qb⁹ vide i gl. d. l. ⁊ si fidei cōmissū. ⁊ qd ibi no. ⁊ ē tex. i. l. i. ff. d lega. i.

f Ideiussor ē q ꝓ alienis debitis intercedit. Et differt a mādatore: q2 mādator interuēit a ꝑncipio: fideiussor ꝟo pōt accedere tā añ factū q̄ post: ut habet i aut. pñte C. de fideius. ꝓpterea tā in. ff. q̄ in. C eo. ti. additur. ⁊ mandatoribus.

¶ Fideiussio ñ tȝ qñ ē accessoria ei qd nō tȝ glo. in. c. grauis. de cēsi. cū ꝯcor. ibi positis. 1

¶ Quis pōt fideiubere. R. q̄. qlibet q hȝ liberā administrationē suoꝝ bonoꝝ. 2

¶ Utꝝ mulier possit fideiubere ꝓ viro. R. q̄ nō. ⁊ si fecit nō tenet ipso iure. l. 2. in glo ff. ad se. ꝯsul. vele. 3

¶ Utrū mulier possit fideiubere ꝓ altero. R. q̄ nō ꝑm q̄ no. in. l. q̄uis. ff. ad velle. Et 4

ſm ꝙ ibi diſtinguitur ponuntur ex caſus. in quibus mulier poteſt fideiubere. Prim⁹ quando fideiubet ꝓ ꝑcio dādo ut qs manumittat ſeruū. Secūd⁹ qñ ꝓ dote alicui⁹ mulieris. Tertio qñ renūciauit bñficio velleiano certiorata ď eo. Quart⁹ qñ accepit ꝑciū ꝓ fideiubēdo vl' aliqd loco ꝑcij. Quint⁹ qñ in fraudē fideiuſſit vt deciperet. Sext⁹ qñ pign⁹ vel fideiuſſorē ꝓ alio dedit ⁊ poſt bieniū a dicta cautiōe numerādū iteruꝫ ad idem ſe obligauit vl' pignus vl' fideiuſſorē dedit. Secus ſi infra bieniū ꝯſenſit: qꝛ nō valeret.

5 ¶ Utrū cleric⁹ poſſit eē fideiuſſor. R. ꝙ ꝓ laico nullo modo pōt: ⁊ ſi facit ē abijciend⁹ vt in.c.i. de fideiuſ. Sed aliqui limitāt i frequētia fideiuſſionis ꝓpt' verbū inſeruiēs.in d.c.poſitū.qd notat frequētiā.i.valde ſeruiēs ſicut.⁊ ponit' in.l.gallus.§.ille caſus in difficilis.i.valde difficilis.ff.de li.⁊ po. Sꝫ mihi videt' ꝙ nullo mō debeat fideiuſſor eē ꝓ laicis: ut.jj.q.i.c.te quidē.in tex.⁊ in glo. niſi i cā neceſſitatis: i q̄ ſicut obligat' ſubuenire indigēti: vt.16.q.i.vidētes ſic ⁊ fideiubere. Et hoc tenet glo.in.d.c.te qdē.⁊ glo.i c.pe.eo.ti. Sꝫ ꝓ eccl'ia vl' ꝓ alio clerico bene pōt fideiubere: vt i.c.2.eo.ti.⁊ in.d.glo.d.c te quidem.

6 ¶ Sꝫ nūquid obligat' ſi fideiuſſerit. R. ꝙ ſic: ut in.c.ꝑuenit.⁊ in.c.ꝯſtitut⁹.eo.ti. Limitat tñ Ho. ꝙ ſolū tenet' de p̄rimonio ſuo vel de redditib⁹ bñficij q̄s facit ſuos: nō aūt i ꝑiudiciū eccl'e. Archi.i.c.ſtatutū ď reſcrip li.6. tenet ꝙ nec etiā de fructib⁹ bñficij. Sed cōis opi.ē i ꝯriū.⁊ cū opi. Ho.⁊ ſic tene.

7 ¶ Utrū religioſus poſſit fideiubere. R. ꝙ nō: vt in.c.pe.eo.ti.nec etiā ſi eēt abbas niſi hoc fiat de maioris partis ꝯuent⁹ capituli ⁊ abbatis licētia: ut ibidē.

8 ¶ Utrū heres fideiuſſoris obliget' ſicūt fideiuſſor. R. ꝙ ſic.l.pōt accipi.ff.de fideiuſ.

9 ¶ Utrū fideiuſſor q̄ ꝓmiſerat aliquē pñtare liberet' ſi talis ꝓ q̄ fideiuſſit poſt fideiuſſionē cōmiſit capitale crimē ꝓpt' qd fuit condēnat⁹ ad mortē vl' bānit⁹ ⁊ fugit. R. ꝙ ſic vt ē caſus in.l.ſꝫ ⁊ ſi qs rei.ff.ſi qs cau.i ꝑn. ⁊ no.in.l.ſi deceſſerit.ff.q ſa.co. Et ibi dicit' ꝙ d. Albri.cū fideiuſſiſſet ꝓ quodā ſcholari Bononie accuſato de q̄dā maleficio ď eo pñtando ſub pena mille librarū: poſtquā fideiuſſionē accuſat⁹ fuit ꝑfatus ſcholaris ab alio de alio maleficio q̄ fugit: ⁊ nō cōparens citat⁹: fuit bānitus ⁊ diffidatus ſm ꝯſuetudinē Bononie ⁊ cōdēnatus ad mortē: poſt quā ꝯdēnationē obtinuit ꝙ nō erat obligatus ſue fideiuſſioni. Et hoc verū niſi fideiuſſor eēt in dolo vl' lata culpa reſpectu maleficij poſtea ꝑpetrati: qꝛ in ꝯſciētia teneret' ad reſtitutionē dāni ꝓximi: al's nō.

10 ¶ Utrū fideiuſſor rei decapitādi cui dict⁹ reus fuerat aſſignat⁹ ⁊ fugit ſit ipſe decapitandus. R. Cy.in.l.ad cōmentarienſē.C. de cuſto.re.⁊ Bar.in.l.ſi quis reū.ff.de cuſt.reor. ꝙ nō.ſꝫ pecuniariter punie'. Rō qꝛ nemo pōt ſe obligare ex ꝯtractu ad penā capitalē: qꝛ nemo ē dñs mēbror ſuor.23.q.5.ſi nō licꝫ.⁊ in.l.liber hō.ff.ad.l.aq. Si tñ fuerit in dolo punie' pena arbitraria: vt no.in dictis locis.⁊ in glo.c.cū hō.23.queſtione. 5. Nec ob.d.l.ad cōmētarienſē: qꝛ loq̄tur de illo q̄ hꝫ ex officio cuſtodiā q̄ punit' eadē pena q̄ erat puniēd⁹ incarcerat⁹ ſi ē in dolo fuge vl' in negligētia.vt ibi no.

11 ¶ Utrū poſſit qs in' ponere fideiuſſorē i cā criminali. R. Pa.in rubrica de fideiuſ. ꝙ ſi nō venit iponēda corporalis pena pōt al's nō Et ſic itellige.c.ſi cleric⁹.ď ſen.ex.li.6. facit d.l.ſi quis ſeruū.iuncta.l.diuus pius.ff.de cuſto.re.⁊ eſt bonus tex.in.d.c.cū homo.⁊ ibi etiā glo. Fallit in muliere.ď quo dic vt i auth.vt nulli iudi.§.neceſſariū.

12 ¶ Utrū cū plures in ſolidū ſūt fideiuſſores debeat diuidi debitū int' eos. R. Pa.in.c.ꝑuenit.eo.ti. ꝙ ſic ſi ſūt oēs pñtes ⁊ ſoluendo ⁊ hoc poſtulēt añ litē ꝯteſtatā.ff.de fideiuſ. l.ſi dubitet.§.i. Et iſtud eſt beneficium diui Adriani poſitū.C.de ꝯſti.pecu.l.diui adriani.⁊ habes i effectu iſti.eo.ti.§.ſi plures. Et hoc verū niſi huic bñficio renūciaſſent.

13 ¶ Utrū pñte debitore principali ⁊ indiſcuſſo poſſit ꝯueniri fideiuſſor. R. ꝙ non. vt in auth.preſente.C.eo.ti.etiaꝫ ſm Pa.in.d.c. ꝑuenit. ſi ꝯſtituerit ſe principalē debitorē vt fit cōmuniter hodie. Et hoc verū eſt niſi renunciauerit huic beneficio: vt. C. de duo. re.ſti.auth.hoc ita: ⁊ niſi debitor notorie ſit non ſoluendo.

14 ¶ Utrū creditor tenea' cedere actiōes ſuas fideiuſſori. R. ꝙ ſic. Intellige quas habet ꝯ eum ꝓ quo fideiuſſit: aliter pōt ei denegare ſolutionē debiti: vt.l.modeſtin⁹.ff.de ſolu.

⁊.l.fideiussoribus.ff.eo.

15 ¶ Utrũ debitor teneat̃ satisfacere fideiussori ꝺ oĩ dãno. R. ꝙ sic. Intellige qꝺ ei eue nit ex sua culpa ꝓpter fideiussionẽ.c.2.⁊.3. eo.ti.⁊ de fo.cõpe.c.fi.qꝛ officiũ suũ nulli debet eẽ dãnosũ.ff.de fur.l.si seruus cois. §.qꝺ vero.ff.ad velle.l.2.§.i.ff.quẽad.te. aperi.l.sed si qs.ff.qui.ex cau.maio.l.videli cet.4.q.3.§.veturis.⁊ in glo.ꝺ.c.2.

16 ¶ Utrũ repetere possit vsuras quas soluit fideiussor ꝑ creditore. R. Jo.an.in regula dãnũ.li.6.in mercu.⁊ sequit̃ Pa.in.ꝺ.c.2. ꝙ aut simpliciť erat solũ obligatus ad debi tũ soluẽdũ: ⁊ sic nõ repetet: sed sibi iputet si soluit: qꝛ nõ erat obligat⁹.facit.l.centũ.ff. de eo qꝺ cer.lo.nisi soluisset vsuras vt inter esse. Et h̃ ver.qñ fideiussor obligasset se nõ solũ simpliciter: sed etiã in oẽm casũ veniẽ tẽ ex debito ꝑncipali: qꝛ teneret̃ de augmen to debiti.vt.ꝺ.l.cẽtũ.⁊.l.quero.§.i.ff.loca. ⁊.l.mora.ff.de ver.ob.al's simpliciť fideiu bens non teneť ad interesse: nec ad augmen tũ debiti: vt no.glo.in.ꝺ.c.3.⁊ sequũť doc. ⁊ ideo sibi iputabit si soluet iure fori: licꝫ iu re poli.debitor teneať si ipse erat obligat⁹ in vero ad interesse: seu augmẽtũ creditori: al's non. Aut obligauerat se fideiussor ad vsuras soluẽdas.⁊ sic ꝭm legistas ⁊ canonistas distinguit̃: qꝛ si soluit spõte: nõ repetet ꝭm glo.in.ꝺ.c.2.qꝛ indebite erant: vt in.c.debi tores.de iureiurã. Si ꝟo soluit coacte h̃ nõ opposuit exceptionẽ: nõ repetet. Si aũt op posuit sed ꝑ iniqtatẽ iudicis fuit coact⁹ soluere: ⁊ sic nõ posset repetere nec debitor teneť p.l.exceptionẽ.ff.eo.ti.ff.de euic.l.si per iprudẽtiã. Sed in ꝯtrariũ ꝭm theologos ⁊ in ꝯsciẽtia tene firmiť ꝙ tam in isto casu qñ soluit coacte ꝙ̃ etiã qñ spõte soluit eo ꝙ sic ꝓmisit eas soluere ꝙ possit repetere ⁊ ꝙ debitor sibi teneať: qꝛ sic intelligiť mandasse vt soluat debitũ: vt.l.si ꝓcurator.ff.de ꝯdi. inde. Et sic sibi iputet debitor q̃ eũ fideiubere fecit ꝓ vsuris: nisi soluerit in fraudeꝫ vt faueret vsurario: qꝛ sic nõ repetet. Aut non solũ fideiussit soluere vsuras: sed etiã iurauit: ⁊ sic repetet ꝭm oẽs: qꝛ licꝫ posset petere absolutionẽ a iuramẽto: nõ tñ tenetur ꝭm Gofre.qꝛ licꝫ teneať fideiussor excipere: ut no.i glo.ꝺ.c.2.ꝑ multa iura: nõ tamẽ tene tur agere.

17 ¶ Utrũ fideiussor remaneat obligat⁹ ꝓro gato termino a creditore. R. ꝭm Pa.in.c. ꝯstitut⁹.eo.ti.coiter teneť ꝙ aut fideiussor erat obligat⁹ ad tẽpus solũ: puta vsqꝫ ad an nũ: ⁊ sic nõ teneť post annũ ꝓrogato termino.per.l.itẽ querit̃.§.qui ipleto.ff.loca.vbi patet ꝙ si locaui tibi domũ vsqꝫ ad ãnũ da to fideiussore: si ꝯducis postea tacite ad aliud tẽpus fideiussor nõ teneť nisi de nouo ꝓmittat. Aut obligatio erat pura licꝫ solutio dilatata sit ad tẽpus: ⁊ sic licꝫ solutio sit ꝓrogata nõ tñ liberat̃. Rõ qꝛ nulla facta ꝓ rogatiõe termini teneť fideiussor etiã post terminũ sicut ⁊ reus ꝑncipalis.ar.c.cũ dile cti.de dolo.⁊.l.celsus.ff.de arbi.

18 ¶ Utrũ fideiussor añ tẽpus possit agere ꝯ debitorẽ ut liberet eũ. R. ꝙ sic in trib⁹ casibus. Prim⁹ si diu i debiti solutõe stetit. Secund⁹ si dissipare bona sua debitor incepit. Terti⁹ si ꝯdẽnat⁹ fuit sup fideiussiõe: de quibus habes in.c.fi.eo.ti.⁊ vide qꝺ ibi no.

19 ¶ Utrũ fideiussor ꝓ alienatiõe rei dotalis vel donationis ꝓpter nuptias ꝯstante matrimonio teneať de euictõe. R. Pa.in.c.cũ ꝯtingat.de iureiurã. Bar.in.l.cũ lex.ff.eo. ti.⁊ Jo.an.post multas opi.videnť ꝯclude re ꝙ si mulier vendit non teneť nec ipse: nec ipsa mulier.ꝺ.l.cũ lex.sed si vẽdit marit⁹ vł ali⁹ teneť vẽdens ⁊ fideiussor vł ad rẽ tradẽ dã vł ad interesse: ꝭm qꝺ no.in.l.rẽ alienã. ff.de ꝯtrahen.emp.ar.l.⁊ si is.C.de pre.ini. Rõ qꝛ lex ñ resistit vẽditiõi ⁊ actiõi ꝑsonali h̃ alienatiõi.i.trãslatiõi dominij. Uñ vxor nõ obligat̃ qꝛ teneret̃ ad trãslationẽ dñij. l.exẽpto.in ꝑn.ff.de actio.emp.⁊ ven.nec fideiussor qꝛ haberet regressũ ꝯ mulierẽ. Et hoc verũ nisi mulier iurasset: qꝛ si iurasset te neret̃ tã ipsa ꝙ̃ fideiussor. Et hec opinio pla cet omissis alijs multis in.ꝺ.c.cũ ꝯtingat. per Jo.⁊.ꝺ.Anto.tactis.

20 ¶ Utrũ fideiussor possit aliquid recipe sine vsura a debitore. R. quidã tenẽt ꝙ non qꝛ esset vsura. Rõ qꝛ videť ꝙ fideiussio sit quoddã mutuũ interpretatũ. Sed ego credo ꝙ nõ sit vsura aliquid accipe dũmodo fraus neqꝫ dolus interueniat: puta qꝛ ꝯuenit cũ aliquo: ne credat debitori nisi fideiubeat vt sic lucrari possit: qꝛ tunc non liceret al's sic: qꝛ hic nõ est mutuũ verũ: neqꝫ etiam inťpretatũ. Sed si rõne facti aliqd acciperet:

bene eēt iniusticia ⁊ cōtra charitatē qn̄ nullum periculū habet vl'latorē in fideiubendo ßqn̄ aliquid accipit rōne periculi cui se exponit vel forte laborū ⁊ ceterorū que faciliter incurrūt in talib⁹ fideiussionib⁹ esset oino licitū aliquid accipere: moderate tn̄: ⁊ sic est cōtractus innominat⁹: nō mutui.

f Fides dicitur dupliciter. s. pactionis ⁊ cōsensus: vt habet in. c. i. de spon. duo. Omnis pactio quantūcunq; simplex dicit fides. Unde veniēs cōtra promissionē dicit venire cōtra fidē p̄stitā. Et sic capit in. l. i. ff. de pac. ⁊. ff. de cōsti. pecu. l. i. Unde dicit fides q̄si fiet: ⁊ hec respectu promissionis de futuro. Alia est que ē cōsensus de presenti. Et hec facit matrimoniū: vt no. in. d. c. i. de hoc habes etiā infra Juramentū. i. §. 6.

1 ¶ Utrum fides sit frangenti seruāda. vide infra Juramentū. 5. §. 17.

2 ¶ Est ⁊ alia fides que dicit substātia sperādarū rerū argumentū nō apparentiū. ad hebre. ij. c. Et de ista intellige, que infra dicaȝ in toto isto capitulo.

3 ¶ In quo differt fides ab opinione. R. vt j. Opinio.

4 ¶ Que pertinent ad fidem. R. Tho. scda scde. q. ij. ar. 2. q̄ directe ⁊ p̄ncipalit̄ articuli fidei. Indirecte vo ⁊ secūdario ea ex quibus si nō crederent sequeret alicui⁹ articuli corruptio. Et circa vtrāq; potest eē heresis eo modo quo ⁊ fides.

5 ¶ Quot sunt articuli fidei. R. cōiter dicit q̄ sūt. 12. q2 quilibet apostolorū qui fuerūt. 12. suum posuit. ⁊ oēs in simul oēs articulos approbauerūt. Sed veri⁹ dicendū ē q̄ sunt 14. septē pertinētes ad diuinitatem. ⁊. 7. ad humanitatē christi qui oēs ponunt in symbolo minori qui sunt infrascripti. Primus quē posuit Petrus est. Credo in deū patrē omnipotētē creatorem celi ⁊ terre. In quo tria ptinent. Primū vnitas deitatis. ibi credo in deū: nō deos. Secūdū distinctio psone patris ibi patrē oipotentē. Et vt dic Ri. in. 3. sen. hic oipotentia includit oēm sciam sūmā bonitatē puidētiā respectu oīuȝ ⁊ oēȝ perfectionē. Tertiū creatio omniū ibi creatorē celi ⁊ terre. i. visibiliū p terrā: ⁊ inuisibiliū per celū significās. Secūdus articul⁹ quē posuit btūs Andreas ē. Et in iesū christum filiū ei⁹ vnicū dn̄m nostrū: eius dic. i. patris: ⁊ vnicū: q2 solus vn⁹ ē filius ⁊ dn̄m nostrū. s. iure creationis gubernatiōis ⁊ redēptionis. Terti⁹ articul⁹ quē posuit Joannes est. Qui cōceptus ē de spū sancto nat⁹ ex Maria virgine. Quartus quē posuit Jacobus maior ē. Passus sub pontio pillato: crucifixus mortu⁹ ē ⁊ sepultus. Quint⁹ articulus quē posuit Thomas ē. Descēdit ad inferos. Tertia die resurrexit a mortuis. In q̄ ptinent duo articuli. Primus descendit ad inferos. s. scdm animā. Secūdus resurrexit a mortuis. s. gloriosus ⁊ imortalis. Sextus articul⁹ quē posuit Jacobus minor ē. Ascēdit ad celos sedet a dexterā dei patris. Ascēdit enim non solū super oēs celos. i. sup oēm creaturā corporalē: sed etiaȝ super oēm spiritualē: q2 pter dignitatē vnionis oēs excellit. Eph. j. pterea addit. sedet ad dexteraȝ dei patris. i. in potioribus bonis patris. Septimus articul⁹ queȝ posuit. Philippus est. Inde ventur⁹ est iudicare viuos ⁊ mortuos id est eos q̄ in eius aduētu viui reperient et in momento morient. ⁊ postea resurgēt cuȝ eis qui p̄mo erāt mortui. Octauus articulus quē posuit Bartholome⁹ est. Credo in spiritū sanctuȝ. qui. s. est tertia psona in trinitate. Non⁹ articul⁹ quē posuit Matthe⁹ est. Sanctā ecclesiā catholicā. i. cōgregationē fideliū. Decimus articul⁹ quē posuit Simon cananeus ē. Sanctorū cōmunionē remissionē pctōrū. Et iste articulus cum illo quē posuit beat⁹ Mattheus ē vnus articulus ⁊ ad vnū ⁊ eundē articulū pertinet qui est de operatiōe dei per quā dat nobis eē gratie. Et est sensus. Credo in spiritū sanctum facientem sanctā ecclesiam catholicā. i. vniuersalē in qua ē cōmunio sanctorū ⁊ remissio pctōrū. Et ideo nō debet dici. In sancta. sȝ sanctā. Uel ē sensus. Credo catholicā ecclesiam esse sanctā. s. per operationē dei: ecclesiam in quā habentē cōmunionē sanctorū ⁊ remissionē pctōrū. Tamē ad hūc articulū reducit fides de sacramētis: q2 in eis cōmunicāt fideles ⁊ sūt istrumēta sanctificādi: ⁊ ex cōsequēti pctā remittēdi. Undecim⁹ articulus quē posuit Judas tade⁹ est. Carnis resurrectionē. Duodecim⁹ articulus ē quē posuit Matthias. Uitā eternā. Et est sensus istorū duorū. Credo q̄ de⁹ resuscitabit

nos ⁊ dabit nobis vitā eternā. s. bonis. ⁊ ex cōsequenti sequit͛ ꝙ dabit malis penā eternam. hec ex Ri. in. 3. di. 25.

6 ¶ Utrū simplices qui in subtilitatib⁹ fidei errāt peccēt. R. Tho. scd̄a scd̄e. q. 2. ar. 6. ꝙ nō si non ptinaciter puerse doctrine inherēt in pticulari ɔtra vniuersalis eccl'ie fidē. Spec. ꝟo ti. de hereti. ⁊ Aluarus. vt refert Jo. de lig. tenēt ꝙ peccāt mortalit͛ ⁊ sūt heretici. Specu. allegat. 24. q. i. scisma. C. de hereti. l. 2. de inius vocan. l. venia. 37. di. c. si. Aluarus ꝟo allegat. 6. q. i. q̄ro. 16. q. i. si cupis. 22. q. 2. in ipsarū. S3 ego credo verā opi. S. Tho. imo plus dico ꝙ aliqñ talis error posset eē meritorius: vtputa: aliquis audit aliquē predicatorē famosū3 vel episcopū predicasse aliquē errorē ⁊ simplex credit, animo obediēdi fidei parat⁹ tamē corrigi: nam ex intētione opera iudicant͛. c. cū voluntate. de sentē. excom. Aliquādo cū pctō veniali: vtputa vetula credit trinitatē esse vna3 feminā: ⁊ q2 credit ecclesiā sic tenere sic credit: ⁊ tñ nō est heretica: q2 cōditionaliter credit si ecclesia sic tenet ⁊ credit. Aliquādo est cū mortali vt ē quādo homo sciēter credit aliquid qđ est cōtra articulos fidei vel determinationē ecclesie ⁊ hoc patet. ex. c. damnamus. in fi. de sum. trini. Ad iura que adducit Specu. l. 2. cū sua glo. est cōtra ipsum. l. venia. nihil facit ad materiā. c. scisma. loquitur de hereticis paratis se nō corrigere. Ad iura Aluari que videtur velle ꝙ ignorantia nō excuset. loquunt͛ de ignorantia iuris naturalis que nō excusat. Et hoc tene: sicut tenet etiam Jnno. in R ica. de sum. trini. et Car. in cle. vnica. de sū. tri. Uide etiā quod infra dicā. Hereticus. in prin.

7 ¶ Utrū omnes teneant͛ habere fidē explicitam. R. scd̄m. S. Bo. in. 3. dis. 25. ⁊ cōuenit cū eo. Ri. ibidē. ꝙ credere explicite ⁊ distincte est fidei prouecte: ⁊ nō est necessariū nisi illis qui fidē necessario alijs habent manifestare qui scilicet officiū docendi ⁊ predicādi sumpserūt. Credere ꝟo implicite est fidei diminute: ⁊ nō sufficit habenti vsu3 rationis: q2 cu3 quedā sint notorie diuulgata nō posset quis illa ignorare sine cōtemptu ⁊ totali neglig͛etia sue salutis. Credere ꝟo ꝑtim implicite. s. quosda3 articulos ⁊ quosdā alios explicite est necessariū ad salutē. Tenent͛ enī etiā simplices ad illos articulos explicite credēdos quos eis manifestat nō tm̄ predicatio sed etiā ecclesiastica ɔsuetudo: vt est de vnitate ⁊ trinitate quā ex signatione noscere possūt cū dicūt. Jn nomine patris ⁊ filij ⁊c̄. Jtē de natiuitate passiōe ⁊ resurrectione que festa predicāt: ⁊ remissionē peccatorū quā ex actu p̄sbyterorū noscere possūt. Jdeo ab igr̄atia taliū null⁹ excusat͛ vtēs rōne: q2 nō pōt eē sine negligentia ⁊ cōtēptu nisi fm̄ Ri. vbi. s. illi quib⁹ christ⁹: nec per se nec per aliū: nec p inspirationē interiorē locut⁹ ē: q2 tales nō tenēt͛ credere explicite nisi id qđ credebat͛ in lege nature. Tenet etiam Ale. de alex. scd̄a scd̄e ti. de pplexitate ɔsciētie ꝙ puer in carcere saracenor inclusus ab infantia. fm̄ Aug. de questiōib⁹ noui ⁊ veteris testi. si non fuerit a quo didicerit: nec ad eum rumor doctrine fidei peruenerit immunis erit: ⁊ cum nō habeat impotentiā omnino credēdi. dicit Ale. ꝙ si faciet qđ in se est deus illuiabit eū vel per occultā inspirationē vel per angelū: aut per hominē.

¶ Utrū sit necessariū ad salute3 cōfiteri ea que sūt fidei. R. ꝙ sic: pro loco ⁊ tpe. scd̄m Tho. scd̄a scd̄e. q. 3. ar. 2. puta quādo si aliquis interrogaret͛ de fide ⁊ taceret ⁊ ex hoc crederet͛ vel ꝙ nō haberēt fidē vl' ꝙ nō esset vera: vel alij p eius taciturnitatē a fide auerterēt͛ ⁊ huiusmōi casib⁹ in quib⁹ honor debitus deo ⁊ vtilitas ꝓximis impēdēda subtrahit͛ nisi confessio fiat ē necessaria de p̄cepto. Jn alijs autē casibus nō est necessaria de precepto sed de cōsilio si modo vtilitas fidei speratur. Uitupabilis est cōfessio fidei quādo solum est ad perturbationē infideliū: dicēte dn̄o. Matth. 7. Nolite sanctū dare canib⁹ facit. c. in mādatis. 43. di. 8

¶ Quid de illo qui licet interi⁹ credat: tñ ꝓpter timorē facit aliquē actum infidelitatis puta exhibet reuerētiā idolo: portat aliquā vestē designatā ad aliqđ determinatū signū infidelitatis ⁊ huiusmōi. R. ꝙ peccat mortaliter: q2 fm̄ Aug. 32. q. 4. sicut. Sanctius ē mori q̄ vti idolatico. hec ille. Secus esset si nō designaret determinate infidelitatē: sicut legitimus in beato Sebastiano qui vtebat͛ clamide militari ex bono zelo: vt lucraret͛ aīas christo: ⁊ huiusmodi. 9

¶ Utrū liceat p̄ce vel p̄cio aliquē adducere 10

ad fidē. vide. j. Iudeus. §. 33.
ij ¶ Utrū liceat disputare. de fide. vide. s. Di
sputatio. De hac mā. vide. j. Infidelitas.

f Filius quidā dr̄ spurius. 7 pro
prie est natus ex matre
nobili 7 patre ignobili: vel patre in
certo 7 matre vidua. Sʒ in iure spuri⁹ dicit
ois natus ex illicito coitu: pter q̄ de ɔcubina
in domo retenta ab eo qui nō ē coiugat⁹: vt
no. in. c. tanta. qui fi. sint le. 7 no. Bar. in. l.
gener. ff. de his qui. vt indig. q̄uis natus de
adulterio ꝓprio nomine vocet mācer. Deut.
23. 7 in. c. nisi cum pridē. §. ꝑsone. de renun.
Et ois talis spurius i nihilo succedit patri.
vel cōiūctis ꝑ lineā paternā: q2 nō dr̄ agna-
tus. de quo tex. in. c. dicat aliqs. 32. q. 4. et
glo. in. c. per venerabilē. qui fi. sint le. 7 quod
no. in auth. ex cōplexu. C. de ince. 7 inuti. nup.
7 insti. de suc. co. §. vulgo. 7 insti. ad orphi. §
nouissime. Immo nec pater potest talē in-
stituere heredē. auth. licz. C. de na. li. 7 d. c.
dicat aliquis. Unde dicit Pa. in. d. c. per vene
rabilē. q bastardi nobiliū nō dicūt de parē-
tela parentū: q2 sordes nō cōputāt inter pre
cipuos. C. ad orphi. l. si qua illustris. nec ar-
ma parētū portare possūt. 7 ē sentētia Bal.
in. l. cum legitime nuptie. ff. de sta. ho. 7 seq̄t
d. Anto. in. d. c. per venerabilē.

j ¶ An tales succedāt matri. Distingue q
aut ē vulgo quesit⁹ 7 ꝓprie solū spuri⁹: 7 sic
succedit cū legitimis filijs: nisi mater sit il-
lustris femina: vt in. d. l. si q̄ illustris. 7 ibi ꝑ
glo. 7 Bar. 7 Insti. de succes. cog. §. vulgo
quesit⁹. Idē dic de notis. Aut sūt etiā man
ceres: sicut nati de ea que nō poterat ē legi-
tima vxor siue q2 alteri nupta vl' ipse: siue q2
cōsanguine⁹ vel affinis: 7 sic in nihilo succe-
dūt: vt in. d. auth. ex cōplexu. pōt tn̄ heredes
eos instituere ꝑm Mar. 7 Mo. 7 videt te-
nere glo. in. d. c. tanta.

2 ¶ Querit an parētes succedāt prefatis spu
rijs. R. Pa. in. d. c. tanta. q nō in eo casu q̄
ipsi nō succedūt parentib⁹. Et hoc veruʒ de
quibuscūq̄ filijs illegitimis.

3 ¶ Quero an prefati spurij possint institui
heredes ab alijs extraneis. R. Pa. in. c. cuʒ
haberet. de eo q̄ du. i ma. quā po. ꝑ adult. q
sic: q2 nō ꝓhibēt nisi parētes: vt no. glos. in
auth. qui. mo. na. effi. sui. §. vltimo.

4 ¶ Utrū parētes possint p̄fatis spurijs aliq̄d
relinquere rōne alimentoꝝ. R. q sic: vt no.
Bar. in. d. auth. ex cōplexu. Immo tenet de
eq̄tate canonica eos alere ꝑm facultates eoꝝ
7 tā pater q̄ mater: tū q2 tales nō sūt in po-
testate nec pris nec mr̄is Insti. de nup. §. sūt
7 alie ꝑsone. 7. l. vulgo cōcepti. ff. de sta. ho.
tū q2 alimēta debēt instinctu nāe q̄ sic mr̄eʒ
obligat sicut patrē: vt no. Inno. i. c. 2. de re
gula. 7 Pa. i. d. c. cū haberet. Sec⁹ de iure ci
uili: vt i. d. auth. ex cōplexu. Un̄ dic Bal. in
l. fi. §. si a socero. ff. de his q̄ i frau. cred. q de
eq̄tate canonica pōt pr̄ donare spurio: vt ha
beat ꝓ alimentis. Et sic̄r legare ꝓ alimentis
no. Bar. in. l. fi. ff. de his q̄. vt indig. 7 Cy.
in. l. nō oi titulo. C. de admi. tu. dic q etiam
spuria dʒ dotari: vt no. Imola in. l. luci⁹. la
2. §. i. ff. de le. 2. Limita p̄dicta nisi essent i
nimia q̄titate i fraudē legata. Et conclude
q p̄fati ɔtra p̄dicta a pr̄e recipiēdo de eius
bonis tenet restituere etiā in cōsciētia.

¶ Filius ali⁹ dicit nothus: vt no. in. d. §. 5
sūt 7 alie ꝑsone. q̄ aliqñ dr̄ nālis tm̄: q̄uis
spurij etiā sint naturales tm̄ 7 talis est ille q̄
est nat⁹ ex coitu: neq̄ dānato: neq̄ aꝓproba-
to de iure ciuili: vt ē fili⁹ cōcubine solute i do-
mo retente a soluto que posset ē ei⁹ vxor le-
gitima: puta: q2 nō ē consanguinea nec affi-
nis: vt in. l. in cōcubinatu. ff. de cōcubi. 7 iste
succedit patri ab intestato in duabus vntis
totius hereditatis: dūmodo nō existāt filij
legitimi vel vxor legitima: vt in auth. liceat
patri. C. de natura. li. q2 filijs legitimis exi-
stentib⁹ vel nepotib⁹ nō pōt nisi vnam vn-
tiam relinquere ei 7 matri 7 non vltra: vt. l.
matre. C. de natura. li. Sed si nihil relique
rit ei: in nullo succedet: sed tamen debet ali-
mentari a legitimis.

¶ Sed nūquid si nō habet filios legitimos 6
poterit tales heredes instituere. R. q sic: ēt
in totum: legitima tamē reseruata parenti-
bus si habet. vt no. in dicta auth. liceat patri.
Et licet Gofre. tenet q non succedat: cum
hodie talis coitus sit reprobatus: vt in auth.
de leno. col. 3. 7 in auth. scenitas. collatio. 5.
7. C. de cōcubi. l. vnica. tamen ego teneo cuʒ
glos. in. d. c. tanta. 7 in. c. nisi cum pridez. de
renūcia. q succedūt etiaʒ de iure canonico:
q2 ex quo ius canonicū nō statuit oppositū
nō debemus i hereditatib⁹ recedere a dispo
sitione iuris ciuilis: facit. c. per venerabilem.

qui fi. sint le. ⁊ sequit᷑ Pa. in. d. c. tanta.

7 ¶ Filius ali⁹ dicit᷑ legitim⁹ tm̄: ⁊ iste ē adoptat⁹ vel arrogat⁹. Et dicūt᷑ legitimi tm̄: q̄ꝛ nō natura ſ; legis institutiōe sūt filij: vt de cogna. le. in rubꝛo ⁊ nigro. Et isti succedunt patri legitimo simul cū filijs legitimis natu ralib⁹: vt no. C. de adop. l. fi. ⁊ insti. de here. que ab inte. def. §. itē adoptiuos. ⁊ in. l. si pꝛ. ff. de odop. vide. s. Adop. §. i. ⁊. z.

8 ¶ Fili⁹ ali⁹ dr̄ spūalis ⁊ legitim⁹: sicut ē suscept⁹ ō baptismo vl' crismate. Et iste i nibilo succedit: q̄ꝛ cū sit spūalis nō extēdit se ad tpalia. Fili⁹ ali⁹ dr̄ spūalis tm̄: sicut sūt oēs chꝛistiāi pape: ⁊ de diocesi epi: ⁊ de parochia p̄sbyteri: vt in. c. oēs. 30. q. i. Et isti silr̄ in nihilo succedūt parētib⁹ suis isto modo.

9 ¶ Filius ali⁹ nālis ⁊ legitimus: nālis dicit᷑ q̄ꝛ naturaliter ē generat⁹: legitim⁹ q̄ꝛ ex legitima parentū cōiunctione approbata per leges isti succedūt ab intestato parentib⁹ omnib⁹ alijs exclusis: vt in auth. de here. que ab inte. Limita nisi in casu in quo aliqui specialiter admittunt᷑: vt dictū est in alijs adoptiuis si sūt quasi dn̄i viuentib⁹ parētib⁹: solū eis deest administratio: vt insti. de here. q̄. ⁊ dif. §. sed sui. Unde ex consuetudine lege innata filij comitū appellant᷑ comites. vt filij regum reges etiā in vita parentū: vt. 24. q. i. c. fi. ⁊ per Bar. in. l. fi. C. de digni.

10 ¶ Utrū fili⁹ naturalis tm̄ efficiat᷑ legitim⁹ per sequēs matrimoniū inter patrē ⁊ mr̄em ei⁹. R. Pa. in. d. c. tāta. ꝙ sic quicūq; sit filius nālis: si tpe quo genit⁹ fuit poterāt eē legitime vir ⁊ vxoꝛ in matrimonio parentes ei⁹. Et lz Bar. in. l. pe. ff. de cōcubi. velit solū hoc eē verū in cōcubina in domo retēta postea ꝓ vxoꝛe capta: tm̄ canoniste coiter tenēt cōtrariū. ⁊ hoc teneas. Sec⁹ eē tsi tpe generatiōis nō potuisset eē matrimoniū inter parentes: q̄ꝛ licz per dispensationē vel alio mō sit postea cōtractū matrimoniū: nō tm̄ erunt legitimi: ꝯm Joan. and. in quadā apostilla Bal. in li. feu. ti. si de feu. cōtro. fue. vult ꝙ nisi interueniat instrumētū dotale: vt volūt iura insti. de nup. §. aliquādo. ⁊ insti. de here. que ab inte. deffe. post pꝛin. ⁊ in auth. qui. mo. natura. effi. sui. §. fi. q̄uis sequat᷑ matrimoniū nō legitimant᷑. Sed ego teneo ꝯtrariū: sicut tenēt moderniores canoniste cōit᷑ ⁊ in pꝛactica sequūt᷑ legiste.

¶ Utrū filij nati ex clādestino matrimonio sint legitimi. R. gl. i. c. qd̄ nobis. q̄ fi. sint le. ꝙ si nullū ē impedimētū post approbationez matrimonij erūt legitimi siue sint nati ante approbationē matrimonij: siue post. Et hoc sequūt᷑ oēs ⁊ probat᷑ in. c. z. de clā. despon. Nā approbatio retrotrahit᷑ ⁊ perinde ē ac si a pꝛincipio fuisset cōtractū in faciē ecclesie: imo plus dicit Alan⁹ ꝙ licz clādestine ꝯtrahentes nō pꝛesumāt᷑ cōiuges: vt dicit glo. in c. latoꝛ. qui fi. sint le. tamē hoc ꝓcedit respectu nubētiū: ſ; respectu filioꝝ p̄sumūt᷑ coniuges qd̄ ē notādū. Ex quo infert Pa. in. d. c. latoꝛ. ꝙ nat⁹ ex viro ⁊ muliere simul cohabitantib⁹ pꝛesumit᷑ legitim⁹: q̄ꝛ fauoꝛe legitimationis p̄sumit᷑ inter eos matrimoniū: ꝓ quo facit. l. in libere mulieris. ff. de ri. nupt. Et maxime ꝓcedit si vocabant se coniuges. vt no. Inno. in. c. ex parte. de resti. spoli. Dicit etiā Hosti. ꝙ si multo tpe simul tāq; cōiuges cohabitarunt pꝛesumendū est eē matrimoniuz: facit qd̄ no. ipse in. c. illud. de p̄sūp. Si aūt erat impedimētū: tūc sūt opi. Joan. an. ⁊. d. Anto. tenēt ꝙ post approbationē legitimāt᷑: lz postea sepeꝛēt᷑. Glo. tenet ꝙ hoc ē verū in natis. post approbationē: ſ; non in añ natis. Jo. cal. tenet ꝙ nullo mō legitimāt᷑. Et hoc putat Pa. verū de rigoꝛe iuris. facit. c. fi. in. §. si q̄s. de clā. despō. Et hanc teneo ꝓpter p̄factū. c. fi. vbi ē tex. apert⁹. vide de hoc. s. Clādestinū q̄ñ dicat᷑. in pꝛin. 11

¶ Utrū natus de sponsa de futuro sit legitimus. R. Pa. in. c. ꝑ tuas. q̄ fi. sint le. ꝙ sic si nulū sit impedimētū: al's secus scd̄m ꝙ dictum est in pꝛecedenti. q. 12

¶ Utrū fili⁹ qui cōiter reputat᷑ filius viri ⁊ vxoꝛis teneat᷑ credere vxoꝛi dicēti eū illegitimū. vide. s. Adulteriū. §. 5. 13

¶ Utrū ex tractatu parētū q̄s cōstituat᷑ filius. R. Pa. vbi. s. ꝙ ex noiatiōe filij ⁊ tractatu vt filij cōstituit᷑ q̄s in possessiōe filiationis etiā si sit nat⁹ extra domū. Unū ibidez dicit. d. Ant. quē seq̄t᷑ Pa. vbi. s. ⁊ no. Butri. in. l. quidā. ff. de ꝓba. ꝙ tractat⁹ parentū: puta: q̄ꝛ illi tractabant eū vt filiū ⁊ ipse eos vt parētes ꝓbat aliquē filiū alteri⁹. imo pl⁹ vult glo. in. c. trāsmisse. qui fi. sint le. ꝙ ꝓbatio hui⁹ tractat⁹ p̄fert᷑ negociatiōi parētū. Itē. d. Ant. in. d. c. vult. ꝙ etiā sola fama probet filiū si nihil ꝓbet᷑ in cōtrariū. 14

15 ¶ Quid si pbet q̄ vxor eo tempore cōmisit adulteriū quo talis cōceptus est. R. Pa. in d. c. transmisse. et c. per tuas. eo. ti. q̄ si pater seu maritus cohabitabat eo tēpore cum vxore reputabit legitimus: quia cū possit eē filius vtriusq̄ debemus fauore filiorum psumere q̄ sit filius mariti potiusq̄ adulteri pro hoc ē tex. i. l. miles. §. defūcto. ff. de adul. facit. l. quia semp. ff. de in ius vo. Idē dic de filio nato de cōcubina retēta in domo: vt semp psumat filius cōcubinarij: vt habes gl. singularē in. c. michael. de fi. presby. Secus si fuisset absens tāto tēpore q̄ nō potuisset eū generare: vt. ff. de his qui sūt sui vel alie. iur. l. filiū.

16 ¶ Utrum filius natus ex illis q̄ post matrimoniū cōtractū de cōmuni cōsensu fecerūt votū: vel quādo alter intrauit religionē et repetitus fuit sit legitimus. Vide. j. Matrimoniū. 3. Impedimēto. 5. §. 5.

17 ¶ Utrum appellatiōe filiorum veniant naturales tm̄. R. Pa. in. c. i psentia. de pba. q̄ aut apparet de tacita volūtate disponētis: vt quia ē eadē rō de legitimo sicut de naturali: et tūc veniūt etiā nāles: siue tractet de pena: siue de comodo: siue i legibus: siue i statutis vel testamētis et huiusmōi. Si vero nō apparet de mēte: tūc si tractat de comodo veniunt etiā naturales. 35. q. 7. c. vnico. Et hoc ex benigna interptatiōe potiusq̄ ex significatiōe ppria quia ex ppria significatiōe noīe liberorum vel filiorū veniūt solūmō naturales legitimi nō adoptiui vel naturales tm̄: vt in. l. si ita q̄s. §. fi. ff. de leg. 2. nō veniūt etiā vbi tractat de comodo: spurij et ex coitu dānato nati.

18 ¶ Utrum filius denoīet a patre. R. q̄ sic: de iure: vt in. c. 2. de conuer. in fi. et insti. de le. ag. tu. §. i. Et hoc quia sequit familiā et agnationē patris. Nec ob. c. rainutius. de testa. quia fm Io. an. illud erat p supbiā: quia mat erat nobilior. Unde filius sequit priuilegiū pris in tribus. Primo q̄ ad honores. Scdo quo ad curialem conditionē C. de decurio. l. eos l. exemplo. et l. nullus. Tertio quo ad originem. ff. ad municip. l. i. vide glos. in. c. dicat. 32. q. 4. et glo. i. l. cum legitime. ff. de sta. ho. De illegitimis dic: vt in. §. seq.

19 ¶ Utrū illegitimus sequat cōditionē similiter patris. R. q̄ nō. de iure: sed matris fm glo. quā sequunt cōmuniter docto. in. c. i. de cōiu. ser. que vult q̄ partus ancille erit penes dn̄m ancille. l. et seruorū. in pnci. ff. de sta. ho. pro quo facit tex. in. l. partū. C. de rei ven. et no. in. c. vnico. de na. ex li. ven. et i. c. fi. de ser. nō or. et Insti. de iu. pso. §. fi. Nec ob. c. liberi. 32. q. 4. vbi dr̄ semp qui nascit deteriorē partē sumit: sed expone deteriorē. s. matris q̄ fragilior ē. Hoc tamē limitat Pa. i. c. 13. de cōiu. ser. verū nisi cōsuetudo: vel statutū habeat aliud: sicut hodie ē q̄ natus ex ancilla nō est seruus si pater ē liber. Quod no.

¶ Utrū pater et mater teneāt alere filios. 20
R. q̄ sic: de quo vide. s. Alimēta. §. i. nisi in 5. casibus quos no. Pa. in. c. cū haberet. de eo qui du. in ma. quā po. per adul. Primus si filius eū accusauit: vt. l. si quis a liberis. § item iudex. ff. de libe. agno. Secūdus si pat eget ipse: quia nō tenetur vltraq̄ potest. d. l. si quis. §. sed si filius. Tertius si filius cōmisit crimē ingratitudinis cōtra patrē. l. si patrē C. de alen. libe. Quartus si filius habet artē vel aliud vnde viuat. d. §. sed si filius. et. §. alimēta ibidē. Limita tñ hoc fm Bart. in tractatu alimētorum nisi sit filius nobilis q̄ eum dedeceat i tali arte opari. Quintus sunt oēs cāe ex q̄bus pr̄ pōt exheredare filiū: ita et denegare alimēta. de q̄bus vide. s. Exheredatio. et j. Ingratitudo. §. 3.

¶ Sed si diuortiū fiat apud quē debet ali. et 21
quibus expensis. R. q̄ extimabit iudex pensatis circūstantijs: puta: quia minor triēnio apud matrē et huiusmodi: vt no. in. l. vnica C. de diuor. fac. et apud quē li. edu. et in aut. si pater. ibidem posita: vbi dr̄ q̄ si pater fuit causa diuortij nutriet apud matrē expēsis patris: si modo mr̄ nō conuolauit ad scdas nuptias: si vero mater dedit causam apud patrem expēsis matris locupletis: nisi pr̄ minus idoneus sit: quia tunc apud matrē locupletū: nisi alter eorū eēt infidelis: quia apud fidelē sūt alēdi: vt patet per ea que dixi supra Baptismus. 6. §. ij.

¶ Utrum filius magis teneat subuenire patri 22
q̄ extraneo. R. q̄ patri etiā ifideli q̄ extraneo fideli ceteris paribus: vt no. glo. 30. dis. c. i. et 42. di. quiescamus. et 86. di. nō satis.

¶ Est filius qui nō habet nisi vnū panem 23
et habet patrē qui fame perit et filiū similiter cui dz subuenire. R. Cy. in. l. 2. C. de pa. q̄ fi. di. q̄ potius pr̄i quia posset eum vēdere. Ego addo quia ius diuinū sic eum obligat: q̄d dic

honora patrē rc. Et quādo dr̄ ꝙ amor magis descendit q̄ ascēdat. l. isti quidē. §. si. ff. quod me. cau. l. liberorū. ff. de verbo. signi. r l. liberi. r ibi glo. ff. de inoffi. testa. R. Jaco. ibidem. ꝙ verū est quo ad ordinē dilectiōis: nō tamē quo ad effectū obligationis: nam per natiuitatē filiorū nō debet conditio aui fieri deterior: q2 iam habet filiū obligatum Sed in cōtrariū facit quod no. Bart. in. l. si quis a liberis. in. §. si vel parens. ff. de li. agno. vbi dicit post glo. ꝙ pater tenet alere filiū de iure naturali: r filius tenet alere patrem de iure gentiū: r sic videt fortius vinculū quo tenet pater filio q̄ quo tenet filius patri. Contrariū tamē determinat in. l. i. in fine. ff. de iusti. r iure. facit etiam contra quod no. Barto. in l. nō queadmodū. ff. de libe. agno. vbi vult ꝙ si quis habet patrē r filiū diuites r indiget alimētis ꝙ potius dz petere a pr̄e suo q̄ a filio rōne p̄dicta.

24 ¶ Utrū filius possit nubere sine licentia patris. R. ꝙ sic: tā masculus q̄ femina: q̄uis nō expediat. vide. s. Dos. Et quō tenet eam dotare que nupsit sine scitu patris. in. §. 4.

25 ¶ Utrū possit vouere. vide. j. Uotū. z. §. 5.

26 ¶ Filiusfami. viuēte matre emancipatus acquirit vsumfructū in maternis bonis ꝓ virili. id est ꝓ media parte si est vnus filius r pater pro alia post mortē matris. casus est. C. de bon. mater. l. si viua matre. Idem dic in nepotibus r ꝓnepotibus. Idē dic si sunt plures filij: q2 ꝓ virili parte simul cū patre. Sz si aliqui sīt emancipati: aliqui in patria potestate pro virilibus partibus veniēt omnes: sz vsufructus nō emācipatorū remanebit apud patrē: vt in dicta. l. si viua.

27 ¶ Sed nūquid idem erit in alijs bonis aduēticijs. R. ꝙ nō: sz solum in maternis: vt no. glo. in dicta. l. si viua.

28 ¶ Utrum filius possit agere cōtra patrem. R. Pa. in. c. nō est. de sponsa. ꝙ sic ratione peccati: al's nō: est admittēdus: vt no. glos. in. c. si ecclesia. z3. q. 4. Sed glo. in. c. queritur. z. q. 7. tenet ꝙ pōt in castrēsi causa ciuiliter non in alia. ff. de iudi. l. is nulla. r etiaz in quasi castrensi: vt. ff. de fur. l. si quis vxori. j. R. nso. nō tamen de furto: sed actione in factum. C. de dolo ma. l. supstite. Et hoc non existens emancipatus: sed emancipatus bene potest agere petita venia et impetrata C. de in ius vocan. l. vltima. sed in criminali causa non auditur. z. q. i. prohibentur: nisi iniuriam in ipsum cōmiserit: vt. C. de pa. pote. l. congruentius.

¶ Ad quid tenet filij parentibus. R. vt colligo ex Alex. de ales. in tertia parte sum. in tractatu de. 4. precepto. ꝙ ad tria de precepto. Primū est ꝙ tenet eos diligere. Ratio quia cū filius sit obligatus anime patris r matris ex cuius operatiōis virtute generatus est tenet ei rependere: quod nō potest i alio nisi amādo: quia sic consolat eos cū hoc perpendūt. Et hoc est ꝙ dicit Hiero. lib. de honore parentū. Redde amoris vicem. r Jo. i4. Ut cognoscat mundus. rc. q. d. exemplū capiendo ꝙ diligo patrē: r non sufficit ꝙ cōsistat in corde: sed oportet ostendat in signo: nec debet eē amor quo obligamur oēs diligere: sed specialis r precipuus. Et ꝓpterea non excuso a motali filios qui nunq̄ signa amoris ostendunt parētibus: imo semper loquunt dure r vident eos habere exosos. Secundū ad quod tenet est obedire in his que pertinēt ad dispositionē rei familiaris r multo magis in necessarijs ad salutem vt sunt ea que pertinēt ad bonos mores. In his sciēter cōtēnens obedire mortaliter peccat. Secus si ex inaduertentia vel raro sine cōtēptu: quia videt veniale. Ad alia aūt obedire est de cōsilio solum. Tertiū est ꝙ debent eis in necessarijs subuenire: siue sint infirmi vel alia necessitate: vnde mortaliter peccant qui cū possint eorū necessitatibus nō subueniūt nisi forte esset quid minimū. 29

¶ Utrū malicia patris noceat filijs. R. ꝙ sic: q̄tum ad penā temporalē: vt patz. C. ad l. iul. ma. l. quisq3. r in. c. cum scdm. de heretici. lib. 6. r in. c. nisi cum pridē. §. i. de renūci. 36. dis. nunq̄. r. c. nasci. Item etiā ad penaz eternā ꝓpter malū exemplū vel malā curaz vt de Hely. j. R. j. facit. c. si gens. 56. di. Similiter malicia filij inducit presumptionē cōtra patrē. 6. q. i. q̄ crimē. 37. di. legant. 30

¶ Utrū possit filius intrare religionez: r an teneat ad eius ministrationē ingressus. vide infra religiosus. §. ij. r. §. 3i. 31

¶ De filijs illegitimis ordinandis. vide infra. Ordo. 3. §. i4. 32

¶ Quō filij acquirūt sibi r non alijs fratribus. vide. j. Peculium. 33

f **Finis** aliquando inspiciendus est: aliquando medium: aliquando principium. vide multas allegationes in .c. scientes. de censi. Et est questio brocardica.

f **Fiscus** est bursa cesaris vel principis. 16. q. 7. maiores Uel potest dici quod fiscus hodie est saccus sine conscientia qui imbursat omnia quesita male. ff. de calu. l. in heredem. 7. ff. de inoffi. te. l. papinianus meminisse.

¶ Utrum fiscus preferatur alijs creditoribus. vide. j. Restitutio. 2. §. 16.

z ¶ Fiscus turpia lucra etiam ab heredibus extorquet licet crimina sint extincta. d. l. in herede. in princi.

f **Flagella** quomodo sunt satisfactoria. vide infra Satisfactio. §. 8.

f **Fletus** de mortuis improbatur 13. q. 2. quod preposterum.

f **Fomes** est langor nature qui carnis concupiscentia appellatur. 15. q. 1. §. vt itaque. Qui quidem non est peccatum sed pena peccati. ibidem. §. 1.

f **Forma** est que dat esse rei secundum Inno. in Rubrica. de consecra. eccle. vel alta.

¶ Quid si omittatur forma in sacramentis. Responsio quod nihil fit. 1. q. 1. quod perfectionem. in glo.

f **Fornicatio** est omnis illicitus coitus: vt 32. q. 2. §. qui ergo. et in .c. meretrices. ea. causa. q. 4. Sed proprie fornicatio est inordinatus concubitus naturalis quo solutus solutam naturali vsu cognoscit. Et intelligitur solutus quolibet vinculo. s. coniugij: consanguinitatis affinitatis: ordinis: religionis: seu voti. Etiam dicitur naturalis. ad differentiam illius vsus qui dicitur contra naturam: vt no. in d. c. meretrices. Et sic est propria species luxurie. vide infra Luxuria. §. 2.

¶ Quid de clerico fornicatore. vide supra. Clericus. 5. 7. 8. §. 4.

z ¶ Utrum accedentes ad meretrices excusentur propter ignorantiam nescientes esse prohibitum Responsio quod non: imo peccant mortaliter accedendo et toties quoties: quia ignorantia iuris naturalis et diuini in tali casu claro neminem excusat 1. q. 4. per totum. Item peccat mortaliter si quis induxit aliquem ad eas qui hoc non intendebat. de pe. di. 1. noli. 7. 2. q. 1. notum.

3 ¶ Que differentia est inter fornicationem, propter incestum: stuprum. etc. vide. j. Luxuria. §. 2.

f **Fortitudo** vera est per quam quis mediocriter timet et audet ad hoc inclinatus ex habitu propter bonum finem qui est conseruatio boni communis in periculis mortis: vt elicitur a philosopho. 3. ethi. Est autem fortitudo vt ibidem dicitur circa timores et audacias quasi cohabitiua timorum: et moderatiua audaciarum et quidem circa timores periculorum mortis est fortitudo simpliciter: circa vero alia est fortitudo secundum quid. Actus enim fortitudinis principalior est sustinere. i. imobiliter sistere in periculis quam aggredi: quia 3. ethi. in sustinendo tristia maxime dicuntur aliqui fortes.

¶ Utrum homo teneatur sustinere mortem. vide. s. Charitas. §. 5. j

f **Forus** est exercendarum litium locus a faudo dictus. c. forus. de verbo. signifi.

¶ Quod sortitur quis forum. Responsio glo. in c. i. 3. q. 6. per istos versus. Contractus crimen reus res religio quod. Uir rem filiis vel prouocat atque recusat. Excedit iussus vel si consentit vterque. Et ibi vide expositionem cum allegationibus. j

f **Fratres** quomodo diuidunt acquisita per aliquem ipsorum vide. j. Peculium.

f **Fraus** non potest esse sine dolo: sed bene dolus sine fraude. Ideo fraudi inest dolus sicut species generi: ita dicit Pa. in. c. ex tenore. de rescrip.

¶ Fraus et dolus nemini debet patrocinari. tex. est in. d. c. ex tenore. facit. 16. q. 6. c. i. 20. q. 3. constituit. 30. q. 1. dictum est. j

¶ Fraus legi fit aliquando de persona ad personam: sicut quando mulier vult donare viro et econuerso: cum non possit: vt de dona. inter vi. et vxo. c. vlti. supponit aliam personam: puta quod soluat eius creditori: vt. ff. de dona. inter vi. et vxo. l. hec res §. vlti. Similiter tutor qui non potest emere rem pupilli interponit aliam personam que emat. Aliquando fit rei ad rem: sicut cum quis dat frumentum filiofamilias vel simile vt vendat, pro eo quod pecuniam mutuo dare non potest. l. 4. §. i. ff. ad maced. quia idem est ac si mutuaret. ar. 14. q. 3. plerique. i. q. i. sunt nonnulli. Aliquando fit vnius contractus ad alium contractum contrarium: vt cum vxor vendit viro quod donare intendit. l. si sponsus. ff. de do. inter vi. et vxo. ar. 16. q. 3. si sacerdotes. Aliquando fit vnius contractus ad alium contractum similem vt cum mulier que fideiubere non potest z

facit se ꝑncipalē arbitricem.l.q̃uis.§.si cum
esset.ff.ad vell.⁊.l.se. Et oēs tales ꝑuaricāt
legē ⁊ in ɔspectu dei nō excusant: facit quod
no.i.c.intelligētia.de ꝟbo.sig.⁊ in.c.quāto.
de ꝑui.⁊ in.c.cōstitut⁹.de cōces ꝑbē.
3 ¶ Fraudare nemo videt eos q̄ sciūt ⁊ ɔsen
tiunt.ff.de regu.iur.l.nemo.
4 ¶ Fraudē videt facere etiā is q̄ nō facit q̄d
dʒ facē.ff.de his q̄ i frau.cre.l.in fraudem.

f **Rigiditas** quō impediat m̄rimoniū.vide.j.M̄rimōiū.3.Impedimēto.16

f **Ructus** s̄m Bart.in.l.ex diuerso.ff.d rei ꝟē.

Quidā sūt nāles: vt poma ⁊ h⁹mōi
q̄ nā ꝓducit ⁊ sic ꝓducit vtimur. Alij sunt
ꝑti nāles ꝑti idustriales vt lac.lana.segetes
vinū: ⁊ h⁹mōi: q̄ nāles sūt i quātū a nā: ⁊ in
dustriales in q̄ tū i aliā spēʒ ex idustria ipsis
vtimur.i.d.l.ex diuerso.⁊.l.certū.C.de rei
vē.coiter dr̄ q̄ relinq̄t arbitrio boni viri an
sint nāles vl' idustriales: vt si pl⁹ ꝟsat de in
dustria hoīs ʒ dicāt industriales vt de vino
lana.caseo.⁊ h⁹mōi.ar.l.q̄rit.ff.de sta.ho.
3.q.3.hermofrodita. Si ꝟo magis de nā di
cant nāles. Alij solū sūt industriales: sicut
fructus q̄ acq̄rūt ex artificio vl' negociatiōe
⁊ h⁹mōi: q̄ alio mō dicūt ciuiles: eo q̄ nō ꝓ
ueniāt ex re sed ex ꝓuisione hoīs ꝑcipiūt ꝓ
pter rē: vt ē pēsio domus ⁊ h⁹mōi: vt in.l.si
naues.ff.de rei vendi.⁊.l.domū.C.eo.ti. Et
istoꝝ q̄dā sūt honeste ꝑceptoꝝ: q̄dā ihoneste
vt si locauit domū ad exercēdū questū inho
nestū.l.ancillarū.ff.de ꝑti.here.
j ¶ Utrū bone fidei possessor faciat fructus
rei quā bona fide possidet suos. R. vt colli
go ex.c.grauis.de resti.spolia.⁊.d.l.ex diuer
so.cum ibi no.q2 longa ē distinctio docto.q̄
ad forum cōtentiosū eā omitto ⁊ soluʒ dico
quo ad obligationē restitutiōis in cōsciētia
q̄ oēs fructus tā naturales q̄ industriales:
siue possideat cū titulo: siue sine titulo tenet
restituere si extant: si ꝟo cōsumpsit tenetur
solū restituere in quātū fact⁹ est locupletior
puta: quia in eam rem expendit in quā opor
tuisset expēdere tātū de suo: vl' aliqua emit
ex quib⁹ ampliauit patrimoniū suū: facit.d.
l.certū.⁊.l.si me ⁊ ticiū.ff.si cer.pet. Verū
tn̄ diminuet de fructib⁹ industrialib⁹ quātū
industria sua est extimāda in dicto negocio
exercitata in vtilitatē seu augmētū dictorū
fructuū accipiendorū: q2 nemo militat stipē
dijs suis. Si ꝟo nō ē factus locupletior non
tenet de ɔsūptis.ff.de peti.here.l.vtrū.ex q̄
dolo nō desit possidere.
¶ Utrū ꝑfati bone fidei possessores possint 2
vsucaꝑe fruct⁹ ꝑdictos. R. Pa.in.d.c.gra
uis q̄ fruct⁹ nāles indubitabilit vsucapiunt
ꝑ trieniū: vt no.i.l.seq̄t.§.i.ff.de vsuca. fa
cit.l.i bello.§.si q̄s s̄uū.ff.de capti. Alios āt
cū fecerit suos nō pōt vsucaꝑe: q2 q̄d meū est
vsucaꝑe nō possū.d.l.i bello.⁊ videt tex.in
d.l.seq̄t.§.lana. Sʒ hn̄ vsucapit aduersus
iudicij officiū ꝑ q̄d tenebat restituē: q2 possū
ꝑscribere rē meā aduersus actionē q̄ poterā
cogi ad restōnē ei⁹: vt ē tex.in.d.§.si q̄s s̄uū
Et h̄ voluerūt.gl.⁊ Bar.i.d.l.seq̄t.i.§.fru
ct⁹. Et sic pʒ q̄ i ɔscia post trieniū bona fide
trāsactū erūt sui oēs q̄litercunq3: nec tenet
restituē. De possessore male fidei quō tenea
tur.vide.j.Restitutio.i.in.ꝟ.possessor.
¶ Sed no. q̄ fructus sūt illi qui supersūt de 3
ductis expēsis que fiūt gratia fructuū querē
dorū: cōgregandoꝝ: ⁊ cōseruandoꝝ.ff.de ꝑe.
here.l.si a dn̄o vel patre.§.fruct⁹.⁊.l.plane
in fi.⁊.C.de fruc.⁊ li.ex.l.i.vbi dicit hoc fru
ctuū noīe cōtinet quod iustis sūptib⁹ dedu
ctis superest. Naʒ nullus casus interuenire
potest qui hoc gen⁹ deductiōis impedire pos
sit.ff.fami.hercis.l.fūdus q̄.j.R nso.ff.sol.
ma.l.fructus. Unde fruct⁹ intelligit dedu
ctis necessarijs impēsis.ff.de ope.ser.l.fru
ctus.ff.de vsur.l.quod in fruct⁹.⁊.ff.mā.l.
qui mutuā.in fi.⁊ in glo.d.c.grauis.⁊ vide
s.Expense.§.3. Unde dicit tex.in.d.§.fru
ctus intelligūt deductis expēsis que queren
dorū: collocandorū: ⁊ cōseruandoꝝ eorum
grā fiūt ⁊ nō solū in bone fidei possessorib⁹
naturalis ratio expostulat: verum etiam in
predonibus.hec ille.

f **Ugere** an possit prelatus ꝑ ꝑsecutiōe.vide supra. Episcopus.§.23.

j ¶ Utrū incarcerat⁹ ꝓ delicto suo possit fuge
re. R. si tenet iiuste: ē clarū q̄ sic: Si ꝟo te
net legitie: tūc distinguo q̄ aut tenet nō ꝓ
pter mortē inferēdā vel aliq̄d mēbrū abscin
dēdum: s̄ ꝓpter aliud: puta: ad punitionē ⁊
h⁹mōi: ⁊ sic nō lʒ: facit q̄d no.gl.i.c.ius gen
tiū.di.i. Si ꝟo tenet ad mortē vl' abscisionē

mēbri: tūc p3.d. Ant. si pctm̄ ē manifestum peccat fugiēdo: si fugit vt in pctō perseueret. Si vo vt peniteat nō: tñ si fugit nō tenet se restituere. Sec9 si occultū q2 pōt fugē. Nā nullo iure cauet q debeā expectare mortem nisi violētia alicui fieret i fugiēdo: q2 tūc haberet iiustū bellū. Idē dico de pcordātib9 cū eo vl auxiliātib9: dūmō fiat sine violētia alicui9 7 aio cōpassiōis: nō aio fouēdi tales in pctis 7 sine scādalo alicui9 maxime custodis nec distinguo vtr snia vel nō: q2 qlitercūq sit credo fugere possit si bono mō vt dixi pōt facere: facit glos. in. c. int cetera. §. s cū bis. zz. q. 4. i fi. q̄ dic q licet reo corrūpe aliquē p vita cōseruāda: facit. z. q. 3. §. notādū. in fi. facit. l. i. ff. de bon. eor q mor. sibi psci. vbi dicit tex. Ignoscēdū cēsuerūt ei q sanguinē suū qlitercūq redēptū voluit. Et. S. Tho. scda scde. q. 69. dicit q si qs eēt dānatus vt fame periret posset cibū sumere: imo videt tenere q tenet si pōt ipsu3 sumere. Silr dic de fuga: s q teneat nō credo neq comedere vltra pdēnationē vl fugere: s posset patient ferre pro peccati sui satisfactione.

z ¶ Quid de eo q qrit vt capiat an possit fugere. R. q siue snia ptra eū data sit vl non pōt fugē: nō tñ cū violētia officialiū q vellēt eū cape: q2 ipsi hñt iustū bellū p eū. 3. q. 5. nō putes. 11. q. 3. q resistit. 7 sic eos impugnādo mortaliter peccaret. Silr auxiliātes.

f **Unus** debet fieri in sūptibus sm dignitatē vl facultatē defūcti. l. si quis sepulchrum. §. sumptus. ff. de reli. 7 sumpti. fu.

j ¶ Funeris impēsa sp ex hēditate deducit q etiā oē creditū solet pcedē cū bona soluendo nō sūt. l. funeris. cū duab9. ll. se. ff. de reli. 7 sūp. fu. Hoc limita in sūptib9 necessarijs nō ad pompam vel statū: quia nō liceret ex alijs debito in cōscientia.

z ¶ De suo expedit mortuū funerari. Iō mulier de dote qsi de pprio matrimonio funeret. l. in eum. ff. de reli. 7 sump. fu.

f **Uriosus** an possit i aliq casu se obligare. R. in. c. sic tenor. de regula. q nō: cū nō cōsentiat. Uñ no. q ēt bñ faciēdo nō psumit sane mētis. Ex q ifero q l3 faciat testm̄ tāq qlib3 mēt cōpos nō valet. Idē videt si daret bona sua p aia: facit. c. fi. de suc. ab intesta.

¶ Utrum possit baptiçari. vide supra. Baptismus. 6. §. 10. j

¶ Utrū debeat ei dari corpus christi: vide s. Eucharistia. 3. §. 14. z

¶ Utr iputet sibi illud qd facit ad penā vl 3
culpā. R. q nō: fac cle. si furios9. de homici. nā sat suo furore punit. ff. ad. l. pō. de pari. l. pe. i fi. ff. de offi. psi. l. diu9. j. R. nso. Patiēt pōt iiuriā: s nō facē. ff. de iiurijs. l. illud relatū. q lex punit i. c. illō. 15. q. i. Uñ qd fac pide ē ac si sine facto psone accidisset. ff. de admi. tu. l. vltima. in fine.

f **Urtum** ppe ē pctio rei alienę mobilis corpalis: fraudulosa inuito dño facta aio lucrādi: siue ipsius rei: siue vsus rei: siue possessiōis. ff. eodem. l. i.

¶ In q differt fur a latrone. R. Pa. i. c. z. j
de fur. q fur ppe dr q nocte furat. Latro āt q de die. facit. d. l. i. q dic q fur dr a furno id est nigro. eo q obscure 7 de nocte plerūq fit. Bar. vo i aut. s nouo iure. C. de ser. fu. dic q fur dr q furat clā sine aggressura. Latro vo cū aggressura: siue cu3 armis: siue sine: vt in. d. aut. sed nouo. Capiūt tamē sepe equiuoce: vt in. c. tua. de homici.

¶ Utr sola volūtas cōstituat aliquē fure3. z
R. q nō quo ad hoies: vt patet in. d. l. i. §. i. 7 iō oport3 sit pctatio. Sec9 quo ad deum. de pe. di. i. vulgaris. 7. c. pterea. 14. q. vlti. c. vlti. q2 ptra pceptū. Nō cōcupisces rē pximi tui: 7 ē mortale pctm̄ cū limitatiōe sm q infra dico furtum mortale esse. §. 34.

¶ Utr in re ppria possit eē furtū. R. q nō 3
nisi ali9 haberet i ea aliqd ius: puta: q2 impignorata vl comodata 7 h9mōi: vt. ff. eo. l. si res. §. i. 7. l. si is qui rē. in fi. pterea dr rei aliene. Idē dic si credebat suā l3 nō eēt q nō cōmittit furtū. insti. vi bo. rap. §. q2 tñ. sed quo ad pctm̄ sic, pter erroneā cōsciētiā.

¶ Utr i re imobili: puta in agro 7 h9mōi: 4
vl nō corpali: vt sūt actiōes 7 seruitutes cōmittat furtū. R. q nō. ff. eo. l. verū. j. R. pterea dr mobilis corporalis.

¶ Utr sine aio furādi cōmittat furtū. R. 5
q nō: vt. l. furtū. ff. de vsuca. i pn. 7 insti. de ob. q ex qsi delic. na. §. furtū āt fit. 14. q. 6. c. vlti. 7 d. §. q2 tñ. pterea dicit fraudulosa.

¶ Sed qd si credebat ppria auctoritate rē 6
suā posse accipe. R. q furtū nō cōmittit sed

perdit ius qd habebat in re. d. §. q2 tñ. 7. §. se.
Et hoc de iure fori. secus de iure poli.
7 ¶ Quid si credit dominũ permissurũ. R.
ꝙ nõ cõmittit furtũ. ff. eo. l. si is q rẽ. Intel
lige si suberat cã legitima credendi. als non
8 ¶ Quid si domin⁹ videt 7 nõ contradicit.
R. ꝙ si nõ cõtradicit ex timore vel verecũ
dia perinde ẽ ac si contradiceret. l. penul. ff.
eo. als videt cõsentire. 83. dis. error. Fallit
hoc i casu. l. si quis seruo. C. de fur. vbi psua
dens seruo vt tollat rem a dño licet seruus
eam tollat domino sciẽte: tamẽ talis tenet
furti 7 serui corrupti.
9 ¶ Utrũ rapiens ancillam animo fornican
di sit fur. R. ꝙ nõ. l. verũ. la scda. als incipit
certũ. ff. eo. ꝓpterea dicit animo lucrãdi.
10 ¶ Utrũ ille qui solũ vsum vel possessionez
vsurpat sit fur. R. ꝙ sic. 50. di. qui saccum.
ff. eo. l. qui iumẽta. sicut vtens re deposita vel
re comodata ad aliũ vsũ 7 huiusmodi. 7 te
net ad restitutionẽ extimationis ipsi⁹ vsus.
11 ¶ Quot sũt species furti. R ꝙ multe. Pri
ma dicit sacrilegiũ: vt infra Sacrilegium.
Secunda dicit peculatus. scilicet de re reli
giosa vel publica. ff. ad. l. iul. pecu. l. i. 23. q.
4. quid ergo. Tertia abigeatus scilicet di
spergendo gregẽ 7 inde furãdo. ff. de abige.
l. i. §. i. Quarta dicit plagiatus scilicet homi
nis liberi venditi vel empti scienter. ff. de pla
gia. l. i. 7. 4. Et eodẽ modo si seruũ alienuz
sollicitauerit vel asportauerit vel ad aliã re
gionẽ furtiue duxerit. C. de plagia. l. i.
12 ¶ Nota etiã ꝙ furtum aliquãdo dicit ma
nifestuz. scilicet cũ fur deprehendit cum re
priusq̃ veniat ad locũ destinatũ: siue depre
hendat ab eo cuius ẽ res: siue ab alio. ff. eo.
l. 3. Aliquãdo dicit nõ manifestũ. s. cũ non
deprehenditur cum re furtiua: vel si depre
henditur cum re furtiua: iam delata ad lo
cũ destinatũ erat. l. siue igitur. ff. eo.
13 ¶ Quot modis participat quis in furto et
tenetur ad restitutionẽ si principalis non re
stituit. R. decẽ modis. Primo cooperatio
ne sicut faciens ferramina pro furtis facien
dis vel scalas vel faciens scortam: vel alio
modo prestans opem vl consiliũ: nam tales
tenentur furti. Insti. de oblig. que ex quasi
delic. nascũ. §. interdum. 7. ff. eodez. l. is qui
opem. 7. ff. de sicca. l. nihil interest. 7 tenetur
in solidũ. Et si nihil habuit quando sine sua
cooperatione non fuisset furatum: als non
nisi de peccato mortali.
¶ Utrũ dantes signũ: puta fumi quo para 14
ti ad furtum vel rapinã vadant teneãt. R.
sm Innocẽ. 7 Hostiẽ. ꝙ sic. Similiter illi q
verbis animatiuis aut instrumẽtis bellicis:
vt sunt tybicines. Item qui ignẽ ponunt in
vna domo vt illuc alij currẽtes alias domos
predent 7 cõsimiles scdm eosdẽ 7 in soliduz
restituere tenent si alias nõ fuisset factum si
ne eorum ope ꝙ si factum fuisset sine ipsis
etiam tenentur scdm ꝙ magis vel minus fu
erunt efficaces in hoc.
¶ Utrũ illi qui cũ raptoribus vel furibus 15
7 huiusmodi vadunt vt ipsos defendãt ab
illis quos damnificare volũt indebite teneã
tur. R. Inno. 7 Hostiẽ. in. c. sicut dignum.
de homici. ꝙ sic: siue associauerint eos vt re
traherent a rapina: siue nõ: dũmodo rapto
res: siue fures nõ iuissent si ipsi eos non asso
ciassent. Unde scdm predictos tenent resti
tuere in cõscientia id quod pdicti rapuerũt
vel q̃ eoꝝ auxilio rapta fuerunt: puta: q2 cui
rapiebãt se defendissent si ipsi nõ fuissent: vl
q2 tales nõ iuissent si eos nõ associassent: vl
nõ tãtũ rapuissent. Similiter tenẽt qui pa
cificãdi aĩo cum eis vadũt tñ aduersarijs ti
morẽ incutiũt quo res suas nõ audẽt defen
dere nisi eisdem hoc significent: q2 dant cau
sam efficacem. Concor. Dire. ti. resti.
¶ Utruz cum multi cõcurrũt ad furãdum 16
vl rapiẽdũ: nec habent aliquẽ capitaneũ seu
dñm sup se: nec vn⁹ magis aiauit aliũ q̃ ali⁹
ipsũ teneã qlibet in solidũ. R. Inno. in. d.
c. sicut dignũ. 7 sequit ibidẽ Pa. distinguit
sic aut vn⁹ fuit in culpa in subtractiõe facta
p aliũ: aut nõ. Si sic: aut dedit consiliũ: 7 sic
tenet in solidũ in ꝯscia: siue pncipalis inue
niat: siue nõ: siue dãnũ passus cõtra pncipa
lẽ velit agere siue nõ. Si tñ pncipalis eẽt ab
solutus a dãnũ passo: tunc etiã liberat q de
dit cõsiliũ: nisi ad eũ aliquid peruenisset: q2
id tenet restituere. Ecõtrario tamẽ si absol
uatur cõsultor non liberat pncipalis per re
gulã. Accessoriũ cõuenit sequi naturã prin
cipalis sui. d regu. iur. li. 6. Aut nõ dedit cõ
silium: sed auxiliũ: puta: q2 associauit 7 h⁹
modi: 7 sic tenet inquantũ damnũ est plus
datum ex auxilio suo. Et si in totũ: puta: q2
res erat ponderosa 7 vnus sine alio portare

nõ poterat vl' vn⁹ sine alio nõ iuisset: vl' nisi eũ associasset. tenet in totũ. ff. de fur. l. si ꝗs surripuit. §. si duo. Et nõ diuersitas est inter dãtẽ ꝯsiliũ ⁊ auxiliũ: q2 cõsiliũ vagat super totũ furtum. Auxiliũ ꝓ nõ: sed ad id super quo prestat. Aut nõ fuit in culpa subtractionis rei alterius: ⁊ sic nõ tenet restituere nisi inquantum ipse asportauit. Hosti. tñ indistincte tenet ꝙ oẽs tenent insolidũ: etiã ꝗuis vn⁹ per se potuisset. allegat. l. ita vulneratᵘ. §. fi. ff. ad. l. aql. ⁊ l. si plures. ff. ar. fur. ce. ⁊. l. i. §. fi. ff. si quis te. li. esse ius. fue. Sed iste leges loquũt quo ad penã: q2 oẽs tenẽt insolidũ: vt no. glo. in. d. l. si plures. Sz in cõscientia tene cum Inno. ⁊ Pa. vbi nõ habet locũ pena nisi post condẽnationẽ ꝙ solũ tenet ad restitutionẽ: vt dictũ est. Aduerte tamẽ ꝙ quãdo plures dolo malo dederũt dãnum alicui: si vnus restituat alij liberati sũt l. si plures. ff. de dolo. Nec credo in ꝯscientia etiã de necessitate teneant primo satisfacienti: quia obstat sibi turpitudo sua: nisi iste fuisset causa sine qua induxisset eũ ad tale ꝗd faciendũ: sed de bono cõsilio debet dari pauperibus si quid habuit.

17 ❡ Secũdo participat iussione seu mãdato ⁊ tenet insolidũ ad restitutionẽ de oĩ dãno etiã si nihil habuit vtilitatis: ⁊ similiter exequẽs. ar. c. iulianus. ij. q. 3.

18 ❡ Tertio consilio. de quo dic vt supra. Cõsilium. §. primo.

19 ❡ Quarto cõsensu. Intellige vt teneat ad restitutionẽ si cõsensit expresso ꝯsensu scõm Ri. i. 4. di. 15. sine quo furtũ nõ fuisset factũ al's cõsentiens solũ mortaliter peccat: sed restituere non tenet. Et sic intellige. ⁊ limita. 2. q. i. notum. cũ notatis in glos. que volunt vt consentiens liget eadem pena. de hoc vide supra. Consensus. §. 2.

20 ❡ Utrum ille qui audiẽs aliquẽ suo nomine intulisse damnũ proximo habet ratũ teneat ad restitutionẽ. R. Mo. ti. resti. ꝙ sic insolidũ. ij. q. 3. qui cõsentit. cũ duob⁹ ca. se. ⁊ de resti. spo. c. cum ad sedẽ. quia ꝑm Sco. talis est cõsensus interpretatus. Limitat tñ Mo. verum quãdo ex tali ratihabitiõe dãnificati impediunt recuperare dãna. Credo ego etiam ꝙ tenetur ꝗuis non impediretur recuperare: dũmodo tale damnum non fuisset datum si nõ presumpsisset talis damnificans eum ratum habere.

❡ Quinto palpando. scilicet adulãdo vel laudando eum subtilẽ: strenuũ ⁊ huiusmodi: ⁊ tenetur insolidũ scõm Ri. vbi supra. si probabiliter credit ꝙ ex hac adulatione sũt moti ad damnificãdũ proximũ: quia talis adulatio est quidã consensus. 86. dis. c. nemo. ⁊. ff. de ser. cor. l. i. §. persuadere. ꝗuis Mo. vbi. s. teneat hoc verum in particulari adulatore nõ in generali: tamẽ tu tene idẽ scõm ꝙ Ric. dicit. Idẽ de detractore qui est causa sine qua non. 21

❡ Sexto recursu. s. quãdo dãnificantes habent ad eum recursum sicut ad patrocinium prestantes scõm Ricar. vbi supra. ij. q. 3. qui consentit peccantibus. 22

❡ Septimo receptatione. Nã sciẽter receptans rem furtiuã ⁊ furem tenet furti: vt ẽ tex. in. l. eos. ⁊ ibi Bald. C. de furt. nõ tamẽ puniet ac si furtum fecisset: sed sicut qui furto operam prestitit. Et ita intelligit Bar. i l. furtum. ff. de fur. ⁊. l. eos. sed quo ad restitutionẽ tenetur scõm Innocẽ. ⁊ Hostien. in c. sicut dignum. de homici. de omni damno quod ex receptatiõe aut defensione factum est quod factũ non fuisset. Receptatione ꝓ rerum furatarũ tenetur si ex sua receptatione res que furata est habita nõ ẽ a vero domino. d. l. eos. ar. l. qui vas. §. i. ff. dẽ fur. Et hoc si scienter fecit. l. quo naufragiũ. ff. de incen. ru. ⁊ nau. §. non tantũ. Secus si ignorãter vel vt rem redderet dño: quia tunc non teneret: vt in. d. §. non tantum. 23

❡ Sed quid si iam receptauit an teneatur eas res restituere domino. R. Mo. resti. 5. ꝙ sic: nisi imincat periculũ in restituendo: vel latroni vel alteri persone. 24

❡ Octauo ꝑticipatiõe. s. rei furtiue comedendo vel alio modo sciẽter recipiendo nisi in casu extreme necessitatis: ⁊ tenetur ad restitutionẽ inquãtũ participauit. Et hoc verum nisi res furata transisset in dominiũ furis: puta: q2 pecunia ⁊ est mixta cũ alia: vel granũ: vel vinũ: ⁊ est cum alio mixtũ taliter ꝙ nullo modo posset discerni ab illo cũ quo est mixtũ: quia tũc trãsit in dñium furis. l. si alieni nũmi. ff. de solu. ⁊. l. nam ⁊ si fur. ff. si cer. pe. ⁊ in. l. si frumentũ. in prin. ff. de rei ven. ⁊ recipiens nõ tenet restituere nec peccat si fur ẽ soluẽdo. al's sic. Sec⁹ si ignorãter 25

⁊ in bona fide consumpsisset: nec factus eēt
locupletior: al's si extat vel factus est locuple
tior postq̄ scit tenet̄ restituere: nisi ſm q̄d di
xi. s̄. Fructus. §. i. ⁊. 2.
26 ¶ Nono nō obuiādo ſm Ri. vbi. s̄. s. q̄ cla
mando vel alio mō posset ꝓhibere ne furtū
fiat ⁊ nō facit. Intelligo ꝙ nō tenet̄ qñ dolo
se nō ꝓhibet qñ nō habet ex officio. ar. eorū
que no. in. c. quāte. de sen. excō. Et sic limita
Ri. vbi. s̄. Secus qñ nō ꝓhibet ex negligētia
vel quia nō vult se īmiscere rumorib⁹ vel al
teri periculo. Et sic intelligo ⁊ limito glo. in
c. nō inferēda. 23. q. 3. ⁊ in. c. dilecto. de sentē.
excō. li. 6. vel quando habet ex officio: vt sūt
prelati: officiales: tutores: ⁊ huiusmodi: q2
tenent̄. ar. c. facientis. 86. di. cū si. ⁊ q̄d no.
in. d. c. sicut dignū. ⁊ tenet Bal. in. l. qm̄ iu
dices. C. de ap. ⁊ Dy. in. l. qm̄ multa facino
ra. C. ad. l. iul'. de vi. pu. ⁊ Bal. in. l. manci
pia. in pn̄. C. de ser. fu. qui plus dicit ꝙ nō fa
ciens restituere cū possit ex negligētia iudex
tenet̄ ipse. Et Sco. similit̄ dicit ꝙ nō faciēs
restituere cū possit ex officio ⁊ debeat ꝙ tene
tur insolidū. Et h̄ intellige ſm eundē Sco.
quādo hoc faciēdo nō vergit ꝑiculū rei pub
lice seu malū euidēs vel ꝓprie persone: quia
si sic nō peccaret nec teneret̄ ad restitutionē
nō faciendo: dūmodo proponeret discessan
tibus obuiare.
27 ¶ Decimo nō manifestans. s. requisitus in
iudicio vel extra tali modo ꝙ res restituere
tur si diceret veritatē quā sine periculo ꝓpe
persone pōt dicere: ⁊ etiā alteri⁹ ꝑsone: quia
tenet̄ insolidū. Unde si in iudicio requisitus
tacet vel nō vult respondere ⁊ dicere verita
tem quā scit ſm Bal. in. l. presbyteri. C. de
epis. ⁊ cle. efficit̄ testis falsus ⁊ tenet̄ ad resti
tutionē insolidū. facit q̄d no. Pa. i. c. qui cū
fure. de fur. ⁊ Bar. in. l. ciuile est. C. e. Fal
lit hoc si sciret in confessione. c. dilectus. de
exces. prela.
28 ¶ Sed quero vtrū teneat̄ similit̄ reuelare
furē. R. glo. in. d. c. qui cū fure. ꝙ de iure ci
uili nō tenet̄: q2 pōt aliquid accipere vt indi
cet. ff. de p̄scrip. ver. l. solēt. ff. de ꝯdi. ob tur.
cau. l. 3. §. vlti. s̄ de iure canonico sic: Sz mi
hi videt̄ dicendū ſm Inno. in. d. c. dilectus.
⁊ in. d. c. q̄ cū fure. ⁊ de simo. c. nemo. ⁊ Bar.
Ang. ⁊ Raph. in. d. l. ciuile est. ꝙ tam de iu
re canonico q̄z ciuili ad instantiā partis non
tenet̄ nisi reuelare furtū: nō furē ad penā: s̄
iudex vel ex officio implorato vel dū ꝓcedit ꝑ
īquisitionē generalē pōt cōpellere ad iudicā
dum furē. ar. l. 4. ⁊. l. congruit. ff. de offi. p̄s.
Et sic recte epi pñt admonere ⁊ excōicare:
nō indicantes nō solū furtū: sed etiā fures:
quia superiores tenent̄ expurgare ꝓuinciaz
malis hoibus. Limito hoc qñ nō iminet peri
culū mortis in fure ſm Hosti. ⁊ multo mag
sibi. Et etiā limito ſm ea que dicā. j. Inqui
sitio. §. i. ⁊. 2. ⁊. s̄. Denūciatio. §. 12. nec ob.
p̄dictis si dicat̄ ꝙ ad instantiā partis tenet̄
q̄s ꝑhibere testimoniū ꝯ furē. ar. l. nullū. C.
d̄ testi. q2 aliud est indicare aliud ꝑhibere te
stimoniū q2 qñ quis testificat̄ iā fur est dete
ctus per accusationē sz nō sic qñ indicat: ⁊ iō
nō tenet̄ ad instantiā partis.
¶ Utrū inueniēs rem alienā cōmittat fur 26
tū accipiendo eam. R. Pa. in. c. ex litteris.
eo. ti. ꝙ aut habebat̄ ꝓ derelicta: ⁊ sic nō cō
mittit. Aut nō habebat̄ ꝓ derelicta: ⁊ sic cō
mittit. l. falsus. §. qui alienū. ff. eo. ti. 14. q. 5.
c. si quid inuenisti. ⁊. c. multi. nisi accipet aīo
reddēdi dño. vt no. gl. in. d. c. si quid. Fallit
hoc in thesauro occulto: de q̄ dic vt no. glo.
in. d. c. si quid. ⁊ vide. s̄. Emptio. §. 24. ⁊. j.
Inuenta per totum.
¶ Quid si nō inuenit̄ dñs, cuius erat. R. 30
Pa. vbi. s̄. dabit̄ pauperib⁹. ar. c. cum tu. de
vsuris: ⁊ in auc. oēs peregrini. C. co. de suc.
¶ Utrū inueniēs aīal dās sibi damnū ī sua 31
possessione qui ipsū accipit ⁊ ducit ad domū
suā cōmittat furtū. R. videt̄ ꝙ sic: vt in. l. 5
ff. eo. Sed dic ꝙ si aīo celādi eū dño furtuz
cōmittit. Si vero nō aīo celādi: s̄ q2 ignorat
cui⁹ sit includit donec sciat: licet vt no. ī. l. q̄n
tus. al's incipit q̄suis. ff. ad. l. aquil. nam non
licet in eo agere aliquid mali: s̄ dñm admo
nere vt suuz recipiat: ⁊ de dāno satisfaciat:
vt ibidem.
¶ Utrū emens rem furatā teneat̄ restituere 32
vide. j. Restitutio primo. in. v. emens.
¶ Utrū quis possit vsucapere in re furtiua: 33
vel vi ablata ꝯ dñm rei. R. ꝙ nō tam q̄ ad
furem q̄z quo ad eius heredes ⁊ etiā quo ad
eum qui emit q̄z tumcūq̄ bona fide emerit:
seu quo ad quemcūq̄ quocūq̄ titulo habue
rit. insti. de vsuca. §. q̄d aūt dictū est. De q̄
tñ dic vt. j. Prescriptio. §. 9.
¶ Utrū furtū sit peccatū mortale. R. ꝙ 34

sic quia cōtra preceptū Exo. 20. Non furtū facies: in quo precepto nō solū ꝓhibet furtū ꝓprie acceptū: vt. s. diffinitū est: ſ etiā oīs illicita vsurpatio rei aliene. 14. q. 5. penale. 32. q. 4. meretrices. ⁊ q̄tumcū modica. vt 14. q. vl. c. vl. ⁊ insti. de re. di. §. gallinar. vbi dicit glo. ꝙ etiā in vno ouo. Quod limita q̄ ad peccatū mortale: qñ. s. volūtas etiā maiora subtraheret: vel qñ intendit dare notabile nocumentū ꝓximo: alās minima accipere nō erit peccatū mortale: facit. c. ⁊ si qōnes. ꝺ simo. vbi nō cōmittit simonia in modico. et in. l. eleganter. §. vl. ff. de dolo. dicit. Nā nisi ex magna re ⁊ euidēti caliditate nō dz actio dari de dolo: ⁊ ibi glo. dicit magna. i. vltra duos aureos. Quod limito ver circa magnū dñm. secus circa cōes psonas quia videt magnū: facit ad hoc de pe. di. 2. c. reuera. i pn. vbi dicit ꝙ oēs in deserto mortui sūt: cū tñ Caleph ⁊ Josue superuixerint.

35 ¶ Utrū vxor que habēs virū prodigū celat de bonis ei⁹ cōtra ei⁹ prohibitionē vt sibi et viro prouideat tempore necessario cōmittat furtū. R. Rodo. ꝙ nō nec peccat nec tenetur obedire viro p̄cipienti sibi ꝙ ei oīa tradat: quia sic esset dare gladiū furioso.

36 ¶ Utrū furās ex necessitate peccet mortalit. R. Pa. in. c. quoniā. de simo. ꝙ quedā sunt mala in se: vt adulterare: periurare: ⁊ hmōi ⁊ illa p̄textu paupertatis nō sūt cōmittēda vñ in ipsis hz locū illud. c. ita ne. 32. q. 5. ⁊. c. facris. de his que vi me. cā fi. ꝙ poti⁹ debet q̄s q̄libet mala tolerare q̄ malo cōsentire: nec ignoscit p̄textu paupertatis si talia cōmittant l. palā. §. nō est. ff. de ri. nup. vbi dicit. Non est ignoscendū ei q̄ obtētu paupertatis turpissimā vitā egit. Quedā sunt mala que tñ necessitas excusat vt furtū: q2 tpe necessitatis oīa sunt cōia. 47. di. sicut hi. Et iō nō cōmittit furtū nec peccat mortaliter q̄ tpe extreme necessitatis cibū vel vestitū ⁊ hmōi furat vt nō pereat eo ꝙ nō cōtractat rem inuito dño: facit. c. discipulos. de pe. di. 5. Si ꝟo non est necessitas extrema: sz magna excusat a tanto sed nō a toto. Et sic intellige. c. si quis eo. ti. posset etiā excusari a toto qñ ille a quo accipit habūdat: vt dicā in se. §.

37 ¶ Sed nunquid tenet restituere talis si venerit ad pinguiorē fortunā. R. ꝙ si necessitas fuit magna solū: sic non tenet p̄cise restituere: ſ vel restituere si pōt comode sine magna inedia: vel qñ nō excusat a toto penitere tres hebdomadas: vt in. d. c. si q̄s. Et ista extimatio relinquit arbitrio boni viri qñ debeat dici magna vel nō. Si ꝟo est extrema nō tenetur restituere: quia de iure suū factū est. Posset etiā dici ꝙ lz aliq̄s nō sit in extrema necessitate ꝙ sine peccato ⁊ obligatione ad restituendū potest occulte ⁊ bono modo accipere rē alterius: quando. s. ille ita abundat: et iste taliter necessitat ꝙ de p̄cepto sibi tenet subuenire quod quādo sit. vide. s. Elemosyna. §. i. q̄ꝺ no. Et q̄ꝺ dixi licere existēti in extrema necessitate. dic etiā licere alteri pro eo facienti qui alio modo ꝓuidere non pōt ſm sanctū Tho. Limita tamen ista vera nisi ille cui furatus esset esset i equali necessitate: quia sic nō liceret: ⁊ restituere tenet si abstulit. de quo vide. j. Restitutio. 3. §. 3.

¶ Utrū cōmittat furtum ⁊ peccet qui christianos captos ab infidelib⁹ furat ⁊ liberat. 38
R. ꝙ nō q2 nullo modo poterāt eos habere captiuos: vt. C. ne christi. man. ha. vel pa. i rubro ⁊ nigro. Et ideo cum iniuriose eos teneant nō peccat qui eos liberat. Similiter dicendū esset de eo qui liberat detentū iniuste a christiano. facit q̄ꝺ no. 23. q. 2. dominus.

¶ Sed nūquid liceat res infideliū capere. R. 39
ꝙ si esset indictum bellum cōtra eos liceret. d. c. dñs. alās nō: sicut nec a christiano.

¶ Utrū ille qui nō potest habere sibi debitū 40
possit furtiue sibi satisfacere. R. ꝙ sic. l. si nō sortē. in pn. ff. de condi. inde. ar. de or. co. c. cū dilecti. imo dolus cū dolo cōpensari debet. l. si duo. ff. de dolo. et paria delicta mutua compensatione tollunt. c. intelleximus. de adul. cū concor. suis. Et hoc ver credo si nullū istorū quatuor ꝯcurrit. Primū ꝙ possit iudice sententiāte suum rehabere: quia nemo debet sibi iusdicere. Secundū scandalū sui vel ꝓximi innocētis cui⁹ forte custodie erat res cōmendata. Tertiū periculū mortis corporalis vel alterius lesionis magne. Quartū periculū mortalis peccati. s. piurij ⁊ huiusmodi: q2 aliquo istor interueniēte nō licet: imo si accepit ⁊ iminet periculū aliq̄ꝺ istor triū postremo dictor tenetur restituere. ar. c. cū ex iniūcto. §. super quo q̄. de no. op. nūc. cōcordat Pa. in. c. olim. el p̄mo. de resti. spolia. Ubi addit ſm Inno. ꝙ quādo quis nō habet copiā

superioris potest ppria auctoritate sibi iusdi cere. arg. c. per venerabilē. qui fi. sint le. et bona glo. in. §. iusgentiū. di. i.

41 ¶ Sz quid si eps vel aliꝰ platus precipit sub pena excōmunicationis qꝫ qui habuit aliqd de rebus talis teneat restituere etc. Nūquid talē qui sibi furtiue satisfecit teneat. R. qꝫ nō: qr ex quo licite pōt sibi in recōpensationē detinere iam suū est factuz: nec ampliꝰ est alterius nec etiā si diceret in snia: qꝫ etiā qui aio recōpensandi: vel qualitercūqꝫ: quia tūc sententia ptinet expresse intollerabilē errorē. et idō nō tenet nec similit ligat qui nō reuelat qñ scit talē retinere aio recōpensandi certus de debito quod talis deb3 habere. secus si nō sit certus qꝫ talis debeat hre: qr l3 ipse dicat nō credo excusaret non reuelando: quia multe fraudes alit possent fieri. Quō teneat reuelare et qñ. vide. s. Denūciatio. §. iz.

42 ¶ Utrū liceat accipe rem meā apud aliū depositā. R. qꝫ nō. l. si qs. C. de po. nec etiā si eēt cōmodata. l. ptextu. C. cōmo. in pscientia: tñ licet si cōmodatario vl depositario nullū dānū pōt euenire fm Uldericū et Hostiē. allegat. l. bona fides. §. i. ff. depositi.

43 ¶ Utrū liceat furari vt faciat elemosynas. R. qꝫ nō. i4. q. 5. c. forte aliquis cogitat. immo tenetur restituere si fecit et qūuis sit vsurarius cui furat: tñ nō licet nisi faceret pexistēti in necessitate fm qꝫ dictū est. s. §. 37.

44 Utrū si res furata pereat liberet fur a restitutione. R. qꝫ non: quia fur sicut et quilibet alius male fidei possessor semp ē in mora. vñ si deterioraē etiā tenet fm eam extimationez in qua melius valuisset apud dñm a tpe postqꝫ eam accepit. Facit. c. grauis. et qō ibi no. in glo. de resti. spo. et. l. in re furtiua. ff. de pd. fur. et. i. l. nauis. §. generaliter. ff. ō rei vē. Excipit casus qñ rem dño loco et tpe obtulit et ipse recipe recusauit: qr purgauit morā d. l. in. l. in re furtiua: nec tenet si perierit vel deteriorata fuerit. l. vl. C. de condi. fur.

45 ¶ Utrū teneat fur ad restitutionē fructuū rei. R. qꝫ sic nō solū pceptos s etiā pcipiendos a vero dño seu quos pcepisset. d. c. grauis. et. d. l. in re furtiua. §. si ex causa.

46 ¶ Utrū fur possit repetere seu retinere expēsas quas fecit in re furtiua. R. qꝫ nō: nisi vt dictum est. s. Expense. §. 3.

47 ¶ Utrū filiusfamilias vl vxor religiosus et hmōdi possint contra voluntatē patrisfami. vel mariti et hmōi restituere rē furatā ab eis. R. qꝫ si res extat apud eos qꝫ tenentur. l. in ciuilē rē. C. ō furt. Quod intellige fm qō dictū ē. s. §. 24. si sine periculo fieri pōt: si vo nō extat s est consūpta vel alienata: tūc si precium vel res est versū in vtilitatē dñi vel mariti pōt bono mō de bonis dñi vel mariti restituere etiā eo pdicente. Et voco hic vtilitatē dñi etiā si se vestiuit vel calciauit fm pueniētiā sui status et huiusmodi. Si vo expēdit inutiliter: vtputa in vanitatibꝰ et huiusmodi nō pōt cōtra voluntatē dñi restituere nisi habeat vltra dotē vel peculiuz castrense vel quasi: concor. monalis restitutio. z.

¶ Sed quid si maritus ipse furatus est vel pater poterit ne vxor vel filius restituē ptra suā voluntatē. R. qꝫ sic: si res est in eius potestate. d. l. in ciuilē rem. s si est in potestate patris vel mariti: nō. Si tñ facerent bona fide nō peccarēt mortaliter qr nō cōmittunt furtū cū nō sit fraudulosa nec aio lucrādi: pcor. Rodo. et Jo. i4. q. 5. c. vl. 48

¶ Utrū actio furti detur cōtra quemcūqꝫ furē. R. qꝫ sic: facit. l. impuberē. ff. eo. Intellige si est doli capax. Itē nō solū cōtra furem sed contra eum qui dedit opē vel psilium. l. is qui rem pignori. §. si tu. ff. e. Fallit in patre contra filiū et ecōtrario et in vxore p maritū: et ecōtrario pstante matrimonio: sed datur eis actio rerū amotar. l. si quis vxori. ff. eo. et. l. fi. C. eo. ti. 49

¶ Que pena furis. R. qꝫ si agat criminaliter pena est vt fustiget vel vt exulet vel alio modo puniat arbitrio iudicis: nō tñ vt occidatur vel demēbret: vt. C. de ser. fu. auē. sed nouo iure. Et hoc verū est simplex latro. secꝰ si cū armis siue violēter aggredit in domibꝰ vel in itinere vel in mari. vel si pallā surripit quia tūc suspendit. l. capitaliuz. §. crassatores. et. §. famosos. ff. de penis. Sz quid de consuetudine qua suspendunt oēs latrones qꝫtūcūqꝫ simplices si vltra certā summaz furati fuerunt. Ray. tenet qꝫ necessitas pacis cōis et frequēs incorrigibilitas huius malicie hominū facit rationabilē dictā psuetudinē. Si vo agat ciuiliter: tūc si est manifestū pena quadrupli. Si vo nō est manifestū pena dupli. vt insti. de obli. que ex delic. na. §. pena. et. §. fi. Et pōt hec pena peti etiā post annū et impp 50

tuū. Insti. de ꝑpe. ⁊ tpa. ac. §. furti. Et lȝ ꝑ egerit criminaliter: poterit iterū agere ciuilit̄ ⁊ ecōtrario. C. qñ ciui. ac. ꝑtu. cri. l. vnica. ⁊ l. fi. ff. e. ti. An aūt hec pena in cōscientia sit soluenda: dic ꝙ nō vide. j. Lex. §. 4.

51 ¶ Utrum fur possit occidi a priuato. vide Homicidium. i. §. 5.

52 ¶ Utrū fur sit excōicatus q̇ furat̄ calices paramēta: ⁊ hmōi sacra. R. Pa. in. c. ex lr̄is. eo. ti. ꝙ nō nisi cuȝ furto simul fregerit ostia ecclesie vel armaria vel fenestras ⁊ hmōi: facit. c. ꝯquestus. de fo. cōpe. ⁊. c. ꝯquesti. ꝺ sen. excō. ⁊ qꝺ ibi no. vide excōicatio. 5. casu. 6.

53 ¶ Utrū fur qui suspendit̄ sit sepeliēdus i cimiterio. R. Pa. in. c. 2. e. ti. ꝙ sic. ⁊ oēs alij qui ꝑpter sua delicta vita priuant̄: ⁊ etiā oia alia sacra ministrāda si peniteāt ꝺ peccato vt est tex. in. c. fi. 13. q. 2. nec valet ꝯsuetudo in contrariū. cle. i. de pe. ⁊ re. glo. tñ in. ꝺ. c. fi. dicit verū quo ad sepulturā dūmodo fiat de auctoritate ꝑncipis: allegat. ff. ꝺ cadaue. puni. l. i. ⁊ bene. nec cle. loquit̄ nisi de sacris reprobans ꝯtrariā consuetudinem.

g **Eneralis** clausula cōtinet oia nisi cōtraria mens appareat testatoris. ff. de peculio. l. qui penu. legat. C. de inoffi. testa. l. si qñ in glo. Nō enim videt̄ q̇s generalit̄ cōcedere: qꝺ specialiter nō est ꝯcessurus. C. que res pigno. obli. po. l. i. in glo. nec etiā maiora expressis nisi spāliter cōmittant̄. ff. de ꝓcura. l. pōponi⁹. in prin. ⁊ l. mandato.

1 ¶ Generali per spāle ꝓculdubio derogat̄. de rescrip. pastoralis.

2 ¶ In generali mādato multa sūt que non intelligunt̄ nisi exꝑmant̄: de of. le. c. i. in glo.

3 ¶ In generali locutione ꝑsona loquēs intelligit̄ excepta. c. petitio. i gl. ꝺ iureiu. cū ꝯcordantijs ibi posit̄: vñ si ꝓmisi tibi dare aliq̇d ꝯ oēm hoiez non teneor dare cōtra me.

g **Ladius** nō est reddēdus furioso effecto etiam si iurasset. 22. q. 2. ne q̇s arbitret̄. ⁊ facit ad probādū ꝙ ex iuramēto vel voto nō tenet̄: hō qñ venit ad eū casū in quo nullo mō iurasset vel iurare non potuisset.

g **Loria uana** Uide Uana gloria.

g **Ratia** accipit̄ multiplicit̄ aliqñ ꝓ amore: ⁊ sic accipit̄ i. c. i. como. aliqñ ꝓ cōcessione bñficij seu alicui⁹ indulgētie vel auctis: sicut cle. gr̄e. de rescrip. ⁊ qꝺ habet̄ in regula: qꝺ ob gr̄am. li. 6. Et intellige qñ ad illud bñficiū faciendū nō est obligat⁹: q̄r q̇ facit id ad qꝺ est obligatus rōne naturali nō facit gr̄aȝ vt dic̄ Bal. in. c. i. §. hec sacra. de pace iura. fir. in ꝟbo per gr̄am eccle. ⁊ facit tex. ꝑdictus ꝓ eo ⁊. l. titi⁹ ff. de obseq. patro. Aliqñ accipit̄ ꝓ dono spirit⁹ sci. j. q. j. gr̄a. in cle. i. de magistris. in gl. ⁊ ꝑ magistrū in secūdo sen. Et hec est duplex. s. gr̄a grat̄ data. Et hec stat cū peccato mortali. Et est oē bonū additū naturalib⁹ nr̄is. sicut gr̄a predicādi ꝓphetandi: faciēdi miracula ⁊ huiusmodi. Alia dicit̄ gratū faciens Et hec ꝺm Ricar. in. 2. di. 26. ar. i. q. i. non differt a charitate ꝺm aliq̇d absolutū. Et iō idem est realiter qꝺ charitas ꝺȝ Frā. de may. in. 2. di. 29. q̄r que nō possunt seperari sunt idem realiter. Sed per rationes formales respectiuas differūt: quia habēt habitudies diuersas habētes distinctos terminos. Charitas enim dr̄ ad obiectū. s. essentiā diuinā: sȝ nullus est in gr̄a essentie diuine ꝺ voluntat̄. ⁊ ita differunt formaliter: ⁊ placet lȝ alij teneant aliter: hec nunq̄ pōt eē cū peccato mortali: ⁊ sine hac nullus saluabit̄. De quo vide per theologos in. 2. di. 27. ⁊. 28.

¶ Utrū bannitus ꝓpter aliqꝺ delictū cui⁹ bona sunt ꝯfiscata si a dño recipiat̄ ad gr̄aȝ eoipso sit restitutus ad bona: ⁊ remissa sibi culpa. R. quidā tenēt ꝙ sic ꝓpter tex. in. l. i. §. fi. ff. de questi. Ubi dicit Bar. ꝙ bānitus qñcunq̄ recipit̄ ad gratiā ꝑncipis videt̄ restitutus. Idē videt̄ etiā sensisse in. l. fi. ff. de sententiam pa. Sed Salice. in. ꝺ. l. fi. damnat dictū Bar. ⁊ dicit cū Cy. ibidē ꝙ nō restituit̄: ⁊ magis placet ꝑ tex. i ti. ꝺ pace ꝯstā. in ꝑn. in ꝟbo plenitudinē gr̄e nr̄e recept⁹: et ibi dicit Bal. ꝙ qñ q̇s recipit̄ ad plenitudinē gr̄e ꝙ remittunt̄ culpe ⁊ restituit̄ ad fauores Ergo qñ solū simplicit̄ ad gratiā recipit̄ nō restituit̄ ⁊ merito. Facit etiā q̄r rescripta fisco dānosa in dubio sunt restringeda ad minus preiudiciū. ar. l. si qñ. C. de ope. publi. ⁊ Bar. intelligēdus est qñ faciēs gr̄aȝ mādat sententiā vel bannū cācellari q̄r adducit. §. fi. predictū qꝺ no. Uide. s̄. dānatus. §. 2. 1

¶ Utrum gratia secūdo modo accepta concessa alicui per papā expiret per mortē eius 2

R. quidā docto. tenent q̄ si gratia cōcessa habet annexam iurrisditionē ꝛ sit concessa sine litteris q̄ expirat. Si ꝟo nō habet annexam iurisditionē: sic nō expirat etiā si sit cōcessa solo verbo. Sed Joā. an. in prologo super. 6. li. i nouella tenet simpl'r q̄ nō expirat etiā solo ꝟbo ꝯcessa. idē tenet Archi. ibidē ꝛ est verius per cle. dudum. de sepulturis.

3 ¶ Quid ď grā ꝯcessa ab īferiotib⁹ pa pe. vtꝝ expiret morte. vide. j. indulgētia. §. 7.

g **Radus** consanguinitatis ꝛ affinitatis quomō computāť. Uide infra matrimoniū 3. Impedimēto. 6. 7. 15.

g **Uerra** quoð ꝛ qn̄ sit licita. Uide. s. Bellum.

g **Ula** est inordinatus appetitus scðm Augu.

1 ¶ Quot sūt eius species. R. Gre. 20. lib. mora. ꝛ poniť. de cōsecra. distinc. 5. quinqꝫ modis sūt qnqꝫ. Prima species ē qn̄ hora preueniť debita. de quo habes. de consecra. dis. i. c. solēt. Secūda quādo cibos lautiores querit q̄ꝫ cōueniat eius qualitati. de quo. 41. dis. c. i. 2. ꝛ 3. Tertia quādo nimis studiose ꝛ accurate cibos preparat. de quo dic: vt. 41. dis. c. 3. Quarta quādo nimis comedit vel bibit q̄ꝫ mensura refectiōis exigat. Quinta quādo cū nimis desiderio affectať ď quo di. 41. c. i. vñ versus. Propere laute: nimis ardenter ꝛ studiose.

2 ¶ Utrū gula sit peccatū mortale. R. Alexander de ales in cōpendio suo q̄ appetitus comedēdi vel bibendi potest eē. 5. modis. Primo cibum vel potū solūmodo appetēdo: ꝛ hoc nullum ē peccatū: qꝛ naturale est. Secūdo quādo tali appetitui adiūgiť delectatio in cibo vel potu. Et sic ē veniale peccatū. Tertio qn̄ tali appetitui adiungiť trāsgressio alicuius precepti: puta: qꝛ frangit ieiuniū de p̄cepto ad qð obligať sic ē mortale peccatū. Quarto quādo tali appetitui finali affectu inheret puta: parat⁹ facere quecūqꝫ vt eū cōsequať sic ē mortale. ꝛ graui⁹ sic fecit Esau. Quinto qn̄ ꝓpter talē delectationē appetit⁹ ducit totā vitā suam huiusmodi delectationib⁹ deputare sicut diues q̄ epulabať quotidie. Et hoc ē mltū vicinū mortali. Addo. 6. ꝓ clariori intelligentia: quādo tali cibo vel potu seu tāto sciēter ꝛ aduertēter vti vult qð notabile nocumētū ꝓprie persone parat: puta: tn̄ bibit vł comedit aduertēter q̄ perdit vsū rōnis: quia tūc peccat mortaliter. Similiť si comedit aliquid sciēter quo notabilē infirmitatē vel malū incurreret eēt mortale: qꝛ cōtra preceptū. Math. 22. diliges ꝓximū tuū sicut teipsū. Sec⁹ si inaduertenť nisi ita eēt freqūēs q̄ teneret aduertē sicut dicim⁹ de Ebrietate. 25. di. §. alias ea demuꝫ. vel etiā. secus si modicū nocumētū ex tali cibo īcurrat: aut verisilr credat incurrere: sic infirmus qui poti⁹ vult pati augmentū febris q̄ sitim ꝛ h⁹mōi: qꝛ tunc est veniale.

¶ De ieiunio ꝛ hora comedēdi ꝛ cibis q̄bus vesci licet. vide. j. Jeiuninm. 3

¶ Quot sūt filie gule. R. q̄ sūt. 6. Prima ebrietas. Secūda hebetudo mentis. Tertia nepta leticia. Quarta multiloquiū. Quinta scurilitas. Sexta immunditia. de quib⁹ in suis capitulis. 4

b **Abitus** aliqn̄ dr̄ q̄dā q̄litas animi acq̄sita ex frequētatis actib⁹ vł ex vno multū vehementi quo aīa faciliter disponiť ad aliq̄d faciendū. Qui differt a dispositione: qꝛ illa de facili mobilis: sed habitus de difficili ſꝫ Aristo. in predicamēto qualitatis. aliqn̄ dr̄ vestis seu tegmētū q̄ hō tegiť. de q̄ i. c. p̄cipim⁹. 21. q. 4. ꝛ de vi. ꝛ ho. cle. c. de⁹ qm.

¶ Quomō autē sit peccatū in vestimētorū ornatu. vide. Ornatus. 1

¶ Quali habitu debēt vti clerici. R. glos. i sū. 21. q. 4. q̄ pn̄t vti pānis: ēt p̄ciosis ſꝫ cōsuetudinē regiōis vt ꝯformēt se morib⁹ eoꝝ īter q̄s viuūt ꝛ ne vilescat clericalis dignitas vt. 80. di. epi. ď q̄ viō. s. cl'ic⁹. 4. ꝛ. j. ornat⁹. 2

¶ Qualis dꝫ eē habit⁹ religiosi. R. silr ſꝫ statuta sue regule: ita tn̄ q̄ cōueniat religioni ꝛ penitētie: vt. 20. q. i. c. vidua. 3

¶ Quo tpe dꝫ vti hitu religiōis. R. q̄ oi tpe seu lectulo q̄escēs: seu in quocūqꝫ loco cōsistens: vt diciť in. d. c. vidua. 4

¶ Utꝝ peccet mortaliť religiosus dimittēs habitū. R. q̄ sic sine cā rōnabili ꝛ ē excoīcatus. de q̄ vide. s. Excoīcatio. 7. casu. 27. 5

¶ Utꝝ liceat tā clerico q̄ꝫ religioso ex cā rōnabili occultare habituꝫ seu transformare. R. q̄ sic: vt i. d. c. clerici officia. 6

¶ Utrum vir possit vti veste mulieris vel ecōtrario. R. q̄ nō: imo vr̄ pctm̄ mortale: 7

q2 pōt excōicari: vt. 30. di. si qua mulier. et s̃m aliquos sunt excōicati s̃ nō credo.

8 ¶ Quid de vtente habitu monachali vel alio religioso causa ludibrij. R. glo. in. c. cum de core. de vi. 7 hone. cle. q̄ phibitū ē. Et sic videt mortale peccatū: 7 grauit puniēd?: vt i auc. de sanc. epis. §. vl. C. de epi. audi. l. mie.

b **Ebetudo** mentis est grossities intellect? qua hō nō pōt ptingere ad cognitionē rei: nisi p multa et sit exposita: nec tūc etiā pfecte pōt ɔsiderare oia que ptinēt ad rationem rei: 7 dr hebes eo q̄ acuto opponitur. Acutū enim est penetratiuū: ita habes siue obtusum est qd nō pōt penetrare. Uñ inq̄tū importat debilitatē mētis circa spūalia cōsiderāda sic opponit dono itellect? qd subtilit penetrat: 7 differt a cecitate mētis q2 ista importat omnimodā priuationē cognitōis spūalis: s̃ hebetudo nō q2 nō totaliter priuat cognitione.

j ¶ Utrū hebetudo sit peccatū. R. q̄ in tantū q̄tū hz rōnē voluntarij sicut 7 cecitas mētis: vt pz in eo q̄ est affectus circa carnalia et de spūalib? subtiliter discutere fastidit vl negligit. Hec oia ex scō Tho. scda scde. q. 15. ar. 2. Ex q̄ pz q̄ nō est mortale nisi qñ voluntarie ita implicat se terrenis q̄ omittit illā discussionē q̄ de necessitate salutis est: sicut i cōfitēdo peccata vel in cognoscendo necessaria ad salutē: 7 ē filia gule s̃m Gre. 31. moraliū

b **Edificans** in solo alieno de suo: de iure efficit hedificiū dñi soli. Insti. de re. diui. §. 7 ex diuerso. Secus si in littore maris vt piscationi intendat casā hedificauerit: q2 q̄diu casa durauerit sua est: vt in. l. in tātū. ff. de re. diui. Fallit hoc q̄ hedificiū nō efficit dñi fundi: qñ hedificatū est de reb? ecclesie: q2 solū cedit hedificio. 12. q. 2. aplicos. s̃z Jo. ibidē 7 in. c. inuestigādū. de peculio s̃m Ber. Intellige tñ q̄ eccl'a soluet preciū soli Similiter intellige pdicta qñ sciēter q̄s hedificat i alieno solo: q2 si bona fide credēs hedificare in suo: hedificat in alieno i ɔscia tenet dñs soli vel ad vendendū fundū vel satisfaciēdū p hedificio arbitrio boni viri. Si vo q̄s hedificat de alieo i suo solo. tūc hedificatū est suū. l. adeo quidē. §. cū in suo. ff. de acq. re. do. s̃z restituet extimationē de iure si fuerit condēnatus in duplū. d. §. cū in suo. 7. l. gēma. ff. ad exhibē. 7 si destrueret hedificiū posset petere suū. puta trabē: si nō duplū nō fuerit ɔsecutus. insti. de re. diui. §. cū i suo. 7 d. §. cū in suo. Sz in ɔscia si nō fuerit ɔdēnatus sufficit restituat extimationē solum.

¶ Utrū hedificans cū dāno vicini sui teneatur ad restitutionē. R. q̄ nō: si nō facit aīo nocēdi primo: s̃z sibi ɔsulēdi. l. i. §. deniq3. ff. de aqua plu. ar. Nam vsq3 ad celū pōt quis eleuare suū hedificiū si est sibi vtile 7 seruitutē nō habet. l. altius. ff. si serui. ven. Et tenet glo. in. c. cum eccl'a. de elec. in verbo iniuriarū. Secus si aīo iniuriādi primo hoc faceret nam tūc siue denūciatio noui opis sit facta: vel nō. In ɔsciētia tenet. d. §. deniq3. j

¶ Utrū teneat hedificās demoliri hedificiū suis sūptib? aliqñ. R. q̄ sic. qñ post denūciationē noui opis siue iure: siue iiuria hedificauit. ff. de ope. no. nunci. l. ptor ait. §. i. extra eo. ti. per totum. 2

¶ Quādo q̄s possit hedificare castrū vel noua hedificia: vide. s. emphiteosis. §. 18. 3

¶ Utrū quis possit in alieno aliquid facere inuito dño. R. Ange. de aretio. Insti. de lege suffia. cani. tollen. q̄ sic quādo faciēti prodest 7 dño nō nocet: vt ibidē: 7 in. l. i. §. fi. ff. de aqua plu. arcē. Secus si lederet. C. de ser. 7 aqua. l. aquā. 7. ff. si serui. vē. l. 7 si forte. in prin. 7. l. sicut. §. pe. Idē dicit q̄ nemo pōt facere in suo qd alteri nocet 7 sibi nō prodest: 7 qd si facit aīo nocēdi tenet de dolo. d. l. i. §. deniq3. 7. ff. de dam. infec. l. proculus. 4

b **Ereditas** vocatur as. i. pōdus. 12. vntiarū: 7 diuidit in. 12. partes que vocātur 12. vntie que vocant diuersis nominibus. s. secunx vntia. s. vna. Alia sextās: idest sexta pars hereditatis que sunt due vntie. Quadrās: idest tres vntie que sunt quarta pars. Triens: idest quatuor vntie que sunt tertia pars. Quincunx. i. quinq3 vntie. Semis idest sex vntie. Septunx. i. septē vntie. Bes idest octo vntie. Dodrans. i. nouē vntie. Dextans. i. decē vntie. Decunx. i. vndecim vntie Appellatione vo assis duodecim vntie continentur: vt Insti. de here. insti. §. hereditas s̃m Inno. etiā in. c. ex litteris. de iurepa. Hereditas est quoddā ius vniuersale: 7 ea vēdita vel data transit ius patronat? 7 oia iura.

Et ideo hereditas est successio in vniuersuz ius quod defunctus habuit tempore mortis l. nihil. ff. de verbo. sig.

j ¶ Ad quos debet hereditas deuenire defuncto aliud nõ disponẽte vel inualide. R. q in laicis d iure cõmuni. Primo veniũt legitimi descendẽtes si sunt omnib⁹ alijs exclusis: 7 si sunt primi gradus multi equaliter succedũt. Si vero sunt nepotes 7 vlteriores solum succedunt in stirpes. i. in eã partẽ quã pater eoruz si viueret haberet: nec distinguit an sint masculi vel femine etiã adoptiui: quia indistincte oẽs admittunt: vt. C. de suis 7 legi. here. auc. in successione. Si vero descendentes non sunt: tunc veniunt ascendentes. Puta pater auus abauus 7c. cum fratribus 7 sororibus ex vtroq parẽte coniũctis defuncto vel eorũ filij quos fratres vel sorores seu filios si non habet succedũt ascendẽtes: salua semp prerogatiua gradus. s. quia pater prefert auo: et sic eum excludit 7 sic de ceteris. Et sic solum venit de ascendẽtibus qui est proximior defũcto cum fratribus: si sunt in capita: sed cũ filijs fratrũ in stirpes exclusis fratrib⁹ ex vno parente tm̃. Si aũt dicti ascendẽtes sunt in eq̃li gradu: puta ex pte pr̃is i p vel scdo: 7 ex parte matris simili in p vel secũdo: 7 hmõi sic equaliter paterni pro dimidia 7 materni pro alia dimidia succedũt q̃uis sint plures psone ex parte vna q̃ alia: puta auus 7 auia ex vna parte 7 ex alia solũ auus vel auia: vt in auc. de here. ab inte. §. i. 7. z. 7 in auc. defuncto posita. C. ad tertulianũ. 7 qd ibi not. in glo. Aliter qui est in proximiori gradu defuncto siue paternus siue matern⁹ sit admittitur: vt in. d. auc. defuncto. q si nec ascẽdentes sint veniũt collaterales. Et primo fratres 7 filij alicuius fratris premortui qui. s. erant coniũcti ex vtroq parẽte defuncto de cuius hereditate agit: nõ tamẽ in capita sed in stirpes: quo ad filios fratrũ premortuor ipsi fratres bene succedũt in capita: 7 isti preferũtur fratribus qui sunt ex vno parente solum: vt C. de legi. here. auc. cessante. Dicit tm̃ Bar. in. l. oẽs. C. cõmunia de succes. q qñ parẽtes veniunt ad successionẽ in bonis quesitis ex linea materna: preferũtur parẽtes ex linea materna. Et in bonis paterni parentes ex linea paterna. l. 3. C. de bo. mater. Similiter quãdo sunt duo filij ex diuerso matrimonio preferuntur in lucro matrimonij illi qui sunt nati ex illo matrimonio alijs natis ex alio.

¶ Sz nũquid cũ fratrib⁹ pfatis veniãt filij alterius fratris. R. sm Gu. q nõ. ff. quod cum eo qui in alie. po. l. sz si ex parte. 2

¶ Utrũ filij filior prefator fratrũ preferãtur fratrib⁹ ex vno parente solũ. R. q sic. 3

¶ Utr filij filior soli sine patruis 7 amitis superstites admittant in capita. R. Azo. et Hosti. q sic: q̃uis sint filij diuersor fratrũ: sz nõ nepotes. s. nati ex eis. 4

¶ Secundo nõ existentib⁹ pdictis vel aliq eor veniũt fratres ex vno latere tm̃ piuncti 7 eor filij qui pferuntur patruis defuncti. 5

¶ Tertio prefatis nõ existentibus pferun tur qui gradu sunt proximiores defuncto: et si pares sunt pariter admittunt: vt. C. de legi. here. auc. post frẽs. 7 extẽdit h cõputatio vsq ad decimũ gradũ: 7 vltra etiã vt habetur. 35. q. 5. c. ad sedẽ. lz imperator solũ dixerit de decimo gradu expresse. Et in pfata successione tam ascendentiũ quam descendentium seu collateraliũ cessat omnis differentia tam sexus quã emãcipationis: hoc tamẽ attento: vt cum agit de successione patris solos consanguineos admittas: de rebus vero maternis vterinos. Filij vero naturales tm̃ vl spurij sm angelũ in auc. quõ natura. effi. sui §. fi. si sũt ex eodẽ patre nõ ex eadẽ matre nõ succedũt adinuicẽ vnus alteri. Si vero sunt ex eadẽ matre: tunc vnus succedit alteri ab intestato: quia cognoscunt adinuicem. l. z. ff. vnde cogna. Si vero vnus spurius decederet relicto fratre spurio 7 alio legitimo ex eadẽ matre: tunc venit legitimus 7 excludit illegitimus: quia quãdo de successione tractat ille frater prefert qui pluribus nexib⁹ est cõiunctus: vt dictũ est. De successione vero fratrum adinuicẽ serua qd dictũ est: vt durat in infinitũ quousq memoria possit haberi de cognatione. Insti. de gra. cog. per totũ. 6

¶ Prefatis aũt omnib⁹ ascendentib⁹ descẽdentibus 7 collateralib⁹ deficientib⁹: veniet vir ad successionẽ vxoris 7 vxor viri: vt. C. vnde vir 7 vx. l. vnica quod si non est veniet fiscus: vt. C. de bo. vacan. l. i. Si vero esset pactum vel statutũ aut psuetudo contra oia: vel aliquod predictor illud serua si tale est: q iuri cõmuni possit derogare. 7

¶ Si vero loquimur in clericis ab intestato 8

morientibus distinguit an sint bona propria clerici de quibus libere poterat disponere. De quibus dictū est .s̄. clericus .13. Et in talibus succedunt agnati ſm ꝙ dictū est .s̄. Si vero non habet succedet ecclesia cui seruiebat tēpore mortis: vel altare si solū seruiebat altari quod habebat bona distincta ab ecclia ipsi altari deputata: vt no. 12. q. vlti. c. vlti. in auc. de eccle. ti. §. si quis episcopꝰ. Fallit hoc in presbyteris ex seruitute promotis ad sacerdotiū cum cōsensu dominoꝝ: quia de eorū bonis si ab intestato decedunt fiunt quatuor partes quaꝝ vna episcopo: altera ecclesie: tertia pauperibus: ⁊ quarta parentibus assignetur: ⁊ si nō sint idonei vtputa heretici .24. q. 2. sane. ⁊ huiusmōi: episcopꝰ in vsū ecclesie distribuat: vt in .c. 2. d̄ succe. ab inte. Nec est abrogatū: vt ibi doc. cōmuniter tenent: lʒ glo. voluerit ꝙ sic. Si vero sunt bona ecclesie de quibus disponere clerici nō possūt succedit ecclia: vt in .c. i. de succe. ab inte. ⁊ .c. i. ⁊ .c. relatū. el. 2. ⁊ .c. requisisti. de testa.

9 ¶ Quid de successiōe in feudis: vide .s̄. Feudum. §. 6. cū sequentibꝰ ⁊ emphiteosis: vide emphiteosis. §. 5. cū duobꝰ sequentibus.

10 ¶ Quid de seruis manumissis decedentibꝰ ab intestato. R. ꝙ succedent descendentes: vel ascendētes vel collaterales ſm qꝫ dictū est: excepto ꝙ patronus vēdicat partē nō tamen totū: vt insti. de succe. lib. §. sed nostra constitutio: ⁊ ibi vide de eorum successione. Bart. in .l. defuncto. C. in frau. patro. dicit ꝙ si vnus patronus viuit prefert filio alterius patroni: ⁊ filius patroni prefertur nepoti alterius patroni.

11 ¶ Utrū clerici laicis succedant ſm ꝙ dictū est ⁊ eo ordine. R. ꝙ sic indubitanter: quia iura preallegata non excipiunt eos: īmo etiā religiosi: intellige q̇ possunt habere propriū in cōmuni: etiā si dum laici erant cōmiserūt vitiū ingratitudinis: vt .19. q. vl. c. fi. Fallit hoc in feudis. De quo .s̄. Feudū. §. 9.

12 ¶ Utrū filius aliquando excludatur ab hereditate patris vel alius de predictis. R. ꝙ sic in quinqꝫ casibus. Primo si pater fuit hereticus: quia ipso iure bona hereticorū sunt confiscata: de here. c. cum secundū. li. 6. Secundo si pater cōmisit crimen lese maiestatꝫ. l. quisquis. C. ad. l. iul. ma. ⁊ .6. q. i. §. verꝫ hoc Aduerte tamen ꝙ pena incapacitatis nō extenditur ad filios nisi quando crimen est cōmissum in eum qui non recognoscit superiorem. Secꝰ si ē cōmissū ī eū q̇ recognoscit superiorē qꝛ lʒ sit crimen lese maiestatis: vt .l. i. ff. ad. l. iul. ma. non tamē quo ad īcapacitatem quo ad filios ſm Salice ī .d. l. quisquis. Et etiam aduerte ꝙ crimen lese maiestatis cōmittitur a subdito tm̄. cle. pastoralis. de re iudi. Tertio si pater erat patronꝰ vel habebat aliquod ius seu feudum in ecclesia qđ deberet transire ad filios ⁊ ipse interfecit vł mutilauit rectorem vel clericū illius ecclesie: quia ipso iure perdit omne ius ⁊ dignitatem ⁊ ad filios non perueniet: de penis. c. in q̇busdam. quia talia deuoluunt ad ecclesiam cui iniuria facta est: īmo filij taliū vsqꝫ ad quartam generationem in clericoꝝ collegio: nullatenus debet admitti nec in aliqua religione possunt esse prelati nisi fuerit cum eis dispensatū: vt in .d. c. in quibusdā. episcopus tamen dispensare potest: ex quo conditor canonis non sibi reseruat: ar. c. nuper. de sen. exc. Quarto si filius vel alius qui potest succedere furioso debitam curā non impenderit sed succedet ille qui eum in sua domo proprijs sūptibus vsqꝫ ad finem vite procurauerit euacuata etiam institutione illius qui neglexit: si modo talis in scriptis amouerit eos vt curam haberent: vt in auc. cum. de appel. cog. §. causas. vbi etiam dicit glo. ꝙ lʒ nullus extraneus eum procurauerit: tamen hereditas ab agnatis auferet: vt. ff. de his qui. vt in. d. l. licet. vbi institutus indignꝰ iudicatus ē successione qui per negligentiā suā ⁊ culpam id egit vt mulier a qua institutus fuerat moreretur: vbi dicit glo. s. non adhibendo medicum vel maluʒ. Quinto si in captiuitatē eos quibus succedere deberet mori p suā negligētiam pmisit: vt in. d. §. causas: ⁊ sic succedet ecclia ciuitatis ex q̄ orit: vt ibidē: ⁊ etiā ī casibus ī q̇bꝰ pōt exheredari: vt .s̄. exhedatio. §. i

¶ Utrū filiꝰ possit exhēdari p patrē. R. vt .s̄. exhēdatio. si frat frēm: ⁊ vir vxorē ibidē. 13

¶ Utrū dn̄s qui de consuetudine totū accipit qđ erat illiꝰ q̇ sine filijs mortuꝰ est teneat 14
R. ſm Hosti. si talis ꝯsuetudo p̄scripta ē excusatur: qꝛ pōt allegare ꝙ hoc pactuʒ ab initio fuerit: quia terra sua erat.

¶ Quđ succedēt filij illegitimi: vide .s̄. Fi- 15
lius. in pn. cū se. verū est ꝙ Azo tʒ ꝙ nāles

tm̄ succedūt adinuicē. de succe. cogna. §. vul go. sz ho. contradicit auc̄. qui. mo. nā. effi. sui. §. filiū. sz tu dic: vt. s̄. §. 6.

16 ¶ Quis succedet dānatis ex aliq̄ delicto ad mortē. R. q̄ descēdentes vel ascēdentes s̄m q̄ dictū est. s̄. sz collaterales nō: nisi vsq̄ ad tertiū gradū: vxores p̄o taliū solū habebūt dotē ꝛ donatō. añ nup. Si p̄o dotē nō habue rint accipiēt partē legib⁹ diffinitā. Glo. di cit q̄tuz ex morte lucrarent̄ siue hēant filios siue non: ꝛ si neminem predictoꝝ habeant fi sco applicant̄: vt. C. de bo. dā. auc̄. bona.

17 ¶ Utrū bona ingredietis religionē ab inte stato ꝑueniāt monasterio. R. Pa. i. c. i pre sentia. de ꝓba. q̄ q̄ ad frēs minores nō: q̄ aūt ad p̄dicatores ꝛ alios mēdicātes sic: non tm̄ vt imobilia aut iura ꝑpetua sibi retineāt: sz vt vendāt ꝛ imploratiōe officij iudicis. Idē dic in oibus alijs relictis p̄ter q̄ p religiōis ingressū etiā i fratrib⁹ minorib⁹. s. q̄ petent imploratione z officij iudicis ꝛ vt vendant: q̄ aūt ad alios religiosos nō mēdicantes in dubitāter succedit monasteriū.

18 ¶ Sed q̄ro q̄d monasteriū succedet cū men dicātes nullū habeant: ꝛ aliq̄ trāsferant̄ ad placitū p̄latoꝝ. R. Pa. vbi. s̄. q̄ nō ꝑuen unt i p̄dictis monasterio particulari: s̄ erūt in potestate illius q̄ p̄est: vt ꝓuideat prout sibi videbitur.

19 ¶ Utrū nouitio moriēti ab intestato succe dat monasteriū: vide. ı̄. nouitius. §. ij.

20 ¶ Quid si ingrediēs erat vsufructuari⁹ so lum. R. Pa. vbi. s̄. q̄ transibit in monaste rium vsusfructus: s̄ solū durabit in vita in gredientis: ꝛ non plus.

21 ¶ Quid de collatis tali ingredienti ea lege: vt nō alienent̄. R. Jo. an. tenet q̄ succedet monasteriū: p ar. l. i. ff. de fun. instru. ꝛ. l. pa ter. §. Julian⁹ agrippa. ff. de le. 3. ꝛ in eo q̄d nota. de iure pa. ex l̄ris. Pa. vbi. s̄. q̄triū tz. ꝛ q̄dā alij p ar. l. peto lucij ticij. ff. d̄ le. 2. Fac̄ q̄d legit̄ ꝛ no. i. l. si ita q̄s. §. ea lege. ff. d̄ ver. ob. Ego p̄o sic ꝯcordo distinguēdo. Si pro hibita est alienatio vt in familia remaneat: sic est vera opi. Jo. an. p. d. l. peto. §. fi. a con trario sensu. Si p̄o vt ad extraneū ꝑueniat ꝓhibitū est: sic non succedet monasterium.

22 ¶ Sed quero q̄n accipiet q̄d sibi debet̄ ali quis ex hereditate ingredietis siue fecerit te stamentū vel non. R. Pa. vbi. s̄. Bar. dicit q̄ q̄n mors ista ciuilis opat̄ oēz effectū quē mors naturalis: sicut est in ingredientib⁹ or dinē minoꝝ q̄ nihil in cōi vl̄ particulari pos sunt hr̄e: tūc statī hebit post ingressū cū effe ctu. i. ꝓfessionē expressā. arg. l. deo nobis. C. de epis. ꝛ cle. s̄ q̄n nō opat̄ oēz effectū in hoc quē mors naturalis: puta quia habēt saltez in cōi: tūc dz expectare mortē nālem ipsi⁹ in gredietis ꝛ interim dispositio si fecit erit i su spēso. Et cū hac opinione transit Cy. ꝛ dn̄s Anto. ꝛ Pa. in. d. c. in p̄ntia. Limita tm̄ nisi in testō alit̄ de tp̄e determinasset: q2 illud erit seruandū. Itē limita vera p̄dicta: nisi quo ad filios legitimos qui legitimā habebūt ex equitate statim post ingressū: nō aūt alimen ta s̄m p̄dictos doc. Quod verū credo quādo legitima eis sufficit: alit̄ nō saltē in ꝯscia: sed vel monasteriū dabit eis statim q̄d debēt hr̄e ex bōis igressi vel statī alimēta p̄stabit: donec eis talia bona dederit. Facit ad h̄. d. l. deo no bis. §. nā ꝛ maritus. ꝛ q̄d no. ibi in glo.

¶ Hereditas quō diuidit̄ inter frēs q̄ habēt peculiū castrense vel q̄si: aut aduēticiū: vide peculiū per totū. 23

b Eres aliq̄n ꝓximū. i. primū si gnificat nō vlteriorē. vt ff. de verbo. sig. l. sciendū. s̄ regulari ter nomē heredis p multas successiones acci pitur: vt. d. l. sciendū. ꝛ. l. vlti. C. de here. in stituen. vbi heres heredis testatoris dicitur heres. vide glo. in. c. ex transmissa de fil. p̄sb. Aliquādo tamē descendentes post primū he redem vocantur ꝓheredes: vt tenet glo. in. c. fi. de pecu. cleri. q̄uis al's pro heres dicatur qui se putat heredē cum non sit. ff. de pe. here. in. l. pro herede. ꝛ insti. de interdi. §. adipiscē de. Aliquādo quilibet descendēs cui relinq̄ tur aliquid dicitur pro heres: vt in. d. gl. No mine p̄o suorum heredum non veniunt ex tranei heredes. de quo per Bar. ꝛ alios in. l. Gall⁹. ff. de liber. ꝛ posthu. Quod limita ve rum in his que non transeunt ad heredes ex traneos.

¶ Utrum deus instituerit q̄ aliquis sit he res. R. q̄ sic vt patet in. c. non omnis. 32. q. 2. ꝛ. q. 4. dicat ibi: Eijce ancillā ꝛc̄. Non enim erit heres filius ꝛc̄. 1

¶ Utrū heres institutus solū i certa re qui ꝓprie nō dicit̄ heres s̄ legatari⁹: vt in. l. quo tiens. C. de here. institu. possit in foro aīe nō 2

dato alio herede adire totã hereditatẽ ƀm ꝙ vult.l.i.in.§.si ex fundo.ff.de here.insti. R. Pa.in.c.quia ingredientibꝰ.de testa. ꝙ Fe de.ꝯsilio.126.⁊ multi alij doc.in sacra pagina ꝯsuluerunt ꝙ sic: quia ius humanũ nõ cõtrariũ diuino debet seruari in foro aie. gl'licite poterit: limitãt tñ dũmodo dolose nõ sit inductus testator ad instituendũ eum in certa re: vtputa quia persuasit ꝙ nõ posset habere regressum ad alia bona.

3 ¶ Quid si ita sit institutus in certa parte ƀ addito: ⁊ volo ꝙ de bonis meis plus non possit petere sed sit ꝯtentꝰ ⁊c. ⁊ instituit aliꝰ heres vniuersalis qui nõ vult adire hereditatẽ an suprascriptus possit ipse eã adire. R. videt ꝙ sic.ar.d.§.si ex fundo.⁊.d.l.quotiẽs. Sed ꝯtrariũ est ver ꝙ nõ põt: vt in.l.quotiens.§.sed si duo.ff.de here.insti. vbi patet ꝙ §.pdictus si ex fundo.⁊ pdicta.l.quotiẽs.h3 locũ qñ volũtas testatoris est simplex ⁊ non restricta expsse: vt in casu isto. Et iõ veniẽt succedẽtes ab intestato: quia testamentũ nõ reperit habere heredẽ: ⁊ nõ põt qs ꝓ parte decedere intestatus: ⁊ ꝓ parte testatꝰ.l.ius nostrum.ff.de reg.iu. Si dicis quõ põt ꝓhibere ꝙ nõ plus peteret. R. p.l.domus.§.fi.ff. de vsufru. vbi testator ꝓhibet ius accrescẽdi ⁊ casus est in.l.i.ff.de iniusto rup.testa.

4 ¶ Utrũ heres teneat ex delicto vl' q̃si delicto defuncti. R. vt colligo ex Bar.in.l.i.ff.de ꝑuatis delictis. ꝙ aut actio ẽ penalis ex vtraq3 parte: vtputa qñ petit pena q̃ est applicanda parti. Nã tam ex parte rei q̃ actoris est penalis. Et sic nõ tenet aliq̃ iure. Si ṽo actio ẽ penalis ex parte rei ⁊ ꝓsecutoria rei ex parte actoris: vtputa q2 ago ꝓ satisfactiõe dãni mei: ⁊ sic de iure ciuili si delictũ fuit cõmissũ circa ꝯtractũ: q̃ quidẽ ꝯtractus tenuit sic tenet heres: q2 nõ fundat intentio actoris immediate ex delicto ƀ ex ꝯtractu puta: q2 agit actõe comodati vel depositi ⁊ hmõi: ⁊ non ex dolo vel delicto. Casus est in.l.ex depositi.ff. de ac.⁊ obli.⁊.l.ex ꝯtctibus.ibidẽ.⁊ honꝰ tex. in.l.si hoies.§.dat actio.ff.d'positi. Si ṽo fuit cõmissũ delictũ circa ꝯtũ q̃ nõ tenuit: vt puta q2 dolꝰ dedit causã ꝯtui: q2 nõ tenet vt in.c.delicti.de emp.⁊ ven.sic nõ tenet q2 cu3 agere nõ possit ex ꝯtctu cũ non sit: oporteret agere ex delicto ꝯ heredẽ ⁊ crimina morte extinguunt.23.di.quorũdã.⁊ nullꝰ post mortem põt accusari.4.q.2.c.i.ff.d' ho.eo.q̃ au. sen.mor.si ꝯsi.l.vlt.33.q.2.admonere.nisi i casibꝰ heresis.24.q.2.sane.vel si hereticos i stituit heredes: de here.c.siq̃s cp̃s.vel si i crimine notorio decessit: vt no.in glo.d.c.quorundã.⁊.24.q.2.in sũma. vl' generalit' dic q̃cunq3 cõmisit defunctus crimẽ ꝓpter qd ipso facto pena sit inflicta a lege sicut in here si ⁊ crimine lese maiestatis: q2 tunc accusat' ⁊ agit' ꝯ heredẽ nõ vt puniat' ex illo delicto: ƀ vt bona auferant' ab eo q̃ in cõmissũ ceciderunt. Facit.l.cõmissa.ff.de pub.⁊ tex.bonus.in.c.2.de ꝓscrip.li.6.al's nõ tenet' heres pro quocunq3 delicto cõmisso a defuncto siue in ꝯctu nullo siue extra oẽm ꝯctu3: nisi in duobus casibꝰ. Primꝰ si lis fuit ꝯtestata cu3 defuncto: vt.l.vnica.C.ex delic.defun. Rõ: quia in iudicio quasi ꝯhimꝰ: vt in.l.3.§.idẽ scribit.ff.de peculio. Et iõ videt' initus ꝯtractus cũ defũcto p ꝯtestationẽ litis. Secundus si aliq̃d puenit ad heredẽ ex delicto defũcti: q2 in tantũ tenet' ⁊ nõ plus: vt in.d.l.vnica. Fallit in ꝯditione furtiua: q2 in.l.si ꝓ fure.ff.de ꝯdi.fur. dicit tex. furti actio penam petit legitimã ꝯditio rẽ ipsã.⁊ sequit' ꝯditio rei furtiue: q2 rei habet ꝓsecutionẽ heredes q̃ furis obligat nec tñ si viuat seruus furtiuus sed ⁊ si decesserit.s.viuo fure vl' mortuo De iure aũt canonico tenet Bar.indistincte teneri qñ quis agit ꝓ satisfactiõe dãni ꝯtra heredẽ ⁊ hoc sequunt' cõiter doc. Et sic intelligende sunt glo.in.c.ex p̃sentiũ.de pigno.de solu.c.i.de rapto.in l'ris.de vsu.tua nos. intellige in q̃tum hereditas se extẽdit. Et placet inꝯscia.h3. Pa.in.c.fi.de sepul. solu3 admittat verũ qñ defunctũ penituit quia iura canonica loquunt' ꝙ tenet' qñ defunctũ penituit: vt no.glo.singularis in.c.a nobis el.2. de sen.ex.q2 tũc agit' ex q̃si ꝯctu nõ ex delicto Si ṽo nõ penituit nõ tenet' ƀ3 eundẽ Pa. et glo.d.c.a nobis.nisi q̃tenꝰ d' iure ciuili tenet'.

¶ Utru3 heres teneat' soluere legata in testamẽto minꝰ solẽni facta. R. ꝙ in foro iudiciali nõ de quo dicendũ: vt in.l.si veritas. et l.fi.C.de fideicõmis. Sed in foro aie pendet hec q̃stio ex alia.s.vtrũ ex volũtate defũcti oriatur obligatio naturalis.⁊ cõmuniter vltramõtani tenẽt ꝙ nõ: cismõtani ꝙ sic. De quo vide p canonistas: in.c.fi.de solu.⁊ p Bal. ⁊ legistas.in.l.cum quis.C.de iuris ⁊ fac.ig. 5

Et ibi dicit Albric⁹ q opinio cismontanoꝝ
est cōis opi. ⁊ sic tene eā quia verior. Ex qua
opinione. d. Anto. motus dicit se ꝯsuluisse i
facto in quo tm̄ vn⁹ testis fuerat adhibit⁹:
tenebat̄ heres in foro aīe. Pa. aūt in. c. quia
plerisq̃. de imu. ec. distinguit q aut defun-
ctus nō egit solēniter relinquere: ſ totū cō-
misit fidei heredis. Et sic tenet̄ ciuiliter ⁊ na-
turaliter. Et sic in vtroq̃ foro casus est no-
tabilis ſm vnā lecturā quā sequit̄ Bar. in
d. l. fi. Aut nō cōmisit fidei heredis ſ simpli
citer relicta fecit sine solēnitate debita ⁊ indi
stincte tenet̄ heres in foro aīe si ei de h̄ ꝯstet
Rō: q2 solēnitates fuerūt inducte ad falsita-
tem tollendā. Ubi ergo ꝯstat q nulla falsi-
tas interuenit dꝫ cessare: ⁊ dispositio legis ⁊
seruari eq̇tas ⁊ obligatio naturalis que ori-
tur ex dispositione defuncti. l. cū ampli⁹. §. is
natura dꝫ. ff. de reg. iu. ⁊ ꝑ hac opinione fa
cit q̄d no. Inno. de elec. in. c. sicut. ⁊. l. instra
C. de fideicōmis. Ego dico q si erat legans
doctus ⁊ nō erat necessitas q̄ excluderet solē-
nitatē debitā: ⁊ sic nō valeat: quia videt̄ vo
luisse potius illudere. Si ꝟo erat ignorans
vel forte nō potuit solēn tatē obseruare: sic
valeat in ꝯscia alio nō constante de mente.
vide ḋ h̄. j. testm̄. §. 9. ⁊. 10. ⁊ legatū. 2. §. 8.
6 ¶ Utrū heres teneat̄ satisfacere ex ꝯ̄tu vl'
q̄si defuncti. i. q̄ ipse defunctus erat obligat⁹
vltra vires hereditarias. R. q si fecit inuē
tariū nullo mō tenet̄. Si ꝟo nō fecit inuēta-
riū in foro aīe nō tenet̄ ſm Joan. an. ⁊ dn̄m
An. ⁊ Pa. in. d. c. q2 plerisq̃. In foro ꝟo cō-
tentioso sic: vt in. l. fi. C. de iure deli. Federi.
tn̄ ꝯsilio. 21. dicit q etiā teneat̄ in conscien-
tia vltra vires. Sed prima opinio videtur
eq̇or quo ad conscientiam.
7 ¶ Utrum hereditate exhausta ꝑ legata pos
sit heres aliquid de ipsis legatis detrahere.
R. q aliq̄n detrahit̄ falcidia aliq̄n trebellia
nica: aliq̄n legitima: de quo dic: vt. j. legitīa
Similiter an̄ oīa deducere pōt expensas fu
neris ⁊ alias necessarias q̄s fecit cā heredita
tis vt in testamēto ⁊ in inuentario ⁊ huius-
modi: quia sic debet esse imunis a grauami
ne sicut est a lucro in. l. scim⁹. §. ⁊ si p̄fatam
cū quinq̃. ll. sequētib⁹. C. de iure delibe.
8 ¶ Utrū heres scienter soluēs legata: nec reti
nens sibi falcidiā possit repetere vel si igno-
ranter. vide Solutio. §. 21.

¶ Quid si plures sunt heredes an quilibꝫ te 9
neatur in solidū ad oīa debita vel legata. R.
q regulariter quilibet tenet̄ solū ꝑ parte he
reditaria. C. de ac. here. l. ꝑ h̄editarijs. Fal
lit hoc in. 7. casibus. Prim⁹ q̄n defunctus ali
ter disposuit. ff. de le. 2. l. cū ab vno. Secun-
dus si obligatio sit propter impēsas funeris
vxoris: quia non solū obligant̄ heredes: ſ ⁊
vir ſm portionē quā habēt: puta si vir habꝫ
centū ⁊ heredes. 200. tunc vir tenet̄ ꝑ tertia
⁊ heredes solū pro duabus. Tertius si bona
defuncti erant expresse vel tacite hypotheca
ta debitoribus: q2 vno existente non soluen-
do tn̄ alij obligant̄. Quartus in alimentis le
gatis quando sic per iudicē est diffinitū: vel
defunctū. l. 3. in princi. §. i. ff. de alimen. lega.
Quintus q̄n res legata possidet̄ ab vno in so
lidum dicta. l. pro hereditarijs. ⁊. ff. como.
l. sed mihi. §. heres. Sextus q̄n obligatio ꝯsi
stit in implendo pollicitationē factā a defū-
cto ad honorē dei vel sanctorū vel rei publi
ce. ff. de poll. l. i. §. si quis. ⁊. l. ex pollicitatio
ne. Septimus quando obligatio est indiui-
dua. ff. de verbo. ob. l. in executionib⁹. §. ser-
ua. ⁊ de h̄ habes in glo. d. l. ꝑ hereditarijs.
¶ Quid si heres est pupillus nunquid diffe 10
retur solutio debitoꝝ vel legatoꝝ. R. q nō.
vt. l. sub pretextu. C. de ac. here.
¶ Utrū dilatio restōnis facta ab h̄ede ꝑlō- 11
get statū i purgatorio ḋfūcti: ⁊ quō eps̄ pōt
cōpellere h̄edes nō exequētes vl' alios execu
tores ⁊ multa alia ad h̄: vide. s. Executor.
¶ Utrū heres rogat⁹ restituē h̄editatē pos 12
sit alienare aliq̇d de ea. R. q nō. C. cōia de
le. l. fi. nisi in casib⁹ positis in auc. res q̄. ibidē
posita: q̇ sūt isti. s. cā dotꝭ ⁊ donatōis ꝓpt̄ nu
ptias: ⁊ loquit̄ in lib̄ eris nō in exneis: pōt tn̄
retinere sibi q̄rtā trebellianicā: vt in. c. Ray-
nūtius. ⁊. c. Raynaldus. ḋ testamēꝭ. Si ꝟo
rogat⁹ est restituē q̇cq̇d superit de h̄editate:
tūc ad min⁹ q̄rtā ptē ſuabit s̄bstituto: vt. C
ad treb. auc. ꝯ rogat⁹. ⁊ vide de h̄ in glo. i. d.
c. in p̄ntia. Aduerte ſm gl. i. d. c. i p̄ntia: q lꝫ
q̇s sit pure rogat⁹ restituere h̄editatē nulla
facta mētione de filijs. Si tn̄ postea h̄uerit
filios vel nepotes s̄bstitutio euanescit. C. de
fideicōmis. l. cū acutissimi. C. de insti. ⁊ s̄bsti.
l. generalit̄. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. l. cum auus.
¶ Utrū bona ingrediētis religionē nō capa 13
cem vt sunt mendicantes: qui nec in cōmuni

debent habere sint ppinquoꝝ. R. communis opinio est: ꝙ ad succedentes ab intestato veniant p auc. bona. C. de bo. prescrip. sed hoc limita nisi pdicta bona fuerint ei relicta sub cōditione si decesserit sine liberis restituendū quia tūc debēt erogari ad pias causas. Casus est singularis in auc. de sanctis. epis. §. ꝫ ꝛ hoc psenti. in fi. Et hoc sequit: Angelus in disputatiōe que incipit: Nobilis quidā genere. Hec oia limita vera: nisi imploratione officij iudicis ea vellēt vendere ꝛ preciū i suas necessitates ꝯuertere: qꝛ succederent: vt. s. hereditas. §. i7. dictū est.

14 ¶ Utrꝫ heres dedicās se monasterio excludat substitutū. R. glo. in. d. c. in psentia. ꝙ sic si est priuatus ꝛ etiā cuꝫ rogatus est restituere puato. Sec⁹ si substitut⁹ vel cui rogatus est restituere eēt eccla vel loc⁹ religiosus vel alia pia cā: quia nō excluderet: vt in. d. §. sed ꝛ hoc presenti. vnde sumpta est auc. nisi rogati. C. ad trebel.

15 ¶ Sed quid si nō ingredit monasteriū: sed efficit cleric⁹. R. glo. in pfato. c. in pñtia. ꝙ nō euanescit substitutio nisi duo ꝯcurrant. Primū vt ppetuo maneat in ecclesia. Secūdum vt redditus expendant in pias causas: vt in prefata auc. dicit. Sed Pa. ibidem restringit ad clericū ꝯuersū alicui monasterio sed magis placet vt simpliciter intelligatur sicut glosa intelligit.

16 ¶ Utrū ꝯuersio seu dedicatio sui ipsi⁹ ꝛ suaruꝫ reꝝ ecclesie seculari euacuet substitutionem. R. glo. in. d. c. in pñtia. ꝙ aut fit clericus: dic vt. §. pcedenti. Aut nō fit clericus. Et sic nō expirat: lꝫ alij dicant ꝙ etiam expirat: ꝫ primū verius scdm equius.

17 ¶ Quid si quis ingredit religionē in fraudem substituti. R. Pa. in. d. c. in presentia. abbas tenet ꝙ nō euacuat substitutionē: qꝛ dolus ꝛ fraus nemini patrocinat. c. sedes. de rescrip. ꝛ placet cōit doc. Facit. zo. q. 3. §. fi. Ubi inductio facta cā donoꝝ impedit acquisitionē eoꝝ. ergo forti⁹ qñ fraus interuenit.

18 ¶ Utrū heres institutus cū ꝯditione si sine liberis ex se legitime descendentib⁹ vel ex corpore suo nascētib⁹ si ingrediat monasteriuꝫ euanescat substitutio. R. Pa. in. d. c. in presentia post diuersas opiniones recitatas cōcludēdo cū Bar. ꝛ Cy. in. l. si itaqꝫ. ff. de le. z. ꝙ euanescit. ꝛ credo sit verior ꝯcor. Archidi. ꝛ Jo. i9. q. vlti. c. si qua.

¶ Sed qd si nō intrauit sed instituit monasteriū heredē. R. Archi. in. d. c. si qua. ꝙ nō euanescit substitutio ꝫm Hos. 19

¶ Utrū heres teneat soluere legatū causa dotis factū si illa ingrediat monasteriū. R. Pa. in. d. c. in psentia. ꝙ sic. ꝛ idē si esset ei relictū cā donationis ꝓpter nuptias. 20

¶ Utrū substitutio expiret facta sub ista cōditione: si ingredit monasteriū: vel si nupserit vel nō nupserit. R. Pa. in. d. c. in pñtia. ꝙ nō: qꝛ cōmuniter tenet ꝙ habet ꝯditio ꝓ nō adiecta in substitutione que impedit religionis ingressū: sicut illa que impedit matrimoniū carnale. l. cū tale. ff. de ꝯdi. et demō. l. z. C. de indic. vidui. Et ideo mulier non tenetur restituere relictū sibi cū onere restituēdi si nupserit. l. quotiēs. ff. de ꝯdi. ꝛ demon. Ubi legatū factū si nō nupserit tenet: ꝙuis faciat contrariū. l. filie. ff. de ꝯdit. ꝛ demon. Idem dicit Albri. in. l. deo nobis. C. de epi. ꝛ de. ꝙ puella cui relinquunt centū si nupserit. Si vo religionē intrauerit. 5o. ꝙ nihilominus si intrauerit habebit centū: qꝛ in casu pdicto ois ꝯditio dilatio ꝛ grauamē: remissa intelligunt: cū predicta istitutio succedat loco debiti bonoꝝ subsidij: vt est expressum. C. de inoffi. testa. l. quoniā in priorib⁹. Et hoc dicit veꝝ in filia cui bonoꝝ subsidiū debetur: sed in extranea nō: ꝫ solū si ꝯditio extet: ꝛ etiā nō haberet filia qñ legitima esset sibi legata: ꝛ istud esset vltra bonoꝝ subsidium. Et de hoc vide eundē ibidē diffuse. ꝛ in dicta l. quoniā i priorib⁹ Richar. malūbra disputauit ꝛ tenet ꝙ si relinquat alicui centum si nupserit. ꝛ 5o. si ingrediat religionem ꝙ nihilomin⁹ ingrediēdo habebit centum: nec distinguit: an sit filia vl' extranea ꝛ ē veꝝ: ꝛ sic tene 21

¶ Statuto cauet: ꝙ filie extantib⁹ mascul' filijs nō succedant ꝫ dēant de bonis paternis dotari ꝛ esse ꝯtente: qrit si pre mortuo q relict filiū ꝛ filiā: ꝛ anteꝙ frater sororē dotaret mortuus ē relicta filia sua: dicta amita debeat habere solū dotē vel tanꝙ heres. R. Albri. in. l. publico. C. ad. l. iul. de adul. qdaꝫ tenent ꝙ sic: qꝛ neptis nō succedit vt mascul⁹: ꝫ verius videt ꝫm Hugolinū de la fontana ꝙ succedet nepꝫ nō amita. Rō qꝛ ex morte patris iam ius fuit quesitū filio: ꝛ illud trāsmittit filie: vt. C. de cad. tol. §. in nouissimo. 22

quia in hoc representat psonā patris sui. ar.
C. de here. vel ac. he. l. empta. ⁊ sufficit semel
ius fuisse quesitū vt. ff. qđ me. causa. l. videa
mus. De quo vide. s. Feudū. §. 8. Sed si fi-
lius p̄mortuꝰ fuisset añ patrē relicta filia: ve
ra esset opi. p̄ma: q2 tale statutū ē factū: q2
p masculos ꝯseruaf agnatio: vt. ff. de vē. in-
spi. l. i. §. pe. ḡ nō d3 porrigi ad sexū femineū
vt in. d. l. publico. vide. s. excōicatio. i. §. 20
quō fr pōt admittē sororē i fraudē creditoꝝ

23 ¶ Utrū heres teneaf seruare ordinē in solnē
do creditoribꝰ vel legatarijs. R. q sic: quia
creditoribꝰ priꝰ satisfacere d3 siue ex ꝯtractu
vel quasi: aut delicto vel quasi sint postea le-
gatarijs. Si tñ priꝰ solueret sine dolo legata
rijs priꝰ veniētibꝰ nō poterit inq̄etari a cre-
ditoribꝰ: si nihil ei remāsit de hēditate s3 ha-
bebunt regressū ꝯ legatarios. q̄s aūt in cre-
ditoribꝰ sit p̄ponēdus vide. j. resto. 2. §. 16

24 ¶ Quis pōt heres institui. R. q oīs q̄ nō p
hibetur a iure: ar. de spō. cu3 apud. Et q̄s phi-
beatur. R. q .13. Primo hereticꝰ aut paga-
nus: de here. c. si q̄s epo. Secūdo credentes
receptatores ⁊ defensores hereticoꝝ de here.
c. excōicamus. el. i. §. credentes. Tertio apo
stata. Quarto collegiū illicitū. Quinto de-
portatus. C. de here. insti. l. i. Sexto d̄natꝰ
ob crimen famosū. Septimo insecutor car-
dinaliū: de penis. c. felicis. li. 6. Octauo ex
cōicatus. Nā q̄ tpe institutionis vel mortis
vel aditionis hereditatis erat excōicatus
nō valet institutio. Secus si post institutio-
nē fuit excōicatus: s3 ante mortē absolutꝰ: vl
post mortē fuit excōicatus ⁊ ante aditionem
absolutus: tenet institutio. ff. de here. insti.
l. si in ꝯditiōe. §. solemꝰ. ⁊. l. si alienū. §. in
extraneis. Nono spurij nati ex d̄nato coitu
de quibꝰ. s. Filius. in pn. Decimo incestuosi
cū monacha. 27. q. i. si q̄s sollicitauerit. ī gl.
Undecimo crimē lese maiestatis cōmittētes
de pe. di. i. c. si q̄s tñ in militibꝰ. Duodecimo.
Simoniaci s̄m aliquos: quia purificanf le-
dentibꝰ maiestatē. Tertiodecimo illi q̄ non
pñt habere: nec in ꝓprio: nec in cōi: vt sunt fra
tres minores. cle. exiui. §. cupiētes. de vbo.
sig. De materia heredis: vide. s. Hereditas.
⁊. j. Legatū ⁊ Testamentū.

b **Eremita** dicif q̄ vere ⁊ pu
ram solitariā eli-
git vitā. 16. q. i. qui vere.

¶ Utrū possit habere ꝓpriū. R. glo. in. d. 1
c. q̄ vere. q sic: ⁊ est tex. 19. q. 3. §. econtra.

¶ Que est strictior vita: an heremitaꝝ an 2
religiosoꝝ. R. glo. vbi. s. dicit: q monacho
rū. Intellige in heremitis q̄ nō sunt religiosi

¶ Utrū heremita gaudeat p̄uilegio clerica 3
li. R. glo vbi. s. q sic: ⁊ dicit pbari p. d. c. q̄
vere: s3 iudicio meo nihil pbat nisi q sunt di
gni honore. Et ꝓpterea dico cū Jo. d ligna.
in cle. p lr̄as. de prebē. q sicut laici nati sunt:
ita laici pseuerāt ⁊ sub iurisditione impato-
ris cum eis nō adueniat aliq̄d eripiēs eos ab
ipsius iurisditione qđ duplex est: videl3 rece
ptio ordinis vel ꝯuersio ad aliquā religionē
approbatā: in. c. fi. de reli. do. 17. q. 4. si quis
suadente. de sentē. ex. nō dubiū. cū similibꝰ:
⁊ sequif Pa. in. c. nullus. de fo. compe. l3 sit
equū dicere q sūt ecclastice psone. ⁊ de foro
ecclastico. p. c. nulla rōne. 93. di. ⁊. c. si autē
ij. q. 3.

¶ Utrū religiosi possint vitā heremitica3 4
eligere. R. q sic de lnia suoꝝ prelatoꝝ ⁊ cel-
las siue habitacula i heremo siue loc̄: vbi nō
sit hoīm habitatio de propinquo capere ⁊
mutare: possunt etiā religiosi mendicantes
vt in. c. cum ex eo. de exces. prela. li. 6. S3 pla
ti nemini debent dare lnia3: nisi iam in socie-
tate pfectis: cu3 sit periculosissimū solitarie
habitare impfecto: cui dicif. Ue soli: q2 cu3
ceciderit non h3 subleuantē. Et ideo sanctꝰ
Tho. scđa scđe. q. 188. dicit q vita socialis
necessaria est ad exercitiu3 pfectionis: quia
mutuo se instruūt verbo ⁊ exēplo ⁊ correcti-
one q̄ ad perfectionē pducūt. Solitudo au
te3 cōpetit iam pfectis: qui alioꝝ regimine nō
indigent. Et iō si absq3 exercitio precedēti ta
lis vita assumaf periculosissima: nisi supplea
tur p diuinā gratiā: hec ille.

b **Ereticus** est s̄m archi. in
c. quicūq3. de he
re. li. 6. Primo q̄ tenet ꝯ quatuor cō-
silia. Itē q̄ aliter sentit de sacramentis. s. cor
pore christi: baptismate: ꝯfessione: ⁊ alijs q̄
sacrosancta p̄dicat ⁊ obseruat eccl̄a. c. cū ad
abolendā. de here. Itē q̄ conaf auferre pri-
uilegiū ecclesie romane sibi a christo tradi-
tum: vt in. c. oēs. 22. dis. qđ est. vt sit caput
oium ecclesiaꝝ. Itē dubius in fide. c. dubiꝰ.
de here. Itē omnis scismaticus. 24. q. 3. inē
heresim. Itē oīs simoniacus. i. q. i. quisquis.

Itē oīs p̄cisus ab ecclesia.4.q.j.c.2. Itē
oīs interp̄tans male sacrā scripturā.24.
q.3.heresis grece. Itē qui nouā opinionem
inuenit.24.q.3.heretic⁹ ē. Itē qui trāsgre/
ditur p̄cepta aplīce sedis.99.di.nulli. Itē
qui nō tenet articulos fidei: Sʒ loquendo
de heretico ꝓp̄rie ⁊ vt sit excoicatus ⁊ subia
ceat alijs penis ꝯ̄ hereticos statutis. Dic ꝙ
tria requirunť ſm Alex. de ales scōa scōe
ti.de heresi. Primū falsa credulitas in rōna
li.j.ſm glo.24.q.3.§.quia vō sermo.ꝙ er/
ret in articulos fidei ⁊ eius sacris: vt i.c.ad
abolendā: de here. Addit Pau.i cle.vnica.
eo.ti.ꝙ etiā ille qui falsā ⁊ extortā expositi
onē in diuinis scripturis ponit cōtra id quod
tenet ecclesia. Intelligo.s.pro articulo fidei
est heretic⁹. Glo.tm̄ in cle.j.§.sane.de vsu.
dicit indistincte de tenēte aut gignēte puer/
sū dogma vel falsas opiones ꝙ heretic⁹ ē.
Cardina.in.d.cle.etiā voluit hoc extēdere
ad tenentē cōtra canones: ⁊ multi doc.ibidē
Sed ego dico clari⁹ ꝙ falsa credulitas ꝯ̄ fi/
dē ē duplicit̄. Primo directe ⁊ p̄ncipalit̄:
Et hoc est dē qd̄ ē cōtra articulos fidei. Se/
cundo indirecte ⁊ secūdario sicut ea ex q̄bus
sequit̄ corruptio alicuius articuli sicut dice/
re aliquid falsū in scriptura diuina cōtētū
quia ē corruptio illius articuli de spū sctō.q̄
locutus ē p ꝓphetas. Similit̄ dicere ꝙ ec/
clesia male determinauit in aliquo circa fi/
dem ē ꝯ̄ illud.sanctā ecclesiā catholicā: ⁊ hu
iusmodi. Secūdū qd̄ requirit̄ vt quis sit he
reticus ē p̄uersa voluntas in concupiscibili.
Tertiū ip̄ugnationis p̄tinacitas ex p̄te ira/
scibilis.s.ꝙ p̄tinaciter hoc teneat.quia lʒ q̄s
erret in fide ⁊ alijs predictis. Si tm̄ patus ē
corrigi non ē heretic⁹.tex.ē.24.q.3.dic̄ apo
stolus.⁊.c.qui in ecclesia.⁊ glo.ibidē: ⁊ gl.i
c.nec licuit.17.di.⁊ tex.planus.in.c.hec ē fi/
des.24.q.j.⁊ in.c.dānamus.de sū.tri.i ver
bo p̄tinaciter.ꝓpterea dicit Lau.ꝙ qui er/
rorē nō defendit imo patus ē intelligere ra/
tōnē non ē putādus hereticus. Similit̄ ille
qui dubitat ex animi ifirmitate nō tm̄ p̄tina
citer insistit. Ex.c.dubi⁹.de here. intelligat̄
qn̄ in dubio p̄tinaciter insistit.
¶ Qua pena puniūtur heretici ꝓp̄rie. R.
vt colligo ex diuersis iurib⁹ ꝙ vltra morta
le pctm̄.14.penis. Primo ꝙ ipso facto sunt
excoicati.de q̄.d.excoicatio.5.casu.17. Nec
dū heretic⁹ excoicat̄ sed etiā suspect⁹ de he/
resi: nisi ad arbitriū epi se purgauerit.c.ad
abolendā.§.laicus.de here.⁊ dē sen.exc. vt
fame. Et si excoicationē per annū sustinue
rit aīo indurato: tunc velut heretic⁹ cōdē/
nabit̄.c.excoicamus.§.j.de here.cū contu/
macia.de here.li.6. Requirit̄ tm̄ vt specifice
sit vocatus vt de fide respōdeat ſm Jo.an.
ibidē: ⁊ se de tali suspicione purget.
¶ Sed q̄d si sit occultus oīno.puta q̄ tenet 2
heresim in corde solū erit excoicat⁹. R.glo.
in.§.j 24.q.j.ꝙ sic. Idē tʒ Ray.⁊ Hof.et
Jo.de ancha.in suis sūmis eo.ti.⁊ glo.i cle.
j.de here.quā sequit̄ Card.q̄ allegat multa
iura ad hoc. Archi.aūt in.c.cū quis.de he/
reti.li.6.allegat multa pro ⁊ ꝯ̄. Et finaliter
reliquit disputationi. Sed saluo meliori iu
dicio mihi vr̄ dicendū ꝙ si heresis sit solū in
corde: nec aliquid ostēdat̄ in signo vl̄ op̄re
ꝙ nō ē excoicatus. Et hoc tenet Pe.de pa.
in.4.⁊ Ho.in.c.mulieres.de sen.ex.⁊ sequit̄
glo.in.c.cū quis.de sen.ex.li.6.loquēdo de
eo qui ratā habet verberationē clerici solū
in corde ꝙ nō ē excoicatus quo ad ecclesiā.
Nec ob.iura q̄ allegat glo.in.d.cle.j.q̄ ꝓce
do ꝙ si aliquid p̄cipit ecclesia in op̄e facien
dū extra vel nō faciendū cū tali intētione vl̄
aīo: ꝙ faciens ꝯ̄ ligat̄ etiā quo ad ecclesiā: lʒ
ecclesia non iudicet ex quo occultū ē. Et ita
loquūtur iura per.d.glo.allegata. Nā in.d
cle.j.inq̄sitor omittens procedere ꝯ̄ cōsciam
ligat̄. Ecce quod p̄cipitur fiendū.cle.j.d sta.
mo.loquit̄ de actu exteriori quo quis ad cu
rias principū vadit eo aīo vt offendat. Ecce
p̄cipit abstinendū ab accessu tali aīo. Et oīa
alia semp habent opus annexū faciendū vel
non faciendū si bene attēdant̄. Et iō ꝙtūcū
ꝙ sit occultū tale opus factū tali aīo vel nō
erit ligatus. Secus vbi cogitatio di cordis ni
hil addit̄ op̄is: quia solū deū habent vltorē
C.de iuriurā.l.iuriurādi.33.di.c.habuisse.
⁊.50.di.§.sʒ illud.vō.quorū. Si vō aliquid
ostendat in signo.s.verbis factis ⁊ huiusmōi
si erit ligat⁹ ꝙtūcūꝙ sit occult⁹. Et sic pʒ
ꝙ ecclesia ligat oīno occulta: ⁊ tm̄ nō ligat ea
que solū ꝯsistūt in corde sine aliq̄ op̄e adiun
cto facto vel omisso. Et sic ꝯcor.doc.in hoc.
¶ Quid de illo qui osculat̄ sepulchꝝ macho 3
meti: vel aliquid facit ad eius venerationē
sicut alij ifideles. R.Alex.d ales scōa scōe

ti. de apostasia: ꝙ si faciũt q2 ita credunt: ꝛ iō ꝓfitent. sic sunt apostate heretici ꝛ excoicati. Si v̄o hoc faciũt solũ verbo vel ꝓpter metũ nō in corde. sic peccāt mortalit̄ non tñ sunt heretici nec excoicati.

4 ¶ Secũda pena ē ꝙ nemo cũ hereticis debet hr̄e negociationē neqꝫ in domo vel terra sua eos tenere vel fouere. Facit. c. sic ait. eo. ti. Et s̄m Pa. ibidez extendit. d. c. ad oēs hereticos: lꝫ loquat̄ de tholosanis. Et nota ꝙ licꝫ cũ nullo excoicato sit ꝑticipādũ: tñ cũ hereticis multo min⁹. Unde lꝫ nō excoicent̄ oēs participātes cũ eis eadē excoicatiōe: tñ credētes: fautores: receptatores: defensores hereticoꝝ hn̄ ligant̄: vt patet. s̄. excoicatō. 5. casu. 17. posset tñ aliquis sine peccato ꝑticipare cũ eis in his que spectāt ad eorũ salutē Similiter ꝛ filij: vxor: ꝛ h⁹mōi qui iudicio boni viri alr̄ comode facere nō pñt: nec iest periculũ ꝑuersionis ꝛ etiā ceteri in casib⁹ in quibus licet participare cũ excoicatis. de q̄bus habes supra excoicatio. 8.

5 ¶ Tertia pena ē ꝙ bona ipsoꝝ ipso facto q̄ crimē incurrũt heresis applicant̄ fisco i terris. s. imꝑij si sunt seculares iudicis seculari In terris v̄o ecclesie vel si sunt clerici applicant̄ fisco ecclesie nisi clericorũ bona eēnt ecclesie: vel ipsi haberēt stipendiũ ab ecclesia: quia applicabũtur ecclesie a qua stipendiuꝫ habebāt vel cuius erāt: vt in. c. vergēt̄. eo. ti. hec in. c. cũ s̄m. eo. ti. li. 6. Uerũtñ executio ipsius cōfiscatiōis vel occupatio dictorũ bonorũ nō fiet donec ꝑ aliquā ꝑsonā ecclesiasticā fuerit sententiatũ sup p̄fato crimine heresis cōtra ipsuꝫ hereticum: vt in. d. c. cũ s̄m. de quo vide. j. pena. §. 3.

6 ¶ Sed q̄d si in vita ipsorũ hereticorũ non fuit sn̄iatũ ipsos hereticos. R. Pa. in. c. fi. ꝙ si post mortē ipsoꝝ sn̄iatũ fuerit sup eorũ crimīe nihilomin⁹ applicabunt̄ fisco: vt i. c. 2. de rescrip. li. 6. q2 confiscatio fuit facta in vita ipsorũ eo ipso ꝙ inciderũt in heresim. Et de hoc ē tex. in. c. accusatus. eo. ti. li. 6. in §. in eo v̄o casu.

7 ¶ Quid si habet filios catholicos. R. s̄m glo. in sũma. 23. q. 7. ꝛ in. c. vergētis. eo. ti. ꝙ nihilomin⁹ cōfiscant̄. Et sic nihil hēbunt de bonis parentũ filij nec etiā agnati. Uñ ꝑ d. c. vergētis. corrigit̄ auc̄. ō nestorianis. C. de here. q̄ volebat vt deuoluerent̄ ad filios vel agnatos catholicos bona hereticoꝝ: q̄d ꝛ sequit̄ Archi. in prin. 23. q. 7. ꝛ Cy. in. l. quisq̄s. C. ad. l. iul. maie. Hos. dicit hoc verꝫ in terris ecclesie sed nō in alijs. Et istud vltimũ ē magis piũ: ꝙuis primũ sit verius.

¶ Quarta pena ē ꝙ heretici: credētes: receptatores: defēsores: ꝛ fautores: ipsoꝝqꝫ filij vsqꝫ ad secundā gn̄ationē nullũ ecclesiasticũ beneficiũ vel officiũ publicũ adipisci pñt: vt in. c. 2. eo. ti. li. 6. Hoc intelligo de secũda generatione per lineā patris qui ē fili⁹ ꝛ nepos sed ꝑ lineā maternā nō nisi ad primũ gradũ s. filiā extendit̄: vt i. c. statutũ. el. 2. eo. ti. li. 6. Et etiā nisi emēdati tales heretici: fautores: receptatores: ꝛ alij eēnt ꝛ reincorporati ecclesie parati ad pn̄iam ꝑagendam fuissent vt in dicto. c. statutum. 8

¶ Quinta pena ē ꝙ si quis vir ecclesiastic⁹ ad preces heretici: fautoris: receptatoris: et aliorũ similiũ pestilentiũ dignitates: ꝑsonatus ꝛ quecũqꝫ alia ecclesiastica beneficia scienter ē adeptus ipsis ē priuat⁹ ipso facto: et inhabilis ad similia. Si v̄o ignorant̄ solum mō sic habit⁹ ē ꝑuat⁹: vt. d. c. q̄cũqꝫ. li. 6. 9

¶ Sexta pena ē ꝙ filij hereticoꝝ ipso facto quo sn̄iatũ ē cōtra eoꝝ parētes de heresi efficiunt̄ sui iuris ꝛ effecti intelligunt̄ a die cōmissi criminis. Unde emācipatio facta non valet p⁹ cōmissuꝫ crimē: vt in. d. c. q̄cũqꝫ. 10

¶ Septima pena ē ꝙ vxores q̄ ꝯxerũt mr̄imoniũ cũ illis quos sciebant hereticos amittunt dotes ipso facto: sec⁹ si ignorabāt: licꝫ postea scierint: vt in. c. decreuit. eo. ti. li. 6. 11

¶ Octaua ꝙ appellare nō pñt heretici: credentes: receptatores: fautores: ꝛ defensores eoꝝ: vt i. c. vt inq̄sitiōis negociũ. eo. ti. li. 6. 12

¶ Nona ē ꝙ cōtra hereticos credētes ꝛ alios p̄dictos admittūt̄ excoicati ꝛ participes: vel socij criminis ad testimoniũ: vt in. c. i fidei fauorē. eo. ti. li. 6. Et officiales lꝫ sint excoicati pñt cōtra eosdē suũ exercere officiuꝫ si requisiti fuerint ab ipsis vel inquisitorib⁹ vel eorũ delegatis: et licite possunt eos requirere: vt in. c. p̄sidētes. eo. ti. li. 6. 13

¶ Decima ꝙ hereticis siue sint coniuncti siue extranei nihil ē relinquēdũ seu nō pñt instituī heredes: vt in. c. si quis ep̄s. cũ. c. se. et quod ibi nota. de here. secus facientes si sunt ep̄i vel clerici sunt excoicati: vt i dcis. c. no. 14

¶ Undecima ꝙ vasalli hereticoꝝ ꝛ q̄cũqꝫ 15

alij qui hereticis aliqua obligatõe erãt astricti vt famuli liberti ⁊ huiusmõi ipso facto liberant: vt dẽ ⁊ notat in.c.fi.eo.ti. Propterea si aliquis pmisisset eis hereticis soluere sub pena vel iuramẽto certo die non tenet: vt no.glo.ibidẽ. Et hoc intellige si ẽ manifestũ ipsuz hereticũ incidisse per fidiã. Et dic Phil. idẽ etiã si sit occultus: dũmõ probari possit. Sed Jo.an.limitat dictũ suũ verũ si ad probationẽ processuz ẽ quia tũc probatõ facit delictũ manifestũ: vt in.c.cũ olim.d ve. sig. secus si non ẽ processuz ad probationez. Pa.vo ibidẽ vult: q a die cõmissi criminis sunt liberi: quis nõ possit allegari pdicta absolutio: nisi facta manifestatione p sniam. Ego teneo cũ tex. q eo ipso q ẽ manifestum in heresim incidisse tales absoluti sũt qtum cũq snia nõ seruat cõtra eos: qz p exceptionẽ eorũ petitionem elident.

16 ¶ Duodecia pena ẽ q dãnati psentib⁹ secularib⁹ ptãtibus: aut eorũ bailiuis relinqut aiaduersione puniendi clericis priusa suis ordinib⁹ degradat: vt in.c.excoicam⁹.el.j.eo.ti. ⁊ ista aiaduersio ẽ pena ignis de cõsuetudie lz de iure sit pna mortis: vt i.l.arriani C.de here.iũcta .l.vltimũ supliciũ.ff.d pẽis

17 ¶ Sed quero qd si heretic⁹ dãnat⁹ p ecclesiã velit redire nunquid ei parcet. R. Jo. an.in quadam apostilla in.d.c.excoicam⁹. tz q sic.⁊ idẽ glo.singu. in.c.excoicamus.el z.eo.ti. Sed lz istud sit hũanuz: tñ ego credo de iure ꝯtrariũ. Nã vt acceptet oportet q cõtinuo post dephensionẽ errorũ ad fidei catholice vnitatẽ sponte recurrat ⁊ errorez suũ ad arbitriũ psidentis publice abiuret ⁊ satisfactionẽ condignã exhibeat: vt in.c.ad abolẽdã.eo.ti. quod nõ facit qui expectat cõdẽnationẽ. Et dictũ.c.excoicamus.el.z.qd videt cõtrariũ: loquit de deprehẽso nõ condẽnato. Archi.tñ in.c.vt cõmissi.eo.tit.li.6.dicit q relapsis dũtaxat nõ parcit: semel tñ lapsis parcendũ ẽ: ex quo volunt ad fidẽ redire. Et vt dixi hoc ẽ mitius.

18 ¶ Utrũ rediens sponte ad veritatẽ fidei ⁊ reconciliatus recuperet bona. R. q non. s solũmodo euitat penaz mortis. Et q oliz debebat detrudi in perpetuũ carcerez ad agendaz penitẽtiam: hodie per inquisitores vna cum presidẽte potest cõmutari: vt in.c.vt cõmissi.eo.ti.li.6. Et similiter recuperabit bona si ex misericordia ei cõcedant: alr non: vt in.d.c.vergentis.

¶ Tertiadecima pena: q nullus cleric⁹ debet ei pbere ecclesiastica sacramẽta: neq tradere ecclesiastice sepulture: neq elemosynas aut oblationes eorũ recipere: alit cleric⁹ priuandus est suo officio: regularis sua priuilegia in illa diocesi vbi cõtrafecerint nõ ei seruentur: vt in.c.excõmunicamus.el.j.eo.tit. Hodie tamẽ quicũq tradiderit ecclesiastice sepulture: ẽ excõmunicat⁹ ipso facto.per.c. quicunq.eo.ti.li.6. de quo supra.excõmunicatio.7.casu.28. Sz hec omnia limita nisi peniteant ⁊ signa manifesta penitẽtie in eis appareant: quia tũc ecclesiastica sacramẽta possunt ⁊ debent dari etiã si forẽt relapsi: vt in.c.super eo.de here.li.6. 19

¶ Quartadecima q null⁹ tabellio publica instrumẽta vel scripta pro hereticis credẽtibus: fautoribus: ⁊ ceteris facere potest: nec aduocatus in aliqua causa vel facto põt eis patrociniũ prestare: nec litigantib⁹ sub eoz examine: alit ipso facto sunt suspẽsi ab officio ⁊ perpetuo infames: vt in.c.si aduersus.eo.ti. Intellige sm Pa.ibidẽ. nisi reuertãt ad fidẽ: qz tũc pñt pdicta peis impendi. 20

¶ Qua pena puniũtur credẽtes: fautores receptatores: ⁊ defensores hereticoruz. R. q.18.penis. Prima quia sunt excõmunicati ipso facto.de q.s.excõmunicatio.5.casu.17. Secũda q si post excõmunicatõez infra annũ satisfacere ꝯtẽpserit ex tũc ipso iure sũt infames: vt neq ad publica officia seu consilia seu ad eligẽdos ad huiusmodi aliquos: neq ad testimoniũ admittũtur: sunt itestabiles: etiaz nec ad successionez admittũtur. Nullus eis cogatur respondere super aliquo negocio: sed bene ipsi alijs. Si sunt iudices et dant sententiam nulla est. Nec aliquis põt causaz agitare sub eis. Si aduocati sunt nõ sunt admittendi ad patrociniũ. Si tabelliones instrumẽta per eos cõfecta nihil valẽt sed cuz auctore suo dãnantur. Si vo cleric⁹ fuerit ab omni officio ⁊ beneficio deponat. Hec habentur in.c.excõmunicatus.el.j.eo.ti. Ex quibus collige.12.penas contra pfatos. Adde qrtã: quitã: octauã: nonã: tertiã decimã ⁊ qrtãdecimã i pcedẽtib⁹.§.dictas 21

22 ¶ Quis dr̃ credẽs hereticis. R. Archi. in d. c. quicũq3. eo. ti. li. 6. q̃ ille qui ore ꝓprio dicit se velle mori in fide talis heretici: vel q̃ dicit se credere erroribus eorũ. ad hoc d̃ ex. di. j. c. põt. Similiter qui adorauerit reuerentiã suo more exhibuerit cõsolationez vel coionẽ in morte seu in infirmitate ab hereticis receperit: vel similia ꝑpetrant que ad ritũ eorũ pertinẽt credẽtes dicunt̃: q2 plus factis q̃ verbis loq̄mur. ar. d̃ ap. dilecti. el. 2. Et loquor de his factis in quib⁹ error exprimitur: quia in alijs factis vt visitare eos vl̃ alimoniã ꝓbere non ẽ credere sed poti⁹ fauere. Credẽtes tñ eorũ erroribus heretici sũt c. excõmunicamus. el. 2. eo.

23 ¶ Quis dr̃ receptator. R. Arch. vbi. s̃. q̃ ille qui sciẽt̃ recipit hereticos ⁊ si nõ freq̄nt̃ quia l3 ꝫm grãmaticũ sit verbũ frequẽtatiuũ: tñ in iure pro simplici verbo ponit̃: vt ꝓbatur. ff. de recepta. l. fi. In iure ciuili receptator dr̃ qui latẽter recipit ⁊ celat: vt cõseruatus manus iudicis euadat: vt. l. j. ff. de recepta. ⁊ l. congruit. ff. de offi. presi. ⁊ l. vlti. C. de his qui la. occul. Et sic accipit̃ etia3 de iure canonico nisi solũ in casu isto hereticorũ. Nõ quia spãliter omnis receptio prohibetur: vt in. c. sicut ait. eo.

24 ¶ Qui dicunt̃ fautores. R. Archi. vbi. s̃. q̃ si sunt ꝑsone q̃ publica ꝑtãte fungant̃ ex sola omissione dicũtur fautores: puta si ab ecclesia condẽnatos nõ fugãt vel nõ puniũt sicut debent ⁊ precipit̃. in. c. ad abolendã. eo. ⁊ in. c. excoicamus. el. j. eo. Hoc ꝓbatur. 23. q. 3. qui põt. ⁊ q. 5. qui vitijs. ⁊ q. 8. ꝑterea. ⁊ 17. q. 4. §. qui aũt. Itẽ dicit idẽ Archi. q̃ si prelati nõ faciũt carceres ad custodiã hereticorũ vel similia que ad eorũ officiũ pertinẽt ex auaricia non dicunt̃ fautores: quia id in fauorẽ hereticorũ non faciũt: sec⁹ si ꝓpt̃ eos nõ faciũt. Si sũt ꝑuate ꝑsone l3 nõ capiãt hereticos ex omissione sola nõ dicũt̃ fautores: sed si celant eos postq̃ iurauerũt indicare: pñt dici fautores cũ peccẽt mortalit̃ in hoc celãdo veritatẽ. jj. q. 3. q̃sq̃s. Idẽ dic de ꝑuatis astrictis ꝑ iuramẽtũ ad indicãdũ ⁊ celãt in casu in q̃ tenent̃ indicare q̃ q̃ñ sit: vide. j. inquisitio. §. jj. sec⁹ in alijs ꝑuatis nõ astrict̃ q2 nisi omittãt dolose nõ dicunt̃ fautores. ex cõmissione ꝟo oẽs dicũt̃ fautores: q2 vel verbis excusant eos vel laudãt ⁊ h⁹ mõi. vñ si ꝑ dicta verba ꝓuocãt simplices ad amorẽ hereticoꝶ: ⁊ deuotionẽ quã hñt ad ecclesiã habeant minuere ⁊ talia nõ dicant̃ ex lubrico lingue: quia lubricũ lingue ad pœnã nõ d3 trahi. ff. ad. l. iu. maie. l. famosi. tũc fautores dicunt̃. jj. q. 3. nõ solũ. 2. q. j. c. fi. Multo magis fautores sunt q̃ facto eis fauẽt: puta alimoniã mĩstrãdo: ipsos liberãdo vel ꝑ que liberari pñt dando ⁊ siĩa. ad hoc. 23. q. 4. est iiusta. ff. de fur. l. si pignore. Et idẽ dicit ĩ eo qui ꝑcibus eos liberat. ar. 14. q. 6. c. j.

¶ Qui dicant̃ defensores. R. q̃. s̃. Archi. q̃ quicũq3 defendẽtes errorẽ hereticoꝶ: ⁊ tales dicunt̃ heresiarche. Itẽ dicunt̃ defensores illi qui ꝑsonas ipsorũ defendũt resistendo viribus vel potẽtia ne ad man⁹ iudici veniãt puniẽdi vel examinãdi. Et d̃ hoc. 2i. q. 5. ꝑ totũ. 27. q. 2. si custos. vel ne fiat executio: vt in. c. ex lr̃is. de offi. dele. Nõ tñ q̃ defendens hereticũ ne ledat̃ a priuato vel qui in iudicio eidẽ patrocinat̃ credẽs eũ hr̃e iustã cã3 ñ dr̃ defensor vel fautor etiã si postea appareat q̃ nõ erat iusta cã: q2 hec ẽ iusta defensio q̃ talib⁹ reseruat̃: sec⁹ si ꝯ pscia3 ei patrocinat̃ q2 defensor ẽ: ita no. Car. i cle. j. d̃ ꝑris 25

¶ Quõ heretici: fautores credẽtes: defensores receptatores eorũ ⁊ etiã ĩfamati de heresi recipiãtur ad pñiam. R. q̃ ad arbitriũ epĩ prius debẽt abiurare errorẽ ⁊ ꝓmittẽ ꝑ scripturã q̃ tenebũt firmit̃ fidẽ catholicã: ⁊ hoc publice vel ꝑuate sicut crimẽ ẽ publicu3 vel priuatum. j. q. 7. quotiens. de consecra. di. 2. ego berẽgarius. ⁊ d. c. ad abolenda3: postea debet absolui ꝫm ecclesie formã de q̃ habet̃. jj. q. 3. cũ alijs. de sen. ex. cũ desideres Et postea iponi q̃ talib⁹ solet iiũgi: vt in dictis. c. quotiẽs ⁊ ego. Si tñ tẽpus nõ adest ⁊ signa pnie i extremo demõstrẽt pñt absolui sine solẽnitate ꝓfata ꝫm Ho. ⁊ Inno. in. c. a nobis. el. 2. de senten. excoica. 26

b Ermofroditus dicit ille qui habet vtrunq3 sexum. s. virilem ⁊ femineum.

¶ Utrũ possit eẽ testis in testamento. R. glo. 4. q. 3. itẽ idonei. ꝟ. hermofrodita. q̃ ñ sicut nec mulier. isti. de testa. §. testes. In iudicio tñ sic eo mõ quo mulier. Et hoc intelligo q̃ñ magis h3 de femia q̃ de viro. sec⁹ esset si sexus virilis magis incalesceret. si ꝟo ẽ pa f

rilitas. glo. predicta nō determinat: sed dicerē nō admitti nisi quatenꝰ mulier admittitꝰ

z ¶ Utrū possit ordinari. R. ꝙ nō: qꝛ ē mōstruosus. arg. 36. di. illitteratos. ꝛ. 49. di. c vlti. Si tñ ordinatꝰ ꝛ sexus virilis magis incalescit: recipit characterē: alꝰs nō: etiam si equalitꝰ icalesceret ꝑm Rodo.

3 ¶ Utrū possit cōtrahere ꝛ an debeat ꝯhere cū viro vel cū muliere. R. gl. p̄dicta ꝙ sexꝰ magis icalescēs dꝫ attēdi ꝛ sic determinari.

b **Ironia** est mendaciū in verbis vel factis dictū vt quis minus extimetꝰ ꝙ̄ seipsum existimet: vtputa cū aliquis asserit de se aliquod vile quod i se nō recognoscit. Aut negat aliquod magnū qđ tñ existimat in se eē: ꝛ est aliqñ pctm̄ veniale qñ id qđ dicit vel ostēdit in se eē vel nō eē: nō ē scādalū nec ꝓprie fame vꝉ alteriꝰ. Aliqñ ē mortale qñ eēt in scandalū ꝓpriū vel alioꝝ: vꝉ qñ hoc fieret ex inordinata ambitōe: vt p̄ficeretꝰ alicui p̄laturе spūali: puta quia vadit male vestitꝰ ꝛ despectus ꝓpter hoc solū vt p̄ficiatꝰ ꝛ deliberate. Et intellige si ē indignꝰ: vel si ꝓpter honorē solū ꝛ hꝰmōi ꝑm ꝙ dixi ambitionē esse mortale. de quo vide. s̄. ambitio. Et de tali dꝛ Eccꝉ. Est qui nequitꝰ se hūiliat: iteriora aūt eius plena sunt dolo. Alꝰs esset veniale peccatū talis ambitio cū tali hironia. Et sic intellige dictū Aug. in. c. cū hūilitatis. zz. q. z. minora tñ de se dicere salua veritate et maiora abscōdere ꝓpꝰ hūilitatē non ē hironia nec peccatum ꝑm genus suuꝫ ꝑm sanctū Tho. zz. q. ꝺꝫ.

b **Histrio** quis dicatꝰ. R. ꝙ ille qđ ꝑsona sua ludū facꝰ

j ¶ Utrū sit peccatū. R. san. Tho. zz. q. j48. ꝙ nō: si fiat moderate ꝛ loco ꝛ tēpore ꝛ ꝑsonis cōgruis ꝛ gestibꝰ vel ꝟbis honestis vt pro sublevatōe animi alicuiꝰ. vñ ꝛ licite tales recipiūt aliquid ꝓ mercede. Et sic nō intelligitꝰ de istis. c. donare. ꝛ. c. qui venatoribꝰ. 36. di. nec. c. pro dilectiōe. de cōse. di. z. Alꝰs aūt ludū facere de ꝑsona cū gestibus ihonestis aut turpibꝰ seu in loco aut tēpore ꝓhibito ē mortale pctm̄: vt pꝫ ꝑ. d. c. ꝓ dilectiōe. in quo denegatꝰ ei corpus christi ꝛ talibꝰ donare ē pctm̄ mortale si fiat ꝓ eoꝝ ludo exercēdo. Secꝰ si fiat ꝓpter necessitatē ad naturā sustentandaꝫ: vel ne ab eis infamarentur ꝑm Rodo.

¶ Utrū tales histriōes ꝓhibiti possint ordinari. R. ꝑm glo. in. d. c. donare. ꝙ nō: vti c. maritū. 33. di. qꝛ infames sūt. 4. q. j. c. j. ff. de his qui no. infa. l. z. §. vl. limitat tñ Pa. i c. cū decorē. de vi. ꝛ ho. cle. verū: qñ his exercuit artē illam in publico. Facit. l. palā. ff. de ritu nup. 25. q. z. ita nos Inno. ꝓo i. d. c. cū decorē vult vt sit infamis ꝙ habeat hoc officium in curia: vel ꝙ assuescat se in illo actu: alias non sit infamis: ꝛ est opinio magis pia ꝛ mihi placet. z

b **Omagiū** est qñ quis facit promissionē alteri genibꝰ flexis ꝛ manibꝰ itra manus illius positas: ita ꝙ efficitꝰ hō illius nullius alterius fidelitate salua: ꝛ talis appellatur homoligiū: ꝛ fit solū ipatori vel regi et hꝰmodi q̄ nō hn̄t sup se supiorē: ꝛ talis hoīs ligius differt a vasallitico in quo reservatꝰ saltē impatoris fidelitas vel auctoritas: nec pōt quis eē hōligiꝰ duoꝝ: sed bñ pōt eē hōligius vnius ꝛ vasallus alterius vel pluriū. d̄ quo homagio no. in glo. cle. pastoralis. i. §. rursus. ꝟ. hōꝗ ligius. de re iudi.

¶ Utrū sit simonia ꝓ re spūali. puta beneficio ecclesiastico homagiū exigē. R. ꝙ sic: vt ē tex. in. c. ex diligenti. de simo. ꝛ in. c. fi. de re. iur. Hō quia homagiū ē seu cōtinet tēporale comodū illiꝰ cui p̄statꝰ: qꝛ efficitꝰ eiꝰ subditus: ꝛ obligatꝰ sibi ad certa servitia. Fidelitatis aūt iuramētū bñ pōt exigi sine simonia: qꝛ tm̄ obligat vt sibi sit fidelꝰ ꝛ p̄statꝰ potiꝰ dignitati ꝙ̄ ꝑsone. Et hꝰ verū qñ ē in tali dignitate cui debetꝰ fidelitas talis alꝰs etiā eēt simonia ꝑm vnā lecturā i. d. c. ex diligenti. j

b **Omicidiū**. j. dꝛ voluntariū qđ aīo ꝛ intentione occidendi hominē ꝑpetratꝰ cū effectu. vnde dꝛ homicidiū hoīs ab homine facta occisio. Et istud cōmittitꝰ facto: precepto: cōsilio: defensione: ꝛ dissuasiōe: cooperatione: aīatiōe. auxiliatiōe. Pro quoꝝ declaratione multa dubia subinferuntꝰ.

¶ Utrū homicidiū volūtariū ab hoīe fcm̄ vt ē hō sit pctm̄ mortale. R. ꝙ sic semp: qꝛ cōtra preceptū. Non occides. Exo. zo. imo terribile peccatū: vt patet. 50. di. c. si quis volūtarie. vbi vult tex. ꝙ iponatꝰ ei pnia vt ꝑ s. horis statuꝫ iaceat ad ianuā ecclesie ꝛ coio j

nem in exitu vite sue nõ recipiat. Dicit glo. si nõ fecerit ꝑdictã pniã. Et notant dixi esse mortale pctm̃ homicidiũ voluntariũ ab hoīe vt hõ ē. Nõ aũt ab homine vt a lege siue vt ē legis minister: q2 nõ ē pctm̃ dũmõ nõ desit iustus ordo: iusta cã: iust⁹ anim⁹. Deest iusta cã qñ aliqs sine demerito occidit. Iust⁹ anim⁹ cũ ex liuore vindicte occidit. Iustus ordo cũ occidit ille cui lex nõ cõmittit: vl' cũ occidit nõ eo ordine quo lex statuit. de quo 23. q. 5. in. c. reos. ⁊ ꝑ totã qõnem.

2 ¶ Utrũ liceat alicui occidere seipm̃ aut mutilare. R. ꝙ nõ sine mortali pctõ: q2 nemo mẽbrorũ suorũ ē dñs. 23. q. 5. si nõ licet. ⁊ in l. liber hõ. la. j. ff. ad. l. aquil. ꝓpterea dic Augusti. in. d. c. si nõ licet. His ḡ exceptis qs vel lex iusta gnãlit vel ipse fons iusticie de⁹ spãlit iubet occidi quisqs hominẽ: vel seipsũ vl quẽlibet occiderit homicidij crimīe tenet. h̃ ille. Fallit hoc in mutilatõe q̃ fit cã medicaminis. q. licet. Et õ h̃. 55. di. c. si qs. el. j. ⁊. 2

3 ¶ Utrũ liceat alicui occidere seipsũ ne aliqs cogat eũ ad peccatũ. R. ꝙ nõ: vt in. d. c. si ñ licet. ⁊. 23. q. 4. displicet. Unde Hiero. i. c. nõ ē nrm. 23. q. 5. dicit. vñ ⁊ in ꝑsecutiõib⁹ nõ licet mihi ꝓpria manu ꝑire absq3 eo vbi castitas ꝑiclitat: h̃ ille. Et l3 aliq ex h̃ dicto dixerit ꝙ vbi castitas ipugnat: licet se occidere. Hoc ē falsũ vt p3 i ꝑallegat. c. Et iõ h̃ dictio absq3: ponit inclusiue sicut ibi. Pulchre sũt gene tue absq3 eo qd intrinsec⁹ latet Sic ⁊ dictio vsq3 etiã iclusiue ponit. ff. õ pigno. ac. l. j. 13. q. 2. ebron. Et qd legit de samson q̃ se intfecit. ⁊ idẽ de aliq alio dicẽdũ: ꝙ hoc fuit ex speciali reuelatione dei: vt dicit. in dicto. c. si non licet.

4 ¶ Quid si iudex occidat malefactorẽ ordie iusticie nõ seruato. R. ꝙ peccat mortalit: sicut ⁊ qñ ex aĩo vindicte vel ex cupiditate occidit: q2 iuste qd iustũ ē exeq̃ris. dicit tex. in Deutro. ⁊ no. in. d. c. reos. qd credo verũ nisi ex aliq̃ vrgenti cã hoc faceret ⁊ notorie ꝯstaret occisũ dignũ morte. Et ꝓ hoc fac. c. õ occidẽdis. ⁊. c. officia. h̃ meli⁹. c. ñ frustra. 3. q. 5

5 ¶ Utrũ liceat occidere furẽ. R. glo. i. c. cũ hõ. 23. q. 5. ꝙ latronẽ insidiãtẽ in itinerib⁹ ⁊ nocturnũ depplatorẽ agrorũ licet cuilib3 occidere. C. qñ lice. vni siue iudi. l. j. ⁊. 2. Latronẽ seu furẽ nocturnũ silr licet: diurnũ ṽo ñ nisi armis se defẽdat: vt i. c. si ꝑfodiẽs. de homi. Limitat tñ Pa. in. c. j. de homicidio. et ꝑdicta glo. verũ: qñ alit nõ põt cõphẽdi. Facit. l. furẽ. ff. de sicca. ⁊. c. 2. õ homi. Limitãt etiã scdo dicẽtes. ꝙ qñ fur noctur⁹ vel diurn⁹ cognoscit: ⁊ res põt rehaberi ꝑ iudicem ꝙ nõ licet occidere. Facit qd no. Bar. in. d. l. furẽ. alr sic: ⁊ ñ solũ ꝑ eũ cui furat h̃ etiã ꝑ quẽlib3. Irregularis tñ erit tã iste occidẽs ꝙ̃ etiã iudex. de quo in ꝑcedẽti dubio dictũ est etiã si seruaret ordinem iusticie.

¶ Utrũ vxor a viro: filia a pře cõmittẽdo adulteriũ simul cum adultero possit occidi. R. ꝙ p2 in ipso actu i domo ꝓpria vel i domo generi põt iterficere vtrũq3. ff. õ adul. l. nec in eo. ⁊. l. se. Marito etiã ignoscit si occidat adulterũ quo ad mitigationẽ pene. C. de adul. l. graccus. si mõ eũ adulterũ deꝑhẽdat i domo sua cũ adultera: vt. l. marito. ff. de adul. als nõ de iure antiquo: h̃ de iure nouo põt post tres denũciatiões factas vbiq3 occidere: vt i aut. vt liceat mři ⁊ auie. §. pe. ⁊ vl. Dicit tñ glo. in. c. int hec. 33. q. 2. ꝙ l3 tales ⁊ similes excusent a pena ciuili nõ tñ excusant a culpa seu a pctõ homicidij. vñ in. c. qui. 23. q. vl. d2. q sine aliqua publica administratiõe maleficũ: furẽ: sacrilegũ: adulterũ ꝑiurũ: vel quẽlibet crimiosũ int fecerit: trucidauerit aut mẽbris debilitauerit velut homicida iudicabit: ⁊ tãto graui⁹ quãto nõ sibi a deo ꝯcessã ꝑtãtẽ vsurpare non timuit. Aduẽte tñ ꝙ aliud ē qñ lex aliqd ꝑmittit nõ puniẽdo. vt in occidẽdo adulterũ. Et sic nõ licet sine mortali pctõ. Aliud ē qñ lex concedit: sicut qñ diffidat aliquẽ: vt in. c. ꝓ humani. de homici. li. 6. ⁊ similibus: q2 tũc si aliqs talẽ occidit nõ aĩo vĩdicte h̃ zelo iusticie: sic nõ peccat ſm Io. an. in addi. ad Spe. q2 fac vt minister legis: qd licet. 23. q. 5. nõ ē crudelis. Et sic ꝯcorda istud qd hic d2 cũ eo qd dicit in dubio ꝑcedẽti. Ille aũt q aliquẽ occidit defendẽdo se vl ꝓximũ nõ ꝓprie d2 homicida. de q dic vt. j. homicidiũ. 3. 6

¶ Utrũ sit homicida q ꝑcutit mulierẽ pregnãtẽ. R. ꝙ si partus erat iã format⁹ ⁊ ex ꝑcussione interijt homicida ē: sec⁹ si nõ erat formatus. Hec probãtur. ff. de penis. l. si qs aliquid. §. qui abortionis. 7

¶ Utrũ letalit aliquẽ ꝑcutiẽs q ꝑcussus postea ab alijs occisus ē sit homicida. R. ꝙ sic vt ē tex. in. c. significasti. el. 2. eo. ti. Similit 8

si ñ apparet an letalit̄ pcusserit vel ne: tñ ho/
micida ē. Itē homicida ē si animū occidēdi
habuit ⁊ pcussit: q̄uis ñ letalit̄ si postea ab
alijs pcussus interijt: vt in. d. c. significasti.
9 ¶ Mādato seu p̄cepto cōmissuz homicidi/
um iputat̄ nō solū mādatario ß etiā mādā/
ti: q2 vt d2 in. c. mulieres. de sen. ex. Is vere
cōmittit cui⁹ mādato delictū cōmitti pbat̄.
Et iō sic peccat mortalit̄: aut excusat̄ sicut si
ipse faceret ⁊ pinde determinandū ē de man
datorib⁹ quo ad irregularitatē sicut de man
dāte pcuti clericū quo ad excoīcationez: vt
s. excoicatio. 5. casu. j. §. 30. ⁊ trib⁹ seq̄ntib⁹.
10 ¶ Utrū p̄latus hñs iurisditionē tpalē qui
iiūgit suo officiali q̄ sup tali maleficio inq̄/
rat ⁊ iusticia exequat̄ sit irregularis ⁊ homi
cida si officialꝰ mādatū exequēs aliquē occi/
di faciat. R. q̄ nō: q2 dicit tex. in. c. eps. ne
cle. vel mo. li. 6. q̄ lz clericis nō liceat causas
sanguinis agitare: eas tñ cum iurisditionez
hñt tpalē debēt ⁊ pñt metu irregularitatꝭ ces
sante alijs delegare. hec ibi.
11 ¶ Cōsilio etiā effcit̄ q̄s homicida qñ ex cō
silio sequit̄ homicidiū nec solū qñ psilium ē
directe de morte alicuius: ß etiā qñ psulitur
in cā ppinqua ad mortē. s. aliqd ex quo seq̄t̄
mors: vt no. Pa. i. c. ad audiētiā. e. ti. Et h̄
intellige quo ad cāz ppinquā ẜm Inno. ibi
dē. vbi psulit̄ res illicita ex qua mors sequit̄
Sed vbi cōsulit̄ res licita: puta cōsuluit vt
malefic⁹ capiat̄: vel vt exponat' se p patria
vel fide christiana: q2 lz homicidiū sequat̄:
nō iputat̄ ei. Facit. 23. q. 8. oi timore. ⁊ me
lius. c. hortatu ⁊ p̄cib⁹ adriani: ⁊ sic nō ē ho/
micidia ẜm eū. Sz p̄ ē q̄ d no. Ho. i. c. ex lr̄is
de exces. p̄la. ⁊ p Pa. in. c. j. de furtis. ⁊ ē tex.
in. c. si q̄s viduā. 50. di. ⁊ in. c. sicut dignuz.
eo. ti. ⁊ ibi determinat̄ q̄ cleric⁹ vel ali⁹ int̄/
rogat⁹ de pena delicti si rñdet q̄ ē mors ē ho
micida: si casus iminet de pñti p dicta iura.
Sz ego pcordādo dico q̄ dicit verū Inno.
quo ad peccatū: ß q̄ ad irregularitatē dic̄ de
rū Inno. qñ ē i psulēdo rē licitā ⁊ nō homi/
cidiū ⁊ qñ homicidiū posset nō accidē: lz ve/
risimilit̄ debeat euenire: sicut dictū ē. s. bel/
lū. q̄ licet p̄latis dicere: Pugnate virilit̄: ⁊
h⁹mōi. Et dcm̄ Ho. ⁊ Pa. itelligit̄ quo ad
irregularitatē nō q̄ ad pctm̄ in eo q̄ psuluit
sup morteq̄ ifallibilit̄ exequet̄: q2 dicūt q̄ si
nō iminet casus de p̄senti: q̄ lz cleric⁹ psulet
q̄ ē pena mortis puniend⁹ malefactor: non
propterea est homicida. s. quo ad irregulari
tatē: nec etiā quo ad peccatū: nisi malo ani/
mo hoc faciat: vt. j. irregularitas p̄. §. 4.
¶ Utrū cōsulēs alicui vt aliū interficeret 12
qui volens interficere: interfectus ē: sit ho/
micida. R. q̄ quo ad pctm̄ mortale ē indubi
tatū: quo aūt ad homicidiū q̄daz vt Inno.
⁊ Ho. in. d. c. ad audiētiā. referūt q̄ si verisi
mile erat q̄ nō poterat interfici ab illo ñ erit
homicida: nec cōseq̄ter irregularꝭ. Si vo
verisimile fuit q̄ poterat interfici: sic erit ho/
micida. Sz Io. an. i. c. fi. eo. ti. li. 6. ⁊ Pa. in
d. c. ad audiētiā. tenēt idistincte talē cōsulto/
rē homicidā censeri quo ad penā irregulari/
tatꝭ. ⁊ i istud magꝭ assentit ēt Inn. ⁊ ē veri⁹.
¶ Quid d eo q̄ psulit in genere q̄ adulteri 13
sunt occidēdi vel alij q̄ tñ de iure nō sunt oc/
cidēdi. R. ẜm Rodo. si reputabatur iurꝭ pe
ritus ⁊ errauit nō in apicibus iuris sed i iure
claro ⁊ certo: sic ē irregularis si psult⁹ ex suo
consilio cōfisus aliquē occiderit. Si vo non
erat reputatus pitus: sed simplex vel idiota
aut errauit in subtilitate aliqua in qua sunt
opiones diuerse: sic non erit irregularis: dū
modo casus nō imineret d pñti: vt. s. dcm̄ ē
¶ Utrū cōsulēs alicui vt aliquē int̄ficeret 14
q̄uis ille cui dedit cōsiliū p multū tēp⁹ stete
rit anteq̄ interfecerit sit homicida. R. ẜm
Inno. vt Pa. recitat ⁊ sequit̄ in. d. c. ad au/
dientiā. q̄ sic: quia debebat reuocare cōsiliū
Et si putabat amicum nō desistere debebat
hoc inimico intimare vt caueret: alˢ nō eua/
dit q̄uis doluerit de cōsilio. Nō credo tñ q̄
deat reuelare specifice illū cui dedit psiliū ß
bono mō seruata eius fama auiset inimicuz.
⁊ sufficit: ex quo cōsiliū reuocauit.
¶ Quid d cōsulēte alicui vt se exponat pro 15
patria vel iure suo. R. Inno. i. d. c. ad audi/
entiā. q̄ nō ē homicida nec irregularis etiā
si interficiat̄. 23. q. 5. pro mēbris. ⁊. q. 8. hor
tatu. Si tamē sciret euz ibi moriturū: sic vi
detur homicida et irregularis ẜm Inno. et
Hosti. ibidem. Quos limita quando consu
luit pro iure proprio ita se exponere. Sed se
cus esset si consuluisset q̄ pro christo mortē
sustineret. vel pro ecclesia etiam pro patria:
quia licet sciat moriturum non est homici/
da: nec irregularis. Et sic itellige Innocē.
et Hostien. vbi supra.

16 ¶ Defensionē cōmittit homicidiū: puta associando homicidā ad factuz homicidij vt eum si oporteat defendat: et talis q̄uis etiaz ei homicidiū dissuadeat: tñ fm Ho. homicida erit. Facit.c.henricus. de cle.pu.in due. Nec in hoc distinguit an alr̄ eēt factur⁹ vel ne quo ad irregularitatē. Sed quo ad restitutionē bene est distinguendum: quia si alr̄ erat facturus non tenetur.

17 ¶ Permissione etiā cōmittit homicidium nō prohibēdo cū pōt: vt patet in.c.non inferenda.et.c.se.et.c.fi.23.q.3. Sed lz glo.i.d.c.nō inferēda.hoc referat solū ad prelatos: tu tñ dic q cū iura loquātur vniuersaliter iō est distinguendū in illis qui nō sunt p̄lati nec habent ex officio an dolose omittāt prohibere. Et sic credo homicidas si aliqs occiditur. Si vo nō dolose hoc n̄ prohibēt: sed ex negligētia vl pusillanimitate aut q2 nolūt se imiscere rumoribus vel nolūt aliū huiusmodi rumorib⁹ imisceri: sicut mater filium vxor virū et huiusmodi: nō credo eē homicidas. Et ad hec faciūt notata in.c. quāte. de sen.excō.per Jo.an. et sequētes lz peccent: et forte mortaliter qñ sine piculo omni pñt obuiare p iura p̄allegata nō tñ sūt irregulares n̄ obuiātes nisi dolose vt occidēt desisterēt.

18 ¶ Utrū cū q̄s vult aliquē iterficere iiuste nisi ego dem sibi aliquā certā pecuniā meaz tenear. R. glo.in prin.83.di. q quidam dicūt sic: quidā nō. Ipsa videtur tenere q nō: nisi sit p̄latus. Sed ego credo q siue sit prelatus vel nō q tenet alr̄ pctm̄ mortale non euadit si nō habet vltra necessitatē sue vite et illorū quibus tenet prouidere: q2 sicut tenetur existēti in extrema necessitate subuenire: sic et tali. Ex quo alio modo nō potest eum a morte liberare.

19 ¶ Utrū nō reuelās tractatū homicidij sit homicida si sequat. R. Pa.in.c.petr⁹.eo.ti. Aliq dicunt q nō sufficit q p̄hibuerit. Jo.an.distinguit q aut dolose nō reuelat: et erit homicida: aut nō dolose nō reuelat: et erit homicida: et hoc placet. Pa.ibidē. Ego credo q si nō reuelat illis qui pñt pdesse et n̄ obesse q erit homicida: q̄tūcūq p̄hibuerit Et de hoc vide Inno.in.d.c.petr⁹.

20 ¶ Utrū iiuriat⁹ ab aliq̄ audiēs amicos suos vel parētes velle vīdicare sit homicida si nō prohibeat expsse. R. fm glo.i.d.c.petr⁹ q si homicidiū seqtur erit homicida nisi expresse ꝯdicat: q2 tractātib⁹ talia si nō ꝯdicit vr̄ ꝯsentire. Similis casus ē.j.q.4.q2 p̄lat⁹

21 ¶ Coopatiōe etiā cōmittit homicidiū. vñ in.c.sicut dignū.§.j.eo.ti.dr̄ q illi qui ad capiendū ipm aīo feriēdi aut occidēdi accessērint: lz man⁹ i eo nō iposuerit: tñ ex q̄ mors secuta ē homicide sunt. Faciat etiā.c.studeat.50.di. Ubi pcutiens aliquē qui iterijt ex pcussione siue directe: puta q2 vuln⁹ letale fuit siue occasionalr̄: puta q2 ex pcussione d̄ equo cecidit vel de alio loco: ex quo casu iterijt homicida ē. Et sic intellige de coopatōe simili in quocūq homicidio: vt puta q2 multi vulnerauerūt. de q̄ etiā.23.q.vl.c.fi.

22 ¶ Utrū exhibens pñtiaz suaz in bello iiusto aiando: ꝯsulēdo. vel iimicis timorē icutiendo sit homicida si aliqs ibi occidit. R. i c.significasti.eo.ti. q sic. secus eēt in bello iusto: vt.s̄.bellū.et i.c.petitio tua.i glo.eo.ti.

23 ¶ Utrū exhibēs pñtiaz suā vbi fit homicidiū sit homicida et irregularis. R. q si ē p̄lat⁹ ibi hñs iurisditionē ē homicida et irregularis. de exces.p̄la.c.ex lr̄is. Alij vo nō vbi ex sola curiositate stant ad videndum: peccant tamen grauiter clerici.

24 ¶ Utr inquisitor hereticor sciēs q cū pronūciauerit talē hereticū occidet: efficiat irregularis pronūciando. R. fm Ho.in.d.c.ad audientiā.de homici. q non.23.q.8.legi et.q.5.si audieris.

25 ¶ Aiatiōe incurrit homicidiū: vt patet i c.sicut dignū. Limitat tñ Pa.ibidē veruz qñ incitatio seu aiatio ē ad homicidiū spālr̄ q2 tūc tenet. sec⁹ eēt si eēt icitatio ad odiū in genere: q2 nō teneret d̄ delicto postmodū inde secuto. Idē dic qñ aiatio ē ad factū licitū: lz homicidiū sequat sicut cū prelat⁹ hortatur in bello iusto vt viriliter pugnent. de quo vide supra.bellum.§.4.

26 ¶ Auxiliatione etiā cōmittit homicidiū: vt i.d.c.sicut dignū. Uñ dicit Pa.i.d.c. q prestans quodcūq auxiliū q̄tūcūq modicum i delicto cōmittēdo tenet: etiā custodiendo vestimēta. Sz distīgue si vis bñ itelligere: q aut auxiliū p̄stat ad ppetrandū factū legitimū et iustū: ex quo tñ facto sequit homicidiū. Et sic nō tenet d̄ tali homicidio talis auxiliator quo ad pctm̄: h̄ quo ad irregularitatē. Si auxiliatus fuit directe homi

cidio bn̄ tenet: sec⁹ si idirecte sicut dcm̄ ē de auxiliāte pugnātes in bello iusto ⁊ h⁹modi. Aut p̄stat auxiliū sup facto illicito: ex q̄ sequit homicidiū. Et sic homicida reputatur quātūcūq̧ auxiliū sit idirectū. Et sic loq̄t d.c. sicut dignū. Siīr si auxiliū p̄stat sup ho micidio pp̄trādo siue iuste siue iiuste icurrit irregularitas: si homicidiū factū est.

27 ¶ Utrū cleric⁹ accomodās arma alteri sit irregularis si ille inficit. R. q̄ si in bello iusto vl' vt se defendat ꝯ iiuriantē nō erit: sec⁹ si in bello iiusto. c. fi. de homi. De mā homicidij quo ad irregularitatē. vide. j. irregularitas. j. §. j. cū multis sequētibus.

b Homicidiū .ij. casuale dicit quod p̄ter volūtatē euenit ⁊ ex casu fortuito: d quo. 50. di. §. ecōtra. cū multis capl'is se.

¶ Utrū sit homicida quo ad culpā vel penā q a casu hominē occidit. R. vt colligo ex glo. Ber. in. c. sicut. de homicidio. q̄ aut dabat opam rei licite ⁊ adhibuit oēm diligentiā quā debuit. Et sic excusat ac si ñ fecisset. c. ex l'ris. el. j. ⁊. c. dilectus. eo. tit. ⁊. 50. di. si duo. Si v̾o nō adhibuit debitā diligētiā imputat ei quo ad culpā ⁊ penā. s. irregularitatis. 50. di. de clerico faciēte: pōt dispēsari cū eo vt in ordine suscepto ministret: f̄m Jo. in. d. c. de clerico. Si v̾o dabat opā rei illicite siue adhibuit diligentiā vel nō: iputat ei vt in. c. quātuz. 50. di. Ex quo patet quid tenendū de multis q̄ōnibus.

2 ¶ Quid de clerico qui rixā faciēs supuenientib⁹ ei⁹ amicis occiderūt eū cū q̄ rixabat Ad quā rn̄dēdū ē: q̄ ē hōicida ⁊ irregularis ita no. Pa. i. c. petr⁹. e. ti. ⁊ doc. ibidē. ⁊ fac tex. ibidē. limitat tñ Pa. si rixā illicite exercebat al's ñ: q2 si fuit sine culpa: fcm̄ alioꝝ nō d3 sibi iputari. c. significasti. el. z. eo. ti. Limita hoc etiā f̄m Ho. in. d. c. ad audiētiam. verū: si nō ꝓhibuit q̄ntū potuit. Siīr nō esset homicida nec irregularis si inimici illi⁹ cū quo rixā faciebat supueniissent ⁊ occidissent q̄uis rixa fuisset illicite: q2 nō ituitu clerici eū occiderūt: s̄ ꝓpter inimiciciā quā hēbāt ꝯ eū. Ita no. doc. in. d. c. significasti. el. z.

3 ¶ Quid de eo q̄ pcussit latronē q̄ asportabat res suas: ex q̄ pcussione fugere ñ potuit: ex quo ab alijs postea occisus ē. R. q̄ ē homicida ⁊ irregularis f̄m coīt doc. in. c. significasti. el. z. eo. ti. ⁊ in. c. de cetero ibidē: q2 dedit opam rei illicite. Sed si tenem⁹ q̄ etiam cleric⁹ licite pro defensione reruz possit pcutere nō erit irregularis: dūmō letalit nō pcusserit: nec aīo occidēdi fecerit ⁊ magis placet q̄ opio doc. q2 dictuz. c. de cetero. loquit de cā ꝓpiqua homicidij vt sit irregularis secus in cā remota: vt est in casu isto: ex quo nō habuit animuz occidēdi. Et ꝓ hoc facit d. c. significasti. ⁊. c. exhibita. e. ti. ⁊. ff. loca. l. qui domuz. in fi. Et vī sensisse glo. in. d. c. de cetero. ⁊ i. c. tua. de homi. nisi forte dicas q̄ l3 daret opam rei licite: tñ debuit cogitare q̄ si vulneraret eū nō valēs fugere q̄ occideret: ex quo erat verisimile. Et sic erit irregularis. Sed mihi ñ placet. Nā vt hētur in. d. c. tua. cleric⁹ vulnerās grauit furez ingressuz suā domū: l3 fur postea capt⁹ sit ductus ad officialē qui officialis mittēs clerico p̄dicto: vt exponeret si qua sciret de p̄dicto fure intersigna: sed nūcijs tribuēs cultelluz ⁊ sotulares quos a fure abstulerat: si i nullo alio se ipediuit: l3 talis fur occidat nō ē irregularis: ergo nec a fortiori predictus.

¶ Quid de eo q̄ vidēs latronē clamauit ex quo clamore capt⁹ fuit ⁊ occisus latro. R. q̄ ē homicida ⁊ irregularis: vt tenet Inno. ⁊ Hosti. ⁊ sequit Pa. i. d. c. significasti. el. z. etiā si nō habuit animū ad mortē: q2 debuit cogitare de homicidio quod coīter sequit i tali clamore. Et hoc credo verū f̄m Pa. ibidem: ⁊ coīter sequit: al's nō: ex quo animum nō habuit vt occideret. Similit non ē irregularis qñ clamauit ꝓ sua liberatiōe: q2 ille volebat eū interficere: secus si pro rebus vel alijs: vt. j. dicet. homicidiū. 3. 4

¶ Quid de ludente cū p̄gnāte que dispgit. R. f̄m Jo. an. ⁊ sequit Pa. i. c. sicut ex l'rarū. eo. ti. si cōditio ludi erat gratilis ⁊ ludus fuit licit⁹ rōne psone: vt q2 marit⁹: frat: vel alia psona cōiūcta non erit irregularis: q̄a nō ē in culpa aliqua: eo q̄ ludus leuis nō est prohibitus in p̄gnante: dūmō persone cōueniat ludenti cum ea: al's sic. 5

¶ Quid de clerico vel quocūq̧ alio q̄ iplorat officiū iudicis pro recuperādis suis reb⁹ l3 sciat pro certo q̄ sine sanguinis effusione nō poterit recupare. R. q̄ nō ē irregularis f̄m Jo. an. Et ē tex. in. c. z. eo. ti. li. 6. dūmō p̄mittat protestatōnē q̄ nō intēdit ad vindi 6

ctā sanguinis ⁊ hoc tenet: lȝ Vicē. tenuerit cōtrariū: quia ita declaratū ē in .d. c. z. Et credo verū qn̄ alio mō nō pōt recupare. Et sic intellige p̄fatū .c. z. qn̄ mortē nō intendebat: sed recuperationē suā: quia si intētio erat maculata: erit irregularis: si mors vel mutilatio ē secuta ꝑ Hosti. Et sic intellige .c. ex lr̄is. de excel. p̄la. ⁊ .23. q. 5. c. z. ⁊ de pe. di. j. c. ꝑiculose. Idē tene etiā si furē capiat: ⁊ iudici tradat ꝑm limitationē p̄dictā.

7 ¶ Quid si post suspensionē seu occisionem letet ⁊ habeat ratū. R. ꝙ nō erit irregularis q2 lex ꝓmotiōis attendit factū. 15. q. j. c. fi.

8 ¶ Quid de sacerdote qui ꝑ edificatiōe ecclesie vel dom⁹ aduocauit aliquē in adiutoriū qui a casu interijt. R. ꝙ nō ē irregularis si nihil de cōtingētibus omisit. c. fi. e. ti.

9 ¶ Quid d̄ ludēte cū alio qui a casu occidit sociū. R. ꝙ si ludebat cū ꝑsonis cuȝ quibus erat licitū ⁊ ludo licito ⁊ verisimilit̄ ex conditione ludi talis casus euenire nō debebat non ē irregularis: vt patet in .c. lator. eo. ti. vbi cleric⁹ ludēs cū clerico: qd̄ licet: ⁊ nihilomin⁹ vn⁹ ipsor alterū accipiens ⁊ ꝓsternens ad terrā cultellū sibi infixit ⁊ mortu⁹ est: ⁊ tn̄ prostratus nō ē irregularis: q2 conditio ludi non erat prosternēdi: ⁊ iō nō fuit in culpa sed prosternēs. Si ꝟo nō cōsiderauit conditionē ludi ex qua tale quid euenire poterat erit irregularis: vt in .c. cōtinebat̄. eo. ti. vbi volens equitare sup sociū qui habebat falcē in latere occisus ē: ⁊ soci⁹ ē irregularis: quia conditio ludi erat vt q̄ tetigisset baculū alterius sup euȝ equitaret. Et iō debebat deponē falcē: ex quo ludi ista erat cōditio. Si tn̄ prohibuisset ne eū equitaret: tenet Pa. in .d. c. ꝙ nō eēt irregularis. Ho. tn̄ ⁊ alij tenēt ꝙ etiā ꝓpter ludi cōditionem quia potuit euenire. Sed Pa. opio magis placet: pōt tn̄ ep̄s dispensare in casu quo efficit̄ irregularis: vt i subdiaconat⁹ officio ministret si subdiacon⁹ erat: vt i .d. c. ꝯtiebat̄.

10 ¶ Quid de eo q̄ dat poculū amatoriū ex q̄ sequit̄ homicidiū q̄uis nō intenderet. R. ꝙ homicida ē ⁊ irregularis: vt no. Pa. in .c. si aliquis. e. ti. Facit. l. si q̄s aliq̄d. §. q̄ abortionis. ff. de penis. Rō q2 dat opam rei illicite: secus si nō sequit̄ homicidiū: puta q2 fet⁹ nōdū erat formatus: quia lȝ peccet mortaliter q̄cūq₃ dat aliq̄d ad potandū vel ex libidine: vel odio ⁊ huiusmōi vt nō possit generare aut cōcipe vel nasci soboles ꝯcepta: vt patet in .d. c. si aliq̄s. tn̄ irregularis nō ē vt ibi gl.

11 ¶ Quid de eo qui insequēs aliuȝ q̄ ex fuga cecidit ⁊ mortu⁹ ē. R. ꝙ ē homicida si fugiens timebat de graui malo sibi infligēdo nisi fugeret: secus si de leui ⁊ cā ludi. Vn̄ Pa. i. c. exhibita. eo. dicit ꝙ si q̄s proijcit lapidē vt aliū ꝑcutiat dūmō percussio nō possit eē grauis: ⁊ alius ne ꝑcutiat̄ fugiēs cadat ⁊ occidatur nō erit irregularis: vel si proijceret lapidē a remotis: ⁊ ali⁹ timēs fugeret ⁊ corruens interiret: silr̄ nō ē irregularis. sec⁹ si vt grauit̄ ꝑcuteret: vel iact⁹ potuisset grauē ꝑcussionē facē: nisi ali⁹ fugisset: q2 tūc tenet̄ d̄ homicidio q2 tūc noxi⁹ eēt ludus etiā i puerj.

12 ¶ Quid de illo puero qui vesicā porci inflatā violent̄ frāgēs ex terremotu muliere grauida expauefacta fugiēs dispsa ē. R. ꝙ nō ē homicida nec irregularis: ꝑ doctrinā Pa. in .d. c. exhibita. q̄uis Inno. Ab. ⁊ Vin. videant̄ sentire ꝙ tā in isto q̄ in p̄cedēti iputetur ei homicidiū. Sȝ mihi v2 duȝ: nec tex. in .d. c. vr̄ velle: vn̄ nō quelibet cā debet attēdi: sed ꝓpiqua ad hoc vt sit irregularis. Facit. ff. ad. l. cor. de sicca. l. nihil iterest in glo. Non enī quia faber facit cultellū ē homicida: si tn̄ aīo nocendi facit ⁊ minorē diligētiam adhibuit: tūc ꝯsiderat̄ causa remota ꝑ Ber. i. c. de cetero. ⁊ c. p̄sbrorū. de homici. Unde cū q̄s ꝑcutit aliū vulnere nō mortifero: tn̄ ex iperitia medici vel icuria vel expositiōe ad labores ⁊ sudores ille morit̄ nō ē irregularis ꝑm Ber. in .c. exhibita. de homi.

13 ¶ Quid de clerico q̄ venādo vel se exercendo iaculū proiecit ⁊ aliū a casu int̄fecit. R. ꝙ tenet̄ de homicidio ⁊ ē irregularis siue adhibuerit diligētiā vel ne: q2 dabat opaȝ rei sibi illicite. c. quia arborē. §. si ꝟo. 50. di.

14 ¶ Quid de custodiētibus i firmos q̄ ad eoꝝ ꝑtitionē dederūt ei vinū vl̄ aliq̄d huiusmodi. R. ꝙ si certū ē eos mortuos ꝓpter hoc: ⁊ ipsi hoc potuerūt p̄uidē ꝙ irregulares sūt: nō debēt tn̄ facē sibi hāc ꝯsciam ꝙ ꝓpt̄ hoc sūt mortui ꝑ Rodo. qn̄ bono aīo id fecerūt nisi sit euidēs culpa vel dissoluta negligētia Et si habēt ꝯsciaȝ debēt deponere ad ꝯsiliū boni viri: nisi ꝯ̄ p̄ceptū medici ex p̄sse dedissent: q2 nō excusarent̄: vt no. i .d. c. tua nos. de homi. Idē dic de vertētib⁹ infirmos. vn̄ vel apostema frangitur vel anhelitus obturatur et suffocatur.

15 ¶ Quid de paretibus qui a casu ꝓprios filios occiderūt. R. si ex culpa graui vel leui tenent de homicidio: vt patet in glo. c. fi. de his q̄ ꝓpri. fi. oc. Mā dat eis ꝑ culpa graui pnia. 7. vel. 5. annoꝝ. Pro leui triū. Si aūt nlla culpa p̄cessit nō tenent. Nō tn̄ s3 Ho. 7 Pa. 7 alios doc. i. d. c. fi. ꝙ si culpa sit occulta siue grauis vel leuis: nō d3 dari pnia publica ꝯ qd faciūt multi q̄ iponūt publicā pniā ꝺ q̄ i. c. i capite. 50. di. 7 male: q2 fieri nō d3 talis pnia: nisi crimē adeo fuerit graue ꝙ totā cōmouerit vrbē: vt i. d. c. i capite. Collocare tn̄ apd se filios tenellos parētes nō debēt: alr sūt i culpa. 2. q. 5. ꝯsuluisti: et eis iputat homicidiū si sequit: nisi forte ita paupes ēēnt ꝙ nō possent eos pānis fouere ꝯ frigora: q2 tūc tenēdo apud se i lecto si debitā faciūt diligētiā i reliqs nō tenent aliq̄ culpa: q2 d duob9 malis ꝯcurrētib9: min9 eligitur. 13. di. nerui. 7 iō si ē min9 piculū collocare penes se q̄ alr tenere excusant.

16 ¶ Quid de tenētib9 aialia q̄ aliquē iterfecerūt. R. si nō fuerūt i aliq̄ culpa nō tenet de homicidio: als sic: puta q2 erāt ferocia et nō tenuerūt ligata 7 h9mōi. ar. c. hi q̄ arborē. 7. c. sepe. 50. di. 7 qd no. i. c. de occidendis. 23. q. 5. Et h tenet s3 Ho. l3 Inno. i. c. ad audientiam. de homici. videatur tenere ꝙ nullo modo sit irregularis.

17 ¶ Quid ꝺ illo q̄ vocat milites ad ꝺfēsiōem sui iuris si aliqs ibi occidat. R. n̄ tenet de homicidio: vt in. d. c. de occidēdis. 7. q. 3. eadē causa. c. maximianus.

18 ¶ Quid ꝺ medico cui p̄ter volūtatē ifirm9 mortu9 est i māib9 seu subcura. R. si ista q̄tuor ꝯcurrāt n̄ h3 culpā. Primū ꝙ istud officiū sibi ꝯueniebat: q2 nō erat ei ꝓhibitū exercē sicut ē cleriq̄ 7 religiosis cirogiā. in. c. sniaꝫ. 7. c. nō magno. ne cle. vel mo. Scdm si erāt pit9 i arte. Tertiū si exhibuit oēm diligētiā s3 artē. Quartū si ifozmauit de his q̄ sūt ꝯria egritudini ifirmi. Nā istis seruatis n̄ iputat ei homicidiū. ita no. Pa. i. c. ita nos eo. ti. als tenet. de eta. 7 q̄li. c. ad aures.

19 ¶ Quid ꝺ eo q̄ ipellit i aliū 7 ille morit vel de eo q̄ declinās eū q̄ volebat pcutē: pcussus ē ali9 ex tali declinatiōe 7 occisus. R. s3 Hugo. in. c. sepe. 50. di. non ē irregularis nec homicida: nisi in fraudē fecerit.

20 ¶ Quid ꝺ eo q̄ mādauit aliquē v̄berari ibi lēdo ne inficiat vel mutilet. R. si mādatari9 inficit vl mutilet seu inficit seu mutilatur ꝓpt talē pcussionē faciēdā: homicida iudicat mādator q2 mādādo i culpa fuit. c. is q̄ eo. ti. li. 6. qm̄ verisilr h posse euēire ꝺbuit cogitare ibidē. Idē dic ꝺ eo q̄ mādat aliquē capi: qn̄ verisilr mors poterat ꝯtigere: 7 h q̄ ad eū q̄ iuste 7 ex officio mādat: sec9 i alijs: q2 q̄ litercūq mors sequat irregulares sūt q̄uis verisilr nō debebat euenire.

¶ Quid de illo q̄ volēti fugē inimicos ꝓpt timorē mortis ꝯsuluit vt remaneret 7 pacē ꝓcuraret ꝓpt qd remāsit 7 occisus ē. R. nō tenet qn̄ bono aio fec bn̄s ꝓbabilē cāꝫ credēdi ꝙ ex remāsiōe n̄ imineret piculuum: puta q2 iimici erāt ei9 ꝯsanguinei: vl tales amici ꝙ eos poterat cohibē. sec9 cēt si n̄ hn̄it ꝓbabilē cāꝫ credēdi: vl si hn̄it n̄ tn̄ fec q̄tū potuit: q2 sic iputaret ei hōicidiū: vt i. c. tua nos. eo. 21

¶ Quid ꝺ eo q̄ misit pueꝝ ad aquādū equū monēs vt caueret a flumie q̄ submersus ē. R. si rōabilit poterat dubitari ē irregularis alr n̄. 22

¶ Quid ꝺ illo q̄ cū corrigia q̄ hēbat gladiū verberās famulū interfecit. R. ꝙ ē irregularis: q2 ꝓbabilit debebat credere occasionem non remouendo gladiū. 23

¶ Quid de illo qui interrogat9 de malefactore ipsū eis ondit. R. si ꝓbabilit potuit cogitare ꝙ ad mortē eū q̄reret: ē irregularis: als nō. De hoc etiā habes. j. irregularitas. i prin. Et ibi vide multos casus. 24

b Omicidiū .3. cōmittitur necessitate. s. defensionis: que quando 7 quō liceat: vide. s. defensio.

¶ Quid si violētia infert reb9 solū. Utrū occidēs ꝓ ipsis saluādis excuset. R. Pa. in c. significasti. el. 2. eo. ꝙ nō cleric9 nec etiam ꝓ ipsis recupandis: vt in. c. suscepimus. eo. Si vo ē laic9 de iure ciuili ē clar ꝙ pōt ipune occidere: si alr saluare nō poterat eas: vt in. l. furē. ff. de sic. 7 in. l. itaq. ff. ad. l. aqui. 7 hoc hēbit locū in oi foro ꝯtētioso seculari. S3 quo ad irregularitatē tā cleric9 q̄ laic9 occidens vel mutilās ꝓ ipsis saluādis erit irregularis: vt patet i. c. suscepim9. eo. Nota glo. 33. q. 3. in prin. An aūt peccet mortalit occidendo pro rebus saluandis: dic vt. s. de fensio. §. 3. 7. 5. 1

¶ Quid si violētia infert psone solū: vl p 2

sone ⁊ reb⁹ simul. R. Pa. i. d. c. significasti q aut pōt euitare fugiēdo aggressorē: ⁊ sic clericus tenet fugere. p. d. c. suscepim⁹. In laico no. Bar. in. l. j. C. vñ vi. vz tenere q nō tenet fugere: q2 fuga ē iiuria: vt. l. ita apud labeonē. ff. de iiurijs. ⁊ dicit Cy. in. l. si ex plagijs. §. tabernari⁹. ff. ad. l. aqui. q fuga reddit fugientē viliorē. Ergo sicut licet p iactura rerū: multo magis p iiuria corpali: q est maior iiuria. l. in seruorū. ff. de penis. Tu dic q siue in clerico siue i laico si pōt fugē nō licet occidere vel mutilare: aliē incidit in penā irregularitatis s3 Ray. ⁊ Ber. Hos. tñ tenet q post pactā pniam poterit in susceptis ordinib⁹ ministrare sine dispēsatiōe: s non ascēdere ad maiores. Et ita itelligit. c. de his clericis. 50. di. Si vo aliē nō pōt fugere nec euadere nisi mutilet vel occidat: sic licite tā cleric⁹ q laicus occidit vel mutilat: ⁊ sine oi pena irregularitatis: vt in cle. vnica. eo. ⁊ sine oi pctō: ita q statim p̄lb2 posset celebrare s̄m Jo. de ligna. tractatu de iusto bello. Facit. c. olim. el. j. de resti. spo. dūmō nō faciat aio vlciscēdi. Facit. p hoc. c. 2. eo.

3 ¶ Quid si interfecit pro defensiōe psone alteri⁹ quā aliē non poterat saluare. R. q l3 hoc possit sine oi peccato qñ volebat iniuste talē psonā iterimere tñ irregularis efficit: vt no. i. d. de. vnica. eo. vide. s. cleric⁹. io. §. vl.

b **Omicidiū**. 4. s. spūale cō mittit i aia solū: multis mōis. Primo p̄lat⁹ nō arguēs. 43. di. ephesijs. Scdo adducēs sbditos i desperatōez per austeritatē. 45. di. recedite. Tertō quicūq defraudet res ecclesie. 12. q. 2. q christi. ⁊ c. qui abstulerit. Quarto nō soluēs legata defūctorū. 13. q. 2. qui oblationes. cū duob⁹. c. se. ⁊ dicunt mēbra diaboli. 12. q. 2. cū deuotissimā. Quinto de reb⁹ alienis faciēs elemosynas. 4. q. 5. imolās. 16. q. j. decime. Sexto alios ad malū puocās. de cōse. di. 4. queris. de pe. di. j. noli. Septio decimas debitas nō soluēdo. d. c. decime. Octauo prouocās ad iuramentū quē scit false iuraturū. 22. q. 5. ille. Nono odiū alteri gerēdo de pe. di. j. homicidior. pme Jo. 3. Decio alteri d̄trahēdo. d. c. hōicidior. ⁊. 6. q. j. summa iiqtas. Undecio morieti pniā negādo 26. q. 6. agnouim⁹. Duodecimo de se malā suspitionē dādo. jj. q. 3. nō sūt audiēdi. Tertiodecimo oppressionē vel iiusticiā aut iniqtatē exercendo. de pe. di. j. ois. Quartodecimo cā libidinis explēde: vel odij meditatiōe homini vel mulieri aliqd faciēdo vel ad potandū dādo vt nō possit generare aut ↄcipe: vt in. c. si aliqui de homicidio.

b **Omicidiū**. 5. q ad penā. s. irregularitatis: ⁊ als de iure canonico. Utrū ois homicida sit irregularis. R. q sic quilibet q occidit p⁹ baptismū p industriā ⁊ p isidias: vt no. Pa. in. c. j. de homici. ⁊ ibi patz ex tex. ⁊ etiā ē irregularis ois homicida volūtarie occidēs siue ex iusticia siue legis aut canonis pmissiōe: siue ex vindicta siue sine peccato siue cū pctō solūmō excipit ille q occidit nō valēs aliē euadere: ⁊ hoc intelligo si habet occidēs vsū rōis: q2 oēs: furiosus: ifans ⁊ dormiēs si occidūt nō sūt irregulares. cle. vnica. eo. ti. Uñ iudex q̄tūcūq ex iusticia pcedit ē irregularis. 51. di. aliquātos. ⁊ accusator aut testis vel etiā notari⁹ sniā scribēs vel pferēs aut attestatiōes scribēs vel legēs dū publicant. Aduocat⁹ intellige ↄ reū vel etiā pro reo si mors infligat accusatori. Assessor ⁊ quilibet alius officialis in cā mortis vel mutilatiōis mēbri irregularis ē: vt no. i d. c. aliquātos. ⁊ p totū. ex. ne cle. vl mo. sententiā. ⁊ in glo. in sūma. 51. di. Et nō solū qñ quis inficit vel mutilat p se s etiā ex mādato: ↄsilio: defensione: pmissione. coopatione aiatione: auxiliatione: s̄m q. s. in. j. c. hui⁹ tituli declaratū ē fore homicidas soluz excipio quo ad irregularitatē eū qui nō obuiat cū possit: quia l3 sit homicida s̄m q dixi. s. nō tñ credo erit irregularis: nisi s̄m q. s. dixi. homicidiū. j. §. 17. quia lex pmotionis factū requirit. 15. q. j. si qs nō iratus. Et p his oib⁹ facit. c. sicut dignū eo. ti. etiā si occisus vel mutilatus sit pagan⁹. 50. di. clericū. homicida vo casualis in casu in quo ei iputat: similiter irregularis ē: als nō. Et qui sūt dictū ē i. 2. c. hui⁹ tituli. homicida. Similiter ex necessitate non excusat: nisi pro euasione sue psone: vt dictū ē. c. 3. hui⁹ ti. Homicida vo spūalis nullo mō irregularis efficit: p baptismū etiā tollit irregularitas homicidij añ cōmissi: vt. s. baptismus. 7. §. 3.

¶ Utrū cū homicida volūtario solus papa possit dispēsare. R. s̄m coiter doc. i. c. sicut

dignu.eo.ti.q sic: quis gl. tenuerit q nec etiā papa possit. Sz tu tene cū coīr doct. q pōt: imo dicit Pa.in.c.ego.de iureiu. q clerici pnt uti armis etiā offensibilib⁹ de lnia pape: q2 solū ē phibitū de iure positiuo: sed eo īferior nemo pōt dispēsare qtūcūq etiā sit occult⁹.c.vlti.de tēp.ord. Uincēti⁹ tn̄ tenet: q si oio occultū ē: 7 egit pniam q non indiget dispensatōe: q2 ecclie nō ē obnoxi⁹: q2 pctm̄ occultū.32.q.5.christiana.nec deo ppē pniaz q̄ ei satisfecit. Et iō celebrare pōt 7 vti ordinib⁹ sine alia dispēsatōe. Lau. vo 7 Jo.ɔcordāt cū Uincē.si mō dispensatio epi īcuenit. Pa. vo in.c.ex tenore.d tē.or. tenet q si ē oio occultū put occultū distinguit ɔ pbabile sic respiciēdo legē pmotiōis publicā sic nō idiget. Sz si aspiciam⁹ ad legē ɔscie informatā ex lege positiua: sic indiget dispēsatiōe: qd itelligo de dispēsatōe nō papali s epali: vt satisfaciat ɔscie. Et ad.c. fi.de tē.or.qd vr ɔriū. Rndet q loqr de dispēsatōe nō papali: s epi q ē necessaria ut tenet Lau.7 Jo.7 vr tenere etiaz Pa.ne qs ɔstituat se iudicē i cā ppria existimādo oio occultū qd forte n̄ ē: qd nō.q2 facit ad mlta

2 ¶ Utr cū homicida casuali q ē i culpa inferior papa possit dispēsare. R. Pa.in.c.ɔtinebat.eo.ti.q eps pōt dispēsare i minorib⁹ solū: vt in.c.ad audiētiā.eo.ti. Archiepus vo vt cōmissari⁹ pape pōt in subdiaconatu tm̄. In diaconatu vo vl pbyteratu solus papa dispēsat.vt in.d.c.ɔtinebat.

3 ¶ Utrū mutilatio mēbrorum extra casū ifirmitatis parificet q ad pctm̄ mortale: 7 q ad irregularitatē 7 ei⁹ dispēsationē homicidio R. glo.singularis.in cle.vnica.eo.ti.q sic facit.c.aliquātos.51.di.cū mltis alijs ibidē. 7.c.clericis.ne cle.vel mo.7.c.i archiepatu de rap.c.is q.de homici.li.6.7 alijs allegatis in.d.glo.

4 ¶ Utr epus possit dispēsare cū homicida circa bnficiū. R. bz Ho.q circa simplex pōt s circa curatū nō: s sol⁹ papa.ar.c.fi.de fili.pby. Nō. Pa.in.c.fi.de pug.in due.

5 ¶ Quid si nō mutilat s debilitat an sit irregularis. R. Pa.in.c.de diacono.q cle.vel vo.q nō.ar.i.q.i.sic vrgeri: q2 licz mēbr debilitatū sit qsi iutile q ad opationez: tn̄ saltē valet ad decorē: 7 i penis faciēda ē mitior interptatio.cōcor. Gaspar.i.d.c.diacono In ɔriū tn̄ facit qd nō. Cy.in aut.sz nouo. C.de ser.fugi. Un̄ Bar.in.l.2.ff.de publi. iudi.in fi.dicit q mutilatio ppriē ē: qn̄ mēbrū ledir ita q nō pōt exercere suū officium hoc pbat in.l.idē ophili⁹.in pn.ff.de edil. edic. Trūcatio vo ē qn̄ ex toto abscidit mēbrū.d.cle.vnica. Nō dicit trūcat: sed mutilat. Et iō intellige q nō ē irregularis qn̄ qs nō debilitat ex toto: sed qn̄ ex toto: ita q nihil pōt facere: sic teneo q sit irregularis per d.cle.vnicā.7.c.q percutit.23.q.vltima.

¶ Utrū trūcatio vl mutilatio digiti inducat irregularitatē. R.do.Car.in cle.predicta q nō: sed cū sit in pncipalib⁹ mēbris fm Laud.alle.c.i.de cle.pug.in due.qd loquit de mēbro. Pro quo no.q mēbrū ppriē sūptū 7 stricte ē fm Bar.7 Jo.de imo.in.l.2 circa fi.ff.de publi.iudi.pars corpis habēs officiū sepatū 7 distinctū: sicut man⁹ ad palpādū: 7 pes ad ābuladū. Facit.c.singula.89 di.iuncta glo. Facit tex.in.d.c.sicut vrgeri videor.7 in aut.pdicta.sz nouo iure. Digitus aūt nō ē ppriē mēbrū sed pars membri seu officiū mēbri: vt in.l.nō sunt liberi.ff.de statu ho.7 in.d.l.idē ophili⁹. Et iō optime tenendū nō eē irregularē talem truncatorē vel mutilatorem. 6

¶ Qua pena punit pr q occidit filiū: vl fili⁹ q occidit prem. R. Pa.in.c.i.de his q fi. pro.occi.fm leges ponat i sacco de corio cū cane simia vipa 7 gallo: 7 sic pijciat in fluie Si nō habet portat in insulā a feris deuorādus.l.vnica.C.de his q pa.vl fi.pro.occi.7 l.i.ff.ad.l.pō.de paricidis. 7

¶ Qua pena puniūt alij homicide. Clericus debet deponi 7 sine alia incorrigibilitate tradi curie seculari: hoc intellige quādo voluntarie occidit. Si vo a casu: tūc glo.in.c. fi.de his q fi.occi.dicit q si a casu nulla culpa pcedente: sic nulla pnia iponit: nisi forte ad cautelā: q2 bonar mētiū ē culpā agnoscē vbi culpa nō ē.c.ɔsiliū.§.2.de obs.ieiu.25 dis.ad ei⁹.7 de pe.7 re.c.ɔstitu. Si vo culpa pcedente dic ut.s. Homicidiū.2.§.15. 8

¶ Ad qd tenet homicide. vide.j. Restitutio pmo.in.v.homicida 9

b

Omo ɔstituit ex aīa 7 corpe altero istor deficiente nō est hō: vt pz ex.c.cū christ⁹.de here.7 in c.i quadā.de cel.mis.7 in.c.sicut.de homici.

1 ¶ Utrū liber hō possit dari in pignus ⁊ in subsidiū aliaꝝ reꝝ deficiētiū. R. ꝙ nō. Facit. c. lator. de pigno. imo ꝑdit recipiēs eū i pign⁹ debitū: ⁊ tātūdē de suo dare tenet̄ de/tēto vl' ei⁹ parētib⁹: vt no. glo. in c. ex rescripto. de iureiu. ⁊. C. de ac. ⁊ ob. aut. oio. Ubi dr̄ ꝙ q̄druplū restituat. Rō q2 illa q̄ nō sūt in nr̄o cōmertio obligari nō pn̄t. l. i. §. eam rē. ff. q̄ res pigno. Sz liber hō nō ē dn̄s mēbroꝝ suorū. l. liber hō. la. i. ff. ad. l. aqui. Et iō pulchre dixit Bal. in. l. z. C. de pr̄ib⁹ q̄ fi. distra. ꝙ illa. l. z. habuit ortū a legib⁹ antiquis ꝯm q̄s pr̄ poterat occidere filios. l. in suis. in fi. ff. de li. ⁊ po. q̄ hodie ē correcta. Et iō solū ꝑmittit̄ vēditio cā paupertatis seu egestatis vict⁹: q2 fili⁹ sic vēdit⁹ pōt se redimere preciū offerendo ipse vl' ali⁹ ꝓ eo vel mācipium: vt in. d. l. z.

2 ¶ Utrū liber hō possit dari in obsidē. R. ꝙ d' iure nō pōt nisi ꝑ papā ⁊ īꝑatorē: vt no. in. l. obsides. ff. de testa. ⁊. l. diuus. ff. de iure fisci. ⁊ ꝑ eū q̄ nō recognoscit supiorē. vt nō. Bar. in. l. famē. ff. de pub. iudi. ⁊ in. l. hostes ff. de cap. ⁊ in. l. i. §. de qua. ff. de postu. Tn̄ de ꝯsuetudine vsurpatū ē ꝯ̄riū ꝯm glo. in. l. z. C. de pr̄ib⁹ q̄ fi. distra. Et sic d' facto ꝯuat̄ vt etiā ciuitas q̄ recognoscit supiorē det obsides ⁊ alij siles ⁊ habet talis ꝯsuetudo vim legis. l. de q̄b⁹. ff. de legi. imo videt̄ licere d' iure coi dare obsides ꝓ pace seruanda ꝯm glo. in. c. vt ꝓdie. zz. q. 8. sed nō ꝓ pecunia: vt in. d. c. ex rescripto. ⁊. d. l. ex rescripto. ⁊ d. l. i. q2 liber hō nō pōt obligari ꝓ pignore. nec pōt haberi i eo ius pignoris: sed tm̄ ius retentionis.

b **Onestas** requirit̄ i oī negocio: q2 ē vnū ꝓceptū iuris. insti. de iusti. ⁊ iu. §. iuris. ꝓcepta sūt hic honeste viuere. ⁊c. In matrimonijs. ff. de ritu nup. l. semp in ꝯiūctionibus. nō solū ꝙ liceat ꝯsiderādū ē: sed ⁊ qđ honestū sit. hec ibi. In lege di. 4. erit aūt. i voto. c. magne de voto. In iuramēto. zz. q. 5. de forma. nec fisco rē quā vēdit retractare ꝑmittit̄ ꝓpt̄ honestatē. l. vlti. C. ne fiscus rē quā vē. eui. l. x. Nec actio furti dat̄ viro ꝯ̄ vxorē: nec pr̄i ꝯ̄ filiū: vl' ecōtrario ꝓpt̄ honestatē. ff. de furtis. l. si q̄s vxori. in ꝓn. ⁊. §. i. C. de fur. l. fi. Nec arrogatio. l. nec ea. §. per ff. de adop. ꝓpterea dicit tex. in. l. ex dāni infecti. in ꝓn. ff. de dāno infecto. honest⁹ mod⁹ seruād⁹ ē ⁊ nō imoderata cuiusqꝫ luxuria sequēda ē: ꝓpterea dr̄ i. l. fili⁹ q̄. ff. de ꝯdi. insti. Nā que facta ledūt pietatē extimam⁹ verecūdiā nostrā. ⁊ vt generaliter dixerim q̄ cōtra bonos mores fiunt: nec nos facere posse credendū est. hec ibi.

b **Onor** est maximū exteriorū bonoꝝ: vnde potētat⁹ ⁊ diuitie ꝓpter honores desiderabilia sūt. quarto ethi.

¶ Cui debetur honor. R. ꝙ solū virtuti ꝯm phm̄. 4. ethi. 1

¶ An sit honor preferēd⁹ vtilitati. R. ꝙ sic. ar. in. l. iulian⁹. ff. si q̄s ob. ca. te. 2

¶ Utꝝ possit appeti honor sine pctō. R. ꝙ nō. Un̄ phs. 3. ethi. dicit ꝙ nō sūt vere fortes q̄ ꝓpter honores faciūt fortia. Nec ob. ꝙ honor ē premiū virtutis. 4. ethi. ⁊ ꝓpterea sit appetibilis: q2 illud est verū ꝙ ē premiū virtutis ex ꝑte alioꝝ q̄. s. nō habēt mai⁹ qđ retribuāt ꝓpterea dicit idē phs ibidē: ꝙ honor est ꝓpter virtutē: nō virt⁹ ꝓpter honorē. Nec ob. qđ idē phs dicit: ꝙ honoꝝ amator pl⁹ q̄ꝫ oportet: vel vnde nō oportet vituperabilis ē. Ergo sine pctō aliq̄n pōt appeti q2 ꝯcedo q̄n non ꝓpter seipsū appetit̄: sz ad glīā ⁊ laudē dei vel salutē animaꝝ. al's sem per peccatum est. 3

¶ Utrū sit mortale pctm̄ inordinatus ap/petit⁹ honoꝝ. R. ꝙ sic ꝯm ꝙ ambitio ē mortale pctm̄. de q̄ vide Ambitio. al's non. 4

¶ Utrū oblat⁹ honor sit suscipiēd⁹ R. ꝙ nō nisi ꝯm ꝙ dr̄. i q. i. nō est. in fi. Quisqꝫ igit̄ sacerdotiū nō ad elationis pompā: sed ad vtilitatē adipisci desiderat ꝓus vires suas cū eo ꝙ est subditur⁹ honore metiat̄ vt si est impar abstineat: ⁊ ad id cū metu etiā cui sufficere existimat accedat. hec Greg. 5

¶ Utrū querēti sit dandus. R. ꝙ nō imo auferēd⁹. vt. i. q. 6. c. sicut his. Fugienti vo est dand⁹: ibidē ⁊. 8. q. i. in scripturis. 6

¶ Utrū doctor q̄ in docēdo ꝓncipalit̄ querit suū honorē peccet mortaliter. R. Hēri. de gāda. ꝓ quol. q. 34. ꝙ qui vtit̄ aliquo ꝓncipaliter ad quod non ordinat̄ in quo deum ꝯtēnit peccat mortaliter. Et sic ꝯcludit ꝙ doctor q̄ principalit̄ querit honorē suū in docēdo: ⁊ sic prefert honorē suū honori diuino peccat mortalit̄: q2 vt dicit Aug. li. ꝓ de do 7

etrina christiana ad fidē spem ⁊ charitatem
tota militat diuina scriptura q̄ pncipalit̄ or
dinat̄ ad honorē dei. In quo de⁹ ɔtēnitur si
pncipaliter ad alteri⁹ honorē ordinet̄. Sz
sane intellige ⁊ limita verū q̄n legit aliquid
qđ est principaliter ordinatū ad honorē dei
vt cū predicat ⁊ hmōi: q2 sec⁹ credo q̄n legit
aliq̄d qđ nō est principaliter ad honorē dei:
vt sunt leges ⁊ multe sciētie que ad pacē ho
minū ⁊ vtilitatē pricipaliter ordināt̄: quia
tūc non ɔtēnit̄ deus. Et sic nō erit mortale
pctm̄. Et de hoc vide Uana gloria.

b **Hora canonica** put h ac
cipio est officiū diuinū certa hora diei
nālis deo psoluēdū ab eccl'iasticis psonis.

1 ¶ Quot sunt hore canonice. R. fm glo. in
cle. i. de cel. mis. q̄ sūt septē. s. matutinū: pri
ma: tertia: sexta: nona: vespe ⁊ cōpletoriū.

2 ¶ A quib⁹ debent dici. R. q̄ ab oib⁹ eccle
siasticis psonis. Facit. c. fi. 92. dis.

3 ¶ Utrū oēs eccl'iastici teneāt̄ de pcepto ad
oēs horas canonicas dicēdas. R. fm glo. i
d. c. fi. q̄ sic. ⁊ eā videt̄ sequi Inno. in. c. i. de
cele. mis. Sed doct. coiter in. d. c. i. dicūt q̄
nō oēs tenent̄. Sz solū triplex gen⁹ ecclesia
sticorū. Primū gen⁹ est illorū q̄ sūt bn̄ficia
ti. hoc patet p. d. c. fi. vbi dicit eccl'ie deputa
ti. s. per bn̄ficiū: ⁊ sic soluit̄ opinio glo. predi
cti. c. fi. Facit. c. cū scdm̄. de preben. Secūdū
gen⁹ sūt existētes in sacris: licz nō sint bn̄fi
ciati: pbat̄ p. d. c. i. ⁊ i. c. dolētes. eo. ti. ⁊ qđ
ibi no. Et q̄uis Pa. in. d. c. i. dicat eē tuti⁹
q̄ etiā existentes in minoribus q̄uis nō sint
bn̄ficiati teneant̄: ex quo in partē dn̄i sunt
assumpti: tamē ego nō credo nisi d̄ bono cō
silio. Tertiū gen⁹ est illorū qui per professi
onem vel votū ad id faciendū se obligaue
runt. c. licet. de voto.

4 ¶ Utrū cleric⁹ bn̄ficiatus existens in mino
ribus cuz est absens ex causa legitima ⁊ de
seruit ecclesie per vicariū teneat̄ ad horas ca
nonicas. R. fm Pa. in. d. c. i. q̄ sic. ⁊ hoc ē
de mente Inno. ⁊ in. d. c. i. ⁊ Jo. an. ⁊ est tu
tius: licz Abb. ⁊ quidā alij dicāt q̄ nō tene
tur: quos credo dicere verū: si nullam vtili
tatē in absentia reciperet ab ecclesia: al's non
est vera opinio: cū nō soluz beneficiū detur
vt seruiat ecclesie: sed etiā vt oret pro his q̄
beneficiū constituerunt. Concor. cum hoc
Car. in. d. cle. i.

¶ Utrū clericus excōmunicatus teneatur 5
ad horas. R. q̄ si est minori excōmunicati
one inodatus potest ⁊ debet dicere etiā cum
alijs fm q̄ infra dicam. Si pō est excōmu
nicatus maiori excōmunicatiōe: sic solus te
netur dicere sine Dominus vobiscū. ⁊ etiaz
degradatus si est in sacris: vel si non est i sa
cris si tamen tenet beneficium. Facit q̄ legi
tur ⁊ no. in. c. legi. 16. q. i. in prima glo. ⁊ cō
cor. coiter doc. in hoc.

¶ Utrū papa possit dispensare ut prefati 6
nō teneāt̄ ad horas canonicas. R. fm Pa.
in. d. c. i. q̄ non quin septies in die teneātur
laudare deum. In modo autē dicēdi dispē
sare potest.

¶ Utrum dimittens officiū ex infirmita 7
te excusetur. R. scdm̄ Inno. in. d. c. i. q̄ sic:
si est talis infirmitas in qua directe vel oc
casionaliter sibi obesset vel obesse timeretur
si celebratione intēderet. Dicit tamen Pa. i
d. c. i. q̄ si nocumentuz esset leue vt in febre
quartana vel longa vel modica: non excusa
retur si non diceret.

¶ Quid si ex obliuione aliquā horaz dimi 8
sit. R. non credo sit mortale peccatum: de
bet tamen supplere quod omisit: ⁊ doleat d̄
negligentia sua. Inno. autem in. d. c. i. vide
tur sentire q̄ confessor posset ei iponere aliā
penitentiā etiam si voluntarie dimisit: licz
consulat vt imponat q̄ suppleat que omisit
nisi quādo videret nō proficere. Sed hoc te
ne de bono cōsilio: ⁊ quod cōfessor posset ei
imponere aliud qđ sit ad laudē dei: puta se
ptē psalmos ⁊ hui⁹modi. tenet Tho. i quol'
⁊ Petr⁹ de palu. in. 4. di. 15. etiam si dimisit
voluntarie.

¶ Utrū non habens librū vel carens visu 9
⁊ huiusmodi excuset̄: si non dicat horas. R.
q̄ sic: ar. cle. fi. de vita ⁊ hone. cle. dum ta
men suppleat per psalmos vel pater noster:
⁊ huiusmodi.

¶ Utrū pfati obligati ad horas peccēt mor 10
talit̄ ipas omittēdo ex negligētia. R. Hē.
de gāda. in quol'. tenet q̄ peccat mortaliter
omittēdo: nisi rōe infirmitatꝫ vel alteri⁹ cāe
legitime ipediat̄. Riga. vero anglic⁹ in q̄li.
dic̄ q̄ si dimittat ex negligētia: nō auderez

dicere: ꝙ mortalit̄ peccaret. Si ꝟo ex fasti
dio diuini cult⁹ vel ꝯtēptu: sic mortalit̄ pec/
cat. Credo etiā ꝙ ꝯsuetudo in huiusmodi
dimissione sit mortale peccatū. Hec Riga.
que opinio est humanior.

11 ¶ Utrū cleric⁹ bn̄ficiat⁹ nō dicēs officiū te
neat̄ restituē fruct⁹ q̄s iterim recipit ab ec
clesia. R. Jo. cal. in. d. c. i. dic̄ ꝙ sic: q2 ꝓpt̄
officiū dat̄ bn̄ficiū. vt in. c. diuersis. de cle.
piuga. Et id cū aliq̄d dat̄ ꝓpt̄ cām: cā non
secuta repetit̄. ff. 7. C. de cōdi. cā de ca. nō se
ꝗ totū. d. Car. tz ꝯriū. 7 Pa. dic̄ ꝙ ꝓma ē
nimis rigida. Sz ego credo ꝙ licz sit rigida
tn̄ ē vera: 7 id sequēda. Et respōsio Pa. ad
motiua. Calde. nō ē valida: q2lz dent̄ red
dit⁹ vt viuat: vt dicit. c. diaconi sūt. 93. di.
7. c. 2. de preben. nō q̄dē tn̄ simplicit: ꝫ vt vi
uat scōm cultū dei. 7 facit ꝓ h. c. cleric⁹ victū
91. di. arguēdo a maiori. 7 hoc tenet etiam
Lau. in clericis q̄ nō implēt officia sua: sed
voluptatib⁹ vacāt ꝙ tenent̄ fruct⁹ restituē

12 ¶ Quid debeat dici ꝓ hora. R. Car. i. cle
. i. de cel. mis. Lau. dic̄ ꝙ si ē ꝯstitutio vel cō
suetudo illa seruet̄. 12. di. nouit: q2 nec h vl̄
illud dicere ē i ꝓcepto cū diuersi diuersa di
cāt. de ꝯse. di. 5. i die resurrectōis. Uerū ē ꝙ
clerici seculares debēt dicē scōm ordinē ro
mane eccl̄ie. d. c. i die. vel ꝫm eccl̄iā metro
politanā. 12. di. c. fi. nec reprobat̄ vsus ali
cui⁹ eccl̄ie antiquus ꝫm Laudu. Ubi clerici
sūt ꝯtēti trib⁹ psalmis. licz eccl̄ia romana
vel metropolitana h nō ſuet. Sec⁹ eēt si ꝓ
uata ꝑsona h sibi faceret. Aduerte etiā: q̄a
dic̄ directoriū. li. i. ti. 8. ꝙ clerici ordiati ad
titulū sui patrimonij pn̄t dicē qōcūqz offi
ciū volūt: q2 nō obligāt̄ ad istā vl̄ illā eccl̄iā
In regularib⁹ ꝟo dic̄ ꝫ'uādā eoꝝ regulā vl̄
statutū in h. 12. di. c. fi. Et hoc verū nisi sint ꝓ
uilegiati vt clerici 7 religiosi q̄ sūt cōmēsa
les domestici alicui⁹ cardinalis seu epi grāz
7 coiōnē sedis apl̄ice habēt q̄ licite se eis cō
formare debēt. vt in cle. fi. de celebra. missa.

13 ¶ Quid de eo q̄ ex dispēsatiōe ē bn̄ficiat⁹ i
duab⁹ eccl̄ijs. R. ꝙ debet dicere offm̄ ꝫm il
lā in q̄ tenet̄ facē residētiā ꝙ si ad nulli⁹ resi
dētiā tenet̄: tūc credo ꝙ pōt se ꝯformare illi
eccl̄ie in q̄ se reperit officia celebrare. Si ꝟo
dicit ꝓ se: tūc ꝫm Tho. i quol. vr̄ ꝙ debeat
dicē ꝫm ordinē illi⁹ eccl̄ie i q̄ hēt maiorē di
gnitatē: q̄uis forte in alia hēat pingui⁹ bn̄
ficiū. Qd̄ credo de bn̄ eē: nō de ncītate fore
verū: cū possit dicere. qd̄ vult: vt satꝫ patet ꝑ
nō. i. c. i. de cele. mis. ꝑ Inno. 7 alios doc.

¶ Utrū peccet mortalit̄ q̄ ad libitū suū mu/ 14
tat officiū ꝯsuetū. R. Credo ꝙ sic in cleri
co ꝓbendato 7 religioso. Secus in alio ordi
nato ad suum patrimoniū.

¶ Utrū monachus ꝓposit⁹ eccl̄ie seculari te 15
neat̄ dicere officiū monachale. R. ꝙ si ꝑpe
tuo ē assūptus. 7 sic trāslat⁹: sic cū nihil ha
beat cōe cū mōasterio. 16. q. i. ne ꝓ cuiu slibz
nō dicet mōachale: sz illi⁹ eccl̄ie ad quā trāf
latus ē. 7 placet Jo. 16. q. i. c. 3. 7 Hof. in sū
ma de statu mo. 7 Ho. in sū. eo. ti. Sec⁹ eēt si
nō esset trāslat⁹ nisi ad tēp⁹: q2 debet dicere
monachale. 7 hoc vr̄ sentire glo. in cle. fi. de
cele. mis. Et facit tex. ibidē in argumentū.

¶ Quid si dicēdo officiū i choro cū laijs ex 16
aliq̄ necessitate int̄misit psalmū vl̄ lectionē
R. ꝫm Inno. in. c. dolētes. de cele. mis. ꝙ nō
tenet̄ illud reassumere licz sit cauti⁹ reassu
mat: dūmō nō subtrahat vocē suā ab officio
chori: imo pl⁹ dico ꝙ etiā si aliq̄d omisit ex
negligētia sua: ꝙ nō debet supplere subtra
hēdo vocē ab officio chori: sz postea supple
at si aliq̄d notabile omisit. Si ꝟo eēt versus
vl̄ q̄d minimū suppleat ꝑ aliquē psalmū vel
pat̄ nr̄. Idē dic̄ ꝫm Hen. de gan. i quolz. ꝙ
si q̄s nō ex malicia: sed cū cā legitima nō in
terfuit in ꝓncipio officij vl̄ fini ꝙ nō oportet
a capite reincipere vl̄ finē ꝑficere ꝓpter ꝑfe
ctionē charitatis q̄ vnū corp⁹ reputant̄: 7
qd̄ vn⁹ dixit extimat̄ alt̄ dixisse. Et hoc verū
nisi chor⁹ multū i ꝓncipio ꝓcessisset: vl̄ mul
tū de fine restaret. hec ille.

¶ Utrū teneat̄ q̄s dicere id qd̄ ꝫm ꝯsuetu 17
dinē chori aliq̄s sol⁹ dicit vl̄ associat⁹: qn̄ di
cit officiū in choro. R. ꝙ nō ꝫm Pe. de pal
i. 4. di. 15. q2 id qd̄ dicit vn⁹ reputat̄ dici ab
oibus: qn̄ ex aliq̄ rōnabili cā ita ē ꝯsuetū vt
sol⁹ tale quid dicat.

¶ Utrū dicēs officiū si ꝓtermittat vnā ho 18
rā ex obliuione vl̄ q̄d sile: puta lectionē vel
psalmū teneat̄ iterū reiterare totū R. vt col
ligo ex doctrina Inn. vbi s. 7 seq̄t Laudu.
ꝙ nō sz sufficit supplere qd̄ omissuz ē. Un̄ q̄
dimisit hymnū vl̄ psalmū ꝓmi nocturni cū
aduertit: 7 ē in t̄tio noct̄ no: nō oportet rein
cipiat disturbādo officiū: vl̄ q̄ dixerit t̄tiā 7
adūtit nō dixisse ꝓmā nō oz dicat iterū t̄tiā:

Sed post officiũ suppleat omissum ⁊ dole/
at de negligentia. Dicit Pe. de palu. vbi. s.
ꝙ q̃ notabilit̃ male dixit officiũ si vult eua
dere mortale debet redicẽ totũ. Sȝ si m̃odi
cũ dimisit: puta psalmũ vl' v̾sũ vl' dictionẽȝ
tenet̃ illud repetere pꝰ officiũ vl' aliq̃d loco
eiꝰ dicere: si vult euadere pctm̃ veniale.
19 ¶ Utrũ debeat dicẽ pr̃ nr̃ pꝰ horas. R. ꝙ
sic pꝰ vespas ⁊ matutinũ. de ꝯse. di. 5. c. id sp
⁊ de ꝯsuetudine d̾r in fine oĩuȝ horaꝝ: quia
matutinũ accipit̃ p oĩ officio vsq; ad nonã
⁊ p vespere omne aliud q̃ð restat: vt patet
in. d. c. id sp. ⁊ c. cõuenit ibidẽ.
20 ¶ Qua hora sũt dicẽde hore canonice. R.
debent dici tẽpore suo. s. matutinũ in nocte:
prima in ortu solis. ⁊ sic de ceteris nisi ex ne
cessitate: vt hic infra dicam.
21 ¶ Sȝ nũq̃d in sero poterit q̃s dicere matu
tinũ sine pctõ. R. vt ex p̃dictis patȝ ꝙ sic: si
ex rõnabili cã facit: q2 sȝ Tho. i quol'. Me
lius est si deo debitas laudes p̃ueniẽdo red/
damus: ⁊ alia honesta officia postea facia/
mus q̃ si per vnũ aliud ip̃diat̃. Secꝰ esset
si faceret nõ ex rõnabili cã: q2 sic esset pctm̃.
ar. c. clericus. el. i. 91. dis.
22 ¶ Utrũ sit mortale pctm̃ nõ dicẽ horis de/
bitis sine cã rõnabili. R. ꝙ nõ: nisi q̃s facẽt
in cõtẽptũ dei vl' eccl'ie: cũ nullũ ius p̃cipiat
ꝙ dicat̃ horis debitis: nisi cle. i. de cel'. mis. q̃
videt̃ p̃ceptiua ꝑpt̃ v̾bũ sanctimꝰ. s. ꝙ offm̃
horis debitis i cathedralibꝰ regularibus et
collegiat̃ eccl'ijs deuote psallat̃. Et ideo cre
do ꝙ peccarẽt mortalit̃ p̃lati: si i p̃fatis ec/
clesijs horis debitis nõ facerẽt dicere: ⁊ etiã
illi q̃ vl' sũt bñficiati in p̃fatis eccl'ijs vl' sub
diti p̃latoꝝ regulariũ: cũ iponit̃ eis a p̃latis
si nõ dicerẽt. Nec accipias horã debitam ita
ad punctũ: sȝ grosso m̃õ ⁊ largo: sicut dicẽ
matutinũ i aurora vl' q̃si cẽseat̃ i media no
cte ⁊ hꝰ m̃õi: al's aũt a p̃ticularibꝰ p̃sonis vl'
in alijs eccl'ijs a p̃dictis nõ dicere horis debi
tis erit pctm̃ veniale sine rõnabili cã. Ex cã
v̾o rõnabili etiã in p̃dictis eccl'ijs liceret: vt
puta q2 p̃cessio est fienda vl' p̃dicatio ⁊ hu/
iusmodi. Et p̃ptea p̃ueniũt tẽpꝰ debitum.
23 ¶ Utrũ matutinũ sit dicẽdũ añq̃ missa di
catur. vide infra. Missa. §. 2.
24 ¶ Utrũ idẽ sit de p̃ma. vide ibidem.
25 ¶ Ubi debẽt dici hore canonice. R. ꝙ i ec
clesia: vt no. glo. 92. di. in. c. fi. Sȝ hoc itel/
ligo quo ad clericos q̃ i ipsa sũt bñficiati: p̃
pter v̾bũ positũ in. d. c. fi. eccl'ie deputatꝰ. q̃
vr̃ clericꝰ bñficiatꝰ ꝙ peccet mortalit̃ sine rõ
nabili cã ibi nõ dicẽs officiũ: q2 dicit ibi tex.
in. d. c. fi. ꝙ q̃ nõ cõuenerit deponat̃ a clero.
Et q̃ ad eccl'ias collegiatas vl' regulares: cla
rũ est q̃ð est de p̃cepto: vt ibi dicat̃: vt patet
in cle. i. de cel'. mis. no. Inno. in. c. i. de ce. mis
quo ad alias non credo.
¶ Sȝ nũq̃d peccet totiẽs mortalit̃ q̃tiens 26
nõ ꝯuenit clericꝰ bñficiatꝰ vel religiosus ad
choꝝ sine rõnabili cã. R. ꝙ nõ credo: quia
mã nõ videt̃ ita põderosa: ꝟ q̃ñ duceret i cõ
suetudinẽ vl' q̃ñ officiũ eccl'ie pateret̃ iactu/
rã in celebratiõe tũc nõ excusarẽ a mortali.
Et sic limito ⁊ itelligo. d. c. fi. Ex aliq̃ tñ rõ
nabili cã licet p̃lat ⁊ alijs se ab sẽtare: dũ m̃õ
officiũ dicãt eũdo vl' stãdo i domo sua. Nec
ob. c. ep̃s. de ꝯse. di. 3. Q. õ videt̃ inuere suffi
cere ep̃o: si die dñico ad eccl'iam ꝯueniat: q2
illud. c. nõ dat licẽtiã absentie: sed non vult
vt p alia cã q̃ infirmitatis ⁊ silis absit die/
bus festiuis. Et ꝙ alijs diebꝰ debeat int̃esse
facit. c. ꝯuenit ad nos. 7. q. i. ⁊ c. ep̃s vilem.
41. dis. cessante intellige ip̃dimẽto.
¶ Quo ad attẽtionẽ seu deuotionẽ. Que/ 27
rit̃ vtrũ peccẽt mortalit̃ nõ dicẽtes officiuȝ
deuote ⁊ studiose. R. glo. in cle. i. i v̾bo fru/
ctꝰ. de ce. mis. tenet ꝙ sufficit dicere ore: licȝ
nõ corde. Et cũ ea ꝯcurrũt multi canoniste
in. c. dolẽtes. de cel'. mis. Alij autẽ tenẽt ꝙ ẽ
de p̃cepto vt dicat̃ deuote ⁊ studiose per. d. c.
dolẽtes. Ut sic deuotio denotet attẽtionẽ: ⁊
studiositas modũ dicẽdi. Sȝ tu dic sȝ Pe.
de pal'. in. 4. di. 15. ꝙ attẽtio ad officiũ sicut
ad q̃ðlibet bonũ opꝰ põt req̃ri duplex. Pri/
mo vt officiũ ab intẽtiõe p̃cedat: ⁊ isto m̃õ
attẽtio requirit̃ ad officiũ: nõ solũ ꝑpt̃ me
ritũ: sed etiã ad euitãdũ pctm̃: q2 nullũ opꝰ
ẽ meritoriũ nisi ex intẽtiõe p̃cedat: alit̃ non
eẽt humanũ: cũ hõ sit hõ p rõnẽ ⁊ volũtatẽ
Silit̃ ad euitãdũ trãsgressiones p̃cepti: q2
p̃ceptũ dat̃ hoibꝰ. Et iõ oportet ꝙ nõ p̃ce/
dat ex sola imaginatiõe q̃ coĩs ẽ nobis ⁊ bru
tis. Sȝ ex deliberatiõe q̃ req̃rit attẽtionem.
Secũdo m̃õ vt totũ officiũ attẽtio cõcomi
tet̃ actualit̃. ⁊ hoc nõ req̃rit̃ nec i officio nec
i alijs bonis orõnibꝰ vl' opibꝰ: q2 ẽ ipossibi
lis hũane fragilitati. Req̃rat̃ tñ ꝙ orãs sci
enter nõ distrahit mentẽ ab officio: q2 hoc

nō possset esse sine mortali pctō vel veniali. Nā euagatio q̄ ē p̄ter intētionē ⁊ ꝓpt̄ p̄cedētē occupationē licitā nō est pctm̄. Sec⁹ si ꝓpt̄ illicitā. Sꝫ euagatio q̄ ē aduertētis ⁊ solū ꝑm actū interiorē: licꝫ sit temeraria ⁊ grauis forte: non tn̄ ē mortale nisi ꝓpt̄ ɔtēptū: qꝛ ecclia nō bꝫ iudicare ꝺ int̄iorib⁹ acti b⁹ mere ꝓpt̄ qꝺ mister ecclie lꝫ dicēdo offm̄ aliud cogitet: nō v̄r trāsgressor p̄cepti ex nā facti. Si aūt euagatio mēt̄ sit ex h̄ ꝙ aliq̄s sciēt̄ se occupat i actu exteriori q̄ nō secū pati t̄ attētionē: sic v̄r eē mortale pctm̄ ⁊ directe ꝫ p̄ceptū. c. dolētes. de ce. mis. vbi p̄cipit̄ ut studiose pari t̄ ⁊ deuote dicat̄: hoc nō obseruāt q̄ occupātes se i actu exteriori scient̄ sibi attētionē subtrahūt. Idē Tho. i. 4. di. 15. dicit ꝙ qn̄ aliq̄s mentē ex ꝓposito distrahit ad alia i orādo: sine culpa nō ē: ⁊ p̄cipue si i alijs spōte se occupat q̄ mētē distrahūt: sicut sūt exteriora opa. Et si mēs ad ꝫriuꝫ euaget̄ erit culpa mortalis. Si āt sine hoc ꝙ ꝑcipiam⁹: mēs ad alia euaget̄: vel culpa caret: vl' ꝑuissima erit: nisi p̄cedēs cogitatio ex q̄ ɔtingit euagatio talis eē dicat̄ in culpa hec ille. Et h̄ teneas: limitādo tn̄ dcm̄ Tho. veꝝ q̄ ad orōnē q̄ ē de p̄cepto: sicut ē officiū ⁊ hmōi: nō aūt q̄ ad orōnē q̄ ex deuotōe ē ⁊ volūtate solū. Aduerte tn̄ ꝑm Tho. 22. q 82. ar. i. ꝙ deuotio nihil aliud eē videt̄: ꝙ volūtas q̄dā ꝓmpte se tradēdi ad ea q̄ ꝑtinēt ad dei famulatū. Silit̄ attēde ꝑm Tho. in. 4. di. 15. ꝙ reqrit̄ ꝙ attētio remaneat in orōne: nō ꝑ essentiā act⁹: nec sufficit ꝙ sit in habitu solū: sꝫ ꝙ sit ꝑm virtutē q̄ ē mediuꝫ q̄d inter p̄dicta duo. Et tūc v̄r manere ꝑm virtutē: qn̄ accedit ad orōnē cū itētōe aliq̄d ipetrādi vl' deo debitum obsequiū reddēdi: etiā si i ꝓsecutiōe mēs ad alia rapiat̄: nisi tāta sit euagatio: ꝙ oīo depreat vis p̄me itētionis. Et iō oꝫ ꝙ sepi⁹ hō cor reuocet ad se ipsū. Et ex his pꝫ q̄d tenēdū de ɔfabulātib⁹ ⁊ alias dissolutiōes faciētib⁹ in officio: aut ipsū dicētib⁹ faciēdo aliqꝺ exercitiū manuale: qꝺ bñ nō. Et ꝑm p̄dicta intellige ⁊ limita. d. c. dolētes. ⁊ doc. ibidē.

28 ¶ Utrū cleric⁹ cātās i ecclia officiū diuinꝫ vt placeat ꝑplo peccet. R. Pa. in. c. vt q̄sq̄s de vi. ⁊ ho. cle. ꝙ sic grauit̄. Un̄ dicit Isido Deū morib⁹ stimulat q̄ ꝑplm vocib⁹ mulcet Facit qꝺ dicit̄ ⁊ no. 92. di. c. i. ⁊. 2. De quo tn̄ vtrū sit mortale vel veniale vel nullum Dic vt infra placere.

b **Horror** future vite ē filia luxurie inq̄tū reputat bonū eternū vt bonū arduū: qꝛ ꝓpt̄ delectatiōes venereas nō appetit: imo fastidit bona eterna ac si nō eēnt ardua ⁊ sūma.

b **Hospitale** qꝺ alio vocabulo d̄r sinodochiū aliud d̄r religiosū. Aliud nō religiosū. Hospitale religiosū d̄r qn̄ auctoritate epi edificatū ē. c. ad h̄. de reli. do. ⁊ tūc ꝑtinet ad ipsū epm: nō vt disponat de redditib⁹ ad libitū sed vt ordinet vt dispēsent̄ ad vsū destinatū. ar. de. qꝛ ɔtingit. de reli. do. Hospitale qꝺ nō ē religiosū ē illud qꝺ sine auctoritate epi ɔstructū ē: nec eps pōt se de eo itromittē sed patron⁹ q̄ edificauit ad libitū disponet: vt in. c. int̄ dilectos: ⁊ ibi ꝑ Inno. de dona. Et q̄uis eps exercuerit ibi vnū ius epale: nō pōt tn̄ ꝑ h̄ alia exercere ꝑm Fe. ɔsi. 25. qꝛ de possessione vni⁹ articuli nō ē inferenduꝫ ad alios articulos: vt in. c. cū contingat. de deci. Nec ob. c. i. ꝺ reli. do. qꝛ loc⁹ de q̄ loq̄t̄ necessario debebat eē subiect⁹ alicui epo: ⁊ iō p̄sumit̄ ꝓ eo q̄ exercuit vnū ius i eo. Silr̄ infert Jo. an. in regula. quod alicui. li. 6. in mercurialib⁹. ꝙ patron⁹ q̄ exercuit ius p̄ntādi alio nō apparēte p̄sumit̄ patron⁹ ex q̄ ius patronat⁹ ad aliquē debet ꝑtinere ⁊ ali⁹ nō appareat: nisi iste q̄ exercuit act⁹ patroni nō sic in casu nr̄o: qꝛ hospitale necessario nō est religiosū: ut patet. Limita tn̄ hoc verū ꝙ epus non pōt se intromittere quādo non ē religiosū: ꝑm Pa. i. c. i ⁊. c. de sinodochijs de reli. do. verū nisi patron⁹ q̄ ipsuꝫ edificauit eēt mortu⁹: qꝛ tūc ad curā epi ꝑtineret vt volūtas defuncti pia mādaret̄ executioni: vt videt̄ tex. in auct̄. de eccle. ti. §. si q̄s hedificatiōe. ⁊. §. se. vñ lꝫ talis loc⁹ nō teneat̄ epo r̄ndere: in epalib⁹ tn̄ eps curā habere pōt ex q̄ pius loc⁹ est. Qꝺ veꝝ ē nisi testator qui ipsū hedificauit al'r expsse disposuisset qꝛ illud s̄uādū: vt in. d. §. si q̄s. Ex quo pꝫ ꝙ q̄libet pōt hospitale hedificare etiā cū oratorio ꝑm Ho. ⁊ Pa. in. d. c. ad hec. sine alia auctoritate: s̄ i oratorio nō pōt celebrari sine lnia epi: ꝺ ɔse. di. i. c. vnicuiqꝫ. ⁊. d. c. int̄ dilectos

¶ Quis pōt p̄fici ꝓ rectore hospitalis. R. Pa. in. d. c. de sinodochijs. ꝙ religiosi non

possūt deputari nisi talia hospitalia habeāt curā aiaꝝ: vel nisi hospitale eēt subiectū monasterio: ⁊ monach⁹ deputaret̄ p abbatem tāq̄ obedie̅tiari⁹ ſm Fede. ɔsi. 155. Clerici seculares pn̄t eē rectores: ſ3 nō pn̄t habere in titulū bn̄ficij: vt in cle. q2 ɔtingit. ɗ reli. do. ⁊ cle. p lr̄as. de p̄be̅. Laici oēs pn̄t istitui rectores dūmō sint viri idonei ⁊ ꝓuidi ⁊ boni testimonij q̄ sciāt velint ⁊ possint loca ipsa ⁊ iura eorum vtiliter regere: vt in cle. p̄dicta. quia contingit.

2 ℭ Quid debēt facere p̄dicti rectores. R. q̄ debēt ad modū curatoꝝ ⁊ tutoꝝ iurame̅tū p̄stare ac inue̅tariū facere de bonis ip̄oꝝ locoꝝ ⁊ annuatim reddere rōne̅ ordinarijs sub q̄b⁹ sūt vel ab eis deputatis: alioq̄n collatio ꝓuisio ⁊ ordinatio taliū ē nulla ip̄o iure: vt in. d. cle. q2 ɔtingit. Lex q̄ nō extēdit̄ hoc ad hospitalia militariū ordinū aut alioꝝ religiosoꝝ. Precipit̄ tn̄ oibus rectorib⁹ sub obtestatiōe diuini iudicij ⁊ p obedie̅tiā vt reddit⁹ in vsus paupeꝝ ɔuertāt ⁊ nō i alios Rectores tn̄ militariū ⁊ religiosoꝝ hospitaliū sufficit ꝓuideāt ſm eoꝝ ordinū instituta ⁊ antiquas obſuātias paupib⁹. Qđ ē limitādū qn̄ qđ supest exponūt ꝓ fide vl' pie: al's nō excusāt̄ si male expēdūt in nō pios vsus: quia negari nō pōt quin tales redditus sint instituti ꝑpter pios vsus.

3 ℭ Quid de administratiōe sacramētoꝝ et celebratiōe i ip̄is hospitalib⁹ paupib⁹ ibidē R. q̄ d3 ſuari antiq̄ ɔsuetudo q̄ ad exercēda ⁊ ministrāda spiritualia supradicta: vt in. d. cle. quia contingit.

4 ℭ Precipit̄ oib⁹ ad q̄s de iure vel ɔsuetudine vel statuto vl' ꝓuilegio ꝑtinet cura hospitaliū q̄ bona deꝑdita alienata indebite i statū debitū reducāt ⁊ reformēt vt rectores iuxta facultates ꝓuētuū isistāt sustētatiōi ⁊ receptiōi miserabiliū ꝑsonarū: in quo si negligentes fuerūt ordinarijs iiungit̄: vt ip̄si si nō sūt exempta auctoritate ꝑpria. Si vero exempta sunt aucte ap̄lica cōpellant ad predicta facienda p censurā ecclesiasticā compescendo tā eosdē q̄ quoscūq̄ ɔdictores cum dantib⁹ auxiliū ɔsiliū vel fauorē. Nō obstātibus quibuscūq̄ priuilegijs quo ad hoc. d. cle. quia contingit.

b **Ospitalis** quomodo debet esse cleric⁹ vide supra. Clericus. 3.

b **Ostiarius** dicit̄ idem q̄ ianitor. Na3 in veteri testamēto Primi paralipo. 5. Hostiarij electi sunt ad custodiā3 tēpli vt nō ingrederet̄ in illud imūd⁹ sp̄us in oi re. Unde hostiarij dicti sunt eo q̄ p̄sint hostijs tēpli. Ipsi eni tenētes claues oia int⁹ ex traq̄ custodiunt atq̄ inter bonos ⁊ malos hn̄tes iudiciū fideles recipiūt: ⁊ infideles abijciūt 21. di. cleros. in fine. ⁊. 25. di. ꝑlectis.

b **Osti** seruāda ē fides promissa 23. q. i. ⁊. 22. q. 4. inocēs Qđ limita. vt. j. Iuramētū. 5. §. 17

b **Umilitas** vera requirit tria. Primu3 sui ip̄si⁹ nihilationē: hoc est q̄ reputet se oib⁹ viliorē. Et li3 cognoscat se habere aliq̄ dona dei que alij nō habēt: tāto magis debet i se vilescere cogitās q̄ si de⁹ talia alijs dedisset gratiores deo essēt q̄ ip̄se. Et sic cū veritate potest se existimare viliore3 oibus ⁊ magis in gratū. Et hoc est qđ voluit dicere Beda in omelia sabbati tertie dn̄ice q̄dragesime. Cū aliū inquit peccātē cōspicimus mox animū deorsu3 inclinem⁹: ⁊ q̄ abiecti ex nostra fragilitate sumus: si nos diuina pietas nō sustētet humilit̄ inspiciamus Hec ille. Et Jo. 13. cu3 feceritis hec oia dicite: quia serui inutiles estis quasi dicat ex cōsideratione humili obligationis quā habemus: quia cu3 augent̄ dona rationes etiam crescunt donorū. Secūdū ꝓ̄ptā aliorum obtēperationē. Uñ de renū. c. nisi cū pridē. tunc verā humilitatē ostendis cū per eā locū sublimen effugies: ⁊ tn̄ per obedientiam non dimittes. Na3 vera humilitas facit vt quisq̄ magis alijs de se credat q̄ sibi ip̄si: q2 dicit Gre. si semeliorē alijs nō crederet nequaq̄ aliorū cōsilia sue deliberationi postponeret. Et hoc verū in omni dubio q̄ poti⁹ debet alijs credere q̄ sue opinioni. secus in alijs. Tertiū q̄ requirit humilitas ē: vt dona dei que in se habet abscōdat: ⁊ se solū vilem ab extra demōstret: nisi inquātū honor dei ⁊ bonum proximi aliud requirit. Nam nō esset humilitas quādo pro salute ꝓximi ⁊ ad edificationē animarū posset ostēdere ⁊ predicare dona dei q̄ habet si ea occultaret: q2 dicitur. Math. 5. Luceat lux vestra ⁊c.

Nō tñ debet magis vilescere i apparētia ꝙ̄ iportet cōditio sua ⁊ q̄litas respectu eoꝝ cū qb⁹ viuit: q2 sic potius esset supstitio ꝙ̄ humilitas. 41. di. c. q̄sq̄s reb⁹. in pn.

i Actantia ppꝛie importat ꝙ hō verbis se extollat ẜm Tho. 22. q. 122. ar. i. Et pz ex c. imitare. 6. q. i. Et pcedit ẜm Gre. i li. 23 moraliū. Aliqñ ex supbia sicut a cā interi⁹ motiua: q2 ex hoc ꝙ q̄s p arrogātiā interius sup se eleuat: plerūq̄ exteri⁹ maiora q̄dā de se iactat. Et ppterea ponit a Gre. ibidem Tertia spēs supbie: licz nō sit idē qd supbia ẜ est tñ a cā ipellente. Aliqñ vo pcedit ab inani gloria: sicut a cā finali inq̄ntū. s. iactator intēdit: ꝙ p suā iactātiā gliaz ꝯsequat. Et iō ponit etiā a Gre. filia inanis glie rōne finis: vt no. Alex. de ales. 22. ti. eo.

¶ Utrū iactātia sit pctm̄ mortale. R. vt colligo ex Alex. ⁊ Tho. vbi s. ꝙ sic q̄drupliciter. Primi duo modi sūt inq̄ntū ꝯsiderat ex se. Secūdi duo inq̄ntū ꝯsiderat ex cā vel fine. Primo ē mortale pctm̄ qñ iactator pfert qd ē ꝯ gliam dei: sicut ille de q̄ Ezechie 28. Eleuatū est cor tuū ⁊ dixisti de⁹ ego sū. Tales sūt q̄ iactāt se suis meritis habere aliqua dona dei: vl a se hre: vl illi q̄ de peccatis mortalib⁹ q̄ fecerūt vl nō: iactāt se vt strenui videant: vl etiā laudāt alios ⁊ iactāt de pctis mortalib⁹ q̄ fecerūt: vt no. glo. in. d. c. imitare. Sec⁹ eēt de veniali q2 nō est ꝯ deū. Secūdo ē pctm̄ mortale qñ iactātia ē ꝯ charitatē pximi: sicut cū q̄s iactādo se prūpit i ꝯtumeliā pximi: sicut pharise⁹ Lu. i8. Nō sū sicut ceteri velut ⁊ hic publican⁹. al's aūt iactare se de eo qd nō ē ꝯ gliam dei vl charitatē pximi ex se ē veniale. Tertio ē mortale pctm̄ qñ pcedit ex tali supbia vel vana glia q̄ sit mortale pctm̄. Si vo nō erit mortale pctm̄ talis supbia vl vanaglia: sic nec iactātia ex eis pcedēs. Quō aūt supbia vl vana glia sit mortale. vide Supbia ⁊ vana glia. Quarto ē mortale qñ pcedit p appetitū lucri i dānū pximi nōbile: sicut cū q̄s se iactat magnū medicū: aduocatū peritū: mltas scitates facere: sicut ceratani ⁊ hmōi: q̄ falsè i nocumēta pximi se iactāt. Sec⁹ si nō esset i nocumētū pximi: q2 eēt veniale pctm̄. Intellige etiā si sit nocumētū alicui⁹ iportātie: q2 id qd minimū ē: rō apphendit q̄si nihil ẜm phm̄: nisi intēderet etiā nocē i mlto si posset

¶ Utrū iactātia possit eē i factis sicut i dictis. R. ꝙ ppꝛie nō ẜ equalēter sic: sic cū q̄s in vestib⁹: in eq̄s: in domib⁹: in ꝯuiuijs: i familia: i pulchritudine ⁊ hmōi: vt appareat diues de magna domo ⁊ nobili psapia ⁊ huiusmodi. Et sic erit mortale pctm̄: sicut iactātia i dictis: si p̄dicta q̄ facit sint ꝯ gloriā dei ⁊ charitatē pximi vl ex superbia ⁊ vana glia mortali vel i deceptionē pximi. 2

i Conom⁹ dr cui res ecclīastica gubernāda mādat: vt. 89. di. q2 i q̄busdā: ⁊ idē est iconom⁹ ꝙ sindic⁹ ⁊ debet eē cleric⁹ nō laic⁹: vt patet in. d. c. ⁊ c. indicatū ibidez. ⁊ in. c. q̄m in q̄busdā. i6. q. 7. de quo dic vt. j. Laic⁹. §. i. Sed aduerte ꝙ ē differētia int actorez pcuratorē ⁊ sindicū seu iconomū ẜm glo. in c. erga epm. 2. q. 7. q2 actor ꝯstituit a ñ dño ⁊ auctoritate iudicis: ⁊ ad p̄sentes lites tm̄. Procurator vo sp a vero dño ꝯstituit siue ad vnā litē siue plures: siue pñtes siue futuras. Sindic⁹ aūt siue iconom⁹ ab vniuersitate cōstituit seu a collegio: ⁊ ad vnā cām ⁊ plures ⁊ pñtes ⁊ futuras: ⁊ auctoritate epi. de iura. cal. c. ipatoꝝ. in fi. Canō tñ oēs ad ministratores ecclīe vocat pcuratores. i. q. 3. saluator. vide glo. ibidē. ⁊ in. d. c. ipatoꝝ. cū suis allegationib⁹. Tenet tñ Pa. in. d. c. ipatoꝝ. ꝙ si ad vnā certā cām solū ꝯstituit ꝙ pōt fieri sine auctē supioris: al's non.

i Dulia est quedā reuerētia siue adoratio. d qua. s Adoratio. per totum.

i Eiuniū ẜm scm̄. Bo. in. 4. di. i5. pte 2ª. ar. i. q 4. dr cōmunissime pabstinētia ab oī mortali. Esa. 58. Nōne hoc ē ieiuniū qd elegi: dissolue colligatiōes colli tui. dr etiaz coit ois afflictio q̄ ꝯsistit i vigilijs flagellis ⁊ disciplinis. Prophe aūt dr ieiuniū afflictio carnis p subtractionez cibi ⁊ pot⁹ facta ẜm institutionē ecclīe. Et sic diffinit ieiuniū ẜz Gofre. ē subtractio prādij: ⁊ p⁹ cenā cuiuslibet cibi puatio vsq̄ in diē sequētē: ⁊ abstinētia a carnib⁹ ⁊ trahētib⁹ semētinā originē ab ipsis: ut a lacte a caseo ⁊ ouis. Elicit hec diffinitio. 4. di. c. deniq̄. Et ponit a Pa. in Rica de obseruatione ieiunioꝝ. Pro cui⁹ declaratiōe querunt dubia infrascripta.

1 ¶ Utrū sit aliqua hora determinata in qua i dieb⁹ ieiuniorū sit comedendū: vr̄ ꝙ sit cena: ibi post cenā. ğ vsqȝ ad cenā est abstinendū Sȝ breuiter notādū ē ꝙ i iure nulla hora ē determinata ꝓ comestiōe i die ieiunij: nisi solū hora vespoꝝ tpe q̄dragesimali: vt in.c. solēt. de ꝯse.di.i.q̄ iō deputata ē: vt sicut celebratis vespis nō restat aliud officiū diurnū: sic fictiōe iuris videamur. 40. dies ieiunare. de q̄ p Archi.in.d.c.solēt. ⁊ p Pa.in rubrica de obſ.ieiu. Et iō seruāda ē ꝯsuetudo circa horā comestionis q̄ coīter ē i hora none vl̄ circa ſm Archi.in.d.c.solent.

2 ¶ Sȝ nūqd frāgit ieiuniū q̄ an̄ p̄fatā horā māducat. R̄. vr̄ ꝙ sic in q̄dragesima: p tex.i.d.c.solēt.qđ dicꝭ ꝙ nō sūt credēdi ieiunare q̄ an̄q̄ vespertinū celebreꝭ offm̄ māducāt in q̄dragesima. Sȝ nō credo etiā i q̄dragesima frāgat ieiuniū q̄ an̄ statutā horā comedit etiā si p notabile spatiū p̄ueniat nisi faceret i fraudē ieiunijs: q2 si qs attēdat ad verba p̄fati.c.solēt: poti⁹ loquiꝭ de pfectiōe q̄ꝫ de necessitate. Et licȝ gl.i.25.di.§. alias eadem. teneat ꝙ sit pctm̄ mortale an̄ horā comedere. Tn̄.c.i.de ꝯse.di.4.qđ allegat pro sua opiniōe nihil facit ꝓ ea. Meli⁹ forte faceret pro ea.c. vtinā oi tpe.76.di.qđ inuit ꝯsuetudinē p̄rie estimādā legē: qđ q̄dē admitterē q̄n talis ꝯsuetudo eēt itroducta ea mēte vt frāgeret ieiuniū q̄ an̄ p̄dictā horā ȝ comederet: qđ q̄dē nō credo nisi ut dixi q̄n i fraudē ieiunij fieret. Et iō ꝯcludo cū Aug. in.d.§.alias eadem. ꝙ quotiens q̄s corpe sanus alijs ieiunātib⁹ prādere voluerit.s.an̄ horā ꝙ ē pctm̄ veniale. Et sic tene. Si vo ex cā rōnabili nullū pctm̄ erit: qđ quidē tenet etiā Inno.in p̄fata R̄ica. Et sic dicit debere intelligi.d.c.solēt. Aduerte tn̄ ſm doctrinā sci Tho.in.4.di.15. ꝙ vbi hora comedēdi i die q̄n nō ieiunaꝭ eēt hora t̄tie. In die ieiunij hora comedēdi eēt sexta. vn̄ dicit ꝙ q2 ieiuniū eccl'ie debet eē penale ⁊ satisfactoriū. Ideo supra tēp⁹ coīꝭ comedēdi aliquid addiꝭ nō aūt tātū ꝙ penit⁹ humor cibi assūpti exsicceꝭ aut virt⁹ nālis debiliteꝭ: vn̄ pro residuo tpe.s.a sexta vbi coīꝭ sumiꝭ cib⁹ nona occurrit in q̄ cib⁹ ſm institutionē ecclesie sumēd⁹ est in dieb⁹ ieiunij. hec ille. Ex q̄ pȝ ꝙ si esset tertia veniret sexta. Q.s bn̄ nō.

3 ¶ Utrū pl⁹ q̄ꝫ semel comedere sit frangere ieiuniū. R̄. ꝙ varia fuit doc. opinio. Hos ⁊ coīter theologi in q̄rto sen. tenent ꝙ sic: si comedaꝭ p modū cibi. Et iō indiffinitiue dȝ cuiuslibet cibi p̄uatio. Sec⁹ ſm eos si aliq̄d sumereꝭ p modū medicine: sicut sūt electuaria ⁊ h⁹mōi. Et ſm Inn.i R̄ica de obser. ieiu. solū licēt ꝓ remouēda infirmitate vel fugiēda. Sȝ ꝓ ꝯseruāda sanitate vbi nō est signū ifirmitatis nō licet nisi q̄ten⁹ licet vti alijs cibis. Alij tenēt ꝙ nullo iure caueꝭ ꝙ solū semel i die ieiunij comedam⁹. Et propterea dicūt licere pluries in die comedere sine fractōne ieiunij: dūmō fiat ex rōnabili cā: ⁊ ſm ꝯsuetudinē illoꝝ inꝭ quos viuit. Et hui⁹ opinionis vr̄ fuisse Pa.i p̄fata rubrica. Rō ſm eū q2 cū nō hēamus ius specificū recurrēduȝ ē ad ꝯsuetudinē loci. Facit c. vtinā.79.di. Et ad dictū Ho.in.2.c.eo. ti.q̄ dicit ꝙ ꝯsuetudo in ieiunijs indictꝭ ab eccl'ia nihil pōt facere. Dicit verū q̄n ꝯsuetudo ex toto aufert ieiuniū: ⁊ nō habet rōnabilē cām in se: sȝ fuit inducta vt hoīes se vētri dedicēt ꝓpter tp̄alia gaudia: al's sec⁹ vt nō. glo.in.d.c.2. Et ꝓpterea dicit idē Pa. putarē tn̄ ꝙ aliq̄d comedere ꝓ collatōe de sero magis ad sustētationē nature q̄ꝫ ad delitias nō sit pctm̄ nec frangere ieiuniū: dūmō fiat ſm ꝯsuetudinē loci ⁊ tēprate. hec ille. Facit p h̄ qđ no. Inn i.d. R̄ica. ꝙ prādē pluries in die ieiunij ē ꝯ ꝯsuetudinē approbatā ecclesie: ⁊ sic vr̄ sentire ꝙ nō sit de iure specifico. Itē Inno. dicit ibidē ꝙ cisterciēses fecerūt statutū vt seruiētes alijs aliq̄d sumāt i die ieiunij ⁊ licite. Itē ꝙ seruiētes dn̄is q̄ faciūt credē etiā n̄ frāgūt ieiuniū. M ibi vo videꝭ ꝙ opīo q̄ tenet ꝙ solū semel debeam⁹ comedere sit verior: si nō verba sȝ mētē legis volum⁹ āplecti. in.c.q̄dragesima. de ꝯse.di.5. Et iō ꝯcludo ꝙ comedēs pl⁹ q̄ꝫ semel in die aliq̄d eoꝝ q̄ coīter in cibū solēt sumi: vt panē fruct⁹ ⁊ herbas: q2 etiā sci herbis vsi sūt ꝓ cibo frāgat ieiuniū nisi comestio ordineꝭ poti⁹ ad medicinā q̄ꝫ ad cibū respectu intentionis comedētis ⁊ p̄ncipaliꝭ ex mō ⁊ quātitate sūptū ad id ordineꝭ: licȝ ꝯsequēter aliq̄liter nutriat: vt puta q2 indigēs potu ⁊ timēs ne dilauet stomachū ⁊ noceat aliq̄d sumit siue sit electuariū siue etiā panis vl̄ fruct⁹ ⁊ hmōi ꝓ euitādo nocumēto pot⁹ nō ad sustētationē ꝙ nō frāgat ieiuniū: nec restri

go m: solū ad electuaria vt qdā: sed vt dixi
ad panē fruct⁹ ⁊ qdcūq̄ aliud qd sumit̄ per
modū medicine. ar. c. adei⁹ .5. di. Et h etiā
vr̄ tenere Pe. de pal. in. 4°. Cōuenieti⁹ tn̄ ē
a pane abstinere cū sit pncipalior cib⁹ i vsu:
nisi sit alteratus ⁊ nisi sit carētia alteri⁹ rei.
Nec ob. q̄ talia nutriāt: q2 sm Tho. in. 4.
di. 15. ecclesia nō attēdit in statuēdo id quod
qcūq̄ mō nutrire pōt s id qd pncipalit̄ ad
nutriēdū ordinatū ē. hec ille. Et sic tene q2
finis legis nō frustrat̄ ex hmōi sūptione.
4 ¶ Utrū pluries bibere vinū vl̄ aquā fran-
gat ieiuniū. R. Inno. in predicta. Rica q̄
nō: siue an̄ pastū siue p⁹. Posset tn̄ sm Ri.
i. 4. di. 15. ar. 3. q. 7. frāgere ieiuniū qn̄ vide
licz qs in mane biberet vinū vl̄ ceruisiā non
ad extinguēdū sitim sed famē. Similit̄ etiā
nō frāgit ieiuniū q etiā an̄ pastū comedit
fic⁹ aut polētā aut aliqd huiusmōi p modū
medicine: ne deficiat in die ieiunij sm Pe.
de palu. in quarto.
5 ¶ Quib⁹ cibis frāgit̄ ieiuniū. R. sm Ric.
vbi. s. q̄ esu carniū: ⁊ sic trāseūt coit̄ doct.
i pfata Rica. Archi. in. c. rogatōes. de cōse.
di. 3. Facit. d. c. deniq̄. ⁊. c. cōsiliū. eo. ti. De
ouis vo ⁊ caseo ⁊ alijs lacticinijs. Gofr. in
pfata diffinitōe videt̄ tenere q̄ silit̄ frāgāt
Inno. i pfata Rica dicit q̄ pōt statui vt p
pter penuriā pisciū vtamur istis lacticinijs i
alijs ieiunijs pter qdragesimā. Tu dic q̄
cū nō hēm⁹ tex. expssū q oua ⁊ lacticinia p
hibeat nisi solū in qdragesima. vt i. d. c. de-
niq̄. q̄ cōsuetudo seruāda ē i alijs ieiunijs
ex̄ qdragesimā sm Ri. vbi. s. q. 5. ⁊ Pa. i. d.
Rica. Facit. d. c. vtinā. ⁊ est cōis opio. Et
iō pn̄t comedi vbi cōsuetudo est in oib⁹ ieiu
nijs pter qdragesime ieiunia: al's non licet.
Nō tn̄ dicerē frāgere ieiuniū q etiā comede
ret oua ⁊ lacticinia ex̄ qdragesimā vbi cōsue
tudo nō ē: qn̄ nō per gulositatē s ex aliqua
rōnabili cā faceret. Nō. etiā sm Ho. in sū.
eo. ti. q̄ cuicunq̄ cōcedit̄ vsus ouoꝝ: ⁊ casei
intelligit̄ cōcessū q̄ etiā pōt vti sagimine. i.
lardo. ar. c. psbyter. 82. di. ⁊ ibi glo.
¶ Utrū ieiuniū cadat sub pcepto. R. sm
Ri. i. 4. di. 15. ar. 3. q. 2. 3. ⁊ 4. q2 ieiuniū ali
qn̄ accipit̄ largissime put est act⁹ nature: ⁊
sic qlibet ieiunat an̄q̄ comedat. ⁊ isto modo
nec ē act⁹ virtutꝭ: nec d pcepto. Secūdo mō
accipit̄ large put ē act⁹ vtutꝭ abstinentie. s.
frenare dilectatiōes gust⁹ p cōpationez ad
cibū sm regulā rōnis: siue semel comedat i
die siue pluries. Et sic cadit gnāliter oib⁹ sb
pcepto. Nō itelligas tn̄ q̄ sp mortalit̄ pec-
cet qn̄ excedit: s solū qn̄ rō vtutis totaliter
extinguit̄. Et hoc ē in casib⁹ qn̄ gula ē mor-
talis: de q vide s. Gula. Tertio mō accipit̄
pprie put abstinem⁹ etiā ab illis qb⁹ vti pos
sem⁹ saluo actu virtutꝭ. Et sic accipit̄ i diffi-
nitiōe pmissa ⁊ oib⁹ supiorib⁹ ⁊ sm coēm in
telligētiā vocabuli: ⁊ isto mō cadit sub pce-
pto in duob⁹ casib⁹. s. qn̄ ex iuramēto qs vl̄
ex voto se obligauit. Secūdo qn̄ ex pcepto
ei indicit̄ ab eccl'a vl̄ ab alio plato. Facit. d.
c. vtinā. ⁊ de cōse. di. 5. c. ieiunia.
¶ Sz qro qn̄ ⁊ qb⁹ dieb⁹ ieiuniū indicit̄ ab 7
eccl'ia. R. q̄ in infrascriptis tpib⁹. Primo
qdragesima tota exceptis dieb⁹ dn̄icis: vt i
c. qdragesima. de cōse. di. 5. vbi dr̄ q̄ sūma
obseruatiōe est obseruāda: ⁊ incipit in qrta
feria q pcedit pmā dn̄icā qdragesime q ad
seculares: vt in. d. c. qdragesima. Quo aūt
ad clericos incipit secunda feria p⁹ dn̄icam
quinquagesime: vt in. c. deniq̄. 4. dis. Sed
coiter tenet̄ q̄ est cōsiliū nō pceptū sz solū i
qrta feria pdicta. Secūdo qtuor tpa: vt in
c. statuim⁹. di. 76. Statuim⁹ inquit vt qtu
or tpa āni ab oib⁹ hoib⁹ cū ieiunio obseruēt
Prima tpa cadūt in qdragesima. s. qrta, fe
ria ⁊ sexta: ⁊ sabbo p⁹ pmā dn̄icā qdragesi-
me. Secūdo cadūt 4ª ⁊. 6ª feria ⁊ sabbo p⁹
penthe. Tertia cadūt. 4ª ⁊. 6ª feria ⁊ sabbo
post exaltationē scē crucis. Ultima cadunt
4ª ⁊. 6ª feria ⁊ sabbo post festū scē Lucie: vt
patz i. c. de ieiunio. 76. di. ⁊ p totū. Tertio
oēs vigilie duodeci aploꝝ sūt in obseruatiōe
ieiunij celebrāde: pter vigilias aploꝝ Phi-
lippi ⁊ Jacobi ⁊ bti Joānis euangeliste: vt
dicit tex. in. c. cōsiliū nr̄m. eo. ti. ⁊ sūt hee. s.
vigilia sci Mathie Petri ⁊ Pauli Jacobi
Bartholomei Mathei Simonis ⁊ Jude
Andree ⁊ Thome. Quarto vigilia assum
ptiōis dn̄e: vt i. c. i. eo. ti. Quito vigilia na
tiuitatꝭ dn̄i nr̄i in. d. c. i. Sexto vigilia oiuz
scōꝝ ⁊ sci Joānis baptiste ⁊ sci Laurentij
sm Inn. vbi. s. ⁊ coit̄ doc. Nullo tn̄ iure in
uenit̄ expssū: s rōne cōsuetudinis hoc dicūt
q2 vt dicit Ricar. in. 4. dis. 15. ar. 3. q. 8. si in
aliq regione est aliqd ieiuniū cōsuetū qd tn̄
nō est pceptū p ius scriptū nihilomin⁹ ob-

seruādū est ab existētibꝰ ibidē. Facit ꝓ hoc
c.consuetudo.di.i.⁊.c. ecclesiasticaruȝ.⁊.c.
in his rebus.ij.di. Sȝ dico ego verū qñ cō
suetudo habet oia reqsita de qbꝰ.s. Cōsue
tudo. Septimo vigilia pēthecostes: vt.76
di.c.de ieiunio. Et licȝ Gratianꝰ teneat ꝙ
sit de ꝯsilio in.§.necessario.ea.di. Tñ veriꝰ
vr̄ ꝙ sit de pcepto ſm gl. Jo.ibidē.in.d.§.
Et patet euidēter in.d.c.de ieiunio.

8 ¶ Quid si vigilia aliquaȝ pfataȝ solēnita
tū veniat in dñica. R. ꝙ in sabbo pcedenti
ieiunāda ē: vt in.c.i.⁊.z.de obser.ieiu.

9 ¶ Qñ debet celebrari vigilia sci Mathie
tpe bisexti. vide.s. Bisextus.

10 ¶ Sūt ⁊ alie vigilie seu ieiunia indicta ab
eccl'ia s nō de pcepto: vt coiter tenet.s.ad
uentꝰ dñi. De q in.d.c.ꝯsiliū.⁊ rogationes
de quibus in.c.rogationes.de ꝯse.di.3. Itē
4ª ⁊.6ª feria: vt in.c.ieiunia.ea.di.⁊ sabba
ta oia. vt in.c.sabbato.ea.di.

11 ¶ Utrū ieiunia indicta de pcepto ab eccl'ia
possint trāsferri de die in diē. R. ſm Inno
in pfata R.ica ꝙ sic sicut dr̄ fieri in francia
vbi sūt eccl'ie sci Quintini: vbi vigilia oiuȝ
scōȝ ieiunat tertio die pcedēti. Limitat hoc
Pa.in.d. R.ica dūmō fiat auctoritate epi.
ar.c.z.de obser.ieiu.in fi.⁊ bene.

12 ¶ Utrū pfata ieiunia de pcepto ab ecclesia
possint redimi vl' i aliud cōmutari. R. In
no. vbi s. ꝙ nō nisi cā vl' necessitas i ieiunā
te subsit. Qd intelligo ab inferiore a papa.
Secꝰ est de ieiunio voti vl' pnie. De quo.s.
Confessio.6.§.4.⁊.i.Votū.4.§.z.

13 ¶ Utrū oēs teneantur ad ieiunia indicta
ab eccl'ia de precepto. R. Inno. vbi s. ꝙ sic
oēs q sūt sane mētis doli capaces ⁊ potētes
ad ieiunādū cū peccare possint ⁊ peccata de
flere: vt in.c.i.de delic.pue.

14 ¶ Utrū sp peccēt mortalit' pfati qñ soluūt
ieiunia eccl'ie q sunt de pcepto. R. glo.in.§
alias aūt ea demū.z5.di.⁊ coiter doc.tenēt
ꝙ sic si sine rōnabili cā quis ea soluat. Dñs
Car.in.c.z.de obser.ieiu.tenet ꝙ nō nisi ex
cōtēptu vl' inobediētia hoc faciat: vtputa qȝ
nō vult se subiicere pcepto supioris. Et dic
hoc tenere Archi.in.d.§.alias. Sȝ Archi
ibidē recitat Jo.de fantu.hoc tenentē. Sed
ego distinguo ſm ꝙ i.dicā. Inobia.in pn.

15 ¶ Que sūt rōnabiles cāe excusantes a ieiu
nio. R. vt colligo ex R.ica.vbi s.ar.3.q.4.
cum q ꝯcurrūt coiter doc.ꝙ sūt.5. Prima
etas vt sūt pueri q ſm aliqs vsq ad puber
tatē excusant a ieiunio.ar.c.ex lr̄is.d despō.
ipu. vel ſm alios vsq ad plenā pubertatē q
est in.17.in muliere.⁊ in.18.āno i masculo.
Aut ſm alios vsq ad.z5.ānū.ar.l.si quis
aliquid.C.de his q ve.eta.ip. Ho.in.c.3.de
obser.ieiu.⁊ coiter theologi tenēt ꝙ vsq ad
vigesimū: alij vigesimūpmū ānū excusant
ar.c.cū vicesimū.de offi.dele. Intellige ꝙ ñ
tenent ad oia ieiunia: s bñ ad aliq eis cōme
surāda ſm augmentū ⁊ ppinquitatē ad di
ctū vigesimūprimū annū ſm Tho.in.4.di
15. Propterea dico hoc remittēdū arbitrio
boni viri vt pfata qualitate etatis ita iudi
cet.ar.c.de causis.de offi.dele. Et idē dico d
senibꝰ licȝ qdā dicāt eos nō teneri post an
nos.55.ar.l.z.§.fi.ff.de decurio.in tex.⁊ in
glo.ibidem. vbi excusantur a muneribꝰ pso
nalibꝰ post.55.ānū.excepto a tutella ⁊ cura
a quibꝰ solū excusant pꝰ.70.ānū.C.q eta.
l.vnica. Secūda cā ē ifirmitas: qȝ i eis nā
debilis ē ⁊ cibū necessariū i vna vice si sume
rēt noceret. Et idē dico d debilibꝰ eadē rōne
Tertia laboriositas: sicut i illis q laborando
victū acqrūt seu rōne itineris vl' alio modo
nō pñt sicū labore sufferre ieiuniū. Aduer
te tñ ꝙ intētio maioris lucri nō excusat ſm
Asten. Siliter nō excusant q nolūt cōduce
re oparios nisi ieiuniū soluāt nisi cā sit neces
saria ſm Astē. q festinātiā reqrit. Quarta
mēdicitas qñ cibū necessariū i vna vice ha
bere nō pñt. Quīta qlitas mulieris pgnātis
aut nutriētis ex appetitu exneco: aut nutrimē
to fetus nō pñt ieiunare sine piculo vl' earū
vl' fetus seu pueri: nō solū excusant: imo te
nent soluere ieiuniū ſm Rodo. vñ dicit sā
ctꝰ Tho.in.4.di.15. ꝙ subtractio cibi p ie
iuniū si ipediret ea q necessaria sūt agenda:
cū quibꝰ cōuiuit ex societate vl' officio tenet
nō esset licita: sed diceretur rapina.

¶ Sȝ nūqd seruiētes mēsis nobiliū aut le 16
gētes ad mēsam religiosoȝ q aliquid plibāt
ne deficiant in legēdo vel seruiēdo soluūt ie
iuniū. R. Rodo. ꝙ nō si hoc faciūt positis
mēsis vel parum añ: ita ꝙ ppter cōtinuati
onē tpis dici debeat totū vna mēsa. Idē di
cēdū de illis q iā incepto prādio portāt ence
niū ad vicinū vl' aliqd aliud faciūt: ⁊ postea
redeūt ad comestionē pficiendā.

17 ¶ Utrũ vxores ꝓpter ꝓhibitionē virorũ excusent. R. ẜm Jnn. i R ica de obẜ. ieiu. ꝙ nõ a ieiunijs indictis ab eccłia: sʒ a volũtarijs sic. 33. q. vlti. manifestũ. Credo tñ ꝙ p̄sbyter ꝓpri⁹ ꝓpter scãdalũ viri cui aliq̃ mõ nõ põt obuiari posset dispensare cũ eis. ar. c. vt ꝯstitueret in fi. 50. di. qꝛ p̄ceptũ iuris positiui nõ obligat quē cũ scãdalo. ar. z c. de no. op. nũ. ⁊ c. nihil. de p̄scrip. cũ silib⁹.

18 ¶ Utrũ pegrinãtes ex deuotiõe excusent. R. ꝙ sic si talis pegrinatio nõ põt differri ⁊ sił cũ ea ieiunare nõ pñt. Nec ob. ꝙ p̄ceptũ debet p̄poni ꝯsilio: qꝛ ẜm Asteñ. itētio dantis h⁹mõi p̄cepta nõ ē excludere alias pias cãs ⁊ magis necessarias. Sec⁹ ē de p̄ceptis legis nature q̃ ꝓhibēt hoc qđ ẜm se ē malũ Jdē san. Tho. vbi. s. Et addit ꝙ debet fieri cũ dispēsatiõe superioris. Jdē dic de q̃cunq̃ alia opatiõe bona. puta obediētia p̄lati p̄dicatiõe auditiõe ꝯfessionũ ⁊ h⁹mõi. ar. c. nõ mediocriter. de ꝯse. di. 5.

19 ¶ Querit si alie cause a p̄dictis possint assignari q̃ excusent a ieiunio indicto ab ecclesia. R. ꝙ sic: multe. Et ideo tã in p̄fatis causis q̃ in alijs ē notãdũ ꝙ si cã sit euidens ex q̃ nõ põt ex toto ieiunare: licite hõ p seipsuʒ põt frãgere ieiuniũ: p̄sertim ꝯsuetudine interueniēte: vł qñ recursus de facili non põt haberi ad superiorē. ar. prefati. c. cõsiliũ. Si ꝟo sit dubia vł nõ ex toto tollit facultatē ieiunãdi: sed solũ in pte: vtputa debilitas vel pegrinatio aut labor ⁊ huiusmodi debet ad superiorē recurri q̃ ptãtē habet in talib⁹ dispensandi ẜm Astē.

20 ¶ Quis est supior q̃ possit in hoc dispensare. R. Ho. in. c. ꝯsiliũ. de obẜ. ieiu. ꝙ ē eps nec sufficit lnia simplicis p̄sbyteri etiã ex iusta cã nisi sũma necessitas imineat ita ꝙ ad epm non possit haberi recursus sine piculo. Rod. aũt dicit arbitrio boni viri limitãduʒ ꝑ quãta necessitate sit frãgēdũ poti⁹ q̃ per doctrinã gnãlē: ⁊ sic cum ꝓpri⁹ sacerdos sit ordinarius iudex ꝯsciē: videt ꝙ ipse possit Ego ꝟo credo ꝙ si loq̃mur de dispensatiõe q̃ est quedã relaxatio iuris: ꝙ tunc ptinet ad epm solũ: qui cã subsistēte i ieiunare debēte põt dispēsare ⁊ in aliud bonũ cõmutare talia ieiunia. Et cã legitima ē debilitas persone siue, pueniat ex defectu nature siue laboris ar. d. c. ꝯsiliũ. in fi. Si ꝟo loquamur de declaratiõe. s. vtrum sit cã legitima vł nõ: sic credo sufficiat illa ꝯfessoris ꝓprij q̃ est bon⁹ vir ⁊ etiã ꝯsiliũ medici: ẜ medic⁹ peccat si sine rõnabili cã vt frãgat ꝯsulit. ar. c. q̃d culpat. 23. q. i. Et sic intellige Rod.

¶ Utrũ nõ ieiunãs vno die teneat altero die ieiunare. R. ꝙ licʒ tex. c. i. de obser. ieiu videat velle ꝙ sic q̃si sit obligat⁹ ad duo. s. ad ieiunãdũ ⁊ illo die. Facit etiã ad hoc in ar. c. cũ dilecticũ notatis i glo. in. ꝟ. forma. de dolo. ⁊ ꝯtuma. Tñ per. c. z. de obẜ. ieiu. Ego teneo ꝙ nõ tenet qꝛ ibi nõ iponit frangētib⁹ vt alio die ieiunent. Facit ad hoc qđ nõ. Jnn. in. c. i. de cel. mis. De illo q̃ dimisit officiũ ꝙ non tenet illud reassumere q̃si sit seruit⁹ cuiuscũq̃ diei ⁊ variet ex tpe. Nã si teneor p̄stare opas certo tpe ⁊ ipedior non sũ obligat⁹ alio tpe: qꝛ nõ sũt eedē ope ẜ variant ex tpe: vt ē tex. nõ. in. l. si nõ sortē. §. libert⁹. ff. de ꝯdi. inde. Jtē si relinq̃t mihi vsufruct⁹ per biēniũ futurũ ⁊ impedior: nõ possum petere vsũfructũ alteri⁹ biēnij. qꝛ nõ est idē vsufruct⁹. l. si vsufruct⁹ mihi. ff. d̃ vsuf. ⁊ reddi. ⁊ hita. ⁊ tex. c. i. debet itelligi d̃ trãslatiõe fienda ex cã ꝓpter solēnitatē. 21

¶ Sʒ nunq̃d totiēs peccat mortalr̃ q̃tiens comedit in die ieiunij fracti sine cã. R. Jo de neapo. in quoł. tenet ꝙ sic: qꝛ videt reducĩ ad p̄ceptũ negatiuũ: sed magis placet opinio Durãdi in. 4. ꝙ nõ nisi semel: nisi comedēs nouo ꝯtēptu mētis pluries comederet: qꝛ tũc totiēs peccaret mortalr̃. Et hec ē cõmunior opinio: alr̃ obligaret ad ipossibile qꝛ ex q̃ semel ieiuniũ fregit: iã illud nõ põt ampli⁹ facere illo die. Et iõ p̄ceptũ ē sibi factũ ipossibile. Sec⁹ esset de ieiunio q̃dragesime: qꝛ licʒ fregerit vno die: põt tñ ieiunare ⁊ tenet altero die. Et sic q̃t dies omittit in q̃dragesima tot pctã mortalia cõmittit. 22

¶ Utrũ liceat ieiunare i dñica ⁊ alijs festis solēnib⁹. R. ꝙ sic: nisi q̃s faceret q̃si volens deuiare a ꝯsuetudine ppłi christiani: qꝛ turpis est ois pars q̃ suo toti nõ ꝯgruit: potest etiã esse illicitũ ẜm Tho. vbi s. si adeo ptinaciter ieiuniũ teneret ꝙ non crederet p deuotionē festi vtilitatē ieiunij cõpensari posse. Jdē dic qñ ex alia supstitiõe hoc faceret. 23

¶ Utrũ ieiuniũ factũ in pctõ mortali ꝓsit 24
R. ꝙ sic quãtũ ad obedientiã mãdati: si est p̄ceptũ ab eccłia vel ex voto ⁊ hmõi. Scdo

valet ad macerationem. Tertio ad oia alia vz ad que valent opera facta extra charitatē. de quib' infra. Satisfactio. §.6.

25 ¶ Diversis intētionib' ieiunat. vñ versus Abstinet eger: egēs: cupid': gula: simia: virtus. Eger vl' q2 nō pōt comedē vl' ꝓpť medicinā. Egēs q2 nō hz cupid' ne expēdat. Gula: vt postea auidi' comedat. Simia. i. hypocrita vt laudeť. ꝟtus. i. ꝟtuosus vt mereať.

Ignorantia

i Alia bona q̄ q̄s ignorat ea que ei essent occasio peccati: vt in. c. ꝗuis. di. 38. Alia neq3 mala neq3 bona q̄ q̄s ignorat q̄ nō expedit scire. Alia mala q̄ q̄s ignorat q̄ scire expedit. Et hec multiplex ē. Alia iuris: alia facti. Ignorātia iuris: alia iuris diuini: alia iuris naturalis: alia iuris canonici ⁊ ciuilis: ⁊ de istis scribitur. 38. dis. in sūma. ⁊. i. q. 4. §. vlt. i tex. ⁊ in glo. hic autem nō intēdo tractare de ignorātia facti: quia hec excusat: vt in regula ignorantia. lib. 6. sed ignorātia iuris: pro cuius declaratione querūť plura.

1 ¶ Utrū ignorātia mala sit pctm̄. R. q̄ aut ignorātia dicit ꝑuationē cognitiōis necessarie ad salutē. Et sic h3. S. Bo. in. 2. di. 22. q. penul. pōt eē dupliciť. Primo ita q̄ ē in nobis s3 nō a nobis: ⁊ hoc mō culpa nō ē: ⁊ cū nō sim' ei' ꝓncipiū in ipsa: nec meremur nec demeremur. Scdo ita q̄ ē in nobis ⁊ ex nobis. ⁊ hec ignorātia ē culpa: ⁊ hec fit tripliciter. Primo mō cū sum' in via ꝟitatis volūtarie ab ea recedim' in viā erroris nos ꝓcipitātes. Et hec ē ignorātia erronea: vt in hereticis. Scdo mō cū ad viā possum' pertingere ꝟitatis cupim' i tenebris eē. Et hec ē ignorātia affectata. Tertio mō cū ex q̄dā pigritia ⁊ negligētia nō curam' veritatem addiscere. Et hec dr̄ crassa ⁊ suppina. Sed ꝑma maior culpa q̄ scda: ⁊ scda q̄ tertia. Et de hac dr̄ in. c. ignorātia. 38. dis. ⁊ in. d. §. fi. Si ꝟo ignorātia dicit ꝑuationē cognitionis eoꝝ q̄ nō sūt necessaria ad salutē: sic nō ē peccatū: vt. 22. q. 2. c. in quib' rebus.

2 ¶ Sed que sunt necessaria ad salutē scire. R. fm Tho. ꝑma scde. q. 76. q̄ oēs teneť scire cōiter ea que sūt fidei ⁊ vniuersalia iuris precepta. Singuli āt ea que ad eorū statū seu officium spectant.

3 ¶ Utrū ignorātia excuset aliquē a peccato. R. fm. S. Bona. vbi. s. q. vlti. q̄ si tanta sit: q̄ priuet rōnē volūtarij ⁊ rōnē cōtēptus excusat a toto: sicut ē ignorātia inuincibilis que priuat simpliciť cognitiōe iuris: sicut in furioso ⁊ in infante: nisi in talē ignorātiā venisset ex culpa sua: q2 tūc nō excusat a toto: sed a tāto. de q̄ dic vt. s. Ebrietas. §. 3. Item dic fm Tho. in quol. de eo q̄ habet sufficiēs impedimētū ꝓpter q̄d scire nō potuit: puta: fuit in carcere vel in terris ad q̄s constitutio pape nō ꝑuenit ⁊ huiusmodi: q̄ nō peccat faciēs cōtra cōstitutionē. Si ꝟo ignorātia oino nō ꝑuat rōnē volūtarij ⁊ rōnē cōtēpt': sic distinguo fm Ri. ea. di. ⁊ li. q̄ aut ē ignorātia cōmissionis qua q̄s nō vult scire: vt liberius peccet: que dr̄ affectata. Et sic nec excusat nec alleuiat pctm̄. Aut ē rōne omissiōis qua q̄s negligit scire. que teneť: que satis faciliter potuisset scire. Et hec dr̄ crassa ⁊ suppina: ⁊ hec excusat a tāto. s. q̄ nō est tā graue pctm̄: sed nō excusat q̄n sit mortale: si est circa ea que sūt ꝑcepti diui aut nature. 24. q. i. si quis dederit. ⁊. 38. di. c. qui ea. Si aūt sit circa ea que sunt ꝑcepti iuris positiui: sic credo q̄ aliq̄n excuset a mortali fm eam distinctionē. de q̄ dicā infra Inobedientia. Et scdm predictam intellige quod diciť. 6. q. i. quero. ⁊. 24. q. i. c. scisma. ⁊. 32. q. 7. quēadmodum. 28. q. i. §. ex his.

4 ¶ Ex predictis ⁊ ad euitandū cōfusionem multoꝝ que circa ignorātiā scribunť: aduerte q̄ si ex ignorātia quis facit aliquid q̄d nō est cōtra legē dei nec nature: credēs nō fore prohibitū aliqua lege: cū tamen sit prohibitū ⁊ talis ignorātia nō ē affectata nec crassa vel suppina: puta: q2 laborat pro virib' scire sibi necessaria: puta si ē mulier vel rusticus mercator ⁊ huiusmodi: vadit libēter ad predicatiōes ⁊ alia loca vbi declarāť talia: ⁊ facit q̄ coiter faciūt alij de sua qualitate ⁊ conuenit facere. Si est religiosus studet libēter interrogat ⁊ huiusmodi q̄ talis ignorantia excusat eū ab omni pena etiā excoicationis in iure posita quo ad forū anime etiā ab oi culpa: per tex clarū. in. c. fi. qui matri. accusa. pos. ⁊ per rationē. c. cognoscētes. de consti. Absurdū enim esset ad penam obligari ignorantē. Facit. l. fi. ff. de decre. ab or. facien. Jura ꝟo que videnť innuere cōtrariū fundant se super presumptione: vt euidēter

colligit glo. in. l. i. C. de interdi. matri. approbata per docto. ibi. ⁊ in. l. fi. ff. de ritu nup. et in. l. qui ꝯtra. C. de ince. ⁊ inuti. nup. Et magis aperte colligit̃ ex his que notant̃ in. d. c. cognoscētes. vbi determinat̃ ꝙ volēs probare ignorātiā ad euitandā penā sit audiēdus Hec nō intelligo de prelatis: officialib⁹: medicis: artificib⁹ ⁊ huiusmodi: q̄ exercere habent aliqua officia: ex quibus dānū notabile posset inferri ꝓximo ex ignorantia: q̄r non debēt officia talia assumere: nisi sint sufficiēter instructi ad ea exercēda: aliter eis imputat̃. Si aūt ignorātia sit affectata non euitat penā: quia in dolo ē. Si ꝟo sit crassa vel suppina: puta: q̄r nescit quod coiter omnes sue cōditionis sciunt: puta: q̄r predicat̃: sed ipse predicationē nūꝗ̄ vult audire vel non curat interesse: vbi talia publice declarant̃ cum tamē comode possit: nō euitat penā: vt in. c. vt animarū. de constitu. lib. 6. De istis dicit̃. 38. distinc. c. fi. Qui eni₃ rebelliter viuit ⁊ discere atꝙ̄ agere bona recusat: magis diaboli ꝙ̄ christi membrū esse ostendit̃: ⁊ potius infidelis ꝙ̄ fidelis esse monstratur. Si ꝟo id cōtra quod facit ex ignorātia est ꝯtra legē dei: tunc distinguo: aut expressū est et explicitū in lege dei vel nature. Et sic ignorantia nō excusat a mortali peccato. 16. q. i. si cupis: nec etiā consequēter excusat a penā iuris diuini nec positiui: scđm Sco. in. 4. dis. 6. Facit q̄d no. glo. in clemē. eos. de cōsangui. ⁊ affi. Facit. l. venia. C. de in ius vocan. ⁊. c. ignorātia. i. q. 4. Quod limita quo ad penam iuris positiui scđm ꝙ supra dixi. Excōmunicatio. 7. casu vlti. §. 2. Si aute₃ nō est explicitū sed reducibile: maxime cum subtilitate: sic credo excusari a culpa ⁊ a pena illos qui nō sunt ignorātes ignorātia affectata: crassa aut suppina. Etenim durum esset dicere: ꝙ peccat mortaliter qui facit secundū subtilitatē contractū illicitū: credēs licitum: ⁊ huiusmodi. Facit pro hoc. 15. q. i. merito. ⁊. c. fi. 37. dis.

5 ❡ Utrum ignorātia iuris tollat bonā fidē quo ad faciendū fructus suos. R. ꝙ nō tex. est in. l. sed ⁊ si lege. §. scire. ff. de peti heređi. Quod limito: nisi sit affectata vel crassa.

6 ❡ Que differētia inter ignorantiā nescientiam ⁊ errorem. R. ꝙ ignorātia est nescire q̄d scire tenet̃. ⁊ debet. 37. dis. c. fi. nesciētia est ignorare quod scire non tenetur. Error est vnū pro alio putare. 22. q. 2. in quibus. ⁊. 38. di. c. ꝗ̄uis. Sed melius scđm Franci. in. 2. Nesciētia simplicē negociationē scientie importat. Ignorātia ꝟo sciētie priuationē. Unde ignorātia nihil aliud est nisi carere scientia quā quis nat⁹ ē habere. Hoc enī est de rōne cuiuslibet priuatiōis. Quādoꝗ̄ aūt ignorātia est aliq̄d sciētie cōtrariū que dicitur ignorātia peruerse dispositiōis: puta cū aliquis habet habitū falsoꝝ principiorum ⁊ falsarū opinionum: ex quib⁹ impedit̃ a scientia veritatis. Error aūt est approbare vera pro falsis. Unde addit actū quendā super ignorantiā: quia potest quis ignorās eē sine hoc ꝙ sententiā ferat super ignotis. ⁊ tūc est ignorās ⁊ nō errās: s₃ quādo iam falsam sentētiā fert de his que nescit: tūc ꝓprie dicit̃ errare. Et quia pctm̄ in actu consistit Error habet rōnē peccati: q̄r sine presūptione eē nō potest: ꝙ quis sciētiā ferat de his q̄ ignorat maxime in quib⁹ periculū consistit. Nescientia ꝟo de se nec rationē culpe vel pene habet. Unde ꝙ aliquis nesciat que nō est aptus nat⁹ scire nō est neꝗ̄ culpa neꝗ̄ pena q̄r est etiā in beatis: vt dicit Diony. in. 5. c. ecclesiastice hyerarchie.

i **Legitimus** filius quis sit et quomō succedit: ⁊ quot sūt differētie: ⁊ quō legitimat̃. vide Filius ⁊ Legitimatio.

i **Imagines** sanctoꝝ q̄re depinguntur R. Gre. in. c. perlatū. de cōsecra. di. 3. sic inquiēs: q̄d legētib⁹ scriptura hoc ē idiotis prestat pictura cernētib⁹ qui in ipsa ignorantes vidēt q̄d sequi debeāt in ipsa legūt q̄ litteras nesciunt: vnde p̄cipue gentib⁹ pro lectione pictura est. hec ibi.

❡ Utrū imagines sanctorū sint adorande. j
R. glo. in. c. venerabiles. de cōsecra. dis. 3. ꝙ sic adoratione dulie que solu₃ reuerentiā exhibet nō latria: ⁊ ideo nō sūt violāde. de ꝯse. di. 3. perlatū. cū duobus. c. sequētibus.

❡ Utrū imago christi sit pingenda sub forma agni. R. ꝙ nō: s₃ in forma humana: vt in. c. sextam sanctā synodū. de ꝯse. di. 3. Dicit tñ glo. ꝙ nō est ꝓhibitū pingere christū i spē humana ⁊ sub ipso agnū: sed solū pingere ipsum in agno prohibet̃. 2

3 ¶ Utrũ liceat imagines sanctorũ in aggrauationẽ cessationis aut excoicationis in terra prosternere lapidib⁹ aut spinis supponere ⁊ h⁹mõi. R. ꝙ nõ: q2 id fieri districte ꝓhibet in.c. si canonici. de officio ordi. lib. 6.

4 ¶ Utrũ liceat sculpere singũ crucis in solo vl' silice aut marmore humi posit. R. ꝙ nõ C. ne. lice. sig. sal. l. vnica. ⁊ videt eẽ ꝑceptũ: q2 vult grauissima pena puniri: vbi dic glo. forte mortis: ex q̃ valde rephẽsibiles sũt q̃ sup sepulturas humi posita s cruces imꝓmũt

i **Amisericordia** est filia auaritie que nõ subuenit indigẽtibus. vide. Auaricia. §. 3.

i **Amundicia** ẽ filia gule q̃ q̃s ꝓuocat se ad vomitũ vt sepi⁹ comedere possit. Ul' tãtũ comedit ꝙ necce h3 euomẽ coit ẽ veniale pctm̃. Aliqñ tñ mortale sicut qñ comedit intẽdẽs euomere ꝓpter delectactionẽ gule: nulla alia cã bona adductus ad hoc: vel qñ ex hoc generat sibi notabile nocumẽtũ in corpore nec ꝓpterea vult desistere ħ aduertẽdo. Aut qñ hoc facit vt habeat pollutionẽ in nocte dormiẽdo. ⁊ huiusmodi.

i **Amunitas** est q̃si sine muneribus data libertas ab in qd ẽ sine: vl' imunitas q̃si puritas inde d' q̃s imunis a peccato. de pur. ca. c. fi. Dicit etiã emunitas quod idẽ ẽ qd libertas q̃si extra munia. i. munera data libertas ab e. qd est extra.

1 ¶ Ad q̃d se extẽdit imunitas eccl'ie ⁊ cimiterij. R. ꝙ ad. 29. Primo q2 secularia placita nõ sũt in ecclesia vl' cimiterio tractãda. ecclesiastica tñ pñt: vt in. c. i. de imu. ec. et. c. cũ ecclesia. ⁊ snia data in ea ẽ nulla ipso iure: ⁊ maxime snia sanguinis que sub anathemate ꝓhibet ibi ferri. in. d. c. cũ ecclesia. Limita nisi sit data alia a sanguine per viam volũtarie iurisditiõis: q2 sic tenet ꝯm Pa. in d. c. cũ ecclesia. de causis ecclesiastic] autem hñ tenetar. c. qua fronte. de appel.

2 ¶ Utrũ q̃s possit doctorari in eccl'ia. R. Jo. an. in. c. decet. eo. ti. li. 6. ꝙ sic: ⁊ placet Pa. in. d. c. cum ecclesia.

3 ¶ Utrũ ꝯtract⁹ facti i eccl'ia teneãt. R. Pa. in. d. c. cũ eccl'a. ꝯm gl. in. d. c. decet. ꝙ sic: q2 illud. c. cũ eccl'ia. cũ sit penale nõ debet extendi ad cõtract⁹. Ex quo aduerte ꝙ dispositio odiosa cõcepta sup q̃si cõtractu nõ extẽdit ad cõtractũ purũ. Nam in iudicio quasi cõtrahim⁹. l. 3. §. idem scribit. ff. de pecu. Idez dic de cõcepta supra cõtractu puro: nõ extendi ad quasi cõtractũ: ita dicit Bar. in. l. more. ff. de acqui. here. vbi vult ꝙ si statutũ ꝓhibet mulierẽ cõtrahere sine certa solẽnitate ꝙ pñt nihilomin⁹ adire hereditatez: quia tũc nõ vere cõtrahit: ħ q̃si ꝯhit cũ debitorib⁹ hereditarijs ad qd vide qd leget in. l. apud iulianũ. ff. q. ex ca. ipo. eatur. §. pe. ⁊ fi.

¶ Secũdo nõ debẽt in ecclesia vl' cimiterio fieri cõclamatiões: seditiões: impet⁹ vniuersitatũ cũctiões ⁊ publica parlamenta negociatiões nũdinaꝝ ⁊ fori: vt in. c. decet. de immu. ec. e. ti. li. 6. Jo. an. tñ tenet ꝙ parlamẽta ⁊ societates ꝓ actu pietatis aut spũalitatis pñt fieri: vt refert Pa. in. d. c. cũ eccl'ia. 4

¶ Sz nũq̃d peccat mortalit q̃ aliq̃d predictoꝝ in eis facit. R ꝙ nõ: vñ dicit tex. i. d. c. decet. ordinarij locoꝝ hoc faciant obseruari suadẽda suadeãt inf dicta cõpescãt. Ex quo cõcludo ꝙ illa q̃ totaliter impedirẽt orõnez tpe debito sint ꝓhibita sub pctõ mortali: alia nõ nisi ex se sint mala: vel q̃s ex cõtẽptu faceret. Et sic intellige. c. pe. ⁊ fi. 42. di. 5

¶ Tertio: q2 i eccl'ia nõ debent sepeliri nisi epi vl' abbates vel digni pꝛbyteri aut fideles laici. 13. q. 2. nullus. Et intelligunt quidã de laico fideli qui miracula facit a ꝟtute fidei: Alij de quolibet fideli cui⁹ bonitas fuit manifesta. Hosti. ꝟo intelligit de quolibet fideli in dignitate cõstituto vt comite: rege: imperatore. Sed hoc hodie nõ seruat ⁊ male: q2 de iure ciuili nullus d3 in ecclesia sepeliri: vt no. Albꝛi. in. l. nemo aplõꝝ. C. de sa. sanc. ec. ⁊ etiã Azo. ibidem in sũma. 6

¶ Quarto nõ debet eccl'ia incastellari: nec i ꝓpugnacula edificari vt inde fiat guerra: vel vt ibi recipiant qui guerrã faciũt nisi iusta necessitate ⁊ auctoritate epi. de custodia eucha. c. relinqui. s. vt boni viri defendãtur a malis. Et hoc coiter tenẽt docto. ꝯm Pa. in. d. c. cum ecclesia. 7

¶ Quinto intra ecclesiã vel cimiteriũ non debẽt suppellectilia poni vel hospitari in ea nisi ꝓ necessitate: al's videt mortale in istoꝝ in precedẽti: vt in. d. c. relinqui. 8

¶ Utrũ vẽditio cãdelarũ q̃ fit in ecclesia sit 9

prohibita. R. q̄ videt̃ sit tolerabilis. Nec ob. q̄ dñs eiecit vendẽtes in tẽplo: q2 ibi fiebant pacta ⁊ multa ꝑturbãtia cultũ diuinũ Sed in venditiõe candelaꝝ nullus fit strepitus. Et ideo nõ ꝓhibet̃. Secus eẽt de alia negociatione: q2 illa est prohibita.

10 ¶ Sexto q̄ in eccl'ia vł cimiterio nõ dʒ vlla violẽtia fieri vel aliqs violẽter extrahi aut ei⁹ ꝯfinia frãgi: vt in. c. sicantiquit⁹. 17. q. 4 nec ea q̃ i ea posita sũt ꝑ vim aut furtũ auferri: aliť sacrilegiũ cõmittũt. c. q̃sqs inuẽt⁹. 17 q. 4. Et sic peccat mortaliť: vt i. d. c. q̃sqs. ꝑʒ

11 ¶ Utrũ excoĩcatus cõfugiens ad ecclesiaʒ gaudeat ꝓfata imunitate. R. q̄ sic: q2 cum lex nõ excipiat: nec nos.

12 ¶ Utrũ seruus fugiẽs ad ecclesiã possit violenter extrahi. R. q̄ aut venit sine armis. s. vt domino se subtrahat: ⁊ sic reddet̃ dño prestito tamẽ prius iuramẽto de impunitate. c. inter alia. eo. ti. Aut venit cũ armis. Et sic cõtinuo extrahit̃. l. si seruus. C. de his q̃ ad ecclesias cõfu. intellige ꝓmissa impunitate.

13 ¶ Utrũ iudeus cõfugiens ad ecclesiã gaudeat isto ꝓuilegio. R. ꝯʒ gl. in. l. i. C. de his qui ad eccle. cõfug. q̄ nõ. Et dicit Pa. in. c. inter alia. eo. ti. q̄ ẽ verior q̃ opinio glo. d. c. inter. q2 lex predicta inducit ꝓsumptionẽ iuris: ⁊ de iure cõtra quã nõ admittit̃ ꝓbatio. 50. dis. ferũ. q̄ cõfugit nõ ꝓpter çelũ fidei: sʒ ꝓpter euasionẽ debitoꝝ vel criminũ. Innoc. tñ ẽ cũ glo. ꝓfati. c. inter. Ego dicerẽ q̄ si venit ad ecclesiã ⁊ petit baptismũ q̄ gaudebit: al's nõ: q2 videt̃ venisse vt effugiat nõ cã fidei

14 ¶ Utrũ clerici ⁊ religiosi ꝯfugiẽtes gaudeãt ista imunitate. R. Pa. in. d. c. inter alia. q̄ nõ quin a ꝓlatis suis nõ possint extrahi ⁊ flagellari ⁊ h⁹mõi dũmõ nõ faciãt ex odio s; cã discipline. vide per eũ diffuse si placet.

15 ¶ Utrũ cõfugiẽs ꝓpter debitũ gaudeat isto ꝓuilegio. R. Pa. in. d. c. inter alia. q̄ legiste in. l. ꝓsenti. C. de his q̃ ad ec. ꝯfu. distinguũt aut ẽ debitũ ꝓpter tributũ. s. debitũ principi Et sic extrahit̃: vt in auť. de mã. prin. §. publicorũ ꝓo tributoruʒ: ⁊ ibi no. in glo. Sed Pe. vt refert Cy. tenet q̄ nõ extrahet̃: sed ibi citabit̃: ⁊ si se defendet: bene quidẽ: sin aũt procedet̃ ad missionẽ in possessione bonorũ ⁊ ita intelligit dictã auctẽ. ⁊ placet Pa. Si ꝓo debitũ est ꝓpter aliud: tunc nõ extrahet̃ inuitus scðm oẽs. d. l. presenti. Sed in modo procedendi sũt opiniones. Mihi placet opinio Jacobi de rauẽ. qui dicit q̄ dabit̃ sibi securitas standi ⁊ exeũdi extra ecclesiã per. 30. dies infra quos respõdebit aduocat⁹ ad iudiciũ ⁊ iudex si dabit sententiã cõtra eũ condẽnabit q̄ aut redeat ad ecclesiã aut pareat sententie: ⁊ cum hac opinione trãsit Cy.

¶ Utrũ cõmittẽs maleficiũ ⁊ vadẽs ad ec- 16
clesiã gaudeat isto priuilegio. R. Pa. in. d. c. inter alia. q̄ sic quo ad duo ꝓncipaliť Primũ vt nõ possit inde violẽter extrahi. Secũdum vt nõ possit ampli⁹ de illo dãnari ad mortẽ vel ad aliã penam corporalẽ seu corporis afflictiuã. Potest tamẽ pecunialiter dãnari: vel alia pena extra corpus ⁊ cogi ad penitentiã agẽdã ⁊ aliã satisfactionẽ: ita tamẽ q̄ violenter nõ extrahat̃ scðm coiorem opinionẽ. Et aduerte q̄ licet egrediat̃ de ecclesia: ex quo semel cõfugit ad eam. nõ põt amplius de illo corporaliter dãnari: ⁊ hoc dič glo. in. c. reum. 17. q. 4. Et fuit sentẽtia Hugo. vt firmat. ⁊ sequit̃ Archi. ibidẽ.

¶ Excipiunt̃ ab ista imunitate dicta. s. §. 17
10. quatuor genera hominũ. Primũ latronũ publicorũ qui palam ⁊ publice furãt̃: vt sũt pirate: vel illi qui publice stant in strat[is] vt depredent̃ oẽs trãseũtes. Secundũ ẽ nocturnũ depopulatorũ agrorum: ⁊ differt istud genus a ꝓmo. ꝯm Inno. q2 istud in nocte segetes destruit: dũ ibi se abscondit vł iacet. vel quia vltra homicidia ⁊ depredationes quas faciũt in strata publica cõburunt agros illorũ qui eis nõ seruiũt vel sũt ꝯtrarij. Conueniũt tamẽ ista duo genera: quia quodlibet depredat̃ in stratis. Tertium genus ẽ illorũ qui aliquod maleficiũ enorme cõmittũt in vna ecclesia vt defendãt̃ ab alia Secus si cõmitterẽt extra ecclesiã vel cimiteriũ sub spe vt defenderẽt̃ ab ea: q2 gaudẽt vt in. c. fi. eo. ti. Et licʒ loquat̃ de homicidio vł mutilatione: tamẽ etiã habet locũ in alijs delictis grauib⁹: ꝯm Pa. ibidẽ ꝓpter idẽtitem rõnis. Secus eẽt in nõ enormib⁹. Sed quid si cõmisit maleficiũ in ecclesia: sed non sub spe vt defendat̃ ab ecclesia. Pa. in. d. c. fi. vult vt nõ defendat̃: alij contra. ⁊ magis placet per. d. c. fi. Quartũ genus scðm Pe. de ancha. est raptorũ virginũ homicidarũ ⁊ adulteroꝝ per auť. de manda. princ. §. q; si delinquẽtes. Sed cõmuniter tenet̃ et veri⁹

ꝙ est correcta illa aut. per ius canonicum: ⁊ ꝙ gaudent hac imunitate.

18 ¶ Utrũ cõfugientes ad ecclesiã tẽpore belli sint capiẽdi. R. ꝙ nõ: si ipsas nõ incastellauerũt aut inde pugnauerũt. argu. c. fi. eo. ti. nec res eorũ ibi reposite: nisi essent ad pugnãdũ: vt in. c. sicut antiquitus. 17. q. 4.

19 ¶ Utrũ detent⁹ sub iuramento redeũdi dimissus cõfugiens ad ecclesiã sit educendus. R. Jo. an. in addi. ad Specu. ti. de iureiur. ꝙ si iiuste detinebat̃ nõ redibit: maxime si iminet periculũ mortis vel mutilatiõis: sed petet absolutionẽ a iuramẽto Secus si iuste detinebat̃: quia tunc cõpellendus est redire vt voluit Bartol. in. l. relegati. ff. de penis. Non tamẽ debet pati ecclesia vt inuitus abstrahat̃: nisi prestita cautione de impunitate mortis vel truncationis.

20 ¶ Utrũ violẽter abstrahẽs aliquẽ de ecclesia nisi in casu permisso teneat̃ illum restitue re. R. Pa. in. d. c. inter alia. cũ Bart. in. l. presenti. C. de his qui ad ecc. cõfu. ꝙ de iure põt peti se restitui: cuz de facto sit priuatus. Cõcor. Oldra. cõsilio. 53. ⁊ ecclesia potest agere: cũ sit spoliata libertate: vt i. c. miror. 17. q. 4. Et ideo nõ liberant̃ nisi restituant etiã si domin⁹ prestaret iuramentũ vel cautionẽ de seruo extracto. Et facit ad qõnẽ. An capt⁹ in territorio alieno possit peti: ⁊ ꝙ sic: p d. c. miror. ⁊ firmat Bar. i. l. si cui. ff. d accu.

21 ¶ Qua pena punit̃ de iure ciuili qui tales violẽter extrahit cõstringit aut requiez aut vestes vel victũ negat. R. ꝙ crimẽ lese maiestatis incurrit ⁊ vltimo supplicio feriẽdus d. l. presenti. De iure canonico debet excõicari ⁊ cõdẽnari pecunialiter: ⁊ imponi sibi publica penitẽtia: nec restitui cõmunioni: nisi restituat quẽ violenter extraxit: vt in. d. c. miror. iuncto. c. si quis cõtumax. ⁊. c. quisq̃s ⁊ quod ibi no. 17. q. 4. Et sic patet ꝙ peccãt mortaliter tales. Et no. ꝙ nedũ in ecclesia vel cimiterio habet istud priuilegiũ: sed etiã per. 40. passus. si est ecc̃lia maior. s. matrix. vel per. 30. si ẽ minor: vt capella. 17. q. 4. sicut antiquitus. c. frater. c. miror Capelle tamẽ que sũt intra ambitũ murorũ ciuitatis vel castri seu ville nõ ponunt̃ in. 30. passuũ obseruatione ẽm Hosti. 17. q. 4. quisquis. Et no. scõm Isido. ꝙ passus est mẽsura quinq̃ pedũ: pes ho. 25. digitorum. vide glo. in. d. c. sicut antiquitus. vbi hoc dicitur. Limita istud spatium quãdo vadit ad requisita nature. Secus si iret vt accederet ad alias domos: vt i. c. diffiniuit. 17. q. 4. q2 possent tũc capi infra dictum spatium.

¶ Quis faciet expensas cõfugienti ad ecclesiam. R. Pa. in. d. c. inter alia. ꝙ ipse si habet de suo vel laborabit si potest vt viuat: ꝙ si non potest vel nõ habet de suo: ecclesia sibi prouidebit scõm Archidia. post Hugo. in. c. diffiniuit. 17. q. 4. 22

¶ Utrum existens in ecclesia ⁊ vulnerans existentẽ extra. violet imunitatẽ. R Pa. in c. fi. e. ti. ꝙ sic: q2 delictũ fuit ibi principiatũ ⁊ habebit locum. c. fi. eo. ti. 23

¶ Utrum mandãs fieri delictũ existens in ecclesia violet imunitatẽ. R. Barto. in. l. si vt proponit̃. ff. de fideiuſ. ⁊ latius per eum. in. l. non solum. §. si mandato. ff. de iniur. tex. i clemẽ. pastoralis. in versiculo deciperet igitur. de sentẽ. ⁊ re iudi. vbi innuitur ꝙ citatio facta extra territoriũ ciuitatis nõ valet Ergo videt̃ ꝙ debeam⁹ attendere locuz vbi mãdatũ exequit̃: nõ vbi mãdat̃. Sz ego dico ꝙ etiã attribuet̃ factũ in loco vbi mãdat̃ qñ exequens exequitur necessitate iuris. Ad qđ facit qđ infra dicã mãdatũ. §. i. 24

¶ Utrũ ecclesia nõ ꝯsecrata gaudeat prefata imunitate. R. fuerũt opiniones: sz mihi placet opi. glo. Hosti. quã sequit̃ Pa. in. c. ecclesia. eo. ꝙ sic: ⁊ ibi videt̃ tex. etiaz mouet se q2 palatiũ episcopi gaudet hac imunitate. vt. 17. q. 4. c. id cõstituim⁹. Ergo multo fortius ecclesia. Item facit: q2 oĩa priuilegia cõcessa ecclesijs extendunt̃ ad hospitalia in. l. omnia priuilegia. C. de episco. ⁊ cleri. Item quod de proximo faciendũ est habet̃ ꝓ iam facto: vt. l. nõ tãtũ. in ꝑu. ff. de accusa. tuto. ⁊ in. l. pe. ff. de testa. mili. Hãc tenet Car. in d. c. ecclesia. ⁊ Jo. de ligna. post Lau. in cle. i. de pe. ⁊ re. Intellige si auctoritate epĩ vel pape edificata est. 25

¶ Utrum hospitale ⁊ ꝑuata oratoria simĩt gaudeant. R. Hof. ꝙ sic si auctoritate epĩ sũt fũdata. Et facit ꝙ ipse no. in. c. fi. de ec. edifi. ⁊ tenet Lau. in. d. de. i. ⁊ placet Pa. i d. c. ecclesia; per. d. l. oĩa. alr̃ non. 26

¶ Utrũ ecclesia interdicta similiter gaudeat R. Hof. ⁊ Vicen. ꝙ sic: ar. ꝑfati. c. ecclesia. ⁊ sequunt̃ cõmuniter docto. 27

28 ¶ Utrũ cõfugiens ad corpus christi simili-ter sit defensandus. R. Hostiẽ. q sic licz hoc in iure nõ exprimat: q2 vbi maior est ratio: 7 ibi maius ius 7 mulier tãgẽs fimbriã christi saluata est. Matth. 9.

29 ¶ Septimo eccl'ia hz imunitatẽ q eius rustici non pñt ei9 rura deserere: 7 al's se transferre: vt in.c.3.eo. intellige scd'm glo. ibidem de illis qui glebe sunt astricti: 7 qui sint. vide supra. Colonus.

30 ¶ Octauo quilibet põt regulariter rẽ suã ecclesie relinquere.l. generali. 7.l. iubemus. C.d sa.sanc.ec. 7 etiã donare int' viuos sine insinuatiõe in infinitũ.l. illud ibidẽ. 7 i auth. de nõ alie.reb.eccle.§.si minus. q̃uis glo. in dicto.§.teneat contrariũ: sed primũ verius vt supra Donatio.§.20.

31 ¶ Nono trãsfert dñium rei in ecclesias solo pacto.i. sola nuda ꝓmissiõe.l. vt sit int' diuinũ. C. de sa.sanc.ec.in glo. 7 hãc seq̃t Albri. ibidẽ. Et idẽ ẽ ẽm Rodo. qñ dat aliq̃d ecclesiastice ꝑsone ĩtuitu ecclesie. In emptione tñ req̃rit solutio ꝑcij vl' fides de ꝑcio alit' dñium nõ acquiret ẽm glo. ꝑdictã.

32 ¶ Decimo quicq̃d fuerit emptũ de pecunia ecclesie reuerti dz ad eã. 12.q.3.c.i. 2.q.5.fixum. Et hoc siue sit emptũ noie ecclesie vel nõ. de pecu.cle.c.i.7.c.inquirendũ.

33 ¶ Undecimo q nõ tenet ad munera mere ꝑsonalia. Et dicũt munera mere personalia q̃ animi ꝓuisione 7 corporali labore sine aliq̃ gerẽtis detrimẽto perpetrãt: vt in.l.fi.i ꝑn. ff. de mu. 7 ho. Quorũ munerũ mere personaliũ quedã sũt sordida vt cloache mũdande: calces coquẽde: arene fodiẽde: fossati vl' stabuli mũdãdi: 7 h9mõi. de quib9 in.l.maximarũ. C. de excu.mu. Et ad hec nõ tenent ecclesie: nec earũ mãcipia: aut clerici vel eoꝝ vxores aut familie 7 coloni: vt.16.q.i.c. generaliter.§.nouarũ. 7.§.placet.2.C. de epi. 7 cle.l.2.7.l.neminẽ. C. de sa.sanc.eccle. que vult q in aduentu ꝑncipis teneant: nõ vz q̃ ad clericos ecclesias atq seruos qui sunt dominio ecclesiaꝝ subiecti: q2 iure diuino sunt exẽpti: vt in.c.si imperator.96.di. 7 no. Inno.in.c.2. de maio. 7 obe. Facit.l.rescripto. 7 q̃d ibi no. Barto.ff.de mu. 7 ho. Et hoc intelligo de familia ꝑpetua ecclesiaꝝ 7 earũ seruis: s' nõ vz quo ad colonos liberos q̃ ẽuiũt ꝓ mercede: cũ sint sub imperatore: iuxta no. in.c.iudicatũ.89.di. 7 ab ipso 7 a multis exẽpti: vt in.l.i.7.2.C. de epi. 7 cleri. Et ideo potuit eoꝝ imunitatẽ limitare: vt in simili no. glo.in.c.cũ scd'm leges. de here.li.6. Nã tales tenẽt ad gabellas 7 alia onera de ꝑte eis cõtingente. scd'm Fede.cõsilio.3. Sũt 7 quedam alia munera ꝑsonalia que nõ sũt sordida: sz habẽt annexũ honorẽ: vt sũt officia secularia: sic nõ tenent clerici. per.c. sacerdotibus. 7.c.sed nec ꝓcurationes: ne cle. vel mo. vnde in.l.placet. C. de epi. 7 cle. dicit. Placet nostre clemẽtie vt clericis nihil cõe cum publicis actionib9 vel ad curiaz pertinẽtib9 cuius corpori nõ sũt annexi habeãt. hec ibi. Ex quo patz q nõ sũt de vniuersitate nec in eam vocẽ possũt habere: vt tenet Inno.in.c.dilectus ꝓpe finẽ. de exce.pre. Sũt etiam quedã alia munera personalia que nõ habẽt nec honorẽ nec vituperiũ annexuz: vt legatio tutela vel cura 7 huiusmodi: licet enĩ ab istis sint exempti: vt in.l.generaliter. C. de episco. 7 cleri. posita in.c.generaliter.16.q.i. tamẽ ẽm glos. iũcto tex. in.c.peruenit.86.dis. possunt si volunt legitimã tutelã clerici accipere nõ datiuam: aut testamentariã: sed episcopi 7 mõachi nõ.88.di.episcop9. 7.16. q.i.monachi. Tutelã autẽ miserabiliũ personarũ omnes clerici 7 monachi possũt suscipere: quia officiũ pium est: vt in.d.c.peruenit. Et in oibus predictis munerib9 personalibus quo ad ecclesias 7 clericos habẽt locum predicta tam in ordinarijs q̃ extraordinarijs munerib9 seu indictis vel superindictis: vt in.l.placet. C. de sacrosanc. eccle. et auth. item nulla cõmunitas. C. de episco. 7 cleri. 7.c.q̃q̃. de censi.lib.6. Et que dicant ordinaria vel extraordinaria indicta vel superindicta. vide.j. Minus.

¶ Utrũ clerici teneãt custodire ciuitatẽ seu opidũ. R. Pa.in.c.peruenit. eo.ti. q non: nisi maxima necessitas subesset: vt no. glos. 16.q.i.§.placet. que quidez per laicum non debet discerni. ẽm Hosti. in sũma. sed ꝑ episcopuz 7 per euz cõpellant: vt in.c.eccl'a scẽ Marie. de consti. puta. q2 aliter non põt defendi sine eis. Nam tũc tenent. arg.l.nullus penitus. C. de cursu pu. 7 in.d.c.ꝑuenit. Nã quilibet debet suã patriaz defendere. Facit tex.in.c.pe. de homici. Ubi tẽpore inuasionis possũt clerici vna cũ laicis arma sumẽ 7 34

pugnare nec sūt irregulares licz multi sint occisi: dūmodo proprijs manib⁹ nullum occiderint ꝗuis vulnerauerint.

35 ¶ Utruz teneant̄ ire ad bellum vbi volunt alios impugnare. R. Pa. in d. c. peruenit. ꝙ nō: etiā si ageret̄ de recuperatiōe t̄re sancte: q2 clericatus reddit eos inhabiles ad pugnādū etiā cuz saracenis: vt probat̄ in. c. ex multa. in. §. fi. de voto.

36 ¶ Duodecimo ecclesia nō tenet̄ ad munera patrimonialia seu realia. Et dicūt̄ patrimoniorū munera que sūptib⁹ patrimonij 7 dānis administrātis expediunt̄: vt in. l. fi. §. patrimoniorū. ff. de mu. 7 ho. Et hec munera sūt duplicia. Quedā sūt mere patrimonialia. Et hec tripliciter indicūt̄. Primo rei de eo q̄d fiendū ē de ipsa re: vt ꝙ nauis ecclesie vel equus vel currus vadat ad seruitium rei publice. Secūdo imponūt̄ sup eo q̄d pcipit̄ ex ipsa: vt. s. detur certa pars fructuum: 7 de istis habes i. d. §. patrimonioꝝ. Tertio imponūt̄ ipsi rei de eo q̄d nō percipit̄ ex ipsa re nec ē in ipsa re: vt prestare certā quantitatē pecunie annuatim. de quo habes in. l. hactenus. §. i. de vsufru. 7 in. c. i. de censi. An aūt ecclesia teneat̄ ad ista. R. sm Pa. in. c. fi. de vi. 7 ho. cleri. ꝙ si tales res quib⁹ imponunt̄ talia munera habebant onus tale perpetuū ānexū 7 iuariabile ac certū siue ex dispositione publica: puta pncipis: siue ex dispositione priuata: vt. c. quanto. de censi. 7 anꝗ venirēt ad ecclesiā: sicut patz exēplū de tributo: vt in. l. imperatores. ff. de publi. 7. c. i. in fi. de cēsi. vbi inuit̄ ꝙ quelibet possessio ab antiquo ē onerata onere soluēdi tributa: 7 sic ecclesia de talib⁹ rebus tenet̄: q2 res transit cū onere suo. de deci. pastoralis. 7 de pigno. ex lrīs. Fateor tm̄ ꝙ italia tāꝗ pnceps puinciarū non obligat̄ hodie ad talia tributa: vt no. in. l. i. ff. de cēsi. Si vero nō erāt onerate tali onere certo 7 inariabili qn̄ puenerūt ad ecclesiā: sic nō tenet̄ ecclesia ꝗuis essent onerate onere incerto 7 variabili: vt sunt iste descriptiones que fiūt hodie: quia extimāt̄ bona cuiuscūqꝫ vt soluat plus vel min⁹ sm impositionē collecte. Et hāc opinionem tenet Inno. in. c. nō minus. eo. ti. Et recitat. Pa. ibidē Jo. de ligna. in cle. psenti. de cēsi. 7 Joan. post Archi. in. c. i. eo. ti. li. 6. 7 placet. lz aliqui teneant ꝙ si possessiones prius erant ascripte vt tātū soluat̄ pro soldo vel libra ꝙ tunc teneat̄ ecclesia: sed prima tutior: licet ista nō sit cōdemnāda. Sunt tamen aliqua onera que ratiōe naturali succūbūt ipsis rebus: vt reficere ante domū viam 7 sic ecclesia tenet̄: vt no. Barto. in. l. ad instructōes C. de sacrosanc. ec. Item in purgatōe putei necessarij tote vicinie in qua est ecclesia: vt no. Specu. ti. de cēsi. Itē soluere ad portaz vel pontē pro plaustro pro ipsius pontis vel porte cōseruatione: quia destruūt viam: vt no. in. d. l. ad instructiōes. 7 no. Bal. de pace cōstan. Et idem de similib⁹. Mansus vero ecclesie qui est dos ecclesie scdm cōmunē opinionē docto. debēt esse liber ab omni munere anteꝗ cōsecret̄: vt in. c. i. de censi. 7 debet esse tanta quātitas terre ex qua vnus rusticus cum sua familia viuere possit: vt dicit glo. 23. q. 8. scdm canonicā. Sunt 7 quedaz munera patrimonialia mixta. Et dicūt̄ mixta: quia habēt onus cū sumptu. ff. de mu. 7 ho. l. fi. §. mixta. participāt eni de onere personali quatenus habēt onus annexum: 7 cū patrimoniali quatenus sunt cum sumptu 7 hec dupliciter indicūtur Primo persone habito respectu ad rem seu bona patrimonij: 7 hoc differt a tertio mō imponendi onera in rebus mere patrimonialib⁹: quia ibi que libet res tenetur pro munere quod eaz respicit: 7 nō vltra. d. l. imperatores. hic vero est psona obligata: 7 per cōsequēs oēs res patrimonij. l. aufertur. §. fiscus. ff. de iure fisci: et ad ista non tenet̄ ecclesia nec etiam laici non subditi: licet habeant patrimoniū in loco. l. rescripto. §. fi. 7 ibi per Barto. ff. de mune. 7 ho. nisi aliud habeat cōsuetudo quo ad laicos: vt no. Barto. in. l. vna. C. de capitatione ciuiū. nō quo ad ecclesiā: quia cōsuetudo non valet. aut. cassa. C. de sacrosanc. ec. iuncta aut. item nulla cōmunitas. C. de epis. 7 cleri. Et isto modo potest intelligi tex. c. nō minus. eo. ti. 7. c. fi. de vi. 7 ho. cle. 7. c. ꝗꝗ. de censi. li. 6. Secūdo modo imponūt̄ persone nulla facta mētione de re. 7 sic dicit̄ capitio: q2 imponit̄ p capita nō habito respectu ad bona patrimonij: vt in. d. l. vna. 7 ad ista filr nō tenet̄ ecclesia nec clerici: q2 nō sūt subditi imperatori. d. c. ꝗꝗ. imo nec laici ciuiles: sed tm̄ rustici: vt in. d. l. vna. no. Bar. 7 hec oia procedunt regulariter.

37 ¶ Sed dubitat᷑ de cõcernentib⁹ pietatẽ vt
instructio pontiũ ⁊ viarũ. R. Inno. dic ꝙ
ecclesia tenet᷑ per. d. l. ad instructionẽ. ⁊ per. c.
2. eo. ti. siĺiter in edificatiõe muroꝝ ciuitatꝫ
vel ville. Siĺiter glo. in. d. c. nõ min⁹. Idem
Uin. ⁊ Hosti. ⁊. d. Car. ⁊ Phili. ⁊ Pe. de
anch. ⁊ Albri. in. d. l. ad instructionẽ. Ad-
dens ꝙ idem putat de fontib⁹ ⁊ puteo cõi.
ar. ff. nequid in lo. pub. l. 2. §. viarũ. ⁊ dicit
hui⁹ opinionis eẽ. Dy. ⁊ Oldo. Sed in cõ-
trariũ ẽ cõis opinio canonistarũ in. c. fi. de
vi. ⁊ ho. cle. ⁊ in cle. p̃senti. de censi. ⁊ ꝑ Ioã.
de ligna. ⁊ per Bar. in. l. rescripto. ff. de mu.
⁊ ho. ⁊. d. l. placet. ⁊ glo. 16. q. i. §. nouarum.
Io. an. ⁊ Pa. in. d. c. nõ min⁹. per mĺta mo-
tiua. Et ideo dic ꝙ. d. l. ad instructionẽ. ⁊ si-
miles nõ valent: q2 lꝫ. c. i. cũ simiĺib⁹. de no.
ope. nũ. dicãt standũ legibus ex quo in cano
nibus nõ reperit᷑ cõtrariũ tñ hoc nõ ẽ verũ
qñ lex imperialis ẽ dãnosa ecclesijs seu eccle
siastic[is] ꝑsonis: q2 tunc nõ tenet nisi specifice
approbet᷑ ab eccĺia: vt ẽ cõis opi. doc. in. c. fi.
de solu. ⁊ in. c. ecclesia sancte Marie. de ꝯsti.
⁊. c. fi. de reb. ec. nõ alie. ⁊. 10. dist. si in adiu-
toriũ. Distinguo tñ sic: ꝺm Pa. in. d. c. non
min⁹: ꝙ aut necessitas vel pietas iminẽs cõ
cernit vtilitatẽ ecclesiarũ a remotis ꝑ quan
dam cõsequẽtiã: ⁊ tunc est tex. apert⁹ in. d.
c. nõ minus. ꝙ non tenent᷑ nisi sponte velint
approbãte episcopo cũ clero ⁊ prius cõsulto
romano pontifice. per. c. aduersus. eo. titu.
Aduerte tamẽ ꝙ si tanta eẽt necessitas vel
pietas ꝙ nõ posset sine scandalo ⁊ ꝑiculo ha
beri pri⁹ romani pontificis recursus ꝙ tunc
sufficeret deliberatio cleri cuꝫ epõ. Facit. c.
fi. de eccĺ. hedifi. ⁊ qꝺ ibi no. Aut necitas vĺ
pietas cõcernit de directo ⁊ p̃ncipaliter vti-
litatẽ ecclesiaꝝ ⁊ laicoꝝ: vt puta: q2 praua so
cietas territoriũ ciuitatis incẽdit: deuastat
predia in quo ecclesia multas possessiones
habet: ⁊ tũc ecclesia dꝫ cõtribuere nõ tñ ad
deliberationẽ solũ populi: ſ; oportꝫ ꝙ clerus
⁊ popul⁹ p̃ncipaliter cõueniãt ⁊ deliberent:
q2 qꝺ oẽs tãgit dꝫ ab oib⁹ approbari. in cle.
i. ⁊. 2. de cẽsi. ⁊. c. ad hoc. de offi. archi. Fate
tur tñ Pa. vbi. s. in. d. c. nõ minus. ꝙ si cle-
rus nollet sine legitima cã consentire ꝙ pos-
sent laici implorare auxiliũ superioris eccle
siastici vt cõpellat eos. vt in. c. nullus. de iur.
patro. in argu. ⁊ in hoc casu nõ habet locum

dispõ. d. c. aduersus. de cõsultatione roma-
ni pontificis: q2 hec impẽsa non fit ꝓpter pu-
blicam vtilitatẽ sꝫ ꝓpter priuatã ecclesiaruꝫ
⁊ sic sum⁹ extra casũ p̃fati. c. aduersus. Facit
cle. i. ⁊. 2. de censi.

¶ Tertiodecimo habet ĩmunitatẽ ꝙ eccĺie 38
vel clerici nõ tenẽt᷑ ad gabellas q̃ hodie im-
ponũt᷑ in vino ⁊ similib⁹ ꝺm Pa. in. d. c. non
minus. in fi. per. d. autꝫ. Itẽ nulla cõitas. te-
net Bald. in. d. l. placet. C. de sacrosanc. ec.
nisi gabella fuisset imposita ꝓ onerib⁹ ad q̃
tenet᷑ eccĺia: q2 tũc succedit loco onerũ: vt vo
luit Butri. in. d. l. ad instructiões.

¶ Utrꝫ eccĺia teneat᷑ ad gabellas si aliq̃d do- 39
nat᷑ vel legat᷑ ei ꝺm statuta quorundã. R. ꝙ
nõ. 23. q. 8. §. q̃uis. cũ duob⁹ sequẽtib⁹ Idẽ
si donat᷑ clerico. ar. c. fi. de vi. ⁊ hone. cle. ⁊ ibi
Pa. ⁊ qꝺ no. in c. siĺiter. 16. q. i.

¶ Quid si cleric⁹ trãsferat res eccĺie ad aliũ 40
locũ negociatiõis cã. R. Pa. in. d. c. fi. ꝙ nõ
põt exigi pedagiũ vĺ gabella. q2 ꝺlictũ cleri
ci nõ põt nocere eccĺie. vide Fede. cõsi. 200.
secus si sunt sue nõ ecclesie.

¶ Utrꝫ clerici debeant soluere gabellã pro 41
vino vel frumẽto qꝺ vẽdũt ex p̃bẽda sua ha
bito. R. Bald. ⁊ Pe. ⁊ Cy. in. l. oĩs. C. de
epi. ⁊ cle. ꝙ nõ: nec etiã ad portã. idẽ Bar.
in. d. l. placet. nec etiã ꝺm Pan. in. d. c. fi. de
p̃rimonio dꝫ soluẽ gabellas vĺ pedagia: fac
cle. p̃senti. de cẽsi. ⁊. c. q̃ꝙ. eo. ti. li. 6.

¶ Quid de gabella q̃ ponit᷑ suꝑ carnib⁹ vi- 42
no ⁊ huiusmodi: quã ecclesie soluunt indre-
cte cũ emãt carius ab illis qui vendũt ꝓpter
talẽ gabellã. R. ꝺm Ri. in quoĺ. ꝙ si consu-
les ponunt talẽ gabellã ꝓpter abusum ⁊ ex-
cessum eoꝝ: sic nõ licet: ſ; soluãt de suo ꝓprio
Si ṽo ponũt ꝓpter coẽm vtilitatẽ tam cle-
ricorũ q̃ꝫ laicoꝝ: sic licet eis. Si ṽo ꝓpter vti
litatẽ laicorũ p̃ncipaliter: indirecte ṽo cleri
corũ ⁊ a remotis: puta: q2 ꝓsperitas ciuium
redũdat in vtilitatẽ ecclesie ⁊ ꝑsonarũ eccle-
siasticarũ: tũc distinguo: aut faciũt aĩo ex-
torquendi pecunias ab eccĺiasticis q̃s alio-
mõ nõ possũt ⁊ sic nõ licet. Aut nõ aĩo extor
quẽdi ab eccĺiasticis hoc faciũt: q2 etiã si nõ
essent ecclesiastice ꝑsone q̃ emerẽt talẽ gabel
lã ponerẽt: tũc licet eis habita auctoritate do
mini tp̃alis ⁊ habita moderatiõe ne ponatur
magis suꝑ his que sepi⁹ emũt᷑ a clericis: aut
ab extraneis: aut a pauperib⁹ q̃ꝫ ab alijs ciui-

bus: & sic clerici nõ possũt cõqueri: cũ possũt alibi emere: licz nõ ita comode: hec probãt ff. de no. ope. nũ.

43 ¶ Que pena collectantiũ ecclesias vl' clericos. fm Pa. in. c. aduersus. de imu. eccle. d. Anto. in suis reportatiõib' voluit q post q̃ fuerint excõicati seu inciderũt excõicatione post monitionẽ. per. c. nõ min' siue tolerent siue ignorent: nõ teneãt sententie: aut statuta taliũ ipso iure: siue sint edita contra ecclesiã siue ptra quãcũq psonã etiã laicam Alij volũt q subito ex quo cũ effectu collectauerunt ipso iure sint nulle. & huius opi. videt Pa. & mihi placet: q2 ex verbis probemij colligit mẽs disponẽtis: vt. l. fi. ff. de le re. insti. & per Bar. in. l. ambitiosa. ff. de decre. ab or. fa. Ex quib' patz. q. d. c. aduersus. voluit aliqd addere ad ius antiquũ: qd pz in vbo addicim'. ibidẽ. De alia aũt pena vide. s. Excõicatio. 5. cãu. 28. & Excõicatio 7. casu. 5. Tenẽt etiã vltra pctm̃ mortale cõmissũ ad restitutionẽ oĩuz ablatorũ. 14. q. 6. c. si res. cum similibus.

44 ¶ Quartodecimo habet imunitatẽ q nec ecclia nec monasteria vel hospitalia tenẽtur ad lucratiuã descriptionẽ: vt in. §. sanctim' 23. q. 8. Et no. q lucratiua descriptio ẽ qrta pars bonoꝝ que a curialib' relinquebãt quã fiscus vẽdicat exceptis relictis curialib' et eorum coniunctis. de quo habes. C. qui & a quibus quarta pars. l. i. & 2. & C. de impo. lucra. descrip. l. vnica.

45 ¶ Quintodecimo q laicorũ statuta nõ habẽt locum super rebus ecclesie. c. fi. de re. ec. nõ alie. vide. j. Statutũ. §. 7. Predictũ priuilegiũ. Limitãt quidã verum nisi papa approbaret tale statutũ: vt in glo. c. ecclesia scẽ Marie. de cõsti. Quod verum credo scdm Bal. ibidẽ. qñ expsse & noĩatim approbat a papa. secus si generaliter approbaret statuta: q2 nõ valerẽt cõtra ecclesiã per talem approbationẽ: cum sit cõtra libertatẽ ecclesiasticã: & sic tene: & vide eundem. Bald. in. c. i. per quos fiet inuestitura.

46 ¶ Sed quid de statutis laicorum impediẽtibus quoquomodo liberam facultatẽ donãdi ecclesijs: aut pro aĩa. R. Pa. in. c. relatũ el pmo. de testamẽ. q nõ valent: vt no. in. l. i. C. de sa. sanc. ec. Facit quod no. Jo. an. in c. fi. de imuni. ec. lib. 6. vbi dicit q nõ obstãte statuto quo quis prohibet donare forensib': seu nõ suppositis iurisditioni q poterit donari ecclesie: quia nõ possunt inferiores tollere priuilegiũ superioris. Et hanc opinionẽ fouet aperte Bald. in. l. generali. C. de sacrosanc. eccle. Et idem in auct. cassa. eo. ti. 'ponit aliam qõnẽ notabilẽ. Statuto cauetur q testamentũ insinuetur per heredes infra sex mẽses: aliter sit irritum ipso iure. Clericus est heres & nõ insinuat nunqd sit nullum testamentũ. Et respondet q non quia statutũ nõ astringit clericuz nec forti' ecclesiã quãdo fuisset heres instituta. Et ex his infert Pan. in dicto. c. relatum: q q̃uis statuto caueatur q mulier nõ possit donare ecclesie seu ad piam causam seu testari et se obligare ecclesie vel ad pias causas sine presentia duorum agnatorũ suorũ: tamẽ potest donare: testari: & se obligare ecclesie vel ad piam causam sine hac solennitate: quia relicta vel donata ecclesie vel ad pias causas debent determinari scdm canones & non scdm leges vel statuta que sũt pars iurĩ ciuilis. l. omnes populi. ff. de iusti. & iur. Idem tenet domin' Anto. in dicto. c. relatũ. & per Bar. in. l. i. C. de sum. trini. Sed Bald. in. c. ecclesia sancte Marie. & c. que in ecclesiaruz. de consti. tenet valere si disponat statutum. de re imobili. Sed ptra eum est casus. in. c. fi. de reb. ec. nõ alie. & ibi Jmo. & bene.

¶ Utrũ laici possint statuere super mortuarijs. R. Joan. de imola in dicto. c. fi. q sic quatenus disponit in his que nõ applicantur ecclesie. Addit Pa. ibidem. aut concernũt diuinũ cultum vel refrigeriũ anime: q2 cum hec sint annexa iuri spirituali nõ valeret: vtputa: q nõ dentur nisi tot cerei vel nõ inuitent nisi tot clerici & huiusmodi. Igitur solum valet inconcernentib' pompas mũdanas que sunt potius cõsolationes viuoꝝ q̃ suffragia mortuorũ: nec ecclesia talia approbat: vt in. c. q̃ preposterũ. 13. q. 2. Et sic transeunt cõiter doctores in. d. c. fi. Et quia dicit Bal. in. l. i. C. de lati. liber. tollen. p istũ tex. q equi & arma ducti ad sepulturã militis: & cerei debẽt remanere apud clericos vl' fratres sepelientes quasi sequela cadaueris argumẽ. l. medico. § fi. ff. de au. & argẽ. leg. ideo nõ valeret statutũ laicorum. 47

¶ Utrũ istud priuilegiũ. d. c. fi. de re. ec. nõ 48

alie. de q. s. i. §. 45. extēdat ad res p̄rimonia
les clericorū. R. glo. in. c. eccl'ia scē Marie.
de cōsti. φ sic. ⁊ in. c. fi. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ in. c.
ex literis. de pig. ⁊. 16. q. i. in. c. siliter. ē etiā
glos. singularis apud legistas s̄m Fran. ti
gni. in. l. fi. §. patrimonioꝝ. in v̄bo pontifex.
ff. de mu. ⁊ ho. habes. l. decernim⁹. C. de epi.
audi. In cōtrariū faciūt que dico. j. Prescri
ptio. §. 38. Et credo verius.
49 ¶ Sextodecimo φ nec etiā prelati aut per
sone ecclesiastice possunt ecclesijs nouos cen
sus ponere aut veteres augere aut alio modo
grauare. vide hoc. s. Census. §. i.
50 ¶ Utrū archiepi aut epi possint aliqd exi
gere ab ecclesijs vel a clericis. R. Pa. in. c.
cū apl's. de cēsi. φ dū visitant possūt exigere
obuētionē que eis cōcedit in. d. c. cū aplus.
aliud nō. de quo vide. j. Uisitatio. §. 3. Ta
lias aūt ⁊ exactiões eis facere nō possūt: sed
ad charitatiuā subuētionē possūt cōpellere:
si rōnabilis ⁊ manifesta sit causa: puta vult
ire romā p̄ cōi vtilitate vl' necessitate. ⁊ hui⁹
modi ⁊ nullo mō pōt p̄scribi istud subsidiū
charitatiuū. Ab oratorijs aūt ⁊ alijs locis
nō religiosis etiā rōne visitatiōis nō p̄nt exi
gere p̄curationē. c. vltimo. de cēsi. ⁊ ibi Pa.
51 ¶ Utrū rector ecclesie possit rem ecclesie p̄
sua necessitate obligare: puta: q2 erat infir
mus vel egebat indumētis: vel p̄ necessitate
ecclesie. R. Jo. an. in. c. ex presentiū. de pig.
φ sic: ⁊ successor tenebit ⁊ cū eo trāscūt cō
muniter docto. Sed ego limito sic: φ aut ec
clesia bn̄ abūdabat fructib⁹: ⁊ sic nō tenebit
successor: q2 fructus futuri tēporis reseruā
tur successori: vt de ipsis viuat. per. c. presen
ti. § porro. de offi. ordi. lib. 6. Aut fructus
nō sufficiebāt ad necessitatē: ⁊ sic ē vera opi
nio Jo. an. Distinguit etiā Pa. in. d. c. ex p̄
sentiū. ⁊ bene: φ si ecclesia erat impotens a
p̄ncipio quādo eā impetrauit: ⁊ sic sibi impu
tet nec poterit obligare nisi p̄ sua vita sed te
net viuere de industria aut forti⁹ ex p̄rimo
nio: nō aūt vēdere vel obligare rem ecclesie
tex. ē no. cum glo. 21. q. i. c. i. Facit. c. clericus
victum. 91. di. Si v̄o ē facta impotēs postq̄
eā accepit etiā in isto casu nō pōt eā obliga
re: sed debet agere cōtra parochianos vt p̄
stēt sibi necessaria ex quo seruit eis i diuinis ⁊
ē cā licita subtrahēdi parochianis diuina. vi
de bonā glo. de ꝯse. di. i. homo christianus.

¶ Utrū debeat fieri cōpēsatio cū p̄ditis ex ne 52
gligētia admistratoris eccl'ie cū acq̄sitis ex
ei⁹ diligētia. R. Pe. de anch. i. c. ꝯsensus. de
re. ec. nō alie. φ sic allegat. l. cū q̄rit. ff. de ad
mi. tu. ⁊. l. gaius. ⁊ ibi Bal. eū seq̄t. ff. d vsu.
sꝫ ꝯtra eos facit qd̄ no. Pa. in. c. ex p̄sentiū.
de pig. Ubi tenet φ si rector eccl'e potuit acq̄
rere aliq̄d eccl'ie ⁊ nō fecit φ tenet ipsi eccl'ie
⁊ p̄ hoc habes tex. cū glo. 12. q. 4. c. fi. ad in
star tutoris qui ad h̄ tenet: vt in. l. q̄cq̄d. C.
arbi. tute. ⁊ sic pꝫ φ etiā tenet de leui culpa:
vt pꝫ in. d. l. q̄cq̄d. si nō laborat vt acq̄rat ec
clesie. ⁊ i. d. c. fi. Sꝫ hoc nō itelligas φ tenea
tur laborare p̄sonalit' vl' ex doctrina aut ar
tificio vt acquirat: s̄ solū cū sollicitudine in
reb⁹ eccl'ie ⁊ ex tali sollicitudine acq̄situ ē ec
clesie: ⁊ ideo nō pōt dari in recōpensationē:
s̄. d. Pe. intelligit de acq̄sito p̄ exercitiū cor
porale vl' alio mō in q̄ acq̄rit sibi. de quo ha
bes. s. cleric⁹. 13. de quo bn̄ pōt recōpēsare: ⁊
sic intellige. l. per ipsum. allega.
¶ Utrū prelat⁹ ecclesie possit de reb⁹ eccle 53
sie dare remunerādi cā. R. glo. in. d. c. ꝯsen
sus. φ sic. Facit. c. si quos. ⁊. c. cuꝫ redēptor.
12. q. 2. Et dicit glo. in. d. c. si pater. §. i. ⁊ in
l. filiusfami. in p̄n. ff. de dona. ⁊ tex. in. l. etiā
§. ex preterito. ff. de ma. vindi. Facit. l. cum
plures. ff. de admi. tuto. ⁊ qd̄ no. Bal. in. l.
i. C. māda. Un̄ dicit idē Bal. i. l. iubem⁹. C.
de sa. sanc. ec. φ p̄textu bn̄ficij colorati nō po
test p̄latus remunerare amicū suū: ⁊ ideo ve
ra merita debēt eē. Facit glo. in. d. c. si quos.
ex quo aduerte φ remuneratio nō est restri
cta ad regulas iuris. glo. est singularis in. l.
aquilius regulus. ff. de dona. ⁊ facit. d. §. i.
Adeo φ quilibet administrator donare po
test remunerādi cā. l. tutor. s̄m dignitatē. §.
fi. ff. de admi. tu. ⁊ ex glos. c. ep̄s q̄ mācipiū.
12. q. 2. simul iūctis. Addit etiā. d. Anto. ⁊
Pa. in. c. ceterū. de dona. φ etiam pōt dare
ex causa alia: puta vt eccl'ia habeat amicos
p̄ sua defensiōe ⁊ h⁹mōi. Limitāt tn̄ in isto
casu ⁊ cā remunerādi verū: dūmō res q̄ do
nat sit mobilis ⁊ minima: vl' de fructib⁹: q2
imobilia ⁊ etiā mobilia magna non pōt nisi
cū debita solēnitate ⁊ causis. de quibus. s.
Alienatio. §. 2. ⁊. 3. ⁊. 4.
¶ Decimoseptimo se extendit imunitas ec 54
clesie ita φ ecclesia si caret proprio p̄lato nō
currit sibi prescriptio. licet p̄latus superior

possit pro ea agere. ſm Inno. in. c. olim. el. i. de resti. spolia. tex. ē in. c. i. de reb. eccle. non alie. lib. 6. licet Barto. in. l. 2. ff. de aq. plu. ar. dubitauerit.

55 ¶ Decimooctauo ꝙ res ecclesie non possūt alienari sine certa solennitate. vide supra. Alienatio.

56 ¶ Decimonono ꝙ vnam ecclesiā nemo potest ledere quin videat̄ omnes ledere: quia ꝑticulares ecclesie sunt membra vniuersalis ecclesie. Facit. c. loquitur. 24. q. i. sicut in simili dicitur qui tangit aurem totū hominē tetigisse dicat̄. c. vulgaris. de pe. di. i.

57 ¶ Uigesimo ꝙ de personis ecclesiasticis nemo pōt iudicare nisi iudex ecclesiasticus. de foro cōpe. per totū. Et que sint iste ꝑsone habes excōicatio. 7. casu. 5. §. 7.

58 ¶ Uigesimoprimo ꝙ de reb⁹ ecclesiasticis ⁊ etiā patrimonialib⁹ clericorū aut de causis spūalib⁹ iudex secularis iudicare nō pōt Et de istis vide. s̄. Excōicatio. 7. casu. 5.

59 ¶ Uigesimosecūdo ꝙ loca pia sunt sub iurisditiōe ecclesie. c. ad hec. de reli. do. ⁊ in cle. q2 cōtingit. de reli. do. ſm Pa. in. c. cū sit generale. de fo. cōpe. ⁊ ideo ledētes ea sūt sacrilegi cēsendi. d. c. cū sit gnāle. sed ledens in bonis clericoꝝ sine violētia ꝑsone nō cōmittit sacrilegiū: licȝ sup ipsa sit iurisdictio iudicis ecclesiastici: vt in. c. si clericus. de fo. cōpe.

60 ¶ Uigesimotertio ꝙ relicta in testamento minus solēni facta ecclesijs ⁊ pijs locis valēt. c. cum esses. c. relatum. c. indicante. de testa. de quo. j. Legatum. i. ⁊. 2.

61 ¶ Uigesimoquarto: ꝙ ecclesia vel ei⁹ possessiones nō possūt pro alienis debitis obligari ⁊ obligās est suspensus ab administratione tēporaliuȝ ⁊ spiritualiū. de solu. c. 2. que tn̄ suspēsio pōt per episcopū relaxari: cōsulto in dēnitati ecclesie ſm o. c. ex parte. el. i. de v̄bo. signi. nō cōprehendit tamē hec suspēsio episcopos. c. q2 periculosum. de sen. excom. li. 6.

62 ¶ Uigesimoquinto: ꝙ excōicant̄ vsurpantes regalia: custodiā ⁊ huiusmodi. de q̄bus s̄. Excōicatio. 7. casu. 15.

63 ¶ Uigesimosexto: ꝙ clericus qui ecclesiam ex collatione laici tenet: si nō resignauerit suspendendus est ab officio ⁊ beneficio laicus excōicandus. de iure patro. c. preterea. ⁊. c. relatum. iūcto. c. si autem vobis. ij. q. 3. ⁊. c. cum nō ab homine. de iudi.

¶ Uigesimoseptimo: ꝙ in choro non debēt laici cū clericis stare. de vi. ⁊ ho. cleri. c. i. de ꝯse. di. 2. Sacerdotum. 64

¶ Uigesimooctauo ꝙ eccl'ia ⁊ eccl'iastica ornamēta nō debēt i vsū scłariū ꝯuerti. de ꝯse. di. i. ligna. ⁊ q̄nq3. c. se. de reli. do. c. ad hec. 65

¶ Uigesimonono: ꝙ ludi teatrales cuȝ laruis ⁊ similib⁹ inhonestis nō possūt fieri in ecclesia. c. cum decoreȝ. de vita ⁊ ho. cleri. sec⁹ de honestis qui ducūt ad deuotionē. ar. de cōse. di. 2. semel. ⁊ di. 4. queris. quasi. in fi. 66

¶ Qua pena puniunt̄ violātes ecclesiasticam imunitatē. R ꝙ diuersa scđm ꝙ diuersimode violat̄. Nam si qui violant quo ad primū puniunt̄ nullitate sentētie: vt dixi. s̄. Si cōtra scđm erit solum mortale peccatū. Si cōtra tertiū: nec mortale pctm̄ est ꝓpter cōtrariā ꝯsuetudinē. Si ꝯtra quartū vltra mortale nō adiuuāt̄ ab eccl'ia. Si ꝯtra q̄ntū videt̄ mortale. Si ꝯtra sextū peccāt mortaliter ⁊ alia pena de q̄ dixi. Si ꝯtra septimū cōpellūt̄. Si ꝯtra octauū credo teneāt̄ ad restitutionē de damno dato vltra mortale qđ cōmittūt. Idē dic si ꝯtra. 9. 10. 1j. 12. ⁊. 13. ⁊ puniūt̄ pena vt ibi dixi. Si ꝯ decimūq̄rtū idem dic. Silr̄ si ꝯ. 15. dic Albri. i auc. cassa. C. de sa. sanc. ec. ꝙ faciētes statuta ꝯtra libertateȝ eccl'isticā puniūt̄ pena ꝑuatiōis iurisditiōis ⁊ mille marcaꝝ. Rectores: statutarij: scriptores: iudicātes ſm talia statuta sūt ipso iure infames ⁊ coꝝ snie nulle ⁊ alij actus legitimi nihil valēt: vt p3 in corpore: vñ hec auct. sumit̄ in originali qđ multi hn̄t post librū feudorū ⁊ ē cōstitutio Federici iunioris: ⁊ etiā sūt excōicati: vt. s̄. excōicatio. 7. casu. 12. Si ꝯtra. 16. ibi dixi. Si ꝯtra. 17. 18. ⁊. 19. peccāt mortalit̄. Silr̄ si ꝯtra. 20. 21. ⁊. 22. Si ꝯtra 23. vltra mortale tenent̄ ad restōnē. Si contra. 24. 25. ⁊. 26. p3 ibi. Si ꝯtra. 27. male faciūt. Si cōmittūt contra. 28. est nullitas alienationis ⁊ peccant mortaliter. Similit̄ si cōtra. 29. mortale peccatū ē. 67

Impedimentum

i vide. j. Matrimoniū. 3.

Imperium

i merū est habere gladij potestatem ad animaduertendū in facinorosos homines qđ ⁊ potestas appellat̄. Mixtū v̄o imperiū in danda possessiōe cō

sistit: vt in.l.imperiũ.ff.de iurisd.om.iudi.⁊ vide ibi glo.

i **Impossibile** dicitur aliquãdo illud quod nõ comode possumus facere ⁊ sic sumit in.c.cathanensis ecclesie.61.di.ff. de ver.sig.l.nepos ꝑculo. Impossibile dicit quod non est honestũ: vt de ꝓdi.insti.l.fili⁹. Impossibile dr̃ q̇d nõ iuste põt fieri.24.q.2.sane.el primo.⁊ est in ar.ꝙ illud possum⁹ quod de iure possumus.

i **Impubes** dicit masculus donec cõpleuerit 14.annũ. Femina autẽ.12.q2 in ista etate homies incipiũt pubescere.l.fi.C.quãdo tutor vel cura.⁊ insti.qui.mo.fi.tu.in prin. Et hoc verũ quo ad tutelã: ꝫ quo ad matrimoniũ ꝯtrahendũ tamdiu est impubes masculus vel femina ꝙdiu nõ est potens ad generandũ: vt in.c.impuberes.de despõ.impu. in tex.⁊ in glo.

i ℭ Impubes vel furiosus capitalẽ fraudem i.penam ꝓpter quã capite puniendus est cõmittere nõ potest.ff.de edil.edic.l.cũ aũt.§.j.Facit.C.de fal.mo.l.i.in fi.

2 ℭ Impuberes torqueri nõ debẽt terreri tñ solẽt ⁊ habena vel ferula cedi.ff.ad se.consul.silenianũ.l.i.§.impubere aũt.

i **Incantatio** vide Sortilegium. Superstitio.⁊.š.Diuinatio.

i **Incarceratio** vide.š.carcer.

i **Incendiarius** quis dicatur ꝓprie.℞.ho.⁊ Gofre.ꝙ ille qui ciuitatẽ: castrũ: domũ: segetẽ: ⁊ similia aliena incendit malo studio vt odio vel vindicta: vel aĩo iniuriandi: vt in.c.pessimã.23.q.8. 12.q.i.c.cũ deuotissimã.de iniu.si quis domũ. Secus si incenderet ex negligentia vl' casu vel iusto bello: q2 talis nõ proprie dicit incendiarius. Itẽ incendiarius ꝓprie dicit q̇ malo studio ignẽ fecit apponi: aut ꝯsiliũ dederit: aut auxiliũ scienter: vt in.d.c.pessimã.

i ℭ Utrũ tales incendiarij ꝓprie sint excõicati ipso iure.℞.vt.š.excõicatio.5.casu.5.

2 ℭ Qua pena puniũt incẽdiarij.℞.ꝙ ď iure ciuili.dicit tex.in.l.qui edes.ff.de incẽdi. Qui edes aceruũue frumẽti iuxta domũ positũ cõbusserit: ꝯuictus verberatus igni necari iubetur: si modo sciens prudensq3 id cõmiserit. Si ꝟo casu.i.negligentia aut noxã sarcire iubet: aut si minus idoneus sit leuius castigatur: hec ibi. Ex quo patet illud: Qui nõ potest soluere in ere luat in corpore.ff.de iurisdi.om.iu.l.si quid id.§.in seruos.⁊.ff.ď in ius vocã.l.fi.⁊.ff.de penis.l.i.i fi. Quo ꝟo ad ius canonicũ vltra mortale si scienter ⁊ voluntarie fecit: vel ex lata culpa tenet ad restitutionẽ totius dãni dati.c.si egressus.cum.c.se.de iniurijs.⁊ ibi cõmuniter doc. Facit.l.si fortuitu.ff.de incendi. Si ꝟo fuit in leui vel leuissima culpa.sic similiter tenet ad restitutionẽ si modo tenebat de leui vel leuissima culpa: nõ credo tamẽ peccauerit mortaliter. Si aũt nihil omisit de ꝯtingentibus nõ tenetur. Quãdo autẽ quis teneat de leui vel leuissima culpa: habes.š.Culpa.§.4.⁊.5. Et aduerte ꝙ tales incẽdiarij culpabiles nõ solũ tenent de dãno incẽdij: ꝫ etiã de reb⁹ ꝑditꝭ ꝓ incẽdio.ar.c.fi.de iniur.

3 ℭ Utrũ rapiẽs res illoꝝ qui' patiunt incendiũ teneant ad restitutionẽ.℞.ꝙ sic.c.si q̇s domũ.ď iniur.nisi haberent pro derelictꝭ: puta q2 ignis tãtũ inualuit ꝙ nullus sine periculo vite põt eis succurrẽ: ⁊ dñs dimittebat eas ꝓ derelictis: tunc si quis eas caperet non teneret restituere de necessitate.ar.l.si quis merces.ff.pro derelicto.

4 ℭ Utrũ destruens domũ vicini timore incendij ne sua cõburat teneat ad restitutionez.℞.Dic.ti.ď icẽdiarijs: ꝙ nõ si erat iust⁹ metus: puta quia iam ignis ꝑuenerat ad domũ vicini vel probabiliter dubitat: quia tẽpus erat ventosũ ⁊ huiusmodi.l.3.§.q̇d ait ꝑtor.ff.ď incẽ.rui.⁊ nau. Unde dicit tex.in.l.si alius fecerit.§.ẽ ⁊ alia exceptio.ff.quod vi aut clam. Nullã iniuriã aut dãnum dare videt eque perituris edibus: facit.l.si quis fumo.§.quod dicitur.ff.ad.l.aquil. Si aũt nõ fuit iustus metus: tũc tenet ad simplũ damnuz ꝫm Ho. Addit tamen Ho.ꝙ si a vicinitate domus alicuius est dirrupta iusto metu incendij ꝙ iudex ex officio ⁊ sũma equitate debet facere ꝙ vicini ei satisfaciant qlibet pro parte sua.ar.l.i.§.equissimũ.ff.ad.l.rho.de iactu.⁊.l.incẽdũ.ff.q̇ po.i pigno.ha.

i **Incertorum** restitutio vide.j.re

stitutio. 2. §. ij. et se.

1 **Incestus** est consanguinearum vel affinium abusus. Unde incestuosi dicuntur qui consanguineis vel affinibus abutuntur. 36. q. i. §. cum ergo.

1 ¶ Utrum incestus sit gravius adulterio. R. quod sic. 32. q. 7. §. sunt enim. et c. se. vincitur tamen a peccato contra naturam: ut in d. c. quod incipit: Adulterij malum.

2 ¶ Utrum accedens ad monialem committat incestum. R. quod sic. 27. q. i. virginibus. quia sponsa dei est quae pater noster. 12. q. 2. qui abstulerit nec solum incestum: sed et adulterium: quia sponsam alterius corrumpit et etiam sacrilegium: ut in d. c. virginibus. sed tamen non sunt tria peccata sed unum solum secundum Hug. licet sortiatur diversa nomina.

3 ¶ Utrum incestuosus possit contrahere matrimonium. R. Pa. in c. i. de eo qui cogno. consan. uxoris sue: quod non: sed nec etiam exigere potest debitum a propria uxore quamquam prius habuit antequam incestum commisit. 27. q. 2. qui dormierit nisi dispensetur cum eo: et si exigit peccat mortaliter secundum Win. quia facit contra preceptum canonis: ar. c. 2. de maio. et obe. sed tu tene ut. j. Matrimonium. 3. impedimento. 9. in prin.

4 ¶ Sed quid si contrahit de facto. R. Pa. in c. transmisse. de eo qui cogno. consan. uxo. sue. quod tenet matrimonium et reddere tenetur debitum: exigere autem non poterit sine peccato mortali nisi dispensetur cum eo. Pa. tamen in c. litteras de presump. videtur velle quod ista pena. s. quod non possit contrahere vel exigere incestuosus solum locum habeat quando constat de incestu qualitercumque ar. d. c. litteris. et placet mihi.

5 ¶ Quis poterit dispensare ut talis contrahat vel post contractum exigat. R. Pa. in d. c. i. quod si incestus est vere commissus: utputa quia cognovit consanguineam uxoris sue: cum qua iam consummavit matrimonium vel cum consanguineis proprijs: quod est vere incestus: ut in d. §. cum ergo. tunc episcopus non poterit dispensare nisi ex causa: puta ratione iuventutis. et huiusmodi: quo casu bene poterit. c. si duo. 35. q. 6. Idem tenet et dicit communiter tenere doc. in c. transmisse. de eo qui cog. consan. ut etiam exigere possit. Si vero incestus non est vere commissus: utputa quia cognovit consanguineam sponse nondum cognite: sic episcopus poterit dispensare etiam sine causa ut contrahat: non tamen cum sponsa illa de futuro: si commixtus est in vase et ibi consummavit cum eius consanguinea: sed cum alia que sibi non sit affinis: poterit etiam sine dispensatione ut est gl. in c. quidam. 27. q. 2. cum tex. Quidam predicta intelligunt de eo solum qui commisit incestum cum consanguinea uxoris sue sed de alio incestuoso non habent locum ita quod potest et contrahere sine dispensatione et exigere debitum post contractum. Sed contra videtur tex. c. si duo viri. 35 q. 6. et q. 3. c. de incestuosis. ubi tex. clarus. et c. neceam. et 32. q. 7. si quis viduam. Et ideo dic quod generaliter omnis incestuosus prohibetur contrahere. Nec obstat quod titulus de eo qui cogno. consan. uxo. sue. solum loquitur de incestu cum consanguinea uxoris: quia unum ius supletur per reliquum: et de hac materia: vide Matrimonium 3. Impedimento. 9. in prin.

1 **Inconsideratio** est quando inter diversa que occurrunt non bene iudicatur et determinatur quid est faciendum et ideo inconsideratio est ex defectu circa actum iudicij: sicut consideratio pertinet ad iudicium rectum. Quod quidem rectum iudicium in hoc consistit quando vis cognoscitiva apprehendit rem aliquam secundum quod in se est: quod provenit ex recta dispositione virtutis apprehensive: sicut patet in Spe. quod si sit bene dispositum apparent imagines recte. Si vero sit male dispositum apparent torte vel obscure. Quod autem virtus cognoscitiur sit bene disposita ad recipiendum res prout sunt contingit radicaliter ex natura consummative ex exercitio et munere gratie: et directe quidem ex virtute cognoscitiva ex eo quod non est imbuta pravis opinionibus sed veris et rectis. Indirecte vero ex bona dispositione virtutis appetitive ex qua sequitur quod bene iudicat de appetibilibus. Defectus autem recti iudicij ad vitium inconsiderationis pertinet ex eo quod contemnit vel negligit attendere ea ex quibus rectum iudicium procedit: et sic incircumspectus est ad non intuendum circumstantias negocij: loci: temporis: persone: et huiusmodi et pericula que possunt contingere. Et quia hoc maxime facit luxuria: propterea ponitur filia eius.

1 **Inconstantia** similiter est filia luxurie. que est quando quis non stat constans in bono proposito sed sine causa rationabili ex aliqua passione. precipue ex amore concupiscentie facit contrarium illius quod deliberaverat

Id sic precipitatio est ex defectu circa actuz ꝯsilij: ⁊ incōsideratio circa actū iudicij: ita inconstantia circa actū ꝓcepti deficit: q꞉ deficit in precipiendo que sūt ꝯsiliata ⁊ iudicata ⁊ lzira ⁊ inuidia q̄ impediūt rationē ad aliud causent inconstantiā: tñ luxuria eā extinguit hec ex sancto Tho. 22. q. 54.

1 **Iudicium** qđ ē. R. Bal. in.l.ea quidez. C. de accu. Iudiciū plenū est diuinatio rei per signa sufficientia p que anim⁹ i aliquo tanq̄ vero quiescit ⁊ plus inuestigare nō curat: vt. C. de rei vendi. l. iudicia. Semiplenū vo iudiciū est presumptio fortiter mouēs aīum ad aliqđ credendū vel dicendū: đ quo in.l. cuz probatio. ff. de pba.

1 ¶ Qualiter probaꝭ iudiciū. R. qꝫ ad min⁹ per duos testes: vt est glosa singularis: ⁊ ibi doc. in.l.fi. C. famil. hercis. ⁊ Bar. in.l.fi. ff. de questio. ⁊ vt preiudicent reo oportet citetur ⁊ iurent testes. alꝭ nō preiudicat: vt no. in.l. si quis. ff. de adul.

2 ¶ Utrū vnū iudiciū sufficiat. R. qꝫ regulariter nō: sed oportet sint plura: vt no. glo. ⁊ Bart. in.l.i.§. occisor. ff. ad sile. ⁊ Bal. in l. cōgruit. ff. de offi. presi. teneret tamē ꝓcessus si nō opponereꝭ q̄uis plura nō ꝓcessissēt iudicia: sed tamē dānari nō posset etiā si in tormentis est ꝯfessus ⁊ post ratificauit vt ē tex. cū glo. ⁊ ibi Bar. in.l. pe. de questi. secus si sponte ⁊ sine tortura est cōfessus ſm Pe. de anch. in.cle.i. de homi. Sufficeret tamen aliquādo vnū indiciū: puta vnus testis integer ⁊ bone fame q̄ testificaꝭ qꝫ vidit cōmittē tale maleficiū: tūc pōt poni ad torturā ad inquirendū: no. gl. ⁊ doc. in.l. siqs. C. ad.l. iul. maie. ⁊ Bar. in.l.i.§.2. ⁊.l. marit⁹. ⁊.l. pe. ff. de q̄stio. Itē ꝯfessio extraiudicialis rei si est hō male vite ⁊ ꝯditionis sufficit: vt dicit Bar. in.l.fi. ff. đ q̄sti. Itē iuuenis inuenitur exire de domo pulchre mulieris vel inuētus ē cum ea in locis secretis ⁊ aptis ad fornicandū: vt no. in.c. lr̄is. de ꝑsūp. ⁊ hmōi: ⁊ ita videꝭ relinquēdū arbitrio iudicis qñ vnū suffic

3 ¶ Utr̄ sufficiāt indicia si reo nō deꝭ copia et aduocato suo. R. qꝫ nō: vt.l. custodias. ⁊ ibi glo. Bar. Ang. ⁊ Inno. ff. de pu. iudi. Limitat Ange. in.l. si vacātia. C. de bonis vacan. nisi qñ iudex ꝓcedit ex mero officio ⁊ nō ad querelā: vt no. dñs Ant. in.c. qualiter ⁊ quando. el. 2. de accu.

4 ¶ Utrū fama sit sufficiēs indiciū. R. qꝫ nō: vt tenet Bar. in.l.i.§. idē cornelio. ff. đ q̄sti. nisi iungaꝭ cū alijs indicijs. Fama tñ cū vno teste in ciuilibus facit plenā ꝓbationē: vt in c. veniēs. el pmo. de testi. sec⁹ in criminalib⁹.

5 ¶ Utrū particeps criminis interrogat⁹ vel spōte dicēdo faciat indiciū ꝯ sociū. R. qꝫ nō vt no. Bar. in.l.i.§. si seru⁹. ff. đ q̄sti. facit qđ no. glo. in.l. si filiū. C. de li. causa. Silr̄ nec pr̄ vel fili⁹ aut alij cōmensales de q̄b⁹ in.l. parētes ⁊ liberi. C. de testi. faciunt indiciū: vt no. Bar. in.d.§. idē cornelio. Et hec procedunt qñ nulla alia indicia vrgētia ꝓcedūt ⁊ iō soci⁹ de socio nō est interrogād⁹. l.fi. C. đ accu. Fallit in assassinis: vt no. gl. in.l. nō iō minus. C. de accu. ⁊ in delictis in offensaz generalitatis: vt no. Bar. in.l. reperi. ff. de questi. sicut sunt latrones: ⁊ huiusmodi.

1 **Indignatio** est filia ire q̄ non valet videre vl' audire eū cui irasciꝭ ⁊ cōiter est veniale pctm̄ nisi p accidēs. s. rōne scādali vel q꞉ denegat loq̄ vel rn̄dere in casu q̄ teneꝭ de ꝓcepto: de q̄ vide. s. Diligere. §.3.

1 **Indulgentia** ſꝫ arch. ⁊ sequiꝭ Ge. in.c. indulgētie: đ pe. ⁊ remis. li. 6. qñq꞉ dicit remissionē pene. 2. q. 3. i fi. quādoq꞉ ꝯcessionē grē: vt lite pen.c.fi. de puil'. dudū. qñq꞉ dispēsationē. 77. di. c. fi. in fi. đ ele. dudū. el. 2. qñq꞉ ius cōe. 33. q. 2. iterfectores ⁊. 35. q. 6. de incestuosis. qñq꞉ accipiꝭ ꝓ vacare seu operā dare: vñ dr̄: Indulgē gule noli q̄ ventris amica est. Sz hic accipio indulgētiā p indulgētijs q̄ danꝭ in ecclesijs ⁊ hmōi q̄ sic diffiniꝭ. Idulgētia ē q̄dā remissio pene debite ꝓ pctō post ꝯtritionē habitā de eo: hoc colligiꝭ ex no. in.c. quod autē. de pe. ⁊ re.

1 ¶ Qualis ē ista pena q̄ p indulgētias remittiꝭ. R. gl. in.d.c. qđ aūt. recitat qnq꞉: ⁊ ego addā duas: ⁊ sic fuerūt. 7. opiniones. Pria tenet qꝫ solūmodo remittiꝭ illa pena quā de⁹ ꝓ supplemēto statuit imponendā in alia vita illis q̄ solūmodo fecerūt pniam ſm qđ canones imponūt ſ illā quā canones imponūt faciendā nullo mō remittit: ſ hec opinio ē falsa: tum q꞉ ꝯ tex. aptū. in.c. cū ex eo. đ pe. ⁊ re. vbi dr̄ qꝫ p idulgētias pnial' satisfactio eneruaꝭ: tū etiā q꞉ ꝑsupponit qꝫ canones pniales

necessario sint exequēdi ꝯ tex. in. c. deus q̇. eo.
ti. q̇ vult ꝙ pnīa hodie ꝑ arbitriū discreti sa/
cerdotꝭ sit moderāda: ⁊ sic est arbitraria. Fa
cit ad h̄. c. mensurā: de pe. di. i. Secūda tenet
ꝙ solū remittit penā taxatā a iure seu cano/
ne pnīali: ſ nō eā quā diuina iusticia statuit
imponendā: ⁊ hec est falsa tū quia p̄supponit
vnū falsū ꝯ euāgeliū ꝙ ecclīa nō possit ab/
soluere q̄ ad penā: cū etiā absoluat q̄ ad cul/
pā ꝑ virtutē sacri ſm Sco. in. 4. di. 14. etiā
q̄ ad deū: cū dicat᷑ Matth. 16. 24. q. i. Quō
cūqꝫ ligaueris sup terrā ⁊c̄. tū etiā q₂ sic in/
dulgētie eēnt nociue: q₂ absoluēdo eos a pe/
na huiꝰ mūdi trāsmitteret tales ad grauiora
tormēta in purgatorio. Tertia opinio tenet
ꝙ remittūt penā debitā pctō: ⁊ q̄ ad deū ⁊ q̄
ad ecclīam: ſ ꝯcedēs onerat se ad satisfacien/
dū ꝓ illo cui dedit: ⁊ hec silr̄ falsa: tū q₂ aliqñ
sunt tā modica merita ꝯcedētꝭ ꝙ nō sufficiūt
sibi: tū etiā q₂ nullꝰ ꝯcedēs ad h̄ se obligare
intēdit ⁊ nemo obligat᷑ nisi q̇ aīum obligādi
habuit. l. obligationi. ff. de ac. ⁊ ob. Quarta
opinio tenet ꝙ remittit᷑ solū illa pena debi/
ta pctō: ꝓ q̄ nō satisfecit ex negligētia: siue q̄
ad ecclīam siue q̄ ad deū: nō aūt illa quā cō
tēpsit facere seu noluit ⁊ hec est falsa: tū quia
remunerare vult negligentiā ꝯ. l. nō. ff. ex q̇.
ca. ma. nō eñ negligētibꝰ subuenit᷑ ſ necessi/
tate rex impeditꝭ: hec ibi: tū etiā q₂ p̄supponit
ꝙ q̇s possit ꝯtēnere pnīam ⁊ eē capax indul/
gētie: cū talis in pctō mortali sit: qđ falsū est
Quinta opi. tenet ꝙ remittit᷑ etiā pena infer
ni: allegat tex. de pe. di. 3. c. vl. vbi p₃ ꝙ bona
facta in pctō mortali valēt ad tolerabiliꝰ iu/
diciū subeundū: ſ hec silr̄ est falsa: tū q₂ illud
c. nō intelligit᷑ ꝙ talia bona minuāt penā in/
ferni debitā pctīs: ſ quia malū nō comitten
do ⁊ faciendo bonū nō auget᷑: tū etiā quia ex
presse tenet ꝯ. c. tres sunt. de pe. di. i. ⁊ de ꝯse.
di. 4. oīs. vbi p₃ ꝙ pena eterna nullo mō pōt
remitti nisi ꝑ ꝯtritionē ꝓpriā₃ loquendo de
eo qui peccauit actualit᷑. s. de adulto. Facit. c.
maiores. de baptismo in. §. hic ꝓ dicimus.
Sexta opi. tenet ꝙ per indulgētias remittit᷑
pena taxata a deo. ⁊ etiā a sacerdote imposi/
ta si modo ipse sacerdos q̇ eam imposuit hoc
sibi ꝯcesserit vt eam ꝑ tales remissiones vel
in partē vel in totū possit redimere: ⁊ hec si/
militer nō videt᷑ vera: l₃ glo. in. d. c. qđ autē
⁊ multi canoniste eam tenuerint: tū q₂ videt᷑
arctare potestatē superioris q̄si nō possit re
mittere penā impositā ab inferiori suo: con/
tra id quod legit᷑: ⁊ no. in. c. quod super his.
§. rursus de voto. tum etiā quia videt᷑ cōtra
tex. prefati. c. cu₃ ex eo. in verbo eneruat᷑. Se
ptima opinio tenet ꝙ prefate indulgentie va
lent ſm Fran. de may. in tractatu de potesta
te clauiū. Primo quo ad augmentū gratie.
Nam ſm Aug. Charitas meretur augeri:
sed per opera meritoria facta ab existente in
gratia meret᷑ augmentū gratie: ergo ⁊c̄. q₂
non datur nisi facientibus opera de sui natu/
ra meritoria. Secundo quo ad augmentum
glorie: quia cum nullus possit lucrari indul/
gentiam nisi per fidem ⁊ fides sit virtus cui
promittitur visio dei ergo ⁊c̄. Tertio valēt
quo ad penam debitam in purgatorio: quia
quando alicui aliquod debitū est remissū ab
eo qui habet potestatē: perinde ē ac si solutū
esset: sed sicut ecclesia imponendo penitentiā
remittit penā purgatoriā: ergo remittendo
per indulgentiā absoluit ab ea. Quarto va/
lent quo ad penā impositā a sacerdote ſ₃ par
tem vel totū prout sonant: ⁊ hec est vera opi
nio quā sequunt᷑ Gofre. Jo. an. Pa. in. d.
c. quod autē. ⁊ cōiter aliꝫ canoniste ⁊ theolo.
in. 4. sen. di. 20. Ex quo patet ꝙ ille cui impo
suit sacerdos penitentiā septē annorū ieiunā
dorū accipiendo indulgentiā septē annoꝝ ab
solutus est l₃ meliꝰ sit eā facere: ⁊ hāc ꝓ pur/
gatorio reseruare ꝓ residuo: si imposita non
fuisset condigna.
¶ Querit᷑ quantū remittit᷑ ꝑ indulgentiā z
de prefata pena vl᷑ debita pena in purgatorio
vel in hac vita ꝓ peccatis cōmissis. R. ꝙ di
uersa fuit opinio inter doc. canonistas ⁊ theo
logos. Nā quidā dicūt ꝙ valēt ſm interna₃
suscipientꝭ deuotionē ⁊ nō plus: ⁊ huiꝰ opini
onis videtur fuisse Ray. Sed hec est falsa
quia sequeretur ꝙ sine exteriori operatione
valerent quod est contra cōmuniter theo.
in. 4. di. 20. vbi volunt ꝙ nisi quis faciat il/
lud pro quo datur indulgentia nullo modo
ipsam consequatur quantumcūqꝫ habeat bo
nam voluntatem: l₃ consequatur meritum
bone voluntatis. Secunda opinio tenet ꝙ
valent ſm deuotionis quantitatem ⁊ dati
seu laboris magnitudinem: vnde l₃ dicatur
qui porrexerit manus adiutrices tali ecclesie
habeat de indulgentia. 40. dies: tamē si vnꝰ

dat pl⁹ altero vel de magis longinq̄ venit ad
visitādū ecc̄liā i q̄ ē indulgētia. 7. ānoꝝ: ꝑti
cipabit magis q̄ ille q̄ dat minus vel venit
de ꝓpe. Sȝ hec opi. implicat ꝯdictionē eo ꝙ
nō eēt indulgētia ſ; cōmutatio: aut opoꝛtet
dicere ꝙ ecc̄lia ꝑdicaret falſū ſi nō ambo ha
berēt. 40. dies. vl'. 7. ānos. Et iō ē ētia opi.
q̄ tenet ꝙ tātū valet quātū valeret ei penitē
tia tot dieꝝ vl' tot ānoꝝ ab eo facta in hac vi
ta, ꝑ q̄t dat' idulgētia: ſ; ē ꝙ tātū min⁹ pūiet'
in purgatoꝛio quātū ſi feciſſet penitētiā per
tot dies vl' ānos quot ſonat indulgētia: ex q̄
ꝯcludūt ꝙ ſic penitētia facta cū maioꝛi fer
uoꝛe 7 auſteritate ꝑ ānū pl⁹ valet ceteris pa
rib⁹ q̄ facta cū minoꝛi ſic illi q̄ pl⁹ dat 7 pl⁹
laboꝛat coꝛrñdet ann⁹ efficacioꝛis penitētie
q̄ alij: 7 ideo pl⁹ habebit de remiſſiōe q̄uis
ambo remiſſionē tot annoꝝ habeāt. Et hec
opi. nō placet mihi: q2 videt' derogare ꝟbis
indulgentie: cū dicat' ꝙ dat' indulgētia tot
ānoꝛū: 7 debeat intelligi de ānis vere 7 opti
me penitētie fiende: q2 ꝟba in potioꝛi ſigni
ficato ſūt intelligenda 7 latiſſime in bñficio
ꝑncipis. de ꝟbo. ſig. c. olim tibi. Quarta opi
nio tenet ꝙ quo ad remiſſionē extenſiōis pe
ne tātū valent his qui de ꝓpe cū modica ele
moſyna ſicut his q̄ de lōge 7 cū multa elemo
ſyna ſm ꝙ cōtinet' in foꝛma: ſ; q̄ ad remiſſio
nē pene intēſiue 7 quo ad diſpoſitionē ſui ad
recipiēdū augmētū gratie: ſunt impares: q2
qui plus dat 7 magis laboꝛat ceteris parib⁹
plus habebit. hec autē opinio niſi velit dice
re q̄ȯ dicit tertia opinio implicat ꝯtradictio
nē niſi quo ad illam diſpoſitionē augmenti
gratie: quia illud eſt veriſſimū. Ratio: quia
ſi nō debeo ferre niſi penitentiā. 7. annoꝛum
ſi dimittat' mihi extenſiue ſimiliter 7 intenſi
ue remittet'. Quinta opinio eſt ꝙ tantū va
lent quātū ſonant 7 tm̄ multū danti quātū
parum: vel modicū laboꝛanti quātum mul
tum: quia indulgētia eſt quedaȝ liberalitas
que nō reſpicit merita ſed largitatē concedē
tis. Et hec q̄uis ſit magis cōmunis opinio
nō mihi placet: cum videat' irrationabilis.
Nec illud Matth. 20. quo d̄r. An non licȝ
mihi facere q̄ȯ volo: an ocul⁹ tu⁹ nequā ē cō
tra me. q2 loquit' ille tex. de dato ex ſuo pꝛo
pꝛio nō ex alieno. Sexta opi. ē ꝙ nō plus re
mittūt de pena niſi quantū meret' ille laboꝛ
vel illa opatio etiā ſi talis idulgētia nō eſſet

aliter videret' eccleſia inducere chꝛiſtianos
ad dimittendū opera alia ſatiſfactoꝛia 7 ſo
lum intēdere huiuſmodi indulgētijs: quod
eſſet abſurdū dicere: 7 ideo dicūt ꝙ ſolum q̈
ad nomē dat indulgētiā vt chꝛiſtianos po
tius inducat ad talia faciēda 7 adducunt di
ctū Inno. qui dicit ꝙ ꝓpter indulgētias ge
nerales nō minus tenet' penitentiā agere ho
mo in hac vita. Sed hec opinio ē falſiſſima
tū q2 ꝓſupponit eccleſiā ꝑdicare falſū: 7 face
re malū ſub ſpecie boni q̄ȯ nullomō licet etiā
ꝓ vita alteri⁹ ſaluāda. c. ſuper eo. de vſur. tū
etiā q2 fūdat ſe ſup falſo intellectu ad Inno.
q2 ē intelligēdus. Innoc. de penitētia pꝛout
eſt extinctiua inclinatiōis ad malū 7 pꝛeſer
uatiua nō ꝓut delet penā pꝛo pctō pꝛeterito
Et ideo ē ſeptima opinio quaȝ puto veriſſi
mā: videlicet ꝙ indulgētia q̄tum ad augmē
tū gratie: 7 gloꝛie tātū vȝ q̄tū eſt interna de
uotio ſuſcipiētis 7 nō plus: quātū ꝟo ad re
miſſionē pene debite in purgatoꝛio vel impo
ſite a ſacerdote in penitētia. Dico ꝙ indulgē
tia tātū dimittit quātū ſonat dūmodo ſcoꝝ
ſanctū Bo. 7 ſcm̄ Tho. in. 4. di. 20. hō fa
ciat ꝙ ſibi imponit' ſm ꝙ eum decet facere:
vñ ſi pauꝑ dat vnū denariū ſcōm ꝙ ei con
uenit dare: ſic habebit indulgētiā q̄ dat' poꝛ
rigentib⁹ man⁹ adiutrices ſicut diues q̄ dat
vnū ducatū: ſed nō ecōtrario: q2 ſi diues vel
let dare vnū denariū: nō cenſebit' poꝛrexiſ
ſe man⁹ adiutrices: 7 ſic nō habebit tm̄ de in
dulgētia: ſicut nec rex diceret' auxiliū dediſ
ſe alicui dando obolū: ſed ſcōm ꝙ cōuenit re
gi dandū. Similiter ſi ꝓpter honoꝛandā ec
cleſiam dat' indulgētia viſitantib⁹ eque ha
bebit eam qui de ꝓpe: ſicut qui de longe ve
nit: dūmodo viſitet ſicut ei cōuenit. ſ. nō fur
tim non ſine ſocietate magna ſi eſt domin⁹ 7
huiuſmōi. aliter nō tātū habebit Et hec opi
nio ſaluat eccleſiā vt nō ꝑdicet falſa: q2 verā
dat indulgētiā vt ſonat: cōcludit rōnabili
tatem vt intelligat' ꝙ id q̄ȯ imponit' debet
fieri. ſm ꝙ cōuenit facienti: 7 excludit diſſi
patiōnē theſauri dū ꝓſupponit rōnabilē lar
gitatē in diſpenſatoꝛe. Addit tñ ſcūs Bo.
vbi. ſ. ꝙ lȝ hō nō faciat q̄ȯ iiūgit' i indulgen
tia. ſm ꝙ eū decet ꝙ ꝓpterea nō dȝ dimitte
re qn faciat illud ſm ꝙ ſibi placet: q2 lȝ non
habeat tātū de illa indulgētia tamē plus ha
bebit de remiſſione pene pꝛo tali facto q̄ nō

haberet pro alio simili ceteris paribus facto vbi nō datur talis indulgētia. Inno. ⁊ Ho. tamē tenēt ꝙ dūmodo quis faciat qd̄ impo nitur eam habebit. Sz magis placet opinio sancti Bo. nec per hoc sequit̄ ꝙ homo debeat dimittere alia opera meliora vel satisfacto/ria: ⁊ huiusmodi solū intendere: quia lz iste plus dimittant de pena: alie tamē sunt mag meritorie premij essentialis qd̄ est melius et ꝯseruatiue a recidiuio ⁊ subiugatiue carnis dn̄io rationis. Aduerte hic ꝙ aliqn̄ dicitur Dam⁹ indulgentiā oīum peccatoꝝ vel centū annoꝝ de penitētia sibi iniuncta: quia tūc so lum remittit̄ penitētia imposita a cōfessore: ⁊ ideo si moreret̄ nō statiz euolaret: quia nō imponit̄ eque cōmuniter. Aliquādo dicitur dam⁹ indulgentiā oīum peccatoꝝ de quibus contriti ⁊ ore confessi sunt: ⁊ sic oblita nō re mittunt̄ vel ignorata. Aliquādo simpliciter datur remissio oīum peccatoꝝ: ⁊ tunc si nul/lum peccatū post comiserit statim euolaret ad gloriā si moreret̄. Intellige etiā ꝙ opio sancti Bo. predicta nō intelligit̄ quādo idul gentia datur sic: Dam⁹ indulgentiā cuicūqꝫ dicenti decē pater noster vel danti vnū du/catū tali loco ⁊ huiusmodi: quia in talib⁹ nō requirit̄ condecētia persone vel status. ẜ effe ctus operis impositi: ſz intelligit̄ sanct⁹ Bo. quādo imponit̄ aliquid generaliter: qꝛ tunc intelligit̄ ꝙ illud debet implere ẜm ꝙ facien ti conuenit. No. etiā ꝙ isti anni vel dies in/dulgentie nō sunt anni celi vel purgatorij: ẜ anni huius vite qd̄ est differentie ꝙ tantū diminuūt de pena q̄tum si per annū vel ꝑ tot dies fecisset penitentiā.

3 ℂ Sed quero vtrū dies isti vel anni indul/gentie sint vtiles vel continui. R. Ho. in. c. cum ex eo. de pe. ⁊ remis. ⁊ sequit̄ Pa. ibidē ꝙ dies erunt vtiles. ann⁹ ꝟo continu⁹: vult dicere ꝙ si sacerdos imposuit alicui vt ieiu/net. 40. dies siue cōtinue siue interpolare ac cipiendo indulgentiā. 40. dieꝝ erit absolut⁹ Si ꝟo debet agere penitentiā per anū qualis cunqꝫ sit illa penitētia: puta ieiunandi per an nū qualibet septimana bis vel ter ꝙ ista so/lūmodo tollit̄ per indulgentiā anni: ita ꝙ in dulgentia non diuidit̄ per dies sed valet re/spectu anni integri prout penitentia est annu alis. Sed ego hoc vltimuz credo verū quā/do indulget̄ annus de iniunctis penitētijs: ꝑ ut aliquādo dicit̄: vt in. d. c. cuz ex eo. Sec⁹ aūt credo quādo simpliciter dat̄ ann⁹ indul gētie quia credo sit vtilis: ⁊ sic dimittit de pe na debita peccato in foro aīe: siue sit imposi/ta a sacerdote siue a iure siue a diuina iusti/cia. 365. dieꝝ si est plenaria: statiz euolat si i tali statu morit̄ nec purgatoriū sētiet ẜz Ho.

ℂ Quomodo intelliget̄ indulgētia. R. ꝙ certa doctrina nō pōt dari: sed inspiciāt̄ ei⁹ verba ⁊ sic ẜm ꝙ sonāt intellige ar. de priui. c. cuz ⁊ plantare. Subintelligunt̄ tū aliqua semp. s. ꝙ dans habeat potestatē: ⁊ suscipiēs sit debito modo dispositus: de quib⁹. j. dicet̄ ⁊ tertio ꝙ faciat qd̄ in ipsis continet̄: ⁊ ẜm ꝙ ei conuenit facere. Item aduerte ꝙ quā/do datur indulgentia sic: puta a primis vespe ris vsqꝫ ad secundas: vel vsqꝫ ad octo dies: sic solū semel habetur: etiam si intrat decies. secus si diceret̄ ꝙ totiensquotiens quis visi tauerit: vel quādo est perpetua ẜm sanctum Tho. in. 4. di. 20. ⁊ Cal. qui allegat. c. ꝑmū de fil. presby. li. 6. ⁊ c. nō potest. R. z. d̄ pre ben. li. 6. ⁊ sequit̄ Jo. an. ⁊ Ge. in. d. c. idul/gentia Math. tū vt recitat Car. in cle. i. d̄ priuile. tenet ꝙ etiā habebit totiēs q̄tiens vi sitat etiā qn̄ est tpalis ⁊ sequit̄ ipse Car. in cle. z. de pe. ⁊ re. ⁊ credo verius. 4

5 ℂ Quis potest dare indulgentias. R. ꝙ so lus papa potest dare plenarias ⁊ in toto or be: quia ipse solus est assumptus in plenitu/dine potestatis. d. c. cum ex eo. ⁊. 24. q. i. qd̄ cunqꝫ. Item legati dn̄i pape possunt de iure facere perpetuas indulgētias in terminis sue legationis: sicut ⁊ perpetua statuta: de offi. lega. c. vlti. in tex. ⁊ in glo. Item archiepisco pi in sua prouincia ⁊ epi in sua diocesi: dum/modo non excedant summā dieꝝ. 40. siue sit pro anniuersario ecclesie: siue pro quacunqꝫ alia causa. In dedicatione ꝟo basilice pn̄t concedere vsqꝫ ad summā vnius anni ⁊ nō plus: siue dedicetur ab vno epo aut archie piscopo siue a pluribus: vt in. d. c. cum ex eo. ⁊ c. nostro. eo. ti. hoc no. Car. in. d. cle. z. ꝙ si excedant hunc numerū non valent: vt in. c. indulgentie. de peni. ⁊ re. li. 6. Quod in tellige ẜm glo. ibidē quo ad excessum nō quo ad numerū concessū. Alij autē prelati infe/riores siue seculares siue regulares: vt abba tes ⁊ huiusmodi nō possunt facere aut dare indulgentias: vt no. glo. in. d. c. nostro. nisi

ex speciali concessione aut priuilegio vel alia
causa legitima: puta prescriptiōe ⁊ huiusmo
di id ei cōpetat: vt in.c.accedentib⁹.de exces.
prel. Possunt tamē cōmunicare bona sui col
legij. Itē sacerdotes omnes in foro peniten-
tiali possunt dare indulgentiā illis quos pos
sunt absoluere: ita refert dn̄s Cardi. in cle.
religiosi de priui. Aluarū hoc tenentē arg.
c.deus qui.de pe.⁊ remis. Sed tu vide glo.
in.c.mensurā.de pe.dis.i.que hoc tenet. Hoc
idem tenet Pa.in.c.sicut dignū.de homici.
allegat.c.quem penitet.de pe.di.i. Hoc idem
tenēt Inno.⁊ Ber.in.d.c.qđ autē. Sed de
quanto non determinaᷓ nisi ꝙ Aluarus di
cit ꝙ potest dare indulgentiā annorū vł die-
rum sicut ei videbitur: dūmodo discrete fa-
ciat. Hoc idem tenet Inno. vt refert ⁊ sequi
tur Archi.in.d.c.indulgentie. Et ad iura q̄
videnᷓ contraria. R̄. Archi. ꝙ est veruꝫ de
generalibus aut publicis remissionibus que
facere nō possunt: vel debent intelligi de pe-
nitentia iniuncta a superiore: puta ep̄o quaꝫ
remittere nō potest.zi.di.inferior. Quod li
mita ſm qđ dixi.s̄. Confessio.6.§.4.

6 ¶ Quid si prefati prelati nō sunt sacerdotes
R̄. Laud.in clemē.si dominiū in fi.de reli.
⁊ vene.sanctorū.ꝙ nihilomin⁹ possunt dare
ar.d.c.quod aūt.de elec.trāsmissā.lꝫ Ho.di
cat ꝙ nō dent nisi sint presbyteri.

7 ¶ Utrū durent post mortē cōcedentiū. R̄.
ꝙ sic ſm Inno.in.c.ꝙ translationē.de offi.
lega.⁊ est dictū solēne. Facit qđ no. Lapp⁹
in.c fi.de prescrip.li.6.⁊ sequiᷓ Ge.ibideꝫ.
Facit quod not.glo.⁊ doctores in.c.cum ad
hoc.de cleri.non resi.⁊ Laudunus.in cle.fi.
de elec.⁊ facit ad litteras ꝙ saluuscōductus
nō expirat morte cocedentis: vide glo.singu-
larem.in.c.cum eo.de elec.li.6. Nec ob.l.fi.
ff.de penis.quia loquiᷓ in penalib⁹. Quod
bene no. Pa.ꝓ o in.c.fi.de offi.lega.idē tenet
quo ad indulgentiā de qua hic loquor: ſ de
indulgentia seu licētia: vtputa eligendi con-
fessorē vel non residendi in beneficio non: ſ
tenet ꝙ expirat morte concedentis vel finito
eius officio nisi sit facta cum cause cognitiōe
⁊ consensu sui capituli: q2 est in preiudiciuꝫ
ecclesie: ⁊ sic tene ꝙ in concessione preiudica-
tiua cōcessa per inferiores pape sine cause co-
gnitione expirat. secus esset si concederetur a
papa: vel nō esset alteri preiudicatiua. Et sic
concorda doctores.

¶ Quid si tales dantes sint in peccato mor- 8
tali. R̄. ſm Ho.ꝙ nihilomin⁹ valent propt̄
officiū ꝙdiu tolerantur ab ecclesia. Facit.c.
dictum est.i.q.z.

¶ Unde assumuntur iste indulgentie. R̄. 9
cōmunis opi.doc.tam theologoꝝ in.4.ꝙ̄ ca-
nonicoꝝ.in.d.c.indulgentie.⁊ cle. vnica.de
reli.⁊ ve.sanctoꝝ.⁊ in.d.c.quod autē.est ꝙ
sunt ex abundantia meritoꝝ que vltra mensu
ram demeritorū suorū sancti sustinuerunt
⁊ christi. Sed ego teneo cum Fran.de may.
in tractatu de indulgētijs ꝙ cum merita san
ctorum sint vltra ꝯdignū remunerata a deo
⁊ sic exhausta ꝙ solū danᷓ ex merito christi
⁊ passionis eius cuius minima gutta sangui
nis vel sudoris sufficeret ad expiationē oiuꝫ
peccatorū que vnꝙ̄ fuerunt perpetrata aut
perpetrabunᷓ: quia eius respectu nihil sunt
omnia vt in.c.dānamus.circa fi.de sum.tri.
quia vere dolores nostros ipse portauit: de
celebra.mis.c.cum Marthe.cuius dispensa-
tio tradita est suꝑ terrā illi q̇ curā hꝫ mysti-
ci corporis ⁊ clauē toti⁹ eccl̄ie militantis: de
transla.c.quāto.⁊.z4.q.i.c.quodcūꝙ̄.

¶ Sub qua forma sunt concedende questo 10
ribus. R̄.ꝙ ſm formā que scribitur in.d.c.
cum ex eo.

¶ Utrū prefati prelati possint concedere in 11
dulgentias non suis subditis. R̄.ꝙ nō: nisi
in duobus casibus. Primus est in.c.nostro.
de peni.⁊ remis. vbi archiep̄i concedunt sim
pliciter per totam prouinciaꝫ: lꝫ nō sint eius
subditi nisi in casib⁹ a iure expressis. Intelli-
ge tn̄ ꝙ nō valent nisi existētib⁹ de ꝓuincia nō
aduenietib⁹ qui ibi nō habēt domiciliū. Se
cundus casus est quādo illi qui volūt eas ac-
cipere habēt licentiā a ꝓprio ep̄o ſꝫ aliquos
vt no. Inno.in.c.qđ autē.de peni.⁊ re. Alij
ꝓ o dicūt ꝙ etiam de licētia ꝓprij sacerdotis
parochialis possūt ipsas accipere. Et cū hoc
transit Ho. Gul.ꝓ o in Spe.dicit ꝙ tutius
est ꝙ habeaᷓ ꝯsensus ep̄i ⁊ ſm eundem suffi
cit etiā cōsensus metropolitani sui.d.c.nr̄o.
Addit etiā Gu.ibideꝫ ꝙ ex cā iusta potest
ep̄s statuēs i diocesi sua ꝯcedere vt indulgē-
tie sue prosint venientib⁹ de diocesi aliena. Fa
cit.d.c.qđ aūt.nō tamē posset ꝯcedere ꝙ in
dulgentie ab alijs ep̄is in ei⁹ diocesi ꝯcesse va
leāt. ex quo patet ꝙ illi qui habēt litteras di

uersoꝝ episcopoꝝ nō dantes indulgentias faci
entibus eis elemosynas nō valēt nisi quo ad
indulgentiā ꝓprij epi vl' nisi habeāt licentiā
a ꝓprio epo vel sacerdote vt tales indulgen
tie ei ꝓsint: de fo.cōpe.significasti.

12 ℭ Sed qd si eps ꝯcedit indulgentiā ⁊ archi
eps similiter tale qd faciētib⁹. R. ꝙ oēs sub
diti epi habebūt vtrāq;: alij vo habebūt so
lam archiepi ſm Ho.in.d.c.cū ex eo.

13 ℭ Pro quibus causis indulgentie sunt fien
de. R. ſm cōmuniter doc. ꝙ pro dei laude et
gloria que precipue relucet in sanctis ei⁹ san
cti vo honorant in cōstructione ecclesiarum
⁊ cōmemoratione virtutū: ⁊ ideo recte dan
tur celebrantibus eorū festa existentib⁹ pre
dicationib⁹: visitantibus eorū ecclesias: et
huiusmodi. Item secundo pro cōmuni vtili
tate ⁊ defensione fidei: terre sancte: ꝓmotiōe
studij ⁊ huiusmodi.

14 ℭ Utrū possint dari pro tēporalib⁹ tm̄. R.
ꝙ nō simpliciter: sꝫ bene pro tēporalibus ad
spiritualia ordinatis ſm san. Bo. vbi.s. et
sic nō est simonia.

15 ℭ Utrū pro spiritualib⁹ tm̄. R. ꝙ sic sicut
Inno.4. dedit indulgentiā decē dierū oranti
bus ꝓ rege francie ⁊ predicantib⁹ crucem.

16 ℭ Utrū pro remissione iniurie. R. sanctus
Bo. ꝙ nō: quia in datione indulgētie debꝫ
attendi illud ꝙ sit mere voluntatis nō neces
sitatis. Sit etiā quid taxabile: sit etiaꝫ aliq̄
modo penale si recte dantur: quoꝝ primū de
ficit in proposito.

17 ℭ Quibus prosint indulgentie. R. vt colli
go ex Inno. ⁊ Ho. in.c. quod autē. de pe. ⁊ re
mis. ⁊ ēt a tho. in.4.di.20. ꝙ vt valeāt re
quirunt ſm aliquos.7. Primū ꝙ sit contri
tus ⁊ confessus: videt tamē satis rationabi
le ꝙ hoc intelligat ſm ecclesie interpretatio
nem. vnde ille qui fuit confessus in pascha ⁊
post cecidit in mortale peccatū si ꝯterat ꝺ eo
⁊ deliberet cōfiteri in quadragesima futura
censebitur ꝯfessus ⁊ ꝯtritus: ⁊ sic habebit in
dulgentiā: ⁊ lꝫ hec sit pia opinio quā Pa. in
c. ois vtriusq;. de pe. ⁊ remis. tangit ⁊ Joan.
an. in. d.c. ꝙ aūt. ⁊ in gl. in cle. vnica. de reli.
⁊ ve. sanctoꝝ. ⁊ Car. ibidē tenet. tamē tuti⁹
est ꝙ confiteat maxime cum vix sciant secu
lares vere conteri: si ꝯfiteri nō potest cōmo
de ꝯteratur: ⁊ credo eā habebit. nō autē exi
stens in mortali. s. nō ꝯtritus.

ℭ Scōm ꝙ hēat deuotionē fidei q̄ credat tā 18
tam ptātem eē apud eccliaꝫ: q2 lꝫ nō hēam⁹
manifesta testimonia an̄ tēp⁹ Gregorij: tm̄
credendū est ꝙ etiā an̄ faciebāt: lꝫ nō ita fre
quent q2 an̄ sua tpa raro poterāt fieri ita so
lēnes ⁊ catholici q2 erant magis pfecti non
ita indigebant.

ℭ Tertium ꝙ sit subditus eius qui facit: 19
ſm qō dictū est.s.

ℭ Quartū ꝙ faciat illud ꝓ q̄ dat indulgē 20
tia: als nō valet q̄uis hēat bonā volūtatē: nā
ſm Tho.i.4.20.di. nō instāte ꝯditōe nō po
test qs ꝯseq qō sb ꝯditiōe ꝯcedit. Nec ob. ꝙ
deus respicit bonā voluntatē.14.q.5. si qd. q2
veꝝ q̄tū ad augmentū grē ⁊ glie: s nō q̄ ad
accidētalia cuiusmōi est remissio pene: valet
tm̄ p accidēs talis bona volūtas: q2 inq̄tum
augmentat grām: p ꝯsequēs ⁊ ꝯtritionē au
get: ⁊ ita operat ad remissionē pene.

ℭ Sed quid si aliquis facit ꝓ eo. R. ꝙ si in 21
dulgētiā ꝯcedēs exꝑmit valebit: als nō vale
bit si s exꝑmit etiā si ille ꝓ q̄ facit sit mortu⁹
nō p modū idulgētie s suffragij: ⁊ hec ē cōis
opinio theologoꝝ: ⁊ ēt tꝫ Inno.i.d.c. ꝙ aūt
nec ob. ꝙ dicas papā nō hre auctēꝫ sup mor
tuos: q2 s est veꝝ p se ⁊ directe: ⁊ sic nō valent
mortuis indulgētie s p moduꝫ suffragij hn̄
valēt. Alij aūt tenēt vt refert Car.i.d.cle.
2. ꝙ qn̄ ē a papa talit data ꝙ etiā ꝓ mortuis
possit fieri id qō imponit ꝙ valet ſm Tho.i
4. ⁊ Pe. ⁊ Aug. de ancho. in li. de ptāte pape
et ad illud qō d Matth.16. qōcūq; ligaue
ris sup terrā ⁊c. R. referri ad papā existen
tem sup terrā: q2 cū mortu⁹ fuerit āpli⁹ liga
re vel soluere nō pōt: reqrit tm̄ si dꝫ valere ꝓ
alio ꝙ tā ille q̄ accipit q̄ ille ꝓ q̄ accipit sint
in statu grē alit nō valeret neq; p modū in
dulgētie neq; p modū suffragij. ⁊ plꝫ mihi.

ℭ Utrū religiosus possit facē id ꝓ q̄ dat 22
indulgētia vt eā hēat. R. ꝙ lꝫ nō hēat ꝓpriū
nec ꝓ sua volūtate possit exire claustꝝ supior
tm̄ pōt ei dare licīaꝫ aliqd dādi vl' visitādi lo
ca scā: ⁊ sic eā hēbit sicut alij nō th̄ dꝫ dimittē
religiōis obſuātiā ꝓpt ipsas: q2 plus meret
q̄ ad pmiū eēntiale religionē ſuādo q̄ idul
gētias capiēdo: lꝫ min⁹ q̄ ad dimissionē pene

ℭ Utrū ille q̄ dedit indulgentiā si facit illud 23
pro quo dedit habeat eaꝫ. R. Uin.i.d.c.cū
ex eo. ⁊ Guil. in Spe. ⁊ Archi. in.d.c. idul
gentie. ꝙ nō. l. vnica. C. ne quis in ca. su. ⁊ l.

inquisitio. C. de solu. Theologi in. 4. di. 20 dicunt ꝙ lꝫ principaliter nō possit prelatus sibi dare indulgentiā: tamē data alijs etiaꝫ sub eadem forma potest ea vti: ⁊ sic tene ꝙ valet vt tenet Gaspar. in. d. c. nro. ⁊ sequit̃ He. in. d. c. indulgētie. de pe. ⁊ re. li. 6.

24 ❡ Quintū ꝙ tm̄ det pro quanto nollet sustinere penā sibi iniunctā: vnde ꝗtuꝫ daret ne haberet ieiunare tot diebus tm̄ dicūt dꝫ dare si vult eā habere: ſ; hoc cōiter nō tenet̃ a doctorib⁹: vt tenet Pa. in. d. c. ꝙ aūt. ſ; sufficit faciat ſm ꝙ ei ꝯuenit: vt dixi. s̄.

25 ❡ Sextū ꝙ ille qui eam vult accipere non possit facere debitā penitentiā vt peccatū suū requirit: q2 si posset facere ⁊ nō faceret non valeret indulgētia: ſ; hoc falsū est: vt. s̄. patuit: ⁊ iō nō reqrit necessario ista duo.

26 ❡ Septimū ꝙ subsit necessitas in cā ꝓ qua datur. ſ; hoc similiter nō est verū: q2 etiaꝫ sine necessitate pōt dari: vt. s̄. patuit. Et sic pꝫ ꝙ quatuor tantūmodo sunt necessaria.

27 ❡ De pena religiosoꝝ ꝓnunciantiū vel p̄dicantiū indulgentias indiscretas habetur in cle. religiosi. d̄ priui. vbi patet ꝙ peccāt mortaliter: quia prohibet̃ eis in virtute sācte obedientie sub pena maledictionis eterne. Et dicunt̃ predicare indulgētias indiscretas: ſm glo. quādo pronūciant indulgentias nō concessas. i. quas non habēt. Car. in. d. cle. religiosi. dicit ꝙ etiā si sunt concesse eis dūmodo sint indiscrete adeo ꝙ eis nō potuerūt cōcedi dicunt̃ indiscrete ſm Pau. ꝗ dicit ꝙ dicunt̃ indiscrete quādo concedēs excedit ꝗtitatē. d. c. cum ex eo. Idem etiaꝫ dicit Zenze. ꝙ indiscrete dicunt̃ qñ ꝓbari nō possūt. ar. de proba. qm̄. ⁊ c. post cessionē. ⁊ de fide instru. c. 2. sed quomō peccent mortaliter tene ꝙ solū est quādo pronunciāt indulgētias nō veras aut non validas.

i **Nepta** leticia est filia gule: que quando sit peccatum: vide Ludus. §. 2.

i **Infamia** est lese dignitatis q̄litas reprobata ꝗtum ad vitam ⁊ mores: per argu. a contrario sensu sicut fama est illese dignitatis status: vita: ⁊ morib⁹ cōprobatus ⁊ in nullo diminutus. l. cognitionū numerus. §. extimatio. ff. de vari. ⁊ extraor. cog. Et ideo infamis dicit̃ cuius status vita ⁊ moribus est reprobatus sicut colligit̃. ff. de in ius vo. l. sed ⁊ si hac lege. §. p̄tor. in glo. ⁊. ff. d̄ obseq. a libe. l. honori. ⁊ l. lꝫ.

❡ Quottuplex est īfamia. R. triplex. s. facti hoc ꝓuenit ex cōi boium locutiōe: de q̄ per Bar. in. l. de minore. §. tormēta. ff. de questionibus. Secunda iuris: Tertia canonica. i

❡ Quomodo incurrit̃ infamia facti. R. ꝙ aliquādo incurrit̃ a crimine ita ꝙ crimē est proxima causa infamie: ⁊ hec repellit a testimonio in causis grauiorib⁹ ⁊ in causa criminali: sed in alijs admittunt̃ ſm ꝙ plus ⁊ minus sunt infamati. Aliqñ causat̃ infamia facti ab alio: puta quia fuit incarcerat⁹ vel fuit propter crimē repulsus a testimonio vt in. c. testimoniū. de testibus. vel cum pater per verba turpia instituit filiū herede: dicēdo filiuꝫ meū proditorē neq̄ ⁊ huiusmodi instituo heredem vel ei lego: vt. C. ex qui. ca. infa. irro. l. ea que pater. Item causat̃ per verba iudicis dicentis alicui postulanti calūniaris vel bene faceres si ad frugē melioris vite te converteres ⁊ huiusmodi: vt in. l. verbū. ⁊ in. l. interlocutio. C. e. ti. Multis etiā alijs modis icurritur: vnde quādo apud bonos ⁊ graues viros infamat̃ ex aliquo facto: sic incurrit infamiā facti. d. l. lꝫ. ⁊. 6. q. i. sunt plurimi: vt no. in. c. lꝫ ex quadā. de testi. Infamiā enim non faciūt dicta paucoꝝ nec multarū leuiū personaruꝫ dūmodo apud graues ⁊ bonos non sit opinio lesa. et no. ꝙ ſ; graues dicunt̃ qui nō sūt leues: puta est hō bone fame ⁊ opinionis antiquus: sicut bñmeritus dꝫ q̄ nō demeruit. ff. de le. 2. l. cū pater. §. rogo. ⁊ l. cuꝫ quidam. in prin. ⁊ de scruti. c. vno. Unde et senibus maior fides adhibetur. ff. de fide instru. l. vlti. ⁊ arg. ff. famil. hercis. l. si que sunt vbi heres in maiori parte preponit̃ illi qui ī minori parte est heres. 2

❡ Quem effectuꝫ operatur hec infamia. R. ꝙ primo repellit a dignitatibus. c. inter dilectos. de exces. prelat. quia vilibus et indignis porte dignitatis patere non debēt: ⁊ de regu. iur. infamibus li. 6. Item repellit a testimonio. Intellige in causa criminali: non aūt in ciuili: nisi ſm quod dixi de infamia q̄ habet ortum a crimine. Ita no. Joā. and. ⁊ Pa. in. c. testimoniuꝫ de testi. ⁊ in. c. inquisitionis. §. pe. d̄ accu. Ri. tamē in. 4. di. 25. tenet ꝙ infamia facti ipso iure nō interdicit act⁹ 3

legitimo salle.c.si q̇s p̃sbyter.de purga.ca.ſ
ſunt talib⁹ interdicẽda donec purgationẽ ca
nonicã fecerint.c.ex tuaꝝ.de pur.ca. Itẽ re
pellit a ꝓmotione ordinũ.de accu. Oĩpotẽs
deus.81.di.tantis daniel.ꝛ suspendit iam ꝓ
motũ ſm ꝙ crimẽ impedit ſm Inno.de po
stu.p̃la.c.fi.de elec.c.sup eo.de renũ.c.nisi cũ
pridẽ. Itẽ indicit querelã inofficiosi testa
menti ꝯ testamentũ fratris si infamis heres
a fratre fuerit institutus ꝛ rũpit.C.ď inoffi.
testa.l.frẽs. Itẽ purgationẽ inducit si iudi
ci videbit̃ de accu.veniẽs.ꝛ ibi Ho.de hoc ꝛ i
glo.in.l.nullã.C.ex qui.ca.infa.ali.irro.
4 ¶ Quõ tollit̃ hec infamia facti. R. Pa.i.c.
ex diligẽti.de simo.ꝙ tollit̃ ꝑ contrariũ fa
ctũ: vt no.Io.6.q.i.c.oẽs in glo. Põt etiã
p̃nceps disponere vt talis infamia non hẽat
effectũ: vt no. Pa in.c.cũ te.de sen.ꝛ re iud.
5 ¶ Quõ incurrit̃ infamia iuris. R.ꝙ ꝑ sen
tentiã ꝛ regulare est ꝙ nõ incurrat̃ infamia
iuris in criminibus publicis nisi ꝑ sñiam.l.i.
ff.de his qui no.infa.no.Dy.in.d.regula in
famib⁹ ꝛ Pa.in.c.exceptionẽ.de excep. Et
que sint publica crimina habet̃ instit.de pu.
iudi.ꝑ totũ. De quo vide.s̃.crimẽ.§.7. Itẽ
incurrit̃ infamia iuris ipso facto in casibus
ĩ quib⁹ iure cauet̃ ꝙ incurrat̃ ipso facto vt cũ
imꝑator militi aufert insignia vel mittit ali
quẽ ĩ exiliũ.l.ꝙ ait.§.ignominiosa.ff.ď his
qui no.infa. Itẽ qui exercẽt improbũ fenus
exigentes vsuras vsuraꝝ.3.q.7.§.porro.et
ibi vide bonũ tex.cũ glo. Itẽ cũ aliq̇s depre
hendit̃ in adulterio.l.palã.§.que in adulte
rio.ff.de ritu nup.vel ꝯhit simul cũ duabus
vel simul hꝫ duas sponsas.l.q̇d igit̃.ff.ď his
qui no.infa.de bigamis.nuꝑ a nobis. Itẽ q̇
lenociniũ exercuit vel filias vel neptes ꝓsti
tuerit.l.athletas.§.ait p̃tor.ff.e.ꝛ ibi de mꝉ
tis. Itẽ qui pugnauit cũ fera.ff.ď postu.l.i.
§.bestias.ꝛ multis alijs de quib⁹ vide in.d.
§.porro.ꝛ.d.l.athletas. Et no.ꝙ regularit̃
oẽs infames ſm leges sunt etiã infames ſm
canones: ꝓbat hoc tex.notabilis in.c.oẽs p̃o
6.q.i.no. Inno.in.c.qualiter ꝛ q̃ñ.el.2.de
accu. Similiter oẽs qui ex culpis suis ad or
dines nõ possunt ꝓmoueri vt in.d.c.omnes
est tex.ꝛ ibi vide bonã glo.de h ꝛ.d.§.porro.
6 ¶ Utrũ ꝯfessio delicti in iudicio reddat ali
quẽ infamẽ infamia iuris. R. Bar.in.l.in
famẽ.ff.de pub iu.no. Pa.in.c.at si clerici.
de iudi.ꝙ nõ q̄r iudiciũ pretoꝝ videt̃ requi
rere ad hoc vt sit infamis ꝙ sit condẽnat⁹ de
crimine.l.i.ff.de his qui no.infa.ꝛ in cã cri
minis cõfessus nõ habet̃ ꝓ condẽnato vt.l.
si cõfessus.ff.de custo.ꝛ exhi.re.ꝛ iõ Bar.in
l.furti.ff.de his qui no.infa.dat cautelã vt
soluat q̃ñ requirit̃ sñia ad infamiã incurren
dam condẽnationẽ añ sententiã: ꝛ sic euadet
ar.l.si reus.ff.de ꝓcu. Similit̃ no.aliã cau
telã.s.ꝙ talis nõ litiget ꝑ se ſ ꝑ procuratorẽ:
quia lꝫ ipse condẽnet̃ ꝛ ꝓcurator ꝓcurato
rio noie tñ in hoc casu nec dñs nec ꝓcurator
efficiet̃ infamis: vt ꝓbat̃ in.d.l.furti.§.si q̇s
alieno.ꝑ tex.ꝛ glo.ꝛ ibi Bart.hoc no.ꝛ doc.
ꝛ no.ꝙ loquit̃ q̃ñ quis conuenit̃ vt condẽne
tur actione famosa vel ex crimine ex quo seq̇
tur infamia: prima tñ cautela nõ valeret vbi
infamia irrogat̃ ipso iure: vt in.c.testimoni
um de testib⁹.quia ꝑ solutionẽ videret̃ re⁹
ꝯfiteri crimẽ.l.ad solutionẽ.C.de re iudi.ꝛ
l.q̃m.ff.de his qui no.infa.
¶ Utrũ p̃latus efficiat̃ infamis si remouea 7
tur ꝓpter dolũ. R. Pa.in.c.lꝫ heli.de simo.
ꝛ ibi glo.ꝙ sic: sicut iura dolũt in tutore.
¶ Utrũ infamia iuris tollat executionẽ or 8
dinũ. R. Pa.vbi.s̃.ꝙ sic ꝛ etiã exercitium
cuiuscũq₃ dignitatꝭ: vt dicit tex.in.l.ĩfamia
C.de decu.ꝛ iõ p̃lat⁹ nõ expectet sñiam ſ resi
gnet sponte a p̃ncipio: ꝛ sic euitabit ĩfamiã.
¶ Sed nunquid talis infamia p̃uat titulo 9
bñficij ꝛ alijs dignitatib⁹ ipso facto R. Pa.
in.c.querelã de iureiu.puto ꝙ sic in dignita
tibus ꝛ honorib⁹ citra titulos bñficiales ꝓba
tur ex tex.l.2.§.miles.ff.de his q̇ not.infa.
vbi glo.dicit ꝙ sicut infamia p̃uat ipso facto
militẽ militia: vt ibi: sic pari rõne priuat mi
litia celesti in alijs dignitatib⁹ ꝛ honoribus.
Idem videt̃ velle glo.in.l.frustratorius.C.
de re mili. In bñficialib⁹ aũt nõ inuenio tex.
dicit Pa.in.d.c.querelã.hoc dicentẽ.vñ nõ
debemus imponere hãc penã spũalem ĩ ipsis
ex quo iure canonico nõ cauet̃ expresse vt in
simili dicit glo.in.c.fi.de iure pa. Fatet̃ bene
idem Pa.ꝙ collatio facta infami ipso iure
ẽ nulla regula ĩfamib⁹ de reg.iu.li.6.ꝛ.l.2
C.de dignita. Fac.c.int̃ dilectos ď exces.p̃l.
¶ Utrũ condẽnat⁹ de falso cõmisso in offi 10
cio testificandi efficiat̃ infamis. R.in.c.cũ
dilectus.in fi.de or.cog.ꝙ sic.si directe fuit
condẽnatus.sec⁹ si directe nõ fuit actũ cõtra

eum sed vt repelleret a testimonio. ar. ð. c. cū dilectus. ⁊. l. luci⁹. ff. de his q no. infa.

ii ¶ Utrū snīa arbitri infamet. R. ꝙ non ꝫ oportet ꝙ sit iudicis ordinarij. l. qd er go. §. ex cōpromisso. ff. de his qui no. infa.

iz ¶ Quis pōt tollere infamiā iuris. R. Pa. in. c. ex diligēti. de simo. dicit ꝙ per solū prin/cipē tollit quo ad eos qui sibi sunt subiecti: ꝫ nō quo ad subiectos pape: ꝫ ꝑ ipsū papā solū vt in. l. i. ff. de postu. ⁊ in. c. cū te. de sen. ⁊ re iudi. ⁊ hoc directe: sed indirecte pōt aliquan/do eps vt cū dispensat in casib⁹ sibi a iure ꝑ/missis: vtputa condēnatus de adulterio effi/citur infamis ⁊ tñ eps pōt dispensare super adulterio ⁊ sic consequēter in infamia: ꝫ nō principaliter seu directe: ⁊ de ꝫ vide Bar. in. ð. l. i. ⁊ in. l. infamē. in fi. ff. de publi. iudi.

iz ¶ Utrū papa possit restituere laicū nō sub ditū sue iurisditiōi. R. ꝙ nō. z. q. z. §. hinc colligit: nisi forte esset sibi necessari⁹ in cleri catu ⁊ tunc ipse tm̄ posset ⁊ non alius illos autē de patrimonio suo restituere potest ⁊ il los qui iuri aliorum nō subsunt: ⁊ oēs cleri/cos: vt in. c. per venerabilē. qui fi. sint le. no. Ber. Inno. ⁊ Hostiē. in. ð. c. cū te. Similit tenent doc. ꝙ etiā collegiū cardinaliū potest sicut ⁊ papa: sed Pa. in. ð. c. cum te. tenet cō/trariū. s. ꝙ non potest.

i4 ¶ Utrū reges possint tollere infamiā iuris R. ꝙ nō: illi qui subsunt imperatori ꝫm In no. ꝫ bñ illi q̄ non recognoscūt superiorē ꝫm dñm Anto. in. ð. c. cum te.

i5 ¶ Utrū restitutus per imperatorē indigeat alia dispēsatione vt ꝓmoueat. R. ꝫm Pa. in. ð. c. cum te. ꝙ nō: dūmodo egerit peniten tiā: vel dic ꝙ episcop⁹ poterit dispēsare respe ctu criminis qd̄ fuit notoriū vt ꝓmoueat ex quo restitutus est per imperatorē: vel regem qui nō subest imperatori.

i6 ¶ Quomodo incurrit īfamia canonica R ꝙ ex quolibet peccato mortali. vt. 6. q. i. in/fames ⁊ in gl. in sūma ibidē: ⁊ ista durat do nec sublatū sit crimē vt in. ð. c. infames. ⁊ gl. in. c. illi. 6. q. i. ⁊ ideo post penitentiaꝫ cessat talis infamia: hec no. Pa. in. c. ex diligenti. de simo.

Infidelitas

i vtrū sit pec/catum. R. ꝫm Asteñ. ꝙ infidelitas dupliciť po test sumi Primo negatiue pure ⁊ hec ē i illis qui nihil vnq̄ audiuerunt de fide christi: et isto modo nō habet rationē culpe sꝫ pene: q2 talis ignorantia diuinorꝫ est secuta ꝑpter pec catū primorꝫ parentū ⁊ sic tales infideles nō damnant ꝑpter infidelitatē: sed ꝑpter alia peccata que sine fide nō possunt remitti ⁊ ꝓ hoc facit Jo. iz. Si nō venissē ⁊ locutus eis non fuissem peccatū nō haberēt. s. infidelita tis in christū ꝫm Aug. Secundo modo su/mitur infidelitas contrarie. s. inq̄tum cōtra riantur ⁊ contēnunt credere qd̄ audiunt ꝫm illud Esa. 5o. Dñe q̄s credidit auditui nr̄o: ⁊ in hoc proprie ratio infidelitatis complet ⁊ sic ē mortale peccatū ⁊ grauissimū inq̄tuꝫ magis elōgat a deo nō tm̄ q̄ ad affectiōeꝫ sꝫ etiā cognitionē: ⁊ ideo magis puniet quilibꝫ infidelis ꝓ isto peccato q̄ quicūq̄ alius pro quocūq̄ alio ceteris paribus.

¶ Utrū omne qd̄ facit infidelis sit peccatū. R. Asteñ. gl. super illud ad Ro. c. i4. ⁊. zð q. i. §. ex his. Omne quod non est ex fide pec catum est: dicit ꝙ nō omnis vita infideliuꝫ peccatū est: sed quando solū faciunt aliquod opus ex infidelitate vel relatū ad ipsā vt qñ sarracenus ieiunat vt legeꝫ machometi ser/uet hoc mandanteꝫ: vel iudeus sabatiçat et huiusmodi: ⁊ sic mortaliter peccat: al's secus quia possunt facere multa que sunt de gene/re bonorꝫ in quibus nō est peccatū. An auteꝫ vendentes eis vel alio titulo concedētes aliq̄ quibus vtunt ad eorꝫ ritum peccent mortali ter: dico saluo meliori iudicio ꝙ si quis hec eis venderet vt tales ritus facerent sic pecca/ret mortaliter quia cooperaretur eoruꝫ pec cato. Sed vendēs eis simpliciter aliquas res lꝫ illi talibus vtant ꝫm ritus eorū nō credo peccet mortaliter. Aliter ecclesia que eos to lerat ⁊ permittit habitare inter christianos videret ponere laqueū dānatiōis christianis cū sciat ꝙ q̄si oia vtant ꝫm aliquā ꝯditionē suarꝫ sectarꝫ sic iudeus carnes palmas cedros ⁊ similia vtitur ꝫm suam legem

¶ Quot sūt species infidelitatꝫ. R. Asteñ. ꝙ si infidelitas attendat ꝫm comparationeꝫ ad fidē sic sunt tres. Nam peccatū infidelita tis consistit in renitendo fidei: ⁊ sic aut non/dum suscepte vt in gentilibus siue paganis: ⁊ sic est prima species. Aut fidei suscepte: et isto modo vel suscepte in figura vt in iudeis ⁊ sic est secunda species vel suscepte in mani/ z

festatione veritatis: vt in hereticis: ⁊ sic ter/tia species. Si vero attendatur infidelitas secundum errores ad diuersos articulos fidei sic nō sunt determinate species infidelitatis cū possint multiplicari in infinitū.

3 ¶ Que est peior infidelitas. R. Asteñ. q̄ illa hereticorum est pessima: vnde secūda Pe. secundo. Melius eis erat non cognoscere viā veritatis q̄ post cognitā retrorsū cōuerti

4 ¶ Utrum infideles sint ad fidem cogēdi: vide q̄d dixi. s. baptism⁹. 6. §. 12. ⁊. s. fides. §. 9.

5 ¶ Utrum sint in eorum ritib⁹ tolerādi. R. Astē. q̄ lz infideles peccent in eorū ritibus tamen possunt tolerari sine peccato propter duo vel propter bonū q̄ puenit ex eis: sicut in ritibus iudeorū hoc bonū habemus q̄ fides nostra habet ab eis testimoniū in talibus ritibus in quibus figurabatur: vel secundo possūt tolerari sine peccato propter malū vitandū vel scandalū aut dissidiū q̄d prouenire posset vel impedimentū salutis eorum qui sic tolerati paulatim conuertuntur ad fidē: ⁊ propter primū sunt tolerandi iudei: propter scōm solū: alij infideles alias nō.

6 ¶ Utrū fideles possint cum infidelibus cōuersari. R. Asteñ. q̄ si in aliquo casu ecclesia interdiceret propter aliq̄d peccatū eorū idirecte puniendū sic nō liceret. Si aūt ecclesia nō interdiceret tūc distingue: aut fideles sunt firmi: ⁊ sic non prohibent cōuersari cū eis maxime si necessitas subest: aut sunt debiles in fide ⁊ simplices de quorū subuersione probabiliter potest timeri ⁊ sic prohibendi sūt maxime ne magnā familiaritatē habeāt neq̄ sine necessitate conuersentur.

7 ¶ Utrū infideles qui non recognoscūt dominiū ecclesie licite possint rebus suis spoliari. R. Host. in. c. q̄d super his. de voto. q̄ sic per illud Matth. vlti. data est mihi omnis potestas in celo ⁊ in terra. quā quidē trāstulit in vicariū suū. secus si recognoscunt dominium ecclesie nec sūt infesti christianis pro hoc habes tex. cum glo. 23. q. 7. si de reb⁹ Inno. in. d. c. q̄d sup his. tenet q̄ nō possūt nisi sint infesti christianis vel aliter delinquunt in lege nature: ⁊ facit pro eo tex. c. dispar. 23. q. 8. Sed mihi magis placet opinio Hostien. ⁊ maxime in infidelibus occupantibus prouinciam. Hierosolymitanā que cum sit cōsecrata sanguine christi ⁊ multorum martyrum nō debz esse sub dñio infideliū: ⁊ hoc intellige q̄ pñt spoliari aucte dñi pape nō a priuata psona.

¶ Utrū infidelibus sit credendū in preiudicium aliorum. R. Pa. in. c. i. de here. q̄ nō. ar. d. c. primi. ex quo sunt infideles deo nō presumuntur fideles hoib⁹: ⁊ ideo testes nō admittuntur contra christianos. 2. q. 7. nō potest ⁊. c. pagani. 8

¶ Utrum liceat assumere habitū infideliū ⁊ sic se simulare infidelez. R. Rod. q̄ si fiat ex rōabili cā licet sicut fecit sanct⁹ Sebastianus dūmodo in tali vestimento non sit aliquod signum vel aliquis character principaliter cōstitutus ad discernendū confessores alicuius infidelitatis: quia sic non liceret q2 p tale signū mētiretur ɔ fidei professionē: sine cā vero rōnabili nullo modo licet. 9

¶ Utrum dubitare de fide sit peccatū mortale R. q̄ sic quia dicitur dubius in fide infidelis est. c. i. de here. sed tunc dubitat cum nō magis declinat ad vnam partē q̄ aliam. secus si titubat vel vacillat: sed tamen non firmat se nisi super fide vera: de hoc vide. s. Hereticus. in prin. Et vtrum sit disputandū de fide. vide. s. disputatio. Infideles an possint precio induci ad fidē: vide. j. iude⁹. §. 33. 10

i **Infirmus** famulus an debeat habere salariū: vide. s. Familia. §. 2.

i **Ingratitudo** Utrum sit peccatum. R. Pe. aureo. in. 4. di. 22. q. 2. in fi. q̄ ingratitudo potest cadere dupliciter: aut tanq̄ circumstantia actus: sicut ē qñ aliquis peccans ex aliquo alio fine habet tamen ingratitudinē tanq̄ circumstantiā vt est quilibet: qui lz receperit multa beneficia a deo tamen voluptate ductus consentit fornicatiōi: ⁊ isto mō nō ē pctm̄ p se s3 circūstātia pctī aggrauās. Alio mō ɔsideratur igratitudo p se: sic qñ ñ ē ali⁹ finis mouēs ad tale faciendū: nisi q2 despicit bñficia vel puipēdit: vel nō recogitat: ⁊ sic ē pctm̄ speciale.

¶ Utrum sit mortale peccatum. Rñdetur s3 Thom. 22. q̄ si ea que pretermittit facere sunt necessitatis sic est mortale. Aut ea que committit sunt contra id quod necessario debet cauere. Et sic similiter est mortale: vel 1

qñ ex ꝯtẽptu ꝑtermittit recognitionẽ benefi
cij vel recõpẽsationẽ: al's est veniale.

2 ¶ Utrũ ꝓpter ingratitudinẽ reuocet͛ dona/
tio. vide. s̃. Donatio. j. §. 42.

3 ¶ Utrũ pater rõne ingratitudinis filij: pu/
ta quia eum accusauit. ⁊ ex omni causa ex q̃
potest eũ exheredare possit alimenta ei dene/
gare: vide. s̃. exheredatio. §. 3.

4 ¶ Quot modis cõmittit͛ ingratitudo. R℞.
ſm sanctũ Tho. 22. q. 107. ꝙ tribus modis
Primo ñ recognoscẽdo bñficia dei ⁊ hoĩuz
vt dz: ꝓpterea dicit Señ. ꝙ ingratissim⁹ est
qui obliuiscit͛ beneficiũ. Secũdo qñ nõ lau/
dat seu nõ regratiat͛ bñfactorẽ. Tertio quã
do nõ recõpẽsat beneficio recepto. s. facien/
do honorẽ vel seruitiũ benefactori tp̃e suo.
Adde. 4. quando in mẽte sua ꝯtẽnit bñficiũ
receptũ vel ipsũ benefactorẽ q̃si ei iniuriã fe/
cerit dãdo beneficiũ. Quito qñ murmurat
de bñfactore vel beneficio ei⁹ eũ vilificans.
Sexto qñ facit iniuriã vel aliq̃d in contem/
ptũ illi⁹ bñfactoris reddẽs malũ ꝓ bono.

5 ¶ Utrũ ingratis sint bñficia subtrahenda.
R℞. ꝙ aut ex bñficio ꝑsumit͛ ꝙ attrahent͛ ad
gratitudinẽ vel ad min⁹ malũ: ⁊ sic non sũt
subtrahẽda: aut inducunt͛ ex bñficijs ad perio
ra vel ad ꝑseuerandũ in malũ: ⁊ sic sub tra/
hi debẽt: ita no. in. c. nõ oĩs. 5. q. 5.

i **Iniuria** quid est. R℞. ꝙ qua
druplicitet accipit͛.
Primo generalitet: ⁊ sic est oẽ ꝙ nõ
fit iure. Facit. c. q̃d dicã. 14. q. 4. Secundo
accipit͛ spãliter: ⁊ sic est iniquitas vel iniusti
cia iudicantis: q̃si ius iniquũ ⁊ iniustũ. Ter
tio iniuria dr̃ culpa: vt in. l. aq̃lia. Quarto
accipit͛ singularit͛ ⁊ ꝓp̃e ⁊ sic fit: aliqñ re qñ
man⁹ violẽte iferunt͛. ff. e. l. i. §. iniuriã. 17.
q. 4. Si q̃s suadẽte. Aliqñ fit ṽbis ꝯuitian
do vel ꝯtumeliã dicẽdo. Facit. c. olim. ex eo.
ti. Fit ⁊ tertio mõ. s. lr̃is: cũ videlicet librũ
vel chartã vel historiã ad infamiã alicui⁹ ꝑ/
tinentẽ ꝯscripsit: cõposuit: vel edidit: vel do/
lo malo fecit vt aliq̃d hoꝝ fieret: puta dimi/
sit scripturã cadere in platea: ar. ff. de verb.
sig. l. late. nec distinguit͛ vtꝝ noĩe suo vel al
terius ediderit: vel vtrũ nomẽ expresserit il
lius quẽ intẽdebat infamare vel nõ. dũmo/
do aliter ꝑ circũstantias cognosci possit. Eo
dem mõ tenet͛ si sine scriptura in notã vel si/
gnũ aliq̃d istoꝝ ꝓdidit: puta veste lugubri
vtit͛ i iniuriã alicui⁹ vel cornua posuit i por
ta ⁊ hmõi. ff. de iniur. l. itẽ apud labeonem.
§. ait. ꝑtor. ne q̃d ifamãdi cã fiat. ⁊. 5. q. i. c. q̃
dam maligni spiritus. ⁊ de ista quarto mo/
do dicta hic loquor.

¶ Quid de illo q̇ dicit alicui latro. fur: ho/ j
micida ⁊ hmõi: cũ dicat verũ. R℞. ſm Ho. ꝙ
si facit aĩo accusandi vel denũtiandi ad pu/
niẽdũ delictũ ⁊ ꝓbauerit nõ punit͛ nec tenet͛
iniuria. ff. e. ti. l. eũ qui. in ꝑn. vbi dr̃ peccata
enim nocentiũ nota esse ⁊ expedire ⁊ oporte/
re: ⁊. C. e. ti. l. si quidẽ. ⁊ idẽ si faciat excipiẽ/
do vt eũ repellat a testimonio: õ test. c. ex par
te. vel ab ordine: aut bñficio de accusa. c. sup
his. quia hec a iure ꝯcedit͛: ⁊ nemo facit iniu
riam q̇ vtit͛ iure suo: de elec. c. cum eccl'a vul
terana. Si ṽo dicit ad infamandũ tm̃ ꝙ ꝑ/
sumit͛ qñ nõ habet causã iustã dicẽdi tũc in/
iuriã facit ⁊ condẽnandus est. d. l. si quidẽ. ⁊
l. 3. C. e. 6. q. i. ex merito. ⁊. c. deteriores. ⁊ no.
Hosti. ⁊ Ber. in. c. si culpa. eo. ti.

¶ Quis potest facere iniuriam. R℞. ꝙ ille 2
tm̃ qui ⁊ pati eã põt. Fallit hoc i furioso ⁊ pu
ero q̇ nõ est doli capax: cui iniuria fieri põt:
ipsi tñ alijs nõ possunt facere ⁊ idẽ de dormiẽ
te. Aduerte tamẽ ꝙ nemo iniuriã põt facere
nec tenet͛ de iniuria: nisi q̇ scit se iniuriã face/
re vel scire debeat: etiã si ille cui fit nesciat: qr
si q̇s ꝑ iocũ ꝑcutiat aut dũ certat nõ tenetur
iniuriaꝝ: hec habent͛. ff. e. l. illud. ibi etiã dici/
tur nãq; hi pati iniuriã pñt nõ facere cũ iniu
ria affectu faciẽtis. constat. 5. q. i. §. illud. cle.
si furiosus. de homici.

¶ Cui dat͛ actio iniuriaꝝ. R℞. ꝙ illi q̇ eã pa 3
titur: ⁊ no. ꝙ nedũ iniuria fit in ꝑsona ꝓp̃a
alicuius. ꝫ etiaz ei dr̃ fieri si fit in filio: vel ei
quẽ hz in ptãte. Insti. e. §. patit͛: dũ tamẽ in
iuriãs sciat eũ filiũfamilias lz ignoret cui⁹
datur etiam actio filiofamilias i noĩe suo. l.
filiusfamilias. ff. de ac. ⁊ ob. Itẽ in sponsã
vel vxorẽ ⁊ sic dat͛ actio viro ⁊ mulieri: ⁊ si
sit filiafamilias etiã pr̃i. l. i. §. vlt. ff. eo. nõ tñ
eã que fit viro iniuriã patit͛ spõsa vel vxor:
qr vxores a viris non viri defendunt͛ ab vxo
rib⁹. l. 2. ff. e. desponsa dr̃ in. l. itẽ apud labeo
nem. §. sponsũ. Itẽ dat͛ heredi ob iniuriã fa
ctam cadaueri defuncti cuius est heres. Idẽ
si fama defuncti sit lacessita. d. l. i. §. ꝫ si forte
cadaueri. Itẽ dat͛ dño ob atrocez factã ser/
uo. d. l. itez apud labeonẽ. §. ꝑtor ait. 2. §. se.

⁊ insti.eo.§.seruus. Itē datur epo pro iniuria facta clericis ⁊ abbati i suis monachis: vt no.i.c.parochianos.de sen.ex.

4 ¶ Nūquid matrone in veste meretricali deprehense fiat iniuria si intētetur. R. ꝙ non facit.c.in audiētia.de sen.ex.nō iiuria𝔣 matrimonio: ſm Ho.⁊ Ber.qui ipsuz ignorauit.C.de adul.l.si ea.sicut nec militie qui militez ignorat.ff.loca.l.si ignorans.secus si in habitu honesto.

5 ¶ Utrū iniuriā quis possit repellere. R. ꝙ defendendo solū licet: sed pcutiendo fuit diuersa opinio. Hug.in.§.si pro ira.50.di. tenuit ꝙ nō licet. Ber.pro ⁊ Lau.i.c.suscepimus.de homici.restringit hoc ad clericos Sed ego dico ſm doctrinā Alex.in.3.pte sūme: ꝙ etiā percutiēdo licet necessitate cogente: si iniuria alit̄ vitari nō pōt ⁊ nedū laicis sed etiā clericis.de quo vide.s.cleric⁹.io. ⁊ homicidiū.3.⁊ defensio.§.3.

6 ¶ Utrū iniuriat⁹ teneat eā remittere. R. glo.i.c.si quis cōtristat⁹.90.di. ꝙ nō: quo ad actionē.s.vt satisfactionē habeat.23.q.4.si illic.imo dicit ꝙ bene facit agēdo vt satisfaciat.45.di.et qui emēdat.23.q.5.de occidendis.quia iiuriator tenet̄ neduz petere veniā sed etiaz satisfacere de dāno dato ex iiuria si pōt:aliter nō potest absolui:nisi iniuriatus remisisset actionē iniurie liberat̄ quo ad cōsciētiaz: sed rancorē cordis etiā in iiuriante non satisfaciēdo tenet̄ iiuriatus dimittere: vt de pe.di.5.c.vlti.imo nunꝙ debet admittere eo quia nō licet aliquem odio habere.23.q.4.cū in lege.ij.q.3.c.in turba.

7 ¶ Quomodo dimittit̄ seu tollit̄ actio iniuriarū. R. ꝙ tribus mōis. Primo remissiōe vt per supplicationē aut preces.23.q.4.si illis. Aut per pactū.ff.de pac.l.si tibi decē.§.j. Secūdo remittit̄ dissimulatiōe. ff.de iiu.l.non solū.§.j.⁊ insti.eo.§.vlti. Unde si iiuria illata ⁊ per annū vtilē si ē per metū: aut continuū: si alio modo ē illata nō agit: aboletur.l.si cū exceptiōe.§.in cause.ff.quod metus causa.⁊ C.de iiur.⁊ quod nō.in glo.l.si non cōuitij.posset tamē indirecte agere: etiā post annū per viaz exceptiōis: puta si eēt excōmunicatus iniuriator ne absolueret̄: ſm Hosti.⁊ Pa.in.c.ea noscitur.de sentē.excō. Itē tertio remittit̄ actio iiuriarū: salutatione: deosculatiōe: comestiōe: ⁊ huiusmodi signis. Nā huiusmōi signa sunt recōciliationis: sicut subtractio ē signū iimicicie: vt no.glo.in.c.cū Adrian⁹.63.di.⁊ in.c.cū super abbatia.de offi.delega. Quod itelligo verū nisi a pncipio prouocasset aduersariū citare eū faciendo: quia tūc per osculū ⁊ pdicta signa nō tolleret̄ nisi expresse renūcietur vel transigat̄. Et sic intellige predictā.l.non solū.§.j. Non credo etiā ꝙ tollatur actio iiuriarū si homo exhibet signa: que necessario tenet̄ exhibere inimico: quia p illa non dicitur quis recōciliatus. Et pro hoc facit qđ no. Bar.in.d.l.si tibi decē.ꝙ infirm⁹ sacerdoti dicēdo: ꝙ remittit iiuriā sibi illatam: intelligitur remisisse odiū ⁊ non satisfactionē iniurie: quod nō. Itē tollitur actio iiuriaꝝ quotienscūꝙ quis incitat iudicē vt torqueat iniuriantē: eo ipso ꝙ ipsum torquet aut cōdēnat ad vindictā remittit̄ iniuria. Unde aliā satisfactionē pro iniuria petere non poterit: vt ē bon⁹ tex.⁊ ibi Bar.in.l.sed ⁊ si vni⁹.§.si ante iudicē.ff.de iiurī.nisi protesteris ꝙ ex hoc nō vis tibi piudicari quin pro tuo interē possis agere actionē iiuriarū: vt.l.fi.ff.d iniurī. Itē remittit̄ per mortē: quia iiuriarū actio non trāsit ad heredē ante litis cōtestationē: moriēte iiuriato: vt.l.iniuriaꝝ.in pn.ff.de iniurī. Et hec oīa limita ſm Pa.in.c.olim.de iniurī.quo ad actionē iniuriarū vera: sed nō quo ad dāna ⁊ expēsas: quia p hoc non tollit̄ quin agere possit ad restitutōnez ar.c.j.d iniurī.⁊ sic serua in cōsciētia: ⁊ etiā si iniuriatus nō ageret: tenet̄ ad interesse et dānuz quod itulit: nisi ipse remittere velit: vt in.d.c.j. Nō.tamē ſm Hostiē.in sū.tit.de pe.ꝙ si iniuriat⁹ nollet cōponere cū iniuriante: vel nimis grauaret eū: tunc iniuriator i cōsciētia posset tenere arbitriū iudicis penitentie.argumē.c.veniens.de iureiurā.et.c.2.de arbitris.

¶ Aduerte etiā quia si quis soluat pecuniā pro remissione iniurie obtinēda ifamis efficitur: nisi pactuz fiat auctoritate iudicis.ff.de his qui nō.infa.l.furti.§.pactus.no.Jo.in.d.c.si illic. Similit̄ eēt infamis si esset cōdēnat⁹ per iudicē: siue ciuiliter siue criminaliter agat̄.ff.de his qui no.infa.l.athletas.§.vlti. Et ideo cū agitur cōtra aliquē cōsti- 8

tuat procuratorez: vel faciat cōpromissuz: vt supra dictū est. infamia. §. 6.

¶ Quando autez iniuria dicatur enormis vel atrox. vide enormis.

Iniusticia Utrū sit pctm̄ mortale: R̷. ꝺm sanctū Tho. 22. q. 70. articu. j. q. ij. ꝙ iiusticia ē duplex. Una illegalis opposita iusticie legali: ⁊ hec ꝺm essentiā ē viciuz speciale inquātū respicit obiectū speciale. s. bonū cōmune quod contēnit. sed quo ad occasionē est vitiū generale: quia per cōtēptū boni cōmunis pōt homo ad oīa peccata deduci. Sic etiā omnia vitia iquātū sūt cōtra bonū cōmune: rationē habēt iiusticie quasi ab iniusticia. Alia iiusticia dicit̃ ꝺm inequalitatē quandā ad alterū prout. s. homo vult habere plus de bonis. s. diuitijs honoribus ⁊ minꝰ de malis. s. laboribꝰ expēsis ⁊ sic habet materiā specialē: ⁊ ē vitiū speciale oppositū particulari iusticie. de qua. j. iusticia. Facere autē iniustū ex genere suo peccatū mortale ē: quia infert nocumētū proximo: quod ē cōtra charitatē. Excusat̃ autem vt nō sit mortale peccatū: vel ratione ignorantie ꝺm philosophū. 5. Ethicorū. Itē ratione paruitatis: vt si quis auferat pomuz alicui: quia deficit a rōne pfecta eius quod ē iniustū facere: inquātū reputari pōt non eē omnino contra voluntatem eius qui hoc patitur: et hoc probabiliter.

Inobedientia Utruz sit peccatuz mortale. R̷. distinguendo. Aut est circa ꝑcepta diuina ⁊ sciēter: vel ex ignorātia que nō excusat. de qua. s̄. ignorantia. §. 4. Sic semp ē mortale. facit. 32. di. §. porro. ⁊. 81. di. c. si qui pꝛsbyteri sunt. vbi dicit̃ idolatria. ⁊. 14. q. j. quisq̄s. Si ṽo fiat cōtra ex ignorātia que excusat: sic nō peccat mortalit̃. Aut inobediētia ē circa ꝑcepta iuris positiui: ⁊ tūc distinguo: ꝙ aut talis lex seu ꝑceptū per longa tēpora nō fuit receptū papa sciēte ⁊ trāsgressores non puniēte: ⁊ sic nō est mortale peccatuz: imo excusāt̃. Facit quod no. Pa. in. c. cū olim. de cleri. cōiuga. vbi declarat grecos nō peccare: lz accipiāt vxores clerici eoruz. Ex quo nota ꝙ quādo lex generalis recipit̃ in vsuz a certo genere ꝑsonarū ⁊ ab alio nō: ꝙ nō obseruātes nō peccant: saltē post longa tēpora. §. leges. 4. di. ⁊ quod nō. docto. in. c. j. de treu. ⁊ pace. Nec obstat qd̄ ibi tenet Hostien. quia loquit̃ qn̄ talis ꝑuaricatio ē peccatū de sua natura: qz tunc nō excusat nō receptio: secꝰ esset si eēnt eiusdē generis ⁊ maior pars acceptasset: qz lz superior nō puniret: tamē minor pars nō excusaret̃: sed haberet locū. Multa per patientiā tolerātur ⁊c. c. cū iamdudū. de ꝑbē. Idez dico si talis lex fuit recepta sed ꝑ cōsuetudinē abrogata: ꝙ nō peccāt inobediētes vt. s̄. dixi. consuetudo. §. 9. ⁊. 10. Aut talis lex nō ē abrogata neq̄ per cōtrariā cōsuetudinē: neq̄ per non acceptationē: ⁊ tunc fuit diuersa opinio inter docto. quidā dicunt vt Collectariꝰ in. c. j. de cōstitu. ⁊ multi alij ꝙ talis iobediētia nō est mortale peccatū: nisi fiat ex contēptu: ⁊ huiusmodi opinionis videt̃ fuisse beatꝰ Ber. li. ij. de ꝑcepto ⁊ dispē. vbi dicit. Non qualiscūq̄ mādati ꝑteritio: criminalē inobediētiā facit sed repugnare ⁊ nolle obedire. Idē i li. 8. dicit. Si verbū loco vel tēpore silentij ꝑ obliuionē surreptum fuerit cōtra preceptū: veniā facilime ipetrabit: quia etiā vix peccatū reputabit̃. Idē in li. 12. ibidez dicit. Si iubēte seniore mihi silentiū verbū elabit̃: reū me esse fateor: sed venialit̃: si ṽo ex contēptu sciens ⁊ deliberans sponte in verba ꝓrūpo: ꝑuaricatorē me cōstituo ⁊ criminalit̃. hec ille. Alij tenent ꝙ ꝑdicta opinio est vera: nisi fiat ex cōsuetudine cōtra legē: quia sic etiā esset mortale. Et huius opinionis videt̃ Ricar. de media villa in. quol̃. j. q. 19. Alij ṽo dicunt cōsideranda verba legis: quia si ꝑcipit ꝑ verba cōmunia: vtputa: statuimꝰ ordinamꝰ: ⁊ similia: sic verū ē ꝙ nō ē mortalis inobediētia nisi sit ex cōtēptu. Et quid sit contēptꝰ vide. s̄. cōtēptꝰ. Si ṽo lex loquit̃ per verba ꝑceptiua seu eq̄pollētia, sic ē mortalis inobediētia: q̄uis nō fiat ex contēptu dūmodo sciēter ⁊ sine cā rationabili. Et pro hoc facit. c. 2. de maio. et obediē. ⁊. c. quod precipit̃. 14. q. j. Et huius opiniōis videt̃ Pa. in Rubrica de obserua. ieiu. Alij ṽo tenent. vt sanctꝰ Tho. in. 4. di. 15. ar. 3. q. j. ꝙ precepta iuris positiui magis obligāt ex intētiōe legislatoris q̄ ex ipsis verbis. Et ideo trāsgressor talis magis est

reputādus qui obuiat intētioni legislatoris φ̄ qui deuiat in aliquo a legis ordinatione. Intētioni antē legislatoris obuiat qui ex cō tēptu vel sine aliqua rationabili causa preceptū non seruat: secus in casu in quo probabiliter credi potest si legislator adesset: eum obligare nō vellet: talis non ē reputādus p̄cepti trāsgressor: nec peccat mortalit̄. ⁊ hec videtur coincidere cū opinione Ricar. que mag mihi videt̄ equa: ⁊ ideo sequēda quaꝫ etiaꝫ sequitur Archi. 76. di. in. c. vtinam. ⁊ Ge. in. c. generali. de electio. li. 6. Facit p̄ hac opinione glo. in. c. quisquis. 4. q. 5. ⁊. c. honoratus. 74. di. ⁊. 84. di. c. j. ⁊. 10. di. q̄s aut. Et quod no. Pa. in clemē. j. de eta. ⁊ q̄lita. Naꝫ durū valde videt̄ φ̄ platus intēdat semp̄ inijcere laqueū mortal̄ peccati in suis p̄ceptis. ⁊ ideo solū credo sit in cōtēptoribus ⁊ illis qui p̄uaricationē ⁊ inobediētiam ducūt in consuetudinē que ē quidā contēptus interp̄tat⁹: ⁊ quia sic ex toto frustratur finis legis: sed inobediētia que nō ex cōtēptu neq̄ ex cōsuetudine procedit: credo φ̄ sit veniale peccatū: cū hec non ex toto frustret finē legis: nec sit totalit̄ cōtra intentionē eius. Similit̄ dicendū de inobediētia p̄latorū aut superiorū. Multo magis excusatur a mortali qui facit cōtra ex ignorātia non affectata: crassa vel suppina. Si v̄o inobediētia sit cōtra cōsilia. aut lex cōsilij ē perfectionis. vt Math. Uade ⁊ vende omnia Et sic nō est peccatū. Et sic intellige glo. in. d. c. generali. de elec. lib. 6. ⁊ iura que allegat. Si autē lex ē consilij reuerētie: quod ē quādo subdit⁹ deberet facere: tamē superior non vult p̄cipere: sed poti⁹ cōsulere vt abstineat: vt no. glo. in. c. ad aures. de tēpo. ord. sic peccat venialiter: vt no. Archi. i. c. testamentū. 6. di. ⁊. 25. di. §. alias ea demū.

j ¶ Utrū inobediētia statuti penalis sit peccatum. R. Henri. de gā. in quol. 3. q. 22. φ̄ aliquādo in statuto sunt duo p̄cepta: puta cū dicitur. Statuim⁹ ne quis faciat tale q̄d ⁊ qui fecerit soluat talem penā: ⁊ tunc obligat ad culpā ⁊ penaꝫ. Et sic intellige glo. et Ge. in. c. vt animarū periculis. d̄ cōsti. li. 6. ⁊ Inno. i. c. quod sup̄ his. de voto. ⁊ Jo. an. in. c. relatū. ne cleri. vel mona. ⁊ Ge. in. c. p̄petue. de electio. li. 6. qui dicūt φ̄ statutuꝫ penale p̄ceptiuū lꝫ cōtineat aliā penaꝫ corporalē obligat ad mortale. Aliquādo v̄o est vnū solū p̄ceptū: puta cū dicit̄. Statuim⁹ φ̄ si quis fecerit tale quid: soluat talē penā ⁊ sic obligat solū ad penaꝫ ex forma statuti. Ex intentione vero statuentis obligat ad culpam si passim temerarie aut cā leui preuaricetur. Aduerte etiam φ̄ in conscientia neq̄ in primo casu neq̄ in secundo tenet̄ ad penam nisi post condēnationeꝫ scđm glo. c. fraternitas. in fi. 12. q. 2. ⁊ φ̄ licꝫ statutum nō sit preceptū ex forma: tm̄ obligat ad mortale quando imponit penam mutilationis: vel mortis corporalis.

i **Inquietudo** mentis est filia auaricie que communiter est veniale peccatum: nisi per eam omittantur necessaria ad salutem.

i **Inquisitio** est alicui⁹ criminis manifesti saltem per famaꝫ ex bono ⁊ equo iudicis competentis canonice facta inuestigatio f̄m Hostien.

¶ Quottuplex est inquisitio. R. vt colligo ex Pa. in. c. qualit̄ ⁊ quādo. el. 2. de accusa. φ̄ triplex est. Quedā generalissima qua inquiritur sup̄ statu toti⁹ prouincie vel diocesis: ⁊ in hac nō est opus φ̄ īfamia precedat: nec habet locū dicta diffinitio: quia p̄lat⁹ tenetur eā facere. c. cū venerabilis. de cēsi. ⁊. c. romana. de censi. li. 6. Quedaꝫ ē generalis qua īquiritur super statu alicui⁹ ciuitatis: castri: vel alicuius loci: ⁊ de hac nō loquitur prefata diffinitio: quia nō requirit̄ infamia vt in. c. j. de offici. ordi. l. congruit. ff. de of. presi. Tertia ē inquisitio specialis que fit cōtra certā personaꝫ: et hoc potest fieri dupliciter. Primo nō ad imponēdā penaꝫ: sed ad peccatū euitādū ex debito officij: vtputa φ̄ matrimoniuꝫ nō contrahatur propter īpedimentū. de diuor. c. porro. 35. q. 6. §. duo. Et idē dic qn̄ vult inquirere d e aliquo canonico impedimēto eadeꝫ ratione f̄m Hostiē. Itē vbi agit̄ de restitutōe vsurarū ⁊ debito res p̄pter iuramentū īpediūtur petere. Itē generaliter quādo vult inquirere de aliquo crimine nō ad priuatū comoduꝫ: sed tm̄ ad pniam pcti: ⁊ tunc non requiritur infamia

precedēs ſm Inno. ⁊ ſequit̄ Pa. in. d. c. q̄liter ⁊ qñ. facit. c. cū dilectus. ⁊. c. nihil. cū ſimilib⁹. de elec. ⁊. c. fina. de clādeſti. deſpō. ⁊ quod nō. per Inno. in. c. j. de poſtu. ꝑlat. Secūdo pōt fieri inquiſitio ſpālis ad penaꝫ imponēdaꝫ: ⁊ tunc ſi fit ad denūciationem purā officialis: ſic nō oportet ꝓcedat īfamia l. ea quidē. C. ð accu. c. j. de teſti. cogē. ſꝫ oportet ſit notoriū alʼs nō credit̄ ei. de quo tamen dic vt. 4. q. 4. §. vlti. alʼs autē non precedēte infamia: procedere nō poteſt in inquiſitione ad penā īponēdā: vt in. d. c. qualit̄ ⁊ quādo. ⁊ no. Pa. in. c. ad noſtrā. el. z. de iureiu.

2 ¶ Sed querit̄: qualis infamia debet ꝓcedere. R. Pa. in. d. c. qualit̄ ⁊ qñ. ꝙ ſi fit iquiſitio cōtra prelatū ſecularē oportet ſit talis ⁊ tanta ꝙ ſine ſcādalo vel periculo diſſimulari nō poſſit: vt in. d. c. qualit̄ ⁊ quādo. Si ꝟo cōtra prelatū regularē: puta abbatē vel priorēꝫ conuētualē: ſic debet ſeruari diſpoſitio prefati. c. qualit̄. Si cōtra regulares inferiores: ſic puto ꝙ nō requirat̄ tanta infamia: ſed ſolū fama publica cū indicijs vt ſuſpitionibus aliquib⁹: alit̄ in cauſa criminali nō credo iudex poſſit procedere ad aliquē actū vel capture: aut areſtatiōis ꝑſone. vel tormentorū: aut inquiſitiōis: infamatiōis: vt no. Inno. ⁊ Jo. an. in. d. c. qualit̄ ⁊ qñ. et d. An. ibidē. Similit̄ Ange. in. l. ſi vacantia. C. de bo. vaca. ⁊ Bar. in. l. de minore. §. tormēta. ⁊. l. fi. ff. de queſti. In alijs autē a ꝑdictis. ſ. a captura: aut reſtitutione: ⁊ ceteris predictis ſi nō ſeruat̄ ordo ad vnguē nō obeſt. Pa. tñ tenet in. c. ex. de accuſa. ꝙ etiā ſine infamia cōtra clauſtrales pōt fieri inquiſitio. Quod verū credo vbi tractaret̄ ð modico ꝑiudicio: ſecus ſi procederet̄ ad depoſitionē ab ordine: aut incarceratione: ⁊ huiuſmodi. Si ꝟo inquiſitio ſpālis ad penaꝫ fiat contra alios a ꝑdictis clauſtralibus: ſic non poteſt fieri: niſi fama publica ꝓcedēte: ⁊ talis fama debet deferri iudici ſedēti pro tribunali ad bancū: alʼs in ſecreto non valet. Ita nō. Ange. in. d. l. ſi vacātia. ⁊ cū alijs indicijs ſeu ſuſpitiōibus: alit̄ non pōt procedere iudex ad aliquē actū: vt dixi.

3 ¶ Quomodo procedet ꝑlatus in iquiſitiōe. R. ꝙ ꝑmo debet deſcēdere ad locū vbi conuerſat̄ perſona cōtra quā vult inquirere: quia ibi veritas meli⁹ inquirit̄: vt in. c. poſtq̄. et quod nō. in glo. de electi. Et hoc intellige ſi pōt comode: alʼs nō tenet̄. Secūdo ſi inquiſitio ē generalis dabit iuramētū clericis: ſi ē cōtra eccleſiā ſuꝑ hiſ que ſciūt vel credūt in ſua eccleſia reformanda taꝫ in capite q̄ī mēbris: exceptis criminib⁹ occultis de mera veritate dicēda: vt in. c. qualit̄ ⁊ qñ. el. z. in fi. de accuſa. Nec iuramētū vel interdictū ſeu excōmunicatio lata ab abbate vel alio cōtra ſubditos ne reuelēt inquiſitori valet neq̄ ligat eos. de offi. or. c. pleriq̄ꝫ. li. 6. Si ꝟo eſt ſpālis citabit illū cōtra quē vult inquirere. d. c. qualiter. el. z. §. debet. ⁊. 5. q. z. ſi primates. Tertio procedet ad receptionē dictorū eorū clericorū quos inquirit: vel teſtiū ſi q̄ producūtur ab aliquo: ꝑſentib⁹ tamē eis cōtra quos inquirit: niſi ꝑ cōtumaciā ſe abſentent: ⁊ ea que eis obijciūtur: ⁊ noīa teſtium ſunt eis exponēda. Fallit hoc in caſu: de quo ī. inquiſitor. §. jj. Quarto exceptiones tā cōtra teſtes q̄ alios: ⁊ replicatiōes legitimas admittet: vt deponēdi falſuꝫ audacia ꝓhibeatur: vt in dictis. §. debet. ⁊. c. ſi primates.

¶ Utrū ille contra quē fit inquiſitio poſſit negare infamiā ꝓceſſiſſe. R. ꝙ ſic: ⁊ ſic oportebit ꝙ primo iudex hoc cognoſcat. Unde ſi infamat⁹ nō inuenit̄ non poterit iudex ꝓcedere: alʼs ſic. c. cū oporteat. de accuſa. ⁊. d. c. qualit̄. el. z. ⁊ lꝫ accuſator probet euꝫ infamatū: nihilomin⁹ reus poterit probare ꝙ ſit bone fame. argu. de pur. cano. c. cū in iuuētute. ⁊ potētius ē priuilegiū bone fame q̄ infamia. argu. c. licet. in fine. de accuſati. ⁊ no. Ber. in. d. c. qualiter. el. z. 4

¶ Utrū ille contra quē inquirit̄ poſſit recuſare iudicē ſi habet illuꝫ ſuſpectū. R. ꝙ ſic. c. cuꝫ ſpeciali. de appella. vtputa quia ex odij fomite procedit. vel quia ē crimioſus. arg. 3. q. 7. iudicet. iſta tamē quo ad oīa nō ſunt ſeruāda in inquiſitiōe regulariū: quia facilius ⁊ liberius poſſunt a ſuis adminiſtrationib⁹ amoueri. d. c. qualiter. el. z. Quod limita niſi ī graui ꝑiudicio iſligēdo. ar. d. c. q̄liter. el. z. in fi. in ꝟbo facili⁹ ⁊ liberius. 5

¶ Utrū inquiſitores generales poſſint ꝓcedere ad inquirēdū de veritate criminū etiaꝫ nō receptis teſtibus ſuꝑ infamia. R. Pa. in c. cū dilecti. de accu. ꝙ ſic ſatꝫ ē ꝙ eis cōſtet ð infamia ꝓpter frequētē clamorē. ſecus ē in delegato ad vnam cauſam tm̄: vt in. c. cum

oporteat. de accusa.

7 ¶ Quis pot inquirere. R. quilibet prelatus cotra suu subditu: imo tenetur ne sanguis subditoru exquirat in die iudicij de eorum manibus. de offi. ordi. c. irrefragabili. de regula. c. vlti. Facit. c. licet hely. de simo. 37. di. legant. et d. c. qualiter. el. z.

8 ¶ Utru monachi et religiosi possint deputari generales iquisitores a sede apostolica. R. Pa. in. d. c. cu dilecti. quod sic monachi: vt in. c. statutu. de rescrip. li. 6. No. quod dicit Pa. in. c. causaz. el. j. de iudi. quod appellatioe fratru in statutis et odiosis no veniut monachi. Jde dic in monialib9 vt no veniant appellatione sororu: et dicunt proprie fratres mendicates: similiter et sorores: non mendicantes vero et habitates solitarie monachi vel moniales appellantur.

9 ¶ Utru episcop9 possit dispensare in criminibus ne plat9 amoueat ab officio. R. Pa. in. d. c. qualit et quado. el. z. quod sic: qn procedit per via inquisitiois. et facit. c. inquisitionis. de accusa. circa prin. vbi dicit quod pot superior penam moderari nisi tale sit crimen quod ipediat ordinis executione et beneficij retentione etia post pactaz penitetia: g vbicuque ista cessant quatucuque graue sit crime: etia maius adulterio poterit nedu episcop9 sed quilibet supior dispensare vt non remoueatur ab administratione.

10 ¶ Utru de iuribus singulariu psonaruz sit procedendu inquiredo vel extra ordine sine instatia partis: R. Pa. i. c. ad nostra. el. z. de iureiura. quod no: sed libello oblato et seruato ordine iuris. quod etia sequit Jo. an. i. c. fi. de fo. copt. etia si factu allegatur notoriu. facit. l. ad pemptoriu. ff. de iudi. et. l. properandu. C. eo. vbi patet quod iudex no debet citare absente nisi parte petete: et si alit citat no valet citatio: vt no. i. c. j. de iudi. Quod limita fm Bar. i. l. 4. §. hoc aut iudiciu. ff. de da. infec. nisi sit causa miserabiliu personarum que se iuuare non possunt.

11 ¶ Quid si testes interrogetur sup occultis criminib9. R. quod no debent respodere si inquisitio sit generalis nisi de crimine de quo infamia pcessit. d. c. qualit et quado. el. z. multo min9 si inquisitio sit spalis cotra alique. Si vero infamia precessisset cotra alique: tunc testes dicet super oibus que sciut de eo qd inquiritur veritate: etia si illud quod sciunt sit occultu: vt si de fornicatioe agitur et vocat aliquis qui simul cu eo fuit: debet dicere secretas circustatias etia eas quas secreto nouit dumodo sit ifamat9 de crimie super quo fit inquisito: puta cu tali muliere comisit fornicatione: sed si tm de fornicatione esset infamatus no expressa aliqua: tuc non debet testis reuelare fornicatrice occultaz. Hec no. Jnno. et Hosti. in. c. qualiter. el. j. Jo. et Archi. z. q. 5. habet hoc.

¶ Utru ille cotra que fit inquisitio teneat dicere veritatez sup certo crimine interrogatus. R. quod sic: si fama sit cotra eu. de quo vide. s. confessio delicti. in prin. 12

¶ Quid est indicium et quomodo per indicia potest procedi contra aliquez ad inquisitione. vide. s. indicium. 13

Inquisitor

1 Inquisitor hereticor minor episcopo esse non pot nisi quadragesimuz etatis sue annu attigerit. cle. doletes. de hereti.

¶ A quibus possunt tales inquisitores istitui. R. glo. i. d. cle. doletes. quod p ministros vel puinciales illoru ordinu quibus a sede apostolica est comissuz. Jte ab epis vel capitulis sede vacante: vt in. d. glo. j

¶ Utru prefati iquisitores possint alijs comittere vices sua. R. glo. d. cle. quod sic. et comissarios quos dat vocam9 vicarios vel substitutos. cle. j. §. porro. §. notarij. de hereti. z

¶ Utru inquisitores pfati possint se impedire de diuinationibus: aut sortilegijs: aut vsuris. R. quod de diuinationibus et sortilegijs si manifesta sapiunt heresiz pnt se itromittere: vtputa qr faciunt manifestas inuocationes demonu: attribuendo demonibus aliquod diuinu: secus si solu inuocant ad exercendu opera que naturalit pnt: quia tuc talis inuocatio non sapit heresim fm Oldra: als no possunt etia si sapiut heresiz: sed non manifeste: similit nec de vsuris tex. e i c. accusatus. §. sane. de here. li. 6. 3

¶ Sed nuquid inquisitores poteru ipsi cognoscere: an sapiat heresim vel ne. R. quod no quia iurisdito e sibi attributa existete conditione: vt no. glo. in. d. c. accusatus. et glo. i. c. j. de offi. dele. li. 6. que videt contraria: itelligenda e vera: quod inquisitor pot cognoscere an sapiat manifeste heresim quado certuz e 4

ꝙ sapit hẽsiʒ ꝟ dubitat̃ an sit maĩfesta vł ñ

5 ¶ Que prohibent̃ prefatis inquisitoribus R. ꝙ nõ extorqueant pecuniã ꝓtextu officij inquisitionis q̃buſuis modis illicitis. Item ꝙ nec sciẽter acceptent bona ecclesiarũ ob de lictũ clericorũ: aut fisco applicent ꝙ si cõtra fecerint tam ipsi ꝗ̃ eorũ cõmissarij: ⁊ etiam episcoporũ aut capitulorũ sede vacãte sunt excõmunicati ipso facto. nec poterũt absol ui ante satisfactionẽ pecunie sic extorte nisi i mortis articulo. cle. dolẽtes. ꝺ hereti. Item districtius inhibet̃ eis ne abutant̃ quomo dolibet portatione armorũ. Itẽ ꝙ non habe ant nisi officiales necessarios. ꝺ. cle. dolẽtes Item ꝑcipitur taʒ episcopis ꝗ̃ alijs inq̃sito ribus ꝙ non iponant maliciose aut fraudu lenter crimen heresis alicui: aut ꝙ impediãt executionẽ officij inquisitionis false. Itẽ ꝙ odio: gratia vel amore lucri: aut comodi tẽ poralis obtentu cõtra iusticiaʒ ⁊ cõtra con scientiã non omittant procedere vbi ẽ proce dendũ: alꝭ episcopus per triẽniũ suspensus est ab officio ⁊ eius superior hoc faciẽs. In feriores ꝟo episcopis sunt excõmunicati ex cõmunicatiõe papali. cle. multorũ. de here. Quod bene nota cõtra istos inq̃sitores qui citant aliquos pro hereticis qui tñ nõ sunt: quia sunt excõmunicati ipso facto. Item ꝙ nõ possunt de crimine heresis inquirere cõ tra episcopos nisi in litteris apostolicis exꝓs se vt possint hec facere cõtineatur: vt in. c. inquisitores. de hereti. li. 6. Iteʒ inquisito res ordinis minorũ nõ possunt se intromit tere de ordine predicatorũ. Nec inquisito res de ordine predicatorũ de ordine minoꝝ pretextu cuiuscũꝙ heresis: vt i priuilegijs eorũ: aliter sunt excõmunicati ipso facto: ⁊ ẽ papalis ꝑ extrauagãtẽ Pau. secũdi.

6 ¶ Utrũ inquisitores hereticorũ possint ꝓ cedere cõtra illos christianos qui ad ritum transeunt iudeoꝝ. R. ꝙ sic: dũmodo metu mortis absolute seu precise nõ fuerint bapti cati. c. ꝯ christianos. de here. li. 6.

7 ¶ Utrũ officiũ inquisitiõis eis ab apostoli ca sede cõmissuʒ expiret per morteʒ romani põtificis concedentis. R. ꝙ non: vt in. c. ne aliqui. de hereti. li. 6.

8 ¶ Utrũ iquisitores possint indicere silẽtiũ oĩbus ꝑdicatoribus. R. ꝙ nõ: nisi solũ que stuarijs quãdo cõtinget cõgregationẽ fieri pro negocio fidei vel dictorũ questuariorũ ꝑdicatio eidẽ negocio ipedimentũ afferret c. vt officiũ inq̃sitiõis. de hereti. li. 6.

¶ Utrũ inquisitores prefati possint ꝯuoca re clerũ ⁊ populũ ciuitatũ vel castrorũ aut aliorũ locorũ. R. ꝙ sic prout negocio fidei viderint expedire. Similit̃ cõceditur eis vt aduocẽt peritos quoslibet vt in sentẽtijs hu iusmodi proferẽdis consiliũ prebeãt: ⁊ ꝙ ta les peritos aduocatos vt eis obediãt in ꝑfa tis consilijs dãdis in virtute obediẽtie pos sint cogere. c. vt cõmissi. ꝺ here. li. 6. Ex quo aduerte ꝙ nõ pñt precipere sub obedientia: ⁊ minus sub excõmunicatiõe clero ⁊ populo vt vadant ad eorũ predicationes cõtra qꝺ sepius faciunt dicti inq̃sitores ⁊ nõ valet. 9

10 ¶ Utrũ inquisitores prefati possint proce dere cõtra aliquos sine episcopo. R. ꝙ cita re capere ac tute custodie mãcipare necnõ in vĩcul' ac manic̃ ferreis ponere ⁊ inq̃rere ꝯ il los quos iusticia pro huiusmõi crimine con cedit possunt: sed tradere carceri ita atroci qui magis ẽ ad penã ꝗ̃ custodiã aut expone re tormẽtis: aut ad sentẽtiam cõtra illos nõ põt episcopus sine inq̃sitore: vel inquisitor si ne episcopo aut delegato capituli sede vacã te si sui ad inuicẽ copiã valeãt habere infra 8. dieruʒ spatium postꝗ̃ se requisierint: ⁊ si secus presumptuʒ fuerit irritũ est ipso iure. cle. j. de hereti. ⁊ ibi ponitur de carcere ⁊ cla uibus ⁊ officialibus. ⁊ dic vt ibi.

11 ¶ Quomodo procedẽt iquisitores ꝑfati cõ tra aliquẽ. R. ꝙ si per viã accusatiõis ser uent ordinẽ suũ. Si per inquisitionẽ faciant que supra dixi de indicijs ⁊ inquisitiõe. Ex cipitur tamẽ ꝙ accusatores vel testes seu de ponẽtes quãdo propter potentiã personaꝝ contra quas deponũt aut accusant graue pi culũ imineret eis si noĩa eorũ publicarẽtur tunc nõ publice sed secrete corã diocesano vł eo absente vicario ipsius quãdo inq̃sitores procedunt: vel episcopus aut eius vicarius coraʒ inquisitore si comode põt: ⁊ aliquibus alijs ꝑsonis prouidis ⁊ honestis iuriſꝙ peri tis totũ processum sup̱ quo deliberandũ est manifestent: ⁊ de ipsorũ consilio ad sentẽtiã vel condẽnationẽ ꝓcedere possunt: ⁊ plena fides talibꝰ testibus adhibet̃: lʒ eoruʒ noĩa nõ fuerint promulgata: ⁊ pñt ꝑcipere inqui sitores ꝑfatis honestis ꝑsonis sub pena excõ

municationis: quā incurrāt ipso facto ne re uelent predicta noīa: episcop⁹ tñ nō pōt pre cipere inquisitori: nec inqsitor episcopo. Sed papa pcipit in virtute obediētie: vt teneant secreta. Cessante tñ tali periculo debēt accu satorū τ testiū noīa publicari τ absq̧ aduo cationū τ iudiciorū strepitu τ figura: vt i.c. fi. de hereti. li. 6. Itē q̧ procedēdo p viam inquisitiōis excōmunicati τ participes: vel socij criminis admittūtur ad testimoniuz ɔtra hereticos: receptatores: defensores: fau tores: τ credētes eorū si ex circūstantijs ve ra dicere psumantur. c. in fide. de hereti. li. 6. Secus si procedatur per viā accusatiōis vel exceptionis: quia tales nō admittūr fm Jo. an. ibidē. Itē religiosi oēs qui ante reli gionis ingressuz erant notarij quantūcūq̧ sint in sacris litere istud officiū tabellionis possunt exercere quo ad oīa que ad officiuz inquisitionis ptinent nō obstāte aliquo sta tuto cōtrario. c. nulli. de rescrip.

12 ¶ Itē nota q̧ statutū loci per quod officiū inquisitionis directe vel indirecte ipediret vel quōlibet retardaret ipso iure ē nullius roboris: τ p censurā ecclesiasticā pñt cogi re ctores illor locor ipsa reuocare vel modera re vt nō ipediāt. c. statutū. de hereti. li. 6. et etiā possunt aduocare brachiū seculare p cē suram ecclesiasticam contra hereticos: vt in dicto. c. vt officium.

13 Itē statutū de duabus dietis. in. c. nōnulli. de rescrip. non ipedit inquisitiōis officiū: vt in. d. c. statutū. Itē fm Jo. an. possunt pce dere cōtra hereticū lz alibi cōmiserit crimē si in sua inquisitione inuenit.

Insignia

Utrū possit quis sibi assumere. R. Pa. in. c. dilecta. de excel. pla. cōmu niter tenetur q̧ sic: τ arma sicut τ nomen as sumit ad placitū vt agnoscat ab alio. insti. de le. §. si quis in nomine. τ. l. ad recognoscē dos. C. de ingenu. τ manu.

1 ¶ Utrū insignia alterius possit quis assu mere. R. Pa. i. d. c. dilecta. q̧ sic: sicut τ no men quod limitat verū: nisi illi cuius sūt p tēderent aliquod dānū: vtputa facinorosus assumēs arma alteri⁹ posset ille offendi lo co facinorosi: τ talis implorare pōt officiuz iudicis: τ iudex pōt prohibere: quia ad eum spectat quies populorū. l. j. §. quies. ff. de of. prefec. vr. Idem dic vbi interest reipublice sicut si aliquis accipit insignia boni artificis qui nō est ita bonus: τ ita decipiūtur populi De h hēs p Bar. i tracta. d īsigūs τ armis.

1 ¶ Utrū quis possit assumere īsignia digni tatis. R. q̧ nō si nō habet illā dignitatē als est falsari⁹. l. eos. τ qd ibi no. ff. de falsa. Fa cit. c. j. de cleri. non or. mi.

Inscriptio

fm aliquos ē qñ accusator profitetur vera que i libello sunt: vl fm alios cuz profitet se velle prosequi vsq̧ ad finē. Sed fm alios τ verius inscriptio est quādo accusator se obligat ad penā talionis id ē similē: quia talio proprie idē est qd rep sentatio ad cōsimile: τ hanc tenet Jo. an. τ glo. in. c. sup his. de accusa. τ pbat in. c. tue. de procu. τ seqt Pa. in. d. c. sup his. τ d istis opionibus dr in. l. si cui. in prin. ff. de accusa. τ. l. in causis. C. de accusa.

1 ¶ Utrū accusanti sit necessaria inscriptio. R. glo. τ doc. in. c. sup his. q̧ sic: nisi in. 8. casib⁹. τ ibi vide. Et lz inscriptio nō fiat: tñ deficiens dz puniri pena talionis fm Ac. in l. z. C. de fi. instru. τ Bar. in. l. si cui pdicta.

Institutio

seu instituere fm Hosti. est eccłie vel ecclesiastici bñficij collatō

1 ¶ Quis potest instituere. R. de iure com muni episcopus. Itez capitulū sede vacāte de insti. τ si capitulū. li. 6. Itez ille qui habet ex delegatione episcopi: de insti. ex frequenti bus. Itē qui habet hoc de cōsuetudine. c. cū venissent. de insti. dūmō sit clericus. talis tñ ab isto institut⁹ nō debet administrare: nec possessionē ecclesie adipisci nisi de cōsensu di ocesani τ eius auctoritate. d. c. ex frequenti bus. Item abbates in ecclesijs sibi subiectis pleno iure possunt curaz cōmittere sine pre sentatione episcopo facta. arg. a cōtrario. de preben. c. in lateranensi. de capel. mo. c. pſbri li. 6. 16. q. z. visis.

Intentio

accipitur dupli citer: Uel prout est motus: vel motiuū voluntatis: vel prout dicit finem intentum. Et isto secūdo modo hic accipio.

1 ¶ Utrū intētio habitual' sufficiat ad meri tū bone actiōis. R. san. Bo. in. z. di. 41. q. vlti. primi ar. in fi. q̧ si loquamur de itētiōe

habituali qua quis refert ad deū in genera-
li omnia opa diei vel anni. sic talis nō suffi
cit ad meritū. Sed si loquamur de intētione
habituali qua qs refert aliquod op⁹ ad deū
in primordio illius opationis vel alteri⁹ ad
quā illa consequēter se habet: ita ꝙ opus se-
quens directā habet ad opus primū ordina
tionē vel consequētiā. sic talis sufficit ad me
ritū. Unde si aliquis itēdit pro eo dare cētū
marchas: ⁊ incipit hodie dare vnā cogitan-
do de deo actualiť: postea dat alias ⁊ nihil
de deo cogitat: tamē actiones ille sunt ei oēs
meritorie ⁊ fructuose: ⁊ per hūc modū est i
viris religiosis qui in principio ex charita-
te deuouerunt portare religionis pōdus: qc
quid enī faciūt quod ad sue religiōis obser-
uantiā spectat ex prima intētiōe ē eis meri-
toriū ad salutē: nisi qđ absit contraria inten
tio supueniat. Si autē opus alteri⁹ generis
incipet: oporteret ꝙ intentio renouareť vt
illud opus eēt meritoriū. Unde si religiosus
ad ea q̄ ad religionē ñ spectāt: vult se exerce
re oportet ꝙ intētionē renouet: quia illa ha
bitualis ad illa nō se extēdit. ⁊ iō nō ē parue
securitatis ⁊ vtilitatis religionē intrare. Di
cit etiā idē sanctus Bo. ibidē ꝙ intētio habi
tualis: ꝗuis de deo non cogitet actualiť tñ
si ex sola boni operis cōsideratione charitas
prompta: vel aliqua alia virt⁹ charitate in
formata ad ipm bonū opus: inclinat ipsum
est meritoria: sicut vir obediens mereť obe-
diendo prelato pcipiēti sibi etiā si nihil cogi
tet đ deo: sed solū ɔsideret ꝙ ē bonū obedire.
2 ¶ Utrū opus ab intentione recipiat quāti
tatē siue boni quo ad bona: siue mali quo ad
mala. R. scūs Bo. di. 40. ar. j. q. 2. ꝙ quā
titas bonitatis ⁊ malicie: correspōdet quāti
tati intentiōis sm ꝙ quātitas intētionis at
tendiť quantū ad actū intēdendi: sed inquā
tū attendiť ex parte intēti non semp corre-
spōdet. Unde gl. sup illud Math. 12. Bo
nus homo ⁊c. dicit. Quantū bonū intēdis:
tantū facis. Dicit idē sanctus Bo. ꝙ si li tā-
tū ⁊ quantū sunt aduerbia sic dicūt quanti
tatē actus intēdendi: ⁊ verū est generaliter
siue respectu malorū vel bonorū: quia quan
tū actus intēdendi ē magis intēsus in boni-
tate vel malicia tantū opatio exterior ē bo-
na vel mala. Omne enī meritū vel demeri
tū ad actū voluntatis reduciť: lz circūstātie
exteriores aliquo mō faciant ad voluntatis
deprauationē. Si ṽo li tantū ⁊ quantū sūt
noia tunc dicūt quātitatē ex parte intēti: ⁊
sic non verū generaliť: qr nō semp operi ex-
terius facto mensurať intentio: quia frequē
ter homo intēdit magnū bonū ⁊ nō facit: et
minimū bonū ex hūilitate: ⁊ facit magnū.
¶ Utrū opus ab intētione recipiat qualita 3
tem. s. bonā vel malaz. R. scūs Bo. vbi. s.
q. j. ꝙ intentio bona vel mala diciť dupliciť
Primo mō bona diciť in qua est pfecta ⁊ bo
na ordinatio opis ad finē. Et hoc mō ñ tñ
respicit bonitatē finis sed etiā rectū ordinez
eius qui ē ad finē. Et hoc ē quod dicit Ber.
ad Eugeniū exponēs illud. Si oculus tuus
simplex. ꝙ ad hoc ꝙ oculus sit simplex req-
runť duo necessario. s. ꝙ veritas sit in electi
one ⁊ charitas in intētione: qđ est dicere ꝙ
amat qđ est amanduz: ⁊ eligit qđ ē eligēdū
Mala diciť in qua ē ordinatio idirecta. Et
sic ē verū generaliť ꝙ sm intētionē qualifi-
catur opus exteri⁹. Secūdo mō diciť inten-
tio bona: qr quod finaliť intēdit ē bonū: Et
isto mō nō qualificať: quia si quis furať vt
faciat elemosynā: vel mētiť vt cōuertat ali-
quē: non diciť bene facere: sed quo ad mali-
ciā non habet instantiā: quia malicie intēti-
onis imputať omne op⁹ factū qualecūqȝ sit
quia de⁹ cor interrogat pncipaliť: ⁊ de istis
intelligitur magis cordis inspector ē dñs ꝙ̄
operis. 15. q. 6. c. j. ⁊ illud. Ream linguā nō
facit nisi rea mens. 22. q. j. c. homines. ⁊. c.
se. ⁊ minister legis volūtarie occidēs malefa
ctorē homicida reputať. 23. q. 5. c. cū mini-
ster. ⁊ illud quod no. 41. di. quisqs. ⁊. 21. q.
4. c. oīs iactantia. Non ob. ꝙ nō sic ē in bo-
no: quia plura requiruntur ad constructio-
nem ꝙ̄ ad destructionem.
¶ Utrum intentio bona absqȝ opib⁹ va- 4
leat ad meritū. R. scūs Bo. vbi. s. ꝙ si ille
habet facultatē bene opandi: ⁊ oportunita-
tē opandi sic nō sufficit itentio: quia nec bo-
na volūtas debet dici: ſ semiplena. Si ṽo
facultas nō adest: tūc bona intentio ⁊ bona
volūtas sufficit ad meritum vite eterne.
¶ Utr opera exteriora addāt aliqd supra 5
meritū bone volūtatis. R. scūs Bo. vbi. s.
ar. 2. q. j. ꝙ aut loqmur de pmio substātiali
⁊ sic de cōdigno nihil addit opus extrisecū:
quia quātitas meriti pensať ex quātitate ra

ditis. De cõgruo tamẽ absq dubio op⁹ pri-
uilegiatũ addit supra bonã intentionẽ ⁊ vo-
luntatẽ pro eo ꝙ voluntas in illo opere ꝑpa-
ratur ⁊ disponit' ad susceptõnẽ maioris gra
tie ꝑ quã digna ẽ maiori retributõe. Si aũt
loquimur de premio accidẽtali. sic op⁹ extri-
secũ addit supra bonã voluntatẽ sicut priui-
legiatũ ⁊ alia etiã que dispositiue addũt ad
rationẽ meriti: quia excitant actũ volũtatꝭ
ad bonũ: ⁊ radicationẽ ⁊ cõseruationẽ gra
tie: ⁊ illud Martini. palmã tamẽ ⁊c. intelli-
gitur nõ de palma que ẽ aureola: ſ; de palma
que ẽ respectu premij eẽntial' q̃ dr̃ aurea.

6 ¶ Utrũ euẽtus sequẽs addat ad bonitatẽ ⁊
maliciã act⁹ exterioris. R. Tho. ꝑma scd̃e.
q. 20. ar. 5. ꝙ aut ẽ ꝑcogitat⁹ ⁊ sic addit. aut
non ẽ precogitat⁹ ⁊ tũc aut ꝑ se sequit' vt in
pluribus: ⁊ sic addit. Cõstat eñ actũ ex ge-
nere solo esse meliorẽ: ex quo sequi pñt plura
bona: ⁊ peiorẽ ex quo plura mala. Aut sequi
tur ꝑ accidens: ⁊ vt in paucioribus ⁊ tũc non
addit. Non enim iudicat' de re aliqua: q̃d ẽ
per accidẽs: ſ; tm̃ q̃d ẽ ꝑ se.

7 ¶ Utrũ quis per intẽtionẽ possit opera sua
vel aliorũ alteri applicare. R. ſm Asten. ꝙ
sic: ⁊ fit triplicit'. Primo mõ i singulari: vt
cũ pro alio determinate satisfacit. ⁊ sic quili
bet põt alteri bona sua cõmunicare. Secun-
do mõ in spãli: vt cũ quis orat pro cõgrega
tione sua ⁊ suis familiarib⁹ ⁊ benefactorib⁹
⁊ ad hoc etiã ordinat opa sua satisfactoria:
⁊ sic ille qui preest religioni põt illa opa com
municare alij applicãdo intentionẽ eo⁊ qui
sunt de sua cõgregatione ad hũc determina
te. Tertio mõ in generali: ⁊ sic qui preest ec
clesie generalit' põt opa illa cõmunicare ap
plicando suã intentionẽ ad hũc vel ad illũ.
⁊ ideo qui ꝑest ecclesie generali põt cõmuni-
care ea que sunt cõgregatiõis ⁊ hui⁹ homi-
nis. sed nõ ecõtrario: prima coĩcatio ⁊ secũ-
da nõ dicit' indulgẽtia sed tm̃ tertia propter
duo. Primo quia ꝑ coĩcationes illas ꝑmas
lz absoluat' homo a reatu pene quãtũ ad de-
um: non absoluit' tamẽ quãtũ ad satisfactio
nẽ ad quã est obligatus ex ꝑcepto ecclesie vel
cõfessoris: sed ꝑ tertiã sic: vt s. patet indulgẽ
tia. Secũdo quia in vna cõgregatiõe nõ ẽ
sufficiẽtia meritorũ vt sibi ⁊ alijs valere pos
sint sicut ẽ in ecclesia romana: ꝑcipue propẽ
meritũ christi. Et ille solus qui ipsi ꝑest põt
per itẽtionẽ suã applicare opera aliorũ alijs
que dicunt' indulgentie. alij autem habẽt ex
eius concessione.

¶ Utrũ actio procedẽs a volũtate delibe- 8
ratiua si ꝑ intẽtionẽ ad deũ nõ ordinat' sit
mala seu peccatũ. R. vt colligo ex scõ Bo.
in. 2. di. 41. q. j. ar. 3. ꝙ aut hoc ꝓuenit ꝑ ior-
dinatã affectionẽ siue cõuersionẽ ad creatu
ram: ⁊ sic ẽ mala ex cõuersione. Aut ꝓuenit
propt' operantis negligẽtiã: ⁊ sic est mala ex
omissione. Aut ꝓpter opantis infirmitatẽ
⁊ miseriã: ⁊ hec neutro modo ẽ mala sed in
differẽs. deus eñi decreuit propt' suã pietatẽ
⁊ propt' nostrã infirmitatẽ multas opatio-
nes nõ imputare nobis neq ad meritũ neq
ad demeritũ: ⁊ cõsequẽter tales opatiões re
spectu nostri non vident' bone moralit': nec
male: vt cũ quis loquit' alicui ex naturali pi
etate: vel aliũ salutat ex vrbanitate: vel fac̃
ex necessitate nature: puta comedit vt refici-
atur: ambulat vt recreet': nec tñ hoc refert ĩ
deũ. Tales enim actiões nõ sunt meritorie
quia ad deũ nõ referunt'. dicere ꝙ eẽnt de-
meritorie: durũ videretur cũ nõ fiant ꝓpt'
iordinatã cõuersionẽ ad creaturã: nec omit
tũtur ad deũ referri agẽtis negligẽtia: ſ; tm̃
ꝓpter quandã infirmitatẽ que ẽ in nobis ex
corpore corruptibili aggrauãte aĩam. Nec
obstat his Gre. sup illud Mathe. 12. De oĩ
verbo otioso ⁊c. vbi dicit: ꝙ verbũ otiosũ ẽ
quod caret ratione iuste necessitatis vel pie
vtilitatis: quia vt dicit Ricar. in. 2. di. 40.
non semp oportet ꝙ actus explicite ad finẽ
qui ẽ deus referat' vt nõ sit otiosus sed ꝙ re
ferat' ad bonũ finẽ vel ciuilẽ vel corpis ne-
cessitatẽ aut honestã recreationẽ. Solũ ĝ il
le dr̃ otiosus qui nõ refert' ad aliquẽ bonũ
finẽ. Meritorius aũt vite eterne sol⁹ ẽ act⁹
qui ordinat' ꝑ intẽtionẽ ad deũ: aut merito
condigni si fiat ex charitate: vel cõgrui si fi-
at extra charitatẽ. Demeritorius ꝟo si non
referatur in deum ex inordinata conuersio-
ne vel omissione.

¶ Utrũ bonitas actualis volũtatis addat 9
aliquã bonitatẽ sup bonitatẽ ipsius habit⁹
gratie. R. ſm Ricar. vbi. s. ꝙ actualis vo-
luntas elicita a voluntate potẽtie ꝑ gratiam
addit habitui gratie bonitatẽ aliquã a deo
remunerabilẽ quãtũ ad premiũ substãtiale
ita ꝙ premiũ substãtiale habitui grẽ ⁊ acti

bus interioribus volũtatis per gratie habitum elicitis correspõdet. vnde propter tales actus plus habebit de premio substantiali q̃ si sine ipsis a corpe decessisset.

i **Interdictũ** dicitur ab in terdico inter dicis: quod idẽ est quod prohibeo: ⁊ sic ptinet ad interdictũ iur canonici ex quo interdicit administratio aliquorũ sacramẽtorũ ⁊ celebratio diuinorũ vel executio aliquorũ spiritualiũ ſm Inno. ⁊ sic ẽ ecclesiastica censura. Aliquãdo dicitur interdictũ. id ẽ inter duos datũ vel inter duo dicta: vt insti. de interdic. in prin. ⁊ isto mõ accipitur in interdictis a lege ciuili siue a ptore. Et qdam sunt publica ⁊ ista sũt. 9. Quedã sunt priuata: ⁊ hec sunt. 28. de quibus vide glo. ⁊ doc. in. c. pastoralis. de cau. pos. ⁊ propri. ⁊ in. c. item cũ quis. de resti. spo. ⁊ de istis h non intendo tractare: sed vide si placet i speculo eo. ti. Sed de interdicto primo mõ dcõ nec etiã intẽdo dicere de interdicto quo aliqd particulare spũale interdicit: puta cũ qs interdicit ab officio vel a beneficio ⁊ hmõi: qr d hoc dico. j. suspensio. Sed hic intẽdo solum tractare de interdicto ex quo in aliqua terra vel ecclesia vel alique psone interdicũtur a celebratione diuinorũ pceptione sacramẽtorũ aliquorũ pulsatione cãpanarũ ⁊ ceteris de qbus. j. dicã. interdictũ. 5.

j ¶ Quot sũt spẽs interdicti. R. q due: Una hominũ: alia locorũ. Interdictũ hominum aliud generale: aliud spãle: aliud singulare. Generale interdictũ hominũ est cũ interdicitur populus regni: castri vel ville: aut ciuitatis. Et sic aduerte q qñ interdicit ppl's vel vniuersitas vel cõmune: q tũc nec locus nec clerus ẽ interdictus. Itẽ ſm Cal. nec persone ecclesiastice que ex toto sũt translate i ecclesiã: quia de populo nõ sunt. 12. q. 2. duo. sicut quãdo interdicit clerus tm̃: non ẽ interdictus popul' nec vniuersitas vel cõmune: quia sunt diuersa clerus ⁊ populus. de sen. exco. si sententia. li. 6. Unde clerici pñt celebrare sicut prius ſm Jo. an. in. d. c. si sententia. s. alta voce pulsatis cãpanis: interdictis tm̃ exclusis: quia prohibitio. c. qd in te. de pe. et re. ⁊. c. non ẽ vobis. de spon. ⁊ moderatio. c. alma. de sen. ex. li. 6. Intelligit quãdo locus est interdictus: ⁊ nõ expresso loco i sentẽtia interdicti: nõ habet locũ cessatio diuinorũ ⁊ alia qͣuis sit generale. Cal. tamẽ tenet q debet seruari moderatio. d. c. alma. sed nõ credo ei. Dic ergo q possunt clerici alta voce celebrare sicut pri': ⁊ in ecclesijs suis alta voce ⁊ q in isto casu pñt admitti omnes qui non sunt de populo illo ⁊ nõ sunt cã interdicti. tenet Archi. in. d. c. si sententia. ⁊ Fede. cõsilio 70. Similit hʒ Cal. illi pñt admitti qui de illo erãt populo sed domiciliũ trãstulerunt Astẽ. tñ li. 7. ti. 16. tenet q nõ: nisi absoluãtur ex quo semel fuerũt interdicti: sed dictum Cal. est veri' ⁊ sequit Ge. i. d. c. si sententia ⁊ etiã absentes excusant donec sciãt. c. apostolice. de cle. ex. mi. p' q̃ sciũt tenent ſuare.

2 ¶ Utrũ populus nõ interdict' si fiat de pplo taliter interdicto efficiatur interdictus. R. ſm Cal. q sic.

3 ¶ Utrũ bãnitus qui est de populo interdicto sit ampli' interdictus. R. q sic: si ad tẽpus est bãnitus: quia adhuc ciuis ẽ ⁊ de populo. l. relegati. ff. de interdi. ⁊ rele.

4 ¶ Sed nũqd habitãtes in ciuitate qui non sunt neq ciues neq de populo illius ligãtur interdicto. R. q nõ. d. c. si sententia. sed ligãt illi q sũt facti ciues ex gra: lʒ ibi nõ hitent.

5 ¶ Utrũ ipuberes populi interdicti sint similiter. R. Jo. de deo: q si nõ sũt doli capaces nõ sũt interdicti: sec' si sunt doli capaces.

6 ¶ Quid de mulierib' que viris ptradicũt ⁊ alijs hominib' qui p posse resistunt. R. Jo. de deo q nihilomin' ex quo sunt de illo populo q sunt interdicte.

7 ¶ Spãle interdictũ hominũ ẽ cũ interdicitur aliquod collegiũ vel vniuersitas i populo inclusa: puta studiũ Papie ⁊ hmõi vl capitulũ. Nã interdicto capitulo vel collegio vel vniuersitate singule psone de ipsa sũt interdicte: ſm Jo. an. ⁊ Ge. in. d. c. si sentẽtia. ⁊ istud cõprehẽdit tam clericos q̃ laicos qui sunt de illo collegio vel vniuersitate.

8 ¶ Sed quid si interdicatur familia alicuius nũquid clerici de eius familia erũt interdicti. R. Rod. q sic: nisi spãliter eximant. Unde aduerte hic ſm Archi. ⁊ sequit Ge. i. d. c. si sentẽtia. q interdicto collegio vel vniuersitate clerici qui nõ sunt d illo collegio vl vniuersitate poterũt ianuis apertis ⁊ pulsatis cãpanis alta voce celebrare excõmunicatis ⁊ interdictis exclusis. sec' vbi eẽt interdictus loc'

quia nõ pñt nisi ꝺm ꝙ .j. dicã.
9 ¶ Utrũ si interdicant doctores oẽs alicuius
ciuitatis intelligant interdicti clerici qui sunt
doctores. R. ꝙ nõ: per glo. in. d. c. si senten
tia. Similit̃ si interdicunt̃ clerici nõ veniũt
religiosi nõ habẽtes dignitatẽ. ⁊ de hoc vide
s. clericus. j. Ge. tamẽ in. d. c. si sentẽtia. dic̃
ꝙ clero interdicto veniũt clerici seculares:
regulares: cõuersi ⁊ cõuerse: qui ita sunt ad
ecclesiã trãslati ꝙ ꝓprie d̃ populo dici nõ
pñt. De quo dicto ego valde dubito ⁊ potiꝰ
credo contrariũ nisi aliud cõstet de mẽte. per
ea que. s. dixi. clericus. j.
10 ¶ Quid si vnꝰ de populo interdicto ingredit̃
monasteriũ an possit diuinis intẽeẽ sine rela
xatione interdicti generalis vel spãlis. R. Fe
de. ⁊ sequit̃ Ge. in. d. c. si sentẽtia: ꝙ sic: q̃a
desinit eẽ de populo: ergo purgatur eius le
pra sine alia relaxatione.
11 ¶ Singulare interdictũ hominũ dicit̃ cũ ali
qua certa ꝑsona interdicit̃ vel etiã incerta: vt
cũ dicit̃. Qui fecerit sic sit interdictꝰ ipso fcõ
⁊ isti quocũq; vadũt sunt semp interdicti: nisi
absoluant̃ si interdictũ nõ est ad tẽpꝰ. Un
de aduerte ⁊ notabñ: ꝙ tales interdicti siue ge
neralit̃ siue spãliter vel singularit̃ non pñt
exercere aliquẽ actũ concessoꝝ tẽpore inter
dicti. de quibꝰ. j. dicet̃ qui ptineãt ad ordi
nes aut ad celebrationẽ diuinorũ: alit̃ essent
irregulares vel suspẽsi ꝺm ꝙ infligit̃ pena vi
olantibus interdictũ: vt. j. dicet̃: ⁊ de tali in
terdicto nõ loquit̃. c. alma.
12 ¶ Utrũ interdicti generalit̃: spãliter vl' sin
gularit̃ sint vitãdi ab alijs. R. ꝺm Hostiẽ.
Inno. ⁊ Ber. ꝙ sic: ĩ diuinis officijs quãdo
proprio nomine seu alia certa locutiõe ꝑ sen
tentiã sũt designati. Alij aũt nõ sũt vitãdi
nisi a iudice specificent̃: nisi eorũ offensa per
quã sunt interdicti esset multũ notoria: ita
ꝙ nulla tergiuersatione posset celari. c. tua
nos. de coha. cle. ⁊ muli. Sed tu dic vt. s. ex
cõmunicatio. 8. §. 3.

i Interdictũ. z. locorum: Aliud gene
rale: vt cũ interdicit̃ regnũ vel pro
uincia vel diocesis. Aliud spãle: vt cũ interdi
citur ciuitas aliqua: castrũ vel villa. Aliud
singulare: vt cũ interdicit̃ certa ecclesia vel
capella vel certe ecclesie: ⁊ sic ĩterdicto loco:
aut generalit̃ vel spãliter aut singularit̃: nõ
sũt interdicti hoĩes vl' clerici talis loci. Uñ ex
illa loca pñt audire diuina ⁊ sepeliri si ibi ele
gerit sepulturã vl' ibi mortui fuerit: q2 non
sũt interdicti nisi fuerit in culpa interdicti ponẽ
di. tex. ĩ. d. c. si snĩa. no. Pa. ĩ. d. c. qd̃ in te. ⁊
d. c. nõ ẽ vobis. Aduerte tñ ꝙ id qd̃ statuit̃
ĩ interdicto gñali locoꝝ h3 locũ ĩ interdicto spe
ciali loci. Et hoc id̃ q2 interdicta ciuitate vel
villa intelligit̃ tota interdicta gñalit̃: ⁊ id̃ ha
bẽtes ꝓuilegiũ ꝙ tẽpore gñalis interdicti pos
sint celebrare submissa voce intelliget̃ gñale
interdictũ: qñ etiã aliqua terra ẽ interdicta q̇
ad illã terrã: vt d̃ĩ ⁊ no. in. c. cũ partibꝰ. d̃ v.
sig. Inno. tñ ⁊ Ho. tenẽt ꝙ interdicta ecclesia
aliqua in penã ꝑpli: l3 multi ex eis nõ delique
rint: ꝟ solũ vel dñs vel vniuersitas ꝙ tal' po
pulꝰ etiã q̇ nõ ẽ ĩ culpa nõ poterit alibi eligẽ
sepulturã apud ecclesiã nõ interdictã nisi ex ꝓ
uilegio spãli hoc habuerint. Sed hoc nõ cre
do verũ: quia. c. quod allegat. s. vt ꝓuilegia.
de priui. loquit̃ qñ ppl's est interdictus.
¶ Quid si iudex dicat: interdico regnũ frã j
cie. R. ꝙ interdictũ extenditur ad totã tra3
que adheret ei tẽpore late sentẽtie siue ratio
ne dominij siue ratione feudi. de postula. pre
la. c. j. vel ꝺm glo. ĩ. d. c. extẽditur etiã ad ter
ras que adherebãt ei prestãdo auxiliũ tẽpo
re interdicti prolati. si vo dicat: interdico ter
ras regis frãcie: tũc ꝺm Rodo. nõ extendit̃
ad feuda: q2 pene sunt restrĩgẽde: sed ꝯ eum
est tex. d. c. j. in verbo terrarũ ipsiꝰ. ⁊ id̃ dic
silr' eẽ ĩterdicta: quia in feudis h3 vtile dñiũ
⁊ etiã includunt̃ terre in q̇bꝰ solũ h3 vsufru
ctũ ꝺm Jo. an. ⁊ sequit̃ Ge. in. d. c. si senten
tia. Si vo aliquã terrã haberet in pignꝰ: nõ
eẽt interdicta: q2 nõ ẽ ipsius quo ad dñiũ: se
cus si diceret̃ ꝙ interdicit oẽ3 terrã quã tenet
q2 sic eẽt interdicta. c. cũ Bertoldꝰ. de re iudi.
quia creditor habet possessionẽ verã pigno
ris. ff. de vsuca. l. serui.
¶ S3 quid si habet terrã cõmunẽ cũ altero 2
R. Ge. in. d. c. si snĩa. ꝙ si est indiuisa: non
cõprehendetur ne iustus patiatur: secus si ẽ
diuisa: quia pars sua subiacebit.
¶ Utrũ interdicta ciuitate veniãt eiꝰ sᵒbur 3
bia. R. ꝙ sic: ⁊ etiã ꝯtinẽtia edificia. Et idẽ
dic d̃ interdcõ castri vl' ville: l3 ꝓprie nõ hẽant
sᵒburbia: vt in. c. si ciuitas. de sen. ex. li. 6.
¶ S3 q̃ro q̇d d̃ĩ suburbiũ aut ꝯtinẽs edifi 4
ciũ. Jo. de deo dicit ꝙ suburbia intelligunt̃

illa que sunt infra vltimā portā ⁊ faciūt cū ciuitate publicas functiones ⁊ vocantꝛ ad cōsilia ⁊ ꝑciones. Uel dic ꝰm Ge. ꝙ dicuntur burgi extra ⁊ prope ciuitatē in quibꝰ domꝰ sunt cōtigue. Uel dic ꝙ suburbia dicūtꝛ domus ꝑ quas ē iter rectū eundi ad ciuitatem vel locū ⁊ cōtinētia edificia sunt pulchre domus circa ciuitatē non intra suburbia vbi nō sunt burgi directe introducētes ad ciuitatē. Glo. in. d. c. si ciuitas. dicit ꝙ arbitrio iudicis ē relinquendū que dicantꝛ continentia edificia: quia nō dicit tex. contiguis ꝟ cōtinentibus. Legiste ꝟo in. l. z. ⁊. l. edificia. ⁊ l. qui in cōtinentibꝰ. ff. de ꝟ. sig. quasi in idē coincidūt. Ego ꝟo quo ad hoc attenderē ad rōnem legis expressā ⁊ dicere z oīa illa dici continētia edificia que ita sūt prope ciuitatē ꝙ in illis celebrādo cōtēneretꝛ ecclesiastica cēsura: puta quia quasi ita comode eo cōuenire pñt: sicut si nō esset interdictū: ꝟ vbi non contēnitꝛ ꝑpter hoc: puta distat ꝑ milia re ⁊ est valde laboriosū illuc ire nec passim populus pōt eo ꝯuenire: tūc nō acciperetur sub hac significatione.

5 ¶ Utrū dño vendēte terrā interdictā siue generaliter siue spāliter: aut singularitꝛ alicui dño qui nō est in culpa: cesset interdictū. R. ꝙ non: ꝰm Ge. in dicto. c. si sententia. quia secū portat onus suū.

6 ¶ Utrū dño emēte terrā post latā sentētiā interdicti cōtra oēm suā terrā sit illa terra interdicta. R. ꝰm Ge. in. d. c. si sentētia. ꝙ nō: nisi lator interdicti exꝑssisset nedū terrā habitam: sed habendam.

7 ¶ Utrū interdicta ecclesia sit interdictū cimiteriū vel eius capella. R. ꝙ sic: si capella vel cimiteriū sunt cōtigua ecclesie: alʼs nō. et ideo in non contiguis posset celebrari. d. c. si ciuitas. §. fina.

1 **Interdictū** z. tā ꝑsonarū ꝗ̄ locorū quis potest ponere. R. ꝙ oēs illi qui pñt excoicare vel suspēdere rōne iurisditōis ordinarie vel delegate quā habēt sup illos quos volunt intꝛdicere. de ver. sig. querēti. ꝺ offi. dele. c. quia pōtificali. li. 6. Et quis pōt excōmunicare habes. s̄. excoicatio. j. §. z.

j ¶ Utrū episcopi possint intꝛdicere ꝑsonas singulares ecclasticas: vel seculares aut eoꝝ loca vel terras ꝙ̄ habēt priuilegiū ne possint īterdici. R. ꝙ sic: ⁊ etiā excoicare: nisi talia priuilegia sint ꝯcessa regibꝰ vel reginis aut eorū filijs vel religiosis nō ratiōe ꝑsone sed ordinū vel locorū: vt in. c. ne aliqui. de ꝑuil. li. 6. nec etiā possunt intꝛdicere exēptos etiā indirecte: puta iterdicēdo ne eis vendāt aut coicēt: ⁊ cōtra faciētes sunt puniēdi. c. quāto de priui. ratione tamen delicti ⁊ contractus posset: vt. s̄. exēptus. §. 8.

2 ¶ Utrū canōici ecclesie cathedralis possint ponere in aliquo loco vel ecclesia interdictū. R. ꝙ nō: sine assensu episcopi. c. que sunt. ꝺ his que fiunt a ma. par. capi.

3 ¶ Pro qua causa pōt poni interdictū. R. ꝙ pro subsidio pecūiario vel debito pecunie vel alterius quātitatis: laicus aliquis nō potest intꝛdici nisi ex spāli auctoritate sedis apostolice ⁊ expressa: alʼs nō tenet si ponatꝛ. per extrauagantē Bonificij. 8. que incipit. Prouide attendētes. Ponendū ē igitꝛ pro culpa: aut dñi aut populi ⁊ huiusmōi: nō singularꝭ alicuius ꝑsone que officiū nō habet generale: vt patet in. c. sane. de offi. dele. ⁊ in. c. nō est nobis. de sponsa.

4 ¶ Quomodo debet pōi. R. ꝙ p̄cedēte monitione ⁊ in scriptis que scriptura contineat causam sicut ⁊ de excōmunicatione dictū ē s̄. excoicatio. z. §. j. ⁊. z.

5 ¶ Utrū sit aliqua forma verborū seruanda. R. ꝙ non necessario sed sufficit dicere. Nos propter talē causam regnū vel castrū vel ecclesiam talem supponimus interdicto et hmōi: vt nota. i. d. c. sane. ⁊. c. nō ē nobis.

1 **Interdictum** 4. In ꝗbus casibus incurritur interdictū. R. ꝙ generale interdictū ⁊ spāle locorū in nouē casibus incurritur ipso iure. Primꝰ quādo ciuitas in qua moritꝛ sūmus pōtifex non seruat dispositionē. c. vbi piculū. de elec. li. 6. quia tunc ipso facto ē interdicta: vt ibidē. Secundus quādo ciuitas dat auxiliū: ꝯsiliū vel fauorem insecutoribus cardinaliū aut clericorum vel religiosorū de familia domini pape vel cardinaliū captoribus aut percussoribus vel mandatoribus predictorum: aut socijs talia facientium: vel si infra mensem saltem tales delinquentes non punierit: si po

test ipso facto est interdicta. de penis. c. felicis. li. 6. excipitur Roma. Tertius qn̄ collegiū vel vniuersitas ab ecclesijs vel ab ecclesiasticis psonis exigit pedagia guidagia vel alia per se vel per aliū de reb⁹ suis quas nō causa negociandi deferūt aut ad huiusmodi soluenda cōpellit: tunc ipso facto oīs ciuitas castrū vel villa aut alius locus dicte vniuersitatis vel collegij subiacet interdicto. de censi. c. q̄q̄. li. 6. Quart⁹ quando collegiū vel vniuersitas aut archiepiscopi vel epi ⁊ alij tam superiores q̄ inferiores ecclesiastici sustinēt penam quā incurrerūt in cōducēdo aut locādo domos vsurarijs alienigenis que eis imponit̄ in. c. i. de vsuris. li. 6. per mēsem. de qua habes Usura. 2. §. 13. nā post mēsem terre oēs ipsorū sunt interdicte q̄diu idē vsurarij in eis cōmorātur: vt i d. c. i. Quintus qn̄ clerici vel religiosi inducūt aliquē ad vouendū: aut ꝓmittendū de sepultura si in eorū ecclesia vel cimiterio eū sepeliāt: tūc si infra decēniū ecclesie vbi de iure venit sepeliēdus omnia que occasiōe sepulture habuerūt nō restituent etiā si nō petāt̄ ⁊ cadauer si petat̄ ipso facto eorū ecclesie ⁊ cimiteria sunt interdicta. c. animarū periculis. de sepul. li. 6. ⁊ tamdiu durat donec plene satisfecerint: ut ibidē. Sextus qn̄ ciuitas cōmittit aliquid in episcopū suū ut capiat̄: percutiat̄: bānietur: ipso facto est īterdicta. cle. si quis suadēte. de penis. Septimus quilibet loc⁹ vel loca in quibus episcopus detinet̄ inuitus, sunt interdicta ipso iure. d. cle. si quis suadēte. Octauus qn̄ religiosi exempti ecclesias ⁊ decimas recipiūt a laicis sine ꝯsensu diocesanorum: vl' excoīcatos admittūt ad diuina seu iterdictos noīatim aut istituūt vl' restituūt icōsultis epis i ecclesijs nō sibi pleno iure subiectis: vl' qn̄ hospitalarij ⁊ tēplarij plus q̄ semel in āno celebrāt in ecclia posita in loco interdicto vel defendūt ne cōfratres exemptorū seu ipsorū oblati qui in totū nō se transtulerūt possint iudicari a locorū ordinarijs: tūc ecclesie eorū ipso facto sunt interdicte ſm glo. in. c. de iniur. li. 6. ⁊ Archi. in. c. epōrū. de priuile. li. 6. ⁊ seq̄tur Pa. in. c. cū ⁊ plantare. de priuile. ⁊ facit. c. si quis suadēte. 17. q. 4. q̄uis glo. in. d. c. cū ⁊ plantare. ⁊ coīter doc. ibidē teneāt q̄ non sint ipso iure. Sȝ prima opinio mihi videt̄ verior. Nonus ecclesia dicit̄ interdicta qn̄ ē polluta humano sanguine vel semie. de quo dicut ē. Consecratio eccle. §. 8. Decimo incurritur interdictū regni castri vel loci qn̄ domin⁹ eorum impedit ne legatus aut nūcius pape possit exequi suū officiū ⁊ tamdiu donec perstiterit in tali cōtumacia. c. sup. gētes de offi. lega. li. 6. Aduerte tn̄ hic q̄ licȝ i supradictis casib⁹ aliqua terra vel ciuitas vl' ecclesia ipso iure subijciatur interdicto non tamē tenet̄ quis illud seruare ante declarationē per iudicē fiendā: ita q̄ in ea celebrās ante dictā declarationē nō incidit in penas statutas cōtra nō seruātes interdictū. de quibus infra dicet̄. Interdictū. 7. ⁊ hoc ꝓpter constitutionē constan. concilij. de qua supra Excoīcatio. 8. §. 2.

¶ In quibus casib⁹ incurrit̄ interdictum generale vel speciale psonarū ipso iure. R. q̄ in quatuor casibus. Prim⁹ qn̄ episcopus coītas vel vniuersitas imponit: exigit vl' recipit collectas ab ecclesiasticis ⁊ cet'a. de quibus in. c. clericis. de imu. ec. li. 6. seu qn̄ do bona deposita in ecclesijs arestauerit: occupauerit: vl' arestari aut occupari fecerit: seu dederit in his auxiliū: cōsiliū: vel fauorem scienter ipso facto est interdicta: nec absoluitur nisi de speciali mandato sedis apostolice nō obstantibus quibuscūq̄ priuilegijs: vt i d. c. clericis. Secūdus qn̄ vniuersitas vl' collegiū pmittit in terris suis vsurarios alienigenas cōducere domos: vel eis locat ad exercendū fenus ipso facto est interdicta. c. i. de vsuris. li. 6. Tertius qn̄ psona ecclesiastica regularis aut secularis quātūcūq̄ exempta ⁊ cuiuscūq̄ ordinis aut stat⁹ existat scienter celebrat vel celebrari facit i locis interdictis nisi ſm permissionē iuris vel excōmunicatos publice vl' iterdictos ad diuina officia vel sacramenta aut sepulturā admittit tūc ipso facto est interdicta ab igressu ecclesie: ⁊ tādiu donec satisfecerit ad arbitriū eius cui⁹ sniam cōtēpserunt. c. epōrū. de priuile. li. 6. Hodie tamē sepeliētes excoīcatos publice aut noīatim interdictos sūt excoīcati ipso facto. cle. eos. de sepul. Quartus quādo vniuersitas concedit represalias aut concessas extendit ad personas ecclesiasticas vel eorū bona nisi infra mensē revocet ipso facto est interdicta. c. ⁊ si pignoratōes

de iniur. li. 6. Sunt alij casus interdicti de quibus infra Suspēsio § qui potius suspēsiones nominātur q̄ interdictū: cum etiam casu tertio precedēti.

i **Interdictū** v. que probibent tempore interdicti vel in loco iterdicto exerceri. R. q̄ oē spūale qđ reducit ad sex. vt clarius intelligat: ƀm q̄ colligo ex Inno. Pa. ⁊ cōmuniter doc. in. d. c. nō est vobis. ⁊ c. fi. de exce. prela. ⁊ c. q̄ in te. de pe. ⁊ re. ⁊ c. fi. de sen. excō. li. 6. Vñ aduerte ⁊ nō. bñ q̄ quicquid ptinet ad aliqđ sex infra positorū intelligit semper phibitū tēpore interdicti: nisi vbi iuenit i iure spāliter cōcessum.

j ¶ Et pmo probibet omne exercitiū deputatū certo ordini ecclesiastico. Et hoc procedit siue sint clerici presbyteri siue inferiores vt no. Pa. in. c. z. de cle. ex. mi. Et dr̄ exercē officiū deputatū certo ordini: puta qñ dicit eplaȝ ut subdiaconus: euāgeliū vt diacon⁹ vel offerendo calicē vrceos ⁊ huiusmōi vt lector vel exorcista ⁊ huiusmōi: vel dicendo matutinū ⁊ aliud officiū vt hebdomadari⁹ ⁊ similia que cōueniūt alicui ordini. Facit c. si quis eps. el. z. ij. q. 3. vñ talia exercētes sunt irrigulares ipso facto. Secus eēt si exerceret aliquod qđ nō est deputatū certo ordini ecclesiastico sicut cantans respōsoria vl psalmos nō officiando principaliter: sȝ tāq̄ quilibet alius laicus. Itē nec auditio diuinorū pertinet ad certū ordinē ⁊ talia exercentes tempore interdicti non erunt irregulares nisi auctorizando audirent diuina puta quia prelatus facit celebrare: quia sic eēt irregularis scdm glo. in cle. Archiepiscopo de priuile.

z ¶ Utrum benedictio solennis episcopi sit probibita tali tempore. R. q̄ sic quia eam facit ratione ordinis. 95. di. c. ecce ego. nisi in festiuitatib⁹ de quibus infra: nō aūt simplex probibetur: nec benedictio pere vel baculi peregrinorū: quia non pertinēt ad ordinē: ⁊ idē pōt dici ꝺ bñdictōe vestimētorū illoꝝ q̄ volūt itrare monasteriū vel tˀtiū ordinem beati Frācisci q̄ licite potest fieri.

3 ¶ Secundo probibetur ministratio sacramentorū exceptis eo modo quo concedunt de iure. de quo vide infra in. c. se.

4 ¶ Tertio phibetur celebratio diuinoꝝ: vt in. c. respōso. de sen. ex. de cle. excō. mini. c. z. ⁊ 3. Sed quid venit hic nomie diuini officij dic solūmodo ordinatū i breuiario vl missali: vt. j. patet in. c. se. §. i. cū sequentib⁹.

¶ Quarto phibet collatio ordinū nisi vt 5
infra dicam in. c. se.

¶ Quinto phibet sepultura ecclesiastica: 6
tamē extra cimiteriū ⁊ ecclesiā licet sine officio cū officio nō: aliter cleric⁹ incurreret penas positas ꝫ tales: de qb⁹. j. dicet in. c. se.

¶ Sexto pulsatio cāpanarū. ar. d. c. alma. 7
Si tñ laici pulsarent sine eoꝝ cōsensu clerici excusant ƀm Jo. de deo. Hoc itelligo de pulsatiōe p horis canonicis: quia Aue maria vel cāpane de festo vel pro alio signo q̄ p horis nō credo sint phibite.

¶ Septimo apertio ianue ecclesie tpe cele- 8
brationis officij: nisi put. j. dicet in. c. se.

¶ Utruȝ prefata ita phibeant in ecclesijs 9
exemptis sicut in alijs. R. q̄ sic: vt in. c. auctoritate. de priuile. li. 6. ⁊ ita seruabūt sicut faciūt alie eccl'ie celebrando ƀm modificatiōnē. c. alma. de sen. ex. li. 6.

i **Interdictū** 6. que cōcedunt tempore interdicti generalis locoꝝ vel specialis vel singularis. R. q̄ vndecim.

¶ Primū celebratio officiorū diuinorū ⁊ j
missarū in ecclesijs ⁊ monasterijs sicut fiebat ante interdictū cum ista modificatione tamen scȝ submissa voce: ianuis clausis: cāpanis nō pulsatis: excōmunicatis ⁊ interdictis exclusis: in. d. c. alma. §. addicim⁹. Aduerte hic q̄ istud. c. alma. loquit de generali ⁊ speciali interdicto tam dominū q̄ locorum nō de singulari interdicto alicui⁹ ecclesie ƀm glo. in. d. §. addicimus. ⁊ ideo ibi nō posset celebrari. Qđ nota bñ q2 pauci aduertūt.

¶ Sȝ quero a qb⁹ celebrari debēt prefata z
diuina. R. Archi. in. d. c. alma. q̄ a proprijs clericis ecclesiarū vel monasteriorū monachis: nisi et ipsi eēnt interdicti: ut supra Interdicti. i. §. ij.

¶ Qui possunt admitti ad ista diuina. R. 3
q̄ nullus nisi clerici aut monachi illaꝝ ecclesiarū in quib⁹ celebrant: vñ aliarū ecclesiarū clerici vel monasteriorū monachi nō possunt admitti ƀm Archi. in. d. c. alma. Cal tamē vt refert Ge. in. d. c. alma. tenet q̄ post factū nō essent irregulares: ƀ ante factū nō

auderet cõsulere ꝙ quis admitteret religiosos vel clericos extraneos. Fed. cõsilio. 87. dicit ꝙ videtur absurdũ tales nõ admittere. ⁊ Joã. an. dicit ꝙ est nimis durũ tenere ꝙ nõ admittant. Et credo ꝙ sit veriꝰ ꝙ possunt admitti oẽs clerici aut religiosi aliarũ ecclesiarũ: ⁊ verbũ canonici ꝙ̃ clerici eccliarũ. restringit distributionẽ nõ auditionem seu celebrationẽ quã permittit sicut priꝰ poterant interesse: ⁊ nũc siliter. Facit ad hoc d. c. ꝙ inte. Seculares aũt de terris nõ iterdictis nullo modo possunt admitti. vt i. d. c. licet. ar. c. quoniã epi. de priuile. li. 6. quia qd̃ p priuilegiũ vni concedit alteri denegatũ comprobatur.

4 Utrũ cũ alicui singulari persone cõceditur vt modo premisso. s. ianuis clausis. ⁊c̃. possit celebrare vel audire dĩna tẽpore iterdicti eius familiares qui nõ dederũt causaz ⁊ domestici possint admitti ad audiendũ ⁊ celebrandũ sibi officiũ dĩnũ. R. ꝙ sic: ut in d. c. licz vobis. §. cõcedit. Et quid cõphendatur sub istis. vide s. Familia. nisi ob istaz causam in fraudẽ sint assumpti. c. vltimo. de verbo. sig. li. 6.

5 Quid si nõ sit singularis persona sed cõuẽtus aut collegiũ cui cõceditur auditio diuinorũ tẽpore interdicti: nũquid eius familiares domestici similit sint admittendi. R. ꝙ non vt in. d. c. licet vobis. §. nõ sic. nisi super hoc habeant priuilegiũ. vt ibi.

6 Quid si in conuentu: vel collegio nõ sũt nisi tres quorũ duo sũt infirmi nũqd tertiꝰ poterit celebrare cũ familiari. R. Hostiẽ. in. c. ꝙ nõnullis. de ꝑuile. ꝙ sic ne ꝑuilegiũ sit inutile sicut cõceditur singulari persone. vt in. d. c. licet. dũmodo nõ dederit causam interdicto. vt in. d. c. licet. Archi. dubitat. sed ego credo verũ dictũ Hosti.

7 Quomõ debet intelligi priuilegiũ quo concedit aliquibꝰ religiosis ꝙ tẽpore interdicti possint recipere ad diuina confratres suos. R. ꝙ debet intelligi de illis ꝯfratribꝰ qui licz in seculo remanent tñ eorum ordini sunt oblati mutato habitu seculari: vl' etiaz qui inter viuos bona sua dederũt eis retento vsufructu in vita sua: vt in. c. ut priuilegia. §. i. de priuile. ⁊ in. c. cũ ⁊ plantare. §. d cõfraternitatibꝰ. ibidẽ.

8 Quid si priuilegiati ut admittant tẽpore interdicti dederũt cãm interdicto vl' eoꝝ culpa: dolo vel fraude fuit interdicti sententia prolata: vel ad ꝑpetrandũ delictũ cuiꝰ occasione interdictũ latũ extitit dederũt auxiliũ consiliũ vel fauorẽ. R. ꝙ non obstante priuilegio nullo modo admitti possunt: vt in. d. c. licet. §. fi.

Que missa põt celebrari. R. Ge. in. d. c. alma. recitat ⁊ sequitur Jo. an. ⁊ Cal. ꝙ etiã peculiaris: licz Jo. mo. tenuerit ꝙ solũ cõuentualis poterat celebrari. 9

Conceditur aliquibꝰ vt tẽpore generalis vel specialis iterdicti locorũ possint celebrare in suis festis ianuis aptis sicut minoribꝰ ⁊ predicatoribꝰ nũquid poterũt tales alios admittere ad celebrandũ. R. Inno. ⁊ Ho. in. c. vt priuilegia. de priuile. ꝙ si priuilegiũ sit eis datũ personaliter non possunt: ⁊ tũc personaliter cõcedit cũ dr̃: cõcedimꝰ vobis vt possitis celebrare. Si vero ꝑsonaliter non esset datũ sicut cũ dr̃ cõcedimꝰ vobis ut in vestris ecclesijs celebret: tũc possunt admittere alios ad celebrãdũ: ⁊ sic ẽ ꝑuilegiũ fratrũ minorũ ⁊ predicatoꝝ. 10

Utrũ seculares ⁊ quicũqz alij possint extra ecclesiã predicta dĩna officia auscultare. R. Host. ꝙ excõmunicatis ⁊ iterdictis nõ licet audire diuina: neqz licet clericis ita alte dicere ꝙ audiant de foris. Intellige studiose: possunt eni ita alte dicere ꝙ se audiãt in choro ad iuicẽ: etiã si sic dicẽdo audirent ab extra. ar. d. c. alma. Similit nõ ẽ cis aperiẽda fenestra vl' ostiũ vt videant eleuationẽ corpis christi ⁊ hmõi: nec pax eis portãda nec ad offertoriũ post euãgeliũ admittendi. Ad predicationẽ tñ pñt admitti libere: nec distinguit an dederint cãm vl' nõ: vl' sint excõicati vel nõ: ut i. c. respõso. de sen. ex. iuncto. c. epus nullũ. de cõse. di. i. 11

Utrũ dicẽtes officiũ p viã vel extra ecclesiã tpe interdicti generalis vl' spãlis locorũ frangãt interdictũ. R. ꝙ si hoc faciant studiose ut seculares audiãt: sic violant interdictũ: ut pbat ar. c. fi. de priuile. li. 6. vbi pz ꝙ etiã celebratio diuinoꝝ extra ecclesiã ꝓhibet tali tpe. Secꝰ ãt si sic dicẽdo a casu seculares trãseuntes audiãt: tũ qz qd modicũ ẽ rõ apprehẽdit quasi nihil. z. phi. tũ quia nõ cõtra rõnem legis 12

Utrũ liceat clericis vl' laicis in loco inter 13

dicto legere euangeliũ vel psalmos ⁊ hmõi.
℞. q sic sicut ⁊ p̄dicare sicut añ dictũ est.
14 ¶ Utrũ tpe generalis vl' sp̄alis interdicti
locoꝝ possint seculares ⁊ alij orare in eccl'a
orõne priuata. ℞. Monal. q sic: qr talis
act⁹ nõ ptinet sub aliquo phibitoꝝ: vt pꝫ. s̄
Itē tenet Rodo. q etiã si sint ipsi orãtes int̄
dicti vl' illa eccl'a pñt orare orõne puata.
15 ¶ Utrũ introductio post partũ ⁊ bñdictio
nuptialis possit celebrari tpe interdicti. ℞
Hosti. tenuit q nõ licet.
16 ¶ Secũdũ qd ɔcedit̄ est celebratio diuino
rũ officioꝝ ⁊ missarũ alta voce ⁊ solēniter
ianuis apertis pulsatis cãpanis ⁊ oĩb⁹ inter
dictis admissis: solũmodo excoĩcatis exclu
sis. Et hoc solũ cõcedit̄ in festiuitatib⁹ Na
talis dñi Pasche ac Pēthecostes ⁊ Assum
ptionis v̄ginis gl'iose. Ita tñ q illi quoꝝ cã
interdictũ ē latũ altari nõ appropinquēt: vt
in d.c.alma. Extēdit̄ hoc.c. ad festũ corpis
christi ⁊ ei⁹ octauã p Martinũ.5.⁊ Euge
niũ.4.in extraua.que icipit. Excellētissimi
Sꝫ aduerte q ista celebratio si fieret ab in
terdictis psonis eēnt irregulares: vt s̄. patꝫ
Sĩl'iter si eccl'ia eēt sp̄alit̄ iterdicta: qr.d.c.
alma.intelligit̄ qñ interdictũ ē generale lo
ci vel sp̄ale b̄m glo.ibidē.
17 ¶ Utrũ hñtes puilegia vt i suis festiuita
tib⁹ celebrare possint: vl' in suo iocũdo adue
tu vt de tēplarijs dr̄ in.c. vt puilegia. de pri
uile: possint celebrare nõ seruata moderati
one hui⁹.c.alma. ℞. Jo.an. ⁊ Archi.i.d.
c.alma. q nõ: qr eoꝝ puilegia p istud.c.re
uocant̄ quo ad hoc. Secus si puilegia obti
nuerũt post illud.c.alma.
18 ¶ Quero qua hora dies inchoabitur. ℞
Jo.mo.in.d.c.alma. q qñ dies incipit lu
cescere: qr dies dr̄ a dian qd est clarũ: ⁊ ma
ne ⁊ vesperã cõphēdit: iuxta illud: Factũ
est vespe ⁊ mane dies vn⁹. de offi. dele.c.con
suluit. i aut̄. d iudi.§.sedebũt. Jo.an. ibidē
dicit q incipit in vigilia festi ad vespas q̄ad
celebrationē officioꝝ. de fer.c.z.⁊ q ɔtinua
re poterũt vsq ad vespas crastine diei iclu
siue. Sꝫ cõpletoriũ ⁊ reliqua post vespas cã
tare nõ poterũt b̄m formã p̄dictã.c.alma.p
iura allegata. Archi. vo cõcordat cũ Jo.
an. ꝫ addit q in vesperis cõpletoriũ cõtinet̄
ij.q.3.si quis eps.el.z.⁊.92.di.c. vltimo
vbi Laur. Hugo.⁊ Jo. hoc nõ. Et hoc di
cit pbari p.d.c.z. vbi Ale. dicit q sicut ma
gnitudo diei exigit tardi⁹ t̄minari.⁊c. Itē
pbat̄ qr p̄dicta ɔcessio.c.alma.est gratiosa
⁊ fauorabilis ⁊ sic ē larga iterp̄tatio facien
da.c.cũ quis. de p̄ben.li.6.⁊ hoc sequit̄ Ge.in
d.c.alma.⁊ sic habet ɔsuetudo ⁊ sic tene. Uñ
Fe.ɔsilio.cxi.dicit q sicut gnãliter pmittit̄
celebratio diuinoꝝ officioꝝ sic intelligēda
est pmissio gnãliter. de quo de ɔiug.lepro.c.
z.de puile.qr circa.maxime cũ hoc sit fauo
rabile: ⁊ p ɔsequēs ampliãdũ ⁊ sit puilegiũ
pncipis: ⁊ sit late iterp̄tandũ: ⁊ iõ in istis fe
stiuitatib⁹ põt eps altaria ⁊ v̄gines ɔsecra
re: ⁊ vela bñdicere ⁊ illa iponere monialib⁹
⁊ calices ⁊ paramēta bñdicere ⁊ sĩlia: vt est
bñdictio aq̃: bñdictio abbatisse ⁊ abbatꝭ: qr
sub noĩe diuinoꝝ ista veniũt qr sacra nõ sũt
cũ sint tñ.7.hec Fe. Sĩlit̄ põt sacerdos bñ
dicere spõsas: aquã hmõi ⁊ aspersionē facē:
cãdelas ⁊ oliuas sĩliter bñdicere. Intellige
tñ q fiãt a psonis nõ interdictis: qr ptinent
ad ordinē: vt de aqua. de ɔse.di.3.c. aquam
De bñdictõe paramētoꝝ pꝫ de ɔse.di.i.c.de
stimēta.⁊.c.ɔsulto. de sacra vnctõe.c.vnico
in fi. de ɔse.ec.vel al.c.p̄e.aliter essent irregu
lares: vt patet. Sec⁹ eēt de alijs q̃ rõne ordi
nũ nõ ɔueniũt vt bñdictio mēse: grãꝝ actio
p⁹ mēsã ⁊ sĩlia. Limitare tamē bñdictionē
mense ⁊ gratiarũ actiones licere: dũmodo
nõ fieret in forma officij. An autē alijs tē
porib⁹ a dictis festiuitatibus hoc possit. ℞.
Fed.ibidē q sic b̄m moderationē.d.c.alma
⁊ scdm q diuina officia possunt celebrari:
al's non.
¶ Tertiũ qd cõcedit̄ est penitētia quoꝝ 19
cũq tam infirmoꝝ q sanoꝝ dũmodo ex
cõmunicati nõ fuerint. Intellige si fuerunt
excoĩcati ppter delictũ ppter qd interdictũ
est positũ: nõ de excoĩcatis ex alia causa: qr
si sic sũt excoĩcati nõ possunt absolui p̄terq̃
in articulo mortis: ⁊ exceptis illis quoꝝ cul
pa latũ est int̄dictũ: vel dederũt auxiliũ ɔsi
liũ vel fauorē delicto ppter qd latum est in
terdictũ: nisi prius satisfecerint si possũt: vl'
de satisfaciendo prestiterint idoneã cautio
nem: aut si hoc nõ possũt nisi iurauerint q
cum poterunt satisfacient: ⁊ ad satisfactionē
faciendã p illos qui possũt ⁊ tenent̄ dabũt
auxiliũ cõsiliũ ⁊ fauorē: ac iuxta posse suũ la
borabũt ad hoc fidelit̄: vt in.d.c.alma.

20 ¶ Utrũ absolutio generalis possit fieri tẽ
pore interdicti. R. Jo. cal. ꝙ sic: quia non
est officiũ diuinũ: sed hec nõ est bona ratio:
q2 bñ ptinet ad ordinẽ: vnde si talis faciẽs
absolutionẽ generalẽ esset interdict⁹ effice/
ret irregularis: sed ideo licȝ q2 sicut penitẽ/
tia omnib⁹ cõcedit: ita ꝛ absolutio siue gene
ralis siue particularis.

21 ¶ Quartũ quod conceditur est sacramentũ
eucharistie qd morientib⁹ tm̃ permittitur.
c. permittimus. de sen. excõ. ꝛ etiã dãnatis
ad mortem. cle. i. de pe. ꝛ re. sed nũquid de
beat eis deferri cũ campanella. R. Cal. ꝙ
sic ƀm morẽ consuetũ.

22 ¶ Utrũ sanis possit dari. R. ꝙ nõ etiã si
sint sacerdotes nõ celebrantes: quia qd nõ
est concessum intelligitur prohibitũ in pre/
fatis. 2. q. 5. consuluisti. Nec obstat. c. quod
in te. de pe. ꝛ re. vbi dicit cõcedi viaticũ cui
conceditur penitẽtia: quia verũ est ꝛ proprie
tũc dicit viaticũ: quãdo datur morientib⁹:
sed quãdo datur sanis nõ proprie dicit via/
ticũ ƀ eucharistia: ꝛ ideo sanis siue clericis:
vel laicis denegat. Intellige in clericis nisi
quãdo celebrant: quia tũc cõmunicare tenẽ
tur. Jo. cal. ut refert Ge. in. d. c. alma. di/
cit ꝙ est durũ dicere ꝙ etiaȝ clericis sit in/
terdictũ corpus christi. Unde Ge. ibidem
dicit: ꝙ clericis illi⁹ ecclesie põt concedi cor/
pus christi: quia nõ est eis ꝓhibita partici/
patio sacramentorũ nec officiorũ diuinorũ
vt in. d. c. patet. quia possunt secrete celebra
re: ꝛ sic sumere corpus christi: ꝛ hoc magis
placet ꝛ tene q2 verius est.

23 ¶ Utrũ saltem debeat dari corpus christi
illis secularib⁹ quib⁹ conceditur audire diui
na: per. c. alma. vt dictũ ẽ. R. Archi. i. d. c.
ꝙ licet aliqui dixerint ꝙ sic: tamen veri⁹ est
ꝙ nõ: quia in. c. si sententia. de sen. excõ. li. 6
ponitur ut diuersa auditio diuinorũ ꝛ per/
ceptio sacramentorũ. Et ideo tene ꝙ non
potest dari.

24 ¶ Utrũ mulieribus pregnãtibus ꝓpinqs
partui. R. Pa. in. d. c. qd in te. fuit diuersa
opinio: sed sibi placet ut consideret cõditio
mulieris ꝛ si iminet periculo mortis ꝓbabi/
liter tũc poterit eis ministrare viaticũ ꝛ pla
cet. idem in intrantib⁹ mare ꝛ obsessis: ƀm
predictã distinctionẽ.

25 ¶ Utrũ cõcedat extrema vnctio. R. ꝙ nõ
vt dicit Pa. in. c. responso. de sen. excõ. ꝛ do
minus An. de butrio. in. c. nõ est nobis post
alios. de spon. nec etiam clericis ƀm Joan.
an. et Calde.

¶ Sed nũquid officiuȝ recõmendationis 26
anime cõcedat. R. Cal. ꝙ sic: q2 videt an
nexũ sacramẽto pnie.

¶ Quintũ qd conceditur est sacramentũ ba 27
ptismi nedũ paruulorũ sed etiã adultorũ:
vt in. c. quoniã. de sen. excõ. li. 6. Et cathecis
mus. ꝛ totũ officium baptismi tãꝙ accesso/
riũ conceditur. ꝛ tenet Cald. ꝙ si etiam quis
baptiçaret in ecclesia interdicta spãliter nõ
incurreret irregularitateȝ: ꝗuis si honeste
alibi possit fieri non liceat.

¶ Sextũ confectio charismatis ĩ die iouis 28
sancta. d. c. quoniã. Intelligit tamẽ Archi
ibidẽ ꝙ nõ põt cõfici alta voce neqȝ cãpanis
pulsatis sed cum moderatione. c. alma. s. ia/
nuis clausis. ꝛc̃.

¶ Septimũ qd cõcedit est sacramẽtũ ꝯfir 29
mationis quod etiã adultis potest exhibe/
ri. d. c. quoniã.

¶ Octauũ qd conceditur est sacramẽtũ ma 30
trimonij qd legitime põt tali tẽpore cõtra/
hi. sed bñdictio nuptialis ƀm Host. prohibe
tur Pa. in. c. non est nobis. vbi de hoc nõ. de
spon. dubitat. sed mihi videtur ꝙ concesso
ꝑncipali ꝯcedat ꝛ accessoriũ. c. accessoriũ. d
re. iur. li. 6. Attamẽ securi⁹ ẽ abstinẽ nisi ĩ
dieb⁹ ĩ quib⁹ licet celebrare publice.

¶ Nonũ qd conceditur est sepultura eccl'ia/ 31
stica que solũ clericis conceditur qui seruaue/
runt interdictũ sine pulsatione cãpanarum
tamẽ ꝛ solẽnitate ꝛ cũ silẽtio. d. c. qd in te. sȝ
hodie etiã credo possint sepeliri cũ officio si/
ne nota dicto. p ar. c. cui licȝ. de re. iur. li. 6.
Scdm moderationẽ tamẽ. c. alma. ƀm Fe/
de. consilio. 70. ꝛ etiaȝ cũ campanis ꝛ alijs
consuetis in diebus in quib⁹ potest publice
celebrari.

¶ Sȝ quid si ecclesia est specialiter interdi 32
cta nunqd ibi sepelient. R. Inno. ꝛ Hosti.
in. c. tanta. de exce. prela. ꝙ ƀm quosdã non
possunt ibi sepeliri. Hosti. tamẽ tenet ꝙ sic:
quia qd facit interdictũ generale generalit
facit speciale specialit. l. si duo. in. fi. ff. de ad
mi. tu. Pa. in. c. ꝙ in te. tenet ꝙ clerici eccl'e
specialiter iterdicte possint ibi sepeliri. Alij
ꝟo qui nõ sunt clerici talis ecclesie specialit

interdicte debent in ecclesia alia nō interdicta sepeliri.

33 ¶ Utrū penitētes ⁊ absoluti sint tumulandi in eccl'ia vel cimiterio similiter sicut clerici. R. doct. ꝙ nō: si tamē de facto sepelirentur non sunt exhumādi. Sed si alibi sepeliantur cessante interdicto tunc sunt ad ecclesias deferendi.

34 ¶ Utrū ꝯfratres qui ex priuilegio religiosorū quorū sunt cōfratres admittunt ad diuina possint sepeliri in eccl'ia interdicta. R. ꝙ nō: licz in alijs libere possint eligere sepeliri. d. c. vt priuilegia.

35 ¶ Utrū sepultura ecclesiastica cōcedatur oībus in diebus in quib⁹ licz celebrare solēniter ut dictū ē. R. Cal. tenet ꝙ sic: nisi specialiter sint interdicti vel cām dederint interdicto: ⁊ placet mihi sua opinio: licz Jo. an. ⁊ Jo. de ligna. ⁊ Ge. in. d. c. alma. teneant cōtrariū quo ad laicos. Fede. etiā tenet ꝯsilio. cxi. ꝙ clerici officiādo istis festiuitatib⁹ circa sepulturā nō efficiūt irregulares

36 ¶ Utrū priuilegiat⁹ tēpore interdicti sup admissione ad diuina ⁊ receptione ad sacramenta possit sepeliri in cimiterio. R. Cal. ꝙ sic. ⁊ idē videt etiā si solū esset ꝑuilegiat⁹ sup auditione diuinorū solū nō facta mentione sacramētorū per regulā cui coīcamus viuo ⁊ etiam mortuo.

37 ¶ Utrū mortuaria ⁊ alie oblatōes possint recipi ꝓ defunctis tpe interdicti vel ab ipsis interdictis. R. ꝙ sic: si mortui sunt penitentes ⁊ ꝓ eis orādū ē. ij. q. 3. qcūqz intra.

38 ¶ Decimū qđ cōcedit est ordinū collatio. vt no. Inno. in. d. c. non est nobis. Uidet tñ velle ꝙ solū clericis possint dari sed nō laicis sz Pa. in. d. c. ⁊ i. c. qđ i te. dicit ꝙ posset attētari ꝙ ex necessitate poterunt etiā laici ordinari in loco interdicto sicut dictū ē de chrismate cum nō fiat baptism⁹ sine eo. d. c quoniā. quia ex quo conceduntur aliqua que nō nisi p clericos possunt cōferri cōsequenter permittunt ⁊ ea sine qbus. ar. c. quoniā. de sen. excō. li. 6. sed sine necessitate nec laici nec clerici possunt ordinari in loco interdicto sz alibi ordinent si ipsi nō sūt interdicti quia possunt.

39 ¶ Undecimū ꝙ cōcedit sz est speciale epis ⁊ alijs superiorib⁹ vt vbilibet possit cuz altari portatili celebrare: ⁊ celebrari facere: et audire diuina ꝗuis sit interdicta terra: ciuitas vel castrū seruato tñ qđ dictū est. s. Januis clausis: cāpanis nō pulsat: interdictis exclusis: vt in. c. fi. de ꝑuile. li. 6. habet ⁊ nō. simile ꝑuilegiū habēt fratres minores ⁊ pđicatores. c. quia in his. de ꝑuile. ⁊ no. in. d. c. fi. in glo. Sec⁹ si esset interdicta ecclesia vel aliqs locus singularis: quia nec episcopus nec fratres predicti possent ibi celebrare: vt no. Jo. an. in. c. quesiuit. de cle. nō resi. ⁊ sequitur ibi Pa.

¶ Duodecimū qđ concedit imo precipitur 40 omnib⁹ obligatis ad dicendū officiū vt illud quotidie ⁊ itegre dicant: licz ipsi specialiter ⁊ singulariter sint interdicti sigillatim tamen debent dicere sicut dictū est de excōmunicatis. s. Hore. §. 5.

i Interdictum vij. violātes incurrunt penas septē.

¶ Prima est irregularitas hāc icurrit oīs 1 cleric⁹ q̄ licz nō sit ipse interdict⁹ tamē exercet aliquid deputatū certo ordini in loco interdicto: nisi ꝑm qđ ꝑmittit a iure: vt supra dictū est. Intelligit hoc Fe. cōsilio. 7. verū qñ publice ⁊ palā more solito celebrat: sicut dicim⁹ de excoīcato vel iterdicto sicut ꝑus celebrante. in cle. pe. de sen. excō. Similiter existēs interdict⁹ simplicit si exercet aliquid deputatū certo ordini vbicūqz est irregularis. c. is qui. ⁊ c. is cui. de sen. excō. li. 6. ⁊ c. cū eterni. de snia ⁊ re iudi. li. 6.

¶ Scđa ꝙ supradict⁹ est ineligibilis ita ꝙ 2 nō pōt eligere nec eligi. d. c. is q.

¶ Tertia ꝙ supradict⁹ fit ipostulabilis ita 3 ꝙ nō pōt postulari. c. i. de postula. prela.

¶ Quarta ꝙ talis est bñficijs ecclesiasticis 4 spoliādus: ⁊ si monachus vel monialis ē detrudi i arctiori monasterio ad agēdū pniam. c. postulastis. de cle. excō. mi.

¶ Quid si talis celebrat nō in loco interdi 5 cto nec ipse interdict⁹ sz tñ personis interdictis. R. ꝙ nō est irregularis: est tamē interdict⁹ ei igressus ecclesie donec satisfaciat ad arbitriū illius cui⁹ sniam cōtēpsit. c. epōrū ꝺ. ꝑuile. li. 6. Similiter ꝑm Fe. vbi. s. Qñ admittunt laici aliūde veniētes ad diuina in ecclesia nō interdicta existente in loco interdicto generaliter vel specialiter.

¶ Sz qđ si tales clerici exercēt ea q̄ nō sūt 6

deputata certo ordini: vtputa cantare i cho
ro legē psalmos: vel eplām sicut faciūt alij
laici. R. fm Inno. in d. c. tanta. ⁊ sequitur
Pa. in. c. z. de cle. excō. mi. q̄ nō incidūt in
prefatas penas: iurisditionalia tñ exercere
possūt: vñ ⁊ excoicare ⁊ absoluere possunt si
ipsi nō sūt interdicti. dicit tñ Pa. in. d. c. z.
q̄ nō debēt absoluere cū illa solēnitate. c. a
nobis. el. z. de sen. excō. sed ei nō credo quo
ad absolutionē: q2 absolutio ab excoicatōe
siue cū illa solēnitate siue sine ea nō pōt ipen
di ab interdicto: ȝ si ille qui ipendit nō sit in-
terdict⁹ tūc absoluere pōt etiā cū illa solēni-
tate: q2 cū absolutio pmittit ergo ⁊ solēni-
tas cōsueta. Inno. tñ ⁊ Host. ⁊ Laudu. con
cordāt cū Pa. ⁊ addūt q̄ efficeret irrigula
ris q̄ absolueret cū pfata solēnitate: sed eis
non credo rōne pdicta. Itē fm Guliel. du
rādi similiter est irregularis cleric⁹ qui solēni
ter in cimiterio sepelit hoiem iterdictū. ar.
c. i. de postu. pla. ȝ ego dico similiter si homi-
nem nō interdictū sepelit i loco interdicto
solēniter. s. cū officio solito: rō q2 istud cōpe
tit certo ordini fm q̄ cōmuniter seruatur:
no. etiā aliā penā in cle. eos. de sepul. de qua
supra Excoicatio. 7. casu. 36.
7 ¶ Quinta pena est q̄ clericus q̄ nō seruat
interdictū loci est suspensus ab officio ⁊ bñ-
ficio. d. c. tanta. de exce. pla. in tex. ⁊ in glo. ⁊
sequūtur coiter doc.
8 ¶ Sexta pena est ꝯ religiosos quoscūq̄. s.
excoicationis q̄ nō seruāt interdictū cū ma-
tricē ecclīam loci seruare sciūt: qd intelligo
de generali interdicto: q2 si singulariter ecclīa
matrix eēt interdicta nō hȝ locū. in cle. ex fre-
quētib⁹. de sen. excō. si vo matrix ecclīa non
seruaret solū icurrerēt penas q̄s ⁊ clerici in-
currūt. de quib⁹ in isto caplo dr̄.
9 ¶ Utrū laici nō seruātes interdictū incur-
rāt aliquā penā. R. q̄ nulla inuenit i iure
ipsis iposita: peccarēt tñ mortalit si hoc face
rēt i cōtēptū ecclīe: alr̄ nō nisi i quatuor ca-
sibus positis in cle. i. de sepul. ⁊ cle. grauis. de
sen. excō. de quib⁹ hēs. s. Excoicatio. 5. casu
15. ⁊ Excoicatio. 7. casu. 36.
io ¶ Sȝ nūqd laici teneant de ecclīa exire si sa
cerdos recipit interdictū ad dina. R. Mo
q̄ nō: neq̄ peccat audiēdo ȝ sol⁹ sacerdos.
ij ¶ Utrū cleric⁹ simplex q̄ hȝ tñ pmā tonsu
rā incidat in penas pdictas sicut alij clerici.
R. ho. q̄ sic: si in officio suo cātet. s. tanq̄
psalmista: vt in. c. psalmista. 23. di.
¶ Ultima q̄ cleric⁹ decedēs interdictus pri iz
uat ecclesiastica sepultura. d. c. is cui.

i Interdictū 8. quō relaxat.

R. q̄ aut interdictū fertur ad tēpus si
cut cū quis interdicit vsq̄ ad annū vel do-
nec satisfecerit: vel talis ibi morit: ⁊ tūc nō
requiritur absolutio aliqua post tale quid:
q2 āno transacto vel satisfacto vel recedēdo
tali interdictū est amotū ipso facto ⁊ licite
post hoc celebrat quis. Ita no. Pa. in. c. nō
est vobis. de spon. nec distinguo an sit a iu-
dice vel a iure quia in vtroq̄ habet locū qd
dixi. ⁊ idem dic de quacūq̄ alia suspensione
tam iuris q̄ hoīs. Secus de sentētia excō-
municatiōis ad tempus: q2 requirit absolu
tio. ita no. doct. in. c. fi. de matri. cōtracto.
ꝯtra inter. ecclesie. ⁊ ibi reddunt rōnem esse
q2 excoicatio reqrit certā formā in absolu-
tione: sed in interdicto vel suspensione suffi-
cit cōstet de mente iudicis: ⁊ licȝ aliqui du-
bitent de excōmunicatiōe lata a papa ad tē-
pus: tamē tene q̄ requiritur absolutio: nisi
aperte constet papā velle eum absolutū esse
fm do. Anto. ⁊ sequit Pa. in. d. c. fi. Si vo
interdictū vel suspensio nō est lata ad tēp⁹
sed simpliciter tunc requirit absolutio: et si
est a iure pōt absoluere ordinarius vel lega
tus sedis apostolice: nisi cum cōditor iuris
sibi vel alteri reseruauit. ar. c. nuper. §. in se
cūdo. de sen. excō. Si aūt sit a iudice sic ille q̄
tulit potest absoluere vel eius superior tñ:
⁊ nō alius: aut de mandato eius qui eam tu-
lit. 24. q. i. si Petrus.
¶ Utrū sit seruanda aliqua forma in eius j
absolutione. R. Host. q̄ sic dicēdo reuoco
vel remoueo: vel absoluo ⁊ similia verba.
Debent etiam iiungi eis ut satisfaciant fm
quod dicitur de excōmunicationis absolu-
tione: quia in hoc ambulat pari passu. vide
supra Absolutio. 3. §. i.
¶ Utrum interdictum possit ad cautelam z
relaxari. R. q̄ generale interdictum nō po
test. c. presenti. de sen. excō. li. 6. sed si inter-
dictum sit singulare contra psonaȝ sic po-
test relaxari ad cautelam. ar. ꝯtrario sensu
d. c. presenti. Rō quia specialiter interdicto
oia sacramēta negantur donec absoluatur

⁊ sic idez est qđ ⁊ de excõmunicatione a qua quis absoluit sub cõditiõe: vt in.c. solet. de sen. excõ. li.6. Hoc tenet Jo. an. ⁊ Bar. in d.c. presenti. Limita hoc si penitet: alꝰs non quia sic relaxatio daret causam peccãdi nisi forte in casu sicut cũ absoluit inuitꝰ ab excõmunicatione: de quo. s. Absolutio.3.§.7.

3 ¶ Utrũ epꝰs vel aliꝰ possit suũ interdictũ suspẽdere. R. Lau. Tãcre. ⁊ Uincẽ. ꝙ sic: vt nõ. in.c. ad hec. el.3. ⁊ c. directe. ⁊ c. preterea. de appella.

4 ¶ Utrũ per appellationẽ sequentẽ suspendatur interdictũ latũ. R. ꝙ nõ: nisi ciꝰ effectus sit suspensus ad tempꝰ: qꝛ sic põt appellari a sentẽtia suspẽsa sicut a cõditionali. d. c. preterea. Et hoc intellige de interdicto vꝉ suspẽsione. Secus in sentẽtia excõmunicationis cuiꝰ effectus nũꝙ̃ põt relaxari nisi in toto absoluaꝛ. c. cum desideres. de sen. excõ. Hoc no. Hosti. in. d.c. ad hec. Hoc intellige de interdicto a diuinis ⁊ sacramẽtis ⁊ alijs spũalibus. Secus esset in interdicto a tẽporalibꝰ: vtputa ꝙ nõ ingrediaꝛ possessionez talẽ. ff. de appella. l. cõstitutionis. vnde Jo. an. in. d.c. is cui. restringit solũ in mere spiritualibꝰ ꝑ que ligatur aĩa. ⁊ ideo per appellationẽ suspẽdiꝛ interdictũ a bñficio: ⁊ suspensio. de quo vide. j. suspensio.2.§.1.

5 ¶ Utrũ priuilegiũ cõcessum a legato a latere quo interdicti tẽpore valeat celebrare interdictis ⁊ excõmunicatis exclusis valeat quãtũ ad sentẽtias suas ⁊ suorũ successorũ ordinariorũ. R. scđm Landu. ꝙ sic nisi specialiter a successore reuoceꝛ: ⁊ tenet idem ꝙ etiã valet quo ad sentẽtias pape. ar. d.c. dilectus. el.2. de rescrip.

6 ¶ Utrũ papa dante licentiã celebrandi in ecclesia specialiter interdicta relaxeꝛ eo ipso interdictũ. R. ẜm Ho. i.c. vt ꝑuilegia. ꝙ nõ.

7 ¶ Utrũ de auctoritate epĩ possit quis celebrare in ecclesia interdicta. R. ẜm Hosti. in. d.c. ad hec qm̃. ꝙ non. qꝛ istud ꝑtinet ad solũ papã. de priuile. c. cũ ⁊ plãtare. Secus esset in cessatiõe a diuinis: qꝛ posset episcopꝰ excipere quos vult ⁊ subijcere ⁊ tempꝰ ⁊ modũ determinare ẜm Inno. in. d.c. vt priuilegia. Et idem tenet in ecclesia ꝑ eũ interdicta allegat. d.c. dilectus. ẜ nõ põt concedere vt ꝑsona iterdicta vel suspensa celebret nisi ꝓ delicto alterius sit suspensa ab eo.

Interdictum

1 Interdictum 9. qñ nõ indiget relaxatiõe: qꝛ ipso iure nõ teneꝛ qs ꝟuare. R. ꝙ in duobus casibꝰ. Primo quãdo fertur cõtra participantes cũ excõmunicatis in casu quo minorẽ incurrũt excõmunicationẽ sine canonica monitione premissa tunc nullũ est ipso iure sicut ⁊ suspẽsio ꝗlibet Intellige si feraꝛ ab inferiori a papa. c. statutũ. de sen. excõ. li.6. Et diciꝛ canonica monitio ⁊ legitima quãdo nominati admoneꝛtur: alꝰs nõ: vt in. c. constitutionẽ. eo. ti. ⁊ li. ꝯtra alios ꝓo licꝫ debeat precedere monitio quãdo fertur ꝓ cõtumacia ẜm Inno. in. d. c. ad hec quoniã. tamẽ tenet siliter si ꝓferaꝛ sine scriptis ꝙ̃uis iudex incurrat penã: de q̃ in. c. i. de sen. excõ. li.6. ⁊ supra Excõmunicatio.2.§.2. Sed magis breuiter dic ꝙ in illis casibꝰ in quibꝰ sententia excõmunicationis nõ tenet: sic nec interdictũ. de quo vide sup. Excoicatio.3. ꝑ totũ. Secũdo quãdo interdictũ est latũ ꝓpter aliquos: ⁊ ipsi nõ seruant eũ: tex. est in. c. petisti. de ꝑuile. Sꝫ aduerte ẜm Hosti. ibidẽ ꝙ si ciuitas vel ecclesia est interdicta ꝓpter aliquẽ. i. ꝓpter eorũ delictũ: tunc licꝫ ipsi violẽt alij tamẽ seruare teneꝛ: si aũt sit positũ pro eoꝝ querela ad eoꝝ vtilitatẽ tũc si ipsi nõ seruãt nec alij seruare teneꝛ: ⁊ sic efficitur nullũ. d.c. petisti. ⁊ sic eum intellige.

¶ Utrũ qñ interdictũ est nullũ tñ matrix ecclesia seruat teneanꝛ religiosi illud seruare R. ꝙ sic: aliꝛ incurrũt penã excoicationis. cle. ex frequentibꝰ. de sen. ex. in glo. 3

Interesse

1 Interesse ẜm Bar. in. l. vnica. C. de sen. que ꝓ eo ꝙ iter ꝓfer. ꝓprie ⁊ stricte est extimatio alicuiꝰ vtilitatis non habite ꝓpter alicuius factũ iniustum vel cõcessionez iniustã: ⁊ est duplex: aliud lucri cessantis: ⁊ hoc est quãdo homo ipediꝛ a lucro quod fecisset si talis pecunia sibi restituta fuisset: vꝉ si talis lesio sibi nõ fuisset illata ⁊ huiusmodi Aliud ẽ iteresse dãni emergẽtis: ⁊ hoc duplex: aliud in re: aliud extra rem. Interesse dãni emergẽtis in re vel circa rẽ qđ etiã dr̃ itrinsecũ ẜm Bar. vbi. s. ⁊ istud ẽ ipsa res seu ciꝰ extimatio vꝉ id qđ ꝓuenit imediate ex ipsa re: vt fructꝰ ⁊ partꝰ ⁊ hmõi: poniꝛ exemplũ: vendidisti mihi vinũ qđ valebat. 20. ⁊

tibi tradidi preciū nec reddisti nūc valet. 40 si traditū fuisset tūc habitur⁹ eram: ꝛ de hoc ff. de ac. emp. ꝛ vē. l. si sterilis. §. cū p vēditorē. Interesse extra rē vl' extrinsecū est qḋ puenit nō ex ipsa re sed ꝓpter ipsā rē. exemplū: vēdidisti vinū nec tradidisti sed si tradidisses ex eo potuissem negociari ꝛ lucrari: vēdidisti granū: ꝛ qꝛ nō tradidisti serui mei fame perierūt. ꝛ istud qñ petat in ꝯtractib⁹ hēs in. l. Julianus. §. i. ff. de act. emp. ꝛ vē. l. cū vēditorē. C. de act. emp. ꝛ ven. ꝛ. ff. de verbo. obli. l. si insulaꝫ. ꝛ qñ teneat in ꝯsciā habes Usura. i. §. 30. interesse qñ habꝫ certā quātitatē vl' spēm duplū excedere nō pōt ꝛ qñ excedit duplū habes i. d. l. vnica. i tex. ꝛ in glo. sed quo ad ꝯscientiam habes infra Usura. i. §. 30.

i **Interpretatio** legis ad quē ptinet. R. ꝙ interptatio legis diuine vl' canonice ptinet ad papā. c. p venerabilē. q̄ filij sint legiti. sed iterptatio legis ciuilis inq̄tū cōcernit clericos sil'r ptinet ad papā: vt i c. i. de iura. calū. Inq̄tū aūt cōcernit laicos ptinet ad iperatorē. l. fi. C. de le. qꝛ est ei⁹ interptari cui⁹ est cōdere. de re. iur. li. 6. Et h̄ intellige verū generaliter sed quātū ad vnā cām pōt iudex etiā interptari: vt no. Inno. in. c. cū spāli. de appella. vide bonā glo. in. c. i. de postula. pla. facit. l. vnica. C. de ꝓfesso. qui in vrbe. nisi esset ita arduū ꝙ firm⁹ intellectus dari non possit: quia tūc recurrēduꝫ est ad principē. l. pe. ꝛ fi. C. de le. hec Pa. in c. i. de iura. calum.

i ¶ Utrū interptatio ꝓuilegij ptineat ad ꝓncipē solū. R. Pa. in. c. qꝛ de iudicijs. ꝙ aut dubiū est sup ptāte. s. si potuit dare: ꝛ sic nulli inferiori a ꝓncipe licet: ut in. c. i. de trāsla. ꝓla. 17. q. 4. §. q̄ aūt. 9. q. 3. cūctū p mūdū. Aut dubiū est sup validitate vl' surreptōe: ꝛ sic pōt inferior iudex ꝓm coiter doct. Aut dubitatio ē circa verba solū: ꝛ tūc si casus ē clarus ꝛ decisibilis de facili: sic pōt inferior cognoscere ad ꝓiudiciū ptiū ꝓm coiter doc. Nō qꝛ inferior interptat legē superioris in ꝓiudiciū partiū: vt no. Inno. in. d. c. cū speciali. facit. c. inter alia. de sen. ex. ꝛ. d. l. fi. Si ꝟo casus est dubi⁹ sic ptinet ad ꝓncipē si ei⁹ ꝓñtia de facili pōt haberi ar. d. c. quia. ꝛ. d. c. int' alia. ꝛ in. l. ex facto. §. i. ff. de vul. ꝛ pupil. substi. ꝙ si de facili nō pōt adiri ꝓnceps ꝓpter longā distantiā: sic poterit interptari p rōnē nālē ꝛ verisimilē q̄ pōt notari p expressa verba. ꝓ hoc est casus in. d. l. ex facto §. z. vbi iurisconsult⁹ interptat legē ex nāli rōne. Itē qḋ no. Inn. in. c. cū spāli. facit tex in. c. cū psone. de priuile. li. 6. Aut dubium versat circa intētionē ꝓncipis: ꝛ nō pōt decidi sine magno dubio: ꝛ sic iterptatio ē soli⁹ ꝓncipis. ad ꝓdicta facit tex. in. c. venerabilē de elec. dicit etiā Specu. in ti. de lega. §. nūc ostēdēdū ꝙ eps pōt interptari iuriū allegationes de pigno. significāte. ꝛ. d. c. venerabilē ꝓcedit i arduo negocio vt dictū est.

¶ Utrꝫ in ꝯtractib⁹ sit interptatio faciēda vt res poti⁹ valeat ꝙ pereat. R. ꝙ sic: ḋ fide instru. c. inter dilectos. in glo. ꝛ. ff. ḋ re. du. l. quotiēs in actiōib⁹. de ver. sig. c. abbate. § ꝯ qḋ fuit. Si ꝟo res valeret ꝓm intellectuꝫ vtriusqꝫ: tūc accipiēdū ē illud qḋ est magis verisimile. ff. de re. du. l. cū i testamēto. ꝛ. ff. de ver. obli. l. eū qui. ꝛ qḋ cōsueuit. 28. dis. de siracusane. ꝛ qḋ magis conuenit iuri. de ꝯsue. cū dilect⁹. §. fi. vbi iterptatio fit ꝯtra eū qui legē potuit aperti⁹ dicere. ff. ḋ pac. l. veterib⁹. de priuile. c. quia. in glo. Interptatio in ꝯtractib⁹ fit plena. In testis plenior. In bñficijs q̄ꝙ plenissima. de dona. c. cū dilecti. Interptatio locutionū debet fieri ꝓm personas que loquūtur vel quibus loquit'. 26. dis. deinde. in glo. x

i **Interrogationes** in ꝯfessione vtrū sint faciēde a cōfessore. R. ꝙ sic: per tex. clarū Aug. de pe. di. 6. c. i. vbi dicit: Diligēs inq̄sitor ꝛ subtilis inuestigator sapiēter: ꝛ q̄si astute interroget a pctōre qḋ forsan ignorat vel pre verecundia velit occultare. hec ille. Et nō. ꝙ ꝯfessor tenet' sb pena mortalis pcti eas interrogatiōes facere quas cognoscit necessarias ꝯfitēti ꝓ validitate ꝯfessionis habēs ꝓbabilē opinioneꝫ ꝙ cōfitens ex obliuione vel ignorantia seu negligētia omittit ar. c. sit rector. 43. dis. Secus esset qñ habēs ꝓbabilē opinionē ꝙ ꝯfitēs talia scit ꝛ aduertit: qꝛ sic pōt credere eū vel nō cōmisisse vel alꝭ ꝯfessū fuisse: ꝛ sic nō tenet' interrogare nisi forte videret ꝙ ex verecūdia nō auderet dicē. Dimittē aūt iterrogare ex inaduertētia aut obliuione non

credo sit pctm̄. Ex negligētia ꝟo dimittere
iterrogatiōes q̄s ꝓbabilit̄ ꝯscia sibi dictat
faciēdas de necessitate vr̄ mortale pctm̄ ꝑ
ea q̄ dicā. ĩ. negligētia. §. i. multomagis vr̄
mortale qn̄ sciēt: ⁊ sine oi rōabili cā volūta
rie dimittit: tenet̄ eni cōfessor circa ꝯfitētē
facere ex precepto charitatis ea q̄ vellet sibi
fierēt rōnabilit̄ ꝑtinētia ad necessitatē salu
tis: sicut est integre ꝯfiteri ⁊ i viā salutꝭ diri-
gere alit̄ ꝑuaricat̄ illud ꝑceptū: Diliges ꝓ-
ximū sicut teipsū. Non tamen debet ꝯfessor
eē nimis scrupulosus i iterrogādo oia q̄ pos
sibile ē cōmisit pctōr ꝭ solū circa ea debet in
terrogare q̄ ꝓbabilit̄ credit ꝯmisisse. Quid
debet attēdere ꝯfessor circa iterrogatōnes.
R. ꝭm astēsē ꝙ tria. Primū ꝙ iterroget d̄
pctis nō d̄ fabulis vl̄ alijs mūdanis. Scđz
ꝙ nō interroget nisi d̄ pctis cōsuetis: ⁊ q̄ coit̄
sūt nota explicite. Querē eni de pctis icō-
suetis ⁊ enormib⁹ nisi i gnāli ⁊ a longe ⁊ per
quādā circūlocutionē nocet ꝯfitēti: q2 sepe
discit q̄d nescit: ꝓptea dr̄ ꝓuer. ij. Qui iue-
stigator est maloꝝ opp̄met ab eis. ⁊ i. l. i. §. q
qōnē. ff. de q̄d. ꝓhibet̄ fieri q̄d spālis i ꝑiudi
ciū alteri⁹. Tertiū ē q̄d nō descendat nimis
ad ꝑticulares circūstātias pctōꝝ carnaliūz
q2 vt dic̄ phs. 3. ethi. Delectabilia q̄nto ma-
gis ꝯsiderāt̄ tāto magis sūt apta mouere ⁊
nocet talis interrogatio ⁊ ꝯfessori: ⁊ cōfitēti.
Sufficit eni hr̄e vltimā spēm pcti i hmōi ⁊
circūstātias q̄ cadūt sub spāli ꝓhibitiōe ⁊ a
lōge ⁊ cū verbis honestis: vn̄ nullo mō descē
dat ad alia spālit̄: puta mulier ꝯfitet̄ ꝙ fuit
cognita ex̄ vas debitū nō q̄rat: postea i q̄ lo-
co vl̄ quō ⁊ hmōi sicut faciūt q̄dā q̄ poti⁹ sūt
ꝯtaminatores q̄ cōfessores q̄ sepissime pec-
cāt mortalit̄ delectādo se de hmōi interroga-
tōib⁹: ⁊ ꝓpt̄ delectatōnē faciēdo eas. Scđo
de q̄b⁹ sūt interrogatōes faciēde. R. ꝙ sūt fa
ciēde d̄ pctis coib⁹ sic̄ ē trāsgressio decē ꝑce-
ptoꝝ: cōmissio septē pctōꝝ capitaliū: abusio
q̄nqꝫ sensuū: ⁊ de circūstātijs q̄ mutāt spēm:
⁊ aliqn̄ q̄ aggrauāt notabilit̄ nō oēs d̄ oib⁹
ꝭ de illis q̄ coit̄ ꝯtingūt i tali statu q2 derisio
eēt q̄rere a femina de militia. ⁊c̄. Vn̄ ut ꝯfes
sor simplex hēat formā interrogādi hic āno-
tabo talē ordinē q̄ erit q̄si vna tabula totius
isti⁹ āgelice sūme circa ea q̄ ꝑtinēt ad ꝯsciaz
Attēde ergo o ꝯfessor q̄ salutifere vis ꝯfes
siones audire ad infrascripta.

Presentato tibi penitēte debes ꝑ interrogare
eū de q̄ loco vl̄ t̄ra ē si alr̄ eū nō agnoscis: vt
ex hoc intelligē possis: si hēs auctoritatē ad
eū ꝯfitēdū: q2 si es sacerdos parochialis nō
hēs ꝑtātē nisi suꝑ illos q̄ sūt d̄ parochia tua
ꝭm ꝙ hēs s̄ cōfessio. 3. §. 3. ⁊. §. 9. ⁊ sex seq.
Idē dic silit̄er de illo cui cōmissa ē audiētia
cōfessionū a parochiali sacerdote. Si ꝟo ē
tibi ꝯmissa ab ep̄o talis auctoritas vl̄ ab ei⁹
vicario gnāli in spūalib⁹ vl̄ ab alio hn̄te iu-
risditionē q̄si ep̄alē. Tūc si es frat̄ minor vl̄
frat̄ de ordine ꝑdicatoꝝ aut heremitarū ⁊
hmōi ⁊ talē auctoritatē hēs ꝑ ꝑn̄tationē fa
ctā ꝭm formā cle. dudū. de sepul. de q̄ hēs s̄
cōfessio. 3. §. 16. vl̄ es admissus ac si eēt ꝑuā
ta talis forma sic potes audire oēs d̄ illa dio
cesi vl̄ iurisditōne illi⁹: ⁊ i illa diocesi solū ⁊
nō extra illā. Si ꝟo nō es ꝑn̄tat⁹ ꝭm formā
dicte cle. nec admissus ac si eēt ꝑuata: sed so-
lū tibi cōcessit lniaz audiēdi ꝯfessiōes: sic po
tes vbiqꝫ ei⁹ subditos audire. de q̄ vide i. d.
§. 16. ⁊ se. Et si iueneris ꝙ hēs auctoritatē
eū cōfitēdi. Interroga. 2. de ei⁹ statu ⁊ ꝯdi-
tiōe si alit̄ eū nō agnoscis: vt ꝑpēdere possis
si erit capax absolutiōis vl̄ ne. Nā si iueneris
eū i tali officio vl̄ in tali arte quā exercē, nō
pōt sine mortali: tunc indica ei a ꝑncipio ne
forte eū audiēdo: ⁊ postea volēs eū absoluē
scādelicet̄ de te: posses tn̄ talē q̄ hꝫ aliq̄d q̄d
nō vult dimittere ꝭm ꝙ tenet̄ admonere ꝙ
si vult cōfiteri libēt̄ audies eū: ꝭ absoluē nō
posses nisi dimittat ꝙ exercere non pōt sine
mortali: ⁊ quō licꝫ eū nō absoluas talis ꝯfes
sio valet ei ad mlt̄a bona ꝑsertim vt de⁹ citi⁹
illuminet eū ad pniaz ꝭm q̄d dr̄ i. c. q̄d q̄dā
de pe. ⁊ re. Et his dictis si voluerit cōfiteri
poteris euz audire ⁊ monita salutis dare: ⁊
aliquā pniaz ꝭ nullomō absolutionē: q2 sic
peccares mortalit̄. de q̄ hēs. s̄. ꝯfessio. i. §. 14
⁊ cōfessio. 6. §. 2. ⁊. 3. Interroga tr̄tio q̄ntū ē
q̄d nō fuit cōfessus: ⁊ cui cōfessus fuit: ⁊ si de
bita bona volūtate fuit cōfessus: ⁊ si fecit pe-
nitētiā: ⁊ si aliq̄d retinuit sciēt̄ q̄d nō fuit cō
fessus: vt ex istis possis scire d̄ q̄nto tp̄e hꝫ cō
fiteri: ⁊ si cōfessiones facte sint reiterāde ⁊
qn̄ hoc sit hēs s̄. ꝯfessio. i. §. 8. cū multis se.
Interroga q̄rto si adhibuit diligētiā ut suo-
rū peccatoꝝ habeat memoriā: ⁊ si iuenires
q̄d nō: puta q2 oportet reiterare cōfessiones
de multo tēpore: ⁊ ipse penitēs hec nō cogita

bat: ꝛ ꝓpterea nullā posuit diligētiā super peccatis cōfessis: tūc admonēdꝰ est ut vadat ꝛ conet̃ reducere ad memoriā sua peccata discurrendo ꝑ statꝰ quos habuit: ꝑ officia q̄ exercuit: ꝑ societates q̄s tenuit: per loca in qbus habitauit: ꝑ exercitia q̄ opatus est: vt sic integre cōfiteri valeat ꝛ q̄ntā diligentiā debeat ponere habes. s̄. cōfessio. i. §. 12.

Predictis factis ꝛ iuento ꝙ facta diligētia ſm posse suū ē dispositꝰ ad digne cōfitēdū: debes eūdē penitentē inducere vt genuflexo dicat hūiliter: cōfiteor deo. ꝛc̄. vsq; mea culpa: si scit eā dicere ꝛ ꝙ stet facie versa lateri cōfessoris si est mulier vel iuuenis: ꝛ nō ꝑmittas ꝙ aspiciat in faciē tuā: q2 multi ꝓpter hoc corruerūt: ꝛ postea bonis verbis ꝛ ꝑsuasionibꝰ induc eū vt dicat pctā sua. Et si scit ordinate dicere noli eū ipedire: sed solū vade supplēdo: vbi ipse deficit in exp̄mēdo circūstātias vl' declarādo quō est mortale: ꝛ tenet̃ abstinere vel ad restitutionē vel est excoīcatus ꝛ hꝰmōi si vides ꝙ ipse penitēs hoc nō intelligit vel nō ꝑpendit: vel si nescit ordinate dicere fac vt cōfiteat̃ saltē grauiora q̄ magis grauāt eiꝰ cōsciaꝫ vt ex illis possis scire de quibus debeas eū iterrogare. Et dictis aliq̄bꝰ de grauioribꝰ. Si vides ꝙ nescit ordinate dicere. Incipe tu iterrogare eū sicut in infrascriptis videbis: nō tñ oēs de oibus vt dixi: sed tm̄ de his q̄ verisimiliter p̄sumit̃ cōmisisse vl' rōne status vel exercitij aut cōditiōis ꝑsone. Et caue ne eū exasperes ꝓpter aliq̄d pctm̄ donec totā cōpleuerit cōfessionē ne forte p̄ verecūdia nō integre cōfiteat̃: ſ; cōpleta cōfessione: tūc eū rep̄hende ꝛ argue ſm ꝙ videris ei expedire.

Ordo aūt iterrogādi sit iste circa pctā cognoscēda ꝛ dicēda p̄ circa decē p̄cepta.

Circa p̄mū p̄ceptū decalogi q̄d ē. Nō habebis deos alienos. ꝛc̄. Exo. 20. qd̄ q̄dē quō intelligat̃ hēs Preceptū. §. 3. ex cuiꝰ expositōe sic facies interrogationes.

Si adorauit aliquā creaturā vl' cū p̄mo apparet fecit ei aliquā orōnē ꝛ huiusmōi.

Si adorauit diabolū etiā sb̄ āgelo lucis apparēte q2 mortalia sūt. vide Adoratō. §. 10

Si iuocauit demones vl' fecit aliq̄d pactum cū eis. vide Sors. §. 3.

Si vsus est nigromātia aromātia ꝛ hꝰmōi. vide ibidem.

Si vsus ē sortibꝰ vl' incātationibꝰ ad sciēdū occulta vel furta ꝛ huiusmodi. vide ibidem.

Si voluit scire futura ꝑ vanā inspectioneꝫ creature. ibidem.

Si q̄ñ obuiauit lepori vl' alteri aiali credidit p̄sagiū alicuiꝰ futuri. ibidem.

Si q̄ñ mulier p̄gnās petit ignē ꝛ hmōi vtit̃ ad sciendū futura. vide ibidem.

Si vsus ē lr̄is pūctis astrolabio aptiōe libri ꝛ hmōi ad sciendū futura. ibidē.

Si obſ̃uauit sōnia vt idiuinaret. ibidē. §. 5.

Si voluit colere deū ſm ritum iudeorū. vide Superstitio. §. 1.

Si vsus fuit ligaminibꝰ aut caracteribꝰ ꝓ sanitate danda. vide Supstitio. §. 1.

Si fecit ānulū q̄ñ legit̃ passio christi vl' caracterē in tali die ꝛ hmōi. vide ibidē. §. 2.

Si vsus fuit arte notoria vel eaꝫ didicit. vide ibidem. §. 3.

Si vsus ē herbis ꝯ̄ demōēs. vide ibidē. §. 6.

Si vsus est breuibꝰ ligādis ad collū vl' portādis. ibidem. §. 7.

Si incantauit aialia. ibidem. §. 8.

Si carminauit infirmos ibidē. §. 9.

Si dixit vl' fecit dici missas vel psalmos: vt quis moreret̃ ibidē. §. 10.

Si colligēdo herbas obseruauit aliqua vana. ibidem. §. 11.

Si aliq̄d fecit ut sciret infortuniuꝫ alicuius ibidem. §. 12.

Si ꝑ maleficiū ɔ̄struxit aliq̄d malū. ibiđ. 13

Si credidit feminas ire de nocte vl' ꝯuerti i catas ꝛ huiusmōi. ibidē. §. 14.

Si habet libros de p̄dictis sortilegijs vel superstitionibꝰ tenet̃ eos cōburere: al' nō est absoluēdus. vt. s̄. Curiositas. §. 1.

Si obseruauit dies egyptiacos. vide superstitio. §. vltimo.

Si dedit poculū vt amaret̃ ab aliquo videt̃ mortale q2 oio supstitione vtit̃.

Si credidit ꝙ ex ꝯstellatiōe cogat̃ quis ad bonū vel malū. vide Sors. §. 3.

Si vsus ē sacris vl' sacralibꝰ ꝓ danda sanitate ꝛ hmōi. vide Sacrm̄. §. vltimo.

Si acceptauit duellū vel obtulit vel fuit cā vt fieret. vide Duellum.

Si accepit ferrū cādēs vl' dedit ꝓ manifestāda veritate. vide Purgatio. §. 1.

Si ē hereticꝰ vl' fautor hereticoꝝ. vide Hereticus. in prin. ꝛ per totum.

Si fuit dubi⁹ in fide. vide Hretic⁹. in prin. ⁊ Infidelitas. §. 10.
Si apostatauit a fide. vide Apostata. i p̄n.
Si fecit actum infidelitatis timore mortis ibidem. §. pe.
Si portauit vestes ifideliū. ibidē. §. vlti.
Si nimiā practicam habet cuꝫ iudeis. vide Judeus. §. 1.
Si balneū intrauit cum iudeis. vide Balneum. §. 3.
Circa secūdū p̄ceptū. Nō assumes nomen ⁊c. quō intelligaꝛ babes Preceptū. §. 4. ex cui⁹ expositiōe sic formabis iterrogationes.
Si vota facta nō ipleuit vel deliberauit nō iplere cū posset ⁊ teneretꝛ peccauit mortaliꝛ ⁊ quādo teneaꝛ vel nō. vide Uotū primo p totū. ⁊ Uotū. 3. per totū.
Si assensit impedimēto nō implendi votū. vide Uotum. 2. §. 12.
Si facta vota sine determinatiōe tēporis: nimis tardauit. Uotū. 3. §. 2.
Si i casu qn̄ obligaꝛ ad vota parētū nō ea impleuit: ⁊ qn̄ sit. vide Uotū. 3. §. 8.
Si ipetrauit dispensationē voti sine cā legitima. vide Uotū. 4. §. 10. ⁊. 11.
Si fecit votū sciēs ꝙ vouere non poterat. vide Uotū. 2. §. 9. ⁊ q̄ nō pn̄t bēs ibidē.
Si fecit votū de re mala fienda q̄ sit mortale pctm̄: peccauit mortaliꝛ vouēdo: ⁊ teneꝛ facere ꝯtrariū: sec⁹ esset de re peccati venialis. ⁊ quō nō obligat. vide Uotū. 1. §. 5. ⁊ facit ad boc qō nō. in. c. piuriū. §. 1.
Si fecit votū de re bona sed ꝑpter malū finē. vide Uotū. 1. §. 3.
Si apostatauit ab aliqua religiōe vel ordine. vide Apostasia. §. 2. ⁊ p totum.
Si blassemauit deuꝫ vel scōs. vide Blassemia: ⁊ quot modis blassemaꝛ ibidē.
Si maledixit deum vel sanctos. vide Maledictio. §. 1.
Si noīauit deū vel sanctos obprobriose vel p mēbra verecūda aduertēter peccauit mortaliter etiam si fecit ex ioco: quia cōtra p̄ceptum predictū directe.
Si sacramētis ecclie fecit aliqō enorme: puta cōculcādo vel huiusmodi: quia mortale est ꝯtra preceptū predictū.
Si sacramēta recipit vel administrauit in peccato mortali: mortale pctm̄ est nisi i cāu de quo Baptismus. 5. §. 14.

Si iurauit falsum qō credebat verū. vide Periuriū. in prin.
Si iurauit verū cum tamē crederet dicere falsum. ibidem.
Si iurauit falsum sciens se mendaciū iurare. ibidem.
Si iurauit aliqō malū se factuꝝ. ibidē. §. 1. ⁊ Juramentū. 3. §. 7.
Si iurauit in coī sermone sine debita discretione. ibidē. §. 2. ⁊ Juramētū. §. 10.
Si iuramēto affirmauit id de q̄ dubitabat. vide Periuriū. §. 3.
Si iurauit p verbū: credo qō tamē nō credebat. ibidem. §. 4.
Si credidit ꝯtrauenire iuramēto: cū tamē nō cōtra faceret. ibidē. §. 5.
Si iurauit ex metu falsū. ibidē. §. 7.
Si induxit aliquē ad iurādū quem sciebat false iuraturū. vide Juramētū. 3. §. 11.
Si iurauit vituperose per deū vel sanctos. ibidem. §. 12.
Si iurauit nō ꝫm intentionem dantis iuramētū. vide Juramētū. 4. in prin.
Si nō cōpleuit qō sub iuramēto ꝓmisit in casu q̄ tenebaꝛ: ⁊ qn̄ boc sit: bēs Juramētū 5. p totū: ⁊ quō est mortale pctm̄ nō iplere qō iuramēto ꝓmisit. bēs Periuriū. §. 1.
Si fecit se absolui a iuramēto sine cā legitima. vide Juramētū. 6. p totū. ⁊ de cā legitima q̄ sit: ⁊ q̄s pōt absoluere a iuramēto.
Si qn̄ tenebaꝛ orare volūtarie se occupauit in bis q̄ distrabūt mētē. vide Ore. §. 26.
Si simulauit sanctitatē quā nō babebat. vide Simulatio. §. vltimo.
Si adiurauit boīes vel demones aut alias creaturas. vide Adiuratio p totū.
Circa tertiū p̄ceptū Sabbata scifices. ei⁹ expositionē bēs. 1. Preceptū. §. 5. ex cui⁹ declaratōe sic sūt formāde iterrogatiōes.
Si existēs corpe san⁹ ⁊ nō occupat⁹ in spiritualib⁹ bonis stetit otiosus: nec aliqd opraꝛ tp̄e nō festiuo vn̄ viuat: vl̄ vn̄ tribuat egētibus: qꝛ magn⁹ excessus otiositatꝭ vr̄ mortale pctm̄. de quo vide Preceptū. §. 5.
Si in dieb⁹ festiuis de p̄cepto: nō babuit attritionē de pctis mortalib⁹ cōmissis: de qb⁹ nō fuit cōtrit⁹. vide Ferie. §. 41.
Si vacauit ludis aut coreis. de quo vide Corea per totū: ⁊ Ludus p totum.
Si non vacauit deo in dictis festis saltē in

aliqua hora: qr mortale vt ferie. §. 9.
Si fecit bastiludia qr sũt ꝓhibita qbuscũqꝫ dieb⁹ sic torneamẽta ſm Ri. in. 3. dis. 37. ex cõsimili rõne: vt in. c. i. de tornea.
Si fecit opus manuale vel fecit fieri in ꝑdictis festis in casib⁹ nõ cõcessis. vide Ferie. q̃ opa licẽt ⁊ que nõ ⁊ q̃ sint festa ꝑcepta ⁊ qñ ẽ mortale opus seruile in die festo ⁊ qñ incipit festũ. vide ibidem per totũ.
Si audiuit missam integrã in predictis diebus. vide ibidem. §. 42.
Si existẽs in missa occupauit se in vanis. vide Hora. §. 26. ⁊ Ferie. §. 43.
Si audiens missam in ꝑdictis diebus dixit orones q̃s tenebat̃ dicere ex voto vel penitẽtia aut rõne ordinis. vide Ferie. §. 46.
Si audire predicationẽ cõtẽpsit in festis. vide ibidem. §. 44.
Si nõ fecit oblationẽ in missa ad quã tenebatur. vide Oblatio. §. i.
Si in dieb⁹ festiuis de precepto cõmisit aliqua peccata mortalia. vide in d. §. 5. ⁊ Ferie §. 36. Et quia difficile ẽ scire dicere que peccata cõmisit in festis: ⁊ interrogare in quolibet peccato si illud cõmisit in festo ẽ difficile potes sine alio scrupulo peccatorẽ interrogare sic: peccasti mortaliter in festis: ⁊ si dicit ꝙ sic interroga scd̃o in quot festiuitatibus. Et si nescit iterroga eum si quasi in omnib⁹ vel i maiori parte ipsarũ vel in minori. Et tertio interroga si i codẽ festo aliquãdo bis vel septies ⁊ sepius: ⁊ sic sufficit quo ad istã circũstantiã absqꝫ hoc ꝙ exprimat speciẽ peccati qd̃ cõmisit vel absqꝫ hoc ꝙ i quolibet peccato quod cõfitetur interroges si fecit in festo: quod bene no. Circa. 4. preceptũ. honora patrẽ. ⁊c̃. cuius expositio habet̃ ꝑceptuꝫ §. 8. ⁊ ex qua interroga. vt infra.
Si non dilexit patrem vel matreꝫ. vide Filius. §. 30.
Si nõ ostendit eis signa dilectiõis sed dure se habet cum eis. ibidem.
Si dixit eis ꝟba iniuriosa vel verberauit: qr videt̃ mortale per dcã. in. d. §. 30.
Si nõ obediuit eis. vide ibidem.
Si nõ subuenit eis indigẽtib⁹. ibidẽ.
Si non seruiuit in infirmitatib⁹ eorum vel fecit seruiri. ibidem.
Si maledixit eis. vide Maledictio. §. i.
Si nõ fuit executus eorũ volũtatates seu legata facta post eoruꝫ mortẽ. vide Executor §. 23. ⁊. 24. ⁊ Heres. §. 5. vsqꝫ ad. §. i2. ⁊ legatũ. i. ⁊. 2. per totum.
Circa. 5. ꝑceptũ. Nõ occides. vide Preceptum. §. 9. ex quo sic interroga.
Si habuit animũ offendendi proximũ in ꝑsona vulnerãdo: mutilando: occidendo. et huiusmodi. vide in. d. §. 9.
Si vulnerauit vl̃ occidit aliquẽ. vide ibidẽ.
Si cõmisit homicidiũ spũale. s. iducẽdo aliquẽ ad pctm̃ mortale vel alijs modis. de q̃bus habes. Homicidiũ. 4. per totũ.
Si ꝓcurauit aborsum alicuius mulieris. vide Aborsum per totum.
Si incarcerari fecit aliquem indebite. vide Carcer. §. i. 2. ⁊. 3.
Si pueros tenellos tenuit iux̃ se i lecto ⁊ suffocauit dormiẽdo. vide Homicidiũ. 2 §. i5
De multis modis q̃b⁹ fit homicidiũ ⁊ cũ peccato mortali habes homicidiũ. i. 2. ⁊. 3. p to.
Si aspexit spectacula in q̃b⁹ iminebat periculũ ꝓbabile mortis vl̃ mutilatiõis mẽbrorꝫ vt torneamẽta bastiludia ⁊ h⁹mõi peccauit mortaliter i duob⁹ casibus. ꝑmo qñ tali aio aspexit ꝙ etiã si ꝑciperet̃ ei ne staret ad videndũ nihilomin⁹ nõ desisteret. scd̃o qñ ei⁹ aspectio ẽ cã vt fiãt sine qua nõ fierẽt. Al's est venia le peccatũ de se: nisi forte rõne scãdali: vt in clericis religiosis ⁊ huiusmodi.
Circa. 6. preceptũ. Non mechaberis. vide Preceptuꝫ. §. i0. ex cuius expositione sic forma interrogationes.
Si fecit fornicationẽ. vide ibidẽ. in. d. §. i0.
Si cõmisit adulteriũ. ibidem.
Si stuprũ perpetrauit. ibidem.
Si sacrilegiũ operatus est. ibidẽ.
Si incestuosus fuit. ibidem.
Si fuit sodomita. ibidem.
Si alio modo per se se polluit qualitercunqꝫ vide Luxuria. §. 2.
Si voluntarie cogitauit de huiusmodi peccatis ꝓpter delectationẽ. ibidẽ.
Si volũtate desiderauit aliq̃d ipsorꝫ cõmittere. ibidẽ. Unde hic aduerte ꝙ totiens peccat mortaliter: quotiẽs hoc deliberate appetit perpetrare ex diuersis interualis tẽporis: vel personarꝫ: puta: qr nũc desiderat vnã ꝑsonã ad malefaciendũ. postea occupat⁹ in aliquo alio alia cogitat: demũ postea itex recordat̃ de illa persona: ⁊ iterũ eam concupiscit: sic

quando nūc vnā personā ⁊ postea aliā desiderat: q̄ in istis casibus sunt diuerse auersiones alique rōne tēporis: alie rōne materie: vnde q̄ in hoc peccato carnis magis sunt inuoluti hoīes coīter q̄ in alio: ⁊ multū īmorari in interrogatiōe de huiusmodi ē periculosum ⁊ cōfessori ⁊ cōfitenti: vt dictū ē. Jdeo vt expedite possis que sūt necessaria pertrāsire. Talem modū tenebis Si illa p̄sona que ꝯfitetur est p̄sona spiritualis vel mulier aut aliquis verecūdus ⁊ qui nō est cōiugat⁹ presertim puella interrogabis eā. p̄mo si cōmisit aliq̄d pctm̄ inhonestatis: vel luxurie ope vel voluntate. Si nihil dicet: ⁊ tamē tibi videbit̄ q̄ sit inuoluta in aliquo. Tūc interrogabis eū de cogitationib⁹. Si delectatus est cogitare de huiusmodi carnalib⁹: ⁊ inuēto q̄ sic declara ei quomō est peccatū mortale: vt habes s. Cogitatio. §. 2. Postea p̄cede ⁊ interroga: si delectata est audire loqui de huiusmodi: vel videre: vel tangere se vl' aliā personam p̄pter huiusmodi delectationē: ⁊ quotiēs: ⁊ si in diebus festis magis q̄ in alijs Et si inueneris q̄ talia cōmisit potes postea interrogare si habuit aliquā pollutionē propter talia per se vel cū alia persona vt sic caute inducas eam ad cōfitendū que ex verecūdia forte taceret. Si v̄o persona que cōfitet̄ interrogata p̄mo generaliter si aliq̄d peccatum luxurie cōmisit. ⁊ respondet q̄ sic: interroga si fuit cū femina vel femina cū masculo: ⁊ inuento q̄ sic: interroga si erant soluti vel nō si affines vel cōsanguinei. Si religiosus vel religiosa ⁊ huiusmodi vt scias si fuit fornicatio vel adulteriū. ⁊ huiusmodi. Et inuento q̄ in huiusmodi ē inuolutus. Tūc nō oportet interrogare de cogitationib⁹ morosis: q̄ cōmuniter sūt in talibus deliberate in malū si possibilitas adesset. Jdeo circa tales interrogabis primo de cogitationib⁹ deliberatis in malū istud. Et quia numerū difficile est ⁊ varietatē personarū exprimere: sufficit tibi quo ad necessitatē cōfessionis: vt interroges quātū perseuerauit in talib⁹ cogitationib⁹: puta a tēpore quo al's confessus est q̄d ē ann⁹ vel plus. secūdo interroga q̄ sepe tales cogitationes habuit: puta bis i die vel in hebdomada: aut plus omnib⁹ computatis: vl' si forte maiorē partē tēporis i huius modi occupauit. Tertio interroga si sic in

dieb⁹ festiuis sicut in alijs circa predicta vacauit: vel forte plus in festis. Quarto interroga si in ecclesijs vl' locis sacris eas habuit Quinto interroga si sic desiderauit cōiugatos religiosos cōsanguineos ⁊ huiusmodi: sicut alios indifferēter. Sexto īterroga si sepius variauit mentē de vna persona ad aliā scōm q̄ occurrebāt memorie vel magis stetit ī desiderio cū vna p̄sona. Et sic sufficit q̄ ad cogitatōes: l3 alio modo numerū vl' tēp⁹ aut locū exp̄mere nesciat. Et idē seruādū ē in oībus pctis que sepissime cōmissa sunt presertim quo ad quatuor p̄ma.

Postea īterrogabis eum si vt suū posset cōsequi desideriū malū dedit operā īducendo coreas: ī dando munera: in faciendo matinatas: cantādo: sonando: p̄cando: loquēdo ambasiatas mittēdo: litteras scribendo: et huiusmodi: ⁊ quantū se occupauit ī istis: et a quāto tēpore ⁊ si dieb⁹ precipue festis vel in ecclesijs aut locis religiosis. Uel si fuit persona cui predicta fiebāt: iterroga si cōsensit vt talia fierent vel exhibuit se conspectui talis vel recepit l'ras aut munera: ⁊ quantū tēpus perseuerauit: ⁊ si ī festis vel in ecclesijs. Nam faciētes ⁊ cōsentiētes in huiusmōi oēs mortaliter peccant. Et si munera sunt que īducant ad amorem carnalē cogenda est vt pauperibus eroget. Si v̄o talia nō sūt: nō ē cogēda nisi de bono cōsilio si ille donare potuit. de quo habes. Donatio p̄mo. p totu3.

Postea habes eum interrogare de opere luxurie. Et si dicit q̄ peccauit cum femia masculus siue femia cū masculo nō habes querere nisi tātū. p̄mo si erant soluti vel coniugati affines vel religiosi ⁊ huiusmōi vt scias que sp̄ēs sit luxurie. de quo habes luxuria. §. 2. Secūdo interroga: si stetit naturaliter ī vase debito si dic̄ q̄ non. Noli querere quomodo vel in quo loco corporis cognouit eā q̄ non expedit, sufficit dicat q̄ nō in vase debito: s3 extra pollutus est siue inceperit in vase siue non. Tertio interroga: si sic peccando cū tali quesiuit euitare generationē vel stetit tali mō q̄ nō posset fieri. Quarto q̄tiens vel quātū p̄seuerauit ⁊ si ī festis vt ī plus vl' in ecclesia ⁊ sufficit.

Si dic̄ q̄ peccauit p se pollūedo seipsū voluntarie nō oportet q̄rere de mō s3 solū quotiens vel quātū perseuerauit vt supradictū

est de cogitationibus. Et secũdo si desiderauit facere malũ cum alia persona quãdo talibus dabat operã: ꝛ que sint ille ꝑsone. s. si soluti vel affines ꝛ huiusmodi.
Si dicit ꝙ peccauit cum alio masculo polluẽdo se cũ eo non oportet querere de loco corporis sed de quotiens: festis vel loco sacro: aut si persona erat sibi cõsanguinea: vel religiosa ꝛ huiusmodi: ꝛ si cũ diuersis personis Et si cõsensit ꝓpter lucrũ vel munera ꝯsulat vt det pauperibꝰ taliter acquisita.
Si cõfitetur ꝙ peccauit cũ brutis nõ oportꝫ querere de noĩe bruti vel loco corporis ſ; de quotiẽs: ꝛ si in festo vel in ecclesia. Et sic pertransire. qđ bene notabis.
Si fuit mediator peccatorꝫ carnaliũ. Nam tales grauissime deũ offendũt: vt patꝫ in. c. noli. de pe. di. i. ꝛ tenẽt quãtũ possũt taliter ĩductos reducere ad bonũ ꝛ sunt inducẽdi ad restituẽdũ quicqđ ꝓpter hoc lucrati sũt.
Si seduxit ꝟginẽ ꝓmittendo eã accipere in vxorẽ ꝛ hꝰmõi. vide Stuprũ per totũ.
Si habuit pollutionẽ dormiendo. vide Pollutio. per totum.
Si contraxit cum aliqua clandestine. vide Clandestinum.
Circa. 7. ꝑceptũ. Nõ furtũ facies cuius expositio habet̃ ꝑceptũ. §. ij. vñ sic interroga.
Si fecit furtũ ꝓprie dictum ꝛ quid sit. vide Furtum. in ꝑncipio. ꝛ quando sit mortale. ibidem. §. 34.
Si cõmisit rapinã que ẽ quãdo violẽter accepit alienũ maius peccatũ cõmisit ꝙ̃ furãs vt in. c. penale est. 14. q. 5.
Si res naufragantium accepit. vide Naufragium per totum.
Si pedagia iniusta vel a quibus non debuit exegit. vide Pedagiũ per totũ.
Si exactiones vel talias exegit. vide Talia per totum.
Si bellum iniustum fecit vel in eo fuit. vide Bellum per totum.
Si ꝑticipauit in dãdo dãnũ ꝓximo operando: mãdãdo: ꝯsulẽdo: ꝯsentiẽdo: adulando: receptãdo: defensando: cõmẽdendo: emẽdo nõ obuiãdo: ratũ habẽdo: nõ manifestãdo: ꝛ huiusmõi. de quibꝰ habes. Furtũ. i. mꝉtis §. ꝛ Restitutio ꝑmo per totũ.
Si inuenit aliquid qđ nõ restituit. vide Inuenta. per totum.
Si aliq̃ ꝑscripsit mala fide vide Prescriptio
Si commisit vsuram. vide Usura primo. per totum.
Si mutuauit pecuniam vel granũ vinum. ꝛ huiusmodi vt aliquid lucretur. vide ibidẽ in principio.
Si mutuauit super aliqđ pignꝰ vt eius fructus habeat donec pecunia sibi tradat̃. vide Pignus. §. 15.
Si emit aliqđ ꝓ minori ꝙ̃ valeret ꝓpter ꝑuentionẽ solutiõis. Usura ꝑmo. §. 63.
Si vendidit ꝓ precio cariori ꝓpter dilationẽ solutiõis. ibidem. §. 58.
Si fecit cãbia sicca ꝛ huiusmodi illicita. ibidem. §. 51. cũ pluribus se. §.
Si dedit pecuniã in societatẽ nolẽs scire aliqđ de periculo. vide Societas §. 7.
Si dedit animalia in socidam volens habere capitale saluum. vide Societas secũdo. per totum.
Si accepit sub vsuris sine necessitate vꝉ ab eo qui nõ erat paratꝰ. vide Usura. 2. §. 2.
Si accepit in dono aliqđ ab eo q̇ donare nõ poterat. vide Donatio. i. §. 38.
Si accepit a personis ecclesiasticis aliqua bona ecclesiarũ. vide Alienatio. §. 14.
Si incendit ecclesias vel fregit aut loca religiosa. vide Excoĩo. 5. vel alio mõ fuit incẽdiarius. vide Incendiarius.
Si fecit concussionem cõminando nisi mihi dederis ꝛc. vide Concussio. per totũ.
Si vt haberet aliquid consensit in aliquod opus peccati mortalis. vide Auaritia. §. 2.
Si per simoniã aliqđ acq̇siuit. vide Simonia per totum. ꝛ dicã circa status.
Circa. 8. preceptum. Non dices falsum testimonium ꝛc. cuius expositio habetur preceptum. §. 12. ex qua potes sic interrogare.
Si dixit mendacium in iudicio vel extra cõtra doctrinã christiane religionis vel in dãnum proximi. vide Mendatium. §. 2. ꝛ 3. ꝛ Testis. §. 30.
Si noluit testimoniuꝫ dicere productus in testẽ. vide Testis. §. 26. ꝛ. §. 27.
Si vsus fuit Astutia. vide Astutia. §. i.
Si accepit pecuniam vt non diceret veritatem. vide Testis. §. 28.
Circa. 9. preceptum. Non cõcupisces domũ proximi ꝛc. ꝛ. io. Non desiderabis vxorem eiꝰ qualiter ĩtelligat̃ habes Preceptũ. §. 13.

Ex quib⁹ potes sic interrogare.
Si voluit hr̄e res ꝓximi sui q̄lr̄cūq3 siue cū3 iusticia vel cū iniusticia ⁊ deliberare: q2 peccatū mortale ē ꝯtra istud p̄ceptū. sec⁹ esset si optaret hr̄e salua iusticia: q2 sic vel nullū vl' veniale esse peccatū. vide Auaricia. §. i.
Si fuit ꝯtētus hr̄e amatores vel amatrices huiusmodi. de quib⁹ dic vt. s̄. cogitatio.
Si posuit se ad fenestras vt videret: dic vt supra hic circa p̄ceptū nō mechaberis.
Circa. 7. peccata mortalia primo interroga de supbia ⁊ sic forma interrogationes.
Si ꝓpter inordinatū amorē excellentie egit aliquid cōtra diuina precepta. vide Superbia. in principio. ⁊. §. i.
Si extimauit habere bonū q̄d habet a se nō a deo. vide Superbia. §. 2.
Si bona que habuit credidit a deo sibi data propter sua merita ibidem.
Si se iactauit hr̄e bona q̄ nō habebat ibide3.
Si respectis alijs singulariter appetit videri habere q̄d nō habet ibidem.
Circa filias supbie interroga p̄mo de ambitiōe. vide Ambitio q̄d sit. in p̄ncipio.
Si desiderauit bn̄ficia ecclīastica p̄ncipalit' ꝓpt' honorē vl' bonū tp̄ale. vid Ambitio. §. i.
Si appetiuit dignitatē sciēs se idignū ibidē
Si q̄siuit dignitates p vias illicitas ibide3.
Si emit officia. vide Officiū. §. i.
Si mutuauit sup ipsis officijs ibidē. §. 3.
Si per partialitatē quesiuit officia vt oi mō adiuuet partē mortaliter peccauit ꝓpter inordinationē voluntatis.
De. 2. filia que dicit' p̄sūptio quid sit. vide Presumptio. scd̄o. in p̄ncipio.
Si posuit se ad faciēdū que erāt supra facultatem suam. vide Presumptio.
Si exercuit officium q̄d nesciebat in periculum proximi. vide ibidem.
Si exposuit se periculis pctō2 mortaliū probabiliter mortaliter peccauit. Si adūtebat de piculo: vt p3 per ea q̄ notaui Cogitatio.
Si nimis p̄sumpsit de dei misericordia. vide Presumptio.
De. 3. filia que d2 curiositas. vide Curiositas quid sit in p̄ncipio. Si stetit ad audiendū peccata que aliquis cōfitebat'. vide Cōfessio. vltimo. §. 17.
Si voluit addiscere vel videre aut audire q̄ fieri non possunt sine mortali peccato: puta fornicationes ⁊ incantationes ⁊ h⁹modi vide. Curiositas. §. i.
Si voluit addiscere a q̄b⁹ nō debuit. vt demonibus ibidem.
Si voluit experiri que nō licēt vt si incātationes habēt effectū mortalit' peccauit ibide3.
Si attendēs curiosis dimittit adiscere vl' intendere necessarijs ad salutem ē mortale peccatum ibidem.
De. 4. filia que est ingratitudo.
Si despexit beneficia dei aut alterius. vide Ingratitudo. §. i.
Si nō retribuit benefactori ibidem.
Si benefactori iniuriatus est ibidem.
De. 5. filia que nuncupat' iudiciū temerariū quid sit. vide Judicium. §. 17.
Si iudicauit in malū determinate factū alterius. vide Presumptio. i.
Si vsurpauit iudiciū non hn̄s officiū. vide Judiciū. §. 17. quō m'ltiplicit' d2 temerariū.
De. 6. filia que dicit' adulatio.
Si fuit adulator alicuius de peccato perpetrato. vide Adulatio. §. i. ⁊. §. 5.
Si adulando prouocauit aliquē ad superbiam. vide ibidem.
De. 7. filia superbie que dicit irrisio ⁊ quid sit. vide Derisio. in principio.
Si derisit proximū. vide Derisio. §. i.
Si derisit sacramenta vel volentes seruire deo ibidem.
De. 8. filia que est tentare deum ⁊ quid sit. vide Tētare deum.
Si exposuit periculo ꝓbabili mortis sine necessitate. vide Intimiditas ⁊ Tētare deū.
De. 9. filia que est pertinacia ⁊ quid sit. vide Pertinax.
Si fuit nimis ptinax i suo sensu. vide ibidē.
De vltima filia que est arrogantia. vide Arrogantia quid sit.
Circa vanā gloriam que quomō aliquando est capitale peccatum: aliquādo filia superbie. vide Uana gloria.
Si voluit laudari de eo quod est cōtra deu3 vide ibidem. §. i.
Si pretulit gloriam suā deo ibidem.
Si ordinata ad nostram salutem retulit ad gloriam propriam ibidem.
Si cōstituit finē in laude hominiū ibidem.
Circa filias vane glorie prout est capitale vitium interroga primo de ornatu indebito

⁊ quādo sit indebitus habes Ornatus. per totum ⁊ sic interroga.
Si mala intētione ornauit se. ibidē.
Si inhoneste. ibidem.
Si nimis superflue. ibidem.
Si nouas inuētiones adinuenit. ibidē.
De inobediētia que est. 2. filia. vide Inobedientia per totum.
De inobedientia circa precepta ecclesie. sic interroga.
Si obseruauit festa precepta ab ecclesia: ⁊ q̄ sint. habes Ferie. §. 3.
Si ieiunauit in vigilijs p̄ceptis. vide Ieiuniū. §. 7. que sunt precepta.
Si cōfessus est semel in anno. vide Confessio. 2. §. 2. ⁊ 3.
Si suscepit sacr̄m corpis christi semel i āno vide Eucharistia. 2. in p̄n. ⁊ per totū.
Si audiuit missam in festis preceptis. vide Ferie. §. 42.
Si fecit torneamēta seu cōsensit vt fierent. vide Torneamentū. per totū.
Si cōtraxit matrimoniū clandestine. vide Clandestinū. per totum.
Si fecit aliqd eoꝝ qd ꝓhibet̄ sub pena excōmunicationis late sentētie. de quo vide Excōmunicatio. 5. ⁊ 6. ⁊ 7.
Si fuit excoicatus ab aliquo.
Si participauit cū excoicatis. vide Excommunicatio. 8. per totum.
De inobedientia certarū personarū habes. Infra circa status.
Si fuit inobediēs suis prelatis vel dn̄is. vide Obediētia. ⁊ vide Inobediētia.
Si fecit ꝯtra ꝯsciam. vide Cōsciētia. §. 1.
De iactātia q̄ ē. 3. filia. vide Iactātia. in p̄n.
Si iactauit se de aliquo peccato mortali facto. vide ibidē. §. 1.
Si iactauit se in vituperiū alioꝝ. vide ibidē vel in deceptionē alicui⁹. ibidē.
De pertinacia que ponit̄ ab aliq̄bus filia superbie habes. ō. §. 14.
De hypocrysi. vide Simulatio. §. 4.
Si simulauit sanctitatē in deceptionē populi vel vt assequeret̄ prelatiōes. ibidē.
De discordia que est. 6. filia vane glorie. vide Discordia.
Si noluit cōcordari cum alijs in his q̄ erāt bona ꝓpter elationē suā. ibidem.
De cōtētione que ē. 7. filia vide Cōtentio.
Si habuit contentionē propter emulationē alicuius. ibidem.
Si cōtēdit disputādo ꝯtra v̄itatē. ibidē.
Si cōtēdit in iudicio ꝯtra iusticiā. ibidem.
Si contendit ita inordinate q̄ scandalū facit aliquibus. ibidem.
Si subornauit aliquos in electiōe vel testimonio ⁊ huiusmodi. vide Subornatio.
Si nimis vilipendit se. vide Ironia.
De astutia. Si vsus ē sillatōe. vide Astutia.
Circa auaritiā que est capitale peccatū. vide Auaritia. in p̄ncipio. quid sit.
Et q2 consistit in retinendo acq̄rendo ⁊ appetendo sic interroga.
Si retinuit q̄ restituere tenebat̄. vide Restitutio. 3. per totū. ⁊ q̄s tenet̄ habes. Restō. 1.
Si nō soluit creditorib⁹ in termino cum posset. vide Solutio. §. 25.
Si retinuit superflua ⁊ nō fecit elemosynas vide Auaritia. §. 3.
Si nō fecit elemosynā de arte sua: puta medic⁹ paupi īfirmo: aduocat⁹ cliētulo paupi de q̄ vide Aduocat⁹. §. 10. ⁊ Medicus. §. 5.
De auaritia i acq̄rendo. vide Auaritia. §. 2. ⁊ satis patet. ō. in. 7. precepto.
De auaritia i appetēdo. hēs Auaritia. §. 1.
Si appetiuit illicite vel illicita vel multum aīo suffocato. vide ibidem.
Circa filias auaritie. p̄ma est ꝓditio.
Si ꝓdidit castrum vel terrā iīmicis vltra mortale tenet̄ de oī dāno.
Si ꝓdidit res ꝓximi volētib⁹ eas auferre iniuste vltra mortale sil̄r tenet̄ ad restōnē.
Si habita sub sigillo secreto vel cōfessionis reuelauit habes Cōfessio vl'. §. 1. ⁊. §. 23.
Si aperuit litteras alterius sigillatas. vide Falsarius. §. 2.
Si secreta domini sui reuelauit in eius dānum vltra mortale tenetur ad restōnē. vide Feudum. §. 16.
De fraude que est. 2. filia habes Fraus.
Si fecit fraudē legi ibidem. §. 2.
Si fraudauit iustas gabellas. vide Pedagium. §. 6.
Si vendidit vnā rem pro alia: puta vinum limphatū ꝓ puro corrupta ꝓ sanis pecus ꝓ castrato ⁊ h⁹ mōi habes Emptio. §. 8.
Si aliquā fraudē fecit i deceptionē ꝓximi. vide Dolus. §. 9.
De fallacia que ē. 3. filia habes Falsarius.

Si falsificauit aliquod instrumētū bullam vel librū. vide Excoicatio. 5. casu. 3. ꝛ Falsarius. §. i. cū sequentib⁹.

Si destruxit instrumēta vel scripturas. vide Falsarius. §. 3.

Si occultauit scripturas. vide Restitutio ꝑmo in littera scripturas.

Si falsificauit sigilla prelatorum. vide Falsarius. §. 2.

Si falsificauit mēsuras ibidē. §. ij.

Si monetā ibidē. §. 4. cum sequētib⁹.

Si ex falsa causa obtinuit aliqͦd bn̄ficiū ecclesiasticuꝫ vltra mortale tenet̄ renunciare si al's nō obtinuisset. vide Rescriptū. §. 3.

De inquietudine mētis qua quis nimis sollicitus ē circa temporalia: ꝛ tūc est mortale peccatum quādo per eam quis omittit necessaria ad salutem: al's est veniale peccatū. vide Inquietudo.

De violentia que ē. 5. filia satis. patet in. 6. precepto. ꝛ in titulo Rapina.

De imisericordia q̄ ē. 6. filia q̄ nō subueīt q̄s indigēti hēs Auaricia. §. 3. ꝛ Elyna. §. i.

De acceptiōe personarū q̄ ē. 7. filia habes. Acceptio personarū.

Si in iudicio accepit personaꝫ vel in distribuendis officijs vel beneficijs vel elemosynis. vide ibidē. per totū.

Si in electionib⁹ nō elegit magis dignū. vide Electio. §. 2i.

De turpi lucro qd ē. 8. filia. vide Turpelucrū ꝛ tale ē pctm̄ q̄le illud ꝓpter qd acq̄rit.

De ludo qui prouenit aliq̄n ex auaricia. vide Ludus. per totum.

Si lusit ad pillā vl' aliū ludū i q̄ ꝓsat̄ industria. vide Ludus. §. 2. q̄n licet.

Si ludit ad ludū i q̄ ꝓsat fortuna ibidē. §. 4

Si stetit ad inspiciendum ludentes. vide ibidem. §. sexto.

Prodigalitas ē ꝯtraria auaricie: ſꝫ tn̄ pctm̄ vide Prodigalitas.

Si supflue expendit res in pompis equis et huiusmodi. | notabilis excessus videt̄ mortalis. vt pꝫ Ornatus. §. 6. ꝛ ibi vide.

Circa luxuriā q̄ ē capitale vitiū. vide Luxuria. ꝛ de hoc habes. s̄. 6. precepto.

Circa ꝓ filias luxurie q̄ꝝ ꝑma ē cecitas mētis. de qua Cecitas mētis. in ꝑn.

Si ita occupat⁹ fuit in mūdanis mēte ꝙ nescit aliquid de deo intelligerre vel necessaria ad salutē. vide ibidē. §. i.

De precipitatione que est. 2. filia. vide Precipitatio.

Si fuit ꝑceps in operib⁹ suis cōtēnēs cōsiderare vel in periculū. vide ibidē.

De incōsideratione que ē. 3. filia luxurie. vide Incōsideratio.

Si fuit incaut⁹ maxime vbi iminebat periculum vl' vbi tenebatur de leui vel leuissima culpa: quia licꝫ excusetur aliquādo a mortali nō tamē ab obligatione restitutōis. vt habes Culpa. §. 5. ꝛ 6.

De amore sui quo quis q̄rit delitias ꝛ quietem. vide Amor sui.

De amore seculi qui ē. 5. filia luxurie habes Diligere. §. 3.

Si voluit ꝑpetuo stare i mūdo. vide ibidē.

Si dilexit mundū cōstituens ibi finē vel ad voluptatē. vide ibidem.

De horrore futuri seculi ex quo homo vellet nūq̄ mori. vide Diligere. §. 3.

De incōstātia q̄ ē. 7. filia habes. Incōstātia

De odio dei quod ē octaua filia luxurie habes Odium dei.

De stultiloquio aut scurilitate que sunt filie luxurie dic si vsus ē verbis libidinosis aut inhonestis aut gestibus vel ad prouocandū alios: vel vnde probabiliter habēt ꝓuocari ad luxuriā est mortale peccatū. Idē dic de turpiloquio. vide Scurilitas.

Circa gulā que ē aliud capitale peccatū sūt formāde interrogatiōes circa eius spēs.

Si preuenit horā in comedēdo.

Si nimis laute comedit.

Si nimiū studium apponit.

Si nimis comedit.

Si cū nimio ardore seu appetitu ꝛ q̄n gula sit mortale pctm̄ i ꝑdictis. habes Gula.

De eius filiab⁹. quarū ꝑma est ebrietas. vide Ebrietas quādo est mortale pctm̄.

De hebetudine mentis que est. 2. filia. vide Hebetudo.

De inepta leticia. scias ꝙ nō est mortale peccatum: nisi per ipsam dissolueret̄ quis in ea que sunt mortalis peccati. vt coreiçando in casu prohibito ꝛ huiusmodi. al's est veniale peccatum.

De multiloquio que ē. 4. filia habes Multiloquium. per totum.

De scurilitate q̄ ē. 5. filia habes Scurilitas.

Si fecit act⁹ ita scuriles ꝙ ad ꝓuocandū ad luxuriā sūt efficaces videt̄ mortale.
De imundicia que est. 6. filia gule. vide Immundicia.
Si comedit vel bibit vt possit luxuriari: qꝛ est mortale. secus est si ut satisfaceret vxori in redditione debiti: quia sic nullū peccatū veniale quādo hoc fecit vt magis delectaretur cum vxore.
Circa inuidiā que ē aliud capitale pctm̄. vide Inuidia ꝛ quō ē mortale peccatū.
De ei⁹ filiab⁹. quarū prima est odiū ꝓximi de quo vide Odiū dei. ꝛ sic interroga.
Si desiderauit malū ꝓximi ꝛ quāto tēpore pseuerauit ꝛ si sepe in huiusmodi occupauit mētē: qꝛ quotiēs deliberate desiderauit malū proximi totiēs mortaliter peccauit si erat notabile malū ꝛ per diuersa tēpora.
Similiter quādo in eadē cogitatione transibat nūc de desiderio mali in rebus ad desiderium mali in persona vel in filijs: quia sicut sunt diuersa subiecta ita vident̄ diuersa mortalia peccata.
De tristicia in ꝓsperis q̄ ē. 2. filia. si tristat⁹ ē de bono notabili ꝓximi deliberate ꝓpter inuidiā ē mortale pctm̄ vt prelat⁹ de maiori plātione doctor de maiori cōcursu scholaris de maiori ingenio. Ciuis de maiori honore. Mercator vł artifex de maiori creditu spūalis de maiori fama ꝛ h⁹mōi. vide Inuidia.
De leticia in aduersis ꝓximi. Idē dic vt. s. Et vide ibidē.
De susuratione. vide Susuratio.
Si q̄siuit semiare discordias reportādo malū alteri de altero. ibidē.
De detractōe. vide detractio p totū. quō est mortale pctm̄. ꝛ quō tenet̄ p totū.
Si dixit malū de ꝓximo false. ibidē.
Si vere dixit s3 q̄h⁹ nō debuit. ibidē.
Si augmētauit malū. ibidē.
Si audiuit libēter detractiōes. ibidē.
Circa iram que est aliud capitale peccatū. de quo habes Ira.
Si appetiuit vindictā de ꝓximo. ibidē.
Si noluit loq̄ cū ꝓximo nec recōciliari. vide Diligere deū. §. 2.
De filiab⁹ ei⁹ q̄x ꝑma ē tumor mētis: dic vt. s. in ꝑma filia inuidie. §. 19. ꝛ de implicatiōe in h⁹mōi cogitatiōib⁹ de vindicta fiēda ƒm regulā supradictā. ibidē.

De. 2. filia. s. indignatōe hēs Indignatio.
De. 3. filia que ē clamor. vide Clamor.
De. 4. filia q̄ ē ɔtumelia seu ɔuitiū hēs Cōtumelia ꝛ Cōuitiū. Adūte h̄ ꝙ l3 q̄s nō dicat ɔuitiū vł ɔtumeliā vt ei auferat honorē ƒcā correctōis h̄ tm̄ dicē talia q̄ de se notabilic̄ ledūt: puta mulieri ꝙ est putana ꝛ h⁹mōi ꝛ audiētes scādalicāt̄ de tali cui dr̄: qꝛ sic credūt eē nō excusaret̄ a mortali pctō.
De. 5. filia que ē rixa. habes Rixa.
De maledictōe q̄ ē. 6. filia hēs Maledictio.
De blasfemia dictū ē. s. §. 6.
De bello similiter. §. ij.
De seditiōe que ē. 6. filia habes Seditio.
Si tenet ꝑtialitatē vel eā sequit̄ parat⁹ qualitercūq3 ꝓ parte ē i statu dānatiōis nec pōt absolui: nisi disponat dimittere.
De murmuratiōe habes Murmuratio.
Si murmurauit cōtra deū deliberate tenēs eū iniustū qꝛ mortale.
Si cōtra prelatos ipsos temerarie iudicando mortale est.
Circa accidiā que est vltimū capitale peccatū. vide Accidia.
Si dimisit necia ꝓpter accidiā. ibidē. §. i.
Si penituit se benefecisse. ibidē.
Si icurrit ifirmitatē notabilē ꝓpter tediū ē mortale qn̄ pōt se iuuare. vide Accidia. §. i.
De filiab⁹ eius quarū ꝑma ē desperatio. vide Desperatio.
De scđa q̄ ē malicia que ē pctm̄ i spm̄ sanctū qō h3 sex spēs. Prima dr̄ p̄sūptio de misericordia dei sine merit̄. Scđa desperatio q̄ desperat de mīa dei. Tertia impugnatio veritatis agnite vt liberi⁹ possit peccare. Quarta inuidētia fraterne gratie: ex qua vellet oēs essent mali ꝛ nullus bonus ne eēt sibi cōfusio male viuere. Quinta obstinatio. Sexta impenitētia. vide Peccatū. §. 3.
De. 3. filia q̄ ē pusilanitas. vid Pusilanitas
Si desijt bona facere ad q̄ tenebat̄ ex pusilanimitate: v puta corrigere fratrē. vide Correctio fraterna. §. i. ꝛ filia. Si v̄o dimisit nō necessaria ē veniale peccatū.
De. 4. que ē otiositas dictu3 ē. s. in. 3. precepto. ꝛ habes in ti. Otiositas.
De. 5. filia que est pigritia seu torpor. vide Torpor.
De. 6. que est euagatio mentis in illicita habes Euagatio mentis.

De.7.que ē negligētia. vide Negligētia.
Si fuit negligēs i addiscendo necessaria ad salutē in ɔfitēdo: i suscipiēdo sacra: i opib⁹ misericordie exercendis que qñ sit mortale peccatū pz Negligētia.§.i. Aduerte hic: qr si q̄s ex negligētia omittit implere vnuz precepti: puta de cōfitendo semel i anno solum est vnū peccatū mortale: ꝗ si deliberauit sepius nolle cōfiteri tot sunt peccata mortalia quot sunt deliberationes facte per interualla temporis. Quod no.
Circa opera misericordie spūalia que sunt cōsule: castiga: dimitte: solare: fer: ora.
Si noluit dare cōsiliū petēti in his q̄ ptinēt ad salutē vel i re vñ notabile damnū potest euenire proximo cum tamē posset: mortale est vel quādo habebat ex officio.
Si non correxit q̄s debuit ꝛ tenebat. habes Correctio platorū. ꝛ Correctio fraterna.
Si dimisit rācorē cōtra proximū. dictum ē supra.§.19.
Si nō fuit ɔsolat⁹ tribulatos posset eē mortale i plato qñ subditi ex tali omissiōe inducunt in desperationē vel aliud malū: ꝛ ipse bono mō posset salua disciplina.
Si nō orauit p oīb⁹ posset esse graue in illis qui viuūt de elemosynis magna negligētia.
Circa opa misericordie corpalia que sūt visito: cibo: poto: redimo: tego: colligo: cōdo: que tūc cū puaricāt sūt mortale pctm̄ qñ ex eoꝝ omissiōe notabilit ledit ꝓxim⁹. ꝛ homo pōt bono mō facere: puta si plat⁹ visitaret infirmū quē visitare posset nō desperaret: ꝗ cōfiteret. Eget cibo ꝛ potu ꝛ habes vltra cō decētiā tui stat⁹. Est in captiuitate ꝛ redimere posses de superfluitatib⁹ tuis.
Est nudus ꝛ tu caudā ducis. Est sine domo ꝛ tu habes ampla palatia. Ex dictis.ꝫ.aua ricia ꝛ elemosyna potes colligere qñ hō tenetur de precepto.
Circa quinqꝫ sensus qui sūt visus: gust⁹: auditus: odorat⁹: ꝛ tact⁹: in q̄b⁹ sepi⁹ potest eē mortale: vt si voluit videre q̄ sunt mortalis pcti in eo q̄ facit vl inductiua ad mortale. de q̄ habes Curiositas. Idem dic de auditu. Gustus aūt ꝛ odarat⁹ coiter sunt venialia Tactus qñqꝫ mortale cum cā luxurie vl morose delectationis. vt.ꝫ. Cogitatio.
Circa precepta ecclesie que generaliter tangunt omnes dictū est supra. in. 2. filia ianis glorie.§.15.
Nūc de statibus aliqua pticularia sūt ponēda in quib⁹ sūt interrogandi vltra ea que.ꝫ. posita sūt cōtra precepta ꝛ in peccatis capitalibus. ꝛ primo.
Circa pueros doli capaces sūt interrogandi de iniectione manuū violēta in personaz ecclesiasticā ex qua possent eē excoicati. de q̄ habes supra Excōmunicatio.5.§.i. cuz multis se. postea de cōfessione ꝛ coione si fecerūt de penitētia. de inobedientia. de mendacijs. de inhonestate: auditione misse. de furtis. ꝛ similib⁹ in q̄b⁹ coiter illa etas solet peccare.
Circa christianos in cōmuni. Si suscepit sacramēta necessitatis: ꝛ que sint. vide Sacramentum.§.6.
Si portauit habitum infideliuz. vide Apostasia.§. vltimo.
Si nimiā familiaritatē hʒ cū iudeis vel cuz infidelib⁹. vide Iudeus.§.i.
Si fecit ɔtra cōsciētiā. vide Cōscientia.§.i.
Si habuit ratū aliq̄d malū factuz noīe suo. vide Consensus.§.5.
Si alicui cōsuluit aliq̄d peccatū vel maluz. vide Consilium.§.i.
Si ɔtempsit aliquā exhortationē superioris vide Contēptus.§.i.
Si qñ tenebat habuit cōtritionē de peccatis vide Cōtritio.§. 4.ꝛ.5.
Si correxit quos sciuit velle delinquere. vide Correctio fraterna.§.i.
Si denunciauit prelatis peccata que sciuit. vide Denūciatio.§.i.
Si in dubijs tutiorē partem elegit. vide Dubium.§.i.ꝛ.2.
Si existēs excoicat⁹ vel interdict⁹ ꝛ monit⁹ a celebrātib⁹ vt exiret ecclesiā noluit exire. vide Excoicatio.5. Casu.15.
Si famā suā neglexit. vide Fama.§.i.
Si incarcerat⁹ fuit. vide Fugere.§.i.ꝛ.2.
Si vsus ē habitu femieo vir existēs vl ecōtrario: aut religiōis. vide Habit⁹.§.7.ꝛ.8.
Si fuit histrionus. vide Histrio.§.i.
Si impressit i t̄ra vel i lapide humi posito signū crucis. vide Imagines.§.4.
Si fecit aliq̄d enorme in ecclesia. vide Immunitas. per totum.
Si sciuit necīa ad salutē. vide Sciētia.§.2.
Si fuit excoicat⁹ ab aliq̄ iudice. vide Absolutio.2. ꝛ Excoicatio p̄mo. per totū.

Si iniecit man⁹ violētas in ꝑsonā eccl'ia sticā. vide Excōicatio.5.§.i.cū mult; sequenti.
Si noiatim: in̄dictos: excōicatos vl' vsurarios sepelic'rit. vide Excōicatio.7.cāu.36.
Si ɔxerūt mrīmoniū i casib⁹ ɔsanguitat; vl' affinitat; ꝓhibit;. vide Excoicatō.7.cāu.4i
Circa ambaisiatores dn̄oꝝ vel coitatū.
Si steterūt absentes sine cā vl' ꝓ factis suis i expēsis dn̄oꝝ vel coitatū. vide Absens.§.i.
Circa tutores vel curatores aut admistratores rerū alienarū.
Si ifideliter se habuit i cōmissis fraudādo vel dilapidando: aut nō bene mistrando. vide Admistratio.§.i.
Si exegit vsuras ꝓ pupillis: aut alio mō fecit ꝓ eis cōtract⁹ illicitos. vide Restitutio.i. in littera vsurarius.
Circa coniugatos.
Si cōtraxit clandestine. vide Clandestinū vel i gradu prohibito. vide Matrimoniū. 3.per totum.
Si consūmauit ante benedictionē. vide Debitum.§.i.
Si negauit debitum petenti vel reddidit se impotentē. ibidē.§.6.
Si cognouit cā satiādę libidis. ibidē. §.23.
Si cog͞uit hn̄s itētionē ad alterā ibidē.§.zi
Si vsus ē matrimonio extra vas vel modo indebito. ibidē.§.25.
Si tēpore mēstrui. ibidē.§.32.
Si in dieb⁹ festiuis vel in ecclesia. ibidem.§. 28.7.§.vltimo.
Si ꝑgnatiōis tēpore. ibidē.§.33.
Si per tactus habuit pollutionē extra vas ididē.§.26.
Si exegit vel reddidit debitū adultero vel adultere. ibidē.§.8.
Si ɔxit excoicat⁹ vel in pctō mortali exīstēs q² peccauit mortaliter cōtrahēdo p̄ ꝑba de p̄senti. vide Matrimoniū.2.§.vlti.
Si nō contraxit ea intētōe qua debuit. vide Matrimoniū.2.§.vltimo.
Circa vxores. Si fuit litigiosa i domo: ⁊ de reliquis. de quib⁹. s̄.§.20.
Si habuit dotē. de vsuris. vide Restitutio. ꝑmo sub lr̄a vsurarius.
Si fuit inobediens viro. vide Obediētia. ⁊ Inobediētia per totū.
Si ꝓcurauit sterilitatē vl' vsa ē suptistiosis vt haberet filios. vide Matrimoniū.2.§. 23.cum duo. sequē.
Si dedit bona viri ɔ ei⁹ volūtatē vide Elyna §.7.⁊ vide Furtū.§.34.⁊.35.⁊.47.
Si habuit bonā curā de filiab⁹: maxime: ⁊ si docuit eas vanitates ⁊ h⁹mōi: in q̄b⁹ sunt mlta mortalia: nō duxit ad missas ꝑdicationes: s̄ coreas patz ꝑ supdicta qn̄ ē mortale.
Si vsa est ornatu indebito. vide Ornat⁹ per totum.
Si violauit fidē viro. vide Adulteriū.i ꝑn.
Circa viros si stetit nimis i remot; cā cupiditatis ɔ volūtatē vxoris. vide Debitū.§.6.
Si nō ꝑuauit fidē vl' h₃ ɔcubinā: q² nō ē absoluendus: nisi a se eijciat. vide Cōcubinarius.§.ꝑmo.
Circa patrēfamilias. Si alimēta dedit q̄bus tenebat̄. vide Alimēta. per totū.
Si soluit decimas debitas. vide Decima. §.i.⁊.2.
Si fecit elynas. vide Elemosyna.§.i.
Si mistrauit necīa familie tā corpi q̄ aīe docēdo ⁊ hmōi. vide Familia.§.i.⁊ Fili⁹.§.zi.
Si nō dotauit seu maritauit filias tēpore debito. vide Dos.§.4.
Quō tenet̄ ex fcō familie hēs Dn̄s.§.vlti.
Si ꝓuocauit familiā suā nimis exasperādo ⁊ furiose ⁊ ceteris. vt.s̄.Ira.
Si nō ꝓcurauit vt cōfiteret̄ semel in anno ⁊ coīcaret videt̄ mortale peccatū.
Circa filiosfa. Si furat⁹ ē res p̄ris sui vt expēderet in supfluis vl' ludis aut alijs malis: q² ē mortale. Sec⁹ si accepisset ꝓ faciendis sibi vestimētis: aut calciamētis: aut alijs necessarijs: q² sic liceret: et quo pater non ꝓuidit: vt tenet̄. ⁊ de reliquis vt.s̄.§.8.
Circa doctores ⁊ magistros.
Si quesiuit magisteriū seu doctoratū propter honorē ꝑncipal'r. vide Honor.§.4.⁊.7
Si fecit se ꝓmoueri ad doctoratū exīstēs ineptus ⁊ ignorās videt̄ mortale per.c.i. ⁊.c. quanto. de magistris.
Si legit principaliter propter honorē. vide Honor.§.7.
Si legit scīas ꝓhibitas vl' ꝑsonis ꝓhibitis. vide Magister. ⁊ que sunt ꝑsone prohibite vide Excoicatio.7.casu.6.⁊.7.
Si ex pacto recept⁹ est i canonicū vt scholas regat. vide Magister.§.io.
Si exegit exīstēs salariatus a scholarib⁹ aliq̄d. vide ibidem.§.ij.iz.⁊.i3.

Si exegit aliquid pro licentia docendi dan
da. ibidē. §. 15.
Si admisit igrātes ad doctoratū mortaliter
peccauit: q2 ex tali fcō dic mēdaciū pnitiosū
Si exegit iuramētū a doctorādo q nō expen
det plusq̄ d3 i doctoratiōe. ibidē. §. vltimo.
Si existēs i mortali notorie docuit publice i
theologia: q2 mortaliter peccauit b3 Petrū
vide Predicare. §. 7.
Si seruauit iuramenta vniuersitatis. vide
Juramentū. 6. §. 2. 7. 3.
Si iactauit se de doctrina alios vituperādo
aliquādo 7 in pluribus pōt esse mortale. vi
de. s. §. 5. 7. 19.
Si notabiliter fuit negligēs circa pfectum
scholariū videt mortale. vide Negligentia.
Si vberauit aliquē crudeliter videt morta
le: quia solum leuis castigatio eis permissa ē
c. cum volūtate. de sentētia excoīcationis. 7
si erāt clerici eēt excoīcat9. vide Excoīcatio
5. casu. 1. §. 10. 7. 11.
Si iniusto mō puta detrahēdo vl per sectas
subtraxit scholares alteri9 doctoris. q2 vltra
mortale tenet ad restōnē si iā intrauerāt b3
Jo. de ligna. sec9 si nōdū intrauerāt.
Si ipediuit pter odiū vl ptialitatē docto
randū: vl in collegio recipiēdū idoneum: q2
vltra mortale tenet ad restōnē dāni.
Circa scholares Si fuauit iuramēta vniuer
sitatis. vide Juramētū. 6. §. 2. 7. 3.
Si fecit sectas p rectore fiēdo multa morta
lia ibi adueniunt.
Si elegit rectorem insufficientē videt mor
tale scdm aliquos: b hoc nō determino i vni
uersitatibus scholariū.
Si studet in phibitis scientijs. vide Magi
ster. 7. s. Excoīcatio. 7. casu. 6. 7. 7.
Si sepe cōtēdit ptra veritatem ne succūbere
videat. vide. s. §. 15.
Si studet propter malū finem: quia tale pec
catum qualis finis vel propter honorē. vide
Honor. §. 7.
Si studuit curiosa dimittēdo necessaria ad
salutē ē mortale pctm. vide Curiositas.
Si tractauit cū aliquo ciue bononiēsi de cō
ductione hospitij alteri9 scholaris. vide Ex
cōmunicatio. 7. casu. 4.
Circa medicos. Si existēs ignorās medet.
vide Medicus. in pn. 7. §. 1.
Si i medēdo nō fuit secut9 traditiōes medi
cine: b voluit facere experimēta ex capite suo
in periculū notabile pximi. ibidē.
Si plongauit infirmitatē. ibidē.
Si cōsuluit aliqd ptra salutē aie p sanitate
corporis. ibidem. §. 7.
Si nō admonuit infirmū efficaciter vt cōfi
teret in pncipio infirmitatis. ibidē. §. 8.
Si pregnanti aliqd dedit vt filius moreret
peccauit mortaliter: q2 nō sūt faciēda mala
vt bona eueniant.
Si dedit medicinā de qua dubitabat an no
ceret. ibidem. §. 2.
Si nō ānūciauit mortē ifirmo. ibidē. §. 12.
Si nō debito mō visitauit infirmos posset
aliquādo esse mortale.
Si paupib9 noluit medere grat. ibidē3. §. 5.
Si habuit ptē cū aromatario 7 pt b guat
infirmos emere ab eo cū eorp dāno: q2 sic te
neret eis ad restōnē: ex quo ei soluerūt. sec9
si ex hoc nullū habent dānū.
Circa aromatarios. Si in cōponēdis medi
cinis nō posuit que medic9 ordinauit: b vnū
pro alio vel corrupta 7 que virtutē nō habe
bant ex vetustate p bonis 7 huiusmodi ex q̄
bus sequit vel prolongatio infirmitatis vel
aliud malū proximo infirmo: q2 vltra mor
tale tenet ei ad restitutionē.
Si vendidit venena vel que faciūt aborsū 7
huiusmōi illis de quib9 sciebat nō debere: vti
ad bonū. vide Ars. §. 2.
Si sophisticauit aromata ponēs in spēbus
vnū p alio vel in sirupis aut in cādelis 7 h9
modi. vide Emptio. §. 8.
Si vēdit diminuto pondere aut falso. 7 h9
modi. vide Falsarius. §. 11.
Circa mercatores. Si portauit phibita in
fidelib9. vide Excoīcatio. 5. casu. 21.
Si negociatur pter malū finem. vide Ne
gocium. §. 2.
Si in loco sacro tenuit mercatu3. vide Im
munitas. §. 1. 7 Negociū. §. 2.
Si carius vēdidit q̄ emit i eodē loco. vide
Emptio. §. 10. 7. 1. Negociū. §. 3.
Si vendēs p alijs aliq vendit p. 12. 7 solu3
10. dat dnīs rerū. ibidē. §. vlti.
Si vendidit vnū p alio vel corrupta p bo
nis. vide ididē. §. 8.
Si vsus ē falsis mensuris 7 huiusmodi. vi
de Falsarius. §. 11.
Si vēdidit rē pl9 iusto pcio aut pter tēpus

solutiõis ⁊ h⁹mõi. vide Emptio. §. 7.
Si fecit cambia. vide Usura. i. §. 51. cũ seq.
Si aliq̃s ꝯct⁹ vsurarios. vide Usura. i. p to.
Si cõposuit cũ aliis vt vẽdãt vno ꝑcio ĩ dã nũ reipublice: q2 vltra mortale tenet dãnificatis. vide Negociũ. §. 2.
Si expendit falsas monetas sciẽter est mortale ⁊ tenet ad restitutionem lic3 ipse etiam fuerit deceptus ab alio.
Si bonas monetas radit. vide Falsarius. §. 4. cum sequẽtibus.
Si emit res raptas vel furatas. vide Restitutio. i. in littera emens.
Si infidelit se habuit ĩ societate quã h3 cũ aliquo. vide Societas. i. ⁊. 2. per totũ.
Si vẽdidit in festis vel cũ mẽdaciis piuriis ⁊ aliis illicitis. vide negociũ. §. 2.
Circa ꝓsonetas Si mediator fuit ꝯctuũ vsurarior vide. Restitutio. i. in lr̃a vsurarius.
Si male ꝯsuluit scienter ĩ aliq̃ ꝯctu q2 vltra mortale tenet de dãno dato. vide Dol⁹. §. 9
Si decepit in precio dans intelligere vni ꝙ vult tantũ ⁊ alter ꝙ nõ põt habere nisi tãtũ vide Emptio. §. vlti.
Circa artifices Si fecit artẽ cui⁹ op⁹ ẽ ad malũ vt taxillos ⁊ h⁹mõi. vide Ars. §. 2.
Si accepit ĩsignia alt̃i⁹ mg̃ri. vide insignia De fraude in arte in mẽsuris ⁊ huiusmodi.
Circa lanifices Si vẽdit pãnũ vni⁹ lane ꝓ alia vel tincture. vide Emptio. §. 8.
Si soluit laboratorib⁹ de pãno aut vẽdẽdo vltra iustũ preciũ ⁊ emendo ꝓ viliori. vide Usura. i. §. 58.
Si filatorib⁹ dedit. 24. vntias ꝓ libra tenet ad restõnẽ nisi sic a ꝓncipio cõuenisset.
Si pãnũ nimis traxit. vide Emptio. §. 8.
Si nõ soluit laboratorib⁹ vide Solu. §. 25
Circa tabernarios Si vẽdidit vinũ limphatũ pro puro vide Emptio. §. 8.
Si miscuit in vino nociua ibidẽ.
Si tenuit meretrices vel lusores omnia peccata ei imputabunt.
Si sciẽter admĩstrauit ad ebrietatẽ alteri⁹ vide Ebrietas. §. i.
Si ex culpa sua ꝑdidit sibi tradita ĩ custodia vide Custos. in ꝑncipio ⁊ nauta in ꝑncipio.
Circa macellarios Si vẽdidit carnẽ corruptã ꝓ sana de pecude ꝓ castrato ⁊ huiusmõi vide Emptio. §. 8.
Circa pistores Si fecit pane3 nimis ponderosũ vel imiscuit aliam farinã ⁊ huiusmodi vide Emptio. § 8.
Circa sutores Si fecit vestes impudicas q̃ non possunt deferri sine peccato mortali. vide Ars. §. 2. ⁊ hoc quando sit. vide Ornatus. per totum.
Si male incidit ex culpa sua. vide Culpa. §. 5. ⁊ sexto.
Si furatur de panno serico ⁊ huiusmodi. vide Furtum. per totum.
Circa artifices Si vẽdidit aurũ alchimicũ pro ꝟo. vide Emptio. §. 8.
Si cudit monetã sine licentia principis. vide Falsarius. §. 4. cũ sequentib⁹
Si radit eam vl' facit aquã vnde aliquid imminueret. ibidem.
Si emit lapidẽ preciosum pro vili ab illo q̃ ignorabat. vide Emptio. §. 7.
Circa alchimicos Si laborauit in dicta arte. vide Alchimia.
Circa datiarios Si exegit datia iniusta. vide Pedagiũ. §. i. cũ sequentib⁹.
Si exegit a ꝑsonis ecclesiasticis. ibidẽ. §. 4.
Si imputauit fraudẽ datii: vbi nõ erat vltra mortale tenet ad restõnẽ totius dãni.
Si fraudauit socios vltra mortale tenet ad restitutionem.
Circa musicos ⁊ histriones Si pulsauit his qui ex libidine coriçabant vel illicite. vide Corea.
Si gestus impudicos prouocantes ad peccatum mortale fecit. vide Histrio.
Circa laboratores ⁊ rusticos. Si nõ laborauit fideliter in notabili excessu esset mortale peccatum.
Si permisit bestias nocere in agris ⁊ hmõi tenet ad restitutionẽ si fuit in culpa.
Si fraudauit dñm in parte sibi dãda tenet ad restitutionẽ nisi dñs in alio grauasset eũ vide Furtum. §. 40.
Si nõ seminauit possessiões vl' coluit q̃s tenebat sicͭ debuit. vide Culpa. §. 5. ⁊. 6.
Circa venatores Si ĩ dieb⁹ festĩs ꝑdita missa vl' ꝑ totã diẽ se occupauit. vide Ferie. §. 9.
Si dedit dãnũ in agris: quia tenet si est notabile ad restitutionẽ.
Circa locatores Si sciẽter locauit equũ periculosũ aut vas vitiosũ. vid locatio §. 24.
Si cõductor fuit in culpa perditionis rei locate. ibidem. 23. §.

Si petijt mercedē quā nō debuit vl' soluit mi
nus q̄ꝫ debuit: ibidē. §. 22. ⁊. §. 15.
Circa laborātes i filādo lanā: vl' tingendo
setā: ⁊ hmōi q̄ tenenť. ꝓ si furāť. scđo si male
laborāt vl' destruūt: de q̄ vide locatio. §. 23.
Circa reuēditores reꝝ. Si finxerūt ꝙ nō po
terāt vēdi nisi ꝓ tāto: ⁊ tñ vel erāt q̄ emerūt
pro plus: vel ipsi ꝓ modico emerūt: vt ꝓ plu
ris vederent tenenť ad restitutionē quia per
fraudem acquisierunt.
Itē si vendiderūt ꝓ plus q̄ꝫ tribuant dño: vi
de Emptio. §. 28.
Circa iudices. Si habuit iurisditionē ab ali
quo nō vero dño. vide dñs in prin.
Si dedit iniquā sniaꝫ scienť vel ꝑ ignorātiā
aut negligentiā: vide Iudex. §. 21. cum seq.
Si existēs ignorans nō elegit bonū assessorē
ibidem. §. 22.
Si elegit assessorē in fraudē cum nō indige
ret: vide Iudex. §. 16.
Si accepit pecuniā vt iudicaret vel nō iudi-
caret: aut vt iniq̄ ꝯ iusticiā: vide iudex. §. 8.
cū multis sequētibꝰ: ⁊ Suspēsio. i. §. 20.
Si nō seruauit ordinē iuris videť mortale:
nisi aliq̄ cā vrgens ad hoc impelleret.
Si reo dedit dilatōes idebitas q2 vltra mor
tale teneť parti lese ad restitutionē.
Si reo fecit interrogatiōes ad q̄s nō teneba
tur respōdere: vide ꝯfessio delicti. ꝑ totū.
Si posuit ad torturā sine legitimis indicijs
vide Tortura. §. 1.
Si allegatōes friuolas admisit: quia vltra
mortale teneť leso ad restitutionē.
Si appellationē legitimā nō admisit vel fri
uolā admisit q2 vltra mortale teneť parti le
se: ꝺm ꝙ dico Appellatio. §. 15.
Si pauperibꝰ non ꝓuidit de aduocato: vide
Aduocatus. §. 10.
Si penam relaxauit vel auxit secundo: vide
Pena. § 18.
Si arrestauit aliquē vl' bona eiꝰ descripsit vl'
officiales misit: vt sic pecuniā extorq̄ret ꝯ iu
sticiā vel aliq̄d aliud iuenit ex q̄ pecunias ha
beret quia teneť ad restitutionem.
Si in snīa apposuit clausulā obscurā vt ille
ꝯ quē dabať se posset defendē ꝯ iusticiā q2 vl
tra mortale teneť ad restōeꝫ d dāno dato pti
Si partē nō ꝯdēnauit in expensis cū deberet
⁊ peterenť q2 vltra mortale tenetur ad resti-
tutionem parti.
Si vt extorto torqueret pecunias modo suo fe
cit ꝙ id qđ iure ordiario debebat expedire fa
ceret iure delegato.
Si purgauit ꝓuintiā malis hominibꝰ: vide
Iudex. §. 7.
Si iudicauit ꝺm allegata ꝯtra veritatē quā
sciebat: vide Iudicare. §. 7.
Si sniam alicuiꝰ cēsure eccliastice ꝓtulit si-
ne monitiōe ⁊ scriptis: vide suspēsio. i. §. 16.
Si iudicare p̄sūpsit non sibi subditos nec rō
ne rei vel delicti: vide Iudicare. §. 17.
Si ꝓtraxit sniaꝫ in lōgū vt pecunias extorq̄
ret: mortaliť peccauit ⁊ teneť ad restitutiōeꝫ
ñ solū pecunie accepte a ꝑte q̄ iusticiā hēbat
ꝫ ad oē datū qđ hūit ex tali dilatione.
Si inť posuit auc̄tem in aliq̄ ꝯctu mulier vl'
minoris in eoꝝ dānū ꝓpť pecuniā vel amici
ciā q2 vltra mortale teneť ad restōnem leso.
Circa officiales dñorum ⁊ cōmunitatū.
Si cominatꝰ ē alicui nisi ei daret ⁊c̄: vide cō
cussio.
Si exegit iniusta ḡuamia de mādato sui su-
perioris: q2 vltra mortale teneť ad restōneꝫ to
tius exacti: si ille nō vult restituere in cuius
vtilitatē est exactum.
Si executꝰ ē iniquā sniaꝫ vide iudicare. §. 7
Si nō obuiauit malis q̄ꝫtū potuit bono mo
do: vide Consentire. §. 2.
Si fuit ꝓditor t̄re vel castri: habes. ꝫ. Aua
ricia. in prima filia.
Si fuit officialis tyrāni aut iniusti dñi vide
Dominꝰ. in prin.
Si nō accusauit q̄s tenebať ex officio q2 si ex
iuramēto tenebať erit mortale pctm̄: als ñ sꝑ
Si emit offā vl' suꝑ ipa mutuauit: vid offm̄
Si hēs soluere de pecunia dñi vel cōitatis
alijs extorsit tm̄ pro ducato existēs ipse sala
riatus: quia restituere tenetur.
Si quos inuenit de nocte dimisit ꝓpter pecu
niam ꝯtra statuta q2 videť mortale.
Si seruauit statuta q̄ iurauit in ꝑn. officij.
Circa ꝯsiliarios dñoꝝ vel cōitatū. Si ex ñō
in ꝯsilio ꝯsensit alicui malo: vide Cōsensus
§. 2. ⁊ Consiliū. §. 1.
Si dedit fraudulentū consiliū: ibidem.
Si ꝓposuit aliqua in consilio in dānum ali-
quoꝝ quia vltra mortale teneť ad restitutio
neꝫ dāni totiꝰ q̄ñ sine eo non fuisset.
Si ꝯsensit ad aliq̄ statuta fiēda q̄ erāt iniu-
sta aut a ꝯ libertatē ecclesie: vide ibidē ⁊ excō
municatio. 7. casu. 12. ⁊ casu. 43.
Si res cōitať ꝑmisit dilapidari vl' ex inutili

b⁹cōmiſſiōib⁹ aut q̄likcūq; vide admiſtratō
Circa arbitros vel arbitratores. Si iniquā
dedit sn̄iam ſciēter: vel ex ignorātia: vide Iu
dex. §. zi. cum ſequētibus.
Si pmiſit expirarī ꝯpromiſſū: vid arbit. §. j
Si ꝑ ſpūali dedit tp̄ale in recōpenſationē: vi
de ibidem. §. 7.
Si ꝓ pace abſtulit ab vno ⁊ dedit alteri: vi
de ibidem. §. 6.
Circa accuſatores. Si accuſauit aliquē ma
la intentione: vide Accuſatio. §. 6.
Si accuſauit aliquē calūnioſe vid ibidē. §. 8
Si iurauit nō accuſare: ibidē. §. 6.
Si accepit preciū vt nō accuſaret: ibidem.
Si accuſatus reſpōdit calūnioſe. ibidē. §. iz.
Si accuſat⁹ tacuit veritatē: ibidē. §. zz.
Circa aduocatos. Si inbibit⁹ a iure aduo
carī aduocauit vid aduocat⁹. §. i. cū mult̄ ſe.
Si defendit iniuſtā cauſā: ibidē. §. iz.
Si amiſit cauſā iuſtā per ſuā ignorantiā vel
negligentiā: ibidē. §. iz.
Si imoderatū ſalariū extorſit: ibidē. §. i4.
Si nō aduocauit ꝓ pauperib⁹. ibidē. §. io.
Si fecit pactū cū clientulo de quota lit̄: ibi
dem. §. i4.
Si reuelauit aduerſario ſecreta clientuli: vi
de Falſarius. §. z.
Si cauſam vſurariā defendit q: vltra mor
tale tenet ad reſtitutionē.
Si fruſtratorias dilationes queſiuit quia te
netur ad reſtitutionē parti leſe.
Si falſas leges vel inſtrumēta produxit vel
inſtruxit clientulū de falſitate dicenda.
Si q̄litercūq; fuit cā alic⁹ dāni i hm̄oi aduo
catōe: q: vltra mortale tenet de dāno pti leſe
Si ſolūmodo attēdit ad ordinē iudiciarū ⁊
nō ad merita cauſe ſicut hodie cōiter faciunt
aduocati: ⁊ tñ nō excuſant a mortali: ⁊ ab ob
ligatione reſtitutionis dāni ſi defendūt cām
iniuſtā quo ad merita quantūcūq; q̄ ad mo
dū ꝓcedēdi ſit inordinata: q: ordo nō eſt in
uentus. niſi ꝓpter deceptōes euitandas.
Circa ꝓcuratores. Si defendit cauſā iniu
ſtā mortale eſt ⁊ tenet ad reſtitutionē leſo.
Si infideliter vel negligenter ſe habuit: vide
locatio. §. z3.
Si i poſitōib⁹ ponēdis vl' rñdendis piurauit
vel fuit cā piurij mortaliter peccauit.
Circa notarios ſi ex ignorātia dictauit male
inſtrā vl' teſtamēta ꝓp̄t qd ꝓximi dānificati
ſūt: vide Culpa. §. 5. ⁊. 6. ⁊. j. Tabellio. §. 6
Si inſtrā q̄ recipit non poſuit in ꝓtocollis
ſuis: ex magna negligētia videt mortale pec
catū in inſtrumētis ex quib⁹ ex eaꝝ perditiōe
proximi poſſent notabiliter ledi.
Si malicioſe occultauit vel deſtruxit inſtrā.
vide falſarius. §. 3.
Si falſauit iſtrā addēdo aliq̄d qd nō fuit ex
pſſū vel alio mō: vide Falſari⁹ in prin.
Si nō bn̄ informauit i renūciatōe alic⁹ iuris
ponēdo i inſtro partē q̄ erat ignara q: tenet
ei de dāno eo q: ē cā deceptōis proximi.
Si fecit inſtrā in fraudē vſuraꝝ: vide Reſti
tutio. i. in littera Vſurarius.
Si petijt indebitū ſalariū tenet reſtituere: fa
cit qd dico Emptio. §. 7.
Si notari⁹ epi petit ab ordinādis ſalariū nō
ſm inſtrm ſ ſm q̄litatē ordinis: q: ē ſimoni
acus quantūcūq; nō ſit ſalariatus: vide Si
monia. 3. §. zz.
Si recipit inſtrā ꝓ teſtamēto renūtiatiōe: do
natiōe: vel alia obligatiōe illi⁹ q̄ nō erat ſane
mēt̄: q: vltra mortale tenet ad reſtōne leſo.
Si ſcripſit dictauit vl' redegit in publica for
ma ſtatuta ꝯ eccl'iaſticā libertatē vl' i fauorē
vſuraꝝ: vide excōicatio. 7. caſu. iz. ⁊ cāu. 43
Si rogat⁹ ꝓ paupib⁹ noluit grat̄ facē: q: te
net ſm qd dico de aduocato aduocat⁹. §. io.
Circa litigātes. Si calūnioſe accuſauit ali
quem: vide Accuſatio. §. 8.
Si mala intentōe: ibidē. §. 4.
Si accuſatus dedit pecuniā accuſatori: vt de
ſiſteret ibidem. §. jj.
Si calūnioſe ſe defendit ibidem. §. iz.
Si non reſpōdit veritatē interrogat⁹ q̄n te
nebatur: vide Cōfeſſio delicti in prin.
Si litigauit ſciens iniuſtā cauſam habere:
vide Litigioſa. §. z.
Si habēs iuſtā cauſā litigauit nō p media iu
ſta ſ indebita: vtputa cū mēdacijs piurijs: ⁊
hm̄oi mortaliter peccauit ſm Tho. zz. q. 69
nō tamē tenet ad reſtitutionē.
Si aliq̄d obtinuit p iniuſtā ſententiā: vide
Sententia. §. 7.
Si appellauit cauſa afferende more: vide ap
pellatio. §. i5.
Si rōne ſtudij vel art̄ fraudulent ꝯuenit ad
vſariū corā aliq̄ iudice vid argumētatō. §. 3
Si hn̄s ꝯſeruatorē ꝓcurauit: vt intromitte
ret ſe de nō notorijs: vide ꝯſeruator. §. i.

Circa testes Si requisitus in iudicio noluit dicere veritatē: vide testis. §. 26.
Si falsū testimoniū dixit ibidē. §. 3.
Si dubiū pro certo proposuit: vide piuriū. §. 3
Si pecuniā accepit pro testimonio ferendo: vide testis. §. 28.
Circa tutores vel curatores. Si bn̄ administrauit in vtilitatib⁹ pupillorū: vide administratio p totum.
Si consūmauit bona ipsorū vel sibi appropriauit: qr tenet ad restitutionē: vt patet ibidez.
Circa executores testamentorū vel vltimarū voluntatū.
Si alimentauit relictū: vide Dos. §. 26.
Si soluit debita defuncti vide heres. §. 5. et 6
Si legata impleuit vel nimis distulit: vide Executor. §. 23. et 24.
Circa curiales. Si fuit adulator vt obtineret beneficia et hmōi: vide Adulatio p totū.
Si pposuit dn̄is aliq vn̄ possent extorquere pecunias indebite: vide Consiliū. §. i.
Si bona confiscata inique sibi fecit dona ri quia tenet restituere
Si fuit leno pro dn̄o mortalia multa in hoc sepe cōmittūtur.
Si totum tēpus expendit in otiositate: vide Preceptum. §. 5.
Si reportauit mala de alio vt eum poneret in inimicitiā dn̄i: vide Susurratio.
Si delectat⁹ fuit dicere mala de alijs vel audire: vide Detractio.
Circa principes et dn̄os seculares.
Si hz dn̄ium ex iusto titulo: vid dn̄s in pn.
Si neglexit facere iusticiā petētib⁹: qr vltra mortale tenet eis ad restitutionē dāni qd passi fuerūt ex hoc: facit qr hēs index. §. 2i.
Si fecit iniusticiā alicui multo magis tenet ibidem.
Si quesiuit ponere diuisionez in populis vt posset regnare qr mortale ē: vide susurratio
Si imposuit collectas indebitas subditis suis vide talia. in prin. et §. i.
Si exigi fecit pedagia iniusta: vide Pedagium per totum.
Si fuit ambitiosus ad mai⁹ dn̄ium propterea pcurauit bella vl aliud iniustū qr vltra mortale tenet de oi dāno: vide Ambitio. §. i.
Si fecit confederationē cū aliq de defendendo se iuste vel iniuste mortaliter peccauit.
Si hūit bellū iniustū et qn̄ sit iniustū hēs bellū. §. 4. et quō tenet ibidē in. §. 5. et io. et ii.
Si posuit officiales malos: vide Dn̄s. §. 4. et administratio. §. 2.
Si vendidit officia: vide officium.
Si ea que erāt cōitatis sibi appropriauit tenet restituere: vide Talia. §. 2. et io.
Si incarcerari fecit aliquem indebite: vide Carcer. §. 2. et 3.
Si bāniuit aliquē idebite: vide Bānū. §. i.
Si nō pmisit testari aliqs: vide Talia. §. io
Si coegit nubere filiā alicui⁹ alteri vt ei succedat pōt esse mortale fm qualitatē rei.
Si fecit fieri torneamēta vel bastiludia vel spectacula inhonesta: vide Ludus. §. 6.
Si iusticiā vēdidit: vide iudex. §. i9. et 20.
Si fecit statuta vel leges iniquas: vide Lex §. 22. et Excōicatio. 7. casu. i2. et casu. 43.
Si vasallos indebite grauauit vel spoliauit vide Talia per totū.
Si ipse vasallus existens fuit infidelis dn̄o suo: vide Feudum. §. i6.
Si tolerauit vsurarios propter lucrū suū: vide vsura. 2. §. i4.
Si nō purgauit prouinciā malis hominib⁹: vide Iudex. §. 7.
Si propt auariciā cōmutauit penā corpalē i pecuniariā: qr vltra mortale tenet lesis: si propter hoc aliq scelera facili⁹ perpetrantur.
Si nō tenuit vias securas: vide Rapina. §. i
Si pupillos et miserabiles psonas nō voluit audire nō dādo publicas aliqn̄ audientias: quia vltra mortale tenet de dāno qd eis infertur: vide Culpa. §. 5.
Si angariauit rusticos in laborib⁹ et maxie in festis: vide Talia per totum et Ferie.
Si tenuit nimias pompas aut expensas: vide Ornatus.
Si nimis occupauit se in ludis et venationibus: vide Ludus et Venatio per totum.
Si dedit dānum in agris propter venatiōes vide Venatio. §. 2.
Si nō corrrexit familiā h par curauit eos cōpescere a peccatis: vide Correctio p et scdo per totū: et quō tenet vide Dn̄s. §. i.
Si fuit excōicatus vel a iudice vel propter qd infra scriptorum.
Si iniici fecit man⁹ violētas in psonas ecclesiasticas: vide Excōicatio. 5. casu. i. p totuz.
Si fecit incendi vel frangi ecclesias vel loca religiosa ibidē casu. 5. et 6.

Si fuit in secutor alicui⁹. Cardinalis vl' de familia pape aut cardinalis vel alicui⁹ epi vi de Excōicatio.5.casu.9.7 casu.13.
Si fecit fieri aliquā iniuriā illis qui tulerūt aliquas sententias excōicationis vel interdicti vel qui fuerunt causa vt ponerent vel ob seruauerunt: vide ibidem Casu.10.
Si fuit fautor hereticorū eorū vl' ipediuit offm inqsitoris: vide Hereticus p totū 7 excōicatio.5.casu.17.7 excōicatio.7.cāu.28.7.29
Si coegit celebrare tpe interdicti: vide Excōmunicatio.5.casu.15.
Si fuit receptator pirratarū vel cū eis participauit: vide ibidē casu.18.
Si imposuit noua pedagia vel exegit phibita: ibidem casu.19.
Si permisit deferri prohibita infidelibus: ibidem casu.21.
Si impediuit victualia ne ad curiā portarētur: ibidem casu.22.
Si volentes ire romā vel redeuntes cepit p cussit 7 hmōi: ibidē casu.23.7.24.7.25.
Si impediuit ne obediretur litteris apostolicis ibidem casu.26.
Si vsurpauit iurisdictionē ecclesiasticaꝫ ibidem casu.28. Excōicatio.7.casu.5.
Si romipetas detinuit vel spoliauit: ibidem casu.29.
Si inuasit terras ecclesie: ibidē casu.30.
Si se subtraxit ab obedientia romani pontificis: ibidem casu.27.
Si corpus alicui⁹ defuncti fecit incidi vt alibi sepeliret ibidem casu.32.
Si tertio admonitus ab epis noluit eis facere iusticiā Excōmunicatio.7.casu.1.
Si exegit vel exigi fecit pedagia a psonis ecclesiasticis vel alia onera: ibidem casu.5.
Si christianos naufragiū patientes spoliauit bonis: ibidem casu.10.
Si grauauit personas ecclesiasticas vel eorū ꝯsanguineos qr noluerunt eligere quē volebat ibidem casu.14.
Si regalia vel custodiā 7 hmōi sibi vsurpauit in ecclesijs vacātib⁹ ibidē casu.15.
Si extorsit absolutionē ab aliqua censura p metum: ibidem casu.17.
Si cōpulit plātos ecclesiasticos ad submittendū ei bona ecclesiarū: ibidem casu.21.
Si indixit suis subditis ne coquant molāt 7 hmōi psonis ecclīasticis: ibidem casu.26.

Si procurauit aliquē occidi facere p assassinos ibidem casu.31.
Si ꝯcessit represalias ꝯtra ecclesiasticas personas: ibidem casu.33.
Si ipediuit visitatōes mōialiū: ibiđ casu.39
Si imunitatē ecclesiasticā violauit capiēdo hoies in ecclesia: vide Immunitas per totū.
Si presentauit indignos existēs patron⁹ alicui⁹ ecclesie: vide Jus patronatus.§.18.
Si fec. pmoueri idignos 7 si p pecunia qr vltra mortale ē simoniac⁹ vide simonia.3.§.1.
Si voluit ꝙ post bñficia ab ipso petāt ꝙ a papa mortale ē nisi aliq rōnabili cā faceret: puta ne indignis darentur 7 huiusmodi.
Si fidē seruauit pmissā: vide Pactū.§.4.
Si soluit seruitoribus suis 7 creditoribus: vide Solutio.§.25.
Circa ecclesiasticas personas 7 primo circa clericos in cōmuni.
Si est irregularis 7 qñ vel quō incurrit habes irregularitas primo per totum.
Si est suspensus 7 in quibus casib⁹ incurrat eam: vide suspensio primo per totum.
Si recepit ordines simoniace vel a simoniaco: vide simonia.6.§.9.
Si recepit ordines in peccato mortali: vide Ordo.2.
Si executus est ea que sunt ordinis in peccato mortali: vide Cleric⁹.8.7 eucharistia.2 §.5.7 eucharistia.3.§.15.7.24.
Si existens excōmunicatus vel interdictus aut suspensus ministrauit: vide Irregularitas primo.
Si non portauit tonsuram vel habitū: vide Apostata.§.1.7.2.7 cleric⁹.4.§.1.2.7.3.
Si imiscuit se negocijs secularibus vide clericus.9.§.3.cum sequentibus.
Si exercuit inhonesta clericatui: vide Clericus.10.per totum.
Si est debite litteratus: vide Clericus.2.p totum.7 eps.§.26.
Si fuit ordinatus ante etatem debitam: vide Etas per totum.
Si dimisit horas canonicas dicere: vide Hora.§.3.cum.8.§.sequentibus.
Si dicendo voluntarie se occupauit in aliq alio: ibidem.§.26.
Si non benedixit mensam nec gratias reddidit post cibum: vide Clericus.12.
Si exercuit officiū ordinis sine debitis para

mentis vel mō. vide Missa. §. 35.
Si celebrauit in ecclesia polluta. vide Cōse cratio ecclesie. §. 8.
Si celebrauit tempore interdicti. vide Interdictum. 7. per totum.
Si celebrauit ad faciendum maleficia, vide Missa. §. 53.
Si celebrauit nō ieiun⁹. ibidē. §. 3. cū duo. se.
Si i altari execrato. vide Altare. §. 2.
Si plusq̄ semel in die. vide Missa. §. 4.
Si cū hostia vel vino corruptis. vide Eucharistia. i. §. i. cū sequētib⁹.
Si cū euagatiōe mētis. vide Missa. §. i2.
Si nimis raro celebrauit. ibidē. §. 43.
Si ante diem. vide Eucharistia. 3. §. 36. ⁊ Missa. §. 40.
Si existens in aliquo notorio delicto. vide Clericus. 8. §. 4.
Si habita pollutione celebrauit eadem die vide Eucharistia.
Si p̄misit alicui dicere missas: ⁊ nō dixit vide Missa. §. 5. cū sequē.
Si existens bigamus portat tonsuram. vide Bigamia. §. i2.
Si nimiā habet cōuersationē cū mulieribus vide Clericus. 5. §. 2. ⁊ alijs sequē.
Si p̄ticipauit cū excoicat̄ i diuinis. vide Excoicatio. 5. casu. 4. ⁊ Excoicatio. 8. §. 3.
Si fuit falsarius litteraꝝ apostolicaꝝ. vide Excoicatio. 5. casu. 3.
Si sepeliuit iterdictos excoicatos vl̄ vsurarios. vide Excoicatio. 7. casu. 28. ⁊. 36.
Si vsurarijs manifestis alienigenis domos p̄cessit ad fen⁹ exercēdū. ibidē casu. 32.
Circa beneficiatos vltra predicta interrogetur de infrascriptis.
Si obtinuit bn̄ficiū p̄ simoniā vl̄ p̄ p̄ces carnales: aut aliud turpe. vide Adulatio. §. 2. ⁊ simonia. 3. ⁊. 5. ⁊. 6. per totū.
Si ē indign⁹ p̄p̄ lraꝝ igrātiā: vl̄ aliud canonicū ip̄edimētū: puta q2 infamis irreglaris: corp̄e vitiat⁹ ⁊ hmōi: q2 sic tenet̄ resignare i māib⁹ valent̄ accip̄e resignationē. de q̄ vide bn̄ficiū. §. 43. ⁊ nisi fuerit cū eo dispēsatū vl̄ in casu. vide Corp̄e vitiat⁹. §. 4.
Si obtinuit bn̄ficiū non intendēs clericari. vide Clericus. 7. §. 5. ⁊. 6.
Si p̄mutauit bn̄ficia. vid̄ Permutatō. §. 4
Si renūciauit beneficio simoniace. vide Renunciatio. §. 9. ⁊. i0.
Si facit residētiā in beneficio suo. vide Clericus. 7. i multis. §.
Si habet plura beneficia quorū vnū sufficeret. vide Beneficiū. §. 34.
Si fecit quatuor partes de fructib⁹ beneficij. vide Clericus. 3. §. i.
Si habens patrimoniū seruauit vt viueret de ecclesia. ibidē. §. 2.
Si expendit fructus beneficij in vsus inhonestos. ibidem. §. 4.
Si male tractauit ecclesiā: ⁊ eius hedificia. vide Clericus. 3. §. i.
Si vasa ⁊ paramenta ad diuinū cultum tenet immūda. vide Vasa sacra.
Si alienauit bona ecclīastica q̄ seruādo seruari poterāt: sine legitima cā ⁊ cū debita solēnitate. vide Alienatio. per totū.
Si locauit sub ānuo censu vices suas alteri vide Simonia. ⁊. §. 25. cū duob⁹ sequētib⁹
Si induxit ad vouendū vel iurandū de eligenda sepultura in sua ecclesia. vide Excōmunicatio. 5. casu. i4.
Si leges vel phisicā audiuit. vide Excōmunicatio. 7. casu. 7.
Si habentes eligere non eligerunt meliorē vide Electio. §. 2i.
Si appetunt episcopatū aut p̄latiōnē superiorē. vide Episcopus. §. 2.
Si male administrauit bona ecclesiastica. vide Administratio.
Circa prelatos habentes iurisditionē maxime ep̄os vltra predicta.
Si electus se fecit p̄firmari. vide Cōfirmatio prelatorū. per totum.
Si non correxit publicos criminosos. vide Correctio. i. §. 3. ⁊ ep̄s. i p̄n. ⁊. §. i0.
Si posuit indignos in officio vel bn̄ficio. vide Ep̄s. §. i8. ⁊ administratio. §. 2.
Si fuit nimis pomposus i ornatu ⁊ h⁹mōi. vide Ornatus. per totū.
Si indebite dispensauit in votis habes votum. 4. per totum.
Si i alijs. vide Dispēsatio. i p̄n. cū mult̄. §.
Si aliq̄d exigit p̄ licētia mistrandi vel docendi. vide Magister. §. i5.
Si cōtulit ordines indebite q̄b⁹ nō debebat vel q̄n vel nō modo quo debebat. vide Ordo. i. 2. 3. 4. 5. 6. ⁊. 7.
Si nō examinauit ordināndos s3 ordinauit idignos. vide Ordo. 3. §. 23.

Si sacramentũ ꝯfirmationis nõ tenuit notabilis negligentia videtᷣ mortale: vide Cõfirmationis sacramentũ. §. i.
Si chrisma ⁊ oleũ sanctũ nõ ꝯsecrauit i cena dñi oĩ anno: vide Oleũ: p totũ.
Si nõ fecit ꝯsecratões ecc̃ia ꝝ altariũ ⁊ vestimentoꝝ quib⁹ debuit est graue peccatum.
Si nõ hñit testes sinodales: de quibus vide Episcop⁹. §. io.
Si nõ visitauit singulis ãnis diocesim. ibidẽ §. iz.
Si nõ deputauit in ecclesijs cathedralibus ⁊ conuentualib⁹ viros ad p̃dicandas ⁊ audiẽdas ꝯfessiones: vide ibidẽ. §. i4.
Si ordinauit in diaconũ vel subdiaconũ qui nescit officiũ: vide ibidẽ. §. i5.
Si nõ ẽ vsus lineis si ñ erat religiosus ibidẽ
Si nõ seruauit nec fecit seruari canones: vide Eps. §. zz.
Si contulit beneficia simoniace: vide Simonia. 6. per totum.
Si plã ꝯtulit vni vide Bñficiũ. §. z4. ⁊ 37
Si rõne ꝯsanguinitatis: vide Acceptio per sonarum. §. 4. ⁊ §. io.
Si non ꝓuidit de beneficio illis quos ordinauit: vide Bñficiũ. §. io.
Si visitando accepit munera ipse vel aliqs de suis: vide Uisitatioẽ. §. 3.
Si posuit indebitas collectas: vide Taliam in prin. ⁊ §. i.
Si vsurpauit bona vacantiũ ecclesiaꝝ: vide Bñficium. §. 39. ⁊ 40.
Si nõ soluit debita iuste ꝯtra a suo predecessore: vide Dignitas. §. i.
Si questuarios pro lucro ꝑmisit indiscreta p̃dicare: q2 tenentᷣ ipsi reddere rõnez dño õ oi malo: ⁊ satisfacere subditis de oi dãno dato ꝑptᷣ h. c. fi. õ iiurijs: ⁊ vide Simõia. 3. §. 8
Si incerta sibi appropriauit: vide Restitutio. ⁊ §. i4. ⁊ i5.
Si testamẽta ⁊ legata nõ fecit implere: vide Executor. §. ij.
Si non tenuit bonũ vicariũ cũ ipse nõ attendat tenetᷣ de omni dãno.
Si iniustam sententiã dedit ⁊ alia supradicta de iudicibus.
Si in excõmunicando nõ seruauit debitam formã: vide Excõicatio. z. per totũ.
Si in diebus festiuis non interfuit diuinis: vide hora. §. z5.

Si exemptos molestauit idebite mortaliter peccauit: si in aliquo notabili hoc fecit.
Si cõsecrauit corruptã scienter ꝓ moniali: vide cõsecratio virginũ.
Si visitauit monasteria monialiũ: ⁊ fecit vt seruẽt clausurã: vide. s̃. Exceptio. §. io.
Si hospitalarios visitauit ⁊ fecit vt facerẽt debitũ: vide hospitale. §. z. ⁊ vltimo.
Si dedit malũ exemplũ subditis: vide Exẽplum.
Si magistrũ tenuit in ecclesia: ⁊ fecit i alijs teneri pro pauperib⁹ ⁊ clericis: vide Magister. §. 7. ⁊. s̃. Episcopus. §. iz.
Circa ꝯfessores. Si audiuit ꝯfessiones nõ habens auctoritatez: ⁊ si vis scire si habes auctoritatẽ: vide Cõfessor. 3. per totum.
Si absoluit a quib⁹ non potuit vide quid potest. Cõfessio. 3. ⁊. 5. ⁊ Casus: ⁊ a quib⁹ excõmunicationib⁹ habes Absolutio. j. §. j. ⁊. 3. 4. ⁊. 5. ⁊ Absolutio. z. in prin. ⁊ per totum. ⁊ de modo absoluendi Absolutio. 3. p totũ
Si absoluit mãifestos vsurarios: vide Usura. ⁊. §. 8.
Si dispensauit sine auctoritate: quia peccauit mortaliter.
Si nimis festinanter interrogauit vel nõ interrogauit: vide hic in prin.
Si interrogauit ꝙ nõ debuit ex delectatiõe vide. s̃. §. i.
Si reuelauit confessionẽ: vide Cõfessio vltimo: per totum.
Si existens in mortali audiuit confessionez vide clericus. 8. §. i.
Si audiuit cõfessiones principaliter ꝓptᷣ lucrũ: vide simonia ꝑ p totũ. ⁊. simõia. z. §. 6
Si habet scientiã debitã: vide Cõfessio. 4. §. 3. Circa predicatores.
Si p̃dicauit in mortali peccato existens vide Predicare. §. 7.
Si habet scientiã debitã. ibidẽ. §. 6.
Si p̃dicauit mẽdacia. vide Mẽdaciũ. §. 4
Si p̃dicauit ꝓptᷣ honorẽ: vide honor. §. 7.
Si propter lucrũ: vide Simonia per totum ⁊ simonia. z. §. 6. ⁊ simonia. 3. §. 9.
Si predicauit sine licẽtia quia mortaliter peccauit totiens.
Si predicauit indulgentias indiscretas: vide Religiosus. §. 65.
Circa inquisitores hereticorum. Si extorsit pecunias: vide Inquisitor. §. 5.

Si bona ecclesiarum applicauit fisco ibidem.
Si abusi sunt armorum multitudine: ibidem.
Si maliciose imposuerunt crimē vel impedimentū sui officij alicui: ibidem.
Si omiserunt procedere contra conscientiā ex amore lucro et huiusmodi: ibidem.
Si inquisitor vnius ordinis processit contra fratrē alterius ordinis: ibidem.
Si impediuit se diuinationib⁹ vide ibidē. §.4
Circa religiosos in cōi. si intrauit per simoniā vide simonia. 4. per totum.
Si intrauit latiorē habens votum strictioris vide Religiosus. §.34.
Si nō fuit obediēs: vide Religiosus. §. 29.
Si proprietarius fuit: ibidem.
Si contra votū castitatis: ibidem
Si officiū dixit: vide Hora: per totum.
Si seruauit alia precepta regule vel constitutionum obligātia ad mortale: vide Religiosus §.28.
Si elegit meliores: vide electio. §. 2.
Si infamauit alias religiones: vide detractio: per totum.
Si voluit consentire electioni: ibidē. §.36.
Si secreta sui ordinis reuelauit in scandalum ipsius peccauit mortaliter: quia proditor est
Si in visitatione nō reuelauit que debebat: vide Denūciatio. §. 10.
Si fecit aliquid contra ea q̄ generaliter prohibent religiosis: vide Religiosus. §. vlt.
Si recessit a monasterio sine licētia prelati: vide Apostata. §.4.
Si frequētauit monasteria monialiū: vide Monasteriū. §.8.
Circa monachos: si seruauit que sibi precipiuntur: et que sint vltra regulā: habes. j. Monachus. §. 10.
Circa abbates: si habuit curā sibi cōmissorum eos vita et doctrina instruendo: vide Abbas §.23.
Si dispensauit cum eis sine cā legitima: vide dispensatio. §.7.
Si imposuit monasterijs aut prioratib⁹ nouas pensiones: vel auxit veteres vel applicauit sue mense: vide Abbas. §. 26.
Si seruauit regulā et sibi precepta: vt. j. Monachus.
Si requisiuit apostatas: vide Abbas. §. 18
Circa abbatissam si fecit se bñdici vbi est cōsuetudo: vide Abbatissa. §. 2.
Si fecit seruari clausurā: vide Monial. §. 5.
Circa hospitalarios: si fecit inuētariū: vide Hospitale. §. 3. 7. 4.
Si tenuit hospitalitatē: ibidē. §. vlti.
Si bona hospitalis conuertit ad aliū vsum: vide Legatum. 2. §. 11.
Si perierunt ex negligētia sua: vide Administratio.

¶ Aduerte q̄ prefatas interrogationes solū posui q2 circa predicta cōiter ē mortale peccatū: lz aliqñ nō propter imperfectionē act⁹ et dimisi multas interrogationes que sūt cōiter venialia peccata eo q2 nō sunt necessario confitenda talia peccata nisi quando dubitat an sint mortalia. Itē secūdo rōne statuti obligantis ad peccata venialia confitenda: tū tūc sufficeret confiteri in genere. Itē tertio videt̄ q̄ teneat̄ confiteri venialia qñ esset periculū ne traherent ad mortale. Nā cū tunc teneat̄ de ipsis penitere multo fortius confiteri propter eius tandū mortale ad qd̄ inducūt qñ hoc aduertit. Addit̄ ab aliquib⁹ quartus casus in quo tenet̄ quis confiteri venialia. s. quādo nullū hz mortale: et in pascha teneat̄ cōfiteri q̄ tunc confiteat̄ venialia. Sed quia vt dixi qualitercūq3 quis teneat̄ confiteri venialia sufficit confiteatur illa in genere nisi in casu qñ dubitat an sit mortale. Ideo ptrāseo et sufficit quo ad venialia confiteat̄ sic: peccaui multis modis: cogitatione: delectatione: omissione: dissolutione: locutione: visu: tactu: gustu: odoratu: et multis alijs modis de quib⁹ oibus tā mortalib⁹ q̄ venialib⁹ dico meā culpā. Item non omittat confiteri oblita et ignorata sic. Itē dico meam culpā de oibus peccatis meis mortalibus que ignoro aut oblitus sum nec vnq̄ legitime confessus forte ex mea ignorātia vel negligentia: q2 valet tal' confessio vt remittant̄ vel reducant̄ ad cognitionē et nō teneat̄ reiterare confessiones: q̄uis multa fuerit tū oblitus confiteri si modo diligentiam fm suam conditionē fecit: quib⁹ oib⁹ cōpletis faciat terminare peccatorē suā confessionē sic dicendo Ideo precor beatissimā et gloriosā virginē mariā oēs sanctos et te patrē orare pro me.

¶ Quib⁹ pactis confessor increpet: corrigat: et dulcit̄ admoneat peccatorē abstinere a societatib⁹ et cāis pctorum. nō tū exigat iuramētū vel promissionē de aliquo: nisi solū de his in quib⁹ iura sic voluerūt vt in excōicatione et

huiusmodi: postea imponat ei pniam talem quã statim possit cõplere an recidiuationez ꝓ sacrali: ꝛ postea aliã quaz videat ꝙ pecca toꝛ verisimiliter faciet: vñ caueat ne ĩponat pniam talẽ quã verisimiliter nõ implebit: qꝛ esset potius illũ illaqueare ꝙ̃ soluere. Esset bene bonũ illi notificare quã penitentiã me/ ret: vt sic magis timeat: postea ꝯcede ei illã in dulgẽtiã quã potes ɔ̃ q̃ circa indulgẽtia. §. 5 Deinde absolue eum sic: Misereat tui om/ nipotẽs. Indulgẽtiã ꝛ absolutõez. Dñs nr̃ Jesus christus te absoluat: ꝛ ego aucte ipsi⁹ absoluo te a vinculo excõicationis maioris vel minoris inq̃tũ possũ: ꝛ restituo te sacra/ mentis ecclesie. Jterũ te absoluo ab oĩb⁹ pecca tis tuis mortalib⁹ ꝛ venialib⁹: ꝯfessis oblitis ꝛ ignoratis: ꝛ a circũstantijs eoꝝ: in nomie patris ꝛ filij ꝛ spiritussancti amen. Postea imponas ei sic taliter ꝙ intelligat. Oĩa bo/ na q̃ facies: ꝛ mala que patienter sustinebis impono tibi in remissionẽ tuoꝝ peccatorum vade in pace. Et si haberet casũ vel excõicati onẽ a qua nõ posses absoluere impone ei ꝙ vadat ad eum q̃ eum põt absoluere: nec in/ gerat se sacramẽtis donec de eo sit absolutus nisi rõe scãdali euitãdi si excõicatio ẽ occulta

i **Intestatus** quis dr̃ dece dẽ q̃tuor mo dis Primo si nullũ testamentũ fecit Scđo si fecit̃ s̃ nõ iure. Tertio si fecit iure tñ postea ruptũ est posthumi natiuitate: vel irritũ factũ est capitis diminutione testato/ ris. Quarto si nulli sũt heredes ex eo testamẽ to: vt in auc. de here. ab intest. in pn. possunt addi ꝛ duo alij modi ex postfacto. Prim⁹. s. p querelã expugnato testamento. Secund⁹ p bonoꝝ possessionẽ ꝯ tabulas: vide Azo. in sũma. C. de suis ꝛ legi. here.

i **Intimiditas** vñ causat̃ R. s̃m sã ctũ Tho. 22. q. 66. ꝙ aliq̃n ex defe/ ctu amoris ꝓprij: vt cũ q̃s min⁹ debito amat vitã ꝓpriã ꝛ ea q̃ ordinãt ad eã. aliq̃n causat̃ ex elatõe ai ɔ̃ se p̃sumẽtis ꝛ alios ꝯtẽnẽtis. ali q̃n aũt causat̃ ex stoliditate seu stultitia.

¶ Utrũ sit pctm̃. R. ꝙ sic vñcunq̃ causet̃ nisi stoliditas sit inuincibilis: ꝛ ẽ rõ. 3. Et hĩ. intimiditas ẽ ꝯ fortitudinẽ p defectũ nõ timẽ di vbi eẽt timendũ: sicut timor ꝯtra fortitu/ dinẽ p excessũ timendo vbi nõ timendũ est.

¶ Qñ ẽ pctm̃ mortale. R. illa q̃ causat̃ ex defectu amoris relatõis tũc ẽ mortale pctm̃ qñ sine necẽitate exponit se piculo ꝓbabili no tabil̃ lesiõis corporis: ꝛ multo magis aie: vel nõ curat de ei⁹ notabili lesione omittẽdo ꝓuisio nẽ debitã facẽ. Tertia ṽo q̃ causat̃ ex stolidi tate cõiter ẽ a veniali: nisi ꝓueniat ex lata cul pa in his i q̃b⁹ iminet piculũ ꝓbabile notabi lis nocumẽti: ꝛ ꝓpterea omittit debitã ꝓuisi onem nisi vbi stoliditas est inuincibilis.

i **Intrusus** dr̃ q̃ nõ canõice: s̃ p violẽtiã oc/ cupat honores vel bñficia ecclesiastica: vñ fur ẽ ꝛ latro ꝛ ẽ i pctõ mortali ꝛ tenet̃ re/ stituẽ oĩa q̃ inde recipit. c. grauis. ɔ̃ rest. spo.

i **Inuenta** an sint restituẽda R. ꝙ q̃dã sũt q̃ fu erũt in dñio alicui⁹ ꝛ talia inueniẽs tenet̃ restituẽ: imo furtũ cõmittit q̃ ea aio ñ restituẽdi accipit. l. falsus. § q̃ alienuz. ꝛ. §. se. ff. de fur. ꝛ. 14. q. 5. c. si q̃d inuenisti. Siue talia amiserit dñs ipsaꝝ ex ruina vl̃ incẽdio vl̃ naufragio: vt. ff. de incẽ. rui. nau. p totũ. Jdẽ dico ɔ̃ iactatis i mare cã nauis alleuiãde. ff. ad. l. ro. de iac. l. q̃ leuiãde. Et ibi no. i gl. vl̃ q̃litercũq̃ amisit. ꝛ h̃ veꝝ nisi haberent̃ pro derelictis: ꝛ tũc credit Fede. ꝯsilio. 107. ꝙ ha/ beant̃ p derelictis si dñs tacet: nec p se nec per alios q̃rit: qꝛ. d. l. q̃ alleuiãde videt̃ statui im ponẽ necessitatẽ q̃rẽdi res amissas ꝛ sic ista negligẽtia nõ q̃rẽdi tollit p̄mã p̃sumptionẽ quã facit lex. s. ꝙ nõ habeant̃ ꝓ derelictis ni si alit̃ ꝯstet p q̃litatẽ: ꝛ actus de volũtate dñi cũ nemo p̃sumat̃ iactare res suas. d. l. falsus §. si iactantiũ. ꝛ. d. l. q̃ leuiãde. ꝙ no. ꝓ limi/ tatiõe eoꝝ q̃ dico. ĩ. naufragiũ. §. 3. nec talia inuẽta qñ nõ habent̃ ꝓ derelictis pñt vsuca pi: qꝛ in eis deficit titul⁹ ꝓ derelicto: vt i. l. si q̃s merces. ff. ꝓ derelicto. Uñ ꝯsuetudo aliq̃ rũ p iactata i mari vl̃ a fluminib⁹ portata oc cupãt videt̃ exp̃sse reprobata p. d. l. q̃ leuiã/ de: ꝛ ibi gl. no. ꝛ lꝫ loquat̃ ɔ̃ iactatis i mari: tñ idẽ ẽ de ablatis a fluie cũ paꝝ differãt ab illis. Ut dicit tex. insti. de re. diui. §. vl. facit auc. nauigia. C. de fur. Quedã sunt q̃ nunq̃ fue/ runt in dñio alicui⁹: vt lapilli in littore ma ris fere siluestres: ꝛ huiusmodi: ꝛ talia fiunt occupantis siue bestie capiãtur in fundo pro prio siue in alieno: dũmodo non fuerit ꝓhi/ bitus intrare a domino fundi. Siue fuerint

antea vulnerate ab aliq̄: dūmodo eas nō ꝑ sequeret̄: insti. de re. diui. in multis. §. ⁊ .ff. de acq̄. re. do. l. 3. nisi secus sit de ꝯsuetudine: q2 tunc stabit̄ ꝯsuetudini. l. ꝙ si nolit. §. q̄ as sidua. ff. de edil. edi. ƀm glo. in. d. l. 3. §. illud. Similit̄ si essent capte in rethe alieno nō cre do sit accipientis: ƀm glo. in. l. i laqueū. ff. d̄ acqui. re. do. ⁊ insti. de re. di. §. singuloꝝ: lz rigor iuris videat̄ velle ꝙ sint capiētis ibidē3 fere ꝓo siluestres ꝟ domestice facte sicut pa uones: colūbe: apes in alueo ⁊ huiusmodi tā diu sunt possidentis q̄diu habēt aīuz reuer tēdi domū: s3 si bis aufugiant: nec doris debi tis nō impedite reuertunt̄ fiūt capientis: q2 ꝯsuetudo inducit̄ ꝑ binū actū. l. 3. C. de epa li audi. ⁊ sic nō dicunt̄ habere aīum reuertē di. Animalia ꝟo naturaliter domestica: vt galline ⁊ hmōi: semꝑ sunt dn̄i: ⁊ capiēs ea te net̄ restituere cum fructibus: puta ouis ⁊ hu iusmodi. §. gallinaꝝ. insti. de re. di. ⁊ .ff. d̄ ac quir. re. do. l. naturalem. §. pauonū.

j ¶ Utrū inueniens thesauꝝ teneat̄ restitue re. R. ꝙ si in suo solo inuenit sic suuz erit: si ꝟo i alieno solo ⁊ a casu sic medietas erit sua ⁊ alia medietas erit dn̄i soli. Si ꝟo data ope ra totū erit dn̄i fundi. insti. d̄ re. di. §. thesau ros. ⁊ C. de thesau. l. vnica. nec ē ve҃r qd̄ dic̄ gl. i. c. si q̄d. 14. q. 5. ꝙ inuēt᷑. i loco sacro. vel religioso sit inuētoris: ꝟ erit ƀm distinctōe3 ꝑ dictā: vt exꝑsse p3 in. d. §. thesaurus.

2 ¶ Quid d̄ terra ꝑ alluuionē addita terre al teri᷑. R. distinguēdo q2 insula nata in ma ri est occupātis. In medio ꝟo fluminis est cōis habentibus p̄dia iuxta flumē ex vtraq3 parte. si nō ē in medio ē illi᷑ cui᷑ est ꝓximior ager ꝟo a flumine diuiso circūdatus rema net cui᷑ erat. Et si flumē mutat alueū: ꝓmus alueus efficit̄ eoꝝ qui᷑ p̄dia circa eū habēt: et secundus alueus est publicus ⁊ si reuertitur ad primū. Secūdus alue᷑ erit eoꝝ q̄ habēt p̄ dia circa eū. Similiter ager inundat᷑ aq̄ ipa recedēte remanet ei᷑ cui᷑ erat. Hec habent̄ insti. de re. diui. §. insula. ⁊ sic serua nisi cō suetudo sit incontrariū vel statutum.

3 ¶ S3 quō tenet̄ restituere ille qui nescit cui᷑ sit. R. ꝙ si res nō habebat̄ ꝓ derelicta tenet̄ facere denūciare publice: ⁊ si post nō cōparet cuius sit: erogabit in paupes: ƀm Host. vel si ipse est pauꝑ retinebit auctē epi vel sui cōfes soris ƀm Ray. ⁊ orabit pro illo cui᷑ erat. Si ꝟo probabiliter potest p̄sumere q2 dn̄s eam habebat pro derelicta sic poterit vsucapere. l. idem qd̄. ff. pro derel.

i **Inuestitura** ꝓprie ē pos sessionis rei traditio. Jmproprie aūt est alicui᷑ corporei loco possessionis in manib᷑ positio. Vn̄ qn̄ dn̄s dat vasallo bastā: vel aliqd̄ si mile dicēs se facere inuestiturā vt in ti. quid est inuestitura. inuestire dicit̄.

¶ Utrū sit fienda corā3 testibus. R. ꝙ sic: nō quia nō valeat sine testib᷑ ⁊ instrumēto: s3 vt veritas ꝓbari possit: ⁊ quidē si fiet de beneficio nouo tūc si pares. i. vasallos hab3 corā trib᷑ vel saltē duob᷑ ex eis tenet̄ facere si ꝟo pares. i. alios vasallos nō h3 faciat corā alijs idoneis testib᷑. Si aūt inuestiat de ve teri beneficio potest fieri corā q̄buscūq3 ido neis testib᷑. vt in ti. Qui testes sunt necessa rij: ⁊ etiā si est cl'icus q̄ inuestiturā facit de re bus proprijs: de reb᷑ ꝟo eccl'ie admittuntur omnes testes idonei ƀm Host. j

i **Inuidia** ƀ3 Da. li. 2. ē dolor de alienis bonis: ꝟ aduerte ꝙ cū obiectū tristicie sit ma lum propriū. Jdeo de bono alteri᷑ potest eē tristitia prout apprehēdit̄ vt malū propriuz ⁊ ƀm hoc quadrupliciter. Primo mō inq̄tū ex eo nobis aliqd̄ periculū immnet. s. ne ab eo ledamur: ⁊ hec tristicia nō est inuidia: sed ef fectus timoris: vt dicit phs scdo retho. ⁊ pōt esse sine peccato: vt dicit Grego. 22. mor. Alio modo apprehenditur inq̄tuz est dimi nutiuū proprie glorie vel excellentie ⁊ hec tri sticia. est proprie inuidia ƀm phum vbi. s. ⁊ ex genere suo est peccatū mortale. Job. 5. par uulum occidit inuidia: cum sit contra chari tatem. Sunt tamē primi motus inuidie quā doq3 etiam in perfectis ex surreptione: q̄ sūt venialia peccata: ⁊ est simile de inuidia par uulorum in quib᷑ nō vere est vsus rōnis ⁊ de motu inuidie ƀm quod est passio sensualita tis. Tertio mō apphēditur bonū alteri᷑ inq̄ tuz deesse nob qd̄ ali᷑ habet: ⁊ sic tristat̄ ⁊ ꝟ tristicia nō ē iuidia ꝟ ꝓꝑe dr̄ çelus ƀm phm vbi. s. ⁊ si est de bonis honestis est laudabilis ƀ3 illd̄. P. cor. 12. Emulamī charismata me liora. Si aūt sit de bonis tp̄alibus aut de bo nis inhonestis pōt esse peccatū: ⁊ sine peccato ⁊ aliq̄n cū mortali: puta cū talia sūt ꝯ deum

Quarto mō apprehēdit͛ bonū alterius.ꝑut potest cedere in damnū multoꝝ iniuste ⁊ sic non est inuidia ꝯm Grē.nec peccatum: puta cum quis tristat͛ de prosperitate alicuius tyranni q꞉ videt ꝙ magna tyrānicabit.

¶ Quot sūt ei⁹ filie. R. ꝯꝫ Greg.31.mor. s.s. Odiū: susurratio: detractio: ď quib⁹ habes in locis suis: exultatio in aduersis ⁊ afflictio in ꝓsperis ꝓximi inq̄tum eueniūt ꝓximo ꝯ conatum inuidentis ꝟ qñ tristat͛ de ꝓsperis ꝯm qō habent quandā gloriā sic est inuidia non eius filia. Emulatio ꝟo ⁊ inuidia idem sunt generaliter: ꝫ proprie inuidia attendat͛ in actu interiori. Emulatio ꝟo i actu exteriori vt dicit glo. sup illud. Gal.5. emulationes inuidie.

Pocrisis vide simulatio.

Potheca q̄d sit ⁊ de ea vide pign⁹ ꝑ totū

Ra est quedā passio appetit⁹ sensitiui ꝓprie qua q̄s vindictā appetit: que quidē passio in tantū ē bona inq̄tum regulat͛ a rōne. Si ꝟo ordinē rōnis excludit est mala: ordo aūt rōnis i ira pōt attendi q̄tum ad duo. ꝓ q̄tum ad appetibile in qō tendit qō est vindicta: vñ si quis appetit ꝙ ꝯꝫ ordinē rōnis vindicta fiat sic dicitur çelus ⁊ est laudabile. Si aūt appetat ꝙ fiat vindicta qualitercūꝗ etiā ꝯ ordinē rōnis sic est ira ex genere suo peccatū mortale: quia ꝯtrariat͛ charitati ⁊ iustitie: posset tamen esse peccatū veniale ꝓpter impfectionē actus: ⁊ hoc vel ex parte appetenꝭ: vt cū appetitus ꝓuenit iudiciū rōnis nec sequit͛ consensus ad eū: vel ex parte appetibilis vt cū appetit in modico vēdicare: quod si inferat͛ nō erit mortale: vt trahere pueꝝ ꝑ capillos ⁊ huiusmodi. Secūdo attendit͛ ordo rōnis in ira q̄tum ad modū irascēdi: vt.s. mot⁹ ire non imoderate feruescat interi⁹ vel exteri⁹: q̄ ordo si ꝓtermittat͛ nō erit sine peccato: etiā si iustā appeteret vindictā: ꝫ non erit mortale ex genere suo: ꝫ posset eē mortale peccatū puta si ex vehementia ire excidat a dilectione dei vel proximi.

¶ Quomodo progredit͛. R. ꝙ tres habet modos. s. ꝓ in corde vindictā appetendo ď q̄ Matth.5. qui irascit͛ fratri suo. s. ꝑ irā mortalē. Secūdo in signis manifestat͛: ⁊ iō subiūgit qui dixerit fratri suo Racha: qō est interiectio irascētis. Tertio i facto: nocumētū inferendo liuore vindicte: si primus gradus ē mortalis: multo magis: secūdus est grauior: tertius grauissimus si deterius noceat.

¶ Quot sunt eius filie. R. Greg.30.mor. ꝙ.6.s. Rixa: tumor mentis: contumelia: clamor: indignatio ⁊ blasfemia. Adde.7.s. bellū.⁊.8.s. maledictio.⁊.9.s. seditio de quib⁹ in locis suis. z

Rregularitas est ipedimentū seu repulsio executionis diuini officij: seu sacri ex canonica ꝯstitutione ꝓueniens: ar. de tēpo. or. c. vlti. ⁊ dicit͛ stricte irregularitas q̄si ex regulas alioꝝ q̄ ad ordinationē: q꞉ requirit͛ dispensatio: dicit͛ etiā mag large irregularis: qui non pōt ministrare in susceptis nec ascēdere ad maiores: hec introducta est a iure positiuo vt.2.q.7.§.itē Daniel. ꝫ in veteri testamēto fuerit ꝓordinata i persona Dauid. de ꝯse. di. i. c. i.

¶ Irregularitas in quibus casib⁹ incurrit͛ ipso iure. R. ꝙ aliq̄ñ ex delicto: aliq̄ñ ex defectu corporis: aliq̄ñ ex defectu sacrī: de quib⁹ habes ꝑ doc. in. c. nisi con. §. ꝑsone ꝟo. de renun. ꝫ pro clariori intelligētia: casus ex q̄b⁹ aliq̄s efficit͛ irregularis. hoc ē ꝙ ñ pōt ꝓmoueri: vl' si ꝓmot⁹ nō pōt exercere suū officiū. Explicabo inferius q̄ reducunt͛ ad.23. j

¶ Primo ex homicidio: vel trūcatiōe: aut mutilatiōe mēbroꝝ: vt.ꝯ. homicidiū.5. 2

¶ Sed quid si fuit in leuissima culpa homicidij. R. ꝙ nō est irregularis. Facit textus in c. q̄situ: ď pe. ⁊ re. in verbo verū si per incuriā ⁊ ibi no. Pa. ⁊ ꝑ hoc limita ⁊ intellige quod dico.ꝯ. homicidiū.2. in prin. ⁊. j. §.17. 3

¶ Utrū cleric⁹ respondēs iudici sic: pro tali crimine debeat͛ pena mortis: sit irregularis. R. Pa. in. c. ex litteris. de exces. prela. sic distinguendo ꝯm Host. ꝙ aut crimē iminet puniēdū de p̄nti. Et si sic ex ꝯsilio suo generali vel speciali sequat͛ homicidiū est irregularis: i c. si quis viduā.50.di. Si ꝟo ex sua rñsione nō sequit͛ homicidiū: q꞉ oīno iudex erat dispositus illū occidere ⁊ iste interrogat⁹ fuit a quodā alio ⁊ huiusmodi: sic nō est irregularis. Similiter nō est irregularis qñ crimē nō iminet puniendū ď presenti q̄uis rñdeat ꝙ meret͛ mortē. Et sic intellige gl. in. d. c. ex lr̄is 4

5 ¶ Utrū existens i bello si aliq̄s ibi occidat sit irregularis lz ipse nō occiderit. R. q si bellū est iniustū oēs irregulares sunt q̄ fuerūt ex parte iniuriantiū si illuc iuerūt: vt bellātib⁹ prestarēt auxiliū: ꝯsiliū vel fauorē. multo magis si vt aduersarios lederēt ꝑꝫ Inno. ꝛ Ho. in. c. petitio. de homi. secus si cā pacificandi: vel causa iusta iuerunt: ar. a ꝯrio sensu in. c. q̄tum. 50. di. ꝛ. c. p̄sbyterū de homi. tn̄ verū est ꝑm Ray. ꝛ Rod. ꝛ Guil. q ab epō poterit cū predictis dispensari.

6 ¶ Utrū existētes ex parte se defendentiū in bello iusto sint irregulares. R. q sic oēs q̄ occidūt nisi sit talis necessitas q al's propriā vitā euadere nō possint. Alij autē q̄ nō occidunt nec mutilant nō sūt irregulares: lz ibi multi occidantur: imo licet clerici hortari ad bellū si fit ꝯ rem publicā aut ecclesiā: aut fidē catholicā: nō tamē arma sumere: vide. s. bellū §. 4. vnde Pa. i. c. penul. ꝛ vl. de cle. percu. refert: ꝛ seq̄tur Ho. tenentē q clericus q̄ p̄stat opem oppressis: vl' obsessis iniuste ꝛ adiuuat repellētes iniuriā: ꝓiciēdo lapides ꝛ hmōi dūmō neminē ipse occiderit q n̄ ē irregularis.

7 ¶ Utruꝫ prelati ꝛ alij q̄ intersunt vindicte sāguinis sint irregulares. R. q nō ꝑꝫ Ast. nisi ad hoc dederit auxiliū: ꝯsiliū vel fauorē: vel nisi intersint tanq̄ auctoritatē prestātes vt habet in. c. litteris. d̄ exces. prelat. Pa. tn̄ in. d. c. litteris. tenet q tales prelati si habent iurisditionē tēporalē ibi: q efficiunt irregulares exhibendo penitentiā vbi vindicta fit sanguinis: si mors vel mutilatio sequit quia vident prestare opē. 50. di. si quis viduā. secus de prelatis qui nō habēt iurisditionē tēporalē in loco: grauiter tamē peccant q2 ꝯ. c. sententiā. ne cle. vel mo. faciunt.

8 ¶ Quid de prelato qui nō liberat hoiem ab iniusta morte cum potest: vel nō pascit fame morientē cum possit. R. Ast. q lz mortalissime peccet nō tn̄ est irregularis: q2 lex ꝑmotionis factū requirit. 15. q. i. si quis iratus: s; ego credo potius ꝯtrariū. s. q sit irregularis qn̄ scienter ꝛ voluntarie ꝑmittit eū mori: si tamē moriat: ar. c. Petr⁹ de homi. ꝛ. c. Mathcus de simo. q2 in isto casu nō solū est omissio s; etiā cōmissio: sicut ꝛ in dict. iurib⁹ p3.

9 ¶ Utrū verberās aliquē cā correctionis si ex vulnere mortu⁹ sit efficiat irregularis. R. q sic dūmodo ex illo vulnere sit mortuus, secus si decessisset alia infirmitate ex vulnere non secuta. c. presbyter. ꝛ. c. de cetero. ꝛ. c. ad audientiam de homi.

¶ Quid si postq̄ ꝯualuit recidiuauit. R. q nihilomin⁹ irregularis est: quia semꝑ cā subfuit. de pe. di. 3. si quis semel. ꝛ. d. c. ad audiētiā. no. Ber. in. d. c. presbyter. quod credo qn̄ recidiuū fuit sine culpa alia. ar. c. p̄terea. de cle. percus. 10

¶ Quid de illis qui simul ꝓiciunt lapides ꝛ lapis vnius aliquē interficit. R. q oēs si ignorant a quo proiectus sit debēt abstinere ab officio: ar. c. significasti. el. 2. de homi. ꝑꝫ Gofre. Facit. c. continentia de cle. percusso. alij ꝯtradicunt dicendo: neminē in dubio repellendū: ar. d. c. ꝯtinentia. ꝛ. c. petitio. de homi. debet intelligi qn̄ ꝯscia eū remordet. Unde nemo eoꝝ est repellēdus nisi se repellat: ar. c. p̄sentiū. de cle. ꝑcusso. Ho. tenet q relinquēdi sunt ꝯscie sue: ꝛ ideo si aliquib⁹ ex eis videt: q ipsi neminē interfecerūt nō erūt irregulares. Si v̄o ꝯscia eis dictat q sic: sic abstineāt d. c. significasti ꝛ hoc tene in ꝓijcientib⁹ in iusto bello. secus crederē: si cā ludi ꝛ nō adhibita debita diligentia. 11

¶ Quid de clericis qui cum alijs trahūt ad manganellos. vn̄ aliquis occisus est aut probabiliter credit. R. q irregulares sunt. c. sicut dignū. de homi. Alij aūt dicūt q licet clericis turrim vel murū impetere: ꝛ machinis impugnare ꝛ suffodere: lz nō liceat eis personaliter pugnare. vnde si homicidiū ex hoc facto p̄ter coꝝ intentionē euenerit nō imputabitur eis sed quod sint irregulares videtur tutius etiā in bello iusto. 12

¶ Quid de illo qui dicit ducentibus latronem claudite os ne clamet: vel videte ne tales liberent eū. R. q irregularis est si mors probabiliter fuisset impedita: al's non. 13

¶ Quid de interrogato si talē vidit ꝛ indicat: vel si nō potest ire nisi ꝑ duas vias: dicit q per istā non iuit: ꝛ illi eum insequentes occidunt. R. q si sciuit vel scire debuit q persona talis querebatur ad mortē vel mutilationem irregularis est. secus si probabiliter credidit q ꝓpter aliā causā: ꝛ ei⁹ intētio nō fuit corrupta ꝑm Rod. ꝛ Guil. duran. 14

¶ Utrū clericus qui pugnantib⁹ arma ministrauit sit irregularis. R. q sic: si aliquis occidat: arg. c. sicut dignū. d̄ homi. Et appel 15

latione armorum veniunt etiam fustes et lapides. ff. de verbo. sig. l. armorum. secundum tamen Inno. et Ho. in. c. sententiam. ne cle. vel mo. non est irregularis clericus si in bello iusto ministret balistam alicui tamen vt se defendat et sua: nec credit illum aliquem velle occidere: sed tamen se defendere et sua: similiter si lanceam vel ensem ministret tamen vt se defendat et tamen ille occidit: sic videtur dicendum etiam vt in primo casu: sed tutius est dicendum secundum Host. vbi. s. quod in vtroque casu sit irregularis: quia non licet clerico ministerium ita immediatum in mortem alicuius prebere: de penis. c. quod in dubijs.

16 ¶ Utrum clericus qui cum socio latronem capit: et ligat et postea clerico inscio socius latronem ne fugiat occidit. R. quod irregularis est: quia fines licite defensionis excessit. c. suscepimus. in glo. de homi.

17 ¶ Quid de illo qui vadens ad spatium super equum. qui ex petulantia fractis habenis occidit puerum. R. quod non est irregularis quia nec voluntate nec facto occidit: nec rei illicite dabat operam. Facit. c. dilectus de homi. dicit tamen ibi Ber. quod si de facili frenum potuit frangi: erit irregularis: ar. c. significasti el secundo. de homi. vel si propter eius imperitiam equus lasciuiuit: vt insti. ad. l. aquil. §. impetu quoque vel propter eius impotentiam: similiter si que debuit preuidere et facere non preuidit nec fecit d. §. impetu quoque.

18 ¶ Utrum portantes ligna propter zelum fidei ad cremandum hereticos sint irregulares. R. secundum Rodo. quod si ligna que portauerunt sint cooperata ad mortem sunt irregulares et a papa solum dispensandi. Si autem nihil cooperauerunt puta quia iam erat mortuus antequam fuissent accensa: sic non sunt irregulares vel saltem episcopus potest cum eis dispensare: si autem dubitant sic sine dispensatione pape non debent ministrare nec promoueantur. c. hi qui. 50. di. c. ad audientiam. de homi.

19 ¶ Utrum clericus benedicens aquam feruentem: vel ferrum cadens: vel pugiles sit irregularis. R. Ray. quod sic si mors sequatur: et Rod. dicit hoc esse tutius tenere: vide. s. etiam de hoc homicidium. i. et. 2.

20 ¶ Sed pro maiori intelligentia omnium predictorum nota aliquas regulas. Prima est quod nec iudex aliquis vel magister seu doctor in dubio debet aliquem iudicare irregularem: ar. de pe. di. i. §. pene. Secunda quod in dubio quilibet debet se reputare irregularem: vt in. d. c ad audientiam: et ideo in foro anime: maxime quando quis non est de hoc infamatus est relinquendus conscientie sue: vt in. c. ex litteris. de homi. has duas ponit Host. in. d. c. ad audientiam. Tertia est quod ad hoc vt quis incurrat irregularitatem ex homicidio est necesse quod interueniat vel consilium: vel preceptum vel factum: vel defensio: vel cooperatio occidentis. hanc ponit Inno. in. d. c. ad audientiam. Quarta est quod oportet quod causa homicidij vt sit irregularis sit propinqua. ff. ad. l. cor. de sicca. l. nihil interest. secus est de remota causa seu occasione. Non enim ideo quia faber cultellum facit homicida est. c. tua. de homi. i. R et. d. c. exhibita. Et hoc verum secundum Ber. de causa remota: nisi animum nocendi habuerit aut minorem diligentiam habuit quam deberet habere vel non cogitauit que cogitare debebat. c. presbyterum. in fi. de homi. Quinta regula quod infans occidens non est irregularis nisi sit doli capax. cle. furiosus. de homi. no. Pa. in. c. i. de delic. pue. et Jo. an ibidem: vbi ponit exemplum. Gre. de puero quinque annorum blasphematore rapto a diabolo. Similiter dic de furioso: facit pro hoc. l. i C. de fal. mo. 6. regula: quod existens solum in culpa leuissima homicidij non est irregularis: vt. s. in. §. 3. dictum est.

¶ Utrum prelatus qui subditum suum quantumcunque deliquerit incarcerat cum tali afflictione quod in paucis diebus moritur sit irregularis. R. Jo. de lig. in cle. i. de peni. et remis. quod sic. et ideo dicit quod carcer non debet esse nimis crudelis: nec debet tantum eorum vita attenuari quod in paucis diebus verisimiliter moriatur: sed pane et aqua sustentari sicut vult. c. non minus. de verb. signi. sequitur Pa. in. c. cum non ab homine. de iudi. 21

¶ Secundo contrahitur irregularitas accipiendo ordines in excommunicatione maiori existendo: vt in. c. i. de eo qui fur. et in. c. cum illorum. de sen. exco. Et licet inferior a papa talem possit aliquando absoluere ab excommunicatione in qua erat: non tamen poterit dispensare secum in tali irregularitate nisi de mandato pape: siue scienter in excommunicatione existens ordines accepit: siue ignoranter. s. facti memoriam non habens 22

aut ex ignorantia iuris: ꝫ nõ credens sibi eẽ prohibitũ: vt in.d.c.cũ illoꝝ. Sitñ efficiat talis religiosus post laudabilẽ ꝯuersationez p aliqḋ tẽpus in religiõe põt eps cũ eo dispẽsare aucte aplica: vt in.c.fi. de eo qui fur. or. Dispensat etiã abbas cũ monachis ₰m quod dictũ est.s. Abbas. ⁊ quod dixi de excõicato. habet locũ ₰m Ray. in suspenso vel interdicto: vel simpliciter vel a talib⁹ ordinibus si ipsos recipit sic suspensus.

23 ¶ Tertio cõtrahit irregularitas qñ aliqs minores ordies ⁊ subdiaconatũ vno die suscipit.c.cũ.h.d.eo qui fur. vel cũ duos simul sacros ordies recipit.c.fi.de eo q̃ fur.or. siue hoc faciat: vno die vero: vel fictitio: sicut cũ quis ꝯtinuat ieiuniũ vsqꝫ ad dñicam quia ẽ vn⁹ dies ficitci⁹: de tẽpo.or.c.lr̃as. Sed cuz istis põt eps dispensare vt in ordinib⁹ susceptis nõ furtiue possint ministrare: dũmodo eis nõ fuerit prohibitũ sic ordinari sub excõicationis late snie pena: qꝛ tũc non posset nisi ₰m qḋ dixi de excõicato ordines accipiente. Sed in ordine sic furtiue recepto vel ad maiores nõ põt nisi solus papa dispẽsare ₰m Jo. an. ⁊ videt seq̃ Pa. i c.i. de eo q̃ fur. or. ⁊ facit tex. ꝑfati.c. in fi. iuncto.c.se. ⁊ .d.c.lr̃as. p hoc. intellige nisi religionẽ intrauerit qꝛ põt eps aucte pape dispensare: vt.d.c.fi. ⁊ etiaz abbas.c.z. de cle. qui fur. or. su.

24 ¶ Quarto ꝯhit irregularitas p iterationẽ sacroꝝ illoꝝ in quib⁹ imprimit character sciẽter factã: siue q̃ ad administrantẽ siue q̃ ad suscipientẽ: ar. 68. di.c.i. ⁊ de ꝯse. di.5. dcm̃ Et lꝫ quidã teneãt hoc gn̄alit de oib⁹ sacris in qb⁹ imprimit character: tñ Sco. in.4.di.4.q.vl. tenet ⁊ bñ ꝙ pro iteratõe solũ baptismi ꝯhit: ꝫ non ꝑiteratiõe alioꝝ sacroꝝ: cuz irregularitas sit pena q̃ nõ debet imponi nisi vbi inuenit de iure expressũ: ⁊ iõ cũ nõ inueniat nisi de baptismo: vt in.c.z. de apo. ideo dic ꝙ scient rebaptiçãs ₰m Host. si cleric⁹ est ₰m canones deponẽdus ẽ: ar.c. q̃ bis. ⁊ c. eos de ꝯse. di.4. si laic⁹ excõicandus nec põt ordinari. Vñ ẽt accollit⁹ q̃ misteriũ ꝑbuit sciẽt ꝑsbro rebaptiçãti si publicũ sit: non debet ad ordines ꝓmoueri nisi religionẽ intret: quia tũc põt p epm̃ secũ dispẽsari. Si ꝟo sit occultũ post pniam poterit ꝓmoueri dicto.c.z. lꝫ quidã ⁊ male ₰m Pa. ibidẽ itelligũt illud c. intelligẽ ꝙ iste accollit⁹ rebaptiçauerit vel

fuerit rebaptiçat⁹: si ꝟo rebaptiçat qs ignoranter ignorãtia facti exhibita pri⁹ diligentia debita oio excusat: ꝫ ex ignorãtia iuris nõ excusat: qꝛ ₰m Sco. in.4.di.6. est ꝯ ius diuinũ. Rebaptiçatus ꝟo scient est irregularis. ignorãt ꝟo si postq̃ sciuit ⁊ ratũ hũit similit irregularis est. 50. di. ꝯfirmandũ. ⁊ .i.q.7. qui in qualibet. Si aũt nõ ratũ hũit: ꝫ tamẽ ignorant est rebaptiçatus ignorantia facti ₰m Host. nõ est irregularis ꝫ põt ꝓmoueri: ₰m ꝟo Gofr. indiget dispẽsatiõe epi cui non credo: arg.c. placuit.i.q.4. necob. dictũ.c. q̃ bis. ⁊ qḋ ibi no. qꝛ ₰m Sco. istud.c. cũ accipiatur ex pniali Theodori epi canturieñ. infligere nõ põt irregularitatẽ nisi forte dicat ꝙ oia.c.a. Gratiano in decreto posita sunt a papa ꝯfirmata. Sed h̃ nõ ẽ manifestũ. Addo etiã ego ꝙ ꝯfirmatio simplex nihil addit iz. di. ꝑceptis. de ꝯfir. vti. vel inuti.c. cũ dilecta. cũ.c. sequentib⁹. ⁊ de priui.c. qꝛ intẽtionis iõ etiã si forẽt ꝯfirmata nõ inducerent irregularitatẽ. Et si dicat ꝙ lꝫ ille eps nõ potuerit ius ꝯdere: tñ potuit indicare ius conditum: sicut facit ibi cũ dicit ₰m canones. R. Sco. ꝙ glosator debuit hũc canonẽ allegare ⁊ iõ ꝯcludit Sco. ꝙ sicut ignorãtia ꝓbabilis excludit ꝯferentẽ ab irregularitate: sic ⁊ suscipientẽ. ignorãtia ꝟo iuris rebaptiçati nõ excusant a pena irregularitatis.

¶ Sed q̃d si qs dubitat an sit baptiçatus vl ꝯfirmatus: vel ordinat⁹. R. ꝙ põt iterari: quia nõ dꝫ iteratũ qḋ nescit eẽ factũ: de ꝯse. di.i. solẽnitates: ⁊ di.4. si nullaꝫ. ⁊ de ꝑsbro nõ ba. veniẽs. intellige si debitã diligentiã ꝑus fecit: de ꝯse. di.4. cũ itaqꝫ. dꝫ tñ baptiçãs his ꝟbis vti. Si tu nõ es baptiçatus: ego te baptiço ⁊c. vt.s. baptismus. 7. §. 10. 25

¶ Quid si coacte fuit rebaptiçat⁹. R. ꝙ si coactio fuit absoluta sic excusat. Si ꝟo fuit ꝯditionalis sic nõ euadit irregularitatez: vt no. in.d.c. eos. de ꝯse. di.4.

¶ Quinto ꝯhitur irregularitas apostatãdo a fide catholica sicut fecit Julianus apostata: vt in.c. Julian⁹. ij.q.3. ver. est ꝙ si apostatauerũt ꝓpter iustũ timorẽ si erãt sacerdotes solus papa dispẽsabit. Si ꝟo diaconi inferioris gradus aut laici: eps poterit dispẽsare. Si aũt apostatauerũt sine aliq̃ timore sed volũtarie: sic nullus nisi papa dispẽsat cũ eis: vt in.c. ꝑsbros. 50. di. imo Inno. in.c.i. 27

de aposta. ⁊ Hos. dicit ꝙ oēs tales apostate hodie sūt vere heretici: ⁊ in ipsis habēt locū oīa iura de hereticis ⁊ pene cōtra eos statute: de irregularitate apostatarū a religione Vide. s. Apostasia. §. 6.

28 ¶ Sȝ nūquid idē erit de fideli facto heretico. R. ꝙ si clericus erat poterit post pniaȝ ⁊ abiurationē in ordine suscepto ministrare: sȝ in suscipiēdis tā clerici ꝙ laici sūt irregulares: vt. i. q. 7. saluberrimū. idē dic de eo qui in contēptū eccl'ie ab hereticis se fecit ordinari cū quib⁹ solus papa dispensat. i. q. 7. cōuenientibus.

29 ¶ Sexto incurrit irregularitas cū q̇s incurrit infamiā iuris vel facti. de quo supra Infamia. exemplū habes infra sortes. §. 4. in sortilegio manifesto.

30 ¶ Septimo incurrit cū quis ordinatur ab epo excoicato: q: executionē cōferre nō pōt qui eā nō habet. i. q. i. gratia. ⁊ c. statuim⁹. 7. q. 7. diabertinū. Si tamē hoc fecit ignoranter sic eps dispensare pōt tā in suscepꝭ quā in suscipiēdis. Si vō sciēter: sol⁹ papa. de epo qui resi. epi. c. 2. Idē dic de ordinatꝭ scismaticis: vt ō scisma. fraternitati. ſȝ Her ibidē. Vñ nota ꝙ licȝ heretici excoīcati: simoniaci in ordine vł bñficio scismatici depositi. i. suspēsi. interdicti. ⁊ degradati veruȝ corp⁹ christi cōficiāt ⁊ ordines dēt veracit̄ si verā formā ſuēt eccl'ie. 19. di. scōm. ⁊. i. q. i. dñs. ⁊. c. ꝙ q̇dā ⁊ de ꝯse. di. 4. ostēdit. Tñ a talib⁹ ordinati executionē nō hñt: ⁊ sic dicunt irrite tales ordinatiōes de scisma. c. i. ſm tñ distinctionē pmissaȝ dicūt etiā. Hos ⁊ Ho. ꝙ coacti. vt a talib⁹ recipent ordinē ex metu q̇ pōt cadere i ꝯstātē virꝫ nō idigēt dispēsatiōe ⁊ magis placet: vel eps poterit dispēsare: hodie tñ ista hñt magnā modificationē ex ꝯstitutiōe cōcilij ꝯstātiēsis vt s. Excōicatio. 8. §. 3. ⁊ iō nō incurrit hec irregularitas nisi q̄ ad illos q̇s tenemur euitare ꝑ dictā cōstitutionē nō quo ad alios

31 ¶ Octauo incurrit cū q̇s recipit ordines ab eo q̇ renūciauit epatui sic distinguēdo. q: si resignauit solū loco: ⁊ nō dignitati: q: sic remanet eps: si de licētia ꝓprij epi q̇s ab eo recepit ordines nō ē irregularis. Si vero sine licētia ꝓprij p̄lati sic irregularis ē de or. ab epo. q̇ resi. c. i. Si vō talis eps resignauit nō solū loco: ſ etiā dignitati: tūc ordinatus a tali cū licētia sui epi in minorib⁹ ordinib⁹ nō est iregularis ſ si sine licētia sui p̄lati vł maiores ordines a tali suscepit sciēt̄ vel ex ignorātia crassa sic irregularis ē ⁊ sol⁹ papa dispēsat. Si āt ex ignorātia ꝓbabili sic etiā irregularis ē: ſ eps pōt dispēsare vt i. d. c. i. Et ex ſ patȝ ꝙ epat⁹ ē ordo i q̄ imp̄mit character: q: vere ꝯfert ordines. ⁊ caracterē ipsorū: q: nō reordināt̄ ſ dispēsāt̄ vt mīstrēt.

¶ Nono incurrit cū q̇s recipit ordines ab alieno epo sine licētia sui p̄lati ſm aliq̇s: ⁊ ordinator ē suspēsus ꝑ annū a collatōe oiuȝ ordinū de tēpo. or. c. eos. li. 6. intellige si ordinatus erat cleric⁹ alit̄ non incurrit. Itē intellige de anno ꝯtinuo ⁊ integro. c. ꝓuida de elecꝭ. li. 6. ſ ſm glo. i. d. c. eos. ⁊ Hos. licȝ ordinatorꝫ sit suspēsus: ordinati tñ sic nō sūt ipo iure irregulares ſ sūt suspēdēdi ꝑ. c. ꝙ trāslationē ⁊ ibi Idē tenet. d. Anto. de tēpo. or. ⁊ si celebrēt anteꝙ suspēdant̄ nō efficiūt̄ irregulares: ⁊ hoc sequit̄ Ho. Gual. Guil ⁊ magis placet licet grauit̄ peccēt celebrādo anteꝙ eorū p̄lati habeāt ratā talē ordinationē vt nō. in. d. c. eos. Fallit hoc qñ prelati sūt suspēsi manifeste ꝓpter alienorꝫ ordinationē: q: quādiu sic sūt suspensi eius subditi possūt sine eorꝫ licētia ab alienis vicinis episcopis ordinari: vt in. d. c. eos qui. Et manifesti sūt vel ꝑ iuris euidētiā q: ꝯuicti vel cōfessi sūt in iudicio: aut q: manifeste ordinauerūt alienū: ⁊ nō solū p̄dicta locū habēt in epis: sȝ in abbatibus ⁊ quibuscūꝙ ordines cōferētib⁹. Sȝ quo ad vltramontanos ab epo cismōtano ordines suscipiētes sine licētia epi de cui⁹ diocesi traxerūt originē: vel i cui⁹ diocesi bñficiati sūt que cōstet per patētes lr̄as causaȝ rōnabilē cōtinētes: q: ipsos noluit vel nō possit ordinare. Tene q̇ō sunt suspensi ipso iure tali suspēsiōe ꝙ si celebrāt efficiūt̄ irregulares: nec poterūt a tali suspēsione absolui nisi a papa. vt i. c. j. de tēpo. or. li. 6. sȝ hec pena habet locuȝ in quibuscūꝙ ordinibus receptis ab episcopo italico ab vltramontano quocūꝙ ſm comunē opinionem in. d. c. i. sed nō habebit locū in italico ordinato ab vltramontano episcopo. vt ibi tenet glosa. Similit̄ nō habebit locū in existentibus intra montes si ordinent̄ ab italico episcopo. vt ibi nota.

¶ Quero quis potest dare p̄dictā licentiā 33

accipiendi ordines ab alieno epo. R. q eps de cuius diocesi ẽ oriũdus ordinandus. vel eps in cuius diocesi beneficiũ habet ecclesiasticũ vel domiciliũ lʒ nõ sit oriũdus ibi. Itẽ episcopo agẽte in remotis põt eam dare ei9 vicarius gnãlis in spũalib9. Sede ṽo vacã te: capitulũ. Alij aũt officiales epoꝝ ⁊ etiã archidiaconi non pñt. c. significasti. de offi. archi. nec quicũq alij iferiores plati religiosi. vel alij nisi sint p papã priuilegiati. vel fm Jo. an. nisi hẽant hoc ex pscripta cõsuetudine. Religiosi tñ in priorati b9 nõ exẽptis per suos platos deputati priores ⁊ eoꝝ socij possunt dũ ibi morant a locorũ ordinarijs ordinari: lʒ non sint ibidẽ oriũdi. c. cũ null9. de tempo. ordi. li. 6.

54 ¶ Utrũ possit absoluere ⁊ dispẽsare cũ istis de licẽtia missis eps cui mittũtur: sicut posset suus propri9 platus. R. q sic: qr omnia videnť cõcessa sine qbus ordinatio nõ potest expediri. c. pterea. de of. dele.

35 ¶ Decimo incurrit cũ quis ordines recipit extra tẽpora statuta. di. 75. c. vlt. ⁊ de tẽpo. ordi. c. 2. ⁊ c. cũ quidã. ⁊ c. consultatiõi. Inno. tñ credit ⁊ Ho. q nõ sunt ipso iure suspẽsi ab ordine suscepto: sed debẽt suspẽdi. arg. c. lr̃as. in fi. de tẽpo. or. ⁊ sic exponũt dictum c. cũ quidã. ibi: debes exptes reddere. s. per sententiã. do. Ant. in. c. lr̃as. de tẽ. ordi. tenet q ordinatus ẽ suspẽsus ipso iure: sed ordinãtes sunt suspẽdendi: ⁊ hoc ẽ veri9: vt patet in. c. 2. de tẽ. or. Concedit tñ epis dispẽsatio in susceptis vt ministrẽt: in. d. c. cõsultationi. sed fm Rodo. nõ poterit dispẽsare i suscipiendis cũ ibi nõ dicat nisi de susceptis. Non tñ ille eps qui ordinauit: poterit dispẽsare sed eius successor fm dñm Anto. in dicto. c. consultationi.

36 ¶ Undecimo incurrit cũ quis per saltũ pmotus administrat i ordine supiori fʒ Ho. in sũma: ⁊ solus papa dispẽsabit. s Archi. i. c. sollicitudo. 53. di. tenet q talis non ẽ suspensus nisi sicut ille qui ẽ in mortali: s ẽ suspẽdẽdus. ⁊ iõ si celebrat anq suppleat omissuʒ peccat mortalit sed nõ efficit irregularis ⁊ ẽ verius: vt in. d. c. patet.

37 ¶ Sed nũquid suscipit characterẽ ordinis supioris talis. R. q sic: fm coiter theolo. et est veri9. Fallit hoc in epo qui nisi sit sacerdos nõ suscipit characterẽ epalẽ: fm Ray. s verius credo q suscipiat characterẽ: sed nõ executõnẽ si nõ ẽ sacerdos. c. ex lr̃is. de excel. prela. sed si ẽ sacerdos lʒ nõ habuerit aliquẽ alioꝝ ordinũ etiã suscipit executionẽ: quia põt conferre oẽs ordines pter illũ quẽ non habet. j. q. j. c. gratia. ⁊. q. 7. c. daibertum. lʒ peccat mortalit. Et si daret illũ ordinẽ queʒ non habet incideret in penã: de qua in sequẽti. §. dicit. Et ille non eẽt ordinatus.

¶ Duodecimo incurrit cũ quis admĩstrat in ordine quẽ non habet: vt in. c. j. ⁊. 2. d cle. nõ or. mi. Et no. q predicta pena locũ habet si exercet aliqd deputatũ certo ordini tanq in officio cõstitut9: puta diacon9 legit euangeliũ: vt diaconus. Subdiaconus eplaʒ vt subdiacon9: ⁊ huiusmõi: secus si legeret non tanq i tali officio: sicut simonialis legit euãgeliũ in matutino. 27. q. j. diaconissaʒ. i gl. ⁊ clericus deficiente subdiacono in solẽnitatibus indutus sine manipulo cantat eplam: vt no. i. c. vt qsqs p̃lbr. de vi. ⁊ ho. cle. qr nõ est irregularis fm Ho. ⁊ Inno. ibideʒ. Pa. ṽo in. c. vt quisq. de vi. ⁊ ho. cle. tenet q nõ effugit irregularitatẽ: si cũ vestibus sacris cantat eplaʒ vel euãgeliũ: secus si sine vestibus cãtat epistolã quia licet. fac qd no. 92. di. non liceat. ⁊ magis placet: quia hec opio est verissima si sic indut9 administrat calicẽ diacono vel p̃lbro: qd est propriũ officiũ sb diaconi: ⁊ pncipalis act9 ordinis tal: ⁊ opinio Ho. ⁊ Inno. debet intelligi qñ solũ cantat epistolã etiã cũ dalmatica sed sine manipulo ⁊ sine oblatione calicis diacono: sed vt simplex cleric9. Et cũ talib9 sic administrãtibus in ordinib9 nõ susceptis: vt dictũ ẽ nõ licẽ: nõ dispẽsat nisi papa fm Ho. ⁊ Gof. vt ad maiores ascẽdat: sed in susceptis poterit eps dispẽsare. Ber. ṽo i. c. ex lr̃is. de cle. nõ or. mi. tenet q eps põt dispẽsare etiaʒ vt ad maiores ascẽdat. Sʒ tene primũ fʒ Pa. in. c. quãto. de psue. ⁊ in. d. c. 2. limita etiã pdicta vera in exercẽtibus actũ deputatũ ordini sacro: quia fm Tho. i. 4. di. 24. Officia quatuor ordinũ minoꝝ exerceri licite possunt a nõ ordinatis. Itẽ q tale quid exerceat nõ ex ludo seu ioco: quia lʒ pecet mortaliter: nõ tñ erit irregularis. 15. q. j. illa. in fin. quia volũtas ⁊ propositũ maleficia distinguũt. c. cũ voluntate. de sen. ex. Hoc seqtur Hosti. Iteʒ q nõ sit mere laic9: quia fm do/ 38

recto.li.3.ti.8.nõ incurreret irregularitatẽ mere laicus admĩstrans in aliquo ordie: et placet q̃uis Cal.in.c.2.de cle.ex.mi.teneat cõtrariũ. Itẽ q̄ hoc nõ faciat ignorant: q̄a si probabiliter credebat se ordinatum: non erit irregularis.

39 ¶ Sed pone q̄ quis in ordinatiõe sua omisit aliq̄d qd certũ est non eẽ de substãtia ſ tñ debet suppleri. Nũquid si anteq̄ suppleatur administrat i tali ordine erit irregularis. R. q̄ nõ. Nã lz nõ debeat ministrare donec fuerit suppletũ qd ẽ omissuz: vt in.c.j.de sa. nõ ite. Tñ quia ista suspẽsio nõ est ꝓpter delictũ suũ. Ideo peccat mortalit añ suppletionẽ mĩstrãdo: sed nõ ẽ irregularis. Facit qd no. Pa.in.c.si celebrat.de cle.excõ.mi.ď viciato corpore ministrãte qui nõ efficit irregularis ſm eum. Quidã tñ tenent q̄ ẽ irregularis ſ nõ credo verũ q2 nullo iure ꝓbat

40 ¶ Tertiodecio incurrit irregularitas qñ excoicatus interdict⁹ vel suspẽsus q̄s existẽs celebrat: vel facit aliq̄d attributuz certo ordini ecclesiastico etiã minori: puta accollitatus exorciste ⁊ h⁹mõi ſm cõem opionez: vt no. Ho.⁊ Jo.an.⁊ Pa.in.c.2.de cle.ex.mi. ⁊ dispẽsat solũ p papã: vt in.c.j.de re iudi. li.6.⁊ in.c.j.de sen.ex.li.6. sec⁹ si attẽtat aliquid exercibile etiã p laicos: vt quia cantat requiẽ eternã vel versũ psalmi ⁊ h⁹mõi: q̄a lz grauiter pccet nõ euitãdo coiõnẽ sibi interdictã: tñ non efficit irregularis: vt in.c. tanta.de exces.p̃la.nisi quis audiret diuina auctoriçando: vt q2 eps facit corã se celebrari: quia tũc irregularis efficit: secus si audiret nõ auctoriçãdo: vt vult glo.in cle.2. de priuil.⁊ Pa.in.c.illud.de cle.ex.mi. Et ita itelligit Jo.an.q̃ dic q̄ celebrãs ⁊ pcelebrãs exponit.s.auctoriçãdo q̄ efficit irregularis.

41 ¶ Sed quid si ignorat se excoicatũ interdictũ vel suspensũ. R. Rodo. q̄ si ẽ ignorantia probabilis facti: puta q2 miserat ꝓcuratorẽ qui tñ ꝓcurator nõ cõparuit: ⁊ sic fuit excoicatus sic excusat nec efficit irregularis celebrãdo añq̄ sciat: sec⁹ si ignorauit crasse puta q2 citatus noluit cõparere: ⁊ sic fuit excoicat⁹ quia nõ excusat ab irregularitate: ⁊ sic intellige.c.aplice.de cle.ex.mi. Idẽ Ro. dicit de eo qui probabilit dubitat ď excoicatione: puta quia conscius de culpa quã fecit existimat se fuisse excõmunicatũ: quia si fuit ⁊ celebrauit irregularis est. Itẽ dicit Pa.i dicto.c.illud.q̄ habens noticiã excõmunicationis per solã famã si non abstinet irregularis est: si modo verũ cõperit postea. Sed aduerte ſm glo.i dicto.c.illud.q̄ dicta paucorum.nõ faciunt famã.de accusa.c.inquisitõnis.nec tenet credere lz dicat ei ab aliquib⁹ xi.q.3.nõ solũ ille. Quod verũ est nisi ex cõscientia culpe: vel dictis pluriuz insurgeret notabile dubiũ: quia sic nõ effugeret irregularitatem non abstinendo

42 ¶ Sed quid si iudex dicat, suspẽdo te ab officio vel beneficio. R. Pa.i.c.latores.de cle. excõ.mi. Hof.in.c.quãto.ď magistris dicit non valere talẽ sentẽtiã ratione incertitudinis.l.3.C.de sentẽtijs q̃ si.cer.quã.d. An. dicit: Aut constat de intẽtione: ⁊ sic serua: aut non constat: ⁊ sic tuti⁹ est abstinere ab vtroq̄: tamẽ si nõ abstinet nõ efficit irregularis. Et hoc tenet Pa.ibidẽ dicens. Nã lz sentẽtia iniusta liget: tamẽ hoc debet intelligi verũ: quãdo de ea apparet: sed hic nõ apparet an ab officio vel a beneficio voluerit suspendere. Et ideo non efficitur irregularis ipsam non seruans.

43 ¶ Utrũ excõmunicatus minori excõmunicatione sit irregularis si celebrat. R. Pa.in c.si celebrat.de cle.ex.mi.q̄ nõ: quia põt exercere que sunt iurisditiõis ⁊ cõferre sacramenta: ⁊ collatio tenet ⁊ habet suũ effectũ: tamẽ pccat mortalit sciẽter hoc faciẽdo ⁊ sine necessitate. Ratio autẽ quare non efficit irregularis ẽ: quia excõmunicatio minor nõ inducit suspensionẽ ordinũ vel officij: ſ tñ priuat participatione sacramentorũ: vt i dicto.c.si celebrat.

44 ¶ Utrũ ois suspensus celebrãs sit irregularis. vide.ĵ.suspensio.3.

45 ¶ Quartodecio icurrit irregularitas ratiõe criminis: vt.25.di.c.primũ.⁊.48.di. c.quoniã.⁊.j.q.7.si quis omnẽ.sed distigue vt nota.in.c.ex tenore.de tempo.ordi.⁊ supra dixi crimen.§.4.

46 ¶ Quis aũt põt dispẽsare in hac irregularitate. vide.š.dispẽsatio.§.5.

47 ¶ Quitodecio icurrit irregularitas ex bigamia: vt ex̃ ď biga.p totũ.⁊ ď hoc ⁊ q̄s põt dispẽsare. vide.š.bigamia.§.8.cũ se.

48 ¶ Sextodecio icurrit cũ q̄s i sacris existẽs cõtrahit mr̃imoniũ.dic vt.š.bigamia.§.9.

49 ¶ Decimoseptimo incurrit᷑ p̲ solēnē penitē tiā factā. 50. di. ex penitētibus pōt tñ ep̄s di spensare in minorib⁹ ordinibus ꝓpter neces sitatē ecclesie. 50. di. placuit. In maioribus aūt solus papa. 50. di. ex penitētib⁹. ⁊. 51. di. qui in aliquo. Dicit tñ Inno. ⁊ Ho. ꝙ h̄ nō seruat curia: ⁊ sic videt᷑ ꝙ hodie nō habeat locum hec irregularitas.

50 ¶ Decimooctauo incurrit᷑ cū quis celebrat in loco interdicto: vt in. c. is qui. de sen. ex. li. 6. ⁊ a solo papa dispensat᷑. de quo. s̄. intēdcm̄ 7. §. j. vel super altari enormiter fracto: vt j. missa. §. 36.

51 ¶ Decimonono incurrit᷑ vitio adueniente in corpore siue a proposito siue a casu. d̄ quo dic vt. s̄. corpore vitiatus.

52 ¶ Uigesimo incurrit᷑ rōne illegitimitatis: vt in. c. j. de fi. pres. ⁊ in. c. is qui. eo. ti. li. 6. verū est ꝙ in minorib⁹ ordinibus pōt ep̄s dispensare: sed ad sacros ordines nō pōt cū eis dispensare nisi papa: vt in. d. c. j. Sꝫ si efficiant᷑ religiosi pn̄t ꝓmoueri de iure coī ad oēs ordines etiā sacros: vt in. d. c. j.

53 ¶ Quid si illegitiatio sit secreta: ita ꝙ solū ipse illegitimus eā scit. R̄. ƀm directꝫ. in ti. de fi. pres. ꝙ peccauit mortalit᷑ si se ordinari fecit. c. fi. de tē. or. nec credo debeat vti susceptis sine dispensatione.

54 ¶ Quomodo quis dicatur illegitimus. vide. s̄. filius. per totum.

55 ¶ Uigesimoƥmo incurrit᷑ cū quis adult⁹ vsqꝫ ad egritudinē differt baptismū accipe 57. di. c. si quis. ⁊ hoc verū nisi postea eius studiū ⁊ fides probabil᷑ fuerit: aut hominū raritas exegerit: al's nō pōt ordinari sine dispensatione pape. ar. prefati. c. nec p̲ baptismū tollitur hec irregularitas: vt dicit glo. ibidē: quia idē non pōt parere obligationeꝫ ⁊ liberationē. ff. de solu. l. qui hominē. §. vl. ⁊ hoc est quia ecclesia presumit quod non ex volūtate sed ex necessitate baptiçatur: vt in dicto. c. si quis.

56 ¶ Uigesimosecūdo incurritur si religiosus claustrū egredit᷑ ad audiendū leges vel phisicā si ante duos menses nō fuerit reuersus: ⁊ sol⁹ papa dispēsat i hac. c. vl. ne cle. vl᷑ mo.

57 ¶ Uigesimotertio incurrit irregularitatē quilibet ep̄s: p̄sb̄r: aut diacon⁹ qui pretextu iniuste excoīcatiōis habet recursuꝫ ad imperatorē: ⁊ a solo papa dispēsabit᷑. 21. q. vl. c. pr. ⁊ in. c. si quis ep̄s. 23. q. vl. amplia᷑ ad oēs q̄ sunt sub ecclesiastica regula p̄dicta irregularitas: sed nō ipso iure sicut in p̄dictis. de hac materia vide. j. ordo. 3. per totū.

i **Rregularitas** quomodo tollat᷑. R̄. ꝙ tribus modis. Prio p̲ baptismū delet᷑ oīs irregularitas ꝯtracta añ baptismū cū pctō ƀm Archi. 26. di. c. deinde ⁊ Pa. i. c. gaudem⁹. de diuor. ⁊ etiā illa que venit ex sequela pcti sicut ē īfamia. Itē oīs irregularitas homicidij siue fuerit cū pctō siue nō. Facit pro hoc. c. si qs viduaꝫ. 50. di. ⁊. c. j. ⁊. c. si qs p⁹. 51. di. irregularitas ƥo bigamie ꝓpter defectū sacrati nō tollit᷑. 26. di. acutius. ⁊. d. c. deinde. ⁊ hec ē coīor opio lꝫ alij tenuerit ꝙ nulla irregularitas deleat᷑ p̲ baptismū vt fuit Ri. de mediauilla in. 2. quol᷑. q. 20. Alij ƥo tenēt ꝙ illa irregularitas que ꝓuenit in homicidio sine peccato nō delet᷑: vt no. Pa. in. d. c. gaudemus. sed tu tene quod dixi. s̄. baptismus. 7. §. 3. q₂ verior ē vt patet in dictis iuribus.

¶ Secūdo tollit᷑ p̲ religionis ingressuꝫ: vt no. glo. in. c. 2. de aposta. sed non oīs ƀm p̄dictā glo. sed ea solū que nō prouenit ex delicto proprio: vt in. c. j. de fi. pres. ita ꝙ pōt promoueri ad ordines sine dispensatione: h̄ nō ad dignitatē vel p̄lationē sine dispensatiōe: vt. c. fin. de fi. pres. ⁊ Hosti. in. c. 2. de apost. ⁊ sic dicit intelligendā autꝫ. de mona. in p̄n. vbi dicitur ꝙ religionis ingressus oēm tollit irregularitatē: sed tu dic ƀm Pa. in. d. c. 2. quod nō tollit nisi tm̄ illā d̄ qua ē i iure expressum ꝙ tollatur. Inducit bene faciliorem dispensationem.

¶ Tertio tollit᷑ per dispēsationē pape. vn̄ in oī irregularitate pōt dispensare: cū omnis irregularitas sit de iure positiuo. 2. q. 7. itē Daniel. ⁊ tenet Inno. de renūci. c. nisi in verbo irregularitas. et hoc coiter tenetur. Episcopi autē quō possunt dispensare dcm̄ est: ⁊ habes. s̄. dispēsatio. §. 5.

i **Rrisio** vide. s̄. interrogatio in filiabus superbie. ⁊ supra derisio.

i **Ronia** vide hironia per h.

i **Strio** vide histrio per h.

1 Iudeus dicit̃ ille qui ad litterã legẽ moysaicã sequitur tenẽdo: circũcidẽdo: ⁊ alia legalia faciẽdo ad lr̃am. Ideo christiani qui nimis adherẽt lr̃e iudaicare dicunt̃. de sa. vn. c. vnico. §. pe. quod facere non debẽt. §. vi. §. j. ⁊. 6. vi. §. pe. de cele. mis. c. cũ marthe §. ceterũ. de consti. translato.

¶ Que sunt q̃ prohibent̃ iudeis idirecte ab ecclesia que christiani nõ debẽt tolerare. R. 17. Primo ne habeãt coionẽ assiduã christianorũ maxĩe simpliciũ vnde christiani nõ debent comedẽ cũ eis nec habitare nec eos ad sua cõuiuia recipe. 24. q. j. nullus. ⁊ c. oẽs. dicit tñ Ugo. in. d. c. omnes. ꝙ si cibos non discernũt: licet comedere cũ eis: sed vbi cibos discernũt nullo mõ licet. Eorũ quoq3 açima christianis ẽ prohibitũ comedere: q2 ẽ cibus discretus ab eis qui linbibet̃ in. d. c. oẽs. Et clericus cõtrariũ faciens debet deponi: ⁊ laicus excõmunicari. d. c. nullus. Rodo. tamen tenet ꝙ in necessitate liceret comedere quod verũ credo nõ vt açima sed vt panẽ. ⁊ no. ꝙ cõmunio in mercimonijs cũ iudeis nõ prohibet̃ nisi aliqñ i penã: vt i. c. post miserabilẽ. de vsur. ß solũ nimia familiaritas: vt in. d. c. nullus. ⁊. c. ad hec. de iude. cũ similib⁹. vñ admonitus nolẽs abstinere ab eorũ nimia familiaritate peccaret mortalit̃.

2 ¶ Sed querit̃ vtrũ liceat christianis eis seruire. R. Pa. in. d. c. ad hec. Hosti voluit ꝙ sic extra domũ sed i domo nõ. c. iudei. eodẽ. sed Pa. ⁊ melius: dicit ꝙ nec extra domũ assidue cũ tex. ibi nõ faciat mẽtionẽ de domo ⁊ idõ prohibetur assidua familiaritas ⁊ cõtinua cõuersatio tam in domo q̃ extra domũ ꝑpterea christiani in familiari seu assiduo seruitio iudeorũ eẽ nõ debẽt. Intellige qñ persone iudeorũ interfunt: secus eẽt si edificium edificẽt ad vtilitatẽ iudeorũ mercede cõstituta ⁊ huiusmodi vel laborẽt agros. Facit dictũ. c. nullus.

3 ¶ Utrũ christian⁹ possit habere seruũ iudeũ. R. ꝙ sic: vt in. c. ⁊ si iudeos. eo. ti. 23. q. 8. c. dispar. nõ tamẽ debet cũ eo morari: ita ꝙ eũ habeat familiarẽ. 28. q. j. sepe. ⁊. c. nullus. et. c. omnes.

4 ¶ Utrũ liceat mulierib⁹ christianis nutrire filios iudeorũ. R. Pa. in. d. c. ad hec. ⁊ gl. ⁊ Jo. an. ⁊. d. An. tenet ꝙ nõ: neq3 in domo neq3 extra domũ. Sed dñs Car. dicit ꝙ solũ prohibent̃ i domo ꝑpter tex. prefati. c. ad hec. qui dicit in domo: sed ego dico etiam extra domũ nõ licere qñ nimia familiaritas ⁊ cõuersatio ex hoc cõtrahitur: alr̃ extra domũ non ẽ prohibitum. argu. d. c. nullus. iuncto i to. c. ad hec.

¶ Sed nõne episcop⁹ poterit dispẽsare vt etiã in domo nutriãt. R. Pa. i. d. c. ad hec. ꝙ nõ. ⁊ ita cõsuluit dñs Cardinalis: q2 ista prohibitio est in honorẽ fidei. 5

¶ Utrũ iudeus possit habere christianum ascripticiũ vel originariũ. R. ꝙ sic: vt i. c. multorũ. eo. ti. sed seruũ nullo mõ: vt ibidẽ 6

¶ Secũdo nõ debẽt mederi christiãis: vñ in. d. c. nullus. ⁊. c. oẽs. prohibetur christianis ne in suis infirmitatib⁹ iudeos aduocẽt neq3 medicinas ab eis recipiãt. dicit tñ glo. in. d. c. nullus. ꝙ medicinalia pñt christiani a iudeis emere ⁊ postea ꝑparare ea: sed non medicinas preparatas. 7

¶ Tertio prohibet̃ ne cũ christianis balnentur in vno balneo simul. d. c. null⁹. supra dicta oĩa prohibent̃ laicis sub excõmunicationis pena: clericis ꝟo sub pena depositõis ⁊ sic peccant mortalit̃ cõtrafaciẽtes: limitarẽ tñ de medico verũ nisi in casu necessitatis quãdo aliũ habere nõ posset: quia necessitas facit licitũ quod alr̃ nõ est. c. cõsiliũ. in fine. de obserua. ieiu. Hoc idẽ tenet Hug. ⁊ similiter ẽ dicẽdũ quãdo l3 habeat aliũ medicũ sed non sufficientem. 8

¶ Quarto ne iudei ex testamẽto christiani aliquid capiãt. C. de iudeis. l. j. Itẽ non põt aliquis christian⁹ aliqd congregatiõi iudeorũ vel iudeo aut pagano in testamẽto relinquere: ⁊ si fecerit etiã post mortẽ anathema iudicabit̃. 24. q. 2. sane. el secũdo. nisi legaret intellige extreme necessitati alicuius. 9

¶ Quinto ne procedãt in publico sine habitu distincto: vel signo quo discernãt̃ a christianis: vt in. c. in nõnullis. eo. ti. ⁊ hoc verum tã in masculis q̃ in feminis: ⁊ debet eẽ patẽs signũ non sub plica vel mantello ẜm docto. in. d. c. in nõnullis. 10

¶ Sexto prohibet̃ eis ne nouas synagogas erigant: vt in. c. cõsuluit. eo. ti. possunt tñ antiquas reedificare vl̃ ruinosas resarcire: ita tamẽ ꝙ noua edificatio nõ ꝑdat ãtiquã formã: quia vbicũq3 mutat̃ pristina forma: vt 11

puta quia fit pciosius vl' magis amplũ: tũc dicitur nouũ edificiũ: ⁊ cadit sub prohibitione noui edificij: vt probatur ex tex. istius .c. consuluit. Facit quod in sili no. in glo. in .c. admonere. 33. q. 2. ⁊ in .c. pbyter. 82. di. q̃ vult ꝙ sangimine licet vti illis dieb⁹ quib⁹ vtimur ouis ⁊ caseo: lʒ nõ liceat vti carnib⁹ quasi sit mutata forma: ⁊ p cõsequẽs rei substantia. ⁊ etiã facit quod no. in .c. cũ causam de testi. in verbo in tẽpore. ⁊ in glo. in .l. iulianus. §. sed ⁊ si quis. ff. ad exhiben.

12 ¶ Sed quid si antiq̃ synagoga ex toto corruit ⁊ fundit⁹. R. Pa. in .d. c. cõsuluit. ꝙ ñ poterũt reedificare: quia eẽt nouũ facere: ex quo fundit⁹ ẽ destructa. Facit ad hoc qđ legitur ⁊ no. in .l. inter stipulãtẽ. §. sacrã. ff. de ver. ob. vide bonã glo. in simili. in .c. 3. de iure patro. Et nota ꝙ si nouas synagogas erigere psumpserint: in. 50. libris auri sunt puniendi. C. de iudei. l. hac victura.

13 ¶ Septimo nõ possunt pfici alicui publico officio inter christianos: nec ad aliquã dignitatẽ vel misteriũ: vt in. c. cũ sit. ⁊ c. ex. eodẽ ⁊ 17. q. 4. cõstituit. ⁊ d. c. nullus. Unde i. l. fi. C. de iude. dicit ꝙ nullũ honorẽ: nullã dignitatẽ: nullã pheminẽtiã inter christianos possunt habere: intellige de nouo: sec⁹ esset i antiqua: quia toleraf: ⁊ p istã. l. ifert Bar. ꝙ nõ possunt doctorari: cũ sit dignitas ⁊ pheminẽtia doctorat⁹. Nec obstat. l. generalif. §. fi. ff. de decurio. que pmittit iudeos pmoueri ad dignitates quia intelligif inf seipos iudeos nõ iter christianos. Unde ifert Pa. in .c. ex speciali. eo. ti. ꝙ etiã oẽ cõmertiũ per quod christianis aliqđ grauamẽ posset igeri est prohibitũ iudeis ⁊ paganis. ⁊ iđ lʒ vẽdatur eis reddit⁹ regalis ⁊ possint illud emere vt in. d. c. ex spãli: tñ collectio nõ poterit per ipsos fieri sed p christianos: q2 sic colligẽdo posset iudeus cõmittere fraudes: ⁊ tenef dare pauperibus quicqđ lucratus ẽ ex tali officio vt in. d. c. cum sit. ⁊ h̃ ẽm puidẽtiã epi.

14 ¶ Octauo prohibef ne in triduo añ pascha ⁊ maxime in die veneris sancti ostia vel fenestras apertas teneant: aut in publicũ exeant. ex eo. ti. c. quia super his. ⁊ i. c. nõnullis

15 ¶ Nono ne decimas prediales retineãt: sed vt ecclesijs soluãt. de deci. c. de terris.

16 ¶ Decimo ne testimoniũ dicant cõtra christianũ. de testi. iudei. imo repellunf ab oib⁹ actibus legitimis. 2. q. 7. alieni. ⁊ hoc verũ nisi i cãu heresis si qs ad eos reuerteref: tũc pro testibus admittũtur: vt in. c. cõtra christianos. de hereti. li. 6. sed bene cogũtur christianũ contra eos testimoniũ dicentem admittere: in dicto. c. iudei.

¶ Undecimo nõ pñt conuenire christianũ apud iudeũ sed bene apud iudices christianos arbitrũ: in causa ciuili tñ pñt eligere iudeũ: vt. C. de iudeis. l. iudei. sñia tñ debet exequi p ordinariũ christianũ iudicẽ: vt ibi. 17

¶ Duodecimo ne emant seruũ christianuʒ vel non christianum si vult baptiçari. c. j. ⁊ c. vltim. eodem titulo. Unde si iude⁹ emit christianum seruum vel qualitercunq; acquirat statim efficitur liber nullo precio dato. 54. di. mãcipia. Si ṽo seruũ non christianuʒ emit pro sibi seruiẽdo: tunc voluntate patefacta ꝙ vult effici christian⁹ statim vẽdicat sibi libertateʒ nullo dato precio. c. fraternitatem. 54. di. si autẽ taleʒ non christianuʒ emit nõ pro sibi seruiẽdo sed causa mercimonij: tũc si fuit expositus ad vendẽdum infra tres mẽses qui incipiunt currere a die emptiõis ẽm Hosti. in. d. c. fina. vel ẽm Io. an. ⁊ Pa. in. c. j. eodeʒ. a die quo petijt christianitateʒ: tunc nõ liberaf ab eius seruitute nisi def iudeo. 12. soldi pro quolibet bono seruo: qui soldi debẽt esse aurei ẽm Uin. Hof. ⁊ Pa. quorũ. 72. faciunt vnã libraʒ auri. C. de susce. ppo. ⁊ archa. l. quotiẽscũq; certa sũma soldorũ: ⁊ videf sentire glo. in. l. quicũq;. C. de ser. fugiti. ⁊ pro ista opiniõe facit glo. C. de fal. mo. l. si quis nũmos. sed ẽm Ber. ⁊ Hostiẽ. in. d. fi. c. dabũtur đ moneta que ẽ in vsu in illo loco. argu. ff. de leg. 3. l. nũmis. ⁊ ff. de leg. j. l. si seru⁹ pluriũ. §. si nũerus. ⁊ magis placet. Et aduerte ꝙ dicit pro seruo bono: ergo defalcabif si ille nõ est ita bonus: quia ibi bonus accipif pro optimo ẽm Pa. in. d. c. j. si ṽo nõ exposuit venalem infra dictos tres menses: tũc statim liberaf nullo precio dato. d. c. fi. 18

¶ Utrũ vernaculus. i. nat⁹ ex ancilla iudei si vult effici christianus liberetur similiter. R. ꝙ sic: nullo dato precio. l. deo nobis. C. de episco. ⁊ cleri. §. vltimo. 19

¶ Sed quid si aliquis talẽ emat qui cã mercimonij fuerat empt⁹ a iudeo. R. ꝙ nõ efficietur eius seruus: sed restituet ei precium 20

iz. soldorū3: 7 erit omnino a seruitute liberatus. insti. de noxa. ac. §. dñs.

21 ¶ Sed pone q̄ nō habet preciū. R. q̄ si sit i manu iudei: puta q2 nemo ē christianus qui velit eū3 emere: tunc nihilominꝰ liberabit: 7 hostiatim queret preciū. ff. de manumis. l. 4. §. suis autē. vel si nullo modo pōt habere seruiat sibi p quinqueniū: vt no. glo. 36. q. j. ō raptoribꝰ. Si vo sit in manu christiani: tūc si alio mō habere non pōt preciū seruiat ei tā tū q̄ seruitiū cōpensef cū3 precio: 7 sic liberatur. ff. de cap. l. in bello. hoc verū nisi precium fuisset datū pro anima 7 nō animo repetendi. argu. ff. de nego. gest. l. nesēnius. 7. ff. de reli. et sumpti. fune. l. 7 si qs. §. idē labeo ait

22 ¶ Tertiodecimo ne vsuras exigāt sed exactas restituant vt in. c. post miserabilē. ō vsuris. possunt cōpelli ad hoc per principes 7 debent: vt in. d. c. q̄ si non faciūt debent cōpelli per iudicē ecclesiasticū censura ecclesiastica: vt dicit Hosti. 7 Jo. an. in nouella. in. d. c. post miserabilem. Facit. c. postulasti. de iudeis. 7 quod ibi no. Unde principes terrarū peccant mortaliter non cogēdo eos ad restituendū vsuras: et similiter christiani si ipsis non restituētibus monerenf ne cū eis haberent cōmertiū si post monitionē eis factam cōmertiū cū eis haberent: vt in. d. c. pꝰ miserabilē. 7. c. quāto. de iudeis.

23 ¶ Quartodecimo ne intētent cōtra catholicā fidē quicq̄ detestabile. sicut est q̄ nutrices christiane proijciant lac in latrinas post q̄ susceperūt corpus christi: vt in. c. 7 si iudeos. eodem. 7 huiusmodi.

24 ¶ Quitodecimo ne quēq̄ qui nō est sue nationis: aut secte presumāt circūcidere etiā si sit eorū seruus: vt. l. vnica. C. ne christianū man. 7 ibi ē eis pena capitalis. i. perpetui exilij que dicif capitalis: vt. ff. de penis. l. rei capitalis. Aliquando dicitur mors naturalis vt ibidem in principio

25 ¶ Sextodecimo ne iudeus christianam in vxorē accipiat. l. ne quis. C. de iudeis. quod si fecerit crimen adulterij punief vt ibidē3.

26 ¶ Septimodecio ne fidē catholicā impugnet peruerso dogmate: alr pena sanguinis punitur: vt in dicta. l. hac victura in oē euū

27 ¶ Utrū ecclesia possit punire iudeos et paganos si delinquūt. R. q̄ sic: si delinquunt contra legē naturalē: quia illā oēs recipiūt. Item iudeos si agant contra lege3 veteris testamenti fm Aug. de ancho. in li. de potestate pape.

¶ Item nota fm eundē q̄ iudei p papam 7 alios principes quibus subdunf debēt cogi ad laborandū manibꝰ proprijs: alr fiūt participes turpis lucri 7 peccatorū que faciunt Nec obstat. c. sicut de iudeis. vbi dicitur q̄ nullus exigat coacta seruitia ab ipsis: nisi cōsueta: quia illud intelligitur de seruitijs ad vtilitatem dñorum solum. 28

¶ Ite3 nota q̄ puniuntur pena ignis: quādo aliquē ex suis qui vult christianus esse sa xis aut alio furoris genere intētant: vt. l. iudeis. C. de iudeis. 29

¶ Que prohibētur christiani facere cōtra iudeos. R. q̄ nouē. Primo q̄ violēter non debent cogi ad fidē: vt i. c. sicut. de iudeis. ō quo dic vt. s. baptismus. 6. §. iz. Secundo q̄ nō offendanf neq̄ in personis neq̄ in bonis sine iudicio terrene potestatis. d. c. sic iudei. Tertio q̄ nō impediantur obseruare suas cōsuetudines in suis festiuitatibus: dum modo nihil faciāt in opprobriu3 christianorum. 45. di. qui sincera. 7 dcō. c. sicut iudei. 7. l. iudeis. C. de iudeis. Quarto q̄ non exigantur coacta seruitia ab eis que non sunt consueti facere. dicto. c. sicut. de quo dic vt supra baptismus. 6. §. iz. Quinto q̄ nō fodiantur eorū sepulchra siue corpora humata obtentu pecunie: nec eorū cimiteria quisq̄ mutilet vel inuadat. d. c. sicut. 7 cōtrafacientes christiani sunt priuandi officio 7 beneficio si sunt clerici. si laici excōmunicandi: vt in dicto. c. sicut. Sexto q̄ non debent in sabbatis eorum ad iudiciu3 trahi. C. de iudeis. l. die sabbati. et dicto. c. sicut. Septio ne impediantur sua prout melius poterunt vēdere sicut nec christiani. C. de iudeis. l. nemo. Octauo q̄ si conuertantur ad fidē non spolientur bonis iuste acquisitis: Neq̄ debita successione. Et si ablata fuerint: precipitur potestatibus eorum locoru3 sub pena excōmunicationis: q̄ ea faciant restituere. c. iudei. el secūdo. eo. titu. Ex quo infert Pa. q̄ nō perdūt agnatione3 suam: vnde debēt succedere attinentibus suis: et multo minus bona legitime acquisita cuiꝰ ↄtrariū existimāt 30

vulgares q̄d erroneū ē. Nono q̄ nō prohi-
beāt̄ ꝯuerti ad fidē ⁊ baptiſmū ſuſcipere etiā
ſi ſunt ſerui chriſtianorū. ar. c. due ſūt. 19. q.
2. remanebit tñ ſeru⁹ ſi prius erat ſeruus ali
cuius chriſtiani: cum ſeruitus ſit approba-
ta deo iure diuino: ciuili: ⁊ canonico. 12. q.
2. ⁊ ſi quos. vſq; ad. c. eccleſiarum. dulcius
tñ tractādus eſt q̄ alij ſerui qui nō ſūt chri-
ſtiani. ar. de ma. ⁊ obe. per tuas.
31 ¶ Utrū eorū filij ſint baptizādi ipſis inuitꝭ
vide. ſ. baptiſmus. 6. §. 11.
32 ¶ Utrū eccleſia peccet ꝑmittēdo iudeos ri-
tos ſuos obſeruare. R. q̄ nō: quia nō appro
bat ſed ꝑmittit: q̄d aūt ꝑmittim⁹ nolētes ꝑ-
cipimus. i. cōcedim⁹: quia malorū hominū
voluntatē ad plenū non poſſumus prohibe
re. 31. q. j. hac ratione.
33 ¶ Utrū pecunia ⁊ alijs blādimētis poſſi-
mus allicere iudeos ⁊ alios infideles ad fi-
dem. R. glo. i. c. debet hō. 23. q. 4. q̄ ſic. al-
legat. c. quod autē. 23. q. 7. ⁊. c. qui ſincerā.
45. di. Similit̄ ſub tali conditiōe pōt chri-
ſtianus aliquā ducere in vxorē vt fiat chri-
ſtiana. 28. q. j. caue. ⁊ ſic in ſpūalib⁹ licite fit
pactū vbi agit̄ de cōuerſione alicuius ad fi-
dē: ⁊ ſic non obſtat. j. q. 2. q̄ pio. quia aliud
eſt vendere donū dei: vel aliud ſpūale. Ali-
ud ē ꝓpter tp̄alia inducere ad ſpūalia: quia
ꝑmū illicitū. de ſimo. p totū. ſed nō ſcdm: vt
iurib⁹ ꝑallegatis. vnde ſilueſter dona ꝓmi-
ſit cōuertētib⁹: vt nō. in. d. c. q̄ pio. ⁊ capl'in
q̄ pio. loquit̄ de dono religiōis q̄d pecunia
minime debet vēdi. d' q̄ vide ſimonia. 3. §. 6.
34 ¶ Utrū bona vſurariorū iudeorū poſſint ab
aliquo vel dono vel exactiōe vel rōne pene vel
quocūq; alio titulo lucratiuo vel oneroſo ac
ceptari. R. q̄ ſic: d' ſimō nihil cōtra iuſticiā
fiat: ſed retineri an poſſint diſtigue: q2 ſi ſūt
non ſoluēdo: reſtituēda ſunt nō ipſis ſed qui
bus debēt ipſi. Si vō ſūt ſoluēdo dic vt. j. re
ſtitutio ꝑ. in v̄. vſurari⁹. §. 17.

i **Iudex** quis pōt eſſe. R. q̄ qli
bet qui nō prohibet̄. ar.
c. cū apud. de ſpon. ⁊. l. mut⁹. ff. de ꝓ-
curatoribus.
j ¶ Sed qui ſūt qui prohibent̄. R. q̄ ſurd⁹
mut⁹: ⁊ ꝑpetuo furioſus: ipubes: femine: ſer
uus excōicatus. Itē conſanguinei: rei: ⁊ ini-
mici actoris: vel alia cā ſuſpecti. Itē imperiti
ſeu illitterati: d' qb⁹ omitto breuitatꝭ cā.

¶ Utrū iudex vel ꝓlatus malus peccet iudi- 2
cando ſubditos. R. ſm Alex. i. 3. q̄ ſic mor
talit̄. de quo dic vt. ſ. correctio. j. §. 4.
¶ Utrū iudex poſſit iudicare ſine actore. 3
R. q̄ ordinarie procedēdo nō. Facit. c. ſi le
gitim⁹. de accuſa. extraordinarie aūt ſic vt ī
inquiſitione ⁊ denunciatione: vt. ſ. inquiſi-
tio et denunciatio.
¶ Utrū iudex poſſit cōpellere partes ad fa- 4
ciendū cōpoſitionē. R. q̄ ſi cā eſt ciuilis q̄ ñ
nec etiā ꝓnceps ex ptāte ordiaria. l. j. ff. d' no
ui ope. nū. tñ ſi lis ē longa ⁊ intricata multū,
ita q̄ de facili non pōt decidi iudex pōt cōpel-
lere partes ad concordiā. tex. videt̄ iudicio
meo in. c. placuit. 90. di. Dicit etiā. Pa. ī ru-
brica d' treuga ⁊ pa. q̄ ad pacē bene pōt: ⁊ de
bet reducere partes: ⁊ etiā cōpellere tā iudex
ſecularis q̄ eccleſiaſtic⁹ reſpectu ſubditorū
ſuorū. 90. di. ſi quis cōtriſtatus. c. placuit. te
net etiā Bar. i. l. cōgruit. ff. de offi. ꝓſi.
¶ Utrū iudex poſſit cōpellē ne potētiores vi 5
ri contumelijs afficiāt viliores. R. q̄ ſic. et
tenet̄. l. illicitas. §. ne potētiores. ff. de of. ꝓſi.
¶ Utrū iudex teneatur ⁊ poſſit cōpellere ad 6
uerſariū ad preſtandū cautionē de nō offen
dendo nec actorē nec ſuos: qñ talis veriſimi-
liter timēs implorat eius officiū. R. q̄ ſic:
vt in. d. §. ne potētiores. ⁊ ibi p Bar. ⁊ bon⁹
tex. in. l. denūciamus. C. de his qui ad ec. cō.
⁊ ibi p Cy. Facit tex. in. c. de benedicto. 32.
q. j. ⁊ in. c. lr̄as. in fi. de reſti. ſpo.
¶ Utrū iudex teneat̄ ex neceſſitate officij 7
purgare prouinciā malis hoibus. R. q̄ ſic.
tex. ē in. l. 4. ⁊. l. congruit. ff. de offi. ꝓſi. ꝓpter
quod dicit. Bal. in. l. gallus. ff. de li. ⁊ poſt.
⁊ Raphael ⁊ Imo. q̄ lꝫ ſtatutū ciuitatis di
cat q̄ pōt pūire: q̄ li verbū pōt: īportat neceſ
ſitatē. d. l. gallus. in prin. Et ideo ſi nō facit:
tenet̄ de negligētia. Facit quod no. Bal. et
Ang. in. l. mācipia. C. de ſeruis fugi. debet q̄
iudex delicta inquirere: alr̄ tenebit̄ in ſindi-
catu. ⁊ hoc verū in iudice qui habet merū im
periū. l. imperiū. ī prin. ⁊ quod ibi no. Bar.
⁊ in. l. iubere cauere. ff. d' iuriſdi. om. iu. ⁊ ī. l.
j. ff. de offi. eius cui mā ē iu.
¶ Utrū iudex poſſit aliq̄d petere pro labore 8
in iudicādo. R. q̄ de iure canonico iudex or
dinarius vel delegat⁹ eccleſiaſtic⁹ nihil pōt
petere: vt in. c. cū ab omni. de vi. ⁊ ho. cleri. ⁊
c. ſtatutū. de reſcrip. li. 6. ⁊ lꝫ loquat̄ de dele-

gato tamē idē tenet̄.in.d.c.cū ab omni. per Pa.ꝛ Jo.an.ꝛ ceteros.de ordinario ē etiaȝ glo.in.c.nō licet.jj.q.3. De iure ꝟo ciuili ordinarius secularis petit sportulas solū: nec aliud pōt petere.3.q.3.offerat̄.que sportule sunt munera a lege nō diffinita: vt i autē. generaliter. C.de epis.ꝛ cle. Delegatus ꝟo etiā a principe nō habet nisi duos aureos in principio ꝛ duos in fine quādo causa excedit cētū aureos: ꝙ si non excedit nihil habebit in autē.de iudi.§.ne autē labor.no.glo.in.d.c. cum ab omni. Excipiūtur esculenta: ꝛ poculenta.i.comestibilia ꝛ potabilia si sunt talis qualitatis ꝙ in paucis diebus possint consumi ſm Archi.ꝛ glo.in.d.c.statutū.ꝛ sint ex mera liberalitate oblata: quia sicut possunt ab oībus recipi. Alia autē omnia etiaȝ si sit vnus denari⁹ prohibent̄ omnes iudices accipere: vt ff.de offi.presi.l.plebiscito.ꝛ.l.solent.ff.de offi.procon.§.fi.no.glo.in.l.2.C. de condi.ob tur.cau.facit.l.j.C.de pe.iudi. quimo.iudi.etiā si recipiāt vt expediāt cām ꝛ si recipiūt alia preter ꝑdicta esculēta ꝛ poculenta tenētur restituere de necessitate.ar. d.c.statutū.ꝛ.c.exigit de cēsi.li.6.imo si sit iudex delegatus ecclesiasticus qui talia recipit non pōt liberari ex remissione sibi facta a dante talia nisi restituat: ꝛ si restitueret in fraudē vt postea ille sibi donaret nō valeret ſm glo.in.d.c.statutū. Secus autem si sine fraude restitueret ꝛ ille postea liberalit̄ iterum donaret ſm glo.predictā.sed ego verā credo: si post iudiciū finitū sine fraude dat liberaliter: aliter non.

9 ¶ Utrū officiales inferiores ꝛ nūcij ꝛ hui⁹modi possint aliq̄d exigere a litigātib⁹ ꝛ huiusmodi. R. ſm Alex.de al.in.3. pte sūme: ꝙ sic: ſm consuetudinē terre: sed ꝑ vim vel īmoderatā iprobitatē recipe nō possunt: ꝛ hoc quādo nō habent redditus deputatos. Hosti.tamē in sū.tenet ꝙ etiā si habēt redditus deputatos pūt aliquid paruū recipe dūmō nō per vim vel iprobitatē imoderatam. Assessor ꝟo non pōt si habet salariū deputatū: alr̄ tenet̄ restituere.ar.c.cū ab oī.

10 ¶ Sed quid si iudex secularis habet ꝓficisci extra domiciliū. R. ꝙ siue sit iudex ordinarius secularis siue eius delegat⁹ pōt petere expensas.d.c.statutū.sicut ꝛ testis cū proficiscit̄ extra domiciliū.4.q.3.§.vētur⁹.qr nemo cogitur militare suis sumptibus ea tā moderatiōe ne partes enorme dānū patiāt̄. ar.10.q.3.illud.ꝛ si pauperes litigātes sint: tunc debet abstinere etiaȝ a sūptibus iudex delegatus: vt in.d.c.statutū. ꝛ ordinarius etiā secularis non debet habere sportulas.i autē.de man.ꝑn.§.si tibi quoq̄.

¶ Sed nūquid delegatus ordinarij ecclesiastici sic habebit expēsas scū proficiscit̄ extra domiciliū: sicut delegat⁹ principis vel ordinarij secularis. R. ꝙ sic: taȝ pro victualib⁹ ꝙ pro vecturis equorū ꝛ similiū: nisi eēt delegatus ad vniuersitatē causarū: vl̄ ad vnā ꝛ malicîose: quia tūc ordinari⁹ habet prouidere de suo.ar.c.iter cetera.de offi.or.ꝛ gl. in.d.c.statutū.sed glo.in.d.c.cū ab omni.tenet indistīcte ꝙ nō pōt delegatus ordinarij sed ordinarius debet sibi facere expēsas.sed opinio prima videt̄ magis equa. 11

¶ Utrū ordinari⁹ simílit̄ possit petere expēsas qn̄ ꝓficiscit̄ extra domū. R. ꝙ nō: nisi cū proficiscit̄ pro cōsecratione ecclesie: vt in c.cū sit romana.de simo. Et cū visitat prouintiā suam.de censi.c.cum apostolus.et.c. exigit.eodem.li.6. 12

¶ Utrū iudex ordinari⁹ aut delegat⁹ qui recipe possunt expēsas teneant̄ cōputare illas quas domi fecissent. R. glo.tenet ꝙ sic. in.d.c.cū ab omni. Sed Pa.i.d.c.cū ab oī. teȝ ꝙ n̄.ꝛ magis ē bēigna ꝙuis pria sit tutior 13

¶ Quid si delegat⁹ ecclesiastic⁹ nō hȝ redditus vel beneficiū ecclesiasticū sufficiēs vn̄ viuat. R. Pa.in.d.c.cū ab omni.ꝙ poterit petere id quod pōt petere iudex delegat⁹ ꝑncipis secularis: vt dixi.s̄.per argu.a ꝯtrario sensu. Sed magis mihi placet ꝯtraria opiō ꝙ non possit nisi forte ꝓpter talē cāȝ occuparet̄ ab aliquo honesto exercitio d̄ quo viuit quia tūc tenerē opi. Pa.verā. 14

¶ Utrū consuetudo excuset seu valeat qua dant̄ sportule ordinario ꝛ delegato ecclesiastico. R.d.Car.in cle.statutū.d̄ elec. distiguit ꝙ aut precessit exactio: ꝛ sic non valet: nec excusat talis cōsuetudo. Aut ꝯsuetudo non habuit ortū ab exactione: ꝛ sic pūt ptes cōpelli ad obseruandū laudabilē cōsuetudinem.c.ad apostolicā.de simoni. Sed hec distinctō quo ad primū ē vera: quia qn̄ ꝑcessit exactio ē cōtra honestatē ꝛ mentē isti⁹.c.cuȝ ab oī.ꝛ facit.c.ex multis.j.q.3.sed quo ad se 15

cundū non credo verā: quia si nō precessit exactio sic cum sit ex mera liberalitate donatū nō inducitur consuetudo: sed quelibet donatio habuit effectū suū iuxta ea que no. i glo. et Bar. in. l. cū de in rem verso. ff. de vsuris Facit. l. si certis ānis. C. de pac. nec valet. d. c. ad apostolicā. quia loquit̄ quādo aliquid fuit datū in piam cām: quia tunc videnť voluisse laici inducere cōsuetudinē: et ideo dico cum glo. in. d. cle. statutū. de elec. et Jo. an. Pa. et cōmuniter doc. i. d. c. cū ab omni. q̄ nō valet talis cōsuetudo: et lz Cardinal' dicat vbi. s. q̄ nō peccat mortalit̄ recipiendo: dūmodo non imoderate quādo ē consuetudo: quia habet pro se doctores famosos. pro hoc iuxta nō. ff. de re iudi. l. cōprobatis. et de postu. c. vnico. li. 6. hoc nō credo verū nisi in eo qui nescit discernere que sit verior opio: et quis habeat validiores rōnes. Nec etiam credo istū excusari a restitutiōe fienda.

16 ¶ Utrū iudex ordinarius vel delegat' ecclesiasticus possit a ptibus petere salariū pro assessore. R. ḃm cōmunit̄ doc. in. d. c. cū ab omni. q̄ nō ordinari': quia debet scire canones de quibus versat̄ coram se. Et iō si nescit et indiget assessore prouideat de suo. delegatus tamē licite petit dūmodo fraudulēter nō faciat: vtputa quia dicit se idigere cū nō indigeat. d. c. statutū. §. assessore. vel participare vult in lucro cū assessore: quia sic cuz faciat fraudē legi peccaret mortalit̄ et teneretur ad restitutionē ptibus.

17 ¶ Utrū salariū possit petere pro notario. R. delegatus pōt: dūmō nō participet ipse cum eo: vt in. d. c. statutū. sed de ordiario dubitatur: quia videt̄ q̄ de suo debeat prouidē suis officialib': ḃ ego credo q̄ possit ptē.

18 ¶ Utrū datu z iudici nisi in casu pmisso possit repeti. R. q̄ si dedit vt corrūperet iudicē: sic non pōt repetere. et ḃm glo. in. c. qui recte iudicat. ij. q. 3. cōmuniter sic p̄sumit̄. iō multi tenēt q̄ non repetit̄: sed si dedit vt iustam daret sententiā quā al's nolebat dare: vel vt non daret iniustā: et sic nō liberat̄ iudex dādo paupibus: quia repetere pōt in cōsciētia: vbi nō stamus p̄sumptioni sed veritati. j. q. j. iubem'. de simo. nemo. ij. q. 3. nō licet. Si autē dedit simplicit̄ vt iudicet: amittit pncipalem causaz: vt. ff. de cōdi. ob cau. l. 2. §. fina. et sic nō repetet sicut quādo dat vt pro se iudicaret. facit glo. in. d. c. qui recte. quod limito verum nisi quādo aliter nollet iudicare: nisi daret q̄r posset repetē: et sibi teneť restituere.

19 ¶ Utrū cōmittatur simonia dādo pecuniā pro sentētia. R. glo. j. q. 3. vendētes. q̄ nō: q̄r in prophanis nō cōmittitur simonia lz grauiter peccet: nisi i casu quādo iudex aliter nō vult dare iustā sentētiā: quia tunc nec peccat cū redimat vexationē suaz. Sed potest dici ḃm Pa. in. d. c. cum ab oi. q̄ si do pecuniam vt habeā sentētiaz pro me qua volo cōsequi spirituale vel annexū sibi q̄ tunc sit simonia Sed ego nō admitto hoc in casu p̄dicto. s. cū iudex non vult sine pecunia iustaz dare sentētiam: q̄r cuz redimā vexationez meā nō credo q̄ sit simonia si mō habeo iam ius in tali re: secus si per sentētiam de nouo acquirerē quia sic eēt vera opio Pa.

20 ¶ Utrū sentētia lata intercedēte pecūia sit nulla ipso iure. R. glo. in. d. c. cum ab omni et sequitur Pa. q̄ sic. 2. q. 6. §. vēales. C. q̄n prouo. non ē neces. l. venales. in tex. et in glo. snia tn̄ arbitri tenet: lz agens ex ea repellat̄ exceptione doli. C. de arbi. l. 3. et in glo. predicta. secus si per gratiaz datur: q̄r tūc nō ē nulla ipso iure: ḃ dat̄ restitutio: vt in. d. gl.

21 ¶ Utrū iudex teneatur ad restitutionem parti si eius negligētia aliquod dānū incurrit. R. glo. in. c. quoniā contra. de proba. in verbo negligentiā: q̄ sic. et eam sequūt̄ doc. Pa. autē in. d. c. quoniā contra. ait: q̄ in foro anime ē vera opinio si fuit in dolo vel lata culpa al's non. sed de hoc dico latius sup culpa. §. 5. et. 6.

22 ¶ Sed quādo dicit̄ cōmittere negligentiā R. Hostiē q̄ tūc quādo negligit terminare causaz vel habere tabellionē vel aduertere quid scribat̄ vel nō prouidet de aduocato vt tenetur: vt. s. dictuz ē aduocatus. vel nō curauit reuoluere libros et huiusmodi que suo officio incūbunt: multomagis teneť si ex dolo dat damnū. Unde si iniquā sententiā dedit vel aliquid aliud fecit cōtra consciētiam et cōtra iusticiā in grauamē alterius partis vltra restitutionē ad intereē teneť: vt. C. de pena iudi. qui ma. iudic. l. nouo iure. jj. q. 3. quatuor. 23. q. 2. domin' de'. 7. q. 5. administratores. si ē ecclesiastic' iudex ordinari' vel delegatus si cōtra conscientiā et cōtra iusticiam hoc fecit: ipso facto ē suspēsus per an

nũ ab executione officij: vt in.c.cum eterni. de re iudi.li.6. Si pro dãnificauit partẽ per imprudentiã: sic tenet similiter ad restitutionez. in culpa enim fuit cum se insufficientẽ sciuit vel scire debuit. et tamẽ causam iudicare presumpsit. et hoc verũ in ordiario: delegatus autẽ qui necessitate obediẽtie iudicat et bona fide: et de consilio peritorũ licet iniuste iudicet non tenet ad restitutionẽ: nec peccat: sed eius assessor tenebit. l. 2. ff. quod quisque iuris si mõ eum elegit qui habebat pro docto et bone opinionis: et ita credidit eũ doctũ ad hoc: alias non excusaret si veller procedere secundum caput suũ: vel imperitũ vel malũ sciẽter eligeret assessorẽ secundum Rodo.

23 ¶ Utrũ iudex incidat in penaz statuti imponentis penã non terminãti sententiã infra certum diẽ si nõ terminat. R. Pa. in. c. licet. de proba. quod sic: si fuit requisitus quia nõ tenetur impẽdere officiũ suũ ad vtilitatẽ priuatam: nisi requirat: vt. l. 4. §. hoc autẽ. ff. de dam. infec. et ibi Barto.

24 ¶ Utrũ iudex secularis teneat prestare brachiũ suũ iudici ecclesiastico. R. quod si eius subditus resistit sibi de iure: vtputa pcepit ei aliquid: appellauit ad superiorẽ: episcopus dicit quod nõ põt et petit brachiũ seculare cõtra eum tũc dico quod non tenet. Ita no. Pa. in. c. j. de offi. ordi. secus si resistit ei de facto vt ibi no. Idẽ dic in excẽpto qui allegat excẽptionẽ quã episcopus nõ admittit: appellat nõ tenet iudex secularis epm iuuare.

25 ¶ Utrũ iudex postlatã sentẽtiaz diffinitiuam possit eã interpretari seu declarare. R. quod nõ delegatus nec ordinarius aut inferiores nec arbiter: maiores aũt bene põt declarare sed nõ mutare aut corrigere. vide in. c. j. de postu. in glo. et quod ibi no. Pa. ibidẽ. Interlocutoriã pro sentẽtiã potest corrigere et reuocare. de accu. c. qualiter et qñ. el pro.

26 ¶ Utrũ iudex possit penã minuere vel augere. vide. j. pena. §. 18.

27 ¶ Utrum nõ condẽnans partẽ aduersam in expensis teneat ipse de suo restituere alteri parti. R. quod sic. l. sancimus. C. de iudi. quod limitat glo. in. c. fina. de rescrip. verum si fuit petitum: alias non.

i Iudicare Utrum liceat ex suspicione. vide infra presumptio.

¶ Quid ẽ iudicare simpliciter et pure. R. quod non ẽ remouere ordinẽ iuris sed tm̃ subtilitatem pnitiosaz: quia pdicta verba importãt ex suo proprio significato idẽ quod sine malicia et sine plica et inuolutione. ad hoc glo. in cle. sepe. de verbo. signi. in verbo simpliciter et ordo iudiciarius non ẽ inuentus ad inuoluendũ vt in. c. dilecti filij. de iudi. et ideo nõ remouebitur secundum Pa. in. d. c. dilecti. j

¶ Quid si dicatur procedas sine solẽnitate iuris. R. Pa. in. d. c. dilecti. quod censet sublata solẽnitas iuris ciuilis et canonici sed nõ diuini et iurisgẽtium. et ideo duo testes sufficerent licet forte plures requirent: similiter etiã si sunt infames: quia infamia ẽ de iure positiuo. in. c. per tuas. de simo. non tamẽ recipiuntur nõ citata parte: quia citatio ẽ spẽs defensionis que est de iuregentiũ nec põt tolli cle. pastoralis. de re iudi. 2

¶ Quid si dicat: iudices prout volueris. R. Pa. vbi. s. quod intelligitur soluz dolus exclusus. argu. in. l. creditor. §. lucius. ff. man. Et ideo non põt tollere ius alterius sine causa: sicut nec cõmittens: quia nemo plus iuris in aliũ transfert quam ipse habeat de dote post diuortiũ resti. c. nup. et propterea dicit Bar. in extrauagãti: ad reprimendũ. quod ille cui committit vt faciat quod vult vel sicut libuerit: licet non teneat sequi regulas iuris ciuilis: remanet tamẽ ligatus regulis iuris naturalis gẽtiũ seu naturalis equitatis: quod idẽ ẽ: vt in cle. pastoralis. de re iudi. vbi imperator inualide egit: quia excessit regulas iuris nãlis. 3

¶ Quid si dicatur iudices secundum veritatem et equitatem. R. Pa. in. c. litteras. de iuramẽto calũ. quod debent seruari solẽnitates etiam rigorose iuris positiui. dominus Ant. dicit quod rigorosas nõ tenet seruare. et placet mihi 4

¶ Quid si dicatur iudices prout tibi videbitur. R. Pa. in. c. j. de iudi. quod debet iudicare iudicio intellectus cui congruit hoc verbum videbitur. Ita no. Bar. in. l. quid tamen. §. si arbiter. ff. de arbitris. Et idẽ cũ dicitur relinquo vel cõmitto arbitrio tuo vel prudentie tue vel iudicio tuo tunc denotant arbitrium boni viri ratione regulati: sicut cum dicit: vt visum tibi fuerit: vel tibi videbit. Ita no. Pa. in. c. j. de seqstr. pos. simi- 5

liter hec verba si extimaueris: ⁊ arbitratus
fueris: si tibi placuerit: vt probat͛ in. l. fidei
cōmissa. §. ꝙꝙ. ff. de leg. 3. ⁊ i. l. thays. §. so/
rorē. ff. ꝺ fideicōmis. vbi tex. no. vide tex. cū
glo. in. c. 2. de cor. vitia. ⁊ per Bar. in extra/
uagāti ad reprimendū. Et Pa. in. c. j. de cō/
sti. Et iō tenet͛ sequi oēs regulas iuris ciuil͛
ſm Bar. in extrauagāte. allegat. l. j. ff. ꝺ ar
bi. Et ꝓpterea aduerte ꝙ oia verba exceptis
istis: volo: libet: arbitriū plenū vel liberū: vt
ibidē no. Bar. iportāt arbitriū boni viri.

6 ¶ Quid si dicat sine strepitu ⁊ figura iudi/
cij simplicit͛ ⁊ de plano. R͛. cle. sepe. de ꝟ. sig.
Et ibi videas quō pōt omittere oia que nō
sunt de iure gentiū vel naturali.

7 ¶ Utrū iudicādū sit ſꝫ allegata ⁊ ꝓbata: an
ſm ꝙ iudex cognoscit veritatē. R͛. ꝙ diuer/
sorū fuit diuersa opinio. Jo. ⁊ Archi. 3. q. 7
iudicet. Ber. ⁊ Hosti. de offi. or. c. j. Inno. ꝺ
censi. c. venerabilis. Hosti. de postu. ꝑla. c. bo
ne. el ꝑ. tenēt ꝙ si agat͛ in forma iudicij: sic
iudicabit ſm allegata ⁊ probata pōtiꝰ ꝙ̄ ſm
veritatē. ff. de offi. presi. l. illicitas. §. j. ꝺ. c. iu
dicet. ij. q. 3. sūmoꝑe. 6. q. 2. si tantū. 7. c. pla
cuit. quia aliud facit vt iudex aliud vt hō:
vt in. ꝺ. c. 2. de offi. or. 23 q. 4. si ecclesia. Et
ideo iudicabit ſm consciētiā quam habet vt
iudex nō quā habet vt hō. in. ꝺ. c. 2. de offici.
delega. pastoralis. §. quia ꝟo. Facit. c. si om
nia iudex. 6. q. j. Hostiē. tamē ⁊ Archidi. di
cunt ꝙ si iminet ꝑiculū anime vel ledit͛ pu
blica vtilitas ꝙ tūc de iure ⁊ de facto supple/
re pōt ⁊ debet pro periculo aīe: qꝺ possit. Fa/
cit de electi. cū vobis. §. his igitur. de except.
exceptionē pro vtilitate publica. argu. C. de
procu. l. litem. ff. de postula. l. quos prohibet
Hugo. tenet ꝙ nullo mō debet iudicare con/
tra veritatē sed debet delegare causaꝫ. ff. de iu
risdi. om. iudi. l. pretor. Rodo. dicit ꝙ si ino
cētē condēnet ad mortē vel mutilationē mē
brorū: aut condēnandū exponat etiam ad ꝑ
ceptuꝫ superioris ꝙ ꝑccat mortalit͛. Secus
autē esset in alijs ꝑnis ꝑcuniarijs: vel cau/
sis ciuilibus. glo. in. c. pastoralis. de offi. or/
dina. ⁊ in. c. j. de offici. ordi. ⁊ Ricar. in quo/
libet. 3. q. 25. ⁊ Tho. 22. tenēt cū prima opi
nione: sed saluo meliori iudicio: ego dico ꝙ
aut iudex procedit in iudicio: aut extra iudi/
cium. Si in iudicio sit: tene ꝙ nullo mō po/
test iudicare cōtra veritatem quā pro certo
scit nisi cū ꝑccato mortali siue simus in cri/
minalibus siue in ciuilibus. tū primo quia ē
cōtra preceptuꝫ diuinū. Exo. 23. Non susci
pies voceꝫ mēdacij. Et infra. Neq; in iudi/
cio plurimorū acquiesces sentētie vt a veri/
tate deuies: ⁊ post. Inocenteꝫ ⁊ iustuꝫ non
occides. tum etiā quia dicitur in. c. qui scan
daliçauerit. de regu. iuris. vtilius scandaluꝫ
nasci ꝑmittitur ꝙ̄ veritas deserat͛. Hec ibi.
⁊ in. c. postulatus dominꝰ. 3. q. 7. dicit͛: Or
non ante iudicandū est ꝙ̄ ad cōscientiaꝫ no
straꝫ reuertamur: ⁊ quid placeat deo siue di
pliceat debemꝰ dirimere. ⁊ in. c. tūc. ij. q. 3. di
citur tūc vera cum absolutio presidētis cum
interni sequit͛ arbitriuꝫ iudicis. ergo a con/
trario nec absolutio: ⁊ multominus cōdēna/
tio. Iteꝫ in. c. sūmopere ibidē dicit͛ ꝙ ſm ꝙ
in lege diuina ⁊ hūana constitutū est: debet
iudicare: et post: nō ex corde nostro sed ꝑce/
pto diuino condēnationis sentētiā proferā/
mus. ⁊ in. c. cuꝫ eterni. de sen. ⁊ re iudi. li. 6.
ibi dicitur in ferēdis sentētijs pre oculis ha
beat solū deuꝫ illius imitantes exemplū qui
querelas populi tabernaculuꝫ ingressus ad
dominum referebat vt ſm eius imꝑriuꝫ iu
dicaret. Hec ibi. Ergo nō ſm falsas allēgati
ones. Item tex. clarus ē in. ꝺ. c. cuꝫ eterni si
quis inquit Inno. 4. aūt iudex ecclesiasticꝰ
ordinarius aut delegatꝰ fame sue prodigus
⁊ proprij ꝑsecutor honoris cōtra cōsciētiaꝫ
⁊ cōtra iusticiā in grauamē alteriꝰ partis in
iudicio quicꝙ̄ fecerit ꝑer gratiā vel ꝑ sordes
ab executione officij ꝑ annuꝫ nouerit se suspē
sum ad extimationē litis parti quā leserit ni
hilominus cōdēnandꝰ. Hec ibi. Ecce ꝙ nō
dicit cōtra allegata sed cōtra cōscientiā: ⁊ ꝑ
sordes falsorū. Iteꝫ et alia ratione credo ꝙ
nō excusetur a mortali: quia officiū iusdicē/
tis latissimuꝫ ē. dicit. l. j. ff. de iurisdi. om. iu
di. Unde iudex pōt vt in pluribus iudicare
prout sue cōsciētie rationali videtur: vt pa/
tet in. l. appellari. ff. quis ⁊ a quo appellatur
ibi. ⁊ quod optimum est statuere. facit. ff. de
arbitris. l. qualem. vbi dicitur. omni modo
dicat quod sibi videtur. Iteꝫ in. c. ad nostrā
de cōsuetu. dicitur. post ꝙ̄ tibi de meritis cō
stiterit sententiam proferre valeas sicut or/
do postulat ratiōis aucte ꝑn̄tiū nō obstāte

cõsuetudine cõcedim⁹ facultatẽ. facit.l.rem nõ nouã.C.de iudi. ꝙ iudices iurẽt oĩmodo sese cũ veritate ꝛ legũ obseruatiõe iudiciuȝ dispositturos. Itẽ.C.de iudi.l.placuit i oĩbus reb⁹ ꝑcipuã eẽ iusticie eq̃tatẽ ꝙ̃ stricti iuris rõnẽ: hec ibi. facit ad idẽ.c.fi.de transact. Et ideo sepe qñ volũt ꝛ sciũt iuenire colores ꝓ iiusticia defensanda: ita in isto casu tenenẽ vt ꝯtra veritatẽ nõ iudicẽt diligẽtissime facere qd falsitas detegaẽ: vt.2.q.i.de⁹ oipotẽs. ꝛ si nullo mõ detegere possũt: tũc poti⁹ debẽt officiũ resignare ꝙ̃ ꝯ iusticiam sentẽtiare. Facit ꝓ hoc qd no.glo.in.c.pastoralis.de officio delegati. Ubi dicit mer⁹ executor si scit sniam latã auctoritate lrãrũ falsarũ vel ꝑ falsa instrumẽta vel ꝑ dolũ aduersarij qd nõ debet exequi eã. Sȝ remittere ad superiorẽ: vt in.c.de cetero.de re iudi.ꝛ.c.si qñ.de offi.dele.C.si ex falsis instris.l.iudicati.ff.de iudi.l.si pretor.§.marcellus.ꝛ ad tex.ibidẽ q̃ dicit ꝛ si sciat illã sniam iiustã qd teneẽ exequi si nõ põt aliter absolui a mãdato. R.d.glo.ꝙ intelligit de iniusticia solẽnitatis iuris ꝛ ita exponit iniusticia.i.ꝯ ius litigãtis Sec⁹ si esset iniqua: ꝛ dr̃ iniqua qñ est ꝯtra veritatẽ: q2 sic nõ teneẽ obedire vt ibidẽ alle. Sed si nõ hȝ superiorẽ cũ nulli subsit nisi deo multo min⁹ debet ꝯ certã scientiã cõdẽnare inocẽtẽ ꝓ q̃cũꝗ testimonio ꝓpterea dicit.l.ꝑñtẽ.ff.de pe. sancti⁹ est nocentẽ ipunitũ relinq̃re ꝙ̃ inocentẽ dãnare ꝛ sic ꝯcludo qd cõdẽnare aliquẽ nullo modo licet iudici ꝯtra veritatẽ de qua ipse cert⁹ ẽ absoluere aũt bñ põt si ꝓbatiões nõ sunt legitime: ꝙ̃uis iudex sciat ꝓ certo eum culpabilẽ: q2 iura illud volũt exꝑsse vt nemo publicet peccatũ alterius quod non põt probare: vt in.c.si sacerdos.de offi.iudicis.l.illicitas.§.neꝗ licitas.ff.de offi.presi.ꝛ.ff.de fur.iũcta.glo.l.eadem rõne.in fi.ꝛ.c.si tm̃ eps.6.q.2.ꝛ.c.sapiens.3.q.7.ꝛ in.c.mẽnã.2.q.3.absoluiẽ infamat⁹ ex quo defecerunt accusatores i ꝓbando. Et hãc opinionẽ vr̃ tenere Richo.d li.sup Exo.23.ne obstat.c.iudicet.3.q.7.q2 nõ dicit ꝑm allegata ꝫ dicit iuxta leges ꝛ iura ꝓnũciet qd est dicere: iuxta qd statuerũt leges ꝛ iura ꝓcedat i ꝓcedẽdo ꝛ discutiẽdo ꝛ det sniam q̃ qdẽ volũt ut vnicuiꝗ reddaẽ qd debeẽ.l.i.ff.d iusti.ꝛ iure.nec etiã ob.c.eoꝝ.q.ꝛ.c.se.ij.q.3.q2 loquũẽ quod in examinatione testiũ debet ꝓcitari ꝛ ordo iuris seruari in eoꝝ discussiõe: nõ eni dicit qd deẽ snia ꝑm eoꝝ dictuȝ. imo innuit ꝯtrariũ si bñ attendaẽ nec etiã ob.c.nos inꝗ.2.q.i.cũ.c.de⁹ oipotẽs.ibidẽ ꝛ aliquib⁹ alijs q2 lȝ dicãt neminẽ ꝯdẽnãdũ nisi cõuictũ: nõ tñ sequiẽ ꝙ ois cõuict⁹ sit cõdẽnãdus ex q̃ iudex est certus de falsitate imo c.iudicantem.30.q.vlti.demonstrat opposituu vbi dr̃: tãdiu actio ventileẽ quousꝗ ad rei veritatẽ ꝑueniaẽ: frequenẽ etiã interrogare oportet ne aliq̃d forte ꝑtermissũ remaneat qd ãnecti cõueniat. hec ibi. Et ideo dicã cũ de bona fide agiẽ nõ ẽ de apicib⁹ iuris disputandũ.ff.mã.l.fideiussor.§.q̃dẽ actio nec siliter ob.d.l.illicitas.q2 ibi dr̃ ꝑses prouincie id sequaẽ nõ simpliciẽ ꝫ addit qd euȝ cõuenit seq̃ ex fide eoꝝ q̃ ꝓbabunẽ ꝛ breuiẽ nunꝙ̃ iueniẽt ius quod dicat ꝙ iudex teneatur iudicare ꝑm allegata ꝛ ꝓbata: ꝫ bñ ꝑm ordinẽ iuris: ꝛ sic itellige ordinẽ.s.in procedẽdo ꝛ examinãdo ꝛ etiaȝ sentẽtiãdo. Sed ius nõ vult quod in sentẽtiãdo aliq̃s puniatur q̃ est inocens ꝛ ꝯ veritatẽ: ut s̃ patet. ergo nõ debet iudicare ꝯ veritate quã ꝓ certo scit. Ad id qd dicũt de scandalo iã patet per.c.qui scandalizauerit. ibi vtilius scandalum.ꝛc̃.ut.s̃. Siliter non obstat ꝙ iudicat nõ ut hõ sȝ ut iudex: q2 illud verũ est si essemus extra ea q̃ sũt ꝯtra legẽ dei que nõ sunt peccata: sȝ in ꝑuaricatõne ꝑceptoꝝ dei nõ habet locũ illa distinctio: q2 nõ iudex puniẽ sȝ hõ: ꝙ̃uis fecerit ut iudex. Si vo loquamur qñ iudex ꝓcedit extra iudiciũ: vt in officijs dãdis ꝛ alijs que eius arbitrio comittũẽ: sic nõ habet dubiũ q̃n teneaẽ seq̃ ꝓpriã ꝯsciaȝ nõ allegata: vt.ff.de iur.om.iudi.l.i.ꝛ.2.in dispẽsationib⁹: vt.i.q.7.exigũt in criminibus etiã extra ordinarijs ex cã q̃ sibi vr̃ post penas tẽpare.ff.de pe.l.aut facta.ꝛ.l.capitalium.50.dis.vt constitueret.

¶ Quid de officialib⁹ quib⁹ mãdaẽ executio snie iiuste. B
R. Alex.de al.in.3.pte sũ.de q̃nto ꝑcepto ꝛ Ricar.in quol.3.q.25.ꝙ si snia cõtinet intollerabilẽ errorẽ vel iniusticiã manifestã nõ debet obedire: als nõ peccãt exequẽdo: qd ego limito qñ nõ sũt certi de inocentia cõdẽnati q2 in dubio excusanẽ sȝ qñ sunt certi de iiusticia sic credo peccant mortaliẽ obediẽdo vt i ꝑcedẽti.§.dictũ ẽ.

9 ¶ Utrũ iudex secularis possit iudicare de his que sũt pctã vt vsura ⁊ hmõi. R. Pa. in.c.cũ sit generale.de fo.cõpe. ꝙ sic: dũmõ nõ disputet᷑ vtrũ sit pctm̃ ꝑncipaliter: vt pꝫ ff.⁊.C.de cõdi.inde.ꝑ totum. ⁊ qd̃ me.cã.⁊ vi.bo.rap.⁊ de furtis.⁊ similib⁹: ⁊ hec ẽ cõmunis opinio ⁊ hoc est verũ: q² cõ²ã eo põt obijci de iuramento si non vertit᷑ dubiũ de ei⁹ validitate: vt in.c.lex debet.23.q.5. Sꝫ si dubitat᷑ vtrũ sit vsura vł ne: peccatũ vel ne: tũc iudex secularis nõ põt sꝫ ad ecclesiã ẽ recurrẽdũ.c.ꝑ venerabilẽ.q̃ filij sunt legiti. ⁊ in cle.vna de vsuris. Et ideo ex dictis pꝫ ꝙ põt iudex secularis cõpellere ad restitutionẽ vsurarũ q² etiã de iure ciuili rep²obãt᷑ hodie ẜm cõmunẽ opinionẽ. Fallit hoc i crimine heresis de quo nullo mõ põt se intromittere nisi exequẽdo. Excipiunt᷑ multi alij casus in glo.⁊ ꝑ doc.in.d.c.cũ sit generale. Sed tu dic ẜm Pa.nullũ aliũ esse nisi vt dictũ ẽ cũ agit᷑ de dubio.s. vtrũ valeat iuramẽtũ vel ne: ⁊ hmõi q² tũc nõ põt: ⁊ sic tene ⁊ vide glo.32.q.5.c.christiana religio.⁊ ibi per Archidi.

10 ¶ Utrũ iudex teneat᷑ iudicare ẜm statuta seu ꝯsuetudines loci int᷑ illos q̃ꝝ vn⁹ est sibi subdit⁹ alter nõ. R. Pa.in.c.qd̃ clericis.de fo.cõpe. ꝙ aut statutũ cõcernit solẽnitatẽ act⁹ exhibẽdi tpe cõtract⁹: ⁊ tũc siue sit statutũ laici siue clerici nõ valebit actus: nisi illa solẽnitas fuerit obseruata q² subdit⁹ non potuit ꝯtrahere cũ nõ subdito etiã sp²eta lege sui sup²io²is: imo peccauit.c.2.de maio. ⁊ obe.⁊.c.requisisti.de testa.⁊ nulla fuit cõtracta obligatio lege sibi resistẽte ⁊ inhabilitãte cõsensũ suũ.l.cũ lex.ff.de fideiuſ. ⁊ qd̃ no.in.c.si diligẽti.de fo.cõpe.⁊ in.c.cũ contingat.de iureiur.⁊ sic cõtract⁹ nõ tenuit cũ debeat esse vtriusq͂ obligato²i⁹.l.labeo.ff. de verbo.sig.sicuti videm⁹ ꝙ donatio facta etiã nõ subdito vltra quingentos aureos sine insinuatione nõ valet.l.sanctimus.C.de dona. Et ideo iudicabit᷑ ẜm hoc statutum in vtroq͂ fo²o inter clericũ ⁊ laicũ. Facit quod determinat Fede.ꝯsilio.27. ꝙ cessio actionis cõtra plebeũ facta nobili ab ecclesia non valet: ex quo statuto prohibetur ne nobilis eam possit recipere: ratio quia statutũ disponit in casu licito ⁊ inter subditos ⁊ non in fraudem libertatis ecclesiastice: ex quo patet ꝙ laicus tenetur in testando seruare omnes solẽnitates legis sue: alias non valebit quãtũcũq͂ instituat clericũ nisi hoc fecerit p²o aĩa sua quia in talib⁹ sufficit seruare dispositionẽ iurisgentiũ.c.relatũ.el.i. de testa.⁊.l.i.C.de sa.san.ec. Similit᷑ si statuto cauetur ne res dotalis sine certa solennitate possit alienari: non valet alienatio ipsa non seruata etiã facta clerico. nec ꝑ hoc dico ꝙ statutũ laicoꝝ liget clericos sed tm̃ subditũ ⁊ impedit obligationẽ o²iriri.l.nõ dubiũ.C.de legi. Et ideo si clericus vult illũ obligare faciat ꝙ seruet seruanda. Aut statutũ cõcernit ꝑsonã: vtputa ꝙ debeat aliquid facere post cõtractũ vt app²ehendere possessionẽ infra certũ temp⁹ aut ꝓbare ꝑ tot testes ⁊ hmõi: ⁊ tũc cleric⁹ non arctat᷑ respectu statuti laici etiã litigãs in fo²o seculari nec laicus respectu statuti clerici nec forensis: vt no. Bar.in.l.cũctos populos.C. de sũ.trini. vbi dicit ꝙ etiã si tale statutum cõcernens ꝑsonã indirecte tangit bona quia nõ ligant᷑. Exemplũ statuto cauet᷑ ꝙ ꝑmogenit⁹ succedat certe fo²ensis nõ ligat᷑: etiaꝫ si habeat ibi bona. Sec⁹ si cõcernet p²incipaliter bona vt si diceret ꝙ bona deferant᷑ ad p²imogenitũ.facit.l.i.ff.de tuto.⁊ cur.dã. vbi licꝫ ꝑses ꝓuincie possit dare tuto²ẽ: nõ tñ eũ q̃ nõ ẽ eiusdẽ ꝓuĩcie vel habet ibi domiciliũ: ⁊ sic fuit disputatũ ꝑ dñm Lau.in.q. facti.cauet᷑ statuto mutine ꝙ si res possessa ab aliquo euincat᷑ ab eo ꝙ possesso² nõ teneatur eam sibi restituere nisi dato sibi p²ecio quo emit Bononiẽsis litigat mutine ꝯtra mutinensẽ ⁊ obtinet sententiã: nũq̃d dabit sibi p²eciũ: certe nõ: q² illud statutũ non porrigit ius ad fo²enses licꝫ ibi litigent. Facit ad hoc qd̃ no.do.Pe.d̃ ancha.in.c.canonũ de consti. Ex quo infert Pa.vbi.s. ꝙ q̃uis statuto caueat᷑ ꝙ vsurari⁹ non tenet᷑ restituere pign⁹ etiam si p²obet q̃s se esse dñm nisi restituto ꝑcio ꝓ quo est ĩpigno²atũ ꝙ non extendet᷑ ad rẽ clerici vel fo²ensis ĩpigno²atã dño inscio q² si res ẽ clerici nõ subijcitur iurisditioni laicoꝝ.c.fi de vi.⁊ bone.cle. Si ꝓ o laici extranei ⁊ ibi sit delata furtiue: ⁊ ꝯ voluntatem dñi nõ põt dici de iurisditione statuẽtis sicut dixim⁹ de re mobili que nõ ẽ ꝑmansura: vt no.in.c.fi.de fo.cõpe. Facit l.heres absens.§.nũq̃d.ff.iudi. Aut statu-

tum dat modũ dicendi cãm. ⁊ tunc si pre-
figit legẽ iudici iudex tenet ⁊ sub eo põt alle
gari. Exemplũ statuto cauetur ꝙ iudex se-
quat libros mercatorũ ⁊ tũc in foro secula-
ri facit fidẽ in preiudiciũ subditoꝝ: nõ autẽ
clericorũ vel extraneorũ. Si tamẽ vult re-
cipere librũ pro se vigore statutorũ tenet re
cipere cõtra se. ar. c. cum olim. de censi. cum
ibi nõ. Si vo nõ prefigit legem iudici ſ3 lo-
quit generaliter adhibeat fides libris mer
catorũ: tũc vbiq3 potest allegare cõtra sub
ditũ statuentis nisi in casu qñ non vult sus-
cipere cõtra se.

ij ¶ Utrũ iudex ecclesiastic⁹ possit iudicare lai
cum subditũ principis laici vel etiã princi-
pes laicos. R. ꝙ sic rõne spũalitatis. Puta
si cã est spũalis: vt de dictis matrimonijs ⁊
huiusmodi: vel rõne peccati cuiuscũq3 mor
talis: vt no. in. c. z. ⁊. c. nouit. de iudi. al's nõ

iz ¶ Utrũ laicus possit iudicare in aliquo ca
su clericũ. R. ꝙ siue causa sit spũalis: vt de
decimis: matrimonijs: siue criminalis: vt d
heresi vel vsuris ⁊ huiusmodi: siue tẽpora-
lis nõ põt: vt in. d. c. z. posset tñ auctoritate
sibi delegata ab epõ in cã temporali mere de
clerico iudicare al's nõ: vt. d. c. z. Fallit etiã
hoc qñ clericus est degradatus ⁊ tradit⁹ cu-
rie seculari: qꝛ tũc põt.

i **Iudicium** ẽ duplex vnũ ordinariũ ẽm
legẽ dei: aliud temerariũ. Primũ ẽ
duplex. s. iudiciũ discretionis: de quo in. l.
cũ pretor. ff. de iudi. z. q. 7. §. tua. Unde dr
furiosus caret iudicio: ⁊ istud cõcedit oĩb⁹ i
manifestis ⁊ certis: aliud est cohertionis ⁊
hoc concedit aliquãdo prelatis ⁊ aliquãdo
alijs: ⁊ istud aliqñ dicit extraordinariũ. i.
delegatũ: vt no. Ber. Inno. ⁊ Ho. in. c. qm̃
⁊ ibi in glo. de pbat. Itẽ extraordinariũ di
cit qñ nõ pcedit in figura iudicij: sed iudex
pcedit ex officio suo in modũ inquisitionis
vel denũciationis: vt de accusa. c. sup his. ⁊
c. qualiter. el. z. Itẽ in causis electionis: po
stulationis: aut puisionis super dignitatib⁹
psonatibus: officijs: canonicatib⁹: pbẽdis
seu quibuscũq3 alijs beneficijs ecclesiasticis:
aut sup decimis: matrimonijs: ⁊ vsuris: in
quib⁹ pcedẽdũ est simplicit ⁊ d plano dr ex
ordinariũ. de qb⁹ nõ. in. c. oli. de accusa. per
Inno. ⁊ Ho. ⁊ i. c. statuta. de her. li. 6. ⁊ Jo
mo. ⁊ Jo. an. Itẽ põt dici extraordinarium qñ
iudex ecclesiastic⁹ cognoscit de tẽporalib⁹ reb⁹
laicoꝝ rõne pcti ãnexi. de iudi. nouit.

¶ Quot modis iudiciũ reddit nullũ. R. j
ꝙ tripliciter. Prio rõne iudicis incõpetẽtis:
puta qꝛ nõ h3 ptãtẽ sup eũ quẽ iudicat: vt d
iudi. c. at si clerici. cũ suis cõcordãtijs.

¶ Utrũ quilibet laicus possit se subijcere z
cuilibet iudici q̃ preest. R. ꝙ sic si vult. l. i. ff
de iudi. ⁊. l. i. C. de iu. om. iudi. ⁊ itelligitur
velle ⁊ consentire qñ scit eũ nõ esse suũ iudi
cẽ ⁊ tñ litigat sub eo: vt i. l. z. ff. de iudi. S3
q̃d si ille cui vult se subijcere nõ h3 iurisditi-
onẽ in actu. vide. s. Cõfessio. 3. §. 4.

¶ Utrũ siliter cleric⁹. R. ꝙ nõ sub iudice 3
laico etiã ppt tpalia bona sua. c. si diligẽti.
de fo. cõpe. nisi agendo ꝯ laicũ sub iudice lai
co cõueniret etiã de crimine ciuilit tñ qꝛ tũc
tenet rñdere: vt glo. no. de iudi. c. at si cleri-
ci. S3 Pa. ibidẽ tenet ꝙ etiã sũt solẽnes doc
q̃ tenẽt ꝙ nõ põt cõueniri: vide p eũ ibidem
S3 aduerte ꝙ i cã spũali seu ãnexa nõ h3 lo
cũ recõuentio corã seculari iudice. ar. c. tuã.
de or. cog. ⁊. c. lator. q̃ filij sint legiti. ⁊ sic te-
nent coiter doc. in. d. c. at si clerici. sed in tẽ-
porali credo ꝙ sic.

¶ Utrũ laicus laicũ super re ciuili possit cõ 4
uenire sub papa. R. ẽm glo. ij. q. i. in sũ. ⁊
Pa. in. c. licet ex suscepto. de fo. cõpe. ꝙ non
nisi in. 16. casibus. Primus qñ hoc habet cõ
suetudo: vt in. c. si clericus. de fo. cõpe. Se-
cũd⁹ qñ sum⁹ in terris subiectis eccle quo ad
tẽporalẽ iurisditionẽ: vt in. d. c. nõ. Terti⁹
qñ cã sup qua addit spectat ad ecclesiasticũ d
iure: vt in. c. tuã. de or. cog. ⁊. c. cũ sit gene-
rale. de fo. cõpe. Quart⁹ qñ vacat iperiũ: et
adit papa in cã spectante ad iperatorẽ: vt in
d. c. licet. Quint⁹ qñ dat negligẽtia pncipis
i iusticia administrãda: vt in. d. c. licet. ⁊. d.
c. cũ sit. Sext⁹ qñ ipetrat a psona miserabi
li ⁊ oppressa: vt in. c. ex pte B. de fo. cõpe.
Septim⁹ qñ iudex secularis qui nõ h3 in p-
uincia superiorẽ nõ vult facere iusticiã: vt
no. in aut. vt diffe. iudi. §. i. ⁊. z. Octau⁹ in
cã recõuẽtiõis. 3. q. 8. §. cui⁹ i agẽdo. Non⁹
ẽm Host. in causis mortuarioꝝ a defunctis
derelictoꝝ. in aut. de ecc. ti. §. si aũt. Deci
mus quando secularis iudex inuocat auxi-
lium ecclesie. 23. q. 5. administratores. ẽm
Inno. puta ꝙ subditi sunt sibi inobedientes

Undecim⁹ rōne admistratiōis assūpte a laicis: quod itellige vt nō. in. c. iudicatū. 99. di
Duodecim⁹ si ecclesiaꝝ serui vł hoīes seruiētes indebite a laicis collectanꝫ. c. ecclesiarū seruos. 12. q. 2. ⁊ in autẜ. Item nulla coītas C. de epis. ⁊ cle. Tredecim⁹ qñ in ꝓuicia nō est iudex aut supior laico: tunc potest adiri eṗs: vt ē casus in autẜ. vt differre iudi. §. si ꝓo cōtigerit. Quart⁹decim⁹ qñ aliqđ ē ambiguū ⁊ vt difficile inter iudices variaꝫ: vt in. c. ꝑ venerabilē. q̄ filij sint le. Quint⁹decimus qñ agiꝫ ꝑ viā denūciationis euangelice: vt in. c. nouit. de iudi. Sext⁹decim⁹ qñ cā ꝓphana ē annexa seu ꝯiūcta cū causa spectante ꝑncipaliter ad eccłiam. Exemplū ponit glo. de dote: vt in. c. de prudētia de dote post diuo. re. ⁊ hoc qñ nō agitur ꝑncipaliꝫ de dote sꝫ ex consequentia: ⁊ circa predicta vide predictū Pa. in. d. c. licet. cum multis declarationibus.

5 Secūdo reddiꝫ nullū iudiciū rōne ꝑsone agētis: puta qꝛ ē minoꝛ ⁊ agit sine auctoritate curatoꝝ. C. de iudi. l. ꝓperādū. in fi. ⁊ C. qui legi. ꝑsonā in iudi. habeāt. l. i. Siliꝫ si est seruus vel monach⁹ ⁊ hmōi. Itē excōmunicat⁹. Siles eni nō possunt agere nisi i casib⁹ expressis a iure.

6 Tertio reddiꝫ nullū ex defectu rei: vtputa qꝛ nō pōt tractari sub tali iudice sicut ius patronat⁹. de iudi. c. quāto. vel res ecclesiastica. c. decernim⁹. de iudi.

7 Qui sunt qui nō possunt vocari ad iudiciū. R. ꝙ multi. de q̄bus. ff. de iius vocā. l. 2. ⁊ 3. ⁊ sūt consul: ꝑfect⁹: pretoꝛ: magistratus q̄ hꝫ iꝑiū merū vel mixtū nec eṗus dū sacra agit nec ille q̄ vxoꝛē ducit: nec illa que duciꝫ in vxoꝛē: nec q̄ fun⁹ familiare ꝓseq̄ꝫ: vel iuxta moꝛtuū facientez obseq̄a: nec q̄ ꝓpter religionē loci se mouere nō pōt vt regularis vel inclusa. Ponunꝫ alibi alij ut sunt infantes ⁊ furiosi. ff. de cōdi. fur. l. 2. ⁊ hoc verū ꝑ se: sed bñ ꝑ tutoꝛes ⁊ curatoꝛes. Itē nec seru⁹ dñm: nec libert⁹ patronū i famosis actionib⁹ nisi venia iꝑtrata i ius vocare pōt de q̄b⁹ nō. in dictis. ll. de iius vocā. ⁊ seq.

8 Quid si pupill⁹ vocaꝫ in iudiciū ⁊ null⁹ eum defendit. R. nullum erit iudiciū. ff. de re iudicata. l. cōtumacia.

9 Utrū mulier possit vocari in iudicium. R. ꝙ nō ꝑsonaliter nisi in casib⁹ expressis a iure: ⁊ hoc intellige ꝯtra ei⁹ volūtatē. Sec⁹ si vellet: vt in. c. mulieres. de iudi. lib. 6. Et sūt isti casus expressi a iure in q̄b⁹ vocatur. Prim⁹ in cā criminali. ff. de publi. iudi. l. ꝑ. §. ad crimē. Secūd⁹ i ferēdo testimonio i cā criminali qñ pōt admitti. de q̄ vide. j. test. § 5. Terti⁹ qñ ē tutrix filioꝝ si nō vult actoꝛē cōstituere. insti. de cura. §. vlti. Utrū āt mulieres religiose possint si ipse volunt similiter euocari ad iudiciū R. ꝙ nō ꝑ nulla cā: ꝑsonaliter intellige: vt in. d. c. mulieres.

Quid si citētur de facto alique mulieres ꝯ ꝑmissa. R. ꝙ irritū est ipso iure: vt i. d. c. mulieres: imo ē excoīcat⁹ fingēs cām vt iudex vadat ad mulierē ꝓ ferēdo testimonio sꝫ ex cā vera si earū testimoniū ē necessariū debet iudex ad eas ire vel si nō decet alium mittere: vt in. d. c. mulieres. 10

Qualiter peruertitur iudiciū. R. ꝙ q̄tuoꝛ modis. Timoꝛe: cupiditate: odio ⁊ amoꝛe. jj. q. 3. quatuoꝛ modis. jj

Qua hoꝛa pōt iudiciū exerceri. R. ꝙ de nocte nō ē honestū. de offi. dele. ꝯsuluit tñ si iudex ꝓcedit de nocte cū lumine cādele ad litis cōtestationē vel snīe prolationē valet qđ agit: licꝫ facere nō debeat: dūmō aliud nō impediat: qꝛ multa ꝓhibenꝫ que tamen facta tenent. de regula. ad aṗlicam. de iure iu. queādmodū. §. si ꝙ post. de hoc nō. in autẜ. de iudicib⁹. §. sedebūt. 12

Utꝝ tpe vł hoꝛa feriata possit. R. ꝙ nō vide. s̄. ferie. in ꝑn cū duob⁹. §. seq. 13

Utruꝫ iudex possit iudicare vltima die sui officij. R. ꝙ nō. vt i. l. eū q̄. ff. de iu. om. iud. tenet tñ si iudicat: vt in. l. meminisse. ff. de officio ꝓcōsulis: ⁊ hoc intellige i oꝛdinario qꝛ delegat⁹ etiā vltima die iudicat: vt i. c. cōsuluit. de offi. dele. Bar. tñ in. l. eū q̄. limitat verū post aduētū successoꝛis: qm̄ āñ licite iudicat. d. l. meminisse. 14

Quo loco. R. ꝙ in loco sue iurisditiōis nisi de cōsensu partiū ⁊ iudicis territoꝛij. 9. q. 2. episcopū. cuꝫ duob⁹ seq. c. vide glo. in. c. vt litigantes. de officio oꝛdi. li. 6. Fallit etiam hoc in episcopo expulso. Sꝫ que sunt volūtarie iurisditionis possunt vbiq̄ exerceri. l. 2. ff. de officio proconś. ⁊ c. nouit. de officio le. ⁊ ibi glo. 15

Quō debet iudicare. R. ꝙ sedere debet vt no. in. d. §. sedebunt. 16

17 ¶ Temerariũ iudiciũ qḋ vniuersalit̃ ꝓhi
betur sex modis. Primo ex pte iudicãtis per
vsurpationẽ officij sibi nõ ipositi. 2º ppter
indignitatẽ Ro.c.14.tu q̃s es q̇ iudicas.3º
ppter ignorãtiã ex pte ꝟo rei ẽ.4º qñ iudi-
cat psona q̃tũ ad euẽtũ futurũ: q2 nemo de-
sperãd9 ẽ. de pe.di.7.nemo.5º qñ iudicat in-
tẽtio incerta.6º qñ iudicat factũ occultum
q2 de incertis ⁊ occultis temerariũ ẽ iudica
re ſm gl. sup illud Mat.7.⁊ pme ad Cor
4.⁊ de regu.iu.c.estote.⁊ in pdictis modis
coiter est pctm̃ mortale q2 ↄtra pceptũ chri
sti Mat.7.nolite iudicare. vide Preceptũ
§.7.⁊.j. Presumptio.ẽ.

1 **Iuramentũ** ẽ est assertio vel ne-
gatio de aliquo licito possibili ⁊ ho-
nesto sacre rei attestatiõe firmata ſm Gof
Host. Archi.⁊ in autẽ.de mã.prin.§.ẽ neq;
⁊ no.22.q.1.§.1.vnde dr̃ iurare q2 q̃si p iu-
re introductũ ẽ vt qḋ sub iuocatõne diuini
testimonij dr̃ p vero habeatur.

1 ¶ Quot modis iurat̃. R. ꝙ duob9 mõis.
Primo solo sermõe sicut in veteri lege dice-
bãt: viuit dñs viuit aĩa mea: hec addat mi-
hi dñs.i. R.12.22.q.1.⁊ iurabant. In pri
mitiua eccl̃ia: testis ẽ mihi de9: deũ inuoco i
testẽ: veritatẽ dico in christo ⁊ nõ mẽtior: te
stis est mihi cõscia.22.q.1.si pctm̃.⁊ sic de9
te adiuuet.35.q.6.de parẽtela. Itẽ p euan-
geliũ christi p crucẽ p ordinẽ sacrũ: p scõs:
vt no.in.c.si aliqua.22.q.1.

2 ¶ Sz vtrũ liceat iurare p creaturas. R.
ſm scm̃ Bona.l.3.di.39.ar.2.q.2.ꝙ iura
re p creaturas aliqñ fit p imprecationẽ: vt
cũ dr̃: ita viuat fili9 meus: ⁊ isto modo non
iuocat̃ creatura ad testificandũ ẽ oppigno
rat̃ ipsa creatura creatori: ſm ꝙ dicit Aug
⁊ licet iurare sic: q2 licz ois creatura sit crea
toris tñ solatiũ ei9 nobis a deo cõcessũ ẽ: et
ideo tãq̃ nostrũ deo oppignorare possum9
Aliqñ iurat̃ p creaturas ⁊ inuocant̃ i testẽ
ſm se: ⁊ sic nõ licet iurare: q2 sic eẽt credere i
eis esse aliqd numinis rõne cui9 veritas pos
set dici ⁊ confirmari. Et sic intelligit̃ istud
Math.5.nolite iurare neq; per celum.⁊c.
⁊ istud.22.q.1.si q̃s p capillũ.⁊.c. cõsidera
Aliqñ iuocat̃ creatura in testẽ inq̃tũ relu-
cet in ea diuine veritatis vestigiũ ⁊ sic iurare
est iurare per deũ qui relucet in ea ⁊ sic licet
iurare: ⁊ de hoc hẽs per Host. Gof.⁊ Ber
in.c.⁊ si christus.de iureiur.

¶ Quid de acceptãtib9 iuramẽtũ idolatra 3
rũ vel co gentib9 eos iurare p deos suos. R
san. Bo. vbi s.ar.3.ꝙ in iuramẽto facto p
idolũ est duo considerare aut idoli venera-
tionẽ ⁊ sic nõ licet: nec recipere nec exigere.
Aut cõsiderat̃ verbi cõfirmatio solũ: ⁊ sic
licite exigit̃ maxime p bono cõi: sic fec̃ iacob
ad laban.22.q.1.mouet te.

¶ Utrũ sit iuramẽtũ dicere in veritate di 4
co vobis. R. Pa.in.d.c.⁊ si christus.ꝙ sic
q2 interponit deũ q̇ est veritas ad cõfirmati
onẽ act9: hoc limito verũ qñ hoies quib9 fit
hñt illud p iuramẽto: ⁊ ille q̇ iurat sic intẽ-
dit iurare: al's non credo. de quo dic ut.j.p-
iuriũ. in prin.

¶ Utrũ sit necesse dicere iuro. R. Pa.in 5
d.c.⁊ si christ9.ꝙ nõ: ẽ sufficit quod ad ↄfir
mationẽ veritatis quis interponat deũ im-
plicite vel explicite.

¶ Utrũ ois fidei pstatio sit iuramẽtũ. R 6
Pa.in.c.q̃rela.de iureiu.ꝙ sic: ẽ nõ ecõtra
rio: q2 nõ oẽ iuramẽtũ est fidei pstatio: q2
tũc dr̃ q̃s pstare fidẽ qñ pmittit aliqd p fi-
dẽ meã: vel sic de9 me adiuuet ⁊ hmõi: ⁊ sic
fidei pstatio nõ includit nisi iuramẽtũ pmis
soriũ ⁊ nõ assertoriũ vl' ſm alios differt a iu
ramẽto ꝙ fit p librũ vel rẽ sacrã: fidei autẽ
pstatio nõ fit cũ interuẽtu rei sacre: sed meli9
dic ꝙ fidei pstatio ẽ cũ aliqd pmittit̃ p fidẽ
sine verbo iuro: iuramẽtũ ꝟo ẽ cũ dicit iuro
p deũ vel p aliqd: vñ lz quo ad pctm̃ morta
le nõ sit differẽtia: q2 ſm Archi.in.c.i.de se
pul.li.6.⁊ Inno.⁊ coiter doc.i.c.⁊ si christ9
de iureiu. sicut iuramẽtũ ẽ dicere iuro tibi
p fidẽ meã vel euãgeliũ: sic etiã iuramẽtũ
ẽ dicere pmitto tibi p fidẽ meã siue sub fide
mea: verũ ẽ ꝙ quo ad penã piurij puta de-
positiõis in clerico: vt in.c. querelã. de iure
iur. nõ incidit q̃s nisi expsserit verbũ iuro: ⁊
sic intellige iura q̇ ponũt vt diuersa iuramẽ-
tũ ⁊ fidei prestationẽ: vt.in.c.puenit de fide
ius. ⁊ in.c.querelã.ne pla.vices suas.⁊.c.2.
de spõ. Simplex ꝟo pmissio dicit̃ q̇ nec iu-
ramẽto nec fidei prestatione firmat̃.

¶ Secũdo mõ iurat̃ cũ interuẽtu alicuius 7
sacre rei sicut cũ iurat̃ in manu epi vel sacer
dotis: aut sup euãgelia vel corp9 christi: aut
crucẽ ⁊ hmõi: ut.63.di.tibi dño.

1 **Iuramentū** 2º quottuplex ē. R. ꝙ duplex aliud iudiciale: aliud extraiudiciale. iudiciale est q̄ defert in iudicio ⁊ istud aliqñ dr̄ iuramentū de calūnia q̄ q̄s iurat se bona fide nō aio calūniādi cām mouisse vl' rñdere seu aliq̄d aliud ꝓponere: vt. C. de iura. calū. l. 2. §. i. ff. fa. hercis. l. int coheredes. §. q̄ familie her. Et nō. ꝙ calūnia est falsa petitio vl' iniusta repulsio facta sciēter. ar. eoꝝ q̄ no. ff. ad turpil. l. i. §. calūniari. 2. q. 3. §. notandū. ⁊ istud iuramētū nō tm̄ debet eē de p̄terito sed etiā de futuro. d. §. q̄ fa. her. Aliqñ solū dr̄ iudiciale ⁊ dr̄ iurare in litē ex eo ꝙ ꝓpter litē siue rē i litē id est iudicio petitā p̄stat. vñ aliqñ datur a iudice qñ deficiētib⁹ ꝓbatiōib⁹ hñs vnū testē vl' famā ꝓ aliq̄ cōpellit eū iurare sup q̄ ē fama: ⁊ dr̄ necessariū q2 pars cui defert nō pōt sine cā recusare: vt i. c. fi. de iureiu. i ꝑn. iūcta supscriptōe. ⁊. in. l. generalit. C. de nō nu. pe. Appellat etiā decisoriū q2 p̄stat ad litis decisionē: vñ dr̄ ꝙ maiorē h3 auctoritatē q̄ꝫ res iudicata: vt in. l. 2. ff. de iureiur. ⁊ istud ꝓducit auc. de iure ciuili. l. actori. C. de iureiu. Aliqñ etiā istud iudiciale dat apte pti ⁊ istud hñ pōt recusari: ut i. d. c. fi. Extraiudiciale ꝟo iuramētū appellat voluntariū q2 volūtate ⁊ ex ꝯuētōne ptiū suscipit ⁊ istud aliqñ dr̄ assertoriū qñ assertur aliq̄d sic eē vl' nō eē: vt in. c. si ꝟo. de iureiu. Aliqñ dr̄ obligatiōis introductoriū vl' ꝓmissoriū sicut qñ ꝓmitto tibi dare vl' facere aliq̄d: vt in. c. cū ꝯtingat. de iureiu. Aliqñ dr̄ cōfirmatoriū sicut cū filia renūciauit bonis paternis ⁊ iuramētū iterponit tali renūciationi: vt i. c. 2. de pac. li. 6. ⁊ in auc. sacra puberū. C. si aduersus vēditionē.

1 **Iuramentū** 3º de his q̄ ꝯsideranda sūt i oī iuramēto. vñ scias ſm Ho. ⁊ Gof. ꝙ. 7. sunt attendēda. ⁊ ꝑmo.

1 ¶ Quis pōt iurare ⁊ dico ꝙ oīs q̄ est doli capax. vñ nec pueri q̄ nō sunt doli capaces. obligant ex iuramēto. 22. q. 5. c. pueri. nec furiosus. 15. q. i. merito nec etiā admittunt ad iurandū. d. c. paruuli.

2 ¶ Scd̄o cui fiēdū ē iuramētū. R. ꝙ i iudicio iudici ꝯpetēti: ex iudiciū pōt fieri cuicūq̄ꝫ

3 ¶ Utrū clerici possint iurare. R. ꝙ nō cuicūq̄ꝫ laico sup euāgelia. 22. q. 5. null⁹ ē. hoc itellige nisi de lnia p̄lati sui: ut in. c. i. d̄ iura. calū. hoc verū si iurat tāq̄ꝫ supiori. ⁊ sic itellige dictū. c. null⁹. alr̄ sic etiā sine lnia: vt i. c. ex rescripto. ⁊. c. ꝑuenit. d̄ iureiu. Itē nō pōt iurare de calūnia nisi de lnia sui supioris: nisi ille corā quo litigat sit ei⁹ supior: sed habita licētia pōt etiā in manu laici iudicis. 22. q. 7. c. nos. Itē ꝓhibet iurare in actu testificādi sine lnia superioris: vt in. c. q̄ꝫq̄ꝫ. 14. q. 2. Et intellige i manu laici: exceptis ergo tribus casib⁹ p̄dictis pōt iurare licite etiā i manu laici ⁊ sine lnia alia: vt i. d. c. ex rescripto ⁊ ꝑuenit. nō. Pa. in. c. i. de iura. calū.

¶ Tertiū q̄d pōt iurari. s. ꝓ q̄ re. R. ꝙ ꝓ oī re licita iusta ⁊ honesta: nā ꝓ re turpi illicita vl' iiusta factū iuramētū nō tenet. ar. c. vlti. de pactis. ⁊ clarius. ĩ. patebit. 4

¶ Quartū ꝑ quod pōt iurari dictū est. s. Iuramentū. ꝑmo. 5

¶ Quintū ad q̄d seu cur. s. ꝑ fine bono ⁊ licito: q2 cui⁹ finis bon⁹ est ipsū q̄ꝫ bonū ē ar. 8. q. 3. c. artaldus. nā si ꝓ cā mala illicitū ē. vt sūt cōiuratiōes cōspiratiōes ⁊ huiusmōi ar. d. c. vlti. de pac. de re iudi. c. i. 6

¶ Utrū iurās sine cā legitima peccet mortalit. R. ꝙ si iurat q̄s sine cā necessaria vt ista necessitas cōphēdat vtilitatē nō solum ꝓximi sed etiā ꝓpriā: q2 alr̄ nō credit ei sic nō peccat mortalit. Facit dictū. §. alias ea demū. ⁊. c. florentinū. 85. di. in glo. q̄ꝫuis sit periculosū ut patet in. c. ita q̄. 22. q. i. in tex. ⁊ in glo. Si ꝟo iuret ꝓ cā illegitima vl' inhonesta aut illicita: coīter est pctm̄ mortale 22. q. 4. §. illicitū. q2 assūptio est nōīs dei i vanū: ⁊ ꝓbat in. c. sicut nr̄is. de iureiu. ⁊ ibi sentit glo. ⁊ Inno. ⁊ Pa. Facit. c. q̄ sacro. 22. q. 4. Hoc intellige qñ aduertit: ⁊ de cā illicita: ⁊ de iuramēto ſm ꝙ dico periuriu3 mortale. ĩ. Periuriū. 7

¶ Sextū quō sit iurandū. R. ꝙ tres debet habere comites. s. veritatē iudiciū ⁊ iusticiā Hiere. 4. de iureiu. ⁊ si christ⁹. §. Jacobus. 22. q. 2. ⁊ aduertēdū. Rō est ſm scm̄ Bo. vbi. s. in lr̄a q2 iuramētū cōparat ad tria. s. ad rē de qua fit: ⁊ sic debet veritas q̄ ē adeq̄tio rei ad sermonē ad iurantē. secūdo cōparat a q̄ ꝓcedit ⁊ sic debet iudiciū. s. discretionis. 3º cōparat ad cā3 ꝓ qua fit: ⁊ sic debetur iusticia. s. ut cā sit iusta. 8

9 ¶ Utrū sp sit pctm̄ mortale qñ pdicta dicūt. R. Pa. in. d. c. ⁊ si christ⁹. ꝙ nō sp sed aliqñ veniale: ſm quātitatem culpe. vt nō. Archi. i. d. c. aīaduertēdū. qd meli⁹ patebit ī. periuriū. in pn. cū qnqȝ. §. se.

10 ¶ Utrū iurās sine iudicio discretionis peccet mortalit̄ sicut faciūt illi q̄ in q̄libet vbo iurant. R. ꝙ cū iuramētū phibeat̄ nō q2 sit malū ſ ppt̄ periculū piurij. Ideo si talis iurat falsū nō excusatur a mortali p ea q̄ dicā. ī. piuriū. in pn. ⁊ ſm illā distictionē. Si vo iurat vex sic nō erit mortale pctm̄. Uex est ꝙ tenet̄ abstinere sicut a mortali pter periculum: q2 de tali dr̄ ecclesiastici. 33. vir multū iurās implebit̄ iniquitate.

11 ¶ Utrū inducens aliū ad iurandū quē scit false iuraturū vel nō seruaturū iuramentū peccet mortalit̄. R. ſm Ricar. in. 3. di. 39. ꝙ aut facit ut psona publica ad instantiam ptis ⁊ ex ordine iuris ⁊ sic nō peccat: si vero facit ut psona publica: tñ ɔtra ordinē iuris: aut vt psona puata sic peccat grauit̄: sed dómin⁹ Car. in de. vnica. de iureiu. dicit ꝙ talis vincit homicidā. zz. q. 5. si quis cōuict⁹ ⁊. c. se. ⁊ sic patet ꝙ est mortale: ⁊ ex hoc concludit Pa. in. c. cleric⁹. de coha. de. ⁊ muli. ꝙ nūq̄ est deferendū iuramētū illi contra quē est vehemens suspicio de transgressiōe ⁊ deferens peccat intellige mortalit̄ ſm distinctionē dictā. alle. c. ille. zz. q. 5. ⁊ facit optime tex. dicti. c. clericis. vbi nō vult clericos cogi iurare dimittere ɔcubinas: qd nō. ɔtra dātes secularib⁹ iuramēta: ⁊ filib⁹ qui nō seruāt: ⁊ ideo ponāt poti⁹ penā: ⁊ hoc q2 tale iuramentū est cōtra iusticiā: non credo tñ mortaliter peccare illū q̄ dat iuramentū etiā ut psona puata illi quē scit falsū iuraturū qñ ille est iā disposit⁹ iurare: puta q2 obtulit se iurare qñ hoc facit ex aliqua rōnabili cā: ⁊ de isto nō loquit̄. c. ille. sed de eo q̄ inducit nō dispositū iurare.

12 ¶ Utrū iurans vituperose p mēbra inhonesta peccet mortalit̄. R. ꝙ tales pprie sūt blassemi: vt patet i. c. si quis p capillum. ibi alio mō blassemia. ⁊c. zz. q. i. ⁊ ideo sic peccat mortalit̄: sicut dictū est de blassemia ſ. in pn. Nā verbū alius facit positionē eiusdē qualitatis regularitat̄ licȝ habeat exceptionē aliqñ: vt i Joāne ⁊ alij due latrōes. ⁊ nō Pa. in. c. accedens. de pben. ⁊ iō hic alio mō presupponit blassemiā. secus si iuraret p aliquod mēbrū honestū ⁊ cum reuerentia: ut puta per sanctū caput dei ⁊ raro: nō ɔsuetudinarie ſm vv. sic esset veniale.

¶ Septimo attēdendū ē i iuramēto qñ: tēpus eni reddit iuramētū illicitū: vt qñ iuratur i iudicio dieb⁹ feriat̄ nisi p pace ⁊ alijs pijs causis: vt de ferijs. c. ɔquesti⁹. qd āt fiat a ieiunis ē de honestate. zz. q. 5. honestū. 13

i Juramentū 4° quō iuramētum interptandū est. R. ſm Inn. in. c. veniēs. de iureiu. ꝙ in iuramēto determinato sup aliq̄ singulari sic interptat̄ i foro aie ſm intētionē iurantis. facit. c. hūane aures zz. q. 5. sed hoc ego limito verū qñ ille qui dat iuramentū se exigit dolose ⁊ inique. Facit sicut cū vir pstat iuramētū vxori sup adulterio. Nā cū talis iniq a tali ɔfessionē exigat poterit iurare ſm suā intētionē qd vex est: licȝ ſm intellectū audiētis sit falsum ſm Rodo. quē seq̄t̄ Asten. li. i. ti. 18. ar. 7. Facit qd no. theologi in. 3. di. 18. vbi circa lr̄az dicit Rica. ꝙ obstetrices nō peccassēt lȝ nō rn̄dissent ad intentionē pharaonis: q2 non fuit ei data auctoritas ad aliqd agēdū ɔ deū Similiter qñ quis ex iuramēto exigit ab aliquo qd ipse nō pōt sine pctō iplere: pōt habere intētionē cū iurat illud facere. s. q̄tum poterit sine pctō: sicut si mulier q̄ hȝ impedimētū excoicata: q2 nō pōt pbare i mort̄ articulo cū oporteat eā iurare de stādo cū viro debet intelligere sic. s. quātū poterit sine pctō ⁊ nō piurat: vt no. in. c. lr̄as. de restit̄ spo. Si āt ille q̄ pstat iuramētū ē i bona fide ⁊ i casu licito pstat tūc hȝ locū. c. q̄cūqȝ. ar. zz. q. 5. q2 si sciēter nō iurat ſm intētionē pstātis peccat mortalit̄ ⁊ ē periur⁹: ⁊ etiā credo ꝙ teneat̄ sicut ille itellexit implere. ar. c. q̄cūqȝ. nec obstat ꝙ sicut votū dolosuȝ non obligat sic nec iuramētū: q2 votū fit deo pprie: sed iuramētū fit hoi ⁊ obligatio ɔtrahitur aliter in voto quia per intentionē: aliter in iuramēto q2 p deliberatā verbox attestationē. Si aūt vterqȝ fuit in simplicitate. Sed vn⁹ vno modo itelligebat̄ alt̄ alio modo sic interpretat̄ ſm intētionē iurātis in foro aie: vt no. in. §. ex his omnib⁹ colligit̄. zz. q. 5. in foro aūt cōtentioso stabitur verbis: vt in. c. ex litteris. de spon. Si vero

verba habent duplicē intellectū in stipulationibus ⁊ alijs cōntractibus contra stipulātē ⁊ vendētē interp̄tabunt. l. inter stipulātē. §. i. ff. de verbo. obli. ⁊ l. labeo. la p̄ma. ff de cōtrahē. empt. In iudicijs. in prin. Interpretatur pro actore in medio p vtroq̄. in fi. p reo. extra de pbat. ex lrīs. ut ecclesia bñfi. c. vt nostrū. In delictis aūt cōtra delinquētē nisi aliud appareat: ꝯ pba. c. i. Si ꝟo loquamur de iuramēto generalit̄ prestito p obedientia p̄standa mandatis sic dicit Inno. in. d. c. veniēs. qꝺ interp̄tet̄ vt nō extendat̄ nisi ad ea de quib⁹ cogitatū est vl̄ debuit cogitare: vt in. c. qntaualis. de iureiu. de deci. ex multiplici. ꝯ resti. spo. audita. zz q. z. ne quis. Alij dicūt q̄ interp̄tet̄ generalit̄ nisi sit ꝯtra pri⁹ iuramētū: vt in. d. c. veniēs. vl̄ ꝯtra ius. vt in. d. c. qntaualis. vl̄ ꝯtra p̄sumptionē cōmunē: q̄ si hec mādari credidisset nūq̄ iurasset. ar. c. petitio. de iureiu. Ego credo q̄ in foro aīe interp̄tabit̄ ꝯm intētionē iurātis nisi fuerit dolosa.

¶ Utrū iuramētū prestitū in mā iuris restrigatur ad limites iuris. R. Pa. in. c. tua nos. de eccle. edif. q̄ sic. Ita q̄ recipit oēs limitatiōes ⁊ restrictiōes q̄s recipit ius illud. Facit tex. in. l. fi. C. de cōdi. inde. ⁊ in. l fi. ff. qui satis. cog. ⁊ no. per Inno. ⁊ glo. in. c. dilecti. de arbi. vbi dicit q̄ cū quis iurat stare snīe arbitri sub pena q̄ nō obligat̄ nisi vel parere snīe vel soluere penā: ⁊ iō si soluit penā sufficit. Siīter si iurauit nō sub pena q2 tenet̄ vel seruare snīaz vl̄ ad intēsse. ff. de arbi. l. diē. §. fi. q2 intelligit̄ ista clausula. Ego parebo snīe vel soluā penam. q2 iste intellectus ē sibi datus a iure pa. in. c qntauallis. de iureiu. dicit verū in snīa arbitri. secus in snīa arbitratoris q2 in tali snīa non est talis datus intellect⁹. Itē p hoc facit glo. in. d. c tua nos. ⁊ Inno. in. c. cū oēs. ꝯ ꝯsti. q̄ dicūt q̄ p̄lat⁹ q̄ iurauit nō alienare bona eccl̄e q̄ pōt nihilomin⁹ alienare in cā necessaria: vt in. c. fi. de ec. edifi. ⁊ etiā vtili cū in hoc casu necessitas ⁊ vtilitas eq̄paret̄ a iure. iz. q. z sine exceptiōe: ⁊ sic iuramentū intelligit̄ de alienatione illicita solū. Facit. c. petitio. de iureiu. vbi iurās nō eē ꝯ aliquē intelligit̄ illicite. sec⁹ legitime etiā pro ꝑpria vtilitate. Facit etiā. c. ex pte tua. de ecle. nō resi. vbi iurans residere i eccl̄ia pōt iuramento nō obstāte se absētare p necessitate vl̄ vtilitate ecclesie. Itē facit qꝺ no. in. c. ꝑut nobis. de dolo. vbi ille q̄ iurauit parere mādatis ecclesie vl̄ iudicis si se grauat̄ pōt appellare: q2 iuramētū nō se extēdit ad hoc qñ ē gñaliter latū. ⁊ qꝺ no. in. c. ex tenore de sen. exco. vbi tenet idē Pa. q̄ etiam ex cā noua supueniēte vl̄ si erat pri⁹ erat occulta: pot̄it ille q̄ iurauit rñdere corā aliq̄ iudice nō obstāte iuramēto gnāli illū recusare: nec ob. p̄dictis q̄ iuramētū hz clausulā seu vim clausule. Si nō valet qꝺ ago vt ago valeat quātū pōt: vt in. c. q̄to. ⁊. c. ad nostrā. de iureiu. nō. i. l cōpat̄. §. fili⁹ mrēz. ff. de le. z. ⁊ p Bar. in. l. si q̄s p eo. ff de fideiuss. ⁊ i. l. sciēdū. ff. de verbo. obli. Et iō debet aliq̄d opari qꝺ nō faceret si p̄dicta eēnt vera: q2 aliq̄d opat̄ tū q2 adijcit vinculū ⁊ ligat stricti⁹ ipsū iurātē: ⁊ qñq̄ accumulat forū foro: vt in. c. fi. de foro cōpe. li. 6. In casu āt vbi nihil oparet̄ vl̄ parū tūc bñ verū ē q̄ hz vim illi⁹ clausule ꝯ ꝯ nō ē i casib⁹ p̄dicꝫ: q2 stricti⁹ strigit ⁊ iō sufficit. facit etiā p p̄dicꝫ qꝺ no. d. An. in. c. ex litteris. de spō. ⁊ seq̄t̄ ibidē Pa. q̄ sicut eq̄tas p̄toria. Facit vt in stipulatiōib⁹ p̄torijs promittēdo simplicit̄ factū alienū i dubio iterp̄tet̄ pmisisse se factuꝝ ⁊ curatuꝝ quātū i eo est: vt in. l. q̄tiēs. ff. de ver. obli. Ita eq̄tas iuris canonici hoc inducit i mā canonica: vt patet in. d. c. ex lrīs. ⁊ in glo. ibidē vbi parētes q̄ p filijs iurāt spōsalia: nō peccāt licz nō sequāt̄ nisi ex eoꝝ defectu: nō q2 illud iuramētū intelligit̄ quātū i eis est se facturos. Itē facit qꝺ no. Pa. in. c. cū clerici. de ver. sign. vbi dicit q̄ iuramētū generalit̄ p̄stitum debet restringi q̄tū pōt vt min⁹ obliget iurātē q2 vbi tractat̄ de obligatōe ē faciēda stricta interp̄tatio. alle. c. ad nostrā. el z. de iureiu. ⁊. c. i. eo. ti. li. 6. ⁊. l. quicq̄d astringēde. ff. ꝯ ver. obli. Itē in. c. queādmodū. dicit idem Pa. q̄ iuramētū i aliq̄ ꝯctu recipit oēs ꝯditiones ⁊ limitationes ⁊ subauditiōes quas habet ille ꝯctus ⁊ siliter si apponit̄ in dispositiōe vl̄ obligatiōe q2 regulat̄ ab illa. facit p hoc. l. fi. C. de nō nu. pe ⁊ no. p Bar. in. l. si societatē. §. arbitroꝝ. ff. pro socio. qꝺ bñ nō. quia faciunt ad multa in materia iuramenti ⁊ voti. vide ad hoc qꝺ infra. d. §. 5. ⁊ 6. Itē si iuro alicui dare cras pecuniā intelligit̄ nisi fuero ab eo absolutus: quia pōt et

progare terminū ⁊ absoluere: vt in. c. i. de iureiurā. Itē si iuraui pecuniā tibi reddē ad certū tēp⁹ spe future nūeratiōis intelligit̄ si pecuniā mihi mutuaueris. C. de nō nu. pe. l. indubitati. Itē si iuro tibi dare dotē intelligit̄ si nuptie subsecute fuerint. ff. de iure do. l. stipulatōnē. Itē si iuro tibi reddere bladū vel vinū: intelligit̄ eiusdē bonitatis. ff. si cer. pe. l. cū qd. Itē si quis iurauit facta pace cū aliquo de nō eū offendēdo sub certa pena talis ꝓmissio refert̄ ⁊ restringit̄ ad offensam rōne inimicicie p̄terite nō ad nouā ex p⁹ facto isurgētē ex noua causa ƀm Bar. i. l. aut facta. §. cā. ff. de pe. sequit̄ Pa. in. c. cuꝫ int̄ ƀ renū. Itē si aliqs renūciauit cū iuramēto iuri qd̄ habet vl' hr̄e sperat in aliq̄ re aut hr̄e pōt nō intelligit̄ ad ius supueniēs ex noua cā vel noua spe: vt dicit Pa. in. d. c. cū int̄.

2 ¶ Sꝫ qd si p̄lat⁹ iurauit nō alienare bona eccl'e sine lnia pape aut supiōris. R. Pa. in d. c. tua nos. ꝙ interp̄tat̄ ut nō possit alienare sine licētia: qꝛ designatio hui⁹ verbi licētia est ꝙ debet primo peti etiā in casu licito q̄si p̄lat⁹ reseruet in se cognitionē: vtꝝ casus sit licit⁹ vl' nō. ꝓ hoc facit in sili. c. licet. de regla. Itē qꝛ si intelligeret̄ de illicita solū: sic iuramētū nihil valeret qꝛ nec cū licētia supioris pōt fieri: ḡ oportet intelligat̄ de oī licita: cōcord. Jo. an. ibidē ƀ bn̄ nō obstāte iuramento posset alienare si supiorū posset adiri: ar. optimū i. l. tutor q̄ repertoriū. ff. de admi. tu. vbi ex cā necessitatis pōt tutor iuētario nō facto admistrare bona pupilli qd̄ als necessitate cessāte nō pōt. Facit ad ƀ qd̄ nō Jo. iz q. 2. c. sine exceptōe ⁊. c. placuit Hug. ⁊ Archi. in. c. abbatib⁹ eadē cā et. q. ⁊ Jo. de fanto. in cle. ƀma. de reb⁹ ec. nō alie. vbi dicit in casu illi⁹ cle. alienationē posse fieri ipune si necessitas nō capit tātā dilationē ⁊ tenuit Pau. in disputatōe q̄ incipit ꝯdēnat⁹. Sequit̄ hoc Car. in. d. cle. ƀma ⁊ Pa. c. fi. de eccle. edi. qd̄ nō. pro religiosis habentibus prelatos in remotis.

3 ¶ Utrū iuramētū illi⁹ q̄ iurauit aliquā accipere sit interp̄tādū vt possit itrare religionē. R. Pa. in. c. cōmissum. de spō. ƀm vnaꝫ lec. q̄ sibi placet ꝙ sic: ⁊ iō interp̄tat̄ ꝙ eā accipiet nisi ingrediat̄ religionēꝫ: nec obstat ꝙ vt cōtrahat ibi cōsulit̄: ⁊ postea ingrediatur qꝛ istud fit ꝑpter vulgi opinionē ne appareat piur⁹ cū in veritate nō sit. Si vo diceres quō iueniat̄ ista iterp̄tatio. R. ꝙ subintelligit̄ nisi moriat̄. ⁊c. vel dic qd̄ habet̄ i. c. puenit. el. 2. de iureiu. vbi d̄r ꝓmissū nō infringit q̄ in melius cōmutat.

¶ Utrū iuramētū iterp̄tabit̄ vt habeat lo 4
cū in casu ficto. R. Pa. in. c. ex parte. el. 2. de cle. nō resi. ꝙ si iuramentū nō tēdit i aliquā lesionē illi⁹ qui iurauit ⁊ facit ad bonū illi⁹ cui prestitū est: tūc subest cā large interpretandi: vt in. d. c. ex pte. vbi ille qui iurauit residere si se absentat ꝓ necessitate eccl'ie habet̄ ꝓ residēte. Si vo iuramēti obseruantia tēdit in dānū iurantis vel illius cui fit: licꝫ respiciat vtilitatē alteri⁹ tm̄: tūc nō verificat̄ in casu ficto: ꝓbat̄ istud ƀm cōmunē lecturā i. c. ad nr̄aꝫ. el ƀmo. d̄ iureiu. vbi d̄r ꝙ iuramētū debet seruari in casu specifico ⁊ nō in casu ficto. Nā ibi tenent Inno. ⁊ Jo. an. ꝙ debitor q̄ iurauerat nō molestare creditorē sup pignore donec soluisset sibi debitū ꝙ nō sufficit: ꝙ creditori sit satisfactū ex fructib⁹ pignoris sꝫ oportet ƀmo ꝙ fiat realis solutio debiti licꝫ ficte soluerit ex q̄ pcepit debitū ex fructib⁹ pignoris. Facit. l. lutius. ff. de cōdi. ⁊ demō. vbi no. ꝙ ꝯditio debet fieri i forma Bar. tn̄ in. l. ampli⁹. ff. rē ra. ha. determinat ꝯtrariū i isto casu: qꝛ iussus dare seu soluere implet cōditionē cōpēsando. l. si peculiū. §. i. ff. de sta. lib. Itē impedit⁹ iusta de cā facere qd̄ ꝓmisit: nō est piurus. l. fi. ff. q̄ satisda. co. ⁊. c. significante. de pigno. Sꝫ si tibi nō soluo qꝛ tu mihi non soluis facto tuo ipedior: ḡ nō ero piurus. Et hec opinio mihi videt̄ verior de iure. nec ē ꝯtra casum nostꝝ: qꝛ iste debitor certat de dāno vitando: ⁊ creditor nullū dānū habet: ⁊ iō habebit locū fictus intellect⁹ i tali casu: ⁊ sic ꝓcedit op. Bar. ⁊. d. c. ad nostram non ꝓbat contrariū.

¶ Utrū in oī iuramēto debeant subaudiri 5
multe cōditiones. R. gl. in. c. quēadmodū. de iureiu. ꝙ in iuramēto assertorio nulla cōditio sibi intelligit̄: in iuramēto vo ꝓmissorio bn̄ multe subintelligūt̄: vt si deo placuerit. 22. q. 2. beat⁹. §. i. Itē si placet pape: vt in. c. veniētes. de iureiu. ⁊ alie de quib⁹. i. d. glo. que meli⁹ patebūt i se. c. Et no. ƀm p̄dictā glo. ꝙ ꝑpter hoc iuramētū nō est conditionale ⁊ etiā ƀm Pa. ibidē si exp̄mat̄: vt in

c.significasti.⁊ q̃ð ibi no. de ele. ⁊ i.l.3.ff.de
le.i.⁊.l.aliq̃ñ.ff.de cõdi.⁊ demõ. Sʒ tu dic
vt scilicʒ matrimoniũ.3. ipedĩmẽto.3.§.i.

6 ¶ Et hec oĩa que de interp̃tatõe iuramẽti
dixi intellige q̃ñ ille q̃ iurat nõ habet expres
se ⁊ spẽcifice animũ obligãdi se sup aliq̃ de
terminato ɔtra interp̃tationẽ: q2 tũc nõ va
leret interp̃tatio vt no. in.c.veniẽs.per Pa.
de iureiu.⁊ facit.c.iuramẽti.22.q.5.in ar.

7 ¶ Quid si iurat sup re nõ subiectaʒ pape.
R. Pa.in.c.cõstitutꝰ.de rescrip. ꝙ in rebꝰ
vel iuribꝰ nõ subiectis sibi non subintelligit
illa clausula.d.c.veniẽtes.idõ papa non põt
absoluere a iuramẽto p̃stito sup rebus non
spectãtibꝰ ad eum sine causa rõnabili: vt no.
glo.in.c.quãto.de iureiu.⁊.c.cum inter.p.
de renun.

i Iuramentũ

v.de obligatione iu
ramẽti ꝓmissorij vtrũ semp sit obligatoriũ
R. vt colligo ex Archi.in.c.si aliq̃d.22.q.
4.⁊ canonistis.in.c.si vero.d iureiu.⁊ tho.
in.3.dis.39.ꝙ sic.vt.j.piuriũ.§.i. Fallit
hoc in.27.casibus se.

j ¶ Primꝰ q̃ñ iurat aliq̃d q̃ð est pctm̃ mor
tale: q2 istud vergit in interitũ salutis eter
ne: q2 pena eterna punit.c.vnũ orariũ.25.
dis. vnde q̃ iurauit spolia diuidere nõ tenet
q2 debet reddere.c.ea te. de iureiu. vl' spolia
re primũ nõ tenet s̃m Jo.an.in d.c.ea te.
⁊ illud q̃ð d'r.22.q.4.§.ecce.refert ad con
scientiã erroneã qua se credebat teneri pro
pterea nõ seruãdo mortaliter peccat.

2 ¶ Secũdꝰ q̃ñ q̃ð iurat ẽ pctm̃ veniale i se.
q2 similiter vergit in dispendiũ ꝓprie salutis:
q2 p ipsa impedit hõ vt nõ cito ꝑueniat ad
salutẽ eternã.c.qualis.25.di.⁊.c.2.de pac.
li.6. Hug.tenet ꝙ si seruat tale iuramentũ
peccat mortaliter q2 facit ɔtra istud.c. i ma
lis.22.q.4. Sʒ Rod.tenet ꝙ solũ venialit
q̃ð verũ est q̃ñ simpliciter cõmittit veniale
sed si idõ cõmitteret q2 iurauit dic ꝙ mortali
ter peccaret: q2 nomẽ dei assumit in malũ.

3 ¶ Tertiꝰ q̃ñ iurat aliq̃d q̃ð est cõtra ɔsilia
euãgelica: puta ꝙ nõ efficiet eps religiosus
⁊ hmõi. nec obstat.c.florentinũ.85.di.quia
nõ dicit ꝙ teneat votũ sed peccauit morta
liter iurãdo cõtra secũdã partẽ iusticie: q̃ ẽ
facere bonũ sicut si iurasset ɔtra primã ptez
que est declinare a malo.

¶ Quartꝰ q̃ñ iuramentũ excludit opꝰ pia 4
intẽtione faciendũ pro deo: vt cum iurat ꝙ
nihil dabit ꝓ deo vel consulet proximo vel
nõ consolabit talẽ: vel nũq̃ erit fideiussor
vel nũq̃ mutuabit pecuniã ⁊ huiusmodi: q2
deus nõ accepit talia iuramẽta cũ dicat cõ
trariũ faciendũ ex charitate fraterna ibi q̃
cunq̃ vultis ut vobis faciant homines ⁊ vos
eadẽ facite illis.

¶ Quintꝰ q̃ñ iurat aliq̃d q̃ð ex se est indif 5
ferens tñ meliꝰ esset facere cõtrariũ q̃ nõ fa
cere. vel nõ facere q̃ facere: sicut q̃ñ quis iu
rat ꝙ nõ tenebit talẽ in suo seruitio: vel nõ
loquet cũ tali de tali re: vel nõ ibit ad domũ
suã vel nõ coquet ad furnũ suũ: q̃ð tamẽ me
lius esset facere cõtrariũ. Intellige istũ ca
sum verũ q̃ñ quis solũ ex se iurat: q2 secꝰ eẽt
si cõuenisset cũ proximo ad tale faciendũ ex
aliquo bono respectu: ⁊ ita iurasset ei: quia
bene esset obligatus.

¶ Sextus est q̃ñ iuramẽtũ est cõtra bonuʒ 6
publicuʒ sicut q̃ñ q̃s iurauit ꝙ subtrahet se
ab onere publico: istud no. Pa.in.c.ꝑuenit
el.2. de iureiu.facit.c.si diligẽti.de fo.cõpe.

¶ Septimꝰ q̃ñ iuramẽtũ vergit in dispen 7
diũ ꝓprie salutꝭ corporalis queadmodũ nõ
teneret si vergeret in dispẽdiũ salutis alteriꝰ
22.q.4.c.i.cũ.4.c.se.ita nec in ꝓpriaʒ.c.si
nõ licʒ.23.q.5.22.q.4.§.illicitũ. Glo.in
d.c.si vero.restringit hoc verũ q̃ñ directe:
Secus si occasionaliter: ⁊ ponit exemplum
de illo q̃ iurauit stare rome de mense augu
sti q2 licʒ ibi moriant multi: nõ tamẽ semp:
⁊ idõ tenet stare. Sʒ Jo.an.restringit dictũ
glo. verũ nisi ex iminenti infirmitate vl' cõ
plexione iudicaret sic iurans ex tali mora
moriturꝰ. Ex quo colligo ꝙ q̃ñ verisimiliter
ex ɔlitatibꝰ p̃sumit de morte habet locũ ꝙ
nõ obligat. Et ꝓpterea Pa.increpat cartu
sienses ⁊ reputat eos nõ in bono statu in.c.
verũ.licʒ male iudicet: q2 sũt in bono statu
⁊ deo seruiẽtes nec exponũt se periculo mor
tis corporalis: sʒ carnẽ abdicant vt a vitijs
animꝰ sit liber. Multa alia possent adduci
ad probãdũ ꝙ sunt i bono statu sed breuita
tis cã omitto: idem dic ꝙ iuramẽtũ nõ obli
gat quãdo cedit mutilationẽ q2 nemo mẽ
brorũ suorũ est dominꝰ.l.liber homo.i pñ.
ff.ad.l.aqui.limita istud.7.verũ nisi mors
vel mutilatio esset infligenda ex iusticia q2

tūc nō posset cōtra iuramētū fugere: ut sup carcer. §. 4. 7. ɜ̄. fugere. §. þ.

8 ¶ Octau⁹ nō obligat iuramētū qñ quis iurat ex calore iracūdie: ſm Jo. an. in. c. ex litteris. de iureiu. sicut in ſili dicit glo. singularis. in. c. ex litteris. de diuor. ꝙ ꝯfessio facta ex calore iracūdie nō valet quod limitat. d. Ant. verū qñ calor iracundie fuit tant⁹ ꝙ deliberate istud iuramētū nō fecisset. Quia hec volūtas nō est discreta. Facit glo. in. c. dudū. de cōuersi. cōiuga. q̄ dicit ꝙ calor iracūdie nō obligat. Et idem dico qñ iuratur abrupte. facit quod no. Inno. in. c. litteraturā. de voto. 7 Rica. di. 39. ar. 3. q. 2. super 3. sententiarū.

9 ¶ Nonus qñ iuramētū est metu extortū: intellige si animū obligādi se nō habuit: alr̄s hn̄ tenet ſm coiter doc. sed si nō habuit animū obligādi se ꝙ nō obliget: patz ex iaz dictis: 7 facit glo. in. c. auctoritatē. 15. q. 6. an aūt peccauit sic iurādo cū tali aīo dicit Pa. in. c. si vero. eo. ti. ꝙ si est hō pfect⁹ peccauit venialit̄ alr̄s nō: sed ego dico ꝙ nec pfectus nec impfect⁹ peccauerit etiā venialit̄. Et ꝓ hoc facit ꝙ ī sili dr̄ in. c. ne quis. 22. q. 2. intellige hoc vt colligit̄ ex. d. c. ne quis. qñ iurando habuit aīuz solū inducēdi iuramētū ad reuerētiā dei nō ad obligationē suā: 7 in mēte habuit aliquā circūstātiā debitā qua verū iurabat: puta ꝓmitto ꝙ dabo tibi cētū cū ista subauditiōe. s. si sū tibi obligatus ex debito 7 nō alit̄: licz h̄ nō exꝑmat 7 hmōi q2 sic vtit̄ silatione licita q̄ licet vt in. c. vtilē 22. q. 2. Secus esset si iurando credebat se obligatū ex iuramēto 7 tñ nō intēdebat obseruare q2 sic esset peccatū mortale: vt in. c. querelam. de iureiu. Facit. c. ille. 22. q. 5. 7 qđ no. glo. in. d. c. auctoritatē.

10 ¶ Sz qđ si sumus in dubio an habuit aīuz obligādi se vl̄ nō. R̄. Pa. in. d. c. si vero. ꝙ est presumēdū ꝙ nō habuit animū obligandi. ar. c. super eo. de renūci. 7. l. cū indebito. §. i. ff. de proba.

11 ¶ Quero q̄re magis eccl̄ia obligat in iuramēto etiā metu extorto: q̄ī voto: cū iuramētū 7 votū ambulēt pari passu. R̄. Pa. i. d. c. si vero. ꝙ ex hoc q2 iuramētū frequētius accidit. 7 ne det̄ mā deierādi. Tñ q̄tū ad veritatē obligatiōis pari passu obligatiōis vadūt votū 7 iuramētū: vt in. c. debitores. nō. in. c. i. de iureiu. 7 in. c. licz. 7 in. c. magne. de voto. Ex quo infert Pa. in. c. verū. de iure iu. cū glo. ibi ꝙ nō seruātes iuramētū metu extortū nō sunt puniendi tāq̄ ꝓ directo periurio Host. etiā 7 Jo. an. 7. d. Anto. 7 seq̄t Pa. 7 tenent in. d. c. verū. ꝙ nō peccat mortaliter tale iuramentū nō seruās: sed venialit̄. facit tex. in. d. c. verū. qui dicit ꝙ ꝓ mortali crimine nō sunt puniēdi. 7 no. ꝙ loquit̄ in eo q̄ iurauit aīo obligādi se: quia si aīum nō habuisset nō esset dubiū. Cōclude ergo sic ꝙ si habuit aīuz obligandi se qñ iurauit ꝙ tenet̄ seruare: nisi vergat ī dispēdiū ꝓpe salutis aut alteri⁹ conditionis de supradict̄ sz nō de precepto: ita ꝙ mortalit̄ peccet. Si ꝟo nō habuit aīum obligādi vel sum⁹ ī dubio: sic nō obligat̄ ad seruādū: vt ē tex. in. c þ. qđ metus cā. 7 qđ dr̄ in. c. si vero. debet intelligi ad timorē: ne passim quis cōtraueniat: sed cū bona maturitate 7 licētia superioris. Similiter. c. licz. de iureiu. li. 6. Facit ꝓ hoc qđ ibi dicit non vi vel metu extortū. 7 ibi tenet Archi. 7 multi in. c. cū contingat. eo. ti. verū ꝙ nō tenet iuramentū metu extortū ī casu a lege ꝓhibito. Facit. aut̄. sacra puberū. C. si aduer. ven. sed si nō est in casu a lege ꝓhibito: sic tenet iuramētū ſm Clin. 7 sequit̄ Pa. in. d. c. cū contingat. q̄uis metu extortū: ſm tamē ꝙ dixi š sub peccato veniali. Et hec intellige in iuramento ꝓmissorio ex metu qui pōt cadere in cōstantē extorto 7 cōtra iusticiā: q2 si esset iuramētū assertoriū nō excusaret̄ ꝓpter metū si mēdaciuz iuraret a peccato mortali. 32. q. 5. ita ne. 7 de his que vi vel me. c. sacris. no. glo. in. d. c. auctoritatē: nec similiter in iuramēto ꝓmissorio excusat leuis met⁹. nisi vt dictū est qñ nō habuit aīuz obligandi se.

¶ Decim⁹ nō obligat iuramentum quādo res super qua est iuramentū factum nō perdurat in eodem statu: sed venit ad talē statum ꝙ temerariū esset tunc taliter iurare: puta quis iurauit ꝙ non efficietur miles vel negociator: vel non recipiet feudum a tali domino postea venit ad paupertatem: ita ꝙ non potest viuere nisi efficiatur miles vel negociator 7 huiusmodi. Ratio quia si a principio fuisset iste casus 7 iurasset iuramentum fuisset temerariū: 7 ideo potest ꝓpria auctoritate contrauenire ſm Archi. 12

in.c.aiaduertendū.22.q.2.facit pro B.22.q.2.ne quis.⁊ dicit glo.in.d.c. queadmodū semp subintelligi in iuramēto .s.si res i eodē statu pmanebit. Idē de illo q iurauerat reddere gladiū homini sane mētis quē non reddet effecto furioso.22.q.2. ne qs. Itē cum quis iurauit aliquā accipe: ⁊ illa cōtraxit p verba de pñti cū alio. Similit̄ qñ quis cum abundaret promisit tenere obstagia: nūc nō pōt nisi mēdicet: ⁊ eū nō cōuenit mendicare nō tenet̄.ar.c.querelā.⁊.c.breui.eo.ti.secus ſm Hosti.si eū nō dedecet mēdicare vl' si tē pore iuramēti hec cōditio inerat.s. ꝙ oportebat mēdicare quia tenet̄. Itē qñ quis iurauit nō mutare sepulturā vel testamentū: qa pōt ex noua causa: vt.j.sepultura.Facit qd no. Pa.in.c.veritatis. de iureiu. vbi dicit ꝙ si iurauit respectu dignitatis vel alteri⁹ qualitatis existētis in iurante vel in illo cui iuratur: ꝙ illa deficiente nō tenet̄. Puta iuraui tibi qñ eras eps obedire: nūc cū sis deposit⁹. nō teneor.c.venerabilem. de elec. vel iuraui tanq̄ canonicus vel scholaris.ar.d.c.venerabilē.⁊.c.cū inter.p.⁊ qd ibi no. de renū.et tenet Fede.cōsi.158.sed istud dictū suū limitat Pa.qñ iurauit nō simplicit̄: sed vt talis sec⁹ si simpliciter: q2 semp obligat̄ si verba iuramēti iportant.ar.32.q.8.c. vnico. nisi vt dictū est veniret ad talē statū: in q̄ si vellet iurare eēt temerariū.quod no.bene.

13 ¶ Undecimo qñ ē cōtra bonos mores nāles: vtputa q2 prebet occasionē delinquendi: vt in.c.queadmodū predicto.⁊ i regula: nō est obligatoriū.de reg.iur.li.6. Exēplū vir iurat nō agere cōtra vxorē rerū amotarum quia nō valet: vt.ff.de pac.do.l.conuenire. Ratio q2 tale iuramētū preberet occasiōez mulieribus furādi. Similit̄ qui iurauit nō denūciare aliquē: ñ tenetur: quia ē cōtra bonū aīe delinquentis ⁊ charitatis.2.q.j.si peccauerit.⁊ de iudi.c.nouit.Facit.l. si vn⁹.§. pacta.ff.de pac.limitat tñ istud exēplū Ho. in.d.c.queadmodū.verū: ꝙ nō tenet̄ nisi qñ vellet denūciare solū ꝑpter comodū ꝓpriuz qa sic nō liceret.facit.c.ad nostrā.el.j.de iureiu.sed oportet denūciet vel agat ꝑpter bonū commune principaliter: ⁊ ñ secundario propter bonum proprium.

14 ¶ Sed quid de accusatiōe.dic vt supra accusatio.§.6.

¶ Duodecimo qñ iuramētū ē contra votū vel iuramentū vel promissionē pri⁹ factaz: vt in.c.sicut ex lr̄is.de spō.⁊.c.quāto.de iureiu.⁊ in.c.intellecto.eo.ti. Intellige si promissio etiā fuit simplex ſm Ho.⁊ Pa.⁊ Inno.in.d.c.sicut.q̄uis post Inno.teneat cōtrariū in.c.veniens.de iureiu.sed non ē verum per.c.iuramenti.22.q.5. 15

¶ Sed quero: vtrū actus gestus ꝯ pmū iuramentū sit ipso iure nullus. R̄: Pa.in.d.c.intellecto.ꝙ si actus depēdet a mera volūtate iurātis: puta quia nullo iure ꝓhibet̄: sic tenet. Unde dicit Inno.in.c.dilecto.de pbē. ꝙ si quis iurauit nō alienare librū: ⁊ tñ alienauit tenet alienatio: lz sit piurus.Facit.c. vltima volūtas.13.q.2. i glo. vbi tangit̄ ꝙ qui iurauit nō mutare testamentū si mutat tenet secūdū: lz sit piurus: nisi in casu de quo s.§.12. Hosti.in.c.cū marthe.de cele. mis. tenet ꝙ nō valet secūdū testamētū. Sz Io. an.in regula qd semel placuit.li.6. tenet ꝙ valeat q2 nullo iure cauet̄ ꝙ sit nullū factū per quod fit cōtra iuramentū: quod veruz ē qñ actus depēdet a mera facultate iurātis. Si aūt dispositio actus nō depēdet a mera volūtate iurantis: puta q2 interdicit̄ a lege fauore ipsius iurātis. Exēpluz in muliere ⁊ minore qui nō possunt alienare vel aliū contractū facere sine certa solēnitate: ⁊ tūc act⁹ iurat⁹ cōtra primū iuramētū nō valet ipso iure: ⁊ sic intellige glo.c.licet.d iureiu.li.6. Ratio q2 actus sine iuramēto erat ipso iure nullus obstante ꝓhibitiōe legis. Rōne autē iuramēti sustineri nō pōt: quia iaz obligauerat se deo per primū iuramētū: ⁊ sic secūduz iuramētū fuit illicitū. ⁊ idē dic quādo act⁹ prohibet̄ rōne publice vtilitatis.⁊ iste ē casus.d.c.itellecto.Dic ergo ꝙ si lex seu statutuz nō resistit actui iurato ꝙ si fiat cōtrariū nō ē ipso iure nullus: secus si resistit. Ita tenet Archi.in.c.si a sede.de pben.li.6. Gaspar de calde.in.c.cū contingat.de iureiurā.⁊ Spe.de emp.⁊ vē. quod nota ꝓ cautela mulierū que timēt ne inducātur ad aliqua faciendaa in eoꝝ p̄iudiciū: ꝙ iurēt pri⁹ in manu alicuius corā testibus se nolle tales alienationes vel renūciationes facere: dūmō qñ cōtrariū faciūt intēdant nō facere cōtra iuramētū primū.s.nō effectualit̄ renūciare ſ solū ṽbaliter: q2 sic nō erūt piure in cōscia: eo 16

q͂ primũ iuramẽtũ intellexerũt effectualit̃: non verbaliter solum.

17 ¶ Tertiodecimo nõ ẽ obligatoriũ iuramentũ qñ ille cui ẽ pr͂stitũ frãgit fidẽ iurãti: sed no. ƀm Pa. in c. peruenit. el secũdo. de iureiuran. q͂ qñq͂ due obligationes respiciũt se adinuicẽ: puta ꝓmisi tibi equũ ꝓpter quod alius promisit mihi centũ: ⁊ sic si ego nõ ƀuo promissũ: nec ille tenebit̃ mihi de centũ: ⁊ sic intellige illud. Frangendi fidẽ fides frangatur eidem. ff. pro socio. l. si cõuenerit. in fine 28. q. 2. si infidelis. ff. de inoffi. testa. l. si instituta. C. de pac. l. cum ꝓponas. la secũda ⁊ sic intelligit dictũ. c. peruenit. ⁊ c. constitutus. de penis. Idẽ dico quãdo ꝯditionaliter promisi: puta iuraui ire romã si dederis centum: si nõ das nõ teneor: quia ꝓmissio mea nõ purificat̃ nisi a tempore existẽtis conditionis. l. cedere diẽ. ff. de verbo. signifi. insti. de verbo. oblig. §. ex cõditionali. Quãdoq͂ aũt obligationes nõ referũt̃ adinuicẽ: s3 ad diuersa. Exemplu3 promisi tibi simpliciter centum: ⁊ nõ ex hoc sed simpliciter ꝓmisisti mihi aliquid facere: tũc lic3 ego nõ implea3 promissũ: tamẽ alter tenet̃: quia nõ ꝓmisisti mihi rõne ꝓmissionis mee: s3 simpliciter ⁊ de specie ad speciem non fit cõpensatio: vt no. in c. 2. de deposito. hoc tenuit Cy. in d. l. cũ proponas. ⁊ sic intellige. c. noli. 23. q. 6. vbi dicit̃ qđ hosti seruanda est fides: nec obstat. c. quod deo patri. 33. q. 5. de voto viri ⁊ mulieris. vbi licet alter frangat: alter tamẽ tenetur seruare: quia ibi simpliciter quilibet eorum vouit deo non conditionaliter. et ei est obligatus.

18 ¶ Sed qđ si ille, cui iuraui nõ implet ꝓmissum ex necessitate aliq̃: puta q͛ non põt. R. q͂ nihilomin⁹ ego nõ teneor ad iuramẽtũ factũ ꝓpẽ illud: q͛ videt̃ tacite sub tali ꝯditiõe iurasse. ⁊ hoc tenet d. Anto. ⁊ Pa. in c. sic. el. 3. de iureiurã. ⁊ placet: lic3 alij teneãt hoc verũ solũ non teneri qñ ex negligẽtia alius nõ attendit vel ex voluntate.

19 ¶ Utrũ ille qui iurauerat seruire sub certa mercede soluẽda quolibet mẽse q̃ nõ potuit implere seruitiũ ꝓpter defectum solutiõis. Puta q͛ nõ potuit stare in loco: nũqđ poterit agere ꝓ interesse suo ex q̃ p eũ non stetit. R. Albri. in l. ediles. ff. de edili. edi. q͂ sic. ꝓ hoc bon⁹ tex. in. l. si in lege. §. colon⁹. ⁊ in. l. qui operas. ff. loca. sec⁹ si nõ impleuit ƀui. iñ cũ posset: q͛ nõ habebit salariũ per predictã l. ediles. §. primo. ⁊ per. l. iulianus. §. offerri. ff. de act. emp. ⁊ vendi.

¶ Utrũ iurãs vel ꝓmittẽs nõ expellere inquilinũ possit expellere: si nõ soluit pensionẽ R. q͂ sic ƀm Pa. in. c. tua nos. de iureiurã. Facit. l. quero. §. inter locatorẽ. ff. locati vbi p3: q͂ si cõductor p̃terit: id qđ tenet̃ ex natura cõtract⁹: nõ teneri ei locatorẽ ex ꝓmissione locationis. Idẽ dico in patre qui ꝓmisit nõ exheredare filiũ. Intelligit̃ nisi crimẽ ingratitudinis cõmiserit. l. quidã cũ filiũ. ff. de verbo. obliga. ⁊ generaliter ƀm Bart. in d. §. inter locatorẽ. Hic. §. facit ad oẽs contract⁹ in quib⁹ aliquid vltra citroq͂ ꝓmittitur vt quilibet non teneat̃ seruare qđ ꝓmisit si per aduersam partem nõ seruat̃ id propter qđ sũt ꝓmissa. d. §. offerri. Similiter si vir iurauit nõ dimittere vxore3. Intelligit̃ nisi faciat ꝯtra legẽ cõiugij: vel si ꝓmisit dotem põt dimittere si nõ soluit iuxta no. in. c. vestras. de dote post diuor. resti. Item si iuraui te nõ offendere. Intelligit̃ nisi cãm offensionis cõmiseris. l. qui seruu3. ff. de ꝟbo. obli. Facit qđ no. in. l. cũ pater. §. libertis. ff. de leg. 2. ⁊ qđ no. in. d. c. queadmodũ. i glos. 20

¶ Quartodecimo. qñ mandatũ legis vel superioris vult cõtrariũ iuramẽto: puta iuraui tibi dare. x. Iudex precipit ne tibi dare debeã ex aliqua legitima causa. nõ teneor. c. significauit. de censi. l. fi. ff. qui satisda. cog. vel de lege. puta fuisti excoĩcatus post iuramentũ tibi factũ de aliquo tibi dãdo: nõ teneor nisi absoluaris. de quo tñ dic vt. s̃. Excoicatio. 8. § 12. Ideo in oĩ iuramẽto subintelligit̃. Saluo iure supioris vl alteri⁹ ƀm Io. an. i. d. c. queadmodũ. fac. c. veniẽs. e. ti. 21

¶ Quintodecimo quãdo iuramẽtũ est in p̃iudiciũ alteri⁹: puta canonici iurãt quod si aliquis eor efficiat̃ episcop⁹ seruabit quedã in preiudiciũ episcopalis dignitatis. Nã talis factus epus nõ tenet̃: vt in. c. sicut est nostris. de iureiurã. Idẽ dic si cardinales iurassent in preiudiciũ sedis apostolice q͂ assũpt⁹ in papam nõ teneret̃. Similiter cũ vir iurauit nõ stare cũ propria vxore. Intellige propter odiũ: quia nõ tenet̃ ⁊ etiã propter cõtinentiã. Sed tunc ad requisitionẽ vxoris tenet̃ reddere: sed nõ exigere: q͛ illud est solu3 22

t

in preiudiciũ suũ. vide qđ no. in. c. tua nos. de iureiur. in glo. hoc videt tenere Hostien. Trancre. Gof. ꝛ Jo. an. Idē dicẽdũ quis ꝓ misit tenere secretũ: qꝛ quādo alteri nociuũ nō tenet: quin possit ꝛ debeat reuelare illis qui possũt ꝓdesse ꝛ nō obesse. zz. q. 5. hoc videtur. Sentit glo. in. c. ego. de iureiurā. Similiter intelligit ꝙ nō tenet reuelare nisi ꝓducat in testem: quia ẜm Inno. in. c. qualiter ꝛ quādo. el ꝑmo. de accusat. tenet dicere etiā si cogitasset de hoc quādo iurauit. Facit c. qꝛ plerīqꝫ. de officio ordi. li. 6. ꝛ. c. cōstitutis. el ꝑmo. de testi. ꝛ. c. olim. de accusat. Itē cū quis exigit iuramētũ ab aliquo de veritate dicenda. Si talis est hō ferus de quo ꝓsumit verisimiliter ꝙ ꝓcedet nō seruato ordine iusticie: sic nō tenet reuelare qđ scit: etiā si posset ꝓbare: similiter ꝛ ꝗuis nō sit crudelis sed qui ꝓcedet ordine debito nō debet reuelare ei que nō pōt ꝓbare. ar. c. si peccauerit z. q. i. ꝛ. z. q. 7. plerũqꝫ. hec Rodo. illis tñ q̄ possunt ꝓdesse sed nō obesse teneret si iurauit. ar. zz. q. 5. hoc videt. Idem dic de eo q̄ iurauit nō prestare auxiliũ tali. Intelligit scilicꝫ iniuste. ẜm Jo. an. allegat. c. petitio. de iureiur. ꝛ. c. primũ. de his que fiũt a ma. par. ca. ꝛ. c. grauē. de exce. pre. etiā si iurasset de iusto auxilio nō dando nō obligat: quia iuramentũ nō ligat ad illicita ꝛ contra ius. dicto. c. quāto. eo. ti. Idem dic de illo qui positus in dignitate ꝛ alienās bona iurat nō reuocare ꝙ nō tenet: vt in. c. intellecto. eo. ti. quia est in preiudiciũ alteriꝰ. scilicꝫ dignitatis. c. cum cōtingat. in fi. eo. ti. c. z. de pactis lib. 6. Et hoc tene etiā si nō iurasset priꝰ nō alienare. licꝫ glos. sentiat oppositũ. in dicto c. intellecto. per predicta. ꝛ hoc intelligo in notabili alienatione per quā ledit dignitas notabiliter. Secus esset in re modica qꝛ proprium est principũ donare. c. i. de dona. ꝛ in iuramēto facto a prelato de nō alienādo nisi cōsulto papa nō debet referri ad modicā alienationē: qꝛ iuramentum nō extendit ad verisimiliter nō cogitata. c. veniēs eo. sentit Fede. cōsi. zoz. Ideo iuramētũ filiorũ fa. ꝛ minorũ ꝛ vxoris ꝛ seruoꝝ nō valet in preiudiciũ illorũ qui eorũ curā habēt ꝛ ideo possunt ea irritare sicut ꝛ vota: ẜꝫ Nicho. de li. super. c. 30. nu. secus in aliis: puta voto castitatis sicut de voto habes. j. votũ. z.

¶ Decimosexto. quādo iuramētũ est cōtra legē positiuā vel statutũ ꝛ licꝫ fuerint multe opiniones vt recitat Pa. in. c. cum cōtingat. de iureiurā. tamē istud mihi videt verius dicendũ circa istud: qđ aut lex positiua seu statutũ aliq̄d prohibet ꝓpter bonos mores cōseruādos ꝛ cōtra hanc nō valet iuramentũ: vt in regula. nō est obligatoriũ. de regu. iur. lib. 6. Exemplũ in muliere que viuēte viro dedit fidem adultero de cōtrahēdo post mortem sui viri cū eo non valet. Et intelligo de bonis moribꝰ naturalibus. quia sic lex est indispēsabilis ꝛ inuariabilis. 5. di. in ꝑncipio. ꝛ. 8. di. que cōtra bonos. Secus in bonis moribus ciuilibꝰ: quia iuramentũ contra ipsos valet. c. significante. de pigno. vbi valet iuramētũ contra pactum legis cōmissorie. Aut lex seu statutũ fundat super bono publico ꝑncipaliter: ꝛ sic nō tenet iuramentũ factũ contra. quia pactis vel iuramētis ius publicũ remitti nō pōt. ad hoc. l. ius publicũ. ff. de pac. Aut lex seu statutũ nō est fundatũ in bonis moribꝰ naturalibꝰ nec sup bono publico ꝑncipaliter: sed in odiũ aliquorũ: ꝛ sic tenet iuramentũ quādo potest sine dispēdio salutis impleri: licꝫ nō sine dispendio rerũ temporaliũ: vt in dicto. c. significāte. ꝛ in. c. debitores. de iureiurā. Idem dicēdũ quādo lex ꝑncipaliter est fundata sup fauore ꝑuato licꝫ conseq̄nter ꝛ secūdario sup publica vtilitate ꝙ iuramentũ ligat. Et iste est casus proprie. c. z. de pact. lib. 6. ꝛ hoc q̄ñ nō cōtinet aliquā turpitudinē cōtra bonos mores naturales: nec ex parte iurantis: nec ex parte materie super qua prestat: nec contra bonũ publicum ꝑncipaliter. Et ratio q̄re teneat iuramētũ in istis duobus casibus est: quia iurādo nō peccauit: qꝛ talis lex potius est ꝑuilegiatiua ꝙ preceptiua ꝛ ideo eiꝰ cōtrariũ nō est in dispendiũ salutis eterne sed solũ rerum temporaliũ. Aut si peccauit trāsgrediendo tamē potest seruare sine peccato: ꝛ ideo tenet iuramētũ. c. ꝛ si christꝰ. de iureiurā. iūcto §. illicitũ. zz. q. 4. secus aũt eēt quādo ē cōtra bonos mores nāles vel cōtra ius publicũ ꝑncipaliter qꝛ sine peccato seruari nō potest.

¶ Utrũ talis cōtractus factus cōtra legē vel statutũ ꝑncipaliter fundatũ super fauore vel odio ꝑuato: ita firmetur iuramēto ꝙ

etiā heredes obligēt. R. ꝯm Pa. in. d. c. cū cōtingat. ꝙ cōis opinio ē quod sic q2 iuramētū cōfirmatoriū validat actū inualidū ⁊ ex eo oritur actio: vt in auth. sacra puberū. C. si aduersus vend. limita nisi dolo vi vel metu sit iuramētū extortū: vt in. c. ꝯtingit. eo. ti. ⁊. c. licet. eo. li. 6. ⁊ in. c. 2. de pac. li. 6. ⁊ dicta auth. sacra puberū. secus eēt in iuramēto introductorio obligatiōis: puta iuro tibi dare centū nulla causa precedēte: q2 iste nō ē modus inducēde obligatiōis nisi in liberto. vt i l. vt iur. iurādi. i pn. ff. de op. liber. ⁊. l. fi. ff. de libe. cā. ⁊ ibi Guil. de cu. ⁊ Bart. i. l. iusiurādū. la scōa. ff. de iureiurā. ⁊ ideo nō ligaret heredes de iure ciuili sed de iure canonico si fuit in culpa nō implēdi: ⁊ iuramentū erat simplex puta iurauit dare. x. ⁊ penituit de peccatis suis credo ꝙ teneatur per id quod dixi s. heres. §. 5.

5 ¶ Sed quid si i pdicta lege vel statuto fūdato super bono puato vel odio dicaꝛ nō valere cōtractū nūquid valebit si iuramētū interponaꝛ. R. ꝙ sic: Facit qđ no. Inno. in. c. 2. de regula. vbi dicit ꝙ in istis spūalibus ius naturale preferꝛ iuri positiuo.

6 ¶ Quid si addaꝛ statuto ꝙ si seruata non fuit solēnitas debita presumit dolū vel aliā illicitā causam. R. ꝙ si cōstat cōtractū esse verū ⁊ nō ficticiū aut dolosuꝫ quo ad ipsū minorē ⁊ huiusmodi ꝓ quo fit sic iuramētū ligat tam in foro aie vbi crediꝛ ꝓ se ⁊ cōtra se: vt in. c. significasti. el primo. de homici. ⁊ no. in cle. i. de penis. ꝙ etiā in foro cōtētioso quia cessat rō statuti. Si vō fuerit dolus vel fraus tūc si statuto suberat cā p̄sumēdi dolū vt q2 coiter in loco decipiebanꝛ dolose minores tunc saluabiꝛ opinio. Bal. ⁊ Barto. ⁊ aliorū qui tenēt iuramētū nō valere: q2 nō tollit p̄sūptionē statuti legitime inductā. secus esset si statuto nō suberat cā presumēdi fraudē: q2 tūc ligat iuramētū.

7 ¶ Sꝫ quero eps statuit ꝙ quilibet clericus absens reuertaꝛ infra certū diē sub pena excoīcatōis: clericus de licētia epi iuerat ad studiū ⁊ iurauerat creditori suo nō recedere añ ei⁹ solutionē: queriꝛ an obliget iuramentuꝫ vel preceptū prelati seu legis: ⁊ videꝛ ꝙ iuramentū sit nullū: quia cōtra obedientiā superioris nō pōt seruari sine iteritu salutꝭ. d. c. cū cōtingat. ⁊. c. 2. de pac. lib. 6. ꝯ Pa. i. c. venictes. de iureiurā. dicit ⁊ ē dictū Jo. an. i mercurialib⁹ in regula in malis ꝓmissis. li. 6. ꝙ ex quo cū licētia episcopi fuit in studio: ⁊ ꝓ necessitate studij cōtraxit debitū. videꝛ se obligasse cū licētia episcopi: q2 vno ꝯcesso ꝯcedūꝛ oīa sine quib⁹ illud nō habet effectū c. preterea. ⁊. c. prudētiā. de offi. deleg. ⁊. l. ad rem mobilē. ⁊. l. ad legatū. ff. de ꝓcurato. et sic nō debet recedere sed seruare iuramētū. secus si sine licētia epi vł nō pro necessitate studij sed ꝓ lasciuia: q2 tūc iuramētū nō valet cōtra obediētiā superioris Idē dico in patre reuocāte filiū qui predicto modo iurauerat ⁊ idem de quolibet subdito ⁊ facit ꝓ mercatoribus qui contra ꝓhibitionē suoꝝ dñoꝝ vadūt ad certa loca prohibita scōm ꝙ ꝓhibere possūt: vt in. l. relegatorum. ff. de interdic. ⁊ re. ⁊ quod ibi no. q2 nō poterunt se obligare ad ibi standum nisi superiores tacite vel expresse cōsentiant.

¶ Decimoseptimo nō obligat iuramentuꝫ qñ iuramētū ponif sup cōtractu simulato ꝯ distingue ꝯm Pa. in. d. c. cū ꝯtingat. ꝙ aut simulatio ē de cōsensu vtriusqꝫ partis tā sup cōtractu ꝙ super iuramēto: ⁊ tunc si ex iusta causa: puta iusto timore vł q2 indigebat mutuo cōcepit pignus i forma vēditiōis vt creditor lucrareꝛ fructus: ⁊ sic nō obligat iuramentū: quia defuit cōsensus ⁊ fuit iusta causa simulādi ad hoc. c. i. ꝙ metus causa. ⁊. l. fi. C. de nō nu. pecu. Si vō ex iniusta causa fit puta causa fraudandi gabellas vel aliter ad deceptionē proximi simulauit vnum cōtractum eē aliū: ⁊ iurauit singula cōtenta in instrumēto vera: tūc eo ipso est periurus: q2 simulatio intētiōis ex iniusta causa non excusat: vt no. i. c. interrogasti. 27. di. sic ille q̄ pce vel precio deposuit falsū. c. i. de cri. fal. ⁊ volens cōtrauenire nō debet audiri: sed si iurasset solū nō cōtrauenire illi cōtractui quem simulabat in deceptionē ꝓximi: licꝫ grauiter peccauerit iurādo in dānū proximi tamē nō obligaꝛ quia defuit cōsensus: vnde respectu dei nō exigitur absolutio a iuramēto. arg. c. tua. de spon. sed i fo. compe. cōpelliꝛ obseruare: nec auditur volēs allegare turpitudinē suā ⁊ hoc verū inquantū est solum in preiudicium suum ⁊ nō iminet periculum anime. Aut simulatio solum erat sup cōtractu ex parte vtriusqꝫ: ꝯ iuramētū interuenit ne 28

agat ɔtra tacite vel expsse ⁊ hoc ne cōtract⁹
feneratici⁹ detegeret: ⁊ tunc iuramētū obli-
gat ⁊ pinde ē ac si iurasset soluē vsuras. Fa-
cit qđ no. Cy. in. l. si ex cautiōe. C. de nu. pe.
vbi cōcludit ꝙ iurās nō opponere exceptio-
nē. de nō nu. pe. obligat̄ lʒ simplex renūcia-
tio nō valeret. In foro tñ aīe si nō habuit in
tentionē obligādi se nō tenet̄: vt dixi. ś. Si-
militer si ɔtract⁹ simulat⁹ nō pōt ꝓuari sine
pctō vt ɔtract⁹ simoniac⁹: licʒ cōcipiat̄ sub
alio ɔtractu: qꝛ tūc iurās sciēter peccat mor-
taliter: ⁊ tenet̄ nō seruare. zz. q. 4. per totū
Aut simulatio fuit ex pte iurātis tātū super
cōtractu solū ab eo simulato vt qꝛ aliud ge-
rebat in corde: aliud in ꝟbis: vel vsus ē ver-
bis duplicib⁹ callide iurādo: ⁊ tūc ꝑʒ Pa. in
d. c. cū cōtingat. intelligit̄ scđm intentionē
recipiētis: ⁊ sic de⁹ videt̄ recipe. zz. q. 5. q̄cū
q̄ꝫ. ⁊. §. ex his oib⁹. ⁊ sic ligat iuramētū scđʒ
distinctionē. de q̄. ś. iuramētū. 4. in prin.
29 ¶ Sʒ qđ remediū erit qñ iuramentū inter-
uenit ne in cōtractu simulato vsure petant̄
ex quo iurauit nō agere ɔtra tacite vl' expsse
R. ꝙ ad ꝟba iuramēti ē recurrēdū ꝙ si ver-
ba excludūt actū ⁊ exceptionē tacite vl' exps-
se tūc denunciet ecclesie q̄ poterit eū absolue
re. d. c. queadmodū. ꝙ si iurauit nō denūcia
re nō valet iuramētū vt dictū est: intelligo
qñ pncipaliter facit ex zelo salutis ꝓximi: lʒ
secundario propter suā vtilitatē qꝛ si princi
palit̄ faceret ꝓpter suā vtilitatē nō credo tu-
tus sit in cōscientia ex quo iurauit nō denun
ciare: ⁊ sic intelligo ⁊ limito. c. primū. ⁊. c. de
bitores. de iureiuran.
30 ¶ Decimooctauo nō obligat iuramētū rō
ne impossibilitatis vel necessitatis: aut ma
gne difficultatꝫ post veniētis. Nā de impos-
sibilitate dʒ impossibiliū nulla ē obligatio.
ff. de re. iur. de necessitate ⁊ magna difficul
tate dicūt doc. in. c. q̄relā. de iureiu. ⁊ i. c. bre
ui. eo ꝙ excusat a piurio rō: qꝛ deus respicit
animū nō manū. i4. q. 5. si q̄d inueuisti. ⁊ fa
cit. l. fi. ff. qui satisda. cog. vñ dicit Inno. in
c. venerabilē. de elect. ꝙ vrgēte necessitate
pōt q̄s ꝓpria auctoritate frāgere iuramētū
si nō potest haberi superior a quo petat̄ ab-
solutio. xi. q. 3. antecessor.
31 ¶ Sʒ quid si tpe iuramēti credebat se non
posse implere vel nō habebat ꝓbabilē causā
credēdi ꝙ posset facere. R. Hosti. ꝙ pecca-
uit mortaliter iurādo: qꝛ defuit in pmo veri
tas in scđo. iudiciū: ⁊ sic ē pirus. secus si ꝓba
biliter credidit posse facere.
¶ Decimonono nō ē obligatoriū iuramētū 32
qñ quis nō habuit animū obligandi se cum
iurauit: puta q̄s ex dolo inductus iurauit qđ
oino nō iurasset nisi dolus fuisset: etiā si do-
lus venit re ipsa: qꝛ nō tenet: facit. l. tres fra-
tres. ff. de pac. ⁊. l. si soror. C. de colla. ⁊ Fe-
de. consi. i95. vbi determinat filiā minorē se-
ductā a fratrib⁹ que renūciauit bonis pater
nis: credēs ꝙ nō valet multo plus q̄ꝫ dos sua
ꝙ non valet: quādo multo plus valet: quia
vbi dolus est ibi excludit̄ voluntas. l. i. ff. de
dolo. tenet scūs Bon. vbi. ś. q. 3. ar. i. ꝙ vni-
uersaliter nō obligat iuramētum: si animū
obligādi nō habuit dʒ tñ idēnitati ꝓximi sa
tisfacere si dolose decepit eū ꝑʒ Ri. ea. dis. ar.
i. q. z. ⁊ an peccet mortalit̄ iurādo. dic vt. ś.
§. 9. facit. c. veniēs. eo. ⁊. c. q̄ntaualis. ibidē.
¶ Uigesimo nō obligat qñ iuramētū cōmu 33
tat̄ in meli⁹: vt in. c. peruenit. el scđo. de iu-
reiurā. sʒ hoc habet duas limitatiōes. pmā
ꝙ hoc est verū: quādo vtrūq̄ꝫ nō pōt imple
ri. ꝑm dñm Anto. in. d. c. peruenit. Nā tūc
quando iuratum ē impeditiuum vel turba-
tiuū maioris boni: licʒ sit tutū habere licen-
tiam a supiore tñ nō ē necessaria: qꝛ pōt ɔue-
nire iuramēto. allegat. c. cōmissum. de spon.
⁊. c. licʒ. de regula. allego. c. scripture. de vo-
to. vbi hoc tenet Inno. aperte facit gl. in. c.
monachus. zo. q. 4. ⁊. 33. q. 5. noluit. secus
esset si bonū iuratum nō esset impeditiuum
maioris boni: sed vtrūq̄ꝫ posset fieri: qꝛ sine
auctoritate superioris nō posset cōtrauenire
iuramēto: licʒ episcop⁹ posset dispensare vt
cōtraueniat rōne maioris boni ꝑm Inno. in
c. debitores. eo. ti. Similiter dic si eēt dubiū
an esset maius bonuʒ necessario requiri di-
spēsationē epi. ar. c. i. de voto. Scđa limita-
tio ē ꝙ vera ē dicta regula qñ iuramētū non
cōcernit propriā vtilitatē alicui⁹: qꝛ si cōcer-
neret nō eēt vera etiā si vnū sit totaliter im-
peditiuū alterius nec ꝓdest i hoc auctoritas
superioris. Facit qđ no. in. c. quāto. eo. ti. ⁊
in. c. cū inter. P. de renū. ⁊ Io. an. in mercu
rialib⁹ in regula in malis. de reg. iur. lib. 6.
Nā debitor q̄ iurauit vnā rē dare nō pōt da
re meliorē aliā pro illa inuito creditore. l. z.
§. i. ff. si cer. pe. ⁊ insti. q̄. mo. tol. oblig. i pn.

nisi velit in propriã religionis obseruantiã3 cõmutare ⁊ vnum ẽ impedimentũ alterius ⁊ hoc placet fauore religionis ⁊ etiã sequit̃ Pa. in. d. c. peruenit.

34 ¶ Uigesimoprimo nõ obligat iuramẽtũ ſm aliquos quãdo id qd iurat̃ consistit in facto vt teneat̃ precise ad factu3 : ratio quia ſcdm aliquos de iure ciuili obligatus ad factũ sufficit si soluat interesse : vt in. l. stipulatiões. nõ diuidũt̃. ff. de verbo. oblig. ⁊ in. l. si qs ab alio. i si. ff. de re iudi. quia ſcdm coiter docto. tenet̃ vel ad factũ vel ad interesse ⁊ nõ pcise ad factũ: vt no. Barto. in. d. l. stipulatiões. sed ego dico contrariũ. s. ꝙ precise teneat̃ ad factũ de iure diuino ⁊ canonico: ⁊ hoc intellige si põt impleri ⁊ nõ sit cõtra bonos mores ⁊ aliquod predictorũ in quo nõ obligat iuramẽtũ: ⁊ probat̃ hoc per. c. pmũ. ⁊. c. qualiter de pac. ⁊. c. iuramẽti. zz. q. 5. Facit. c. licet. de voto. et. c. ex litteris. z. de spõ. ⁊. c. nouit. de iudi. ⁊ dictũ. c. si christus. ⁊ hoc videt̃ sensisse Ber. c. vbi. s. qui vult ꝙ vbi obligatio descẽdit a lege compellit̃ quis precise ad factũ. argu: in. l. quiliberos. ff. de ritu nup. cũ similibus. Idẽ dicit si a testatore: nisi iducatur species seruitutis persone : vt in. l. titio. §. titio. ⁊. ff. de cõdi. ⁊ demõstra. hec regula esset vera quãdo quis promisit factũ alienũ quia nõ tenet̃ nisi facere quãtũ in ipso est bona fide. de spõsa. ex litteris. nec obstat ꝙ dictũ est supra iuramẽtũ. 4. §. i. quia ibi nõ tenebat̃ precise stare sentẽtie sed vel parere vl' prestare penã: ⁊ hoc etiam non haberet locũ quando promittẽs precise intendebat se obligare ad parẽdũ sentẽtie vel potest dici ꝙ veru3 est ꝙ sufficit prestare interesse sine periurio quãdo factum esset inutile parti si prestaret̃ vel ẽ factũ impossibile: qr tũc non obligaret iuramẽtũ sup tali facto prestitũ.

35 ¶ Uigesimosecũdo nõ obligat quãdo quis iurauit seruare qd nõ ẽ: puta iurauit ſuare statuta intelligit̃ de factis: ⁊ si addidit ꝙ per idem iuramentũ prestitũ obseruabit: etiam que fient nõ obligatur ad illa que fient ratio ne iuramẽti ita ꝙ sit periurus: sed hñ ratiõe promissionis obligabitur: vt in. c. clericus. eodẽ ti. sed iste casus nõ est ratione eius qd nõ est: sed quia seruare futura nõ iurauit: s3 promisit solum per iuramentũ prius prestitum nõ tamẽ tũc factu3: ⁊ ideo si iuraret seruare etiã facienda teneret̃. aliter eẽt piurus.

¶ Uigesimotertio nõ obligat iuramẽtũ pstitum circa ea que subdũtur potestati alterius: puta vxor que iurauit peregrinationẽ vel abstinentiã similiter seruus monachus ⁊ huiusmodi: ⁊ ideo nõ possũt implere cum eis contradicitur a viro: domino vel abbate. ⁊ de hoc dic vt infra votum. secũdo facit quod. s. dixi. §. zz. 36

¶ Uigesimoquarto nõ obligat iuramentũ quãdo animo euadẽdi solum quis aliqd iurat qd metus causa perlatũ. zi. q. z. Lotharius. in fine. vnde qui iurauit redire ad carceres: si carcer est iuriosus nõ tenetur redire qd metus causa. c. i. secus esset si non esset iniuriosus: quia tenet̃ etiam si imineret periculum mortis. ſcdm glos. in clemẽ. pastoralis. de re iudi. ⁊ Barto. in. l. relegati. ff. de penis. Et ideo istud est verũ quãdo vult euadere illud qd indebite sustinet ⁊ sic vt euadat iurat nõ intẽdẽs se obligare. secus eẽt si intẽdebat se obligare quãdo iurauit : quia tunc dic vt supra. §. 9. 37

¶ Uigesimoquinto nõ obligat iuramentũ quãdo iuramẽtũ est cõditionale vel propter causam: qr nisi cõditio extet vel causa nõ obligat̃. de cõdi. appo. c. verũ. de iureiuran. c. peruenit. el secũdo. ⁊ hoc intellige quãdo tota obligatio ponebat̃ in cõditiõis euẽtũ: vel pter cãm: als teneret̃ vnde iurãs ire ad sanctũ Jacobũ vt fratrẽ suũ videat ⁊ pctã sua redimat: licet frater suus decesserit tenet̃ nihilominus ire pter aliã causam. 38

¶ Uigesimosexto nõ obligat quãdo singulares firmãt statuta collegij cum iuramẽto dictis statutis sublatis per ipsam vniuersitatem: vt dicit Jo. and. in. c. i. de his que fi. a maio. par. capi. quia nõ obligat nisi remanẽtibus statutis. vnde eis sublatis per vniuersitatẽ tollit̃ iuramẽti vinculũ: quasi iuramẽtum liget singulos: vbi singulares cõtrauenĩũt: secus si cõtrauenĩũt collegialiter tollẽdo statutu3. Pa. pmo in. c. dilecto. de preben. distinguit ⁊ hñ ꝙ aut singulares de collegio iurãt vt singulares. ⁊ sic est vera opinio Jo. and. Exemplũ statuto cauet̃ ꝙ nullus det vocem nõ matriculat'. Jurauerũt singuli seruare statutũ. Similiter ꝙ nullus vadat de nocte statuũt: iurãt seruare statutũ certe. quia hoc cõcernit obseruantiã sigulorũ 39

ideo si collegiū tollat statutū nō peccabunt cōtrauenientes: quia iuramētū erat statuto accessoriū ꝛ remoto principali remouetur ꝛ accessoriū. Si ꝟo iuramētū astringit eos ad obseruantiā vt collegialiter sic sine periurio nō possūt cōtrauenire etiā collegialiter causa rationabili: nō subsistente exemplū: vt in dicto. c. dilecto. Nam canonici iurantes vt etiam collegialiter nō recipiāt: quia nō ē dubium ꝙ vt singuli nō possunt eligere canonicos. Paulus ꝟo in clemē. i. de regula. dicit si iurāt statutū seruare ꝙ si collegialiter ꝯtraueniūt nō sūt periuri: quia tollunt statutū ꝛ per cōsequens iuramētū. Si ꝟo iurāt seruare cōtenta in statutis specialiter: puta nō ire de nocte ꝛ huiusmodi nō habito respectu ad statutū sic sūt periuri si contraueniūt qualitercūqꝫ. Aduerte tamē quod in casu in quo nō possūt cōtrauenire collegialiter debet intelligi nisi per cām cōcernentē fauorē publicū: qꝛ sic possent cōtrauenire nō obstante iuramēto qꝛ istud itelligit̄ exceptū: vt no. Pa. in. d. c. dilecto. ꝛ scdm predicta intellige glo. in. c. in his. ij. dis.

40 ¶ Utrū successores in aliquo collegio vel vniuersitate in qua ꝑdecessores fecerāt statuta ꝛ iurauerāt ea seruare teneant̄ sub pena periurij talia statuta seruare. R. ꝙ non quia obligatio iuramēti est ꝑsonalis ex parte iurātis nec extēdit̄ ad successores quantū ad periuriū: licꝫ teneant̄ ipsū seruare. de solu. c. i. de vsuris. c. tua. de iureiurā. c. veritatis. sꝫ ex parte eiꝰ cui iurat̄ transgredit̄ personā vnde ꝓmittēs obediētiā ꝑlato ꝛ successoribꝰ eius nō tenet̄ iterū ꝓmittere successori: quia est ei obligatꝰ sicut antecessori cui promisit. Fallit in liberto q̄ tenet̄ ꝛ dꝫ ꝓfessionē facere infra ānū nouo patrono. iz. q. z. sepe fit. no. Inno. ꝛ Ber. in. d. c. veritatis.

41 ¶ Uigesimoseptimo quādo q̄s iurat icaute ꝛ hoc ꝓpt̄ aliquā necessitatē iplere nō pōt z5. di. 5. alias ea demū. exēplū pone de mr̄e q̄ iurauit filiū ꝟberare ꝛ hꝰmōi: minima qꝛ videt̄ veniale tale periuriū ꝓmissoriū qꝛ nō videt̄ deꝰ acceptare cum maiori obligatiōe quā natura eorū importet: vt ibi patet.

42 ¶ Utrū in dependētibꝰ ab aīo alicuiꝰ vel cōsciētia sit standū eiꝰ iuramēto. R. Pa. in c. vidua. de regula. ꝙ sic: vt extra de sen. excō. c. si ꝟo. el. z. de homici. c. significasti. ꝛ. c. vidua. predicto qđ videt̄ ꝯriū: qꝛ intelligit̄ qn̄ certa ꝑsūptio extrinseca coniecturat animū: qꝛ tūc nō statur in ꝑiudicio alterius: al's sic.

Iuramentū 6. q̄ ad absolutionem

quis pōt absoluere a iuramēto licito tā ex parte iurātis quā recipientis. R. Pa. in. c. quāto. de iureiur. Aut iuramentū fuit prestitū in materia spectante ꝑncipaliter ad papā: vt puta cū canonici iurauerūt nō recipere vltra talē numerū aliquē in canonicū ꝛ huiusmodi: ꝛ sic papa pōt etiā sine cā absoluere: qꝛ in tali iuramento intelligit̄ excepta auctoritas pape: vt in. c. veniētes. eo. Et hoc voluit Hosti. in. d. c. quāto. Aut fuit prestitū i alia materia ꝛ tūc aut est ad honorē dei ꝑncipaliter: ꝛ sic sine causa nullꝰ pōt absoluere nisi solus deꝰ ꝛ sic intellige Joan. an. post Uincē. in. c. z. de spō. Nam papa nō pōt remittere sine cā obligationē deo quesitā. z. q. 4. si manet. z3. q. 4. si is q̄. Ex quo infert̄ ꝙ sicut papa nō pōt aliū absoluere i hoc casu sic multo minꝰ seipsū. c. fi. de insti. ꝛ. c. per vestras. de iure pa. Aut subest iusta cā sic taꝫ papa pōt ꝙ̄ episcopus ꝛ ꝙ ep̄us possit. no. Inno. i. c. debitores. de iuriur. Et id subsistēte iusta cā poterit ep̄s cōmutare ꝛ interꝑtari ꝼm d. Anto. i. d. c. quāto. ꝛ Spe. i. ti. de legato. qn̄. s. dubitat̄ de eiꝰ validitate ꝛ alijs dubijs ꝛ etiā absoluere ꝼm Innocē. quē sequit̄ Pa. in. c. cū ꝯtingat eo. sꝫ ē differētia int̄ papam ꝛ episcopū qꝛ ep̄s nō pōt nisi respectu sue diocesis papa ꝟo respectu totiꝰ orbis vel respectu magnaꝝ ꝑsonaꝝ aut magni dubij ē requiendus ꝛ sic pōt intelligi. c. venerabilē. de elec. ar. c. si ꝟo. cū similibꝰ. eo. ti. Alius autē citra ep̄m vel q̄ nō hꝫ ep̄alē iurisditionē nō pōt absoluere in iuramēto sicut nec in voto dispēsare: vt no. in. c. i. de voto. Sꝫ que ē cā legitima absoluēdi iuramēto ꝑstito in materia spectāte ad honorē dei. R. ꝙ ꝓpter scādalū euitādū: vt no. in glo. in. d. c. quāto. et Inno. in. d. c. venerabilē. vel maior vtilitas: vt no. Inno. in. d. c. debitores. ꝛ ē tex. in. c. ꝑuenit. el. z. eo. vel subest alia iusta cā de q̄bꝰ i5. q. 6. nos scōꝝ. ꝛ. c. auctoritatē. Et credo ꝙ hoc sit relinquēdū arbitrio ipsoꝝ vt ex ꝑdictis colligāt quō in alijs debeāt iudicare. Si ꝟo materia in qua ē prestitū nō ꝯtinet ad papā nec ad honorē dei sic papa pōt ex cā

absoluere: vt in.c.quāto. de iureiur. ꝛ in.c.
z.de voto. al's nō respectu laicoꝝ sibi in tem
poralib⁹ nō subditoꝝ: vt in cle. pastoralis.
de re iud. ꝛ q̄d no. in.c.q̄ in ecclesiaꝝ.de ɔsti.
ꝛ in.l.fi.C. sicōtra ius vel vti.pu. Facit q̄d
no.j. Obediētia.§.z. Similiter dic q̄d pōt
eps ex cā legitima absoluē a iuramēto licito
ꝛ dr̄ cā legitima qn̄ inest turpitudo ex parte
recipiētis. vn̄ dicit Pa. in.c.i. de iureiur. ꝙ
si notorie cōstat de turpi receptione poterit
eps absqꝫ hoc ꝙ citet vel rogat suscipiētē re
laxare ꝛ absoluere: puta cū quis ex metu exe
git iuramentum sup eo. de quo al's de iure
nō tenet̄ vt exēplificat. Idē Pa.in.c.ad no
stram.el.z.eodem ti.
1 ¶ Utrꝫ in oīb⁹ p̄dictis in quib⁹ dixi iuramē
tū nō obligare possit quis ꝓpria auctoritate
cōtrauenire. R. vt colligo ex Inno. in.c.cū
quidā. de iureiurā. ꝙ quādo ē dubiū an sit
obligatoriū: tūc nemo preter auctoritatē su
perioris pōt cōtrauenire nec iudex secularis
in casu in quo est dubiū inter decto. an sit ob
ligatorium vel ne pōt se intromittere sed re
mittere ad iudicē ecclesiasticū. Ita no. Pa.
in dicto.c.cum cōtingat. Quādo vo nō est
dubiū de iuramēti obligatione: tūc si potest
seruari absqꝫ dispēdio salutis debet absolu
tio peti ꝓpter reuerentiā sacramenti. Si vo
sit in dispendiū salutis tūc pōt homo ꝓpria
auctoritate ɔtrauenire. Et nota hic ꝙ in di
spendiū salutis dicit̄ omne illud q̄d charita
ti dei derogat vel eius perfectioni vel dispo
nētibus ad eam. videt̄ tamen Pa.in.c.cum
quidā. de iureiur. tenere nō esse necessariaꝫ
absolutionē superioris etiā quādo pōt serua
ri sine interitu salutis nisi solum ne notet̄ de
trāsgressione iuramēti: hoc ē dicere propter
scandalū ꝛ sic credo quādo.s. ē clarum ꝙ nō
obliget iuramētū. quod no.
2 ¶ Utrꝫ iuramētū q̄d cōcernit fauorē iuran
tium tm̄ sit remissibile per eos q̄ iurarunt.
R. Jo.an.i.c.z.de spon. ꝛ Jo.de lig.in cle.
i.de vsuris ꝙ sic: ꝛ facit dictū.c.z.sec⁹. si cō
cerneret cultū dei vel religionē: vel pietatē:
puta iurarūt duo sibi inuicem ꝙ religioneꝫ
intrabūt ꝙ dicent duo psalteria vel ꝙ de lu
cro eoꝝ dabunt certā partē pauperibus et
huiusmodi: quia nō possunt sibi remittere.
Similiter nō possunt si sibi iurarunt id ad
quod tenebant̄: puta ꝙ nō facient furtum
ꝙ mercatores nō falsificabunt merces ꝛ h⁹
modi. Similiter etiam nō possunt remitte
re quādo iurant super aliquo faciendo vel
nō faciendo quod nō pertinet ad eū cui iura
tur sed simpliciter puta iuro tibi ꝙ nō nego
ciabor vel nō faciam talē artem: si tamē ta
le iuramētū respiceret incomodū alterius:
puta cōmunitatis vel alioꝝ: nō valeret vt
dictū est. Similiter nō teneret̄ quādo iurā
do de aliquo faciendo vel nō faciendo inten
debat si ille cui iurabat similiter faceret: qz
sic si ille nō seruat nec iste tenet̄. Facit quod
no. Hostien. Innocē. ꝛ Ber. in.c. peruenit.
scdo. ꝛ facit.c.sicut.el.z.de iureiur.
¶ Utrū vniuersitas que iurat aliq̄d serua 3
re vel facere vel nō facere teneat̄ quādo ma
ior pars facit cōtra. R. Rodoā. ꝙ si quādo
iurarūt habebāt aliquā cōditionē in mente
scdm̄ illā debent seruare: puta si alij oēs vel
maior pars seruabit. ꝛ ego. Si vo nullā con
ditioneꝫ habebat sed dubitat̄ an fuerit sim
plex vel sub aliqua conditione: tunc si iura
mētum spectet tm̄ ad comodū iurātiū ꝛ me
dietas vel maior pars seruat ꝛ hoc vergat ī
damnū seruantiū ꝛ lucrū nō seruantiū beni
gne interpretādū est ꝙ aliquib⁹ nō seruanti
bus alij nō tenent̄ seruare. Si vo nullū inco
modū patiūtur seruātes nō est tutum con
trauenire sed denunciet̄ prelato: vt vl' cogat
seruare vel sibi inuicem remittere. Si vo cō
cerneret comodū alioꝝ a iurātibus non pos
set nec sibi remittere nec alijs nō seruātibus
nō seruare sine periurio si simpliciter iura
ret. Et si dubitāt an simpliciter iuraret vel
sub cōditione dimittāt incertū.s. nō seruan
do ꝛ seruēt q̄d est certū.
¶ Utrꝫ licite quis possit petere absolutionē 4
a iuramēto in casib⁹ vbi tenet. R. ſm Pa.
in.c.quāto. eo.ti. ꝙ aut iuramētum cōtinet
turpitudinē ex parte suscipientis: ꝛ maxime
cōcurrēte materia turpi sup qua p̄stat̄ & ex
pte iurātis nullū iminet pctm̄ sic pōt peti ab
solutio nō obstāte cōditiōe aduersarij. Ca
sus ē in dicto.c. debitores. ex quo patet ꝙ fi
liusfa. qui cū iuramēto renunciauit macedo
niano pōt petere absolutioneꝫ in terris vbi
coiter hodie filij nō inducūt̄ ad tātū malū:
ꝛ hoc ē tutius. ſm d. Anto. in.d.c. quāto. ꝛ
placet Pa. q̄uis posset de subtilitate iuris di
ci ꝙ nō tenet iuramentū si bene ponderetur

l.i.ff. ad macedo. q2 emanauit ad cōpescēdū
libidinē peccātiū ⁊ sic ꝓp ē bonū publicū cor
poris ⁊ aīeꝝ qḋ iuramētū nullū ē.c.si dilligē
ti.de ṗscrip. ⁊.c.ꝯtingit.el.ꝑ.de sen.excom.
Itē q2 iuramētū nō solū ē nullū qñ cōtinet
in se pctm̄: ꝟ etiā qñ pōt ṗbere occasionē pec
cādi.c.cū ab oi.de vi.⁊ ho.cle.⁊.c.nā cōcupi
scētiā.de cōsti.⁊.c.sicut ex lr̄is.de iureiurā.
Aut iuramētū ē ꝯ legē q̄ ē in fauorē ꝑuato
rū vel odiū: vt in muliere minore ⁊ hꝰmōi:
⁊ tūc si pōt seruari sine dispendio salutis ab
solutio nō pōt peti.c.si ꝟo.cū similibꝰ.eo.ti.
qḋ intellige verū quādo sine dolo: vi: vl' me
tu: sed sponte ⁊ sciēter ē iuratū. Si ꝟo iura
mētū fit i cōtractu ⁊ daṫ enormis lesio: licꝫ
iurauerit nō ꝯuenire: tñ poterit absolutionē
petere: q2 ṗsumiṫ dolus.l.oēs.§.luciꝰ.ff.de
his q̄ i frau.cre.l.q testm̄.ff.de ꝓbat. ⁊ nihil
interest vtrū interueniat dolus a ꝓposito: vl'
re ipsa.l.si q̇s cū aliter.ff.de ꝟbo.ob. Et ꝟba
iuramēti debent intelligi ciuili modo.s.ꝙ nō
cōtraueniat nulla rōne v'l' cā exceptꝭ grauibꝰ
lesiōibus.ar.l.creditor.§.lucius.ff.manda.
Intellige nisi sciēter iurasset: q2 cessat dolus
⁊ re ipsa ⁊ ex proposito. Et ideo nō poterit.
Sic etiā si nō intellexit enormē lesionē: licꝫ
dixerit nō ꝯuenire neqꝫ magne neqꝫ parue:
vt ponunt notorij nō propterea prohibetur
quin possit petere absolutionem. de hoc vi
de supra. Arbiter.§.10.

Iurisditio

i Iurisditio ꝑm Az.dr̄ a di
tiōe qḋ est ptās
⁊ iuris quasi iusta ⁊ legitima ptās.
1 ¶ Iurisditio sine cohertiōe nō valet de offi
cio dele.c.pastoralis.vñ dicit tex.in.l.fi.ff.
de officio eiꝰ cui iur̄.ma. Iurisditio sine mo
dica cohertiōe nulla est iurisditio.
2 ¶ Iurisditiōe cōmissa oia sine q̇bꝰ explicari
ñ posset itelligūṫ ꝯmissa silr.ff.ḋ iu.o.iu.l.2

Ius

i Ius est ars boni ⁊ equi.ff.de iusti
cia ⁊ iur.l.i. Ius cōstare nō
pōt nisi sit aliquis iurisperitꝰ ꝑ quē
possit quotidie in meliꝰ ꝑduci.ff.de origi.
iur̄.l.necessariū. Ius diuidiṫ in ius natura
le: gētiū: ciuile: ⁊ publicū. de quo vide dis.i.
per totū.⁊.ff.de iusti.⁊ iur.ꝑ totū. Utrū fa
cta cōtra ius valeāt.vide.ī.lex.§.18.

Ius patronatus

i Ius patronatus est ius
honorificū: onerosū ⁊ vtile alicui cō
petēs in ecclesia: ꝓ eo ꝙ de diocesani cōsensu
eam cōstruxit fūdauit vel dotauit ipse: vl' is
a quo cām habuit ꝑm Jo.an.⁊ Pa.i Rica
de iure patro. ⁊ diciṫ honorificū q2 habet ho
norē presentādi rectorē: q2 sine eiꝰ ṗsentatio
ne si epūs vel alius prelatꝰ instituit ipso iure
est nulla.per.c.decernimꝰ.16.q.7.tenet Jo.
an.in.c.2.de officio vic.li.6.nisi quādo pa
tronus fuisset negligēs i ṗsentādo q2 elapso
tpe hñ instituit. Papa ꝟo bene posset sine ṗ
sentatiōe patroni: ⁊ similiter legatꝰ de latere
si patronꝰ sit ecclīasticꝰ nō tñ posset ṗdictus
legatꝰ si eēt secularis. vide glo.in cle.ꝑ lr̄as.
de ṗbē.⁊ iste ē casus.c.cū dilectus.de iure pa
trona. onerosū diciṫ q2 patronꝰ teneṫ defen
dere ecclesiā ne bona indebite dilapidēṫ.16.
q.7.filijs. Unde ṗsentatꝰ teneṫ reddere rō
nē de administratione patrono. Intellige si
patronꝰ est ecclesiasticꝰ nō secularis: vt no.i
c.cū ⁊ plātare.de priuil'.⁊ Pa.in.c.ex lr̄is.⁊
c.cū ꝓpter.eo.ti. Nō tamē valde stricte dicē
do quid expendat quotidie ꝟ in genere. Ita
no. Pa.in.c.ex lr̄is.de iure patro. Utile dr̄
etiā q2 si veniret ad inopiā teneṫ ecclīa ex red
ditibꝰ: vltra necessaria remanētibꝰ alimēta
re patronū pinguiꝰ ꝙ alios paupes.c.q̇cūqꝫ
el.2.ea.cā.⁊.q.⁊.c.nobis.i fi.de iur̄ patro
natꝰ. Et no.ꝙ ius patronatꝰ hñs aliqñ dici
tur patronꝰ aliqñ aduocatus ⁊ vice dñs cu
stos guardiā hñs eiꝰ frequētatiōis vl' ꝓces
siōis ꝑm Hosti.c.ṗterea.eo.ti.⁊ i.c.i singu
lis.i fi.de sta.mo.⁊ iō supponūt ꝓ eodē.
¶ Quibꝰ modis acq̇riṫ ius patronatꝰ. R. 1
ꝙ ex tribꝰ. Primū: q2 fūdauit ecclesiā.i.fū
dum ad edificandū dedit.d.c.nobis.⁊.c.ab
batē.18.q.2. Secundū ē ex cōstōne ecclīe.c.
mōasteriū.16.q.7.⁊ h itellige si facit de ꝯsen
su epi cuꝫ alio mō ecclesia fieri nō debeat. de
cōse.di.i. Nemo.de iure patro.qñ.⁊.c.no
bis sicut.16.q.7.filijs.
¶ Sꝫ q̇d si ad refectionē dedit. R.ꝙ nō ac 2
q̇riṫ patro.ꝑm Lau.ar.ff.ne q̇d i lo.publi
co.l.i.§.vicinales.qḋ verū ē qñ nō ē oio de
structa. Secus si fūditus erat destructa ⁊ de
cōsensu reparauit: q2 perinde ē ac si de nouo
fecisset.de iudi.cōsuluit.⁊ in autē.vt nullus.
fab.oratorij.dom.§ i.ꝟ primꝰ qui edificaue
rat amittit ius patronatꝰ si nō dederat fun
dū: vel ꝑm glo.in.c.qm̄.eo.dotē.etiam si de
eadē materia sit reparata.

4 ¶ Tertiũ est ex dotatiõe. d. c. filijs. 7. c. q̃cũ q̃. ibidẽ. Et hoc intellige de dote data añ cõsecrationẽ: q2 post ꝯsecrationẽ nõ induceret q2 nulla seruit⁹ rei sacre põt imponi. ff. de ser. ui. l. seruitutes. la. 2. §. vlt̃. 7 qd̃ hũani iuris desinit ẽẽ: seruitutẽ nõ recipit. ff. co ia pdio. l. caueri. tñ Inno. 7 hostiẽ. tenẽt q̃ si nõ habet dotẽ 7 sibi deť post cõsecrationẽ q̃ acq̃riť ius patronat⁹: q2 sine substãtia rerũ nõ posset ecclesie deseruiri. i. q. 3. si quis obiecerit et magis placet. 7 no. q̃ nisi deť pro dote vel rõne dotis nõ habebit ius patronat⁹ sed erit benefactor. fm Pa. in. d. c. q̃ñ. Limitat etiã hoc ibidẽ Pa. q̃ ex dotatione post cõsecratio nem efficiť patronus. Uerũ quãdo fundator nõ potest cõpelli ad ipsam dotandã sicut fit in istis capellis. qd̃ no.

5 ¶ Utrũ possint esse plures in dote cõstituenda. R Inno. q̃ sic. Et quilibet erit patron⁹ vult etiã glo. 63. di. in sũma. 7 sic limita gl. in. d. c. quicũq̃. q̃ vult q̃ dãs modicã dotez nõ sit patron⁹: q2 verũ est quãdo vn⁹ solus dat. secus si plures simul dant sufficientem. Idẽ dic in fũdatione 7 edificatiõe: 7 sic patz q̃ multi possũt esse patroni: puta quia vnus dedit fũdũ: alter edificauit: alter dotauit: vel plures edificauerũt: vel dotauerũt.

6 ¶ Utr2 ius patronatus trãseat ad heredes. R. Pa. in. c. i. de iur̃ pa. q̃ sic etiã extraneos ita q̃ si pr̃ instituit filiũz in certa re: 7 extraneũ heredẽ vniuersalẽ ius patronat⁹ trãsibit in extraneũ nõ ĩ filiũ: 7 si plures sũt heredes in oẽs trãsit: vt in. d. c. i. 7 de. fi. eo. ti. 7 non solũ trãsit ad masculos ȝ etiã ad feminas heredes. Facit. c. fi. de excel. pla. sentit glo. in. c. q̃ñ inuestiturã. 16. q. 7. 7 ideo fili⁹ q̃ repudiauit hereditatẽ paternã nõ erit patron⁹ scd̃m Fede. cõsilio. cxj. Et hodie determinatũ est per. d. cle. fi. q̃ succedũt nõ per capita sed per stirpes: vnde si plures succedunt vni ex duobus patronis etiã oẽs habenť loco vnius et licz vn⁹ habeat plus de hereditate q̃ alius dũmodo non sit heres in certa re cõstitutus equaliter erit patronus.

7 ¶ Utrũ ius patronat⁹ possit diuidi inter heredes. R. Pa. in. d. c. i. q̃ nõ. q̃litercũq̃ intelligať ista diuisio cũ ipsũ ius sit incorpale possũt hñ cõuenire patroni vt alternatis vicibus p̃sentẽt. d. cle. fi. Silr̃ si habẽt plures ecclesias possunt cõuenire vt p̃sentet vn⁹ in vna 7 alter in altera: q2 sicut diuisio pmittiť in tpe: ita 7 respectu locoꝝ: 7 ista nõ ẽ diuisio que phibeť in. d. c. i. de iure patro.

¶ Utruz ius patronatus possit adiudicari vni ex heredib⁹. R. Pa. in. c. querimoniã. eo. ti. q̃ nõ: quia si equaliter diuidũt nõ apparet quare hoc. Si inequaliter diuidunt: 7 tunc si datur pro restauratione illi qui min⁹ habet illicitũ ẽ 7 simoniacũ. c. preterea. e. ti. 8

¶ Utrũ ius patronatus trãseat cuz vniuersitate bonoꝝ. R. q̃ sic. 16. q. 7. nemini. de rerũ pmu. c. ad questiones. 7. c. vltimo. 9

¶ Utrum trãseat donatione. R. q̃ sic. c. ex insinuatiõe. 7. c. cõsultationib⁹. eo. ita tamẽ q̃ si est laicus nõ potest donare cuicũq̃ laico sine licẽtia episcopi: vt in. c. nullus. 7. c. preterea. eo. ti. sicut nec aliq̃d aliud ius spirituale. Si ṽo donaret ecclesie aut loco religioso: tũc scd̃m aliquos põt sine licẽtia episcopi: vt no. in. d. c. nullus. 7. c. ex isinuatõe. 7. c. illud 7. c. significasti. eo. ti. 10

¶ Utrum possit dari in feudũ. R. q̃ sic: cũ vniuersitate. c. cũ scd̃m. eo. ti. ȝ spãliter non. 11

¶ Utrũ venditiõe transferať. R. q̃ si specialiter vendať est simonia: si emit intentõe vt possit presentare quẽ velit vel priuare: 7 debet spoliari ille qui emit 7 ecclesia debet ẽẽ libera fm Innocẽ. Si ṽo emeret cũ vniuersitate temporaliũ cum quibus trãsit etiam ius patronat⁹ nõ est simonia fm hostien. 7 Cald. vt patet ex. c. ex litteris. codẽ ti. quod verũ credo cum nõ emit p̃ncipaliter talia bona tẽporalia propter ius patronat⁹ cõsequẽdũ: quia si p̃ncipaliter ꝓpter hoc emeret ẽẽt simonia. ita no. Pa. in. c. q2 clerici. e. ti. Itẽ scd̃m Jo. an. in. c. vnico. eo. li. 6. si dicať vendo tibi villaz 7 ius patronatus qd̃ habeo in ea. nõ valet venditio. secus si simpliciter vẽdit villam: vt in clemẽ. pastoralis. de re iud. Et ideo emptor vł feudatarius cũ acquirãt directũ vel vtile dominiũ rerũ similiter acquirũt ius patronat⁹ licite sicut alios fruct⁹ habẽt. ff. de cõtrahẽ. emp. l. dolia. 12

¶ Utruz vendẽs oia iura que habet in tali villa que nõ est sua intelligiť vendere ius patronat⁹ qd̃ ibi habet. R. q̃ nõ: quia ad hoc vt transeat oportet q̃ res que vendiť talis sit q̃ etiã sine expressione vniuersitatẽ vł ius patronatus in se cõtineat: sicut est villa: vel castrũ quod in se cõtinet honorẽ iurisditio- 13

nem districtū: ⁊ ius patronatus. ff. de ꝟbo.
signi. l. pupillus. §. territoriū. sed quādo di-
cit vendo tibi oīa iura resoluit hec vniuer-
salis in singulares. scilicet vendo tibi hoc ⁊ il-
lud: cū autē ius patronatus sic nō possit ven
di sic in tali vniuersali nō cōprehendit. Sz
si sit aliquod vniuersale ꝙ multa iura in se
cōtineat vt est hereditas bene transit cuz illo
ius patrona. ff. de peti. hered. l. itē videndū.
§. fi. ⁊ duabus sequētibus.

4 ¶ Quid si vēdat quis palatiū. vbi habet ca
pellā que forte habet multa ꝑuilegia: ⁊ mul-
tos reddit⁹ trāsiet ius patro. cū palatio R.
ꝙ sic: ar. l. si mercedē. §. si eū fūdū. ff. de act.
emp. q2 ad capellā nō est nisi per palatium.
no. Hosti. ⁊ Inno. in. c. ex litteris. eo. ti.

15 ¶ Utrū possit pignori obligari. R. verior
opinio ē Inno. ꝙ nō etiā cū vniuersitate q2
cum creditor non possit vti pignore si vaca-
ret ecclesia nemo posset ꝑsentare.

16 ¶ Sed infra quantū temp⁹ debet patron⁹
presentare. R. ꝙ si est laicus habet quatuor
mēses si clericus sex a tēpore vacatiōis. c. eā
te decet. eo. ti. ⁊ est tex. in. c. vnico. eo. lib. 6.

17 ¶ Sed nūquid potetūt variare. R. ꝙ sic
si est laic⁹ anteq̄ episcop⁹ cōfirmet: vt in. c.
quod autē. ⁊. c. cum autē. ⁊. c. pastoralis. eo.
ti. si est ecclesiasticus patronus nō potest va
riare postq̄ presentauit dicto. c. pastoralis.
cum. c. predict. eo. ti.

18 ¶ Utrū ꝑsentans indignū ꝑuet iure ꝑsentā-
di. R. ꝙ si ē clericus q̄ ꝑsentat indignū pri-
uat ea vice. tex. ē in. c. sicut. in fi. de supple. ne
gli. ꝑlati. ⁊. c. 3. de ec. edifi. Si ꝟo ē laic⁹ non
ꝑuat vt elicit subtiliter. de offi. ordi. c. cum
vos. hoc tenet Inno. ⁊ Hosti. ⁊ Ber. in. d. c.
cū vos. ⁊ Archi. in. c. suscepti. de prebē. lib.
6. peccat tamē mortaliter sciēter presentan-
do indignū: q2 infideliter agit in officio sibi
cōmisso. vide admistratio.

19 ¶ Utrū quis possit ꝑsentare seipsū. R. ꝙ
non: sed bñ filiū dūmō sit idoneus. Facit. c.
per vestras. eo. ti. ⁊ ibi no. Ber. ⁊ Hostiē. ⁊
Pa. ponit in. c. ꝯsuluit. eo. ti. similiter possūt
ꝑsentare vnū ex seipsis. Facit. l. vbi adsunt.
ff. de tuto. tenet glo. in. d. c. cōsuluit.

20 ¶ Utrū ꝑsentat⁹ a maiori parte patronoꝝ
sit admittēdus. R. Pa. in. c. quoniā. eo. ti.
ꝙ aut ꝑsentatio fit ab istis sicut a collegio: ⁊
⁊ tūc requirit maior pars respectu toti⁹ ca-
pituli. ꝺm Jo. an. ⁊ videt tex. in. c. ecclesia. el
ꝑmo. de elect. Aut ꝑsentatio fit ab istis vt a
singularib⁹ vt coīter fit a laicis: ⁊ tūc admit
tit qui presentat a plurib⁹. verbi gratia sūt
sex patroni: tres ꝑsentāt ⁊ admittit qui presen
tatur a tribus: vt a pluribus ꝑsentat⁹ quod
bñ no. quia facit ad multa.

¶ Utrū oporteat ꝙ sint sil' qñ volūt ꝑsenta- 21
re. R. Pa. in. d. c. qm̄. ꝙ si agūt vt collegiū
oportet oēs vocare: aliter poterunt cōtēpti
ānullare ꝑsentationē. Si ꝟo agūt vt singu
li. Fede. cōsi. 97. tenet ꝙ nō. Sz Bart. in. l.
oēs ppli. ff. de iusticia ⁊ iur. tenet ꝙ siue a col
legio vt collegiū ē: siue a plurib⁹ vt singula-
res: ꝯsensus ē explicādus dūmō maior pars
ꝑiudicet minori: semꝑ debēt sil' ē. per. l. iuris
gentiū. ff. de pac. ⁊ hoc ē veri⁹ quo ad voca-
tionē: q2 forte si fuissent ꝑsentes induxissent
ad cōsensū alterius: ⁊ ꝓ hoc facit. c. 2. et qđ
ibi no. de arbi. lib. 6.

¶ Sed quid si duo tm̄ sunt patroni ⁊ duos 22
ꝑsentāt. R Jo. an. in. c. cū autē. eo. ti. ꝙ epi
scopus poterit quē voluerit eorū instituere
⁊ ē bona glo. in. c. si plures. 16. q. 7. hoc tenet
Inno. in. c. i. eo. ti. ⁊ Cal. ⁊ Car. in. d. c. cū
autē. ⁊ Pa. in. c. eam te. eo. ti. ⁊ placet: licet
alij contrariū teneant.

¶ Utrū patronus possit aliqđ exigere: pu- 23
ta aliquos cereos in cognitiōe iurispatrona
tus. R. Pa. in. c. preterea. eo. ti. ꝙ non nisi
tēpore fūdatiōis a diocesano istud fuisset si-
bi reseruatū: nec valet si ipse patronus fun-
dando sibi aliqđ seruitiū reseruet: nisi epus
auctoritatē prestiterit: vnde si episcop⁹ au-
ctoritatē prestitisset posset tale ius vendere
titulo remanēte apud eū: ⁊ hoc credo verū
si dedit dotē pinguē ⁊ abundātē: secus si so-
lum necessariā ad sustentationē ministroruz
quia tūc nullū seruitiū poterit sibi retinere.
Ita no. Pa. in. c. i. de cēsi. Fallit hoc quādo
locus religiosus ꝓprijs expēsis ecclesiā edifi-
cauit: quia tunc talis locus habet in ea oīa
temporalia sicut episcop⁹ spiritualia: vt de
priuil. c. cū ⁊ plātare. ⁊ etiā ius ꝑsentādi. de
supple. negli. prela. c. sicut.

¶ Utrū liceat clerico suscipere ecclesiam de 24
manu laici patroni. R. Pa. in. c. ꝑterea. eo.
ti. ꝙ nō: ⁊ si facit peccat mortaliter ⁊ licet nō
sit suspensus ipso iure: tm̄ debet coīone ꝑuari
Ex quo infert Pa. ꝙ si talis impetrat a pa-

pa: nõ expresso q̃ ꝓus habuit a laico non valet. Ex quo debet coione priuari: vt in. d. c. preterea. 2. c. postulasti. de rescrip.

25 ¶ Utrũ laicus edificans capellã in ecclesia ⁊ eã dotãs acquirat solũ sibi iuspa. an ecclesia simul. R. Pa. in. c. ad audiẽtiã. de ec. edifi. q̃ ecclesia simul: q2 nõ põt negari quin ecclesia ponat fũdũ ex qua datiõe ius patronat⁹ acquirit. c. pie mẽtis. 16. q. 7. ⁊ ideo simul cõcurret cũ laico in p̃sentatione. Silr si cleric⁹ edificat ex bonis ecclesie capellã: nõ ipse vel parẽtes ei⁹ acquirũt iuspatronat⁹: sed solũ ecclesia ex cui⁹ bonis ẽ edificata.

26 ¶ Utrũ ex delicto patris publicatis oĩbus bonis eius priuet filius iure patronatus qḋ habebat pater. R. q̃ si publicatio fit ab imperatore vl' iudice seculari nõ ꝓuat iure patronat⁹ nec ꝓ aliq̃ crimine etiã lese maiestatꝭ põt impator ꝓuare laicũ ipso: q2 hꝫ illud a papa. Ita no. glo. ⁊ Arch. in. c. filijs. 16. q. 7. Intellige hoc verũ qñ nõ ẽ in aliq̃ vniuersitate seculari: q2 si eẽt ex priuatiõe illi⁹ vniuersitatis secularis trãsiret. ⁊ vide bo. glos. in. c. satis peruersũ. 66. di. que dicit: q̃ licet pater cõmiserit crimẽ lese maiestatꝭ. Ex quo filij efficiũt infames. l. q̃sqs. C. ad. l. iul. ma. 6. q. 1. si quis cũ militib⁹. Filij tñ clerici non efficiunt infames: ⁊ nõ perdũt beneficia: ⁊ sic nec iuspatronat⁹: etiã filij qui nõ sũt clerici nisi cum vniuersitate.

27 ¶ Quid si laicus habet iuspatronat⁹ cũ ecclesia simul habebit ne sex mẽses ad p̃sentandũ. R. scdm Jo. an. ⁊ Arch. in. d. c. vnico eo. ti. li. 6. q̃ sic: ita q̃ rõne cõmuniõis priuilegiũ ecclesie trãsibit ad laicũ: ad instar ei⁹ qḋ dicit de eo qui habet rẽ cõmunẽ cum pupillo que nõ põt vsucapi vl' p̃scribi ꝓpter pupillũ: vt in. l. si coẽm. ff. que ad. ser. a. ita p ecclesiã cõseq̃t qḋ p se cõseq nõ posset. de cõcess. p̃bẽ. c. penul. Idẽ dic quãdo cleric⁹ ⁊ laicus habẽt p̃sentare q̃ habet temp⁹ sex mẽsiũ ſm Pa. in. c. eam te. eo. ti. q2 maius dignũ trahit ad se minus dignũ. c. q̃ in dubijs. de cõsecra. eccle. vel alta. ⁊ hoc tenet Jo. and. licꝫ Hostiẽ. aliter. Et intellige de patrono ecclesiastico qui hꝫ ius patronatus rõne ecclesie q2 si haberet rõe patrimonij eẽt idẽ per oĩa sicut in laico sic ⁊ in clerico. c. cum dilectus. eodẽ. ⁊ gl. in cle. si. eo. ti. no. Pa. i. d. c. eã te. ⁊ in. d. c. cum autẽ. qḋ no.

Iusticia

Iusticia ſm q̃ est habit⁹ virtutis põt accipi quatuor modis ſm Rica. in. 3. di. 33. ar. 5. q. 3. Primo cõmunissime. s. ꝓ q̃libet rectitudine animi: ⁊ sic quelibet virt⁹ est iusticia quedã: ⁊ sic diffinit ab Ansel. lib. de verita. te. c. 12. Justicia ẽ rectitudo volũtatis ꝓpter se seruata. Secũdo pro rectitudine per quã homo iustificat in cõspectu dei. s. ꝓ charitate: ⁊ sic diffinit ab Augu. lib. 83. q. 61. iusticia: que per cetera diffũdit est dilectio dei ⁊ ꝓximi. Tertio pro qualibet virtute ordinata per iusticiã legalẽ ad bonũ cõmune: ⁊ sic ẽ idem cũ qualibet virtute: differẽs tamẽ scdm rõnẽ. Quarto pro habitu determinãte volũtatẽ ad firmiter volendũ seruare rectitudinẽ debitã in operationib⁹ que sũt ad alterũ Et hoc dupliciter: aut ad alterũ vt est persona singularis: ⁊ sic ẽ iusticia particularis distincta p essentiã ab alijs ꝟtutib⁹ q̃ sic potest diffiniri. Justicia ẽ ꝯstãs ⁊ ꝑpetua volũtas ius suũ vnicuiq̃ tribuẽs. ff. de iusticia ⁊ iur. l. iusticia. Alio mõ ad alterũ: qḋ ẽ coĩtas ⁊ sic ẽ iusticia legalis. ⁊ hec est oĩ ꝟtuti gñalis in quãtũ p̃cipit oĩa exterĩora cuiuslibet ꝟtutꝭ ad bonũ cõe referri: ſm q̃ vult ph̃us. 5. ethi. c. 9. Est tñ vna ꝟtus spãlis distincta ĩ ẽentia ab alijs ꝟtutib⁹: vñ nõ ẽ gñalis alijs p predicationẽ: sed per virtutẽ.

¶ Que sũt partes ei⁹ subiectiue. R. ſꝫ philosophũ. 5. ethi. due. s. cõmutatiua q̃ dirigit vnã ꝑsonã p̃onã ad aliã in his q̃ consistunt mutuo inter duas p̃sonas ad inuicem. Alia distributiua q̃ ẽ ordo ei⁹ qḋ est cõe ad singulas p̃sonas quẽ dirigit iusticia distributiua cõmuniũ ſm ꝓportionabilitatẽ.

Iustificatio

Iustificatio impij quatuor reqrit. Primũ motũ liberi arbitrij. ꝯtritionẽ aĩ. infusionẽ grẽ. ⁊ remissionẽ culpe.

Laicus

Laicus dicit a laos grece ⁊ latine ppl's ſm Isido. ⁊ ethi. ⁊ sũt illi q̃ possũt hr̃e vxorẽ: possidere ꝓpriũ. de quib⁹. 12. q. 1. duo.

¶ Utrũ laicus possit esse ꝓcurator: vl' sindicus rerũ ecclesiasticarũ. R. Pa. in. c. decernim⁹. de iudi. Colectari⁹ dicit q̃ generalis admistrator eẽ nõ põt loco p̃lati absentꝭ: vl' illi⁹ q̃ reputat absens vt ẽ minor: vt i. c. 2. de eta. ⁊ qua. or. Sed si p̃lat⁹ p̃sit spũalib⁹

bene pōt cōmitti cura tpaliū laicis: maxime vbi cleric⁹ nō reꝑit idone⁹: allegat no. ꝑ Inno. ⁊ placet Pa. q̇ allegat glo. in. c. iudicatū. 89. di. ⁊ ideo dictū. c. decernim⁹. loquitur ꝙ nō pōt esse iconomus. i. habere generalem administrationē oīum bonoꝝ ecclesiasticoꝝ tam tpaliū ꝙ̄ spūaliū ⁊ sic presit omnib⁹ sed bene pōt esse iconom⁹ ecclesie in tpalibus c. in noua. 16. q. 7. hoc idē tenet Gaspar de cal. ⁊ Host. ⁊ Jo. an. in. c. vnico. de sindico.

2 ¶ Utrū possit esse procurator clerici laicus ad eligendū. R. ꝙ nō: vt no. doc. in. d. c. decernim⁹: quia vbi habet exercere actū spūalem iudicio suo nō pōt ꝯstitui laicus: vt no. i regula qđ alicui suo nō licet: de reg. iu. li. 6. Et sic limita. c. i. de procu. li. 6. vt solum hēat locū in iudicialibus vbi etiā in causis spūalibus admittit̄ ad agendū ⁊ defendendum.

3 ¶ Utrū possit laicus esse vicari⁹ epī. R. fz doc. ꝙ nō. vt no. in. d. c. in noua. ⁊ in. d. c. cōtingit. de arbi. ⁊ in. c. vno de sindico. Facit gl. in. d. c. decernim⁹. que dicit ꝙ cause spūales nō possunt cōmitti laicis etiā tanꝙ̄ delegatis p epm̄. Et hoc intelligo ꝙ nō potest esse vicarius epī. in spūalibus. secus si eps̄ habet iurisditionē tpalē in loco quia bene potest laicū suū vicariū facere: vt in. c. fi. ne cle. vl mo. li. 6. sed in spūalib⁹ tenēt doc. ꝙ nec etiā clericus ꝯiugatus. c. Joānes. de cle. ꝯiuga. et in. c. vnico. de cle. coniu. li. 6.

4 ¶ Utrū laicus possit predicare. R. Pa. in d. c. decernim⁹. ꝙ sic si cōmittat̄ ei ab epō: vide bonā gl. 96. di. c. bñ quidē. Facit. c. cū ex iniuncto de here. vide glo. in. c. adijcim⁹. 16. q. i. sed nō teneas dum dicit etiā mulierē.

l **Atria** grece idē est qđ religio latine fm Aug. io. de ciuitate dei. c. 4. vnde dicit ibidē ꝙ cultus deo debitus quatuor noībus nominat̄. duobus apud grecos. s. Latria ⁊ theusebia i. cultus diuin⁹ vel bon⁹: ⁊ duob⁹ apud latinos. s. religio ⁊ pietas qui correspondent prefatis duob⁹: differt tamē latria ꝓprie a theusebia: q2 hec respicit cultū dei interiorē qui ꝓprie ptinet ad virtutes theologicas: ſ latria respicit seruitutē exteriorē que ptinet ad iusticiā: vt elicit̄ a scō Bona. in. 3. di. 9. q. 2 ar. 3. ⁊ sic est virtus cardinalis ꝓprie: ⁊ qñ aliqui doc. dicunt ꝙ est virtus theologica intelligit̄ fm qđ est theusebia.

¶ Qui sunt actus latrie. R. ꝙ sunt due species actuū latrie: prime speciei actus sunt illi quos producit mediantibus virtutib⁹ quib⁹ imperat ordinans eos in dei reuerentiā: ⁊ sic religionis act⁹ ꝑ modū imꝑij ponit̄ Ja. primo esse visitare infirmos: qui est act⁹ elicitus a misericordia: ⁊ imaculatū se custodire: qui elicit̄ a tēꝑantia. Secunde sunt illi quos producit ꝑ se ⁊ imediate ꝑ quos hō ordinatur tm̄ ad deum ⁊ inter hos habet aliquos interiores tanꝙ̄ principales: ⁊ per se vt est deuotio ⁊ oratio. Aliquos ꝟo exteriores quasi secūdarios ⁊ ordinatos ad interiores quibus ipsa vtit̄ quasi signis ad excitandum mentē ad actus spirituales: ⁊ in aliquib⁹ hoꝝ exteriorū corpus ad venerandū deo exhibetur: vt in adoratione. In aliquib⁹ ꝟo deo de rebus exterioribus offert̄: ⁊ hoc vel ꝓmittēdo vt in votis vel in dādo: vt in sacrificijs: oblationib⁹: ꝓmitijs: decimis ⁊ huiusmodi.

¶ Utrū sacrificiū sit latrie. R. ꝙ triplex ē sacrificiū: primū bone oꝑationis: ⁊ istud ē omniū virtutū secūdū orōnis ⁊ istud virtutum theologicarū est: tertiū est imolationis ⁊ istud est latrie speciale.

l **Atro** in quo differt a fure. R: ꝙ latro furat̄ de die: sed fur de nocte. Jura tamē sepius vnū ꝓ altero accipiūt: vt pz in. c. i. de homicidio.

¶ Quis dicat̄ publicus latro vel depopulator agroꝝ: vide. s. imunitas. §. 17.

l **Audemium** est quedā solutio qnquagesime partis vel extimationis rei fiēda dño ab eo q̇ de nouo acq̇rit emphitheosim: de q̇ dic vt. s. emphiteosis. §. 34.

l **Ectoris** officiū est lectiōes ꝓnūciare: ⁊ ea que ꝓphete pronūciauerūt populis predicare. 15. di. ꝑlectis. ⁊. 21. di. cleros.

¶ Quō dz ordinari: habet̄. 23. di. c. lector. sed melius in pastorali episcopoꝝ.

l **Egatum** quid est. R. ꝙ ē donatio quedam a testatore relicta: sed ab herede prestanda: quia debetur post mortē testatoris: ⁊ post aditam hereditatē ab herede colligit̄: institu. de lega. §. i. ⁊ hodie fideicōmissum ⁊ legatum: fere idē sunt ⁊ fere adequata sunt et quicquid iuris est in vno est etiam in alio:

sed fideicōmissum dictū est q2 olim fideicō/missa pendebant ex fide heredū: 7 ideo fideicōmissarij dicunt quib⁹ legata soluenda fideicōmittunt. dicunt etiam testamentorū executores.

1 ¶ Quis potest legare. R. q2 solū illi q̄ possunt testari. ff. de le. i. l. 2. 7 qui possunt testari: vide. j. testamentū. §. i. Legatū enim relinqui non potest nisi in testamento vel codicillo. Unde testari codicillari: 7 legare ad B equipollent: vt qui potest vnum possit 7 reliquū. ff. de iure codicil. l. diui. §. codicillos is domū. Fallit hoc in legatis ad pias causas vt. j. legatū. 2. §. 7.

2 ¶ Cui potest legari. R. q2 regulariter illi soli q̄ potest heres institui: 7 q̄ potest institui vide. s. Heres. §. 25. 7 q2 l. sit persona certa alit nō valet. l. vulgo. ff. de statu ho. Fallit tamē hoc in aliquib⁹ casib⁹ de quibus in. §. sequentibus 7 legatū. 2. §. 2.

3 ¶ Sed nunqd pater possit legare filijs spurijs ratione alimentorū: vel relinquere dotes filiab⁹ spurijs: cum dos succedat loco alimētorū q̄ tamē spurij nō possunt institui heredes. R. q2 sic fm Bar. in auc. ex cōplexu. C de ince. nup. vide. s. Filius. §. 4.

4 ¶ Utrū fratrib⁹ minorib⁹ possit legari. R. q2 sic cle. exiui. de verbo. si. §. cupientes. dummodo nō sit valor hereditatis vel tanta eius pars q2 presumat fieri in modo 7 forma legati fraudulenter p successione hereditatis de qua non sunt capaces.

5 ¶ Utrū cum legat fratrib⁹ mēdicantibus anniuersariū ppetuū liceat eis recipere. R. fm Pe. de palu. in epistola ad magistrū or. pdicatorū: q2 sic recipiendo gratis 7 petendo extra iudiciū: quia hoc nō est habere reddit⁹ sed in iudicio petere ea tanq̄ redditus sibi debitos est contra professionē eorū. Idez dicit d censibus annuis ac etiā de redditib⁹ fratruz ad vitaz. Farinerius ordinis minorū generalis in ɔsti. dicit q2 non licet fratrib⁹ inducere aliquē ad talia legata faciēda q2 si facta fuerint in iudicio nō petant: quasi tacite innuat quod dicit Petrus q2 extra iudiciū peti possunt per modū elemosyne. Nec obstat q̄d dicunt aliq̄ nō licere nisi quādo dans sciret nō teneri se ad talia danda: 7 tamē ex sua liberalitate dat: quia lz in conscientia ille teneatur fm q̄d. j. dico: 7 pterea det nihilomin⁹ frēs ea petere possunt extra iudiciū per modū elemosyne: sicut liceret petere elemosynā ab illo qui habet vltra necessitatē sui status: q̄ q̄uis ipse teneat facere elemosynā nō tamē per hoc sequit q2 frater minor nō possit ab eo petere. Aduerte tamē q2 ānuos reddit⁹ ad modicū tempus. s. decē annorū legatos possunt petere mendicantes in iudicio exceptis fratrib⁹ minorib⁹ qui licz de talib⁹ sint capaces: non tñ possunt in iudicio talia per se petere: vt in. d. cle. exiui. §. ver. de ver. sig. Similiter sunt capaces annui redditus etiā in perpetuū qñ est ad certū vsum diuini cultus: puta vinū pro missis frumentū pro hostijs fiendis 7 huiusmodi fm. d. Car. in. d. §. 7 Fede. de se. secus pro victu vel vestitu.

¶ Utrū quis possit legare ecclesie ɔstruende. R. Pa. in. c. nosquidē de testa. q2 sic: sed non donare q2 nō valet donatio. c. abbate sane de re iudi. li. 6. Ratio diuersitatis ponit Bar. in. l. seruos ad custodiā. ff. d ali. 7 ciba. le. quia donatio requirit personā 7 scientiaz. ideo absenti non potest donari. l. absenti. ff. d dona. c. si tibi absenti. de prebē. li. 6. 7 etiā incerte psone pōt legari: dūmodo ex euētu possit certificari. l. cū pater. §. surdo. ff. d le. 2. secus si certificari nō posset euentu: q2 non posset ei legari: vt no. glo. d. c. nos. 6

¶ Utrū legatū factū ecclesie sancte Marie cuz plures sint sit nullū. R. Pa. in. c. indicāte. de testa. q2 nō: sed dabit ecclesie parochialis si sic nominat: vel pauperiori que tale habz nomē. Glo. po in. d. c. nosquidez dicit q2 si nulla ecclesia sancte Marie sit in loco dabit ecclesie cathedrali vt no. i gl. prefati. c. indicante. facit. l. que cōditio. ff. de cōd. 7 demon. vbi si testator mandauit aliquid fieri in foro 7 nō dixit in quo intelligit de foro illi⁹ municipij vbi habitat: 7 hoc de auc̄te epi 7 executoris: sr̄r qñ legat eccl'e fiēde 7 nō dicit de loco eps 7 executor prouidebūt de loco vbi debeat fieri: 7 hoc fauore pie cause nisi aliter constet de mente testatoris. 7

¶ Quid si legatarius morit ante conditionis euētū. R. Pa. in. d. c. nos quidē. q2 aut legatū est factū persone intuitu seu contēplatione aie: puta q2 alie psone fuisset relictur⁹ tunc deficiente illa psona debet ɔuerti relictū ad aliū piū vsum vt volūtas defuncti in effectu impleat: sicut dicim⁹ in legato facto 8

ad aliquid faciendũ in ciuitate ꝓpter perpetuã memoriã defuncti: ꝙ alibi fiet si in loco vbi ordinauerat fieri nõ possit: vt. l. legatuꝫ ff. de vsufruc. lega. Si vero relictũ fuit contẽplatione persone vel collegij certi nõ habito respectu ad piã causã: tũc deficiẽte legatario expirat legatũ ⁊ remanet apud grauatum: vt in. l. pater. §. tusculanus. ff. de le. 3. C. de cadu. tol. l. vnica. §. si autẽ aliquid sub conditione. Si aũt dubitaṫ an habuerit respectuꝫ ad aĩam vel ad personã: tũc in dubio fauore religionis debemus presumere ꝙ ad piã causã reliquerit: ar. l. sunt persone. ff. de reli. ⁊ sũp. fune. Et hoc no. ⁊ sequiṫ Bar. in. d. §. tusculanus. Et hec deputatio ad aliũ vsũ pium debet fieri de ꝯsensu epi ⁊ heredis simul. d. l. legatũ: ⁊ no. in de. qr cõtingit. de reli. do. ⁊ facit ad questionẽ legati facti puelle ꝓ ea maritanda que moritur an sit dandũ alteri qr si factũ est intuitu ꝑsone: puta qr seruiuit et huiusmodi nõ dabitur alteri. Si vero intuitu aĩe sic dabiṫ alteri ⁊ similiter de quocunqꝫ legato qd nõ põt ꝯseq̃ suũ effectũ. qd no.

9 ¶ Utrũ legatũ factũ duobus re ꝯiunctis si vnus repudiat vel moriaṫ viuo testatore vl deportetur ⁊ hmõi: accrescat alteri. R. Pe. de perusio tractatu de canonica portione epi ꝙ sic. l. re ꝯiuncti. ff. de le. 3. ⁊. l. vnica. §. his ita C. de cadu. tol. nõ aũt accrescit ꝯiunctis cognatione legali. l. mulieri ⁊ titio. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. ⁊ dicunṫ verbis ⁊ re coniũctis: puta qñ stichus legaṫ Petro ⁊ Martino re tm̃ cuꝫ diuisim: puta lego Petro stichũ meũ. Iteꝫ lego Martino stichũ meũ: vt insti. de leg. §. si eadem res in tex. ⁊ in glo. Itẽ verbis ⁊ non re qñ titio ⁊ seio lego fundũ equis portionibus ⁊ preferṫ coniũctus verbis ⁊ re. alijs cõiunctis re tm̃. Sed an coniunctus verbis tm̃ preferaṫ coniunctis re tm̃ est opinio diuersa ꝫ dic ꝙ eq̃lr veniũt vt no. in. d. l. re cõiuncti.

10 ¶ Quid de legato facto ab aliquo alicui ecclesie sub cõditione. s. si ibi sepeliaṫ qui legãs moriṫ excõicatus ⁊ nõ sepelitur ibi. R. Bar. post Dy. in. l. miles. §. ream. ff. de adul. ꝙ nihilominus solueṫ legatũ ecclesie: cum facto legantis ⁊ eius culpa acciderit ⁊ sequiṫ Bal. in. l. si quis ad declinandũ. C. de episc. ⁊ cle. l. i. C. õ his que pene no. facit tex. no. in. l. nulli. C. de epis. ⁊ cle. Ratio quia in legato ad pias causas attendiṫ duplex fauor. s. legantis: ⁊ cui legaṫ. lꝫ ergo in notorio peccatore cessꝫ fauor anime eius: non tamẽ cessat fauor ecclesie cui reliquit. Item quia illa conditio est impossibilis: ⁊ ideo nõ vitiat legatũ. l. obtinuit. ff. de condi. ⁊ demon.

¶ Quid si legaṫ alicui aliquid sub ꝯditõe: si habuerit liberos vtrũ si ingrediṫ religionẽ deat hrẽ: dic ꝙ sic: vt. s̃. dixi hrs. §. 14. cũ se. 11

¶ Si titio pecunia legata fuerit: ⁊ eius fideicõmissum sit vt alienũ seruũ manumitteret nec dñs eũ vendere velit nihilominus legatuꝫ capiet: qr per eũ nõ stat quo minus fideicõmissum ꝑstet. Nã ⁊ si seruus mortuus esset a legato nõ submoueret. l. si titio. ff. de le. i. 12

¶ Si in singulos annos aliqd alicui legatũ sit plura sunt legata ⁊ primi anni erit pur̃ sequentium cõditionale. s. si viuat: ⁊ ideo eo mortuo nõ trãsmitteṫ ad heredem. l. si in singulos. ff. de an. leg. 13

¶ Quidã testamentuꝫ faciens legauit filie sue nupte. 10. ducatos pro quolibet anno ꝓ vestimẽtis vt induat se: que filia stetit per q̃tuor annos ꝙ nõ induit se: nec a fratribus petunia ipsã petijt. Queriṫ an possit petere pecuniã preteritoꝝ annorũ. R. ꝙ nõ. ar. l. quidam predia. ff. de vsufru. lega. 14

¶ Quid si legatarius moriṫ ante legãteꝫ. R. ꝙ deficit legatũ: ⁊ remanebit heredibus legantis. secus si moreret post mortẽ testantis: sed anteꝙ heres adiuisset hereditatẽ: qr tũc debeṫ heredibus legatarij. l. vnica. §. ꝫ vt manifesteṫ. C. de cadu. tol. 15

¶ Utrũ legatum factũ episcopo presumetur factũ contemplatione ecclesie. R. Pa. in. c. requisisti de testa. ꝙ in dubio ad coniecturas est recurrendũ: vt si est factũ ei a persona coniuncta non presumaṫ: ꝗuis dixerit relinquo hoc episcopo. Similiter si diceret relinquo dño Joanni nõ expresso episcopo: ⁊ sic erit suum: ⁊ succedunt propinqui ab intestato. c. quia nos. de testa. Si vero ab extraneo legeṫ sic presumitur factum contẽplatione ecclesie. Idem dic per omnia de quocũqꝫ habente administrationẽ seu prelationeꝫ in ecclesia. Et no. ꝙ extraneus hic accipiṫ q̃ nõ est ei coniunctus in quarto gradu affinitatis vel consanguinitatis: vt est tex. in auc. licentiam. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ in auc. de ec. ti. §. inẽ dicimus. Idẽ glo. 12. q. 3. c. i. ⁊ est cõis opinio ꝗuis aliq̃ aliter teneãt: vt. s̃. Clericus. 13. §. 5 16

17 ¶ Cuius contẽplatione presumetur legatum factum non habenti administrationem in ecclesia qui tamẽ est ecclesiasticus. R. Pa. in d. c. requisisti. q in dubio presumetur factum intuitu persone si talis potest habere propriũ. Si vero nõ potest habere propriũ: puta quia religiosus: sic presumitur factũ intuitu monasterij seu ecclesie. Facit. l. deo nob. C. de epi. et de. c. vnico. 18. q. i. Et sic qñ factũ est intuitu eccle nõ poterit disponere nisi sicut de alijs rebus ecclesie: quod no.

18 ¶ Utrũ legatum factũ filiofamilias in dubio presumatur factum intuitu patris. R. Pa. in. c. Raynutius de testa. Bar. in. l. cuz aliquis. C. de iure delib. dicit q si fit p ista verba: lego filio Martini: non intelligitur contemplatione patris maxime si exprimatur nomen filij: puta titio filio Martini: et noiatio patris intelligitur facta causa demõstrationis. Nec ob. d. l. cum aliquis: quia loquitur in seruo quia exprimitur qualitas q̃ si esset vera de iure acquireretur dño legatũ: et sic videtur contẽplatione dñi factũ. s3 secus in filios: quia filiatio nõ facit relictũ acquiri patri: quia posset esse emancipatus: et maxime hodie cum in aduẽticijs acquiratur filijs proprietas. sed si fieret de patre mentio: et de patria potestate: idem esset sicut de seruo: s3 de hoc dubitat Pa. quia filiatiõis q̃litas nõ impedit proprietatẽ acquiri filio: et iõ videtur q solũ vsusfructus acquiratur patri.

19 ¶ Utrũ legatũ factũ canonicis oĩbus talis ecclesie etiã si exprimantur noĩa p̃sumatur ecclie contẽplatione factũ. R. dñs Pe. vbi. s. q sic: per. l. ciuibus. ff. de re. du. vbi dicit tex. ciuibus ciuitatis legatũ vel fideicõmissum datũ ciuitati relictũ videtur. q verũ est s3m glo. nisi sit datũ vt singulis: quia nõ acquiritur ciuitati sed ipsius ciuibus. Facit. l. annua. §. a titia. ff. de annu. lega. secus si vni nõ habẽti administrationẽ vel p̃latiõnẽ qui est simplex canonic⁹: q2 sibi acquireretur nõ ecclesie vt dixi: et hoc verũ nisi probaretur q intuitu ecclesie legatũ fuit: vel nisi legatari⁹ fraudẽ adhibuit d. c. req̃sisti. in fi. facit. l. nõnunq̃. ff. ad treb.

20 ¶ Utrũ cũ legatarius non potest vti legato nisi respectu ecclesie: puta legat quis iter p fundũ suũ clerico q̃ vadat ad ecclãm intelligatur ɔtẽplatione ecclie in dubio. R. Pet. vbi. s. q sic: et sic acquiritur ecclesie: et ita intelligitur qđ no. glo. in. l. nõ plures. C. de sacro san. eccle. ne legatum sit inutile: vide qđ no. doc. in. l. i. C. de sacro san. ec.

¶ Quid si quis leget sic: lego Petro et filijs eius possessionẽ vel aliud. R. q Petrus habebit medietatẽ: et filij eius aliaz medietatem consequenter. ff. de vsufruc. accre. l. si q̃s titio. et de testa. c. Raynald⁹. in glo. vnde nõ refert in hoc casu siue legetur titio et meuio. vel titio cũ meuio: vt in. d. l. si q̃s titio. qđ no. 21

¶ Quid põt legari. R. q res testatoris et res heredis nec refert an sciuerit vel ignorauerit esse suam vel heredis: vt insti. de lega. §. si quis rem suam. 22

¶ S3 nunq̃d res aliena a testatore possit legari. R. q sic: si sciebat testator eẽ alienã: et heres tenetur eã emere et p̃stare: vel extimationẽ soluere si talis sit q̃ extimari possit: vt insti. de le. §. nõ solum. et. §. qđ aũt. cũ tali distictõe q aut res q̃ legatur erat testatori pignorata: et sic in ea habet ius solũ: et tũc nõ presumitur nisi legatũ illud ius esse quod in ea habebat: et sic nõ dabitur extimatio: vt in. l. serui electione. ff. de le. i. Aut res legata erat res testatori cõmunis simul et alteri: et sic intelligitur solum legasse partẽ suam: nisi dixisset totaz talem rem: quia sic extimatio debetur vt no. Bar. in. l. cũ alienã. C. de leg. Aut res omnino est aliena: et tunc si est heredis debetur res omnino. tex. est in. l. vnuz ex familia §. si rem. ff. de le. z. Si vero non est heredis: sed alterius: et si scienter legauit debetur extimatio. d. l. cum alienã. dũmodo sit talis cui⁹ comertium haberi possit: al's esset inutile legatum: puta si legatur res sacra vel principis. l. apud iulianum. ff. de leg. i. Si vero legatur ignoranter et ɔiuncte persone cui al's fuisset relicturus si sciuisset esse etiam alienam debetur extimatio. d. l. cum alienam. et Bal. in. l. i. C. de sacrosanc. eccle. tenet ecclesiam esse coniunctam personam cum sit mater omnium fidelium. iz. q. z. qui abstulerit. Sed Panor. in. c. filius noster. de testa. non tenet q ecclesia hic habeatur p coniuncta p̃sona: s3 solũ coniunctus ex sanguine: vt in. c. nõnulli. de rescrip. et quod debeatur coniuncte persone intelligitur quãdo errat generaliter: s3 qñ errat ex cã specifica: puta q2 credebat suam 23

exemptione facta a pupillo que nõ valebat: tũc vitiat legatũ in totũ etiã factũ cõiuncte persone: vt no. in. d. l. cum alienã.

24 ¶ Sed nũqd qd predictũ ẽ in qstione precedenti babebit locũ in foro canonico et anime. R. Pa. in. c. filius. de testa. dicit q cõmunis opinio tenet q sic: sz ipse credit q nõ babeat locũ in cõscientia: ratio qr in. d. c. filius noster. dicit qr lege dei viuimus nõ legibus: videt ãnuere boc esse cõtra legẽ dei: et ideo nullus subiectus obediẽtie iuris canonici poterit bãc dispositionẽ legis obseruare et etiã in repetitione. c. cũ esses. de testa. ita tenet ratio: qr dispositio quelibet debet attẽdi scdm rationem certam. c. intelligẽtia. de verbo. signifi. et ideo patet per dictũ. c. filius. q ẽ differẽtia in boc interius ciuile et canonicũ. et q dispositio. c. filius. astringit oẽs quos astringit ius canonicũ. Ego admitterẽ dictũ suum quãdo beres nimis grauaret: qr sic nõ videret fuisse de mẽte defuncti: sed eẽ errore deceptũ: sz qñ cõstaret de mẽte defuncti: puta quia sciebat dispositionẽ iuris ciuilis: sic credo etiam i cõscientia babeat locum: quia perinde est ac si legasset rem illam si emi posset vel saltem extimationem.

25 ¶ Utrum legata domo debeat bortus. R. Pa. in. c. raynutius. de testa. q si bortus coberet domui sic debet. ff. si seruil. vend. l. testatrix. et. ff. de act. emp. et vendi. l. si creditor. l. fi. qd limito verũ quãdo eadẽ ianua claudit domũ et bortũ: secus si sic nõ coberet: qr nõ debet. Et sic intellige glos. in. c. fi. 12. q. 2. et Pa. vbi. s. in. d. c. filius.

26 ¶ Utrũ legatis aliquibus rebus: et postea venditis p testatorẽ teneat beres. R. q sic: nisi vendẽdo testator babuerit animũ adimẽdi legatũ. insti. de lega. §. si rem suã. et in dubio probabit beres saltẽ per quatuor testes voluntatẽ defuncti mutatã: vt in glo. d. §. si rẽ suã. Idẽ dic si rez legatã pignori tradidit q nisi babuerit aiũ adimendi legatũ tenet beres eam luere: et legatario tradere: vt insti. de lega. §. sz et si rem. in tex. et in gl. In cõsciẽtia credo verũ qñ testator in morte noluit mutare testũ: secus si morte preuẽtus nõ potuit in vltimo aliqd disponere: qr tũc presumerẽ q aĩo adimẽdi legatũ alienauerit.

27 ¶ Utrũ legatũ quo mibi liceat cedere lapides in solo testatoris trãseat ad meos beredes. R. q non: tex. ẽ in. l. apud iulianum. §. si qs. ff. de leg. i. rõ fm glo. qr ẽ ius psonale.

¶ Utrũ possit legari qd nõdũ ẽ in rerũ nã. 28
R. q sic: dũmõdo sit futurũ: vt fructus futuri in tali fũdo: aut qd nascet ex ancilla. et buiusmodi. insti. de lega. §. ea quoqz res.

¶ Utrũ iura: actõ. et seruitutes et buiusmõi 29
incorporalia possint legari. R. q sic: nisi viuens testator debitũ exegerit vel remiserit et in dubio presumit legatum voluisse adimere exigẽdo vel remittẽdo. insti. de lega. §. cũ autem. in tex. et in glo.

¶ Utrũ debitori possit sua liberatio legari. 30
R. q sic: insti. de leg. §. si qs debitori. nisi testator viuus exegerit. insti. ibidẽ. §. causam.

¶ Sed quero an in dubio presumet legatũ 31
factũ creditori fuisse factũ aĩo recõpẽsandi. R. Bar. i. l. si cũ dotẽ. §. si pater. ff. so. ma. et coiter moderni in. c. officij. de testamentis distinguũt q aut relictũ fit per debitorẽ necessariũ qui ex necessitate iuris tenet ad debitũ: et sic presumit aĩo recõpensandi factuz vt in. d. §. si pater. vbi dr q si pater q tenebatur dotẽ dare filie sue legat eidẽ aliqd i testamẽto q illa nõ poterit petere legatũ et dotẽ qr videt legasse aĩo cõpensandi cũ dote debita. Aut legatũ fit per debitorẽ volũtariuz: puta qr ex sua volũtate obligauit se ad debitum et sic in dubio nõ presumit factũ animo recõpensandi: nisi sit expressum vt probat in l. vnica. §. sciendũ. C. de rei vx. ac. vbi babetur q maritus qui tenet restituere dotẽ vxori post mortẽ legauit aliquid simpliciter vxori poterit vxor vtrũqz petere. Similiter dic de legato facto cuicũqz creditori a debitore ad boc. C. de beredi. insti. l. si cõpensandi. ff. de lega. i. l. lucius. in pñcipio. et. ff. de lega. 2. l. vltima. §. penul.

¶ Utrũ per suggestionẽ: sollicitudinẽ: vel 32
importunitatẽ faciens adimere legatum factũ alicui: et faciens sibi relinqui teneat. R. dñs Bartbo. cepola in suis cautelis q tenetur actiõe de dolo vl' i factũ subsidiaria ei cui adẽptũ ẽ: vel cui nõ ẽ relictũ ex sollicitudine eius. ff. de doli excep. l. i. no. Ange. in. l. fi. C. si qs aliquẽ. testa. pbi. Facit. l. i. et ibi no. C. de pe. bo. subla. li. io. Sz melius dic vt. j. Restitutio. i. in verbo impediẽs.

¶ Quid valet vxori legatum quo legatur 33
ei dos sua. R. q valet quia plenior est actio

ex legato quam ex dote: insti. de lega. §. sed si vxori quia sicut dicit ibi glo. legatum statim debetur: dos vero si consistat in mobilibus debetur post annum so-lum. Item valet quia non habebit probare dotem talis quanti tatis si exprimatur: alias sic. C. de fal. cau. l. 3.

34 ¶ Quero quid debeatur quando legatum sit in genere. R. quod si illud genus est generalissimum: sic nullum est legatum. Exemplum si diceret: lego substantiam vel rem. Si vero genus est subalternum: vt lego animal: corpus et huiusmodi: sic similiter nullum est quia dando muscam liberaretur. Si vero genus est inferius: puta quia est species specialissima: tunc aut res eius generis habent certos fines a natura designatos: vt bos: equus et huiusmodi: aut habent fines ex sola distinctione hominis: vt fundus: vt. ff. de le. i. l. quod in rem. §. fi. Aut facto hominis: vt domus vel fundus: quod per factum hominis de duobus fit vnum diruendo parietem et huiusmodi vt. ff. com. dia. pdi. l. si quis duas. §. i. Si loquimur de primo: sic fuit varia opinio. Sed placet mihi opinio Jo. quam sequitur Accur. in. l. legato generaliter. ff. de le. i. s. quod aut testator quos reliquit seruos vel boues incertos: et de incertis sunt in suo patrimonio: et tunc eligit legatarius: vt insti. de lega. §. si generaliter: dum tamen non eligat optimum. d. l. legato. Aut non sunt in suo patrimonio: et sic electio erit heredis: vt. ff. de tritico le. l. 3. in prin. et. l. 4. Similiter vbi testator de certis seruis sensit incertum: puta quia legauit vnum de seruis suis: sic electio erit legatarij. l. quod duos. ff. de le. i. Si vero loquimur de secundo sic non valet: quia videtur derisorium: quia heres prestando fundum vnius digiti vel vnguis liberaretur. d. l. quod in rem. §. si quis autem. Si vero loquimur de tertio tunc aut legans domum in genere reliquit domos aliquas: aut non: si sic electio erat legatarij. Si non legatum erit derisorium. ff. de le. i. l. si domus in prin. Aduerte tamen quod quando electio datur heredi in rebus legatis in genere et illud genus est talis qualitatis quod in ipso sunt quedam que nihil valent et magis expedit non habere quam habere: tunc non potest talia dare: sed debet dare mediocrem: vt in. d. l. legato. et. C. de dona. l. si quis argentum. §. i. et C. com. dia de le. l. fi. §. i. Si vero sumus extra talia tunc poterit heres dare minimum in tali genere l. si ita scriptum sit. in fi. et. l. apud iulianum. §. seio. ff. de le. i. ff. de re. iu. l. semper in obscuris. ff. de verbo. ob. l. si ita stipulatus. Fallit hoc in legatis ad pias causas: quia debetur id quod est melius fauore pie cause: vel saltem mediocre: puta legatum est vas dabitur argenteum inter aurum et auricalcum seu eneum. Ita habetur: et no. in. l. titia. §. seia. ff. de au. et ar. le. ex quo. Bar. ibidem dicit quod si legatur calix intelligitur argenteus: si planeta intelligitur de serico: et similibus.

¶ Quid si quis legauit quatuor lagenas olei que sunt in tali vase: que non sunt nisi due: vel de pecunia que est in tali capsa legat vni. 30. alij. 20. alij. 10. et non sunt nisi. 30. R. quod solum debetur quod inuenitur. l. si quis testamento. ff. de le. i. et vnicuique pro rata defalcabitur: puta ille cui. 30. legauerat non habebit nisi. 15. cui. 20. 10. et cui. 10. 5. debebuntur: vt ibi dicitur. Facit. l. cum certus numerus. ff. de tritico vi. et ole. le. et de lagenis est casus in l. si quis seruum. §. si quis. ff. de le. 2. 35

¶ Quid si testator errat in nomine. R. quod non officit dummodo constet de quo sensit. l. si in nomine. C. de testa. Facit. ff. de le. i. l. 4. et insti. de le. §. quod si aliud. Similiter falsa demonstratio non officit: puta cum dicit: lego seruum meum quem emi a titio: cum tamen sit emptus a diuo: dummodo constet de seruo. Insti. de le. §. si quis in nomine. Similiter falsa causa non vitiat legatum: vt si dicit lego tale quid Petro quia fecit mihi tale seruitium cum tamen non fecerit: insti. de leg. §. longe. secus si conditionaliter: vt ibidem. 36

¶ Utrum legans ancillam Bertam: et postea vendens eam emit aliam cui nomen Berte imponit: an debeatur ista secunda. R. quod sic. ff. de con. di. et demon. l. filie sue. §. titia vxor. 37

¶ Utrum legans mihi omnia sua mobilia: intelligantur omnes fructus etiam. R. quod sic: omnes qui tempore mortis testatoris erant a solo separati. ff. de rei ven. l. fructus. Sed non habebo ex tali legato nomina debitorum suorum: nisi aliter constet de mente: quia nomina debitorum nec sunt mobilia nec immobilia. sed in. 3. specie. ff. de re iudi. l. a diuo pio. §. in venditione. Item quia non est nostrum quod nobis debetur: sed tamen illud quod possumus vendicare. ff. de au. et ar. le. l. 2. Sed tu de hoc dic vt. s. Alienatio. §. 8. et idem dic de lignis et lapidibus ad edificium preparatis quod non veniunt: ar. ff. de le. 3. l. ligni appellatio. §. fi. Idem in lecto legato venit ornamentum eius vt in. d. l. librorum. §. fi. e. ti. 38

¶ Utrum legatis vestibus vxori veniant aurea vel argentea ornamenta pictarum vestium: videtur quod non quia accessoria preciosiora suo principali non accedunt. Lud. de ro. in no. tenet quod veniunt etiam preciosiora: et accedant principali 39

vt.l.⁊ si nõ sunt.§.ꝑueniam⁹.ff.de au.⁊ ar.
le.⁊ Bar.in.l.cũ aurũ.ff.de au.⁊ ar.le.⁊ di-
cit glo.falsam.in.l.2.ff.de ꝑecu.le.que vult
ꝙ accessiones preciosiores nõ extinguant̃ de
structo principali.

40 ¶ Quid si legat centũ titio si voluerit. R.
ꝙ nõ transibit ad heredẽ titij: si titius nõ ex-
presserit se velle.l.si ita legatuꝫ sit.§.illi si vo-
let.ff.de le.i.

41 ¶ Quid si habens lancẽ maximã: minorem
⁊ minimã legat lancẽ minorẽ. R.ꝙ debetur
medie magnitudinis: si aliud nõ appareat.ff
de au.⁊ ar.le.l.qui lancem.

42 ¶ Item si legat chirographũ: intelligit̃ le-
gasse actiones in eo cõtentas.l.qui chirogra
phum.ff.de le.3.

43 ¶ Utrũ testator q̃ legauit vni fundũ: alij
vsumfructuꝫ fundi: debeat intelligi legasse
vnicuiꝙ ipsoꝝ dimidiũ vsufruct⁹ dicti fun
di. R. Lud.de ro.in no.ꝙ sic.l.si alij.ff.de
vsufru.lega.secus in iudicis sententia: vt.l.
⁊ puto.§.i.ff.famil.hercis.quod verum est:
si aliud de mente nõ cõstet.

44 ¶ Utrũ si legans sic dicit: lego centũ titio
⁊ si illos ꝑderet iterũ relinquo ei alios cen-
tum: eius heres teneat̃ plusꝙ̃ semel restitue-
re. R.ꝙ non nisi semel.ff.de le.3.l.fideicom
missa.§.si quis decem.

45 ¶ Si legatur alicui vsufruct⁹ sub certo tẽ
pore: puta vsꝙ quo talis ꝑuenerit ad.20.
annos ꝙ̃uis talis moriat̃: nihilomin⁹ vsuf-
fructus durat vsꝙ ad temp⁹.20.annorum.
secus si moriat̃ vsufructuarius ante.20.an-
nos quia expirat. Si ṽo legatur sub incerta
conditione: puta donec talis fuerit furiosus
vel remanserit ⁊ huiusmodi quoꝝ euent⁹ in-
certus est si ꝯditio euenerit expirat. Si aũt
moriat̃ i furore nihilomin⁹ durabit vsꝙ ad
vitã vsufructuarij.l.ãbiguitatẽ.C.d vsufr.

46 ¶ Quid habebit ille cui relinquit̃ victus ⁊
vestitus: siue alimenta: qđ idem est. R.debet
habere cibũ: potũ: vestimẽta: lectũ: habita-
tionẽ: ⁊ ea sine quib⁹ viuere nõ posset.ff.de
ali.⁊ ciba.le.l.legat⁹.ff.de ver.sig.l.victus.
nõ tñ ea q̃ ad disciplinã ꝑtinẽt.d.l.legatus.

47 ¶ Quid si dicit: reliquo ꝙ vxor mea sit do-
mina ⁊ vsufructuaria oĩum bonoꝝ meoꝝ. R.
ꝙ per hoc quod dicit dominã habebit guber
nationẽ domus ⁊ familie ⁊ eius curaꝫ: ꝑ hoc
ꝙ dicit vsufructuariã habebit victũ ⁊ vesti
tum. Similiter si diceretur: relinquo eaꝫ do-
minã ⁊ dominatricem bonoꝝ meoꝝ: intelligi
tur ꝙ s̃ꝫ qualitatẽ patrimonij honorifice ha
beat sua necessaria ⁊ sit gubernatrix domus
⁊ sic sapientes ⁊ cõmunis vsus interpretan-
tur: vt no.glo.in auc.hoc locum habet.C.
Si secundo nup. Et sic fecit Dauid cum di-
cit̃ de eo: Constituit euꝫ dñm domus sue.i.
rectorẽ.⁊ sic ponit̃ in greco quod est.ff.mã.
l.creditor.§.lucius. Domin⁹ tñ Bartho.ce
pola in tractatu suo de seruitu.dicit verum
sola alimẽta fore relicta per illa verba domi-
nam ⁊ vsufructuariã si filij sunt instituti.se
cus si extranei: vt est glo.in.d.auc.hoc locũ
⁊ ibi per omnes.⁊ Bar.in.l.titia cum testa
mento.§.fi.ff.de lega.2.⁊ Bal.in.l.vnica.
C.de indi.vi.quod intellige superstantib⁹ fi-
lijs.secus si morerent̃ filij viua matre: quia
tunc efficeret̃ proprietaria: vt no.singulari-
ter Bar.per tex.in.l.sicut in annos.ff.qui-
busmodis vsufru.amit.

¶ Quid si dicit: lego vsumfructũ omniuꝫ 48
bonoꝝ meoꝝ vxori mee: vel relinquo vxorẽ
meam vsufructuariã. R.ꝙ insolidũ hebit
vsumfructũ omniũ bonoꝝ: ita ꝙ poterit fa-
cere de illis quicquid placuerit: etiã si essent
vltra quantitatẽ alimentoꝝ: vt.ff.de vsu.le.
l.vxori mee.nisi filios haberet: in quo casu fi
lij haberent saltẽ legitimã partẽ in vsufru-
ctu s̃m dñꝫ O dofre.sicut ipse notat in auc.
nouissima.C.de inoffi.tes.q̃ limitat.d.l.vxo
ri.quo ad filios: sed nõ quo ad extraneos.

¶ Utrũ legans vxori sue habitationeꝫ: seu 49
vsumfructũ habitatiõis dom⁹ sue: quod idẽ
est.l.cum antiquitas.C.de vsufruc. Et in eo
dẽ testõ legando dictaꝫ domũ alteri ademe
rit dictuꝫ legatũ vxoris. R.ꝙ non: tex.est ĩ
l.sempronio.in prin.ff.de vsufru.vbi proba
tur qđ legato generali vsusfructus vel habi
tationis: nõ derogat̃ ꝑ legatũ spãle ipsi⁹ rei.
Et ibi Bar.dicit ꝙ nõ est alibi tex.pro hoc.

¶ Quid si dicit relinquo titio fundum ad 50
vsufructuandũ. R.dñs Bartho.vbi.s.ꝙ
est relicta proprietas: similiter quãdo dicit:
relinquo fundũ ad gaudimentũ per.l.procu
lus.ff.de vsufru.⁊ ibi dominus Flo.qui ta-
men distinguit veruꝫ si extranei sunt institu
ti.secus si filij dilecti: ⁊ placet in conscientia.
lꝫ alij indistincte velint ꝙ proprietas sit re-
licta non vsusfructus.

51 ¶ Quomodo poteſt fieri legatũ. R̷. ꝙ pōt fieri quibuſcũq; verbis aptis tamē ⁊ idoneis vt ſi dicat: lego: do: dare iubeo: volo: rogo: poſco: opto vt des. l. 2. C. cõia de le. Itē poteſt fieri pure: vt cũ dicit̃: lego tali cētũ ⁊ in diem: vt lego tali vſq; ad paſcha. Ex die: vt lego tali a paſchate in antea: ⁊ ſub conditõe ꝑ ſi. vt lego tibi cētũ ſi filiã meã acceperis vł per cum: vt lego tibi centũ cum fueris. 14. annoꝝ: tũc ineſt conditio hec dum cõpletꝰ fuerit. 14. annus ⁊ nõ aliter. C. de lega. l. fi. Fallit tamē in libertate vt videatur potius eſſe relicta in diem: puta ſi dicit ſeruũ meũ liberꝝ iubeo cum filius meus erit. 25. annoꝝ. C. de fideicõmiſ. lib. l. cõmiſſoria. Et vt ſcias differentiã inter legatũ quãdo fit pure: ⁊ quãdo fit ſub conditione: vel in diē: no. ꝙ quando legatũ fit pure ſtatim mortuo teſtatore cedit legatario: vt. ĩ. §. 56. Quando ꝟo fit ſb conditione ante cõditionis euentũ non cedit legatario: ⁊ ideo ſi morietur ipſe legatarius anteq̃ cõditio impleatur remanebit apud grauatũ: ⁊ non trãſmittet ad ſuos heredes. Limita hoc in legatis ad pias cauſas: vt. ſ. §. 8. Quãdo ꝟo legatũ fit in diē: tũc ſi dies eſt incertus oĩno: ſic legatũ eſt conditionale l. dies. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. ⁊. l. ſtipulatio iſta §. inter certã. ff. de verbo. obli. ⁊. l. ſi dies. ff. quãdo dies le. ce. ⁊ glo. no. in. l. ſeius ſaturninus. ff. ad trebel. Si ꝟo dies eſt certus omni certitudine: vtputa cum legatur titio in paſcha futuro vel quãdo curret. 1490. ⁊ huiuſmodi: vel dies eſt certus ad minꝰ in ſe: lꝫ ſit incertus in proprio ſubiecto: puta cum relinquitur talis poſſeſſio titio quando erit. 25. annoꝝ: quia iſtud tempꝰ eſt certũ in ſe: quia ſuo curſu perire non poteſt quin veniat illud tēpus: ſed in proprio ſubiecto ⁊ ſub tali qualificatione bene eſt incertũ: quia talis poteſt mori anteq̃ ſit. 25. annoꝝ. Et tunc legatum factũ tali tp̄e vel die cedit legatario ſtatim a die mortis teſtatoris quo ad trãſmiſſionē: quia ſi legatarius moreret̃ poſt mortē teſtatoris ⁊ ante illũ diem vel tempꝰ nihilominꝰ legatum debebitur eius heredibꝰ: vt patet i l. vnica. §. cum igitur. C. de cadu. tol. Intellige niſi aliud impediat. l. ſi ea queſtio. C. de his qui. vt indi. hoc patet in. l. ſi cuꝫ heres. ff. quãdo dies le. ce. ⁊. l. heres. in prin. ff. de condi. ⁊ demon. vbi patet ꝙ quãdo quis legat titio poſſeſſionē cum moriet̃: lꝫ ſit incertũ qñ morietur: tamen quia certũ eſt ꝙ morietur: ⁊ ideo legatũ eſt ad diem certũ: ⁊ ſic debebit̃ eius heridibus. ſecus ſi legaret ſic: heres dato poſſeſſionē titio cum morieris: quia ſic eſt cõditionale quia eſt in diē incertũ: eo q2 ignoratur quis prius ſit moriturus an heres vel titius. et ideo ſi titius ꝑmoriet̃ legatũ remanebit apud heredē grauatũ. Itē aduerte ꝙ dictio ſi nõ ſemꝑ facit conditionē: nam quãdo apponit̃ tēpore ꝑterito. vel pn̄ti: nõ facit conditionē. l. inſtitutio talis. in fi. ff. de cõdi. inſti. ⁊. l. eas. in prin. ⁊. l. ſi ita ſtipulatus fuero hãc ſũmã. ff. de condi. ⁊ demon. Nec ob. l. ſi ſic. ff. de le. i. quia improprie loquit̃. Quando ꝟo ſi reſpicit euentũ futuri tēporis cuius euentus eſt certus omni certitudine: ſic non facit conditionē ſm Bar. in. l. i. ff. de cõdi. ⁊ demon. Idem dic qñ ꝯditio eſt impoſſibił. l. i. ff. de condi. inſti. Sed qñ euentus eſt certus an ſed incertus qñ vt mors: ſic facit conditionem ſm Bar. vbi. ſ. ⁊ glo. in. l. in omnibus. ff. de reg. iu. ſimiliter facit cõditionē qñ euentꝰ eſt omnino incertus. Iteꝫ dictio ſi aliquando ponit̃ pro quia. l. videamꝰ. in prin. ff. de in litē. iurã. l. titiũ ⁊ meuiũ. ff. d admi. tuto. aliqñ ponit̃ ꝓ q̃uis. l. fi. C. d liber. ⁊ eorum liber. Aliqñ ponit̃ ſimul cum dictione ⁊: ſic. ſ. ⁊ ſi. ⁊ ſtat ꝓ q̃uis. l. i. §. nuntiatio. ff. d no. ope. nun. ⁊ diffuſe. vide Bar. vbi. ſ. Dictio ꝟo cuꝫ: aliqñ habet vim copule. l. illi cũ illo. ff. de vſufru. le. ⁊ ſic nõ facit conditionē niſi antea appareat voluntas diſponentis. l. ſi fuerint. §. fi. ff. de teſt. ma. ⁊. l. ſi ancilla. ff. de le. i. Aliquãdo ꝟo cum: eſt coniunctio: videlicet quando apponitur verbo preteriti: vł preſentis tēporis: ⁊ ſic nõ facit conditionem ſed ponit̃ cauſatiue cum ꝓ quia: vel aduerſatiue ꝓ q̃uis. l. demõſtratio. §. i. ff. de cond. ⁊ demõ. ⁊ ibi Bar. Aliqñ reperit̃ aduerbiũ ſ. cũ ꝓ qñ qđ ē qñ apponit̃ ꝟbo futuri tp̄is: ⁊ ſic videt̃ ꝙ tũc nõ ſit differētia int̃ ſi ⁊ cũ ⁊ ꝙ vtrũq; facit conditionē. l. qui promiſit. ff. de condi. inde. cuꝫ multis alijs in glo. d. l. demõſtratio. ſed quia multe. ll. vident̃ ꝯrie Bar. ibidē dic̃ ꝙ ē triplex differētia ꝑma: q2 ſi ꝑncipaliter denotat conditionē: ſecundario ꝟo tēpus: q2 nulla eſt conditio que in ſe non habeat tēpus futuꝝ. Cum ꝟo denotat principaliter tempus: q2 eſt aduerbiũ tp̄is: ſecũdario

conditionē pbak: in.l.si titio. ff. qñ di.le.ce. Et ideo quando ponik circa substantiā obligationis: vel circa voluntatez que exprimik per verbū futuri subiūctiui si ponik p si: non valet: ßbene per cum: verbi gratia: Stipulatio que fit sic: pmitto tibi centuz si volueris: nō valet. secus si dicat: pmitto tibi centū cū volueris. l. centesim⁹. §. fi. ff. de ver. obli. quia in pmo cōditio est expressa per si. In secundo est tacita per cū: et expressa nocēt. l. nō nunq̄ ff. de cōdi. et demō. Secunda differentia est: quia si legas mihi decē cū petiero nō facit cōditionē. l. si decē cum petiero. ff. de ver. obli. et l. titia. ff. de condi. et demō. sed bene si lego decem si petiero: vt no. in. d. l. si decem quia per si est conditio expressa: per cum: tēpus principaliter. Et ideo cū talis tēporis expressio sapiat exactionē de presenti siue executionem: nullā suspensionē inducit. l. liber hō. §. decez. ff. de ver. obli. Tertia differētia est: quia si: siue apponak circa dispositionē: siue circa executionē facit dispositionē conditionalē. l. quibus dieb⁹. §. quidā titio. ff. de cōdi. et demō. Sed cum facit dispositionē cōditionalē in vltimis voluntatib⁹: vt. d. §. quidam titio. et ibi no. secus in cōtractib⁹ sed bene facit dispositionē resoluendā sub conditione: vt. ff. idi. adiec. l. z. et ibi bona glo. limita tamē q cum facit dispositionē in vltimis voluntatib⁹ conditionalē: ver q̄ñ addicik dispositioni vltie que concernit voluntatē disponendi siue dispositionē. l. si cui legek. ff. de le. i. nisi quando relinquitur coniuncte persone: quia tunc in dubio facit diem. d. l. seius saturnin⁹. ff. ad trebel. sed secus quando dispositio cōcernit preceptū soluendi: siue executionē: et tempus certum saltem in se sicut est temp⁹ certe etatis: quia tunc nō facit conditionē sed dilationem quia de natura: cum est facere temp⁹ l. his verbis. et ibi Bal. C. quando di. le. ce. Aduerte etiā q licet dicak: lego tibi centum ea conditione vt facias tale quid: quod tale legatū non est conditionale: ßmodale. l. mevia. ff. de ma. test. et. l. z. ff. de dona. et sic verbum ea conditione accipitur improprie ßm Bar. in. d. l. quibus diebus.

52 Utrū relictū in diē debeak cum fructib⁹ iter medij tēporis. R. q si gratia legatarij fuit appositus dies: puta quia puer: sic debētur. Si vero dies fuit apposit⁹ gratia heredis sic nō debenk: et sic pcor. l. in fideicōmissaria ff. ad trebel. et. l. in fideicōmissi. §. cū polidius ff. de vsuris. et. l. euz. ff. de annu. leg. et est glo. in. d. l. ex his verbis.

Sed pone q legatū cōditionale nō impletur: non ex defectu legatarij: sed alio modo. R. q aut conditio respicit factū eius cui relinquitur solū: vtputa si manumiserit seruū suum: et tunc si conditio deficit per casum: q2 moritur seruus morte naturali: sic consequetur legatum. l. que sub cōditione. §. quotiēs. ff. de condi. insti. nisi fuerit in mora. l. pēnul. ff. de condi. et demon. Si vero deficit per aliuz: puta quia fuit interfectus: tunc aget contra interfectorē lege aqli. l. inde Nerati⁹. §. idē Julianus. ff. ad. l. aquili. Et si occisor est nō soluendo de equitate debet admitti ad legatum. l. titio. §. fi. ff. de condi. et demon. et. l. fi. ff. de eo per quē fa. erit. Si vero consistat in facto eius cui relictū est et alterius etiam: tūc si per casum fortuituz euenit ne ipleat amittet legatū: nisi fauore alimentorū. l. annua. ff. de annu. le. Si vero nō per casum sed per factum alterius sic nō amittet: sed ipsum habebit: hec distinctio probak in. l. testamento. ff. de cōdi. et demon. et in glo. l. i. C. de insti. et substitu. et est equissima: nisi aliud dicas. In aliquo casu fauore libertatis. l. cū ita legak. ff. de cōdi. et demō. Limita etiā illud quo dicik qd q̄ñ cōditio nō implek p factū eius verū q legatū deficit nisi cōditio esset inhonesta: q2 sic habek pro nō adiecta. d. l. cum ita.

Utrū legatū factū sub conditione: si nupserit sempronio: expiret si ñ ei nupserit. R. q sic. si honeste possit ei nubere: sed si sit indignus eius nuptijs tenet legatum: lz ei nō nubat: quia conditio que perpetuā viduitatem inducit remittik: sed non que tēporalez et qd vni permittik alteri prohibek: et qd in vno prohibek in ceteris permittitur. hec habenk ex. l. cum ita legatū sit. et in. l. cum tale lagatuz. §. meuie. ff. de condi. et demon. Idem si legatuz sit vt nubat ßm arbitriū sempronij: quia proinde est acsi nō sit adiecta. l. filie sue. ff. de cōdi. et demon. 54

Qua actione petuntur legata. R. non solum per actiones personales: sed etiam per in rem et hypothecariam in res mortui: et idem dic in fideicōmissis: vt institu. de le. §. nostra et. C. cōia de le. l. i. 55

56 ¶ Quando possunt peti legata. R. quod non possunt peti nisi adita hereditate: nisi in legatis ad pias causas: de q. j. legatum. 2. §. 9. vnde scias quod dominium rei legate postquam adita est hereditas ipso iure transit ab eo qui legauit ad legatarium recta via. ff. de fur. l. a titio. No. glo. in c. Raynaldus. de testa. Et ideo ex tunc pertinet ad legatarium fructus rei legate. no. glo. in l. in legatis. C. ad trebel. l. a titio ff. de fur. l. legatum la secunda. ff. de le. 2. et l. si tibi ho. §. cum seruus. ff. de le. i. Fallit hoc quando legatur res aliena. l. cum alienam. C. de leg. et l. non dubium. ff. de le. 3. Item in legato relicto in genere. l. apud offidium. ff. de op. leg. Idem in legato alternatiue. l. huiusmodi. §. si stichum. ff. de le. i. et l. stichum. ff. de le. 2. Item in legato facto in diem quia nisi adueniente die non transit. l. sempronius. ff. de vsufru. leg. Item quando aggrauat heredem ad vendendum rem. l. vxorem. ff. de leg. 3.

57 ¶ Quo ordine capient legatarij. R. quod nullum ordinem obseruamus: sed simul omnes equaliter tuemur: dicit tex. i. l. is cui. §. si plures. ff. vt in pos. le.

58 ¶ Quibus modis efficitur caducum legatum. R. quod primo quando quod legatur in testamento habetur pro non scripto: et hoc contingit tripliciter: aut quia decessit legatarius quem testator viuere credidit. aut quia quod legatur non est in rerum natura: nec potest esse: vt equus mortuus quem testator viuere credidit aut quia rei legate nullum est comertium: vel que alienare prohibentur: vt dicit Azo quod etiam si sit comertium sed cum grandi difficultate: vt in predijs necessarijs cesaris non valet legatum nec extimatio etiam dabitur: vt insti. de lega. §. sed si talis res: nisi voluntas testatoris appareret velle extimationem dari quando extimari possunt. ff. de leg. i. l. si quis inquilinos. excipitur secundum eundem casus quando quis redemit hominem liberum ab hostibus quia potest liberari a pignore quod tacite habeo in eo. l. senatus. ff. de leg. i. Item aduerte quod si comertium rei legate sit in communi: sed non alicui sicut damnato tamen valebit legatum et prestabit talis damnatus. Si vero comertium non sit ei cui prestari debet: aut propter eius delictum: puta quia hereticus aut propter sectam: puta quia iudeus qui non potest habere mancipium christianum: tunc nec res nec extimatio debetur: aut propter conditionem status: vt quia est seruus cui militia non debetur: aut propter vitium corporis: quia est claudus et legatur stipendium curso ris: et sic si sciebat testator dabitur extimatio: alias non. Item ea que sunt coniuncta edibus ne vrbs deformetur non sunt in comertium. ff. de le. i. l. cetera. Item nec res sacre. Secundo dicitur legatum caducum in casu caduco tripliciter aut quia legatarius premoritur quam testator aut efficitur seruus pene: aut quia testamentum improbe inofficiosum dicit. ff. de inoffi. tes. l. papinianus. §. meminisse aut etiam propter graues inimicicias exortas inter legantem et legatarium: si tamen redeant ad amiciciam reintegratur legatum: sed propter leues inimicicias non efficitur caducum: vt. ff. de adi. le. l. 3. in fi. et ff. de his que vt indig. l. si inimicicie Tertio dicitur proprie caducum quod post mortem testatoris deficit quacunque ratione: vt si legatarius spernat vel conditio sub qua legatum est legatum deficiat. C. de cadu. tol. l. vnica.

¶ Utrum factum legatum sub conditione: puta si fecerit pontem in tali loco reddatur caducum si ille cui imponitur prius fecerat. R. quod sic per. l. conditionum. ff. de con. et demon. sed tu dic quod quo ad actionem consequendam non sufficit aliquid fieri fato: quia non videtur obtemperare qui fato facit: vt i. d. l. in fi. sed quo ad penam euitandam non refert qualitercunque fiat. l. ea quidem. C. si manci. ita fue. alie. Et sic patet quod non debetur legatum predictum. et quod si fieret excommunicatio contra non implentes legata talis non ligaretur: similiter nec aliam penam incurreret si esset apposita. facit quod no. Ludo. de ro. et Bar. in l. cum seruus. ff. de ver. obl. et l. forma. §. si cum ego. ff. de censi. 59

LEgatum ij. ad pias causas est omne quod relinquitur pro anima vt sentit glo. et clarius Bar. in l. si quis titio. ff. de le. 2. Item quando relinquitur aliquid miserabilibus personis: vt pupillis: viduis: peregrinis: pauperibus: et huiusmodi auxilio proprio destitutis secundum d. Pe. de peru. tractatu de canonica portione epi. allegat. 87. di. c. i. hee enim persone in iudicio et extra quandam prerogatiua letantur. C. quando impera. inter pu. et vi. per totum. et in l. si quis ad declinandam. C. de epis. et cle. et in auth. de ec. tit. §. fi. de ver. sig. c. super quibusdam. in fi. et hoc verum de pupillis et viduis: miseris: pauperibus non diuitibus. c. ex tenore. de fo. compe. c. significantibus. de offi. dele. Item quando relinquitur ecclesie vel alijs pijs locis. c. fi. de testa. et pia loca sunt hospitalia: monasteria: et quelibet loca alia: in quibus senes pauperes et languide persone aluntur: et alia charitatis opera exercentur. d. l. si quis ad declinandam. et l. orphanotrophos ibidem. et d. §. fi. et de reli. do. c. de senodochijs. Item secundum

quosdã qñ relinquit̃ ad custodiã ciuitatis:
vel alioꝝ locoꝝ cõiũm seu publicoꝝ: ar. c. z. ꝺ
imu. eccle. C. de dona. l. pe. §. z. ꝟ clare. l. illõ.
C. de sacrosan. ec. ⁊ q̃ ibi no. Itẽ qñ relinqui
tur ad refectionẽ pontiũ ⁊ viaꝝ: vt dicit glo.
in. l. i. §. ad municipiũ. ff. ad. l. fal. silr muroꝝ
⁊ fossatoꝝ ciuitatũ vel castroꝝ ⁊ similiũ. ⁊ h
si necessitas imineat: al's nõ: ar. l. ad istructi
ones. C. de sacrosan. ec. ⁊. l. oẽs ꝓuinciaꝝ. et
l. ad portꝰ. C. de ope. pub. ⁊. l. vnica. C. de q̇
bꝰ mune. ⁊. l. pe. C. de ꝓuil. domꝰ. auc̃. ⁊. c. z.
⁊. c. nõ minꝰ. c. aduersus. ꝺ imu. ec. ⁊. C. ad le
gẽ fal. auc̃. silr. Itẽ qñ legat̃ in ornamentꝭ ec
clesie ꝓ luminaribꝰ ꝓ fabrica eccl'e vł libris aut
alijs ad diuinũ cultũ ꝑtinẽtibꝰ siue sit ad tẽ
poralẽ vel ꝑpetuũ cultum. c. fi. de testa. Facit
glo. in. ꝺ. auc̃. silr. Itẽ qñ relinquit̃ ꝓ redimẽ
dis captiuis. l. nulli. C. de epis. ⁊ cle. in auc̃. ꝺ
ec. ti. §. si q̇s. Itẽ qñ relinquit̃ ꝓ puellis ma
ritãdis: ꝟm Bar. in. l. i. ff. sol. matri. ⁊ in. l. si
ego. i ꝑn. ff. de iu. do. ⁊ in. l. z. §. fi. ff. de dona.
ar. c. fi. de ferijs. vbi dicũt doc. ꝙ dos ẽ pia cã
⁊ iõ relictũ ꝓ dote est ad piã causã. Itez qñ
relinquit̃ ꝓ alimentꝭ: intellige egentiũ. iz. q.
z. auꝝ. Itẽ gñaliter qꝺ deo relinquit̃ ꝓ aia
relinq̇ censet̃. ꝺ. §. ad municipiuz. Et iõ dic
ꝙ ꝓp̃e dr̃ relictũ ad pias cãs qñ relinquit̃ ꝓ
honore dei vel sanctoꝝ: vel ꝓ salute aie: siue
id relinquat̃ ecclesijs siue pauꝑibꝰ siue locis
publicis: qꝛ piũ ẽ qꝺ fit ꝓp̃ cultũ diuinũ. secꝰ
si fieret ꝓ honore mũdi: vel ꝓ ꝑpetua fama:
qꝛ nõ dr̃ piũ. verũtñ in dubio ꝓ̃sumet̃ q̇cq̇d
relictũ fuerit suꝑdictꝭ fuisse relictũ ꝓ deo et
ꝓ aĩe salute: ⁊ sic legatũ ad piam causam.
1 ¶ Sed q̃ro vtrũ qñ relinquit̃ ꝓ male abla
tis in certꝭ dicat̃ ad pias causas. R. Io. an.
in addi. ad Spe. ti. de instru. edit. ꝙ sic si re
linquat̃ pauperibꝰ vel ecclesijs ⁊ silibus: al's
nõ: vñ dicit ꝙ potiꝰ ꝯsiderat̃ cui legat q̃ꝫ q̃re
legat. l. illud. C. de sacrosan. ec. vbi dicit gl.
ꝙ qñ legat̃ diuiti ꝓ aia non est ad pias cãs.
secus si nõ diuiti. ꝺ. l. si quis titio: qꝺ verꝝ ẽ q̃
ad presũptionẽ. secus quo ad veritatẽ q̃ ꝓn
cipaliter respicit intentionẽ.
2 ¶ Quid si quis legat centũ nõ expressa cau
sa ꝓpter quã legat: nec persona cui legat. R.
Io. an. vbi. s̃. ꝙ illud est legatũ ad pias cau
sas: ⁊ vt no. Albri. in. l. ad instructionẽ. C.
de sacrosan. ec. legatũ incertũ etiã relictum
ad piũ vel publicũ vsũ vt viaꝝ ⁊ pontiũ re

fectio valet: vt. ff. de leg. z. l. quidã in testõ.
¶ Utruz relictũ ꝯsanguineo pauꝑi sit ad pi 3
am causã. R. Bal. in. l. i. C. de sacrosan. ec.
ꝙ nõ: nisi dicat ꝓ aia: ⁊ ꝓ deo hoc facere: ⁊ fa
cit pro hoc qꝺ no. Bar. in. ꝺ. l. i.
¶ Utrum legata ad pias causas gaudeãt 4
eodẽ priuilegio cũ relicto ecclesie. R. Pa. i
c. relatũ el primo. de testa. ꝙ sic: qꝛ ecclesia
priuilegiat̃ ꝓpter aiam ꝯtẽplatione dei. Fa
cit qꝺ no. Io. an. in. c. i. de in integ. resti. li. 6.
vbi voluit ꝙ sicut ecclesia p̃ot petere restituti
onẽ in integrũ. ita ⁊ alia pia loca possunt.
¶ Utrũ de legatis ad pias causas possit de 5
trahi falcidia vel trebellianica. R. Pa. in. c.
Raynaldus. de testa. cõmuniter tenet̃ ꝙ nõ
quo ad falcidiã sꝫ q̃ ad trebellianicã. Bar. i
l. marcellꝰ. ff. ad trebel. Bal. in. l. id qꝺ pau
peribꝰ. C. ꝺ epi. ⁊ cle. ⁊ multi alij tenẽt ꝙ nec
etiã detrahat̃. sed Io. an. tenet ꝯtrariũ in gl.
sua ⁊ etiaz multi alij: vt no. Albri. in. l. si q̇s
ad declinandã. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ lꝫ ꝓma opi
nio sit magꝭ pia tñ scða nõ est ꝯdẽnanda.
¶ Quot testes req̇runt̃ in legatis vt valeãt 6
vide. ĩ. testamentũ. §. 5.
¶ Utrũ legata facta ad pias causas sine in 7
stitutione heredis valeãt. R. Pa. in. c. indi
cante ꝺ testamẽ. ꝙ si noluit mori intestatus
nõ valent: insti. de le. §. ante heredis. sed vbi
quis eligit mori intestatus sic valẽt: ne dum
legata ad pias causas: sed quecũq3 alia lega
ta: ⁊ in dubio videtur voluisse mori intestatꝰ
q̇ facit talia legata: qꝺ ꝓbat tex. ꝺ. c. indicãte
⁊ facit qꝺ legit̃: ⁊ no. in. l. 3. ff de iure codicil.
¶ Utrũ ex defectu testamẽti vitient̃ legata 8
ad pias causas. R. Pa. in. ꝺ. c. indicante ꝙ
nõ ꝟm vnam opinionẽ: vt no. in. l. i. C. de sa
crosan. ec. ⁊ in. l. cã quã. C. de fideicõmis. fa
cit ꝓ hoc qꝺ no. Bar. in. ꝺ. l. i. ⁊ Bal. in. l. il
la institutio. ff. de heredi. insti. q̇ tenẽt ꝙ cum
quis reliquit sua respectu pie cause dispositio
ni titij ꝙ valet: lꝫ nõ valeat testamentũ qñ
heres ponit̃ in volũtate alterꝰ: de quo. ĩ. te
stamenuũ. §. is. ratio diuersitatis est: qꝛ tal'
cuiꝰ arbitrio cõmittit̃ habꝫ regulã iuris di
uini. humani: ⁊ gentiũ: limitans eius volun
tatem que est vt pre oibus deo ⁊ religioni de
beant̃: ⁊ ad redimenda peccata. iz. q. z. aic.
de pe. di. i. medicina. Et ideo aliud nõ potest
facere: sed in prophanis nulla ẽ regula limi
tans: ⁊ ideo posset aliud velle q̃ꝫ testator: et

ꝓpterea cum voluntas testatoris sit incer-
ta: ideo est captatoria.i.adulatoria seu dece
ptoria ẛm gl.i.glo.in.c.cũ tibi.de testa. Ad
uerte hic ẛm Bar.in sua minorica ꝙ aut te
stator voluit vt testamentũ valeret iure dire
cto testamẽti: ⁊ nõ alit̃ si sic testamentũ ẽ nul
lũ: heres ad quẽ veniũt bona nõ tenet̃ in ↄsciẽ
tia: aut voluit ꝙ si nõ iure testamẽti: saltẽ va
leret iure codicilloꝝ: ⁊ oĩ alio mõ q̃ poss3. tũc
ille ad quẽ bona ꝑuenerũt tenet̃ in ↄscia iple
re legata defũcti: ⁊ sic ẽ ꝓsumendũ nisi qñ te-
stator ꝓuidit sibi: puta aliũ substituẽdo: vl̃
qñ ordinauit q̃d fiẽdũ: si qđ ordinauerat nõ
habebit effectũ. Facit.l.cũ ꝓponas.C.de hẽ.
insti. Idẽ dic ẛm Bar.in.l.in testamẽto.ff.
de fideicõ.liber. ⁊ Pa.in.c.i.de succe.ab ite.
ꝙ lic3 volũtas defũcti nõ fuerit ꝑfecta rõne
publicatõis fuit tñ ꝑfecta rõne volũtatis: vt-
puta q2 testamentũ manu sua ↄscripsit volẽs
postea redigi in publicã formã: ẜ morte vel
furore ꝓuẽt᷒ nõ potuit: qđ nihilomin᷒ heres
tenet̃. Idẽ dic si incepit facẽ testamentũ nec
potuit cõplere: ꝙ legata facta valẽt: q2 non
põt negari qn sit ꝑfect᷒ ↄsensus rõne volũta
tis: l3 nõ rõne oꝑis. Idẽ Bar.in.l.cũ q̇s.C.
de iu. ⁊ fac.igno.tenet ꝙ si testamentũ ẽ nul-
lũ q2 deficit volũtas defuncti vel qñ est nullũ
ex ꝑteritiõe heredis ignorãdo ꝙ eũ hẽat sic le
gata nõ debent̃: qđ limito nisi sint talia ꝙ si
etiã sciuisset se hr̃e filiũ fecisset: ar.17.q.4.c.
fi. ẜ qñ testamentũ ẽ nullũ q2 nõ sunt testes
sufficiẽtes: vl̃ deficit aliq̃ solẽnitas iuri ciuilis
tũc qñ ↄstat heredi de volũtate defũcti: vel ꝑ
duos testes põt ꝓbari obligat̃ nãlit̃ iure gẽ
tiũ ad implendã voluntatẽ defuncti: qđ no.
9 ¶ Quid si hẽs renũciat hẽditati vl̃ nõ vult
adire. R. Pa.in.c.relatũ el ꝓ.de testa. ꝙ ni
hilomin᷒ legata ad pias cãs valebũt: q2 non
subiiciunt̃ talib᷒ solẽnitatib᷒ iuri ciuilis.
10 ¶ Utrũ legatũ eccl'e edificãde seu monaste-
rio debeat solui cũ fructib᷒ intermedii tꝑis.
R. Pa.in.c.nos q̇dẽ.de testa. ꝙ sic vt ↄsulu
erunt. Bar. ⁊ Fran.de alber. q2 tex ꝓfati.c.
nos dicit ꝙ relicta eccl'e ↄstruẽde debẽt solui
sine diminutõe. facit pulcher tex.in.l.si ita re
lictũ.§.pegasi᷒.ff.de le.2. vbi dz ꝙ si relinq̃
tur ꝓdiũ in certũ diẽ: puta post decẽ annos
vel cũ legatari᷒ erit pubes debet̃ ꝓdiũ cũ fru
ctib᷒ intermedii tꝑis si dies fuerit apposita fa
uore legatarii: sic ĩ casu nr̃o dies apponit̃ fa

uore ecclesie vel monasterii: q2 si fuisset con-
structa tẽpore testamẽti legasset simpliciter
⁊ nõ in diem: quod bene no.
¶ Utrũ legatũ ad certũ vsũ possit ad aliu3 ij
ↄuerti. R. Pe.de ꝑu.vbi.s. Aut ipse vsus
põt impleri de iure ⁊ de facto: puta q2 legauit
q̇s vt monasteriũ fiat in tali diocesi: epũs ẽ cõ
tent᷒: ⁊ sic licet de iure: đ ↄse.di.i.nemo. nul
lũ est impedimentũ in facto q2 ẽ pecunia ⁊ ce
tera necessaria: nec ẽ q̇ aduerset̃: ⁊ sic põt fie-
ri de facto: ⁊ tũc dico ꝙ nõ põt ↄuerti in aliũ
vsũ: ⁊ iste est casus.d.c.nos quidẽ. ⁊.ff.đ ad
mi.re.ad ciui.ꝑti.l.i. ⁊ de hoc est casus in.l.
nulli.C.de epis. ⁊ cle. imo si per legatariũ nõ
implet̃ tale legatũ redit ad heredẽ: ⁊ pro hoc
est casus in.c.cum dilectus.de donat. Facit
quod no.de condi.appo.c.verũ. Et hec intel
lige vera nisi in legatis ad pias causas: vel ni
si interueniat dispensatio pape vel alterius:
vt.j.dicam. Aut ille vsus potest impleri de
iure: sed nõ de facto: puta propter guerras:
vel quia pecunia est modica: vel non est loc᷒
in ecclesia vbi legatur pro capella fiẽda ⁊ hu
iusmodi: ⁊ iste casus est in.l.legatũ.ff.de ad-
mi.re.ad ciui.ꝑti. Et in.d.c.nos quidẽ ibi im
pleri non potest quod verbũ etiã intelligit̃
de impotentia facti de rescrip.c.sciscitatus. ⁊
tunc potest fieri cõmutatio auctoritate supe
rioris: etiam si in testamento sit clausula ꝙ
non possit conuerti ad aliũ vsum q̃3 deputa-
tum. ratio quia voluntas testatoris debet in
terpretari ẛm ius cõmune: vt res magis va-
leat q̃3 ꝑeat.c.abbate.de ver.sig. ⁊ ideo cũ de
iure cõmuni possit in aliũ vsũ ↄuerti: nõ ob
stabit talis clausula. Et ex his dicit Gui. in
Spec.tit.de edit.instru.in.§.nunc aliqua.
ꝙ si mihi legat̃ vt vadã vltra mare ⁊ null᷒
audet ire ꝙ consequar legatũ: l3 non vada3
dũmodo vadã ad similẽ locũ. Similiter si te
stator legat pro labore itineris vel peniten-
tie sibi iniuncte vt vadam romã et propter
impedimentu3 non possum ire: ꝙ consequor
legatum: dũmodo vadã ad locum similem:
d.l.legatũ. excipitur ꝙ legatur pro succursu
terre sancte: q2 si nunc non possum expectabi
tur tempus: ⁊ seruabitur legatu3.c.magne.
de voto. Ludo de ro.in no. dicit ꝙ legatu3
factũ pro calice vel reparatione ecclesie: si ec
clesia non habet opus de hoc poterit per epũm
solum fieri conuersio in alium vsum pium.

Aut vsus pōt impleri de facto ſ; nō de iure: ⁊
tūc aut hoc est q2 nō ē ad aliquē finē honestū:
puta legat q̇s centū vt fiat ludus teatralis in
ecclesia: qui est illicitus de iure. c. cū decorem
de vi. ⁊ hone. cle. ⁊ sic legatū inutile est ⁊ non
fiet cōuersio: ar. eoꝝ q̄ no. in glo. l. i. ff. ð ꝯdi.
institu. vel nō pōt fieri de iure: nō q2 nō sit ad
finē honestū: ſ; quia ius ꝓhibet: ⁊ sic fiet cō-
uersio in aliū vsū honestū: vt est casus in. d.
l. legatū. ff. de vsuf. le. ⁊ sic intellige. c. nos q̇-
dem in verbo non pōt impleri. s. de iure. Ex-
emplū testator legat ꝙ p̄dicatores ⁊ minores
se ꝯferant ad habitandū in suis domib⁹: ⁊ ce
lebrent ibi diuina ꝓ salute aīe sue de iure hoc
nō pōt fieri. c. vnico. de excess. p̄la. li. 6. cle. cu-
pientes. de pe. tū vsus est honestus q2 ꝓ aīa et
laude diuina. Similiter legat vt fiat ecclesia
in tali loco: nō pōt fieri ꝓpter priuilegiū q̄d
hn̄t p̄dicatores ⁊ minores ⁊ hmōi: ⁊ iō fiet ī
loco cōgruo ⁊ honesto. Facit ad supradicta
qð supradixi: Donatio. i. §. 47.

12 ¶ Cuius auctoritate fiet talis cōmutatio.
R. dn̄s Pe. vbi. s̄. ꝙ si nō subest cā: puta q2
pōt de iure ⁊ de facto impleri: tūc solus papa
pōt. l. legatū. ff. ð admi. re. ad ciui. ꝑti. ⁊ cle.
quia ꝯtingit. de reli. do. Si v̄o subest cā legiti
ma pōt diocesanus etiā si pōt implere de iure
⁊ de facto: nisi testator ꝓuidisset q̇d sit fien-
dum de legato vsu nō impleto: quia si ꝓuidis
set nō posset fieri cōmutatio: vt no. Bar. in
l. liberto. §. lucius. ⁊ ibi tex. ff. de an. leg. ⁊ ꝙ
ep̄s ex cā legitima possit cōmutare in alium
pium vsum. Facit quod no. dn̄s An. in. c. ve
rum. de ꝯdi. appo. vbi vult ꝙ nō obstante ꝓ
hibitione testatoris ne alienet̄: nihilominus
pōt in magis pium. Uide. s̄. donatio. i. §. 51.
Idē tenet Roge. ⁊ Hug. Itē Ang. ⁊ Imo. i
l. i. ff. de ꝯsti. prin. vbi volūt ꝙ iusta subsistēte
necessitate pn̄t relicta ꝑ testatorē in aliū vsū
ꝯuerti: vt no. per Bar. ꝑ illū tex. in. l. fi. ff. ð
ope. publi. ⁊ in. d. l. legatā. Ex quib⁹ cōclude
ꝙ volūtas ⁊ legata testatoris circa pias cau-
sas pn̄t sine causa etiā ꝑ papā mutari in aliū
vsū piū ⁊ ꝑ ep̄m in cā subsistēte solū q̄uis alij
cōiter teneāt ꝯ de ep̄o: in cle. q2 ꝯtingit. quaꝫ
limito qn̄ sine cā vult fieri cōmutatio: quia
tūc ꝑtinet ad solū papā al's nō. Facit qð. j.
dico. §. 17. facit ꝓ hoc qð dicit Ludo de ro.
vt. s̄. no. in. §. precedenti.

13 ¶ Querit̄ vtrū in tali cōmutatione req̇rat̄
consensus heredis grauati. R. Pe. vbi. s̄. ꝙ
si nō pōt impleri de iure vel de facto requirit̄
ꝯsensus heredis grauati ⁊ ecclesie cui sit lega
tū: ⁊ ita loquit̄. l. legatū. ff. ð vsufru. le. ⁊ sil'r
dic qn̄cūq; ex cā legitīa d3 fieri cōmutatio.

¶ Quid si dubitet̄ an sit cā legitima vt fiat 14
cōmutatio: vl' ecclesia cui legat̄: aut heredes
nō consentiūt in cōmutatiōe. R. Pe. vbi. s̄.
ꝙ solus ep̄s poterit. C. de nup. l. i. ⁊ si ecclesia
cui legat̄ ꝯsensit vt fiat cōmutatio ⁊ heredes
ꝯdicūt: nihilomin⁹ ep̄s fauebit ecclesie lega-
tarie fauore volūtatis defuncti adimplēde et
nō heredi: ⁊ iste ē casus in. d. l. legatū. Fallit
hoc in legato ꝓ monasterio fiendo ꝙ sine ꝯsen
su heredis nō pōt cōmutari nisi fuerit negli-
gens quia tunc etiā sine ei⁹ consensu pōt ep̄s
elapso termino. d. c. nos quidem.

¶ Qui pōt suū officiū impēdere vt legata 15
suū consequant̄ effectū. R. Pa. in. d. c. nos.
ꝙ etiā iudex secularis etiā in legatis ad pias
causas: est tex. in auc. de eccle. ti. §. si q̇s edifi
cationē. similiter tā secularis q̄ ecclesiastic⁹
pōt cōpellere vt legata soluant̄ q̄ fiunt nō cer
te ꝑsone: vel si certe: tū talis est ꝙ nō pōt ī iu
dicio petere vt sunt fratres minores. d. §. si
quis. secus esset si nō ad piā cām sit legatū ⁊
certe ꝑsone factū: tunc q2 oportet ꝙ solū ad
instantiā partis cōpellat.

¶ Utrū ep̄s in legatis ad pias causas possit 16
se intromittē. R. Pa. in. c. si heredes de testa.
ꝙ si testator ꝓuidit sibi de executore nō pōt
nisi ī defectū: vt. s̄. Executor. §. ij. ⁊ in. c. tua
nos. de testa. ⁊ in auc. de eccle. ti. §. si q̇s ꝓ re
demptione. Si v̄o testator nō ꝓuidit sibi de
executore: tunc in legatis ꝓ redēptiōe capti
uoꝝ ⁊ ꝓ alimonijs paupeꝝ ꝓuidebit ep̄s: vt
in. d. §. si q̇s autēꝫ ꝓ re. ⁊ l. nulli. C. ð episco.
⁊ cle. In alijs aūt heres vt in. d. c. si heredes.
⁊ c. tua. ⁊ c. nos de testa. nisi in negligentiā.
vt. s̄. Executor. §. 13.

¶ Utrū legatū factū ꝓ ꝯstruendo hospitali 17
paupeꝝ: in q̄ poneret̄ rector ad arbitriū certi
p̄lati possint heredes mutare in edificationē
monasterij religiosoꝝ. R. Lappus abbas ī
cle. q2 ꝯtingit. de reli. do. vt refert do. An. in
d. c. nos quidē qð Io. an. cū quibusdam iuri
stis ꝯsuluit ꝙ sic: cū licētia ep̄i etiā ꝯdicente
illo p̄lato: q2 q̇ melius facit nō aliud: s3 ideꝫ
facit. c. ꝑuenit: el scðo de iureiu. sed plus ē ec-
clesiā religiosoꝝ facere q̄ hospitale. Facit. c.

scripture. de voto. et regula. plus semp. de re. iur. li. 6. ergo etc. Sed cotra videt. 13. q. 2. vltima volutas. de cele. mis. cu marthe. cum similib9. vbi patet q volutas defuncti pro lege debet seruari: ergo forma mandati debet diligentissima accuratione seruari. nec eo casu plus continet in se quod e min9 vel econtrario. d prebe. cu de beneficio. li. 6. Ad hoc rndet. d. Ant. q ista sut vera i materia odiosa vel ambitiosa et sic restringibili. de pbe. qvis. li. 6. sed opi. Jo. an. loquit in materia fauorabili et maxime aie defuncti in qua fit plena interpretatio. c. cu dilectus. de dona. Unde verisimiliter psumit q defunct9 no odixisset demostrado sibi vsu vtiliore. facit ad hoc quod no. Bar. i. l. fi. ff. d opi. publi.

18 ¶ De cautela dada illi qui vult legare pro aia et timet parentes. vide. j. pactu. §. 14.

Legatus est cui a papa certa patria vel prouincia comittitur gubernada s3 Hos. vnde gerit vices pape et e ordinarius in prouincia. c. legatos. de of. leg. li. 6.

j ¶ Quo faciet fide3 si requirat. R. p lras suas. l. vnica. C. de man. prin.

2 ¶ Quot sut spes legatoru. R. due. Quida sut iproprie legati nucij et no iudices: et sunt illi qui sepe mittutur a papa pro ambassiata vel ad aliqd nudu ministeriu exercendu: de quibus di. j. iusgentiu. et 97. c. nobilissimus et quasi p totu. et istos qui ipedit debet tradi hostib9 vt sit seru9. l. vl. ff. de legatioibus. Et ibi loquit de legatis quorucuq etia hostium: et sm canones sut exco icadi. 94. di. si qs Ita no. glo. in. d. c. iusgentiu. Quida sut legati iudices quos papa facit ordiarios i certa prouincia: et de istis loquit diffinitio pmissa. et titulus de officio legati. Et isti sut i triplici differetia. Primi sut legati nati: qr natus in sua dignitate efficit legatus pape: vt archiepiscop9 caturiesis qui eo ipso q archiepiscop9 e: legatus e pape: vt in. c. j. de offic. legati. et isti dicutur legati rone dignitatis. Secudi sunt legati de latere: vt sut illi q mittunt de curia pape: etia si no sunt cardiales: sm glo. in c. penul. de officio legati. S3 Pa. in. c. j. eo. ti. tenet et bene q solu cardiales dicunt legati de latere maxime hodie. Tertij sunt legati qui nec sut de latere: quia no cardinales: nec sut nati quia no in tali dignitate: et sunt illi quibus papa comittit legatiois officiu in aliqua prouicia vel sua vel aliena vt in. c. voletes. eo. titu. et tales dicunt legati rone psone no rone dignitatis vt primi.

¶ Utru legati nati vel rone psone beant iurisditione in exeptos. R. Pa. in. d. c. j. q no et probat in. c. j. de p. sig. li. 6. 3

¶ Utru possint pdicti legati absoluere pro iniectione manuu violeta in ecclesiasticu3. R. q legati nati no pnt nec in prouicia nec extra nec subditu nec extraneu. Ro s3 Pa. in. c. ex. de offi. lega. quia clerici pderet priuilegiu. c. si quis suadete. 17. q. 4. cu null9 haberet ire ad papa pro absolutioe: eo q dignitas e ppetua: intellige sm Pa. ibide de iniectione a qua episcopi non possunt absoluere: qr ab illa a qua episcopi absoluut: multo fortius ipsi cu sint ordinarij. Legati vo ratoe persone pnt absoluere subditos existetes i prouincia: similit extraneos in sua prouicia delinquetes et existetes: subditos vo suos extra prouincia suam no possunt absoluere s3 gl. et communiter doc. in. d. c. penul. nec etia de cosensu iudicis illius puincie sm Pa. ibidem. sed Jo. mo. et Jo. an. quos sequit Ger. i. c. j. eo. ti. lib. 6. tenent q possunt. et magis placet hec opinio. Subditos etia suos et i sua prouincia qui extra prouincia iniecerut manu3 violenta in clericu sm Host. no possunt absoluere. Sed Specu. recitat aliquos tenere q possunt. et mihi plus placet. sicut pnt etia eos punire de delicto extra comisso: extraneos vo aliude veniètes ligatos absoluere no possunt. Legati vo a latere possut absoluere quoscuq ta in prouicia eis decreta: q extam subditos q extraneos sm glo. et communiter doc. in. d. c. ex. Hostie. tame limitat no habere locu cu iniuria e enormis: quia reseruatur pape. allegat. c. si vo. et. c. cu illoru. de sen. exco. cum similibus. Sed tu tene q pnt etia in enormi sm Jo. an. Jura vo excipietia enorme iniuria no loquutur in legato a latere: sed in alijs inferiorib9. et hoc sequitur Archi. in. c. j. de offi. le. li. 6. et communit doc. Fallit hoc in duob9 casibus. Prim9 quado sunt in presentia pape. Secudus qn sunt reuocati ante regressu3 sm Pa. i. c. ex. de offi. le. qr tunc absoluere non pnt. 4

¶ Quid possunt facere dicti legati. vide in c. legatos. de offi. leg. li. 6. et que no pnt face- 5

re: baldus in glo. c. q translationē. de of. le. ꝛ in multis. c. li. 6. eo. ti. que omitto cum hodie illi qui habent in vsu legati multa pñt ex spāli concessione que ex eorū lr̄is potiusq̄ ex doctrina cognoscit.

6 ¶ Utrū legatus possit processuz delegati impedire: aut eius sniam irritare. R. q non c. studuisti. de of. le.

7 ¶ Legatus an possit absoluere excoīcatuz a se in sua prouincia extra prouinciā existēs R. ſm Inno. q sic: si nō sit reuocat⁹ i foro pn̄iali: sed in foro cōtentioso nō: nisi reuertatur in ꝓuinciā: intellige nisi egressus eēt cū aio nō redeūdi: qꝛ sic expirat legatio.

8 ¶ Quid de ipediētibus legatos vel nūcios apl̄icos ne exerceant eorū officia. R. q excōmunicati sunt ipso facto ꝛ terre regna vel loca predictorū sunt interdicta tādiu q̄diu in contumacia pstiterint eorū dn̄i. c. sup gētes ꝛ regna. de offi. le. li. 6.

1 **Egitimatio** filiorū illegitimorū quot modis fit. R. xij. mōis. Prim⁹ qñ pater offert eū inter viuos seruitio curie ciuitatis ex qua ē oriūdus: vel si pater ē oriundus de veteri roma. s. cōstātinopoli: vel noua offerat eū curie cuiuscūq ciuitatꝫ metropolis: vt insti. de nup. §. vl. Secūdus qñ pr̄ offert eū impatori: ꝛ fit curialis: in autꝫ. q. mo. natu. effi. sui. § si quis igit. Tertius qñ pater filiā suam naturalē i mr̄imonio copulauerit officiali curie ciuitatis de qua ē oriūdus: vel si pater ē oriūdus ꝺ veteri: vel noua roma copulet officiali ciuitatis metropolis: vt. C. de natu. libe. l. 3. in fi. Quart⁹ qñ nullo alio legitimo existēte: vel si existit nō ꝯdicit sed cōsentit: filius nālis p̄re defuncto cōfert seipsū curie isto mō vadit ad regimē ciuitatꝫ ꝛ dicit: vos egetis tali officiali ego offero me curie ꝛ seruire in tali officio: si curia recipit eū legitim⁹ erit: vt in. d. §. si quis igit. Et intellige tales filios nāles per talē oblationem legitimatos vt succedāt p̄ri ab intestato nō tñ alijs cognatis ex parte p̄ris: nec ipsi eis. vt in. d. autꝫ. §. filiū ꝟo. Quint⁹ qñ pat deficiēte prole legitima offert ꝓncipi ꝓces pro filijs nālib⁹ vt sint filij legitimi successores etiā sine mr̄imonio: dū tñ princeps preces admittat. d. autꝫ. §. illud tñ. Sextus qñ p̄r in testamēto dicit eū sibi velle succedē: si tñ filius post mortē p̄ris pricipi supplicauerit ꝛ testamētū ostēderit: tūc eni dono principis ꝛ legis heres erit legitimus: dūmō volūtatē patris sequatur: vt i. d. autꝫ. §. si ꝟo is qui. Septimus qñ pater in extrema volūtate nominat filiū ꝛ heredē instituit. C. ꝺ natu. li. autꝫ. itē si quis. quod limita ſm q in casu seqnti. Octau⁹ qñ in publico instrumēto. s. scripto per notariū: aut etiā si sit scriptū ꝓpria manu cū subscriptione triū testiū filiū naturalem noīauit filiū nec adiecit naturalē. Sed Bal. in. c. inotuit. ꝺ elec. tenet q oportet addat suuz: quasi dicat in sua ptāte ꝛ sic legitimū. nec sufficeret sola noīatio ſm Bal. ibi. Et si sunt plures filij naturales ex eadē mr̄e nati lꝫ testioniū tm̄ dedit: vni tñ oēs erūt legitimi. Et hoc intellige qñ proles legitima non supest ſm glo. in. c. per tuas. qui fil. sint legi. quā sequūtur coīter docto. Nonus qñ pater filiū ex cōcubina noīat filiū legitimū ſm. d. Ant. in. d. c. per tuas. quod intellige si mater talē q potuit eē vxor sua qñ generauit: vt in autꝫ. vt lice. ma. ꝛ auie. §. ad hec. Ratio ibi ponit: quia ex tali noīatiōe videt testioniū perhibere: q cū matre legitimuz habuit vel habeat mr̄imoniuz: ex q̄ cōcludo q si mater vel ipse aliū accepisset in cōiugiū viuētib⁹ ipsis nō legitimaret talis noīatio: quod nota bene: al's sic. ꝛ si ex alia vxore haberet filios veirēt isti cū illis: ꝛ sir si p⁹. Decim⁹ qñ pater cōtrahit mr̄imoniū cū illa q̄ est mater filiorū naturaliū ipsius p̄ris. de q̄ dic vt. s. filius. §. ij. Undecim⁹ qñ legitimatur per papā: impatorē: aut ꝓncipes qui nō habent supiorez: aut hn̄tes potestatē ab eis et de predictis vide in. c. per tuas. per docto. ibi. qui fi. sunt legi.

¶ Utrū papa possit taliter legitiare vt succedant in hereditate ꝛ admittant ad alia tēporalia. R. Pa. in. c. ꝑ venerabilē. qui filij sint legi. Uaria fuit opio sed in practica seruatur opio Bar. in autꝫ. ex cōplexu. C. de ince. ꝛ inuti. nup. s. q nō pōt in terris sibi non subiectis maxie qñ tales sunt adulterini vel incestuosi. ꝛ pro hoc ē bonus tex. in. c. dicat aliquis. 32. q. 4. ꝛ in. c. vnico. 35. q. 7. sed q̄ ad spūalia non est dubium. 1

¶ Utrū illegitim⁹ sed legitimatus pseqns mr̄imoniū sit legitim⁹ q̄ ad omnia. R. ſm Pa. ꝛ glo. in. c. tanta. qui fi. sint legi. q sic. ꝛ 2

lz dñs Anto. ibidẽ teneat ꝙ nõ in statutis: quia statutũ nõ cõprehendit fictũ. l. 3. §. hec verba. ff. de neg. gest. ⁊ sic isti ficte sunt legitimi ꝓpter verbũ habeant̃: quod ẽ ꝟbũ fictũ tñ magis placet prima opio: quia quãdo verbum habeant̃ profert̃ ab hñte ptãtez paria sunt dicere habeãt̃ pro legitimis ⁊ sũt legitimi. Facit. c. ex partẽ. d spõ. ⁊ qd dicit Bar. in. l. si is qui pro emptore. ff. de vsuca. ⁊ in. l. si maritus. ff. de adul. vbi vult ꝙ dicere habeant̃ pro ciuibus ab habẽte ptãtem: idem est ac ꝙ sint ciues. ⁊ sic tene.

3 ¶ Utrũ talis succedet in feudo si dictuz est ꝙ trãsferat̃ ad posteros ex se legitime descẽdentes. R. Bal. i. c. nãles. si de feu. cõ. fue. dicit ꝙ nõ. Sed Jaco. d belui. ⁊ coiter doc. in. c. lator. qui fi. sunt legi. tenent cõtrarium s. ꝙ succedet. ⁊ tex. d. c. naturales: intelligit̃ de legitimato p rescriptũ ꝑncipis: q2 cum illa legitimatio sic stricti iuris tanꝙ dispẽsatio contra ius est restringẽda. c. ꝙ dilectio. de consan. ⁊ affi. sed mr̃imoniũ tanꝙ fauorabile purgat ꝑcedentia: ⁊ iõ succedet.

4 ¶ Utruz legitimatus ab imꝑatore vel habente ptãtem ab eo sit legitim⁹ quo ad spiritualia. R. Pa. in. d. c. ꝑ venerabilẽ. ꝙ nõ. ⁊ ideo nec ad ordies ⁊ ad alia spũalia admittet̃. vide glo. io. di. lege. seq̃t̃. Bar. in. d. aut̃ ex cõplexu. nec etiã erũt legitimi in dñio illorũ qui non recognoscũt imꝑatorẽ ꝙtuz ad ea ꝑ que fieret alteri ꝑiudiciũ: puta ad successionẽ bonorũ ab intestato: vt nota. in. d. c. ꝑ venerabilem.

5 ¶ Utrũ comites habẽtes potestatẽ legitimandi ab imꝑatore possint legitimare i preiudiciũ agnatorũ. R. do. Ant. in. d. c. p venerabilẽ. ꝙ nõ: nisi pater ⁊ agnati consentiant: quia hec potestas tanꝙ alteri preiudicialis est restringẽda. l. j. §. si quis a principe. ff. ne quid in loco publi. Sed Bal. in rubrica codi. ẽcontra eũ qñ simpliciter ẽ concessa auctoritas legitimãdi. sed credo verũ dcm̃ Bal. in filijs naturalibus tm̃: sed in spurijs ⁊ alijs ex dãnato coitu non credo nisi expresse concedant̃. Facit quod no. Jo. an. in additionibus ad Spe. in ti. qui fi. sint legi. qui dicit si spurius dupliciť. s. ex patre vxorato ⁊ matre maritata: ipetrat a papa vel ab imꝑatore rescriptũ legitimatiõis: qd nõ valet si nõ exꝑssit. Facit quod no. Pa. in. d. c. ꝑ venerabilẽ. vbi dicit ꝙ incestuosus: vel adulterin⁹ nisi id exprimat semp rescriptuz legitimationis erit surrepticiuz: quia omne tacitũ ꝑ id quod papa vel princeps nõ ita de facili ꝯcessisset si illud sciuisset facit rescriptum surrepticiũ ⁊ viciat. c. postulasti. de rescrip. Facit etiaz quod nõ. Hostiẽ ⁊ Gof. in sũma: ꝙ lz papa legitimet aliquẽ ad dignitates nõ intelligitur legitim⁹ quo ad episcopatuz ⁊ alias maiores: sed tñ quo ad inferiores. de concessi. preben. c. dilectus. vide etiam sup: dispẽsatio. §. 9. Aduerte tñ hic qd dicit Ange. in aut̃. quomodo natura. effic. sui. §. si quis igitur. ꝙ pater potest legitimare filiuz in preiudicium filiorũ legitimorũ: sed filius illegitimus nõ põt se legitimari facere in legitimorũ preiudiciũ.

¶ Utruz legitimatus simpliciter intelligatur etiam quo ad dignitates. R. Hostien. ꝙ sic sicut simpliciť restitut⁹ ad oĩa restituit̃ C. de sentẽ. pas. l. j. ꝙuis Gof. teneat ꝯriũ. 6

¶ Utruz papa dispẽsando in matrimonio contracto in gradibus prohibitis de iure canonico legitimet filios ante cõceptos. R. ꝙ non sed bene postea concepti erũt legitimi ꝙ ad oĩa: ⁊ si expresse legitimet ante cõceptos nõ erunt quo ad oĩa: sed soluz quo ad spiritualia ⁊ tẽporalia in terris pape nõ in alijs vt in. d. c. fi. qui fi. sint le. 7

l Egitima portio

est triplex. s. legitima trebellianica ⁊ falcidia. Pria debetur de iure nature tm̃ filijs: ⁊ ipsis mortuis debet̃ nepotib⁹ ex eis legitime natis: nec eis põt imponi grauamẽ super ipsa p legata aut fideicõmissa sed bene possunt grauari p debita: non põt etiã eisdẽ imponi conditio vel mod⁹: et si apponatur pro non adiecto habetur. C. de inoffi. testa. l. omnimodo. ⁊. l. se. ⁊ hec est tertia pars hereditatis si sunt quatuor filij vel pauciores. si ꝟo sunt quinqꝫ vel plus: tunc erit medietas totius hereditatis quã inter se diuidẽt eq̃liter. C. de inoffi. testa. aut̃. nouissima. Et aduerte ꝙ ista legitima aliquando sic dicitur: vt in dicta. l. omnimodo. Aliquando dicit̃ debita pars: vt in. l. scimus. C. de inof. testa. Aliquando dicitur debituz simpliciter: vt i aut̃. de trien. ⁊ se. §. j. Aliquando debitũ bonorum subsidium: vt. C. de inoffi. dona. l. si

totas. Aliqñ dicitur debita iure nature: vt in auth. de trien. & se. §. hoc nos.

j ¶ Utrũ ista legitima possit p statutū vel consuetudinē in totū tolli. R. Albri. dicit i l. quoniã in prioribus. C. de inof. testa. q cõmuniter doc. & etiã vltramõtani tenēt q nõ Alij magni tenēt q põt i totū tolli. Sz prima verior videt. posset tamē statutū vel consuetudo diminuere vel distiguere eaz s nõ in totū tollere. Ratõ quia sicut a natura alimentatio filij a patre depēdet. ff. de iusti. & iure. l. j. §. hinc descēdit. ita post mortē patris alimētatio filij ab hac portiõe iuris nature depēdere videt: vt inuit in auth. de trien. et se. §. j. ad fi. & §. prohibem⁹. auth. ibi: si vult filiorū &c. pro hoc facit insti. de iure natura/ li. §. j. & ff. de pac. l. ius agnatõnis &c. Pa. tñ distinguit & bene in. c. Raynuti⁹. de testa. q aut filius nõ habet vnde viuat aliunde: & sic vera ē opinio vltramõtanorū. Aut hz vñ viuat: & sic ē vera secunda opio. Aduerte tñ q in legitima filius non põt grauari p fidei cõmissū sm cõmunē opinionē. per. l. qm in prioribus. C. de inoffi. testa. & l. cū patron⁹ ff. de leg. z. lz Bar. & Dy. dubitauerit. in. l. j ff. de vul. & pup. substi. Sed succedētes ab intestato ipsi filio si cõtingat filiū decedere impuberē pñt grauari. & ē casus in. l. si fundū p fideicõmissū. cū. l. se. ff. de le. j. iõ dic Bal. in. l. cū virū. C. de fideicõmis. q substitut⁹ filio ipuberi poterit grauari vt restituat legitimã filio debitã. Et si verba sunt dubia: puta testator dixit. post mortē filij mei ipuberi hereditas integra restituat seio: nec exp̃ssit per filiū vł succedētes ab ĩtestato filio meo vel p sbstitutū dato filio meo fideicõmissū debebitur in legitima: etiã sz Bar. in. l. qui duos. ff. de vul. & pup. sub. & cõmunit sequũt scribentes ibi: & refert Pa. fuisse ɔsultū per Jo. de imo. & Fulg. in. c. Raynuti⁹. de testa. lz Bar. in. l. coheredi. ff. de vulga. & pupil. substi. aliter dixerit.

z ¶ Quid si filius instituat in minori parte R. q nihilomin⁹ aget vsq ad supplemētū d. l. oĩmodo. q2 hec legitima dat in bonorū subsidiū de iure nature.

3 ¶ Secũda trebellianica a trebellio auctore sic dicta debet hec iure institutiõis: & ē quarta pars hereditatis totius: sicut cū quis institutus heres rogat vt restituat alij hereditatem sine liberis moriẽdo: iste sic institut⁹ poterit retinere quartã partē totius hereditatis. insti. de fideicõ. here. §. sed q2. C. ad tre. p totū. Institutus tñ heres in certa pte hãc non hēbit sm Bal. in. l. j. ff. ad le. falci.

¶ Tertia falcidia a falcidio auctore debet iure institutiõis: & ē quarta pars toti⁹ hereditatis quã quis retinet qñ institutus heres fuit & supra dodrantē. s. tres partes hereditatis est aliquid legatū vel fideicõmissum. de testa. Raynaldus. 4

¶ In quibus casibus cessat falcidia. R. q in sex casibus. Prim⁹ in his que legant sic vt nõ possint alienari vt ad successores eius cui relicta sunt debeant peruenire. C. ad. l. falci. auth. sed in ea re. 5

¶ Secũdus in his que ad pias cãs relinquũtur ecclesie: aut pio loco: vt in auth. similit. C. ad. l. fal. Aduerte hic q si ecclesia vel ali⁹ pius locus institueret heres: tũc detraheret falcidiã de legatis factis alteri ecclesie vel pio loco quia currit p̃uilegiū cū priuilegio. & sic cõcurrentib⁹ priuilegijs vtunt iure cõmuni Facit. l. assiduis. C. qui poti. in pig. ha. no. Pa. in. c. in presentia. de proba. Idē tz Dy. & sequitur Albri. in. l. si quis ad declinandã C. de epis. & cle. Et hoc idē etiã si indirecte relinquat sm Bal. in. l. si auia. §. titio. ff. de condi. & de. puta cū relinquit fundus cū pacto vt restituat ecclesie. 6

¶ Tertius i testamēto militis. C. ad. l. fal. l. in testamento. & d. c. Raynaldus. 7

¶ Quartus in male ablatis certis vel incertis legatis & alijs alienis. l. imponenda. C. ad. l. falcidiam. 8

¶ Utrũ pat legãs tãtū pro male ablatis q legitima iure nature debita minuit obliget filiū vel illū cui debet. R. Mon. q si talia male ablata nõ pñt probari: nõ tenet heres soluere vt debitū. s. vt es alienū sed vt legatum. & iõ si legitimã minuit: nõ tenet soluere secus eēt in illo cui falcidia cõpetit: q2 cū talia legata sint ad pias cãs cessat hodie: vt dictum est. & ideo non detrahet. 9

¶ Sed quid faciet talis qui tot habet restituere incerta que p̃bare non põt: que exhauriunt quasi totã hereditatē si nõ põt inducere filiū vt sit ɔtētus restituere. R. sm Monal. q nõ faciat testamentū sed codicillū in quo ordinet q oĩa bona sua distribuantur 10

pauperib⁹ pro male ablatis incertis asserēs ꝙ plura sunt ꝙ̄ oīa bona sua.

11 ¶ Quintus si testator certus de sua quantitate pr̄imonij ꝓhibeat exp̄sse deduci falcidiā

12 ¶ Sextus si heres nō fecerit inuētariū ꝓm modū ⁊ tēp⁹ statutū. hī duo habent i auꝺ. sed cū testator. C. ad. l. fal. Idē si infra tēp⁹ legitimū non paruerit volūtati testatoꝛ: vt in. c. Raynaldus. in fi. de testa.

13 ¶ In quibus casibus cessat trebellianica. R. ꝙ in tribus casibus. Primus in legatis ad pias causas: vt dixi. ſ. legatū. z. §. 5. Secūdus si testator prohibuit: vt in auꝺ. de here. ⁊ fal. §. si ꝟo expressi. Ratō quia cū testator possit tollere falcidiā ꝫ: multo magis trebellianicā que min⁹ ē priuilegiata: vt. ff. ad l. fal. l. in quartā. lꝫ contrariū teneat glo. in auꝺ. sed cū testator. C. ad. l. fal. Sed verius est ꝙ pōt: vt in. d. §. si ꝟo. Tertius ē qñ substitutio euanescit: vtputa quia ingredit̄ religionē ille qui rogatus si sine liberis decederet vel nō maritaret̄ ⁊ huiusmodi: vt i auꝺ. nisi rogati. C. ad trebel. Addo quartū quādo iudicis officio cōpulsus solū adijt hereditatē: quia sic totū restituet. insti. de fideicō. here. §. in primis.

14 ¶ Utrū legatis multis factis tam ad pias causas ꝙ̄ nō pias excedētib⁹ facultatē hereditatis debeat fieri detractio: tam de legatis ad pias causas an solū de alijs. R. Albe. in d. l. si quis ad declinandā. ꝙ sic cōmuniter de oībus: nec obstat ꝙ cessat falcidia in predictis: quia non ē falcidia sed declaratio legati inaniter facti ab initio vt. ff. ad trebel. l. j. §. si is quadringenta.

15 ¶ Quid cōputat̄ i nistis legitimis. R. Pa. in. c. Raynutius. de testamē. ꝙ in legitima q̄ dicitur falcidia que ꝓuenit iure institutiōis non cōputant̄ nisi ea que venerūt iure institutionis heredi: non autem legata: vel alio modo ꝓueniētia. In quarta ꝟo trebellianica cōputant̄ nō solū que veniūt heredi iure institutionis: sed oīa que ꝓueniunt ei ex testamento: puta iure legati vel donatiōis nō alia proueniētia extra testamētū. In legitima ꝟo que prouenit iure nature cōputātur non solū ea que prouenerūt ex testamento: quocūꝗ titulo: ꝫ etiā vndecūꝗ sint ꝑfecta vt patet in iurib⁹ allegatis i glo. d. c. Raynuti⁹. ⁊ in. l. in quartā. ff. ad. l. fal. distiguit tm̄ Pa. ibidē circa hoc vltimū sic ꝙ aut pr̄ donauit filio ob cāꝫ: puta dotꝫ vl̄ donatꝫ. ꝓp̄ nuptias: ⁊ illud cōputat̄ cū legitima: aut donauit simplicit̄ ⁊ si dōatio tenuit: puta quia donauit emācipato vel ꝓpter merita: sic nō cōputabit̄. Si ꝟo non tenuit in vita pr̄is: lꝫ sit confirmata morte cōputabit̄ cū legitima de quo vide ⁊ dic vt i auꝺ. ex testamēto. C. de colla. ⁊ in. l. filiū quē habentē. C. fa. her.

¶ Utrū quis possit deducere duas legitiās portiones. s. legitimā debitam iure nāe ⁊ trebellianicā: olim fuerūt opiōes. i. l. ꝙ̄ꝙ̄. C. ad. l. fal. sed hodie dic cū Bar. in. d. l. ꝙ̄ꝙ̄. ⁊ in. l. papinian⁹. in. §. meminisse. ff. d̄ inof. testa. ⁊ Bal. in. d. l. filiū quē habētē. ⁊ canonistas. in. c. Raynutius. ⁊. c. Raynaldus. de testa. ꝙ si sb̄stitutio seu rogatio sit pure fcā aut ad certū diē ꝙ ꝑinde est ac si sit pure facta: tunc nō poterit detrahere nisi vnā quāꝫ voluerit. Si ꝟo rogatio sit facta sub cōditione vel ad incertuꝫ diē: sic poterit detrahere ambas duas. ⁊ sic cōcorda ius ciuile cū canonico: quod videt̄ discordare in hoc. ⁊ hec est cōmunis opīo ꝓm Pa. in. d. c. Raynutius. ⁊ rōnē diuersitatis vide ibi ꝑ eū. 16

¶ Utrū legitima portio que debet̄ iure nature amittat̄ ꝓpter delictū patris i lesaꝫ maiestatē. R. do. Car. in cle. pastoralis. de re iudi. in ꝟ. ceterū. tenet ꝙ nō. vnde dicit ꝙ filij audita condēnatione pr̄is furtiꝫ ⁊ dolose si capiūt suā legitimā nō tenet̄ saltē in foro aīe ad restitutionē faciendā principi: q͛ pñt tenere de iure nature que ꝑ positiuū ius non pōt tolli. ar. in. d. ꝟ. ceterū. pro hoc de testa. Raynutius. §. q͛ ꝟo. quia pater nō pōt ꝓuare filiū legitima: nisi in casu ingratitudinis vt. C. de inoffi. testa. l. qm̄ in priorib⁹. facit c. ius dictū. de ꝟbo. sig. in auꝺ. de here. ⁊ fal. §. si quis aūt nō implēs. dicit̄ ꝙ etiā per reatum iobediētie nō pōt priuari fili⁹ legitima Sed Zen. in. d. ꝟer. ceterum: tenet cōtrariū Ratio quia ꝑ contractū pōt tolli legitima. debetur eni. deducto ere alieno. ff. d̄ inoffi. te. l. papinianus. §. quarta aūt. Sed in delictis quasi cōtrahimur. q͛ per quasi cōtractum se obligat ad penā. ff. de iure fisci. l. imꝑatores nō. glo. ff. de postu. l. j. §. bestias. Idēꝫ tenet Jo. de li. quia legitima ē quota bonoꝛū quā pater habebat tēpore mortis: nihil autē habet quādo sunt cōfiscata. ff. de interdi. ⁊ rele. 17

l.3.7 quod no.ff.de iure patro.l.diui fratres Et l3 de rigore 7 subtilitate iuris istud sit verius: tñ mihi magis placet opinio Cardia. tanq magis benigna 7 eam teneo. Rõ quia per titulũ lucratiuũ 7 per donationẽ non potest pater alienare in preiudiciũ filij. C. d in offi.dona.per totũ.7 de dona.7 qd ibi no.c. fi.sed fiscus hoc capit ex titulo lucratiuo: et iõ non põt in preiudiciũ filij. Et ad rõnem Ben.dico verã quãdo per quasi cõtractum dãnificauit principẽ in bonis ex cuius dãno pater esset ei obligatus ad restitutionez: alias non: quia tũc non ẽ es alienũ: nec proprie potest dici q pater teneaẽ ex quasi cõtractu s simpliciter ex delicto. Ad Jo.de lig.iam patet rñsio: quia in fraudẽ filij titulo lucratiuo facta alienatio nõ valet.

18 ¶ Utrũ falcidia 7 trebellianica amittaẽ per negationẽ fideicõmissi in qualitate vel quãtitate facta ab herede illi cui fideicõmissum est factũ. R.fm Bal.in.l.scim⁹.§.licentiã. C.de iure deli.q sic: si ille probauerit qualitatẽ vel quãtitatẽ fideicõmissi: nec aliquam ex ipsis poterit detrahere.

l **Egitimus filius** quis dicaẽ: vide.s.filius.

l **Eno** quis dicatur. R.glo.i.§. q si in adulterio. 32.q.j. q est qui damnatã adulterã ducit: vel qui recõciliat sibi eaz: vt.C.de adul.l.castitati. vel qui sciẽter tenet adulterã: vt in.d.§.q si vel qui recipit pecuniã pro adulterio. ff.de adul.l.j.§.lenocinij. Limita pfata in trib⁹ primis casibus vera: nisi emendatã teneret. Jtẽ lenociniũ cõmittit qui questuaria mancipia habet: qz hoc nõ ẽ minus q pprio corpore questũ facere.l.palam.§.lenocinium. ff.de ritu nupti.

l **Eprosus** separaẽ ab habitatione hominũ vt in.c.j.de coniu.lepro.

j ¶ Utrũ lepra post veniẽs dissoluat mrimoniũ. R.q nõ: vt patet i.d.c.j.7.z.eo.ti. Sz spõsalia bene soluit: vt pz in.c.fi.eo.ti.

z ¶ Utrũ vxor teneaẽ cohabitare cũ viro vel ecõtrario vir cũ muliere leprosa. R.fz gl. in.d.c.j.q nõ in eadẽ domo vel lecto: sed bñ teneẽ ei debitũ reddere: vt i.d.c.z.sz Pe. aureolis in 4°.di.32.dicit q vbi non posset sine sua verisimili infectione etiã reddere debitũ q nõ teneẽ: 7 ponit regulam q null⁹ tenetur reddere debitũ vbi est periculũ verisimile de vltimata infirmitate.7 facit ad hoc quod dixi.s.debitũ.§.3.

¶ Utrũ leprosi teneanẽ ad decias. R.glo. i.c.z.de eccle.edi.q sic: nisi de hortis 7 terris 7 fetib⁹ aialiũ suorũ que sole excipiunẽ: i.d. c.z.7 iõ de alijs tenenẽ sicut alij christiani. 3

¶ Utrũ leprosi possint habere ecclesiã 7 presbyterũ qui eis celebret. R.q sic: si tot sunt simul q eam cũ cimiterio possint construere dũmodo veterib⁹ ecclesijs de iure parochiali non faciant iiuriã.d.c.z. 4

¶ Utrũ leprosi possint promoueri: vide.s. corpore viciat⁹.§.9.q ñ.nec celebrare nisi vt ibi dicitur. 5

¶ Utrũ sacerdos 7 leprosus factus possit in parochiali ecclesia plationis officio fungi R.q si sine scandalo 7 abhoiatione populi non põt illud exercere: debet ab officio remoueri: ita tñ q fm facultates ecclesie ministrenẽ ei necessaria quousq vixerit: vt in.c. tua nos.de cle.egro. Rectoribus pro ecclesiarũ qui sine scandalo illorũ qui sũt sani ñ possunt seruire altari: dãd⁹ ẽ coadiutor qui curaz hẽat aiarũ cui adiutori ad sustẽtationẽ ẽ cõgrua portio de facultate ecclesie eiusdez assignetur: vt in.c.de rectorib⁹.de cle.egro. ex quo patet q nõ phibeẽ celebrare: qñ sine scandalo potest vt in secreto 7 huiusmodi. ar.d.c.de rectoribus. 6

l **Ex** fm q rõnalis creatura ordinatur ad gratiã omissis alijs acceptionib⁹ legis fz Frã.de maio. in.z.senten. Est ars honeste viuendi, ligans hominem ad sui obseruantiaz aliter nõ eẽt lex nisi ligaret.

¶ Quottuplex ẽ lex. R.vt colligo ex Sco. in.4.di.17.triplex. Prima dr lex nature: et isto mõ aliquid dicitur dupliciẽ de lege nãe Uno mõ tanq principia practice nota ex terminis vel cõclusiones necessario sequẽtes ex eis: et hec strictissime dicũtur de lege nature. Secũdo modo dicit de lege nature 7 large id quod ẽ verũ practicũ cõsonũ principijs 7 conclusionibus legis nature in tãtũ q stati notũ est oibus illud cõueire tali legi. Secũ j

da lex dicitur positiua diuina que cõtinetur in his que sunt in veteri ⁊ nouo testamēto et licz Gratianus vocet ipsaz legē nature limitā eũ ꝙ ē verũ prout ē posita ab auctore nature: ⁊ distinguit cõtra ius positũz ab aliq̃ qui nõ est auctor nature. Tertia lex dicit positiua hoc ē posita ab hoibus. Multa enim ecclia statuit ⁊ impatores vltra ius diuinũ ꝓpter obseruantiā honestiorē in moribus et propter reuerētiā maiorē i suscipiēdis ⁊ administrādis sacris. de prima ⁊ secũda habes ĩ. papa. §. j. ⁊ ꝓceptũ per totũ. de quib⁹ hic tractare nõ intēdo: sed de tertia lege positiua que quidē lex positiua tm̃ habet de rectitudine inquãtuz a lege nature deriuat. Si ṽo discordet ab ea iam non erit lex sed corruptio legis vt Aug. in primo li. de lib. ar. Nõ videt inquit eē lex que iusta nõ fuerit. Unde inquantũ habet de iusticia in tantuz habet de veritate legis. ⁊ hoc ē qd dic̃ Isi. i c. cõsuetudo. di. j. Lex erit oē quod ratione cõsistit. Nã ꝑm Fran. vbi. s. quia principia legis nature nõ possũt eodē modo applicari omnibus ꝓpter multam varietatē rerũ humanarũ ideo exinde prouenit diuersitas legis positiue.

2 ¶ Quis põt facere leges. R. ꝑm Bal. in. l. oēs populi. ff. de iusticia ⁊ iure. ꝙ quantum quis habet de iurisditiõe tm̃ habet de auctoritate condēdi legē vel statutũ: nec vlterius extendit nisi hi quorũ interest cõsentiāt vel ad minus sint pñtes ꝑm Inno. in. c. j. de loca. ⁊ in. c. a nobis el ꝑ. de sen. ex. allegat. c. fi. de his que fiũt a prela. Rõ ꝑm do. Math. in c. cũ laicis. de re. eccle. nõ alie. quia potestas statuēdi depēdet a iurisditione ⁊ imperio in statuēte ⁊ subiectione quo ad eũ in quē statuitur. c. ecclesia. de cõsti. c. bene quidē. 96. di. glo. ⁊ Bar. in. l. j. ⁊. ff. de iurisdi. om. iu.

3 ¶ Utruz lex canonica vel quelibet alia lex seu constitutio: vel statutũ obliget ad mortale peccatũ ex transgressione eius. R. Pa. in. c. clerici officia. de vita ⁊ hone. cleri. ꝙ nõ semꝑ: sicut nec lex ciuilis inducit semꝑ decapitationē. Considera ergo ꝙ aut lex habet in se materiā preceptiuā ⁊ verisimilit̃ excogitatā multũ a cõstituēte: ⁊ tũc nõ cures de verbis quia verba sũt accomodāda materie tex. ē cũ glo. in. c. rogo. ij. q. 3. ⁊ pulcher tex. in cle. exiui. de ver. sig. ⁊ sic dic ꝙ induc̃ mortale. Si ṽo nõ constat de materia vbi quis esset certus de mente statuētis ꝙ vult inducere ad mortale: sic inducit. Facit qd no. gl. in. c. 3. ⁊. c. ꝑ venerabilē. qui fi. sint legi. ⁊ ibi per Pa. Aut cũ nescit de mēte latoris: tunc considera ꝙ aut verba sunt preceptiua puta precipimus: iubem⁹: sic obligat ad mortale. Facit. c. qd ꝑcipit. 14. q. j. Aut vtitur verbis impatiui modi et si materia non ē necessaria nec multuz ponderosa non obligat ad mortale: vt exemplũz: si quis te percusserit in vna maxilla: prebe ⁊c. quia est cõsilij. 23. q. j. paratus. Si ṽo materia est necessaria ⁊ multuz ponderosa: sic inducit mortale. tex. ē in clemē. exiui. in. §. item quia preter ea. de verbo. signi. Exemplũ in ps. Uouete. quod est consilij: quia votum fit de supererogatione: ⁊ reddite: istud est precepti: quia quod est ꝓmissũz ē debituz. de pac. c. j. et debitum reddere est preceptuz iusticie. l. iusticia. §. iure precepta. ff. de iusti. ⁊ iure. Facit quia obligare se est voluntatis. sed reddere est necessitatis: vt in. l. sicut initio. C. de actio. ⁊ obligatio. Aut vtitur verbis inhibitorijs: vt inhibemus: prohibemus: interdicimus: ⁊ huiusmodi. Et sic inducunt mortale ꝑm Pa. in. c. nam cõcupiscentiaz. de consti. Aut loquitur per verba cõmunia: vt decerno: statuo: ⁊ similia. Et sic non obligant ad mortale: vt dicit idez Pa. in dicto. c. nam concupiscentiaz. Similiter est verbuz cõmune innouo ⁊ ordino siue in plurali dicantur siue in singulari. Aut loquitur per verbuz debet. ⁊ sic iducit mortale: quia debet ex suo proprio significato importat necessitatez: vt glo. in cle. attendentes. de statu regula. Idez dicit glo. in. c. proposuit. de appellati. ⁊ per Bar. in. l. 3. C. de pigno. ⁊ in. l. sepe. ff. de offic. presidis prouincie. ⁊ alijs allegatis. in dicta cle. attendentes. per glo. et quãuis ratione materie aliquãdo sit congruitatis. in. c. j. de desponsa. impu. ⁊ no. glo. in dicta. l. sepe. ⁊. l. 2. tamen dicit Pa. in. c. j. de do. ⁊ contu. Improprietates sunt vitande nõ ad sequentiā trahende. c. propterea. ⁊. c. fi. ⁊ quod ibi no. de verbo. signi. ideo solum habebit locuz ꝙ sit consilij in casu spāli ratione materie que cõsultiua ē. Aut cõminat̃ sub pēa excoicatõis

⁊ sic inducit mortale: q2 nisi pro mortali nul
lus excoicatur. ij. q. 3. nullus. ⁊ c. nemo epo
rũ. ⁊ de sen. ex. c. j. li. 6. Facit ad hoc in ar. c.
preterea. de offi. deleg. ⁊ l. oratio. ff. de spõ. ⁊
l. 2. ff. de iurisdi. om. iudi. quia eadẽ obliga
tione qua obligat excoicatio. Similr̃ ⁊ illõ
per quod ad ipsaꝫ ꝑuenir̃. Facit quod no. i
cle. qm̃. de vi. ⁊ ho. cle. vbi tenet Stephan⁹
ꝙ peccat mortalr̃ cõtrafaciẽs sanctiõi: ⁊ dr̃
sanctio proprie cõstitutio seu lex penalis: vt
ibi no. glo. Aut loquir̃ per virtutẽ obedien
tie: vel sub pena maledictionis eterne: vl' sb̃
indignationis oĩpotentis dei ⁊ huiusmodi:
sic inducit mortale: vt in. c. vnico. de sta. re
gula. li. 6. Aut cõsuetudo habet vt talia ver
ba obligẽt ad mortale: vt sic iducẽt. ar. c. di
lectus. de cõsue. ⁊ l. minime. ⁊ l. si de interp̃
tatione. ff. de legi. tex. est in. d. cle. exiui. §. itẽ
quia p̃terea. sed aduerte hic ꝙ vbi ex se indu
cit ad mortale: nõ semp̱ peccat mortalr̃ con
trafaciens: vt. s. inobedientia dictum est. ⁊
ibi vide in principio.

4 ¶ Utrũ in foro cõsciẽtie lex canonica ciuil'
vel alia etiã preceptiua semp̱ sit seruãda. R.
ꝙ nõ. in. ij. casibus vt colligo ex Inno. in. c.
quia pleriq;. de imu. eccle. ⁊ de homi. in. c. si
cut dignum. ⁊ ex cõsilio. 2i. Fede. Jo. cal. ⁊
Pa. in prologo decretaliũ. ⁊ Jo. an. i. c. q̃q̃
de vsuris ⁊ alijs. Prim⁹ qñ lex positia distin
guit inter forũ contentiosũ ⁊ consciẽtie: q̃a
sic non seruabir̃ in foro penitẽtiali auctorita
te ipsius legis. c. tua. ⁊ quod ibi no. de spõsa.
Secũdus qñ ius fundat se sup̱ p̃sumptione:
⁊ nõ super veritate: quia in foro cõsciẽtie attẽ
dimus ad veritatẽ: vt credamus cõfitenti de
oibus: quia solũ agir̃ de preiudicio ipsi⁹ aie
c. significasti. de homi. Ideo si sit veritas cõ
tra p̃sumptionẽ nõ ꝟuabir̃: vnde lꝫ heres ñ
fecerit inuentariũ: tñ in conscia nõ tenebir̃:
nisi inquãtũ hereditas se extendit: q̃uis ius
aliter velit: quia presumit plus eẽ i heredita
te: vt in autẽ. de here. ⁊ fal. nõ. hoc probatur
in. d. c. tua. ⁊ in. c. litteras. in fi. de resti. spo.
⁊ in. c. a nobis. el̕ ꝯ. de sen. excõ. ⁊ vide Bal.
in l. j. C. de sac. san. ec. Tertius qñ lex nõ est
ad vtilitatẽ cõmunẽ sed princeps ꝓpter vti
litatẽ propriã edidit. Facit. 4. di. c. erit autẽ
lex. ⁊ dicitur iiusta tunc lex ex fine ẽm Pa. i
c. canonũ. de consti. Quartus qñ lex non di
stribuit eque onera subditis. sicut dꝫ facere
bonus paterfamil'. quia sic ẽ iiusta ex forma
ẽm Pa. in. d. c. canonũ. Quint⁹ qñ excedit
auctoritatẽ constituentis: vt patet in statu
to epi qd̃ non ligat delinquẽtes extra dioce
sim suã ẽt suos subditos: vt in. c. vt aĩarũ. de
consti. li. 6. Facit. l. fi. C. de iurisdi. om. iu. ⁊
sic dicitur iniusta ex auctoritate. ⁊ pro istis
tribus casibus facit quod no. Bar. in. l. ve
ctigalia. ff. de publi. vbi dicit ꝙ gabella lici
te fraudar̃ que iuste nõ ẽ imposita. Sextus
qñ est penalis: quia añ cõdẽnationẽ nõ tene
tur quis soluere in foro aie penã. vt ẽ glo. sin
gularis in. c. fraternitas. 12. q. 2. de quo dic
vt. j. pena. §. 3. Septim⁹ qñ ratõ legis cessat
in foro aie. Nã lꝫ lex nõ exprimat rationem
seu causam. nos tñ debemus eã cõiecturare.
⁊ ad limites illius limitare vel ampliare eaꝫ
iuxta theoricã. hoc. in. l. non dubiũ. C. de le
gi. Exemplũ: in ciuitate obsessa statuitur ꝙ
porte ciuitatꝫ maneãt clause: ⁊ hoc pro vtili
tate cõmuni: vt in plurib⁹: pone ꝙ cõtingat
hostes insequi aliquos ciues: ita ꝙ in dãnũ
cederet ciuitatis: nisi aperirẽtur porte: tunc
sunt ap̱eriẽde: quia eẽt nisi ap̱erirẽtur cõtra
bonũ ⁊ vtilitatẽ cõmunẽ: verũ est ꝙ nõ perti
net ad quẽlibet hoc interp̃tari nisi ꝑiculum
sit subitaneũ: vel sit manifestũ legislatorẽ il
lud intendisse: sed solũ ad regẽtẽ ciuitateꝫ ⁊
huiusmodi. Itẽ aliud exẽplũ: statuto cauer̃
ꝙ vxore moriẽte sine liberis vir lucrer̃ dimi
diã dotis: q̃uis nõ exprimar̃ causa: tñ nos
debem⁹ cõiecturare cãm huius statuti: vide
licet sũpt⁹ mariti quos facit in ducẽdo vxo
reꝫ ad domũ: nec alia cã põt eẽ: ⁊ sic si nõ du
cit eam nõ debet lucrari: secus eẽt si sic lucra
retur mulier sicut vir quia tũc causa extima
rer̃ affectus maritalis. ⁊ idẽ etiã si nõ duxisset
lucrarer̃. Hec no. Pa. in. c. ex publico. de cõ
uer. coniug. facit quod idẽ Pa. no. i. c. quia
in insulis. de sta. mona. vbi dicit ꝙ lex debet
ampliari ⁊ restringi ad limites rationis ex
presse: etiã si verba nõ patiar̃: vt i. l. adige
re. §. q̃uis. ff. de iure patro. ⁊ i. l. cũ pater. §.
dulcissimis. ff. de lega. 2. ⁊ in. l. pater. §. fun
dũ. ff. de leg. 3. Facit. c. cũ dilecta. de confir.
vti vel inuti. ⁊ bonus tex. in regula fin. de re
gu. iur. li. 6. ⁊ quod no. Bar. in. l. item que
ritur. §. qui impleto. ff. loca. ⁊ ideꝫ Pa. in. c.
j. de iuramẽ. calũ. dicit ꝙ etiã in penalibus
seu odiosis quãdo ratio est exp̃ssa extẽditur

7 ampliatur dispositio legis: vt in.d.regula
fi.7 quod ibi no. Dy.7 Jo.an.in mercuriali
bus.7 quod no.in.d.§.dulcissimis: sec⁹ eēt
in penalibus ſm eundē Pa.in.c.j.de sen.et
re iudi.in simili sub terminis facilioꝛib⁹ vel
paribus: vt no. Jnno.in.c.cū spāli. ꝺ appel.
Jtē iste casus probat᷑: quia ratio legis plus
debet attēdi ꝙ̄ lex ipsa.l.j.C.que sit lō.con.
7 prima di.c.cōsuetudo.ibi dicit᷑.lex ē quic-
quid ratione consistit: vnde Bal.in.c.j.de
consti.dicit ꝙ lex consistit in substātia ratio
nis.7 Bar.in.l.cū mulier.ff.solu.ma.dicit
ꝙ ratio legis 7 mens legis idē ē: 7 propterea
dicit glo.in.l.j.7.2.C.que sit lon. consue.ꝙ
nō minus debet attēdi ratio legis ꝙ̄ lex ipa
hoc intellige de ratione finali que dicit᷑ ipsa
lex ſm Bal.in.c.dilectus.el.2.de rescrip.
7 in.l.si quis seruo.C.de fur.dicit ꝙ ratio fi
nalis ē anima legis. Jtē vbicūq; habet locū
ratio legis habet locū etiā lex.C.de int᷑ dic.
l.j.ſm Archi.7 sequit᷑ Ge.in.c.vbi ꝑiculū
ꝺ elec.li.6.imo plus etiā si verba cōtradicāt
vt.l.scire oportet.§.aliud in verbo. 7 si ma-
xime verba legis.ff.de excusa.tuto.nō eni in
folijs sed in sensu consistit euangeliū.c.mar
chion.j.q.j.7.c.intelligētia.de verbo.signi.
Facit tex.in.l.3.C.de libe.prete. vbi eni inq̄t
manifestissim⁹ ē sensus testatoris interꝓta-
tio verboꝝ nusq̄ tm̄ valet vt melior sensu
existat. Bal.ēt i.l.cōmissorie.C.de pac.int᷑
emp.7 ven.dicit ꝙ iudici lꝫ sit iposita neces-
sitas seruādi statutū ſm formā: prout iacet
ad litterā.argu.l.prime.§.si is qui nauē.ff.
de exercito.tamē nō habebit locū hec necessi
tas: nisi saluo intellectu: quia littera occidit
spūs viuificat.7 facit pro hoc glo.in.c.illo
vos.in ver.pign⁹.de pigno. Et ad iura que
dicūt legē seruandā etiā in foro aīe. Dic ꝙ
verū quādo ē eadē ratio in vtroq; foro: qr
sic nō cessat i foro anime: ita R.pa.i.c.tua.
in fi.de vsuris.7 quō ratio vel causa finalis
pōt cognosci.vide.ſ.causa.§.5. Octau⁹ qn̄
verba legis nō adaptant᷑ ad aliquē casum:
nec eius dispositio adaptabit᷑ si de mēte: alr
nō constet.hoc ē notabile dictū Bar.i.l.4.
§.totiēs.ff.de dā.infec.7 in.l.ita autē.ff.de
admi.tu.7 ibi dicit.statuto cauet᷑ ꝙ soluant᷑
pro gabella de quolibet contractu sex dena-
rij pro libra.istud nō habebit locū in re inex-
timabili: quia cū verba nō adaptent᷑: nec di

spositio. Facit.c.indēnitatibus.§.sed cū eas
7 ibi Ge.de elec.li.6.7 Bar.in.l.constitu-
tū.ff.de testa.mi. Non⁹ qn̄ lex ciuilis lꝫ non
sit improbata de iure canonico fouet lucrū
odiosū proximo vel rigorē quēdā. Exēplū
in.c.fili⁹ noster.de testa.vbi lꝫ lex ciuilis di
sponat valere legatū rei aliene: tm̄ non ē ser-
uanda in foro aīe: quia fouet lucrū odiosū
heredi: nec ē fundata sup naturali equitate
aperte nō cōstito de volūtate defuncti. 7 fa-
cit in simili.c.ex parte.in fi.de censi.7.c.dile
cti.de iudi.7.c.j.de dolo 7 contu.de quo dic
vt.ſ.legatū.j.§.23. Decimus qn̄ lex ē iniu
sta siue ex forma vl' ex fine vel ex auctoritate
vt dictū ē.3.4.7.5.casu: siue etiā q̄lit᷑cunq;
inducat ad peccatū cōtra legē dei aut iuris
canonici: vt sunt leges que cōcedūt vsuras
contra.c.sup eo.de vsuris. Jtē que cōcedūt
incantationes cōtra ventos 7 nubes: sicut.l.
eoꝝ.C.de male.7 mat.cōtra.26.q.5.7.6.i
multis.c.notata. Jtē que concedunt prescri-
ptionē cū mala fide contra regulā: possessor
de regu.iur.li.6. Jtē que ꝑmittūt deceptio
nem inter cōtrahētes vsq; ad dimidiā cōtra
illud. Qui nō egit dolū 7c. Jtē que nolunt
aliquē obligari ex nudo pacto cōtra.c.iura-
menti.22.q.5. Jtē que nolūt valere legata
ad pias causas nisi ꝑ tot testes probētur con
tra.c.relatū.7.c.cū esses: 7.c.iudicāte de te-
stamē. Jtē que volūt teneri heredē ex deli-
cto defuncti cōtra nō.in.c.in litteris.de ra-
ptoribus.7 in.c.tua nos.de vsur. Jtē que
nolūt spuriū alendū cōtra naturalē pietatē
Jtem que prohibēt vel ꝑmittūt aut dispo-
nūt sup contrahēdis matrimonijs dissoluē-
dis: 7 huiusmōi cōtra canones. Jtē que pro
hibēt cōprehensam in adulterio teneri.in.l.
crimen.7.l.castitati.C.de adul.cōtra.§.sub
auditur.31.q.j.intellige si vult corrigere se.
Jtem que concedūt concubinatū contra il-
lud Exo.20. Non mechaberis. Jtē que pri
uate ꝑsone concedūt homicidiū contra illō.
Non occides. Et de huiusmodi habes in lo-
cis suis diffusius. Aduerte tamē ꝙ quando
lex seu statutū aliquid denegat propt᷑ equū
bonū publicū vt puta ꝙ nō soluēs gabellam
nō audiat᷑: vel istrumētū quod ē registratū
i libris cōis reputet᷑ falsum: habebit locū in
consciētia etiam ſm Bal.in.c.si quis ꝑ tri-
ginta.si de feudo cōtro.fue. Jdē exēplificat

Bar. in extrauagāti ad reprimenda. in ver
bo denunciationez in macedoniano ⁊ velleia
no. quod nota. Undecim⁹ quādo lex ciuilis
non fuit moribus vtentiū recepta ⁊ canō nō
disponit: aliter expresse nō obligat de neces/
sitate vt no. Pa. in. c. litteras. de iura. calū.
De lege canonica vel statuto dic vt. s̄. cōsti
tutio. §. j. qñ non fuit moribus recepta
5 ¶ Utrū clerici ⁊ alie ꝑsone ecclesiastice te/
neantur seruare leges aut statuta laicorum
R. Pa. in. c. ecclesia sancte Marie. de con/
stitu. Aut lex disponit specifice sup rebus ec
clesiasticis ⁊ bonis earū: ⁊ sic ē nulla tanꝗ cō
dita ab eo qui nō habet potestatē: ⁊ sic nō ē
seruanda: quia nec impator aut alius secu/
laris habet potestatē super ecclesias: aut ec/
clesiasticas personas: vt in dicto. c. ecclesia.
Et hoc verū nisi in duobus casibus. Prim⁹
est quādo ē ꝑuilegiatiua: quia potest q̇s pri/
uilegiare etiā non suū subditū. sic itellige. c.
nouit. de iudi. vbi allegatur lex Theodosij.
Secūdus quādo lex ē fundata sup naturali
ratione: quia tūc debet seruari nō ratione le/
gis sed ratiōe iusticie naturalis. l. scire opor/
tet. ff. de excu. tu. §. qui nō iuste. Aut lex dis
ponit generalit̄ nō faciēdo mētionez de cle/
ricis vel ecclesiasticis: sed nō pōt seruari sine
peccato: vt in prescriptione male fidei: et sic
non ē seruanda a quocūqz. c. fi. de ꝑscript. et
c. lz mulieres. de iureiurā. li. 6. Aut est gene
ralis ⁊ rationabilis nec cōtradicit canonib⁹
⁊ tunc si ē fauorabilis seruāda ē etiā quo ad
clericos ⁊ eccl'asticas ꝑsonas: vt in. c. scdo re
quiris. de appel. Unde statutū qd̄ disponit
vt existētibus masculis: mulier nō succedat
porrigitur etiā ad clericos: vt no. Pa. in. c.
cōstitutus. de resti. in inte. Similiter priui/
legiū concessuz hominib⁹ alicuius loci com/
prehendit etiā clericos illius loci: lz non exp̄
mat. Facit. c. dilecti. de foro cōpetē. nō. Jo.
de lig. in. c. clericus. de foro cōpe. ⁊ Bal. i. l.
cūctos populos. C. de sum. trini. Et nō quā/
do talis lex generaliter disponens potest se
habere ad comodū ⁊ incomoduz non potest
dici preiudicialis. Exemplū: statutū dispo/
nit ꝙ primogenitus succedat: certe secundo
genitus lz sit clericus non succedet. Similit̄
in statuto quo masculi excludunt mulieres:
non succedet mulier ꝗuis sit effecta religio/
sa. Et ideo omnes leges disponentes sup cō/
tractibus empti. vendi. locato: comodato ⁊
huiusmodi: si nō contradicūt canonibus sūt
seruande: etiā quo ad ecclesiasticas ꝑsonas.
Facit. c. j. de no. ope. nunci. ⁊ est de mēte Ho
stien. ⁊ Jo. an. in. c. j. vt lite pēdē. secus si sim
pliciter afferret preiudiciū vt qui nō facit in
uentariū: vel qui infra tale tēpus non adiuit
hereditatē sit priuatus: ⁊ huiusmodi: quia
nunꝗ pōt esse ad comodū ecclesiasticorū. ⁊
ideo nō tenētur. Similiter quādo statuitur,
ne possit aliquid vendi nō subditis. Aut lex
ciuilis ē generalis ⁊ rationalis: sed deuiat a
iure canonico. tunc in foro seculari seruabit̄
sed non in foro ecclesiastico: neqz in terris sb
iectis dominio ecclesie: quia tūc debet serua/
ri lex canonica i vtroqz foro. Facit. c. si duo/
bus. de appel. ⁊ qd̄ no. i. c. quod clericis. d̄ fo.
compe. Aut lex ciuilis dispōit sup materia
ad ecclesiaz ꝑtinēte: nō disponēdo ipsaz ma/
teriā sed tollendo lucrū quod al's dederat: vl̄
imponēdo penā actionuz explicanti. Exēplū
primi de raptore contrahente matrimoniū
cum rapta: in quo casu lex priuat omnib⁹ bo
nis datis sibi a raptore: ⁊ sic non valet: vt
vult glo. nō. i. c. de puellis. 36. q. 2. ⁊ eaz seq̇
videtur Fede. cōsi. 35. ⁊ mihi placet: quia vi/
detur intimidare matrimoniū: ⁊ sic non est
seruāda etiaz quo ad nō ecclesiasticos. Exē/
pluz secundi lex punit mulierez contrahen/
tem infra annuz luctus: vt. C. de secun. nup.
quasi per totum: ⁊ nō valet ratiōe predicta.
Sed hoc limito nisi pena apponeretur fauo
re filiorū: sicut lex que imponit penā matri
que agnouit tutelā filij transeūti ad secūda
vota nō petito tutore filio: vt in. l. omnē ma
tri. C. ad tertu. quia tūc valet. Aut lex ciui/
lis dispōit circa accidētia tēporalia ad actū
spiritualez: vt in dote: ⁊ tūc si non contradi/
cit canoni: valet. c. Raynuti⁹. ⁊. c. Raynal/
dus. de testamentis. ⁊ quod legitur ⁊ notat̄ i
c. 2. de do. post diuor. re. Et hoc veruz nisi i/
timidet cōtractionez matrimonij. Si vo cō
tradicit canoni tūc pendet ab illa questione
cuius fori sit causa dotis. ⁊ Inno. i. c. de pru
dētia. de do. post diuor. re. ⁊ Pa. tenēt ꝙ est
mixti fori: ⁊ sic lex seruabitur in foro suo: et
canon in suo foro: ⁊ locus erit preuētioni. c.
cum sit generale. de foro cōpetē. Aut lex ciui
lis procedit circa actuz spiritualē presumen
do: ⁊ lex canonica inuenitur contraria: puta

lex presumit matrimoniuz si masculus et femina simul habitant. l. in libere. ff. de ri. nup. si sit libera et no faciat questu de corpore: vt ibi lex canonica psumit adulteriuz siue fornicatione. 30. q. 5. aliter. Et sic standu est in vtroqz foro iuri canonico: quia lex imitatur canones. c. clerici. de iudi. Et fm hoc limita iura que dicunt leges seruandas que no contradicunt canonibus.

6 ¶ Utrum in penalibus fiat extensio legis. R. Jo. de imo. et sequitur Domi. in. c. si. p9 qz. de electio. lib. 6. qz fm mente coprehensiuaz sic. et fortius in fauorabilib9: sed fz mentem extensiuam no sit in penalibus. c. statutum. de electio. li. 6. Jn alijs aute no penalibus fit extensio ex idetitate rationis. vide de hoc glo. et Do. in. c. sepe. de tepo. ordi. lib. 6. et. j. pena. §. 5.

7 ¶ Sed quomodo mes coprehensiua legis monstratur. R. fm Jo. de Jmo. et Do. in dicto. c. si post qz. de elec. li. 6. qz ex quatuor Primo ex comuni vsu verboruz: quia preualet omni rigori et significationi verboruz ff. de lega. 3. l. librorum. §. qz tame castus. et de cosuetu. c. cuz dilect9. Secudus si aliter intelligedo sequeretur absurdus sensus cuz debeat esse possibilis et hoesta. 4. di. erit aut et no. Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. et iure. Exemplu: lex dicit qui occiderit hominem: capite puniatur si ad litteraz deberet intelligi: sequeretur qz occidens se defendedo: vel furiosus esset occidedus contra cleme. si furiosus. de homici. qz est absonuz. Tertio mostratur mens coprehesiua quado in illa est expressa ratio. quia ex illa vt dictuz est: colligitur mens legis. Facit cle. j. de electio. Exempluz in. c. ex parte. de postulan. vbi prohibitio de aduocando facta monachis extenditur ad canoicos: quia lz sint diuersi: tame quia constitutio fundat se super religione. ideo extenditur etiaz ad canonicos. Et ideo omnis costitutio que habet respectuz ad religione. lz loquatur de monachis coprehendit etiaz canonicos et omnes qui promittut tria vota. Secus si loqueretur de religione cuz aliqua qualificatione: puta monachus niger et huiusmodi. Quarto coprehedit mes legis qn per eandez constitutionez vel per aliaz apparet id quod ibi est positu gratia exepli fuisse positu: sicut i. l. j. ff. vti pos. dicit qz lz verba edicti loquatur de ede: tame in fundo etiaz habet locu: vt in. §. hoc inter dictu. in oibus ibidem.

¶ Qualiter deprehenditur mes extensiua legis. R. Jo. d Jmo. et Do. vbi. s. qz coprehenditur ex idetitate rationis no scripte: vt in. l. j. C. de interdic. et re. Facit. c. inter ceteras. de rescrip. et. c. z. de transla. prela. Naz de similibus ad similia idem iudicium est: vt in dicto. c. dicitur. 8

¶ Utrz lex seu constitutio cocernat futura solu. R. Pa. in. c. cognosceetes. de consti. qz sic: ne afficiat aliquos sine culpa et hoc nisi caueatur in lege vt extendatur etia ad pterita 9

¶ Utru cu lex vel statutu loquitur per verba pteriti tepo ris indulgendo aliquid extendatur ad futura. R. Pa. in dicto. c. cognoscentes qz non: ne detur materia delinquendi: vt est tex. limitans hanc materia in. l. cuz lex. ff. de legi. per qua dicit Bar. qz si statuto cauetur qz quilibet banitus soluens dece eximatur de banno: non habet locu respectu eoruz qui baniutur de futuro: quia daret materia delinquendi. secus si cessaret hec ratio: quia lz loquatur per verba preterita vel presentia extenditur ad futura: quia lex semper loquitur. l. arriani. C. de here. 10

¶ Quomodo interpretatur. vide. s. interpretatio. in principio. 11

¶ Quando lex incipit ligare. R. qz ad hoc qz lex sit: oportet vt constituat. Secudo vt promulgetur et publicatio e vltim9 act9 pficiens lege fm glo. in cle. prologo. per. l. huanum. C. de legi. Et ideo postqz est soleniter edita ligat statim sciete s sine expectatione alterius temporis: vt no. Pa. in. c. j. de postu. prelato. et glo. et Paulus in. c. z. de re. eccle. non alie. lib. 6. 12

¶ Sed quado presumit scientia legis. R. Pa. in dicto. c. cognoscentes. qz in legibus et costitutionibus inferioru tepus est arbitrarij fm loci qualitate et conditione psonaru. Jn legibus aut impatoru presumit scia post duos meses a publicatione facta in puintia vt in aut. vt facte noue costi. Jn cotitutioe xo pape Jo. an. i data. li. 6. vult vt liget p9 duos meses a publicatione facta Rome: sed rationes sue non mihi placent. Et ideo idez dicam quod de constitutione impatoris. et sic videtur etia tenere Pa. i. d. c. cogsceetes. 13

⁊ lʒ papa dicatur habere pedes plũbeos: habet tñ episcopos ⁊ archiepõs per quos noticiã dare põt.

14 ¶ Utrum volens probare ignorantiam sit admittẽdus. R. Pa.in.d.c.cognoscẽtes ꝙ sic: sine aliquo dubio: vt in.c.fi. qui matr. accusa.pos. ⁊ in.l.fi.ff.de decre.ab or. Et sic patet ꝙ in consciẽtia nõ ligat ignorãs sine culpa sua. Aliter superflue ⁊ frustratorie admitteretur ad probandũ ignorantiã. Et hoc est sine dubio quãdo lex reqrit dolum. facit glo.in.c.ad falsariorũ.de cri.fal.alias secꝰ eẽt vide.s.ignorãtia.§.4.⁊ distingue vt ibi.

15 ¶ Quõ tollit lex seu cõstitutio p cõsuetudinem. vide.s.consuetudo.§.9.⁊.10.⁊.j.statutum.§.21.

16 ¶ Utrũ tollatur per legẽ contrariam. R. Pa.in.c.cũ accessissent.de constit. ⁊ Bar. post Cy.vt i.d.l.omnes populi.dicũt ꝙ sic lʒ non fiat mẽtio de prima: nisi habeat clausulã derogatoriã ad secundã: quia tũc opus eẽt facere mẽtionẽ de prima.ar.l.si quis.in prin.ff.de le.3.⁊ in.c.nõnulli.de rescrip. Alii qui tamẽ in dicta.l.si quis.dicũt ꝙ si loquamur de priuilegio vel rescripto: ⁊ testamento que sunt priuata lex: sic opꝫtet fiat mẽtio quãdo habent clausulã derogatoriã ad secundũ. Si autẽ loqmur de legibꝰ ⁊ statutis non oportet fiat mẽtio etiã si habẽt clausulam derogatoriã ad secundũ: per cle.dudum de sepul. quia cũ presumant oĩa scire videntur scient velle reuocare statuendo in cõtrariũ: hoc secꝰ ẽ in priuata q̃ ẽ i fcõ ⁊ mihi placet

17 ¶ Utrum ex nõ vsu inducat consuetudo derogatoria legi. R. vt colligo ex Pa.i.c.Joannes.de cleri.coniu. ꝙ aut nonꝰ vsus habet in se actũ tacitũ contra dispositionẽ iuris: ⁊ tũc inducit cõsuetudo. Exemplũ lex defert hereditatẽ cõmuniter ⁊ equalit filijs tã masculis q̃ feminis.l.maximũ vitiũ.C.de lib. pret. sed cõsuetudo defert primogenito vel solũ masculis: ⁊ secũdus genitus vel femine nunq̃ sunt vse illa lege. iõ consuetudo inducitur ꝓpter actũ cõtrariũ legi. Si vero ñ vsus nõ habet actũ contrariũ nec tacitũ nec expressum legi: sic non inducit cõsuetudo cõtra legẽ p nõ vsuʒ: sic verbi gratia lʒ forte sint plꝰ q̃ centũ anni ꝙ nullus vendidit hermofroditum: non tamẽ est abrogata.l.querit.ff.de sta.ho. que vult vt extimet ſm statũ prevalentẽ. Similiter lʒ nõ agã cõtra euʒ q̃ mihi damnũ dedit actiõe legis aquilie: non tamẽ per hoc abrogat illi legi: quia illa lex non necessitat ad agendũ sed dat facultatẽ.

¶ Utrũ actus gestus cõtra legẽ sit nullus 18
ipso iure. R. ꝙ nõ in quatuor casibꝰ. Primo quãdo causa prohibitionis nõ ẽ perpetua: sed tẽporalis: vt in.c.j.de matri.contrac.cõ ind.eccle. ⁊ dicitur tẽporalis qñ ẽ restricta ad certũ tẽpus: puta prohibet matrimoniũ ꝓpter venerationẽ certi diei. Similiter de professione facta infra annũ que prohibet in.c.ad apostolicã.de regula.li.6. Secꝰ si ꝓhibitionis causa ẽ perpetua: puta cũ prohibet aliqd propt malũ quod inde sequi põt vt matrimoniũ ꝓpter cõsanguinitatẽ ⁊ huiusmodi. ⁊ sic intellige.l.nõ dubiũ.C.de legibꝰ.⁊.c.vides 10.di.⁊.c.cõtradicimꝰ.35.q.3.⁊.c.non oportet.33.q.4.⁊ ista ẽ theorica glo.in.c.tua fraternitas.de spõ.duorũ. Secũdo quãdo prohibitio legis cõcernit pncipalit fauorẽ alicuius. talis prohibitio habet potius vim exhortationis respectu illius pro cuius fauore pncipaliter fit: quia põt renũciare. pro hoc.4.di.§.hec ⁊ si legibus. Hoc ponit Pa.in.c.ad apostolicã.de regula.⁊ infert ꝙ posset p hoc intentari: lʒ statuto caueat ne mulier possit contractũ facere sine presentia duorũ agnatorũ ꝙ valeat cõtractus sine eorũ presentia si statutũ expresse nõ anullet actũ factũ. Facit.l.si quis in conscribẽdo.C.de pac. facit.d.c.ad apostolicam. vbi patet obligationem acquiri deo: lʒ sit actus prohibitus a lege fauore profiteri volentis. Tertio quãdo lex dat certã formã super eo quod alicui cõuenit ex sua potestate. Exemplũ: episcopꝰ ex sua iurisditione potest absoluere ab excõmunicatiõe vbi cõditor canonis sibi nõ reseruat. Attamen lex dicit ꝙ nõ absoluat nisi faciat sic vel sic: si facit contrariũ tenet tamẽ absolutio: secus quãdo lex dat potestatẽ illi qui eam alias nõ habet cũ tali forma: quia si nõ seruat formam nihil facit. Hoc capitur ex domino Cardina.in cle.j.de iure patro. ⁊ concor.glo.ibidẽ ⁊ Pau. Quarto quãdo lex punit cõtrafacientẽ: quia tenet si expresse nõ anullet factũ cõtra: secus qñ non punit sed solũ prohibet: qr sic non tenet: et sic loquit lex: nõ dubium

C.de legi. hoc ponit domin⁹ Car. in cle. i. de rescrip. diuersa tamen circa hoc est docto rū opinio quibusdā dicentibus: ꝙ in omnibus casibus facta ꝯtra legem sunt ipso iure nulla: nisi lege speciali actus sustineatur ꝫ Jo. an. in. d. c. ad apostolicā. ⁊ cū eo coiter doc. Sed mihi placent dicti quatuor casus in quib⁹ valent gesta cōtra. l. qui faciunt ad magnā declarationē3 dicte. l. nō dubiū. ⁊ ꝑ quos clarius potes intelligere quādo factū cōtra legem alia lege sustinetur: quia tunc quando aliqñis de predictis quatuor casib⁹ concurrit.

19 ¶ Utrū facta in fraudē legis teneant. R. ꝙ non vt no. Bar. in. l. si libertus minorem ⁊ ibi tex. ff. de iure patro. secus esset si fieret in fraudē hominis etiā principis. vide Pa. in. c. dilectus. de preben. ⁊ quod no. in. d. l. si libertus. ⁊ quomodo fit fraus legi. vide. ꝟ. Fraus. §. 2.

20 ¶ De ista materia legis. vide. ꝟ. Consuetudo. ignorantia. ⁊. ĩ. Statutū. vnde appellatione legis cōprehendit consuetudo. Facit c. i. iuncta glo. prima ⁊ scdā de spō. vnde cō suetudo est quedā lex. l. de quibus. ff. de legi. ⁊ di. i. consuetudo.

21 ¶ Aduerte ꝫm Inno. in. c. fi. de re. ec. non alie. ⁊ sequitur Pa. in. c. i. de rest. in inte. ꝙ vbi ius canonicū in alia materia dat regulā specialem: ꝙ non debem⁹ illā distinguere ꝑ ius ciuile: verbi gratia canon induxit suā solēnitatē in alienatione rei ecclesiastice. Ideo nō debemus seruare illā iuris ciuilis positā in auth. hoc ius. C. de sa. san. ec.

22 ¶ Utrū condētes leges iniquas peccent: et ad quid tenent. R. ꝙ licet de iure tales leges seu statuta non valeant. 8. dis. que contra. ⁊. 32. q. 7. flagitia. tamē facientes ⁊ cō sentientes peccant mortaliter. de quib⁹ Esa. x. Ue qui cōdūt leges iniquas: ⁊ si sūt ꝯ libertatē ecclesiasticā sūt excōmunicati. vide ꝟ. Excōmunicatio. 7. casu. 12. ⁊ tenent restituere oē damnū quod prouenit alicui: rōne talis legis. Et omnes volūtarie obseruātes similiter mortaliter peccant: ⁊ oīa acq̄sita occasione talis legis tenent restituere: sicut in simili dicā de participantibus cū raptorib⁹: ⁊ non solum dicunt inique quando sunt cōtra legē dei ⁊ nature: sed etiā quādo sunt cōtra ius positiuū ad pauperes opprimendos: ⁊ iusticiā impediendā: ꝫm Host. Quod nota bene.

¶ Utrū lex indulgēs aliq̄d qđ pōt intendere in alteri⁹ preiudiciū intelligat saluo interesse partis. R. ꝙ sic vt tenet Bal. de pa. iura. fir. ⁊ Pa. in. c. i. de iudi. 23

¶ Lex cōmissoria quid sit. vide infra Pactum. §. 17. 24

Libellari⁹ contra

1 ctus: qui dicit datio ad libellū: idē est ꝙ emphiteosis: ⁊ ideo ibi vide. ⁊ de laudemio soluēdo ꝙuis quidā: vt Bar. in. l. si finita. §. si de vectigalib⁹. ff. de dā. ifec. tenēant ꝙ differt: q2 emphiteosis fit a dño: sed datio ad libellū fit a nō domino. s. vasallo emphiteota ⁊ huiusmodi sed tpalibus nrīs coiter non differt: nisi qñ fit illicite ⁊ vsurarie: vt p3. ĩ. Usura. ꝓ. §. 44. ⁊. §. 64.

Libell⁹ famosus

1 est cōpositio in scriptis facta i infamiā alicuius: eius qđ probare non vult: ⁊ in publico iactata.

¶ Que pena cōponentis libellū famosū vl inuentū qui nō cōbusserit vl destruxerit: s3 dolose manifestauerit vim ipsi⁹. R. ꝫm glo in sūma. 5. q. i. si cōuictus est ꝫm leges decapitat siue deportat. 5. q. i. c. hi qui inuenti. ⁊ l. vnica. C. de fa. libe. ⁊ fit intestabilis. 4. q. 3. ob carmē. ff. qui testa. face. non pos. l. qui. Secundū canones verberādus est. vt in. c. i. 5. q. i. ⁊ anathematiçād⁹: vt in. d. c. hi qui ⁊. c. 2. eadē. q. sed si sponte cōfitet nō timore probationū miti⁹ agit cū eo. 5. q. i. c. 2. ⁊ sic punitur ad arbitriū iudicis. de offi. delega. de causis. in fi. Si vo vellet probare qđ i eo cōtinetur non punitur: vt in. d. c. 2. quia expedit crimina nocētū nota facere. ff. ď iniur l. eum qui. in prin. ⁊. C. de iniur. l. 5. Quod verū intellige ꝫm Azo. ⁊ Hosti. in iudicio. quia extra nemo debet aliū ꝓdere. 6. q. i. sūma. de peni. dis. i. homicidiorū. 1

¶ Utrū teneat talis restituere famā. R. ꝙ sic: alium libellū in contrariū faciendo: ⁊ vltra hoc tenetur leso satisfacere de alio dāno. vt. ꝟ. Detractio. §. 3. 2

1 **Liber** dicitur ille qui nullius subest potestati. ff. de capti. ⁊ postli. reuer. l. non dubito. §.

liber autẽ populus.

j ¶ Liberam habet potestatẽ quando sine alterius consensu quis põt disponere: ⁊ non aliter in.c.fi.de postula.prela.

z ¶ Quid excludit verbũ libere. R. ꝙ oẽm morã ⁊ conditionẽ.c.extirpandi.§.penul de preben.⁊.c.si beneficia.de ꝑben.li.6.⁊ de officio ord.c.ordinarij.§.ꝙ si forte.lib.6.⁊ ibi per Jo.an.⁊ Archi.de homi.pro humani.li.6. Immo ꝭm alios denotat quãdam prerogatiuã absolutam seu dominiũ super actũ cui adijcit: vt.l.procurator cui libera. ff.de procura.⁊.l.iusiurandũ quod ex conuẽtione.§.fi.ff.de iureiu.de elec.c.cũ nobis olim.in fi. vide per Bar.in.l.alio.ff.de ali. ⁊ ciba.lega.⁊ Pa.in.c.cũ liberuz.de sepul. ⁊ in.c.vestra.de loca. vnde liberũ dominiũ nõ habet quis super actũ qui quãdo vult illum exercere impedit aliqualiter. Omnis eni ꝓhibitio siue tẽporalis siue perpetua cõtradicit libertati.l.libertas.ff.de sta.ho.qđ no.quia facit ad multa.

l **Libertus** est seruus manumissus.de quo vide.j.Manumissio.

l **Littera** an preiudicet scribẽti. R. Pa.in.c.fraternitati.de cleri.nõ resi.cõcludẽdo post Bar.in.l.lucius.ff.de fideiusso. Aut sũt littere generales sicut cum dicit presentiũ latori adhibeas fidẽ ⁊ huiusmodi.⁊ isto casu cum iste lator nõ possit contrahere vel aliquid intẽtare in preiudiciuz scribentis: si eni scribitur sibi mutuaret pecuniã ⁊ huiusmodi nõ preiudicaret scribenti: vt in.l.fi.C. quod cum eo qui in ali.potesta.quia potius sũt littere recomẽdatitie nisi aliud addatur puta sub periculo meo ⁊ huiusmodi: vel nisi dolose dedit illi litteras: qꝛ tũc teneret.ar. l.ꝙ vendito.ff.de dolo. Si vero sũt littere magis speciales: puta quia dicitur i eis: tali de mea intẽtiõe plene informato adhibeas plenã fidẽ: qꝛ tũc tenet: ⁊ aget actiõ mãdati cõtra scribẽtẽ: ille cui scribunt: sed nõ debet ei credere in aliquo ꝙ ei appropriet. facit.l. si pro remunerãdi.ff.man.

j ¶ Quid de eo qui litteras alterius apperit vide.s.Falsarius.§.z.

z ¶ Utrũ damnificãs proximũ ex litteris teneatur ad restitutionẽ. vide.j. Restitutio ꝑ in ver.scriptura.

l **Litigiosa res** dicit de cuius dominio causa inter petitorẽ ⁊ possidẽtem mouetur in iudicio. vide supra Cessio actionum.§.z.

j ¶ Utrum res litigiosa possit alienari. vide ibidem.in prin.

z ¶ Utrũ litigans teneatur ad restitutionẽ expensarũ ⁊ damnorũ parti aduerse. R.ꝙ sic si sciebat iniustam causam fouere: aut si a pricipio nõ sciuit tñ i ꝓcessu cause cognouit iniusticiã: ⁊ nõ desijt teneat.ar.in.c.domin⁹ de secũ.nup.⁊ in.l.si quis ificiat⁹.⁊ ibi Bar ff.depositi.

l **Litigiosus** idem est ꝙ cõtẽtiosus.de q̃ vide s. Cõtẽtio.⁊ Discordia.⁊ grauius peccat per se ꝙ̃ adulator quia litigios⁹ frãgit amiciciã: ⁊ sũt illi proprie qui ad oĩa cõtrariãtur causa cõtristãdi de nullo curãtes: vt dicit phus.3.ethi.

j ¶ Utrum litigiosus debeat ordinari. R. ꝙ nõ.46.dis.§.i.

l **Loca** an liceat mendicantibus dimittere. R.ꝙ capta añ conciliuz: de quo in.c.cum ex eo.de excel.prela.li.6.non possunt: aliter sunt excõmunicati ipso facto.cle.cupientes.de penis.sed capta post illud conciliũ bñ possunt dimittere scðm Lap.quẽ sequitur domin⁹ Petr⁹ de ancha.⁊ Ge.in.d.c.cum ex eo.⁊ in.d.cle.in ver.hactenus.i.vsq; nũc: qꝛ ꝭm papiã hactenus per.h.aspiratũ: facit duas partes.s.hac ⁊ tenus.i.vsq; nunc. Ex quo infert Ge.ꝙ fratres ordinis mei Bononie i monte potuerunt dimittere primũ locũ quẽ ceperant ⁊ alium capere: cũ habeãt licẽtiaz capiendi vnũ locũ in dicta ciuitate.

j ¶ Utrũ dicti mendicantes possint loca de nouo capere. R.ꝙ non ad habitandũ: que sint propinqua habitationibus hominũ sine licentia sedis apostolice: que de constitutione Bonifa.expressam faciat mentionẽ. Secus esset de locis in heremis vbi non est propinqua hominũ habitatio: quia illa de licẽtia suorũ prelatorũ ⁊ capere ⁊ mutare possunt.d.c.cum ex eo. Et nõ.ꝙ illud.c.nõ prohibet transitũ singulorũ fratruz de loco ad locũ qui est permissus ex causa.c.licet.de re

gula.cum similib⁹ sed prohibet nouū capl'm siue nouū conuentū capi: vel locum ad locū mutari. ſm.d. Pe.de Ancha. vbi.s.⁊ sic patet ꝙ captio casetarū: vl' mutatio quas mēdicantes capiunt ad habitandum ex transitu vel pro infirmaria: ⁊ huiusmodi non cadit sub ista prohibitione: sed solum quādo ꝓ nouo conuētu seu caplo capiūt.

2 ¶ Utrū loca exempta sint in diocesi taliter ꝙ in ea delinquentes incidant in excōmunicationem per statutum diocesani impositā contra taliter delinquentes. vide .j. Statutum.§.secundo.

3 ¶ Utrū prefati mēdicantes possint augmētare loca sua sine licentia pape. R. ſm La. vt recitat Ge.in.d.c.cum ex eo. ꝙ sic: quia ista acquisitio: ⁊ post acquisitionem edificatio est de actibus iā permissis.l.ab ea parte ff.de proba.ergo isti iuri antiquo stabitur: nisi quatenus ei derogatū est per.d.c.cū ex eo.quod tm̄ in duobus imutat.s.in acquisitione habitationis in loco de nouo.⁊ secundo i mutatione ⁊ translatiōe quibus i nullo casus noster concluditur. Itē prohibit⁹ acquirere nouū ius in re non prohibet augmētare ius iam quesitū ante prohibitionē: vt i c.fi. R.z.de cōces.ꝑben.li.6.sic in ꝓposito. vide de hoc supra. Excōicatio.7.cāu.44.

l **Ocatio** est persone vel rei ad vsum facta concessio mercede in pecunia numeranda conuenta. Als si res vel species daretur nō esset locatio sed contractus inominat⁹.s. do vt facias: ⁊ ageretur prescrip.ver.ff.de po siti.l.i.§.si quis seruū.⁊ ideo locator dicitur qui sub mercede pecuniaria locat domum suā ⁊ huiusmodi conductor qui ipsam accipit soluēdo pensionē: vt in.d.§.si quis. Aduerte tamē ꝙ ꝯtract⁹ inoiatus inducit̄ ſm naturam contractus nominati cui assimilatur nisi aliud actum fuerit: vt in.d.§.si quis sequitur Bar.

1 ¶ Quid potest locari. R. ꝙ omnes ille res que vendi possunt: nisi sint seruitutes ꝑdiales: vt iter: actus: via ⁊c. que locari non possunt: vt est tex.⁊ glo.in.l.locare.ff.locati. seruitutes autē personales que sunt vsusfructus bñ possunt locari.ff.de vsufru.l.arboribus: sed nō seruit⁹ vsus: vt insti.de vsu ea.⁊ habi.§.minus.sed si fit ab vsufructuario extinguitur locatio per mortē ipsi⁹ vsufructuarij: vt.C.de iur.do.l.si socius.⁊ per maximā ⁊ mediā capitis diminutionē.insti de vsufr.§.finit. A ꝓprietario aūt fieri nō pōt locatio seruitutis ꝑsonalis.

¶ Locare non potest aliquis prelatus religiosus ad vitam: nec ad certum tempus: scilicꝫ longum redditus: vel partem eorūꝫ aut iura aut possessiones monasteriorū: vel aliarūꝫ administrationū sibi cōmissarum: nisi necessitas vel vtilitas expostulet cōuentus: ⁊ cū cōsensu cōuētus: vel si nō habet tūc cū cōsensu fiat superioris: aliter suspēsus ē ipso facto: nec ꝯductori acquiritur aliquod ius. Secus ad modicū tēpus. hec no.in cle. monasteriorū de re.eccle.nō alie. 2

¶ Utrūꝫ fructus decimarū possint locari ad ānuū censum laicis. R. Pa. in.c. vestra de loca.ꝙ sic. 3

¶ Utrum beneficiat⁹ possit locare redditus sue ecclesie sine alia licentia. R. Pa.in d.c.vestra.ꝙ sic: intellige nō magnūꝫ tempus: puta pro.9.annis potest. Facit glo.in cle.i.de re.eccle.nō alie.nec valet statutum seu prohibitio superioris in cōtrariū hoc ipe dire propter verbū libere quod ponit̄ in litera.d.c.vestra. 4

¶ Sed qd si añ tēpus locationis finitū moriat̄. R. ꝙ extinguit̄ locatio: q: cōparat̄ cleric⁹ vsufructuario vl' vsuario.c.vlti.de precu cle.⁊ ideo extingui ſicut ius vsufructuarij. de dona.c.cōsultationib⁹.de pigno.c.vlti. ſm Jo.mo.ꝗ sic no.in.c.hoc cōsultissimo.de re.ec.nō alie.li.6.⁊ si soluit pēsionē nō rehabebit a successore in eodē bñficio nisi sit conuersum in vtilitatē ecclesie: vt no. Hosti.in c.z.ne prelati vices suas. 5

¶ Utrū sacerdos possit locare opas suas. R. ꝙ ꝓ diuinis officijs dicēdis nūꝗ licet. de simo.c.cū in ecclesie.⁊ multis.c.alit̄ esset simoniac⁹: ſ pro tēporalib⁹ bene pōt locare licet tñ ei pacisci cū aliquo ꝙ moret̄ in aliq̄ ecctia vt celebret ibi diuina: ita tñ ꝙ nō habeat intētionē ad diuina ſ ad māsionē quā ibi facit: vel ad laborē queꝫ sustinet: vel ad damnū quod rōne more patitur: vt in.c.ad questiones.de re.ꝑmit.per.ar.⁊ no. Inno. in.c.penul.ne pre.vi.su. 6

7 ¶ Utrū scholaris recedens possit ponere aliū loco sui in domo vel camera cōducta. R. Pa. in. c. inter dilectos. d fide instru. ꝙ sic: q2 cōductor pōt locare alteri. l. nemo. C. loc. nisi aliud cōuenissent. vt in. d. l.

8 ¶ Sed an possit hoc facere inuitis socijs. glo. insti. loca. in fine dicit ꝙ licʒ possit alteri locare: ratio tamen societatis prohibet que preualet iuri locationis: cum videatur electa industria persone. institu. pro socio. § soluitur. Idem tenet specu. de iudi. §. z. Et clarius Azo. per. l. perceptione. ff. de his q̄ deie. vel effu. et addit ꝙ si scholaris nō degit in domo vt debet versari: potest contra eū agi actꝫ. pro socio: sed vtili quia directa datur quando contrahit societas ad comodiorē vsum et vberiorem questū. de qua leges loquunt: vt no. specu. vbi. s. Ex quo vide ꝙ in materia odiosa nō veniet socius in domo. Et ideo si statutum dicit ꝙ socius teneat pro socio: non veniet soci⁹ in domo: quia non est proprie ista societas: et in odiosis verba stricte capiuntur. l. 3. §. hec autē verba. ff. de neg. ge. et in. c. i nostra. de iure iurā. insuper dicit Pa. in. d. c. inter dilectos ꝙ si male versat et nō possit cōpesci aliter a sua insolētia ꝙ poterit expelli per. l. si conuenerit. in fi. ff. pro socio. et. 5. q. 4. in loco.

9 ¶ Utrū locari possit domus propinqua alteri magistro: ita ꝙ voces adinuicem confundant. R. ꝙ non: et si fecerit primus poterit expellere vltimū. C. de stu. li. vr. ro. l. vnica. in fi. et hec causa tractari potest i ferijs tempore messis ꝯm Ho. de iudi. c. significauerūt. et idē posset dici de quocūq; alio qui impediret lectionē prefati magistri. ar. d. l. vnice.

10 ¶ Cui potest locari aliqua res. R. ꝙ oib⁹ qui possunt emere: nisi sit miles vel curialis quibus non possunt locari predia ad colendū ne amisso vsu armorum ad opus rurale se transferant: vt. C. loca. l. milites. l. curialis. et. l. vltima. subuenit tamen ignoranter facienti. ff. loca. l. si quis ignorans. vbi dicit ꝙ potest exigere mercedē. Nō eni cōtēnit disciplinā qui ignorauit militem. Idem videt i clericis et monachis nisi ex causa necessitatis. extra nec cleri. vel mo. c. i. et. c. z. vbi hoc no. Ber. et Hosti.

11 ¶ Usq; ad quod temp⁹ potest fieri locatio R. ꝙ et ad temp⁹ et i perpetuū: vt. ff. si ager vecti. l. i. et dicuntur vectigales agri qui in perpetuū locantur. s. q̄diu vectigal soluatur: vt dicta. l. i. et succedit heres in locatione et conductione si moritur conductor ifra tempus locationis in iure cōductionis: sec⁹ in vsufructu qui personalis est et extiguitur cum persona. C. loca. l. si quis domū. §. si fructuarius.

12 ¶ Quando est merces soluenda. R. scdm Azo. et Gofre. ꝙ si actū est quando sit soluenda id seruabitur: alꝰ consuetudo regionis et si non appareat de consuetudine id qđ minimū est. s. in fine. ita no. Hostiē. et Ber. de censi. ex parte. facit de reg. iu. in obscuris lib. 6. ff. de verbo. obliga. l. qui hoc anno. et l. eum qui. et. ff. quando dies vsufru. le. ce. l. i. §. si tibi. et hec vera in stipulationibus: in alijs vide in. l. i. C. quando dies le. ce. et l. d. l. qui hoc anno. et Inno. in. c. propter sterilitatem. de loca.

13 ¶ Sed nūquid potest locator inquilinum expellere ante temp⁹ finitum conductionis. R. ꝙ sic: in quatuor casibus. Primus si nō soluit pensionem per bienniū: sed si paratus sit soluere audiendus est. ff. loca. l. quero intellige si alius de sequentibus nō inest. Secūdus si domus locata sit necessaria sue habitationi: intellige ex necessitate superueniente cui aliter prouidere non potest: vt. l. edem. C. locati. aliter nō diceret necessitas si posset prouidere alio modo. Secus esset si tempore locationis aliā domū nō habebat quia sibi imputabit nec expellere poterit. ff. loca. l. si quis domū. §. huic subiungi. Tertius cū domus eget refectione: quia minat ruinā que tamen tempore locationis nō minabitur. et in isto casu et precedenti fiet remissio pensionis pro rata tēporis. c. propter sterilitatē. de loca. et. d. l. edem. et. d. l. quero. § inter locatorem. vel prouidebit de alia domo eque idonea. ff. eo. l. cum plures. in prin. Sed an ea refecta poterit conductor petere in ea reponi. R. ꝙ sic glo. iūcto tex. l. si duo §. cum inquilinus. ff. vti possi. et ibi p Bar. Quart⁹ quādo cōductor in domo peruerse conuersat sine lesione rei: vtputa tenet publicas meretrices et sic non remittitur pensio

ꝫm ho. vel versať ꝑuerse cũ lesione rei: tenẽdo porcos in solario: incidit arbores: non colit suo tpe: ⁊ tũc remittiť pensio: sꝫ aget ad interesse dñs de dãno dato ꝫm hosti. in d.c. ꝓpter sterilitatẽ. Et ꝫm hanc distinctionẽ cõcor. doc. in. d.l. edem. ⁊ in. d.c. ꝓpter qui videnť cõtrarij.

14 ¶ Utrũ inquilin⁹ possit siliter ꝓpter necessitatẽ dimittere domũ añ finitũ temp⁹ ꝯ voluntatẽ dñi. ℞. Pa. in. d.c. ꝓpter sterilitatẽ ꝙ sic ꝫm Uin. ⁊ Jo. an. hoc tenet etiã glo. in l. si in lege. §. si dom⁹. ff. loca. Ex quo põt inferri ꝙ ꝓpter pestẽ põt dimitti: q᷑ ẽ ꝓbabilis necessitas. ⁊ facit tex. in. l. habitatores. ff eo. ti. ⁊ sic in ꝯscia esset seruandũ: ꝗuis i foro cõtẽtioso forte aliter teneretť.

15 ¶ Utꝝ sit minuẽda pẽsio rei locate qñ ꝯductor nõ potuit vti re cõducta. ℞. ꝙ aut q̇s locat res: ⁊ si stat ꝑ locatorẽ volũtatẽ q̊ min⁹ re cõducta nõ vtať conductor sic teneť ei ad interesse. l. si de fundo. C. loca. Si ṽo non ex volũtate sed ꝑ casũ fortuitũ ex ei⁹ parte vel ex ꝑte rei locate cõtingentẽ: sic pensio remittiť ꝓ rata. Exemplũ ex ꝑte locatoris: puta q᷑ ꝓpter delictũ ei⁹ fundus locat⁹ publicat⁹ est. Exemplũ ex ꝑte rei: veluti si edes locate exuste fuerint vł ager terremotu corruit: vt .l. si quis domũ. in fi. ⁊. l. ex cõducto. §. i. ⁊. l. sed addes. §. si quis. ff. loca. Idẽ dicẽdũ qñ ex necessitate locatori adueniente oportuit cõductorẽ expellere: vł ꝓpter refectionẽ domus. l. qui insulã. in prin. ⁊. l. si fund⁹. ff. eo. ti. Si ṽo stat ꝑ cõductorẽ: vel ꝑ ei⁹ culpam quomin⁹ re locata vtať: nihilomin⁹ totã pẽsionẽ soluere teneť. l. colon⁹. §. nauẽ. ff. loca Si ṽo ex casu fortuito ex quo re locata vti nõ potuit siliter teneť qñ locator alteri locãdo verisimiliter mercedẽ habuisset: al's non: vt pꝫ ex. l. fi. §. i. ff. ad. l. ro. de iactu. facit. l. sꝫ addes. §. cũ quidã. ff. loca. Sed in cãu qñ quis locauit oꝑas nec ꝑer eũ stat quo minus eas soluat: sed ꝑ cõductorẽ: sic talis ꝯductor etiã si impediať casu fortuito nihilominus pensionẽ prestabit: vt ẽ casus in. d. §. cũ q̇dã Q̊d verũ credo in cõsciẽtia qñ talis locator nõ habuit cui locãdo oꝑas acquireret mercedẽ ꝓpter talẽ locationẽ quã mercedẽ habuisset si tali nõ locasset. Si ṽo stat ꝑ locatorẽ quo min⁹ oꝑas p̄staret tũc si nõ impeditur casu fortuito teneť ad iteresse omne nec mercedẽ habebit. Si ṽo ipediť casu fortuito: sic remittiť ꝑensio ꝓ rata tꝑis: vt ẽ cãus in. l. si vno. §. itẽ cũ quidaꝫ. ff. loca. Idẽ in. l. si hi. C. locati. ⁊. l. aduocationis. C. de cõdi. ob. causã. nõ autẽ teneť ad interesse. Et si iã incohasset oꝑeras vł fecisset aliquas expẽsas ad se preparãdũ: ⁊ tali casu fortuito impeditur repetet eas expensas quas fecit propter hoc: vt in. l. si pecuniam. in p̄n. ff. de cõdi. ob causam. habeť de eo qui parauerat se ire ad locũ ⁊ impedit⁹ fuit ꝑer tẽpestatẽ. Fallit hoc vt nõ remittať pẽsio qñ ex casu fortuito stat ꝑ locatorẽ i aduocato: q᷑ nõ repetiť salariũ ab ei⁹ heredib⁹ ipso moriẽte. l. j. ff. de var. ⁊ extra. cog. Idẽ de quocũqꝫ hñte officiũ publicũ: ⁊ sic loquiť. l. arborib⁹. §. de illo. ff. de vsufr. ⁊. l. diẽ functo. ff. loca. ⁊. l. diẽ functo ff. de offi. asse. Itẽ fauore libertatis: vt in. l. cũ heres. §. stichus. ff. de sta. liber. hec eliciunť ex Azo. ⁊ Bar. ⁊ alijs in. d. §. cũ quidã ⁊ hoc tene nisi cõsuetudo aliť haberet: vt. s̄. Familia. §. secundo.

¶ Sed q̇d si locata re ꝯductor vsus fuit: sꝫ sterilitas in ei⁹ fructib⁹ contigit. ℞. Pa. in d.c. ꝓpť sterilitatẽ: ꝙ si sterilitas ꝓuenit ex casu fortuito uel ex vitio rei sine culpa coloni: vtputa q᷑ timet magnã siccitatẽ vł aquarũ abũdãtiã: vł frigus vł grandinẽ ⁊ hmõi ⁊ nõ põt recõpẽsari cũ fertilitate anni precedentis vel sequentis imediati: dũmodo duret eadẽ locatio ꝫm ho. in sũma eo. ti. sic fiet remissio pro rata: puta erat solitus colligere. 15. modios ⁊ soluebat. 3. aureos nõ recolligit nisi decẽ: sic nõ soluet nisi duos aureos: nisi sequẽti ãno vel precedẽti recollegit. 20. modios. Et idẽ dicas etiã si soluať certa spẽs quia licꝫ nõ sit ꝓprie cõtract⁹ locationis vt dixi: tñ q̊ ad hoc idem erit iudiciũ. Predicta tñ nõ intelliges de partiario qui cũ dño lucrũ ⁊ dãnũ partiť: q᷑ nõ fit remissio: vt no. glo. in. d.c. ꝓpter sterilitatẽ. Et ꝗuis doct. fuerint varij in. d.c. ꝓpter. ⁊ in. l. ex conducto. ff. eo. ti. qñ dicať sterilitas: mihi placet maxime quo ad cõscientiã. q̊d Jo. an. ⁊ Pa in. d.c. ꝓpter sterilitatẽ. sequũť: vt scilicꝫ dicatur sterilitas qñ nõ colligũť nisi due ꝑtes de tribus solitis. sec⁹ eẽt in alio modico. Sꝫ aduerte ꝙ si fruct⁹ affuissent: sed postq̃ recollecti fuerunt marcuerũt: vel cũ erant recolligendi exercit⁹ preteriens ipsos destruxit 16

⁊ huiusmodi: nõ dicet͛ sterilitas nec fiet re-missio pensionis: vt in. l. ex cõducto. §. si vis ff. loca. ⁊. l. dãnũ. C. eo. ti.

17 ¶ Sed q̃d si sit fertilitas nũquid augmẽtabit͛ pensio. R͟. s͛m Pa. vbi. s. ꝙ aut hoc cõtingit: q͛ fructus plus valent solito: ⁊ sic nõ fit augmentatio: sicut nec fieret minutio si minus valerẽt. Aut prouenit per industriã coloni: ⁊ sic nõ augmentabit͛ pensio: ne sua idustria sibi sit dãnosa: vt. ff. eo. l. ex ꝯducto ⁊. l. fi. C. de alluui. aut cõtigit ꝓpter bonitatẽ rei: ⁊ silr̃ nõ fit. Aut cõtingit melioratio casu fortuito: puta locaui molendinum ex quo cõductor solũ ꝑcipiebat. 50. ꝓpt͛ alia molendina que nũc sunt destructa ꝑcipit cẽtum: ⁊ sic fiet augmentatio pensionis pro rata sicut fieret remissio propter sterilitatem casu fortuito cõtingente: quia cõtrarioꝝ eadẽ est disciplina. 32. dis. hospitiolũ. ⁊. l. i. ff. de his q̃ sũt sui vl̓ alie. iu. hoc idẽ tenet glo. in. l. si merces. ff. eo. ti. Propterea aduerte ꝙ cõtract⁹ locationis ⁊ cõductionis est cõtractus bone fidei: vt insti. de acti. §. actionũ. ⁊ ideo merces debet cõuenire arbitrio boni viri. l. si in lege locationis. in ꝓn. ff. loca. aliter restituere obligat͛.

18 ¶ Quid si quis cõducit molendinũ pro se ⁊ suis heredib⁹. ꝑ certa mercede in perpetuũ: ⁊ diuisis filijs fit multiplicatio in infinitũ: nũquid tenebit͛ molendinũ molere illis oĩbus illo precio quo cõuenit. R͟. s͛m Pile. in suis q. 48. q. ⁊ Hug. ꝙ nõ: q͛ non videt͛ de hoc cogitasse. l. si quis in vna. ff. de picu. ⁊ cõmo. rei vẽ. Sed Albri. in aut̃. hoc ius. C. de sa. san. eccle. dicit ꝙ imo tenetur de stricto iure ad quod facit. l. si seruit⁹ ita. z. R͟. ff. de ser-uitu. vrba. ꝓdio. Sed de equitate conscientie tene primã.

19 ¶ Utrũ locans fundũ alicui ad mediũ nulla facta mentione de arborib⁹: nũquid colonus habebit partẽ fructuũ arboꝝ. R͟. ꝙ nõ sed locator habebit oẽs. l. fructus. ff. de vsur. Et si colonus destruat arbores tenebit͛. Similiter eius culpe imputat͛: si aliq̃s ei⁹ odio arbores excidat. l. si merces. § culpe. ff. loca. Q̃d limita s͛m glo. in. d. §. culpe. verum q̃n ꝓpter culpã suam seu dolũ tale odium est causatũ: al's non.

20 ¶ Nũquid postq̃ colon⁹ seminauit agrũ: si d̃ñs eum vendat alicui poterit expelli per emptorẽ. R͟. ꝙ non: sed medietatẽ fructuũ habebit: vel ꝓut ꝯuenerant: si tamẽ vẽditor oẽs fructus accepisset aget colon⁹ cõtra venditorẽ. ff. de le. j. l. nihil. speciale tñ priuilegium habet colon⁹ fisci: s͛z Rodoñ. hic aduerte ꝙ succedẽs in re locata si est de beneficijs ecclesiasticis: ⁊ sit facta ab habẽte administrationẽ: ⁊ cũ debitis solẽnitatibus ⁊ causis de quib⁹. s. Alienatio. Et ad debitũ tẽpus: tenet͛ stare locationi: ⁊ si ecclesia foret lesa posset petere restitutionẽ in integrũ. c. i. de rest. in inte. ⁊. c. i. de re. eccle. nõ alie. Si ꝟo non habebat administrationẽ vt sunt canonici simplices: sic nõ tenet͛ stare q͛ eq̃parat͛ vsufructuario qui nõ põt locare vltra temp⁹ vite sue. l. si quis domũ. ff. loca. nisi cũ causa rõnabili ⁊ auctoritate epi fecisset. Cũ vero res locata nõ est ecclesiastica: tũc successor vniuersalis tenet͛ stare. l. viã veritatis. C. loca. Successor ꝟo particularis in dicta re tenet͛ stare nisi locator habuisset administrationẽ plenã: vt maritus in predio dotali: q͛ sic tenet͛ vt in. l. si filio. §. fi. ff. so. matri. Idem in tutore respectu pupilli. l. si tutele. ff. de administra. tuto.

¶ Quid si ꝯductor aliquid expẽdit in re cõducta. R͟. s͛m Ho. si expendit necessario vel vtiliter aupit: edificauit: vl̓ instituit aget cõtra locatorẽ vt restituat expensas. ff. d̃ loca. l. domus. ⁊ in. d. l. sed addes. §. si inquilinus ⁊ ibi glo. sed clarior tex. est in. l. colon⁹ ꝓmo R͟. ff. eo. ti. Si tñ posset tollere impẽsas sine lesiõe rei nõ teneret͛ locator: s͛ ipse eas tollere posset: vt in. d. §. si inquilin⁹. Predicta nõ intelligas de expẽsis factis pro pascendo aiali locato vl̓ colenda possessione ⁊ h⁹mõi sed de alijs: puta curatõe morbi: reparatõe ruine: vl̓ plãtatione vinearũ ⁊ h⁹mõi. vide etiã q̃d dico. s. Hedificãs. in prin. 21

¶ Utrũ in locatione possit interuenire vsura. R͟. ꝙ sic est vsura ex pte cõductoris: v͛z q̃n rõne mutui interpretati: puta q͛ ante tẽpus soluit pensionẽ solũ habito respectu ad preuentionẽ tẽporis: vel mutui veri minuit de pensione debita: ⁊ sic restituere tenetur. Faciũt nõ. in. c. ad nostrã. de emp. ⁊ ven. ⁊ i c. illo vos. de pigno. 22

¶ Ex qua culpa tenet͛ cõductor de re cõducta locatori. R͟. ꝙ de dolo lata culpa ⁊ leui q͛ gratia vtriusq̃ cõtrahit͛. insti. qui. mo. 23

re.cōtra.obli.§.vlti.licꝫ aliȷ̄ teneāt ꝙ etiaꝫ
teneaṫ de leuissima: sed primū coiter tenēt
glo.⁊ doc.in.l.si q̇s domū.§.celsus.⁊ in.l.si
merces.§.q̇ colūnā.ff.loca. Et qḋ dico ḋ cō
ductore idē dico de locatore. Et licꝫ Mar.
in.§.q̇.colūnā.velit teneri locatorē operaꝝ
ad trāsuehēdas colūnas: ⁊ similia que facili
ter frangunṫ etiā de leuissima ꝓpter tex.q̇
ibi dicit: culpa abest ⁊ oia facta sunt que di
ligētissimꝰ quisq̃ obseruatꝰ fuisset: ⁊ dicat
fore speciale in hoc casu.glo.ibidē tenet cō
trariū. Tu tñ sic cōcorda: ꝙ aut aliq̇s locat
operas in re que requirit diligētissimā curā
vtputa polire adamantē: incidere brocatū
ꝓ veste fienda ⁊ hmōi.⁊ tenebiṫ ḋ leuissima
d.§.qui colūnā. Aut nō locat operas in re
talis īportantie. Et sic vera ē glo.q2 teneṫ
solū de leui. Nec ob.glo.in.l.qui mercedem
accepit ꝓ custodia.⁊ i.l.dñs.ff.eo.ti.vbi di
cit ꝙ si specialiter mercedem accepit ꝓcusto
dia ꝙ teneṫ de leuissima. Pro cuiꝰ intelligē
tia aduerte ꝙ quādo quis mercedē accipit
ꝓ custodia si sumus in contractu in quo so
lum tenebaṫ de lata culpa: vt in deposito:
sic acceptio mercedis ꝓ custodia faciet vt te
neaṫ de leui: ⁊ sic intellige.c.bona fides.de
deposito.⁊.l.i.§.si vestimēta.ff.deposi. Si
vero sumꝰ in cōtractu in quo teneṫ de leui cul
pa sicut in locato: sic acceptio mercedis ꝓ cu
stodia rei locate faciet vt teneaṫ de leuissi
ma: ⁊ sic loquiṫ ⁊ intellige.l.qui mercedē.⁊
.l.dominꝰ.ꝓdictas. Qḋ bñ no.pro soluen
dis multis ꝯrietatibꝰ. Nec solū teneṫ de cul
pa sua: sed etiā illorū quorū opere vtiṫ. Si
ipse diligētiā nō adhibuit.l.si merces.§.qui
colūnā.ff.loca.⁊.l.itē queriṫ.per totū.23.q
4.tres personas.

24 ¶ Utrū locans vasa vitiosa ignorāter: ⁊
ꝓpterea vinū effusū est: vel marcuit tenea
tur ad restitutionē. R.ꝙ sic ad restitutionē
interesse vini: nec ignorātia eū excusat.secꝰ
esset in pascuis locatis vbi herba pestifera
erat quā ignorabat: q2 licet aialia ꝯductoris
sint mortua: nō tenebiṫ locator: vt in.d.l.si
addes.§.i.vbi dicit gl.hoc eē spāle i locato:
vt interesse extra rē hic deueniat. In ꝯscia tñ nō
haberet locū.d.l.nisi quādo locasset talia va
sa pro bonis: secꝰ si simpliciter exhibuisset vi
denda per conductorē: ignorans ipse an sint
bona vel ne: quia tūc cū nō sit in aliqua cul
pa nō teneret. A fortiori teneṫ ad restitutio
nē interesse qui scienter locat rem vitiosam.
arg.d.l.sed addes. Et qḋ dico in vasis intel
lige in oī re vitiosa: ex qua damnū proximo
euenire pōt. Qḋ nō.ꝓ illis qui locāt equos
q̇ voluūt se in aquis si destruanṫ vestes tenē
tur ⁊ similes.secus in comodato.

¶ Quid si nauta ponat res meas in alia na 25
ui quā vbi posuerā ⁊ perierunt. R.ꝙ tenē
tur.d.l.item queritur.§.i.⁊ hoc verum si in
uito domino. Si vero bona fide ⁊ sine cul
pa: non teneṫ: siliter nō tenetur etiaꝫ si dolo
se posuisset quādo vtraq̃ nauis perijt in ea
dē nauigatione.ff.ad.l.ro.de iac.l.fi.§.i.q2
licꝫ sit in culpa infideliter rem tuā contra
ctando: nō tamē ex tali culpa est amissa: ex
quo oīno peritura erat: qḋ bñ nō.

¶ Quis probabit affuisse dolum vel lataꝫ 26
culpam. R.ꝺm Hostiē.ꝙ conductor: puta
pastor sicut argentarius debet probare ami
sisse rationes cuꝫ ruina vel incendio.l.si q̇s
ex argentarijs.§.vlti.ff.de edendo. Idē de
custode carceris.l.vlti.ff.ḋ custo.⁊ exhi.re.
tamen alˢ qui dolum allegat probare debet
l.quotiens.§.qui dolo.ff.de proba. Ego ta
men hoc non teneo: sed dico ꝙ quando quis
teneṫ solū de dolo ⁊ lata culpa: ꝙ incumbit
ꝓbatio dicēti eū fuisse in dolo vł lata culpa
sed qñ teneṫ de leui vel leuissima: tunc tene
tur probare casu amisisse. Et sic loquuntur
d.§.vltimus.⁊.d.l.vlti.

Lucrum non dicitur nisi de
ductis expensis.l.
illud in glo.C.de colla.⁊.ff.ꝓ socio.
l.mutius.

Ludus ⁊ iocus alius spiritua
lis ⁊ diuinus: ⁊ iste ē
ille qui prouenit ex magna mētis de
uotione.de quo in psal. Omnes gētes plau
dite: quem exercuit Dauid quando ante ar
cham dñi saltabat.2.Reg.6.⁊ iste sanctus
⁊ virtuosus est.

¶ Est ⁊ aliꝰ ludus qui dr̄ humanꝰ q̇ fit ad j
recreationē suā vel aliorū: vel causa virtutis
experiende: ⁊ iste aliqñ diciṫ theatralis a lo
co apto ad theorandū.s.speculandū. Aliqñ
larualis: que larue sunt deformitates homi
nū per appositionem colorū vel rerum que

vulgariter dicunt mascbere. Aliqñ bistrio
nalis in quo q̇s de p̃sona sua facit ludũ q̇ vo
cat vulgarit stragitator. Alius illoꝝ q̇ lu-
dũt al bagatelle q̇ sunt rerũ honestaꝝ demõ
strationes. Ali⁹ bastiludialis in q̇ ludit cuȝ
bastis .i. lãceis q̇ dr̄ vulgarit giostra. Ali⁹
torneamẽtoꝝ q̇ hodie nõ est in vsu: in q̇ q̇dã
includebãt se in quodã circuitu ad pugnã-
dũ. Quidã pilealis: balistalis: saltalis: sca-
calis: corealis ⁊ hmõi: q̇ hñt noĩa ab eo i q̇
exercent q̄ plura sũt q̄ vocabula: vt .l. na
tura. ff. de p̃scrip. ver.

z ¶ Utrũ talis lud⁹ human⁹ sit ꝓhibit⁹. Re
q̄ de se nõ ẽ malus: sed aliqñ rõne alicui⁹ cir
cũstantie est ꝓhibit⁹ etiã de p̄cepto. Primo
rõne loci. Nã tales ludi nullo mõ possũt fie
ri in eccl'ia: aut loco sacro. c. cũ decorẽ. de vi.
⁊ ho. cle. ⁊ .c. decet. de imu. eccle. li. 6. Unde
nõ excusarẽ a mortali q̇ talẽ faceret i eccl'ia
nisi foret q̇d modicũ cũ videat iure diuino
ꝓhibit⁹ ibi: Dom⁹ mea dom⁹ orõnis vocabi
tur. Demõstrationes ṽo q̄ fiũt ad honoreȝ
dei: puta passionis christi ⁊ vite alicui⁹ san
cti nõ sũt ꝓhibite ibi fieri: q̄ nõ ꝓprie vocãt
ludi: vt no. in .d .c. cũ decorẽ. Secũdo prohi
bent tales ludi rõne p̃iculi lesionis corpalis
sicut torneamẽta ⁊ hmõi. de torneamẽtis.
p totũ. Unde oĩs lud⁹ i q̇ ꝓbabiliter iminet
periculũ mortis corporalis: ꝓhibet sub pe
na pcti mortalis: q2 ẽ preceptũ dei. Mathe.
20. Diliges ꝓximũ tuũ. facit lex crueta. iũ
cta glo. C. de gladi. ⁊ .l. nã lud⁹. ff. ad .l. aq̄l
Sec⁹ qñ nõ imineret ꝓbabilit: licȝ aliqñ
accidisset ⁊ raro. Tertio ꝓhibet rõne p̃sone
Nã clericis ⁊ multomagis religiosis ꝓhibe
tur oĩs lud⁹ cũ armis: vt in .c. cõtinebat. de
homi. q2 ⁊ arma portare nisi cã defensionis
sũt ꝓhibiti de p̄cepto: vt in .c. clerici arma.
de vi. ⁊ ho. cle. Siliter ꝓhibet eis ludus hi
strionalis: vt no. in .c. donare. 86. dis. de q̇
dic vt s. Histrio. Quarto ꝓhibet rõe scan
dali: vtputa clericis ⁊ religiosis aliquẽ ludũ
exercere in publico: ex quo seculares scãdali
çarẽt eẽt pctm̃ mortale ẽm q̄ .j. dico. Scã
dalũ. §. 2. Idem dico qñ q̇s ex tali prouoca
ret aliũ ad scandalũ mortalis pcti: sicut in
coreis: ⁊ mltomagis si sibi imineret ꝓbabili
ter tale scandalũ ⁊ hoc aduerteret peccaret
mortaliter. Sec⁹ si de scandalo nõ aduerte
ret: q2 nisi foret in lata culpa nõ credo pecca
ret mortaliter. Aduerte tñ q̄ clericis ⁊ reli
giosis est ꝓhibit⁹ rõne honestatis clericalis
oĩs lud⁹ in q̇ ex ꝓpria p̃sona faceret ludũ in
publico: sic esset saltatio: coriçatio ⁊ hmõi.
Unde nõ excusarẽ eos a mortali. ar. c. ꝓ dile
ctiõe. in fi. de p̃se. di. 2. ⁊ q̄d no. doc. in .d. c.
cũ decorẽ. Sec⁹ in secreto cũ aliquib⁹ dome
sticis. Itẽ lud⁹ laruali est eis interdict⁹ q2 nõ
possũt mutare habitũ nisi ex cã rõnabili. vt
s. Excoicatio. 7. casu. 27. Et licȝ Iaco. de
are. in .l. si q̇s cũ sciret. ff. p emptore. ⁊ Cy.
⁊ Pe. in auth. de san. epis. ⁊ cle. in. §. interdi
cim⁹. el. 2. teneãt q̄ lud⁹ scacorũ ꝓhibeatur
clericis. rõ ẽm Mar. in .d. §. iterdicim⁹: q2
nõ min⁹ facit eos deuiare a diuinis officijs in
quib⁹ debẽt insistere: vt .l. generaliter. C. de
epis. ⁊ cle. sicut lud⁹ aleaꝝ q̄ ẽ eis ꝓhibit⁹ ibi
dẽ. Ego tñ dico verũ esse p̄dictã opinionem
etiã in oĩb⁹ ludis qñ ꝓpter eos dimitterent
debita diuina ad q̄ tenent: al's nõ. Unde licet
ludere ad scacos: vt tenet Rica. in. 4. di. 15.
sicut alijs secularib⁹ nisi rõne scandali vl' in
honestatis clericalis: vtputa publice luden
do. Quito rõe cupiditatꝭ: vñ tenet Math.
vt no. Car. in cle. 2. de vi. ⁊ ho. cle. q̄ ludẽs
ad scacos cã cupiditatꝭ peccat mortalit. Qd̄
intelligo verũ qñ talis cupiditas esset mor
talis de se: de q̇ qñ sit mortalis vide. s. Aua
ritia. §. i. Et idẽ dic qñ fieret ex q̄cunqȝ alia
mala intẽtiõe foret mortale si intẽtio est de
eo q̄d est pctm̃ mortale. Attẽde tñ q̄ qñ ta
lis lud⁹ human⁹ fit cã lucri p̄ncipaliter ẽ il-
licit⁹. Unde peccãt venialit: q2 debent lude
re p̄ncipaliter cã recreationis ⁊ solatij: ⁊ ex
ercendi ingeniũ vl' virtutẽ corporis. Uerũ
est q2 faciliter inducit ad mortale: qñ fit p̄n-
cipaliter cã lucri: vt patet ex experiẽtia: ⁊ vi
tuperand⁹: licȝ lucratũ nõ sit nisi de bono cõ
silio pauperib⁹ erogandũ. Sexto rõne tem-
poris: puta q2 dies fest⁹ precept⁹. Nã cũ ta-
li die ꝓhibeat oẽ op⁹ seruile Exo. 20. nõ vi
deo quõ bastiludia talib⁹ dieb⁹ ⁊ hmõi in q̇
bus req̇rit multa seruit⁹ possint fieri sine pec
cato mortali. In alijs ludis in quib⁹ modi
ca seruit⁹ inest nõ esset mortale: licȝ fiat in
festo nisi p totũ diẽ se in hmõi occuparẽt dĩ
missis diuinis. Hoc q̄d dixi de bastiludijs q̄
sit mortale pctm̃ tenet Ricar. in. 3. dis. 37.
Sed si ex nulla istarũ circũstantiarũ fiat il
licit⁹ nõ erit pctm̃: si fiat cã honeste recrea-

tionis vel virtutis aut ingenij exercēdi. Aut si erit pctm̄ erit veniale. de corea. tn̄ vide. s. Corea. Aduerte q in ludis q fiūt cā virtutis exercēde: vl' ingenij: nō licet ludere nisi p vnū soldū: vt in. d. aut. alearū. 7 soldi. 72. faciūt vnā librā auri. C. d su. prepo. 7 arch. l. quotiēscūq. Sz tu hoc limita fm psonaz ad istā rōnē sic: si nō pcedit nisi vn' sold' in ludo magnis: g grossus solū paruis.

3 ¶ Est 7 terti' lud' qui dr diabolic': qz opatione diabolica est inuent' ad inducēdos homines ad pctm̄ 7 iste est i triplici differētia Prim' cōsistit in ludibrijs: q ludibria sunt rerū inhonestarū demōstratiōes: 7 talis ludus oibus pbibit' est tā exercere q videre. Unde qn̄ tales demōstratōes hñt puocare ad lasciuiā vidētes tūc peccāt mortalit tam exercētes q volūtarie videntes. Facit qd. s. dixi Curiositas. Un̄ dicit tex. in prohemio ff. qs eni ludos appellat eos ex quib' crimina oriūt: hec eni fieri nullo patimur modo hec ibi. Secūd' lud' dr lud' alee: 7 sub isto cōprehendit ois lud' q initit solū fortune: vt lud' chartarū taxillor 7 hmōi. Terti' ludus dr mixtus: qz partim initit fortune: 7 ptim industrie: vt ludus tabularū cū taxillis: qz respectu taxillor versatur fortuna: respectu tabularū ducēdar vsat industria.

4 ¶ Utrū isti duo ludi vltimo dicti sint prohibiti. R. q sic: vt patet in aut. aleaz vsus. C. de reli. 7 sūpti. fu. 7 in. c. eps. 35. di. 7 licet Hug. in. d. c. epus teneat q sp peccat mortaliter ludēs ad predicta: tn̄ nō credo verum nec. d. c. eps facit p sua opinione: qz dicit de seruiens: 7 dictio de auget: vt. ff. depositi. l. .i. in princi. Ideo fm glo. ibidem. 7 Rodo. peccat mortaliter ille qui valde seruit ludo .i. ducit in consuetudinē: als aliquādo 7 raro nō credo foret mortale. Nec obstat dicta aut. alearū lud'. qz ipsos pbibet per verbū decernim': qd nō inducit ad mortale: vt dixi. s. lex. §. 3. Clericis tn̄ 7 religiosis videt esse mortale ludere aut ludētes ad ipsos videre: vt in aut. de san. epis. §. interdicimus 7 ibi sequit glo. Sed ego hoc non credo: qz imperator nō pōt pcipere clericis: 7 ideo idez dico de clericis qd de laicis q peccant mortaliter qn̄ tales ludos ducūt in cōsuetudinē nisi rōne scandali: ut s. dictū est de ludo humano. Rō quia isti ludi nō sunt pbibiti qz mali sint de se: sed ideo sunt mali qz pbibiti: 7 causa pbibitionis sunt mala que coiter ex ipsis sequūtur: que nō sic eueniūt in raro ludentib' sicut in consuete: 7 qz prohibitio nō se extendit nisi ad deseruientes talib' ludis. Ideo tene qd dixi. Uerū est q est periculosum talib' ludere ppter multa pctā que coiter in ipsis fiunt.

5 ¶ Sed qd si quis ludit ad prefatos ludos gratis cā recreationis vel cā cōuiuij ex consuetudine nūqd peccat mortaliter. R. glo. in. d. §. interdicim'. videt tenere q sic clericus. Sed ego attendendo ad narrationē. d. aut. alearū vsus. 7 psiderando q debeam' euitare correctionez iuriū. c. cū expediat. de elec. li. 6. Dico q nō prohibet: imo licite pōt in eis ludi gratis vel in aliq modico siue cā cōuiuij: siue cā recreationis. Et sic intelligo l. qd in cōuiuio. ff. de aleator. Et itellige modicū respectu psone q ludit: 7 tale modicum q etiā faciliter donaret: qz in hmōi ludis sic factis cessat rō probibitionis: nisi rōne alicuius circūstantie. de quib'. s. §. 2. eēt mortale. Nec obstat. d. c. episcop'. qd nō distinguit h absolute loquit de oi aleatore: g nec nos debemus distinguere: qz hoc verū esset nisi rō nos induceret ad distinguendū sicut hic. facit. c. Marchiō. i. q. i. vbi dr nō putemus in verbis scripturar esse euāgeliū sed i sensu: nō in supficie sed in medula: nō in sermonū folijs: sed i radice rōnis. hec ibi.

6 ¶ Utrū ispectores predictor ludor pbibitorū peccent mortaliter. R. glo. in. d. §. interdicimus videt tenere q sic si sunt clerici Sed tu dic quod siue sint clerici siue laici inspectores: q aut ex aspectu eor inducunt efficaciter aliq ad ludendū: 7 sic si ludētes peccant mortalit: sic inspectores. Si vo eos nō inducūt ad ludū ex eorū aspectu nec ad ptinuādū ipsū: sic si aliud mali nō admiscet nō peccāt mortalit eos vidētes 7 aspiciētes: nisi essent tales q corrigēdo possent eos facere desistere a tali ludo qui est pctm̄ mortale in ludēte: qz tūc talis peccaret mortalit nō corrigēdo h aspiciēdo: qz videt psentire errāti 83. di. error. cū similib': periculosū tn̄ est tales aspicere ludētes in ludo pbibito: qz faciliter posset eis placere talis lud' deliberate qd esset mortale: vt no. theologi in 4. sententiarū dis. 24.

7 ¶ Utrum acquisitū in prefatis ludis diaboli/
cis sit necessario restituendū. R. ꝙ si ille q̇
dedit seu amisit nõ poterat alienare: nec do
nare sicut filiusfamil. serui. ⁊ alij. de q̇b⁹. s̄.
Donatio. i. ⁊ tūc sine dubio lucratū est resti
tuendū patri vł dn̄o vł illi qui dedit: sicut cū
q̇s lusit vltra sūmā. 500. soldoꝝ: qꝛ sicut do/
nare nõ potuit: nec ludere: vt. s̄. Donatio. i.
§. 20. ⁊ ideo sibi ē restituendū. ⁊ sic de simi/
lib⁹. ⁊ in hoc ꝯcordāt oēs doc. Si ꝟo poterat
alienare: tūc distinguo ꝙ si iteruenit fraus:
puta qꝛ lucratus fuit cuꝫ falsis taxillis: aut
alia deceptiõe: ⁊ sic siliter ꝯcordāt doc. ꝙ te
nent necessario restituere ei a q̇ habuit: imo
dicit Bal. in R̄ica. C. de ꝯdi. ob tur. cām.
ꝙ tenent furti tales: ⁊ etiā ludētes scienter
cū illis qui nõ possunt alienare. ar. l. seruus
cuiusdā. ff. de ꝯdi. indebi. nec facit suū qđ lu/
crat. l. falsus. C. de furtis. Aut nõ interue/
nit aliqua fraus: ⁊ ille q̇ ꝑdidit potuit alie/
nare: ⁊ in hoc ē diuersitas inter doct. Nam
cōis opinio ſm Hosti. est ꝙ teneatur dare
pauperib⁹: ⁊ hoc sequunt coiter canoniste
in. c. clerici officia. de vi. ⁊ hone. cle. Alij di
stinguūt de subditis iperatori vł nõ. Sed tu
breuiter dic ꝙ licꝫ opinio p̄dicta sit multū
rõnabilis: vtpote que retrahit hoīes ab hu/
iusmodi ludis: tñ nullo iure ꝓbat qđ neces/
sario sit facienda: sicut nec alia turpiter ac/
quisita. Nec ob. ꝙ eps̄ auxilio presidis pōt
talia lucra si nõ repetunt ab his q̇ amiserūt
exigere ⁊ pauperib⁹ distribuere: vt dicit tex.
in. d. auth. alearū vsus: ⁊ sic videtur ꝙ sint
pauperū: qꝛ licet possit auferre in penā: nõ
tñ sequit ꝙ ipsi teneant dare: sicut nec i alijs
casib⁹ in quib⁹ fiscus turpiter acquisita pōt
tollere: vt in. l. i. C. ad. l. iul. repe. ⁊ in. l. i. ff.
de iure fisci. Et faciūt q̄. j. dicā Restitutio.
. i. in verbo turpiter acq̇situ. ⁊ sic tene q̇ ad ne
cessitatē restitutionis: bene tñ faceret eps̄ si
talia acciperet ⁊ daret pauperib⁹. Siliter cō/
fessores debēt ea errogari facere pauꝑibus
vt in q̇ deliq̇t in eo puniat. Si tñ nollet nõ
ē ei denegāda absolutio. Aduerte tñ ꝙ vbi
leges iꝑiales ligāt ꝙ illi q̇ amiserūt si vel/
lent repetere possent vsq̧ ad. 50. ānos: ⁊ sic
repetēdo tenerent eis de necessitate restitue/
re: vt in. d. auth. aleaꝝ. Nec obstat ꝙ dicūt
q̇dā esse abrogatā ꝑ nõ vsū: qꝛ nõ est verū
vt patet ex dictis s̄. Lex. §. 17. Sed vbi lex
iperialis nõ ligat sicut in terris pape ⁊ simi/
liū: nõ posset repetere vbi lex iꝑialis viget
si epi nõ accipiūt lucrata possunt officiales
facere: vt dent pauperibus vel in publicos
vsus: vt in. d. auth. alearū.

¶ Sꝫ pone ꝙ ludēs i casib⁹ in quib⁹ tenet
restituere lucret: ⁊ postea cū eadē ꝑsona in
alio ludo ꝑdat nūq̇d poterit cōpensationeꝫ
facere. R. ꝙ si in eodē ludo clarū ē ꝙ sic: et
voco hic eūdē ludū qñ se nõ diuerterunt ad
alia. ar. l. cōtinu⁹. in pn. ff. de ver. oblig. Et
facit qđ no. Bar. in. l. ifitiādo. §. infans. ff.
de fur. Si ꝟo in diuerso ludo: puta qꝛ hodie
lucrat⁹ fuit ⁊ cras cū eodē amisit: sic de sub/
tilitate iuris nõ poterit cōpensationē facere
si ille cū q̇ lusit sit de illis qui nõ tenent de ne
cessitate restituere sed de eq̇tate ꝯscie credo
ꝙ possit. Facit qđ no. Pa. in. c. fili⁹. d̄ testa.
⁊. c. ex parte. in fi. de censi.

¶ Que pena ꝯ̄ tenentes ludū alearū ꝓhibi
tū. R. ꝙ primo dom⁹ in qua ludit debet pu
blicari: vt in. d. auth. alearuꝫ vsus. in verbo
domib⁹ eoꝝ publicari. Secūdo si tenens lu/
dū ꝟberat nõ orit actio ex tali iiuria: nec pu
nit verberās: vł dānū ei dans qñcūq̧ ⁊ vbi
cunq̧ factū fuerit: siue tꝑe q̇ ludit siue alio
ſm Bal. in. d. R̄ica ⁊ Bar. ⁊ est tex. in. l. i
§. notandū. ff. de alea. Tertio ꝙ si fuerit ei
aliq̇d subtractū tꝑe quo in ei⁹ domo ludit:
siue a lusorib⁹ siue ab alio nõ poterit repetē
nec habet rei ꝑsecutionē nec etiā penalē fur
ti: vt est tex. in. d. l. i. §. i. ff. de alea. tñ in con
sciētia pauperib⁹ ē dandū. ar. c. cū tu. de vsu
Quarto qui aliū cōpulit ad ludēdū etiam
ex metu qui nõ cadit in cōstantē pōt puniri
iudicis arbitrio: ⁊ pōt poni in carcerib⁹: vt
in. d. tex. §. i. ibi. q̇ cōpulit. Unde generalit
intelligo illū cōpellere eo ipso ꝙ stat cū alta/
ri parato: hoc est: prestat domuꝫ: taxillos:
scamnū: lumina ⁊ hmōi. nā istis suasionib⁹
⁊ illecebris dr̄ cōpellere iuuenes qui nõ pñt
refrenare iuueniles calores. l. fi. §. filij aūt.
C. de bo. q̄ liber. sicut dicim⁹ in materia ma/
cedoniani. in. l. i. ⁊. 3. ff. ad macedo. ⁊ ꝑ totū
Aliter nisi ita acriter intelligeret. d. l. effe/
ctū nõ haberet: qđ nõ est dicēdū. l. si pretor
in prin. ff. de iudi. q̄ lex predicta pōt etiā itel
ligi in oīb⁹ alijs q̇ blāditijs ⁊ suasionib⁹ in/
ducūt hoīes ad ludū ꝙ dicant cōpellere: si/
cut dicim⁹ de raptorib⁹ virginū ꝙ nisi esset

qui sollicitaret: qui dolosis artib⁹ circũueniret: nõ faceret eã puellã in tãtũ dedec⁹ sese ꝑdere. tex. est in. l. vnica. §. z. C. ð rapto. vir. Quinto ꝙ oĩs cõtract⁹ celebrat⁹ inter ludẽtes adinuicẽ nõ tenet: vt no. Bar. in. l. si qs cũ sciret. in fi. ff. pro emp. nec vẽdens i ludo teneret de euictõe: vt in. l. si filiofamil. §. i. ff. quaꝑre. ac. nõ da. Sexto ꝙ mutuãs pecuniã lusorib⁹ vt ludant secũ nõ põt eam repetere: vt est glo. ordinaria in. l. i. in ꝑn. ⁊ in. l. fi. ff. de alea. Ego credo etiã hoc verũ generaliter in quocũq̃ q̃ scienter mutuat ludere volẽti ꝙ nõ repetet ⁊ videt casus in. l. verũ §. pe. ff. de mino. nec dicas ꝙ loquit de minore vt etiã loquit. l. si ꝓo nõ remunerandi §. si adolescẽs. ff. mã. q2 idẽ est de maiore: ut dicit gl. in. d. §. si adolescẽs. Itẽ quia. d. l. verũ loquit qñ minor etiã priuilegiat⁹ mutuat minori etiam priuilegiato: ⁊ tñ ibi licz sint i pari priuilegio: potior est cõditio illi⁹ qui pdit pecuniã. Facit qð no. Bar. in. d. l. si quis cum sciret.

1 Luxuria est solutio in voluptates ſm Isy. in li. ethimologiarũ. Voluptates aũt maxime veneree soluũt animũ hoĩs: ⁊ ideo luxuria est ꝑncipaliter in eis. Secũdario ãt dicit esse in quibusdã alijs ptinentib⁹ ad excessũ ſm glo. ad Gal. 5. vbi dicit ꝙ luxuria est q̃dam superfluitas.

¶ Quot sunt species luxurie ꝑncipalit. R. ꝙ sunt sex: de quib⁹ habet. 36. q. i. §. sz non oĩs. s. Fornicatio simplex: adulteriũ: incest⁹ stuprũ: raptus: ⁊ vitiũ cõtra naturã. Adde excessũ in actu coniugali: de quib⁹ habes. j. Preceptũ. §. io.

¶ Utrũ sit pctm̃ mortale. R. ꝙ sic: ſ nota ꝙ luxuria habet initiũ in corde cogitãdo cã delectationis: ⁊ istud est pctm̃ mortale ſm distinctionẽ positam s. Cogitatio morosa Multo magis si vltra cogitationez peccati mortalis addat sensus: puta quia vult delectari in vidẽdo: tangẽdo: loquẽdo ⁊ h⁹mõi licz nolit ꝯsũmare opus. Itẽ est pctm̃ mortale deliberat⁹ consensus in opus si facultas adesset. Math. 5. Qui viderit mulierez. s. desiderãdo corde deliberate ad mechãduz: iã mechat⁹ est. s. ꝑpter pctm̃ mortale: ⁊ illi⁹ speciei cuius est materia quã appetit: puta si solutã Fornicatio: si cõiugatã adulteriũ et huiusmodi: que circũstantia est cõfitẽda cũ mutet speciẽ ſm aliquos: sed ego nõ credo: quia solũ est cõtra vnã ꝓhibitionẽ. s. Non cõcupisces proximi tui vxorẽ: vl' ꝯtra aliud nõ rem: licz sit bonũ cõfiteri eã: ſ multo magis est peccatũ mortale cũ consentit in operationẽ. Unde si est pollutio solũ sine alteri⁹ cõmixtione sic dicit mollities vel imundicia Si ꝓo coitus fit ad rem alteri⁹ speciei: sic dicit bestialitas. Si aũt ad rem eiusdẽ speciei ſ indebite sexus: sic dicit sodomia. Si q̃rto sit ad rem eiusdẽ speciei ⁊ debiti sexus: sed nõ seruat naturalis mod⁹ coeundi: vel quãtuz ad instrumentũ nõ debitũ: vel q̃tũ ad monstruosos concubendi modos: sic hi quatuor modi dicunt peccatũ cõtra naturã. Si cum alio eiusdẽ speciei ⁊ in debito vase ⁊ debito modo fit talis pollutio aut ẽ cũ soluta: ⁊ sic fornicatio: aut cũ cõiugata: ⁊ sic adulteriũ: ⁊ h⁹mõi: ⁊ sic sp pctm̃ mortale si est volũtaria preter matrimoniũ.

3 ¶ Qð est graui⁹ horũ. R. pctm̃ ꝯ naturã ẽ maximũ ⁊ isto infimũ ẽ molities: grauissimũ bestialitas: mediũ sodomia: post peccatũ cõtra naturã maius est incestus: post incestũ est adulteriũ. Uerũ intellige accipiendo in suo sũmo: q2 maius peccatũ est coire cũ matre q̃ cũ alteri⁹ vxore. Adulteriũ est maius stupro: vtrũq̃ aũt aggrauat p violẽtiã: vnde raptus virginũ est graui⁹ stupro. ⁊ raptus vxoris grauius adulterio: hec oĩa aggrauãt ſm rõnẽ sacrilegij. Infimũ oĩuz predictoꝝ est fornicatio que cõmittit sine iniuria alterius ꝑsone

4 ¶ Quot sunt eius filie. R. Isy. ponit quatuor ex parte sermonis: nã sermo debet esse decens: cõtra qð est turpiloquiũ. Secundo licit⁹: contra qð est scurilitas. Tertio expediẽs: ꝯtra qð ẽ ludrica. Quarto sale ꝯditus. s. sapiẽtie: cõtra qð est stultiloquiũ. Est et q̃nto cecitas mẽtis. Sexto ꝑcipitatio. Septimo icõsideratio. Octauo amor sui. Nono ẽ odiũ dei. Decimo amor mũdi. Undecimo horror futuri seculi. Et duodecimo incõstantia. de quib⁹. s. Interrogationes.

5 ¶ Utrum in tactibus ⁊ osculis ⁊ huiusmodi sit peccatũ mortale. R. ꝙ sic. quando deliberate fiunt causa delectationis luxuriose ſm ꝙ s. dixi Cogitatio. secus qñ fiunt causa amicicie.

Magister s[ecundu]m Hosti. d[icitu]r is q[ui] alicui[us] rei siue negotij p[rae] ceteris curã gerit. l. i. §. magistrũ. ff. de exerci. Et hoc nomen magister d[icitu]r a monẽdo siue monstrando. ff. de ver. si. l. quib[us] p[ra]cipua. [et] de magistris. c. quia. Sed p[ro]prie mag[iste]r vocat[ur] q[ui] docet grãmaticã: vel alias facultates: [et] sic accipit[ur] de magistris. c. quia nõnullis. [et] in cle. i. eo. ti.

1 ¶ Qualis debet esse magister. R[espondeo]. q[uod] debet esse idone[us]: p[ro]uid[us] [et] discret[us] i[n] scia quã vult docere. c. i. 2. [et] 3. eo. ti. [et] idoneus est q[ui] p[ri]mo morib[us]: [et] post facũdia alios ãncellit. l. vnica. C. de p[ro]fessori. Nã q[ui] alios docet nõ debet habere necesse ab alijs doceri. ar. 36. di. §. ecce. Debet etiã habere bonã cõuersationez testẽ doctrine. 64. di. valẽtinian[us].

2 ¶ Utrũ religiosus debeat ad magisteriũ assumi. R[espondeo]. q[uod] si i[n]gerit se vt fit co[mmun]iter hodie nõ debet. 16. q. i. monach[us]. cũ multis. c. [et] q. 7. c. in noua. Si v[er]o nõ ingerit se sed mittitur a prelato suo ad quẽ p[er]tinet: sic possunt [et] debent assumi. 19. q. i. sic viue. [et] c. si clericatus. [et] c. doctos. [et] extra eo. ti. c. i. [et] pe.

3 ¶ Que sciẽtie legi possunt. R[espondeo]. q[uod] oẽs q[ue] faciũt ad instructionẽ a[n]i[m]e: corpo[rum] v[e]l rerũ: nisi sint reprobate: [et] sunt iste que legi possunt singulariter.

Grãmatica de qua: Quicq[ui]d agant artes ego semp[er] p[re]dico partes.

Dialetica de qua: Me sine doctores frustra coluere sorores.

Rethorica de qua: Est mihi dicẽdi ratio cũ flore loquendi.

Musica de qua: Inuenere locũ per me modulamina vocũ.

Geometria de qua: Rerũ mẽsuras [et] earũ signo figuras.

Aritmetica d[e] qua: Explico per nume[rum] q[ui] sit proportio rerũ.

Astrologia de qua: Astra viasq[ue] poli varias mihi vendico soli.

4 ¶ Utrum mathematica possit legi. R[espondeo]. q[uod] mathesis cũ aspiratiõe medie ad exercitiũ nõ licet docere: q[ui]a significat artẽ diuinãdi: [et] ẽ reprobata: vt. C. de male. [et] mathe. l. nemo [et] l. culpa. Sed ad instructionẽ doceri posset. 37. di. legim[us]. S[ed] ego credo q[uod] etiã ad i[n]structionẽ nõ liceat: q[ui]a cui[us] vsus mal[us] ẽ ipsũ q[uo]q[ue] malũ ẽ: vt d[icitu]r in p[rimo]. sen. dis. i. S[ed] alia matesis q[uae] h[abe]t penultimã breuẽ b[e]n[e] licita ẽ q[ui]a ẽ de q[ua]tuor vltio dictis sciẽtijs: vñ v[er]sus Scire facit matesis dat diuinare mathesis.

¶ Theologia p[rae] o[mn]ibus doceri põt. eo. ti. c. quia nõnullis. Jus canonicu[m] [et] ciuile. de priuilegijs. cũ de diuersis. li. 6.

¶ Sed q[ui]d de poetis vt i[n] plurib[us] sũt ad animos iuuenũ corrũp[en]dos. R[espondeo]. q[uod] distiguẽdũ ẽ de libris gẽtiũ. Nã q[ui]dã libri sũt q[ui] vt i[n] plurib[us] sũt de lasciuijs. vt Ouidi[us] de arte: [et] similes. [et] tales legere v[e]l audire o[mn]ino p[ro]hibitũ est. Et sic intellige. c. sacerdotes. [et] c. legant[ur]. [et] c. ideo. 37. di. Sũt alij libri gẽtiliũ seu poetarũ qui vt plurimũ multũ vtilitatis afferũt: lic[et] in eis aliq[ua]n[do] sint aliq[ua] turpia i[m]mixta [et] tales libros legere vel audire cã eruditionis vocabulorũ: vt p[er] eos sciant loqui recte atq[ue] ornate nõ est p[ro]hibitũ: [et] sic loq[ui]t[ur]. c. turbat. ea dẽ di. cũ duob[us]. c. seq. dũmõ sit talis mag[iste]r q[ui] fabulas lasciuas abreuiet [et] obscure legat. Et sic limita glo. in sũma. dis. 37. vide etiã q[uo]d dicã. j. Scientia.

¶ Ubi debent m[a]g[ist]ri institui ad legẽdũ. R[espondeo]. q[uod] in o[mn]ib[us] locis vbi facultates eccl[esi]e suppetũt siue sit cathedral[is] siue alia eccl[es]ia q[ue] habeat facultates sufficiẽtes ad hoc debet poni magister q[ui] legat in grãmatica cui cõpetẽs beneficiũ assignet[ur]: seu percipiat fruct[us] vni[us] prebẽde: [et] tãdiu solũ q[uam]diu p[er]seuerat in docẽdo clericos gratis illi[us] eccl[esi]e: [et] alios paup[er]es. In metropolitana v[er]o eccl[es]ia debet esse magister q[ui] doceat in sacra pagina: [et] de his q[ue] p[er]tinent ad curã animarũ. 37. di. de quibusdã: [et] eo. ti. c. i. [et] c. quia nõnullis. Hodie v[er]o statutũ est q[uod] romana parisieñ. oximeñ. bononieñ. salmacineñ. eccl[es]ia habeat duos viros peritos ad instruẽdũ i[n] lingua hebraica: caldaica: [et] arabica. cle. i. eo. ti. [et] ibi ponitur cuius sumptibus.

¶ Quid si nõ vacet aliqua p[re]benda. R[espondeo]. q[ui]libet de prebendatis debet dare tantũ q[uod] faciant vnã prebẽdã si supest ad eorũ necessitatẽ. ar. c. fi. de his q[ue] fi. a ma. p[ar]. ca. [et] de ec. edi. c de his. v[e]l si nõ supest expectẽt donec vacet prima. ar. c. dilectus. el. 2. de preben. s[e]c[un]d[u]m Ber. [et] Hostien.

¶ Sed pone q[uod] sit p[re]bẽda vna assignata magistro: nũq[ui]d tenent[ur] canonici eligere alium canonicũ cũ mag[iste]r nõ sit canonic[us] [et] statuto cũ iuramẽto firmato caueatur q[uod] sint tot in

numero. R. q nō auctoritate illius cōcilij. c. quia nōnullis. eodē ti. nec faciunt cōtra iuramentū: nec currit eis temp⁹: quia nō dicitur vacare talis prebēda: nisi quādo magister desistet a legendo.

10 ¶ Utrū magister possit eligi in canonicū sub illa cōditione: vt doceat. R. q nō: quia debet cessare ois cōditio ⁊ pactio: alʼs esset simoniacū. Sed si vacaret aliq̄ prebēda: tunc ea vacāte possent statuere: vt istud on⁹ sit ei ānexū. ita no. Hosti. ⁊ Ber. in dicto. c. quia nōnullis. q̄uis Hosti. videat̄ tenere q etiā in primo casu nō est simonia: sed permutatio. de spirituali ad spirituale. c. ad questiones. de re. permuta.

11 ¶ Utrū talis magister cui assignata est prebēda vel ꝓuisio de ecclesia possit aliq̄d exigere a scholarib⁹. R. q nō: etiā pretextu cuiuscūq̄ cōsuetudinis. in. c. i. eodē ti. ⁊ si exigit a clericis illius ecclesie vel a pauperib⁹ alienis cōmittit simoniā scōm Hostien. in. c. quia. eodē ti. ⁊ Jo. Barto. Brix. ⁊ Archidia. in c. de quibusdā. 37. distinc. Et hoc intellige si redditus sūt sufficiētes: secus si sit pauper: nec habet prouētus sufficiēter assignatos: q2 magistri necessitas subleuāda ē dicto. c. quia nōnullis. quia sic nō esset simonia ꝺm Alex. nec est vēdere scientiā: sed laborē suū. facit. l. 2. ff. de ori. iur. sicut ⁊ episcopus: licʒ non possit facere exactiones: tamē ex necessitate exigit subsidiū charitatiuū. c. cū apostol⁹. §. prohibem⁹. de censi. ⁊. c. cū sit. de simo. ⁊. c. cōquerēte. in fi. de offi. ordi.

12 ¶ Quid de alijs magistris. R. q similiter nō debent exigere aliquid quādo sunt salariati debite in studijs generalib⁹ a quocūq̄. ꝺm Pa. i dicto. c. quia nōnullis. In alijs extra studia generalia: similiter nō possunt a pauperib⁹: sʒ bene a diuitib⁹ alienis. ⁊ etiā scōm consuetudinē. l. q si nolit. §. si assidua. ff. de edili. edic. Facit. l. si fundus. ff. de euic. ⁊ quod no. Bart. in. l. nemo est qui nesciat ff. de duobus reis. Si vo non sunt salariati possūt exigere: sed nō a pauperib⁹. de censi. c. licet. Et hec intellige vera q possunt exigere quādo nō est sibi prouisum sufficiēter ⁊ loquor hic nō de his qui legunt vt addiscant: vel propter honorē: quia tales nō gerūt vtiliter negociū alienū sed suū. ff. de nego. ge. l. si pupilli. §. 2. sed de illis qui ad vtilitatē scholariū legunt: vt sūt docti.

¶ Nūquid omnes magistri possint oblata 13
a scholaribus sponte recipere. R. q sic. c. dilectus filius. el secūdo. in fine. de simo. 10. q. 3. priscis: quia quedā sūt que licʒ inhoneste petāt̄ tamē honeste recipiūt̄. l. i. §. est quidē res. ff. de va. ⁊ extraor. cog.

¶ Utrū magister propter lucrū datum si- 14
bi a scholarib⁹ cōcedens eis vacationē vel celebrationē festi peccet. R. Rodoñ. q si hoc facit pro recreatione eorū nō est simonia: sʒ tamē turpe lucrū. secus si faceret propter festum colendū vel nō colendum: quia esset simonia scōm Ray.

¶ Utrū possit sine simonia aliquid exigi ꝓ 15
licentia docendi dāda. R. Hostiē. ⁊ Gof. q simonia nō est sed turpe lucrū de necessitate restituendū ei qui dedit si erat idone⁹: quia nō turpiter dedit: sed potuit redimere vexationē suam. c. dilectus. el primo. de simo. secus si nō erat idoneus: quia cū turpiter dederit nō ei restituit̄: sed pauperib⁹ de bono cōsilio esset dandū. vide qd no. Ber. in. c. ꝓhibeas. eodē ti. Idē dic de episcopo q̄ nō vult dare licentiam suo clerico eundi ad scholas: nisi aliquo sibi dato. Rodoñ. tamē credit simoniacū episcopū si propter lucrū dat licentiam pro quinquēnio a iure concesso. c. super specula. eodē titu. Similiter si ad maius tempus quādo habet respectū principaliorem ad soluendū eū a spirituali officio quod debet ecclesie. Si vo propter moram in studio faciendā: sic turpe lucrū est: non simonia: sed mortale peccatū.

¶ Utrum quis possit petere licentiā docen- 16
di in theologia. R. scōm sanctum Tho. in quol. q sic: cū cōmunicare scientiā sit opus charitatis. Quod intellige verum quādo hoc querit ꝓpter bonū finē: sed ꝓpter superbiam. ⁊ extollentiā nō liceret.

¶ Utrum ille qui obtēta licētia fecit expen- 17
sas in cōuiuijs scōm cōsuetudinē possit aliū substituere cum pacto q reddat sibi expēsas. R. Rodoñ. q sic: dūmodo substitut⁹ legat vice sua: ⁊ cōsuetudo sit substituēdi. Si vo totum ius suū in eum transfert: sic nō potest aliquid etiaʒ pro interesse suo pacisci: ⁊ multo minus de certa portione emolumēti percipienda: nec est cōtra q ecclesia tradit̄ tali mō: q2 bñficia sūt assignata ꝓ sustentādis

clericis: sed istud pro labore docendi.

i8 ¶ Utrū peccent mortaliter admittētes ad doctoratū nisi exigant iuramentū q non expendēt vltra tresmille turonēses argēteos in tali doctorat⁹ vel magisterij solennitate. R. q sic: ⁊ sūt suspēsi p sex mēses ab huiusmodi promotiōe etiam si sūt episcopi: vt in clemē. vlti. de magistris.

m **Aioritas** non querit a seruo dei: sed inferioritas. 40. distin. multi. 93. distinc. diaconi sunt.

m **Aledictio** proprie est imprecatio seu optatio mali alicui facta sub ratiōe mali. hoc est inquantū est malū: intendēs ipsū malum: vt colligit ex. c. deus. 24. q. 3. Large autē accipit etiam pro blasfemia dei vel sanctorū: vt in. c. statuimus. de male. ⁊ oīs talis maledictio prohibet. 24. q. 3. si igitur. 46. distinc. clericus. ⁊. c. i. de male.

j ¶ Utrum sit peccatū mortale maledictio. R. q aliquādo quis imprecat malū alteri sub ratione boni: vt scilicet cōuertat: vel non habeat causam faciēdi mala: vel ei qui meretur maledici: sic nō est peccatū scōm Alex. scda scde tractatu de maledictiōe: quādo fit cū alijs debitis circūstantijs. immo maledictio isto modo erit bonū: licet sit malū ei cui maledicit: sz quādo quis maledicit proprie tunc semꝑ est peccatū mortale si fit cū deliberatione rationis ⁊ de malo notabili. secus si ex impetu vel de re minima. Dicit tñ Alex. q si talia ducātur in consuetudinē posset eē mortale ꝓpter cōtēptū.

z ¶ Utrū liceat maledicere creature irrationali. R. scōm Alex. vbi supra. q maledicere creature irrationali scōm se cōsiderate est otiosum ⁊ vanū: ⁊ per cōsequens illicitum. Maledicere autē eis prout ordinant ad hominē: sic est idē peccatū ac si fieret homini: ⁊ ita mortale sicut dictū est. ⁊ de talib⁹ intelligitur illud: maledici regnū dei non possidebūt. 24. q. 3. §. illicita. ⁊ de pena maledicētiū deū vel scōs. vide. s. Blassemia.

m **Aleficium** dicit aliquādo sortilegiū vel incantatio: vt. 26. q. 5. nec mirū ⁊ de hoc infra Sortilegiū. ⁊ quomō potest destrui. vide infra Superstitio. §. 13. Aliquādo dicitur quodcūq crimē vt furtum ⁊ rapina ⁊ huiusmodi: vt insti. de obliga. que ex deli. na. Est etiā quasi maleficiū nocumētū qd fit proximo preter ꝓpositū: vt insti. de obl. que ex quasi delic. na. per totū.

m **Alicia** dicit tripliciter. Primo pro habitu vitioso ex quo procedit q homo ē valde inclinatus ⁊ promptus ad agendū opera illi⁹ vitij habituati: ⁊ sic est peccare ex malicia. id est ex electiōe mali propter illam inclinationem habit⁹ vitiosi: sed nō est peccatū in spiritū sanctū. Secūdo dicit malicia cōtempt⁹ ⁊ abhominatio rerum spiritualiū procedēs aliquādo ex inordinata tristicia mētis ⁊ isto modo ē filia accidie. Tertio malicia dicitur peccatū in spiritū sanctū. de quo dic vt infra Peccatū. §. 3. Et istis duob⁹ modis semper est peccatū mortale malicia: ex qua in contēptū bona spiritualia vel diuina habent: si ē in deliberatione voluntatis scōm sanctum Tho. scda scde. q. 35.

m **Andatum** dicitur quando quis ad satisfactionē sue volūtatis imponit aliquid alicui nulla data pecunia: seu quocūq alio interueniant quecūq verba: ita tamen q sint que mandant ad vtilitatē seu satisfactionē mandātis. Si vero sunt ad vtilitatē illius cui cōmittitur: sic dicet persuasio: et persuasor nō mādator: vt notat Barto. in l. nō solum. §. si mādato. ff. de iniur. Si aūt data pecunia si est circa delictū: sic dicit mādatum accipiens asassinus. de quo in. c. pro humani. de homici. libro. 6. ⁊ dicta. l. nō solum. Ubi vero non ē circa delictū mādatari⁹ dicitur locator: ⁊ mandās conductor nec est mandatū proprie.

¶ Utrum mādans delictū includat sub dispositione iuris vel statuti punientis eū qui fecerit tale delictū. R. Pa. in. c. mulieres. de sen. excō. sic distinguit: aut verba scripta sūt in rem: puta dicit ius siue statutū pro homicidio imponat talis pena: ⁊ sic includit ex ꝓpria significatiōe verborū: quia de homicidio qd mādauit tenet. l. hec verba. ff. de adul. ⁊. l. aut qui aliter. §. hec verba. ff. quod vi aut clam. ⁊ vtrobiq per Barto. ⁊ per Cy. in l. nō ideo minus. C. de accusati. Aut verba sunt scripta in personā: vt quia dicit: si qs

cõmiserit homicidiū puniat̃ tali pena: et sic si cõmittit per instrumentū quod necessario operat̃ necessitate facti sicut mittens sagittã ⁊ huiusmodi: vel operat̃ per instrumētū necessitate iuris: sicut quãdo ꝓcuratori vł̃ subdito aliquid mandat̃ licitū: sic includit̃ mandans: quia ipse vere facit quoniã actus attribuitur ꝑncipio facit. l. ite3 mella. §. i. ff. ad. l. aquil. ⁊ pro hoc tex. in. l. si pater. in fine. ff. de manu. vin. ⁊. l. 3. §. si procurator. ff. ꝙ q̃s ꝗ iur. ⁊ ideo statutū puniens ꝓponentẽ exceptionẽ contra instrumentū: mãdans procuratori proponere tenet̃ pena statuti. Si ꝟo instrumentū per quod explicat̃ operat̃ voluntate propria nõ necessitate facti vel iure: vtputa: quia mandauit delictū cõmitti: mãdatarius nõ tenet̃ obedire: tunc in dispositione iuris cõmunis mãdator cõprehendit̃ nõ ex propria significatione: sed interpretatiõe iuris. qđ vult parū interesse vel per se vł̃ per aliū facere: vt dicit tex. in. l. i. §. deiecisse. ff. de vi ⁊ vi armata. s3 nõ habebit locū in statuto in quo fictio nõ habet locum. l. 3. §. hec verba. ff. de negocijs gest. Et hoc tene: licet Bald. in dicta. l. nõ ideo minus. aliter distinxerit. Distinguo tamen scđm Bald. in. l. omnes populi. ff. de iusticia ⁊ iur. sic: ꝙ aut statutum indulget: ⁊ sic comprehendit̃: quia cessat odium: ⁊ fauor est ampliãdus. regula. odia. libro. 6. Aut punit ⁊ tunc: aut de pena regulari que non multū exorbitat a iuris cõmunis dispositiõe: ⁊ sic includit̃: q2 tūc statutum debet interpretari scđm ius cõmune: vt in. c. cum dilectus. de consuetudine. notat Innocen. in. c. causam que. de rescript. ⁊ Barto. in dicta. l. omnes populi. quã quidẽ penam ius cõmune vult vt comprehendat̃: vt supra dictū est. Aut punit pena irregulari: ⁊ que exorbitat a cõmuni iure. Et sic non includit̃: sed habebit locum in casu suo: ⁊ hoc senserūt doctores antiqui in simili. in. l. quicūꝗ. C. de seruis fugiti. in illa questione nūquid masculinū concipiat femininū: quod in odio regulari comprehenditur: sed in irregulari non. Nec obstat predictis. c. mulieres. de senten. excõmunica. in verbo vere. quod videt̃ innuere ꝙ non interpretatiue: quia illud verū est scđm Barto. in. l. sed si vnius. ff. de iniur. in peccato: sed non in pena: ⁊ quod nõ vere comprehendat. Facit. c. vt fame. de senten. excõmu. vbi tex. inquit facere videãtur. Ergo interpretatiue. ad idem. de cle. pu. in duel. c. 2. Ubi pugil vere homicida dicitur: ⁊ mandãs non: l3 teneatur de homicidio. Item quia tex. ponit vt diuersa facere ⁊ mãdare. 50. distinc. si quis viduam. ⁊ de homici. c. sicut dignum Ergo in penis irregularibus a iure cõmuni per statuta non habebit locū: vbi fictio non habet locū: vt dixi. Idem dic ꝙ quo ad effectus naturales qui ex ipso facto prouenīūt vel requirunt̃ nunꝗ̃ sunt paria facere per se vel per alium. Facit qđ no. Barto. in dicto §. deiecisse. vbi vult ꝙ non est idem adulterium facere per aliū: sicut per se: sed quo ad effectus ciuiles qui cõsistunt in reprimendis iniurijs: sic tene qđ supra dixi. Et sic intellige. Et limita glo. in. c. sciant cūcti. de elec. li. 6. ⁊ iura in ea allegata.

¶ Utrum mãdatarius nõ seruans forma3 mandati faciat aliquid validum. Rñ. ꝙ non quia gesta contra formã mandati sunt nulla: ⁊ non solū quãdo fit expresse contra formam: sed etiam quãdo fit preter: ⁊ citra formam: quia quãdo ad actum datur certa forma: paria sunt agere contra citra: ⁊ preter formã. Uide tex. cum glo. in. c. is cui. de elec. libro. 6. ⁊. c. prudentiã. de officio delega. facit. l. diligẽter. in principio. ff. mandati. no. Pa. in. c. fi. de resti. spo. 2

¶ Quid de mãdato qualificato. Rñ. scđm Panor. in dicto. c. finali. ꝙ distribuitur in duo mãdata: ⁊ si non potest impleri in facto seu substantia debet impleri in modo seu q̃litate. Ex quo infertur ꝙ si duo mandãtur etiã data certa forma: lic3 non possint simul impleri debet tamẽ fieri quod potest ⁊ valebit actus. Facit quod no. per glo. ⁊ docto. in c. cõstitutus. de rescript. 3

¶ Quid de eo qui mandauit delictū quod post multū tempus ille exequitur: cõcludit Innocen. in. c. ad audientiã. de homici. qđ tenetur si non reuocauit expresse vel tacite: vtputa: quia feci pacem cū inimico vel parentelã: vt. l. 3. §. fina. ⁊ ibi glos. ⁊ Barto. ff. de adimẽ. legaꝗ. Et hoc sequit̃ Bald. in. d. l. nõ ideo minus. 4

¶ Utru3 mandãs teneat̃ mãdatario de ca- 5

su fortuito. R. Pa. in. c. sicut. de iureiurã. quod agens actione mãdati petit dãna que verisimiliter cõtingere potuissent quasi mãdãs ea debuerit cogitare a principio scdm Inno. in dicto. c. sicut. et sic petit expeñ. et dãna. ar. ff. de nego. gest. l. mesenius. et sic dicit: intelligendã. l. inter causas. §. non oia. et l. si quis alicui. §. impedia. ff. mãda. nisi dãna cõtigissent ex casu fortuito qui verisimiliter nõ fuisset cogitat' dicto. §. nõ oia. et hoc tenet etiam Jo. an. in regula. damnũ. in mercuriali. lib. 6. Et intellige predicta in eo qui grat' suscipit mandatũ: nam mandatũ debet esse gratuitũ. l. i. §. i. ff. mãdati. et ideo isti stipendiarij qui veniũt pro precio nõ possũt agere ad dãna: quia nõ sunt mãdatarij: vt dictũ est. Itẽ illi qui causa pietatis vel parẽtele et huiusmodi hoc faciũt. 23. q. 3. nõ inferenda. Similiter nec illi qui ex debito tenent. ij. q. 3. si domin'. et c. iulianus. vide quod nota. in dicta. l. nensennius.

6 ¶ Utrum mandatũ expiret morte mandatoris. R. docto. in. c. gratũ. et c. relatum. de officio delega. quod re integra expirat. l. mandatũ. C. mãdati. alias nõ. Quõ res dicat integra et quõ nõ. vide ibidẽ per doctores.

m Anifestum nos rescribimus intelligere quod vel per confessionẽ vel probationẽ legitime notum fuerit: aut euidentia rei que nulla possit tergiuersatiõe celari dicit tex. i. c. cũ olim. i fine. de verbor. signifi. et ibi dicit glos. quod proprie manifestũ dicit quod nõ eget probatione.

j ¶ Utrum in dispositiõe vbi fit simpliciter mentio de manifesto debeam' accipere manifestũ proprie et prout est species distincta a notorio. R. scdm Pa. in. d. c. cũ olim. quod debem' cõsiderare materiã subiectã: vt no. in. c. rogo. ij. q. 3. et etiã vsum loquẽdi. ar. c. quis. de verbor. signi. In dubio vero debem' capere proprie. Ad hoc. l. nõ aliter. ff. de le. 3. et in. c. fi. de verbo. signi. et maxime in penalib'.

m Anumissio est libertatis datio: nam dum quis in seruitute ẽ: manui et potestati suppositus est: sed si manumissus est: liberatur a manu et potestate dñi: vt insti. de liber. §. i. et iz. q. z. cum redẽptor.

¶ Quis põt manumittere. R. quod is qui habet administrationẽ rerum suarũ. et. 18. annũ inceperit inter viuos libertatẽ dare põt institu. quib' ex ca. ma. nõ pos. §. penul. In vltima vero volũtate qui testari põt. scilicet in. 14. anno. põt et manumittere: vt in dicto §. penul. et C. qui manu. nõ po. auct. sed hodie nouo iure. Itẽ episcopus põt manumittere seruos ecclesie bñ meritos. iz. q. z. si quos. de seruis põtetiã. et nõ bene dũmodo det ecclesie pro vno duos eiusdẽ meriti et peculij. iz. q. z. episcop' qui. Intellige de bonis proprijs. Item causa miseratiõis põt. dicto. c. cũ redẽptor. Abbas põt etiam cũ cõsensu episcopi et monachorũ. iz. q. z. abbatib': vel si cõsuetudo sit quod possit vel nõ possit illã huiusmodi. de his que fi. a prela. si cum. et c. ea noscit.

¶ Quid si quis sit seruus pluriũ nũquid põt manumitti ab vno illorũ. R. quod sic: sed manumissor tenet alios seruare indẽnes. C. de cõmuni seruo ma. l. i.

¶ Utrũ valeat manumissio in fraudẽ creditorũ facta. R. quod nõ. C. qui manu. nõ pos. l. i. et insti. ex qui. cau. ma. §. i.

¶ Utrũ possit manumitti ille qui propter delictũ incidit i seruitutẽ. R. Pa. in. c. ita quorũdã. de iude. quod nõ scdm Jo. an. Facit. l. z. C. quib' ad li. procla. non licet.

¶ Quomõ fit manumissio. R. multis modis. insti. de liber. §. multis modis. Ubi int alios dicit quod põt fieri in secreto: vt si dicat dñs: esto liber. vel per epistolã: vel per testamentũ: vel per quãlibet vltimã volũtatem.

¶ Quõ reuocat manumissio. R. propter oẽs causas ingratitudinis ex quib' reuocat donatio. de quib'. s. dona. i. §. 42. in auct. vt liberi. de cetero. §. illud.

¶ In quo differt manumissus ab ecclesia: a mãumisso a priuato. R. quod primo. quia propter operas nõ prestitas reuocat in seruitutẽ: vt iz. q. z. diaconi. secus in alijs: vt. C. de liber. cau. l. solo. Secũdo quia filij eor. remanent obnoxij ecclesie sue patrone. iz. q. z. de libertis: sed alij nõ. C. de libe. et eorum li. l. i. et z. Tertio quia serui ecclesie possũt manumitti cum hoc quod non possit alteri quam ecclesie. sua bona relinquere. iz. q. 3. c. i. et 3.

¶ Utrũ in manumissione possit dñs aliquod seruitiũ spirituale sibi imponere: puta quod sibi

dicat horas et huiusmodi. R. quod sic: ita quod si seruare noluerit etiam si ordinatus fuerit degradetur: et pristine seruituti subijciatur. c. nullus. de seruis non ordi.

9 ¶ In quibus consistit ius patronatus. R. ut no. in l. fi. C. de bo. libe. in glo. scilicet primo ut non proponat turpem actionem: aut exceptionem aduersus patronum. Secundo reuerentiam ei debet tam in faciendo quam non faciendo. Tertio prestare debet ei alimenta: si alias non habet. Quarto patronus habet ius reuocandi eum in seruitutem ratione offense commisse contra ipsum. Quinto patronus habet ius succedendi liberto. Unde tenetur libertus ei relinquere legitimam que est. tertia pars suorum bonorum si in bonis habet plusquam centum aureos: et nullos liberos habet cum decedit: si vero minus quam centum aureos habet in substantia non tenetur ei aliquid relinquere: quod si mortuus fuerit ab intestato nullo liberorum relicto sic succedet in totum. Vide ibidem. et institu. de succes. libertorum. §. sed nostra constitutio.

m Atematici sine aspiratione dicuntur diuini: sed cum aspiratione significat scientiam quadriuialem. unde versus. Scire facit mathesis: sed diuinare matesis. de quo vide. j. Sortilegium. et Superstitio. et sup. Diuinatio. Unde tales non debent ad limen alterius domus accedere: alias concremari debent nec aliquis eos suscipere seu consulere: alias debent deportari et bona eorum confiscari: et diuinator gladio ultore feriri. vt. C. de male. et mat. l. nullus. l. nemo. et l. culpa.

m Atrimonium primo quidem est coniunctio maris et femine inter personas legitimas indiuiduam vite consuetudinem retinens. 27. q. 2. §. i. insti. de pa. po. in prin. et in. 4. sen. di. 27. de psump. illud quam nobis.

¶ Utrum matrimonium sit sacramentum noue legis. R. quod matrimonium potest dupliciter accipi: aut quantum ad eius institutionem: et sic non est sacramentum noue legis: quia fuit ante nouam legem institutum: alio modo quo ad eius effectum et sic licet fuerit ante nouam legem institutum: non tamen habuit vim conferendi gratiam: sicut modo in noua lege in qua non est euacuatum sed confirmatum: et factum gratie causatiuum: et sic est sacramentum noue legis. Hec Ricar. in. 4. dis. 26. articu. 4. q. 2.

¶ Quid est in isto sacramento materia et forma. R. secundum Ricar. vbi supra eadem. q. verbum primo prolatum est materia: et verbum secundo est forma: quia sicut verbum accedens ad verbum precedens qui dicit accipio te in meam vxorem est forma huius scilicet dicendo: et ego accipio te in meum virum vel econtrario Ber. in. c. tua nos. de spon. vult quod verba sint forma: et consensus sit materia. 2

¶ Quid est res et quid est sacramentum in matrimonio. R. Ricar. vbi sup. arti. 2. q. 3. quod expressio consensus siue exterior coniunctio est sacramentum tantum. Res est duplex que per istud sacramentum significatur. scilicet charitas quam signat et dispositiue causat. Alia est unio christi et ecclesie quam signat sed non causat. Ipsa autem charitas est res tantum: et non sacramentum obligatio vero interior per mutuum consensum expressa siue coniunctio exterior est res et sacramentum. 3

¶ Utrum gratia gratum faciens conferatur in hoc sacramento. R. Ricar. vbi. s. quod sic: si digne contrahant ex diuina institutione. 4

m Atrimonium secundo. quomodo contrahitur dic quod ad legitime contrahendum: debent fieri banna: et quod publice contrahendum est. de quo vide. s. Clandestinum.

¶ Per quid contrahitur. R. quod per mutuum consensum verbis expressum. c. tua nos. de spo. j

¶ Utrum sine mutuo consensu animorum possit contrahi matrimonium. R. secundum coiter Theologos quod quo ad deum et veritatem non potest esse matrimonium: si non ambo consentiant: simul dicant: aut faciant quicquid voluerint ab extra 27. q. 2. sufficiat: licet ecclesia aliud iudicet: vt in. c. is qui. de spon. 2

¶ Utrum requiratur quod consensus prestetur simul eodem tempore. R. Pa. in. c. dilectus. de spon. tenet quod de subtilitate iuris necessario requiritur vt simul eodem tempore prestetur: quia dicit glo. in. l. consensu. ff. de actio. et obliga. et in l. i. ff. de contrahen. emptio. quod in contractibus qui perficiuntur iure gentium debent consensum simul prestare. Et specu. in ti. de spon. dicit quod responsio alterius debet sequi immediate. per. l. continuus actus. in principio. et. l. i. ff. de verbo. obliga. Hostien. vero in. c. ex litteris. quem sequitur Joan. an. dicit quod sufficit consentiat per prius et duret in proposito suo: et postea 3

alteri⁹ cōſenſus accedat ex poſt facto: ⁊ ē ve-
rior opi. Hoſti. vt ē tex. in. d. l. i. §. ſi vero pre-
ſens interrogauit. vbi dicit̃ interuallū me-
dij tēporis nō vitauit obligationē: ſec⁹ ſi nō
perſeueraret in p̄mo ꝓpoſito: q2 ſic eēt vera
p̄ma opi. ꝙ nō eſſet matrimoniū quātūcūq̄
alter cōſentiret poſtea.

4 ¶ Utꝝ verba exp̄mētia cōſenſū de p̄ſenti ſint
neceſſaria ad mr̃imoniū ꝯtrahēdū. R. coīt̃
theologi in. 4. di. 27. ⁊ moderniores canoni
ſte: vt no. Pa. in. c. tue fraternitati. de ſpon.
tenēt ꝙ nō ſūt neceſſaria etiā i loq̄ valētib⁹
dūmō ꝑ alia ſigna exteriora cōſenſus expri-
mat̃: vt per nutū: ⁊ h⁹mōi. Et iſtud tene: lʒ
alij dicāt aliter. Facit ꝓ hoc: q2 legata ⁊ fidei
cōmiſſa ſolo nutu relinq̄ poſſūt etiā a loqui
valente: vt. C. de fideicōmiſ. l. ⁊ in epl'a. ⁊. ff.
de le. 3. l. nutu. c. cū apud. de ſpō. vbi dicit̃ ꝙ
ſufficit cōſenſus. ergo nō req̄rūt̃ verba preciſe
cū ꝑ alia poſſit exp̄mi q2 illō dicit̃ ſufficere q̄
poſito nihil aliud requirit̃ ad ſubſtātiā act⁹
vt no. glo. in. c. ſtatutū. de reſcrip. li. 6. Jtē
nō refert q̄d de equipollentib⁹ fiat. c. licet ex
quadā. de teſti. Jtē patʒ ꝙ nut⁹ pōt cōtrahe-
re: vt in. c. cū apud. de ſpon. ergo verba nō ſūt
neceſſaria: vt pʒ in. d. c. tue fraternitati. ⁊ in
glo. in d. c. ſufficiat. Et iō ſi quis diceret acci
pio te in meā vxorē ⁊ ſi cōſentis vt ſit matri-
moniū da mihi oſculū: ⁊ illa dat: erit verū
matrimoniū: licʒ nullū verbū dixerit. de ma
trimo. cōtra inter. ec. cōtrac. c. i.

5 ¶ Utrū ſine aliquo ſenſibili ſigno exprimē-
te cōſenſū de p̄ſenti ꝯtrahat̃ mr̃imoniū. R.
ſm coīter theologos. vbi. ſ. ⁊ canoniſtas in
d. c. tue fraternitati ꝙ nō. q2 ē ſacr̃m: ⁊ de rō
ne ſacramēti ē ꝙ ſit i eo aliq̄d ſenſibili ſignū
⁊ ideo dicit glo. in. d. c. tue. ꝙ ad eſſe mr̃imo
nij duo ꝯcurrūt neceſſario: vnū materia. ſ.
cōſenſus: aliud forma. ſ. verba vel ſigna con
ſenſū exprimentia. Aduerte tñ ꝙ ſi pater cō
trahit ⁊ dicit verba pro filia preſente ⁊ tacē
te ꝙ erit matrimoniū: quia verba parētū ⁊
taciturnitas filiorū preſentiū ⁊ verba intel-
ligentiū equipollēt ſenſibili ſigno exprimēti
conſenſū interiorē. Quod verū intelligo ſi
ipſi pro quib⁹ cōtrahūt̃ aliquo ſigno ānuūt
al's nō credo ꝙ ſola taciturnitas ſufficiat. Et
ſic intellige ⁊ limita glo. in. c. nō ois. §. cū di
32. q. 2. ⁊ in. d. c. tue fraternitati. ⁊ ſanctum
Tho. ⁊ Ri. in. 4. di. 27.

¶ Utrū cōſenſus de futuro cū carnali co-
pula faciat matrimoniū. R. ſm Ric. in. 4.
di. 28. ꝙ quo ad deū ⁊ rei veritatē ſine con-
ſenſu reali de p̄ſenti nō pōt eē matrimoniū.
c. tua nos. de ſpō. Et ideo diſtinguit ſanct⁹
Bo. ea. di. ꝙ aut copulat̃ ſibi affectu coniu-
gali: ita ꝙ vir credit copulari cū ſua vxore
⁊ ecōtrario: ⁊ ſic copula facit matrimoniū ꝓ-
pter cōſenſū tacitū de preſenti quo videt̃ im
plere velle q̄d ꝓmiſit. ſ. eā accipere nūc de pre
ſenti ſicut antea ꝓmiſerat de futuro. Aut co
gnoſcit eā affectu fornicario ⁊ ſic nō ē matri
moniū quo ad deū: ſed p̄ſūptū q̄ ad eccleſiā
cōtra quā preſūptionē nō admittit̃ ꝓbatio
vt in. c. is qui. de ſpon. ſi tñ cōtraheret de fa-
cto cū alia: teneret ſcdm matrimoniū ſʒ Ri.
vbi. ſ. quod no. bene.

¶ Quō cognoſcēt̃ ſigna q̄ exp̄mūt cōſenſū 7
de p̄ſenti. R. ꝙ recurrēdū eſt in foro aīe ad
intētionē: ꝙ ſi de intētiōe neſcit̃: ſic dicēdū ē
ꝙ ſi aliqua verba p̄ceſſerūt ab vno eoꝝ: vel ab
aliquo alio in coꝝ p̄ſentia: ⁊ ſic poſtea ſigna
ſic ſcdm verba determinabit̃ de ſignis: vtputa
ſi al't dicit. Ego te accipio i vxorē ⁊ ſi tu ſiſt
cōſentis accipe me i virū bibe: vl' ānue capi-
te ⁊ h⁹mōi: ſic erit matrimoniū. Si vero pre-
cedētia denotāt ꝯſenſū de futuro: ſic ⁊ ſigna
Q̄ō ſi nulla verba p̄ceſſerūt: ſic non iudicabo
pro matrimonio: ex quo de intētione nō cō-
ſtat. Tuti⁹ tñ eſt pro matrimonio p̄ſumere
q2 nullū periculū iminet: al's ſic.

¶ Quō verba cognoſcent̃ in dubio qñ de in-
tentiōe nō cōſtat. R. ꝙ verba quedā ſūt cla-
ra que demōſtrāt conſenſū de preſenti: ſicut
cū quis dicit: accipio te in meā vxorē ⁊ illa re
plicat: ⁊ ego accipio te in meū virū ⁊ ſimilia
Quedā ſūt dubia vnde no. ꝙ verbū placet
⁊ verbū volo denotant ſcdm tēpus p̄ſens ſcdm
do. Anto. in. c. ex litteris. el p̄mo. de ſpon.
verbū aūt infinitiuū nihil perfecte ſignificat
ſed determinabit̃ ſm verba p̄cedētia vel ad p̄-
ſens vel futurū. Unde ſi verbo volo vel pla-
cet addat̃ verbū infinitiuū denotās actum
nō dependētē ſolū a libera volūtate ꝓferen-
tis: non inducitur diſpoſitio de preſenti ſed
de futuro: puta cū dicit placet vel volo aſcē-
dere arborē. Si vero verbū infinitiuū denotat
actū q̄ ꝓcedit ſolū a volūtate ꝓferētis libe-
re. Et tūc ſi denotat p̄ncipiū act⁹ nō inducit̃
diſpoſitio de preſenti. Exemplū. volo tecū

cõtrabere vel volo te desponsare: ⁊ sic non erit matrimoniũ. Si vero denotat executionẽ act⁹ sic inducit dispositio de presenti. Exemplũ: volo te habere in vxorẽ vel dicat placet mibi te retinere pro vxore: ⁊ sic erit matrimoniũ quia qui vult cõsequẽs vult ⁊ antecedẽs: vt in.c.preterea.⁊ in.c.prudentiã. de officio de lega. In hoc tamẽ multũ instant docto. sed pertranseo. ⁊ vide si vis Barto. in.l.cũctos populos.C.de sum. trinita. ⁊ canonistas in dicto.c.ex litteris.

9 ¶ Quid si dicat prouidebo tibi tanq̃ vxori mee ⁊ illa similiter idem respõdeat. R. fm Hostiẽ. in.c.ex parte.de spon. q pro matrimonio est iudicandũ.

10 ¶ Utruz si dicat viro vis talẽ pro vxore ⁊ respondet placet: ⁊ similiter idẽ dicit mulier sit matrimoniũ. R. vt patz ex dictis mrimoniũ est.no.etiã Hosti.in.c.spõsaz.de spon.

11 ¶ Quid si dicat pmitto tibi q nõ dimittã te pro meliori vel peiori vxore. R. fm Hosti. in.d.c.ex parte. q matrimoniũ erit. Nã in talib⁹ ⁊ similib⁹ dubijs iudicãdũ ẽ pro matrimonio.ar.de sen.⁊ re iudi.c.fi.

12 ¶ Utrũ vir dicẽs pmitto tibi q habebo te pro legitima vxore: ⁊ similiter respondet mulier cõtrahat de presenti. R. q sic: vt in dicto.c. ex parte.in tex.⁊ in glo.3.q.5.c. nec illud.§. sed obijcitur: quia verbũ habebo põt referri ad tẽpus presens. de matri.cõtra inter.eccle. contra.c.ex litteris. ⁊ ideo scdm. Hostien.⁊ Gof.subaudiendũ est de cetero vel hoc tempore.secus esset si diceret pmitto tibi q ducam te in vxorẽ. scdm Joan. in dicto.c. nec illud.quia sic essent sponsalia: ⁊ similiter dicit Pa.in dicto.c.ex parte.q erit mrimoniũ si dicat pmitto tibi q nõ habebo aliã vxorẽ nisi te: ⁊ illa silr rñdet.secus si diceret nõ accipiã aliã in vxorẽ: q2 nõ erit matrimoniũ.

13 ¶ Quid si dicat promitto tibi q retinebo te perpetuo mecũ ⁊ illa rñdet silr. R. q non ẽ matrimoniũ: nisi dicat q vult eã tenere in vxorẽ. in auĉ.qui.mo.nã.effi.le.§.pe.Joã. tamẽ in.c.i.30.q.5.⁊ glo.in.c.solet.32.q.2. tenet q de iure canonico ẽ mrimoniuz: ⁊ ita tene in dubio. Sz qñ cõstat de mente nõ est curãdũ de verbis quo ad deũ: ⁊ cõscientiã: q2 qñ ambo intẽdebãt cõtrahere de presenti semper erit matrimoniũ etiã si vba sonabãt cõsensũ de futuro.ar.c.intelligẽtia.de verb. signi.cum similibus.

¶ Sed qd dicẽdũ cũ aliquis dixit vba exprimẽtia cõsensũ de presenti vel de futuro: ⁊ secuta copula postea dicit q nunq̃ talia vba protulit aĩo cõtrahendi sed solum aĩo extorquẽdi copulã. R. q alter nõ debet credere q2 nec tenet. Unde in.c.per tuas. de pbationib⁹ dicit. Nimis indignũ ẽ iuxta legitimas sanctiões vt qd̃ sua quisq3 voce dilucide protestatus est in eo casu pprio valeat testimonio infirmare Si pur temerarie credit q dicat verũ: sic nõ debet nec ad petitionẽ alterius etiã in carnalẽ copulã consentire nisi de nouo dicat se velle cõtrahere. Si aũt dicat postea se eẽ mentitũ ⁊ petat debitũ tũc credat ⁊ reddat. Si vero credit nõ esse virũ ⁊ permanet in pma temeraria credulitate: sic nõ debet reddere: q2 faceret cõtra cõscientiã ⁊ si nõ reddit peccat etiã: q2 vir reuocãdo qd̃ prius dixerat expirat illud pri⁹ dictũ: q2 reuocatio cõcordat vbis quib⁹ consensit de psenti. hec Ri.vbi.s.di.27.ar.i.q.4. 14

¶ Sed pone q prefatus non eam duxit nec vult ducere sed potius aliam accepit. R. q in foro ecclesie si põt pbare mulier q cõtraxit per verba de presenti vel de futuro secuta copula carnali q cogetur eã ducere: nec admittet pbatio in ↄtrariũ: vt no.in.c.is q. de sponsa.sed in foro anime si aliam nõ accepit cogendus est vt eã accipiat si euidẽter nõ apparet q poti⁹ se decipi finxit: puta quia magna ẽ disproportionabilitas. Si vero aliã duxit animo cõtrahendi ⁊ in patriam nõ cõsensit: nõ debet etiã ad preceptũ ecclesie secũdã dimittere: s poti⁹ pati hũiliter etiã excoicationẽ: ⁊ tali mõ cũ scda habitare q nõ generet scandalũ alijs: q2 primũ matrimoniũ nõ fuit ex quo ↄsensus ex parte alteri⁹ defuit s3 scdz. Et h tene q2 coiter tenet vt no. Pa. in dicto.c.is. licz quidaz dicant q licz pmũ nõ fuerit matrimoniũ tamẽ etiã scdm non potest esse: quia ecclesia talez inhabilitat ad cõtrahendũ cũ quacũq3 alia a prima. in dicto.c.is qui fidem. 15

¶ Quid faciet prefata mulier que non põt probare contractũ matrimoniũ: q2 fuit clãdestinũ. R. si statiz vir reuocauit ⁊ patefecit q non consentit. Aut si sit multa disproportionabilitas ex qbus verisimiliter potest credere q nunquã in eam consenserit: 16

⁊ similia: sic credo ꝙ si ille trāsiuit ad secunda vota: aut oīno renuit eam accipere ꝙ poterit ei credere ⁊ cū alio cōtrahere: maxime si sic iurat ⁊ ex qualitate vite sue pōt p̄sumere ꝙ nō mētiret̃ in hoc: al's nullo mō debet contrahere cū alio: sed viuere in castitate: ⁊ sibi imputet ꝙ fatue egit clādestine cōtrahendo Sed si pur de facto cōtraxit ⁊ ꝓbabiliter credat ꝙ talis p̄fatꝰ nō habuerit animū in eā cōsentiendi: sic poterit exigere ⁊ reddere. Si v̾o nō habet aliquā ꝓbabilitatē ad hoc credendū: credo ꝙ teneat̃ reddere sȝ exigere nō possit. Si v̾o crederet ꝙ p̄fatus tūc cōsenserit licȝ postea neget: nec poterit exigere nec reddere ar. eoꝝ que no. in. c. inq̄sitiōi. de sen. excō. Quod no. q2 sepe in practica euenit.

17 ¶ Quid si quis post contractū matrimonīū nō animo cōsentiendi sed decipiendi credens ex cōsilio peritoꝝ talem matrimoniū tenere cognoscit p̄fatā mulierē tanꝗ coniugem credēs sic firmiter eē. R. ꝙ talis copula nō facit matrimoniū quo ad deū: q2 ex q̄ nullū vinculū p̄cesserat quo ad deū copula nō facit matrimoniū: vt no. in. c. is qui. de spon. vbi dicūt docto. ꝙ si sponsalibꝰ solutis sequit̃ copula nō inducit̃ matrimonium ex quo vinculū sponsaliū est solutū. Idē dicūt vbi interuenerit promissio de contrahendis sponsalibꝰ in futurū. Facit. l. fi. ff. de condi. ob causam. Itē error iuris nō inducit cōsensū matrimonialē: q2 nihil tā contrariū consensui quā error. l. si per errorē. ff. de iurisdi. om. iudi. Facit quod no. Bar. in. l. multū. ff. de condi. ⁊ demon. vbi dicit si iudex errat ĩ fūdamēto iurisditionis nō valere processū licȝ in veritate haberet iurisditionē: ⁊ probatur in. c. sciscitatus. de rescript. iuncto. c. prudentiā. de officio delega. vbi iudices delegati cū clausula. Si non oēs ⁊c. Si procedunt sine alio ignorātes impedimētū ⁊ credentes posse sine eo procedere nō valet processus: licȝ habeāt iurisditionē: quia errāt in fundamēto iurisditiōis: ita iste errauit in fundamēto matrimonij: cū cōsensus sit eius fundamētū ⁊ de substātia eius: vt in. c. tue. de spon. ⁊ silibus. Unde si talis accepit aliā nō potest eā dimittere in foro aīe aut religionē exire: si quā professus ē ⁊ statur eiꝰ cōfessioni ĩ hoc vltimo: vt no. in gl. d. c. is q̄. ⁊ ibi per doc. ⁊ in. c. significasti. de homi. Idē consuluit do. Alex. de neuo in facto.

18 ¶ Utrū matrimoniū possit cōtrahi intra absentes per procuratorē. R. ꝙ sic. 32. q. 2. honorant̃ de conuer. cōiuga. c. ex parte. el secundo. in tex. ⁊ glo. si tria cōcurrant. Primo ꝙ specialiter mandet̃ eidē de matrimonio cōtrahendo. Secūdo ꝙ specificet̃ eidē de certa ⁊ speciali seu determinata persona cū qua contrahat noīe cōstituentis. Tertio ꝙ cōstituens perseueret in eadē voluntate vsq̄ quo procurator cōtraxerit. Nā procurator quantūcūq̄ generaliter sit cōstitutus nō poterit cōtrahere matrimoniū ꝓ constituente: nisi expresse id habeat in mādatis nec hoc sufficit nisi determinet̃ certa persona cū qua cōtrahere debeat in mādato. hec ꝓbāt̃ in tex. ⁊ glo. de procura. c. ꝓcurator. lib. 6. nec p̄fata sufficerent si mutaret animū: vt patet ex dictis hic supra licȝ ecclesia nisi expresse reuocaret iudicaret pro matrimonio tñ quo ad deū ⁊ cōscientiā nō esset matrimoniū: ex quo consensus deficit tempore quo ꝓcurator contrahit.

19 ¶ Sed pone ꝙ ꝓcurator in mādato habet specialē potestatē de cōtrahendo matrimonio sȝ nō determinationē persone cū qua debeat cōtrahere: tamē habet oretenus vel per litteras aut alio modo. R. ꝙ si ꝯtrahit cū illa erit matrimoniū Nec obstat glo. in dicto c. ꝓcurator. que tenet contrariū: quia intelligenda est quādo alio mō nō specificauit specialē personā per rōnē suā. Uerū tamē stulta ē que cū tali ꝓcuratore cōtrahit nisi faciat fidē ꝙ ad cōtrahēdū secū sit spāliter ꝓcurator deputatꝰ: q2 sic ille posset negare ꝙ nō misit eū vt cōtraheret cū illa: sed cū alia: ⁊ in foro cōtentioso excluderet̃.

20 ¶ Utrū p̱ solas lr̄as possit contrahi matrimoniū inter absentes. R. vt patet ex dictis ꝙ sic: si duo cōcurrunt. Unū ꝙ mittēs lr̄as quibꝰ exp̄mit ꝙ talē accipit in vxorē de presenti si ipsa cōsenserit: ꝙ perseueret in eadē volūtate vsq̄ quo illa cui lr̄e mittūt̃ exp̄sse ꝯsentiat. Secūdū ꝙ illa p̱sona exprimat cōsensū receptis lr̄is alicui alteri vel p̱ lr̄as scribat ipsū cōsensū: aliter nisi exp̄mat q̄ tūcūq̄ consentiat nō erit matrimoniū scōm Rod. ar. d. c. honorant̃. ⁊ c. veniēs. q̄ cle. vel vouē. ⁊. c. ex publico. de cōuer. cōiuga.

21 ¶ Sed nunquid statim vt lr̄as rescripserit

quib⁹ ſiliter ⁊ ipſū accipe exprimat in virū:
aut alij manifeſtauerit ſic talis mihi ſcripſit
ꝙ me accipit in vxorē: ⁊ ego notifico vobis
ꝙ ſilr ego accipio eū in virū erit mrīmoniū
℞. videt̄ ꝑma facie ꝙ nō: donec ad noticiaꝫ
alteri⁹ ꝑueniat: qꝛ antea nō eſt cōſenſus. i. ſil̄
ſenſus ſed diſſenſus. i. ſeparatus ſenſus: ⁊ fa
cit ꝓ hoc. l. cōſenſu. ⁊ qͦd ibi no. ff. de actio. ⁊
obli. Sed tn̄ ego credo qͦd ſtatim: vt expſſit
ſit matrimoniū: qꝛ ibi ſūt ſubſtātialia ma
trimonio. ſ. cōſenſus expreſſus amborū ⁊ cū
ſubſtātialia ſint ſufficit. ar. eorū que no. per
Bar. in. l. ꝓlatā. C. de ſen. ⁊ interlo. om. iu
di. ⁊ iſtud tene. Ex quo eni vel nūcio hoc ex
preſſit vel per litteras ſic ē cōſenſus: qꝛ ſimul
ambo cōſentiūt ⁊ cū ſignis neceſſarijs: ar. ad
hoc. in dicto. c. honorant̄.

22 ¶ Quid ſi dicat ꝓmitto vobis trib⁹ ſorori
b⁹ ꝙ vnā ō vobis accipiā in vxorē: ⁊ ille oēs
rn̄dēt placet: ⁊ poſtea cognoſcit vnā ex illis
℞. ſm̄ Hoſti. ꝙ mrīmoniū cū illa erit: qꝛ
ipſo facto cōſentit. c. dilecti. ⁊. c. vt noſtrum
de appel. Et hāc opinionē tene licꝫ glo. in. c.
ex lr̄is. el ſcd̄o. de ſpō. teneat cōtrariū ⁊ mlt̄i
doc. quā verā itelligerē ſi qͥs ꝓmitteret trib⁹
feminis nō ꝯſanguineis: qꝛ vnā cognoſcēdo
poſſet aliā nihilomin⁹ accipe ſcd̄m fidē: ſed
nō ſic in caſu propoſito: ⁊ ideo pro matrimo
nio eſt iudicādū niſi cognouiſſet eam animo
fornicandi ſolum.

23 ¶ Quero in quid eſt cōſenſus qui facit ma
trimoniū. ℞ ſcd̄m opi. Ric. in. 4. diſ. 31. ar.
2. q. 1. ꝙ ad hoc vt ꝯſenſus faciat mrīmoniū
opoꝛtꝫ ſint ibi tria bona matrimonij impli
cite ⁊ in habitu ſaltē. ſ. ꝙ cōtrahentes cōſen
tiāt. Primo in vinculi inſeꝑabilitatem: rōne
cui⁹ ē ī mrīmonio bonū ſacramēti. Secūdo
in bonū fidei q̄ꝫtū ad ei⁹ eſſentiale qͦd ē nō ne
gare vſū ſui corporis ſi cōiūx alter petat niſi
de⁹ a debito reddēdi liberauerit. Sed q̄ꝫtū
ad accidētale bonū fidei ſeu acceſſoriū quod
ē nō exhibere alteri quā ſuo cōiugi vſum ſui
corporis nō ē neceſſariū: ſed ſolū ad bene eē
matrimonij. Tertio in bonū prolis q̄ꝫtū ad
eius eſſentiale qͦd eſt eā ſuſcipere cōditionali
ter. ſ. ſi deus eā dederit vel nō ꝓcurare aliqͦd
impedimētū ne proles veniat: ſed q̄ꝫtum ad
ei⁹ accidētale bonū. ſ. abſolute velle prolē et
eā educare nō ē neceſſariū. Unde ſi qͥs cōtra
heret cū intētione ſeꝑabilitatis nō dico q̄ ad
thorū ſꝫ q̄ ad vinculū: qꝛ ſic eēt ꝯtra bonuꝫ
ſacramēti: aut cū intētiōe denegādi ſe ipſum
alteri cōiugi petēti ſine alia dīna reuelatiōe:
qꝛ ꝯtra ſcd̄m bonuꝫ. ſ. fidei. Aut cū intētiōe
nō ſuſcipiēdi ꝓlē ſi de⁹ eā daret aut nō eā edu
cādi: aut ꝓcurādi venena ſterilitatis ne ꝓles
cōciperet̄ aut naſceret̄ vl̄ educaret̄ qꝛ cōtra
tertiū bonū mrīmonij. ſ. ꝓlis: mrīmoniū ta
lis nō cōtraheret. Et iō opoꝛtꝫ p̄fata habeat
ī intētōe ſaltē iplicite Explicite ṽo ſufficit ꝙ
in ꝯtrahēdo intēdat illud qͦd īter ꝯ̄hētes re
qͥrit̄ ad mrīmoniū. Maria aūt verꝫ mrīmo
niū ꝯtraxit cū Joſeph: lꝫ nō itēderet cōſenti
re in carnalē copulam: qꝛ erat certificata ꝙ
Joſeph nūq̄ꝫ eā reqͥreret ⁊ ſi eā requiſiſſet ꝙ
de⁹ abſoluebat a tali obligatōe Silr̄ ille qͥ cō
trahit q̄ꝫuis nō habeat animū cōſūmādi ſed
religionē intrādi: quia cū intrat abſoluit̄ a
deo a tali obligatiōe.

¶ Utrū intētio libidīs vl̄ pulchritudinis aut 24
diuitiaꝝ excludat mrīmoniū. ℞. ſm̄ ſāctū
Bo. i. 4. di. 30. ꝙ multe cāe pn̄t eē inducti
ue ⁊ ſine pctō dūmō n̄ ſiſtat̄ ī eis: vn̄ ſi moue
ret ſicut cā ꝑncipalis: ē min⁹ honeſta ⁊ eēt cō
tra ſacramēti vtilitatē: nō tn̄ ꝯtra ſacr̄i ṽita
tē: niſi ita eēt finis ꝙ nō q̄reret niſi libidinē:
vel diuitias: nō vxorē ducere: qꝛ ſic eſſet cō
tra veritatē ſacramēti.

¶ Sꝫ nūqͥd ꝯ̄hēs ex alio fine q̄ꝫ ꝓlis habē 25
de peccet. ℞. Pe. de pal. in. 4. di. 31. ꝙ ſic ve
nialiter qn̄ ꝯtrahit ꝑncipalit̄ ꝓpter vitādā
fornicationē: ſi nō ſit talis qͥ ſcd̄m cōeꝫ ſpem
poſſet hr̄e filios: al̄s nō. Un̄ lꝫ finis mrīmo
nij ꝑm⁹ ⁊ ꝑ ſe ſit itētio generādi: tn̄ qn̄ ꝑnci
pale factū ē īpoſſibile ſic̄ ī ſene vl̄ ſterili licet ō
ſecūdario qͥ ē intētio vitādi fornicationē fa
cere ꝑncipale. Alie aūt intētiōes ſicut refor
matio pacis: ⁊ alie honeſte ſi ꝑncipaliter ⁊ ꝑ
ſe intēdāt̄: ſic ē pctm̄ veniale: ſicut cū vir co
gnoſcit vxorē ꝓpter ſanitateꝫ: vel baptiçat̄
vt ſanet̄. Alij ṽo volūt ꝙ ſit mortale qꝛ cū
matrimoniū ſit ſacramētū nō pōt ſine pctō
mortali ꝑncipaliter intēdi finis extrane⁹: ſi
cut ſi qͥs baptiçaret̄ ꝑncipaliter ꝓpter q̄ſtū:
nō curās de grā baptiſmali: ſed iſtud dicidē
Petrus ꝙ ē nimis duruꝫ: ſed tamē nō ē ſine
rōe: ⁊ ideo ſecurius eſt: tenet tn̄ idē ꝙ cōtra
hēs ꝑncipaliter ꝓpter voluptatē peccat mor
taliter. Si ṽo quis cōtrahit ſecūdario pro
pter diuitias: pulchritudinē ⁊ huiuſmodi

nõ ĩpctm̃: nisi sit inhonesta intẽtio.

26 ¶ Utrũ ɔtrahẽs in pctõ mortali peccet mortaliter. R. fm Petrũ predictũ ꝙ sic: q2 dicit Aug. i. q. i. p Esaiã. ꝙ sacra talia sunt vnicuiqȝ cũ qli cõsciẽtia qs accedit. Sȝ nũqd teneat cõfiteri videtur tenere ꝙ sic: sȝ ego nõ credo de necessitate nisi in ꝓposito: intellige ꝙ peccat cõtrahẽdo per ꝟba de p̄senti.

m **Atrimonium** 3. que impediũt vt nõ ɔtrahat. R. ꝙ sunt. i8. quoꝝ duo p̄ma impediũt de necessitate precepti ita ꝙ peccat mortaliter ɔtrahẽs: tñ ɔtractũ de facto nõ dirimũt. Tertiũ ꝟo ipedit solũ ad tẽp⁹ ⁊ aliqñ i ꝑꝑtuũ Alia ꝟo sequẽtia tali mõ ipediũt ꝙ etiã si de facto ɔhat nõ tenet nec ẽ mr̃imoniũ postea cõtractũ: ⁊ ɔtrahẽdo peccat mortaliter nõ i oĩb⁹: ſ solũ qñ ɔhit cõtra ipedimẽtũ. 5. 6. 7. 8. 9. i0. i2. i3. i4. i5. i6. ⁊ aliqñ incurrit excoicationẽ: si cõtrahit in ipedimẽto cõsanguitatis vl' affinitatis vel voti solennis aut ordinis: vt. s. Excoicatio. 7. casu. 4i. ⁊ qs põt dispẽsare vt qs cõtrahat i ipsis impedimẽtis. vide. j. Impedimẽto. i8. §. 2. ⁊ 3.

Impedimentũ primum dicit̃ interdictũ ecclesie: ⁊ istud interdictum est duplex quoddã generale quo ꝓhibet̃ clãdestine cõtrahere matrimoniũ omnib⁹. de quo dic vt supra Clãdestinũ. Aliud est interdictũ speciale quo alicui a iudice specialiter ꝓhibet̃ ꝓpter aliquã causam legitimã ne cõtrahat: ⁊ istud interdictũ nõ põt fieri nisi ab eo qui potest de causa matrimoniali cognoscere: sic ẽ episcopus vel alius ordinari⁹: ⁊ qui habeat peritiã canonũ. de cõsang. ⁊ affi. c. i. Uñ contrahẽs cõtra istud interdictũ peccat mortaliter: ⁊ si causa ꝓpter quã factũ est iterdictũ est perpetua: sic oino separabũt̃ data sententia diuortij ꝓbato ipedimẽto de matri. contra inter. ec. cõtra. c. vltimo. Si ꝟo erat temporalis sic tenebit matrimoniũ sed in penaȝ debẽt ad tempus separari. de matri. cõtra inter. ec. cõtra. c. i. ⁊ 2.

Impedimentũ secũdũ dicitur feriarum. Naȝ vt no. Pa. in. c. capellanus. de ferijs prohibẽtur nuptie celebrari ab aduẽtu vsqȝ ad Epiphaniã inclusiue. licȝ Hosti. dicat etiã includi octauã: sed tu tene nõ includi: quia. c. nõ oportet. 33. q. 4. nihil dicit de octaua: nisi cõsuetudo esset: quia illa seruanda. l. de int̃pretatiõe. ff. de legi. Itẽ a septuagesima vsqȝ in octauã pasche inclusiue: quia in dicto. c. capellan⁹. dicit̃ post octauas. ergo nõ octaua. Itẽ a p̄mo die rogationũ qui est secũda feria añ ascẽsionẽ dñi vsqȝ ad octauã penthecostes inclusiue: q2 l'ra dicit in. d. c. capellan⁹. post. 7. dies post festũ pẽthecostes nõ eñi essent. 7. dies nisi dñica includeretur Facit qd ibi dicit̃ tres septimanas q̃ nõ ẽẽnt nisi includeret̃: ⁊ expone litterã cũ dicit post 7. dies festi ꝑnthe. qd caret octauis nuptie suspẽdãt̃ i dñica que sequit̃: ⁊ deinceps ⁊c. vt intelligas de dñica secũda post pẽthecostes: nõ q2 oportet expectare vsqȝ tũc: sed q2 si vult celebrare eas in die solẽni vt coiter fit oportet expectet vsqȝ tũc.

¶ Utrũ in p̄fatis tẽporib⁹ ꝓhibeat̃ totalit̃ cõtractus mr̃imonij. R. Pa. in. d. c. capellanus. ꝙ nõ: q2 mr̃imoniũ sine alia celebritate sed solũ per ꝟba de p̄senti corã facie ecclesie põt oi tpe cõtrahi cũ nõ inueniat̃ aliq̃ causa ꝓhibitiõis: q2 in tali cõsensu nullũ est peccatũ. imo ẽ sacramẽtũ: vt in. c. debitũ. de biga. Sed solũ ꝓhibet̃ solẽnitas nuptialis: vt sũt cõuiuia ⁊ alie similes solẽnitates: ⁊ solennis traductio ⁊ carnis cõmixtio: vt tenet glo. in d. c. capellan⁹. Qui aũt facit cõtrariũ peccat mortaliter: quia cõtra interdictũ ecclesie cõtrahit. de matri. cõtra inter. eccle. cõtra. per totum. Tenet tamẽ Pe. de pal. ꝙ solũ erit peccatũ mortale qñ prima vice cõsũmat: nõ postea: nisi faceret in contemptum ecclesie. Credo etiã ꝙ si mulier que aliũ habuit virũ ⁊ vir qui aliã habuit vxorẽ ɔtraherẽt simul ⁊ cõsũmarẽt sine alia solẽnitate conuiuij ꝙ nõ peccarẽt mortaliter: quia in eis cessat rõ ꝓhibitionis predicta.

Impedimentũ tertiũ dicitur conditio. ⁊ hic accipio hãc cõditionẽ ꝓprie. s. ꝓut est suspẽsiua act⁹. de qua habes. s. cõditio. §. 2. que fit per hãc dictionẽ si. Unde si quis cõtrahat cũ aliqua sub ista cõditione: si pater suus erit cõtẽt⁹: ⁊ h⁹mõi nõ erit mr̃imoniũ donec conditio impleatur: ⁊ si n ũqȝ impleretur nũqȝ esset matrimoniũ. Ad cuius declarationẽ est sciendũ: quia conditiones

sũt in quadruplici genere. s. honeste: turpes indifferẽtes: ⁊ impossibiles: honeste sũt oẽs ille que faciũt ad cõdecentiã matrimonij vt ꝙ parẽtes sint cõtẽti: vel que nõ derogãt honestati: vt si dederis mihi dotẽ: si pater tu⁹ remiserit mihi iniuriã: ⁊ huiusmodi. Et iste si apponantur in matrimonio ipsum impediunt vt non sit donec conditio veniat in eẽ. Unde si ille qui sub tali conditione cõtraxit mutet animũ ⁊ dissentiat: vel aliã sine cõditione accipiat anteꝙ cõditio impleat: iã nõ erit matrimoniũ primũ: licz postea cõditio eueniat. Uez ẽ ꝙ si nõ trãsiuit ad secũda vota: ecclesia cõpellet eũ vt eam accipiat: ex quo cõditio aduenit. de condi. appo. super eo. in tex. ⁊ glo. Fallit hoc in duob⁹ casibus. Primus si pendẽte cõditione cõmisceant carnaliter. Et intellige scdm ꝙ. s. dixi. Matrimoniũ. 2. §. 6. vel cõsensus de pñsenti absolutus adueniat. de cõdi. appo. c. de illis. ⁊ c. sup eo. ⁊ c. p tuas. q2 tũc erit matrimoniũ de pñsenti absolutũ. Secũd⁹ casus ẽ si ꝯditio ẽ necessaria vt cũ dicit accipio te in meã vxorẽ: si sol fuerit in cancro in estate: ⁊ huiusmodi: quia ex quo oĩno talis cõditio est extitura necessario statim: est matrimoniũ: quia talia futura sũt iam presentia in causis suis tex. ẽ apertus in. l. si pupillus. §. i. ff. de noua. Unde nec ꝓprie debet dici cõditio. l. heres meus. ff. de cõdi. ⁊ demon. Hoc tenet Hostien. Car. ⁊ Pa. in. d. c. per tuas. de cõdi. appo. ⁊ sanct⁹ Bo. in. 4. dis. 28. ⁊ sanct⁹ Tho. in. 4. dis. 27. Sed cõtrarium tenet glo. Joã. Hos. ⁊ Jo. an. in dicto. c. per tuas. ⁊ dicunt ꝙ si trãseant ad secũda vota tenebit scdm matrimoniũ contractũ ante cõditionis euentũ. Ego ꝓo credo in foro cõtentioso veriorẽ secũdã opi. In foro autẽ anime iudicandũ est scdm eorum intentionẽ. Si enim nõ intendebant tunc cõtrahere sed in tẽpus conditionis: sic nõ erit matrimoniũ: ⁊ sic erit vera secunda opinio: quia licz stipulatio sub conditione ꝗ oĩno est extitura non sit conditionalis: est tñ in diem ita ꝙ non debet aliquid anteꝙ veniat: vt no. in dicto. §. i. facit. l. heres me⁹. i ꝑn. ff. de cõdi. ⁊ demon. vbi licz legatũ factũ titio cũ morieť nõ sit cõditionale: tamẽ non teneť heres soluere anteꝙ moriať: esset bene cõditionale si legarenť centum titio cum morietur heres. Ratio quia si moreretur legatarius primo ꝙ heres: legatum expiraret morte legatarij: sed nõ in primo casu: quia transiret ad heredes: vt in. d. l. heres. Et sic patet ꝙ conditio que oĩno est extitura aliqñ facit cõtractũ cõditionatũ: aliquãdo non: ⁊ quãdo non est conditionatũ: est tamẽ in diẽ ⁊ sic non erit matrimoniũ de presenti: nisi aliud intendat.

¶ Sed nũquid conditio que necessario sub intelligiť in cõtractu si exprimať faciat conditionalẽ. R. ꝙ nõ: vt in. l. hec verba testatoris. ff. de lega. i. ⁊ in. l. conditiones. ⁊. l. aliquãdo. ff. de condi. ⁊ demon. Nam legatuz factũ sub ista conditione: si heres hereditatem adierit nõ est conditionale: quia necessario subintelligiť: vt in dictis iuribus patet. Sed si contract⁹ posset fieri etiam nõ existẽte illa conditione: sic si apponať facit cõtractum conditionalẽ. ⁊ scdm hanc distinctionem cõcor. Archidia. ⁊ Joan. an. in dicto. c. vnico. despon. libro. 6. qui videnť contrarij. Sic ergo patet quomõ matrimoniũ vel sponsalia nõ sunt cõditionalia quãdo diciť contraho cũ tali si ipsa in me consenserit: et h⁹mõi. secus si diceret si deo placuerit: ⁊ h⁹modi: q2 nõ necessario insũt: quia põt eẽ matrimoniũ cõtra volũtatẽ dei. 1

¶ Sed pone ꝙ quis contraxit sub conditione si patri suo placuerit: pater dissentit: sed postea mutata voluntate consentit. R. ꝙ non erit matrimonium. per. l. boues. §. hoc sermone. ff. de verbo2 signi. ⁊. l. hec cõditio. la picola. ff. de condi. ⁊ demonstra. quia ista conditio: si pater meus cõsenserit debet verificari de primo cõsensu: ex quo: quia nõ fuit ideo expirauit. Unde sicut copula carnalis ꝗ de sua natura habet purificare conditionez non purificat quãdo inuenit extinctum vinculum: vt puta: q2 superuenit affinitas post matrimoniũ conditionaliter contractũ añ conditionis euentum. Aut quia conditio expirauit ⁊ non fuit impleta: sic ⁊ in proposito ⁊ hoc tene postꝙ aliam accepit: licet domin⁹ Car. in dicto. c. super eo. dicat tenere matrimoniũ si taliter contrahentes perseuerabãt in primo proposito. 2

¶ Sed qd si pꝫfat⁹ pater nec cõsentit nec dissentit expresse. R. credo ꝙ nõ erit matrimoniũ. per. l. qui heredi. §. i. ⁊ per. l. meuius. ff. de condi. ⁊ demonstra. vbi patz ꝙ conditio 3

debet impleri in forma specifica: ergo requi-
ritur q expresse consentiat. Hosti. tamē ⁊ se
quitur Car. in. d. c. sup eo. dicūt q tenet ma
trimoniū ⁊ q sit speciale in matrimoniū. Et
hec opinio tenēda: vbi ad scda vota nō est de
uentū: al's primū veri' est de iure iudicio meo

4 ¶ Utrū matrimoniū ɔtractū sub conditio
ne cū sint affines si dñs papa voluerit dispen
sare: teneat adueniēte cōditione. R. Pa. et
Inno. in. d. c. sup eo. videnť tenere q nō pro
quib' facit. l. inter stipulantē. §. sacrā. ff. de
ver. ob. ⁊. l. ɔtinu'. §. cū qs. e. ti. facit. l. apud
Julianū. ff. de le. i. Sed in ɔtrariū q teneat ē. d.
An. ⁊ quidā alij in. d. c. sup eo. ⁊ est verior p
l. si rem meā. ff. de ver. obli. Ubi possū stipu
lari rem meā in tēpus ɔditionis qñ mea non
erit: lʒ nūc cū sit mea nō possim. facit similiť
l. 3. iūcta. l. px. ff. de ope. pub. Ubi valet man
datū puati ð ope publico faciēdo pncipe ānu
ente: qð tñ al's nō valeret. Nec ob. d. §. sacrā
⁊. §. cū qs sub ɔditione. qr ibi vitiū erat i re
que nō erat in cōmertio: nec pōt esse: s nō sic
est in casu nr̄o: quia sublato impedimēto pro
hibitiōis p dispēsationē nihil obstat. Faciūt
no. in. c. in causis. in fi. de elec. ⁊ in. c. nisi cuʒ
pridē. in fi. de renū. Itē nec. l. apud Iul. pdi
cta. quia debet intelligi vez esse cōditionē fo
re impossibilē que pēdet ex volūtate pncipis:
in his que pnceps nō solet ɔcedere: vt ibi pz:
quia ibi loquiť de pdijs in patrimonio cesa
ris redactis: que cesar nō solet alienare nō in
solitis ɔcedi dispēsatiue: vt est tex. in. l. inter
cedit. ff. de ɔdi. ⁊ demō. Et iō hāc partē tene
anteq̄ trāseat ad secūda vota ɔqua facit qð
no. Bar. in. d. l. si rē meā. sed postq̄ trāsiuit
posses tenere primam.

5 ¶ Utz teneat ɔditio si donaueris mihi cētū
accipio te i vxorē. R. q nō tex. est in. l. si ita
stipulatus fuero. §. si tibi nupsero. ff. de ver.
ob. Quod limita quando talis stipulatio fit
nō causa dotis vel quādo nō subest iusta cau
sa petendi illud al's sic. Unde dicit ibi Bar.
q si nobilis cōtraheret cum plebea: non esset
inhonestum: si in recōpensationē nobilitatis
aliquid exigeretur.

6 ¶ Sed pone q B. ɔtrit cum. A. sub prefa
ta conditione: ⁊ ante conditionis euentū con
traxit cum. C. sub eadē cōditione: demū. A.
⁊. C. eodē tēpore dat centū: quod istorū erit
matrimoniū. R. q neutrum ratione incer-
titudinis. Facit. l. si ita fuerit. in prin. ff. ð re.
dub. ⁊. l. duo sunt titij. ff. de testa. tute. Item
quia cōtractus cōditionalis suscipit robur
ab implemēto. l. cedere diem. ff. de ver. sig. et
ideo pinde est ac si cū duob' ɔheret simul eo-
dem tempore. Nec obstat. l. potior. §. videa
mus. ff. qui po. in pig. habeanť. l. nec emptio
in prin. ff. de cōtrahē. emp. Ubi implementū
cōditionis trahiť ad diem cōtractus celebra
ti: vt perinde habeatur acsi a principio fuiss
cōtractus purus: vt sic primū videatur vale
re: quia predicta iura intelligunť quādo nō
ē in potestate gerētis scdm tollere: quia si eēt
in potestate eius tollere: vt in casu nostro be
ne tolleret: vt in. d. l potior. in pn. Nec scdʒ
potest primo preiudicare: quia nō est maius
vinculū q̄ primū. Et hoc teneas qr cōmunis
opinio est: nisi cōditio impleta fuisset citi' ab
aliquo eoz: quia illud esset matrimonium.

¶ Utrum contrahēs cum aliqua cum cōdi
tione: si te inuenero virginē: teneat. R. scdm
Cardi. in. d. c. per tuas. q si ista cōditio in
telligatur: si te iuenero per aspectū matrona
rum ⁊ huiusmodi: sic tenet ɔditio. Si vero re
ferať si te inuenero virginē. s. per copulā: et
sic reijciť tanq̄ turpis: ⁊ tenet matrimoniū
lʒ nō sit virgo. Et sic itellige gl. i. d. c. p tuas
⁊ cōiter doc. qui eam sequūtur.

¶ Quid si dicat si permiseris me coire tecū
accipiā te i cōiugē: vel dabo tibi cētū. R. q
nō erit matrimoniū per copulā: qui pōt se li
berare dādo cētum.

¶ Quid si dicat cōtraho tecū si permiseris
coitū. Aut promitto tibi q si vxorē accipiā
te accipiā si permiseris me coire tecū. R. q p
matrimonio est iudicādū in prima copula: s
nō añ copulā: quia scdm Inno. lʒ ista cōditio
sit inhonesta tamē suspēdit ɔtractuʒ: sed pu
rificatur in prima copula. Alij dicūt q si in
telligatur de copula matrimoniali: sic est ho
nesta: ⁊ suspēdit: si de alia fornicaria: sic debʒ
haberi pro nō adiecta: vt no. i. c. duobus. de
spon. duo. ⁊ sic erit matrimoniū etiam añ co
pulam: ⁊ videtur verius.

¶ Cōditio q̄ est de pterito vel de psenti aliq
nō ɔprie ɔditio est: vt i. l. istitutio talis. ff. ð
ɔdi. isti. viciat tamē si nō fuit.

¶ Alie cōditiōes sūt turpes: ⁊ ihoneste: ⁊ si
sūt ɔtra substātialia matrimonij: vt ɔtra ise
perabilitatē: aut ɔtra bonū fidei: vel cōtra

bonũ prolis: eo modo quo de substãtia sunt: de quibus quãdo sunt substantiales dixi. s. matrimoniũ. 2. §. 23. sic viciant ⁊ non viciantur: vt patet in. c. fi. de condi. apposi. facit. c. detrahe. i. q. i. ⁊. l. cum his. §. si pretor. ff. de trãsac. qꝛ remota parte substãtiali non potest ꝯsistere aliquid. Si ꝟo non sunt cõtra substãtialia matrimonij: sic viciant: ⁊ nõ viciãt: ⁊ sic perinde est ac si fuisset cõtractũ sine cõditiõe: vt no. i. d. c. fi. Ex hoc patet solutio multaꝝ questionũ. Uñ ꝯtrahẽs donec aliam meliorẽ iueniat nihil facit. Itẽ si venena sterilitatis ꝓcurabis. Itẽ si nõ seruabis mihi fidem aliam volo posse accipere ⁊ huiusmodi quia nihil fit. Als secus: vtputa: si te adulterandã ꝓstitues: lꝫ canoniste teneãt cõmuniter ꝙ nõ sit matrimoniũ. Tu tñ dic ꝙ ẽ matrimoniũ ⁊ cõditio reijcit: quia nõ est cõtra essentialia matrimonij: vt. s. dixi.

12 ¶ Alie ꝯditiones sunt īpossibiles: vt si celuꝫ digito tetigeris ⁊ huiusmodi: ⁊ tales reijciũtur fauore matrimonij: ⁊ habẽtur ꝓ nõ posite: vt i. d. c. fi. lꝫ i alijs cõtractibꝰ a matrimonio viciẽt cõtractũ: vt i. d. c. fi. ⁊. §. impossibilis. insti. de here. insti.

13 ¶ In sũma no. ꝙ ad hoc vt cõditio quelibet suspẽdat matrimoniũ vt nõ sit añ eiꝰ euentum oportet ꝙ. 7. ꝯcurrãt. Primũ ꝙ sit apposita in principio cõtractus matrimonij. Naꝫ si matrimoniũ esset cõtractũ pure ꝑmo: ⁊ postea poneret ꝯditio nõ possꝫ eũ suspẽdere nec rescindere. c. dixit. 32. q. i. facit q̃d no. d. An. ⁊ Pa. in. c. i. de ꝯdi. appo. Scdm requirit ꝙ in ꝯditiõe vterq̧ ꝯsẽtiat expsse. Uñ lꝫ vnus ponat ꝯditionẽ si alter expsse i eã nõ ꝯsentit etiã si taceat matrimoniũ erit puꝝ: vt no. in c. fi. de cõdi. ap. Et quis ꝯditio esset contra substãtialia matrimonij: nihilominꝰ matrimoniũ teneret: vt ibidẽ no. facit. c. aliquãdo 32. q. 2. saltẽ. quo ad ecclesiã. Tertiũ ꝙ conditio nõ sit necessario futura: de quo tñ dic: vt. s. in prin. aut ꝙ nõ sit turpis aut impossibilis: quia sic habet ꝓ nõ adiecta: excepta illa que est ꝯtra substãtialia mrimonij. Quartum ꝙ nõ interueniat ꝯsensus de ꝑsenti absolutus post ꝯditionẽ ⁊ añ eiꝰ euentũ. Quintũ ꝙ nõ interueniat carnalis copula añ euẽtum cõditionis: quia sic statiꝫ erit matrimoniũ si fuerat cõtractũ per verba de ꝑsenti sub illa cõditione: etiã si ꝑcesserat conditiõis defectus: dũmodo alter erat ignorans: puta quia cõtraxit si patri placeret: ⁊ pater cõtradicit: tñ alter ignorat hoc ⁊ cõsentit in copulam matrimoniũ erit: vt no. d. An. in. c. per tuas. de ꝯdi. ap. adducit isimili. no. i. c. ex parte decani. de rescrip. ⁊ similiter Hostiẽ. ibidẽ: quod tñ credo veꝝ: quo ad foꝝ cõtentiosum: ⁊ etiam in foro cõscientie: si ambo matrimonialiter intẽdebat copulari: als nõ: vt. s. matrimoniũ. 2. §. 6. Sextũ ꝙ sit ꝓprie cõditio nõ modus: tꝫ tñ Pe. de pal. in. 4. ꝙ idẽ sit dicendũ de modo sicut de ꝯditiõe: ⁊ ꝫm eandeꝫ distinctionẽ: excepto ꝙ qñ modus est possibilis ⁊ honestus non suspẽdit obligationẽ: sicut facit cõditio: tenetur implere nisi eiꝰ fauore sit appositus. quia tũc nõ tenet si solũ eius fauorem respicit. Cõditio ꝟo apposita per modum cause: siue cã sit vera siue falsa ꝫm Pe. ꝑdictũ habet ꝓ nõ adiecta i matrimõio: nisi esset necessaria: puta cõtraho tecũ quia es libera quia si esset serua nõ valeret. Idem qñ dicit cõtraho tecũ: qꝛ es Joãnes filiꝰ titij: et huiusmodi: quia si esset error cõditionis vel ꝑsone: ⁊ sic vitiaret matrimoniũ. Septimũ ꝙ cõditio nõ sit de preterito vel presenti: sed de futuro: vt. s. §. io.

Impedimentũ quartũ dicitur error naꝫ quicquid impedit causã ꝺ sui natura impedit ⁊ effectũ. Cõsensus autẽ vt. s. dictũ est est causa matrimonij: ⁊ ideo q̃d euacuat consensum euacuat matrimoniũ. Cõsensus ꝟo est actus volũtatis qui ꝑsupponit actũ intellectus: quia vt dicit Aug. 5. ꝺ tri. Inuisa diligẽ possumꝰ incognita nequaq̃. Et qꝛ error impedit cognitionẽ: ideo ⁊ ꝯsensũ q̇ sequit ex cognitõe: ꝓpterea dꝛ q̇ errat nõ ꝯsentit. l. si ꝑ errorẽ. ff. de iurisdi. om. iu. Uñ in. l. cũ testamentũ. C. de iu. ⁊ fac. igno. dꝛ cũ errãtis voluntas nulla sit: ⁊ in. l. nõ iccirco. ibidẽ: cum errãtis cõsensus nullus sit. facit. 29. q. 2. §. his. ita respondetur.

¶ Utrũ matrimoniũ dolo ꝯctũ teneat. Re. glo. in. c. cũ dilectꝰ. q̃d me. cã. ꝙ sic: lꝫ dolꝰ dederit cãm ꝯctui: ⁊ idẽ in gl. l. a diuo pio. ff. de ritu nup. ⁊ in. c. constituit. 20. q. 3. Limitat Pa. in. d. c. cũ dilectꝰ. ⁊ hñ veꝝ: nisi sit talis dolus qui excludat ꝯsensũ: qꝛ sic nõ teneret. Facit q̃d no. Jo. an. in. c. vnico. de cõmo. ⁊ facit c. cum locũ. de spõ. Quod bene no. qꝛ facit ad

multa: vt in votis: iuramētis: ⁊ hmōi spūa-
lib⁹. q2 cōit teneē ꝙ tenēt: vt in dictis glo.

2 ¶ Utrū ōis error īpediat matrimoniū. R
ꝙ nō: ꝫ solū ille error q̄ est ꝯtra substātialia
matrimonij. Duo aūt includit matrimoniū
essentialiter. s. duas ꝑsonas que ꝯiungunē ⁊
mutuā corporis potestatē inuicē Primū tol
litur ꝑ errorē ꝑsone. Secundū ꝑ errorē con-
ditiōis seruilis: q2 seruus nō pōt libere liber-
tatē sui corporis alteri tradere sine consensu
dñi sui. Et iō hi duo errores solū impediūnt
matrimoniū. Alij aūt errores etiā si sint ad
bñ esse matrimonij nō īpediūt: vtputa crede
bat ꝙ pater esset cōtētus: vel ꝙ esset diues:
vel nobilis: vel pulchra ⁊ huiusmodi: cū ista
sint accidētalia matrimonio nō impediūt. d.
§. his ita respondetur.

3 ¶ Circa primū errorē. s. ꝑsone est notādū
ꝙ ad hoc ꝙ aliquis erret in persona oportet
ꝙ per visū vel famā: vel auditū habeat noti-
ciam aliquā ꝑsone: cuꝫ qua cōtrahere inten-
dit: quia vt dixi in penitus incognitū nec cō-
sensum nec amorē possumus dirigere: arg. l.
cū ab eo. §. massā. ff. de cōtrahen. emp. vnde
credens absentē sibi aliqualiter notū presen-
tem ⁊ cōsentit nō in presentē qui est alius: ꝫ
in absentē cōsentit errat in personā: quia er-
rare est aliū ꝑ alio accipere. zz. q. z. i quib⁹
38. di. q̄uis. Sed si nullā de absente habꝫ co
gnitionē nō errat: sed decipiē in presente: de
quo poniē exemplū de eo qui dicit se filiū ma
gni regis in genere: vel primogenitū magni
comitis ⁊ huiusmodi: ⁊ sic est error fortune:
nō persone qui non impedit: vt dictū est. z9.
q. i. §. error. Idē cū aliqua scit aliquē habere
filios mltos: nullū tñ eoꝝ cognoscit: si aliq̄s
eorū dicat se primogenitū: ⁊ illa cōsentiat in
eum propter spem successionis bonoꝝ pater
norū erit error fortune ⁊ nō īpedit: sicut no.
Hug. z9. q. i. in prin. Calde. tñ in. c. z. d cō-
iugio seruoꝝ. ⁊ Jo. z9. q. i. in sūma. ⁊ Hosti.
in sūma tenēt ꝙ in isto vltimo casu est error
persone ⁊ nō est matrimoniū: ⁊ credo sit veri
us nisi forte intēdisset cōsentire absolute in p̄
sentē quē tñ putabat aliū: ħ si ꝯsensus fereba-
tur i eū nō vt in pñtem ħ i primogenitū erit
veꝝ ꝙ nō erit matrimoniū.

4 ¶ Circa secundū errorē. s. ꝯditiōis seruilis
est sciendū ꝙ triplex est cōditio status. s. me-
lior cū quis cōtrahit cū libera quā credit ser
uam ⁊ ecōuerso. Secūdus equalis cū. s. ser-
uus cōtrahit cū ancilla quā credit liberam.
Tertius deterior vt cū liber cōtrahit cū an-
cilla quā credit liberā vel ecōuerso. Primus
error nō impedit matrimoniū: q2 nō lediē in
aliquo sic cōtrahēs. Nec secūdus similiē q2
eque lediē vterqꝫ. vñ in neutro errore decipi
tur: nec habet quod obijciat alteri: ar. z9. q.
z. per totū. ⁊ d diuor. c. significasti. Tertius
vo error īpedit matrimoniū. z9. q. z. si quis
ingenu⁹. Ratio est q2 alter tm̄ lediē sine cul-
pa ⁊ grauiter q2 in bono prolis quā nō habe-
bit i sua potestate ⁊ i bono fidei: q2 nō poterit
ei reddere debitū libere. Et i bono sacramen
ti. s. i inseparabilitate cohabitatōis. Sed po
tissima rō quare iste terti⁹ error īpedit matri
moniū est ecclesie ꝯstitutio. Alij aūt duo er
rores nō īpediūt ħm cōem opi. tam doc. theo.
i. 4. di. 36. q̄ cano. lꝫ quidā ꝯtrariū teneant
vt Gofre. ⁊ Host. i sūma. sed nō cures d eis
Sꝫ cōem opi. teneas quā sequitur Inno. de
cōiugio seruoꝝ. in. c. proposuit.

¶ Utꝝ sciēter cōtrahēs liber cum ancilla vel
ecōtrario teneat matrimoniū. R. ꝙ sic. tex.
est. z9. q. z. si quis liber. ⁊ sic liber teneē seq̄
ancillā: ħm Pa. i. c. i. de cōiu. seruo. 5

¶ Utrū liber cōtrahēs ignorāter cum serua
cui i tēpus data est libertas teneat matrimo
niū. R. ꝙ nō. q2 vt dicit. l. statu liberi. i pñ.
ff. de statu liber. ea que interim facit: vt seru⁹
facit nō vt liber. 6

¶ Quid si dñs tradit alicui libero suā āci[l]lā
vt liberā i matrimonio quā tñ ꝯtrahēs igno-
rat ancillā teneat matrimoniuꝫ. R. ꝙ sic: q2
stati efficiē libera: vt i auē. d nup. §. si vo ab
initio. ⁊ hoc tenet glo. i. c. ꝓposuit. ⁊ Pa. d cō
iugio seruoꝝ. ⁊ Gofre. 7

¶ Utꝝ ꝯtrahēs liber cū ancilla ignorāter ⁊ po-
stea hoc cognoscēs cōmisceē eidē ꝑ copulā te
neat matrimoniū. R. ħm glo. i. d. c. ꝓposuit
ꝙ hñs ꝯsciētiā ex ꝓbabilicā ⁊ discreta ꝙ alē
est seruus si cognoscat eā: ꝑiudicat sibi: ⁊ erit
matrimoniū: ⁊ sic itellige. zz. q. 4. inocēs. ff
de peti. here. l. itē veniūt. §. anteq̄ partes. Si
aūt ex leui ⁊ temeraria cā cui nō dꝫ credi: tūc
ñ ꝑiudicat sibi titubās ꝑ ignorāte habēd⁹ ē. C
de ꝯdi. īde. l. vl. ff. d libe. ho. exh. l. 3. §. si q̄s vo
lētē. Nō eni cuilibet referēti credē teneē. tex.
ē. ff. ꝙ cū sal. tuto. l. z. ibi: ⁊ si dictū sit ei ⁊ bo-
na fide nō crediderit Aduīte hic ꝙ si hu⁹ ꝯhit 8

cũ libera q̃ eũ seruũ ignorat peccat mortalit̃ cõmiscendo ei: ex quo scit matrimoniũ nullũ esse. secus si ignoraret m̃rimoniũ nõ tenẽ. ⁊ idẽ dic de quocũq̃ q̃ scit certitudinaliter q̄ matrimoniũ nõ tenet ex quocũq̃ ĩpedimẽto Quñ vo habet scientiã vel ↄscientiã. i. firmã credulitatẽ de ĩpedimẽto q̄uis clare nõ sciat similiter peccat mortaliter cognoscẽdo: siue talis ↄsciẽtia ꝓcedat ex ꝓbabili cã vel temeraria nisi eã deponat. Quñ vo habet scrupulũ ↄsciẽtie. i. q̄r dubi⁹ est: tũc si ex leui vel temeraria cã debet deponere ⁊ sic petere ⁊ reddere põt sine peccato. Si vo dubiũ est ex ꝓbabili cã põt reddere ꝯ nõ petere debet: alit̃ exponeret se periculo ⁊ peccaret mortaliter: ꝯ reddẽdo nõ: quia in dubio obediendũ est: ⁊ excusatur. 23. q. i. quid culpatur.

9 ¶ Utrũ talis habẽs ꝓbabilẽ causã credẽdi ꝑiudicet sibi si ad mãdatũ ecclesie reddat debitũ. R. ꝯm Tan. Inno. ⁊ Jo. an. ⁊ Pa. in d. c. ꝓposuit. q̄ sic: q̄r nisi velit cũ ea esse tãq̄ cũ vxore ꝓpria nõ debet in hoc obedire: ⁊ ẽ verior opinio: lz Host. ⁊ glo. in d. c. ꝓposuit. teneat q̄ debet obedire nisi sit cert⁹: ꝯ istud nõ teneas q̄r nõ debet cõtra ↄscientiã formatã venire. ar. de resti. spo. c. litteras. ꝯ in prebendo alimẽta ⁊ hm̃oi bñ dz obedirĩ nisi sit cert⁹

10 ¶ Utrũ liber ↄ̃hens cũ ancilla ignorãter q̄ postmodũ dñs eius facit liberã teneatur stare cũ ea. R. q̄ nõ q̄r matrimoniũ nullũ fuit ⁊ semp ei cõmiscuit ex ꝓ cõsensu q̃ null⁹ fuit: ar. C. ad vellei. l. q̄uis. ꝯm Gof. ⁊ Jo. 29. q. 2. si q̃s ingenuus. ⁊ Ber. in. c. vl. de ↄiu. seruo. quidã tñ tenẽt q̄ sit matrimoniũ si post manumissionẽ illa cognouit eũ contrahere intendens: quia impedimẽto sublato per hoc nihil ipedit: ⁊ verius credo.

11 ¶ Utrũ liber ↄtrahẽs cũ ascriptitia: aut originaria ignorãter teneat matrimoniũ. R. ꝯm Hug. 29. q. 2. in prin. q̄ sic: quia edictũ de matrimonio est ꝓhibitoriũ: ⁊ ↄ̃here tales pñt. C. de agri. ce. ⁊ colo. l. vl. iõ tenet.

12 ¶ Quid de libero ↄtrahente cũ filia serue: vbi de ↄsuetudine patrie est q̄ part⁹ sequat̃ partẽ: vt in. c. lz. de ↄiu. seruo. R. q̄ si cõsuetudo sit ꝑscripta: lz mater ei⁹ sit serua: q̄ verũ erit m̃rimoniũ: vt i. d. c. lz. dũmõ p̄r sit liber

13 ¶ Sz pone q̄ liber q̃ ↄ̃xit cũ serua ignorant̃ postmodũ sciẽs seruã: nihilomin⁹ vult matrimoniũ ẽẽ: ꝯ illa nõ vult: nũquid erit. R. q̄ nõ: sed verũ est q̄ cõpelleret̃ ab ecclesia: nisi transisset ad secũda vota.

¶ Utrũ liber possit ꝓpria auctoritate ancillã quã ignorãter acceperat vxorẽ dimittere cõperto q̄ sit serua. R. q̄ quo ad thorũ certũ est q̄ sic: quo vo ad cohabitationẽ tenet Ricar. in. 4. di. 36. q̄ nõ: si ↄ̃xit in faciẽ eccl̃e: aut coram testib⁹. sec⁹ si clãdestine: ꝯ Host. ⁊ multi alij sunt ↄtrarie opinionis: q̄ñ seruitus est notoria: sicut ⁊ in adulterio: de quo habes. s̃ matrimoniũ. 4. in prin. ⁊. §. i. Sed ego dico q̄ opinio Rica. est vera quo ad cohabitationẽ vt pz in. c. porro. d̃ diuor. ꝯ quo ad redditionẽ vel petitionẽ debiti est vera secunda opinio. ⁊ ꝯm hanc distinctionẽ intellige ⁊ limita. d. c. porro. 14

¶ Quid si seruus cõtrahit matrimoniũ cũ ancilla vel cũ libera que scit eũ seruũ. R. q̄ licz de iure ciuili matrimoniũ nõ teneat: vt in. l. cũ ancillis. C. d̃ inces. ⁊ inuti. nup. tamẽ de iure canonico tenet: cui standũ est in hac materia spirituali: vt in. c. penul. ⁊ vlt. de secun. nup. ⁊ no. Bar. in. l. ꝑuilegia. C. d̃ sacrosan. ec. ⁊ est glo. in. c. 2. de reg. iu. li. 6. Uñ nota q̄ aut talis seruus vel ancilla cõtraxit cũ volũtate dñi sui: ⁊ tũc magis tenet̃ ad reddẽdum debitũ vxori q̄ ad seruitiũ dñi: q̄r ex q̃ cõsensit ad matrimoniũ videt̃ cõsensisse ad accessoria. c. prudentiã. de offi. dele. ⁊. l. ad legatũ. ff. de ꝓcu. nec põt eñ dñs taliter distrahere q̄ impediat̃ reddere debitũ loco ⁊ tempore debito. Aliter ꝯm Sco. i. 4. di. 36. q. i. peccaret mortaliter dñs. ⁊ idẽ dic si sũt diuersorũ dñorũ si ãbo cõsenserũt. Et sic ĩtellige ⁊ limita Tancre. ⁊ alios qui vidẽtur velle q̄ nõ potest eos vendere. s. taliter q̄ redditio debiti impediatur: aut contraxerunt domino cõtradicente aut ignorante: ⁊ sic lz teneat matrimoniũ: tamẽ magis tenetur domino q̄ petenti debitum. vt no. do. An. Card. ⁊ Pa. ⁊ cõmuniter doc. in. c. i. de cõiu. ser. ⁊ poterit eos vẽdere ad libitũ. Uerũ tamẽ vt dic̃ Sco. vbi. s̃. de bono ⁊ equo debet in eorũ venditiõe attendere q̄ sibi possint reddere debitũ: imo dico q̄ de necessitate tenet̃: si cũ equali conditione vtili sibi hoc potest facere: al's non: ⁊ sic intelligit Sco. 15

¶ Utrũ liber qui contraxit matrimoniũ se vendens in seruum: aut qualitercũq̄ sic efficiat̃ seru⁹ dissoluat̃ matrimoniũ. R. q̄ nec 16

valet vēditio qua se vēdidit: qꝛ nō habet po testatē sui corporis. 33. q. 5. q̄ deo. nisi vxor ad hoc cōsentiat. Hoc limitat scūs Bo. i. 4. di. 36. verū q̄tū ad eā seruitutē qua impedi ret quo ad redditionē debiti. secus i alia ser uitute que nō impedit. Aduerte tñ q̄ licꝫ error impediat matrimoniuꝫ nō tñ obligat ad culpā cōtrahētes qui errāt: nec etiā scien ter cōtrahētes cū seruis solūmō peccat ꝛ cre do mortaliter seruꝰ vel ancilla qui sciēter cō trahit cū libera: ignorāte eū seruū vel ancil lam: qꝛ videt eis quātū i ipso est dolū ꝛ i re notabili inferre ꝛ multo magis peccāt mor taliter si cōmiscēt cuꝫ eis licꝫ nō peccēt ipsi liberi existētes i bona fide.

Impedimentū 5. dicit votū. s. castitatis. Vñ nota q̄ oē votū castitatis emissum obligat ad id q̄d ē cōtra vnū q̄d ē de essentia matrimonij: vt supra patuit ꝛ id ipsū matri moniū impedit: ꝛ si sit tale votū solēne: tali ter impedit q̄ nō tenet mrīmonium post cō tractū sꝫ ē nullū. Si ṽo nō sit solēne sꝫ solū simplex ipedit q̄dē: sꝫ tñ post cōtractū tenet vt no. i. c. rursus. c. cōsuluit. ꝛ. c. insinuāte. q̄ cle. vel vouen. 29. cā. per totuꝫ: nec cures de opiniōe Hug. quā dicit Ber. in. d. c. rursus tutiorē. qꝛ nō ē verū: qꝛ lꝫ vtrū q̄ votū eq̄li ter obliget quo ad deū: tñ ecclesia noluit sta tuere vt matrimoniū post ꝯtractū nō teneat nisi solū de cōtracto post votū solēne: vt pꝫ. per. c. vnicū. de voto. lib. 6. ꝛ ē coīs opi. tam canonistarū. 27. q. i. ꝛ qui cle. vel vouen. q̄ theo. in. 4. dis. 38. Quid aūt sit votum sim plex vel solēne. vide. ī. Votū. i. §. 8.

1 ¶ Vtrū cōtrahēs post votū simplex peccet mortaliter. R. ḃm Gasp. Cal. in. d. c. rur sus. q̄ aut q̄ñ cōtrahit hꝫ animū ꝯsūmandi matrimoniū ꝛ sic peccat mortalit̄ qꝛ facit ꝯ votuꝫ. 27. q. i. in multis. ꝛc. Aut nō habuit animū ꝯsūmādi sed religionē intrādi añ cō sūmationē: ꝛ sic nō peccauit mortaliter ꝯtra hēdo: qꝛ in nullo facit cōtra votum: ꝛ sic cō cordā opi. cōtrarias.

2 ¶ Sed pone q̄ habēs votū simplex castita tis cōtrahat: nūq̄d poterit cōsūmare sine pec cato mortali. R. q̄ si cōtraxit aīo nō consū mandi sꝫ intrādi religionē: ṡ postq̄ cōtraxit mutat ꝓpositū ꝛ alter exigit debitū q̄ reddē do nō peccat mortaliter: qꝛ ad hoc tenet nec mutādo ꝓpositū peccat mortaliter: qꝛ non erat illud ꝓpositū firmatū sub voto: ꝛ sic po terit eē q̄ pꝰ votū simplex castitatis q̄s ꝯtra hat mrīmoniū ꝛ ꝯsūmat sine pctō mortali. secꝰ si fecisset votū religiōis: qꝛ lꝫ possit con trahere sine mortali cū ꝓposito nō ꝯsūmādi nō tñ poterit ꝯsūmare sine mortali pctō: qꝛ añ ꝯsūmationē pōt illud implere: ṡ nō sic in p̄fato casu: qꝛ in religiōe talis nō tenet intra re: ꝛ nō intrās tenet reddere exactꝰ. nec ob. c. ꝓxiuitatis. 27. di. qꝛ intelligit de cōiūgē te se carnali aīo pꝰ votū. Aduerte hic. ꝛ i. § p̄cedēti. q̄ si talis cōtrahēdo cū intentiōe in trādi religionē: si videret q̄ illa cū q̄ ꝯhit no tabilit̄ ledet: puta: qꝛ cū maiori difficultate iueniet aliū virū nō credo euaderet mortale nisi intēderet ei satisfacere ꝛ oīno teneretur ei satisfacere de dāno.

¶ Vtrꝫ talis q̄ ꝯxit pꝰ votū simplex castitatꝫ possit sil̄r exigē sine mortali pctō. R. gl. i. c. agatosa. 27. q. 2. ꝛ in. c. q̄dē. ꝛ i. c. placet. de ꝯuer. cōiug. tenet q̄ nō: ṡ gl. i. c. si q̄s votuꝫ. 27. q. i. recitat q̄sdā tenere q̄ solū p̄ma vice peccat mortalit̄: ṡ nō postea qꝛ p mrīmoniū sequēs votū extinguit: vt no. ibidē i. c. de vi duis. ꝛ seq̄t Hostien. in. d. c. rursus. ꝛ coiter doc. ꝛ hāc opi. dicit Car. i. d. c. rursus. verio rē de iure. Sꝫ Jo. an. ꝛ coiter sequētes i. d. c. rursus. dicūt p̄mā opi. tutiorē: quā theo. in. 4. di. 38. coiter sequūt. posset tñ p̄dicta di uersitas reduci ad cōcordiā: vꝫ vt p̄ma opi nio habeat locū q̄ñ q̄s si nō peteret redderet se nimis onerosuꝫ alteri pti: maxime si ille q̄ fecit votū sit vir: qꝛ sic petēdo ꝓpter istū re spectū nō peccaret: ꝛ scda opi. loquat ꝛ intel ligat q̄ñ quis solū petit ad satisfaciēdū suo appetitui: vt sic nō possit petere sine peccato mortali. Si quis tamē vellet simpliciter te nere q̄ post cōsūmatū matrimoniū non pec cet exigendo etiam ad satisfaciendū sibi: noli eum cōdemnare de mortali: quia de iure nō videtur minus vera q̄ secunda: licꝫ sit tutiꝰ non exigere si potest: q̄ si non potest abstine re ab exigendo petat dispensationeꝫ ab epi scopo vt possit exigere: ꝛ q̄ ep̄s ex causa pos sit dispēsare in hoc casu tenēt cōmuniter mo derniorēs in. d. c. rursus. ꝛ causa legitima di spēsandi ēst tale periculū: qꝛ difficile ē vt in medijs vndis q̄s siti laboret. Nā ꝛ ep̄s dispē sat propter periculum fornicationis vt post 3

votũ simplex castitatis q̄s ꝯbat: vt in.c. veniẽs q̄ cle. vel vo. Itẽ cũ incestuoso: vt no.gl. in sũma.33.q.2.§. de penitẽtib⁹.§ꝰ ꝛ in isto casu.

4 ¶ Utruȝ supradictus mortua vxore possit aliã accipere. R. ẜm Hug. ꝛ Archi.30.q.i. ꝺ eo.ꝛ.33.q.2.antiqui. ꝙ nõ: q2 votũ nõ erat ablatũ ẜ executio voti. de cõuer. ꝯiu.c. quidã Et idẽ dicit Archi. de vxore que ad p̄ceptũ viri fregit vota abstinẽtie ꝛ huiusmodi: sed tu dic: vt.j. votũ.i.§.13.

5 ¶ Sed pone ꝙ ambo q̄ fecerãt votũ castitatis simplex ꝯtrahãt simul: nũquid tenet matrimoniũ. R. Jo.27.q.i. de viduis. tenet ꝙ nõ: alij ꝟo dicũt ꝙ imo tenet: sȝ neuter poterit exigere: ꝛ hoc est veri⁹. Pa. ꝟo dicit in.c. tua nos. de iureiu. ꝙ si suspitio est de incontinẽtia ꝙ ep̄s ex officio reintegrabit vt vterq̄ possit exigere: vt no. glo. in.c. nosce.30.q.i. ꝛ in.c. q̄ꝺ deo patri.33.q.5. ẜ si sine dispensatione ꝯiungenꝭ. tenet Inno. in.ꝺ.c. duduũ. de puer. ꝯiu. ꝙ ꝓles nõ erit legitima: q2 nõ est ampli⁹ matrimoniũ quo ad exercitiũ carnis Idẽ tenet glo. 8i. di.c. ministri. Idẽ dic si p⁹ ꝯtractũ ambo fecerũt votũ castitatis: vt no. Pa. in.c. charissim⁹. de ꝯuer. ꝯiu.

6 ¶ Quid de illo q̄ post votuȝ simplex iurauit alicui de eã accipiendũ. R. agat pniam de iuramẽto: q2 nõ valet.c. rursus. q̄ cle. vel vo. Similiter nõ tenet votũ simplex post iuramentũ prestitũ de cõtrahendo. ẜm Host. ꝛ Gof. nisi sit de religione intrãda: q2 potest intrare religionẽ.c. cõmissũ. de spon.

7 ¶ Utrũ habẽs votũ castitatis querẽs an teneat matrimoniũ si ꝯtrahat sit ei responden dum. R. quidã dicũt ꝙ nõ: q2 si dicat ꝙ sic dabit ei causã peccãdi: si dixerit ꝙ nõ mentietur. Alij aũt dicũt ꝙ põt rñdere ꝙ tenebit: quia ꝛ papa hoc facit. Ego ꝟo credo ꝙ potest rñdere ꝙ tenebit: dũmodo taliter grauet factũ ꝙ nõ sit imputandũ rñdenti: ẜ ei q̄ ex bono malũ accipit: si postea ꝯtrahat: maxie q̄ñ videt ꝙ votũ nõ seruat: q2 nõ video quõ nõ possim dicere facere volẽti oĩno maius malũ ꝙ potius illo dimisso faciat min⁹.13. di. nerui. cum similibus.

Impedimentũ sextũ dicitꝭ cõsanguinitas que ẽ vinculũ personarum ab eodẽ stipite ascendentiũ vel descendentiũ carnali ꝓpagatione contractũ ẜm Host. in sũma eo. ti. hec consanguinitas habet tres lineas ẜm cõiter doc. vna ascendentiũ altera descendentiũ: tertia collateraliũ. A prima quisq̄ trahit originẽ sicut pater: ꝛ auus: ꝓauus: attauus ꝛc̄. ꝛ idẽ dic ꝺ matre: auia ꝛc̄. In secũda ꝑpetuatur memoria ꝛ genus: vt est fili⁹: nepos: ꝓnepos: abnepos: ꝛ sic similiter filia: neptis ꝛc̄. Tertia respicit illos qui nec ipsi a nobis: nec nos ab ipsis traximus originẽ: tñ ab eodẽ sãguine sũt ꝓpagati: vt duo fratres ꝛ eoꝝ filij q̄ patrueles dicũtꝭ ꝛ filij prefatoꝝ: ꝛ idẽ in feminis: hec probantꝭ.35.q.4.c.i.ꝛ ꝑ totũ. ff. ꝺ gra.ꝛ.l.i.ꝛ.l.iu.ꝯsul. Habet etiã hec ꝯsanguinitas gradũ qui describitꝭ sic: Grad⁹ est habitudo distantiũ ꝑsonaꝝ qua cognosciẗ quota generationis distantia due ꝑsone distant inter se: ꝛ colligiẗ in.c. lr̃is.ꝛ.c. quod dilectio de ꝯsang.ꝛ affi. Pro cui⁹ intelligẽtia no.4. regulas. Prima ꝙ aliẗ cõputaẗ gradus collateraliũ in linea de iure canonico: aliter de iure ciuili. Nã duo fratres siue frater ꝛ soror faciũt vnũ gradũ de iure canonico: ẜ de iure ciuili faciũt duos. ꝛ iõ in matrimonio attendimus ad ius canonicũ. Rõ hui⁹ diuersitatis redditꝭ.35.q.5.in.c. ad sedẽ. ꝛ ibi vide. Scd̃a regula ꝙ ꝑsona addita ꝑsone ꝑ carnis ꝓpagationẽ in linea ascendentiũ vel descẽdentiũ addit gradũ dẽpto stipite q̄ iõ demiẗ: q2 fili⁹ est de sanguine pr̃is ꝛ mr̃is vñ nõ fit descẽsus ꝑ duos gradus: sȝ tm̃ ꝑ vnũ de pr̃e ad filiũ: vel ecõuerso. Rõ q2 sicut vn⁹ nõ est numer⁹ sed pr̃incipiũ numeri: sic hic. Itẽ si q̄s vult facere vnã fenestrã requiruntꝭ necessario due colũne: sed si aliã vult addere sufficit vna sola: sic in ꝓposito. Tertia regula ẽ ꝙ in linea trãsuersali toto gradu ꝑsone descendentes a stipite distãt inter se: quoto distãt a stipite. vñ nepos ex vno filio: ꝛ ꝓnepos ex altero filio distãt a se in scd̃o gradu ex vna parte: ꝛ in tertio gradu ex altera parte. Quarta regula est ꝙ q̄ñ ꝑsone distãt inequaliter a stipite dȝ cõputari ẜm gradũ magis remotũ a stipite: vt q̄ntum ille remotior distat a stipite: tãtũ intelligantꝭ inter se distare. vt.c. vult. ꝺ cõsan.ꝛ affi. Et si ꝯsuetudo eẽt in patria ꝙ cõputatio inciperet a ꝓpinquiori: illa eẽt ẜuanda ꝓpẗ scandalũ: vt in.c. q̄ꝺ dilectio. de ꝯsangui.ꝛ affi. Quod credo verũ in ꝯhendo sed in ꝯtracto tene: vt dixi ꝙ a remotiori dȝ fieri nisi ẜm.j. dicã in impedimento.17.

¶ Sed quero vsq ad quē gradū consangui
nitatis impedit matrimoniū. R. q de dicta
mine legis nature impeditur matrimoniū fi
lij cū matre 7 filie cū p̄re. Gen̄. 2. Reliquet
hō patrē 7 matrē 7 adherebit vxori: sz mag
est cōtra ius naturale q filiꝰ habeat matrē i
tali turpitudine vt subiectā: 7 ppterea phs
8. de aīalibus narrat de camelo q cuz coop
ruisset matrē post cognoscens interfecit ige
niatorē. Similiter de equo q cū cōcubuisset
cū matre cooperta discoptā cognoscēs proie
citse de alto 7 interfecit se. Ex dictamine legi
diuine phibent matrimonialit copulari cō
sanguinei in primo gradu 7 secundo in linea
inequali consanguinitatis 7 affinitatis: vt
patet leui. 18. Ex statuto legis ecclesiastice p
hibet matrimoniū: vsq ad quartū gradū in
clusiue. c. nō debet. de ɔsang. 7 affi. Hec ex Ri.
in quarto di. 40. Un̄ cōtrahētes infra tales
gradus nulla longinquitate annoꝝ defendū
tur quin sint incestuosi. d. c. nō debet. Quidā
hāc phibitionē vsq ad quartū gradū dicūt
veram in collateralibꝰ: sed in descendentibꝰ
tenēt q est ppetua phibitio. Ratio quia ma
ior reuerētia debet parentibꝰ remotis q̄ pro
pinqs 7 huius opinionis est Ri. vbi. s. Pe.
Hug. Ho. 7 Azo. in. l. nemini. C. de nup. sz
ego credo cū Gofre. q nō sit phibitio etiaz
in talibꝰ nisi vsq ad quartū gradū: qz cum
d. c. nō debet. loquat indistincte de ɔsangui
nitate: nec nos distinguere debemus.

z ¶ Quid si duo cōtrahāt simul quoꝝ vnꝰ di
stat a stipite quinto gradu vel sexto: alter p̄
vel secūdo. R. q matrimoniū tenet: 7 q̄uis
Hosti. dicat veꝝ si alter sit in secūdo vel ter
tio: sz nō si sit in p̄: quia vna caro censent cū
stipite: tamen hoc non teneo nec alius doctor
hoc tenet: 7 ideo tene q tenet matrimonium
vt etiam tenet Directorij. Ex quo conclude
q impetrans dispensationem a papa vt pos
sit contrahere in tertio vel quarto gradu cō
sanguinitatis: q̄uis ex alio latere persona cū
qua vult contrahere sit in scd̄o: nihilominus
valet dispēsatio ƀm Pa. in. c. qd̄ dilectio: de
ɔsan. 7 affi. qz q̄uis dispēsatio ɔ ius sit stricte
interp̄tāda: tm̄ interp̄tari pōt ƀm dispositio
nē iuris cōis: qd̄ vult vt cōputatio fiat a gra
du remotiori 7 sic nō erit subreptitia talis im
petratio: q̄uis non sit expressū q ex alia par
te erāt in scd̄o gradu ɔiūcti. A fortiori pote
rit cū talibꝰ dispēsare ille cui generalit ɔcessa
est auctas dispēsādi in tertio vel in q̄rto gra
du vt patet. s. Dispensatio. §. 9. Et sic consu
luit Jo. cal. vt recitat. d. Jo. Anto. de sancto
georgio. in. d. c. qd̄ dilectio.

Impedimentū septimū dr̄ cognatō spi

ritualis que quidē est quedā pximitas psona
rū pueniēs ex sacri datōe vel ad illud tētione
Nā sicut hō per carnalē cognationez accipit
esse nature: ita in regeneratione accipit esse
gratie: 7 de hoc habet. 30. q. i. oēs. de cognat.
spiri. c. vl. Un̄ si talis cognatio p̄cedit matri
moniū nō solū impedit: ƀ dirimit post ɔctuz.
30. q. i. c. i. de cogna. spiri. c. veniens. Si ṗo
sequit nō dirimit: sed impedit quo ad exacti
onem debiti carnalis si sine necessitate cōtra
hitur: vt. 30. q. i. ad limina. 7 sciēter nō per er
rorē. c. si vir. de cogna spi. al's nō ƀm Tho.
in. 4. di. 42. Ber. ṗo 7 Rodon̄. i. d. c. si vir.
vident inuere: q sciēter sine necessitate ɔtra
hens ipsā cognationē spiritualē pōt etiā exi
gere: quia nullo iure inuenit phibitū. Hoc
idem tenet Car. ibidez: sed tutius est petere
dispensationē ƀm Pa. in. d. c. si vir. 7 Host.
quia glo. 30. q. i. i. c. nosce. 7 Jo. an. 7. d. An.
in. d. c. si vir. tenēt q nō pōt exigere. 7 cū ipsis
tenet sā. Tho. in. 4. di. 42. 7 potest ep̄s dispē
sare vt exigat ƀm Pe. de pal. exactus tamen
reddere tenetur.

¶ Ex quibꝰ sacramētis contrahit cognatio
spiritualis. R. q ex tribus solū. s. ex baptis
mo cōfirmatione: 7 cathecismo: vt no. in. 4.
sen. di. 4. 7 habet in. c. q̄uis. de cogna. spiri.
li. 6. Attamē cognatio que cōtrahit in ca
thecismo lz impediat cōtrahendū: nō tm̄ diri
mit contractū: de cogna. spi. c. ɔcto. 7. 30. q. i
si quis filiastrā. 7 est claꝝ p. c. p cathecismuz
de cogna. spi. li. 6. Et quid sit cathecismꝰ: vi
de. s. Cathecismus.

¶ Qualiter cōputant gradus in cognatiōe z
spirituali. R. Pa. in Rica. e. ti. q nō habet
gradus sed habet tres spēs. Prima dr̄ pater
nitas q̄ est inter regeneratū 7 regenerantē si
ue regenerās ministret sacramentuz: siue te
neat ad sacr̄m etiā si tenētes sint plures: vt i
c. q̄uis. eo. ti. li. 6. Secūda est cōpaternitas
que est inter regenerantē ministrantē vel te
nentē seu tenētes ad ad sacramentū 7 genito
res regenerati 7 ministrās vel tenētes si sunt

cõiugati ⁊ ɔsũmauerũt matrimoniũ trãsmit
tũt hãc cõpaternitatẽ etiã ad vxorẽ siue vir
ita ꝙ vxor cognita vel vir efficit' cõpater ge
nitor leuati ab altero cor. eo.ti. Martinus
⁊ li.6.e.ti.c.nec dũ.⁊.30.q.4.si qs.sec⁹ si vx
or nõ eẽt cognita.30.q.4.post vxoris. Ideo
successiue qs pot h're duas cõmatres vxores
Tertia spẽs dr̃ frat'nitas q̃ ɔ̃hit int' regene
ratũ ⁊ filios regenerãtis ministrantis vel te
nẽtis ad sacr̃m.30.q.3.pictatiũ.⁊ eo.ti.ex lit
teris: siue sint nati añ hãc cõpaternitatẽ siue
p⁹.e.ti.c.tua nos. Filijs vo quor neutro ad cõ
paternitatẽ est deuentũ possũt int' se libere ɔ̃
here: nisi ɔsuetudo ɔ̃riũ haberet q̃ scandalũ
generaret: ɔtractũ tñ teneret: vt cõius tenea
tur in.c.vtrũ.e.ti. nisi esset talis ɔsuetudo:
de q̃.j.dicã q̃ dirimit. Impedimento.17.
3 ¶ Utr filij⁹ vxoris ex altero viro sit frat' spi
ritualis filij spũalis mariti dicte vxoris pri⁹
cognite anteq̃ teneret vir ei⁹ dictũ filiũ. R.
Ge.i.c.i.de cog.spi.li.6. dicit ꝙ.d. Anto.
tenet ꝙ ñ: q2 nõ repit' expressũ. Ipse vo Ge.
videt' tenere ɔ̃riũ qd tenẽdũ ẽ añ factũ ſ post
tene opinionẽ p'mã p rationẽ de qua in se.§.
4 ¶ Utrũ pater spũalis licite possit ɔ̃here cũ
sorore carnali filij spiritual'. R. ꝙ sic ⁊ etiã
cum eius filia ⁊ etiã cum filia spirituali sui fi
lij carnalis: quia lz cognatio spiritualis a pa
tre in filiũ transeat nõ tamẽ econuerso. Uñ
nõ habet ramos ⁊ cum edictũ de matrimo
nio sit ɔhibitoriũ: de spon.c.cũ apud. 20.q.
5.§.si quis.⁊.c.se. Ideo nõ egredie' ɔsonas
expressas que in sũma sunt.10. in baptismo:
⁊ similiter dicas decẽ in cõfirmatione: vt pa
tet in.c.3.eo.ti.li.6.⁊ per totũ ti. decretaliũ
eo.ti.⁊ sunt cõbinate. Prime sũt inter bapti
çatũ ⁊ leuantẽ. Secunde inter leuantẽ ⁊ pa
rentes leuati. Tertie inter bapticatũ ⁊ filios
leuantis. Quarte inter leuantẽ ⁊ vxorẽ pri⁹
cognitã leuantis. Quinte inter vxorẽ prius
cognitã leuantis ⁊ parentes leuati.
5 ¶ Sed nũquid extendet' ad filios illegitĩos
leuãtis ad filiũ leuatũ. R. Pa.in.c. Marti
nus.eo.ti.ꝙ sic: ẜm cõiter doc.tex.est.c.fi.e.
ti.⁊.30.q.3.in sũma.etiã ad spurios.
6 ¶ Nũquid etiã ad filios adoptiuos. R. ꝙ
nõ vt tenet glo.in.§.qd aũt.30.q.3.
7 ¶ An extendat' ad fornicarie cognitã sicut
ad vxorẽ cognitã. R. ẜm Archi.⁊ Jo.and.
i.c.i.e.li.6.ꝙ nõ.⁊ dicit Pa.in.d.c.martin⁹
ꝙ est cõmunis opinio: ⁊ ideo eam tene quã
etiam tenet Ricar.in.4.di.42.nec cures de
opinione contraria.
¶ Queri' an vir ⁊ vxor in matrimonio con 8
sũmato cõmunicẽt sibi passiones spirituales
sicut actiões. R. Pa.in.d.c. Martinus. ꝙ
nõ: vnde filius ex altero conceptus si teneat'
ad baptismũ nõ efficitur leuans ipsum: nisi
solũ cõpater illius cuius est filius nõ alteri⁹
ɔ̃uis in matrimonio sit ei coniũctus.30.q.3
si quis ex vno.⁊ glo.in.c.i.eo.ti.li.6.
¶ Utrũ vir ⁊ mulier qui simul leuauerũt 9
vnũ filiũ possint simul cõtrahere. R. ẜm In
no.ꝙ sic: ⁊ facit tex.cum glo.30.q.4.c.fi. Et
sic patet ꝙ vir ⁊ vxor simul vnũ leuare pñt:
lz non sit honestum.
¶ Utrũ non bapticatus leuans vel bapti 10
çans aliquẽ contrahat hanc cognationem.
R. ẜm Ricar.vbi.s.⁊ Tho.⁊ Pe.ꝙ nõ: q2
omniũ cognationũ spiritualiũ que per sacra
mentũ contrahunt' ⁊ omniũ sacramentorũ
baptism⁹ est fundamẽtũ: vt in.c.i.de presb.
nõ bapti. Glo.tamẽ in.c.in baptismate. de
conse.di.4. tenet ꝙ licz suscipiẽs non efficia
tur cõpater. fit tamen bapticans ɔ̃uis nõ sit
bapticatus. Et placet mihi quia cũ non pos
sit dici quin sit pater illius quem bapticauit
ergo erit compater. secus in suscipiẽte: quia
ex quo nõ potest esse pater suscepti per dictũ
c.in baptismate.ergo nõ erit compater. Se
cus in cognatione spirituali passiua ẜm glo.
in.c.i.30.q.i.q2 si quis tenet filiũ non bapti
çati vel tenens filium alicuius bapticati effi
citur compater patris filij leuati ⁊ alteri⁹ cõ
iugis illius christiani: lz nõ sit bapticata: cõ
cordat Alber. Item dic ꝙ bapticatus licz
non confirmatus tenens in cõfirmatione nõ
contrahit compaternitatem: vt.s. Confir
matio.§.jj.
¶ Utrũ non tangens sed simulans se tange 11
re ⁊ respondens cũ alijs patrinis efficiatur
cõpater. R. ꝙ nõ nisi tãgat: vel tenẽdo dum
bapticatur: vel leuando de sacro fonte: vl' te
nẽdo ad cõfirmationẽ. hoc sequit'. Jo.an.in
regula q̃ p aliũ. de re.iur.li.6.facit.c.de his.
c.ad limina.30.q.i.⁊ Archi.in.c.i.e.ti.li.6
allegat.c.i.⁊.c.omnes.30.q.i.
¶ Quid si teneat et non respondet per hoc 12
intendens non effici cõpater. Respondeo ẜm
Rodoñ. ꝙ nihilominus efficitur quia re

sponsio non est de substantia: sed tactus: seu tentio vel leuatio. Et quis aliqui teneant quod necessario requirunt verba: alij quod saltem signa pro verbis: vt recitat Ge. in. c. ne dũ. e. ti. li. 6. tu tñ tene quod tactus et leuatio sunt satis signa equipollentia pro verbis.

13 ¶ Quid si nõ tangit puer sed linteũ solũ in quo puer est inuolutus. R. Arch. in. c. quis de cogna. spi. li. 6. quod nihilominus cõtrahitur cõpaternitas secundum Hu. Idem tenet Joan. an. et no. Archi. 30. q. 4. c. fi. et satis videtur facere tex. in d. c. quis in verbo accesserint. Pe. de pal. videtur tenere quod requiratur tactus.

14 ¶ Utrũ ista cõpaternitas possit cõtrahi per procuratorem. Marsilius et Card. vt recitat Pa. in. c. veniẽs. eo. ti. tenẽt quod sic. Joã. an. et Archi. vbi. s. tenent quod nõ. Sed mihi placet opinio Pa. vt ante cõtractũ matrimonij teneatur quod ibi est cognatio spũalis post cõtractum tenẽda est alia opinio. s. quod nõ cõtrahatur. Et idem dic in vniuersitate an possit cõtrahere similiter hãc cognationẽ per procuratorẽ quod ante factũ sic vt singuli de vniuersitate sint cõpatres: quia dispositio cõcepta in vniuersitate resoluitur vt cõcernat singulos de ipsa si actus non cadit in vniuersitate vt res non pereat. facit tex. in. c. si sententia. de sen. ex. li. 6. et glo. in. c. romana. in. §. in vniuersitatẽ. de sen. exc. li. 6 sed post factũ tene cũ Fede. cõsilio. 15. quod nõ põt cõtrahi quia nõ habuit animum et nõ est baptiçata.

15 ¶ Sed nũquid procurator erit ipse cõpater in casu quo nõ possit cõtrahi per procuratorẽ R. Jo. an. vbi. s. tenet quod sic: quia licet nõ intẽderet obligari: tamẽ quia reinteruenit. et ideo etiã extra quod agitur nascitur obligatio: vt. l. si is qui in fi. ff. como. Sed cõtrariũ tenet Fed. cõsilio. 15. et eam veriorẽ credit Pa. in. d. c. veniens. facit quod no. Pe. de ancha. qui dicit quod tenẽs filiũ alterius quẽ credebat filiũ vnius cuius quo intẽdebat cõpaternitatẽ cõtrahere non cõtrahit cõpaternitatẽ cũ nõ sit filius illius. Et ideo dic ante cõtractũ verum quod dicit Jo. an. et post cõtractum veram opinionẽ. Fede.

16 ¶ Utrũ baptiçans vel confirmans efficiatur cõpater. R. olim fuit dubiũ: hodie clarũ in c. i. eo. ti. li. 6. Unde quicũque baptiçat siue in necessitate: siue habeat voluntatẽ cõtrahendi cõpaternitatẽ siue nõ dũmodo baptiçet efficitur cõpater siue sit masculus vel femina. Nec obstat. l. consensu. et. l. in omnibus negocijs. ff. de actio. et obli. quia habent veritatẽ quando nihil voluntarie fit: sed hic licet nolit esse cõpater: tamẽ vult baptiçare vel tenere: et ideo cõtrahitur. facit. d. l. si is qui. in fi. quia qui vult principale necessario vult et accessoriũ. Nec ob. quod dictũ est de procuratore secundum opi. Fede. quia procurator nõ tenet nomine suo ideo nõ vult nec principale nec accessoriũ.

¶ Utrum spirituales filij possint inter se cõtrahere. R. quod sic: et etiã cũ adoptiuis: vt no. in. c. vnico. de cogna. lega. 17

¶ Utrũ pater possit tenere filiũ illius qui tenuit suũ. R. Pa. in. c. sup. e. ti. quod sic: quia non est prohibitum. 18

¶ Utrum episcopus possit dispẽsare vt sint plures qui teneant ad baptismũ vel confirmationem. R. quod sic secundum dñicum de sancto Geor. in. d. c. quis. 19

¶ Sed nunquid peccent pluers tenentes: puta duo vel tres sine episcopi dispẽsatione. R. si secundum morẽ patrie cõmuniter tenent videtur excusari a peccato secundum Joan. and. et Arch. in d. c. quis. 20

¶ Quid de baptiçato in domo per necessitatem vel alio respectu: et postea in ecclesia solẽniter. R. Tancre. tenet vt recitat glo. 68. di. §. quod pro. quod si quis miles baptiçaretur miles suscipit sacramentũ: aliter nõ fieret iniuria sacramẽto: de conse. di. 4. ostenditur. Hoc idem videtur tenere glo. in. c. z. de aposta. Sed tu tene cum glo. in. d. §. quod pro quod nõ est verum: quia nõ imprimitur nouus characterem Et sic tenẽdo cõclude quod solum cõpaternitas cõtrahitur per illos qui tenuerũt in domo et nõ per alios qui tenuerũt in ecclesia: nisi forte illa que contrahitur per cathecismũ si in domo non fuit cathetiçatus: sed hec vt dixi nõ dirimit matrimoniũ post contractũ. 21

Impedimentũ

octauũ dicitur cognatio legalis que est propinquitas personarũ ex adoptione proueniens.

¶ Quot sũt eius species. R. tres. Una est quasi descendentiũ: que est inter adoptantẽ et filiã adoptatã: vt in. c. vnico de cogna. le. Secũda species est quasi collateraliũ que est inter liberos naturales adoptantis qui sũt in eius potestate et adoptatũ. l. qui in adoptionẽ. ff. de adopt. j

Item inter duos filios: filioꝝ adoptiuoꝝ ꝭm glo. in d. c. vnico. insti. de nup. §. species aūt. Tertia species est quasi affinitas que ē inter adoptatū ⁊ vxorē adoptantꝭ: ⁊ ecōuerso inter vxorē adoptati ⁊ adoptantē: ꝭ non inter patrē adoptantē ⁊ matrē adoptati ꝭm Tho. ⁊ Pe.

2 ¶ Utrū hec cognatio legalis impediat matrimoniū ↄtrahendū ⁊ dirimat ↄtractum. R. ꝭm Hu. ⁊ Ricar. in. 4. di. 42. Joā. de lig. ⁊ glo. ⁊ Pa. in. c. vnico. de cogna. lega. ꝙ sic: q2 dicit adoptione durante nuptie nō possunt inē eos ↄsistere. ad idē in. c. i. ⁊ in. c. ꝑ adoptionē. 30. q. 3. Jo. an. ⁊ Spe. tenēt ꝙ nō dirimat: lꝫ impediat. Aduerte tñ ꝙ pma species ⁊ tertia semper impediūt ꝭ secūda nō nisi ad tempus idest q̄diu sunt in eiusdē patris potestate: ꝭ ea soluta vel morte vel emācipatiōe filij adoptiui vel naturalis vel alio mō quo adoptio habet solui nō prestat impedimentū. hoc pꝫ insti. de nup. §. i. 2. ⁊ 3. ⁊ eo. ti. c. vnico. ⁊ 30 q. 3. ita diligere debet homo.

3 ¶ Utrū cognatio legalis transeat ad nepotem. s. filiū filij adoptiui. R. ꝙ sic. nec tñ hec cognatio habet gradus: quia in eodem gradu attinet pater filio ⁊ nepoti.

4 ¶ Utrū filius q̄ nō trāsit in potestatē patris adoptātis possit ↄtrahere cū filia nāli adoptantis que est in eiꝰ potestate: vel ecōuerso. R. Hug. 30. q. 3. in prin. Host. ⁊ Inno. tenēt ꝙ sic: sꝫ ꝭm Pa. in. d. c. vnico. ⁊ glo. in. d. §. qd aūt. ⁊ cōiter doc. tenēt ꝙ lꝫ non transeāt i potestatē adoptātis: tñ impedit ne ↄtrahere possit cum naturali. q2 ꝑ adoptionē acquirūt que dam iura q̄ ꝑ emācipationē dissoluunt. l. pe. C. de adop. ⁊ ius canonicū indistincte tenet ⁊ loquit de adoptato non de arrogato. Ideo idē ius ⁊ sic patet ꝙ ēt filiꝰ illegitimꝰ q̄ nō est in potestate patris non potest contrahere cū filia adoptiua patris.

5 ¶ Utrū filius naturalis arrogātis possit cōtrahere cum filia filie adoptiue. R. ꝙ sic: q2 cum mulier neminē habeat in sua ptāte eiꝰ filia nō potest trāsire in potestatē arrogatoris matris: ⁊ ideo nulla cognatio inest inter eos. ff. de adop. l. si pater. Secꝰ esset in filia filij arrogati q̄ in eiꝰ ptāte erat qñ fuit arrogatꝰ q2 ↄtrahere nō posset cum ea ꝭm Host.

6 ¶ Utrū filij adoptiui possint ↄtrahere inē se. R. ꝙ sic: sicut no. Hug. 30. q. 3. ita diligere. sed Host. nō admittit in arrogatis q̄diu sunt i potestate adoptantis: sed in adoptiuis sic.

Impedimentū

. 9. dicit criminis: naꝫ quedā sunt crimina q̄ impediūt matrimonium ↄtrahendū de rigore iuris: sꝫ nō dirimūt cōtractū. Et sex no. in glo. c. q̄ pꝛ̄sbyter. de pe. ⁊ re. ⁊ in glo. 33. q. 2. in. §. de penitētibꝰ. Primū est incestus: de q̄ dic vt. s̄. incestus. Secundū vxoricidiū. Tertiū raptus spōse alterius. Quartū leuatio ꝓprij filij maliciose facta de sacro fonte. Quintū pꝛ̄sbytericidium. Sextū acceptio monialis in vxorē. Septimū de solēniter penitētibꝰ: ꝭ mī epūs posset dispensare rōne iuuentutis. 33. q. 2. antiq̄. Sed tu dic ꝙ sufficit licētia ꝓprij sacerdotis: imo de cōsuetudine nō seruat iste rigor: vt petat dispensatio ꝭm Ray. ⁊ Rodoñ. Uñ Jo. in. c. in adolescētia. 33. q. 2. tenet ꝙ iuuenis icestuosus sine dispensatione pōt ↄtrahere: sꝫ non senex ⁊ tutiꝰ tñ est petere dispensationē q̄uis etiā nō esset condēnandus si nō peteret: d̄ quo dic vt. s̄. Incestus. §. 3. ⁊ 4.

¶ Que sunt crimina q̄ impediūt ↄtrahendū et dirimūt contractū. R. ꝙ sunt duo. Primū cū q̄s viuēte vxore ꝓpria ↄtrxit ꝑ vba de pñti cum alia: vel ecōuerso vxor cū alio vel fideꝫ de ↄtrahendo dedit: ⁊ ad quodlibet istoꝝ secutū sit adulteriū: vt in. c. fi. de eo q̄ duxit quam pol. ꝑ adul. 31. q. i. relatū. Aduerte ꝙ ad hoc q̄ d̄ quodlibet istoꝝ sit impedimentū requirit Primo ꝙ vterq̄ sciat ꝙ alter eoꝝ habet coniugem: q2 si cū ignorāte aliq̄s ↄtraheret posset esse matrimoniū inter eos post mortē vxoris prime vt est casus in. c. i. eo. ti. Quod limitat Pa. ibidē si superinducta fuit ignorās toto tpe vite vxoris. ⁊ dr̄ ignorans q̄diu non habuit certitudinē vel ꝓbabilē opinionē: vt in c. inq̄sitioni. de sen. exco. al's si certiorata de vita pme vxoris pmitteret se cognosci nō possꝫ inter eos esse matrimoniū. d. c. fi. ⁊ sequunt cōiter doc. ⁊ idē dic ꝑ oīa qñ data fide sequitur adulteriū q2 parificant. d. c. fi. Secūdo requirit ꝙ sit fides data de ea accipiēda: vel eam de facto acceperit in vxorē: q2 si fides data nō fuisset d̄ ea accipiēda i vxorē nō essꝫ impedimentū. Et aduerte ꝙ aliq̄ volunt: vt ponit Rica. in. 4. di. 35. ꝙ si solū nude ꝓmisit ꝙ nō erit impedimentū. sed oportet sit fides data vel iuramentū inēpositū: ꝭ magꝭ credo

q etiā ex nuda pmissione oriat istud impedimentū: maxime ante factū. Tertio requirit q post matrimoniū contractū vel fidē datā sequat adulteriū: q2 solū adulteriū sine cōtractu vel datione fidei nō inducit illud impedimentū: nec cōtractio seu datio fidei sine adulterio. vt. c. significasti. eo. tit. 31. q. i. c. i. Quarto requirit q matrimoniū primū eēt validū: q2 si prima vxor nō erat legitima nō erit impedimentū: vt in. d. c. significauit: lz dederit fidē cū adulterio: 7 sufficit q primū matrimoniū sit ɔtractū p vba de pñti: lz nō sit ɔsūmatū: 7 etiā si esset separatū q ad thorū vt in. c. significauit. 7. c. ex litteraꝝ. eo. tit.

2 ¶ Sed qd si qs dedit fidē vni mulieri viuēte ppria: sine copula tñ: 7 postea mortua vxore accepit tertiā. Et ista tertia viuēte cognouit illā: cui dederat fidē pmo. R. ꝭm Jo. an. in. c. si qs. e. ti. q nō poterit mortua tertia eā habere in vxorē: quia ɔstāte legitimo matrimonio dedit fidē: 7 cognouit nec matrimonium intermediū hz remouere impedimentū. Facit. c. in scripturis. 8. q. i. 7. l. singularia. ff. si cer. pe. Sed Gaspar calderini tenet contrariū: 7 sequit Pa. in. d. c. si quis. quia per ipsum videtur recessisse a fide illi data: 7 p ɔsequens nunc reperit solū adulteriū quod nō habet impedire. d. c. significasti. 7 hec tenenda post factū: sed ante illa Jo. an.

3 ¶ Utrū cōtrahens cum vna de facto viuente eius vxore qua mortua ɔtrahit cū tertia licite possit stare cū ea. R. ꝭm glo. que communiter placet doctorib9 in. c. i. eo. ti. q sic: si cum ista tertia mortua pma vxore contraxit anteq ɔsentiret tacite vel expresse cū illa q d facto tenebat quia matrimoniū nullū erat lz etiā illa esset ignorās viuente pma: tamē anteq cum alia cōtrahat cōpellendus est cū ea cōtrahere si ignorabat eū habere vxorem s3 ipsa nō 7 si cū plurib9 inscijs cōtraxerat locus erit gratificationi ꝭm Hosti.

4 ¶ Pone q quidā pmittit fidē Berte q si sibi ɔsentiet: post mortē sue vxoris accipiet i vxorē illā quā sibi cōsanguinea Berte cōsuletque ɔsanguinea cōsulit q accipiat Bertam. R. ꝭm Asten. q si talis Berta vel ille qui pmisit probabiliter credebat q ɔsuleret de Berta: sic non poterit esse matrimonium inter eos: quia esset in fraudē. Si tñ q fidē dedit aut Berta. hoc non extimabant: s de alia q ipsi Berte esset grata 7 huiusmodi: sic poterit eā Bertā habere post mortē sue vxoris ꝭm ɔsiliū eius consanguinee.

¶ Secundū crimē est cum quis machinat9 est in mortē alicui9 vt possit in virū vel vxorē alteꝝ habere Pro cuius intelligētia. aduerte pmo q si adulteriū nō interuenit oportet q ambo. s. vxoratus 7 illa quā vult habere in vxorē sint machinati in morte alteri9: et q mors sequat cū effectu. Aliter si vnus solū machinat9 fuisset mortē cū effectu alteri9 nō esset impedimentū qn illū habere posset apt quē habendū mortē alteri9 pcurauit: vt not. Jo. an. 7 sequit Pa. i. c. sup hoc. eo. ti. lz doc. varie loquant in. c. i. de ɔuersi. infide. Si vo adulteriū interuenit sufficit machinatio vnius tm cū effectu vt sit istud impedimentū. facit. c. si qs viuēte. 31. q. i. Et sic itellige. d. c. super hoc. Sed si effectus homicidij nō interuenit: machinatio etiā cū adulterio nō inducit istud impedimentū: vt no. Jo. an. in. d. c. sup h 5

6 ¶ Sz pone q interfecit alterū: s3 nō ea intentione vt alteꝝ haberet in coniugē sed ob causam aliā. R. q impedimentū istud non erit ꝭm Ber. 7 Host. in. d. c. super hoc. Idē dic vt s. p oīa. si homicidiū mādauit vel consuluit 7 sequutum est.

7 ¶ Quid si ratū habuit. R. q si nō sit operatus aliqd vt occideret: ratihabitio nō iducit istud impedimentū: siue sit factū homicidiū noīe suo siue nō: ꝭz glo. in. c. si qs viuēte. 31. q. i. 7 glo. in. c. i. de ɔuer. infi. Uin. 7 Jo. an. 7 Pa. i. d. c. i. quia edictū de matrimonio est prohibitoriū. c. cum apud. de spon.

8 ¶ Quid si alter eoꝝ q machinati sunt sit infidelis. R. q nihilomin9 ɔuersus nō poterit eam habere: p qua habēda virū eius occidit: ar. d. c. i. de conuer. infide.

9 ¶ Quid si habēs vxorē cōmittit adulteriū cū Berta 7 sibi dicit: si nō haberē vxorē acciperē te in vxorē: postea interficit vxorē. non tñ eo pposito vt Bertam accipiat. R. Gaspar calde. 7 recitat. d. An. de sācto Georgio in. d. c. sup hoc. q poterit Bertā accipere in vxorē: q2 nec hic ē fidei datio p vba pmissa: nec homicidiū fecit eo pposito: nec adulteriū cū dicta machinatione. Sed Car. ipsū reprobat dicēdo q nō teneret matrimoniū cū dicta Berta: q2 nō attendit qn adulterium interuenit: an machinatio interuenerit

ex proposito habendi eam an nō. Et istud tene an factū: sed post factū tenere opinionē Cald. que est verior de iure.

Impedimentū decimū dicit cultus disparitas. Nam null⁹ fidelis: siue baptiçatus pōt ɔtrahere cū nō baptiçata etiā si sit cathecumina: nec simpliciter: nec sub ɔditiōe ɔuertēdi ad fidē: et si ɔtrahit matrimoniū nullū est. 28. q. i. c. caue. et c. cū nō oportet. et ibi notat Hu. Spōsalia vero sub ɔditiōe si ɔuertatur bñ valent. Unde quis nō baptiçatus crederet oēs articulos fidei: tn̄ matrimoniū ɔtractū cū tali a baptiçato nō tenet: vt. d. c. caue.

¶ Utrū matrimoniū possit eē inter infideles. R. q sic. vt patet i. c. gaudem⁹. de diuor. vñ si infideles ɔuertantur pñt stare in matrimonio ɔtracto secundum ritus eorum nisi fuerit ɔtractum in gradib⁹ diuina lege prohibitis: de quib⁹ habes s. Impedimentum. 6. Dicit tn̄ Pe. in. 4. dis. 39. q posset esse q eorum matrimoniū nō esset cōtra legē nature nec diuinā: et tn̄ nō teneret puta quia esset contractū ɔtra eorum statuta ipm annullantia: quia si nihil possūt talia statuta ɔ matrimoniū in quantū sacramentū ē pñt tn̄ in quantum est fed⁹ humanū sicut solū est in infidelib⁹: et ideo si ɔuerterentur tales oporteret q denuo contraherent quod nota pro limitatione. d. c. gaudemus.

¶ Utrum matrimoniū infideliū excuset actū ɔiugalē. R. secundum sctm̄ Bo. in. 4. di. 39. q sic quo ad culpā et ɔsequēter penā si affectio libidinosa nō interueniat: nō tn̄ acquirūt palmā quia nulla datur eis grā propter defectū fidei.

¶ Utrum infidelis ɔuertēs se ad fidē possit vxore dimissa aliā fidelē accipere. R. Pa. in. c. quanto de diuor. q eo ipso q alter ɔiugū nō vult cohabitare fideli ɔuerso: vel si vult cohabitare nō sine iniuria creatoris vel sine peccato dissoluitur matrimoniū i infidelitate ɔtractū et pōt ɔtrahere cum alia fideli: nec oportet iudex statuat tēpus: sed sufficit clare ppēdat q non vult ei cohabitare secundum Pa. in. c. gaudem⁹ de diuor. Si vero vult cohabitare sine ei⁹ inductiōe ad malū vel sine i pctō sic nō pōt cū alia ɔtrahere infideli viuēte sed nō tenetur cohabitare cū ea si nō vult ɔuerti. 28. q. 2. si infidelis. No. Ri. in. 4. di. 39. Si tn̄ antequam aliā accipiat p verba de pñti ɔuertatur illa que prius erat obstinata tenetur eam accipere: nec aliā poterit ducere: vt no. cōiter theo. in. 4. di. 39.

4 ¶ Quid si infidelis habeat plures vxores. R. q illa cum qua primo cōtraxit eius erit: et si simul duas accepisset sic nulla erit ei⁹ vxor nisi vna illarū habuisset impedimētū quo eā accipere nō potuisset: quia tūc alia esset ei⁹ vxor.

5 ¶ Quid de vxore que repudiata alteri nupsit R. q vir nō poterit ei obijcere fornicationē: sed tenetur si vult ei cohabitare sine peccato eam accipere si vult vxorē habere aut saltem continere. d. c. gaudemus. in glo.

6 ¶ Utrū vir cōuersus possit intrare religionem vxore volente ei cohabitare. R. q sic secundum Hugo. in. d. c. si infidelis. Si vero conuersiōis eius sit aliqua spes nō debet intrare secundum sctm̄ Tho. in. 4. di. 39. q si nō est spes conuersionis potest intrare prius vxore requisita de conuersione.

7 ¶ Utrū vno coniugū ad infidelitatē reuerso dissoluatur matrimoniū contractū inter infideles. R. q nō. c. quesiuit de diuor. vñ Inno. in. c. quāto de diuor. dicit q sacramentū fidei. i. baptism⁹ ratū efficit ɔiugij sacrm.

8 ¶ Quid si fidelis contrahat cum heretica vel scismatica. R. q tenet matrimoniū secundum cōiter theo. in. 4. di. 39.

9 ¶ Utrū mulier cōuersa ad fidē gaudeat priuilegio dotiū i. l. assiduis. C. q̄ poti. i pigno. habeantur. R. Pa. in. c. ex. de diuor. q sic allegat multa.

10 ¶ Quē dz seq̄ ples infidelis. R. si ē adult⁹ sequatur quē voluerit si aūt minor cū sal⁹ ei⁹ dependeat a parētib⁹ dz seq̄ fidelem: vt probatur in c. ex litteris. de ɔuer. infide.

Impedimentū. ij. dz met⁹ seu coactionis qd impedit et dirimit matrimoniū ex ipso ɔtū. c. cū locū. de spōsa. Sciendū tn̄ q duplex ē coactio de q̄ in. l. i. ff. qd me. cā. s. absoluta p vim: vtputa cū qs capitur ligatur: et hec nō pōt cadere in ɔsensū sed bñ in copulā carnalē vnde in casu quo copula faceret matrimonium sic coacta copula non facit: argu. 50. di. presbyteros. de spon. veniēs. el. 2. 31. q. 2. c. i. et. 2. Quedā est coactio conditionalis. s. coactio per metū: vnde si metus sit iustus vt ille qui potest cadere in cōstantē. s. mulierē quo ad mulieres qs minor metus excusat. vt no. glo. in. d. c. cū locū. vel virū q̄ ad viros. Ideo tex. in. c. cōsultationi de spon. propter hoc dicit

metus q̄ possit cadere in cõstantē: sic matrimoniū tali metu ꝯtractū ipso iure est nullū vt tenet glo. in. c. veniēs. el ꝑ. de sponsa. ⁊ cōit doc. secus si ꝯbat ex minori metu q̄z sic ꝯtractū tꝫ: ⁊ de h̄ vide ⁊ dic vt. j. met⁹. §. 7. ⁊ 8.

j ¶ Quid si ratificet̄ p sequentē ꝯsensū tacitum matrimoniū metu ꝯctū. R. ꝙ matrimoniū erit veꝝ si alter pseuerat in pristino cōsensu libero q̄z lꝫ ꝯsensus tacitus p se nō sufficiat ad matrimoniū contrahendū sufficit tñ cū expressione exteriori que p̄cessit ƀm Rica. in. 4. di. 29. quod notabis.

2 ¶ Quid si matrimoniū metu ꝯtractū cōfirmetur iuramento. R. magis ꝓbabiliter ƀm Ri. in. 4. di. 29. ꝙ nō tenet q̄z q̄d nō ē nō pōt ratificari: ⁊ de h̄ dic vt. s. Iuramētū. 5. §. 9.

3 ¶ Utꝝ p culpā sequentē ratificet̄. R. ꝙ nō nisi ꝯsentiat in matrimoniū: lꝫ p̄sumat̄ ꝯsensisse si nō reclamat si pōt ƀm Pe. i. 4. di. 29.

4 ¶ Quid si metus mortis carceris: ⁊ huiusmodi q̄ pñt cadere in constantē nō inferatur psone q̄ hꝫ ꝯtrahere h̄ ei⁹ filijs vel filiab⁹. R. ꝙ nihilominus reddit matrimoniū nullū ƀm Ri. vbi. s. Naꝫ idem iudiciū fit de metu qui infert̄ psone ꝓprie cū eo q̄ infert̄ psone filij ⁊ vxoris: ⁊ huiusmodi.

Impedimentū. 12. dr̄ ordinis. vñ aduerte ꝙ si q̄s post susceptionē ordinis sacri. s. sacerdotij: diaconi aut subdiaconi ꝯbit matrimoniū dirimit̄: vt in. c. vnico de voto. li. 6. ⁊ est excōicatus ipso facto: vt in cle. eos de ꝯsang. ⁊ affi. Si ꝟo ꝯbit post susceptionē minoꝝ ordinū nō dirimit̄: h̄ in officijs non ministrāt si sunt clici occidentales: ⁊ bñficia nō assequunt̄: ⁊ ideo ordo sacer impedit ⁊ dirimit: non sacer solū impedit.

j ¶ Sed q̄d si sacer ordo superueniat matrimonio iam ꝯcto: nunquid dirimit. R. dic vt. j. Matrimoniū. 4. §. 8. cū sequentibus.

Impedimentū. 13. dicit̄ ligaminis. s. cū quis alteri coniugi est ligatus.

j ¶ Utrū alligatus alteri p spōsalia possit cū altera ꝯtrahere: vide sponsalia. §. 23.

2 ¶ Utꝝ obligat⁹ matrimonialiter alteri possit cū alia ꝯtrahere. R. ꝙ non et his q̄ noīe suo nō iussu ei⁹ in cuius est potestate: vl' noīe ei⁹ quā hꝫ in potestate bina sponsalia ꝯtraxerit vel binas nuptias sit infamis ipso iure. l. i. in fi. ff. de his q̄ no. infa. ⁊ efficit̄ bigam⁹ ƀm q̄d dixi. s. Bigamia. ⁊ debꝫ ieiunare p. 40. dies in pane ⁊ aqua q̄d vocant carenā. s. q̄dragesimā sic dictā q̄z caret cibis. ⁊. 7. sequētib⁹ annis penitere. c. accepisti. de spon. duorum.

¶ Utrū ex dispēsatione pape post matrimoniū contractū possit q̄s alteri nubere. R. ꝙ si matrimoniū nō est ꝯsūmatū papa pōt dispensare: vt no. in. c. ex publico de ꝯuer. coniu. Unū dicit Ho. vnū mirabile q̄d recitat Pa. in. d. c. ex publico. ꝙ papa ex ꝯsensu vtriusq; spōsi pōt ex potestate absoluta dissoluere matrimoniū nō consūmatū nulla alia cā subsistente: sꝫ de potestate ordinata nō pōt sine cā ⁊ cū hoc dicto Hosti. trāseunt cōiter doc. Si ꝟo matrimoniū ē ꝯsūmatū inter fideles sic papa nō pōt dispensare q̄z cū matrimoniū cōsūmatū ꝯsistat in facto nō pōt h̄ri ꝓ infecto. 32. q. 2. si paul⁹. l. i bello. §. facte. ff. d̄ capti. 3

¶ Utrū mulier credēs viꝝ mortuū possit ꝯtrahere cū alio. R. ꝙ si verisimiliter p̄sumit̄ de eius morte sic ꝯtrahere pōt ƀm aliq̄s: vt no. in. c. q̄ñ frequēter. vt lite nō ꝯtestata: sed tu dic ꝙ oportet habeat certū nuntiū de morte viri: de spon. in p̄ñtia. de secūdis nup. c. dñs. nisi velis dicere ꝙ satꝭ ē certificata q̄ñ hꝫ violētas suspitiones post expectationē aliqualeꝫ Et aduerte ꝙ vn⁹ testis sufficit: vt in. d. c. in p̄sentia. Excusat̄ etiā ab adulterio q̄ñ ꝓbabiliter credidit mortuū virū ⁊ cū alio cōtraxit. 34. q. i. cū p bellicā. an aūt possit exigere debitū vel reddē: dic vt. s. 4. ip̄edimēto. §. 8. 4

¶ Quid si q̄s credēs vxorē viuere suā q̄ tñ mortua est ꝯbit cū alia. R. ꝙ matrimoniū est ex q̄ nō viuit ƀm Rodoñ. Hug. tñ in. d. c. cū p bellicā. dicit ꝙ si credebat h̄ sibi licere et viuēte sua erit matrimoniū: si mō p̄ma mortua est. Si ꝟo nō credebat licē sic matrimoniū nō erit q̄z nō maritali affectu h̄ adulterino ei ꝯiūgit̄ nisi post ꝙ̄ scit ꝙ ē mortua ei cōiungat̄ maritali affectu: pseuerāte alia parte in affectu maritali al's nō: ⁊ est verius.

Impedimentū. 14. dr̄ publice honestatis iusticia q̄ est ꝓpinq̄tas ex spōsalib⁹ ꝓueniens: robur ex institutione eccle trahēs ꝓpter eiusdē ecclesie honestatē. vñ impedit ⁊ dirimit tam matrimonia ꝙ̄ etiam sponsalia sequētia: nō p̄cedētia: vt in. c. ex spōsalibus de spō. li. 6. Et ista publica honestas iusticie cū

sit quoddā simile affinitati: ideo ipedit ꝑ3 il
los gradus ꝑm quos affinitas impedit vsꝗ
ad quartū graduz inclusiue: de quibus dice-
tur. j. 15. impedimento.
¶ Quot sunt spēs publice honestatis iusti
cie. R. ꝙ olim due: quarū prima que cōtra
hebatur ex secūdis nuptijs: puta Petr⁹ vxo
rez habebat: quo mortuo eius vxor accepit
aliū virū de quo habuit filiū vel filiā: talis
proles cū nullo cōsanguineo Petri poterat
contrahere: sed hodie sublata ē per. c. non de
bet. de consan. ⁊ affi. Alia que hodie habet lo
cū: ē que contrahit ex sponsalibus de futuro
vel ex mrīmonio de p̄senti nōdum consūma
to ꝑm Pa. in. c. sponsa3. de spō. Unde null⁹
consanguineus spōsi pōt accipere talē spon-
sam vsꝗ ad quartū gradū inclusiue: nec ecō
uerso. c. iuuenis. ⁊ c. ad audiētiā. de spon. ⁊ si
accipit nō erit eius vxor: quia dirimit.
¶ Quid requirit vt sponsalia inducāt pre-
fatū impedimentu3. R. ꝙ quinꝗ. Prio ꝙ
sint contracta a maiorib⁹ septēnio. tex. ē in
d. c. ex spōsalibus. ⁊ vt dicit Pa. i. c. iuuenis
vbi requiritur etas certa respectu discretio-
nis nō pōt preueniri: vt patet in etate ad cō
fectionē testamenti: vt in. l. qua etate. ff. de
testa. ⁊ idē nō. in. c. puberes. de despō. impu.
Ideo oportet cōpleuerint contrahētes: siue
pro ꝗbus ꝯtrahūt. 7. annos.
¶ Sed nūꝗd si maior ꝯhit cū minori septē-
nio: proxīa tñ septēnio: oriat publice hone-
statis iusticia. R. ꝙ nō: ꝑm Pa i. c. iuuenis
de spon. ⁊ in. c. fraternitati. de eo qui cogno.
consang. vxo. sue. ⁊ hoc ex defectu cōsensus:
vt in. d. c. ex spōsalibus.
¶ Pone ꝙ talis maior cohabitauit cū mino
ri septēnio despōsata ⁊ interueniat extraor-
dinaria pollutio: vel sit dubiū an eam tēta-
uit. R. ꝑm Pa. vbi. s. ꝙ ex ꝗdā eꝗtate orit
publice hōestatꝭ iusticia ꝗ tñ nullo iure ꝓbat
¶ Secūdū quod requirit vt inducat istud
impedimētū ē ꝙ nō sint cōtracta sub ꝯditōe
Nā añ ꝯditiōis euētū nō orit istud ipedimē
tū. vnde posset ꝯhere cū aliquo ꝯsanguineo
sponsi añ ꝯditiōis euentū.
¶ Quid si quis cōtrahit cū aliqua: cu3 ista
conditione: si deo placuerit ⁊ postea inuenit
eius affinis: vel aliud impedimentū hñs quo
cū ea contrahere non pōt de iure. R. ꝙ non
oritur publice honestatis iusticia. q2 fuerūt
conditionalia: ⁊ iō poterit ꝯtrahere cū eius
consanguinea. Nec ob. ꝙ dicta ꝯditio subin
telligebat etiā si nō fuisset apposita: q2 si nō
apponeret expresse nihilomin⁹ essent pura:
sed exp̄sse apposita faciūt cōditionalia. ꝑm
Hosti. in. c. ad audiētiam. de spō. ⁊ Jo. an. i
dicto. c. ex spōsalibus. vide quod dixi supra
3° impedimento. §. j.
¶ Quid si apponat aliqua cōditio que hēt 7
pro ñ adiecta: vt. s. patuit. 3. ipedimēto. R.
nihilomin⁹ spōsalia pura erunt ⁊ orit istud
impedimētū: vt i. c. vl. de ꝯdi. appo.
¶ Tertiū qō reqrit vt sit istud ipedimētu3 8
oportet ꝙ spōsalia sint certa: quia i icertam
personam non infertur consensus nec oritur
istud impedimentum.
¶ Quartū oportet ꝙ nō defecerit ꝯsensus 9
vnde ꝯsanguine⁹ furiosi ꝯtinue pōt eius spō
sa3 ducere quā i amētia despōsauit cū ꝯsen-
sus defecerit. c. dilectus. de spō. 32. q. 7. neꝗ
Limitat hoc Pe. de pal. ⁊ bene verū qñ de-
fectus ꝯsensus ē apparēs vt i pueris ⁊ amēti
bus. secus esset qñ eēt latēs: sicut i illo qui cō
trahit nō aīo ꝯtrahēdi sed decipiēdi: q2 tūc
oritur istud impedimētū: quia ecclesia insti-
tuit istud ipedimētū ꝓpter apparētiā hone-
statis. ⁊ ideo ipedit quia de intētione nō pōt
cōstare. Cōfirmat p Vicē. Archi. Jo. an.
⁊ Imo. ⁊ Ge. i. c. vnico. de spō. li. 6. qui te-
nēt ꝙ ioco cōtrahēs: si de ioco apte constat:
non inducitur publica honestas: ergo si nō
constaret induceretur.
¶ Quītū ꝙ nō sint ꝯtracta post matrimo- 10
niū vel spōsalia pri⁹ facta: quia si quis ꝯtra
xisset matrimonium vel sponsalia: ⁊ post vi
uēte prima spōsa ꝯtraheret cū aliqua ei⁹ cō
sanguinea. nō dirimētur spōsalia precedētia
dicto. c. ex spōsalibus.
¶ Quid si spōsalia ꝯtrahētes habuerit tem 11
pus debitū ⁊ fuerint pure cōtracta ⁊ cu3 cer
ta ꝑsona ⁊ cū cōsensu: sed tñ fuerūt nulla de
iure: puta cū affine vel cū religioso vel in sa
cris aut cū maleficiato ⁊ huiusmodi. R. ꝙ
nihilomin⁹ orit publice honestatis iusticia:
quia in matrimonio attēdit poti⁹ honestas
l. semp. ff. de rit. nup. Nec ob. ꝙ nulla oriat
obligatio ꝗ hñ publica hōestas ꝗ̄ ipedit mrī
moniū ꝯhēdū ⁊ dirimit ꝯtractū.
¶ Sed ꝗd si minores septēnio ꝯtractis spon 12
salibus ꝑseuerāt vocātes se spōsu3 ⁊ spōsa3

vel simul iacent vel se inuicez osculanť vsq̈ post septēniū. ⁊ ex hoc mãifeste apparet eos pseuerare i eadē volūtate. R. ꝙ si ex talib⁹ signis mãifeste apparet ꝙ pseuerãt i eadē volūtate p⁹ septēniū cōpletū oriť publice honestatis iusticia: vt nō. in. d. c. ex spōsalib⁹. al's si nō manifeste apparet lz pdurēt in eodē proposito non oriť istud ipedimentū: vt colligitur ex. d. c. ex spōsalibus.

Impedimentū. 15. ē affinitatis: que quidē affinitas est proximitas psonaruz ex copula carnali proueniēs oī parētela carēs Unde affinitas mediãte consanguinitate ⁊ carnali cōmixtione propagať: iō consanguinitatē imitať. Sed i hoc differt quia psona cōiuncta siue addita alicui psone: p propagationē fit particeps eiusdē nature lz indifferēti gradu. vnde nō mutat genus attinētie: ꝫ tm̄ gradū. sed psona addita siue cōiūcta per copulā carnalē alicui psone nō fit particeps eiusdē nature: sed quasi cōiungiť ab extrinseco. vnde coniūgitur alio genere coniūctionis sed in eodē gradu. Et iō psona cōiuncta per carnis copulā sanguini alterius inducit primū genus affinitatis. psona vero addita p copulā psone que primū inducit gen⁹ facit secundū genus. ⁊ psona addita secūde inducit tertiū gen⁹. verbi gratia: vxor fratris mei ē mihi affinis in p̄ genere ⁊ i eodē gradu quo frater meus ⁊ reliquis consanguineis meis in eodē gradu quo sunt mihi ⁊ in p̄ genere. Alia psona que nō ē mihi cōsanguinea: nec affinis aliūde si cōiūgatur cū prefata vxore fratris mei erit mihi affinis in secūdo genere ⁊ cōsanguineis meis ⁊ in eodē gradu quo sumus fratri meo. Tertia vero psona aliūde nec cōsanguinea: nec affinis: si coniūgať secūde psone cōiuncte vxori fratris mei: erit mihi in tertio genere affinitatis ⁊ cōsanguineis meis. ita no. in. c. non debet ꝺ ꝯsã. ⁊ af.

¶ Quō ipedit affinitas matrimoniuz. R. ꝙ si pueniat ipedit cōtrahendū ⁊ dirimit cōtractū in p̄ genere tm̄ hodie: ⁊ vsq̈ ad quartū gradū inclusiue: vt in. d. c. non debet. lz oliz ipediret etiã in secūdo ⁊ tertio genere: vt. 35. q. 3. p totū. Unde persona cognita carnaliter ab aliquo cōsãguineo nō poterit contrahere cū aliquo de illa cōsanguinitate qui nō distat vltra quartū gradū ab eo cōsãguineo qui eaz cognouit ⁊ ecōtrario. Et si ꝯtrahit nō tenet mrīmoniū ⁊ in linea recta itelligitur prohibitū in ifinitū ꝫ vnã opionez: quã nō teneo: vt. s̄. dixi: ipedimētū. 6. §. j.

¶ Quid si affinitas supueniat matrimonio iã ꝯtracto per verba ꝺ psenti lz ñ cōsūmato R. ꝙ nō dirimit eū: vt i. c. j. de cōsang. ⁊ af. ⁊ ille per quē contracta est affinitas non pōt petere debitū sine peccato mortali: sed bene tenetur reddere vere vel interp̄tatiue petēti. Pe. de pal. tenet ꝙ si matrimoniū non est consūmatū: ꝙ nec etiã reddere pōt sine mortali pctō qꝛ pōt religiōez intrare ꝫ ꝟ ñ credo quia licz possit non tamē teneť itrare.

¶ Sed nūquid episcop⁹ poterit dispēsare cū tali vt etiã exigere possit sine peccato. R. vt. s̄. incestus. §. 5.

¶ Utrū remaneat affinitas post mortē psone cognite. R. ꝙ sic. qꝛ ē vinculū perpetuū.

¶ Utruz coitus fornicari⁹ causet affinitatez. R. ꝙ sic: quia p oēz coitū ordinatuz ad carnis propagationē per quē cōsãguinitas contrahi possit cōtrahitur affinitas: nō aūt per coitū extra vas vel sodomiticū ⁊ huiusmodi. 35. q. 3. extraordinaria. ⁊ de eo qui cogno. cōsang. vxo. sue. c. fraternitatis. ⁊. 35. q. 10. fraternitatis. Hos. tñ tenet absurduz cōtrahi affinitatē per fornicariū coitū: etiã ordinatū ad generationē. ⁊ ideo tenet ꝙ nō cōtrahitur nisi ex pximitate proueniēs ex nuptijs: vt patet in. l. nō facile. §. sciendū. ff. de gradib⁹. Sed cōtrariū coiter teneť ⁊ sic serua. Et ille. §. sciēdū. loquitur ꝺ affinitate p quã deferť hereditas ad aliquē.

¶ Quid si claustrū pudoris intrauit sed semē nō emisit. R. ꝙ affinitas ñ cōtrahiť etiã si mulier sola emisisset sed q̈uis claustrū nō intret sed tñ semē si intus mittit ꝯtrahiť affinitas: quia pōt fieri generatio sicut fit i balneo vel i demonibus succubis ⁊ icubis.

¶ Quid si vir itrãs claustrū emittit semen ⁊ nō mulier. R. Pa. i. c. fraternitatis. ꝺ eo qui cog. cōsã. vxo. sue. Inno. ibidē tenet ꝙ ñ cōtrahiť affinitas: sed ꝙ oportet sil' emittãt tam vir q̈ȝ mulier. Idē tenet Hosti. i sūma ⁊ Hugo i dicto. c. extraordinaria. ꝫ ip̄e Pa. dicit ꝙ Host. i. d. c. fraternitatis. dicit ꝙ sufficit ꝙ vir emittat i claustro pudoris: lz mulier ñ emittat: quia ꝫ medicos potest fieri generatio. Et hoc sequiť Fede. cōsilio. 290. ⁊

videtur sequi Pa. ⁊ iudicio meo etiam In-
no. i dicto. c. fraternitatis. ⁊ Rodo. ⁊ Pe. d
pal. i. 4. Aliter beata virgo nō potuisset ef
fici mr̄ ⁊ ꝟgo si oporteret mulierē semiare.

Impedimentū .16. dicitur ipotētia co
eundi: quequidē est vitiū animi vel corporis
vel vtriusq̄ quo quis impeditur alij carna
liter cōmisceri.

¶ Quot sunt eius spēs. R. ꝗ tres. Pria
dicitur naturalis vt frigiditas ī viro. Ar
ctatio ī muliere. ⁊ defectus etatꝪ ī vtroq̄ vel
altero. Altera ē accidentalis que prouenit a
causa extriseca ⁊ accidētali: vt castratio. Et
tertia maleficialis q̄ a demōib⁹ ꝓcedit.

¶ Circa frigiditatē ⁊ arctatōnē: dic breui
ter ꝗ ad hoc vt ipediat matrimoniū cōtra
hēdum ⁊ dirimat cōtractū: requirit primo
ꝗ precesserit tale ipedimētū matrimoniū:
quia si adueniret post cōtractū n̄ dirimeret lꝫ
esset ratiōabilis causa dispēsatiōis fiēde per
papā vt alter aptus cōtraheret cū alio: si nō
dum erat matrimoniū cōsūmatū: vt notat
Pa. i. c. ex parte. ⁊ i. c. ex publico. de cōuer.
cōiuga. Et idē dic de ipotētia accidētali sm
eūdem. Pa. allegat. c. ꝗ sedē. ⁊ c. cōsultatio
ni. de fri. ⁊ male. Secūdo requirit ꝗ sit tan
ta ꝗ nullo mō possit coire: hoc ē sm Pe. de
pal. ꝗ sit talis ꝗ ipediat actū perpetuo saltē
quia lꝫ ipediret effectū gn̄atiōis: sed n̄ actū
que est emissio seminis i vase n̄ esset impedi
mētum. Tertio ꝗ sit perpetuū impedimen
tum: ita ꝗ nullo medicamine aut remedio
possit remoueri: quia si posset sine periculo
mortis remoueri n̄ dirimeret. hoc no. i. c. j.
⁊. 2. 33. q. j. ⁊ de frigi. c. j. ⁊. 2. ⁊ quasi ꝑ totū
Nec facio vim i frigiditate que est a natura
aut i illa que est per senectutē: quia quando
n̄ potest iuuari impedit: vt nō. Ricar. in. 4.
di. 34. Et eadem ratione dic de nimia cali
ditate que coitū impediret sm sanctū Tho.
eadē di. Quarto ꝗ sit ignorās quādo cōtra
hit de tali impotētia: quia sm Pe. de pal. qui
scit se vel aliū impotentē ⁊ eum accipit nō po
test amplius eum dimittere quo ad vinculū
quia est verū matrimoniū: ⁊ hec quatuor
dic etiam requiri in impedimēto accidenta
li vt dirimatur.

¶ Sed quid de eo qui habet virgā erectā
sed nō potest emittere semen propter impe
dimētum naturale vel accidētale. R. Pa.
in. c. j. de frig. ⁊ male. glo. tenet ꝗ potest cō
trahere ⁊ tenet matrimoniū: quia potest muli
erē prouocare: sed cōmuniter tenetur con
trariū: quia ex quo non potest habere actū
generādi potest mulier dicere: ego volo effi
ci mater: vt in dicto. c. j. in fi. ⁊ sic tene si ante
precessit contractū matrimonij tale ipedi
mentū ⁊ nō sit remediabile.

¶ Utrum mulier propter arctitudinē sepa 4
rata a primo viro ⁊ coniūcta secundo que ef
ficitur habilis primo propter vsū secūdi sit
restituēda primo. R. Pa. in. c. fraternitatꝪ.
eodē. ꝗ si non poterat coniungi primo viro
antea sine periculo mortis per aliquod reme
diū ꝗ nō restituitur sed stabit cum secūdo
quia in primo non fuit matrimoniū: vt te
net Abbas ⁊ Pe. ⁊ sequitur Jo. an. i dicto
c. fraternitatis. in fi. ꝗ verū limita quādo
aperte apparet de dissolutione mēbrorū am
borū: alias eēt restituēda: quia videt ecclesia de
cepta. Et sic cōcorda doc.

¶ Circa etatē ꝓ vt nō. diri. Etas ad con 5
trahendū sponsalia est septē annorū cōple
torū: vt in. c. ex sponsalibus. de spō. li. 6. Sꝫ
⁊ in matrimonio requirit ꝗ vir habeat cō
pletum. 14. annū: ⁊ mulier. 12. vt in. c. pube
res. ⁊ c. continebatur. de despon. impu. Ali
si ante illud tēpus contrahatur non erit ma
trimoniū sed sponsalia. c. vnico. de desponsa.
impube. li. 6. Et hoc verum nisi malicia sup
pleret etatem. ⁊ tunc est sm Tanc. ⁊ Hostiē.
in. c. de illis. el secūdo. de despō. impu. quādo
se inuicem cognouerunt: aliter non. Sed tu
dic cum Jo. an. ꝗ sufficit ꝗ sint experti co
pulam carnis: si non inuicē saltē cum alijs.
Unde exponitur illud malicia. i. vigor natu
ralis seu potētia coeūdi supplet etatē. qđ pa
tet i. d. c. de illis. ibi potuerūt cōiungi. Et iu
ra que dicūt ꝗ matrimoniū tenet si sunt pxi
mi pubertati. lꝫ doc. in hoc sit diuersa inter
pretatio. Tamē tu hec intellige cū Hosti. in
sūma ꝗ ē proxima etati quādo ē viri potēs:
quod per experientiam potest sciri. d. c. pu
beres. ⁊ c. a nobis. de desponsatio. impuberū
Unde glo. in summa. 20. questiōe prima. re
fert Gre. dicentem ꝗ puer nouem annorū
reddidit nutricē pregnantem. Et Alber. in

quarto dicit se vidisse puellã nouẽ ãnoꝝ cõcepisse ⁊ ĩ decio pꝑisse.

6 ℂ Sꝫ quid si puer pubes ⁊ habilis etate ad cõtrahendũ: ꝯhit ⁊ est ĩpotẽs ad coeundũ. ℞. glo. tenet ꝙ mr̃imoniũ nõ ẽ validũ. in c. puberes. ⁊ sequit ibi Pa. de despõ. impu. quia qui habere actũ generãdi nõ potest nõ dicit pubes. ergo assimilat impuberi. ⁊ fac istud. c. puberes. ĩ fi. Doctores tñ cõmunit tenẽt ꝙ non sepabitur sed expectabit tẽpus plene pubertatis. s. 18. ãnoꝝ. l. itẽ mella. ff. de alimẽ. ⁊ ciba. lega. ⁊ hec ẽ humanioꝛ ⁊ verioꝛ. quia ex quo ĩpedimẽtũ nõ est ꝑpetuũ nõ restat quin sit matrimoniũ: alit ĩfirmus impotẽs nũc ad coeũdũ ñ posset cõtrahere quod falsũ ẽ. ⁊ ideo erit matrimoniũ. sed si in. 18. ñ poterit: iudicabit impedimẽtũ perpetuũ: ⁊ sic dissoluetur.

7 ℂ Sed nũquid peccãt qui ꝯtrahũt mr̃imoniũ añ debitã etatẽ. ℞. ꝑꝫ Pe. de pal. ĩ. 4. ꝙ sic moꝛtalit si sine iusta causa ⁊ licẽtia epĩ cõtrahũt. quia contra prohibitionem. c. 2. de desponsa. impu.

8 ℂ Sed pone ꝙ minoꝛ septẽnio fuit cognita a spõso maioꝛe. 14. ℞. Jo. ã deo: ꝙ erit matrimoniũ. sed Pa. in. d. c. ꝯtinebat. tenet ꝙ nõ erit quãtũcũꝙ fuerit cognita: quia ñ habet ꝯsensum aptũ ad mr̃imoniũ ꝯtrahẽdũ nisi esset multũ discreta ⁊ doli capax.

9 ℂ Pone ꝙ dicti impuberes qui post septenniũ cõtraxerũt matrimoniũ quod iuris int̃ꝑtatiõe sũt spõsalia: vt ĩ. c. vnico. de despõ. impu. li. 6. perseuerãt vsꝙ ad plenã pubertatẽ ⁊ ĩ pubertate iteruenerũt oscula ⁊ amplex⁹ ⁊ dona: nũquid erit matrimoniũ. ℞. ꝙ si iteruenit copula. tex. est clarus ĩ dcõ. c. vnico. ꝙ sic efficitur mr̃imoniũ. Si ṽo copula nõ interuenit neꝙ cõsensus expressus post pubertatẽ: sic opĩo ẽ diuersa. Inno. tenet ꝙ nõ efficit ꝑ quoscũꝙ alios act⁹ ex copulã vel nixũ ad eam. Hosti. ṽo fuit vari⁹ in. c. attestationes. de despõ. ipu. ⁊ in. c. ad id de spon. Archi. in. d. c. vnico. p⁹ multas opiniones vĩ ꝯcludere ꝙ nõ sit mr̃imoniũ nisi interueniat vel nou⁹ cõsensus exp̃ssus vl' copula vel traductio ad domũ. Et hoc videt sequi Alan⁹ Uin. ⁊ Gof. ĩ. c. lr̃as. de despõ sa. impu. Pa. in. c. fi. de spõ. tenet ꝙ ꝑ oscula iocalia ⁊ amplexus ⁊ huiusmodi signa efficitur mr̃imoniũ. allegat glo. ⁊ Jo. an. in. d. c. vnico. Ray. tenet ꝙ si qñ contraxerũt intẽdebãt ꝯtrahere mr̃imoniũ: sic ñ erit nec mr̃imoniũ nec spõsalia. Mr̃imoniũ: quia etas impediebat: spõsalia: quia hoc nõ intẽdebãt nec verba ad hoc pñt referri: ⁊ sic adueniẽte, pubertate etiãsi sequat copula nõ erit mr̃imoniũ nec verũ nec p̃sumptũ. Si ṽo qñ contraxerũt intẽdebant ꝯtrahere. si non vt agebant: saltẽ quãtũ valere poterat: sic erũt spõsalia ⁊ nõ inducẽt mr̃imoniũ nisi aut ꝑ copulã aut ꝑ ꝯsensũ euidẽter expressum. ⁊ sic ĩtelligit tex. d. c. vnici. Ego ṽo saluo meliori iudicio iuxta illud. l. claudius felix. ĩ fi. ff. qui po. in pigno. ha. dico ꝙ ad hoc vt spõsalia efficiãt mr̃imoniũ verũ: opoꝛtet inueniat nouus ꝯsensus in matrimoniũ exp̃ssus cũ aliquibus signis vniuocis. hoc ẽ ꝙ talia signa nõ possint fieri legitime nec soleãt fieri nisi cũ vxoꝛe in legitimo mr̃imonio cõiũcta. Istud coiter sequũtur theolo. in. 4. di. 28. patet in ar. per. l. minoꝛẽ. ff. de ritu nup. ⁊ per d. c. attestationes. ⁊ quod ibi no. Et ĩõ si p⁹ pubertatẽ amboꝝ nouũ cõsensum habuerũt ostẽsũ per aliquod signũ quod solũmõ coniugibus exhiberi solet: sic ĩdubitant matrimoniũ efficit. Si ṽo nouũ talẽ cõsensũ in pubertate nõ habuerũt sed simplicit ꝑseuerauerũt in tali opĩone prima nihil de nouo determinãtes: tũc reduco doct. ad cõcoꝛdiam: ⁊ dico ꝙ si int̃cesserũt actus qui nõ solẽt fieri nisi cũ vxoꝛe vt traductio ad domũ habitatio mutua seoꝛsũ ⁊ huiusmõi: sic talia signa faciũt mr̃imoniũ p̃sumptũ. Et sic intelligo ⁊ limito dictũ glo. Ho. ⁊ Pa. ac ceteroꝝ. Si aũt signa exhibita p⁹ pubertatẽ sũt signa que etiã spõsis de futuro exhibent: vt in aliquibus locis oscula ⁊ amplexus ⁊ hui⁹ modi: sic nõ faciũt mr̃imoniũ nec verũ nec p̃sumptũ: quia hoc nõ probat eẽ qd ab hoc cõtingit abeẽ. l. neꝙ natales. C. de pba. c. 2. de trãsla. pla. ⁊ sic intelligo Inno. cũ ceteris. Istã ꝯcoꝛdiã videtur tenere dñs Ant. ĩ. d. c. attestatiões. ⁊ de istis vltimis non loquit d. c. vnicũ. quod patet ĩ verbo cõstiterit euidenter. nec glo. ibidẽ si bene põderet q̃ dicit se ãplexabãt nõ simplicit ꝟ addit vt ꝯiuges.

ℂ Circa ṽo ĩpedimentũ nãle vel accidẽtale ẽ sciendũ ꝑm Pa. in. c. j. de fri. ⁊ male. ꝙ qñ nõ põt ꝑ aspectũ probari semꝑ debet ad min⁹ habitare ꝑ triẽniũ añꝙ mr̃imoniũ dis

soluat: vt in.c.si.eodē. Secus in ipedimēto quod pōt p aspectū probari: vt in.d.c.fraternitatis. Uel per iuramētū propriū cū septima manu ꝓpinquoꝝ: vt in.c.laudabilē.eo.ti.quia statī pōt dirimi.

1 ¶ Quid de spadone vtroqꝫ testiculo. R. quidā tenēt qꝫ nō dirimit: quia ſm Auicē. potest erigere virgā ⁊ semē emittere: lʒ nō possit generare. Sed ſm Pa.in.c. qḋ sedem. de fri.⁊ male. Docto.cōmuniter tenēt qꝫ nō potest contrahere: ⁊ sic non tenet matrimoniū ⁊ dirimetur. secus si eēt castrat⁹ tm̄ vno testiculo. Et sic pōt intelligi tex. ⁊ glo.in.l.si serua.§.si spadoni.ff. de iure doṫ. vide glo.i c.hi qui.32.q.7. Sed ego teneo qꝫ ex quo habet actū generādi qꝫ tenet matrimoniū lʒ nō habeat effectum: vt.s.dictū est. aliter steriles non possent cōtrahere: quod falsum ē. ⁊ ſm hoc limita glosas pdictas.

2 ¶ Circa vero maleficiatos aduerte qꝫ aliqñ quis ē maleficiatus respectu oīuʒ: ⁊ sic cōtrahere non pōt: ⁊ si cōtrahit post pmū matrimoniū cōtractū ⁊ coniūgitur cū secunda redire tenetur ad primā. quod patet quia impedimentū non erat ꝑpetuū. ⁊ ideo primū matrimoniū fuit firmū. Si autē sit maleficiat⁹ respectu vnius psone: sic nō restituet: q̄uis cognoscat secundā quia pmū matrimoniuʒ fuit nullū ⁊ secundū fuit validū.

3 ¶ Sed nūquid iudicabitur impedimētum ꝑpetuū quod remoueri posset per aliquod maleficiū. R. ſm sanctū Bon.i.4.di.34. ⁊ sanctuʒ Tho.eadē di. qꝫ sic: quia non potest homo per maleficiū inuocare demones pro aliquo casu.

4 ¶ Si querat de abbominatiōe: vtrū impedit matrimoniū: tenet scūs Tho. vbi.s. qꝫ ē idē iudiciū quod de maleficio cū sit causa extrinseca ⁊ accidētalis. Et hoc intellige qñ ex tali abbominatiōe in imaginatiua fantasia aut extimatiua cōcipitur talis horror qꝫ nullo mō pōt hr̄e actū gnādi cū tali.

¶ Sed quid si īueniat aliquis qui vellet destruere maleficiuʒ cum alio maleficio. vide j.supstitio.§.13.

5 ¶ Quero quid si dubiū sit: an tale impedimentū ipotentie coeundi precesserit mr̄imoniū contractū per verba de presenti an non. R. Pa.in.d.c.fraternitatis. qꝫ presumetur pcessisse ex quo nūq̄ potuit cognoscere. fac in ar.l.3.C.de edil. edic. Et hoc idem sequit Ricar.in.4.di.34. qꝫ debem⁹ psumere qꝫ sicut pcessit consūmatiōnē: ita ⁊ contractōeʒ Nā ex futuro presumit esse preteritū vt nō. in.c.scribā eisdē. de psump. ⁊ sic doc.magi videnṫ in hanc opiōnē inclinari: ⁊ placet mihi lʒ glo.in sūma.33.q.1.dicat qꝫ psumendum est subsecutū. Nec obstat.c. lʒ ex quadā. in fi.de testi. vbi dicit qꝫ in dubio ꝓ matrimonio est presumendū: quia dicit Pa. vbi.s. qꝫ est verū quādo matrimoniū pōt habere suū effectū.s.euitatiōnē fornicationis vel bonū prolis. Et hanc mirabilē limitationeʒ tenet etiā do. Anto.in.c.littere vestre. de frigi. qḋ bene notabis.

Impedimentū.17.ſm aliquos dicitur consuetudinis vel statuti.

Pro cuius intelligentia queritur.

¶ Utrū consuetudo possit cōtra matrimoniū. R. ſm Pa.in.c.super eo.de cognatiōe spirituali: qꝫ aut cōsuetudo habilitat alꝰ inhabiles per ius canonicū: vtputa qꝫ cōtrahatur in.z.vel.3.gradu consanguinitatꝭ: ⁊ huiusmodi: ⁊ sic nō valet: vt probatur in.d.c. super eo. ſm verā significatiōnē. iuncto.c. qḋ super his. de consang. ⁊ affin. ⁊ hoc tenet Hosti. quasi sit irrōnabilis. Ex quo ifero qꝫ consuetudo nō approbata a papa nō pōt tollere impedimētū publice honestatis: cū consuetudo non valeat cōtra honestatē ecclesie. c.cum decorē. de vi. ⁊ ho.cle. Aut consuetudo solum inhabilitat alꝰ habiles: vt in filijs duoꝝ cōpatrū: per quoꝝ neutruʒ ventum est ad cognationē spiritualē: ⁊ tūc valet vt non cōtrahat. Facit ꝟ. itaqꝫ. ⁊ ꝟ. ceterū.d. c.sup eo. ⁊.d.c.olim. de cle.cōiuga. Aut consuetudo nō solū inhabilitat vt nō cōtrahat sed etiā habet vt dissoluat ad tēpus ⁊ sic valet: vt voluit Inno. quia peccauerunt contēnendo cōsuetudinē patrie.30.q.5.alit. Aut taliter inhabilitat qꝫ si fuerit ꝯtractū habet vt dissoluatur in ꝑpetuū: ⁊ tūc si ē approbata p papā saltē tacite sic valet vt probat i.d. c.sup eo. ſʒ lecturā Hosti. Sed si ñ apparet de approbatiōe pape: tūc nō valet ſm Host. in.d.c.sup eo. ⁊ ꝓpterea dicit casū pfati.c.ñ extendendū. Sed Pa.tenet ꝯriū: vbi cū de consuetudine cōcurrit scandalū: qꝛ sicut papa pōt ius diuinū interptari ⁊ addere ⁊ di- 1

minuere: vt no. Inno. in. c. que in ecclesiarũ de consti. ita 7 cõsuetudo vt tenet idẽ Inno. in. c. fi. de cõsue. 7 hoc etiã sentit glo. magna in. d. c. sup eo. que vult ꝙ vbi eẽt cõsuetudo ꝙ nõ contraheret in q̃ntũ gradũ si ex cõtractu generaret scãdalũ ñ valet matrimoniũ quia vt dictũ est consuetudo continens in se scandalũ ex p̃teritione põt inhabilitare al's habiles: secus si a principio nullũ fuisset impedimentũ. quia tunc scandalũ supueniens non põt dissoluere: quia ꝓpter scandalũ nõ est recedendũ a veritate iuris diuini. c. 2. de no. ope. nũ. 7 in regula. qui scandalizauerit. de regu. iur. Sed. d. An. d. Butri. in. d. c. sup. eo limitat sic. Oꝛ aut consuetudo habet concursũ iuris antiqui: 7 tũc dirimet in perpetuũ: incõueniẽte scandalo nisi ita dirimat. Si vero nõ habet cõcursũ iuris: 7 tũc si a nouo iure approbetur vel a papa similit' dirimet: ꝙ si nõ habet cõcursũ iuris antiqui vel noui vel approbationẽ pape: tũc nõ põt creare nouũ impedimentũ ad dirimendũ in perpetuũ. 7 hoc ẽ verissimũ. Et dictũ Pa. intellige de consuetudine generali quam papa scit 7 approbat non de particulari: nisi s'm distin. do. Anto.

¶ Quid si cõsuetudo mariti 7 vxoris sit diuersa. R. Pa. in. c. j. de spon. Aut consuetudo disponit super solẽnitate contrahẽdi: et debet obseruari cõsuetudo patrie vbi matrimoniũ cõtrahitur etiã si ambo eẽnt pegrini vel forẽses: quia nõ eẽt violanda cõsuetudo patrie cũ scãdalo alioꝝ: vt in. c. que contra 8. di. 7. l. si frigidus. ff. de euic. 7. l. 2. C. quẽadmodũ testa. aperi. Aut cõsuetudo dispo nit sup executione vel alijs seruãdis p' contractũ: 7 debet attẽdi consuetudo domicilij ipsius mariti. l. fi. §. idẽ rescripserunt. ff. ad munici. Unde si cõsuetudo ẽ domicilij mariti ꝙ maritus lucret' certã partẽ dotis l3 in loco sit alia cõsuetudo: tñ seruabit' cõsuetudo domicilij mariti 7 lucrabitur: vt ẽ de mente Bar. in. l. exigere. ff. de iudi. vbi tex. cũ glo. 7 in. l. cũctos populos. C. de sũ matrini. 7 sequitur Bal. i R ica de iuestitura. de re. alie. facta. c. vl. S3 limitat verã nisi error interuenerit: q2 mulier ignorabat 7 ꝯxit simpliciter fiducia iuris cõis. ar. ff. de iur. 7 fac. igno. l. regula. 7. ff. d' pba. l. cũ d' idebito. Alij tenẽt ꝙ si ꝯxit in loco mulieris ille loc' inspiciat'. Si in loco viri ille attẽdat'. si in loco tertio consuetudo viri obseruetur: quia est caput mulierj. de spõ. c. j. S3 opi. Bar. sequit' do. Anto. q̇ addit ꝙ si maritus mutaret domicilium post ꝯtractũ matrimoniũ ꝙ debet attẽdi cõsuetudo domicilij tẽpoꝛe ꝯct' 7 nõ domicilij vbi dissoluit' m'rimoniũ: q2 debet attendi locus vbi oꝛta fuit obligatio: 7 nõ vbi recepit purificationẽ. 7 facit tex. iũcta glo. s'm intellectũ quẽ seq̇t' i. l. si vxoꝛ. ff. de iudi.

¶ Utrũ statutũ patrie valeat circa m'rimoniũ. R. Pa. in. c. j. de spon. do. Anto. sic distinguit. ꝙ aut statutũ patrie disponit circa substantialia m'rimonij: puta iualidãdo matrimoniũ vel psonas: 7 sic nõ valet. Ex quo patet ꝙ leges ꝓhibẽtes m'rimoniũ int' tutorẽ 7 pupillũ: rectoꝛẽ prouincie: 7 ꝓuincialẽ 7 huiusmõi nõ tenẽt. Idẽ dicas si habilitaret inhabiles. de quo vide p Fede. cõsi. 35. vbi tenet ꝙ gnãlit' statuta laicoꝝ circa m'rimõiũ sunt nulla: quia hec mã nõ ẽ de foro seculari s ecc'iastico: vt i. c. tuã. de oꝛ. cog. Facit qđ no. Bar. in. l. titia. ff. so. ma. 7 p doc. in. c. fi. de secũ. nup. Aut statutũ disponit inferẽdo penã circa substãtialia ipsius 7 inferẽdo dãnũ: 7 sic nõ valet: vt disputat Jo. an. i. c. statutũ. de hereti. li. 6. Ex quo patet ꝙ nõ valet statutũ inferens penã cõtrahenti cũ minore. 25. annis nisi presentib' agnatis: q2 intimidat' m'rimoniũ qđ liberũ debet eẽ. c. cũ locũ. de spõ. Gaspar tñ de Cal. in. c. 2. de clã. de spõ. dicit ꝯsultũ fuisse ꝙ valet statutũ in isto casu 7 simili. S3 Pa. magis placet opi. Jo. an. 7 ẽ magis cõis. de q̃ vide in. d. c. j. p do. Jo. Anto. de scõ Georgio. Q̃nq3 statutũ iponit penã auferẽdo lucrũ qđ lex secularis attulerat. sic valet s'3 do. Anto. S3 Fede. vbi s. 7 Pa. tenẽt ꝯriũ. Q̃nq3 statutu3 nõ disponit circa substãtialia m'rimonij sed circa depẽdẽtia: puta circa dotẽ: 7 sic valet s'm Inno. ar. c. Raynuti'. d' testa. Q̃nq3 circa solẽnitates disponit: 7 sic valet: 7 peccãt ñ seruãtes. Pa. tenet ꝯriũ: q2 non ptinet ad laicos. S3 tu dic verũ ꝙ nõ valet statutũ i solẽnitatib' alijs adhibitis in tali ꝯctu: 7 maxime que nõ faciũt ad certitudine3 m'rimonij. Et sic itelligo dictũ Pa. 7 limito Bar. in. l. edicimus. C. de murile. 7 Bal in. l. j. ff. de iusti. 7 iu. q̇ tenẽt ꝙ suadẽte publica vtilitate: lex ciuilis põt penã appõere subditꝭ suis

⁊ sic p accidēs erit licitū. s. statuere circa solē nitates matrimonij: qđ al's nō eēt licitum. l. graccus. C. ad. l. iul. đ adul. ꝙuis ipsi teneāt gnāliter valere penā appositā circa mrīmoniū cōtrahēdū. Et silr dictū pdicti do. An. ⁊ dictū Pa. erit verū: vt dixi in alijs solēnitatibus que nō faciūt ad honestatē mrīmonij vel eius certitudinē: q2 sic nō ligaret.

4 ❡ Sed nūquid predicta habebūt locū i spōsis. R. ṡm do. Jo. an. predictuȝ in. d. c. j. ꝙ sic per. l. oratio. ff. de spō. Facit tex. in. c. cuȝ haberet. de eo qui du. in ma. quā pol. p adul. vbi equipantur mrīmoniū ⁊ spōsalia. Et h̄ verū quo ad dispositionē: sed nō quo ad penā: quia pena apposita circa mrīmonia non habet locū in spōsalib⁹. ṡm glo. coiter approbatā. in cle. eos. in ṗ. ꝯtrahere. de ꝯsangui. ⁊ affini. quod nota bene.

Impedimentū. 18. dicitur priuatiōis qñ. s. aliquis ē surdus: mutus: ⁊ cec⁹. Nā talis nō pōt cōtrahere: ⁊ si cōtrahit nō tenet h̄ dirimit ṡm aliquos. Rō: quia qui nūꝙ vidit: nec audiuit: nec pōt scire qđ sit mrīmoniū: non pōt cōtrahere: nec cōsentire in mrīmoniū. Sed istud ego limito ṡm Hostiē. et Pa. in. c. cū apud. de spon. verū si nullo mō pōt exprimere cōsensū suū: sed si posset exprimere cōsensū suū i ꝯtrahēdo p aliqua signa sic erit matrimoniū cōtrahendo: q2 lȝ ignoret quid sit matrimoniū prout sacramentū est: nō tñ prout ē vinculū quod a iure naturali elicit: quo ratio dictat vt alicui inseparabiliter adhereat ad generationē procurādā. Difficilimū tñ est hoc tales posse ostendere p aliqua signa. Similit furiosus ṗuatus iudicio ratōnis nō pōt cōtrahere: vt nō. in. c. dilectus fili⁹. de spōsa. nisi hr̄et lucida interualla: ⁊ tūc ꝯsentire posset. Idē dic de ebrio.

❡ Nota pro intelligētia oiuȝ predictoruȝ singulare dictū Host. in. c. si vir. de co. spi. ꝙ vbi doctores ⁊ magistri p suas gl. matrimoniū soluūt: nec ius expressuȝ adducūt. si reperit vnus doctor vel magister scribēs cōtrariū matrimoniū sustinēs ipse ē seqndus. ar. c. lȝ ex quadā. de testi. quia ṡm eū tolerabilius ē aliquos ꝯtra statuta hominū copulatos dimittere simul: ꝙ sic cōiūctos contra statuta dei separe. d. c. licet. Istud dictū seqtur ⁊ recitat Pa. in. d. c. si vir. Sed limitat dicēs: nisi cōmunis opio haberet. quasi tex. pro se: ⁊ propterea exponit id quod dicit in dicto. c. si vir. s. ꝙ est sequendū in hoc quod humanius dicit: id ē rationabili⁹ ⁊ equius. Ideȝ fere dicit in. c. fina. de sentē. ⁊ re iudi. ⁊ dicit confirmari dictū prefatuȝ Hostien. per dictū. c. fina. sed limitat: nisi opinio illi⁹ doctoris euidēter esset falsa: vel nisi probabilibus rationibus posset conuinci. Addo et aliaȝ limitationeȝ: ⁊ dico verū prefatum dictū quādo matrimoniuȝ sustentatuȝ potest habere suū effectum ṡm ꝙ supra dixi: matrimoniū. 3. impedimēto. 16. in fin. al's quādo non potest habēre suuȝ effectum matrimonium: non esset iudicandū pro eo ad dictū vnius contra cōmunē opionē.

❡ Utrū papa possit dispēsare in omnibus impedimentis predictis. R. ꝙ quedaȝ sunt impedimēta que remouent consensuȝ: sicut est impedimentū tertiuȝ scilȝ conditionis: ⁊ quartuȝ scilȝ erroris persone: ⁊ vndecimuȝ scilȝ metus: seu coactionis: et decimumoctauum scilȝ priuatōnis sensus. Unde sicut papa non potest supplere cōsensuȝ sine quo nō est matrimoniuȝ. sic nec in ipsis potest dispēsare vel ipsa tollere. Alia sunt impedimenta ex statuto ecclesie cuiusmodi ē impedimētum primum scilȝ interdictum ecclesie: ⁊ secunduȝ scilȝ feriarum: ⁊ quartuȝ scilȝ conditionis seruilis: quia vt matrimoniuȝ cōtractum cuȝ ancilla a libero non teneat. hoc ē ex statuto ecclesie ṡm Ricar. in quarto. di. 36. ⁊ Pe. de pal. ⁊ quintum scilȝ voti castitatis. ⁊ septimum scilȝ cognationis spiritualis. et octauum scilȝ cognationis legalis. ⁊ nonuȝ scilȝ criminis. ⁊ decimum scilȝ disparitatis cultus. ⁊ duodecimū scilȝ ordinis. ⁊ decimū quartum scilȝ publice honestatis. ⁊ decimū sextum scilȝ impotentie coeundi. Nam posse generare non est de substantia matrimonij. aliter senes non possent cōtrahere: quod falsum est. Et ideo est ex statuto ecclesie. Et impedimentuȝ decimumseptimuȝ scilȝ consuetudinis: ⁊ in istis potest papa dispensare Similiter dico de impedimento sexto: scilȝ consanguinitatis: ⁊ tertiodecio scilȝ ligaminis. ⁊ qntodecio scilȝ affinitatis quo ad aliqque i ipsis solū sūt ex statuto ecclesie: sicut ē

in consanguinitate ⁊ affinitate: vt q̄s nō possit cōtrahere in secūdo gradu in linea equali ⁊ .3.⁊.4.⁊ silr in ipedimēto ligaminis q̄ ad hoc ne quis possit cōtrahere cū alia pꝰ mr̄imoniū cōtractū cū aliqua per verba de pn̄ti solū. Et in hoc ꝯcordant coiter doct. lꝫ q̄ ad votū solēne aliqui tenuerint ꝙ papa nō potest dispēsare. sicut Tho. 22.q.88. et q̄dā alij. sed tu tene ꝙ pōt vt etiā ipse Tho. i.4. di.38. ⁊ Ricar. ea. di. ⁊ Henri. de gan. in. 5. quol. q. 29. ⁊ est cōis opio tam theologorū q̄ canonistarū. Alia sunt ipedimēta iuris diuini ⁊ legis nature. de quibus habes. s. impedimēto. 6. §. j. s. de consanguinitate ⁊ affinitate vsqꝫ ad secundū gradū in linea inequali. Et in istis vtrū papa possit dispēsare. sic fuit diuersa opi. canonistarū. in. c. lr̄as. de resti. spo. ⁊ in. c. p venerabilē. qui fi. sint le. ⁊ in. c. proposuit de conces. preben. quidā dicētibus ꝙ non pōt. p. d. c. lr̄as. Sed tu dic ⁊ tene ꝙ lꝫ papa nō possit tollere dicta ipedimēta generaliter: tn̄ in aliquo casu spāli legitia causa subsistente pōt in dictis ipedimētis cōsanguinitatis ⁊ affinitatis dispēsare: vt etiā tenet Jo. an. ⁊ recitat ⁊ sequit̄ Pa. in. d. c. lr̄as. de quo vide. j. papa. §. j. An aūt possit similiter dispensare in ipedimēto ligaminis inquantū ē de iure diuino. s. vt post mr̄imoniū consūmatū quis ꝯtrahat cū altero tenetur coiter ꝙ nō. ⁊ sic serua indubitant̄ quo ad hoc vt quis possit dimittē vxorē vl' vxor virū: quo ad vinculū post matrimoniū cōsūmatū. Similit̄ etiā quo ad hoc vt vxor possit habere duos viros: sed quo ad hoc vt vnus vir possit habere duas vxores: credo papā posse dispensare qn̄ genus fideliū esset reductū ad paucissimos viros. d̄ quo dic vt j. papa. §. j.

3 ¶ Sed nūquid eps̄ simili ̄ poterit dispensare in aliquo predictorum impedimentorū. R. ꝙ in interdicto ecclesie speciali facto a suo inferiori pōt ⁊ in impedimēto criminis: qn̄ crimina solū ipediūt mr̄imoniū ꝯtrahēdū. de quibus. s. impedimētū. 9. in pn̄. Sꝫ in interdicto facto a supiori suo: vel in criminibus que ipediūt ⁊ dirimūt pꝰ ꝯctū. de quibꝰ s. in. d. 9. ipedimēto. §. j. ⁊. 5. Aut in alijs q̄buscūqꝫ ipedimētis mr̄imonij ne ꝯhat̄: non pōt eps̄ dispēsare nisi i casibꝰ de q̄bꝰ. s. dispēsatio. §. 5. Epm̄ posse dispēsare ꝯ canonē vel concilium dictū est.

¶ Quid de illo q̄ audiuit ꝑ ꝑctuū ipedimētū fore inter se ⁊ vxorē suā. R. s̄m Ro. ꝙ si audiuit a fide dignis tenet̄ inq̄rere: al's eēt affectata ignorātia. Et si ꝯcipiat probabilē opinionē ex dicto tali nō dꝫ exigē debituꝫ: ꝫ solū reddere donec itelligat veritatē diligent̄ inq̄rēdo. Si ꝑo inq̄rendo nihil iuēit vel audiuit hoc nō a fide dignis sic dꝫ deponere cōsciam: nec peccaret mortalit̄ si non crederet q̄uis audierit a fide digno: vtputa a sacerdote vel cōpatre ⁊ hꝰmōi: qꝛ nō obligat̄ cuicūqꝫ credere nisi probet ꝫ sufficit inq̄rat: ⁊ si aliud non inuenit nō credat.

¶ Nūquid sacerdos tenea ̄ reuelare ipedimentū. vide. s. cōfessio. 4. §. 10.

¶ Utrū vxor teneat̄ seq̄ virū trāsferētē se ad aliā patriā. R. ꝙ nō si ꝓbabilit̄ dubitat de morte sua: vel ꝙ vellet eā exponē ad scortū: vel si vir vellet ire vagabūdꝰ cū tn̄ nō eēt qn̄ ꝯtit. nā i istis casibꝰ nō tenet̄ euꝫ seq̄: al's sic. ita no. doc. in. c. de illis. de spon. ⁊ in. c. j. de coniugio lepro.

mAtrimoniū .4. q̄ ad separabilitatē

vtrū sit separabile mr̄imoniū pꝰ q̄ semel legitime ē ꝯtractū p verba de pn̄ti ⁊ consūmatū. R. ꝙ hoc pōt intelligi dupliciter. Aut quo ad hoc vt alter possit alteri mr̄imonialit̄ copulari altero dimisso: ⁊ sic nūqꝫ est separabile mr̄imoniū int̄ fideles ꝯctū ⁊ consūmatū: vt patet in. c. gaudemꝰ. de diuor. nec papa posset in hoc dispēsare: vt patet i. c. ex publico. de ꝯuer. cōiuga. secꝰ i mr̄imonio cōsūmato int̄ infideles. de q̄. s. mr̄imoniū. 3. impedimēto. 10. Aut q̄ ad thorū ⁊ cohabitationē tm̄: ⁊ sic separi pōt ꝓpt̄. 5. Prio ꝓpter adulteriū: vtputa qꝛ alt̄ fornicatꝰ ē. 32. q. j. dixit dn̄s. d̄ quo dic vt. s. debitū. §. 7. Secūdo ꝓpt̄ vitiū sodomiticū s̄m Hugo. Lau. Jo. Cal. do. An. ⁊ Pa. i. c. maritꝰ. d adul. qꝛ noīe fornicatiōis intelligit̄ oīs illicitꝰ coitus. 32. q. 7. nō solū. ⁊. q. 4. mētrices. q̄uis Inno. in. d. c. maritꝰ. ⁊ glo. in. c. oēs. 32. q. 7 teneāt ꝯriū. sed pmū vꝫ verꝰ: qꝛ maior i hoc fit iiuria mr̄imonio q̄ in alia pollutiōe. Et idē posset dici de quacūqꝫ alia pollutiōe hita cū alia ꝑsona qualit̄cūqꝫ ꝙ pōt separi: secꝰ in pollutōe quā q̄s habet p seipsū solū ꝑꝫ Rodo. ⁊ glo. in. d. c. oēs. Tertio si alt̄ q̄rit alter

trahere ad aliquod aliud peccatū mortale. ſm glo. in. d. c. omnes sanctiones. ⁊ Inno. i d. c. maritus. ⁊ i. c. quesiuit. de diuor. ⁊ Pa. in. d. c. quesiuit. Quod verū intellige ſi alit̃ cōpeſci non pōt. Quarto ꝓpter heresim: ⁊ ſi anteq̃ conuertatur intrauerit religionem: etiā ſine auctoritate eccleſie nō redibit ad eū ſi ꝯuertatur poſtea: ſiue hereſis fuerit notoria ſiue nō ſm Pa. in. c. de illa. de diuor. Si vero religionē nō intrauit cōpelletur redire ad eū ſi cōuertatur ab hereſi ſi ſine auctoritate eccleſie ſe ab eo ſepauit q̃uis alij alit̃ ſentiāt: vt no. Pa. in. d. c. de illa.

¶ Sed nūqd ſimiliter in predictis caſibus ſeparatio poterit fieri ſine iudicio eccleſie. R. q ſi delictū ē notoriū poteſt propria auctoritate dimittere eā: nō tñ lucrabitur donationē propter nuptias vel dotē ſm Jo. an. in. c. plerūq. de dote poſt diuor. re. ſi nō habet penes ſe: quia petere nō poterit: ſed ſi habet penes ſe per exceptionē adulterij lucrabitur cōtra petentē ſm Pa. in. d. c. plerunq. Si vero delictū non ē notoriū: ſic ſolū debet fieri auctoritate eccleſie quo ad ſeparationem cohabitationis: aliter inſtāte altero cōpellitur cohabitare: ſed quo ad redditionē debiti pōt propria auctoritate denegare: ex q̃ ſibi conſtat de delicto alterius. Faciūt nō. in. d. c. plerūq. ⁊ in. d. c. gaudemus.

¶ Quomodo dicitur notoriū. vide. s. adulterium. §. 8.

¶ Utrū ſepati propter ſpiritualē fornicatiōē ſint abſoluti a debito reddēdo. ſicut ſeparati propter fornicationē carnalē. R. q ſic: ſm Hoſti. ⁊ Pa. in. c. quesiuit. de diuor. Quod intellige quo ad eū qui ē inocēs: ſed quo ad eū qui culpabilis eſt quātūcūq ſentētia diuortij ſit lata: ſiue ꝓpter fornicationē ſpūalem: ſiue carnalē ſi inocēs petit eū ſibi recōciliari debet: ⁊ ipſe tenetur ſibi reddere debitū: quia quod fauore meo introductū ē nō debet retorqueri in damnū meū. l. quod fauore. C. de legi. niſi intraſſet religionē vel ſuſcepiſſet ſacros ordines: quia nō poſſet repetere: nec alter teneretur reddere. hoc ſequitur Ber. in. c. lr̃is tuis. de diuor. ⁊ Hoſti. ibidē.

¶ Quinto ſepatur ꝓpter ſanctimoniā: pro cuius declaratiōe plura ſūt q̃renda.

¶ Utrū ambo cōiuges poſſint vouere continētiā. R. q ſic: de coi cōſenſu. de q̃ dic vt. s. matrimoniū. 3. ipedimēto. 5. §. 5.

¶ Utrū alter ſolū poſſit vouere caſtitatē ſine ꝯſenſu alterius. R. q ſic: i ſuū pjudiciū ſ nō alterius. vnde poſt votū exigere nō poterit ſine peccato mortali: ſed bene reddere tenetur ⁊ etiā exigere qñ redderet ſe nimis oneroſū alteri nō petēdo. Facit. c. quidā itrauit ⁊ quod ibi no. de ꝯuer. cōiu. 6

¶ Quid ſi alter ꝯſenſit vt alter voueret ſtatu nō mutato. R. q cōſentiēs nihilominus poterit exigere ſm Inno. ⁊ ſequitur Pa. in. c. j. de cōuer. cō. ſi ipſe conſentiēs nō vouit: et ille qui vouit tenetur reddere: ſed nullo mō exigere etiā ſi nō exigēdo eſſet oneroſus alteri: quia cōcedēdo licētiā in hoc ſibi pjudicauit 7

¶ Sed nūquid poterūt mutare ſtatū puta effici religioſi vel alter ordinari. R. vt colligo ex Pa. in. d. c. j. Aut hoc procedit ex coi conſenſu: ⁊ tunc ſi alter vult effici epſ: reqritur q vxor prius ſit profeſſa in aliquo monaſterio etiā ſi non ſit ſuſpecta de incōtinētia: vt in. c. ſane. de cōuer. coniu. eſt eni ſpeciale hoc. Si vero ñ vult effici epſ ſed ſubdiaconus diaconus vel pſbr: aut religionē intrare: tūc poteſt de cōſenſu alterius partis: q̃uis altera pars nō voueat cōtinentiā. Facit. c. ſignificauit. ⁊ quod ibi no. de cōuer. cōiu. lz nō debeat quis ordinari ad ſacros ordines vel recipi ad religionē niſi vxor faciat votū ſilr caſtitatis: vt in. c. cū ſis. de ꝯuer. ꝯiu. 8

¶ Sed pone q cū conſenſu alterius vir ſit factus religioſus vel ſacerdos: nūqd ille qui conſenſū dedit poterit aliū repetere. R. q i hoc ſunt opiones. Abbas in. d. c. j. Inno. in d. c. quidā. tenēt q ſi ē iuuenis poterit: ⁊ ad eius petitionē debet ingreſſus vel ordinatus reuocari. Cal. tenet q nō poterit ipſū repetere ſed bene iplorare officiū iudicis: ⁊ iudex ex officio ne adulteriū cōmittatur p remanētē in ſeculo educet alterū de monaſterio vel ordine ⁊ coget reddere debitū. Alij volūt: ⁊ h magis mihi placet q ſi ille qui dedit licētiā eſt iuris cōſcius q non poterit repetere: nec ex officio ei reſtituetur: quia dando licētiā taliter mutādi ſtatū videtur vouiſſe caſtitatem ſaltē durāte vita alterius: quia q̃ vult vnū videtur velle ⁊ oē illud p qđ puenitur ad illud. c. prudentiā. de offi. dele.. Facit. c. vidua. de regula. Sed ingreſſus alterius nō debet fieri niſi alter voueat cōtinentiā. vt in. c. cū ſis. de 9

conuer.côiuga. ergo dâdo licentiam videt uiuere. Si vero istud ius ignorauit sic restituetur ei saltê ex officio. hoc tenet glo. in.c. qui vxorê suam.33.q.5.⁊ in. c.seriatim. 32. di. ⁊ sm eam concorda opiones.

10 ¶ Quero nûquid iste restitut⁹ p⁹ mortem vxoris vel alteri⁹ ptis teneat redire ad monasteriû. R. q sic: q2 ê vere religiosus: ex q vxor consensit. Facit.c.ex parte.el ꝑ.de conuer.coniu. ⁊ quod ibi no. Bal. Idê dic d ordinato ad sacros ordines q tenet viuere caste ⁊ clericaliter.

11 ¶ Quid si quis intrat religionez vel accipit ordines sacros vxore côtradicête vel ignorâte. R. q vxor poterit eû reuocare. d.c. qdâ. ⁊ ipse tenet sibi debitû reddere s3 non poterit exigere nisi qñ ñ exigêdo efficeret nimis onerosus alteri parti: vt dictû ê.s.

12 ¶ Pone q vxor sciuit ⁊ nô côtradixit nec licentiâ dedit: sed dissimulauit: nûquid reuocare poterit. R. q sic: vt no. in.c.côsuluit. d con.côiuga. Idê dic si côsensit ex timore iusto: vt in.c.accedês.eo.ti. Idê dic si per dolû côsensit.c. veniês.eo.ti.

13 ¶ Pone q vir vxore côtradicête vel dissimulâte intrauit vel ordinatus ê in sacris et eû vxor nô repetijt in vita sua l3 potuisset: poteritne talis post mortê vxoris exire ⁊ aliam accipere vxorê. R. sm Cal.⁊ seqt Pa. in.d.c.j.nô: quia causa cessante que inualidabat eius ingressum cessat ⁊ sequela.⁊ sic tene: cõtra Inno.i.d.c.qdâ multû variauerit

14 ¶ S3 nûquid si talis reuocet ab vxore ipsa mortua tenebit redire ad monasteriû vl' viuere clericaliter in castitate. R. q q ad aliû qui sacros ordines recepit nô est dubium q tenetur viuere in castitate: ⁊ si ɔtraheret de facto cû alia nô teneret mrîmoniu3: vt in.c. vnico.de voto.li.6. Sed de illo qui solû religionê professus fuit ê opinio diuersa int docto. Sed ego credo q nô tenet redire: q2 obligatio semel extincta nô reuiuiscit.l. si res. §.areâ. ff. de solu.sed solû caste viuere: q2 eâ qtû in se fuit potuit valide promittere: Et sm hâc distictionê potes ɔcordare doc.i.d. c.qdâ. ⁊ ita limita ⁊ itellige.d.c.quidâ.

15 ¶ Quid si talis nô solû non vult redire ad religionê: sed de facto mortua prima vxore contraxit cû alia. R. q l3.d.An.in.d.c.quidam. teneat tutius eê dicendû q non teneat matrimoniû: tamê mihi videt q sitituti⁹ tenere q teneat si fuit reuocatus ab alia vxore Ratio q2 vt matrimoniû nô teneat oportet votû sit solêniçatû per professionê tacitâ vel expssam vni de religionib⁹ approbatis: vt in d.c.vnico.sed iste nô fuit professus: q2 votû fuit nullû quo ad ius positiuû: q2 paria sût nô profiteri ⁊ iualide ꝓfiteri.ar.c.2. de trâsla.prela. Ite3 videt tex.pro hoc in.d.c. quidâ. vbi nô côpellitur redire ad monasteriu3 Sicut facit in.c.ex parte.el ꝑ.eo. ti.

¶ Utrû spôsa violêter cognita a viro possit intrare religionê ipso inuito. R. Pa.in c.verû.de côuer.côiu.sequit opi. Ber.brix. qui tenet q pôt: quia ñ videt coicasse corp⁹ suû ex quo iuite fuit cognita. facit.c.ille aût 32.q.5. Posset dici eê verû hoc vbi illa non fuit in culpa tardationis ingressus: vbi aût fuit in culpa nimis tardâdo ingressu3 sic nô posset itrare: q2 ille exegit quod sibi debebatur: ⁊ sic est extra culpâ. Et sm hanc distinctionê concordari pñt opiones quas recitat Jo.an.in regula. que contra. de reg.iur. li. 6.in mercurialibus. Et sm hoc etiâ oportet dare vnâ limitationê ad.c.ex publico.de côuer.coniu. vt videl3 intelligat.qd deus coniunxit.s. per carnalê copulâ volûtarie habitam: vel ex debito extortâ: ⁊ est. singularis. Attamen ego hoc nulli consulerê sed poti⁹ iudicarê matrimoniû consûmatû: ita q alt alteri matrimonialit coniûgi nô possit altero viuente cui sic carnaliter fuit copulatus. Mo.⁊ Rodo. tenêt q si sponsa erat de futuro q poterit: ⁊ placet q2 ê verû nec h3 dubiû

¶ Utrû matrimoniû nô consûmatû int fideles legitime côtractu3 sit dissolubile. R. q aut fuit côtractû in etate indebita .s. ifra annos pubertatis: ⁊ sic cû puenerint ad etatê debitâ: si alter eorû vult dissolui: vt i.c. accessit. de despô. impu. Et idê dic si solû alter erat in etate debita: q cû puenerit ad etatem poterit dissoluere. Veru3 ê q hoc debet fieri auctoritate ecclesie: vt no.glo.i.d.c.accessit. Aut fuit contractû in debita etate: ⁊ tunc si alter vult solu3 promoueri ad sacros ordines nô potest nec dissoluit matrimonium: vt cômuniter tenetur in dicto.c.j. Aut vult intrare religionez: ⁊ sic potest ⁊ dissoluitur matrimoniû stati3 per professionê factam ita q alter qui remâsit in seculo libere

potest contrahere cũ altero: sed ante ꝓfessi one ẽ nõ: vt in.c. verũ. ⁊ in.c. ex parte .el secũ do. de conuer.cõiu. ⁊ intellige p̄ professione; tacitã vel expressa; factã ⁊ vni de religiõibꝰ approbatis aliť nõ dissoluiť: vt in.d.c. vni co. Ex quo infert Pa.in.d.c.ex parte.el secũ do.ꝙ lꝫ spõsus efficiatur mãtellatus vel de tertio ordine nõ dissoluitur matrimoniũ qꝛ lꝫ sit modus approbatꝰ nõ tñ religio. Similiter nõ dissoluiť p̄ ingressu; solu; religiõis approbate nisi vt dixi tacite vel exp̄sse profiteatur. Unde si quis intrare vellet ⁊ nõ profiteri nõ posset altero inuito. Aduerte tamẽ ꝙ sunt quedã mulieres de tertio ordine sancti Francisci que viuũt collegialiter ⁊ profitenť tria vota religionis ex cõcessione apostolica. Et ideo talis ꝓfessio bene dissolueret matrimoniũ nõ consũmatũ: sicut declarauit Sixtus papa quartꝰ: siue ante sit contractũ siue pꝰ dictã professionẽ ꝯtraheret.

3 ¶ Et quia sepe a doct. ⁊ in sacra scriptura fit mẽtio de ꝯiunctis p̄ propria noĩa: vt ipsa quisq; intelligat sub breui cõpendio inferiꝰ clare demõstrabo. Nurus dicitur vxor filij patri ⁊ matri viri sui. Gener diciť vir filie patri ⁊ matri vxoris sue. Socer diciť predictus pater ⁊ socrꝰ p̄dicta mater dictis nurui ⁊ genero. Nouerca diciť secũda vxor filijs: ex alio matrimonio viri. Uitricus diciť secũdus vir filijs ex alio matrimonio vxoris. Priuigni ⁊ priuigne dicũtur predicti filij et filie alteri copulato. Patruus et amita sunt frater ⁊ soror patris. Auũculus ⁊ matertera sũt frater ⁊ soror matris: ⁊ istis si addiť magnus sunt frater vel soror aui vel auie.. Patruelles sunt filij duorũ fratrũ qui habent etiã patruu; ⁊ amitã. Consobrini sũt filij duarũ sororũ inter se qui habent etiam auunculũ ⁊ materterã. Amitini ⁊ amitine sũt filij fratris ⁊ sororis inter se.

m EDICUS tripliciť põt esse in culpa de morte ĩfirmi. Primo ante factũ.s.qñ itromittit se de eo quod ignorat vel ad ipsũ non spectat vł nõ sufficit ad agendũ solus. Secũdo in facto: quia lꝫ pitus nõ tñ sequiť traditiones artis: sed fantasiã sui capitis vel experimenta noua. Intellige nisi expimẽta noua: vel sua fantasia sit rõnabilis qa liceret. Tertio post factũ qñ ẽ negligens circa custodia; infirmi. ita no. Bar. Inno. ⁊ Hostiẽ. in.c. tua. de homici.

¶ Utrũ euẽtus mortalitatis debeat medico imputari. R. ꝙ ñ si diligẽtiã quã debuit ⁊ potuit exhibuit. ff. de offi. p̄re. l. illicitas. §. sicuti. vide. s. homicidiũ. 2. §. 18. Et aduerte ꝙ medicus tenetur in foro anime non solũ quãdo voluntarie ledit: puta prolõgãdo infirmitatẽ ⁊ huiusmodi: sed etia; quãdo ex ignorãtia vel imperitia vel nõ sequẽs traditiones artis aliquẽ lesit: vt no. Pe. in auẗ. s; hodie. C. de iudi. Nã imperitia medici culpe annũeratur. l. si quis fundũ. §. celsus. ff. locati. ⁊. l. impitia. ff. de regu. iuris. ⁊ in glo. j. q. 4. non ẽ imputanda. Limitat hoc Pa. in. c. ad aures. de eta. ⁊ qua. vez quãdo assumpsit officiũ volũtarie. Secus si ex necessitate qñ ex ignorãtia ⁊ iperitia ledit: vtputa vtitur aliquibus expertis alš ⁊ bona fide: quia sibi ipute qui talẽ elegit ex q̃ dicebat se impitũ. 1

¶ Quid si dubitat medicina; nociuã. R. ꝙ nullo modo debet dare: sed tutiorẽ parte; eligere. de presump. c. illud. de homici. c. petitio. quia securius ẽ hominẽ relinquere ĩ manu dei q̃ medicinas dare de quibus dubitat: s̄m Inno. in. c. tua nos. de homi. ⁊ ibi Pa. Et intellige eum in dubio quãdo nõ habet aliquid ex quo probabilius extimet ꝓfecturam q̃ nociuã. Secus si haberet aliquã probabilitatẽ potius de vtilitate q̃ de nocumẽto: quia sic posset dare adhibita debita diligentia ⁊ studio: quia sic nõ proprie est in dubio: sed in opiõe vel titubatione. 2

¶ Utrum sit in culpa medicus quando medicina; s̄m arte; dedit sed ex defectu specierum vel admixtione alia fit nociua. R. ꝙ ñ si debitam diligentiã adhibuit. c. aplice. de de. excõ. mi. s̄m Inno. ⁊ Hosti. 3

¶ Utrum cirugicus incidens aliquem qui propter inconsuetam dispositione; venarũ vel quia propter insolitu; timorem vel tremore; qui venit super eu; mortuus est: sit in culpa. R. ꝙ non: si debita; diligentiam adhibuit et erat peritus. argu. c. ex litteris. de frigi. ⁊ male. Et hoc veru; si nõ dubitabat de hoc: qa si dubitabat debuit omittere: vt no. Inno. ⁊ Hosti. ne cle. vel mo. c. sũmam. ⁊ dicto. c. tua nos. 4

5 ¶ Utrū medicus teneatur. gratis curare Re. q sic: si ē paup infirm⁹: ꝭm glo. 83. di. §. j. Si vero diues ē nō tenet: cū nemo cogat de suo facere beneficiū. 10. q. 2. precarie. ⁊ licite recipit mercedē suā. 14. q. 5. c. nō sane.

6 ¶ Sed quid si infirm⁹ sit diues: tñ ex auaricia nō vult soluere medico debet ne medic⁹ eū mori pmittere. Re. q nō: sed debet ei medicinas ⁊ alia necessaria facere suis expēsis quas postea repetere poterit cū san⁹ effect⁹ fuerit: quia vtilit gessit negociū eius. ff. de nego. gest. l. pōponi⁹. ⁊ si moriat repetet ab heredibus: quia sufficit si vtiliter cepit gerē: lz euentus nō sit secutus. l. sed an vltro. ff. de nego. gest. nec pōt ei obijci q cā pietatis hoc fecerit: nisi sit ei propinqu⁹: vt. l. alimēta. C. de nego. gest. q2 tūc oportet protestet q gratis nō intendit hoc facere: alr nō repeteret. d. l. alimenta. no. hoc glo. in. d. §. j.

7 ¶ Utrū peccet mortaliter medic⁹ cōsulēdo aliquid ꝯtra aiam pro salute corpali. Re. q sic: ⁊ ne hoc faciat prohibet ei sub pena excōmunicationis. in. c. cū īfirmitas. de pe. ⁊ re.

8 ¶ Utrū similit peccet mortalit si nō admonet infirmū vt cōfiteat. Re. q sic: quia facit cōtra pceptū: vt in. d. c. cū infirmitas. nec potest dici abrogatū p cōtrariā cōsuetudinem q2 nō consuetudo sed corruptela ē ⁊ cōtra bonos mores: ⁊ idō nō valet ꝭm Hosti. in. d. c. cū infirmitas. Excusaret tñ medic⁹ in casu repētino qui indiget celeri remedio q nō an ipsū infirmū induceret ad cōfessionē. Et aduerte q2 nō sufficit admonere sed dz inducē cū effectu: vt in. d. c. no. Nihilomin⁹ si infirmus nollet cōfiteri nō credo ꝓpter hoc medicus debeat desistere a medicamie: q2 intelligendū est moneas ⁊ inducas effectualiter q̄tū ex pte medici. sicut ⁊ in. c. fi. de eo q cog. cō. vxo. sue. Facit. l. stipulatio ista. ff. de ver. obli. nō ex parte infirmi: q2 si dimitteret euz forte moreret desperatus: q sanat⁹ poterit postea ꝯuerti. ⁊ sic pceptū ecclesie videret ꝯtra pceptū dei de charitate ꝓximi qd nullo mō credēdū ē. Fac tex. cū gl. ꝓ hoc. 83. di. i pn.

9 ¶ Sed nunquid ad hoc tenet medic⁹ in oī infirmitate. Re. q nō saluo meliori iudicio sed solū in infirmitate piculosa ꝭm se. Ratio quia sicut infirmus nō tenet ꝯfiteri de necessitate precepti in oī infirmitate: sed solū qñ est piculosa. sic nec medicus tenet eū inducere lz sit optimū q medici inducāt in oī infirmitate. Et dico piculosā z. i. q2 posset probabilit inducē piculū mortis: secus qñ ē claruz q non est periculosa.

¶ Utrū infirmus teneat obedire medico. Re. Inno. ⁊ Hosti. in. d. c. tua. q ñ de precepto: si tñ infirm⁹ accipit aliquid: vel facit ex certa scia vel ex affectata: vel i ꝓbabili ignorātia ꝓpter qd nōbile malū incurrit: peccat mortalit. ar. c. si nō lz. 23. q. 5. Idē dic de seruientib⁹ qui ei aliqd admistrāt tale. secus si nō eēt nōbilitr lesiuū: q̄uis aliqualit modicū: tñ q2 aliqñ sitis magis cruciat q febris ⁊ inter duo mala min⁹ eligēdū ē. 13. di. duo. Et si ex tali admistratiōe mors sequeret vel mutilatio mēbri eēnt seruiētes irregulares: sec⁹ si ex leui ignorātia vel culpa h fecerunt.

¶ Utrū ars medicine sit prohibita clericis ⁊ religiosis. Re. clericis in sacris: religiosis ⁊ clericis in minorib⁹ beneficiatis nō lz vti: nisi gratis ⁊ vbi piculū nō imineat: ne cleri. vel mo. c. multa. Cirugiā vero que idiget incisione vel adustione cū sanguinis effusione ꝭm Ber. in. c. ad audiētiā. de falsa. oīno exercere nō pñt: quia simplicit ē eis interdicta. c. sniam. c. sup specula. ne cle. vel mo. de homi. tua nos. de postu. c. j.

¶ Utrū medicus teneat nūciare mortē infirmo quā prenoscit cito venturā. Re. Jo. de neapoli in quol. jj. distinguit q aut probabiliter credit q talis prenūciatio erit multum vtilis aīe infirmi: vtputa q2 cōfitebit cū sit ī peccato mortali ⁊ ordinabit testamētū ex q euitabūt multe lites: ⁊ sic tenet p se vel p alium ei mānifestare: aliter peccat mortalit: q2 dānificat proximū indirecte cuz non ipedit damnū eius cū pōt. Idem dic si est in dubio an sit vtilis vł nō. Qr si probabiliter credit q talis annūciatio nō erit vtilis ifirmo: puta q2 iam ordiauit facta sua: sed forte erit potius dānosa corpi: tūc nō tenet ei dicere de necessitate precepti lz sit meli⁹ dicere: q2 me[illegible] de disponet: ⁊ bonū anime semp ē preponendū bono corporis

¶ Utrū medic⁹ possit promoueri. Re. si peritus erat ⁊ nihil omisit de cōtingētib⁹ ꝭm ꝓbabilitatē sue conscie pōt promoueri alr nō de eta. ⁊ qualita. c. ad aures. ff. de vari. ⁊ extraordi. cogni. l. ⁊ si medicus. concor. Inno. et Hostiensis.

14 ¶ Utrũ medic⁹ qui cõuenit pro decẽ duca tis: cũ titio liberare eũ de aliqua infirmita te: puta quartana ꝛ huiusmodi ꝛ liberat eũ sed infra modicũ tẽpus titius reincidit i ean dẽ infirmitatẽ teneaẽ iterũ pro illis. x. eũ li berare. R. videẽ ꝙ sic: quia nõ extinxit ifir mitatẽ: sed cessare fecit angustiaꝫ ipsi⁹. Itẽ qꝛ nõ videẽ curasse cũ vitiose curauit. Iteꝫ qꝛ verba cũ effectu sũt accipiẽda ꝙ ideo de bet intelligi cũ curaret pfecte. In cõtrariuꝫ videẽ ꝙ nõ teneaẽ quia de presenti infirmi tate tm̃ videẽ cogitatũ: ꝛ ideo soluto eo qꝺ debeẽ sublata est obligatio i ꝑpetuũ qꝛ in infinitũ nõ debet obligari: nã infinitas eui tatur. ff. loca. l. martinus. in glo. Sed tu dic ꝙ aut redijt ex culpa infirmi: ꝛ sic nõ teneẽ. l. qꝺ quis ex culpa. ff. de reg. iu. Si nõ ex cul pa infirmi: tũc aut statim redit ꝛ sic tenetur qꝛ nõ videẽ eũ liberasse aut ex interuallo: ꝛ sic nõ teneẽ: vt. ff. de regu. iu. l. quicqd.

m **Embrum** proprie qd sit vide. s. Homi cidiũ. 5. §. 6. Et ideo in statutis ita accipiẽ: nisi aliud appareat de mẽte statuen tis: vt no. Bar. in. l. 2. ff. de publi. iudi.

m **Endacium** ꝭm Aug. ẽ falsa vocis significatio cũ intẽtõe fallẽdi. 22. q 2. §. ille ergo.

1 ¶ Que differentia est iter mẽdaciũ ꝛ falsũ R. ꝙ mẽtiri ẽ ꝯtramentẽ ire. Unde ille qui dicit qꝺ putat aliud: siue illud sit verum siue falsũ mẽtiẽ. c. is autẽ. 22. q. 2. Falsũ ꝟo põt qs dicere sine mẽdacio cũ. s. credit verũ qꝺ tñ nõ est: ꝛ si debitã adhibuit diligẽtiã non peccat: ꝙ si nõ peccat venialiter: vt in. c. ho mines. 22. q. 2. nisi in casu in quo teneretur debitã diligẽtiã adhibere: puta i actu testifi cãdi vbi iminet notabile dãnũ ꝓximo: vel i iudicio: qꝛ sic esset mortale: vł cũ vult iura re. 22. q. 2. c. aĩaduertẽdũ.

2 ¶ Quot sũt gñra mẽdacioꝝ. R. ꝭm Aug. in. c. pmũ. 22. q. 2. ꝙ sũt octo. Primũ i do ctrina religionis christiane: ꝛ ꝭm Alexã. in scđa scđe religio hic accipiẽ nedum ꝓ eo ꝙ nos religat ad ea q̃ sũt fidei: sed etiã ꝓut re ligat ad bonos mores: qꝛ i his duob⁹ ꝯsistit religionis christiane sũma. Secũdũ est: vt aliquẽ ledat iiuste i corporalib⁹ cũ nulli⁹ vti litate: sicut falsus testis i cã criminali. Ter tiũ est ꝙ alicui nocet: sed tamẽ alteri ꝓdest vt testimoniũ i cã pecuniaria. Quartũ ẽ ꝙ fit sola mẽtiẽdi: vel fallẽdi libidine: vt cum delectaẽ i astutia mẽdacioꝝ cõpositiõe non habẽs respectũ: nec ad nocendũ nec ad adiu uãdũ alicui: sed solũ qꝛ placet sibi. Quintũ est qꝺ fit placẽdi cupiditate vt mendacium adulationis. Sextũ est qꝺ nulli nocet ꝛ ali cui ꝓdest. s. ne pecunia sibi auferaẽ idebite vł iiuste ledaẽ. Septimũ ẽ qꝺ siliẽ alicui ẽ vtile ad corpus. s. vt mortẽ euadat. Octauũ ẽ qꝺ similiter ꝓdest alteri vt virginitatẽ seruet. Sed ꝭm Alex. vbi s. ꝛ san. Bo. in. 3. di. 38 ꝛ Ricar. ibidẽ: mẽdaciũ habet ꝓ suo forma li cõpletiuo intẽtionẽ fallẽdi: ꝛ ideo ꝭm intẽ tionẽ mentiẽtis diuersũ erit mẽdaciũ in spe cie. Si eni intẽdit solũ ꝓdesse sic erit mẽda ciũ officiosũ. Si delectare: sic est otiosũ. Si ledere: sic est pernitiosũ. Pernitiosũ ꝯtinet tres primas differẽtias: qꝛ aut in spũalibus ꝛ sic est primũ: aut in corporalib⁹: ꝛ sic est se cũdũ: aut in tẽporalib⁹: ꝛ sic est tertiũ. Offi ciosũ cõtinet tres vltimas species. s. si in tẽ poralib⁹: sic est sextũ. si in corporalib⁹: sic se ptimũ. si in spũalib⁹: sic est octauũ. Otiosũ continet quartã ꝛ quintã speciẽ: qꝛ aut vult delectare seipsum: ꝛ sic est quartum. aut al terũ: sic est quintũ. Primũ istoꝝ est graui⁹: ꝛ vltimũ leuius.

¶ Utrũ oẽ mẽdaciũ sit pctm̃. R. ꝙ sic. c. su per. eo. de vsuris. cũ similib⁹: ꝛ etiã morta le peccatũ est ꝭm san. Bo. Ale. ꝛ Rica. vbi supra. Primo rõne sue speciei siue ꝑ se: ꝛ sic tm̃ tres pme species sunt peccatũ mortale: vnde quicũq̀ mẽtiẽ cõtra veritatẽ diuinã eã mẽdacio occultãdo: vł corrũpẽdo peccat mortaliter. Siliter circa ea quoꝝ cognitio ꝑ tinet ad bois bonũ: puta ad ꝑfectionẽ scien tie ꝛ informationẽ morũ erit mortale: qꝛ ꝯ charitatẽ dei ꝛ ꝓximi. Sec⁹ si esset circa ali quid qꝺ nõ refert ad salutẽ vtꝝ sic vel sic co gnoscaẽ: qꝛ esset veniale. Idẽ dic ꝙ est mor tale qñ ẽ i nocumẽtũ corporis ꝓximi vel re rũ de aliquo alicui⁹ iportantie: etiã si alteri ꝓdesset. Sec⁹ si in dãnũ alicui⁹ rei minime: qꝛ nõ esset cõtra charitatem: ꝛ ideo veniale Secũdo ẽ pctm̃ mortale ꝑ accidẽs Et hoc dupliciter. Primo rõne intẽtionis: puta qꝛ ita afficiẽ ꝙ nõ curaret offendere deum vel ꝓximũ notabiliter: quia preponit mẽdaciũ 3

charitati dei & proximi: multo magis si intendit dicēdo mendaciū iniuriare deū vł ledere notabilit̄ proximū: etiā si nō ledat peccat mortalit̄. Secūdo rōe scādali: vt cū quis dicēs mēdaciū probabilit̄ scandalū sequi aduertit: tamē nō curat sed dicit mēdacium & peccat mortalit̄. Et i hoc cōcordāt coiter theo. i. 3. di. 38. Addit̄ & tertiū ex quo fit mortale. s. cū dr̄ in iudicio. Unde ßm Durā. oē mendaciū preter iocosum qd in iudicio dicitur de his q̄ ad iudiciū pertinēt est mortale: q2 subuertit veritatē iudicij: qd cedit in pernitiem vniuersitatis: & placet qñ dr̄ de eo de q̄ tenetur dicere veritatē: alds nō: & qñ sit hatrs. s. Cōfessio delicti. & s. Furtū. §. 27. & j. Testis. §. 26. Addit̄ & quartū ex quo efficitur mortale ßm Hosti. s. rōne cōtēpt9. s. cū qs pro nihilo habet dicere mēdacia iocosa sicut vera: sicut faciūt ioculatores & silēs. ar. 25. dis. §. alias ea demū. Qd limito verū qñ etiam si esset mortale nollet abstinere: alr nō. & sic incidit cū pmo. Addit̄ & quintū ßm alios. s. rōne pfectionis: sed istis nō assentio nisi vel qñ pfectio est talis q obligauit se voto vł iuramēto i nullo casu mētiri vel rōne scādali. vt dictū est. Et ita coiter tenēt doct. Facit qd supra dixi. Circūstātia. §. 4. In alijs āt casib9 coiter est veniale pctm̄: nisi cōsciētia eis dictaret q eēt mortale: quia sic esset eis si cōtra tale dictamen dicerent mēdaciū peccatū mortale.

4 ¶ Utrū p̄dicator vel doctor sp peccet mortalit̄ mētiēdo. R. Pe. in. 3. di. 38. q nō: nisi scandalū vel cōteptus doctrine sit ānex9: q2 si hoc sciens mētit̄: peccat mortalit̄. Siliter si diceret 3id qd est faciēdū ex necessitate: sec9 si ex cōsilio: nisi rōne scādali: vt dixi.

5 ¶ Utrū liceat p alteri9 vita cōseruādamētiri. R. q non. d. c. sup eo. Et qualitercūq dicat̄ mēdaciū sp est pctm̄ saltē veniale. 22 q. 2. p totū. Quidā excipiūt iocosū: qd proprie nō videt̄ mēdaciū: q2 vt dr̄ in. c. ne qs. 22. q. 2. nō fallit: q2 nouit ille cui dr̄ iocādi causa fuisse dictū.

6 ¶ Utrū solū sit mēdaciū i verbo. R. q nō sed etiā in simulatis opib9. 22. q. 5. cauete. Et ideo qd dixi de mēdacio idē dic de oi simulatiōe quā quis facit ut proximū decipiat ßm scm̄ Tho. Sec9 de simulatōe q̄ fit ppt bonū. de q̄ dic vt. j. Simulatio.

m **Ensa** episcopor nō debet splēdere auro vł argento. 41 dis. eps vilē supellectilē.

¶ Quid debet esse & abesse in mensa clericorū & religiosorū. habes supra Cleric9. jj. per totum. j

m **Ensuras** vide supra Falsarius. §. xi.

m **Ercatio** Uide infra Negociatio.

m **Eretrix** que dicat̄. R. q illa q̄ multor libidini patet. 34. di. vidua. Alibi dr̄ q meretrix est cui9 turpitudo venalis est. 32. q. 4. meretrices. & requirit̄ q. 40. homines admiserit. ßm glo. in. d. c. vidua. allegat. c. latores. de cle. excō. mini.

¶ Utrū sit prohibitū cōmisceri cū eis. R. sic de iure diuino: & peccat mortaliter. d. c. meretrices. j

¶ Utrū accipiēs meretricē in vxorē mereatur. R. q sic si facit vt eā a malo retrahat. 32. q. i. nō ē culpād9. sec9 si alio malo fine. 2

¶ Utrū teneat̄ restituere qd acqrit ex tali questu. R. q nō ßm Inno. in. c. q2 plerįq. de imu. ec. & coit̄ doc. sed hñ de bono cōsilio. nisi accepisset ab his q̄ alienare nō possunt. Et q̄ sint vide. s. Donatio. vel etiā per fraudē q2 sic teneretur. 3

m **Eritū** pprie dicit̄ actio q̄ fit vt ei qui agit sit iustum aliquid dari.

¶ Quottuplex est meritū. R. ßm sanctum Bo. in. 3. di. 4. ar. 2. q. 2. q triplex. Primū dr̄ cōgrui: & istud est qñ quis ex actione nō habet debitū recipiēdi: sed tñ illi cui fit decet dare: sicut cū hō atterit̄ de pctō suo: licet nō mereat̄ grām tñ cōuenit deo vt faciēti qd in se est ex sua bonitate det. Secūdū est meritū digni: & istud est cū aliqs iust9 rogat p aliq̄ psona q̄ ē in pctō: dignū q̄ppe ē q iust9 exaudiat̄. Tertiū ē meritū cōdigni: & istud ē qñ agens habet debitū recipiēdi: & ideo cū prima rō dandi sit amor: ipossibile ē q aliquid possit sibi facere debitū q2 amicicia caret: propterea existētes extra charitatē nō pñt mereri de cōdigno. j

¶ Utrū aliqs possit mereri & demereri i eodē actu. R. q nō: q̄uis act9 aliquis ßm genus nature possit esse meritori9: & i genere 2

moris demeritorii⁹: vt pz. 22. q. 2. si q̄libet.
vbi Gre. loquēs de mēdacio obstetricū di
cit. Nā benignitatis earū merces que eis in
eterna potuit vita retribui p̄missa culpa men
dacij i terrena ē recōpēsatiōe declinata.
3 ¶ Quō aūt intētio sufficiat ad meritū vel
opera. vide. s. Intētio.

m **Etus** est instātis vl' futuri pe
riculi mētis trepidatio.
ff. qō me. cā. l. i.
j ¶ Quottuplex ē metus. R. ꝙ duplex. s. le
uis. s. quo timet q̄s leue malū vl' minas mul
tas quas minās iplere nō habet possibilita-
tē. Est secūdo met⁹ ꝓbabilis siue grauis q̄
dicit iust⁹ met⁹: ⁊ iste ē ille q̄ pōt cadere i cō
stantē virū vel mulierē: vt cū q̄s potens in-
ferre minat mortē: aut grauē cruciatū cor-
poris: vt in. c. cū dilect⁹. extra eo. ti. Aut ser
uitutē seu stat⁹ subuersionē: puta q2 scindet
istrumēta vel priuilegia libertatis: vel deti
nebit in carcerē aut stuprationē: vt. ff. eo. ti.
l. isti q̄dē. Insti. eo. ti. §. i. 2. ⁊. 3. Et intellige
qn̄ p̄dicta vl' aliquo p̄dictoꝝ minat ne dū i
psona ꝓpria: s; etiā i psona liberoꝝ aut vxo
ris: aut similiū psonaꝝ: vt in. d. l. isti. in fi.
2 ¶ Utrū met⁹ iust⁹ causet ex iperio vel sup-
plicatōe regis vl' dn̄i. R. Pa. i. c. vlti. q̄ cle.
vel vo. ꝙ nō: nisi sit cōsuet⁹ tyrānice tracta-
re nō obtēperātes suis p̄cib⁹: q2 tunc bn̄ cau-
sat: vt tenet Jo. an. in. d. c. vlti. ⁊ Ber. i tra
ctatu de tyrāno. Facit qō idē Bar. no. in. l.
ad inuidiā. C. qō me. cā. vbi dicit ꝙ sola reue
rētia mariti nō causat iustū metū in vxore:
nisi p̄cesserint mine vl' verbera. Et idē voluit
Inno. in. c. cām matrimonij. de offi. dele.
3 ¶ Utruz met⁹ pdendi bona tēporalia: vel
grauē iacturā i eis: puta maiorē ptē sit iust⁹
R. Pa. in. c. abbas. ex̄ eo. ti. ꝙ sic si nō pōt
sustētari sine illis bonis que q̄s timet pdere:
q2 alibi dr̄ ꝙ spūalia nō possūt diu esse sine
tēporalib⁹. i. q. 3. si q̄s obiecerit. Et glo. in. l.
aduocati. C. de aduo. diuer. iud. dicit nō. pe
cuniā vitā hoīs. Facit ꝓ ista opiniōe. c. pre-
sbyteros. 50. di. ⁊. l. pe. C. eo. ti. ⁊. d. c. abbas
4 ¶ Utrū met⁹ excoicatōis sit iust⁹. R. glo. i
c. olim inter. de re. spo. ꝙ sic. Sz Jo. an. di-
stinguit ꝙ aut iuste cōminat: ⁊ nō excusat:
q2 culpa sua incidit i metū. l. si mulier. ff. eo.
ti. Aut iniuste cōminat: ⁊ sic est iustus: cum
grauis sit pena iter hoīes cōuersari ⁊ carere

hoīuz cōmerito. l. hi quiscām. C. de aposta.
c. sacro. de sen. excō. Et hāc distinctionē ap-
probāt dn̄i de rota decisione. 40.
¶ Utrū timor infamie sit iust⁹. R. glo. in 5
l. nec timore. ff. eo. ti. ꝙ timor infamie facti
nō causat vtputa: q2 aliq̄s dic̄ ꝙ malū dicet
de eo: sed met⁹ infamie iuris talis q̄ hz iuris
effectū iust⁹ ē: vt in. l. nec alicui⁹. §. fi. ff. eo.
vbi pz ꝙ dep̄hēsus i aliq̄ delicto q̄cq̄d facit
ne ꝓdat ex iusto metu facit: q2 ꝓdit⁹ pōt pa
ti mortē vel cruciatū ⁊ hmōi. Et hec oīa in
tellige ꝙ causant iustū timorē qn̄ quis non
hz facile remediū ꝓuidēdi: q2 si posset ꝓui-
dere sibi: puta adeūdo superiorem: vel alio
modo nō ꝓuideret: nō eēt iust⁹ met⁹: sed si-
bi iputaret. ar. c. fi. de elec. ⁊. l. quib⁹ diebus
in p̄n. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊. l. qui pōt facere.
ff. de regu. iu. ⁊. c. pastoralis. §. preterea. de
offi. or. Qō limita ut. j. §. x.
¶ Utrū met⁹ iust⁹ excuset a pctō. R. ꝙ nō 6
a toto: s; solū a tāto: nō tn̄ etiā a tāto ꝙ si il-
lud ē de gnē pcti mortal' ꝙ fiat veniale. c. sa
cris. ex̄ eo. ti. c. 2. ō homi. 2. q. i. i p̄mis. q2 dz
poti⁹ q̄libet mala tolerare q̄ mala ꝯsentire
decernat. 32. q. 5. ita ne. Limita tn̄ p̄dcā ad
ea q̄ sūt iuris diui. Sec⁹ i his q̄ sūt pctā mor
talia ex dispositōe iuris positiui: q2 sic excusa
ret a mortali: vt pz. s. Inobediētia. i p̄n.
¶ Utrꝝ ꝯtract⁹ fact⁹ ex metu iusto sit null⁹. 7
R. vt colligo ex Pa. i. c. cū locū. de spō. ⁊ i
d. c. olim int. ꝙ aut ꝯct⁹ req̄rit liberꝝ ꝯsensū:
aut nō. Si sic: tūc ꝯct⁹ ē ipso iure null⁹. Nō
q2 lz coacta volūtas sit volūtas. 15. q. i. me
rito. tn̄ nō ē volūtas libera: ⁊ sic deficit q̄litas
libertatis que ē de substātia ꝯtract⁹: ⁊ ideo
nullus. In alijs aūt vbi nō requirit liber cō
sensus nō ē null⁹ ipso iure: q2 ut dixi coacta
volūtas pur volūtas est: vt plene legi. ⁊ nōt
in. l. si mulier. §. fi. ff. eo. ti. s; veniūt acta re-
scindenda actōe qō metus causa vel officio
iudicis.
¶ Que sūt illa in quib⁹ req̄rit liber cōsen- 8
sus. R. ꝙ p̄mo oīa que sunt meritoria: ut
penitētia: ꝯfessio: elemosyna ⁊ hmōi: que si
fiāt ex tali metu excludūt meritū: ⁊ perinde
est ac si nō forēt facta. Excipiūt illa i quib⁹
iprimit character. vt baptism⁹ ⁊ h. mōi: q2
virtute characteris adueniente libera volū
tate ꝯualescūt: sed nō alia: vt in. c. de iudeis
45. di. Propt̄ea Chryso. super Math. 22

Qui solo timore seruit deo: penā quidē eua det: sed premiū nō acquiret: q2 nō vult deus vt timeaē vt dñs: sed ut ameē ut pi⁹ pater: Facit tex. aug. de pe. di. 7. c. null⁹. i fi. Quē sero penitet inqt nō solū oportet deū timere iudicē: sed iustū diligere: nō tñ penā timeat: sed anxieē ꝓ gloria: hec ille. Secūdo matrimoniū. facit. c. notificasti. 33. q. 5. 7. c. veniēs. el. 2. de spō. 7. d. c. cū locū. Tertio dotis ꝓmissio vel solutio in. l. si mlier. §. si dos ff. eo. ti. q2 si ꝑncipale non tenet nec accessoriū. de reg. iu. li. 6. Quarto iurisditio: vnde ꝓrogatio ei⁹ ex iusto metu ē nulla. l. 2. ff. de iudi. 7 glo. in. d. l. si mulier. Itē electio ꝑlati ꝑ metū facta ē nulla. c. vbi piculū. §. ceterū ꝺ elec. li. 6. Quito auctoritas tutoꝝ extorta per metū est nulla. l. i. §. vlti. ff. de aucto. tu Sexto absolutio ab excoicatiōe. de quo. ꝫ. Excoicatio. 7. casu. 18. Septimo testes testamētorū: vnde si in vinculis teneē: aut ab hostib⁹ nō valet. l. qui testamēto. ff. de testa Octauo votū limito verū quo ad metum, mūdanū qui incutiē ab hoīe ad hoc vt voueat: nō aūt quo ad metū aliū ꝓpter quem euadēdū aliquis vouet: q2 sic tenet votū. Rō diuersitatis quare votū teneat ex aliq̄ metu factū qñ metus non inferē vt voueat sed ex alio respectu 7 nō penitētia: cōfessio. 7c. Est q2 tale votū fit pietati diue 7 misericordie quā interpellat vt eū liberet a malo instāti Et iō q̄ nō pōt nō misereri acceptat ꝓmissionē 7 subsidiū ipendit: sed i pnia: cōfessiōe: 7 hmōi nō cōcurrit solū misericordia: sed 7 iusticia. Qñ mīa dei acceptat inqꝫtū non derogat diue iusticie. s. vt nō sint sine merito 7 recōpensatione: sed vt sint digna vita eēna hoc nō pōt q2 derogaret diue iusticie: q̄ nō vult nisi volūtariū libera voluntate ad se ꝯuersum: in. c. sicut nobis. de regula. 7 i multis alijs. no. glo. in. d. c. abbas. 7. d. l. mlier.

9 ❡ Quid de iuramento metu extorto. R. vt. ꝫ. Iuramētū. 5. §. 9.

10 ❡ Quid si qs veniat in talē metū ex culpa sua. R. ꝙ nō subueniē ei nec h3 seu cōpetit ei aliqđ remediū. d. l. si mulier. in ꝑn. vbi liberta cōmisso crimīe ingratitudinis 7 timēs ne reuoceē i seruitutē: ꝓmittit aliquid dño cōmināti seruitutē nō audiaē. Sed q̄ ad cōscientiā distingue. Qđ aut talis timor pōt iuste incuti tali: puta q2 cōmisit crimē capitale cōminaē q̄s eū velle accusare ꝓpter quē timorē ille dat centū: talis lic3 turpiē accipiat pecuniā vt desistat ab accusando: tñ restituere nō teneē de necessitate si modo ille donare potuit. Si ꝟo timor incutiē iiuste quo ad deū: puta pater cominaē interficere adulterū cū filia qđ licet de iure ciuili: vt in. l. nec in eo. ff. de adul. tñ q2 nō licet quo ad deū Ideo si ex tali timore extortū nō poterit tenere i cōsciētia nisi inquātū est i recōpensationē sui interesse: puta fame lese 7 hmōi: alś nō facit tex. cū glo. in. c. inter hec. 33. q. 2.

❡ Vtꝝ agens certū quid ex metu presumatur cōsentire ex taciturnitate sequētis tēporis. R. glo. iūcto tex. in. c. accedēs. de ꝯuer. cōiu. ꝙ nō nisi iteruenat aliqs act⁹ ꝑsitiu⁹ approbatiu⁹ ꝑmi act⁹: vt i. l. 2. 7. l. px. C. eo. 7 ꝑ Inno. in. c. sup eo. de renū. 7 facit. c. ad id qđ. de spō. vbi spōsa q̄ metu ꝯtraxit si cohabitat viro sponte presumiē matrimoniū: maxime si iteruenit copula. facit. c. vnicū. ꝺ despon. impu. li. 6. 11

❡ Vtꝝ ꝓbāti metū ex q̄ amisit bona sua stetur ei⁹ iuramēto circa quātitatē bonoꝝ. R. Pa. in. c. fi. extra eo. ꝙ si cū iiuste metū incussit 7 ꝯ eū q̄ icussit. Secꝰ si agereē ꝯ villā i cui⁹ tritorio ē factū: nā oportet ꝓbet ꝑ alios 7 pōt adducere socios 7 familiares ꝓpē difficultatē ꝓbādi. hon⁹ tex. ē in. l. cōsensu. C. de repu. 7 i. c. veniēs. el. 2. de testi. 12

❡ Vtꝝ met⁹ ꝓbabilis vł leuis siliter ānullet R. ꝙ nec excusat nec rescindit nec ānullat: 7 dr ille q̄ cadit i virū leuē: aut vecordē qui timet vbi timēdū nō ē: 7 dr meticulosus. ff. eo l. metū. q2 nō tollit actū requirētē liberū cōsensum: vt no. Pa. in. d. c. veniens. el. 2. de spō. sed q̄ ad ꝯsciētiā dic vt. ī. §. 15. 13

❡ Vtꝝ ille q̄ ꝑ metū extorsit aliqđ teneatur R. Dir. eo. ti. ꝙ sic: 7 ꝭm leges pōt agi ꝯtra eū etiā quo ad penā si agaē ifra annū. Sed post ānū nō: sed solū quo ad rei ꝑsecutione3 q2 pretorie actiones sūt perpetue quo ad rei ꝑsecutionē: sed quo ad penā sunt tēporales Insti. de perpe. 7 tēpora. ac. in prin. ff. de vi 7 viar. l. i. sed si per metū. ff. qđ me. causa. l. si cū exceptione. §. i. 2. 7. 3. Secōm tamen canones etiam ad penā post annū: quia nulla conditio temporis potest opponi. 3. q. i. c. redintegranda. 7 ibi per doct. Et non solum tenetur de his que habuit per talem metum: 14

sed ꝯ oib⁹ q̄ amisit ille cui talē ītulit metū̄. ꝺ. l. si cū̄. §. pedius. q₂ met⁹ fuit causa seu actio amissionis. ꝺ. l. si cū̄. §. in hac actiōe. concoꝛ. Inno. ⁊ Host. in. c. fi. eo. ti.

15 ¶ Quid si met⁹ sit solū ob timoꝛē reuerentie. R. ꝙ ꝺatū ex tali timoꝛe est oīo restituendū si ꝺatū sit ꝯ volūtatē ꝺātis. Facit. l. i. §. que honoꝛāde. ad fi. ff. qua. re. ac. nō ꝺa. Cū̄ qn̄cūq₃ nō adest volūtas ꝺn̄i rerū i ꝺādo nisi ex metu acceptū ē restituēdū: nisi fuerit i culpa met⁹: ꝑm ꝙ supꝛa ꝺixi. §. x. Nec obstat. l. vani. ff. ꝺe regu. iu. ⁊. l. metū. ff. qꝺ me. cā. q₂ loquūt̄ q̄ ad foꝛū ꝯtētiosum

16 ¶ In quo ꝺiffert met⁹ a vi. R. Pa. in. ꝺ. c sacris. ꝙ met⁹ est vis ꝯditionata. s. cū ꝺicit: interficiā te si nō feceris sic ⁊ hmōi. c. ad audientiā. extra eo. ⁊ fit sine violētia coꝛpoꝛali Uis aūt est quedā coactio qua q̄s ligat⁹ cogit̄ facere aliq̄d coꝛpoꝛaliter. Et ꝺ̄r vis absoluta: ⁊ hec excusat a toto: si intrinsec⁹ non cōsentit: q₂ nō ꝺ̄r q̄s agere sed poti⁹ pati. ꝺ. c. sacris. Lex aūt magis large accipit ꝺicēs Uis est ītpetus maioꝛis rei cui resisti nō pōt scilic₃ comode. ff. quod me. cau. l. i. ⁊. z. ꝺe pac. q̄uis. li. 6.

Milites

m Milites nostri tp̄is lic₃ non habeāt insignia obseruātie veteris: habent tn̄ insignia obseruātie noue: ꝑm Bal. in. l. i. C. qui ꝺo. ce. pos. allegat in ar. c. trāslato. ꝺe cōsti.

j ¶ Quis nō pōt esse miles. R. ꝙ ipugnantes securitates nauigātiū: ⁊ hostes publici ⁊ infames milites eē nō possūt: vt i. l. i. in ver. optimos fidelissimosq₃ cōmilitones. ff. ꝺe testa. mili.

z ¶ Utrū miles possit incarcerari ꝓ ꝺebito cōtract⁹ vł vltime volūtatis. R. Bal vbi s̄ ꝙ nō. Sed Bar. i. l. miles. ff. ꝺe re iudi. limitat ad ꝺebitū ꝯctū in castris solum.

3 ¶ Quō instituūt̄: ⁊ ꝺe eoꝝ priuilegijs hēs i l. ꝑnul. ff. ex qui. cau. ma. in glo.

4 ¶ Utrū ars militie sit licita. R. ꝙ sic si ꝺebito modo fiat. 23. q. i. militare. ꝺe q̄ ꝺic vt s̄. bellū. Licet etiā militib⁹ se exercere i his que nulli sunt nociua cā exercitij: puta i cursitationib⁹ equoꝝ i ꝓijciendo tela ⁊ h⁹mōi in quib⁹ nō iminet ꝓbabile piculū ꝓximi: sicut i toꝛneamētis iminet: ⁊ iō ꝓhibēt̄. facit ad hoc. z. Reg. ꝓ. vbi ꝺauid ꝑcepit vt ꝺoceret filios isrł arcū. i. artē sagittandi.

Minor

m Minoꝛ quis ꝺicat̄. R. ꝙ ille q̄ nō habet. 25. annū cōpletū. ff. ꝺe mino. l. i.

¶ Utrū minoꝛ possit ꝑtere restitutionē in integrū nō solū i lesione que ꝺemit ꝺe patrimonio: sed etiā in lesione lucri cessant̄. R. ꝙ sic vsq₃ ad quadriēniū postq̄ ipleuit vigesimūquintū annū: ꝺe his tn̄ solū in quib⁹ lesus est infra vigesimūquintū ānū. vide glo in. c. z. ꝺe resti. in inte. j

¶ Utrū teneāt gesta cū minoꝛe sine auctoritate curatoꝛis. R. Pa. in. c. in p̄sentia. ꝺe ꝓba. ꝙ si intrat religionē₃ pōt alienare oīa bona sua: q₂ fingit̄ moꝛi. l. ꝺeo nobis. C. ꝺe epis. ⁊ cle. sed nō itrādo nō pōt alienare etiā in pias causas. z

¶ Minoꝛ si renūciauit bn̄ficio eccl'iastico non restituit̄: q₂ in sp̄ualibus vt maioꝛ admittit̄ ⁊ agit ⁊ cōuenitur. ff. ꝺe mino. l. ait pꝛetoꝛ. in glo. in pꝛinci. 3

Miserabiles

m Miserabiles ꝑsone que ꝺicant̄. R. ꝑm Inno. in. c. significātib⁹. ꝺe offi ꝺelega. ⁊ Pa. in. c. licet. ꝺe censi. ꝙ sunt ceci ⁊ alij moꝛbo laboꝛātes qui pn̄t auxiliu₃ ab eccl'ia iploꝛare qn̄ nimis aggrauāt̄ i collect̄ facit. ꝺ. c. significātib⁹. ⁊ qꝺ ibi notat̄.

¶ Utrū ceci ⁊ alij moꝛbo laboꝛātes perpetuo excusent̄ a mūerib⁹. R. Pa. in. ꝺ. c. licet ꝙ sic a ꝑsonalibus q̄ imponūt̄ ꝑsonis: vt. l. vnica. C. qui. mo. se excu. A realib⁹ aūt muneri⁹ oꝛdinarijs nō excusant̄: nisi p̄nceps velit ea remittere. C. ꝺe vaca. mu. ⁊ ꝺe mūe. patri. quasi ꝑ totū. Sec⁹ si sūt extraoꝛdinaria q₂ nō tenēt̄ ad illa. l. vnica. C. ꝺe supinꝺic. Facit. c. indicatū. 89. ꝺi. ⁊ qn̄ ꝺicāt̄ realia oꝛdinaria: vł extraoꝛdinaria. vide infra Munus. j

Missa

m Missa ꝑm Hugo. ꝺe sancto vic. ꝺe sacramētis. li. xi. ꝺicit̄ quasi trāsmissa: eo qꝺ ꝑplus ꝑ ministeriū sacerdotis qui mediatoꝛis vice fungitur inter ꝺeu₃ ⁊ homines: pꝛeces: vota: ⁊ oblationes transmittat ꝺeo.

¶ Missa a quo ꝺebet celebꝛari. R. ꝙ a solo sacerdote rite oꝛdinato. ꝺe sūma tri. c. i. § vna. ꝺe ꝯse. ꝺi. i. c. i. in fi. j

¶ Utrū existens in moꝛtali vł pollutus nocturna pollutione licite celebꝛet. vide s̄. Eucharistia. 3. §. 18. ⁊. §. 29. z

3 ¶ Utrū sacerdos qui nō ē ieiun⁹ possit celebrare. R. ƀm Sco. in. 4. dis. 8. ꝙ nō. 7. q. i. nihil. de ꝯse. di. 2. liquido. ⁊ talis debet esse ieiun⁹ ꝙ citra mediā noctē nihil sumpserit quātūcunqꝫ minimū: etiam si sit species vel electuariū vel medicina: qꝛ canon dicit nullus post cibū potūqꝫ quelibet minimū sūptū missas facere ꝑsumat. 7. q. i. nihil imo plus ibi dicit glo. ꝙ etiā si ante mediā noctē sumpsisset cibū. Et adhuc sentiret eructatiōes ⁊ cibū: nō debet celebrare. de cōse. di. 2. trib⁹. ⁊ Host. de accu. in. c. si cōstiterit.

4 ¶ Quid de reliquijs cibi remanētib⁹ i ore. R. ꝙ si casualiter deglutiant nō impediūt: qꝛ nō traijciunt ꝑ modum cibi vl' pot⁹: sed ꝑ modū saliue ƀm san. Tho. in. 3. ꝑte. q. 8.

5 ¶ Quid si sacerdos in mane lauādo os deglutiat stillā aque. R. ꝙ pōt celebrare nisi fecerit ex ꝓposito. ar. 23. q. 5. de occidendis 15. q. 6. c. i. cōcor. Rica. in. 4. di. 8. Tho. ꝟo dicit verū nisi traijciat i magna quātitate

6 ¶ Quid si cib⁹ sit digestus: sed tñ nō dormiuit per totā noctē. R. ꝙ pōt celebrare: quia solū quies tēpus ⁊ digestio requirunt ƀm Jo. Ber. Brix. ⁊ Arch. i. d. c. nihil. ⁊ Ho. ⁊ Pa. in. d. c. si cōstiterit. licet ibi glo. videatur sentire cōtrariū: sed male.

7 ¶ Quō debet celebrari. R. ꝙ debet seruari ordinariū misse: tā in dicēdis ꝙ̄ etiam in actibus.

8 ¶ Utrū debeat celebrare capite discooperto. R. ꝙ sic: de cōse. di. i. c. nullus. Unde q̇ sine rōnabili cā celebraret capite copto peccaret mortaliter. sec⁹ si ex aliqua rōnabili cā ꝓpē verbū temere positū. in. d. c. nullus.

9 ¶ Quid si post inceptā missā desistat. R. ꝙ si sine rōnabili cā dimittit peccat mortaliter: al's nō: vt in. d. c. nullus.

10 ¶ Quādo euāgeliū legit oēs debent stare nō sedere nec genu flexi manere: vt in. c. auctoritate. de cōse. di. i.

11 ¶ Utrū debeat aliqd aliud dici a sacerdote ꝙ̄ qd cōtinet in missali. R. ꝙ non. ar. c. visum. ⁊ c. de noib⁹. de cōse. di. i. Cogitari tñ possunt quecūqꝫ deuota ƀm scm̄ Bona. sed nō exprimi.

12 ¶ Utrū requirat attētio. R. ƀm Rigardū anglicū in quol'. ꝙ sic: vnde Dio. de ecclesiastica hyerarchia. Ad scissimū eūtes sacrificiū mūdari ꝯuenit ab ipsis vltimis aīe fantasmatib⁹: vnde desperās se posse habere ꝓbabiliter cordis stabilitatē peccat grauiter accedēdo: si tñ sperat ⁊ ex ifirmitate distrahitur minus peccat: hec ille.

¶ Quid si omittat aliqd. R. ꝙ peccat mortaliter si sciēter facit: tñ cōsecrat si ibi sit materia debita ⁊ forma cū intentōe cōficiendi de quo dictū est. s. Eucharistia. ꝑ. Et hoc intellige ꝙ peccat mortaliter sciēter dimittēdo aliquid notabile: puta euāgeliū: vl' epistolā secretas: ⁊ hmōi. secus esset de aliq̇ verbo solo: alio a forma cōsecrationis. Idē dic si omittat tēp⁹ debitū paramēta ⁊ reliq necessaria ꝙ est mortale qñ fit scienter. 13

¶ Quid faciet sacerdos si missā dicēdo ꝑpēdat nō fuisse debitā materiā ministratā. 14 R. ƀm coiter theo. in. 4. di. 8. ꝙ siue defect⁹ sit in hostia siue in vino: ⁊ aduertit anqꝫ ꝯsecrationis canonē inceperit: sic accipiet aliā hostiā si defect⁹ est i hostia: vel vinū si est i vino. Et reincipiet si ē i hostia defect⁹ ab illa orōne: Suscipe sancte pater: qua dicta omissis alijs: dicet veni scificator. ⁊c. Et sic oīb⁹ alijs omissis ꝓsequat vbi erat qñ aduertit. Si ꝟo defect⁹ fuit in vino incipiet ab illa orōne: De⁹ qui humane. cū orōne Offerim⁹. ⁊c. Et alia veni scificator. ⁊c. Et alijs dimissis ꝓsequat vbi dimiserat. Si iā consecrauerat: ⁊ post cōsecrationē deprehēdit qꝛ defect⁹ erat in vino debito sic accepto cū aqua solū: incipiet ab illa orōne. Silr modo vsqꝫ ad orōnē: vnde ⁊ memores ⁊ alijs omissis ꝓsequat vbi dimisit. Si ꝟo defect⁹ erat i hostia ⁊ iam cōsecrauerat vinū sic accepta alia hostia incipiet ab illa orōne: Qui ꝑdie ⁊ loco illi⁹ relatiui: q̇ dicet Dñs nr̄ iesus christus ꝑdie ꝙ̄ pateret. ⁊c. vsqꝫ ad orōnē: Silr modo ⁊ oībus alijs omissis ꝓsequat vbi dimisit. Et notāter sic dixi qꝛ si solū diceret hoc ē corp⁹ meū nō cōsecraret ƀm Sco. ⁊ Lan. in. 4. dis. 8. q. 3. qꝛ orō illud significat qd exprimit verbo: nō qd est i intētiōe proferētis Et ideo si nulla fieret mētio de christo: itelligerētur illa verba d̄ corpore sacerdotis vl' sanguine: nō de christo. ⁊ sic nō ꝯsecraret.

¶ Pone ꝙ nō aduertit de defectu: nisi post sūptionē hostie que nō erat triticea aut debita. 15 R. ƀm coiter doct. vbi s. ꝙ nō obstāte ꝙ nō sit ieiun⁹: nihilomin⁹ accipiet aliā hostiā debitā ⁊ incipiet ut dictū est Dñs nr̄ ie-

ſus chriſtus ꝓdie ꝙ̄. vſqꝫ ad Simili modo ⁊c̄.
⁊ poſtea alijs omiſſis ſumet eam ⁊ proſeque
tur vbi omiſerat.
16 ¶ Sed q̇d ſi ſūpto corꝑe inuenit aquā lo
co vini i calice quā bibit. R. Tho. in. 3 ꝑte
q. 84. tenet ꝙ eſt alia hoſtia ⁊ aliud vinū ſu
mēdū ⁊ cōſecrandū. Quidā alij dicūt qꝫ ꝓ
pter ſcandalū nihil eſt reiterandū: ⁊ maxie
cū nō ſit ieiunꝰ. Sed tu tene opinionē Sco.
vbi ſ. ꝙ ſolū eſt accipiēdū vinū cū aqua et
dicēdū: Simili modo poſt ꝙ̄ Dn̄s nr̄ ieſus
xp̄s cenauit accepit ca. ⁊c̄. vſqꝫ Un̄ ⁊ memo
res: ⁊ ſic alijs omiſſis dicat: ſanguis dn̄i no
ſtri ieſu xp̄i cuſtodiat aiāꝫ. ⁊c̄ ⁊ ſumat: q2 il
lud pōt fieri ſine ſcādalo. Nec obſtat ꝙ non
ſit ieiunꝰ q2 eſt maius p̄ceptū ꝙ ſumatr̄ inte
gre ꝙ̄ ieiuno ſtomacho: vt patet in. c. cōꝑe
rimꝰ. ⁊ c. relatū. de cōſe. di. 2.
17 ¶ Quid faciet ſacerdos ſi qn̄ habet aquā i
ore anteꝙ̄ deglutiat aduertit. R. Dir. li. ꝑ
ti. 17. ꝙ ſi pōt ſine ſcandalo ſputet in calice
⁊ extrahet particulā hoſtie: ⁊ aquā reponet
in alio vaſe: ⁊ ſic accipiat vinū ⁊ ꝯſecret: vt
dictuꝫ eſt: ⁊ in eo ponat particulā hoſtie et
ſumat poſtea illā aquā ſi poteſt facere ſine
periculo vomitꝰ: vel ſi timet de vomitu re
ponat aquā in ſacrario. Et idē dicerem de
particula ꝙ idē eſſet cōburēda ⁊ cineres in
ſacrario reponēde quādo ſine ꝑiculo vo
mitꝰ recipere nō poſſem.
18 ¶ Quero q̇d faciet ſacerdos qn̄ muſca vel
aranea cadit in calice. R. ꝙ ſi cadit an̄ con
ſecrationē ꝓijciat illud vinū ⁊ accipiat ali
ud cū aqua ⁊ faciat ſm ꝙ ſupradictū eſt. §.
14. Si vō cadit poſt conſecrationē extrahat
eā ⁊ lauet cū vino: niſi eēt res venenoſa: vel
que ꝓuocaret vomitū: q2 tūc oīa ſilr̄ eēnt re
ponēda i vaſe alio ⁊ aliud vinū cū aqua ſu
mēdū ⁊ cōſecrandū: vt dictū eſt in. §. 14. ⁊
16. ſm Archi. Hug. Jo. de ſanto. in. c. ſi ꝑ
negligētiā. de cōſe. di. 2. q2 nihil abhomina
bile ſumi debet occaſione huiꝰ ſacri: vt no.
glo. in. d. c. ſi ꝑ negligētiā: ⁊ finita miſſa ac
cipiat ſanguinē illū ⁊ igne ꝯburat cū aliqua
ſtupa: vel panno lineo in ipſo madefacto et
cineres ponat in ſacrario.
19 ¶ Quid ſi gutta ſanguinis ceciderit R. ꝙ
ſi ceciderit ſuꝑ tabulam ⁊ ſimilia: lambatr̄
ſi poteſt fieri ſine horrore: ⁊ poſtea locus ra
datur ⁊ raſura cōburatr̄: ⁊ cinis iuxta alta

re recōdatr̄: ⁊ ſacerdos quadraginta diebus
peniteat. Si vero ceciderit ſuper lintheum
abluatr̄ tribus vicibus calice ſuppoſito: ⁊ aq̄
ablutionis iuxta altare cōdatur: ⁊ ſacerdos
peniteat quatuor diebus: niſi peruenerit ad
tertiū lintheū: quia tūc nouem. Si vſqꝫ ad
quartū viginti diebus peniteat: de cōſe. di.
2. c. ſi per negligētiā.
¶ Quid ſi ſumēdo ſanguinē remanet par 20
ticula in calice. R. debet digito ad labium
calicis adducere ⁊ ſumere: ⁊ nullo modo ap
ponat vinū ante eiꝰ ſumptionē: q2 vinū citiꝰ
deſcēderet: ⁊ ſic ſumeret nō ieiunꝰ ſm Sco.
in. 4. di 8. Quāuis ego arbitrer ꝙ etiā ſi ap
poneret vinū: ⁊ ſic ſimul ſumeret nō pecca
ret: licꝫ vinū citiꝰ deſcēdat: q2 qḋ fit tali mō
dicitr̄ fieri ſilr̄: ꝑ ea que notātr̄ in. c. q2 ꝓpt̄. de
elec. ⁊ in. l. ꝯtinuus. ff. de ver. obli.
¶ Utrū hoſtia nō cōſecrata que eſt in alta 21
ri vel gutta vini que eſt in pede calicis: vel
aliter a vino qḋ ē in calice ſeꝑata ꝯſecretr̄. R.
ꝙ nō: niſi ħ itēdat ſacerdos. i. q. i. detrahe.
¶ Quid ſi omiſit aquā ponere i vino. R. 22
ꝙ ſi aduertit ante ꝯſecrationē hoſtie: debet
eam apponere reiterando ut ſupra dixi. §. 14
quādo defectus eſt in vino: ꝙ ſi aduertit pꝰ
conſecrationē hoſtie: ſed ante conſecrationē
vini apponat nihil reiterando ſm Monal.
Si poſt conſecrationem vini aduertit tunc
ſm ſanctū Tho. in. 3. parte. q. 83. nullo mo
do apponat: quia appoſitio aque non eſt de
neceſſitate ſacramēti: vt dixi ſupra Eucha
riſtia p̄mo. §. 17.
¶ Quid ſi vinū in calice congeletur. R. ꝙ 23
ſacerdos debet ipſum ante conſecrationē re
ſoluere vt habeat rationē actualem potus
ſi tamē non reſoluit adhuc conficit: quia vi
nū congelatum nō differt a nō cōgelato niſi
qualitate accidētali.
¶ Quid ſi ex frigore hoſtia dilabitur in ca 24
licē. R. ꝙ debet vlterius procedere: nec eſt
neceſſe aliquid reiterare: ſm Tho. in. 3. ꝑte
q. 83. Sed ſm Inno. vt recitat Landul. in
4. di. x. ſi aliqua pars remanſit in manu frā
gat illam ⁊ partem mittat in calicem: quia
prima cauſaliter cecidit.
¶ Quid ſi ſacerdos nō recolit ſe aliqua di 25
xiſſe. R. ꝙ ſacerdos nō debet ꝓpt̄ hoc tur
bari: q2 qui multa dicit non recolit oīa. Si
tm̄ ꝓbabiliter cōſtet aliqua omiſiſſe ſi q̇dem

sunt de necessitate sacramenti: puta forma ꝯsecrationis: debet reiterare ab illa forma: ⁊ cũcta p ordinẽ ꝓsequi. Si ꝟo nõ sunt de forma cõsecrationis sic nõ debet resumere in mutãdo ordinẽ officij: sed debet vlteriꝰ ꝓcedere ẜm Tho.3.parte.q.83.

26 ¶ Utrũ sp sacerdos celebrãs debeat sumẽ corpꝰ ⁊ sãguinẽ. R. ꝙ sic: ꝺ ꝯse.di.2.platũ Si sacerdos deficit i missa aliꝰ q̃ sit ieiunus debet supplere. vt ꝺ. Eucharistia.3.in pnci.

27 ¶ Quid si aliquis casus necessitatis alicui euenerit: puta ĩfirmitas ⁊ hmõi: poterit ne sacerdos illi hostiã dare cũ aliã non habeat cõsecratã. R. ꝙ nõ totã sed hñ partẽ: ⁊ aliã ptẽ ipse sacerdos sumere ẜm san. Tho.in.4 di.12. Et idẽ credo etiã si nõ sit infirmitas: sed alia rõnabilis causa.

28 ¶ Quid si hostia iueniat fracta añ consecrationẽ. R. nihilominꝰ põt cõsecrari: nisi sit scãdalũ i pplo: q2 tũc aliã accipiet: q2 fractio ⁊ q̃dratura ⁊ hmõi nõ viciãt sacrm.

29 ¶ Utrũ in memẽto viuoꝝ vel mortuorũ debeat fieri aliquoꝝ noiatio. R. ꝙ nõ ẽ necesse: nisi solũ vt supplicantis deuotior reddat affectꝰ.ar.13.q.1.cũ grauia.⁊.c.nõ extimemꝰ.no.glo.de cõse.di.1.c.visum.⁊ se.ex quo p3 ꝙ tãtũ singuloꝝ noia sũt exprimẽda quãto ex eoꝝ noiatiõe augmentat deuotio celebrãtis: q2 nõminꝰ quilibet h3 sub generali q̃ si spãliter fieret.de cõse.dis.5.nõ mediocriter.⁊ no.glo.in.d.c.visum.

30 ¶ Utrũ pfatio ꝓpria debeat dici i missa cõmemoratiõis seu votiua. R. Pa.in.c.cõsiliũ.de ce.mis.ꝙ sic ꝓpria si habet. Et solum sũt decẽ ab ecclia approbate.9.habent in.c. iuenimꝰ.de cõse.di.1.s. Natiuitatis domini Epiphie. Quadragesime. Pasche. Ascẽsionis dñi. Pẽthecostes. Scẽ crucis. Scõrũ aploꝝ.⁊ scẽ Trinitatis.⁊ in.c.scõꝝ.70.dis. ponit decima de dña. Alie sũt delẽde ꝺ missali: nisi ex spãli ꝑuilegio sit ꝯcessũ: vt fribꝰ minoribꝰ de btõ Frãcisco p Sixtũ.4.

31 ¶ Utrũ Gloria in excelsis deo debeat dici in missis votiuis. R. ꝙ nõ: vt in.c.cõsiliu3. de ce.mis.nec etiã Credo in vnũ deũ dicit: lic3 cõsuetudo derogauerit illi iuri quo ad Gloria i excelsis: que dr in missis votiuis btẽ virginis: ⁊ q̃ ad alios etiã in missis spiritus sci. Minores tñ habent ex priuilegio vt possint dicere Gloria i excelsis in missis spũs sancti quas ꝑ ecclia dei celebrant. Dicit tñ Hosti.in.d.c.cõsiliũ.deuotã cõsuetudinẽ nõ reprobamus.

32 ¶ Utru3 ꝑfusio post sumptionẽ sanguinis debeat fieri cum vino. R. ꝙ sic: vt de cele. missa.c.ex parte.

33 ¶ De quo debet missa celebrari. R. Pa. in c.quidã laicorũ.de ce.mis.ꝙ debet celebrari de eo de quo fit officiũ: vnde missam peculiarẽ audiens vel dicens nõ satisfacit pcepto de audiẽda missa: q2 illa que pcipit est missa de festo: vel que ẜm officiũ debet dici: vt in.d. c.quidã laicoꝝ. Credo tñ ꝙ seculares ꝓpt ignorãtiã excusent: sed nõ celebrãtes: ⁊ propterea in.d.c.quidã.⁊.c.ad hoc.de cõse.di. 1.dicit ꝙ tales misse peculiares seu votiue debent celebrari in occulto: ⁊ hoc itelligo i diebus in quibꝰ q̃s tenet de precepto audire missam: vel in ecclia collegiata seu cõuentuali i qua quotidie est celebrãda vna missa de officio: vt i cle.1.de ce.mis.⁊ sic itelligo tex.in.d. c.quidã laicorũ.q2 si sit alius qui celebrauit missam de officio ⁊ nõ sit de precepto ꝙ missa audiat: põt quis missã votiuã dicere sine oi scrupulo ⁊ i publico ⁊ i secreto. Nec sufficit ẜm Monal.ꝙ audiat introitũ ⁊ hmõi i diebꝰ i quibꝰ tenet de officio audire: q2 missa dr cũ canone. vt patet in.d.c.quidã.

34 ¶ Utrũ missa de scis tãtũ valeat aiabꝰ defunctorũ sicut si dicatur pro defunctis. R. Ho.in.c.2.de cele.mis.ꝙ sic: ⁊ ꝙ do. Hug. Cardi.dicebat ꝙ celebrãdo ꝓ dña sciebat celebrare ꝓ defunctis: ⁊ ecõtrario. d.c.2.⁊ de cõse.di.2.quotiẽscũq3. Caue tamẽ quia si promisisses specialiter ꝓ defunctis ꝓpriã missã dicere nõ satisfaceres missã dicẽdo de dña rõne ꝓmissionis. Itẽ aduerte ꝙ hocẽ verũ qñ maior deuotio qua q̃s dicit missa3 de dña ⁊ hꝰmõi supplet vl sci intercessio alꝰs nõ: nisi quo ad veritatẽ sacri: sed nõ quo ad veritatẽ orationũ: q2 plus valet ꝓ defũctis dicta: ẜm Pe.in.4.dis.45.

35 ¶ Cũ quibꝰ debet missa celebrari. R. ꝙ pmo cũ indumẽtis debitis: q̃ ẜm Inn.3. vt recitat Dir.li.p. ti.7. sũt calciamẽta amictꝰ alba: cingulũ: manipulꝰ: stola: planeta.ar. 23.di.ecclia stica.25.di.vinũ.11.q.3.eps.de penis.degradatio.li.6. Et qualia debẽt esse predicta: dicendũ ꝙ ẜm consuetudinem rationalem regionis seu congregationis.ar.l.

de quib⁹.ff.de legi. Et an debeāt esse bñdicta coīter tenet ꝙ sic: exceptꝭ calciamētis: ⁊ etiā cingulo quod de cōsuetudine nō bñdicit̄ ẜm Ricar.in.4.dis.13.⁊ Sco.ea.di. Secundo cū igne.de cele.mis.c.vlti. Et celebrans sine igne debet officio ⁊ bñficio priuari.ibidez. Tertio cū calice: corporalib⁹ altari lapideo ⁊ trib⁹ tobalijs super eo: ⁊ missali hostia azima: vino ⁊ aqua q̄ in minori quantite debet poni q̄ꝫ de vino vt i.c.pnitiosus.de ce.mis.

36 ¶ Utrū peccet mortaliter q̄ sine aliq̄ pdictoꝝ celebrat. R̄.ꝙ sic q̄ sine igne ⁊ aqua vł i pane fermētato si est sacerdos latin⁹: vł i vase ligneo: vt patet in c.litteras.de ce.mis vbi dr̄ ꝙ debet talis sacerdos deponi ab officio ⁊ bñficio. Et idē si i vase vitreo: vel ide auricalco: aut ere.de cōse.di.i.vt calix. Idē si sine altari lapideo ⁊ cōsecrato corporalib⁹ casula: stola manipulo: cīgulo: alba amictu vt in.c.i.de cōse.dis.i.nō tñ efficit̄ irregularis cū nō iueniat̄ iure cautū hoc: siue faciat sciēter: siue ignorāter ẜm Ricar.⁊ Sco.in 4.dis.13. Nisi celebret sup altare enormiter fractū q2 sic esset irregularis.de cōse.dis.i. eccłie.nō tñ si celebrat sup altare nō cōsecratū: licz mortaliter peccet.de cōse.di.i.eccłie ⁊.c.cōcedim⁹.cū duob⁹.c.seq. Et hoc intellige si sciēter facit: sec⁹ si ex obliuione manipulū vel stolā omisisset. De calciamētis aūt habēdis nō credo sit p̄ceptū cū nō iueniat̄ i iure. Uñ si quis ipsa omitteret nō ex ꝯtēptu sed q2 nō habet nō peccaret.ar.d.c.i. Patet hoc ꝙ calciamēta nō sunt de necessitate: q2 sic oporteret habere specialia quib⁹ nō uteremur nisi celebrādo: cui⁹ ꝯriū ẜuat̄ coīter.

37 ¶ Sz vtrū sine missali possit dici: q̄dā dicūt ꝙ peccat mortaliter celebrās sine missali: in quo ad min⁹ nō sit canō: tū q2 exponit se periculo errādi: tū q2 ꝯsuetudo ita habet vt sine libro in q̄ sit canon nō dicat̄. Et placet q2 sepe optime mēorie viri in h̄ errāt. Canon ẜm cōmuniorē opinionē dr̄: a Te igit̄ vsqꝫ ad cōmunionē: ⁊ ẜm Durā.debet dici expedite ne musce veniētes.i.vane cogitationes perdāt suauitatē vnguēti.i.orationis: ⁊ ne popul⁹ fastidiū cōcipiat: nō tñ nimis festināter ne sacrificiū fiat sine sale discretiōis ⁊ deuotiōis: ⁊ debet legi in libro ne error cōtingat. Idē dicerē de trib⁹ tobalijs si nō haberēt̄ ꝙ sufficeret vna. Et nō.ꝙ p̄ceptū ē clericis ꝙ vasa ⁊ vestimēta in quib⁹ celebrari debet sint mūda ⁊ nitida.in.c.reliqui nolumus.de custo.euch.⁊ iō peccat mortalit̄ faciēs ꝯtrariū.14.q.i.qō precipit̄.

¶ Quarto debēt eē saltē duo p̄ntes celebrationi missaꝝ.de ꝯse.dis.i.hoc quoqꝫ. Et hoc verū i missa publica: sed i missa priuata pōt dici vno p̄nte seruitore solū qui respōdeat i ꝑsona toti⁹ ppłi.vñ nemo sacerdos p se sol⁹ pōt celebrare.7.q.i.illud.de fili.presby.c.ꝑposuit.i fi. Ep̄us ꝟo sine diacono celebrare nō pōt nisi necessitas cogat.93.dis.diaconi sūt in glo.in ver.habet. 38

¶ Ubi debet missa celebrari. R̄.ꝙ i oī loco consecrato ab ep̄o pōt libere celebrari.de cōse.di.i.⁊.c.i.⁊.c.sicut.⁊.c.sequēti.c.null⁹ Et hoc verū nisi sit interdict⁹ ⁊ pollut⁹.de quo.s̄. Cōsecratio eccłie.§.8. Fallit hoc in c.auctoritate.de priuile.li.6.vbi ꝓhibet̄ celebrari i ecclesijs ꝯstructis ab exēptis in locis nō exēptis sine licētia ep̄i. Itē licet minorib⁹ ⁊ predicatorib⁹ celebrare i oī loco honesto cū altari portatili ab ep̄o ꝯsecrato saluo iure parrochiali.qō q̄dē ius ẜm Gre.9.i extrauagāti q̄ incipit: Nos attēdētes cōsistit circa oblatiōes: decimas ⁊ primitias solum. ⁊ hoc siue sit cōsecrat⁹ loc⁹ vel nō: dūmō nō sit interdict⁹ vel pollut⁹. Et sic itellige.c.in his.de priuile.vbi hoc p̄uilegiū ponit̄ sił̄r̄ ep̄is.licz in.d.c.fi.de priui.li.6.de q̄ s̄. Interdictū.6.§.39. Aduerte ꝙ sacerdos debet tenere hostiā ⁊ calicē q̄ñ cōsecrat sup lapidē cōsecratū: ẜm Pe.de pal.⁊ debet lapis esse ita magn⁹ ꝙ saltē possit sup eo capi totus pes calicis cū hostia.de q̄ vide Altare. Nota etiā ꝙ quicūqꝫ celebrās vel faciēs celebrari dina in ciuitatib⁹: castris: vel villis nisi quaten⁹ a iure ei cōcedit̄ est ei iterdict⁹ ingressus ecclesie ipso facto cuiuscūqꝫ ordinis vel priuilegij sit munit⁹.c.ep̄oꝝ.de p̄ui. li.6. Idē si in locis a iure vel a iudice prohibitis: vt ibidē. 39

¶ Utrū de licētia ep̄i possit celebrari i loco nō cōsecrato. R̄.vt colligo ex Inn.in.c.i.de ꝯse.ec.vel al.⁊ ab Archi.post alios.i.c.missarū.de ꝯse.di.i.⁊ a Pa.in R̄ica.de ꝯse.ec. vł al.ꝑ ꝯcordia ꝙ i sua diocesi pōt ep̄s dare lnia3 vt i eccłia ñ ꝯsecrata vł oratorio possit q̄s celebrare cū altari portatili cōsecrato ex necessitate: vt no.glo.de ꝯse.di.i.vnicuiqꝫ. 40

⁊.18.q.2.q̄dā. In alijs aūt locis nō pōt da/re nisi qñ eccl'ia deest: vt i.c.pcedim⁹.de ɔse.di.i.ar.d.c.fi.qꝛ frustra ɔcederet̃ epis illud ꝑuilegiū si haberēt de iure coi. Aduerte tñ ꝙ in loco fluctuanti: vt i mari ⁊ fluminib⁹ celebrare nō licet alicui. Sed extra suā dio/cesim nō potest dare licentiā celebrādi in lo/co nō ɔ̄secrato.

41 ¶ Qua hora pōt missa pticularis celebra/ri. R. ꝙ ab aurora vsq₃ ad nonā etiā i cōuē/tualib⁹ eccl'ijs pōt quotidie celebrari. de ɔse. di.i.§.in ieiunijs.⁊.c.necesse est. Et h̄ seq̄t̃ Sco.in.4.di.13. Nec ob.c.nocte.⁊.c.solēt. de cōse.di.i.⁊.c.nō liceat.44.di.c.qd̄ a pa/trib⁹.⁊.c.fi.75.di.⁊.c.vlti.76.di.qꝛ intel/ligit̃ de solēnib⁹ missis ꝓm Host.in sūma. de cele.mis. Solēnis ꝟo debet dici in cōuen/tualib⁹ eccl'ijs hora sua.s.i vigilijs ⁊ i q̄drage/sima ⁊ q̄tuor tp̄ib⁹ hora nona. In festis ho/ra t̄tia. In ꝓfestis hora sexta: qd̄ tñ coiter nō seruat̃: qꝛ tardi⁹ d̄r in festis q̄ȝ alijs die/bus nō festiuis: ⁊ excusant̃: vt patet i iuris ꝑallega. Et sic intellige glo.in.c.i.de ce.mis. ⁊ alios doc.

42 ¶ Utrū possit dici missa de nocte. R. ꝓm Ho.vbi.s̄.ꝙ nō nisi in natiuitate dn̄i vl' ni/si ꝓm Rodo.de licētia epi: vel supioris imi/nēte necessitate: puta qꝛ infirm⁹ morit̃: nec habet̃ eucharistia.al's eā añ aurorā celebrās peccat mortalit̃. Idē dicēdū de celebrātib⁹ añ dictū matutinū.ar.ij.di.c.in his.⁊.c.ec/clesiasticarū.⁊ extra de ce.mis.c.i.⁊ vlti.ꝓm Host. Silit̃er de ꝓma dicēdū ē vbi ē cōsue/tudo ꝓm Ho. Quā q̄dē cōsuetudinē attēdo ad primā que d̄r i choro: nō ad eā q̄ d̄r a pri/uato. Uñ i religiōe minoꝝ cū mlt̄e misse di/cāt̃ de ɔsuetudine añ primā.nō credo ꝙ vo/lēs missā dicere teneat̃ ꝓ dicere ꝓmā: qꝛ sic oporteret bis eā aliqñ dicere.s.p se ⁊ postea in choro: qd̄ nō est necesse.ar.c.i.de ce.mis. ⁊ sic patet ꝙ possūt dicere missā licite añq̄ȝ dicant primā.

43 ¶ Quotiēs debet missa celebrari. R. i ec/clesijs ɔuētualib⁹ ⁊ collegiatis debēt quoti/die due misse celebrari.s.vna ꝓm officiu₃ ⁊ alia ꝓ mortuis: vt i.c.cū creatura.d̄ ce.mis. in tex.⁊ i glo.⁊ collegialiter debent dici. Et dicit Pa.ibidē ꝙ peccāt nō seruātes: tñ coi/ter nō seruat̃: ⁊ sic nō peccant.

44 ¶ Utrū q̄libet sacerdos teneat̃ q̄tidie cele/brare. R. ꝙ nō etiā i dieb⁹ festiuis: vt p₃ i.c. q̄tidie.de ɔse.di.2. Exceptis habētib⁹ curā aiaꝝ: q̄ ad min⁹ i dieb⁹ festiuis tenēt̃ celebra/re: nisi p aliū satisfaciāt ppl'o.ar.c.i.d̄ ce.mis. Aduerte tñ ꝙ si sacerdos ob sui idignitatē ⁊ sacri reuerētiā abstineat nō peccat ꝓm san. Bo.i.4.di.12.puta qꝛ pollut⁹ ⁊ hmōi. Si ꝟo stat ꝓ q̄dā icuria ⁊ negligētia sua: ita ꝙ ad min⁹ nō celebret i ꝑcipuis festis. Et maxi/me i illis i quib⁹ seculares deuoti solēt coica/re.peccat q̄dē ⁊ si nō mortaliter saltē grauit̃ vt p₃ p.c.dolētes.d̄ ce.mis.vbi valde tales reprehēdūt̃. Ricar.ꝟo.in.4.di.13.tenet ꝙ tenēt̃ italib⁹ dieb⁹ celebrare. Idē tenet scūs Tho.i.3.pte.q.82.⁊ sic v̄r ꝙ nō excusent̃ a mortali qñ sine rōnabili cā i talib⁹ dieb⁹ nō celebrant. Uñ dicit idē scūs Tho. ꝙ lic₃ q̄ ad act⁹ ordinis q̄ ptinēt ad corp⁹ x̄pi mysticū nō teneat̃: nisi q̄ h₃ ex ꝓlatōe: vt ꝑdicare: ab/soluere: ⁊ hmōi: tñ celebrare tenet̃ vt deo sa/crificiū reddat: etiam si nulli hoiu₃ teneat̃. Idē etiā ponit i.4.di.13.⁊ pōt timē ne tāq̄ȝ seruus nequā q̄ abscōdit pecuniā dn̄i cōdē/net̃. Quotidie aūt celebrare laudabile ē: si mō ex hmōi celebratōe ñ minuat̃ reuerētia debita ad sacr̄₃ ⁊ deuotio. Si aūt minuere/tur tunc aliquādo cessandū est: de quo vide Eucharistia.3.§.36.

45 ¶ Utrū istitutio bñficij ꝙ q̄s celebret o i die obliget institutū ad sic celebrādū. R. Pa. i.c.ɔsuluisti.de ce.mis.⁊ in.c.significatū.d̄ ꝑbē.ꝙ nō: qꝛ talis istitutio ē illicita ⁊ daret mām peccādi. Et id̄ taliter istitut⁹ debet ac/cipere int̃ꝑretationē ab isto tex.c.significatū vt.s.itelligat̃ ꝙ d₃ celebrare ⁊ teneat̃ q̄ȝto frequēti⁹ pōt salua honestate sua ⁊ debita re/uerētia ⁊ deuotōe ad sacr̄m: ⁊ sic itellige de q̄cūq₃ bñficiato. Silit̃er dic qñ istitueretur ad dicēdū missā peculiarē q̄tidie: qꝛ hoc nō obstāte pōt ⁊ debet dici de feria.c.q̄dā de ce. missa. Et sic patet ꝙ quis aliquādo tenetur frequētius celebrare.

46 ¶ Utrū q̄s possit pluries dicere missā in die R. Pa.i.d.c.ɔsuluisti.ꝙ nō. Facit.d.c.cō/suluisti.⁊.c.referēte eo.⁊.c.sufficit.d̄ ɔse.di.i. Nisi i duob⁹ casib⁹. Prim⁹ i die natiuita/tis i q̄ tres pñt celebrari: siue dicat̃ vna i me/dia nocte: alia i aurora: ⁊ t̄tia i hora debita siue dicāt̃ sil' i die vl' vna: ⁊ p⁹ int̃uallū duas vl' ecōtrario: qꝛ sic h₃ ɔsuetudo: h̄ añ auro/

rã nõ ꝺ3 ꝺici nisi vna. s. illa ꝺe media nocte.
Secũd⁹ respectu alicui⁹ necessitatꝭ: vtputa
q2 aliq̃ magna ꝑsona venit: puta eṗs ⁊ siles
⁊ q̊s nõ ꝺecet trãsire ꝺiẽ ꝙ nõ audiãt missã:
c. fi. ꝺe ṗui. li. 6. Et idẽ ꝺic ꝺe q̊libet alio ma
gno viro. ar. c. i. ꝺe cele. mis. Siliť credo qñ
eẽt ꝺies fest⁹ ṗcept⁹ ab eccľa ⁊ aliq̃ nõ audie
rũt missã: licet nõ sint ita magni ꝺñi ꝑ eãdẽ
rõnẽ. Jtẽ si aliquis infirmareť ad mortẽ ⁊
nõ bahereť corpus christi ꝓ eo cõmunican-
do. Addit glo. ťtiũ casũ ibidẽ. s. si eẽt ꝯsue-
tũ in aliqua eccľia ꝙ ꝺicãtur ꝺue misse vna
ꝓ viuis: alia ꝓ mortuis ⁊ nemo est qui sit
aptus nisi vnus solum: tunc poterit ambas
ꝺicere. Quartus propter paupertatẽ eccle-
siaꝝ vľ raritatẽ sacerdotiũ. 21. q. i. c. i. in fi. ⁊
ꝺe elect. c. ꝺudũ. x. q. 3. vnio. Quint⁹ qñ ꝺue
misse ꝓṗe occurrũt ꝺicẽde: puta ꝺe vigilia
⁊ ꝺe festo: ⁊ nõ est nisi vn⁹ sacerdos q̇ possit
ex̃ ꝺe ce. mis. c. i. ⁊. c. referẽte ẜm Ber. ⁊ Ho.
in. ꝺ. c. ꝯsuluisti. Jntellige tñ i oib⁹ ṗdictis
casib⁹ ꝙ pȯt plʳes ꝺicẽ: ꝺũ tñ purificatiõe3
nõ recepit: ⁊ sit ieiun⁹ alʳs nullo mȯ liceret. ꝺ
ce. mis. c. ex ꝑte. Jtẽ ꝙ nõ ꝺicat nisi ꝺuas: q2
plures ñ licet nisi i natiuitate ẜ3 coiter ꝺoc.
17 ¶ Quid si postꝙ̃ sũpsit coiõnẽ h3 hostiaz
cõsecratã q̃ supfuit. ℞. ẜm Pe. ꝙ si comode
nõ habet vñ honeste conseruet licet ei sũ-
mere: ꝺũmȯ sit ieiunus. ar. ꝺe ꝯse. ꝺi. 2. c.
trib⁹ gradib⁹. Sec⁹ eẽt ꝺicẽdũ ꝺe reliquijs:
q̃ etiã lic3 acceperit purificationẽ anteꝙ̃ ꝺe
ipsis aduerteret: tñ postea sũt sumẽde. tũ q2
nõ possũt sic seruari: imo leuiter amittereť
ꝓṗť eorũ paruitatẽ. Et i isto casu ex quo est
in actu purificationis ⁊ recollectionis reli-
quiarũ: q̇cq̇d ꝺr̃ fieri in cõtinẽti. i. q̃si simul
sumeret oia anteꝙ̃ cẽseať nõ ieiun⁹: ꝑ ea q̃
nõ. in. c. olim. el. i. ꝺe resti. spo. i gl. ⁊ ꝑ Bar
in. l. i. ff. ꝺ ver. ob. Qȯ bñ nõ. ꝓ scrupulosis.
8 ¶ Quid ꝺe illis q̇ ꝓṗť adulatiões secľariũ
plures missas celebrãt in ꝺie. ℞. ꝙ peccant
mortaliter: vt i. c. sufficit. ꝺe ꝯse. ꝺi. i. Mul
to magis si ꝓpter ꝑcuniã: q2 simoniac⁹ ẽ sal
tẽ mẽtalis si pactũ nõ interuenit expressum.
Si ṽo interuenit eẽt mẽtalis ⁊ realis ⁊ tene-
reť restituere q̇cq̇d accepit paupib⁹ ⁊ ꝺe ne-
cessitate. vt. j. Simonia. 7. in ṗn.
9 ¶ Pro quib⁹ ꝺebet ꝺici missa. ℞. ꝙ gene-
raliter ꝓ oib⁹ viuis ⁊ ꝺefunctis mortuis in
statu purgatorij. ꝺe ꝯse. ꝺis. i. c. visum.

¶ Utrũ sit ꝺicenda pro paruulis mortuis 50
℞. scũs Tho. in. 4. ꝙ sic: ꝓ pueris baptiça
tis: nõ q2 eis ꝓsit ad remissionẽ ꝑne quã nõ
tolerãt: nec augmẽtũ glorie: sed poti⁹ cele-
brať ad cõmẽdãdũ redẽptiõis mysteriũ.
¶ Utrũ liceat orare ꝓ excoicato. ℞. Ho. 51
i sũma ꝙ sic: in memẽto etiã specialiť: ⁊ etiã
in alijs orõnib⁹ q̃ fortiť ꝺicũť generaliť: tñ
nõ specialiť: q2 nõ licet. ꝺe sen. excõ. nuper.
¶ Quid ꝺicendũ sit ṗsbyter qui ꝓmisit ali 52
cui ꝺicere vnã missam ꝺe ꝺña ⁊ alteri sepa-
ratim aliã ꝓ aia matris ⁊ patris ei⁹: ⁊ ťtio
ꝓ salute sua ⁊ filiibus: ꝺicat solũ vnã missã
ꝺe ꝺña cũ collecta: De⁹ q̇ nos patrẽ ⁊ mr̃em
⁊ aliã collectã. O ipotens sempiter ꝺeus mi
serere famulo. ⁊c̃. intẽdens ṗdictis oibus sa
tisfacere. ℞. ꝙ super hoc fuit ꝺiuersa opi-
nio. Unde ꝓ intelligẽtia est sciendũ ꝙ missa
quelibet que ꝺiciť respectu operis operati:
generaliť valet oib⁹ viuis ⁊ ꝺefũctis existẽ
tibus in charitate qui nõ sunt in patria. Se
cundo valet singulariter illi qui eã ꝺicit: si
ꝺigne celebrat. Tertio valet specialiť si sũt
in statu gratie illis q̇ faciũt eã ꝺicere pro se:
vel quibus predicti vel sacerdos ꝑ intẽtio
nẽ applicãt. Quãtũ igitur ad generalẽ par
ticipationẽ sacerdos nihil potest ꝺisponere
nec ꝺebet quantũ ad singularẽ: similiter nõ
ꝺebet ordine charitatis eam alteri tribuere
q2 nemo ꝺebet ṗsumere se habere vltra ne-
cessitatẽ ꝺe merito. Quantũ ṽo ad tertiam
specialẽ que est altari applicabilis ꝑ inten
tionẽ: ꝺicendũ est ꝙ nõ minus habebit qui-
libet horũ triũ ꝙ̃ si ꝓ singulo eorũ singula
riter eam ꝺixisset. Ratio q2 ꝺe⁹ nõ equaliť
neꝙ̃ vno modo acceptat meritũ misse appli
catũ isto tertio modo: sed ẜm ꝙ sue bonita-
ti videť cõsiderata ꝺeuotiõe ⁊ ceteris q̃ con
currunt in eo qui eã ꝺicere facit. Uñ aliqñ
vna missa posset liberare vnã aiam ꝺe pur-
gatorio: cũ tãta charitate mouere posset se
quis ad faciẽdũ eã ꝺicere: quã nõ faceret li-
berare alius faciẽdo ꝺicere viginti vel tri-
ginta. Et sic quãtũ ad hoc talis sacerdos sa
tisfecit: quia quilibet predictorũ triũ nõ mi
nus habebit ꝺe merito quã si ꝓ quolibet eoꝝ
singulariter vnã ꝺixisset. Et sic itelligo opi-
nionẽ illorum qui ꝺicunt nõ minus valere
vnã missam ꝓ oibus ꝙ̃ si singulariter ꝓ q̊li
bet ꝺicereť. ꝺe cõse. ꝺi. 5. in. c. nõ mediocriť.

Nec ob. ꝙ dicūt quidā ꝙ meritū tali modo acceptū est finitū. ⁊ ideo quāto plurib⁹ diui dit᷑ min⁹ quilibet habebit: q̄ꝛ vez̄ ſi quilibet totū haberet niſi alteri cōicaret᷑: ſed nō eſt ſic: ꝭ tātū quilibet habet de iſta finitate ꝙ̄tū videt᷑ diuine bonitati. ⁊ eſt tātū ꝙ ſufficeret ꝓ oib⁹ aīab⁹ liberandis: ſi modo ſic merita nr̄a mererent᷑: q̄ꝛ miſſa reſpectu operis operati nihil aliud eſt ꝙ̄ applicatio meriti paſſionis chꝛiſti: quod ꝑ tale ſacrificiū imediate applicat᷑ illi ꝓ quo d᷑: ⁊ iō ſicut licz multis dictū meritū paſſionis chꝛiſti applicet᷑: nihilomin⁹ q̄libet nō min⁹ hēbit ꝙ̄ ſi ſolum ſibi fuiſſet applicatū: q̄ꝛ null⁹ ex toto pōt eū habere: ſed in tātū inquātū videt᷑ diuine bonitati ipſū ꝓ tali acceptare ꝭm eius q̄ dicere facit deuotionē. Et ꝓpt̄ea ꝓpt̄ meritū paſſionis chꝛiſti qđ ꝑ ſacr̄a applicat᷑ nō min⁹ efficacie habēt ſi ſil᷑ multis cōferāt᷑ ꝙ̄ ſi ꝓ vno ſolo: ſed quilibet tātū habebit quātū videt᷑ diuine bonitati ꝓ quolibet acceptare. Hoc patet in baptiſmo: q̄ꝛ ſi multi baptiçant᷑ in neceſſitate nō min⁹ habebūt de remiſſiōe: et ſic de alijs ſacramētis. Sec⁹ de alijs bonis a ſacramentis: eo q̄ꝛ cū nō ſint applicatiua meriti paſſionis chꝛiſti. Ideo ſi plurib⁹ cōmunicabūt᷑ quilibet minus habebit reſpectu opis opati. Et ex hoc pȝ quare miſſa magis valet ad remiſſionē pctō⁊ ⁊ ſacr̄a ꝙ̄ alia opera: q̄ꝛ eſt ꝓpter meritū paſſionis chꝛiſti qđ deo pr̄i offert᷑ ꝓ remiſſione illoꝝ q̄bus applicat᷑: qđ nō fit in alijs bonis. Quo ꝟo ad meritū generale ſic nō ſatiſfacit: q̄ꝛ quanto plures miſſe dicūt᷑: tāto magis aīe viuentiū exiſtentiū in gr̄a: ⁊ aīe in purgatoꝛio releuātur: vnde magis fuiſſent releuate ſi dixiſſet tres miſſas ꝙ̄ ſi ſolū vnā. Unde quātū ad ꝭ nō ſatiſfacit: p̄ſertim qñ plures miſſe dicte fuiſſent ſi ipſe nō acceptaſſet: ⁊ ideo tenetur ſatiſfacere vl̄ in miſſis vel in alijs bonis per ſpecialē applicationē. Que credo ſi fiāt nō ſolū in vna miſſa ſed etiā i plurib⁹ ⁊ i alijs orōnib⁹ ⁊ bonis ſufficiēter ſatiſfaciet: ſicut faciūt boni religioſi q̄ intēdūt ſatiſfacere: nedū in miſſis ſed etiā in reliq̄s orōnib⁹. Unde credo attēta cōſuetudine ⁊ etiā q̄ꝛ non pauciores miſſe ꝓpt̄ hoc dicūt᷑: ꝙ religioſi q̄ ſic ꝓ duob⁹ aut trib⁹ vel alijs celebrāt ſil᷑: vt dictū eſt q̄ etiā intēdūt ſpālitēr in oib⁹ miſſis ⁊ alijs bonis que faciunt p̄dictis ſatiſfacere ꝙ optime ſatiſfaciūt: nec illi q̄ talib⁹ faciūt dicere min⁹ hēbunt de ſubſidio miſſe: ꝭ etiā ſuperabūdanter ꝙ̄ ſi aliter dicere facerent. Aduerte tñ ꝙ ſi ſpālit᷑ ꝓmiſiſſet dicere miſſam de dñā: vl̄ de ſpū ſcō vl̄ i tali altari: aut tali die: tenet᷑ ſeruare ꝓmiſſū: aliter nō ſatiſfaceret ꝓmiſſioni dicēdo miſſā de alio vl̄ i alio loco. Et ſic ꝯcoꝛda opiniones q̄ no. i. d. c. nō mediocriter. ⁊ in. 4. di. 45.

¶ Utrū idē erit ſi ſacerdos ex motu ſuo diceret vnā miſſaz ꝓ trib⁹ quo ad meritū ſpeciale. R. ꝙ nō: q̄ꝛ ſicut ad meritū tale nō cōcurrit niſi ſola motio ſua: que vna nō tātū valet ſicut due vel tres reſpectu opis opantꝭ ⁊ ideo min⁹ hēbunt de iſto merito ſpeciali. Idē dic qñ vn⁹ facit vnā ꝓ plurib⁹ dicere ꝑ eandē rōnē. Et iſtud eſt qđ dicūt theo. vbi ſ. ꝙ vna miſſa ſpecialiter ꝓ aliq̄ dicta pl⁹ ei valet ꝙ̄ qñ dicit᷑ generalit᷑ ꝓ multis. Sec⁹ eēt ſi ipſe ſacerdos ꝓ aliquo diceret vnā miſſam ⁊ in eadē intēderet ſatiſfacere ꝓ aliquo alio q̄ eū rogauit: vt eā dicat ꝓ aīa ſui pr̄is: q̄ꝛ ſic reſpectu opis operātis nō min⁹ valeret: quia ſic ibi ſūt due motiones quod non eſſet in pꝛimo caſu. 53

¶ Quid de illo q̄ celebꝛat vt de⁹ ꝑdat aliquē vel aliquos. R. ꝙ peccat moꝛtalit᷑. ar. 26. q. 5. quicūꝙ. nec nocet ei ad cui⁹ ꝑditionē fit: cū natura ſacr̄i ſit vt ꝓſit. ar. j. q. 3. catholicā. nō. Jo. ⁊ Archi. i. q. i. dictū. Poſſet tñ excuſari a moꝛtali qñ tales ſunt inimici rei publice: ⁊ ipeditoꝛes bonoꝝ: vt dictū eſt. ſ. Inuidia. 54

¶ Utrū ſtatim poſt celebꝛationez miſſe ſit comedendū. R. ꝙ nō de iure: vt in. c. trib⁹ de cōſe. di. 2. ſed de ꝯſuetudine nō ſeruat᷑ illud ius. Debet ergo ꝭm Pa. in. d. c. ex parte de cele. miſ. tā diu ſtare donec ille reliq̄e ſint veriſimiliter i coꝛpoꝛe coꝛrupte. Addo etiā ꝙ donec aliq̄s grās p⁹ miſſā deo retulerit. 55

¶ Utrū tātū valeat miſſa boni ſacerdotis ſicut mali. R. ꝭm ꝙ colligo ex ſan. Bona. Ricar. ⁊ Sco. ⁊ ſcō Tho. in. 4. diſ. 13. ꝙ quo ad ſacramētū ſic ē eq̄lis. i. q. i. c. intra. Quo ꝟo ad oꝛationes q̄ in ipſa dicunt᷑ in quātū ꝓferūt᷑ ex ꝑſona toti⁹ eccl̄ie: ſic ſil᷑r tātū valet. In quātū vero habent efficaciā ex deuotione oꝛantis ſacerdotis ſic plus valet miſſa boni ſacerdotis ꝙ̄ mali. Et ideo bene facit qui libenti⁹ audit miſſaz boni ſacerdotis 56

dūmō in substātialibus nō credat excedē: q2
periculose erraret scdm predictos doctores
7 ¶ Quis tenet audire missā. R. ꝙ de pre
cepto quilibet qui nō ē excoicat⁹: nec interdi
ctus: aut legitime impedit⁹ dieb⁹ festis ab ec
clesia preceptis. de quo. s. Ferie. §. 42. De
bona honestate qlibet oi die maxime epus
vel religiosus aut ecclesiasticus. arg. c. fi. de
puil. li. 6. Et qñ sit mortale pctm̄ nō audire
in festo. vide in. d. §. 42.
8 ¶ Utrū quolibet sacerdote eā dicēte sit au
diēda. R. 7 dic vt. s. clericus. 8. §. 2.
9 ¶ Utrū sit audiēda in ꝓpria parochiali ec
clesia in diebus festiuis. R. sm Pa. in. c. vt
dñicis. de paro. ꝙ sic: nisi ex aliq cā legitima
alibi audire velit: puta: q2 parochian⁹ ē cōcu
binari⁹ public⁹: vel vt deuoti⁹ audiat: q2 me
li⁹ officiat vel ꝑpter pdicationē 7 h⁹modi.
Si vo alibi audit ex cōtēptu ꝓprij sacerdotꝫ
dicit ꝙ facit ꝯtra pceptū supioris: 7 q eum
admittit dicit ꝙ qdāmō cōmittit furtū. Sȝ
tu dic ꝙ de iure in maximis festiuitatib⁹ sicē
sūt festa dñi nr̄i. 7 b. Marie: 7 Jo. baptiste
7 siīia qlibet tenet audire missā: aut i eccle
sia parochiali: aut in publico oratorio scō a
pplo. sm glo. in. c. si qs. extra de conse. dis. i.
Et a fortiori pōt audire i ecclesijs mēdican
tiū 7 religiosoꝝ auctoritate sedis aplice edi
ficatꝫ. In oratorijs āt pruatꝫ audiētes nō sa
tisfaciūt: sicut ē in domib⁹ disciplinatorum
Sȝ an peccēt mortaliter taliter audiētes si
postea nō audiūt in parochiali: vel publico
oratorio: aut ecclesia religiosorū. dico ꝙ nō
q2 nullo cauet iure ꝙ hoc sit preceptū. Nec
ob. c. si quis extra. q2 ibi nullū verbū ē positū
laicis qd sit preceptiuū: sed solū clericis ne
celebrēt predictis festiuitatib⁹ in talib⁹ ora
torijs sine iussu vel permissiōe episcopi. Si
milit nō obstat qd ibi dicit ꝙ ad parochias
est legitim⁹ ordinarius ꝯuentus: ergo ad
alias nō erit legitimus: quia nō sequit cum
cōtineat absurdum sensum: quia ibi dicit ꝙ
in ciuitatibus: aut parochijs in predictis fe
stis audiatur: ergo etiā alibi est legitim⁹ cō
uētus. Nō obstat etiā predictū. c. vt dñicis
quia si quis bñ attēdit nihil precipit laicis:
nec etiā omnib⁹ sacerdotibus: sed solū sacer
dotibus parochialibus imponit ꝙ eijciant
illū qui cōtempto proprio sacerdote: ergo si
audiat in aliq eccia q nō sit parochia 7 sacer
dote nō parochiali nō debet expelli: ergo li
cite pōt audire. Et ꝙ solū parochialib⁹ pre
cipiat: pȝ i vbo alteri⁹: qd ē relatiuū ex duo
bus tm̄: 7 ali⁹ alia aliud ex plurib⁹: licȝ ꝑmi
scue vtamur. Et ideo nisi haberet parochiā
nō dicit alteri⁹: q2 predicta relatiua faciūt
positionē regulariter eiusdē qualitatis. Itē
posito ꝙ esset aliquod ius preceptiuum esset
abrogatū per contrariā cōsuetudinē: vt sup
Cōsuetudo. §. 9. patȝ.

m **Isericordia** sm Aug. 9. de ciui.
dei ē aliene miserie in corde nr̄o cō
passio qua si possumus subuenire cogimur.
Est etiā misericordia diminutiua penarū:
quā ipedire nō pōt excessus ire. Et no. ꝙ mi
sericordia: pietas: 7 clemētia: 7 māsuetudo
cōueniūt inquātū in eundē effectū ꝯcurrūt
qui. s. ē ꝓhibere mala ꝓximorū: sed differūt
ꝗtū ad motiuū: q2 misericordia hoc facit ex
amicicia quā habet cū proximis. Pietas vo
ex reuerētia quā habet ad aliquē superiorē.
scilicȝ deū vel parētē. Mansuetudo inquan
tū remouet iram incitantē ad vindictā. Cle
mentia vo hoc facit ex animi lenitate inꝗtū
iudicat equū esse: vt quis ampli⁹ nō puniat
Crudelitas tamē que culpam attēdit s mo
dū in puniēdo excedit opponit ꝑpter clemē
tie que dicit quādā animi lenitatē siue dul
cedinē per quā quis est diminutiu⁹ penarū
Seneca vo. li. 2. de clemētia. dicit ꝙ clemē
tia ē lenitas supioris ad inferiorē. Mansue
tudo āt cuiuslibet ad quēlibet: Sepissime tñ
accipitur misericordia ꝓ clemētia: 7 mansue
tudine: 7 pietate.
¶ Que sūt opera misericordie spiritualia.
R. ꝙ. 7. in hoc versu cōtenta. Cōsule. s. du
bitantē per doctrinā. Castiga. s. per corre
ctionē. Solare afflictū. Remitte iiuriam.
Fer defect⁹ alioꝝ. Ora ꝓ oib⁹ 7 doce igno
rātes. Et que sūt opera misericordie corpo
ralia. habes. s. Elemosyna. §. 9.

m **Oderamen** inculpate tutele qd
est. vide. s. Defensio. §. 4.

m **Odestia** dicit amō q aliqñ
est in moderando
motū animi ab excellētia per humi
litatē. Aliquādo a pertinentib⁹ ad cognitio
nē: vt ē studiū. Aliqñ quo ad corpales act⁹

⁊ actiones: vt decenter fiant: ⁊ nō scuriliter ⁊ huiusmodi. Aliquādo vero quo ad appara tū exteriorē. Et ideo modestia ē circa minora. Tēperātia vero ē in refrenatiōe delectationis boni difficilis. Et propterea differt ab ea.

m Ollities opponit̄ pseuerantie. bȝ philosophū 7. ethi. dicit̄ enim proprie bm philosophū mollis q recedit a bono propter tristicias causatas ex defectu electionū quasi cedēs debili mouenti. Dicit̄ etiā alio mō mollities prout ē cōtra castitatē: que alio mō dicit̄ imūditia seu volūtaria pollutio: vt patȝ ex glo. i. chori. 6. ibi: nec adulteri: nec molles: vbi gl. i. muliebria patiētes. Et isto modo semper est mortale peccatū: vt ibi patȝ. Sȝ primo modo nō semper: sȝ quādo recedit a bono necessario faciendo.

m Onachus grece latie singularis dr̄: q2 debet eē singularis. i. seperat⁹ a cōuersatione seculari: vt. 16. q. i. c. i. iūcta glo. ibidē. Unde ibidē in. c. monachus. dicit̄ monachus nō doctoris: sed plāgētis officiū habet qui vel se vel mūdū lugeat: ⁊ dn̄i pauid⁹ prestoletur aduentū. hec ibi.

i ❡ In quo differt monachus a cōuersis ⁊ oblatis. R. Pa. in. c. nō est. de regula. q̄ cōuersi sūt qui obtulerūt se ⁊ sua mutādo habitū tn̄ seculares sūt: q2 nō promouent̄ ad ordines. Oblati vero sūt qui se ⁊ sua obtulerūt monasterio: habitu tamē nō mutato. Et vt dicit glo. 27. q. i. vt lex. Isti cōuersi ⁊ oblati magis astringunt̄ monasterio q̄ monachi: vn̄ nec etiā causa arctioris religiōis possunt trāsire ad alia monasteria q̄ petāt a superiore licentiā: qui efficiunt̄ quasi serui monasterij. Monachi vero hodie promouent̄ ad ordines. 16. q. i. in multis. c.

2 ❡ Utrum monach⁹ possit prefici in aliq̄ ecclesia. R. Pa. in. c. monachi. de sta. mo. q̄ solus nō: vt in. c. 2. eo. ti. ⁊ in cle. ne in agro. §. ad hec. eo. ti. Cū socio vero monacho pōt de licētia sui abbatis. alit̄ nō. 58. dis. c. i. ⁊. 2. q2 nō hȝ nec velle nec nolle in hoc. c. si religiosus ⁊. c. quorūdā. de elec. li. 6.

3 ❡ Utrum monach⁹ possit hr̄e curam animarū R. Pa. in. c. i. de capel. mo. q̄ nō in ecclesia vbi monachi collegialiter habitāt ꝫ debet ab ep̄o capellan⁹ institui qui populū regat de cōsilio monachoꝝ. In alijs aūt locis possūt deputari: vt patȝ in. d. §. ad hec. dūmō non solus: vt dictum est.

❡ Utrū possit monach⁹ fieri canonic⁹ ecclie secularis. R. q̄ nō. c. i nona. 16. q. 7. de elec. cū cām q̄ inter. bm Jo. 74. di. quorūdā.

❡ Utrum monach⁹ possit pfici ecclesie quorūcūq; regulariū. R. q̄ nō: vnde si eligit̄ q̄s alterius religiōis in prelatuȝ nō valet electio. Cle. cū rationi. de elec.

❡ Utrū possit eligi in episcopū. R. q̄ sic: vt in dicta Cle. cū rationi.

❡ Utrum monach⁹ deputat⁹ alicui ecclie etiaȝ ep̄atus teneat̄ ad obseruātiā regule sue. R. q̄ sic: q̄tū ad tria substātialia regule: ⁊ vt habitū deferat etiā si sit ep̄s. de vi. ⁊ ho. cle. c. clerici officia. i fi. nec ex eo q̄ hȝ administratiōnē dȝ habere propriū: q2 eā tm̄ hȝ rōne officij sibi ipositi. de sta. mo. c. monachi. §. i. In obediētia vero distinguit̄: q2 si trāsit ad ep̄atū ex toto absoluit̄ a iurisdictiōe abbatis. 18. q. i. c. vnico. Si vero trāsfert̄ ad ecclesiā secularē q̄ nō ē subiecta abbati suo nec in spūalib⁹ nec i tēporalibus ex toto eximit̄ ab obedientia abbat̄. 16. q. i. i parochia. si vero sit solū subiecta abbati in tpalib⁹: sic eximit̄ ab obediētia abbat̄ q̄ ad spūalia. 16. q. 2. visis. ⁊. c. sane. Si vero sit subiecta q̄ ad spūalia solū: sic eximit̄ q̄ ad tpalia. Si vero sit in oīb⁹ subiecta: sic ex toto obediet abbati. Quo vero ad alia a trib⁹ dictis ⁊ ab habitu nō eximit̄ absolute. Nam ab esu carniū tenet̄ abstinere: sicut ante nisi dispensaret̄ cū aliq̄ monacho a papa vt solus pficeret̄ alicui ecclie: ⁊ sine scādalo illorū cū qb⁹ viuit nō possit abstinere: q2 tūc comedere posset bm Hof. allegat. c. q̄s q̄s. 41. dis. Factus ep̄s. bm Hosti. ⁊ videt̄ sequi glo. in. c. carnē. de cōsecra. di. 5. etiā pōt comedere. Je iunia vero ⁊ silentiū ⁊ vigilias seruare non tenet̄: vt dicit̄. 16. q. i. c. nemo. Et breuiter si attendāt̄ vba. d. c. nemo. dico q̄ ab illis solū mō absoluit̄ preceptis regule q̄ comode non pōt seruare cū exercitio platiōis sibi imposito: sed illa que ne dū nō impediūt officiū prelatiōis: imo potius adiuuāt credo q̄ teneat̄ seruare. Quod bene no. Et sic intellige. 2i. q. i. monachum.

❡ Sȝ q̄d de officio. R. vide. s̄. Hore. §. 15.

❡ Sȝ pone q̄ pdict⁹ monach⁹ indiget aliq̄ dispēsatione ad quē recurret. R. q̄ si talis

ecclesia subest abbati in spūalib⁹ ad ipsū abbatē recurret. Si vo subest epo: tūc epm habebit loco abbatis. c. si qs monach⁹. 16. q. i. Si vo sit exempta illa ecclesia ⁊ immediate sub papa: sic oportebit ad ipsum papā recurrat. ar. eoꝝ. q̄ dixi. s. Exempt⁹. §. 6.

¶ Que sūt que precipiunt vel prohibētur monachis spāliter in iure. R. ꝙ sūt. 10. que notāt in dicta cle. ne in agro. Primū quod precipit est delatio habitus debiti scdm formā in dicta clemē. positā. Scdm ꝙ oi mense cōfiteant ⁊ suscipiāt eucharistie sacramētū. Tertiū ꝙ ille qui preest exponat regulā vulgariter in capitulo vel ab alio exponi faciat. Sed pdicta solū astringunt monachos nigros: vt in dicta clemē. notat. Quartū ne vtātur camisijs: vt in. c. cū ad monasteriū. de sta. mo. Quintū ꝙ seruēt silentiū continuū in dormitorio refectorio ⁊ oratorio. In claustro vo certis horis: ibidē. Sextū ꝙ faciant capitula de trienio in trienniū. c. in singulis. eo. ti. Septimū aucupationes ⁊ venationes interdicunt eis. d. clemē. ne in agro. Octauū ne ad curias pncipū vadāt vt suis monasterijs damnū inferāt: aliter sūt excōmunicati illi qui administrationē nō habēt Nonum ne arma infra septa monasterij teneāt. Et de isto ⁊ superiori: vide. s. Excōicatio. 7. cāu. 38. Decimū ne carnes comedāt nisi in necessitate: vt i. d. c. cū ad monasteriū Multa sūt alia q̄ ne dū eis: sꝫ etiā oib⁹ religiosis sūt, phibita q̄ vide. j. Religios⁹. §. 65

¶ Quid de monachis qui in illis monasterijs comedūt carnes in quib⁹ memoria non extat ꝙ nō comedūt. R. do. Car. cōsuluit. vt recitat Pa. in. d. c. cuꝫ ad monasteriū. ꝙ impune possūt comedere vt ex q̄ ipsi nō fuerūt auctores nec apparet ex q̄ cā fuit itroductū pōt psumi ex aliqua causa legitima introductū. Secus qū ex corruptela: qꝛ non excusant. de cōsuetu. c. cuꝫ tanto. Sed de hoc dic vt. j. Religiosus. §. 32.

¶ Utꝝ appellatiōe monachoꝝ veniāt alij religiosi. R. Pa. in. c. ex parte. de postulando. ꝙ qū cōstitutio emanat respectu religionis: licet loquat de monachis: tū extendit ad oēs religiosos cuiuscūqꝫ religiōis. Et h̄ nisi possit assignari ratio diuersitatis inter eos ⁊ monachos. Quod no.

¶ Utrū monachus possit cōfiteri episcopo vel penitētiario. R. ꝫm Rodo. ꝙ sic: nisi sit exēptus vel pūilegiatus a papa.

m **Monasterium** an obligetur ex facto monachi. R. ꝙ nō: neqꝫ ex delicto: neqꝫ contractu: nisi in duob⁹ casibus. Primus si hoc sit versū in vtilitatē monasterij: quia in tātū tenet: ⁊ nō plus. ar. 10. q. 2. hoc ius. Secūdus si a cōuentu sit cōmissa administratio: quia in tantū inquantū se extendit administratio in tantū obligat: ⁊ nō plus. ꝫm Inno. in. c. olim. de priuile. Et hoc intelligo tam de monacho q̄ abbate. Facit in ar. ꝙ non obliget. insti. de aucto. tuto. in pnci. vide glo. ij. q. i. de psona.

1 ¶ Utrum possit acquiri per monachū obligatio alteri monasterio. R. sic etiaꝫ per monachū fugitiuum: vt. ff. de acquirē. pos. l. i. 18. q. i. Abbates.

2 ¶ Utrū relictū monacho cum tali cōditione ꝙ nihil acquirat monasterio valeat. R. ꝙ nō: nisi talis cōditio intelligat ꝙ nihil acquirat monasterio respectu vtilitatis: nō respectu iuris: sicut no. Bar. in auct. excipitur C. de ho. que libe. qꝛ tūc valet: qd est dicere ꝙ cōuentus permittat illū administrationem habere relicti: sicut ⁊ seruus dicit habere propriū: vt. l. is qui suis. ff. de manu. ⁊ facit qd legitur. ⁊ no. in glo. l. lucius. §. tres heredes. ff. ad trebel. Quod quidē dictū Barto. Limito verū quādo talis administratio refertur ad casum licitū. s. vt dispenset i pios vsus quod religiosis licet etiā. de testamē. c. 2. libro. 6. vel vt conuertat ad vsum vestimentorum: vel librorū: ⁊ huiusmodi. Non autē liceret vt posset administrare ad libituꝫ illa bona tāq̄ propria etiam de licentia pape. d. c. cum ad monasteriū.

3 ¶ Quid si abbas nō vellet consentire vt p dictam licitam administrationē susciperet. R. Relictū non valebit ⁊ remanebit apud grauatū. l. vnica. C. de ca. tollen. ⁊ glo. in. d. §. tres heredes.

4 ¶ Utrū bona ingrediētis ptineant ad monasteriū iure successiōis: an iure traditiōis inter viuos. R. ꝙ magna ē cōtrouersia inter doc. ⁊ glo. iur. ciuil. de quo vide Albri. in auct. ingressi. C. de sa. sanc. eccle. Sed tu teneberius esse ꝙ iure successiōis. Attamē si lesum fuerit poterit restitui ad minoris similitudinē:

vt.C.si vt ab here.se ab.per totū.

5 ¶ Quid de bonis ingredientiū ordinē mino/rū: aut aliorū qui nihil possunt habere. R. Albri. in.d.aucţ.ingressi recitat opiniones quatuor. Prima q̄ habeant̄ pro derelictis. Secūda q̄ pertineant ad venientes ab intestato Tertia: q̄ ad episcopū in cui⁹ diocesi subsūt Quarta q̄ acquirātur ecclesie romane cui subsūt ⁊ inde alant̄. Et hec est verior. de quo nō me extēdo: quia habēt oēs tales priuile/gia in huiusmodi: quib⁹ oportet stare. ⁊ vide s. Legatū primo.§.5.

6 ¶ Utrū acquisita per monachum expulsū vel fugitiuū efficiant̄ monasterij sui. R. vt colligo ex no. ab Inno.in.c.cū olim.de pri/uile.⁊ Hosti.in ti.de infantib⁹ expo.⁊ alios. q̄ si monasteriū noluit eū recipere vl̄ maior pars capituli: sic erūt episcopi vel alteri⁹ mo/nasterij si ipsū est ingressus. Si vero sol⁹ Ab/bas: vl̄ minor pars fuit in culpa: sic acquiret monasterio suo. Si autē nō curauit redire talis monach⁹: ⁊ totū monasteriū vidēs eū vagabūdū neglexit: sic siliter acquiret epi/scopo: vel alij monasterio si q̄d ingredit̄: sic de seruo dicit̄ in.l.q̄d seruus.ff.de stipu.ser/uo. q̄ fit apprehendētis. Quod si monaste/riū repetijt: sed nō potuit obtinere aliquo im/pedimēto: sic acquirit mōasterio suo. i aut̄. de san.epis.§.si monachus. Prelatus enim pōt monachū fugitiuū vendicare cū oibus bonis per eū acquisitis.c. abbates.18.q.2. Aut si forte ad aliud monasteriū sit trāsla/tus propter peccatū suū: puta: quia ponit̄ in alio monasterio ad penitentiā faciendā: ⁊ huiusmodi.27.q.1.c.si qua monacharū. sic bona illa que proprio monasterio attulerat quo ad vsufructum erūt secūdi monasterij. 16.q.6.de lapsis. ⁊ post eius mortē redibūt ad primū. Si vero transit ad scōm monaste/riū licite: quia strictius: vel q2 promouet̄ in prelatū alterius: sic tenent aliqui in.c.q̄d ad te.de cleri.piuga. q̄ quicq̄d acquiret postea erit secūdi: sed alia primi.⁊ videt̄ tex. pro hoc 18.q.1.in.c.vnico. Alij dicūt q̄ oia sibi vn/decūq; prouēta erunt secūdi: vel dignitatis quia vident̄ accedere ad personā: licȝ expres/se fuerūt collata tēpore ingressus rōne predi/cta. ⁊ illud.c.vnicuȝ.loquit̄ de acquisitis ex industria monachi: q2 erunt penes primum monasteriū in quo ea acquisiuit: ⁊ hoc vlti/mū sentit dn̄s Car.in dicto.c.q̄d a te. Pa. vero ibidē tenet vt bona primonialia sequā/tur personā.ar.huius.c.q̄d a te.⁊.c.ex trans/missa.de renun.⁊.l.2.ff.de colle.illici.⁊ hoc sequi videt̄ Hosti.⁊ Jo.an.in.d.c.q̄d a te.⁊ magis placet mihi opi. Cardi.

7 ¶ Utrū monasteriū possit grauari noua cō/suetudine: seruitio: vel onere. Respōdeo q̄ nō. Nisi a principio de cōsensu episcopi a pa/trono sit ei imposita: vt in.c.scientes.de censi. nō tñ intelligas q̄ in dote necessaria possit etiā a principio imponi aliq̄d onus: sed intelli/ge in alijs a dote predicta.

¶ Utrū quis possit frequētare monasteria monialiū. R. q̄ nō: nisi ex cā manifesta ⁊ rō/nabili: al's post admonitionē frequētātes si sūt clerici deponūt̄: si laici excoicent̄.c.mo/nasteria.de vi.⁊ ho.cle.

9 ¶ Utrū monasteria dupla feminarū ⁊ re/ligiosorū sint licita. R. q̄ non: vt in.c.diffi/nim⁹.⁊.c.in decima.18.q.2.

¶ Utrū quis possit prefici duob⁹ monaste/rijs. R. q̄ nō: sicut nec plurib⁹ ecclesijs curā habentib⁹ animarū: nisi vnuȝ dependeat ex alio.de prebē.c.cū singula.li.6.imo plus si monachi vnius monasterij: priorat⁹ vel ec/clesias aut administratiōes seu officia vni⁹ monasterij cōsueta per eiusdem monachos gubernari sine licētia pape cōmitterēt mona/cho alteri⁹ monasterij sūt priuati auctorita/te ,puidēdi ea vice ⁊ recipiētes fiūt ieligibi/les ipso iure.d.c.cū singula.§.fi.

¶ Utrū abbas possit vsufructū alicui⁹ rei relictū monacho ei auferre. R. q̄ sic: p no. in aucţ.ingressi. C.de sac.sanc.eccle.⁊ in.c. 2.de sta.mo. Sed quid si addat̄ si molestet monachū cadat a legato.glo.in.l.lucius.§. tres heredes.ff.ad trebel. Hāc questionē for/mat.⁊ ibi Bar.⁊ per Cy.in.l.quotiēs.in fi. C.de dona.q̄ sub modo.⁊ per Bart.⁊ Bal. ⁊ Jo.de imol.in.l.si alienū.in principio.ff.de here.insti. Et cōclude q̄ si legans disponat per viā pene nō valet: q2 imposito pene sup facto impossibili.de iure vel de facto nō va/let: vt.l.cerdonē.ff.d op.liber.⁊.l.i.C.de his que pe.noie. Sed si vult nō possit molestari dicat lego vel relinquo vsufructū tali mona/cho donec ⁊ quousq; abbas faciat ei q̄stionē ⁊ ex tūc nō relinquo.ita dicit Bal. in dicta l.i.in.7.q. ⁊ Paulus de castro in dicto.§.

tres heredes. Sed in eo qd habuit monach⁹ nõ cõtrouersiã poterit abbas cõtrouersiaʒ facere ⁊ illi auferre scdm predictos.

m **Onialis** nõ debet habere singularẽ hitationẽ: ſʒ cõmuniter tam in ecclesia ꝙ in refectorio ⁊ dormitorio eẽ debet. 18. q. 2. pernitiosam vt sibi sint testes castitatis ⁊ honestatis: vt in auct. de mona. §. cogitandũ.

¶ Non debet loqui monialis cũ aliquo monacho nisi cũ socia: vel p̃sente abbatissa ⁊ breuiter. c. diffinim⁹. ⁊ c. in decima. 18. q. 2.

¶ Utrũ possit cantare in choro cum monachis. R. ꝙ nõ: vt in. d. c. pernitiosam.

¶ Utrũ moniales teneant̃ seruare clausuram. R. ꝙ sic oẽs: vt in. c. periculoso. de statu re. libro. 6. Nec obstat quod quidã dicũt ꝙ nõ põt eis indici vita arctior ipsis inuitis: quia hoc nõ pertinet ad arctiorẽ vitã: sed ad cõseruationẽ honestatis debite: ⁊ ideo nõ excusant̃ a peccato mortali que non obseruant clausurã cũ possint: põt tamẽ abbatissa exire pro homagio faciendo cũ honesta societate: ita tamẽ ꝙ ad alia nõ diuertat. Similiter si esset aliqua que notabili morbo laborãs sine aliarũ infectione ibi esse nõ posset: vt in dicto. c. periculoso. vbi prelatis ipsarũ precipitur ꝙ prouideãt: ⁊ ꝙ nõ permittant patere accessus quarũcũq; personarũ ad eas: nisi ex rõnabili causa: ⁊ manifesta ⁊ ꝙ singulis annis eas visitent: ⁊ ille que sũt ita exempte ꝙ imediate subsunt pape debet eps̃ auctoritate ap̃lica visitare: vt no. in cle. attẽdẽtes. de statu mo. ⁊ in. d. c. periculoso.

¶ Utrũ teneat receptio monialiũ nõ mendicantiũ facta vltra numerũ earũ que possint sustentari sine penuria de prouẽtib⁹ monasterij. R. ꝙ nõ: imo ipso iure est nulla. dicto. c. periculoso.

m **Oneta** quot modis falsatur Uide. s. Falsari⁹. §. 4. ⁊ 5. ⁊ de qua debet fieri solutio. vide. j. Solutio. §. 2.

m **Ora** Incurritur cũ quis nõ facit id qd facere tenet̃ ⁊ eo tẽpore: vt no. in. c. vltimo. de locato.

¶ An requirat̃ monitio vt quis cõstituat̃ in mora. R. ꝙ si dies est apposita obligationi nõ requirit̃: quia dies interpellat pro homine. d. c. vltimo. ⁊. C. de cõtrahen. ⁊ co. stipula. l. magna. de quo vide obligatio. §. 8. Si ꝟo dies non est apposita obligationi nec alia cõditio sic requirit̃ monitio scdm Bal. i. l. nõ ignorat. C. de fructi. ⁊ li. ex p̃. ⁊ Angelũ i. l. manumissori. C. de obse. pa. pre. ⁊ Pa. in. c. licet heli. de simonia. ⁊ in. c. 2. de accusat. Facit lex in fideicõmissi. ⁊ ibi est casus aureus. ff. de vsuris. ⁊ in. l. quidaʒ yberus. in verbo qua de re volo vt cũ ybero loquaris. ff. de seruit̃. vrba. predi. ⁊ id qd legit̃. ⁊ notat̃ in. l. debitores. presentes prius de nũciationibus pueniendi sũt. C. de pigno. ⁊ in. l. si ex legati causa. ff. de verbo. obliga. ⁊ in. c. accusatio. 2. q. 7. licet glo. dicat in dicto. c. licet heli. ꝙ i pecuniarijs admonitio est de honestate non de necessitate. Tamẽ Ludouicus de roma i suis notãdis tenet ꝙ si debitor citat̃ sine monitione ⁊ confitet̃ debitum ꝙ debet actor cõdemnari in expensis si poterit probare ꝙ nõ fuit munitus: quia debitori incũbit probatio: ⁊ sic negatiua. Ratio: quia ius presumit ꝙ creditor monuerit eum: quia cõmuniter sic solet fieri: vt dicit̃ in dicta. l. in fideicõmissi. Et istud est verissimũ. de iure fori Sed de iure poli teneo ꝙ si creditor ex timore etiam reuerẽtiali nõ audet petere debitũ vel ignorat: ꝙ tũc etiam sine monitione constituatur debitor in mora: al's non: quia ex q̃ scit ꝙ ei debetur ⁊ sine omni respectu potest petere ⁊ nõ petit videtur cõsentire ꝙ teneat Et sic intellige. l. in omnib⁹ obligationib⁹. ff. de regu. iur. ⁊ theologos in quarto. Attẽdite ꝙ morosus tenet̃ etiam ad restitutioneʒ dãni dati ei cui nõ soluit ⁊ lucri cessantis. fʒ ea que dico. j. Usura. i. §. 14. ⁊ 30.

¶ Quomõ purgatur mora. R. ꝙ ex celeri solutiõe ante requisitionẽ factã: vt no. in dicto. c. vltimo. Facit. c. cũ Bertoldus. de re iudi. ⁊. c. ex tue. de cleri. nõ resi. Aduerte hic ꝙ mora ⁊ culpa equiparãt̃: nisi in hoc ꝙ mora est purgabilis. l. si seruum. §. sequit̃. ff. de verborũ obliga. Et sic põt intelligi. l. si is. in fi. ff. de iure dot. Et ideo si res que est restituẽda vel dãna eodẽ mõ esset peritura apud dominũ vel eũ cui est danda nõ tenet̃ morosus. l. fi. §. i. ff. ad le. ro. de iac. ne creditor lucretur cũ aliena iactura Hoc sequit̃ Fulgo. in. l. qd te. ff. si certũ peta. 2

¶ Sed quid si dubitatur an peritura fuisset. R. ꝙ debitor morosus nõ liberatur: q2 3

interpretatio fit contra eum. l. cum res. §. fi. ff. de lega. pmo.

m Mors est triplex corporalis spiritualis et gehennalis. de pe. di. vltima. c. vltimo.

j ¶ Utrum quis possit sibi infligere mortem corporalem. Uide. s. homicidium. i. §. 2.

2 ¶ Utrum mors temporalis sit satisfactoria pro peccatis. R. Sco. in. 4. di. 21. quod mors naturalis quantumcunque sit necessaria: tamen si voluntarie acceptetur est sufficiens pena pro omnibus peccatis venialibus: et forte pro magna parte pene debite pro mortalibus. Ex quo infertur et quod multo magis est satisfactoria mors que infligitur alicui etiam pro peccato suo si voluntarie et patienter sustineatur.

3 ¶ Utrum mortuus resuscitatus restituatur in integrum. R. vt elicitur per glo. et Archidia. in c. 2. 32. q. 7. et per Jo. an. et Pa. in. c. frater nitatis. de fri. et male. post Uincen. et Ber. Bri. quod quo ad ea que imprimuntur in anima non perdidit: et ideo non restituitur. Unde sacerdos resuscitatus non reordinatur nec baptizatus. et huiusmodi. Jo. an. idem sentit etiam in professione licet character non imprimatur: quia obligatio acquiritur deo qui non moritur. c. fi. de condi. appo. Sed Pa. tenet contrarium in hoc: quia talis obligatio est restricta ad tempus propterea profitentes dicunt: toto tempore vite mee promitto etc. Et hoc credo verius. et opinio Jo. an. militaret quando quis simpliciter promitteret seruare talem regulam. In aliis autem in quibus nec character imprimitur: sed adherent corpori. Jo. and. dicit quod non restituitur nec recuperat: quia actio semel extincta non reuiuiscit. c. ex transmissa. de renun. Sed glo. in. l. ex his. ff. de legi. et in. l. seruus effectus. ff. de actio. et oblig. tenet quod recuperet indistincte. Unde dicit quod rumpet testamentum quod ante fecerat et recuperat bona. Archid. vbi supra tenet quod restituitur quasi iure postliminii. Et idem tenet Joan. de santo. et bene. Ratio: quia si restitutio principis in integrum refertur ad omnia. l. i. C. de sen. pas. 2. q. 3. quoties. in fi. ergo fortius restitutio dei Sed tu dic quod sicut non extinguitur obligatio illius qui promisit nauem alienam: sed solum cessat quousque dominus nauem destruat animo reparandi eam ex eisdem lignis: quia eadem nauis censetur: vt in. l. qui res suas. §. aream promisisti. ff. de solu. Sic in proposito: quia dominus dissoluit talem aio vt postea ex eisdem pulueribus resuscitaret. Et opinio contraria possit seruari quando fuisset morte resolutus non aio restaurandi: quia tunc nauis licet restauretur non est eadem: sed in isto casu non potest esse. In matrimonio tamen certum est quod non restituitur nisi de nouo contrahatur iterum: quia semel fuit dissolutum ex morte: et ideo non recuperat iure postliminii: vt i. l. non vta patre. ff. de capti. et postlimi. reuer. secus in aliis: vt dictum est. Bar. etiam in. l. i. C. de sa. sanc. eccle. tenet quod resuscitatus iterum moriturus: vt Lazarus recuperat et reuocat testamentum: sicut per natiuitatem filiorum: secus resuscitatus non amplius moriturus non rumpet.

¶ Utrum spolians mortuos peccet. R. quod sic: et grauissime punitur secundum leges: vt de sepul. viola. l. pretor. §. aduersus eos. et phus. 4. ethi. latronibus tales annumerat.

¶ Utrum mors ciuilis equiparetur morti naturali. R. Be. in. c. susceptum. de rescrip. lib. 6. Archidia. ibidem. et d. Anto. in. c. licet. de offi. delega. plene prosequitur. Sed tu conclude: quod aut verbum mors profertur a iure in materia stricta et exorbitanti a iure communi. Et in dubio intelligitur de morte naturali: vt in. d. c. susceptum. et. l. 3. §. hec verba. ff. de nego. ges. et ibi glo. et Bar. Aut ius non est strictum in quo scribitur mors: sed est extendibile ex identitate rationis. Tunc si mors ciuilis non habet per omnia eundem effectum quo ad id de quo agitur quem habet mors naturalis non extendetur nec equiparabitur morti naturali: vt dicit glo. in. d. c. questionum. et in. d. c. licet. alias sic. Si vero verbum mors profertur ab homine: tunc in dubio non equiparatur: quia verbum hominis debet referri ad mortem naturalem: vt in. l. ex ea parte. §. insulam ff. de verborum obliga. Jo. autem. 16. q. i. placuit dicit quod regulariter mortis appellatione intelligitur naturalis mors.

¶ Quis dicatur esse in mortis periculo. R. infirmus quotidiana febre. Obsessus in loco vbi machine iaciuntur: vel a talibus hostibus qui eum volunt occidere. Nauigaturus per loca periculosa: vel iturus per loca insidiosa. Aut etate confectus et huiusmodi: vt patet. ff. de dona. cau. mor. l. mortis causa. cum tribus sequentibus. Uel dic quod arbitrium boni viri est sequendum vt pensatis conditionibus iudicet si probabiliter iminet periculum mortis: et tunc dicatur in periculo mortis.

¶ Utrũ liceat requirere a moriẽte φ sibi re
uelet statũ suum post mortẽ. R. fm Tho.
in quol. φ sic t dũmõ hoc subintelligat si deo
placuerit ⁊ hoc nõ fiat ex infidelitate vel du
bitatione fidei.

m Ulier Uide supra. Femina.

m Ultiloquium scdm Alex.
scda scde. de multiloquio dicit vt ẽ
multitudo locutiõis cũ superfluitate: vel pre
ter vtilitatẽ vel necessitatẽ. Et sic intelligit
illud prouer. 10. In multiloquio non deerit pec
catũ. Aliud tamẽ est proprie loquẽdo multi
loquium aliud verbositas siue linguositas.
Quia linguositas sonat in contẽptũ puenie
tẽ ex cõsuetudine superflue ⁊ inordinate lo
cutionis. Multiloquiũ vo non determinat
tantũ quantũ linguositas: sed stat in genere
⁊ licz sit veniale: tñ linguositas põt eẽ mor
tale. vnde Job. 11. Nũquid verbosus iustifi
cabit: quasi dicat non.

m Unus trib⁹ modis dr̃. Ali
qñ capit p dono: qd q
dẽ ẽ pprie id qd sponte pstam⁹ ⁊ ex
nulla necessitate vel iuris officio: qd quidez
si nõ pstaret nulla eẽt rephẽsio: vt. ff. de vb.
sig. l. mun⁹ pprie. Differt tñ q2 mun⁹ ẽ donũ
cũ cã. Donũ vo se habet in pl⁹: q2 etiã aliqñ
sine cã: vt patz in. l. inter donũ ⁊ mun⁹. ff. de
verb. sig. Aliqñ capit p officio cuz honore.
Aliqñ p honore sine onere: vt habet de his
oib⁹. in. l. mun⁹. trib⁹ modis dr̃. ff. de verb.
sig. Unde in. d. l. mun⁹. pprie est qd necessa
rio subimus. l. imperio. ne eius qui potestatẽ
habet iubẽdi. Et de isto hic tracto.

¶ Quottuplex ẽ mun⁹. R. φ triplex. Quod
dã sordidũ qd cõsistit in vilib⁹ officijs: vt in
arena fodienda calce coquẽda: ⁊ alia exẽpla
in. l. maximarũ. C. de excu. mune. Et potest
dare ista regula in ipsis Agnoscendis scdm
Bar. in. l. vnica. C. de mulierib⁹. q2 sicut il
lud ẽ honor: q2 in loco reputat honor: vt no.
Inno. in. c. de multa. de pben. ita illud est vile
qd reputat vile ⁊ hz officia vilia: ⁊ hec tãtũ
dant vilib⁹ personis nõ maiorib⁹: vel humi
liorib⁹. C. de susce. prepo. ⁊ archa.

¶ Quoddã mun⁹ dr̃ honestũ cũ honore an
nexo ⁊ ista munera appellãt honores. in. l.
cui muneris. ff. de mu. ⁊ ho. ⁊ ista sũt officia
seu dignitates publice. d. l. vnica.

¶ Quoddã dr̃ mun⁹ honestũ solũ: q2 non 3
hz nec honorẽ nec vilitatẽ annexũ: vt ẽ tu
tela: cura ⁊ h⁹mõi. ff. de excusa. tuto.

¶ Quõ dicũt pfata munera psonalia me
re. R. φ tunc qñ explicant labore corporali
solũ sine sumptu vel detrimẽto rerũ ppriaꝝ
l. fi. in pn. ff. de mu. ⁊ ho.

¶ Qñ dicũt pñmonialia seu realia. R. φ 4
tũc pprie qñ cõsũptu pprio fiũt ab alijs.

¶ Qñ dicũt mixta. s. psonalia ⁊ pñmonia 5
lia seu realia. R. φ qñ cũ labore corporali a
nobis explicãt ⁊ cũ sumptu nostro: vt colli
gitur in. d. l. fi. §. patrimonioꝝ.

¶ Quõ dicunt ordinaria prefata munera 6
siue personalia siue realia. R. φ ordinaria
sũt quãdo habẽt certã ⁊ ordinatã pstationẽ
per aliquã legẽ vel statutũ seu cõsuetudinez
longã: vt. ff. de vaca. ⁊ excusati. mune. l. in ho
norib⁹. §. qui muneris publici.

¶ Quomõ dicant extraordinaria. R. φ 7
quãdo nõ per legem: vel statutũ: vel cõsue
tudinem imponunt sed scdm voluntatẽ do
minorum scdm Bar. ⁊ patet in. l. vnica. C.
de vaca. publi. mune. Unde per accidẽs ista
imponunt.

¶ Aliqñ ista munera dicunt indicta vt qñ 8
pnceps iponit per legẽ aliqd mun⁹ vel p sta
tutũ qd a principio erat extraordinariũ: sed
nũc efficitur ordinariũ.

¶ Aliquãdo dicit superindicta vt quãdo 9
supra ordinarium aliquid imponit propter
necessitatẽ occurrentẽ. Facit. l. vnica. C. de
superindicto. Est ⁊ alia distinctio. Gre. su
per illud Esa. 33. qui excutit manum suam
ab omni munere φ triplex est. Mun⁹ a ma
nu ab obsequio ⁊ lingua. de quo. j. Simo
nia. §. in principio.

m Urmuratio scdm quã
dã apostil
lã super illud sapiẽtie pmo. Custo
dite vos a murmuratiõe. Est quedã quere
la cũ impatiẽtia in his que hõ deberet patiẽ
ter ferre: ⁊ cõmittit aliquãdo contra deum
per displicentiã eo φ nõ tribuat psperitatẽ
vel aduersitatẽ. scdm merita hominũ: vl q2
imittit tribulationes vel non regit mundũ
modo nostro ⁊ tamen iniuste: quia Hiere.
12. Justus quidem tu es domine si dispu
tẽ tecũ: licet nobis sint occulta talia iudicia

Aliquádo est cōtra prelatos. de quib⁹ dicit 90. di. Alien⁹ sit a fratrū vnitate qui murmurauerat: ⁊ ideo apostol⁹. Ne murmuraueritis ⁊c. ꝑme chor. x. ⁊ quādo sit peccatū mortale: dic ꝙ tūc qñ ex ipsa fit aliqd ꝯ ꝑceptum dei: puta: q̄ dicit vel credit deū iniustū vel iudicat temerarie. ⁊ h⁹mōi.

m **Utilatio** quid sit. vide supra. Homicidiū 5. §. sexto.

m **Utus** ꝑ signa pōt petere sacramēta: ⁊ ei sūt dāda. 26 q. 6. qui recedūt. ⁊. c. se.

¶ Utrum possit contrahere matrimoniū. vide. s̄. Matrimoniū. 2. §. 4. ⁊ matrimoniū. 3. Jmpedimēto. 18.

m **Utuum** ē qd̄ de meo fit tuū ff. si cer. pe. l. 2.

¶ Jn q̄b⁹ reb⁹ ꝯsistit ꝓprie mutuū R. ꝙ in reb⁹ que cōsistūt in numero: vt pecunia: ⁊ h⁹mōi: pondere: vt massa auri: vel argēti. ⁊ h⁹mōi: vel mēsura: vt vinū: oleum triticū: ⁊ que vsu cōsūmūt: vt in. d. l. 2. ⁊ in sti. q̄. mo. cōtrahi. obli. in ꝑn. Unde Rodo. mēsurā restringit ad mēsurā qua grana vel liquida mēsurant nō ad illam qua pāni vel ēre. Et aduerte q̄ debet dari mutuū vt reddat nō eadē res in numero: ꝟ silis in genere: siue tātūdē ⁊ eiusdē vtilitatis ⁊ ꝑcij: ⁊ eodē mō. Unde si dedit pecuniā: nō illā restituet ꝟ similē: ⁊ h⁹mōi: aliter trāsiret vel in comodatū: aut depositū: vel aliū cōtractum. l. 2. ff. de ꝯhē. empt. ⁊. l. 2. ff. si cer. pe. Et no. ꝙ hic nō accipit genus ꝟm porphiriū: sed ponit specialiter pro quibusdā rebus que cōsistunt in nūero pondere ⁊ mēsura. Unde tenet Azo. ꝙ si quis mutuo dedisset pondus argenti: ⁊ reciperet pecuniā ad numerū ꝙ est mutuū si pecunia sit argentea: quia idē genus reddit ⁊ tantūdē facit. l. i. §. vlti. ff. de au. ⁊ argen. lega. ⁊ ꝓpterea si res mutuata perit periculum est mutuū accipiētis etiā si casu fortuito. l. incēdiū. C. si cer. pet. insti. qui. mo. re. cōtrahi. obliga. §. item. Secus si data eēt pecunia in bursa cōsignata quia nō ē mutuum l. si ab initio. ff. si cer. peta. oportꝫ ergo ꝙ tradatur vt sit accipiētis mutuū nō cōsignata aliter nō erit mutuū.

2 ¶ Utrū dare mutuū petenti sit de ꝑcepto. R. ꝟm Sco. in. 4. dis. 15. ꝙ habens pecuniā sibi pro aliquo tēpore inutilē mortaliter peccat si eam nō mutuat indigēti ⁊ petēti: quia facit ꝯ ꝑceptū nature ⁊ christi. Luc. 6. mutuum date. ⁊ Matth. 5. Sꝫ si ei esset vtilis puta negociādo vel aliud de ea faciēdo tunc distingue scd̄m ꝙ. s̄. dixi. de elemosyna. §. i. quomō est de precepto ⁊ scd̄m illā distinctionē a fortiori dic de mutuo: quod no.

¶ Quomodo in mutuo sit vsura: vide. j. Usura ꝑmo per totū.

o **Aufragium** ē nauefracta submersio rerū ⁊ corporū qd̄ plerūq3 casu fortuito cōtingit ꝓpter vim tēpestatis vel fluminis. l. depcatio. ⁊ ꝑ totū. ff. ad. l. ro. de iac.

¶ Utrū rapientes aliquid de naufragio teneant. R. ꝙ sic: ad restitutionē: nec excusat aliqua cōsuetudo. dicta. l. depcatio. ⁊. ff. de incen. rui. ⁊ nau. l. si quis ex naufragio. nec excusant a peccato mortali si rapiūt intētione retinēdi: nec excusant ex aliquo precepto quia contra preceptū dei. Leuitici. 19. Diliges proximū tuū sicut teipsum. Episcopus aut alius prelat⁹ debet deponi. Laicus anathematiçari. 24. q. 2. illi qui. ⁊ de treuga. c. innouamus. scd̄m leges infra annū in q̄druplum. Post annū in simpluꝫ puniunt. l. i. in ꝑncipio. ff. de incen. rui. ⁊ nau. Et hoc verū nisi sint nauigia que exercent pirraticā prauitatē: vel nisi christiano nomini inimica: vt in cōsti. Fede. ad decus. §. nauigia. C. de furtis auct. nauigia.

2 ¶ Quid de dñis qui cōueniūt cū nautis de certa quantitate danda ne depredent in naufragio. R. ꝙ tenent restituē quicq̄d hac de causa accipiunt: nisi spontanea liberalitate eis daret. ꝟm Rodo. bene liceret statutum quo quis lucrat tantū ꝓ rebus recuperatis in mari naufragis: intellige si fit ꝓpter vtilitatē naufragorū qui aliter nō recuperarēt res suas: sed perirent in mari.

¶ Utrū inueniēs res iactatas in mari vel ex naufragio teneat eas restituere. R. Pa. in. c. cū dilecti. de accusa. ꝙ aut erant pro derelictis: ⁊ sic fiūt capientis: quia qd̄ ī nulli⁹ bonis ē efficit naturali rōne capiētis. insti. de re. diui. Si ꝟo nō erāt pro derelictis: sed fuerūt ꝓiecte vt euaderent periculū maris: tūc cū ꝓiiciēs remaneat dñs eas occupās aio retinēdi cōmittit furtū: vt in glo. d. c. cū di-

lecti. ꝛ. l. qua rōe. §. vlti. in fi. ff. de acquirē. re. do. ꝛ ē excōicat⁹: vt in. c. excōicationi. de rapto. si non restituit ꝙ pmū poterit. Et ꝗ uis Jo. an. ibidē dicat requiri monitionem anteꝙ incurrat excōicationē. tamē Pa. ibidē dicit ꝙ quo ad deum ꝛ conscientiam est excōicatus: si ꝙ primū poterit restituere non faciat: ꝛ multo forti⁹ hoc habet locū in hisq rapiūt violenter res naufragorū. Si autem simpliciter accepit nō cōsiderando an essent derelicte: vel ne excusat a furto: vt ē tex. no. in. l. falsus. §. si actū ff. de fur. Et etiam ego credo ab excōicatione. ar. d. l. falsus. ꝛ hisq no. Joā. an. in. c. quāte. de sen. excō. in nouel la. de quo vide supra. Inuenta. in pncipio. ꝛ limita vt ibi.

4 ¶ Sed querit an sit presumēdū ꝙ tales res sint pro derelictis. R. idē Pa. vbi. s. ꝙ ex cō iecturis pōt presumi. Nā si librū obtusū pānis ꝛ bene sigillatū ꝓijcit presumit non habuisse ꝓ derelicto. secus si apertū: ꝛ sic in simi libus. Similiter quādo nō statim quesiuit. de quo. s. Inuēta. in pn.

n **Auta** caupo. ꝛ stabulari⁹ tenēt de leuissima culpa: non de casu. l. et ita. §. at hoc edicto. ff. nau. ca. ꝛ sta. ꝛ dicit nauta qui nauē exercet nō remiger. vt. l. i. eo. ti. §. nautā. Similiter caupo. ꝛ stabulari⁹ qui hoc exercent: ꝛ insti tores eorum: vt in. d. l. i. §. fi. Nec obstat. l. i. §. si vestimēta. ff. depositi. vbi depositarius nō tenet nisi de leui culpa: quia ē speciale in istis vt teneant de leuissima culpa. Sz ego in cōscientia nō credo teneant nisi de leui: vt ff. nau. ca. ꝛ sta. l. nauta. et. d. l. ꝛ ita loquit i odiū taliū qui solent fraudē facere: vt ibi pz in. §. at hoc edicto. Et ideo cū fundet se super presūptione nō habebit locū in cōscientia: nisi spāliter accepisset mercedē ꝓ custodia: vt. s. Locatio. §. 23. vel nisi qn̄ res reqrebat diligentissimā custodiā quā scienter accepit custodiēdā: qꝛ sic tenet de leuissima.

1 ¶ Sed quomō probat datū tali in pecunia R. ꝙ si consueuit portare talem quantitatē pecunie: tunc credetur suo iuramēto: alꝰ nō nisi quaten⁹ ꝓbet. ar. ff. de re. mili. l. nō oēs. § a barbaris: nā talis debet nūerare pecuniā i cōspectu hospitis. ff. depositi. l. i. §. sicuta.

2 ¶ Utrū naute ꝛ ꝑfati dantes claues came re dño deponenti excusent si perdat. R. ꝑm glo. in. l. debet. ff. nau. ca. sta. §. item si predi xit. ꝙ si a principio dedit claues et predixit ꝙ nolebat teneri excusat: alꝰ nō. Similiter tenet quādo a principio nō dedit claues sed postea: licz ꝑdixerit. ꝑ. l. sicut. C. de ac. ꝛ ob. nisi ille exꝑsse cōsensisset nolle illū teneri.

¶ Utrum prefati habeāt locū in eo qui hospitat aliquē nō tanꝙ caupo: sed sicut ciuis sine mercede sicut fit quādo rex venit in ciui tate aliqua ꝛ distribuit suos per domos. R. ꝙ nō: vt. l. fi. ff. si messor. fa. mo. dix. ꝛ ar. ff. de aleato. l. i. §. itē notandū. ꝛ ideo si gratis fit tenet solum de dolo ꝛ lata culpa. 3

¶ Utrum naute possint preponere res suas depositis quādo vtrasꝙ nō pōt saluare. vide. s. Comodatū. §. 16. 4

n **Ecessitas** triplex. prima sine qua vita corporalis sustētari nō potest. ꝛ de hac dicit prime. Jo. 3. Qui habuerit substātiā huius mūdi. ꝛ viderit fratrē suū necessitatē habere. ꝛc. Secunda necessitas dicit oportuna: sine qua vita comode sustentari nō potest: ꝛ ad hanc remouendā in proximo quili bet ex pietate inducit. ad Ro. 12. necessitati bus sanctorū cōmunicātes. de quo dic vt. s. Auaricia. §. 3. Tertia est proficua sine qua vtiliter vita non sustentat: vtputa: haben di libros pro studēdo. ꝛ huiusmodi: ad quam succurrendā perfectio amoris inflāmat pro prima necessitate. secūda ꝛ tertia. licet mēdi care pensatis circūstantijs. Et ecclesiastici possūt redditus habere ecclesiasticos: alꝰ nō nisi cum dānatione ꝑm Henri. de gandauo. in. 4. quol. q. 26. Et sic intellige glo. in. c. ꝑ carie. ꝛ. c. se. 10. q. 2.

¶ Utrū illud quod dicit necessitas facit licitum ꝛ non subijcit legi. in. c. licet. de ferijs intelligat de prima solū. R. ꝙ de prima solum. ꝛ hoc intellige quando tale quid quod est cōtra legem nō est malū de se: vtputa: qꝛ ex aliqua circūstantia potest licite fieri: qꝛ tali necessitate occurrēte non requirit alia dispensatio: sed ꝓpria auctoritate quis pōt cōtrauenire. Similiter dic pro secūda necessitate. dūmodo recōpensatio aliqua fiat: sicut dicit dñs Anto. in. c. i. de ferijs: ꝙ licz doctoribus cōsulere pro forensib⁹ in festo: dūmodo aliquā elemosynā in recōpensationem faciant. Facit gl. in. c. presbyter in verbo de 1

nariū. 82.dis. ⁊ melius dictū.c.licet.sed ego credo sit tutius habere dispēsationē a prelato in ista secūda. In tertia vero necessitate oīno requirit̄ dispensatio: aliter nō faceret licitū. Et scd̄m hoc intellige glo.in.l.i. §.cum in eadem. ff.ad.l.ro.de iactu.que dicit ꝙ tempore necessitatis oīa sunt cōmunicāda: ⁊ quod ibi dixit Ange.s.ꝙ tēpore caristie si mendicus furet̄ panē nō incidere in penā: facit.c.3. de fur. ⁊ similia que loquunt̄ de necessitate: q2 aliqñ de pma: aliqñ de alijs.

n **Egligentia** ē omissio alicuius qd̄ fieri debet ⁊ pōt: vnde nō potest esse negligētia: vbi quis nō est in mora. de elect.c.vlti.de cōces.preben.q2 diuersitatē: no.in.c.si cōpromissarius.in pncipio.de elect. lib.6. Et ideo aliquādo negligētia dicit̄ lata culpa. vnde.ff.mā.l.si fideiussor.in princ.dicit̄ dissoluta negligētia prope dolū est. id est lata culpa. Et quādo dicat̄ lata culpa.no.in.l.noia.C.arbi.tute.cū suis cōcor.⁊.s̄. Culpa in pncipio. Noīe etiā negligētie simpliciter venit leuis culpa etiā ⁊ leuissima: vt patz in c.preallegatꝫ: facit. 28.di.c.de siracusane.⁊ c.cū ex eo.in fi.⁊.c.cōmissa.§.porro. de elec. li.6. ⁊ hoc ē qñ q̇s tenet̄ de leui vel leuissima culpa: al's nō. Noīe vero negligētie magne venit lata culpa: vt.ff.de act. ⁊ obliga.l.i.§.is quoqꝫ apud. vbi tex.q̄si apert⁹. Aliquādo vero includit dolū.s.cum lex imponit penaz negligenti: quia tūc sub negligente includit dolosam negligentiam: vt no.Ge.in dicto.c.si cōpromissarius.

¶ Utrū negligētia sit peccatū mortale. R. ꝙ si q̇s omittit ex negligētia facere illa ad q̄ tenet̄ de p̄cepto vl' ex officio in his vbi versat̄ notabile dānū sibi cōmissor: sic ē mortale peccatū de sui natura. Et hoc nulli dubiū in his que sūt de iure dīno precepta: vel ex officio cōmissa. In his aūt que sūt de iure positio solū.nō credo semp sit mortale: nisi includat in se dolū vel cōtēptū: vt.s̄. patz in ti.de inobediētia. Et sic intellige ⁊ limita glo. in.c.ea q̄.de offi.archi.⁊.81.di.c.dictum. ⁊.11.q.3.placuit.12.q.2.indigne. In alijs aūt que nō sūt de p̄cepto: negligētia coiter ē veniale peccatū: vt pz.25.di.§.alias ea demū.⁊ hoc verū nisi faciat totalit̄ excedē a charitate dei q2 ēt sic eēt mortale pctm̄ fz Tho.22.q.54

¶ Utrꝫ teneat̄ ad restitutionē de dāno dato pximo ex negligētia i officio suo: vl' alio opere.vide.s̄. Culpa.§.6.

n **Egocium** seculare q̇d ē R. ꝙ cum sit multiplex nō pōt diffiniri: ſʒ ex aliq̄ꝛ enumeratiōe possum⁹ alia similia iudicare sic fit.25.di.§.crimis appellatio. ⁊.23.q.5 de liguribus.⁊ ex̄.ne.cle.vel mo.c.i.dicit̄ ergo negociū seculare.primo cū q̇d plus iusto appetit̄ qd̄ turpe lucrū est. Itē ⁊ munera iniusta accipe vel dare. Et vniuersaliter oīa p q̄ hō seculariter viuit in aliq̄ pctō dicit̄ seculare negociuꝫ.hoc pz in.d.c.i. Itē d2 seculare negociū mercātia seu negociatio. Itē oē quod fit p lucrādo: sicut artes: pcurationes cārū ⁊ negociorū factiones. ⁊ huiusmodi. Unde dicit̄ negociū quasi negās otiū. de verborū sig.c.forus.§.cōstat. ⁊ seculare: q2 secularibus rebus habēdis impēdit̄. Uel ſm glo.in sūma.21.q.3.dicit̄. Primo p mercātia. Secūdo p causis secularib⁹ tractandis. Tertio p administratiōe rerū seculariū. de hoc habes.s̄. Clericus.9.§.i.

¶ Que negocia secularia phibēt̄. R. ꝙ secularib⁹ ⁊ phibēt̄ illa q̄ sine mortali fieri nō possūt. Sed clericis ⁊ religiosis sūt interdicta multa: vt patz in dicto.c.i. ⁊ habes sup̄. Clericus nono.

¶ Utrū negociatio que cōsistit in vendendo ⁊ emendo: que alio mō vsitatiori d2 mercantia sit licita. R. Alex.in tertia pte sūme tractatu.de iudicialib⁹.cū quo ꝯcor. Inno. in.c.i.ne cle.vel mo.⁊ Jo.an.in.d. Rubrica ⁊ Pa.in dicto.c.i.ꝙ de se nō est mala nec illicita. Sed pōt fieri illicita rōne circūstantie cause: psone: modi: tēporis: loci: cōmertij. Ex circūstantia cause.s.quādo pter cupiditatē vel aliqd̄ aliud malū fit: ⁊ sic tale pctm̄ est qualis finis per quē fit. Unde ille qui negociādo intēdit lucrū tāq̄ vltimū finē: ⁊ cupit sine labore ⁊ sollicitudine ex auaricia diuitias cōgregare: eijciet̄ de tēplo paradisi. ſm Alex. ⁊ sic patet ꝙ efficit̄ mortale peccatū ei. Negociari aūt pter pꝛiā necessitatē vel pietatē.s. ad dispēsandū in pios vsus lucrum: vel pter rei publice vtilitatē: vl' pximi ē causa legitima q̄ facit vt fiat sine pctō: aliter nō. Circūstātia psone facit illicitā. s.si ē cleric⁹: vl' religiosus, de q̄.s̄.cleric⁹.9.opor

tet ergo sit secularis q negociator debet esse. Ex circũstantia modi sit illicita.s.qñ exercetur & cũ dolo: vel cũ mẽdacijs: vel alijs pacis seu periurijs. Et si sunt pctã mortalia: sicut mẽdaciũ qd dicit intẽtione decipiẽdi proximũ etiã in magna re si posset vel periuriũ: sic negociatio ẽ mortale peccatũ. Itẽ ex circunstãtia tẽporis.s. festiui ab ecclesia pcepti. de quo dic vt.s. Ferie.§.zi. Itẽ ex circũstãtia loci.s.diuino cultui deputati: sicut ẽ ecclesia: vel cimiteriũ. In ecclesia enĩ nõ põt fieri sine pctõ mortali nisi magna necessitas excuset: vt patz p.c. decet domũ dñi.de imu.ec.li.6.iũcto.c. relinq nolum⁹.de cu.eucharistie. Et hoc intellige de actuali cõtractiõe rerũ q sine strepitu fieri nõ põt. Sec⁹ esset in venditione candelarũ que sine vbis fit. Aut in cõuentiõe alicui⁹ rei emende: vel vendẽde postea: qr nõ esset mortale peccatũ. Itẽ ex circũstantia cõmertij: qd quidẽ est dãnosũ rei publice: sicut cũ quis emit vilius: vt carius vendat & cũ dãno rei publice: sicut sũt illi q totum granũ emunt: vel oẽs merces: & hui⁹modi: vt postea vendant modo suo. Si vo cõmertiũz est vtile rei publice: sicut illud q merces portant de terra vbi abundant ad aliam vbi deficiũt: vel illud quo de vna re fit alia sicut faciunt artifices de lana pannũ de cera candelas: et huiusmodi: vel illud quo quis cõseruat res quas emit vt vendat tempore debito: eo quia quilibet non potest statim emere: sic istis licet negociari si alie circũstantie adsunt. Alijs aũt est damnationis. & de eis loquitur Chryso. 88.dis. ejiciens. & no. Sco. in quarto.15.di.q.z.ar.z.

¶ Utrũ ille qui carius vendit q̃ emit in eodẽ loco licite hoc facere possit. respõdit Ale. vbi supra titulo de legib⁹. q si id pro se emit & postea processu temporis nõ indiget: licite vendere potest pro precio occurrenti: q̃uis sit cari⁹ q̃ quãdo emit: quia nõ ad hoc emit & lucrum aduenit ratione temporis. Si vo emit vt venderet tẽpore quo carius erit: sic si fecit pro vtilitate terre sue. scilicet ne homines postea indigerẽt & non inuenirent: & ipse aliquid lucraret pro sua sustentatiõe et sue familie. Uel si a casu aliquid emit p bono foro: & postea iuenit qui illud vult emere p cariori: & cõcurrant ea que dico supra. Emptio.§.septimo.cũ alijs circũstantijs predictis hic: sic licet laicis sed nõ clericis. Si aũt fecit solum vt lucraret sine aliqua vtilitate rei publice: immo potius cũ dãno: sic peccat mortaliter: vt patet per dictuz.c.ejiciens.& de istis intellige illud.c.quicũq tẽpore.14.q.4.vbi turpe lucrũ dicit tpe vindemie vili⁹ emere: vt carius vendat. istis cõcordat Hugo. & Lau.14.q.4.si qs. & Tho.zz.q.77. & Pa.in.c.i.ne cleri.vel mo. Non tamen tenetur ad restõnẽ talis turpis lucri de necessitate: sed de consilio scdm Rodoñ. Nisi forte fuisset causa talis excrescentie: puta: quia totum emit vt carius postea posset vendere: quia sic teneret ad restitutionẽ damnificatis: si tale damnum als non occurrisset.

Quid de artificibus qui faciũt artem que nõ est nisi ad malũ. vide.s. Ars.

n **Eophitus** dicit nouus in fide vel in religione: vt.48.distinc.c.quoniã. & c.sicut.

¶ Utruz neophitus in fide possit ordinari R.q nõ etiã ad minores ordines: vt patet in.§.i.& d.c.qm̃.ea.di.

n **Igromantia** vide.j. Sortilegium.

n **Ominatim** qs dr̃ inter dict⁹: vl excoicat⁹. R. Pa.i.c.i lateranẽsi: de pre.q vbi agit de pena incurrẽda ipso iure: sic nõ dr̃ qs noiatim: nisi exprima ei⁹ pprium nomẽ. qr hoc iportat ethimologia vocabuli: & in istis odiosis nõ ẽ recedẽdum a ppria significatiõe verbor: nisi de mẽte cõstet: vt in c.statutuz.de elec.lib.6. Nisi circunstantie sint ita expresse & stricte q ex toto importãt vices proprij nominis: facit p hoc.l.z.ff. de libe.& posthu.& institu.de exhe.libe.§.nominatim.& in.l.quotiens.§.si quis nomen. ff.de heredi.insti.facit.l.certũ.ff.si cer.pet. vtputa: dr̃ fili⁹ petri q nõ habet nisi vnicuz filiũ.& huiusmodi. Et sic intellige & limita. Inno.in.d.c.i lateranẽsi hoc etiã seqr glo. & Imola.in cle.i.de vi.& ho.cle.in vbo noiatim. Si vo non agitur de pena incurrenda ipso facto: tũc etiã dr̃ noiatim expssus: qui per circũstantias nõ sic strictas exprimitur Et sic intellige. & limita glo. & Pau. in cle.i. de vita & ho.cle.in.vsi.noiatim.& glo.in.c.

constitutionē. de sen. excō. li. 6. Puta si dice ret magister carpētari⁹ talis loci iunior ꝛ hu iusmodi: qđ no. bñ. Et ad glo. in. c. a nobis. el. i. de sen. ex. quā videnť seq̄ cōiter doc. dic ꝙ intelligiť ꝙ ita sunt excōicati q̄si noiatim fuissent expssi: ꝫ nō ꝙ dicanť noiatim excōi cati: qꝛ q̄s pōt excōicari: lꝫ nō noietur.

n **Otarius** vide tabellio.

n **Otorium** diciť triplex ꝫ glo. in. c. vestra de coha. cle. ꝛ mu. ꝛ ibi Pa. sequiť. s. notoriū presūptionis: ꝛ istud est qñ ius vehe mēter aliquid presumit: vt in filiatione que ex coniecturis a iure inductis diciť notoria ꝛ idē est istud notoriū sicut presumptio iurꝭ. Secundū est notoriū iuris: quia in iure siue in iudicio oriť: sicut cuꝫ quis conuinciť in iu dicio: vel sponte confiteť vel per sententiam condēnať in iudicio. Tertiū est notoriū fa cti: ꝛ istud est cum populus est testis alicui⁹ facti: ꝛ nō est locus inficiationi vt no. Arch. 2. q. i. de manifesta. ꝛ bonus tex. in. c. cū dile cto. de pur. ca. Et diciť notoriū facti clara ꝛ famosa locutio ex euidentia rei surgēs: q̄ ter giuersatione aliqua celari nō potest: vt pbať in. c. tua. de coha. cle. ꝛ mu. ꝛ. c. euidentia. de accu. Et istud notoriū facti est triplex. Pri mū facti permanētis vt ꝙ palatiū dñorum est in platea: ꝛ sic diciť notoriū quasi res no ta oībus volentibus videre eam facit auc. q̄ semel. C. quō ꝛ qñ iu. ꝛ. d. c. euidentia. Secū dum est facti trāseuntis ꝛ nō redeuntis: vt si in cōspectu populi sit aliquis interfectus: sili ter vox pconis qꝛ notoriū ē p tūc nō p nūc: ꝛ sic i tellige quod no. gl. in. d. auc. qui semel. Ter tiū est facti interpolati: exemplū in eo q̄ pa ratus est mutuare sub vsuris: ꝛ de meretrice quia nō semper mutuat vel peccat. Sꝫ Bar. post Jaco. butri. in. l. ciues. C. de appel. dicit ꝙ notoriū est quod habet actū permanenteꝫ vt edicta in alto pretorio: ꝛ ꝙ in platea ē pa latiū dñoꝝ. Illa autē que nunꝗ͂ habuerunt actū permanentē vt vox preconia ꝛ hmōi nō pñt trāsire in notoriū ꝫ bñ in manifestū.

j ¶ Sꝫ quot hoiuꝫ sciētia requiriť ad faciē dum notoriū facti. R. fuerūt varie opinio nes. Sed mihi placet opi. glo. in. d. c. de ma nifesta. que dicit sufficere scientiā. io. hoium ad minus. Quam sic intelligo: vt colligo ex Pa. in. d. c. vestra. ꝙ si vicinia nō habet dece hoies seu psonas nō pōt oriri notoriū. Si vo habet decē psonas solū: oportet oēs sciāt Si aūt habet plus oportet ꝙ omnes sciant vel maior pars: ꝛ illa pars nō sit mior decē perso nis. Et ꝙ talis vicinia faciat notoriū: hꝫs bo nū tex. in. d. c. cū dilecto. Et sic pꝫ ꝙ nō req̄ riť sciētia totius populi vt volūt aliqui.

¶ Utrū in notorijs sit ordo seruādus iuris z R. Pa. in. d. c. vestra. ꝙ vbi agiť d̄ ꝯsangui nitate pbanda requiriť: ꝫ in alijs nō nisi so la citatio. Et hoc itellige dex vbi ꝯstat ꝙ nul la defensio cōpetit vel pōt cōpetere. Sed vbi pōt ꝯpetere sic est necesse seruare: ꝫ nō ois so lēnitas solita. Similiter requiriť pbatio no torij p duos testes ad min⁹. no. glo. in. l. 3. ff. de testi. nisi sit notoriū facti pmanētis: vt in d. c. euidentia.

n **Ouale** in priuilegijs pijs locꝭ cōcessis: intelligiť ois ager de nouo ad cultū redactus: de q̄ nō extat memoria ꝙ aliquādo fuisset cultus de ver. sig. c. quid per nouale.

n **Ouicius** pprie diciť q̄ ha bitu religiōis ac cepto nōdū p aliquā pfessionē astri ctus experiť religionis austeritatem.

¶ Quis possit esse nouiti⁹ pprie. R. ꝙ qui libet qui est rōnis capax: ꝛ puber. 20. q. i. per totū. ꝛ de regu. c. cū simus. ꝛ quilibet qui po test esse religiosus: ꝛ q̄s sit: vide. j. religiosus §. 4. Unde lꝫ añ annos pubertatis: vel obla tus a parentib⁹: aut alꝭ quis possit suscipere habitū: tñ pprie nō est nouicius: qꝛ experiri nō potest q̄d sit castitas: nec malicia pōt sup plere etatē: vt in. c. ad nostrā. ꝛ. c. significatū de regu. ꝛ ideo oportet cōpleuerit. 14. annum masculus: femina vo. 12. j

¶ Per quantū tēpus debet quis esse noui cius. R. ꝙ regulariter per annū: vt in. c. con saldus. 17. q. i. ꝛ in. c. ad apostolicā. de regu. z Tamē quia istud tēpus dať in fauorē noui cij: vt experiatur: ꝛ similiter monasterij: vt probent si pro eis cōuenit. Ideo prelato cuꝫ cōuentu ꝯsentiente: ꝛ interueniēte voluntate nouicij potest añ annū pfiteri: ꝛ tenet pfes sio: lꝫ male faciāt plati si sine magna discre tione hoc faciant: vt in. d. c. ad apostolicaꝫ. Fallit hoc in monachis q̄ habēt monasteria in insulis multū rigidis: quibus prohibetur

ne ante.18.ānū aliquē recipiāt ad ꝓfessionē
vt in.c.quia in insulis. de sta.regu. Quā qui
dem ꝓhibitionē Jo an.⁊ post eū Pa.in.d.c.
quia in insulis extendūt ad fratres mino/
res ⁊ predicatores vt nō recipiāt ad ꝓfessio/
nē aliquē añ.18.annū: ⁊ placet mihi ꝑ idēti/
tatē rōnis expresse: vbi debet fieri extēsio le
gis: vt.s̄.dixi lex.§.6. Etiā fallit in omnib⁹
mēdicantib⁹ qui nō pñt recipere añ annū cō/
pletū ꝓbationis ad professionē: vt in.c.non
solū.⁊.c.ꝯstitutionē.de regu.li.6.
5 ¶ Sed qd si quis nō obstāte ꝓhibitione re/
cipiat̄ ad professionē añ annū ꝓbationis: vl̄
ante tēpus debitū. R. ꝙ si quis recipiat̄ ad
professionē añ annos pubertatis ꝓfessio nul
la est ipso iure vt in.d.c.ad nostrā.⁊.c.signi
ficatū.⁊ hoc in quacūq; religione. Si ꝟo qs
recipiat̄ añ.18.annū vbi nō est recipiēdus.
Hosti.tenet ꝙ etiā nulla sit ꝓfessio ꝓpter.d.
c.quia in insulis.⁊ cōiter ipsū recitādo tran
seunt hoc.⁊ facit ꝓ sua opinione.l. nō dubiū
C. de legi.⁊ regula que cōtra ius.de regu.in.
li.6. Pa.videt̄ dubie loqui an sit obligatus
illi religioni quā ꝓfessus est tñ: ħ tñ ꝙ sal/
tē in genere sit obligatus affirmat. Sed ego
credo ꝙ non religioni in genere: sed in spēcie
illi quā professus est obligat̄: quia talis ꝓhi/
bitio principaliter respicit fauorē ꝓfitentis:
cui ipse pōt renūciare. et hoc iudicio meo ap
te probat̄ per.d.c.ad apostolicā. vbi patet ꝙ
abbatib⁹ ꝓhibet̄ receptio añ annū: aliter nō
punirent̄ faciētes cōtrariū: ⁊ facta tenēt. et
sic ad.l.nō dubiū.⁊ regulā que cōtra ius pōt
dici ꝙ nō est nulla: quia alio iure sustentat̄
s̄.d.c.ad apostolicā. Si aūt loquamur de ꝓ/
fessione que fit añ annū probatōis sic tenet:
vt dictū est. Nisi in religiōe mendicantiū in
qua professio facta añ annū ꝓbationis com
pletū nō obligat nisi religioni in genere: non
aūt illi quā quis ꝓfessus est ḃm ꝙ.ī.dicā. et
illi q̄ tales q̄ receperūt aliquē scient̄ peccarūt
mortaliter. Et nō possunt ampli⁹ ad ꝓfessio
nē recipere: ⁊ vlteri⁹ debet puniri pena que ꝑ
grauiorib⁹ culpis solet infligi: vt i.d.c. nō solū.
4 ¶ Sed nūquid si durāte suspēsiōe ꝑdicta re/
cipiet aliū ad ꝓfessionē efficiet̄ irregularis.
R. Ge.in.d.c.nō solū ꝙ non: q2 oportet ꝙ
actus q̄ fit post suspensionē sit actus de attri
butis certo ordini: cuiusmodi nō est receptio
ad ꝓfessionē. Igitur nō erit irregularis: ꝙ̄

nis alij dicāt ꝙ sic: ⁊ nō bene.
¶ Sed quis poterit absoluere a dicta su/ 5
spēsione. R. Ge.in.d.c. non soluz.tenet ꝙ
solus papa q2 cū.c.nup.de sen.ex.nō habēt lo
cū i inferiorib⁹ epō: ⁊ isti sint exēpti.ḡ cū ab
epō nō possit absolui necesse habēt ire ad pa/
pā. Sz ego cū teneā ꝙ.d.c.nup.habeat locū
etiā in curato vt aperte loquit̄ iō poterunt
absolui a ꝑlatis suis. Et sic ꝯcorda opiniōes
que sūt i.d.c.nō solū.⁊ recitat Ge.sic distin/
guēdo: ꝙ aut suspēsio est ad tēpus: ⁊ sol⁹ pa/
pa absoluit: nec hz locū.d.c.nup. Aut nō ē
ad tēpus: ⁊ sic hz locū: ⁊ ħ teneo qd sequit̄ gl.
ibidē: de quo vide.s̄.absolutio.i.§.4.
¶ Utrū ꝑdicta pena.c.nō solū.habeat locuz 6
in monialib⁹ sancte clare ⁊ predicatorū. R.
Ge.ꝙ sic: cū dño Lappo: ⁊ hz ex priuilegio
habeant ꝓpriū: ⁊ nō mendicēt ꝑ hoc nō tolli
tur q̄n sint de ordine mēdicantiū nec ꝑuilegi
um in vno valet ad oīa. Quod limito de illis
ꝑme regule sancte Clare. Sed de minoristis
nō credo cū ex regula habeāt propriū. Et at
tēde ad eoꝝ regulā an hēant ꝓpriū ⁊ sic nō ex
tendit̄ ad eas an nō possint habere: ⁊ sic extē
ditur: ꝙ̄uis ex priuilegio habeant possessio/
nes: vel de facto nō mendicēt.
¶ Quero q̄n incipit ann⁹ ꝓbatiōis. R. ꝙ 7
a die ⁊ hora impositionis habitus: dūmodo
sit pubes quo ad alias regiones: sed quo ad
minores ⁊ ꝑdicatores: ⁊ monasteria i silua/
ticis insulis: oportet hēant annū.17.cōpletū
vt patet per predicta.c.ad nostrā.c.significa
tum.⁊.c.quia in insulis.
¶ Nūquid furiosus pōt esse nouicius. R. 8
ꝙ nō: accipiēdo nouiciatū ꝓ anno ꝓbatōis
vt de regu.c.sicut tenor. Vñ si stetisset in re/
ligione per centū annos nunq̄ poterit profi
teri: ⁊ si ꝓfitet̄ ꝓfessio nulla est: sicut nec ma
trimoniū contrahere: vt.ff.de spon.l.furor.
Nec ratificat̄ ꝑ ratihabitionē postq̄ fuerit
sane mētis. Sicut nec ꝓfessio facta añ ānos
pubertatis: nisi ꝑ delationē habitus inducēꝫ
professionē tacitā postq̄ est sane mētis: ⁊ cō/
pleuit annos pubertatis: aut ꝑ professionē ex
pressā se obligauerit: vt patet per.c.i.de vo/
to.li.6.facit.c.sicut tenor.de regu. Et placz
mihi: ꝙ̄uis Host.⁊ cōmuniter eū sequētes vi
deant̄ tenere ꝙ ratificet̄ si nō cōtradicit. ħ ꝑ
seuerauerit postq̄ est sane mētis ⁊ pubes fa/
ctus: ⁊ idē dicūt de ipubere: sed tu tene istud

pseuerare: vt dixi cũ delatõe habit⁹ iducẽꝫ professionem tacitam.

9 ¶ Utrũ nouicius possit exire. R. ꝙ sic libere sine omni licentia: vt patet in.c.statuim⁹. de regu. ꝓpter verbũ libere nec incurrit in aliquã inhabilitationẽ quo ad ordines vel beneficia ecclesiastica vel secularia ex tali egressu: patet hoc ex.c.postulasti.de regul. Fallit hoc in illo qui professus est tacite: vt patet ĩ d.c.statuimus.

10 ¶ Quid de bonis que donauit religioni ante ingressum vel in ipso ingressu. R. Pa.in.c. qđ a te.de cle.pu. ꝙ si donauit oĩa: tunc indubio videt̃ donasse causa mortis. Unñ cã cessãte p professionẽ tacitã vel expressaꝫ reuocat̃ inde recedẽdo: ar.l.seia.in fi.i.R.ff.de dona.causa mortis.⁊.l.nõ oĩs.in prin.ff.si cer.pe. Facit quod no. Bar.in auc̃.ingressi.C.de sacrosan.eccle. Et idẽ dicit Bar. ibidem de illo cuius professio nõ tenet q̃uis profitẽs crederet tenere qđ recuperabit: quod ꝓbat per.l.si pater.⁊.l.necapud.C.de here.instit. vbi quis credẽs aliquẽ fratrẽ vel filiũ: ⁊ hac contẽplatione reliq̃t bona sua: reperto ↄ̃rio auferunt̃ ab eo: ⁊ veniũt succedẽtes ab intestato: vt.d.l.si pater. Si ꝟo nõ donauit oĩa sed aliqua solũ: ⁊ sic dico nõ videt̃ donasse cã ingressus: ⁊ iđ nõ recuperabit.ar.eoꝝ que habentur in.c.beneficiuꝫ.⁊.c.constitutionẽ.de regu.li.6. Et sic lĩmita ⁊ intellige Hostien.⁊ Pa.in.d.c.statuimus.qui vident̃ cõtrarij. Similiter nõ recuperat si donauit non causa ingressus: sed ex interuallo: vt in.c.fi.de dona.⁊.l.perfecta donatio.C.de donati.que sub modo. Idem dicit Bar. vbi.s.de illo qui sciebat professionẽ nõ tenere ꝙ donata nõ recuperabit: quia videt̃ donasse.l.cuius p errorẽ.ff.de regu.iu.⁊.l.cãpanus.ff.de ope.liber.et intellige quo ad iuris presumptionẽ: ⁊ in dubio. Sed in ↄsciẽtia vel alio mõ vbi potest sciri ꝙ solũ donauit causa igressus: ⁊ nõ alio modo: sic recuperabit quia semper videt̃ datum causa mortis.

11 ¶ Quid de bonis nouicij moriẽtis ante ꝓfessionẽ tacitã vel expressaꝫ. R. Ci.⁊ multi alij doc.in.d.auc̃.ingressi.tenuerunt qđ debent spectare ad monasteriũ quia ibi moriẽdo videt̃ mori vt monachus. Idẽ tenet domin⁹ Anto.in.c.in presentia.de ꝓba. Bar. in auc̃.si qua mulier.in fi.C.de sacrosan.ec. ꝓ prefata opinione allegat.c.fi.de suc.ab intesta.tamẽ nõ firmat sed dicit relinquendũ canonistis. Pa.in.dicto.c.in presentia.distiguit ⁊ bene: quod aut intrãs expresse ↄtulit bona sua monasterio. Et sic est vera opinio predictoꝝ quod sũt monasterij: si nõ exꝓsse reuocauit. Si ꝟo expresse nõ cõtulit sed simpliciter intrauit causa probationis: sic succedent ꝓximiores: ⁊ nõ monasteriũ. Nam cuꝫ iste nõ fuerit religiosus cum effectu.c.religioso.de sen.excõ.li.6. Bona ei⁹ nec tacite nec expresse trãsierũt ĩ monasteriũ: presertiꝫ cũ adhuc haberet facultatẽ faciẽdi testamẽtuꝫ ideo proximiores succedent.

12 ¶ Quomodo nouicius efficit̃ tacite professus. R. ꝙ tribus modis efficit̃ tacite professus. Primo ꝓm Jo.an.⁊ dñm Anto.⁊ Pa. in.c.vidua.de regu.quãdo se ingerit actib⁹ qui solũ cõueniũt professis de iure vel cõsuetudine: ⁊ hoc facit ex certa sciẽtia.s.sciẽs solũ cõuenire talem actũ professis. Itẽ quod hoc faciat sponte ⁊ non ex metu. Item ꝙ per triduum in eodẽ ꝓposito perseueret: aut loco perseuerãtie tridui ꝙ fecerit cum habitu professorum distincto in forma scissura vel colore. Aliter vno istoꝝ deficiẽte nõ iducit̃ ꝓfessio tacita: puta si facit nesciẽs cõpetere solũ ꝓfessis: vel ex metu vel sine perseuerantia tridui: dũmodo loco perseuerãtie tridui nõ ponatur habitus professoꝝ: q2 ideꝫ facit qđ triduũ. Secũdo iducit̃ tacita ꝓfessio ex delatione habitus professoꝝ. Dũmodo faciat ꝓmo sciẽter sciẽs solũ ↄuenire professis: ⁊ sciẽs ꝙ ex tali hac assũptione de iure vel ↄsuetudĩe inducit̃ professio ꝓm Inno.⁊ do. Anto. Itẽ secũdo ꝙ habitus professoꝝ sit distinctus in colore: vel forma aut scissura. Tertio ꝙ spõte. Quarto ꝙ detur ei ab eo qui potest incorporare religiõi. Aut eo ↄsentiẽte accipiatur ꝓm Pa.in.d.c.vidua.⁊ facit.c.porrectũ.de regula. Quinto ꝙ detur perseuerãtia tridui in eius delatiõe: ⁊ sic intellige.c.institutionẽ in fi.de regu.li.6. Quidã tñ excipiunt duos casus in quib⁹ nõ requirit̃ istud quintũ.s.ꝑseuerãtia tridui. Prim⁹ si in infirmitate suscipitur. Facit.c.sicut.el.2.de regu. Et secũdus qñ quis pri⁹ vouerat intrare ⁊ intrando suscipit habitũ professoꝝ. Pa.ꝟo in.c.ad nostram.de regu.dubitat de h. Sed ego audacter credo ꝙ etiã ĩ istis duob⁹ casib⁹ req̃rat̃

perseuerātia tridui. p. d. c. cōstitutionē. in q̄ nihil excipit nec ego credo. Sexto q̄ deferatur habitus in monasterio quia q̄tumcūq̄ deferat extra monasteriū nō cēset professus: vt in .c. vt clerici. de regula. no. Pa. in .c. ex rescripto. de iureiu. Sed hic no. d. Abbatis in .c. cum illor. de sen. excō. q̄ vbicūq̄ fuerit monach⁹ dūmodo sit sub obediētia abbatis semp fingit in claustro: ⁊ ideo istud sextum intelligit quando extra monasteriū .i. extra obedientiā alicuius prelati defertur q̄ non inducitur tacita professio: quia cessat presūptio: eo q̄ si vellet ꝓfiteri itraret monasteriū seu poneret sub obediētia abbatis vel prelati. Tertio iducit ꝓfessio tacita p delationē habitus nouicioꝝ nō distincti in forma colore: vel scissura vltra annū: cle. eos. de regula. Intellige in monasterio ꝫm q̄ supra dictū ē q̄uis sit distictus alia distictione occulta: puta q̄ benedicit: ⁊ huiusmodi. Si vo distinctio in scissura colore vel forma se patenter exhibeat: sic nunq̄ inducit professio: etiam si ferat per viginti annos: vt no. in cle. eos. in glosa ⁊ Pa. in .c. ex parte. de regula. Additur ab aliquibus: sed ego non teneo quartum inducens tacitam professionem quando quis habuit absolute propositū mutandi vitā: ⁊ patet per .c. consulti. ⁊ .c. statuimus. de regula. ⁊ .c. beneficium. ⁊ .c. non solum. de regu. li. 6 Sed quomodo hoc intelligatur: fuit diuersa opinio. Sed verior est opinio q̄ tunc propositum dicitur absolutum mutandi vitam qñ quis facit votum perseuerandi in religione ⁊ non aliter. Unde q̄uis quis ingrediat religionem cum proposito perseuerandi: nō propter hoc efficitur tacite professus: immo plus dico q̄ etiam si fecisset votum de intrando nō propter hoc efficitur tacite professus: imo potest redire ad seculū sicut alij nouicij Et qd pl⁹ ē satisfecit voto: vt .j. votū .3. §. 18. Et qd non inducat tacitā professionē factū votum de intrando: vel voluntas perseuerādi probatur aperte: per .c. ex trāsmissa: de renū. vbi iudicio meo est tex. clarus si nō cauillet imo plus dicit dñs Car. in consilio facti. et sequit Pa. in .d. c. consulti. q̄ etiam ille qui fecit votum de perseuerando nō efficitur tacite professus per delationē habitus nouicioꝝ distincti: vñ si postea egrederet ⁊ ꝯtraheret matrimoniū: dicit matrimoniū tenere: ⁊ ad c. non solū. ⁊ alia capitula que videntur contraria. R. q̄ loquunt q̄ talis non potest redire ad seculum sine peccato mortali: ex quo absolute habuit propositū mutandi vitā .s. fecit votū perseuerandi sed nō dicūt q̄ sit tacite professus: ⁊ ideo istud tene quia verius.

¶ Hic aduerte q̄ sicut professio expressa q̄ 13
dirimit matrimoniū postea contractū nūq̄ inducitur quātumcūq̄ quis voueat nisi fiat in manibus illius qui habet potestatem recipiendi ⁊ incorporādi religioni q̄ profitetur ꝫm Ge. in .d. c. constitutionem. ⁊ .c. vnico. de voto. li. 6. ⁊ Cap. ⁊ Inno. Joan. mo. ⁊ Joā. an. in .d. c. porrectum. vel nisi quando fuit facta in manu alterius recipientis nomine dicti prelati: ⁊ ipse ratificauit anteq̄ contraheret: sic pari ratione in tacita. Et ideo ingressio in actibus professorū: vel delatio habit⁹ ⁊ huiusmodi supradicta si debent inducere tacitam professionem oportet fiant scientibus illis qui possunt incorporare: ⁊ ꝯsentientib⁹ aliter nō inducit q̄tūcunq̄ quis talia faciat quod no. quia sepe in practica.

¶ Nota etiam q̄ professio tacita que fit in 14
fra annum: non obligat tacite professum illi religioni precise sicut expressa vt ostēdit tex. in dicto .c. constitutionē. Sed bene obligat illam religionem: in qua tacitam professionem fecit sibi: quia eū expellere non poterit aliter non esset iste religiosus vere: ⁊ sic si contraheret teneret matrimonium: cuius cōtrarium dicit textus in dicto .c. vnico de voto. li. sexto. Ratio quia si illa non teneretur sibi in qua professus est tacite: multo minus alia: ⁊ sic si nulla vellet eū recipere remaneret religiosus nullius religionis: quod est impossibile: ⁊ ideo non poterit eum inuitum expellere ex quo consensit vt tacite profiteretur. Illa autem professio que fit per delationem habitus vltra annū obligat illi religioni in specie cle. eos. de regula. In foro tamen anime non tenetur nisi religioni in genere si modo per talem delationem non habuit animū obligandi se. Et ex hoc potes colligere ⁊ cōcordare quo ad conscientiam hoc. Professus tacite in vna de religionibus approbatis nō tenetur illi pcise: sed solū vni in genere ⁊ si ꝯhit nō tenet matrimoniū. Professus expresse in

religione mēdicātiū infra ānū si nō intende
bat se obligare nisi illi quā pfessus ē nō tenet
nec illi q̄ pfessus ē: nec alij: s; libere pōt redi
re ad seculum. Si vero se intēdebat obligare
saltē religioni in genere: sic nō pōt redire ad
seculū: si tñ ɔtrahit tenet mřimoniū. Si ta
cite pfiteat obligat religiōi: ⁊ si tñ cōtrahit
nō tenet mřimoniū. Si tacite pfiteat obli
gat religiōi ⁊ si cōtrahit nō tenet matrimo
niū. Rō: qr tacita pfessio nō phibet in reli
gionib⁹ etiā mēdicātiū: vt in. d. c. nō solū. s;
solū expssa. ergo qñ habētes ptātē incorporā
di sūt passi vt tacite profiteret: se obligaue
runt illi: lic; ipse ex beneficio iuris nō sit pre
cise obligatus eis.

15 ¶ Utrū reqrat q ān⁹ pbatiōis sit cōtinuus
vl' sufficiat interpolat⁹. R. ḃm Bar. in. l. int
dū. §. quotiēs. ff. de pub. reqrit ān⁹ cōtinu⁹.
⁊ facit pfat⁹ tex. vbi seru⁹ d; nouici⁹ q nō ste
tit in vrbe p ānū cōtinuū. Facit. l. vnica. C.
de pfe. q in vrbe cōstā. Nā intermissiōe tem
poris diuersificāt mores ⁊ opa hoīuz: vt in
l. si nō sortē. §. libertus. ff. de cōdi. inde. Facit
etiā qr qñ iura faciūt mētionē de certo tpe
d; intelligi de tpe ɔtinuo: vt no. glo. in Ru
brica. ff. de va. ⁊ tēpo. pscrip. ⁊ in. l. genero.
ff. de his q no. infa. ⁊ p Jo. an. in. c. i. de elec.
li. 6. ⁊ videt tex. i. c. cupiētes. §. ceterū. Ibidē
seqt istā opi. Jo. de lig. ⁊ p⁹ eū Pa. in. c. ad
aplicā. de regularib⁹. Et adducit Pa. illud
qd legit. ⁊ no. in. l. vbi fideiussor. ff. de solu.
vbi format qō notabilis. Pone q statuto ca
uet bānitū p cētū ducatis impune posse of
fendi: bānit qs respectu vni⁹ debiti p quinq
ginta: ⁊ respectu alteri⁹ debiti p alijs quinq
ginta: ⁊ cōcludit q nō pōt talis offendi im
pune: qr ex quo debita sūt diuersa nō debēt
cōiūgi ad faciendū vnū totū: ⁊ sic ē ibi casus
q quinqginta ⁊ qnquaginta nō faciūt cētū
⁊ sic in casu nr̄o: quia intermissio tēporis mi
nuit austeritatē regule. Quia duri⁹ est con
tinuare per ānū cōtinuū q̄ per annū inter
pollatum. ⁊ istud tene: q̄uis Bern. Bri. et
Specu. in ti. de sta. regula. ⁊ glo. de reg. iur.
in regula. eum qui cert⁹ est. lib. 6. teneāt con
trariū. Uel scd'm alios: dic q loquit quādo
quis per totū vnū annū pbauit religionē: ⁊
postea egredit: qui postea rediēs nō oport;
pbet iterū per aliū ānū: sed licite statim reci
pi poterit: qr ē verū: ⁊ sic serua.

¶ Utrū sit necessariū q nouicius deferat 16
habitū illius religiōis quā vult pfiteri: an
sufficiat delatio alteri⁹ habit⁹. R. q licet gl.
in. c. super eo. de regula. arguat. tamē tenet
cū Tancre. q requirit delatio habitus illi⁹
religiōis quā vult profiteri. Et ita habet cō
suetudo que ē optima legū interpres. l. si de
interpretatiōe. ff. de legib⁹. Et q deferāt in
monasterio: qr extra monasteriū delatio ha
bitus cuiuscūq nūq induceret tacitā pfes
sionē. d. cle. eos. Licet possit talis cōpelli vel
ad dimittēdū habitū talē: vl' ad itrādū mo
nasteriū: vt no. Pa. in. c. vt clerici. de regu.
⁊ limita: vt. s. §. iz.

¶ Utrū valeat ptestatio impedire tacitam 17
professionē. R. q sic: scd'm Hostien. ⁊ Jo.
an. ⁊ Pa. in. d. c. vt clerici. ⁊ glo. in dicta cle.
eos. Et ideo qui nō vult tacite profiteri pro
testetur: q per delationē talis habitus non
intēdit tacite profiteri.

¶ Utrū nouicij obligent ad pcepta regule. 18
R. q nō: nisi eo mō quo alij christiani. De
bēt tñ induci vt eā seruēt quaten⁹ pbēt eius
austeritates: lic; aliqd sit indulgēdū eis ne
retrocedāt: vt in. c. qd scripsi. 35. q. 5.

¶ Utrū nouici⁹ possit eligi in prelatū ali 19
cui⁹ religiōis. R. q nō: ad platiōes alicui⁹
religiōis: vt pat; in. c. null⁹. de elec. li. 6.

¶ Utrū nouicij possint ordinari. R. q nō 20
ēt ad pmā tōsurā: vt i. c. mōasterijs. 19. q. 3

¶ Utrū sit excōicatus qui nouiciū percutit 21
violenter. Respōdeo q sic: de sentē. excom.
libro. 6. c. religioso. Sed aduerte hic q acci
pitur large etiam pro eo qui est infra annos
pubertatis indutus habitum religionis in
monasterio: possent tamen pater ac tutores
impuberem reuocare si sine eorū cōsensu in
trauit. 20. q. 2. c. 2.

¶ Utrū beneficiū ingredientis religionē va 22
cet. R. q non: Nec infra annū probationis
eius pōt alteri cōferri: nisi de eius consensu:
vel nisi cōstet q habeat animū absolute mu
tādi vitā. S; p aliū deseruiet assignata sibi
eiusdē beneficij portione congrua: vt notat
i. c. beneficiū. de regula. lib. 6. Et scd'm Jo.
an. ibidem. Reliqui fructus beneficij cōser
uabūtur: vel i vtilitatē ecclesie expēdent. c.
quia sepe. de elect. libro. 6. Nec interim ipse
nouicius eos habebit. q̄uis. Ber. Bri. tenu
erit q immo sui erunt: et predicta prouisio

mandabitur executioni per epm.c.cum ex eo. de elec.li.6.

23 ¶ Sed nunquid poterit beneficium novicio conferri. R. quod non. Ad epatum tamen eligi pot de elec.c.nullus.li.6.

24 ¶ Utrum canonicus in noviciatu debeat vocari ad electionem epi. R. Jo.an.in.d.c.bnficium. quod non. Sed secus esset de patrono: vel eo ad quem non iure collegij sed iure singulari electio pertinet: quia debet vocari.

n **Uptie** quid sint: habes.s.matrimonium.i.q2 idem sunt.

¶ Quo tempore sunt celebrande: habes.s. matrimonium.3.impedimento.i.

2 ¶ Utrum sint bndicende. R. quod sic: si nullus ipsorum alijs nuptijs contractis fuit bndictus. Si vero alter eorum in alio matrimonio fuit benedictus non debet iterari: quia alter sine altero non debet benedici sed benedictio dimitti. Tho. vero in.4.di.42.tenet quod virgo licet contrahat cum bigamo debet bndici: quia saluat aliquid modo significatio. Hoc credo verum ubi consuetudo hoc habet secundum Ber.in.c.vir aut. de secundis nup. Aliter presbyter benedicens bigamos debet ad sedem apostolicam mitti suspensus ab officio et beneficio ut in.d.c.vir autem. Sed verius dic secundum Jo.an. quod ista pena intelligitur contra sacerdotes qui benedicunt secundas nuptias vivente altero. Item eodem iter tenet doc.cum Host.ibidem quod non est suspensus ipso iure sed suspendendus.

n **Unciatio** novi operis est prohibitio facta illi qui aut edificat aut edificij formam mutat in alterius preiudicium: quod est edificium novum facere: vt.ff.de no.ope.nu.l.pr.§. opus novum. Sed qui antiquum refecit opus novum non facit.d.l.i.§.si quis edificium. Intellige nisi ex toto esset destructum: vt no.in.c.consuluit.de iude. Unde nihil aliud est nunciatio nisi prohibitio novi operis.d.l.i.§.nunciamus.et eo.ti.c.Significantibus.

¶ Quibus de causis fit denunciatio novi operis R. quod tribus. Primo gratia iuris proprij conservandi.secundo dani repellendi. tertio publici iuris. tuendi.d.l.i.§.nunc videmus.7.§.nunciatio.

2 ¶ Pro quibus operibus pot fieri nunciatio hec. R. quod tantum pro illis operibus que solo coniuncte sunt vel in solo fiunt: quorum edificatio vel demolitio videtur opus novum: vt.d.l.i.§. Hoc autem edictum et ad futura non ad preterita fit vt ibidem.

¶ Utrum hec denunciatio sive prohibitio se extendat ad ecclesiam aut locum religiosum. R. quod sic: cum non sint in preiudicium alterius construenda: vt i c.i.eo.ti. Fallit in casu quando epus propter necessitatem populi aliam ecclesiam vult edificare: licet sit in preiudicium aliarum ecclesiarum: de eccle.edi. c.ad audientiam. 3

¶ Utrum hec nunciatio se extendat ad purgationem cloacarum et rivorum. R. quod non: quia publice vtilitatis et securitatis est rivos et cloacas curare.ff.e.l.de pupillo.§.si quis rivos. 4

¶ Qualiter fit hec nunciatio. R. tripliciter. Primo per pretoris inhibitionem. Secundo cum simplici verbo inhibendo. Tertio per iactum lapilli: sic dicendo: nuncio tibi opus novum per iactum lapilli et statim proijciat lapidem in opere ipso Et istud tertium est melius: quia prima et secunda nunciatio constituit in possessione et certificat possessorem eum qui vult edificare: sed per iactum lapilli non: vt.d.l.de pupillo.§.meminisse.7.d. l.i.§.in operis. Dicunt tamen aliqui quod debet fieri ter iactio lapilli.ar.ff.de re iudi.l.contumacia.12.q.2.indigne.de consti.c.ex litteris. 5

¶ Cui debet fieri hec nunciatio. R. quod domino vel procuratori: servo. puero: vel fabro: seu illi qui fabricat.d.l.de pupillo.§.nunciare. Et debet fieri in re presenti et ipso opere et non tantum domino: sed illis qui ibi sunt. 6

¶ Quot modis remittitur hec nunciatio. R. quod quatuor modis. Primo verbis expresse.ff. eo.ti.l.non solum.§.sciendum. Secundo per transactionem.ff.e.ti.l.i.§.inde queritur. Tertio morte nunciatoris.d.l.non solum.§.morte. Quarto satisdatione. Verum est quod denuncians habet tres menses ad deliberandum an velit docere de iure suo: aut recipe cautionem de demoliendo in quibus denunciatus non poterit edificare. Sed si infra tres menses non ostendit de iure suo: post ipsos tres menses caveat denunciatus de opere demoliendo et edificet.C.eo.tit.l.vnica. et in.c. vltimo eo ti. 7

¶ Quis effectus nunciationis R. quod quicquid edificatum est post eam demoliri debet expensis ipsius edificantis.d.l.i. R.i.7.l.pretor.§.i. eodem.et extra eodem per totum. 8

o **Bedientia** que est dominis ad deum sic diffinitur ab Anselmo: Obedientia est affectio voluntatis coniuncte deo: sicut e contrario. Inobedientia est affectio voluntatis diabolo in

strumentaliter copulate q2 sicut hō p instru
mentū operat: sic diabolus p inobedientiā se
parat hominē a deo. Ge.3.7.ij.q.3.§.euidē
ter. Obediētia q est hois ad hoiem est debita
reuerētia minoris ad maiorem.

i ¶ Utrū qs teneat obedire in oib⁹ suis ma
iorib⁹. R. q triplex est supioritas. Pria ē
in spiritualib⁹. Secūda est i tpalib⁹ quo ad
regimē rei publice. Tertia est in tēporalib⁹
quo ad regimē ꝓprie familie. Et iō sm Ale.
in tertia parte sūme in tertio pcepto: obediē
tia limitat sm gradū supioritat. Illi eni q
pest spūalib⁹ obediendū est in spiritualibus
necessarijs ad salutē vel ad hoc ptinētib⁹: si
cut pape epo: 7 ceteris platis ecclesiasticis ab
his q subijciunt iurisditioni eoꝝ. Dñis 7 pn
cipib⁹ q2 psunt tēporalib⁹ ad rēpublicā perti
nētib⁹: sic eis in hoc est obediendū ab eoꝝ sub
ditis. Si mō ptās eoꝝ nō sit vsurpata: s3 Ri.
in.2.di.vl. Quia si est vsurpata nō tenent ni
si ꝓpter scandalū. Et aduerte q ecclesiastici
nō sūt sbditi dñoꝝ tēporaliū: 7 iō nō possūt
eis aliqd pcipe. de cōsti.c.eccl'ia. Patri autē
carnali cū pest cure rei familiaris debetur ei
obediētia a filijs: in his q pertinēt ad disposi
tionē rei familiaris. Uñ talib⁹ in pfatis non
obediētes sciēter: 7 sine rationabili cā: 7 i re
alicui⁹ importātie: aut ex contēptu peccant
mortaliter. Nisi foret illud qd pcipit ɔtra
preceptū dei vel in salutis dispendiū: aut con
tra preceptū superioris ad ipsū precipientē3.
In alijs aūt q ad eoꝝ superioritatē nō ptinēt
nō est necessariū obedire. Eliciunt ista a.c.
si qs. de maio. 7 obe. in glo. 7.8.q.i. sciendū.
ij.q.3.si dñs. 7 similib⁹. Dicit tñ Tho. scda
scde.q.104. q in his que ptinēt ad interiorē
motū volūtatis nō tenet hō homini obedire:
qd limita tex: nisi op⁹ extrinsecū nō posset p
fecte perfici sine applicatiōe animi: q2 tūc nō
haberet veritatē: s tenet obedire applicādo
aīum ad pficiendū qd precipitur.

z ¶ Utrū pape sit obediendū i oib⁹. R. Pa.
in.c.inquisitioni.de sen. excō. q si preceptu3
sapit peccatū: tūc nō est ei obediendū: quod
intellige etiā de veniali. 40.di.in sūma. Si
vo preceptū nō sapit peccatū: tūc ab ecclesia
sticis personis est sibi obediendū: l3 videatur
duꝝ.19.di.in memoria. nisi quādo ex obediē
tia presumeret status ecclesie perturbari ve
hementer vel aliud malū futurū seu scanda
lū. Nam tūc etiā si preciperet sub pena excō
municationis late sententie nō est ei obediē
dum: vt no. Pa.in.c.si qñ. 7 in.c.cū adeo. de
rescrip. Ex quo infert Pa.in.d.c.si qñ. q qñ
mādat aliqd ex cui⁹ executiōe presumit scan
dalū futurū in ciuitate nō est ei obediendū:
quia hoc fit auctoritate legis: vt in.d.c.si qñ
7 in auc. vt nulli iudicū. Sed d3 rescribere
pape. Limita.2. q non tenent obedire sm
Pa.in.c.cum olim.de cle.côiu. quādo papa
cum maiori parte cōcilij indiceret continen
tiā certo generi personaꝝ post promotionem
eis resistētibus: q2 continētia persuaderi pōt
imperari nō potest.32.q.i.integritas. 7 sic po
test dici q nec papa potest indicere eis vita3
strictiorē cōtra eoꝝ velle. 74.di.gesta. 7 q
ibi no. in regula q oēs tāgit de reg.iu.li.6.
Item si papa credat mandatū iustū 7 iuste
facere: sed tamē subdito constat mandatū in
se cōtinere peccatū nō est exequendū: vt in.c.
litteras. de resti.spo. A secularib⁹ autē est obe
diendū pape in spiritualibus 7 ecclesiasticis
que pertinēt ad salutē: 7 bonoru3 morum et
necessarioru3 conseruationē. In tēporalib⁹
vo non tenent ei obedire nisi sint ei subiecti:
vel ratione cause: vel ratione persone. Unde
si preciperet seculari nulla ratione sibi subdi
to: q det sibi bona sua nō tenet obedire. Idē
dic de episcopis 7 alijs prelatis spiritualibus
quo ad tēporalia. 7 similiter de prelatis secu
laribus quo ad spiritualia. 7 hoc sequitur In
nocen.in.d.c.inquisitioni.

¶ Utꝝ subditi seculares teneant obedire do 3
minis suis volētib⁹ eos subijcere alteri⁹ dñio
R. q nō: q2 nō pōt hoc facere sine eoꝝ volun
tate.c.dilecti.de ma. 7 obe. 7.c.fi. eodem.

¶ Utrū in omni obediētia sint intelligende 4
alique cōditiones. R. glo.in.c.2.de voto q
sic.f.si possibilitas adest. facit.c.querelā. 7.c
breui. de iureiu. 7.l.paulus.ff. que senten.si
ne appe.re. Itē admittit omnē rationabile3
causam: vt no. Pa.in.c.magne.de voto. fa
cit.c.si qñ.de rescrip. 7.c.ex parte.de offi.de
le. 7 q no. Archi.in.c.vtinā.76.di.

¶ Utrū cōtra obediētiā currat prescriptio 5
R. q nō: quia semper est in mala fide.l.i.C
de ser.fugi.7.c.fi.de regu. 7 in glo.c.sicut no
bis.de regula.

¶ Utrū subditus dubitans ne id q precipi 6
tur sit contra deū vel nō: teneat obedire. R.

ꝙ sic imo excusatur: vt in.c. quid culpat.23 q.i. Nisi sit de his in quib⁹ ignorantia nō ex cusat.c.ad aures.de tepo.ord.imo donū sine quo potest esse salus debet dimitti ꝓpter obe dientiā.ij.q.3.quid ergo.dz tñ subdit⁹ qͣtū potest in tali dubio inquirere.

7 ¶ Utrū sacerdos teneat denūciare excōica tū quē scit innocentē ad preceptū epi. R. fz Tho.in quol. ꝙ si solū mandet denunciatio nē obediat. Si vo mādet excōmunicationez dicit ꝙ si ꝓbare nō pōt eius innocentiā ꝙ dz obedire. S3 ego dico ꝙ nullo mō dz obedire q2 hz excusationē paratā: dicēdo ꝙ aut cōmit tat cause cognitionē: aut ipse excōicet si non vult cōmittere ⁊ ipse denūciabit: aliter nō dz ꝯ ɔsciētiā obedire: vide.s.iudicare.§.7.

8 ¶ Utr̄ obediētia in his q̄ qs p se vult sit me ritoria. R. ꝙ sic si fiūt ꝑncipalit ꝓpter obe dientiā. Sec⁹ si fiūt ꝑncipalit q2 placet: ita no.8.q.i.sciendū.⁊ illud Gre. fm hanc di stinctionē est intelligendum.

9 ¶ Utr̄ clericus teneat obedire epō precipi enti sibi ꝙ det libros suos alteri vl ꝙ resignet beneficiū. R. fm Ray. ꝙ nō: quia nō perti net ad epm hoc precipere.7.q.i. quia frater. ꝙ intelligo quando sine causa hoc precipit: s3 cum causa precipiēdo sic tenet: puta quia cle ricus est ineptus ⁊ vult dare idoneo ꝓpt bo num ecclesie: ar.c.cum apostolus.§. ꝓhibe m⁹.de cēsi.16.q.i.predicator. ⁊ de magistris c.super specula.dūmodo libri ⁊ tales res sint de bonis eccliasticis nō ꝓprijs: q2 sic nō tenet c.reqͥsisti.de testa.de iu.patro.c.cū dilectus.

10 ¶ Utr̄ monach⁹ religiosus nō exēptus ma gis teneat obedire epō qͣ suo prelato. R. ꝙ nō.58.di.c.i.⁊.2.⁊.12.q.i.nō dicatis.d obe diētia religiosor: vide religiosus.de hac ma teria vide.s.inobedientia.

o **Blatio** vt dicat ⁊ sit tria req runt. Primū ex par te offerentis.s.vt sit christian⁹ q2 ab infidelibus ecclesia nō recipit oblationē s3 ex timationem oblationū pro interesse: vt in.c. quanto.de vsuris. Secūdū ex parte eius cui offert: vt sit ecclesia: quia ꝙ fit ꝑuate ꝑsone: nō oblatio sed donatio est. Tertium ex parte rei donate: vt.s.sit licite acqͥsita: q2 illicite ac qͥsita nō recipiunt ꝓ oblatiōe.c.q2 i oib⁹. de vsu.c.ex trāsmissa.de deci.⁊ glo. in sūma. 14. q.5.hec Pa.in.c.causa.de verbo.sig.

¶ Utrū oblationes sint de precepto. R. ꝙ oblatio accipit largo mō ꝓ omni ꝙ offert ec clesie siue in vita: siue in morte.facit.c. in no stra.de sepul.siue sint mobilia siue imobilia. 12.q.i.videntes.⁊ hec nō sunt de precepto ni si qñ a defunctis sunt legate.13.q.2.qui obla tiones. Nam tunc peccant mortaliter nō sol uētes. Aut qñ quis se obligauit quoquomō Accipit secūdo oblatio ꝓprie ⁊ stricte fm cō munē vsū loquēdi: ⁊ est oblatio que fit sacer doti in missa: ⁊ hec est de ꝑcepto in precipuis festis fm Host.allegat.c.oīs christianus.de cōse.di.i. Pa.vo in.d.c.cā.dicit hoc ver ubi sacerdos indigeret als aūt dicit relinquēdū consuetudini: quia non reperit iure cautū ꝙ talibus diebus ex necessitate fiant tales obla tiones. Archi.vo in.d.c.omnis christianus ⁊ glo.⁊ Lau.⁊ Hugo.⁊ Ray.tenent ꝙ non sunt de precepto ⁊ fm Hug.illud qđ dicitur Nō apparebis in conspectu meo vacu⁹: fuit cerimoniale: ⁊ iura que vident inuere ꝙ sint de precepto.intelligi debēt de alijs oblationi b⁹ legatis: ecclesijs vel ex voto debitꝭ. Ego aūt istud credo veri⁹ ꝙ non sint de precepto etiā ratione consuetudinis: quia nemo offert nisi cui placet: ⁊ sic consuetudo nō potest intro duci: vt.s. consuetudo.§.2. Solūmodo er go erunt de precepto ratione paupertatis sa cerdotis: quando parochiani sui sunt diui tes ⁊ abundant quia tunc possunt cogi ab episcopo ꝑ subtractionē diuinor: ar.i.chori. 9.sed si sunt eque paupres sicut sacerdos sic non tenentur: fm Inno.⁊ glo. ⁊ Ray. Sed dicam illud.91.di.clericus.inquit victum ⁊ vestituz suo artificio: vel agricultura sine of ficij sui detrimento preparet. Laudabile ta men consilium est vt semper offerant in pre cipuis festis aliquid in missa ⁊ sic intellige di ctū.c.omnis.⁊ similia: ⁊ hec est cōmunis opi nio docto.

¶ Cuius erunt oblationes que fiunt vel in ecclesia capella: vel imagini vel celebranti: vi de.s.ecclesia.§.9. 2

¶ Quor oblatiōes ꝓhibent recipi. R. glo. in.c.oblatōes.90.di.ꝙ ꝑmo ꝑsonar d siden tiū.2.opprimētū paupes.3.sacrilegor. 4.q extrahit seruū violēter de ecclesia ꝯfugientē ad ipsā.5.raptor.6.vsurarior.7.meretricū Aliorꝝ vo nō sunt respuende: quia est penale vt ibi dicit glo. 3

4 ¶ Utrū sacerdos possit recipere oblationes que ei offerunt̄ ꝓmissis dicēdis: quas penitē ti iniūxit: i penitētia vt faceret dici ℞. potest sed species mali est: ⁊ ideo si pōt p̄sumere ꝙ penitēs aliquod scandalū ex hoc ꝯcipiat: vel aliquis aliꝰ dꝫ respuere ⁊ ad aliū mittere. c. cū ab omni. de vi. ⁊ hone. cle.

5 ¶ Pone ꝙ sit ꝯsuetudo in aliqua ecclesia ꝙ p̄positus habeat oblationes que fiunt in dñica: ⁊ sacrista illas q̄ fiūt in festo sancti Laurētij. Uenit dictū festū in dñica q̄s habebit. ℞. Bar. in. l. pcōsul. ff. de offi. pcō. ꝙ erūt p̄positi p. d. l. quia inspicit̄ potius qḋ est naturale q̄ accidentale.

Obligatio

est iuris vinculū quo necessario astringimur ad aliqḋ dandū vel faciendū: vt insti. de ob. in prin.

j ¶ Obligatio sine ꝯsensu nulla est. l. i. ff. de pactis. et nemo obligatur nisi qui animum obligandi se habeat. ff. de ac. ⁊ ob. l. obligationū. la p̄ma. Facit glo. in. c. 3. de voto.

2 ¶ Quotuplex est obligatio. ℞. ꝙ triplex. Prima dicit̄ naturalis tm̄ que in se cōtinet naturalē equitatē: hec contrahit̄ per vinculū naturale. s. consensū: ⁊ potest fieri inter oēs hoies rōnis capaces. Sed in foro contētioso hec inefficax est ad agendū: lꝫ in foro ꝯscientie liget: vt. j. pactū. §. 4. Secūda dicit̄ ciuilis tm̄ que est cum quis ciuili iure tm̄ est astrictus: sed naturalis equitas disuadet eū teneri: sicut cum quis spe future numeratiōis fecit instrumentū: in quo confitet̄ se recepisse centū que tamē nō recepit: ⁊ hec nō obligat ī foro ꝯscientie: nisi inq̄ntum a prelato cogeretur: fm̄ Inno. in. c. quia plerīq. de imu. ecc. Tertia dicit̄ naturalis ⁊ ciuilis simul que ē cum q̄s cum solēnitate iuris potēs se obligare obligat se ad aliqḋ ꝙ naturalis eq̄tas vult eū obseruare: ⁊ d̄ istis habet̄ insti. de ob. p totū. Et hec obligat in vtroq̄ foro fm̄ oēs doc.

3 ¶ Quot modis contrahit̄ tertia obligatio. ℞. ꝙ quatuor modis. Primo ex contractu: vt emptione venditione: locatione: ⁊ huiusmodi. Secūdo ex quasi cōtractu. s. cum quis gerit negotiū alterius sine mādato eiꝰ. Tertio ex maleficio: vt ex furto: rapina: ⁊ huiusmodi. Quarto ex q̄si maleficio. s. cū q̄s nō directe deliq̄t sed quasi: vt cū ex eiꝰ domo aliqḋ ē effusū ꝙ alteri nocuit Instituta lī diuersis Rubricis. Itē ꝯtrahit̄ quatuor modis. Prio re. vt i mutuo: comodato: deposito: ⁊ hōmi. Scḋo ṽbis in stipulādo. Tertio lr̄is vt q̄n i lr̄is ꝯfitet̄ se recepisse aliquid qḋ tn̄ nō recepit. Quarto solo ꝯsensu: vt in societate: mādato: emptiōe vēditiōe vel locatiōe. In his nō req̄rit̄ scriptura nec p̄ntia: ꝫ sufficit eos q̄ ꝯtrahūt ꝯsentire p se vel p nunciū vel p epistolā. Secus i alijs qꝛ vltra ꝯsensū requirit̄ vel lr̄a: res: vel ṽba: hec habent̄ diffuse isti. qui. mo. re. ꝯ. obligatio: ⁊ sub alijs R̄icis.

¶ Utrū in gn̄ali obligatiōe veniāt q̄ specialit̄ q̄s nō fuisset ꝓmissurus. ℞. fm̄ Bar. in. l. j C. q̄ res pi. ob. po. ꝙ nō. Unū dicit ꝙ si q̄s obligauit oīa bona sua nō itelligit obligare ea q̄ nullo mōͦ spālr̄ eēt obligaturꝰ: puta pānos: lectos: ⁊ alia suppellectilia sine quibus viuere nō possumus. 4

¶ Utrū papa possit absoluē ab obligatiōe q̄ q̄s alteri tenet̄: vide. s. Iuramētū. 6. in p̄n. 5

¶ Utrū obligatio semel extincta possit instaurari. ℞. ꝙ nō. tex. in. l. cū. ex cā. C. de remis. pig. ꝫ oportet alia fiat si debet inesse. 6

¶ Utrū obligatio dissoluat̄ adueniēte termino. ℞. Pa. in. c. sicut ex lr̄is. de spō. capiē do mentē Hof. q̄ placet dño An. ⁊ est amica veritati: ꝙ aut terminꝰ apponit̄ ad sollicitandū implementū obligatōis: ⁊ tūc lapsus termini nō liberat ab obligatione: ar. l. obligationū. §. placet. ff. de ac. ⁊ obli. ⁊ ar. c. cuꝫ delicti. de dolo ⁊ ꝯtu. ⁊. l. Celsus. ff. de ar. Et tūc ponit̄ ad sollicitandū implementū quando apponit̄ terminus cōtractui iam pfecto: puta cōtraxit quis spōsalia: ⁊ postea ꝓmittit quia infra certū tēpus ducet eā: nō dissoluit̄ elapso termino. Aut terminꝰ apponit̄ ad finiendā seu limitandā obligationē: ⁊ tunc lapsus termini liberat ab obligatiōe si per eum nō stetit quin impleret in termino. et isto mōͦ dr̄ appositꝰ q̄n apponit̄ ad sollicitandū principiū ꝯtractus: puta ꝓmisimꝰ adinuicē tali tēpore ꝯuenire ad cōtrahendū sponsalia elapso die liber est per quē nō stetit. 7

¶ Utrū obligatꝰ statī teneat̄. ℞. Pa. i. c. lꝫ heli. de simo. ꝙ aut dies ē apposita obligationi ⁊ si sūt eiusdē forireꝰ ⁊ actor tenet̄ reus sine interpellatiōe offerre: ⁊ ire ad domū eius qꝛ dies interpellat ꝓ hoie. c. potuit. de loca. ⁊. l. magna. C. de ꝯtr. ⁊ co. stipu. Si nō sūt eiusdē fori nō tenet̄ reus sponte ire ad foruꝫ 8

alterius vel ad domū: sed dicat in domo sua paratus sū soluere si sit q̄ recipiat ⁊ sufficit iu xta no. in. l. itē illa. ff. d ꝯsti. pecu. ⁊ ibi Bar. ⁊ Albri. in. l. iubem⁹. C. de epiſ. ⁊ cle. Quod no. ꝑ limitatione. c. potuit de loca. Intellige nisi aliud sit specialiter in pacto. Aut dies nō est apposita ⁊ sic requiriť monitio: vt i. l. si ex legati cā. ff. de ver. ob. ⁊ vide. s̄. Mora. §. i. ⁊. ij. Solutio. §. 19.

℄ Utrū obligatus legere duob⁹ annis ⁊ im pedit⁹ ex aliqua cā nō fecit: teneať legē alijs duob⁹ post illos sequētibus. R. Pa. in. c. si gnificauerūt. de iudi. ꝙ nō: q2 alie sūt opere illoꝝ duoꝝ sequētiū ⁊ alie p̄cedētiū: q2 opę psonales mutanť ex cursu tpis. vt i. l. si nō sortē. §. libertus. ff. de ꝯdi. inde. ad idez facit l. si vsusfructus in biēniuz. ff. de vsufruc. vbi finito tpe finiť ius. ⁊ hoc voluit Bart. in. d. terminis in. l. ⁊ iō hesitať. ff. de ver. ob. Sec⁹ dicit vbi factuz ad qđ quis teneť nō diuer sificať ex tēpore: quia tunc elapso tēpore ad quod teneť integratur tēpus.

℄ Utrū pactū seu ꝓmissio obliget qñ turpi tudo tm̄ versatur ex parte recipiētis obliga tionē. R. Pa. in. c. debitores đ iureiu. ꝙ nō patet ibi q2 ꝓmissio de soluēdis vsuris nō ob ligat: q2 si obligaret etiā naturaliť solū coge retur soluere rōne pacti: vt in. c. i. de pactis si cut cogiť qñ interuenit iuramētū. Rō q2 cū lex resistit etiā alteri ꝯtrahenti nō nasciť ob ligatio etiā naturalis: vt in. l. cū lex. ff. de fi deiuſ. ⁊ ibi plene per Bar.

℄ Sed quare obligatur magis ex iuramen to q̄ ex ꝓmissione: cum deus non faciat diffe rentiā inter iuramentū ⁊ simplicē loquelaz: vt in. c. Iuramenti. 22. q. 5. R. Pa. in. d. c. debitores. ꝙ ideo est q2 simplex ꝓmissio est nulla: ⁊ iō habeť ꝓ nō facta ꝑpter turpitudi nē recipiētis. Secus in iuramēto quia cui fit s. deo nō turpiter accipit: nec iurās peccauit. Promissio enim dirigiť in hoiez. Iuramē tum autē in deū.

℄ Utrū admistrator nō habēs expressū mā datū ad penā apponendā: vel ambasiator pos sint obligare constituētes ad penā quā appo nūt ꝑ obseruatione ei⁹ quod ꝓmittunt. R. Pa. in. c. 2. de p̄ca. qđ sic: facit. l. hn̄ a zenone C. de qua p̄scrip. ⁊. l. si ꝓcurator cesaris. ff. đ iu. fiſ. ⁊. d. c. 2. vbi p̄latus pōt apponere pe nā ⁊ obligare se ⁊ successores. Dūmodo con tractus sit rōnabilis. ⁊. c. dilecti. in fi. de arb. ⁊ qđ scribiť in. c. nulli. de re. ec. nō alie. vbi re ctor eccl'ie pōt obligare sine ꝯsensu epi oīa bo na ecclesie gn̄aliter ꝓ obseruatiōe ꝯct⁹ alicui⁹ q2 solū sibi ꝓhibeť specialis hypotheca. Qđ limita ver: nisi ꝯtractus nō teneret: aut esset null⁹ q2 ꝯ ius. q2 pena tolliť. Secus si essz nul lus q2 p̄ter ius: q2 teneret pene appositio. d. c dilecti. vide glo. in. c. accessoriuz. li. 6. ⁊ tex. cū glo. in. c. significantib⁹. de offi. deleg. Li mita scđo nisi pena esset p̄ter naturā ꝯctus vt in. d. l. si ꝓcurator. vbi nō teneť fisc⁹ ad du plū vel triplu z. l z ꝓcurator obligauerit se si euincereť res quā vēdit. Sec⁹ qñ ꝓ obseruā tia ꝯct⁹ apponiť: vt in. d. l. hn̄ a zenone.

℄ Utrū pater obligeť ex ꝯctu filij. R. Io. de pla. insti. qđ cū eo. §. in rē. ꝙ si versū est in vtilitatē p2is: puta q2 mutuo accepit pecuni am: vt se vestiret f̄m ꝯuenientiā suā ⁊ hmōi ⁊ sic teneť. l. 3. §. Labeo idē. ff. de in rē verso ⁊. d. §. in rē. Si v̄o nō est versū in vtilitatez patris sed poti⁹ mutuo accepit vt faceret pō pas vel luderet ⁊ hmōi: sic nō teneť nec p̄r ꝓ filio: nec dn̄s ꝓ seruo. l. ꝙ si seruus. §. s̄ si sic accepit. ff. de in rē verso: nisi ei⁹ iussu fecisset. l. i. ff. qđ iussu. Si tn̄ haberet pōpas teneť re stituere creditori. l. 3. §. s̄ si rē. ff. de in rē v̄so Similiter teneť pater si hz peculiū filij dedu cto tn̄ prius ꝙ ipse p̄r in dicto peculio dz hre l. sed si dāni. §. peculiū. ff. de peculio. Idē dic de mercatorib⁹ q̄ p̄ponūt institores ꝙ teneť de ꝯtractib⁹ factis noīe ipsoꝝ. ff. de instito. ꝑ totū. q2 videnť ꝯhere cū preponēte q̄ ꝯtrahūt cū preposito. l. si institorē. ff. si cer. pe. Idē in exercitore nauis. l. i. in p̄n. ff. de exer. ac. 13

℄ Utr ille ꝓ quo q̄s agit ei⁹ negotia vtiliť obligeť eidē. R. ꝙ sic. ar. l. cū pecuniā. ff. de nego. ge. ⁊ ꝙ no. glo. in. l. i. §. sz nō nullos. ff. de tute. ⁊. l. sz si. ideo. ff. solu. ma. 14

Obses pōt dari liber hō ꝓ pace seruāda: nō ꝓ pecunia. de iureiu: c. ex rescripto. ar. ad idez ff. de testa. l. obsides. ff. de iure fiſ. l. diuus. ⁊ illud qđ dī ꝙ liber hō nō pōt obligari: extra đ pigno. c. i. ⁊. C. q̄ res pig. ob. po. l. q̄ filios. in telligiť ꝙ nō pōt obligari vt in eo sit ius pi gnoris: s̄ tantū ius retētionis: ita tenet glo. in. c. vt pridē. §. itē eisdē. 23. q. vi. ⁊ in. c. expo sita de arbi. Itez hō redēptus ex captiuitate teneť seruire: ꝑ q̄nquēniū. nisi soluat preciū.

C. de postliminio reuer. l. vl. Itē sicut pater potest vēdere filiū ꝓpter famē: sic ꝛ obligare. C. de patri. qui fi. distra. l. z.

Obstinatio est quedā perti nacia: ꝛ idē dic vt. j. pertinax.

Occasionē prebēs alteri pec cādi vtrū peccet R. Land. in. 4. di. 5. q. vlti. in fi. ꝙ duplex est occasio. Quedā actiua. s. cū qs est quasi coadiutor in peccato: vel aliqd tale facit qd facere nō debz: vñ ali⁹ accipit exemplū ꝛ occasionē male operandi: sicut qui in. xl. sine necessitate comedit carnes: ꝛ alijs dat occasionē male operādi: ꝛ istud est pctm̄ ꝛ tale qle illud cui⁹ est occasio. Quedā est occasio passiua qñ. s. qs facit qd facere dz: ꝛ ex hoc accipit alter occasionē peccādi ꝛ talis nō peccat: quia facit qd facere dz qd limita: vt. j. scandalū. §. 3. ꝛ. 4. vide de hoc etiā. s. causa. §. 6

Occultū dicit̄ dupliciter ꝑm Pa. in. c. ex litterarꝫ de tēpo. ord. Prio ꝓvt distinguit̄ ꝯ probabile. Alio modo ꝓ vt distinguit̄ ꝯ notoriū. Et tunc lz aliq̄ sciāt tm̄ notoriū nō est qñ aliqua tergiuersatione celari potest.

Odiū dei est filia luxurie: sz odiū proximi ē filia inuidie vl' ire.

¶ Utrum sit peccatū mortale. R. Odiū dei maximū peccatorꝫ est: quia vnum quodqꝫ qd est ꝓpter se est potius eo quod est ꝓpter aliud: in odio dei volūtas auertit̄ a deo ꝑm se. In alijs vero peccatis non auertit̄ a deo ꝑm se sed ꝑm aliud: inq̄ꝫtum appetit aliquid inordinate qd habet auersionē annexā a deo Et est odiū proximi qd cū opponat̄ charitati: est peccatū mortale de se. Et tūc opponit̄ qñ vel nō facit proximo qd tenet̄ de necessitate: vl' appetit facere: vel facit proximo aliquod notabile malū. vñ ꝑme Jo. z. Qui odit fratrem suū homicida est. Per accidēs tñ ꝛ ꝓpter imperfectionē actus pōt esse veniale: puta cū nō ē in deliberatiōe volūtatis: ꝫ in ꝑmo motu solū Itē qñ malū qd proximo desiderat est modicum nec notabile malū vellet haberet. Item qñ odit peccatū proximi: nō naturā: ꝑm Tho. zz. q. 34. Itē qñ malū nō vt malū vellet proximo: sed sub rōne boni: puta zelo iusticie: vel ad bonū seu correctionē illi⁹ cui vellet: ꝛ huiusmodi: qꝛ tunc ꝓprie non habet rōnē odij

Et ꝙuis illa q̄ cōmittunt̄ exteri⁹ ꝙtū ad lesionē proximi sint grauiora: tñ ꝙtū ad volūtatꝫ deordinationē odiū proximi est pctm̄ grauissimū eorꝫ pctōꝝ q̄ sūt ꝯ proximū. Et orit̄ ex inuidia directe: ꝑm Gre. zi. mo. Dispositiue vo ex ira. Ricar. tñ in. z. sniarꝫ refert quosdā tenere ꝙ pott⁹ oritur ex ira: lz aliquod odium ex inuidia oriatur.

Officiū diuinū. vide. s. hore.

¶ Officiū ad qd tenet̄ exequēs nō meret̄ ꝑmiū necessario ꝓmissū generalit̄ facienti. Uñ cū ꝓmittit̄ aliqd gñaliter capienti bānitū: nō debet̄ famlo prātꝫ capiēti: qꝛ ad h tenebat̄ ex officio suo. facit. l. ꝯgruit. ff. d of. p̄si. ꝛ. c. i. d of. or. no. Pa. i eccl'ijs. de censi.

¶ Utrū ꝓ hñdo officio tpali possit aliquid dari. R. Ge. in. c. ꝓ humani. de homi. li. 6. tenet ꝙ sic: si duo ꝯcurrāt Primū ꝙ publice vel nō occulte: qꝛ clādestine dare reprobat̄. ff. d poli. l. i. ꝛ. z. ff. de admi. tu. l. nō existimo Nec ob. l. fi. C. ad. l. iul. d ābi. q̄ ꝓhibet aliquē ad officiū ꝓmouendū ꝑcio vel ābitōe: ꝫ ꝓba te vite: qꝛ ꝑm glo. loquit̄ qñ secrete dat̄. Secūdo si cupit ꝓdesse ꝛ nō ꝑesse. Adde tertiū si ē idone⁹: alr̄ nō. Facit 8 q. i. q̄ epatū. sec⁹ i offō ecclīastico. vide de h. s. Dignitas. §. z.

¶ Utrū officialis possit aliqd recipere qñ gratis tenet̄ impēdere offm̄. R. ꝙ nō vt in. l. fi. C. ad. l. iul. de ambi. vbi ꝓhibet̄ aliqd recipere ret cū qs est i administratiōe etiā p⁹ depositū offm̄ ꝓ aliq̄ ꝑstito bñficio tpe administrationis: d q̄ vide. s. iudex. §. 8. cū sequētibus.

¶ Utrꝫ liceat mutuare sup officia dñis. R. ꝑm san. Tho. i epl'a ad ducissā barbātie ꝙ si ex pacto mutuū detur vt officiū recipiat̄ sic vsura est: qꝛ ꝓ mutuo accipiūt officij ptātez hoc ego limitarē i officijs secularib⁹ q̄ nō dātur gratis sed vendunt̄. Sec⁹ esset in officijs q̄ debēt gratis dari: qꝛ sic nō eēt vsura ex parte dātis mutuū cū nihil accipiat qd pecunia extimandū sit: lz ex officio consequent̄ aduenit lucrū: qꝛ illud lucrū aduenit rōne laborꝫ ꝫ poti⁹ ē iniustitia ex pte nolētꝫ alit̄ dare talia officia. i spūalib⁹ aūt officijs idūcēt simoniā

Oleū scm̄ dr̄ triplex qd p epos in die cene ꝯsecrat̄ Primū ꝑncipale dr̄ chrisma scm̄ qd de oleo ꝛ balsamo fit: ꝛ cū isto bñdicunt̄ fōtes baptismales: calix: ꝛ patena: eccl'ia ꝛ altare: ꝛ puer

baptiçatus in v̄tice ⁊ frōte: ⁊ epi'q̄ꝫ ↄsecrāt in manib⁹ ⁊ in capite: ⁊ oēs fideles cū chrismant ⁊ istud est ānuatiꝫ ↄsecrandū ⁊ innouandū. c. siqs de alio. de ↄse. di. 4. ⁊ grauiter punit̄ sacerdos q̄ in baptismo vtit̄ de alio q̄ꝫ de nouo: vt in. d. c. si qs. Secundū oleū scm̄ est cathecuminoꝝ: ⁊ dr̄ oleū bn̄dictū siue scm̄ ⁊ isto inūgunt̄ baptiçādi int̄ scapulas ⁊ i pectore: ⁊ man⁹ sacerdotū cū ordinat̄. Itē p̄nci pes ⁊ reges in brachio ⁊ humero. Itē eccl'ia ⁊ altare an̄ chrismationē. Tertiū oleū scm̄ est q̄ inungunt̄ infirmi in articulo morꝭ: de q̄ j. Unctio.

¶ Utꝝ alio tempore possit ↄfici p̄fatū oleū q̄ꝫ in die cene. R. q̄ primū nō. de ↄse. dis. 4. omni tēpore: ĩ sen. excō. quoniā. li. 6. ĩ alijs duobus nō inuenitur prohibitum.

¶ Utꝝ oleū nō sacrū additū sacro efficiat̄ sacrū. R. vt. s̄. Aqua benedicta. q̄ sic.

Opinio est assensus itellectus ad aliqd: nō qꝛ sufficienter moueat̄ ab obiecto ꝓp̄o: sꝫ ꝑ quandā rōnabilē electionē voluntarie declināns in vnā partē mag' q̄ꝫ i aliā cū dubitatōe tn̄ ⁊ formidīe alt'⁹ partꝭ: ita tn̄ q̄ ad illā partē quā formidat nō habet̄ rō exp̄ssa ↄcludēs: formidat̄ tn̄ ꝓpter debilitatē rōnis alterius partꝭ. Fides v̄o ē cū certitudine absq̄ tali formidine. Sciētia aūt ē assensus itellect⁹ moti ab obiecto ꝑ seipsū cogniti sicut in p̄ncipijs primis: vel per aliud sicut in ↄclusionib⁹ quarum est scientia. Hec san. Tho. zz. q. i. ar. 4. dubiū v̄o est mot⁹ indifferens in vtrāq̄ partem cōtradictionis: de quo. s̄. dubiū. Scrupulus est cum intellectus ex leuibus cōiecturis seu medijs ⁊ multū debilib⁹ mouetur ad vnam partē: ⁊ hec etiā dicit̄ suspitio ⁊ pusilanimitas spiritus que repellenda est: vt dr̄ 6. q. i. Oues. in fi. Omnis enim suspitio potius abijcienda est q̄ꝫ acceptanda. Et de his habes per Car. in cle. ne romani. de elec. ⁊ i c. litteras. de presum.

¶ Cui opinioni est adherendum in varietate. R. distinguēdo. Aut vna opinionum hꝫ ꝑ se legē vel antiquā ↄsuetudinē approbatā: ⁊ alia nō: ⁊ sic illa est preferenda: qꝛ minime mutāda sūt q̄ certā sententiā semꝑ habuerunt. l. minime. ff. de legi. Aut nō est lex nec cōsuetudo ꝓ aliqua ipsaꝝ: vel est ꝓ vtraꝗ ⁊ tūc debet̄ ↄcordari: vt dicat̄ in vno casu vnā obtinere: ⁊ aliā in alio si fieri pōt vt in. c. lras de resti. spo. z5. q. z. §. his ita rn̄det̄. de cog. spi. c. i. Conueniēs eni ē iura iurib⁹ ↄcordare: dicit tex. in. c. cū expediat. de elec. li. 6. ⁊. l. i. C. de inoffi. do. ⁊. l. precipim⁹. in fi. C. ĩ appel. Et soluit̄ aliqn̄ ↄtrarietas ꝑ aliqd ⁊ simpliciter: vt. iz. q. z. sine exceptione: de his q̄ fi. a p̄la. c. cū ap̄lica. Aliqn̄ ꝑ alit̄ de elec. c. q̄ sic. ⁊. c. publicato. Aliqn̄ ꝑ scōm: vt de elec. cumana. ⁊. c. cū in iure. Si v̄o nō p̄nt ↄcordari tūc cōis opinio sequēda est: qꝛ in cā dubij ꝓ multitudine est presumendū: ita tenet gl. in. c. fi. ĩ pe. di. i. Bar. in. l. p̄cib⁹. C. ĩ impu. ⁊ alijs sub. ⁊ glo. in. l. oīs diffinitio. ff. de reg. iu. ⁊ in cle. i. i fi. de sum. tri. dicūt doc. q̄ in dubijs ⁊ decisiuis adherendū est carrocio doctorū: qꝛ cōis opinio doctoꝝ inducit ꝓbabilē errorē: vide tex. iūcta glo. in. c. vnico. ĩ postu. p̄la. li. 6. Facit tex. in. l. z. ff. de iu. ⁊ fac. igno. Ro. Bar. in. l. de eo. C. de pe. iudi. qui ma. iudi. quod limita ꝑm Ge. in. c. i. de sū. tri. li. 6. verū nisi vera ⁊ certa rō cōtraria assignet̄: vtputa ꝑm Jo. an. in. c. i. de ↄsti. qꝛ notorie dicit male: vel qꝛ rationabilit̄ pōt ↄuinci. Nā vt dicit Pa. in. c. tua nos. de vsuris. licite iudicatur ↄtra cōmunē opinionē doctoꝝ ⁊ etiā glo. qn̄ iure nō probat̄: vel ꝑ rationē cui non possit rn̄deri. Ita etiā no. dn̄s An. i. d. c. tua nos. ⁊ facit tex. in. l. i. §. cūq̄ hec materia. C. de vete. iu. enu. ibi nō oēs in oīa: ſ certi ꝑ certa vel meliores vel deteriores iueniunt̄: ſ neq̄ ex multitudine auctoꝝ quod melius ⁊ equi⁹ est iudicato: cum possit vni⁹ ⁊ forte deterioris sententia multos in aliqua parte superare: hoc ibi. Si aūt nō apparet que sit cōis: tūc p̄ponēda est illa q̄ validiorib⁹ rōnib⁹ firmat̄ ar. insti. de empti. ⁊ vendi. §. itē preciū. C. de edic. diui adri. tol. l. edicto. Facit. c. dn̄o sancto. §. ecce. in q̄tum. 50. di. ⁊ maxime si talis opinio sit subtilior vt dicit tex. in. c. capellan⁹ de ferijs. Aut vna opinio nitit̄ rigori scripto: ⁊ alia equitati scripte: ⁊ sic ista preponit̄ c. vno. de rerū permu. li. 6. ⁊. l. placuit. C. de iudi. ⁊ ꝑ Ci. in. l. i. ⁊. C. de legi. Fallit in odium iudeorum contra quos rigor prefertur eq̄tati. c. z. de iudeis. In alijs aūt opinio benignior dꝫ obseruari. l. benign⁹. ff. de leg. Facit. c. fi. de trāsac. tenet hoc Pau. in. d. cle. ne romani. in p̄n. Et benignior dicit̄ illa q̄ fauet iuramēto testamento libertati matrimonio.

religioni. ⁊ sacramēto facit. c. 2. de cog. spi. l. sūt psone. ff. de reli. ⁊ sūp. fun. Similiť illa que soluit ꝙ que ligat. regula odia. li. 6. l. arrian⁹. ff. ď ac. ⁊ obligāt. Aut sūt antiq̄ doctores ⁊ sic moderni nō eis ꝑponunť: nisi nouis rōnibus ⁊ causis ad aliud sentiendū inducātur. Nam aliqñ intellectus iunioris ꝑspicatior est ꝙ senis. dicit tex. in. l. Gallus. ff. de liber. ⁊ posthu. 63. di. §. ver. Aut sunt theologi ⁊ canoniste vel legiste: ⁊ tūc in materia iuris diuini veteris vel noui testamēti ꝑferť theologus. In materia ꝟo iuris positiui. Canonista i materia canonistali. Legista i materia legali ꝑponiť. Aut sūt q̄tuor doctores eccľe q̄ sibi ꝯtradicūt: ⁊ tūc in subtilitatib⁹ et questionib⁹ ꝑferť Aug. In trāslationib⁹ ꝟo Hieronym⁹. In sermonib⁹ Ambrosi⁹. In moralib⁹ Gregori⁹. 20. di. §. i. facit qđ no. glo. in. c. sicut. 15. di. Aut diuersitas est inť papā ⁊ ꝯciliū: ⁊ tūc in ꝯcernētib⁹ fidē ꝯciliū ꝑponiť: quia orbis maior est vrbe. In aliis aūt papa est ꝑponēdus. vt in. c. sūt quidā. 25. q. i. ⁊ di. 19. Anastasius. Et intellige papā preferendū oib⁹ qñ tanꝙ papa sic determinat aut statuit. Facit. c. de libellis. 20. di. Secus si arbitrareť sicut doctor: q2 nō ꝑiudicaret opinionib⁹ alioꝝ: vt no. Inno. in. c. lr̄as. de resti. spo. Dicit tñ Pa. in. c. tua. ď decimis. ꝙ qñ dictū alicui⁹ sancti iuuať aucte iuris diuini: poti⁹ est standū ei ꝙ interꝑtationi pape: vt dicit glo. 20. di. c. i. cū hoc poti⁹ spectet ad ecclām vniuersalē ꝙ ad priuatā ꝑsonā. Quod quidē dictū est mirabile: ⁊ val de dubito cū ad papā ꝑtineat ius diuinū inťpretari vt. s̄. dictū est. Sed potest dici ꝙ verum dicit glo. ꝑfata qñ. Papa diceret ꝯtra auctem iuris diuini expresse: sed qñ interpretādo vel declarādo dicit: sic ꝑponiť oib⁹. Et sic intellige glo. in. c. hec est fides. 24. q. i.

2 ¶ Et tñ sequēs opinionē doctoꝝ non subtiliť inuestigatā q̄ postmodū apparet falsa excusetur a peccato. R. Pa. in. c. capellan⁹ de ferijs. ꝙ sic. ꝙdiu nō apparuerit falsa. faciť gl. i ūcto tex. in. c. vnico. de postu. ꝑla. li. 6. ⁊ i. c. fi. de spon. duo. ⁊ in. c. cū venerabilis. de ꝯsue. facit. l. regula. ⁊ qđ ibi no. ff. de iu. ⁊ fac. ign. ⁊ qđ no. Inno. i. c. ꝑ tuas. el. 2. de simo. ⁊ gl. Gof. ⁊ Tan. in. d. c. capellan⁹. no. Oldra. in. l. quesitū. §. i. ff. de fun. instruc. istru. ꝙ le. ꝙ sequēs opinionē sui doctoris excusatur ab impēsione expēsaꝝ: q2 ꝓbabiliter q̄s sequitur opinionē sui doctoris. l. dicere. §. vñ videndū ff. de arbi. Istud tñ limita veꝝ in his q̄ nō sūt cōtra dei ꝑcepta. ⁊ l. naturalē insertā mentibus hoīum: quoꝝ ignorātia neminē excusat: de quo dic vt. s̄. Ignorātia. Nec ob. ꝑdictis illud. c. iuuenis. de spō. vbi diciť ꝙ in dubijs tutior pars ē eligēda. ⁊ ecclesiastici. 3. Qui amat periculū peribit in illo. ergo videť se exponere periculo q̄ in diuersitate opinionū nō elegit tutiorē: q2 hoc veꝝ esset qñ ꝓprie dubiū est sed qñ est opinio secus est: q2 nec tūc sum⁹ i dubio: nec ꝯsequēter exponit se q̄s periculo qđ bene no. Itē nec ob. etiā illud Aug. de pe. di. 7. si q̄s. vbi dicit: dimitte incertū ⁊ tene certū. q2 alia est certitudo in moralib⁹: alia in naturalib⁹. Propterea dicit phs. i. ethic. ꝙ disciplinati est in vnaquaqꝫ re certitudinē querere iuxta exigentiā materie. eque enī vitiosum est persuadentē querere mathematicū ⁊ moralē demōstrantē. Nō enī ꝯsurgit certitudo moralis ex euidētia demōstratiōis sed ex ꝓbabilib⁹ coniecturis grossis ⁊ figuralib⁹ magis ad vnā partē ꝙ ad aliā se habentibus. Diciť aūt ꝓbabile qđ plurib⁹ ⁊ maxīe sapientib⁹ apparet veꝝ. Nā si Ioa. hūm non fuit hereticꝰ: lꝫ tenuerit falsū ꝯ fidē: vt patꝫ in. c. dānam⁹. ď sum. tri. ⁊ fi. ca. q2 ab ecclesia talis articul⁹ nōdū erat dānatus: multo magis excusať q̄s sequēdo opinionē doctoris: qñ talis opinio ab eccľia nō est reprobata cū tali volūtate: ꝙ si nō crederet verā nō ei adhereret: certe i isto nō pōt eē cōtēpt⁹: ⁊ sic nec pctm̄ inobediētie: ⁊ ergo tenet certū sibi certitudinē morali ⁊ dimittit dubiū sibi. s. opinionem contrariam.

o **Ratio** ꝑm sanctū Bo. in. 4. di. 15. parte. 2. ar. i. q. 4. accipiť cōmunissime ꝑm qđ cōprehēdit oēꝫ actū bonū. sic accipit gl. i. ad thesal. 5. Nō cessat orare q̄ nō cessat benefacere. Accipiť secundo cōiter ꝑm ꝙ cōprehēdit oēm actū ꝯtēplatiue relatū ad deū. Accipiť etiā ꝓprie orō ꝑm qđ est ascēsus mētis in deū ad aliq̄d degustandū vel impetrandū vel exsoluendū. Et isto mō accepta diuersimode diffiniť. vt patet per Host. in sūma ti. de penis. ⁊ Ioan. an. in cle. vnica. de reli. ⁊ vene. san. Vñ ꝑm Aug. in li. de verbis dñi. Oratio ē quedā petitio ⁊ alibi dicit: Orō est pi⁹ mētꝭ

affectus directus in deũ ⁊ plerũq₃ ne pigritetur in voce prorũpēs. Facit ad hoc de conse. di.j.c. qñ autē. Vel ſm Damaſ. li.z3. Oro eſt aſcēſus mētis in deũ: vel petitio decētiuȝ. Facit.c.fi.zo.di. Vel oro ſm Ray. Eſt congeries vocũ ad aliquid ĩpetrandũ in deũ tēdētium. Vel ſm Hugo. de ſcō victore. Oro eſt deuotio quedā ex cōpũctōne procedēs. Hee eni deſcriptiões oroni conueniũt ſm diuerſos eius effect⁹. Et ꝓpterea oratio aliqñ dr̄ oratio noīe ꝓprio: ⁊ hoc fit qñ mēs nr̄a aſcēdit in deũ: vel ꝑ quā aliquid deo vouet̄: vel offert̄: ⁊ ſic ei cōpetit diffinitio .z. Aug. et ꝑma Damaſ. Aliqñ dr̄ obſecratio q̄ q̄s pro cōmiſſis veniā deprecat̄: ⁊ alia expediētia ad ſalutem petit ⁊ ſic ei cōuenit prima diffinitio Aug. ⁊.z. Damaſ. ⁊ alia Ray. Dicit̄ 3º poſtulatio: ⁊ hoc ē qñ quis cōſtitutus in feruore ſpũs ⁊ charitatis fraterne etiā pro ſalute aliorũ orat ⁊ petit. Quarto dr̄ grāruȝ actio per quā quiſ recolēdo bñficia dei tā p̄terita q̄ p̄ñtia ⁊ futura tot⁹ in deũ attract⁹ quodam ſpũ cōpũctionis regratiando deo tot⁹ fit illi deuotus: ⁊ ſic ei cōpetit diffinitio Hugo. Et de iſtis dr̄ prime ad Thimo.z.

¶ Utrũ oro ſit ꝟtus latrie. R. ſm Ricar. in.4.di.15.ar.4.q.z. q̄ ſic: in q̄tũ quis orat deũ vt ſibi exhibeat honorē in recognitioneȝ ſũmi dominij. Cũ latria nō ſit aliud niſi exhibitio honoris teſtificantis in eo cui exhibetur ſũmũ dñium. In q̄tum ꝟo quis orat deũ vt per hoc ſatiſfaciat de peccatis ſuis vel aliorum: ſic ē actus pn̄ie. nec mirũ: quia i genere actuũ moruȝ idē actus ex fine ſortit̄ diuerſas ſpēs: vt patet i.5. Ethicorũ.c.4. vbi mechans ꝓpter lucrũ ē auarus: ⁊ ꝓpter cōcupiſcētiā eſt luxurioſus.

¶ Quis ē orandus vtrũ ſolus de⁹. R. ſm Ricar. vbi.ſ.q.3. q̄ dupliciter quis pōt porrigere alteri p̄ces. Aut vt tanq̄ per ipſum implende. Aut vt tanq̄ per eius impetrationē adimpleant̄. P̄rio mō ſolus de⁹ ē orād⁹ quia illa bona q̄ p̄ncipalit̄ ſũt petēda. ſ. grā ⁊ ſalus: vel q̄ nobis deſeruiũt ad eorũ acquiſitionē a ſolo deo dātur: nec ab alio dari pñt tali mō. ſ. ad acquiſitionē glorie ⁊ grē. Secũdo mō orādi ſunt ſancti q̄ a deo ĩpetrāt ex auditionē oronis nr̄e. Unde Apoc. 8. dicit̄ Aſcendit fumus aromatũ de orationibus ſanctorũ de manu angeli corā deo: maxime glorioſa virgo Maria ſuꝑ ceteros eſt orāda iſto ſecũdo mō: quia plus valet q̄ ceteri oēs: ceteris paribus. Et propterea cuȝ oramus deũ vel chriſtũ dicimus: miſerere: vel da nobis. ſed cum oramus ſanctos dicimus. orate pro nobis.

3 ¶ Sed quero. nunq̄d ſancti vidēt orones nr̄as. R. ſm Ri. vbi. ſ. q̄ lȝ aīe ſanctoꝝ nālicognitōe nō cognoſcant oīa q̄ fiunt in hac vita: ⁊ maxime interiores mot⁹ cordis quia ſolus deus ſcrutat̄ corda. de ſimo. c. tua. in fine. tñ in ꝟbo vident ea que decet eos de noſtris actibus cognoſcere: de quoruȝ q̄litate ſunt illi actus quibus eos oramus orādo: q̄ ad eorũ gloriā pertinet q̄ ad eos habeam⁹ neceſſe recurrere: ⁊ q̄ ipſi prebeant nobis auxilium ad ſalutem.

4 ¶ Quō debet fieri oro. R. vt colligo ex Ricar. vbi.ſ.q.5.6.⁊.7.⁊ Tho. zz.q.83. Ho. ⁊ Jo.an. vbi.ſ. q̄ debet fieri cũ.7. cōditionibus ſeu ſocijs. Et p̄mo cũ hũilitate. Judith 9. Hũiliũ ⁊ manſuetoꝝ ſemꝑ tibi placuit deprecatō. Eccliaſti.35. Oro hũiliantis ſe ⁊c. pſ. Exaudiſti orationē hũiliũ. Hec hũilitas duo debet habere. Primo diffidentiā ꝓprie virtutis: hoc eſt reputes te indignũ exauditione. Secũdo confidētiam d̄ dei miſericordia ne deſperes: ſicut eccleſia facit que ſemꝑ in fi. orationis: dicit: ꝑ dñm nr̄m Jeſũ ⁊c. q.d. O dñe non ad me aſpicies ſed ad mīam ſaluatoris. ad aduocatā Mariā: ſic vide q̄ in letanijs dr̄: ꝑ paſſionē: ꝑ crucē ⁊c.

5 ¶ Secũdo cũ bona diſpoſitione ſeu cōtritione ſuorũ peccatorũ: quia cũ is qui diſplicet ad intercedendũ mittit̄ irati anim⁹ potius ad deteriora prouocat̄. Dicit Greg. 3.q.7. in grauibus. ⁊.49.di.§.j.

6 ¶ Utrũ oratio peccatoris exaudiat̄. R. vt colligo ex Ricar. ⁊ ſanc Tho. vbi. ſ. q̄ aut peccator aliqua petit vt peccator .i. ſm deſideriũ peccati: ⁊ tunc nō exaudit̄ ex miſericordia: ſed bene q̄nq₃ ad vindictā: dũ ꝑmittit̄ amplius ruere in peccatis. Ũñ Aug⁹. Que dā negat deus propitius: que cōcedit iratus Et ſic intelligit̄ illud. puer. 18. Qui declinat aurē ſuā ne audiat legē: oratio eius execrabilis erit. Aut peccator orat ex deſiderio bone nature: ⁊ ſic deus exaudit nō quaſi ex iuſticia quia talis nō meret̄ ſed ex miſericordia ſi tñ alie conditiones concurrāt.

7 ¶ Sed q̄d si orat ꝓ alio nūq̄d exaudiet. R. ꝙ aut orat vt minister ecclesie: ꝛ sic exaudit j.q.j.c. dcm̄ ē. aut orat vt ꝑuata ꝑsona ꝛ sic si exaudit peccator ꝓ alio orans. Et sic intellige.c.si quis iquit.ꝛ.c.ipsi sacerdotes.ꝛ.c. sacro sancta.ꝛ.c.necesse.j.q.j.Uerū est ꝙ si ille qui inducit peccatorē ad orandū pro se sit bonus: tūc peccator exaudiet: nō pro suo sed pro merito poscētis .v.c. dictū est. Sed aduerte ꝙ hic ꝛ i.§.ꝑcedēti accipit peccator ille qui est in mortali: nec de eo ē attrit⁹ vel contritus: q̄rlꝫ quis eēt in peccato: tñ de eo dolet ꝛ proponit abstinere ꝛ satisfacere: tūc nō habet locū istud. sed illud quod dicit Augusti.sup Joan.omel.44. Si eni peccatores deus non exaudiret frustra ille peccator publican⁹ oculos in terra dimittēs ꝛ pectus percutiēs diceret. Dn̄e propitius esto mihi peccatori. cuius cōtrariū ibi patet: quia descēdit iustificatus: ꝛ iō tales exaudiunt.

8 ¶ Tertio dꝫ eē oratio associata cū breuiloquio. Matth.6. Cū oraueritꝭ: nolite multū loqui. Facit de conse.di.5.c.nō mediocriter. Sed cōtrariū christus Luce.18.dicit. Semꝑ oportet orare ꝛ nūq̄ꝫ deficere. Itē Luce.6.dicit ꝙ ꝑnoctauit orādo. ꝛ Luce 22.dicit ꝙ prolixius orauit. Facit.76.di. c.nosce. Ad quod dicendū: ꝙ oratio nō solū ꝭm suā causaꝫ que est desideriū charitatꝭ sed etiā ꝭm seipsam pōt eē diuturna. Et q̄ ego dico ꝙ debet eē breuis: hoc intelligo taliter ne immorātibus nobis aliud cordi nr̄o inserat inimic⁹. Et iō sancti patres aliquātulū orabāt: ꝛ postea aliquid opis faciebāt deinde ad orationē redibāt: sic ꝛ nos nō ita debemus prolōgare orationē ꝙ i ipsa repleamur vagationib⁹: sed poti⁹ eā breuē facere vt cū feruore eaꝫ expleam⁹. ꝛ hoc ē quod dicit Aug⁹ ad probā. multū loqui in orādo est rē necessariā superfluis agere ꝟbis. Cū plerūq̄ꝫ hoc negociū plus gemitibus q̄ sermonibus agat. Et hic loquit de orōne volūtaria nō de illa que ē de necessitate: vt officium clericis: ꝛ huiusmodi.

9 ¶ Utrū oratio debeat eē vocalis. R. ꝭꝫ Ricar. vbi.s.q.3.ꝙ duplex est oratio. Quedā cōis scilꝫ que per ministros ecclesie in ꝑsona totius populi deo offertur: ꝛ talis debet inotescere populo pro quo offert: vt excitet ad deuotionē ꝛ ne possit suspicari i ministris ecclesie illius orationis omissio: ꝛ iō talis debet eē vocalis. Alia ē oratio singularis ꝑsone.s. que offertur ab hoīe inquātū ē singularis ꝑsona: siue pro se siue oret pro alio. ꝛ tal oratio q̄uis nō sit necessariū ꝙ sit cū sensibili voce: nisi ad hoc hō sit obligatus ex voto: tamē qn̄q̄ꝫ expedit ad meritū: vt mētali adiungat vocalis: vt ꝑ vocalem feruor cordis ampli⁹ excitet. Ex quadā eni naturali vniōne aīe ad corpus motus corporis diuersimode affectiones aīe excitant ꝛ imutāt. Si tñ i casu vocalis oratio remitteret interiorē feruorē: tunc nō eēt vocaliter orādū orōne singulari. Qn̄q̄ꝫ etiā ex excessu feruoris mens ꝓrūpit hō i vocalē orationē. Pōt etiā fieri vocalis oratio ad redditionē debiti: vt videlicet hō ꝭm totū ꝙ habet deo seruiat. Et illud Math.6. Orantes nolite multū loq̄. Intelligēdū ē ꝭm Aug. ad probā. ꝙ nō est loquendū multū.s. vt multa locutio sit efficax ad exauditionē quo eloquētiores erim⁹. quia deus ꝑncipaliter ad intētionē aspicit. Propterea subiūxit Aug. ibidē. Non deest multa precatio si feruēs ꝑseuerat intētio.

¶ Quarto requirit orō ꝙ fiat cū bona intētiōe ꝛ feruēter. Sed hic querit: Utrū oratio vocalis sine mētali attentione sit efficax. R. ꝭm Ricar. vbi.s.q.6.ꝙ triplex est efficacia orationis. Prima ē in merēdo seu satisfaciendo Secūda ē i iꝑtrādo. Tertia ē orātē spiritualiter ꝛ sensibilit reficiēdo. Unde nullā istarū habet vocalis oratio: nisi eā cōcomitetur cōcors meditatio. Moralis eni ñ ē act⁹ exterior nisi ꝑ cōparationē ad actū rationis iteriorē. Aduerte tñ ꝙ itētio debita ꝛ actualis si adsit in ꝑncipio vocalis oratiōis lꝫ postea mens euaget: nisi talis euagatio interrūpat primā intētionē ꝑ cōtrariā intētionē sic est meritoria ꝛ ipetratiua oratō vocalis sine attētione ꝑ ꝟtutē prime intētiōis. sicut cum quis ꝑ bonā intētionē incipit ꝑegrinari vel elemosynā dare: totū seq̄ns ē meritoriū ꝟtute intētionis ꝑme: q̄uis cesset sua itētio actualis. Sꝫ talis orō sine attētiōe nō habet tertiā efficaciā.s. spūaliter reficiēdi orantē nisi q̄diu eā cōcomitat attētio actualis. Et sic itelligit illud ꝑme Chor.14. Si orē ligua ꝛ spūs meus nō orat mēs mea: sine fructu ē: scilꝫ spūalis refectionis.

¶ Sed qn̄ dicet ꝑ euagationē interuēire cōtrariā intētionē. R. lꝫ Ricar. non declaret. Dic ꝙ tunc qn̄ hō volūtarie alia cogitat non

ꝯtinẽtia ad orationẽ. ⁊ de hoc vide. s̃. hore. §. 26. Et quõ ẽ peccatũ. Unde dicit Cipri. de oratione dñica. Quõ audiri te a deo postulas: cũ ipse te nõ audias. Et Ber. Causamur nobis deesse grãm sed iustius ip̃a grã cõqueritur nõnullos deesse sibi. Et Cassianꝰ Nũq̃ orat q̇sq̃s etiã flexis genibꝰ si vagatione distrahitur. ꝓpterea dicit Cipri. Nihil aliud cogitet animꝰ q̃ id solũ quod p̃catur. Facit de ꝯse. di. j. c. qñ aũt. ⁊ di. 5. nũq̃. Et est etiã aduertẽdũ ꝙ triplex põt applicari intentio orõni vocali. s. aut applicãdo eam ad verba que dicuntur. aut ad illud qõ petitur. aut ad illũ cui oratio porrigitur: ⁊ quocũq̃ istorũ modorũ adsit intẽtio nõ ẽ ineffica orõ ad satisfaciendũ. Et ego dico nec ad impetrãdũ vel reficiendũ. Sed secũda intẽtio meliorẽ q̃ p̃ma. Et tertia q̃ secũda. Unde Hugo de ꝟtute orãdi. Pura inquit orõ ẽ qñ ex abundantia deuotionis ita mẽs accenditur vt cũ se ad deũ postulandũ cõuertit pre amoris eiꝰ magnitudine etiã petitionis sue obliuiscatur. Nã aliqñ nimia attẽtio ad verba posset esse impeditiua orõnis. s. qñ hõ vult nimis iꝑticulari cogitare de verbis: q2 ſm ph̃m. 2. topicorũ. Non possumꝰ multa cogitare sil'. vñ sufficit ꝙ p2ia intẽtio sit talis ꝙ sufficiat ad integrã informationẽ verboꝝ. Et iõ Hugo vbi. s̃. dicit. Oratio ꝑfecta eẽ oĩno neq̇t si eã meditatio nõ cõcomitetur aut p̃cedat. His oĩbꝰ ꝯcor. Tho. vbi. s̃. de hoc vide hore. §. 26

¶ Quinto requirit oratio ꝙ vtilia ad salutẽ petat: ⁊ sic ẽ petere iuste.

¶ Utrũ sit aliquod determinate petẽdũ in oratione. R. ſm Ricar. vbi. s̃. q. 4. Quedã sunt quibꝰ nõ possumus male vti: sicut ꝟtutes: grã ⁊ gloria: ⁊ talia determiate petenda sunt in orõne. Quedã sũt quibꝰ possumus vti bñ ⁊ male: sicut hr̃e diuitias: filios: vxorẽ: ⁊ hꝰmõi. ⁊ talia nõ sũt determiate petẽda in orõne ſ3 sub cõditiõe. s. si deꝰ p̃uidet illa ad salutẽ nr̃az vtilia. Quedã sũt q̇bꝰ vti bñ nõ possumꝰ: sicut pc̄tis ⁊ hmõi malis. ⁊ talia ñ sunt a deo petẽda in orõne.

¶ Sed cur aliq̇d petimꝰ cũ deus sciat q̇ indigemꝰ. R. ſm ꝙ dicit Augꝰ in ep̃la ad ꝓbã. Ille qui nouit q̇d nobis necessariũ sit p̃usq̃ petimus nõ volũtatẽ nr̃az vult sibi ꝑ petitionẽ nr̃az inotescere: q2 eã nõ põt ignorare sed vult exercere in oĩbꝰ desideriũ nr̃m quo possimꝰ cape qõ ipse prepat dare. Hinc ⁊ Gre. 23. q. 4. Obtineri inq̇t nequaq̃ p̃nt q̃ p̃destinata ñ fuerũt: sed ea q̃ sci viri orãdo efficiũt ita p̃destinata sũt vt p̃cibus obtineantur. g̊ nõ oramus vt deus aliquid sciat: vel vt eum immutemus sed vt obtineamus quod voluit p̃cibus obtineamus.

¶ Sexto ꝙ ꝯstanter fundatꝰ i fide petat. vñ Jaco. j. Postulet aũt in fide nihil hesitans. 15
¶ Septimo ꝙ petat ꝑseueranter. 16
¶ Utrũ oratio sit sempꝑ meritoria. R. ſm 17
Ricar. vbi. s̃. ꝙ nõ: q2 merito debetur merces ſm iusticiã. Et ideo oratio facta in peccato mortali: nõ ẽ meritoria proprie loquẽdo de merito. Addo etiã ꝙ nõ ẽ meritoria q̃uis nõ fiat in peccato mortali: si nõ adsit debita attentio: saltẽ actualis in principio: ſm cõez opionẽ theolo. in. 2. di. 41. Si tñ talis attentio adest: erit meritoria nisi interrũpatur: vel nisi in oratiõe necessaria: puta i officio respectu clericorũ sit notabilis negligẽtia i reprimẽdo vagationes: quia sic esset peccatũ. de quo. s̃. hore. §. 26.

¶ Ad quid valet oratio siue de eius effectu 18
R. ꝙ valet ad vincendas tẽtatiões. Unde Hiero. sup Math. 14. in tẽtationẽ intrat q̇ orare negligit. Secũdo ad augmentãda merita. Tertio valet ad impetrandũ postulata: vt patet ex supradictis. Quarto valet ad vincẽdos hostes. 36. di. c. vl. de Moyse qui orãs vincebat hostes. Quito ad secretorum diuinorũ reuelationẽ. 8. q. j. si ergo. Sexto ad celestiũ degustationẽ. Unde sine ipsa nõ gustantur diuina.

¶ Utrũ sempꝑ exaudiatur. R. ſ3 Ricar. vbi 19
s̃. q. 7. ꝙ si fit pro se ⁊ debito mõ sempꝑ exauditur: ſ3 nõ sempꝑ statĩ: ſ3 ꝓ illo tẽpore q̇ diuina mĩa cõspicit exauditionẽ vtiliorez eẽ oĩbus pensatis. Aut fit pro alijs: ⁊ sic nõ sempꝑ exauditur. Unde Aug. omel. 102. super Jo. dicit Exaudiuntur omnes sancti pro ipsis: nõ aũt ꝓ oĩbus exaudiũtur. Subdit tñ quãto digniores fuerint orantes pro populo: tanto facilius in necessitatibus pro quibus clamant exaudiuntur. Hoc enim non prouenit ex defectu orationis vt non exaudiatur pro alio orãs debito modo. Sed propter indispositionez illius pro quo oratur: quia obstinatus forte ẽ. Unde Rabanꝰ super Math. 21. Quotienscũq̃ orantes non exaudimur. Ideo fit

quia cõtra auxiliũ nostre salutis petimꝰ vel quia eorũ pro quibꝰ petimꝰ puersitas ne impetremus obsistit. vel in futurũ petitiõis differtur effectꝰ vt desideria crescãt: ⁊ pfectiꝰ gaudia capiant q̃ reqrũt. hec ille.

20 ¶ Utrũ oratio sit i pcepto ita ꝙ q̃libet teneatur. R. ẜm Uldericũ ꝙ sic ad orõnem mẽtalẽ. Et ego dico ꝙ etiã ad vocalẽ tenẽt impfecti ⁊ cõmunes hoies: q2 mentalẽ orõnẽ ñ possent habere sine vocali. Et ꝙ oratio sit de pcepto oibus. Proba rõne sic. Hõ tenetur de iure naturali ad oĩa illa q̃ recta ratio dictat nõ posse sine ipsis salutẽ consequi patet ea necessitate qua qs vult aliquid: ea necessitate vult illud sine quo tale q̃d nõ põt habẽ. 2. Phisicoꝝ. Finis iponit necessitatẽ his que sunt ad finem. l. oratio. ff. de spõ. sed hõ nõ põt salutẽ consequi sine oratiõe: ergo ad eã tenet̃ de necessitate. Et ꝙ homo ñ possit saluari sine orõne patet. Nã ẜm aplm̃ ad Phil. Nõ sumus sufficiẽtes a nobis etiã bonũ cogitare. ergo multo minꝰ opari nisi ex gratia dei nobis donet̃ posse: q̃ quidẽ non dõat regularit̃ adultis: nisi petãt p argumẽtũ a ɔ̃rio. Jo. 6. Petite ⁊ accipietꝭ. Facit. 23 q. 4. c. obtineri. ḡ cũ sine bona opatiõe nullus possit saluari: quia habitabit in tabernaculo dei qui opat̃ iusticiã: ẜm p̃s. ⁊ bona operatio nõ possit eẽ sine orõne. ḡ propositum. Confirmat̃ Exo. 20. Memẽto vt diẽ sabbati sanctifices. quod sine orone fieri ñ põt. Jtẽ Luce. 18. Oportet semp orare. Sup q̃ Chryso. dic. oportet necessitatẽ dic: Corroborat̃ exẽplo in practica qua coiter homines nõ timẽt deũ: q2 nõ hñt orõnẽ. Econtrario si ẽ aliquis timor dei inuenies in habẽte grãꝫ orõnis. Merito ergo dicit Hiero. vbi s̃. Jn tẽtationẽ itrat qui orare negligit. Et sup illud Math. 17. Hoc genꝰ demonioꝝ nõ eijcitur nisi in orone ⁊ ieiunio: non sanat oculũ q̃ nõ sanat calcaneũ. Jeiunio sanãt pestes corporis: orone vo pestes mẽtis. Sed aduerte ꝙ istud pceptũ de orone ẽ affirmatiuũ: q̃ solũ obligat pro semp: aliquos plꝰ aliquos minꝰ. Quãto eni quisq̃ ẽ debilior: tanto magis idiget auxilio orõnis. Et ideo certa meta vl̃ hora nõ ẽ determiata: ẜ tãtũ quilibet d̃ precepto tenet̃ quãtũ iudiciũ sue rationis dictat sibi fore necessariũ orare vt a peccatis desistat ⁊ in bono pseueret. Clerici tñ ⁊ religiosi habent determinatũ modũ ⁊ tẽpus oratiõis. de quo. s̃. hore. Similit̃ illi quibus in pnia p confessorẽ ẽ iniunctũ vel qui ex voto haberent. Alij aũt nõ vident̃ habere determinatũ tẽpꝰ. nisi ꝙ ẜm sanctũ Tho. in. 4. di. 15. Seculares tenẽtur diebꝰ festiuis diuinis officijs interesse: vt ministris pro pplo orãtibus suã intentionẽ ɔformẽt.

¶ Que oratio est efficacior. R. ẜm Ricar. vbi. s̃. q. 8. ꝙ orõ dñica. Q̃d ostendit. Prio auctoritatis dignitas: quia chrisꝰ eã fecit: ⁊ discipulos docuit. Math. 6. Secũdo sententiosa eius breuitas. Tertio petitorũ vtilitas. nam oĩa que desiderare debemus ⁊ petere in hac continẽtur. Unde Aug. ad pbã. Lꝫ alia verba dicamus orãdo: nihil aliud tamẽ dicimus q̃ quod iista oratione positũ est: si recte ⁊ congruẽter oremus. Unde aduerte ꝙ eo ordine posita sunt quo desiderare ⁊ petere debemus. Exhibet̃ primo reuerẽtia illi cui porrigenda ẽ oratio. cũ dicit̃. Pr noster qui es in celis. in quo captat beniuolentiã dei orans. Secũdo quia finis magis desiderat̃ q̃ q̃ sunt ad finẽ. Jdeo prio petũt̃ que respiciũt finẽ q̃ que sunt ad finẽ. Respicientes finẽ sunt due petitiones. Pria ẽ: sanctificet̃ nomẽ tuũ. Hoc ẽ ẜm Aug. li. 2. de sermone dñi in monte: cũ dicimus. Nos admonemꝰ desiderare: vt nomẽ eius q̃ semp est sanctũ: etiã apud homines sanctũ habeatur: hoc ẽ non contẽnat̃ quod nõ deo sed hominibꝰ pdest. Secũda ẽ: Aduen iat regnũ tuũ. Unde ẜm Aug. vbi. s̃. i hoc excitamꝰ desideriũ nostrũ ad illud regnũ vt nobis veniat: ⁊ in ea regnare mereamur. Uñ p pmã petimus vt deꝰ ab hoibus glorificet̃. p secũdã vt ad dei gloriã veniamꝰ. Petitiones respicientes que sunt ad finẽ. Quedã sunt respectu boni que sũt due. Pria ẽ. Fiat voluntas tua sicut in celo ⁊ in terra. Jn q̃ ẜm Augusti. vbi. s̃. petit̃ meritũ quo beatitudineꝫ mereamur: q̃ cõsistit in obediẽdo mãdatis dei. ⁊ iõ sicut ab angelis in celis fit dei volũtas. sic ⁊ a nobis in terris p verã obediẽtiaꝫ Secũda ẽ: Panẽ nostrũ quo. da no. ho. Jn qua petit̃ victus quotidianꝰ ad sustẽtatiõꝫ necessarius: vel victꝰ aĩe. i. eucharistie sacramentũ tanq̃ instrumẽtũ quo possumꝰ nos iuuare. Quedã petitio est respectu mali culpe. ⁊ hec ẽ. Dimitte nobis de. no. si. ⁊ no. di.

debi.no. Unde Aug. vbi. s. debita peccata di
ci manifestū est: ⁊ in hoc admonemur nos q̄d
facere debeamus vt remissionē peccatoꝝ ha
beam⁹ ƀʒ Aug. ad pbā. vt ibi. Sicut ⁊ nos
di. de. no. Quedā est que respicit mala incli
nantia nos ad peccatū: que ē. Et ne nos indu
cas in tē. quod non ita intelligit: vt nō pmit
tat nos tentari: q2 q̄nq3 hō in tētatione pro
bat ad bona ⁊ hūiliat ad deū. Sed sic intelli
gitur vt nō deserti dīno adiutorio alicui tē
tationi vel cōsentiamus decepti: vel cedam⁹
afflicti: ƀm Aug. ad probā. ⁊ ideo aliud ē tē
tari: aliud ē in tētationē induci. Quedā re
spiciūt malū pene que ē. Sed libe. nos a ma
lo. In qua admonemur nos ƀm Aug. vbi
s. Nondū nos esse in illo bono vbi nullū pa
tiemur malū. Unde de hac oratiōe dicit Isi
do. j. li. de sū. bo. c. zz. Fidei simbolū: ⁊ dñi
ca oratio pro tota lege puulis ecclesie ad ce
lorū regna sufficit. Et Aug⁹ in enche. c. 15.
De quotidianis ⁊ breuibus leuibusq3 pecca
tis: sine quib⁹ vita nō ducit quotidiana ora
tio fideliū satisfacit. Eorum enim est dicere.
Pater noster. ⁊c.

ORatoriū priuatū quilibet in domo propria habere pōt: sed nō debet habere formā ecclesie: nec ibi aliquis debet celebrare: nisi sit p̄uilegiatus: vel de licētia epi: alit debet deponi celebrās. de cōse. di. j. vnicuiq3. et c. clericos. ⁊ c. si quis.

¶ Qua imunitate gaudet. vide imunitas. §. 26. ⁊ in quo differt ab ecclesia. vide. s. ecclesia. §. 3.

ORdo primo ƀm Hugo. de scto victo. ē signaculū quodda3 in quo spūalis potestas ⁊ officium tradit ordinato. ⁊ ƀm san. Bo. i. 4. di 24. signaculū hic stat pro signaculo in aia3 diuinitus impresso.

¶ Quot sunt ordines. R. q sunt. 7. vt habet per magistrū in. 4. di. 24. c. j. s. hostiariatus lectorat⁹: exorcistatus: accollitat⁹: subdiaconatus: diaconatus: p̄sbyteratus. Pria tōsura enī non ē pprie ordo sed dispositio ad ordines. ƀm Ricar. eade3 di. Facit. 23. di. de psalmistatu. Qui psalmistatus idē ē qō prima tonsura. Et in hoc cōcordant coīt theologi. Sed canoniste tenēt q sūt nouē ordines ƀm nouē hierarchias. s. pria tōsura seu psalmistat⁹: ⁊ ordo epalis. Et q prima tōsura sit ordo: est tex. in. c. cū contingat. ⁊ ibi do. Anto. ⁊ canoniste. de eta. ⁊ quali. or. Similit q epatus sit ordo ⁊ q imprimat character iudicio meo facit inconuincibilit tex. in. c. j. de ordinatis ab epo. qui epi. re. vbi patet q l3 resignauerit: nihilomin⁹ cōfert ordines: l3 nō executionē q non posset si characterē indelibilē non imp̄ssisset ordo epalis ⁊ sic ƀm canonistas erunt nouē ordines. Et de eorū officijs vide in suis titulis.

¶ Utrū in oi ordine imprimat character. R. ƀm Ricar. vbi. s. q sic. ⁊ quid sit vide supra: character. 3

¶ Sed nūquid p̄exigit character baptismi. R. q sic de necessitate. c. veniēs. de pre. non bap. secus de sacro ɔfirmatiōis: q2 nō cōfirmat⁹ si ordinet recipit characterē ordinis. 4

¶ In quo actu imprimit character in quolibet ordine. R. ƀm Ricar. vbi. s. Pro generali regula tenendū ē: q in susceptiōe illius exterioris signi imprimit character in quolibet ordine in quo signo p̄ncipalis potestas quā respicit: ille ordo significat exp̄ssius: ad quā cōcurrunt alicuius instrumēti traditio ⁊ verbi expressio q̄ verbo exp̄ssius determinatur instrumēti significatio. Et iō q2 p̄ncipalis ptās quā respicit ordo hostiarij exp̄ssius significat in clauiū ecclesie datione q̄ in aliquo alio quod circa ipsu3 fiat. Et ptās lectoris in hoc q ab epō sibi tradit codex lectionū diuinaru3. Et ptās exorciste p hoc q de manu epi recipit librū exorcismorū. iō in eorū datione iprimit. Et ptās accolliti ƀ3 sanctū Bona. Ricar. ⁊ Pe. ⁊ alios respicit p̄ncipalit portare cereos. ⁊ iō iprimit p hoc q accipit candelabrū de manu epi. Alij dicūt vt Tho. q iprimit per hoc q tradit vrceolus: quia p̄ncipalius p id significat eius potestas. Sed verius ē primū: vt patet. zo. di. cleros. vel dic q vtrūq3 d3 accipe: vt in. c. accollitus. 23. di. ⁊ in. c. plectis. 25. di. 5

¶ Sed querit an requirat q talia instra accipiāt de manu epi. R. q nō de necessitate ƀm Ricar. in istis ordinib⁹ minoribus: ƀ suf ficit postq̄ sunt ab epo instructi qualit in officio suo debent agere: instrumētū accipiant ab archidiacono de mādato epi ⁊ volūtate: in cuius acceptōe imprimit character: quia instrumēti traditio p̄ncipalius est ab epō q̄ 6

ab archidiacono. Et pro ista opione e tex. in c. accollit⁹. 23. di. In maiorib⁹ bene oportet q de manu epi. 23. di. c. subdiaconus. Ptas subdiaconi patet p hoc q accipit de manu epi patenā z calicē vacuū. iō in hoc imprimitur character: quia pncipalis actus eius est vasa dñici corpis z oblatōnes offerre diacono: z legere epłam e secūdarius actus nō pncipalis. ppterea legit etiā a nō subdiacono. Potestas diaconi nō pōt expmi quātū ad eius pncipalē actū: qui e potestas portādi corpus christi in patena z dispēsandi corp⁹ christi. Et iō exprimit quātū ad eius actū secundariū in traditione libri euāgeliorū in q imprimit character fz Ricar. z Tho. Alij dicunt q iprimit character in manus epi ipositione: vt scūs Bona. z Pe. z pro hac opione facit. 23. di. c. diacon⁹. iūcto. d. c. cleros. Potestas sacerdotis cōfert qn ab epo dicit Accipite spūm sanctū: quor zc. z hui⁹ opi. est scūs Bona. z Pe. Alij dicūt vt Sco. in 4. di. 24. q ibi sūt due forme partiales. In quarū altera cōfert ptās cōficiēdi eucharistiam. In reliqua ptās absoluēdi in pnia. z istis coniungūtur due materie: hoc e duo signa visibilia. Propria forme pme est traditio calicis z patene cū hostia: z vino z pbis. Accipite ptātē celebrādi zc. Secūde forme est impositio man⁹ epi sup caput cū verbis. Accipite spūm sanctū. vt sic eps cōcorditer agat sūmo epo christo: qui prius cōtulit potestatē aplis conficiēdi q absoluēdi. Hec ille. Et hoc credo verius quo ad primā materiā correspondētez prime forme. Sed q ad secundā materiaz correspōdentē secūde forme: que e manus impositio epi cuz illis verbis accipite. Non credo quia tex. in. c. vl. de sacra vncti. innuit q manus ipositio nō est de substātia forme: quia si omissa fuerit nō debet reiterari sed suppleri. Nec similit predicta verba: accipite: quia sūt quedā pastoralia que ipsa nō hñt: sed habēt alia verba qn iponit manus. Epatus vo ordo quo ad characterē suscipit i vnctiōe capitis ex chrismate: sed hoc nō e verū p. c. vnicū. in pnci. de sacra vncti. vbi dicit supplēdū quod e omissū Imprimit ergo. ex ipositiōe manuū eporuz sup caput eius vt pōt elici ex. c. episcopus. iūcta glo. 23. di. Nec ob. c. vlti. de sacra. non iterā. quia loquitur de ipositiōe que fit diacono z sacerdoti que non e de eēntia. Psalmistatus seu prima tonsura que cōfertur cū ei capili abscinduntur.

¶ Que sunt necessaria in quolibet ordine. R. q vt colligo in diuersitate doctorū: dicendū est q oia statuta in pastorali debēt intelligi ita necessaria q si aliqd omittat: nihil fiat: z necessario totū sit iterandum: nisi omissa sint de illis de qbus in iure est expssuz q nō sunt de necessitate: vt vnctio: vt in d. c. vnico. de sacra vncti. Et man⁹ impositio in ordinatione diaconi vel pbri. d. c. vl. de sacra. nō iteran. Et quedā orationes alie ab illis que dicūtur quādo aliqua instrumēta tradūtur. Et quedā alia forte minima q ex se patēt non eē de substātia ordinis: sicut q sit genuflexus: z similia que magis sūt ad deuotionē excitandā. Itez tēpus. d tēpo. or. c. sane. Itez etas. di. 77. subdiacon⁹. Item q ab epo proprio recipiat: z non simul plures accipiat de sacra. nō iterā. c. j. z vl. Itez q a latino vel greco epo recipiant. de tēpo. ordi. c. q trāslationē. Itē missa i minorib⁹ ordinibus: z huiusmodi.

¶ Sed nūquid tactus corpalis instrumēti sit de substātia ordinis. Tho. in. 4. di. 24. tenere videt q sic: z veri⁹ credo: q̄uis alij dicant q solū porrectio instrumēti z man⁹ extensio sit de substātia. ar. l. qō mō. ff. de acq. pos. quia in sacramētis requirit tactus corporalis: vt patet in baptismo: vnctiōe: z huiusmodi. z hoc patet i pastorali. Sec⁹ dicūt quidā de impositiōe manuū: qz non requirit tactus. Sed Gof. z Hosti. tenēt q similit est necessari⁹ per. c. fi. de sacra. nō ite. Ego teneo q lz in ipositione manuū nō tangat q nō sit aliqd supplendū. Et similit in instris i quibus character ex eorū traditiōe nō iprimit: sed sufficit porrectio: lz sit melius tangere: secus in traditione instrumētoruz ex qua character imprimitur.

¶ Sed nūquid oportet tāgat ambab⁹ manibus. Itē oia: puta patenā simul cū calice: z huiusmodi. R. q nō credo: sed sufficit solū tāgat modicū quid alicuius rei q nullū intermediū discōtinuās hēat ad totū. ar. c. vnici de consecra. eccle. li. 6.

¶ Et q sufficiat traditio euāgelior. p libro exorcismorū vel sup pelliceū p dalmatica: z huiusmodi. R. q nō: nisi in codē libro cōti

nerent oīa simul: ⁊ tūc haberet intētionē tradendi illū librū q̄ ptinet ad illū ordinē.

2 ℂ Quid si eps facit actus ⁊ alius dicit vba: vel ecōtrario. R. nihil valet: quia sacramēta sunt vnitatis q̄ diuidi nō pnt. de cōse. di. 2. qa passus. ⁊. 24. q. j. loquit. Fallit hoc in minoribus ordinib⁹: vt dictū est.

3 ℂ Utrū requirat necessario exp̄ssio vboꝝ cū traditione instrumēti. R. fm Inno. i. c. p̄sbr. de sacra. nō ite. q sic: ita q si pars illi⁹ orationis sit omissa: a capite ē incohāda. ⁊ bene quia materia cuiuslibet sacramēti ē instrumenti traditio: forma vo ē exp̄ssio vboꝝ

4 ℂ Quid si aliq̄d sit omissū. R. q si omissū sit de necessitate seu substātia ordinis sic totū est iterandū. Si vo nō sit nisi de bn̄ esse vt ea que nō sunt de necessitate: sic in alia ordinatione ē supplendū: ⁊ ab eodē qui pri⁹ ordinauerat si pōt: ⁊ nō ab alio: fm Inno. vbi s. nisi qn̄ prim⁹ nō pōt pficere: nec ante suppletionē pōt exequi ea q̄ sunt illius ordinis. ar. 52. di. sollicitudo. Hec ex Inno. ⁊ Ho. ⁊ Gof. in d. c. p̄sbr. Nec poterit talis suppletio fieri nisi tēpore debito ad ordinatiōes tenendas. ar. prefati. c. sollicitudo.

5 ℂ Sed quō supplebit qn̄ aliq̄d est omissū. R. si erat de substātia: vel dubiū an sit de substātia fm Inno. vbi. s. totū replicabit. Si vo certū est q nō erat de substātia tunc indut⁹ qn̄ ordines dant veniet ⁊ accipiet qd est omissū solū. Propterea qui nō habuit impositionē manuū fz Hosti. solūmodo eā accipiet: quia fm eū non ē de substātia: vt dictū ē. Et si qs p̄sbr in sua ordinatione habuisset ipositionē manuū: sed nō fuissent dicta p̄dicta vba: accipite spūm scm̄ ⁊c. & alia fm aliqua pastoralia epoꝝ. tunc nihil iterandū est vel supplendū.

6 ℂ Utrū in collatione ordinū conferat gra gratū faciens. R. Ri. in. 4. di. 24. q sic si suscipiatur digne.

7 ℂ Utrū character vni⁹ ordinis de necessitate presupponat characterē alteri⁹ ordinis R. q nō: fm coiter doc. in. 4. di. 24. Sed quo ad executionē sic. de quo dic vt s. irregularitas. j. §. 36.

8 ℂ Utrū ordo liberet a fortuna seruili. R. q sic: epat⁹ ⁊ sacerdotiū siue sit seruilis: vel ascriptitia vel curialis. 45. di. seru⁹ si sciēte.

Ordo secundo a quo pōt dari. R. fm Hosti. in. c. cum contingat. de eta. ⁊ qualita. ⁊ sequit Pa. in. c. quāto. de consue. q prima tonsura que clericatus dicit vel psalmistatus qd idē sunt pōt dari a quocūq sacerdote parochiali suis subiectis. Et istud tenet Hugo. Ray. Jo. Inno. ⁊ etiā Archi. in. c. null⁹ episcop⁹. de tēp. ord. li. 6. Gof. tenet q nō potest. Et sic videt habere vsus ecclesie romane. Ego cū Jo. an. in dicto. c. cū contingat: dico q si habet supra laicū quasi episcopalē iurisditionez potest. c. abbates. de priuile. li. 6. si nō habet sic nō potest. Et hoc sequit do. Anto. in dicto. c. cuz cōtingat. Abbas vo si ē presbyter: ⁊ ab episcopo benedictus vel recusatus: benedici potest dare tres ordines miores. s. clericatū siue primā tonsuraz: hostiariatuz ⁊ lectoratuz in suo manasterio ⁊ suis monachis seu illis qui vt efficiāt monachi illuc accesserunt. Et etiā secularibus oibus sup quibus habet quasi episcopalē iurisditionē. 71. di. c. j. ⁊. 2. Et etiam in alio monasterio pōt eos conferre si est inuitatus ab eorū abbate. et illud monasteriuz sit exemptuz: als nō. argumē. 69. di. c. j. Tenet tamē Joan. 69. di. §. j. ⁊. c. j. q hodie abbas prefatus potest etiam dare alios duos minores scilz: exorcistatuz ⁊ accollitatuz. Et hoc sequitur Hostiē. et do. Anto. in dicto. c. cuz cōtingat. De hoc notat in. c. abbates. de priuile. li. 6. Episcopus vo potest dare omnes ordines omnib⁹ de sua diocesi oriūdis. Aut qui in sua diocesi habent domiciliuz vel beneficiuz. Aut de licentia episcopi cuius est subditus ordinandus. Uel capituli sede vacante. Uel vicarij generalis episcopo in remotis agente. Uel sui prelati si sunt religiosi exempti. Hec nō. in. c. nullus. de tēpo. or. li. 6.

ℂ Sed quid si sacerdos vel episcopus: aut abbas ordinat aliquem non sibi subditum: 1
vt supra dictum est. R. fm Innocen. in. c. j. de supplen. neglig. prelato. q nihilominus character confertur. argumē. 9. q. 2. lugdunensis. De pena vo tam ordinantis q̄ ordinati: Uide supra: Irregularitas. primo §. 32.

ℂ Utrum papa possit dare licentiam non 2
episcopo conferendi ordines sacros. Rn̄.

Inno. in .c. quāto. de cōsuetudine ꝙ sic. dūmō ille cui daṫ talis licētia hēat ipsos ordines quos alteri vult dare: al's non.

3 ¶ Utrū ep̄s qui resignauit ep̄atui vel degradatus. hereticꝰ: aut q̄ excōicatꝰ ē: cōferre possit ordines. R. ſm Ricar. vbi. ſ. di. 25. ꝙ si fuit legitime ep̄s ordinatꝰ ⁊ cōfert ordines ⁊ character imprimiṫ: sed nō executio. ⁊ de hoc vide. ſ. irregularitas. j. §. 30. ⁊. 31. mortalr̄ tn̄ peccāt sciēter a talibus ordinē suscipientes ſm eundē Ricar. vbi. ſ. Et similr̄ supdicti ordinātes: nisi in casu de quo. ſ. irregularitas. j. §. 31.

o Ordo. 3. quibꝰ pōt dari. R. ꝙ oībus masculis q̄ a iure n̄ prohibenṫ ordinari. Mulieribꝰ aūt nullo mō pōt dari: ⁊ si de facto detur nihil fit quia characterē nō suscipiūt: vt no. Ricar. i. 4. di. 25. ar. 4. q. j. Nec ob. c. p̄sbr. ⁊. c. mulieres. 32. di. in q̄bus vocaṫ p̄sbytera. ⁊. c. diaconissaȝ. 27. q. j. ⁊. c. sacratas. 23. di. qr non ē ab ordine sed a p̄latiōe dr̄ abbatissa diaconissa. ⁊ a viro p̄sbytero dr̄ p̄sbytera: vel a viduitate ⁊ sacrate dicunṫ a voto ex quo se deo ꝯsecrarūt. Quidā tn̄ dicūt ꝙ nec etiā illi qui nō hn̄t vsū ratiōis sūt capaces: vt no. Ricar. vbi. ſ. q. 2. Sed de hoc valde dubitarē si dareṫ an suscipet characterē: ⁊ potiꝰ tenerē ꝙ sic. ar. c. christianꝰ. ⁊. c. siluester. jj. q. j. ⁊ qd̄ no. i. c. vel nō est cōpos. de eta. ⁊ q̄li.

j ¶ Sȝ qui sunt qui ꝓhibenṫ ordinari. R. primo: Illi q̄ non hn̄t debitā etatē: ⁊ q̄ sit respectu cuiuslibet ordinis. vide. ſ. etas.

2 ¶ Secūdo illitterati: vt in. c. nullus ep̄s. de tēpo. or. li. 6. Utrū aūt suscipiet characterē si ordineṫ. dic ꝙ sic. ar. c. veniēs. de p̄sby. nō bap. Et de hoc vide clericꝰ. 2. §. j. ⁊. 2.

3 ¶ Tertio criminosi. vnde existētes in mortali nō debent promoueri. de tēpo. ordi. c. ex tuarū tenore. ⁊. c. ad aures. Et si notoria sūt crimina mortalia peccaret mortalr̄ eos ordinās: al's nō: vt no. in. c. quesitū. de tēpo. ordi. Ipse tn̄ qui suscipit peccat mortalr̄ siue sit publicū siue secretū. Et quotiensc̄ūq; exhibet se vt minister ecclesie peccat mortalr̄. ⁊ totiens quotiēs huiusmōi actū facit. Un̄ qui tangit res sacras quasi ex officio suo peccat mortaliter: secus si ex necessitate. ⁊ sicut quilibet laicus facere pōt ſm Tho. in. 4. di. 24. facit ad hoc. c. multi. 40. di.

¶ Sed nūquid sufficit cōtritio. R. lȝ sit diuersa opīo. nihilominꝰ ego credo veriꝰ fore qd̄ sufficit excepto qn̄ vult dicere missaȝ. de quo dic vt. ſ. eucharistia. 2. §. 5. 4

¶ Quarto bigami: vt i. c. acutiꝰ. 26. di. ⁊ de biga. p totū. de q̄ vide. ſ. bigamia. 5

¶ Quinto solēniter penitētes. 50. di. c. ex penitentibus. ⁊. 36. di. illitteratos. de quo vide penitentia. §. 5. 6

¶ Sexto neophiti. 48. di. §. ꝓhibētur. ⁊. c. qm̄. ⁊ nō ponit ibidē. c. sicut. 7

¶ Septimo curiales qui ꝓpter aliquod officiū curie sunt obligati. 51. di. c. j. 2. ⁊. 3. 53. di. legē. absoluti vo a curia nō prohibeṫ. 61. di. osius. nisi al's sint īfames vel irregulares vt in dictis iuribus. 8

¶ Octauo rōcinijs obligati. de quibus dic vt. j. ratiocinia. §. j. 9

¶ Nono serui. de istis dic vt. j. seruitus. §. 3. et. 4. 10

¶ Decimo corpore viciati: habes de hoc. ſ. corpore viciatus. §. j. 11

¶ Undecimo illegitime nati. Et q̄s dicaṫ illegitimus: vide filius. 12

¶ Utrū illegitimꝰ intrās religionē possit promoueri. R. ꝙ sic de iure cōi ſm Hosti. ⁊ Ber. in. c. j. de fi. pres. s̄ ad p̄lationē nō potest sine dispēsatiōe pape. ō fi. p̄s. c. is q̄. li. 6. 13

¶ Quid si nō intrat religionē. vide. ſ. irregularitas. j. §. 52. 14

¶ Utrū dispēsatio cū illegitimo vt ad clericatū vel ad ordines ꝓmoueaṫ debeat itelligi de oībꝰ ordinibꝰ. vide. ſ. clericꝰ. i. §. 3. 15

¶ Duodecio peregrini ⁊ ignoti ordiari nō debent. Peregrini sunt qui nō sūt oriūdi de ep̄atu: vel nō hn̄t ibi domiciliū aut bn̄ficiū vt i. c. cū nullꝰ. de eta. ⁊ q̄li. ordi. li. 6. Ignoti sūt quorū origo ⁊ vita ⁊ regularitas nō ē nota ep̄o. 24. di. c. ep̄s. ⁊. 2. q. 7. querendū. Nā peregrini ordinari nō debēt nisi habeāt lr̄as auctēticas: vt. j. peregrinus. §. 3. Similiter ignoti: nisi priꝰ examiatiōe p̄uia cognoscāṫ 16

¶ Deciotertio īfames. ⁊ ō h vide. ſ. īfamia 17

¶ Decimoquarto oēs irregulares. ⁊ q̄ sint vide. ſ. irregularitas. j. 18

¶ Decimoqnto oēs suspēsi: aut interdicti: vel excōicati. ⁊ de istis habes. ſ. interdictuȝ 4. §. j. ⁊. j. suspensio. j. 19

¶ Decimosexto oēs ordiati i diaconos vel subdiaconos a papa nō p̄nt sine eius licētia 20

ab alio ordinari ad supiores ordines.c.cū in distribuendis.de tē.or.7 in.c.filiis.j.q.j.

1 ℭ Decimoseptimo hermofroditus.36.il litteratos.di.49.c.fi.7 si ordinet̃ ñ suscipit characterē:nisi preualeat sexus virilis. Si equalis esset nō suscipet fm Ro.

2 ℭ Decimooctauo cōiugati nisi velint religionē itrare: vel ad sacros ordines pmoueri.c.fi.de tēpo.ordi.li.6.de quo dic: vt matrimoniū.4.§.8.

3 ℭ Sed quid si eps ordinat aliquē prefatorū. R. q mortalit̃ peccat.fm Tho.i.4.di.24.nisi cū eis dispēsaret in casibus in qbus pōt. Et vltra hoc si ordinat infantē nisi religionē intraret: aut cōiugatū nisi velit ad sacros ordines promoueri vel religionē intrare: vel illitteratum: suspēsus est per annuz a collatōe oiuz ordinū: vt no.i.c.eos.7.c.nullus.de tēpo.or.li.6.

4 ℭ Utrū prelatus possit cogere clericuz ad ordines suscipiendos. R. fm coiter doc. in c.queris.de eta.7 qua.q si habet bñficiū potest cogere: nisi legitime excuset̃. d quo vide ibidē. Si vo nō habet beneficiū ecclesiasticū nō pōt cogere: 7 ordinans inuituz q nō ē beneficiat⁹ ē suspēsus a celebratiōe misse p annū.7 debet deponi.74.di.c.j.7.2.

5 ℭ Utrū coacte ordinatus suscipiat characterē. R. q si coactio sit cōditionalis: puta vt euadat mortē sic suscipit.ar.c.vbi ista di dicisti.74.di.7.c.d iudeis.45.di.7.c.q quidā.j.q.j.quia volūtas coacta volūtas ē.15.q.j.merito. Sed si coactio sit absoluta.puta quia p vim ordinat̃: sic ñ suscipit characterē. Facit.c.maiores.in fi.de bapti.

6 ℭ Sed nūquid talis ordinatus metu cōditionali teneat̃ ptinere. R. q nō: si metus talis fuit q potuit cadere in cōstātē virū.p.c.perlatū.de his que vi me.7 in.c.ad aures.de eta.7 quali.or.q2 integritas ē res voti nō precepti.c.integritas.32.q.j.

ORdo.4.quo tēpore debet dari R. q prima tōsura pōt dari oī tēpore fm Hosti.7 sequitur do.Anto.in.c.consultationi.de tē.or. Minores ordines pōt eps quilibet in dieb⁹ dñicis dare vni vel duob⁹ 7 nō plurib⁹: fm Host. in.c.de eo.de tē.or.vbi tex.est. Sed Inno.et Gof.ibidē tenēt q etiā pluribus q duob⁹ pōt dare: dūmō non videat̃ ordinationē generalē facere. Sed opio Hosti.cū inhereat littere ē tutior: quia in re dubia tuti⁹ ē seruire verbis edicti.l.j.§.si is.ff.de exer.ac. Papa cōfert subdiaconatū in oibus dñicis diebus 7 aliis festis precipuis.di.75.c.vlti. Et Hosti.dicit in.d.c.de eo.q omnes ordines 7 oi tēpore pōt conferre papa.ar.c.ad honorē de aucto.7 vsu palij.

ℭ Sed nūquid pōt episcop⁹ dare quatuor ordines minores in aliis festis q de quib⁹ in c.fi.de ferijs. R. do.Anto.in.d.c.de eo.recitat quosdā tenere q sic: 7 quosdā q nō.s3 solū in illis festis in qbus virgines consecrari pñt.7 Hosti.dicit hoc eē tutius.tex.tm̄ dicit in.d.c.de eo.dñicis 7 aliis diebus festiuis. 1

ℭ Utrū abbates simlit̃ possint dare quatuor ordines in predictis dieb⁹ dñicis vel festiuis sicut epi.do.Anto.in.d.c.de eo.7 i.c.cū contingat.de eta.7 qua.tenet q sic. imo fm Hosti.videt̃ q potius his dieb⁹ debeāt dare q in qtuor tēporibus ne videant̃ generalē ordinationē facere: 7 placet. Alij ordines debent dari ab episcopis tm̄ in sex tēporibus anni.s.in sabbatis quatuor tēporū anni Et in sabbato mediane hebdomade qdragesime: in quo cantat̃ oēs sitiētes. Et in sabbato scō.75.di.p totū.7 de tē.or.p totū. 2

ℭ Sed nūquid tēpus est de substātia ordinū. R. q nō.c.sane.de tē.or. 3

ℭ Que pena cōferētis 7 suscipiētis ordines extra pfata tēpora.7 qs poterit dispensare: vide.s.irregularitas.p.§.35. 4

ℭ Utrū possint conferri post prandiū. R. q nō.tm̄ si cōferunt̃ tenēt fm Hugo.75.di.ordinatiōes.7 Ber.Lau.Jo.7 Gof.i.d.c.de eo. Ray.vo ponit ieiuniū ordinātis et ordinati inter illa que sunt in dubio an sint de substantia vel ne.7 propterea tenet q totum sit reiterandu3: quia non dicitur reiteratum quod nescitur factū.c.veniens.de ps by.non bapti.contrariū tamē credo verius in minoribus ordinibus.per notata in dicto c.litteras.7.75.di.quod a patribus.in qb⁹ missa non est de necessitate sed in maiorib⁹ dicerem cū Ray.cū missa sit d substātia: vt no.do.An.in.d.c.lras. 5

ORdo.5.vbi debet conferri. R. q in ecclesia episcopali. argu.77.di.c.j. Sed de cōsuetudine dāt vbi volūt.75.di.in palea.

o Ordo .6. quo ordine debet accipi. R. q gradatim incipiendo ab infimo ascendendo vsq ad supremū. s. prima tonsura seu psalmistatus: hostiariatus: lectoratus: exorcistatus: accollitatus: subdiacōatus: diaconatus: p̄sbyteratus: et episcopatus .59. di. si officia. 77. di. c. j.

1 ¶ Quid si quis vno vel pluribꝰ premissis ad superiorez ordinet. vide supra. irregularitas. §. 36.

2 ¶ Quot ordines possunt simul cōferri. R. Inno. ⁊ Hostiē. in. c. de eo. de tēpo. ordi. tenent q prima tonsura ⁊ quatuor miores nō possunt dari vna die. per. c. litteras. ⁊ per. c. dilectꝰ. eo. ti. ⁊ in isto. c. de eo. nihil dr̄ ō psalmistatu. ⁊ h̄ seq̄t do. An. i. d. c. d eo. gl. tm̄ i d. c. de eo. tenet q oēs miores simul vna die possunt cōferri. ⁊ Hos. facit pro ea tex. i dicto. c. de eo. vbi dicit minores ordines. ⁊ sic omnes minores. 19. di. si romanorum. Ego seruarē consuetudinē in hoc sed vbi non apparet de consuetudine: tūc tenerē opionem Hosti. ⁊ Inno. que videt̄ verior. quia. d. c. de eo. superiꝰ exp̄sserat solū de quatuor minoribus ⁊ postea addidit minores. Et iō ista indefinita restringēda est ad sup̄ expressa. facit. l. pōponius. in pn. ff. de procu. vnus autē sacer ordo cū p̄dictis miorībꝰ. vel duo sacri ordines eadez die vni p̄sone conferri nō possunt: nec in hoc dispēsari pōt: nisi p papam: vt no. Inno. ⁊ Hosti. in. c. dilectus. de tēpo. ordi. sed cōferri debent singuli p se ⁊ p certa intersticia tēporū. 77. di. in singulis. ⁊. c. q̇cūq. Vnde lz aliquis ordinator cōtinuaret ieiuniū vsq ad dominicā ō mane: ⁊ ordinādus: nō tamē posset qui in sabbato vnuz susceperat: aliū die dominico recipe qr censet̄ pro eodē die. c. litteras. de tempo. ordi. Fallit hoc ƀm Ber. in episcopo qui in sabbato potest in secerdotē ordinari: ⁊ in dominico in episcopū consecrari.

3 ¶ Que pena cōferētis ordines cōtra prefataz formā. s. duos sacros vno die: vel minores cū vno sacro. R. ƀm Ber. in. c. dilectꝰ. de tēpo. ordi. q suspensus ē a potestate ordinandi donec per papaz cū eo dispenset̄: Sed do. Anto. in. c. litteras. eodē titu. dicit q nō est suspēsus sed suspēdēdus ab ordinibꝰ dādis sic collatis. Sz ordinatus bene est suspēsus ipso facto ⁊ a solo papa potest absolui. i dicto. c. litteras. in fine. de quo vide supra: irregularitas. j. §. 23.

o Ordo .7. quomō debet conferri. R. q primo debet p̄cedere scrutiniuz siue examinatio p Archidiaconē de iure cōmuni. de officio archidia. ad hoc. ⁊. c. vt nostruz. ⁊ de electio. c. nihil est. §. episcopi. s. de vita: moribꝰ: ⁊ qualitatibus: ⁊ ceteris que requirunt̄ in ordinato. s. q nulluz impedimētū de suprascriptis habeat. Item q sit sobrius non ebriosus. 35. di. ⁊. 44. per totum. Item prudens. 36. di. vsq ad. 40. di. Item ornatus v̄tutibus. 40 di. vsq ad. 42. Item castus. 42. di. §. pudicos. ⁊. 26. di. vsq ad. 35. ⁊. 86. di. per totū. Nō litigiosus. 46. di. 90. di. 88. di. 86. di. peruenit. Non cupidus. 47. di. ⁊ dicto. c. peruenit. Itez domui sue bene presidēs. 67. di. §. necesse. 86. di. 89. di. 91. di. Itē ieiunus. 75. di. q a patribus. Secūdo debet missa celebrari ab eo qui vult ordinare. Vnde aliq̇ vt Ray. tenent q si missa omittat̄: nihil fit: sed totū iterandū est. Hugo. tamē ⁊ Jo. 7. di. in. c. ordinationes. el p̄mo. ⁊ Ber. in. c. q sicut. de elec. tenēt q nō est de necessitate: qd̄ credo verū in minoribus: secus in sacris: qr est de substantia: vt. s̄. ordo. 4. §. 5. Fallit in prima tōsura que cōmunit̄ hodie sine missa datur. Et si vnus dicit missaz: alius cōsecret: nihilominꝰ tenet ordo: vt dicit Ber. ⁊ Hugo. vbi. s̄. lz fieri nō debeat. Quod limito veruz in minoribus: sed nō in sacris. Tertio debēt habere ordinādi indumenta pertinentia ad ordinē quez volūt suscipere. Quarto q ordinās in quocūq ordine seruet ritū pastoralis: maxime circa porrectionē instrumentorū in quibus character cōfertur: dicēdo verba cōueniētia: ⁊ faciēdo vt ordinandi tangāt corporali tactu pro maiori cautela ⁊ nihil omittat de ordinatis in pastorali: quia vt dixi excepto loco: tēpore. etate: vnctione: impositione manuuz. tactu corporali: ieiuniuz: missa in miorībus. ⁊ q sit propriꝰ episcopus: vel nō. ⁊ oratiōibus aliquibꝰ que nō dicuntur cū aliquoruz corporaliū traditione: omnia alia ab istis credūtur ita de necessitate. q si aliquid omittatur cōmuniter tenetur q nihil fit: ⁊ totuz ē iterandū: ƀm aliquos: lz vt dixi i teneāt theologi: q in aliqui

bus confertur character: et sic secundum eos si alia omitterentur: essent solum supplenda: sed quia hoc non habemus expressum: tenendum est securum: vt dixi.

¶ Sed nunquid cum quis interrogatur et examinatur: tenetur dicere peccatum suum. R. secundum Inno. in c. inquisitionis. de accusa. quod non: nisi etiam post penitentiam impediat executionem ordinis. vel secundum Hostien. potest respondere. si aliquod horum commisi: egi penitentiam nec indigeo dispensatione.

¶ Utrum episcopus possit suo subdito sine causa legitima denegare collationem ordinis R. quod aut est regularis: et sic non tenetur ei conferre: imo suus prelatus potest hoc sibi denegare: nec contra sui prelati voluntatem potest promoueri. et sic loquitur. c. ad aures. de tempo. ordi. Aut est secularis: et sic non tenetur episcopus. Aut est in dignitate et beneficio: et sic non potest episcopus ei denegare: et sic loquitur. c. ex tuarum tenore. de tempo. or.

¶ Utrum ordinans indignum scienter peccet mortaliter. R. secundum Asten. li. 5. titu. 5. quod sic: quia infideliter agit cum domino qui eum dispensatorem constituit.

Ornatus

o Ornatus Que requiruntur vt sit sine peccato. R. quod sex. et intelligo tam de ornatu vestimentorum et corporis: virorum et mulierum quam de ornatu domorum et supellectilium.

¶ Primum recta intentio scilicet vt non fiat propter superbiam vel libidinem: sed ex legitima causa: Nam vt dicit Chrysosto. in c. sicut. 32. q. 5. Sicut enim peccatum opus sine voluntate non facit: ita iusticia ex opere non consummatur: nisi voluntas affuerit. Nam vir ornans se vel mulier vt non appareat in contemptum honestis personis vel vt placeat vir vxori sue: et vxor viro: et huiusmodi: ex tali intentione licitus est quilibet ornatus si modo alie adsint conditiones. de quibus infra. Si autem fiat propter aliam intentionem sic tale erit peccatum quale est peccatum intentio. Unde Augusti. de sermone domini in monte. Exponendo illud: Cum ieiunatis: nolite fieri sicut hypocrite etc. In hoc autem inquit. c. maxime aduertendum est: non in solo nitore rerum corporalium atque pompa sed etiam in ipsis sordibus et luctuosis esse posse iactantiam: et eo periculosiorem quo sub nomine seruitutis dei recipit. hec ille. Ex quo patet quod et superabundantia et defectus et etiam mediocritas ornatus ex intentione mala: semper mala est Discutiatur ergo prima intentio ornatus et si fit ad prouocandum alios ad libidinem sic est mortale peccatum: quia non solum concupiscere sed velle concupisci extra statum matrimonij damnabile est secundum Aug. Similiter si fit propter elationem: vanam gloriam: et superbiam quod sit mortalis: et quando sit: vide superbia et vana gloria.

¶ Sed nunquid mulier innupta possit se ornare vt placeat alicui viro. R. quod licet quidam indistincte teneant quod non: per dictum apostoli: prime Chori. 7. cum dicit. Mulier que nupta est etc. Tu tamen tene illud nupta accipi quantum vel ad rem: vel intentionem. Et ideo illa mulier que intendit nubere vt placeat alicui pro vxore: si se ornat non habet prauam intentionem: sed bene illa que cum non intendat nubere vel non potest cum aliquo querit ei placere. et in hoc concor. docto. communiter. Alex. et sanctus Tho. 22. q. 169. facit. c. non satis. 86. di. Et dominus Luc. 11. Si oculus tuus simplex fuerit etc. i. si intentio tua recta vel nequam fuerit. opus indifferens erit rectum: vel nequam. 2

¶ Secundum quod requiritur in ornatu est honestas. Nihil enim inhonestum potest esse licitum Unde sicut sine iusticia nemo ingredietur regnum dei ita sine honestate que est vna de partibus eius essentialibus. l. iusticia. §. iuris precepta. ff. de iusti. et iure. Et propterea Pau. ad Gal. 5. ponit impudiciciam vnum de excludentibus a regno dei. Directe autem habet inhonestatem ille ornatus ex quo mulieres vel viri ostendunt loca impudica: et licet viri non ostendant nude sufficit ad impudiciciam taliter eorum formas ostendere quod secundum rationem rectam impudiciciam ostendunt. Sicut faciunt qui vestimenta ita breuia portant quod omnia signa virilis membri apparent. Similiter continet impudiciciam quod mulieres taliter vestimenta aperiant quod pectus et mamillas ostendant. Unde tales non audeo excusare a mortali quando nobiliter in hoc excedunt Excusare bene viros quando tali habitu vterentur ex aliqua necessitate: puta equitando: et coram talibus qui non habent prouocari ad lasciuiam: sicut cum iuuenes ludunt in diploide simul: et huiusmodi. Et idem dico de mulieri- 3

bus in domo corā viris suis aut alijs muli
eribus: aliter non. Nec valet ꝙ sic ē ꝯsuetū
quia corruptela est. l. ꝙ nō ratiōe. ff. de leg.
que potius auget peccatū. c. fin. de cōsuetu.
Similiter ſm aliquos videtur ĩpudicuȝ ꝙ
mulier habeat caput discopertū. Sed Au
gusti. in epistola ad possidium: videt tenere
ꝙ hoc sit verū quo ad decentiā nō necessita
tem. Inquit eñi capillos nudare femias q̄s
ꝛ caput velare apostolꝰ iubet nec maritatas
decet. Hec ille. Et gl. sup illud ꝑme Chori.
ij. Mulier velatū habere debet caput. Dicit
ꝙ alique excusant a peccato quādo hoc nō
faciūt ex vanitate sed ꝓpter contrariā cōsue
tudinē: ꝛ sic tene ꝙ cū hoc de se non sit impu
dicuȝ excusat consuetudo. Et hoc sequitur
sanctus Tho. vbi. s.

4 ¶ Sed nūquid fucātes se seu colorātes se:
aut alia figmēta adhibentes: vtputa adulte
rinos crines ꝛ huiusmodi faciāt cōtra hone
statē taliter ꝙ peccent mortalit. R. circa h
est diuersa opio inter docto. Sanctꝰ Tho.
vbi. s. tenet ꝙ huiusmōi fictiones nō possūt
esse sine peccato: nō tamē semp est mortale.
Sed solū quādo fit propt lasciuiā vel in dei
cōteptū. Alex. in. 4. parte sūme recitat q̄s/
dā tenere: ꝙ si talia fiant ad occultandū de/
fectū: puta morpheaȝ in facie vel nuditatem
capitis: quia nō videt pctm̄ mortale. Si vo
fiant ad fingendaȝ pulchritudinē maiorem
sic fore mortale pctm̄. Ipse vo Alex. dicit:
ꝙ lȝ hec opio sit hūanior tamē tutiꝰ sibi vi
detur dicere ꝙ oīno sit peccatū mortale. ad
quod facit dictū Cipriani d habitu vginū
qui ait. Manus deo inferūt q̄ñ illud q̄d ille
formauit reformare cōtendūt ĩpugnatio ē
ista diuini opis ꝑuaricatio veritatis. Deuȝ
videre nō poteris q̄ñ oculi tibi nō sūt q̄s deꝰ
fecit sed quos diabolꝰ infecit de inimico tuo
tincta cū illo pariter arsura. hec ille. Et di/
ctū Hiero. ad maurici filiā. Crimē est post
chrismatis sanctificationē cuiuslibet pigmē
ti succo vel puluere sordidari. Et dictū Au
gusti. de conse. di. 5. c. fucare. vbi ostēdit ꝙ
est adulterine fallacie ꝛ inhonestatis. Ego
vo in occultantibus defectū tenerē opīoneȝ
sancti Tho. In alijs aūt que talibꝰ vtūtur
ad fingendā maiorē pulchritudinē recitarē
eis opīones ꝑdictas ꝛ inducerē pro posse ad
dimittendū ostēdens piculū: ꝙ si pur vellēt
tenere opi. sci Tho. ñ negarē eis absolutōeȝ
ſ me exonerarē ꝛ sup ipsos vel ipsas reliq̄rē

¶ Tertiū quod requirit in ornatu ē ꝯueni
entia ꝑsone. Nā religiosus debet habere ha
bitū religiosum: aliter eēt excoīcatus: vt. s.
excōmunicatio. 7. casu. 27. Clericis aliqui
bus nō licet vti: vt. s. clericus. 4. Vñ tenet
Olde. ꝙ si religiosi vel religiose ferrēt habi
tū nō cōuenientē sue professiōi ꝙ peccāt mor
taliter si non in modico excedant. Idem dic
de muliere que vtit habitu virili: vel ecōtra
rio scilȝ ꝙ peccat mortalit: quia facit cōtra ꝓ
ceptuȝ. Deuterono. 22. ꝛ videtur sequi san
ctū Tho. vbi. s. quia dicit ꝙ specialit est ꝓ
hibituȝ. Addit tamē ꝙ posset quis tali habi
tu vti sine peccato propt aliquā necessitateȝ
vel causaȝ vt occultaret se ab hostibus: vel
quia aliud non habet vestimentū: ꝛ huius/
modi. Facit ad hoc. c. clerici officia. de vi. ꝛ
hone. cle. ꝛ quod ibi no.

¶ Quartuȝ quod requirit in ornatu ē par/
simonia ꝛ moderatio scilȝ ne sit superfluus:
vel quo ad multitudinē ꝛ diuersitatē: vt in
multis vestibus iocalibꝰ: ꝛ huiusmōi: vel q̄
ad preciositatē: vel quo ad curiositatē. Nā
vsus superfluꝰ ē oīo vitiosus. Vñ ad Gal.
5. Inter alia que excludūt a regno dei cum
fuisset dictū de fornicatione ponit luxuria:
vbi dicit glo. j. Quelibet superfluitas: intel/
lige notabiliter excedēs vt sit mortalis. Vñ
Tho. vbi. s. dicit ꝙ facientes ornamēta sup
flua ꝛ curiosa peccant: ꝛ quādo superfluitas
est notabilit excessiua nō est dubiū inter do
ctores quin sit mortalis: sed difficultas ē in
cognoscendo quādo dicat notabilit excessi/
ua. Unde pro hoc intelligēdo mihi videt di
cendū: ꝙ ornatus dicit supfluus quādo ex/
cedit conditionē status ꝑsone. Ad quā con/
ditioneȝ cognoscendā: tria sunt tēpora con/
sideranda tanq̄ tria specula ex quibꝰ intelli/
getur quādo dicat supfluus. Primū tēpus
preteritū. s. qualiter peruenisti ad talē con/
ditionē. puta dominiuȝ: nobilitateȝ: ꝛ diui
tias. Si quippe p rapinas: vsuras: falsos cō/
tractus: ex quibus restitutioni teneris obno
xius ad talē conditionē peruenisti: vti nō po/
teris multitudine: diuersitate: preciositate
vel curiositate q̄ alij vtunt coīt existētes ĩ tali
ꝯditiōe ꝛ statu sine pctō mortali. nā rebꝰ ob
noxijs restitutōi ñ licet vti sine pctō mortali

ad statū vel pōpam. de resti. spo. c. sepe contingit: et hoc est qd dicit Esa. 9. c. Uestimētū admixtū sāguine cib⁹ erit ignis. et Hiere. 2. c. In alijs tuis iuēt⁹ ē sanguis aiarū pauperū. Et quāuis sup incertis restituendis possit prelatus ecclesiastic⁹ dispensare: vt quis de eis viuat fm qualitatē cōditionis naturalis alicui⁹. Si tñ hoc facit ad supfluitatē et statum solū est in statu dānatiōis tam dispēsans quā dispensat⁹. facit qd no. in. c. dudū el. 2. de elec. et in. c. et si illi. 12. q. 2. Solūmodo eis dispēsare licet de icertis vt viuere possint fm eoꝝ cōditionē: qꝛ ille qui est cōsuet⁹ vti cibis delicatis vel vestibus non posset sic grossis vti sicut qui ad hoc est assuetus et ideo oportet multū tēperate hoc faciant. Si vō ad talē ꝯditionē ꝑuenisti nō ꝑ talia q necessario sint restituēda sic credo: et si nō sis nālit nobilis nihilomin⁹ poteris te ornare fm illū statū ita ꝙ ex hoc nō erit iudicandus tuus ornat⁹ notabiliter superfluus. Secūdū dicit tēp⁹ presens. s. si ornat⁹ talis cōuenit tue ꝯditioni. Maiori eni dignitati cōuenit maior ornatus. d. c. clerici officia. Et ideo vt scias quid tibi cōueniat attēde ꝙ cū nulla sit maior dignitas quā diuina: et tamen in ipso cultu dīno debet ornat⁹ esse tēperat⁹ vt patet i. c. gloria epi. 12. q. 2. a fortiori ornatus prelatoꝝ eccl'iasticoꝝ. Idem dic ꝙ ornat⁹ iperatoris qui oēs mūdanos superemi net: vt in. l. cum multa. in fi. C. de bonis que libe. dꝫ eē tēpat⁹. Ceteroꝝ vō tāto magis tēperat⁹ debet esse quāto inferiores sunt ab ipsa iperatoris dignitate. Et quāuis ita sit de iure nihilomin⁹ cōsuetudo hodie attēdēda ē quia vt dicit Aug. 41. dis. c. i. Quisqs reb⁹ ꝑtereuntib⁹ stricti⁹ vtitur quā se habeant mores eorū cum quibus viuit aut imtēperatus aut supersticiosus est: quisquis vō sic eis vtitur: vt metas cōsuetudinis bonorū iter qs ꝯuersatur excedat aut aliqd significat dicit glo. puta infirmitatē et legitimā causaꝫ aut flagitiosus est. In oibus aūt talib⁹ nō vsus rerū sed libido inculpāda est. Quid igitur locis: tēporib⁹ et personis cōueniat diligēter attēdēdū est: nec temere flagitia reprehēdamus. hec ille. Unū si vis agnoscere si excedis ꝯsidera coitatē bonorū inter qs viuis q sūt eqlis dignitatꝭ nobilitatꝭ diuitiarū ꝑ abūdātie et notāē ꝓxi coitatē bonorū nō aliquoꝝ. Et si fm eorū cōsuetudinē vteris preciosis: vel multitudine: aut curiositate nō iudicabo excessum. Nisi occurreret tibi casus in quo aliqui proximi essent i extrema necessitate: qꝛ tūc dicas fm Ambro. in. c. sicut hi. 47. dis. Pl⁹ quā sufficiat sumptui. s. tue necessitatis et familie violēter obtētū est.

¶ Sed nūquid ille q est equalis in diuitijs nobilib⁹ possit ornare se fm ꝙ coiter nobiles faciūt licꝫ ipse sit ex infimo gñe. R. ꝙ sic Nisi quo ad deaurata que de iure cōueniūt doctoribus et militib⁹. Rō qꝛ nobilitas hodie nō attribuit fm virtutē sed fm pompā et opinionē. Fallit etiā hoc quo ad cōparationē prelatorū: dñorū. et officialiuꝫ quib⁹ licꝫ aliquis esset ipsis ditior nō liceret se ornare fm ꝙ tales prelati vl' dñi vl' officiales cōmuniter faciūt. Cōclude ergo ꝙ si quis vtit ornatu precioso vel multiplici aut curioso fm cōditionē status presentis: vt coiter faciunt pñti tempore boni diuites vel nobiles sibi eqles nō peccat. 7

¶ Tertiū temp⁹ cōsiderādū est temp⁹ futurū hoc est ꝙ cōsideret si in tali ornatu poterit se tenere taliter ꝙ in futurū nō habeat cōmittere aliqua peccata mortalia. Nam si est necesse aliqua mortalia cōmittere vt in tali ornatu se teneat sicut illi qui propt talia habēt necesse in partib⁹ remotis ad negociādū morari dimissis vxorib⁹ ibi ꝓpter eoruꝫ imbecillitates multa mortalia cōmittunt et huiusmodi. Nā tūc talis ornatus est superfluus et illicitus: fm ergo predicta tria tēpora potes cognoscere quādo habet superfluitatē: et quāuis sit difficillimū cognoscere quādo habeat notabilē supfluitatē que sit peccatū mortale nisi fm primū tēp⁹ et tertiū. Tñ detestādi sūt qꝛ vt in pluribus hñt de superfluo: et sic de pctō vtpote qui sūt occasio multorū peccatorū. Nā primo inducūt ad lasciuiā. secūdo impediūt multa matrimonia. et tertio prebent materiā inordinate cupiditatis. ideo psal. 30. Odisti obſuātes vanitates superuacue. 8

¶ Quintū ꝙ requirit ornat⁹ vt sit licitus: ē vt nō apponat circa eū nimia sollicitudo: fm eni scm̄ Tho. vbi. s. Nimia sollicitudo circa ornatū etiā si nō sit deordinatio ex ꝑte finis reddit eū illicitū. Et quāꝙ ista sollicitudo nimia nō sit mortalis nisi qñ ꝓpter ipsaꝫ 9

dimitteret necessaria ad salutē nihilomin⁹ saltē est veniale pctm̄.

io ¶ Sextū q̄ reqrit̄ vt ornat⁹ sit licit⁹ est vt nō sit scādalosus. primo dicit Alex. de al. in scda scde q̄ licet se ornare p̄ciosis vestib⁹ s̄z nobilitatē psone: ⁊ ꝯsuetudinē t̄re: ⁊ dignitatē officij: ita tm̄ q̄ absit libido i volūtate ⁊ scādalū i exteriori ope: nec mirū q2 Math. 18. Ue hōi illi p̄ quē scādaluz venit. Aduerte tm̄ q̄ licz aliqs ꝓuocet̄ ad cōcupiscentiā ꝑpter ornatū alterius si ille qui ornat se hoc nō intēdit: nec est excessus i ornatu erit poti⁹ scādalū passiuū ⁊ occasio accepta. Sz qn̄ est i ornatu excessus ꝑserti incitatiu⁹ ad libidinē: vt in mulierib⁹ iueniētibus nouas iuentiones seu vanitates: ⁊ credūt probabiliter q̄ aliq̄ ꝓuocant̄ ad libidinē nō excusantur a mortali si de hoc nō curāt s̄ poti⁹ volūt portare. Si vō nō credūt ꝓbabilit̄ q̄ p̄beāt occasionē ruine alteri: sic difficillimū ē determinare de mortali licz aliq̄lit̄ excedāt. Uerū est q̄ piculosus est excessus i ornatu ꝓuocatiuo ad libidinē vt i mulierib⁹ faciētib⁹ foias nouas q̄s singularit̄ diabol⁹ ꝓuocat ad ornādū se magis q̄ viros: q2 magis sūt efficaces ad illaqueādū aīas. Et iō lz nō possit s̄nia dari de mortali ꝓ q̄to excessu nihilomin⁹ sp̄ iducēde sūt ad dimissionē ꝑpt̄ piculū: ꝑpter qd̄ cōminat̄ eis dn̄s p Esa. 3. c. In illa inq̄t die. s. iudicij auferet dn̄s ornamētū calciamētoꝝ ⁊ torques. s. collaria ⁊ monilia: ⁊ armillas. s. ornamenta brachioꝝ: vt manicħe recbamate vl' lōge: mitras. s. macagnones vl' lunetas: discriminalia. i. pectines ad pectinādū caput: vel cerruetos: periscelidas. i. ornat⁹ taloꝝ i fine vestis: vt sūt caude vel fimbrie: murenulas. i. cathenas puas circa collū: olfatoriola i aures: gēmas i frōte pēdētes: ⁊ mutatoria. i. diuersas vestes ⁊ lintheamina vt faciūt romane supra vestes acus ⁊ specula: sindones ⁊ camisias: vittas i. bidellos ꝓ capillis colligēdis ⁊ theristra. i. vestes estiuas vt sūt fornee: alteria q̄ ē estas ⁊ erit ꝓ suaui odore fetor: ꝓ corona funicul⁹: ꝓ crispāti crine caluiciū: ⁊ ꝓ fascia pectorali ciliciū. hec ibi. Sis g̃ prudēs o confessor vt nō p̄cipites s̄niaz vbi nō ē p̄cipitāda: ⁊ cautus vt nō relaxes qd̄ sp̄ ē restrigēdū q2 cū coiter i ornatu nō sint cōditōes sup̄aposite fit q̄ ꝯsequēter i ipso pctm̄. Ergo talit̄ ornantes se dāt op̄ā rei illicite: ⁊ ꝑpt̄ea iuridice iputat̄ eis malū qd̄ ꝓbabilit̄ ex eis euenit. s. lasciuia. Facit. c. eū q̄. 2. c. q̄tū. 50. di. ⁊ qd̄ no. in. c. sicut dignū. de ho. iō de testādū propter qd̄ merito saluator Lu. 16. exp̄ssit q̄ diues dānat⁹ iduebat̄ purpura ⁊ bysso.

o **Ociositas** est cū q̄s quiete necessaria saluti corporis accepta vacat ab aliq̄ opere sp̄uali vl' corporali: ⁊ hec ē filia accidie. Et qn̄ sit pctm̄ mortale vide. s̄. Accidia. §. i. ⁊. 2. ⁊. j. Preceptū. §. 5.

p **Pactum** aūt d̄r a pactiōe ide ē pacis nomē appellatū: ⁊ ē pactio duoꝝ pluriū ve in idē placitū seu ꝯsensus: vt dicit tex. i. l. i. ff. de pac. Et iō ois ꝯtract⁹ gn̄aliter d̄r pactū: sed cū hēat nomē specificū ab ipso ꝯctu denoiat̄: vt vēditio: locatio: cum vō nō h̄z nomē d̄r pactū a genere.

¶ Que differētia est iter pactū pollicitationē: cōuētionē: stipulationē: ⁊ ꝓmissionem. R. q̄ pactū ē cōsensus duoꝝ vel pluriū ad aliq̄d faciēdū vel dādū verbis expressū: ita q̄ verba premittāt̄ a ꝓmittēte: ⁊ ꝯsequēter a recipiēte. Si vō verba p̄mittāt̄ a recipiēte sic erit stipulatio: exēplū dabis mihi decem R. dabo: ꝓmittis facere sic: ⁊ tu r̄ndes promitto. insti. de verb. ob. in p̄n. Pollicitatio vō ē soli⁹ offerētis ꝓmissio: nec reqrit̄ p̄ntia psone cui fit pollicitatio. l. i. ⁊. l. pactū. ff. de pollici. Et no. glo. i cle. romani. de iureiur. ⁊ glo. i. l. i. C. de iure do. Dicēs q̄ pollicitatio fit sine iterrogatōe p̄cedēte. ff. de polli. l. 3. Promissio coiter fit rogatōe: de q̄ dic vt j. Pollicitatio. i p̄n. Et pōt ꝓmissio referri vl' ad pollicitationē vl' ad stipulationē vl' ad nudū pactū. ff. de edi. edic. l. sciēdū. §. dictū a ꝓmisso. Cōuētio vō ē nomē magis gn̄ale q̄ pactū: q2 scholares i scholis: ⁊ frēs i caplo ꝯuenire dicūt̄. ff. eo. l. i. §. ꝯuētiōis verbū.

¶ Quottuplex est pactū. R. duplex: aliud vestitū aliud nudū.

¶ Sed quō dicat̄ pactū vestitū. R. q̄. 6. modis. Primo re: secūdo verbis. s. stipulādo. tertio l̄ris. quarto ꝯsensu. ⁊ de his hēs exempla. s̄. Obligatio. §. 3. q̄nto coherētia cōtract⁹: puta vēdidi tibi domū cū tali pacto q̄ ego debeā morari i ipsa domo p ānū qd̄ q̄dē valet q2 vestit̄ coherētia ꝯct⁹. s. vēditionis: al's eēt nudū. sexto iteruētu rei: puta ꝓmisi tibi aliq̄d dare vt faceres mihi vl' da-

res aliud. Qñ stati cũ dedero tibi qđ ꝓmisi
vestit pactũ ex pte mea: ⁊ ideo iteruẽtu ei⁹
es mihi obligat⁹ ad faciẽdũ qđ ꝓmisisti. ꝓ
bāt ista. insti. de ver. ob. Nudum ꝟo dr̃ qñ
nõ vestitũ aliq̃ pdictorũ vl nõ ꝯtinet causā
q2 traditio rei sine cā nulli⁹ ẽ efficacie. l. nũ
ꝗ̃ nuda traditio. ff. de acq. re. do.
4 ¶ Utrũ ex nudo pacto siue ex sola ꝓmissi
one hõ obliget. R. ꝙ de iure canonico ⁊ in
ꝯscia sic sub pena mortalis pcti: vt no in. c.
i. de pac. ⁊ in. c. Juramẽtũ. 22. q. 5. Q3 li
mito verũ ẜm collectariũ ⁊ sequit Pa. i. c.
prudẽtes. de dona. ⁊ i. c. si cautio. de fide in
stru. qñ exprimit cā: vt ꝓmitto tibi decẽ q2
vẽdidisti mihi talẽ rẽ vl mutuo cõcessisti: ⁊
hmõi: q2 si sit nudũ sic ꝙ nulla cā est adiecta
nõ obligat etiā i ꝯscia. Rõ q2 presumit p er
rorẽ ꝓmisisse ⁊ sic nõ põt allegari obligatio
naturalis cũ nihil sit tā contrariũ ꝯsensui ꝗ̃
error. 29. q. i. §. i. ⁊ l. si p errorẽ. ff. de iur.
om. iud. Aduerte tñ ꝙ si quis dicit ꝓmitto
tibi cẽtũ donare ꝙ tũc liberalitas ꝓmissio
nis presumit cā donādi: ⁊ sic nõ est sine cā.
Siliter si ꝓmittit aliq̃d loco pio q2 presu
mit obligasse se fauore pie cause: nec presu
mit tibi error. c. fi. de succe. ab inte. Limito
etiā ⁊ verũ ꝙ ex nudo pacto obligatur. s. qñ
nude paciscẽs habuit aĩu3 obligādi se: quia
ẜm coiter theo. in. 4. di. 38. nemo ex q̃cũq3
ꝓmissiõe obligat nisi q̃ habet aĩu3 obligan
di se. facit. c. litterarũ. de voto. ⁊ l. obligati
onũ. la pma. ff. de ac. ⁊ ob. Als si non habuit
aĩu3 obligandi nõ tenet sub pena mortalis
pcti ad pactũ nudũ seruādũ: nisi subesset cā
que ad hoc obligaret de necessitate precepti
puta ꝓmisi pr̃i meo vestẽ q̃ morit ex frigo
re q2 tenet ꝗ̃uis nõ habuerit aĩu3 obligādi
se. Dat. 3. limitatio. s. si ꝯditio vl rõnalis cā
nõ aduenit postea q̃ si a pncipio affuisset nõ
ꝓmisisset: q2 si talis cā adueniret ⁊ ꝓpterea
nõ ipleat nudũ pactũ nõ peccaret mortalit
ẜm Jo. đ not ho. i. 4. di. 38. ⁊ ẜm scm̃ Tho.
scđa scđe. q. ii. q8 hñ nõ. Addo ⁊ quartũ. s.
ꝙ sit honestũ: licitũ: possibile. ⁊c̃. de quibus
ĩ. dico de pacto vestito.
5 ¶ Utrũ oriat actio ex nudo pacto. R. Jn
no. i. c. nouit. de iudi. ⁊ multi alij ꝙ nõ: ẜ so
lũ cõpetit officiũ iudicis iplorare. Sed ego
credo ꝙ oriat đ iure canonico: vt tenet Ho.
Jo. an. do. Ant. ⁊ Pa. cũ glo. i. d. c. i. de pac.
⁊ Archi. i. c. q̃cũq3 suffragio. 12. q. 2. ad mi
n⁹ ꝯditiõe ex canone pdicti. c. iuramenti. qđ
intellige i casu qñ obligat ad mortale pecca
tum: als non.
¶ Utrũ oẽ pactũ vestitũ obliget. R. ꝙ nõ: 6
vt no. Pa. i. c. pactiões. de pac. Et qñ hoc fit
ꝙ nõ obligat: dic vt dixi. ṡ. Juramẽtũ. 5. q2
vbi iuramẽtũ nõ obligat nec pactũ. Jtẽ pa
ctũ dolo initũ nõ valet. c. cũ vniuersoꝝ. de re
rũ ꝑmuta. Intellige q̃ ad dolosũ. Jtẽ si fit
alteri captiosũ. ff. de resci. vẽdi. l. si id ꝙ pu
re. in fi. Jtẽ ea q̃ ꝓmittũt ob nimiā reueren
tiā alicui⁹ nõ obligāt. l. i. ff. qua. re. ac. nõ da
Jtẽ qñ pactũ ꝯtinet turpitudinẽ. l. si vn⁹. §
pacta q̃ turpẽ cām. ff. de pac. ⁊ oẽ pactũ ꝯ ius
dr̃ turpe. c. faciat hõ. 22. q. 2. ẜm tñ distin
ctionẽ. de q̃ i. §. 8. Jtẽ pactũ i ꝯuẽtiõib⁹ ino
miatis nõ obligat si ille cũ q̃ ꝯxit nõ iplet ex
pte sua ꝯctũ: vt. l. nālis. §. i. ff. de p̄. ver. ⁊ l.
ex placito. C. de re. ꝑmu. Jõ cũ qs ꝯuenit cũ
aliq̃ dare sibi cẽtũ vt nũq̃ petat tale q̃d talis
nũq̃ poterit petere cẽtũ q2 nũq̃ põt iplere:
q2 sp poterit petere. sec⁹ si ꝯuẽtio fiat: ꝓmit
to tibi cẽtũ si remittas mihi fideicõmissũ q2
talis poterit petere: eo q2 põt remissionẽ face
re: hec Bar. C. de pac. l. ꝯuẽtiões.
¶ Utrũ pactũ initũ p frẽs minores vl pdica 7
tores: aut alios mẽdicātes cũ rectorib⁹ paro
chialiũ ecclaꝝ sup iurib⁹ pochialib⁹: puta ex
hibitõe sacroꝝ Jure funerādi ⁊ silib⁹ vl sup
alijs q̃buscũq3 valeat. R. ꝙ si factũ est per
guardianos vl priores cũ ꝯsensu suoꝝ cõuen
tuũ vl locoꝝ valet: l3 nõ interuenerit lĩa sui
generalis: aut pncipalis: aut capl̃i: aut sedis
aplĩce: q̃ ad frẽs minores. Dummodo als sit
honestũ ⁊ licitũ. de pactis. c. q̃uis. li. 6.
¶ Utrũ pactũ iuramẽto firmatũ qđ i se cõti 8
net turpitudinẽ. s. pcti. vl ẽ ꝯ ius valeat. R.
Pa. i. c. pactões. de pac. ꝙ si ꝯtinet turpitu
dinẽ ex pte vtriusq3. s. iurātis ⁊ recipiẽt nõ
valet. 22. q. 3. p totũ. Silit si cõtinet turpi
tudinẽ solũ ex pte iurāt: vt i regl̃a nõ ẽ obli
gatoriũ. li. 6. Si ꝟo solũ ꝯtinet turpitudinẽ
ex pte recipient sic tenet ⁊ obligat. c. debito
res. de iure iu. Rõ q2 iuramẽtũ pncipalit di
rigit i deũ in q̃ nulla põt versari turpitudo
Si ꝟo nõ ẽ firmatũ iuramẽto an obliget vi
de. ṡ. Obligatio. §. x.
¶ Utrũ pactũ de nõ cedẽdo bonis suis va 6
leat. R. Pa. i. d. c. pactiões. ꝙ sic: nisi sit no

toria paupertas: q2 tūc illicitū ē: q2 i effectu tūc videt se obligare ad carceres qd nō pōt cū nemo sit dñs membrorū suorū.

10 ¶ Utrū pactū factū patri a filia dū nuptui traderet: q dote cōtēta nullū ad bona pa̅trimonialia hēbit recursū teneat. R. q nō nisi sit iuramēto firmatū. d pac. c. q̄uis, li. 6.

11 ¶ Utrū pactū qd est cōtra bonos mores nec contiinet turpitudinē valeat. R. q si ponat per viā modi vitiat & nō vitiat sm Fran. ī rāponib' i repetitiōe. l. fi. C. de cōdi. ob. causā. Unde pactū q precariū duret inito domio nō valet: vt in. c. precariū. de precario. & l. cū precario. ff. de preca. Siliter si constituo procuratorē & pmitto nō reuocare n̄ valet ita dic̄ Bar. i. d. l. cū p̄cario. & Ange. i. l. 2. ff. d pcura. & Bar. i. l. & i ppetuū. ff. de pcur. Et si pmisit sub pena nō tenet ad penā reuocādo. facit glo. in. c. 2. & de ɔsue. li. 6. & Ange. in cōsilio. 222. Sed si apponat p viā cōditionis nō vitiat sed vitiat. facit. c. fi. de cōdi. appo. & qd no. Bar. in aut. ingressi. C. de sa san. ec. Sed ɔ videt. l. vbi mortis cā ita donat. ff. de dona. cā mort. solue vt ibi p Bar

12 ¶ Promitto tibi ter te hospitari in domo mea stas p multos ānos q nō venis nunqd petere poteris extimationē. R. Jo. an. i addi. ad Spec. de censi. refert suos magistros disputasse q nō: & sic tene licz videat q teneat. per ti. ff. de ali. & ciba. lega.

13 ¶ Pactū de hereditate viuentis regularit nō valet: q2 inducit votū captāde mortis: vt. l. fi. C. de pact. & ibi per doc. & p Bal. in li. de vsib' feu. de feudo dato i vicē. l. cōmissorie. c. si qs. & per canonistas. i. c. venerabilē de elec. & Pa. in. c. nulla. de concess. pre. Et ibi sic distinguēdo. Dicit q aut pactū de futura successiōe fit ad cōseruandā legitimam successionē & sic valet: vt insti. de legi. agna. succe. §. fi. q2 pactū est legi ɔsentaneū. Aut fit ad legitimā successionē minuendā: & tūc nō valet. l. pactū. ff. de pac. Sed si iuramento firmet valebit. in. c. 2. de pact. li. 6. Aut fit ad legitimā successionem pdendā seu ad tollendā liberā testamēti factionē & sic non valet: q2 ɔtra bonos mores: vt. l. stipulatio hoc modo. ff. de ver obli. Adeo q sm Bar etiā iuramēto nō firmat: p regulā non est obligatoriū. de re. iur. li. 6. vt in. d. l. stipulatio no. & in. l. fi. C. de pac. Sed ego nō credo: q2 licz sit ɔtra bonos mores nō tn̄ naturales sed solū ciuiles: & ideo firmat. d. c. 2. de pactis.

¶ Utrū habēs parētes magnos qs timet & volēs puidere ale sue reliquit medietatem oiū bonorū suorū pauperibus: & dicit si contingeret me facere aliud testamētū i q ɔsanguineos meos instituerē p qd reuocaret presens iudiciū ex nūc tibi. P. notario publico tāq̄ psone publice stipulāti & recipienti pro dictis pauperib': dono irreuocabiliter & inter viuos dictā medietatem bonorū meorū cōstituens me ex nunc eam possidere p̄cario nomie facit tandē aliud testamētū. Modo querit vtrū pauperes valeant aliqd habere ex tali donatiōe. R. Bal. vbi. s. q fuerunt opiniones: vna q sic: que est domini Dy. ff. de testamē. l. heredes pala. §. fi. & in regula qd semel placuit. de re. iur. li. 6. Alia q non q2 iste cōtractus donationis videt impedire liberā testamēti factionē. ff. de ver. obli. l stipulatio hoc modo. Sed aduerte q nos sumus extra casum doctorū. Nam hic interuenit traditio: vnde & si donatio esset infirma & sine cā tamē dominus volēs trāsferre dominiū transfert. ff. de cōdi. ob. cām. l. 3. § subtilius. vel quia causa est ipsa liberalitas: vt. ff. de dona. l. hoc iure. Item ipsa pietas vt. ff. de cōdi. indebi. l. cū his. §. si in ea opinione sit mulier. & nō. insti. de obli. q ex quasi cōtractu. §. ex quibusdā. ad hec. C. de sa. san. eccle. l. fi. volens ergo sustinere opinionē Dyni. faciat q procedatur ad traditiōis actū: qui etiam sub conditione fieri pōt: vt ff. de acqui. pos. l. qui absenti: & cautius si interueniat traditio corporalis q̄ si precaria q2 precariū forte non valet. Tu cogita ego dimitto te sine decisione. hec Bal. Sed tu tene q si vult valeat donet alicui publice psone inter viuos sub tali conditione & tradat q2 sic valebit indubitāter. 14

¶ Utrū cū vir facit testamētū & legat vxori certū quid hoc acto q si mutaret testamētū siue nō ista vxori iure donationis iter viuos debeat habere certam domum q̄ sibi legauerat: & demū mutauit testamentū nulla facta mētiōe de dicta donatiōe. An mulier debeat habere dictā domū videtur q nō. d l. stipulatio hoc modo. Contrariū dico q2 ista donatio est presens & pura q2 dixit siue 15

mutauero siue nō ꝛ ideo nō est appōsita i pe/ nā testamēti mutati. Caue tn̄ quia nisi iter/ uenerit traditio nō ꝯfirmaṫ morte ꝛ sufficit ꝙ traditio inṫueniat tēpore donationis vł postea viuo donante. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxore. l. papinianus. al's incipit si quis pro vxore. ꝛ ar. in. l. z. C. si q̄s alteri vel sibi. hec Bal. vbi supra.

6 ¶ Quō interpretraṫ pacta obscura. R. ꝙ in dubio cōtra ea qui eum appo suit ꝛ potuit aperti⁹ declarare. ff. de pac. l. veterib⁹.

7 ¶ Pactū legis cōmissorie q̄d est. R. in cō/ tractu vēditionis est pactio q̄ reddiṫ inem/ ptū ꝙ venditū ē si nō seruaṫ q̄d est ꝓmissū vt in. l. i. ꝛ. z. ff. de le. cōmissoria. ꝛ fit ita: vē do tibi fundū ꝛ si infra talē diē non solueris pretiū iemptū sit. In pignore aūt fit sic: nisi lueris pignus infra certū tēpus sit perditū ꝫ vel sit mihi pro soluto.

8 ¶ Utꝝ generaliter sit reprobatū. R. ꝙ nō vt. ff. de. le. cōisso. ꝑ totū vbi patet ꝙ valet in cōtractu vēditiōis. sed i pignore generali/ ter ēst reprobatū vt in. l. fi. C. de pac. pigno. ꝛ in. c. significāte de pigno. ꝛ iō ipso non ob/ stante pign⁹ ē restituēdū: nisi iurasset i tali pacto vt in. d. c. significante.

19 ¶ Utꝝ istud sit pactū le. cōmissorie pigno ro tibi hanc rem ꝛ si nō luero infra mensem nunꝗ̄ possim luere. R. Bal. vbi. s̄. de vsu. feu. de feudo dato inuicē. l. cō. ꝙ sic lꝫ nō di/ catur ꝙ dn̄ium sit apud creditorē ista ē glo nō. in. l. vl. C. de pac. pigno.

20 ¶ Utrū possit fieri istud pactū cū fideiuſ sore videlꝫ si nō extraxero te de obligatiōe ꝙ pign⁹ q̄d ꝑ idēnitate tibi dedi loco indēni tatis sit tuuꝫ. R. Bal. vbi. s̄. glo. dicit hic ꝙ valet q꞉ speale est in his qui ꝑ alio sūt ob ligati q꞉ hoc modo possūt idēnes seruari. ut ff. de cōtrahē. empti in fine.

21 ¶ Utrū in dote valeat hoc pactū. Si tibi pecuniā nō restituero talē fundū loco ꝑmu tatiōis assigno. R. Bal. vbi s̄. videṫ ꝙ sic q꞉ ista est quedā ꝑmutatio. vt. ff. de. iur̄. do. l. ita cōstāte ꝛ. l. fi. Itē speciale videṫ i dote vt. ff. de solu. l. calipodius.

22 ¶ Utrū valeat istud pactū obligo tibi talē fundū ꝑ decē. ꝛ si nō soluero tibi infra men sem habeas eū ēptū iusto precio. R. Bal. vbi. s̄. ꝙ sic. ꝛ ē mirabile q̄d lꝫ nō sit collatū in alicui⁹ arbitriū declarādi ꝓciū valet: quia istud pactū ē ꝑs alteri⁹ cōtract⁹ validi iste ē cas⁹ mirabilis. ff. de pigno. l. si fund⁹. §. fi.

¶ Utꝝ cū mutuasti mihi decē nullo pigno re cōstituto hoc acto ꝙ si non soluero infra mēseꝫ talis dom⁹ mea sit tua ꝑ illis decem valeat tale pactū. R. q̄. s̄. ibidem ꝙ sic. q̄a nō ē pactū pignoris. vt. d. l. fi. ff. de cōtrahē. empti. vbi tex. est notabilis. 23

¶ Utꝝ cū pactū. l. cōmissorie ē appositū ī ipsi ꝯtractui pignoris: sed diu postea valeat R. q̄. s̄. ibidē. ꝙ sic. vt. ff. de pigno. acti. l. ti/ tius. vel vbi interuenit pactū rogatu debito/ ris ꝛ eius grā: non voragine creditoris. Et dicūt ꝙ ex interuallo valet ad excipiēdū nō ad agēdū. vt refert Bar. in. d. l. Calipodi⁹ 24

p Ala dicit lineus pānus ꝯsecrat⁹ qui extendiṫ sup altare ꝛ su per quo extēditur corporale ꝛ a quo debet bn̄dici: vide supra benedictio. §. i

p Aliū vt hic sumiṫ est speciale ornamentū archiepōꝝ in quo plenitudo officij conferṫ. de auctoritate ꝛ vsu pa. c. nisi specialis.

¶ Qn̄ debet peti. R. infra tres menses a tpe cōsecratiōis vel cōfirmatiōis si aū non fuit ꝯsecrat⁹ aliter pōt remoueri. c. qm̄. iōo. di. nec aū debet se archiepm̄ noīare. d. c. nisi Nec pōt etiā anteꝗ̄ habeat ipsū paliū cōci/ liū cōuocare. conficere chrisma. dedicare ba silicas. ordinare clericos nec epōs cōsecrare c. quod sicut de elec. §. penul. i

¶ Utꝝ archiepūs possit suū paliū alteri ac comodare. R. ꝙ nō. imo debet cū eo sepeli/ ri q꞉ personā eius nō trāsit. c. ex tuarū ꝛ. c. ad hoc de auctoritate ꝛ vsu pa. z

¶ Utꝝ sp̄ debeat celebrare cū palio archie/ piscop⁹. R. ꝙ. tā in sua ꝙ̄ in alia diocesi pōt absꝗ̄ palio celebrare vł scādalis. In sua ꝓo diocesi nō sp̄ debet celebrare cū palio: ꝫ tn̄ in dieb⁹ illis q̄ i eccl'ie sue ꝓuilegijs sūt exꝓssi extra ecclīam nō debet eo vti vt in ꝓcessiōi bus. c. fi. de auctoritate ꝛ vsu pa. 3

¶ A quo debet peti. R. ꝙ. a. Papa. d. c. qm̄ ꝛ etiā a patriarcha. c. antiqua de priuile 4

p Papa summus ē inṫ oēs: q꞉ ipe sol⁹ hēt plenitudinē potestatis vt patet. z. q. 6. qui se scit.

¶ Utꝝ papa possit dispēsare in oīb⁹ ꝓceptꝭ moralib⁹ legis nature vel diuie. R. Cano niste in. c. litteras de resti. spo. ꝛ in. c. ꝓposui j

sti. de ꝯces. ꝓben. ⁊ in. c. cū ad monasteriū. de
statu mo. ⁊ in. c. ꝑ venerabilē. q̇ filij sint le.
varie ⁊ cōfuse loquūť nec ex eoꝝ doctrina
pōt hec q̄stio declarari. Sed vt clare intelli
gať sic distīguo vt colligo ex doctrina Sco
ti in. 3. dis. 37. ⁊ Alex. in. 3. ꝑte. ⁊ Hēri. in. 5
quol. q. 29. ⁊ Frañ. in. 2. sniaꝝ. ꝙ sūt aliq̄
de lege nature: seu dīna tāq̄ principia pra
ctice nota ex terminis que sunt hec: Finale
bonū est appetēdū. Malū intellige moris ē
fugiendū: q2 aut auertit a finali bono vt est
cupiditas mortalis. Aut retrahit ab ipso vt
est cupiditas venialis ⁊ ista sunt oīno indi
spensabilia. Aliqua sunt de lege nature: vt
cōclusiones necessario sequētes ex ꝓncipijs
predictis vt ista: Deꝰ est diligēdus ⁊ ꝓximꝰ.
Et in istis nulla pōt cadere dispensatio vñ
isto modo ius naturale diciť imutabile: vt
diciť in. c. ius nature. 4. dis. Rō est q2 ratio
legis que est id qď dicūt ꝓdicta duo princi
pia ab eis nō pōt separi in ali quo casu. Vñ
q2 primū ꝓceptū decalogi ⁊ scōm sūt de hu
iusmodi. Ideo simpliciter sūt indispensabi
lia. Tertium vō preceptū q̄tū ad cultū deo
exhibendū: aliquādo siliter est de huiusmo
di. Ideo q̄tū ad hoc est indispēsabile licz q̄
ad determinationē tēporis sit dispensabile:
vt patz in. c. licet. ⁊ c. conquestus. de ferijs.
Sunt ⁊ alia de lege nature nō tanq̄ ꝓncipia
aut cōclusiones necessario a primis princi
pijs deducte: ſ3 q2 sūt mltū ꝯsona ꝓdictis ꝓn
pijs ⁊ cōclusionibꝰ: cuiusmodi sūt precepta
secūde tabule ⁊ omnia moralia data in lege
moysi ⁊ Euāgelica. Ex primo enī principio
⁊ cōclusionibꝰ necessarijs sequētibꝰ ex eo nō
est quo ad proximū nisi vnū preceptū. s. dili
ges eū: sed q2 ꝓximus fuit mutatus ꝑ pctm̄
⁊ factus pronꝰ ad malū ideo addita fuerunt
plura precepta tāq̄ multū cōsona ꝓmis ꝓn
cipijs ⁊ cōclusionibus predictis. Et in istis
quātū ad rōnē ipsoꝝ nō pōt cadere dispēsa
tio: sed bñ q̄tū ad obseruantiā sanctionū si
cut ⁊ Aug. in li. cōfessio. ponit exemplū3 di
cens: ꝙ sicut medicina est ars imutabilis tñ
medicꝰ aliquādo mutat precepta languenti
bus: ⁊ tñ rō ꝓcepti artis in se est imutabilis
vnde licz papa nō possit dispēsare vniuersa
liter i ꝓceptis secūde tabule q2 vt coiter: ⁊ i
pluribꝰ inest in eis rō legis. Tamē si occur
reret casus particularis in quo deficeret rō
legis ꝓpter causas speciales ipediētes obser

uationē ꝓceptoꝝ legis ex applicatiōe ipsoꝝ
ad diuersas materias. Tūc papa posset dis
pensare. Aliter vt dicit Ricar. in. 4. di. 38.
Nō videreť deꝰ fuisse bonus paterfamilias
nisi dimisisset pastorē sup gregē suū q̇ posset
cōsulere oibꝰ occurrētibꝰ ⁊ necessario expe
diendis. Nec etiā posset dici ꝙ papa sit gene
ralis cōmissariꝰ dei assumptꝰ in plenitudine
potestatis cuiꝰ ꝯriu3 determinať. 2. q. 6. c.
q̇ se scit. ⁊. 24. q. i. qōcūq3. Et qď dico d ꝓce
ptis secūde tabule idē dic de oibꝰ ꝓceptis ve
teris ⁊ noui testamēti. Vñ do. Arch. florē.
i sūma dicit se audiuisse a fide dignis: ꝙ pa
pa Martinꝰ quintꝰ hita cōsultatione cum
multis doctissimis viris i sacra theologia ⁊
iure canonico dispensauit cū quodā q̇ acce
perat germanā suā i vxorē ꝓpter multa ma
la ⁊ scandala q̄ euenissent si eā dimisisset ⁊ q̄
euitari nō poterant: nisi sic dispensareť. Et
idē ego dico de silibꝰ ar. 2. q. i. c. multi. in fi.
⁊. d. c. q̇ se scit. cū silibus. Et sic ꝫm hanc di
stinctionē intellige ⁊ limita. d. c. litteras. ⁊ si
milia q̄ videť dicere: ꝙ ꝯ legē dīnā ⁊ euāge
licā aut aplicam nō pōt papa dispēsare: vt i
c. sunt q̇dā. 25. q. i. Quia verū ē vbi rō legis
nō cessat. Et i ꝓdictā opi. ꝯcurrūt oēs cano
niste: si bñ intelligāť qñ dicūt ꝙ papa pōt de
clarare: iterꝓtari ⁊ limitare: ac distinguere
ius dīnū qď nihil aliud ē dicere: nisi videre
vbi rō cessat vel nō: vt sic nō dispenset vľ di
spenset: ⁊ sic tene firmiter.
¶ Sed q̇s poterit scire qñ rō legis deficit in
aliquo casu. R. ꝙ istud aliqñ habemꝰ ex ex
emplo ipsiꝰ dei q̇ multotiēs dispēsauit i lege
sua. Vñ i sili casu possumꝰ ⁊ nos cognoscere
Sed qñ talis dispēsationis vľ silis nō habe
mus exēplū i sacra scriptura: tūc ad solū pa
pā ꝑtinet ipsiꝰ declaratio cui dictū ē: Q̄ōcū
q̄ ligaueris sup terrā. in. d. c. qōcūq3. q̇ q̇dē
mlťa declarauit: vt i materia voti: Iuramē
ti: ⁊ hmōi. Et aliqñ etiā ex ipsa nr̄a rōne col
ligimꝰ vt facimꝰ in gladio deposito quē dici
mus nō fore reddēdū deponēti effecto furio
so: vt in. c. ne q̇s. 22. q. 2. ⁊ silibꝰ. Vñ firmi
ter credo ꝙ si aliq̇s petēs dispēsationē i ali
quo casu ꝯ legē dei nō inťponat iportunitatē
muneꝝ vľ ꝓciū: sed simpliciter ponat se in ma
nibꝰ ipsiꝰ pape exꝓmendo casū suū ꝙ deꝰ nō
ꝑmittet errare vicariū suū i dispēsādo.
¶ Utrū papa possit dispēsare i oibus q̄ sūt
iuris positiui. R. ꝙ q̄uis aliq̇ canoniste te

neāt ꝙ nō pōt dispēsare ꝯ statū vniuersalem eccłie: vt in. d. c. sūt quidā. Itē in his i qbus decoloraret̄ status eccłie: p. c. ⁊ si illa. i. q. 7. Ego tamē dico ꝙ vniuersalit̄ pōt dispēsare licȝ tū nō esset tolerand⁹: si dispēsaret ꝯtra ꝑdicta sine rōnabili cā: pur dispensatio teneret: ⁊ sic tenet̄ coīter.

¶ Utrū papa possit dispensare i gradib⁹ cōsanguinitatis: nō solū ꝑut nūc: sed etiā ꝑut ex tūc. R. ꝫm Jo. an. in. c. ꝑ venerabilē. q̄ filij sint legi. ꝙ si contractū est in gradu prohibito diuina lege potest dispensare ꝑ ut nūc sed non pro ut tunc scilicȝ vt filij sint legitimi qui ante dispensationē nati fuerāt. Sed in matrimonio hūana lege ꝓhibito pōt dispēsare ne dū ꝑut nunc: sed etiā ꝑut ex tunc Quod limito verū quo ad istud vltimū: nisi ius eēt q̄situ alteri: puta qꝛ p̄re mortuo successerūt iā agnati: vn̄ licȝ postea legitimaret filiū nō excluderet agnatos ꝫ in iure querēdo valeret: vide legitimatio. §. i. ⁊. z.

¶ Utrū possit dispēsare in bigamia. vide. s. Bigamia.

¶ Sed q̄d de obligatiōe q̄sita laico q̄ ei nō subest quo ad tēporalē iurisditionē. R. Pa in. c. z. de voto. ꝙ si talis obligatio solū cōtrahit̄ ex fidei ꝑstatiōe: sic papa pōt ex causa ab ea absoluere ⁊ dispensare: vt in. c. ꝗ̄to de iure iur. Sec⁹ aūt si aliūde eēt q̄sita: qꝛ cum talis obligatio sit de iure gentiū: nō poterit p papā tolli: c. le. pastoralis. de re iudi. ⁊ nō. Inno. in. c. que in ecclesiaꝝ. de ꝯsti. ⁊ legiste in. l. fi. C. si ꝯtra ius vel vti. pu.

¶ Que sūt q̄ reseruant̄ pape R. ꝙ absolutio ab excōicatiōe in. 39. casib⁹. de quib⁹. s. Excōicatio. 5. Itē dispensatio in multis. de quib⁹. s. Dispensatio ⁊ Irregularitas. Itēȝ cause grauiores. facit. c. i. de iura. calū. ⁊. c. multis. 17. di. ⁊. c. quot. 24. q. i. ⁊. c. vt debitus. de appel. ⁊ q̄ sint: vide in. c. ꝙ trāslatiōnē. de offi. le. in glo. q̄ hic omitto: qꝛ parum ꝑtinent ad cōfessores.

¶ De eo qui gerit se ꝑ papa nō elect⁹ a duabus partibus cardinaliū: ⁊ de obseruādis i eius electiōe habes. s. Excōicatio. 7. casu. z ⁊ casu. i3.

¶ Utrū papa possit decidere ꝯ aliud statutū in cā fidei sine cōcilio. R. ꝙ non: vt in. c. Anastasius. i9. di. qꝛ papa pōt errare i fide 40. dis. si papa. sed nō tota ecclesia. c. a recta ⁊ ibi bona glo. 24. q. i.

P Araferna dr̄ a para q̄d ē iuxta et ferna q̄d est dos quasi iuxta dotē. Un̄ bona parafernalia dicunt̄ omnia bona vxoris extra dotē: vt dicit glo. in Rica. C. de pact. cōuē. Azo in sūma. C. de iure do. Bal. i. l. z. C. de sen q̄ si. cer. ꝗ̄tita. ⁊ in. l. fi. C. q̄ po. i pigno. habeantur. ⁊ in. l. ob maritorū. C. ne vx. ꝓ mari. ⁊ in. l. si mulier. C. de pac. cōuen. Et de istis habes tex. in. l. si ego. §. dotis. ff. de iure do. ⁊ gl. in c. plerūꝗ. de dona. inter vi. ⁊ vxo.

¶ Utrū statutū loquēs de dote extendat̄ ad parafernalia bona. R. ꝙ sic ꝫm glo. in c. ex litteris. de pigno. Albri. in. l. vbi adhuc in. zz. colūna. C. de iure do. ⁊ in Rica. C. de re. vxo. ac. ⁊ in. l. de quibus. in. 4. colūna. ff. de legi. 1

¶ Utrū bona parafernalia sint priuilegiata sicut dotalia: quo ad hoc vt bona viri sint hypothecata sicut pro dote. R. glo. in. c. ex litteris. de pigno. ⁊ glo. in. l. fi. C. de pac. cōuen. ꝙ sic. Un̄ si specialē sibi ꝑ his hypothecam a viro exegit illa erit contēta. Si autē nullam exegit habebit hypothecata omnia bona viri ꝑ omnibus prefatis bonis: vt in d. l. fi. Et de quibus habet vir administrationē. De alijs aūt que vxor penes se retinet nō habet hypothecā in bonis viri ꝫm Pa. i d. c. ex litteris. Ista tū hypotheca nō est priuilegiata sed cōis ꝫm Inno. ⁊ Jo. an. in. d. c. ex litteris. z

¶ Utrū maritus debeat habere fruct⁹ dictoꝝ bonoꝝ parafernaliū. R. ꝙ nō nāles q̄n dn̄iuȝ eoꝝ nō est trāslatū i virū: q̄d nūꝗ̄ ꝑsumit̄ trāslatū nisi ꝓbetur. vt no. glo. in. d. l. fi. sed solū pōt hēre comodū bonoꝝ aliorū ꝓpter labores in exigendo. Aduerte hic ꝙ q̄n marit⁹ debet habere fruct⁹ nihilomin⁹ si aliq̄d supest ꝙ nō sit cōsūptū dr̄ ꝑtinere ad ipsā vxorem. p ea q̄ no. in. l. vbi adhuc. C. de iure do. ⁊ in. l. fi. C. de pac. cōuen. ⁊ ibi Bal dicit Bar. cōsuluisse. 3

¶ Sed nūquid in deferēdo i domū mariti dicta bona: ⁊ ea eidē assignando transeant in dominiū mariti. R. ꝙ nō: vt in. l. si ego §. dotis. ff. de iure do. 4

¶ Ex qua culpa tenet̄ vir si male dicta bona admistrat. R. ꝙ ꝯ dolo lata culpa ⁊ leui 5

culpa: vt no. in. d. l. fi.

a ¶ Sed qua actiõe repetunť. R. ꝙ si domi niũ eoꝝ trãstulit in maritũ cõdicet cõditiõe certi: vel sine cã: vľ ob cãz. Si aũt nõ trãstu lit dñiũ ad exhibẽdũ si nõ nixus sit maritus amouere: vel rerũ amotarũ si sit nixꝰ amo uere: vt in. d. §. dotis. vel ƀm glo. ibidẽ aget depositi: qñ eas custodiẽdas maritꝰ accepit vel mandati qñ vxoꝛ mandauit custodiam earum marito.

p **Arentis** appellatiõe nõ tm̃ pať ƀ ⁊ auus ⁊ pꝛo auus: ⁊ deinde oẽs supioꝛes ꝯtinẽť Sed ⁊ mať ⁊ auia: ꝓauia. ff. de ver. signi. l. appellatione.

j ¶ Parẽtes quõ tenẽť alere filios ⁊ filij pa rẽtes: hẽs. s̃. Alimẽta. ⁊. s̃. Filius. §. zi. Et quõ tenẽť ex ꝯtractu filioꝝ. s̃. Obligatio. § fi. ⁊ ex delicto. s̃. Dominus. §. 4.

p **Aricida** est q̇ parentẽ occi dit vsq꜃ i infinitũ in linea ascẽdẽtiũ ⁊ descendẽtiũ. Et nõ solũ qui occidit: sed ⁊ oẽs q̇ sunt cõscij ad hoc vel operã in aliquo dederũt: vt. l. i. ⁊. 3. ⁊. 4. ⁊. l. vtrũ. ff. de parici.

j ¶ Que pena paricidaꝝ. R. ꝓmo virgis de bet cedi: deĩde i sacco coꝛij cõsui cũ cane: gal lo: vipera: ⁊ simia: ⁊ sic iactari in mari vľ flu mine. Et si flumẽ vľ mare nõ est ꝓ̄ bestijs subijciať. l. penul. ff. de parici. ⁊. C. eo. ti.

p **Arochia** dr̃ locus in quo degit populus alicui eccľie baptismali deputatꝰ cer tis finibus limitatꝰ. Unde plures eccľie ba ptismales nõ debẽt esse in eisdẽ limitibꝰ. 16 q. i. plures baptismales. Facit. c. i. 13. q. i. de his que fiunt a p̃la. c. pastoꝛalis. Aliqñ pa rochia dr̃ totꝰ ep̃atꝰ. c. i. de rapto. de paroc. c. super. eo. de officio archiep̃i. c. z. §. penul. Nõ. Hosti. ⁊ Gof. in sũma eo. ti.

j ¶ In quo cõsistit ius parochiale. R. ꝙ in 7. Pꝛimo: vt i diebꝰ dñicis ⁊ festiuis popu lus audiat missam in sua parochiali eccle sia. de quo dic vt. s̃. Missa. §. 59. Pꝛecipiť tñ in virtute obediẽtie ⁊ sub interminatõne maledictiõis eterne religiosis oibꝰ: ne dicãt aliqua verba: intellige infamatoꝛia vel fal sa vt retrahant laicos ab ecclesiarũ suaruz frequentia vel accessu. in cle. religiosi. de pri uile. Secũdo consistit ius parochiale in de cimis. 16. q. z. in multis. de deci. c. ad aplice de quo. s̃. Decime. Tertio i oblationibꝰ. x. q. i. qꝛ sacerdotes. ⁊. c. sanctoꝝ. ⁊. c. se. Quõ aũt obligãtur ad oblatões. vide. s̃. Oblatio §. i. Quarto in penitentijs accipiendis. in. c. oĩs. de pe. ⁊ remis. vide. s̃. Cõfessio. 3. Qui to in exhibitione sacramentoꝝ. Sexto in se pulturis. Septimo in bñdictione nubentiũ: de quibus de sepul. ꝑ totũ. 13. q. z. placuit de simonia. c. suã. ⁊ vide in suis locis. Gre. tamẽ. 9. in pꝛiuilegio qõ incipit: attendẽtes declarat ꝙ in pꝛiuilegijs minoꝛibꝰ cõcessis vbi diciť saluo iure parochiali: intelligi de bere circa oblationes: decimas: ⁊ pꝛimitias solũ: ⁊ nõ in alijs.

¶ Quõ efficiť quis de parochia aliq̃. R. ꝙ acquisitione domicilij ibidẽ: vt. s̃. Domi ciliũ. Item quo ad sacramẽtũ cõfessionis ⁊ eucharistie. Efficiť etiam cũ quis ꝑ maio rem partẽ anni: puta per plꝰ q̃ꝫ ꝑ sex menses i ea moꝛã facit: licz ibidẽ nõ trãstulerit domi ciliũ ƀm Pa. in. c. oĩs vtriusq꜃. ⁊c̃. Et de hoc vide. s̃. Cõfessio. 3. §. x. ⁊. xj.

p **Artis** appellatione quid con tinetur: vide supꝛa Fa ma. §. 4.

p **Atientia** est suas ⁊ suoꝛuz iiurias ac cetera mala equanimiter ferre. 23. q. i. §. i.

¶ Utrũ semꝑ sit habẽda. R. ꝙ sic intus: ƀ ab extra nõ quãdo nõ expedit salutẽ ꝓximi 23. q. i. paratus. quia vbi hostis nõ ꝑsonã sed fidẽ querit si sibi nõ resistiť: nõ patiẽtia sed negligẽtia est. 23. q. 3. Maximianꝰ. Et patientia pꝛelatoꝛũ qua vitia nutriũtur pe stifera est. 23. q. 3. iustum. licz aliquãdo to leretur aliquod malũ laudabiliter pꝛopter maius malũ euitandũ. 23. q. 4. ecce. ⁊. c. seq Sed quãdo expedit saluti pꝛoximi: sic etiaz est habẽda ab extra. ⁊ sic intellige ilud Lu. 6. Si quis percusserit te in vnam maxillaz pꝛebe ei. ⁊c̃. ƀm Augu. quantũ ad pꝛepara tionem animi: ⁊ alterã si eius saluti expedit. d. §. i. aľs non: sicut nec chꝛistus eam pꝛebu it in conspectu põtificis percussus. dicto. c. paratus.

p **Atria** potestas est de iure ci uili itroducta: ⁊ soluiť Pꝛimo cũ pater trãsit i ꝑtãtẽ alterꝰ: puta efficiť religiosus. Et iõ cũ sit i ꝑtãte abbat

nō poterit habere filiū in ptāte: vt in.l.arrogatoꝛ.ff.de adop.facit.c.cū scimus.de regula.⁊ no.in auth.ingressi.⁊ auth.si qua mlier. C.de sa.san.ec. Itē secūdo soluit qn̄ fili⁹ p⁹ pubertatē ꝓfitet in religione approbata: vt no.glo.in.c.i.20.q.2.⁊ glo.in.l.si ex cā.§. papinian⁹.ff.de minoꝛib⁹.sed an̄ pubertatē nō pōt pꝛofiteri patre inuito: qꝛ nō desinit patria potestas p ingressū an̄ pubertatē: ⁊ ideo tenet pr̄i obedire: imo nec pater pōt offerre filiū impuberē religioni matre cōtradicēte: bm Inn.⁊ no. Pa.in.c.2.de regula qꝛ obediētia qua fili⁹ tenet matri est de iure naturali ⁊ diuino: sꝫ patria potestas de iure ciuili. Et ideo in istis spūalib⁹ magis cōsiderat rō naturalis ꝙ̄ ciuilis. Nec auus simili p̄re ꝯtradicēte eadē rōne.

P **ATRIARCHA** greca lingua sūm⁹ patruꝫ interpretat.21.dis.cleros.dr̄ etiam primas qn̄ idē est: vt.99.dis.ꝓuincie.⁊ sūt q̄tuoꝛ p̄ncipales.s.Roman⁹ Cōstantinopolitan⁹ Hierosolomitanus ⁊ Alexandrinus Alij ꝗ̄ sunt Aquiliēsis Bituriēsis Cantuariēsis Gradēsis ⁊ Anthiocen⁹: vt no. glo.in.d.c.cleros.

¶ Quid pn̄t facere. R.ꝙ crucē an̄ se deferri faciūt: nisi in vrbe ⁊ ē papa vl' eius legat⁹ Appellat ad eos omissis medijs. Item supplet negligētiā metropolitani et q̄dā alia: d quib⁹ ⁊ in.c.antiqua.de priuile.⁊.d.c.ꝓuincie.⁊.9.q.3.cōquest⁹.⁊ de offi.oꝛdi.pn̄ti.li.6.⁊ de appella.sollicitudinē.

P **ATRONUS** habes.s. Ius patronatus.

P **ECCATUM** est i triplici genere. Q̄dam dicit oꝛiginale: qd nihil aliud ē nisi carētia iusticie oꝛiginalis debite in p̄mo parēte accepte bm Ansel.in li.de cōceptu virginali. Et istud est oīo inuolūtariū ⁊ in vniuersali ⁊ in particulari. Solūmō fuit volūtariū volūtate aliena.s.ade. Et ꝓpterea potest remitti sine actiōe ⁊ sine passione voluntatis illi⁹ in quo ē: vt p baptismū: de quo in c.maioꝛes.in.§.hic ꝟo dixim⁹. de baptismo Que quidē iusticia oꝛiginalis fuit quoddā auxiliū diuinū supnaturale necessariū hoi ratiōe sue cōpositionis. Quia cū sit cōpositus ex aīa ⁊ coꝛpe ex intellectuali ⁊ sensuali que quodāmō si sue nature relinquant itellectū aggrauāt ⁊ ipediunt ne libere ad sūmū cōtēplatiōis ptingere possit. Ideo data fuit sibi iusticia oꝛiginalis p quā si mens hoīs subderet deo etiā ei subderēt oēs vires iferioꝛes vt libere ī deū posset tēdere: cui⁹ subtractio fuit facta p pctm̄ oꝛiginale. Cui⁹ duplex est pena. Una taxata peccato.s. pꝛiuatio iusticie oꝛiginal': ⁊ carētia visionis diue. Alia ē pena ꝯcomitās ⁊ hmōi sūt ifirmitates moꝛs ⁊ alia mala que sequunt: sicē si iudex p pctō iponeret penā eruitiōis oculoꝝ ad quā sequerēt postea multa dāna. Hec ex Frā.d maio i.2.sniarū. Quoddā dr̄ veniale.⁊ istud aliquādo ē volūtariū volūtate ꝓpꝛia ⁊ simpliciť: sicut qn̄ ex deliberatōe q̄s dic mēdaciū iocosū.22.q.2.c.i. Aliqn̄ ꝟo partim ē pena sicut mot⁹ inoꝛdinati q oꝛiūt nobis ex coꝛruptela pꝛeuaricatōis ade. Partim ꝟo ē culpa qꝛ licꝫ nō sit a volūtate ꝓpꝛia antecedente: oꝛit tn̄ a volūtate cōcomitāte ⁊ nō ꝓhibēte vel nō p̄cante cū possit ꝓhibere vel p̄cauere tales mot⁹ inoꝛdinatos: ⁊ de istis dr̄.25.di §.alias. Et ad remissionē ei⁹ cōcurrūt tria s.pena: pꝛesens gratia cōcomitās: ⁊ meritū antecedens. Quoddā dr̄ moꝛtale qd q̄dē ē volūtariū ⁊ i vniuersali ⁊ in pticulari: ⁊ idō nō potest sine nr̄a actiōe dimitti: vt in.d.§.hic ꝟo dixim⁹. Et de isto intelligit illud Aug. lib.i.retractata.c.i2.⁊ li.de vera religione. Pctm̄ est adeo volūtarium: vt si nō sit volūtariū nullo modo sit pctm̄.⁊.i5.q.i.§.sed hoc nō generaliter.

¶ Quō pōt discerni pctm̄ moꝛtale a veniali. R.ꝙ pꝛecepta diuine legis naturalis ac hūane indicāt q̄d sit moꝛtale vl' veniale. Nā q̄cq̄d est ꝯtra ipsa de se habet rōnē moꝛtalis pcti: nisi vel rōne surreptiōis: vel modicitatis: vl' rōnabilis cause q̄ ad p̄cepta humana vel dispēsationis supioꝛis excuset. Peccatū ꝟo veniale nō est ꝯ legē aliquā: sed ē pꝛet legē: qꝛ non obseruat modū rōnis quē lex scā intēdit. Hec ex.2.sniarū dis.23. 1

¶ In quo differt culpa pcti a pena. R.ꝙ culpa seu macula ē q̄dā relatio ad actū pꝛesentē vel pꝛeteritū quā diuina voluntas facit illū q fecit reputās indecētē i eē moꝛtali Ex qua indecētia relata ad actū p̄teritū vel pn̄tē nascit obligatio ad penā ex determinatiōe volūtatis diue. Et ideo aliud ē remittē 2

culpā aliud penā. Qn̄ eni de⁹ nō cōcipit bo/
minē sub ista indecētia: tūc remittit culpa.
Qn̄ ꝟo nō cōcipit sub obligatiōe ad penam
tūc remittit pena. Ex quo patet ꝙ esse moꝛ
tale nō cōsistit in re extra: sed in extimatiōe
Propterea dicit phs. i. ethicoꝝ: ꝙ aliqn̄ filij
videntur trahere infelicitatē a parētibus. Et
ibidē dicitur ꝙ honoꝛ ē honoꝛātis: qꝛ honoꝛās
agit virtuose ꝛ bonū in se moꝛale: honoꝛat⁹
aūt nihil facit. Siꝶiter iniuria q̄ fit imagini
dr̄ fieri imaginato. de hoc vide Pe. aure. i
4. di. 14. q. 4. ꝛ sic licꝫ pctm̄ nō sit in esse na/
turali post actū ipsius est tn̄ in esse moꝛali:
ꝛ ideo dānatur si nō deletur.

3 ¶ Peccatū qn̄ dr̄ in spm̄ scm̄. Rx. ꝙ est qn̄
q̇s cōtēdit abijcere vel remouere illud ꝙ ele
ctionē pcti posset ipedire. Verbi grā. In/
stigatur qs ad pctm̄ ꝛ occurrit ei diuina seue/
ritas puniēs illud pctm̄: ꝛ talis istud abijcit
studiose ꝓmittēs sibi ipunitatē vt peccet libe
ri⁹. Et istud ē ꝓpꝛie pctm̄ in spm̄ scm̄: ꝛ dr̄
etiā malicia ꝛ blassemia in spm̄ sanctū: ꝛ est
spāle peccatū ꝛ grauissimū. Sunt aūt sex q̄
ipediūt pcti electionē q̄ ponūtur in. z. sen. dis.
43. Duo ex pte diui iudicij. Duo alia ex pte
donoꝛum dei ꝛ duo vltima ex parte peccati
Et ꝓpterea sunt sex spēs peccati in spiritū
scm̄. Prime due sūt p̄sumptio qua sine me/
ritis de misericoꝛdia dei p̄sumūt ꝛ despera/
tio qua desꝑant de indulgētia pctoꝝ: ꝯ duo
pꝛima. s. ꝯ timoꝛē dei ꝛ spem. Secūde due
sunt. s. ipugnatio veritatis agnite: ꝛ inuidē/
tia fraterne grē: ꝯtra secūda duo. s. agnitio
nē veritatꝭ fidei ꝛ auxiliū iterioꝛis grē quā
etiā i alijs nollet crescere: ꝛ dolet si videt in
frēs. Tertie due sūt. s. obstinatio ꝛ ipenitē/
tia: ꝯ tria duo. s. cōsiderationē turpitudinis
pcti ꝛ bꝛeuitatē ipsi⁹ delectationis.

4 ¶ Utꝝ act⁹ q̇ ex sua specie est veniale pctm̄
possit eē moꝛtale. Rx. ꝙ sic tripliciter. Primo
rōne finis cū cōstituitur in eo: vel inq̄ntū refer
tur ad moꝛtale pctm̄ sicut ad finē: puta cū
q̇s dicit verbū otiosū cū tali intētiōe ꝙ etiā
si eēt ꝓhibitū de p̄cepto nihilomin⁹ diceret:
vel dicit vt ꝓuocet aliquā mulierē ad foꝛni
candū: ꝛ sic intellige illud. Augu. 25. di. §.
crimis. nullū pctm̄ adeo veniale: q̇n fiat cri
minale dū placet. glo. sic. dū placet cōplacē
tia fruitionis seu finis. Scd̄o rōne erronei/
tatis cū ex cōsciētia erronea credit moꝛtale
ꝛ illud cōmittit. 28. q. i. oēs. Tertio ratiōe
cōsensus in delectationē. de quo s̄. Cogita
tio hec ex scō Bona. in. 4. di. 16.

¶ Utrū oē peccatū sit remissibile. Rx. ꝑm
Alex. de al. in. 3. parte sūme tractatu de in/
carnatione dei ꝙ aliq̄ peccata dicūtur irremis
sibilia negatiue que nullo modo remitti po
terūt sicut sūt peccata solū angeloꝛū maloꝝ
ꝛ hominū dānatoꝛū. Aliud pctm̄ ab istis
non est irremissibile negatiue. Aliqua pctā
sunt irremissibilia pꝛiuatiue. ꝛ sic oīa pctā
sūt irremissiblia: qꝛ vt dicit hiero. Pꝛo mi
nimo pctō nō habēt vnde satisfaciāt simul
hoīes vniuersi: qꝛ nemo aliquid ex se habet
q̄ remittantur. Tertio dicūtur pctā irremissibi
lia ꝯtrarie. eo ꝙ ꝯtrarie disponūt ad gratiā
per quā remitti pn̄t: ꝛ sic pctā in spm̄ sanctū
ꝓpꝛie sunt irremissibilia: vt patet intuenti
nō qꝛ nō possint remitti ꝫ qꝛ ꝯrie disponūt
hoīeꝫ vt remissionē cōsequantur.

¶ Utꝝ voluntas ꝛ opus exterius sit vnum
peccatū. vide pꝛeceptū. §. 14.

P Eculium dicitur q̄si pusilla pecunia siue pa/
trimoniū pusillū. ff. de peculio. l. de
positi. Aliqn̄ dr̄ oē patrimoniū cuiuslibet
hoīs etiā liberi. vt. ff. ad trebe. l. cogi. i pꝛin.
ꝛ multis alijs modis dicitur peculiū vt nō.
glo. in Rxica. ff. de pecu. Sꝫ hic intendo tra
ctare de peculio q̄ꝺ fili⁹ acquirit viuēte prē
ꝛ sub ipsius potestate existens

¶ Quod sūt eius spēs. Rx. 4. Pꝛima dicitur
peculiū ꝓfecticiū. s. q̄ꝺ ꝓficiscitur ex reb⁹ prīs
Unde glo. in. l. cū opoꝛtet. C. de bo. q̄ li. dicē
ꝙ ex capitur large vt cōp̄hendat oē id q̄ꝺ oc
casiōe prīs obuenit. l. additio. ff. ꝺ acq̇. here.
Et istud acquiritur patri q̄ ad ꝓpꝛietatē ꝛ vsu
fructū. Similiter dic de acquisitꝭ a clerico ex
bonis ecclie vel eius intuitu ꝙ sūt ecclie quo
ad ꝓpꝛietatē ꝛ vsufructū. Et iō n̄ pōt dispo
nere nisi vt a iure ꝯceditur. vt s̄. Cleric⁹. 13.

¶ Secūdū dr̄ aduenticiū. s. q̄ꝺ acquiritur ex
industria vel ex donatiōe facta aliūde ꝙ̄ in
tuitu patris aliter aliunde pꝛouenit ex euē/
tu vel foꝛtuna seu industria. Excipe res que
ab imperatoꝛe vel augusta donantur q̄ quasi
castrense iudicantur. C. de bo. q̄ li. l. cū multa
Idem dicit de donato a rege. quia statutū
loquēs de imperatoꝛe generaliter intelligitur
foꝛe statutū de rege ꝑticulariter ꝑm nō. per

Inn.in.c.sup̄r q̃busdā.de ver.si.⁊ in isto ad
uentio filiusfamilias acquirit dn̄iuȝ siue ꝓ
prietatē: sed pater habet vsufructuȝ donec
vixerit. Nisi remiserit vel nisi ab aliquo si
bi detur vel relinquat͛ hoc pacto. vt ad pa
trē non ptineat vsufruct⁹: vel nisi succedat
filius vna cū patre in hereditate fratris vel
sororis. Vel nisi quādo pat͛ noluit assentire
filio adeūti hereditatē aliquā. Vel nisi pat͛
cōmiserit incestas nuptias. Vel nisi patre
minus legitime diuertente: bona filijs ap
plicentur. Insti.per quas perso. no.acqui.
§.sancitū in glo. Item si filius recipit dotē
patre nō cōsentiēte nec se obligāte ꝑ ȝ. Bar
in.l.cōtra.ff.re.amo. q: i istis patri nō acq̃
ritur vsufruct⁹ nec quicq̄ aliud. Sed si euȝ
emancipauerit. tertia pars vsufructus alio
rū aduenticiorū remanebit apud patrem so
lum. vt in.d.§.sancitū. sed si premoriat͛ fi
lij erit specialiter ⁊ totaliter: nec communica
bit cum alijs fratribus. Si aūt filius ꝑmo
riat͛ anteq̄ pater: totū erit patris nisi filios
reliquerit: nam tunc filij erunt loco patris
Unde dicit tex.in.d.§. sancitum. Si id qd̄
suis laboribus. vel ꝓspera fortuna ei acces
sit hoc in aliū pueniet luctuosū ei fiet.
¶ Tertiū dicit͛ castrense quod a parenti
bus cognatis. aut alijs degenti in militia do
natur: vel quod ipse filiusfamilias i militia
acq̃siuit qd̄ nisi militaret acq̃situr⁹ n̄ fuisset
nam qd̄ erat ⁊ sine militia acquisitur⁹ id pe
culij eius castrense non est. ff. de castrē.pecu.
l.castrense cū ibi notatis.
¶ Quartū dicitur quasi castrense quod ac
quiritur a viris disertissimis. patronis cau
sarū. viris deuotissimis memoralibus.s.
notarijs ⁊ a gentibus in rebus: necnon ma
gistris studiorum liberaliū artiū. archia
trisq̄.i.medicis ⁊ omnibus omnino qui sa
laria vel stipendia recipiūt publica. C. de in
offitio testa.l. cum antiquis. Ex predictis
patet q̄ notarij cōmunes nō acquirūt in q̃
si castrense: sed solum notarij cōmunis vel
dominorū aut officialiū qui debent habere
salarium de publico.
¶ Sed quid de acq̃sitis per clericos filios
familias. R. qd̄ res omnes quolibet modo
ad eorum dominiū venientes habebunt su
as ad similitudinē castrensis peculij. ita q̄
de ipsis ad libitū disponere poterunt ⁊ testa
ri legitima legata filijs vel parentibus. vt
in aūt. de san.episco.§.presbyteros. ⁊ ponit͛
C.de epi.⁊ cle.aūt.presbyteros. Quod limi
ta verū nisi acquirant͛ ex bonis ecclesie vel
eius intuitu: q: tunc nō poterūt disponere.
de q̃ dic vt s.clericus.iȝ.
¶ Utrū acq̃sitū p muratores aut carpēta 6
rios ⁊ alios laboratores in rebus cōmunib⁹
qui etiā habēt salariū ex publico sit quasi ca
strēse. R. q̄ nō: q: nō solū requirit͛ q̄ id qd̄
acquirūt sit ex publico: sed oportet q̄ sit ex
publica causa: vtputa publico officio aduo
catiōis notarij cois vel officialiū ⁊ h⁹mōi:
aliter nō erit quasi castrēse. Sali.tn̄ in.l.fi.
C.de inoffi.te. tenet q̄ ingenierij dn̄orū vel
cois id qd̄ acq̃rūt habebūt ꝓ q̃si castrēse.
¶ Sed nūq̃d aduocati q̃ ex aduocatiōe ali 7
quid acquirūt nō ex publico: sed a clientulis
habebūt ꝓ castrensi. R. s̄m Bal.in.d.l.fi
q̄ sic: quia cedit loco publici salarij. Ex quo
eis hodie non soluitur ex publico.l.fori tui.
C.de aduoc.diuer.iudi.⁊ ibi dicit Bar. q̄
similiter erit quasi castrense id qd̄ acquirūt
assessores s̄m glo.ibidē. Idē dic s̄m Bar.
in.l.si mulier.ff.de castren.pe.de relictis ad
uocato pro emendis libris vel equo cā eūdi
ad officia: ⁊ huiusmodi.
¶ Utrū donatū filiofamilias. militi. aduo 8
cato: aut aliud officiū publicū habenti sine
alia expressione sit castrense vel quasi. R.
s̄m Bar.in tractatu de duobus fratrib⁹ q̄
aut donāt͛ res necessarie militie siue apte:
vt equus ⁊ arma militi libri aduocato: tūc
in dubio dicetur esse castrense vel quasi a q̃
cunq̄ donentur eisdem.l.miles precipua.⁊
l.castrense.ff.de castren.pecu. Si autē donā
tur ea que nō sunt apta ad militiā nō erit ca
strense etiam si expresse dixerit: vt.l.si forte
.ff.de castren.pecu.⁊ quod ibi tenet Dynus
⁊.C.eo.ti.l.i. Et hoc verum nisi in duobus
casibus. Prim⁹ quādo ille qui donat solum
ex militia vel aduocatione ⁊ huiusmodi no
tus est. Secūd⁹ casus est qn̄ talia donata lȝ
nō sint apta ad militiā vel aduocationē: tn̄
dant͛ expresse vt vendāt͛ ꝓ emēdis armis li
bris ⁊ huiusmodi necessarijs ad.d. publica
militia. Alia ꝟo que possūt esse apta ad mi
litiā ⁊ ad alia ut seruus: tūc si specialit͛ ⁊ no
minatim ad ipsa sint data: sic erūt quasi ca
strense. Secus si simpliciter sine expressione

qr nō erunt castrēsia: nisi vt dictū ē sint data a noto solū ex militia. l. si militi. ff. de ca. pecu. r qđ no. Bar. in. d. l. si forte.

9 ¶ Quid de donato filiofamilias q nō est miles: nec i aliquo publico officio cū ista expressione q sit ei castrense vel quasi. R. sm Bar. in pdicto tractatu: q licz appositio talium verbo nō valeat: nisi vt sit aduēticium vt. d. l. si forte. operabit tñ vt pri nō acqrat vsufruct' qđ pōt facere donās: vt. C. de bo. q li. auct. excipit. r sic licz viciet expressū: nō viciat tñ tacitū. l. i. ff. q. mo. pi. de hypo. sol.

10 ¶ Utruz libri empti a pre filio suo sint qsi castrēse. R. sm Bar. in. d. tractatu. r in. l. i. §. nec castrense. ff. de col. bono. q aut pat tradidit r se donare expressit: r tūc si filius erat aduocat' acquirit sibi i qsi castrēse. l. i. C. de ca. pe. r. l. castrēse. ff. eo. Nec pat poterit sic datū reuocare. l. si fili'. C. fami. hercis Si vo nō erat doctor tēpore donatiōis: sed scholaris tūc nō pōt dici qsi castrēse: qr conditio psone hoc nō patit. Nā scholares non gaudēt priuilegijs q magistri r doctores. l. i. in fi. C. de stu. libera. r facit quod no. in. l. fi C. de iuris. om. iudi. quod veruz intellige: nisi an morte patris cōpleuisset studiū suū: qr sic cepit qsi militare: r tūc erunt qsi castrense. l. siue emancipatis filijs. C. de dona. r. l. donatōes in cōcubinas. §. pater. ff. eo. Nota tñ q licz nō fuerit doctor: nec effect' ante mortem patris si pr ei nō emācipato libros dedit: sed eos nō est adept' nisi post emancipationē q erūt sui: qr cōfirmat donatio. d. l. siue. r. d. §. pater. Idē dic de quocūq donato a pre filio emācipato: vel etiā nō emācipato si modo emācipat' volūtate pris possedit q erit filij: nec pater postea poterit reuocare. d. l. siue. Sec' si post emācipationez tenuisset donata añ eā ptra volūtatē pris. Siliter idē dic q confirmat dicta donatio morte etiam si non erit ipse emancipatus: r sic post mortē pris talia erunt sua: nec coicabit cū fratrib' alijs. l. filie. C. fami. hercis sm opinionē approbatā in gl. d. l. siue. Aut pater nō tradidit nec expssit se donare: r sic licz emerit noie filij sui: nihilomin' erūt patris r coicabit eos cū alijs frib' post mortē patris. l. i. in pn. C. de ca. pecu. requirit eni traditio vt videat donare. l. z. C. si qs sibi. vl si alteri. qđ si nescit an donauerit vel ne: tūc sm Bal. in additionib' ad prefatū tractatū Bar. ad cōiecturas ē recurrēdū sm ea q. j. dicā in. §. 32. Aduerte hic sm Bar. in auth ex testō. C. de coll. q donatū a pre filio emācipato ē cōferēdū post mortē r cōputabit in ei' parte. Sed donatū filio existēti in sua potestate: licz nō valeat in vita ipsi' patris tñ assumit sibi vim post mortē: r hz vim legati: vt i. l. i. donationib'. C. ad. l. fal. r. l. donatōes. la prima. C. de dona. int vi. r vxo. Et sicut legata r fideicōmissa nō conferunt. l. a patre. C. de coll. sic nec talis donatio. Fallit hoc in trib' casib'. Prim' qñ emergit inequalitas. l. pe. C. de coll. Secūd' qñ pat hoc expressit. Terti' qñ dedit vt haberet in peculio. l. si donatione. C. de coll.

¶ Utrū oē acqsitū ex pecunia patris a filiofamilias sit pfecticiū. R. sm Bar. i predicto tractatu. r in. l. cū oportet. C. de bo. q li. q id qđ acquirit filiusfamilias ex bonis patris siue sit pecunia: siue sint possessiones sibi ab eodē date sine labore r industria sua: puta dādo possessionē alteri colono: vel pecuniā mercatori: ex qua habuit de lucro: tale lucrū erit pfecticiū. Sed id qđ acqrit ex predictis bonis ex labore suo vel industria: puta laborādo agrū predictū: vel negotiando de pecunia pdicta sicut lucrū qđ fit ex pecunia: ppte attribuit psone lucrātis: r ppte pecunie. l. i. C. p socio. r. l. si nō fuerint. §. i. ff. eo. sic tale lucrū erit p pte que debet possessioni vl pecunie pfecticiū: r p pte que debet operi psone lucrātis erit aduētitiū. d. l. cū oportet. p' prin. vbi patet q oē lucrū puenies ex psona filij est aduenticiū. Nec ob. l. si ita. §. fi. ff. de vsu. r habita. r. l. p seruū. §. fi. ff. de acq. re. do. quas allegat Spe. q tenet cōtrariū: qr loquūt in seruo qui acquirit domino ex ope psone sue. Et hoc tene: nisi ex pecunia patris fecisset vsurā: qr licz glo. in. d. l. cū oportet teneat cōtrariū: tñ tu tene cum Bar. ibidē: q tale lucrū nō erit nec pfecticiū nec aduēticiū: sed totū restituēdū p ipsū filiū: r glo. intellexit qñ vsure licite erant de iure ciuili: qđ hodie nō est. c. sup eo. de vsur.

¶ Utrū filiusfamilias q lucrat vigore statuti ex morte vxoris sue dotē vel ptē debeat eā habere p aduēticio. R. Bar. i. d. tractatu: q aut fili' sustinet onera matrimonij de lucro sue psone: r tūc filio erit aduēticium.

Si ꝟo nõ ipse sed pater sic erit ꝓfecticiũ. Et sic intellige opi. Dy. i. l. sicũ dotẽ. §. nũc trãsgrediamur. ff. solu. matri. qui tenet ꝙ nõ est aduẽticiũ sed coĩcabit post mortẽ patris cuꝫ alijs fratribus. per. l. z. C. fami. her. Si ꝟo partim pater ⁊ partim fili⁹ sustinet: tunc ꝓ rata oneris partim erit ꝓfecticiũ ⁊ partim aduenticiũ. l. sꝫ ⁊ si q̇s. §. i. ff. de vsufru. ⁊. l. si seru⁹ cõmunis. §. fi. ff. de stipu. seruo.

3 ¶ Utrũ donatũ vel relictũ ab extraneo filio familias sit aduẽticiũ. R. ẜm Bar. in p̃dicto tractatu. ꝙ aut datũ ẽ cõtẽplatione patris: ⁊ sic erit ꝓfecticiũ. Si ꝟo datũ ẽ cõtẽplatiõe filij sic erit aduẽticiũ. in. l. ß si plures. §. arrogato. ff. de vulga. ⁊ pu. substi. ⁊. l. additio. ff. de acqui. here. ⁊. l. ß ⁊ si q̇d donet. ff. de vsufruc. ⁊ no. glo. in. d. l. cũ oportꝫ. Si aũt nõ apparet cui⁹ cõtemplatione sit datũ. deprehẽdit̃ ex futuro euẽtu: puta qñ relinq̇tur filio: vt post mortẽ patris habeat: sic p̃sumit̃ ꝙ cõtẽplatione filij. Si ꝟo vt tñ viuẽte patre: sic p̃sumit̃ cõtẽplatiõe patris datũ Similiter ex ope cõp̃hẽdit̃: puta fili⁹ faciendo mercantiã acq̇siuuit amiciciã cũ aliquo ex q̃ aliquid sibi donauit: q: tũc erit sibi aduenticiũ. l. sociũ qui. §. fi. ff. ꝓ socio. ⁊ ibi est casus expressus: q: cõtemplatiõe filij. Ideo no. ꝙ oẽs leges que dicũt inspiciẽdũ cui⁹ cõtẽplatione debent intelligi de cã ꝓxima. d. l. sociũ. qñ in dãnũ acq̇rẽtis nõ cõsideraẗ cã remota. l. fi. ff. cõiũgẽ. cũ emãcipa. libe. ßbñ q̃stũ ad comodũ. l. si forte. ff. de ca. pecu.

4 ¶ Utrũ oẽ acquisitũ per filiũ familias sit p̃sumẽdũ ex bonis patris in dubio ⁊ sic ꝓfecticiũ. R. Bar. vbi. s̃. ꝙ aut resultat suspicio delicti: nisi sic p̃sumaẗ: puta: q: filia p̃sumet̃ turpiter acq̇siuisse: q: aliter nõ potuit habere ⁊ sic credet̃ ex bonis patris acq̇sitũ: vt suspicio delicti euitet̃. l. si defũct⁹. C. arbi. tutel. et l. quint⁹. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊. l. etiã si vxoris noie. C. eo. Aut suspicio delicti euitatur: ⁊ sic p̃sumet̃ ex bonis filij. d. legibus. Aut nec euitaẗ nec oritur p̃sũptio delicti: ⁊ sic recurrẽdũ ẽ ad ꝯiecturas. C. de epi. ⁊ cle. auct. licẽtia. Et hec oĩa sũt seruãda etiaꝫ in p̃lato tutore: vxore: ⁊ huiusmodi: qui circa bona alioꝝ versant̃ in ꝯsciẽtia: licꝫ glo. in. d. l. etiã. ⁊ in. d. l. cũ oportet. aliter dicat.

5 ¶ Utruꝫ donatũ filio a patre sit aduenticiũ R. Bar. vbi. s̃. ꝙ aut p̃cesserũt merita filij que si extrane⁹ fecisset ei donasset: sic donatio tenet a principio ⁊ erit ei aduẽticiũ: vt tenet glo. C. de inoffi. testa. auth. vnde si parẽs. Et cõcordat Jacob. butri. Aut nõ donat ꝓpter merita sed vt filio ⁊ sic est simplex donatio q̃ non valet: nisi morte cõfirmetur: vt supra. patuit. §. 10.

¶ Sꝫ ad q̇d valet dictũ peculiũ aduẽticiũ filio cũ vt dictũ est vsufructus sit patris: nec de eo põt disponere: nisi vt. j. Religiosus. §. 56. R. ꝙ valet vt post mortẽ patris non teneatur illud cõmunicare cũ alijs fratrib⁹: sꝫ erit specialiter suũ. l. fi. C. de colla. Peculiũ ꝟo profecticiũ ad nihil valet filio: nisi ad hoc ne publicet̃ i casu q̃ alia bona patris publicãtur: vt in. l. si finita. §. de vectigalibus. ff. de dã infec. Et q̇d ibi no. Bar. post mortẽ tñ patris erit cõe cũ alijs fratrib⁹. 16

¶ Utrũ de peculio castrensi vel quasi filius familias possit testari ⁊ ad libitum disponere. R. ꝙ sic: scd̃m oẽs docto. quia illud acquirit sibi ⁊ quo ad dominiũ ⁊ vsumfructũ nec illud cõmunicabit cũ fratribus post mortem patris. dicta. l. cũ antiquis. C. de inoffi. testa. ⁊ multis alijs. 17

¶ Utrũ pecunia data filio familias a patre ꝓ studio sit ei imputãda post mortẽ patris in parte sua ab alijs fratrib⁹ tẽpore diuisionis. R. Bar. in. d. tractatu ꝙ si apud patrẽ nihil erat ꝙ esset filij nõ imputabit̃ ei in partem. l. que pater. ff. fami. hercis. Si ꝟo apud patrẽ erat pecunia filij ex castrensi vel quasi peculio: tũc in dubio presumet̃ ꝙ pater administratorio noie egerit id de pecunia ipsi⁹ filij: ⁊ sic imputabit̃ ei in partẽ: facit quod no. in. l. fi. C. de dotis promissi. Sed iudicio meo mihi videt̃ ꝙ pater dãdo filio ꝓ studio vel filie ꝓ dote ꝙ presumaẗ dare de suo: quia pietas paterna ad hoc inducit. Sec⁹ i extraneo: nisi patris substantia esset tenuis ⁊ filij abũdãs: q: sic tenerẽ cũ Bar. al's nõ. 18

¶ Quid si pater dedit pecuniã filio ꝓ emẽdis libris ⁊ ipse lusit: vel in meretricib⁹ expẽdit. R. ẜm Bar. in auct. q̇d locũ. C. de colla. ꝙ post mortẽ patris cõputabit̃ ei in suaꝫ partẽ. ar. d. auct. sicut mulieri q̃ passa ẽ consũmi dotẽ cõputabit̃ ei in ꝑtem suã: vt in. d. auct. q̇d locũ. Idẽ dic de donato ꝓ emancipatione a patre filio ꝙ erit cõputãdũ ei tp̃e diuisiõis ẜm Bar. in. l. i. §. nec castrẽse. ⁊ in 19

l. vt liberis. C. de colla.

20 ❡ Utrū fili⁹ qui incepit studere viuēte pre de eius mādato possit post morte patris de cōibus bonis pficere studiū. R. Bar. in. d. tractatu ꝙ non: nā factū patris erga filium initiatū eaten⁹ obligat heredē q̄tenus pater erat obligat⁹. l. ꝛ si filiū. ff. de mu. ꝛ ho. iuncta. l. honores. §. his q̄. ff. de decu. ꝛ. l. si filia. §. idē scribit. ff. fa. her. ꝓpter quod cōcludit Bal. in addi. ad. d. tractatū. ꝙ si vult perficere studiū faciat de suo: vl' si vult doctorari similiter faciat de suo: q: ē nou⁹ actus. l. seruus legat⁹. §. h si cū mihi ex testamēto. ff. de leg. i. nec fratres ei tenenť si nolunt.

21 ❡ Utrū tpe diuisiōis fratrū veniāt expēse facte a patre vxoris filijfamilias ꝛ alia ornamēta. R. Bal. vbi. s. ꝛ Bar. in. l. in his ff. so. ma. ꝙ de cōsūptis fili⁹ nō teneť nec ali⁹ frater posset dicere: ego ducā meā ꝛ tātūdē expendā de coi. nisi p̄r aliter cauerit in testō. l. 3. §. fi. ff. de mune. ꝛ ho. ꝛ ibi per glo. ꝛ. l. ex parte. §. fi. ff. fami. her. De estantib⁹ aūt vt sūt vestes: ꝛ alia ornamēta si sūt necessaria ad quotidianū vsū nō cōferunť: h sūt vxoris ꝛ a p̄ncipio tenuit donatio inter socrum ꝛ nurū. l. ex ānuo. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. ꝛ. l. si dos. cū sua glo. ff. ad. l. fal. Si ꝟo non sunt necessaria ad quotidianū vsū: sed sunt preciosa: tūc illa qualia sunt debēt cōferri. l. illud vestimentū. ff. de pecu. nec pōt dici ꝙ morte sit cōfirmata donatio: quia nō presumunť donata: licz dicať maritus vester donat vobis istā coronā vel brocatū: h ad vsū cōcessa. l. mortis. in fi. ff. de dona. inter vi. et vxorē. Similiter dic in factis ꝓ filia. l. cum hic status. §. oratio. ff. eo. ꝛ ꝓ predictis facit l. fi. ff. so. ma. ꝛ qd̄ dicit Bar. in. l. si vt certo ff. como. Ang. tñ in. l. si ex re dñi. ff. de stip. ser. per glo. ibi positaz. determinat ꝙ vestes lugubres date mulierib⁹ efficiunť ipsarū. de dote ꝟo data filie filij ab auo ipsi⁹ quō nō sit coicanda. vide. s. Dos. §. 21.

22 ❡ Utrū expēse facte a p̄re in peculio filij aduēticio sint coicāde inter frēs post mortē patris. R. ſm Bar. in. d. tractatu ꝙ aut fuerūt necessarie: vel ad ꝑpetuā vtilitatē: ꝛ tūc filio imputabunť. l. fi. §. fi. C. de bo. q̄ libe. ꝛ. l. iubem⁹. C. ad treb. nisi pater fecisset aīo nō repetēdi. ar. l. si in area. ff. de condi. inde. ꝙ si de aīo nesciť: tūc si sūt parui sūptus presumūť donati. l. si seruū. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxorē. Si sunt magni sūptus: ita ꝙ excedant fructuū quātitatē: tunc videť habuisse animū repetendi: nisi in causa alimentorū vel simili expēdisset. l. nēsenius. §. preterea. ff. de nego. ge. Sec⁹ si nō excederent fructuū quātitatē: q: tūc videť donasse: ar. d. l. fi. §. si aūt res. C. de bo. q̄ libe. In impēsis tamē que facit vir in reb⁹ vxoris gratia fructuum querēdorū cōseruādorū ꝛ colligendorū sine vlla distinctiōe sibi facit. l. fi. ff. de impensis Et nō repetet ab vxore vel ei⁹ heredib⁹. In alijs aūt si sūt modice nō repetunť. l. oīno. ff. de ipēsis. Si sūt magne repetet. d. l. oīo. ff vbi alique etiam ponunť exceptiones quas omitto: q: parū ad nos. Sed in conscientia sequere qd̄ dixi. Si ꝟo dicti sumpt⁹ nō fuerūt necessarij nec ad ꝑpetuā vtilitatē: h solum ad fructuū vtilitatē: tūc non sūt cōmunicandi: quia onera pertinent ad eundē patrem ꝛ expēse. Et etiā idem dicēdū de eo qd̄ expēdit in datijs ꝛ collectis: cū habeat vsūfructuz. l. si pendentes. §. sed ꝛ si quid. ff. de vsufruc. ꝛ. l. neq3 stipendiū. ff. de impensis. Nec obstat. l. vnica. §. sed nec ob impensas. C. de re. vxo. actio. q: vir habet dotē ꝓpter onera matrimonij: iō nō debet grauari onere impensaruz. Nec hoc erit in alio vsufructuario: quia simpliciter habet ex alia causa: vt ex contractu vel quasi: his concordat Bal. vbi supra.

❡ Utrū patre obligante se pro delicto filij sit totum computādū in parte dicti filij post mortē patris: an de tota hereditate cū alijs fratrib⁹. R. Bal. vbi supra. ꝙ si pater hoc fecit ductus naturali pietate: sic oēs fratres debent pro parte sua sustinere. l. liber captus C. de captiuis. Sed si fecit ex necessitate: puta dictante hoc statuto: vt notat glo. super Rubrica. C. de decre. decu. tūc nascitur naturalis obligatio inter patrez ꝛ filiū ex tali gestione negociorū eius que trāsit ad heredes: ꝛ ideo soluet de parte sua ꝛ nō de cōmuni. l. igitur. ff. de libe. causa. ꝛ qd̄ notant docto. de eo qui cogiť soluere cōdēnationē alterius. in. l. 2. §. fi. ff. de verbo. oblig. 2

❡ Utrū patre dante damnū in bonis aduēticijs filij teneāť fratres emēdare de cōmuni 2
R. ſm Bald. vbi supra ꝙ aut dilapidatio est solum fructuū: ꝛ sic non tenenť dicta. l.

cũ oportet. Quod limita verũ quãdo pater habet vsumfructũ in dictis bonis, secus qñ ille qui legauerat ꝓhibuit vsumfructũ queri patri: qđ potest fieri: vt tenet glo. in auth. vt liceat mrĩ ⁊ auie. ⁊ auth. excipit. C. de bo. q̃ libe. quia tunc teneret. Si ṽo dilapidatio concernit rei perpetuã deteriorationẽ vel intollerabilem lesionẽ: sic etiã tenent. d. l. cum oportet. §. sed cũ tacitas.

25 ¶ Utrũ debitũ ꝯtractũ post mortẽ patris ab vno fratrũ sit soluendũ de cõmuni. R. Specu. ti. de iudicijs qđ nõ: nisi contractũ sit rõne cois vtilitatis vel societatis. Similit̃ nec dos debet solui de coi: nisi sit ṽsa in coẽm vtilitatẽ. Idẽ dic de cõdẽnatione soluta per vnũ ꝙ nõ soluet de cõmuni nisi maleficium fecisset pro coi vtilitate scientib⁹ socijs ⁊ acceptantib⁹ in coi eius vtilitatẽ: qr sic eẽt cõmunis: qr ex quo sponte susceperũt lucrũ habebũt ⁊ dãnũ cõdẽnationis. Si ṽo ignorãter acceptauerũt lucrũ factũ iniuste: tũc socius auferet illud ⁊ satisfaciet. l. si igitur. ff. ꝓ socio. ⁊ sic etiã ipse solus soluet cõdẽnationẽ etiã si essent socij omniũ bonoꝝ. ꝯm Spe. vbi supra. Et lȝ de iure ex quo cõmunicaũt lucrũ illicitũ nõ posset illud auferre nisi post condẽnationẽ. l. quod eni. ff. pro socio. Ibi lomin⁹ quãdo sacerdos iniũxit ei vt satisfaciat illis quos lesit. Intelligit nõ solum is cõtestata ta: sed etiã sententia lata: ⁊ sic prelẽptũ sacerdotis est sentẽtia. ꝯm Hostiẽ. in cc. si. de sepul. Siĩr miles militãs militet de suo: vl' maritãs filiã: vel tenẽs filiũ in studio faciãt de suo: nisi aliter sit cõuentũ inter eos. l. si socius pro filia. ff. ꝓ socio. ⁊ recitat Bal. in. d. l. si patruus. C. coia vtri. iur.

26 ¶ Utrũ lucrũ quod facit vn⁹ fratrũ cũ pecunia hereditaria mercãdo sit cõmunicãdũ cũ alijs fratribus. R. ꝯm Bal. vbi sup. in d. l. si patruus. ꝙ aut fecit noĩe cõmuni: ⁊ sic cõmunicabit: aut fecit noĩe ꝓprio: ⁊ sic nõ cõmunicabit. l. titiũ ⁊ meuiũ. §. alterũ. ff. de administ. tuto. quod verũ est nisi sit tutor vel curator alioꝝ fratrũ: quia sic lucrũ quod fecit ex prima mercãtia empta de pecunia cõmuni debet esse cõe: licȝ nomĩe suo fecerit. Aliud aũt lucꝝ qđ fecit de pecunia emptionũ iterata ⁊ noĩe suo erit suũ ⁊ nõ cõmunicabit. Idẽ dic de illo qui negociat de pecunia minoris aut ecclesie: vt in. l. si vt ꝓponis. C. de rei vẽdi. Si ṽo nescit cui⁹ noĩe fecerit: tunc si cõtinuauit negociũ solitũ cum alio fratre mortuo: super stitib⁹ filijs fratris: in diuisa ȝ substantiã possidentib⁹: sic videt cõmuni noĩe fecisse. ar. l. nam ⁊ seruus. ff. de nego. gest. §. si viuo. Si ṽo fecit negociationem insolitam sic ꝑsumet ꝙ noĩe ꝓprio: nisi ex libro rõnuȝ aliud appareret. ꝓcor. Bar. i. d. l. si patru⁹.

¶ Quõ in dubio cognoscet cõtractã societatẽ tacite inter fratres vel quoscũq̧ alios qui simul stãt: ita ꝙ oĩa lucra sint coĩcanda. 27
R. ꝯm Bal. in. d. l. si patru⁹. ꝙ ꝗuis null⁹ ipsoꝝ negociet: põt tñ ex actib⁹ apparere socialis effect⁹: sicut ẽ inter nobiles q̃ nõ faciũt questuarias mercãtias: tñ quecũq̧ salaria: quascũq̧ dotes acquirũt in coĩ cõferunt: vñ nemo põt negare eos eẽ sociales act⁹ ex q̃b⁹ presumit intẽtio ⁊ volũtas vt dicũt Jacob. de arena. Rizar. ⁊ Oldra. ei⁹ discipuli. Ad qualitatẽ ergo actuũ est recurrendũ. Nam in talibus presumit mens qualis ex actibus colligi põt. ar. l. duo frẽs. ff. de acq̃. here. ⁊ l. repbẽdẽda. tu magis es. C. de insti. ⁊ substi. Siĩr dico ꝯm eũdẽ Bald. vbi. s. ꝙ ꝑsumit cõtracta si vn⁹ negocia t ⁊ alter quecũq̧ sibi eueniũt: puta: ex reddittu ꝑbẽde vel ex dotibus ⁊ h⁹mõi ponit i coĩ: ⁊ ita faciũt hinc inde. Item presumit societas etiã ex actib⁹ in vna mercãtia vel arte ⁊ alter in alia vt in aduocatis ⁊ tabellionib⁹. Nam lucroꝝ cõmunicatio societatis ẽ cõtractio seu incohoatio. Similiter dicit idẽ Bal. vbi. s ꝙ si vn⁹ habet curam dom⁹ ⁊ alius esset aduocat⁹: vel alter lucraret ⁊ poneret in domũ videt contracta societas. Idẽ dicit: si vnus est maior ⁊ alter minor ⁊ pupillus habet tutorẽ qui cõmunicat ⁊ ei coĩcat. Idem dicit ꝙ si act⁹ sũt vniformes societas restringitur tm̃ ad questus qui veniunt ex ipsis: sȝ in actibus difformibus ⁊ in se varietatem habentibus presumitur societas generaliter contracta: nec cõsidero an vnus plus lucretur ⁊ alter minus in hac generali societate: sȝ equaliter omnia sunt partienda. l. si socius pro filia. ff. pro socio. vnde pro clariori intelligẽtia nota ꝙ societas tacita vel expressa aliquãdo ẽ omniũ bonorum: ⁊ tunc est quãdo expresse agitur ꝙ sint socij omnium bonorum: vt est textus in. l. 3. §. i. ff. pro socio. ⁊ in. l. coiri eodem. ⁊ isti tales cõmunicant omnia que acquirunt

ex quacūq; causa laborando vel negociando siue ex donatis: siue ex legatis: siue ex heredi/tate ꝛ huiusmodi. Itē stip-ndia que danē militibus. l. qui stipendia. C. de ꝓcura. ꝛ sa/laria quecūq; habenē ex castrensi vel quasi. l. cū duob⁹. §. idē papinian⁹. alīs est lex. ff. pro socio. Et in isto casu frater tenetᷣ maritare fi/lias alteri⁹ fratris nisi aliud expresse actum sit. l. si soci⁹ pro filia. ff. pro socio. nō tamē te/neē cōmunicare que acq̄siuit illicite neq; te/neē ad cōdēnationē quā ꝓ sua culpa alter ꝓ meruit. Aliqn̄ contrahiē societas gn̄aliter oīs q̄stus vel q̄stus ꝛ lucri: qđ tm̄ est dicere sicut oīs q̄stus. l. sed ꝛ si adijciaē. ff. eo. de qua loquiē. d. l. coiri cum q̄nq;. ll. se. ꝛ isti coīcāt oīa que ꝓueniūt ex opera. i. solertia alterius sed nō donationē simplicē siue cā mortis: vel legata vel hereditatē. nec debita alteri⁹: nisi que fiunt causa q̄stus vel societatis. Aliqn̄ sūt socij certe rei. s. ꝯuiuēdi: q2 viuūt ad vnū panē ꝛ vinū: vel certe negociatiōis: vl' lucro rū que cōsequūē: licʒ in diuersis negociatio nib⁹ vel opib⁹ ex q̄b⁹ lucrāē: ꝙuis aliqn̄ alter ponat opā alter pecuniā: aliqn̄ vtrūq;. de q̄/bus. j. Societas. j. Et ex p̄dictis potes intel ligere optime istā materiā.

28 ¶ Pone ꝙ duo frēs rustici colentes terras vn⁹ habet filios scindētes terrā alter nō quō diuideē fruct⁹ ꝓuenīētes ex cultura. R. ꝰm Bal. in. d. l. si patru⁹. ꝙ diuidenē in capita q2 societas respicit capita eoꝝ quioꝑas po/nūt in societate. Istud limita verū quo ad lucrū qđ debeē ꝑsone: sed quo ad lucrū qđ debeē bobus vel terre q̄ sūt coīa nō diuideē per capita sed in stirpes: ꝰm eundē Bal. in q̄dā consilio. ꝛ Bar. in. d. l. si patruus.

29 ¶ Quid si sint duo fratres quoꝝ vnus po/suit operā alter pecuniā i societatē ꝛ casu oīa cōbusta sūt. R. ꝰm Bal. vbi. s. ꝙ ille q̄ po/suit operā teneē alteri ad medietatē capita/lis. per. l. si cū duob⁹. §. si incohoāda. ff. ꝓ so/cio. ꝛ ita etiā tenet Jaco. de are. in. l. i. C. pro socio. gl. in. d. l. si patru⁹. tenet ꝯtrariū: ſ; tu tene qđ dixi. Societas. j. §. io.

30 ¶ Utrū lucrū vxoris alteri⁹ fratris sit coī/cādū. R. Bal. i. l. si vxorē. C. de ꝯdi. inser. ꝛ. d. Ubal. de perusio in. l. cū duob⁹. ff. ꝓ so cio. qđ aut mulier eadē ꝯ opa facit sicē hoies in laborādo: ꝛ sic ipsa debet habere ptē lucri ꝛ diuideē i capita: vt. s. dictū ē đ filijs. Aut vxor exercet aliquā artē vel mercātiā vel est obstetrix vl' cirugica: ꝛ tūc si ponebat oīa lu/cra in coī: ꝛ silr vir cōtracta ē societas: quia mulier cū viro pōt cōtrahere societatē: scđm eūdē Bald. in. d. l. si vxorē. ꝛ sic lucra erūt coīa. Aut vxor tenebat sepatū lucrū: vel ex alijs cōiecturis pʒ ꝙ nolebat contrahere so cietatē: tūc de operib⁹ coībus ꝛ obsequiali/bus que fiunt a mulierib⁹ in domo ꝰm quali tatē ꝑsone vt facere lectū: coquinā: ꝛ huius modi: nō pōt lucrū cōsequi: q2 teneē operari in domo in qua recipit alimēta: vt in glo. l. sicut. ff. de ope. liber. ꝛ Bald. in. l. gaio seio. in fi. ff. de ali. lega. ꝛ Ange. in. l. i. C. de legi. here. ꝛ in. l. si cū dotē. ff. solu. ma. imo si desi/steret a talib⁹ obsequialib⁹ operib⁹ ꝛ parue extimatiōis ꝓpter faciendā artē pars lucri talis artis deberet cōicari cū viro ꝛ alijs fra tribus scđm iudiciū boni viri. Quod limita verū nisi haberet alimēta iure legati: q2 tūc nō teneē opari in domo dātiū talia alimenta ꝰm Bal. ꝛ Ange. vbi. s. Si aūt vltra talia obseq̄alia exercet aliquā artē ꝛ in ipsis lucra tur pōt sibi retinē tāꝗ̄ ꝓpriū ꝛ nō cogiē coī/care. Qđ no. ꝓ intelligē[illegible]ia eoꝝ q̄ dico infra vxor. §. z. Et qđ dixi de vxore idē dic de fi/liab⁹ alteri⁹ fris: excepto ꝙ acq̄rēt patri: ꝛ so lū illud lucrū erit eis aduenticiū.

¶ Utrū fratres qui sūt socij oīum bonoꝝ si vn⁹ eoꝝ habet filias possit eas dotare de coī. R. Specu. tenet ꝙ nō: nisi sit pactū inē eos. per. l. si socius ꝓ filia. ff. pro socio. Idē tenet Pe. de perusio. in. 14. libro cōsilioꝝum suoꝝ. Cōtrariū tenet Bal. in cōsilio qđ in/cipit factū tale. d. Ubal. in. d. l. cū duobus. arguens ꝓ ꝛ ꝯtra: finaliē dicit ꝙ q̄libet pōt adherere cui pti voluerit. Sed iudicio meo p̄ma opi. videē verior qn̄ nō sūt socij oīum bonoꝝ: ſ; qn̄ sūt socij oīuʒ bonoꝝ vera ē secūda opi. ꝛ ꝰm ħ ꝯcorda. p̄dictos: vt. s. 27. §.

¶ Quid si vn⁹ fratrū dotauit filias alteri⁹ fris sciētis ꝛ patiētis. R. ꝙ poterit repetere dotes: q2 vtiliē gessit negociū. Nec ob. ꝙ ex/neus dotādo filiā alteri⁹ videē donare dādo dotem. l. ex morte. C. de pac. cōuen. quia hoc verū qn̄ sol⁹ hoc facit. Secus si cuʒ patre sil faceret ꝛ ita cōsuluit Bal. in. d. cōsilio. vbi s. hoc intellige. qn̄ non est cōtracta societas omniū bonoꝝ: vt. s. patet.

¶ Utꝝ cū frēs stāt simul post mortē patris

⁊ vnus de fructibus laboꝝ suoꝝ: vel de alijs bonis posuit in domo ꝓ coi victu possit repetere illud plus in diuisione. R. dñs Ubal. vbi. s. ꝙ illi qui extãt sũt sui: nisi ꝯtracta sit societas in illis. Si aũt sũt cõsũpti tũc si inter eos erat cõtracta societas cõuiuẽdi: qꝛ viuebant ad vnũ panẽ ⁊ vinũ tũc non habet considerato ad illud plus: qꝛ societatis iure cõsumpti intelliguntur: vt ẽ casus in. c. si duo fratres. de fratrib⁹ de nouo bñ. inuesti. in vsib⁹ feu. ⁊ hoc nõ rõne fraternitatis vel cohabitationis: ꝫ coismẽte fm Bald. in. d. c. si duo. qd no. qꝛ quotidiana in fratrib⁹ quoꝝ vn⁹ habet maiorẽ familiã altero Si ẜo societas cõuiuẽdi nõ erat inter eos: puta: qꝛ vnus minor inter quos nõ cõtrahitur. l. in cõditionib⁹ §. fi. ff. ꝓ socio. vel alter furiosus vel prodigus cui erat interdicta administratio vl monachus ⁊ similes: ⁊ tũc expẽse nõ imputantur inter fratres que sũt facte ꝓ alimẽtis nisi ꝓtestetur: ꝙ nõ intẽdit donare. l. nẽsenni⁹. ff. de nego. ges. vel nisi qꝛ reddit⁹ cões erant sufficiẽtes ad alimẽta: ꝫ cõseruabat frumẽtũ vt meli⁹ vẽderet: vel qꝛ naturali charitate nõ tenebatur alimẽtare. ar. l. fi. ff. de pe. here. scdm Bal. in. l. filie cui⁹. C. fa. herc. Itẽ qñ ille q̃ fecit impẽsas erat pauperior: vt no. in. l. alimẽta. C. de neg. ge. per Ja. bu. ⁊ Bal. qꝛ ꝓxima charitas incipit a seipso. l. ꝓsens. C. de serui. ⁊ aqua. ⁊ sic Bal. in. l. si paterno. C. de nego. ges. tenet de rusticis quoꝝ vn⁹ multa posuit in domo ꝓ alimentis ꝙ põt petere qñ in filijs alimẽtatis: nõ erant opere aliquales correspondẽtes alimẽtis: quia coiter rustici sũt pauperes quoꝝ ocul⁹ est porcelus: vt dicit gl. i. l. illicitas. ff. de offi. presi. ⁊ raro habent pecunias: vt dicit Bal. in. l. idem. C. locati. Ideo nõ presumitur donare cũ ipse non habeat superflua quod no.

34 ¶ Utrũ cũ vn⁹ fratrũ ponit lucra sua ꝓ reparatione cõmunis patrimonij: vel emit boues pro colẽdis possessionib⁹ cõmunib⁹ possit illud repetere. R. do. Ubal. vbi. s. ꝙ sic exꝓsse per tex. in. l. ex duobus. ff. nego. gest. ⁊ Bal. in. l. filie. C. fami. hercis.

35 ¶ Sũt duo fratres vn⁹ legitim⁹ alius spurius q̃ societatẽ cõtrahũt oĩuꝫ bonoꝝ in vita pr̃is ipsoꝝ: q̃ritur an moriẽte pr̃e ei⁹ hereditas trãseat etiã ad spuriũ. R. Bal. in. l. i. C. pro socio ꝙ sic: nõ vi successiõis vel relicti ꝫ iure societatis qd no. pro cautela: tu qui vis spuriũ succedere in hereditate cũ legitimo vt facias eos ꝯhere societatem in sil'o iuꝫ bonoꝝ.

PEcunia aliquãdo capitur largissime pro omni re mundi. i. q. 3. totũ. ⁊ in. l. nois. ff. de verbo. signi. dicitur nois pecunie appellatione rem significare proculus ait: vbi glo. rem. s. omnẽ que sit vel esse possit in patrimonio: et sic rei appellatio latior ẽ ꝙ̃ pecunie: vt i. l. rei ff. eodẽ. quia res sacre ⁊ liber homo q̃ nõ possunt eẽ in patrimonio sũt res ⁊ nõ pecunia. Sed stricte ⁊ proprie pecunia accipitur pro pecunia numerata. i4. q. 3. c. i. 2. ⁊. 3. ⁊. ff. de lega. j. l. talis scriptura. in ꝑncipio. Secundũ etiã quatuor magistros expositores regule beati Francisci: pecunia accipitur pro omni re qua quis vtitur: ad aliquid pro precio dandũ vnde dicunt ꝙ nõ licet fratrib⁹ minorib⁹ aliqua recipere quibus vtantur pro precio ad aliqua emenda.

¶ Sed pone ꝙ aliq̃s vult dare fratri minori aliquã rem quã frater nõ indiget nũquid poterit eã recipere vt vendat ⁊ de precio aliã necessariã emat. R. ꝙ nõ: qꝛ sic esset recipere pecuniã sed bene põt eam recipere aio nũ ꝙ̃ eaꝫ distrahẽdi ipse sed ꝓcuratori ordinis assignãdi vt ipse eã vendat vel in necessariã cõmutet: quia sic nunꝙ̃ est pecunia quia ꝓhibetur in regula recipi ꝙ̃ diu est in manu ei⁹: sed postꝙ̃ est assignata ꝓcuratori. Car. vero in clemẽ. exiuit. §. porro. de verbo. sig. dicit: ꝙ hodie denarius ⁊ pecunia pro eodeꝫ accipiũtur ⁊ sic exponit verbũ: vel: pro id ẽ i predicta regula minoꝝ vt sit sensus: nõ recipiant denarios. vel id est pecuniã prohibendo cuiuscũꝙ generis monetã sed magis placet opi. quatuor magistroꝝ. 1

¶ Utrũ mutuans. x. in auro teneatur recipere in argento tñ ipso inuito vel in diuersa forma: puta: florentinos pro senensibus mutuatis. R. Pa. in. c. quãto. de iureiurã. colligendo mentẽ. Barto. in. l. paulus. ff. de solu. Aut mutuauit decẽ libras. in quatuor florenis: ⁊ tũc sufficit restituẽ decẽ libras ẽt in alia moneta: quia videtur extimatos illos florenos pro decẽ libris vendidisse sicut dicimus in dote cum traditur extimata. l. cum dotem. C. de iure do. ⁊ idẽ dic in deposito. Aut fuit dictũ mutuo vel depono decem libras 2

in florenis ⁊ periculū ⁊ comodū ptinet ad debitorē seu depositariū: vnde tenet̃ restituere scōm extimationē existentē tempore solutionis fiende. arg. dicta. l. cū dotem. Aut fuit simpliciter factuʒ mutuū: puta: mutuo tibi centū florenos: et tūc si est passurus aliquod dānū recipiendo: in alia forma nō tenet̃ recipere. dicta. l. paul⁹. Si vero nullū dānū est passurus sic tenet̃: vt in dicta. l. paul⁹ Sed in alia materia nō tenet̃ recipere: quia mutuū debet restitui in eodē genere ⁊ eadē bonitate: vt in. l. cuʒ quid. ff. si certū peta. ⁊ aliud pro alio inuito creditore solui non potest. l. 2. ff. si certū peta. Cōsuetudo tamen est vt soluat̃ in alia materia ⁊ seruāda est q2 videt̃ actū quod est consuetuʒ. l. q si nolit. §. q assidua. ff. de edili. edic. ⁊ cōsuluit Oldra. In deposito autē cōsidera si fuit actū vt pecuniā ɔfunderet cū sua. ⁊ idē dic qd̃ de mutuo aut teneret sepatā ⁊ sic eam reddet ⁊ nō aliā in forma aut materia.

p Edagium dicit̃ a pedib⁹ datur enim a transeūtibus in locis cōstitutis a pncipe: vel ab eo qui habet super hoc auctoritatem Guidagiū vero datur: p ducatu per terram alicui⁹ vt securius vadat. Salinarium autē datur p sale: vt. s. possint emere vel vendere. Hec habent̃ in. c. sup quibusdā. de verb. signi. in glo. Unde pedagiū idē significat q vectigal. vt no. dñs Pe. de ancha. in. c. q̄q̄. de cēsi. li. 6. ⁊ soluit̃ qñq3 solū p transitu personē vt ferrarie. Aliqñ p reb⁹ quas quis defert nō vsus sui cā. Tributū est q prestat̃ fisco: ⁊ idē ē qd̃ census vel pensio.

j ¶ Quis pōt imponere pedagia: guidagia: ⁊ salinaria. R. q pnceps vel rex: aut ille cui a lateranēsi cōcilio fuit cōcessū: vel q ex longa cōsuetudine de qua nō extat memoria in cōtrariū hoc habet vt no. in. d. c. sup qbusdā Alīs nō habentes auctoritatē ab aliq̄ pfatorū exigētes sūt excoicādi. de censi. innouam⁹ ⁊ de iure ciuili sūt perpetuo exilio dānandi. C. noua vectiga. insti. nō po. l. vlti. Sed hodie ex quo ciuitates italie habēt merū ⁊ mixtū imperiū obtinuerūt de facto vt imponere possint ista pedagia: vt no. Jo. an. ⁊ Pa. in. d. c. sup quibusdā. Alij autē qui de facto imponūt seu imposita exigūt: nisi habeāt auctoritatē ab aliquo predictoꝝ rapinā cōmittūt. Similiter nō sufficit q vna pars ciuitatis cōsentiat: sed oportet q maior pars psertim eorū quib⁹ tāgit s̃m do. Gaspa. Cal. in c. fi. de ma. ⁊ obe. facit. l. in ɔcedēdo. ff. de aq̄ plu. ar. Regula. Qd̄ oēs tangit. lib. 6. ⁊. sic patet que est cā efficiēs.

2 ¶ Utrū prefata pedagia possint imponi ab habētib⁹ potestatē sine iusta causa q̄ potest dici causa finalis seu formalis. R. s̃ʒ Ray. q nō: ⁊ exigens cōmittit rapinā si sine legitima cā imponit. Et cā legitima ⁊ iusta sūt publice necessitates: quas Bart. in. l. vniuersi. C. de vecti. appellat stipēdia: prātes: publice dom⁹: defensio strate: ⁊ h⁹mōi. facit. c. si quis romipetas. 24. q. 3. iūcto. c. innouam⁹ de treu. ⁊ pa. ⁊ in. c. peruenit. ⁊. c. cū apl's. de cēsi. ⁊. l. vectigalia. ff. de pu. ⁊ ibi p docto.

3 ¶ De qb⁹ debēt solui pedagia. R. q solum mō de his que cā negociatiōis vel mercimonij deferūt̃. C. de vecti. l. oiuʒ. vnde de his que q̄s facit portare p necessitate ad vsū sue vite ⁊ familie nō pōt exigi pedagiū: ⁊ nec vʒ cōsuetudo incōtrariū. s̃ʒ Hosti. Ber. in. d. c. sup quibusdā. imo vult. l. vniuersi. C. de vecti. q decapitet̃ qui de reb⁹ ad pprium vsuʒ vel gratia ruris colendi: vel ad se defendendū emptis vel delatis exigit pedagiū: vnde in his fraudātes nō peccāt. Sed attēde q aliquādo pedagiū dicit̃ etiaʒ collecta que posset imponi sup h⁹mōi in suos subditos: ⁊ sic nō liceret fraudare: quādo ex legitima causa imponit̃: sed forēses nō tenerent̃. ⁊ hec dicitur causa materialis.

4 ¶ A quib⁹ possūt exigi pedagia. R. q ab oib⁹ exceptis clericis: ecclesijs ⁊ alijs ecclesiasticis psonis ⁊ si quis a talib⁹ exigit per se vl' per interpositā personā si ē persona singularis excoicatus ē ipso facto. Si collegiuʒ vel vniuersitas ciuitatis: castri vel ville subijcitur interdicto donec restituerint extorta. Intellige dūmō prefati nō cā negociationis deferant: hec habent̃ in. c. q̄q̄. de censi. lib. 6. Et quō indirecte possūt exigi. vide. s. Immunitas. §. 38. cū. 4. § se.

5 ¶ Sed quid de imponētib⁹ noua pedagia sine auctoritate legitima: vel augmentātes antiqua: vel exigētes iniusta: siue ex cā efficienti: siue ex cā finali: vel materiali. R. q raptores sūt ⁊ tenēt̃ ad restitutionē eis a q̄bus extorserūt vel eoꝝ heredib⁹ si sciūt eos:

vel saltē pauperib⁹ si eos ignorāt: ⁊ hoc de necessitate pcepti. c. si res. 14. q. 6. ⁊ hodie ex processū curie sūt excoicati excoicatiōe papali: vt. s. Excoicatio. 5. casu. 20.

6 ¶ Utrū fraudātes pedagia vel Guidagia peccēt ⁊ teneant ad restitutionē. R. fm coiter doctores in. d. c. innouamus. ⁊ maxime Pa. ꝙ sic: si sūt legitima auctoritate imposita: vel ita antiqua ꝙ de eius initio nō extat memoria. etiā fm Hosti. si cā nō ē expressa a pncipe cū ea cōcessit imponi posse. Et etiaȝ si ille qui recipit nō facit id pro quo presumit ꝙ sint cōcessa: dūmodo nō constet ꝙ ppter illud fuerint imposita: ⁊ sic transeūt communiter docto. Sȝ ego dico ꝙ vbi imponētes talia pedagia nō laborant loco ⁊ tpe pro vniuersali vtilitate. s. viarū pōtiū saluatiōe psonarū ⁊ rerū iux suū posse ad qd tenent scōm Archi. in. c. si qs romipetas. 24. q. 3. nō peccāt q ea defraudāt: sine mēdacio tñ ⁊ piurio nec tenēt ad restōnē. Nec ēt credo peccent mortalit fraudātes ꝙuis pdicti laborēt in pdictis pro loco ⁊ tpe. Rō: qꝛ coit sic istituūt. s. statuim⁹ ꝙ qlibet soluat ⁊c. sub pena cadēdi i cōmissū si alit inuēt⁹ fuerit. Et ideo istud statutū nō obligat ad mortale: vt supra dixi inobedientia. §. 2. nec etiā ad penā: vt tenet glo. in. c. fratnitas. 12. q. 2. nisi post cōdēnatiōe: si obijcias ꝙ dānificāt gabellas emētes ad hoc. R. ꝙ suuȝ dānū: quia ita ⁊ sub ista cōditione emunt vt vigilent als sibi imputetur. Si vo statutū ex quo imponūt esset pceptiuū sic haberet locū quod coiter tenent doc. Si aūt nō sūt legitima auctoritate imposita: tūc extranei. s. q nō sūt subditi talib⁹ imponētib⁹ nō peccāt: nec in aliq obligant. Aduerte tñ qꝛ pedagia nrī tēporis sūt coit illicita. Unde nisi pbent legitime imposita debem⁹ presumere iniusta. c. ꝙꝙ. de censi. li. 6. ergo anteꝙ pbent esse legitima stado in psūptiōe iuris. s. ꝙ sint iniusta: ⁊ sic nō tenear soluere. Et sic nota ꝙ noua pedagia siue augmētatiōes factas null⁹ pōt exigere: nisi sit certus: ꝙ sint imposita ⁊ ab habēte auctoritē imponēdi ⁊ ex legitima cā ex quo ius psumit oia fore iniusta. Verū ē ꝙ subdit⁹ q cogeret ad ipsa exigēda excusaret in dubio ppter bonū obediētie: ſ nō illi q volūtarie ea exigūt Nec excusarē eos a mortali peccato: qñ de h aduerterēt si ea volūtarie exigerēt. Als hoc nō aduertēdo. s. ꝙ ius psumat iniusta nisi q ten⁹ prohibet legitima nō peccat mortaliter sed admin⁹ tenebunt ad restitutionē exactorum si postea inuenient nō fuisse legitima. Subditi vo obligant scōm formaȝ statuti: qꝛ in eorū preiudiciū bene poterunt pedagia imponere: vt no. Pa. in. d. c. innouamus. qꝛ potius tūc dicit collecta ꝙ pedagiū. Quod limita verum qñ ppter bonū reipublice fuerūt imposita aliter nō obligant nisi q cōsenserūt: vt in regula qd oēs tangit. lib. 6. Itē nec extranei nec subditi obligāt qñ sūt imposita ex certa causa: ⁊ cōstat etiā ab habēte potestatē imponendi: ⁊ ille q exigit seu exigere facit nō implet cām ppter quā sūt imposita imo peccat mortaliter ⁊ restituere tenet: qꝛ cā cessante cessat effect⁹. de appel. c. cū cessante. sane intelligēdo. s. loco ⁊ tpe debito: quia nō semp sed pro semp illud tenet facere. pro quo est pedagiū impositū. Et hec oia intellige: nisi in nō soluēdo talia pedagia imineret aliqd scandalū: qꝛ tūc indistincte teneret quilibet ad ea soluenda. Cōsulo ergo cōfessorib⁹ ꝙ videāt decreta dictorū pedagiorū vt possint bonū iudiciū dare: vtrū sint obligatoria ad culpam vel ne. Itē dic ꝙ nimis grauati alijs impositionib⁹ vel qñ gabelle sūt nimis graues ⁊ sine necessitate nec ad vtilitat ē cois possūt fraudare sine peccato: silr qñ imponens nō habet iustū titulū dominij.

¶ Utrū christiani teneant soluere pedagia saracenis ⁊ alijs infidelib⁹. R. fm Hosti. ꝙ nō tenent nisi solum ad hoc vt sustineant in trāsitu per eos: ⁊ placet mihi ista opinio licȝ alij cōtrariū teneāt ⁊ male: tū qꝛ christiani nō tenent ad eorū statuta. Limito tñ nisi expresse ex pacto volūtarie cōuenissent cū eis ad soluēdū Nā tūc si ipsi seruāt fidē christianis christiāi tenēt eis seruare. 22. q. 4. Innocens. ⁊. 23. q. 1. noli. his cōcor. Archi. in d. c. si quis romipetas. 7

¶ Utrū exigētes pedagia seu exigere faciētes teneant itinera tenere secura. R. Bal. in li. de psue. feu. ti. de his q feu. dare possūt in. §. abbatissa. ⁊ in ti. de pace iura. fir. §. conuēticulis. ꝙ sic: Uñ addit ꝙ si fiūt alique robarie in eorū curia: territorio vel districtu ab eis possesso vbi exigūt pedagia a transeuntibus tenēt aut roboriā restituere aut malefactoreȝ exhibere. l. ne quid. ff. de incen. rui. 8

naufra. Et ꝙ teneant̄ ad restitutionē integram de spoliatione intelligo verū: quādo ex defectu eorū venit nō faciēdo qđ facere tenent̄.23.q.2.dn̄s.⁊.q.5.admīstratores.⁊ C.de appella.l.si appellationē.⁊ sequit̄ Hostien.⁊ Arch. in dicto.c.si quis romipetas non tamen tenet̄ exactū in pedagio restituere.scđm Hostiē.

p Ena stricte ⁊ ꝓprie est dūtaxat illa que est corporis afflictiua: ⁊ ideo appellatiōe pene nō venit pena pecuniaria vel extra corpus. scđm Pa.in.c.inter alia.de imu. eccle. ⁊ ibi ē tex. vbi dicit̄: cōfugiens ad ecclesiā nō debet condēnare ad penā: ⁊ tamē postea dicit ꝙ legitime puniēd⁹. vbi ē gl. puniēdus.s.pecunialit̄ dūtaxat: vel alia pena preter corporalē.17.q.4.reum.⁊.c.id cōstituim⁹. Sed large accipitur pro oī eo quod minuit de patrimonio vel priuat ab aliquo legitimo Bē.tamē in.c.fi.de elec.lib.6.dicit ꝙ cōstitutio ꝓprie est penalis que priuat iure quesito: vt in.c.si religiosus.eo.ti.⁊ li.⁊ ita pena est que punit ⁊ vindicat qđ quisq̄ cōmisit: vt in.c.penitētia.de pe.di.3.vide glo.in.c.dispēdia.de rescrip.eo.li. Et ideo illa lex est penalis ꝓprie que pro vindicta ledit vel in persona vel in alio quesito: vt in.d.c.dispendia.

j ¶ Utrū cū quis petit interesse qđ passus ē vel ꝙ restituat̄ iniuste ablatum penā petat. R.ꝙ si ille a quo petit eam habuit rē quam petit: tūc nō ē pena: nec ex parte actoris: nec ex parte rei: Sed si eā nō habuit: puta: qꝛ petitur interesse tūc ex parte rei est pena sed nō ex parte actoris. Si vero peteret̄ quod actori nō abest nec reo aduenit sic est pena ex parte vtriusq̄. Et ideo solū quādo ē pena ex parte vtriusq̄ vel saltē ex parte actoris hꝫ locū illud qđ dicit̄: ꝙ pena nō est soluēda in foro aīe nisi post cōdemnationē. in gl.12.q.2. fraternitas.qđ no.quia facit ad mlta: elicitur a Pa.in.c.finē.de do.⁊ cōtu.

z ¶ Quottuplex est pena. R.6. Prima dicitur canonica vel legalis que imponit̄ a iure canonico: vel a legib⁹. de qua in.c.statuim⁹.16.q.1. Et hec pōt exigi tam a clericis q̄ a laicis.scđm Pa.in.c.dilecti.de arbi.facit.c.si qs cōtumax.⁊.c.sequē.17.q.4. Nā qđ fit lege permittēte nō ē peccatū.23.q.4.qui peccat.l.graccus.C.de adul.

¶ Sed quid si nō petat̄: tenet̄ ne ī foro anime illaꝫ soluere. R.ꝙ aut imponit̄ ipso facto: ⁊ sic scđm Bal. in li.de vsi.feu.in titu.de feudis.ꝙ licꝫ non sit necessaria sententia ad esse est tamē necessaria ad executionē esse.⁊ sequit̄ Archidia.in.c.felicis.de penis.li.6. vbi dicit ꝙ licꝫ etiā talia bona transeant in dominiū fisci ⁊ desināt esse criminosi: sicut ī bonis hēretici ⁊ illi⁹ q̄ cōmisit crimē lese maiestatis etiā sine sentētia. Tamē necessaria ē postmodū sentētia que declaret eū criminosum anteq̄ excussio fiat bonorū vel alia executio: facit auct. de incestis nup.§.1.⁊ in.c. qui scđm leges.in fi.de hereti.lib.6.facit qđ no. Bal. in.l.iubemus.§.yconomus.C.de sacrosanc.eccle.⁊ Bart.in.l.diuus.la scđa. ff.de custo.⁊ exhi.reo.⁊ Butri.in.l.raptores.C.de epi.⁊ cleri.vbi volūt ꝙ requirit̄ ꝓcessus declaratorius persone bānite anteq̄ deueniat̄ ad excussionē bonorū: licꝫ ipso iure sint cōfiscata. Item glo. in auct. de tabel.§.penultimo. que vult ꝙ licꝫ tabellio a iure sit priuatus officio: tamē sine sentētia hominis valent instrumēta. Et hoc sequit̄ Pa. in.c.cū nō ab homine.de iudi. Sed limitat verū: nisi factū esset notoriū: quia in certis nō est opus coniecturis. Intelligo ita notoriū ꝙ nulla possit tergiuersatione celari. Et ex hoc patet ꝙ in foro anime non tenet̄ eam soluere ante sentētiā: nec etiā licꝫ sit notoriū anteq̄ fiat excussio dictorū bonorum: quia nō tenet̄ illa exhibere: nisi sibi precipiat̄: vel ab eo petant̄ cui competūt. Nec quis posset ea auferre: nisi precedat sentētia declaratoria: vt patet per ea que dixi supra. Assassin⁹ §.vlti. Sed hic aduerte ꝙ quādo talis pena applicat bona alicuius alicui: puta fisco vel alteri ipso iure: ꝙ licꝫ talis ante sentētiā nō teneat̄ vt dixi dare: tamē nō poterit ea titulo oneroso in aliuꝫ transferre: neq̄ fructus etiā talis rei. Ratio.qꝛ si condēnaret̄ per sententiā fiscus vel ille cui fuerāt applicata: vēdicaret ea a quocūq̄ cū fructibus medij temporis: nec teneret̄ restituere preciuꝫ nisi aliquid loco precij inueniat̄ apud alienantē vel ipsum preciū: vt in dicto.§.1.⁊.c. cum scđm leges. facit.l.si cū doteꝫ.§.vltimo.cū.l.seq. ff.solu. matrimo. Et ideo ne sit causa dāni illius cui alienatiōe potest scđm conscientiā ⁊ etiaꝫ sine peccato mortali: nisi alienasset ꝑ

necessitate vite: vt pro comedēdo ⁊ huius/ mōi: q2 fm Bart.i.l. post.ff.de dona. talis administratio bonoꝝ necessaria vt est supra dicta nō ē pfatis interdicta sʒ solū volūtaria allegat.l.res.ff.de solu.l.pcto.§.prediuʒ.ff. delega.z.⁊.l.alienatiōes.ff.fami.hercis.nisi als esset soluendo pro dāno dato: vel nisi ei reuelaret cōditionē rei ita esse: si mō tale deli ctū ꝓpter quod sua bona sūt fisco applicata potest aliquo mō probari. Sed si esset tota/ liter improbabile posset alienare etiā titulo oneroso. Titulo aūt lucratiuo alienare bñ posset. Et sic intellige ⁊ limita Bal. vbi.s. ⁊ in.d.§.yconomus.⁊ Pa.in dicto.c.cū nō ab hoie.⁊ Jo.an.in.c.ꝑ humani. de homi. li.6.in nouella. Si vo pena nō imponit ipso facto sed venit imponenda sic similiter nō te netur añ condēnationē.l.ei⁹ q̄ delatorem.in ꝑncipio.ff.de iure fisci. ⁊ ante cōdēnationē potest disponere quomōcūq3 vult: quia ei⁹ est res sua: licʒ possit ea priuari. Et no.scōm Barto.in.l.fi.ff.de penis.⁊.l.in honorarijs ff.de acti. ⁊obliga.ꝙ hec pena in iudicio nō potest exigi post annū sed solū infra annum postq̄ꝫ quis eam incurrit. Et hoc intellige quādo ē mere pena tam ex parte actoris seu cui applicat: q̄ꝫ ex parte rei: ⁊ scōm hec tene glo.in dicto.c.fraternitas. ⁊ istud serua licʒ aliqui aliter sentiant ⁊ male.

4 ¶ Utrū ad incurrendā penā que ipso facto imponitur negatiue requirat monitio. R. Inno.in.c.extirpāde.de preben.ꝙ nō incur rit ante monitionē. Pa.ibidē tenet ꝙ nō re/ quirit: sed ipso facto incurrit. Est glo.in.l. i.C.de his quib⁹ vt indig.pro qua Barto. in.l.in cognitiōe.ff.ad sille. concludit ꝙ pe/ na apposita nō vindicanti mortē defuncti ipso facto icurrit quo facultatē habuit vin dicandi ⁊ nō vindicauit. Est etiā glo.in cle. i.de here.⁊ bon⁹ tex.in.c.cupientes. post ꝑn cipiū.de elec.lib.6. Sed tu concorda ꝙ opi. Inno.quā etiam tenet Jo an.in.c.licet.de elec.li.6.⁊ multi alij: est vera quādo ius nō prefigit terminū: opi. vero Pa.⁊ Bart.in/ telligitur vbi ius prefigit terminū: quia tūc terminus interpellat pro homine. c. potuit. de locato.⁊ sic cōcordat. Hemi in dicto.c.li cet. Sed vbi ius imponit penā affirmatiue ipso facto: sic nō requirit monitio. Et nota ꝙ tunc dicit imponi pena negatiue quando

ponit contra: omittentē siue nō facientē qō facere tenet. Affirmatiue vero ponit quan do infligitur cōmittenti seu facienti aliquid quod nō est faciēdū: qō bene.no.

¶ Utrū pena imposita a iure in vno videa/ tur posita in alio quādo illa duo in iure equi parant. R.ꝙ sic: per tex.cū glo.in.c. si post/ q̄ꝫ.in fi.de elec. lib.6.facit glo.in.c.i.de po/ stula.prela.que dicit ꝙ dispositio etiā pena/ lis cōcepta in electione procedit etiā in postu latione: quia per postulationē peruenit ad electioneʒ. l.oratio.ff.de sponsa. sequit hoc Pa.in.c.de multa.de prebē.⁊ in.c.fi.de mu/ tu.peti. Sed ego in fauorabilib⁹ habeo pro indubitato ꝙ dispositio concepta in vno ex/ tendat ad aliud quādo equiparat.per auth. item si quis liberos. C. de naturalib⁹ liber. vbi pater vnū filium naturalē in aliquo le/ gitimo documēto appellans simpliciter filiū naturalē legitimasse videt omnes alios fi/ lios nāles q̄ cōfratres sūt: q2 habent eandeʒ conditionē. Sed quo ad penā est glo. singu laris in contrariū in clemē.i. de cōsangui. ⁊ affini.que dicit ꝙ pena apposita cōtrahen tibus matrimoniū nō extēdit ad ꝯtrahen/ tem spōsalia: vnde dic ꝙ quādo aliqua duo in iure sūt parificata cōmuniter: ⁊ est eadeʒ ratio expressa tunc statutū in vno extendit ad aliud etiaʒ in penalibus: sed quādo non sunt cōmuniter parificata: sed solū in aliq̄/ bus casibus tūc non extēdit. Similiter licʒ ratio sit eadē tamē nō extendit pena: sed so/ lum ꝓhibitio: nisi ratio sit expressa: quia tūc extendet etiam quo ad penaʒ: vt supra dixi lex.§.sexto. Et sic intellige glo.supradictas ⁊ limita.⁊ glo. in clemē. vnica.de officio vi/ carij. Et glo.in.c.constitutionē. de regula. lib.6.⁊ glo.in regula que a iure.de reg.iur. li.6.⁊ sic concorda. 5

¶ Utrū pena que imponit ipso iure habeat locū in eo qui peruenit ad actū propinquū delicto. R.scōm Pa in.c.i.de eo qui mitti. in pos.ꝙ non nisi perfecerit actū: licʒ aliter sit puniēdus arbitrio iudicis: quod probat in.c.cū in cūctis.de elec. iūcto.c. perpetuo. eodē ti. lib.6.⁊ ibi glo. Secus de pena que venit imponēda per decretū iudicis: quia sic punitur ac si perfecisset ex quo peruenit ad actum propinquū: vt in.l.si quis nō dicam rapere.C.de episco.⁊ cleri.⁊.l.is qui cū telo. 6

C. de sicarijs. Hoc tamē nō haberet locum in penis per statutū impositis: q2 verba statuti exigunt actū perfectū. Ita no. Barto. in dicta. l. is qui cū tello. et ideo nō sufficeret inchoasse. Aduerte tamen scdm Pa. in. c. rainaldus. de testa. q incurrit pena posita cōtravenientib9 alicui facto ex sola conventione de facto quāquā nō habuerit iuris effectū vt patet in dicto. c. rainaldus. et etiā si cōtra dicit de iure. l. nuda. C. de contrahē. et co. stipula. Itē no. Barto. in. l. quicūque. C. de servis fugi. q vbicūque de pena capitali vel corporali loquimur subintelligit dolus. ff. de in litē. iur. in. l. z. et in. l. in actionib9. et insti. de suspe. tuto. §. suspect9. Secus in pecuniarijs penis: vt. C. de noxa. act. l. si servi. idem tenet Salice. in. l. penulti. C. ad. l. cor. de sica. idem Bal. in. l. data opera. C. qui accus. nō po. idem Pau. de castro in. l. i. C. vbi sena. vel cla. facit glo. in. l. quid ergo. §. ex cōpromisso. ff. de his qui notant infa. et glo. in. l. si senior. C. ex quib9. cau. infa. irroga. Et ibi Bal. dicit q cōmittens per lasciviā puta: currendo equum homicidiū non debet occidi: licz statutum dicat: q homicida decapitetur.

7 ¶ Utrū sufficiat ad observantiā legis solvere penā solū quādo prohibet sub pena. R. vt supra Inobediētia. §. i. Et illud serva in cōscientia: in foro autē contentioso sufficit: facit glo. in. c. dilecti. de arbi. et in auct. de iudicibus. §. quia vero. vbi patet q pena soluta que erat i compromisso nō potest peti vt stetur sententie: nisi addatur: vt soluta pena stetur arbitrio. ff. de transactio. l. penulti. et C. eodē. l. cū proponas.

8 ¶ Secūda pena dicit cōsuetudinaria. de q in. c. dilect9. de offi. ordi. sed hodie nō ē i vsu sed si esset i aliquo loco posset exigi etiā a religiosis: vt ibidem.

9 ¶ Tertia pena dicit cōtumacie. Hec de iure civili petebat: vt in. l. z. ff. de colla. bo. et C. de mō mulcta. l. illustris. s3 de iure canonico nō pōt peti a parte nisi quātū ē interesse suū. c. i. de dolo. et cōtu. vel nisi petatur ad satisfactionē iniurie: vt in. c. olim. de iniurijs. Iudex tamē si habet potestatem mulctandi sicut habet ordinarius: vt in. l. z. in fi. ff. de iudi. bene poterit exigere.

10 ¶ Quarta pena dicit iudicialis: et hec pōt peti sicut cū quis obligavit se sub pena. x. ad probandū aliquid. in. c. cū dilectus. de elect. sed hec nō petitur a clericis et a religiosis nisi pro interesse suo.

11 ¶ Quinta pena est arbitralis. et hec petitur ab eo q nō servat arbitriū. c. dilecti. de arbi. et hec potest peti a quocūque: vt in dicto. c. dilecti. et ibi glo.

12 ¶ Sexta pena dr̄ cōventiōalis quā ptes ex iudiciū int se iposuūt: et peti pōt quātū interest. l. pdia. ff. de ac. emp. et vēd. fm Hosti. et d. Anto. in. d. c. dilecti. S3 fm Inno. in. c. suā. de penis. et Pa. in. d. c. dilecti. pōt etiā peti si excedat interesse: nisi sit in fraudē posita: sed nō credo a clericis vel religiosis. sec9 a laicis et presumit in fraudē vsurarū posita qñ simpliciter ē posita sup pmissiōe quātitatis vt i l. cū allegas. C. de vsuris. et ibi per docto. et i l. iulianus. §. idē papinian9. ff. de ac. empt. et vendi. et Bar. in. l. rogasti. §. i. ff. si cer. pet. et canoniste in. d. c. dilecti. Secus esset si apponeret super facto: vt in dicto. c. iuribus. Siliter nō psumeret in fraudē qñ pmittit quātitas. et postea factū. et vltimo pena. fm do. Anto. in. d. c. dilecti. et allegat Butrigariū in. l. cū fili9. ff. de cōdi. et demō. et Bart. in. d. §. i. et eā sequor. nisi ptrahēs eēt vsurarius. quāvis Io. an. in addi. ad Spe. teneat q presumit in fraudē. et allegat Dy. in. d. l. cū fili9. Et vt intelligas. pono tibi exēplū. promitto tibi solvere cētū. et nisi dedero dabo tibi. x. pro pena: sic presumit in fraudē: q2 sup quātitate. Aliud exēplū pmitto tibi facere domū portare ligna: et nisi fecero solvā penā sic nō presumit in fraudē: quia est sup facto Aliud exemplū pmitto tibi centū in tali termino: et promitto venire ad iudicem et recipere pceptū de solvēdo vel dādo pignora: et si nō fecero promitto tibi solvere penā: sic nō psumit: q2 licz sit pmo quātitas: tamē post ē factū. et vltimo pena.

¶ Utrū ille q ex ipotētia nō facit ad qd obligat sub pena evadat. R. q si loqmur de pena iuris vel statutor: sic ē clarū q nō incurritur. Idē dic de sentētia iudicis gnāliter i ponētis penā: puta excoicatiōis. fm Fede. cōsilio. 913. et seqt Pa. in. c. P. et. G. de officio dele. q2 vba generalia debēt intelligi civili mō. ar. l. si cui. ff. de servi. et in. l. ratū. et in l. qd dicim9. ff. de solu. Si aūt spāliter impo

nit penã: puta: niſi cõpareas tali die excõico
te. tūc ſm Pa. in. c. cū ſup cã. de teſti. co. ſi ex
ſentētia apte ꝯſtat ꝙ iudex voluerit eū liga-
re: ſiue poſſet vel nõ: ſic cū ſnīa ſit nulla cum
cõtineat intollerabilē errorē nõ ligat. c. per
tuas. de ſen. ex com. ſiliter nõ ligat ſi apparet
ꝙ nõ voluit ligare ipotētē: puta: qꝛ dicit ſi cõ
tēpſeris: vl' ſi diſtuleris cõparere ⁊c. qꝛ non
potēs nec ꝯtēnit nec differt vt dicit glo. i. c.
ꝙ ſit. de elec. li. 6. Si vo nõ põt ꝓpendi mens
iudicis ſic q̄ ad deū nõ ligat: ſꝫ q̄ ad eccleſiam
⁊ nos ſic: ⁊ ſic intellige glo. in. d. c. vnico. 4.
q. 5. ⁊ in. d. c. cū ſup cã. ſꝫ tñ ꝓbato ipedimēto
nulla indiget abſolutiõe ſm Hoſti. ⁊ Spec.
⁊ placet etiã ſm Pa. in. d. c. cū ſup cã. ſi eēt
ſnīa pape: qꝛ debem⁹ pſumere ꝙ noluerit eū
ligare. ar. c. vt noſtrū. vt eccl'iaſtica bñficia.
⁊ ſic non eſſet irregularis licꝫ celebraſſet qđ
bene no. Si autē loquamur de alijs penis ſic
certū eſt ꝙ in foro anime ptinõ poſſūt ſm
Sco. in. 4. di. 15. q. 2. niſi quātū intereſſe i-
portat. facit. c. ſignificãte. de pigno. ⁊. c. 2. de
cõſti. ⁊. c. ex litteris. de in integ. reſti. Et ad
l. incēdiū. C. ſi cer. peta. que vult vt incēdiū
nõ liberet qñ quãtitas ē in obligatiõe: qꝛ cū
obligatio ſit in genere: vt. ff. ad. l. fal. l. in rõ
ne. §. diligēter. totū gen⁹ perire non põt. R
ꝙ qñ cõſiſtit in genere obligatio verū ē ꝙ ob
ligatio ex impotētia nõ extinguit: licꝫ libe-
ret a pena: ꝓpterea dicit Aug. i. l. reſcriptū. i
ꝓn. ff. de pac. ꝙ etiã ſi teneam⁹ ꝙ fiſc⁹ habeat
tacitã hypothecã i maleficijs ꝯ delinquentē
nõ tñ pferet creditorib⁹. imo creditores pfe
rūt ei allegat tex. cū ſua glo. in. l. vnica. C.
de penis fiſca. Rõ qꝛ talis tractat de lucro ca
ptãdo: ⁊ creditores de dãno vitãdo. facit. l.
fi. §. licentia. C. de iure deli. ⁊. l. vnica. C. de
impo. lu. deſcrip. ⁊. l. fi. C. de cõdi. qđ no. bñ
pro exigentib⁹ penã vltra intereſſe ſuūꝫ ab
illis qui ſunt nõ ſoluēdo: qꝛ tenent reſtitue-
re eam creditoribus.

14 ¶ Quid ſi obligat⁹ ſub certa pena ad aliq̄d
faciendū: vel dãdū ꝓ parte impleuit ⁊ ꝓ pte
nõ: ex culpa ſua. R. Pa. in. c. ſuã. de penis.
ꝙ ſi obligatio ē diuidua nõ cõmittit penam
niſi pro parte nõ ſoluta. Si vo ē indiuidua
ſic ſoluet totã penã etiã de iure canonico Et
qñ dicat obligatio diuidua ē qñ ſolutio par
tis p ſe valet quo ad partē tantū quãtū to-
tū ad ſe totū. Indiuidua vero dicit: qñ nõ
valet illa ps p ſe. Exēplū ꝓmiſi tibi ſcribe-
re bibliã ⁊ decretū ſic ſi ſcripſi ſolū bibliã nõ
ſoluã penã in totū: qꝛ obligatio ē diuidua:
qꝛ biblia per ſe valet ſcdm totū ſuū. ſec⁹ ſi ꝓ
miſiſſet ſcribere bibliã ⁊ ſcripſit quatuor q̄n
ternos certe nõ valet ꝓ biblia: ⁊ ideo obliga
tio erit indiuidua: qꝛ ad nihil p ſe valere poſ
ſunt ſine alijs de hoc plene no. in. l. ſtipulati-
ones nõ diuidūt. ff. de verbo. obli. ⁊ in. d. c.
ſuã. vbi addit glo. hec vera quo ad penam q̄
cõmittit in nõ dando: vel nõ faciēdo. Sec⁹
qñ quis debet recipe: puta legatū: vel here-
ditatē ſi ſic fecerit vel ſoluerit: qꝛ niſi totū fa
ciet nõ habebit: vt in. l. meui⁹. ⁊. l. cui fūdus
ff. de condi. ⁊ demõ. de quo vide plene in. l. ſi
ſeruus. ff. ſi quis cautio.

¶ Utrū ſtatuta ſint licita que ſolū iponūt 15
pecuniariã penã ꝓ homicidio: adulterio: ⁊
h⁹mõi. R. Hoſti. ⁊ ſeq̄t Pa. i. c. 2. de delic.
pue. ꝙ nõ: qꝛ hoies exponūt venales ad de
linquēdū: qꝛ multi hñ timēt cruciat⁹ qui nõ
timēt penã pecuniariã: vt habeãt ſuū inten
tū. ar. l. in ſeruor. ⁊ in. l. aut facta. ff. de pe. ⁊
in auct. de mãda. ꝓn. §. oportet.

¶ Utrūꝫ ꝓmittens ſub certa pena habere 16
ratū cõmittat penã ꝯtraueniēs de facto. R
ſm Bar. in. l. id qđ pauperib⁹. C. de epiſ. ⁊
cle. ꝙ nõ. Sec⁹ ſi ꝓmiſiſſet habere ratū ⁊ fir
mū: qꝛ ratū refert ad ius: ⁊ firmū ad factū:
vt in glo. d. l.

¶ Utrū tēp⁹ pfixū in odiū negligētꝫ currat 17
ignorãti: vl' legitime ipedito. R. ſm. Pa. i
c. qꝛ diuerſitatē. de ꝯceſ. pbē. ꝙ nõ. Sec⁹ qñ
pfigit in odiū alteri⁹ vel fauorē: vt pꝫ i. l. ge
nero. ff. de his qui no. infa. vbi tēpus anni
currit mulieri ignorãti mortē mariti. ⁊ vide
glo. in. c. ſtatutū. de pbē. li. 6. Et no. Spec.
de edi. inſtru. vbi dicit ꝙ licꝫ executor teſta
mēti nõ potuerit exequi infra annū nihilomi
nus executio deuoluit ad epm. ar. l. nulli. C.
de epi. ⁊ cleri. ⁊. c. nos quidē. de teſta. rõ: qꝛ ē
in fauorem defuncti.

¶ Utrū iudex poſſit augere vel minuere pe 18
nã legis vel ſtatutor. R. ſm Hoſti. in. c. in
archiepatu. de rapto. ꝙ ſi ꝓcedit extraordina-
rie ſic põt. l. q̄d ergo. ff. de his qui no. infa.
Si vo ꝓcedit ordinarie ſic non poteſt iudex
delegatus: vt no. in. c. de cauſis. de offi. dele
ga. Judex vero ordinari⁹ põt ex cauſa miti-
gare: vt no. Bart. in. d. l. q̄d ergo. ⁊ ſequit

Pa.in.c.2.de emp.et ven.facit.c.at si clerici. de iudi. Ber. vero in.d.c.de causis. et de accu. in.c.sup his.dicit hoc verum qñ pōt dispẽsare super crimine: als nō pōt minuere etiã ex causa. Ro.tñ q quãdo quis pluribus legib⁹ pro eodem delicto diversis penis pōt puniri si ab aliquo iudice imponit ei minor: nō poterit aliq̃ mō puniri alia pena. vt in.l.qui ð crimine.C de accu. et ibi Ange. et Sali.in.d.l.qui ð crimine. Unñ tenet Tho.22.q.67.q si dimittit penã in casu quo nō pōt tenet ad restitutionẽ cōitati: vel accusatori: si intererat ei⁹ vt puniretur. Si vero auxit tenetur reo cũ quo concor. Hosti. et Ray.

19 ¶ Utrũ exigentes penã maiorẽ q̃z sit dãnũ illatũ excusent. R.sm Rodoñ.q si sm consuetudinẽ legitimã et iudiciũ regis exigũt excusant etiã psone eccl'astice qñ subest cã et ordo iuris seruat: nec est corrupta intẽtio: vt.s hoc faciãt pter auariciã: sz pter iusticiaz. Tuti⁹ tamẽ esset paupib⁹ erogare illud plus

20 ¶ Utrũ pena apposita sup ɔtractu nullo vł q̃ nō tenuit: vel ipso iure. vel p sniaz iudiciq̃ reuocat⁹ est sit soluẽda. R.Inno.in.c.ij.de p̃carijs: q nō: q2 vbi p̃ncipale nō tenet nec accessoriũ.c.inter dilectos.§.ceterum. de fide instru.c.si diligenti.de fo.cōpe.c.querelã.ne p̃la.vices suas.

21 ¶ Cui dz applicari pena. R.q pena iuris et statutor regulariter applicat fisco: quãdo introducit accusationem.l. mulctarũ.C.de mō mulcta.Sz qñ introducit actionẽ applicat parti.l.3.ff.de sepul.vio. Similiter qñ loquit simpliciter videt introducere actionẽ.ar.d.l.3. De alijs aũt penis tenet Gof. q si ɔtingit dãnũ vel iniuria alicui⁹ illi applicabit.de pe.c.2. Si vero nō respiciat dãnum alteri⁹ sic applicabit vel parti si est cōuentionalis vel iudici vł fisco sm q de ea ẽ statutũ.

22 ¶ Utrũ pena iposita simpliciter sine p̃finitione tpis sit ppetua. R.Pa.in.c.ex lr̃is de cō sti.q pena imposita pter crimen sine cause cognitiõe: puta pter interlocutoriã iudicis intelligit tpalis et durat solũ durãte ei⁹ officio: vt puta interdicit officiũ vel exercitium alicui.tex.no.sm cōem intellectũ in.l.fi.ff.ð pe. Idẽ no. Inno.in.c.q trãslationẽ.de offi. le.qð limita in pena successiua q2 momentanea pena est ppetua: puta mulctauit in pecunia aut in corpore et huiusmodi.facit.l.illicitas.in fi.ff.de offi.psi. Si vero fuit imposita cũ cause cognitione: et delictũ merebat erit ppetua.secus si delictũ nō merebat: ar. optimũ in.l.si pses.ff.de pe. et fuit dictuz Oldra.qð sequunt cōiter doc.in.d.c.ex litteris.

¶ Utrũ pena extendat extra territoriũ ipsã imponẽtis. R.Pa.in.c.postulasti.de fo.cō. q aut respicit psonã sicut infamia: excōicatio: interdictũ: et huiusmodi: et sic cũ sint affectiue psone porrigũt effectũ suũ extra territoriũ etiã q2 sequunt eum sicut lepra leprosũ l.ex ea.ff.de postulan. pter qð dicit Bart. in.l.q̃ vltimo.ff.de pe.q semel cōdẽnatus ad mortẽ q̃uis effugiat: nihilominus remanet seruus pene vbicũq̃z fuerit. et ideo non poterit facere testamentũ nec ɔtrahere et filia: fac d.l.q̃ vltio. et in auc.hodie.C.de dona. inter vi. et vxo. aut respicit certũ locũ: puta ne vadat ad talẽ locũ: vel vt moret in tali loco. et sic nō porrigit extra territoriũ: nisi p quãdaz ɔsequentiã: puta q2 detẽtus i tali loco: interdictus est etiã ei locus originis q̃uis sit extra territoriuz: de quo dic vt in.l.relegator.§. i.et.§.interdicere.ff.ð interdictis. Per quaz l.dicit Bar.q non pōt ciuitas iponere suo ciui vt moret in tali loco nō subdito: nec etiaz pōt interdicere ne vadat ad talẽ locũ ñ subditũ et hoc qñ fit in penã illi⁹ ɔ quẽ fert snia. secus si fit statutũ ne subditi vadãt ad talẽ locũ nō subditũ pter comoditatez ciuitatis: vel in odium eor ad quos iret quia valet: facit.l.fi. ff.de decre.ab or.fa. aut respicit certã artem puta q nō exerceat talẽ artẽ: et sic nō porrigitur extra territoriũ: vt est bonus tex.in.d.l. ex ea.p quã dicit Bar.in.l.cũctos populos. C.de sum.tri.q statutũ ɔtinẽs prohibitionẽ odiosã nō porrigit in dubio extra territoriũ et ideo dicit q filia que ex statuto nō succedit cum tale statutum sit odiosuz.l.maximũ vitium.C.de libe.prete.q nihilominus potest succedere in bonis alibi sitis. Et simili puto q sentẽtia priuans aliquẽ beneficijs suis in dubio intelliget de beneficijs que habet i territorio disponẽtis aut respicit bona puta q2 publicat ea: et tunc si fit de iure cōmuni: sic porrigitur ad bona sita extra territoriũ: et remanent ibi tanq̃ vacantia: sed occupant p iudicem territorij: ar.l.a diuo pio.§.i.ff.de re iudi.et.l.cum vnus.ff.de bo.auc.iudi. pos. Si vero fit de iure spãli: tunc dic vt no. Bar.i.d.

l.cūctos ꝑplos.⁊ q̄d no. Jo.an.in.c.cū scōm de here.li.6.vbi ꝯcludit ꝙ pena nō extendit vltra territorium.

24 ¶ Utrū quis possit puniri in loco domicilij de delicto alibi cōmisso. R. Pa.in.c.l3.de fo. compe.ꝙ sic: nisi requiratur remissio ꝑ iudicem delicti quā debet facere: si delictū ē atrox alʼs non si nō vult.

25 ¶ Utrū mandās delictū fieri in alio loco debeat puniri vbi mādauit vel vbi cōmissum est. R. Pa.in.d.c.l3.ꝙ cōis ꝯclusio Bar.⁊ alioꝝ est in.l.si vt ꝓponit.ff.de fideiusſ.ꝙ vbi delictū factū est: quia ibi destinatus est effectus delicti: facit cle.pastoralis.de re iudi.idē dicas in teste falso qui debet puniri ꝑ iudicem ad quē eiꝰ attestatio transmittit si sciebat illuc debere trāsmitti.pōt tñ puniri i loco vbi deliquit: ⁊ locꝰ erit p̄uētioni si ambo iudices cōcurrant: sicut de illo qui de loco exempto mittēs sagittā vulnerauit aliū in loco nō exempto: vt in.c.i.de presump.et quod ibi no. Sic similiter ille q̄ deliq̄t in ꝯfinibꝰ: q̄r verū est dicere in cuiuslibet territorio deliquisse: ar.l.arbor.ff.cōi di. Secus si ignorabat illuc attestationē trāsmitti: quia tūc debet puniri vbi deliquit: vbi agit̄ d̄ pena falsi: facit.l.exigere dotē.ff.de iudi.vbi attēdit̄ locus ad quē destinat̄ effectus matrimonij. Idem dic de notario qui facit falsū instrumentum.

26 ¶ Quid de officialibꝰ deputatis qui nō accusant q̄s inueniūt de nocte: ⁊ hmōi. R. ꝙ peccāt mortaliter si se obligauerūt ad accusādum vel pacto vel iuramēto. Si v̄o se nō obligauerūt nō peccāt nō accusando: nisi faciāt in fauēdo malis cōmittēdis. Et si q̄d acceperūt ꝓ nō accusando tenent̄ illud restituē vel fisco: vł illi cui pena erat applicāda. Et vltra etiā vsq̄ ad cōplementu3 pene exacte si accusassent ꝑm doctrinā Tho.22.q.67.vt p3.s̄ §.18.in fi. Fallit h̄ in criminalibꝰ vbi ess3 infligēda pena corporalis: q̄r si desisterēt ex cōpassione etiā si aliq̄d acciperēt ꝓ nō accusando l3 turpit̄ acciperēt: nō tñ tenerētur illud restituere de necessitate.

P ENITENTIA est virtꝰ q̄ commissa mala cū emēdatōis ꝓposito plāgimꝰ ⁊ odimꝰ ⁊ plangēda vlteriꝰ cōmittere nolumꝰ: magr̄ in.4.sen.di.14.⁊ est vnū de sacramētis noue legis quo b̄n dispositis semꝑ peccata remittuntur.de sum.tri.c.i.§.sacramentum.

¶ Penitētia quinq̄ modis d̄r̄. Pria d̄r̄ solēnis q̄ iponit̄ ꝑm illu3 modū: de q̄ in.c. in capite.50.di.quā omitto cū hodie nō fit i vsu. 1

¶ Secūda dicit̄ publica q̄ fit in faciē ecclesie ⁊ publice: ⁊ differt a solēni.tū in mō: quia in ista nō seruat̄ ille modꝰ de quo in.d.c.in capite.tū etiā quia ista pōt imponi a simplici confessore: ꝑm Guil.durā. Gofre.⁊ Host. ar.c.penitētes.50.di.⁊.30.di.si quis ꝑ̄sbyter.d̄ pe.⁊ re.quesitū.nec ob.c.accedētibꝰ.de exces. p̄la.vbi rep̄hendunt̄ abbates: q̄ publicā penitentiam imponebāt: q̄r ibi accipit̄ publica ꝓ solēni q̄ solū imponit̄ ab ep̄o: ⁊ h̄ veꝝ nisi aliud h̄eat ꝯsuetudo. Itē ⁊.3.differt: q̄r ista publica iterat̄: solēnis v̄o nō potest. 2

¶ Sed q̄ro q̄n debet imponi pn̄ia solennis vel publica. R. Pa.in.c.quesitū.de pe.et re: ꝙ ꝓ delicto graui ⁊ scādalizanti totā vrbe3 deberet imponi solēnis.d.c.in capite. Si v̄o est graue ⁊ publicū sed nō scandalosum: tūc imponet̄ pn̄ia publica sed nō solēnis: vt no.i d.c.quesitū.⁊ in.c.i.de pe.⁊ re. Si aūt sit graue sed occultū: tūc nec solēnis nec publica d3 impon̄i. Et ideo reprobat ꝯsuetudinē illoꝝ q̄ mulieribꝰ ꝓ extinctiōe pueroꝝ quos penes se habebāt in lecto imponūt publicā penitentiam: ⁊ vide eū i.d.c.i.⁊ in.c.statuimꝰ.d̄ male.⁊ in.c.fi.de his qui.pro fi.occi. 3

¶ Quibꝰ potest imponi. R. ꝙ nec clericis: nec religiosis: nec etiā laicis insignibꝰ d3 iponi.ar.d.c.in capite. Et hoc veꝝ nisi clericus sit depositus.50.di.confirmandum. 4

¶ Quis est effectus pn̄ie solēnis. R. ꝙ laicus post eam non potest ad ordines ꝓmoueri.50.di.illud: nec clericus ad superiores: vt dicit̄ ibidem: potest tamē ep̄s dispēsare in ordinibꝰ minoribus: nō aūt ad sacros.50.dis. placuit. Itē nō debet matrimoniū ꝯtrahere: pur si cōtrahit tenet. Iuuenis tñ nō ꝓhibet̄ cōtrahere. Item nec militiā assumere.33.q.2.§.de penitētibus.⁊.c.antiqui.cu3 alijs.c. Item nec laicalē habitū deferre.50.di.c.vlt. Itē debet viuere ꝑm regulā ecclesiasticā. de pe.di.5.ꝯtrariū.⁊.c.se. Itē ꝯueniēdus est s̄b ecclesiastico iudice.11.q.i.aliud.de peni.di.i. aliud. Itē fit infamis nō rōne pn̄ie: h̄ rōe criminis publicati: q̄d veꝝ intellige q̄n ꝑ sn̄iam iudic̄ iponit̄.secꝰ si ex deuotōe q̄s publicā penitentiā facit ꝑm Host.de offi.archi.c.2. 5

6 ¶ Tertia pnia dicit̃ puata: τ dicit Sco. in 4. di. 14. q. i. circa fi. q. ꝙ de vi vocabuli penitere idē est ꝙ penā tenere. Hec autem nō tm̄ importat passionē pene vt in hereti: ꝫ etiam actionē volētis respectu pene. Un̄ pnia actualis est punitio volūtaria vel volūtas punitōis τ in hac est ꝯsiderare. Primo velle peccatum punire seu vindicare. Secūdo se peccasse nolle siue peccatū detestari. Tertio punitionem iam inflictā velle libere acceptare. Quarto penā inflictā patiēter ferre. In quolibet horū actuū saluat̃ ꝓprietas vocabuli hui⁹ penitere τ i ipsis ꝓprie ꝯsistit eius significatum.

7 ¶ De quib⁹ pctis dz hō penitere. R. ſm cōmuniter theologos ꝙ de oib⁹ peccatis mortalib⁹ actualiter cōmissis: siue añ baptismū siue post. De venialib⁹ vo lz sit expediēs: nō tñ est necessaria ad salutē in hoc mūdo: nisi i duobus casibus. Primo rōne dubij vtꝝ. s. mortale vel veniale: ne piculo se exponat. Secundo rōne piculi qñ hz aliquā affectionē veniale quā nisi reprimat dubitat ne trahat eum ad mortale. ſm san. Bo. in. 4. dis. 16. q. 2. ar. 2

8 ¶ Utrū requirat̃ singulariter de quolibet. R. ꝙ sic: de cognitis. s. cum de illis spāliter cogitat: τ tenet̃ spāliter de quolibet cogitare vt peniteat si adsit opportunitas ꝓportionata fragilitati humane: alit̃ nō remittūt̃ de lege cōi. De incognitis vo si ignorātia est invincibilis vel excusabilis: nō tenet̃ nisi in gñali penitere. si vo est crassa vel inexcusabilis sic tenet̃ in spāli penitere: qꝛ tenet̃ dare operam vt ea cognoscat τ peniteat: hec ex Rica. in. 4. di. 16. ar. 4. q. 2.

9 ¶ Utrū possit agi pnia de vno peccato mortali sine alio. R. ꝙ nō: qꝛ aut de⁹ totū remittit aut nihil: τ iō oportet peniteat de omnib⁹ vt. est in. §. itē. de pe. di. 3. ꝯcor. Ricar. in. 4 di. 15. ar. i. q. 6. Distinguo tñ sic: qꝛ aut loqmur de pnia ꝓ vt p eā remittit̃ culpa τ recōciliat̃ hō deo: τ sic cū radix satisfactōis sit vna s. charitas q̄ secū nō cōpatit̃ peccatū mortale. Ideo est veꝝ ꝙ nō pōt fieri nisi de oibus fiat. Aut loquimur de pnia ꝓut directe respicit satisfactionē tpalis pene debite ꝑ peccatꝭ iam dimissis quo ad culpā: τ sic bñ potest fieri de vno peccato sine alio.

10 ¶ Que sunt partes penitētie. R. tres: contritio: cōfessio: τ satisfactio.

11 ¶ Quarta dicit̃ pnia. s. illa que a sacerdote ꝓ peccatis ꝯfessis imponit̃: de ista vide. s. cōfessio. 6. τ. i. satisfactio.

¶ Quinta pnia dr̄ illa de q̄ dr̄ ꝙ regularit̃ ꝓ quolibet pctō mortali debet imponi septēnis. 33. q. 2. hoc ipsū τ quō debeat itelligi. Pa. declarat in. c. accepisti. de spō. duo ꝝ. ꝙ dz in isto tpe semel bis vel ter ieiunare i hebdomada ſm discretionē τ iudiciū sacerdotis: τ facit qd̄ no. in. d. c. hoc ipsū. Et sic intellige oia iura q̄ pniam imponūt p numeꝝ dieꝝ seu annorū nō specificādo modū in. c. accusasti. de accu. videt̃ velle idē Pa. ꝙ cū ferie solēnes sint. 2. 4. τ. 6. vt in. c. pe. ij. q. 3. ꝙ sacerdos debet imponere: vt bis dieb⁹ singulis hebdomadis ieiunet: τ sic satisfactū est: τ hoc veꝝ nisi ex cā: aliud disposuerit sacerdos: vt in. c. de⁹ q. de pe. τ re. τ in. c. quē penitet. de pe. di. 2. vñ cum hodie sint arbitrarie: dicit Ho. ꝙ debet sacerdos in penitētia imponēda attēdere q̄d expediat ad salutē peccatori: etiā solū imponēdo vnū pater nr̄: facit. c. alligāt. 26. q. 7. sequitur Pa. in. d. c. deus qui. vbi bonus tex. τ de hoc vide cōfessio. 6. 12

¶ Utꝝ sacerdos possit dispēsare i pena debita eam dimittēdo. R. Pa. in. c. sicut dignū. de homi. ꝙ sic. vt est pulcher tex. de pe. dis. i. quē penitet. Et iō bonū est vt sacerdos in impositione pnie dispenset cū ꝯfitēte circa residuū pene: si maior esset imponēda: vide ad hoc. s. indulgentia. §. 5. 13

¶ Utꝝ pnia facta in peccato mortali sit valida an sit iteranda. R. ꝙ fuit diuersa opinio Rica. in quol. i. q. 10. tenet ꝙ satisfacit pcepto cōfessoris: nec tenet̃ reiterare: ꝫ nō satisfacit pene debite in purgatorio. Alij distinguunt ꝙ pnie ex q̄b⁹ manet aliqs effectus post satisfactōis actū nō sunt iterāde: sicut est ieiuniū elemosyna: τ hmōi. alij aūt que nō relinquūt aliquē effectū oportet iterare: vt sūt orōnes τ hmōi. Sco. vo in. 4. di. 15. q. i. circa fi. q. dicit ꝙ qui vere semel penitet τ recipit penitētiam cōdignā impositā sibi ab ecclia claue nō errāte q̄ tumcūq; postea recidiuet: nō tenebitur ꝓ illis peccatis pro quib⁹ illam pniam recipit: nisi ad illā penitentiā sibi impositam τ si illā implet in charitate nō tm̄ soluit penā ꝫ meret̃ gratiā. Si aūt impleat extra charitatē volūtarie: soluit penā sed nō meret̃ gratiā. Si vo illa pena ab eo exigat̃ extra charitatē pena quidē soluitur: lz ipse nō soluat: 14

Pꝛia quidē est satiffactio simpliciter: q2 placans ⁊ recōciliās. Secūda est satiffactio: q2 volūtaria redditio ꝫ nō simpliciter: quia nec placās nec recōciliās. Tertia est satispassio vltra quā non exigit᷑ vlterioꝛ pena. Ex quo ꝯcludit ꝙ nō est necesse talē penitentiam iterare: sed solū de peccato postea cōmisso ponit exemplū de eo qui cōmisit crimē pꝛo quo p̄cise meret᷑ manus abscissionē. vnde si isti inuito abscindatur manus satispatitur ⁊ satisfit regi sufficienter: nec ꝑm iusticiā coget᷑ ad vlterioꝛē penā ꝙuis nō recipiat in grām ⁊ amiciciā: sic multo magis vbi quis sibi eaꝫ infligit. Vñ si talis ꝓpter nouū moꝛtale postea cōmissū dānaret᷑ anteꝙ̄ totā pniam impleuisset nō puniretur eternaliter: ꝫ soluꝫ pena coꝛrespōdente illi penitētie que nō fuit hic expleta ⁊ tēpoꝛaliter: quia ex quo per iusticiam punitiuā imposita est semel pena tp̄alis hic ꝓ peccato de quo vere penituit nunꝙ̄ ei debetur nisi pena tempoꝛalis: ⁊ illa soluta nulla debetur alia pꝛo illis peccatis: sed tm̄ ꝓ alijs. Pa. ṽo in. c. quod quidē. de peniten. et re. ⁊ Archi. de pe. di. 3. §. vl. tenēt ꝙ non valet sed est iterāda simpliciter. Sed ego teneo cū Sco. cui⁹ opi. videtur aperte tenere glo. singularis in. d. c. ꝙ quidā. vbi dicit ꝙ lꝫ nō valeat talis quo ad vitā eternā: tamē valet ei quia sentiet fructū eius: cum de alio crimine penitentiā egerit: de penis. di. 3. §. vl. vbi etiam glo. tenet ꝙ nō tenet᷑ talē penitentiam reiterare: ⁊ has glo. cōiter sequunt᷑ doc. ⁊ cū eis transeunt. lꝫ Archi. dicat cōmuniter tenere contrariū: ⁊ male.

15 ¶ Utrū pnia in articulo moꝛtis dilata valeat. R. ꝑm oēs ꝙ sic ꝑ dicta Ezech. 17. In quacūꝙ̄ hoꝛa ꝯuersus fuerit peccatoꝛ ⁊c̄. sed hoꝛa moꝛtis cadit sub illo signo q̄cūꝙ̄ ꝗ ⁊c̄. sed aduerte ꝙ est valde ꝑiculosū vsꝙ̄ ad illō tēpus expectare. Et ꝓpterea dicit Aug. de pe. di. 7. in. c. nullus. quē sero penitet opoꝛtet nō solū deū timere iudicē: ꝫ iustum diligere: nō tm̄ penam timeat ꝫ anxiet᷑ ꝓ glīa. debet enim de crimine dolere ⁊ de oī ei⁹ p̄dicta varietate: hec ille. Sꝫ cū hec cōiter nō adsint penitēti in extremis: tū q2 pꝛincipaliter vt plurimū ꝯuertunt᷑ tales timoꝛe moꝛtis ⁊ inferni. patet q2 nisi moꝛs imineret nō ꝯuerteret᷑ ⁊ iō deficit pꝛimū necessariū. s. ꝙ nō conuertitur: quia diligit deū iustū. Itē nec cōuertit᷑ p̄ncipaliter ꝓpt᷑ glīam: ꝫ ꝓpter penā euitādā patet si penā nō timeret ꝑseueraret in malis vt pꝛi⁹. Itē cōiter deficit tertiū: q2 cū sit q̄si extra se ex infirmitate nō pōt dolere de singul᷑ peccatis sicut tenet᷑ nec ꝯfiteri. Et ideo credo verissimū dictuꝫ Hiero. in transitu: vix inq̄t decentū milia hoīum: quoꝝ mala fuit vita: in moꝛte diuinā indulgentiā obtinebit vn⁹: hec ille: de materia pnie: vide. s̄. cōfessio. 6.

Percussio

Percussio duplex est. s. tēpoꝛalis q̄ fit malo ⁊ inutili sermone cū. s. indiscretus p̄latus inutili sermone ꝑcutit coꝛda infirmoꝛū ⁊ hec semꝑ de se est mala ⁊ peccatuꝫ moꝛtale: nisi aliq̄ circūstantia excuset᷑. vt. 45. di. c. vl. Alia est ꝑcussio coꝛpoꝛalis que fit coꝛpoꝛali manu vel flagello vel simili verberādo: ⁊ hec si fit ex malicia vel odio ē peccatū moꝛtale: nisi esset in modico ⁊ leui: patet hoc in. c. i. 45. di. iuncto. c. epꝫ. ibidē. ⁊ in. c. i. de cleri. ꝑcus. q2 si est clericus dꝫ deponi ꝙ nō fieret nisi eēt moꝛtale peccatū. Si ṽo fiat ex charitate ⁊ cā correctionis ⁊ moderata sic licita est ⁊ meritoꝛia in oībus potestatē habētib⁹ in subditos suos. 45. di. cū beatus. ita tm̄ ꝙ matrē pietas patrē ṽo disciplina subditis p̄latū exhibeat vt. 45. di. disciplina.

¶ Utrū clerici possint verberari. R. ꝙ eps̄ neminē dꝫ ṽberare ꝓpꝛijs manib⁹. 86. dis. nō liceat. Alij ṽo p̄lati possunt clericos in minoꝛibus oꝛdinib⁹ ꝓ leuib⁹ etiā culpis verberare. 45. di. §. salomō. dūmodo fiat ꝑ euꝫ ad quē ꝑtinet: de sentē. ex. c. cū volūtate. §. vltimo. In sacris ṽo existentes verberari nō debēt: nisi in maioꝛib⁹ criminib⁹. 35. dis. c. ante oīa. ⁊. d. c. cū beatus. alioquin essent excōicati: ar. a ꝯ̄rio sensu: in. d. c. cū volūtate. i. §. si q̄ vero. ⁊ de hoc. s̄. excōicatio. 5. casu. i. ⁊ quō possunt hoc ꝑ alios clericos facere: nō per laicos ⁊ ibi ponunt᷑ multi casus in quib⁹ potest percuti sine excōicatione.

¶ Utrū religiosi similiter possint verberari R. ꝙ sic a suis p̄latis: etiam pꝛo leuib⁹ culpis. c. repꝛehensibilis. de appel. de accusa. c. q̄liter ⁊ quādo. in fi. Similiter possunt per alios regulares vel clericos seculares: nō per laicos: nisi quando sunt incoꝛrigibiles: vt. s̄. in dicto casu pꝛimo. 2

Peregrinus

Peregrinus dicitur pꝛopꝛie qui cā deuotionis alienas visitare vadit ecclesias aut sanctoꝝ reliquias: vt no. in. c. romi-

petas. 24. q. 3. Et tales sūt sub ꝓtectiōe ecclesie. de treu. ꝛ pa. c. innouam⁹. Et qui tales reb⁹ suis spoliat debet excoicari: vt in. d. c. si qs romipetas. ꝛ duob⁹. c. seq. Hodie ꝟo per ꝓcessū curie sūt excōmunicati ipso facto ꝛ a papa solū absoluūť qui romipetas spoliant. Item no. ꝙ accedētes ad sedē apostolicā interim cū reb⁹ suis sub aplica ꝓtectione cōsistūt. extra de peregrinis. c. vnico. Unde istud ē vltimū refugiū illoꝝ q̇ grauāť ab ali q̄ delegato vt arripiāt iter ad sedē aplicā: qꝛ suspēdūt ei⁹ iurisditionē: vt in. d. c. vnico.

j ¶ Quid. fiēdū de reb⁹ eoꝝ si moriunť in via Ꝛ. Hosti. ꝙ q̇cūqꝫ aīo retinēdi accipit eas: vel aliq̇d eoꝝ mortaliter peccat: qꝛ sūt restituēde heredib⁹ eoꝝ si possūt sciri: vel pauperib⁹ errogāde si ignorāť vel si forte nō inueniť q̇ eas deferat ad heredes: nec speratur in breui inueniri. Nec valet ꝓm Hostien. ꝯsuetudo vel statutū in cōtrariū.

z ¶ Peregrinus clericus quis dicať. vide. s. Ordo 3. § 16.

3 ¶ Quō dꝫ admitti. Ꝛ. ꝙ oportꝫ hēat lr̄as cōmēdatitias seu testimōiales: vľ pape vľ sui epi: ꝛ sic pōt admitti: si mō sigillū ꝓprij epi sit notū: ar. de p̄bē. cū secūdū. ꝛ de cēsi. sopite Si ꝟo nō sit notū oportꝫ sit sigillū q̇nqꝫ ep̄orū. de cle. pere. c. i. Et si nullū prefatorū esset notū: tūc vbi pōt preiudiciū magnū generari nō crediť etiā si centū haberet. ꝓm Inno. i c. tua. e. ti. Sed vbi nullū preiudiciū pōt euenire: puta vult celebrare i secreto ex deuotione: sic admittitur etiam si nullā faciat fidē ꝓm Hosti. in. c. tue. eo. ti.

4 ¶ Quid si dicat se litteras amisisse. Ꝛ. si ꝓbat per duos testes amissionē ꝛ tenorē earū: ꝛ ꝙ sine vitio fuerūt admittiť. de ꝓuile. c. cū olim. in fi. no. Ber. in. c. i. eo. ti.

5 ¶ Utrū recipiēs ad ordines ꝑegrinū sine licentia sui prelati incurrat aliquā penā: dic vt. s. Irregularitas. § 32.

Periculū vbi ē ibi ꝛ lucrum collocari dꝫ. l. fi. § sed cū in secūdā. C. de fur. ꝛ. C. de cadu. tol. l. vnica. §. pro secūdo. ff. de regu. iur. l. scōm naturā.

Periuriū ꝓm Hosti. ꝛ Gof. diciť quadruplex Primo mō falsa iuratio: ꝛ sic pōt eē tripliciť. Primo qꝛ falsitas ex ꝑte iurati: sic cū q̇s iurat falsū qō credit eē verū: ꝛ si debita diligētia ē adhibita nullū ē pctm̄. 22. q. 2. hoīes. Si ꝟo n̄ ē adhibita oīs: ꝟ tn̄ aliq̄ sic ē pctm̄ veniale. Si ꝟo ꝓueniat ex ignorātia crassa: vľ supina iuris vľ facti ē pctm̄ mortale. ꝓm Ray. alle. 22. q. 5. q̇ ꝑiurat. ꝯcor. Jo. an. p⁹ Tanc. i. c. tua nos. de iureiur. ꝛ Car. i cle. i. de iureiur. Itē excusat a pctō mortali i ꝑiurio ꝓbabilis error. ꝓm Pa. in. c. tua nos. de iureiur. puta cū q̇s credēs hr̄e rōnabilem cām appellādi appellat: licꝫ ꝓus iurauerit nō appellare. ar. c. sacro. de sen. exc. ꝛ. c. q̇ntaualis. de iureiur. Scd̄o falsa iuratio ē ex ꝑte iurātis tm̄: vt cū q̇s iurat verū credēs eē falsū qō iurat. Tertio ex ꝑte vtriusqꝫ. s. cū quis iurat falsū sciēs eē falsū. Et istis duob⁹ modis si fiat iocose ē pctm̄ veniale. ꝓm Gof. 22. q. 2. ꝙ ait. ꝛ. c. vlti. scōm ꝟo theologos ē pctm̄ mortale ꝓpter irreuerētiā dei. Posset tn̄ dici ꝙ mēdaciū iocosū: nō sit ꝓprie mendaciū: vt i. d. c. ꝙ ait. Ideo posset teneri opi. Gof. ꝙ nō peccat mortaliť: qꝛ nō ꝓprie periurat. Sꝫ opi. theologoꝝ ē tutior multo magis peccat si fiat seriose. 22. q. 2. hoīes. Qō tm̄ sic limitat scūs Bo. ꝛ Ri. i. 3. di. 9. si deliberat de dicto confirmando ꝛ iuramento: per qō est confirmandum. Secus esset si deliberaret de dicto sed non de iuramento: qꝛ sic nō peccat mortaliter: lꝫ sit veniale graue. Siliť est peccatū veniale qn̄ de neutro deliberat: ꝟ totū ꝓfert ex surreptione: nisi q̇s deliberare posset: ꝛ tamē cōtēneret: qꝛ sic mortaliť peccaret etiā ex surreptione ꝓpter contētū. Datur etiā alia limitatio. ꝓm Pe. aureo. ea. di. Si iuramētū fit ꝑ ea ꝑ q̄ hoīes ꝯsueuerūt iurare: qn̄ volūt veritatē infallibilē assumere in testimoniū dicti sui vltimatū. Sec⁹ eēt si assumēť signū qō nō ē ad tale testimoniū istitutū: ꝛ sine aīo iurādi intellige qn̄ ꝑiurat ꝑ deū sicut coiť iurať: qꝛ sic nō esset peccatū mortale ꝓm eū: qō no. qꝛ facit ꝓ istis mulierib⁹ que iurāt ꝑ meā fidē: in veritate ꝑ istuꝫ ignē. ꝛ h⁹mōi: vt nō peccēt mortaliter cū ꝑiurāt: qꝛ nec iurare intēdūt: nec quib⁹ iurať accipiunt ꝓ iuramēto.

¶ Secūdo mō diciť periuriū iuramēti trāsgressio: ꝛ si iuratio fuit sup re mala vt nō ire ad ecclesiā: ꝛ similia: sic peccauit mortaliter iurando. ꝛ tenetur de precepto facere oppositū. 22. q. 4. c. i. 2. 3. ꝛ. 4. Qō limito de re

mala de peccato mortali. secus de veniali ꝺ ꝗ dic: vt .s. iuramētū .5. §. 2. Si vo fuit super re suparrogatiōis: sic similiter peccauit mortaliter iurādo: ꝫ nō tenet facere oppositū: q2 nō tenet intrare religionē q̄ iurauit nō intrare nō tñ tenet iuramētū seruare. ꝫ aureo. si aūt iuramentū ꝓmissoriū erat licitū ⁊ obligatoriū: sic peccat mortaliter piurando. s. nō ꝟuādo qꝺ iuramēto ꝓmisit. Fallit hoc i. 27 casibus in quibus non obligat: de quibus vide .s. iuramentum. 5.

¶ Tertio mō dꝛ piuriū indiscreta iuratio. s. cū q̄s iurat sine iudicio discretiōis ꝯsiderando qꝺ iuret: ⁊ vtrū sit vez vel seruabile: ⁊ sic ꝫm Hos. est peccatū veniale. 25. di. §. criminis. in fi. Ber vo in. c. tua. de iureiu. dicit ꝙ si fiat cū deliberatiōe sic est peccatū mortale de iureiu. sicut ex lris. Si vo iocose ⁊ incaute: sic est peccatū veniale. 25. di. §. alsea de mū. ⁊ cum Ber. ꝯcor. san. Bona. Ricar. et theologi in. 3. di. 39.

¶ Quarto mō dꝛ piuriū affirmatio dubitationis: vt cū q̄s illud de q̄ dubitat asserit cū certitudine efficaci iuramēto ꝯfirmata: ⁊ sic peccat mortaliter ꝫm Aureo. Secus si assereret illud humano mō sicut pōt sciri in talib⁹: sicut rñdet ordinādis q̄tū ꝑmittit humana fragilitas. q2 ñ eēt mortale ꝫ ꝫeūdē aure.

¶ Quid de illo q̄ iurat ꝑ verbū credo: cū tñ i veritate nō sic credat. R. ꝙ quo ad deū piurus est ⁊ peccat mortaliter: ꝫ quo ad foꝝ ꝯtētiosū nō: etiā si probaret postea ꝯtrariū ei⁹ qꝺ iurauit: vt no. Pa. in. c. ex litteris. de iureiu. ⁊ facit. c. cū impositionib⁹. de iureiu. li. 6. Rō q2 nemo pōt dare testimoniū de ꝯsciētia alteri⁹: nisi ipse cui⁹ est ⁊ deus.

¶ Utrū credens ꝯuenire iuramēto: q̄ tñ nō facit exēplū nō credebā satisfactū creditori cui iurauerā: cum tamē foret satisfactū peccet mortaliter. R. ꝙ sic ꝫm no. per Pa. in. c. quanto. de iureiu.

¶ Utrū oīs piurus sit infamis. R. Pa. in. c testimoniū. de testi. ꝫm leges distinguit. aut quis iurauit de ꝑterito vel de ꝑsenti: ⁊ sic nō efficit infamis ipso iure: lꝫ falsū iurauerit ꝑ l. i. 2. ⁊ vlti. ff. de crīe stellio. ⁊ sic intellige. c. cū dilect⁹. in fi. de or. cog. Si tñ ꝯdēnaret efficeret infamis: nō tñ ratione iuramēti q̄ falsitatis. Si vo iurauit de futuro ⁊ nō ꝟuauit: tūc si iurauit sibi vel deo nō efficitur infamis. secus si iurauit alicui quo ꝯrit ꝯtraueniēdo iuramēto vel pactioni: q2 sic efficit infamis: ⁊ sic intellige. l. si q̄s maior. C. de trāsa. ⁊ ꝫ voluit in effectu glo. ⁊ Bar. in. l. luci⁹. ff de his q̄ no. infa. Sentit Jo. de ligna. in. d. c. testimoniū. ⁊ Archi. in. c. auctez. 15. q. 6. ⁊ in. c. paruuli. 22. q. 5. ⁊ placet etiā de iure canonico cum nō reperiam contrarium.

¶ Utrū ius vel met⁹ excuset a peccato mortali piurū. R. ꝙ in iuramēto assertorio cōiter tenet ꝙ nō. c. sacris qꝺ me. cā. q2 nullus pōt absolute cogi ad iuramētū falsū: ꝫ in iuramēto ꝓmissorio fuit diuersitas Tho. 22. q. 3. ar. i. ⁊ Ricard⁹ vbi .s. ar. 2. q. 3. ⁊ multi alij tenēt ꝙ peccat mortalit si nō seruat. Ad c. vez. de iureiu. R. ꝙ loquit in iudicio fori Pe. Aure. vbi .s. tenet ꝙ peccat venialit. et hoc sequit Jo. an. ⁊ multi alij ⁊ placet. ⁊ vide .s. iuramētū. 5. §. 9. cū duob⁹ sequentibus. 7

¶ Quod est graui⁹ piuriū vel homicidiuz. 8
R. q̄dā dicūt ꝙ piuriū ē graui⁹ peccatū: q2 est ꝯ rōnis ordinē directe ⁊ imediate respiciētem deū ⁊ homicidiū ꝯ ordinē respicientē proximū. Alij ꝯ vt Ricar. vbi .s. q. 4. ar. i. ꝙ nō sit graui⁹ Rō q2 homicidiū directe ꝯtrariat actui ⁊ virtuti digniori. s. charitati respectu actus secūdarij. s. diliges ꝓximū. Periuriū aūt directe est ꝯ actū virtutꝫ latrie: ꝫ charitas ē nobilior q̄ latria q2 nobili⁹ est ꝓximuz diligere q̄ vez ex cā legitia iurare: ꝗ est grauius homicidiū q̄ piuriū: ⁊ mag placet ⁊ ꝑmā rōnem dico negandā simplicit: q2 sic seqret ꝙ laborās in festo graui⁹ peccaret q̄ homicida qꝺ nō est vez. Vez est ꝙ piuriuz est grauissimū post homicidiū. iō imponit pnia ꝙ ieiunet. 40. dies in pane ⁊ aq̄: ⁊. 7. sequentes ānos peniteat: ⁊ nunq̄ sit sine pnia. 6. q. i. quicūq̄. ⁊. 22. q. 5. si q̄s se piurauerit.

¶ Utrū sit graui⁹ piuriū adulterio. R. Ricar. 9
vbi .s. ar. 2. ꝙ sic. Rō q2 peccatū dꝛ graui⁹ ꝙ corrūpit ordinē digniorē. Certū est autē ꝙ ille ordo ē dignior q̄ dꝫ eē hoīs ad deū immediate ⁊ directe q̄ ille q̄ dꝫ eē ad deū ⁊ ad ꝓximū mediāte ꝓximo. Prim⁹ aūt ordo corrūpit ꝑ piuriū. Secūd⁹ ꝑ adulteriū. nec ꝑfecti⁹ corrūpit. secūdus ꝑ adulteriū q̄ ꝑm⁹ ꝑ piuriū. Adulteriū nō est ꝓpinqui⁹ maxime iniurie q̄ possit eē ꝯ deū: imo ecōuerso: piuriū est ꝓpinqui⁹ blassemie: que est ꝯ deum ex odio eius q̄ adulteriū homicidio.

10 ¶ Utrū peccet etiā psona puata q̄ exigit iuramentū de eo qd̄ nescit: sed dubitat de veritate. R. sm̄ Aug. quia hoc ex humana infirmitate pcedit q̄ nō peccat. Sed si scit veritatē ⁊ cogit iurare quē scit falsū iuratuꝝ peccat mortaliter. 22. q. 2. qui exigit. qd̄ intellige. vt. s̄. iuramentū. 3. §. 11.

11 ¶ Utrū cleric⁹ nulla necessitate coactus veniēs ꝯ ppriā pmissionē vallatā fidei interpositione sit puandus suo bn̄ficio. R. tenēt Jo. Ber. ⁊ Ho. in. c. querelā. ne p̄lati vices suas Pa. in. c. querelā. de iureiu. q̄ debet puari: qꝛ sic est piurus q̇ fide interposita pmissum frangit sicut qui periurat: ⁊ cuꝫ periurus sit priuādus bn̄ficio ⁊ deponēdus ab ordine: vt pbat̄ in. c. cū nō ab hoīe. de iudi. sic ⁊ frangēs promissū fidei interpositiōe vallatū. Arch. in. c. iuramēti. 22. q. 5. tenet q̄ nō: qꝛ non est ita graue peccatū ꝯuenire pmissioni tali sic̄ iuramēto: ⁊ cū Archi. est do. Anto. ⁊ magis placet: cū nō inueniat̄ talis pena expressa sic̄ ꝯ piuros. Et q̄ dr̄ia sit inter fidei interpositionē ⁊ iuramentū. vide iuramētū. i. §. 6.

12 ¶ Utrū collatio facta de bn̄ficio eccl̄astico piuro sit nulla ipso iure. R. Pa. i. d. c. q̄relā de iureiu. q̄ sic. de reg. iu. infamibus. li. 6.

13 ¶ An aūt piurus cuꝫ sit infamis pdat ipso iure bn̄ficiū: vide. s̄. infamia. §. 9.

p **Ermissio** quot modis accipit̄: vide. j. vsura. 2. §. 14.

p **Ermutatio** est vni⁹ rei certe p alterare certa vicaria p̄statio. C. de rerū pmu. l. i. in glo. Et no. q̄ pmutatio nō inuenit̄ nisi in gn̄e: ⁊ sic adaptat̄ ꝯctib⁹ noīatis et innoīatis: hꝫ q̄ no. i. R. eo. ti. ff. ⁊. C. vn̄ qn̄ dat̄ vna sp̄s pro altera: sic est ꝯctus innoīatus: ⁊ nō pmutatio in specie: pro hoc tex. in. l. naturalis. §. i. ff. de p̄scri. v̄bis. Glo. tamē ⁊ Bal. in. l. i. C. eo. dicūt q̄ imo inuenit̄ pmutatio in specie. s. quando dat̄ sp̄s certa p specie alia certa: puta iste liber valēs centū p illa possessione eiusdē p̄cij. Sꝫ qn̄ dat̄ gen⁹ p genere vel p specie: vel sp̄s p genere: tūc est ꝯct⁹ inoīatus: nō pmutatio in specie: ⁊ sic itelligūt. d. l. n̄alis. ⁊ est verius q̄ꝫ primū.

1 ¶ Quō ꝯtrahit̄ pmutatio. R. re interuētu: nō ex solo pacto qꝛ ex sola ꝯuētiōe pmutationis nulla re hincinde secuta neutri competit aliqua actio. C. eo. l. ex placito: quia ē nudum pactum: vt no. glo. in. d. l. i.

¶ Utrū statutū loquēs de emptiōe hēat locū in pmutatiōe: R. q̄ in statutis iuris cōis appellatiōe vēditionis venit pmutatio: sm̄ Nicho. d̄ neapo. in. l. i. §. si q̇s in fraudē. ff. si q̇d in frau. patro. ⁊ Guil. de cunco. in. l. de q̇bus. ff. de le. dicit: oīa q̄ de iure cōi loquunt̄ in vēditiōe hn̄t locū in pmutatiōe. facit. c. i. de his q̄ fi. a p̄la. in v̄bo vēdere vel pmutare. In statutis v̄o municipalib⁹: tūc si est odiosū nō habet locū. Si v̄o est fauorabile: sic habebit locū ⁊ sic ꝯcor. iura q̄ vident̄ diuersa: ⁊ doc.

¶ Utrū pmutatio bn̄ficioꝝ possit fieri sine auc̄te supioris. R. q̄ nō. d. c. q̄situ. de excess. p̄la. c. sicut vnire. de cēsi. phibem⁹. de p̄bē. maiorib⁹. ⁊ q̇ ppria temeritate hāc pmutationē fecerint puādi sūt. eo. ti. cū olim. Fallit h̄ qn̄ agit̄ solū de pprietate: puta cū duo ep̄i litigāt sup aliq̄ eccl̄ia: quā vn⁹ dicit debere esse sibi subiectā alter possidēs negat: sic poterit fieri pmutatio q̄ vn⁹ hēat vnā eccl̄aꝫ sibi subiectā: alter alterā. Secus si ageret̄ vt talis in tali beneficio reciperet̄ vel ititularet̄ quia nō potest sine auctoritate superioris.

¶ Utrū cl̄ici possint inire tractatū d̄ pmutatiōe p̄bendaꝝ: vel dignitatū: ⁊ alioꝝ eccl̄iasticorū bn̄ficioꝝ. R. q̄ ꝯuētionē int̄ se facē nō pn̄t: vt in. d. c. quesitū. Tractatū autē inire pn̄t: dūmodo pmissionē vel pactionē nō faciāt: ⁊ de h̄ hēs tex. cū glo. in cle. i. in v̄bo volētibus. eo. ti. ⁊ tenet Jo. an. in addi. ad Spe. i R. eo. ⁊ in. c. i. eo. ti. li. 6. ⁊ Pa. in. d. c. q̄situ. Rō qꝛ tractatus nō includit deliberatū ꝯsensum. c. fi. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ⁊ iō pn̄t tractare sꝫ nō ꝯcludere h̄ supponere se dispositiōi supioris ad quē ptinet talis collatio. Inno. tn̄ in. d. c. q̄situ tenet q̄ p̄bēde eiusdem eccl̄e ⁊ eiusdē q̄litatꝫ pn̄t etiā pmutare sine auc̄te superioris. lꝫ ꝯ̄riū teneāt Host. ⁊ Jo. de lig. in c. fi. e. ti. qd̄ ē tuti⁹. lꝫ Inno. opi. possit teneri post factū sm̄ Jo. de imo. multi tn̄ doc. tenēt q̄ nec etiā tractatū i pmutatōe bn̄ficioꝝ pn̄t hr̄e: h̄ mihi nō placet: tū qꝛ ep̄s aut ali⁹ p̄latus ad quē spectat nō pōt dictā pmutationē facere sine eis quorū sunt sm̄ do. Anto. in. c. i. eo. nisi ex necessitate vel ex cā: sm̄ glo. in. c. i de re. ec. nō ali. q̄ tn̄ nō hꝫ assertionē ep̄i credetur sm̄ Gui. in cle. i. de elec. h̄ oportet pbet̄: ⁊ sic patet q̄ oportet eos pri⁹ tractare: aliter

essent bestie. tñ etiã q2 nisi prius tractarent nunq̃ pvenirent añ platū ꝑ pmutatõe fiēda.
¶ Utrꝫ auctas ptineat ad epm ꝺe pmutatõe suoꝝ inferioꝝ. R. ꝙ nõ: nisi ad ipsū ptineat collatio vel institutio illoꝝ būficioꝝ: sꝫ pt net ad eū ad quē collatio vel istitutio ptinet. ar. c. ad h. §. fi. ꝺe offi. arch. ꝛ in. c. sup eo. in fi. ꝺe offi. ꝺel. Si ꝟo ad vnum ptinet electio. puta ad canonicos ꝛ ad aliū ꝯfirmatio necessario requirit ꝯsensus coꝝ q̃ hn̄t eligere: ſm Joã. an. ar. ꝺ. c. ad h. Si aũt eps pmutet cū capitulo reqrit auctas archiepi. c. i. ꝺe re. ec. non alie. cū ꝟo pmutare vult cū alijs sufficit consensus capli sui. ſm Host. qñ ꝟo ptinet ad supiorē ꝛ caplm collatio: sic reqrit ꝯsensus vtriusqꝫ: nec põt caplm p se nisi quãdo sedes vacat. ꝺ maio. ꝛ obe. c. bis q̃. ꝛ. c. cū olīꝫ. ꝛ. c. vnico. ꝺe maio. ꝛ obe. li. 6.
¶ Utrū possit ꝺari pecunia ꝑ recõpẽsatiõe maioris būficij cõmutati sine simonia. R. Pa. in. c. ad qõnes. eo. ti. ꝙ sic. si pecunia ꝺet in recõpẽsatiõe ꝑuentuū tpaliū nõ spūaliuꝫ q2 si occasione spūaliū iuriū ꝺe q̃b9 plus hꝫ vna eccl'ia q̃ alia pecūia tribuat simonia erit puta q2 hꝫ maiores auctes in administratõe spūaliū ꝛ hmõi. Et iõ ꝯclude ꝙ tria reqrūt vt licita sit pmutatio būficioꝝ eccl'iasticoꝝ. Primo ꝙ nõ paciscant: sꝫ solū hẽant tracta tū partes. Secũdo ꝙ nõ fiat sine auctē superioris pmutatio. Tertio ꝙ aliqd tpale non ꝺet ꝑ recompensatiõe spūalis: puta maioris auctatis vl' administratõis spūalis: ꝛ hmõi exn̄tis in alio būficio in q̃ fit permutatio.
¶ Utꝝ hn̄tes expectatiuas pape possint pmutare. R. Pa. in. c. cū olim. eo. ti. ꝙ nõ: q2 sunt grẽ psonales: ꝛ nõ excedūt psonã cui cõcedunt. c. si cui. ꝺe pben. li. 6.
¶ Utrū tales hn̄tes expectatiuas ad pma vacãtia possint ipedire pmutationeꝫ. R. ꝙ nõ. c. lꝫ. eo. li. 6. imo si talia būficia cõferant alijs q̃ ipsis pmutare volẽtib9 nõ valet ipso iure cle. vnica. eo. ti.
¶ Utꝝ mãcipia eccl'ie possint pmutari cum mãcipijs ꝑuatoꝝ. R. ꝙ ñ nisi ad h vt liba fiãt c. mãcipia. eo. qꝺ est veꝝ ſꝫ Ho. nisi vbi expediret eccl'ie cū ꝺonari possint qꝺ est forti9. iꝛ. q. 2. eccl'a. ꝛ qñ fit pmutatio: oportet ꝺētur ꝺuo alij. ea. q. c. eps q̃ mancipia.
¶ Utꝝ ſui fugitiui pmutari possint. R. ſꝫ Inno. in. c. mãcipia ꝙ sic: ꝛ ꝺistrahi. c. iniustū. eo. ti. qꝺ veꝝ est pãtefacto vitio ẽptori ſꝫ Ber. ꝛ postq̃ redierūt: s i fuga ꝺū sūt vẽdi vl' pmutari ñ pn̄t. C. ad. l. fauí. ꝺ pla. l. i fuga
¶ Utrū pmutatões q̃ fiūt a mercatorib9 ꝺe lana ad pãnū ꝛ hmõi liceãt. R. ꝙ sic: ꝺūmõ fraus ꝛ ꝺol9 nõ inueniat: ꝛ ea q̃ ꝺicta sūt in c. ẽptio. §. 7. Itē ꝙ nõ fiat ad ꝺãnū tertij: sic fit qñ ꝺat pãnos textorib9 ꝑ mercede laboꝛ: si inde grauet laborator illicitū est: ꝛ restituē teneret nisi a pncipio sic ꝯuenissent vel sic eēt ꝯsuetudo ꝺandi tm̄ ꝺe pãno.

p Erplexitas ē ꝺubiū: ꝺ q̃ ꝺicvt. s. ꝺubium.

p Ertinar ſm Isido. li. ethimologiaꝝ ꝺi q̃ est i prudent tenēs q̃si oĩo tenax: q2 i suo ꝑposito q̃si ad victoriã pseuerat plusq̃ oportet: ne videat min9 sapiēs q̃ alij: ꝛ opponit pseuerãtie ſꝫ Tuliū i Rethorica sua: q2 pseuerãs q̃tū oportet: stat ptiax plusq̃ oportet mollis ꝟo minusq̃ oportet: vn̄ si q̃s firmat se i sua snīa ꝙ etiã si eccl'ia ꝺeterminaret ꝯriū vl' i eo qꝺ ptinet ad fidē vl' bonos mores tenet oppositū ei9 qꝺ ꝺi a ꝺoctoribus mortaliter peccat: ꝛ sapit heresiꝫ. ꝺi. 8. q. ꝯtenta. al's nisi per accidens ratione scandali pertinacia nõ ē peccatum mortale.

p Erseuerãtia ſm Tuliū in rethorica sua est in rõne bn̄ ꝯsiderata stabil' ꝛ perpetua mãsio: sine ipsa nihil valet velociter currere. ꝺe pe. ꝺi. 3. in cassū. ꝛ ꝑterea laudatur. 7. q. i. suggestum.

p Ersona miserabil' q̃ ꝺicat vide. s. miserabilis.

p Ersonatus vide. s. ꝺignitas in pn.

p Ietas accipit aliquãdo ꝑ cultu ꝺiuio. Unde pietas ideꝫ est ꝙ religio latine: grece auteꝫ latria seu theosebía. vnde ꝑprie pietas ē theosebía. i. cultus ꝺei interior: qui ꝑprie pertinet ad seruitutes theologicas. Religio ꝟo est latria que pertinet ad seruitutē ꝺiuinam exteriorem. istud elicitur ab Augu. io. ꝺe ciuitate ꝺei. c. 4. Aliquando ꝟo accipitur pro misericordia: mansuetudine: ꝛ clementia: ꝺe q̃ vide. s. misericordia. ꝛ sic ꝺicit quandã releuationē indigentie ꝑximi ꝛ cõpassionē in ei9

jj

calamitate: ⁊ sic accipit̃ prima thi. 4. pietas
ad oia valet. Sup̲ q̃ Ambr. pietatẽ sequẽs
inq̇t: si lubricũ carnis patiat̃ vapulabit: sed
nõ p̲ibit: q̃ꝛ p̲ h̃ ꝙ aliq̃s pietat̃ opib⁹ vacans
in peccato mortali se disponit ad grãm vt nõ
facile p̲mittat̃ in p̲ditionẽ ire: ⁊ de ista dicit̃
22. q. 2. si q̃libet. 41. di. §. i.

p **Ignus** dicit̃ a pugno. vñ ꝓ
prie dr̃ pign⁹ res mo
bilis tradita de pugno seu manu ad
pugnũ seu manũ. ff. de verb. sig. l. plebs. §. pi
gn⁹. Et differt ab hypotheca in noĩe ⁊ re: q̃ꝛ
hypotheca est obligatio rei ĩmobilis: insti. d̃
actio. ⁊ ob. §. inter pign⁹. Vñ pign⁹. dr̃ cum
transit in creditorẽ: hypotheca ṽo cũ nõ trã
sit. Sed q̃tũ ad actionẽ nõ differũt inter se:
q̃ꝛ ꝓ vtraq̃ pignoraticia dat̃ debitori: hypo
thecaria creditori. d. §. iter pign⁹. Vñ dicit̃
hypotheca ab hypos q̃d est sub ⁊ thesis q̃d est
positio q̃si res supposita obligationi. Differt
etiã s̃m grãmaticos pign⁹ pignoris: ⁊ pign⁹
pigneris: vñ gracism⁹: Pignora natoꝝ dicũ
tur pignera reꝝ: l3 h̃ nõ seruet̃.

¶ Que res p̃nt pignori obligari. R. ꝙ que
cũq̃ vẽdi p̃nt: ⁊ q̃ vẽdi nõ p̃nt: nõ p̃nt pignori
dari. ff. q̃ res pig. da. po. l. i. §. eã rẽ. Quedã
tñ vẽdi p̃nt q̃ nõ p̃nt pignori dari: vt sũt alie
na q̃ vẽdi p̃nt. ff. de ꝯtrẽ. emp. l. rẽ alienã. sed
pignori nõ p̃nt dari nisi nr̃a. C. q̃ res pig. da
ri po. l. q̇ filios. Intellige ꝙ res aliena p̃ot vẽ
di si est ĩmobilis: q̃ꝛ si mobilis est si ꝯtrat in
uito dño eã: furtũ cõmittit vendẽs: nec valet
venditio si venditor ⁊ emptor sciũt: nec em
ptio ꝯhit̃. l. si in ẽptiõe. ff. d ꝯtrẽ. ẽp. Rõ diuer
sitatis ponit̃ in glo. d. l. rẽ alienã. ⁊ ibi vide.
Itẽ gñalis obligatio bonoꝝ eccl̃ie p̃ot fieri ꝓ
obseruatiõe ꝯctus a cl̃icis: h̃ nõ sp̃alis sine so
lẽnitate. de q̃. s̃. alienatio. ita no. Pa. i. c. nul
lus p̲ l̃ẽr. de pigno. Itẽ p̃nt pignori dari res
p̃ntes ⁊ future: vt fruct⁹ p̃dentes: part⁹ an
cillaꝝ: fetus pecoꝝ: ⁊ ea q̃ nascunt̃. ff. de pig.
l. ⁊ q̃ nondũ. ⁊ q̇ res suas obligat de p̃sentib⁹
⁊ futuris intelligit̃ q̃uis nõ exp̃mat̃. l. vl. C
que res pig. da. po. Sed tñ videt̃ exceptũ oẽ
illud q̃d obligaturus sp̃aliter nõ erat: vt ve
stes: suppellectilia: ⁊ mãcipia que ĩ vsu habe
bat ⁊ similia. l. i. C. q̃ res pig. ob. po. ⁊. l. obli
gatiõe. ⁊. l. deniq̃. ff. de pig. Si ṽo q̃s dicat
mobilia ⁊ ĩmobilia ⁊ se mouẽtia nõ veniunt
actiões nec noĩa debitoꝝ. C. de pac. pig. l. i. itẽ
pignorari p̃nt res corporales ⁊ incorporales
⁊ noĩa debitoꝝ. ff. de pig. l. cũ ꝯuenit. Itẽ s̃ui
tutes p̲sonales: vt vsus ⁊ vsusfruct⁹. ff. e. l. si
is. §. vsũfructũ. Itẽ seruitutes p̃diales ⁊ ru
stice: vt q̃diu pecunia nõ soluet̃: non liceat
ipsis vti: vt si infra certũ tẽpus nõ fuerit so
luta liceat vẽdere. l. h̃ an vie. ff. eo. Itẽ como
ditas seruitutũ p̃dioꝝ vrbanoꝝ: sicut in rusti
cis hoc ꝯtinget: vt. s. liceat creditori ire ⁊ age
re. d. l. h̃ an vie. iura aũt nõ vt. d. l. si is. §. vl.

¶ Que res ꝓhibet̃ pignori obligari. R. ꝙ
hoĩes liberi etiã ꝓ debito. c. 2. eo. de q̃ dic vt
s̃. obses. Itẽ nec eccl̃ie. in auc. de alie. ⁊ ẽphi.
§. 2. q̃m̃. Itẽ monumẽta. l. 3. C. q̃ res pig. ob.
po. Itẽ sacra vasa: vestimẽta: libri: v̓l alia or
namẽta eccl̃astica. l. sancim⁹. C. d sacrosã. ec.
l. i. ff. q̃ res. pig. ob. po. ⁊. c. i. eo. nisi necessita
te: vt ẽ redẽptio captiuoꝝ ⁊ ꝓ paup̲ib⁹ alen
dis ⁊ hmõi: vt no. in. d. c. i. ⁊ 12. q. 2. aurũ.

¶ Quot modis ꝯtrahit̃ pign⁹. R. ꝙ duo
bus modis. s. tacite ⁊ exp̃sse. Tacite ꝯtrahi
tur ⁊ sũt obligata oia bona vndeci3 p̲sonaꝝ.
Primo administratoris bonoꝝ ipsi eccl̃e: ar.
i3. q. 2. illud tenet glo. ⁊ Pa. in. c. ex l̃ris. de
pigno. Scđo viri respectu dotis vxori sue: vi
de. s̃. dos. §. ij. ⁊ etiam pro parafernalibus ⁊
donãt ꝓpter nuptias: vt. s̃. dos. §. i2. ⁊ para
ferna. §. 2. Tertio illi⁹ q̇ dotẽ ꝓmisit. de istis
duob⁹ habet̃. C. de rei vx. act̃. l. vnica. ⁊. d. c.
ex litteris. Quarto contrahẽtis cũ fisco ipsi
fisco. C. in quib⁹ causis pig. ta. cõtra. l. i. ⁊. 2.
Quinto tutoris pupillo ⁊ curatoris minori.
C. in q̇b⁹ causis pi. ta. ꝯtra. l. si mater. ⁊. l. fi.
C. de legi. tute. Sexto conductoris oia bona
inuecta seu illata in rustico predio dño scien
te ꝓ pensione debita. In vrbano ṽo nõ distin
guitur: an sciat vel ignoret quia tacite obli
gant̃. ff. de pigno. l. si horreũ. ⁊. l. hoc iure. et
C. in quib⁹. ca. pi. ta. cõtra. l. sancim⁹. Septi
mo patris tacite obligant̃ filijs pro bonis ad
uenticijs ⁊ precijs eorum. C. de bonis q̃ li. l.
cum oportet. Octauo matris cõuolantis ad
secundas nuptias filijs prioris matrimonij
pro restitutione eoꝝ que a primo viro lucra
ta fuit. C. de secundis nupt̃. l. hac edictali. §.
penul. ⁊. C. in quibus ca. pigno. ta. ꝯ. l. si ma
ter. Nono defuncti ꝓ legatis: ⁊ fideicõmissis
C. cõmunia de le. l. i. Decimo primipilari fi
sco. C. quibus modis pig. ta. contra. l. satis.
Vndecio bona ꝯductoris vectigaliu3 fisco. l.

semp.§.conductores.ff.de iu.immunita. Duodecimo contrahitur hypotheca in naui ei qui dedit ad eam reficiendam vel armandam.l.interdum.ff.qui poti.in pigno.habeant. Secus si dedisset ad emendum eam quia non haberet hypothecam in ea. Idem dic de eo qui mutuauit ad militiam emendam quod habet in ea tacitam hypothecam secundum Host.in sum.

¶ Que pacta prohibentur in pignore. R. quod omne pactum turpe: impossibile illicitum. Item pactum legis commissorie quod est pactum quo debitor obligat se insolutum dare pignus.ff.de solu.l.calopodius. Item quando conuenit ne pignus redimatur in perpetuum: vel ante diem sibi prefixam.ar.c.precarium.de preca. Item quando fit pactum ne liceat creditori pignus vendere post interpellationem debitoris.l.si creditor.§.vl.ff.de distra.pigno.et de istis dicitur in.c.significante.eo.ti.

¶ Quid si fiat pactum vt die prefixa non soluente debitore creditor ex tunc rem habeat in feudum. R. quod non valet quia fieret fraus legi vt in consti.Fede.de feuda.l.commisso.c.i.7 de his pactis: vide.S.pactum.§.17.cum sequentibus

¶ Utrum pactum quod amissio pignoris quocunque casu liberet debitorem valeat. R. quod sic.C.de pigno.ac.l.que fortuitis.

¶ Quid potest facere creditor de pignore: an possit vendere. R. quod aut conuenit expresse vt posset vendere: et sic debet primo denunciare debitori: et postea secundum formam conuentam poterit vendere aliter non. Aut conuenit quod non venderet: et tunc debet ter debitori denunciare vt soluat: et inter vnam denunciationem et aliam debet esse triduum.ff.de pig.ac.l.si conuenit de distrahen. in glo. quod si non soluerit poterit vendere: alias vendendo sine trina monitione teneretur furti. Si vero nulla fuit facta mentio de vendendo vel non vendendo: tunc debet semel nunciare vt soluat et postea elapso biennio vendere poterit. hec probantur in.d.l.si conuenit de distrahen.

¶ Sed quid si creditor vendito pignore bona fide minus accepit quam sit debitum suum. R. quod residuum repetet a debitore. Si vero plus debito vendidit tenetur illud plus restituere debitori.C.de iure do.l.vlti.

¶ Utrum pignus possit per creditorem alteri pignorari. R. quod sic: vt est tex.in.l.i.C.si pignus pignori pigno.da.sit. et licet Spe.dicat non licere vltra tres vices. Tenet tamen et verius Ange.in.d.l.i. quod etiam per mille vices: quia ius quesitum a creditore in pignore est reale et est transitorium de persona ad personam in mille manus: et sic concludit tex.d.l.i.in verbo tamdiu esse etc.

¶ Quid si aliuscui res pignorata fuit alteri vendidit qui forte absentauit se quod remedium dabitur primo debitori ad consequendum rem suam. R. Spe.dicit quod aget contra primum creditorem: sed primus creditor liberabitur cedendo sibi actiones contra eum cui legitime pignorauit: et sic alius respectu tertii etc. 10

¶ Utrum possit pignorari vsurariis nostri temporis qui habent ex priuilegio quod post annum lucrantur pignus. R. quod sic: et si perdetur damnum erit debitoris: quod fit lege permittente non meretur penam.l.graccus.C.de adulte.et ideo cum lex permittat pignus pignori obligari sibi imputet debitor. Quod tamen limito verum si modo non pignorauit nisi pro quantitate sibi debita: quia pro plus non licet in aliquo casu. Item si hoc fecit pro necessitate vel vtilitate sua: quia pro alio respectu non licet sub vsuris accipere. Item tertio si hoc notificauit debitori istis non concurrentibus non liceret. 11

¶ Utrum creditor teneatur fructus pignoris computare in sortem. R. quod tam fructus quos percepit quam quos percipere potuisset et ex sua negligentia non percepit tenetur computare in sortem: et quod plus super est restituere debitori: ita tenet glo.in.c.cum contra.eo.ti.et sequitur Pa.ibidem.et Jo.an.in.c.i.et.z.de vsuris. Ho.in summa tenet oppositum quo ad percipiendos.s.quod non teneatur: nisi fuerit in dolo vel lata culpa: vtputa quia erat solita locari vel erat qui querebat eam conducere: hoc idem sequitur dominus An. sed mihi magis placet opinio Calde.qui tenet quod si sorti est satisfactum tenetur etiam de percipiendis: quia est male fidei possessor in non restituendo rem. Si vero sorti nondum est satisfactum: sic non tenetur de percipiendis: quod intelligo verum nisi sit in dolo vel lata culpa. Et sic tene et limita et concor.l.i.et.z.C.de pigno.ac.et doc. 12

¶ Sed quero quam pensionem soluet pro domo pignorata creditor. R. Spe.tenet quod solum ad illam quantitatem quam idem creditor prestitisset.l.in summa.§.frumento.ff.de condi.inde. Sed Pa.in d.c.cum contraria distinguit quod si fuit simpliciter pignorata: tunc tenetur ad eam pensionem que communiter inuenitur a quocunque alio. Si vero fuit actum vt solum illa soluatur quam sibi placet sic esset verum dictum Specu. quantumuis durum: sed ego limito verum isto.z.casu in modico: sed in aliquo notabili non credo 13

verum alit esset via aperiendi aditū vsurarijs ⁊ iniquitati. Nec obstat. §. in frumento quia loquit qñ indebite per errorē limitatio fuit facta quia tūc nō obligat creditor nisi i qtū fuit fact⁹ locupletior: quod bene nota quia pauci aduertunt.

14 ¶ Utrū liceat pignore vti. R. Pa. in. c. i. d deposito q si pacto interueniēte eo vtit vsurā cōmittit si comoditas quam consequitur ex vsu est extimabilis pcio. c. i. de vsuris. ⁊. d. c. cū ꝯ. ⁊ tenet restituere. Si vo nō interuenit volūtas dñi ⁊ cōtra ei⁹ voluntatē vtit eo furtū cōmittit. l. si pignore. in pn. ff. de fur. nisi verisimiliter crederet dñm pmissurꝫ: vt no. in. c dudū. de elec. ⁊ insti. de obli. que ex delic. na. §. placuit. attamē semp fruct⁹ seu extimatio vsus est cōputanda in sortē: nisi sit talis res cui⁹ vsus inter amicos gratis solet ꝯcedi.

15 ¶ Utrū creditor repetet expēsas quas fecit in pignore R. q si bona fide e as fecit poterit repetere nisi sint imoderate. l. si seruos. ff. de pigno. ac. ⁊ ar. in. l. i fundo. ff. de rei vē. Ber. tamē in. c. i. de vsuris intelligit q repetet expēsas necessarias nō volūtarias. Sed tu dic: q etiā vtiles dūmodo nō nimis magnas: vt no. glo. in. l. creditor. C. de pigno. ac. tex. est in. d. l. si seruos.

16 ¶ Quid si res pignorata perijt aut deterioratur. R. q tenetur de dolo lata culpa ⁊ leui ita no. glo. in. l. si creditor. C. de pig. ac. tex. est insti. quibus mo. re. ꝯ. obli. §. fi. ff. de pig. ac. l. si cum venderet. in fi.

17 ¶ Utrū remittēs pignus: vel bidellus restituēs librum socio cōsueto vel famulo illius cuius est teneatur: si talis cui tedit infidelit egit. R. Pa. in. c. fi. de fur. q nō. ar. in. l. eum qui. ⁊ in. l. argentū. ff. como. facit. c. significāte. eo. ti. ⁊ sequit Bar. in. l. si quis vxori. §. apud Labeonē. ff. de fur. Idē dicit si eum assignauit alicui deferēti aliquod signū illius cuius erat: ⁊ facit. d. c. significante. cum ibi no. nō est tamē credendū de facili tali signo: ar. c. i. ⁊. z. de fide instru.

18 ¶ Quãtū durat pign⁹. R. donec facta fuerit tota solutio debiti vsqꝫ ad minimū q̈dran tem. l. qdiu. C. de distra. pigno.

19 ¶ Utrū possit creditor prescribere pignus. R. q non: nullo tēpore. l. pignori rem acceptam. ff. de vsucapionibus.

p **Pigricia** ē quedā tarditas ad exequendū bonum. Torpor vo est remissio in executiōe boni que quādo sit mortale peccatū: patet. s. accidia. §. i.

p **Pirrata** dicit quilibet qui in mari aut in fluminibus depredat: vt no. in auc. nauigia C. de fur. Et tales sunt excōicati excōicatione papali p pcessū curie cū oibus receptatoribus eoꝝ ⁊ dantib⁹ eis auxiliū: ꝯsiliū vel fauorē. ita etiā no. Jo. an. ⁊ dñs Anto. in. c. excōicationi. de rapto. q ter in anno ab ore sūmi pontificis excōmunicantur.

p **Placere** velle hoibus vtrū sit peccatū. R. sꝫ Tho. zz. q. iis. q aut q̇s querit placere ppter charitatē nutriendā: vel vt in eis spiritualiter pficiat: vel vt puocent ad bonū ⁊ i his que sunt bona vt cantare in ecclesia horas vel laudes diuinas ⁊ huiusmodi: ⁊ sic laudabile est. Aut querit placere ppter inanē gloriam vel ppter lucrū: vel in malis ⁊ sic tale peccatū est quale est illud ppter qđ placere cupit de quibus psal. De⁹ dissipabit ossa eorum qui hoibus placēt: ⁊ ad Galathas. z. Si hoib⁹ placerē christi seruus nō essem. Intellige qñ est mortale illud ppter qđ vel in q cupit placē: puta si ppē vanā gl'iaꝫ sic ē mortale peccatū talis cōplacentia: qñ talis vana gloria est mortalis: vel si querit talis cōplacentia per opera peccati mortalis sic erit mortale peccatum al's veniale.

p **Pollicitatio** est solius promittētis spōsio: vt qñ pmissio fit de aliquo alicui ⁊ illi⁹ ꝯsensus cui fit pmissio non extat acceptãs: vel q2 erat abñs. Uñ pollicitatio differt a pacto: q2 pollicitatio ē vni⁹ tm̄. Pactū vo duoꝝ ad min⁹. Pollicitatio vo tūc transit in pactū qñ p nunciū vel lrās mittit ⁊ acceptat q2 ibi ē duoꝝ ꝯsensus. l. pactū. ff. d pollici. Uñ polliceri dicimur qñ nullo precedēte rogamine aliq̄ pmittimus. Promittere vo pprie est pcedēte rogatōe. Uñ ⁊ pollicitatio differt a nudo pacto. no. glo. in cle. romani. de iureiu. ⁊ Pa. in. c. cū iuramēto. de homi. ¶ Utrū ex pollicitatōe q̇s obliget. R. q nō nisi qñ pollicetur ciuitati: vniuersitati: clero

ecclesie vel pauperib⁹ alicui⁹ loci: ⁊ cū cā: puta ad honorē dei vel similē. Si vō fit alijs a p̄dictis siue cū cā siue nō vel p̄dictis sine cā nō obligat: nisi ceperint aliquid p̄textu ꝓmissionis. ff. de pollici. l. i. §. i. facit glo. in. c. scim⁹. 12. q. i. que dicit ꝙ ex pollicitatione facta deo potest quis ꝯueniri: facit. c. ex parte. de cēsi.

p **Ollutio** nocturna aliquando ꝯtingit ex precedente cogitatione carnaliū: qn̄qꝫ ex superfluitate cibi ⁊ potus: qn̄qꝫ ex demonū illusione: ⁊ ſm ꝙ cā est pctm̄ ita extimāda est

¶ Utrū necessario īpediat celebrationē vel eucharistie sūptionē: dic vt. s̄. eucharistia. 3 §. 29.

¶ Utꝝ nocturna pollutio q̄ incipit in sōno ⁊ ꝑficit ī vigilia sit peccatū. R. ſm san. Tho. in. 4. di. 9. ꝙ nō: qꝛ nō reputat euigilasse q̄usqꝫ recuperauerit verbū aut vsum. Posset tñ ꝯtingere in ipsa vigilatōe plenaria pctm̄ s. si pollutio placeat ꝓpter delectationē q̄ quidem cōplacētia si sit ex surreptione est pctm̄ veniale. Si vō sit cū ꝯsensu deliberatiuo ⁊ p̄cipue cū appetitu futuri: sic erit pctm̄ mortale. Si aūt placeat vt est exoneratio nature nō credit peccatū. Et eodē mō dico p p̄dicta ꝙ appetere pollutionē in sōnis sine oī delectatione ꝓpter alleuiationē nature nō est peccatū: s₃ dare operā vtēdo calidis vl̄ alio modo esset mortale peccatū si ꝓpter hoc facit. Sec⁹ si faceret ꝓpter gulositatē dubitādo: nihilomin⁹ de ea quia sic esset veniale peccatum.

¶ Utꝝ oīs pollutio in vigilia sit pctm̄ mortale. R. ꝙ nō. Aliqn̄ eni est sine peccato sic in patiētib⁹ fluxū seminis: aliqn̄ cū peccato veniali qn̄ preter voluntatē ⁊ ꝓpositū ꝯuenit ex aliquo tñ peccato veniali: puta cogitatiōe nō morosa aut auditione: peccatū vō mortale semꝑ ē qn̄ volūtarie ꝓcurat ex q̄cūqꝫ cā aut qn̄ ꝓuenit ex cogitatōe: locutiōe: vel tactu moroso: de quo habes. s̄. cogitatio. §. 2.

p **Ortio** canonica: vide. s̄. canonica portio.

p **Ossessor** bone fidei et male q̄s dicat habes restitutio in littera possessor.

p **Ostulatio** est quedā gr̄e petitio superiori facta de ꝓmouēdo aliquē ad p̄lationez ad quā de iure cōi ꝓpter defectū aliquē vel aliud impedimentū eligi nō pōt seu ꝓmoueri. Aliter si postulet ille q̄ pōt eligi nihil fit ecōtrario ſm Pa. in. R. de postu. plat. et intellige de defectu vel impedimēto q̄ non est peccatū in eo: puta qꝛ nō h₃ etatē: vel est illegitim⁹ vel alteri ep̄atui seu p̄lationi obligat⁹ ⁊ hmōi. Fallit in mutilato de corpore vicia c. ex posuistis. ⁊ in bigamo ⁊ irregulari qꝛ tales inhabiles nō pñt postulari: simili crimi nosus ñ pōt postulari vt i. c. i. ⁊. 2. d̄ post. pl.

¶ A quo debet postulari: ab eo q̄ pōt dispēsare in tali defectu vel impedimento. j

¶ Quis pōt postulare. R. Ho. ꝙ q̄ pōt eligere. c. bone. el. 2. ⁊ p totū. eo. ti. ⁊ de elec. innotuit. ⁊ debēt sic ꝯcludere vt papa dignet p̄bere assensū ꝙ talis translatio fiat. 2

¶ Quot voces reqrunt. R. ꝙ ad min⁹ due partes oīū ſm Host. de elec. c. scriptū. §. fi. alit nō facit iniuriā superior si nō admittit. d. c. bone. al's sic. ff. d̄ aq̄ plu. ar. l. i. §. ꝑ. Pa. tñ i d. c. bone. el. i. tenet cū Gofre. ꝙ sufficit maior pars vocum. 3

¶ Quis effectus postulatiōis. R. Pa. in. c i. de postu. ꝙ postulat⁹ admissa postulatiōe ꝯsequit ius ac si fuisset elect⁹ ⁊ ꝯfirmat⁹: vñ nō idiget alia ꝯfirmatōe: vt in. c. 2. d̄ postu. Intellige qn̄ postulat ab eo q̄ pōt sup oī ipedimēto postulati dispēsare: ⁊ h̄ d̄r solēnis postulatio: s₃ postulatio nō solēnis h̄ nō opat. vñ l₃ canonici postulēt ab abbate monachū i ep̄z ⁊ abbas ꝯcedat: nihilomin⁹ oportet denuo eligat ⁊ ꝯfirmet: ⁊ ī ista nō oportet seruare formā. c. qꝛ ꝓpt. d̄ elec. s₃ hñ ī p̄ma solēni vt no. Pa. i. d. c. qꝛ pp. ⁊ d̄ hac p trāseo qꝛ hodie pax vel nihil val₃ ⁊ pessime pp āditōe₃ 4

¶ Est ⁊ postulatio idē ꝙ aduocatio d̄ qua s̄. aduocare. 5

p **Osthumus** 5. modis dicit Primo nat⁹ post mortē p̄ris. Scdo p⁹ testamētū añ mortē. vt. ff. de iniusto ruptoqꝫ testamento. l. 2. Tertio arrogat⁹ fili⁹. Quarto p⁹ mortē aut q̄ icipit nepos i sui p̄ris ptāte eē: vt posthum⁹. Quinto nepos auo moriēte filio p̄re: hoc no. glo. C. de postu. in R. ica.

p **Rebenda** proprie cōsistit in fructuum ꝑceptōe. Canonica vō in iure alicui⁹ q̄ in canonicū recept⁹ est ad q̄d ius postea ꝑtinet prebenda ⁊ stallus in choro: ⁊ locus in

capitulo: vt hoc habes de cōsti. cū. M. de in sti. c. i. et per Inno. in. c. relatū. et. c. dilectus. de preben. et in. c. olim. de ver. signi.

j ¶ Qui pñt habere p̄bendas. vide. s. benefi cium. §. 14. et de magistris. vide magister.

2 ¶ Utrū valeat pmissio de prebēda vacatu ra. R. Inno. q̄ nō. de p̄b. c. relatū. dicit tñ glo. ibidē q̄ pōt cōmitti canonico iā recepto.

3 ¶ Utrū prebenda sit quid spirituale. R. q̄ partim sic et partim non.

p **Recarium** dicit quod p̄ cibus petenti vtēdū cedit tādiu q̄diu is q̄ cessit patit: vt in. c. vl. eo. l. i. ff. e. et est cōtractus gra tuitus similis alijs gratuitis. Sed in multis differt a donatione que nō reuocat regularit differt et a comodato: q2 in comodato debet esse vsus certus et tēpus saltē tacite determi natū. vñ si vnū istorū deficit erit p̄cariū non comodatū. Si enī cessi tibi libr vt illū trās scriberes erit comodatū: q2 ad certū vsū et tēpus tacite determinatur. s. q̄tuz comode trāscribi potest. l. interdū. et. l. ptinus. §. cuz ita. ff. de ver. ob. et nō pōt reuocari añ vsum cōpletū: vt in. c. i. de comodato. Precariuz aūt pōt reuocari ad placitū etiā si interuenis set pactū de nō reuocādo: vt in. c. fi. eo. nisi fuisset appositū p viā cditionis: q2 sic viciat contractuz. facit. c. fi. de cditi. appo si. et qd no. Bar. in auc. ingressi. C. de sacrosan. ecc. Ratio s̄m Bar. in. l. in comodato. ff. como. quia nō est cessū ad certū vsū. Hoc limito ve rum nisi vellet reuocare sine cā et cuz magno dāno alterius: q2 obstaret sibi exceptio doli cū nō possit negari q̄n precariū sit beneficiū & be niuola actio: et iō nō debet q̄s aduersari in bñ ficio cesso: sicut dicimus in mutuo cesso via tori q̄ ipsū detinuit postmodū q2 eū penituit vt no. Jo. an. in pohemio decretaliū. Itē dif fert q2 in p̄cario venit solū dolus et lata culpa s3 in comodato venit leuissima: vt in. l. q̄situ §. et illud. ff. d p̄cario. et. l. cctus. ff. de reg. iu. et ibi reddit rō diuersitatis. Hec elicio a Cy. i l. 2. C. como. et Bar. in. d. l. i comodato. et Jo. an. in. c. vnico. de como. et Pa. i. c. fi. de p̄ca. et idē in. d. c. vnico. dicit q̄ etiā p̄cariuz pōt cedi ad certū vsū et distinguet a como dato p nomē p̄cariū: puta cū dicit cōcedo li brū ad trāscribendū p̄cario nomine.

1 ¶ Quot modis soluit p̄cariū. R. q̄ p̄mo volūtate eius q̄ cessit. l. i. ff. eo. Secūdo morte eius cui cessū fuerat. c. fi. eo. q2 ē cessio p̄so nalis q̄ extinguit cū p̄sona: vt i reg. priuilegiū de reg. iu. li. 6. Tertio alienatione rei preca rio cesse si is cui est alienata a primo dño ve lit reuocare. d. c. fi. Quarto finito tp̄e ad qd res fuerat cessa. l. cum p̄cario. ff. eo.

¶ Sed nūquid reuocat morte cedentis. R. Pa. in. c. precariū. eo. q̄ nō. et ibi tex. Ex quo infert vnū notabile: q̄ vbi actus validitas pen det ex volūtate alterius nō reuocat p illius mor tē: iō q2 p̄sumit q̄s in ea volūtate p̄seuerare in qua quis decedit. c. maiores. de baptismo. et iō licz prior claustralis possit reuocari ad li bitū abbatis vt in. c. cū ad monasteriū. d sta. mo. nō reuocat tñ p mortē ipsius abbatis: in tellige si ab abbate cū capitulo fuit p̄positus vt. s. eps. §. 9. p hoc facit. c. fi. ne sede vacan. Secus si esset cessū vsq ad bñplacitū suū: q2 p mortē reuocat. c. si gratiose. de rescri. li. 6. vide Bar. in. l. si cētesimis. ff. de ver. sig.

¶ In quibus rebus csistit p̄cariū. R. q̄ in re bus mobilibus et imobilibus et in corporalibus. Nā seruitus p̄cario pōt cedi. ff. e. l. 2. §. vl. et l. 3. et. 4. i. R. in re ppria cstituere nō pōt. d. l. 4. §. itē si rē. quod vex est q̄tuz ad dñiuz et pprietatē: s3 bñ q̄tum ad vsū possessionis seu detētionis. l. certe. §. pe. ff. eo.

p **Recaria** feminini generis penul. pducta et p̄ carie s̄m Pa. in. c. i. eo. dicit q̄ non differūt inter se: s3 bñ differūt a p̄cario q2 p̄ caria dicit cōtractus ad p̄ces alicuius vel ali quorū init9 vsq ad certū tēpus s̄m q̄ partes cuenerūt: nec añ illud tēpus potest reuocari vel d p̄caria ad p̄ces aliquorū facta donatio vsq ad mortē accipiētis. 12. q. 2. p̄carie. et in gl. d. c. i. et dicit Bar. l auc. igressi. C. de sacro san. ec. et in. l. si finita. ff de dā. infec. q̄ in oi bus et p oia p̄caria est eiusdē nature cuz ctu emphiteotico: et idem voluit in. l. i. C. de iure emphi. est glo. io. q. 2. p̄carie. ergo sequet na turā emphiteosis: p hoc bonus tex. in auc. de nō alie. §. lex itaq. vbi patet q̄ cōtractus no uus inuētus a cōsuetudine ex quo resultat idē effectus q̄ resultat ex aliquo ctu inuēto a le ge censeat eiusdē nature. Et hoc intelligo ver vbi nō fit gratis sed aliqd soluit: differt ni hilominus q2 renouat d q̄nquēnio in q̄nquē nium nō emphi. Uñ no. q̄ precaria fit aliq̄n

etiaꝫ non gratis: sicut qñ super solo ecclesie fit aliquod edificiũ ⁊ soluit annuatim aliqd Fit etiã qñ aliquis dat alicui ecclesie possessionẽ vnã ⁊ recipit ab ecclesia duplũ aut triplũ vtendũ toto tẽpore vite sue. ⁊ nõ. in. d. c. p̃carie. io. q. z. Fit etiã qñ clerico vel laico datur aliquid vtendũ toto tẽpore vite sue. Aliqui volunt ꝙ precaria ⁊ p̃carie i hoc differãt: quia precaria ẽ solũ vsqꝫ ad mortem illius cui conceditur. vel etiaꝫ citra. Precarie ꝟo quãdo durat post mortem: ⁊ oportet ꝙ de quinquẽnio in quinquẽnium renouetur: sed precaria non.

¶ Utrũ p̃caria possit fieri sede vacãte sine ecclesia. R. ꝙ nõ. io. q. z. p̃carie.

¶ Utrũ cuilibet possit fieri. R. ꝙ nõ icono mo vel ei⁹ ꝯsanguineo. io. q. z. hoc ius.

¶ Utrũ requirat̃ solẽnitas in p̃caria sicut in alienatiõe rei ecclesie. R. ꝙ in renouatõe certũ est ꝙ nõ requiritur vt nõ. Abbas i. c. j. eo. Et dicit ꝙ p̃latus solus sine cõsensu capituli põt eaꝫ facere. Facit tex. in. l. pupilloꝝ §. j. ff. de rebus eorũ. Et quod nõ. Bar. in autẽ. hocius. C. de sacrosan. eccle. In cõcessione ꝟo credo ꝙ requirat̃ si est talis rei: vel tanti tẽporis que alienari nõ possit: nisi cum debita solẽnitate: vt patet ex dictis: tũ qꝛ nõ põt reuocari ante tẽpus cõuentũ.

¶ Utruꝫ requiratur necessario ꝙ renouet̃ de quinquẽnio in q̃nquẽniuꝫ. R. ꝙ sic: ⁊ cadit a iure suo post q̃nquẽniũ si non renouat vt dicit glo. in. d. c. j. ⁊ hoc verũ in rebus ecclesiasticis. in laicalibus ꝟo credo ꝙ ẜm consuetudinẽ debet renouari: quia presumitur actũ: quod est consuetuꝫ. l. semper in stipulationibus. ff. de regu. iur.

¶ Utrũ habens reꝫ precario noĩe vel sicut precaria possit eaꝫ prescribere. R. glo. i6. q. 3. c. clerici. ꝙ regularit̃ nõ põt nisi ex magna longinq̃tate tẽporis dñs obliuiscat̃ de possessiõe taliter ꝙ nesciat vbi sita sit: quod posset habere locũ si possidens esset in bona fide: aliter non.

Preceptũ

Preceptũ est iussio vel imperiuꝫ faciendi aliquid vel nõ faciẽdi. Quõ distinguitur. R. dupliciť. s. per affirmatiuũ ⁊ negatiuũ. Affirmatiuũ stricto vocabulo dicitur preceptũ ⁊ obligat pro semp. s. p loco et tẽpore debito: sed nõ ad semp. i. ad oẽ tẽpus. Unde fili⁹ nõ tenet̃ semp ad honorandũ patrẽ in oĩ tẽpore quia hoc ẽ ĩpossibile sed solũ cũ opportunitas occurrit ⁊ tẽpus req̃rit. Negatiuũ autẽ p̃ceptũ proprie dicit̃ prohibitõ que obligat p semp ⁊ ad semp: qꝛ teneor sp ⁊ oĩ tẽpore nõ mechari. nõ. h Archi. in. c. si peccauerit. z. q. j. ⁊ Pa. in. c. nouit. d iudi. ⁊ tho. in. 3. sen. di. 37.

¶ Quot sũt genera p̃ceptorũ legis diuine veteris. R. ꝙ tria. Quedã sũt moralia que sũt de dictamine legis nature: vt sũt p̃cepta decalogi. Quedã sunt figuralia seu mystica que aliud significãt p̃ter id quod lr̃a sonat. Horũ alia sunt sacramẽtalia: sicut illa de q̃bus ratõ reddi põt: quare ad lr̃aꝫ sic p̃cepta fuerũt: vt de circũcisione: ⁊ de obseruatiõe sabbati. Alia cerimonialia sicut illa: de q̃b⁹ ratio reddiñ põt: quare sic p̃cepta fuerit ad lr̃am vt illud. Non arabis cũ boue ⁊ asino. Et illud. Nõ facies vestẽ d lana ⁊ lino: ⁊ huiusmodi. Et de istis nõ. in glo. i. §. his ita respõdet̃. 6. di. Quedã sũt iudicialia: vt illa q̃ in decisiõe causarũ sũt determiata: vt Exo. zi. ⁊ sunt determiatões iusticie inter hoĩes seruãde. et hodie figuralia tã sacramẽtalia q̃ cerimonialia nõ tm̃ nõ sunt seruãda: ꝟ etiam sunt peccatũ mortale post christuꝫ ipsa seruantib⁹ vt talia. Precepta ꝟo iudicialia sunt mortua: quia nõ obligãt nisi ille qui habet potestatẽ statueret obseruãda: qꝛ tũc nõ obligarent vt iudicialia legis antique: ꝟ vt ius canonicũ vel ciuile: aut municipale in q̃ precipiunt̃ ẜm Sco. in. 4. di. iz. q. 5. ⁊ Pa. i. c. j. de homi. facit tex. i. l. j. C. d ve. iu. enu. vbi dr̃. Oĩa merito faciam⁹ nostra: quia ex nobis oĩs impartit̃ auctoritas. ⁊. c. si aplice. de preben. li. 6. Moralia autẽ p̃cepta oĩa cõprehendunt̃ in decẽ preceptis decalogi q̃ ponuntur Exo. zo.

¶ Quõ ordinant̃ precepta decalogi moralia. R. ẜm coĩorẽ modũ qui habet̃ ab Augu. sup Exo. s. vt p̃mũ p̃ceptũ sit Nõ hẽbis deos alienos coram me: ⁊ nõ facies tibi sculptile nec oẽm similitudinẽ. Secũdũ: Nõ assumes nomẽ dei tui ĩuanũ. Tertiũ: Memẽto vt diẽ sabbati sanctifices: ⁊ hec ad primã tabulã dicunt̃ ptinere primũ p̃ceptũ secũde tabule ẽ: Honora patrẽ tuũ ⁊ matrẽ tuam. Secũdũ: Nõ occides. Tertiũ: Nõ mechaberis. Quartũ: Nõ furtũ facies. Quintũ:

Non loqueris cōtra proximū tuū falsuz testimoniū. Sextū nō cōcupisces domū proximi tui: nō seruū: nō ancillā: n̄ bouē: nō asinū nec oīa que illius sunt. Septimū: Nō desiderabis vxorē eius. magister tñ in .3. di .37. ponit septimū pro sexto.

3 ¶ Circa pmū pceptū notandū q tria prohibent nobis. Primo oēs pphane pactiōes demonū siue fiāt p incātationes verborū: siue per inscriptiones characterū vel imaginū siue p imolationes sacrificiorū. Et hoc vel ad ludificationem sensuum: vt faciunt hystriones. Vel ad trāsmutationē naturaruz: vt fecerūt magi pharaōis. Vel ad inuestigationē futurorū contingētiū seu occultorū: sicut faciūt diuini: oia phibent sub pena mortalis peccati: quia in his attribuit creature quod debet creatori. Et ideo peccat mortaliter cōtra istud: Nō habebis deos alienos coraz me. Exo. 20. Secūdo prohibēt oēs false 7 supstitiose inuētiones errorū vel obseruantiarū ɔtra fidē 7 bonos mores: cū dicit: Nō facies tibi sculptile. Huiusmōi aūt errores 7 supstitiones procedūt. Aut ex iprobo ausu iuestigatiōis prohibite. Aut puerso intellectu sacre scripture. Aut ex iordinato affectu carnalitatis hūane. de quibus Hiere. Stultus factus ē oīs hō a scia sua: cōfusus ē artifex in sculptili suo: vana sūt opa eorū et risu digna 7 in tēpore visitationis pibunt. Unde semp ē mortale peccatū: nisi in casu: vt habes. s̄. heretic⁹. in pn. 7 in casu vt hēs ī supstitio. §. j. Tertio prohibent oēs puerse appreciationes creaturarū: cū dicit: Nec oēm similitudinē 7c̄. Ois aūt puersa appreciatio creaturarū pcedit: aut ex sublimitate aut ex cupiditate: aut ex delectatione. Prio modo ē idolatria supborū. Secūdo modo auarorū. Tertio mō luxuriosorū. Vñ Hiero. Quod qs plus venerat 7 amat: hoc illi deus ē. Et ideo supbus colit similitudinē celestiū: quia diligit sup oēs pferri. Cupidus vo colit similitudinē terrestriuz: qr sup oia cupit ditari. Lascivus aūt similitudinē aqtiliū: quia sup oia cupit delectari 7 flectit in delitijs sicut aqua. ad Phil. 3. Quorū deus venter ē. Quō aūt supbia: auaricia: 7 luxuria: sūt pctā mortalia: hēs in titulis suis.

4 ¶ Circa scdz pceptū nō. q nomē dei tripliciē assumit. Primo ad efficiendū vt i sacramētis sicut in baptismo cū dr. Ego te baptiço 7c̄. Secūdo ad promittendū: vt cū quis iurat: vouet: vel pmittit aliqd deo vel sanctis. Tertio ad exprimendū: vt cū quis loqt cū iuramēto. Similit multiplicit assumit i vanū. Primo p sacri frustrationē: sicut cuz quis nō credit: vt heretic⁹: vel grāz sacri deserit 7 huiusmoi. qd semp mortale pctm̄ est Secūdo p voti fractionē: 7 hoc fit triplicit. Primo p tardationē iplendi. Secūdo p contrariā volūtatē seu fractionē voti. Tertio p apostasiā: 7 quō sit mortale habes. ī. votū. 3. 7 apostasia in pn. cū duobus. §. sequētib⁹ Tertio assumit nomen dei in vanū p hoīs blassemi locutōez: vide. s̄. blassemia. Quarto assumit in vanū i pdicatiōe que fit vana intētione. de quo vide. s̄. honor. §. 7. 7. ī. vana gloria. §. j. Quinto in orone q̄ ē sine vlla cordis affectione. de quo dic vt. s̄. orō. §. 10. Sexto in cōuersatiōe seu opatiōe in qua forma scītatis assumit tm̄ in exteriori ope non pro deo: sed solū p hūano fauore. de quo vide: simulatio 7 vana glia. §. j. Septio p iuramenti puersionē: 7 hoc duplicit. aut iurādo puerse: aut n̄ seruādo de q̄ vide iuramētū. p totū. 7 piuriū. p totū. Octauo p vsurpatōz adiurādo quē n̄ dz. d q̄ vide adiuratō. §. 4.

¶ Circa tertiū pceptū nō. bm Orige. q factū dicit sepatū ab vsu coī ad cultū dei. preceptū ergo de sanctificādo sabbato ē: vt cor a curis supfluis sepetur 7 diuino cultui mancipet. 7 hoc ē vacare deo. Hoc aūt fit tripliciē. Prio gnālit. s. dū nos a vitijs sepam⁹: 7 intētionē nrāz ad sabbatū. i. requiē eternitatis hēm⁹. Secūdo spālit dū. s. tēporib⁹ statutis 7 ad hoc deputatis nos etiā a licitis separātes opib⁹ deo orādo 7 meditādo vacam⁹ 7 hoc ē scificatio sabbati. Tertio spālissime sicut ē in viris pfectis cōtēplatiuis qui ab oībus mūdanis se sepant vt deo familiarit intendāt: pma scificatō ē necessaria: secūda debita: tertia pfecta. Aduertēdū ē etiā q vacatio ad deū ē duplex. Alia in hitu: 7 hec nō recipit taxationē tēporis q̄tū ad eos q̄ sūt in charitate: qr offerūt deo in hitu totū tēp⁹ vite sue: q̄tū vo ad seruiētes deo ex timore pene habēt taxationē tēporis. Alia ē vacatio in actu que etiā recipit taxationē tēporis qr nō semp hō mortalis pōt deo vacare actualiter. 7 ex h patet qd vult pma clausula hui⁹

p̄cepti.s. Memēto vt diē sabbati sāctifices. Addit̄ scđa clusula i q̄ p̄cipit̄ opari determinato tēpore cōtra ociositatē cū subdit̄ sex diebus opaberis: ꝛ facies oīa opa tua. Pro q̄ sciendū ꝙ triplex ē labor. Prim⁹ ē debitus. Et iste ē duplex.s. Unus excludēs otiū ꝫ aīe inimicū ꝛ ad hūc tenent̄ oēs: quia quilibet tenetur se exercere in aliquo vtili rōne cui⁹ excludat a se tētationis ingressuꝫ ꝑm illud Ec cle.34. Mitte illū in opatione ne vacet ꝛc̄. Alius introducēs fructū: ꝛ iste est triplex. Unus p̄latorū de cura subditorū. de q̄ p̄me Thimo.5. Alius actiuorū circa sp̄ualia: vt est labor p̄dicatorū ꝛ p̄sbr̄orū ministrātium sp̄ualia seu sacra. Alius est cōtēplatiuorū i quibus ꝛ si quiescat corp⁹ a strepitu mūdi: tū mens inuigilat sollicitando deo placere et alijs grām ipetrare. Unde predictis laboribus laborātes pn̄t viuere de elemosyna: q2 ꝓ illis a q̄bus accipiūt vtilit̄ laborāt. Secūdo labor ē cōcessus.s. hominū mūdi circa occupationes tēporaliū vt hēant vnde viuāt ꝑm statū eorꝫ ꝛ alijs subueniāt. de quo ad Ephe. 4. magis aūt laboret opando manib⁹ ꝛc̄. ꝛ ad hūc tenent̄ fortes corpe ne cogant̄ viuere otiose de bonis q̄ debent̄ alijs. Terti⁹ ē labor prohibitus.s. curiositatis ꝛ cupiditatis qui extiguit sp̄ualē quietē deo. Sequit̄ tertia clausula in hoc p̄cepto i qua int̄dicit opatione i sabbato: cū dr̄: Septima aūt die sabbatū dn̄i dei tui ē. Nō facies in eo oē op⁹: tu ꝛ filij tui ꝛ serui tui ꝛ ancille tue: et aduena qui est intra portas tuas. Unde ad lr̄aꝫ p̄cipitur vt hō vacet a corpalib⁹ operib⁹ q̄ vacationē ad deū ipediūt in solēnitatib⁹: vt ē negociatio ꝛ h⁹modi opa seruilia. Scias igit̄ ꝙ opus seruile dr̄ a seruitute. Unde vt melius intelligas aduerte ꝙ ē triplex seruitus. Prima ē seruitus dei: ꝛ hec nō prohibet̄. vn̄ glo. Numeri.28. dicit ꝙ fabri ꝛ h⁹mōi artifices otiant̄ in die sabbati: lector aūt diuine scripture nō desistit ab ope suo: nec tū contaminat̄ sabbatū. Secūda seruitus ē peccati. Jo.8. Qui facit peccatū seru⁹ ꝛc̄. ꝛ hec ꝓhibet̄ itelligēdo de mortali nō de veniali. vn̄ peccans mortalit̄ facit cōtra istud p̄ceptuꝫ: nō tū sortit̄ sp̄ēm ex hoc nisi moueret̄ ad peccatū vt preuaricaret̄ istud p̄ceptū: q2 vt dicit ph̄s.5. Ethico.c.4. Si quis luxuriet̄ vt lucret̄ auar⁹ ē: si aūt vt delectet̄ luxuriosus est: tū circūstantia que sp̄āli prohibitiōe prohibetur. Et ideo duplex ē peccatū ratiōe reatus: ꝑm Alex. de alex. Tertia seruit⁹ ē qua hō seruit homini: vnde opa corporalia in tātū dicunt̄ seruilia inquātū ꝓprie ꝑtinent ad seruiētes. Inq̄tū aūt sunt coīa seruis ꝛ liberis nō dicūtur seruilia. ꝛ ideo opus corporale pertinēs ad salutē propriā siue proximi. siue ad euitādū dānum iminēs exterioris rei non ē ꝯtra obseruātiā sabbati: vt patet Jo. 7. ꝛ Math.12. ꝛ i.c. licet. ꝛ.c. cōquestus. de ferijs.23.q.8. si nulla. de conse. di.j. sicut nō alij. quia hec precipiūtur oib⁹. Prouer. 24. Erue eos qui ducunt̄ ad mortem. Deutero. 22. Nō videbis bouē: aut ouē fratris tui errantē ꝛc̄. Et ideo nō pertinet solū seruis sed etiaꝫ liberis. Et de hoc vide vel dic. vt.s̄. ferie.§.9. ꝛ sequētibus.

¶ Sed q̄re magis precipit̄ obseruatio sabbati ꝙ̄ aliarū solēnitatū. R̄. quia cū oēs solēnitates veteris legis sint institute in cōmemoratione alicuius beneficij diuini vel p̄teriti cōmemorati vel futuri prefigurati. Jō magis sabbatū precipit̄: quia bn̄ficiū creationis in hoc cōmemorat̄ qđ est precipuū int̄ preterita: cū dr̄ Exo.20. Sex dieb⁹ fecit celū ꝛc̄. Similiter beneficiuꝫ prefigurale precipuuꝫ ꝛ finale scilꝫ quies mētis in deo: vel in presenti per gratiā: vel in futuro ꝑ gloriā que beneficia omnia cōplectuntur. Non sic autē alie que solū propter particularia beneficia cōmemorant̄: vt pascha propt̄ liberatione de egypto ꝛ figurā christi. 6

¶ Utrū cōuenienter sit mutatū in dn̄icam. 7
R̄. ꝙ sic: quia sabbatū figurabat quietem domini in sepulchro die.7. ꝛ requieꝫ sanctorum futurā in celo per christi meritūꝫ in.7. etate. Et ideo adueniēte veritate debuit cessare figura. Iteꝫ debuit cessare propt̄ exclusionē erroris ne forsitan q̄s crederet ꝙ obligatio ad cerimonias veteris legis maneret: sicut patet de conse. di.3.c. puenit. vnde conuenient̄ debuit in aliū diē mutari: nec alius fuit qui magis cōueniret ꝙ̄ p̄m⁹. tū ꝓpt̄ bn̄ficium creationis celi ꝛ terre ꝛ resurrectionis christi: ꝛ multis alijs: de quibus dicitur di.75. ꝙ die dominico. de cōse. di.3. sabbato. et.c. ieiunia.

¶ Circa q̄rtū sciēdū ē ꝙ ꝓprie ꝛ ꝑ se honorari p̄cipit̄ i h̄ p̄cepto hō q̄ ē p̄ncipium in esse 8

nature: sicut ē pater ⁊ mater carnalis: ⁊ hō q̄ est ꝑncipiū in eē grē ꝓpter ministeriū: sicut est platus spūalis: ⁊ cōsistit iste honor in reuerentia ⁊ sustētatiōe: vt dicit gl. ad Ephe. 6. Reuerētia ꝟo cōsistit in trib⁹. s. i affectu s. timēdo p̄ris offensā ex amore. Leuit. 19. Unusq̄sq; patrē ⁊ matrē timeat. In effectu s. obediēdo ad Ephe. 6. Filij obedite parētibus: in signo. s. assurgēdo ⁊ h⁹mōi. Sustētatio ꝟo cōsistit in solatio verboꝝ: i seruitio operū: ⁊ in exhibitione necessarioꝝ. In isto etiā p̄cepto ſm theologos intelligit̄ mādari quicq̄d ptinet ad reddēdū debitū cuicūq; psone. sicut secūdariū includit̄ in ꝑncipali. Et de hoc p̄cepto vide. s̄. filius. §. 30.

9 ¶ Circa q̄ntū p̄ceptū aduerte q̄ hoc precepto explicite ꝓhibet̄ homicidiū: iplicite ꝟo ōis mot⁹ ire sicut monstrat dn̄s. Math. 5. In hoc ḡ p̄cepto prohibet̄ ōis lesio que fit i psona ꝓximi. ⁊ iō peccat mortalit̄ q̄sq̄s cum occidit: trūcat: mutilat: verberat: ledit notabiliter: vel animū deliberatū ledēdi habet: nisi i casib⁹ a lege ꝯcessis. de q̄b⁹. s̄. hōicidiū j. ⁊. 3. ⁊. s̄. ꝑcutē. ⁊. s̄. defēsio. Idē dic ō incarceratōe. de quo. s̄. carcer. §. 3. Prohibet̄ duellū. de quo. s̄. duellū. Itē torneamētū. ō q̄ j. torneamentū. Itē bellū. de q̄. s̄. bellū. Itē Alex. ō al̄. in. 3. p̄te sū. in expositiōe hui⁹ p̄cepti dicit nota. q̄ interp̄tatiue in hoc p̄cepto prohibet̄ occisio spūalis qua q̄s ē alteri occasio ruine i pctō mortali ⁊ spūalis mortis: sic̄ psuasio mali ⁊ factū min⁹ rectū p̄bens occasionē alteri ruine: vel q̄ moriat̄ in cōsciētia propria: vt p odiū vel in aliena: vt p detractionē. de quo dic vt. s̄. detractio: scandalū: odiū: ⁊ alijs locis suis.

10 ¶ Circa sextū preceptū nota q̄ l3 mechari idez sit q̄ adulterari: ⁊ sic videat̄ solū adulteriū prohiberi: tñ ſm Aug. in hoc p̄cepto prohibetur ōis illicitus coitus ⁊ illoꝝ membroꝝ ōis illicitus vsus. 32. q. 4. meretrices Ōis aūt illicitus vsus determinat̄ p. 8. differentias. s. p fornicationē. de quo. s̄. fornicatio. p meretriciū: quod fit duob⁹ mōis. s. p vagā insectationē libidinis: ⁊ mulierū solutarū. ⁊ sic differt a fornicatiōe que ē cū certa ⁊ vna sola psona. Itē meretriciū est solutarū mulierū venalis ⁊ publicus cōcubitus d. c. meretrices. p adulteriū. de quo. s̄. adulteriū. p stuprū. vide. j̄. stuprū. p sacrilegum concubitū qui ē inordinatus cōcubitus in q̄ continētia deo sacrata ledit̄: siue violat̄. sacrata dico p ordinē sacrū: aut religionē seu votū continētie. p incestū qui est inordinatus coitus quo vinculū cōsanguinitatis vel affinitatis vel paternitatis violat̄. p peccatū sodomiticū quod ē inordiat⁹ coitus quo naturalis vsus in illū ꝑuertit̄: qui ē contra naturā. ⁊ octauo p libidinosū coitū coniugalē. ō quo. s̄. debitū. Prefatarū dr̄iarū septē prime semp sūt peccatū mortale. octaua ꝟo aliquādo sic: aliq̄n non: vt. s̄. debitū. patet. et supra luxuria.

¶ Circa septimū preceptū nota q̄ furtum dicitur tripliciter. s. proprie. ō quo. s̄. furtū. in prin. Et coiter: ⁊ sic est ōis illicita vsurpatio rei aliene ſm Aug. i li. q̄ō. Exo. 22. ⁊ sic cōprehendit rapinā: vsurā ⁊ oēm illicitam vsurpationē rerū alienarū: vt in. d. c. meretrices. Interp̄tatiue ꝟo dicit̄ ōis illicita possessio rerū. ⁊ totū hoc prohibet̄ in prefato p̄cepto. Et ideo habētes supflua respectu status sui ⁊ familie si nō subueniūt indigētib⁹ pro loco ⁊ tēpore mortalit̄ peccāt: multo magis si indigētes sūt in extrema necessitate. ⁊ de hoc habes. s̄. elemosyna. §. j. Itez cōmittunt furtū prelati qui res ecclesie dāt meretricibus: cōsanguineis: potētibus nō indigētibus ⁊ h⁹modi. Similit̄ in debitē seruādo: Itē cōmittūt furtū qui res accipiūt ab eis qui alienare nō possūt ⁊ h⁹modi. de hoc habes. s̄. furtū: rapina: vsura: restitutio. ⁊c̄.

¶ Circa octauū no. ſm Alex. in. 3. p̄te sū. de isto precepto q̄ prohibet̄ i hoc p̄cepto oē genus mēdacij quod ē peccatū mortale: nō aūt illud quod ē veniale: ⁊ hoc large. sed stricte solū mendaciū in iudicio. prohibet̄ etiaz falsitas aperte dicentis. ⁊ taciturnitas veritatis. Qn̄ aūt peccet mortaliter q̄s mētiēdo vide. s̄. mendaciū. vel tacēdo veritatē. hēs s̄. confessio. j. §. 7. ⁊. j̄. testis. §. 26.

¶ Circa nonū ⁊ decimū p̄ceptū: vbi nota. ſm Alex. in expositione horū preceptoꝝ q̄ tripliciter pōt cōcupiscētia sumi. Uno mō. p appetitu vegetabili: ⁊ talis cōcupiscētia prout ē inordinata est a fomite mouēte. i. a corruptione originalis culpe. Alio mō pōt dici appetitus sensibilis: ⁊ hoc prout ē inordinata est a mouēte sensualitate cū fomite. Tertio mō cōcupiscētia ē appetitus rōnalis: ⁊ sic

ča liberi arbitrij volũtate ꝯcupiſcẽtia. Primo mõ eſt in ſuggeſtiõe. Secũdo in delectatione. Tertio in conſenſu. per hec ergo ꝑcepta nõ prohibet motus ꝑmus ⁊ ſecũdus cõcupiſcẽtie: qui cõſiſtit infra limites ſenſualitatis: ſed ex prohibitione huius ꝑcepti prohibet cõſenſus volũtatis in opus vel delectatio nẽ: ⁊ hoc ſub pena mortalis pctĩ.

¶ Utrũ mala volũtas ⁊ opus ſint duo peccata. R. ſm Alex. vbi. s. q̄ qñ voluntas ⁊ opus exterius cõſiderat in radice. s. libidine ⁊ in tẽtatiõe ſũt idẽ peccatũ formalit. Intellige ſi ſũt cõiũcta: vt cã ⁊ effectus. Si vo cõſiderat voluntas in ſe ⁊ opus in ſe: ſic ſũt diuerſa peccata: quia alie ſũt circũſtãtie boni debite actui exteriori q̄ȝ volũtati: quia diuerſificantur: modus: locus: ⁊ tẽpus: ⁊ quedam alie: lȝ circũſtantia finis ſit eadẽ. Si ergo vt dicit Aug⁹ pctm̃ eſt actus ĩcidẽs ex defectu boni: alius autẽ defectus eſt hinc: ali⁹ inde: ḡ ſm hoc aliud peccatũ intellige materialiter. Similit eẽt aliud qñ ſunt ſm aliud ⁊ aliud tẽpus: ita q̄ intermedio cadat aliq̄d aliud: quia diuerſe auerſiones: ⁊ ſic formaliter diuerſa peccata.

¶ Quare magis prohibet ſeorſũ voluntas ⁊ op⁹ ĩ mechia ⁊ furto q̄ȝ in alijs. R. Alex. vbi. s. quia delectatio mechie ⁊ vtilitas diuitiarũ ſunt ꝓpter ſe appetibilia inq̄tũ habẽt rõnẽ delectabilis vel vtilis. ⁊ iõ debent in eis prohiberi opus ⁊ cõcupiſcẽtia. Sed homicidiũ ⁊ falſitas habẽt in ſe horribilia: ⁊ ſm ſe ita ſunt: ḡ ſufficit eorũ ꝓhibitio.

¶ Quare magis prohibent in ſpãli: auaricia ⁊ luxuria q̄ȝ alia peccata mortalia. R. qr ꝓpt improbitatẽ libidinis citius progrediunt in opus exteri⁹: nihilomin⁹ alia capitalia prohibent ĩplicite. Supbia prohibet ĩ adoratiõe dei: ⁊ honorificatiõe proximi. In uidia ⁊ ira in ꝓhibitiõe homicidij. Accidia in ſanctificatione ſabbati. Auaricia in ꝓhibitione furti. Luxuria ⁊ gula ⁊ delectatio ĩordinata carnalis ſibi inuicẽ cõiuncta ꝓhibent in ꝓhibitiõe mechie ⁊ adulterij.

¶ Quot ſũt genera ꝑceptorũ euangelicorũ R. ſm Aſten. li. j. ti. 44. q̄ quedã ſũt ſpecialia reſpectu pſonarũ ꝑſidentiũ: vt illa que ſpãliter dãtur aplis. Math. 10. que omitto Quedã ſunt generalia reſpectu oĩuȝ. de quibus Math. 5. 6. ⁊. 7. ⁊ Luce. 6. que ſic ordinant ab euãgeliſta. Primũ prohibet irã: cũ dr: Audiſtis quia dictũ ẽ antiquis: nõ occides. ⁊ de hoc habes. s. homicidiũ ⁊ ira. Secũdũ ꝑcipit recõciliationẽ reſpectu eius quẽ leſim⁹: cũ dr: Si offers munus ⁊c. vade corporaliter ſi ſit pñs: vel ſpũaliter ſi ſit abſens. ſcilȝ motu cordis recõciliari fratri tuo: veniam petẽdo ⁊ ſatiſfaciẽdo ei. vel ſi te leſit ꝓpter quod eũ odis vade odiũ cordis ſigni ⁊ opis dimittẽdo. ⁊ hec duo ordinãt ira ſcibilẽ. Tertiũ prohibet voluntatẽ mechãdi: ibi: Qui viderit mulierẽ ⁊c. de quo. s. cogitatio. Quartũ precipit declinationẽ occaſionis mechie: ibi: Si oculus tu⁹ ſcãdalizat. Ubi nota q̄ in oculo vel manu cõſiderat vitiũ ſiue act⁹ vitioſus: ⁊ iſte ẽ abſcindendus. conſiderat etiã mẽbrũ: ⁊ iſtud cũ ſit bonũ eſt diligẽdũ. Idẽ dicẽdũ de quocũq̄ꝫ proximo. Quintũ prohibet ſepationẽ coniugij: excepta cauſa fornicationis: ibi: Qui dimiſerit vxorẽ. hec autẽ tria ordinant cõcupiſcibilẽ. Sextũ: cũ ſequẽtibus quatuor ordinãt rõnalẽ: ⁊ ẽ illud quo dr: Dico vobis nõ iurare oĩno. de quo iuramẽtũ. Septimũ precipit patiẽtiã reſpectu leſionis corporis: ibi: Si quis te pcuſſit in maxillã ⁊c. Iteȝ reſpectu ablationis rerũ: ibi: Si voluerit tunicã ⁊c. da ei ⁊c. Iteȝ reſpectu angarie operũ: ibi: Et q̄cũq̄ꝫ angariauerit te. Hec aũt intelligunt ſm Augu. quo ad animi ꝑparationẽ: vt. s. nolit ꝓpter talia illata pacẽ cordis per odiũ amittere: alit ꝯſiliũ ẽ. Octauũ eſt ꝑceptũ erogatõis: ibi: Oĩ petẽti te tribue. de quo elemoſyna. §. j. Nonũ eſt ꝑceptũ dilectionis inimicorũ. vide. s. diligere. §. j. Decimũ regulat intẽtionẽ cũ ſequẽtib⁹: ⁊ ẽ prohibitiuũ oblique intẽtionis: ibi: Attẽdite ne iuſticiã ⁊c. vide intẽtio. Undecimũ remouet inordinatã affectioneȝ tẽporaliũ: ibi: Nolite ſolliciti. vide. s. auaricia. Duodecimũ prohibet temerariũ iudiciũ: ibi: Nolite iudicare. vide iudicare. Tertiũdecimũ pcipit debitã cautelã: ibi: Attẽdite a falſis prophetis. Quartũdecimũ adducit in auxiliuȝ gratie petendum: ibi: Petite. vide oro. §. 10. Quintũdecimũ ꝑcipit eq̄tatẽ legis nature: ibi: Quecunq̄ꝫ vultis vt faciant vobis ⁊c. s. neceſſario: alr cõſiliũ ẽ. Sextũdecimũ tãq̄ȝ impletiuũ iponit conatũ ad dei amorẽ: cũ dicit. Intrate p anguſtã portã. s. charitatẽ ſȝ glo. ibidẽ. vide. s. charitas.

18 ¶ Sunt et alia pcepta ab ecclesia indita generalit oēs ligantia que sūt. Primū de celebratione festoꝝ. Secūdū de auditiōe misse. Tertiū de ieiunio in quadragesima: et alijs vigilijs. Quartū de cōfessione. Quintū de coione. Sextū de decimis. Septimū de vitandis excoicatis. Multa sūt alia q̄ tāgunt spāles psonas. de quib⁹ hētur in diuersis capitulis hui⁹ sūme vt facili⁹ inueniant.

p **Redicare** q̄s pōt. R. vt colligo ex icar. in cle dudū. de sepul. Prio papa pōt 19. di. in memoriā. et quilibet cui ipse cōmittit. de offi. dele. c. fi. Cōmissarij ꝟo eius alteri subdelegare nō pñt. d. c. fi. et epi etiaꝫ in alienis diocesib⁹: nisi prohibeant ab epis diocesis. 21. di. in nouo. et quilibet diacon⁹ cui ipsi cōmittūt pñt in eorū diocesi sed non ex. 16. q. 7. null⁹ oino. Tertio oēs prelati ecclesiastici si sunt diacones possunt suis subditis predicare sed nō alijs: nisi ab epo approbatis: aut priuilegiatis: vt ō hereti. excoicam⁹. el p. §. sane clerici. Quarto ꝑm aliquos q̄libet clericus. Qō limito verū vt sit diacon⁹ et nō prohibitus spāliter 19. di. ꝑm. et ibi no. glo. et Inno. et Hosti. de here. in. d. c. excoicam⁹. Quinto miores et p̄dicatores ab eoꝝ p̄latis licētiati. d. cle. dudū. Unde si p̄dicare volūt infra septa monasterij ipsorum: vel in locis alijs eorū lꝫ sint lōge a domib⁹ eorū dūmō sint ad eorū vsū pñt sine aliqua licentia ꝑm Laud. et Zēze. in. d. cle. duduꝫ. Similit q̄n volunt p̄dicare in plateis coibus: nec pñt prohiberi i prefatis locis: nisi hora qua p̄lati. i. habentes iurisditionē quasi epalē: vt notat Car. et glo. in. d. cle. dudū. p̄dicāt solēniter. i. publice populo generalit: vel faciūt coraꝫ se solēniter predicari.

1 ¶ Sed nūquid vicari⁹ epi similit hoc poterit. R. Car. ibidē ꝙ sic: si ipse vult p̄dicare vt epi vicari⁹. Secus si vt ali⁹ p̄latus: vl vellet corā se p̄dicari facere: q: in hoc nō repsentat personaꝫ episcopi: et sic nō tenent cessare prefati fratres.

2 ¶ Quid si talis habens quasi iurisditioneꝫ epalē vellet occupare totā horā matutinalē. R. Car. vbi. s. ꝙ nō pōt. et Laud. ibidē dicit ꝙ debet partiri illa hora matutial: maxie si dicti fratres nō habent aliā horā cōpetentē. ar. c. mandata. de p̄sumpti.

¶ Quid si volūt predicare in plateis p̄uatis: aut ecclesijs alioꝝ. R. Car. ibidē ꝙ nō possunt sine licētia eorū quorū sūt. Sꝫ de eorū licentia pñt etiā hora illa qua p̄lati p̄fati predicat: excipiūt solū eorū loca et publice platee in qb⁹ illa hora p̄dicare nō pñt.

¶ Utrū laici possint predicare. R. Pa. i. c. sicut i vna. de here. ꝙ nō: al's peccāt mortalit.

¶ Utrū tēpore interdicti possit p̄dicari. R. Car. glo. et Pa. in. d. cle. dudū. ꝙ sic. et quilibet admittit. de cōse. di. j. c. eps nullū.

¶ Sed quaꝫ sciam debet hr̄e p̄dicator. R. Alex. in. 3. pte sū. ꝙ triplex ē actus docēdi. Prim⁹ simpliciter exhortādo: et iste ē oiuꝫ: et istis sufficit scire mādata et credēda. Secundus ē predicādi: et iste ē eorū quib' ñt ex officio. et istis ē necesse scire exponere credēda et mādata ꝑm illud prime Pe. 3. Parati oi poscēti reddere rationē. Terti⁹ cathedrā tenēdi: et istis est necesse scire oia que pertinēt ad eorum doctrinam.

¶ Quā consciam debet hr̄e p̄dicator. R. Alex. vbi. s. ꝙ simplicit exn̄s in peccato siue occulto siue manifesto docēs et p̄dicās si non studeat dolere de peccato simplicit dꝫ contēnere: et iō peccare. Et ego credo mortalit si ē in mortali: iuxta illud ps. Propterea de⁹ destruet et c. Facit. 30. di. quid est hoc. et. c. cum exaudiero. et. 35. di. c. sexto die. i fi. et. 40. di. multi. Tho. in. 4. tenet: ꝙ si docet sacram scripturā ex officio p̄lationis ꝙ peccat mortalit si ē in mortali: siue occulto siue manifesto. sed si docet sicut magister: sic si ē i peccato occulto nō peccat mortalit. facit pro hoc s. correctio. j. §. 4.

¶ Utrū teneatur p̄dicator facere q̄ p̄dicat. R. Alex. vbi. s. ꝙ sic: q̄cq̄d asserit faciēdū de necessitate salutis nō autē quod predicat faciēdū de pfectione religionis.

¶ Quid si predicet propt honoreꝫ. vide. s. Honor. §. 7.

¶ Predicatores sacris lr̄is semp debēt insistere ne tūc querāt discere cū ex officio alios debeant docere. 36. di. §. ecce. ꝑpterea noie doctorū veniūt p̄dicatores et p̄lati. gl. in. c. vnico. de sū. tri. li. 6.

¶ Circa que docēda debēt insistere. R. ꝙ circa p̄ credēda: sicut articulos fidei. Secundo faciēda et seruāda sicut p̄cepta. Tertiō fugiēda sicut pctā. Quarto timēda sicut mors

eterna. Quito appetēda: sicut gr̄a. ⁊ vt p̄dicatio eoꝝ fructificet: ēt prius debent orare: vt dicit glo. Gene. 24.

p **Reces** an inducāt simoniā. vide simonia. 5. §. 4.

p **Recedentia** determināt sequentia 32. q. 7. apostolus.

p **Reciosum** est cē rap. 93 di. legimus.

p **Recipitatio** est vitāda 50. di. ponderet. Est aūt p̄cipitatio qñ q̄s ptrāsitis gradib⁹ regule diuine vel hūane rōnis p ipetū voluntatis vel passionis fert̄ in p̄cipiciū. Et si hoc facit cōtēnēs ⁊ repudiās diuina documēta erit peccatū mortale. Silr qñ lz ñ contēnat diuina documēta tñ ē cū detrimento eoꝝ q̄ sūt de necessitate salutis: sic etiā erit peccatū mortale: vel circūstātia que reperitur in oī pctō mortali. Unde dr̄ iniq̄tas oīa p̄cipitat: al's erit veniale pctm̄: ⁊ qꝛ luxuria maxime absorbet rōnē. Ideo precipitatio ponitur eius filia.

p **Redia** vrbana vl' rustica qñ dicunt̄. vide seruitus in principio.

p **Redo** dr̄ quadruplicit̄. Primo qui iiuste alios predat̄ sicut qui spoliat viatores: ⁊ iste est excōicatus. 24. q. 3. si q̄s romipetas. cum duob⁹. c. se. Secūdo dr̄ q̄ tollit a psonis vltra stipēdia sibi taxata. 23. q. j. militare. ⁊ tales sūt raptores. ⁊ sic p̄do cōtinet̄ sub raptore: sicut sp̄es sub genere. 14. q. 5. nō sane. i fi. ⁊ sic debet puniri pena raptorū. Tertio ſm Hof. ⁊ Hosti. dr̄ p̄latus qui vt̄ seruitiū impēdat legato vel alij plus exigit a subditis q̄ soluat. de imu. eccl. quia pleriq̄. Quarto dr̄ predo ſm Hosti. Judex q̄ iurgiū alienū deputat predā suā: aut officialis indebite pecuniā accipiēs. l. oēs. C. ad. l. iul'. repe.

¶ Quo precepto p̄hibet̄ p̄da. R̄. furti nomine. 32. q. 4. meretrices.

¶ Cui debet dari p̄da in bello acq̄sita. R̄. de iure p̄ncipi. 23. q. 5. dicat. sed tu dic latius vt. s̄. bellū. in prin.

p **Refatio** nulla dʒ dici i missa: nisi illa de q̄ i. c. meminim⁹. de cōse. di. 2. ⁊ in. c. sanctoꝝ. in fi. 7. di. vide. s̄. missa. §. 30.

p **Relatus** large dr̄ ois hñs curā aiarum ſm Inno. i. c. firmit̄. de sū. tri. ⁊ i. c. qm̄ vt lite nō ptesta. stricte p̄o dicunt̄ solū habētes iurisditionē: vt probat̄ i. c. decernim⁹. de iudi. iūcta glo. in cle. dudū. de sepul. vbi ponit̄ prelatus ⁊ rector sepatim. do. Cardi. in cle. j. de elec. cū gl. ibidē. ⁊ Laur. dicit q̄ nomine p̄lati cōprehendit̄ q̄libet admistrator habēs ppetuū officiū etiā si sit talis q̄ ad nutū superioris possit amoueri. allegat de sup. negli. p̄. c. j. ad fi. 16. q. j. de p̄ntiis. Addit Pau. ibidē: quocūq̄ noīe censeat̄. de v̄. sign. q̄uis. cle. j. de rescrip. ⁊ quod ibi no. Et ex glo. p̄fata dicit Car. obtinuisse: q̄ mister ⁊ custos minoꝝ ⁊ prouicialis predicatoꝝ sūt p̄lati ⁊ q̄ p̄nt eē procuratores. qꝛ cle. j. de procu. loq̄tur de religioso nō prelato. ⁊ q̄ etiā p̄nt eē de legati pape: vt. s̄. delegatus. §. 3.

¶ Utrū oīs p̄lat⁹ sit iudex ordinarius R̄. glo. in. c. 2. de iudi. q̄ sic. j

¶ Utrū negligētia p̄lati sit peccatū. R̄. gl. in. c. ea que. de offi. archi. q̄ sic: ⁊ mortale qñ est in omissione necessarioꝝ ad suū officiū: vt visitationis: correctionis: ⁊ h⁹mōi. ⁊ ſm Hosti. ⁊ Ber. in. d. c. ea que tenet̄ nō solū d dolo ⁊ lata: sed etiā leui culpa de dāno ecclesiasticarū rerū. ergo forti⁹ aiarū. 2

¶ Utrū prelatus teneat̄ oīa agere cū consilio capituli sui. R̄. Pa. i. c. nouit. de his q̄ fi. a p̄. q̄ negocia mīora pōt sine ꝯsilio: vt no. doc. in. d. c. nouit. ⁊ Inno. i. c. fi. d ma. ⁊ obe. ⁊. l. 2. C. de iura. ca. Nā rectores ex officio m̄ iūcto explicāt h̄ minora: vt in. d. l. 2. facit. c. edoceri. de rescrip. Negocia p̄o ardua cā rōnabili exñte quā bon⁹ vir arbitrabit̄ potest sine cōsilio capituli: al's non. 3

¶ Utrū teneat̄ dicē suā culpā sbdito: qñ excessit i corrigēdo. R̄. c. qñ. 86. di. q̄ ñ. itelligē nisi a ꝓposito h̄ facēt vt. s̄. correctō. j. §. 2 4

¶ Utrū p̄latio sit appetēda. R̄. q̄ nō. nec desidia fugiēda. 16. q. j. nos aūt. 8. q. j. oli. et trib⁹. c. se. 40. di. multi. vñ appetēs eā efficit̄ indign⁹. j. q. j. p̄ncipatus. ⁊ peccat mortalit̄. si deliberate appetit vt p̄sit. vide. s̄. ambitio. ⁊. s̄. episcopus. §. 2. 5

¶ Utrū p̄lat⁹ possit fugē. vide. s̄. eps. §. 23 6

¶ De q̄bus sp̄aliter sūt interrogādi prelati R̄. s̄. interrogatiōes circa p̄latos. 7

p **Prescriptio** Est quodda ius ex tempore cogruens auctoritate legu vim capiens: pena negligetibus inferes: et litib' fine iponens. Et silr diffinit' vsucapio: et aliqn vnu coprehendit reliquu sed proprie differut: qr vsucapio e in rebus mobilibus et se mouetibus. pscriptio vo in imobilib' et iuribus incorpalib': vt insti. de vsuca. et lo. te. p. j. R. Juris tn cosultus ita diffinit. Usucapio e acquisitio dominij p cotinuatione possessionis tempris spatio lege diffiniti. in. l. z. ff. de vsuca. hoc Pa. no. in rubrica. ex eo. ti.

j ¶ Que requirunt' in pscriptioe bm ius canonicu et cosciential. R. q. 4. Primu bona fides. s. q is qui possidet re qua possidet credat ee sua: vel credat tradente ee dnm vel habere ius distrahedi lz in facto erret. ff. de vo. sig. l. bone fidei. Hoc limito veru in pscriptione vbi requirit' aliquis actus positiu': sec' vbi nullu factu reqrit': vt in pscriptioe libertatis cotra seruitute rustica: qr lz scia me tibi debere seruitute eundi: tn ego possu prescribere libertate: ex q ego nihil facio qd sit pctm. hoc tenet Bar. in. l. sequit'. §. si viam ff. de vsuca. et Pa. in. c. fi. de pre. Ide dic de prescriptione actionis psonalis mere penal' vt in rapina respectu quadrupli q e vsq ad annu: post annu simpli. insti. de vi bo. rap. in prin. vt. j. §. 4z. et ide dic de similibus.

z ¶ Sed quid si erret in iure. R. q no pscribet. l. z. §. si a pupillo. ff. pro epto. et. l. nunq la. z. ff. de vsuca. secus si errabat i facto. ar. l. quod vulgo. ff. pro epto. Et ppterea dicit Inno. in. c. si diligeti. eo. q possides q ius no presumit' bone fidei: nisi sit possessio logi tepris: vel probabilibus ronib' fuerit acquisita. facit. c. cu ecclesia suterina. de ca pos. et proprie. Ex quo patet q si ius i quo errauit erat dubiu q error excusaret in prescribedo et facit tex. in. c. cu dilectus. et ibi Pa. de consue. qd no. Ite tenet Hosti. i. c. cura. de iure pa. q error mixtus. s. iuris et facti non tollit bona fide. dat exeplu in donatioe facta vxori qua vir no est effect' pauperior q mulier credit valere qr vsucapiet. l. si vir vxori. ff. d dona. Bar. tn in. l. si fur. ff. de vsuca. et in. l. sed et si. §. scire. ff. de peti. here. et refert Pa. i c. grauis. de resti. spo. distiguit et bn. q quedam sunt iura q prohibent aliquos actus: et faciens cotra etia ex errore no psumit' in bona fide. et sic intellige gl. in. d. l. si fur. que dicit q error iuris ipedit vsucapione. Quod etia limito nisi eet tale ius obscuru et dubiu. Que da sut iura no prohibentia sed actui no assistentia: vtputa testamentu no solene no approbat' a iure vt valeat: et circa talia errans nisi psumitur in mala fide. d. §. scire.

¶ Quid de illo qui tepore pscriptiois huit consciam lesa postea incipit habere no lesa. R. Pa. in. c. fi. eo. cu do. Ant. q si ex legitima ca habuit lesa interrupta e pscriptio et sic incipiet pscriptio postq conscia lesa reformauit p legitima iudicia. ar. eoru que no. in c. de quarta. eo. et in. d. c. cura. Si vo fuit lesa ex leui iudicio: qua tn reformauit ex alijs legitimis iudicijs: sic no fuit iterrupta. Pa. tn inclinat q oino interrupat' et incipiat pscriptio de nouo tepore reformatioie. sed verior est prima opi. nisi conscietia se firmasset q'uis ex leui iudicio q res erat aliena.

¶ Utru dubitans an res sit sua vel ne: et habens iusta cam dubitadi pscribat. R. bz. d. Anto. i. d. c. fi. q no: quia iura reqrut ne du q no sit in mala fide: sed q sit in bona fide. et io lz n sit in mala fide no est tn in bona. Qd tn limita nisi dubitatio esset momentanea et vacillans sicut no e hereticus q dubitat: bn fixe et deliberate. c. j. de here. quia sic no ipediret. Et hec opio in foro aie est verior quo ad vsucapione rei: b respectu fructuu lucradoru sufficit mala fide abesse: et q'uis Pa. et coisopi. et glo. in. d. c. fi. teneat q dubitatio etia firma no ipedit pscriptione etia quo ad rem. facit pro ipsis. l. qui scit. §. bone fidei. ff. de vsufruc. sed hoc veru quo ad foru cotentiosu tene: no quo ad consciam.

¶ Secudu quod requirit' in pscriptioe e iustus titulus. c. si diligeti. extra eo. et d' hic titulus ca possidedi: vt donatio: venditio: et h' modi. Exigit' ergo ca vera no legitima bz Gof. Unde titul' errone' pstat cam pscribedi. ff. pro socio. l. fi. Et propterea dicit glo. i d. c. si diligeti. q pro tato d' titulus iustus: quia dat cam pscribedi lz in veritate no sit iustus: qr tn no eet pscriptio necessaria. Et io min' iustus titul' dat ca pscribedi: si mo adsit bona fides: vt credat titulu sufficere et ee iustu: et hoc veru q requirit' titul' qn aliquis iure coi possidere no pot: vt laicus de-

cimas. Ideo requirit titul⁹ alı̃s ē semp ī mala fide. Sed vbi res pñt de iure coi possideri sic nō requirit titulus. Et q nō reqrat titulus tenēt coiter doc. Sed Pa. i. d. c. de qrta. eo. limitat verū. Primū qñ prescriptio nō ē cōtra ius cōe. p. c. j. eo. ti. li. 6. facit. l. quēadmodū. C. de agri. cē. 7 co. Secūdo qñ nō ē in vsufructu prescribēdo: qz lz sit ius incorporale. l. j. in fi. ff. ad. l. fal. 7 quedā seruit⁹ ī rebus alienis. l. j. ff. de vsufruc. tñ requirit titulus in eo prescribēdo: alı̃s nō prescriberetur spatio. 10. vel. 20. annorū: vt probat in. l. fi. C. de prescri. lō. tē. vnde dicit glo. in. l. corruptionē. C. de vsufruc. q si etiā vsuffruct⁹ cōsistit in re mobili: tñ actio psonalis ad ipsam nō tollit triēnio. 7 idē videt dicendū in acqsitiōe. Dico tñ q fruct⁹ qui capiunt ex agro alieno bona fide vsucapiunt triēnio. tex. est nō. in. l. sequit. §. fruct⁹. ff. de vsuca. 7 ibi per Bar. quia ibi nō agit de pscribēdo iure. Et iō cū dicit q tenet restituere fructus extantes i. c. grauis. de resti. spo. Intellige nisi possessor p triēniū 7 bona fide possideret. Tertio limitat qñ nō agit de seruitute p quā persona obligat vel astringit ad aliquod seruitiū: qz cū sit quid graue necessario reqritur in tali iure pscribēdo titul⁹. 7 sic pōt intelligi. l. cū de in rē verso. ff. de vsuris. 7 no. Dy. in regula possessor. de regu. iu. li. 6.

¶ Tertiū qd reqrit ē cōtinuatio possessionis: q res sit possessa cōtinue vsq in finē pscriptionis sine interruptione. c. illud. extra eo. de regu. iur. regula sine possessione. li. 6. Et q possideat vt pprīū qz qui alieno noie possidet: vt coloni. 7 q precario: 7 h⁹mōi: nō proprie possident sed hi quorū noie possidēt c. cū venissent. de resti. spo. 7 in glo. c. clerici. 16. q. 3. Si tñ interrupta possessione qñ possessor recupat ē bone fidei: sic prescriberet ea īterruptōe nō obstāte. l. fi. C. de pscri. 30. an.

¶ Utrū possessio ciuilis. i. q sit talis psona que possidet legitie d iure coi possidere necessario requirat ad pscriptionē. R. q ad vsūfructū prescribendū nō: sed sufficit naturalı̃s seu corpalis possessio. l. fi. ff. de acq. pos. nō. Pa. in. c. ad audictiā. eo. ti. In alijs aūt vbi pscriptio inducit ad acqsitionē rei vel iuris tūc reqrit ciuilis possessio: 7 sic itellige tex. 7 glo. in. c. cām. eo. ti. 7 iō nālis nō sufficit. de quo plene p Dy. in regula: sine possessione. li. 6. Ubi do pscriptio inducit ad extinguendū solūmō ius alterius 7 ad defensionē ...a ius alteri congruēs tūc tali defendēti nō est necessaria vera possessio vel quasi alı̃s sequeret q nō pscriberent actiones psonales contra id quod habet in. l. 2. C. de cōsti. pecu. et in. l. sicut. C. de prescrip. 30. an. quia nemo vere eā possidet nisi is cui vere cōpetit: vt no. Inno. in. c. in lrı̃s. de re. spo. hec ē nōbilis distinctio Cal. in. c. cū nō liceat. eo. Aduerte hic q possidens bona fide 7 vendēs sub cōditione nō interrūpit possessionē. Unde si deficiēte cōditiōe vēditio resoluat priora tēpora cū posterioib⁹ cōtinuare poterit fz Pa. in. c. illud aūt. eo. ti.

¶ Et q possessio lōgissimi tēporis de cuius initio nō ē memoria hēat vim tituli. R. fm Jo. an. in. c. 2. de prebē. li. 6. q sic qñ capacitas dat in exercēte: alı̃s nō. Unde laic⁹ qtūcūq exercuerit actū spūalē vel alicui⁹ ordinis nūq tñ pōt illū prescribere. Et no. q fama prebet iustā cām credēdi: vt no. in. c. inqsitioni. de senten. excō. 7. c. cū cōtingat. de rescrip. 7 p Bar. in. l. 2. C. si ser. vel liber. 7 in. l. celsus. ff. de vsucap. Et si fama erat q res fuit legata: vel q tale fiebat p priuilegiū pape quod fuit pditū tēpore guerre 7 h⁹modi sic curret pscriptio: vt no. in. l. q vulgo. ff. p empto. qz sic facit titulū sicut in illo cuius pcurator dixerat se emisse: 7 sic credebat. 8

¶ Quartū quod requirit ē q res nō sit vitiosa vt possit pscribi: 7 d̄r vitiosa si sit furtiua aut vi possessa: vt isti. de vsuca. §. q aūt. Et subdit tex. q nec vllus ali⁹: qūis ab eis bona fide emerit vel ex alia cā accepit vsucapiēdi ius hz. Et aduerte q in re mobili oportet iust⁹ titul⁹ inueniat a pncipio alı̃t nūq pscribit: qz sine titulo cōtra volūtatē dñi cōtractās furtū cōmittit: 7 sic furtiua ē. Sec⁹ est in re imobili: qz qūis mala fides fuerit ī pmo. pōt tñ p alios pscribi ex eox bona fide Et iō nūq res mobilis in conscia pōt teneri quātūcūq p longū tēp⁹ sit possessa 7 bona fide nisi qui habuit eam a pncipio hūerit cū titulo. pptere a dicit tex. in. d. §. q aūt. Unī in rebus mobilib⁹ nō facile procedit vt bone fidei possessori vsucapio cōpetat. Qd nota: qz sepe venit in practica. Limita tamen fm quod infra dico. §. 44. 9

¶ Quero: vtrū oēs alie res que nō sīt vi- 10

tiose possint p̄scribi. R. q regularit oīs res
omne ius: oīs actio p̄scribi pōt. c. ad aures.
eo. ti. Sed habet multas exceptiōes: q2 sunt
multa q̄ p̄scribi ñ pñt: vt. j. §. iz. cū seq̄ntib⁹

ij ¶ Sed que req̄runt ad prescribendū iura
seu seruitutes que hñt causaz continuaz vel
quasi. R. q req̄rūtur. 5. Primū bona fides
s. q vsus fuerit eo aio q vsus fuerit iure suo
7 q potuerit etiā aduersario cōtradicēte. se
cus si cā amicicie: quia nūq prescribet. l. fi. 7
ibi nō. ff. queadmo. ſui. amit. 7. l. q̄ iur fami
liaritatis. ff. de acqui. pos. Secūdū tp̄s de
bitū. vt. j. patebit. Tertiū. q vs⁹ fuerit sciē
te aduersario. l. z. C. d ſui. 7 ibi glo. 7 doc.
7 ēt patiente. l. quotiens. la. 2. ff. d serui. quia
scia 7 patiā in iuribus in corporalib⁹ aduer
sarij ꝯstituit q̄si possessionē: Et iō sine ipsa
nō posset p̄scribi. nisi sit tp̄s longissimū. s. 30
āno. vel. 40. annoꝝ. ſm Pau. de castro in. l.
z. C. de ſui. Itē nisi hūisset prescribens ti
tulū ab aliquo tertō qui eā vt dn̄s illi⁹ fūdi
cōcessit q2 sic ignorāte dn̄o pōt prescribi. vt
notat Cy. Petrum tenere in. l. z. predicta
Q. d nota ꝓ limitatōe illi⁹ q in corporalib⁹
non est dare quasi possessionē sine sciētia et
patiētia aduersarij: quia pauci aduertūt: vt
in pascuis: aqueductus: iurisditionib⁹ piscā
di. Et no. ſm Inno. q istud tēpus īcipit cur
rere ex quo quis cepit illo vti nō vi nec clam
nec precario sciente illo cui fit preiudiciū 7 ñ
contradicēte. Quartū in negatiuis: puta al
tius nō tollēdi requirit ꝓhibitio: no. glo. in
l. qui luminib⁹. ff. de serui. vrba. predi. 7 pro
hibitio debet eē ex parte pretendētis seruitu
tem. Quintū q sit dn̄s fundi: cuius seruit⁹
est acquirenda. quod nota.

12 ¶ Que sūt que p̄scribi non pñt. R. 16. Pri
mo cōtra peccata de iure canonico 7 in foro
aīe: imo diuturnitas auget. c. cū haberet. d
eo qui du. quā pol. p adul. 7. c. nō satis. 7 cuz
in ecclesie. d simonia. De iure ciuili ꝟo si pec
catū est momētaneū: tūc lapsus tēporis al
leuiat pnā in. l. si diuturno tēpore. ff. de pe.
7 q̄nq ex toto tollit. Unde coiter doc. 7 seq̄
tur Pa. in. c. cū haberet. dicunt q aduersus
quodlibet crimē regularit procedit prescri
ptio. x. annorū: vt post lapsuz quis nequeat
accusari. 7 in. l. adulter. ff. de adulte. dicitur
q post quinquēniū nō pōt q̄s accusare adul
teriū nisi in duob⁹ casib⁹. vide gl. d. l. adult

¶ Secundo cōtra obedientiam: visitatio
nez: 7 ꝓcurationē: que debetur rōne visita
tionis. c. cū nō liceat. eo. cū similibus.

¶ Tertio ecclie: loca religiosa: nec ñ ius de
cime: p̄mitie: vel oblationis: 7 oīa alia iura
spiritualia nō possunt p̄scribi a laicis q2 illa
possidere non pñt: vt in. c causa z. eo. etiā z si
mille anni trāsierūt: vt. s. dixi ſm Jo. an. in
c. z. de p̄ben. li. 6. Ab eis autē a quibus pos
sideri possunt bene prescribuntur: vt in. c. ad
aures. eodem.

¶ Quarto annexa spūalibus: vt ius patro
natus similit p̄scribi nō pñt a laicis. Dicit tñ
Pa. in. d. c. ad aures. q papa posset concede
re ꝑuilegiū laicis vt possiderēt spūalia aliq:
quia pōt dare potestatē eis excōmunicandi:
7 sic tūc p̄scribere possent que possidere pñt.
Limita istud ad laicos seculares: quia laici
cōuersi lz nō debeant: tñ pñt tractare spūa
lia cū clericis 7 p̄scribere. vide tex. iūcta glo.
in. c. ex eo. de elec. li. 6.

¶ Quinto nō pōt prescribi limes vel quod
adheret limitib⁹ ep̄atuuz ꝓuinciarū vl pa
rochiaruz. 16. q. 3. lz inter. de paro. sup eo.
Ratio ne termini confundant prouinciarū
vel parochiarum.

¶ Sexto liber homo ꝓ seruo possessus nō
pōt p̄scribi. 16. q. 3. §. pōt.

¶ Septimo publice fūctiones agrorū. i. p̄e
siones non pñt a colono p̄scribi: nec fundus
quē colit. d. §. pōt. C. de prescri. 30. vel. 40.
an. l. male agitur.

¶ Octauo via publica nō pōt p̄scribi ex nō
vsu ꝑpli. l. viam. ff. de via publica.

¶ Nono aqueductus ad publicū vsuz ciui
tatis 7 alia iura ciuitatis ad publicū vsuz de
stinata p̄scribi nō pñt. C. de aq̄duc. l. diligēt.

¶ Decimo reseruata p̄ncipi in signū subie
ctionis: vt tributū 7 similia prescribi nō pñt
vt. l. cōprit serenitas nr̄a. C. de p̄scri. 30. an.
facit qd nō. in. c. cū nō liceat. eo.

¶ Undecimo res quā lex vel canon aliena
ri ꝓhibet nō p̄scribit: sic tñ distingue ſm Pa.
in. d. c. cū nō liceat. q aut lex ꝓhibet alienati
onē: q2 eius rei nō ē cōmertiū: nec pōt posses
sio haberi: vt in rebus sacris: 7 sic nō valet p̄
scriptō. Aut ꝓhibet alienationē simpliciter
fauore ipsius rei. Exēpluz in fundo dotali 7

sic p̄scriptio non pōt incboari.l.si fundū. ff.
de fun.dota.glo.⁊ Bar.i.l.z.C.de vsuca.
pro emptore. Sed si erat incboata anteq̄ ta
lis eēt dotalis fund⁹ ⁊ h⁹ mōi.sup qua se fun
dat ius: tunc nō ipedit̄ vsucapio.tex.ē in.d.
l.si fundū. Idē dicendū qn̄ res p̄uenit ad p̄/
sonā priuilegiatā contra quā nō posset pre/
scribi: vt no. Jo.an.i.c.vnico.ð iure patro.
li.6. Aut lex probibet alienationē nō simpli
citer sed sine certa solēnitate: vt in rebus mi
norum ⁊ ecclesie: tunc data bona fide ⁊ ex/
cluso errore iuris p̄cedit prescriptio si babet
comitantia alia: puta emi a minore quē cre/
debā maiorē. vel rē a prelato: sed putabā ca/
pitulū consensisse: ⁊ h⁹ mōi: secus si errabā ī
iure credēs q̄ p̄lat⁹ sine capitulo posset vel
minor sine decreto: ⁊ sic intellige glo.in.c.z.
de bis que fi.a prela.⁊ tex.iūcta glo.in.c.j.
de re.ec.nō alie.li.6.

¶ Quid si ē probibita alienatio p̄ deffictū
R.idē dicendū sicut de probibita a lege.s.
q̄ vsucapio nō pōt.tex.est in.d.l.z.⁊ ibi gl.
⁊ Bar. Et bec intellige qn̄ p̄dicta probibi/
tio fit ex causa p̄ testatorē.sine causa eni nō
valet.vt legit̄ ⁊ nō.in.l.fili⁹.§.diu.ff.ð le.
j.⁊ ibi per Bar.plene.

¶ Utrū similiter sit dicenduʒ qn̄ res p̄ pa/
ctū probibita est alienari: puta cū res ē obli/
gata ⁊ obligans apposuit pactuʒ: vt illa res
interim nō alienetur ⁊ ipedit̄ dn̄ij trāslatio:
vt in.l.si creditor.§.vlti.ff.de distra.pigno.
R.q̄ sic: quia nō currit p̄scriptio: vt notat
Bar.in.l.vbi lex.ff.de vsuca.Pa.tn̄ in.d.c.
cū nō liceat.tenet q̄ currat p̄scriptio: ⁊ cre/
do veri⁹ si ali⁹ a p̄dictis ꝯbētib⁹ p̄scribat.

¶ Duodecimo res q̄ tenet̄ p̄cario noie: q̄a
non ipse sed dn̄s possidet.l.certe.§.is qui ro
gauit.ff.de p̄cario. Idē de colono ea.rōne.
l.male agitur.C.de p̄scri.30.an. Ideʒ de eo
q̄ possidet noie alieno ea.rōe.c.cū venissent.
de resti.spo. Idē de pignore quod nō potest
prescribi a creditore ⁊ vsufructuario: q̄r cen
sentur in mala fide. Dicit tn̄ Pa.in.d.c.cū
nō liceat.lʒ colonus ⁊ tenēs p̄cario noie ⁊ q̄
possidet alieno noie non possint ipsi p̄scribe/
re tales res: tn̄ si colonus vēdit alteri: ⁊ qui
emit bona fide p̄scribit: sed dn̄s petit restitu
tionē in integrū si ignorauit ex clausula ge/
nerali.l.j.ff.ex qui.cau.ma.s̄m Spe.co.tit.
⁊ placet p̄ ea q̄.j.dicā: lʒ Bar.in.l.cū solus
ff.de vsuca.aliter sentiat.

¶ Tertiodecio res ēpta a p̄digo vl luxuri 26
oso aut lusore alienante. Distinguit tamen
Pa.in.c.si diligenti.eo.q̄ aut talib⁹ est int̄/
dicta administratio: ⁊ sic nō valet cōtract⁹:
nec infertur vsucapiēdi conditio: vt.l.q̄ fun
duʒ.§.qui sciens.ff.pro empto. Aut nō ē in
terdicta administratō bonoꝝ ⁊ tūc aut igno
rabat q̄ in malū vsū volebat cōsumere: ⁊ sic
pōt vsucapere: q̄r ē bone fidei: vt i.l.si quis
cū sciret.ff.p̄ empto. Si v̄o sciebat q̄ i ma/
lū vsuʒ volebat expendere preciū: sic nō va/
let vsucap̄e: vt in.d.l.si quis cuʒ sciret.⁊ est
tex.nō.in.l.si v̄o nō remunerādi cā.§.si ado/
lescēs.luxuriosus mandat tibi vt p̄ meretri
ce fideiubeas: idēq̄ tu sciēs mandatū suscep̄e
ris: nō babebis mandati actionē: quod sil̄e ē
quasi p̄dituro pecuniā sciens credideris. Sʒ
⁊ si vlterius directe mandaueri tibi vt mere
trici pecuniā credas nō obligabit̄ mandati:
quasi aduersus bone fidei mandatū sit h̄ tex.
ff.mandati. Nec obstat.l.affectionis.ff.ð do
natio.quia ego intelligo ante factuʒ nō va/
lere in ista lege: valeret post factū fornicati/
onis: soluendo: banc decisionē posuit Bar.
in dicta.l.si quis cū sciret: ⁊ s̄m banc limita/
rem ego.l.fina.ff.de alea.vbi valet contra/
ctus venditionis factus alteri a collusore.s.
veruʒ quando non putabat preciuʒ in ludo
velle cōsumere: al's talis emptor nō poterit
prescribere. Multo minus valet contractus
factus in ludo a collusore: vnde nec tenet vē/
ditio: nec tenetur emptor de euictione cuʒ si
mul delinquant.l.fi.§.j.ff.qua.re.ac.nō da.
⁊ per consequens cū sit in mala fide: ⁊ contra
ctus sit probibitus a iure nō poterit prescri/
bere.quod nota bene.

¶ Quartodecimo res ignorātis nō potest 27
prescribi.ita tenet do.Pe.de p̄usio tractatu
de canonica portiōe episcopi.c.z.allegat.l.
cum sex.ff.de edil̄.edic.cum cōcordan.in gl.
ibidem. Unde cōcludit q̄ quādo quis igno
rat babitu et actu ius sibi competere: puta
quia ignorat legatum sibi factum: ex quo re
sultat sibi ius agendi: et sic nō currit prescri
ptio. Item quando quis ignorat actu: sed nō
babitu sic etiā nō currit: puta collator scit se
babere ius ꝯferēdi b̄n̄ficiuʒ ſ ignorat factū:

ex quo resultat sibi ius agēdi. s. actū vacationis: et sic nō currit prescriptio. c. quia diuersitatē. de cōces. prebē. c. lr̄as. de sup. negli. p̄. Pa. po in. d. c. vigilāti. dicit q contra ignorantē et absentē currit prescriptio: nisi ignorans vel absens possideat ciuilit: qr tūc nō currit prescriptio: vt in. l. male agit. C. de p̄scriptio. 40. an. Ex quo infert q si me absente aut ignorāte ingredit qs possessionē meā nō incipit tūc p̄scriptio lz fuerit igressus bona fide: qr p hūc ingressuz nō pdo possessionē: vt in. l. si id quod. ff. de acqui. pos. s añq̄ incipiat prescribere: oportet prius pdam possessionē: puta qr sciēs aliū ingressū suspicer me posse repelli: vt in. d. l. si id quod. et ab eo tēpore incipit currere prescriptio et nō prius vt no. Dy. in regula: sine possessione. li. 6. et sentit glo. et apti9 Bar. in. l. j. C. de ser. fugi. Addit tñ q vbi ignorās nō possidet: lz currat prescriptō: tñ si ignorātia fuit ex iusta cā vel pbabilis q tūc subuenit. ar. c. cū illorū. de sen. ex. et hec subuētio erit q restituet i integrū: vt voluit Bar. in. l. j. §. si qs aūt. ff. d actu iti. q pua. facit glo. in. l. j. C. de pa. po. et tex. optimus i. l. antepe. ff. de acq. here. sed magis mihi placet opi. Pe. Ubi tñ ignorantia nō est crassa vel supina. Incorpalia po non pñt q̄si possideri nisi sciēte eo q possidet pri9. Et data eius ignorātia nō pñt prescribi. l. z. C. de serui. et aqua. no. Inno. in. c. bone. el. z. de po. prela.

28 ¶ Quitodecio: res excoīcati vt dicit Pa. in. c. j. eo. qr cū sit ipeditus a lege nō dz cōtra eū currere prescriptio. l. fi. in. fi. C. de anna. excep. Quod limito verū in eo qui nō ē i mora ptēde absolutiōis. Secus si eēt in mora: quia tunc impedimentum orit ex culpa sua: et ideo curreret.

29 ¶ Sextodecimo res furtiue vel vi possesse nec etiā ea que ex ipsis nascunt: vt insti. de vsucapio. §. furtiue. de quo dic vt. j. §. 44.

30 ¶ Que sūt tēpora in qbus p̄scriptio nō currit s dormit. R. Pa. i. c. ex trāsmissa. eo. q nouē tēpora Primū tēp9 hostilitatis et vbi ius nō reddit. sed hoc limitat Inno. in. d. c. qñ pp̄t guerrā: et h9modi actor agere voluit sed non potuit: qr nō erat qui ius redderet. l. sed si per p̄torez. §. si ferie. ff. ex qui. ca. ma. et propt hoc dicit Bar. in. l. de etate. ff. ad trebel q citatus tēpore pestis habet iustā causā non cōparēdi allegat. c. ad supplicationē de renūciatio. facit glo. in. c. si po. de iureiurā. Et iō dicit idē Bar. in. l. naturaliter. ff. de vsuca. q tēpore pestilētie nō currit p̄scriptio vbi quis fugit ex tali timore aut certe erit iusta causa petēdi restitutionē in integrum: ex clausula generali. Et idem dic de omni alia iusta causa que ipdit ne quis rē suam petat. l. quod quidē. ff. ex qui. ca. ma. Secūdū tempus est quādo ecclesia nullū habet prelatum seu habet inutilē ad agendū: vtputa quia est excōmunicatus: suspensus: vel captiu9. c. qa diuersitatē. de cōces. prebē. 16. q. 3. c. j. d ele. quia diligentia. aut ē dilapidator aut male alienans prelat9: vt in. c. si sacerdotes. i 6. q. 3. et quod no. in. c. j. de in inte. resti. li. 6. Nā toto tēpore prelati male alienātis nō currit Tertiū tēpus quādo quis d iure impeditur agere sicut filiusfamilias: vt. l. j. in fi. C. d anna. excep. et in vxore viuēte marito respectu rerum dotalium. l. in rebus. C. de iure dot. Itez in pupillo durāte etate pupillari. l. sicut vltra mediū. C. de prescriptio. 30. anno. Quartū tēpus est scismatis quo ad ecclesiaz romanā: vt in. c. cū nobis. eodē titu. Quintum tēpus conditionis: quia res sub conditione nō prescribit. l. cuz notissimi. §. sed illud C. de prescripti. 30. annoruz. quia nulla currit mora. Sextuz tempus feriaruz repentinarū: quia precaueri nō possunt: vt dicitur in dicto. §. si ferie. Quidā tamē dicūt q currit sed indulgetur restitutio. Septimū tempus absentie rei publice causa. Limitat tñ Inno. istud cuz precedēti quādo prescriptio fuit cōpleta tēpore feriarum: aut absentie: vel paruz post. Secus si post magnuz tempus: quia tūc nō datur restitutio. facit. l. ab hostibus. §. sed quod simpliciter. ff. ex quib9 cau. ma. et satis placet: lz alij teneant indistincte nō currere. Octauū tēpus ē furie vel pdigalitatis s̄m Jo. an. in additōib9 ad Spe. eo. ti. Nonū est iacētis hereditatis et nō stat per heredē quin eaz capiat: sed aliquo mō est impeditus s̄m Pa. in. c. de quarta. de p̄scri. sed do. Anto. ibidē tenet q currit: sed restituet ex generali clausula.

¶ Sed quero an in prefatis casibus ita dormiat et impediat prescriptio q nō sit opus petere restitutōnē. R. diuersa fuit opi. legistarū in. l. senatus. ff. de offi. presi. et canonista-

rũ in.c.ex trãsmissa.eo.sed mihi placet opi. Inno. ꝙ ipedit ipso iure nec ē necessariũ pe tere restitutionē: nisi solũ in tpe absentie et feriarũ pōt dici cũ sili rōne tēpus pdigalita tis etiã: ⁊ sic illa tpa subducũt de medio pre scriptionis: rō sua q̃re nō currit est q꞉ pscri ptio est odiosa: vt pꝫ ex eo qd̄ legit ⁊ no. i.c. vigilantie eo. Ergo nō est laxanda.

¶ Quantũ tēpꝰ reqrit in pscriptione. R. ꝙ diuersimode fm ꝙ a diuersis ⁊ cōtra di uersa fit prescriptio.

¶ Cōtra ecclesiã romanã nō currit minor ꝙ̃ centenaria: intellige in his q̃ spectãt pnci paliter nō secũdario ad ipsã fm glo. in.c.ad audiẽtiã eo. Añ dic ꝙ generalit oia q̃ ime diate ptinent ad dispositionẽ pape gaudent puilegio: vt ē ecclesia lateranẽsis: ⁊ res ipsiꝰ ⁊ exẽptio cōtra quã nō currit minor prescri ptio ꝙ̃ cẽtenaria. Ita tenet Jo.an.in regu la scienti. li.6.in mercu. ⁊ qd̄ no. Pau.i cle. frequẽs.de exce. prela. ⁊ Pa.i.d.c.ad audi entiã. Fallit hoc in casu.c.2.§.i.eo.li.6. vbi catholici prescribũt ꝯ ecclesiã romanã bona hereticorũ q̃ ignorabant in vita ꝙ eẽnt he retici. si p.40.ãnos bona fide ea possederũt nec in isto casu poterit romana ecclia petere restitutionē: vt in.d.c.2.patet. vbi phibet oẽm molestiã post prescriptionē.

¶ Cōtra ecclesiã inferiorē a romana: siue fiat pscriptio a priuato vel ab alia ecclia si ē in mobilibꝰ: vel iuribꝰ habẽtibus continuã causam sic requirit quadragenaria annoꝝ prescriptio: vt in.c.de quarta eo. ⁊ in.c.i.eo li.6. nec requirit titulus i hac quadragena ria prescriptōe: sed sufficit bona fides nisi sit ꝯtra ius cōe: q꞉ sic requirit titulꝰ verꝰ vł pu tatiue verus.c.si diligẽti.eo.ti. Si vo ē i mo bilibus: sic fm Pa.in.c.cum dilecta. de con fir. vti. vł inuti. nō habet locũ vsucapio trie nalis cōtra ecclesiã romanã: sed cōtra alias ecclesias credo ꝙ habeat locũ: nisi i rebꝰ que alienari nō possunt sine debita solẽnitate. de quibus. s. Alienatio. §.5. ⁊ quatuor. §. se quẽtibꝰ. Et ꝙ prescribat hẽs in auctẽ. quas actiones posita.16.q.3.§.fi.

¶ Quid si laicus habet rem coẽm cũ ecclia ⁊ indiuisibilē. R. Pa.in.d.c.de quarta ꝙ requirit quadragenaria pscriptio ꝓpter ec clesiã.ar.l.si coẽm.ff.queadmodũ frui.ami. Jo.an.i.c.vnico. de iure patro.i nouella di cit ꝙ vbi ius ecclie pōt remanere illesũ pscri ptio cois ꝯ laicũ sufficeret: qd̄ no.in.c.ad au dientiã.eo. ⁊.16.q.4.nolumus.

¶ Sed nũqd requirit quadragenaria i re que deuenit ad ecclesiã que cũ esset laici ince pit ab aliq̃ prescribi. R. Pa.in.d.c.de q̃rta cōmunior ⁊ verior opi.est ꝙ nō: sed p prete rito vtet puilegio puati ⁊ p futuro tpe pui legio suo ar.in.l.fiscꝰ.la.i.ff.de iu.fisci. ⁊ id si ꝯ puatũ pñtē currerũt.5.ãni añq̃ veniret ad ecclesiã sufficient postea.20.postq̃ venit ad ecclesiã. Et idē dic in similibꝰ puilegiatis facit autẽ.si quis.C.de prescri.lō.tẽpo. ⁊ sic i isto casu mutat prescriptionē.

¶ Utrũ prescriptōes iudiciales currãt cō tra ecclesiã. R. Pa.in.c.fi.de in inte.resti. ꝙ sic: vt sũt ꝙ post decẽdiũ non appelletur: ⁊ hmōi: sed restituit sicut ⁊ minor iure spãli vt in.d.c.fi. ⁊.l.i.C.si sepius.in inte.re.fue. po. ⁊ ibi sequitur Bar. 37

¶ Utrũ res patrimoniales clericorũ gau deant isto priuilegio quadragenario. R. ꝙ nō sed prescribũt coi spatio: sicut alie laicoꝝ tenet glo. in.c. possessiones.16.q.4. ⁊ in.c. q̃q̃.de censi.li.6. ⁊ Spe.in ti.de resti.in in te.tenet ꝙ non pōt restitutionē petere si fuit lesus in talibus bonis sicut facit i lesione i re bus ecclesie: ⁊ iura que dicũt ꝙ bona clerico rũ gaudent eodē puilegio sicut bona ecclesie dicit ꝙ intelligunt quo ad defensionē: alle gat.c.ecclesiarũ seruos.12.q.2. facit qd̄ di cit Pe. ⁊ Abbas in.c.cũ sit.de fo.cōpe. ꝙ. s. raptores prefatorũ bonoꝝ non conueniunt corã iudice ecclesiastico: q꞉ priuilegiũ nō de bet extẽdi: nisi in casibꝰ iure expressis: ⁊ ideꝫ ꝯcludit do. Anto. nisi sit eadē oino rō cũ ex pressis a iure. qd̄ nota. 38

¶ Quid de legatis ad pias cãs. R. ꝙ solũ modo habebit locũ prescriptio.40.ãnoꝝ fm glo. no. in autẽ.de eccle.titu.§.p temporali bus. ⁊ in.c.fi.16.q.3. 39

¶ Contra hospitalia ⁊ alia pia loca reqrit 40.annoꝝ sicut ꝯ ecclesiã: vt est tex.nō.in.l. oia puilegia.C.de epi. ⁊ cle.no. Jo.an.in.c 2.de resti.in inte.li.6. 40

¶ Contra principẽ distinguit Pa.in.c.cũ nobis.eo.ti. sic: aut sũt bona reseruata pnci pi in signũ singularis priuilegij vł dominij vt legitimare spurios: creare notarios: exi gere vectigalia: ⁊ pedagia ⁊ huiusmōi: ⁊ sic 41

requirit scia pncipis 7 tãtũ tẽpus de cui⁹ initio memoria hominũ nõ existat: vt est tex. in.c. sup quibusdã. de ver. si. 7 per Bar. i l. cũctos pplos. C. de sũ. tri. 7. l. si publicanus ff. de publi. 7 in. l. i. ff. de aqua plu. ar. Aut sunt bona parit possedibilia: 7 si ista sũt pncipi incorporata requirit spatiũ. 40. annoꝝ vt in. d. l. cõpit serenitas nr̃a. 7 sic procedit glo. in. §. fisci. insti. de vsuca. Si vero nõ sũt incorporata sed dũtaxat delata tãq̃ vacantia: seu ex cã publicata: 7 tunc in bonis delatis ꝓpter vectigal nõ solutũ sufficit tẽp⁹. 5. annoꝝ: vt. l. 2. C. de aposta. In alijs vero si pcessit denũciatio sufficit tẽpus. 4. annorũ vt. l. intra. 4. ff. de diuer. 7 tẽ. pscrip. Si vero denũciatio nõ interuenit: 7 sic si habuit bonã fidẽ tm̃ requirit tẽpus. 20. annoꝝ. l. i oibus. ff. de diuer. 7 tẽ. pscri. Si aũt vltra bonã fidẽ habuit titulũ sic sufficit tẽpus. x. annorũ: sic loquitur l. cũ̃quis. ff. de vsuca. 7 nõ. Bar. in. d. l. in omnib⁹. Contra quoscũq̃ alios a pdictis distinguo. Aut sum⁹ i actionibus psonalib⁹ 7 sic requirit spatiũ. 30. annorũ. Qd limitat Pa. in. c. in cã. de cã pos. 7 ꝓprie. verũ qñ cõcurrit sola patiẽtia. Sec⁹ si cũ patientia interuenisset aliud: vt est tex. in. l. ꝓcula. ff. de ꝓba. vbi ex taciturnitate lõgi tẽporis psumit dimissum fideicõmissum debitũ si sepi⁹ de alijs habita rõne nõ sit habita de fideicõmisso mẽtio. Aut sum⁹ i reb⁹ imobilib⁹: 7 sic si possidet cũ titulo requirit spatiũ. x. ãnoꝝ inter pñtes cõtinue: 7 p. 20. inter absentes. 7. l. fi. C. de pscri. lon. tẽ. Si vero parti fuit psens ptim absens duplicabit temp⁹ absentie solũ. aut. q si quis quib⁹dã C. de pscri. lon. tem. Sine titulo p. 30. ãnos cũ bona fide 7 reliq̃s pscribit: vt in. c. scõrũ. eo. ti. 16. q. 3. §. potest. 7. l. si quis emptionis C. de pscri. 30. annoꝝ. Aut sumus in seruitutib⁹: 7 tũc si hñt cãm cõtinuã vl q̃si regulariter pscribit lõgo tpe. s. x. ãnoꝝ int pñtes 7. xx. inter absentes sicut imobilia. tex. est i. l. fi. C. de pscri. lõ. tẽ. 7 i. l. 2. C. d hui. 7 ibi gl. 7 doc. hoc no. Si vero seruit⁹ habet cãm discontinuã: tunc regulariter nõ pscribit. vt ẽ tex. in. d. l. seruitutes. 7 ibi p doc. Fallit: primo qñ quis vsus est tãto tpe cui⁹ contrariũ memoria nõ existit. l. hoc iure. §. duct⁹ aque ff. de aqua q̃ti. 7 estiua. no. glo. 7 doc. in. d. l. seruitutes. 7 tẽp⁹ centũ ãnoꝝ est temp⁹ d cui⁹ initio nõ extat memoria: vt tenet do. Ant. in. c. veniẽs. de testi. 7 Cardi. in. c. si diligẽti. de pscri. Itẽ. 2. qñ habuit titulũ cõcessionis a dño q2 pscribet in. x. annis inter pñtes 7. xx. inter absentes. ita no. glo. in. d. l. huitutes. Siliter 7. 3. pscribit qñ habuit vel titulũ a tertio q2 p. x. inter psentes: 7. xx. int absentes p tex. in. l. fi. in fi. ff. de pscri. lõ. tẽ. fm Pau. de castro. in. d. l. seruitutes. Aduerte q est differẽtia inter pscribẽdo rusticanã et vrbanã seruitutẽ: q2 rusticana perdit p nõ vsum: sed vrbana nõ nisi ali⁹ simul vsucapiat libertatẽ puta habeo fenestras quas licz obstruã nõ pdo ius sed si alius p idẽ tẽp⁹ altius eleuauit murũ suũ sic amitto. hec ꝓbat in. l. hec aũt iura. ff. de serui. vrba. pdioꝝ q̃d aũt sit seruit⁹ vrbana 7 rusticana vide seruitus. in pn. Et nota q tunc seruit⁹ dicit habere causam cõtinuã vel perpetuã qñ ẽ in vsu actualiter 7 potẽtialiter: vt seruit⁹ aque ductus: 7 seruit⁹ alti⁹ nõ tollẽdi 7 siles: rõ quia licz a principio requirat factũ hoĩs non tñ semp q2 postq̃ aqua est deriuata in canale facto nature cõtinuat: 7 p seipsã semp fluit 7 in seruitute tigni iniũcti vel oneris ferẽdi q postq̃ semel est imissuz ptinuat. Aliqñ vero dr̃ habere cãm q̃si ptinuã vel q̃si ppetuã qñ ppetuo seu cõtinuo potẽtialiter sed non actualiter ẽ in vsu: vt est seruit⁹ stillicidij vl duct⁹ aq̃ ex celo cadentis. rõ q2 licz nõ sp exerceat actu tñ apta nata sp exerceri sine facto hoĩs: q2 cũ pluit stillicidiũ est sp aptũ recipe aquã sine facto hoĩs postq̃ stillicidiũ ẽ Aliqñ seruit⁹ dr̃ habere causaz discõtinuã qñ nõ est sp in vsu actualit nec potẽtialiter: sed necessario reqrit factũ hoĩs qd nõ pot eẽ cõtinuũ: vt est seruit⁹ itineris vie 7 similiũ: hec no. p glo. 7 doc. in. l. seruitutes. la. 2 ff. seruitu. 7 in. l. foramen. ff. de serui. vrba. p. Aduerte hic q2 in seruitute q̃amittit per nõ vsũ si habet solũ interualla dierũ vl noctiũ tm̃: vel breuioris spatij pscribit per. x. annos inter psentes 7. xx. inter absentes. Si aũt habeat interualla annoꝝ vel mẽsiũ reqrit tẽp⁹ duplicatũ quo ad psentes: videlicet xx. ãnoꝝ: sed quo ad absentes aliq̃ tenẽt silit .s. q. 40. Sed credo q nõ duplicat fm Jo. glo. i. l. fi. C. de seruitu. quẽ sequũt coit glo. Accursij. Bar. 7 Bal. 7 doc. ibidẽ. 7 Inn. in. d. c. de. 4. q2 p vltima opinione hec ponit q̃ est sua iuxta glo. no. in. l. q̃ filiũ. §. sabin⁹. ff. ad trebel. vbi d2 q vltima opi. in dubio ẽ

tenēda. Item dicta duplicatio nō habet locū in pscriptiōe .30. vel .40. annoꝝ: nec i prestatōe ānua: vt vult gl. i. l. cū notissimi. §. fi. C. de pscri. 30. annoꝝ. ⁊ dr̄ habere interualla dieꝝ vl' noctiū qn̄ alt'nis dieb⁹: vel die seu nocte mihi licet: ⁊ tibi altero die. ⁊c. Tēpus vo annoꝝ vel mēsiū qn̄ de qnquēnio in qnquēniū: vel de anno qlibet vna die vl' pluribus licȝ ducere aquā. Aut sum⁹ in seruitute que debet a re psone: vt vsusfructus: vsus: iurisditio: ⁊ hmōi: q licȝ reqrāt factū hois: tn̄ nō dicunt h're cām discōtinuā: qꝛ aīo possideri pn̄t q̄ cōtinuus est: licȝ act⁹ homis sit discōtinuus: nō sic i seruitute q̄ a re rei debetur: cū res aiuȝ nō habeat. Iste huitutes q̄ q̄ debent a re psone longo tpe pscribūt cum titulo tn̄ vero: qꝛ hȝ silitudinē cum dn̄io qd longo tpe nō pscribit sine titulo: vt est casus i. l. vltima i fi. C. d pscri. lō. tē. Et itellige de titulo habito a nō dn̄o: qꝛ si a dn̄o n̄ oȝ pscribere. Aut sum⁹ in seruitute psonali q̄ psone a psona debet: ⁊ sic pscribit aliqn̄ qnquēnio qn̄. s. pater tpe mortis gessit se p libero non in fuga nec latitās sed in bona fide: sic p⁹ qnquēniū elapsū in quo nō est passus fili⁹ controuersiā stat⁹ efficitur liber. no. Pa. in c. licȝ. de cōiugio seruo. In psona vo ppria requirit tēp⁹. 20. ānorū cū bona fide: nec reqrit titul⁹ fauore libertatis. vt in. l. 2. C. de prescri. lō. tē. Als seruit⁹ ois psonalis cū sit cōtinua ppter aiuȝ q̄ nō pōt eē in seruitute reali sine titulo reqrit tēp⁹ longissimū. s. 30. ānoꝝ: vt no. Cy. in. l. 2. C. de serui. ⁊ aqua. cū titulo vo p. x. inter psentes ⁊c. Aut sum⁹ in debitis legatis aut stipulationibus: ⁊ sic h'm Bar. in. l. cū notissimi. C. de pscrip. 30. annoꝝ si obligatio sit de pn̄ti: licȝ exactio sit dilata in diē: sicut cū testatoꝛ legat cētū alicui ita q tradant sibi. x. oī anno solū: sic vnica pscriptiōe tollet: ⁊ per spatiū illud q̄ alieres. ar. l. senat⁹. §. fi. ff. de dona. cā mor. ⁊ c. de quarta. eo. ti. vbi vnica pscriptiōe q̄dragenaria tollit quarta debita epō q̄ coīe soluit oī anno: qꝛ obligatio ē de pn̄ti orta: licȝ exactio sit dilata. Si vo obligatio sit i diē: vt in legato simplicit' facto vt annuatī det aliqd qꝛ tot sūt legata quot annue pstationes. d. l. senat⁹. in fi. ⁊ sic nō currit pscriptio nisi a die extātis obligatōis: ⁊ sic oportet tot sint pscriptōes quot legata. Sed aduerte q

si heres testatoris scit se teneri: vt coīter psumit vt no. in. l. qui rome. §. duo frēs. ff. de ver. ob. nullo tpe pōt prescribere h'm Pe. de pusio tractatu de canonica portōe epī: qꝛ habet malā fidē. Idē dic de quocūq debitore vt no. Ange. in. l. qui sequit. §. si viaȝ. ff. de vsuca. ⁊ dicit q hoc coīter tenet ꝯ Bar. etiā si statuto caueat vt pscriberet. ⁊ hoc seqtur Io. an. in. c. 2. de excep. li. 6. Host. in. c. p tuas. de dona. ⁊ Car. in. c. vigilāti. eo. ti. ⁊ est glo. no. i auḡ. vt ecclīa romana cētū an. ha. pre. q̄ dicit q tale statutū eēt iniquū psidiū ⁊ seqt Bal. in. c. si qs p. 30. si de feu. fuerit cōtrouer. vbi dicit q prescribēs scient debitū sp poterit renūciari. Sec⁹ eēt si ignorabat pbabiliter: sic pscriberet etiā q̄ ad ꝯsciam: vt voluit Inno. in. c. cura. de iure patro. ⁊ i. c. qꝛ pleriq. de imu. eccle. Pa. tn̄ in. c. fi. de prescri. distinguit: q aut debitoꝛ nō tenebat offerre ita q cessando a solutiōe nō fuit i culpa ⁊ sic pscribet: qꝛ non est in mala fide eo q potuit cogitare q voluit donare vel relaxare: ⁊ qn̄ tenet offerre: vide bonū tex. cū glo. in. l. itē illa. ff. de ꝯsti. pecu. ⁊ pleni⁹ p Bar. ⁊ me. s. Obligatio. §. 8. Si aūt tenebat offerre: sic nō pscribet qꝛ ē i mala fide. Aut sumus i actionib⁹ ⁊ exceptiōib⁹ ⁊ cū varie sint vario mō pscribunt: puta exceptio de nō numerata pecunia post biēniū nō pōt opponi. l. in cōtractib⁹. C. de nō nume. pecu. repetitio debitorū in alea nō prescribit nisi p. 50. annos: vt i. l. alearū ludos. ff. de aleato. ⁊ hui⁹ modi: q̄ multe sūt q̄ h'm Pa. in. c. cum cā. de empt. ⁊ ven. etiā currūt ꝯ ecclīam h'm spatiū decretū a iure ciuili a q̄ sūt iuente: nec expectat spatiū. 40. ānoꝝ. Aduerte etiā hȝ Bar in. l. si ab hostib⁹. C. in quib⁹ ca. i inte. resti. nō ē ne. q actiōes ptorie rei persecutorie sūt perpetue: nisi dent ꝯ ius ciuile: puta reddibitoria: qꝛ datur ꝯ ꝯtractū validū de iure ciuili: ideo finit anno. Sec⁹ si ꝯ ꝯtractū iualidū de iure ciuili: qꝛ sic ē pptua: qd nō. Item distingue qꝛ si actio est data i penā solū: sic pscribit etiā sciente debitore etiā in ꝯscia: qꝛ in penalib⁹ nō tenet in ꝯscia. iz. q. 2. fraternitas. i glo. Si vo data nō est i penā sed i satisfactionē lesi: vt actio q̄to minoris ⁊ hmōi sic data sciētia debitoris nō pscribit in conscītia quin teneat satisfacere leso. 14. q. 6. si res. Aut sum⁹ i reb⁹ mobilib⁹: ⁊ sic currit

vsucapio: ⁊ quid requirit: vide Usucapio.
§.2.⁊.3. Aduerte tñ q̃ cõtra minores non
currit vsucapio: vt no. in. l. fi. C. in quib⁹ ca.
resti. in inte. nõ ẽ neces.

43 ¶ Sed quid dicem⁹ de fundo dotali q̃ iã in/
cepꝫrat ꝑscribi añq̃ daret in dote. R. q̃ ꝑ/
scriptio nihilominꝰ curret: licz nõ potuerit i
choari postq̃ est fact⁹ dotalis. Sec⁹ erit de
pupillo alteri succedẽti ꝯ quẽ nõ currit pre
scriptio durante pupillari etate: licz antea
fui et incepta: ꝫ differt vsq̃ post pupillarẽ
etatẽ. l. fi. C. de annua prescrip.

44 ¶ Utrũ successor singularis inuasoris pre/
scribat ꝑ decẽ ãnos inť p̃ntes: ⁊. xx. inter ab
sentes. R. Pa. in. c. nihil. eo. ti. q̃ nõ quãtũ
cũq̃ habeat bonã fidẽ ꝓpť vitiũ reale qđ se
quiť quẽlibet possessorẽ. l. vitia. C. de acqui.
pos. sed oportet currat spatiũ. 30. vł. 40. an
nor: ⁊ sic bñ ꝑscribit etiã i reb⁹ inuasis vt no.
insti. de vsuca. §. furtiue. Successor ꝟo vni/
uersalis nõ ꝑscribit ꝺ iure ciuili si defũct⁹ ha
buit malã fidẽ etiã sine violentia: q2 censeť
eadẽ ꝑsona cũ defũcto. i auť. ꝺ iureiu. a mo.
presti. Dy. tñ in regula possessor. ⁊ glo. in re
gula qui in ius. li. 6. ⁊ glo. in. c. de. 4. eo. ti. ⁊
alia glo. i. c. tua. de iure patro. tenet q̃ de eq̃/
tate canonica: si ẽ bonefidei possessor ⁊ in ꝑ/
sonã suã incboat ꝑscriptionẽ ꝑscribet. Sed
Pa. post do. Anto. in. c. si diligẽti. tenet q̃
nõ prescribit. ⁊ meli⁹: q2 cũ nõ habeam⁹ ius
canonicũ ꝯtra ius ciuile expressum i hoc: nõ
debem⁹ ab ea recedere: ⁊ iura q̃ allegant lo/
quũť de singulari successore nõ de vniuersa
li. Aduerte tñ ꝫ q̃ licz mala fides defuncti
noceat heredi nõ tñ nocet emptori ab herede
ꝫm Bar. in. l. post plurib⁹. in fi. ff de vsuca.
⁊ do. Frã. de aretio. in. ꝺ. c. si diligenti.

45 ¶ Utrũ diu soluẽs indebitũ teneať p⁹ea co/
gnoscẽs indebitũ. R. q̃ nõ q̃tũcũq̃ tẽpus
defluxerit: sed põt desistere a solutione de ce/
tero. l. litibus. C. de agri. cen. ⁊ co. c. ꝑuenit.
de cẽsi. 16. q. 3. clerici. ẽ glo. 10. q. 3. c. quia.

46 ¶ Quõ interrũpiť ꝑscriptio. R. q̃ duo/
bus modis. s. naturaliť sicut qñ deficit vnũ
de substãtialib⁹ prescriptiõis: vt si ꝑdit pos
sessionẽ ⁊ h⁹mõi. Ciuiliter ꝟo ꝑdiť diuersi
mode quo ad forũ cõtẽtiosũ: de q̃ vide Pa.
in. c. illud aũt. eo. ti. sed quo ad ꝯsciam qua/
litercũq̃ q̃s cõstituať in mala fide añ cõple
tã prescriptionẽ vel vsucapionẽ q̃cũq̃ hoc
fiat sp interrũpiť: ⁊ hoc tene.

¶ Utrũ tut⁹ ꝑscriptione teneať in foro aĩe
restituere rẽ prescriptã cũ cognoscit rẽ fuis/
se alienã. R. Pa. in. c. vigilãti. eo. ti. q̃ nõ:
ex multis rõnibus. Sed melior est quã po/
nit in. c. fi. eo. ti. q2 qđ iure possideť iuste pos
sideť ⁊ si iuste hñ: ergo nõ alienũ: sed suũ: er
go nõ peccat nõ restituendo. 14. q. 4. q̃d di/
cam: ⁊ hãc opi. tenet glo. i. ꝺ. c. vigilãti. Jo
Uincẽ. Tancre. Gofre. Host. Jo. an. in re
gula possessor. li. 6. in mercurialibus. ⁊ In/
no. in. fi. eo. ti. Hugo. in. c. si virgo. 34. q. 2.
Jo. Sco. in. 4. dis. 15. dñs Anto. in. ꝺ. c. vi
gilãti. dicit se disputasse q̃ quo ad forũ aĩe
teneť. Rõ q2 cã prescribendi nõ est oĩno suf
ficiẽs quo ad equitatẽ: quo ꝟo ad forũ ꝯten
tiosum dicit nõ teneri. Alij aũt indistincte
tenẽt q̃ teneť. Sed ego teneo opini. Pa. q̃
nõ teneať nisi forte ita esset scrupulosus q̃
nõ posset deponere cõscientiã: q̃n teneať q2
sic teneretur. xi. q. 3. cui est illata. Nec obstat
rõ dñi Anto. de prescriptiõe ꝯtra eũ qui nõ
põt imputari de negligẽtia quia habet reme
diũ ꝑtẽdo restitutionẽ ex clausula generali
quã si petet in conscientia erit restituendus
Si ꝟo nõ petet nõ tenebiť restituere ꝑ nota.
ꝑ Inno. in. c. q2 pleriq̃. de imu. eccle. Itẽ q2
prescriptio de iure canonico: non solũ est in
odio negligẽtis: sed etiã ꝓpter bonũ ⁊ equũ
16. q. 3. §. põt. Unde sicut dicit Bal. in. c. si
q̃s. per. 30. si de feu. ꝯtrouer. fue. q̃ statutũ
laicorũ denegans audientiã in foro seculari
ꝓpter equũ seu bonũ publicũ valet in con/
scientia: nec habet locum denunciatio in iu/
dicio ecclesiastico: puta si statuto cauetur q̃
non soluens gabellã iustam nõ audiať: vel
instrumentũ qđ nõ reperiť registratũ in li/
bro coĩs presumiť falsũ. Idẽ dicit Bar. in
extrauagãti ad reprimẽda in ver. denũcia/
tionẽ de velleiano ⁊ macedoniano q̃ nõ va
let denunciatio in foro ecclesiastico: q2 dať
eis maxima equitate naturali: sic a fortiori
nõ habebit locũ in prescriptõe que tã a iure
ciuili q̃ canonico ꝓpter bonũ publicũ est in/
uenta ⁊ cum maxima equitate: ⁊ ideo veris
simã crede etiaz in consciẽtia opinionẽ Pa.
⁊ sequentiũ eum.

¶ Sed q̃ro qđ remediũ poterit habere ille
ꝯ quẽ est cõpleta prescriptio: ⁊ cui nulla põt
iputari negligẽtia. R. q̃ si aliquo legitimo

ipedimēto fuit detētus coiter tenēt doct. q petere poterit restitutionē i integrū vsq ad q̄tuor ānos sequētes: qui incipiūt a die scie post cessationē ipedimēti legitimi. Nō quia istud q̄drienniū nō currit ignorāti: vt in. c. .i. de resti. in inte. li. 6. in verbo. si q̄s negligēter omiserit. Ignorās eni nō negligit: vt pbatur in. c. z. iūcto. c. q2 diuersitatē. de cōcessiōe pben. Et hāc opi. tenet Io. de lign. p9 Zenze. in cle. vna. de in inte. resti. 7 Pa. i. c. audit. de resti. in inte. 7 placet mihi vt sapiat naturā ei9 in cui9 loco subrogatur. ar. c. eccl'ia. vt lite pen. q2 istud quadriēniū succedit loco āni vtilis q̄ olim cōpetebat: vt in. l. fi. C. de tēpo. 7 in inte. rest. 7 ideo a pncipio erit vtilis licz postea sit cōtinuus.

¶ Utrū eccl'ia petat restitutionē in integrum post cōpletā pscriptionē. R. coiter tenet q sic in. c. i. e. 7 glo. in. c. i. de resti. in inte. vsq ad q̄tuor ānos. vt. s. dixi de ipedimēto legitimo. 7 ad. c. sanctorum. dico q ē verū q nō datur qn̄ eccl'ia pscribit ꝯ eccl'iam vt ibi. Sitñ si velles tenere fm aliquorū opinionē q currit sp pscriptio in casib9 quib9 dixi dormire: dic q dabitur illis similiter restitutio vsq ad quadriēniū.

¶ Sed posset dicere aliq̄s ad q̄d valet prescriptio si talis ꝯ quem pscriptio pōt petere restitutionē. R. q valet ad hoc quo ad forum pscie fm Inno. in. c. q2 plerique. de imu. eccl. q nō tenet eā restituere nisi petat 7 si nō petit infra tēpus debitū iā ampli9 nō tenebitur etiā si petatur: quod nota.

¶ Utrū negligēs possit agere ꝯtra illū q̄ rē suam alienauit: postq̄ ille cui fuit alienata vsucepit rē sibi alienatā. R. q sic quia talis alienator tenet sibi ex delicto 7 sua negligētia nō fecit cessare delictū illius: de quo vide q̄ notat Bar. in. l. 3. ff. de alie. iudi. mutā. causa facta.

p Resumptio

primo ergo aliq̄d aliud a se est triplex. Prima ē iuris tm̄ q̄ est qn̄ ius sup dubio 7 verisili pſumit aliquid. Secūda est iuris 7 de iure q̄ est qn̄ ius super aliq̄ pſumit 7 vltra disponit ita eē nec posse ꝯtrariū pbari. 7 de istis hēs in glo. in. c. is q̄ de spō. 7 differt ista pſūptio secūda: a fictiōe iuris: q2 pſūptio ē sup facto dubio in q̄ ius vadit p cōiecturas pſumēdo ita esse 7 dispo nēdo q vult ita eē 7 nō posse pbare ꝯtrariū. Fictio vo est sup certo vno mō cōsistēte q̄ tamē aliter a iure eē fingit: puta certa ē lex q mulier nō est stipulata dotē sibi reddi fingit stipulationē interuenisse. l. vnica. in pnci C. de re. vxo. act. Idē in arrogato q̄ sp fingitur stipulat9. 4. ptē de bonis arrogatoris si emācipet. l. si arrogator. C. de adop. 7 hanc differētiā no. glo. in. d. l. vnica. in. §. accedit 7 sic ꝯ fictionē iuris nō pōt pbari: q2 lex ois intēdit ꝯ veritatē fingere glo. ē in. l. a diuo. pio. §. si pignora. ff. de re iudi. sed pſūptio iuris 7 d iure aliqn̄ admittit pbationē: vt no. in. d. c. is q̄ fidē. de spō. 7 in aut. sed iam necesse. C. de dona. añ nup. Tertia ē hois 7 hec triplex. Prima violēta: vt cū inuenit sol9 cū sola i loco suspecto: puta lecto 7 h9mōi. de q̄ in. c. lr̄is. 7. c. se. de presū. 32. q. i. dixit dn̄s. 7 hec valet ad pbādū oia excepto crimie maxime graui. facit. c. lr̄as. de pſū. vbi ex vehemēti pſūptione nō punit q̄s de crimine q2 i crimine debēt eē pbatiōes lumine clariores C. de pba. l. fi. 5. q. 6. epiphaniū. vn̄ ex ista iudicās pximū suū in aio solū aliq̄d delictū cōmisisse non peccat q2 licet ex tali iudicare: patet in. d. c. litteris. 7 tenet Nicho. de lira super Math. 7. c. 7 Alex. de al'. scda scde. Secūda ē pbabilis q̄ insurgit ex aliq̄b9 suspitionibus pbabilib9 7 hec facit semiplenā pbationē: 7 si quis infamat9 sit inducit purgationē. de pur. ca. c. si q̄s d gradu. 7 aliqn̄ cū vno teste vel iuramēto facit plenā pbationē. de pſū. illud. 7 i hac debem9 aspicere actū fz suā existētiā 7 nāz: vt i. c. lr̄as. 7. c. tertio loco. e. ti. nō fm accidētalia: 7 ideo male dicit glo. in. c. absit. xi. q. 3. dū dicit q vidēs clericum osculātē mulierē debet pſumere q bn̄dicat eā. Nā factū ꝯ legē nō debet pſumi nisi malū. ar. c. i. eo. 7. l. nā ludus noxi9. ff. ad. l. acq̄. sicut est talis act9 cū etiā cleric9 phibeat solus cū muliere fabulari. 8 i. dis. clericus. Et ex ista possum9 iudicare sine pctō malū q̄d videm9. sed iudicare aliud q̄d nō videm9 cui9 ista est pſumptio: ē mortale pctm̄ si pueniat ad firmā assertionē cū pertinacia fm Alex. vbi. s. veniale vo si stat in sola suspitione: 7 hec est tutior opinio q̄uis glo. in. d. c. litteris 7. d. c. si quis de gradu. videat tenere fore licitū etiā iudicare ex hac suspitiōe. Alia est temeraria q̄ surgit ex malis hoib9 vel ex ca

sis leuibus vel vbi actus pōt eque referri ad bonū sicut ad malū: ⁊ de hac loquit̄.c.estote.de reg.iur. ꝙ debem⁹ interp̄tari in meliorē partē. Vñ nota. ẜm Richo. ⁊ Alex. vbi supra ꝙ ex talib⁹ leuib⁹ signis dubitare d̄ bonitate fr̄is est pctm̄ veniale q2 ꝓcedit ex humana fragilitate: nec d̄r iudiciū ꝓprie ſ3 suspitio: sed ex talibus firmiter tenere in aīo ꝙ frater sit mal⁹ malo pctī mortalis sic est peccatū mortale: ⁊ hoc ꝓprie dicit̄ iudiciū qd̄ ē ꝯtra charitatē fraternā. Sec⁹ si iudicaret d̄ pctō veniali q2 esset veniale. Si v̄o ex talib⁹ ꝓcedit ad punitionē multo forti⁹ est mortale: ⁊ de talib⁹ intelligit̄ illud. Nolite iudicare. s. ex leuib⁹ signis. Unde hec p̄sūptio hoīs d̄r firmatio cōcept⁹ mentis ab hoīe facta ex aliquib⁹ ꝯiecturis collectis: ⁊ differt ab opinione vel suspitiōe: q2 opinio vel suspicio nō firmat ꝯceptū: vt notat Bar. in. l. admonēdi. ff. de iureiu. vt no. Pa. i. c. fi. de iureiur.

P Resumptio

secūdo ergo seipsū ẜm ꝙ accipit̄ a theologis ī. 3. di. 26. maxime a Ricar. ē duplex. Una q̄ orit̄ ex ꝓpria virtute p̄ quā q̄s audet ī op̄a excedētia ꝓpriā virtutē: sicut cū q̄s ponit se ad audiēdū cōfessiones: cū ignorās sit ad medēdū cū nesciat ad ꝯsulēdū ⁊ hmōi: vñ si ex h̄ pōt seq̄ aliqd̄ p̄iculū aīe vł corpis: vł notabile dānū ē mortale pctm̄. Sec⁹ si q̄d p̄uū malū q2 eēt veniale. Itē cū q̄s ponit se ad iudicādū q̄s n̄ pōt: vt laicus clericū: vel ad faciēdū officiū ad qd̄ nō ē ordinat⁹ ⁊ hmōi: coīter ē mortalis p̄sūptio: ⁊ hec est sp̄ēs superbie ⁊ opponit̄ magnanimitati: vt dicit ph̄us. 4. ethicor. ⁊ orit̄ ex vana gloria. Vñ Greg. 31. mora. ponit p̄sūptionē nouitatū filiā vanegl̄ie. Alia ē p̄sūptio q̄ est pctm̄ in sp̄m scm̄ que opponitur virtuti sp̄ei: ⁊ hec directe orit̄ ex supbia: ẜm Ricar. i. 3. dis. 26. q. 6. ar. i. qua q̄s talē se existimet: qd̄ de⁹ eū etiā peccātē nō excludet a sua grā: vel nō puniet: ⁊ sic p̄uipendit diuā iusticiā: ⁊ hec est graui⁹ peccatū q̄ prima. Sed graui⁹ ista est desperatio: ⁊ d̄ istis vide. s̄. Peccatū. §. 3.

P Rimas

q̄s sit. 99. di. §. i. ⁊ vide Patriarcha.

P Rimitia

ẜm Alex. i. 3. p̄te sūme est pars prima frugū dn̄o offerēda.

¶ Utrū sit de p̄cepto. R. ẜm Alex. ꝙ sic ī duob⁹ casib⁹. Prim⁹ qñ est ꝯsuetudo. Secūdus quādo ecclesie ministri indigēt ⁊ ipsas petunt. Intelligo de ministris illi⁹ eccl̄ie cui debent̄: al's sunt de consilio: sunt eni de iure naturali ⁊ diuo: ⁊ de precepto iudiciali: sicut ⁊ decime: ⁊ ẜm distinctionē. vt. s̄. Decima. §. secūdo.

¶ Cui debet̄. R. ꝙ eccl̄ie parochiali. ar. c doctos. ⁊. c. moderamine. 16. q. i.

¶ Quota pars ꝓ primitia debet dari. R. ꝙ q̄dā dicūt ꝙ ad min⁹ de. 60. vnū. Alij dicūt ꝙ in fetib⁹ sp̄ p̄mogenitū: in alijs aridis ⁊ liquidis de. 40. vnū ad plus: vel ad min⁹ de. 60. Sed placet mihi magis opi. Inno. ī c. i. de decimis. ꝙ ex q̄ nō īueni expressuȝ in iure canonico relinquit̄ in optione dantis: vt det quātū vult: nisi cōsuetudo regionis aliud inducat: ⁊ hoc tene.

P Rinceps

in sp̄ualib⁹ d̄r papa. In tēporalib⁹ v̄o īperator reges etiā ciuitatē habēt loco p̄ncipis: vt no. glo. ⁊ Cy. in. l. fi. C. de p̄scri. lon. tēpo. ⁊ Bar. in. l. hostes. ff. de captiuis. ⁊ ideo sicut scia p̄ncipis supplet defectū cuiuslibet solēnitatis: vt dicit Bal. in. l. nullus. C. ad. l. iul̄. ma. ⁊ qd̄ no. Inno. in. c. cū oporteat. de accusa. sic si fiat aliq̄d de licētia aut ꝯscia regētis ciuitatē: qd̄ verū credo in tp̄alib⁹ nō aūt in oīb⁹ sp̄ūalib⁹.

¶ Utrū p̄nceps possit alicui aufere rē suā ⁊ dare alteri. R. coīter tenet̄ ꝙ nō sine causa vide. 9. q. 3. per principalē. ⁊. C. si ꝯ ius vel pu. vtilitatē.

¶ Utrū p̄nceps obliget̄ ex ꝯtractu suo. R. sunt opiniones in. l. digna vox. C. de legib⁹ Bal. tñ de vsibus feudorū in R̄ica de natura feudi tenet ꝙ sic: vnde dicit ꝙ si p̄nceps īuestiuit aliquē de baronia vel castro ꝙ non pōt eū p̄uare sine culpa nec successores ī imperio vel regno vt extra de iudi. nouit. nec obstat ꝙ habet plenitudinē potestatis: q2 de⁹ subiecit ei leges sed nō cōtractus ex quibus obligatus est.

P Riuilegium

ꝓprie est qñ aliq̄d cōcedit̄ ꝯ iura: ⁊ sic d̄r quasi p̄uata lex: vt p3. 3. di. priuilegia. Si v̄o aliq̄d cōcedat̄ qd̄ sit p̄ter ius coē sic ꝓprie d̄r beneficiū ⁊ non priuilegiū hoc no. Pa. in. c. olim. de

verbo.signi.

¶ Quot sūt species ꝑuilegioꝝ. R. quinqꝫ. Quoddā reale: vt illud qđ ecclie dignitati: ciuitati vel alicui loco vel aliquib⁹ ꝑsonis ra tione loci vel alicui⁹ rei cōcedit: ex eo.c. cum olim.⁊.c.se.⁊ tale ē ꝑpetuū q₂ adheret rei ni si forte res perimat.25.q.2.c.i.⁊ ꝑ totū: vl nisi reuocet ex cā.c.recolētes.§.i.de sta.mo. Quoddā singularit ꝑsone vt illud qđ alicui vel aliquib⁹ ꝑsonis concedit certis ⁊ ꝓpriis noib⁹ expssis: de offi.le. volentes.⁊ tale non egredit ꝑsonā cui cōcedit nisi hoc exꝑmatur de cōces. prebē.c.cōstitut⁹.⁊ si cōcedit obtē tu dignitatis nō vtit eo si aliā dignitatē adi piscat.c.bone.§.fi.de postu.ꝑla. Quoddaꝫ est coit ꝑsonale qđ cōcedit ꝑsonis nō expssis ꝓpriis noib⁹: sicut de priuilegio minoꝝ.25. ānoꝝ.ff.đ mio.l.i.ꝑ totū. Qđdā singularit ꝑsonale ē ⁊ coit corporale: vt illud qđ alicui collegio vel vniuersitati cōcedit sic ꝙ quili bet singularit de illa vniuersitate se possit iu uare.de sen.excō.c.cōtingit.hmōi sūt ꝑuile gia ꝯcessa fratrib⁹ minorib⁹ ⁊ ꝑdicatorib⁹ Quoddā tñ coit corporale vt illud quo solū coitas nō singularis pōt se iuuare: sicut dici tur.12.q.2.q̄ manumittit: ⁊ ideo priuilegia talia dicūt corporalia q₂ cū collegio ꝑreūt sicut corp⁹ cui inherēt.

¶ Quis pōt cōcedere ꝑuilegiū. R. ꝙ papa in spūalib⁹: ⁊ iꝑator in tꝑalib⁹ regulariter ꝯcedit etiā iꝑator ꝑuilegia eccliis ⁊ clericis de imu.ec.ꝑ totū. Silr papa etiā i tꝑali bus vt no.i.c.ꝑ venerabilē.q̄ fi.sint legi. Itē epūs ⁊ supiores cū volūtate suoꝝ capitulorū eodē.cū olim.el.2.ꝭm Hos.⁊ breuit dicas qui pōt facere cōstitutionē pōt ꝑuilegiū con cedere respectu sue cōstitutionis vel rei ad se ꝑtinentis ꝭm Hosti.

¶ Quō est interꝑtadū ꝑuilegiū. R. ꝙ ꝑui legiū ꝓprie qđ est ꝯ ius debet stricte iterꝑtari vt min⁹ deroget iuri coi ꝙ possit vt.c.cū dile ct⁹.de cōsue. Vñ ꝑuilegiū q̄ dispēsat aliqs il legitim⁹ vt possit ad ordines ꝓmoueri intel ligit de minorib⁹ tm̄.vt s̄. Ordo.3.§.15. imo si nō exꝑmit cā quare ꝯcedit: aut nō sit ex certa scīa vel motu ꝓprio non ꝑsumit de voluntate ꝑncipis.l.i.C.de peti.bo.imo per iꝑortunitatē obtētū: vt.l.i.C.đ fundis limi tofis. Bal.in.c.licꝫ cām.de ꝓba.vult ꝙ po nat simul ex certa scīa ⁊ motu ꝓprio. Idem dic i rescripto qđ tollit ius tertii. Idē in ꝑui legio ad bñficia: vt in.c.ꝙuis.de ꝑben.li.6. Et hec limita nisi cōsuetudo alit interꝑtet. vt no.in.c.qđ dilectio.de ꝯsan.⁊ affi. Item nisi verba aliud exꝑmāt: q₂ nō recedim⁹ ab ipsoꝝ ꝓpria significatiōe: nisi de mēte aliter cōstet: ita no.in.c.olim.⁊ in.c.in his.de ver. sig. Aduerte hic ꝭm Pa.in.c.cū ad hec.de cle.non resi.ꝙ si ꝑuilegiū enormiter ledit ec clesiā nō valet nisi fiat mētio đ hac enormi lesione q₂ in dubio nō presumit ꝑnceps con cedere aliq̄d cū graui dispēdio alteri⁹.l.quo tiēs.C.đ ꝑci.iꝑe.offe.⁊ in.c.suggestū.đ deci. ⁊ in.l.2.§.si quis a principe.ff.ne q̄d in loco pu.ergo taciturnitas inducit surreptionē.c. postulasti.de rescri. Unde ꝑuilegiū imuni tatis ab onerib⁹ ꝑsonalibus cōcessū alicui a ꝑncipe nō liberat eū ab aliis oneribus q̄ pōt breuiter ⁊ leuiter expedire: casus in.l.decu rio fortunam.C.de decurio. Si ꝯo accipia mus ꝑuilegiū largo modo.s.p oi concessio ne que est preter ius: sic dico ꝙ latissime pri uilegiū principis est interꝑtandū i preiudi ciū ipsi⁹ cōcedētis: sed in preiudiciū aliorum debet stricte iterꝑtari.c.quia circa.de priui. in vlti.glo.⁊ per Inno.in.c.olim.de ver.sig si etiā sit cōcessum cā pietatis: vt no.Pa.in c.cum dicat.de ec.edi. In dubio tamē debet poti⁹ interꝑtari vt aliquid valeat.c.abbate. de ver.sig.⁊.l.quotiēs.ff.de ver.ob.nisi ꝑiu dicet iuri diuino vel libertati spirit⁹: vt no. Pa.in.c.licet.de regula.

¶ Sed q̄d dicem⁹ de ꝑuilegio seu grā ꝯces sa ꝑsone cū simplicit loquit. R. ꝙ intellige tur ꝭm cōditionē ꝑsone.l.si quis filio.§.irri tū.ff.de iniusto testō.c.placuit.⁊.c.sic viue. 16.q.1.⁊.l.plenū.§.2.ff.de vsu ⁊ habi.vñ di cit Bal.in.l.ex militari.ff.de testa.mili ꝙ priuilegiū cōcessū epō de celebrādo tꝑe iter dicti videt cōcessū vt possit celebrare in pon tificalib⁹ ꝭm qualitatē suā 4

¶ Quō amittit priuilegium. R.5.modis. Primo vnico actu ꝯtrario directe si fiat ab eo q̄ hꝫ ptātē renūciādi ꝑuilegio.de cōstitu. c.cū accecissent. Limita istud nisi ꝑuilegiū esset ad non faciendū: q₂ non ꝑdit vnico actu sed requirit temp⁹.40.annoꝝ in eccle siasticis: vt no.glo.⁊ doc.in.d.c.cū accessis sent. Secūdo ꝑdit spatio ānoꝝ.r.qñ datū ē ad aliq̄d faciendū: si ꝑuilegiat⁹ eo nō vtitur 5

l.i.ff.de nūdinis.quod limitat Pa.in.d.c.
cū accessissent verū qñ nō confert eccl'ie al's
secus: & maxie hoc locū habet qñ nō faciēs
pmittit facere actū cōtrariū.l.hec aūt iura
ff.de ser.vr.p̄. Tertio pdit p scdʒ puilegiū
faciēs mentionē d priori: vel si nō facit men
tonē si primū erat generale.& scdm speale.
25.q.2.p totū.de pscri.veniēs.& ibi vide qz
lōgā hʒ caudā. Quarto p renūciationē p
priā de q̄ dic vt.j.renūciatio.Quito p reuo
cationē cōcedētis.vide alios modos amittē
di in.c.suggestum.de deci.per doc.

6 ¶ Qualiter puilegiū sit exhibēdū. R.q
a locoꝝ ordinarijs reqsitis in loco cōgruo &
securo: aut aliquib' viris prudentibus & oi
suspitione carentib' deputatis p ordinarios
ad hoc tenet priuilegiat' exhibere integra
liter & clausulā de q̄ cōtrouersia est transcri
ptam.c.cū persone eo.ti.li.6.

7 ¶ Utꝝ priuilegiati socius gaudeat eodem
puilegio R. Pa.in.c.q̄ sit.de iudi.q sic qñ
priuilegiū eēt inutile priuilegiato si socij nō
gauderēt: al's nō: facit.c.lʒ.de priui.li.6.

8 ¶ Utꝝ impetrātes lr̄as familiaritatꝭ a car
dinalib' gaudeāt priuilegio familiariū. R.
Pa.in.c.cū dilecus.de cle.nō resi.q non de
bēt in aliq̄ gaudere.facit.c.si de ver.si.li.6.

9 ¶ Utꝝ priuilegiatus ex aliquo & non vtēs
eo gaudeat priuilegio.vide supra Argumē
tum.§.3

P Robatio alia euidentissima q̄ fit p priui
legia vel instrumēta indubitata sic
in simili loquit tex.in.c.Pia.de excep.li.6.
Alia euidēs & clara que fit p testes vl' facti
euidentiā de coha.cle.& muli.tua.7.2.q.i.
scelus.& in.c.3.& ibi glo. Alia min' euidēs
que fit per cōiecturas.c.afferte.de presum.
Sūt etiā versus ponētes nouē modos pba
tionū.s.Aspectus.sculptum.testis.notoria
scriptū.Jurans.confessus.psumptio.fama
probabunt.

j ¶ Utꝝ in crim'bus possit pcedi p verisimi
les psumptiones. R.q nō.sed debēt esse lu
ce clariores.l.sciāt cūcti.C.de pba.posita.2
q.8.c.i.& 5.q.6.epiphaniū.Fallit in crimi
ne simonie.c.sicut.de simo.& heret.c.contu
matia.de here.li.6.& in.l.i.C.de hereticis.

2 ¶ Utꝝ equiuoca inducāt pbationē. R.q
nō qz hoc nō probat esse qd ab hoc cōtingit
ab esse.c.2.de trasla.pla.& in.l.neqꝫ natales
C.de pba.Facitq̄d nō. Pa.in.c.illud q̄qꝫ.d
psump.vbi datio anuli qñqꝫ signat inuesti
turā.vt in.c.exoret.de his q̄ fi.a ma.pte ca.
qñqꝫ datiōe libertatꝭ.l.2.C.d iur.aure.anu
lo.qñqꝫ cōtractū matrimonij i.c.femine.30
q.5.Qñqꝫ ē signū dignitatis.vt in.c.Cle
rici.offā.de vi.& ho.cle.& iō arguere ad vnā
solū nō valet.Facit q nō.idē.Pa.in.c.fi.d
cā.pos.& proprie vbi dicit q census solutio
nō facit pbationē subiectionis.vt in.c.reci
pimus.de priuile.aliqñ sic vt in.c.ois aīa.de
cēsi.& hoc sm subiectā materiā.

P Rocurator quis dicat vide supra
Iconomus.

¶ Utꝝ pcurator q̄ vadēs p facto dñi icidit
in latrones & fuit vulnerat' spoliatus & hu
iusmodi sit a dño in aliquo releuandus. R.
Pa.in.c.cū p cā.de pcura.q nō d necessita
te.videt tex.in.l.iter cās.§.nō oia.ff.mād
ti.qz hec sūt extrinsica a mādato & imputā
da casui fortuito.Sec' in socijs qz vn' im
putat alteri dāna que occasiōe societatꝭ con
tingūt.l.cū duob'.§.qdā sagariā.ff.p so
cio.s solū expēsas qs fecit eundo & redeūdo
& stādo p cā: etiā si a pricipio nihil dictū sit
de expensis: & etiā q̄ntūcūqꝫ volūtarie assū
pserit mādatū.Si aūt pncipaliter iret aut
staret p negocijs suis non pōt petere nisi qd
expendit pro causa.sed de hoc vide s.Mā
datū.§.5.

¶ Utꝝ administrator eccl'ie possit institue
re pcuratorē. R.q sic.c.peticio de pcura.
lʒ nō sit dñs.vt in.c.2.de dona.q̄uis regu
lariter a solo dño possit institui.

P Roditio est filia auaritie de qua habes In
terrogationes.circa auariciā.

P Rodigalitas Utꝝ sit pctm̄.
R.q sic cū mediū liberalitatis cor
rumpat.Est tñ minus pctm̄ q̄ auaritia sm
philosophū.quarto Ethicoꝝ quia magis
elongatur a liberalitate cui magis pertinet
dare in quo excedit pdigus: q̄ recipere vel
retinere in quo excedit auarus.

P Rofessio tacita quomodo fit vide sup
nouicius.§.2.

¶ Que reqrunt̃ ad ꝑfessionẽ expressã. R. sex. Primo ꝙ ꝑfitẽs cõpleuerit. 14. annũ si masculꝰ: vel. 12. si mlier: vt in. c. i. de regula li. 6. Fallit ĩ casu de q̃ .s̃. Nouitiꝰ. §. 2. Secũdo ꝙ ꝑfessio fiat ei q̃ põt religioni icorporare vel de licentia eiꝰ ẽm Inno. ⁊ Pa. in. c. porrectũ. de regula. Et sic ꝑfessio facta p se solũ aut i manu epi nõ solẽnizat votum ẽm dñm Anto. in. d. c. porrectũ. ita ꝙ si matrimoniũ cõtraheret teneret nisi recipet̃ noĩe alicuiꝰ icorporare valẽtis q2 valeret post ratificationẽ: nõ aũt aũ ⁊ sic nõ teneret matrimoniũ. Secꝰ si nõ recipet̃ noĩe eiꝰ: q2 ratificare nõ posset. Ho. in. d. c. ꝯstitutionẽ. de regula. li. 6. tenet cũ Lappo. ꝙ si ꝑfessio fit i manibꝰ alicuiꝰ hñtis administrationẽ religiosã obligat religionẽ i genere saltẽ: non in spẽ: nisi recipiat̃ ab eo q̃ põt incorporare illi q̃d credo verũ si talis hñs administrationẽ põt illã religionẽ i qua habet administrationẽ obligare tali quẽ recipit aliť nõ: vt pꝫ p ea q̃ dixi. s̃. Nouiciꝰ. §. 14. Tertio ꝙ fiat alicui religioni approbate. c. vnico. de voto. li. 6. Etiã si fieret in domo ꝓpria in manu ꝑlati. tenet. d. c. porrectũ. Quarto ꝙ ꝑlatus reqrat cõsiliũ capli sui: aliter nõ valet scd̃m Jo. an. in q̃dã apostilla in. c. ad aplicã. de regula. ⁊ sequit̃ Pa. ibidẽ. Sꝫ verũ ẽ ꝙ non tenet̃ seq̃ ẽm Jo. an. ⁊ coiť doc. ⁊ nisi requirat cõsiliũ ꝙ actꝰ sit nullꝰ. pꝫ in. c. nouit. iũcta glo. de his q̃ fiũt a ꝑla. vñ vacãte monasterio nõ põt aliqs recipi: vt isisi dicimꝰ de collatõe spectãte ad epm. vt i. c. vnico. ne se. vacã. li. 6. iũcto. c. fi. de regula. li. 6. q̃d verũ credo nisi haberet abbas vel ꝑlatꝰ ex consuetudine vel ꝑuilegio ꝙ ipse solũ recipet. Secus est de iure q2 creatio monachoꝝ de iure ꝑtinet ad abbatẽ ⁊ cõuẽtũ: vt in. c. ea noscit̃ d his q̃ fi. a ꝑla. Et ideo vacãte monasterio nõ poterit ꝯuentꝰ recipe. Sed ꝑlato viuẽte: nec ꝑlatꝰ sine cõsilio cõuẽtꝰ: nec ꝯuẽtus sine ꝑlato poterit aliquẽ recipe: vt no. in. d. c. fi. Quintꝰ ꝙ fiat simpliciť de tribꝰ votis. s. obediẽtia: castitate ⁊ pauptate: ꝙ si nolet ꝑfiteri nisi obediẽtiã solũ ⁊ q̃ ad alia nõ teneri nõ esset ꝑfessus ꝓprie: si exp̃sse hoc deducit in pactũ: q2 remota pte substãtiali actꝰ remouet̃ totũ: vt i. c. tua. de spõ. sed predicta tria sũt substãtialia ꝑfessioni religionis. c. cum ad monasteriũ. de sta. mo. Si ṽo exp̃sse nõ deducit in pactũ valet ꝑfessio de vno voto obediẽtie solũ: dũmõ addat ꝓmitto obediẽtiã ẽm talẽ regulã: ⁊ sic itellige Inn. in. d. c. cũ ad monasteriũ. In religiõs ṽo licꝫ nõ seruetur forma tradita: puta i regula monachoꝝ in ꝑfitẽdo tñ tenet ꝑfessio p quecũꝙ verba fiat: q2 defectꝰ forme nõ substãtialis nõ debet vitiare actũ sicut dicimꝰ in excoicatione c. sacro. de sen. excõ. Ita no. Pa. in. d. c. porrectũ. Sexto requirit̃ ꝙ votũ fiat vni religioni: q2 vt refert do. Anto. i. c. rursus. qui cle. vel vo. doc. bononiẽses cõsuluerũt ꝙ si q̃s fecit ꝑfessionẽ certe regule: puta in ordinẽ minorũ q̃ tñ ꝑfessio nõ valet: puta quia aũ ãnũ ꝓbatiõis: licꝫ nõ possit redire ad seculũ tñ si cõtrahit mr̃imoniũ tenebit. Ratio q2 nõ est facta vni de religionibꝰ approbat̃ vt requirit̃ in. c. vnico. de voto. li. 6. q2 cuꝫ nõ valeat quo ad frẽs minores nõ est factũ vni sed i genere remãsit votũ de profitẽdo vnã. d. c. non solũ. de regula. li. 6. ergo non dirimet.

¶ Sed nũq̃d sine pctõ mortali poterit contrahere talis. R. ẽm Lap. abba. ⁊ recitat Ho. in. d. c. nõ solũ. ꝙ si profitẽs intẽdit illã solũ ⁊ nõ aliã sic nõ peccat mortaliť. rõ quia iste nõ ꝑfitet̃ regulã minoꝝ q2 nõ valet nec aliã q2 nõ intẽdit: ḡ votũ nullũ. Si ṽo profitẽs indifferẽter intẽderet si nõ isti saltẽ illi tũc peccat mortaliť. Et licꝫ Ho. in. d. c. nõ solũ velit ꝙ etiã dirimat matrimoniũ post ꝯtractũ ex q̃ ꝑfessionẽ fecit: intẽdẽs se obligare saltẽ alteri: tñ ego nõ teneo sed dico cũ Lap. ⁊ Cal. vt ipse eos recitat: ꝙ expresse ꝑfessus i ordine mẽdicãtiũ ĩfra ãnũ nõ obligat̃ taliť q̃n teneat matrimoniũ si ꝯtrahat licꝫ peccet mortaliť q̃ñ intẽdebat si non illi saltẽ alteri se obligare vt dictũ est q̃d no. ⁊ vide ad hoc. s̃. nouiciꝰ. §. 14. 2

¶ Utrũ femina ꝑfitẽs religionẽ masculorũ in manibꝰ ipsoꝝ efficiat̃ religiosa licꝫ nõ ingrediat̃ monasteriũ ſ remaneat i domo sua. R. Pa. in. c. insinuãte. q̃ cle. vel vouẽ. ꝙ sic etiã si nõ suscepit habitũ: dũmõ expresse sit ꝑfessa: vt in. d. c. porrectũ. ⁊ idẽ dic de masculo ꝙ ex cã põt ꝑfiteri cũ pacto ꝙ stet extra monasteriũ ẽm Inno. in. d. c. isinuãte ⁊ Bar. in auť. ingressi. C. de sa. san. ec. seq̃t Pa. in. c. ex publico. de ꝯuer. ꝯiuga. ⁊ ad. c. monachũ. 20. q. 4. rñdet̃ ꝙ verũ sine causa 3

p **Usillanimitas** oppo-
nit magnanimitati p defectũ q: deficit pusillanimis a ꝓportiõe sue potẽtie: dũ recusat in illud tẽdere: quod ẽ cõmẽsuratũ sue potẽtie: ⁊ sic ẽ pctm̃: ⁊ tale qualis ẽ obligatio ad illud in qd̃ tẽdere recusat: siue sit p̃ceptũ siue sit prohibitio. Sec⁹ si sit circa cõsilia: ut intrãdi religionẽ: audiẽdi cõfessiones: vel p̃dicãdi: qb⁹ ex officio nõ incũbit de necessitate: quia sic est pctm̃ veniale: hec ex Tho. 22. q. 133. ⁊ est filia accidie.

q **Uadragesima** qñ ⁊ quõ
fuit instituta. no. i. c. quadragesima de cõse. di. 5. vbi dr̃ q a christo fuit instituta: ⁊ vt decimã ãno p deo reddamus. Qñ ẽ incipiẽda: ⁊ a quib⁹ abstinẽdũ: ⁊ qua hora comedẽdũ: vide. s̃. Jeiuniũ. o

q **Uarta** falcidia vel trebellianica: vide legitima.
Quarta funeralis: vide Canonica portio.

q **Uestuarii** dicũt̃ qui discurrũt p elemosynis q̃ nullo mõ recipi debent: nisi veras lr̃as: aut aplicas: aut diocesani oñdãt: ⁊ ponit̃ forma lr̃arũ in. c. cũ ex eo. de pe. ⁊ re. ⁊ si hñt lr̃as aplicas nõ debẽt acceptari: nisi pri⁹ sint per epm̃ examinati. Cle. abusionibus. de pe. ⁊ remis.

j ¶ Utrũ tales q̃stores sint p̃mittẽdi p̃dicare. R. q nõ: nisi solũmõ q in lr̃is cõtinetur ꝑplo ꝓponere: vt i. d. c. cũ ex eo. ⁊ debere. vt officiũ. li. 6. ⁊ d. cle. abusionib⁹.

2 ¶ Quid si ptinet̃ in eoꝝ lr̃is q in locis religiosis honeste ⁊ charitatiue recipiãt̃: ⁊ q fideles ad eorũ exhortationẽ cõuocent. R. q nihilominus clerici ⁊ rectores eccl̃iarũ nõ tenent̃ iniũcti p̃dicta facere: q: tales lr̃e q̃tũ ad hmõi cõuocatiões sunt reuocate ipso iure: vt habet̃ in extrauagãti. cle. 4.

3 ¶ Quõ nõ debẽt in tabernis: aut alijs locis incõgruis manere: aut inutiles expensas facere: aut habitũ false religionis portare: aut indulgẽtias vel alia mẽdacia fa. ꝓponere habent̃ in. d. cle. abusionib⁹. ⁊ d. c. cũ ex eo.

4 ¶ Sed nũq̃d si publice delinquãt: tales poterũt ab ordinarijs puniri. R. q sic: lz sint exempti. de priui. c. tuarũ.

q **Uestus** dr̃ oẽ qd̃ ex opa cuiuscũq3 descẽdit. ff. p socio. l. quest⁹. glo. i. lucrũ.

r **Ancor** est displicẽtia 3 aliquẽ ꝓpter quã desiderat vel querit q̃s malũ alteri: ⁊ est filia accidie qñ ꝓcedit cõtra aliquẽ: eo q iducit eũ ad bñ opãdũ. Aliqñ filia ire ⁊ est pctm̃ mortale: si malũ qd̃ alteri querit vl̃ optat est q̃d alicui⁹ iportantie ⁊ cũ deliberatiõe volũtatis: vt elicio a Tho. 22. q. 35. Limita tñ vt. s̃. Odium.

r **Atio** habet triplicẽ gradũ in hoie s̃m phm̃ p̃mo ethicoꝝ. Prim⁹ est añ cõpletũ septẽniu3 vbi nõ itelligit nec p se: nec ab alio capẽ põt ⁊ iõ illo tpe nulli cõtractui ẽ apt⁹. Secũd⁹ grad⁹ ẽ cũ ab alijs capere põt lz iꝑfecte: s3 ipse p se nõ sufficit ad intelligẽdu. ⁊ istud est in fine p̃mi septẽnij regularit̃: ⁊ tũc põt promittere aliq̃ ad q̃ natura inclinat: non tñ cũ obligatiõe ꝑpetua. Terti⁹ ẽ qñ ab alio capẽ põt ⁊ p se ipsum cõsiderare: ⁊ illud est i ãno pubertatis: ⁊ tũc põt se obligare quo ad personã. s. ad votũ religionis matrimoniũ ⁊ huiusmodi: sed q̃ ad exteriora nõ: nisi i fine. 25 ãnoꝝ. Rõ finalis est aĩa legis: vide Lex. §. 4. Et quõ cognoscat̃ qñ rõ ẽ finalis vel impulsiua vide. s̃. Causa.

r **Atiocinia** sunt redditiões rõnũ ad quas q̃s obligat̃ ex administratiõe rei publice vel priuate. Nã sũt q̃dã rõcinia publica qb⁹ obligãt̃ officiales curie ex administratiõe aliquorũ ad rẽ publicã ptinẽtiũ. vt. C. de epi. ⁊ cle. l. officiales. Quedã dicũt̃ priuata quib⁹ obligant̃ hoies ex administratiõe rerũ priuatarũ: vt tutores: curatores: actores: procuratores: executores: extra de obli. ad rõ. c. vno.
¶ Utrũ obligat⁹ ad rõcinia possit ordinari. R. q post dimissionẽ administratiõis si est obligat⁹ rei publice ex administratõe ꝓmoueri nõ põt añ reddita rõcinia. c. p̃terea 50. dis. Sec⁹ si esset obligatus ex mutuo vel alia cã. l. rescripto. ff. de mu. ⁊ ho. C. de epi. ⁊ cle. l. quisq̃s emersis. Si ꝟo est obligat⁹ persone priuate tunc si tenet̃ de dolo ⁊ fraude ⁊ cõstat repellit̃. Si ꝟo cõstare nõ põt: vel tenet̃ ex alia culpa: sic põt ꝓmoueri. Jn officio

aũt administratõis existẽs an possit ꝓmoue
ri. Mibi placet opi. Inno. i. d. c. vnico. vbi
dicit ꝙ si qs gerat tutelã vel curã legitimã:
vel necessariã a legib⁹ sibi impositã: vel etiã
suscipiat: aut miserabiliũ ꝑsonaꝝ: aut eccle/
sie ꝓcurationes: seu administrationes: ⁊ maxi
me cũ licẽtia epi ꝙ nõ impedit ordinari cũ
possit talia suscipe etiã ordinat⁹: alš aũt ꝓ/
hibet. 51. di. per totũ. ⁊. d. l. officiales.

¶ Sȝ nũqd magister scholariũ: vł ali⁹ fa/
mul⁹ q̇ iurauit p ãnũ seruire poterit religio/
nẽ intrare. R. ꝙ sic: ẜm Hugo. 53. di. c. legẽ
lȝ dicat ꝙ nemini cõsuleret. Hostiẽ. dicit ꝙ
tuti⁹ ẽ implere qđ iurauit: nisi obtineat licẽ
tiã: quã si nõ vult dare poterit intrare auc̃te
c. ꝯuenit. el. 2. de iureiur. Addo ꝙ etiã lice
ret qñ imineret sibi ꝑiculũ mortalis peccati.

¶ Utrũ obligat⁹ cã pignoris possit ꝓmoue
ri. R. ẜm Hosti. ꝙ nõ añ redditã rõnẽ. ar.
c. significãte. ⁊. c. cũ cõtra. de pigno.

¶ Utrũ fili⁹ vsurarij possit ꝓmoueri. R.
ẜm Hosti. ꝙ nõ si succedat: nisi clamores pa
tris emẽdet: vel hereditatẽ repudiet. c. tua
nos. de vsur.

r Aptor ꝓprie dicit q̇ rapit res
imobiles. Predo vero
res mobiles. Uñ rapina dicit i reb⁹
imobilib⁹. Depdatio vero in mobilib⁹ ⁊ se mo
uentib⁹: vt animalib⁹: ⁊ h⁹ mõi. ẜm Jo. an.
quẽ sequit Pa. in. c. i. de rapt. q̃uis vt pluri
mũ equoce sumãt. Et fit rapina cum q̇s pu/
blice ⁊ violenter rapit: vt in. c. penale. 14. q.
5. de hoc vide institu. de vi bono. rapto. post
principiũ. ⁊ est grauius peccatũ q̃ furtum:
vt in. d. c. penale.

¶ Utrũ raptores largo mõ pro q̇buscunq̃
publice ⁊ violẽter res alienas depredãtib⁹
tã mobiles q̃ imobiles possint recipi ad con
fessionẽ: nisi restituãt rapta: vel que cõbus/
serũt: destruxerũt: depopulauerũt: aut alio
modo dãnificauerũt ꝓximũ sicut tenent. l.
duob⁹. §. si q̇s iurauerit. ff. de iureiur. ⁊. l. cũ
te nõ solũ. C. qđ me. cau. R. tex. in. c. sup eo.
de rapto. sic: ꝙ quicũq̃ surrexerit in rapinã
siue ecclesiarũ violationẽ ⁊ manifeste fuerit
deprehẽsus: nisi ꝑus ablata restituat si pote
rit: vel emẽdãdi plenã securitatẽ fecerit: pe/
nitẽtie bñficiũ ei penit⁹ deneget. Si vero vsq̃
ad obitũ in cõtumacia sua durauerit. ⁊ in ex
tremis posit⁹ remediũ penitentie postulaue/
rit humiliter: si emẽdationẽ: vel emẽdãdi se
curitatẽ ꝑstiterit ei penitẽtia: ⁊ eccłiastica se/
pultura ꝯcedat. Qui aũt in sanitate obsti/
nata mẽte nõ emẽdauerit: ⁊ in morte securi
tatẽ ꝑstare nõ poterit: si de pctõ cõtrit⁹ fuerit
viaticũ nõ deneget: ⁊ sic nec cõfessio ⁊ abso
lutio: h̃ tñ null⁹ clericoꝝ sepulture ei⁹ intsit
nec ei⁹ elemosynã ꝑsumat accipe: licȝ sit sep
liẽdus in cimiterio. Et q̇cũq̃ cleric⁹ vel pre
sbyter cõtrafecerit. dȝ deponi ab ordine irre/
cuperabiliter. s. sine dispẽsatiõe ⁊ bñficio ca
rere eccłiastico. hec in. d. c. sup eo. Si vero nõ
sũt manifesti poterũt recipi ad cõfessionẽ.
sicut alij pctõres ẜm abbatẽ in. d. c. sup eo. ⁊
etiã licȝ essent manifesti: si tñ moniti nũq̃
fuerũt ẜm Hostiẽ. in. d. c. super eo. dũmodo
sint dispositi restituere vt tenent.

¶ Quid de raptorib⁹ depdãtib⁹ romipetas 2
Uide. s. Excoĩcatio. 5. casu. 29.

¶ Utꝝ raptor v̾ginis sit puniẽdus pena. l. 3
vnice. C. de raptu vir. R. Pa. in. c. cũ cã. de
rapto. ꝙ si ꝑcessit tractat⁹ determiat⁹ de ma
trimonio ⁊ ob hãc cãm abducit nõ cõmittit
pena de iure canonico: cui stam⁹ in hoc. Si
vero ꝑdict⁹ tractat⁹ nõ ꝑcessit etiã si puella fu
it voluntaria cõmittit pena. 27. q. vlti. lex illa
ar. 36. q. i. §. ex hac. i fi. ⁊ obligat ad restitu/
tionẽ: nõ solũ subtracti sed etiã lucri: qđ ha/
buisset ille sub cui⁹ ptãte erat scđm dominũ
Joã. de platea. institu. de actio. que ex delic.
nascun. §. in triduum.

r Apina fit. Primo in naufra
gijs. Secũdo in peda
gijs. Tertio in questĳ: talijs. ⁊ simi/
libus. Quarto in bello. Quinto in extorsio/
nib⁹ officialiũ plus debito.

¶ Utrũ dñs agri vel territorij teneat de ra 1
pina in eo facta. R. Pa. i. c. licet. de restitu.
spo. ꝙ si fuit sciẽs ⁊ potuit ꝓhibere ⁊ nõ ꝓhi
buit sic tenet. l. i. C. de fal. mo. Sec⁹ si non po/
tuit ꝓhibẽ. l. i. §. is aũt. ff. si fa. fur. fe. di. Et
idẽ dic de villa ⁊ castro. ⁊ hec ẽ cõis opi. ẜm
Bar. in. l. ne q̇d. ff. de incẽ. rui. ⁊ nau. Ciui/
liter tñ tenet nõ crimialit scđm ꝑdictos.

¶ Sȝ nũq̇d stabit iuramẽto sup q̃titate re 2
rũ amissaꝝ robato. R. coit tenẽt legiste i. l.
si qñ. C. vñ vi. ⁊ Pa. i. c. sup eo. de his q̃ vi.
ꝙ vbi q̇s ꝯuenit ex dolo alteri⁹ nõ admittit
ꝓbatio p iuramẽtũ i litẽ. Sȝ qñ ꝯuenit de
dolo suo sic credet ei⁹ iuramẽto: ꝓpterea dicit

Inno.in.d.c.sup eo.qd.d.c.hēbit locū i qlibet vi cōpulsiua: ablatiua: expulsiua: turbatiua: 7 inqetatiua Ex q̄ infert q̄ si pro furtū vl rapinā ꝯ raptorē stabit iuramēto meo de quātitate rapta. Et no. q̄ furtū vel rapina pbat per socios familiares. 7 huiusmodi.

r **Atthabitio** vide.s.Cōsensus.§.4.

r **Econciliatio** ecclesie. vide Cōsecratio.

r **Ecōpensatio** vide Cōpēsatio.

r **Ecusari** pōt iudex delegat⁹ ex multis causis no. Pa.in.c.accedēs: vt lite n̄ pte. Primo q2 ꝯsanguine⁹ aduersarij. Scdo q2 cōmēsalis ipsi⁹. Tertio q2 oriūd⁹ dei⁹ terra: idē de districtu. Quarto qn̄ nō pōt haberi accessus ad iudicē: nisi p terrā inimicoꝝ. Quinto qn̄ loqt in aure 7 familiariter cū aduersario. Sexto qn̄ in alia cā litigabat cum eo. Istud no. Pa.in.c.i.de iudi. Septimo qn̄ ē imperitus: 7 hz assessorē suspectū. ibidē Pa.

j ¶ Utrū ptestatio de nō acceptādo eū tollat per cōtrariū factum. R. Pa.in.c.vnico.de lit. ꝯtes. q̄ nō: nisi factū cōtrariū tollat ptestationē ꝓpter intellectū aliū intermediatū Verbi grā. Interrogat an vera sūt q̄ cōtinēt in libello. R. reus. Rn̄deo cū ptestatiōe q̄ nō intēdo cōtestari litē per hāc rn̄sionē: 7 sic respōdet nō ꝯtestat per istud factū ꝯrīū. Sec⁹ si his dictis diceret iudex nō admitto hāc ptestationē: 7 postea ipse re⁹ rn̄deret sine ptestatōe repetita ad libellū: tale factū ꝯtrariū tolleret ptestationē: 7 lis esset cōtestata. Secus si iterū repeteret 7 ego ptestor nolle cōtestari litē: q2 nihil mediū interuenit p hoc facit cle. vnica. de dolo. 7 qd dī de cōsti.c.cum M.7.l. vbi repugnātia. ff. de regu. iur. 7 in c. sollicitudinē.de appella. vel dic ꝫm Bar. in.l.vnica.C.de litis cōtes. q̄ qn̄ protestatio respicit vnū 7 factū aliud: vt puta in litis cōtestatione ex qua orit quasi contractus 7 in respōsione ex qua nō oritur quasi contract⁹ 7 sic sūt diuersa: tūc per factū cōtrariū non tollit. Sed quādo cōcernunt vnū ptestatio 7 factū: vt puta: q2 respondet 7 protestat q̄ aio nō respondēdi: tunc tollit talis protestatio per cōtrariū factū: q2 cōcernit idē factū. Uel dic ꝫ Pa.in.d.c.cū. M. q̄ quādo protestatio fit in dependētibus a mera volūtate ptestantis: valet ptestatio: vt si dicat nolle aliud dicere cōtra fidē: 7 postmodū dicit ptestatio defendit eū.24.q.i.hec ē fides. Si vero dependet a volūtate ptestantis 7 alteri⁹ si alt ꝯsentit valet.c. cumana. 7 quod ibi no. de elec. 7.c.fi.de cōdi.appo. Si vero nō cōsentit: nec ē iusta causa ptestandi nō valet. Secus si subesset iusta causa: puta metus vl vis puta vis cōtrahā: aliter interficies me: ptestator q̄ quicqd dicā facio animo nō cōtrahendi: 7 vz.3i.q.2.lotari⁹. Similiter qn̄ iudex delegat⁹ nō cōsentit recusatiōi: 7 si non cōpareo excoicabit de facto cōpareo cū ptestatiōe de nō cōsentiēdo in ipsū vz nec cōparitio ꝑiudicat. Aduerte tn̄ q̄ ptestatio dz precedere actum sup quo fit: vt.ff. de concubi.l.in concubinatu.

r **Egularis** dicit q ad viuēdū regularit ē astrict⁹: siue sit monach⁹ siue canonic⁹ regularis. de sta.mo.c. q̄ dei timorē. siue sit cleric⁹ siue sit laic⁹: licz laic⁹ nō possit recipi in canonicū: vt in.c.2.de insti. tn̄ pōt recipi in cōuersū. de elec.c.cū ex eo.li.6.

r **Eligiosus** dicit triplicit. Primo largissime. 7 sic ē quilibet christianus. vnde in.c. p humani. de homi.li.6. dī christiana religio. Secūdo large: 7 sic cōprehēdit oēs clericos seculares: 7 oēm christianū honeste viuentē. Nā in eo q̄ deo impēdit debitā religionē pōt dici religiosus: 7 sic sequit. i.q.i.c.null⁹.el.2.7.33.q.5. qd deo.ar. de voto ex multa. vbi de hoc. Tertio accipit ꝓprie: 7 sic religiosus est qui pfessionez fecit alicui de religionib⁹ approbatis per sedē apostolicam. de voto.c. qd votū. §. presenti. lib.6. 7 talis ꝓprie dicit religiosus. Et religiones approbate sūt quatuor. Prima. Basilij. Secūda Bn̄dicti. Tertia. Augustini. Quarta Bti Francisci. vt no. Laudu. in cle. q2 regulares. de supplen. ne. pre. Sub istis militant oēs proprie religiosi: exceptis cartusiensibus qui habent sua statuta.

¶ Utrū dispositio odiosa cōcepta erga regulares seu religiosos extendat ad fratres de tertio ordine beati Frācisci: 7 huiusmōi R. Pa.i Rica. de regu. q̄ nō: q2 tales ppe

nō dicūt religiosi: vnde poti⁹ eorū regula ē quidā mod⁹ bñ viuēdi: licȝ sit approbat⁹ per papā: ⁊ ideo solū cōphēdet illos q̄ tria vota substātialia ,pmiserūt in religione approbata ſm Jo. an. in glo. i. ⁊. 2. clemen. i. de decimis. Et hoc verū: nisi addat̄ aliud: puta q̄cūq̄ religiosi. Nam tūc etiam cōprehenderent̄ hospitalarij hierosolymitani q̄ nō possūt cōtrahere matrimoniū ⁊ ,pmittūt obediētiā superiori: ⁊ nō possūt retrocedere ab illo statu: nō tamē cōprehenderent̄ alij hospitalarij qui vtunt̄ matrimonio: licȝ portēt certū habitū: q2 nō sūt religiosi: nec stricto: nec largo mō. Jn fauorabilib⁹ ꝓo bñ cōprehendūt̄ pfati fratres: q2 largo mō vidēt̄ sub regula rōne ,pmissiōis facte supiori eorū.

❡ Quid de inuenientib⁹ nouū ordinē. R. ꝙ nō sunt religiosi: nisi a papa expresse approbent̄: quia cū sit prohibitū nouū ordinē vel religionē inuenire: vt in. c. religionū. de religio. domi. li. 6. Jdeo nō religiosi: sed potius irreligiosi sūt censendi tales: ⁊ hodie sūt excōmunicati ipso facto per extrauagantem Jo. 22. q̄ incipit. Sancta romana. recitat Pa. in. c. fi. de reli. domi.

❡ Religio beghinarū reprobat̄ ⁊ oēs eam sectantes sūt excōmunicati ipso facto: ac religiosi dātes eis auxiliū: consiliū: vel fauorē in prefato beghinatu. clemē. i. de relig. domi. Et no. ꝙ sorores tertij ordinis. S. Francisci nō sūt ille beghine: vt no. glo. ibidē. cū habeāt regulā approbatā a sede apl'ica: ⁊ multomin⁹ sorores sancte Clare.

❡ Quis potest effici religiosus. R. ꝙ quilibet q̄ nō hȝ aliquā de infrascriptis. 8. cōditionib⁹ quarū prima est etas imatura. de q̄ dic: vt. s. Nouicius. §. i.

❡ Secūda seruilis cōditio. Seru⁹ q̄ppe sine ꝯsensu dñi nō pōt intrare religionē: ar. 54. di. c. null⁹ epoꝝ. Prescribit̄ tamē triennio a religione que hoc ignorat: si dñs scit ⁊ nō repetit. 17. q. 2. si quis incognit⁹. Jste tñ si repetat̄ a dño religiosus erit ſm Hugo. ibidē ar. 27. q. i. de viduis. ⁊ religioni tenebitur quātū i ipso ē: ⁊ si manumitteret̄ non posset cōtrahere. Nec ob. c. q̄dā. de cōuer. cōiu. q2 ille q̄ hȝ vxorē nō pōt obseruare castitatē ea inuita: ⁊ sic religiosus eē nō pōt: sed seruus sic: q2 nō requirit̄ corp⁹ liberū vt sit monachus: cū in domo ,ppria quis possit esse religiosus. d. c. de viduis.

❡ Tertia debitorū obligatio: qui eñi debet aliq̄d alteri: non pōt illud licite pternittere vt religionem ingrediat̄. 53. di. c. generalis. 6
Si tñ sit debitū pecunie: vel talis debitor nō hȝ vñ satisfaciat: tūc faciat q̄ pōt. s. cedat bonis suis creditori ⁊ sufficit: ,pter pecuniam eñi nō obligat̄ persona liberi hoīs: ſi tm̄ ad recōpensam. Vñ licet ei reb⁹ suis exhibitꝭ religionē ingredi: nec tenet̄ in seculo remanere vt ,pcuret vñ soluat debituȝ: si mō ex celo dei ⁊ feruore charitatis hoc faciat: q2 spiritus sci auctoritate hoc facit cui nemo pōt resistere. 19. q. 2. due. de regu. licȝ Si tñ monasteriū q̄ ingredit̄ aliq̄d acq̄reret p successionē hereditariā: vl' p donationē: aut legatum rōne ipsi⁹ solū: sic tenet̄ satisfacere quātū se illud extēdit q̄ habuit ei⁹ occasione solum mō. ar. c. si qua mulier. 19. q. 3.

❡ Vtruȝ talis teneat̄ in religione laborare vt creditorib⁹ soluat. R. quidā tent ꝙ sic: Sed cōtrariū credo cū ex toto sit religioni subiect⁹: ita ꝙ nō est momentū in quo a prelato non possit occupari: ⁊ nō habeat velle nec nolle. c. si religiosus. de elec. li. 6. Jteȝ si stetisset in seculo ⁊ cessisset bonis nō teneret̄ laborare vt satisfaceret. scōm Pe. de pal. in 4. dis. 38. Ergo cum ex professiōe cedat bonis: patet ꝙ nō tenet̄ laborare vt satisfaciat posset tamē prelatus cū cōsensu monasterij hoc ei cōcedere: al's nō. 7

❡ Quid si talis etiā cū iuramēto ad tale debitū erat astrictus. R. idē per oīa dicendū. ar. c. licet. de regula. 8

❡ Quid si ,pmisisset talis opari manib⁹ vt satisfaceret. R. ſm Pe. de pal. vbi. s̄. ꝙ hoc nō obstāte poterit religionē intrare: ſʒ si bona sua sufficiūt satisfaciat ei ad interesse: et sic dic de eo qui accepit vxorē que patit̄ aliq̄d interesse ex hoc ꝙ debet ei satisfacere: si habet aliqua ſm eūdē Pe. 9

❡ Quarta rōcinoꝝ detētio. Vñ obligatus ad rōcinia intrare non pōt. 53. di. c. legē. Et hoc verū i obligat̄ ppetuo. Jn alijs aūt secus lȝ honestū sit ꝙ pus se expediāt. Ex q̄ pȝ ſm Hof. ꝙ ptās q̄ iurauit regimē ciuitatis p annū: magister scholariū q̄ siliter iurauit legere per ānū ⁊ h⁹mōi possunt intrare religionē auctoritate. c. puenit. el. 2. de iuriur. vide. s̄. Rōcinie. de hoc. §. i. ⁊. 2. 10

11 ¶ Quinta ē paterna subuētio. Et vt scias si pōt filiꝰ intrare religionē: dimisso pr̄e cui tenet̄ subuenire. Exo.20.no. ꝫ Alex.in.3. pte sū. ꝙ si parentibꝰ nr̄is obseq̄a nr̄a necessaria sūt: ita ꝙ sine ipsis sustentari nō possūt tūc nō licet religionē intrare: si mō talia obsequia nō inducūt nos ad aliquid agenduꝫ qđ sit cōtra deū: ⁊ sic cōtrariū ꝯsulētes pharisei increpāt a dn̄o. Matth.15. ⁊ sic ꝫm docto. intellige illud.c.si q̄.30.di. Si ꝟo eis nō pōt seruire: vel debita obsequia exhibere sine proprie salutis dispendio: tunc necessitudini generis diuine religiōis pietas anteferṫ: vt dicit Ambro.super. Lu. ⁊ sic poterit intrare ipsis dimissis. Et sic loquiṫ Hiero.in epistola ad eliodorū ꝙ solū genus pietatis ē in hac parte esse crudelē. ⁊ Saluator Lu.14. Si quis venit ad me ⁊ nō odit. Si aūt non sūt in tali necessitate: sic filiꝰ ipsis etiā inuitꝭ pōt intrare: etiā si cū eis possit sine dispēdio ꝓprie salutis permanere. probaṫ in.c.i.et.2. 20.q.2. Addit tamē Tho.in.3.quol.q.6. ꝙ nō solum ꝓ indigentia maxima: sed etiaꝫ ꝓ mediocri parentū: puta: qꝛ posset viuere sed tñ cū notabili iactura ⁊ detrimēto sui status ⁊ conditionis sue: puta: quia oportebit eum mendicare: vel alijs seruire cum maxima indecētia sui statꝰ dimittēdus ē ingressus religiōis: etiā si ex voto haberet. ⁊ placet qñ pōt sine ꝑiculo salutis hoc facere.

12 ¶ Sexta ē dignitatis astrictio: vt sūt epi: ⁊ alij superiores: qui sine licētia pape nō possūt intrare.c.licet.de regula. Inferiores ꝟo epis pñt etiā inuitꝭ suis epis: vt.19.q.2.due. sic sūt decani: ꝑpositi: archidiaconi: archipꝛsbyteri: curati: ⁊ oēs alij iferiores epis Beneficiū tñ eoꝝ alteri nō dꝫ cōferri: nisi exp̄sse vel tacite professi fuerint: vel apparuerit ꝙ absolute voluerint vitā mutare.c.bn̄ficiū. de regula.li.6. debēt tñ petere licentiā ꝗuis nō obtineāt: vt in.d.c.licet.

13 ¶ Sed cuiꝰ erūt fructꝰ bn̄ficij añ ꝓfessionē R. ꝙ debet assignari debita portio ipsorum fructuū alicui q̄ seruiat ꝓ ipso: vt i.d.c.bn̄ficiū. reliquū ꝟo erit ipsiꝰ vt nō sit onerosus monasterio qđ intrauit tpe ꝓbatiōis.16.q.6.de lapsis. qꝛ nec ꝓprie ē religiosus: vt pꝫ in c.religioso.de sen.excom.li.6. ergo iure suo nō debet defraudari: vt.17.q.2.cū saldus. no.Tāc.⁊ Bartholomeꝰ brixi.⁊ interim remanet canonicꝰ curatus vel decanꝰ sicut priꝰ erat nec beneficiū vacat.

¶ Septima. matrimonij obligatio.s. post cōsūmationē: nā tūc nō pōt religionē intrare nisi scđm ꝙ dico. Matrimoniū.4. intellige etiā si copula ē habita post cōtractū matrimoniū vl' spōsalia. Sꝫ nō si ante: quia sic nō impediret: nec matrimoniū diceret̄ cōsūmatū.ar.c.veniēs.de spon. vbi patet ꝙ copula ꝑcedēs spōsalia nō facit matrimoniū facit.c.verū.⁊.c.ex publico.⁊.c.ex parte.de cōuer.cōiu. que requirūt cōsūmationē. ⁊ est illud qđ sequiṫ nō qđ antecedit.

¶ Sꝫ quid de illo q̄ iurauit aliquā ducere in vxorē: nūq̄d poterit intrare. R. ꝙ sic: auctoritate.c.ꝑuenit.el.2.de iureiurā.⁊.c.cōmissū.de spō.in q̄ dicit̄. tutiꝰ ē ⁊c. Intellige quo ad opinionē: ne de facto dicat̄ cōtra iuramentū fecisse: nō quo ad veritatē. scđm Ricar.in.4.di.etiā vt.s.§.9.

¶ Octaua. coactiōis impositio: nā oportꝫ vt sit volūtariꝰ. aliter nō tenet ingressus: vt de regula.c.i.20.q.3.p̄sens. In religiōe aūt minoꝝ vltra ꝑdicta octo req̄runt̄ alia q̄nqꝫ scilicꝫ ꝙ sit corpore sanꝰ: legitime natus: nulla vulgari infamia notatꝰ: aīo ꝓmptus: cōpetēter litteratus: vel ad honestos labores aptꝰ: attñ si q̄s recipet̄ deficiēs i aliq̄ istorū teneret receptio: nisi sit.1.2.4.5.6.7.vel.8. que aliquādo reddunt receptionē nullam: vt patet per predicta.

¶ Quō dꝫ q̄s intrare: aut q̄ intentiōe. R. vt moriat̄ mūdo ⁊ viuat christo.12.q.1.c.2

¶ Utrꝫ q̄libꝫ debeat reputare votū religiōis ꝓportionatū sue infirmitati. R. ꝫm Ri.in 4.di.38.ar.6.q.1. ꝙ sic nisi ꝑ certā ꝯiecturā seu experiētiā sibi ꝯstaret de cōtrario ꝓpter enī custodiaꝫ q̄ magis adhibet̄ religiosis q̄ secularibꝰ. Et ꝓpter bona exēpla q̄ vidēt ibi frequētiꝰ. Et ꝓpter bona ꝟba q̄ frequētius audiūt. Et ꝓpter maiores ꝯsolatiōes q̄s diuina benignitas ob fauorē religiōis: ⁊ ex scā societate infūdit eis efficit̄ eiꝰ obseruātia ꝓportionata in ipsa existēti q̄ iproportionata esset remanenti in seculo.

¶ Utrꝫ q̄s possit ꝓfiteri in aliq̄ religiōe: ita ꝙ liceat sibi retinere sua. R. Pa.in.c.insinuāte.q̄ cle.vl' vo. ꝙ si q̄s simplr̄ vouit cū tali cōditiōe: videt̄ indubio ꝙ sibi reseruauerit illa bona vt obediētiariꝰ monasterij: qꝛ ꝟba

apposita in ɔtractu debent intelligi scdm naturā cōtractus: vt in.l.si vno.ff.loca.etiā in ꝓpriatis ꝟbis: vt ibidē.in ꝑnci.ꝛ in.d.c.insinuante.scdm vnū intellectū: vt res poti⁹ valeat ꝙ pereat.l.quotiēs. ff.de ꝟbo.obli.ꝛ.c. abbate. de ꝟbo. signi. ꝛ sic erit religiosus. ꝛ ꝑfata bona habebit ad vsū ꝓ necessitate sua Idē dic si ꝓfitek vt in domo sua cū oib⁹ bonis suis morek: vt no. Ber. Inno. ꝛ Hosti. in.d.c. insinuāte. q̄ꝛ hoc nō ē cōtra substātiā monachatus: vt q̄s in certo loco morek: aut de certis redditib⁹ viuat: cū hoc possit superior ɔcedere.c.cū inter. R. de elec. ꝛ si postea superior velit eū āmonere poterit: licet nō debeat nisi ex iusta causa. Si ꝟo voluit sibi reseruare vt ꝓpriū: ita ꝙ nō sit locus interpretationi: ꝛ tūc si fiat reseruatio per viā conditiōis resolutiue vl' suspēsiue sic vitiak actus ꝛ nō cōditio: vt in.c.fi. de cōdi.appo. ꝛ sic nō erit religiosus. Siliter si fiat per pactū: puta q̄ꝛ dicit: aliter nō intēdo ꝓfiteri: nec alio mō quia hec ꝟba habēt vim cōditionis: vt dicit Bal. in auct. ingressi. C. de sa. sanc. ecc. Si aūt simpliciter ꝑ viā pacti vl' modi reseruat sibi ꝓprietatē vel facultatē cōtrahēdi sic facit trāsire ꝓfessionē in aliā spēciē: quia vbi ē pactū cōtra naturā cōtractus: ꝛ impropriat aliquatenus verbis pōt trāsire in aliū contractū fit interpretatio alteri⁹ cōtractus: vt est tex. no. in.l. vbi ita donak.ff. de dona.cā. mor. ꝛ in.l.cū manusata.ff. de ɔtrahē.emp. ꝛ sic erit iste nō religiosus ꝓprie: sed oblatus monasterio: licz non in totū: ꝛ sic obligabik ad omnia ꝑterꝙ ad reseruata: ꝙ si verba nō patiank vt fiat transitus ad aliū cōtractum tunc pactū inficit contractū in totum: in.l. per seruū.ff. de vsu ꝛ habita. iuncta glo. in dicta.l.cū manusata.

20 ¶ Utrū intrans religionē ex cā: inhonesta: puta vt eēt abbas vel meli⁹ gauderet. ꝛ h⁹modi teneak: licz nō cōsequak suā intētionē R. Pa.i.c. vt clerici. de regu. ꝙ sic: q̄ꝛ effect⁹ ē religiosus hoc nō obstante: vt tenet glo. in d.c. vt clerici. ꝛ facit bonus tex. cū glo. in.c. q̄d interrogasti. 27.q.2. ad materiā.

21 ¶ Quid de illo qui dolo induct⁹ ē ad religionē. R. ꝙ nihilomin⁹ erit religiosus. de conuer. cōiu.c. ex pte. ꝛ.c. veniēs. ꝛ.c. dudū. q̄d me.cau. cū dilectus. ꝛ ibi no. Ber. ꝛ Hosti. ꝛ Jo. 20.q.3.c. vlti.

¶ Quid de illo q̄ timore mortis efficik religiosus. R. ꝙ si timor iferak ab hoie sic nō ē religiosus: q̄d metus cā. perlatū. nec obligak per tale votū: nisi postea ratificek: vt in.c. porrectum. ꝛ in.c. sicut nobis. de regula. Et hoc intelligo q̄n talis timor iferk ab hoie vt ꝓfiteak: vl' faciat tale votū: ꝛ sic loquik: ꝛ dz intelligi.d.c. perlatū. q̄d me.cau. Si ꝟo met⁹ sit casualis seu naturalis: puta infirm⁹: vel in mari tpe tēpestatis: vel in periculo latronū: aut inimicoꝝ: sic talis met⁹ non impedit q̄n sit obligat⁹ religioni ꝛ voto. Si mō deliberate hoc fecit: vt in dict.c. porrectū. ꝛ sic nobis. q̄ꝛ de⁹ q̄nꝙ tales timores imittit vt cōuertamur.16.q.1. reuertimini. de cōse.di. 4. sanctū. in auct. vt nō luxu. cōtra na. §.1. ꝛ hoc sequik Ber. Hosti. ꝛ Pa. in.d.c. sicut Alij dicūt ꝙ si ꝙ cito cōualescētiā vel euasionē piculi sentit cōtradicat: nō tenek etiā in metu casuali si votum fecit. allegat.c. ex trāsmissa. ꝛ.c. vlti. de renū. Sed melior est opi. Hostien. ꝛ Pa. 22

¶ Utrū allect⁹ blāditijs sit religiosus. R. ꝙ sic: ꝛ stare tenek: lz bona sua parētib⁹ vl' heredib⁹ remanere debeāt nō monasterio allicienti: vt.20.q.3. cōstituit. 23

¶ Quō aūt debeat ꝓfiteri. vide.s. Professio. in ꝑn. Et quō tacite inducik.s. Nouici⁹ §.12. Et aduerte ꝙ tūc dr̄ ꝓprie q̄s intrare religionē ꝛ effici religiosus cū ꝓfitek tacite vl' expsse: q̄ꝛ ꝟba sūt cū effectu accipiēda. 24

¶ Ad que obligak religiosus. R. ꝙ ad obseruātiā illi⁹ regule quā ꝓfessus ē: nisi in casu.c. nō solū. de regu.li.6. vel q̄n solū tacite ē ꝓfessus: q̄ꝛ tūc solū obligak religioni in genere: vt.s. Nouicius.§.14. 25

¶ Sed quero vbi remanebit iste talis obligatus religioni in genere ꝑ ꝓfessionē tacitā R. ꝙ dz aliquā religionē intrare quā vult ꝛ potest. Si ꝟo nullā inueniat que eū velit recipere: debet stare in illa in qua tacitā professionē fecit: q̄ꝛ illa tenek eū recipere ex quo passa est tacite eū ꝓfiteri: vel si noluerit poterit in ꝓpria domo remanere ꝛ esse religiosus professus. 27.q.1. de viduis. q̄d limita: vt.s. Professio.§.1. 26

¶ Utrū religiosi teneank eē ꝑfecti. R. ꝙ nō nisi ea ꝑfectiōe ad quā se obligauerūt: sed tenenk ad perfectionē tēdere. fm Tho. 22.q. 186. cui cōtrariak ꝑfectiōis cōtēpt⁹. Unū nō 27

sũt mendaces ꝙuis gerãt ab extra statũ per-
fectiõis: qꝛ illud nõ assumũt q̃si ꝓfitentes se
eẽ pfectos: ſ q̃si ꝓfitẽtes se ad pfectionẽ ten-
dere: vñ bñ eẽnt mẽdaces: si ab intẽtiõe per-
fectiõis aiuz reuocarẽt ſm Astẽ. li. 6. ti. 47

28 ¶ Utrũ religiosus teneat̃ de p̃cepto ad oĩa
que cõtinent̃ in regula quã ꝓfitet̃. R. Hen-
ri. de gandauo in. 6. quol. q. 17. tenet ꝙ cum
q̃s simpliciter ꝓmittit aliquã regulaz serua-
re ꝙ tenet̃ ad cõtẽta in ea oĩa etiã sub moni-
tione sicut ad p̃cepta. Sz istud nõ credo ver
qꝛ sic seq̃ret̃ ꝙ monachi bti Bñdicti obliga-
rent̃ ad oĩa cũ dicat regula. c. cũ de discipli-
na fratrũ. ꝙ si nouici⁹ habita deliberatione
ꝓmiserit se oĩa in regula custodire ꝯtẽta: ꝙ
tũc recipiat̃. Et hoc ẽ ex p̃sse cõtra cle. exiuit.
§. cũ igit̃. de ꝟbo. sig. Et iõ dico ꝙ simpliciť
ꝓmittẽs regulã: vł ꝓmittẽs sic q̃ ẽ tuti⁹ vt
faciũt minores. s. ꝓmitto seruare regulã fra
trũ minoꝝ. s. viuẽdo in obediẽtia sine ꝓprio
⁊ in castitate: ꝙ talis nõ tenetur: nisi ad tria
vota ſm ꝙ modificata sũt in illa regula pre-
ceptorie: vł inhibitorie: seu sub ꝟbis eq̃pollẽ
tib⁹: aľs nõ de p̃cepto: ſ de bono ꝯsilio. Et ꝓ
hoc est bonus tex. in. c. exijt qui seminat. ⁊c.
de ꝟbo. signi. li. 6. Nam idẽ est dicere ꝓmit-
to ſuare regulã talẽ: ac si diceret ꝓmitto cõ
uersationẽ scõm illã regulã. Et sic intelligũ
tur illa verba tã ex ꝯsuetudine vouentiũ q̃
recipientiũ: tñ magis cautũ ẽ dicere: vt dixi
ꝙ fratres minores seruant. Addit. s. Tho.
22. q. 186. ꝙ trãsgressio alioꝝ a p̃ceptis po
sitis in regula: vel oreten⁹ factis a p̃lato ob
ligat solũ ad mortale ꝓpter cõtẽptũ regľe:
qꝛ hoc directe contrariat̃ ꝓfessioni per quã
q̃s vouit regularẽ vitam: vel dic ſm eũdem
Tho. vbi. s̃. ꝙ religiosus tenet̃ ad perfectio
nẽ tẽdere: cui cõtrariat̃ pfectiõis cõtẽpt⁹: ⁊
ideo ẽ mortale. Et vt scire possit q̃sq ad q̃d
tenet̃ q̃libet religiosus incipiẽdũ censui a re-
gula bti Frãcisci. q̃ q̃uis fuerit vltima in ex
ecutiõe: tñ ẽ p̃ma in nobilitate ⁊ pfectiõe. de
qua dicit̃ in. d. cle. exiui. hec ẽ illa celestis vi-
te forma ⁊ regula. ⁊ in. c. exijt q̃ seminat. de
ꝟbo. signi. li. 6. Hec ẽ illa apud deũ ⁊ patrẽ
mũda ⁊ ĩmaculata religio que descẽdẽs a pa
tre luminũ per ei⁹ filiũ exẽplariter ⁊ verbali
ter aplĩs tradita: ⁊ deinũ per spm̃ scm̃ beato
Francisco: ⁊ eũ sequentib⁹ inspirata totius
in se q̃si cõtinet testimoniũ trinitatis: hec ẽ
cui attestante Paulo. nemo debet de cetero
eẽ molest⁹: quã christ⁹ passiõis sue stigmati-
bus cõfirmauit: volẽs institutorẽ ipsius paſ-
siõis sue signis notabiliter insigniri: hec ille
Cui⁹ declaratio cũ sit firma ⁊ certa: vtpote
a spũ scõ emanata a quo regulabat̃ sacrũ cõ
ciliũ vienẽse. in q̃ fuit declarata plenissime ꝙ
errare ñ potuit circa p̃dcã: cũ ptineãt ad fi-
dẽ ⁊ bonos mores. 24. q. 5. a recta. ideo tu-
tissimũ ẽ in dicta religiõe viuere: vbi nõ opi
nionib⁹ hoiuz viuit aut doctoꝝ: ſ sci spũs de
claratiõe: ⁊ q̃libet ali⁹ religiosus timorat⁹
ex ei⁹ declaratiõe poterit scire quõ suã debeat
intelligere ꝓfessionẽ ⁊ ad q̃ teneat̃ de prece
pto vł ne: dic ergo tex. cle. exiui. de ꝟbo. sig.
edite in. d. cõcilio. declaram⁹ ⁊ dicimus ꝙ
fratres minores: nõ solũ ad tria vota nude
⁊ absolute accepta ex ꝓfessiõe sue regule obli
gant̃: sed etiã tenẽt̃ ad oĩa implẽda que sũt
pertinẽtia ad hec tria que regula ipsa ponit
Nã si ad hec tria p̃cise ⁊ nude tm̃ ꝓmittẽtes
se seruare regulã viuẽdo in obediẽtia castita
te ⁊ sine ꝓprio: ⁊ nõ etiã ad oĩa cõtenta in re
gula que hec tria modificãt arctarẽt̃ ꝓ nihi-
lo ⁊ vane ꝓferrent̃ hec ꝟba. Promitto ſp
hanc regulaz obseruare: ex quo ex his ꝟbis
nulla obligatio nasceret̃. Nec tñ putandũ ẽ
ꝙ beat⁹ Franciscus ꝓfessores huius regule
q̃tũ ad oĩa cõtenta in regula modificantia
tria vota: seu ad alia in ipsa ex p̃ssa intẽderit
equaliť eẽ obligatos: q̃n poti⁹ aperte discer-
nit: ꝙ quo ad quedã ipsoꝝ ex vi ꝟbi trãsgres
sio ẽ mortalis. ⁊ quo ad quedã alia nõ: cum
ad quedã ipsoꝝ ꝟbũ apponat p̃cepti: vel eq̃-
pollẽtis eidẽ: ⁊ quo ad q̃dã alia nõ. Itẽ quia
p̃ter ea q̃ ex p̃sse ꝟbo p̃cepti ac exhortatõis seu
monitiõis ponũt̃ in regula nõ nulla ꝟba im-
peratiui modi negatiue vł affirmatiue appo
sito inferunt̃. hactenus extitit dubitatũ: an
tenerent̃ ad ista vt ad habẽtia vim p̃cepti:
dicim⁹ ꝙ lz fratres ñ ad oiuz q̃ sub ꝟbis im
peratiui mõi ponũt̃ in regula sic ad p̃ceptoꝝ
seu p̃cept eq̃pollẽtiũ obseruãtiã teneãt̃. Ex
pedit tñ ipsis fratrib⁹ ad obseruãdũ purita-
tẽ regule ⁊ rigorẽ quo ad ea: sicut ad equipol
lentia p̃ceptis se nouerint obligatos que hic
inferi⁹ annotant̃. Ut aũt hec que videri pos
sũt equipollẽtia p̃ceptis ex vi ꝟbi: vel saltem
rõne materie de q̃ agit̃: seu ex vtroq sub cõ-
pendio habeant̃. Declaram⁹ ꝙ illud qõ po-

nitꝰ in regula de nō habendo plures tunicas q̄ vnā cū caputio ⁊ aliā sine caputio. Itē de nō portādis calciamentis: ⁊ de nō equitādo extra casū necessitatis. Itē ꝙ frēs vilibꝰ induāt. Itē ꝙ ieiunare a festo oiū scōꝝ vsq; ad natiuitatē dñi: ⁊ in sextis ferijs teneant. Itē ꝙ clerici faciāt diuinū officiū ſm ordinē romane ecclesie. Itē ꝙ ministri ⁊ custodes ꝓ necessitatibꝰ infirmoꝝ: ⁊ fratribꝰ induēdis sollicitā curā gerant. Itē ꝙ si qs in infirmitatē ceciderit alij frēs debēt ei seruire. Itē ꝙ frēs nō p̄dicēt in ep̄atu alicuiꝰ ep̄i: cū ab eo illis fuerit ꝯtradictū. Itē ꝙ nullꝰ audeat ꝑplō penitꝰ predicare: nisi a generali mistro vel alijs quibꝰ id cōpetit fuerit examinatꝰ ⁊ approbatꝰ ⁊ ad hoc institutꝰ. Itē ꝙ fratres qui cognoscerēt se nō posse regulā spūaliter obseruare debeant ⁊ possint ad suos mistros recurrere. Item ꝙ oīa que ponunt in regula ad formā habitꝰ tam nouicioꝝ q̄ professorū: nec ad receptiōis modū ad professionē spectantia: nisi recipientibꝰ quo ad habitū nouicioꝝ: sicut dicit regula scōm deū: aliter videatur: hec inquā oīa sūt a fratribꝰ tanq̄ obligatoria obseruāda. Itē ordo cōmuniter sensit tenet ⁊ tenuit ab antiquo ꝙ vbicunq; ponit in regula hoc verbū teneant obtinet vim precepti ⁊ obseruari debet a fratribꝰ sicut tale. hoc in. d. clemē. ex quibꝰ omnibꝰ patet nihil fore speciale in hac expositione magis q̄ in alijs: nisi hoc vltimū quod dicit de verbo teneant: sed v̄ba ipsa ex sua natura sic importāt vl' rōne materie: vl' rōne vtriusq;. Regula bti Basilij ſm ꝙ iueni h̄z solū ista vltra tria vota. s. Abstinētiā a carnibꝰ. Ieiuniū ab exaltatōe scē crucis vsq; ad pascha exceptis dñicis: silētiū de nocte: modū officij: ꝙ comedāt in coi refectorio: legāt in mēsa: vacēt lectioni ⁊ labori manuū ne sint otiosi: que vtrū sint p̄cepta vel ne: nō inueni ab aliquo declaratū: ſ; per p̄cedētia possent declarari Regula beati Augustini. Iudicio meo indigeret papali declaratiōe. Nā Henri. de gandauo in. 6. quol. q. 17. ⁊ quidā alij tenēt ꝙ oīa q̄ in ipsa sūt cadūt de p̄cepto ꝓpter v̄bū qd ponit Augu. in p̄ncipio dicēs: Hec sūt q̄ vt obseruetis p̄cipimꝰ. Alij dicūt cōtrariū: quoꝝ opinio videt mihi verior et benignior: q2 sicut in sacra scriptura queda3 sūt que habēt modū ⁊ intentionē precepti: vt illud hoc ē preceptū meū vt diligatis inuicem. Io. 15. Quedā q̄ habēt p̄ceptū in intentiōe: ſ; nō in mō: vt illud Exo. 20. Non furtū facies. Ita sūt quedā que habēt modū p̄cepti: ſ; nō intētionē: vt illud Mar. 7. p̄cepit eis ne cui dicerēt: q2 ex hoc nō obligabat ad mortale eos si p̄dicassent miraculum Sic fatendū ē de regula beati Augu. Ideo exponerē eam scōm ꝙ sacrum conciliū exposuit regulā beati Francisci ip̄ropriando verbum precipimꝰ rōne materie: sicut ⁊ improprianꝰ verba modi imperatiui ꝓpter materiam in. d. regula minorū.

¶ Regula beati Benedicti similiter indigeret declaratiōe papali alijs plura p̄cepta alijs pauciora ponētibꝰ: tn̄ ego ſm declarationē regule minorū ita exponerē eiꝰ verba De fratribꝰ predicatoribꝰ. tenet Io. de neapoli in. 14. quol. q. 16. ꝙ tenent seruare oīa cōtenta in regula beati Augu. ⁊ in cōstitutionibꝰ eorū prout sunt in ea ⁊ in eis cōtenta hoc ē precepta vt precepta: ⁊ cōsilia vt consilia: dato ꝙ prelatꝰ nō p̄cipiat nec mādet eis seruare. Nec obstat ꝙ dicūt quidā ꝙ nō ꝑmittūt seruare regulā ſ; obedire p̄lato ſ; regulā ⁊ cōstitutiōes: q2 sicut electꝰ prelatꝰ: l; nō ꝑmiserit tenet tn̄ seruare ea q̄ ꝑtinēt ad statū p̄latoꝝ: ⁊ christianꝰ ea q̄ ꝑtinēt ad statum christianoꝝ: sic frater p̄dicator: eo ipso quo ꝓfitet ordinē p̄dicatoꝝ ⁊ vult eē frater p̄dicator ꝑmittit cōsequēter seruare spectātia ad talē ordinē saltē tacite ⁊ si nō expresse.

¶ Utrū aūt obligent ad mortale transgrediendo: quidā tenēt ꝙ nō: nec etiā ad veniale: sed solū ad penā: nisi faciāt ex cōtēptu: allegantes Tho. 22. q. 186. hoc dicentē ſm hoc ē falsū: q2 ꝯtrariū tenet Io. neapo. vbi s̄. Ubi dixit ꝙ trāsgressio alioꝝ a tribꝰ votꝭ ē pctm̄ mortale vl' ꝓpter p̄ceptū scm̄ a p̄lato ostenꝰ siue i regula exp̄ssū. Itē in ꝓlogo cōstitutionū ipsoꝝ d̄r. Cōstōnes nr̄e nō obligāt nos ad culpā nisi ꝓp ē p̄ceptū vl' cōtēptū ergo vbicūq; interuenit p̄ceptū obligātur. Un̄ q̄cq̄d ē ꝯtra votū castitatis vl' paupta tꝭ aut p̄ceptū regule vel cōstōnū certe ē mortale. Et Tho. vbi. s̄. loquit de p̄uaricatione alioꝝ q̄ nō sūt de p̄cepto in eoꝝ regula vl' cōstitutiōibꝰ ꝙ solū obligāt ad penā: ⁊ sic ē verū. Et melius ⁊ securiꝰ est in cōstitutionibꝰ fratrū minorū sub regulari vita degentiū

que nõ obligãt eos ad aliquã culpã nec etiã penã: nisi p platos eis imponat: et sic literalissima psciẽtia viuũt licet habeãt mltas pstitutiones p eorum regulari vita pseruãda factas. Regula btẽ Clare hodie per declarationẽ. Eugenij. 4. habetur. 5. q̃ obligãt ad mortale. Primũ obediẽtia. Scõm paupertas. Tertiũ castitas. Quartũ electio abbatisse. Quĩtũ clausura et ea q̃ ptinẽt necessario ad p̃dicta. Ad alia vero nõ obligãt de p̃cepto nisi eo mõ que obligant vel a deo vel ab eccl'ia generaliter sicut alij status. Aliarũ monachaꝝ nõ vidi regulas. iõ ptrãseo: quia p p̃dicta possũt intelligi qñ obligãt ad mortale vel nõ.

29 ¶ Utrum religiosi teneãt de p̃cepto obedire p̃lato in oib⁹. R. quod aut p̃lat⁹ p̃cipit aliquid qd ẽ sm regulã aut. i. aut. c. aut. s. regulam. Si p̃lat⁹ p̃cipit qd ẽ sm regulã sic tenet obedire ne dũ si sũt sm regulã explicite sed etiam implicite: vt sunt obseq̃a coĩtatis et negocia ordinis pmouẽda sine q̃b⁹ cõseruari nõ posset ordo regularis obseruãtie. Itẽ ea que faciũt ad regule pleniorẽ obseruãtiã: hec implicite sũt sm regulã: et in hoc pcordãt coiter docto. Si aũt p̃cipiat p̃ter regulã: vt q̃ in ipsa nõ cõtinet nec ad cõtẽta in ea expediũt vel ordinant: vt leuare festucã vel aliq̃d h⁹mõi: sic duplex ẽ opi. vt dicit Pe. in. q. quadã. de quol. q̃dã dicũt quod in grauiorib⁹ nõ tenet: sed veri⁹ ẽ et cõmuni⁹ tenet quod nec in grauiorib⁹ nec in leuib⁹ q̃ sũt p̃ter regulã tenet obedire quia ad hoc nõ habuit animũ obligãdi se: et facit p hoc qd no. Pa. in. c. lr̃as. de resti. spo. et in. c. ex lr̃is. de spon. et qd no. Inno. in. c. veniẽs. de iureiurã. Si aũt sũt infra regulã sic tenet: vt reficere corp⁹ et h⁹mõi. Si vero sũt ptra. regulã tũc distinguo. Aut p̃lat⁹ põt i tali p̃cepto regule vel phibitiõe dispẽsare ptra qd p̃cipit: et sic si ex rõnabili cã mouet ad id p̃cipiẽdũ tenet subdit⁹ eidẽ obedire q̃uis videat subdito quod nõ sit rõnabilis: puta: p̃lat⁹ p̃cipit quod frãgat ieiuniũ quia pbabiliter p̃sumit de ei⁹ debilitate q̃uis subdito videat quod sit fortis debet in hoc iudiciũ suũ supponere iudicio p̃lati et ei obedire: quia sepe euenit vt alij magis perpẽdãt debilitatẽ alteri⁹ ex aspectu q̃ ipse q̃ habet: siue ex i experiẽtia: siue ex feruore. Aliqñ siꝉr si dubiũ sit an sit ptra regulã vel an possit dispẽsare tenet obedire. 23. q. i. quid culpat. Si aũt sit certũ quod ẽ cõtra regule preceptũ vel phibitionẽ in q̃ nõ põt dispensare plat⁹: vel si põt clarũ ẽ quod nõ ex rõnabili causa illud p̃cipit sic nõ est ei obediendũ: et de hoc habes. s. Dispensatio. quod si prelat⁹ precipiat ea que sũt supra regulã: sic si sũt ad cautelã peccati cõmittendi: vt puta prelat⁹ precipit vt ieiunet in pane et aqua: quia videt eũ luxuriosũ: sic nõ tenet obedire: nisi quãdo verisimiliter videt nõ posse aliter euitare peccatũ. Si vero sunt que precipiũt in penã peccati cõmissi sic tenet. c. cum dilecta. et. c. q̃m. de simo. Si aũt sunt in augmentũ meriti: vt recipere martyriũ et huiusmodi: sic nõ tenetur obedire: et sic loquit. c. digesta. 74. di. vbi dicitur nõ posse indici strictiorẽ vitã aliquib⁹ qd verissimũ credo qñ solus prelat⁹ hoc precipit. Sed si maior pars faceret statutũ arctãs ad strictiorẽ vitã. sic tenet Inno. vt refert Pa. et seq̃t in. c. sup eo. de regula. quod oẽs obligãt. Sed ego dubito de hoc: et poti⁹ teneo cõtrariũ: quia hic austeritas maior q̃ regula cõcernit omnes de religiõe vt singulos nõ vt vniuersos: et sic requirit psensus oium. Facit regula. Qd oẽs tãgit. li. 6. et qd obijcit de. c. piculoso. de sta. regu. li. 6. põt dici illud non debere dici. s. regulã. sed sm regulã. et ibi modus puersandi taxat scõm naturã rei: vt dic ibi Jo. mo. et Archi. cũ nõ deceat mulieres euagari. c. mulieres. de iudi. li. 6. et scõm p̃fatã distinctionẽ potes reducẽ ad cõcordiã qd no. Ber. in. c. relatũ. ne cle. vel mo. et Jo. an. in. d. regula qd oẽs. et Pa. in. d. c. super eo. et S. Bo. i. 2. di. vlt. q. vlti. et Alex. in. 3. pte sũme. et Tho. 22. q. 104.

¶ Utrũ ois inobediẽtia sit peccatũ mortale vide. s. Inobedientia. 30

¶ Utrum religiosus magis teneat obedire patri carnali necessitatẽ patiẽti et requirẽti q̃ p̃lato suo cõtrariũ imperãti. R. quod qd habet varietatẽ inter doc. Ri. ij. quod religiosi magis tenent patri carnali q̃ prelato in his q̃ pertinẽt ad necessitatẽ illius precepti. Honora patrẽ tuũ: quia sic tenent de iure nature et diuino a quo precepto nulla pfessio absoluit: quia cõsilia obseruant: vt perfecti⁹ precepta impleant: hoc idẽ tenet Henri. de gandauo. in 6. quol. q. 18. quod tenent ad necessitatem vite naturalis parentũ et quod preceptũ de honore est per se et obligatio voti religionis est per accidẽs. et qd est p se nõ debet solui per illud 31

qđ ē per accidēs. Jn aliĳs a sit in quib⁹ nō obligant̄ ex p̄fato p̄cepto. Honora patrē tuū dicit q̄ magis tenetur p̄lato spūali q̄ patri Alex. pro vbi. s̄. dicit q̄ illa q̄ pōt religiosus sine detrimēto regularis ordinis solūmodo teneat̄ patri exhibere: sicut orare cōsulere honorare. Alia aūt sicut ē subuenire ei⁹ necessitatib⁹ cū nihil habeat nō tenet̄: ₇ sic videt̄ tenere q̄ poti⁹ p̄lato sit obediendū. Sed mihi videt̄ dicēdū vt colligo ex Nicholao de lira. Matth. 15. q̄ aut pater erat in tali necessitate añq̄ fili⁹ ingrederet̄ religionē: ₇ sic dico q̄ magis tenet̄ patri vel matri in tali necessitate subuenire q̄ p̄lato p̄cipiēti ꝯtrariū rō: q₂ actio ex ꝯtractu vl' q̄si ꝯtra aliquē cōpetēs nō extinguit̄ p religiōis ingressū. Aut si extinguit̄ vt volūt q̄dā doc. q₂ ꝓ mortuo habet̄ vt. C. de epi. ₇ cle. l. deo nobis. §. hoc ₇ cognitū. tñ ꝫm eos ex edicto. de capit̄ diminutiōe restituitur. l. tutelas. §. iniuriaꝝ. ff. de capi. dimi. vñ dicūt doc. q̄ post ingressū poterit ex actiōe seu obligatione qua pri⁹ tenebat̄ cōueniri: sed per abbatē vel sindicū respondebit: vt. C. de epi. ₇ cle. auct̄. cā q̄ cum monacho. ₇ no. in auct̄. de mona. in p̄n. ₇ in auct̄. de scis. epi. §. ꝓuidere. ergo multo fortius ex obligatiōe p̄cepti diuini: imo etiā de iure positiuo tātū tenet̄ fili⁹ p̄ri q̄ pater pōt eū vendere ꝓ necessitate famis. l. 2. C. de pa. qui. fi. di. tenet̄ etiaꝫ ad alimenta. l. filia. C. de patri. ptāte. etiā si pater sit relegat⁹ ꝓpt̄ incestuosas nuptias: vt in auct̄. de ince. ₇ nepha. nup. ergo nō debet p̄uari iur̄ suo sine cā vt no. in. c. sat̄ per ꝓsū ē. 56. di. ₇ in. c. vlti. 19 q. vlti. facit optime tex. 30. di. i. §. q̄ filiĳ. imo videt̄ q̄ si ex ingressu sit inhabilis ad patri subueniēdū q̄ monasteriū teneat̄: q₂ monasteriū ē loco heredis ₇ filiĳ ingrediētis: vt in auct̄. de scis. epi. §. sed h̄. p̄nti. de ꝓba. in presentia. in fi. ₇ lex dicit q̄ heredes: licꝫ extnei tenēt p̄stare alimēta: ar. l. si quis a liberis. §. itē rescriptuꝫ. ff. de libe. agno. ergo. ₇c̄. Aut pater ₇ mater nō erāt in tali necessitate q̄ filius teneret̄ ei subuenire ꝫ post ingressū i talem necessitatē deuenit: ₇ sic dico q̄ nō poterit ei subuenire ꝯtradicēte imperio p̄lati: q₂ iā est ei obligat⁹ per votū: ₇ sic deo: ₇ sic maiori vinculo ligat̄ p̄lato q̄ patri: q₂ p̄ceptū de obseruatiōe voti est de p̄ma tabula. de honore parentū est de. 2. Jtē primū ē negatiuū: scōm affirmatiuū: ergo magis stringit: preterea semel deo dicata nō possūt ꝯtra volūtatē ipsi⁹ vsurpari: facit regula semel. de reg. iur. lib. 6. Nā religiosus abdicauit a se nedū tēporalia ꝫ ₇ ꝓpriū velle. 19. q. vi. statuim⁹. 12. q. 2. nō dicatis. ff. de re. iur. l. velle. nō creditur: ergo nō astringit̄ nisi ei in cui⁹ manu suū velle posuit: q₂ inanis ē actio quā excludit inopia debitoris. l. nam is. ff. de dolo. ₇ impossibiliū nulla obligatio. ff. de reg. iur. Nec obstat q̄ preceptū diuinū erat ante ingressum: q₂ licꝫ eēt nō tñ obligatio: q₂ cū sit affirmatiuū nō obligat nisi ꝓ loco ₇ tp̄e: ₇ iō cū nō eēt tunc obligat⁹ nō poterit tenere postea: regula factū legitime. de re. iur. li. 6. sicut si dispēsasset bona sua pauperib⁹ p̄re nō indigēte nō posset repetere: lꝫ veniret postea ad necessitatē. Ad ea tñ q̄ pōt exhibē. s. q̄ p̄mittūt̄ a p̄latis bñ teneret̄ in quātū pōt sine regularis obseruātie detrimēto sicut orare. cōsolari: ₇ h⁹mōi: vt dicit Alex.

¶ Quid de ingrediēte religionē alicui⁹ monasteriĳ in quo non seruat̄ regula: puta: comedūt̄ carnes in monasterio scī Benedicti vel tangūt̄ ₇ recipiunt̄ pecunie in monasterio scī Francisci: ₇ huiusmodi: ₇ sic profitet̄ ꝫm cōsuetudinē quā inuenit. R. Alexā. q̄ nō excusat̄: q₂ qui ꝓfitet̄ regulā ꝓfitet̄ non cōsuetudinē. Et iō nō excusat̄ si regulā non obſuat. 20. q. 3. cōstituit. qđ met⁹ causa. cū dilect⁹. ₇. c. fi. Et si dicas q̄ nemo obligatur nisi ad id ad qđ se obligare intēdit. R q̄ hoc verū est explicite: ꝫ implicite nō: q₂ qui vult p̄ncipale: puta eē frater minor vult ₇ accessoriū. s. obligationē ad p̄cepta regule minorū licꝫ hoc nō intēdat: ₇ de hoc ē casus rotūdus in. c. ex parte. de regula. Nā ex quo habituꝫ religionis detulerūt qui ꝓfessis dat̄: ₇ alia fecerūt que professis cōueniūt professioneꝫ tacitā adminus fecerūt: ₇ sic si nō illi religioni saltem alteri in genere sunt obligati ₇ obseruationi contētorū in ea. Et hoc tene licꝫ Pa. in. c. super eo. de regu. aliter teneat. Sꝫ pro p̄ma opinione est Jnno. ₇ Hosti. in. d. c. super eo. ₇ Pa. posset intelligi qñ talis erat simplex: nec sciuit nec potuit scire obligationē regule: solū credidit q̄ ad illa obligaret scōm q̄ viuebāt: q₂ credo q̄ talis posset aliā religionē: licꝫ laxiorē intrare: sed si ibi vult manere tenetur scōm regulā viuere: nisi ex 32

aliqua rōnabili causa posset psumi q aliqd pceptorū nō seruat: qr sic etiā excusaret: vt s. dixi Monachus. §. ij.

33 ¶ Utrū religiosus assūpt⁹ ad aliquā digni tatē: puta: epatū vel etiam inferiorē teneat ad regule obseruātiā. R. q sic: ad oīa q̄ face re pōt sine piudicio platōis vł officij sibi ipo siti: vt no. Tho. 22. q. 185. 7 vide sup Mo/nachus. §. 7.

34 ¶ Utr religiosus possit trāsire ad aliā reli/gionē. R. colligēdo dicta doc. q aut ē latior ad quā trāsire vult: 7 si in sua religiōe nō ser/uat regula: tūc poterit ad latiorē trāsire sm Inno. 7 Pa. in. c. sane. de regula. Qd ego li/mito sm Jo. an. 7 bn̄ verū qn̄ nō ē in puin/cia aliud monasteriū eiusdē religiōis ad qd possit trāsire: vel in quo possit intrare: nec ē spes reformationis monasterij sui. Si vo in suo monasterio seruat regula: tūc nō pōt ad latiorē trāsire sine licentia pape sine cā legiti ma: s cū ei⁹ licētia sic si etiā non sub est causa legitima sm glo. in c. cū singula. de preben. li. 6. quā glo. credo verā quo ad ecclesiā mili tantē: sed nō quo ad deum: ar. eorū que no. in. c. non est voti. de voto. q si causa subest. sic tenet Inno. 7 sequit Pa. in. c. non est du biū. de regula. q episcopus pōt dispensare: ar. c. nō mediocriter. de cōsecra. dis. 5. Dn̄s Anto. in. d. c. nō est dubiū. tenet q si cā ē vr gens pōt episcop⁹: sed si causa nō indiget tali celeritate recurrēdū est ad papā. Sz ego di/co q cōsiderādū ē an religiosus talis sit exē/ptus vt cōmuniter sūt: 7 sic epus nō poterit dispēsare cum nullā auctoritatē habeat sup ipsū sed dispensabit plat⁹ suus q̄ loco epi pre est illi religioni. scd̄m glo. in. d. c. nō dubiū. Aut si talē nō hebet recurret ad papaz. Si vo non sit exempt⁹: sic credo verā opinionē Inno. Et dn̄s Anto. loquit de consilio: fa/cit pro hoc. c. nō cogan t. 4i. di. Et causa legi tima erit debilitas corporis: aut delicata cō plexio 7 huiusmōi. Aut religio ad quā vult transire ē equalis sue: 7 sic sine causa potest de licentia pape solūmodo etiam quo ad deū Si autē causa subest: sic poterit episcop⁹ aut propri⁹ prelatus cum cōsensu capituli dispen sare scd̄m glo. in dicto. c. nō est nobis dubiū. facit dicto. c. statuim⁹. iz. q. z. sine exceptio/ne. Aut religio ad quā trāsire vult ē stricti or tūc requirit. Primo q nō transeat ex te/meritate: aut leuitate: vel odio prioris pre/lati: sed ex zelo melioris vite: 7 si est contra/rietas inter prelatū 7 subditum in hoc sic iu/dicium superioris amborū requirendū est 7 ad eum pōt subditus appellare. Secundo re quirit q nō solum religio sit strictior sed q actualiter arctius ibi viuat: quia lz cēt stri/ctior: si tamē ibi lati⁹ viueret nō liceret etiā si ex dispensatione latius viuūt. Facit. c. sane de regula. Nam transit⁹ est pmissus vt quis ducat arctiorē vitam: qr presumit motus spirit⁹ sancti: vt in. c. licet. de regula. 7. zo. q. 4. c. i. que ratio cessat quādo in suo mona sterio viuit strictius respectu regule 7 con/stitutionū q̄ in eo ad qd vult trāsire. Unde Gulier. naso. in dicto. c. sane. dicit q licz re/gula bti Benedicti sit arctior q̄ regula bti Augustini: tamen fratres predicatores qui regulā beati Augu. profitent tm̄ se arctaue rūt per cōstitutiōes suas q eorū religio ē ar ctior q̄ illa monachox: 7 ppterea dicit q nō effugiūt apostasiā trāseūtes ad. d. regulam monachorū. Ideo dicit Jo. an. in. d. c. sane. q iura nō pmittūt transitū respectu melio/ris religionis: seu maioris: vel respectu finis vt puta: quia fructuosior aut alio mō. s solū respectu arctioris vite: 7 qr ibi viuit stricti⁹ vt in. d. c. licet. Tertio requirit q petat licē/tiā: vt in. d. c. licet. 7 istis pcurrētib⁹ poterit trāsire q̄uis licētia nō obtineat etiā si pmū monasteriū esset puilegiatū q̄ ad hoc: vt qs nō posset trāsire ad arctiorē. Addit Inno. 4. si prior religio nō incurrit grauē iacturā vel infamiā ex tali trāsitu: qr si incurrit non licet. ar. c. licet. de regl'a. ij. q. 3. si qs vo. Ad uerte hic q si frat minor trāsferat ad alium statū p papā puta: ad epatū vel ad aliā reli/gionē q tūc bona alteri iā q̄sita nō recuperat vt. C. de sen. pa. l. z. 7. l. tutor. Si vo nō sunt alteri q̄sita: puta: qr nōdū sūt mortui ei⁹ pa/rētes q̄b⁹ dz succedere sic succedet si illi qui sūt in statu ad quē translat⁹ ē pn̄t succedere: qr restituit ad oīa per talē trāslationē. vt in l. i. C. de sen. pa. 7. l. i. §. qui mortis. ff. ad ter tul. Secus si trāsferreret per aliū modū: pu/ta: ppter demerita sua 7 h⁹mōi: vt in. d. l. i. 7. d. §. qui mortis.

¶ Sed a quo dz peti licētia. R. q q̄ ad reli giosos dz peti a suo plato ordinario: puta: in ordine minorū a custode vł ministro. In

ordinē predicatorū a prouinciali. In monachis ab abbate ꝛ huiusmodi. Quo ad ep̄os requirit licentia obtenta a papa: vt. s̄. dixi. Quo ad p̄latos inferiores ep̄is si nō sūt immediate sub papa sufficit petita ab ep̄o suo lꝫ nō obtineat. ꝑꝫ Jo. an. in mercurialib⁹ in regula cū nō stat. li. 6. Qui vero subsūt immediate pape nō pn̄t ipso denegāte: ꝗ eo nō rn̄dente pn̄t. Sil'r cleric⁹ tenet petere licētiā ab ep̄o si eccl'ia grauiter ledit aliter etiā sine licētia poterit. ꝑm Inno. Sꝫ aduerte ꝙ si p̄lat⁹ dicit velle habere cōsiliū sic tenet expectare debito tp̄e: al's nō. Itē ista licētia dꝫ petiam factum ꝑm Pa. in. d. c. licet. Ad ep̄atū vero si ē elect⁹ pōt licentiare p̄lat⁹ nō req̄sito cap'lo. c. si religiosus. de elec. li. 6. ꝗ nō añ electionē.

6 ¶ Utrū aliter trāsiēs ad aliā religionē ꝙ̄ vt dictū ē licere sit apostata. R. Pa. in. d. c. sane. ꝙ non apostasia maiori. de qua in. c. fi. de apo. sta. Sꝫ bn̄ efficit apostata apostasia minori: q2 certū ē ꝙ retrocedit. Ex quo no. intellectū singularē. ad. c. 2. ne cle. vl' mo. li. 6. ꝙ dimittēs habitū pure incurrit excōicationē cū sit ꝓprie apostata. Sed assumēs habitū alteri⁹ religiōis etiā latioris nō incurrit excōicationē. Hoc sensit Joā. an. ibidē in nouella: q2 tex. ibi sentit in eo qui facit cā euagatiōis que cessat in eo qui intrat aliā religionē: ꝛ pro hoc vide bonū tex. iūcta glo. in. c. ex parte. de tēpo. ordi. ꝛ hoc etiā seq̄t Pa. in d. c. sane. Aduerte tamē hic ꝙ recedens a religione lege permittēte recuperat omnia bona sua indistincte. c. ꝙ a te. de cleri. cōiuga. ꝛ. c. ex transmissa. de renun. al's non. de quo dic vt. j. §. 44.

7 ¶ Utrū religiosus possit assumi ad beneficia simplicia. R. Pa. in. c. sup eo. de regula. ꝙ nō etiā cū dispensatione: ꝛ facit iste tex. d. c. super eo. ꝛ vide glo. in. c. quorūdā. 74. di. q̄ dicit monachū nō posse habere canonicatuꝫ in ecclesia seculari: licꝫ possit ibi esse ep̄s: vt in. c. vno. 18. q. i. ꝛ hoc ē ꝓpter bonum cure q̄ causa cessat in beneficijs simplicib⁹: vt no. in c. quod dei timorē. de sta. mo. vide. s̄. Dispensatio. ꝛ dic vt ibi. §. 5.

8 ¶ Utrū religiosus de ordine mēdicātium trāsiens ad ordinē nō mendicātiū etiā auctoritate ap'lica possit assumi ad dignitates in illo ordine ad quē trāsiuit. R. ꝙ nō: nec ad priorat⁹ administrationes: nec ad quecūq̄ officia etiā tāq̄ vicari⁹ seu minister siue tāq̄ locū aliorū tenēs: nec animarū curā aut regimen pōt ꝑ se aut ꝑ alijs exercere: ꝛ q̄cq̄d cōtrariū fuerit attentatū irritū est ipso iure cle. vt ꝓfessores. de regula.

¶ De voto religiōis habes. j. Uotū. 3. §. 8. 39

¶ Quid tenēt facere monachi qui ex redditib⁹ quos percipiūt tenēt ad curā aīaꝝ qn̄ vident abbatē negligere dictā curā. R. scd'm S. Tho. in quolibet ꝙ debēt supplicare abbati vt prouideat: ꝛ si nō vult debēt appellare contra eum sicut contra aduersarium veritatis: ꝛ nulli consulendū est vt in tali monasterio ingrediatur. 40

¶ Utrū religiosus qui prius emiserat votū de arctiori religione ꝛ tamen intrauit latiorem sit absolutus a voto. R. ꝙ sic: vt in. c. qui post. de regula. lib. 6. Debet tamē penitere de voto nō adimpleto: vt ibidem. De alijs vero votis quō cōmutāt in votū religiōis. vide Uotū. 4. in p̄ncipio. 41

¶ Utrū religiosus elect⁹ vel fugitiu⁹ q̄ non pōt impetrare recōciliationē ꝑm formā. c. fi. de regula. possit trāsire ad aliā religionē laxiorē. R. ꝙ nō: si pōt iuenire i ꝓuincia monasteriū sue religiōis q̄d velit eū recipe: ꝙ si nō pōt poterit intrare latiorē cū licētia sui p̄lati si pōt habere: al's poterit viuere alio mō regulariter ꝛ debet ꝑm Ray. 42

¶ Sed q̄s dicit fugitiu⁹. R. Pa. in. c. fi. de regula. ꝑꝫ Jo. an. ille q̄ morat extra monasteriū ꝛ celat se abbati: facit. l. q̄d sit fugitiuus. ff. de edi. edic. Unde eo ipso ꝙ recedit a monasterio ꝛ nō subest obediētie p̄lati apostata est: vt no. Innocē. in. c. fi. de renū. de hoc. s̄. apostasia. 43

¶ Quid erit de bonis q̄ religiosus contulit monasterio qn̄ vadit ad aliā religionē. R. ꝙ si exijt cū licētia sic vsufruct⁹ illaꝝ reꝝ erit monasterij ad q̄d trāsit donec ibi vixerit solūmō tex. ē cū gl. 16. q. 6. de lapsis. 27. q. i. si q̄s rapuerit ꝑm Hosti. Si vero vadit in casu nō ꝯcesso sic nō recupat: imo abbas pōt euꝫ vēdicare cū oib⁹ bonis. c. abbates. 18. q. 2. de hoc vide. s̄. Monasteriū. §. 6. 44

¶ Quid efficit religio. R. ꝙ hoiem ad deū ꝓpe cōducit si mō religiosus seq̄t regulareꝫ obs̄uātiā: ita ꝙ meliores iueniri non possūt eis: vt ait Aug. in. c. quātūlibet. 47. di. 45

¶ Utrū tollatꝛ ꝑ ipsi⁹ ingressū oīuꝫ peccatoꝝ 46

penã. R. q sic: patet quia si milia miliuȝ du catoꝝ in elimosynas darent ab aliquo cense re[?]r merito ab omni peccatoꝝ pena liber: iu xta illud Dã. 5. Peccata tua elemosynis redi me: multomagis in ingressu religionis vbi hō ex toto se offert deo q̄ valet plusq̄ milia mi liū ducatoꝝ. Jtē si p penitentiā pōt ꝛ meret oium peccatoꝝ remissionē: de pe. di. 7. in fi. ergo multomagis cū excedat oē genus satisfacti onis ꝛ publice pnie: vt patet. 33. q. 2. admo nere. hoc satis patet p glo. in. c. scripture. de vo to ꝛ de pe. di. 1. §. his auctatib⁹. vbi ꝯcludit q nulla pnia tali ingrediēti est dāda. imo si pa pa ipo fuisset ei q ieiunaret aut q iret romā in peregrinatione aut in hierusalē ꝛ cōmutat eaȝ in ingressum religionis est absolutus. c. qui bona agunt. 17. q. 1. facit ad hoc auc. de mo. in pn. vbi dicit oēm quidē eius humanā maculā detergat. Jdem legit in vitis patruȝ q ꝯsequit eam grām q̄ baptiȝati. Jstud se quitur Tho. 22. q. vl. ꝛ gloriosus Bernar dinus de senis in suo quadragesimali. ꝛ san. Ber. in li. de p̄cepto ꝛ dispē. c. 40. dicit q re ligio amatores suos angelis similes facit dis similes hominib⁹: imo diuinā in homine re format imaginē ꝯfigurans nos christo ad in star baptismi: hec ille.

47 ¶ Utrū eripiat a patria potestate R. q sic vt no. in auc. ingressi. ꝛ in auc. si qua mulier C. de sacrosan. ec. ꝛ. c. cum simus. de regula. tex. est cū glo. 16. q. 2. c. 1. sequit Bar. ꝛ glo. in. l. si ex cā. §. papinian⁹. ff. de mino. ꝛ Fede. ꝯsilio 34. ꝛ Albric⁹ in. d. auc. si nō pubes est

48 ¶ Utrū tollat irregularitatē: vide. s. irre gularitas. 2.

49 ¶ Utrū patre intrante monasteriū fili⁹ pos sit petere legitimā. R. fm Bar. i. d. auc. si q̄ mulier posita. 19. q. vl. q nō d subtilitate iuris qꝛ legitima nō debet nisi post mortē natura lē pris. l. 1. §. si impuberi. ff. d colla. bono. Sȝ de eqtate canonica: dico cū Bal. in. d. auc. si qua mulier. q poterit petē ne habeat postu lare alimēta a monasterio ꝛ placet.

50 ¶ Quid de peculio aduenticio filij cui⁹ vsu fructus est pris qn pater ingredit religioneȝ R. fm Bar. in auc. idē est. C. d bo. q̄ liber. q ex quo patria potestas soluit ex facto pa tris remanebit solū medietas dicti vsufruct⁹ apud patrē. l. cū oportet §. cū aūt. C. de bo. q̄ li. ꝛ sic ad monasteriū in quod pater est in gressus: glo. in. d. auc. idē est. tenet q nō fini tur. Mar. ꝓo tenet q ex toto finitur: ꝛ dicit ita fuisse decisum bononie in facto: ꝛ ad glo. R. q loquitur de vsufructu quē habet pater in alijs bonis que non sunt filioꝝ. sed opinio Bar. videtur magis equa.

51 ¶ Utrū bona ingredientis sint monasterij R. q sic ipso iure. auc. igressi. C. de sacrosā. eccle. qꝛ ingredientib⁹. 19. q. 3. nec abusus ali quaꝝ partiū quis sibi vsurpāt talia pōt valere nec inducere p̄scriptionē: cū in rebus inuasis aut furtiuis nō currat: vt. s. p̄scriptio. §. 9. Jtē transeunt feuda: de quo dic vt. s. feudū. §. 10. Reseruabit tñ legitima descēdētib⁹. 19 q. 3. c. fi. ꝛ idem videt in ascēdentib⁹ quia eq succedunt illis nō extantibus.

52 ¶ Utrū vsufructus amittat ex ingressu. R. fm Inno. in. d. c. in pñtia. q nō s durat do nec viuat: hoc idē sequit gl. ꝛ Albri. in auc. ingressi. C. de sacrosan. ecc. Hoc limitant ali qui verum quādo monasteriū potest habere propriū in cōmuni aliter nō fm glo.

53 ¶ Utrū emphiteosis similit trāseat ad mo nasteriū. R. fm Albri. in. d. auc. ingressi q sic: ar. l. pcto. §. 1. ff. de le. 2. Odofre. tñ ibidē limitat vex: nisi emphiteosim haberet ab alia ecclesia: quia tunc esset in optione ecclesie an vellet rem vl canonē. Aduerte bene q auc. in gressi. nō habet locū nisi in monasterijs que nō habēt nisi in cōi: nō in his q̄ habēt in ꝓpo sicut ordo militie sācte Marie ꝛ tertij ordi nis sancti Francisci ꝛ ecclīe seculares fm Al bri. in. d. auc. ingressi.

54 ¶ Quid si ingrediēs fecerat testamentū ant ingressum nihil relinquēdo monasterio sed extraneū herdē instituendo R. fm do. An to. in. c. in pñtia. de ꝓba. q Aut expresse ꝯtu lit bona sua tpe igressus: nulla facta mētiōe d testō: ꝛ tūc si h fecit i ꝯtinēti p⁹ ꝯditū testm̄ sic nō reuocat testamentū: nec erūt monaste rij illa bona: s solū illa collatio bonoꝝ presu mitur facta ad tēpus vite sue: qꝛ nō videt q̄s in cōtinēti mutare animū: ar. l. nō ad ea. ff. d ꝯdi. ꝛ demō. Si ꝓo hoc fecit ex iteruallo post testamentū ꝯditū: tūc p̄sumit mutasse aium fauore religionis: ꝛ sic rumpit testamentū ꝛ erūt monasterij illa bona. Aut nō ꝯtulit ex presse bona sua monasterio ꝛ tūc remanebit testamentū: ꝛ monasteriū solū petet portio nē suā aliter q̄ rūpendo testamentū. Pa. ꝓo

in.d.c.in p̄sentia tenet contrariũ.s. q̄ nō pe/
tet portionē suā. Sed ego in fratrib⁹ minori
bus credo verũ. In alijs autē q̄ possunt hr̄e i
cōi opinio do. Anto. est humanior religioni
sed illa Panor. videt̄ verior de subtilitate iu
ris: per ea que no. Albri. in.d. auc. si qua mu
lier. sed talis ea bona nō capiet: nisi post mor
tē nālez s̄m multos doc. q̄s recitat Albri. lz
multi alij dicāt q̄ statim post professionez.

55 ¶ Utrū p̄dig⁹ vel dissipator bonoꝝ cui inē
dicta sunt bona possit intrare religionē. R.
Albri. in.d. auc. ingressi. q̄ sic: dūmodo sit
rationis capax: etiā quo ad bona sicut de mi
nore est verum.

56 ¶ Utrꝝ filiusfamilias intrās monasterium
possit disponere de bonis peculij R. s̄m Pa.
in.d.c.in p̄sentia. q̄ de castrēsi vel q̄si nō ē du
bium q̄ potest. l. penul. C. q̄ testa. fa. pos. Si
militer de p̄fecticijs q̄ nō pōt: q2 illa sunt in
dispositione patris. Sed dubiū est de aduē
ticijs: de quib⁹ nō pōt disponere in vita p̄ris
etiā cū p̄sensu patris: iuxta ea que no. in.d.l
penul. Sed ego dico cū p̄fato Pa. ibidez q̄
pōt: q2 statim p ingressum gaudet illo p̄uile
gio: auc. p̄sbyteros. C. de epi. ⁊ cle. ex quo q̄d
est laicis aduenticiū est clericis quasi castrēse
⁊ ideo priuabit̄ pater in vita sua vsufructu
illoꝝ bonoꝝ pariformiter dico in aduēticijs
aduenientib⁹ post ingressū. p̄nis tñ Anto. in
d.c. i p̄ntia tenet p̄riū. s. q̄ nō pōt disponē.

57 ¶ Quid de libris datis a patre filiofamili
as. R. q̄ trāsibūt cū eo ad religionē s̄m di
spositionē ingrediētis s̄m Jaco. de raue. ⁊ re
citat Pa. in.d.c.in p̄ntia. q2 cēsent̄ q̄si castrē
se peculiū. Petrus vō dicit hoc verū in libris
collatis doctorib⁹ vel magistris. Sec⁹ in dat̄
scholarib⁹: ⁊ hoc idē sequit̄ Bar. in.l. filie. C
famil. hercis. ⁊ hoc verius.

58 ¶ Utrū religiosus succedat in bonis parē
tum ⁊ hmōi. R. q̄ sic: nec parētes p̄nt eos ex
heredare p̄pter crimē ingratitudinis cōmis
sum in seculo. C. de epis. ⁊ cle. l. deo. nobis. 19.
q.3.c.fi. Fallit in fratribus minorib⁹. d. cle.
exiui. quia nō succedūt de iure.

59 ¶ Qualiter aget monasteriū in p̄fatis in q̄
bus succedit vel ei acquirunt̄. R. Pa. in.d.c
in presentia. q̄ aget his actionib⁹ quib⁹ ille
egisset ante ingressū ⁊ p gestis antea p ipsuz
tenebit̄ monasteriū inq̄tum ad ipsum mo
nasteriū p̄uenit de bonis ingressi s̄m Inno.
ar.l.2.C. de impu. ⁊ al. sub. Uel forte ⁊ veri⁹
in totū lz possit petere restitutionez tenendo
q̄ monasteriuz iure successionis venit: vt.s.
monasteriū. §.4.

¶ Utrū ingressus possit reuocare testamē 60
tū factū añ ingressū. R. Pa. in.d.c. in p̄sen
tia quo ad fratres minores nō est dubiuz q2
nō potest: s quo ad alios tenēt Pe. ⁊ Cy. in
auc. si qua mulier. C. de sacrosan. ec. q̄ sic. s3
Bar. distiguit. Pa. tenet q̄ nō pōt vllo mō
pariformiter nō poterit facere testamentuz
si ante nō fecisset: q2 ex quo p̄fessus est mori
tur mundo. ⁊ hoc credo verius.

¶ Utrꝝ religio tollat crimē ingratitudinis. 61
R. q̄ tenet̄ cōit̄ q̄ sic. i.c.2. d aposta. ⁊ in.c.
vl. de eo q̄ fur. or. su. ⁊ in.c. q̄tulibz licet. 47
di. ⁊ in.c. nō liceat. 19.q. vlt.

¶ Quid si condēnatus ad mortē ⁊ liberat⁹ 62
tali cōditione: q̄ si egredit̄ punit̄ pena po
ris si ingredit̄ ⁊ petitus ab vxore egredit̄: vt
tenet̄. R. nō pōt puniri illa pena s̄z Barto.
brix. in q̄onib⁹ suis. q.i. ⁊ sequit̄. Albri. in.d.
auc. ingressi. Ratio quia coactus exiit.

¶ Utrꝝ retrahēs aliquē ab ingressu religiōis 63
teneat̄ restituere. R. s̄m Ricar. in quol. 3.q
19. q̄ aut retrahit q2 nō credit aptū religiōi
siue vtilē: ⁊ si hoc credit p̄babiliter sic nō tene
tur religioni: quia potius damnū ipsius im
pediuit. Aut secūdo retraxit p̄pter vtilitatē
suam: ⁊ sic est sp̄ualis: puta q2 ei⁹ p̄silio bene
viuit: sic nō peccat: quia ex charitate possum
potius bonū meū sp̄uale preeligere q̄ alteri⁹
Idē dicerē q̄n retrahit q2 videt q̄ vult intra
re religionē in qua nō viuit̄ regulariter s̄z q̄s
tenētur: q2 sic p̄curat bonū ei⁹. Si vō est tpa
lis puta q2 sperat p̄motionē: honorē: ⁊ hmōi
si steterit in seculo sic peccat q2 tpale p̄posuit
sp̄uali nō tamē tenet̄ religioni. Sed subtra
cto: orādo: bonū p̄suadēdo ⁊ salutē p̄curādo
plusq̄ prius. Aut. 3. retraxit ex amicicia: ⁊ si
est naturalis aut p̄sanguinitat̄: sic lz peccet
nō tenet̄ religioni tñ. Si vō est amicicia la
sciua sic mag̃ peccat ⁊ tenet̄ i istis duob⁹ sub
tracto ⁊ mag̃ in secūdo q̄ in p̄mo: vt dixi p̄
curando bonū eius nō tñ religioni. Aut. 4.
retraxit aīo impediendi vtilitatē religionis
⁊ sic tenet̄ s̄m posse suū facere q̄ illa p̄sona i
tret ⁊ si nō pōt satisfaciat religiōi ad arbitriū
boni viri: vel meliorē ad eā inducat. Et etiaz
subtracto si nō pōt eū inducere vt intret reli/

gionē ẜm q̄ dixi ꝓcurando salutē ei⁹ sollici-
tius q̄ꝫ prius: obligatum ꝟo religioni retra-
hens ẜm Sco. in. 4. di. 15. tenet laborare vt
redeat ⁊ si nō pōt tenet ipse si est persona ido
nea ⁊ habilis religioni religionē intrare: vt
sic satisfaciat religioni ⁊ orare ꝓ auerso vt di
citur q̄ fecit Ray. Ego tñ credo q̄ si nollet i
trare nō ꝓpterea esset in statu dānationis sꝫ
sufficeret ei q̄ ꝑ posse alio mō satisfaceret re
ligioni: ⁊ etiā ei quē ꝯuertit.

64 ¶ Utrū religio minuat peccatū. R. q̄ lꝫ
peccatū religiosi sit grauius peccato seculariū
vel rōne voti ꝯ qd facit: vel rōne ꝯtēptus si ma
ior adest vel rōne scandali: tñ ceteris parib⁹
dico peccatū religiosi esse leui⁹ peccato secula
riū: ꝑmo propter itentionē quā habꝫ erectā
ad deū lꝫ ad horaꝫ intercipiat ex qua ō facili
reuertit: tñ qꝛ hꝫ plura q̄ eū reducūt ad dele-
ctionē ipsi⁹ peccati: h ex san. Tho. 22. q. 186

65 ¶ Que ꝑcipiunt religiosis vniuersalit. R.
multa ⁊ ꝑmo in cle. religiosi. de priuil. sunt no
uē. j. scripta. Primo ne in sermonib⁹ ecclesia-
rum ꝑlatis detrahāt: intellige ad spālia de-
scendēdo. Secūdo ne retrahant aliq̄s ab ec
clesiaꝝ suaꝝ frequētia. s. detrahēdo eis ⁊ hu-
iusmodi illicitis. Tertio ne ꝓnunciēt indul-
gētias indiscretas. s. falsas: vel ẜm q̄ dico in-
dulgētia. §. vlt. Quarto ne retrahāt testato
res a restitutionib⁹ debitis aut legatꝫ matri-
cib⁹ ecclesijs faciēdis. Pe. de pal. in. 4. dixit
q̄ possunt ꝓcurare vt mag⁹ eis leget q̄ꝫ alte-
ri: dūmodo nō faciāt cū verbis illicitꝫ aut aio
maligno ꝯ ecclesias matrices: qꝛ nulli aufert
suū cū nullū ius iteꝝ acquisiuissent. Sꝫ frat
Aluar⁹ tenet q̄ peccāt mortalit: ⁊ h videt
veri⁹ in religiosis. Secus in alio casu ab isto:
quia tūc haberet locū opinio Petri. Quin-
to ne legata vel debita aut male ablata incer
ta sibi vel sui ordinis fratrib⁹ vel ꝯuētibus in
alteri⁹ ꝑiudiciū fieri vel erogari ꝓcurēt. Se
xto ne absoluāt a casib⁹ reseruatꝫ pape vel epi
scopis. Hec oīa in virtute sancte obediētie ⁊
sub interminatione maledictionis eterne ibi
hētur. Septimo sub eadē ꝓhibitione ꝓhibet
eis ne ꝑsonas ecclesiasticas ꝑsertim corā iu-
dicibus delegatis a sede apostolica suā ꝯ eos
iusticiā ꝓsequētes vexare indebite: aut ad lo
ca plura ⁊ ꝑsertim multū remota ꝯuenire ꝑ
sumāt. Octauo precipit ꝑlatis religiosis ad
quos aliquid ꝓuenit occasione premissoꝝ q̄
nisi infra mensem plene satisfecerint ecclesia-
sticis dānificatꝫ ō eo qd ad eos ꝑuenit postq̄ꝫ
fuerint req̄siti ipso iure sint suspēsi ⁊ quousqꝫ
debitā fecerint satisfactionē. Nono ne mini-
strent extremā vnctioneꝫ eucharistie sacrm̄
solēnizent matrimoniū: nō absoluāt excōica
tos nec absoluāt a pena ⁊ a culpa: de quo dic
ut. ſ. excōicatio. 5. casu. 12. Decimo nullus re
ligiosus pōt vigore litteraꝝ apostolicaꝝ vel
legatoꝝ alibi ꝯuenire aliquē sibi subditū ra-
tione aliquoꝝ loco nisi corā eo corā quo de iu
re ꝯuenit. cle. i. de rescrip. Undecimo nullus
religiosus pōt eligi in prelatū alteri⁹ religio
nis vel habitus nisi solū in epm. cle. i. de elec.
Duodecimo ꝓhibent alienare prelati religi
osi res ecclesie: vt in cle. i. de re. ec. nō alie. vi-
de. j. suspensio. i. §. 31. Tertiodecimo precipi
tur eis ne ad iurādū vouendū ⁊c̄. inducāt ali-
quos: vt sepulturā eligant apud eos de quo
j. sepultura. §. 35. Quartodecio ne decimas
ecclesijs debitas vsurpēt. cle. i. de deci. de quo
ſ. excōicatio. 7. casu. 37. Quintodecimo ꝑ-
cipitur mendicantib⁹ ne aliquē ad professio-
nem recipiāt ante completū annū quindeci-
mū. c. nō solū. ⁊. c. constitutionē. de regula.
li. 6. Sextodecio ne statū beghinaꝝ foueāt:
cle. i. de reli. do. vide excōmunicatio. 7. casu
40. Decimoseptimo q̄ horis debitis in eccle-
sijs eoꝝ officiū prosoluant: cle. i. de cele. mis.
Decimooctauo q̄ nō dimittāt habitū sue re
ligionis: nec vadant ad studia vel phisicam:
aut leges audiāt. c. vt periculosa. ne cleri. vel
mo. li. 6. vide excōicatio. 7. casu. 7. Decimo
nono q̄ nō dicāt aliq̄ vt retrahāt audientes
a solutiōe decimaꝝ: ⁊ q̄ req̄siti ꝑdicēt de eis
populo: ⁊ q̄ ꝯfessores nō omittāt facē ꝯscien
tiam ꝯfitentib⁹. cle. cupientes. de penis: vide
excōicatio. 7. casu. 44. Uigesimo q̄ mēdicā
tes nō capiāt loca de nouo. c. cū ex eo. ō exces.
ꝑla. li. 6. ⁊ cle. cupiētes. de penis. vide loca. p
totū. ⁊. ſ. excōmunicatio. 7. casu. 44. Uige
simoꝑmo q̄ nō celebrēt in castris vel villis.
nisi quatenus eis a iure ꝯcedit. c. epoꝝ. de ꝑ
uile. li. 6. Uigesimosecūdo q̄ seruēt interdi-
ctū quodcūq̄ qd viderint seruare matricem
ecclesiā. cle. i. de senten. excō. vide interdictū
Quedā alia precipiunt monachis: de quib⁹
vide. ſ. monachus. §. 10. ⁊ idem de cessatiōi-

bus a diuinis: in. d. cle. i.

r **Eligiosus** locus dicit' ois domus: monasteriũ: templũ: hospitale: ꝛ quecunqꝫ alia aucte pape vel epi ad pios vsus edificata: de reli. domi. c. de sinodochijs. ꝛ. c. ad hec Secus si sine auctoritate epi vel pape sũt edificata a principio vel ex postfacto: de ɔse. di. i. nemo. qḋ est ɔtra leges q̃ volũt ꝙ vbicũqꝫ sepelit' aliqs: locus ille sit religiosus: qḋ nõ ẽ veꝝ ꝑ tex. c. fi. de sepul. ꝛ ibi sequit' Pa.

1 ℭ Utꝝ loca rligiosa possint ad hũanos vsus trãsferri. R̷. ꝙ nõ. d. c. ad hec. zz. q. z. nulli

2 ℭ Per quos debẽt regi ꝑfata loca. R̷. ꝙ per religiosos: ꝛ si nõ viuũt regularit' debent. expelli ꝛ poni alij districtioris vite: aut saltem clerici seculares: si al's nõ possunt remanere ordinata: ꝛ hoc potest eps sine papa ẜm glo. ꝛ Jo. an. ꝛ Pa. in. c. inter quatuor. ḋ reli. do. Fallit in hospitali: de q̃ vide. s̃. hospitale. §. z

r **Eliquie** sanctoꝝ esse venales nõ possunt. l. nemo la. z. C. de sacrosan. ec. nec extra capsam ostendi debent: nec de nouo inuente in publico venerari: nisi pri⁹ auctoritate romani pontificis fuerint approbate: de reli. ꝛ ve. san. c. z. precipitur prelatis ne permittãt varijs figmentis ꝛ falsis documentis decipi homines qui vadũt ad eoꝝ ecclesias cã venerationis ꝓpter miracula q̃ ibi fiũt: sicut in plerisqꝫ locis cã questus fieri ɔsueuit. in. d. c. z. ꝛ dicit Pa. in. d. c. z. ꝙ etiã dicunt' vẽdi qñ ꝓ questu ostenduntur.

1 ℭ Qua auctoritate possunt corpora scõꝝ ꝛ eoꝝ reliquie trãsferri. R̷. ꝙ solũ aucte pape vel epi aut scẽ sinodi: de ɔse. di. c. corpora. vbi dicit Jo. hoc veꝝ qñ corp⁹ est traditũ ꝑpetue sepulture. C. de reli. ꝛ sũp. fu. l. vl. nisi necessitas imineat: q2 tũc sufficit auctas ꝓsidis ꝓuincie. l. i. C. de reli. ꝛ sũp. fu. q2 qñ nõ sũt tradite ꝑpetue sepulture: tũc hñ pñt trãsferri sine alicuius aucte ad aliũ locũ religiosũ. C. eo. l. si nec dum.

2 ℭ Quid si furtiue subtrahant'. R̷. ẜm Ro. sacrilegiũ est. i7. q. 4. q̃squis. etiã si ex deuotiõe hoc faciat ẜm eundẽ: ꝛ Hug.

3 ℭ Utrũ sit simonia reliqas vẽdere. R̷. ẜm Ray. ꝛ Gof. ꝙ sic. i. q. i. qui studet.

4 ℭ Utrũ reliqe scõꝝ debeãt portari ad collũ. R̷. ꝙ nõ. ar. dicta. l. si nec dũ. ꝛ. l. vltime. ꝛ d. c. corpora. lꝫ possent poni super aliquo pro aliquo tempore ex magna causa: ar. d. l. i. ꝛ h̃ tene quãuis. T ho. zz. q. 96. teneat ꝙ liceat ex deuotõe sine aliq̃ supstitõe supse portare.

r **Emissio** pcti ꝑ auctem fit a solo deo. i. q. i. c. ita ꝛ. c. vt euidenter. de pe. di. i. verbũ. per officiũ autem seu min isterium fit a prelato etiam malo. z5. q. 5. remittuntur. per meritum ꝓo solum a bono fit. i. q. i. remissionẽ. de conse. di. 4. quomodo.

ℭ Que requiruntur in peccatore vt fiat ei remissio peccati. R̷. Petrus aureo. in. 4. di. i7. q. i. ꝙ nisi meritũ christi applicet' actualiter isti vel illi nulla culpa peccati deletur cuꝫ solum in virtute passionis christi deleatur: ꝛ ideo cum sacramenta sint imediatũ applicatiuum passionis christi ad nos oportet si culpa debet dimitti ꝙ per aliquod sacramentũ vel de facto exhibit⁹ vel in voto fiat: ꝓpterea adultus q̃tumcũqꝫ contritus nisi simul concurrat oris confessio in facto vel ad min⁹ in voto nõ ɔsequit' remissionẽ peccati: de remis. vide. s̃. indulgentia. 1

r **Emittere** ideꝫ est ꝙ dare vt pꝫ i. c. veniẽs el. i. de testi. ꝛ. i. q. 3. c. ea. q̃ in glosis.

r **Enunciatio** ẽ rei vel iuris ꝓprij facta scient' legitia refutatio. 7. q. i. q̃ periculosum.

ℭ Qñ renũciatio dr̃ illegitia. R̷. ꝙ ex trib⁹ 1
ꝑ rõne ꝑsone renũciãdꝫ: vtputa q2 ẽ minor: de iudi. c. si ãnũ. li. 6. aut ali⁹ q̃ nõ pot renũciare

ℭ Scḋo rõne ꝑsone in cui⁹ manu fit renunciatio ẽ illegitima. c. cũ dilecti. ꝛ. c. admonet. ꝛ. c. ꝙ in dubijs. de renũ. vbi nullo ecc'astico licet renũciare alicui hñficio eccl'iastico nisi i manu sui ꝑlati ad quẽ ꝑtinet collatio. d. c. admonet. i8. q. z. abbas. qḋ limita in hñficio acq̃sito: ꝑ. c. veniẽs. de renũ. ꝛ in epatu q̃ nõ pot renũciari nisi in manib⁹ pape. c. nisi de renũc. Quõ aũt possit tractatus hri sup renũciatõe vide simonia. z. §. zz. 2

ℭ Utrũ renũciatio alioꝝ iuriũ sit fienda aduersario. R̷. ꝙ sic: vel notario publico: vel iudici nomine aduersarij recipientis. l. z. ff. rem pupi. sal. fo. 3

4 ¶ Tertio rõne rei q̃ renũciari nõ põt dicit renũciatio illegitima. Nã iuri nãli ⁊ agnationis ⁊ sanguis nemo põt renũciare: vt.l.ius sanguis.ff.de re.iur. ⁊.l.ius agnatiõis.ff.de pac. Juri ṽo positiuo qd cõcernit certã formã vel solẽnitatẽ nõ põt qs renũciare: vt puta ꝙ testamẽtũ cũ tot testib⁹: vel stipulationes fiant certo mõ.l. nemo põt.ff.de lega.i. facit.c.q2 ꝓpter.de elec.⁊.c.cũ esses.⁊ quod ibi no.de testa. Si ṽo nõ cõcernit certã formã vel solẽnitatẽ sed publicã vtilitatẽ: similiter nõ põt.l.ius publicũ.ff.de pac.⁊ in.c.si diligẽti.de fo.cõpe. Si aũt cõcernit publicã ⁊ priuatã ⁊ publica põt separi a priuata: sic põt q̃tum ad priuatã.l.iurisgentiũ.§.sed ⁊ si paciscat.ff.de pac. puta ius dat actionẽ ꝓ aiali morboso: tñ partes possunt pacisci vt nõ possint agere: facit tex.cũ ibi no.in.c.cũ venissent.de insti. Si ṽo non põt separi: sic renũciari nõ põt.d.c.cũ venissent. Si ṽo sit solũ in fauorẽ priuatũ: tũc ille in cui⁹ fauore est: põt.dũmõ nõ sit cõtra bonos mores vel nõ inducat ad peccatum talis renũciatio: q2 nõ valeret: vt in.l.alia.§.elegãter.ff.so.ma.⁊.l.cõuenire.ff.de pac.do. Si aũt sit solum in odiũ alteri⁹: tũc si cessat rõ illi⁹ odij potest renũciari: vt in.l.fi.C.ad mace.alis nõ: vt.l.tamẽ si.ff.ad macedo.

5 ¶ Quid si aliq̃d sit introductũ in fauorem ambor. R. ꝙ alter sine altero renũciare nõ põt: vt dicit gl.in.c.ad aplicã.de regu.facit.l. qd fauore.ff.de legi. vñ dr̃ ꝙ in coi iure potior ẽ cõditio ꝓhibentis: ar.ff.de serui.vrb.pre.l.per fũdũ.ff.coi diui.l.sabin⁹.ff.de libe.cã.l.2.3.⁊.4. Si tñ aliq̃d cõcedit a plurib⁹ siue vniuersitati: sed in fauorẽ ṗncipaliter particulariũ: sic bñ posset quilibet renũciare iuri suo: ⁊ sic loquit.c.ad aplicã predictũ.⁊.c.dilecti.de fo.cõpe. Fallit hoc in ṗuilegio: q2 licz cõcernat fauorẽ tertij põt impetrans renũciare anq̃ sit ṗsentatũ: nisi appareat ꝙ cõcedẽs statim voluit cõcedere ius illi tertio: q2 coiter nõ acq̃rit nisi i ṗsentatiõe.l. renũciare.⁊ qd ibi no. Bar.ff.de dona. Jdẽ dico ꝙ renunciare non põt si fuit concessum motu proprio.

6 ¶ Utr̃ exẽpt⁹ possit renũciare exemptioni. vide.s̃.Exemptus.§.5.

7 ¶ Qualiter fiẽda ẽ renũciatio. R. ꝙ ṗmo volũtarie.7.q.i.q̃uis. Jtẽ sciẽter: ⁊ ideo q̃n quis aliq̃d ius ignorat debet ei notificari: vt auct.quõ op.epos.§.igit ordinamus. quia ei qd ignorat renũciari nõ põt.l.mater.ff.de inoffi.testa. Et hec ẽ cõtra notarios q̃ ponũt clausulas renũciatiõis q̃s ignorãt q̃ cõtrahũt: ⁊ ꝓpterea tenẽt eis de dãno qd alit non icurrissent: puta: q2 nõ renũciassent si sciuissent. Tertio sine coactiõe: qd me.cau.ad audiẽtiã. Quarto q̃ ad bñficia eccl'iastica debet fieri pure ⁊ absolute. de officio delega.c.ex pte.el.i.de simo.ex insinuatiõe. Uñ dãs: vel remittẽs. vel renũciãs aliq̃d spũale pacto vl cõditione tẽporali interueniẽte: simoniacus est.in fi.i.q.i.c.q̃pio.

¶ Sed nũq̃d si renũciat absolute: tñ i mẽte gerit vt sibi aliqd tpale det. R. ꝙ simoniacus ẽ.de simo.c.tua.in fi. Uerũ ẽ ꝙ sola penitẽtia abolet.c.vlti.de simo.

¶ Utr̃ qs possit renũciare liti sup bñficio ecclesiastico vl spũali: aliq̃ tpali sibi dato. R. Pa.i.c.cũ ṗdẽ.de pac. ꝙ nõ ẽt si recipiat illud noie expẽsar: q2 si renũciãs hz ius renũciat spũali: tpali dato: ꝙ ẽ simonia.d.c.ex pte.⁊ qd ibi no.dic tñ d.Anto.i.c.nõ sine.de arbi. ꝙ valet cõpositio aucte supioris: vt ꝓ bñficio qd dimittit det aliq̃d tpale.c.nisi.de pbẽ. Sec⁹ si fiat aucte ptiũ: q2 sic eẽt simonia: nisi q̃n hz ortũ a iudice: puta: q2 cõpromissũ ẽ in eo: vl ipse sic diffinit. Et licz gl.in.d.c.cũ ṗdẽ.dicat nõ sufficẽ: nisi interueniat pape cõfirmatio: tñ coiter doc.ibidẽ tenẽt cũ opi.d. Anto.ꝙ nõ req̃rat: ⁊ ibi Pa.sequit.

¶ Utr̃ qs possit dare pecuniã alteri vt desistat a lite q̃ ẽ de re spũali. R. Pa.in.d.c.cũ ṗdẽ.ꝙ si sit cert⁹ habere ius in illo beneficio bñ põt dare aduersario sine simonia: vt desistat: vel ne litẽ moueat. Si ṽo nõ sit cert⁹: s dubitat: tunc nõ potest: nec excusat auctoritas pape in beneficio: qd annexã habet potestatẽ clauiũ: quia videt data pecunia ꝓ illa potestate spũali: facit.d.c.ex pte.in simili.et qd no.i.q.3.saluator.⁊.c.ex multis. Jn alijs aũt beneficijs bene excusaret auctoritas pape: cũ talis simonia sit de iure positiuo: ꝭm glo.in.d.c.cum pridẽ. Quod no. quia pauci aduertũt hodie. Posset tñ iudex pro bono pacis ex officio suo cõponere partes: vt habens ius in beneficio det aliquid nõ habenti ius scdm formã.c.nisi.de pben.ꝭm Pa.in.c. super eo.de trãsac.

¶ Quid de illo qui expectans prime vacaturam primam in aliqua ecclesia renūciat proprie tenui vt precludat via alteri expectāti. R. q: p hoc nō impedit primū expectantē si hoc potest probari. Si vero pigui⁹ resignāti conferat eo ipso detegitur fraus ꝛ carebit habita quam resignauit: ꝛ ambita de renū. c. si te. li. 6.

¶ Utrum renūciatio iuris futuri valeat. R. q: si ius futurū apparet sic valet: si autē non apparet adhuc nō valet: quia pacta nō referunt ad ea que apparere pñt: vt in. l. in lege. ꝛ alijs ꝯcor. ibi positis in glo. ff. de Zben. em. ꝛ qd nō est renūciari nō pōt. l. tres fratres. ff de pac. Sed de hoc vide Bar. in. l. ꝯditionis C. de pac. quia parū ad nos.

¶ Quid faciet p̄latus qui bñficiū hz p simoniam vł al's intrusus est. R. q: tenet renūciare: ꝛ si est eps ꝛ est in articulo mortis: nec potest adire papam: nō tñ dz dimittere possessionē quā de facto habet sine lnia pape: sed abstineat a ꝑceptiōe fructuū excepta stricta necessitate vite: ꝛ querat q̄cito poterit resignare. ꝛ de h vide Ber. Inno. ꝛ Ho. de renū. nisi cū pridē. ꝛ Archi. 7. q. i. eū qui.

r Epresalia dicit rerū aliarū generalis retentio aucte principis vel ciuitatis p recōpensatione dāni dati indulta elicit ex. c. dñs. 23. q. 2. ꝛ est qñ vnus de vno dñio nō valens consequi ius cōtra aliquē de alio dñio retinet res omniū qui sunt sub tali dominio pro satisfactione.

¶ Utrū sint licite. R. q: sic quādo ista inueniūt. Primuz q: dñs vel ciuitas requirat vt emēdet qd a suis improbe factū est. Scdz q: cōstet de negligētia iusticie administrāde Aduerte hic fm Bar. in tractatu de represalijs q: aliquādo superiorē habet ille qui debet dare de iure sed nō de facto: vt puta quia nō obedit ei sicut imperatori: ꝛ tūc nō est necesse adire superiorē. Aliquādo habet superiorē de facto sed nō de iure: vt puta q2 tyrānus est domin⁹: ꝛ si fuit electus ex timore vł per vim: ꝛ habet cōiter p domino: sic valēt q̄ facit fm Inno. in. c. nihil. de elec. ꝛ sic debet adiri. Si vero non fuit electus: sed per vim occupat dominiū: ꝛ habet cōmuniter pro tyrāno: sic cū nō valeat qd facit: nō est necesse vt eum adeat. Aliquādo habet superiorē de iure ꝛ de facto: quia est verus dñs ꝛ ei obedi-tur: h tamē nō expedit creditori eum adire: puta quia expenderet plusq̄ sit p̄ncipale debitum: vel est paup: tunc fm Bar. vbi. s. potest procedere sicut: si non haberet superiorē eius debitor. ar. l. si seruos. ff. de pigno. ac. ꝛ l. mediterranee. C. de āno. ꝛ tribu. ꝛ sic patet quādo predicta duo nō requirunt. Tertiuz q: iudex ꝓprius det sententiā sup negligentia ꝛ iusticie defectu ꝛ cōcedat auctoritatē represaliarum. Limita hoc veruz quando nullus inuenitur superior qui de ciuitate vel domino negligente faciat iusticiā: fm Guil. epm concordiensē: quia si inueniretur superior nō valeret auctoritas iudicis proprij quo ad illos qui sunt sue iurisditionis: ꝛ ita intelligit c. domin⁹. 23. q. 2. q: ciuitas plectēda est per suū. s. iudicē. concor. Joā. de santo. ꝛ Franciscus vercellensis. in. c. vnico. de iureiu. li. 6. Quartū q: nō excedant damnū. Quintum q: nō extendat ad clericos vel ecclesiasticas personas. Hec elicio ex Archi. in. d. c. vnico. Sextū fm Directoriū. ti. de pigno. q: nō fiant in personis: q2 istud est iniquū: q: in persona alius pro alio grauet: ꝛ fm ipsū nulla cōsuetudo valeret cum sit contraria legibus. C. de actio. ꝛ obli. l. ob es alienū. ꝛ auc. ibidē imo ꝛ. C. que res pig. obli. pos. l. q̄ filios. ꝛ in auc. vt nulli iudi. §. quia vero. ꝛ. C. ne vxor p ma. l. vlti. ꝛ auc. ibidē h oio. al's istis nō concurrētib⁹ q̄ ipsis represalijs vtit q̄druplū restituē cogit: ꝛ actiōe ꝓ q̄ h facit cadit: vt i auc. ne pignoratōes fiāt q̄ ē p̄dicta auc. sed oino.

¶ Sz nūquid tenet ad restitutionē q̄ aliqd p represalias illicitas exigit ab alio q̄ a suo debitore. R. Archi. in. c. ꝛ si pignorationes q: sic. nec alit saluari poterit nisi restituat. 14. q. 6. si res. de vsu. cū tu. de reg. iu. ñ remittit. li. 6 2

¶ Quid de illis q̄ represalias ꝯcedūt ꝯ ecclesiasticas psonas: aut eoꝝ bona: vide excōicatio 6. casu. 53. ꝛ interdictū. 4. quasi. in fi. 3

¶ Utrū represalia ꝯcessa cōtra: puta florētinos debeat extēdi ad florētinos habētes domicilium senis. R. fm Pa. in. c. quoniā. de of. or. q: nō: quia odiosa. facit quod no. Bar. in l. ꝓnūciatio. ff. de ver. signi. 4

¶ Utrum statutū possit fieri vt quilibet possit capi pro delicto alteri⁹. R. Bar. vbi. s. q: ꝯ terras vel villas sibi nō subditas nō pōt: h bñ cōtra sibi subditas: vt. C. de oi agro deser. l. i. ꝛ valet statutū q: vxor possit capi ꝓ viro 5

fallente vt.l.satis.C.in qui.ca.pig.vel hypo ta.ibi. Et similiter fili⁹ pro patre.l.fi.C.de priui.etiā si nō sit heres. Et aduerte hic q̄ terre cum certis pactis submisse ꝓtectiōi d̄ nos nō dicunt sibi subdite sed federate: ⁊ iō h' eas nō valet tale statutū.q̄d no.ꝓ limitatione secūde conditionis.in.§.i.dicte.

6 ¶ Sed querit an tale statutū possit exerceri extra territoriū statuentis. R. Bar. vbi s.q̄ sic pōt agere cōtra tales cōditione ex statuto q2 actio vbiq3 sequit eos quib⁹ cōpetit vt.l.fi.C.de p̄scrip.lon.tē.q̄d limita nisi filius sortiret domiciliū alibi anteq̄3 pater rūpere t.ar.l.ciues.C.de incol. Similiter si filius esset natus postq̄3 rupit pater ei⁹: q2 iura itelligunt de filio existēte tēpore quo rupit.l. in debitis.§.si extrane⁹.ff.de noxa.⁊.l.titi⁹.ff. de testa.mili. Et idē dic q̄n statutū dicit q̄ homines vni⁹ terre vn⁹ teneat ꝓ alio. Naz ille qui de nouo est effectus illi⁹ terre nō tenetur pro debitis antiquis.l.prouidendū.C.de decuri.⁊ q̄d no. Dy.in.l.incolā.ff.admini. Similiter tale statutū intelligit de debitis ꝯctis intra territoriu3: nisi aliud addat: vt.l.cum vn⁹.§.is qui.ff.de bonis aucto.iudi.possi.

7 ¶ Quid si talis qui habuit recursū ad iudicē debitoris: ⁊ reportauit iniquā sententia3 R. Bar.vbi.s.q̄ debet appellare ⁊ adire iudicē appellationis: aliter rep̄salie nō erūt licite vel si ꝓhibet appellare: vel nō est iudex appellationis: tūc pōt recurrere ad suū iudice3.

r Esidere debent clerici i suis beneficijs: ⁊ de hoc vide.s.clericus.7.

r Escriptū ꝓprie ē id quod ꝑnceps scribit ad iuris conseruantiā: vt quando committit causam decidendā inter aliquos ⁊ differt a priuilegio quod est contra ius quasi ꝑ uata lex.3.di.priuilegia. Et etiam differt a beneficio quod stricte sumptū est gratia cōcessa preter ius a principe: ⁊ hec est que latissime interpretanda est: vt in.c.olim.⁊ quod ibi no.de ver.sig. Latissime tamē rescriptū accipitur pro omnib⁹ istis.hec Pa.in R̄ica de rescrip.

1 ¶ Rescriptū ⁊ ꝓcessus ꝑ ipsū rescriptū habitus impetratū ab excōicato sup alio q̄3 sup excōicatōis vel appellatōis articulo ipso iure est nullū.c.i.de rescrip.li.6.

¶ Rescriptū ꝑpetuat ꝑ solā citationē: de rescrip.ex tenore.⁊.c.significauit.in glo.

¶ Rescriptū impetratū tacita veritate: aut suggesta falsitate: vel etiā quocūq3 alio tacito vel expresso: quod si tacitū nō fuisset vl' false expressū papa nō ita faciliter ꝯcessisset: nō valet.eo.ti. super litteris.

¶ Rescripta nō extēdunt ad res vel ꝑsonas in eis nō cōprehēsas: q̄n ꝑsonalia sunt ⁊ stricte intelligēda.c.significauit.eo.ti.

¶ Rescriptū nō viciat ꝓpter defectū lr̄e vel sillabe.secus si esset ibi falsū latinū: de fide instru.c.ex parte.in tex.⁊ in glo.

¶ Rescriptū primū tollit per secundū posterius faciens mentionē de primo. Si ꝟo non facit mentionē nō valet secundū contra primū ope exceptiōis: vt in.c.ex lr̄is.⁊.c. pastoralis.de offi.dele.ꝺm Hos.in sūma.eo.ti.

¶ Rescriptū inseri debet in litteris citatiōis ꝺm eundē Hos. ꝓpter duo. Primo vt citat⁹ sciat iurisditionē citāt;aliter nō tenet cōparere. Secūdo vt possit deliberare.

¶ Rescriptū perdit ꝑ negligentiā impetrāt; anno elapso quo vti potuit ⁊ noluit.c.si autē de rescrip.⁊.c.plerūq3.Q̄uis d̄ iure ciuili duret ꝑ decēniū.C.de diuer.rescrip.l.falso.

¶ Rescriptū dicitur falsum impetratū sine mandato: vt in.c.nōnulli.eo.in glo.nisi impetret ab his personis a quibus de iure nō exigitur mandatum: vt in dicto.c.nōnulli.in fi. ⁊.c.ex parte.in fi.eo.ff.de ꝓcura.l.sed ⁊ hee persone.

¶ Per rescriptū sedis apostolice aut legatorum aliquis non potest impetrari pro iudice nisi ille qui est in dignitate constitutus: vel canonicus ecclesie cathedralis: vel habet personatum: ⁊ talis nō potest audire causam nisi in locis insignibus: vel ciuitatib⁹ vbi possit copia haberi peritorum: nec aliq̄s pōt cōueniri virtute talis rescripti vltra vnā dietā a fine sue diocesis: de quib⁹ oibus vide in.c.statutum.de rescrip.li.6.⁊ quod ibi no.

r Es inter alios acta nō preiudicat alijs nec prodest.ff.qui po.in pig.ha.l.claudius.in fi.⁊ de re iudi.c.Q̄uis. Fallit in quibusdā casib⁹: vide in.d.c.Q̄uis.glo.⁊ doc.quia parum ad nos.

¶ Quilibet in traditione sue rei potest pactum apponere: dūmodo nō sit legib⁹ improbatum.l.in traditionibus.ff.de pac.de cōdi.

c. verum. in glo. Rem habere videt qui fruitur precio eius. ff. de vsufruc. l. quia qui precio. Que de tota re vēdicanda dicta sunt: eadem z de parte intelligenda sunt. ff. de rei vē dica. l. que de tota.

¶ Res vna z eadē diuerso iure cēseri nō dz de deci. c. cū in tua. iz. q. z. cognouimus.

r Estitutio quid est z q̄s restituere tenetur.

Sciendū q̄ restitutio est in pristinū statum repositio. l. restituere. ff. de ver. sig. Unde dicit tex. in. l. plus est. ff. de ver. signifi. Restituere est non solū presentiā rei prebere sed etiam possessorem facere fructusq̄ reddere. Sed quia ius diuinū z canonicū vtitur aliquādo verbo reddant pro verbo restituere: vt in. c. cum tu. de vsuris: quod est verbū latiusq̄ restituere: vt. l. verbū reddendi. ff. d verbo. signi. z aliquando verbo emendent: vt in. c. z. de rap. Aliquando p̄o verbo satisfaciant: vt in. c. in litteris. de rapto. z satisfactū intelligitur qualitercūq̄ volūtati satisfaciat l. si rem alienam. §. omnis. ff. de pigno. actio. z. l. i. ff. qui satisda. co. Ideo ego hic restitutionē accipio pro quacūq̄ satisfactione facienda proximo.

¶ Quis tenetur satisfacere. R. q̄ quilibet qui habet de alieno vel quod ad aliū spectat: seu debetur ex contractu vel quasi ex maleficio vel quasi: vel ex quacūq̄ alia causa: ar. c. si res. i4. q. 6. z. l. iusticia. §. iuris precepta ff. de iusti. z iure. Quod vt melius intelligatur per casus infra scriptos ꝑm ordinē alphabeti annotabo.

Accipiēs aliquid vt nō accuset an teneat restituere: vide. s. accusatio. §. 6.

Accipiens aliquid in fraudē creditoꝝ quō tenet: dic vt hic. j. i. p̄. raptor. §. i. z in. p̄. vsurarius. §. i7. z. s. alienatio. §. z6.

Accipiens aliquid ab ecclesiasticis vl' ab illis qui nō possūt donare quomodo teneatur: vide donatio. §. 38. z. s. clericus. 3. §. 4. z clericus. i3. §. ij.

Acquirēs ex peccato aliqd̄ puta adulterio sodomia z huiusmodi: quomodo tenet: vide. j. in verbo mulier.

Administrator bonoꝝ alioꝝ quō teneat: vide. s. administratio. §. i. z. z.

Adulator obtinēs beneficiū: an teneat restituere: vide adulatio. §. z.

Adultera ɔcipiēs filiū ex adulterio quō teneatur vide adulterium. §. 4.

Adultere filius quō tenet restituē vide adulterium. §. 5. z. 6.

Aduocatus quādo tenet restituere: vide aduocat⁹. §. iz. z. i3.

Alchimista quō tenet: vide alchimia.

Alienationē rei recipiēs ab eo qui nō potest alienare: vide alienatio. §. i4. z. §. zo. z donatio. i. §. 38.

Alimēta denegās ei cui tenet exhibere an teneat. R. q̄ sic. z q̄s teneat: vide alimēta.

Ambasiatores quō teneāt: vide absens.

Animā ledens rōnalem vtrū teneat ad restitutionē. R. q̄ sic. Pro cuius intelligentia est sciendū ꝑm Sco. in. 4. di. i5. q. z. q̄ est duplex bonū anime. s. naturale z accidētale. In bonis igitur naturalibus aīe cum sint incorruptibilia: sicut z ipsa aīa: nemo potest eam ledere directe: z talia sunt bona illa sine quibus non ɔtingit animā esse vt est intellectus liberū arbitriū: volūtas: z huiusmodi. Indirecte tamē potest quis in talib⁹ bonis aliū ledere ꝑm Bo. in. z. di. z5. ar. i. q. 4. ꝑme partis. s. vsu taliū priuando: sicut si quis poculū daret: vel aliud faceret quo amentē aliquē rederet: vnde talis aliquē taliter ledens: quoniam dignā leso recōpensationē facere nō potest: maxime si in ꝑpetuā amentiam deducit. Ideo arbitrio boni viri satisfacere tenet: ar. c. deteriores. 6. q. i. Unde pro regula tradit cōiter a doc. vt no. Ric. in. 4. di. i5. ar. 5. q. 3. q̄ qñ restitutio nō pōt fieri ꝑm damnū datum: tunc arbitrio boni viri relinquat. Itez dat aliā regulā supradictus Ricar. vbi. s. q̄ qñ res male ablata nō pōt restitui: restitutio debet fieri in equiualenti si possibile est: extra ne li. pen. ali. ino. c. ecclesie sancte marie. el. z z ꝑm Sco. vbi. s. lz quis digne nō possit satisfacere proximo de dāno sibi illato: nihilominus ex hoc non liberatur quin nō teneat satisfacere saltē q̄tum potest. Unde in casu p̄dicto bonus vir iudicabit vt petat veniā per se vel si non pōt ꝑ interpositā personā: deinde vt satisfaciat ꝑz posse dāna que leso z alijs suis eueniunt ex tali lesione: vt. j. dicetur de vulnerāte z occidente in verbo homicidiuz. In bonis autez accidentalib⁹ anime cuiusmodi sunt bona grē moꝝ z virtutū tam acq̄sita q̄ acquirēda: potest quis ꝑz Sco. vbi. s. indire

cte aliquez ledere ⁊ dispositiue .s. inducendo ad actus vitiosos: seu peccata quib⁹ talia corrūpunt puta contaminādo suo malo exemplo suadēdo: blandiendo: rogādo: precipiendo: vt talia faciāt: ⁊ huiusmōi: ⁊ talis multo magis tenet ad restitutionē quā dānificātes in bonis tpalib⁹ .6.q.i. sunt plurimi: propterea tenet doctrina: auxilio: consilio: orōne: ⁊ huiusmodi quātuz pōt: ⁊ in se est p se ipsū ⁊ p alios dūmodo peccatū occultū nō pādat talem lesum ad bonū reducere. Directe aūt in talib⁹ bonis accidētalib⁹ nemo pōt aliū ledere: qm̄ talia nō corrūpunt nisi p peccatū: ⁊ pctm̄ eē nō pōt nisi sit voluntariū .i5.q.i. non est.

Appellans iniuste quō tenet: vide appellatio. §.i5.

Arbiter vel arbitrator quomodo tenet: vide arbiter. §.i.⁊.6.

Archidiacon⁹ quō tenet: si aliquid perijt de rebus ecclesie: vide archidiaconus.

Arras recipiens quomodo tenet restituere: vide arra.

Artifices facientes ea p que proximi dānificātur: vide ars. §.2.

Assessor quō tenet: vide iudex. §.9.⁊.§.22

Bāniens iniuste aliquē quō tenet: vide bannum. §.i.

Bellātes quō tenent: vide bellū. in pn.⁊.§.5.6.7.8.9.io. vsq₃ .i7.⁊.22.

Beneficia ecclīastica plura habēs: qn̄ tenet restituere: vide beneficiū. §.34.

Beneficij vacātis fructus vsurpantes quomodo tenent: ibidē. §.40.

Beneficiū iniuste possidens quō tenet: ibidem. §.44.

Beneficiatus nō dispēsando fructus quō tenet vide clericus.3.§.i. Et quādo male dispēsat: vide ibidem. §.4.

Beneficiatus nō residens qn̄ tenet restituere: vide clericus.7.§4

Bn̄ficiū recipiēs nō intēdēs promoueri quō tenet: vide cleric⁹.7.§.5.⁊.6.

Beneficiatus existens in mortali quō tenet restituere fructus: vide clericus.8.§.5.

Beneficiatus inducēs ad relinquenduz sibi qđ erat quis relicturus ecclesie quō tenet vide clericus.i3.§.7.

Beneficiatus nō dicens horas quō tenet restituere fructus: vide hora. §.jj.

¶ Utrum conferens beneficiū indigno teneatur ad aliquid. R. s̄m Car. in cle.i. de etate ⁊ quali. φ vltra peccatū mortale quod cōmisit tenetur ad restitutionē toti⁹ interesse ecclesie quam lesit s̄m Pe. de ancha. ad istar magistratus qui minus idoneo tutelā pupilli cōmisit. ff. de magi. conue. per totum.

Bonefidei possessor: vide possessor.

Canonica portio cui est restituēda: vide eodem titulo.

Carcerans aliquē quomodo tenet vide carcer. §.2.3.⁊.5.

Causam dans dāno proximi quomodo tenet habēs causa. §.6.

Cessationē a diuinis inducēs quomo tenet vide cessatio. §.i.⁊.2.

Clericus non existens personaliter horis canonicis ⁊ recipiēs distributiones quō tenet vide clericus.7.§.8.

Clericus negociando quomodo tenet: vide clericus.9.§.6.

Comedēs de alieno quō tenet: vide furtuz §.25.⁊ hic in .ṗ. raptor. §.i.

Comodans ⁊ reuocans an̄ tēpus comodatū quomodo tenet. vide comodatū. §.4.

Comodatarius vtēs re comodata ad aliuz vsum: quō tenetur ibidem. §.6.

Comodās rē vitiosā quō tenet ibidē. §.7.

Comodatarius: si res comodata perijt quādo tenetur: ibidem. §.jj. vel si deterioratur: ibidem. §.i2.

Concussionē faciens quomodo tenetur: vide cōcussio. §.2.

Confessor absoluens quē nō potest: quomodo tenetur: vide cōfessio.5.§.i4.

Consentiendo quō quis tenetur: vide cōsentire. §.2.⁊ furtū. §.i9.

Conseruatorē faciēs intromittere in his q̄ debet quō tenet: vide cōseruator. §.i.

Consulens dānū alteri⁹ quō tenet: vide cōsilium. §.i.

Consiliarij locorum qui faciūt statuta iniqua quomodo tenētur: vide lex. §.22.

Contractum illicitum faciens quomodo tenetur. R. φ si contractus est nullus vel vsurarius: tenetur etiam fructus restituere nisi bona fides excuset eum: vt .j. possessor. Si pro cōtct⁹ tenuit de iure lz possit rescidi: puta quia min⁹ iusto p̄cio emptū ē ⁊ hmōi: tūc si nec dolus nec fraus int̄uenit nō tenet fructus restituere sed supplere iustum preciū: hoc elicitur

ex.l.2.C.de rescin.ven.et glo.in.c.cum dilecti de em.et ven.et in.c.per tuas.de dona.et c.illo.de de pigno.et.l.i.C.de distrac.pigno.quod no.quia sepe in practica venit.
Contumeliator quomodo teneatur: vide contumelia.
Cooperans in damno proximi quomodo tenetur: vide furtum.§.13.
Culpabiliter qui culpa teneatur: vide culpa.§.6
Custos quando teneatur restituere: vide custos.in prin.
Damnator restitutor bona habentes quomodo tenentur: vide.s.damnatus.§.2.
Decimam fraudans quomodo teneatur: vide decia.§.13.
Defendens se quomodo teneatur: vide.s.defensio.§.5.
Delegatus aliquid accipiens quomodo tenetur vide iudex.§.8.
Denarios falsans: radens: vel falsos expendens quomodo teneatur: vide falsarius.§.4.cum sequentibus.
Depositarius quomodo teneatur: vide depositum.§.3.4.6.7.8.12.et.15.
Derisor.dic quod tenetur sicut et contumeliator.
Detractor quomodo tenetur: vide detractio §.3.et.4.
Dominus qui non habet iustum titulum: aut cuius officiales delinquunt quomodo teneatur: vide dominus.in prin.et.§.4
Donationem recipiens ab eo qui non potest donare quomodo teneatur: vide donatio.§.38.
Dotem quando teneatur quis restituere: vide dos.§.23.
Emens vel vendens iniusto precio: vel rem vitiosam quomodo teneatur: vide emptio.§.7. 8.et.24.
¶ Utrum scienter emens rem raptam vel furatam teneatur. R. quod teneatur ad quemcumque sive sit primus vel secundus: vel quicumque alius usque in infinitum qui emit: quia idem iuris est ac si primus esset. ff. de mino.l.sed ubi.ff.de peti.here.l.sed si lege.§ si autem. Primo teneatur restituere rem raptam nec excusatur: licet sit statutum determinans: quod quando emitur publice in mercato vel huiusmodi sit ementis: secundum Directo.ti.de fur.nec sine mortali peccato potest eam tenere quando scit eius dominum secundum Ho.ar.c. vulterane.12.q.2.et.l.2.ff.de fur.Secundo teneatur si rem non habet sive quia vendidit: vel aliter quomodocumque alienavit: sive quia amisit aut periit qualitercumque etiam violenter: sive quocumque casu ab usu cecidit precium restituere secundum optimum statum rei.i.secundum quod valuit plus postquam fuit ab ipso empta.c.gravis.de resti.spo.et.l.in re furtiva.ff de fur.et.l.si navis.§.si generaliter.ff.de rei ven. ratio est quia furtum commisit rem alienam invito domino contractando.l.i.ff.de fur.Et fur semper est in mora.l.si pro fure.ff.de condi.fur. Excipitur casus quando rem domino loco et tempore obtulit et ipse eam recipere recusavit: tunc enim purgavit moram d.l.in re furtiva. et ideo si periret vel deterioraretur sine culpa sua teneretur. Tertio non poterit petere precium a domino rei.l.in civile.C.de fur. etiam si statutum esset quod posset petere: quia tale statutum est contra bonos mores: nec etiam a venditore in foro contentioso.nisi expresse caverit.l.si mancipium.C.de rei ven.Secus in conscientia quia bene posset a venditore precium recipere et rem eidem restituere: quia potest potius sibi consulere quam alteri: secundum Alle.de al.in.4.Quarto teneatur restituere fructus perceptos et qui percipi potuerunt intermedio tempore d.c.gravis.exceptis expensis de quibus dic ut.s.expense.§.3.Ultimo perdit expensas voluntarias: de quo dic ut.s.expense.§.eodem.
¶ Quid si talis ignorabat fore prohibitum a iure talia emere. R. secundum communiter doc. quod nihilominus teneatur: sicut ille de quo in precedenti.§.dictum est.quia hec prohibitio a iure naturali traxit originem cuius ignorantia non excusat. 2
¶ Utrum ignorantia facti crassa vel supina excuset talia ementes: utputa episcopus excommunicabat tales raptores: vel quia emit a stipendiario calicem vel missale: aut quia communiter tenebatur rapta fuisse vel bellum iniustum unde habita sunt. R. Hosti.quod non: quia debuit cogitare: et ideo similiter teneatur sicut ille de quo in ante precedenti questione dictum est.ar.l.late culpe.ff.de verbo.sig.et.c.apostolice.de cle.exc.mi.c.quia in humanis.12.q.2.c.si cupis.16.q.i.Similiter tenet idem Host.de illis qui dubitabant: nec tamen propterea posse quesierunt quod pariformiter tenetur. 3
¶ Utrum emens rem raptam vel furto habitam bona fide.s.non credens raptam similiter teneatur R.quod non: sed hec bona fides.5.sibi confert. Primum quia bona fide durante numquam teneatur eam restituere etiam si periit.l.2.C.de fur.Secundum quia fructus consumptos bona fide durante numquam teneatur restituere.l.bone fidei.ff.de acqr.re.do.et.l.fructus.et.l.si ex diverso.§.fi.ff.de rei ven.sed solum teneatur restituere fructus extantes: vel in quantum factus est locupletior: de quo dic ut.s.fructus.§.i.et.2.Tertium quia si dictam rem alienavit vendendo: vel alio modo durante bona fide non teneatur reddere precium nec aliud nisi solum lucrum si extat: vel aliquid ex quo factus est locupletior.l.nam et hoc natura.ff.de condi.inde.Quartum quia potest expensas quas fecit in bona fide circa rem conservandam vel meliorandam retinere.ut.s.expense 4

§.3. Quintum: q2 si iudice inhiante restituerit eã habebit actionẽ etiã in foro ɔtẽtioso ꝯ venditorẽ. d.c. vulterane: nõ aũt si ad sacerdotꝫ imperiũ restitueret. l. si rẽ. ff. de euic. Vñ ɔsulendũ est ei vt faciat se citari in iudicio a domino rei: ⁊ citatus ãnũciet vẽditori vt ipsũ ꝫ defendat ⁊ seruet. In consciẽtia aũt qualiter cunqꝫ restituerit eam dño: venditor teneť ei ad precium. c. fi. de emp. ⁊ ven.

5 ¶ Utrũ emẽtes p̃dicta furata: nõ vt ea retineant: sed vt restituant dño: q̃ al's ipsa habere nõ posset: aut nõ ꝓ tam ꝑuo p̃cio possint preciũ quo emerũt a nõ dño repetere. ℞. ꝫm Host. ⁊ Monal. ꝙ sic: q2 vtiliter gesserũt negotiũ cui⁹ res erãt: ⁊ etiã expẽsas moderatas nisi de re empta habuisset vtilitatẽ: q2 tunc teneť cõpẽsare fructus rei cũ expẽsis ⁊ precio ar. l. ß an vltra. §. 2. ff. de nego. ge. ⁊. c. cũ dilecti. §. fi. de accu. ⁊ si ꝑirẽt sine sua culpa: aut eas amitterẽt nõ tenerẽť. Aduertetñ ꝙ i foro ɔtẽtioso nõ credeť talib⁹ emptorib⁹: nisi publice ꝓtestati fuissent: ꝙ ea intentiõe emerunt: ar. l. nesenni⁹. ff. de nego. ge. ⁊. l. 2. C. õ fur. ⁊ in. c. vnico. vt ecclesiastica benefi. lꝫ secus sit in conscientia.

6 ¶ Quid faciet ille qui emit rem quã scit fuisse raptã: nec inuenit dñm eius. ℞. ꝫm Ho. et Mo. ꝙ postqꝫ fecit diligentẽ inquisitionez: tũc teneť preciũ ipsius rei: vel ipsam rẽ dare paupib⁹ cum fructib⁹ ipsius si emit mala fide Si aũt emit bona fide reddat eam rẽ vẽditori: recuperato precio suo si potest: vel si nõ potest restituat rẽ vel p̃ciũ paupib⁹ cum fructibus nõ consũptis bona fide ⁊ publice ꝫm ɔsilium Ray. vt oĩs suspitio viteť: ⁊ sic erit liberatus. ar. c. quatuor. 12. q. 2.

7 ¶ De emẽte rem ecclesie sine solẽnitate quomodo teneať: vide alienatio. §. 14.

8 ¶ Utrũ emẽs de pecunia alteri⁹ aliq̃d noĩe suo teneať. ℞. ꝙ nõ: q2 res empta est sua. secus si emisset noĩe illi⁹ cuius erat pecunia: q2 tũc res empta est illi⁹ cuius erat pecunia. l. si patruus. C. cõia vtriusqꝫ iudicij. ⁊. l. si ex ea. C. de rei vẽ. ⁊. l. ad ꝓbationẽ. C. de ꝓba. Fallit hoc in re empta de pecunia eccl'e: vt. s̃. immunitas. §. 31. Itẽ de pecunia militis. l. si vt ꝓponis. C. de rei vẽ. Itẽ õ pecunia pupilli. l. 3. C arbi. tu. Item de pecunia data ɔiugi quãdo res emiť a marito. l. vxor. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. Nã in istis casib⁹ emptũ etiã noĩe suo efficitur illi⁹ cui⁹ erat pecunia. In ɔscia tamen teneret ad satisfactionẽ si res empta non eẽt predictis tantũ vtilis sicut precium.

¶ Utrũ emẽs a furioso prodigo vel minore ⁊ huiusmodi: quib⁹ vel ꝑ ius vel iudicẽ ẽ interdicta ꝑtãs vẽdẽdi teneať eaꝫ restituere. ℞. ꝙ sic: q2 malefidei possessor ẽ q̃ ꝯ iterdicta legẽ emit. l. quẽadmodũ. C. õ agri. cẽsi. ⁊ colo.

Executor vltime volũtatis quõ teneť: vide executor. per totum.

Expẽse qñ sint restituẽde: vide. s̃. expense. §. i ⁊. 3. ⁊. s̃. expositus. §. 2.

Falsarius quõ teneat: vide falsari⁹. §. 3. 4. ⁊ 8. 9. ⁊. ij.

Famulo infirmãti an teneatur dare salariũ vide familia. §. 2.

Fideiussori suo qñ q̃s teneť: vide fideiussor §. 15. ⁊. 16.

Fraudẽ faciẽs legi quõ teneť: habes. s̃. fraus

Fugere faciẽs detentũ in carcere ꝓ debito an teneať ad restitutionẽ. ℞. ꝫm do. Jo. de platea. in. l. quotiẽs. C. de acti. tribu. ꝙ sic: qõ verum credo de illis qui se liberare possent soluẽdo debitũ: nõ de illis qui ita sunt pauperes ꝙ nullo modo possunt soluere nec habẽt parẽtes qui pro ipsis soluere vellent: quoniã tales iniuste detinenť ⁊ ɔtra charitatẽ si parati sũt cedere bonis. C. q̃ bo. ce. pos. l. i. ⁊ no. gl. in. c. odoardus. de solu. quoniã qui bonis cedit nõ debet pati cruciatuꝫ: nec carceres: nec vituperiũ ꝓ debito facto ex cõtractu vel quasi. l. fi. C. qui bo. ce. pos. Et ideo improbanť ɔsuetudines in ɔtrariũ quas Augu. quandã appellat frustratoriã: ⁊ i humanã ⁊ irrationabilẽ seuitiã. 14. q. 6. si res. ⁊ ideo quantũcũqꝫ longa ⁊ statuto firmata sit nõ valet.

¶ Utrũ faciẽs fugere vel occultans officiales tp'e sindicatus teneať ad restitutionẽ. ℞ ꝫm Bal. in. l. 3. C. de asses. ꝙ sic. ⁊ in quadruplũ: quod credo verꝫ in ɔsciẽtia post ɔdẽnationẽ: ß añ: solũ teneť ad dãnuꝫ qõ restituere debebãt ipsi officiales si sindicati fuissent.

Fugere faciẽs incarceratũ ꝓ delicto: an teneatur: vide fugere. §. i.

Fur quomodo teneť: vide furtuꝫ. §. io. ⁊. §. 13. cum sequẽtib⁹. vbi inuenies quõ iussione ɔsilio ɔsensu: ⁊ cetera participatiõe in furto quis teneť.

Hedificans in solo alieno: vel de alieno vel in dãnũ ꝓximi quõ teneať: vide hedificãs ꝑ totũ

Heres qñ tenetur ex delicto defuncti: vide heres.§.4.
Heres quõ teneť soluere legata in testamẽto minus solẽni facta ibidem.§.5.
Heres quõ teneť ex contractu vel quasi defũcti.§.6.ibidem.
Heredes qñ sũt plures quõ tenenť ad debita ⁊ legata ibidem.§.9.
Homicida quõ teneť ad restitutionẽ. R. ẽm Sco.in.4.di.15. ꝙ tenetur totam vitã suaꝫ expẽdere cõtra infideles vel hereticos in satisfactionẽ occisi vel in orationibꝰ: ieiunijs: et huiusmodi quod si nõ potest vel nõ vult hoc facere: teneť saltẽ ad aliquã restitutionẽ arbitrio boni viri: ⁊ vltra eam teneť placare lesos ꝗ̃tuꝫ põt: ⁊ si occisus aliquos sustẽtabat teneť illis ad tantã satisfactionẽ quantã vtilitatem siue lucrũ occisus dedisset: ⁊ extimabitur ẽm tẽpus quo verisimiliter fuisset victurus ⁊ operaturꝰ sicꝫ extimat.l.hereditatũ cõputationẽ.ff.ad.l.falci.⁊.l.cum hi.§.modꝰ quoqꝫ.ff.de transac. Considerabiť ergo ars quã faciebat: qualitas persone: etas: ⁊ lucrũ quod acquirebat ⁊ huiusmodi. vt fiat digna restitutio: quod limito verꝫ: nisi quis aliqueꝫ occidisset qui eum agressus est: ⁊ occidisset causa sue defensionis: lꝫ aliqualiter modum excessisset: quia talis nõ sic stricte tenereť: qꝛ difficillimũ est iustũ tẽperare dolorem. Item nisi quis ordine iusticie interfecisset. Idem dic de vulnerãte aliquẽ irremediabiliter: puta abscindendo membrũ: vel mutilando ꝙ tenetur: non solũ ad placationẽ lesi ⁊ expensas in medicos. sed etiã ad omne lucrũ quod potuisset acquirere. Si autẽ vulnerauit remedialiter nõ teneť vltra predicta de placatione ⁊ expẽsis: nisi ad lucrũ quod perdidit tẽpore infirmitatis si fuisset lucraturꝰ. Hiis cõcordat Ri.⁊ Landul.in.4.ea.di.
Horas canonicas clericus nõ dicẽs quõ tenetur: vide hora.§.8.⁊.ij.
Hospitalarij quando tenẽť restituere: vide hospitale.§.3.
Ieiuniũ frangẽs an teneať ad restitutioneꝫ: vide ieiunium.§.20.
Immunitatẽ frangẽs ecclesie quõ teneť: vide imunitas.§.20.30.31.32.35.36.
Impediẽs aliquẽ a ꝓsecutione alicuius beneficij vtrũ teneať ad restitutionẽ: puta volebã emere possessionẽ ⁊ tu impediuisti vl' aliqs volebat legare mihi aut donare ⁊ tu obuiasti ⁊ huiusmodi. R. ẽm Ri.in.4.dis.15. ꝙ aut talis ĩpediuit aĩo dãnificandi.ꝓximũ: ⁊ sic teneť arbitrio boni viri dãnificato: nõ tamen tantũ quãtũ erat illud bñficiũ quod nõdum habuerat: maxime quando al's ne haberet potuit impediri. facit ad hoc insti.de re.diui.§.illud quesitũ. vbi habeť ꝙ si qs bestiã vulnerauerit ⁊ fugiẽs alius eam accepit ꝙ fit accipientis. Ratio ibi poniť quia multa accidere potuissent: ne vulnerans eam haberet. Dicit tamen Tho.22.q.62. ꝙ si iam erat determinatũ ꝙ talis teneť ad equiualens: de quo habes.s.legatũ.i.§.33. aut fecit animo cõsulendi proprie vtilitati: ⁊ sic non teneť si hoc ꝓcurauit per viam licitam ⁊ modo licito: arg. ad hoc.in.l.2.ff.de no.ope.nũci.⁊ in.l.si in meo ff.de aqua plu.ar. vnde dicit tex.in.l.nemo. ff.de reg.iu. nemo damnũ facit nisi qui id facit quod facere ius nõ habet. fallit hoc in casu de quo.s.clericus.13.§.7.
¶ Utrũ impediẽs rusticũ iniuste ne operas suas exequatur aut piscatores vel aucupes a captione pisciũ vel auium teneatur ad restitutionẽ. R. ꝙ sic. Ratio quia quãdo res est ad aliquid destinata naturaliter qui ipsaꝫ iniuste impedit tenetur ẽm quod no. in.l.i.ff.de in li.iuran.⁊ in.l.si idẽ.ff.de iursdi.om.iud. ⁊ per Bar.in.l.inter stipulantẽ.§.sacrã.ff. de verbo.ob. Et ideo quia rustico ⁊ venatori aufertur suus proprius vsus qui erat sui proprij iuris ⁊ fructus in eorum vsu casualiť ⁊ q̃si seminaliter contentus ideo teneť ad restitutionẽ damni arbitrio boni viri qui bonus vir attendet si verisimiliter talẽ vtilitatẽ habuisset: ⁊ sic restitui faciet. Si ꝟo ꝟisimiliter nõ fuisset secuta: sic nihil faciet restituere: quod placet Bar.in.d.§.sacrã. Et de hoc vide.ĩ.vsura.i.§.77.in fi.
¶ Sꝫ quid de fodientibꝰ semina agri. R. ẽm Rodo. ꝙ nõ teneť ad oẽ q̃d poterat ꝓuenire sꝫ ad tantũ solũ ꝗ̃tum fructus agri ĩ dubio illo vendi potuissent.
Incẽdiariꝰ quõ teneať: vide incẽdiariꝰ.§.2
Incẽdiũ patiẽtibꝰ rapiens res quõ teneť: vel destruẽs domũ: vide ibidẽ.§.3.⁊.4.
Infideles spolians quomodo teneať: vide infidelitas.§.7.
Iniuriator quõ teneť: vide iniuria.§.6.
Inq̃sitor qñ teneť restituẽ: vid inq̃sitor.§.5

Insignia aliena assumētes quō decipiunt̄ populi an teneant̄ ad restitutionē. R. q̄ sic: et illi cuius insignia acceperūt: si aliquod damnū est passus et populo decepto: et de hoc vide s. insignia. per totum.
Inuēta quō sūt restituēda et qñ: vide. s. inuēta per totū. et furtū. §. 29.
Judeus quō tenet̄ restituere lucratū ex officio publico: vide iude⁹. §. 13. et vltimo.
Judicans ſm allegata quando tenetur: vide iudicare. §. 7.
Judex petēs salariū vel aliud quō tenet̄: vide iudex. §. 8. cum sequētibus.
Judex si ex negligētia dānificauit quō tenet̄ ibidem. §. 21. et 27.
Judex ex malicia dans iniustā sententiā vel grauans partes in nō dando sententiā et huiusmodi: vide ibidem.
¶ Utrū iudices q̄ deputant̄ a populis vt iudicent in aliquib⁹ causis quia credunt̄ boni viri: lz sint iudices ignari teneant̄ ad restitutionē: si ex ignorātia dederūt iniustā sniam. R. q̄ sic: si fuerūt in culpa ad inquirēdū peritos aut alio mō. Si vero de ꝯsilio peritorum ipsā dederūt et bona fide nō tenet̄: eo q̄ tales nō ꝓfitent̄ se pitos: nec locāt se ꝓ iudicibus.
¶ Utrū iudex q̄ ꝓpter metū iniuste iudicauit teneat̄ ad restitutionē. R. q̄ si met⁹ fuit q̄ potuit cadere in ꝯstantē viꝝ: et cum accepit officiū nō credebat verisimiliter ad istud venire: lz mortaliter peccauerit: tñ nō tenet̄ ad restitutionē. Si vero non est metus qui potuit cadere in constantē viꝝ: vel cū accepit officium dubitabat de eo: vel verisimiliter poterat credere: tūc ſm Bal. in. l. fi. C. de pe. iu. qui ma. iudi. tenet̄ ad oē damnū. z. q. i. in ꝓmis.
¶ Quid de iudicib⁹ vel officialib⁹ q̄ occidūt malefactores sine sacroꝝ ꝑceptiōe R. q̄ si petebant ea mortalit̄ peccauerūt: et aīe ipsoruz erunt ꝓ ipsis. cle. i. de pe. et re.
¶ Ledens ꝓrimū in ꝑsona: aut in bonis nō a ꝓposito: ſ ex aliqua culpa quō et qñ teneat̄ siue p se leserit: aut p suos: vel sua aīalia. est sciendū ſm doc. in. c. fi. de iniur. q̄ triplex est actio. Una que dicit̄ legis aqlie: et hac actōe directa tenet̄ quicūq̄ liber hō dānū dedit sua culpa: puta aperiēdo cisternā in via publica vel ꝓiiciēdo lapides vbi hoīes transeūt et huiusmodi. Indirecta aūt vel vtili tenet̄: quando aliqō aīal suū vel seruus sua culpa: aut negligētia dānū dedit: puta si equus te instigāte recalcitrauit et aliquē lesit: vel aīal qō erat feꝝ: vt sunt lupi: leones: canes mordaces et huiusmodi que cōiter nocere tētant tenebas in publico nō taliter ligata q̄ non possent nocere vel quia tenebas in domo et aliqs missus a te lesus fuit et talis tenet̄ ad oē damnuz qō ex culpa sua dedit, ꝓrimo si pōt recōpensari si nō pōt satisfaciat arbitrio boni viri. Secunda dicit̄ actio de paupie: et hac actōe tenet̄ qs qñ sine sua culpa aīal suū alicui dānū dedit puta bos nō cornupetit: nec equ⁹ recalcitrat ſm ꝯsuetudinē: tñ ꝑter ꝯsuetudinē et sine culpa sua calcitrādo lesit aliquē: et tūc nō tenet̄ ad aliud: nisi solū ad dandū aīal ꝑdictū: vł si nō vult dare satisfaciat leso. Tertia actio dr̄ noxalis: et hac actione tenet̄ q̄sqñ ei⁹ seruus sine culpa dānū dedit: et iste similiter tenetur: vt dictū est de actione de paupie. et de his oibus vide glo. et doc. in. l. i. ff. si qua pau. fe. di. Et insti. e.
¶ Utrū ꝓiiciens aliqd de domo sua in via publica quo lesit aliquē vel in vestimētis vel in ꝑsona teneat̄. R. ſm Spe. ti. de iniur. §. sequit̄. q̄ sic. Similiter tenet̄ si tenebat appēsum extra domū suꝑ viam publicā et effusuz est. Idez dic de laborāte nisi ponat signa: vel faciat proclamata.
¶ Utꝝ precidēs arborē vicini sui que pēdēs suꝑ domū ei⁹ dabat ei damnū teneat̄. R. ſz Spec. vbi. s. q̄ non si fecit aucte iudicis. l. si plures. §. i. ff. ar. fur. cesa. vel etiā aucte ꝓpa si tñ denūciauerit illi cuius erat vt incideret veꝝ est q̄ hec denūciatio ꝓpter foꝝ ꝯtentiosum debet fieri per publicū instrumentū. aduerte etiā q̄ si incideret ita male q̄ nihil de ea possz fieri cū al's posset incidi vtiliter q̄ teneret̄ in ꝯsciētia ad tale damnū.
¶ Quid de illis q̄ impediūt ne frumentū vel alia merces veniat in aliqua terra vt ipsi charius vendāt. R. q̄ tenent̄ restituere illud q̄ plus vēdiderunt: et etiā satisfacere illis quos impedierūt si aliqō damnū sūt passi. Similiter dic de illis qui ꝯcordāt oēs merces emere vt postea ad libitū vendāt q̄ tenent̄ ad oē damnū. l. z. ff. ad. l. iul̄. de amo. et in glo. in. l. annona. ff. de va. et extra or. cri.
¶ Utrū ciues deputati ad diuidendū collectas oib⁹ ſm extimationē quā habēt in registro cōitatis q̄ aliquos magis grauāt debito:

⁊ alios exonerãt: teneãtur. R. ꝭm Mo. ti. 4 resti. ꝙ si plus debito grauãt aliquẽ tenẽtur ei ad illud plus. Si aũt alleuiãt vel amicos suos ⁊ collecta est determinata: puta de cẽtũ tũc teneť similiť restituere illõ alleuiamẽtũ illis q̃bus dãnuȝ dederunt: vtputa quia sepius est iterata illa collecta sup ciues: ⁊ tũc tenẽtur ciuibus. vel qꝛ dñs qui debebat habere min⁹ debito habuit ꝭm iusticiã: ⁊ tũc dño teneť. Si ꝟo collecta erat indeterminata: puta qꝛ debebãt exigere quãtũ poterãt honesto modo: tunc lȝ mortaliť peccent se ⁊ alios alleuiãdo: qꝛ mentiũtur saltẽ facto pnitiose. 22. q. j. primũ. tñ nõ teneňť restituere.

¶ Utrũ illi qui cũ sint ignorantes assumũt aliqua officia ex q̃bus proximi dãnificantur vt sunt notarij: iudices ⁊ huiusmodi. teneãtur. vide culpa. §. 6.

¶ Quid de tenentib⁹ colũbas i colũbarijs R. ꝭm Pe. de palu. in. 4. ꝙ teneňť ad restitutionẽ de dãnis datis dñis agrorũ: Q̃õ limito verũ qñ eas non debite pascũt: vel nõ tñ de possessionibus circũcirca hñt ꝙ verisimiliť in ipsis vt plurimũ pascãtur: qõ iudicio boni viri credo sit remittendũ. Astẽ. ꝟo li. 5. ti. 29. refert quosdã tenere ꝙ tñ vtilitatis p̃stant in comedẽdo vermes ⁊ stercorizãdo quãtũ dãni: ⁊ ideo dicit nõ precipitãdaȝ sententiã: ⁊ ꝭm predicta habes q̃d dicenduȝ est de tenentibus quecũq; aĩalia.

Legata defunctorũ nõ implentes quõ teneť vide executor.

Legata ipedientes. vide legatũ ꝑ. §. 33. ⁊. õ impediens.

Legem iniquã condentes quomodo tenentur. vide lex. §. 22.

Libellos famosos faciẽtes quõ teneantur. vide libellus famosus. §. 2.

Litteris dãnificans quõ teneť. vide. j. scripturas.

Litigãtes temere quõ tenẽtur. vide litigiosa res. §. 2. ⁊. õ. argumentũ.

Locator ⁊ cõductor quõ teneňť. vide locatio. §. 23. 24. 25. ⁊ familia. §. 2.

Ludens quomodo teneatur ⁊ quãdo: vide ludus. §. 2. 7. ⁊. 8.

Magister: vtrũ teneať restituere exacta a scholaribus. vide mgř. §. jj.

Mandãs qñ teneať. vide mandatũ. §. 5. et furtum. §. 17.

Medic⁹ qñ teneť. vide medicus. §. j.

Meretrix qñ teneť restituere. vide. õ. meretrix. §. vl.

Metus cã aliq̃d acq̃rens an teneať ad restitutionẽ. vide metus. §. 14. ⁊. 15.

Missam promittẽs diuersis ꝑsonis quõ teneatur. §. 32. in. c. missa.

Monasteriũ qñ teneť ex facto monachi. vide monasteriũ. in prin.

Morosus in soluẽdo qõ teneť quõ obligať ad interesse. vide mora. §. 2.

Morosus in reddẽda alteri re: vtrũ teneať si perijt. R. ꝙ sic qualiťcũq; ⁊ quõcũq; pierit ꝭm Accur. in. l. ꝙ te. ff. de reb⁹ cre. ⁊ probatur ꝑ. l. cũ res. §. vl. ff. de le. j. Q̃õ limito i ꝯsciã verũ nisi eodẽ mõ fuissȝ pitura apõ aliũ

Mulier que nõ ẽ publica meretrix: vtrũ teneať restituere acq̃situȝ ex ope luxurie. R. Cy. vĩ tenere ꝙ sic: in. l. cũ te. C. de cõdi. ob tur. cau. Alij vt Mo. ti. restitutio. 2. tenent ꝙ nõ teneť in foro aĩe de necessitate: lȝ fisc⁹ iniuste acq̃sita possit auferre. ꝑ. l. luci⁹. ff. õ iure fisci. Sed ego distinguo pro concordia eorũ q̃no. in. c. qꝛ pleriq;. de imu. ec. ⁊ i. c. ex transmissa. de deci. ⁊ in. c. nõ sane. 14. q. 5. ꝙ aut ista mulier facit dãnũ alteri: puta qꝛ scientib⁹ vicinis suis cõmittit adulteriũ ꝓpť pecuniã: vel aliud qõ sibi datur: ex q̃ reddiť in vilipendiũ apud alios vir ei⁹: ⁊ sic teneť de necessitate satisfacere iniurie facte alteri ⁊ iõ ei restituere in satisfactionẽ. Aut facit sine alteri⁹ infamia: puta qꝛ occulte ⁊ ignoratur: ⁊ sic nõ teneť restituere de necessitate in foro aĩe: qꝛ cũ nullũ ledat nisi seipsaȝ. iõ non hẽbit satisfacẽ deo nisi ꝑ pniam. Idẽ dic de masculo q̃ ꝓpť scel⁹ aliquid recipit. Et idẽ de quocũq; recipiẽte aliq̃d ꝓpť aliquã turpitudinẽ ꝭm ꝑdictã distictionẽ ꝑsuppositto: ꝙ ille qui dat põt dare cui vult.

Naufragiũ patientes: ꝑdantes quõ teneňť vide naufragiũ. §. j. 2. ⁊. 3.

Nauta qñ teneť. vide nauta. in prin.

Negligẽs in suo officio quomodo tenetur. vide negligentia. §. 2.

Omittens facere quod teneť ne dãnũ detur primo quõ teneať: vide furtũ. §. 26.

Officiales accipiendo aliq̃d a litigantibus quõ tenẽť. vide iudex. §. 9.

Pacto nudo quõ teneť. vide pactũ. §. 4.

Palpans quõ teneť. vide furtũ. §. 21.

Participantes in dāno ꝓximi: ⁊ quot mōis vide furtū. §.13. cū sequētibus.

Pedagia exigēs vel fraudās qñ tenet. vide pedagium per totū.

Penā quando quis tenetur soluere. vide pe na per totum.

Permutatio facta in dānū quando est resti tuenda. vide ꝑmutatio. §.ij.

Pignus accipiēs quō teneatur. vide pignus §.12. vsq̧. §.19.

Possessor bone fidei quō teneat. vide fructꝰ per totum.

Quis dr̄ male fidei possessor. R. ſm Pa. i c. grauis. de re. spo. ꝙ ē is qui possidet rē et scit ad aliū pertinere. ⁊ ecōtra. Bone fidei possessor ē qui cum ignoret se possidere alie nū possidet cogitatione domini. tex. est i. c. si virgo. 33. q. 2.

Possessor male fidei vtrū teneatur restitue re nō solū rē quā mala fide possidet sed etiā ⁊ fructꝰ ipsiꝰ rei. R. ꝙ q̇libet male fidei pos sessor tenet restituere rē si extat. c. si res. 14. q. 6. ⁊ c. cū tu. de vsu. vel si perijt: aut ē dete riorata tenet eā restituere ſm extimationē illā ⁊ distinctionē. de qua dixi. s. hic teneri ementē rem raptā sciēter: tenet etiā nō solū ad fructꝰ ꝑceptos: sed etiā ad illos quos ipse dñs ꝑcepisset si eam possedisset. c. grauis. de resti. spo. ⁊ l. i re furtiua. ff. de cōdi. fur. ⁊ l. si nauis. §. vl. ff. de rei vend. Intellige si res erat fructuosa: ⁊ de fructibus q̇ honeste per cipi potuerūt. l. fructꝰ. ff. de rei vē. Et q̇ ad consciam limito verū si dñs eos ꝑcepisset si talis nō occupasset probabilit̄ q2 si nihilo mi nus nullos fructus habuisset: vt puta q2 om nino nō locasset domū: sic in cōscia nō tenet Limito etiā p̄dicta vera q̇ ad possessorem male fidei: qui rē hūit sine aliq̇ titulo: vt. l. gn̄alit̄. ff. de regu. iur. Sed q̇ ad possessorē p̄dictū qui rē hūit cū titulo: tene ꝙ nō tenet nisi de fructibꝰ ꝑceptis ⁊ nō ꝑcipiēdis. l. si fū dū. C. de rei vē. nisi talis titulꝰ habitꝰ fuerit ꝑ metū: q2 tūc teneret etiā de ꝑcipiēdis. l. s ⁊ partus. ff. qō me. cā. vbi glo. addit tres ali os casus. in q̇bus possidēs mala fide etiā cū titulo tenet de ꝑcipiēdis. Primꝰ ē qñ titulꝰ est habitꝰ ꝯ in edicta legū. l. quēadmodū. C. de agri. cen. ⁊ colo. Secūdus ē qñ titulꝰ ha bet i fraudē creditorū. l. j. ff. de hisq̄ i frau. cre. Tertiꝰ ē qñ titulꝰ habet ex ēptōe rei fi scalis sine debita solēnitate. nec distinguo in istis possessoribꝰ male fidei: vtrū res resti tuenda fuerit aliena: puta q2 nō trāsiuit i do minium eius: aut fuerit alteri debita: puta quia de iure ciuili transiuit in dominium eiꝰ s; tamen cum obligatione restitutiōis: q2 qualit̄cūq̧ tenet fructꝰ restituere ſm distin ctionē p̄dictā: vt pate t. l. cū fundꝰ. ff. si cer. pe. ⁊ l. i debiti. in prin. ff. de cōdi. inde. Et cla rius in. l. videamꝰ. §. in fauiana q̧. ff. d vsu. vbi dicit tex. Nā verbū restituas qd̄ in hac re p̄tor dixit: plenā habet significationē: vt fructus q̧ restituant: ⁊ iō cū restitui pretor iusserit veluti in edicto vñ vi: etiā fructꝰ sūt restituēdi. hec ibi. Ergo a fortiori cū deꝰ vel sacri canōes hoc dicūt. Et de hoc vide Pa. in. c. grauis. de resti. spo. Et glo. in. c. non li ceat pape. 12. q. 2.

Quid si res nō sit lucrosa nisi ex idustria tm̄ vt sūt pecunie ⁊ huiusmōi. R. s; cōem opi. theologorū: vt patet ꝑ Sco. ⁊ Ricar. i. 4. di. 15. ꝙ nō tenetur restituere lucrū sed suffi cit restituat principale acceptū. ⁊ hoc tene in consciā quo ad necessitatē ꝗuis aliqui ve lint ꝙ etiā teneat restituere lucrum: vt no. Archi. 14. q. 4. Si q̇s vsurā. Nota tñ ſm Sco. ⁊ Ri. vbi. s. ꝙ si directe dedit dānū: puta q2 fuit necesse propt̄ carentiā talis rei creditorē emere frumētū tēpore q̄ magꝭ va lebat: vel recipe ab alio sub vsuris vl̄ posses siones distrahere ꝓ minori p̄cio ⁊ huiusmo di ꝙ tenet satisfacere dānū passo. Unde pro regula nō. istā distictionē ꝙ aliud ē esse cau satiuū alicuius effectus sufficiēter ⁊ efficacit̄ ita ꝙ sine eo nō sequeret ⁊ talis tenet ad re stitutionē dāni causati. Aliud ē esse causati uū alicuius dāni sed nō sufficienter ⁊ efficaci ter: ⁊ talis l; peccet: nō tñ tenetur ad restitu tionē. Quid de expensis factis in re quam q̇s possidet mala fide. vide. s. expēse. §.3.

Prescriptio an excuset a restitutiōe. vide eo dē. §.47. ⁊ .j. vsucapio.

Raptor quō teneat: vide. s. raptor. §. j. ⁊ .2

Quid de vxore: filijs: aut alijs q̇ viuūt d re bus raptorꝫ. R. ꝙ aut talis raptor ꝑ taliū consūptionē aut receptionē nō efficit nō sol uendo: ⁊ tunc dico ſm Alex. lōbar. ꝙ licite de huiusmodi bōis raptorū pñt viuere ⁊ re cipere: dūmō nō viuāt de impie acquisitis i specie vel nūero: puta de oue: capone ⁊ huiꝰ

modi raptis q̄ si ita sũt mixta q̄ nesciũt dis-
cernere tũc habeant in mẽte sp̄ viuere de iu-
ste acquisitis: ⁊ sic licet s̄m p̄dictũ Alex. cũ q̄
p̄cor. Ulderic⁹ ⁊ glo. Ray. de talib⁹ aũt im
pie acquisitis que nõ trãseũt in d̄ñiũ rapto
ris nullo mõ licet alicui viuere: nisi in casib⁹
de q̄bus ĩfra dicã qñ nõ ẽ soluẽdo. Si ṽo ex
tali consũptiõe efficit̄ nõ soluẽdo: puta quia
tãta sunt que debet restituere quãta oĩa que
habet: tũc nõ licet alicui de talib⁹ viuere nisi
in .4. casib⁹. Prim⁹ qñ q̄s agit negociũ spo-
liatorũ. s. inducẽdo raptores ad restitutionẽ
ar. c. qm̃ multos. ij. q. 3. ⁊ c. inter alia. de sen.
ex. Q̄d limitat Rodo. verũ qñ cõtinue ĩstãt
oportunis hoĩs nõ ĩ illis qui solũ semel in
anno vel bis ĩnstãt ⁊ hoc siue faciãt in gn̄ali
predicatiõe vt p̄dicatores: siue sp̄ali p̄suasio-
ne siue sequa t̄ vtilitas siue nõ. l. sed an vltro
ff. de nego. ge. Q̄d limito etiã s̄m Direc. ti
tu. de restitu. verũ si spes correctiõis h̄eatur
⁊ fiat cũ tali moderamine q̄ pp̄t hoc nõ effi
ciant̄ nõ soluẽdo in totũ vel in magna parte
alĩs nõ liceret. ar. z. q. 6. c. anteriorũ. Secun
dus qñ nec p̄ elemosynã: nec alio mõ h̄oesto
põt necessaria vite ĩuenire: nã necessitas nõ
habet legẽ. de cõse. di. j. sicut. ⁊ di. 5. discipu-
los. ⁊ de re. iur. quod nõ ẽ. cũ magna tñ par
citate debet sumere ⁊ dolere in mẽte atq̄ p̄-
ponere satisfacere si possibilitas adueniret.
Terti⁹ est cũ vtiliter laborat bona raptoris
augmentando siue cõseruãdo aut curãdo ⁊
huiusmodi: quia hoc cedit in vtilitatẽ credi
torũ. Intellige si vtilitas ẽ tanta q̄tus sum
ptus: aliter nõ: ⁊ q̄ nõ viuat vel accipiat de
impie acq̄sitis in sp̄ẽ. Quart⁹ casus ẽ qñ q̄s
habet multa incerta restituere: ⁊ ep̄s cũ ip̄o
dispẽsauerit vt de ipsis incertis tanq̄ paup̄
viuat. Nota etiã q̄ preciũ rerũ raptarũ vẽ-
ditarũ nõ ẽ furtiuũ. l. qui vas. §. fi. ff. d̄ fur.
Ratũ habens dãnũ proximi quõ tenet̄. vi-
de. s̄. furtũ. §. zo.
Receptator dãnificantiũ proximũ vel rerũ
ablatarum quõ tenetur. Uide furtum. §.
zz. z3. ⁊ z5.
Religiosum retrahens vel a religione remo
uens aliquem quomodo teneatur. vide reli
gio. §. 63.
Represalias faciens vel concedẽs qñ tenea
tur. vide rep̄salia. §. z.
Reuelare nolẽs rẽ furatã proximo qñ tene-
tur. vide furtum. §. z7.
Rixam faciens quomodo tenetur. vide rixa
per totum.
Seditionem concitans quãdo teneatur. vi-
de seditio. per totum.
Seducẽs mulieres vel pueros subtrahẽdo
eos qualitercũq̄ siue blanditijs siue minis
ab his sub quorũ potestate sunt qui a legib⁹
vocãtur plagiarij: vtrũ teneatur. R̄. q̄ sic
non solum subtractos restituere sed etiã oẽ
lucrum quod habuissent ab eis hi sub quor̄
potestate erant toto tempore quo subtracti
steterunt s̄m do. Jo. de platea. insti. de ob-
liga. que ex delic. nas.
Quid de seducente virginem. vide stuprũ
§. j. ⁊ z.
Sententiam iniustam dans quomodo tene
tur. vide iudex hic. s̄.
Quomodo tenetur ille pro quo data ẽ iniu-
sta s̄nĩa. vide s̄nĩa. §. 7.
Sepulturã recipiẽtes indebite quõ tenẽtur
vide sepultura. §. 3z. ⁊ 33.
Simoniace acquisitum qñ est restituendũ
vide simonia. ⁊ per totum.
Socius quãdo tenetur ex societate. vide so
cietas. per totum.
Solutionẽ an teneatur quis facere obliga
tus ex nudo pacto. vide pactũ. §. 4.
Solutio quomodo ⁊ quando ẽ fienda. vide
solutio. per totum.
Scripturas falsans vel destruens an tenea
tur. R̄. q̄ sic: ĩsolidũ de omni damno dato
proximo per hoc: siue fiat in libris mercato-
rum: aut quarumcũq̄ aliarum scripturarũ
l. j. ff. de magi. conue. ⁊ l. qui tabulas. ff. de
fur. Idem dic de vtentibus falsis scienter.
vide falsarius. §. 3.
Sed quid de occultãtib⁹. R̄. s̄m san. Ber-
nardinũ in tractatu restitutionũ q̄ peccant
mortaliter nec possunt absolui nisi publicẽt
non tñ tenentur ad restitutionẽ: nisi quãdo
requisiti maliciose pandere noluerũt: ⁊ ex ta
li occultatione postea deuentũ ẽ ad talẽ con-
ditionẽ q̄ creditores sua habere nõ poterũt
quia sic tenent̄ de oĩ dãno eo quia cãm dãt
efficacem damno proximi.
Quid de illo qui ex litteris suis dat damnũ
proximo: sicut si aliquis mercator scribe-
ret: q̄ alique merces valent multum in tali
patria cum non sit verum. R̄. q̄ aut littere

dirigebantur ei cui dedit dānū: ⁊ sic tenetur ad restitutionē ei. Aut nō dirigebantur ei sed ipse eas aperuit. ⁊ sic lz mortalit̄ peccet scribens: tn̄ nō tenet̄ ad restitutionē sed sibi imputet q̄ eas aperuit. Si autē misit tertio vt fraudulent̄ decipiat aliquē. sic scribēs tenet̄ in solidū ⁊ etiā exequēs si scient̄ hoc fecit vltra pctm̄ mortale qd̄ cōmittunt.

Sponsalia contrahens qn̄ teneat̄. vide spōsalia. §. 16.

Stuprās virginē quando tenet̄. vide stupr̄ §. j. ⁊. 2.

Tabellio qn̄ tenet̄ ⁊ quō: vide tabellio. §. 6

Talias exigens quō tenetur ⁊ quando. vide. talia per totum.

Testis qn̄ tenet̄. vide testis. §. 26. ⁊. 30.

Torturā faciēs alicui idebite. vide tortura.

Transigens propt̄ indebitā cām quō tenet̄. vide transactio. §. 5.

Turpe lucrū: vtrū turpit̄ acquisitū sit de necessitate restituendū. R. q͞ aut acquisitum turpit̄. i. cū pctō fuit acquisitū interueniēte dolo: fraude vel extorsione seu metu aut deceptione ⁊ huiusmodi casib⁹ in q̄bus dat̄ repetitio p actiones de dolo: vel met⁹ cā: ⁊ similes: vel per officiū iudicis. Et sic tenet̄ de necessitate restituere illi a quo sic extorsit: vl̄ eius heredib⁹ si quos habet ⁊ scit: vel saltē paupibus si ignorant̄. Et in hoc cōcordant doc. sequētes Inno. i. c. q͞ pleriq͞. d̄ imu. ec. Aut acquisitū cū pctō ⁊ turpiter fuit acquisitū sine dolo: fraude ⁊ ceteris p̄dictis: ita q͞ ei qui dedit nulla cōpetit repetitio p actiones vel per officiū iudicis. Et in isto casu fuerūt varij doctores. Hosti. in. c. cū sit. de iudeis. tenet indistincte q͞ est restituendū pauperibus. Alij in. d. c. quia plerique. allegātes Inno. simili in conclusione tenēt. ⁊ sic videtur quasi cōis opio. sed cū nullo iure probet̄ dico q͞ lz sit bonū consiliū vt in paupes erogetur: vt sic satisfaciat in quo deliquit tn̄ nō est de necessitate salutis. ⁊ hoc tenet Car. in d. c. quia plerique. ⁊ glo. Ray. in ti. de rap. §. sed quid de focarijs. Et iudicio meo etiā h̄ tenet Inno. in. d. c. quia plerique. lz coit̄ doc. qui tenēt ɔ̄riū pro se adducāt ⁊ male: q͞ si intelligeretur illud quod dicit ipse Inno. fore necessariū q͞ sacerdos debeat ei iniūgere vt i pios vsus expēdat: quod acquisiuit faciendo illicitas negociationes: vel qd̄ al's iniste acquisiuit sine calūnia alicui facta certe sibi contradiceret: quia superius ibidē p̄misit q͞ vbicūq͞ aliquid male querit̄: vel ex negociatione vel ex torsione ex qua tn̄ restituere non tenet̄: nō dānat eū si heredibus relinquat. Itē ibidē dixit q͞ mathematic⁹ nō tenet̄ restituere i casu p̄dicto. Itē dicit de eo qui in ludo aliquid lucrat̄ q͞ nō tenetur nisi fuerit in dolo aliū trahēdo: ⁊ tn̄ isti cū pctō acquirunt. Et iō oportet intelligat̄ q͞ sacerdos debet ei iniūgere vt restituat paupib⁹ de bono ⁊ equo non tn̄ de necessitate: ⁊ sic teneq͞ tali fauet ius naturale in retentiōe propt̄ consensū dn̄i tradētis. Nā nihil tam nāle q̄ vt acquisitio fiat s̄m volūtatē dn̄i tradētis: vt in l. nihil tam naturale. ff. de re. iur. ⁊ insti. de re. diui. §. p traditionē. Et facit optie quod habet̄ in. c. fi. de simo. ⁊ glo. in sūma. 14. q. 5 ⁊ in. c. ex trāsmissa. de deci. Et ad. c. cū sit. de iudeis. quod adducit Hosti. dico q͞ in penā illud est statutū q͞ assumpsit officiū ɔ̄ dispositionē iuris: ⁊ nō excedet casū suū. Silr̄ nō obstat. c. nō sane. 14. q. 5. quia loq̄tur cōsultiue s̄m Pa. in. d. c. quia plerique. Nec etiam c. si quis cōtumax. 17. q. 4. ⁊. c. magne. ⁊. c. q͞ super his. de voto. q̄ allegat Inno. q͞ non probāt dictū suū si sic intelligat̄ vt teneatur de necessitate. qd̄ nō bn̄: q͞ facit ad multa.

¶ Utrū recipiēs aliq̄d pro cessando a vexatione indebita proximi teneat̄ illud restituere. R. s̄m Pa. in. c. dilectus. de simo. q͞ sic. facit. l. p̄ma. ⁊. l. generalit̄. ff. de calū. ⁊. l. 4. §. questione. ff. de condi. ob tur. cau. Ratō diuersitatis est: q͞ ē cū calūnia acquisitū. ⁊ sic contra voluntatē dn̄i sed in casu precedenti non. Et ex hoc patet q͞ quādo quis dedit aliquid vel ex timore etiā reuerētiali vel vt consequeret̄ suū debitū: vel euitaret alliqd̄ malū ille q̄ extorsit ex p̄dictis causis: sic tenet̄ ad restitutōnē nisi ille liberalit̄ velit dare.

¶ Sed q̄d de hypocrita qui sub forma boni christiani vel religiosi cū nō sit: elemosynas acquirit. R. s̄m Inno. in. c. quia plerique. de imu. ec. q͞ tenetur ad restitutionē nō forte illi qui dedit q͞ mercedē suā iam ē cōsecutus Sed tu dic clarius s̄m Jo. de Ripol. in contractib⁹ suis: q͞ aut talis dās elemosynā vel quid aliud errat in p̄sona: puta quia credit dare Titio ⁊ dat Seyo: sic Seyn⁹ tenetur ei restituere: vel illi cui intendebat dare. Aut

errat i fortuna: puta quia dat diuiti credēs dare paupi: ⁊ sic talis recipiēs tenet ei qui dedit vel paupibus restituere nisi ipse recipiēs effectus fuisset postea paup. Aut errat i cōditione altera: puta credit dare scō vel celebraturo ⁊ huiusmodi: ⁊ tūc si conditio non inest recipiēs tenetur restituere vel satisfacere p se vel p aliū ꝫm intentionē dantis. Alij dicūt verū hoc si datū est: precise tāq ex cā finali ꝑpter illud: sicut si daret sic exprimendo. Secus qñ dat qꝛ sic credit: qꝛ tūc non tenetur sicut si darē tibi qꝛ credo sis amic⁹ me⁹ cū tñ nō sis qꝛ nō teneris restituere: ⁊ magis placet qꝛ vt dicit .l. si repetēti. C. de cōdi. ob cau. da. Conditio i corde retēta nō inducit repetitionē: maxime in casu isto: qꝛ vt .s. dictū est: talis dans illi quē credit scm̄ lꝫ nō sit iam habet mercedē suā pro qua dedit. s. pro deo q̄ iudicabat causa finalis ex quo aliud nō est expressuꝫ. Et ex p̄dictis patet ꝙ isti questores qui faciūt se talis religionis cuꝫ non sint: ⁊ qui promittūt dicere multas missas: cū nō dicant: ⁊ ꝙ nutriūt multos infirmos vel redimūt captiuos cū tñ non faciāt: ꝙ tenent ad restitutionē vel illis qui dederūt vel pro quo dederūt: qꝛ ex quo petūt pro tali cā dantes intelligunt dare pro eadē si aliud nō exprimūt. Nec obstat. d. l. si repetēti. qꝛ satꝫ causa est exp̄ssa ex quo petūt pro ea. Sec⁹ de illo qui petit pro deo lꝫ fingat se sanctū ⁊ ille nō daret si sciret eū nō fore sanctū: qꝛ causa pro qua accipit est solus de⁹: lꝫ secūdaria scitas ficta que non attenditur: sed cā p̄ncipal.

Tutor quō tenetur vide administratio. §. j.

Uendentes rē plus iusto p̄cio quō tenet. vide emptio. §. 7.

Uenatores dantes dānū in agris qñ tenent vide venatio. §. 2. ⁊ 3.

Uisitator a visitatis recipiēs aliquid qñ tenetur. vide visitator. §. 3.

Usufructuari⁹ quādo tenet. vide vsufruct⁹ §. 5. 7. ⁊ 12.

Usurarius mētalis: vtrū teneat restituere id qđ ē sibi datū a mutuo recipiēte vltra sortem. R. ꝙ lꝫ doc. sint ꝯrij. In hoc tñ eos cōcordando sic distiguo. videlicet ꝙ aut mutuum accipiēs dat liberaliter credē s mutuantem hoc nō exigere aut velle: ⁊ sic nō tenetur restituere de necessitate. Et isto mō itelligēda ē opinio. Ricar. in. 4. di. 15. q. 5. ar. 5. Et Sco. ea. di. Alex. lōbar. ⁊ Car. i. c. cōsuluit ⁊ in cle. ex graui. de vsur. qui tenent ꝙ nō tenet restituere. Et facit pro hoc tex. in. l. inter oēs. §. recte. ff. de fur. vbi dicitur ꝫctans rem credēs inuitū dñm cōmittit furtū: ꝫ furto nō ē obligatus si dñs erat volens. ad idē facit insti. de obl. que ex quasi delic. na. §. placet. in fi. Nec obstat. l. si ego. la pria. ff. si cer. pe. vbi dicit ꝙ si volui tibi rem donare ⁊ tu credebas eaꝫ tibi mutuo dari nō efficit tua ante consūptionē: quia in hoc casu itētio recipientis ⁊ concedētis discordāt: sed in casu predicto cōcordāt qꝛ ille liberalit dat: ⁊ iste scit se liberaliter datū recipe. Itē nō ob. rō Jo. an. in mercurialibus in regula: pctm̄. qꝛ ꝯtractus a p̄ncipio fuit vitiosus. ⁊ iō effect⁹ similit: quia verū eēt si effectus ꝓcederet a dicto cōtractu: sed ñ ē ver hꝫ ꝓcedit ab alio s. libera donatiōe qua ille donat ⁊ iste donatum liberalit recipit. Aut mutuū recipiens nō dat liberalit: ꝫ iō dat quia p signa videt mutuantē sic velle. aut ne mutuū auferat: ⁊ iō sic dat. ⁊ tunc dic ꝙ talis tenetur acceptū restituere de necessitate. Et sic limita ⁊ intellige. c. cōsuluit. de vsu. Inno. ⁊ Host. ac Pa. ibidē cū Jo. an. in. d. regula: peccatum. qui tenent ꝙ tenetur.

¶ Sꝫ quō scire pot'it si dedit liberalit vl' ne 1 R: ꝙ si signis vel circūlocutionibus significauit ꝙ aliq̄d vellet vltra sortē: ⁊ tūc tenet restituere qđ nō liberalit dedit: quia vt dicit l si ꝓo ñ remunerādi. §. idem papinian⁹. ff. man. ꝙ qñ aliq̄s simplicit rē cōcedit: p̄sumitur donare illi q̄ prius donauerat sibi. Sic in proposito qꝛ ex signis ostēdit se nō mutuare gratis. iō credendū ē etiam illū eo animo dare. s. nō gratis. Si ꝓo nullū signū ostēdit quo vellet aliq̄d vltra sortē: sed pot⁹ ꝙ gratis mutuabat. fatenduꝫ ē etiā eū gratis dedisse. Et hoc verū nisi aliud de mēte ei⁹ ꝯstet

¶ Utrū ille qui mutuauit gratꝫ teneat restituere id quod sibi datū ē a mutuū accipiente. R. ꝙ si credit eū gratꝫ dare nō tenetur q̄uis ille non gratis dederit: quia vt dicit j. q. 2. nulla obligatio suscipiēti culpe maculā ingerit: que nō ex ambientꝫ petitiōe procedat: ⁊ obligatio antidotorū iustā parit receptionē per errorē soluti. l. si testis. §. j. ff. de fideiusso. nisi eēt error facti alieni: vtputa putabat per suū procuratorē esse promissuꝫ cū 2

tamē nō esset: q2 sic teneret. Rodo. ⁊ Astē. dicunt ꝙ nō tenet quādiu bōa fides durat nec de consūptis: sed postꝙ̄ scit ꝙ nō liberaliter dedit tenet de extantibus nisi p vsucapionē vel p̄scriptionē sua facta essent: q̄ opinio ē tutior in conscia ꝙ̄ illa. Lau. de redol. in suis cōtractibus qui dicit ꝙ etiā nō tenetur postꝙ̄ scit non liberalit' dedisse. ⁊ addit idē Rodo. ꝙ talis qui dedit si habet de bōis ipsius mutuū dantis ꝙ pōt sibi p retētionē consulere de eo quod sic soluit in cōscia. Q̄ d̄ verū ē an̄ p̄scriptionē sed nō post

3 ¶ Utrū vsurarius teneat nō solū restituere rē sed ⁊ fructus: dic vt. s̄. possessor male fidei. Et similiter de lucrato ex pecunia vsuraria: vt ibidem. §. j.

4 ¶ Utrū inducēs aliquē ad fenerandū: consulēdo vel pecuniā mutuando: vel societatē contrahendo ⁊ h⁹mōi: teneat ad restitutionē toti⁹ vsure. R. ƀm Alex. lōbar. ⁊ Mo. titu. vsura. 5. ac Ro. ꝙ nō: nisi inquātū puenit ad eū: quia in dando mutuū sub vsur nō dānificatur ꝓxim⁹: ƀ in exigēdo vsuras. Alij tn̄ dicūt ꝙ tenetur: quod nō credo

5 ¶ Utrū ꝓsonete seu sensales vsurariorū contractuū teneant restituere oēs vsuras ipsorū. R. ƀm Bal. in ti. de ꝯtrouersia feudi termināda. §. similit. ꝙ nō. Sed glo. i. l. si sciente. ff. ad. l. pōpe. de pari. indisticte vult ꝙ teneatur: cū qua cōuenit Bar. ⁊ Ange. ibidem qui dicūt ꝙ pari pena sunt puniēdi tales prosonete: sicut illi qui faciūt cōtract⁹ Hoc idē tenet Girar. obdo. ⁊ ad idē facit. l. is cuius ope. in prin. ff. de adul. multo forti⁹ minister ali⁹. 46. di. sicut nō suo. quod credo verū de prosonetis coopantib⁹ in exactionibus vsurarū vel iuenientibus cautas fictiones quibus vsure soluant: q2 dāni dāt causā efficacē. Non aūt credo verū de prosonetis solū coopantibus vt mutuū det potius pro necessitate debitoris: ar. no. in. l. si quā. C. d̄ ope. li. imo nec peccāt si ad hoc nullū inducūt vt feneretur: sed solum ad patos dare sub vsuris accedūt.

6 ¶ Quid de notarijs qui cōficiūt istr̄a d̄ debito vsurarū. R. ƀm Girar. obdon̄. ꝙ aut palliant vsuras in instr̄is: puta quia faciūt chartas de duplo: vel sub noīe emptiōis: et huiusmodi: ⁊ sic tenent totā vsurā restituere: si vsurarius ipse non restituet: nisi ƀm q̄sdam hoc fecisset in fauorē potius receptorū mutui ꝙ̄ vsurarij: quod pōt teneri lz mortaliter peccet instrumentū falsū faciens. Si aūt non palliant vsuras: sed apte patet p instrumēta: tūc nō tenētur. q2 non dāt cām efficacē. ⁊ ƀm Bal. in rubrica d̄ ꝓhi. feu. alie. per Fede. c. z. tales cōficiētes scient instr̄a in fraudē vsurarū: debēt oīno ab officio amoueri ob infamiā. ar. in ꝟbo scriba. ibi posito.

¶ Utrū testes taliū istrumētorū similiter teneant sicut notarij. R. ꝙ sic ƀm p̄dictā distinctionē: quia instrumēta nō valēt sine testibus. Idē dic de prelatis qui se subscribūt vel sigillant cedulas vsurariorū. ⁊ cū his cōcor. Hof. Ho. ⁊ Dire. ti. de vsuris.

¶ Utrū aduocati: procuratores: iudices: statutarij: ⁊ alij quorū patrocinio ⁊ fauore scient vsure in iudicio vel extra iudiciū exigūtur vel nō restituūtur cū repetūtur: teneantur ad restitutionē. R. ꝙ sic isolidū. nec excusant ex eo forte ꝙ scripture eis porrecte apparebāt iuste: si cōscia eis dictabat ꝙ erāt de ꝯctib⁹ vsurarū ƀm Ho. ⁊ Inno. i. c. Michael. d̄ vsu. ⁊ Archi. i. c. si q̄s oblit⁹. 14. q. 4

¶ Quid de dn̄is terrarū q̄ i terris suis vsurarios morātes nō cogūt vt vsuras restituant. R. ƀm Rodo. ꝙ tenent insolidū si pn̄t ⁊ nō faciūt: etiā si nihil pueīt ad eos. Alex. aūt lōbar. dicit ꝙ lz mortalit' peccēt: tn̄ restituere nō tenētur nisi inquātū puenit ad eos de ipsis vsuris. Q2 aūt mortalit' peccēt: non credo verū nisi de iudeis vsurarijs: d̄ quib⁹ p̄cipitur eis in. c. post miserabilē. de vsu. vt cogant eos ad restituendū vsuras extortas. Et similit' posset dici quo ad ipsos eē verā opinio. Rodo. quo ꝟo ad christianos vsurarios nō credo ꝙ peccent mortalit'. vel teneantur ad restitutionem nisi qn̄ requisiti nollēt iusticiā ministrare.

¶ Utrū socij tutores: factores: ⁊ huiusmodi qui ad vsuram dant vel vsuras exigūt p alijs teneant ad restitutionem. R. ƀm Rodo. ꝙ si apud eos residet quasi p̄ricipalis auctoritas mutuandi: sic tenētur in solidū: si illi pro quibus dederūt nō restituunt. Si ꝟo non fuerūt auctores sed solū executores: sic illi qui ad solā manualē traditionē vsurarū mancipati sūt: ita ꝙ ipsi nō taxant p̄cium cōtractuū impiorū: nec cum eis contrahit pactū de vsura: ƀ solū pecuniā tradūt ⁊ pign⁹

recipiunt: sic lz mortalit' peccent nõ tenent' ad restitutionẽ nisi coactiue exigãt vsuras. His concordat Girar. obdoss. Ray. 7 Bartolome' brixiẽ. in. d. c. sic nõ suo. 7 addit Hosti. qꝫ ille in cuius vtilitatẽ versuz est: tenet' pncipaliter: alter in subsidiũ. l. ex hoc edicto §. j. ff. de eo per quẽ fac. erit. 7. l. elegant'. §. pe. ff. de dol. Pa. in. d. c. Michael. vult etiã vt in h casu non teneãtur. si vsurari' ẽ soluẽdo sed ẽm qꝫ dixi tene.

¶ Utrũ pupillus pro quo tutor multos cõtractus vsurarios fecit teneatur restituere. R. qꝫ si pupillus dicat tutori: tanto tẽpore habuisti pecuniã meam 7 ꝓpterea ista retineo pro lucro quod debeo ex ipsa habere: et sic ista intentione retineat nõ tenet' restituere lz sit versũ in suam vtilitatẽ: sed solũ tutor: nisi vsura excederet moderatũ lucrũ qð percepisset si in possessiones vel aliã iustã negociationẽ vt debebat ipsaz constituisset vt patet. j. tutela. §. 2.

¶ Sed nũquid cum vniuersitas ciuitas vel collegiũ recipit vsurariũ emolumentuz singuli teneantur insolidũ restituere. R. ẽm Hosti. in sum. titu. de pe. §. fi. qꝫ sic: lz cã vniuersitatis nõ sit causa singulorũ. 12. q. 2. qui manumittit' nec obligant': tãqꝫ vniuersitas que aiam nõ habet sed tanqꝫ singuli. c. cõq̃stus. de vsu. c. sicut virũ. 7. q. j. c. si hẽs. 24. q. 3. l. metũ. §. aiaduertendũ. ff. qð me. cau. Concor. Jo. an. post Alla. i. d. c. cõquest'. sed Mo. ti. vsura. 5. 7 Rodo. limitant hoc verũ de regẽtibus 7 prohibere valẽtib' vel cõpellẽtibus aut pcipiẽtibus talit' fenerari: non autez de aliis nisi participauerit comodũ bursale: vel ex huiusmõi releuati fuerit ab expensis quas fecissent de suo: qꝛ tũc in tãtum restituere tenẽtur 7 nõ plus. 7 hoc tene in conscia cũ quo Mo. concor. Pe. de palu. in. 4. di. 15. 7 Asten. 7 Jo. an. in. d. c. cõquestus. de vsu.

¶ Utrũ ipediens volentẽ mutuare gratis 7 faciens vt mutuet sub vsuris teneat' ad restitutionẽ. R. ẽm Rodo. qꝫ sic: qꝛ ipediuit indebite proximi vtilitatẽ. Jdẽ dic de impediente cõtractũ licitũ 7 reducẽte ad ꝯtractũ vsurariũ. Concor. Mo. ti. vsura. 3. Jdem dic de cõfessoribus qui absoluũt vsurarios aut recipiunt ad sacramenta vel sepulturaz qꝫ tenẽtur restituere: si ex denegatione taliũ fuisset facta restitutio.

¶ Quid de fideiussoribus vsurariorũ. R. Lau. de redol. in suis contractib' ẽz Lap. 7 Pau. de eleaçariis. 7 multos alios: qꝫ etiã si principale se cõstituit pro vsuris restituendis qꝫ nõ tenetur nisi in tantũ in quantũ vires hereditatis vsurarii tpe fideiussionis valebãt 7 nõ plus nec min'. Distinguit tñ idez Pau. inter fideiubere simplicit' ꝑ vsuris restituẽdis: 7 sic nõ teneatur nisi vt dictũ ẽ: et inter obligare se simplicit' ad restitutionem vsurarũ quia talis tenet' quantũ sue facultates portant: lz vsurari' sit nõ soluẽdo. 14

¶ Utrũ heres teneat' restituere oẽs vsuras illius cuius ẽ heres. R. qꝫ sic i quãtũ hereditas sufficit ẽm coiter doc. in. c. cum tu. 7 tua nos. de vsu. 7 vide. s. heres. §. 4. 7. 6. 15

¶ Utrũ qñ duo sũt heredes vsurarii debẽtq̃ restituere cẽtũ 7 diuisa hẽditate de mille int' eos vn' efficit' nõ soluẽdo de. 50. an alt' teneat' i totũ de ipis cẽtũ. R. Pe. de anc. i regula: pcti venia. de reg. iu. li. 6. q. 18. qꝫ lz diuisa hereditate obligatõ hereditaria diuidat' ipo iure. l. j. C. si cer. pe. 7. l. pro hereditariis. C. de here. vl' ac. ve. Et sic si vn' efficiat' nõ soluẽdo in foro ciuili alt' nõ teneat'. l. legator. ff. d le. 2. tñ in foro canonico in q̃ dicit tex. i. d. c. tua nos. qꝫ heredes ea sũt districtiõe cogẽdi q̃ defũct' si viueret q̃ ad ea alienũ: ex delicto 7 pctõ ꝑueniẽs tenet' insolidũ: nec in tali ere habet locũ diuisio. 12. tabularũ. ar. d. c. cum tu. de vsu. 7 vt dicit etiã Pa. in. d. c. tua nos coiter doc. in fauorẽ aie h sequũtur. Sz ego pro clariori intelligẽtia distiguo: qꝫ aut loq̄mur in reb' formalit' datis ꝑ vsuris: 7 sic cũ talia sp sint obligata illis q̃ ea dederũt tenet' de necessitate illa restituere quisq̃s illa habuerit: vt in qõne seq̃nti patebit. Aut sunt res spãlit' empte d pecũia vsuraria: spãli alic': 7 sic silr tenet' illis de q̃rũ pecũia sũt ẽpte. d. c. cũ tu. Aut loq̄mur de aliis reb' q̃ nõ sũt formalit' date ꝑ vsuris nec spãlit' ẽpte d pecũia vsuraria. Et sic tene qꝫ cũ bona vsurariorũ ẽz cõez opi. modernor doctor. i. d. c. tua nos hi sint tacite hypothecata ꝑ vsur restituẽdis qꝫ ñ tenet' d necessitate nisi ꝑ medietate q̃uis alt' heres sit factus nõ saluẽdo lz dicãt doc. qꝫ opini. glo. d. c. tua nos. 7 antiquorum doctorum qui tenent: Qꝫ omnia bona vsurariorum sunt tacite hypothecata: sit in foro 16

nie practicāda: quod intelligē de bono consi
lio: cū nullo iure probet. ⁊ ꝫm hāc distictio
nē intelliget ⁊ limita Pe. de ancha. ⁊ doc. i5
17 ¶ Quid de accipiētib⁹ de bonis vsurarioꝝ
R. distiguēdo ꝙ aut accipiūt rē in spē da
tam pro vsuris q̄ nō transit in dñium vsura
rij. ⁊ sic tene indistincte ꝙ tenet eā restituere
si extat: vt nōbiliter tenet Bal. in. l. rē quā.
in fine. C. de iure do. nec pōt extimationem
dare ꝯ volūtatē dñi. l. 2. in pnc. ff. si cer. pe. et
tex. ē clarus. i4. q. 6. si res. ⁊ i. c. cū tu. de vsu.
Et qñ nō transferat dñium. vide. j. vsura.
2. §. i8. Aut accipiūt nō rē in spē datā. de q̄
ē. sed alias quascūq;. Et tūc distigno ꝙ aut
vsurarius cū talia accipiat ē nō soluendo: ⁊
sic si hoc sciūt restituere etiā obligāt q2 dāt
dāni cām efficacē: ⁊ si dubitant an sit nō sol
uendo dico ꝙ si res adhuc extat ꝙ tenent ne
pro re tēporali indiscrimine aīam ponāt ꝫ
Alex. in. 4. pte. Si vo ignorant et credebāt
probabilit ꝙ de bonis suis eis daret: sic nō te
nentur: de consūptis bona fide durāte ꝫ so
lū de extantibus: nisi in quātū facti sunt locu
pletiores: aut cū talia acceperūt erat soluen
do: ⁊ sic nō tenētur etiā si postea factus est ex
alia causa nō soluēdo nisi eēt res habita seu
empta ex pecūia vsuraria quā si habuit titu
lo lucratiuo pōt ille ex cuius pecunijs ē ēpta
de equitate canonica eam ab eo aduocare of
ficio iudicis: vt patet per glo. ⁊ doc. in. d. c.
cū tu. i fi. Addit tn̄ Hosti. ⁊ Gof. ꝙ si talis
res etiā ex causa lucratiua puenit ad illū qui
soluerat vsuras: ꝙ ille cui prius donata fu
erat liberatur. l. oēs debitores. ff. de act. ⁊ ob
li. ⁊ etiā vsurari⁹. Si vo hūit ex titulo one
roso sic nō tenetur restituere: q̄uis postea ef
ficiat non soluēdo. ⁊ ex predictis patet quid
dicendū de multis qōnibus.
18 ¶ Quid de emētib⁹ pignora pdita ab vsu
rarijs. R. ꝙ tenētur sicut ementes rapta. ⁊
ꝫm illā distinctionē de qua. ē. ementes. Alex
est ꝙ poterūt repetere vel retinere id qd ve
risimiliter vsurari⁹ sup illo pignore mutua
uit. Posset etiā teneri ꝙ si res nō extat: vel
ignoratur dñs eius si extat: nō teneri talem
ēptorē dare paupib⁹: nisi solū illud plus qd
valebat res vltra id q̄ eā ab vsurario emit:
lz tutius eēt dare totū: excepto mutuo acce
pto ab vsurario ab illo q̄ eā pignorauit.
19 ¶ Quid d filia vsurarij dotata. R. ꝙ si rē

habuit datā in spē pro vsuris tenet idistin
cte sicut dictū est de emente pignora ꝫm illā
modificationē. Si vo alia habuit sic nō tene
tur nisi per hoc sit factus nō soluēdo. ⁊ hoc
sciebat gener: q2 si hoc ignorabat nihilomi
nus ꝫm Rod. poterit dotē recipe ⁊ retinere
etiā si postea sciat: quia ē non soluēdo: qd ē
dictū mirabile: ⁊ mihi nō placet: quia nullo
iure probatur. Si vo p hoc nō ē factus non
soluendo sed postea ex alia cā: nō tenetur ge
ner qui habet dotem ex titulo oneroso. Nec
etiā filia ꝫm Fede. consilio. 4i. q2 lz habeat
dotē post solutū matrimoniū ex cā lucrati
ua: quia tn̄ illa nō est pecunia que trāsiuit in
bonis mariti sed ē alia que proficiscit ex bo
nis mariti. Ideo non tenetur. Nec ob. tex. c.
cū tu. de vsu. ꝫm eundē Fede. q2 vt dicit loq̄
tur de possessionib⁹ emptis ex pecunia vsura
ria. Et lz dñs An. ⁊ Pa. ⁊ Pe. de an. videā
tur tenere: ꝙ imo tenet: q2 lz nō sit illa: tn̄ suc
cedit loco illius pecunie date. Itē quia muli
er nō habet quartā suā: nisi deducto ere alie
no. l. papinianus. §. 4. ff. de inof. testa. cū qua
videtur concordare Sco. in. 4. di. i5. tn̄ ego
credo verissimū dictū Federi. vt patet p p̄
dicta: nisi eēt possessio empta ex pecunia vsu
raria ⁊ data pro dote: q2 tūc soluto mrīmo
nio teneret filia eā restituere si pater ei⁹ fo
ret postea factus nō soluēdo. p. d. c. cū tu. q2
factū legitime non debet retractari.
¶ Quid faciet gener aut filia q̄ dotē habue
rūt: aut de rebus i spē datis pro vsuris: aut
cū socer eēt nō soluendo. R. ꝫm Guar. ob
dōn. ꝙ ille per quē nō stat q̄n restituat: excu
satur in cōscia: q2 vn⁹ sine altero restituere
nō pōt durāte mrīmonio. Remediū tn̄ esset
vt si pater habet multa incerta ad restituen
dū. ⁊ ē soluendo pro certis adeat epm q̄ ei di
ctā dotē tāq; paupi cōcedat: si nō sūt habita
in spē pro vsuris: aut cōponat cū creditorib⁹
¶ Quid de famulis vsurariorū. R. ꝙ aut
seruiūt vtilit: puta laborādo agrū: edificā
do domū: habēdo curā rerū: ⁊ huiusmōi. et
sic sꝫ vtilitas pōt cōpensari cū eo qd accipiūt
pro mercede: scilicet: eam accipiunt: siue sint
vsurarij soluēdo vel nō: dūmō nō accipiant
rem habitā in spē p vsuris: q2 talē nūq; licet
accipe: vt. ē. patuit. Si vo nō seruiūt vtilit
sed potius inutilit: sicut qui canes aut ancipi
tres custodiūt: ⁊ h⁹mōi: sic si ē nō soluendo:

nullã mercedẽ pñt accipe: ⁊ si accipiũt tenẽtur restituere. Idẽ dic de vẽdentib⁹ res ad gulositatẽ vel põpã ptinentes: q2 nõ restituendi dant cãm efficacẽ. facit. l. ait ptor. ff. de his q̃ i fra. cre. ⁊. l. fi. i pn. ff. õ eo p quẽ fa. er.

¶ Utrũ ille q̃ mutuat pecuniã vsurario possit recipe eius restitutionẽ. R. q aut mutuat scienť ad ludũ vel alio mõ ad consũmandũ inutiliť: ⁊ sic si ẽ nõ soluẽdo: nullo mõ potest recipe eius restitutionẽ: ⁊ si recipit teneť restituere. Si vero ignorabat pbabiliť q vellet eã inutiliť psũmere: sic ſm Pe. de palu. i 4. di. 15. ⁊ Asten. ⁊ Rod. poterit recipe ei⁹ restitutõnẽ: multo magis si dedit vt vtiliter eã expẽderet. Idẽ dic q debentes habere ab vsurarijs ex pctu vl q̃si: vel ex delicto vl q̃si: q pñt recipe quod sibi debeť: lz vsurari⁹ sit non soluendo.

¶ Quid de seruiẽtibus vel ministrãtib⁹ necessaria ad vitã vsurarij. R. q lz q̃ ad forũ cõtentiosũ si nõ ẽ soluẽdo nõ possint recipe mercedẽ: vt colligiť ex glo. in. c. q2 in oibus. de vsu. tñ in conscia credo possint recipere. nisi sint tales qui ex pcepto charitatis teneãtur ei facere elemosynã ⁊ subuẽire: quod qñ fit habes. s. elemosyna. §. j.

¶ Quõ recipientes elemosynas vel viuentes de bonis vsurariorũ licite possint. habes s. raptor. §. j. Et ſm illã distinctionez: q2 q̃ ad deũ vsurari⁹ raptori comparatur circa bona habita ex vsuris.

¶ Uxor qñ non põt dare elemosynas ⁊ accipe de rebus viri: vide elemosyna. §. 7. ⁊. j. vxor. §. 5. cum sequentibus.

r ESTITUTIO. z. s. cui faciẽda sit ⁊ quo ordine Pro cuius declaratione q̃runť plura

¶ Utrũ res rapta vel q̃liťcũqz accepta iniuste a vero dño sit semp ei restituenda. R. q sic regulariť. 3. q. j. reintegrãda. de re. spo. q̃si per totũ. ⁊ de homi. sicut dignũ. §. eos. Fallit tñ hoc in q̃nqz casib⁹. Prim⁹ si iusto bello postea sit priuat⁹ ea. Secũd⁹ si edicto impeiali siue ecclesiastico sit ei inťdicta ad tẽpus vel simpliciť. de here. c. excoĩcamus. el. j. õ homici. c. pbiiani. li. 6. Et tũc restitutio differetur si inťdictũ ẽ ad tẽpus. vel dabiť illi cui ẽ applicãda p tale edictũ. Terti⁹ si dñs ẽ pupillus vel furiosus aut minor: q2 tũc nõ illi ſ tutori vel curatori eius restitueť. Quart⁹ qñ dñs mortu⁹ ẽ: q2 tũc debet restituere heredibus ppͥe dictis. ⁊ qui sint hẽs. s. heres in prin. ⁊. §. z. Et si dñs in morte oia sua reliquisset paupibus distribuẽda tũc paupib⁹ debẽt dari ſm Inno. in. c. qõ sicut. de elect. Quint⁹ qñ lenones ⁊ huiusmõi aliq̃d acceperunt a plãtis ecclesiasticis: q2 restitui non ei debẽt sed eius supiori vel successori vel in vtilitatẽ ecclesie expendãt. ar. c. si q̃s i atrio. 17. q. 4. ⁊. c. cũ vos. de offi. ordi. ⁊. c. de hoc. de simo. ⁊ hoc auctoritate iudicis penitentiarij ſm Ricar. vel ſm Hosti. ⁊ glo. Ray. si ecclesia satis abũdat dabitur paupiorib⁹. ar. d. c. si quis in atrio. Et hoc idem tenet Mo. ti. restitutio primo.

¶ Utrũ res ablata ab eo qui nõ erat dñs ſ iusto titulo possidebat: sit ei restituẽda. R. q sic: nec vero dño debet restitui sine ei⁹ volũtate. l. is cuius. ff. de fur. ⁊. l. si quis pducti onis. C. loca. etiã si sit fur qui eaz tali titulo alteri dedit. d. l. si quis. Fallit hoc qñ eaz recepisset sub tali titulo in fraudẽ veri dñi: q2 tũc teneret facere q dñs eam haberet eidez denũciando rem: caute tñ sine scandalo alicuius. 22. q. 5. hoc videtur. 2

¶ Utrũ hñtes de bonis infideliũ ex vsura ⁊ huiusmõi teneãtur eis restituere. R. ſm Mo. ti. restitutio. 3. q sic: nisi ecclesia habeat bellũ cõtra ipsos: quia tũc nõ eis sed pauperibus christianis restitui debent. 3

¶ Utrũ acceptũ ex turpi cã respectu dãtis in casu i quo restituere teneť: possit restitui illi qui dedit. R. q nõ: sed debet paupibus erogari: si ille q̃ dedit potuit alienare: q2 i pari cã turpitudinis potior ẽ conditio possidẽtis. l. si ob turpẽ. §. porro. ff. de cõdi. ob tur. cau. ⁊. l. z. C. eo. ti. iũcto. c. cũ tu. de vsu. Fallit hoc in duob⁹ casibus. Prim⁹ qñ in iniuriã alteri⁹ ẽ datũ: quia tũc illi in cuius iniuriam ẽ datũ debet restitui: vt patet in simoniace dato. qõ restituiť illi ecclesie in cui⁹ iniuriam ẽ datũ. d. c. de hoc. Secũdus casus ẽ qñ turpiť datũ ⁊ acceptũ ipso iure applicatur fisco vel pũato: q2 tũc nõ debet dari pauperibus. sed illi cui applicať: quia de alieno ñ est faciẽda elemosyna. j. q. j. non ẽ putanda. si tñ excepto isto casu secundo restituisset ei qui dedit eẽt liberatus ab obligatione restitutionis: q2 nullo iure hoc prohibeť: ⁊ pene sunt restringende. c. odia. de re. iu. li. 6. 4

5 ¶ Utrū acceptū ex turpi cā respectu solum ipsius recipientis: sit danti restituendū i casu q̄ restituere obligat͛ puta dedit quis alicui ne faceret tale malū: vel vt faceret id ad qd̄ tenebatur. R. ꝙ sic. vnde iudex qui nō vult dare sniam: nisi data sibi pecunia ꝛ h⁹mōi: ei qui dedit debet restituere. l. j. ꝛ. ij. ff. de cō. ob tur. cau. ꝛ expresse in. c. non sane. 14. q. 5. Fallit hoc in cāu. c. cū sit. de iudeis. vbi ea q̄ infidelis lucratus fuit a christianis occasione officij publici inter ipsos restituere tenet͛ paupibus ſm prouidētiam epi.

6 ¶ Quid de oblatione recepta a manifestis vsurarijs. R. ꝙ licʒ sint opi. diuerse in. c. qꝛ in oībus. de vsu. Tu tñ dic ſʒ Jo. an. ꝙ aut vsurarius incohauit restituere vel ē parat⁹ ꝛ sic restituet͛ ei vt ipse restituat q̄bus extorsit. ꝛ sic intelligēda ē scd̄a opi. q̄ est in glo. d. c. qꝛ in oībus. Si vo non ē paratus restituere tūc habebit locū prima opi. in p̄dicta gl. quā sequit͛ Gof. Inno. ꝛ Ho. vʒ. ꝙ fiat episcopo vt ipse restituat dāṅificatis. qd̄ verū credo qñ eps est talis qualitatis: ꝙ hoc faciet alit͛ ipe q eam recepit dāṅificatis restituet.

7 ¶ Sed quid si ille cui restitutio ē fiēda longe distat ꝛ non pōt ei mitti sine sūptib⁹. R. ꝙ nihilominus restituēda ē ei: nisi sit modicū quid respectu illius cui debetur: qꝛ abundans est. quia tunc ſm Rodo. posset pauperibus dari pro anima eius

8 ¶ Quid si nescit͛ vbi habitet. R. ꝙ nō tenetur euagari vt eum q̄rat. ar. l. ꝙ nisi fiat. §. j. ff. de ope. liber. ꝛ ideo paupibus dabit͛: nisi expectetur verisimilit͛ rediturus.

9 ¶ Sʒ cuius sūptib⁹ mittet͛ ei qñ scit͛ vbi ē. R. Pa. i. d. c. cū tu. de vsu. ꝙ si ē male fidei possessor: puta fur: aut vsurari⁹: aut h⁹mōi ꝛ ipse recessit de loco vbi ea accepit vel extorsit: tenet͛ suis sūptibus eidē mittere. Si vo ille cui⁹ erāt fuit ille qui se trāstulit alibi: tūc suis sūptibus ei mittere͛. ꝛ sic intelligenda ē glo. in. d. c. ꝛ sic distinguit lex in re legata. l. cū res. ff. de le. j. Qd̄ limito verū nisi inueniretur aliquis fidus qui gratis vellet deferre ar. c. significante. de pigno. Nō tñ ſʒ Ber. ꝙ si sūptus excedūt sūmā rei restituende: ꝙ tūc pauperibus ē dispensanda. ar. d. c. cū tu: ꝛ. c. anteriorū. 2. q. 6. Si aūt nō ē male fidei possessor sed aliq̄ iusto titulo habet: tūc credo arbitrio boni viri sit sequendū: cui⁹ sumptibus mittat͛ pensata cā ꝛ qualitate absentie ꝛ non fuerit in mora.

¶ Utrū cū plures sūt obligati alteri in solidū ꝛ vno soluēte totū: alij teneant͛ eidē soluenti: quilibet pro parte sua. R. Mo. ti. restitutio. 6. ꝙ sic: in foro consciētie: quia vtiliter egit negociū eorū. l. cū pecuniam. ꝛ. l. soluendo. ff. de nego. ge. Fallit hoc i raptorib⁹ ꝛ furibus: ꝛ huiusmodi: quia si ille qui habuit rē satisfacit: nō tenent͛ alij eidē satisffacere nisi inquātū de talib⁹ bonis p̄uenit ad eos.

¶ Sed quid fiet qñ q̄s nescit cui restitutio ad quā tenet͛ fiēda sit: nec eius heredes cognoscit. R. ꝙ nihilomin⁹ paupibus vel in pias causas ē restitutio faciēda. ar. d. c. cum tu. ꝛ. c. diuine. 87. di. ꝛ. c. eps. 88. di. ꝛ. c. cōcesso. 12. q. 2. ꝛ. c. fi. 6. q. 3. ꝛ. c. j. de raptori. Unde dicit Tho. scd̄a scd̄e. q. 62. ꝙ si ille cui restitutō debet fieri sit oīno ignot⁹ facta diligenti inquisitiōe de p̄sona eius vel ei⁹ heredibus debet hō restituere dando elemosynas pro salute ipsius: siue sit mortu⁹ siue viuus. Et addo ꝙ īter paupes eligēdi sūt pauperiores: ꝛ inter equalit͛ paupes iustiores: quia si ꝛ oībus debet͛ misericordia: iusto tñ ampli⁹: vt dicit Ambro. in lib. de officijs. ꝛ no. in. c. nō satis. 86. di. ꝛ vt dicit Hiero. ꝛ no. in. c. fi. 6. q. j. in paupibus non tam paupertas q̄ religio attēdenda ē.

¶ Quid si facta restitutiōe in p̄dictos pauperes appareat dn̄s rei vel eius heres. R. ꝙ si talis qui restituit fecit debitā diligentiam ad ipsum iueniendū sic nō tenet͛ ampli⁹: qꝛ bona fides nō patit͛ vt semel exactū exigatur. c. bona fides. de reg. iu. li. 6. Sec⁹ si ñ adhibuit debitā diligētiā qꝛ sic iterū teneretur quia vt dr̄ in. c. sicut dignū. §. eos. de homi. Nō eni aliena cū ipsa potuissent eis quoꝝ fuerūt restituere debuerūt paupibus erogari

¶ Utrū restitutio p̄dictorū incertorū sit necessario faciēda paupibus illi⁹ loci in q̄ p̄dicta restituēda sūt habita vel dāṅū est datū. R. Ho. ꝛ aliq̄ alij doc. i. d. c. cū tu. tenēt ꝙ sic: qꝛ citius pōt p̄uenire forte ad heredes: vl͛ ad eos quibus ē fienda. Sʒ Fede. cōsi. 23. do. An. ꝛ Pa. tenēt ꝙ ē de bono cōsilio nō de necessitate. ꝛ hoc tene: qꝛ iura simpliciter dicūt: ꝙ erogatio fiat in paupes: vt in. d. c. cū tu. ꝛ i. d. c. sicut dignū. Nec ob. c. j. d rap. qꝛ ibi sciebat͛ p̄sona cui faciēda erat restitu-

tio: alr eps nō fuisset mot⁹ excoicare ex offi cio suo nisi ad petitionē partis. c. innotuit. i fi. de elec. ⁊ l. 4. §. hoc aūt. ff. de dā. infec.
¶ Sed quero an requirat auctoritas supi oris pro tali restitutiōe icertorū. R. Inno. de imu. ec. in. c. q2 plerius. dicit ꝙ debet fieri auctoritate cōfessoris. Ray. vō tenet ꝙ fiat auctoritate epi vel pniarij vel capellani i cu ius dioecesi habita sūt. c. diuine. 87. di. c. eps lo vltio. 88. di. concesso. 12. q. 2. Host. in. c. cū sit. de iudeis. ⁊ in. d. c. cū tu. tenet ꝙ neces sario requirit auctoritas epi. Sed tu tene cū Sco. in. 4. di. 15. q. 2. ꝙ lz sit bonū habere cōsiliū confessoris aut alteri⁹ bone psone: tñ magis secur ē ꝙ ille qui debet restituere ipe restituat. Et ꝙ nō requirat alia auctoritas tenet Archi. in. c. 2. de testa. ⁊ i. c. nō sane. 14 q. 5. ⁊ Jo. mo. in. c. quāꝗ. de vsu. li. 6. Jo. d li. Pau. ⁊ Gemi. ⁊ Jo. cal. sup cle. j. de pri uile. Pa. in. d. c. cū sit. Et facit ad hoc. d. c. cū tu. ⁊. d. c. sicut dignū. §. eos. in glo. ⁊ i. c. tua. de testa. ⁊ alia iura q̄ coiter dicūt: ꝙ ob ligatus ad restitutionē debet restituere. nec ob. d. c. cū sit. quia loqtur de iudeo de q̄ psu mit ꝙ nō recte dispēsaret. ppterea ibi dr ꝙ fiat auctoritate epi. ⁊ iō non extendet ad ca sum dissimilis rōnis. Tñ verū ē fm pdictuz Archi. ꝙ in. 4. casib⁹ eps pōt se intromitte re de restitutione incertor. Prim⁹ qñ mor tuo illo q̄ debebat restituere: nullus ē relict⁹ heres vel executor ad restituendū. Si vō he res eēt relictus vel executor: tūc solū requi reret de cōsilio epi auctoritas. facit. c. de lai cis. 12. q. 2. ⁊. l. nulli. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ in hoc concordāt Jo. ⁊ vin. ⁊ Ber. in. d. c. cū sit. in glo. imo etiā epo prohibēte debent ⁊ pñt re stituere: vt in. c. religiosus. in fi. de testa. li. 6 Secūdus casus in quo pōt eps se intromit tere ē: qñ ille qui debet restituere nō vult ⁊ i iudicio agit ꝯ eū. Tertius ē qñ restituēs ma le dispēsaret: puta amicis q̄ nō idigēt ⁊ hui⁹ modi: q2 eps posset se itromittere: vt legiti me iterū dispēsaret q2 nō dr factū quod alit est factū ꝙ debuit. de re. iur. qui ex timore. Nec etiā excusaret si interueniēte auctorita te epi male distribueret: q2 eps nō habet se i tromittere nisi ꝙ bene fiat. ppterea ambo ce lestē incurrerēt iracundiā. l. si quis ad decli nandā. ad fi. C. de epi. ⁊ cle. Quart⁹ casus ē qñ talia incerta sūt manifestorū vsurariorū quia tūc epo dispensare pertinent vel ei⁹ au ctoritate. Et addit Jo. de lig. in. d. c. cum sit ꝙ fm Jo. cal. in quodaz consilio suo. ⁊ fra trez Clarū ⁊ Hugo. ꝙ episcopus excoicare non pōt de iure sacerdotes qui se itromittūt de dispensatione incertorū. Ex quo patet ꝙ multo minus religiosos exemptos: ⁊ ꝙ nō ē casus suus: nec sibi potest d iure retinere nisi in. 4. casibus predictis: aliter hñ posset sacer dotes excommunicare.

¶ Utrū vsurari⁹ sit tut⁹ qñ premisso edi cto generali ꝙ qui soluit vsuras veniat ifra tot dies pro restitutione habēda: quib⁹ die bus elapsis episcopus fert sentētiā ꝙ cū nul lus appareat bona sūt incerta: ⁊ ipse tanꝗ in certa assignat epo si post terminū pdictū ap pareat aliquis. R. Fede. in suis ꝯsilijs tenet ꝯsic. Sed ego distinguo ꝙ aut sūt dispēsa ta pie: et sic verum dicit ⁊ securus est. Aut ñ sūt dispēsata pie: puta quia partez dedit epi scopo pro mensa sua: ⁊ partez sibi retinuit: ñ tamen vt pauper sed vt statum teneat: ⁊ sic non ē tutus nisi talibus satisfaciat. Et ex pre dictis collige ꝙ si habetur episcop⁹ talis cō ditionis qui redditus suos dispenset in pau peres reseruata sibi solū necessitate: ꝙ tunc tales habētes dispēsare incerta non debent id facere sine eius cōsilio ⁊ auctoritate: q2 p sumendū est ꝙ nouit melius paupes ꝙ ali quis alius. Si vō talis est episcopus qui de pauperibus nihil curat: sed potius de pom pis ⁊ statu. aut sublimatione parentū: tunc tali non sūt danda talia incerta: q2 qui tali ea daret nō eēt tutus in ꝯscia sed ipse ea dis penset vel videat quō dispensentur. 15

¶ Quo ordine tenet quis satisfacere q̄ plu ribus habet restituere ⁊ ex diuersis causis: ⁊ nō valens oibus satisfacere. R. ꝙ primo ⁊ necessario debet restituere certa: quia si re stitueret incerta: ex qua restitutione efficere tur nō soluēdo pro certis nō satisfecisset: im mo potius dānationē sibi acqreret: vt patet ex predictis. Q̄d facit cōtra heredes vsura riorū qui ꝯueniūt cū epo de incertis vt sepe liat cadauer vsurarij: cū tñ ñ sit soluēdo cre ditoribus super certis. Secundo restituēdū est habētibus actiones ad rē: puta q2 res re stituēda ē aliena: que sp dño restituēda est hz ꝙ. s. patuit. Idē etiā si hēat rē q̄ fuit alte rius: ⁊ ab eo sine iusta cā abdicata: puta per 16

metũ vel aliter. ff. quod me. cã. l. metũ. §. cũ aũt. Idẽ dic de rebus depositis si extant. Et generalit̃ semp dñi rerũ si extant ipse res sũt pponẽde oibus. l. veri. §. in bonis. ff. de ꝑui. cre. ꝙ si res extãt ⁊ fuerãt vẽdite: lȝ sint trãslate in dñium ementis tñ ipsi vẽdenti cuius erãt ẽ satisfaciendũ de precio priusq̃ alijs. l. iulian⁹. §. offerri. ff. de ac. emp. ⁊ vẽ. ꝙ si nõ extarent: sed alie subrogate fuerũt ex precio illarũ nõ pponẽtur nisi vt. j. dicã de hñtib⁹ actiones psonales: quia tales res subrogate nõ sunt pro pcio obligate. l. quidã. ff. de i rẽ ꝟ. vbi ẽ nõbilis tex. ⁊ rõ ẽ q2 pciũ ex illa re redactũ nõ erat obligatũ. ergo nec res q̃ emit̃ ex ipo. Idẽ q̃ dic ĩ pmutatione: q2 vbi spẽs in obligatione ẽ: nõ succedit altera loco alterius: vt. ff. de ꝟ. sig. l. labeo. ⁊. ff. de rei vẽ. l. mater. Fallit hoc in ẽpto ex spãli pecunia alterius. de q̃ dic vt. j. solutio. §. ij. Sed tñ in h̃ casu nõ pponet̃ hñtibus actiones reales. p⁹ pdictos habẽtes actiones ad rẽ veniũt vxores: ceteris parib⁹ pro dotib⁹ suis q̃ pferũt̃ nõ solũ ptendẽtib⁹ psonalẽ obligationeȝ s̃ etiã habentibus tacitã hypothecã etiã anteriorẽ. l. assiduis. C. qui po. in pig. ha. facit. l. vbi. C. de iur. do. ⁊. l. 2. C. de ser. pig. da. Fiscus quoq̃ simile priuilegiũ hȝ cũ vxorib⁹. Et iõ prior tpe pferet̃. l. q̃uis. C. de ꝑuil. fi. Ipsis tñ vxorib⁹ ⁊ fisco pferũt̃ anteriores creditores ex pssas hypothecas hñtes s̃ non posteriores: vt in glo. d. l. assiduis. Sȝ ego teneo ɔ̃riũ quo ad vxores de hñtib⁹ ex pssas hypothecas: vt. s̃. dos. §. ij. Post pdictos veniũt oẽs hñtes ex pssas hypothecas ⁊ posteriores: ⁊ post ipsos hñtes tacitas hypothecas: ⁊ in istis hñtibus ex pssas. Qui prior est tpe potior ẽ in iure. Aduerte tñ hic ꝙ expẽse facte in funerãdo pri⁹ sũt restituẽde q̃ satisfaciendũ hñtibus tacitas vel ex pssas hypothecas in bonis ipsi⁹ defũcti: vt ẽ tex. in. l. pe. ff. de reli. ⁊ sũp. fu. ⁊ in. l. at si q̃s. §. j. eo. ti. p⁹ istos veniunt deponẽtes: si depositũ nõ extat l. si hoiem. ff. de po. §. fi. Et idẽ dic de habentibus pecuniã in illã negociationẽ: vt. j. solutio. §. ij. non tñ tali priuilegio gaudent q̃ sub noie depositi mutuãt ad vsurã: vt p3 in. d. l. si hominẽ. Tertio restituẽdũ ẽ habẽtib⁹ actiones psonales. Et int̃ istos primo veniunt simplices priuilegiarij. s. habẽtes priuilegia psonalia nõ realia: quia priuilegiũ hypothece: cum sit ad rem ẽ potior priuilegio psonali. l. repertũ. ff. de pac. Post hos veniunt oẽs chyrographarij pro rata nõ attenta priori tate contractuũ: quia licitũ ẽ debitori propt̃ cumulũ creditorũ facere deteriorẽ causam priorũ creditorũ: non tamen dominiuȝ vel hypothecam seu priuilegium habẽtium. l. j. §. contrario. ff. de sepa. ⁊ ista est ratio quare in chyrographarijs creditoribus nõ attẽditur tẽpus. Cum predictis oibus concordat Bal. in. l. pro debito. C. de bo. auc. iudi. pos. que credo vera nisi per statutũ municipale aliud caueatur: vt Janue in mercatoribus fallentibus: quia tunc illi stabitur: nisi contineat iniquitatẽ expresse.

¶ Quid de herede qui habet multos cui debet ex legatis ⁊ alios creditores ex alijs causis. R. ꝙ si debita sunt contracta per euȝ cuius est heres ⁊ fecit legata: tunc debet preponere creditores ex cõtractu vel quasi seu maleficio vel quasi ipsis legatarijs: si omnib⁹ non potest satisfacere. Si ꝟo legata sunt facta per eum cuius est heres: ⁊ debita per eum qui est heres ⁊ qui debet soluere sic prius soluet legata: quia bona defuncti sunt tacite hypothecata pro legatis et fideicommissis. l. j. C. cõmunia de lega.

¶ Quis est preponendus: an ille cui debet̃ ex contractu vel quasi: vel ille cui debetur ex maleficio vel quasi. R. Quidam dicunt ꝙ ille cui debetur ex contractu vel quasi. Sed ego hoc non credo: cum nullo iure probetur. Et ideo restituet s̃m ordinem predictum.

¶ Quid de simpliciter soluente non seruato ordine supra scripto: nunquid in conscientia liberatur. R. Rodo. tenet ꝙ nõ: nisi credidisset fore soluendo oibus. Vel nisi ignorasset vnum creditorem fore potiorem alio Cum quo concordat Hostien. et Monal. titulo. restitutio. 8. Quod verum credo nisi laborasset tali ignorantia que eum non excusaret. c. apostolice. de cle. ex. mi.

¶ Utrum restitutio incertorum que pauperib⁹ debet dari: vt. s̃. patuit possit auctoritate epi conuerti in reparatõnẽ ecclesie vl̃ monasterij seu edificationem. R. Jo. an. in c. religiosis. de testa. tȝ sic dicẽs fuisse disputatũ per excellẽtissimos doc. ꝙ si ecc̃lia indiget necessaris augmẽtatiõe: puta q2 popul⁹

nō pōt in ea stare ad officiū: nec facultates ecclesie sufficiūt ad ei⁹ reparationē: q̄ pōt eps ꝓpria auctoritate sine pauperū graui dāno talia incerta cōuertere in ei⁹ reparationem. Si vero facultates ecclesie sufficiūt vl' reparatio nō est necessaria: sed volūtaria vl' nimia fames iminet sic nō pōt: sed tenet pauperib⁹ dare. c. pastoralis. 96. dis. ꝛ ꝓ ista opi. facit q2 bona ecclīastica sic sūt paupib⁹ obnoxia: sicut illicite acquisita: vt in. c. aux. 12. q. 2. ꝛ c. i. 16. q. i. Et tñ eps pōt ꝓ reparatōe ecclesie dare centesimā vel q̄nquagesimā. c. bone. 12. q. 2. c. apostolice. de dona. Ergo ꝛ de illicite acquisitꝭ idē poterit facere. facit ad idē c. ecce. ꝛ c. statuim⁹. 16. q. i. Sed q̄ nō possit tenet Pe. de pu. in tractatu de canonica portiōe epi. c. 7. ꝛ dicit q̄ p̄dicta determinatio nō ē bona: q2 videt ꝯ casū cle. q2 cōtingit. de reli. do. vbi patet q̄ ea q̄ relinquūt ad vsus pauperū: nō p̄nt sine auctoritate pape i aliū vsū cōuerti: p quā cle. dicit idē Pe. q̄ executor testamēti icerta non poterit distribuere nisi paupib⁹ quā opi. Pe. credo verā in legatis factis pauperib⁹ nisi in casu q̄n talis ecclesia vel monasteriū reparet. Ex cui⁹ reparatiōe tp̄s multū haberet ꝓuocari ad obseruātiā xp̄iane religionis: q2 tūc liceret. Et sic limitarē opi. Jo. an. p̄dictā: q2 in tali casu fit bonū pauperū: eo q̄ fideles ad elemosynas abūdanti⁹ p hoc inuitāt: al's nō: ita tñ q̄ nō imineat nimia fames: sed in certis restituēdis nō ē vera: sed tene opi. Jo. an. q2 d. cle. q2 cōtingit. nō loquit de talib⁹.

Restitutio
iij. s. q̄n q̄s tenetur ad eā faciēdā ꝓ cui⁹ intelligentia

1 ¶ Querit vtrū q̄s teneat stati restituere cū pōt. R. q̄ sic: q̄d patet p. c. sepe cōtingit. de resti. spo. ꝛ rō est ſm Sco. in. 4. di. 15. q2 preceptū de restituēdo: licꝫ videat affirmatiuū: tñ cadit sub illo p̄cepto negatiuo: Nō furtū facies Exo. 20. que p̄cepta negatiua obligāt ꝛ ꝓ sp ꝛ ad sp. ꝛ hoc est q̄d voluit dicere Tho. scda scde. q. 62. s. q̄ sicut accipere rē alienā ē ꝯ iusticiā: ita ꝛ detinere eā. ꝛ ꝓpterea dicit tex. in. d. c. sepe cōtingit. nō multū interest q̄ ad periculū aīe iiuste detinere ac inuadere alienū: ideo totiēs mortalit pec cat q̄s quotiens scit se debere restituere aut satisfacere ꝓximo: ꝛ pōt ꝛ nō vult: vt p p̄dicta patet: nec pōt absolui nisi prius restituat potēs restituere. c. si res. 14. q. 6. nisi in casu q̄n doleret q̄ nō restituit q̄ p̄mū potuit ꝛ ꝓponit q̄ p̄mū poterit satisfacere.

¶ Quid de illo q̄ cū possit restituere non vult sed heredib⁹ vt restituant iponit. R. q̄ p hoc nō est in statu salutis: sed poti⁹ dānationis: ꝛ si sic morit oīo dānat. Si tamē ob hoc iponeret heredi satisfactionē: q2 meli⁹ per ipsum heredē poterit fieri q̄ p seipsū ꝓponens firmiter p seipsū satisfacere si sic posset: ita erit in statu salutis. 2

¶ Quid de cōstituto i articulo extreme necessitatis: an teneat restituere. R. ſm Sco. vbi. s. q̄ nō: q2 i extrema necessitate oīa sūt coīa. l. i. §. cū i eadē. ff. ad. l. ro. de iac. vñ ista res iure poli efficit detinētis existētis i tali articulo: nisi ille cui debet restitui similiter sit i tali extrema necessitate q2 tūc illi debet: qui p̄us i talē deuenit necessitatē: ꝛ si eodē tp̄e deuenerūt dño ē restituenda: q2 duob⁹ concurrētib⁹ p̄ualet q̄d ē poti⁹. ar. l. querit. ff. de sta. ho. Et subdit Sco. q̄ si talis detētor eā rē nō occupauit añ talē necessitatē: licꝫ veniat ad pinguiorē fortunā nō tenet restituere Sec⁹ si p̄occupasset añ talem necessitatem. 3

¶ Utrū debitor q̄ nō ē in articulo extreme necessitatis: ꝫ tñ nō pōt restituē sine magno suo dāno tp̄ali: puta destructione artis ex q̄ viuit ipse ꝛ familia sua: q2 oporteret vēdere instra: vel libros: vel capitale: ex q̄b⁹ victū lucrat: simit statim teneat restituere. R. ſm Sco. vbi. s. q̄ si ille cui debet ē abundās ita q̄ cōpetēter pōt trāsire sine eo q̄d sibi debet tūc nō tenet statim restituere: ꝫ debet petere licētiā differēdi restitutionē p se vl' p interpositā p̄sonā si fieri pōt sine periculo: quā si dat pōt differre ſm q̄ ꝯuenerīt. Si vero ñ vult dare: tūc ſm Jo. de neapo. i quol. 9. q. 22. etiā differre pōt annuatī aliq̄d restituendo ꝓut meli⁹ poterit. Pro cui⁹ dicto facit i ar. c. sicut hi. in ver. iuadere. cū glo. 47. dis. ꝛ c. si q̄s. de fur. vbi patet q̄ magna necessitas etiā si nō sit extrema excusat a restitutiōe: debet tñ sibi cauere a sup̄fluis: q2 nō pōt viuere cū honore ꝛ cū decētia stat⁹ q̄s de alieno: ſm Ri. in. 4. di. 15. ar. 5. q. 4. ꝛ si ipse i vita nō poterit satisfacere iubeat heredib⁹ vt ip̄i cōpleāt. Si vero ille cui debet ita eget sic ꝛ ip̄e tūc stati tenet restituere: q2 nō licet cū inco 4

modo alieno meũ comodũ facere de alieno: q2 pma charitas incipit a seipso. c. nõ satis. 86. dis. nisi ille cui debet liberaliter cõcederet licentiam differendi.

5 ¶ Utrũ restitutio sit differẽda qñ non põt fieri sine dãno aie alicui⁹ aut corporis: aut fame. R. q sic: donec cessent pdicta pericula: q2 ordine charitatis aia ⁊ corpus ⁊ fama debẽt pponi reb⁹ tẽporalib⁹. facit. c. officij. de pe. ⁊ re. nisi ille cui faciẽda ẽ restitutio eẽt in extrema necessitate: q2 tũc sal⁹ corporis illius ẽ pponẽda i re sua saluti corporali alteri⁹ ⁊ fame: nõ ãt aie. his oib⁹ ɔcordãt Sco ⁊ Ri. in. 4. 15. di. ⁊ hẽri. de gãda. i. 6. quol. q. 24. ⁊ Jo. de neapo. vbi. s.

6 ¶ Utrũ ille a quo res põt aduocari petita restitutiõe in integrũ iure spãli: vł generali teneat eã restituere in foro aie anteq̃ imploret. R. fm Inno. in. c. q2 plerique. de imu. eccle. q si cõtract⁹ tenuit mero iure nõ tenetur nisi is q̃ põt petere restitutionẽ fuerit lesus malicia cõtrahẽtis. Addo etiã vel nisi ipediret petere aliquo iusto timore: puta q2 dubitat nõ posse obtinere i iudicio ppter fauorẽ talis debẽtis ⁊ h⁹mõi: q2 sic etiã si nõ aduocat tenet in cõsciẽtia: qđ nõ. Si þo ɔtractus nõ tenet: sed est null⁹ ipso iure: puta q2 res ecclesie est vẽdita sine debita solẽnitate: ⁊ h⁹mõi sic tenet licz non petat. Qđ limitat do. Anto. in. d. c. q2 plerique. quo ad ɔsciam verũ nisi cõtract⁹ teneret quo ad metas iuris naturalis: puta q2 fuit legitima cã alienãdi rem ecclesiasticã ⁊ debitũ preciũ est solutũ: licz defuerit solẽnitas: nihilomin⁹ i foro aie non tenet: q2 solẽnitates sũt adinuente ppter deceptiões vitãdas: ⁊ ideo vbi cessãt cessabit in foro aie ipsa lex. Facit quod dico. s. Electio. §. vltimo.

r Estitutio vltimo quomõ tollit ei⁹ obligatio. R. dicẽdo q quo ad foꝝ cõtentiosũ remittit absolutiõe: solutione rei interitu ⁊ cessione. Sed hic solũ dicã quõ remittit q̃ ad cõsciam: ⁊ pmo p absolutionẽ: ⁊ hoc p questiones melius cognosces.

i ¶ Utrũ absque reali restitutiõe ex sola absolutiõe creditoris vel relaxatiõe absoluat q̃s ab obligatõe restitutiõis. R. q licz Girar. de se. et Dy. in regula pctm̃. đ re. iur. li. 6. videãt tenere q nõ: s q necessaria sit rei restitutio vel pciũ si nõ extat. Tñ tu tene cũ Egidio or. heremitaꝝ. ⁊ Jo. an. in. d. regula peccatũ. Lap. de castilione ⁊ multis alijs q valet: ⁊ libere ẽ absolut⁹: si tñ dicta relaxatio liberaliter fuit facta etiã si debitor nõ habuerit debitã dispositionẽ ad soluẽdũ: q2 in trãslatiõe dñij rerũ seu circa ipsas res attendit pl⁹ volũtas dñi earum q̃ alteri⁹. Insti. de fur. §. placuit. ⁊ l. inter oẽs. §. px. ff. de fur. ⁊ patet p ea q̃. s. dixi Restitutio p. in pnci. Et fm Egidiũ pdictũ i quol. licz talis debitor male disposit⁹ ad restituendũ indigeat pnia de tali mala dispositiõe: alit nõ absoluetur a deo: tñ penitẽdo de tali mala dispositiõe nõ tenet ampli⁹ restituere. Aduerte hic q2 sũt casus in quib⁹ relaxatio creditoris nõ absoluit ab obligatiõe restitutiõis. Prim⁹ ẽ i cle. nolẽtes. de here. de q̃. s. Excoicatio. 7. casu 42. Secũd⁹ casus est in. c. felicis. de censi. li. 6. de quo habes. j. Uisitationẽ. §. 3. Terti⁹ casus est. s. Judex. §. 8.

¶ Quid si talis absolutio seu remissio sit facta nõ liberalit s p metũ seu desꝑationẽ: puta ne ei⁹ indignationẽ incurreret: vł q2 oio nihil habere posse se credebat vel paꝝ. Aut cũ fraude fuit obtenta: puta dicẽdo q nihil poterat soluere vel parũ: cũ tñ totum posset vel pl⁹ q̃ dixerit. R. q nõ valet: nec talis ẽ liberat⁹ ab obligatiõe restitutiõis. Ho. tñ i sũma ti. de vsu. tenet q si aliq̃ honesta persona tractat cũ aliq̃ dicens: si ex corde residuũ volueris remittere faciã q talis restituet tibi tãtũ: ⁊ ille remittit q talis debitor ẽ liberat⁹. Qđ credo verũ qñ talis psona honeste hoc tractat: puta intẽdẽdo gerere negotiuz amboꝝ vtilit: ⁊ q̃ ad obligationẽ restitutionis: s nõ q̃ ad pctm̃ male dispositionis: de q̃ tñ sufficit peniteat sine alia restitutione. 2

¶ Sed nũq̃d q̃libet cui debet põt hãc absolutionẽ facere. R. q nõ: sed solũ illi q̃ liberã de suis reb⁹ habẽt administrationẽ. Et q̃ pñt donare: ⁊ q̃ sint: vide Donatio primo. 3

¶ Utrũ cõciliũ vniuersale vel ciuitatis ⁊ h⁹mõi possit remittere qđ debet singulari psone ɔ ei⁹ voluntatẽ. R. fm Inno. in. c. i nostra. de iniur. q sic: si debet iure ciuili tñ Sec⁹ si debet iure naturali q2 nõ põt. Qđ limita sine cã: q2 cũ cã etiã põt: vt no. idẽ Inno. in. c. q̃ in eccliarũ. de ɔsti. ⁊ glo. in. l. fi. C. si contra ius vel vti. pu. vbi tenet q publica 4

vtilitas sit licita cā: vt tollat qđ alteri debet etiā de iure naturali: non est notādū singulariter q2 facit ad cognoscēdū qñ papa pōt dispēsare sup certis ⁊ qñ dñi vl' coītates qui habuerūt bellū int' se pñt cōponere sup dānis datis: de quo vide.s. Bellum.§.14.

5 ¶ Utrū cū quis nō vult restituere q2 non pōt nisi cū magno suo icomodo: ⁊ ille cui tenet nō vult dare dilationē vl' remissionem aliquā possit absolui a suo cōfessore. R. fm Direc.ti.restitutio. etiā si nō imineat periculū vite restituere debēti: vel aliud graue incomodū pōt cōfessor cōsciam suā formare: ex eo intēdat negotiū vtilit' gerere creditoris: eo q2 videt nō ita cito vel ita comode vl' nūq possit rē suā recuperare: ⁊ sic dare absolutionē pctōri pōt dūmodo pmittat bona fide satisfacere certo die vel aliam cautionē faciat: nō tñ iuramentū exigat: vt ita creditor habeat suū: ⁊ peccator nō recedat a cōfessore desperat⁹: pro quo facit.l.soluēdo.ff.de nego.ge. ⁊.l.ait pretor.§.i.ff.de minō. Et cū hoc cōcor. Ho. in sūma. Qđ bene notēt confessores qui nō solū vtiliter nō gerunt negotiū creditorū: sed potius dānose absoluendo illos qui restituerent si absolutionē negarent: quia tenent' ipsi de omni dāno dato creditoribus.

6 ¶ Utrū eps vel ppri⁹ cōfessor possit dare licentiā differēdi restitutionē incertor. R. do. Anto.in.c.cū tu.de vsu.tenet cōfessor nō pōt nisi habeat auctoritatē ab epō. Alij aūt tenēt etiā pprius cōfessor. sed ego dico ⁊ eps ⁊ ppri⁹ cōfessor pōt qñ ex rōnabili cā hoc facit ita tñ p hoc nō ledāt paupres: sicut faciūt q talia incerta pcedūt ad pōpā ⁊ ad statū illor q debent restituere: ⁊ ad dānationē tā pcedētiū qbus cōcedit.

7 ¶ Utrū dñs q si totū vēderet qđ h3 nō posset restituere qcqd ipse vel sui pdecessores indebite a subditis rapuerūt habeat aliquem modū liberatiōis. R. fm Monal. ti. restitutio.4. sic videl3 vt remitat hominib⁹ suis in recōpensationē aliqua3 seruitutē ad quā tenēt ei i ppetuū: vel det eis aliquā certā imunitatē: vel faciat aliqđ hospitale vel aliā elemosynā de csensu ⁊ volūtate dānā passorū vel eorū successorū: ⁊ cum hoc cōcordat Directo.ti.de resti.

8 ¶ Utrū heredes quib⁹ relictū est soluant mille libras p incertis habitis ex vsuris: cū tñ nō appareat de dictis vsuris: nisi p cōfessionē testatoris liberēt p pscriptionē.30.ānor a dicta restitutōe. R. Lau. post Fede. sic si bona fide sp sic posséderūt: nec p epm āpli⁹ poterūt molestari. Ratio q2 cū actio q cōpetit ex testamēto vel cōditio q cōpetit epō p.l. nulli.C.de epi.⁊ cle.sit psonalis: ⁊ spatio.30 ānor.claudat.C.de pscrip.30.vel.40.ānor.l.p cōsequēs. Ideo heredes bone fidei non poterūt molestari. Nec ob. actiōes q cōpetūt epis durēt.40.annis. q2 hoc intelligit' de actionibus cōpetentib⁹ epatui vel ecclesie collegiate: sed hic nō competit vt epō: sed vt yconomo ⁊ administratori pauprū. Quo ad eos quibus bona sunt alienata vl' relicta si spatio.x.annorū possederūt indubitāter sunt liberati ab obligatiōe restitutionis: q2 actio psonalis nō cōpetit cōtra successorē singularē.l.i.§.heres.ff.ad trebel. Sec⁹ si talis heres vel vniuersalis: aut singularis fuisset male fidei possessor vel si alit' appareat de vsura p factū: q2 sic nō esset liberatus: vide etiā qđ dico.s. Prescriptio.§.42.

¶ Quđ etiā p pscriptionē aut vsucapionē qs liberat' ab obligatione restitutionis: vide.s. Prescriptio.§.42. 9

¶ Utrū p cessionē bonor tollat' obligatio restitutionis: vide.s. Cedere bonis. 10

r **Esuscitatus** quđ restituit' in integrū: vide.s. Mors.§.3.

r **Euelare** Utrū qs teneat' plato quod scit requisitus ab eo per excoīcationē: aut alio pcepto: vide.s. Cōfessio delicti: ⁊ denūciatio: ⁊ Inquisito. Idē de sigillo cōfessiōis ⁊ secreti: vide.s. Cōfessio vltimo.§.3. An teneat' vxor reuelare marito adulteriū: vide.s. Iuramētū.4.in prin.

r **Euerentia** differt ab honore: eo q2 reuerētia ē principiū motiuū honoris inqtū.s. quis ex reuerētia quā habet ad aliquē ipsum honorat. Itē respectu finis inqtū.s. quis honoratur: vt ab alijs in reuerētia habeatur.

¶ In qb⁹ cōsistit reuerētia. R. i.6. Primo i dilectiōis affectu.95.di. Esto subiect⁹ 2.q.5.h3. Scđo i obtēpatiōis obediētia.93 i

di.§.i.⁊.c.se.2.q.7.sacerdotes.7.q.i.c.q2.
⁊ de ma.⁊ obe.si qs. Tertio comitãdo ⁊ sb
sequẽdo.95.dis.nõ oportet. Quarto i teme
rarie nõ repbẽdẽdo vl' iudicãdo.2i.di.noli
te. Quinto defect⁹ eorũ nõ reuelãdo sed co
operiẽdo.96.di.in scripturis. Sexto bono
rẽ debitũ qui consistit in quibuscũq3 signis
exterioribus exbibendo.

r **Igor** ẽ iuris excessus q̇ qñq3 statuit̃ ad terrorẽ alio
rũ: vt i.c.2.de torne.⁊ i.l.aut facta.in fi.ff.
de pe.2.q.3.si q̇s epm. Qñq3 tñ sumit̃ p or
dine iuris ẽm regulas ipsi⁹ scriptas: vt i.c.
sup lr̃is.de rescri. Qñq3 p subtilitate: vt no.
in.c.vt cõstitueret̃.50.di.⁊ differt ab eq̇ta
te q̃ ẽ ordinata iusticia tpata dulcedine mi
sericordie: vt no.in.c.fi.de trãsac.facit.c.di
sciplina.45.di. Jus ṽo ẽ mediũ int' eq̇tatẽ
⁊ rigorẽ: ⁊ accipit̃ p cõi decisione q̃ fit ẽm
cões regulas iuris. Hec Pa.in.c.in litteris.
de resti.spo.⁊ in.c.iurgantiũ.de sen.⁊ re iu.
Qñ aũt rigor aut eq̇tas sit seruãda: dic vt i
d.c.fi.de transac.⁊ in.l.placuit.C.de iudi.
quia parũ ad nos pertinet.

r **Isus** vtrũ sit pctm̃. R.q aliqñ p uenit ex serenitate
ↄscie ⁊ p̃gustatiõe suauitatis dĩne ⁊ iste pti
net ad fructũ spũs q̇ ẽ gaudiũ. Aliqñ ex mã
suetudie nãe: ⁊ sic attestat̃ bonitatẽ nãe Ali
qñ ex iordinatõe inepte leticie: de q̃ dr̃ eccl'ia
stici.7. Melior est ira risu: ⁊ sic isto mõ so
lũ est pctm̃.hec Alex.in scd̃a scd̃e.

r **Ira** vr̃ q̇dã p̃uatũ bellu3 q̇d agit̃ inter psonas priua
tas nõ ex aliq̃ publica auctoritate: s3 magis
ex iordinata volũtate ⁊ sp est pctm̃ morta
le in iuadẽte. In defendẽte ṽo se aliqñ est si
ne pctõ vt qñ solo aĩo defendẽdi cũ modera
mine inculpate tutele fit. de q.s̃. Defensio.p
totũ. Aliqñ fit cũ pctõ veniali.s.cũ nõ mul
tũ excedit moderamẽ. Aut qñ ẽ leuis mot⁹
aĩ ad vindictã. Aliqñ ṽo cũ mortali.s.cum
aĩo effrenato isurgit in ĩpugnãtẽ ad occidẽ
dũ: vel grauit' ledẽdũ eũ: ⁊ de ista intelligit̃
illud ad Gal'.5.⁊ ẽ filia ire: vt dicit Gre.
3i.mora.cõcor. Tho.scd̃a scd̃e.q.4i.

i ¶ Quid si titi⁹ ⁊ semproni⁹ pcussissẽt se ad
ĩuicẽ: ⁊ cõtumeliã dixerint: nũq̇d ista paria
delicta tollãt̃ mutua cõpẽsatiõe: vt d2 in.c.
intelleximͬ.⁊.c.fi.de adul. R.q nõ ẽ3 Pa
l.c.i.de iniur.⁊ i.d.c.fi.etiã si nõ agat̃ ciuili
ter: q2 nõ sũt circa idẽ factũ: eo q factũ tuũ
nõ ẽ meũ: vt pbat̃ in.l.apud celsũ.§.Mar
cell⁹.ff.de doli excep.⁊ iõ quilibet pt̃it agẽ
de iniuria sua ⁊ dãno: nec poterit repelli ab
agẽdo ppt̃ ĩiuriã factã: vt dicit Inno.mul
to min⁹ tollũt̃ si agat̃ crimĩalit' ad penã lega
lẽ: q2 cuiuslibet delictũ puniet̃ pena ↄdigna.
l.2.§.2.ff.de adul. Et dicta regula paria de
licta.itelligit̃ vera solũ qñ delictũ ẽ circa idẽ
cõmissũ: vtputa circa idem matrimoniũ ⁊
agitur ciuiliter.

¶ S3 nũq̇d pcutiẽs ex iusto calore iracun
die teneat̃. R. Spe.ti.de accu.§.i.tenet q
nõ: q2 calor iracũdie vitio caret calũnie.ff.
ad turpill'.l.i.§.q̃ri posset. Sed ↄ̃riũ credo
q2 ĩiuriã ppriã nõ licet vlcisci. C.qñ licet sine
iudi.p totũ.ar.p locũ a spãli.i.l.si ex plagijs
§.tabernari⁹.ff.ad.l.acq̇.facit.c.i.de ĩiur.⁊
l.fi.ff.de sicca. Miti⁹ tñ agit̃ cũ eo: q2 diffici
le ẽ iustũ tẽpare dolorẽ.l.si adulteriũ.§.ipa
tores.ff.de adul.⁊ sic tene in ↄscia q tenet̃.
Et q̇d dic̃ Spe.bẽret locũ i aĩali irrõnali p
uocato si occideret: q2 sic nõ teneret̃ dñs: de
quo i.l.i.§.cũ arietes.ff.si qua.pau.fe.di.

r **Ogationum** dies: sũt dies tres imediate p̃cedẽtes festũ ascẽsionis
dñi: i q̇b⁹ ieiunãdũ ẽ ⁊ feriãdũ. serui ⁊ ãcille
debẽt eẽ liberi ab opere ẽuili: et q̃dragesima
li cibo vti debẽt hoĩes: vt habet̃ i.c.pnũciã
dũ.⁊ i.c.rogatiões.de cõse.di.3.q̇b⁹ abroga
tũ ẽ q̃ ad ieiuniũ ⁊ festãdũ ⁊ male: attamen
excusant̃ ↄ̃ faciẽtes a pctõ: ẽ non a pena: q2
credẽdũ ẽ q mlt'a bona i fructib⁹ p̃starẽt̃ no
bis a deo si illo tpe q̃ incipiũt eo2 maiora pi
cula hoĩes p ieiuniũ ⁊ scĩficationẽ i letanijs
ↄuenirẽt ad poscẽdã ei⁹ largitatẽ.

s **Acerdos** nomẽ ẽ cõposi tũ ex greco ⁊ la
tino q̃si sacrũ dans.2i.di.cleros. Eius offi
ciũ ẽ sacr̃m corpis ⁊ sanguinis dñi cõficere:
or̃ones dicere: ⁊ benedicere dona dei: vt dr̃
in.c.plectis.25.dis.

¶ Utrũ appellatiõe sacerdotis veniat solũ p̃
sbyter. R.q in materia fauorabili nomine
sacerdotis venit p̃sbyter: diacon⁹: ⁊ subdia
conus: facit tex.in.c.i.15.q.5. Sec⁹ i materia
odiosa: q2 solũ venit p̃sbyter. facit.c.si q̇sq.
de coha.cle.⁊ mu.⁊ ibi Pa.hoc no.

2 ¶ Sacerdos parochialis debet visitare infirmos sepe. c. i. de ce. mis. Itē debet stare ieiun⁹ vsq; ad horā cōgruā celebrādi: ⁊ si celebrat nō debet sumere purificationē ꝓpter necessitatē: nisi habeat aliū p quē possit supplere: vt no. Pa. in. d. c. i.

3 ¶ Utrū possit mīstrare sacra pegrinis ⁊ hospitib⁹ ꝯfluētib⁹ ad ecclīaꝫ suā. R. Pa. i. d. c. i. ꝙ sic: vn̄ moriētes ibi sine electōe sepultu re sepeliuntur ibidem. Aut si alibi elegerūt debetur eis quarta portio.

4 ¶ Utꝝ sacerdos volēs suscipe eucharistie sacrm̄: puta qꝛ infirm⁹ vł al's impedit⁹ a celebratōe debeat habē orariū siue stolā. R. ꝙ sic: ⁊ ita circa collū ⁊ sup vtrūq; humerū ꝙ signū crucis preparet i suo pectore: sic etiaꝫ qn̄ vult celebrare: vt in. c. ecclīastica. 23. di. tex. apte clamat.

5 ¶ Sꝫ nūqd cū facit officiū diaconat⁹ vtet stola sicut cū celebrat. R. ꝙ non. ar. c. pcipimus. ⁊ qd ibi no. 93. di. ꝫ vteꝛ sic diaconus vti debet. s. ꝙ hēat stolā sup humeꝝ sinistꝝ talit ꝙ veniat an̄ ⁊ retro sb brachio dextro ⁊ humeꝝ dextrū cū ei⁹ brachio liberaꝫ ad ministeriū sacerdotale. 25. dis. vnū orariū. glo. tn̄ i. d. c. ecclīastica. dicit ꝙ poti⁹ ē sequenda ꝯsuetudo. p. c. scit facta. 12. dis. ⁊ istud tene. Sꝫ si ꝯsuetudo nō appareat: dic ꝙ non vteꝛ nisi vt diacon⁹: qꝛ tādiu qs hꝫ puilegiū: q̄ diu locū tenet puilegiati. l. vlti. C. de testa. mili. ⁊ c. generalit. 16. q. i. ⁊ d. c. pcipimus.

6 ¶ Utꝝ i pctō mortali possit exeq̄ officium suū. R. ꝙ nō sine peccato mortali. 15. q. vltima. c. vlti. ⁊ 68. di. c. i.

1 **Sacramētū** ē s̄m Hugo. de scō victoreli. 6. de sacris pte. 9. c. 2. Materiale elemētū extrīsec⁹ oculis suppositū ex institutione figurās: ex silitudine repn̄tās: ⁊ ex scīficatiōe aliquā grām īuisibilē ꝯferēs. Et elemētū sumit hic p q̄cūq; re sensibili: sicut ocul⁹ poī sēsu. Silitudo vo p repn̄tatōe s̄m quādā ꝓportionabilitatē. s. vt sicut se hꝫ aq̄ ad lauādū sordes corpales sic grā ad spūales: ⁊ cōptit hec diffinitio sacr̄is noue legis: in qb⁹ sūt tria. s. nālis silitudo ex q̄ hn̄t aptitudinē repn̄tādi: actualis institutio occulta vł expressa ex q̄ hn̄t determinatā ordinationē respectu hui⁹ significati: ⁊ spūalis scīficatio ex q̄ hn̄t vtutē efficiēdi illud significatū.

¶ In q̄ ꝯsistūt sacra. R. magr sniaꝝ in. 4. di. i. ꝙ in duob⁹. s. in vbis ⁊ i reb⁹: ita ꝙ sub verbis cōprehendatur intentio ꝓferētis: ⁊ sub rebus factum seu facta. 1

¶ Que sūt necessaria in oi sacro. R. ꝙ. 4. Primū elemētū siue debita mā. Secūdum forma vboꝝ. Tertiū mīster debit⁹. Quartū intētio mīstrantis: ⁊ de istis habes. s. Baptismus. ⁊ in alijs locis suis. 2

¶ Sacrm̄ tm̄ dr̄ puta i baptismo absolutio sub forma vboꝝ: i eucharistia ipa hostia cōsecrata ⁊ hmōi res sacri i baptismo ⁊ alijs in qb⁹ iprimit ē character. In qb⁹ vo nō iprimit ē qdā ornat⁹ aie. In sacro aūt corporis xpi est ipsū corp⁹ xpi vere sub illa spē ꝯtētū: ⁊ est corp⁹ mysticū. s. scā ecclīa: q̄ tn̄ i ipso nō ꝯtinet sed signat. Est etiā quoddā qd ē res ⁊ nō sacramētū: ⁊ istud est grā gratū faciēs siue effect⁹ sacramentorū. 3

¶ Quot sūt sacra noue leg. R. ꝙ. 7. s. baptism⁹: cōfirmatio: eucharistia: pnia: extrema vnctio: ordo: ⁊ mr̄imoniū. In qb⁹ autē imprimat character: vide. s. Character. 4

¶ Utꝝ aq̄ bn̄dicta sit sacrm̄. R. Ri. i. 4. di. pma. ꝙ nō: qꝛ p eius aspersionē remittūt peccata p modū meriti inq̄tū. s. excitat motuꝫ charitatis: seu feruorē voluntatis p quē fit remissio: nō aūt tanq̄ p vim sacramenti. 5

¶ Quot sūt sacra necessitatis. R. 5. s. Baptism⁹: cōfirmatio: pnia p⁹ pctm̄ mortale cōmissū: eucharistia. et extrema vnctio: vt no. i. q. i. §. ꝫ nōdū. ⁊ i c. veniēs. de trāsac. in glo. q̄ iō dicūt necessaria: qꝛ sine ipsis nō pōt qs saluari si ex ꝯtēptu omittūt ⁊ hēri pn̄t. de pmo hēs. de ꝯse. di. 4. null⁹ pōt. De 2º ibidē i c. null⁹ mīstroꝝ. ⁊ di. 5. c. vt ieiuniū. De 3º de pe. di. i. q̄si p totū. De. 4º de ꝯse. di. 2. ois hō. De. 5º. 26. q. 7. ab ifirmis. Alia duo. s. matrimoniū ⁊ ordo dicūt sacra volūtaria: qꝛ sine ipsis pōt homo saluari si ea non vult. 6

¶ Quō sūt dāda. R. ꝙ eo mō q̄ dr̄ in suis locis cū q̄libet habeat suū modū. In vno tn̄ oia cōueniūt: ꝙ in signo crucis oia sacramenta sunt danda. de cōse. dis. 5. nunq̄. 7

¶ A q̄ sūt suscipienda. R. ꝙ baptism⁹ pōt suscipi i necessitate ab oibus: vt. s. Baptismus. 5. Alia aūt excepto mr̄imonio nō: nisi a sacerdotib⁹: ⁊ de hoc dic vt in suis locis. 8

¶ Utrū possint recipi ab eo q̄ est in peccato mortali. R. vt. s. Clericus. 8. §. i. 9

10 ¶ Quib⁹ debet̄ dari. R. q diuerſis diuerſi
mode ſm q ſacra ſūt: de q̄ vide i locis ſuis.
Unū tñ notādū ē q null⁹ exñs in pctō mor-
tali pōt aliqđ ſacr̄m ſuſcipe qn peccet morta
lit̄. 40. di. multi. 25. di. illud. xi. q. 3. audi
ſicut nec aliqs miſter pōt ea miſtrare i pctō
mortali qn peccet mortalit̄: niſi ſm aliqs il-
la adminiſtraret vt laic⁹ in neceſſitate: puta
qr baptiçat: qđ habeo valde dubiū.

11 ¶ Que ſacra pñt iterari. R. oīa illa i qb⁹ ñ
ipmit̄ caract. 32. q. 7. licite. 7 i. q. i. qđ qdā

12 ¶ Quid cū dubitat̄ an qs recepit aliquod
ſacr̄m: puta baptiſmū 7 h⁹mōi. R. q ſi du-
biū ē pbabile: vl' veriſilis reſultat piectura
reiterādū ē ſm q dixi. s̄. Baptiſm⁹. 7. §. 9
qr nō dr̄ iteratū qđ neſcit̄ factū. de pſe. di. 4
ſi nulla. 7 de preſ. nō bap. c. veniens.

13 ¶ Utrū ſacra vel ſacralia ſicut ē oleū ſcm̄:
aqua baptiſmal' 7 hmōi poſſint recipi p ſa-
nitate acqrenda: vel ex alio fine q̄ eo pter
quē ſūt iſtituta. R. q nō ſine pctō mortali
ſi talis ſit finis pncipal': qr vti ſacris ad aliū
finē q̄ ad eū p q̄ ordinata ſūt: ē ipſis abuti.
Excipit tñ Pe. de pal. i. 4. ſacr̄m mr̄imonij
qđ ſm eū qs ɔ̄hēdo ex alio fine: puta pter
diuitias 7 hmōi nō peccat mortaliter: vt. s̄.
hēs. Mr̄imoniū. 2. §. 25. Sec⁹ ſi vteretur
qs talib⁹ ſacris pncipalit̄ ex fine ſuo: 7 ſecū-
dario pp̄t ſanitatē acqrēdā: ſicut fecit Cō
ſtātin⁹ impator: qr ſic nō peccaret.

s **Acrilegiū** ē ſacre rei violatio vl' vſur-
patio: 7 accipit̄ hic violatio pq̄cūq irreue
rētia: aut dehonoratiōe: 7 dr̄ ſm Inno. q̄ſi
ſacriledīū: vl' ſm Lau. q̄ſi ſacre legis leſio:
7 de hoc hēs glo. 17. q. 4. in. c. ſacrilegium.

1 ¶ Quot mōis cōmittit̄ ſacrilegiū. R. q
trib⁹ modis. Prio rōne pſone: ſicut cū qs le
dit pſonā eccl'aſticā. 17. q. 4. q̄ſqs. Secūdo
rōne loci: ſicut cū violat̄ imunitas eccl'ie vel
cimiterij: vt ibidē. c. ſi qs. el p. cū muliḡ. c. ſe.
Tertio rōne rei: 7 iſtud fit tripliciť. ſ. aufe-
rēdo ſacrū de ſacro. ſ. loco: vel non ſacrū de
ſacro: vel ſacrū de nō ſacro: vt no. in. d. glo
7 hic loquor de ſacrilegio pprie. Nā large
cōmittit̄ multis modis: vt no. i. d. glo. 7 ibi
vide: quia nihil ad nos.

2 ¶ Aduerte etiā q oē pctm̄ qđ cōmittit per
ſona eccl'iaſtica māliter 7 q̄ſi p accñs dr̄ ſa-
crilegiū. Uñ dicit hiero. q nuge i ore ſacer
dotis ſūt ſacrilegiū vl' blaſſemia. Sz forma
lit̄ 7 pprie ſacrilegiū eſt illud pctm̄ qđ pſo-
na ſacra agit ɔ̄ ei⁹ ſanctitatē directe: vt ſi p-
go deo ſacra fornicetur 7 h⁹modi. Large
etiā ſacrilegiū eſt cū rem eccleſie quis inde
bite vſurpat. 17. q. 4. §. qui autem.

¶ Que pena ſacrilegoꝝ. hēs in. l. ſiqs i hoc 3
C. de epi. 7 cle. 7 17. q. 4. p totū. 7 ibi vide:
qr nihil ad nos. ſz ad forū ɔtētioſū ſolū. Sz
q̄ ad pſciam ē excoicatio: de q̄ vide. s̄. Excō
municatio. 5. caſu p. 7. 6. 7. 9. 7. 13. 7. 28. et
Excoicatio. 7. in multis caſib⁹.

s **Acriſta** ſiue cuſtos eccleſie hz pulſare cāpanas
ad horas iubēte archi. Itē cuſtodire palas
ſeu lintheamina altaris: 7 oīa vtēſilia eccl'e
Itē lampades curare ne ſupramodū lucen-
do oleū depereat: aut min⁹ lucendo obſcuri-
or ſit eccl'a. Itē pruidere de icēſo: lumiarib⁹
pane 7 vino p celebrando. Itē oblationes 7
decimas ſm iuſſa archidiaconi iter frēs di
uidere. Hec notant̄ in. c. perlecꝫ. quaſi in fi.
25. diſ. 7 de officio. cuſto. per totum.

¶ Quis debet deputari ſacriſta. R. q ali 4
qs de ſanctiorib⁹ eccl'ie: vt in. c. 2. de officio
cuſto. Ex qua culpa tenet̄ ſi qđ pereat: vide
s̄. Cuſtos.

s **Agittarius** dr̄ q arte ʒ baliſtarioꝝ
exercet: 7 vtrū liceat vide. s̄. Ars.

s **Alarium** an debeatur famulo ifirmāti
aut ſimilib⁹: vide. s̄. Familia. §. 2.

s **Anctus** qs debeat haberi: vide. s̄. Canoni-
çatio 7 reliquie.

s **Aracenus** dicit̄ q deos deaſq colit:
imo demones nec nouū aut vet⁹ teſtm̄ reci-
pit: hoꝝ tēpla pcipiūt̄ claudi ſub pena morꝫ
7 amiſſiōe bonoꝝ. C. de paga. 7 ſara. 7 tem-
plis eoꝝ. l. i. 7. 2. 7 q̄ſi p oīa q̄ ad phibitōnes
iudeis cōparāt̄. C. eo. l. vt ppbanos. 7 ex̄ de
iud. 7 ſara. q̄ſi p totū. Et iđ vide. s̄. Jude⁹. q̄
phibet̄ xp̄ianis erga ipſos. Excipit̄ tñ caſus
qr cū ſaracenis xp̄ian⁹ comedere nec habita
re phibet̄. xi. q. 3. ad mēſam: ſꝫ bñ cū iudeis.
28. q. i. null⁹. qr magis ſūt nobis puerſi iu-
dei 7 in cibis nos contēnūt. tñ Lau. 7 Jo. 7
multi ſequaces tenēt q cū ſaracenis etiā nō

licet comedere: qꝛ etiã ipsi i multis iudaiçãt qđ veꝝ credo qñ i cibis talia obseruant: alˀs nõ. Itẽ qꝛ iudeis pmittitˀ eoꝝ sinagoga. Sȝ saracenis nullo mõ pmittitˀ inẽ xpianos publicam inuocationẽ facere machometi neqȝ pegrinatio ad aliquẽ suoꝝ sicut ad scm̃. Et qcũqȝ coꝝ dñs xpianꝰ q hoc eis pmittit peccat mortalitˀ qꝛ facit ꝯ pceptũ .cle. vnice. de iudeis. Itẽ qꝛ cum iudeis pñt xpiani habere cõmertiũ: ſ cũ ifidelibꝰ seu saracenis extat hodie ꝓhibitio sub pena excõicatiõis papalis quã icurrũt ipso facto q tpe guerre cum eis hñt cõmertiũ: vlˀ q deferunt eis ꝓhibita de quo vide. ſ. Excõmunicatio. 5. casu. 21.

1 ℂ Utꝝ xpiani possint furari quos detinẽt i eoꝝ seruitio. R. ꝙ sic: qꝛ nullo modo licite possunt tenere eos.

Satisfactio

Satisfactio dr̃ dupliciter: vno mõ recõciliatio. ⁊ sic qꝛ oẽs ptes pnie ordinãtˀ ad recõciliationẽ quelibet eaꝝ satisfactio dici põt. Alio mõ dicitur solutio pene debite ⁊ sic est ps vna pnie q ẽ assũptio siue adipletio pnie iiũcte vlˀ debite ⁊ nihilominꝰ tñ etiã ptibus alijs pnie ꝯuenit p accidens: vt contritioni rõne doloris cõiuncti qui est in parte sensibili: ⁊ confessioni ratiõe erubescentie. Hec san ctus Bo. in. 4. dis. 16. circa litterã.

1 ℂ Satisfactio ſm culpã preteritã est iniurie illate recõpensatio ſm equalitatẽ iusticie Scdm ṽo culpã futurã est peccatoꝝ causas excedere: ⁊ eorum suggestionibus aditũ nõ prebere. de pe. dis. 3. c. satisfactio.

2 ℂ Utꝝ deo qs possit satisfacere ꝓ pctõ. R. ꝙ cũ ipsiꝰ adiutorio videlȝ cũ merito passionis xpi cuiꝰ hõ p verã fidẽ efficitˀ pticeps sic põt: alˀs non: vt no. Ricar. in. 4. dis. 15.

3 ℂ Utꝝ vnꝰ hõ possit ꝓ alio satisfacẽ. R. ꝙ accipiẽdo satisfactionẽ ꝓ pseruatõe ⁊ cautela culpe future sic nõ põt: qꝛ qs ieiunãdo nõ affligit corpꝰ alteriꝰ vt viuat caste: nisi inqꝫtũ p bonũ exẽplũ allicit eũ ad silia faciẽda: siue inqꝫtũ põt alteri mereri augmẽtũ grẽ p talia vt sic faciliꝰ euitet pctm̃. Si ṽo accipiatur satisfactio ꝓ recõpẽsatiõe iiurie illate sic vnꝰ põt ꝓ alio satisfacere hoi. Deo ṽo etiaȝ põt si mõ ille q cõmisit pctm̃ sit cõtritꝰ de eo: alˀs nõ: ꝓ pnia ṽo iiuncta nõ põt vnꝰ ꝓ alio satisfacẽ nisi inueniat auctoritas ꝯfessoris q i illa põt dispẽsare: vel nisi inueniat casus ꝙ ille cui iposita ẽ nũqȝ eã poterit i h mũdo iplere: qꝛ posset tũc p aliũ fieri. Hec habentˀ ex dictis Ricar. ⁊ san. Bona. in. 4. di. 20.

ℂ Sȝ nũqd ille cuiꝰ satisfactionẽ alter in se suscepit moriẽdo stati euolabit. R. ꝙ nõ: ſ oportet ꝙ p ille q eã suscepit ipleat: qꝛ nemo paradisuȝ igreditˀ nisi sit ex oĩ debitũ: ita ꝙ nec ipse nec aliꝰ ꝓ eo sit debitor: ſm sanctuȝ Bona. in. 4. dis. 20. 4

ℂ Utꝝ talˀ ꝓ alio satisfaciẽs satisfaciat etiã ꝓ seipso. R. diuersoꝝ fuit opi. ſ mihi placet opi. quã Ri. i. 4. di. 20. refert: ꝙ etiã ẽ satisfactoriũ ꝓ seipso nõ ex debito ſ p diuinã miãȝ q magˀ charitatẽ attẽdit qȝ opꝰ. 14. q. 5. si qd Uel dic ꝙ ꝓ alio sit satisfactoriũ p modũ solutõis pene: ꝓ seipsis ṽo ẽ satisfactoriũ p modũ meriti de ꝯgruo. Dicit eni san. Bo. i. 4. di. 15. ꝙ licȝ de rigore iusticie non sit satisfactoriũ id qđ facˀ qs ad qđ alˀs tenetˀ: tñ credit ꝙ diuine miẽ benignitas tãta ẽ ꝙ acceptat totũ ⁊ qsi pro nihilo saluat nos: ⁊ de hoc infra Suffragium. §. 2. 5

ℂ Utꝝ satisfactio facta i pctõ mortali valeat. R. aut loqmur de ea q fuit iposita a ꝯfessore penitẽti ⁊ postea recidiuãti añ illiꝰ cõplemẽtũ: ⁊ sic dic vt. ſ. Pnĩa. §. 14. Aut loquimur de alia qcũqȝ volũtarie assũpta: ⁊ sic dico ꝙ nõ valet quo ad diminutionẽ pene debite pro peccato nisi p accidẽs: vt puta qꝛ citius cõuertetˀ: ⁊ verã aget pniam sed qꝫtum ad culpam futurã euitandam valet. 6

ℂ Que sũt ptes satisfactiõis. R. tres. s. orõ ieiuniũ ⁊ elˀyna. Sũt tñ alie secũdarie vt vigilie: pegrinatões: discipline ⁊ hmõi. vñ oĩa opa afflictiõis ad ieiuniũ reducũtˀ: oĩa opa miẽ ad elˀynã: oĩa opa spũalia ad orõnẽ. hec ex san. Bo. in. 4. di. 15. pte. i. ar. i. q. 4. 7

ℂ Utꝝ flagella missa a deo vel ab hoibus etiã ꝓ pctis nr̃is sint satisfactoria. R. ꝙ sic inqꝫtũ cadũt sub volũtate patiẽtˀ ipsa acceptãte ⁊ patienter sustinere volẽte: dũmodo alˀs sit in charitate: ⁊ de hoc vide. ſ. Mors. 8

ℂ Utꝝ aliq pdictaꝝ triũ ptiũ satisfactõis sit magis satisfactoria. R. ꝙ elˀyna i se icludit ṽtutẽ orõnis ⁊ ieiunij ꝓpˀ duo. Primo qꝛ ꝯstituit eũ cui datˀ debitorẽ ad orãdũ ꝓ eo q dedit. Secũdo qꝛ elˀyna data ꝓpˀ deũ ẽ qsi quedã oblatio deo facta que oblatio deo facta habet vim orõnis: ⁊ similiter bonorũ exteriorũ subtractio p elemosynã facta ꝯtinet 9

ꝑtualiter ieiuniū ī q̄ maceratˀ corp⁹. Silr̄
ꝯ fortitutē ꝑtinet ieiuniū: q2 itētio iteri⁹ ad
deū ꝯbilitatē corꝑis parit: cōpleti⁹ tn̄ elemo
syna h3 vim satisfactiōis q̄ orō ꝛ ieiuniū. ꝓ
pterea dr̄. i. Thimo. 4. Corꝑalis q̄dē exer/
citatio ad modicū vtilis ē. Dicit glo. oīs sū/
ma disciplinē xp̄ianē ē ī misericordia ꝛ pie/
tate. Si tn̄ generaliter loq̄mur pōt dici q̄ i
satisfactōe sūt tria. s. Uitatio culpe augmen
tatio grē: ꝛ solutio pene ꝛ hoc t̄tiū ē infimū i
satisfactōe. Ad p̄mū valet orō. Ad. 2. val3
elemosyna q̄ qs sibi facit amicos d mamona
iniq̄tatis q̄ ipetrāt grā3. Ad t̄tiū valet ieiu/
niū. Hec ex Ricar. in. 4. dis. 15. ar. 2. q. 3.

10 ¶ Utrum restitutio rei aliene sit pars satisfa/
ctiōis. R̄. q̄ ꝓpe nō: q2 d3 p̄cedere oēm ꝑtē
pniēcū dicat cessationē ab iīuria: d q̄ vide. s̄
Restitutio. 2. in p̄n. S3 large accipiēdo re/
stitutionē ꝓut dicit oē illud q̄d ad debitā sa/
tisfactionē exigitˀ: sic est pars satisfactionis.

s Scādalū ē dictū vel factum min⁹ rectū p̄bens alteri occasionē ruine: ita no. Car. in de. i. de offi. ordi. ꝑm Laur. a scandalon grece q̄d latine dr̄ ruina vel offensio vel ipa ctio pedis: ꝛ elicitˀ a Hiero. sup illud Math 15. Scis q2 pharisei audito hoc verbo scāda lizati sūt. Uñ sicut qñ aliq̄d ponitˀ in via corporali p q̄d ipingēs disponitˀ ad ruinā: sic i via sp̄uali quicūq; p factū suū seu dictū mi nus rectū. i. vl' malū ꝑm se: vl' habens spēm mali disponit aliquē ad casū in aliq̄d pctm̄ ꝓprie scādalū ei facit. Host. in sūma ti. de re nū. dicit: graue scādalū dr̄ qū ex dicto vl' fa cto alij trahūtˀ i ꝯsensū mortalis pcti: ꝛ pro pterea glo. de renū. in. c. nisi. in ver. ꝓ graui dicit q̄ nō ē curādū de scādalo: nisi sit graue de no. op. nun. c. 2. ꝛ de vo. c. magne. de reg iur. q̄ scandalizauerit. quod nō.

1 ¶ Quotuplex ē scādalū. R̄. duplex. s. acti uū ꝛ passiuū: sicut dupliciter pōt qs eē cā peccā di alteri. Uno mō p se: puta qñ qs aliq̄d ma lū facit p illud itēdēs aliū deducere i pctm̄: aut si nō intēdit tn̄ factū ē tale q̄d de sui rōe h3 vt sit inductiuū ad peccādū: ꝛ sic istud dr̄ scandalū actiuū. Alio mō qs p accidēs pōt eē cā peccādi alteri: puta q2 p̄ter intētionem scādali dādi id facit: ꝛ ex ꝯditiōe operis nō ē vt qs scādalizetˀ. Sed tn̄ ali⁹ male disposit⁹ est: aut ex iuidia quā h3 ad aliū aut alio mō ideo scandalizatˀ: ꝛ talis nō dat occasionem q̄tū in se ē tali scādalo: ꝓpterea vocatˀ scan dalū passiuū sine actiuo. Qñq; etiā ē scāda lū actiuū simul ꝛ passiuū. Actiuū in altero q̄ dat. Et passiuū cū ille q̄ accipit peccat. Ali qñ est actiuū sine passiuo: puta cū aliq̄s idu cit aliquā ad peccādū: ꝫ ille nō peccat. Hec ex Alex. ꝑa ꝑe ti. de scādalo. ꝛ Ri. in. 4. dis. 38.

¶ Utrum scādalū sit sp̄ale pctm̄ mortale. R̄. 2
q̄ aut scādalū passiuū ē tm̄ ipactio ad venia le pctm̄: puta cū aliq̄s ex dicto alteri⁹ mouetˀ ad pctm̄ veniale ꝛ sic ē veniale pctm̄. Aut ē cū ipactiōe ad mortale pctm̄: ꝛ sic ē mortale nō tn̄ aliud pctm̄ sp̄ale ab illo q̄d cōmittitˀ: q2 sumere occasionē pcti ex dicto vl' facto al teri⁹ nō ꝯstituit sp̄alē rōnē pcti: q2 nō iportat deformitatē sp̄ali virtuti oppositā: sed solu3 ipsū pctm̄ q̄d cōmittitˀ. Si autē loq̄mur de scādalo actiuo: ꝛ si sit p accidēs sic nō ē sp̄ale pctm̄ q2 q̄d ē p accidens nō ꝯstituit spēm: tn̄ qñq; pōt esse pctm̄ veniale: vt qñ actū cōmit tit venialˀ pcti vl' actū q̄ d se nō ē malū ꝫ solū h3 spē3 mali cū aliq̄ leui inductōe. Qñq; est mortale siue q2 cōmittit actū mortalis pcti siue q2 ꝯtēnit salutē ꝓximi vt ꝓ ea seruāda non p̄termittat aliq̄s facere q̄d sibi libuerit. facit. c. cauēdū. io. q. 3. ꝛ. d. §. ꝓ graui. i. q. i. hij q̄scūq;. Si ꝟo sit scādalū actiuū p se pu ta q2 itēdit aliū iducē ad pctm̄ ꝛ siq̄dē ītēdit inducē ad pctm̄ mortale sic peccat mortalitˀ Siliter si intēdat inducē ad pctm̄ veniale p actū pcti mortalis. Si aūt itēdit iducere ad pctm̄ veniale etiā p actū pcti venialis sic est veniale pctm̄: ꝛ isto mō scādalū actiuū p se ē sp̄ale pctm̄: q2 ex intētiōe finis sortitˀ pctm̄ rōnē sp̄alis pcti: ꝛ opponitˀ directe correcti/ oni fratˀne: ꝓpē hoc q̄ intēditˀ sp̄ale ꝓximi nocumētū. Hec oīa ex Alex. ꝛ Rica. vbi. s̄. ꝛ Tho. ꝑa ꝑe. q. 43. ꝛ ad illud Matth. 18. Necesse ē vt veniāt scādala. ꝛc. Uer q̄ ē ne cesse nisi homines vitā mutēt.

¶ Utrū aliq̄s teneatˀ dimittere aliq̄d bonū 3
op⁹ ne ꝓxim⁹ scādalizetˀ. R̄. ꝑm Rica. vbi s̄ ar. i. q. 2. q̄ aut bona opa sunt necessaria ad salutē vt sunt p̄cepta. Aut sūt superrogati onis vt ꝯsilioꝝ opa. Aut in genere indifferē tia vt comedere carnes: bibere vinū: retine re tēporalia: debita repetere ꝛ huiusmodi. Opa eni p̄ma nō sūt ꝓ q̄cūq; scādalo omit tenda: q2 null⁹ debet velle dānationē suam

ꝓ euitāda illa ꝓximi sui. facit. c. z. ꝺ no. op. nū. ⁊. iz. ꝺi. illa. ij. q. 3. iter ꝟba. z3. q. 3. §. i. aū fi. Hic aduerte ꝭm Inno. vt recitat Pa. ꝺe renū. in. c. nisi cū. §. ꝓ graui ꝙ. ꝙ in ꝑceptis iuris nālis ⁊ euāgelici ē verū hoc: sed veritas iuris positiui et cā est tēꝑrāda relaxanda: ⁊ ꝯtrariū statuendū ꝓpꝫ scādalū: ut no. ꝺe cōcel. ꝑbē. c. ꝓposuit. ꝺe voto. c. i. Secūda etiā opa nō sunt omittēda ꝓpter scandalū ꝓximi ꝓueniēs ex malicia: q2 ꝑ hoc volentib⁹ maliciose īpedire bona opa ꝺaretur materia ⁊ occasio malignādi. Si ꝟo scādalū ꝓuenit ex infirmitate ꝓximi vel ignorātia: sic sūt ad tēp⁹ itermittēda: ꝗusqꝫ. s. adhibeatꝫ sufficiēs ꝺiligētia ad hoc vt ignorans instruatꝫ: ⁊ infirm⁹ aliq̄ mō cōfortetꝫ: vt nō ꝺe bono ope scādalū sibi sumat: nec talis retardatio merito ꝑiudicat: q2 nō minuit ꝺe ꝑfectōe charitatis sed magis ꝺisponit ad augmētū: nō tñ oīno sūt talia ꝑtermittēda ꝓpter scandalū ꝓximi. Tertia etiā opa. s. indifferentia quoꝝ omissio alteri non ꝑiudicat nisi ipsi omittēti: ⁊ etiā in tēporalib⁹ tñ sic sūt omittēda ꝺe ꝑcepto qñ ꝓbabiliꝫ ꝓximus scandalizabiꝫ ex infirmitate scandalo mortalis pctī. Sed si venialis erit ꝺe ꝯsilio Si aūt scādalizatꝫ ex malicia: vtputa quia ostēsū ē sibi ꝙ nō ꝺebet scādalizari: ⁊ modo ꝺebito suasum vt nō scandalizetꝫ: ⁊ tñ vult scādalizari: q2 sic prouenit ex malicia: ⁊ tūc nullū opus est ꝑtermittēdū ꝓpter scādalū ex malicia ꝓueniēs. Alex. ꝟo in. 3ª pte sūme. c. ꝺe ꝑceptis pnie tenet: ꝙ si sim infirmus ⁊ timeo casū meū ex nō repetitiōe rerū meaꝝ poti⁹ teneor vitare scandalū meū ꝙ ꝓximi Siliter si sum ꝑfect⁹ ⁊ repetā ꝺebito mō licꝫ sicut ꝑponderat bonū cōe bono spāli: sic preponderat scādalū coitatis ⁊ pluriū. s. ꝺissipatio pacis ⁊ vtilitatꝭ cois ⁊ icētiuū ꝺelinquēdi: q̄ oīa accidere͂t si nō liceret sua repetere ꝓpter scandalū ꝓximi sui singulare. Aduertetñ hic ꝙ licꝫ ꝺe iure ciuili nō sit curādū ꝺe scandalo qꝺ pōt cōtingere circa ꝑsonā ꝺetentoris iiuste rē meā: imo liceat talē occidere qñ aliter nō pōt recupari: vñ no. Bar. in. l. furē. ff. ꝺe siccarijs. tñ ꝺe iure canonico ⁊ in ꝯscia ꝭm Pa. in. c. nihil. ꝺe ꝑscrip. nō ꝯsule rē bono viro ꝓ repetitōe rerū tēporaliū aliq̄d facere q̄ verisimiliꝫ valde seua ⁊ horribilia ꝺebere͂t euenire. facit. c. suscepim⁹. ꝺe bonis. ⁊. c. z. ꝺe no. opꝫ. nū. ⁊. c. si ꝟo. el ꝑmo. ꝺe sen. excō. ⁊ quod ibi no. Inno. Si tamē faceret nō credo mortaliter peccaret qñ scandalū prouenit ex malicia.

¶ Sed nūq̄d q̄libet bonū sit faciendū ne ꝓxim⁹ scādalizetꝫ. Rꝫ. vt colligo ex ꝺoctrina Alex. i scda scōe tractatu ꝺ scādalo. Aut bonū qꝺ expetit ꝓxim⁹ rōnabiliter petit: puta q2 paup petit vestimētū ⁊ h⁹mōi: ⁊ tūc si ad hoc teneor ꝺe ꝑcepto casus est clarus si nō teneor alꝭ ꝺe precepto sic ꝺebeo ei illud manifestare quꝺ nō teneor ⁊ quꝺ rōnabiliter illud nō facio: ⁊ tūc sufficit ⁊ si scādalizatꝫ sibi imputet: q2 scandalū est pharisaeoꝝ q̄ scandalizabātꝫ: q2 ꝺiscipuli nō lauabāt man⁹: ⁊ tñ cū ꝺñs satisfecisset scandalū accipiētib⁹ ꝺixit: sinite illos. ⁊c. Math. 15. Si ꝟo nō rōnabiliter tale opus omitto: sic ne ꝓxim⁹ scandalizetur ꝺ mortali teneor illud facere. facꝫ. c. z. ꝺe no. opꝫ. nū. Aut qꝺ petit rōnabiliter expetit ⁊ sic nō teneor: sed sufficit satisfacere ꝓ posse ne scādalizetꝫ ex ignorātia vel infirmitate: ⁊ si nō acceptat iam scādalū est pharisaeoꝝ: ⁊ sic ꝭm Aug. exponiꝫ illud oī petēti te tribue. s. vel ꝙtū ad verbū rōnabiliꝫ te excusando vel ꝙtū ad factū qñ rōnabiliter teneris: ⁊ sic patet quꝺ ꝺebet intelligi illud facili⁹ scandalū nasci ꝑmittiꝫ ꝙ veritas ꝺeseratꝫ. s. veritas vite que cōprehēdit oīa ꝑcepta ⁊ cōsimilia: veritas ꝺoctrine ad ꝑdicandū: ⁊ veritas iusticie ad puniēdū: q2 loquiꝫ eo mō q̄ supra ꝺixi. Et adde ꝙ ea q̄ sunt ꝺe iure positiuo ꝑcepta sunt ꝑtermittenda qñ quis scandalizatur ex infirmitate vel ignorātia: nō tñ simpliciter sed ad tēp⁹ vt ꝺixi ꝺe cōsilijs superrogationis. Idē ꝺic ꝺe punitiōe malorum. Quid ꝺe fama vtrū sit ꝺefendenda ne alij scandalizētꝫ: ꝺic vt. s. Fama. §. i.

Scientia aliqñ habeꝫ ꝑ cāꝫ ⁊ hec ꝓprie ē scire: ⁊ ꝺe hac loquiꝫ phs i libro posꝫ. ⁊. 6 ethicoꝝ. facit. l. scire. ff. ꝺe legi. ⁊. c. intelligētia. ꝺe ꝟ. si. Aliqñ scia habeꝫ ꝑ aliquē sensū corporeū: vtputa scio ꝙ hēs caputiū i capite q2 video: scio ꝙ ꝺixisti tale ꝟbū q2 audiui. Scio ꝙ tale qꝺ est ꝺulce: q2 gustaui: est ꝺurū vel molle: q2 palpaui: ⁊ talis scia reqriꝫ in teste. ff. ꝺe te. l. testiū fides. ⁊. 3. q. 9. testes Credulitas tenet mediū inter sciētiā ⁊ nesciētiā: quia nec in totali ignorantia cadit

credulitas nec ī sciētia: vt no. ff. de iur. ⁊ fac. igno. sup R̄ica. ⁊ Bar. in. l. admonendi. ff. de iur. iu. ⁊ qđ no. glo. in. c. z. de testi. li. 6.

i ¶ Cui sciē est insistēdū. R̄. ꝙ clerici ⁊ ecclesiastice ꝑsone debēt insistere illi sciē q̄ est necessaria circa suū officiuz. Religiosi ꝟo q̄ sibi est p̄cepta vel ꝓhibita: vel de iure: aut ꝑ regulā. Curā animarū habētes: aut cōfessores circa casus cōsciē debēt insistere: ⁊ sic de ceteris. Clerici tñ ⁊ religiosi: pñt intēdere sciētijs triuialib⁹: q̄ ideo triuiales dicūt̄ q̄si triuiū q2 triplex est via ad idē. s. eloquētiā q̄ sunt grāmatica dialetica: ⁊ rhetorica. Et sic intellige. c. i. ⁊. c. q2 nōnulli. de magistris. nō tamē ad voluptatē: sed vt sciāt discernere verū a falso. 37. di. cur ergo. multo magis ī sacra scriptura: theologia: ⁊ iure canonico: necnō in pħia naturali ⁊ morali. 37 di. turbat. ⁊. c. qui de mēsa. ⁊. c. si q̄d veri. ⁊ c. relatū. in fi. In sciētijs ꝟo quadriuialib⁹. s. arismetrica: musica: geometria: ⁊ astrologia: nō credo debeāt intēdere: excepta musica: q2 tales sciētie licz in se cōtineāt veritatē ꝓm Hiero. nō tamē ducūt ad pietatē. 37. di. si q̄s grāmaticā. imo hñt maxime astrologia multū curiositatꝪ: ⁊ aliq̄ñ noxie vanitatis. Leges aūt ⁊ phisicā possunt similit̄ audire nisi sint religiosi: vel sacerdotes: vel habētes ꝑsonat⁹: seu dignitatē: seu curam animarū: vt. s̄. Excoicatio. ⁊. casu. 6. ⁊. 7. Sunt tñ inexcusabiles apud deū: qui prefatis sciētijs intēdentes que eis sūt necessaria: vel ad eorū officiū ignorant. 38. dis. qui ea. Et q̄ sciētia requirat̄ dic ꝙ specialit̄ a q̄cūq꜃ exigit̄ illorū preceptoꝝ ⁊ ꝓhibitionū cognitio que ad eū ꝑtinet: vel rōe officij aut status: aut alio modo. Christiani aūt coīt̄ tenent̄ scire que ꝑtinent ad fidē quedā explicite ⁊ q̄dā iplicite: vt. s̄. Fides. §. 6. Et ꝓpterea Augu. in. c. vos añ oīa. de cōse. dis. 4. dicit ꝙ patrini debēt docere quos tenuerunt in baptismo simbolū ⁊ orōnē dñicā. Unde ex dictis in. d. §. 6. patet ꝙ parētes q̄ nō docēt filios ⁊ filias se signare dicendo: In nomie p̄ris ⁊ filij ⁊ sp̄ūs sci amē: ⁊ Credo paruū: ⁊ decē p̄cepta legis: ⁊ P̄r nr̄: vident peccare mortaliter q̄ñ omittūt ex negligētia eos docere vel doceri facere si possūt. Similit̄ nō excusant̄ a mortali q̄ nesciētes talia non addiscūt si possūt cū sint necessaria ad salutē. Aduerte tñ ꝙ q̄s posset scire p̄cepta: puta si introgat̄ adorare deos alienos ē cōtra p̄ceptū: rñderet sic: ⁊ idē de alijs. Unde tali sufficit licz nesciat ordinate dicere. Et idem posset dici de aliq̄ q̄ nescit credo paruū: tñ si interrogaret̄ de⁹ est vnus: rñderet ꝙ sic: ⁊ ꝙ creauit oīa: iesus christ⁹ est ei⁹ fili⁹: ⁊ sic de ceterꝭ: rñderet ꝙ sic q̄đ sufficeret sibi lz nesciret prefatū credo. Et idem dicerē de p̄r nr̄. ꝙ quādo quis scit ꝙ est orādū ⁊ petenda salus ⁊ gr̄a ⁊ remissio pctōꝝ ⁊ huiusmoni licz nesciret dicere Pater nr̄ ꝙ excusaret̄: licz cōsulendū sit oibus vt potius tā Pater nr̄ q̄ Credo addiscant.

¶ Que sciētie possunt doceri alijs a p̄dictis vide. s̄. Magister. §. 3.

S Cisma ꝓprie ⁊ stricte ē illicita diuisio per inobedientiā ab vnitate ecclesie facta. z4. q. 3. inter scisma. extra. de scisma. ad succidendos. li. 6. Et hoc est aliq̄ñ cū heresi. vt ī grecis q̄ ab vnitate ecclesie se separauerūt. Aliq̄ñ scisma est sine heresi sicut sūt illi q̄ credūt romanā ecclesiā nec aliā volūt cōstituere: sz eā credūt esse apud se: vt cōtingit q̄ñ duo vl̄ plures cōtēdūt de papatu. Aliq̄ñ scisma accipit̄ large. s. cum qui ꝓpriū episcopū eijciunt sedē episcopalē sibi vsurpātes ⁊ presbyteros sibi ordinātes. Scisma. 3. accipit̄ largissime ⁊ sic scismatici sūt oēs qui sūt ī peccato mortali: q2 sūt extra charitatē. c. audi. ij. q. 3. Hoc no. Inno. in. c. i. eo. ti. ⁊ sequitur Pa. in R̄ica eodē ti.

¶ Utruz oēs scismatici sint excoīcati. R̄. Pa. in. d. R̄ica. ꝙ ꝓprie scismatici cū heresi clarū est ꝙ sic. c. excoīcamus. de here. Sz sine heresi scismatici ꝓprie nō sunt excoicati vigore. c. i. eo. ti. sed vigore. c. licet. de elec. vbi dr̄ ꝙ gerēs se ꝓ papa cū n̄ sit cū oib⁹ sibi adherētib⁹ excoicationi sebiaceant: ⁊ sic sunt excoīcati ipso iure. Limitat tñ Pa. in. d. rubrica verū in casu vbi non cadit probabilis error vel ignorātia. Ubi aūt q̄stio foret dubia: ⁊ maxime si cōstiterit in facto intricato ⁊ lōgeuo prout euenit ī scismate p̄terito: tūc putarē oēs euitare excoicationē ⁊ pctm̄. l. regula. ⁊. l. z. de iur. ⁊ fact. igno. ⁊ in. c. aplice de cle. excō. mini. ⁊ in. c. vt animarū. de ꝯsti. li. 6. dum tñ in voluntate habeāt semꝑ adherere vero pape q̄ñ ꝑ ecclesiā vl̄ alio mō ꝯsta-

ret de veritate. Scismatici vero large nõ sũt excoĩcati nisi p violẽtiã factã epo ꝛ hmõi: als nõ: nec scismatici largissime.

2 ¶ Utrũ emẽs rem ecclesiasticã aut alio mõ acquirẽs eã a scismaticis ꝑprie sit excoĩcat⁹ R. ꝙ sic: vt i. c. i. eodẽ: quis als occupans rem ecclesie nõ sit excoĩcatus. c. cõquestus. de foro cõpe.

3 ¶ Utꝝ tenẽs bñficiũ ecclesiasticũ a scismatico sibi ꝯcessũ vel ꝯsentiẽs ordinatiõi facte p eũdẽ sit excoĩcatus. R. ꝙ sic: vt in. d. c. i. Sꝫ hoc intellige in ordinatiõe q̃ ad executionẽ ẽm glo. ꝛ Pa. in. d. c. i. qꝛ ordo bñ ꝯfert si forma seruet̃ ß nõ executio si sciẽter a tali recipiat̃. Si vero ignoranter Inno. tenet ꝙ etiã executio cõfert̃ Sed Hosti. tenet ꝙ verũ ẽ ꝙ executio ꝯfert̃ q̃diu est occultus: sed postq̃ fuerit patefact⁹ requirit̃ dispẽsatio: ꝛ istud est tutius.

4 ¶ Sed qs dispẽsabit cũ tali. R. Pa. i. c. fi. eo. ꝙ i epatu sol⁹ papa. c. qꝛ diligẽtia. de elec. Multo magis si dignitas sit empta: vt i. c. cũ venerabili. de ꝯsue. In alijs vero ordinib⁹ distingue. Aut recepit scient̃ vel ex ignorãtia crassa aut suppina a tali scismatico: ꝛ sic sol⁹ papa. Aut ex ignorantia ꝓbabili: ꝛ sic eps dispẽsare põt: vt i simili d r̃ i. c. i. ꝛ. z. de ordi. ab epi. q. re. nõ tñ ab illo epo q̃ eũ ordinauit: q̃uis postea redierit ad vnitatẽ: vt no. glo. in. d. c. fi.

5 ¶ Utꝝ ꝯct⁹ alienatõis fact⁹ i vtilitatẽ eccle teneat. R. ꝙ sic: vt tenet gl. in. d. c. i. als nõ.

ſ **Criptura** aliqñ d r̃ a pocba vel apodixia ꝛ hec fit inter ꝑtes. Aliqñ dicit̃ epla ꝛ hec ẽ q̃ mittit̃ ad absentẽ ꝛ coĩt̃ d r̃ lr̃a missiua. Aliqñ d r̃ liber rõnũ ꝛ h ẽ quẽ coĩt̃ solẽt facere exercẽtes talẽ artẽ: seu boni ꝛ curiosi prẽsfamilias. Aliqñ d r̃ publica ꝛ hec ẽ q̃ fit a publica ꝑsona. s. notario cuꝫ publicis solẽnitatib⁹ req̃sitꝭ. Aliqñ d r̃ auctẽtica ꝛ hec est illa q̃ ad sui validitatẽ nõ requirit aliud Quõ aũt faciat fidẽ. vide doc. maxĩe Pa. i. c. scripta. de fi. istru. ꝛ i. c. i. eo. ti. ꝛ in. c. post cessionẽ. de ꝓba. ꝛ ibi d r̃ ꝙ scriptura sigillata aliq̃ sigillo auctẽtico cũ subscriptõe duoꝝ vl̃ triũ plenã fidẽ facit. Aduerte ꝙ vbi ius scripturã exigit si nõ extãt ꝓbabit q̃ stat pro solẽnitate ẽm Inn. i. c. innotuit. de eo. q̃ fu. or. su. ꝛ iõ cleric⁹ ꝓbare bꝫ ꝙ sit cleric⁹ si scripturã nõ bꝫ: no. Pa. in. c. qm̃ ꝯtra. de ꝓbat.

¶ Utrũ sit dãda fides scripture antiq̃e. R. Pa. i. c. cũ cãꝫ. õ ꝓba. ꝙ sic: ꝛ no. Bar. i. l. i. ff. si cer. pe. no. glo. in. c. inter dilectos. de fi. instru. Q̃õ limita veꝝ qñ nõ tractat̃ de magno dãno. Idẽ dic de scriptura in lapide et diffuse. vide Pa. vbi. s̃. de hoc. i

ſ **Curilitas** differt a stultiloqo ẽm Alexa de e. ti. eo. qꝛ scurilitas refert̃ ad lasciuiã affectiõis: stultiloquiũ vero ad idiscretionẽ rõnis: pñt tñ coincidere ꝛ inuicẽ ꝯuenire: ꝛ sic ẽ pctm̃ ꝑprie accepta ꝛ filia luxurie. Sumit̃ tñ aliqñ p vrbanitate sermõis: ꝛ ß iproprie: ꝛ tũc si adsit finis debit⁹ vt ꝯseruatio amicicie bone vel remotio tristicie vl̃ accidie nõ ẽ pctm̃: dũmõ nõ fiat p vba turpia Si aũt fiat p verba turpia vel inutilia ꝛ tm̃ risũ iordinatũ ꝓuocantia pctm̃ est: ꝛ sic ad Ephe. 5. Nõ noĩet̃ in vobis turpitudo aut stultiloquiũ aut scurilitas q̃ ad rẽ nõ ꝑtinet .i. nulli⁹ vtilitatis. Et magis peccant q tales audiẽdo sustinẽt cũ sint auctores sceleris.

ſ **Ecretũ** qñ qs debet reuelare: vide Cõfessio de licti. in prin. ꝛ Cõfessio vlti. et Familia. §. 7. ꝛ. 8.

ſ **Editio** ẽ tumult⁹ ad pugnã vt dic̃ gl. z. Chorꝗ iz. ꝛ differt a bello ꝛ rixa: qꝛ ista iportãt mutuã ipugnationẽ i actu. Sꝫ seditio põt dici siue hmõi ipugnatio sit in actu: siue sit ꝑparatio ad talẽ pugnã. Itẽ qꝛ bellũ ꝑprie est ꝯ hostes extraneos q̃si mltitudinis ad multitudinẽ. Rixa aũt ẽ vni⁹ ad alterũ vel paucorũ ad paucos: sed seditio ꝑprie est int̃ ꝑtes multitudinis vni⁹ int̃ se diffidentes: vt cuꝫ vna pars ciuitatis excitat̃ ad tumultũ ꝯtra aliã: differt tñ a scisma: qꝛ scisma ꝯtra vnitatem spũalẽ: hec ꝯtra temporalẽ.

¶ Utꝝ seditio sit pctm̃ mortale. R. ꝙ sic ex genere suo: vt patet. z. Chorꝗ. iz. ꝛ neduꝫ i eis qui seditionẽ ꝓcurant sed etiã in sequacibus taliũ: ꝛ tenentur de oĩ damno inde secuto. Idem dico de tenentibus partialitatem ꝯcor. Tho. scõa scõe. q. 4z. j

¶ Utrũ ꝑturbãs regnũ tyrãni sit seditios⁹ R. ꝙ nõ: qꝛ tale regnũ nõ ordinat̃ ad bonũ cõe ß ad bonũ ꝑuatũ: vt dicit ph̃us. 3. pol. ꝛ 8. ethicorũ: ꝛ ideo non habet rõnẽ seditiõis talis ꝑturbatio: imo est laudãd⁹ q̃ multitudinem liberat a tyrãnica ꝑtãte: nisi forte qñ z

sic inordinate pturbaret ꝙ multitudo subiecta ma⁹ detrimētū pateret ex pturbatione ꝯsequēti ꝙ̄ ex tyrānica dn̄atiōe. Idē dic de oi resistente seditiosis.

s **Ensualitas** inordinata qn̄qꝫ ē sine oi culpa: q2 etiā aliqn̄ vitari nō pōt: ⁊ tūc est qn̄ volūtas nō ē cā illi⁹ deordinationis nec cōmittēdo: nec omittēdo: nec āñcedēter: nec comitant: vt cū corp⁹ calefit sine aliqua appbēsione mētis ⁊ hmōi. Qn̄qꝫ est cū pctō veniali: ⁊ tūc ē qn̄ talis inordinatio insurgit i sensualitate p negligētiā volūtatis. Qn̄qꝫ ē cū pctō mortali: qn̄. s. est ꝯtra actuꝫ ꝓhibitū: vt insurgēs ex volūtatis imperio deliberato vel vt retenta ⁊ acceptata: sicut est i cogitatiōe morosa: ⁊ forti⁹ i deliberata hec ex Ricar. in. 2. sniarū.

i ¶ Quis ē pcessus tētatiōis ⁊ delectatiōis q̄ incipit a sensualitate. R. ꝙ iste. Nā p̄ delectabile offert sive pcipit. Secūdo delectatio aduertit. Tertio in id ad qd delectatio trahit ꝯsentit. Primū ē sensualitatis. Secūdū inferioris rōnis ptis q̄ habet diiudicare interiores mot⁹ qd non est ptis sensitiue: diffinire ṽo an delectatio sit āplexanda vel refutāda est supioris ptis rōnis. Cōtingit aūt delectari ad appbēsionē delectabilis an̄ aduersionē delectatōis: ⁊ hec ē sensualitatis ⁊ ē pctm̄ veniale vel nullū: vt dixi.

s **Entētia** pprie ſm Hof. et Tācre. ē iudicial' diffinitio q̄ ꝯtrouersijs finē iponit ꝓnūciatione cōpetētis iudicis: cōdēnationē vel absolutionē ꝯtinēs. ff. de sen. ⁊ re iudi. l. i. ex eo. c. 2. Ex q̄ pꝫ ꝙ excoicatio ⁊ interdictū iproprie dr̄ snia: q2 excoicatio ꝓprie nō ē snia q2 snia finē iponit: vt. ij. q. 3. sūmope. ⁊ no. glo. 2. q 6. biduū. sed nō excoicatio: sed ē pena. ij. q. 3. nemo. 24. q. 3. corripiant. de sen. ex. sacro Se. i. c. vt aīarꝫ. de ꝯsti. li. 6 ꝯcludit. ꝙ ꝓpe nō ē snia: ⁊ i statutꝫ vbi fit mētio d snia nō veniret excoicatio. Est tn̄ snia interlocutoria cū ois vox iudicis ad cām facies possit dici snia. facit glo. in auct. de liti. §. si omnē. ⁊ glo. 2. q. 6. §. diffinitiua. ⁊ ideo per viam iudicialē nō pōt ferri die feriata.

i ¶ Quottuplex ē snia. R. duplex. Pria dr̄ interlocutoria. Secūda diffinitiua. Interlocutoria snia ē iudicialis declaratio sup aliq̄ sūmarie ius tribuēs int ꝑtes dicta a mō ꝓferēdi: q2 q̄si loquēdo int ꝑtes sine aliq̄ solēnitate fert. de sen. ⁊ re iudi. c. ꝙ ad cōsultationē. 2. q. i. i sūma. ⁊ ē semiplēa snia q̄ fert int ꝑncipiū cāe ⁊ finē: nō sup ꝑncipali: ȝ sup incidētib⁹ q̄stiōib⁹ vl' emergētib⁹. de appel. c. significātib⁹. ⁊ de testi. significauit. el ꝓ. ⁊ de offō dele. c. cū olim. ⁊ ꝙ nō sit plena diffinitio pꝫ. ff. de arbi. l. qualē. Qn̄ q̄ eā tulit pōt reuocare etiā p⁹ decēdiū: siue sit iudex ordinari⁹. ff. de sen. ⁊ re iud. l. qd iussit. siue sit delegat⁹. de appel. c. cū cessāte. etiā si fuerit appellatū: ſm Arch. vbi. s. ⁊ coit doc. i. d. c. cū cessāte Et hoc verū nisi appellatōi detulisset: vt i. c. cū appellationib⁹. de appel. li. 6. vl' nisi pars fecisset expēsas ad ꝓsequēdū appellationē. ff de ꝯdi. ob cām. l. si pecuniā. i pn̄. si tn̄ vellet sibi de eis satisfacere posset reuocare. de appel. c. int posita. §. illud deniqꝫ. Sīliter dic de arbitrio iuris a q̄ pōt appellari dicta. l. q̄lem. Dicit etiā glo. in autꝫ. de here. ⁊ fal. §. illud. i ṽ. de cetero. ꝙ qdlibet ꝑceptū factū p iudicē vl' ei⁹ nūciū dr̄ snia interlocutoria. Diffinitiua snia dr̄ q2 p eā ꝑncipal' qd diffinit. ex de sen. ⁊ re iud. c. 2. ff. eo. l. i. cui p eūdē iudicē n̄ pōt aliq̄d addi vl' minui: nec mutari: detrahi aut reuocari p⁹ ꝙ̄ lata ē. d. l. qualē. nec a delegato q2 fūct⁹ ē officio suo. de offi. dele. i litteris. nec ab ordinario: nisi sit ȝ ius ꝯstitutionis. de sen. ⁊ re iud. c. cū iter. nisi p bn̄ficiū restitutiōis ex eo. c. cū Bertold⁹. Fallit hoc i sex casib⁹ i q̄b⁹ ordinari⁹ pōt. Prio si nulla est vel ānullāda ꝓpt errorē facti retractare pōt. 35. q. 9. §. i. ſm Jo. C. quod ⁊ q̄n iu. l. si ꝑses. ⁊ l. si vt ꝓponis. Itē scdo pōt iudex ordinari⁹ tractare i mulcta q̄ ꝓpt inopiā ē remittēda. C. de mō. mul. l. fi. i fi. ff. d offi. ꝑsi. l. illicitas. §. fi. Itē tertio i fructib⁹ ⁊ expēsis ⁊ alijs accessorijs cōsilib⁹ i q̄b⁹ eadē die pōt suppleri nō tn̄ minui: sic itelligit. ff. de sen. ⁊ re iu. l. Paul⁹ rn̄dit. Itē q̄rto si aliq̄s absens ꝯdēnat⁹ veniat adhuc iudice ꝓ tribunali sedēte. ff. de resti. i inte. l. Dyn⁹. ⁊. d. c. cū Bertold⁹. §. postmoduꝫ. Itē q̄nto rōne publice vtilitatis. ar. ff. de decre. ab or. fa. l. qd semel Itē sexto vbicūqꝫ vertit piculū aīe ⁊ de errore fit fides. de sen. ⁊ re iud. c. inter ceteros de cōsue. c. fi. de ꝑscrip. c. qm̄. ꝑnceps tn̄ pōt sp qn̄ voluerit reuocare: mutuare: ⁊ corrigere. de resti. in inte. c. ex litteris.

¶ Utrum in omni sñia sit ordo iuris s̄uañd⁹. R. q̄ sic: τ diffinitiua si sit lata ꝯ ordinē lbalē iudicioꝝ vt ē citatio: inducie: litis ꝯtestatio: τ testiū receptio nulla ē ipō iure: itelligo si petāt inducie. 17. q. 4. vxor. Si ꝟo ꝯ ordinē q̄ non ē de suba tenet. τ de h̄ in. d. c. biduū. Interlocutoria ꝟo bñ tenet: lꝫ peccet grauit̄ q̄ tulit sine ordine iuris ipsā: τ aliqñ ē suspēsus vt in sñia excoicatiōis. in. c. i. de sen. excom. lib. 6.

¶ Qualis dꝫ cē sñia diffinitiua. R. absolutoria vl' cōdēnatoria. d. §. diffinitiua. C. de sen. τ interlo. om. iudic. l. 3. Certa. vt. ff. de sen. τ re iudi. l. in sūma. Pura: vt. ff. qñ ap. sit. l. i. §. biduū. τ. d. c. biduū. Aduerte tñ q̄ qñ cōditio ē intrinseca: puta cōdēno reum ii actor ꝓbauerit: q̄ tenet: vt i. d. c. biduū. τ ibi glo. τ Bar. in. l. a diuo pio. §. in vēditione. ff. de re iudi. Sec⁹ si cōditio eēt extrinseca vt cōdēno te si papa venerit. τ vide gl. τ Bal. in. l. cū iudex. C. de sen. τ interlo. om. iudi. et iusta debet eē super oīa.

¶ A q̄ pōt dari. R. ab eo q̄ bꝫ iurisditionē ordinariā vl' delegatā vl' per cōpromissū.

¶ Quō dꝫ dari sñia diffinitiua. R. sedēdo nō in pedib⁹ stādo: al's ē nulla. c. τ si sentētia. §. fi. co. ti. li. 6. Itē partib⁹ ꝓsentib⁹ vl' cōtumacib⁹ in scriptis recitare: al's eā solū in scriptis dādo: sine recitatiōe ē nulla. C. de sen. ex peri. reci. l. i. Siīr si nō recitet in scriptis. l. vl. C. de sen. ex pe. reci. τ. d. c. si sñia. Fallit i breuib⁹ τ causis viliū ꝑsonaꝝ. C. de sen. ex pe. reci. auth. nisi. Itē in cā mr̄imoniali. Itē qñ de ptiū ꝯsensu ꝓcedit no. 2. q. i. c. in ꝓmis. per Archi. τ Io. Itē ipse q̄ dat sñiam dꝫ ipse legere seu recitare: nisi sit eṗs aut ali⁹ illustris d. c. si sñia. τ. C. de sen. ex pe. reci. l. 2. τ. 2. q. 6. anterioꝝ. §. ille. in fi. Multa eēnt vidēda h̄ q₂ nihil ad nos omitto breuitatis cā. Sed tu vide si placet Hosti. i sūma. eo. ti. τ Directo iuris. τ Spec. quō in multis casib⁹ ē nulla quō annullanda: quomō exequenda τ quō trāsit in rem iudicatam.

¶ Utrum religiosi ligēt sentētijs suoꝝ ꝑlatorū extra locū eoꝝ. R. imola. in cle. dudū. de sepul. q̄ nō. τ videt̄ seq̄ opi. Laud. τ Hostiē. in. c. cū illoꝝ. de sen. excō. Car. ꝟo in. d. cle. dudū. dicit hoc dictū ꝓcedere quo ad cōtentiosaꝫ iurisditionē: q₂ nō pōt ponere sedē q̄s in alieno territorio. de offi. ordi. c. cū eṗs. li. 6. Sꝫ respectu sentētie volūtarie iurisditiōis τ ad quas nō ꝓcedit̄ in forma iudicij verior ē sententia alioꝝ qui tenēt q̄ ligant̄. de offi. lega. nouit. τ placet mihi τ etiā quo ad contentiosam iurisditionē in monasterio suo: q₂ vt dicit Pa. in. c. cū cōtingat. de fo. cōpe. Monachus vbicūq̄ est semꝑ est de iurisditōe abbatis quē vice dei suꝑ caput suū imposuit. 19. q. 3. Statuim⁹. de elec. c. si religiosus. li. 6. τ fictione iuris semꝑ ē in claustro: vt no. Inno. τ Abbas in. d. c. cū illoꝝ. τ Archi. in. c. vt piculosa. ne cle. vel mo. li. 6. facit q̄d. s̄. di xi. Excoicatio. 2. §. 10. τ. 11.

¶ Utrum sñia duret p⁹ mortē sentētiātis. R. Pa. i. c. a nobis. el. j. de sen. exc. q̄ aut hꝫ cāꝫ successiuā: siue ē ad effectū ꝓducēdū: puta interdicit alicui artē suā seu officiū τ tūc si ē cū cāe cognitōe lata durat: vt in. l. i. ff. de postulā. τ sic intellige. l. i. §. h̄ vrbē. ff. de offi. ꝑfec. vr. vbi patꝫ q̄ ꝑfect⁹ pōt in ꝑpetuū aliqueꝫ priuare officio aduocatiōis licꝫ ipse sit tēporalis. Si ꝟo nō ē lata cū cāe cognitiōe: τ sic nō durat: τ sic loq̄t̄. l. fi. ff. de penis. Si aūt sñia ē q̄ ad effectū ꝓductū: puta: q₂ vinculū iniecit tpe ꝑlatōis: τ sic durat etiā p⁹ mortē Exēplū in excoicatiōe vel' publicatiōe bonorū: q₂ nisi absoluat̄ semꝑ erit excoicat⁹: vt i c. vnico. de ma. τ obe. li. 6. facit. c. pastoralis §. i. de offi. ordi. Quō etiā sñia extēdat effectū extra territoriū. habes. s̄. pena. §. 23. 6

¶ Utrū ille ꝓ quo data ē iniusta sñia p⁹ cognitā iniusticiā teneat̄ restituere quicq̄d habuit. R. Pa. in. c. i. de ꝯces. ꝑbē. q̄ si ē declaratiua sic tenet̄ aliter nō saluabit̄: quia talis sñia nō aufert directū dñiuꝫ: vt no. in. l. iulian⁹. ff. de cōdi. τ demō. nec alteri accrescit. ius: vt no. Inno. in. c. q₂ plerīq̄. de imu. ec. tantū eni declarauit ad eū ꝑtinere. l. sicut. § h̄ si querit̄. ff. si serui. ven. c. forus. de ꝟb. sig. Et dr̄ declaratiua sꝑ qñ iudex inter litigantes sentētiat ad istū vl' ad illū ꝑtinere siue dari debere. Si aūt sñia ē ꝑuatiua: puta cū aliq̄s ꝑuat̄ bñficio eccl'iastico τ ꝯcedit̄ alteri talis cui cōcessū fuit nō tenet̄ restituere: licꝫ cognoscat postea iiustā sñiam fuisse: q₂ ex quo nō appellauit videt̄ renūciasse: τ idō cū vacaret potuit isti ꝯcedi. Uide ꝓ h̄ bonā gl. in sti. de offi. iu. in fi. τ p Cy. in. l. i. C. coīa vtri. iudi. τ per Bar. in. l. pōponi⁹. ff. de acq. here. τ p Io. cal. in. c. ꝓposuit. de ꝯces. ꝑbē. Quō q̄dē limito nisi talis fuerit in causa iniusticie. 7

Itē secūdo nisi sint alia a beneficijs ecclesia/sticis: vtputa: res tēporales alterius: q2 sic in foro anime teneref: vt notat Innocē. in dicto. c. quia pleriq3.

1 Sepultura est possessio siue terra vbi aliqs sepeliēdus ē: vel dicit loc⁹ cōcau⁹ in loco ecclesiastico vel cimiterio fact⁹ in q̄ corp⁹ catholici cōqescit: vñ si talis possessio seu terra seu qdlibet aliud vas p sepeliendo sit per epm: seu de ei⁹ auctoritate ad sepulturā deputatu3 sic est loc⁹ religiosus siue ibi sit aliqs sepult⁹ siue nō: 7 vendi nō potest. de sepul. c. abolēda. 7. i3. q. 2. questa ē. 7. c. postq̄ 7. c. precipiēdū. Si aūt auctoritate episcopi talis terra seu loc⁹ nō est ad sepulturā deputatus: lic3 ibi sit aliqs sepult⁹ nō ppterea est religiosus fm canones: vt no. Inno. in. d. c. abolenda. Facit. c. ad hec. de religi. do. 7 qd supra dixi. Religiosus locus. Uendi tamen non pōt: vt in dictis. c. questa. 7 postq̄. lic3 aliud sit fm leges: q2 religiosus dicit. ff. de reli. 7 sūp. fu. l. 2. Aliqñ d2 sepultura terra deputāda seu loc⁹ deputād⁹ sepulture: 7 hec vendi pōt. i2. q. 2. aurū.

1 ¶ Sepultura aliqñ accipif p officio: qd impēdif sepeliēdis: 7 talis sepultura vēdi non pōt a clericis q̄ habēt bñficiū rōne cui⁹ tenēf puta: q2 sacerdos parochialis 7 h⁹mōi: imo simoniā cōmitterēt si venderēt. i. q. i. dictum i3. q. 2. pcipiēdū. 7. c. i eccl'iastico. 7 de simo. cū in ecclesie. lic3 clerici petere nō possint: laici tamē tenēf ad laudabilē cōsuetudinē fuādā: 7 videf q̄ nisi seruēt peccēt mortalif. ar. c. ad aplicā. de simo. 7 ita credo nisi ex aliqua rōnabili cā desistāt. Alij āt clerici q̄ ad tale officiū nō tenēf rōne bñficij poterūt vēdere: nō q̄dē officiū sed laborē suū: q2 nō tenēf de suo facere hoc. ar. c. charitatē. i2. q. 2. de pscriptis. cū ex officij. 7. d. c. abolende.

2 ¶ Ubi debet eē loc⁹ sepulture. R. fm Inno. in. d. c. abolēde. q̄ apud ecclesiā cōsecratā: q2 cū cōsecrari debeat: vt in. c. sicut. i7. q. 4. Ideo ad locū nō cōsecratū nō pōt accedere. de cōsecra. eccle. vel alta. c. si ecclesiā. li. 6. pōt tñ etiā eē remot⁹ ppter fetorē.

3 ¶ Quis h3 ius funerādi. R. fm Inno. i. c. i. de sepul. q̄ nō ois eccl'ia: s3 solū illa q̄ habet ipsm: vel cui ex puilegio ē concessū: 7 hoc de iure canonico. S3 de iure ciuili cōpetit oib⁹ qb⁹ inest ius inferēdi mortuos vt. ff. de mor. infe. per totū. Aduerte hic q̄ pactū factū cū rectore eccl'ie circa sepulturā nō recipiendā: valet etiā factū ab his qb⁹ a sede aplica cōcedif libera sepultura. c. pactū. de pac. li. 6.

¶ Utrū hñtes ius funerādi possint intrare alteri⁹ parochiā: 7 p se accipe fun⁹: 7 alia cōsueta facere. R. q̄ si habēt ex puilegio pape: vt habeāt liberā sepulturā: sic sūt minores 7 predicatores: vt in clemē. dudū. de sepul. sic possūt etiā nō obstāte cōtradictiōe epi vel curati: 7 etiā nō obstāte statuto qd excoicat intrātes alienā parochiā: vt no. Old. cōsilio. 223. 7 seqf He. in. c. vt aiar. de psti. li. 6 7 d. Car. in. d. cle. dudū. Jo. de lig. ibidē. 7 p3 in. c. cū liber. 7. c. psentia. de sepul. Rō: q2 pcessa libera sepultura cōcessū ē iter eūdi ad capiēdū fun⁹: sicut in sili dicit lex qñ pcedif haust⁹ aq̄ videf pcessū iter ad illud. ff. de serui. ru. pdi. l. 3. §. penl. 7 vlti. 7 facit qd dixi. s. Libere. Si vo nō pcedif libera sepultura: s3 tñ sepultura. sic d. Anto. tenet q̄ etiā pñt. Ri. de senis tenet q̄ nō: s3 istud He. in. d. c. vt aiar. dic pcedere: vbi pcedit solū q̄ possint recipe eligētes sepeliri apud eos. S3 ego teneo q̄ nō pñt sine licētia curati vl epi: nisi habeāt liberā sepulturā: q2 de duab⁹ puituti b⁹: vna sublata remanet altera: vt dicit gl. magna. i. c. ois vtriusq3 sex⁹. de pe. 7 remis.

¶ Quis potest eligere sepulturā. R. q̄ ois fidelis: 7 qui habet liberū arbitriū 7 etatem legitimā. s. q̄ sit pubes q̄uis sit i potestate patris: tamē pōt eligere sine consensu patris. c. licet. in pncipio. de sepul. li. 6. Impubes vo 7 qui nō ē cōpos sue mentis eligere nō pōt: ar. c. vlti. de suc. ab intesta.

¶ Utr religiosus possit eligere sepultura3. R. q̄ nō: nisi qñ ex monasteriū morif ad qd comode deferri nō posset: q2 tūc pōt eligē sepulturā. vbi placet. c. religiosi. eo. ti. li. 6.

¶ Utrū seru⁹ siliter possit. R. fm do. Pe. de peru. i tractatu de quarta: canonica portione ecclesie parochialis q̄ sic si ē pubes. Si vo est impubes eliget dñs. Ita no. Jo. in. c. de vxore. eodem.

¶ Utr qs possit eligere sibi sepulturā i loco min⁹ religioso q̄ sit loc⁹ vbi de iure deberet sepeliri. R. olim fuit diuersitas: hodie clar ē: q̄ sic per. c. cū quis. eo. li. 6.

¶ Utr p2 possit eligere p filio ipubere: cu3

ipse impubes eligere nō possit. R. d. Pe. su/ pradictꝰ. vbi. s. ꝙ si consuetudine sic dispo/ nēte: vt in. d. c. licet. ⁊ idē credit Ge. in. d. c. licet. de mr̄e sic̄ de patre: qn̄ sic h̄z cōsuetudo Et hoc solū ꝓ filio legitimo nāli nō aūt ꝓ spu rio vel nāli tm̄: q2 appellatiōe filiorū nō ve/ niūt naturales tm̄ vel spurij. l. gnāliter. C. de insti. ⁊ substi. ⁊ in cle. i. de bap. ꝭ ꝓ adopti uis vel arrogatis bene potest.

¶ Utrū auus possit eligere ꝓ nepote impu bere. R. idē Petrus vbi. s. ꝙ nō: q2 in mate ria odiosa appellatione filiorū nō cōtinent nepotes: aliter eni filij: aliter nepotes appel lant. Secus appellatiōe liberorū: vt in. l. q̄d si nepotes. ff. de testa. tute. multo minus fra ter aut alius collateralis.

¶ Utrū pater possit eligē ꝓ filio adulto seu pubere. R. idē ibidē ꝙ nō: q2. d. c. licet. solū ꝓ īpubere ꝓcedit electionē sepulture.

2 ¶ Utrū decapitādꝰ ⁊ hꝰmōi possint eligere sepulturā. R. q̄. s. ibidē: ꝙ si sn̄ia est data nec appellatiōe suspēsa nō pōt: q2 nullā vlti/ mā volūtatē pōt dimittere. l. eiꝰ. ff. de testa. q̄ etiā nō pōt ꝓ aīa aliq̄d relinquere: vt no. Jo. an. in addi. ad Spec. in ti. de instru. edi/ tione: pōt tn̄ oīa sacr̄a petere: ⁊ recipere. cle. ꝑma. de pe. ⁊ re. Si vero sn̄ia nō ē data vl' est appellatiōe suspēsa sic potest eligere.

3 ¶ Ubi debet q̄s sepeliri qn̄ nō elegit sepultu rā. R. d. Pe. ꝑfatꝰ vbi. s. per multos casus quos ego reduco ad vndecim: vt totalis ha beat intelligentia circa hoc.

4 ¶ Primꝰ ē de parochianis q̄ debēt sepeliri nō in parochia ꝭ in ecclesia vbi sūt maiores sui: ita dicit glo. in. c. i. eo. lib. 6. facit. c. i. de sepul. ⁊ ē casus in. c. is qui. e. ti. li. 6. ⁊ ibi hoc tenet Archi. ⁊ Jo.

5 ¶ Sz q̄ro q̄ dicāt maiores. R. idē Pe. vbi s. ꝙ in isto casu intelligit: pr̄ ⁊ auꝰ. tex. ē i. c. ebron. i3. q. 2. iūcto. c. i. de sepul. ⁊ id licz pro auꝰ ⁊ attauꝰ eēnt alibi nō tn̄ ibi sepeliet: sed vbi pr̄ ⁊ auꝰ: ꝭ si pater eēt sepultꝰ in vno lo/ co: ⁊ auꝰ ⁊ alij maiores in alio: non sepeliet. filiꝰ cū pr̄e: ꝭ cū auo ⁊ ceteris maiorib' scd̄m Jo. an. per. c. 2. in ꝑn. ⁊. c. fraternitatē. de se pul. ⁊ p. c. cū q̄s. de sepul. li. 6. licz alij c̄triuz teneāt ꝓpt' tex. c̄trios. i3. q. 2. ꝭ ꝑmū vr̄ veriꝰ.

16 ¶ Secūdus ē qn̄ nō apparet vbi sint sepul/ chra maiorꝫ: q2 tūc sepeliet in ecclesia vbi au/ diuit diuina ⁊ pcepit ecclesiastica sacramenta dicto. c. i. ⁊ ibi per Inno. ⁊ est casus in. d. c. is qui. ⁊ in. c. in nostra. eodem.

¶ Tertiꝰ ē qn̄ q̄s nō habet sepulchra maiorꝫ 17
⁊ in vna ecclesia audiuit diuina ⁊ in alia perce pit sacr̄a: vel ē parochianꝰ duarū ecclesiarū ⁊ tūc si vtraq̄ ecclesia habet ius funerandi: tūc locꝰ ē ꝓuētioni. de rescrip. c. duobꝰ. li. 6. ꝭ obuētiones quarte diuidēt. c. cū q̄s. eo. li. 6. Et si nō est ꝓuentio: sed cōtendūt: diocesa nus cōcordabit partes.

¶ Quartꝰ ē qn̄ ecclesia ē interdicta vl' cimi 18
teriū vbi de iure deberet sepeliri: ⁊ tūc si ē ec/ clesia sepulchri maiorū suorꝫ sepeliet in paro chia. Si vero ē parochia sepeliet in ecclesia ca thedrali: ⁊ si oēs iste essent interdicte cū nul/ lus ibi debeat sepeliri. c. vt priuilegia. de pri uile. ⁊. c. si ecclesia. de priuile. lib. 6. ⁊. c. fi. de sepul. li. 6. tunc sepeliet in monasterio ꝓpin/ quiori. ꝭm Archidi. c. i. eo. li. 6. ⁊ Jo. an. in nouella ibidem: vel vbi debebat soluere de/ cimas scd̄m predictos.

¶ Quintꝰ casus est de peregrinis ⁊ aduenis q̄ 19
sepelient in parochia vbi moriūt si nō scit: vbi sint sepulchra maiorꝫ suorꝫ vl' si scit ⁊ nō possūt comode deferri. Inno. ⁊ Hosti. tenēt in. c. i. eo. ꝙ in eccl'ia cathedrali. Alij autē ꝙ vtraq̄ eccl'ia habet ius ⁊ locꝰ ē ꝓuētioni. Et istud veriꝰ credo. Idē dic de dānatis ad mor/ tē qn̄ sepeliri pmittūt q̄d de peregrinis.

¶ Sextꝰ casus ē de filio pubere: ⁊ dz sepeli/ 20
ri apud maiores: vt i ꝑmo casu: vl' si ē scd̄m secūdū vel tertiū casū: illud serua.

¶ Septimꝰ casus de filijs illegitimis: si sūt 21
nāles tm̄ sepeliunt cū patre nisi pr̄ fuisset in dignitate. l. ex facto. §. si q̄s rogatꝰ. ff. ad tre bel. ⁊ q̄d no. i. d. l. gnāliter. Si aūt sūt spurij nō sepeliēt cū pr̄e: q2 nec filij nominādi sunt auct. ex complexu. C. de inces. inuti. nup. nec etiā si legitiment a ꝑncipe: nisi ad petitionē patris. ⁊ eo viuēte fecisset: facit q̄d no. i auct. q̄. mo. na. effi. sui. Sepeliēt ergo tales i sepul chro matris. ꝓbat. ff. ad munici. l. i. nisi sit il lustris femia. Si vero sint filij adoptiui vl' ar rogati: si viuēte pr̄e adoptāte moriūt in eiꝰ sepulchro sepeliet. secus si mortuo: q2 tūc se/ peliūt cū patre naturali ꝭm q̄d no. plene in c. vnico. de cogna. lega.

¶ Octauꝰ casus de vxore: ⁊ dic ꝙ si ē car/ 22
naliē cognita: vl' ad domū viri ducta: tūc se pelit in sepulchro viri: q2 iā cōsecuta ē domi.

ciliū mariti p ꝓductionē.l.cū q̄dā puella.ff. de iurisdi. om.iu. vel qꝛ effecta vna caro cū viro.d.c.ebꝛon.al's non.

23 ¶ Quid si sit cognita ⁊ tñ ꝓpē adulteriū se pata. R.ꝙ nō sepeliet cū viro: qꝛ nō ē amplius de domo viri: nisi sit recōciliata.

24 ¶ Sed q̄d si moꝛtuo viro recessit de domo mariti. R.ꝙ licz fuerint opi. tñ mihi placet opi. Archi. ⁊ Jo.in.c.is q̄.§.mulier.eo.li.6 ꝙ sepeliet in sepulchꝛo viri: qꝛ licz ad aliud domiciliū se trāsferat: tñ retinet domiciliū mariti: vt.l.filij.§.vidua.ff.ad municipa. vl' dic ꝙ loc⁹ erit ꝑuētiōi. Et q̄d de illa q̄ habuit plures viros: dic ꝙ vltimus cōsideratur quia vna caro est cū eo.

25 ¶ Sz pone ꝙ vir habeat in vna ecclia sepulchꝛa maioꝝ suoꝝ: ⁊ in alia elegit sepulturā. ⁊ sepult⁹ ē ibi: vbi sepeliet vxoꝛ eius. R.ꝙ in ecclesia vbi maritꝰ actualiter ē sepult⁹.d.c. ebꝛon. Quod intellige qñ marit⁹ fuit ibi legitime sepultus: quia si fuisset excōmunicatus vel interdictus nō sepeliet ibi. Siliter intellige si comode potest illuc deferri: al's nō.ar. dicto.c.religiosi.

26 ¶ Nonus casus de nouicijs religiosis qui si nō erāt obligati religioni in genere debēt sepeliri in ecclesia vbi de iure cōuenit: non in monasterio: vt dicit Archid.in.c.cū q̄s.eo. li.6. secus si erat obligatus religioni in genere. ⁊ idē dic de illis qui nō sūt plene trāslati: vt quia habēt sua in ꝓprio.

27 ¶ Decim⁹ casus ē de p̄latis ecclesiaꝝ. Nam regulariter debēt sepeliri i ecclesia vbi hñt p̄laturā: ⁊ si in duab⁹. locus est ꝑuētioni: vel dic si moꝛitur in vna earū ibi erit sepeliēdus scdm Archi.in.d.c.cū quis. Alij autē clerici debent sepeliri in ecclesia vbi sunt clerici seu beneficiati.

28 ¶ Undecim⁹ casus ē de illo q̄ habet domiciliū in ciuitate vel villa: ⁊ trāsfert se ad villā ruralē recreatiōis cā: vel vt rura colat: ⁊ ibi moꝛit: qꝛ nō sepelit in ecclesia rurali: sed in sepulchꝛo maioꝝ suoꝝ ꝭm ꝙ dixi i tribus casib⁹ ꝓmis. si comode ad eū pōt poꝛtari.d.c.religioso. vt no. Archi. ⁊ Jo.in.d.c.is qui.

29 ¶ Qui sūt qui priuāt ecclīastica sepultura. R.ꝙ duodecim differētijs ꝑsonaꝝ interdicitur ecclesiastica sepultura. Primo excoicatis.cle.i.de sepul. ⁊ de pena cōtrafaciētiū.habes.s̄. Excoicatio.7.casu.35. ⁊ hoc veꝝ nisi absoluant. Secūdo manifestis vsurarijs. d.cle.i.⁊.c.q̄c̄q̄.de vsur.li.6. habes.s̄.d.casu.35. hoc verū. nisi ꝑniteāt ⁊ faciāt cautionē. Tertio qui in toꝛneamentis moꝛiūt.c.i. de toꝛneamētis. Quarto raptoꝛib⁹ qui ꝑtinaciter cū possint in vita nō satisfaciunt ⁊ in moꝛte nō pñt.c.2.de rapto. Quinto blasfematoꝛib⁹ dei ⁊ sanctoꝝ.c.2.de maledi. Hoc verū si illā ꝑnitētiā sibi impositā cōtēnunt. Sexto q̄ nō coicāt semel in āno nec cōfitent c.oīs vtriusq̄.de pe.⁊ remis. nisi signa cōtritionis ostēdāt. Septimo qui moꝛit in ꝑeccato moꝛtali notoꝛie.c.cum grauia.13.q.2. Octauo noīatim interdictis.d.cle.i. ⁊ hoc sub excoicatiōis pena. Alij aūt interdicti similiter ꝑuāt: vt in.d.casu.35. Nono illi cui ē interdict⁹ ingressus ecclie.c.is q̄.de sen.ex cō.li.6. Decimo illi q̄ sacerdotē tutoꝛē filijs suis istituit. 88.di.neq̄ apud.gl.ibi 2riū tenet. Undecimo iudeis vl' paganis.de ꝯse.di. i.c.ecclīā.⁊.c.se. Duodecimo coꝛpoꝛib⁹ exētēratis vl' diuisis: vt.s̄.excoicatio.5.casu.32.

¶ Quid si tales de facto sepeliunt in ecclia vel cimiterio. R.ꝙ si possunt discerni exhumandi sunt: al's nō.c.sacris.eo.ti. ⁊ ecclesia. vel cimiteriū recōciliandū.c.consuluisti.de cōsecra.eccle.vel alta.

¶ Quid de puero extracto de vētre matris moꝛtuo. R.ꝙ ñ dz sepeliri cū mr̄e: s; ex̄ cimiteriū. sec⁹ si nō eēt extract⁹ ꝭm Hosti.

¶ Qua ꝑena puniēdi sūt q̄ ad sepulturā recipiūt aliquē i casu nō ꝯcesso. R.tenet ad restitutionē coꝛpoꝛis si ꝑtat. Itē oīuz q̄ occasiōe illi⁹ receꝑūt.c.fraternitatē.⁊.c.ex pte. el p̄mo.⁊.c.cū liberū.eo.ti.⁊ alijs penis: vt s̄.dictū ē Excoicatio.7.casu.35.

¶ Quid si sacerdos parochialis coꝛp⁹ ei⁹ q̄ alibi elegit sepulturā violēter rapuerit: vel fun⁹ añq̄ deueniret ad man⁹ eoꝝ quib⁹ debebat spoliauit. R.ꝭm Hosti.⁊ Jo.in.c.cū liberū.⁊ Joā.in.c.certificari.eo.ti.⁊ Oldra. cōsilio.224.ꝙ tenet restituere q̄cq̄d accepit ⁊ ipsū coꝛp⁹. Et vltra hoc perdit quartā canonicam ad silitudinē heredis res hereditarias subtrahētis qui in eis quartā trebellianicā perdit: ⁊ ius institutionis debitū: quod al's erat detracturus.l.paul⁹ rñdit.ff.ad.l. falci.⁊.l.rescriptū.ff.de his q̄.vt indig.qꝛ ꝓhibere videt inferre i sepulchꝛū q̄ siue i locū inferre ꝓhibeat siue i itinere.l.i.§.ꝓhiberi.

ff. de mor. infe. d. Pe. in tractatu vbi. s. tenet quo ad canonicā partē ꝯtrariū: qꝛ delictū p̄/sbyteri nō debet nocere ecclesie. de or. cogni. c. z. 16. q. 6. si epm. ꝛ qđ no. in regula delictū li. 6. ꝛ glo. in l. si qs in tanta. C. vñ vi. Sed ego teneo cū Hosti. ꝛ Jo. si tale quid fiat a p̄lato: quia prelat⁹ solus bene pōt preiudicare ecclesie in acquirēdis. 16. q. 6. §. fi. sicut fu⁹ dño preiudicat in acqrēdis. l. fi. C. de acqui. pos. secus in acquisitis.

34 ¶ Utrū ptextu debiti sepultura possit impe/diri. R. ꝙ nō: nec ptextu cuiuscūꝗ alterius obligatiōis. l. cū sit iniustū. C. de sepul. vio. nec dꝫ inferri molestia infra decem dies ab obitu: alś ꝓ tūc ē inutile qcqd fit: vt in auct. sed nec añ. C. de sepul. vio. q ꝓo ad domū mo/riētis accedit ꝛ ipsū vel alios molestat: vel reb⁹ ei⁹ isignia ponit ipso iure cadit ab actione: ꝛ in tātūdē heredib⁹ iniuriati cōdēnať ꝛ publicať tertia pars bonorū suorū ꝛ ē infa/mis: ꝛ idē in eo q circa fun⁹ peccat. in auc. itē qui domū. C. de sepul. vio.

35 ¶ Utrū inducētes ad iurādū vouēdū vł fide interposita: seu alś ad ꝓmittēdū de sepultura eligēda: peccent. R. ꝙ clerici ꝛ religiosi cuiuscūꝗ stat⁹ aut cōditiōis existāt: q ad vouēdū vł iurādū: seu alś ꝓmittēdū aliquē inducūt: vt apud eorū ecclias eligat sepulturā vł iā electā vlteri⁹ nō mutet: sūt excoicati excoicatiōe papali a q ꝓterꝗ in mortis articulo nō ꝓnt absolui citra papā. cle. cupiētes. de penis. Si ꝓo nō inducūt ad vouēdū vel promittēdū: sed solū vt simpliciter eligant: siue si inducūt ad vouēdū ꝛ ꝓmittēdū: nō tñ vt eligāt apud suas ecclesias: nō incurrūt istā pe/nā: nec etiā credo peccēt: si mō dolose non fa/ciunt. Qđ no. do. Pe. de ancha. ꝛ Jo. mo. in dicta cle. cupientes.

36 ¶ Sꝫ nūqd liganť ista pena si hoc faciāt indirecte. R. ꝙ siue directe vł indirecte publice vel occulte p se vł per aliū hoc faciunt: liganť sm Zen. ꝛ refert Cardi. in. d. cle.

37 ¶ Utrū sola inductio iducat hāc penā. R. ꝙ nō nisi habeat effectū. s. ꝙ ille faciat ad qđ alter inducebat sm do. Car. in. d. cle. cupiētes. fac qđ no. Arch. 17. q. i. §. si ergo. ꝛ Jo. an. in. c. mulieres. de iudi. li. 6.

38 ¶ Utrū pfati clerici aut religiosi q tale votū vł ꝓmissionē fecerūt fieri: teneāť restituere corp⁹ illi⁹ q talē ꝓmissionē fecit si apud eos ē sepultū. R. ꝙ sic: si petať: ꝛ oia q occasiōe funeris habuerūt. Et hoc infra decēdiū qđ currit quo ad restitutionē corporis a die pe/titiōis: sed quo ad restōnē aliorū statim currit a die receptiōis. sm Jo. an. i. c. i. de sepul. li. 6. qꝛ prefatū. c. addit ad. c. plerisꝗ. de pac. Quod si nō faciūt ipso trāsacto decendio: eorū ecclesie ꝛ cimiteria ecclesiastico tādiu sūt interdicto supposita: donec plene restituerint pfata: vt in. d. c. i. Limita hoc verū nisi eēt ecclia in q de iure eēt sepeliēdus: qꝛ sic nō teneret restituere: nec corp⁹ nec aliud: sm veriorē opi. vt no. Ge. in. d. c. i.

¶ Sꝫ nūqd illi q tale votū fecerūt seu ꝓmis 39
sionē poterūt alibi eligere sepulturā. R. ꝙ nō: sed sepelieť apud ecclesias ad qs de iure alś eēnt deferendi: vt in. d. c. i.

¶ Quid de illo q nō suasiōe aliquorū sed motu 40
ꝓprio fecit votū vel iuramētū de sepultura electa nō mutāda. R. sm Hosti. ꝙ sine cau/sa mutare nō poterit. ꝛ sic intelligit. c. si ꝓo. de iureiurā. In quo dicit ꝙ nemo pōt veni/re cōtra ꝓprium iuramētū. Si ꝓo noua cā post iuramētū est orta de qua nō cogitauit qñ iurauit: sic poterit sepulturā mutare: ꝛ sic intelligit ꝛ limitat opi. legistaꝝ. q tenēt tale pactū nō tenē seu iuramētū. C. de legi. l. non dubiū. in fi. 13. q. z. c. vlti. C. de pac. l. iuris/gentiū. §. si paciscar.

¶ Utrū illi q hñt capellas a religiosis seu p̄ 41
latis ꝯcessas sibi: in qb⁹ fecerūt sepulchrū ꝓ se ꝛ suis de domo possint eis inuitis ipsis ꝓuari: seu alij i ipsis sepulchris ꝯtra eoꝝ volūta/tē poni. R. d. Pe. vbi. s. ꝙ nō: qꝛ talis capella ad sepulchrū reputať tāꝗ hospitiū. 13. q. z. ebron. sed de iure ē: ꝙ in fūdo in q qs habet vsū nō pōt dñs inhabitare inuito vsua/rio. ff. de vsu ꝛ habita. lega. l. si heres. §. fi. ꝛ l. se. Et vide qđ no. Azo. i sūma. insti. đ vsu ꝛ habita. §. si ꝓo vsus. ꝛ. §. illud notanť. Si tñ eēnt extincti ꝛ eoꝝ dñs p mortē hñ possent alij s cōcedi: qꝛ mortuo vsuario ille vsus re/dit ad ꝓpetariū libere. l. pe. C. de vsufruc.

¶ Utrū possit fieri pactio sup electiōe sepul 42
ture. R. sm Hosti. quicqd tpale datur vel ꝓmittiť: vt talis electio fiat simonia ē. i. q. i. ꝗ pio. de pac. c. fi.

¶ Quid de his q hñt sepulturas in qb⁹ non 43
poniť: nisi cōfrater vel canonic⁹. R. ꝙ si fa/ciūt pactū: aut ē taxa ꝓ quo extrane⁹ debeat

ibi ſepeliri ꝙ ſimonia ẽ. de ſimo. c. audiuim⁹. ⁊. c. ſicut. q2 nec ꝓ terra: nec pro officio aliq̇d recipi debet.

44 ¶ Quid de illo q̇ mãdat corp⁹ ſuũ nõ debere ſepeliri. ℞. ꝙ nõ dꝫ impleri. ff. de cõdi. inſti. l. q̇dã. ⁊ no. zi. di. §. nũc aũt. in glo.

45 ¶ Cuius expẽſis fiet ſepultura. ℞. ꝙ ſi eſt vxor que hꝫ dotẽ ⁊ alia bona: ſi hec oĩa remanent apud maritũ ipſe tenet̃ facere expẽſas oẽs. Si vero ſolum dos apud eũ remaneret ⁊ alia bona ad alios irent: ſic q̇libet ꝓ rata ſua: puta ſi dos ſũt cẽtũ ⁊ alia bona. zoo. tenebit̃ ꝓ tertia parte. ⁊ alij ad quos dicta bona veniũt ꝓ alijs duab⁹. Si vero dotẽ etiã reſtituit ſic tenẽt̃ heredes vxoris. l. celſus. ⁊. l. ſeq. ff. de religi. ⁊ ſum. fu. Si vero nõ hꝫ nec dotẽ: nec alia bona: ſic tenet̃ vir facere eas. l. i. ⁊. l. ſi q̇s ff. de re. ⁊ ſum. fu. Si aũt ſũt alij ab vxore ſic tenet̃ heres aut pater reſpectu filij: aut dñs reſpectu ſerui. d. l. ſi quis.

46 ¶ Utrũ valeat ſtatutũ factũ a laicis: ꝙ nõ valeat niſi tãtũ expẽdi i ſepultura. ℞. ꝙ nõ ſcd̃m Ludo. de ro. quia licꝫ nõ ſit factũ ſuꝑ ſpiritualib⁹: eſt tamẽ ſuꝑ cõnexis eiſdẽ. ar. l. q̇ ſi nolit. in fi. ff. de edili. edic. in. c. cũ laicis. de reb. eccle. nõ alie. Quod limita: vt. ſ̃ Immunitas. §. 47.

s Eruitus eſt multiplex. Prima eſt ſeruit⁹ dei. Secũda eſt ſeruit⁹ peccati. de quib⁹ ſupra Preceptũ. §. 5. Tertia ſeruit⁹ eſt qua homo ſeruit hoi: ⁊ ſic diffinit̃. Seruit⁹ eſt inſtitutio iuriſgẽtiũ: qua quis dñio alieno cõtra naturã ſubijcit̃. inſti. de iure pſo. §. ſeruitus. di. i. c. iuſgentiũ. iz. q. z. c. cũ redẽptor. Eſt alia ſeruit⁹ largo mõ dicta: q̃ eſt illa de aſcripticijs q̃ debet̃ a perſona rei. Eſt ⁊ alia ſeruit⁹ realis: que ẽ illa q̃ debet̃ a re rei: ſicut eſt ſeruit⁹ vrbana ⁊ ruſticana: q2 non debet̃ pſone ſed predio: vt in. l. ſi vnus ex ſocijs. ff. de ſerui. ruſti. pre. Unde no. ꝙ vrbana predia dicunt̃ oĩa edificia cauſa habitãdi facta ⁊ ſtabuli illis cõtigui: ſiue ſint in ciuitate vel villa vbicũq;. ff. de vbo. ſigni. l. vrbana predia. ff. coĩa. tã vr. q̃ ruſti. p. l. i. Ruſtica vero predia. dicunt̃ oĩa predia ſine domo ad habitandũ: licꝫ habeãt tectũ pro fructib⁹ colligẽdis: vel ſtabulũ pro equis vel iumẽtis ſeparatũ ab omni edificio habitatiõis: vt. l. hoc iure. ff. qui. mo. pigno. vel hypo. tacite ꝯtra ⁊ ſcd̃m hoc ſeruit⁹ dicit̃ vrbana vl' ruſtica. de quib⁹ habes in. c. eccleſia. de conſti. Eſt alia que dicit̃ mixta: que ideo mixta dicit̃: q2 nõ eſt mere pſonalis que debet̃ a pſona perſone nec ẽ mere realis que debeat̃ a re rei: ſed eſt mixta eo ꝙ debet̃ a re perſone que etiã perſonalis appellat̃: vt. l. i. ff. de ſerui. quia cũ perſona ſemꝑ finit̃. vt. l. 3. §. fi. ff. qui. mo. vſuſfruc. amit. que etiã realis dicit̃: q2 tanq̃ ius reale vendicat̃: vt. l. vti frui. §. vtrũ autem ff. ſi vſufruc. pe. vt notat Cy. in Rubrica. C. de vſufruc. Species hui⁹ ſunt tres ſcilicꝫ vſus habitatio: ⁊ vſuſfructus: ⁊ de iſtis nõ loquor hic: ſed ſolum de iſta tertia qua perſona ẽ ſerua pſone. de q̃ loquor i infraſcriptꝭ.

¶ Quomõ efficit̃ quis ſeru⁹. ℞. ꝙ quadrupliciter. Primo ex natiuitate: vt cũ quis naſcitur de ſerua. Hodie tamẽ de cõſuetudine nõ ſeruat̃. ⁊ vide ſupra Filius. §. zo. De iure etiam nõ eſſet ſeruus ſi in aliquo tẽpore q̃ mater eũ habuit in ventre fuiſſet libera vel in partu: vt inſtitu. de ingenuis. §. ſufficit. notant Ber. Inno. ⁊ Hoſtiẽ. in. c. fi. de ſeruis nõ ordinãdis. Secũdo efficit̃ ſeruus ex bello. de quo dic vt ſupra Bellũ. in principio. Tertio ex delicto: vt cũ libertus rõne ingratitudinis reducit̃ in ſeruitutẽ. l. ſi manumiſſus. C. de liber. ⁊ eo. libe. vel cũ alio modo a lege per peccatũ imponit̃: vt a raptore puelle. 36. q. i. de raptorib⁹: vel in deferentib⁹ prohibita ſaracenis qui efficiunt̃ ſerui capictiũ vt patet per extrauagãtes multorũ pontificũ. Quarto ex ꝓpria volũtate: ſicut cũ maior. zo. ãnis cũ intẽtione participãdi d̃ ꝑcio quod quidẽ in veritate participat ſciẽs ſe eẽ liberũ conſentit alicui venditori qui ſimilit̃ ſcit eũ liberũ eſſe: vt ipſũ vendat. Nã iſtis cõcurrentib⁹ efficit̃ ſeruus: vt no. in. l. i. ff. q̇. ad liber. ꝓcla. nõ licet. l. liberis. ff. de libe. cã. Si aliquid predictorũ deficiat nõ valet: ⁊ ſi nihil deficiat de predictis: nõ tenet̃ dñs qui eũ emit recipe preciũ ſi nõ vult ⁊ ſi manumittat̃ erit libertus nõ ingenu⁹. l. liber homo. ff. de ſta. ho. ⁊ de predictis habes Inſtitu. de iure perſonaꝝ. Fallit hoc in filio: quẽ pater neceſſitate famis vrgẽte põt vendere: nõ tñ mater: ⁊ talis fili⁹ vendit⁹ ingenuitatẽ recipit qñcũq; ꝑciũ emptori reſtituet ipe vl' ali⁹ quicunq; ꝓ eo: vt in. l. i. ⁊. z. in tex. ⁊ in glo. C. de patrib⁹ q̇ fi. diſtra. Addo. 5. modũ ex

quo q̃s efficit̃ seru⁹. de q̃ babes. s̃. Colon⁹. scil3 de illis q̃ fingũt se iualidos vt mẽdicẽt
2 ❡ Quõ serui efficiũt̃ liberi. R̃. q̃ mult̃ modis. s. cõuincẽdo in iudicio reũ necis dñi sui. Jtẽ accusando falsariũ monete. Jtẽ raptorẽ v̄ginis dissimulatiõe p̃teritũ. Jtẽ deserto rẽ militie. de q̃b⁹ babes in. l. i. C. p q̃. ca. lui p p̃mio liber. ac. Et fortius in p̃scia credo q̃ possit fugere ancilla: q̃ñ dñs cogit eã ad peccatũ fornicatiõis: ⁊ sic stare vt libera. Facit auctoritas. Pauli. j. ad chor. 6. Fugite fornicationẽ. Facit regula q̃ nõ ẽ. de reg. iur. ⁊ p̃uilegiũ meret̃ amittere q̃ cõcessa abutit̃ potestate. de iure etiã põt implorare officium epi vt cõpellat dñm eã manumittere: ⁊ põt cõpelli. l. si lenones. C. de epi. au. Multi sũt alij casus quos omitto: q̃ nõ sũt in vsu: efficiunt̃ etiã ex manumissiõe. de q̃ vide. s̃. Manumissio. Jtẽ ex expositiõe serui languidi: vl̃ denegatiõe alimẽtoꝝ facta a dño. vide sup̃. Exposit⁹. Jtẽ ex emptõe facta a iudeo de seruo christiano. vide. s̃. Judeus.
3 ❡ Utrũ seru⁹ possit ordinari. R̃. q̃ nõ nisi plene libertati sit restitut⁹. de quo babes plene. 54. di. per totũ.
4 ❡ Quid si seruus ordinet̃. R̃. q̃ si ordinat̃ dño sciente ⁊ nõ p̃dicẽte: eo ipso efficit̃ ingenu⁹ ⁊ liber ad q̃scũq̃ ordines sit p̃mot⁹. 54. di. c. si seru⁹ sciẽte. Si v̄o dño ignorãte ⁊ presentatore ⁊ ordinatore sic si fuit p̃motus ad minores redigit̃ in p̃stinã s̃uitutẽ. 54. dis. nulli. Si v̄o fuit p̃motus ad sacros ordines scilicet subdiaconatũ ⁊ diaconatũ dabit vicariũ vel p̃ciũ ⁊ remanebit liber. 54. di. ex antiq̃s: q̃d si nõ babet: vl̃ nõ põt: d3 deponi ⁊ restitui dño. vide glo. in. c. z. de ser. nõ or. Si v̄o ad sacerdotiũ sic seruiet i bis q̃ ordinẽ suũ decẽt: alit̃ nõ: ⁊ boc verũ si dñs repetet eũ infra annũ a die scientie s̃m Bostien. q̃uis alij dicãt a die ordinatiõis: q̃ post annũ nõ põt repetere. 54. di. si seru⁹. Jdẽ tenet Ray. de originarijs ascriptitijs ⁊ colonis p̃prie dictis q̃ nõ possũt p̃moueri: ⁊ p̃moti restituũt̃: vt. s̃. de seruis.
5 ❡ Utꝝ talis deposit⁹ gaudeat p̃uilegio clericali. R̃. q̃ nõ: nisi tñ q̃ verberari non potest: vt no. glo. in. c. z. 54. dis. al̃s verberans ipsũ esset excõicatus. s̃m Inno.
6 ❡ S3 nũq̃d tenet̃ cõtinere talis. R̃. q̃ sic: vt no. Jo. 54. di. c. nulli.

❡ Utꝝ seru⁹ possit p̃trabere m̃rimoniũ ali⁹ a p̃dictis ordinatis. vide. s̃. M̃rimoniũ. 3. Impedimẽto. 4. §. 4. 7
❡ Utrũ t̃pe p̃secutiõis liceat christianis se subijcere seruituti infideliũ cũ pacto q̃ rit⁹ christianoꝝ nõ dimittent. R̃. Inno. de renũ. c. nisi cũ p̃ridẽ q̃ sic. 8
❡ Qui sine cã s̃uũ occiderit nõ min⁹ punietur q̃ q̃ alienũ seruũ occiderit. l. i. in fi. ff. de bis qui sũt sui vel alie. iuris. 9

Sigillũ

s Sigillũ quis põt b̃re. R̃. vt no. in. c. dilecta. de excess. p̃la. ⁊ dic vt. s̃. de insignijs assumẽdis. ⁊ s̃m eã distinctionẽ. s̃. Insignia.

Simonia

s Simonia p̃mo q̃d ẽ. R̃. q̃ est sp̃ualiũ: vel sp̃ualib⁹ annexoꝝ: aut a sp̃ualibus dependentiũ vel consequentiũ: vel ad spiritualia antecedenter ordinãtiũ p̃cedente pacto: p̃missionis omissiõis cõditionis: modi: seruitij: p̃cũ: vel cui⁹ vis tẽporalitatis receptio siue donatio. Banc descriptionẽ elicio ex dictis doctoꝝ q̃ clari⁹. j. patebit.
❡ Quero q̃d i p̃dicta descriptiõe itelligat̃ noie sp̃ualiũ. R̃. vt colligo ex Pa. in. c. p̃sulere. de simo. ⁊ alijs doc. maxime Ric. in. 4. di. 25. arti. 3. q. z. ⁊ Asten. li. 6. ti. 55. Spirituale d̃r dupliciter in p̃posito. Primo per cõpationẽ ad sp̃m scm̃. Scd̃o p cõpationez ad sp̃m bumanũ. Sp̃uale p̃mo mõ dictum tripliciter accipit̃. s. Primo per essentiã: vt gratia ⁊ virtutes gratuite: ⁊ istud sp̃ale: nec de iure: nec de facto põt vendi: q̃ nõ cadit in cõuentionẽ: ⁊ de bis babes. i. q. i. c. i. ⁊ ibi gl. Secũdo accipit̃ per causalitatẽ ⁊ dispositionẽ: vt sũt sacramẽta que sũt quodãmõ causa gratie ⁊ v̄tutũ: q̃ p ea cõseq̃mur grãm et v̄tutes: ⁊ ista cũ sint corp̃alia cadũt in pactũ sed nõ sine simonia: vt in. c. nõ satis. ⁊. c. cum in ecclesie. eo. Tertio accipitur sp̃uale p̃mo mõ dictũ per effectũ: vt sũt ea que cõueniũt alicui ex aliq̃ dono vl̃ officio sp̃uali: vt p̃pbetare: miracula facere: diuinũ officiũ celebrare: ⁊ talia sp̃ualia nõ p̃nt vendi redimi: vl̃ resignari p̃ pecunia. c. querelã. eo. i. q. i. nullus ep̃s. el. z. nisi scd̃m q̃. j. dicã. Sp̃uale v̄o secundo mõ dictũ p cõpationẽ ad sp̃m bũanũ d̃r dupl̃r. Primo p eẽntiã vt sũt sciẽtie oẽs q̃ per inuestigationẽ bumanã ⁊ doctrinam acquirunt̃: ⁊ bec nec de iure nec de facto vendi j

possūt: vt pz. puer. 17. Quid inqt pdest stul to habere diuitias: cū nō possit emere sapien tiā. Secūdo dr̄ spūale per cām: vt doctrina pdictarum sciētiarum q̄ de iure et facto vēdi pōt ali qn̄ vero nō sine simonia: vt patebit. j.

2 ¶ Quid dicit̄ ānexū spūali pmo mō dictū scilicz per cōpationē ad spm̄ scm̄. R. q oē il lud in q̄ spūale mistrat̄: vt vasa sacra eccle sia cimiteriū: et reliqe scorum: vestis sacerdota lis vt sacra est et huiusmodi.

3 ¶ Quid dr̄ depēdere vel ɔseq̄ a spūali pmo mō. R. q oē illud qd ex spūali depēdet siue cōseqt̄: vt hr̄e ecclesiā vl' dignitatē ecclīasti cā canoniā vl' pbēdā: siue aliud bn̄ficiū eccle siasticū: vl' ius pcipiēdi decimas: pmitias vl' oblationes: et q̄cq̄d cōpetit clericis rōne ordi nis: vt pulsare cāpanas: claudē hostia ecclīe et silia: qz hec oia ordini clericali sunt ānexa: qz solis clericis cōueniūt: et istud annexū vel dependēs nō pōt vēdi. c. ad aures. c. ad nr̄am. eo. ti. aliter cōmittit̄ simonia: et ppterea pro curatores rerum ecclīasticarum: vt pposit⁹: ycono mus: et vicedn̄s qui ē: q̄ pest reb⁹ epī: et silr̄ defensores: vt aduocat⁹ vniuersitatis: ecclīe sindic⁹. s. q̄ pest causis ecclīe: et castald⁹: siue maior dn̄s qui. s. habet curā rerum exteriorum epi et iudex epī: et silr̄ subiecti regule: vt ar chidiacon⁹: archipbyter: canonic⁹: mona chus: et q̄lib3 ecclesiastico mācipatus officio tales si per pecuniā ordināt̄. simoniaci iudi cant̄. fm̄ Hugo. et Arch. i. q. 3. saluator. Sz Ray. limitat verum: qn̄ talis administratio habet annexū aliquid spūalitatis.

4 ¶ Quid dr̄ ad spūale pmo mō acceptū ān̄ cedēter ordinari. R. q ius patronat⁹ qd ē ptās psentādi ad officiū ecclīasticū qd quidē silr̄ vēdi nō pōt sine simonia: vt in. c. i. de iure patro. s3 trāsit cū vniuersitate tpali: vt in. c. ex litteris. de iure patro.

5 ¶ Quid dicit̄ annexū spūali scdo mō acce ptū. s. per cōpationē ad spm̄ humanū vel de pendēs. R. q sūt schole: libri et h⁹mōi: et ta lia vendi possūt de iure: nisi ecclesia locū scho larū assignasset doctori.

6 ¶ Utrū sola volūtas vendēdi vel emēdi spi ritualia faciat aliquē simoniacū. R. Tāc. et Ber. c. vl3. eo. ti. tenet q nō: et p eis facit. c. tua nos. i fi. et d. c. fi. eo. ti. et c. vt nr̄m. vt ec clesiastica bn̄ficia: s3 ego distinguo cū Hosti. q q̄ ad deū et pctm̄ mortale sola volūtate cō mittit̄: vn̄ cū q̄s dic̄ missā audit ɔfessiōes ex hibet sacra: et h⁹mōi pncipaliter hac intētōe vt ppter id recipiat pecuniā vl' aliud tpale pec cat mortalit̄ et simoniac⁹ ē q̄ ad deū silr̄ q̄ hac intētione dat. Sec⁹ si daret p sustētatiōe mi nistri pncipalit̄: vl' ob reuerentiā sacri: vl' ad fuādū laudabilē ɔsuetudinē: qz sic licet. i. q. 2. sic epm. facit. c. q̄ per pecuniā. i. q. i. s3 q̄ ad ecclesiā nō: vt i. c. tua nos. eo. et iō sola penitē tia sine alia restōne delet̄: vt i. c. fi. eo. Sz q̄ dē limitat Hosti. ibidē verum i casu q̄ simonia ē solū de iure positiuo: imo tenet q nec etiā pec cat: s3 vbi simonia ē de iure dio: sic tenet q talis ita dz induci ad restituēdū q̄cq̄d acce pit: sic̄ et vsurari⁹ mentalis. et placet Pa. in d. c. fi. Sz h3 nō teneo q̄ ad pctm̄: qz sine du bio peccat mortalit̄ si h3 volūtatē delibratā ad dādū spūalia p tpalib⁹ Est bn̄ verum q nisi sequat̄ effect⁹. s. datio spūalis p tpali: nūq̄ erit simoniac⁹: vt no. in. c. nēo. eo. Quo aūt ad restōnē. dic vt. j. Simonia. 7. i pn. Quo ad alias penas ipositas a iure ɔ simoniacos firmiter tene q requirit̄ pactio Iō in diffini tione dixi pcedēte pacto.

¶ Sz q̄d si neq3 mistrans spūale: neq3 acci piēs aliq̄d dat vl' accipit: vl' paciscit̄ de dādo vl' accipiēdo: s3 ipsis ig̃rātib⁹ amic⁹ accipiētis spūale dat aliq̄d cū pacto ɔsiliario mistrātis vt ad mistrādū iducat. R. q licz dās spūa le et recipiēs nō sint simoniaci ex q̄ nō sciunt aliq̄d tn̄ tā amic⁹ pdict⁹ q ɔsiliari⁹ simoniaci sūt. i. q. i. statuim⁹. et c. si q̄ a simoniacis.

8 Simonia scdo. In q̄b⁹ casi b⁹ pactio pmissio nis: omissiōis: ɔditiōis: mōi: suitij pcij: et h⁹mōi tpaliū p re spūali vel ānexo: seu dependēti a spūali nō inducit simoniā. R. q. 17. casibus.

¶ Primo qn̄ possessio dat̄ cū pacto vt i ca ɔstruat̄ ecclīa: vt in. c. oli cām. de resti. spoli. Un̄ etiā pōt dari licētia ɔstruēdi ipsā ecclīaz sub certo pacto: vt i. c. q̄to. de cēsi. et in. c. ex i sinuatiōe. eodē. qz talia pacta reputāt̄ spūa lia: sic et in. c. significatū. de pbē. vbi dat̄ pbē da cū pacto q quotidie celebret i tali ecclīa: et q nō possit eā dimittere: et licet: qz in tradi tione rei sue q̄lib3 pōt q sibi placuerit appo nere pactū. c. verū. de cōdi. appo.

¶ Utrum laic⁹ dādo rē tpalē ecclīe possit appo nere ɔditionē spūalē: puta q fiat aniūsariū

vel dicāt tot misse. vide. ſ. Simonia.3.§.ij.

5 ¶ Utrū offerēs bona sua eccl'ie vt efficiatur canonic⁹: ⁊ ex illis bonis postmodū instituat sibi p̄benda sit simoniac⁹. R. ꝙ sic: tex. est in c. tua nos. eo. sec⁹ si pure ⁊ liberaliter donasset: ⁊ p⁹ hūiliter peteret admitti i canonicū ⁊ retinere p̄dicta in prebendā: ⁊ clerici pure cōsentirent: q₃ tunc liceret.

4 ¶ Quid de eo q̄ ↄstituit de bonis suis p̄bendā in aliq̄ eccl'ia sibi retinēdo ptātē cōferendi eā alicui alteri. R. ꝙ pōt sine simonia retinere sibi ius patronat⁹: vl' in ꝑpetuū: vel ad tēp⁹: sed nō valet nisi fiat de ↄsensu ep̄i ⁊ fratrū ei⁹ si qui sūt ibi in cōstitutione ei⁹.

1 ¶ Pone ꝙ statuto caueat ꝙ nouiter recept⁹ in canonicū vel monachū teneat soluere certū q̄d. Querit vtꝝ sit simonia post receptionē illud soluere. R. Pa.i.c.dilect⁹. el.z.eo ꝙ sic: ex quo precessit taxatio: q₃ talis solutio videt facta v̄tute illi⁹ taxatiōis ⁊ nō libere: facit tex. p̄fati.c.dilect⁹.⁊.c.ex mult̄.i.q.3.⁊ c.veniens.eo.ti. Q̄d limitāt vez aliq̄ q̄n tale solutū cedit in vtilitatē p̄uataȝ: aut canonicoꝝ. sec⁹ si soluerent pro fabrica ecclesie: vel alijs ad diuū cultū ptinētib⁹ ꝑm Hosti.ar. de ↄsti.c.cū oēs.⁊.c.ex parte. Nā laudabilis ↄsuetudo d₃ seruari.c.ad ap'licam.eo.⁊.c.significatū. de p̄bē. nō tñ d₃ retineri p̄bēda loco pignoris.ar.d.c.significatū. vl' etiā pōt retineri: si ↄsuetudo sit ꝙ nō assignet p̄bēda q̄ usꝗ tale q̄d soluerit In hoc eni casu fit pmutatio sp̄ualis ad sp̄uale q̄d licet: de re.pmu.c. ad q̄ones. Pa. tñ in.c. iacobus.eo. tenet ꝙ si statutū imponit tale onus recipiēdo vl' recepto de nouo vt teneat soluere certū q̄d etiā eccl'ie vel ad cultū dei ꝙ nō valet sine simonia ⁊ facit.d.c. ex m'tis.cū alijs. Si v̄o statutū imponit on⁹ p̄bēde: sic valet in fauorē cult⁹ diui.ar.c.significatū. de p̄ben.⁊.c.vnico.vt ecclesia.benefi.⁊ ar. in.c.si ꝓpter tua debita. de rescrip.lib.6.⁊ hec magis placet: sed nec primā opi.cōdemno.

6 ¶ Secūdus est cū aliquid ꝓ opib⁹ sp̄ualibus alicui p̄sbytero datur: qui ad ea al's non tenet.iz.q.z.charitatē. Aduerte tñ ꝙ in h̄ fuerūt opi. vt refert Pa.in.c.significatū. de p̄ben. magis ista opi. placet Pa. ⁊ glo.in.d.c.significatū.⁊ Ri.in.4.di.z5.arti.3.q.i.⁊ Hosti.⁊ Gof.⁊ Inno.in.c.q̄m̄.ne p̄la. vi. su. qui tenēt ꝙ licite pōt aliquid recipe sacerdos ꝓ missis celebrādis ⁊ alijs sp̄ualib⁹ administrādis: dūmodo nō intendat vendere sp̄uale seu recipe pecuniā ꝓ sp̄ualib⁹: sed potius ꝓ seruitio ⁊ recōpensatiōe laboꝝ dāmnoꝝ que sustinet trahēdo ibi moram ⁊ sua sustētatione. Et ꝙ ad ea exhibenda nō sit ex officio obligatus: quia si intenderet recipere ꝓ spirituali esset simonia.c. iudices.i.q.i. Similiter eēt simonia si sacerdos parochialis a suis subditis h̄ exigeret: q₃ ad hoc tenetur q̄ nec etiā ꝓ sumptu aliq̄d pōt accipe ab eis sine simonia ꝓ q̄cūꝗ sp̄uali.c. vēdētes. i.q.3.ab alijs aūt bn̄ pōt. Uerū ē ꝙ Gof. ⁊ Ray. dicūt ꝙ si talis sacerdos q̄ etiā nō obligat ex officio h₃ sūpt⁹ necessarios aliūde ꝙ d₃ grat̄ cātare: ꝙ si facit ꝓ pecunia aut erit simonia aut auaricia: sed cū simonia nō possit eē cū nō intēdat vēdere sp̄uale ⁊ nemo teneat suis stipendijs militare. c.cū sit.eo. ergo ibi videt turpe lucrū: vt p₃ in.d.c.iudices.⁊ ar.iz.q.i. Illi q̄ vel ad min⁹ h₃ speciē mali. Tu v̄o tene ꝙ tria cōcurrere debēt vt liceat. Primū ꝙ nō capiat nisi ꝓ sūptu vl' labore. Secundū ꝙ nō sit ex officio obligatus ministrare. Tertiū ꝙ nō habeat aliunde sūptus necessarios.

¶ S₃ si sacerdos parochialis non h₃ sūpt⁹ 7 necessarios nūq̄d poterit sine simōia exigere aliq̄d ꝓ sp̄ualib⁹. R. ꝑm Pa.in.c. dilectus el p̄mo.eo. ꝙ si pōt aliūde sibi honeste victū querere: puta scribendo ⁊ h⁹mōi: sic nō pōt exigere: sed laborare debet manib⁹.9i.di.c. clericus. Si v̄o nō potest: tūc ep̄s debet sibi prouidere: vel popul⁹ pōt compelli ad p̄standū sibi necessaria pro victu: ⁊ facit glo. bona in.c.omnis christian⁹.de cōse.di.i. que dicit ꝙ pōt subtrahere sacramēta p'plo nisi oblationē faciat. ⁊ scd'm hanc dis. intellige glo. ⁊ tex.in.c.precipim⁹. zi.q.z. ⁊ scd'm predicta limita. quia vnū sine reliquo non procedit. i.q.3. si quis obiecerit.

¶ Tertius ē quando datur aliq̄d pro vita 8 eterna: vel remissiōe suoꝝ peccatoꝝ scd'm illud Daniel. 4. Pctā tua elemosynis redime. de testa.c.fi.i3.q.z.aīe.8z.di. p̄sbyter. in glo. Rō: q₃ p̄dicta ꝓponūt nobis venalia a deo ꝓ moneta dilectiōis ⁊ opib⁹ charitat̄ q₃ elemosyna nō ē p̄ciū vite et'ne: nisi inquātū impat a charitate: nō sic alia sp̄ualia q̄ cōferunt per ministros ecclesie.

9 ¶ Utrum faciens votum deo vt obtineat quid temporale sit simomiacus. vide. j. Uotum primo. §. 9.

10 ¶ Quart⁹ est quādo daṫ aliqd ꝓ redimenda vexatiōe q̄ sibi fit in re sp̄uali. c. dilect⁹. el ꝑmo. eo. Quod limito verū. quādo cert⁹ est de iniusticia que sibi fit. secus esset in dubio q2 nō liceret. Unde si ep̄s me iniuste excōmunicet possum sibi dare pecuniā: vt sententiā reuocet ꝛ me absoluat. scōm glo. in. c. ad aures. eo. Inno. ibidē tenet ꝯtrariū. s. ꝙ nō possit sine simonia. Sz Jo. and. ibidē. ꝛ sequiṫ Pa. dicit ꝙ si tali iminet aliqd graue preiudiciū ex dilatata absolutōe: puta q2 debebat eligere vel eligi: vel currit sibi prescriptio: ꝛ huiusmodi: sic vera est opinio glo. q2 tūc redimit vexationē suā. d. c. dilect⁹ Si non subest sibi aliqd preiudiciū ex dilatione absolutionis: tūc est vera opinio Innoc. ꝛ ideo habeat recursum ad superiorem. ar. c. nullus. de iure patrona. Idem dic de suspensione vel interdicto.

11 ¶ Utrū possit aliqd dari cōtradicēti mihi de iure vel de facto: ne sequar aliqd spirituale. R. Pa. in. c. Matthe⁹. eo. ꝙ non licet ꝓ iure querēdo sine simonia. ar. c. significasti. de elec. Nec etiā ꝓ possessiōe habēda post ius quesitū scōm Inno. in. c. ad aures. de simo. ꝛ glo. 16. q. 7. decimas. sed ꝓ iure quesito sic: vt in. d. c. dilect⁹. Ubi Pa. etiā addit limitādo predicta: ꝙ si ꝓpter potentiā aduersarij nō posset apud superiorē de facili cōseq possessionē: tunc vt euitet magnū incomoduz posset aliquid dare sine simonia: sicut dictū est de absolutiōe ab excōmunicatiōe. Si ꝟo iniuste possidet nō potest aliquid dare sine simonia vt non vexeṫ. Similiter ne episcopus eū iuste deponat: vel ne accuseṫ iuste vł illi qui pretēdit ius in beneficio: quia tūc nō esset redimere vexationē: vt no. in. c. nemo. eo. ti. Hic aduerte: ꝙ reddens spirituale qd vsurpat solū ex pecunia: licz dans possit sine simonia redimere tñ ille a quo redimitur est simoniacus ꝭm Hosti.

12 ¶ Utrū possit sine simonia aliquid dari presbytero ꝓ baptismo qui non vult aliter baptiçare. R. Pa. in. c. cuz in ecclesie. eo. ti. ꝙ in adulto nō: q2 ꝓpter contritionē pōt saluari. ar. c. debituz. ꝛ quod ibi notaṫ. de baptismo. ꝛ in. c. 2. de p̄sby. non baptis. Sed ꝓ infante fūt opiniones. Aliqui: vt Tho. scōa scōe. ꝛ Pe. de tarē. ꝛ Pe. de pal. in. 4. ꝛ glo. in. c. baptiçād⁹. i. q. i. dicūt ꝙ nō licet: q2 nō sūt facienda mala vt veniāt bona. 14. dis. c. quod ait Loth. ꝛ ibi glo. ꝛ. 46. dis. sicut. Sed Pa. vbi. s. ꝛ Ricar. ꝛ Landul. in. 4. di. 25. reputāt ver in adulto: q2 bona voluntas ei sufficit in tali casu. Sz quādo quis habet puerū ꝛ nō reperiṫ alius qui possit baptiçare vel sciat: vt puta: q2 est mut⁹ vel nō habet man⁹ ille qui q̄rit ꝙ baptiçeṫ: nec aliū habet: ꝙ tunc licite dat: q2 nō emit sp̄uale: nec hoc debet intēdere: sed remouere vexationē ꝛ impedimentū: ꝛ debet intēdere emere tēporale. s. aquā solum. ꝛ hoc tene.

¶ Utrum licite detur pecunia pagano vt se baptiçari permittat. R. in glo. i. q. 2. in. c. ꝙ pio. recitātur opi. sed tene opi. Pa. in. c. cū in ecclesie. eo. qui dicit ꝙ si ꝓpter paupertatē timeret venire ad fidē: tūc licet ei aliqd dare vt veniat. Si ꝟo nō habet volūtatē veniendi: nisi ꝓpter cupiditatē tūc non licet: q2 baptism⁹ ei parū ꝓdesset. 15. q. i. nō est imo peccat: quia abutiṫ bono: ꝛ similiter dātes. ar. 23. q. 5. ad fidē. nisi ꝓbabiliter p̄sumeret ꝙ postea mutabit voluntatē.

¶ Quid si ecclia mea vł p̄bēda me remoto alteri ē assignata. R. ꝙ si ꝓ p̄cio eā recupero vel redimo: simonia est: siue iuste: siue iniuste sim amot⁹. Sec⁹ añ ꝓuationē si iuste tenebā: q2 sic ē redimere vexationē meā: ꝯcordat Inno. i. c. ad aures. eo. ꝛ Pa. i. c. Mattheus. eo. ti. Intellige qñ remot⁹ ē a p̄lato superiori: q2 sec⁹ si expelleret ab aliq̄ tyrāno: nā tūc etiā post remotionē posset dare.

¶ Utr sit simonia si pecunia daṫ ep̄o vt nō ꝯferat simoniace. R. Pa. i. d. c. cū i ecclesie. ꝙ sic ex pte recipiētis: ſ nō ex parte dātis.

¶ Utr capitulū dās aliqd alicui q̄ electionē impedit. de q̄ ꝯstat ꝙ in electiōe nullū ius hz vt desistat sit simoniacū. R. ꝙ nō si impediret: ne simplr electio fieret: ſ si impediret ne iste vł ille eligereṫ: sic nō posset: sic nec ille cui⁹ electionē impediret ꝭm Rodo.

¶ Quint⁹ casus ē qñ ꝓcuratio daṫ ep̄o pro visitatione vel cōsecratiōe ecclesie. de censi. c. cū apostol⁹. ꝛ de simo. c. cū sit romana. de p̄scri. c. cū ex officij. ꝛ. 10. q. 3. relatum. ꝛ licz doc. diuersimode velint assignare rationē. tu tñ dic ꝙ hoc fit legis auctoritate: ꝛ id non

peccat. 23.q. 4. qui peccat. Aduerte tamen quod tunc licite potest dari: quando est procuratio moderata. de qua vide. infra. Visitatio. §.3. aliter non liceret.

18 ¶ Sextus casus est quando exigitur in pactum expresse quod a iure permittitur: vt dictum est in precedenti. §. vel quod inerat: vt in.c.olim.el.i.de resti.spo. et ibi Pa. Ideo: vt dicit ibidem Pa.in.c.i.de eo qui mit.in pos. quia licet spiritualia non accipiant extimationem: tamen interesse ex eis proueniens bene potest esse extimabile et super eo tanquam super temporali procedi potest vt dicit glo.in.c.coram.de offi.delega.

19 ¶ Utrum vicarius recipiendo salarium sit simoniacus. R. Pa.i.c.i.ne pre.vi.su. quod non: quia locat operas suas: sicut nec assessor: vt i.c.statutum.de rescrip.li.6.nec aduocatus.14.q.5. non sane.

20 ¶ Septimus casus est quando quod exigitur per modum insinuationis exigitur: vt si dicatur volenti intrare religionem quod aliquid secum portet vnde possit viuere. Quod verum credo secundum Pa.in.c. non satis.eo.dummodo non deducatur in pactum. et ita concor. Inno.in c.tua.eo.ti.qui videtur tenere quod non licet dicere si vis viuere mecum porta tecum. et glo. in.d.c.non satis.que dicit quod licet sic dicere.de quo tamen dic: vt.infra.Simonia.4.

21 ¶ Octauus casus est quando subest consuetudo vt aliquid pro spiritualibus exigatur.de quo tamen dic: vt.supra. Consuetudo.§.12. Aduerte etiam quod illud habet locum vbi a laicis debetur aliquid clericis. Sed vbi consuetudo est vt a clericis aliquid exigatur tunc dic secundum Pa.in.c.Jacobus.eo.quod ad priuatum comodum clericorum non valet: sed bene in fauorem diuini cultus si non precessit intellige exactio ante sacramentorum exhibitionem: et propterea dicit Inno. et Jo.de lig.in.d.c.ad apli
cam. quod consuetudo que datur aliquid ante receptionem sacrorum est corruptela: nec valet quantumcumque longa: et quando non precessit exactio: quare valeat in laicis et non clericis Ratio diuersitatis est: quia laici videntur se obligasse sub nomine cuiusdam oblationis: facit quod no.in.c. nouum genus.de deci.

22 ¶ Nonus casus est quando quis causa permutationis aliquid dat in recompensationem maioris beneficij.de quo dic vt.supra. Permutatio.§.6. Et aduerte quod tractatus permutationis inter partes super beneficijs non inducit simoniam: vt.supra. Permutatio.§.4.imo vt dicit Car.in cle. vnica.de re.permu.in renunciatione ex primi potest: quod causa permutationis renunciat sine simonia: quia a iure permittitur. de ele.significasti.de re.permu.c.vniuersorum. et.c.vnico.de re.permu.li.6.et.d.cle.vnica.

¶ Decimus casus est quando vasa sacra venduntur: que licet sint annexa spirituali: tamen vendi possunt sine simonia: non habito respectu ad formam consecrationis secundum Ri.in quol.2.q.22.ita tamen quod alteri ecclesie in eadem forma vendantur. Sed persone seculari non licet vendere: nisi redacta in pristinam massam. Et idem dico de vestibus sacris quod alteri ecclesie vendi possunt. 23

¶ Sed numquid licet aliquid exigere pro chrismate habito respectu ad liquorem. R. Pa.in.c. ea que. de auaricie.eo.ti.quod non sine simonia: quia chrisma inquantum sacramentum est: non solum est spirituale: sed etiam inquantum liquor est quid spirituale.i.q.i. placuit.el primo.similiter nec panis benedictus vel candele benedicte. 24

¶ Undecimus casus est quando venditur dependens siue consequens ad id quod dependet a spirituali. secundum Ric. vbi.supra. sicut est perceptio decimarum et fructus beneficiorum: panis oblatus vel cera: granum: et huiusmodi que offeruntur in ecclesia. Nam ius percipiendi spirituale est et vendi non potest: sed bene fructus. Et ideo dicit Pa.in.c.i.ne pre.vi.su.quod prelatus bene potest vendere obuentiones iurisditionis tanquam fructus secundum glo. ibidem: sed tamen secundum Inno.non debet vendi exercenti illam iurisditionem: et bene: quia propter conexitatem videntur vendere ipsam iurisditionem.i.q.3.c.si quis obiecerit: Similiter alij fructus ecclesie. secundum Hostie. vendi possunt cum sint corporales: intellige verum beneficiato quamdiu ipse viuit non a prelato qui habet ius conferendi.ar.c.vnici.§.fi.vt eccle.bene. et similiter dicit idem Pa.in.c.fi.ne pre. vi.su.quod potest locari laico obuentiones ecclesie: dummodo ponat clericum loco sui pro recolligendis: ne presumptuose ad altare accedat vbi fiunt oblationes. ar.c.i. et.2.ne cleri.vel mo. 25

¶ Utrum dans pecuniam pro administratione rerum ecclesiasticarum committat simoniam. R. Pa.in.c. consulere.eo.quod sic: et ibi tex. Hoc limito secundum gl. i.c.Saluator.i.q.3.quando talis administratio habet aliquod spirituale annexum: alias non: quia temporalem iurisditionem posset dare sub pensione annua. Et idem dic scilicet simoniacum si datur pro administratione pauperum et hospitalium.i.q.7.si quis omnem.in glo. et in auten.de scis.epi.§.sed neque. secundum Pe.de pusio. tractatu.de canonica portione epi.c.4. siue hospitalia sint auctoritate episcopi constructa: siue non: secus si dat vt recipiatur ad seruiendum solum sine aliquo iure consequendo. Et sic intellige.c.vnicum.vt ecclesia.bene.quod ecclesia id est prelatura sub annuo censu concedi non 26

pōt: ō simo. c. ñ sat. zi. q. z. ꝑcipim⁹. vñ emēs
ꝑpositurā iconomicatū: vicedñiū aduocatio
nem: castaldatū ⁊ hmōi simoniacus est. i. q.
i. si quis eps. ꝭm tñ limitationē predictam.
27 ❡ Utrū dans aliq̄d vt seruiat tanq̄ vicari⁹
i ecclīa sit simoniac⁹. R. Pa. in. c. ad nr̄am.
eo. ꝙ sic. vide bonū tex. cū glo. in. c. l3. ō ꝑnis
28 ❡ Utrū vendens villā ⁊ iuspatronatus qđ
habet in ea sit simoniacus. R. Pa. in. c. que
relā. de simo. ꝙ sic: q2 copulatiua facit veni
re copulatum principaliter: ⁊ nō accessorie
Secus si dicat: vendo villam cu3 iurepatro
natus: ⁊ sic intellige Jo. an. in. c. i. de iurepa.
li. 6. Ego ꝓo quo ad ꝯscientiā recurrerē ad
intentionē si habuit. s. animū vēdendi iuspa
tronatus specialiter: ⁊ sic sit simoniacus: qđ
patet quādo plus vendit villam al's non.
29 ❡ Undecim⁹ casus est qñ eps recipit clericū
ad seruitiū spūale ⁊ tpale prestandū sibi cū
ꝓmissione ꝙ annuatim soluet sibi certū sala
rium donec sibi ꝓuiderit de beneficio. Nam
licet hoc ꝭm Ho. dūmodo spālīter nō se obli
gauerit ad seruitiū tpale prestandū: nec cō
mittit simonia postmodū remittēdo salariū
cū confert beneficiū: q2 salariū erat sub ꝯdi
tiōe: ⁊ facta collatione beneficij expirat con
ditio. insti. de ver. ob. §. oīs. Secus si ꝓmis
sio salarij fuisset pura ⁊ ꝑpetua: ar. c. veniēs.
eo. ti. Quod quidē Pa. in. c. cū essent. eo. cre
dit veꝝ ꝙ l3 quādo ꝑlatus nō inducit ꝑncipa
liter ꝓpter seruitiū: ꝟ q2 ille meret aliter si cā
finalis sit seruitiū nō licet: ar. c. graue. ō ꝑbē.
secus si sit causa impulsiua.
30 ❡ Quid de illo qui recipit ꝓmissionē bene
ficij prestādi ꝓ voce electionis danda. R. si
moniac⁹ est. c. de ꝟ. eo. ti. Idem dic si recipit ꝓ
electiōe nō impediēda siue ante siue post. dū
modo nondū sit ius acquisitū in ea electione
nam acquisito iure licet redimere suam vexa
tionē: vt. s. 4. casu.
31 ❡ Tertiusdecim⁹ casus est qñ pecunia dat
ꝓ tpali iurisditione habēda ꝭm Pa. in. c. ne
pre. vices su. ꝟ tamē lic3 nō sit simonia ē gra
ue peccatū. facit ad hoc. c. nemo. ⁊ qđ ibi not.
eo. ti. ⁊ i. q. i. in sūma. ⁊ glo. i. in. c. quoniā. ne
pre. vi. su. que tenet ꝙ est simonia: debet itel
ligi vera ꝭm Pa. in. d. c. qm̄. quādo tpalis iu
risditio habet dependentiam ab officio eccle
siastico: q2 ꝑ talē ꝯnexitatē cōmittit simonia
d. c. ꝯsulere. eo. ti. s3 qñ nō h3 depēdentiā ab
officio ecclīastico nō est simonia sed turpe lu
crum ⁊ ꝯtra legē ꝭm Pa. in. d. c. i. vt in auc.
vt iudi. sine quo. suffra. ⁊ in auc. de mā. ꝑn. §
illud. Host. tñ tenet ꝙ sit simonia dare pecu
niam vt ꝓmoueat quis in impatorē vel regē
ptātem: vel rectorē alicui⁹ ciuitatis: q2 iuris
ditio est spiritualis. i. q. 3. ex multis. Un̄ vide
re gastaldionatū: vel iconomatū est simonia
cum. i. q. i. si quis eps. ⁊. i. q. 3. saluator. Ois
enim ptās a deo est: ⁊ ideo spūalis videt. s3
credo sit verior opi. Pa. imo He. t3 ꝙ etiam
licet dare aliq̄d ꝓ habēdo officio tpali. de q̄
vide. s. officiū. §. i. ⁊ dic vt ibi.
❡ Quartusdecim⁹ casus est qñ spūale ꝓ spi 32
rituali exigit: vt puta vn⁹ debet dicere primā
missā alter secūdā: ⁊ ꝯueniūt adinuicē ꝙ vn⁹
dicat missā ꝓ alio: ⁊ ecōuerso. Tho. ꝓo tenet
ꝙ si interueniat: pactū erit vitiosū: nisi bñfi
cio vel ꝑsonatui sit annexū tale onus: vtpu
ta ꝑbēde. s. ꝙ qui eā habuerit dicat missa3 de
beata virgine: vt extra de preben. c. significa
tum. Similit videt tenere Ri. in. 4. dis. 25.
arti. 3. q. i. dicēs ꝙ si duo sūt baptiçādi ⁊ vn⁹
dicat baptiçabo te tali pacto ꝙ baptiçes me:
ꝙ est simoniacū. Nō q2 in talib⁹ nulla pactio
vel ꝯuentio d3 interuenire. c. tua nobis. eo.
ti. ⁊ hoc ꝓpter duo. Primo q2 res a non dño
emit sicut a ministro sacramentoꝝ q̄ nō ē do
min⁹. Secūdo: q2 est ꝯ rationē grē ꝙ venda
tur. Sed tu aduerte ꝙ qñ vn⁹ tenet dicere ꝑ
mā missā ⁊ ꝯueni cū eo q̄ tenet dicere secun
dam ꝓ secunda dicēda: vt ali⁹ dicat prima3
ꝙ li ꝓ nō denotat appreciationē ꝟ adminicu
lationē: cū ille nō possit dicere missā ꝓ alio:
nisi dicat ꝓ eo: ⁊ iō licet: ꝟ in casu predictoꝝ
doc. li ꝓ: dicit appreciationē: ⁊ iō illicitū ē pa
ctū ꝟ hñ poss3 dicere ꝭm ꝑdictos doc. Hodie
ego dico ꝓ te: vel te baptiço: ⁊ rogo vt cras
dicas ꝓ me: vel baptiçes me postea et hmōi
sine pactione.
❡ Quintusdecim⁹ casus qñ dat rōne ꝓuoca 33
tionis ad orandū: sicut qñ dat elemosyna re
ligiosis paupib⁹ vt ꝓuocent orare ⁊ missas
dicere ꝓ eis: de q̄ dic vt. j. simonia. 3. §. 9.
❡ Sextusdecim⁹ rōne punitōis sicut in ab 34
solutione excōicatōis exigit pecunia nō ꝓ ab
solutione q2 esset simonia: ꝟ ꝓ punitiōe pec
cati. c. ad aures. eo. ꝯcor. Ri. vbi. s. ⁊ addit:
caueat absoluēs ne in hoc magis intēdat de
seruire cupiditati q̄ correctioni.

35 ¶ Decimusseptim⁹ rōne liberalitatis quia grat; daf ꝛ grat; accipif nō rōne alicui⁹ spūa lis. i. q. i. qcq̄d. ꝫ tñ notabilitas i tali dato fa cit ꝓsūptā simoniā: vt i. c. ꝛ si qōnes. eo. ti.

f **Simonia** .3. Circa benefi cia dignitates et officia: ꝛ ꝑmo circa electionē seu pro motionem queritur.

j ¶ Utrū reges ꝛ ꝑncipes ꝛ alij recipiētes pe cuniā vt consentiāt electioni seu promotioni ad aliq̄ꝫ dignitatē vel ꝑlaturā sint simoniaci ℞. Pa. in. c. de hoc. eo. ꝙ sic. ꝛ tenēt restituē illi eccl'e de cui⁹ ꝑlatura agebaf: lꝫ nō esset de bonis eccl'e: vt patet in. eo. c. de hoc.

2 ¶ Quid ꝺ canonico q̄ ꝯuenit cū alijs cano nicis vt cōplaceant sibi de aliquo canonico re cipiēdo: ꝛ postea ipse eis ꝯplacebit ꝺ alio. ℞ ꝙ simonia est. c. q̄ꝫ pio. i. q. 2.

3 ¶ Quid si dicat aliq̄s eoꝝ nunq̄ꝫ ꝯsentiaꝫ ꝙ aliq̄s fiat canonic⁹ nisi mihi ꝯsentiat; de meo ℞. ꝭm Ray. simoniac⁹ est. Si tñ ꝯsuetudo esset ꝙ quādo vnus fuit exaudit⁹ in vna ꝙ alter postea exaudiaf in alia: posset tūc talē consuetudinē rogare seruandā: ar. 63. di. qꝛ igif. de ꝯsti. c. cum omnes.

4 ¶ Utrū cōmittat simoniā q̄ facit pactū cuꝫ illo cui bñficiū ꝯfert vt retineat aliquā por tionē ex redditib⁹ bñficij. ℞. Pa. i. c. i. vt ec cle. bñ. ꝙ sic. no. tñ ꝙ ep̄s ex iusta cā ꝛ necessa ria pōt statuē vt reddit⁹ certi tp̄is bñficij va cātis deputenf ad certū vsū laudabilē. facit c. vl. de verbo. sig. Itē ꝓ solutione suoꝝ debi toꝝ: intellige ꝯtractoꝝ noīe eccl'e. sec⁹ si ꝯtra xisset noīe ꝑuato: vt no. gl. in. c. i. de solu. fac c. si ꝓpter tua. de rescrip. li. 6.

5 ¶ Utꝝ ꝓmouēdus i rectorē alicui⁹ eccl'e: ꝛ paciscēs vt soluat pensionē maiorē collatori sit simoniac⁹. ℞. Pa. in. c. cū cl'ici. de pac. ꝙ sic. similiter etiā si ꝓmouendus ꝓpria auctē obliget se ad pensionē ꝛ nō tenet collatio ꝭꝫ Pa. ibidē: lꝫ Jo. an. teneat ꝙ tenet.

6 ¶ Circa officia querif q̄d de ꝑsbytero q̄ vē dit officiū portādi aquā bñdictā ꝑ suā paro chiā. ℞. ꝭm Rodo. ꝙ licite pōt fieri si vendit emolumēta sibi ex ꝯsuetudine ꝓuenire ꝯsue ta. Si aūt vēdit tale officiū nō est simonia: ſꝫ turpe lucrū. si aūt vēdit aquā bñdictā vel pa nē bñdictū sic est simonia ꝭm Alex. ꝛ Rodo. qꝛ in receptōe taliū conferf remissio venia lium peccatorum.

¶ Quid si q̄s vēdat officiū claudēdi hostia vel pulsandi cāpanas ꝛ hmōi: ꝭm Rodo. ꝙ simoniac⁹ est: sūpto noīe simonie large: sicut talia officia sūt spūalia large. Si tamen da tū sit alicui tale officiū gratis: ꝛ ꝯsuetudo sit loci ꝙ possit ponere aliū loco sui ꝛ locare ꝛ vē dere ad vitā ipsi⁹ dātis: nō esset simonia ꝭm Rod. Sed tu aduerte qꝛ. i. q. 3. c. i. dicif ꝙ nō est sacri muneris officiū claudere hostia eccl'ie sed tñ sibi annexū vel vnitū. ꝛ dicit glo. ibi ꝙ tūc est simonia emere aliquā administra tionē vel officiū ecclesie quando est annexum alicui spūali: vel ꝯsueuit ꝑ clericū exerceri so lum: ꝛ sic tene ꝙ est simonia vendere officiuꝫ secus vendere redditus. 7

¶ Quid de dantib⁹ aliq̄d vt possint in paro chia vel ep̄atu q̄rere vl' q̄stuare. ℞. ꝭꝫ Tho. in quol. ꝙ sacerdotes: ꝑlati recipiētes simo niaci sunt cū ꝑsuasio sacerdotis spūalis sit ꝛ ei credaf qꝛ ꝑlati aut ꝑsbri sūt: ꝛ sic est simo nia respectu ꝑlati vel ꝑsbyteri ꝯcedētis: respe ctu ꝓ dantis sacrilegiū est qꝛ ibi est defrau datio elemosynaꝝ ꝯ intentionē dantiū: ꝛ te nef vterq̄ꝫ ad restitutionē si tales q̄stores sūt scelerati vt sunt chiaratani: ꝫ quo ad restitu tionē: dic vt restitutio. i. in. ꝓ. turpiter. §. i. 8

¶ Utrū liceat dare vel accipe pecuniā ꝓ orō ne ꝑdicatione dei laude vel ꝓcessiōe. ℞. ꝭm Ri. vbi. s. ꝛ Astē. li. 6. ti. 55. ꝙ nō. Hec eni ꝛ silia dicunf spūalia in q̄ꝫ tñ ex grā ꝓcedūt: ꝛ ad grāꝫ disponūt q̄ tñ ꝑ hoīum ministeriū ex hibenf: ꝛ iō vēdere in his q̄ꝺ est spūale simo nia est. Et iō q̄ ꝑdicat ꝑncipaliter vt laudeꝫ vel fauorē ꝯsequaf humanū vel lucrū simo niac⁹ est saltē mētalis. i. q. 3. nō solū. Aduer te tamē ꝙ dātes elemosynas paupib⁹ aut re ligiosis: vt ip̄etrent orōnis suffragiū nō dāt q̄si intēdant emere orōnes: ſꝫ quasi ꝑ gratui tam beneficentiā eos ꝓuocare ad orandūꝫ ꝓ se gratis ꝛ ex charitate: ꝛ sic nō peccant. 9

¶ Quid de statuentib⁹ in aliq̄ eccl'ia ꝙ ꝓces sio nō fiat in aliquo funere nisi tantā pecuniā legasset eccl'e. ℞. ꝭm Ray. ꝛ Tho. ꝙ simonia ci sunt: ar. de iureiu. c. sicut. el ꝑ ꝛ. 2. secus si statuereſ ꝙ legāntib⁹ talē sūmā fieret talis honoꝛ vel ꝓcessio. ar. extra eo. c. cū sit. Rō di uersitatis est qꝛ in ꝑ est exactio qꝛ ꝑsupponit ꝙ ꝓ minori nō fiat. in secūdo habet spēꝫ gra tuite recōpēsatiōis qꝛ nō negaf nec ēt fiat ꝓ nō legātib⁹. ar. de iureiu. c. sicut el ꝑ ꝛ scdo. 10

11 ¶ Utrū liceat dare pecuniā p anniuersario celebrādo ⁊ hmōi. R. Ri. in. 4. di. 25. ꝙ nō licet p h pactū facē ō dāda pecunia. ſ ſi ex devotione def eccl'a dz celebrare. Jnn. ꝯo i. c. qniam enormis. ne p. vi. ſu. dicit ꝙ nō ſolū licet: ſ etiā eſt meritoriū aliqs reddit⁹ ꝯſtituē in eccl'ia vt ibi fiat anniuerſariū p aliquo. ſz ħ ꝯſtitui nō pōt p donatorē qñ ñ licet ei cōditiones ſpūales apponere. ſed tm̄ tpales vt redēptionē captiuoꝝ. 12. q. 2. auꝝ. ſed pōt cōſtitui p illos q habēt anniuerſariū facere: ex de pben. c. ſignificatū. Hoſt. in. d. c. qm̄. tenet ꝙ pōt imponi tale on⁹ redditib⁹: ſed dicit tutius fore relinquere ſic: relinquo tali eccleſie annuati decē libras ſup tali poſſeſſione diuidēdas inter eos ſolūmodo qui meo anniuerſario intererūt: ⁊ rogo vt fiat omni anno.

12 ¶ Utrū canonicus vadēs ad horas canonicas pncipaliter p denarijs horarijs ſit ſimoniacus. R. Hoſt. in. c. olim. de ꝟbo. ſig. ⁊ ſeqtur Jo. an. de cle. nō re. c. vnico. li. 6. tenet ꝙ nō eſt vera ſimonia: q2 nulla expſſa pactio intercedit ſed ꝙ grauiter peccat: ⁊ mentalez ſimoniā cōmittit ſed p ſolā penitentiā ſatiſfacit. c. tua nos. de ſimo.

13 ¶ Quid ſi clericus p pcio vigilet ad defunctū ⁊ dicat pſalteriū. R. Hoſt. ꝙ ſi fecit pactū p eo legere pſalteriuz ꝙ ſimonia eſt. Si aūt ꝙ vigilaret nō eſt ſimonia lz ſit tacite ꝙ debeat legē pſalteriū: ar. de pben. c. ſignificatū. q2 ſic vēdit laborē quē nō teneť impēdere

14 ¶ Quid ſi maior crux nō portet niſi p certo precio. R. Hoſt. ꝙ eſt ſignū auaricie: et inducit vitiū ſimonie. c. audiuim⁹. eo. Silr eſt ſimonia qñ taxať p quāta pecunia qſ ponatur in tali ſepultura: cū ibi ſint ples ſm Ho.

15 ¶ Utrū pactū de lecto redimēdo anteꝙ corpus ad eccleſiā deferať ſit ſimonia. R. ꝙ nō q2 lect⁹ ⁊ hmōi ē qd tpale: ⁊ iō pōt vēdi redimi ⁊ hmōi: ſi tñ clici nolēt ſepelire niſi prius impoſito pcio de eo redimēdo: ſic videť ſimonia cū fiat pactū de tpali ad ſpūale ſz Hoſt. facit. c. vl. de re. pmu. Silr cōmittiť ſimonia ſi clerici nollent ſepelire niſi fieret eis cautio ab heredib⁹ defuncti de receptiōe eoꝝ que cuz funere portanť: ⁊ ſimiliter qñ nolūt ſepeliri ſine pecunia. c. queſta eſt. 13. q. 2.

16 ¶ Utrū ſit ſimonia p matrimonio dare pecuniā. R. ſz Ri. in. 4. di. 25. ar. 3. q. i. ꝙ put matrimoniū eſt ſacramentū cadēs in diſpenſatione miniſtroꝝ eccleſie: ſic vēdi nō pōt: et ideo ſimoniac⁹ eſt qui p bñdictione nubentiū pecuniā exactā accipit. c. cū in eccle. eo. prout ꝟo matrimoniū eſt officiū nature ſic licet dare ⁊ accipere preciuz ſicut ⁊ pro alijs officijs ciuilibus ⁊ corporalibus.

¶ Sed quid ſi nolit benedic re niſi data pecunia. R. Alex. ꝙ debet recurrere ad ſuperiorem qui ſi noluerit cogere pſbyteꝝ vt benedicat gratis: tutius eſt abſtinere ꝙ peccandi occaſionē dare. Pa. tñ in. c. dilect⁹. el. 2. eo. ti. 13. ꝙ in ſacramētis volūtarijs nō licet aliquid dare pro eis habēdis: ſed in neceſſarijs ſic. Et ſic videreť tenēdo opinionē ꝙ nō poſſum ꝯſūmare matrimoniū ſine benedictione vbi ꝯſuetū ē ꝙ licite dare pōt cū intētōe dādi p redimēda vexatōe nō emēdi benedictionē. 17

¶ Quid de ſacerdote qui nō vult dare licētiam parochiano alteri ꝯfitēti niſi data pecunia. R. Rodoñ. ꝙ ſimoniacus eſt. Jdē dic ō licētia cōicandi aut benedicēdi ſpōſas. Adverte tñ ꝙ ſi nō intēderet licentiā ꝯfitēdi: cōmunicandi: vel benedicendi ſpōſas ⁊ hmōi: vendere: ſed ſibi puidere ſup obuētionib⁹ et oblationib⁹ q eum contingerēt ⁊ nō plus: nō eſſet ſimoniacus ſm Rodoñ. 18

¶ Utrū ſit ſimonia ex pacto dare aliqd p calicib⁹ veſtib⁹ ⁊ linteaminib⁹ bñdicendis. R. Ray. tenet ꝙ nō: q2 nō iueniť niſi in chriſmate baptiſmo cōione euchariſtia balſamo ſepultura ⁊ baſilica dedicanda. i. q. i. diuina. c. placuit. vt. c. vnuſqſqꝫ. extra eo. ti. cū in eccle. Sed tu dic veri⁹ cū Gof. ⁊ Hoſt. ꝙ eſt ſimonia. c. ad nr̄am. eo. Jdē dic p bñdictōe abbatū vel abbatiſſaꝝ: vel atiōe virginū: aꝗ bñdicta ⁊ hmōi ſm Pe. de pal. 19

¶ Utrū archidiacon⁹ q hz examiare pmouēdos vel ille q rñdet in ſcrutinio ordinandi ſm formā. c. 2. de ſcru. vel ille miniſter q legit euangeliū cū fit ordinatio ſit ſimoniac⁹ ſi aliquid recipit ab ordinādis. R. ꝙ ſic ſm dñm Anto. in. c. ꝑ. extra eo. 20

¶ Utꝝ ptēdēs ſcitatē quā ñ hz vt pmoueať ad ordines vl bñficia ſit ſimoniac⁹. R. ꝙ nō ſed debet agere penitentiā. c. mandato ex eo. 21

¶ Utꝝ notori⁹ ſine ſimonia poſſit aliqd recipe p ſcriptura facta de ordinatōe. R. Lau. ⁊ ſequiť Bar. brix. in. c. ſicut epm. i. q. 2. ꝙ ñ nec p labore nec p charta: ſed epſ dz ſibi procurare. Pa. ꝟo in. c. i. de ſimo. tenet cum glo. 22

ibidē ⁊ cōiter doc. q8 vez est in notorio q̄ h₃ salariū de publico. secus est in illo q̄ nō h₃ salariū q₂ recipe pōt ꝑ suo labore solū: ꝯsiderata q̄litate negocij nō ordinis: sicut faciūt q̄ ꝑ dicatu tātū ꝑ diaconatu plus ⁊ hmōi q₂ sic ē simonia. ar. io. q. z. ꝑcarie. Idē dic ꝙ ē simonia exigē aliq̄d ꝑ sigillo nisi expēsas cere ⁊ sigillatōis ⁊ clericoꝝ ad hoc deputatoꝝ itellige sup re spūali ⁊ i iurisditōe ecclīastica cu₃ nihil aliud sit nisi quedā testificatio iudicis super illud.

23 ¶ Utrū recipiēs aliquā ꝓmissionē spūalitatꝫ puta bñficij ⁊ hmōi ꝑ aliq̄ negocio ꝓmouendo apud sede₃ aplīcam sit simoniac⁹. R. Pa. in. c. cū essent. eo. ꝙ sic vt ibi.

24 ¶ Utrū statutū i fundatōe alicui⁹ eccl'e factū q̄ cauet ꝙ q̄sq̄s tātū i redditib⁹ ānuatis dederit iꝑpetuū recipiat ꝑ canonico: ⁊ hēat q̄d dederit ꝑ p̄bēda sit simoniacū. R. Rod. ꝙ si tale statutū fiat ad tp̄s ⁊ p̄ncipalit̄ intētiōe augēdi dei cultū ⁊ ꝙ dās p̄ncipalit̄ ꝑpt̄ suo tionē det ⁊ sit dign⁹ tolerari pōt. ⁊ idē dic de monasterijs ꝺ nouo fundatꝭ ⁊ egenis. s. ꝙ q̄sq̄s daret tātū reciperet̄ ad illud monasteriū vsq₃ ad certū numez. ar. c. tua nos. extra eo.

25 ¶ Utꝝ aliq̄s dign⁹ ordiari vl' bñficiari dās ex pacto vel exact⁹ ianitori vt eū ad ep̄m permittat itrare ad petēdū bñficiū vl' ordie₃ vel electōis ꝯfirmatōe₃ sit simoniacus. R. ꝭm Rod. ꝙ nō: si nō dat intētōe corrupta. s. vt ꝑ intercessionē ei⁹ cui dat̄ ꝯsequat̄ intētū: q₂ si cum tali intētione daret esset simoniacus.

26 ¶ Utꝝ aliq̄s possit iduci vt itret religionē ꝑꝑ pecuniā dādā. R. ꝙ nō. c. dilect⁹. el. z. e. ti. S₃ vt q̄s ꝯuertat̄ ad fidē dic̄ gl. i. d. c. dilect⁹ ꝙ pōt dari. Host. addit idē posse dici i sacramētꝭ necessarijs ꝭ nō in volūtarijs: ꝭ ego teneo cū Pa. in. d. c. dilect⁹. ꝙ ex pacto vt cōuertat̄ vl' itret religiōe₃ vl' recipiat sacrāñ l₃ ꝭ bñ sine pacto vt alliciat̄ ad p̄dicta capiēda

27 ¶ Quid ꝺ frat̄nitatib⁹ ita ꝯstitutꝭ ꝙ null⁹ recipiat̄ ad eas nisi ꝓmittat l' iuret ꝙ ānuatī soluet. io. denarios. R. Ray. ꝙ si fiat ꝓpter cā₃ honestā: puta pauꝑib⁹ alēdis captiuis redimēdis ⁊ hmōi nō est ibi simonia: imo licite fit ⁊ q̄ eas ꝺspicit anathematicād⁹ ē. 4z. di. si q̄s despicit. ⁊ ar. i6. q. 7. sane. Rod. tñ dicit: ꝙ si statutū ē sb forma negatiua: nō licet q₂ excludit pietatē. S₃ sub forma affirmatiua licet. s. vt q̄sq̄s fuerit recept⁹ det tantū: s₃ nō placet ꝙ fiat iuramētū ꝑpt̄ periculū ꝑiurij.

¶ Utrū pro iusticia faciēda dare pecunia₃ vel equipollēs sit simonia. Ric. in. 4. di. z5. ar. 3. q. z. tenet ꝙ sic loquēdo de iusticia ecclesiastica vt quādo dat̄ ep̄o vel alijs pro reddēdo iure sup spiritualib⁹ in quo ꝯcordat glo. i c. vendentes. i. q. 3. Idē tenet Rodoñ. etiā super tp̄alibus si sit p̄sona ecclīastica que d₃ reddere ius rōne iurisditionis ecclesiastice. sec⁹ esset si esset iudex secularis seu laicus: l₃ al's grauiter peccet. Alex. de ales tñ tenet ꝙ etiā in iudice seculari vendere iudiciū iustū sit simonia quia hic est actus virtutis et ita quo ad aliquid est spirituale s₃ pro aduocatione aut procuratiōe etiā in causa spirituali licet aliq̄d accipere sine simonia. S₃ glo. in. d. c. vēdentes. ⁊ Ricar. vbi. s̄. ⁊ forte veri⁹ tenent cōtrariū: ⁊ ꝙ est solū graue peccatū accipere pro iusticia in reb⁹ tp̄alib⁹ ⁊ ei q̄ est iudex. 28

¶ Utrū sit simoniac⁹ occultare pctm̄ alic⁹ pro pecunia quando ad eius officiū ꝑtinet illud reuelare. R. ꝙ sic. c. nemo. eo. imo etia₃ occultare respectu p̄sone ꝯsanguinitatis vel affinitatis vt ibi dicit̄. Sed Ricar. vbi. s̄. limitat verū si talia respiciunt causam spiritualem: al's non sed est graue peccatū. 29

¶ Utrū testificari pro pecunia sit simonia. R. Ri. vbi. s̄. t₃ ꝙ sic in cā spūali alit̄ nō: l₃ sit graue peccatū. Alex. ꝓo dicit ꝙ in causis ecclīasticꝭ ⁊ a p̄sonis ecclīasticis si testimoniū vendat̄ ē simonia. in alijs grauit̄ peccatur. 30

¶ S₃ nūquid aduocat⁹ similit̄ cōmittit simoniā si pro pecunia patrocinat̄. R. ꝙ non q₂ ꝑ̄ociniū ⁊ ꝯsiliū adminiculat̄ exteri⁹ cause: ꝭ testimoniū est de substātia cause: ⁊ ideo testes cogunt̄ nō aduocati ꝭm Alex. 31

¶ De simonia magistroꝝ: vide. s̄. magister §. io. cum sequentibus. 32

¶ De simonia sepulture: vide. s̄. sepultura. in prin. ⁊. §. i. ⁊. 43. ⁊. 44. 33

¶ Utrū patron⁹ siue bñs ius p̄sentādi q̄ aliq̄d recipit ꝑ p̄sentādo sit simoniac⁹. R. Pa. in. c. veniēs. el. i. de testi. ꝙ sic: tex. bon⁹ ꝺ trās ac. c preterea quando inter. 34

¶ Circa permutationē vide. s̄. permutatio §. 3. ⁊. 4. ⁊. 6. 35

¶ Circa trāsactionē vide. ī. trāsactio. §. 4. 36

¶ Circa renūciationē ⁊ remissionē vltra id quod habes. s̄. renunciatio. Quero vtru₃ renunciās litteris sup bñficio ecclīastico obti 37

nẽdo: sit simoniac⁹. R. Pa. in. c. ad audien/ tiã. de rescrip. ꝙ sic: si fit ex pacto de aliq̃ tẽ/ porali recipiẽdo: siue ꝓ certa pensiõe recipiẽ da glo. in. d. c. ad audiẽtiã. tenet ꝙ ẽ simonia in eo q̃ ꝯsecut⁹ ẽ bñficiũ: ẜ in eo q̃ nõdũ cõse/ cutus ẽ bñficiũ ꝙ nõ sit simonia. Sꝫ tu tene ꝙ est simonia etiã in hoc casu: si deẜ aliq̃d ex pactiõe partiũ: sec⁹ si ex officio iudicis vł me diãtib⁹ bonis viris renũciatio ex vna parte pure fiat: ⁊ ex altera pte aliq̃d tpale deẜ. Ut colligiẜ in. c. sane. de renũ. ⁊ de pac. c. cũ pri/ dem. Silr nõ ẽ simonia si renũciet talib⁹ lit/ teris ex eo ꝙ daẜ sibi spũale: puta: bñficium ẜm Inno. ⁊ Hosti. de rescrip. c. ad audiẽtiã qḋ limita cũ sit permutatio si cõcurrant que s. dixi. Permutatio. §. 3.

38 ¶ Utrꝫ dãs aliqḋ tpale plato ne remoueat eũ a priorat u vł bñficio sit simoniacus. R. Rodoñ. ꝙ sic: si necessitas vel vtilitas sit ꝙ amoueaẜ: alr nõ: dũmõ intẽtio nõ sit corru pta: Silr simoniac⁹ est q̃ dat spũale vt obti/ neat debitũ tpale qḋ suũ ẽ ẜm Tho. in. 4. di. 25. de quo ego dubito p ea q̃ dixi. s. Simo/ nia. 2. §. 17. ⁊. 18. ⁊ potius credo ꝙ nõ sit si/ monia. ar. c. i. de vsu.

39 ¶ Utrꝫ renũciãs bñficio: vt alteri certe pso/ ne deẜ sit simoniac⁹. R. ꝙ nõ: nisi in pactũꝫ deducaẜ. c. dilectio. de pbẽ. Nã hꝫ spem de hoc non est simonia. c. cum pridem. de pac. i. q. i. ordinationes.

40 ¶ Utrũ remittẽs debitũ tpale ꝓ spũali cõ/ sequẽdo sit simoniac⁹. R. Pa. in. c. veniẽs. el. i. de testi. ꝙ sic: q² remittere idẽ ẽ qḋ dona re: vt in glo. pdicti. c. ⁊ in. l. q̃n etiam. ff. de ca lũ. Limitat tñ gl. in. d. c. verũ. q̃ñ ex tali re/ missiõe aliqḋ comodũ applicaẜ parti Addit Pa. ibidẽ aliã limitationẽ. s. ꝙ est verũ: ꝙ re mittere ẽ dare: q̃ñ debitũ ẽ liq̃dũ. Sꝫ q̃ñ de/ bitũ ẽ dubiũ: tũc dꝫ poti⁹ facẽ ꝙ donare vt dꝫ in trãsactiõe. in. l. siue apud. C. de trãsac.

14 ¶ Utrũ pmittẽs nihil petere ab ordinatore vel psentatore vsq̃ ad tot ãnos sit simonia/ cus. R. Pa. in. c. p tuas. el. 3. eo. ꝙ sic: q² ex quo ordinator teneẜ assignare isti post ordi/ nationẽ portionẽ que cõsideratis fructib⁹ ẽ q̃d tpale: talis remittit tpale ꝓ spũali conse quẽdo. ⁊ ideo simonia est.

24 ¶ Utrꝫ dãs pecuniã vt q̃s nõ ordineẜ vł eli/ gaẜ vel electio nõ cõfirmeẜ aut ecclie nõ ꝯse/ crenẜ: ⁊ hmõi sit simoniac⁹. R. ꝙ sic: ex. eo.

ti. nemo. Idẽ dic: q̃ñ p grãm cõsanguinitatꝫ vel affinitatis: vel penitẽtẽ nõ recõciliat: vel minus penitentem absoluit: vel peccatuꝫ ce/ lat: vt in. d. c. nemo. Dicit tñ Inno. ibidẽ: ꝙ verũ est ꝙ silitudinarie dꝫ simoniac⁹ talis p grãm sic faciẽs: q² sic punit: ac si simoniacus esset Pa. ⁊ glo. in dicto. c. nemo. tenet ꝙ est simonia. ⁊ est verius.

¶ Utrũ corrũpẽs iudicẽ vel testẽ in causa spũali ꝓpter pecuniã: sit simoniac⁹. R. Pa. in. c. tua nos. eo. ti. cum Hosti. ꝙ sic per quã/ dam cõnexitatẽ quã habẽt cũ spũalib⁹: vel est quasi simonia. ar. d. c. nemo. Secus in cã mere temporali. 43

¶ Utrũ aliq̃d accipe ꝓ inuestitura ecclarũ sit simonia. R. ꝙ sic tex. in. c. in tantũ. eo. et ibi dicit Pa. ꝙ non tñ ꝓ inuestitura iuris: sed etiã facti. s. ꝓ inductiõe in corpalẽ posses/ sionẽ etiã si ibi sit cõsuetudo. 44

¶ Quid de dantib⁹ primos fruct⁹ bñficij i curia: ⁊ soluẽtibus taxam bullarũ: ⁊ cetero/ rũ: ẜm stilũ curie. R. ꝙ nõ sũt credẽdi simo niaci: q² talia nõ soluũẜ ꝓ spũalib⁹ sed ꝓ su/ stentatione curie ⁊ officialiũ: ⁊ sic tene: quia illa de volũtate pape sũt ordinata. Sed sec⁹ iudico in curijs epõꝝ ⁊ aliorũ prelatorũ ha/ bentibus vnde viuant scḋm decentiam non scḋm pompam quia simoniacum est talestaxas facere pro dispensationib⁹ absolutioni/ bus: ⁊ huiusmodi. i. q. 3. ex multis. Secus si propter victus decentiam: quam alr nõ ha/ bent hoc facerent. 45

s **Imonia** quarto. Circa i gressũ religionis

¶ Utrꝫ intrans monasteriũ cuꝫ pa/ cto de dandis tpalib⁹ sit simoniac⁹. R. ꝙ sic c. in tantũ. c. veniens. eo. dicit tamẽ Hostiẽ. Gof. Ray. ⁊ Ber. ⁊ in. c. q̃m simoniaca. eo. ꝙ si monasteriũ esset tenue ꝙ possent dicere volẽti intrare. Si vis viuere mecũ porta te/ cum: q² licꝫ te libenter recipere vellem⁹ tamẽ bona nostra nõ sufficiũt. Sꝫ tu tene in ꝯscia opinionẽ Tho. in sũma q̃ dicit ꝙ ꝓ ingressu mõasterij nõ licet aliq̃d recipe vł exigere q̃si preciũ: ẜ ꝓ victu psone recipiẽde: licet aliq̃d recipe si nõ sufficiãt opes ad hoc monasterij. Silr etiã licitũ ẽ ꝓpter deuotionẽ quã q̃s oñ dit monasterio largas elẏnas faciẽdo eidem ꝙ facili⁹ recipiaẜ sic licitũ ẽ: ecõuerso, puoca re aliquẽ per tpalia beneficia ad deuotioneꝫ j

monasterij: lʒ nõ sit licitũ aliq̃d ex pacto dare vel recipe vt recipiat. c. q̃ pio. i. q. z. Rodoñ. etiã tenet q̄ qñ monasteriũ est tenue ⁊ indigẽs q̄ nõ est simoniacũ ⁊ pacisci i talib⁹ dũmodo nõ fiat ꝓ spũalib⁹ ꝯferendis sed ꝓ expensis faciendis vel recõpẽsandis: vñ tenet q̄ licet exp̄mere noĩa ⁊ quãtitatẽ muneris: ⁊ placet mihi quo ad ꝯscientiã: ⁊ ad. c. que videtur ꝯria ⁊ maxime. d. c. qñ simoniaca. dic q̄ loquunt quo ad forũ ꝯtẽtiosũ ꝓpter fraudes ⁊ iõ fundant se sup p̄sumptione q̃ cessat in foro aie: vel loquunt vt nihil ꝓ ingressu: sʒ nõ loquunt q̃n ꝓ releuatione sumptus quando monasterium aliter non potest.

r **Simonia** quinto: circa ea q̃ ꝓhibent dari vel deduci i pacto ꝓ aliqua spũali vel annexa vel ab eo dependente. ⁊ primo.

j ¶ Utrũ solũ sit simonia qñ iteruenit pactũ de pecunia. R. q̄ nõ: sed dic q̄ triplex ẽ munus qd̃ inducit simoniã in spũalibus si deducat in pactũ. Primũ est mun⁹ a manu vt est pecunia capiẽdo put accipit. i. q. 3. totũ ꝓ oi re tpali. Secundũ mun⁹ ẽ a lingua. Tertiũ ab obsequio: vt. i. q. i. sũt nõnulli. Addit ab aliquib⁹. Quartũ mun⁹ sanguinis qd̃ est cũ q̃s ꝯfert eccl'am vel p̄bendã alicui intuitu cõsanguinitatis vel amicicie. Nam ſm glo. in c. i. vt eccle. bñfi. si solũ ꝯfert ꝓpter ꝯsanguinitatẽ vel amiciciã: ⁊ al's nõ ꝯferret simoniacus est. Sed Alex. de al. z. z. ⁊ Tho. scd̃a secũde. ⁊ i. 4. ⁊ in quol. limitãt ver qñ intẽdit ex hoc aliqd̃ bonũ redũdans in seipso: vtputa q2 magnificet vel nobilitet: vel vt faciat sibi aliquã recõpensatiõẽ ⁊ huiusmodi. secus si solũ intendẽs bonũ tpale illi⁹ cui dat ⁊ nõ alteri⁹ quia tũc lʒ sit graue peccatũ: nõ tamẽ simonia est in hoc. 4. munere: q2 nihil dat vl' recipit: ⁊ magis placet. De hoc tñ vide Pa. in. c. tuã. de eta. ⁊ q̃li. or. ⁊. i. q. i. c. si quis. ⁊. c. sunt nõnulli. posset tñ dici etiã tũc esse simoniacus quando p̄latus aliqd̃ bñficiũ ecclesiasticũ daret alicui cum pacto vel intentiõe vt ipse suis consanguineis ꝓuideret.

z ¶ Sed nũquid quodcũq̃ mun⁹ a manu inducit simoniã in spũalib⁹. R. q̄ sic si pactũ p̄cessit. Si vo nõ p̄cessit tũc si sit adeo paruũ q̄ nõ debeat inducere ꝓmouentis animũ ispectis cã: tpe ⁊ q̃litate ꝑsonar: sic nõ facit simoniam. c. ⁊ si q̃ones. eo. ti. Ualde eni inhumanum est a nemine velle recipe: ꝭ vilissimũ est oĩa ab oib⁹. ff. de offi. ꝓcõ. l. solet. §. vl. Et hꝭ verũ quo ad ecclesiã: sed quo ad deũ q̃cquid datur vel recipit corrupta intẽtiõe q̃tũcũq̃ minimũ ꝓ spirituali simoniacũ est sed sola p̄sentia sine resignatiõe bñficij purgat: ⁊ sic intellige. c. nemo. eo. ſm Gof. Aduerte tñ q̄ qñ dat aliq̃d sine pacto nõ vt debitũ: sed vt dari consuetũ nõ est simonia ſm Rodoñ.

¶ Quid si id qd̃ dat sit de reb⁹ eccl'ie. R. q̄ 5
nihilominus simonia erit ſm san. Tho.

¶ Quid si nõ det mun⁹ a manu sed a lingua 4
ꝓ spũali bñdo. R. simonia est. Aduerte tñ q̄ mun⁹ a lingua aliqñ dr̄ ipsa laus ptinens ad fauorẽ humanũ que sub p̄cio cadit. Aliqñ p̄ces ex quib⁹ fauor human⁹ acquirit vl' ꝯrium vitat. Et iõ si q̃s p̄ncipaliter ad hoc intendit simoniã cõmittit. ⁊ p̄ncipaliter dr̄ intendere qñ ꝓ indigno admittẽdo datur vel recipit: sed circa dignũ distinguit Gofre. ⁊ Host. q̄ aut promouet q̃s p̄cibus suis ⁊ sic si petit prelationẽ que dat p electionẽ tũc est simonia. i. q. 6. sicut is qui. Si autẽ nõ dat p electionẽ si sit simplex beneficiũ. sic licet si indiget. Si nõ est simplex sʒ habẽs dignitatẽ vel curã aiar: sic ñ licet. ar. i. q. i. ordinatões. ⁊. 8 q. i. in scripturis. Est simonia ſm Hug. Ray. Host. Tho. z. z. ⁊ directo. li. 3. q2 eo ipso q̄ petit indign⁹ est. Sed Rodoñ. credit q̄ etiã licet indignate ⁊ cura. facit. c. tua nos. eo. ti. Quod ego credo ver si indiget: puta q2 non habet aliũde vnde viuat: al's nõ. c. ad aures eo. ti. si mõ dign⁹ est ⁊ intẽdat ꝓdesse ⁊ nõ p̄esse. Si vo ꝓmouet p̄cib⁹ alienis si ꝓ indigno: sic ſm oẽs simonia est. i. q. i. de ordinationibus. Si vo ꝓ digno tũc si sũt spũales nõ est simonia. i. q. i. latorẽ. Si vo p̄ces sũt carnales: ⁊ dicunt carnales qñ illi q̃ p̄cant attẽdunt ad parentelã p̄ncipaliter: vel amicitiã rogantiũ ⁊ prelatus propter ipsas p̄ncipaliter mouet sic est simonia: q2 p̄ces succedunt loco p̄cij. d. c. ordinationes. ⁊. c. sunt nõnulli i. q. i. Si vo prelatus principaliter nõ sequit preces sed merita seu quia dignus est: nõ est simonia. c. quibusdã. i. q. i. ⁊ arg. c. tuã. e. ti. Tenet etiam Pa. in. c. tua nos. eo. ti. q̄ humiles preces emisse a digno nõ inducũt simoniam: nec etiã aliquod peccatũ vt ex dictis. c. tua nos. ⁊. c. latorẽ. patet. imo fortius tʒ Pa ibidẽ: q̄ donans aliq̃d cardinalib⁹ vel p̄lat̃:

⁊ rogans ꝑ aliq̄ bñficio: dũmodo nõ ducat pncipali intẽtione vt ꝑ talia exenia ⁊ preces adipiscat spũale: q̃uis secũdario habeãt talẽ spē ꝙ extra oēs noxã iudicat q2 iuste ista possunt fieri sine spe pmaria: vt dicit Inno. ⁊ Host. facit. c. q̄d ꝓderit. 61. di. i. q. i. sunt non nulli. ⁊ in c. tuã. de eta. ⁊ qua.

5 ¶ Circa mun⁹ ab obseq̄o. Quero vtrũ seruiens alicui p̄lato vt ꝯsequat bñficiũ spũale vel monasterio vt recipiat ⁊ hmõi sit simoniacus. R. Pa. in. c. cũ essent. eo. ti. glo. ibi tenet ꝙ nõ: qñ sine oi pactiõe seruit: ⁊ intẽtiõe secundaria p̄dicta habẽdi nõ pmaria si modo sit idone⁹ nec p̄latus aut monasteriũ directe ꝓpter hoc seruitiũ intẽdat ei de bñficio ꝓuidere vel recipere q2 si sic esset munus ab obseq̄o ⁊ simonia qñ pncipaliter ⁊ directe. d. c. ordinatões. Ideo dic ꝙ si in seruitio interuenit pactũ semꝑ est simonia. c. cũ essent. eo. ti. Si nõ interuenit pactũ si seruiat pncipalit gratis lʒ secũdario vt habeat aliq̄d spũale nõ est simonia ẜm Gof. ⁊ sic ꝯcorda iura q̄ vident ꝯria. Host. tñ etiã tenuit ꝙ si seruitiũ corporale sit honestũ ⁊ dign⁹ dignũ obsequiũ prestat: ꝙ licite põt etiã seruire pncipalit: dummõ pactũ nõ interueniat vt si q̄s epõ seruiat romã eundo: ei⁹ negocia ꝓcurãdo a ꝯtrario sensu. in. c. sunt nõnulli. i. q. i. Sʒ in seruitio indigno vel ꝑ indigno: sic erit simonia. Silr dic in seruitio spũali ꝙ si pactũ interuenit simonia est: nisi tali bñficio sit annexũ illõd on⁹ Vñ no. ꝙ nõ solũ p̄dicta inducũt simoniaʒ i dantib⁹ seu paciscentib⁹: ẜ etiã in ꝯsentientibus siue mediatorib⁹ ⁊c̄. c. ꝑ inquisitionẽ. de elec. ⁊. c. 2. de ꝯfessis. nec nõ in paciscentibus aliquid dare vel facere ministrantib⁹: ẜ etiã ministris seu familiarib⁹ administrantis: sicut dicim⁹ in Jezi q̄ fuit seru⁹ Helisei. i. q. i. i sũma. Dicit tñ Ri. ꝙ lʒ epũs fecerit pactũ vel ꝓmissionẽ ꝑ aliquo bñficio dãdo: ⁊ postea oblitus talis pacti pure ꝯfert ꝙ nõ ẽ simoniacus q̄ ad ecclãm: nec etiã ille q̄ recepit tale bñficium si hoc pactũ ignorabat: ⁊ ideo nõ tenetur resignare: q̄d bene no.

6 ¶ Utrũ auctas pape excuset a simonia. R. Pa. in. c. i. eo. ti. dicũt doc. ꝙ in curia romana titul⁹ d̄ simonia nõ habet locũ sicut nec lex iulia de ambitu in curia principis. glo. ꝓ et Host. in. c. ex parte. eo. ti. dicit. ⁊ sequit Pa. in. d. c. i. verũ in his q̄ sunt simoniaca de iure positiuo solũ: ẜ nõ in his que sunt simoniaca de iure diuino. Et ideo tenet Pa. ibidẽ ꝙ cũ titulus bñficij habẽtis administrationẽ ordinis vel executionẽ clauiũ sit d̄ iure diuino sicũ ipsa executio clauiũ ꝙ papa taleʒ titulũ vendens est simoniacus: sicut ille q̄ emit: nec valet excusare eius auctas: habes bonã glo. in. c. lʒ. de penis. ⁊ tex. cũ glo. in. c. ex diligenti. de simonia. q̃uis dñs Car. teneat ꝙ oīs titul⁹ beneficij sit de iure positiuo: ⁊ sic ẜm eũ excusaret ei⁹ dispẽsatio. Sed tu tene cũ Pa. sec⁹ in alijs nõ habentib⁹ executionẽ clauiũ.

¶ Sed nũquid eoipso videat dispẽsare ex q̄ scit ex certa scientia ⁊ tolerat. R. Jo. de ligna. eo. ti. c. i. dicit ꝙ sic. ita ꝙ nõ cõmittit simoniã: quod ego credo verũ qñ simonia committit cũ papa: vtputa q̄s habuit bñficium mediãte pecunia a papa hoc sciẽte ⁊ ad hoc cõsentiente: q2 tũc sciẽtia pncipis purgat hoc vitium: ⁊ ita talis nõ incurreret penas iuris: siue simonia sit d̄ iure diuino siue positiuo: nec teneret resignare si simonia est de iure positiuo: ẜ de datis alijs a papa: lʒ ipse sciat ꝙ dñi ⁊ curiales exigũt ⁊ toleret nõ ꝓpt̄ hoc dispẽsare videtur: ⁊ id̄ in penis inuoluunt. facit. s. dispẽsatio. §. 12. 7

Simonia. 6. quo ad penaʒ. Sciendũ quod ẽ quadruplex pma est suspensio. Querit vtrũ oīs simoniacus in ordine recipiendo sit suspẽsus ipso iure. R. vt colligo ex Inno. ⁊ Pa. i c. tanta. ⁊. c. per tuas. el. 2. eo. ti. ꝙ sic. ⁊ quo ad se ⁊ quo ad alios: ⁊ nõ soluʒ quo ad ordinem sic susceptũ sed ab oībus alijs ordinibus etiam licite receptis: ⁊ per ꝯsequẽs est remotus ab administratiõe tpaliũ beneficiorũ suorum. facit gl. i. q. i. reperiunt. ⁊ vide glo. in cle. cupientes. de penis. nec põt dispẽsari cũ eo nisi per papã. i. q. i. gratia.

¶ Utrũ simoniacus in ordine dando similiter sit suspensus. R. Gofre. tenet ꝙ sic per trienniũ. Sed Inno. in. c. penul. eo. ti. ⁊ Pa. in. d. c. per tuas. tenẽt ꝙ ꝑpetuo sit suspẽsus ⁊ videt veri⁹ ꝑ hoc tex. iũcta glo. in. c. si q̄s a simoniacis. i. q. i. ⁊. §. vex. 32. di. 1

¶ Utrũ simoniacus in beneficio sit suspensus. R. Pa. in. d. c. vbi. s. ꝙ sic. Sed si est occultus est suspẽsus quo ad se nõ quo ad alios: sed suspendendus. arg. i. q. 5. c. i. ⁊. 2. vnde si renũciat beneficio taliter acquisito potest vti 2

ordine suo post peractã penitentiã ⁊ alijs bñ-
ficijs licite habitis: ꝫ bñficio illo retẽto in quo
simonia est cõmissa nõ põt agere penitentiã
vt in.c.inquisitionis.de accusa. Si ꝟo ẽ ma-
nifestus sic est suspensus quo ad se ⁊ ad alios
ipso iure.d.§.verũ: vñ quãuis renũciet bene-
ficio itez indiget dispensatiõe sicut qlibet no-
torius criminosus: vt in.c.fi.de tẽpo.or. Sz
eps põt dispensare dũmodo nõ sit ille cũ quo
cõmisit simoniã: vt no.i.q.5.presentiũ. Et
aduerte ꝙ tũc dꝛ occultus ꝑm Rodoñ. quan
do nõ ꝯstat ꝑ sententiã vel cõfessionẽ in iure
factã: nec ꝑ rei euidentiã que nulla possit ter
giuersatiõe celari. Limita tñ ꝑdicta oĩa qñ
simonia est cõmissa eo sciẽte. Secꝰ si eo igno
rante: puta ꝑ patrẽ vel amicos: qꝛ tunc nõ est
suspensus quo ad alios: nec quo ad se: nisi in
ordine ⁊ bñficio sic habito: nõ aũt in alijs or
dinibꝰ susceptis aut beneficijs habitis vel ha-
bẽdis.c.ꝺ simoniace.eo.ti. vbi ꝫ voluit Inno.
3 ℭ Sed quero quis potest dispensare in simo-
niaco in ordine vel beneficio. R. glo. ⁊ Cal.
in.c.post translationẽ.de renũ. ⁊ dñs Anto.
⁊ Pa.in.d.c.de simoniace. post multa tenet
ꝙ in simoniaco in ordine solus papa quãdo
scienter. Sed quando eo ignorante cõmissa
est simonia: tunc eps põt dispẽsare.i.q.5. pre
sentiũ. ⁊ etiã põt eps dispensare cũ tali: lz qñ
hoc sciuit nõ renũciauit ꝫ ministrauit in ordi-
ne suscepto: aut ad alios ascẽdit ꝑm Rodoñ.
In simoniaco ꝟo in beneficio scienter solus
papa põt dispensare ꝑm Ber. Ray. ⁊ Gofr.
siue in illo beneficio siue in alio quocũqꝫ ꝑm
gl. ⁊ Jo.an in.d.c.de simoniace. ꝫ Ho. tenet
ꝙ põt eps dispensare in simplici beneficio so-
lum. Pa. ꝟo in.c.ex diligẽti.eo.ti. tenet ꝙ po
test etiã dispensare in curato vt probaꝛ.i.q.
i.c.i.nec ob.c.ex.de elec. ꝑm eundẽ Pa. qꝛ di-
cit: ꝙ loquitur de dispensatiõe ad illud bene-
ficium in quo fuit simonia cõmissa vt illud
habeat: quia nõ põt nisi per papã fieri. Item
in ecclesia empta nõ potest ex dispẽsatiõe epi
habere nisi simplex beneficiũ ⁊ cuz executio
ne minoꝝ ordinuz solum. In eo ꝟo qui igno
ranter est promotus ad beneficium non po-
test nisi solus papa vt illud habeat: sz i alijs
põt eps: vt no.in.d.c.presentiũ. ⁊ qꝺ no.i.c.
sunt. ⁊.c.nobis.eo.ti.sed Tancre. in.c. sicut
nobis.eo.ti.tenet ꝙ etiã in beneficio illo in quo
fuit promotus põt eps dispensare si ipse eps

non est in culpa ⁊ placet.
ℭ Sed nũquid idẽ sit iudiciũ de mediatori 4
bus quo ad suspẽsionẽ ⁊ quo ad dispẽsationez.
R. ꝙ sic ꝑ regulã accessoriũ: de reg.iu.li.6
ℭ Utrũ eps possit dispensare cũ simoniaco 5
circa officia mortuoꝝ: benedictiones nubẽ-
tium: sepulturas: chrisma: benedictiones va
soꝝ ⁊ huiusmodi. R. Hosti. ꝙ sic: post pera-
ctam penitentiã quia non prohibetur: ar.c.nu-
per.de sen.excõ.nec obstat.c.erga.i.q.i.quia
loquitur de simoniaco in dignitate.
ℭ Quid de prelato qui ꝓmisit beneficiũ ali 6
cui pro pecunia ⁊ re integra reuocat pactio-
nem. R. ꝑm Ricar.q.3.ꝙ talis peccauit gra
uiter faciendo pactum quia tamen ad effe-
ctum pacti non ꝓcessit nõ incurrit penas su
spensionis ⁊ irregularitatis.
ℭ Utꝝ ordinatus ab episcopo quẽ audiuit 7
simoniacum possit ministrare. R. ꝙ potest
in suscepto ministrare sed nõ poterit alios ab
eodez recipere nisi deponat conscientiã.c.per
tuas.el.2.eo.ti. Ubi no. Hosti.5. notabilia.
Primũ ꝙ ex varijs dictis in alterius preiu-
dicium non est conscientia formanda. Secũ
dum ꝙ sic formata est ad consiliuz prelati de
ponenda. Tertiũ ꝙ si deponi nõ potest est oĩ
bus modis sequẽda. Quartũ ꝙ est virtꝰ cũ
de ꝯscientia scrupulosa fit bona: ⁊ in meliꝰ in-
formatur ⁊ econtrario est debilitas animi ⁊ ni-
mia simplicitas. Quintũ ꝙ in indifferentibꝰ
põt vnusquisqꝫ ꝓut sibi placuerit ꝯscientiã in
formare: qꝺ bene no. ⁊ iõ talis dz ministrare
⁊ conscientiam deponere.
ℭ Secꝺa pena ꝯ simoniacos est depositio et 8
infamia ⁊ hec iponitur si de hoc in iudicio ꝯstite
rit.5.q.3.sane.de accusa.inquisitionis.
ℭ Tertia pena est excomunicatio papalis. 9
Nam Martinꝰ in ꝯcilio ꝯstantiẽsi in extra-
uaganti que incipit: Multe. ita inquit sacro
approbante concilio declaramus ꝙ ordinati
simoniace ab executione suorum ordinũ sint
ipso iure suspensi. Electiones aũt postulatio
nes: confirmationes: ⁊ quasuis prouisiones
simoniace ecclesiarum monasterioꝝ dignita
tum personatuũ officioꝝ ⁊ beneficioꝝ quo
rumcũqꝫ deinceps facte nulle sint ipso iure
nullumqꝫ per illas ius cuiqꝫ acquiratur: nec
promoti confirmati aut prouisi faciant fru
ctus suos: sed ad illoꝝ restitutionẽ tanqꝫ iniu
ste ablatoꝝ teneantur: statuẽtes insuꝑ ꝙ dãs

⁊ recipiēs ipso facto sententiā excōicationis incurrat etiā si pōtificali aut cardinalat⁹ refulgeat dignitate. In alia extrauagāti facta anno secūdo sui pontificatus mantue data q̄ incipit: dānabilē. ꝯfirmat oēs excōicatōes suspēsiones: ꝓuationes: ⁊ interdicta ⁊ alias censuras latas a sūmis pontificib⁹ ꝯtra simoniacos quas vult incurrere ipso facto oēꝫ simoniacū occultū vel manifestū vbicūq̧ simoniam cōmiserit: cuiuscunq̧ status etiā si epat⁹ aut cardinalatus vel q̄uis alia ecclesiastica: vel tpali p̄fulgeat dignitate dictaꝝ excōicationū: suspēsionū: ⁊ penaꝝ absolutionē sibi reseruās nisi in mortis articulo: nec vult ꝙ virtute ꝯcessionis indulti aut cuiuscūq̧ facultatis absoluēdi ꝯcesse vel cōcedende a sede aplica possint absolui nisi spāliter de peccato simonie auctem absoluendi ꝑtineant. B idē Eugeni⁹ in alia extrauagāti que incipit: Cū detestabile data rome apud Grisogonum anno sui pontificatus. 4. Paulus. 2. in ꝓcessu queꝫ in die iouis sancte fecit excōicat oēs simoniacos tam in ordine q̄ etiā in beneficio ⁊ absolutionē reseruat sibi ⁊ successorib⁹ eius: p̄terq̧ in morte: nec vult sicut ⁊ Martinus ꝙ possint absolui ex quacūq̧ ꝯcessione nisi faciant mentionē de simonia. Idem fecit Sixt⁹. 4. Et sic tene ꝙ oēs simoniaci in ordine ⁊ bñficio solū sunt excōicati. Alij vo simoniaci nō: sed ipso facto cadunt in penas cōtra ipsos latas a iure: de qb⁹ dictū est hic. §. nec te moueat. c. reperiunt. i. q. i. Similit. c. quicūq̧ ibidē. ⁊ c. placuit ibidē. silr ⁊ c. ex multis i. q. 3. q2 lꝫ sub anathema ꝓhibeāt: tñ loquūt solū de ordīe ⁊ bñficio: ⁊ sic i nllo iure iuenit sub pena excōicatōis ꝓhibita ois simonia nisi vt dixi in ordine ⁊ beneficio: ⁊ ideo illi soli sunt excōmunicati.

io ¶ Quarta pena simoniacoꝝ est ꝙ p̄cipit sub pena excōicatiōis late sentētie oib⁹ cuiuscūq̧ dignitatis aut status ꝙ si sunt p̄sentes in romana curia reuelare teneantur pape vel ei⁹ aplice sedis camerario: aut suo vices gerēti in vni⁹ vel duoꝝ testiū p̄sentia infra duos dies nāles postq̄ sciuerint: aut ad coꝝ noticiam ꝑuenerit aliquē cōmisisse simoniā a q̄ nō nisi ꝑ romanū pontificē pñt p̄terq̧ i mortis articulo absolui ⁊ h ꝑ p̄dictā extrauagantem Martini dānabile. cui Eugeni⁹ in d. extrauagāti. Cū detestabile. addit ꝙ nō solū q̄ sciūt aliquē simoniā cōmisisse vel ꝓcurasse sed etiā q̄ sciūt illos q̄ fuerūt mediatores tenentur reuelare pape vel ei⁹ camerario: vl' cui ipse duxerit cōmittendū per se vel ꝑ alios q̄citi⁹: ⁊ ꝙ non possint absolui donec reuelauerint: qd intelligo si comode pñt: ⁊ si sciūt veracit non ꝑ suspitiōes: alit nō credo incurrē dictā excōicationē. credo etiā hodie nō ligare cū sit abrogata ꝑ nō vsū. Aduerte tñ ſm Asteñ. li. 6. ti. 55. ꝙ qñ simonia est solū mentalis sine oi pactōe ꝙ nō ligat talis aliqua p̄dictarum penarum quod no.

f **Simonia. 7.** quo ad restitutionē. Querit vtꝝ datū simoniace sit restituendū. R. Pa. in. c. fi. eo. ti. ꝙ aut datū est sine pactione sed cū sola intētione habēdi spūalia: ⁊ tūc dicūt aliq̄ quos. sequit Pa. ꝙ si tal' simonia est de iure positiuo sic restitutio nō est necessaria ad salutē. Si vo est de iure diuino: sic necessario est restituendū acceptū. Alij indistincte ꝙ nō est restituendū de necessitate ꝑ d. c. fi. vbi est tex. aptus. Sed quia dictū. c. fi. loquit in simonia q̄ est de iure positiuo: id dico ꝙ in tali casu nō est necessaria. Et q̄ sit rō: lꝫ Jo. an. ⁊ Host. multas adducāt: tamē nulla efficax est: ſm hoc soluꝫ quia ius sic declarauit ſm ipsū nō extēdā ad simoniā que ē de iure diuino: ⁊ ideo necessario restituendū ⁊ sic tenet Pa. ſm tamē distinctionē vsurarij mētalis: de qua Restitutio. i. i littera vsurarius. in pn. Si vo datū sit mediante pactione sic absq̧ dubio de necessitate restituendū est ſm cōmuniter doc.

¶ Cui dꝫ restitui acceptū simoniace pro ingressu monasterij vel eccle. R. Pa. in. c. d h eo. ti. Si loq̄mur de eccl'a seculari: tūc si ille q̄ dedit nō hꝫ vñ viuat restituet ei: ar. c. veniēs eo. ti. Si vo hꝫ vñ viuat tūc si oēs de eccl'ia deliquerunt dꝫ dari eccle ⁊ criminosi expelli. Si aūt nō expellant debet dari fisco pape ſm Host. q̄ distribuat in pias causas. Turpia lucra a fisco extorquent. l. fisc⁹ in qōneꝫ. ff. de iu. fis. Si vo nō oēs deliquerūt h sol⁹ p̄latus vel particularis: tūc dabit eccle in cui⁹ ignominiam erat datū. Si loquimur de ecclesia regulari si oēs deliquerūt dat ei qui dedit vt intret secundū monasteriū: vt i. d. c. veniēs cuꝫ nō possit stare in pmo monasterio: vt in c. qm̄. eo. ti. Si vo particulares deliquerunt j

tūc pecunia dabit̄ scdo monasterio q̄ ad vsufructum tm̄: ⁊ mortuo ingresso redibit ad p̄mū monasteriū: ⁊ sic itellige glo. i. d. c. de P̄ ⁊ ɔcor. cū p̄dictis Host. ⁊ dn̄s Anto.

2 ¶ Quid fiendū cū comode nō pōt applicari vbi vel in cuius contumeliā est data pecunia puta quia in remotis partib⁹ est: vel videret̄ incōueniēs eā ibi dari: cū eccl'ia sit q̄si derelicta ⁊ huiusmodi. R. ꝙ pauperib⁹ dabitur.

3 ¶ Utrū recipiēs bn̄ficiū simoniace teneat̄ illud resignare. R. ꝙ sic: ⁊ restituere oēs fructus pceptos ex eo: ⁊ q̄ recipi potuerūt a diligenti possessore. c. si res. 14. q. 6. de rest. spo. c. grauis. Intellige qn̄ scienter simoniace habuit: vel ꝗuis ignoranter tamē postea sciuit de perceptis post scientiā tm̄ tenet̄: nō aūt in bona fide: nisi extātes vel inq̄tum factus est locupletior. l. certū. C. de rei vēdi.

4 ¶ Cui debet restitui datū pro ordine habendo. R. videt̄ ꝙ ecclesie cathedrali in cui⁹ iniuriam videt̄ datū si nō est ordinatus ad titulū alicui⁹ ecclesie: s̄ si est ordinatus ad titulum alicuius beneficij vel ecclesie illi dabitur s̄m Alde. ⁊ Rodo.

5 ¶ Quid si pecunia ex pacto sit data pape. R. Pa. in. c. i. eo. ti. ꝙ nihilominꝰ nō posit retinere tale bn̄ficiū etiā in casu in quo papa nō cōmitteret simoniā: sic in simili disputat. Joan. in regula cui licet. de reg. iur. li. 6. in mercu. de ludente cū ep̄o ad açardum: q̄ ep̄s fecerat statutū excōicans ludētes: quia lz ep̄s nō liget̄ tali statuto: ligat̄ tn̄ ille q̄ secū ludit. sic in ꝓposito papa recipiēdo pecuniā nō suspēdit ɔstitutionē de simonia: ⁊ plene disputauit idem Pa. in. c. extirpande. i. §. qui verū de preben. Sed contrariū dixi. s̄. simonia. 5. §. 7. ⁊ est veri⁹. Nec ob. similitudo de ludēte cū ep̄o: qr ep̄s nō pōt facere ꝙ stante statuto suo ɔueniens nō liget̄: s̄ bene papa pōt. Et ideo tene quod dixi. s̄. ꝙ nō est simonia: ⁊ sic beneficiū poterit retinere.

Implicitas

1 Implicitas est duplex s̄m Pa. in c. dilecti. de iudi. quedā cōtraria discretioni: ⁊ hec reprobat̄. 39. di. c. Petrus diacon⁹. ⁊. 16. q. i. si cupis. quedā cōtraria dolositati ⁊ hec amplectanda: de qua in euangelio: Estote simplices sicut colūbe. ⁊ bon⁹ tex. cum glo. in. c. veritatis. de iureiu. ⁊. 6. q. i. ex merito: ⁊ hec est illa de q̄ dicit tex. insti. d̄ le. agna. succe. §. ꝙ ad femias. simplicitatē amicam legibus amplexantes ⁊c̄.

Imulatio

1 Imulatio idē est q̄d hypocrisis. Un̄ dicit Isido. li. ethi. ꝙ hypocrita grece latine dicit̄ simulator: vel dic ꝙ se habēt sicut superius ⁊ inferi⁹: quia oīs hypocrisis simulatio est: s̄ nō oīs simulatio hypocrisis: s̄ tm̄ illa q̄ q̄s cū sit malus intus se bonū simulat: ⁊ palā oñdit vt bon⁹ videat̄ ꝑpter glīa humanā: vt dicit glo. Matth. 5. ⁊ est filia inanis glorie: s̄m Gre. 31. mor.

¶ Utrū oīs simulatio sit peccatū. R. vt colligo ex san. Bo. in. 3. di. 38. ⁊ Alex. de ales 2. 2. ti. de hypocrisi. ꝙ est triplex simulatio. Pria est cautele ⁊ hec licet vt probat̄ i. c. vtilem. ⁊. c. ꝙ ait. ⁊. in. §. quādoq̄. 22. q. 2. nā dolū nō cōmittit qui fraudē excludit. l. cū pater. §. plane. ff. de le. 2. ar. c. perlatū. q̄d me. cā. c. charissim⁹. de cōuer. ɔiu. puta vt euitet aliquod malū fingit aliq̄d. Secūda simulatio est instructionis: ⁊ hec nō est peccatū: et hec fuit i christo qn̄ finxit se lōgius ire Luc. vlti. in quo inuit exhibendū hospitiū peregrinis ex quo cogerūt eum manere: ex quo meruerunt eū cognoscere. Et ideo ille religiosus qui maiorē sanctitatē quā habet simulat vt proximi edificent̄ ⁊ ad bonū incitent̄ non peccat sed potius meret̄ vt patet p̄ Greg. 31. mor. Tertia simulatio est duplicitatis ⁊ hec tenet rationē mendacij ⁊ semp est peccatū: vt ꝓprie est in hypocritis. addit Alex. quartā s. significatōis: sicut Jacob se simulauit Esau ⁊ hec nō est peccatū. Sicut etiā si quis in rep̄sentatione ministerij passionis christi finxit se iudeū vel christū vel pilatū ⁊ huiusmodi:

¶ Utꝝ aliquis possit se simulare malū. R. s̄m Alex. in. 2. 2. ꝙ nō. qr aut est hoc p̄ opera mala siue vere: siue apparenter: ⁊ sic efficitur talis quale est illud opus. aut hoc fingit per opera bona vere ⁊ apparenter: ⁊ sic nunq̄ potest ex hoc apparere malus. 2

¶ Utrū gerēs habitū sanctitatis vel religionis qui tn̄ non habet meritū sit hypocrita. R. ꝙ si ex infirmitate post assumptionē tal' habitus cadit a p̄fectione nō est hypocrita: quia nō tenet̄ reuelare suū peccatū nisi loco ⁊ tp̄e debito. vn̄ nō tenet̄ deponere habitū s̄z Gre. 31. mor. Si autem ex malicia a p̄fectōe deficit sic est hypocrita. 3

4 ¶ Utrũ hypocrisis sit peccatũ mortale. R℞. vt colligo ex san. Bo. ⁊ Alex. vbi. s. ⁊ sancto Tho. in quol. ꝙ in hypocrisi duo sunt. s. defectus sctitatis ⁊ simulatio ei⁹ Si ḡ intẽtio hypocrite referť ad vtrũq;. s. q2 nõ vult hr̃e sanctitatẽ nec curat: ꝫ tm̃ vult sanctus apparere sic est pctm̃ mortale. et sic sumiť in sacra scriptura. Job. 13. Nõ veniet in cõspectu ei⁹ oĩs hypocrita: ⁊ Matth. 23. Ve vobis hypocrite. Si vero accipiať hypocrita nõ ꝓ q̄litate vite male: ꝫ ꝓ simulatiõe: sic aliq̃n est peccatũ mortale: puta si hoc facit ex fine q̄ est ꝯ charitatẽ dei vel ꝓximi: puta simulat se sanctũ vt possit seminare heresim vel ꝯsequať dignitatem eccl̃iasticã: vel quecũq; alia bona in quibus ꝯstituit finẽ. Si aũt finis nõ sit ꝯ charitatẽ sic erit peccatũ veniale. puta q2 solũ delectať i laude: q2 ꝫ phm. 4. Ethi. mag̃ dr̃ vanus q̄ malus: ꝫ si finis sit bon⁹ puta ad laudem dei ⁊ salutẽ aĩaꝝ vt ꝓximi edificentur sic meritoriũ est: si tamẽ nõ contẽnat bonã vitã dicit tñ Aureo. in. 4. di. 16. q. i. ꝙ si ex hypocrisi sequiť oppositũ honoris dei ⁊ ꝓximi salutis ꝙ est peccatũ mortale. Similiter qñ solũ facit vt possit habere vanã gloriã ⁊ huiusmodi. qd̃ limito vex in vana gl'ia q̄ sit mortalis al's erit veniale solũ.

ſ **Obrietas** dicit mẽsura debita circa ea q̄ sunt necessaria ad vitã. vñ sobri⁹ q̄si briam. i. mẽsurã seruãs et noĩe sobrietatis tẽperãtia significať: hoc exigiť in oĩb⁹: ꝫ maxime in ministris eccl̃e. 35. di. ꝑ totũ. 41. di. per totũ. de vi. ⁊ hone. cleri. c. clerici a crapula. i. Thi. 3. Itẽ i regib⁹ ⁊ ꝑncipib⁹. ꝓuer. 31. Noli regib⁹ dare vinũ. Quõ peccať mortalit̃ ꝯtra ipsã: vide ebrietas: gula: ⁊ ornatus.

ſ **Ocietas** ꝑmo ꝫm Marcũ tulliũ: ⁊ no. Azo. in sũma ti. ꝓ socio. ẽ duoꝝ plurimũue ꝯuẽtio ꝯcta ob comodiorẽ vsũ ⁊ vberiorez questũ. facit ad hoc. l. si nõ fuerit. §. plerũq;. ff. ꝓ so. vñ ꝯhiť solo ꝯsensu: vñ si me⁹ socius aliquẽ admiserit quẽ meũ sociũ esse voluerit ei solũ socius est: nõ mihi. ff. ꝓ so. l. q̄ admittitur. ⁊ cõtrahiť ad tẽpus ⁊ in ꝑpetuũ. i. dũ viuẽt socij: ⁊ sb̃ ꝯditõe: vt. ff. ꝓ so. l. j. ⁊. C. e. l penul. sine fine vero ꝯhi nõ põt. l. nullaz. ff. eo.

j ¶ Qui pñt ꝯhere societatẽ. R℞. ꝙ ille ꝑsone que pñt se obligare ⁊ ꝯhere de quib⁹ multos casus habes. s. donatio. i. ꝑ totum.

2 ¶ Quõ põt ꝯhi societas. R℞. dicit tex. in. l. societatẽ. ff. ꝓ so. societatẽ coire: ⁊ re ⁊ vb̃. s2 ꝑ nunciũ, posse nos dubiũ non est.

3 ¶ Circa q̄d põt ꝯhi societas R℞. ꝙ circa oĩa bona. Itẽ circa aliquã negociationẽ. Itez circa vnã rem. ff. eo. l. societas. sed in re turpi ⁊ flagitiosa contrahi nõ potest. ff. e. l. neq; pretermittendum est.

4 ¶ Est vnus qui ponit pecuniã in manu mercatoris seu artificis: ⁊ mercator seu artifex ponit industriã suã seu exercitiũ circa talẽ pecuniam seu aliq̄s ponit pecuniã ⁊ operã: ⁊ alter operã solũ vel pecuniã solũ: vel ambo pecuniam ⁊ operas: vt inde ex tali negociatione et arte habeat lucrũ vtrum liceat. R℞. ꝙ sic ꝫm Ang. de peru. tractatu de societate. ⁊ hoc tã de iure ciuili q̄ canonico quia opa alicui⁹ sepe valet ꝓ pecunia. l. i. C. ꝓ so. insti. eo. §. 2. no. glo. in. c. plerũq;. 14. q. 3. Et hoc dũmodo duo ꝯcurrãt. Primũ ꝙ ars ⁊ negociatio sit licita. c. ꝑ vestras. de dona. inť vi. ⁊ vxo. Secundũ ꝙ eq̄tas serueť in omnib⁹: q2 ꝫ Bo. dãna ⁊ lucra debent esse cõmunia in oĩbus: vt in. d. glo. c. plerũq;. ⁊. d. l. i. C. eo. ⁊ ꝫm industriam periculũ ⁊ huiusmodi: ita vt qui plus posuit pecunie vel opere: plus habeat de lucro. d. l. si nõ fuerint. in ꝑn. ⁊ ad arbitrium boni viri quod in hac actiõe sequendũ est. l. i' proposita. ff. ꝓ so. al's cum ista eq̄tas nõ seruatur nõ poterit esse iusta nec licita: quia cũ societas sit fraternitas. l. vex. in ꝑn. ff. ꝓ soc. patet ꝙ erit iniq̄ ⁊ leonina. d. l. si nõ fuerint. in fi. quod bene no. pro tota ista materia. Et rõ q̄re licite accipiť de lucro in societate ⁊ nõ in mutuo est: q2 in mutuo trãsferť dñium pecunie in accipientẽ. In societate vero nõ q2 dicit tex. in. l. si tibi aree mee. ff. de ꝑscri. vb. nemo societatẽ ꝯhẽdo rei domin⁹ esse desinit.

5 ¶ Sz nũquid rõne pacti erit licitũ ꝙ quis habeat caput fractũ ⁊ ali⁹ sanũ. s. ꝙ q̄s habeat de lucro ⁊ nihil de dãno: vel magis de lucro q̄ importet id quod ponit in societate et minus de dãno ⁊ huiusmodi. R℞. quidaz dixerunt ꝙ sic: saltẽ de iure ciuili: quia ꝯtract⁹ ex ꝯuentione legẽ accipiunt. c. ꝯtractus. de regu. iu. li. 6. Sed tu tene cum Azo. ⁊ Acur. i d. l. si nõ fuerit. ⁊ do. Anto. in. c. fi. de vsu. et Ang. vbi. s. Et ꝫm theologos ⁊ veritatẽ. ꝙ nullo mõ licet: q2 vt dixi: societas est quedã

fraternitas: ⁊ tale peccatū est ɔtra eius naturam: ideo nō valet. l. cum p̄cario. ff. de p̄ca. ⁊. c. fi. de p̄ca. Et ideo in cōscientia tenet̄ restituere vel satisfacere oē qđ indebite habuit vel in quo ꝓximū grauauit ex hoc pacto.

6 ¶ Utꝝ ponēti operas tm̄ liceat facere pactū ꝙ. s. tm̄ vult certū ꝓ opera sua ⁊ de damno nihil vult sentire. R. ꝙ sic. quia ꝑm Ange. vbi. s̄. non est iste ɔtractus societatis: sed locationis operaꝝ suaꝝ. Et hoc verum nisi damnum contingeret ex dolo suo vel culpa: qꝛ sic nō liceret. l. itē querit̄. in p̄n. ⁊. l. si merces. §. quicolu mnam. ff. locati.

7 ¶ Utꝝ tradens centū ducatos in societate cum pacto ꝙ vult ipsum capitale saluū: nec de eo vult sentire aliquod damnū: sꝫ de lucro vult ꝑm discretionē socij q̄ntum sibi placuerit dare licite faciat. R. ꝙ nō. sed est vsurarius. c. ɔsuluit. ⁊. c. fi. de vsu. Et ꝓpterea ꝑm Bal. i. l. i. q. 9. ff. ꝓ so. talis quicquid accipit de lucro extenuat sortē: quia tenet̄ cōpensare: vel si vtrūqꜫ habuit tenet̄ restituere lucꝝ Aduerte tamē ꝙ si q̄s nollet ꝑiculo capitalis se exponere: ⁊ inueniret aliquē qui euꝫ vellet assecurare ꝓ aliquo sibi dato non esset vsura se liberare a periculo ꝑ talē assecurationē: lꝫ ꝓ lucro accipiat de capitali sic assecurato qđ quidē lucrū perit negociatio talis capitalis dati in societatē. Et idē dicerē q̄n soci⁹ accipiens ipsū capitale ɔueniret libere cum socio dante capitale de dando sibi tale modicū de lucro qđ verisimiliter q̄libet ali⁹ sic faceret si dās capitale remitteret totū lucrū aliud qđ deberet habere ex tali societate: eo qđ eū assecuret ꝓ p̄ncipali. imo si nihil esset lucri: solueret nihilomin⁹ assecurationē: vtpote q̄n negociatio est talis q̄litatis ꝙ assecurationē inueniret soluēdo tria vel quatuor ꝓ centenario: ⁊ tñ cōiter ꝓ lucro societatis eēt recepturus sex vel octo ⁊ aliq̄n plus: ⁊ sic ɔueniret cū socio ꝙ solū daret sibi tres vel quatuor pro lucro ⁊ eum de capitali assecuraret: ⁊ sic intelligo illud qđ tenet Jo. an. in. c. ꝑ vestras. de dona. int̄ vi. ⁊ vx. in dote data mercatori. de quo habes. s̄. dos. §. ij. Ratio quia in isto casu pecunia posita in societate hñ statꝑiculo ponentꝫ: lꝫ illud periculū redimat p̄cio qđ licet ⁊ ideo nō ē priuilegiū dotis: qꝛ licite pōt fieri in quocūqꜫ capitali sic dato dūmodo cōcurrant duo. Primū ꝙ socius accipiēs libere ꝟ vellit facere: nō solū accipiēdo tale capitale: ꝟ etiā si ñ accipet ꝓ tali mō assecuraret. Scđꝫ ꝙ tātū plus possit verisimilit̄ lucrari de tali societate vltra parteꝫ suā q̄ntum est illud qđ solueret ꝓ tali assecuratione cuicunqꜫ cōiter Tuti⁹ tñ eēt si ɔueniret cū socio de soluēdo sibi tantū ꝓ assecuratōe capital' q̄tū q̄libet alius accipet si vellet assecurare: ⁊ in diuidēdo lucro pri⁹ solueret ɔuentū ꝓ assecuratiōe ⁊ qđ supesset de lucro sibi ɔtingēte illud retineret. Nec ob. c. nauigāti. de vsu. qꝛ ibi alit̄ non mutuaret nisi periculū ⁊ lucrū pro periculo reciperet.

¶ Utrū vidua seu quilibet ali⁹ q̄ dat mercatori in societate centū cū pacto ꝙ ipsū capitale sit saluū cū intētōe tñ retinēdi in se ꝑiculuꝫ ipsi⁹ capitalis: ꝟ solū facit tale pactū ne decipiat̄ a mercatore: nō vt capitale ꝑeat ipsi mercatori si sine sua culpa periret licite sine vsura hoc faciat. R. ꝙ lꝫ vsura in hoc cōtractu nō sit: sꝫ vera societas: tñ peccat mortaliter ꝓpter mendaciū ꝑniciosū qđ dicit in sui infamiā. 22. q. 2. c. i. Et ideo tenet̄ notā facere intētionē suā ne forte etiā morte p̄uēta hēdes vellēt in suo robore ɔtū ꝑmanere: nō tñ tenet̄ restituere lucrū qđ habuit ꝑm san. Ber. in suis cōtractib⁹: ⁊ bene qꝛ ꝑ. l. i. ⁊ totū ti. C. plus valere qđ agit̄. iste ɔtract⁹ est vera societas in re: ⁊ iō nō restituet: lꝫ alij dicāt contrariuꝫ qui posset saluari: quando ex hoc aliquod damnū passus est mercator ꝓpter timorem ꝑiculi: vel q̄n ex notificatōe sue volūtatꝭ nō cessat scandalū qđ ꝓximo dedit: qꝛ tūc credo teneretur restituere eo ꝙ fama rebus est preponēda. 6. q. i. deteriores. 8

9 ¶ Utrū ponēs centū apud mercatoreꝫ: ita ꝙ medietas vl' tertia pars aut q̄rta: vel aliq̄ alia pars ipsoꝝ centū fiet ꝑiculo mercatoris sit vsurari⁹. R. ꝙ i hoc fuit diuersa opi. doc. quibusdā dicētib⁹ ꝙ sic: vt sanct⁹ Bernardin⁹ ⁊ multi alij: quibusdā ꝙ nō: qꝛ licite ꝟ pōt fieri: vt glo. in. c. plerūqꜫ. 14. q. 3. ⁊ multi alij que quidā diuersitas euenit ex diuersa opi. dubietatis sequentis.

10 ¶ Utrū damnū debeat esse cōmune si capitale ꝑdat̄ an solū illi⁹ q eū posuit q̄busdā dicētibus ꝙ debet eē cōe: vt Jaco. de are. ꝑ. l. si id qđ. §. item celsus. ⁊. l. cum duobus. §. quidā sagariā. ff. pro so. quibusdā dicentibus ꝙ q̄tenus est cōe lucruꝫ ipsius capitalis: eatenus

⁊ damnũ p. l. si nõ fuerint. §. i. ff. ꝓ so. ⁊. p. l. manifestissimi iuris est. §. sed cuꝫ in secundã a ꝯtrario sensu. C. de fur. Quibusdã alijs di centib⁹ ꝙ solũ debet perire danti: vt glo. i. d §. i. Rõ quia sic de capitali nihil lucrat̃ soci⁹ sed tñ debet redire ad eũ q̃ dedit si īueniẽt sal uum in fine societatis: ita nihil dꝫ habere de dãno ipsi⁹. Sꝫ tu dic ꝯcordãdo opi. ꝙ si nul lũ sit pactũ vel alia ꝯsuetudo: tũc dic vel ẽm Pe. vt refert Cy. in. l. i. C. ꝓ socio. ꝙ pericu lum capitalis si pereat rõne societatis añ ope ras exhibitas fit cõe: si post aliq̃s exhibitas: etiã aliquid sentiat de dãno: ȝ si post oẽs ope ras exhibitas ꝑdat̃ soli ponẽti illud: ⁊ sufficit alteri ꝑditio suaꝝ operaꝝ: que equissima est ꝓsertim in ꝯscientia. vel ẽm Bal. in. l. i. C. ꝓ so. siue añ opas siue post: ꝙ perdat̃ soli po nenti qđ forte verius est đ iure: q̄ꝛ sic nõ erat habitur⁹ de lucro ipsi⁹ capitalis: ȝ solũ de lu cro qđ debebat̃ sue industrie: ita nullũ debet pati dãnuꝫ de ipso: ⁊ sic tenẽdo istã opi. Pe. vel Bal. nõ licet facere pactũ ꝙ ꝑiculũ capi talis sit alteri⁹ q̃ꝫ illi⁹ q̃ posuit. Rõ q̄ꝛ in fine societatis si nihil eẽt nisi capitale: totũ reha bebit: ⁊ idõ cũ socius nõ habeat de lucro ipsi⁹ capitalis nõ debet habere de dãno. Si ṽo pa ctũ fieret ꝙ ꝑiculuꝫ capitalis sit cõe: qđ licet vt vult glo. ꝑdicta: vel sic haberet ꝯsuetudo tũc scias ꝙ eaten⁹ capitale ipsũ esset diuidẽ dum in fine societatis si nihil īueniet̃ đ lucro q̃tenus erat pactũ vel ꝯsuetudo de periculo. Et ideo quia san. Ber. ꝑdict⁹ ⁊ multi alij tenuerũt ꝙ in fine societatis etiã si nihil de lucro sit capitale integrũ debet redire ad dã tem: ꝓpterea tenẽt nõ licere facere pactũ de aliq̃ parte ipsi⁹ capitalis periculi: ⁊ sic tene: sꝫ si ipsũ capitale erit diuidendũ in fine societa tis si nihil inueniret̃ de lucro ẽm ꝙ pacti sũt vel est ꝯsuetudo de periculo: sic est vera opi. d. glo. quã sequit̃ Ang. vbi. s̃. s. ꝙ licet tale pactũ al's nõ. Et si pactũ nullũ esset factũ de dãno sed solũ de lucro: intelligit̃ de dãno sic de lucro ꝙ si ipse dans nõ intẽdebat aliquid sentire de dãno capitalis: et in fine simplicit̃ ipsũ habere sic eẽt vsurari⁹ mẽtalis: ⁊ eo mõ teneret̃ restituere sicut vsurari⁹ mẽtal's: de q̃ s̃. restitutio. i. in ṽbo vsurarius.

11 ¶ Utrũ liceat facere pactũ ꝙ vnus habeat duas partes lucri ⁊ vnã dãni: vel duas dã ni ⁊ vnã lucri ⁊ hmõi. R̃. ꝙ in cõscientia oẽ pactũ quod nõ facit deterioꝛẽ partẽ alterius arbitrio boni viri: ita ꝙ qui plus posuit plus habeat licitũ erit: quod ⁊ sequitur Ang. vbi s̃. al's non.

12 ¶ Utꝝ ponẽs operã in societatẽ. s. nauigan do equitando ⁊ huiusmodi: teneat̃ sumpti bus suis ponere. R̃. ẽm Bal. ⁊ Jaco. de are. ⁊ Cy. in. l. i. C. ꝓ so. ꝙ nõ qñ proficiscit̃ cã so cietatis: quia lucrũ intelligit̃ deductis expen sis. l. illud. C. de codicil. l. mutius. ff. ꝓ so. qđ limitat Bal. vbi. s̃. verũ. exceptis expensis: quas domi fecisset: quia illi nõ debent fieri de corpoꝛe societatis: ar. l. ȝ si ex lege. §. ꝙ aũt. ff. de peti. here. Ang. ṽo vbi. s̃. dicit hoc verũ nisi ꝯsuetudo aliter haberet: que si esset debe ret seruari: nisi ꝯtineret iniquitatẽ apertam quia videt̃ actũ qđ est ꝯsuetũ. l. ꝙ. si nolit. § quia assidua. ff. de edi. edic.

13 ¶ Quõ tenẽt socij ex disparib⁹ partib⁹ qui fundũ vel apothecã ꝯduxerũt. R̃. ẽm Bal. in. l. i. C. ꝓ so. ⁊ Ange. vbi. s̃. ꝙ locanti tenẽ tur ꝓ equalib⁹ partib⁹. Inter se ṽo tenẽt ꝓ rata societatꝭ: vnde etiã suppellectilia ⁊ vasa debẽt diuidi ẽm partes q̃b⁹ diuidet̃ societas.

14 ¶ Utrũ ille qui semel posuit capitale in soci etate ⁊ ꝑditũ est añ finitũ tẽp⁹ societatꝭ tene atur iterũ aliud ponere. R̃. ẽm glo. in. d. l. si nõ fuerit. §. i. ⁊ in. l. i. C. ꝓ so. ⁊ Ange. vbi. s̃. ꝙ nõ. siue periculũ cõe fuerit siue nõ.

15 ¶ Utrũ damnũ ꝑsone illi⁹ que ponit opas in societatẽ debeat cõicari adinuicẽ: puta cuꝫ socius resisteret volẽtib⁹ sibi auferre pecuniã vulneratus est ⁊ fecit multas expẽsas ad curã dum se ⁊ hmõi. R̃. ꝙ sic: qñ euenit ꝓpter so cietatẽ vt exp̄sse vult. l. cũ duob⁹. §. quidã sa gariã negociationẽ. dicit tex. coierũt alter ex his ad cõparãdas merces ꝓfect⁹ in latrones incidit: suãq̃ pecuniã ꝑdidit: serui ei⁹ vulne rati sunt: resq̃ ꝓprias ꝑdidit: dicit Julian⁹ dãnum esse cõe. Ideoq̃ actione ꝓ socio dã ni partẽ dimidiã agnoscere debere: tam pecu nie q̃ rex ceteraꝝ: quas secũ nõ tulisset soci⁹: nisi ad merces cõmune noĩe cõparandas ꝓfi cisceret̃: ȝ ⁊ si quid in medicos impensũ est: ꝓ parte sociũ agnoscẽ debere rectissime. Ju lianus ꝓbat hoc ibi. ff. ꝓ so. Nec ob. l. socium §. soci⁹. ff. ꝓ so. quia illud intelligit̃ qñ culpa socij id ꝯtingit ẽm glo. ibidẽ: q̄ꝛ tũc nõ tenet̃ Aduerte ẽm Bal. in. l. i. C. ꝓ socio. ꝙ dãnũ oẽ extrinsecũ qđ rõne societatis euenit debet

esse cõe: puta debita ⁊ ꝑdicto: ſ; dãnũ intrin‍ſecũ.ſ.ipliꝰ capitalis: nõ niſi vt dixi.§.io.

16 ¶ De q̃ culpa tenet̃ sociꝰ alt̃i ſocio. ℞. ꝙ ſi ꝯctꝰ ẽ ſolũ ſocietatꝭ: tenet̃ de dolo: lata ⁊ leui culpa nõ leuiſſima: q2 ſufficit talẽ diligentiã adhibeat in rebꝰ coibꝰ ſic in ꝓp2ijs: vt.l.cuȝ duobus.ff.ꝓ ſocio. Unñ q̃uis aliq̃s exp̃ſſe ꝑiculũ in ſe ſucepiſſet: nõ tñ intelliget̃ de illo qd̃ euenit culpa ꝯſocij.l.ꝑ.C.de nauti.feno. Qñ v̓o cũ ſocietate ẽ ꝯtractꝰ locationis vel aliꝰ cõtractꝰ quõ teneat̃ ⁊ ex q̃ culpa. habes ŝ.Comodatũ.§.ij.⁊ Locatio.§.23.

7 ¶ Quõ dȝ diuidi ſocietas: ſi nihil int̃ ipſos ẽ cõuẽtũ exp̃ſſe vel tacite: puta: q2 nulla ẽ cõſuetudo.de hoc. ℞.ſm Bal.in.l.i.C.pro ſocio.q.2.⁊ Ang.vbi.ŝ. ꝙ ſi alter poſuit cẽtũ ⁊ alter opas. ⁊ de lucro hñt ducẽta extrahet ꝓmo q̃ poſuit cẽtũ ſua cẽtũ: ⁊ ſic de quocũq; alio q̃ aliq̃d poſuit: q̃ extracta reliq̃ ducẽta q̃ ſũt de lucro diuidẽt inter ſe oẽs: ita tñ ꝙ qui plꝰ poſuit in ſocietate: puta opas ⁊ pecuniã: vel duas ptes pecunie reſpectu illiꝰ qui ſoluȝ vnã ptẽ poſuit: nõ reſpectu eiꝰ q̃ opas poſuit q2 opera valet tm̃ ſic ⁊ pecunia q̃ ponit̃ habebit plꝰ de lucro: vt.d.l.ſi nõ fuerint. in ꝓn.⁊ l.q̃d eni.ff.ꝓ ſocio. ⁊ hoc arbitrio boni viri Et id qd̃ q̃dã dixerũt: ꝙ ſic q̃ poſuit centũ.ꝓ ꝓmo extrahit centũ: ſic ⁊ ille q̃ poſuit operas debet extrahere alia centũ ꝓ opera ſua: non valet: nec de iure diuo: ciuili: vel canonico: q2 opa hois nihil ẽ aliud q̃ officiũ diurnũ: vt.l.i.ff.de op.liber.imo opa hois dr̃ fructꝰ eiꝰ eẽ: vt.l.3.⁊ ſe.ff.de op.ſuo. Et ideo ille q̃ poſuit operas tm̃: nõ dicit̃ poſuiſſe aliq̃d cõſiſtẽs in ſorte vel capitali: ſed ſolũ fructum ſue pſone: q̃ fructꝰ aut vſuſfructꝰ ſue pſone corñdẽt fructui aut comoditati illoꝝ centũ ꝓ quo hñ facit.d.l.cũ duobꝰ.§.ſi in coeunda Preciũ inq̃t ẽ velamẽtũ artis. Et ſic intellige illud qd̃ ſepe opera alicuiꝰ ꝓ pecunia valet vt inſti.ꝓ ſocio.§.2.i.ꝓ comoditate ⁊ vſufructu ſeu interuſorio dic̃ pecunie Et id̃ ſi alter ſolũ poſuit opas: ⁊ alter cẽtũ ſolũ: ⁊ lucꝝ ſũt ducenta: ille q̃ poſuit opas habebit cẽtũ ſolũ: ⁊ ille q̃ poſuit centũ habebit illa centuȝ ⁊ poſtea alia centũ de lucro.

8 ¶ Quãtũ durat ſocietas. ℞.tex.in.d.l.ſocietatẽ.diſſociamur: renũciatiõe: morte: capitis diminutiõe: intellige, put eſt mors ciuilis ſ; glo.ibidẽ: ⁊ egeſtate.dicit glo.ſ.incidẽte vt ſi q̃s ex ſocijs bonis ceſſerit: vt inſti.ee.§.item.vel fuerũt publicate: vt in.l.actiõe.§.publicatiõe.ff.ꝓ ſocio. Adde ꝙ diſſoluit̃ ſcd̃m ꝙ cõuenerũt in tẽpore duratiõis illo finito. Itẽ ex cõſuetudine ſi nihil actũ eſt de tẽpore.d.§.qui aſſidua.

¶ De ſocietate inter frẽs ⁊ alios quõ tacite cõtrahit̃. habes.ŝ.peculiũ.§.26.cũ ſequen. 19

8 Societas ſcd̃o. circa aĩalia que dicit̃ ſocidum aĩaliũ cõtrahit̃ ſex modis.

¶ Primo mõ qñ aĩalia exp̃ſſe tradunt̃ gr̃a ſocietatis cõtrahẽde: vt dic̃ gl.in.l.ſi paſcenda pecora.C.de pac. Uel qñ licȝ exp̃ſſe nõ dicat̃ ꝙ gr̃a ſocietatis tradũt̃: tñ tacite dant̃ gr̃a ſocietatis.ſ.qñ dãt̃ vt ſint coĩa: ⁊ ſic contrahit̃ ſocietas: vt.l.ſi tibi arce mee.ff.de ꝑ ſcrip.v̓.Et facit qd̃ no. Bal.in.d.l.ſi paſcẽda. Et q2 hoc mõ aliqñ cõtrahit̃ aĩalibꝰ groſſioris generis: aliqñ in minutis. Ideo ꝓmo ꝓponã quot modis aĩalia groſſa dãt̃ gr̃a ſocietatis exp̃ſſe vel tacite. Et aduerte ꝙ animalia groſſa dicũt̃: quoꝝ fructꝰ regulariter nõ aſcẽdit ad valorẽ mr̃is in ãno: vt ſũt boues: equi: muli: ⁊ hmõi. Iſta aliqñ dãt̃ extimata: aliqñ inextimata: aliqñ cũ terra: aliquãdo ſine coĩone terre: qd̃ fieri põt: vt i.d.l.cũ duobus.§.in coeunda. j

¶ Qñ dãt̃ extimata ⁊ ſine terra: tũc ꝑiculũ caſus fortuiti ẽ cõe inter ſocios: vt dr̃ i.d.l.cũ duobꝰ.§.dãda. nec mirũ q2 extimatio ĩ hoc caſu facit ẽptionẽ.l.extimate.ff.ſo.ma. Et ſic ꝓ pte dñium remanet apud tradẽtẽ: ⁊ tacite ꝓ alia parte rõe coĩonis in illũ cui cõmunicãt̃: ⁊ ſine traditiõe trãffert̃.l.i.§.in ſocietate.ff.ꝓ ſocio.⁊ perinde eſt ac ſi ille q̃ dat mutuaſſet preciũ medietatis ſocio: ⁊ ipſe poſuiſſet aliã medietatẽ ⁊ coiter ab ipſis duobꝰ eẽnt empta: ⁊ ſic in ſocietatẽ poſita. Et ideo quilibet de periculo tenet̃ ꝓ dimidio niſi culpa vel dolo alteriꝰ eueniret. Nam tũc ſociꝰ culpabilis eſſet.d.§.dãna. Bal.tamẽ in.l.i.C.ꝓ ſocio.diſtinguit ꝙ.ſ. Aut pereũt caſu fortuito: ⁊ ſic erit cõe. Aut ꝑemptio venit ex natura rei: ⁊ tunc dicit periculũ ſolũ eſſe dantis: q2 ſic etiã penes eũ fuiſſent moritura nec eſt verũ ſcd̃m eũ ꝙ iſta extimatio faciat venditionẽ: vt dicto.§.damna.⁊.l.3.ff.locati.⁊.l.cũ manuſata.ff.de cõtrahẽ.empt. vbi dicit̃ nemo põt eam rem vendidiſſe de 2

cuius dñio id agit̃: ne ad emptorẽ trãseat: ꝫ
hoc aut locatio aut aliud gen⁹ cõtract⁹. hec
ibi. Sed saluo meliori iudicio hoc nõ teneo:
cũ melioramẽta etiã naturalia in hoc casu cõ
municẽt̃: vt. d. l. si nõ fuerint. sic cõuenit: vt
pericula silr̃ etiã nãlia diuidãt̃ siue coĩcẽtur.
Nec vꝫ qđ adducit ꝙ extimatio nõ facit vẽ
ditionẽ in isto casu: imo facit: vt pꝫ per. d. l.
ꝫ. ff. locati. Et ideo tene ꝙ periculũ etiã nãle
erit cõe: vt tenẽt multi doc. maxime. Ange.
vbi. ŝ. Quod tñ limito verꝫ: nisi expsse aliud
sit cõuentũ: ⁊ sic intelligit̃ ille. §. nemo. in. d.
l. cũ manufacta. vel nisi de ꝯsuetudine aliud
sit: q2 intelligit̃ actum qđ est cõsuetũ. l. qđ si
nolit. §. qui assidua. ff. de edi. edic. Et ideo si
pactũ sit ꝙ periculũ capitalis nõ sit cõe non
erit licit⁹ iste ꝯtract⁹ in foro aĩe: nisi recipiẽs
vel ali⁹ q̇ in vno alleuiat̃ in alio equiualenti
grauaret̃. l. scđm nãm. ff. de reg. iur. Pactuꝫ
ꝟo circa fructus vel circa tẽp⁹ oportet conti-
neat eq̃litatẽ arbitrio boni viri. Unde nõ vi-
det̃ iustũ ꝙ fruct⁹ in hoc casu debeãt per me-
dium partiri: si alter ipsoꝝ ponit opas: quia
ipsas opas plusq̃ ali⁹ soci⁹ ponit: cũ tãtũdẽ
in societatẽ posuerit. Et ꝓpterea debet atten
di si ope possũt fieri p minores ⁊ pupillos et
h⁹mõi quoꝝ ope nõ sũt in magna extimatio-
ne: licꝫ aliq̃ sint: vt. l. fi. ff. de liber. cau. vel si
recõpẽsant̃ per lacticinia ⁊ hmõi. ⁊ de palea:
seu feno qđ dat ad comedẽdũ: ⁊ sic attẽdere
ꝙ quilibet ipsoꝝ equaliter tãtũ posuit in so-
cietatẽ: ⁊ vltra videre q̇d vltra ponit alius:
puta rustic⁹: q2 opas: ⁊ sic nisi recõpensaret̃
in alio dꝫ habere pl⁹ de fructib⁹: aliter esset
vsura: cũ ex mutuo interp̃tato pl⁹ grauaret̃
c. cõsuluit. c. in ciuitate. de vsu.

5 ¶ Qñ autẽ dant̃ inextimata ⁊ sine terra: ⁊
tũc si nullũ pactũ fit. de capitali aut de fructi
b⁹ vel tẽpore sũt quedã extrauagãtia ⁊ iura po-
sita inter extraordinaria capitalia feudorũ.
in fi. decime collationis sic decentia. Ille qui
accipit iumentũ vl̃ vaccã debet tenere per. 5.
ãnos. ⁊ oẽs poledri vel vituli debẽt esse cõ-
munes: ⁊ quicq̇d poledri quesierũt tp̃e tritu
ratiõis. Iumẽtũ ꝟo vl̃ vacca data debet eẽ
illi⁹ q̇ eũ vel eã posuit in fine societatis: nisi
ille q̇ accepit ad societatẽ tertiã partẽ precij
dederit socio ponẽti: q2 si dedit tertiã partẽ:
tũc in fine ipsũ iumẽtũ vel vacca erit cõe. Tu
tñ attendẽs in ꝯscia ad arbitriũ boni viri: vt
equalitas seruet̃: ita ꝙ qui pl⁹ ponit pl⁹ ha-
beat: vt. ŝ dictũ ẽ. Si ꝟo pactũ sit factũ: cũ
plurib⁹ modis cõtract⁹ cõcipi possint: cũ plu
ra sint negocia q̃ vocabula. l. nã. ff. de p̃scri.
ꝟb. Attendẽdũ est ꝙ cõtineat equalitatẽ ar
bitrio boni viri per regulã. in. d. l. si nõ fue-
rint. ⁊. l. ꝓposita. ff. p socio. Aduerte tamẽ
ꝙ qñ animal dat̃ inextimatũ nõ põt pactũ
fieri licite: ꝙ periculũ sit alteri⁹ q̃ eius q̇ ipsũ
dedit. Hoc etiã tenet Bal. in. d. l. si pascẽda.
Nam cuꝫ dictũ animal posituꝫ in societate
in fine debeat eẽ ponẽtis: si pactũ fieret ꝙ pe-
riculuꝫ ad ipsum ponentem nõ spectaret eẽt
iniquum: ⁊ si ipse perdit aĩal ⁊ socius perdit
operas nec obstat qđ. ŝ. dixi de capitali pecu
nie: q2 non valet similitudo. Ratio: q2 pecu-
nia simul ipso vsu cõsũmit̃: ⁊ sic in ipsa socie-
tate totaliter exercet̃. Sꝫ sec⁹ est in aĩalib⁹ q̃
nõ sic cõsũmũt̃: sed qñq3 meliorãt̃. Uñ sicut
melioramẽtũ pertinet ad dãtẽ: sic et piculũ
ptinere dꝫ. d. l. scđm nãm. Si tñ dans in ali
quo pl⁹ grauaret̃: puta: q2 recipiẽs nollet te-
neri in fine de dãno ipsi⁹ aĩalis qđ euenit cul
pa sua: ꝫ solũ in parte cũ teneat̃ in totũ. l. cũ
duob⁹. §. incoeũda. ⁊. §. dãna. ff. ꝓ socio. sic
posset in alio alleuiari q̃ ad periculũ ipsius
aĩalis p regulã. in. d. l. scđm nãm. Et ex pre-
dictis pꝫ ꝙ ille qui dat aĩalia inextimata cũ
pacto: ꝙ de p̃mis fructib⁹ capitale suũ detra
hat: illicite facit: ⁊ tenet̃ restituere quicq̇d ac
cepit in grauamẽ alteri⁹ socij. Nã sociũ in ꝫ
grauat ꝙ operas ⁊ expẽsas quas fecit si sta-
tim extracto valore capitalis periret ipsũ ca
pitale amitteret: ⁊ sic ipse eẽt in tuto ⁊ alter
socius in periculo. Sed pone ꝙ nõ perit: sed
cum tempore multũ lucratus est: alter soci⁹
ad quã restitutionẽ tenebit̃ predictus. R.
ꝙ ad tãtũ quãtũ arbitrio boni viri extima-
bit̃ periculũ perditionis operarũ ⁊ expẽsaꝝ
quas perdere poterat.

¶ Qñ ꝟo dant̃ aĩalia grossioris generis cũ
terra: vtputa coĩco socio vnũ par boũ cũ cer
ta quãtitate terre quã arare debeat. Et tũc
si inextimata tradidit periculũ totũ ad me p
tinebit. Si ꝟo extimata periculũ erit cõe. d.
§. dãna. nisi dolo vel culpa alteri⁹ ꝓcesserit
vt ibi dicit̃. Silr̃ fruct⁹ terre erit cõis qñ exti
mata sũt tradita. Rõ: q2 vn⁹ ponit partem
boũ ⁊ terrã: alter partẽ boũ quã videt̃ emis
se rõne extimatiõis ⁊ opas ⁊ equitas vult vt

eq̄liter partiaꝛ fruct⁹: non aūt erūt cōes fru
ctus qñ p̄dicta aīalia danꝛ inextimata. Rō:
q2 alter solū ponit opas ⁊ alter aīalia ⁊ terrā
Qd̄ verū intelligo: nisi forte industria socij
tātū extimareꝛ aut pl⁹ Et id̄ arbitrio boni vi
ri iudicādū erit vt eq̄litas fueꝛ. d. l. ꝓposita.
¶ De animalib⁹ minutis vt ouib⁹: porcis:
capris ⁊ h⁹mōi. Aduerte ꝙ inueniꝛ in extra
uagātib⁹ positis in fine decime collatiōis seu
doꝛū: ꝙ talia aīalia debēt dari ad tres ānos
⁊ in vno quoqꝫ āno debet dare ꝓ capra duo-
decim formaticos optimos ⁊ pro pecude sex:
nec tātū grossos quātū facerēt. 20. pecudes:
nec tātū paruos quantū facit vna mūctura
vni⁹ pecudis: ß mediocres arbitrio boni viri
In fine ꝟo capra vel ouis data ante oīa erit
ipsi⁹ tradētis nisi ille qui accepit soluisset ter
tiā partē precij ipsi⁹: q2 sic erit cois Capreti
ꝟo ⁊ agni: ⁊ lana erūt coēs. In porcis ꝟo oī
āno sunt ꝑtiendi porcelli nisi ille qui accepit
voluerit tenere eos vsqꝫ ad tres ānos: ⁊ i fi-
ne triū annoꝝ oīa ꝑtiri debēt per mediū: ⁊
etiā porcelli nati de porcellis. Si tñ cōsuetu
do vel pactuꝫ aliud esset: vel extimata data
essent: dic scđm ꝙ dictū ē de animalib⁹ gros
siorib⁹: vt oīno serueꝛ equalitas ⁊ iustitia
nulla fiat alteri ab altero.
5 ¶ Secūdo mō cōtrahiꝛ societas sic: Danꝛ
animalia: ß nō coicanꝛ: nec eoꝝ dñium trās
ferꝛ: sed solū custodie alterius cōmittūꝛ ali-
quo dato vel recepto precio: ⁊ tūc ꝓprie cō-
tract⁹ locationis ē et cōditionis. l. 2. ff. loca-
ti. Si aūt nō interuenit preciū: sed tradens
dicta aīalia recipit aliquid: vtputa ꝓ bobus
vt arent vel pro pecudibus vt stercorizent
⁊ huiusmodi. Aut recipit ille cui traduntꝛ ꝓ
mercede custodie aliq̄d: vel opera aīaliū vt
stercorizatio ꝓ mercede cōpenseꝛ: q̄ oēs tres
modi cōsiderari possūt vt in filii in seruo dic
tex. in. l. i. §. si quis seruū. ff. depositi: sic erit
cōtract⁹ innoīat⁹ ⁊ regulabiꝛ scđm ꝯtractū
locatiōis cui magis assimilaꝛ: vt in. d. §. ser-
uum. ⁊. l. nālis. in ꝓn. ff. de p̄scrip. ꝟ. cui⁹ nā
est vt fruct⁹ ⁊ ꝑiculum pertineat ad dñm rei
locate. l. item si precio. §. i. ⁊. 2. ff. locati. ⁊ de
eo habes. s. Locatio.
7 ¶ Tertio modo danꝛ aīalia ⁊ in totū trans
ferunꝛ in accipientē cū pacto ꝙ teneat ea ad
meliorandū: ⁊ sic meliorata cōmuniceꝛ: ⁊ sic
diciꝛ cōtractus innoīatus: vt dicit tex. in. l.
si tibi aree mee. ꝟ. sed si puerū. ff. de p̄script.
ꝟ. Unde preciū dictoꝝ aīaliū si vendanꝛ de
bet esse cōe: vt. d. l. si tibi aree mee. ⁊ similiꝛ
fructus: ibidē per. l. si pascēda. C. de pac. ⁊ si
militer periculū debet eē cōe: sicut ⁊ vtilitas
l. muti⁹. ff. pro socio. Aduerte tñ ꝙ hic con
tract⁹ magis assimilatur cōtractui societatꝭ
q̄ locatiōis. Ideo possūt circa hoc intelligi q̄
dixi. s. in p̄mo casu: qñ daꝛ inextimata vl' ex
timata. Si ꝟo melioramētū non seq̄ꝛ credo
ꝙ itegra ad dñm tradētē sint restituēda q̄si
causa data ⁊ cā nō secuta. ff. de condi. causa
data ⁊ causa nō secuta per totū.
¶ Quarto modo danꝛ aīalia vt cooperiā- 8
tur vel vt cooperiant: puta thaur⁹ vel vacca
⁊ huiusmodi. ⁊ est cōtractus innoīatus: ⁊ id̄
ad arbitriū boni viri reduceꝛ: ne cuꝫ aliena
iactura quis lucreꝛ. l. nam hoc natura. ff. de
condi. indebi.
¶ Quinto mō dāꝛ aīalia aliqñ extimata ta 9
liꝛ ꝙ comodū ⁊ icomodū sit recipient̄: ⁊ sic
resultat ꝯtract⁹ emptōis ⁊ vēditōis. ar. l. exti
mate. ff. so. ma. Id̄ si aliq̄d accipet vltra pre
ciū rōe tēporis eēt vsura. c. ꝯsuluit. ⁊. c. in ci-
uitate. de vsu. nisi ēptor aīaliū pceptis fructi
bus morā traheret in soluēdo p̄ciū: q2 tūc ꝓ
interesse posset petere ꝑtē fructuū. l. curabit
C. de ac. emp. ⁊ ven. ⁊ tenet glo. ⁊ coiter doc.
in. c. cōquestus. de vsu.
¶ Sexto mō sūt data aīalia nec apparet an 10
cā societatis: vl' quod mortuis p̄ncipalib⁹: ⁊
tūc scđm ꝙ ꝯsuetū ē talia dari sic extimabiꝛ
d. §. q̄ assidua. vl' si de ꝯsuetudine nō apparet
p̄sumeꝛ ꝯtract⁹ inoīat⁹. l. 2. ff. de prescript.
ꝟ. ⁊ sic censebiꝛ ꝯtract⁹ societatis ⁊ p oīa fiet
de fructib⁹ ⁊ reliq̄s sicut ius societatis exigit
vel saltē fiet receptori aīaliū debita cōpensa
tio scđm exigentiā sūptuū ⁊ laboris sui: ⁊ h
actione mādati ex quo per impositionē dñi
pascenda suscepit. l. i. ff. mandati. vel saltem
actiōe in factū siue prescri. ꝟ. d. l. 2. Ex p̄di-
ctis igitur patꝫ quod societas sit licita vel illi-
cita: ⁊ q̄d dicēdū de multis casib⁹ cū infinitꝭ
mōis possint cōcipi: vt in. d. l. nā. ff. de p̄scri.
ꝟ. Et ꝓpterea attēde ꝙ i ꝯctu societatꝭ aliqñ
inueniꝛ rō mutui interp̄tati: puta qñ danꝛ
extimata aīalia vel exigiꝛ ꝙ sint ad pericu-
lū accipiētis ꝯ nām societatis: ⁊ tunc si gra-
uaꝛ in aliquo accipiens ꝓpter hoc erit vsu-
ra. Similiter aliqñ cū societate ꝯcurrit ꝯct⁹

locationis ꝛ ꝓpterea equitas attendaᷓ: ꝛ qđ cõuenit nature talis cõtract⁹: vt sic scias di/scernere quãdo ẽ iniusticia vel iniqtas.

s **Odomia** est turpitudo in masculum facta 32.q.7.vsus. ꝛ ẽ graui⁹ pctm̃ adulterio: vt in.d.c. vsus. ꝛ graui⁹ ꝙ cũ matre: ibidẽ.c. adulterij. Unde cleric⁹ debet deponi ꝛ in monasterio detrudi ad agẽdã penitẽtiã Laic⁹ excõicari ꝛ penit⁹ reddi alien⁹ a coione fideliũ.c.clerici. de exces.pla. ƀm leges dꝫ igne cremari: i auctẽ. vt nõ luxꝫ nãm. vnde ibi dĩ ꝙ ꝓpᷓ impios act⁹ sodomitaꝝ fames ꝛ terremot⁹ ꝛ pestilẽtie fiũt: ꝛ ciuitates cũ hominib⁹ pariter pereunt.

s **Ollicitudo** vtrũ sit peccatũ. ℞. ꝙ si loqmur de sollicitudine tẽporaliũ sic triplex ẽ. Una ẽ anxietatꝫ ꝛ auaricie ꝛ hec est peccatũ semp. Mortale ƀo pctm̃ ẽ ex fine: puta: qꝛ cõstituiᷓ finis in ipsis querẽdis parati oĩa facere ꝓpter ipsa habenda. Unde Augu. in li. de operib⁹ monachoꝛũ: cũ dicit dñs: Nolite solliciti eẽ. ꝛc̃. ƀ dicit vt nõ ista intueamur: ꝛ ꝓpter ista faciam⁹ qcqd in euãgelij p̃dicatione fieri iubeᷓ. Alio mõ est mortale peccatũ ex mõ: qñ tãtũ in h⁹mõi anxiatur ꝙ omittit necessaria ad salutẽ ꝛ suffocat mentẽ in talib⁹: ꝛ de hac loquiᷓ Greg. 49. di.c.hinc eñi. i ƀbo. Sibb⁹. Alia sollicitudo diciᷓ dubietatis ꝛ diffidẽtie: cũ homo timet ne tẽporalia sibi deficiãt: ꝛ ideo anxiaᷓ p ipsis: nõ tñ aliqd faceret cõtra dei p̃cepta vel omitteret: ꝛ ista ẽ pctm̃ veniale. Tertia necessitatis ꝛ ꝓuidentie: ꝛ hec nõ ẽ peccatũ: imo bona ꝛ laudabilis. Unde glo. Matth. 6. Non labor ꝛ ꝓuidentia dãnaᷓ: sed sollicitudo mentẽ suffocans: ꝛ de hac tertia loquiᷓ c. diuine. 87. di. Sollicitudo ƀo spiritualiũ per se ẽ bona ꝛ ad hãc christus inducit nos. Matth. 6. Primũ querite regnum dei ꝛc̃. Posset eẽ peccatũ per accidẽs qñ homo tãtũ intẽderet spũalib⁹ ꝙ omitteret ꝓuisionẽ humanã debitã: qꝛ eẽt tẽtare deum ꝯtra illud Matth. 4. Nõ tẽtabis dñm deũ tuũ.

s **Olutio** est ei⁹ qđ debeᷓ redditio. insti. qui. mo. tolli. obli. in princi. Sed large solutio ẽ ab obligatiõe liberatio quocũqꝫ modo ff. de solu. l. solutiõis. Nam qualitercũqꝫ satisfactũ sit creditori ad voluntatẽ suã p soluto habeᷓ: licꝫ solutũ nõ sit. ff. de pig. acti. l. si rem alienã. §. omnis. hoc no. Hos. ꝛ Hosti. in sum. eo. ti. §. i.

¶ Quot sũt spẽs solutõis. ℞ due. Una nãlis siue vera q̃ ẽ per redditionẽ ei⁹ qđ debeᷓ. Alia ciuilis siue imaginaria: ꝛ hec fit multis mõis. s. p nouationẽ q̃ ẽ: qñ extinguiᷓ prior obligatio: ꝛ in aliã obligationẽ ciuilẽ vꝉ naturalẽ trãsferᷓ. ff. de noua. l. i. Aut p delegationẽ q̃ est qñ aliũ reũ vice sua creditori vel cui ipse iusserit dat. ff. de accepti. l. i. Aut p oblationẽ factã tpe ꝛ loco cõgruo. C. de so. l. obsignatiõe. ff. eo. l. si solutur⁹. ꝛ l. q̃ decẽ. in p̃n. ff. de pig. l. creditor. Nõ tñ ꝓdest oblatio si nõ cõsigneᷓ. C. de vsu. l. 2. ꝛ l. acceptã. Itẽ oportet ꝙ fiat cui debeᷓ: vꝉ eo absente iudici ꝛ si iudex deficiat honestis ꝑsonis. C. de vsu. l. si creditrici. de offi. or. c. pastoralis. i fi. Itẽ ꝙ res deposita duret: qꝛ si in vsus suos ꝯuertat nõ ẽ tut⁹ offerẽs. l. debitor. ff. de vsu. ꝛ si sic deposita res amittaᷓ nihilomin⁹ debitor ẽ liberat⁹. ff. de arbi. l. arbiter. la. 2. ff. depositi. l. i. §. si pecunia i sacculo. Et ƀ ver in obligatiõe ꝙtitatis. qꝛ si obligatio eẽt i spẽ: sola oblatio sufficeret. ff. eo. l. hoiem. §. i.

¶ Utrũ solutio debiti in quãtitate existenꝫ sit faciẽda scđm pecunie valorẽ currentẽ tempore solutiõis vel scđm ꝙ valebat tpe ꝯtractus. ℞. ꝙ in quacũqꝫ dispositiõe ꝯtractuũ sit debitũ: solutio sp dꝫ fieri scđm monetã q̃ currebat tpe ꝯtract⁹ debiti: ꝛ si nõ reperiᷓ: qꝛ ẽ reprobata vꝉ diminuta i põdere: puta: qꝛ tõsa vꝉ p lõgũ vsũ effecta grossa: qꝛ argẽtũ i supficie corruit ex lõgo vsu: vꝉ alio mõ ꝑpetuo ẽ alterata: tũc dꝫ solui ipsi⁹ extimatio scđꝫ ꝙ coiᷓ teneᷓ p legistas ꝛ canonistas in. l. paul⁹. al's incipit creditorẽ. ff. de so. ꝛ in l. i mior. C. i q̃. cau. i ite. resti. nõ ẽ necessaria ꝛ p canonistas. i. c. ꝙto. de iuriu. ꝛ i. c. oli. de cẽsi. Et licꝫ Bar. in. d. l. paul⁹. limitet istud verũ: qñ talis diminutio ꝯtingit in moneta grossa ꝛ nõ i minuta: tñ. d. Anto. i. d. c. ꝙto ꝛ seqᷓ Pa. ibidẽ tenet ita hẽre locũ i moneta pua sic in magna: qñ deterioratio directe cõtingit ipsã pecuniã: puta: qꝛ duo antiq̃ non valẽt nisi vnũ de nouis. voluit etiam Cy. ꝛ Pe. in. d. l. i minor. ꝛ Hostiẽ. in. d. c. quãto. ꝙ quãdo solũ pecunia est reprobata non deteriorata ꝙ de ea põt fieri solutio ex q̃ cur-

rebat tempore contract⁹. Sed Specu.eo.ti.
⁊ ibi Jo.an. ⁊ Pa.in.d.c.quāto tenēt ꝙ nō
potest: quia magis moneta cōsideraꝭ ratiōe
cursus ꝙ̄ respectu materie. ⁊ videꝭ tex.in.d.
c.olim. Facit etiā.c.eijciens.88.dis. Si ꝟo
alteratio non esset perpetua: sed ad tēpus vt
cōtingit ꝙ florenus hodie magis valeat ꝙ̄
cras: ita ꝙ crescit vl' decrescit ꝑm tpa cōiter
teneꝭ talem variationē non debere attendi.
argu.l.precia.ff.ad.l.falci.sicut enim credi.
tor vellet sibi solvereꝭ si plus valeret: ita de/
bet recipere si minus valet cū spereꝭ augmē
tū: sic voluit Barto.in.d.l.paulus. ⁊ alij in
d.l.in minorū. Quod mihi videꝭ equū nisi
quādo nō esset spes ꝙ de ꝓximo deberet habe
re augmētū: qꝛ sic videꝭ: ꝙ debeat solui ꝑm
extimationē tēporis cōtract⁹: quia posset eē
ꝙ nūꝙ cresceret. ar.i.l.iurisperitos.i ꝑn.ff.
de excusa.tuto. ⁊ qd̄ no.glo.in cle.2.de ꝓbē.
Jaco.de are. ⁊ Bar.in.d.l.paul⁹. ⁊ Hostiē.
in.d.c.quāto.tenent ꝙ si ē alterata respectu
cursus nō respectu mãe ⁊ perpetuo: puta: qꝛ
princeps nō vult expendaꝭ nisi pro tanto: vt
forte recolligat ⁊ cudi faciat: ꝙ nihilomin⁹
de ea pōt fieri solutio si debitor nō fuit in mo
ra. Sed Oldra. ⁊ Fede.in.d.l.in minorū. ⁊
dñs Anto.in.d.c.quāto.tēnēt ꝙ debet solui
ad extimationē antique currētis tēpore con/
tractus: qꝛ eadē ratio que ē de toto ⁊ de pte.
ar.l.que de tota.ff.de rei vendi. ⁊.c.pastora/
lis.§.item cū totā.de offi.delega. ⁊ videꝭ ꝓ/
bari in.d.c.olim. ⁊ videꝭ magis equū. Et sic
cōclude ꝙ siue sit reprobata in totū: siue alte
terata in parte respectu cursus: licȝ nō respe
ctu mãe siue deteriorata respectu mãe ꝙ non
pōt fieri de ea solutio: sed dȝ solui extimatio
scđm temp⁹ contractus: ⁊ hoc siue solutio sit
fienda rōne ꝯtractus siue ex cōdēnatione iu
dicis. De ꝯdemnatiōe aūt que fit rōne statu
ti. Specu.tenet ꝙ debet solui de moneta cur
rente. Sed Pa.in.d.c.quanto.videꝭ tenere
ꝙ de moneta currēte tpe facti statuti. Ego
teneo cū Spec. qꝛ in penis mitior fit interꝓ/
tatio.c.odia.de reg.iur.li.6. De solutiōe ꝟo
que debet fieri ex mādato ꝑncipis vl' alicui⁹
dñi seu ex eius gratia dicit do. Anto.in.d.
c.quāto. ꝙ si dñs ignorabat valorē monete
sic fiet scđm cursū currētis ꝑm glo. ⁊ Laud.
in cle.2.de deci. Si ꝟo sciebat ei⁹ valorē sic
fiet eius solutio scđm extimationē temporis
ipsi⁹ mandati seu grē facte: ar.d.c.olim. ⁊.l.
fi.ff.de au. ⁊ argē.leg. Si ꝟo solutio ē respe/
ctu legati sic fiet ꝑȝ extimatōcȝ tpis testamē
ti ꝯditi: licȝ testator postea mltū supuixerit i
tātū ꝙ sit mutata: ita ꝯsuluit Oldr. ⁊ facit
tex.in.l.vxorē.§.testō.ff.de le.3. ⁊.d.l.fi. ⁊ se
quiꝭ d. Pe.de anch.in.d.c.olim. ⁊ Jo.and.
in addi.ad Spec.eo.ti. ⁊ Pa.in.d.c.quāto.
Idē dicit Oldra.in ꝑcepto arbitrorū. ⁊ hec
no.qꝛ sepe in practica. Limita tū ꝑdicta i de
bito ꝯtracto ex mutuo ꝑm distinctionē quā
ponā.j.Usura.i.§.36.
¶ Quis teneꝭ soluē. R.ꝙ ille q ē obligat⁹ 3
siue sit ꝑncipalis debitor siue fideiussor.
¶ Utrū qlibȝ possit ꝓ alio soluē. R.ꝙ sic ēt 4
si debitor hō ignorat ⁊ nō velit.ff.eo.l.soluere.
ff.de nego.ges.l.soluēdo. ⁊ teneꝭ talis satisfa
cere ꝑfato soluēti ꝓeo si nō sua intererat vt
solueret.l.cū pecuniā.ff.de nego.ges.
¶ Utrū tutor ⁊ curator vl' ali⁹ admistratio/ 5
nē hñs teneaꝭ soluē debitū illi⁹ cui⁹ curā ge/
rit. R.ꝙ sic.l.qties.§.sic aūt.ff.de admi.tu.
¶ Utrū heres teneaꝭ soluere debita defūcti. 6
R.ꝙ sic: in totū. Sȝ in ꝯscia quātū se exten/
dit facultas hereditatꝭ: vt.s.Heres.§.6. Se
cus si cēt legatari⁹: qꝛ tūc nō teneꝭ nisi qñ he/
reditas ē nō soluēdo: qꝛ tūc es alienū ꝑcedit
legata: vt.s.Restitutio.2.§.17.
¶ Utrū successor ꝑlat⁹ teneaꝭ soluere ꝑdeces 7
soris sui debita. R.ꝙ sic: si ꝓ necessitate sue
ꝑsone: vl' necessitate seu vtilitate ecclesie sūt
facta: ex.eo.c.i. Alr nō teneꝭ ecclia nec suc
cessor eius.10.q.2.c.hoc ius. ⁊ de fideius.c.
qd̄ quibusdā. Idē credo de successore in do/
minio temporali laicali.
¶ Cui debet fieri solutio. R.ꝙ creditori 8
vl' eius successori cui cōpetit actio obligatio
nis: si tū sit cōpos mētis: ⁊ maior.25.annis
vel alteri de mandato ipsi⁹: etiā si creditor
sit accusatus ad mortem.ff.eo.l.reo. et C.
eo.l.nihil interest.pōt etiam fieri ei⁹ socio si
vtriꝙ eorū est obligat⁹ insolidū.ff.de pac.
l.si vn⁹.in ꝑn. ⁊.ff.de duo.re.cōsti.l.2. ⁊.3.
⁊ no.in.c.ea te.de iureiurā. Aut etiā ꝓcura
tori ei⁹ ꝗuis sit reuocatus ⁊ ignoreꝭ reuoca
tio.l.eius.in ꝑnc.ff.si cer.pe. Aduerte tū hic
qꝛ si quis solueret filiofamilias sine cōsensu
patris: vl' minori sine cōsensu tutoris vel cu/
ratoris nō satisfaceret.l.i. ⁊ ꝑ totū.ff.ad ma
cedo. ⁊.l.pupillus.ff.de acti. ⁊ obliga. Nisi

solutū sit cōuersum in vtilitatē patris vl' mi noris. l. i. ⁊. z. C. si aduersus credito. ⁊. l. ꝙ si forte. §. fi. ⁊. l. in pupillo. ff. de solu.

9 ¶ Debitor nō hn̄s pecuniā ad soluēdū pōt offerre rem meliorē ⁊ tenet creditor accipere auctē. hoc nisi. C. de so. Ecclia ꝓo non tenet offerre meliorē: s; aliā: vt autē. hoc ius. C. de sacrosanc. eccle.

10 ¶ Quis ē ꝑponēdus in solutiōe. vide Resti tutio. z. §. 16.

11 ¶ Utꝝ possit q̄s repetere pecuniā habitā ex vēditiōe rei sue in subsidiū. R. Ludo. i no. ꝙ sic: vt ē casus i. l. i ciuile. C. de rei ven. ⁊. l. si eū seruū. ff. si cer. pet. ⁊. l. fi. ff. de nego. ges. Sic ⁊ econtra pōt agere ad rē emptā ex sua pecunia in subsidiū: licz nō sit mihi obligata. Et ꝙ possit agere ē glo. in. l. ꝓcul⁹. ff. de iur. do. ⁊ casus in. l. vxor marito. ff. de dona. int vi. ⁊ vxo. Itē ꝑponit ille q̄ pecuniā dedit ne gociatori faciēti diuersa negocia in ea nego ciatione alijs qui eidē dederūt in alijs nego ciationibus. tex. est in. l. ꝓcuratoris. §. si plu res. ff. de tribu. fm Jo. plagiēsem. ⁊ Ludo. de roma in no.

12 ¶ Utꝝ excōicatio sit faciēda. R. si fit tenet tn̄ nō debet fieri etiā si ex iuramēto tenebat vt. s. Excōicatio. 8. §. 12.

13 ¶ Utꝝ liceat soluē creditori creditoris mei R. Bar. i. l. solutū. §. solutā. ff. de pig. ac. distinguit ꝙ si creditor creditoris mei hz bo na obligata: puta: q2 cōduxi domū ab eo q̄ eā ab alio cōduxerat: sic liberor ipso iure etiā creditori meo inuito. l. vtꝝ ꝑsente. ff. de ꝯsti. pe. cū possent ab eo compelli. l. nomē. C. q̄ res pi. obli. po. Similiter qn̄ talis fact⁹ est credi tor ꝓpter me: puta: q2 creditor me⁹ gerēdo negocia mea accepit mutuo ab eo: vt in. l. si liber homo. ff. de nego. ges. Si ꝓo causa sit oīno sepata a mea si fit eo volente indubie li beror. l. inuito. ff. de so. ⁊. l. penulti. ⁊ fi. ff. de nego. ges. Aut eo ignorāte ⁊ cōtingit libera tio ope exceptiōis. l. si opera. ff. de doli except. glo. tn̄ tenet indistincte ꝙ liberat. insti. qui. mo. tol. obli. in ꝑn. ⁊. d. l. penul. Sed tu tene cum Bar. quo ad forū ꝯtentiosū: quo ad cō scientiā tene glo. q2 creditor liberat ex tali so lutione etiam si erat inuitus. d. l. soluēdo: ⁊ ideo satisfactum est ei.

14 ¶ Utrū recipiens sciēter solutionē alteri de bitā cōmittat furtū. R. glo. in. c. ea te. de iu reiurā. ꝙ sic: nisi creditor ratū habuerit alle gat. l. falsus. §. i. ff. de fur. Qd̄ veꝝ ē fm Pa. ibidē si sine iusta cā recipit. Secus si ex iusta cā puta: q2 credebat ad euz ꝑtinere: vel q2 erat gestor negotiorū creditoris.

¶ Quō dz fieri solutio. R. ꝙ dz fieri de il lo qd̄ ē in obligatiōe: q2 vnū ꝓ alio solui nō pōt creditore nō ꝯsentiēte. insti. qui. mo. tol. ob. §. i. Fallit h̄ i ecclesia debitrice. d. autē. h̄ ius. Itē in eo q̄ dz aurū in cui⁹ sub̄a aurū nō inuenit. C. de solu. aut. hoc nisi debitor. ⁊. ff. de leg. i. l. si dom⁹. §. q̄ cōfitet. Itē in eo q̄ dz seruū cui⁹ vult soluere ꝑciū: q2 dicit eū suū cognatū. Itē in noxali actiōe. ff. de re iudi. l. miles. §. i. ⁊. z. Itez de pecunia. vide Pecu nia. §. z. Sz qn̄ nō hz qd̄ debet soluē: ⁊ sunt distrahēda bona sua ꝓ solutiōe: tūc ꝑmo in cipiēdū ē a mobilib⁹: ⁊ si nō sufficiūt ad imo bilia. ⁊ postea ad iura. Et si nō inueniūt em ptorē detur insolutū creditori. vide in. l. a di uo pio. ff. de re iudi.

¶ Quid de eo q̄ tenet sub alternatōe. R. ꝙ regulare ē ꝙ in alternatiuis electio est debi toris: vt in. l. plerūq3. in fi. ff. de iur. do. cum cōcor. positis in glo.

¶ Utꝝ debitor teneat ire vel mittere ad do mū creditoris. R. vt. s. Obligatio. §. 8.

¶ Quid si creditor eēt in mora ⁊ vellet pur gare. R. tenebit ire ad ei⁹ domū. l. cū q̄d. C. de condi. inser.

¶ Quid si obligatio sit solum ad hoc si volo acq̄rere. R. ꝙ teneor adire domū creditoris ⁊ soluere etiā sine monitiōe fz Bar. in. l. itē illa. ff. de cōsti. pecunia. siue comodū sit ꝑso nale: q2 relinq̄t libertas ħuo si soluit decē: ⁊ h⁹mōi: siue sit comodū bursale: puta: alicui legant iocalia si soluerit vestē. d. l. cū quidā Aduerte tn̄: q2 in casib⁹ istis vbi q̄s tenet ad domū creditoris ire sufficit q̄rere euz apud vicinos: ⁊ notos ⁊ in locis in q̄b⁹ ē solit⁹ cō uersari: nō ꝑ loca clādestina: ar. z. q. 6. c. bi duū. ⁊ voluit Bar. in. l. ꝑdicta. itē illa ⁊ Pa. seq̄t in. c. significāte. de pigno.

¶ Utrū mittēs debitū per nūciū infideliter se habētē excuset. R. Pa. in. d. c. significāte Aut species erat debita ⁊ ipsa remittebat ꝑ nūciū qui putabat fidelis ⁊ sic periculū perti net ad creditorē. Rō q2 casus fortuit⁹ nō im putatur ex quo culpa nō ꝑcessit. c. vnico. de como. Aut erat q̄ntitas debita q̄ mittebat

& sic perit periculo debitoris. R: quia eo ipso quod pecuniam mihi mutuasti meam fecisti. l. 2. ff. si cer. peta. & ideo perit mihi antequam veniat ad manus creditoris si perit: quia adhuc sua do. no. Bar. in. l. eum qui. ff. como. sed penam si erat apposita non incurrit.

21 ¶ Quid de eo quod soluit indebitum an possit repetere. R. Pa. in. c. fi. de solu. distinguit quod aut est indebitum ciuiliter sed naturaliter debitum. & sic glo. in. d. c. fi. distinguit: quod si soluit per errorem iuris non potest repetere: si autem per errorem facti poterit: vtputa heres soluit legata integra credens non posse retinere falcidiam: errat in iure: nam naturaliter erat debitum sed non ciuiliter & non repetet. Si autem sciebat sibi competere falcidiam sed credidit intellige probabiliter: vt in. c. apostolice de cle. exco. mi. & in. c. 2. de postu. li. 6. s. hereditatem sufficere: cum tamen non sufficeret: hic errat in facto & repetet. l. error facti. C. ad. l. falci. communiter tamen tenetur quod Minor. Mulier. Miles. & huiusmodi cum excusentur ab errore iuris repetent: si etiam ex errore iuris soluerunt: vt in. l. cum de indebito. §. i. ff. de proba. Sed quidam ad hanc excusationem quandam contrarium tenent: sed primum verius. Similiter magis repetet in consciencia si est indebitum naturaliter: licet ciuiliter sit debitum: multo magis si est indebitum naturaliter & ciuiliter tam in consciencia quam in foro contentioso quecumque ignorantia solueris: nisi in aliquibus casibus. de quibus in glo. l. cum quis. C. de iur. & fac. igno. & ibi Bar. concordat quos dimitto: quia ad conscientiam non pertinent Secus quando soluit sciens: quia tunc videtur donasse. l. cuius per errorem. ff. de reg. iur. exceptis solutis pro vsuris que repeti possunt. c. debitores. de iureiur.

22 ¶ Quid de illo qui conuenitur a creditore & non habet vnde soluat. R. quod si debitor est ex maleficio sic potest verberari. 14. q. 6. si res. & sic non potest amplius conueniri. d. c. si res. quod intellige quando creditor sic exegit vt verberetur pro debito: alias bene tenetur ad interesse si verberetur pro maleficio ar. 12. q. 2. fraternitas. Si vero est debitor ex contractu vel quasi tunc cedat bonis.

23 ¶ Quando fit cessio bonorum. R. fit in iudicio vel extra iudicium per nuncium vel epistolam. ff. q. bo. ce. pos. l. in om. Dic vt. s. Cedere bonis. Et ad quid valet: ibidem. Aduerte quod vt valeat oportet confiteatur debitum. l. pe. ff. de ces. bo.

24 ¶ Sed numquid cum debitor petit dilationem quinquennij a pluribus suis creditoribus & aliqui dare nolunt ei dabitur. R. quod sic si maior pars consentit: & intelligitur maior respectu summe debitorum & non personarum. Et si omnia sunt equalia iterum valebit dilatio data. l. vl. C. q. bo. ce. po.

¶ Quando debet fieri solutio. R. secundum Jo. de cose. di. i. solent. quod aut dies est adiectus fauore debitoris & potest preueniri. Aut fauore creditoris & sic non potest preueniri. l. eum qui. ff. de annuis le. Similiter non potest quis repetere ante tempus debitum. c. vnico. de plus pe. nisi in tribus casibus Primus in viro vergente ad inopiam. Secundus in debitore fugiente. l. ait pretor. §. debitorem. ff. de his que in fra. cre. Tertius in debitore suspecto qui potest cogi dare cautionem. l. si fideiussor. §. fi. ff. qui satisda. cog. Limita nisi fuisset suspectus tempore contractus: quia non cogeretur. Aut dies non est adiectus. & dic vt. s. Mora. §. i. & Obligatio. §. 8. 25

¶ Quomodo probatur solutio. R. quod si debitum sit scriptum & debitor velit probare per testes & sine scriptura solutionem oportet quod probet per quinque testes rogatos qui testificari possunt pro solutione facta: vel quam voluit facere: & etiam per confessione creditoris. Si vero debitum sit cancellatum liberatur debitor: nisi creditor probet contrarium. l. chyrographum. ff. de proba. 26

S

Sors proprie dicitur cum aliquid fit: vt eius euentu considerato aliquid occultum innotescat. vtputa: cum accipiuntur festuce inequales & qui habebit breuiorem sit talis vel faciat sic: & huiusmodi.

¶ Quottuplex est sors. R. triplex. Prima dicitur diuisoria cum queritur quid cuilibet sit dandum siue illud sit res: siue honor: siue pena: aut actio aliqua. Secunda dicitur consultoria: cum inquiritur quid sit agendum: & hec secundum se non est mala: sed ratione circumstantie potest aliquid mali in se continere: vnde prohibetur ne sub hac specie homines in idolatriam labantur. 26. q. 2. §. his ita. & ideo est peccatum mortale vt ita: nisi in necessitate: vt. j. dicam. Tertia est diuinatoria que sic diffinitur. Sors est ars diuinandi futura a sanctis patribus damnata sub anathemate. 26. q. 5. sortes: quia diuinatio semper accipitur in malum: sicut prophetia in bonam partem. i. q. i. numquam. 1

¶ Vtrum sit licitum vti sorte in aliquo casu. R. secundum glo. i summa. 26. q. 2. quod sorte diuisoria quando expectatur euentus ex fortuna solum & non fit aliqua superstitio & in rebus temporalibus solum sic licet Sortes vero que fiunt per magicas incantationes: 2

vel que fiūt ad exercēdas vanitates aliquas
vel ad inquirēdū occulta vel futura q̄ dicūt
diuinatorie sūt ꝓhibite: nec vnq̄ȝ licent. 26.
q. 2. hi qui. ⁊ c. illud. Sorte ꝟo cōsultoria q̄
fit cā necessitatis ad sciēdū qd fiēdū qñ alit
neq̄ȝ scripture auctoritate vel alio auxilio po
test sciri nō ē illicitū vti. d. q. 2. c. nō exēplo.
⁊ q. 5. nō licȝ. Nā cū nō supest humanū au
xiliū: tūc ad diuinū possumus recurrere: vt
22. q. 2. q̄rit vtputa. Ciuitas ē obsessa du
bitat cler⁹ qs debeat fugere vel qs remanere
tūc orōne p̄missa fm Augu. sorte erit diri
mēdum. Facit. l. scū ambo. ff. de iudi. ⁊ l. si
duob⁹. in pn. C. coīa de leg. Et scdm hāc ne
cessitatē intelligo. d. c. sortes. vbi dr̄ q̄ non ē
aliqd mali: qd limitat fm Pa. in. c. fi. de sor
tile. verū q̄ ea licet vti in tali necessitate si q̄
tuor cōcurrāt. Primo in reb⁹ tpalib⁹: sed in
spūalib⁹: vt in electiōe seu ei⁹ tractatu aut i
electiōe cōpromissarioꝝ q̄tū ad officia eccle
siastica ē in oī casu ꝓhibita. Scdo si fiat sine
oī superstitiōe. Tertio qñ euēt⁹ sortiū expe
ctat a deo: q2 si a diabolo erit illicitū Quar
to qñ fit cū magna deliberatiōe p̄missa orō
ne: sicut aplī act. j. in electiōe. Matthie pete
do a deo ei⁹ volūtatē in hoc. Aliter aliq̄ isto
rū deficiēte erit illicita. Laur. tñ Archidi.
⁊ Hostiē. tenēt indistincte: q̄ oīs sors ꝓprie
accepta ē ꝓhibita ꝓpter. d. c. sortes. Sed tu
dicere in sorte dinatoria ⁊ ꝯsultoria ex p̄di
ctū casū necessitatis: secus in diuisoria.
3 ¶ Quot modis fit sortilegiū siue indiuina
tio. R. q̄ trib⁹ mōis. Primo per manifestā
inuocationē demonū: ⁊ hoc siue noiet nigro
mātia: vel aremātia: aut q̄buscūq̄ noib⁹ fm
q̄ fit diuersimode semp est peccatū mortale
grauissimū: ⁊ tenet nedū desistere ab ea sed
etiā libros ꝯburere: aliter absolui nō potest.
Et q̄ tales diuinationes addiscit mortaliter
peccat: seu etiā artē magicā: q2 fm Ricar. in
2. di. 7. ar. 2. q. 4. nō est sciētia: sȝ supstitio
⁊ in fine tales a diabolo decipiūt ⁊ male ter
mināt. ⁊ de hac habes. 26. q. 4. c. igit. ⁊ eoꝝ
noib⁹: ⁊ quō demones sciūt futura ⁊ tales de
cipiūt habes ibidē in. c. sciendū. ⁊ c. sequen.
⁊ ꝓpterea de nomine nō curo ex quo patȝ de
inuocatione demonū. Aduerte tñ q̄ aliud
est iuocare demonē: qd nō licet: aliud occur
renti aliquid p̄cipere: sicut faciunt sancti co
gentes eos aliquid dicere: qñ in corporibus
obsessis sunt: q̄ licet q̄uis periculosū sit: nisi
ex instinctu spūs sancti fiat. de quo dic vt. s̄.
Adiuratio. Secūdo fiūt sortes siue diuina
tiones sine manifesta inuocatiōe demonuȝ:
sed ex sola inspectiōe aliquorū corporū sicut
faciūt astrologi: ⁊ illi qui ex inspectiōe linia
mentorū man⁹ vel oculorū: aut corporis ho
minis vel aīalis: aut ex eorū garritu vel vo
latu: siue ex eorū obuiatione futura occulta
ꝓnosticāt. Et vt scias qñ talis diuinatio sit
ꝓhibita aduerte vt colligo ex sanctis Bo. i
2. di. 7. ar. 1. q. 3. 2. partis. ⁊ Tho. scda scde
q. 95. ar. 5. Primo si tale futurū sit in re cōsi
derata: sicut in cā ꝓpria ⁊ per se: ⁊ sic nō ē ꝓhi
bita: vnde astrologi possūt diuinare ex cōsi
deratione astrorū q̄ cras fiat eclypsis solis:
vel lune: vel pluuia vl' venti: vel frigus aut
calor ⁊ huiusmodi: ⁊ sic talis diuinatio nō ē
ꝓhibita. Si ꝟo tale futurū non est in tali re
nisi dispositiue: puta bona habitudo corpo
ris inducat bonā qualitatē mentis: ⁊ ecōtra
rio mala ⁊ huiusmodi: sic similiter licet diui
nare. s. q̄ talis erit inclinatus ad tale vitiuȝ
vel habilis ad tale studiū: dūmodo libertas
liberi arbitrij nō excludat: que dñari pōt ⁊
astris ⁊ ꝯtra quācūq̄ dispōnē seu inclinati
onē corpis. Si etiā tertio insint sensitiue sic
ē in aīalib⁹ irrōnabilib⁹: q̄ q2 a rōe nō impe
diunt facilius sentiūt mutationē corporū ce
lestiū ꝓpter quā faciūt aliq̄ signa: sic dinare
q̄ pluet vel temp⁹ mutabit: vel vigebit fri
gus nō ē ꝓhibitū: qñ ad aliud nō extēdūtur
talia signa nisi ad influentias corporuȝ cele
stiū diuinādas. Si aūt tale futurū non ē in
tali corpore inspecto: nec sicut in causa per se
nec sicut in dispositiōe nec sicut tertio mō sic
diuinare velle ē peccatū mortale ⁊ supstitio
sum: sicut faciūt qui cū obuiāt lepori vel fe
mine pregnāti dicūt malū futurū ⁊ huius
modi. 26. q. 2. c. illos. ⁊ c. se. Similiter super
stitiosi sūt q̄ ea q̄ libero arbitrio subiacēt cer
titudinaliter scire volūt ⁊ diuinare. ⁊ de istis
hēs. 26. q. 2. c. illud q̄q̄. Jō Tho. vbi. s̄. in
quit q̄ si p̄dicta signa extēdāt ad ea que nō
subiacēt causalitati corpoꝝ celestiū: sicut sūt
actus liberi arbitrij ⁊ ea q̄ per accidens eue
niūt sic diuinatio ē illicita. ⁊ Bo. vbi. s̄. dic
q̄ diuinatio astrologorū qua p̄tēdūt vltra
vim astroꝝ ē per diabolica cōmertia: ⁊ sic pȝ
q̄ ē mortale peccatū. Tertio fit cū aliquorū

supstitiosox obseruatiõe ꝛ istud oino ꝓhibet q2 ibi ē tacita demonis inuocatio q̄ sic conuenit cū primis inuētorib⁹ taliū: vt dr̄.26.q.2.c.q̄ sine saluatore.7.q.5.c.nec mirū. sic faciūt illi qui per taxillū ꝓiectū sup libro punctorū vitā vel mortē vel bonā seu malā fortunā alteri⁹ scire volūt. Silr̄ qui futura vel h⁹mōi occulta p inspectionē astrolabij vel libri vel inscriptionē inuestigāt scire ꝛ h⁹mōi de ista habet̄ de sorti.c.ex tuarū.

¶ Que pena sortilegox. R. ꝭm leges debēt decapitari: ꝛ si ad domos aliorū vadunt debēt igne cremari. Itē bona eox publicari: vt l.null⁹.l.nemo.l.culpa.C.de male.ꝛ mathe. ꝭm canones si ē occultum imponit̄ penitētia 40.dierū.c.i.eo.ti. Si notoriū est: infames fiūt: ꝛ etiā q̄ ad eos cōcurrūt.2.q.8.q̄sqs.ꝛ de testi.c.testimoniū. Si cleric⁹: debet depo ni ꝛ in mōasterio retrudi.26.q.5.nō oportet ꝛ.c.si qs eps.ꝛ.c.se. laici si sūt ꝑui ꝟberibus subijciūt̄ si liberi sūt inclusiōe digna detrudē di.26.q.5.cōtra idolorū.ꝛ oēs tales efficiūt̄ irregulares si sit notoriū: tn̄ eps̄ poterit dispensare ꝭm Ber.in.c.2.eo.ti.

¶ Utrū liceat vti somnijs ad sciendū futura. R. ꝙ si qs sit cert⁹ ꝓcedere ea ex diuina reuelatiōe sic licet. Similit̄ licet vti eis ad ꝑcognoscendā naturalē cām intrinsecam vel extrinsecā: puta: accēsionē colere aut alterius humoris seu febris future vel pluuias ꝛ h⁹modi: non tn̄ certitudinaliter: q2 multipliciter possūt impediri. Rō: q2 talia futura sunt in pte sensitiua: sicut in dispositione nō sicut in cā. Si ꝟo h⁹modi somnia causent̄ ex reuelatione demonū: qđ ē qn̄ inuocāt̄ expsse vel tacite: puta superstitiōes obseruādo sic erit illicitū ꝛ mortale peccatū. Et ideo q2 difficile ē intelligere qn̄ accidāt ex causis naturalibus vel supernaturalib⁹ a deo vel ab angelis: ꝓpterea eius curiosa obseruatio est temeraria ꝛ ꝓhibita. vñ Ecc̄h.34. Sic pturiētis cor tuū fantasias patit̄: nisi ab altissimo imissa fuerit visitatio. Pro clariori tn̄ intelligētia aduerte ꝙ q̄ntuplex ē futurox differētia q̄ ad sōnia ptinet. Prima ē quorūdā q̄ habēt cām naturalē determinatā in oī somniāte sicut febris ꝛ abūdātia colere eo ꝙ natura repñsentat in hoie in quo superabūdat colera in somnijs imaginationē febris future. Siliter si sōniat de occupationib⁹ igneis signū est ꝙ colera predñat̄. Si de aere vel volatu: signū sanguinis. Si de aqua vel liquorib⁹: signū flegme Si de terra signū melāconie: ꝛ huiusmodi somnia sūt signa non cā accidētiū futurox in hoie. Secūda ē quorūdā que habent cām naturalē extra hoiem somniantē: vt sūt illa que ꝓueniunt ex aliq̄ determinata influentia corporū celestiū: vt pluuie siccitas ꝛ huiusmodi: sicut etiā faciūt elemēta in brutis: ꝛ sic sōnia erūt signa non cā futurox: nec necessaria: ꝫ ꝯtingēter: quia mlt̄a possūt impedire tā ista ꝙ̄ illa ꝑma: puta medicina ꝛ dispositio supior. Tertia ē q̄ rūdā habētiū cām volūtariā in hoie sōniāte vt sūt illa q̄ depēdēt ex ope ipsi⁹ sōniātis: et hec sūt a casu: nisi habeant̄ p reuelationem: sicut cū qs aliqn̄ sōniat: ꝙ ē volūtarie factur⁹ qđ tn̄ facē n̄ cogitauerat Quarta ē q̄rūdā q̄ per aliquā cām determinatā ex volūtate creata ꝑuidet̄: vt cū hō multū sollicit⁹ in vigilia de aliquo nō potēs cognoscere quō perficiat: aliqn̄ sōniādo ꝑuidebit ꝓpter sedationē motuū interiox ꝛ exteriorū. Quinta ē quarūdā hn̄tiū cām volūtariā in alijs hoibus a somniāte: vt.s.ꝙ illa sōniat q̄ alij facere disposuerūt: ꝛ talia ꝑuidere nō pn̄t in sōnijs p aliquā cām determinatā aut nālē. Sꝫ si aliq̄s illa sōniat hoc ē a casu: ideo dicūt̄ talia a casu p accidēs ꝭm phm de som.ꝛ vigi.ꝛ hec fit a diabolo vt plurimū vt decipiat fidem adhibētē: vl̄ aliqn̄ a deo aut scīs āgelis. Prima ergo ꝛ Secūda nō est ꝓhibitū inq̄rere p sōnia: dū tn̄ nō certitudinalit̄ credat. Silr̄ nec quarta: ꝫ tertia.ꝛ q̄nta sunt prohibita et diabolicum est vt dixi: nisi sit certus de diuina reuelatione.

s Pectacula

Uide Ludus.per totum.ꝛ Corea.

s Ponsalia

sūt futurax nuptiax ꝓmissio 30.q.5.nostrates: ꝛ dicūt̄ a spōdeo.des. vt in.l.2.ff.de spōsa. hinc spōsus q̄si promissus ꝛ spōsa q̄si ꝓmissa. ꝛ iō post ꝯctū matrimoniū p ꝟba de pn̄ti nō dicūt̄ spōsus nec spōsa ꝓprie ꝫ vxor ꝛ marit⁹: vñ si legat̄ aliq̄d alicui si ꝯxerit mr̄imoniū cū berta. illico debet̄ sibi legatū q̄ cōtraxit p ꝟba de presenti lꝫ nō cōsūmauerit: vt in.l.cū fuerit.ff.de cōdi.ꝛ demō. Facit.c.sufficiat.27.q.2.

j ¶ Utrũ noĩe maritate veniat sponsa ꝓprie
℟. Pa. in ℟ica. eo. ti. ꝙ in odiosis nõ. Ex
quo infert ꝙ si statuto cauet̃ ne maritata suc
cedat cũ fratrib⁹ in bonis parentũ: ꝙ sponsa
bñ succedet. Nec etiam spõsa de p̃senti venit
noĩe mariti vel vxoris. Nec mr̃imonij noĩe
veniũt spõsalia: vt idẽ dicit in. c. 3. loco. de p̃
sump. In indifferentib⁹ ṽo veniũt solũ spõ
salia de pñti: sz in fauorabilib⁹ bñ venit spon
sa de futuro ꝓ hoc bon⁹ tex. in. l. nõ sine. C. de
bo. q̃ liber. ⁊ ibi per Cy. ⁊ alios vide bonam
glo. insti. de nup. §. sed si vxor. 27. q. 2. in p̃n
cipio. Et hoc verum nisi addat̃ aliqua qua
litas determinãs ⁊ distinguẽs: puta: mari
tata ⁊ cognita ⁊ huiusmodi.

2 ¶ Quis põt cõtrahere spõsalia. ℟. ꝙ qui
libet qui põt mr̃imoniũ cõtrahere ſm cano
nes: licz sit secus ſm leges: vt pz in. l. si quis
officiũ. ff. de ritu nup. ⁊ in. l. solet. ff. de his q̇
no. infa. ⁊ etiã q̇ non põt cõtrahere mr̃imo
niũ põt ꝯtrahere spõsalia: vt. j. dicã.

3 ¶ Utrũ absentes possint ꝯ̃here. ℟. ꝙ sic: per
nũciũ vel lr̃as. l. sufficiet. ff. de spõ. ⁊ ex̃ q̇ cle.
vel voue. c. veniẽs. ⁊. 30. q. 5. nec illõ. Et si nũ
ciũ vl' ꝓcuratorẽ reuocauit añq̃ ꝯ̃heret non
erũt spõsalia ſz Hosti. lz nũci⁹ ignorauerit.

4 ¶ Utrũ ali⁹ sine mãdato alteri⁹ possit ꝯ̃here
sponsalia. ℟. ꝙ sic vt p̃r ꝓ filio ⁊ mr̃ ꝓ filia ⁊
tutores ⁊ curatores: ⁊ q̇cũq̃ alij: q̃uis non
habeãt mãdatũ a p̃ncipio: ſ tñ spõsalia non
sũt: donec ille vl' illa sciuerit ⁊ ratũ habuerit
⁊ hoc ſz canones q̇ nõ req̇rũt nisi ꝯsensũ: vt
in. d. c. sufficiat. ⁊ ex̃ eo. ti. c. cũ locũ. de despõ.
ĩpu. c. vnico. li. 6. Aduerte tñ ꝙ si p̃r presen
te filio ꝯ̃hit spõsalia ipso tacẽte: licz alt' nõ
ꝯsentiat exp̃sse: tenẽt sponsalia: q2 taciturni
tas opat̃ ꝯsensũ: vt in. d. c. vnico. Sec⁹ aũt
ĩ alijs ab ipsis p̃re ⁊ mr̃e: q2 nõ sufficit sola p̃
sentia: ſ oportz ꝙ alt' ꝯsentiat exp̃sse vl' taci
te. Facit. c. ad id qđ. de spõ. nec cures. de gl. in
d. c. vnico. q2 Io. an. ĩ nouella eã correxit.

5 ¶ Utrũ minor possit cõtrahere spõsalia. ℟.
ꝙ sic: dũmõ sit. 7. ãnorũ cõpletorũ: q2 minor.
7. ãnorũ nõ põt ꝯ̃here: ⁊ si ꝯ̃hit nõ tenẽt. Nec
orit̃ publice honestatis iusticia. d. c. vnico. etiã
si alter sit maior: nisi postea ratificet.

6 ¶ Quõ cõtrahũt̃ spõsalia. ℟. ꝙ duob⁹ mo
dis. Primo simpliciter ⁊ absolute. Secũdo
sub conditione.

7 ¶ Quot modis cõtrahũt̃ spõsalia absolute
℟. quatuor modis. Primo per ṽba de pre
senti si ambo sũt impuberes vl' alter eorum.
Nã iuris interp̃tatione sũt spõsalia de futu
ro. c. fi. de despõ. ĩpub. ⁊ clari⁹ ĩ. d. c. vnico.
Secũdo per ṽba de futuro ad hoc apta: vt
puta: ꝓmitto vl' iuro ꝙ te accipiã in vxorẽ ⁊
similia: vt in. c. ex. de spõ. Tertio ꝑ anuli sub
arrationẽ. 27. q. 2. Si quis desponsauerit.
Quarto ꝑ arrarũ dationẽ. Sz quo ad istos
duos vltimos modos dic̃ Pa. ĩ. c. fi. đ despõ.
impub. ꝙ sic possent dicere matrimoniũ: sic̃
spõsalia: vt in. c. femie. 30. q. 5. Et iđ aduer
tendũ ꝙ si p̃cesserũt ṽba apta ad ꝯtrahẽdũ
matrimoniũ tũc anuli subarratio vel datio
arrarũ faciũt matrimoniũ nõ spõsalia. Si
ṽo p̃cesserũt ṽba de futuro sic erũt spõsalia.
Si ṽo nulla verba precesserũt: tunc scđm cõ
suetudinẽ iudicabit̃ aut pro matrimonio vl'
sponsalib⁹. Et si cõsuetudo nõ sit in hoc aliq̃
sic nihil probabũt. Si aliud certũ nõ põt cõ
cipi: quia talia sũt signa equiuoca. ad m̃lta
⁊ ideo nihil certũ probant. c. illud. de p̃sũp.
patet: q2 arre etiã dant̃ in alijs cõtractib⁹:
vt insti. de cõtrahẽ. emp. in p̃ncipio. Si autẽ
solũ vnius ṽba precesserũt: tũc imissio anu
li ⁊ acceptio arrarũ denotat cõsensũ alteri⁹
expressũ. Et sic erũt sponsalia vel matrimo
niũ scđm ea. vt no. glo. in. c. ex. de spõ. In du
bio tamẽ in subarratione per ĩmissionẽ anu
li presumẽdũ est ꝓ matrimonio: q2 res fauo
rabilis est: vt in. c. litteris. de presump. ⁊ in
c. fi. de re iudi.

¶ Utrũ aliq̇s ꝓmittẽdo q̃tuor puellis vnã
ipsarũ accipe cõtrahat sponsalia. ℟. ꝙ nõ:
vt in. c. ex spõsalib⁹. de spon. li. 6. nisi aliqua
earũ facto in eũ spãliter cõsensit.

¶ Quid si pater iurauit dare vnã de filia
bus suis. ℟. Hostiẽ. ⁊ Gof. ꝙ sponsalia nõ
sũt: sed tamẽ pater tenet̃ vnã dare et quã vo
luerit. insti. de acti. §. preterea. Et si vnã ob
tulit ⁊ ipse nõ acceptauit ẽ absolut⁹ a ꝓmis
sione. ff. de verbo. obliga. l. stipulat⁹ sum. ⁊
si omnes moriant̃. preter vnã: illã dare te
net̃. ff. de cõtrahẽ. empt. l. si in emptiõe. §. si
emptio. Quod limita verũ: si puella volue
rit: al's nõ: quia nõ tenet̃ per tale iuramentũ
pater nisi ad faciẽdũ qđ in eo est. no. glo. in
c. ex litteris. ⁊. c. sicut. de spon. ⁊ licz de iure
ciuili ꝓmittẽs factũ alienũ non obliget̃: nisi
specifice etiã ꝓmiserit se facturũ vel curatu

rũ: vt insti. de inuti. stip. §. si quis aliũ. tamen
qñ ꝓmisit cũ iuramẽto etiã simpliciter tenet
ꝓstare operã quã põt: sicut si specifice se obli
gasset: ar. c. ad nr̃am. de iureiurã. ⁊. l. cũ pa
ter. §. filius matrem. ff. de lega. z.

10 ¶ Quid si ꝓmisit vnã determinate: ⁊ si illã
nõ posset daret alterã. R. si ꝑma ꝯsensit nõ
poterit aliã habere: quia inest publice honesta
tis iusticia etiã si ꝓpter impedimẽtũ affinita
tis cũ ꝑma nõ potuit cõtrahere. Secus si non
cõsensit: quia tenet secũdã dare. de spõ. c. ex lit
teris. el scdo. ⁊ de resti. spo. ex parte.

11 ¶ Sed quid si aliquis ꝓmittit alicui quod eã despõ
sabit. R. quod si ꝓmissio fuit quod desponsaret eaʒ
de futuro: sic nõ erũt sponsalia antequã despõ
set eam scd̃m Vincẽ. ⁊ do. Anto. in. c. is qui
de spon. Si ꝟo ꝓmissio fuit quod desponsaret
eam. s. per ꝟba de presenti: sic talis ꝓmissio
faciet sponsalia scd̃m Car. in. d. c. is q. Et
si sumus in dubio: tũc in locis vbi cõsuetũ est
quod primo coiter accipiunt per ꝟba de futuro
nõ erũt spõsalia iudicãda. Sʒ vbi coiter ac
cipiunt per ꝟba de ꝑsenti sine alijs spõsalibus
erũt spõsalia contracta per talẽ ꝓmissioneʒ
quod bñ no. quia sepe in practica.

12 ¶ Utrum indistincte possit in spõsalibus arrarũ
traditio interuenire. R. Pa. in. c. gẽma. eo.
ti. Jo. an. ⁊ dicũt cõsiderãdã qualitatẽ ꝑso
narũ ⁊ quãtitatẽ arrarũ. Si enĩ inter viles
ꝑsonas interuenit traditio magnarũ arrarum
sic nõ valet: quia ẽ eadẽ rõ in eis: sicut ⁊ in pena
⁊ hãc opinionẽ videt tenere. Cy. in. l. mu
lier. C. de spõ. ⁊ licʒ Bar. in. l. titia. ff. de ꝟb.
obli. indistincte velit quod admittãt: dũmodo
nõ excedãt quãtitatẽ dotis vel donatiõis ꝓ
pter nuptias tñ ꝑma opinio ẽ equior in con
sciẽtia: quia cũ habemus rõnẽ legis: nõ ẽ curan
dũ de ꝟbis. l. nõ dubiũ. C. de legi.

13 ¶ Sed que requirunt vt valeãt arre. R. quod
duo. Primo quod quãtitas sit vere numerata ⁊
tradita parti. Secus vbi ps cõfiteret tãtũ se
recepisse ꝯm Bar. in. d. l. titia. ⁊ Fede. consi
lio. 164. Et etiã dicit Bar. ibidẽ quod si vtraque
pars cõfiteret se recepisse ab altera: etiam si
vere interuenisset solutio sed postea restituta
fuit: quia si solui tibi mille: ⁊ a te recepi alia
mille nõ videor soluisse. ar. l. qui sic soluit. ff.
de solu. licʒ multi teneãt cõtra eũ in hoc vlti
mo. de quo vide Bal. in. l. fi. C. de spõ. ⁊ vi
detur equior opinio Bar. ⁊ eã sequit Pa. ⁊
do. Anto. in. d. c. gẽma. quia facilius quis ꝓmittit
quã exburset: ⁊ ideo nõ videt exbursare q tan
tũdẽ recipit statim. ⁊ ꝓpterea tenet Bar. ibi
dẽ fũdũ nõ posse dari loco arrarũ: etiã si vẽ
dẽs ꝯstituat se noie alterius possidere: quia. l. fi.
C. de spõ. loqt de arris traditis in quãtitate
⁊ ãnullat aliã penã: ergo nõ debemus ex illũ ca
sũ arras approbare. Sʒ ꝯtra Bar. ẽ Ang.
⁊ Jmol. in. d. l. titia. ⁊ do. Lucas de grassis
dicẽtes quod ꝑdicta. l. fi. nõ facit mentionẽ de
quãtitate: ⁊ sic ꝯm eos põt dari fũdus. ⁊ ẽ ve
rior opinio. Scdo reqrit quod non sint in tali
quãtitate respectu dãtis quod trãseãt in locũ pe
ne: vt. s. dixi. Aduerte tñ quod cessat perditio
arrarum qñ ꝑ eũ nõ stat nec cãm ꝑbuit vt nõ fie
ret matrimoniũ. C. de spon. l. vlti.
¶ Utrum pena apposita i spõsalibus valeat. R. 14
Pa. in. d. c. gẽma. colligẽdo dicta doctorum in
d. c. gẽma. ⁊ in. d. l. titia. quod aut pena apponi
tur inter ꝯhẽtes ⁊ indistincte nõ valet ꝯm cõ
muniorẽ opi. ⁊ tenet Barto. in. d. l. mulier.
etiã de illa pena que ẽ in lucro ꝑdendo: vnde
si dixero ꝓmitto tibi donare cẽtũ: si nupseris
mihi nõ valebit: vt in. l. si ita stipulat. §. si ti
bi nupsero. ⁊ ibi ꝑ Bart. ff. de ꝟb. ob. Quod tñ
limita verũ: nisi is cui ꝓmissio fit esset nobi
lior: quia tũc videret potius donare aio recõ
pẽsandi rõne nobilitatis. Pro hoc facit: quod
no. Bar. in. l. i. C. de dona. ante nu. ⁊. l. si vo
luntate. C. de do. ꝓmis. Aut pena apponit
inter parẽtes ipsorũ contrahentiũ seu alios
ita cõiunctos cõtrahentibus ipsis: quod verisimi
liter isti inducerent ad ꝯtractũ matrimonij
ne parẽtes vel amici eorũ incurrant seu sol
uant penam: ⁊ sic nõ valet: vt in. d. c. gẽma.
scd̃m vnũ intellectũ: vt in. d. l. titia. ⁊ in. l. he
res meus. in fi. ff. de condi. ⁊ demon. Uale
ret tñ illa que ẽ in lucro ꝑdẽdo: vt ꝑ Bar.
in. l. titio. §. titio. el ꝑmo. ff. de cõdi. ⁊ demõ.
Aut pena apponit inter alios a ꝑdictis: ⁊ sic
valet etiaʒ si talis extraneus ꝓmiserit noie
mulieris sub certa pena scd̃m coẽm opi. Ad
uerte tñ singulariter quod tales ꝓmittẽtes sub
pena quod titia cõtrahet cũ sempronio si quãtũ
in ipsis est faciũt nõ incurrunt penã: quia diffi
cultas ex quo factuʒ ẽst in obligatione exclu
dit cõmissionẽ pene: vt est tex. no. in. l. si ꝟbẽ
da. in fi. ff. ad. l. ro. de iac. ⁊ in. l. z. ff. si quis
cautio. ⁊ hoc tenuit Joan. pla. vt refert Fe
de. cõsilio. 164. ⁊ do. Anto. in. d. c. gemma.

⁊ sequit᷑ Pa. ibidē. facit qđ no. Bar. in simi lib⁹ terminis. in. l. ꝯtinuus. §. illud. ff. đ ver. obl. qđ no. q᷑ facit vt ille qui in ꝯtctibus lȝ ꝑe na ꝓmittit ꝓ filio vel amico: ꝙ ratificabit q᷑ si facit qđ in se est euitat penā: ⁊ hoc verū de pe na q̄ ꝯsistit in ꝑdendo vel minuēdo de pᷣimo nio. Secus de alia q̄ est in acquirēdo q᷑ cessa ret lucrū nisi impleret᷑ promissum.

15 ¶ Utrū possit interuenire pign⁹ ꝓ matrio nio ꝯtrhendo. R. fuit opi. diuersa Inno. tenet ꝙ sic. ꝑ. l. vnicā. C. si rector ꝓuin. do. Anto. tenet ꝙ nō pōt nisi ꝓ interesse ꝓstando. Joā. an. dicit distinguendū ſm q̄litatē ꝑsone: q᷑ vile pign⁹ nō habet intimidare magnū virū ⁊ sic pōt interuenire. Sȝ de iure videt᷑ verior opi. do. Anto. ꝑ q̄ facit qđ no. gl. i. l. si ita sti pulatus fuero. §. si tibi nupsero. ff. de vb. ob. q̄ dicit ꝙ oīs stipulatio in talib⁹ est reproba ta: ⁊ in. d. l. vnica ꝯtractus arrarū vocatur pi gnus: ⁊ ideo non obstat.

16 ¶ Utrū interesse possit peti. R. Jaco. de are. Cy. ⁊ cōiter doc. in. l. i. C. de spō. ⁊ in. d. l. titia. ꝙ nō pōt peti nisi dolose pars se habue rit: q᷑ tūc petet actione de dolo non aūt ꝓpter stipulationē: q᷑ ex ꝯcessiōe iuris altera pars pōt a spōsalib⁹ desistere: ⁊ ne matrimoniū in timidet᷑ ꝓpter solutionē pene: ⁊ istud sequit᷑ Hosti. in sūma. ⁊ Pa. in. d. c. gēma.

17 ¶ Querit᷑ an recipiēs arras lucret᷑ eas con tracto matrimonio. R. Feder. in. d. cōsilio post Jo. plagiariū. ⁊ Pa. in. d. c. gēma. ꝙ nō ⁊ sequit᷑ Host. in sūma. lȝ in. d. c. gēma. tene at ꝙ lucratur: ȝ nō est verū cum nullo iure ꝓ betur ⁊ ideo restituet. Sed si nō sequat᷑ ex de fectu alteri⁹ partis sic lucrabit᷑. Si vero ex de fectu suo sic reddet duplū. l. arris. ⁊. l. fi. q̄ in cipit mulier. C. de spon. Hoc verū si accipiēs ē maior. 25. annis: vel si veniā etatis ipetrauit alˀs nō tenet᷑ nisi simplū restituē. d. l. fi. q̄uis ex defectu suo nō fuerit secutū matrimoniū.

18 ¶ Quō ꝯtrhunt᷑ sponsalia sub conditiōe. dic vt dictū est de matrimonio: ⁊ ſm illas regu las: vide matrimoniū. 3. impedimēto. 3. vn̄ aduerte ꝙ an̄ aduentū ꝯditionis spōsalia nō sunt nec orit᷑ publice honestatis iusticia: vt in d. c. vnico. de spon. li. 6. nisi ꝑ factū a cōditi one recedat: puta cognoscēdo eā. de condit. appo. c. de illis. in tex. ⁊ in gl. ⁊ in. c. super eo. ⁊ in. c. per tuas.

19 ¶ Quid si q̄s dicat alicui: do tibi fidem ꝙ te accipiā in vxorē: ⁊ illa nihil respondeat: nec verbo nec signo. R. ꝙ spōsalia nō sunt. Sȝ tamē cōpellendus est talis q̄ dedit fidē vt eā seruet si alter voluerit ſm Rod. ȝ ego nō cre do qn̄ aliq̄ intermedia interuenerūt anteq̄ alter consensū demonstrauerit. ff. de verbo. ob. l. continuus.

¶ Quō spōsalia dissoluūt᷑. R. ꝙ in. 17. mo dis. Primū ꝑ mutuū ꝯsensū etiā si erāt iura ta: hoc tenet Spe. ti. de legato. §. nūc ostendē dum. ⁊ Pa. in. c. ꝑterea. de spō. dicit hanc esse cōiorē opi. licȝ gl. in. d. c. ꝑterea. teneat non posse sine peccato. Sed mihi placet distinctio Inno. in. d. c. s. ꝙ aut iurauit intuitu dei ali quā mulierē accipe in vxorē: ⁊ nō pōt illa re mittere. Si vero nō ituitu dei ȝ ꝓpter eius cō placentiam sic possunt se absoluere. 2

¶ Sed nūquid si sponsalia nō erant iurata: poterit alter nō consentiēte altero recedere a spōsalib⁹ ꝯtractis. R. ſm glo. in. l. i. C. de spon. ꝙ sic. etiā de iure canonico: ⁊ sequitur Cy. ibidē: ⁊ hoc idē videt᷑ sentire Gratian⁹ licȝ dubie. 27. q. 2. §. sed aliud. ⁊. §. fi. Nec obstat. c. dēspōsatā. 27. q. 2. quia loquit᷑ i ma trimonio de p̄nti. Itē nec. l. i. ff. ex qui. ca. ifa. irro. Ubi sponsa effici᷑ infamis si bina spōsa lia ꝯtrhit quia est verū: nisi spōsalib⁹ ꝑmis renū ciet: ȝ qn̄ ipsis renūciat habet locū. l. i. C. de spō. que dicit vna despōsata alteri nō ꝓhibe tur nubere. Nec ob. ꝙ nudū pactuȝ ecclesia cōpellit obseruare. c. i. de pactis. q᷑ istud ē spe ciale in matrimonio ꝓpter rōnem lr̄e: vt sit oīno liberū: ar. c. requisiuit. de spō. ⁊ quod no. Inno. in. c. veniēs. de iureiur. ⁊ placet mihi qn̄ aliq̄ noua cā eū ad hoc inducit que si a ꝑnci pio fuisset impedimentū dedisset nec cōtrahēt aliter nō credo sine peccato mortali possit re cedere a sponsalib⁹ ꝑmis cum alia contrahē do: altera nō consentiente. 2

¶ Secūdo qn̄ alter intrat religionē etiā an̄ professionē. c. veniēs. q̄ cle. vel vo. ſm vnū in tellectū qđ facere possunt an̄ carnalē copulā: etiā altero inuito vt. s. matrimoniū. 4. §. 17 2

¶ Tertio qn̄ alter ꝯtrhit cū alia ꝑsona ꝑ ver ba de p̄senti vel ꝑ verba de futuro carnali co pula lȝ secuta. d. c. si inter vir. ⁊. c. i. đ spō. duo 2

¶ Sed quid si cognouit post sponsalia ꝯtcta aliā mulierē ⁊ post coitū ꝯtraxit cū ea sponsa lia etiā. R. ꝙ ꝑma nō soluent᷑ ꝓpter hoc: sed oportet coitus sequat᷑ contractū sponsaliorū 2

c. veniens. el. 2. de spon.

25 ¶ Sed quid si p̄ma spōsalia fuerit ɔtracta simpliciter: secūda vero cū iuramēto R. ꝙ teneť redire ad p̄ma q2 nō dissoluunť per tale iuramentū. c. sicut ex lr̄is. de spon. 22. q. 4. i malis ꝓmissis. Et hoc esset verū si nō intenderet a p̄mis recedere. Secus si a p̄mis intēdit recedere ex cā cū possit vt dixi: iō secunda tenebūt: ⁊ ad. d. c. sicut ex lr̄is. dic ꝙ loquiť q̄n sine aliqua noua cā vult frangere fidē quam dedit prime alś non.

26 ¶ Quarto q̄n alter se trāffert ad aliā religionē: vnde si nō est spes de ꝓximo reditu: credo ꝙ dissoluanť etiā iurata: vt videť sentire Pa. in. c. de illis. eo. ti. ⁊ etiā glo. in. d. c. de illis. dum dicit ſm leges q̄si innuat aliud eē de iure canonico. ⁊ placet mihi ꝓpter periculū incōtinentie. Nam ſm leges si p biennium expectauit alter eū qui est in ꝓuincia: ⁊ nō executus fuit nuptias libere alteri pōt nubere. C de spon. l. 2. ⁊ si est in alia ꝓuincia debet expectare post tres annos: vt in. l. 2. C. de repu. ⁊ hoc si est absens ex ꝓbabili cā tm̄. Si vero sit absens ex ꝓbabili ⁊ necessaria cā: d3 expectare donec adsit: vt. ff. de spon. l. sepe. vide glo. que hoc tenet in. d. l. 2. C. de spon. Nec obstat d. c. ex lr̄is. q2 l3 dicať ꝙ p quatuor annos vl quinq3 expectauit hoc nō ɔstabat l3 fuerit allegatū: ⁊ si ɔstasset papa penitentiā nō imposuisset de piurio: vel potes dicere ꝙ iō ibi imponiť pn̄ia q2 sine aucte superioris nō debuit cōtrauenire iuramēto. Sed si cū aucte superioris ɔuenisset tūc credo euitaret etiā penam arrarū vt nō eas amitteret si interuenerūt: ꝗuis etiā nō expectet tēpus statutū p leges: ⁊ ſm Host. in. d. c. de illis. ⁊ alios doc. post ipsū: iudex d3 talē absoluere ꝓpter periculū fornicationis: quod bene no.

27 ¶ Quinto q̄n certus termin⁹ tp̄is apposit⁹ fuit. Nam ipso elapso ille per quē nō stetit liber est ⁊ nubit sine piurio: sed alteri imponitur penitentia de periurio vt in. c. sicut ex litteris. eo. ti. Et hoc verū nisi a principio fuissent pure contracta: ⁊ postea conuenerūt de die nuptiarū: quia per lapsum illius diei nō liberatur alter: quia termin⁹ ex postfacto fuit appositus p sollicitando implemento ꝓmissionis iam facte ⁊ pure: non ad finiendū promissionem ſm theoricā domini Anto. in. d. c. sicut ex litteris.

28 ¶ Sexto q̄n alť leprā vel paralisim incurrit aut visū vel nasū amisit: aut ei aliqd turpi⁹ euenit: vt i. c. litteras. de ɔiug. lepro. ⁊. d. c. sicut. ⁊ in. c. queadmodū. de iureiu. in tex. ⁊ i glo. Et hoc verū si turpitudo aduenit post contractū. secus si tp̄e contractus inerat: sic nec contrahēs pōt allegare suspectū debitorē propter pauptatē p̄cedentē seu mores ad qđ fac l. si creditores. ff. de puil. cre. ⁊. l. fi. C. de spō. ⁊ ibi p Bar. ⁊ Pa. i. c. queadmodū. d iureiu.

29 ¶ Septimo quando alter fornicať quo ad innocentē: sed ille qui fornicatus est non pōt resilire si alter innocens velit cōtrahere secū. c. 2. de transla. prela. Et si etiā fornicatio esset violenta pōt sponsus eā dimittere ſ3 Jo. an. ⁊ glo. in. d. c. queadmodū. ⁊ sequiť Pa. ibidē ⁊ Hu. 27. q. 2. raptor. ⁊ etiā t3 ꝙ pōt dimitti si tp̄e desponsationis erat corrupta: cum tamē crederet virginem.

30 ¶ Octauo quando alter eorum efficiť hereticus quia est fornicatio spiritualis. 28. q. i. non solū. ⁊. c. iam nunc.

31 ¶ Nono ꝓpter capitalē inimiciciā supuenientem inter sponsū ⁊ sponsā pōt alter petere separationē ſm Ho. in sūma. p rōnem. c. 2. de spon. ⁊. c. requisiuit. eo. ti.

32 ¶ Decimo q̄n ꝓmisit spōsa dare certā quantitatē p dote ⁊ nō pōt dare sic soluiť spōsus ab obligatione ſm Jo. an. in. c. de illis. de cōdi. appo. Idē dic de quacūq3 alia conditione interueniente si deficit.

33 ¶ Sed quid si spōsa ɔtrit spōsalia ⁊ nō ꝓmisit dotē certā. R. ꝙ videť ꝓmisisse oīa bona sua in dote: vt no. in. l. mulier bona. ff. de iure do. ⁊ p Bar. in. l. si ɔstante. ff. solu. ma. Et iō si labiť in facultatib⁹ ⁊ nō potest dare nō cogitur sponsus eam ducere: quia deficit cōditio subintellecta. s. si res in eodem statu pmāserit: vt in tex. ⁊ in glo. ⁊. d. c. quemadmodū Facit. c. per vestras. d dote post diuor. rest. ⁊ quod ibi no.

34 ¶ Undecimo quando supuenit affinitas: vt si sponsus cognoscit consanguineam sponse vel econtrario. 27. q. 2. si quis spōsam. de eo qui cogno. consan. vxo. sue. c. ex litteris. et pluribus alijs capitulis.

35 ¶ Sed quid si superuenit publice honestatis iusticia nunquid dissoluenť prima sponsalia R. ꝙ non: quia per sponsalia primo contracta fuit primo inducta publice honestatis iu-

sticia ꝛ p secūdo inductā nō potest tolli ꝑmo inducta sicut in simili.57.di.si quis.
36 ¶ Duodecimo si fama sit ꝙ inter eos sit canonicū impedimentū ꝛ de fama vel scandalo doceaꝉ.c.cū in tua.de spon.de cōsang.ꝛ affini.c.2.de testi.c.sup eo.ꝭm Hosti.
37 ¶ Tertiodecimo quādo sponsalia fuerunt ꝯtracta infra annos pubertatis ꝛ post pubertatē petit absolui ante aliquē tacitū ꝯsensum habitū in pubertate.c.de illis.el.i.ꝛ.c.a nob de spon.etiā si nulla sit cā quare vult absolui post pubertatē ꝭm Pa.in.d.c.de illis.Sec⁹ si pubes ꝯxit cum impubere ipse nō potest resilire.silr nec impubes ante pubertatē.
38 ¶ Quartusdecim⁹ ꝓpter susceptionē sacri ordinis ꝭm do. Anto. post Jo.an.in Rica ō spon.facit.27.q.2.§.ecce.
39 ¶ Quintusdecim⁹ ꝓpter cognationē legalē: vel aliud impedimentū: de quo dic: vt.s. matrimoniū.3.per totum.
40 ¶ Sextusdecimus ꝓpter votū simplex castitatis postea factū: vt in.c.veniens.qui cle.vl vo.ꝭm vnū itellectū.ꝛ lꝫ Directo.recitet Jnno. Host.ꝛ Gof.tenētes ꝙ votū simplex de castitate nō soluit sponsalia iurata quia eqle vinculū est iuramentū voto.ꝛ iō qd ꝑcedit obtinet: tñ tenet ꝙ soluit sponsalia: qꝛ mai⁹ bonū est ꝯtinē ꝙ̄ nubere: ꝛ iō etiā licite pōt fieri si bono celo fiat ꝛ spōsalia soluit qd et seqꝉ do.Jo. Anto.in.d.c.de illis.de spon.
41 ¶ Septimusdecim⁹ ꝓpter seuiciā sponsi ꝭꝫ Pa.in.d.c.veniens.
42 ¶ Quero vtrū in ꝑfatis casibus requiratur auctoritas iudicis ecclesiastici. R.ꝭm Joā. an.in.d.c.de illis.de spon.ꝙ sic.qꝛ corā eo debet ꝓbari cā.c.porro.de diuor. aliter grauiꝉ peccat vt videꝉ p.c.si duo pueri.ō despō.ipu. facit.33.q.2.seculares.Fallit hoc in.2.casu.ꝛ.3.ꝛ.7.ꝭm Ricar.in.4.dis.27.ꝛ.10.11.14. 15.16.ꝭm do.Jo. Anto.in.d.c.de illis.ō spō. Sed ego credo ꝙ etiā fallat in alijs casibus: quando notorie de eo casu ꝯstat propter quē dissoluunꝉ. Similiter si sponsalia sunt secreta: idē dic ꝭm Ricar.vbi.s.quia secreta non subsunt iudicio ecclesie. Et lꝫ nō debeant alꝭ separari sine iudicio ecclesie: tñ si faciūt in casibus ꝑdictis sine iudicio eccl'e: nō credo mortaliter peccent.ꝛ.c.si duo pueri.prefatū: cuꝫ.d.c.seculares.loquunꝉ qñ nō inest aliqua cā de predictis: ꝛ maxime qñ nō sunt iurata spōsalia. Si aūt quis recedat a sponsalibus non ex aliquo predictoꝝ casuū peccat mortaliter ꝭm Tho.lꝫ ecclesia non cogat: vt no.in.c.requisiuit.de sponsa.

Statutū

Quis potest facē. R.ꝙ ille q pōt facere legē: de quo vide.s.lex.§.2.

¶ Utrū statutū ordinarij liget extra territoriū delinquentē subditū suū: vide.s.excōicatio p.§.10.ꝛ.11. 1

¶ Utrū delinquēs i loco exēpto ligetur statuto epi. R. Semi.in.c.vt animaꝝ.de ꝯsti. li.6.Jo.cal.ꝛ Jo.an.ibidē disputant ꝙ nō p.d.c.vt animaꝝ.ꝛ p.c.cum eps.de tempo. or.li.6.ꝛ per glo.in cle.ꝙ̄uis.ō fo.cōpe.Rō qꝛ locus exempt⁹ ꝛ locus extra diocesim eq̄parantur: allegat.c.luminoso.18.q.2.c.i.de sta.regu.in fi.li.6.ꝛ cle.fi.de puil.ꝛ mihi placet ꝛ est verior opi.lꝫ Fed.ō senis.ꝛ.d.Marsilius teneant contrariū: vt in ꝯsilio.2.predicti Fede. 2

¶ Sed nūquid si statutū prohibet ne vadāt ad locum exemptū ligabuntur euntes. R. d.Philippus de perusio in.d.c.vt animaruꝫ ꝙ sic si ex causa hoc fecerūt quia sic facere possunt. Facit quod no. Bar.in.l.relegatoꝝ.ff de interdictꝭ.vbi vult ꝙ ciuitas propter commodum ciuitatis: vel odiū eorum ad quos non vult vadant: ꝓhibere potest ciuibus suis ne vadant ad talē terrā: ꝛ no.idem Pa.in.c.postulasti.de foro cōpe. Quod bene no.ꝓ statutis eporum excōicantibus accedētes ad monasteria monialiū quia ligant quādo ex causa legitima hoc faciūt in odiū monialiū que ꝓpter sua scelera hoc mereꝉ. Secus si facerēt in penā illius cōtra quē fertur sentētia: quia tunc nō possunt ꝓhibere ꝭm Pa.vbi.s. nisi habeāt iurisditionē i loco exēpto: puta qꝛ possunt arcere accessū: vt in cle.attēdētes.ō sta. mo.de quo vide.s.monialis.§.3. 3

¶ Utrū statutū liget religiosū qd excōicat acceptātes aliqd officiū extra ordinē nisi prius resignauerit libros ꝛ alia q̄ hꝫ in ordine si ꝓmotus in epm assentit sine resignatōe. R. vt.s.excōicatio.1.§.10. 4

¶ Utrū statutū liget nō subditos delinquētes in territorio data scientia statuti. vide in d.§.10.ꝛ quādo obliget ad culpā solū vel ad penā: vide obedientia.§.1. 5

¶ Utrū ignorantia excuset a pena statuti vi 6

de in.d.§.io.r.s.ignorantia.§.4.

7 ¶ Utrū statutū laicoꝝ loquēs generaliter extendat ad clericos. R. vt.s.lex.§.5.et de statuto impediente liberā facultatē dandi ecclesijs vel circa mortuaria: vide.s.imunitas §.46.r.47.

8 ¶ Utrū statutū factū a cōitate ꝙ ciues dānificati nō possint petē satisfactionē valeat R. Pa.in.c.i nrā.de iniur.ꝙ nō: q2 statutū i piudiciū singloꝝ nō valet nisi ipsi ꝯsenserit r cōmunitas nō potest statuere super iurib⁹ singuloꝝ sed solū sup iuribus vniuersitatis: vt no.glo.singularis.in.l.3.C.que sit lon.cō sue.r in.c.cum oēs.de consti.facit.l.id quod nostrū.ff.de reg.iu. Nam solius pncipis est tollere ius alterius: nec etiā potest sine causa vt no.in.c.que in ecclesiaꝝ.de consti.r in.l. fi.C.si cōtra ius vel pu.vti.r in cle.pastoralis.de re iudi.vnde si debet valere oportet vl' ꝙ singuli consentiant quod est impossibile cuȝ ibi sint multi infantes: vel ꝙ cōmunitas haberet iura principis: r ppter bonū publicum r ad tollendū scandalū hoc faceret arg. d.c.que in ecclesiaꝝ.r que ibi no.al's non potest obesse nō consentientibus: ar.d.c.cū oēs r.l.i.ff.de magistra.r qð no. Archi.r Ge. in.c.licet.de cōsti.li.6.facit quod no. Lud. de ro.in no.dicens ꝙ inferior a principe nō potest statuere in preiudicium alterius non citati necꝫ consentientis: vt in.c.fi.de maio. r obe.r in.c.fi.de hisque fiūt a prela.c.cum omnes.de consti.

9 ¶ Utrū statutū quo cauet ne filia succedat extendatur ad bona sita extra territoriū statuentium. R. ꝭm Bar.in.l.cunctos populos.de sum.tri.ꝙ nō.sed succedet.facit quod dico.s.pena.§.23.

10 ¶ Utrū in re cōmuni pluribus vt singulis valeat quicquid maior pars collegij statuerit. R. Pa.in dicto.c.cum omnes.de cōsti. ꝙ non: nisi singuli consentiāt. Fallit in quatuor casibus. Primus quando vellet deputare rem ad vsum destinatum.l.per fundum. ff.de seruitu.rusti.predio. Secundus quando fit fauore administrationis bonoꝝ pupilli.l.3.ff.de administra.tuto. Tertius quando fauore liberationis: quia tūc valet quod maior pars facit.l.maiorē.ff.de pac.l.fi.C. qui bo.cede.pos. Quartus fauore litigij dirimendi. Nam valet sententia duorū ex tribus arbitris. Et hoc intellige in re que conuenit pluribus vt singularibus iure singulari. Secus si iure ecclesie: vt sunt prebēde que non conueniunt canonicis vt singulis sed iure ecclesie: quia super talibus bene potest maior pars disponere r deputare ad pium vsum vt est tex.no.in.c.fi.de his que fiūt a maio. par.ca.r ibi per Inno.

¶ Utrū collegium possit disponē super reb⁹ priuati. R. Pa.in dicto.c.cum omnes: ꝙ si nō habet iura regalia: puta quia habet dominum super se non potest. Unde maior pars scholarium non potest obligare vnum scholarē vel disponere de rebus suis: vt no.glo. in l.2.C.que sit lon.consue.nisi forte ꝭm quod not. Bart.in.l.4.ff.de re iudi.quando vniuersitas esset obligata: r non esset soluendo: quia tunc posset ponere collectam singulis vt est glo.no.in.l.i.ff.ꝙ cuiusꝗ vniuersita. Item non solum causa necessitatis sed etiā pietatis: vt in dicto.c.fi. Item ꝭm Innocē. r cōmuniter doctores etiam in causa vtilitatis: r probatur in.c.i.de his que fiunt a ma. par.cap. Ex mera enim voluntate non potest disponere de iuribus alteri⁹: vt no. glosa in dicto.c.cum omnes. r Inno.ibidem r Joā. an.in regula.quod omnes tāgit.li.6.in mercurialibus. Sed ego limito verum in preiudicium. Sed in bonum r vtilitatem bene posset: quia maior pars ficte representat totū.l. aliud.§.refert.ff.de reg.iu.r.l.quod maior ff.ad munici. Item aduerte ꝭm Pa.in.d.c. cuȝ omnes.ꝙ si dispositio fit in dānuȝ vel dedecus vniuersitatis vel priuate ꝯsuetudinis vn⁹ solus pōt resistere: vt in.d.c.fi.r no.Jn. in.c.accedentibus.de priuile. ii

¶ Sed quero quot de vniuersitate debeant conuenire vt actus valeat. R. Pa.in.d.c.cū omnes.ꝙ cōmunis sentētia canonistaꝝ r legistarū est vt saltē due partes vniuersitatis ꝯueniant: vt in.l.nulli.ff.ꝙ cuiusꝗ vniuer. r.l.noiationum.C.de decu. Et ex his duabus partibus maior pars debet ꝯsentire.ita sentit Inno.in.c.2.de no.ope.nū.r Bart. in.l.omnes populi.ff.de iusti.r iur.de hoc vide.s.electio.§.16. 12

¶ Sȝ qd si nō ꝯueniūt due partes R. Pa. in d.c.cū oēs opinio canonistaꝝ est ꝙ si ē aliquis ad quē spectat conuocatio vniuersitatꝭ r ad mandatū eius nolunt conuenire ꝙ tūc 13

possunt explicare qui cõuenerunt: licz nõ sit maior pars collegij. Hoc voluit Inno. in.c. i. de ma. ⁊ obe. ⁊ in.d.c.z. q2 nolentes venire faciũt se alienos: vt in.c.cũ nobis. de elect. ⁊ sic nõ cõputãt. Si vero nõ ẽ aliquis ad quem spectat officiũ cõuocãdi: tũc si instat tẽp⁹ ter mini pfixi vniuersitati ad act⁹ expeditionez minor pars põt cõuocare maiorẽ: ⁊ nolentẽ venire põt explicare: q2 minor pars nõ debet priuari iure suo ꝓpter negligentiã vel cõtẽ ptũ maioris partis: vt no.in.c. in causis.de elec. ⁊ in.d.c.cũ nobis. Si aũt termin⁹ non ẽ pfixus: tunc oportz sint due partes. Tertia tñ pars poterit agere de cõtẽptu: vt ꝓbatur in.d.c.z.⁊.c. in causis.⁊.d.l. noiationum. Et hoc tene: licz legiste aliter dicant.

14 ¶ Quõ statutũ dz interptari. R. Pa.i.c. cũ dilect⁹. de ↄsue. ꝙ vt euitet̃ correctio legis seu iuris cois dz latissime vel strictissime interpretari: sicut electio capit̃ ꝓ cõfirmatiõe in.d.c.cũ dilectus. nõ tamẽ taliter ꝙ verba impropriẽt̃ vt iuri coi cõueniãt. Facit quod no. Bar. in.l. pretor ait.ff. de dã. infec. Qđ limito qñ vba sũt clara: sed vbi vba sunt dubia vel habẽt multiplices intellect⁹ tunc debemus facere interpretationẽ ⁊ intellectũ etiaz impropriũ vt minus recedam⁹ a iure cõi ꝙ̃ fieri põt: vt no. in.d.c.cũ dilectus. ⁊ in.l.z. C. de noxa. vide per Bar. in.d.l.oẽs ppli. ita tñ ꝙ aliquid operet̃ ⁊ aliqđ addat ad ius cõe etiaz qñ est scđm ius cõe. scđm Pa. ⁊ doc. in c.ex parte. de verbo. signi. Facit.c.si papa. de priuile. vbi verba debent aliqđ operari. dic tamẽ Bar. in.l. 4. §. pretor ait. ff. de dam. infec. ꝙ si statuto cauet̃: vt citatio fiat ad psonam si reperiri põt ꝙ ꝓ nullo seruit: ƀ tũc dicas plus timeri solet ꝙ specialiter cauetur ꝙ̃ quod generaliter.

15 ¶ Sz nũquid debet stricte interpretari qñ generaliter loquit̃ vt alius lucret̃. R. ꝙ nõ ar.l. prospexit. ff. qui ⁊ a quib⁹. sed vbi agit̃ de diminutiõe patrimonij: sic debet stricte interpretari ne alius iniuste incurrat dãnũ: vt plene no. in.d.l.oẽs populi. ⁊ videt̃ tex. in d.c.cũ dilect⁹. ⁊ in.d.l.z.C. de noxa. ⁊ Pa. in.c. cõstitutus. de resti. in integ. hoc sequit̃ Bar. in.l. sanctimus. C. in qui. cau. in inte. resti. non est ne.

16 ¶ Utruz verificet̃ in casu ficto. R. Pa. in c. cum dilectus. de cleri. nõ resi. ꝙ si statutũ loquit̃ ⁊ disponit in materia iuris cois: in q̃ casus fictus equipat̃ vero: vtputa in casu in q̃ nõ residens habet̃ pro residẽte: vt in.d.c.cũ dilectus. sic verificat̃: q2 cõstitutio disponẽs regulariter id qđ ius debet recipere oẽs limitationes iuris. Facit.d.c.cũ dilectus. ⁊ clarius.c. ad audiẽtiã. ibidẽ. Si vero statutũ eẽt cõtra ius vel pter ⁊ odiosũ: tũc nõ verificat̃ in casu ficto: sed vba debẽt intelligi ꝓprie.i. in suo ꝓprio significato: ⁊ sic intellige.l.z.§. hec vba. ff. de nego. gest. ⁊. c. in nr̃a. de iure iurã. Et facit qđ no. Barto. in.d.l.oẽs pplĩ. Facit.l. z. C. de noxa. ⁊.c. ex pte. de vb. sig. Facit qđ dicit Ludo. de ro. in suis no. ꝙ argumẽtũ a ↄtrario sensu valet in statutis: nisi q̃rat̃ vt qs incidat in penã: q2 tũc nõ valet.l. cõuẽticulã. C. de epi. ⁊ cleri. habes gl. in de.i. in v. facere. de vsur. Hoc limitat Gemi. in c. vt circa. de elec. li. 6. Uerũ qñ statutũ nõ redderet̃ illusoriũ si nõ recedat̃ a ꝓpria significatiõe verbor: ƀ qñ redderet̃ illusoriũ tũc est recedẽdũ. ar. l. si qñ. in pn. ff. de le. i. ⁊ qđ no. in.c. ad audiẽtiã. de deci. ⁊ tũc indiffinita equipollet vniuersali: vt vult Bar. in.d. l. omnes populi.

¶ Quõ debet intelligi statutũ seu ↄstitutio qñ partim ẽ fauorabilis ⁊ partim odiosa: puta: q2 imponit penã. R. Jo. an. videt̃ sibi cõtrari⁹ in.c. ex rescripto. de loca. ⁊ i.c. sciãt cũcti. ⁊ in.c. fi. de elec. lib. 6. Sed ego cõcordo sic: ꝙ quãdo pncipale intẽtũ cõstituẽtis est pbere fauorẽ: tũc dicat̃ fauorabile: si odium tũc dicat̃ odiosũ. Ita cõiter notãt legiste. in l. qui exceptionẽ. ff. de cõdi. indebi. ⁊ ibi glo. Si vero ignorat̃ principale intẽtũ disponẽtis tunc dico ꝙ quaten⁹ cõtinet fauorẽ debet extendi: quaten⁹ vero cõtinet penã debet restringi: ⁊ hoc videt̃ fuisse de mẽte Bal. in mul tis locis. Et facit ad hoc qđ dixi.s. Excõmunicatio. 5. casu. 6. §. 3. 17

¶ Utr statutarij cõputati a pplo possint intptari statuta p se edita: si oriat̃ aliqđ dubiũ R. Pa. in.c. ex pte. de vb. sig. Jo. an. in.d. c. ⁊ coiter legiste. ⁊ Bar. in.l. oẽs populi. predicta ↄcludũt ꝙ nõ: ex quo fũcti sunt officio suo. Nec obstat ꝙ eius est interpretari cui⁹ est cõdere: quia in veritate illi nõ cõdiderũt sed popul⁹ qui dedit auctoritatẽ: quia is facit cuius auctoritate fit.c. si diligenti. de prescrip. ⁊ ideo dz recurri ad pplm seu conciliũ 18

generale. Hoc limitat Pa. vbi. s. qñ interpretatio est valde dubia. Secus si est clara ⁊ iuri persona: q₂ tūc iudex corā quo vertit̃ q̄stio poterit interp̄tari: sicut ⁊ legez cōem ⁊ priuilegium principis: vt no. Inno. in. c. cū specia li. de appel. ⁊ Bar. in. d. l. oēs populi. facit. l. benignius. ff. de legi. ⁊. l. fi. ff. de cōsti. prin. et l. vnica. C. de pseq. in v₂. constan.

19 ¶ Quantū durat statutū. vtrū post mortē statuētis. R. Pa. in. c. a nobis. el p̄. de sentē. excō. q̄ sic. nisi expresse reuocet̃: vt est tex. in c. fi. de offi. lega. Unde s̄m Fe. ɔsilio. 16. etiā statutū factū a capitulo sede vacante durat creato nouo ep̄o nisi reuocet̃ p ep̄m creatuz quod patet: ar. no. ne p̄la. vi. su. c. vlti.

20 ¶ Qñ ligat statutū. R. q̄ statim habita notitia. de quo dic: vt. s. lex. §. 12. ⁊. 13.

21 ¶ Quō tollit̃ statutū. R. q̄ tollit̃ Primo p vnū actū factū collegialiter a statuētibus vel eo₂ successoribus ɔtra statutū s̄m Host. ⁊ Jo. an. in. c. ad audientiā. de cle. nō resi. ⁊ Pa. in c. cū accessissent. de cōsti. Secūdo tollit̃ per nō vsū nec requirit̃ fluxus tp̄is s̄m Pa. in. d c. ad audientiā. ⁊ in. d. c. cū accessissent. ⁊ in c. pro illorum. de preben.

22 ¶ Utrū statutū qd ɔcedit priuilegiū nō subdito seu extraneo possit reuocari: puta statuto cauetur q̄ quicūq₃ venerit ad habitāduz in tali territorio sit exemptus ab omni collecta. R. Pa. in. c. nouit. de iudi. q̄ nō quo ad illos qui iam venerūt q₂ trāsiuit iam in q̄si contractū, quo etiā princeps obligat̃: vt in c. i. de pba. et hoc voluit Bart. exp̄sse in. l. qd semel. ff. de decre. ab o₂. fa. ⁊ in. d. l. oēs populi. intellige nisi ipsi ɔsentiant. Quo vero ad illos qui nondū venerūt potest reuocari ex q̄ res est integra: ar. l. si pecuniā. in prin. ff. de cōdi. ob cau. Et hoc verū quādo generalit̃ fit Secus si specialiter fuisset concessuz: quia reuocari nō posset. facit q̄stio disputata p An gelum in qua determinat nō posse reuocari statutū quo disponebat̃ vt potestas haberet quartā partē condēnatiōis postq̄ potestas est electus ⁊ ɔsensit electioni. Idē dic de priuilegio ɔcesso nō subdito: ⁊ p hoc infert Bar. in. l. priuilegia. C. de sacrsan. ec. q̄ laici qui statuerūt singulis annis dandā certā quantitatē p elemosyna clericis vel religiosis nō poterunt reuocare: allegat. c. ad apostolicā. de simo. hoc sequit̃ Inno. in. d. c. nouit. ⁊ Arch. ij. q. i. quibusq₃ sup glo. facit qd no. Semi. in. c. licet. de cōsti. li. 6.

¶ Quid si statutū est factū ad comodū subdito₂. R. Semi. in. c. lz. de cōsti. li. 6. q̄ aut subditi consentiūt reuocaitoni: ⁊ potest reuocari aut singuli nō consentiūt: sed reuocant̃ per maiores regentes cōmunitatez: ⁊ tunc si fit ex causa legitima sic potest reuocari s̄m vnum casum Inno. in. c. in nostra. de iniur. maxime quando statutū disponebat sup eo super quo ciuitas nō erat obligata: vt ibi declarat Inno. aut fit sine causa legitima: ⁊ sic nō valet reuocatio in preiudiciū mino₂ iuxta no. per Inno. in. c. que in ecclesiarū. de cōsti. Hoc limito verū quando statutuz disponit de comodo subdito₂ circa bona eo₂. secus si cōcerneret circa exercitiū iurisditionis quia tūc pōt reuocare q₂ superior est q̄ habet administrare. Ita sentit Archi. in. d. c. licet. 23

¶ Utrū statutū iuratū tollat̃ per clausulā non obstantibus quibuscūq₃ constitutionibus ⁊ statutis. R. glo. in. c. cū nō deceat. de elec. li. 6. q̄ nō: ⁊ idē dicit Lud. de ro. in suis. no. q̄ cōuentio vel pactū iuratū nō tollit̃ p gn̄alē clausulā nō obstantibus q̄buscūq₃ pactis. glo. est in cle. dudū. §. ex. de sepul. 24

¶ Utrū statuētes possint recedere a statuto cōfirmato per superiorē vel sedē apostolicā sine alia licentia. R. Pa. in. d. c. cum accessissent. ⁊ Bar. in. d. l. oēs populi. tenet q̄ sic: sed Bal. in. l. oium. C. de testa. tenet q̄ nō. sz Pa. ɔcordat q̄ aut statutū ɔcernit p̄ncipaliter fauorē statuentiū: ⁊ sic ē vera opi. Bar. facit. c. p illo₂. de p̄bē. etiā si statutū ɔtineat talē materiā q̄ nō valuisset sine supiore: vt idē Pa. no. in. c. cū. M. d ɔsti. Si vero ɔcernit fauorē alio₂ vel bonū publicū sic vera ē opi. Bal. q̄ nō possunt sine licētia supioris. Rō quia confirmando videt̃ superior suā dispositionez facere. Nam oia nostra facimus q̄bus auctoritatē impartimur. c. si ap̄lice. d prebē. li. 6. ⁊. l. i. C. de vete. iu. enucle. 25

Stipulatio

Quid sit: vide s. pactū i pn.

¶ Utrū stipulatio trāseat ad heredes. R. q̄ sic. l. veteris. C. de c̄bē. ⁊ co. sti. qd intellige verū s̄m glo. ibidē: qñ pōt p aliū iple ri factum promissum. 1

¶ Utrū alicis possit alteri stipulari p alio. R. q̄ nō: nisi sit eius s̄uus vel filius: insti. d inuti. 2

stipula. §. si quis alij vel sit pcurator. l. si pro curatori psentis. ff. de verbo. obli. gl. tñ tenet in. c. quotiẽs. el p. i. q. 7. q de iure canonico pmittens titio se datur sempronio centum obligatur: ar. c. iuramenti. 22. q. 5. maxime si interuenit iuramentũ: ar. l. i. ff. de cõsti. pe. Item per iudices officiales. executores: tabel liones alteri acquiritur. l. cum pro quo. ff. d in ius vocan.

5 ¶ Quomodo dz eẽ act⁹ stipulãtis ⁊ cõpro mittentis. R. q cõtinuus: q2 si post interroga tionẽ se diuertit ad alia nihil proderit. lz eo dẽ die pmisisset. l. ptinuus. ff. de verbo. ob.

4 ¶ Obligatio stipulata sine conditiõe neqz ad certũ diem presenti die debetur: s nõ põt peti illo die quo stipulata est. insti. de verbo. obli. §. omnis stipulatio. ⁊ §. cum quis. no. q nõ valet stipulatio vel legatũ factuz in ge nere de aliq re nulla demõstrata. ff. de iu. do. l. cum post diuortiũ. Sed de legato dic vt. s legatum. i. §. 34.

Stola quomodo debet vti sa cerdos quando cõicat ⁊ legit euangeliũ ⁊ diaconus: habes. s sacerdos. §. 4.

Studium clericoꝝ ⁊ religi osorum: vide. s magister. ⁊. s. scientia. ⁊ quomõ stu dium literaliũ artium ad vtilitatem ecclesie suadeatur: habes. 37. di. de quibusdã. in poe tis prohibetur ibidẽ per totũ. Item in theolo gia cõmendat in legib⁹ ⁊ phisica reprobat de quib⁹ vide. s. magister. ⁊ scientia.

Stultitia dicit a stupore vñ fm Isido. ij. ethi. Stultus est qui propter stuporẽ nõ mouet: ⁊ differt a fatuitate fz eundẽ: q2 stul ticia importat hebetudinẽ mentis. Fatuitas autẽ importat ipsius sensus priuationẽ vide de hoc. s. hebetudo. ⁊ tũc stulticia est peccatũ quando aduenit eo q hõ imergit se taliter in terrenis q nõ põt percipere q dei sunt: alr nõ pcordat Tho. 22. q. 46.

Stultus est q non vult discẽ a quocũqz licite po test. 22. di. de pstantinopolitana.

Stuprum est inordinatus pcubitus q vir ginalis integritas corrũpitur vel stu prum est illicita defloratio virginũ sub pa rentum cura existentium.

¶ Utrũ stuprans virginẽ teneatur ad ali quid. R. Pa. in. c. i. de adulterijs. q si sedu xit vel decepit eam: tenet eam dotare ⁊ vltra dotationẽ eam accipere in vxorem si pater vo luerit eam sibi dare: vt in. d. c. i. ⁊. 2. eo. tit. vel si non vult eam accipere debet corporalit puniri. Unde sola constitutio dotis non li berat eum fm eundem Pa. si parẽtes volunt eam sibi dare: q si nolunt saltem ad dotatio nem tenet etiam in cõscientia nisi fm Rod. cõponeret cuz ea vel sibi remitteret quod no. o confessor pter illos qui sub deceptione ac cipiendi in vxorẽ puellas decipiunt: quia ta les ex quo acceperũt eas vel promiserunt ac cipere in vxores ⁊ sic habuerunt copulam q tenẽtur de necessitate eas accipere: lz tunc ha buerint animũ ipsas decipiendi ⁊ habendi co pulam q si contraxerunt cum alia matrimo nium: vel pater non vult eam dare saltẽ tenẽ tur ad dotem nisi fm Tho. esset tanta inequa litas q potius decipi se finxit q sit decepta. Nec aliter potest absolui anteq cõtrahat cũ alia si parentes volunt eam sibi dare nisi ve re eam accipiat in vxorem: ⁊ faciat dotẽ: nisi ipsa dotez sibi remiserit. hec Alex. 22. tracta tu de stupro. ⁊ Ricar. ⁊ Sco. in. 4. di. 15. Se cundũ leges pbo dz relegari: et dimidia pars bonoꝝ ei⁹ publicari. Si pbo sit vilis psona de bet verberari. insti. de publi. iud. §. 2. Si au tem per vim fecerit capite plectitur. insti. vbi s. §. sin autem.

¶ Quid si nõ seduxit eã: s spõte acqeuit. R. Pa. in. d. c. i. tenet q hz etiã locũ dispositio p fati. c. q2 si nõ eẽnt hois insidie tãtũ facin⁹ nõ perpetrasset vt dicit tex. i. l. vnica. C. d raptu vir ginũ. vñ psumit seducta. Sz ego credo verũ in foro ptentioso: s in pscientia sufficit q que rat eã in bono statu reducere qtuz in ipso e fac regula scienti. ⁊ qd ibi no. d reg. iu. li. 6. ⁊ qrit an pr teneat eã dotare: vide. s. dos. §. 4.

Uasio quomodo obligat i dã no dato: vide. s. furtũ. §. 18. ⁊. 19

Subarratio vide. s. spõsa lia. §. 7. ⁊. s. arra.

Subdelegare nõ põt de legat⁹ pn cipis etiã deputatus ad nudũ mini

sterium qn̄ ē magnū ⁊ graue: sicut iudicare et sīlia facere. sec⁹ qn̄ est paruū qꝛ pōt. c. ꝙ aūt. de iur. patro. ⁊ magnū seu graue ⁊ paruum arbitrio iudicis relinquit. c. fi. de do. ⁊ ptu.

¶ Utrū ille cui cōmittit̄ p̄dicare crucē: excōicare vel absoluē aliq̄s vel dispēsare cū irregularib⁹: vel iniūgere pn̄ias possit subdelegare alteri. R. ꝙ nō: nisi sit legatus a latere: vt i c. fi. de of. del. silr vbicūqꝫ cōmittit̄ alicui vt illud p̄sonalit̄ exequat̄ subdelegare nō pōt. ⁊ vbi in cōmissione videt̄ electa industria p̄sone: vt in. d. c. fi. ⁊ de hoc vide. s. delegat⁹. §. 6

Subditus d̄r tripliciť. Primo rōne domicilij. Scd̄o rōne originis p̄p̄e vl̄ patˀne: ar. c. 3. de tēpo. or. li. 6. ⁊ in. l. i. ⁊ in. l. origine. C. de muni. ⁊ ori. li. 10. facit. l. assūptio. ⁊ q̄d ibi no. ff. ad muni. ⁊. l. rescripto. §. fi. ff. d̄ mu. ⁊ hono. ⁊ talis tenet̄ ad onera p̄sonalia: si ibi reperiat̄: lȝ alibi trāstulerit domiciliū: d̄ quo p̄ Bar. in. d. l. assūptio. Fallit i muliere q̄ n̄upsit cū viro habēte aliū domiciliū: de quo i l. fi. §. itē rescripserūt. ff. ad muni. Tertio rōne delicti: ꝫ large vt dicit gl. in. c. nup. de sen. excō. nō aūt p̄p̄e: lȝ ibi sortiat̄ for. no. glo. i cle. vnica. de fo. cōpe. q̄d no. p̄ statutꝫ ⁊ alijs dispositionib⁹ odiosis faciētib⁹ mentionē de subditis vt nō cōp̄rehēdat̄ forēsis deliquēs i territorio. Idē dic d̄ p̄hētib⁹ eadeȝ rōne. no. Pa. in. d. c. nup. ⁊ in. c. p̄posuisti. de fo. cōpe.

¶ Utrū subditus rōne domiciūj cui iudex p̄cepit sb̄ pena excōicatōis late sn̄ie vt satisfaceret tali die alicui trāsferēs domiciliū sit excōicat⁹ si postea nō satisfacit. R. Pa. i. d. c. p̄posuisti cū Jo. an. i regl̄a cū sūt ptiū. d̄ reg. iu. li. 6. ꝙ sic. qꝛ iā p̄uēt⁹ erat. ⁊ vid̄ ibi late p̄ eos

Subdiaconus id̄ appellat̄: qꝛ subiacet ⁊ p̄ceptis ⁊ officijs leuitaꝝ: oblatōes leuitis defert. 21. di. cleros. Itē ad subdiaconū ptinet calicē ⁊ patenā ad altare christi deferre ⁊ leuitꝫ tradere ⁊ eis ministrare vrceolū cū aq̄ ⁊ manustergiū corā ep̄o ⁊ p̄sbyteris ⁊ leuitis tenere ⁊ p̄lauādis manib⁹ añ altare aquā p̄bere. 25. di. p̄pectis.

¶ Utrum teneat̄ ad castitatē. R. ꝙ sic. 38 di. §. i. ⁊. 2.

Subornatio s̄m Lau. ⁊ Jen. vt refert Car. in cle. testib⁹. de testi. ē d̄ aliq̄ falso exp̄mēdo ⁊ p̄o tacēdo in testimonio testi p̄ aliquē facta informatio: ⁊ d̄r ornare q̄si subt⁹ i aures aliq̄d malū ornare ⁊ sub colore ponē: vt i auc̄. de testi. §. qꝛ p̄o. vn̄ talis peccat mortalit̄. ⁊ tenet̄ ad restitutionē leso: de iiur. c. fi.

Subsanatio differt a derisiōe qꝛ d̄risio fit ore. i. p̄o cachino subsānatio aūt fit naso rugato: vt dicit glo. sup̄ illud psal. Dn̄s in celo deridebit eos: ꝫ p̄uenit cū ea in fine: quia vterqꝫ intendit erubescentiā p̄rimi. Quō aūt sit peccatū mortale: dic s̄m ꝙ derisio est: vt. s. derisio.

Substitutio ē secūdaria p̄ditionalis institutio. Nā substitutio cōtinet in se institutionē. ⁊ id̄ institutus dicit̄ p̄m⁹ gradus etiā si multi fuerint instituti. ⁊ substitutio secūdus gradus ⁊ est cū quis instituit heredeȝ sic talis esto mihi heres: ⁊ si nō eris vel decesseris titiū substituo: iste titius dicit̄ substitutus. l. i. ff. de vul. ⁊ pupil. substi.

¶ Quot sunt sp̄es substitutionū. R. ꝙ duplices: alia indirecta: alia directa. Indirecta substitutio siue obliq̄: siue fideicōmissaria siue p̄caria est illa p̄ quā quis capit hereditatē alio mediāte: vt cum testator fideicōmiserit A. heredi vt hereditatē. P. restituat: lȝ ḡ p̄ fideicōmissū. P. sit substitutus. A. debet hereditatē adire ⁊ aditā. P. restituere: ⁊ sic. A mediāte ⁊ opante p̄uenit hēditas ad. P. Et no. ꝙ si. A. adiuerit sp̄ōte hēditatē retinebit quartā trebellianicā ⁊ reliq̄s tres partes hereditatis restituet. P. Si p̄o iudicis officio cōpulsus adierit totā hereditateȝ restituet. P. insti. de fideicō. here. §. in p̄mis. ⁊. ff. ad treb. l. nam q̄d. §. qui cōpulsus.

¶ Directa p̄o substitutio ē q̄ q̄s capit hēditatē defūcti nullo alio mediāte vel sibi cooperante vt cū dicit testator. A. mihi hēdem instituo: ꝫ si ipse nō erit heres. C. sit heres ⁊ sic C. substitutus est directe. diuidit̄ aūt in q̄n duplici d̄ria q̄ꝝ p̄ma d̄r substitutio vulgar ⁊ ꝫ duplex. Alia exp̄ssa q̄ fit p̄ istā negationē: nō hoc mō videlȝ instituo mihi heredē. A. ⁊ si ipse noluerit vel nō potuerit heres eē. P. sit heres vel. P. substituo. Alia tacita quādo s. negatio nō exprimitur: sed includit̄ vt cum

dicit. A. 7. P. mihi hędes instituo: 7 eos inuicē substituo. p hec vba eos inuicē substituo tacite subintelligit q si alter eoꝝ heres nō fuerit. s. q2 noluit vel nō potuit qñ decessit ante aditā hereditatē alter sit heres in solidum: vt ff. de here. insti. l. cū in testamēto. §. hec vba 7 dr̄ vulgaris: q2 a qlibet de vulgo. s. testatore fieri pōt: 7 cuilibet siue pupillo vel minori 7c̄. Et de hac habes insti. de vulga. sub.

3 ¶ Effectus hui⁹ substitutionis est vt bona testatoris tm̄ que debebant venire ad institutū veniāt ad substitutū nō bona instituti. insti. de pupil. substi. §. quo casu.

4 ¶ Quādo expirat hec substitutio R. q̄cito institutus adierit hereditatē siue postea decedat cū liberis siue sine liberis. C. de impub. 7 alijs substi. l. post aditā 7 hoc nō solū qñ expsse fit p negociationē s etiā qñ tacite. vñ lz titi⁹ 7 semproni⁹ fuerint instituti heredes et adinuicē substituti: si tm̄ semproni⁹ vel titius adierit hereditatē expirat substitutio: vt i. d. l. post aditam.

5 ¶ Secūda directa substitutio dr̄ pupillaris: q2 fit soli pupillo vel pupillis: nec pōt temp⁹ excedere pupillare s expirat ad introitū pubertatis pōt etiā fieri in min⁹ tēpus: vt si dicatur: si fili⁹ me⁹ infra quartū vel quintū ānū decesserit sit. P. heres 7 hec est duplex. s. tacita q̄ nō habet formā pupillaris substitutiōis sed sub ei⁹ vbis includit: vt cū dr̄. A. filium pupillū meū hędē mihi istituo: 7 si ipse mihi heres nō fuerit. P. sit heres. et hec ex expssis est vulgaris: ex tacitis ē pupillaris. Vñ siue sit. A. heres siue nō: si in etate pupillari decesserit: hereditas directo iure puenit ad. P. sz ex vulgari succedit tm̄ in bonis testatoris: ex pupillari vo succedit i bonis 7 testatoris 7 pupilli. Alia ē expssa que fit p verbū affirmatiuum: 7 facit expresse mentionē de pupillari etate: 7 sub ea includit vulgaris tacita vt in sti. de vulga. 7 pupil. sub. §. i. 7. ff. de vulga. 7 pupil. sub. l. iam hoc iure. 7 fit cū dicit. A. filiū meū heredē mihi instituo. Et si ipse mihi fuerit heres 7 in etate pupillari decesserit P. sit heres vel substituo: 7 in ista requiruntur duo. s. verborum affirmatio 7 temporis pupillaris cōprehensio.

6 ¶ Quid requirit ad istā substitutionez pupillarē. R. quatuor. Primū q ille cui fit sbstitutio sit de liberis testatoris. Et accipio h liberos nō tm̄ p filijs s etiā p nepotibus. Secundum q sit impubes. Tertium q sit in potestate testatoris. Quartū q ille cui fit substitutio instituatur vel exheredetur: 7 potest fieri non tm̄ impuberi filio iam nato: s etiaz postumo: si tamen nascendo esset sub potestate testatoris si viueret ipse testator 7 etiaz nepoti: si tamen non sit recasurus in potestatem patris sui post mortē aui. ff. de vul. 7 pupil. sub. l. z. §. postumus.

¶ Quis effectus huius substitutionis. R. ē vt nō solum sit. P. heres: si. A. decesserit in etate pupillari: sed etiā excludit matrē 7 oēz aliā psonā q̄ ipsi pupillo ab intestato succedere potuisset. ff. de vul. 7 pu. sub. l. lucius. Et hoc verū ē in expssa. In tacita aūt habet locum qñ alter fili⁹ testatoris frater pupilli sbstituit. Sed si sit extraneus substitutus tunc mater admittit 7 substitutus repellit. l. pcibus. 7. l. cū quidā. C. de impu. 7 ali. sub. 7

¶ Quomodo euanescit hec substitutio. R. q primo per aduentum pubertatis. Secūdo si hereditas patris non sit adhuc adita: quia cum nullus appareat heres testamentum paternuz videtur destitutū: 7 sic euanescit etiā pupillaris. l. sed si plures. §. sed si ex asse. ff. de vul. 7 pupil. sub. Tertio si nascitur postbumus de quo mentio non est facta in testamēto. ff. de vul. 7 pup. sub. l. si pater filiū. Quarto si patiat pupill⁹ capitꝪ diminutionē maximā mediā vel etiā minimā. ff. d adop. l. nec ei Rō quare ē inuēta ē: q2 cuz fili⁹ in pupillari testari nō possit p mittit pri ipsi filio testamētum facere 7 de herede puidere durante tali etate tm̄. d. §. quo casu. 8

¶ Tertia directa substitutio dicitur exēplaris quia fit ad exemplū pupillaris sed differt ab illa Primo quia illa fit tm̄ a parente qui eum habet in potestate: hec autem fit neduz a parte sed etiam a matre filio furioso vl' mēte capto non existente in eorum potestate. Secundo quia illa tm̄ fit pupillis ista adultꝪ vel maioribus. Tertio quia in illa potest substitui quilibet quem voluerit in ista nō: s certo ordine sic: vt si habet liberos ei substituantur Si vo nō habet tunc fratres substituant: qd si nō habet nec filios nec fratres tūc quē voluerit substituet. C. de impu. 7 ali. sub. l. humanitatis. Quarto q2 illa expirat aduēiente pubertate: sed hec solum aduenīēte sana mente 9

Quinto illa solũ impuberi: hec adulto. Se/
xto illa fit impuberi siue sit sane mẽtis siue sit
furiosus: hec solũ fit furiosis ⁊ mẽte captis.
hec probant͛ insti. de pu. sub. §. qua rõne. Et
fit isto mõ. A. filiũ meũ furiosuꝫ mihi here/
dẽ instituo: ⁊ si decesserit anteq̃ sanus mente
fiat talẽ ei⁹ filiũ vel fratrẽ vel aliũ puta Ti
tium ei substituo: ⁊ sic bona vtriusq̃ trãsibũt
ad substitutũ. Et fuit equa valde vt furioso
⁊ mente capto pater vel mater possent pꝛ oui
dere de substitutione.

10 ¶ Sed quid si aduenit sana mẽs ⁊ nullo te/
stamẽto facto iteꝝ reuertit͛ ĩ furiã. R. ꝙ nõ
euanescit substitutio: ar. l. q̃ſ fauore. C. de le-
gib⁹. ⁊ magis placet: lꝫ alij dicãt nihilomin⁹
expirare: ar. l. ꝙ quisq̃. ff. de reg. iu.

11 ¶ Quarta directa substitutio dr̃ cõpendio/
sa: qꝛ sub cõpendio hui⁹ aduerbij quãdocũq̃
fit: ⁊ continet pupillarẽ que al's fit prolixiori
bus verbis. Et lꝫ hec dictio quandocũq̃ se ex
tẽdat ad omne tẽpus: tñ hic restringit͛ ad tẽ/
pus pupillare solũ virtute hoꝝ verborũ. For
ma huius est. A. filiũ meũ heredeꝫ instituo.
verũtñ q̃ñcũq̃ dict⁹ fili⁹ me⁹ decesserit P. sit
heres. Et sic solũ in tẽpus pupillare videt͛ vo
luisse prouidere filio õ substituto siue herede
dicta. l. precibus.

12 ¶ A q̃ põt hoc fieri. R. ꝙ a milite ⁊ quõ nõ
explico: qꝛ nõ est in vsu. Itẽ a pagano. i. q̃li
bet nõ milite sed oportet fiat filio pupillo ⁊ ĩ
ptãte existẽti ⁊ ꝯtinet pupilarẽ expressam qꝛ
habet eundẽ effectũ: ⁊ iõ solũ filio pupillo: et
in potestate existẽti põt fieri vt dixi. verũtñ
lꝫ hec substitutio sit directa de sui nã simpl'r
pñt tñ apponi in ea ṽba vel dictiones vel aliq̃
mutari q̃ eã in fideicõmissuꝫ ꝯuertent ⁊ ad
ius ⁊ ad naturã fideicõmissi reducerent.

13 ¶ Quomodo hec substitutio cõpendiosa põt
ad naturã ⁊ ius fideicõmissi reduci. R. ꝙ q̃
tuor modis sicut sub quatuor formis põt fie
ri. Primo sic. A. mihi instituo heredẽ: ⁊ si q̃ñ
cũq̃ decesserit. A. substituo. P. Nã hoc ṽbũ
substituo trahit hãc substitutionẽ ad fidei/
cõmissũ: vt. C. de insti. ⁊ subst. sub ꝯdi. fac. l.
generaliter. §. si ⁊ predictũ aduerbiũ in h̃ ca
su seruat ꝓpriã significationẽ: ⁊ respicit oẽ tẽ
pus: ⁊ rem omni tp̃e suadet valere. l. quoties
ff. de reb⁹ dubijs. Hinc est ꝙ quocũq̃ tẽpore
moriat͛ siue in pupillari vel maiori etate vir
tute hui⁹ ṽbi substituo videt͛ rogat⁹ esse a te
stator e p̃ fideicõmissũ post mortẽ suã restitu
ere hereditateꝫ ⁊ bona testatoris substituto.
Unde ipso instituto moriẽte mater ⁊ q̃cũq̃
successores siue ex testamẽto vl' ab intestato
adibunt hereditatẽ: ⁊ aditaꝫ substituto resti
tuent iure fideicõmissi: insti. de fideicõ. here.
§. sed quia stipulatõẽs. defalcabũt tñ ⁊ retine
bũt legitimã ipsius. A. si ipse. A. erat de libe
ris ipsi⁹ testatoris ad quos legitima spectat
qꝛ in hac testator grauare eũ nõ potuit. C. õ
inoffi. testa. l. q̃m. De reliq̃s ṽo defalcabunt
tertiã trebellianicã: ⁊ sic habebũt mediã here
ditatẽ. Alterã ṽo mediã restituẽt substituto
ex iure fideicõmissi: retinebũt etiã sibi oĩa bo
na ipsius. A. quia testator de suis tñ rogasse
intelligit͛ nõ heredis. Si ṽo. A. nõ erat de li
beris defalcabũt tñ trebellianicaꝫ: ⁊ habebit ẽt
alia bona que ipse. A. aliũde quesiuit. Et hec
substitutio quia ius fideicõmissi habet potest
fieri cuicũq̃ heredi ⁊ a quocũq̃ testatore. in/
sti. de fideicõ. he. §. in p̃mis. ⁊. §. se. ⁊ aduerte
ꝙ lꝫ in p̃fata forma nõ addat͛ quandocunq̃
decesserit sine liberis. si tñ. A. erat de liberis
testatoris intelliget͛ hec clausula sine liberis:
quia pro regula est ꝙ quãdocũq̃ quis rogat
aliquẽ de liberis suis alteri hereditatẽ restitu
ere post mortẽ suã: semp̃ intelligit͛ tacite hec
ꝯditio. s. si decesserit sine liberis: qꝛ nõ est cre
dendũ ꝙ aliq̃s exclusa prole filij sui voluerit
ad alterũ p̲uenire hereditatẽ. Sꝫ ĩ extraneo
herede nõ inest talis tacita ꝯditio nisi addat͛
expresse. C. de insti. ⁊ substi. sub ꝯdi. fac. l. ge/
neraliter. §. vl. Secũdo fit sic. A. mihi here
dem instituo: sꝫ si dictus. A. quandocũq̃ de
cesserit sine liberis. P. sit heres: ⁊ hec est tota
liter fideicõmissoria qꝛ lꝫ per istã dictionẽ sit
heres videat͛ directa: tñ p̃ istã additioneꝫ si/
ne liberis trahunt͛ ad fideicõmissũ vt ꝓbat͛
in. l. sceuola. ff. ad trebel. qꝛ illa additio ĩnuit
ꝙ in quocũq̃ tp̃e decesserit sine liberis. vide
tur rogatus p̃ fideicõmissũ restituere heredi
tatẽ post mortẽ. Et ideo quocũq̃ tp̃e moria
tur sine liberis mater aut quicũq̃ successores
restituẽt hereditatẽ substituto deduct͛ supra
dict͛. ff. de vul. ⁊ pup. sub. l. coheredi. §. cuꝫ fi
lie. Tertio fit. A. mihi heredẽ instituo: sed si
dictus. A. quãdocũq̃ decesserit sine liberis
P. substituo. et hec oĩ tp̃e est fideicõmissoria
⁊ idẽ ius ⁊ eundẽ effectũ habꝫ p̃ oĩa sicut due
p̃cedentes: tũ rõne ṽbi substituo: tũ rõne sine

liberis: ⁊ iō dic vt de illis. Quarto fit. A. filium meū mihi heredē instituo: si tū fili⁹ meus decesserit in pupillari etate: vel postea quandocūq sine liberis. P. substituo: sub hac forma cōprehendunt tres substitutiōes. vna pupillaris expressa p hoc qd dicit si decesserit i pupillari etate. Et ex hac resultat tacita vulgaris q̄ sub pupillari expressa ptinet: vt dictū est: ⁊ hanc non pōt facere nisi pater pupillo ppter pupillarē expssam. Tertia fideicōmissoria est ppter illud qd dicit vel postea qñcūq sine liberis. Sz si vult q clarius iste tres resurgāt: dicat testator. P. pupillarit vulgariter ⁊ per fideicōmissū substituo. Et vnaquaq istaꝝ habet suū effectū. Nā si. A. sit heres ⁊ in pupillari etate decesserit substitut⁹ vocat iure directo exclusa matre ⁊ alijs legitimis successorib⁹: ⁊ hoc ppter effectuz ꝑme pupillaris expsse q̄ matrē repellit: ⁊ substitutū admittit. l. lucius. ff. de vulga. ⁊ pu. sb. Si aūt. A. nō sit heres vel q2 nolit vel nō possit: tūc substitutus erit heres iure directo ppter tacitā vulgarē que etiā surgit ex pupillari vt dictū est. Si vo. A. heres erit, deide factus pubes quādocūq sine liberis moriet: habebit locū fideicōmissoria. vñ eo moriēte sine liberis successores restituēt hereditatē cū defalcatione vt dictū est. Et vt dixi iste quatuor forme substitutionū nō possunt fieri nisi filiofamilias: pupillo p pupillarē expressā que ptinet in ea. Uñ o notarij ex psilio meo: qñ aliqs hz filiū impuberē cui vult substituē nō solū in pupillari: s qñcūq facias quālibz p se. s. primo pupillarez. Sic. A. filiū meum mihi heredez instituo. Uerumtamē si dictus A. filius me⁹ mihi heres erit: ⁊ in pupillari etate decesserit. P. heres sit vel fratres eius superstites heredes sint: deinde facias fideicōmissoriam hoc mō. Si vo dictus. A. pubes factus postea quādocūq decesserit sine liberis: substituo ei p fideicōmissuz supstites fratres ei⁹: ⁊ ꝑmortuoꝝ fratrū ei⁹ liberos in stirpes ⁊ non in capita si testator vult q vsq ad ipsos vadat. Nā vt sis caut⁹ scias q vba substitutiōis nō extendunt vltra illos quos testator expssit. Si eni instituit trib⁹ vel pluribus filijs ita adijciat: ⁊ si aliqs eoꝝ decesserit sine liberis substituo supstites. Certe si decedit vn⁹ eoꝝ relicto filio: deinde moriat sine liberis fili⁹ illi⁹ q ꝑ decessit nō admittit cū

patruis vl sine patruis ad fideicōmissoriā hereditatē illi⁹ filij testatoris q̄ sine filijs decessit: q2 nō extitit cōditio substitutōis in psona pris ei⁹. Illos tñ imō testator substituit q̄ supuenirēt illi. ⁊ sāde vt dixi si testator sic vult.

¶ Quinta directa substitutio dicit breuilo qua: q2 in breui ptinet substitutiōes. s. duas pupillares expssas ⁊ duas vulgares expssas. 14
Prima pupillaris est vni⁹ alteri. Secūda alterius alteri. Vulgares etiā resultant: q2 si vn⁹ illoꝝ nō fuerit heres: q2 noluerit vel non potuerit alter est insolidū heres ⁊ fit hoc mō. Testator habēs duos filios vel plures impuberes sub sua ptāte pōt facere h mō. A. ⁊. B. filios meos impuberes mihi heredes istituo ⁊ eos inuicē substituo. Hanc substitutionem lex appellat reciprocā: vt. ff. de vul. ⁊ pu. sb. l. iam hoc iure. Et aduerte q verbū substituo nō puertit oēm substitutionē in qua ponitur ad fideicōmissoriā: s nature illi⁹ substitutionis se coaptat in qua ponit: ⁊ eam in directo iure pseruat excepta sola compēdiosa in qua si ponat statiz eā ad fideicōmissoriā puertit vt patet ex dictis. Multa alia essent dicēda s breuitatis cā hec q̄ magis psueta sūt referaui vt intellgas aliqd de successiōe legitima.

¶ Quō aūt ingrediētes religionē excludat substitutū: vide. s. heres. §. 18. Et de legitia vide legitima: multa alia ad istam materiā. 15

¶ Substitutio talis pditionis si sine liberis decedat alter sit heres euanescit etiā si naturales habet. Secus si addat legitimis nō aūt si filios habuit: s premoriunt. Naz videt sine liberis decedere. si autez dicat sine herede decesserit noie heredis soli filij intelligunt. Itē si nō habet filiū sz nepotez ex filio substitutio euanescit: vide gl. in. c. i presentia. de pbatio. vbi hec ponuntur. 16

¶ Utrū rogatus restituere hereditatē possit eā alteri alienare. R. vide. s. heres. §. 12. 17

¶ Quid si quis sit rogatus pure restituere hereditatē nulla facta mētione de liberis. R. q si postea habuerit filios vel nepotes substitutio euanescit: de pba. in presentia. in glo. 18

¶ Ille cuius industria est electa nō pōt aliū substituere. c. si. de offi. dele. ⁊. c. is cui. de of. dele. li. 6. l. vnica. §. ne aūt. C. de cadu. toll. l. statulibero. ff. de sta. lib. fallit nisi velit substituere filiū ſm Ludo. de ro. in suis no. 19

¶ An quis per substitutū possit deseruire 20

R. ꝙ non tex. est in. l. nullus qui nexu. C. de decur. li. 10. ⁊ in. l. sciēdū. §. legati. ff. de lega. Fallit ſm Ludo. vbi. s. nisi se absentet electus pro vtili sibi ⁊ necessaria causa: qꝛ tunc potest vt si vadat ad balnea. l. si absente. ff. de lega. ⁊. l. de pollicitationibus. ff. de pollicita.

ſ **Subtilitas** in iure an sit bona. R. Pa. i. c. dilecti. de iud. post Clin. Host. Joā. an. ⁊. d. Anto. ꝙ aut est ad capiendos ⁊ decipiendos simplices in iudicio vel extra: ⁊ hec reprobatur vt in. d. c. dilecti. ⁊ in. c. si cupis. 16. q. i. Aut est ad interp̄tationē iuris: ⁊ tūc si est rationabilis ⁊ iuri consentanea laudaē: vt in. c. capellanus. de ferijs. ⁊ bonus textus in. l. vnica. C. de profes. que in vrbe constan. lib. 12. vbi dicitur ꝙ doctor legens debet habere subtilitatē interpretandi. Facit textus in. l. non possunt. ff. de leg. ⁊ idem quando adhibetur extra iudiciū ad veritatē eliciendam etiam in foro anime: vt in. c. i. de pe. di. 6. in verbo subtilis inuestigator. Si vero est irrationabilis sicut quorundā qui tātū volūt subtiligare ꝙ seipsos non intelligūt ⁊ verba peruertunt: sic est mala ⁊ improbatur: vt in. c. i. 49 di. vbi de hoc. ⁊ in. c. cum sancti. 24. q. 3. Vñ imperator. in. l. vlti. C. de legi. dicit vanam subtilitatem eorum verissimus quam corrigēdam censemus.

ſ **Successio**: vide. s. hereditas.

ſ **Successor** alius singularis qui in certa re cōstituitur. Alius vniuersalis qui i tota hereditate vel reliqua: vide glo. in. c. cum ad sedem. de resti. spol. ⁊. 2. q. i. c. in p̄mis. de iudi. quia Guiliermus.

¶ Quō successor tenetur stare ꝯtractui facto a suo predecessore: vide locatio. §. 20. et s. dignitas. §. i.

ſ **Suffragia** facta per vnū. vtꝝ possint valare alijs. R. ꝙ ad acquirendū aliquem statum: puta beatitudinē ⁊ per modū meriti valere non possunt: sed bene per modum orationis: scilicet merito congrui sicut cū quis per orationē alteri impetrat primā gratiā ex bonitate diuina nō ad merita respiciētis ſ; ad effectū. Ad acquirendū vero aliqd qō consequiē statum alicuꝰ vel est accessoriū ad statū: sic opus vnius potest alteri valere: non solum de congruo sed etiam de cōdigno ⁊ hoc dupliciter. Uno modo propter cōmunicationem in radice meritorij operis que est charitas: ⁊ sic quilibet de bono alterius habet emolumentū: si est in charitate: iuxta illud Particeps ego sum omniū timentiū te ⁊c̄. Alio modo ex intētione facientis: vt cū qs aliqua opera specialiter ad hoc facit vt tali ꝓ sint. Unde tunc talia opera efficiunē eorum pro quibus fiunt quasi eis a faciente collata vnde possūt eis valere ad satisfactionē implēdam vel ad aliquid quod statum eorū nō mutat. Et istis duobus modis valent suffragia nedum viuis sed etiam mortuis: non vt mutent eorum statum: sed vt liberentur a penis quod non est mutare statum: quia vt dicit August. in enchiridion. c. 65. dum in hac vita viuerent meruerunt: vt hec sibi postea ꝓdesse possent. Et illud. 2. Corin. 5. Unusquisqꝫ propriam mercedē accipiet prout gessit in corpore: ⁊ illud ecclesiastes. 9. vbi dicitur quod non habent partem in opere quod sub sole geritur: intelligiē quo ad statꝰ mutationem. Nā premiū essentiale vel penā eternā quilibet habebit ex ope suo: nō alieno.

¶ Utrū suffragia facta p peccatores valeāt R. ꝙ si loquimur de opere operato: sic sacrificiū altaris ⁊ alia sacramēta ex seipsis habēt efficatiā absqꝫ opere operātis quā equaliter explent per quecunqꝫ fiant. si autē loquimur de opere operātis: sic distinguo: quia potest fieri per malū dupliciter. Primo vt per actorem: ⁊ sic nō prosunt nisi forte p accidēs ⁊ ex cōsequenti: puta p elemosynas mali hoīs: boni paupes excitati orant ꝓ defunctis illis pro qbꝰ ille malus dedit. Secūdo vt p ministrū: ⁊ sic: aut vt p ministrū ecclesie publicū: vt est sacerdos qui celebrat exequias mortuoꝝ ⁊ talia semp ꝓsunt: qꝛ malicia ministri nō nocet opi boni actorꝭ. aut vt p ministꝝ p̄uate psone: ⁊ tūc si ad p̄ceptū existētis i charitate vel ad ꝯsortiū: sicut cū duo legūt psalmos vel officiū mortuoꝝ ⁊ vnus est bonꝰ alter malus: sic ꝓsunt illi pro quo fiunt. Si vero ad preceptū nō existētis in charitate: quando mandauit fieri: ⁊ sic nō ꝓsunt defunctis nisi postea eēt in charitate qñ talia fiūt ⁊ de nouo demādet vel demandationē de nouo acceptet: qꝛ sic valerent. si aūt erat in charitate qñ mādauit: lꝫ

postea nō sit q̄n exequunť: nihilominꝰ valēt
defūctis. Et aduerte q̄ lȝ quis existēs in cha
ritate de mandādo ꝯsequať fructū operum
lȝ ille executor sit in mortali: nō tñ tm̄ suffra
giū: sicut si exequereť p existentē in charita
te: quia tūc talia opa essent meritoria ex dua
bus partibꝰ: h̄ ex Ri. in. 4. di. 45. ar. 4. q. 2.
⁊ ceteris theologis ibidem.
2 ¶ Utrū recipiēs multos ad participationē
bonoꝝ suoruȝ: sua opa sint illi minus vtilia.
R. sm̄ Ricar. in. 4. di. 45. q̄ nō: q2 plus si
bi affert illud opus charitatis. s. talis rece
ptio bona sua cōicando q̄ sibi detrahať ēt q̄
ad remissionē pene sue de fructu bonoꝝ cōica
toꝝ: ⁊ talia bona sic cōicata facieti ea in nul
lo minus: sȝ magis quo ad augmentū p̄mij
in gloria valēt. Tho. in. 4. ea. di. tenet q̄ nō
valēt ad expiationē pene ꝓprie nisi per modū
meriti de ꝯgruo. s. ex gratia nō ex debito. Rō
quia duo reatus nō dimittunť p vnā satisfa
ctionē que ei nō adequať: sȝ primū est veriꝰ
quia charitas opit multitudinē peccatoꝝ: et
maior charitas plura peccata: vide de hoc. s̄.
satisfactio. §. 5.
3 ¶ Utrū defūcti ōꝝ legata nō exequūť plus
i purgatorio tardēt R. vide executor. §. 23
4 ¶ Que sunt suffragia que prosunt defunctꝭ
R. Gre. q̄ quatuor modis aīe defunctorū
soluunť aut oblationibꝰ sacerdotū aut preci
bꝰ sanctoꝝ: aut elemosynis charorū: aut ieiu
nijs cognatoꝝ. 13. q. 2. aīe. Et duo p̄mi modi
sunt magis efficaces inq̄tum feruňť in deū
q̄ duo vltimi q̄ ferunť in ꝓximū nisi forte p
accidēs inq̄tū. s. elemosyna impetrat prima
duo vel vnū eoꝝ vel aliq̄n alia tria.
5 ¶ Utꝝ cultus exequiaꝝ valeat defunctꝭ. R.
sm̄ Rica. in. 4. di. 45. ar. 6. q. 1. q̄ sepultura
valet p accidēs inq̄tum. s. inspicietes recor
danť ⁊ orāt p eis. Uñ dicitř monumentū q̄si
monēs mentē: vt dicit Augu. i. de ciui. dei.
Itē valet sepultura in loco sacro: q2 frequen
tius orant pro existētibus apud se q̄ alibi. ⁊
ecclesia generaliter magis ꝓ existētibꝰ in loco
sacro q̄ alibi: siue q2 comendať alicui sancto
rōne cuiꝰ ibi elegit sepulturā ⁊ similia. Alia
autē a sepultura vt sunt eiꝰ ornamēta cande
le incensū pāni ⁊ hmōi ꝯsolationes sunt viuo
rū nō suffragia mortuoꝝ: q2 eis ꝓdesse non
pñt: nisi p accidēs inq̄tum incitāt ad orādū
⁊ alia bona faciēda ꝓ defunctꝭ: aut inq̄tum
pauperes fructū capiūt vel inq̄tum eccl'a de
corať: ⁊ sic elemosyna cōputať Thobie. 12. c.
¶ Utrū suffragia facta ꝓ pluribꝰ tm̄ valeāt 6
cuilibet: sicut si fierent ꝓ quo quolibet eoꝝ in
singulari. R. q̄ cōmunis opinio theologoꝝ
in. 4. di. 45. est q̄ non. Fallit hoc in casu de q̄
s̄. §. 2. ⁊ missa. §. 52. ⁊. 53.
¶ Quibꝰ defunctis valēt suffragia: dic q̄ 7
solū existentibꝰ in purgatorio ⁊ nō alijs. fac
c. cum marthe. de cele. mis.

f **Superbia** est appetitus pro
prie excellētie. vñ
supbus dicitř qui sup vult videri q̄ ē
sm̄ Isid. li. ethi. Et iō si sumatř sm̄ ꝓpriā spe
ciem quā habet ex rōne ꝓprij obiecti: sic est
spāle peccatū: ⁊ sic est inordinatus appetitꝰ
ꝓprie excellētie. Oportet ergo actualiť intē
dens propriā excellentiā aliq̄d inordinate fa
ciat vt sit spāle peccatū supbie. Si vō suma
tur sm̄ quandā redundantiā in alia peccata:
sic habet quandā generalitatē inq̄tū omnia
peccata possunt oriri ex ea. ⁊ hoc dupliciter.
Primo inq̄tum alia peccata ordinanť ad fi
nem supbie: qui est ꝓpria excellētia ad quaȝ
ordinari pōt oē q̄d quis appetit inordinate.
Est secundo generale peccatū q̄tuȝ ad effe
ctum: quia in omni peccato est effectus super
bie. s. nō subdi legi dei: ȝ q̄tum ad affectū nō
est generale peccatū: vt q̄n ꝓcedit peccatū ex
infirmitate vel alia cā: ⁊ iō est aliq̄d peccatuȝ
quo ad effectū: q̄d nō est quo ad affectū sicut
volens occidere hoiem occidit patrē nesciens
sic q̄tum ad effectū est patricida: sȝ nō q̄tū
ad affectū. Hec ex Francisco d̄ may. i secūdo
sen. Tertio mō indirecte ⁊ p accidēs. s. remo
uendo ꝓhibēs inq̄tum. s. hō p supbiā contē
nit legē diuinā p quā prohibeť a peccando.
Et ideo Gre. 30. mor. non ponit eā peccatū
spāle: sed reginā omniū.
¶ Utrū sit peccatū mortale. R. q̄ sm̄ spēm
suā accipiēdo ex genere suo est peccatū mor
tale quia p̄supponit contēptū diuie regule ⁊
legis: cui nō vult subijci ex amore proprie ex
cellentie cōsequēdo. ⁊ hoc verū est si sit in deli
beratione volūtatis. Preuaricatio vō diui
ne legis: aut in ope: aut in volūtate: quando
ꝓuenit ex ignorantia vel ex infirmitate: sic
nō est supbia. Qñ vō est solum ex contēptu:
sic est supbia: ꝓut est generale vitiū. Qñ vō
est vt q̄s cōsequať ꝓpriā excellentiā: sic ꝓpe

est sup̄bia ⁊ speciale pctm̄ mortale rōe finis.
z ¶ Quot sūt spēs sup̄bie. R. ŝm Gre. 23. moral. q̄ q̄tuor. Prima cū bonū qd̄ hz: a se extimat habere. Scd̄a cū extimat qd̄ dat̄ sibi superi⁹ a deo ꝓ suis merit̄ dari. Tertia cū se iactat habere qd̄ nō hz. Quarta cū despect̄ ceteris singularit̄ appetit videri hr̄e qd̄ non hz. Aduerte tm̄ ŝm Tho. 22. q. 161. q̄ vera extimatio pōt corrūpi dupl'r. Primo in vniuersali i his q̄ ad fidē ptinēt: ⁊ h̄ p infidelitatē. Scd̄o in aliq̄ pticulari eligibili: ⁊ h̄ non facit infidelitaē: sed aliud sic fornicator extimat ꝓ tp̄e illo bonū fornicari. ⁊ nō p infidelitatē: s̄ ꝓpter delectationē. Jō in vniuersali dicē fornicationē eē bonū: vl' bonū aliqd̄ habere a se ⁊ nō a deo vl' suis merit̄: h̄ pertinet ad infidelitatē: ⁊ ē mortale pctm̄ infidelitat̄. Sz q̄ aliq̄s ex inordinato appetitu ꝓprie excellētie: ita de bonis suis gloriet̄: ac si ea a se haberet: vl' merit̄ suis hoc ptinet ad sup̄biā ⁊ ē mortale pctm̄: si ē in deliberatiōe volūtatis Nec intelligas q̄ iste spēs sup̄bie ꝯsistant in extimatōe: q̄ cū extimatio ptineat ad rōnē nō eēt pctm̄: cū pctm̄ solū sit i volūtate ꝑncipalit̄. Sz q̄ qd̄ q̄s vehemēter appetit facilit̄ extimat. Jō pctm̄ sup̄bie ꝯsistit in inordinato appetitu ꝓprie excellētie: ex q̄ faciliter extimat se ea habere a se: vel suis meritis: vel q̄ plus habet: vel ceteros despicit.
b ¶ Que sūt ei⁹ filie. R. q̄ sūt ambitio. ꝑsūptio: arrogātia: ptinacia: curiositas ingratitudo: iudiciū temerariū: irrisio: tētare deū ⁊ adulatio. De quib⁹ in locis suis.

b **Superstitio** est vitiū cōtrariū religioni: nō q̄ pl⁹ exhibeat in cultū diuinū: q̄ꝫ vera religio: sed q̄ exhibet cultum diuū vel cui nō debet: vel eo mō quo nō debet. Un̄ superstitiosi dicti sūt ŝm Jsido. lib. ethimo. eo q̄ deprecabānt̄ ⁊ imolabāt vt sui liberi superstites fierēt. glo. aūt ad col̄o. 2. dicit sup̄stitio est religio. s̄. modū seruata: vbi accipit̄ methaphorice religio: sicut quando dicimus bonus latro.
3 ¶ Utrū sup̄stitionū diuerse sint spēs. R. q̄ sic ŝm diuersa obiecta vel diuersos fines ŝm hec eni actus morales spēs sortiunt̄. Unde Prima spēs sup̄stitionis est: cū exhibet̄ cultus deo cui exhibēdus ē: sed modo indebito: vt si quis coleret deū nūc scd̄m legis veteris obseruantiā. Secūda est cū cultus diuin⁹ exhibet̄ cui nō debet̄. s. creature cuicūq̄ ⁊ ista habet multas sub se species. Nā si reuerētiā deo debitā exhibet creature ē idolatria. Si vo hoc facit vt instruat̄ ab ea sic ē diuinatio que demones cōsulit per aliqua pacta inita tacite vel expresse cum eis. Si aūt hoc fit ꝓpter directionē humanorū actuū: ⁊ sic est superstitio quarūdā obseruātiarū. Et hoc dicit Augu. 2. de doc. christiana. Superstitiosum ē inquit q̄cq̄d institutū ē ab hoībus ad faciēda ⁊ colenda idola sicut deū creaturaꝫ vl' alia. Ecce. Primū subdit vel ad cōsultationes ⁊ pacta quedā signorū cū demonib⁹ placita atq̄ federata. Ecce. Secundū post sub infert. Ad hoc ergo pertinēt oēs ligature execrabilium remediorū: quas nō cōmendat ars medicorū seu in precantationib⁹ seu in characterib⁹ suspēdēdis atq̄ ligandis: in quib⁹ oībus ars demonū est ex q̄dā pestifera hominū ⁊ malorū angelorū exorta. Un̄ ⁊ cūcta vitanda sūt christiano ⁊ oīno penit⁹ execratiōe repudiāda atq̄ dānanda. 26. q. 5. nec mirū. ⁊ in. c. illud. Prima aūt spēs superstitionū simpliciter ē peccatū mortale. Secūda vo species similiter ē mortale peccatū ⁊ de hac habes. s̄. Sors. Sed quādo cōsistit solū in obseruatiōe quarūdā obseruātiarū sic aduerte q̄ solū ē mortale peccatū: quando duo cōcurrūt. Primū aliq̄d sup̄stitiosū Secūdū q̄ sciat sup̄stitiosum fore id seruās quacūq̄ intentiōe hoc faciat. Secus si ignoraret superstitiosū: quia sic nō esset mortale peccatum.
¶ Sz q̄ro quō pōt cognosci q̄ tale quid sit superstitiosū. R. q̄ cōsiderandū ē: vtrū naturaliter videāt̄ posse tales effect⁹ causare pro quibus effectibus causandis talib⁹ quis vult vti ⁊ si sic nō erūt superstitiosa: licet eni causas nāles ad inducendū effectus ꝓprios adhibere. Si vo non possūt nāliter causare tales effectus cōsequēs ē q̄ nō adhibeāt̄ ad hos effectus causandos vt cause: s̄ tm̄ vt signa: ⁊ nō vt signa diuina. Sicut sunt sacramētalia signa. Sed tm̄ vt signa vana ⁊ sup̄uacua: ⁊ sic pertinēt ad pacta signationū cū demonib⁹ inita: ⁊ sic sup̄stitiosū. Nec ob. q̄ sicut corp̄a nālia subdūt̄ corporib⁹ celestib⁹ ita ⁊ corpora artificialia vt imagines: ergo sicut illa: ita ⁊ ista sortiūt̄ aliquas virtutes z

ex impꝛ̃ssione corpoꝝ celestiū ad aliq̃s effectꝰ
causandos: q2. ℟. ꝙ nãles virtutes corpoꝝ
nãliū ꝯsequunt̃ subãles formas ipsoꝝ q̃s sor
tiūt̃ ex impꝛ̃ssiõe corpoꝝ celestiū: ⁊ iõ ex earū/
dẽ impꝛ̃ssiõe formarū sortiunt̃ q̃sdã ꝟtutes
actiuas. Sꝫ forme corpoꝝ artificialiū proce
dūt ex ꝯceptiõe artificis. Et iõ cū nihil aliud
sint q̃ cõpositio ⁊ ordo: vt dr̃. 2. phi. nõ pos
sūt nãlẽ ꝟtutẽ hr̃e ad agẽdū. Et inde ẽ: ꝙ ex
impꝛ̃ssiõe corpoꝝ celestiū scdꝫ ꝙ sūt artificia
lia nullã sortiūt̃ ꝟtutẽ: ſ tm̃ ẜm mãm nãlẽ.
Et sic pꝫ ꝙ q̇ faciūt anulū in tali ꝯstellatiõe
vl' impꝛ̃mūt imaginẽ vt valeat ad febres ⁊ hꝰ
mõi supꝛ̃stitiosi st. ꝯcor. Tho. scda scde. q. 96

3 ¶ Utrꝝ ars notoria sit illicita ⁊ iefficax. ℟.
ꝙ sic: q2 illa q̇bꝰ vtit̃ nõ hñt ꝟtutẽ causandi
sciẽtiã vt cã: ſ tãq̃ signa siue q2 iefficax ẽ ad
sciẽtiã acq̇rẽdã: q2 cū q̃rat acq̇rere sciam nõ
ꝑ modū cõnãlẽ hoi. s. adinueniẽdo vel addi/
scẽdo oportꝫ illud expectet a deo: sic̃ sci hoies
faciūt nõ ꝑ vana: ſ ꝑ veꝝ dei cultū aut a dia/
bolo vt faciūt q̇ arte notoria vtūt̃: q2 per va
nas supꝛ̃stitiones: q̇ demones cū nõ possint il
luminare intellectū: iõ nũq̃ sciam poterunt
dare: licꝫ aliq̃ñ exꝓmãt aliq̃ documẽta scien
tiarū: ⁊ iõ mortaliter peccãt tali arte vtẽtes
⁊ vt plurimū efficiunt̃ fatui.

4 ¶ Utrꝝ virtꝰ imaginatiua possit imutare cor
pora nãliter. ℟. Auicẽna. 6. nãliū. c. vl. ꝙ
sic accipiẽdo imaginatiuã ꝓ ipsis virtutibus
interioribꝰ: vt pꝫ in trabe posita super aquã
⁊ in terra ⁊ multis alijs exẽplis ⁊ etiã extra/
nea: qd̓ nõ credo: q2 nimis extẽdit eiꝰ ꝟtutẽ
etiã nõ intelligas in q̃cūq̃ imutatiõe: sed in
aliquibꝰ alijs impedimẽtis sublatis.

5 ¶ Utrꝝ fascinatio sit possibilis. ℟. ꝙ accipiẽ
do fascinationẽ ꝓ illusiõe seu ludificatiõe sen
suū ꝑ artẽ magicã facta: sic certū ẽ ꝙ ẽ possi/
bilis: nisi ꝓhibeat̃ a deo mediãte ministerio
angeloꝝ vel scdꝝ. Si ꝟo accipiat̃ fascinatio
ꝓ inuidia: ⁊ sic ẽ etiã possibilis: sicut mltipli
citer experiẽtia docet. Si aũt accipiat̃ ꝓ imu
tatiõe ad malū facta in corpore alteriꝰ ꝑ ocu
los alteriꝰ respiciẽtis in eū: sic silr̃ ẽ possibilis
nãliter vt dicit Auicẽna. vbi. s̃. ſ nõ in ĩ cor
pore neq̃ ab oĩ aspectu. vide Ri. in quolibet
q̇ hãc q̃ñez format: vñ põt vetula infecta
aspiciẽdo puerū ipsum inficere.

6 ¶ Utrꝝ herbe vel armonie habeant ꝟtutẽ ꝯ
demones. ℟. ꝙ nõ: nisi ꝑ accidẽs. Nam cuꝫ
actꝰ actiuoꝝ sint ĩ patiẽte dispõsito. 2. de aĩa.
Si demon inuenit passionẽ melãconicã intẽ
siorẽ acriꝰ vexabit eū in q̇ ẽ q̃ñ ẽ in maiori di/
spositiõe q̃ q̃ñ ẽ in minori. Et sic cū herbe ⁊
armonie valeant nãliter ad talẽ passionẽ le/
uãdã vel minuẽdã: sic ꝯñter valẽt ꝯ demonẽ
vt minꝰ possit vexare illū. Sꝫ directe ⁊ ꝓprie
nulla herba aut res corꝑalis põt agere in pu
rū spm̃ nãliter. Et si aliq̃ñ valet: ẽ potius ex
aliqua superstitiõe que prohibita est.

¶ Utrꝝ liceat suspẽdere breuia ad collū. ℟. 7
ꝙ sic si. 5. cõcurrãt. Primum ꝙ sint noĩa co
gnita ⁊ nota nõ ignota. Secūdū ꝙ illa noĩa
aut ꝟba sint noĩa sancta: puta euãgelij aut
sacre scripture aut aliquorū sanctorū. Ter/
tiū ꝙ in eis non ponãt̃ aliq̇ characteres seu
signa preter signū crucis. Quartū ꝙ non in
seratur aliqd̓ vanū seu falsuꝫ. Quintū ꝙ in
scribẽdo seu suspẽdẽdo aut portãdo nõ ob/
ẜuet̃ aliqd̓ superstitiosū: sicut q̃ñ credit̃ mi
nus valeant scripta ante euãgeliū: vel alio
die: vel per puerū ꝟginẽ ⁊ hꝰ mõi: aliter istis
nõ cõcurrentibꝰ superstitiosū est: vt pꝫ. 26.
q. 2. nõ liceat. ⁊ c. nõ obseruetis.

¶ Utrꝝ incantatio serpẽtiū ⁊ aĩaliū sit lici/ 8
ta. ℟. ꝙ si in incãtatiõibꝰ serpẽtiū ⁊ similiū
habeat̃ respectꝰ tm̃ ad sacra ꝟba ⁊ ad ꝟtutẽ
diuinã: nõ ẽ illicitū. Sꝫ q2 vt plurimū fiūt il/
licite obseruãtie circa tales incãtatiões. ⁊ ꝑ
demones sortiūt̃ effectū ideo reprobãt̃.

¶ Utrꝝ carminatrices ⁊ carminatores qui 9
carminãt infirmos aut pueros peccẽt morta
liter. ℟. si nihil supꝛ̃stitiosū dicūt aut docẽt
aut faciūt: ſ tm̃ vtūt̃ licitꝭ ꝓcibꝰ ⁊ adiuratio
nibꝰ: sicut ꝑ passionẽ ⁊ crucẽ ⁊ silia nõ ẽ pec/
catū: ſ nõ debẽt cõsuli: nisi discretis ꝑsonis
vl' religiosis: q2 coĩter supꝛ̃stitiões imiscẽt.

¶ Quid de illis q̇ dicūt missã de mortuis ꝓ 10
viuis vt moriãt̃. ℟. ꝙ peccãt mortaliter.
26. q. 5. qd̓cūq̃. Et idẽ dic de exuẽtibꝰ alta
ria: aut operiẽtibꝰ imagines sanctorū: vt in
d. c. quicūq̃. Similiter de dicẽtibꝰ psalmos
aliquos ad hoc.

¶ Utrū colligẽtes aliquas herbas: vanas 11
obseruatiões faciẽtes peccẽt mortaliter. ℟.
ꝙ sic: si sciẽtes supꝛ̃stitiosū eẽ faciūt: vt patꝫ.
26. q. 5. c. nõ licet. ⁊. q. 6. nõ liceat.

¶ Quid de obseruatiõibꝰ vanorū ad ꝓco/ 12
gnoscẽda infortunia ⁊ hꝰ mõi. ℟. ꝙ oĩa pro
hibita sūt: q2 sūt signa ex vanitate hoĩuꝫ co/

operante diabolo. Nam cū in huiusmodi a p̄ncipio aliq̄d veri euenit a casu inceperunt hoīes animū in his applicare. Et ideo diabolus multa facit euenire in talib⁹: vt hoīes curiosiores fiant in talib⁹ ⁊ laqueis errorū implicent̄: vt dicit Augu. p̄mo de doc. christiana. ⁊ no. in. c. sciendū. 26. q. 4.

13 ¶ Utrū sciēs maleficiū possit sine peccato illud soluere. R. Petr⁹ aureo. in. 4. di. 34. q. 2. φ p aliud maleficiū fieri nō pōt sine peccato infidelitatis. Si tū quis eēt actu dispositus ad faciēdū maleficiū pōt aliq̄s vti eo: q2 licet malo alteri⁹ vti ad bonū suū: sicut dicit Augu. de iuramēto infidelis iurantis in noīe dei sui. Uñ licz q̄s nō possit inducē aliquē ad aliq̄d maleficiū faciēdū: tū si ē aliq̄s disposit⁹ actualiter facere aliq̄d maleficiū: vt aliud destruat possū illo vti ad bonū meū. Pōt etiā tolli p destructionē maleficij: si scit̄ q2 eo destructo demon nō ampli⁹ fatigaret: q2 ex pacto nō assistit: nisi φ diu durat tale signū. Uñ dicit Scot⁹ eadē di. φ nedū non est pctm̄: imo meritoriū destruere opera diaboli: nec in hoc ē infidelitas aliq̄: q2 destruēs nō acquiescit operib⁹ diaboli: sed credit demonē posse vexare: ⁊ velle fatigare: dū tale signū durat: ⁊ destructio signi talis imponit finē vexationi. Pōt etiā destruere q̄s maleficia per sacramēta: adiurationes: diuinas orationes ⁊ huiusmodi meritoria.

14 ¶ Utrū credētes se cū alijs nocturnis horis equitare ⁊ vbicunq̧ voluerint subito posse trāsire: aut in aliā sp̄em creaturā posse mutari peccēt mortalit̄. R. φ sic: postq̄ sup talibus audierūt veritatē: ⁊ sūt infideli deterio res. 26. q. 5. epi. Secus si ex simplicitate añ informationē de veritate.

15 ¶ Quid de obseruatiōe lune aut dier. R. Archidi. in. c. si quis cleric⁹. 26. q. 5. φ si q̄s obseruet ad p̄cognoscēdos futuros euentus fortuitos: vel etiam ad precognoscendū futura opera hominū per certitudinē: sic illicitum est ⁊ ars demonū. Si ṽo quis vtat̄ tali obseruatione: vel alia cōsideratione astrorum ad precognoscendū futura que ex celestib⁹ causant̄: puta: siccitates pluuias ⁊ h⁹ modi: sic nō est peccatū: quoniā dubiū non est: quin res circa lunarē globū cōstitute per superiora regant̄ ⁊ mutent̄ ⁊ procurēt̄: ⁊ q̄d dicit Augu. in. c. nō obseruetis. 26. q. 6. intelligit̄ scd̄m primū modū nō scd̄m secūdū.

Suspensio

S ¶ Suspensio de q̄ hic loquor est q̄dā ecclesiastica censura qua interdicit̄ aliq̄d officiū vel exercitiū cōpetens certe psone ecclesiastice aliq̄n a iure aliq̄n a iudice ꝓlata: elicitur ex glo. in. c. ad reprimēdā. de offi. ordi. ⁊ in clemē. cupiētes. de penis.

¶ In quib⁹ casib⁹ a iure incurrit̄ aliq̄s suspēsio. R. licz glo. in. d. cle. cupiētes. mltos numeret: tū ego scd̄m paruitatē ingenij mei ad 37. casus reduco q̄ ptinēt ad suspēsionē maiorē que ꝓprie dicit̄ suspēsio. quorū. 1

¶ Prim⁹ ponit̄ in. c. vlti. 18. di. Ubi ep̄us ē suspēsus duob⁹ mēsib⁹ ab officio. si post. ꝓuinciale cōciliū celebratū infra sex mēses nō cōuocat oēs abbates p̄sbyteros ⁊ clericos. ⁊ nō refert eis omnia acta cōcilij. 2

¶ Secūd⁹ ponit̄ in. c. null⁹. 55. di. Ubi ep̄s ipso iure suspēdit̄ p āñū a celebratiōe misse si ordinat solēniter penitētē scienter. 3

¶ Terti⁹ ponit̄ in. c. i. ⁊. 2. ⁊ 4. dis. vbi ep̄s suspēdit̄ p āñū a celebratiōe misse si ordinat aliquē inuitū. de q̄ dic vt. s. Ordo. 3. §. 24. 4

¶ Quartus ponit̄. 32. dis. c. nullus. ⁊. 15. q. 8. sciscitantibus. Ubi clerici notorij concubinarij sūt suspēsi. de quo dic: vt supra. Cōcubinatus. §. 2. 5

¶ Quintus ponit̄. 58. di. c. fi. vbi ep̄s q̄ ordinat monachū sine licētia abbatis ē suspensus a coīone aliorū a sua diocesi: aliq̄ dicunt ab alijs episcopis. 6

¶ Sext⁹ ponit̄ in. c. nihil ē. ⁊ in. c. cū in cunctis. de elec. Ubi cleric⁹ q̄ elegit indignū q̄tū ad etatē: legitimitatē: sciam: ⁊ mores electione actiua p illa vice ē priuat⁹. ⁊ a bñficijs ecclesie p trieniū ē suspēsus. Ep̄s ṽo qui facit vel permittit fieri p illa vice priuatus est potestate cōferēdi beneficiū illud: si ad eū ptinet ipsi⁹ collatio: ⁊ debet suspēdi a perceptione propri beneficij. 7

¶ Septim⁹ ponit̄ in. c. q̄sq̄s. de ele. Ubi clericus cōsentiēs electiōi de se facte p ptātis secularis abusū fit ineligibilis: ⁊ eligētes p̄ma vice sūt suspēsi electionis potestate. 8

¶ Octau⁹ ponit̄ in diuersis capitulis ⁊ titulis circa ordinatos: vl̄ ex tp̄a: vel ab ep̄o q̄ resignauit: vl̄ a nō suo aut de ei⁹ licētia vl̄ ab excoicato degradato suspenso ⁊ h⁹ mōi. de q̄bus dic: vt supra. Ordo. 2. §. i. ⁊ Ordo. 3. 9

§.23.⁊ Ordo.4.§.4. Ordo.6.§.3.

10 ¶ Nonus ponit̄ circa ordinantes ante tp̄a vel illitteratos vel nō subditos de quib⁹ dic vt.s̄.in precedēti casu.

11 ¶ Decim⁹ ponit̄ in.c.quorūdā.de so. Ubi suspensus ē ab administratiōe spiritualiū qui libet grauans ecclesiā sibi cōmissam pro debitis alienis: aut litteras siue sigillū cōcedēs quib⁹ possint ecclesie obligari. Uerū ē q̄ nō ligat hec suspensio: nisi inferiores episcopis scōm Jo.in glo.ibidē: ⁊ q̄ per episcopū etiā pōt relaxari: sed nō debet facere nisi prius sit satisfactū indemnitati ecclesie.c. cum olim. de verborū signi.

12 ¶ Undecim⁹ ponit̄ in.c.i.de clericis pugnātibus in duello. Ubi clericus duellum suscipiens vel alteri offerens suspensus est: poterit tamē episcopus cū eo dispensare: si mors vel mutilatio nō sit secuta.

13 ¶ Duodecim⁹ ponit̄ in.c.prouida. de elect. lib.6. Ubi suspendūt̄ quicūq̄ iudices p annū cōtinuū ab episcoporū cōfirmatione ⁊ cōsecratiōe qui se intromittūt de cognitiōe negocioꝝ in causis electionū epātuū: qū antea ad papā est appellatū. Aut qui cōfirmatiōnē aut cōsecrationē cōferunt electis post talem appellationē. Et si solū cōfirmationem cōferūt sunt suspensi ab ea tm̄. Si cōfirmationē ⁊ cōsecrationē: sic sunt ab vtraq̄ suspēsi. Similiter si partib⁹ recedentib⁹ ab appellatione eam pferat: nisi prius inquirat si partes aliqua prauitate interueniēte recesserūt a dicta appellatione.

14 ¶ Tertiusdecim⁹ ponitur in. c. tanta. de exces.prela.cōtra nō seruātes interdictū.de quo dic vt.s̄. Interdictū.7.§.7.

15 ¶ Quartusdecimus ponitur in.c.sacro.de sentē.excom. Ubi suspendit̄ per mensem ab ingressu ecclesie proferēs sentētiam excōmunicationis: nisi premissa canonica monitione corā idoneis testibus.

16 ¶ Quintusdecimus ponit̄ in. c. cū medicinalis.de sen.excō.li.6. Ubi suspendit̄ p mēsem ab ingressu ecclesie ⁊ a diuinis officijs ferens sententiam excōicationis interdicti vel suspensionis non inscriptis. Idem est: si non conscribat causam sententie. Idem etiā est si requisitus nō tradat infra mensem exemplum scripture.de quo dic vt supra Excommunicatio secūdo.§.2.

¶ Sextusdecim⁹ ponit̄ i.c.quia sepe.de ele. li.6. Ubi suspendunt̄ ab officijs ⁊ a quibuscunq̄ beneficijs cōuentus capitula collegia aut singulares persone infrascriptarū ecclesiarū qui decedēte prelato alicui⁹ ecclesie cathedralis vel regularis vel collegiate bona ab eo dimissa: vel vacationis tēpore obueniētia occupant. ⁊ hec q̄diu ea nō restituant vt̄ ecclesie aut successori nō obstāte quacūq̄ cōsuetudine priuilegio aut statuto: ⁊ in clementina statutū.de elec.declarat̄ id habere locū in oi emolumēto: ⁊ intellige qū plat⁹ pncipalis decedit. vide.s̄. Beneficiū.§.40. 17

¶ Decimusseptimus ponit̄ in.c.hac constitutiōe.de offi.dele.li. 6. vbi ꝯseruator suspēdit̄ p vnū ānū ab officio si sciēter intromittit se de alijs q̄ de manifestis. de quo dic: vt s̄. Conseruator.§.i. 18

¶ Decimusoctau⁹ ponit̄ in.c.ꝯ ꝯsultissimo. de re.ec.nō alie.li.6. vbi plati submittentes bona ecc̄iaꝝ seu iura sine ꝯsensu sui capl̄i: ⁊ sedis ap̄lice licētia laicis: sūt suspēsi p triēniū ab officio.i. executiōe officij ⁊ ab administratiōe.s.tpaliū.ſm Jo.an. Itē clerici.q ꝯ sciētes nō denūciāt supiori sūt suspēsi p triēniū a perceptiōe beneficiorū illi⁹ ecclesie. Quid aūt requirat̄ vt hec suspensio.incurrat̄: dic q̄ illa que requirūt̄ vt laici sint excōicati q̄ vi aut metu id exigunt ab ecclesiasticis.de q̄ Excoicatio.7.casu.2i. 19

¶ Decimusnon⁹ ponit̄ in.c.cū eterni.de sen. ⁊ re iudi.li.6. Ubi suspendit̄ per annū ab officio iudex ecclesiastic⁹ ordinari⁹ vel delegatus qui ꝯtra iusticiā ⁊ ꝯsciam in grauamen partis alteri⁹ in iudicio q̄cq̄ faciēs per gratiam vel sordes. Sed hoc nō habet locū in arbitro. ſm Ber. Quod limitat Jo. an. verū nisi succedat in locū ordinarij vel delegati. de offi.de lega.c. vno delegatorū. ⁊ eadem rōne nec in auditore. 20

¶ Uigesim⁹ ponit̄ in.c.pn̄ti.de offi.ordi.li. 6. Ubi epi ⁊ supiores suspēdūt̄ ab igressu ecclesie inferiores ꝓo ab officio ⁊ bn̄ficio q̄ in subiectis sibi dignitatib⁹ ꝑsonatib⁹ ꝓoratib⁹ vel ecclesijs bona in ipsis inuēta post mortē rectoris earū: vel tpe vacatiōis obueniētia quoq̄ mō occupāt ⁊ tādiu donec restituerint occupata: nisi ex spāli priuilegio aut cōsuetudine ꝑscripta eis cōueniāt. Et aduerte q̄ ꝯ loquit̄ de alijs bonis ab his.de quibus in.c. 21

q2 sext. de elec. li. 6. de quibꝰ. s. §. 17.

22 ¶ Uigesimusprimꝰ ponit in. c. exigit. de censi. li. 6. Ubi epi ⁊ superiores suspendũt ab ingressu ecclesie inferiores ab officio et bñficio qui visitãtes exigũt pecuniã vel munera vel a non visitatis recipiũt pcurationẽ. de quo dic: vt. j. Uisitatio. §. 3.

23 ¶ Uigesimussecũdus ponit in. c. vsurarꝝ. de vsu. li. 6. Ubi suspẽdũt epi ⁊ maiores q̃ vsurarijs manifestis nõ oriũdis q̃cũq; titulo cõcedunt domos ad fenus exercendum donec eos expellant.

24 ¶ Uigesimustertiꝰ ẽ in. c. epo℞. de puile. li. 6. Ubi interdicit ingressus eccl̃ie illis q̃ celebrant p̃sentibꝰ excoĩcatis publice vl̃ interdictis: aut eos recipiũt ad sacra eccl̃iastica vel sepulturã ⁊ tãdiu donec ad arbitriũ excoĩcatoris satisfecerint cõpetẽter. Et si hoc interdicto durãte diuinis se ingerãt in eccl̃ia in suo agẽtes officio sic p̃us efficiũt irregulares. c. is cui. de sen. excõ. li. 6. Et licʒ Archi. hic limitet istud ad excoĩcatũ ab hoĩe pp̃ter v̓bũ donec arbitrio eiꝰ cuiꝰ sniam. Tñ Jo. de fan. quẽ seq̃t Gemi. ibidẽ intelligit. de sentẽ. iur. Et sic illud v̓bũ cuiꝰ sniam. s. si ẽ iur. conditoris: si hoĩs: hoĩs. Siĩe habes in. c. nup. de sen. excõ. Et sic tene Jo. and. vt recitat. Gemi. ibidẽ arguit q̓ p̃dicta pena solũ habet locũ quo ad exẽptos non quo ad clericos non exẽptos: ⁊ posset teneri pꝰ factũ: lʒ añ factũ sit tenẽdũ q̓ etiã ligat nõ exemptos.

25 ¶ Uigesimusquartꝰ ponit in. c. statuimus. de ele. lib. 6. vbi suspẽdit triẽnio a bñficijs q̃ defecerit in pbatiõe eiꝰ q̃ õ obiecerit cõtra psonã electi ad aliquã dignitatẽ vl̃ psonatũ ad q̃ bñficia si se ingesserit ifra illud tẽpꝰ per ꝑpetuo p̃uatꝰ ẽ: nisi manifestissime ꝯstet q̓ calũniose nõ egerit. Intellige in bñficijs q̃ hʒ in illa ecclesia pqua electio celebrat. c. si cõpromissarius. de elec. li. 6.

26 ¶ Uigesimusquintꝰ ponit in. c. cupientes. de elec. de qua. s. Electio. §. 9.

27 ¶ Uigesimussextꝰ ẽ in. c. si cõpromissariꝰ. de ele. li. 6. Ubi eadẽ suspẽsio imponit cõpromissario si eligit sciẽter indignũ: nisi cõpromittẽtes illud habuerint ratũ.

28 ¶ Uigesimusseptimꝰ ẽ in. c. solet. de sen. excõ. li. 6. vbi suspẽsus ẽ ab oĩ actu legitimo excoĩcatus maiori excoĩatione.

29 ¶ Uigesimusoctauꝰ ponit in. c. nõ solũ. ⁊ in c. ꝯstõnẽ. de regula. li. 6. Ubi suspẽdũt a receptiõe q̃rũlibet ad pfessionẽ mẽdicãtiũ ordinũ fr̃es qui aliquẽ ante ãnũ pbationis cõpletũ recipiunt ad professionẽ.

30 ¶ Uigesimusnonꝰ ponit in cle. qm̃. de vi. et ho. cle. de qua. s. clericus. 4. §. 2. contra clericos virgatis vestibus vtentes.

31 ¶ Trigesimꝰ ponit ĩ cle. i. de re. ec. nõ alie. vbi suspẽdit ab officio q̃libet religiosus p̃sidẽs monasterio p̃oratui eccl̃ie seu admĩstrationi cuilibet si iura: redditꝰ: vel possessiões eiusdẽ alicui ad vitã seu ad certũ tẽpꝰ ꝯcedit q̃uis titulo nisi necessitas aut vtilitas id exposcat monasterij vl̃ eccl̃ie: ⁊ tũc cũ cõsensu cõuẽtꝰ si habet. Aut si nõ hʒ sui p̃lati. Hoc tñ nõ extẽdit ad locatiões ⁊ venditiões fructuũ ad modicũ tempꝰ vt ibidem.

32 ¶ Trigesimusprimꝰ ponit ĩcle. religiosi. de deci. Ubi suspẽdũt religiosi hñtes admĩstratiões vel bñficia ab officijs ⁊ administrationibus qui noualiũ aut decimaliũ aut decimarũ debitarũ faciunt fraudẽ: si requisiti infra mẽsem nõ destiterint vel nõ satisfecerint vsurpatis infra duos menses: ⁊ tãdiu donec satisfecerint.

33 ¶ Trigesimussecũdus ponit in cle. cupientes. de pe. vbi suspendũt ab officio predicationis omnes religiosi exceptis illis qui decimas recipiũt: qui postq̓ fuerint requisiti per rectores ecclesiarũ scienter omiserint facere conscientiã confitentibus de decimis soluendis ⁊ hoc quãdiu non fecerint si comoditatem habuerint.

34 ¶ Trigesimustertius ponit in cle. i. de sta. mo. Ubi suspendit a bñficiorũ collatiõe abbas vel prior non hñs abbatẽ pp̃riũ: aliꝰ v̓o ab admĩstratiõe si quã habet q̓ si non habet inhabilitat ad habẽdũ bñficiũ ⁊ admĩstrationẽ ⁊ hoc p ãnũ si sotulares nõ corrigiatos ⁊ altos vl̃ caputia nõ fixa portare p̃sũpserit Itẽ ẽm p̃missã psonarꝫ distictionẽ p̃fatas penas suspẽsiõis ⁊ ĩhabilitatiõis p biẽniũ ipso facto ĩcurrũt: si venatiõi aut aucupatiõi clamorose: vl̃ alĩs cũ canibꝰ aut auibꝰ ex ꝓposito ĩtẽfuerint ⁊ loq̃t de monachis nigris: ⁊ collatio ꝑtinet ad p̃orẽ claustralẽ cũ ꝯsilio ⁊ ꝯsensu maioris ꝑtis capl̃i seu ꝯuentꝰ: durãte tp̃e suspẽsionis abbatis: vel prioris vt ibi.

35 ¶ Trigesimusquartꝰ ponit in cle. cũ sit. de mg̃ris. Ubi suspendũt q̃libet etiã epi ⁊ supe

riores per sex mēses sequētes a collatiōe ma gisterij seu doctorat⁹ q aliquē ꝓmouerūt ad tale officiū nisi pri⁹ recepto iuramēto q vl tra tria milia turonēsiū argēteoꝝ in tali do ctoratiōis solēnitate nō expendet.

36 ¶ Trigesimusquint⁹ ponit in cle. multoꝝ. de here. Ubi suspēdūt epi per trieniū ab offi cio si odij: gratie: aut amoris vel comodi tē poralis obtētu ꝯtra iusticiā ꝛ cōsciētiā omi serint ꝓcedere in crimie heresis ꝫ quēq vbi fuerat ꝓcedendū aut obtētu eodē prauitatē ipsaꝫ vel impedimentū sui officij imponēdo quoquomodo vexauerint aliquē.

37 ¶ Trigesimussext⁹ ponit i cle. religiosi. de ṗ ui. Ubi suspēdūt religiosi q ex admīstratiōe eucharistie: extreme vnctōis: vl solēnizatōe mrimonij aut q̄cūq absolutōe idebita aliqd acqsierūt: nisi postq fuerint reqsiti ifra mē sem restituerint donec satisfecerint.

38 ¶ Trigesimusseptim⁹ ponit i.c. q: i oib⁹. de vsu. Ubi clerici suspēdūt ipo facto ab officij executiōe ṡm Pa. ibidē q recipiūt ad coiōnē vl oblationē altaris manifestos vsurarios: ꝛ tādiu donec ad arbitriū epi satisfecerint.

39 ¶ Est ꝛ alia suspēsio q dr minor. Hāc incur rit qs ex duob⁹ pmo ex q̄cūq mortali pctō in q qs existēs anq peniteat ē suspēsus ab oi sacroꝝ pticipatiōe: vt i.c. q̄sitū. de coha. cle. ꝛ mu. Scdo ex pticipatiōe cū excoicatis in q icidit minorē excoicationē. Isti tñ si sic suspē si celebrēt nō efficiunt irregulares: vt in.c. si celebrat. de cle. ex. mi.

40 ¶ Est ꝛ alia suspēsio q qs ē suspēsus quo ad alios: s nō q ad se q ꝓprie suspēsio nō pōt di ci: ꝛ ista ligāt clerici peregrini: vt in.c.i. ꝛ.3. de cle. pegri. Nam tales nō possūt celebrare in publico anteq fidē certā fecerint de eorū ordinatione: s bene in sacramēto: vt in.d.c. 3. Si tamē celebrarent nō eēnt irregulares: vt no. Pa. in.d.c. si celebrat.

41 ¶ Null⁹ eps aut supior incurrit sniam intdicti vel suspēsionis impositā a iure vl a iudi ce: nisi de eis fiat spālis ꝛ expressa mētio. c. q: periculosū. de sen. excō. li. 6.

Suspensio scdo quo ad ꝓlationē. Sciendū q dz fieri in scriptꝭ monitiōe pre missa ꝛ ceteris sicut excoicatio. Et idō qd dixi de snia excoicationis. §. Excoicatio. 2. dic de ꝓlatione suspensionis vel interdicti: vt patz in.c.i. de sen. excō. li. 6.

¶ Utrū appellatio suspēdat intdictū vl suspē sionē sic excoicationē. R. q sic: si pcedat: vt in.c. ad hec q̄m. de appel. a ꝯrio Si tñ appella tio fieret etiā p⁹ suspēsionē a tpalib⁹ vtputa ab ingressu dom⁹ vinee ꝛ hmōi: vl in interdi cto ignis vl aq ꝛ hmōi. hñ appellatio post se quēs suspēderet eā. l. nō tātū. ff. de appel. nisi casus eēt in q dānatū publice intēesset statim puniri. l. ꝯstōnes. ff. de appel. Ex q pz q su spēsionē a bñficio ab officio vl ab ingressu ec clesie non tollit appellatio sequēs: q: spūalia sūt. Et sic itellige Inno. i. d.c. ad h q̄m. Se cus si suspēsio ē a pceptiōe fructuū bñficij q tpalis ē: vl a pbēda: q: appellatio hñ suspen dit etiā p⁹ intposita. Sec⁹ si suspēderet qs a canonica: q: spūalis ē. Jo. an. tñ i.c. is cui. de sen. excō. li. 6. tenet q etiā tollit appellatio se quēs suspēsionē a bñficio. Et illud qd dr nō suspēdē appellationē sequētē iterdictū vl su spēsionē dicit hēe locū in mere spiritualib⁹ per que ligatur anima.

¶ Quid si snia suspēsiōis aut intdicti fera tur sub cōditiōe. R. q nō ligabit donec extet ꝯditio. Et breuit qd dr de excoicatiōe dic de suspēsiōe ṡm Jo. an. in.c. licet. de sen. excō. li. 6. cū eadē quasi sit ratio.

¶ Quis pōt suspēdē vl intdicē. R. q: q pōt ex coicare ꝛ ꝯrio. Silr q pōt excoicari pōt su spēdi vl intdici. Et q pōt p cēsurā ecclīasticā cogē pōt hec tria facere. s. excoicare suspēde re ꝛ intdicere: q tria itelligūt noie cēsure ec clesiastice. c. querēti. de verbo. signi.

Suspensio tertio q ad penā. Doc. satis intricate loquūt ꝗuis Pa. in.c. cū di lect⁹. de ꝯsue. ꝛ i.c. si celebrat. de cle. excō. mi. clari⁹ dixerit nihilomin⁹ tu vt clari⁹ capias.

¶ Aduerte pmo ꝛ distingue sic: Quedā su spēsio ē a iure vt i casib⁹ suppositꝭ: qdā ab ho mine. Et haꝝ suspēsionū qdā ē ab aliq q ꝓpe ē act⁹ alicui⁹ ordinis: puta a celebratione ab officio ab ordine ꝛ huiusmōi: quedā ab alijs actib⁹ qui nō pertinēt ad aliquē ordinē. Si suspēsio sit ab actibus alicui⁹ ordinis sic: aut talis suspēsio est cū tali modificatiōe. s. quo usq satisfecerit vel penituerit. Et sic si ē a iu re: vt. 16. 20. 21. 22. 23. 31. 32. 36. 37. dis. sic scdm Archi. ꝛ no. Hemi. in.d.c. q: sepe. nō efficiuntur irregulares si celebrent vel exer

ceant actū ordini deputatū: q2 fm eū isti potius videnť a deo suspēsi ꝙ a iure. Si vo talis suspēsio sit a iudice sic erūt irregulares: cōtrariū tñ tenet glo. in. d. c. psenti. ꝙ etiam suspēsi a iure tali mō sint irregulares. cuius opinionē tenerē añ factū: ꝭ pꝰ factū illā Arbi. Si vo dicta suspēsio nō sit cū tali modificatiōe: siue sit a iure vł a iudice efficiūť irregulares exercētes actū alicuiꝰ ordinis: vt in c. i. de sen. ex. lib. 6. ꝛ i. c. i. de snia. ꝛ re iu. li. 6. Si āt dcā suspēsio nō sit circa ea q ptinēt ad actꝰ ordinū: sed circa alia ab ipsis sic nō eēnt irregulares eā nō suātes: ꝭ alio mō debēt puniri. Et dcā duo. c. loquunť pp̄e. qñ exercet aliqd ɔputatū certo ordini vt no. i dicꝭ. c. cū dilectꝰ. ꝛ. c. si celebrat. ꝛ in. d. cle. cupientes.

4 ¶ Et aduerte scdo ꝙ ē qdā suspēsio ab actibus ordinū q fit a plātis vł a iure de q dic vt dixi bic. s. Quedā q fit a ɔfessoribꝰ ad certū tēpꝰ vł etiā simpliciť ꝛ talis nō inducit irregularitatē: licꝫ nō fueť fm Jo. an. in. c. is q. de senten. excom. lib. 6. quia nō inueniť iure expressum.

5 ¶ Aduerte tertio ꝙ vt pꝫ ex supdicꝭ in ti. Suspēsio pmo. Suspēsio mł'tipliciť iponiť Et no. glo. in. d. cle. cupiētes. Et iō vt scias qñ concernit actū ordinū explanabo. Aliqñ eni qs suspēdiť a pōtificalibꝰ solū: ꝛ sic si celebrat etiam in pōtificalibꝰ nō efficiť irregularis. fm Hosti. ꝛ W. durādi: q2 nō sūt de substātia ordinis vł officij: q2 sine ipsis qdlibet officiū pōt celebrari. Ego tñ tenēdo ꝙ epatꝰ sit ordo: vt coiter tenēt canoniste credo ꝙ si celebrat i pōtificalibꝰ: vł exeqť aliqd qd ad ordinē epatꝰ ptineat efficiť irregularis. Secus exercēdo iurisditionalia: q2 illa sūt separata ab bis q sūt ordinis epalis. Et iō epus suspēsus a pōtificalibꝰ nō ē suspēsus a iurisditionalibꝰ: vt no. Pa. in. d. c. cū dilectꝰ. Aliqñ suspēdit a sacrorꝫ pceptōe vł pticipatiōe. ꝛ sic silr nō ē irregularis si ɔtra faciat: vt in. c. si celebrat. de cle. ex. mi. q2 pticipare nō ē ordinis vł officij: q2 laici etiā pticipāt fm Inno. in. c. i. de sen. ex. li. 6. idē tenet Hosti. Aliqñ suspēdiť a collatiōe sacrorꝫ: ꝛ sic silr licꝫ cōferat nō ē irregularis: q2 sine solēnitate conferūť etiā sacramēta a laicis scdm Inno. in dicto. c. i. ꝛ Hosti. ibidē. Limito verū quando confert sacramēta: nō tanꝙ babēs ordinem: sed simpliciter sicut laicus. Aliquādo suspendiť quis ab ordine subdiaconi: ꝛ sic si exercet officiū diaconi vel presbyteri erit irregularis. Secus si ab ordine psbyteri esset suspēsus: q2 posset exercere officiū inferiorū ordinū. c. significauit. de cor. vitia. Sed suspēsus ab officio sacerdotij seu sacerdotalibꝰ est suspēsus ab episcopalibꝰ: sꝫ nō ecōtrario Siliter suspēsus a collatiōe ordinū simpliciter ē suspēsus a collatione cuiuslibet ordinis Sed suspensus a collatiōe sacerdotij non est suspēsus a collatione ordinis inferioris. Sꝫ suspensus ab inferiori intelligiť suspensus a collatione superioris ordinis. fm Hostiē. in c. dilectus filiꝰ. de tēpo. ordi. Et ideo efficiūtur irregulares si cōtra faciūt. Aliqñ suspenditur ab officio: ꝛ sic suspēsus ē a pontificalibus etiā. Ideo si ordinat vel celebrat efficiť irregularis. Unde suspēsus ab officio idem est sicut de suspēso ab ordine: ꝛ talis ē suspēsus ab omnibꝰ que fundanť in ordine. scdm Pa. in. c. cū dilectus. de cōsuetu. Et ideo ē suspēsus a iurisditiōe spirituali scdm coēm opinionē. licꝫ glo. in. c. si celebrat. de cle. excom. mi. teneat cōtrariū. ꝛ male fm Pa. ibidem. Rō: q2 remota executiōe fūdamēti remoueť ꝛ accessoriū: qd ē iurisditio: nec obstat. c. dilecta. de ma. ꝛ obe. vbi abbatissa q nō bꝫ ordinē: tñ cōfert bñficia qd ē iurisditiōis: q2 illud concediť sibi rōne religionis: sed nō religioso nō datur iurisditio spiritualis: nisi ratione ordinis: nō tamen credo incurrat irregularitatē si ea que sūt iurisditiōis exerceret ar. d. c. i. de sen. excom. li. 6. Item no. glo. in c. q2 sepe. de elec. li. 6. ꝛ in. c. presenti. de offi. ordi. li. 6. ꝙ suspēsus ab officio ipso facto suspēsus est ab omnibꝰ beneficijs: sed nō econtrario. Sed glo. in dicta clemen. cupientes. sic concordat vt suspensus pro leui causa: puta: facto ex quo imminet scandalum de quo dubitatur an sit mortale sic non priuať. Si vo est pro delicto graui sic si est in mora petende absolutionis priuať a perceptiōe fructuū bñficij: q2 ppter officiū datur beneficiū Si nō est i mora non priuabiť fructibꝰ beneficij: ꝛ sic cōcorda opiniones diuersas. Aliquādo suspendiť quis a diuinis officijs. Et tūc non potest nec officiari nec cū alijs interesse seu audire scdm Hosti. Gof. ꝛ Ray. Nō tñ erit irregularis si solū intersit vt simplex laicus: vt patet ex dictis.

4 ¶ Utrum interdict⁹ ab ingreſſu eccl'ie poſſit of ficiari ex eccl'iã. R. ꝙ ſic: ſ3 nõ ecõtrario ⁊ cui intẽdicit̃ eccl'ia itelligũt̃ intẽdicta eccl'iaſtica ſacr̃a. 33. q. 2. latorẽ. ſm Jo. ſ3 ꝯriũ coit̃ tenet̃ i h' caſu: q2 talis celebrare põt ex eccl'iam

5 ¶ Quid ſi intẽdict⁹ ab igreſſu eccl'ie intrat ⁊ audit ibi diuina. R. ꝙ licȝ mortaliter peccet nõ tñ efficit̃ irregularis: niſi ipſe celebret q̃ſi vtẽs officio ſuo: ſicut pri⁹ ſm Gemi. in. d. c. is cui. de ſen. exc õ. li. 6.

6 ¶ Sȝ nũq̇d põt intrare eccl'iã ad orãdũ tp̄e quo ibi diña nõ dicũt̃. R. q̇dã tenẽt ꝙ non Sȝ Calde. quẽ ſeq̇t̃ Ge. i. d. c. is cui. tenet ꝙ ſic licite. ⁊ placet ꝑ rõnẽ p̃fati. c. is cui.

7 ¶ Aliq̃ñ ſuſpẽdit̃ q̇s ab adminiſtratiõe eccleſie tam in tp̄alib⁹ q̃ȝ in ſpũalib⁹: ⁊ talis celebrãs nõ eſt irregularis: quia nõ ẽ ſuſpenſus ab ordine ſcõm Pa. in. c. ſi quorũdã. de ſolu. ⁊ Jo. an. ibidem.

8 ¶ Aliq̃ñ ſuſpẽdit̃ q̇s ab aliq̃ officio puta ab officio p̄dicatiõis: ⁊ nõ efficit̃ irregularis ſi p̄dicat vl' celebrat: vt in cle. cupientes. de penis. no. Pau. ⁊ ſeq̇t̃ Cal. ibidẽ. Sec⁹ ſi ab aliquo alio officio ãnexo alicui ordini.

9 ¶ Aduerte q̃rto qñ q̇s ſuſpẽſus ẽ a canone ꝓpter defectũ corp̄alẽ ꝓpter quẽ ꝓhibet̃ promoueri. de quo habes. s. Corpore vitiat⁹ ⁊ talis ſi promoueat̃ ⁊ celebret: licet mortaliter peccet: nõ efficit̃ irregularis. ſm Pa. in d. c. ſi celebrat.

10 ¶ Quid ſi iudex p⁹ appellationẽ poſuerit interdictũ vl' ſuſpẽſionẽ: ⁊ p⁹ q̇s celebrauerit: ⁊ iudex appellatiõis ꝓnũciauerit appellationẽ nõ tenere: erit ne irregularis talis qui celebrauit. R. ſȝ Ber. ⁊ Hoſti. in. c. paſtoralis de appel. ꝙ ſi appellauit ex cã friuola: ⁊ nõ ꝓbabili: ſic erit irregularis: al's nõ.

s **Uſpenſio** quarto. ſeu intẽdictũ quõ relaxat̃. Aduerte q2 ſi imponit̃ a iure vl' a iudice ſic: donec ſatiſfeceris vel penitueris: ſic facta ſatiſfatiõe vl' penitẽtia relaxat̃ ipſo facto. ſm Pa. in. c. cũ tu. de vſu. no. in. c. nõ ẽ. de ſpõ. in tex. ⁊ in glo. Si ṽo imponit̃ ſimpliciter ſic neceſſaria ẽ abſolutio. Et de h' vide. s. Interdictũ. 8. in p̄ncipio.

1 ¶ Sȝ q̇s põt abſoluẽ. R. ſȝ coiter doc. i. d. c. ſi quorũdã. ꝙ ſi ſimpliciter ẽ impoſita a iure põt ep̄us. niſi vbi cõditor canonis ſibi reſeruat. ar. c. nuper. de ſenten. excom. Si ṽo nõ ſit ſimpliciter. ſ3 ad tempus facta: ſic tenet glo. in. c. cupiẽtes. de elec. li. 6. ⁊ in cle. i. de heretic. ꝙ ſolus cõditor canonis põt abſoluere Pa. etiã in. d. c. ſi quorũdã. tenet ꝙ etiam ſi ſimpliciter ſit inflicta ꝓpter pctm̃ ꝙ epiſcopus nõ põt niſi in caſibus in quib⁹ põt diſpenſare: q2 pena ꝓpter delictũ poſita intelligit̃ perpetua: vt in. l. ſeruus. C. de penis. no. Inno. in. c. ex litteris. de cõſtitu. Secus eſſet ſi propter contumaciam eſſet inflicta: quia ſic poſſet epiſcopus abſoluere: ar. in dicto. c. ex litteris. ⁊ quod no. Inno. in dicto. c. i. de exceſ. prela. In ſentẽtia vero ſuſpenſiõis ſimpliciter facta ab homine abſoluet qui tulit vel eius ſuperior ſcõm q̃d dicit̃ de ſententia excõmunicationis. 24. q. i. ſi petrus.

¶ Sȝ quomõ abſolutio fiet. R. ſolo verbo ſm Hoſtiẽ. dicẽdo reuoco vel remoueo vel abſoluo a tali ſentẽtia ⁊ huiuſmodi. Faciũt ad p̃fata que no. ſupra. Interdictũ quomõ relaxatur: quia ambulant pari paſſu. Interdictum. 8. per totum.

¶ In quib⁹ caſibus ſuſpendit̃ quis ⁊ tamẽ nõ põt reſtitui a ſuo ſuſpẽſore: ſed ſolũ a papa. R. ꝙ in trib⁹. Primus quãdo clerici vl' regulares. ꝓpter exhibitionẽ ſacramentorũ hereticis: aut propter receptionẽ elemoſynarũ vel oblationũ ab eis: vel propter traditionem eccleſiaſtice ſepulture predictorũ hereticorũ ſunt priuati ab eorum ordinarijs officio. c. excõmunicam⁹. de hereti. Secũdus eſt in ſuſpenſo a collatione beneficiorũ per cõcilium poſt primaȝ ⁊ ſecundã monitionẽ inuento culpabili in conferendo beneficia indignis. c. graue. de preben. Poſſet tamẽ iſte ab vno principali patriarcha reſtitui: vt in d. c. graue. Tertius in degradato. c. ex tue. de cleri. nõ reſi.

s **Uſpitio** vide. s. Judicare. ⁊. c. Preſũptio.

s **Uſurratio** eſt oblocutio mala de ꝓximo facta occulte ad diuidendã amiciciã aliquorũ. Conuenit enĩ cũ detractione: quia vterq̃ dicit malũ de ꝓximo in ei⁹ abſentia. Sed in intentione diſtinguit̃: quia ſuſurro intendit diſcordiã inter amicos deſeminare: vt dicit gl. ad Ro. i. Detractores aũt aliorũ bona minuũt vel negant: ⁊ honorem ſeu famã intendũt p̄imere. Dr̃ ſuſurro

bilinguis: q2 vt plurimū duab⁹ linguis vtit̄ dicēs vni malū de alio ꝛ ecōtrario: ꝛ nedū est peccatū mortale: ẜ grauissimū: vt patet ꝓuerb. 6. Sex sūt que odit deus. ꝛc̄. ꝛ septimū qḋ detestat̄ aīa ei⁹. s. q̄ seminat int̄ frēs discordias. Rō: q2 amicicia p̄eminet int̄ bona exteriora. Ecclesiastici. 6. Amico fideli nulla ē comparatio. Et graui⁹ peccat ꝙ detractor: qui famam eripit. Aut cōtumeliosus q̄ bonorē ledit. q2. 8. etbi. Melior ē amicus ꝙ bonor ꝛ amari ꝙ bonorari. Et tenet̄ multo magis ad restōnē ꝙ fures ꝛ latrones Et ideo nō pōt absolui: nisi quātū pōt restituat amiciciā quā abstulit: vel alio mō satisfaciat si eā restituere nō potest. Hec ex Tho. scḋa scḋe. q. 74. ar. i. ꝛ. 2.

t **Abellio** dicit̄ babens publicū officiū scribendi instrumēta ad faciēdā fidē: al's dicitur tabulari⁹: vt in. l. generali. C. de tabularijs scribis. ꝛ de multiplici ei⁹ nomine. no. in c. q̄m cōtra. de proba.

j ❡ Quis pōt facere aliquē tabellionē. R. ꝙ p̄nceps: ꝛ cui ipse cōmittit. Itē reges q̄ ñ cognoscūt supiorē: ꝛ ciuitates q̄ bñt iura p̄ncipis. ꝛ Papa. vt vult Inno. in. c. cū P. de fide instru. ꝛ Bar. in. l. infamē. ff. de publi. iudi. Idē dic de alijs magistratib⁹ seu dñis iurisditionē babētib⁹ respectu iurisditiōis eoꝝ ꝛ nō solū p̄lati in tp̄alib⁹: ẜ etiā in sp̄ūalib⁹. De boc vide Pa. in. d. c. cū. P.

2 ❡ Sꝫ querit̄ an notarij cōstituti a talibus possint vbiqꝫ cōficere instrumēta. R. scḋm Pa. i. d. c. cū. P. ꝙ nō nisi in territorio cōstituētis: vnde creat⁹ ab imperatore nō ꝓficiet in terris Pape: nec ecōtrario. Sꝫ bñ instrumēta cōfecta in territorio illi⁹ q̄ eū cōstituit valēt etiā extra territoriū ẜm cōem opinionē: vt in. d. c. cū. P. no. Pa.

3 ❡ Utrū possint clerici eē tabelliones. vide s. Clericus. 9. §. 9.

4 ❡ Utꝝ religiosus si in seculo fuerat possit tale officiū exercere. R. ꝙ nō: nisi ꝯtra bereticos: vt no. Io. an. in. c. vt officiū. de bere. li. 6. dicit tñ Guil. in speculo ꝙ vetera poterit cōplere: sed nō noua assumere. l. alienatiōes ff. fami. ber. ꝛ de iudeis. c. iudei.

5 ❡ Utꝝ tabellio puniat̄ si conficiat instr̄a de actu reprobato a iure. R. Pa. in. c. i. de fide instru. ꝙ sic. l. iubem⁹. C. de sa. san. ec. glo. in d. l. gnāli. no. Spec. ti. de instroꝝ edictione.

❡ Quā sciam dꝫ bre. R. Bar. i. l. fi. C. de tabula. ꝙ dꝫ scire sūmā ꝛ silīa q̄ ꝑtinēt ad artem notarie: al's imputabit̄ sibi non tñ tenet̄ eē doctor. Facit qḋ no. Inno. in. c. cū i cūctis de elec. ꝛ iō ꝑti tenet̄ restituere dānū qḋ imꝑritia sua dedit. facit. l. illicitas. §. sicuti. ff. de offi. presi. no. Pa. in. d. c. i. 6

❡ Que reqrūt̄ ad validitatē instrumētoꝝ R. ꝙ. 14. q̄ no. Pa. in. d. c. i. Debet imponere. Primo inuocationē nomis dñi. Secūdo annū dñi. Tertio nomē impatoris in terris sibi subiectis vel regis vel pape. Quarto nomē ꝯsulis: ẜ istud nō seruat̄. Quinto locum cōtract⁹. Sexto mēsem ꝛ diē. Septimo inditionem. Octauo seriē facti. Nono testes. Decimo signū ꝯsuetū notarij. Undecimo ꝙ ꝑfecta corā ꝑtib⁹ legāt̄. Duodecio ꝙ sit ꝯstitut⁹ notari⁹ ab eo q̄ babꝫ ꝑtātē. Tertiodecimo ꝙ appareat ꝙ notari⁹ fuerit rogatus. Quartodecimo ꝙ talis notari⁹ sit babilis: q2 si eēt excōicat⁹ notorie: vel priuat⁹ ꝑtāte ꝛ buiusmodi nō valeret. de q̄b⁹ oīb⁹. vide ꝑ eūdē Pa. in. d. c. i. si placet. 7

t **Aciturnitas** aliquādo est actus virtutis q̄n cōgruo tēpore tenetur. Aliquādo ꝓo est nomen vitij. Unde Gre. Si inordinatū silentiū culpa nō eēt propbeta nō dixisset: Ue mibi: q2 tacui: ꝛ est i genere delicti: ꝛ est aliquādo mortale peccatū: q̄n. s. nō loquit̄ cū tenet̄ loco ꝛ tp̄e: puta tp̄e cōfessiōis: correctionis: instructiōis: ꝛ buiusmodi necessario fiende: vt in glo. 25. dis. §. alias. Aliq̄n veniale: vt q̄n bō nō loquit̄ cū deberet tñ: ẜ nō de necessitate. Aliq̄n nullū q̄n expectat̄ loc⁹ ꝛ temp⁹ congruū. Et scḋm boc intelligit̄ illud. 2. thi. vlt̄. Insta. importune oportune. Ubi glo. oportune ꝙtū ad eos q̄b⁹ placet. Importune ꝙtū ad eos q̄b⁹ displicet: dūmō in futuro prodesse possit. Sꝫ q̄n oīno nō poterit ꝓdesse: ẜ sūt incorrigibiles sic cessandū ē scḋm illud: nolite sc̄m dare canib⁹. Matth. 7. nisi sit p̄lat⁹ q̄ ꝓpt̄ alios ne corrūpant̄ tenet̄ talem tradere sathane. de quo vide. s. Correctio. i. §. 3. 8

t **Aliam** vel exactionem: collectā: seu q̄stā. vtꝝ possint dñi suis subditis imponere. R. vt ex Ricar. in. 2. di. 44. q. 3. ar. i. colligo. ꝙ

pnceps sol⁹ pōt de nouo imponere pro boni cōis pmotiōe aut defensiōe cōpensata subditorū qualitate et quātitate: et qñ ei⁹ facultates nō sufficiūt ad hoc. ff. de publi. et vec. l. vectigalia. Siīr rex qui nō recognoscit superiorē: vel alij q̄ pscripserūt iura imperij. Nam null⁹ nisi princeps sol⁹: aut qui pscripserunt iura imperij pōt sup talijs et exactionib⁹ leges cōdere vel priuilegia cōcedere: vt pz in. l. vnica. C. de vacat. mu. et. l. sp. §. fi. ff. de iur. imunita. vnde alij licz sibi vsurpent errant: vt patet in eo qd legit et no. in. c. per venerabilem. qui fi. sint legi. et. c. sane. de priuileg. no. Bar. in. l. infamē. in fi. ff. de publi. iudi. et in l. hostes. ff. de capti. et in. l. si publicanus. §. in oib⁹ vectigalib⁹. ff. de publi. Si vo talie nō sūt ad vtilitatē boni cois non pōt eas imponere: et si imponit subditi nō tenent ei obedire. Alij aūt dñi a prefatis nō pñt de nouo talias imponere suis subditis nisi per legem vel senatuscōsultū: vel cōstitutionē pncipis eis concedat. d. l. vnica. vel per cōcessionē a pncipe ex causa et spāliter ipetratū. l. vnica. C. de superinterdicto. li. x. no. Archi. in. c. si qs romipetas. 24. q. 3. et qd legitur. et no in. c. innouamus. de cēsi. vel per cōsuetudinē diutinā nō per violentiā: sed sponte approbatam ab omnib⁹ coiter. C. de canone lar. titulorū. l. precepit. et. C. de auro coronario. l. vna. in fi. li. x. et q sit talis cōsuetudo de cuius initio nō extet memoria: vt in. c. sup quibusdā. de verborū signi. et vide quod no. Barto. in. d. §. in omnib⁹ vectigalibus. aliter si exigūt tenētur ad restitutionē illis a quib⁹ extorserunt. si sciūt: vel eorū heredib⁹: aut si nesciūt pauperibus vel ad bonū cōe sm Tho. in epistola ad quandā ducissam.

¶ Sz qñ dicūt ad vtilitatē boni cois talie. R. sm Ri. vbi. s. q aliqñ directe: puta qñ imponūt p defensiōe fidei vel regni vel pro refectiōe pontiū viarū et h⁹mōi. Aliqñ indirecte: vtputa: qñ ei⁹ frater vel fili⁹ ē captiu⁹ vel aliqua terra ē sibi capta: et rex imponit talias vt recuperet: qr sic redūdat in bonū subditorū: qr reddit rex magis potēs vel maritat filiā et huiusmodi. Addit tamē Ricar. vbi. s. q negocio expedito: si facultates regis supabundāt et aliqua coitas nimis grauat q dz ei subuenire: sicut facit caput membris. Dicit etiā idē Ri. in quol. 3. q. 28. q lz nō debeat subditos taliare qñ facultates sue sufficiūt: tñ nō ē dicēdū facultates sufficere: qñ nō pōt se defendere vel cōe bonū pmoueret: nisi ita depauperet se: q nihil sibi remaneat in thesauro q se iuuare posset: si iterum ifra breue tēp⁹ ab aduersarijs iuaderet maxime si multos hz insidiatores. Tali eni regi necessari⁹ ē thesaur⁹: qr aduersarij sciētes magis eū timēt et magis pacifice viuit et possidet regnū licz meli⁹ esset thesaurizare amorem bonoz subditoz q argentū vel aurū.

¶ Utrum dñi qui auferūt a subditis vsuariū quē habēt in aliquo nemore et h⁹mōi teneātur restituere. R. sm Rodo. q tenent ad restitutionē: nisi sint tales subditi q̄si serui: ita q nihil habēt pprium: sed ipsū vsuariū habēt q̄si p peculio: ita q dñs ad libitū possit reuocare. Similiter alij qui vsurpāt ipsum tenētur eis non dñis. 2

¶ Quid de platis q pro eo q aliqd impenderūt legato vl alijs maiorib⁹ exigūt plusq expenderūt a subditis. R. q tenent extorta restituere: et tātūdē de suo pauperib⁹ erogare: et si superior cui qrela de hoc fit fuerit negligēs canonice subiaceat vltioni. c. qr plerisq. de immu. eccle. 3

¶ Quid de deputatis ad talias diuidendas qui vnū magis grauant et alterū magis alleuiant. R. tenent ad restitutionē aggrauato inquātū plus aggrauauerūt. vide. s. Restitutio. i. in. p. ledens. §. 4. 4

¶ Utrū occultātes bona sua ne talient sm suas facultates teneant. R. q si talia ē iusta tenēt illis q ppt hoc fuerūt magis grauati Si vo nullus fuit pter hoc magis grauat⁹ sed dñs min⁹ habuit sic tenent ipsi dño nisi forte aliqñ fuissent iniuste ab eo grauati: qr possent cōpensare. Si vo talia ē iniusta non tenent: qr possunt occultare licite. Idez dic quādo talia ē indetminata: puta deputant aliqui vt exigant quātū possunt scdm facultates subditorū nō tenent se propalare nec similiter tenent restituere exactores qui aliquos alleuiāt: licz peccent mortaliter: ar. c. i. 22. q. i. quia ex hoc nullus grauat nisi esset necesse sepius reiterare: quia tunc tenerent ad restitutionē aggrauatorū exactores qui contra conscientiā aliquos alleuiauerūt. cōcor. Monal. ti. resti. 5

¶ Utrum possit alicui cōcedi imunitas taliaz. 6

R. Pa. in. c. peruenit. de imu. ec. q a princi pe 7 ex proprio motu sic. s ad preces no: nisi pona tur in priuilegio clausula no obstate. l. fi. C. si contra ius vel pub. vtili. qr cu sit contra publica vtilitatem oportet fiat mentio de ea: vt no. Bar. in. l. vacuatis. C. de decurio. 7 in. d. l. fi. 7 facit. c. ex parte. de capel. mo. Ab inferiori bus aut alijs pot cocedi: sed coitas no debet grauari: sed minuetur: puta: si dabant centum 7 vnus eximitur qui dabat dece no prestabit coitas: nisi. 90. aliter in preiudiciu coitatis cocedere non pot. Similiter prefati inferiores 7 coitates possut cocedere no suis subditis im munitate hac: licz no habeant iura imperij: vt veniat ad habitadu in eoru terris: sicut fit quotidie medicis doctorib 7 huiusmodi: s no ia sub ditis: nisi in preiudiciu soliu cocedetis.

7 ¶ Quid ergo de militibus: comunitatibus: dnis: 7 huiusmodi qui quotidie talias imponut ad libitu suu: nuc plus: nuc minus exigentes. R. sm Hosti. q fures sut 7 latrones: nec hz locu consuetudo vbi cu violetia e introducta.

8 ¶ Quid de imponetibus talias super rebus ec clesie 7 personarum ecclesiasticaru. R. q te nentur restituere nisi in casibus cocessis. de quibus supra. Immunitas. §. 36. cu septe. §. se.

9 ¶ Vtru per statutu posset fieri vt licite ali quod certum daretur domino. R. q sic: sm Ho stien. si fiat de consensu ipsoru subditorum: multo magis excusantur domini si a principio de tali talia coueneruт libere no ex violetia.

10 ¶ Vtrum excusentur dni qui talem cosuetu dine inueneruт: q capiunt a subditis de mo bilibus bonis ipsoru quantu volunt: 7 qua do volunt. R. Rodonen. q si certu est q ab initio sit tale onus impositu sine fraude 7 ma licia sic possunt tolerari. Si vero no e certum aut credatur verisimiliter q no sit ab initio legitime impositum sic tenentur restituere. In dubio tn ex quo ab ecclesia tolerantur no esset eis absolutio deneganda simpliciter: sed cuz dubitatione prestanda.

t Antum est dictio taxatiua solum respectu eoz quibus annectitur 7 excludens 7 ta cite negans respectu aliorum. verbi gratia. ius eligendi spectat ad canonicos tm li tantu respectu canonicoru ponit. respectu aliorum negat: vt tex. in. c. cum ecclesia. de ca pos. 7 proprie.

t Emperantia vide so brietas

t Emere facit q sciéter actuz sibi a iure prohibitum sub colore fraudulento facit. c. per ve nerabile. in verbo videbatur. q filij sint legitimi 7 per Pau. in cle. i. de sepul. 7 ar. optimu. in c. auaricie. de elec. li. 6. Ro. Be. ibide quod no. bn pro dispositionibus penalibus.

t Emeritas est audacia in malum. l. iube mus. C. de sacrosanc. eccle. no. Car. de sum. tri. clemen. i.

t Empus anni quado requi ratur completus: vel sufficiat inceptum. R. Pa. in. c. ad nostra. de regula. q in dubio iuris tene dum est q in dignitatibus fauor consideratur Et ideo annus inceptus habetur pro completo. 7 ita tenet glo. in. d. c. Sed fallit in epatu vbi est spale q sit copletus. In regule obseruati one vbi e grauitas 7 labor: 7 sic odiu: ideo co pletus exigitur. ar. c. qr in insulis. de regula. 7 sic intelligitur. 20. q. i. si in qualibet. 7 in. c. significatu. de regula. Regulariter vero debet esse completus: nisi aliud iure caueatur: vt no. Archidia. in. c. si annu quartudecimum de iudi. lib. 6. de quo vide. s. Etas per totu. Hora est. 24. pars diei. Puctus est quar ta pars hore: Momentum est decima pars puncti scdm Jo. an. in. c. i. de causa pos. 7 sic 40. momentis hora costat.

t Ergiuersator est qui in totu a lite recedit. 2. q. 3. §. notadu. 2. vi de. s. Accusatus. §. 8. Quod no potest ter giuersatione celari dicitur notoriu in. c. tua. de cohabi. cle. 7 mu.

t Entare proprie est experimen tum sumere de eo q tentatur sm Tho. scda scde. q. 95.

¶ Quo tentat quis deu. R. duobus modis scilicet verbis 7 factis: verbis qn deo in orone col loquitur: 7 petit ea intentione vt exploret dei scientia aut ptate seu voluntate 7 inde expe rimentu sumat. Factis vero tentat dnm: qn per ea q facit intedit experimetu sumere diuine ptatis sapientie vel pietatis: s qsi interpretati ue dnm tentat qui 7 si no intendat experime tu sumere de deo aliquid tn petit: vel facit ad

nihil aliud nisi ad pbandū deū. Quod verū est qñ sine necessitate vel vtilitate hoc facit: qꝛ in necessitate vel ꝓ vtilitate qñ q̄s se committit deo in suis orōnib⁹ aut factis nō est tētare deū: sicut. z. parali. zo. Cū ignoram⁹ q̄d agere debeamus ad te sunt oculi nr̄i. Et iō dicit glo. Matth. 4. Deū tētat q̄ habens q̄d faciat sine rōne cōmittit se periculo experiēs vtrum liberari possit a deo.

z ¶ Utrum tētare deū sit peccatū. R. ꝙ sic qꝛ p̄supponit ignorantiā ꝛ dubiū de diuina ꝑfectione. Nullus eni p̄sumit tētare eū de cuius excellētia est certus: ꝛ cū tētare isto mō ptineat ad dei irreuerentiā opponit directe religioni: ꝛ sic est graue peccatū: min⁹ tñ q̄ supstitio: qꝛ tētans ptestat tm̄ dubitationē verbo vel facto: ħ supstitiosus ptestat errorē facto vt patet. s. supstitio. §. i. Si vo experimētū quis sumat de ptinētib⁹ ad dei ꝑfectionē solū vt alijs demōstret: h nō est tētare deū: si ibi est necessitas iusta vel pia vtilitas ꝛ alia que ad hoc concurrere debent sicut apl'i petierūt i noīe christi facere signa act. 4. vt infidelibus innotesceret virtus christi. Itē no. ꝙ dupliciter q̄s petit signū a deo. Primo explorando dei potestatē: aut dicti ei⁹ veritatē: ꝛ hoc ē tētare deū. Secundo vt instruat quid sit circa aliquod factū placitū deo: ꝛ hoc nō pertinet ad dei tētationē: quādo tale quid p sacrā scripturam non est reuelatum: aut per sanctos seu per ecclesiam.

t **Testamentū** est volūtatis nr̄e iusta sententia de eo ꝙ q̄s vult post mortem fieri cū heredis institutione: vt habet in l. i. iūcta gl. ff. de testa. vnde bñ dicit iusta sententia: quia si est iniusta: puta vult exheredare filiū sine causa non est seruāda. i3. q. z. si quis. Aut si p̄cipiat corp⁹ suū iactari i mare. ff. de ꝯditi. insti. l. quidā suo testamēto vel ꝯ bonos mores aut pietatē: aut verecundiaꝫ: l. conditiōes. ff. de condi. insti. ꝛ. l. fili⁹ ibidē. Itē oportet ꝙ instituat heres qꝛ sine eius institutione nō erit testamentū: vt insti. de lega. §. añ heredis. ꝛ sic differt a codicillo: qꝛ p codicillū nō p̄ōt dari hereditas vel adimi. insti. de codicil. §. codicillis.

j ¶ Quis p̄ōt facere testamentū. R. ꝙ quicūq̄ nō phibet. Et q̄ phibent. R. ꝙ. i9. genera ꝑsonaꝝ. Primo furiosus seu mēte captus qui nō hꝫ lucida interualla. c. si. de testa. l. furiosū. C. q̄ testa. fa. nō po. Secūdo surdus ꝛ mutus a natiuitate. secus a casu: ꝛ scit scribē l. discretis. C. q̄ testa. fa. nō po. Tertio nō valens articulate loq: ita vt nō possit exprimē nomen heredis nec scribere. l. iubem⁹. C. eo. ti. Quarto impubes: insti. q̄b⁹ nō est p. fa. testa. §. p̄terea. Quinto filiusfamilias nisi d castrēsi peculio vel q̄si: vt in. c. licet. de sepul. li. 6 ꝛ. l. pe. C. qui testa. fa. nō po. q̄d limita vt. s. religio. §. 56. Sexto pdigus cui est interdicta a iudice bonoꝝ administratio. l. is cui. ff. eo. ti. Sed testamētū añ factū valebit vt ibi Septimo dānatus ad mortē nālem vel ciuilē vt sunt deportati etiā si fugiūt de manu iudicum: vt. ff. eo. ti. l. ei⁹. ꝛ q̄d ibi no. ꝛ. l. q̄ vltio supplicio. ꝛ ibi Bar. ff. de penis. Secus si esset dānatus ad penā inferiorē. Octauo manifestus vsurari⁹ nisi p̄stet pri⁹ cautionē hꝫ formā. c. quanq̄. de vsur. li. 6. Nono excōicat⁹ ƀm aliquoꝝ opinionē quā sequit glo. in. c. decernim⁹. de sen. excō. li. 6. ħ ꝯriū cōiter tenet Decimo seruus. i3. q. z. illud. ꝛ. l. fili⁹. ff. eo. ti. Undecimo q̄libet religiosus q̄ ꝓfitet tria vota ibalia: vt in. c. z. de testa. i2. q. z. nō dicatis. Secus de alijs vt sūt heremite ꝛ hmōi i9. q. vlti. §. ecce paulus. Duodecimo hereticus: qꝛ oīa bona sua sūt ꝯfiscata ipso iure. c. cū ƀm leges. de here. li. 6. Tertiodecimo dubius de statu suo. s. an sit in eo statu in q̄ testari possit vel ne. l. de statu. ff. eo. ti. Exemplū captus a latronib⁹ dubitat an sit seruus vł liber. vt in. l. i. in p̄n. ff. de le. 3. Quartodecio obsides intellige de illis christianis apud infideles datis: aut de illis q̄ erāt captiui populi romani: nō aūt de obsidib⁹ q̄ dant ab vna ciuitate ad aliā: vt legit: ꝛ no. in. l. obsides. ff eo. ti. Quintodecimo dānatus ob carmē famosum seu libellū in iniuriā alteri⁹: qꝛ etiaꝫ infamis efficit: vt i. l. is cui. §. si q̄s ob carmē ff. e. ti. Bar. tñ ibidē ꝛ cōit tenet ꝙ ex alia cā infames nō phibent testari. Sextodecio re⁹ criminis lese maiestatis. l. q̄sq̄s. C. ad. l. iul. mai. 6. q. i. §. ex. Decio septimo q̄ ē apud hostes captiu⁹. l. ei⁹. ff. e. ti. Intellige istud d hostib⁹ romani iperij. Decimooctauo vtroq̄ carens lumine. Hodie tñ testat: dūmodo fuet q̄d no. in. l. hac ꝯsultissima. C. q̄ test. fa. po. q̄ sūt ista. Prio ꝙ testes sint vocati ad h vna cū tabellione. Scdo ꝙ noīa heredū exp̄mant ita

τ talit̃ q̄ rõne nois nõ possit oriri dubitatio Tertio q̄ palã exꝑmat voluntatẽ suã tã circa heredes q̃ʒ circa legata corã testib⁹ τ tabellione. Quarto q̄ testes subscribãt τ etiã tabellio vno τ eodẽ tpe τ loco. Quinto q̄ vbi nõ põt haberi tabellio habeat̃ loco tabellionis octauus testis lrãꝝ peritus q̄ se subscribat. fallit ħ ſm Bal. ibidẽ nisi testet̃ int̃ liberos q2 tunc sufficiũt duo testes. Hoc idẽ seruandũ est in codicillis cecoꝝ: vt i. d. l. hac ꝯsultissima. Decimonono q̄ cardinales insecut⁹ est hostilit̃ vł ꝑcussit aut cepit vel soci⁹ fuerit aut fieri mãdauerit: aut ꝯsiliũ vel auxiliũ dederit: vel fauorẽ vel ratũ habuit: nec etiaʒ talis ex testõ alioꝝ aliq̃d cape põt nec ex successione. c. felicis. de penis. li. 6.

2 ¶ Utrũ ꝑfati q̄ testm̃ nõ ꝑñt facere possint disponere in pias causas. R. q̄ nõ ꝑmi nec q̃rti simplr̃ nec q̄nti nisi de peculio castrẽsi vł q̃si ſm Bal. in. l. i. C. de sacrosan. ec. τ no. in d. c. licet. nec sexti nec septimi nec octaui simpliciter ſm Bar. τ idẽ dicit de quolibet decedente in mortali. ħ Bal. in hoc vltimo tenet ꝯtriũ: τ hñ: q2 eccłia recipit oblationes publicoꝝ peccatoꝝ nisi vbi spãlit̃ ꝓhibet̃: vt patet in glo. in. c. oblatões. 90. di. ğ fortius elemosynas nec. 10. nec. 11. nec. 12. nec. 16. nec. 17. alij aũt sic etiã si loq̄ nõ ꝑñt dũ signis ãnuant. vñ ponit Bal. in. l. i. C. de sacrosan. ec. exemplũ de q̄dã aduocato q̄ nõ valẽs loq̄ int̃rogatus si volebat q̄ tot darent̃ ꝓ aĩa sua paupib⁹ apperiret librũ i singnũ ipse apperuit: τ q̄ valet affirmat.

3 ¶ Testamẽtoꝝ q̃t sũt spẽs. R. due. Una dr̃ testm̃ nũcupatiuũ τ sine scriptis τ ẽ illud in q̃ testatoris τ heredis τ legatarioꝝ noĩa τ oĩa q̃ in eo ꝯtinent̃ corã testib⁹ nũcupant̃. i. manifestant̃: τ dr̃ sine scriptis. i. subscriptõe testium τ alijs solẽnitatib⁹ q̄ req̄runt̃ in testõ in scriptis facto de quo in. l. hac ꝯsultissima. C. d testa. τ etiã q2 sine oĩ scriptura inde facta potest q̄s testari nũcupatiue: dũmõ corã testib⁹ τ ꝯditione legitimis nũcupet heredẽ τ suã explicet volũtatẽ: insti. de testa. §. fi. Ideo si q̄s nõ habet notariũ aduocet legitimũ numerũ testiũ: τ explicet nomẽ heredis τ alias institutões τ legata τ roget eos vt sint testes τ valebit. Aliud dr̃ testiũ in scriptis: τ istud põt facere q̄s qñ nõ vult q̄ testes vel aliq̄s sciat suã dispositionẽ. Uñ req̄rit multa de substãtia: vt in. l. iubem⁹. C. d testa. τ. d. l. hac ꝯsultissima. τ nisi q̄s sit bene doct⁹ faciliter errabit in ipso ꝯdendo. Ideo heat aliquẽ doctorẽ ꝓ ꝯsilio q̄ vult eũ facere. De q̃ q2 nõ ẽ in vsu omitto vt dixi. Aduerte etiã q̄ q̄s põt relinq̄re: sic dicẽdo corã notario τ testib⁹ volo q̄ heres me⁹ faciat in oĩb⁹ τ ꝑ oĩa ꝓut ꝯtinet̃ in q̄dã mea cedula scripta manu mea q̄ est apud talẽ religiosũ τ valebit ſm Alex. de imola. in. l. stipulationũ. §. illud. ff. de ver. ob. τ Bar. in. l. si ita scripsero. ff. de ꝯdi. τ demõ. τ Paulum d castro. in. d. §. illud. τ Bal. in. l. captatorias. in. q. 5. C. de testa. mili. Jo. de imola i l. illa institutio. ff. de here. insti. τ in. c. cũ tibi de testa. Nõ q2 licet in testõ nũcupatiuo debeant palã nũcupari q̄ fiũt vt a testib⁹ exaudiãtur. l. heredes palã. in ꝑn. ff. de testa. τ in. l. iubem⁹. C. eo. q2 paria sunt implicite τ explicite exꝑmere. d. §. illud. τ. d. l. si ita scripsero. idõ valet: ħ videat q̄ sic vult q̄ talit̃ lrã suã cognoscat̃ vt non sit dubiũ de ea q2 aliter esset periculosum.

¶ Quot testes requirunt̃ in testõ. R. q̄. 7 4
legitimi τ q̄ sint rogati vñ si testm̃ sine scriptis heat min⁹ q̃ʒ. 7. vel si sũt. 7. nõ tñ rogati nõ valet. l. heredes palã. §. pe. ff. de testa. Fallit hoc in testõ ceci vbi sũt necessarij octo. In testamẽto rustici i rure facti vbi plures nõ possunt inueniri sufficiũt. 5. In testõ facto int̃ liberos silr̃ sufficiũt duo ſʒ Bal. in. l. hac ꝯsultissima. C. q̄ testa. fa. po. In testõ facto in ꝑsentia impatoris ꝑcib⁹ sibi porrectis vt audiat: sufficit vn⁹. an aũt notari⁹ cõputet̃ ꝓ vno dicendũ q̄ sic: ħ cauti⁹ est q̄ pur sint. 7. sine eo. insti. de testa. §. fi. de ꝓba. q̃m. in. d. l. hac ꝯsultissima. τ. l. oĩum. C. de testa. In testõ militis in exercitu sufficiũt duo testes: τ in bello ꝓut volũt. l. milites. C. de mili. testõ.

¶ Sed nũquid in foro aĩe valeat testm̃ fa- 5
ctũ corã duob⁹ testib⁹ solũ. R. Pa. in. c. cuʒ eẽs. de testa. tʒ q̄ sic in dispositis ad pias causas: τ in ħ cõiter ꝯcor. doc. In alijs ad nõ pias causas Pa. tenet q̄ vltra duos testes req̄rit̃ ꝑñtia sacerdotis parochialis vel loco eius duo alij testes aliter nõ valeat. Quidã tenẽt indistincte q̄ valeat corã duob⁹. sʒ ego dico q̄ si nõ abest suspitio fraudis valeat q2 cessat rõ legis. si ꝟo sit suspitio fraudis: dico req̄ri solẽnitatẽ iuris ciuilis. τ ad. c. cũ esses. τ. c. relatũ. el. i. eo. ti. dico q̄ habent locum in terris

ecclesie: vt patet ex eorum subscriptione.

6 ¶ Sed q̄ nō p̄nt eē testes in testamētis. R. ꝙ oēs q̄ ꝓ testib⁹ reprobanť a iure: vt. j. te- stis. Jtē in testō ſpāliter nō pōt eē mulier. ff. de testa. l. q̄ testō. §. mulier. Jtē hermofrodi- tus in q̄ p̄ualēt muliebria. l. q̄rit. ff. d̄ sta. ho. Jtē ille cui b̄ ē interdictū p statutū vel a iu- dice. Jtē seruus. Jtē oīs q̄ ē in ptāte heredē sicut pr̄ auus ⁊ filies: ꝓbanť hec insti. de test. §. testes. ⁊. §. se. Jtē q̄ nō ē testi. capax: sic spu rius testatoris: heretic⁹: dānat⁹ ad metallū: ⁊ siles. Jtē q̄s leges improbos ⁊ intestabiles iubēt eē: vt sunt de crimine famoso dānati et muliebria passi. ff. de testi. l. ob carmē. Jtē le gatari⁹ nō pōt eē nisi q̄ ad q̄ōnez vertentē in ter heredē ⁊ extraneū. insti. d̄ tes. §. legatari⁹ b̄ q̄ ad factū suū inter se ⁊ heredē non pōt.

7 ¶ Ex quib⁹ causis testm̄ d̄r nullū. R. ꝙ lo quēdo de testō nūcupatiuo ⁊ sine scriptis ex q̄tuor. Primo si testator nō erat habil' ad te- stamentū. Scdō si instituit heredē nō capa- cem vel nullū instituit heredē. Tertio si pre terijt iam natū quē instituere vel exhereda- re debuit. Quarto si nō sit legitim⁹ numer⁹ testiū legitimoꝝ ⁊ rogatorum.

8 ¶ Qñ testamentū tenet: b̄ tñ irritať ⁊ rūpi tur. R. ꝙ ex. 7. causis. Prio qñ testator nō p̄uidit de posthumo q̄ post testm̄ ē nat⁹: si tñ idē posthum⁹ moreretť añ mortez testatoris testm̄ nō rūpiť q̄ ad effectū. idē dic de q̄si po sthumo vt ē arrogat⁹: vt ille q̄ tpe testamēti nō erat suus: b̄ tpe mortis sic. Jtē qñ causam exhereda tiōis iprobat heres suus: ⁊ p sniam restindiť. Jtē si testator patiať capitis dimi nutionē nisi iterū fiat ciuis roman⁹ vl' sui iur Jtē p scdm testm̄ reuocatoriū p̄mi. Jtē si he res nō adiuit hēditatē vel añ aditā decessit vl' ꝯditio sub q̄ institut⁹ fuit defecit ⁊ silia de q̄- b⁹ insti. qui. mo. tes. infir. per totū.

9 ¶ Utrū legata facta in testō nullo vel irri- tādo debeanť. R. ꝙ si testm̄ ē nullū ex p̄teri tione iā nati: vel rūpiť ex p̄teritione posthu- moꝝ vel q̄si posthumoꝝ vel rescindiť p sentē tiā ꝓposita q̄rela de inofficioso vel ꝯtabulas sic legata debenť: lz institutio nō teneat. C. de liberis p̄teritis. auč. ex cā. silr dic si testm̄ rūpiť ex falsa cā: vt puta. A. instituit. B. et b̄ stituit eidē. B. C. moriť. B. testator. A facit aliud testamnetū dicēs q2 heredes hr̄e volui ⁊ hr̄e nō possū: tu. D. esto heres. lz enim

C. rūpat q̄tū ad institutionē: tñ legata de benť. Si vo testm̄ sit nullū: puta q2 instituit heredē ñ capacē vl' nullū q2 nō fuerūt testes debiti: tūc an debeanť legata ē differentia in ter doc. ⁊ dic: vt. s̄. heres. §. 5.

¶ Quid si testamētū fit cū clausula in fine 10 ꝙ si nō valet iure testamēti valeat iure codi cilloꝝ saltē: vel iure cuiuscūq alteri⁹ vltime volūtatis valere voluit ⁊ tenere. R. ꝙ si testa mentū patiať defectū vel iuris repugnātiā i bis q̄ sunt de sba ei⁹: nihil facit hec clausula: nisi testeť inter liberos p̄m cōem opinionē. si vo patiať defectū solēnitatis debite p̄misse sic valebit iure codicilloꝝ. C. de codicill. in fi. dūmodo solēnitas sufficiēs codicillo sit appo sita. s. 5. testes lz nō rogati: ⁊ sic legata in eo relicta debenť: insti. de codicil. in p̄n. Et isti- tutio q̄ in eo erat scripta: lz directa videať: tñ in casū fideicōmissi cōuertiť. l. sceuola. ff. ad trebel. Et idō ab intestato veniētes accipiēt he reditatē: ⁊ q̄si rogati videanť restituere te- nenť instituto per fideicōmissū: ar. C. d̄ fidei cōmissis. l. eā quā frater tuus.

¶ Utrū vltimū testamētū semp valeat. R. 11 p̄m glo. in. c. licet. de ꝯstit. li. 6. ꝙ sic allegat c. vltima volūtas. 13. q. 2. ff. de lega. i. l. si mi- hi. etiā si de p̄ nō faciat mētionē. Fallit i duo bus casib⁹. Prim⁹ in testō facto inť liberos. C. de testa. auč. hoc inť liberos. Scdō cū ipse testator sibi legem indixit: videlicet si fecero aliud testamētū nō valeat: nisi de alio fecero mentionē: tūc oportet faciat mētionē aliť nō valeret vltimū. ff. de le. 3. l. si q̄s. Jtē si p̄m te stamentū fit sub ꝯditione q̄ est de p̄terito vel p̄nti. puta: instituo heredē titiū si sempronī⁹ est vel fuit ꝯsul: tūc si ꝯditio fuit vel est vera rūpiť p̄mū. Si vo nō ē vera nō rūpiť. si vo testamētū fit sub ꝯditione futura: tūc si cōdi tio est possibilis etiā si nō adueniat rūpit pri mū testm̄ Silr si ꝯditio sit impossibilis habe tur ꝓ nō adiecta: ⁊ rūpit primū testm̄: vt ha bes in. l. cū in scdo testō. ff. de iniusto ru. te.

¶ Que pena nō implētis voluntatē defuncti 12 R. ꝙ aut ē heres extrane⁹: ⁊ sic ꝑdit totā he reditatē: de voto. c. licet. ij. q. i. siluester. de te sta. c. si heredes. Si vo heres est fili⁹ tūc si he reditas est diuisibilis amittet solū reseruata sibi legitima. C. de fideicōmis. auč. hoc ampli us. Si aūt est indiuisibilis: puta q2 ducat⁹ re gnū ⁊ hmōi sic totā ꝑdet. d. c. licet. in fi. ⁊ hec

intelligo in dispositis in testo q ipso iure hnt auctem: vt sunt legata et substitutiones et huiusmodi. In alijs autem necessario heres seruare non tenet vt si precipiat filijs q stent simul vsq ad tale temp: vel q nubat tali vel non nubat tali et huiusmodi. Sed si testator vult in huiusmodi heredem obligare effica citer adijciat penam herede dãnando in legato pstãdo cã pene: puta Petre heres me da to cẽtũ titio si tale qd nõ feceris et c. qr sic tenebit tale legatũ: dũmõ qd pcipit nõ sit impossibile vl turpe: vl cõ leges: isti. de lega. §. pene cã

13 Cui expẽsis seruus fugitiuus legatus sit qrendus. R. Pa. in. c. indicãte. de testa. glo. in. l. cũ seruus. ff. de leg. i. distinguit qtuor tẽpora. Primũ testamẽti: et si tũc erat i fuga sic expẽsis heredis. intellige si lõge absens erat sic et de alia re legata dicim vt in. l. cũ res. ff. d le. i. secus si pe. Scdm tẽp post testm et añ mortẽ testatoris: et si tũc fugit expẽsis legatarij. Tertiũ post mortem testatoris et añ aditam hereditatẽ: et si tũc fugit culpa heredis: sic tenet ad extimationẽ heres si sine culpa n tenet: nisi pueniat ad ei man. et idẽ dici qrto tpe. s. post aditam hereditatẽ. Rõ qr sicut heres liberat interitu rei relicte: intellige qñ res debet in spẽ nõ in gñe vel in quãtitate. l. q te mihi. ff. si cer. pe. sic et i fuga hui sine sua culpa liberat. Sz in h casu videt testator sic voluisse.

14 De detractiõe falcidie trebellianice et legitime: vide. s. legitima. et sic diuide hereditatẽ in. 12. vntias: et q dz habere legitimã accipiet qtuor vntias h. Si postea debet restituẽ alteri hereditatẽ detrahet qrtã partẽ. s. duas vntias: et sic medietatẽ restituet vel quartam falcidiã: et quõ cessat: vide. s. legitima.

15 Utrũ institutus heres in certa re possit detrahere trebellianicã. R. q nõ: s solũ heres vniuersalis. ita psuluit Bal. p. l. i. ff. ad. l. fal. et recitat Pa. in. c. Raynuti. de testa. et intelligit heredẽ vniuersalẽ nõ solũ q instituit in solidũ: s etiã ille q instituit in certa qta hereditatis. Sicut videm de falcidia q detrahi põt p heredẽ pstitutũ in dimidia portiõe hereditatis: vt pbat in. c. Raynaldus. extra. e.

16 De executorib testamẽtoꝝ vide executor

17 In q differt testm a codicillo. R. q in. 8 Primo qr in codicillis nõ põt fieri recta institutio: s tm fideicõmissoria. secus in testo. Secũdo q p codicillũ non admittit hereditas heredi istituto per testamentũ nisi i vno casu quando in codicillo dicit heredem institutum non mereri voluntatẽ suam: quia tũc tanq indigno aufertur hereditas: siue sit solus heres siue sit vnus de pluribus. Idem dico de omnibus: si sic dicat omnes non mereri l. diui seuerus et Antoninus. ff. de adi. lega. In reliquis vo fideicõmissis vel legatis in testamento bene potest per codicillũ adimere. insti. de adoptio. lega. per totum. Tertio q exheredatio non potest fieri per codicillum. insti. de codicillis. §. codicillis. Quarto heredi pure constitutio in testamento non potest conditio adijci in codicillo que obsit sibi instituta de codicillis. §. et directo. Quinto: quia heredi instituto in testamento non potest fieri substitutio directa in codicillo: lz facta trahatur ad fideicõmissoriam: quia videtur testator rogare institutum vt hereditatem restituat illi quem in codicillo substituit ei. l. sceuola. ff. ad trebelli. Sexto quia in codicillo sufficiunt quinq testes etiam non rogati. C. de codicil. l. vlti. Fallit hoc in codicillo ceci: de quo. s. §. i. sed in testamento. 7. rogati: et in codicillo testis potest esse mulier sed nõ in testamento. l. qui testamẽto. §. mulier in testamento. ff. de test. Septimo quia potest quis decedere pluribus codicillis relictis validis nisi sibi contradicant. ff. de iure codicil. l. diui seuerus. sed non pluribus testamentis. Octauo quia si quis dum esset filiusfamilias fideicõmissũ in codicillis reliqrit: et postea paterfamilias decesserit eadẽ voluntate durãte valebũt codicilli. Hoc aũt eẽ nõ poterit i testõ. ff. d le. 3. l. i. §. si filiusfa. ex quib patet q codicillus est quedã sine institutiõe dispositio vltie volũtatis: quia sicut testamentũ ita codicillus morte confirmat. C. de cadu. tollen. l. vnica.

Utrũ heredis institutio possit cõmitti in alterius voluntate expresse. R. q non: imo oportet q ore pprio nomẽ heredis exprimat vel p propriã scripturã. l. hac consultissima. et. l. iubemus. C. eo. imo tenuit Jo. an. in addi. ad Spe. eo. ti. post albertũ papiensẽ. Qd si quis ad interrogationẽ alterius: puta dicẽtis vis talem instituere heredem. R. sic non valere testamentum quamuis glosa in dicta l. iubemus teneat contrariũ tenet tamẽ in. c. 18

cū tibi: eo. ti. ꝙ de equitate canonica valeret
Limitāt hoc distinguēdo. Barto. Inno. ⁊
Hosti. in. c. cū tibi. eo. ti. ꝙ aut cōmittit̃ ī vo
lūtate heredis. s. an voluerit eē heres: vel ne
⁊ sic valet. l. ꝟba hec. ff. de cōdi. insti. Aut cō
mittit̃ in volūtate alteriꝰ ab herede expresse
vtputa instituo heredē quē titiꝰ voluerit: ⁊
sic nō valet. ff. de here. insti. l. si q̄s semproniū
⁊. l. captatorias. Si tñ q̄s ita diceret cōmitto
omnia bona mea arbitrio titij vl' dispositiōi
titij valet: ⁊ titius tenet̃ distribuere in pias
causas. In q̄bꝰ habemꝰ regulā iuris humani
gentiū. ⁊ diuini: que ē ꝙ preoibꝰ dispenset̃
in religionē diuinā: vt pctā elemosynis redi
mant̃: ⁊ sic dispensando non pōt velle aliud
q̄ʒ volūtas testatoris. Sʒ si dispēsaret in ꝓ
phaniscū nullam habeat regulā posset alio
mō dispensare q̄ʒ sit voluntas testatoris. et
hoc sequit̃ Bart. in. l. i. C. de sa. sanc. eccle.
⁊ Pa. in. d. c. cum tibi.

19 ¶ Quid si tacite institutio heredis cōmit
tat̃ alteriꝰ dispositiōi. R. ꝙ valet. l. ille insti
tutiōes. ff. de here. insti. ⁊. l. nō nūq̄ʒ. ff. de cō
di. ⁊ demō. ⁊ eodē modo legatū tacite potest
cōmitti volūtati alterius. ff. de lega. ij. l. i. ꝟ
non expresse. ff. de lega. pmo. l. captatorie. et
dicit̃ tacite alterius voluntati cōmittere: sic
Instituo te heredē vel lego hoc tibi: si titiꝰ ca
pitoliū ascēderit: expsse ꝟo qñ dic̄ Instituo
illū heredē quē titiꝰ voluerit: vl' lego tale q̄d
cui sempronio placuerit.

20 ¶ Utrū institutio possit fieri incerte perso
ne: vtputa Instituo heredes meos pauperes
christi. R. glo. in. d. c. cuʒ tibi. ꝙ sic. ⁊ scd'm
Bar. in. l. captatorias. C. de testamē. mili.
etiā si adderet: eligendos per priorē talem ⁊
huiusmodi. ⁊ dicit ꝙ dicta. l. loquit̃. quādo
ius institutionis confert̃ in voluntatē alte
rius: sed nō qñ electio persone solū: vt in ca
su nostro: ⁊ ideo nō est cōtraria.

21 ¶ Utrū institutio heredis possit fieri sub cō
ditione. Respondeo ꝙ sic: dūmodo nō insti
tuat̃ ad tempꝰ certū: vtputa vsq̄ʒ ad pascha
vel ad tres āños: qꝛ nō vʒ talis cōditio ⁊ vi
tiatur: nō tamē vitiat: vt institu. de heredi.
institue. §. heres. sed ad incertū potest: vtpu
ta: donec vixerit: vel talē instituo postq̄ʒ ab
solutus fuerit ab excōmunicatiōe. ff. de here
di. institue. l. in tempus. Fallit in milite qui
potest instituere etiam ad tempꝰ certū. l. mi
les ita. ff. de milita. testamē. Hic aduerte ꝙ
institutus heres ad dieʒ certum alio herede
nō dato semp erit heres: vt in. l. hereditas ex
die. ff. de heredi. instituen. Et idem dic quā
do instituit̃ ad diem incertū: quia nemo pro
parte potest decedere testatꝰ: ⁊ pro parte in
testatus. l. ius nostrū. ff. de regu. iur. Hoc te
net Joā. de imol. ⁊ Bal. ⁊ Ange. in dicta. l.
hereditas. Ideo si quis instituerit̃ heres do
nec vixerit: alio nō dato herede erit perpe
tuus. Hoc firmat Bald. ⁊ Salice. in. l. ex
traneum. C. de heredi. institu. ⁊ Pau. de ca
stro. in. l. certi. C. de testa. mili. Et licet Bar.
in dicta. l. hereditas. teneat ꝙ si testator aper
te voluerit: vt nō esset heres nisi in vita: vel
vsq̄ʒ ad talem diē ꝙ nō erit perpetuꝰ: tamē
cōmuniter docto. tenēt contra eū: vt Dy. in
l. si q̄s ita. heres instituat̃ excepto fūdo. ff. de
heredi. institue. Bal. ⁊ Ange. in dicta. l. he
reditas. ⁊ ē verius: quia testator nō pōt ius
accrescēdi ꝓhibere: nec respectu rei: nec respe
ctu tēporis: qꝛ causa testati trahit ad se cau
saʒ intestati: qꝛ dignior. d. l. hereditas. facit
l. si miles vnū ex fundo. ff. de testamen. mili.
⁊ probat̃ in. d. l. si quis. In legatis tamē bñ
pōt prohibere ius accrescēdi: et ita loquit̃. l.
dñs. ff. de vsufruc. Secus in hereditatibus:
vt in dicta. l. si quis. vbi institutꝰ excepto in
fundo detracta mentiōe de fundo habebit to
tam hereditatē. Nā testator nō potest fa
cere ꝙ iura nō valeant in suo testamento: vt
in auct. vt cum. de appel. cogno. §. ceterum.
Posset tñ dici ꝙ in cōsciētia opinio Bart.
est vera in eo qui erat simplex: ⁊ hec ignora
bat. Secꝰ in eo qui hanc dispositionē iuris
sciebat: qꝛ videt̃ voluisse quod ius volebat.
Item dic ꝙ pōt institui sub conditione: dū
modo cōditio sit possibilis ⁊ honesta excepto
filio qui nō pōt institui sub oi cōditiōe: ꝟ sub
illa que ē in ptāte instituētis: vt in. l. suꝰ q̄q̄ʒ
in pn. ff. de here. insti. Nā nō pōt filiꝰ graua
ri in debito bonoꝝ subsidio. C. de inoffi. te.
l. quoniā in prioribus.

¶ Utꝝ possit fieri īstitutio hēdis ī certa pte 22
R. ꝙ sic: ꝟ si aliꝰ instituit̃ heres ī vniuerso
erit talis potius legatarius q̄ʒ heres. l. quo
tiēs. C. de here. insti. §. heres. pñt tñ plures ī
stitui eq̄s portiōibꝰ: Insti. de here. insti. §. si
plures instituāt̃. ⁊ pcapita: ⁊ ptim p stirpes
vt i. d. §. si plures. no. hic ꝙ īstitutꝰ pluribꝰ

heredibus distributio fideicõmissoꝝ in casu in quo accrescit heredibꝰ nõ fiet ſm distributionẽ rerũ in quas erãt instituti: sed ſm partem institutoꝝ equaliter: nisi volũtas defuncti manifeste cõtradicat: vt. l. quotiens. §. si duo. ff. de here. insti. ⁊ l. nunq̄. ⁊. l. quotiẽs. ff. ad trebel.

23 ¶ Quot modis fit istitutio heredis. R. duobus modis. s. directe ⁊ oblique. Directa istitutio nõ põt fieri nisi in testamẽto ⁊ est quando verbis rectis siue obliquis recto iure instituitur heres ad quẽ vult testator hereditatẽ suã siue illud in quo istituit peruenire ⁊ illud capere nullo mediante. Obliqua ṽo institutio siue fideicõmissaria hereditas relinq̄ põt testamẽto ⁊ codicillo ⁊ fit cũ rogat̃ in codicillo heres institutus in testamẽto: vel heres ab intestato veniẽs vt hereditatẽ restituat alteri. Is eni cui restituit̃ hereditas erit heres ꝑ fideicõmissum. insti. de codicil. §. pe. ⁊ de fideicõmis. here. §. pe.

24 ¶ Quot sũt differẽtie heredũ. R. ꝙ tres: nã quidã sũt necessarij tm̃: sicut si seruus instituat̃ heres a dño suo: ⁊ dr̃ necessariꝰ quia velit nolit tenet̃ hereditatẽ etiã suspectã adire si mõ cũ hereditate cõsequat̃ simul libertatẽ ex testamento dñi ⁊ tpe mortis erat in ptãte dñi: alij sunt sui ⁊ necessarij: ⁊ isti sunt liberi qui sunt in ptãte testatoris tpe mortis: vt filij familias ⁊ descendentes ex masculis filijs descendẽtes eni a filiabꝰ sunt in ptãte patris eoꝝ vel aui paterni: ſ; est differẽtia q2 viuẽte filio meo meus nepos nõ erit mihi suus hẽs ſ; hñ mortuo filio meo q2 nihil est mediũ q̄ impediat̃ ⁊ sic de ceteris. Et dicunt̃ sui: quia domestici: ⁊ q2 viuo patre quodãmodo extimant̃ dñi. Necessarij ṽo q2 de iure ciuili cogebant̃ fieri inuiti heredes: ſ; de iure ꝑtorio ꝑmittit̃ eis ab hereditate abstinere si velint. Alij sunt extranei heredes vt sunt oẽs q̄ nõ sunt sub potestate testatoris nec subiecti iuri eius: sicut sunt filij emancipati: filij etiã a matre instituti: quia femine nõ habẽt filios i ptãte. Probant̃ hec oĩa: insti. de here. q̃li. in pn. Item heres alius testamentariꝰ: vt ille q̄ est in testamẽto scriptus: alius est substitutꝰ s. qui alij substituit̃ heredi: alius fideicõmissarius cui ex fideicõmisso est hereditas restituta: alius legitimus vt iste qui ipso iure ⁊ si ne testamento defuncto succedit.

¶ Utrũ ex preteritione legitimi heredis testamentũ reddat̃ nullũ. R. ꝙ sic: si sunt de illis ad quos stricto iure legitima spectat hereditas: ⁊ nisi rite exheredent̃. Et qui sint tales aduerte ꝙ sũt tres linee ꝯsanguineoꝝ. s. ascẽdentiũ descendentiũ ⁊ collateraliũ. Testator aũt q̄diu h3 aliquẽ de descendẽtibꝰ tenet̃ illũ heredẽ instituere vel exheredare si est cã: ⁊ si talem instituit siue sit filiꝰ vel nepos mortuo filio vel ꝓnepos ⁊c̃: nõ tenet̃ de aliquo ascendentiũ mentionẽ facere: q2 descẽdẽtes i infinitũ ꝑferunt̃. insti. de here. q̄ ab inte. in pn. deficientibus descendentibꝰ vel exheredat̃ tenetur suos ascendẽtes instituere vel exheredare si quos habet. l. quotiẽs. C. ad sena. cõ. orfici. Collaterales aũt nunq̄ tenet̃ instituere vel exheredare: ſ; deficientibꝰ descendentibus vel ascendẽtibus legitimis: intellige nõ de illegitimis. põt quos vult instituere heredes siue attinẽtes siue nõ attinẽtes nulla facta mẽtione de collateralibꝰ: verũ est ꝙ frater rũpit testamentũ fratris qñ instituit turpem personã. s. infamẽ: ⁊ intellige de fratre consanguineo ⁊ vterino vel ꝯsanguineo tm̃ nõ de vterino tm̃. C. de inoffi. testa. l. fratres vterini nisi in isto casu de aliqua re eum instituerit vel nisi crimẽ ingratitudinis in fratrẽ cõmisisset: vt i auc̃. de nup. §. ingratitudinis 25

¶ Sed nũquid testm̃ clerici vel ingrediẽtis religionẽ erit irritũ ex ꝑteritiõe legitimi hẽdis R. ꝙ nõ ꝑ verbũ libere positũ: in. c. q2 nos. extra eo. ti. etiã q2 sunt milites: sicut no. glo. in. l. pe. de testa. mili. Et iõ sicut nõ rũpit̃ testamentũ militis ex ꝑteritione legitimaꝝ personaꝝ: sic nec istoꝝ: h̃ apte sentit Bar. i auc̃. si q̄ mulier. C. de sa. san. ec. de ingrediente religionẽ. ⁊ Pa. in. d. c. tua nos. d̃ ambobꝰ. ⁊ vide Fede. de senis ꝯsilio. 55. ⁊ sic põt intelligi auc̃. ꝑ lib2os. C. de epi. ⁊ cle. Itẽ volẽs intrare religionẽ põt sine legitimo numero testiũ testari ⁊ ꝓ parte decedere testatꝰ: ⁊ ꝓ parte intestatꝰ sic miles põt: ꝑ tex. auc̃. d̃ mona. §. id q̃ iũcta. l. i. ff. de mili. testa. facit. c. q̄ vere. 16 q. i. tñ petere poterũt legitimã legitimi ꝑteriti vigore auc̃. si q̄ mulier. C. de sacrosan. ec. 26

¶ S3 pone ꝙ q̄s h3 filios ⁊ filias tenet̃ ne oẽs instituẽ. R. ꝙ sic: oẽs legitimos vel exheredare si quẽ nõ vult ⁊ subest cã: insti. de hẽ. lib. in pn. etiã filias dotatas: ſ; ſm al' q̄s sufficit instituẽ i dote. Alij vt Azo. dicũt ꝙ opor 27

tet instituantur in aliq̃ modico p̄ter dotē: ⁊ est tutius ⁊ etiā ꝓfessos in religionē. C. de epis. ⁊ cleri. l. fi. §. hoc etiā cognitū. Et idē dic in nepotibus qñ filij premortui sunt. insti. de here. que ab intesta. defe. §. ita demū. ⁊ etiaʒ in posthumis. C. de posthu. here. insti. l. q̄ certatū est. q̄s dicat posthum⁹: vide posthum⁹

28 ¶ In quota parte tenet istituere tales. R. in quota voluerit: q̄tumcūq̨ minima: lʒ postea talis aget ad supplementū legitime tñ testamentū nō rūpet ⁊ dūmodo sit institut⁹ heres non legatarius: puta quia dicat: instituo talē meū heredē in tali: quia si diceret lego filio meo talē domū nō valeret: q2 esset p̄teritus. l. quotiens. C. de here. insti.

29 ¶ Utrū legitima possit tolli in totū vel in partē per statuta vel consuetudinē: vide. s. legitima. §. i.

30 ¶ Sed nūquid in legitima cōputabunt oīa q̄ ꝑuenerūt filio: dic vt. s. legitima. §. 15.

31 ¶ Utrū fili⁹ istitut⁹ heres possit repudiare hereditatē retēta legitia. R. Pa. in. d. c. Raynutius. q̨ nō. ⁊ hoc tenet Bar. in. l. gerit ꝓ herede. ff. de acq. here. ⁊ Bal. in. l. vnica. C. qñ nō petētiū partes. ⁊ eadē rōne dic de patre. s. decedente ab intestato: q2 nō pōt ꝓ parte agnoscere hereditatē ⁊ ꝓ parte repudiare: ar. l. i. §. si ex fundo. ff. de here. insti.

32 ¶ Utrū sit aliq̄s casus in quo posthum⁹ p̄teritus nō rūpat testamentū. R. q̨ sic. s. i testamēto matris q̄ decedit in puerperio: h̄ succedet cū alijs fratrib⁹ vel nepotib⁹ equalit̄. Si tñ mater instituisset extraneū aget de inofficioso testō ⁊ rūpet. C. de inof. tes. l. si mat̄

33 ¶ De cautela illi⁹ q̄ vult facere testamentū ⁊ disponere sua in pias causas nec audet: sed timet de potētia aliquoꝝ: vide pactū. §. 14.

Testes

antiq̃tus supstites vocabant eo q̨ sup̄ causaruʒ statū ꝓferebāt: nūc parte nōis ablata testes vocant: de v̄b. sig. c. forus. §. testes.

j ¶ Quis pōt eē testis. R. q̨ quilibet q̄ nō ꝓhibet cū edictū de testib⁹ sit ꝓhibitoriū sicut ⁊ de ꝓcuratorib⁹. ff. de ꝓcu. l. mutus. de spōcum apud.

2 ¶ Que requirunt in testib⁹. R. q̨. 7. conditiones. §. conditio. sexus. etas: discretio: fama: fortuna: fides. Prima conditio vt nō sit seruus: q2 talis sepe metu dn̄antis supprimit veritatē. d. c. forus. C. de testi. l. qm̄ lib. ⁊ 4. q. 3. §. item in criminalibus.

¶ Utrū monach⁹ ⁊ frater minor possit eē testis. R. q̨ sic: ar. l. i. ff. de testi. ⁊ ar. in auc̄. d̄ mo. §. cogitandū. no. Spec. in ti. de testi. fac̄ rō predicta cū nō inueniat ꝓhibitū: ⁊ lʒ sint mortui mūdo nō tñ per oīa: no. Pa. in. c. cuʒ nūcius. eo. ti. Hoc limita vez corā iudice seculari de licētia sui superioris: aliter non: vt tenet Spe. ibidē. ⁊ Jo. an. in addi. ibidē. ⁊ Albri. in. R. C. de testi. facit. c. monachi. 16. q. i. ⁊ c. placuit. 2. q. 8. 3

¶ Sed nūquid si testificat sine licētia. R. ſm Pa. in. c. i. de iura. calū. q̨ nihilominus valet. Idē dicit Ange. in. §. si vo libertus. in auc̄. de testi. vbi declarando. §. cogitanduʒ. in auc̄. de monachis. dicit q̨ si clericus vl̄ religiosus deponit vi coraʒ iudice seculari sine mandato superioris nō valet. Secus si volēs allegat. c. testimoniū. 12. q. 2. ⁊ no. in. d. c. i. contrariū. s. q̨ non valeat: tenet Jo. an. in. d. i. c. ⁊ est verius. 4

¶ Scdo sex⁹: vt non sit mulier: quia licet de iure ciuili admittat in ciuilib⁹ ⁊ criminalib⁹ 15. q. 3. c. ex eo. ff. de testa. l. qui testamēto. §. mulier. insti. de testa. §. testes. nisi in testamētis tm̄: vt in p̄fatis. §. sed in codicillis. ⁊ alijs vltimis volūtatib⁹ sic: ſʒ Accur. d. §. mulier tamen de iure canonico: q2 variū ⁊ mutabile semper femina ꝓducit. d. c. for⁹. C. d̄ inof. testa. l. filia. non admittitur in criminalibus criminaliter. 33. q. 5. mulierē. nisi in criminibus. exceptis. s. simonia. c. tanta. de simonia. Et sic intellige. d. c. forus. In ciuilibus auteʒ ⁊ spiritualib⁹ ⁊ quibuscūq̨ alijs: ⁊ etiaʒ vbi de crimine agitur ciuiliter: vt in denūciatiōe aut etiā in inq̄sitione nisi vbi inuenit ꝓhibitū expsse: vt in testamēto admittit. no. Jo. an. in additōe ad Spe. e. ti. facit. c. qm̄. ⁊ c. tā litteris. de testi. ⁊ quō nō dʒ trahi ad iudiciū ꝓ testimonio: sed ad eas mitti dicitur in. c. mulieres. de iudi. li. 6. 5

¶ Tertio etas vt nō sit ipubes: h̄ pubes i cā ciuili. i criminali vo req̄rit etas. 20. ānoꝝ. ff. e. l. iuiti. la. 2. ⁊. l. i testimoniū. 4. q. 3. testes. 6

¶ Sʒ nūquid poterit pubes testificari d̄ his q̄ vidit in ipubertate. R. q̨ si erat doli capax qñ vidit poterit: ar. insti. de inuti. stip. §. pupillus. ff. de nego. ge. l. in negocijs. al's nō. hoc no. 37. di. relatum. 7

¶ Quarto discretio: vt nō sit furiosus. 3. q 8

7.§.tua.⁊ h nisi habeat lucida īteruālla. ar.
c.dilectus.de spon.32.q.7.neq̧ furiosus.7.
q.i.q̄uis.

9 ¶ Quinto fama: vt.s.nō sit infamis: nō enī
iusticia pōt hēre cū hoīe scelerato cōmertiū
d.c.for⁹.§.fi.⁊ in.c.testimoniū.in glo.e.tit.

10 ¶ Sexto fortuna. Nā diuiti mag̃ credit̄.ff
de testi.l.3.C.ad.l.fal.auc̄.sed ꝯtestor.ideo
paup̄ repellit̄ si est talis ꝯditionis ꝙ pecunia
corrūpi possit: al's nō: ar.insti.de suspe.tu.§.
vl.eq̄lis in opinione semp̄ diues p̄ponit̄ quia
potētiorib⁹ pares esse nō possumus.ff.d ali.
iudicij mu.l.3.

11 ¶ Septimo fides: q2 null⁹ infidelis ꝯ fidelē
admittit̄.2.q.7.nō pōt.ff.d testi.l.2.nec he
reticus: d hē.excōicam⁹. Addunt̄ alia q̄nq̧
que aliquando repelluntur.

12 ¶ Octauo ꝯsanguinitas.vn̄.l.testis.ff.e.dī
testis idone⁹ pr̄ filio: aut fili⁹ pr̄i nō est: 7.4.
q.2.§.itē testis. Qd limita vex: vbi nō agit̄
de correctōe vel ꝓhibitōe peccati: vel de illumi
natione fidei: q2 in istis vbi affectio carnalis
cōiter nihil opat̄ valet sicut testimoniū chri
sti de patre: ⁊ no. Pa.in.c.in omni.ex̄.eo.ti.

13 ¶ Quid in matrimonijs: nūquid pater vel
mater potest esse testis. R. Pa.in.c.videtur
nobis.qui ma.accu.po.ꝯcludendo ẜm Host.
ꝙ si sponsus est ditior ⁊ nobilior nō creditur
eis. Si vo est equalis vel inferior sic admitti
tur: nisi appareat ex aliq̄ causa filiā affectare
matrimoniū. Tu vo dic ꝙ iudex attēdet si
spōsa vel sponsus est reportaturus comoduz
vel incomodū. honorez vel vituperiū sic ad
mittet vel nō admittet: ar.l.3.ff.eo.⁊ bona
glo.in.c.ex litteris.extra eo.ti.

14 ¶ Nono familia. Nā quos testes actor pro
ducit de familia sua nō admittunt̄.l.pe.ff.e.
nec familiaris.C.de his q̄ ad ec.confu.l.fi.§
sane.3.q.5.c.i.

15 ¶ Sed nunquid illi de collegio admittunt̄
super facto vel non facto a collegio ipso. R.
Pa.in.c.3.loco.de ꝓba.ꝙ sic.qn̄ est tale qd
p̄ alios ꝓbari nō pōt.tex.est in.c.veniens.ex̄
eo.ti.sicut ⁊ pater testis est sup̄ etate.⁊ gener
ꝓ filio: q̄ fi.sint le.transmisse.ff.de ꝓba.l.etiā
matris.⁊ in testamento de peculio castrensi.l
qui testamento.§.i.ff.de testa.

16 ¶ Utrum cū monasteriū repetit ꝓfessū: possint
illi de ꝯuētu adduci ꝓ testib⁹ sup̄ ꝓfessiōe fa
cta ab illo q̄ repetit̄. R. Pa.in.c.nup̄.eo.ti.
ꝙ sic: q2 cā n̄ ē singularū ẜ monasterij: ⁊ sic n̄
dicunt̄ testificari in cā ꝓpa. vn̄ etiā p̄lat⁹ fra
trū minoꝝ pōt eē ī iudicio repetēdo fratrē sui
ordinis ⁊ multo mag̃ alij p̄lati. Idē dic de cl'i
cis in cā eccl'e sue: ⁊ de singularib⁹ ī cā vniuer
sitatꝭ q2 nō ē cā singuloꝝ.12.q.2.q̄ manumit
tit̄.limita: nisi tales ꝓ monasterio vel vniuer
sitate fuerint actores vel responsales: vt in.c.
insuper.eo.ti.

¶ Decio inimic⁹ ⁊ mltos alios repellē pōt iu 17
dex seu admittē: q2 nisi ī casib⁹ exp̄ssis a iure
dicēdū ē iudici: tu mag̃ scire potes q̄s admit
ti debeat vel repelli.ff.e.l.3.§.i.s.ex circūstan
tijs et alijs affectionibus particularibus.

¶ Undecio laic⁹ ꝯ cl'icuz ī cā criali cū criali 18
ter ꝓcedit̄ nō admittit̄.2.q.7.c.ipsi.

¶ Duodecimo soci⁹ criminis nō pōt eē testis 19
79.dis.si q̄s.in glo.fallit in crimine lese ma
iestatis ⁊ simonie: vt in.d.glo.⁊ heresis.

¶ Utrū in cā ꝓpa q̄s possit eē testis. R. ꝙ 20
nō pōt negari: qn aliqn̄ q̄s testificet̄ ī cā ꝓpa
attētis circūstātijs p̄sonarū ⁊ cause: vt in.c.
fi.d iureiu.⁊ ī.c.fi.c.ti.li.6.⁊ exp̄ssius ī.c.ex
rōne.de ꝓcu.facit qd no. Bar.in.l.admonē
di.ff.de iureiu.q̄ vult ꝙ qn̄ actor scit plene ve
ritatē: vtputa de mutuo a se facto ⁊ ē p̄sona
honesta si hz ꝓ se vnū testē bonū defert̄ ei iu
ramentū ⁊ faciet probationē perfectam.

¶ Aduerte ꝙ tria detrahūt fidei testis: si va 21
riat si vacillat si negatiuā ꝓbare ꝯtēdit.c.cū
in eccl'a.de cā pos.⁊ ꝓprie.⁊ ibi Pa.diffuse.

¶ Quot testes in qualibet causa sufficiant. 22
R.in testamentis ⁊ codicillis: vide.s.testa
mentum.§.4. In donatiōe causa mortis re
quiruntur.5.C.de dona.causa mortis.l.vlt.
Similiter in contractu qui excedit librā au
ri facto in scriptis ab imperito in ciuitate.C
si cer.pe.auc̄.si nouo. Idem in eo qui vult ꝓ
bare solutionē debiti contracti in scriptis.C.
eo.l.testiū. In purgatione canonica presby
teri.7.requirunt̄.2.q.7.similiū. In purga
tione episcopi requirunt̄.12.2.q.5.omnib⁹.
in fi. Episcopus cardinalis non debet condē
nari nisi cū septuagintaduob⁹ testib⁹.presby
ter cardinalis cum sexagintaquatuor.diaco
n⁹ cardinalis cū.24.subdiacon⁹ ⁊ inferiores
cardīales cū.7.vt.2.q.7.p̄sul.⁊.c.se. Regu
lare aūt est vt in ore duoꝝ vel triū stet oē ver
bū: si mō sunt oī exceptiōe maiores: de testa.
c.cū esses.⁊.c.relatū.ẜm Host.

¶ Utrum testes singulares probent regula 23
riter. R.ẜm Pa.in.c.bone memorie.el pri

mo. de elec. q non. Ratio quia diuersitas temporum potest inducere diuersitatem rerum vt in. c. in presentia. de probatio. Et dicuntur testes singulares quando deponunt super diuersis factis: ita q quilibet est singularis de facto suo respectu obiecti. Sed qn obiectu super quo deponut fuit representatu sensibus testiu eode tpe: tuc sunt contestes z no singulares: qz tuc videntur deponere de facto eodez pcordat huic sentetie tex. i. c. cu dilecti. de ele. z. c. tam lris. de testi. limita tn q testes singulares no pbat: put limitat glo. in. l. ob carne ff. de testi. z Angelus in disputatione q incipit: Astensis miles. facit qd no. glo. 9. q. 3. c. nihilomin. z. c. testes. z p Inno. z Jo. an. in c. qualit z qn el. z. de accusa. vbi patet: q possidens rem pot pbare per testes singulares: z sic dic in similibus.

24 ¶ Utru vn testis sufficiat. R. regulare e: q vox vnius vox nullius. c. veniens. in fi. extra eo. ti. z. c. cum a nobis. eodem ti. z. c. quoniam. in fi. de pba. tame sunt casus in quibus valet: vt in papa. d. c. a nobis. Item de consuetudine curie statur dicto cardinalis de his que dicta vel acta sunt coram eo: vt no. Host. de appel. pstitu. z. Ite in his in quib nullu parat piudiciu: z vbi agit ad peccatu impediendu. facit. c. sup eo. el. z. eo. ti. no gl. in. c. nup. eo. ti. z. z. q. i. multi. z id vn impedit matrimoniu contrahendu. Ite valet de consensu partium. Ite vbi testator mandauit stari. sup aliquib dicto alicui quez dicit informatu de sua intetione qz nihil pot ei apponi: vt no. Bar. in. l. teopopus. ff. de dote p le. no. Pa. in. c. in noie dni. eo. ti. Ite q quis sit pfessus. c. testimoniu. eo. ti. Ite de monitione charitatiue facta. z. q. i. si peccauerit. ex eo. ti. c. in oi. Ite sup pscientia alicui: extra eo. tertio. z. c. ta lris. §. fi. de homici. significasti. el p. §. fi. z multis alijs similib: vt in dicto vni cum fama. d. c. lris. z. c. veniens. c. mulieri. de iureiu.

25 ¶ Quo testificari debet. R. q Primo regulariter no debet nec possunt recipi ante litis contestatione. Fallit tn hoc in. zo. casib: vide i. c. qm. vt li. no pte. z ibi gl. z Pa. Aduerte tn q qn ignorat psona q comisit maleficium testes possunt recipi etia ante citationez malefactoris: iuxta no. p Inno. i. c. bone. el p de ele. sequit Pa. in. c. in noie dni. extra. e. ti. Secudo q no se igerat qz tuc repellit tanq suspectus: ar. l. vxori. §. i. ff. de fal. z p Bar. in. l. q oia. ff. de. pcu. facit. c. qualiter. de elec. Tame si no fuit citatus s p parte. pduct iudici no psumit se ingerere: vt tenet dni de rota decisione. 360. facit. c. pstitut. e. ti. z Pa in. c. in tua. de spo. Tertio q iuret tactis sacrosanctis euangelijs nisi sit eps vel sacerdos C. de epi. z cle. auc. sed iudex. Isti no iurat super libro s sup pectore suo: de iura. ca. c. vlti. Quarto q vtraq pars sit psens vel ptumaciter absens. d. c. in noie dni. Quinto q viua voce deponat no in scriptis. c. a nobis. q mat. accu. pos. 3. q. 9. testes. Sexto q testificet de auditu pprio vel visu: vt in. c. z. de psue. no de alieno: quia no est pprie testimoniu: vt no. gl. in. l. i suma. ff. de aq plu. ar. Ro quia debet dicere de eo qd factu est in psentia sua vel pictum. c. testis. 3. q. 5. no. Pa. in. c. ta lris. eo. ti. Et aduerte quia testis debet z pot testimoniu dicere de visu: si res de q interrogatur subiacet visui. puta vidi qz verberauit talem z hmoi. De auditu si subiacet sono: puta dixit talia verba z hmoi: z sic de ceteris sensibus. Septimo q no vacillet vel pria pferat vt in. d. c. licet. d. pbatio. Octauo q nihil taceat de contingetib sup quib interrogat alioquin esset falsus testis: vt in. c. dilecti. de accu. vtputa expmit qd facit palia: z q pen eent tacet. Nono expmat locu tepus z modu rei de qua phibet testimoniu. Decimo q solu testificet sup iuratis: z no super alijs qz no valeret: ar. c. de testib. extra. e. ti.

¶ Utru testis teneat perhibere testimoniu 26
R. Pa. in. c. i. de testi. co. post Archi. zz. q. z. §. item. q si interrogatur a iudice proprio: z de his de quib potest interrogare. s. de manifestis: vel de his de quibus infamia precessit: vt. s. confessio delicti. in prin. z inquisitio. celando veritatem mortaliter peccat: de ma. z obe. c. z. ij. q. 3. q resistit. sec vbi interrogat de no spectantib ad suu officium Ide putat in quocuq q producit in teste vel celat veritate: vt no. in. c. quisqs. ij. q. 3. z tenet ad restitutione dani: qz testis falsus dicitur. l. nullu. C. de testi. Ide z in eo q hz ex officio dice. s h no placet mihi nisi limitet in ciuilibus vel quando in criminalibus ciuiliter agit seu p liberatione pximi: ne indebite puniatur. Innoce. in. d. c. i. distinguit z bene: q

quando nõ est peccatũ tacere illud sup quo inducitur nõ dz cõpelli: al's sic. Exemplũ agitur ꝯ aliquẽ ad penã tñi: ⁊ sic nõ est peccatum tacere: ar. 2.q.i. Si peccauerit nisi pseuerare velit in peccato: ar. c. clericoꝝ. de vita ⁊ ho. cleri. 22.q.5. hoc videt vt pena reuocet a malo quos dei timor nõ reuocat. Intellige quãdo peccatũ nõ est oĩno occultũ: s qui illud facit est infamatus aliq̃liter de eo: quia tũc tenetur requisitus vt testis. Secus si requireretur vt denũciator cũ nõ possit ꝓbare. vel qñ ille d q̃ q̃rit nõ ẽ de tali aliq̃ mõ infamat q: sic nõ tenet nisi solũ dicere illis q̃ pñt ꝓdesse ⁊ nõ obesse: vt. s. inq̃sitio. §. ij. ⁊. j. §. 3i.

27 ¶ Utrũ testis peccet mortaliter dicendo se inimicũ alicui cũ nõ sit vt euitet testimoniũ dicere. R. Pa. in. c. inq̃sitionis. §. tertie. de accu. ꝙ sic: q: dicit mendaciũ in dãnũ proximi. 2.q.2. ne q̃s. ⁊ de fal. c. i. Limito hoc veꝝ qñ requirit ꝓ dãno euitãdo vel ꝓ debito cõsequẽdo. Sec vbi requirit solũ ꝓ pena inferenda nisi in casu quo cõpellitur a iudice: ordine iuris seruato.

28 ¶ Utrum testis qui recipit pecuniã vt nõ dicat veritatẽ peccet mortaliter. R. ꝙ sic ⁊ tenet pena falsi: vt no. Bar. in. l. i. ff. q̃d cũ eo ⁊ Pa. in. c. i. de cri. fal. ⁊ est turpe lucrũ ⁊ contra bonos mores. l. 4. ff. de ꝯdi. ob tur. cau. similit ẽ turpe lucrũ aliq̃d recipe ꝓ vero dicẽdo. 14. q. 5. nõ sane. ⁊ tenet restituere ei q̃ dedit: si mõ nõ dedit ad corrũpendũ: s ad redimendam vexationem suã. Si vo dedit ex liberalitate: credo pauperib sit erogandũ de bono ꝯsilio. Expẽsas tamẽ potest petere ⁊ recipere a ꝓducẽte eũ. 4. q. 3. venturus.

29 ¶ Quid si q̃s iurauit testimoniũ nõ ꝑhibẽ R. temerariũ est: ⁊ vbi est certũ ꝙ tenet sb peccato ferre testimoniũ ꝓpa aucte põt ꝯuenire al's nõ: nisi aucte supioris. 22.q.4. i malis. etiã si sciret ꝙ ipse solus interfuisset ⁊ nõ posset ꝓbari nisi p eũ sm Gof. q: dictũ vni facit semiplenã ꝓbationẽ: ⁊ relatio iuramẽti faceret plenã. C. de re. cre. l. in bonefidei. q̃d credo veꝝ in casu q̃ hoc fieri põt. al's vbi nullũ effectũ põt habere testimoniũ eius nõ credo teneat: nisi ad ꝑceptũ superioris cogeret mõ debito ⁊ ordine.

30 ¶ Utrũ testis falsus semp peccet mortalit. R. ꝙ falsũ testimoniũ semp ẽ peccatũ mortale nec aliq̃ circũstantia põt excusari si ẽ cũ iuramẽto seu ꝑiurio factũ. Si vo sine ꝑiurio nõ semp erit mortale peccatũ: sicut nec omne mendaciũ. Et hoc intelligo ꝙ sit mortale qñ scienter fit. Secus si bene cogitãdo errasset: quia esset veniale etiã si iurasset: ⁊ tenet ad restitutionẽ totius dãni dati ꝓximo qñ scienter vel ex ignorãtia indebita falsũ testimonium dixit. l. generaliter. §. illud. ff. de calũ. et 17. q. 4. si quis in atrio.

¶ Utꝝ testes sup occultis circũstãtijs crimi- 31
nis sint interrogandi. R. Pa. in. c. qualiter ⁊ qñ. el. 2. de accu. ꝙ sic sm Inno. ⁊ Host. qñ crimẽ nõ est occultũ: ⁊ qñ talis ꝯ quẽ testificatur est infamatus: ⁊ etiã si iurasset nõ reuelare quia tale iuramentũ est temerariũ. c. i. de cri. fal. ⁊. c. intimauit. de testi. nisi sciret in cõfessione sacramẽtali: quia sic scit vt de ⁊ ꝓducit vt hõ: vt in. c. si sacerdos. de offi. or. ⁊. c dilect. d excess. ꝑla. d hoc vide. s. inq̃sitio. §. ij

¶ Utrũ ꝑsonete siue mediatores cõpellant 32
testificari. R. Pa. in. c. dilectoꝝ. d test. ꝙ sic si partes ambe consentiũt: si ambe dissentiũt nõ possunt. si vna consentit altera nõ cõpelli non possunt: s testificari possunt: si volunt: i auc. de testi. §. qñ vo.

¶ Utrũ testis teneat ꝑhibere testimoniũ de 33
his q̃ sibi sunt dicta in secreto. R. sm Tho. 22. q. 70. ꝙ sunt aliq̃ que statim vt hõ scit tenetur ꝓpalare his q̃ possunt prodesse: sicut si quis ꝯtaminaret multitudinẽ: vel vbi aliq̃d malũ ꝓximo spũale vel tpale imineret: ⁊ ad ista celanda nemo potest obligari: q: frangeret fidẽ quã alteri dz. Sũt alia que nõ sunt talis q̃litatis: ⁊ id obligare se potest q̃s ad celandũ: ⁊ talia etiã ad preceptũ superioris nõ tenet reuelare quia nihil põt ꝑcipi hominiq d sit ꝯ ius naturale de se. Sanctus vo Bo. in 4. dicit ꝙ etiã tenet: quia intelligit in tali ꝓmissione excepta auctoritas superioris. Sed tu ꝯcorda veꝝ qñ superior hoc requirit ex aliquo bono respectu ⁊ vt pater ꝓuideat ⁊ dcm sancti Tho. intelligit qñ solũ vt puniat: vel de alio de quo nõ pertinet inquirere.

t **Thesaurus** vide. s. inuenta. §. i.

t **Timor** q̃dã filialis quo hõ timet offensã dei quẽ diligit: ⁊ timet ab eo separari. 23. q. 6. § ex his. ꝓpe finẽ. Et iste semp bon ⁊ sanctus iuxta illud psal. Timor dñi sanctus ꝑmanet.

Alius seruilis: ꝛ iste causa ex amore sui: vñ q2 pena est detrimentũ ꝓprij boni eam timet d.§.ex his. ꝛ iste aliqñ est cũ charitate sicut cum quis simul timet ꝛ ꝓpter penã ꝛ ꝓpter culpã: ꝛ iste timor dr̃ initialis q2 est p̄ncipiũ ↄuertẽdi: de pe.di.2.sicut seta. Aliqñ ẽ sine charitate: ꝛ tũc semꝑ malus nõ in se ꝟ quia a mala ꝓcedit radice.s. ab inordinato amore sui. Alius est timor mundan⁹ quo hõ disiungitur a deo ꝓpter mũdana q̄bus initit̃ tanq̃ fini.16.q.2.c.i.post mediũ: ꝛ iste semꝑ ẽ peccatũ mortale. Si tñ in mũdanis nõ ↄstituet finẽ.i.nõ esset paratus facere ↄ̃ dei precepta sic esset peccatũ veniale: sicut cũ retrahitur a bono q̇d est de pfectione: vel potest eẽ nullum peccatũ qñ quis rõnabilẽ causã habet timendi ꝟm Alex. 2.2.ti.de timore.

j ¶ Utrũ timor excuset a peccato. R̃. ꝙ non ex toto.s.qñ sit mortale si illud q̇d fit sit ↄtra p̄cepta dei.32.q.5.ita ne. ꝛ q̇d me.cã.c.sacr[is] In alijs quõ excuset: vide.s̄.metus.§.6.

z ¶ Timor ex accidia aliqñ ꝓuenit: aliqñ ex aliq̄ cõminato vel accidenti: ꝛ dr̃ timor filia accidie: ꝛ est peccatum mortale qñ ex timore facit ↄ̃ dei precepta: al's veniale.

t **Olerantia** tunc bona est qñ quis patiẽter tolerat ea q̄ solũ sunt ad ꝓprium detrimentũ: siue in corporalibus siue in tẽporalib⁹. siue quãdo aliq̄ tolerantur ꝓpt̃ mai⁹ malũ euitandũ: ꝛ de hac habes.4.di.deniq̄ 67.di.oẽs.in fi.96.di.in scripturis.45.di. l3.6.q.i.sũt plimi.ꝛ.c.ex merito.23.q.3.sez differentie.ꝛ.4.q.hec aũt. Mala ꝟo est cũ tolerant̃ ea que sunt in ꝓprie salutis detrimẽtum: vel mali vbi nõ est periculũ maioris mali vel scandali: ꝛ aliqñ est peccatũ mortale: aliqñ veniale: ꝛ de hac habes correctio.i.§.3.

t **Onsura** clericalis: vide clericus.4.§.i.

t **Orneamentũ** dr̃: q2 circuiẽdo se percutiũt ad ostensionẽ virium aliqui ex condicto: de tor.c.i.

j ¶ Utrũ torneamentũ sit prohibitũ. R̃. ꝟ3 Host.in.c.i.eo.ti. ꝛ sequit̃ Pa. ꝙ sic: ꝛ oĩs ludus etiã ad ostentationẽ viriũ fact⁹ ex q̄ iminet periculũ mortis ꝓbabiliter: ꝛ nedũ de iure canonico: vt in.d.c.i. sed etiã de iure ciuili C.de gladia.l.vnica. ꝛ.l.i.§.itẽ senatus.ff. de postu. debet intelligi de alio ludo: q2 vt dr̃ in auc. vt oẽs obe.iud.§.i. Fortitudo sine iusticia nõ est laudabilis: ꝛ loquit̃ ibi de fortitudine que exercet̃ cũ armis: sic nec istud cũ ibi nõ possit esse iusticia ꝓpter rõnem que in d.c.i.ponit̃. Alius aũt ludus cã virtutis ex pẽde vbi nullũ iminet piculũ mortis: licet ꝟ3 Ho. etiã de iure canonico ꝛ casus cõtingẽs nõ imputabit̃.l.qua actiõe.§.si quis.ff.ad.l. aquil. ꝛ ꝟm hoc potes scire quãdo hastiludia liceant ꝛ quãdo non. Quod no.

¶ Utrũ moriens in torneamẽtis sit priuandus ecclesiastica sepultura. R̃. Pa.in.d.c.i. ꝙ si accesserit cã pugnandi sic priuat̃: l3 penitentia ei concedat̃. Si ꝟo venit cã videndi vl̃ repetendi debitum: aut quacũq̄ alia ex cã q̃ pugnandi sic nõ priuat̃: nisi ↄstet mortuũ in peccato mortali.

¶ Utrũ cũ aliquis in torneamẽtis occidit̃: vel mutilat̃ sint irregulares omnes qui illuc venerãt causa pugnãdi: l3 ipsi nõ occiderint vel mutilauerint. R̃. ꝟm Host. ꝛ Gofre. ꝙ sic: sicut ille qui in bello illicito interest cã bellandi.15.q.i.c.fi. de pe.di.i.si q̇s cũ telo.5i. di.si quis post acceptã. Sed eṗs potest dispẽsare sicut dictũ est.s̄. irregularitas. de existẽtibus in bello iniusto nõ occidentibus.

t **Orpor** est filia accidie ꝛ diuidit̃ in tria. Primũ est otiositas nihil'opans q̄ ẽ causa multorũ peccatorũ de conse.di.5.c.nunq̃. de renũ. c.nisi. ꝛ semꝑ est mortale peccatũ cũ omittit necessaria ex ea. Secũdũ pigricia q̄ tarde facit bona: puta tarde vadit ad ecclesiã ad predicationẽ ꝛ huiusmodi. Tertium dicit̃ tepiditas que facit bona: sed non cum ea diligentia ꝛ feruore sed tepide: ꝛ dicitur etiam somnolentia que tria similiter ponit Greg. sub vno.s.torpor circa p̄cepta q̄ qñq̄ est mortal' aliqñ venialis. hec Tho. scda scde.q.25.

t **Orturam** alicui faciẽs iudex sine idicijs p̄cedentibus peccat mortaliter: quia nõ debet: vt no. C.de ser.fu.l.quicũq̄. ff. de questi.l.maritus.C.ad.l.iul.maie.l.si quis alicui. vbi glo. ꝛ Bal. idẽ dic quãdo torquet quos de iure torquere nõ potest sicut sunt minores vigintiquatuor ãnorũ: l3 cedi possint.l. cum sileianũ.C.ad sil. Item milites mulierẽ pregnantem ꝛ huiusmodi. Idem dic quando

torquet indirecte dans alicui salsa ad comedendū vt siti cruciet̄: vel quando sepius torquetur nullis nouis indicijs apparentibus: sufficiunt tamē variationes ƀm Inno. in. c. quoniā. de proba. ꝛ Bar. in. l. de minore. § pe. ff. de questi. puta q2 vno sero dicit de vno ꝛ alio sero de alio.

j ¶ Sed que indicia ꝛ qualia requirant̄ ad torturam: vide. s. indiciū. Arbitrari tamē habet qui publicā auctoritatē exercet qualia indicia sufficiāt. C. ō questi. l. milites. §. oportet. ꝛ. d. l. de minore. §. tormenta. no. Innoc. c. penul. de no. ope. nun. ꝛ Bal. de pace. te. et eius viola. c. i. Sed videat vt reguletur arbitrium eius ƀm rationē: quia iniq̄ torquens vltra peccatū mortale tenet̄ de iniuria ꝛ dāno leso satisfacere.

t Ransactio est de re dubia ꝛ lite icerta ꝛ nec dum finita non gratuita pactio sed aliquo dato vel retento vel promisso ff. de transac. l. i. extra eo. ti. c. sup eo. C. e. ti. l. transactio. Litem intellige presentē vel futuram. q2 ante litē ex quo discordia est orta transigi potest. ff. de condi. inde. l. elegāter. §. si quis post. Unde transactio dicit̄ q̄si actionis transitio: eo ꝙ qui transigit ab actione transit ꝛ discedit. Et sic proprie dicit̄ transigere is qui agit. C. eo. ti. l. z. Et differt transactio a pacto ꝛ cōpositione que possunt fieri amicabiliter nullo dato vel retento: extra eodem ti. c. super eo.

j ¶ Quis potest trāsigere. R. ꝙ q̄ pōt donare: vide. s. donatio. i. Itē dn̄s rei siue actionū. tutor curator ꝛ pcurator: si hꝫ spāle mādatū vel liberā administrationē bonorū: vel cause. ff. de pcura. l. pcurator cui libera. ꝛ. l. mādato. c. ad agendū. §. i. de pcu. li. 6.

2 ¶ Utꝝ plat⁹ in causis ecclie possit trāsigere sine ꝯsensu capl'i. R. ꝙ nō: ex. eo. ti. ꝯtingit.

3 ¶ De quib⁹ pōt fieri trāsactio. R. ꝙ de ciuilibus. ff. ꝛ. C. eo. ti. p totū. De criminalib⁹ distinguendū est: vt. s. accusatio. §. zi.

4 ¶ Utrū in rebus spiritualib⁹ possit transigi. R. ꝙ aut petitur ecclesia ab alia ecclesia sibi deberi subijci in iure institutionis: correctionis: ꝛ sacramentoꝝ pceptione: vel eps̄ petit iura epalia in aliq̄ ecclia: ꝛ sic de spirituali ad spūale pōt fieri: puta ꝙ remittat̄ istitutio vel aliq̄ ō sacr̄m: ꝛ aliud spūale p̄stetur. c. ad qōnes. de rer. pmu. s̄ de spūali ad tpale nō licet. ex. e. ti. c. ꝯstitut⁹. ꝛ de re. pmu. c. vl. aduertere tn̄ ꝙ vbi noie subiectōis petunt̄ spūalia simul ꝛ tpalia: sicut cū eps̄ petit a q̄dā ecclia sibi subiecta ꝙ ab eo pcipiant̄ ꝯsecratōes ecclesiaꝝ: ordinatōes clicoꝝ ꝛ silia spūalia: ꝛ nihilomin⁹ petit aliq̄ tpalia: vtpote partē vel annuam p̄sionē rōne illoꝝ tpaliū posset transactio fieri cū tpali: ꝛ sibi ānua p̄sio dari: ar. c. cū venerabilis. de cēsi. ꝛ de rel. do. ꝯstitut⁹. Aut petit̄ res tpalis vt ꝓprietas: vt cū eccl'a petit decimas ex pdijs in sua parochia ꝯstitutꝭ: ꝛ tūc distingue q2 si agit̄ ꝯ eccl'asticā psonam: ꝛ sic pōt fieri trāsactio auc̄te epi vel archiepi: ꝛ erit ppetua. c. statuim⁹. extra. e. ti. si fit sine auc̄te epi valet: s̄ est tpalis: nec excedit vitā trāsigentis: extra. e. ti. c. de cetero. nisi p papā fuerit ꝯfirmata. e. ti. veniēs. aut agit̄ ꝯ laicū: ꝛ tūc si agit ō pceptis ꝛ subtractꝭ pōt fieri. c. cū aplica. de his que fi. a pla. sꝫ nō de futuris. 16. q. ꝛ. decimas quas. Unde non potest fieri cōpositio nec trāsactio cum laicis vt mitius soluant: nisi auctoritate pape. c. pe. de cōfir. vti. vel inuti. Aut petitur res spiritualis vt beneficiū: puta quia dicit se electū vel canonice in eo fuisse istitutū: ꝛ tūc trāsactio fieri nō pōt sine simonia: s̄ bn̄ amicabilis cōpositio: ex. e. ti. c. sup eo. s. vt ꝙ ille q̄ ius n̄ habet: vel nō credit̄ habere penitus renūciet iuri suo sine aliq̄ datione vl' vt ille q̄ habꝫ ius recipiat̄ sine datione. Si tamē neuter litigātium possidēt sed vterqꝫ contendit aliquod beneficiū sibi dari: tunc valet transactio: de elec. c. cum inter. R. de preben. nisi essent. no. Jo. i. q. 3. ea que. Et breuius ꝯclude ꝙ spūale cū spūali eiusdē generis: puta de iure decimationis istius ecclesie cuꝫ illo illius ecclesie potest fieri transactio: sed de spirituali ad spirituale alterius generis non licet ƀm Ber. in. c. sup eo. ꝛ est tuti⁹ s̄quis Inno. i. d. c. statuim⁹. ꝛ tex. cū gl. in. d. c. ad qōnes. videant̄ indistincte tenere ꝙ licet de spūali ad spūale.

¶ Utrum transactio facta propter indebitā obligationē saltē iure naturali excuset eū qui aliquid recipit vt eā obligationē remitteret. R. ꝙ nō: s̄ restituere tenet̄. l. preses ꝓuincie. C. de transac. ꝛ. l. fi. ff. de dolo. Et glo. in. c. super eo. de transac. dicit ꝙ si euidēs est calūnia non tenet transactio. l. in sūma. i. R. ff. de condi. inde. 5

6 ¶ Utrū dispositio legis si quis maior. C. de transac. possit teneri in conscientia. R. q sic: quia imperator in penā nō obseruātis potuit hoc facere: 7 d. l. sis quis maior. hoc vult: vt ille qui transactionē iurauit 7 volūtarie non seruat conuenta: vt sit infamis: intellige hoc si condēnet. Itē est priuatus ipso iure actiōe quā habebat cō illū cū quo transactionē fecit Itē si quid habuit p ipsā transactionē siue pecuniā siue rem tenet eā restituere 7 oē emolumentū qd ex ea habuit. Quod credo verū q ad conscientiā post condēnationē: s nō ante: nisi qtenus dānificatus est ille cū quo transegit: vel ex debito antea debebat habere.

t **Transitus** de vna religione ad aliam: vide. s. religiosus. §. 34.

j ¶ Eps transire non potest ad aliā ecclesiā sine licentia pape. 7. q. i. mutationes: de traslatio. epi. c. inter corporalia. Inferior potest cum licentia sui prelati. ar. 58. di. c. Z. 9. q. 3. conquestus.

z ¶ Transisse dicitur aliquis cū corporalē possessionē obtinuit de illa ad quā transiuit. zi. q. z. si quis iā traslat 7 cōfirmationē obtinuit als sec. 9z. di. si q epi. de elec. c. cū in cunctis

t **Treuga** est securitas p̄stita psonis 7 reb ad tēp concessa: discordia nōdū finita: 7 vocat fedus vl inducia. ff. de capti. 7 postli. re. l. nō dubito. 7. l. postliminiū. §. inducie.

j ¶ Quot sūt spēs. R. due. Prima conuentionalis: 7 hec seruāda est etiā infidelib. z3. q. i noli. Alia canonica: de q extra. eo. ti. c. i. Sz hodie nō seruat 7 male: s nō insisto: qr satis patet p ea que dixi. s. bellum.

t **Tributum** vide. s. immunitas. §. 36. et s. munus.

t **Tribulatio** est medicina cōseruatiua. s q. 5. nō ois. Aliqn ad meritū. 7. q. i. aduersitas. j. q. 3. in cūctis. aliqn ad purgandum. 6. q. i. sunt plurimi.

t **Tristicia** de morte suorū prohibet. i3. q. z. cū p posterū. 7. §. hocautem.

t **Turpe lucrum** dr quicqd acquiritur ex cā inhonesta vel improbāda facit. c. qm multi. i4. q. 4. 7. zi. q. i. c. i. in pn.

¶ Turpia lucra sūt ab heredibus extorquēda. l. in heredē. ff. de calum.

z ¶ Utrū de turpiter acquisitis possit fieri elemosyna: vide elemosyna. §. 8. Et an sint necessario restituenda: vide restitutio. i. sub littera. turpe lucrum.

t **Tumor** mētis est filia ire: que est quidā conat seu audacia hominis intētantis vindictā 7 est quādo quis implicat mentē deliberate in varijs modis 7 vijs quibus posset proximum offendere: que eo modo est mortalis q ira ex qua pcedit. de quo vide. s. ira. in pn.

t **Tutela** est triplex. Alia legitima vt illa que defert a lege quando nullus tutor datus est a patre filio in testamēto quā ille q deberet ab intestato succedere tenet hmōi tutelā accipe Alia testamentaria: vt quando pater in testamēto dat filio tutorē. Alia datiua. s. que datur a iudice qn nullo tutore dato in testamēto: 7 nullis extātib consanguineis idoneis ad tutelā iudex ex officio suo dat tutorē 7 durat tutela vsq ad. i4. annū cōpletū: 7 inde incipit cura q durat vsq ad. z5 annū cōpletū. insti. quib mo. tu. fi. 7 insti. de curato.

¶ Utrū clerici teneant suscipe tutelā. R. q nec clici nec monachi aut epi cogūt vllā tutelam accipe. Clericus tñ 7 eps pñt suscipe legitimā si volūt testamentariā vel datiuā nō possunt. Similiter oēs religiosi clerici vl epi tenent recipe tutelā miserabiliū psonarū. Sz religiosi cum licentia suorū prelatorū pñt etiā recipe legitimā vt. i6. q. i. monachi. Et sic cōcorda. 88. di. c. i. 7 fi. i6. q. i. generalit. iz. q. 3. ciprianus. 86. di. peruenit.

z ¶ Quid ptinet ad officiū tutorū. R. tria. Primū vt pupillos a criminib intactos cōseruent. Secundū q res eorū ab iniuria pseruent. iz. q. i. c. i. facit. l. i. ff. d tute. Unde tutores dicti sunt qsi tuitores in. d. l. i. Tertium q pecuniā eorū vel bona mobilia que ad nihilum valent eis seruata conuertāt in predijs ex quibus percipiāt aliquē fructū: quia fm Bar. in. l. tutor qui repertoriū. §. i. ff. de admini. tut. si tutor pecuniā pupilli nō ponit i predijs tenet pupillo ad fructus quos poterat habere deductis expensis 7 periculis. qd limita. verū si potuit emē: puta erāt q volebāt

vendere: vł alio modo licite lucrari poterat: alś nõ. Idez dic vbi esset statutũ vt ianue ꝙ oia bona mobilia distraherẽť ⁊ venderẽť: vt de pecunia acqreret pupillus lucrũ. Si tutor nõ fecit eum potuerit teneť ad interesse. Et Bal. in. l. fi. C. de ꝯdi. inde. ⁊ Jo. de anania in. c. qr in oibꝰ. de vsu. tenẽt ꝙ vbicũq; olim tutor tenebať fenerari de pecunia pupilli: ꝙ hodie cũ vsure sint ꝓhibite teneť pecuniam pupilli ponere in iustã negociationẽ ad ptez lucri ⁊ dãni. Aduerte o tutor ꝙ si vis eẽ tutus: ꝙ nõ tenearis nec tu nec heredes tui pro aliquo facto pro pupillo illud fac cũ consilio cõiunctorum pupilli: ⁊ facias poni in instrumẽto: quia cõsiliũ propinquorũ facit ꝑsumptionẽ ꝙ dolus ⁊ culpa abest a tutore. arg. l. etiã. C. si tu. vel cu. inter. ꝫm Bal. in. l. pola. C. de his qui. vt indi. De hoc vide quõ tenetur tutor. š. Clericus. 13. §. 5. ⁊ 7.

3 ¶ Utrũ tutor teneať facere inuentariũ de rebus pupilli. R. ꝙ sic: nisi causa necessaria vel iustissima impediať tex. est in. l. tutor qui repertoriũ. ff. de admi. tu. Idẽ dic ꝫm Bar. ibidẽ de curatore. Et cã necessaria dr̃ ꝫm eũ dẽ Bar. ex parte tutoris morbꝰ: puta: qr podagrosus ⁊ hꝰmõi impeditꝰ ẽ: vł ex parte rei qr nõ repiť adhibita diligẽs inqsitio Causa ꝟo iustissima diciť si testator remisit ꝯfectionẽ inuentarij: vt in. l. fi. C. ar. tute. Qõ limitat Bar. vbi. š. nisi ex cã iudicialiter videať vt in. l. cõfirmãdo. ⁊. l. vtilẽ. ff. de confir. tu. Fallit hoc in duobꝰ casibꝰ in quibꝰ nõ teneť facere inuentarium ꝫm Barto. vbi. š. Primus si consuetudo eẽt vt nõ fieret. Secundus si iudex ex cã remitteret: qr posset.

4 ¶ Qñ teneť facere. R. ꝫm Bar. vbi. š. ꝙ glo. ibidẽ. ⁊ coiter doc. tenẽt ꝙ mox. i. ꝑ primũ poterit. Facit. l. hec ꝯditio. ff. de ꝯdi. ⁊ demõ. aliter videť i dolo. Intellige si admistrauit. alś nõ. Itẽ nõ videť in dolo: si fecit illa q̃ dilationẽ nõ recipiũt: vł q̃ necessario precedũt ꝯfectionẽ inuẽtarij: vt ꝑscrutatio subē hereditarie: vł ea q̃ nullo mõ pñt obeẽ pupillo: ꝫ hñ ꝓdesse: qr talia agẽdo añ ꝯfectionẽ inuẽtarij non ꝑsumiť in dolo ꝫm Bar. vbi. š.

5 ¶ Qualiter dz fieri. R. tex. in. l. tutores. C. de admi. tu. ꝙ i ꝑsentia publicar̃ personarũ. Glo. tñ ibidẽ dicit ꝙ sufficit vnꝰ notariꝰ. ꝑsentia ꝟo iudicis nõ ẽ necessaria. ꝫm Bart. vbi. š. ⁊ coiter doc. nisi vt faciat fidẽ ꝯ debito res noĩuz q̃ꝝ noĩa scribũť i inuẽtario. Et ita tene: ꝙuis gl. in. d. l. tutor. teneat ꝙ ẽ neccĩa.

¶ De qbꝰ debet fieri inuẽtariũ. R. tex. in d. l. tutores. ꝙ oĩuz rerũ. i. corporaliũ scd̃m Bar. vbi. š. ⁊ istrumẽtoꝝ. i. oĩuz iuriũ icorporaliũ. de quibꝰ apparẽt instrumẽta seu ꝓbatiões in bonis pupilli. de alijs nõ. 6

¶ Qñ mr̃ ꝑdit tutelã filij. R. Pa. in. c. vxoratꝰ. de ꝯuer. cõiu. ꝙ dupliciť. Primo si trãsit ad secũdas nuptias. Scd̃o si icõtinẽť viuit de ꝫ ẽ glo. quã seqť Bar. i auţ. mr̃i. ⁊ auie. C. qñ mulier tu. offi. fũ. põt. Facit tex. i l. fi. eo. ti. Ubi reqriť ꝙ pudice viuat qd̃ no. glo. in. l. fideicõmissũ. C. de fideicõmis. Ubi vult: ꝙ vxor relicta si icõtinẽter viuat ꝑdat legatũ sibi factũ a marito: ⁊ auferť sibi tãq̃ ab indigna: vł ex ꝑsũpta volũtate defũcti reuocať: qd̃ maxime ꝓcedit si vixit icõtinẽter tpe vite mariti ipso ignorãte: ꝓ hoc glo. no. in. l. sororẽ. C. de his q. vt indi. Et põt inferri ꝑ h: ꝙ oẽs penas q̃s trãsiẽs ad secũdas nuptias infra ãnũ incurrit: ꝙ ⁊ ipa silr̃ qd̃ no. Sz limita quo ad lucrũ perdẽdũ: ꝫ nõ quo ad penã aliam incurrẽdã. 7

Vana gloria

Uno mõ diĉ appetitũ dignitatꝭ ⁊ excellẽtie: ⁊ sic ẽ idẽ cũ supbia ⁊ ẽ capitale vitiũ: qr animꝰ directe mouetur ad dignitatẽ ⁊ excellẽtiã appetẽdã Alio mõ dicit appetitũ laudis: ⁊ sic ẽ filia supbie. hec. Ex scõ Bo. in. 2. di. 42. q. 2.

¶ Utꝝ sit mortale pctm̃. R. ꝫz ꝙ colligo ex Alex. in scd̃a scd̃e. ⁊ Tho. scd̃a scd̃e. q. 132. ⁊ Hẽ. de gã. in q̃l. ꝑmo. q. 24. Qd̃ vana gl̃ia de se nõ diĉ aliqd qd̃ sit ꝯtra charitatẽ dei vł ꝓximi. Attñ dupliciť põt ꝯriari charitati dei Primo rõne rei sup q̃ q̃riť laus vel gloriať Et hoc mõ põt eẽ pctm̃ mortale tripliciter. Primo qñ gloriať de re q̃ ẽ ꝯtra deũ. s. que ẽ mortalis pcti. de qbꝰ dr̃ i psal. Quid gloriaris i malicia. Secꝰ eẽt si gl̃iareť de re pcti venialis solũ: qr sic nõ eẽt mortalis vana gl̃ia. Scd̃o ẽ mortale pctm̃: qñ id de q̃ gl̃iať ꝑfert deo: sic ille de q̃ Ezech. 28. Eleuatum ẽ cor tuum: dixisti deꝰ ego sũ. Istud euenire solet: qñ hõ ꝓpter inanẽ gloriã ꝑfert testimoniuz hoĩuz testimonio dei: puta ꝓpter gloriã humanã nõ ꝑdendã nõ ꝯfiteť deũ vel fidẽ tpe debito: vł nõ vult ꝑdicare vel dicere veritatẽ loco ⁊ tpe qñ teneť. Tertio ẽ mortale pctm̃: 1

quā ea q̄ sūt ordinata ad gloriā dei: vt sūt sacramēta ⁊ ea q̄ ptinēt ad fidē spem ⁊ charitatē pncipaliter facit ad gloriā suā. vnde dicit Aug. lib. i. de doc. christiana. Ad fidē spem ⁊ charitatē tota militat dina scriptura: q̄ pncipaliter ordinat̄ ad honorē dei: in q̄ de⁹ cōtenit̄: si pncipaliter ad alteri⁹ honorē ordinetur. hec ille. Unde si q̄s pncipaliter ꝓpter gloriā pdicaret vel diceret missam ⁊ huiusmōi peccaret mortaliter. Secus si aliquid aliud: qd nō pertinet ad dinā scripturā vel sacrā ꝓpter gloriā faceret: q2 peccaret venialiter: ⁊ amitteret fructū bone operationis. Cōtrariatur secūdo vana gloria charitati dei ratione finis: seu intentiōis ipsius gloriantis: vtputa: quia cōstituit finē vltimū in gloria vana paratus facere q̄cūq ꝓpter illā. Et sic ē pctm̄ mortale: si ē in deliberatiōe volūtatꝫ. Et hoc ē qd dicit Aug. 5. de ciui. dei. hoc vitiū tūc ē inimicū pie fidei: si maior sit in corde cupiditas glie: q̄ dei timor ⁊ amor. hec ille. Al's ē coīter peccatū veniale.

z ¶ Que sūt eius filie. R. Prima imodestia ornat⁹. vide Ornat⁹. Secūda inobediētia. Tertia iactātia. Quarta ptinacia. Quinta hypocrisis. Sexta discordia. Septima cōtentio. De quib⁹ in suis locis.

v Asa sacra ecclie debēt eē sacrata ⁊ honesta: ⁊ tm̄ ab hominibus sacratis tractari: ⁊ si sint facta inutilia vl' vetustate cōsūpta debēt cōburi: ⁊ cineres cōdi in loco honesto: ne pedib⁹ intrātiū ꝯculcēt̄ de cōse. di. i. c. altaris. c. in scā. ⁊. c. vestimēta ⁊ de reli. do. c. ad hec. de re. ꝑmu. mancipiū. De eorū cōsecratiōe. vide. s. Benedictio. ⁊ Cōsecratio. De eorū mūdicia dicit̄ in. c. z. de custo. euchā. in fi. Precipimus quoq vt oratoria: vasa: corporalia: ⁊ vestimēta ministrorū: pale altaris: nec nō ⁊ ipsa corpalia mūda ⁊ nitida cōseruent̄. Nimis eni videt̄ absurdū in sacris sordes negligere q̄ decedēt etiā in ꝓphanis. hec tex. ibi ⁊c. Ex quo patꝫ q peccat mortalit̄: q̄ illa tenet ita imūda: ac si essent ꝓ seruitio rusticorū.

v Asallus dicitur q̄ habet feudum ab aliquo. vide. s. Feudum.

v Ectigal est qd pstat̄ ex his reb⁹ q̄ vendūt̄. Tributū ꝓo vl' ānona vl' publica pstatio seu fūctio ē q̄ rōne fūdi vl' soli a possidēte prestatur. Idcq di census. ꝑm Azo. in sum. Et ideo vide. Pedagia.

v Elatio virginū vide. s. Consecratio virginum.

v Enatio triplex. Una oppssiua hoīꝫ: ⁊ hec sꝫ ꝓhibita. 6. di. §. is ita. i fi. Alia dicit̄ arenaria. s. q̄ fit i arena cū fera dētata: ⁊ hec sīlr ꝓhibita. 86. di. c. qui venatorib⁹. ⁊. c. se. Tertia dicit̄ saltuosa q̄ fit in siluis ⁊ saltib⁹ ⁊ hec oīb⁹ ꝓhibita tpe quo hoīes tenent̄ esse in ecclia ⁊ orare. 86. di. an putatis. de ꝯse. di. 3. irreligiosa. ⁊ di. 5. ieiunia: nisi forte necessitate famis ingruente. c. licet. de ferijs: aut alia simili. Alijs aūt dieb⁹ ē licita laicis. de deci. c. nō ē in ptāte. Clericis ꝟo ⁊ religiosis ē ꝓhibita: nisi ex necessitate ecclie vrgēte: vt dictū ē. Possūt tn̄ plati ⁊ alij eccliastici causa recreatiōis vl' excitandi appetitū ⁊ h⁹mōi cū retib⁹ ⁊ laqueis: ⁊ etiā canib⁹ cū silētio et modestia aliqñ venari: nisi tpe q̄ debēt visitare vl' pdicare. ex de cēsi. cū apls. §. archidiaconi. Et sic intellige illud. ne cle. vel mo. c. i. Et iura q̄ videt̄ ꝯria ꝑm Hosti. sūt intelligēda. de illis q̄ nimis mēte talib⁹ implicāt.

¶ Utrū serui teneant̄ obedire dn̄is volentibus venari tēpore ꝓhibito. R. Rod. q nō. An aūt excusent̄ a pctō ꝓpter metū. Dic vt s. Metus. §. 6.

¶ Utrū venatores q̄ ꝯculcāt agros vineas ⁊ segetes: ⁊ quoꝝ canes occidunt gallinas: ⁊ aīalia pauperū ⁊ alioꝝ teneāt̄ ad restitutionē. R. Asten. q sic: ad extimationē: al's peccant mortalit̄: nisi ita modicū sit dān̄ū: q ꝓbabiliter nō curarent.

¶ Quid d dn̄is q̄ occidūt vl' mutilāt hoīes ꝓpter lepores ⁊ siluestria aīalia capta. R. Astē. q mortaliter peccāt: si faciāt libidine vindicte vel amore h⁹mōi aīaliū aut venādi. Credo etiā q si sit cōsuetudo loci vel statutū q ꝓ vno actu venatiōis tāta pena infligatur: q nō excusat a mortali oēs obseruantes eā: vt no. Tancre. in sū. ti. de rapina.

v Enditio vide. s. Emptio.

¶ Utrꝫ q̄s possit cōpelli ad vēdēdū inuit⁹. R. q regularit̄ nō: sic nec emere. Uñ dic tex. in. l. inuitū. C. de ꝯhē. emp. Inuitū cōparare vl' distrahere postulantis iustā cām

nō cōtinet desideriū. hec ibi. Facit. l. nec eme re. C. de iure deli. Fallit h in mltis casib⁹. de qb⁹ vide glo. i. l. iulian⁹. §. idē celsus. ff. de ac. emp. ⁊ ven. ⁊ in preallegatis legibus.

v Eneficium vide supra. Sortilegiū

v Eniale vide. s. Peccatum.

v Erberatio vide. s. Percussio.

1 ¶ Utrū ille qui nō valēs soluere i ciuilib⁹: luit in corpe: si veniat ad pinguiorē fortunā teneat ampli⁹ soluere. R. Bald. in. l. fi. ff. de inius vo. ꝙ nō: qr luitio corporalis cedit loco solutiōis: facit. l. sed si vni⁹. §. si añ ff. de iniur. glo. ē in. c. sicut dignū. de homici. vide glo. in regula. pactum. lib. 6. Limita. supra Solutio. §. 22.

v Estis ⁊ cetera indumēta ecclesie debēt eē sacrata ⁊ honesta: nec debēt tāgi a nō sacratꝭ hoibus. de cōse. di. i. c. in sancta. ⁊ duob⁹. c. seq. nec femine etiā sacrate debēt ea tangere. dis. 23. sacratas. Qđ intelligit fm Hosti. in sū. ti. de eucha. quādo sunt per pontificē benedicta. c. 3. de religio. domi.

1 ¶ Utrū de veste alicui⁹ dñe possit fieri casula R. glo. in. c. ad nuptias. de ↄse. dis. i. ꝙ non. Cui nō assentio: imo eo ipso ꝙ dedicat deo purgat ois macula. fac. c. nō liceat. 19. q. vi.

2 ¶ Utrū vestes ⁊ manutergia ecclīastica possint deputari ad vsus laicorū. R. glo. ꝙ nō in. c. mancipia. de re. permu.

v Icarius est qui vices alterius gerit siue in officio nō contentioso: vt extra e. ti. per totū. siue in cōtentioso. C. de offi. ei⁹ qui vi. al. ge. per totum.

1 ¶ Quot sūt spēs vicarioꝝ. R. d. Car. i cle vnica. eo. ti. ꝙ quatuor. Quidā sūt perpetui ecclesiaꝝ parochialiū: ⁊ tales facit epūs scōm Lau. ex ꝙ suscipiūt curā aiaꝝ: vñ quotiens qs ē deputat⁹ auctoritate epi curato bñficio vicari⁹ eo ipso ē perpetu⁹ ⁊ imutabilis per. c. vnicū. de capel. mo. li. 6. Et nō debēt deputari nisi in parochialib⁹ habētib⁹ latitudinē parochie: vł aliā necessitatē. Et talis hře dꝫ 25. āñū ⁊ ordinari ad sacerdotiū infra āñū d. cle. vnica. alꝭ priuat⁹ est ipso facto. ⁊ si recipiat ecclesiā aliā cū cura perdit vicariā. ex eo. ti. c. ad hec.

¶ Quid si deputēt ad ecclesias nō parochiales: puta rurales. R. ꝙ nō erunt perpetui. Et sic poterunt mutari ad velle plati: qđ tenet etiā glo. in. d. cle. vnica. 2

¶ Utrū talis vicari⁹ ꝑpetu⁹ habeat indistincte curā aiaꝝ. R. d. Car. in. d. cle. vnica. ꝙ sic quo ad oēm effectū: qr possidet suo nomine ad instar cōducentis nō ad modicū tēp⁹ l. fi. ff. si ager. vec. pe. 3

¶ Utrū possit instituere aliū vicariū. R. do. Car. ibidē ꝙ nō perpetuū: s bñ tpalē vt coiter tenent docto.

¶ Quidā sē vicarij tpales sic mercenarij ꝙ ad tēp⁹ assumūt ad adiuuādū ad curā aiaꝝ ⁊ tales pñt assumi a curatꝭ ēt sine licētia epi de iure coi nisi statuto epi, phiberet. 7. q. i. illud. ⁊. c. nihil. Et licet tali assūpto ↄfiteri: lꝫ nō hēat curā aiaꝝ fm Pau. qñ rector p viā delegatiōis ei cōmittit auctoritatē audiēdi: qr h pōt etiā nō hñti curā aiaꝝ. Et h ver: nisi sit, phibit⁹ ad exercitiū cure: vt pegrin⁹ et ignot⁹. de cle. pe. p totū: qr tūc nō teneret talis cōmissio: qr ad solum epm ptinet. de cle. pe. c. tue. ⁊. c. fi. Et silr dic qñ cōmittit religioso cui a regula vel suo plato, phibet. De hoc dic: vt. s. Cōfessio. 3. §. 4.

¶ Quidā sūt vicarij ꝙ deputāt ad aliquā, puinciā aut diocesim vel locū de quib⁹: ex eo. ti. c. pe. ⁊. 16. q. i. addicim⁹. Et tales vicarij iurisditionales tantā ptātem habēt quātū mēsuram⁹ ex eoꝝ cōmissiōe, p hoc de priuile. accepimus. ⁊. c. porro. 6

¶ Quidā sūt vicarij ꝙ cōstituūt ad oia imcūbētia plato nō solū respectu cure: sed etiā respectu oiuꝫ imcūbētiū. Et ē differētia int illos, pprie ⁊ officiales epoꝝ: qr officiali solū cōmittit cognitio causarū toti⁹ diocesis: nō āt inquisitio: correctio excessuū: amotio a beneficijs: nisi spāliter sit eis cōmissū. Uicarij aūt generales oia hec possūt: excepta beneficiorū collatiōe: vt in. c. cū in generali. eo. ti. li. 6. Sꝫ in Italia rara ē differētia: ⁊ ideo videat eoꝝ cōmissio: vt sciatur auctoritas: et istos cōstituit epūs sine cōsensu capli. fm Hosti. allegat. c. ea noscit. de his ꝙ fi. a pla. 7

¶ Utrū vicarij tēporales. s. secundi tertij ⁊ quarti possint aliū vicariū instituere. R. ꝙ nō. extra eo. ti. c. clericos. Fallit i archipresbyto: ꝙ cū sit vicari⁹ epi i spūalib⁹. de offi. 8

archip̄sbyteri.c. misteriū. Aliū tñ vicariū pōt instituere: vt ibidē dicit. Ei intellige nō posse: nisi spāliter eis cōmittat.

9 ¶ Utr͡ plati possint vices suas alicui cōmittere sub ānuo cēsu. R. q nō sine simonia. ex ne pla. vi. su. c. i. z. 7. 3. q2 sic̄ pcōmissiōe iurisditōis nō licet recipe certā pecūie qtitatē ita multo min⁹ licet recipe quotā ptē prouētuū. ſm Hosti. Bñ pōt vicario tale salariū cōstituere: imo ad hoc tenet. iz. q. z. charitatē h3 etiā talis vicarius ius ptēdi sibi assignari cōgruā portionē de redditib⁹ eccl'ie ex qb⁹ comode possit sustētari. ex eo. ti. c. ad h. ſm Hosti. Et iō posset dicere. Ego do tibi p salario tuo cētū: 7 totū lucrū dabis mihi de exercitio iurisditiōis scdm Inno.

10 ¶ Qui sūt casus in qb⁹ licite p aliū deseruit ecclesie. R. q multi. s. si parochia sit lata: si cecidit: i ifirmitatē sine sua culpa debilitatē vel deformitatē: vel necessitas absentandi: seu vtilitas ecclesie 7 huiusmodi. Et de hoc habes. s̄. Clericus. 7.

Vidua

Vidua ppriè ex significatiōe vocabuli seu ſm ethimologiam dicit q̄libet mulier sine viro etiā si nunq̄ virū habuisset q̄si sine duitate. Et dr̄ a vi. q est sine: sic̄ vecors. i. sine corde: ita dicit tex. in. l. malū. §. viduas. ff. de v̄bo. sig. 7 tex. in. c. vidua. 33. di. Et Gratian⁹ ibi qui vult q dicat illa cui⁹ maritus mortuus ē. Debet intelligi ex cōi vsu loquēdi. Et intellige si ab eo fuit cognita: al's nō: vt ibi. Et iō in quacūq3 materia etiā penali vsus loquendi prefert ppzio significato verborū siue ppzium significatū eliciatur ex ethimologia seu ex diffinitione: siue ex auctoritate iuris. l. librorū. §. q tamen cassius. ff. de legatis. 3. 7. l. cum delanionis. §. asiam. ff. de fun. instruc. instru. que le. 7. l. labeo. ff. de suppe. le. no. Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. 7 iure. Et Inno. in. c. olim. de verbo. signi. 7 glo. in. c. nōnulli. de rescrip.

Villicus

Villicus dicitur ville custos 7 qui fructib⁹ percipiendis 7 colligendis imponit. ff. de instito. l. si cum villico.

Vindicatio

Vindicatio Utrū sit peccatum. R. q ad satisfactionē animi irati 7 in malū pximi solū: nūq̄ licet: imo ē peccatū mortale. 23. q. 4. sicut ecclesia. 7. c. q christ⁹. 7. c. ea vindicta. Si v̄o fit ex zelo iusticie 7 ad correctionē pctōꝝ: 7 ab eo q̄ ex officio pōt sic meritoria ē: vt in dictis. c. 7. q. 5. nō vos.

¶ Utr͡ aliquis possit vindicare suā iniuriā. R. Hostien. q nō etiā si superiorē nō habet vnde lic3 pnceps non subsit legib⁹. l. digna vox. C. de legibus tamē ipse delegat. de iudi. c. i. q̄uis ipse punire posset. Et sic intellige 7 limita. c. olim. el primo. de resti. spolia. c. significasti. el. z. de homi.

Violentia

Violentia q̄ ē filia auaricie vide Rapina.

Virginitas

Virginitas ſm Ricar. i 4. di. 33. dupliciter sumit. Primo mō improppe p integritate carnis 7 sic q̄libet nascit virgo: 7 istud nō est virt⁹. Secūdo mō v̄ginitas sumitur p habitu quo volūtas determinat ad respuēdū pmpte 7 faciliter oēm delectatiōnē venereā etiā licitā vt mēs liberi⁹ spūalib⁹ vacet: q2 vt dr̄. j. chor̄. 7. Uirgo cogitat que dñi sūt vt sit sancta corpe 7 spū 7 hec ē virt⁹. 7 diffinit ab Augu. li. de nup. Uirginitas est in carne corruptibili incorruptiōis perpetua meditatio. i. q virgo debet gerere in proposito: vt in hoc perseueret perpetuo. Et ex hoc pat3 q integritas carnis nō ē de essentia virginitatis: sed ē quidā ei⁹ decor accidentalis extrinsec⁹ existēs q̄ perdi pōt sine diminutione virtutis virginitatis: vt p3. 32. q. 5. in princi. 7. c. tolerabilius.

¶ Utr͡ v̄ginitas sit v̄t⁹ spālis. R. ſm Ric. vbi. s̄. q nō: s3 addit vltra castitatē cōiugalē statū pfectiōis: 7 magis placet q̄ opinio illorū q̄ volunt q sit virt⁹ spālis: q2 sic seq̄ret q virt⁹ amitti posset sine pctō: nec valet respōsio q votū requirit in v̄ginitate: q2 nō ē verū: sed bñ ppositū: q̄d tñ posset mutari sine pctō alijs occurrētib⁹ de nouo.

¶ Que requirūt vt amittat v̄ginitas. R. q req̄rit. Primo pollutio cōpleta. Ubi sciēdū q triplex humor de genitalib⁹ stillat. s. semē. Secūdus humor filis semi q̄ ē medi⁹ 7 stillat qñq3 ex solo tactu vl' auditu turpium Terti⁹ est vrina: pdit aūt v̄ginitas p solā seminis resolutionē que locū coitus supplet vl' eius cōplet delectationē. Secundo requirit vt amittat q talis delectatio sit ex volūtate operāte vel cōsentiēte: vl' nō dissentiēte: vel

nõ quãtũ põt renitẽte. Alij tñ volũt ꝙ si etiã pollutio nõ seq̃t: vt in illis qui sũt añ temp⁹ feminis: q̃ tñ explẽt coitũ: vl' ꝑ turpẽ tactũ: vl' ꝑ cõmixtionẽ cũ alio ⁊ h⁹mõi amittat: ⁊ placet: tñ recuperabit per penitẽtiã.

5 ¶ Quid si añ pollutionẽ nec in ipsa interue nit volũtas: ẜ post ẽ cõtẽta. R. ꝑdit ꝟginitatẽ: ẜ recupat ꝑ penitẽtiã: alij dicũt ꝙ non recupat ex q̃ pollutio ẽ secuta ⁊ ꝯsensus mentis siue añ: siue p⁹: ẜ ꝓmũ mihi videt verius.

4 ¶ Utꝝ illi qui corrũpũt in somnis vel ebrietate ⁊ huiusmodi amittãt. R. ꝙ nõ amittũt virginitatẽ ẜm Tho. in. 4. di. 33. nisi hac intẽtiõe inerint dormitũ: vel se inebriauerint. Et idẽ dicẽdũ de hñtib⁹ fluxũ seminis: ⁊ si post sint ꝯtẽti amittit: ẜ ꝑ penitentiã recuperat.

5 ¶ Utrũ puelle anteꝙ̃ coitũ possint explere aliquid carnale cõmittẽtes perdant virginitatẽ. R. ꝙ si sũt doli capaces ꝑdũt quidem mẽtaliter solũ: ẜ per penitentiã recuperabũt Si ꝟo nõ sunt doli capaces: sic nec etiã mentaliter perdũt. dicit eni Alex. scõa scõe. ti. de luxuria: ꝙ q̃ ad mẽtẽ reqrit ꝑpetuitas q̃ ad finalẽ incorruptionẽ mẽtis: q̃ ꝟo ad corpus requirit ꝑpetua incorruptio quãtũ ẽ de volũtate mẽtis: aliter nõ põt esse ꝟgninitas.

6 ¶ De cõsecratione virginũ. vide supra Cõsecratio virginũ.

v **Irtus** nomen vel nobilitatẽ dat. de pe. di. i. §. fin aũt. ⁊ quid sit. 32. q. 6. de pudicitia. ⁊ de pe. di. 2. §. hec que de charitate.

v **Is** quid est: ⁊ in q̃ differt a metu vide. s̃. Met⁹. §. vlti. Dicit etiã vis. p omni violẽtia.

j ¶ Quottuplex ẽ vis. R. duplex. Una dicit publica: ⁊ hec ẽ q̃ fit nedũ cũ armis. vt. l. i. ff. de vi pu. sed etiã cũ oi q̃d põt nocere: vt in l. armatos. ff. eo. ti. Armatos nõ vnꝙ̃ solũ intelligere debem⁹ eos qui tela habuerint: ẜ etiã eos qui aliud quo nocere possint. hec ibi Et hac lege tenet nõ solũ i vi facta cũ armis ẜ etiã si armate intrat domũ vel possessionẽ alteri⁹ sine causa legitima: puta ꝓ vsu venandi: itineris: nauigatiõis: vel mercationũ: vt in. l. i. ⁊. 2. ff. de vi pu. Alia dicitur priuata que. s. fit sine armis alicui etiam coadunatis homib⁹: vel si res debitoris sine iudicis auctoritate occupet. De hac plene habet per totum. ff. de vi priua.

¶ Que pena inferẽtis vim. R. ꝓ vi publica deportat: vt no. glo. l. qui dolo. in fi. ff. de vi pu. Pro vi priuata punitur in tertia parte 2 bonorũ: ⁊ nõ põt eẽ iudex senator vel alium aliquẽ honorẽ habere tãꝙ̃ infamis: vt in. l. i. ff. de vi priua. ⁊ alijs allegatis in glo. in. c. cũ dilectus. de or. cogni.

¶ Utꝝ liceat alicui hostiũ aut murũ frãgere ⁊ vim inferre. R. ꝙ si q̃s hꝫ possessionem 3 alicui⁹ rei põt tam in ꝑsonã impediẽtẽ ꝙ̃ in hostia ⁊ muros illi⁹ loci vt valeat vti iure suo nedũ iudex: sed ⁊ quilibet: vt i. c. i. de imu. ec. no. Pa. q2 nõ vult aliquid de nouo: sed solũ ius suũ defendere: vel perditã incõtinẽti recuperare. Si ꝟo nõ hꝫ possessionẽ in re aliq̃ licꝫ habeat actionẽ hypothecariã vel aliã ad illã cõsequẽdã tũc nõ põt: etiã si sit iudex vel ꝓlatus ꝓpria auctoritate. Et isto mõ loquit c. eũ qui. de ꝓben. li. 6. ⁊. l. si q̃s in tantã. C. vñ vi. Iste eni nõ debet ꝓpria auctoritate violentiã inferre: q2 diceret sibi ius cõtra. l. vnicam. C. ne quis in causa sua.

¶ Utꝝ liceat vim vi repellere. R. dic vt. s̃ 4 Defensio. siue inferat in personã ꝓpriã vel proximi vel in rebus.

v **Isitationem** potest facere qlibet habẽs ordinariã iurisditionẽ in aliquos: sicut archiepus in tota ꝓuincia. de cẽsi. c. romana. ⁊. c. ꝑpetuo. li. 6. ⁊ eps in sua diocesi. de offi. ordi. c. querẽte. Itẽ archidiaco⁹ ⁊ decanus. de cẽsi. cũ aplus. de offi. archidi. c. mandam⁹. Itẽ abbates ⁊ ꝓlati religiosorũ visitãt monasteria ⁊ monachos ẜm eorũ instituta: vt in. c. pe. ⁊ vlti. de sta. mo. Itẽ legati aplice sedis: ⁊ q̃b⁹ cõmittit a papa vel a prelatis ordinarijs existẽtib⁹ ipsis impeditis. io. q. i. epm. de offi. or. c. inter cetera ⁊ eo. ti. c. si eps. li. 6. Quidã tñ dicũt inferiores episcopis nõ posse per aliũ visitare consuetudine obstante: exceptis prelatis religiosorũ qui visitãt etiã per alios. Quẽ ordinẽ debet tenere visitator. R. ꝙ archiepiscop⁹ debet ꝓmo ꝓpriã diocesim visitare totã. incipiendo a capitulo sue ecclesie ꝓmo: ⁊ sic tota visitata trãsit it ad alias dioceses: vt dicit i c. romana. de cẽsi. li. 6. Similiter faciat episcopus Primo incipiẽdo a suo capitulo. Legati aũt de latere nõ tenent istuꝫ ordinẽ seruare ẜm Hosti. nec visitatores religiosorũ:

sed servabunt eorũ statuta: vt dicit in.d.c. romana. ⁊ ibi vide qđ no.

j ¶ Quō dz fieri visitatio. R. ꝑ debet ꝓponere vbũ dei: ⁊ demũ de vita ⁊ cõuersatione mistrãtiũ in ecclesijs ⁊ locis alijs diuino cultui deputatis: ac ceteris q̃ ad officiũ suũ spectãt inq̄rat ⁊ sine iuramēto ⁊ coactõe ad eoꝝ emēdationē p salubria ꝯsilia inducat lenib⁹ ⁊ asperis sic sibi videbit expedire. Qđ si de aliq̄b⁹ orta fuerit infamia cõtra aliquē ordinario denũciet vt inq̄rat. Notoria vō corrigere pōt ⁊ punire: vt in.d.c.romana. ⁊ ista forma ē de p̄cepto oīb⁹ p̄latis ordinario iure visitãtib⁹: exceptis religiosoꝝ ꝯsuetudinib⁹ ⁊ regularib⁹ institutis: vt in.d.c.romana.

z ¶ Utrū visitator possit aliq̄d recipe a visitatꝭ. R. ꝙ sic ꝓcurationē. Et aduerte ꝙ oportꝫ p̄mo ꝙ ꝓcuratio solũ recipiat. Scđo solũ a locis visitatiuis: ⁊ nō ab alijs. Tertio ꝙ solũ sit ꝓ victu illi⁹ diei: siue sit in victualib⁹: siue sit i pecunia. Quarto ꝙ tm̃ vna die vnã ꝓcurationē recipiat: siue vnã vel plures visitet ecclesias. Quinto ꝙ ipse ordinari⁹ personaliter visitet: aliter istis nō cõcurrētib⁹ recipere non pōt. Et si q̄d alio mō recepit ipse vl' aliquis de suis familiarib⁹ tenet duplum restituere ecclesie a q̃ illud receptum ē infra mēsem: alioquin patriarche archiepī et episcopi sũt interdicti ipso facto ab ingressu ecclesie. Inferiores vō a predictis sunt suspēsi ab officio ⁊ beneficio donec dictũ duplũ restituãt: nec valet remissio vel dantiũ liberalitas seu gr̃a eos liberare: nisi restituãt: hec colligũt ex.c.exigit. iuncto.c.felicis.de censi. li.6.⁊.d.c.romana.

v **Vitiatus** corpe. vide supra. Corpore vitiatus

v **Vitium** vide supra Peccatũ.

v **Unanimiter** de suo significato req̄rit nullã discrepantiã: qđ ꝓbatur in c.bone.el. 2. de po. prela. ⁊ in.c. ⁊ si vnanimiter.eo.ti. ⁊ tenet Innocē. in.c.cũ in eccl'ia. de cau. pos. ⁊ ꝓprie. ⁊ ibi sequit Pa.

v **Uniuersitas** vide Collegium.

v **Unctio** extrema. ē vnũ de sacramētꝭ eccl'ie. de q̃ habes in.c.vnico.de sacra vnctiōe.

¶ Que ē ei⁹ mã. R. oleũ: vt in.d.c. vnico. j
Pe.aureol⁹ i.4.di.23.dic ꝙ oportꝫ sit oleũ oliuaꝝ ⁊ cõsecratũ ab epō solũ nō ab inferiore: vt dicit Magister in.4.di.23.

¶ Que forma. R. ē illa de q̃ in ordinario.s. 2
dicendo p istã scãm vnctionē ⁊ suã pijssimã mĩıcordiã indulgeat tibi dñs q̄cq̄d oculoꝝ vitio deliq̄sti. In noīe pr̄is ⁊ filij ⁊ spũs sci. Amē. Et sic de ceteris sensibus.

¶ Quis pōt eã ꝯferre. R. sol⁹ sacerdos: vt 3
pꝫ in.d.c.vnico. ⁊ de vb.sig.c.q̄siuit. ⁊ si vn⁹ deficeret alter dz supplere. vbi p̄m⁹ omisit.

¶ Quib⁹ pōt ꝯferri R. īfirmis existētib⁹ in 4
p̄iculo mortꝭ. De q̄b⁹ ꝓbabiliter dubitat de morte. pueris aũt vl' eũtib⁹ ad bellũ aut alio mō in p̄iculo casuali mortꝭ nō dat ſꝫ coiter doc. nec etiã amētib⁹: nisi añ amētiã ipsã petissent ⁊ dãdo nullã irreuerētiã facerēt: ſ et ſꝫ scm̃ Bo.i.4.di.23.tm̃ dz dari īfirmis q̄ i mortali nō sc̄. ⁊ rōe vtētib⁹ ⁊ i articl'o mortꝭ exñtib⁹ ⁊ veniale pctm̃ habētib⁹. Alijs nō.

¶ Que ptes corpis dēbēt iungi. R. ꝙ infra 5
q̄nqꝫ sensuũ.s.oculi: aures: man⁹: nares: labia: pedes: ⁊ renes. Mulierib⁹ tm̃ nō vngũt renes ꝓpter honestatē. Mutilati vō vel ceci vngũt in locis magis ꝓpinquis predictis si nō habēt predicta membra.

¶ Quis effect⁹. R. ꝙ vl' agit vl' auget iuisi- 6
bilē vnctionē spũs sci: si digne accipiat: vt dr̄ i.d.c.vnico. Aureol⁹ in.4.di.27.ponit. 7.fruct⁹ Prim⁹ deletio venialiũ. Secũd⁹ diminutio pene debite pctō mortali Terti⁹ gr̃e augmētatio: q̄ vi hui⁹ sacri augeri hꝫ: nō tm̃ ex deuotōe mistrãtꝭ ⁊ suscipiētꝭ: ſ etiã ex vtute opis opati mĩa dei assistēte opi suo ⁊ aucta gr̃a auget ⁊ gl'ia. Quart⁹ ē interior leticia ⁊ robur ꝯ demonis insidias: q̃ potissime tũc insũt. Quint⁹ arctatio diabolice ptãtꝭ: qr nō ē ita potēs sũpto isto sacro. Sext⁹ corpis sanatio: vbi expedit saluti. Unñ in p̄mitiua ecclesia mlt̄i sanabãt Jacobi.6. orō alleuiabit īfirmũ. Septim⁹ ꝓtestatio decedētꝭ ꝙ p̄manserit i fide militãtꝭ eccl'ie: ex q̃ signo vadit ad eccl'iã triũphãtē: tanq̄ q̃ fideliter pugnauit. Octau⁹ ſm.s. Tho.in.4.di.23. tollit pctm̃ veniale ⁊ mortale etiã q̄tũ ad culpã. dũmō nō opponat obex ex parte recipiētis.

¶ Utrũ istud sacrm̃ sit de necessitate. R. ſm 7
S. Bo.i.4.di.23. ꝙ nō: si tñ omittat ex cõtēptu dãnabile ē. Sec⁹ si ex negligentia.

8 ¶ Utrū sit iterabile. R. ƀʒ Tho. vbi .s. ꝙ sic sine iniuria etiā in eadē infirmitate: dūmō sit casꝰ diuisus: puta hydropicꝰ nūc ē i articulo mortꝭ postea euadit: ꝛ durāte ifirmitate aliq̄ tēpore longo iterū venit ad articulū mortis potest ei iterū dari: qꝛ status ꝛ casus est diuersus: licʒ sit eadē infirmitas.

v Olūtas bona. vtrū sufficiat sine bono ope. R. vt s. Intētio. §.4. vñ dic Am. 86. di. c. nō satꝭ est bñ velle: nisi studeas bñ facē. Facit in ar. c. i. de eo q̄ mit. in pos. ꝛ in. c. cū aliq̄bus. de sen. ꝛ re iudi. ꝛ. l. ꝓmissor. §. ꝯstituto ff. de ꝯsti. pecu. vide glo. in. d. c. i.

¶ Utrū volūtas hoīs duret pꝰ mortē eiꝰ. R. ꝙ sic pʒ i. c. fi. de ꝑcario: ꝙ nō expirat morte ꝯcedētis. Secꝰ de bñplacito: qꝛ illud expirat ꝑ mortē. c. si tibi gratiose. de rescrip. li. 6. Et hec no. qꝛ faciunt ad q̄ōnē. Judex posuit aliquē ꝯfiniatū donec reuocaret: morit̄: an expiret ꝯfiniū. dic ꝙ nō i. l. cētesimis. §. fi. ff. de v̄bo. obli. ꝑ Bal. i ꝑma ꝯsti. ff. ꝛ in. l. i. C. de postu. ꝛ ꝑ Salice. i. l. in emētꝭ. C. de ꝯhē. ēpt. ꝛ i. l. hec vēditio. ff. de ꝯhē. ēp. Jtē ad q̄ōnē: ꝙ p̄or claustralis nō reuocat̄ morte abbatis licʒ posset reuocare qñ voluisset: ꝛ ad p̄dicta ē tex. clarus in. d. c. si tibi gratiose.

2 ¶ Quot mōis dr̄ volūtas bona. R. ꝙ volūtas accipit̄ tripl'r. Primo ꝓ potētia aīe: ꝛ sic est bona ex v̄tute ꝛ hitu bono: bonū eni ē q̄d hʒ q̄litatē bonā. Primo thopicoꝝ. Scd̄o accipit̄ ꝓ hitu siue dispōne seu affectiōe voluntatis derelicto ex actu volūtatis: siue ex vsu ꝛ h̄ bona vl' mala ꝯm actōes: qꝛ tales generāt̄ habitꝰ vl' dispōnes q̄les sūt actꝰ. 3. ethi. Tertio accipit̄ ꝓ actu ipsiꝰ volūtatꝭ potētie ꝛ iste ē bonꝰ ex ordine eiꝰ sufficiēti ad debitū finē: ꝛ vt h̄ sit q̄tuor req̄rūt̄. Primū ꝙ finis sit bonus in se. Scd̄m ꝙ sit ipse finis melior his q̄ appetūt̄ ꝓpter ipsū. vñ dicit Augu. 9. de ci. dei. c. 3. ꝙ q̄ laudāt deū ꝓpter pecuniaʒ nō hñt bonū finē neq̄ bonā volūtatē. Tertiū ꝙ illa sint ꝯm rōnē rectam ordinabilia ꝛ apta ad talē finē ꝯsequēdū. Quartū ꝙ volūtas ordinātis rōe regulata ordinet vl' velit bona in genere indifferētia ad bonū finē: aliter his deficiētibꝰ nō erit bona voluntas hec ex S. Bo. in. 2. di. 38. q. i. ar. i.

3 ¶ Utrū vniꝰ soliꝰ bone volūtatis sit vnꝰ solꝰ finis. R. ꝙ sic. s. ꝑncipalis. vñ sciēdū ꝙ actꝰ pōt hr̄e plures fines tripl'r. Primo ꝙ vnꝰ sit sub altero: ꝛ ꝓpter illū. Scd̄o ꝙ vnꝰ sit ꝑncipalis finis: alt̄ nō ꝑncipalis: ita tñ ꝙ nō ꝑncipal' nō refert̄ ad ꝑncipalē. Tertio ꝙ vterq̄ sit ꝑncipalis. Exemplū de eo q̄ vadit ꝓ distributiōibꝰ ad ecclesiā: qꝛ aliqñ intēdit ꝑncipalit̄ dei honorē. ꝛ cū hoc sil' hr̄e pecuniā illam ad hoc vt ad dei honorē illā distribuat: vel in alios vsus licitos ꝯuertat. Aliqñ intēdit dei honorē: ꝛ vult sil' acq̄rere pecuniā: ita tñ ꝙ acq̄sitionē pecunie nō redegit ad honorē dei: nec etiā pecuniā illā finē ꝑncipalē statuit: qꝛ eā ꝓpter se nō diligit: qꝛ etiā si nō daret̄ iret: nec ꝓpter eā habēdā aliq̄d ꝯ deū ꝯmitteret. Aliqñ intēdit deo placē ꝛ sil' etiā pecuniā acq̄rere: vt possit thesaurū suū augere ꝛ i eo delectari. Primo mō ire ad ecclesiā ē meritoriū: ꝛ ꝑtinet ad bonā voluntatē. Scd̄o mō nō ē bone volūtatis loquēdo formaliter: nō tñ ei sic repugnat: quin in ea stare possit. Est eni ibi p̄ctm̄ veniale nō mortale. Et hoc ē q̄d dicit Aug. li. ꝯfes. minus te amat q̄ tecū aliq̄d amat q̄d nō ꝓp̄t te amat. Tertio mō ē ꝯ bonā volūtatē: qꝛ nemo pōt duobꝰ dñis seruire. Matth. 6. Cū eniʒ sit vnū solū verū bonū ꝙ q̄etat humanū desideriū: oportʒ ꝙ volūtas ad h̄ vt sit bona. ꝛ recta: statuat sibi vnicum finem vltimum. hec ex S. Bo. in. 2. di. 38. ar. 3. q. i.

¶ Utrū bonitas actualis volūtatꝭ addat aliquā bonitatē sup̄ bonitatē ipsiꝰ habitꝰ grē: vide. s. Intentio. §. 5. 4

¶ Utrū teneamur ꝯformare volūtatē nostraʒ volūtati dīne in volito. R. fuit diuersa inter theologos opi. in ꝑmo sen. di. vltia. Sʒ ista videt̄ mihi verior. s. ꝙ teneamur ꝯformare q̄tū ad illa volita que exꝑmunt̄ a deo signo precepti in lege explicite vel implicite: vel q̄ nobis manifestaret sic velle de precepto. Sed q̄tū a dalia ꝯsiliū ē nō p̄ceptū: ꝯsiliū dico si sunt expressa sub signo ꝯsilij tacite vel expresse. Si v̄o nō sunt expressa: nec etiā de ꝯsilio tenemur: nisi ꝯueniat nobis illud velle: sicut dicit Aug. in ench. c. 60 Aliqñ inq̄t bona volūtate vult hō ꝙ nō vult deꝰ. Sic̄ bonꝰ hō vult patrē viuere quē deꝰ vult mori. ꝛ gl. illa. s. ps. q̄ dic: Cor tortū hʒ hō: q̄ nō vult q̄d vult deꝰ. Jtelligit̄ ō his q̄ nobis patēt: ꝙ de p̄cepto vult nos ea velle. 5

¶ Utrū teneamur ꝯformare volūtatē i mō 6

volēti cū deo. R. ſm Alex. lōbar. in ꝑ di. 48 ꝙ nō abſolute: q2 ſi hō honorat patrē ſuū: nō ex charitate: ſ ex beniuolētia nō peccat: ſ3 teneť ꝯditionaliť. ſ. ſi vult mereri vitā eternā. S. Bo. in ꝑmo di. vlti. dicit ꝙ tenemur cōformare volūtatē nr̄am volūtati diuine in mō volendi affirmatiue. ſ. ꝑ loco ⁊ tpe: qn̄ v3 tenemur exire in actum charitatis: q2 ſicut tenemur ꝙ nūqꝫ cōtraria velim⁹ deo. ſ. ex libidine: cu3 de⁹ velit ex charitate. Jta tenemur vt ſub eadē rōne velim⁹ ꝑ loco ⁊ tpe: ⁊ hoc ſi habem⁹ charitatē. Si aūt nō habem⁹: nō tenemur ad hoc: ſ ad equiualens: q2 tenemur facere qđ in nobis ē vt eā habeam⁹: ⁊ hoc ꝑ loco ⁊ tpe: vt dictū ē. Et ſi q̄rať qn̄ loc⁹ ⁊ tēpus ē. dič idē Bo. ibidē. ꝙ ē qn̄ dn̄s viſitat talē interiori locutiōe: vł exteriori ꝑdicatione: vł aliq̄ tali in q̄ ē oportunitas redeūdi ad cor. Unde tūc ſi negligat incidit in contēptū ⁊ omiſſiōis pctm̄. Alex. de ales. ſcđa ſcđe tractatu de negligētia. q. 8. dič ꝙ qn̄ peccator cogitat de pctō ſuo: ꝙ ſit tātū malum ⁊ graue ⁊ ꝯuertiť ſup ipſū: ⁊ excitať a gr̄a dei ad ꝯuertēdū: q2 ſ mō excicat eū qn̄ facit peccatorē cogitare de pctō ſuo: tunc teneť actu dolere de illo: ⁊ ſi nō dolet ⁊ ꝯterať: tunc peccat ꝑ negligētiā: ⁊ inouať pctm̄ aliqđ qđ eſt negligētia mortalis. hec ille. Et ſic p3 qn̄ teneť cōformare volūtatē in mō volēdi cū deo de ꝑcepto: quod no. bene.

v Votum ſcđm Ri. in. 4. di. 38. ar. 3. q. 2. ē ꝓpoſiti ſupererrogantis ꝓmiſſio deo facta ꝓpter bonū finē ex deliberatiōe firmata.

i ¶ Notāter diciť ſuperrogantis boni: q2 in voto de re neceſſaria ad ſalutē nō ꝓprie iuenitur rō voti. Ratio: q2 votū ꝓprie loquendo ē quid voluntariū reſpectu principij a q̄ procedit: ⁊ reſpectu ei⁹ quod voueť: licz large dicať votū qđ fit de neceſſario ad ſalutē de quo habeť. 17. q. 1. c. 1. Unde grauius peccat qui preuaricať preceptū diuinū quod vouit ꝙ qui non vouit.

z ¶ Secūdo diciť notāter ꝓmiſſio deo facta ad differētiā ꝓmiſſiōis facte hoi que nō ꝓprie habet rōnē voti. Nā ſol⁹ de⁹ ē cui ſe totū hō pōt obligare: q2 ſolū ei conuenit poteſtas ſup totū hoiez. Et ideo ꝓprie votu3 fit deo: qui totū hoiem obligat. Secus ꝓo: quia aliquo mō cōuenit ptās ſup totū hoiem: inquātū per corpořones tota ſal⁹ hoīs ꝓmouetur. Ideo fit eis aliquo mō votū: nō tn̄ hn̄s plene rōnē voti: nec eſt neceſſe ꝙ iſta ꝓmiſſio exprimať ore: ſed ſufficit etiā ſi fit in corde q̄ ad deū ⁊ conſcientiā.

¶ Tertio dī notāter ꝓpter bonū finē ad excludēdū vota q̄ fiūt ꝓpter malū finē: vt cum q̄s vouet ſe ieiunatur vt poſſit interficere inimicū ⁊ hmōi q̄ nō valēt: ſ grauiť peccāt talia vouētes. Sič nō valeret votu3 factū de re mala: q2 de⁹ nō acceptat aliqđ cōtra ſe. x

¶ Sz q̄d ſi vouet ꝓpter finē indifferētē. R. ꝙ valet accipiēdo indifferēs reſpectu adeptionis vite eterne. Sič cū q̄s vouet aliqđ ꝓpť aliqđ bonū tpale qđ habere nō ē vtili⁹ ei ad vitā eternā ꝙ carere eo. Si tn̄ veniret caſus ꝙ eſſet malum: tunc non obligaret: vt in voto Jethe. 4

¶ Utrū votū poſſit fieri de re inutili ad ſalutē. R. ꝙ nō de iure: q2 qđ nō ē ad dei honorē nec vtilis ad ſalutē offerētis ꝑ quācūqꝫ circūſtātiā additā nō acceptat de⁹. Et iō talis obligatio nō tenet ipſo iure. Et ſic ſūt vota ſtulta mulierꝫ. ſ. de nō pectinādo caput i ſabbato ⁊ h⁹mōi: nō comedere de capite aliquo ꝓpter decollationē Johis baptiſte ⁊ h⁹mōi ſm Alber. ⁊ Ray. poti⁹ ſūt frangēda: ꝙ ſeruanda. Tutius tamē credo ſit petere diſpēſationē ſeu declarationē a confeſſore ſaltem propter reuerentiā. 5

¶ Quarto diciť ex deliberatiōe firmata ad differentiā votorū que fiūt ex ſurreptiōe: et ſine deliberatiōe: ſič faciūt aliqn̄ aliqui i anguſtijs que nō obligāt de neceſſitate: ſed tm̄ ex q̄dā cōgruitate. Jō ꝯtra ipſa venire etia3 ex ꝓpria auctoritate nō ē pctm̄ mortale. Et qn̄ hoc ſit pōt perpēdi ex hoc: qn̄ ſtatim trāſacto periculo ſeu anguſtia ſūt male contenti ſe tale votū emiſiſſe: q2 videť ideliberate factū. Secus qn̄ deliberate vt euadāt periculū vouent: quia obligant. 6

¶ Addiť. 5. ſcđm aliquos per intentionem obligādi ſe ad implēdū ꝓmiſſū: q2 ſm eos ſola deliberatio nō firmat ꝓmiſſionē. Et licz Ri. i. 4. di. 38. a quo ꝑdicta ſūt extracta nō firmet ſe in hoc: ſed ꝯtrāſeat ſolū recitando. Tamē mihi videť ꝙ veriſſime requirať eo modo quo infra dicā. ſ. ſaltē tacite: ſič tenet glo. in. c. litteraturā. eo. ti. Unde debes aduertere ꝙ votu3 habet diuerſos ſtatus: ſm y

quos diuersa sortiť vocabula ꝛ effect⁹. Pri/
mus stat⁹ ē in origine. s. cū quis disponit ali/
q̄d boni facere: ꝛ tūc dr̄ deliberatio. de qua
diciť. 17. q. i. qui bona agūt: ꝛ hoc cōfringe/
re nō ē pctm̄. Secūd⁹ stat⁹ ē ꝓcessus cū ꝓce/
dendo ꝓponit firmiter se facturū: ꝛ tūc diciť
ꝓpositū: vt. 17. q. 2. nos nouim⁹. ꝛ sic nō ob
ligat ad mortale: sed veniale: vt p3 in. c. litte
raturā. de voto. Et sequiť ibi Pa. ꝛ etiā vi/
deť glo. hoc tenere ibidē si bene tota legatur
ꝛ glo. 17. q. i. in sū. licz allegēt hugo. tenere
ꝙ peccat mortaliter talis: ꝟ nō loquiť in isto
casu: ꝟ de eo q̄ fecit votū in corde licet ore nō
expresserit: vt p3 si bn̄ attēdať. Sequiť etiā
hoc Arch. in. d. c. q̄ bona. s. ꝙ nō obligatur
ad mortale. Terti⁹ stat⁹ ē cōsūmatiōis. s. cū
qđ firmiter ꝓposuit ꝓmittit aīo obligādi se
qꝛ nēo obligat se: nisi qui animū obligādi se
habet. l. obligationū. la. j. ff. de act. ꝛ obliga.
ar. l. si ego. ff. si cer. pe. nec etiā sufficit habere
animū obligādi se: nisi se per ꝓmissionē obli/
get siue ꝓmissio fiat corde siue ore. Et iō iu/
ra que videť dicere ꝙ ꝓpositū deliberatum
siue absolutū obligat: vt in. c. nuptiarū. 27
q. i. ꝛ. d. c. qui bona agūt. ꝛ in. c. consulti. de
regula. cū simulib⁹ intelligēda sūt de ꝓposi/
to cū ꝓmissione firmato. ꝟm Pa. in. d. c. lit/
teraturā. Qđ no. qꝛ facit ad multa. Aduer/
te tn̄: ꝙ licz ꝓmittēdo nō habuerit animū ex
presse obligādi se: si tn̄ nō habuit aīuz cū ꝓ/
mittebat nō obligari ex tali ꝓmissiōe nihilo
minus obligabiť: qꝛ tacite intelligiť obliga/
tio. Quart⁹ status voti est solēniçationis. s.
qđ fit ore alicui homini: vel solēniçať per ali
quē institutū ab ecclesia: vt est ordo sacer. ꝛ
religionis professio.

8 ¶ Quot sunt gnā votoꝝ. R. Q̄tū ad nos
spectat duo. s. simplex ꝛ ē hodie oē aliud vo/
tū a voto solēni quātūcūqꝫ cū multis solēni/
tatib⁹ sit factū. Aliud dr̄ solēne: ꝛ istud ē so
lūmō illud qđ solēniçať ꝑ susceptionē sacro/
rū ordinū: aut ꝑ ꝓfessionē tacitā vel exp̄ssā
factā alicui de religiōib⁹ approbatis: vt no.
in. c. vnico. de voto. li. 6. Et de ꝟ vide. s. No
uiti⁹. ꝛ. s. Religiosus. ꝛ Professio. Itē voto/
rū quoddā purū siue absolutū. s. sine aliqua
cōditiōe factū: aliud cōditionale: vt cū quis
vouit facere sic: si de⁹ dederit mihi salutē cor
poris: vel filiū ꝛ h⁹mōi: ꝛ tūc nō obligat: ni
si extāte cōditione. de cōdi. appo. c. verum. ꝛ
tex. a cōtrario in. c. vnico. 32. q. vltima.

¶ Sz nūqd licet facere votū sub tali ꝯditio/ 9
ne. Inno. tenuit ꝙ nō: qꝛ simoniacū ē: quia
vult emere sanitatē a deo ꝓ tꝑali. Facit. c. q̄
studet. i. q. i. Sz ego credo ꝙ nō sit illicitum
qꝛ cū deo simonia fieri nō pōt. Rō: qꝛ dedica
re deo aliq̄d etiā sub cōditiōe ē spūale. Sed
spūale ꝓ spūali pōt cōmutari sine simonia. c.
ad qōnes. de re. ꝑmu. ꝛ ꝟ seq̄ť hosti. ꝛ Pa. i
c. scripture. de voto. allegat. c. medicina. de
pe. dis. i. Ubi dr̄ pctā tua elemosynis redime
ꝛ. 13. q. 2. anime defunctorū.

¶ Utrū faciēs votū sub cōditiōe ex cui⁹ cul/ 10
pa cōditio nō impleť teneať. R. Ric. vbi. s.
ar. 3. q. 5. ꝙ sic: ar. c. sic̄ ex lr̄is. de spō. Unū ille
q̄ fecit votū: vt de⁹ eū ꝑseruaret ab aliq̄ pctō
si nō facit qđ i se ē: vt ꝑseruet sic fecisset si vo
tū nō emisisset: vl̄ sic intēdebat facere q̄n vo/
tū emisit: vl̄ si volūtarie se p̄cipitat in pctō:
nihilomin⁹ obligať voto facto.

¶ Utrū votū sub cōditiōe quā quis nollet 11
impleri obliget. R. Ri. vbi. s. q. vlti. ꝙ vo/
tū factū sub cōditione de re bona ꝛ ꝓpter bo
nū fine: qđ vouēs itēdit cōsequi per executio
nē illius boni qđ vouit est obligatoriū extan
te cōditione: siue illa cōditio sit bona siue ma
la: siue vouēs illā malā conditionē velit im/
pleri: sicut cū quis volēs cōcubere cū mulie/
re vouet religionē intrare: si sibi cōsenserit i
illo malo facto: siue nolit eā impleri. Sicut
cum quis horrēs aliquod malū cōmittere vo
uet si cōmiserit intrare religionē Et ꝙuis no
lit etiā absolute itrare religionē: imo abhor/
reat: nō ꝓpterea min⁹ obligať: qꝛ nō req̄riť
ꝙ absolute aliq̄d velit: ꝟ qđ velit ꝛ pōt quis
velle sub ꝯditiōe: q̄d tamē nollet absolute.

V **Otum** scđo. quis pōt facere. R. ꝙ q̄libet q̄ ē sane
mentis ꝛ sui iuris q̄ ad illud qđ
vouet: ꝛ nō ꝓhibit⁹ a iure: ex quo p3 ꝙ octo
sūt qui vouere nō possunt.

¶ Primo epi ꝛ alij supiores ꝑlati nō possūt
facere votū: q̄ vinculū iter ipsos ꝛ si ecclesias
suas dissoluať sine licētia pape. de renū. nisi
cū ꝑdē. vel q̄ diu ab ecclesia sua habeat ab/
sentari. de voto. c. magne. Si tn̄ fecerit votū
ꝑegrinatiōis soluet ex ꝑēsas q̄s fecisset in eū/
do ꝛ redeūdo: ꝛ laborē vigilijs ꝛ orōnib⁹ cō/
pensabit vt valeat in sui ꝑiudiciū: ꝟm quod
no. in. d. c. magne. Nō pōt etiā facere votū

quo graue ꝑiudiciū fieret ecclesie sue. 8. q. i. clemens. In alijs autē sic: ex quibus prebeat bonum exemplū.

2 ¶ Secūdo clerici bn̄ficiati in bn̄ficijs i qb⁹ reqrif residētia nō pn̄t facere votū longe peregrinatiōis sine licētia epi. vic3. c. magne. ⁊ c. nisi cū pdē. de pse. di. 5. nō oportz. el. z. posset tn̄ facere votū religiōis: vt. s. Religiosus §. i z. ⁊ fm alíqs de accipiēdo crucē. c. ex multa. de voto: q2 videf licētiati a papa q̄ ad illos qui pn̄t eē vtiles terre scē: ß ɔtrariū. s. q nō pn̄t: nisi tpe gn̄lis passagij ē veri⁹ scdm Hosti. ⁊ Pa. in. c. fi. de voto. soluēt tn̄ expēsas ⁊ redimēt laborē scdm q dictū ē. de epis In alijs aūt libere possunt.

3 ¶ Tertio religiosi nullū votū facere possūt Rō ꝓpter altitudinē religiōis: ita ius statuit zo. q. 4. monachis nō licet vouere sine cōsensu abbatꝭ. Si aūt vouerint frāgēdū erit. Et placet magis q̄ opinio eoꝝ q̄ distinguūt an possint sine ꝑiudicio plati: q2 a mōachis ⁊ religiosis ē abdicatū velle ⁊ nolle. Et iō nō credo q possint vouere sine pctō: nisi psupponāt cōsensū plati tacitū: nec qd vouerūt exeq̄ debent: nisi habeāt cōsensū expssū plati: si eius psentia haberi pōt: nisi sit de quo nullū ꝑiudiciū fit plato vel regulari vite. Et ß sequif Ri. in. 4. ⁊ Tho. scda scde. q. 88. ⁊ Ray.

4 ¶ Quarto abbates ⁊ plati religiosoꝝ non possūt facere votū p qd ꝑiudiciū generef in eoꝝ officio sine licentia suoꝝ supioꝝ. 18. q. z. abbates. de alijs ꝟo possūt vouere.

5 ¶ Quinto filiusfamilias nō pōt vouere aliq̄d qd sit ɔtra regimē dom⁹ vel familie seu de ptinētib⁹ ad illā: nisi de licētia patris: nisi votū religiōis: ar. l. z. ff. de pollici. ⁊ votum terre sancte qd pōt. c. ex multa. ex eo. Item oē votū quo nihil derogaf cure ⁊ regimi rei familiaris. Itē si habet peculiū castrēse vel quasi. de illo potest vouere: quia in huiusmodi est sui iuris.

6 ¶ Sexto impubes nō pōt facere votū religiōis: etiā de ɔsensu pr̄is ⁊ si facit nō tenef ēt post pubertatē q̄litercūq intēderet cū fecit. c. ad nr̄am. de regula. reqrif eni pubertas cōpleta: vt. s. Nouiti⁹. §. i. Tho. scda scde. q. vl. t3 q si impubes h3 vsum rōnis q obligaf q̄tū ē ex se: nisi irritef. de q̄ dicto ego dubito q2 cōtra ipsū ē tex. in. c. j. de regul. lib. 6. Ubi ille q̄ fecit ꝓfessionē an̄. i4. ānū libere potest redire ad seculū: qd nō eēt ß aliq̄liter teneretur. Alia aūt vota facere pōt sicut ⁊ filiusfamilias si ē doli capax: ⁊ sane mētis. c. z. de voto: Uerūtn̄ tutores pn̄t irritare: ⁊ etiā curatores: si votū ē reale vsq ad. z5. ānos: nisi veniret accessorie: vt in intrāte religionē cum quo transeūt bona sua.

¶ Septimo seru⁹ q̄ nō pōt facere votum de opib⁹ corpalib⁹ aut tpalib⁹ in ꝑiudiciū dn̄i sui: qui q̄ ad talia ē ei subiect⁹. De spūalibus vt dicere orones ⁊ h⁹mōi que nullum ꝑiudiciū faciūt dn̄o potest. ar. in. c. relatū. de sen. excō. ⁊. c. si seruus sciēte. 54. di. 7

¶ Octauo vir ⁊ vxor nō pn̄t facere votū p qd ꝑiudiciū generef alteri q̄ ad debitū reddēdū: q2 q̄ ad hoc sūt pares. c. gaudem⁹. de diuor. Et iō cū vxor nō possit vouere abstinētiā sine cōsensu viri: vt in. c. manifestū. et c. noluit. 33. q. 5. Silr nec vir fm Inno. S3 Pa. in. d. c. scripture. tenet q vir aliqd votū abstinētie facere pōt: dūmō nō sit i ꝑiudiciū vxoris. S3 vxor nullū pōt facere sine cōsensu viri: imo dicit q si vir cōsensit: q nihilominus poterit reuocare: lic3 male faciat: nec vxor poterit cōtradicere: vt ē tex. in. d. c. manifestū. ⁊. c. noluit lex. S3 ego teneo q sicut vxor nō pōt aliq̄d in ꝑiudiciu3 viri vouere: vt de abstinētia: dormire cū camisia: surgere ad matutinū ⁊ h⁹mōi: sic nec vir: nec in hoc sūt impares: ß q̄ ad elemosynas ⁊ ea q̄ ptinēt ad curā rei familiaris sūt bn̄ ipares. Et iō p regula tene sicut videf velle glo. in. d. c. manifestū. q vxor pōt vouere ea q̄ nō sūt in ꝑiudiciū viri: ⁊ ecōtrario vir. Uñ si vxor h3 pter dotē pōt facere votū de ipsis dādis ⁊ similia. Uex ē q caueat ne i scādalū viri aliq̄d voueat: nisi sit scādalū phariseoꝝ: vt. s. dixi. Scādalū. §. 3. Fallit i voto pegrinatiōis in subsidiū terre scē: qd vir sine licētia vxoris potest facere. c. ex multa. de voto. De voto religiōis quō tenet qn̄ fit a viro vel vxore. vide s. Mrimoniū. 4. §. 9. cū sequētib⁹. 8

¶ S3 nūq̄d peccāt tales vouētes q̄ implere nō pn̄t. R. q si qn̄ vouēt sciūt se nō posse vouere: ⁊ adhūc de ß sic videf q peccēt mortaliter: nisi psumāt de volūtate eoꝝ q̄2 interest. Si ꝟo de ß nō cogitāt: sic nō peccāt: q2 subintelligif q vouēt quantū in eis ē: ⁊ multo magis nō peccāt: si explicite hoc intēdūt. 9

¶ Utꝝ plat⁹ abbas: tutor: maritus: dn̄s: et

huiusmodi peccet reuocādo vota prefatoꝝ q̄ nō potuerūt facere. R. ꝙ nō: nisi cōsensū eis dederint: q2 tūc peccarēt: licꝫ prefati nō peccēt obediēdo eis: vt in .d.c. manifestū.

ij ¶ Pone ꝙ prefati votū fecerūt anteꝙ essent sub tali impedimēto. R. ꝙ nihilominus non poterunt implere.

iz ¶ Sꝫ nūqd peccauerit mortalr tale ipedimētū acceptādo: puta eps q̄ anteꝙ eēt eps fecerat votū religiōis acceptādo epatū vel mulier ꝯsentiēdo mrimonio. R. vt colligo ex. c. ꝑtuas. de voto ꝙ sic: si de h aduertebat qn̄ tali ipedimēto assensit. Si vero tūc nō aduertebat nec cogitabat ꝙ assumebat ipedimētū q̄ votū iplere nō posset: sic nō credo mortalit peccauerit: licꝫ debeat dolere ꝙ votū iplere non pōt: ⁊ recompensare in eo in q̄ pōt. Potuit bn̄ forsitan peccasse mortalit ex tardatione: vt infra dicā. Excipit ab h ille qui religionē assumit q2 nō peccat: sed meret: ⁊ pōt oia vota i istud cōmutare si vult. Et ipso iure erit ab omnibus absolutus sine alia dispensatione ⁊ auctoritate: vt no. Innocē. ⁊ Pa. in. c. scripture. q2 pma obligatio videt cōfusa in posteriori. Facit quod no. in cle. si domū. de re li. ⁊ vene. sanctorū.

iʒ ¶ Utꝝ prefati qui existētes i talibus ipedimētis fecerūt aliq̄ vota teneant iplere sublato impedimēto tali: puta filiusfamil. postꝙ factus ē sui iuris vel vxor mortuo viro: ⁊ huiusmōi. R. Inno. ⁊ Hug. ⁊ multi alij tenēt ꝙ sic. Pa. in. c. scripture. e. ti. dicit se dubitare ꝓpter. c. qdā. ⁊. c. placet. de cōuer. cōiu. Ubi patꝫ ꝙ maritus qui intrauit religionē cōtradicēte vxore restitutus nō tenet ea mortua religionē intrare: q2 emisit votū tpe inhabili: ergo idē erit in filiofa. Ex quo cōmissionem voti nō cōtulit ad tempus habile. Et ꝓ hoc videt tex. ff. de pollici. l. z. ⁊ facit qd no. in. l. si nō sortē. §. libertus. ff. de cōdi. indebi. Et hoc dicit verius Pa. Sed ego distinguo ꝙ aut votum erat perpetuū: ⁊ tunc aut fuit irritatum per eū qui potuit: ⁊ sic amplius non tenet nisi ad id ad qd se potuit obligare. Et iste ꝓprie est casus in. d. c. quidā. ⁊. c. placet. Nā reuocatus ille qui fecerat votū religionis sine licentia alterius cōiugis nō tenet illo mortuo redire ad religionē: h solū viuere caste q2 illud potuit ꝓmittere. s. nō exigere. Et iō seruare tenet. Aut votū perpetuū non fuit irritatū ab eo qui potuit. Et sic dic ꝙ soluta patria ptāte vel vinculo quo impediebat tenet illud implere: ⁊ iste ē casus. c. consuluit. de cōuer. cōiu. vbi vir ingressus religionem vxore ipsū nō petēte in vita: ea mortua cogitur stare in religiōe. Si vero votū non erat ꝑpetuū: sed tēporale sic nō tenet: nisi intentio fuisset ad obligādū se ad tempus illud faciēdū i q̄ poterat se obligare. Silr tenet si qn̄ fecit votū intēdebat se obligare: saltē post solutam patriā ptātē. Uel si remoto impedimēto ratificauit: vt in. c. z. in tex. ⁊ in gl. e. ti. Si vero de nullo istorū cogitabat: sed solum de illo implendo tēpore patrie ptātis: sic si fuit irritatū non tenet. Et scdm hanc distinctionē cōcorda opiniones cōtrarias.

v Otum tertio quo ad obligationē. Et querit vtꝝ oē votum licitū sit obligatoriū. R. Ricar. vbi. s. ar. 5. q. i. ꝙ sicut ꝓmissio licita facta cū intentione obligādi se ⁊ ex deliberatione si acceptet ab eo cui fit: ⁊ qui eam acceptare pōt obligat promittentē: nō tm̄ ex precepto legis diuine: sꝫ ēt legis nature: sic cū votū sit ꝓmissio: vt. s. dictū ē. ⁊ deus illud acceptet cui fit. Iō ē obligatoriū. extra de voto c. licet. Fallit h in quatuor casibus scdm eūdem Ricar. ibidē. Primus ꝓpter impotentiā implendi. Unde ille qui vouit ieiuniū qd sine magno detrimento corporis seruare nō pōt: si facultas adeūdi superiorē deest pōt ꝓpria auctoritate frangere scdm Tho. scda scdē. q. 88. ar. z. Peccat tm̄ vouens qd sibi ē impossibile nisi speret fieri possibile. Secundus ꝓpter auctoritatem dispensantis. Intellige si subest legitima causa: als non vt in c. magne. eo. ti. ⁊ in glo. in. c. non est. eo. titu. Tertius ꝓpter defectū conditionis apposite. 3z. q. 8. c. nō solū. in fi. vel ꝓpter defectū cāe ꝑncipaliter mouētis: puta mulier fecit votū ieiunādi vt obtineret salutem filij q̄ morit nō tenet. Quartus casus qn̄ id qd tpe facti voti erat licitū: factū ē illicitū postea: puta q2 fecerat votū cōtinētie an mrimoniū postea ꝯctū nō pōt licite denegare debitū petēti ⁊ huiusmōi. Et ꝓpterea dicit Tho. in. 4. eadē dis. ꝙ qcqd votū fieri impediret si ꝑsens esset obligationē etiā voto facto aufert. Qd bn̄ no. Ad de. 5. qn̄ irritat ab eo qui pōt: vt puta: prelato: viro: tutore. ⁊ huiusmodi.

j ¶ Utrū votū de minori bono sit obligatorius. R. Ri. vbi. s. ar. 3. q. 2. ꝙ non. si est cū exclusione strictioris. Quod limita verū qñ illud minus bonū nō est sufficiēs ad salutē. s. ꝙ tūc nō teneat. sec⁹ si ē sufficiēs ad salutē qꝛ tunc tenet ꝗ̄tum ad illud sed nō ꝗ̄tum ad exclusionem maioris boni.

¶ Quādo tenet quis votum implere. R. Pa. in. c. nō est voti. de vo. ꝙ statim: nisi auctoritate superioris: qui super hoc pōt dispensare: vt differat: ar. d. c. a cōtrario. Ri. ꝟo dicit ꝙ si statim intendebat se obligare sic statim tenet. Si ꝟo ad tēpus sic ꝟm ꝙ se intēdebat obligare faciet. Ego ꝟo credo sic distinguendū. Quod aut quis sicut vovebat sic de implēdo cogitabat: vl̕ stati vel ad tēp⁹ et sic obligat ꝟʒ ꝙ se obligare itēdebat qñ vouit. Si ꝟo de tpe nō determinauit aut ñ cogitauit aut si cogitauit: nō tñ ad illud se obligauit ex voto. Sic distinguendū etiā ꝙ aut differt quia deuotius ꝛ quietius aut comodius tardādo sperat implere: ꝛ sic nō peccat saltē mortalit. Et sic intelligo glo. verā in. d. c. nō est. ꝙ̄ dic ꝙ in voto subintelligit si comode pōt ꝗ̄tum vt non statim teneat: ꝛ difficultas sicut in iuramēto sic ꝛ in hoc excusabit. Aut differt solum ex negligentia. ꝛ si est probabile periculum iminens impossibilitatis in implendo si tardat: vtputa quia qui vouit religionē nisi hoc anno ingrediat: postea nō erit aptus vel non poterit: sic peccat mortaliter differendo si hō aduertit. Si aūt tale piculū nō imineat vel si iminet nō aduertit sic dicere ꝙ sit peccatū mortale differre videt durū: ꝗ̄uis forte sit verū: per ar. a contrario sensu. d. c. nō est voti transgressor qui auctoritate apostolice sedis quod vouit distulit: ergo erit trāsgressor si sine auctoritate differat. Et ideo dicet ꝙ aut iste excitat a gratia adimplendū ꝙ ꝑmisit: puta quia sepius sibi ad mentē reducit ꝛ cogitat ꝙ illud debet iplere ꝛ huiusmodi. Et sic velle differre erit peccatū mortale ꝗ̄si a deo sit monitus vt illud perficiat: ꝛ sic cōstitueret in mora: aut differt quia de eo nō cogitat vel nō recordat. Et sic nō erit peccatū mortale: nisi sit notabil̕ ꝛ valde lōga dilatio. ar. eor. que. s. dixi. obligatio. §. 8.

5 ¶ Utrū ille qui vouit ad certū diem: puta ieiunare vigiliā assumptionis gloriose virginis Marie imediate sequentē ꝛ huiusmodi ꝛ nō seruauit teneat alia die illud implere. R. Pa. in. c. per tuas. de voto. ꝙ sic quasi sit obligatus ad duo: sicut ille qui obligat certo die dare decē alicui: si die statuto nō dederit tamē obligatus remanebit. facit. c. cum ꝛ ilecti. de vo. ꝛ cōtu. ꝛ. l. celsus. ff. de arbi. §. i. vbi iussus dare. x. infra Kal. septē. dicit dno habere ꝑcepta vnum dandi decem ꝛ aliud infra Kal. Et est tutior opinio ꝙ̄ aliud tenere: nisi qñ vouēs nō habebat aīuʒ obligādi se nisi ad illū diē qꝛ sic nō tenet alio die ieiunare: sʒ penitere de voto fracto.

¶ Utrū votū de nō vouēdo aliqd nisi in scriptis vel in manu talis ꝛ huiusmōi valeat. R. ꝟm Ricar. vbi. s. ar. 2. q. 3. ꝙ sic: qꝛ nō simpliciter prohibet factionē voti: sed precauet precipitationē. Et ideo si contrariū facit. s. vouendo non in scriptis: vel sine conditionē apposita peccat vt transgressor ꝑmi voti. Et sic est mortale ꝛ nihilomin⁹ tenet seruare votum qd̕ fecit sine illa conditione: qꝛ votuʒ de nō vouendo nō obligat: sʒ obliget votum ꝙ non vouebit: nisi cum tali circūstantia vt illud seruet in vouendo. 4

¶ Utrum cessante causa propter quaʒ quis vouit obliget. R. Host. tenet ꝙ sic: sʒ sit facilior redēptio: allegat. c. magne. §. fi. de voto. Gofre. tenet ꝙ nō obligat ꝑ. d. §. fi. nisi ī voto religionis: quod ex falsa causa nō vitiatur. c. dudum. de conuer. cōiu. Sed ego dico ꝙ si causa erat finalis: ita ꝙ nō intēdebat obligari ipsa nō extāte nō obligat. c. cū cessāte. de appel. Si ꝟo cā erat impulsiua vel inductiua: sic licʒ cesset obligabit nihilomin⁹. facit c. ex parte. el. 2. de ꝯuer. ꝯiu. In dubio dico ꝙ obligat qñ ignorat si fuit finalis vel nō. l. quicquid astringēde. ff. de verbo. ob. Naʒ in omni voto cā finalis videt esse: vt placeat deo. Et ideo alie cause vident impulsiue. et iō ipsis cessantib⁹ remanet obligatio.

¶ Utrū qs possit obligare aliū ex voto suo. R. ꝙ nō: nisi al̕t cōsentiat. vñ mat licʒ voueat ꝙ fili⁹ ieiunabit ꝛ hmōi: nisi ipse ꝯsenserit nō obligabit: hō ꝗ̄ ad res tēporales hñ possit obligare herede suū: sʒ nō ad aliquid ꝑsonale: si ipse nō cōsentit: vt. j. patebit.

¶ Utrū ille qui nō pōt ꝑficere votū ꝑ se teneatur per aliū perficere. R. ꝙ nō: quia i omni voto intelligit illa conditio generalis: si deo placuerit si potero ꝛ huiusmodi. etiā si nō ex 7

primat: vt no. in. c. quẽadmodũ. de iureiu. et in. c. beatus. xx. q. 2. que si nõ extat tollit vo ti obligatio: vt no. glo. in. c. nõ est. eo. ti. Ad c. q sup his. d voto. respõderi potest ẽm Pa. in. c. i. de voto q loquit qñ impedimentũ nõ est omnino impeditiuũ: sed solũ difficultatiuũ Distinguit tñ Inno. in. c. scripture. eo. tit. q si quis vouit visitare terrã sanctam p subsidio impẽdendo: q licz tunc visitare nõ pos sit: tamẽ subsidiũ tenet ipendere meliori mõ quo potest quasi sit ad hoc obligatus. Et idẽ dicas in eo qui fecit votũ visitandi san. Jacobum et aliquid dandi et huiusmodi. Si vero solum vouit visitare ob deuotionẽ: tunc non tenet per aliũ exequi impedimento superueniẽte. Pa. in. c. licet. eo. ti. addit aliam limitationem. s. q nõ tenet nisi tpe voti emissi erat certus q impedimentũ erat perpetuũ: quia sic teneret per aliũ implere ne votũ sit derisoriũ Secus si nõ erat certus de impedimento ppetuo: lz eum haberet tẽpore voti: quia tunc solum tenet quam primũ comode poterit: ar. l. nepos proculo. ff. de verbo. signi. lz. Hosti. indistincte velit q teneat per aliũ quãdo impedimentũ erat ipse voti. Sed videt verior opi. Pa. Addo et tertiã limitationẽ. s. q nõ teneat per aliũ: verum nisi prius fuisset in mora in executione voti: quia tunc tenet vel cõmutare vl redimere: vt patet Leui. 23. vbi dicitur q si mortuus fuerit imputabit sibi in peccatum: et ar. l. 2. in prin. ff. si quis cau. et in. c. finali. de iniur.

8 ¶ Utrũ heres teneat implere vota sibi imposita ab illo cuius est heres. R. q aut expresse assensit: sic tenet: dũmodo acceptet hereditatem si sub spe habendi hereditatẽ solum ꝯsensit: al's si simpliciter promisit sic teneret. Et ita intelligo. do. Anto. in. d. c. licet. Nec distinguo vt quidam an sit peregrinationis vl abstinentie: quia qualecunq sit tenet. facit l. veteris. C. de comit. stipu. et C. vt ac. ab here. vel contra here. inci. l. vnica. c. quod super his. et c. licet. eo. ti. Si vero nõ assensit heres: tunc si votum est personale. s. obligans personam suam non tenet. Si vero est personale ad incertã personã: puta mittere aliquẽ ad sanctum Jacobũ: sic tenet. Similiter si est reale solũ vt facere monasteriũ vestire pauperez et huiusmodi: sic etiã tenet. Item si est reale simul et personale et expressũ vtrũq: vt ire ad sanctũ Jacobũ: et ibi offerre decem: sic tenetur ad offerendũ decẽ: sed nõ ad eundũ vel mittendũ aliquẽ: nisi ẽm quod. s. dixi. in. §. 7. quando obligat per aliũ implere. Si aũt est reale et personale: sed personale expressum solum est: vtputa ire ad sanctũm Jacobũ: lz accessorie veniant expense non tenet: quia sublato principali. i. q nõ teneat ire: nõ tenet ad expensas. Si vero nihil in hoc disposuit: sic dic q si defunctus tenebatur per aliũ votũ suuz implere: vt in casibus de quibus. s. dictũ est: sic similiter etiam tenet. Et hoc ex quo adijt hereditatẽ: quia adeundo quasi cõtraxit. facit quod legitur: et no. in. l. 2. ff. de polli. et in l. more. ff. de acqui. here. pro quo tex. i. c. si heredes. de testa. Et hoc intellige in q̃tũ vires hereditatis patiũtur. Credo tamen q si filius grauaret in legitima pro huiusmodi voti implendis q haberet causam legitimã impetrandi dispensationem.

¶ Quid de illo qui defuncto promisit implere votũ ab eo emissum. R. q si in omni casu promittendo intellexit personã suam obligare sic tenet implere ob promissionẽ factã. Sed si pmittebat tanq heres sperans hereditatẽ adire a qua mutato cõsilio postea abstinuit nõ tenet: ar. c. venerabilẽ. §. fi. de elec. et no. Inno. et Ber. in. d. c. licet. 9

¶ Utrũ ille qui vouit religionẽ aliquã itrare que eum non vlt recipere sit absolutus. R. ẽm Ricar. vbi. s. ar. i. q. 5. q si intentio sua erat determinata solũ ad vnam religionem: sic non tenet aliam intrare: si illa eum nolit recipere: quia factũ est ei ipossibile votũ suũ Si vero intentio sua erat indeterminata sic tenetur se tot religionibus offerre q vnã inueniat si potest que eum recipiat: nisi sit talis religio de qua probabiliter credit q si de ea cogitasset nullo mõ intrare cõsensisset: nec credo q teneat p mũdũ discurrere vt vnã inueniat que eũ recipiat: qz nec hoc cogitauit nec ad hoc verisimiliter se voluit obligare. 10

¶ Sed quid faciet ille qui indeterminate vouit religionem cum tamẽ nullam inueniat q̃ eum velit. R. Inno. voluit q permaneat sub obedientia epi et sit monachus eius. Sed ego hoc nõ teneo de necessitate: sed q potest nubere et stare in seculo. 11

¶ Quid si dubitat an determinatã intentionẽ habuerit: vel ne. R. i dubijs tutior pars 12

est eligenda. c. iuuenis. de spon. Et idē faciat
sicut qui indeterminate promisit.

13 ¶ Utrū ille quem penitet eo ꝙ fecit votum
peccet mortaliter. R. ꝙ non: quia sicut ante
votum poterat non velle vouere: ita post po/
test non voluisse vouere: dūmodo pur imple
at: ex quo fecit.

14 ¶ Utrū ille qui fecit votū de non intrando
religionē sit obligatus ad non intrandū. R.
ſm Ricar. in quol. 3. q. 14. ꝙ non: quia sicut
illicitū est iurare nō facere bonū ita ⁊ illici
tum est vouere nō intrare religionē que ē ma
ximū bonū. Hosti. tamē distinguit ꝙ illect⁹
non potest intrare ⁊ votū obligat vt non in
tret illud monasteriū quod propter lucrum
habendū ipsuȝ circūuenit ⁊ allicit: sed aliud
monasteriū potest: vt. 20. q. 3. constituit. de
conuer. coniu. dudū. Inspiratus autem a do
mino potest intrare. c. gaudemus. de diuor.
Et placet ⁊ probat i. c. beatus. 22. q. 2. ⁊ in
c. 2. de iureiur. Nec cures de dicto Gratiani
22. q. 4. §. vl. in fi. qui nō est tenendus in hoc
vt. j. patebit.

15 ¶ Utrum ille qui habens votum religio/
nis eligitur in episcopū teneat prius intrare
R. ꝙ sic: de voto. c. per tuas.

16 ¶ Utrū ille qui vouit vnam religionē itra
re possit aliā intrare. R. ꝙ ñ laxiorē: ſ; bene
strictiorē. Et ſm distinctionē de qua. s. reli
gio. 6. §. 34. excepto ꝙ nō tenet petere licen/
tiam si est strictior.

17 ¶ Sed quid si de facto intrat religionē laxi/
orē. R. tenet igressus: ⁊ penitere debet d fra
cto voto. de regu. c. qui post. li. 6.

18 ¶ Utrū ille qui vouit intrare religionē sa/
tisfaciat voto si intrat ⁊ postea egredit. R.
ſm Ricar. in. 4. di. 38. ar. 8. q. 3. ꝙ aut ille q̄
intrare religionē vouit actualiter propone/
bat in religione manere: ita tamē ꝙ illud ꝓ
positum nō cadit sub voto: sed ipsuȝ comita
tur tm̄. Aut actualiter ꝓponit experiri vt si
sibi placuerit stet si nautē egredietur. Aut d
nullo istorū cogitat actualiter: sed tm̄ vouet
intrare: quia sibi videt bonū anime sue: aut
dum vouet habet propositū exeundi postq̄
intrauit. Si primo modo vouit ⁊ intrat ⁊ po
stea exijt satisfecit voto. Et lȝ hoc dictū nō ꝓ
bet Ricar. potest tamē sic probari. Nam vt
dicit Henri. de gan. in. 3. quol. q. 19. lȝ quis
concipiat diuersa ꝓposita circa idem: puta
visitandi limina sancti Petri pedib⁹ nudis
die veneris: ⁊ vni istorū apponat votū: ⁊ sub
promissione voti astringat se ad implendū
vnum illorū tm̄: lȝ alia maneant absolute sb
ratione propositi: tamē non tenet ad ea sicut
ad votū: sic in proposito. Item alia ratione
posset ꝓbari ꝙ satisfecit sic: q2 sicut iuramen
tum factū in materia iuris recipit omnes li
mitationes iuris: sic ⁊ votū cū ambulent pa/
ri passu vt dixi. s. iuramētū. 4. §. i. ergo itel
ligeť vt ꝓbaret hȝ ꝙ statutū ē i iure: ⁊ cū hac
opinione Ricar. ꝯmuniter cōcurrunt theolo
gi: imo plus dicit Ri. ibidē: ꝙ etiā si intrauit
animo exeundi cum voluntate tamen dandi
operā: vt deus imutet propositū suū ꝙ satis
fecit voto. Et idem dicendū si vouit modo se
cundo. s. cum voluntate experiendi. Aut ter/
tio modo. s. de nullo istorū cogitans. s. ꝙ satis
fecit. Si tamen intraret cū proposito exeun/
di: ⁊ nunq̄ dandi operā vt mutetur suū ꝓpo
sitū nullo modo apud deū satisfecisset: quia
plus deus ponderat affectū q̄ manū. 14. q. 5
Si quid inuenisti: ⁊ talis est in malignitate
non in infirmitate: sicut ille qui intrando ha
bet animū exeundi tamē mutandi si aliud in
spiret. Si autem quarto modo quis vouet. s.
cum proposito exeundi postq̄ intrauerit. hoc
potest esse tripliciter. Primo quia vouet itra
re vt exeat. Secundo quia vouet introitū et
exitum. Tertio quia solum vouet introituȝ
sed concomitatur propositū exeundi: ⁊ quo
cunq̄ istorū modorū illicitum est votū. Uoue
re enim vt exeat est vouere propter finem ma
lum: ⁊ sic non tenet votū. Uouere etiaȝ itroi
tum ⁊ exitum est temerarium propter coniū
ctionem partis male. s. exitus. Similiter in/
trare religionem cum voluntate exeundi ē pec
catum: ⁊ ideo temerariū si non vult dare ope
rā vt muteť ꝓpositū suū. Quod no. q2 sepi⁹
in practica contingit.

¶ Utrum votum factū ex metu obliget: vi 19
de. s. metus. §. 8.

¶ Utrum votum factū de re licita: non ta 20
mē vtili ad salutē sit obligatoriū. R. ſm Ri.
vbi. s. ar. 9. q. 3. ꝙ non: vnde quando aliqs
vouet aliquid quod in vno casu potest esse
vtile ad salutem: ⁊ in alio casu inutile obliga
tur ad obseruantiā voti in illo casu in quo ē
vtile ad salutē: non in alio in quo est inutile
ad saluteȝ: puta aliquis vouit nunq̄ petere

dispensationē votorū euenit casus q̄ probabiliter timet de trāsgressione alicui⁹ voti: sic pōt petere dispensationē nō obstāte voto p̄fato. si vero casus talis nō euenit: sed magis sibi expedit ad salutem seruare: sic tenet votū predictū: et nō poterit petere dispēsationē nisi fuerit intētio vouētis q̄ si nō obligat in omni casu nō obligetur in aliquo.

21 ¶ Utrū votū de aliquo faciendo vel nō faciendo q̄ salus corporalis amittitur sit obligatoriū. R. sm Ho. q̄ nō: vtputa q̄s vouit non comedē carnes: a medicis dr̄ q̄ est in periculo mortis nisi vtatur: sic nō obstāte voto vtatur. No. hoc etiā Hu. 22. q. 4. c. non solum.

22 ¶ Quid de illo qui vouit dare vnā mensuram grani annuati pauperib⁹ et nō determinauit q̄ mēsura. R. sm Ho. q̄ in arbitrio ei⁹ erit dare ad quā mensurā voluerit: ex d cē. si. c. ex parte. vel dic q̄ ad eā de q̄ cogitabat.

23 ¶ Utrū vouēs ex duab⁹ casib⁹: puta vt visitaret romā: et vt ibi inueniret germanū suū teneatur si vna illarū deficit: puta q2 german⁹ inde recessit: R. q̄ sic. l. celsus. ff. de arbi. Intellige si intēdebat se obligare vna illarū extāte al's non in cōscientia.

24 ¶ Quid si q̄s fecit duo vota diuersa. R. sm Tho. in. 4. di. 38. q̄ si vtrūq̄ pōt seruari tenetur. Si vero sunt incōpossibilia seruet maius: et satisfaciat de minori sm arbitriū p̄lati Potest etiā dici q̄ nō peccat q̄ votū in mai⁹ bonū cōmutat: vt. j. patebit. Si vero sunt eq̄lia impleat q̄d prius promisit.

25 ¶ Utrū dominiū rei. q̄ ex voto est deo vel alicui eccl'e promissa maneat penes vouentē. R. Pe. de peru. tractatu de canonica portione epi. c. 4. q̄ sic. sed p̄sonali obligatione tenetur votū implere: de q̄ plene in. l. si quis rē. ff. de poll. vbi dr̄ q̄ p̄sona obligatur nō res: trāsit tñ in herede talis obligatio vt ibidē in fi. facit. l pactū. ibidē. et sic cogetur p̄sonali obligatiōe. c. ex parte. de censi. quod limita quo ad heredē: vt. s. §. 8.

26 ¶ Sed q̄s aget. R. q̄. s. q̄d sicut ille cui relictū ē legatū solū agit de iure: et nō ali⁹. l. i. et 2. C. cōia de le. sic et ille cui factū est votū. Et ex q̄ infert q̄ legatū factū imagini christi nō acquirit eccl'e nec p̄lato: nec cōtēplatiōe eccl'ie vel p̄lati ē factū: licet imago sit in parochia: et videtur casus in. c. nimis. el p̄. de exces. p̄la. fac c. req̄siti. de testa. Sed censetur deo factū et ei⁹ cōtēplatione: vt videtur esse casus. 12. q. 2. predia. et ideo aget episcopus qui habet cogere. d. c. ex parte. et dabitur ecclesie vbi testator habuit domiciliū scilicet cathedrali: vel si nō sit digniori: ar. eorum que no. in auc. de eccle sia. titu. §. si quis in nomine magni dei. Si autem factum esset contemplatione ecclesie parochialis: siue sit talis imago in ea: siue non ecclesie parochiali acquiritur. c. cū inter vos de verbo. signi. Et sic aget rector ipsius ecclesie: de iudi. c. cum deputati. cle. i. de rescrip. sic idem dicendum in voto facto per respectum ad ecclesiam: vtputa ad beatum Jacobū. et sic aget prelatus illius ecclesie. d. c. ex parte. In voto vero facto simpliciter deo vel imagini: et huiusmodi aget episcopus. Aduerte hic quia multi decipiuntur credentes q̄ quis vouens dare vni ecclesie: puta imaginem vel cereum et huiusmodi vel alicui pauperi decem teneatur taliter adimplere votū q̄ nec etiā per dispensationē possit liberari: ex quo tales possunt agere quasi sit eis ius acquisitum ex tali voto. Sed decipiuntur quia tales non acquirunt aliquod ius in re quam sic talis vouit eo q̄ nec eis vel aliquibus pro eis acceptātibus fuit facta pollicitatio: sed solum deo. Et ideo tales agunt vt seruent votum solum conditione. d. c. ex parte. et c. scimus. 12. q. i. et similibus. Cum ergo auctoritate superioris cōmutatur in eque gratū deo talis liberatus est ab obligatione quam contraxerat cū deo: et propterea absolutus est. Et ideo sic tene quando cōmutatio fit in maius vel eque gratum deo: vel etiam in minus gratū causa existente in vouente. Fallit hoc in voto in quo quis aliquid promisit in subsidiū terre sancte. facit. c. magne. eo. tit. quod sine auctoritate pape cōmutari non potest.

¶ Utrū peccet mortaliter totiēs q̄tiēs q̄s frangit votū. R. q̄ si votū ē negatiuū nulli dubiū q̄ sic: Si vero est affirmatiuū: puta de ieiunando non nisi prima vice quia comedit secunda vel tertia vice comedens: si facit sine cōtemptu: sed quasi reputās sibi impossibile pl⁹ illo die ieiunare. sec⁹ si ex cōtēptu: puta q2 si etiā posset ieiunare nō faceret et si. Tenet etiā Petr⁹ de palu. in. 4. di. 15. q̄ q̄n q̄s vouit ad certū diem non bibere vinum: puta: 27

die sabbati q solū peccat mortaliter pma vice. Sec⁹ si fecisset votū ad tēp⁹ perpetuū vel ad certos dies: qꝛ si ad tēp⁹ perpetuū totiens quotiēs bibit peccat mortaliter: qꝛ oē temp⁹ ē in obligatiōe. Si ad certos dies, solū dies ē in obligatiōe: ꝛ nō totū temp⁹. Et ideo non peccat: nisi semel pro quolibet die. Et dat exemplū de indulgentia que ē in perpetuuꝫ in ecclesia: qꝛ totiēs habet: quotiēs intrat. Si est ad diē solū habebit qui semel: nec pl⁹ qui pluries in eodem die visitauerit. Si ad diuersos dies: sic quolibet die visitauerit: ꝛ satis est benigna ista opinio. Sed prima est verior ꝛ tutior: quia exemplū de indulgentia ē valde dissimile.

V Otum quarto. quo ad cōmutationē vel dispensationē querunt plura.

1 ¶ Utrum votū sit cōmutabile in aliud op⁹ pietatis. R. q sic tex. est in. c. magne. §. cum igitur. de voto.

2 ¶ Utrū possit quis sine auctoritate superioris votū suum in melius cōmutare. R. ꝑm Pa. in. c. scripture. de voto. q sic: licꝫ sit tutius habere dispensationē: ꝛ cū hoc trāseūt coiter docto. ꝛ facit. d. c. scripture. ꝛ. c. peruenit. el. z. de iureiurā. Sed cōtra est. c. i. de voto. vbi sine arbitrio pꝛesidētis non debet fieri etiā in meli⁹. ꝛ sequit Ricar. vbi supra arti. 8. q. i. Item facit cōtra. l. z. ff. si cer. pe. insti. qui. mo. tol. ob. in pncipio. vbi patꝫ q nō liberat qui soluit rē: etiā meliorē: nisi soluatur qō debetur. Et ideo dic: q aut cōmutatur in religionē: ꝛ sic pōt fieri sine auctoritate superioris. d. c. scripture. Nā scōm Ri. vbi supra. ar. 8. q. z. cū quis ꝓfitet actualiter vel habitualiter intendēs nō amplius teneri ad vota que prius fecerat: sed solū voto religionis absoluit ab illis ipso iure. Secus si quādo ꝓfessionē fecit intendebat actualit vel habitualit velle remanē obligatus illis votis que pri⁹ fecerat: quia sic indiget dispēsatione. Posset etiā esse tale votū. de quo ꝓbabiliter posset dubitari an melius eēt illud seruaret: aut eo dimisso religioneꝫ intraret vt si aliquis magn⁹ rex fecisset votū de acqrenda terra sancta ꝛ huiusmōi: in quib⁹ tūc papa esset cōsulēdus: ꝛ scōm ei⁹ auctoritatē ꝓcedendū nō simpliciter in religionē cōmutatū. Similiter nō cōmutat in religionis votum illud quo quis vouit: aliqd dare in subsidiū terre sancte sine licētia pape ꝑm Rod. Secus si solū fecisset votū peregrinatiōis: qꝛ absolueret ꝑ religioneꝫ. Aut cōmutatio voti vult fieri in aliud a religiōe. Et sic reqritur auctoritas superioris: aliquādo soluꝫ petita. licꝫ nō obtēta: vt quādo ē certū q illud in qō cōmutat est meli⁹ et magis deo acceptū: vt in. c. licet. de voto. si etiā fieret sine licētia superioris cōmutatio in meli⁹: qñ est clarū q ē meli⁹ nō peccaret per. d. c. puenit. Si ꝟo nō est clarū q sit meli⁹ sic oportꝫ auctoritas obtineat: ꝛ multo magis quādo cōmutat in eque bonū vel min⁹ bonū ē necessaria dispensatio superioris.

¶ Sed quid si votum erat factū deo intuitu alicuius certe persone vel loci: puta talis monasterij vel talis pauperis de dando sibi aliquid. R. q licet actio acquirat talib⁹ ad agendū vt compellat reddere quod vouit: vt supra dictū est: tamē in religionē cōmutando absoluit ab illa obligatione cū fuisset personalis. Secus esset si nō ex voto solum deo facto. Sed ex aliquo alio respectu se homini obligasset: qꝛ sic nō absolueret per religionis ingressum: nec etiā per dispēsationē superioris: nisi scōm qō dixi. s. Papa. §. 6. ꝛ Iuramentū. 6. in prin. 3

¶ Utꝝ ille q ꝓmisit patri aut alteri votuꝫ eoꝝ implere possit illud i religionē cōmutare. R. Tho. in qdā. q. de quol. q sic: qꝛ sicut sufficit ꝓ se: ita ꝛ pro patre. 4

¶ Utꝝ oē votū possit cōmutari auctoritate superioris. R. ꝑm Ric. vbi. s. ar. 9. q. i. q sic: Et de hoc vide. s. Papa. §. i. Et hoc firmiter teneas: qꝛ nullū ē votū volūtariū qn possit in meli⁹ cōmutari ꝛ si nō ipsi cui cōmutat saltē coitati. Itē aliqñ votū militaret cōtra salutē ꝓpriā: vt pꝫ in illo q castitatē vouit quā tñ ex fragilitate sua videt verisilr se fracturum. Et iō supioris auctoritas nobis dimissa ē a deo in h⁹mōi ꝓuidendis. ꝛ nō enres de tenentib⁹ aliud. 5

¶ Quis ē supior cui⁹ auctē vota possint cōmutari. R. q q ad qtuor vota sol⁹ papa dispēsat. s. i voto religiōis. In voto hierosolymitano voto sci Jacobi ꝛ vota visitādi limia aplo꜕ Petri ꝛ Pauli. ꝛ sic ꝑuat i facto: lꝫ nullo iur inueniat expssū: nisi de voto ꝓ subsidio terre sancte: vt in. c. ex multa. de voto vbi tenet Pa. 6

q etiā legatus de latere nō pōt dispēsare cuz requirat spālis delegatio: vt in .d.c.ex multa: patet. Sz si factū esset solū p' deuotōe nō p subsidio. sic tenet idē Pa. ibiq q eps potest dispēsare: 7 silr si vouisset solū ex deuotōe ire ad sanctū Jacobū nō in subsidiū prestandū. 7 facit p hoc tex.c.q sup his.7.c.ex multa.e. ti. que fundāt se sup subsidia terre sancte. Et licz istud sit verū de iure: quia tn̄ ǫsuetudo ita se habet: vt etiā ex deuotione factū pertineat ad papā ei' dispēsatio: 7 etiā qz maiores cause ad papā sunt referēde: vt in.c.maiores. de bap. Ideo cōsulo recurrenduz fore semp ad papā in huiusmodi. Si tn̄ eps dispensaret sequēdo opi. Pa. credo valeret: quia posset dici q licz cōmuniter remittant ad papā: non tamē pter hoc est casus papalis: pōt eni qs mitti ad papā aliqn̄ ad terrorē: aliqn̄ p maiori cautela: aliqn̄ ex reuerētia. 7 ideo hoc nō pbat esse qd ad hoc ptingit abesse. l. neqz natales. C. de pba. In alijs aūt votis a pdictis potest eps dispēsare quo ad suos subditos. Abbas 7 alij plati religiosoꝝ possunt quo ad religiosos eis subditos: siue votū fecerint ante ingressum religionis siue postea. Alij autē inferiores epis q nō sunt plati religiosorum dispēsare nō possunt nisi tales haberēt iurisditionē epalem in psonas de iure spāli. Fac glo. in cle.i. de re.ec.nō ali. 7 qd no. Inno. in c. statuim'. de ma. 7 obe. 7 Pa. in.c. significasti. de fo.cōpe. vel ex spāli iure vel ǫcessione hoc eis concederet. Et hoc sequunt cōit doc. in.c.fi. de postu. pla. Ho. tn̄ in.c.i. de voto dic q tex. d.c. pmi pbare videt q quilibet presidens in istis votis dispensare posset. Fatetur tamē q de ǫsuetudine seruat vt inferiores epis nō possint dispēsare nisi vt dictū ē 7 minime mutāda q lōga ǫsuetudine interptationē acceperūt. l. minime. ff. de legi.

7 ¶ Utrū eps 7 similes possint dispensare in votis a se emissis: sicut possunt dispensare in subditoꝝ votis. R. Pa. in.c.magne. de voto q nō: 7 facit istud. c. magne. iūcta glo. p hoc. Nā nō debet qs actoriçare in facto suo pprio vt in cle.z. de re.ec.nō alie. 7 in.l.i.ff. de auctori.tuto.

8 ¶ Utrū abbas vel platus religiosus qui cōcessit licentiā ei' subdito vouendi possit cū eo postea dispēsare. R. Ri. vbi.s. ar.4.q.3. q ante votū emissuz pōt licentiā reuocare: 7 sic non tenebit postea factū. Sz post votū emissum dicit tuti' esse q subdit' recurrat ad superiorē sui prelati vel ad papā si aliū non habet. Et ista opinio est satis equa: ne videat auctoriçare in facto suo: sed tamē de veritate iuris potest dispensare. ar.c.manifestū. Et qd ibi no.33.q.5. Item sicut rationabiliter concessit licentiā: potest etiaz rationabiliter si cā occurrat dispensare: nec est istud in facto proprio ß alieno: nisi forte solū vellet dispensare pter suū comodū. qz sic nō posset: al's sic: si pter necessitatē subditi.

¶ Quid de voto castitatis an inferior a papa possit dispensare. R. diuersa fuit opinio: sed saluo meliori iudicio: credo dicenduz q aut votū castitatis est simplex 7 perpetuū: et tunc pter duo eps pōt dispēsare. Primū si votū castitatis fuit aliqualiter meticulosum a principio: lz nō fuerit iustus metus vt vult glo. in.c. veniens. q cle. vel vo. Secundū ppt periculū fornicationis: quādo verisimiliter timet de incōtinentia. Et hoc etiam tenet. d. Car. 7.d. Anto. in.d.c. veniēs. Et sic limito dictū Spe. ti. de le. §. nunc de epoꝝ. v. 103 7 Jo. an. 7 doc. qui dicūt epm posse dispensare quādo votū castitat' est simplex 7 perpetuū 7 glo. in.c.rursus. qui cle. vel vo. que dicit ecclesiam posse dispensare. In alijs autē casib' solus papa dispēsabit. Et sic intellige glo. in c.i. de voto. cum alijs doc. tenentib' q non potest eps dispensare. A fortiori potest dispensare cum eo qui fecit votū nō nubendi: quia proprie nō est votū castitatis. quod patet qz si fornicaret non frangeret votum licet peccaret mortaliter. Si vo votū non sit simplex ß ad tempus: puta vsqz ad annū 7 huiusmodi: sic potest eps dispensare. Similiter dispensat eps in voto castitatis emisso ab altero coniugum ratione periculi: vt etiam exigere possit vt no. doc. in.d.c.rursus. Et ibi. d. Jo. an. de sancto georgio eps Alex. Si vo votū sit solēne sic solus papa similiter dispensat sm oēs in.c.cum ad monasteriuz. de sta. mona. vbi etiam aliqui voluerunt q nec etiam papa possit: lz non sit verum sm Archi. in.c. sunt quidam.25.q.i. 9

¶ Quid requirit vt dispensatio vel cōmutatio sit legitia. R. Inno. in R ica de obser. ieiu. 7 Archi. in.c.presbyter. 82. di. dicunt q duo requiruntur. s. causa legitia in vouēte 10

Et ſm ꝙ votũ cõmutetur in melius vel deo magis acceptũ. Pa. ṽo in. c. i. de voto dicit: ꝙ ſi cauſa legitima ſubſit in vouente: lꝫ nõ cõmutetur in aliquid meliꝰ: tamẽ eſt legitima diſpenſatio: dũmodo cõmuteẛ in aliud ſimile. facit. c. magne. de voto. Et qđ legiẛ: ⁊ no. in. c. i. de re. permu. in ſimili. Ego tamẽ credo ꝙ etiam ſi non cõmuteẛ in aliud ſimile ꝙ valeat: dum neceſſitas vel vtilitas id ꝑſuadeat. Neceſſitas: puta quia eſt debilis. Jteꝫ familiã magnã habet quã oportet ſuſtentet: ⁊ huiuſmodi. Utilitas: puta quia maius bonum eſt cõmunitati cõmutatio ꝙ̃ ſi ſeruaret ⁊ ſimilia que arbitrio ſuperioris ſunt relinquẽda: vt in. c. ex multa. circa fi. de voto. vbi tex. alternatiue loquiẛ dicens: ſi neceſſitas exigit vel vtilitas perſuadet. Si ṽo cauſa legitima non ſubſit in vouente: tunc oportet fiat commutatio in melius. Et ita intelligo ⁊ limito tex. c. i. de voto. quod vult vt in melius fiat cõmutatio vel ſaltẽ in eq̃ bonũ ⁊ gratũ deo.

11 ¶ Utrũ diſpenſatus ſine cã legitima ſit tutꝰ in conſcientia. vide. ſ. diſpenſatio ꝙ non.

12 ¶ Quid debet attendere diſpenſator voti. R. quid liceat ſm equitatẽ: quid deceat ſm honeſtatem: quid expediat ſm vtilitatẽ vl' neceſſitatẽ. Jtem qualitatẽ perſone: cauſam: ⁊ qualitatẽ: ⁊ quantitatẽ cõmutationis. Naꝫ ſi cauſa ceſſat facilius diſpenſaẛ. Qualitas ṽo vt ſi ſit votũ peregrinationis extimet expenſas q̃s feciſſet eundo ⁊ redeundo: ⁊ ipſas in pios vſus conuertat laborẽ itineris: ⁊ ipſũ ieiuniorꝫ ⁊ orationũ laborẽ cõpẽſet. Si autẽ ſit votũ ieiunij attendat ꝙ pauper homo parua pecunia redimere poteſt ſed nõ diues. Jtẽ vtrũ impedimentũ ſit tpale: ⁊ ſic ſolũ dilationem concedat: aut perpetuũ vt faciliter abſoluat: hec habentur in. c. magne de voto. Et quod ibi no.

13 ¶ Utrũ habẽs aliena incerta q̃ ea vouit in ſubſidiũ terre ſancte poſſit ꝑ epm̃ diſpenſari vt in alios vſus ↄuertat. R. ſm Rod. ꝙ nõ etiã ſi religionẽ ingrediatur.

14 ¶ Utrũ votũ de ſabbato feſtando ſit cõmutandũ. R. ꝙ ſi fecit ex quadã ſuperſtitione credens ſit melius initi lr̃e veteris teſtamẽti ſic votũ non tenet. Si ṽo fecit ex deuotiõe vl' reuerentia virginis: tũc ſi haberet inducere iudaicationẽ quia cohabitat vbi multi ſunt iudei: ſic cõmutandũ eſt omnino: al's non: ſꝫ poteſt ſeruari. Jdem dic de voto ieiunandi i dñica: ꝙ ſi quis fecit vt magis ſit diſpoſitus ad ſpiritualegaudiũ aut contẽplationẽ diuinorꝫ: ſic licite fit ⁊ ſeruaẛ. Si ṽo fit vt affligẽdo carnẽ ſatiſfaciat deo de peccatis ⁊ carneꝫ ſubijciat ſpiritui: ⁊ tũc nõ debet ieiunare in dominica: ſed in ſabbato precedenti ſm Jo. neapo. in quol. 8. q. 25. quia debet tale ieiunium interpretari vt facit eccleſia vniuerſalis. Si autem non cogitauit necꝫ de ſpirituali gaudio necꝫ de afflictiõe carnis: ſed ſimpliciter ieiunare vouit in dominica ſic conſulendum eſt vt potius ieiunet in ſabbato vt chriſtianis ſe conformet ſm eundem Jo. ne. vt videatur ſingularis.

Votum. v. quo ad cõmendationem.

1 ¶ Utrũ expediat homini vouere. R. ſꝫ Ri. vbi. ſ. ar. 6. q. i. Aut homo vouet bona quorũ obſeruatio videẛ ꝓbabiliter proportionata īfirmitati ſue ⁊ ſic expedit hoī vouere: quia ꝑ hoc firmat amplius voluntatẽ ſuam in bono ⁊ ꝓ magna parte excludit a ſe libertatẽ malefaciendi: ⁊ facit actũ virtutis latrie. Et ideo vouendo mereẛ. Si ṽo vouet in ꝓportionata ſic nõ expedit nec licet. Tale enī votũ nõ haberet diſcretionẽ comitẽ: cuꝫ ꝑ hoc vouẽs magis videreẛ ſe illaqueare ꝙ̃ augere ſecuritatẽ de ſua ſalute.

2 ¶ Utrũ ſit magis meritoriũ opus bonum factũ cum voto ꝙ̃ ſine. R. Ricar. vbi. ſ. q. 2 ꝙ ſic. ⁊ probat. Primo quia opus inferioris virtutis magis eſt meritoriũ imꝑatũ a ſuperiori virtute ꝙ̃ ab inferiori: ſ latria eſt ſuperior virtꝰ ꝙ̃ abſtinẽtia: ꝑegrinatio ⁊ huiuſmodi. Ergo cum vouere ſit actus latrie ẽ magis meritoriũ bonũ abſtinẽtie factũ ex voto: vtpote imperatũ a latria ꝙ̃ ſine. Secũdo quia quanto opus procedit a voluntate magis firmata in bono: tanto eſt virtuoſiꝰ ⁊ cõſequẽter magis meritoriũ. Ad operari virtuoſe requiriẛ firmiter ⁊ īmobiliter operari ſm phm. 3. ethi. c. 4. ſed ceteris paribus volũtas eſt firmior ī voto ꝙ̃ ſine: ergo ⁊c. Ponit Anſel. li. de ſimilitudinibus exemplum. ſ. ꝙ qui facit opus cum voto: quaſi qui dat arborẽ cum fructibus ſꝫ qui ſine quaſi q̃ dat ſolũ fructus. Hoc ꝓbaẛ. 23. q. 5. tunc ſaluabitur 28. q. i. iam nũc. vide glo. in cle. ſi dñm. de reli. ⁊ vene. ſanctorum.

V Sucapio est acquisitio dominij per continuationem possessionis tēpore lege diffiniti: dicit tex. in. l. 2. ff. de vsuca. triennium est tempus quod habet locum tm̄ in vsucapione: insti. de vsuca. in prin. no. Jo. 16. q. 3. in summa.

1 ¶ Quare fuit inducta. R. ꝓ bono publico ꝛ vtilitate publica: ne dn̄ia rer̄ sint incerta. ff de vsuca. l. i. insti. e. §. i. ꝛ vt finis litib⁹ ponat ff. pro suo. l. fi.

2 ¶ Que requiruntur ad vsucapionē. R. ꝙ quatuor. Primū quod requirit ē bona fides nedum in vsucapiente toto tēpore vsucapionis: sed oportet ꝙ fuerit bona fides in principio contractus ex parte tradentis ꝛ accipientis. ar. ff. pro emp. l. 2. §. si eam. Item ꝙ res sit mobilis: quia circa imobiles ē prescriptio Item ꝙ res tradatur vel quasi: aliter possessio non haberetur sine traditione. C. de pact. l. traditionibus. insti. de re. diui. §. per traditionem. Uel alio modo possideat tēpore debito. s. trienio. Item titulus verus nō putatiuus nec falsus. ff. ꝓ lega. l. 2. ꝛ 3. C. d vsuca. pro here. l. fi. ꝛ ibi Azo. Et qui sint veri tituli infra subijciam: si tamen esset putatiue ver⁹ titulus ex errore facti nō iuris nō ipediret: vt. l i. C. de vsuca. ꝓ do. ꝛ. l. qd̄ vulgo. ff. ꝓ empto re. ꝛ. l. 4. ꝛ vl. ff. ꝓ lega.

3 ¶ Que possunt vsucapi. R. ꝙ oia: exceptis que prohibent vt furtiue res ꝛ que vi possidentur: vt no. glo. in sum. 16. q. 3. nec res sacra vel religiosa: nec decima. de p̄scrip. causā que. Itē nec seruus fugitiuus. hec ꝓbant insti. de vsuca. §. sed aliqñ. ꝛ. §. se. Itē vbicūq₃ prohibetur alienatio: ꝛ vsucapio regularit prohibetur. ff. de fun. do. l. si fundū. ff. de ver bo. signi. l. alienationis.

4 ¶ Quis potest vsucapere. R. omnis qui potest licite possidere: vt paterfamilias: filiusfamilias: in peculio: pupillus si habet animū possidendi: lʒ nō interuenerit auctoritas tutoris: ꝛ furiosus si sane mentis vsucapere cepit: sed incipere non potest durante furore. ff de vsuca. l. 3. §. i. 2. ꝛ. 3. Sed seruus vsucapere nō pōt: q₂ nihil pōt possidere. l. labeo. ff. d vsuca. l. i. §. iteʒ acquirim⁹. ff. de acq̄. pos. nisi peculiariter ex scientia domini possideret: vt in dictis legibus.

5 ¶ Qui sunt tituli transferentes dominiū vt sciamus quomodo vsucapio currat. R. sūt decē. Prim⁹ ꝓ soluto qui habet locū: quādo ego credo tibi debere: puta centū ex quacūq₃ causa: ꝛ tu idem credis: ꝛ sic soluo vel aliquid loco eius: ꝛ sic vsucapies. ff. pro sol. l. i. Et sic iustus error dat causam prescribendi. Fallit quando causa emptionis que nō precessit soluitur aliquid: quia nec pro emptore cuʒ non precesserit nec ꝓ soluto. quia ex causa emptionis traditur. l. 2. R. 2. ff. pro empto. ff. pro solu. l. pe. Secundus pro emptore qui habet locū cū quis ī veritate emit rē alienā vl' a furioso queʒ credebat sane mentis ꝛ bona fide vt. ff. eo. l. pignori. §. i. ꝛ. ff. pro empto. l. 2. §. si a pupillo. ꝛ in isto requirit: vt dixi bona fides in rebus mobilibus tam tradentis q̄ʒ accipientis. Item ꝙ emptio sit pura non conditionalis. ff. pro empto. l. 2. §. si sub conditione. Item ꝙ precium soluatur vel fides habeatur de precio: quia aliter non transferretur dominiū. insti. de re. diui. §. vendite. Itē ꝙ eadem res que est empta tradatur: quia si alia daret nō vsucaperet pro emptore. l. 2. § cum sticħuʒ. ff. pro empto. Tertius pro trāsacto qui habet locum in re tradita vt a lite recedatur ab eo qui credebat dn̄s. C. pro transacto. l. ex causa. C. de transac. l. si pro fundo. Quartus pro herede qui habet locum vbi quis est verus heres vel saltem iuste ꝛ probabiliter hoc putet. Sed nō habet locum in suis heredib⁹: quia quodāmodo conuiuēte eo hereditarium rerū domini extimant. l. 2. §. filium. ff. pro here. C. pro here. l. nihil pro herede. Sed in extraneis heredibus distingue: ꝙ aut res est vitiosa: puta q₂ furtiua vel vi possessa vel res fisci que nullo tempore prescribi potest. C. cōmunia de vsuca. l. iam prideʒ. vl' res pupilli: vel res data presidi contra. l. iul. repetundarū. ff. de acqui. re. do. l. bone fidei. Et sic heres generalis vel successor specialis rei alicuius prescribere non potest. ff. de publi. l. sed hi. §. actionum hanc. De quo vide. s. p̄scriptio. §. 44. Si vero res nō est vitiosa: sic dic vt. s. prescriptio. §. i. Quintus ꝓ donato qui habet locum cum in vero non in opinione aliquid est donatum bona fide. C. pro donat. l. vltima. Item ꝙ donatio teneat: quia si pater donat filio et decedat nō vsucapiet pro donato filius: quia donatio non valuit rōne patrie ptātis. ff. ꝓ dona. l. i. §. i. ff. ꝓ he-

re.l.2.§.filiũ.lꝫ tamē rem alienā q̃s nō pos-
sit donare q̃ ad hoc vt dñiũꝫ transferat in p̃
iudiciũ veri dñi: q2 qḋ q̃s nō hꝫ trāsferre nō
pōt. C. de dona.l.si filius. Ualet tñ vt vsuca-
piat. ff. ꝓ dona.l.si is q̃ alienā.⁊.l.fi. de iure-
pa.c.cura. Sextus ꝓ derelicto qui habet lo-
cũ in ea re que credebat a dño derelicta ⁊ ali
us possidere icepit q̄uis ignoret a quo sit de
relicta. ff. ꝓ dereli.l.si id qḋ ꝓ derelicto. Se
ptim⁹ ꝓ legato qui habet locũ cũ alicui res le
gatur aliena bona fide. ff. ꝓ lega.l. ꝓ legato.
la p̄ma. Et q̄uis legatũ ademptũ sit tñ vsu
capio currit.d.l. ꝓ legato.⁊.l.vl. dũmō ꝓba
bilis error excuset: puta credit testatorē fuis
se sanementis: cum tñ foret furiosus vl' igno
rat legatũ p codicillũ ademptũ eē. Octauus
ꝓ dote q̃ habet locũ cũ res aliena ꝓ dote bo-
na fide dat.l.vl. ff. ꝓ dote. Nonus ꝓ suo q̃
habet cũ quis possidet rem quā credit suam
aliq̃ iusto titulo. ff. ꝓ suo.l.i.⁊ vlt. Decimus
ꝓ iudicato q̃ hꝫ locũ cũ res ē iudicata a qua
nō est appellatũ spatio decē dieꝝ vsucapit q2
transit in rem iudicatā.2.q.6.anterioꝝ. vñ i
vsucapione reqrit aliq̃s de istis titul' ⁊ bona
fides: ⁊ ꝙ res: nō sit vitiosa ⁊c̄. vt dictuꝫ est
6 ¶ Quis effectus vsucapionis. R. ſm dēs ē
vt rei vsucapte dominiũ directũ acquiratur
C. de pac.l.traditionib⁹. ff. de vsuca.l.i.⁊.3.
ff. ꝓ suo.l.fi.
7 ¶ An hēat locũ in ꝯscia: dic vt s̄. p̄scriptio
§.49.⁊ multa ibi ad hoc faciunt per totum.

v **Usura** ſm Host. in sũma ē qḋ cũq; solutioni rei mutu ate accedit ipsi⁹ rei vsus gratia pacti one interposita: vel hac intentione habita in ꝯtractu: vel exactione habita post ꝯctũ. Pro cuius declaratione attēde ꝙ p̄ dr̄ qḋcũq;. s. quocũq; noīe censeat: siue ꝯsistat in dādo si- ne in faciēdo: dũmodo p̄cio sit extimabile et vltra sortē exigat erit vsura.14.q.3. vsura. ⁊.c.pleriq;. Secundo addit rei mutuate: q2 in solo mutuo vero vel interpretatiuo consi- stit vsura ſm omnes doc. dicit. Tertio ipsi⁹ rei vsus grā: quia si nō vsus grā.i. cōsumpti- onis: sed pene vel interesse loco apponeretur nō esset vsura: vt. j. patebit. Concluditur i quarto pactiōe interposita ⁊c̄. quia si sine pa ctione vel exactione aut intentione: ⁊ gratis aliq̃d dat nō erit vsura: vt. j. plenius pate bit per dubia sequentia.

¶ Utrum sola spes recipiendi vltra sortem faciat vsurariũ. R. vt colligo ex glo. super Lu.6. Mutuũ date ⁊c̄. ꝙ aliq̃s pōt mutu- are dupliciter ꝓpter spem lucri. Uno modo principaliter ita ꝙ nō mutuaret nisi lucrum inde speraret: ⁊ tũc vsurarius est: vt patet in c.i.⁊.c.consuluit. de vsu.⁊.14.q.3.si feneraue rit. Et in hoc concor. cōmuniter Joā. andr. Archi.⁊ Ge.in.c.i.eo.ti.li.6.⁊ i.d.c.consu- luit.⁊ theologi in.4.di.15. Sꝫ attēde ꝙ ista intentio tripliciter potest contingere. Pri- mo ante mutuũ: vnde si post mutuũ cogno- scens peccatũ mutat intentionē poterit spon te donata recipere sine vsura. Secundo sub- sequenter quia post mutuum sperat aliquid ⁊ sic etiam vsurarius est. Tertio concomit- tanter: puta quia mutuans nulluꝫ sperabat lucrum: sed debitor propter mutuũ dat sibi premiũ: ⁊ mutuans propter eandem causaꝫ recipit: ⁊ sic etiam vsurarius est: ⁊ talis tene- tur restituere ſm qḋ dixi. Restitutio.i.in ver bo vsurarius. Alio modo quis sperat lucruꝫ s. secundario: quia etiaꝫ si crederet non habe re vltra sortē: mutuaret nihilomin⁹ propter charitatem: ⁊ talis spes non facit vsurariuꝫ ſm Ricar.in.4.di.15.articulo.5.q.5.arg.c. quid proderit.61.di.⁊.c.in singulis.77.di. 59.di.si officia.i.q.2.quā pio.⁊ in hoc ꝯcor. Inno. Ber. Ala. Pa.⁊ multi alij in.d.c.cō suluit.⁊ dicit Jo.an.in regula peccatũ.li.6. ꝙ cōmuniter hoc tenet a doc. Cum eniꝫ ali- quis dat alicui mutuũ scire debet esse sibi de bitorē ad antidota naturaliter obligatũ: de testa.c.cũ in officijs.l.ſ ⁊ si lege.§.ꝯsuluit. ff de peti.here. Aduerte hic ꝙ mutuās hac spe sine intentione: vt ille sibi remutuet alia vi- ce nō ex vi mutui: ſ ex accipiētis charitate nō est vsura ſm Alex.in tertia parte sũme ti.de p̄cepto mutui: caret tñ merito si p̄ncipalit' ꝓpter hoc facit. Rodo. Gof.⁊ Ho.ꝓo tenēt ꝙ est vsura. Sed veri⁹ dicit Ale.⁊ p̄fati ve- rũ dicũt qñ deducit simpliciter in pactũ. fa cit quod.j.dicam.§.4.

¶ Utrũ mutuās ad captādũ amorē sit vsu- rari⁹. R. ſm Tho. scḋa scḋe.q.78. ꝙ nō.li- mitat hoc Jo.cal in.c.fi.de vsu. vcꝫ nisi spes vlteri⁹ ꝓcedat: q2 si q̃s mutuaret pape vl' im- peratori ⁊ huiusmodi ad captandum beniuo lentiam: vt post posset consequi beneficiũ vel castrũ aliqḋ esset vsura. Hoc limito verum 2

qñ ex mutuo ſperaret: ſʒ qñ ex amore ꝯcepto: erga ipſum ex mutuo facto nõ eſſet vex: imo licite poſſet ſperare: q2 illud nõ ſperat ex mutuo ſʒ ex amore ⁊ ꝙ liceat tenet Tho. vbi. ſ. ar. 2. in reſpõſione tertij argumenti.

3 ¶ Utrũ mutuare ad habenda ea que pecunia non menſurant̃ ſit vſura. R. Tho. vbi. ſ. ꝙ nõ ex quo patet ꝙ licet ſperare rẽ cui⁹ vſus inter amicos ꝯcedi ſolet ſicut comodat̃ liber Itẽ iniurie remiſſionẽ ab illo q̃ me iniuſte ꝑſequebat̃ cũ multo meo dãno. c. dilect⁹. el ꝑ. ⁊. c. ad aures. de ſimo. Secus eſſet ſi iuſte: q2 nõ liceret ſine vitio vſure mutuũ dare ſͥb tali ſpe. Et ſic intellige glo. in. c. qñ multi. 14 q 4. q̃ dicit ꝙ vſure pñt peti. vt dãnuʒ euitet̃.

4 ¶ Utrũ liceat petẽ mun⁹ a lingua vel ab obſequio ꝓpter mutuũ. R. ſm Tho. vbi. ſ. ꝙ nõ quia extimat̃ pecunia: vt patet in illis qui locãt ad hoc operas ſuas. Nec ob. ꝙ obligat̃ ad antidota: vt dictũ eſt: quia vt dicit glo. i d. c. ſi feneraueri nõ põt deduci in pactũ. Rõ ſʒ Arc. ibidẽ quia antidotũ ẽ debitũ ſimplex ſed cũ deducit̃ in pactũ naſcit̃ obligatio ciuil' quod ẽ plus. Et ideo plus exigit̃ quod poteſt extimari pecunia: ⁊ ꝓpterea eſſet vſura. Addit tamẽ glo. ꝑdicta ꝙ ſi eguerit tal' mutuãs ꝙ poterit ꝑ modũ gratitudinis petere talia ſeruicia nõ ex neceſſitate vel ex lege: ſʒ ex gratitudine ſine vſura. Ego tamẽ credo ꝙ qñ naturalis obligatio deducit̃ tali mõ in pactũ ꝙ nõ magis tenet̃ q̃ȝ ex ipſa naturali obligatione: vt puta dicẽdo Ego mutuo tibi vt tu mutues poſtea mihi ſi indiguero: ⁊ in hoc comode facere potueris ꝙ nõ ſit vſura. Quod etiam tenet Hoſt. in ſũma: q2 iſtud nõ ẽ exigẽ pluſ q̃ȝ velit nã ꝯctus. Facit ad hoc. c. ſignificaſti. de elec. Secus eſſet qñ ſimpliciter deduceret̃ in pactũ vt ſibi remutuaret: quia ſic eſſʒ vſura. Et ſic itellige ⁊ limita ꝑdicta ⁊ Tho. vbi ſ. qui cum Archi. concordat.

5 ¶ Utrũ dñi qui mutuant ruſticis vt eoꝝ poſſeſſiones colant ſint vſurarij. R. ſm Greg. de arimino in. q. de mõte. ꝙ nõ: ſi iſtud ꝯcurrat. ſ. ꝙ al's ſatiſfaciet ipſi ruſtico de opib⁹ poſitis ad colendã poſſeſſionẽ ſm ꝙ iuſtũ eſt. ſecus eſſet ſi ſubtraheret aliq̃d ꝓpter mutuuʒ: quia vſura eſſet. Idẽ dicendũ eſt de eo q̃ ꝯcedit terminũ vt trahat emptores ad ſuã apothecam vel ad ſuũ molendinũ vl' ad ſcholas ⁊ hmõi: ſi nullũ dãnum incurreret: ⁊ ita bñ ⁊ faciliter eis ſatiſfit ab ipſis mutuãtib⁹ ſicut fieret ab alijs ꝑ eãdem rationẽ. Et ideo cal. in. d. c. fi. ⁊ Jo. an. in mercu. ſuꝑ regula peccatũ. ⁊ Lau. de redo lfis Florentin⁹ in ſcda parte contractuũ ſuoꝝ. q. 38. ⁊ Rod. ⁊ multi alij q̃ tenẽt ꝙ ſit vſura debẽt intelligi quando ꝓpter hoc magis grauant̃ vel non ita bñ ſatiſfit eis ab ipſis mutuantibus ſicut fieret ab alijs vel quando hoc deducit in pactũ ſimpliciter. Sec⁹ ſi mutuat vſqꝫ quo vadat ad ſcholas. Nec ob. ꝙ efficit̃ maiorꝭ ꝯcurſus ⁊ fame q2 tale quid ſperare nõ facit vſurã cũ nõ ematur pecunia. Similiter nõ ob. ꝙ aufertur eis libertas indirecte ex quo reuocat mutuũ: q2 nõ eſt verũ. Nam cum mutuans poſſit tempus ſui mutui limitare. l. vinũ. ff. ſi cer. pet. nõ aufert eis libertatẽ ſi mutuat donec vadãt ad eius ſcholas vel molendina: ſed ꝑfigit terminũ mutui ſui. Et ſic tene ſicut tenet etiam ſanctus Bernardinus in ſuis ꝯctib⁹: aliſ oĩs multitudo eſſet vſuraria cũ nõ poſſint hodie fundi ſine mutuo locari colonis.

¶ Utꝝ mutuãs centũ Joãni cũ pacto ꝙ det ſibi. 50. in numeratis ⁊ alia. 50. in debitorib⁹ vel in reb⁹: puta in pãno ⁊ hmõi: ⁊ ipſe ꝓmittit ſibi ſoluere centũ in numeratis q̃s debitores ⁊ res ſteriles nõ accepiſſet Joãnes niſi ꝓpter mutuũ d. 50. ſit vſurari⁹. R. ſm Lau. de redolfis in ſuis cõtractib⁹ ꝙ ſit in fraudẽ Et ideo cũ grauet Joannẽ noĩe mutui erit vſura. Et ꝯcordat Bal. ⁊ Bar. in. l. cũ allegas. C. de vſuris. Idẽ dic cum rõne mutui: aliquid vendit debitori plus debito ꝑcio. 14. q. 3. ſi feneraueris. Idẽ dic quando emit̃ minus iuſto precio ꝓpter anticipationẽ ſolutionis ſm Tho. vbi. ſ. Quod bene no. q2 multũ practicat̃ iſte contractus. 6

¶ Utrũ gerẽtes negocia ſtipẽdarioꝝ. ſ. recipiendo pagas eorũ ⁊ faciendo alia obſequia ⁊ mutuãdo eis in neceſſitatib⁹ eoꝝ recipiẽdo certũ ſalariũ ſint vſurarij. R. Laurẽ. i ſuis contractib⁹ ꝙ nõ q̃ȝtũ ad id qđ percipiũt rõne laborũ: ſed q̃ȝtum ad id quod percipiũt rõne mutui ſũt vſurarij. Idem dic de collectoribus dñoruʒ qui a cõmunitatib⁹ aliquid accipiunt vt mitius cum eis agant expectando ꝙ licite accipiũt ſi rõne laboꝝ ⁊ expẽſarum accipiunt: ſed ſi ratione expectationis ſic eſt vſura: concor. Tho. vbi. ſ. 7

¶ Utrũ ciuis q̃ mutuat cõitati vt euitet colle 8

ctas sit vsurarius. R. Spe.ti. de vsu.tenet:
ꝙ nō: q2 aliud est de suo nō tribuere: ⁊ aliud
non capere.l. proculus.ff. de dam. infec. Et
aliud non acquirere aliud nō amittere.l.i.§.
si his qui bona.ff. de colla.bo. Et aliud lucrū
aliud sūptus quos erat facturus.l. cum fili⁹
ff.de leg. Aliud penā euadere: aliud aliquid
lucratiue percipere.ff.de vsu.l.impator. Jo.
an.⁊ do. Anto.in.c.cōsuluit. de vsu. limi-
tant dictū Spe. quando collecta esset incer-
ta: ⁊ sic onus extraordinariū. Sed si eēt cer-
ta ⁊ ordinaria esset vsura. Nō quia idē ē re-
mittere qd dare.c.veniēs.el p.ō testi.8.q.3.
talia.l.qs etiā.ff.de calū.⁊ hoc tene.
9 ¶ Utrū ille q mutuat decē illi q sibi debebat
alia decē q sibi denegabat cū tali pacto ꝙ sa-
tisdet sibi opportune re.zo.sit vsurari⁹. R.
ꝙ nō fm Ho.in sū.eo.ti. Et ideo illud ꝟbū
quodcūqꝫ positū in diffinitione intelligit qd
cūqꝫ.s.ad lucrū vel supabundantiā: vel qd-
cūqꝫ extimabile pecunia qd sit plus.d.c.cōsu
luit.⁊.14.q.3.per totum.
10 ¶ In qb⁹ casib⁹ accipit vltra sortē sine vsura
R. fm glo.⁊ doc.in.c.conquestus.de vsu.in
uenio.12.casus.
11 ¶ Prim⁹ qñ eccl'ia vel laicus recipit a suo va
sallo feudū in pign⁹: de q.s.feudū.§.30.
12 ¶ Scds qñ emphiteota vl' vsufructuari⁹ pi
gnorat dño vl' ppetario.de q.s.feudū.§.32
13 ¶ Terti⁹ qñ qs retinet possessionē meā pos
sum in pignore accipiendo fructus meos fa-
cere sine vsura: q2 recipio tm meū: de vsu.c.
i.⁊.d.c.ꝯquestus. Secus esset in possessione
alterius in pignore accepta: q2 vsura esset fa
ciendo fructus suos quia reciperet vltra sor-
tē non suū.de pigno.c.illo vos.
14 ¶ Quartus qñ sine omni pacto ⁊ spe recipi
tur gratis oblatū.vñ.i.q.2.c.sicut. Nullaꝫ
inqt tex.obligatio suscipiēti culpe maculā in
gerit q nō ex ambientis petitione pcedit. In
tellige qñ dans liberaliter dat sciēs se nō tene
ri: nec credēs creditorē hoc exigere: ⁊ recipi-
ens recipit liberalit': vt.s.dictū est. Restitu
tio primo in verbo vsurarius.
15 ¶ Quintus qñ qd recipit ratione interes-
se recipit. Et no.fm Pe.de anch.⁊.d. An-
to.in.c.salubriter.e.ti.⁊ Pa.in.d.c.ꝯquest⁹.
ꝙ interesse ꝯsistit nō solū in dāno habito: s
in lucro cessante: dūmō lucrū cessans esset in
actu vel quasi in actu.hoc est ꝙ probabiliter
fuisset: quia sic dicit pti quod aliquo mō est
secus eēt si solū eēt in possibilitate: q2 sic dr
potius nō esse: hoc patet p.l. si iactū retis. ff.
de ac.em.⁊ vē.vbi patet ꝙ licet emptio q fit
de sola spe pbabili qsi in actu.⁊ idē ō partu fu
turo.l.nec emptū.ff.de ꝯtrh.emp. Secus eēt
de eo qd est solū in possibilitate. Ex quo pa-
tet quid dicendū de multis casibus quos in-
feram pro maiori declaratione.
¶ Quid de illo qui nō soluit ex culpa sua cre 16
ditori solito mercari in termino debito. R.
ꝙ tenet ei ad lucrū cessans iudicio bonorum
mercatorū. Et ideo talis creditor licite reci-
pit vltra sortem. Idem dic ō illo qui volebat
negociari vel possessionē emere ꝙ licite reci-
pit vltra sortē tantū quantū lucratus fuisset
verisimiliter vel habuisset de fructib⁹ possessi
onis aut alterius rei: dūmodo quinqꝫ ꝯcur-
rant. Primū ꝙ cōputet pericula ⁊ expensas.
quia lucrū intelligit deductis expensis ⁊ labo
ribus ⁊ periculis.l.i.C.de fruc.⁊ lit.expen.⁊.l
fructus.ff.so.ma. Secundū ꝙ nō sit eius in-
tentio lucrandi principaliter per hanc viam:
sed potius per mercantiā vel emptionē. Ter
tium ꝙ nō ꝯhat pactū ad semper: sed ad ali-
quod tempus quia aliter quo ad iudiciū hu-
manū videt ꝙ potius vellet lucrari isto mō
q per aliam viaꝫ. Quartū ꝙ ille cui mutuat
non sit in tam arcta necessitate ⁊ creditor in
tali opulētia ꝙ ei teneat gratis mutuare qd
qñdo sit: vide elemosyna.§.i. Quintū ꝙ id
quod accipit sit vere interesse suū probabili-
ter ⁊ p interesse accipiat alit' esset vsura. Idē
dic fm Inno.⁊ Ray.de illo qui merces volēs
deferre ad aliū locū ꝙ licite plus accipit qꝫ tū
extimat lucrū quod habuisset si prefata con
currant. Sed Hos. dicit ꝙ hec opinio Inno.
⁊ Ray.multos duxit ad infernū. Jo.an.ꝓo
cōcordat dicendo ꝙ si statim preciū soluitur
cessat ratio Ho.⁊ est vera opi. Inno.si ꝓo p-
cium nō statim soluit: sic nō licet. ⁊ Inno.in
tellexit qñ preciū statim soluit. Et hāc distin
ctionē Jo.an.sequit Jo.cal. Pe.de ancha.
⁊ Henri.boic.in.c.i.ciuitate.de vsu.⁊ Lau.
de redol.in suis contractib⁹ Sed do. Anto. i
d.c.in ciuitate.dicit ꝙ etiā si preciū nō statiꝫ
soluit ꝙ licet quando probabiliter est certū
ꝙ lucratus fuisset. Et quod dicit Ho. ⁊ Jo.
an.dicit ꝙ loquunt presumptiue. Sed quā-
do certum est ꝙ nulla fraus interuenit licet

⁊ ꝑsumptio cedit veritati. Idez tenet Pa. ibidem. ⁊ sic tene in conscientia. Nec ob. dictuz Tho. vbi. s. qui dicit ꝙ nõ licet deducere in pactũ id quod de pecunia nõ lucrat᷑: intelligitur eni qñ ꝑdicta nõ ꝯcurrũt: vt patet ex rõne sua cũ dicit q2 nõ d3 vẽdere qđ nondũ h3: ⁊ põt multipliciter impediri q2 istis ꝯcurrẽtib⁹ nõ põt impediri aliter nisi sic intelligeret᷑ ꝯdiceret sibi ipsi ibidẽ vbi tenet licere deducẽ in pactũ recõpensationẽ dãni p qđ subtrahitur sibi aliqđ qđ d3 habere ⁊ ꝯ id qđ exp̃sse t3 scđa scđe. q. 62. ar. 4. de q̃. j. §. 77.

17 ℂ Quid de illo q̃ habẽs ducẽtos tradit cẽtũ Joãni ꝓ suis necessitatib⁹ expendendis cum pacto ꝙ tantũ sibi vltra sortẽ reddet q̃tũ lucrabunt᷑ alia centũ q̃ ponit in negociationez. R. Inno. ⁊ Jo. an. in. c. fi. de vsu. tenẽt esse vsurariũ: qđ verũ credo qñ nolebat ea in negociationẽ ponere. ẜ si oẽs ducẽtos volebat i negociationẽ ponere: ⁊ ad instantiã Joãnis sibi taliter dedit erit licit⁹ ꝯtctus: dũmõ ꝯcurrant ꝑdicta quinq3 precedentis. q.

18 ℂ Utrũ ille q̃ vẽdit possessionẽ vel q̃d simile ⁊ tradit emptori possit si emptor nõ sibi soluit in termino post terminũ fructus possessionis suos facere sine vsura. R. gl. in. d. c. cõquestus ꝙ põt in pign⁹ accipe trãsacto t᷑mino: ⁊ fructus suos facere ẜ3 doc. Et in hoc casu h3 actionẽ ex ꝯtctu vel officio iudicis ad int᷑esse ẜm Host. C. de ac. emp. ⁊ vẽ. l. 2. ⁊. ff. de ac. emp. l. 2. Et ꝙ liceat habes glo. in. l. 2. C de vsu. ⁊ in. l. curabit. C. de ac. em. ⁊ vẽ. Et idẽ dic si q2 nõ vult soluere preciũ tradẽdo vult: ⁊ ꝯuenit vt sibi soluat᷑ victuz seu p̃sio debita donec preciũ soluerit. tex. est in. d. l. curabit. Et vide. s. emptio. §. 5. ⁊ ex his patet ꝙ lucr̃ cessans licite exigit᷑ sine vsura: ⁊ ꝓ hoc est tex. in. l. 2. in fi. ff. de eo qđ cer. lo. ⁊ in. d. l. curabit. ⁊ facit qđ no. in. l. Julian⁹. §. offerri. ff. de ac. em. ⁊ ven. Et qđ no. Inno. in. c. sacro. đ sen. excõ. ⁊ doc. in. d. c. conquestus.

19 ℂ Respectu dãni emergẽtis tenet Tho. vbi s. licere. ꝓ cui⁹ declaratione. Querit᷑ vtruz fideiussor q̃ ꝓ defectu debitoris cõpulsus fuit accipe sub vsuris vt solueret creditori vl' soluit vsuras ⁊ capitale creditori q2 iurauerat possit ipsas exigere a debitore. R. ꝙ sic: ⁊ oĩa dãna q̃ occasiõe debiti habuit: q2 seruari d3 indẽnis de fideius. c. 2. de fo. cõpe. c. fi. li. 6. ff de ac. emp. ⁊ vẽ. l. si sterilis. §. cũ p vẽditorez ff. mãda. l. si mãdato. §. si fideiussor. ff. de admini. tu. l. 2. §. vl. Et hec est cõis opi. l3 Alanus ꝯdicat de vsuris solutis. Sed tu dic ẜm eã distinctionẽ: de q̃ habes. s. fideiussor. §. 2.

ℂ Utrũ liceat exigere vsuras q̃s soluit ab eo q̃ nõ soluit in termino. R. ꝙ sic si duo cõcurrant. Primũ si illi dixit ꝙ erat ei necesse accipe de vsuris. Secundũ si nõ poterat aliter inuenire mutuũ nisi sub vsuris: ẜm Alex. de ales. facit ꝓ hoc. c. qm̃. 14. q. 4. ⁊. c. si q̃s de clericis. 12. q. 2. Posset etiã dici ꝙ etiã si mutuũ potuisset inuenire grat̃ ꝙ nihilomin⁹ poterit exigere vsuras solutas q2 nõ tenet᷑ se alteri obligare qđ faceret si mutuo accipet gratis: ẜ tamen primũ est equius. 20

ℂ Utrũ ille a quo emi lapides signa ⁊ hmõi ex quibus nõ percipit᷑ aliq̃s fruct⁹ teneat᷑ mihi soluere vsuras q̃s solui vt sibi satisfacerẽ si ipse nõ mihi tradidit ꝑdicta i termio ẜ fuit in mora. R. ẜm Bal. in. l. vsuras. C. de vsuris: ꝙ sic tanq̃ interesse. facit tex. no. in. l. lucius titius. ẜm vnã lecturã. ff. de emp. ⁊ ven. Idẽ tenet Inno. dicendũ esse in similib⁹ cõtractib⁹ puta locationib⁹ vẽditionib⁹ ⁊ hmõi Concor. Lau. de Redol. in suis ꝯctib⁹. S3 Salicet⁹ in. d. l. vsuras. reprobat Bal. dicẽs ꝙ interesse vsurarũ quas soluit nõ d3 imputari debitori añ morã. S3 tu tene primã opinionẽ quãdo accepit sub vsuris talit᷑ ꝙ alio mõ nõ accepisset nisi ꝓpter cõplacẽtiã vl' vtilitatẽ quã consecuturus erat ex tali emptiõe Et ideo cũ talis ex falsa ꝓmissione ꝑuauerit eum tali vtilitate vel cõplacẽtia quã plus: vel tantũ extimabit q̃tum interesse vsurar̃. Jõ talis ei tenet᷑. ⁊ sic concorda. 21

ℂ Utrũ recipiens denarios sub vsuris q̃ postea auctoritate propria alicui amico suo sub eadẽ vsura mutuat sit vsurari⁹. R. Monaldus tenet ꝙ sic. Sed Jo. cal. in repetitione. c. fi. de vsuris distinguit ꝙ aut facit vt vsurario satisfaciat ⁊ se indemnẽ preseruet. ⁊ sic licet q2 nõ fit stipulatio vsurar̃: sed vt euitet dãnuz qđ licet vt in. c. si q̃s oblitus. 14. q. 4. qm̃ nõ tenet᷑ cũ suo dãno alteri subuenire. ff de ꝑscrip. v̇. l. q̃ seruandar̃. in prin. Aut facit alio respectu q̃ vt se seruet indẽnez. Et sic nõ licet ⁊ esset vera opinio Monal. puta q2 lic3 nõ mutuass3 amico nõ ꝓpterea volebat soluẽ vsurario. Concor. Pe. de ancha. post Joã. an. i. c. i. eo. li. 6. 22

23 ¶ Utrũ ille q̃ occasione mutui labores subijt vel dãna possit in recõpensationẽ facere fructus pignoris suos sine vsura. R. Hos. i sũ. ꝙ sic: de re. ec. nõ alie. c. ad nostrã. vel etiã aliquid pro labore licite percipit vltra sortẽ ſm eundem ibidem.

24 ¶ Utrum liceat mutuare sub vsuris illi q̃ vsurpat mea que aliter nõ possũ habere do necsim satisfactus. R. ſm Alex. lõbar. ꝙ sic qꝛ nõ recipio alienũ sꝫ meũ facit. c. ab illo. 14 q. 4. ⁊. c. i. ⁊. z. ꝺ vsu. Quod limitat tamẽ nisi scandalum sibi imineret vel alij: quia tunc non liceret.

25 ¶ Utrũ gener qui accipit i pign⁹ certas possessiones a socere ꝓ dote non soluta faciat fructus suos. R. ꝙ sic: tex. ẽ i. c. salubriť. de vsu. Quod intellige si ꝑ ꝯcurrat ꝙ sustineat onera matrimonij: vt in fi. d. c. salubriter. ⁊. l. pꝛ in ꝑn. ff. de do. excep. Secũdo ꝙ dos sit ꝓmissa simpliciter. Nam si dedisset terminũ de dote soluẽda nihil posset recipe: qꝛ añ morã nihil debeť ⁊ potuit vxorẽ accipe sine dote. Dicat ergo gener: Ego sustineo onera matrionij: vel ducẽdo sustinebo: da dotẽ. Et si socer non põt dicat ei: sustine onera matrimonij: dando mihi possessionẽ in pign⁹: vt ex fructibus sustineã. Dicit etiã Pa. in. d. c. salubriter ꝙ si gener accepit pign⁹ ⁊ postea dedit terminũ socero ꝺ soluẽda dote ꝙ nihilomin⁹ poť it bona ꝯsciẽtia tenere fruct⁹ pignoris. Qđ verum credo qñ dedit terminũ ad redimendũ pignus aliter nõ. Tertio ꝙ fructus nõ excedant onera: qꝛ cã cessante cessat effect⁹ de appel. cũ cessante. Et cõiter onera extimanť ſꝫ quantitatẽ dotis. Nam mulier ſm quantitatem dotꝭ est alimẽtanda. l. si cũ dotẽ. §. si aũt ff. solu. ma. ⁊. c. ꝑ vestras. de dona. inter vi. ⁊ vx. Quarto ſm Jo. an. do. Ant. ⁊ Jo. ꝺ lig. in. d. c. salubriť. ⁊ Lau. ꝺ redol. in suis ꝯctib⁹ opoꝛtet ꝙ fructus subijcianť fortune. Unde ſm eos nõ liceret genero recipere cautionem vel ꝓmissionẽ cũ pacto ꝙ interim ꝙ dos nõ soluať ꝓ oneribus detur sibi certa quantitas annuatim. Contrariũ. s. ꝙ certa quantitas recipiať: licite tenet Paulus de elea. Jo. cal. Pet. de anch. ⁊ Pa. in. d. c. salubriter. ⁊ ẽ verius cum sit eadem rõ. s. ꝓpter interesse dãni emergentis. Limito} tamẽ ꝑdicta vera: qñ gener si dotẽ haberet poneret eam in possessione vel i negociationẽ ex qb⁹ ꝓbabiliť tãtũ haberet: alꝭ nõ: cum nullũ patiať interesse.

26 ¶ Utrũ mutuãs sũmaꝫ pecunie debitã ꝓ dote genero ꝑfato: ⁊ recipiẽs ab codẽ possessionem quã ipse in pignus hꝫ a socero ꝓ dote faciat fructus suos sine vsura sicut gener facit. R. Bal. in R ica. C. ꝺ vsur. ꝙ nõ. Rõ quia mutatione ꝑsone mutať priuilegiũ quotiẽs ꝑsona est imediata cã ꝑuilegij. l. i. C. de ipo. lucra. de scriptꝭ. ⁊. l. locatio. alꝭ incipit licitatio. §. fi. ff. de publica. Sed hec nõ est rõ quia istud nõ est priuilegiũ ꝓpter dotẽ: ſ; ius cõe ꝓpter interesse. Ideo cum iste mutuãs nõ propter interesse sed ꝓpter lucrũ accipiat fruct⁹ ex mutuo erit vsurari⁹: dicit tñ Rodoñ. ꝙ si mutuasset liberaliter ⁊ gener sibi similiť liberaliter trãsferret totuꝫ ius qđ hꝫ in possessione prefata: licite faceret fructus suos: quia eos non reciperet ratione mutui: sed rõne liberalis donationis.

27 ¶ Utrũ emẽs a genero ius prefate possessionis faciat fruct⁹ suos R. ꝙ sic: nec ibi potest esse vsura nisi fingeret emere cũ intẽdat mutuare. facit ꝓ hoc qđ dicam. ĩ. §. 66.

28 ¶ Utrũ heredes mariti sine vsura similiter faciant fructus suos. R. ſm Joã. an. ⁊ Pa. in. d. c. salubriter. ꝙ nõ: qꝛ rõ est diuersa. nã heredes statim pñt se expedire reddẽdo illi pign⁹ qđ nõ põt marit⁹: de iureiu. tua nos. el. z

29 ¶ Utrũ relicta cui heredes obligant ꝑfatã possessionẽ faciat fruct⁹ suos. R. Innocẽ. ⁊ Host. Ber. ⁊ do. Anto. in. d. c. salubriter: tenent ꝙ nõ: ſ; cõputabunť in sortẽ. facit. l. titia. ff. de solu. Sit ergo cauta ⁊ faciat possessionẽ vẽdi vel insolutũ sibi dari. l. a diuo pio §. si sup reb⁹. ff. de re iudi. Sꝫ ego credo ꝯriũ si nõ hꝫ aliũde: vñ viuat ꝙ facit suos fruct⁹ licite. Et etiã teneo ꝙ põt recipe certũ q̃d annuatim ab heredib⁹ donec sibi restituãt dotẽ. vt. s̃. dixi dos. §. 28.

30 ¶ Ex ꝑfatis patet ꝙ rõne interesse vel lucri cessantis vel dãni emergẽtis aliq̃d accipere: vltra sortẽ nõ est vsura. Sed aduertendũ ẽ ꝙ qñ interesse euenit rõne lucri cessantis: siue ex absentia vel destructione rei alteri⁹ extimatio nõ debet deduci in infinitũ: ſ; vbi res ꝑncipalis est extimatio nõ debet excedere duplum rei principalis: ſ; cõe ꝫ extimationẽ ipsius rei. Ubi ꝟo res nõ habet cõem extimationem qꝛ alia nõ est que cõiter vendať: vel vbi res est incerta. vt verbi grã: captura piscium:

de qua in.l.si iactū.ff.de act.emp.& ven.tunc extiatio fiet arbitrio boni viri:lʒ excedat du plū:adeo tñ q̄ i imēsū nō excedat vt.l.i.C. de sen.q̄ p eo q̄ int̄.pfer. Q̄n̄ vo int̄esse eue nit rōne dāni emergētis: si hoc euenit rōne omissionis solū cōsiderat̄ interesse solū in trinsecū.vt.ff.de ac.emp.& ven.l.si sterilis.§ cū p venditorē.Exēplū frumētū nō ē datuʒ emptori i t̄mino: solū cōsiderabit̄ illud qd̄ plus valuit:qd̄ est interesse intrinsecū nō q̄ aialia mortua sint:qd̄ ē extrinsecū interesse Si aūt interesse euenit rōne cōmissionis sic tenet̄ de extrinseco dāno. Exēpluʒ pmisisti mihi dare frumētū in tali termino & pp̄ea nō puidi mihi aliter. Et ex q̄ tu non dedisti nō potui puidere: ex quo aialia mortua sūt sic teneris p omissionē & cōmissionē.i.falsā promissionē saltē in conscia. Quod intelli go quādo aliter sibi prouidisset: si nō fuisset tali promissione fraudatus. Aliud exēpluʒ Dedit quis tignū violatū scienter nec aliq̄d dixit ementi tenebit̄ etiā de ruina dom⁹: et de pensione soluta: quod est interesse extrin secū: vt.l.iulianus.in prin.ff.de ac .emp.et ven.nō tamē in infinitū. Unde nō veniet pē sio domus per lōgum tēpus: sed videt̄ q̄ ve niat solū prima pensio .ar.l. in hoc iudiciuʒ & l.neratius.ff.de seruo corrupto: vbi corru ptor serui tenet̄ nō solū de seruo: sʒ oibus rebus quas asportauit tūc fugiēs nō aūt de alijs q̄ postea successiue furatus est.

31 ¶ Sextus casus in quo licite vltra sortē exi git̄ ē quādo id quod capit̄ fit rōne pene. Ad uerte tñ ſm Sco.in.4.disti.15.q.2.ar.2. q̄ si creditor malet debitorē potius incurrere penā q̄ʒ i termino sibi soluere eēt vsura. Si milit̄ psumit̄ vsura sup pena apposita mu tuo quādo excedit iteresse.de quo dic vt.s̄. pena.§.12. Itē psumit̄ in fraudē vsurarū quādo apponēs penā ē cōsuetus fenerari.l. iulianus.§.idē.ff.de ac.em .& ven.extra de pigno.illo vos.ff.de pigno.ac.l.vel vniuer sorū. Item quādo p singulos menses vel an nos dicitur cōmitti.auē.ad hec.C.de vsu. sūpta de corpe.auē.vt nullus mutua agri. In iudicio tamē aie si apponat̄ soluʒ vt ille soluat in termino: quia de pecunia intendit aliud facere: tunc & magis cupit q̄ soluat q̄ʒ penā cōmittat: & verisimiliter credidit penā non incurrere quādo apposuit poterit exige re sine vsura etiā si excedat interesse ſm Ro. quia interest publice vtilitati vt pacta seruē tur. Si vo ponitur i fraudē vsurarū: vl̄ q̄n apposuit verisimiliter credidit penaʒ incur surū: aut magis cupit incurrere penā q̄ sol uere vsurarius erit.12.q.2.fraternitas.& c. in legibus.de arbi.c.dilecti. & quod ibi no. Itē aduerte q̄ quādo nō soluit in termino propter ipotentiam vel propter nō culpam suam: q̄ pena nō potest exigi sine vsura: qr vbi non ē culpa non debet esse pena.l.sancti mus.C.de penis. Ergo exigeretur ratione excrescentie que facit vsurā.d.c.si feneraue ris. Item quādo parteʒ soluit non potest to ta pena exigi quando obligatio est diuidua. de quo dic vt.s̄.pena.§.13.& 14.

¶ Quid de statuto vel cōsuetudine qua or dinat̄ vt missus in possessionē lucret̄ fruct⁹ ad rationē q̄nq̄ p cētenario dōec sibi fuerit satisfactū vel q̄ sibi detur in solutū id quod valet quinq̄ pro tribus. R. Bal.in.l.accep tam.C.de vsu.q.18.& Io.d̄ imo.in.l.si fini ta.§.si plures.ff.de dā.infe.q̄ licite sine vsu ra illud accipit: quia illos lucrat̄ ratione int̄ esse.& dicit notari in glo.sup.§.si vo.i auē. de exhi.re.que singularis est ſm euʒ. Bar. vo in.l.si finita.§.iulianus.ff.de dam.infe. & Io.de anania i.c.salubrit̄.de vsu.& Lau. de Redol.dicūt q̄ talis cōsuetudo vel statu tum ē contra ius diuinū & in fraudē vsura rū. Sed ego dico q̄ si tale statutū vel cōsue tudo emanauit in penā vt debitores arctent̄ ad satisfaciendū: & debitor ex culpa sua non satisfecit q̄ vera ē opi. Bal.dūmō ↄcurrat recta intētio: vt.s̄.dixi in pcedenti q.nec mi rū cū auctoritas pretoris pp̄ter nimiā cōtu maciā hoc facere possit.l.fulcini⁹.§.fi.ff.ex qui.cau.in pos.eat. Si vo fit i fraudē & mu tuans potius velit incurrere penā debitorē & huiusmōi.sic vera ē opi. Bar.& erit vsu ra. Oportet ergo ad hoc vt liceat q̄ iuste sit missus in possessioneʒ non tm̄ ex ordine: sed etiaʒ ex causa hoc ē q̄ in veritate sit creditor & propter iteresse illud plus accipit: puta qr potius vellet sua: puta centū q̄ʒ domuʒ que valet.120.aliter illud plus teneretur resti tuere vt dicimus de pignore in.l.fi.§.sin au tem bienniū.C.de iur.do.impe.vel ad puni endū contumaciā debitoris sup abundantiā predictam accipiat: puta quia ille contuma 32

citer non vult soluere.

33 ¶ Septim⁹ rōne dubij recipit vltra sortē sine vsura. de quo in. c. in ciuitate. ⁊ in. c. nauiganti. de vsu. puta emens rē pro minori p̄cio q̄ valeat tpe emptionis receptur⁹ eā tēpore quo verisimiliter plus vel min⁹ valere pōt non erit vsura si casus accideret q̄ plus valeret: quia fm glo. in. c. nauigāti. de vsu. tam ēptor q̄ venditor equalit̄ comoduz vel incomodū ex dilatione expectat. Exēplum: emit quis frumentū tēpore madij vel oleuz ⁊ huiusmōi in quo vna mēsura valet vnum ducatū pro vno floreno receptur⁹ ipsū tēpore Augusti: si ē frumentū: vel tpe natiuitat̄ si est oleū: in quo tpe verisimilit̄ pōt valere tantū minus de vno floreno quantū plus: n̄ erit vsura lȝ valeat plus. Esset bene vsura si tali precio emeret q̄ verisimilit̄ min⁹ valere non pōt vel quid modicū sed bene multuz plus. Qd̄ aduerte pro istis qui emūt oleū tali precio q̄ parū minus pōt valere: sed bene multū pl⁹: quia vsurarij sūt. Aduerte etiā hic q̄ si ille qui emit rem receptur⁹ alio tpe eam credebat eam plus valere: q̄uis iudicio coī verisimilit̄ sit plus vel min⁹ valitura erit vsurarius min⁹ emēdo ꝓpter p̄uētionē solutionis fm Inno. ⁊ do. An. in. d. c. in ciuitate q̄uis non teneat̄ ad restitutionē: si verisimilit̄ plus vel min⁹ erat valitura: lȝ ipe nō sic crederet. Similit̄ dic de illo qui vēdit frumentū vel oleū ⁊ huiusmōi plus q̄ valeat tpe cōtractus: vt preciū recipiat tēpore q̄ verisimilit̄ pōt plus vel min⁹ valere: si antea nō erat vēditur⁹ q̄ licet. Unde clari⁹ Sco. in. 4. di. 15. dicit. Aut vendens frumētum tēpore natiuitatis ponit p̄cium qd̄ tūc valet ⁊ expectat vsq̄ ad madiū solutioneȝ. Et sic misericordiā facit. Aut ponit maius p̄ciuz q̄ tunc valeat. Et tūc distigue si erat vēditurus in natiuitate sic erit vsura. Si vero nō erat venditur⁹ sed volebat seruare vsq̄ ad madiū: ⁊ solū propter instantiam requirentis vendit tūc si ponit preciū: tale tñ q̄ verisimiliter in madio potest plus valere vl' minus nō erit vsura. per. di. c. nauigāti. Si vero ponat tale preciū q̄ ponat se ī tuto vt in pluribus ⁊ illū cū quo contrahit in periculo vt in pluribus: puta q2 raro pōt plus valere: sꝫ minus sic coīter: sic est vsura. Et in hoc concordant coīter canōiste in dictis. c. in ciuitate. ⁊. c. consuluit. ⁊. c. nauiganti.

¶ Sed quid si nō ponit preciū sed vēdit cuȝ pacto q̄ quantū valebit in madio tātū vult R. q̄ si vt dixi erat seruaturus: licet. Si vero nō erat seruaturus erit vsura. Aduerte tñ q̄ cū oleū: vinū ⁊ frumentū ⁊ huiusmōi decrescant illud quod decrescit nō poterit sine vsura vēdere. Item si necessario pro eius cōseruatiōe vsq̄ ad illud tēpus haberet aliq̄s expensas facere: puta pulueriçationis aut locationis vasorū seu dom⁹ ⁊ h⁹modi si ipa s non detraheret eēt vsura. Et propterea dico q̄ cōfessor debet multū ponderare p̄fata ne simul ruat cū ipsis. Et iō. c. in ciuitate p̄fatū merito dicit: consulte homines facerēt: si a tali cōtractu cessarēt: cū cogitationes hominū nequeāt oīpotenti deo occultari. Rō quia tales magis sūt contenti ita expedire q̄ piculo suo vsq̄ ad illud tempus seruare. Et etiā vt plurimū sunt incerti si erant seruaturi vsq̄ ad illud tēpus: cū videam⁹ ꝓpt̄ quedaȝ emergentia propositū sepius mutare. ⁊ propterea ē piculosus cōtractus nisi bñ clausuletur. Et magis dubius ē casus qñ nō ponit preciū tūc: sed vult quātū valebit in pn° madij vel in medio aut in fine: cū certū sit q̄ totū si habet multitudinē nō potuisset ita p̄fixe in p̄ncipio vendere vl' in vno die ⁊ coīt̄ mutet̄ p̄ciū. Si tñ vellet tātū quātū valuit plus in madio: sic eēt vsura apta. Si vero simplicit̄ dixit quantū valebit in madio: sic fm iudiciū hūanū attendet̄ mediocritas vt nō plus vel minus capiat̄ sed mediū. ar. in aut̄. de cōsulibus. §. qm̄ etiaȝ nos: sed tñ piculosuȝ est cū forte vēditurus fuisset in illo tpe quo minus valuit in illo mēse.

¶ Utrū emens redditus alicuius ciuitatis ex guerra angustiate ꝓ vili precio: ⁊ demuȝ facta pace lucrat̄. io. ꝓ vno sit vsurari⁹. R. q̄ nō ratione dubij. l. cū hereditate. ⁊. l. se. ff. de here. ⁊ ac. vē. fm Hosti. ⁊ Archi. cōsulūt tñ vt inde largas faciat elemosynas.

¶ Utrū mutuans reȝ cū pacto q̄ eadē res in pondere: nūero ⁊ mēsura sibi restituatur sit vsurarius. Exemplū: puta pecuniā pro pecunia: marchā argenti pro alia marcha argenti: granū pro grano. vinū pro vino ⁊ h⁹modi. R. fm Pe. de anch. in. c. vsurarū. de vsu. li. 6. ⁊ Jo. cal. in. d. c. fi. ⁊ Rodo. q̄ aut verisimilit̄ dubitat̄ q̄ tēpore solutionis tan

tñ minus pôt valere quantũ plus: aut ꝙ nõ plus valebit: ⁊ sic non ẽ vsura nec pctm̃: vt i d.c.fi.quia sicut creditor teneṫ eam recipere si vilior eẽt facta quo ad extimationẽ: vt patet in.l.vinũ.ff.si cer.pe.⁊ no.gl.in.l.si quis clericus.14.q.4.q2 non ẽ necesse sit eiusdem extimationis: lz debeat restitui eiusdẽ bonitatis qualitate intrinseca. Ideo nõ peccabit recipiendo preciosiorẽ quo ad extimationẽ Aut verisimile ẽ ꝙ erit pciosior tpe solutionis. Et tũc si creditor erat seruaturus ⁊ nõ aufert libertatẽ debitori liberandi se qñ velit infra terminũ: sic licet. Si ṽo nõ erat seruaturus sed interim cõsũptur⁹: sic ẽ vsura. Similiter qñ auferret libertatẽ debitori liberandi infra terminũ quãuis esset seruaturus: erit vsura. Et his concor. Archi.in.d.c.si quis clericus. Dicit tñ Rodo. ꝙ qñ erat seruatur⁹ ⁊ nõ abstulit libertatẽ debitori liberandi se: quãuis ideo crediderit vt se periculo exoneraret: ⁊ proximũ piculo submitteret nõ tñ propterea teneret ad restitutionez lucri de necessitate lz peccauerit ⁊ in pnia vt restituat sit ei ɔsulendũ. Lau.tñ de Redo. in suis cõtractib⁹ tenet indisticte ꝙ ille qui mutuat proximo ducatũ qui mõ valet quatuor libras: si postea recipiat q̃nꝙ libras: vt valet tẽpore restitutionis ꝙ hoc licite facit. siue erat seruaturus siue nõ. Sed opĩo Ancha.est equior ⁊ tutior.

37 ¶ Octauus casus in q̃ recipiṫ vltra sortez sine vsura ẽ rõne periculi. per quod supabũdantia pôt recõpensari ẟm Alex.lõ. Res ei extra periculuz existentes plus valẽt q̃ res eiusdẽ spẽi in piculo. Et sic hec recõpensatõ reduciṫ ad naturã rei q̃ ppẽ piculũ extimaṫ plus vel minus valere: ⁊ sic excusat ab vsura Et in hoc con. Lau.d redo. Mo. magister Fran.de ãpul. Pe.de ancha. Car. Jo.de ana.in d.c.nauigãti.⁊ coĩter oẽs. Et ẽ casus in.l.naue.ff.locati.⁊ hoc patebit ex sequẽtibus dubijs clarius.

38 ¶ Utrũ mutuãs pecuniã nauigaturo cum tali pacto ꝙ si nauis cũ capitali piclitet nihil sibi teneaṫ. Si ṽo res ẽptas portauerit saluas teneaṫ sibi pecuniã mutuatã cũ parte lucri tradere sit vsurarius. R.ꝙ sic: casus ẽ in d.c.nauigãti. Et aduerte ꝙ doc. diuersimode istũ tex. exponũt quare ẽ vsura in isto casu. Tu tñ tene ꝙ ratio ẽ quia talis mutuãs nõ vult mutuãre: nisi cũ tali pacto susceptionis periculi. Et propterea grauat debitorẽ in aliquid plus ex mutuo. Et ideo vsura est Si aũt q̃s liberaliṫ mutuaret. Deide p⁹ mutuũ ad instantiã debitoris suscipet in se piculũ qđ dicitur assecuratio licite posset aliquid lucri suscipere sine vsura. Et rõ diuersitatis est: quia receptũ i primo casu vltra sortem directe cõcernit mutuũ in quo oĩs supabũdantia phibeṫ. Lu.6.14.q.3.c.2. Sz in secũdo casu nõ sic: q2 nõ pter mutuũ ẟ ppẽ factũ.s.securitatẽ. vñ ẽ ɔct⁹ ĩnoiat⁹ iste secũdus vltra mutuũ. Itẽ q2 accipe aliq̃d p asse curatiõe licet ẟm oẽs. Ergo mutuũ qđ pri⁹ q̃s fecit nõ facit eũ prioris cõditionis. Et iđ tene ꝙ siue mutuũ dederit siue nõ pôt licite aliq̃d recipe qñ piculũ alicuius rei in se suscipit: nõ ppẽ mutuũ ẟ ad instantiã debitoris Si ṽo pter mutuũ cogeret debitorẽ vt periculũ ei daret causa alicui⁹ lucri sic eẽt vsura. Et sic loq̃tur.d.c.fi. Et hec elicio a dño Lau.de Redo.in suis cõtractibus. Et hoc locũ hz nedũ in susceptõne periculi maris sed etiã cuiuscũꝙ ẟm mgr̃m Fran.de ampul.

¶ Utrũ accipientes aliq̃d p saluo ɔducto. licite accipiãt. R.ꝙ sic si duo cõcurrãt. Primũ ꝙ ipẽ nõ teneaṫ tenere stratas vel viaz securã. Secũdũ ꝙ obseruet qđ promisit. ẟ si ipse forte esset causa talis periculi iiuste vl nõ seruaret pmissum teneret restituere qđ accepit: ⁊ vltra de oĩ damno satisfacere. 39

¶ Quid de pactis q̃ fiũt inter aliq̃s contendentes.s.ꝙ tale q̃d erit vel talis fecit tale q̃d vel fuit alius ⁊ põnũt.10. R.ꝙ si i h⁹mõi nõ induciṫ aliq̃d turpe: puta votũ captãde mortis sicut in illis q̃ põnũt ꝙ frater tal' mortu⁹ ẽ vel morieṫ infra ãnũ: sic erit vanũ. Si ṽo tale turpe induciṫ: sic erit turpe: ⁊ tenebiṫ de bono ɔsilio dare lucratũ pauperibus. 40

¶ Utr. A.qui fideiubet.p. B.C.a q̃.C B.pecuniã mutuo accepit cũ pacto ꝙ vult duos florenos p centenario fideiussõis sit vsurarius: dic vt.s.fideiussor.§.20. 41

¶ Utrũ mutuans pecuniã Joanni vsꝙ ad 10.ãnos cũ pacto ꝙ si ĩfra decẽniuz mortu⁹ fuerit alter eorũ debitor sit liber. Si ṽo supuixerint ambo dabit sibi aliq̃d vltra sortez sit vsurarius. R.ẟm Alex.lom.ꝙ sic. Rõ: q2 piculũ nõ excusat vbi cã tpis non proprij aliq̃d plus accipitur sed vbi nõ cã tpis tũc pe 42

riculū excusat. Vel dic q̄ id ē vsurarius qꝛ ex mutuo exigit obligationē alicuius vltra sortē lʒ sub piculo. d.c.fi. de vsu.

43 ¶ Utrum ciuis qui mutuat coitati. 70. ducatos: q̄ coitas habet ex statuto q̄ q̄cunq̄. habens filiā vnius anni. 70. dederit: habeat quingētos pro ipsa maritāda si vixerit vsq̄ ad. 15. annū. Si vero ante p̄fatū tēp⁹ mortua fuerit totū amittat sit vsurarius. R. q̄ sic: qꝛ in mutuis veris vel interpretatis spe lucri principaliter factis periculū vel dubiū non excusat a fenore. d.c.fi. Nec ob. dictum Ri. in. 4. di. 15. ar. 5. q. 5. qd̄ vult q̄ qn̄ capitale ꝛ lucrū stat ad periculū mutuantis licite recipiatur vltra sortē: quia illud ē verū qn̄ periculū euenit ex natura rei qui allegat. d.c.fi. sed in casu isto ē periculum ex lapsu tēporis. Et id̄ ɔtus illicitus ꝛ vsurarius

44 ¶ Quid de illis q̄ dāt ecclesijs pecuniā vt recipiāt ab eis certas possessiones tenendas toto tēpore vite ipsorū: ꝛ post mortē debeant redire ad ecclesias. R. Ho. tenet q̄ licet Et hoc rōne periculi seu incertitudinis. allegat. l. j. C. de pac. ꝛ. l. j. ff. de condi. ꝛ demon. nisi habeant prauā intentionē. Gof. tenet q̄ ē contractus vsurari⁹ qn̄ datur pecunia. Secus qn̄ daret vnā possessionē ecclesie ꝛ reciperet equalentē vsuris ꝛ fruitur⁹ vtraq̄ in vita sua vt post mortē eius ad ecclesiam ambe cū pleno dn̄io reuertantur: qꝛ sic licet recipe in duplo valentē plus q̄ͣ sua quam confert. Similiter si suā ex nūc voluerit i ecclesiā transferre oīno vt ipse ea nō vtatur seu fruatur poterit licite ab ecclesia recipere possessionē valentem in triplo. vt. 10. q. 2. p̄carie. Ego vero dico q̄ etiā quādo datur pecunia q̄ licet dūmō seruetur eq̄litas iuris naturalis ſm Ri. in. 2. quol. q. 23. ar. 3. qꝛ talis contractus non est cōtractus mutui veri vl' apparentis: sed potius ē contractus inoiatus q̄ magis assimilatur cōtractui emptiōis ꝛ venditionis. Et ideo si debet licere oportet vt nō appareat q̄s habeat partē meliorē ſ; q̄ videātur equales tam vēdens q̄ͣ emēs: alit̄ esset illicitus. Idē dicit Ricar. de eo q̄ emit annuos redditus etiā pecuniarios: vel cēsū pensionē: vel prediū hereditarie: vl' ad vitā emētis qd̄ licet: si debita seruet̄ equalitas. ꝛ Alex. lō. in quol. suo idē tenet ꝛ coiter oēs doc. parisiēses ꝛ canoniste in. d.c. i ciuitate.

verū ē q̄ Inno. ibidē limitat in redditib⁹ cōstitutis nō cōstituendis de nouo tēpore contractus. sed non est ratio diuersitatis dūmō redditus sit realiter in re nō ficticie. Idē tenet Inno. ibidē de emptione nois debitorū q̄ licet. Facit. l. iubemus. la. 2. C. de sa. san. ec. Et idē dicendū si p̄fata emātur in perpetuū. Pe. de ancha. dicit q̄ si redditus de nouo constituti sint pecuniales: qꝛ hn̄t magnā vicinitatē cū mutuo potius taliū emptio dr̄ cōtractus vsurarius. Et ē verū quo ad p̄sūptionē. Secus eēt in conscia qn̄ vere emerētur. Rodo. tn̄ dicit q̄ qn̄ emitur reddit⁹ ad vitā emptoris q̄ tunc nō est tutū ne vēdens desideret mortē emptoris. Et placet mihi. Ratio qꝛ pactū quod inducit votū captādē mortis nō valet. l. fi. C. de pac. ꝛ. l. stipulatō hoc modo. ff. de v̄. ob. Et id̄ prohibetur promissio p̄bende nō vacātis in. c. 2. d̄ conces. p̄ben. li. 6. Et hoc quia ē ɔ bonos mores: id̄ nō debet admitti. l. pacta. C. de pac. Qd̄ tn̄ nō ē dicēdū q̄ sit mortale peccatū vēdere vl' emere ad vitā ſm se: qꝛ hoc nō inuenit̄ prohibitū si debite seruētur circūstantie aliter vsusfructus nūq̄ posset cōstitui qui finit̄ morte §. finit̄. insti. de vsufru. Emere aūt vel vendere ad vitā venditoris magis licet: qꝛ tale votū nō pōt interuenire. Nec ob. quod dixi de emptione redditū pecuniariorū q̄ pecunia nō est vendibilis: quia quod ē mediū vēditionis non pōt esse terminus. Quia sciendū ē q̄ sicut in bonis nostris habem⁹ mobilia ꝛ imobilia: sic ꝛ ius vtrorūq̄: ꝛ ipsū ius pōt vēdi sicut ipsa mobilia ꝛ imobilia. Nō ergo vendit̄ pecunia ſ; ius pcipiēdi ipos redditus pecuniales: quo vēdito trāsit ipsa pecunia: sicut ius patronat⁹ qd̄ vēdi n̄ pōt: trāsit vēdita terra q̄ illud habet. Aduerte tn̄ q̄ si q̄s recipiat centū a Titio vt ip̄e Titi⁹ cōstituat se debitorē redditus annualis maioris quātitatis q̄ͣ accepat: vsura ē. qꝛ in re null⁹ ē redditus q̄ ematur nisi Titius eēt p̄sona q̄ soleret locare operas suas ad tātū pro āno ꝛ ipsas venderet. Similit̄ vsura vr̄ qn̄ exigit̄ plus de reddítu q̄ͣ res reddat in fructib⁹ de lucro. Quod bene no. qꝛ pauci aduertūt. et attende q̄ talis ɔtractus quo q̄s emit redditus possessionū vel domus coiter fit sub contractu ēphiteotico siue libellario ꝛ cū pacto q̄ ille q̄ soluit pensionē possit reemere ꝛ se li-

bera re a victo censu. vnde dr in aliqb9 parti
bus vēditio a ficto ⁊ a carta frācbi. Et pro
pterea lȝ locatio possit fieri .p pcio toti9 red
ditus quē reddit dom9 vel possessio . nō tn̄
sic poterit fieri i isto ꝯctu libellario: qr talis
tenetur manutenere reȝ suis expensis .l.z.
C. de iure empbi. Et tenet etiā soluere pēsio
nē: lȝ res pereat casu fortuito dūmō maior
pars nō pereat. Sec9 in cōductore: qr nō te
netur suis sūptibus manutenere. l. colonus
in prin. ff. loca. nec tenet pereūte re casu sine
culpa. c. pter sterilitatē. de loca. Et iō si tā
tū vult de cēsu quātū solueret cōductor sim
plex ē iniustus cōtractus ⁊ in fraudē vsure
ppter pactū de retrouēdendo. de q. j. §. 66
cū sequētibus. Et propterea dȝ baberi respe
ctus nō ad fruct9 si excedūt: sed ad quātitatē
pecunie solute pro precio: ita q talis pensio
multiplicata p. zo. annos ascēdat ad totalē
extimationē rei ⁊ sic locate eternut. 5. p cē
tenario: vt ē tex. in auth. de nō alie. §. qr vo.
⁊ in auth. perpetua. C. de sa. san. ec. ⁊ ibi no.
glo. Et sequit Bar. in d. l. z. ⁊ do. Barto
lomeus cepola veronēsis. Et ideo si locaret
simplicit pro. 6 nō poterit dari ad libellum
nisi pro quinq. Unde qr coiter grauat talis
in cēsu iudico coit ꝯctū talē illicitū ⁊ i frau
dem vsurarum.

45 ¶ Utrū emens frumētū in berba vl' vinū
in vite aut oleū ⁊ huiusmōi anteq̄ sint matu
ra min9 q valebunt tpe q̄ matura erunt sit
vsurari9 cū videat mutuū interptatū. R.
sm Bal. in rubrica. C. de vsuris: q aut pre
sens nūeratio ē cā dāni ipsi9 vēdentis: ⁊ sic ē
vsura per. c. in ciuitate. de vsu. Aut sola cō
uentio: quia pciū non soluit de pnti. Et sic
ꝯctus lȝ nō sit vsurarius: est tn̄ illicit9. Aut
neutrū ē causa dāni: qr nō plus valet frumē
tū vel vinū sub tali qualitate ppter pericu
lū cui subiacet. Et sic licȝ. l. fistulas. §. frumē
ta. ⁊ l. si debitor. §. verisimile. ff. de cōtrabē.
emp. Hoc intelligo qn̄ emit nō in genere sed
determinate. s. frumētum istius agri in ber
ba: vel vinum istius vinee ⁊c.

46 ¶ Tene ergo pro toto isto octauo casu me
lius itelligēdo bāc regulā q si mutuū sit pn
cipalit spe bndi vltra sortē nullū pīculū pōt
excusare qn sit vsura talis ꝯctus. Si vo mu
tuū sit liberaliter ⁊ postea propter periculū
aliquid accipitur excusat.

¶ Non9 casus ē rōne administratiōis: pu 47
ta tenebat qs collocare pecuniā alteri9 i em
ptiōe pdior vt tutor: vel in aliud frutuosū ⁊
nō fecit ille cuius erat pecunia: poterit tantū
vltra principale accipere quantū lucri babu
isset verisimilit si vt debuit collocasset. l. tu
tor q repertoriū. §. si post depositionez. ff. de
admi. tuto. Et facit ꝯ platos qui pnt acqui
rere ecclesie ⁊ nō faciūt. iz. q. z. quicūq. 48

¶ Decim9 casus ē ratione bostilitatis. Nā
quē possuȝ psequi gladio ⁊ bōis spoliare iuste
possuȝ etiā licite vsuras ab eo extorqre. i4. q
4. ab illo dūmō nō sit scandalū alijs.

¶ Undecim9 casus rōne ostētationis. Exē 49
plū do tibi pecuniā signatā ad ostētationeȝ
vel etiā ad supponēdū pignori ita q volo il
laȝ met quā tibi dedi i nūero mibi restituas
⁊ vltra eaȝ aliqd lucri: nā talis ꝯct9 licet: cū
nō sit mutuū. sed poti9 locatio: vt no. glo. i
c. si feneraueris. i4. q. 3. ⁊ i. d. c. cōqstus. Et
facit. l. 3. §. vlti. ⁊ l. se. ff. como. Concordat
Sco. in. 4. di. i5.

¶ Duodecimus ē ratione alterius cōtract9 50
a mutuo vo vl interpretato. Nā in solo mu
tuo vo v. l interptato cōsistit vsura: qn̄ ali
quid supra sortē. i. mutuatuȝ exigit: qr vsus
rei in mutuo nō ē separatus a consūmatione
ipsius rei mutuate seu dnio. Ideo exigēs ali
quid vltra sortē rapit vsū. Et sic dr vsura: n̄
sic in alijs cōtractib9. Et qr aliqn̄ contract9
apparenter non vr mutuū: ⁊ tn̄ ē saltē inter
pretatū: ppterea de multis qōnibus subinfe
rā q̄ fiūt i diuersis ꝯctibus a mutuo apparēti

¶ Et primo circa cābia sciendū q oīa redu 51
cuntur ad tria. s. realia solū. ⁊ secūdo ad rea
lia: ⁊ per lrās. ⁊ tertio ad sicca.

¶ De cābio reali solū: vtrū cambiū reale li z
ceat qn̄ rōne eius aliquid lucri accipit: ⁊ est
qn̄ quis babet ducatos in auro vellet mone
tā: vel babēs monetā vellet aurū vl alteri9
generis pecuniā campsor vult tantū pro du
cato vtrū sit vsurarius. R. q nō: qr nō pōt
esse mutuū in campsore in boc. vnde minue
re sortē nō pōt esse vsura sed bn̄ augere. tex.
est nō. i. l. rogasti. §. si tibi dedero. ff. si cer. pe.
posset bene eē iniusticia: qn̄ excessiuū lucruȝ
acciperet respectu laboris. Et lȝ quidā dicāt
licere cāpsoribus solū qui de boc faciūt artē
nō alijs: tn̄ ego nō video rationē diuersitat
cur nō possuȝ extiare laborē: nūc rōnis vni9

ducati vnū soldū sicut quilibet ali⁹. Tñ ē ve
rū q̄ aliquid plus pñt rōnabiliter accipere il
li qui de hoc faciūt artē: q2 maiores labores
portant cum semper sint parati.

53 ¶ Utr̄ cambiū reale ⁊ per lr̄as liceat: ⁊ fit
duobus modis. Primo hoc mō. Ego habeo
hic Janue centū aureos vellē q̄ mihi rn̄derē
tur Rome puenio cū cāpsore vt faciat mihi
litteras quibus den̄r mihi nonagitaq̄nq̄ so
lū: reliquū lucretur. R. s̄m Bal. in. c. j. de
plus pti. q̄ licitus ē talis ꝯtractus ⁊ necessa
rius iure gentiū munitus nāli ratione: eo
q̄ campsor subit picula viarū ⁊ dāna nūcio
rū: pensiones operarū ⁊ salariorū factorum
vt no. in. l. piculi. ff. de nauti. feno. ⁊. l. traie
cticie. in prin. ff. de ac. ⁊ ob. ⁊. l. qui Rome. §
j. ff. de v̄. ob. vnde si aliquid lucraꝰ hoc ē iu
stū cum industria accedat rei licite. l. si heres
ff. ad. l. fal. preterea numerāti mihi decē licꝫ
pacisci q̄ ei nō reddā nisi nouē cū non possit
esse vsura minuere sortē: sed bene augere vt
dictū est. Posset tñ esse iniusticia qñ excessi
uū lucrū caperet respectu laborū ⁊ expensa
rū ⁊ periculi: vel qñ pecunias nō bonas da
rent. Fit secūdo mō cambiū p lr̄as ⁊ reale h̄
mō. Est vltramōtan⁹ q̄ hn̄s mille ducatos
venetos ⁊ intedēs ferre eos venetias vbi pl⁹
valēt ⁊ ibi expendere inuenit campsorē i sua
patria habentē tabulā cambij venetijs ⁊ tra
dit ei ad forū cābij venetiarū: vt sibi venetijs
reddanꝰ. Talis contract⁹ pōt esse licit⁹: ⁊ ē
qñ nō intēdit ppter priorē traditōnē habere
lucrū: sed rōne patrie illud reportat. Si v̄o
ex hoc q̄ pri⁹ tradit vltra mōtes q̄ recipiat
venetijs intēdit lucrū habere erit vsurari⁹
cū prior traditio īducat ratiōnē mutui ⁊ spe
habendi vltra sortē. Et sic erit vsura.

54 ¶ Utrū cambiū siccū sit licitū. R. q̄ non:
quia dr̄ siccū eo q̄ in veritate est siccū a cha
ritate proximi ⁊ sicca aīam a gratia dei. et
fit. 7. modis. Primo hoc mō. Recipio flore
tie a cāpsore decē libras grossorū q̄ tūc valēt
centū florenos cū pacto q̄ tenear ipsi cāpso
ri tantū dare quantū īfra decē dies p⁹ cele
bratū ꝯctū valebūt libre grossorū venetijs:
que aliqñ valent plus aliqñ minus. ⁊ hoc hic
ad mensē receptionis eorū. vel si plus vult
tenere de mense in mensē renouatur modo
predicto: ⁊ tale cābiū est illicitū ⁊ vsurarius
cōtractus. q2 est ibi mutuū cū spe habēdi vl
tra sortē: q2 lꝫ aliqñ minus valeāt: tñ vt in
pluribus plus valēt nec excusaꝰ ppter peri
culū: vt. s̄. patuit. tex. est clarus hn̄ti oculos
cordis in. d. c. fi. de vsu. Et talis ꝯctus ē ad
perniciē ciuitatū experientia teste que ē om
niū magistra. c. q̄ sit. de elec. li. 6. Et q̄ sit il
licitus coiter tenet a doc. Secūdo fit hoc mō
Habeo hic Janue centū aureos ⁊ trado eos
Petro vt m̄ totidē rn̄dere faciat hic ad mē
sem Rome vbi plus valēt verisimiliꝰ ⁊ cre
dit. Et similiꝰ vsurarius ē: quia ē mutuū cū
spe hn̄di vltra sortē. c. cōsuluit. ⁊. c. in ciuita
te. de vsu. Tertio fit hoc mō. Habeo hic Ja
nue centū aureos quos do Petro indigēti:
vt mihi rn̄dere faciat a Londres seu Bru
ges hinc ad tres mēses alterius generis mo
netā: puta tot libras de sterlin ⁊ huiusmōi.
Iste cōtract⁹ coiter ē vsurari⁹ s̄m Hostiē.
⁊ Gof. q2 coiter fit vt inde lucreꝰ. Et lꝫ ali
qñ nihil lucreꝰ tñ in extimatiōe hꝫ lucrū. et
siccū sit mutuū cū spe habendi vltra sortem
erit vsura. Nec ratio periculi excusabit sicut
dictū est. Idē dic qñ Janue existēs emit tu
ronēses recipiēdos in Frācia in talib⁹ nūdi
nis s̄m Alex. lom. cū tales emāt plus vel mi
nus s̄m tpis dilationē. ⁊ intēdant lucrū qd̄
coiter euēit: fit. Quarto hoc mō Janue exi
stens dat certā monetā alicui vt sibi reddat
in scutis Lugdunij tpe ferie q̄ ibi fiet. verbi
gratia. extimat hic Janue scutū. 28. ⁊ sic dat
tātā monetā ad rōnē d. 28. pro scuto q̄ asce
det ad scutos centū q̄ scuti in Lugduno vt
plurimū valēt. 30. vel saltē plus de. 28. Idē
dic de hinc Neapoliꝫ ad tot carlinos pro du
catis ⁊ h⁹mōi s̄m Mo. sūt vsurarij. allegat
c. eijciens. 88. di. ⁊. d. c. fi. de vsu. Quito mō
fit sic. Ego indigeo pecunia hic Janue q̄ro
mutuo ⁊ nō inuenio nisi hoc pacto q̄ recipi
am ad rōnē cābiorū de Lōdres vel Bruges
cū ego accipiens nō habeā banchū in Lon
dres vel Bruges nec mutuās. Ideo mutu
at isto mō: q2 velit deferre suas pecunias a
Lōdres: sed vt sic lucreꝰ ex tali ꝯctu nūc de
Janua a Lōdres: ⁊ de Lōdres ad Januā.
Et sic patet q̄ nō licet. vnde dic q̄ est vsura
Fit ⁊ sexto mō pessime. Et dr̄ cambiū recā
biū: ⁊ fit hoc mō. Ego indigens pecunia hic
Janue quero aliquē qui mihi mutuum det.
Est aliquis qui dat mutuū ad rōnē cambio
rū de Lōdres cū pacto q̄ scribat lr̄as: ⁊ tñ

nō mittit: sed ipsas retinet ꝛ ꝑm ꝙ lucrant cambia in eūdo ꝛ redeūdo ita accipiet vltra sorte: ꝛ vsurarius pessim⁹ est. Septimo mō fit cābiū i Romana curia quod quidē ē vsura clara lʒ sub cābio paliet: ꝛ fit sic. Cleric⁹ consecutus de nouo aliquod beneficiū ꝓ expeditione bullarū ipsius indigens pecunijs petit a campsore sub mutuo certā sūmā puta centum ducatos restituendos in patria: puta Turonie hic ad sex mēses monete ibi currentis ei quē p̄fat⁹ campsor statuerit: mutuat campsor sed vltra cambiū exurgens ex varietate valoris monete i diuersis locis exigit. 5. vel. 8. pro cētenario tales campsores vsurarij sunt indubitāter. Et lʒ quidā conati fuerit defensare ꝙ licite pōt fieri tale cambiū siccū: primo secūdo tertio quarto quito ꝛ sexto modo dictū. Dicendo ꝙ nō est cōtractus mutui: sed ꝑmutationis vel emptionis seu cōtractus innoīatus saltē: ꝛ lucrū ꝓueniat ratione dubij vel patrie. ideo nō pōt eē vsura. Sed contra ipsos ē textus dicti. c. fi. a cōtrario sensu vbi dicit. Ille q̄ q̄ dat decē soldos: vt alio tp̄e totidē sibi grani vini vel olei mensure reddātur: que lʒ tūc plus valeant: tū vtrū plus vel min⁹ solutionis tēpore sint valiture verisimilit̄ dubitat non debet ex hoc vsurari⁹ reputari. Hec ibi. Ergo a ꝯtrario si verisimilit̄ plus p̄sumerētur valiture tp̄e solutiōis esset vsurarius. Et iste cōtractus videtur emptionis vel ꝑmutationis aut saltē contract⁹ innoiatus: quia dat pecuniā recepturus granū ꝛ h⁹mōi: que magis distant a ducatis q̄ sterlini: ꝓpterea tene indubitanter ꝙ est cōtractus mutui interpretati cuʒ spe habēdi vltra sortē celebrat⁹ Nec obstat ꝙ aliqñ minus q̄ꝛ vt plurimū ꝛ in extimatione intendūt lucrū ꝛ inest. Et lʒ Arch. flo. in sūma. teneat ꝙ tales solū sunt vsurarij mētales. Tu tñ eos dicas eē vsurarios etiā reales: q̄ꝛ mutuū petenti nō volūt dare nisi cū isto pacto. Et sic patet ꝙ sūt vsurarij mentales ꝛ reales. Unde Ho. ꝛ Gof. dicit tales vsurarios quātūcūq̄ sub spē ꝑmutationis: emptionis vel alteri⁹ ꝯctus palietur: ꝛ oībus execrabiliores sūt: qui deūdinis ad nūdinas tales cōtractus faciūt cū excedant centesimā ꝑm Ho. cū quo ꝯcordat Alex. lombar. Est tñ contractus in quo nō dicerē cōtractū vsurariū nec illicitū videlʒ Est aliquis q̄ vellet ire de Janua Lōdres pro negociatione nollet secū deferre pecunias propter ꝑicula querit aliquē cui det suas pecunias hic Janue qui faciat sibi respōdere totidē Londres: sed quia ꝓpter abusuʒ p̄fatorū mercatorū non pōt p̄scire determinate quot libras de sterlin valeant sue pecunie accipit litteras ꝑm cursum cābij a quodā hic Janue cui dedit suā pecuniā ꝛ inde lucratur aliqd. Dico ꝙ si iste ñ ideo hic dat vt inde ꝑ cambiū lucretur: sed solū vt suas pecunias: Lōdres habeat: ꝙ tale lucrū sibi adueniēs non faciet eum vsurariū: cum adueniat sibi potius ratiōe incertitudinis seu patrie q̄d excusat ab vsura: quādo mutuū ñ fit spe habēdi vltra sortem. Si tamen posset scire precium sue pecunie p̄cise: ꝛ sic habere: ꝛ vellet huiusmodi litteras cambij eēt vsurari⁹ quia iam intēderet lucrū ex mutuo. nec incertitudo eū excusaret. d. c. fi.

¶ Utrū deponēs pecuniā apud campsorē: vel mercatorē vel artificē ꝓ qua quia negociatur dat deponēti certū quid pro centenario licite recipiat. R. ꝑm Bal. in. l. j. C. pro socio. Aut talis deposuit in specie: ꝛ tūc quia illicite vsus est pecunia deposita tenet omne lucrū restituere deponenti: q̄ꝛ ex re illius locupletior factus est: ar. l. qui sine vsur. ff. de nego. gest. Sed ego nō credo in conscientia ꝙ teneatur de necessitate ꝑ ea que dixi. Restitutio primo. de lucro quod vsurarius percepit ex pecunia vsuraria: ꝙ non tenetur restituere. Aut vsus est licite: quia deposuerat in numero: ꝛ tunc si deponens non habuit animum fenerandi: ꝛ campsor liberaliter dat: vel ex quadam equitate sic licite recipere potest sine vsura. Si vero dat ex quadam necessitate credens se obligatum excusatur deponēs quādiu bona fides durat scilicet credens quod liberaliter dedit. Nam obligatio antidotorum iustam parit receptionem per errorem soluti. l. si testamento. §. j. ff. de fideius. Si vero deponēs habuit animū aliquid hñdi lucri: sic vsurarius ē: quia vere mutuū ē cuʒ spe habēdi vltra sortē: cū sit in numero nō in spē: nisi deposuisset rōne societatis cum periculo suo: sed quo ad restitutionē dic vt. s. restitutio. j. in verbo vsurarius. 55

56 ¶ Utrū deponēs pecuniā dotalē apud mer
catorē: ita ꝙ sit salua ⁊ recipiat aliqd de lu
cro sit vsurari⁹. vide. ḋ. dos. §. ij. ⁊ societas
primo. §. 7.
57 ¶ Circa contractū emptionis ⁊ venditio/
nis: qꝛ sepe interuenit mutuū verū vel inter
pretatū. Ideo plura querūtur.
58 ¶ Utrū mercator seu artifex sit vsurarius
qui illi qui statim soluit rē vendit pro mino
ri ꝑcio ꝙ̄ illi qui nō soluit incōtinēti: ꝫ vult
terminū. R. ꝑsuppono ꝑ qḋ dicit Sco. i. 4.
di. 15. q. 2. ⁊ Ricar. in. 2. quol. q. 23. arti. 3.
ꝙ pensatio valoris rerū vsualiū nō pōt fieri
a nobis nisi per cōiecturalē seu probabilem
opionē. Et hoc quidē non punctualiꝰ ꝫ sub
quadā latitudine equalitatis vnde paru⁹ ex
cessus equalitatē illā nō corrūpit: sꝫ tunc so/
lū qñ est ibi tantus excessus ꝙ ineq̄litas cla/
re videtur. Et talis excessus cōtractū vitio
suꝫ reddit. Et ꝫ ꝑsupposito. R. ad. q. cū di
stinctione: ꝙ aut talis vēditor nō excedit ꝑ/
fatā equalitatis latitudinē cuꝫ illo qui vult
terminū: lꝫ pro minori daret si statim solue/
ret preciū. Et sic nō est vsura. Exemplū exti
maꝰ petia talis pāni ab aliq̄bus. 10. ab alijs
ij. ab alijs. 12. stati soluenti libēter daret pro
9 vel. 10. nō soluēti vult. 12. nō est vsura: cuꝫ
nō excedat rōne tēporis: equalitatē latitudi
nis iusti precij. Si ꝟo prefatā latitudinis eq̄
litateꝫ transcēderet: vtputa qꝛ vellet. 13. vel
14. sic esset vsura. c. cōsuluit. de vsu. Idē dic
de eo qui nō vult ꝓrogare terminū debito/
ri nisi aliquo dato. d. c. consuluit.
59 ¶ Quid si ex inueterata mala cōsuetudine
⁊ paucitate pecunie currēꝭ coiter vēdiꝰ ad
tēpus plus ꝙ̄ iuenire posset emptorē statiꝫ
soluētē. R. scūs Tho. iquadā. q. 7. Hira.
obdo. in suis cōtractibus ꝙ si tales solū hoc
faciunt vt iustū preciū extorqueāt non erūt
vsurarij: vnde ne decipiaris: attēde si ꝑciuꝫ
occurrēs sit iustū an nō. Et hoc tibi demon/
strare poterit si attēdaꝰ an mercatores si vē
derēt tali ꝑcio consideratis laboribus ⁊ cete
ris debitū lucrum coiter reportarēt: qꝛ si sic
esset plus nō posset vendi sine vsura. Si ꝟo
nullū lucrū coiter haberēt sic ē clarū: ꝙ non
est iustū preciū illud quod taxatur de ꝑsen/
ti soluēti: sed hoc proueniat potius ex nimia
cupiditate pecunias habentiū q̇ tali ꝑcio vo/
lūt emere vt postea mō suo vēdant. Et ideo
si plus vendūt illo ꝑcio ad tēp⁹ dūmō iustū
ꝑciū nō excedāt quod deberet valere: si talis
corruptela nō eēt ñ erit vsura qꝛ nihil vltra
debitū exigūt rōne tꝑis. Aduerte etiam ꝙ si
q̇s esset in tali loco in quo coiter emētes non
habent pecunias: sed emūt ad tēpus: posset
vendere aliquid plus iusto ꝑcio occurrēti si/
ne vsura. Ratio qꝛ mercator pōt magis exti
mare mercantiā illā q̄ tardi⁹ expēdiꝰ ꝙ̄ q̄ ci/
tius. Et iō si plus aliquid vendūt solū habē
do respectū ad lucrū quod rōnabiliter debe/
rent reportare ex tali negociatione nō ex tē/
pore: nō condēnabo eos si tātū plus solū vē
dūt ad tēpus ꝙ moderatū lucrū reportēt pē
satis laboribus ⁊ expēsis ⁊ ceteris h⁹ mōi: nō
haberet tñ locū istud i illo q̇ defert aliquas
merces ad aliquē locū vbi credebat multuꝫ
vendere ⁊ lucrari posse ꝓpter eorū raritatē
Sed qꝛ alie multe supuenerūt videns ꝙ ne
dū lucrū: imo dānū reportaret si vēderet ꝑ
cio occurrēti vēdit ad tēpus plus vt sic non
patiaꝰ dānū: quia hoc eēt vsura. Sicut enī
noluisset minuere de ꝑcio si nulle alie supue/
nissent: ita adueniēte abūdantia rōne tꝑis:
nō poterit aliquid plus vēdere. Nam in casu
isto hꝫ locū illud qḋ dī. Res tātū valet quā/
tū vendi pōt. l. j. §. si heres. ff. ad trebel. ⁊ l. q̄
rebaꝰ. ꝑ. rñ. ff. ad. l. fal. ⁊. l. si quis vxore. §.
vl. ff. de fur. Sed in casib⁹ supioribus limi/
tatur verum: ꝙ res tantuꝫ valet quātū vē/
di pōt. s. si ꝑdicta abusiua ñ obstarēt. Et ita
rñdit Tho. scda scde. q. 77. ad. l. ꝑcia. ff. ad
l. fal. Ubi dī. Precia rerū non ex affectu sin
gulorū sed coiter fungūtur. dicit veruꝫ: nisi
affectio sit rōnabilis ex parte venditoris: vt
est i ꝑdictis duob⁹ casib⁹ ñ i isto vltimo.
¶ Utrū vendēs rem alicui qui pecunia idi/ 60
get vt statim reemat pro minori ꝑcio sit vsu
rarius. R. ꝙ sic: qꝛ perinde ē ac si pecuniam
mutuaret. Et iste ē cōtractus pessim⁹: q̇ dici
tur stoch ⁊ bistoch: qꝛ coiter plus hēbant. et
sic vnū gladiū infigunt: ⁊ postea minus ree/
munt. Et sic aliū gladiū iponūt. Si tñ sim/
pliciter quis vēdidisset pro iusto ꝑcio nō co/
gitans reemere: ⁊ emptor nō iueniēs empto
rem vellet venditori vendere ꝓ minori non
esset vsurarius min⁹ emēdo: sed posset eē in
iusticia: ⁊ coiter in eo accidit. ⁊ iō illicit⁹ ꝫct⁹
¶ Utrū vendens rem ad tēpus plus ꝙ̄ coi
extimatione valeat: sed tñ plus valet vel va/

lore naturali vel propter vtilitatē ementis vel quia erat multū vtilis vendēti ⁊ ꝑm illud exigit preciū sit vsurari⁹. R. ꝑm Sco. ⁊ Ri. vbi. s. ⁊ Tho. scḋa scḋe. q. 77. ꝙ res nō pōt extimari vt tali ꝑcio vēdat salua iusticia. Nec ꝑm valorē naturalē quia sic musca valeret plus ꝙ totū aurū mūdi ⁊ oīa inaīata. Nec ꝑm vtilitatē ementium: q̄ sic herba medicinalis vel potio que valet alicui ad liberationē a morte ꝑcio inextimabili foret vendēda. Sed oportet extimet coī extiatiōe ꝑm ꝙ dictū ē in. 59. §. Et ideo si plus tali extiatione venderet rōne tpis erit vsura. Si nō rōne tpis sed alio respectu erit iniusticia nisi vēdat sciēti ⁊ volēti: vt. s. emptio. §. 7. Bene aūt posset plus extimari ꝙ valeat res coī extimatiōe sine vsura rōne ꝓprie vtilitatis puta habeo rē multū mihi vtilē ex qua multū mihi proficio ⁊ ex eius absentia multum dānificabor. ꝓpterea liceret instāter postulāti eā sibi vēdere nō quātū valet cōmuni extimatione: sed quantum est mihi vtilis: et quantū extimat dānū ex eius carētia. Et iō nō esset vsura ꝙuis interueniret tēpus solutionis fiende. Nō q̄ res salua iusticia pōt tali ꝑcio vēdi. Et iō plus qḋ accipit: nō accipitur ex tpe sed ex natura rei lȝ quo ad apparētiā videatur vsurarius.

62 ¶ Utrū vendēs vinū vel frumentū ⁊ huiusmodi pro ꝑcio qḋ currit cuȝ pacto tñ ꝙ si pl⁹ vsq; ad pascha valuerit illud plus vult Si vo minus nō vult minuere ꝑciū sit vsurari⁹. R. ꝙ sic. facit. l. pe. C. de solu. ⁊ l. qui bona. §. si qs. ff. de dā. infec. No. Archi. 14 q. 4. §. j. ⁊ Ho. in sū. Facit. l. si nō fuerit. §. aristo. ff. pro socio. Hoc ītellige ꝙ sit vsura qñ tale pactū facit rōne dilatōnis solutiōis: aliter eēt iniusticia nō vsura. Unde Sco. in 4. di. 15. q. 2. ar. 2. ponit duas regulas circa hāc mām obseruādas. Prima ē ꝙ vēdēs nō vendat tēpus: q̄ nō ē suū. Secūda ē ꝙ ñ ponat se in tuto vel lucro de semper vel vt in pluribus: aliter est vsura.

63 ¶ Utrū emens a Joanne centū q̄ debet habere hinc ad tres annos a Petro seu ꝓ legato seu pro ficto molendini vel qualitercūq; pro. 95. q̄ nūc soluit de presenti sit vsurarius R. ꝙ aut ad instātiā Joānis emit: aut spōte: si ad instātiā Joānis solū. ⁊ ꝓpterea minus emit ꝙ extimat verisimilit interēē suū. puta q̄ volebat de ipsa pecunia negociari negociatione qua verisimilit lucratus fuisset tātū deductis ꝑicul ⁊ laborib⁹: vel q̄ tātū minuit quātū extimat laborē in rehabēdo ⁊ ꝑicula ⁊ h⁹modi: sic ñ est vsura. Nā nostra interest litib⁹ ⁊ sūptibus nō vexari: vt in. l. minorib⁹. ff. de mino. Si vo spōte ⁊ pricipaliter facit ꝓpter lucrū ⁊ minuit ꝑciū solum propter hoc q̄ nūc soluit vt in futuro rehabeat plus ꝓpter ꝑmaturā solutionē sic ē vsura. c. fi. ḋ vsu. Et in hoc cōuenit Jo. an. i addi. ad Spe. Nec obstat illud quod dī: plus soluit q̄ ante tēpus soluit. insti. de ac. §. plus ⁊ de plus pe. c. j. q̄ illud est verū in eo q̄ añ tēpus soluendo patit aliquod interesse. ⁊ iō cogens eū plus petit. Unde ista plus petitio siue sit respectu tpis: q̄ cū obligetur hic ad annū solū: ⁊ tñ hodie exigitur: siue sit respectu rei: puta quod debetur tpe messis petit tpe anteriori quo plus valet: siue sit respectu loci: puta quod debet in vno loco petit in alio siue sit respectu cāe. Exēplū vt quod debet alternatiue: vel nō est obligatus petit determinate: tantū solū pōt diminuere quātū extimat interesse suū verisimilit siue lucri cessantis: siue dāni emergentis: alr ꝓpter ꝑmaturā solutionē diminuere de principali eēt vsura ꝑm Tho. scḋa. scḋe. q. 78. in rñsiōe vltimi articuli. Idē dic de illo qui vadit ad artificē debitorē ȝ mercatori pro panno de centū que debet hic ad ānū ⁊ facit sibi dari. 95. nō ab artifice: ⁊ ipse se obligat soluere cētū in termino mercatori ꝑm predictā distinctiōnem. Aduerte tñ ꝙ si talis pecunia seu debitum eēt litigiosuȝ nō liceret emere. de q̄ dic vt. s. cessio actionū. ꝑ totū. Iteȝ si eēt mutuum vel comodatū factū alicui vsq; ad tres annos: ⁊ supueniret casus in quo mutuans vel comodans indigeret ⁊ vellet sibi restitui nō liceret comodatario vel mutuū accipiēti aliquid minuere pro interesse suo: qñ simile interēē incurrit mutuans ⁊ comodator: nec aliūde ꝓuidisset vt ipm euaderet si talis comodator vel mutuās nō subuenisset. Et sic intellige ⁊ limita. l. in rebus. ff. como.

¶ Utrū emens pagas puta de. 78 ad ratō- 64
nē de. 15. soldis pro libra: q̄ sic ē coīs eorum extimatio Janue sit vsurarius cū postea sit habitur⁹ verisimilit hinc ad duos ānos. 20. soldos pro libra. R. Quidā multū errātes

conati sunt simplicit᷑ asserere nõ eẽ ꝯctũ vsurariũ: sed solum turpe lucruꝫ. Aliqui etiaꝫ dixerũt ꝙ licite fit. Mo. Primo qꝛ talis nõ est cõtractus mutui sed emptionis in q̃ vsura esse nõ põt sed solũ iiusticia. Secundo qꝛ inest p̃iculũ ⁊ laboꝛ in rehabẽdo. Tertio qꝛ cõis extimatio nõ plꝰ iudicat valere. Quarto quia sicut plus valet fructus maturꝰ ⁊ ꝑfectus q̃ acerbus: ideo licite qñ est acerbus minꝰ emitur. Sed certe iste rõnes nihil valent: qꝛ lꝫ formalit᷑ sit cõtractus emptionis: tñ equiualet᷑ est mutuũ cũ spe habẽdi vltra soꝛtẽ: qḋ sepe cooperitur sub cõtractu ẽptõnis: vt patet in.c. cõsuluit. ⁊.c. in ciuitate. et clarius in.c. fi. de vsu. Nec laboꝛ seu p̃iculũ excusat: quia verisimile nõ est ꝙ nõ habeat totũ ⁊ sine oĩ laboꝛe in tẽpoꝛe. Ideo minutõ p̃cij fit solũ respectu tẽpoꝝ. qḋ patet qꝛ quãto plus tarde habẽt solui tãto minꝰ emũtur propter p̃maturã solutionẽ. Et cõis extimatio est coꝛruptela. patet: Est memoꝛia hominũ qui recolũt ꝙ sub cõmuni extimatiõe cadebat ꝙ contractus vsurariꝰ eẽt. Et sic pseuerassent nisi fuissent quidã magistri in theologia nõ bone conscie qui sine omni fundamẽto iuris: iĩmo cõtra tex. apertũ a cõtrario sensu in.c. fina. de vsu. licitũ eẽ consuluerũt nõ intelligẽtes ꝙ lꝫ fructus agrestus minus possit emi q̃ maturꝰ: nõ tñ minus q̃ qñ cõputatis p̃iculis semper plus sit valiturus q̃ ematur: qꝛ etiã si emat᷑ tãto minꝰ ꝓpt᷑ p̃maturã solutionẽ ꝙ verisimilit᷑ plus debeat q̃ minus valere certe vsura erit. ꝑ tex. clarũ in dictis.c. p̃allegatꝭ. Si debet ergo licere opoꝛtet ꝙ ꝓpter p̃maturã solutionem nõ minꝰ ematur quin possit etiaꝫ minus valere: imo plus dicit. d. Pe. de anch. in disputatiõe mõtis floꝛentie ꝙ si q̃s emeret ad duos vel tres annos ipꝛestita vel loca p̃dicta ⁊ ꝑciperet magis q̃ dedit ꝙ esset vsura: qꝛ nõ est vere emptio cũ redditus sit de ꝓximo reuersurꝰ ad venditoꝛẽ. nec locatio quia pecunia statiꝫ soluitur pꝛo alia pecũia. vnde accedit ad cõtractũ mutui. Et ꝓpterea mihi videt᷑ dicendũ sicut de casu p̃cedẽti. ꝙ si quis ad instãtiaꝫ amici emit pagas p̃dictas q̃ potiꝰ vellet negociari cũ suis pecunijs q̃ tal'a emere ꝙ poterit tãto minꝰ emere quãtũ extimat verisimilit᷑ interesse suũ. Proter p̃iculũ ṽo vel laboꝛeꝫ nõ credo posset plus ꝺ vno soldo minuere cũ iudicio cõi non extimet᷑: aut valde modicũ quid. Si ṽo quis iḋ emit p̃fatas pagas vt sic lucret᷑: vsurariꝰ est. Et sic serua i conscia: quia nõ inueni qui posset alit᷑ determinare: q̃uis aduocatus fuerim coꝛã doctoribꝰ ⁊ mgr̃is ꝓ ista materia. Cõcedo tñ ꝙ formalit᷑ nõ ẽ cõtractus vsurariꝰ. ꝫ bñ equiualent᷑ ⁊ in re ⁊ in cõscia ⁊ quo ad deũ: sicut in simili dꝛ in. d.c. in ciuitate. ⁊.c. fi.

Fit alius ꝯctus qui dꝛ emptio scripturaꝝ banchi q̃ fit hoc mõ. Debet quis hr̃e in bancho talis campsoꝛis centũ: sed quia campsoꝛ nõ tenet᷑ soluere nisi hinc ad tot dies vel mẽses vendit istã scriptã. Hoc ẽ ista cẽtũ ꝓ. 95. alteri stati soluẽti. De quo dic vt de supioꝛi casu dictum est. 65

Utrũ emens p̃diũ vel domũ cuꝫ pacto de retrouẽdendo vsq̃ ad tot annos vel sp̃ faciat fructꝰ suos sine vsura tp̃e medio anteq̃ recõpetur. R. ꝙ sic si bona fide absq̃ fraude emat᷑. hoc ẽ ꝙ in veritate intendat emere ⁊ solũ pactũ de retrouẽdẽdo faciat ex cõplacentia vẽditoꝛis: ⁊ ꝙ potiꝰ vellet ne reemeret ꝫ sibi libere dimitteret. Et ꝙ liceat patet per. l. si fundũ. C. de pac. int᷑ emp. ⁊ ven. ⁊. l. quotiẽs. ff. de idiẽ. adiec. ⁊ tenet Hug. sequitur Archi. in.c. plerisq̃. 14. q. 3. ⁊ Inno. Jo. an. ⁊ coiter doc. in.c. ad nr̃am. de emp. ⁊ vẽ. Si ṽo emeret in fraudẽ quia intẽdit mutuare nõ emere ⁊ si crederet vẽditoꝛẽ ñ reemptorũ nõ emeret sic eẽt vsura paliata sub tali cõditione. Et sic pꝛesumit᷑ ꝫ doc. i. d.c. ad nostrã ex tribꝰ. Primo qñ pꝛeciũ ẽ modicũ respectu rei. Facit. l. q̃uis. §. cum essem. ff. ad vellei. ⁊ hoc maxime qñ posuit pactũ ꝙ nisi redimat infra certũ tẽpꝰ nõ possit postea reemere: qꝛ videt᷑ pactũ. l. cõmissoꝛie. s. mutuasse: puta centũ ⁊ recepisse pignꝰ de cẽtũ. 25 ita ꝙ nisi redimat᷑ infra tale tẽpꝰ sit amissũ Uerũ ẽ ꝙ res nõ tantũ valet si vẽdat᷑ cũ tali cõditione ꝙ semp̃ possit reemi q̃ si vẽderetur simplicit᷑. ar. l. fũdi partẽ. ff. de ꝯhẽ. ẽpt. Secũdo p̃sumit᷑ in fraudẽ qñ fit pactuꝫ vt restituat᷑ aliq̃d plus q̃ fuerit p̃ciũ: vt no. in c. illo vos. de pigno. ⁊. d. Anto. in. d.c. in diocesi. de vsu. Tertõ si emptoꝛ cõsueuit exercẽ vsuras. l. ꝙ si nolit. §. q̃ assidua. ff. ꝺ edi. edi. 66

Utrũ emẽs cũ pacto de retrouẽdẽdo appõnẽs clausulã ꝙ nõ vult possit redimere añ quiquẽniũ vl' decẽniũ sit vsurariꝰ. R. Ho. 67

⁊ Jo.an.in d.c.ad n̄ram. in nouella tenent: ꝙ p̄sumit̄ in fraudē vsure. Sed ego dico ꝙ si hoc facit bona fide: puta q̄ vult ipinguare possessionē q̄ pinguedo nō cōsumit̄ vsq̄ ad tot annos: ⁊ ꝓpterea nō vult reemat nisi sibi alio mō velit satisfacere d̄ expēsa sic licet. Si vero fit in fraudē vt lucret̄ fructus ex pignore simulato sic est vsura.

68 ¶ Utrū emens cū pacto de retrouēdendo ⁊ locans vēditori pro certo affictu sit vsurari⁹. R. ꝙ nō si sine fraude fit vt dictū est.s. Esset tñ illicitus si ex pacto comodū vel icomodū excepto cōstituto affictu ptineret ad venditorē. Nā hoc ē ꝯ nām emptionis cum rei empte comodū vel incomodū dēat ptinere ad emptorē.l.illud.ff.de pi.⁊ co.rei ven. nisi affictus eēt ita modic⁹ ꝙ venditor releuaretur in illo i quo grauat̄ ꝯ naturā cōtractus. Itē reddit̄ illicitus qñ ipse vēditor nō posset se qñ vellet ab huiusmōi cōductōe liberare: quia cū talis obligatio vendicet partē precij.v.l.partē fundi.⁊ emptor solū iustū preciū rei soluet sic hēbit supra iustū p̄cium istā obligationē. Et idē dic simili' si vellet ꝙ obligaret se ad cōducendū ꝙ eēt illicitus nisi i alio alleuiaret cōductorē. Presumit̄ tñ vsurari⁹ ex p̄dictis in ante p̄cedēti.q.⁊ etiā qñ proprios fundos vēderent ad huiusmōi cōtractus faciēdos cū nō p̄sumat̄ in cōtinēti velle ꝯria agere.l.non ad ea.ff.de cō.⁊ de.

69 ¶ Utrū emens tēpore messiū granū vl' vindemiarū vinū pro precio qd̄ tūc valet cū pacto ꝙ tot mēsure sibi reddant̄ tēpore paschalis sit vsurari⁹. R.Ho.in sū.⁊ Jo.an.cū gl. in.d.c.fi.ꝙ sic.14.q.3.vsura. Nec ob.ꝙ aliqñ sūt viliora: q̄ ad ea que raro eueniūt nō cōsiderant leges.l.nā ad ea.ff.de legi.i auꝗ. vt sine prohibitiōe.§.quia vero p⁹ multā.⁊ cōmunis cursus ē ꝙ sint cariora q̄ extimād⁹ ē c.certificari.d sepul.⁊.l.j.§.j.ff.d fluminib⁹

70 ¶ Utrū emēs frumētū vinū ⁊ h⁹mōi tpe q̄ colligitur vt postea carius vendat alio tēpore sit vsurari⁹. R.ꝙ nō.est tñ turpe lucrū. Primo si est ecclesiastica p̄sona que hoc fac̄ 14.q.4.c.quicunq̄ tpe. Secūdo si hoc facit propt̄ auariciā.s.vt carius vēdat nulla alia necessitate pensata vel vtilitate: aut vt caristiam inducat taliter ꝙ homines cogantur emere ab eo: ⁊ ipse ad libitū possit vendere. Et sic peccat mortaliter.⁊ credo teneat̄ restituere dāmnū si quod dēdit ex hoc cōmunitati siue alicui qui alio mō sibi prouidisset: si talis non impediuisset taliter emēdo sicut faciunt illi qui stant in porta ciuitatis vt totum granū nouū emant ⁊ procurāt ne deferat̄ i plateam ad vendendum. Et de istis intellige prefatū.c.quicunq̄. Si vero talis emeret propter bonum cōmune: vt fecit Joseph.s.vt prouideat ne populus suus fame pereat: sic mereretur. Si autē emeret propt̄ prouisionē suā ⁊ suorū ⁊ postea non idigēs tanto: illud vendit quod supest precio occurrenti. Uel si facit hoc ꝓpter exercendā iustā cōmutatōnē per modū mercātie nō vt caristiā inducat s̄ potius vt lucrū aliquod ex ope suo recipiat propt̄ sustētationē sue familie: vel ꝓpter pietatē vt dispēset in pauperes: sic licet: dūmodo moderate faciat ⁊ caristiā non inducat. Hec ex Inno.Ho.Ray.Rodo.⁊ sūmistis ⁊ Pe.de ancha.in.c.j.de vsu.li.6.

¶ Quid de his qui emunt oues vel boues ⁊ huiusmodi a pauperib⁹ quos nō habēt. R. Rodo.ꝙ si emens a paupere vel diuite scit vel credit ea nō habere ⁊ quasi iam ea tradidisset locat ei pro p̄cio annue pēsionis: sic cōmittit vsuram: quia clare patet ꝙ fit i fraudem vsurarū. Si vero credēs eos habere sine fraude ⁊ bona fide emptio fiat non est credēdum quandiu bona fides durat emptorē peccare: nec ad restitutionem teneri de consumptis: bona fide durante. sed de extantibus vel inquantū factus est locupletior credo teneatur in casu quando omnino ab alio non emisset: nec aliquod iteresse patitur ex tali emptione. 71

¶ Quid de emēte equos ⁊ huiusmodi sibi reddēdos a vēditore in certis nūdinis ꝓ minori precio q̄ valeāt tpe cōtract⁹. R. Ro. ꝙ est vsura: nisi verisimilit̄ dubitet̄ vel credatur plus vel min⁹ sint valituri tēpore solutionis: vt patet ex supradictis. 72

¶ Utrū locās rē quā extimat cū pacto ꝙ q̄litercūq̄ pdatur seu deterioret̄ vult preciū rei sue recupare cū aliquo lucro sit vsurari⁹ R.ꝙ sic: quia vt no.Bar.i.l.si vt certo.§. nūc videndū.ff.como.⁊.l.j.eo.lz extimatio nō faciat semp venditionem: tñ cum tali pacto facta: videtur facere venditionem. Et ideo perinde est ac si vendidisset: quia preciū expectat exigi vltra sortē. Et sic vsura 73

est: aut saltē ꝯtus illicitus ē ⁊ pnitiosus. et
iō restituere tenet qd̄ vltra sortē accipit.

74 ¶ Utrū mutuans granū vetus ⁊ h⁹modi
vt postea recipiat nouū sit vsurari⁹. R. Ho
stiē. ⁊ Gof. volūt q sit vsurari⁹ solū qñ fa
cit hoc vt meliorationē recipiat. Sꝫ si facit
ne frumētū pereat: ⁊ vt accipienti grāꝫ faci
at: nō erit vsurari⁹: dūmō sm Rodo. non
auferat libertatē debitori liberādi se vetus
soluēdo: ⁊ placet: quia si sine aliqua iiusticia
⁊ piudicio alterius cōsequor vtilitatē meaꝫ
nō ero tibi iiuriosus: maxime qñ tpe solutio
nis verisimilit ñ extimat plus valiturū: al's
nō liceret. Idē dicendū sm Mo. si aliqs ha
beret equū de quo nihil facit accipet mutuo
ab aliquo centū cū tali pacto q teneat equū
suū ⁊ pascat eū ⁊ vtat eo sine piudicio equi:
q talis accipiēs nō erit vsurari⁹. Rō qr nul
lū dānū facit pximo: imo alleuiat eū pascen
do equū. Idē dicit de domo pignorata mu
tuanti q vtilis ē sibi: quia eā locare non vult
vel nō pōt ⁊ mutuās custodit domū a ruina
Propterea addit q in istis casibus cōsiderā
dū ē pter mutuū: vtrūꝫ pares sint vtilitates
hincide. Et si pares sint nō erit vsura: vt in
casib⁹ pdictis: qr in quo hꝫ equū alleuiat ali
um ab expēsa ⁊ q hꝫ domū conseruat eā: cū
dñs nullū lucrū ex ipsis cēt habitur⁹: qd hn
nota: qr facit ad multa. Non tñ extēdes ista
ad lucꝝ qd qs facit ex pecūia mutuo accepta.

75 ¶ Utrū dans decē vlnas pāni pro alijs decē
in futuro dādis sit vsurari⁹. R. Rō. q ñ: qr
ē ꝯtus pmutatiōis: ⁊ cū dī de mēsura intel
lige de mēsura modij ⁊ lagene ⁊ ceterorū va
sorū qbus grana vel liqda mēsurantur.

76 ¶ Utrū habēs pecuniā quā timet in futu
ro tpe minorari iux ordinationes dñorū vel
ciuitatū possit sine vsura ipsaꝫ dare alicui h
pacto vt sibi reddat i eqli pcio i q ē qñ ei dat
R. sm Alex. lō. in quol. q. de vsu. q sic: si il
le q recipit mox expēdere vult in tpe in quo
tātū valet qr nil vltra sortē recipit. Nā po
tuisset etiā aliqd emere qd postea vēdēs re
habuisset equalēs pecūie: ⁊ placet mihi. Nā
qūis i mutuo ñ liceat spare lucruꝫ tñ vitare
dānuꝫ sine dāno alterius licet: lꝫ aliqui tene
ant q sit vsura.

77 ¶ Utrū ciuis a q coītas ei⁹ indigēs pecu
nia accipit centū ꝯ ei⁹ volūtatē licite sine vsu
ra possit recipe certū qd: puta. 8. libras pro cē
tenario qd sibi annuatī ipsa coītas ꝯstituit.
R. diuersi diuersa scripserūt: sed saluo me
liori iudicio mihi videt distiguendū: q aut
coītas ipsa hꝫ annuos reddit⁹ aut nō. Si hꝫ
sicut ē ciuitas ianue ⁊ de ipsis redditib⁹ assi
gnat certā partē tali a quo pecunias hūit hꝫ
pportōnē pecunie habite: ita q tātū hēat oī
anno de tali redditu sm q reddit⁹ ipē hñ vel
male rñdet: sic licite talis accipit: qr talis coī
tas talē pecuniā accepit nō noīe mutui: cum
nunq velit eā reddere: h pro pcio talis partꝭ
suorū redditū quos pro solutione pecunie ha
bite vendit tali ciui. Et sic ē emptio redditu
um ciuitatꝭ q fieri pōt sine vsura: vt. s. dcm̄
est. §. 44. Nec ob. q pfati ciues nō intende
bant emere: qr lꝫ nō intenderēt emere: tñ coī
tas potuit eis dare pro pcio talē redditū iso
lutū. Et sic erit ēptio ⁊ vēditio sicut posset
eis aliquā possessionē dare insolutū ꝯ eorū
volūtatē sicut fit sepe. Et sm hanc viā intelli
go Jo. de saxonia in sua sū. ⁊ Jo. an. d. An
to. ⁊ coiter moderniores in. c. in ciuitate. qui
dicūt licite tales illud lucrū accipe. Et sm h
loca Janue mōs florētie ⁊ in pstita Veneti
arū sunt licita ⁊ sine vsura. Si vo coītas nō
habet reddit⁹: vel si hꝫ iam exhausit in pctu
supradicto vel alio mō: sic talis ciuis nō po
test aliqd vltra sortē accipere sine vsura: qr
quicqd accidit sorti in mutuo vsura ē: nisi at
fuerit iustū ⁊ vere intereē qd pōt extimari
etiā ex dubio euētu sm conditiones psonaꝝ
⁊ negociorū sm Tho. scda scde. q. 62. art. 4
Unde dicit q dupliciter qs dānificat. Prio
modo cū ei auferet id quod actu hēbat: ⁊ ta
le dānū est restituendū sm recōpensationeꝫ
equalē. Secūdo mō dānificat impediendo
ne adipiscat quod erat in via habēdi: ⁊ tale
dānū nō oportet recōpēsare in equali: qr mi
nus ē habere aliqd virtute q hre actu. Et iō
qui erat in via hndi aliqd hꝫ illud solū i vir
tute vel potentia. Et pptere si redderet ei
vt haberet actu: nō haberet simplū h multi
plicatū. qd nō ē de necessitate restitutionis
Tenet tñ aliquā recōpensationē facere sm
cōditionē psonarū ⁊ negociorū. hec ille. Et
sic patet qñ nō pōt poni interesse certū pro in
certo: vt dicit. d. Anto. in. c. salubrit. d vsu.
Et sic intellige Alex. lō. sanctū Bernardi
nū cum similibus. qui tenent non licere sine
vsura aliqd accipe. Et hec bene nota.

78 ¶ Quid de spōte dātib⁹ cōitati vt tale q̄d annuati habeāt. R. Laur. de redul. in suis ꝯtractib⁹ ꝙ si .5. ꝯcurrāt ꝙ licet. Primū ꝙ reddit⁹ nō sit excessiuus: ſ ꝯueniēs. Scōm ꝙ reddit⁹ fiat de bonis ⁊ sup bonis cōitatis q2 si fieret relatio tm̄ ad ꝑsonā cōitatis eēt illicitū. Tertiū ꝙ nō detꝛ facultas resoluēdi ꝯtractū ꝓ maiori vel minori ꝑcio: ſ solum occurrēti. Quartū ꝙ tēpus sit incertū: q2 si reddit⁹ ⁊ tēpora forēt certa: tunc vbi esset maior quātitas ꝑcepta ex tēpore q̄ illa que datꝛ ciuitati videretꝛ ꝯct⁹ vsurarius. Quītū ꝙ tales emētes nō sint vsurarij: illud ē ver̄ q̄ ad ꝑsūptionē solū. Et iō si vere emit i foro aīe licet. Istis aūt nō ꝯcurrētib⁹ nō licet. Nec ē sile de coacte dātib⁹ cōitati: q2 de rōe vsure ē vt cōmittatꝛ circa mutuū volūtariū nō violentū. Et ꝓpterea in talib⁹ nō ē ratio formalis vsure: sed bene in istis volūtarijs qui intendūt mutuare nō emere.

79 ¶ Utr̄ emētes iura ꝑ fator̄ ciuiū qui licite a cōitate certū q̄d annuatim ex redditibus ciuitatꝭ recipiunt: vt dictū est sint vsurarij. R. ꝙ nō ſm. d. Anto. ⁊ Jo. de saxo. vbi. s. Nō q2 emūt redditū in pecunia iā ꝯstitutū. Itē idē redditus crescit ⁊ decrescit: nec ē maior q̄ redditus possessionis imobilis. Item stat ꝑiculo emptoris ⁊ multa alia q̄ vide i Pe. de anch. in. c. vsurar̄. de vsu. li. 6. q̄ bis cōcordat. Limito tn̄ ꝑdicta vera nisi cōitas ipsa notabilitꝛ lederetꝛ ex ipsis emptiōibus q̄ cū pupillo comparatꝛ. vt. l. rem publicā. C. de iurꝛ rei publice. Iō ei⁹ admīstratores nō ꝑnt eā dānificare nec factū eor̄ valeret i dānum rei publice. vt. l. ordinis. C. de decre. de cu. ⁊. l. ꝑses. C. de trāsac. ⁊. l. ambitiosa. ff. de de decre. ab or. fa. Ideo nō valeret talis vēditio nec emptio facta ab illis qui hoc sciunt ſ tenētꝛ restituere totū quod receperūt.

80 ¶ Utr̄ liceat mutuare cōi meo vel alicui dn̄o ꝓ aliq̄ officio habēdo. ex q̄ spero cōseq̄ magnū honorē ⁊ lucrū. R. ſm. Jo. de saxo vbi. s. ꝙ nō sine vsura. q2 mutuans sic recipit expresse ex mutuo vltra sortē: ego tn̄ credo ꝙ si ex officio nō habeo cōseq̄: nisi lucrū q̄d debito mō debetꝛ tali exercitio cū nō possim illud habere nisi mediāte mutuo si sum aptus ad tale officiū exercēdū ꝙ possū mutuum dare vt illud habeā sine vsura: q2 q̄d accipio lucri nō respicit mutuū ſ excercitiū ꝑncipalitꝛ: licz secūdario postea mutuū q̄d lucrū secūdario sperare ex mutuo nō ē vsura. vt. s. dictū ē. §. i. Si tn̄ ex statuto vel antiq̄ cōsuetudine volēs habere tale officiū teneretur aliq̄d soluere ⁊ vt talē solutionem euitaret mutuū daret esset vsurarius.

¶ Utr̄ mutuās sup pignore aliq̄ cū tali pacto: ꝙ donec debitor sibi restituerit pecuniā ipse creditor habeat fruct⁹ pignoris. R. ꝙ vsurarius ē. c. illo nos. de pigno. Et q̄d teneatur restituere habes. s. Pignus. §. 12. Si

Usura secūdo de ei⁹ ꝓhibitione ⁊ penis tam contra vsurarios q̄ ꝯtra fautores eor̄.

¶ Utr̄ vsura sit pctm̄ mortale. R. ſm oēs tā theologos in. 4. di. 15. q̄ canonistas in. c. qm̄ multi. 47. dis. ⁊ in. c. sup eo. de vsu. ⁊ in multis alijs locis: ꝙ sic. Nā vsura ē maluz nō solū in se sicut homicidiū q̄d posset ex aliqua circūstantia fieri sine pctō: vt in iudice seruato ordine debito ⁊ hm̄ōi: sed etiā ē malū ſm se. Et iō cū nulla circūstantia pōt bn̄ fieri de ptāte ordinata etiā a deo. Et hoc ꝓbatꝛ. s. ꝙ sit malū in se ⁊ ſm se tali rōne: q2 ē ꝯ rōnē nālis ꝓprietatis pecunie ad q̄d sequitur vlteri⁹ ꝙ vēditꝛ ibi illud q̄d nō est. Et hec est rō phi. 5. ethi. ⁊ ꝑ pol. vbi ꝓbat ꝙ ꝓpri⁹ vsus pecunie ⁊ ꝑncipalis est ei⁹ cōsūptio siue distractio: q2 est iuēta ad cōmutatiōes faciēdas. Et iō ſm se ē malū ꝓ vsu pecunie mutuate preciū recipe: q2 hoc est vēdere bis vel vēdere q̄d nō est. Probatꝛ ⁊ alia rōe ſm Sco. in. 4. dis. 15. q. 2. ar. 2. sic. Pecunia mutuo accepta trāsit in dominiū debitoris ita ꝙ fit sua. Et iō magna ē inequalitas ꝙ aliquis in re sui ꝓximi lucrū q̄rat cū nullū dānū inde q̄cq̄d de re cōtingat incurrit. Multe alie rōnes assignātꝛ a doctorib⁹. Sz ꝙ sit pctm̄ mortale meli⁹ ꝓbatꝛ auctoritate diuine legis Ezechielꝭ. 18. ibi ad vsuras dātē. ⁊c̄ ⁊ in ps̄. 14. ibi: Qui pecuniā non. ⁊c̄. Ergo ex quo nō viuat nec habitabit in regno dei demōstrat eē pctm̄ mortale. prohibetꝛ etiaz Exo. 22. Si pecuniā comodaueris ⁊c̄. Facit. c. sup eo. de vsu. Unū si q̄s ꝑtinaciter asserat vsuras exercere nō eē pctm̄: vt hereticꝰ ē puniēd⁹: ⁊ ꝓcedi debet ꝯ infamatos vel suspectos de hm̄ōi errore: sicut ꝯ infamatos de heresi. cle. ex graui. de vsu. Nec etiā de iure ciuili hodie ꝯcedūtꝛ: imo sūt ꝓhibite: vt no.

glo.in.c.qd dicā.14.q.4.⁊ in.c.q2 in oīb⁹ ď
vsu. Quia ipator dicit se amplectere q̄tuor
cōcilia: quorū vnū.s.nicenū eas ꝓhibet in
d.c.q̄m multi.vt in auct̄.de ecclia.titu.cir/
ca ꝑncipiū. Itē leges imitāť canones i ma/
trimonijs ⁊ vsuris: vt in auct̄.vt cler.apud
ꝓpri.eṗos cōue.2.q.3.§.hinc colligiť.⁊ de
no.ope.nū.c.intelleximus.⁊ in casu in q̄ vidē
tur ꝑmitti nō ē vsura: sed rōe interesse illud
pl⁹ exigiť. Nec ob. Deutronomij.23. Non
feneraberis fri tuo: sed alieno: q2 in vera lit
tera nō habeť illud sed alieno: sed fuit ꝑ iu/
deos appositū: aliť ꝯdicēt sibi scriptura: vt
patet Exo.22.⁊ Deutronomij.2. Vel dic
ꝙ fuit ꝑmissio sicut ⁊ libell⁹ repudij ne mai⁹
malū facerēt: vt p3 Esa.56. Item nec illud
Deutronomij.15. Feneraberis multis gen/
tib⁹: ⁊ ipse a nullo fenus accipies: q2 ibi po/
niť ꝯsequēs ꝓ añcedēte q̄si dicat tātā abun
dātiā hēbis ꝙ poteris multis fenerari si vo
lueris: ⁊ tu a nullo mutuari indigebis. Itē
nec illud.c.ab illo.14.q.4.qđ intelligiť non
vsura: ħ recuperatio debiti li vsura. Et sic li
cet: dūmodo nō sit scandalū: vt.s̄.p3. Usu
ra primo.§.24.⁊.48.

2 ¶ Utrū liceat accipe sub vsuris. R. vt col
ligo ex Ricar.in.4.di.15.q.5.ar.5.⁊ Tho.
scđa scđe.q.78.ar.4.⁊ Inn.⁊ Io.an.i.c.di
lect⁹.đ simo.⁊ Pa.p⁹ Ho.in.d.c.sup eo.de
vsu. Hug.⁊ Archi.i.c.mouet.22.q.i. Qđ
aut ille q̄ accipit sub vsura: hoc facit ꝓ ope
illicito: ⁊ sic nullo mō licet: imo ꝑm Archi.
⁊ Rodo.peccat mortaliť. Aut facit ꝓ opere
licito. Et sic distinguo: q2 aut tale ē extreme
necessitat̄. Et sic tenet Inno.in.d.c.sup eo
ꝙ si nō possū iducere ꝓximū ad mutuandū
grat̄: ⁊ ego fame pibo nisi mutuet': ꝙ licet
mihi inducē eū ad mutuādū sub vsuris vt
mai⁹ malū euitet.s.hōicidiū. Et l3 ꝑma frō
te videať ħ dictū mirabile: ē tamē rōnabile.
Nec ē ħ ꝓcurare pctm̄: ħ volēti cōmittē pec/
catū ꝑsuasio ē: vt saltē min⁹ peccet: qđ l3.13.
di.duo. Si aūt op⁹ nō est talis necessitat̄ ex
treme tūc subdistiguo. Aut ille pat⁹ ē dare
sub vsuris: ⁊ sic l3 accipe ab eo sub vsurꝭ solū
ꝓ oī ope taliť necessario: qđ si omitterē no/
tabiliter dānificarer vł nōbilē paterer penu/
riā ego vł alť: vł ꝓpť subuctionē necessitat̄
sue vł alteri⁹ ꝑm Ri.⁊ Tho.vbi.s̄.vel scđm
Archi.vbi.s̄.etiā ꝓ ope vtili: ex q̄ habeo cō
seq̄ vtilitatē. Vel ꝑm Hostiē.⁊ Pa.Inno.

Anto.de bu.Io.de ana.i.d.c.sup eo: etiā ꝓ
oī ope indifferēti ⁊ placet: q2 ꝑm Augu.in
ench. De⁹ vtiť oīb⁹ pctis ad aliqđ bonū sic
silr nos possum⁹. Aut ille nō ē pat⁹ dare sub
vsurꝭ. Et sic nō licet iducē eū ad mutuādū sb
vsurꝭ: nisi cū pctō mortali iducēt̄: excepto ca
su maioris mali euitādi vt dictū ē p3 Inno.
¶ Quib⁹ penis subijciūť vsurarij. R. ꝙ vl 3
tra penas qb⁹ puniūť a deo: si sūt vsurarij ma
nifesti icurrūt mltas penas a iure eis iflictas
¶ Prima sūt ifames ifamia iurꝭ. C.ex qb⁹ 4
cāis.irro.ifa.l.iprobū.vñ vt dicit.d.An.i
c.raynuti⁹.de testa.etiā3 de iure ciuili hodie
oīs vsurari⁹ ē ifamis: ⁊ ita dic ēt nōre Bar.
in.d.l.iprobū.⁊ ꝑ ħ fuisse determinatū: ꝙ si
fr me⁹ ꝯstituit vsurariū heredē: ꝙ ego pos/
sū rūpe testm̄ ꝑ q̄relā iofficiosi. C.de ioffi.
te.l.frēs.⁊ ꝙ sic de facto obtinuit ⁊ ꝯsuluit:
multo magis sūt infames de iure canonico:
vt in.c.infames.3.q.7.⁊.6.q.i.infames.
¶ Scđa ꝙ ad coionē altaris nō sūt admit/ 5
tēdi.c.q2 i oib⁹.de vsu. Et itelligit abbas ⁊
seq̄ť Pa.i.d.c.q2 i oib⁹.ꝙ nō debēt admit/
ti ad ecclesiā: qñ celebraťť dina: q2 assistētes
in ecclia tūc dicūť admitti ad coionē altarꝭ
⁊ placet: vt cōfusi resipiscāt vt dicim⁹ de ex/
coicato: in.c.pia.de excep.li.6.
¶ Tertia ꝙ nō admittunť ad oblationē of/ 6
ferendū.d.c.quia in omnib⁹.
¶ Quarta ꝙ nō sepeliāť in ecclīstica sepul/ 7
tura.d.c.q2 in oib⁹.q̄ pena cū duab⁹ p̄cedē/
tib⁹ ē laterañ.ꝯcilij posita i.d.c.q2 in oibus
Et addiť ibidē: ꝙ si q̄s cleric⁹ ꝯuenerit.s.re/
cipiēdo vsurariū ad coionē vel oblationem
ipso facto ē suspēsus ab executione sui officij
ꝑm Pa.in.d.c.q2 in oib⁹.q̄m sicut hoc ꝟbū
subiaceat inducit sniā3 ipso facto.vt no.glo
in.c.vnico.de iiur.li.6. Facit.c.si q̄s suaden
te.17.q.4. Ergo forti⁹ istud ꝟbū maneant.
⁊ tādiu donec ad arbitriū epī satisfecerint.
Et silit̄er in vsurarijs infligūtur ipso iure.⁊
ꝑm eūdē Pa.in.d.c.q2.cū in eo nullū ꝟbū3
ponať ꝑ qđ snia hōis exigať. Her.ꝟo ⁊
Ho.ibidē videť tenere ꝙ nec ꝯ clericos nec
ꝯtra vsurarios irroganť ipso facto. S3 pri
mū puto verius. Sepelientes ꝟo tales vsu/
rarios sunt excoicati ipso facto.vt in cle.eos
de sepul.de quo.s̄. Excoicatio.7.casu.35.
nisi cauerint idonee ipsi ꝑm ꝙ infra dicam.
Vel si nō potuerūt: ⁊ signa tñ cōtritiōis ostē
derint: heredes eorū inquātū hereditas suf

ficit: vt in.d.c.q̄q̄. no.de vsu.li.6.

8 ¶ Quinta pena est q̄ nō pūt recipi ad con fessionē suorū pctōꝝ donec de vsuris fuerit ꝓm facultates eoꝝ pleni⁹ satisfactū: vel ido nee cautū illis qb⁹ debēt restitui vsure extor te si sūt pñtes: vel alijs q̄ pñt eis acq̄rere: vel eis absentib⁹ loci ordinario vel ei⁹ vicario vl' p̄sb̄ro parochie in q̄ habitāt vsurarij: vl' tabellioni de mādato ordinarij: ita q̄ certa quātitas exp̄mat̄ i cautiōe ⁊ manifesta si ap paret vel si nō apparet manifesta exprimat̄ illa quātitas q̄ ad arbitriū ei⁹ q̄ cautionē re cipit videt̄: q̄ si sciēter minorē recepit tenebi tur ipse de suo: multo magis si nullā. hoc ha bet̄ in.c.q̄q̄. de vsu.li.6. Et nota hic q̄ no mine idonee cautionis itelliguntur pigno ra vel. fideiussores.l.si mandato titij.§.fi.ff mādati. que si non possunt dare ꝓm Bar.⁊ Jo.an. iurabūt se hoc dare nō posse ⁊ factu ros qd̄ ꝑmittūt. de sen.ex.c.fi.§.illis.li.6. Aduerte etiā q̄ illi q̄ pñt nobis acq̄rere sūt filij q̄s habem⁹ in ptāte nr̄a. Itē serui pro prij. Itē serui in quib⁹ habem⁹ vsūfructum Itē serui alieni q̄s bona fide possidem⁹ tanq̄ seruos: vt insti.p q̄s ꝑso.no.acq̄.§.i. Procu rator aūt dn̄o absenti hāc ꝑsonalē obligatio nē nō acq̄ret p.l.quēadmodū.ff.de ac.pos.⁊ .l.generaliter.⁊.l.q̄ meo.eo.ti.ꝓm Bar.⁊ Jo.an.in.d.c.q̄q̄. Itē no. q̄ p loci ordina riū ꝓm Jo.an. vbi s̄.intelligo epm̄ de iure: ⁊ idē de decano archip̄sb̄ro vel abbate: q̄ alis de cōsuetudine iurisditionē haberet i sp̄ua libus in loco in q̄ vsurari⁹ degit. Itē qd̄ di cit de rectore prochie in q̄ vsurari⁹ habitat: multo forti⁹ intellige de rectore parochie de bitoris lesi: cū sit q̄si iudex ⁊ mīster ei⁹: ꝓm Bar.⁊ Jo.an. Facit.l.eū ꝑ q̄.ff.de i ius vo. Itē scito q̄ p hoc qd̄ dicit d̄ mādato ordina rij arguit Jo.an. q̄ tabellio in hoc casu non acq̄rit actionē extraneo ex sua stipulatione: nisi faciat istud de mādato ordinarij. Et hec bn̄ notabis ꝯtra multos cōfessores.

9 ¶ Sexta pena est q̄ nullus debet interesse eorū testamētis: nisi satisfecerint: vt dictuꝫ ē in p̄cedenti.q.d.c.q̄q̄.

10 ¶ Septima pena ē q̄ testā eoꝝ sūt nulla ip̄o iure si nō satisfecerint: vt dictū ē.d.c.q̄q̄.

11 ¶ Sed nūq̄d idē ē de codicillo sicut d̄ testō R. Bar.⁊ Jo.an. ibidē q̄ sic: ⁊ de qualibet vltima volūtate alia: vt pꝫ ex p̄ncipio.d.c. q̄q̄. q̄r large codicillus testatio mētis dicit̄ i3.q.2.§.sed aliud.

¶ Sed q̄d si facit testm̄ ⁊ postea cauet ido nee: vt s̄ dictū ē nūq̄d valebit. R. Bar. te nuit q̄ nōꝑ regulā nō firmat̄.de regu.iu.li. 6.q̄r ab initio nullū fuit. Sed magis placet opinio Jo.an.q̄ tenet q̄ sufficit q̄ añ mortē cauerit idonee. Rō: q̄r testm̄ ꝯfirmat̄ i mor te. Itē q̄r oīa iura fauent testamēt̄.l.i.C.de sa.san.ec.facit i ar.l.i.§.2.ff.de lega.3. Ubi legata ad pias causas relicta facta a filiofa. ⁊ a seruo: licꝫ tp̄e testamēti inspecto nō va leāt: si tn̄ emācipat⁹ vel manumissus ꝑseue rat in eadē volūtate valebūt. Itē accipere cautionē ē q̄ncūq̄ accipe: sicut ⁊ dare ē q̄n cūq̄ dare.i.q.i.eos.⁊ p̄fata regula: ñ firma tur. de solo tractu tp̄is loquitur. 12

¶ Octaua pena est q̄ nulla vniuersitas vel collegiū vel singularis ꝑsona: vsurarios nō oriūdos de terris ipsoꝝ exercētes vel exerce re volentes pecuniā fenebrē ꝑmittāt habita re in terris ipsoꝝ: sed q̄ expellāt nūq̄ de cete ro admittēdo in.c. vsurarū.de vsu.li.6. Et incurrūt penā infdicti vniuersitas vl' colle giū. Epi vero ⁊ superiores suspēsionis. Epis inferiores eccl'iastici excoīcatiōes ipso facto si domos p̄fatis ad exercendū fenus locaue rint vl' sub q̄cūq̄ alio titulo ꝯcesserint: etiaꝫ vēditiōis ꝓm Jo.an. quā penā si p mēsē su stinuerint indurato aīo: terre eorū q̄diu in ipsis morant̄ sunt ipso facto interdicte. Alij laici debēt per excoīcationē ad hoc idē com pelli: nō obstāte q̄cūq̄ eorū p̄uilegio. Et de hoc vide.s̄. Excoīcatio.7.casu.32. 13

¶ Sed q̄d dicem⁹ de dominis ⁊ coītatibus que cōcedunt iudeis vt possint exercere vsu ras ⁊ locant eis domos ⁊ faciūt cōuentiōes cuꝫ eis super vsuris exercendis: ⁊ vt iudices cogāt debitores ꝓm conuenta ⁊ huiusmodi R. do. Andreas barbati⁹.⁊ Pau.de castro consilio.376.⁊ Pe.de anch.consilio.230. ⁊ quidā alij conati sunt tenere q̄ licite face re poterant: dūmodo auctoritas seu lnia ab ordinario obtineat̄. Et hoc q̄r accedit ad bo nū cōmune toti⁹ reipublice. Itē q̄r si ce est cō suetudo de cuius initij memoria non existit contrariū ⁊ tolerantia romanorū pontificū presertim in terris tēporalit̄ eccl'ie subiectis Et iō videt̄ valere. Itē q̄r ista ꝯcessio nō ē pcti nutritiua ex pte xp̄ianoꝝ: vt in.c.super 14

eo. de vsu. Ex pte vero iudeoꝝ nihil nobis de bis q̄ foris sūt: Unde dicit tex. i. c. q̄ sincera. 45. dis. supuacue rei videt̄ dare operā q̄ ar/cere nititur iudeos a pctō: vtpote dānatos ꝓpter pfidiā. Et ideo tolerāt̄ in eoꝝ ritib⁹. Hec sūt in sūma eoꝝ motiua. Sʒ salua eorū reuerētia demōstrabo: ꝙ nedū vere: ꝟ apte erronee cōsuluerūt. Un̄ ꝓ clariori intelligē/tia no. ꝟm Girar. de senis. ⁊ refert Jo. an. i mercurialib⁹: i regula peccatū. li. 6. ꝙ tri/plex est pmissio ꝯlegē. Prima simplex indul gens penā solū: ꝟ nō culpā. Et ꝟ mō pmittit ecclīa ꝓstibula ꝓpt̄ mai⁹ malū seu pctm̄ eui/tādū: vt i. c. deniqꝫ. iūcta glo. in ꝟbo venia. 4. di. ⁊ in. c. veniēs. iūcta glo. fi. q̄ cle. vel vo. Secūda pmissio ē tollēs impedimētū. ⁊ isto mō ecclīa tolerat rit⁹ iudeoꝝ ꝓhibēs christia nis ne eos ipediāt. d. c. q̄ sincera. ⁊. c. sicut de iudeis. Tertia pmissio ē ꝑstās iuuamē scd̄m quē moduʒ ecclīa pmittit clericū occidi a se/culari iuste: q2 eū degradat ⁊ tradit: vt in. c. degradatio. de penis. li. 6. Et de hac habes in. c. nouim⁹. de ver. signi. ⁊ ꝑme Chorꝫ. 5. Prima fit p mai⁹ malū euitandū. Secūda ꝓpter bonuʒ ꝙ inde cōsequi sꝑat̄: vt. s. iu deos tolerādo lucrari possit: vt in. d. c. q̄ sin cera: ⁊ vt nobis veritas in eoꝝ ritib⁹ fiat no/ta: vt dicit Aug. Tertia vero nō pōt fieri ni si de eo qd̄ licitū est. Nā licitū est ꝙ malefi/cia nō remaneant ipunita. c. vt fame. d̄ sen. exco. ⁊ in. l. ita vulnerat⁹. ff. ad. l. acquil̄. Jō merito tradit clericū. Frācisc⁹ in. z. sen. dic̄ ꝙ duo sūt genera maloꝝ: vt dicit glo. sup il lud Ab occult̄ meis mūda. ⁊c. Quedā sūt nr̄a que a nobis oriūt̄: ⁊ his nullo mō ꝯsen/tire debem⁹ nec directe nec indirecte. Que/dā vero sūt aliena q̄ fiūt ab alijs: ⁊ his nunq̄ cōsentire debem⁹ directe ꝯsensu approbatio nis. Aliqñ tñ licet cōsentire indirecte cōsen/su pmissionis: sicut de⁹ pmittit aliq̄ mala ex cā rōnabili. Sine vero cā rōnabili non licet. Un̄ dicit ꝙ recipe mutuū sub vsuris ex rō/nabili cā: puta necessitatis vel vtilitatis licet al̄s non. Hec ille. Ex quib⁹ ego cōcludo ad. q. ꝙ tales peccāt mortalit̄ ⁊ sūt excoīcati ⁊ tenent̄ ad restitutionē oīuʒ vsurarū ex tali cōuentōe solutarū si iudei nō restituēt. Nā licet principes ⁊ coītates possint permittere vsurarios ꝑma pmissione: vt tenēt Bal. ⁊ Bar. in. l. cunctos pplōs. C. de sū. tri. qd̄ tñ

ego nō admitto simplicit̄: q2 maius malū est vsura q̄ est pctm̄ mortale q̄ qd̄libet damnū tpale vel corpale qd̄ euitat̄ ꝓpter vsuram. Et iō nō pōt pmitti ꝓpter mai⁹ malū euitā dū. Solū cōcederē dictuʒ Bal. ⁊ Bar. qñ maiora pctā si nō pmitterēt̄ simplicit̄ habe rēt cōsequi: vtputa homicidia ⁊ hmōi. Al̄s nō credo excusent̄ etiā simplicit̄ pmittendo ar. c. post miserabilē. eo. ti. vbi ꝑcipit̄ eis vt cōpellant iudeos restituere vsuras. Ergo a fortiori: ne exigant ꝓuidere tenent̄. Nā fa/cili⁹ ipediūt̄ faciēda q̄ tolerēt̄ iā fcā: vt i. c. queadmodū. de iureiu. ⁊. l. pr̄e furioso. ff. d̄ his q̄ sūt sui vel ali. iur. Nihilominꝰ pmissi/one secūda pmittere nō pn̄t cū nullū bonuʒ sequat̄: imo multa mala vt patet vltra exꝑe riētiā. p. c. vsuraꝝ. de vsu. li. 6. Et multo mi nus pmissione tertia: vt ē in ꝓposita. q. Nā nulli⁹ pōt pctm̄ cōmittere seu coopari vt cō/mittatur ꝓ q̄cūqꝫ bono obtinēdo seu malo euitādo ab alio. c. sup eo. de vsur. Facit. c. i. zz. q. z. ⁊. c. forte. 14. q. 5. ⁊. c. qd̄ ait. 14. di/in glo. ⁊ in. c. nō magno. ne cle. vel mo. Li/ceret hñ alicui qñ eidē imponeret̄ necessitas duoꝝ maloꝝ pene sed nō culpe. Jtē liceret vo lēti facere vnū de duob⁹ malis culpe ei psua dere vt min⁹ faciat ⁊ mai⁹ dimittat sed non ētia pmissione sed solū ꝑma ⁊ secūda. Jntel ligo qñ alit̄ nō posset cōpesci quin vnū faciat al̄s nō: ⁊ ita loq̄t̄. c. duo. 13. dis. Et iō cū ta/les ne dū ꝯsētiāt imo coopant̄ vsurarie pra uitati exercēde: patet ꝙ peccāt mortaliter ⁊ etiā sūt excoicati: ex q̄ paciscūt̄ cū iudeis vt possint exigere vsuras: aut ꝙ eis iusticia fiat de vsuris exigēdis: mlto magis si ad hoc int̄ ponūt decretū. Talia eni pacta vel decreta facta ab illis q̄ habēt ptātē cōdēdi leges vel statuta dicūt̄ leges vel statuta: vt i. l. pe. §. ille. ff. de dona. int̄ vi. ⁊ vx. ⁊ i. l. cesar. ff. d̄ pu blica. ⁊ vtrobiqꝫ p Bar. ⁊ p eūdē Bar. i. l. 4. §. actor. ff. de re iudi. Nō q2 faciētes talia pacta nedū itēdūt se obligare: imo ꝑncipalit̄ volūt obligare oēs de ciuitate ⁊ districtu: ⁊ obligant̄ etiā illi q̄ nō assenserūt. Ergo sūt statuta cū ex pactis meris nō obligēt̄ nisi cō sentientes: vt in. l. i. ff. de pac. Sed statuētes vl̄ ꝑsumētes iudicare ꝙ vsure soluāt̄ sūt ex coicati. cle. i. de vsu. q̄ cū indistincte loquat̄ habet locū etiā de decretis factis cū iudeis: vt tenet Laudun⁹ ibidē cū glo. ⁊. d. Car. ⁊

Jo.de imo. Facit qd no. Gemi. in.c.i.de vsu.li.6.q vult q pene eiusdē.c.ligāt etiam locātes domos iudeis: 7 idē tenet do. Lau. de redol. tractatu de vsu.q.146. Et q teneantur ad restitutionē: patet q2 cām efficacē dant dāno pximi 7 sine q nō dānificarent: iō tenent insolidū si illi nō restituēt: vt p3.s. Restitutio.p.i.p̄to. vsurari9.§.8. Aduerte tn̄ sm Laudu. 7 Pau.i cle.i.de vsu.q si supradicti pbiberēt ne maiores vsuras exigerent dn̄ nō cōsentiāt de minorib9 nō icurrēt penā excoicatiōis. Et sic tu serua qd.s.dixi vt etiā psuluit do. Alex.de neuo vincentinus 7 multi pclariores doc.in scia 7 cōscia q̄ supra allegati.q cōsuluerūt ɔtrium. Nec ob.eorū motiua. Et pmo auctoritas epi: q2 nō pōt dispēsare ɔ ius coē editū p sacrū cōciliū: nisi ex cā necessaria 7 verisiliter nō precogitata p sacrū cōciliū: ita no. Bal.in.l.oēs ppli.ff.de iusti.7 iu.7 supra dixi. Dispēsatio §.5.que nō est hic i pposito: 7 multominus obstat cōsuetudo: cū sit corruptela qm̄ cōtinet in se pctm̄.c.flagitia.32.q.7. Nec tolerātia sūmoꝝ pōtificū. Nā papa nō pōt dispēsare cū aliq etiā iudeo vt mutuet sub vsuris d.c.sup eo.q2 vt pbaui vsura est malū in se 7 sm se. Et ideo pnullo bono pōt licere: vt in.d.c.sup eo patet. Multo min9 pōt cooperari neq auxiliū dare vt vsure exigant: q2 agētes 7 psentiētes digni sūt morte.ad Ro.p. Si ergo nō pōt expresse nec etiā tacite. Et iō de tali tolerātia dr: qd pmittimus non approbam9.c.hac rōne.3i.q.i. Et sic dicit etiā multa p patiētiā tolerāt: q̄ si in iudiciū deducerem9 cassarent.c.cū iā dudū.de pbē. Nō ob.etiā q nil ad nos ptinet de his q foris sūt.c.multi.2.q.i.q2 hoc verū nisi i duobus casib9. Prim9 qn̄ illi q sūt foris ledūt xpianos vel iniuriant eis: q2 sic ptinet ad ecclesiā. Ita no. Inno.7 doc.in.c.sup his.de voto.7 Ho.7 Jo.an.7 coiter alij in.c.gaudem9.de diuor. q si infidelis delinquit ɔ legē nature vel ɔ ius diuinū pōt puniri a iudice ecclesiastico. Et sic ē i pposito. Et iō ipedit se ecclesia: vt p3 i.d.c.p9 miserabilē. Secūdus casus in quo nō valet est qn̄ cooperamur alicui eorum in pctō: quia pertinet ad nos: sicut etiā in pposita.q. Intelligit igit pprie nihil ad nos sm glo.in.c.iudei.de iu.s. vt eis penā spūalē infligam9: vel vt faciamus eis canones: aut xpianā cōuersationē iponam9 eis iuitis.c.de iudeis.45.di. pp̄ea si attēdas totū titulū de vsu.tā in decretalibus q̄ in.6.7 cle.ecclesia nō tolerat aliq tolerātia vsurarios: nec vult tolerēt a pncipibus xpianis: vt patet in dictis.c.post miserabilē.7.c.vsurarū.imo q vsure exigantur a christianis p iudeos ē valde ignominiosuꝫ cū xpiani sint filij 7 angarient a iudeis q sūt serui.c.7 si iudeos.de iudeis. Nec valet q xpiani efficient vsurarij qd erit mai9 malū q2 7 si graui9 peccet xpian9 in eodē genē peccati q̄ ifidelis vno respectu: tn̄ iudei graui9 peccāt alijs respectib9 7 i mai9 nocumētū xpianitatis: q2 vltra vsurā hn̄t odiū ɔ xpianos qs spoliāt. Itē sepi9 q lucrati sūt a xpianis exportāt ad ptes ifideliū: non sic xpiani qui vt sepius restituūt.

¶ Nona pena ē q si vsurarius soluit alteri 15
vsuras nō pōt repetere: nisi pus ipse restituat illas quas extorsit ipse vl ille cui9 heres ē vt i.c.michael.de vsu. Fallit h in clerico vel pcuratore q nomie eccl'ie repetūt vsuras qs soluerūt: quib9 nō pōt opponi q̄uis ipsi sint vsurarij sm Pa.in.d.c.michael.

¶ Decima pena ē q q̄uis cedat bonis vsu- 16
rari9 nō habet ci respect9 ne egeat: vt hēt in alijs debitorib9: vt in.c. Odoard9.de solu.7 in.c.2.de pigno.ita no.glo.i.d.c.q2 i oib9

¶ Undecima pena ē q ad modū raptoꝝ et 17
furū nō solū tenet restituere rē quā acceperūt p vsuris: vt in.c.cū tu.de vsu: h 7 fruct9 qs pceperūt: 7 q pcipi potuerūt a vero dño sm Ri.i.4.i5.di.7 coit oēs doc.p q facit.l. videam9.§.i sauiana q̄q.ff.de vsu. Rō: q2 ē malefidei possessor sine titulo: vt i se.q.lati9 patebit. Et iō sic tenet sicut supra dixi de possessore malefidei. Restitutio.p.i p̄.possessor

¶ Utꝝ solutū p vsuris trāseat i dn̄iū vsu- 18
rarij. R. distiguēdo: q aut sūt res psūptibiles vsu: vt q psistūt in nūero pōdere 7 mēsura: vtputa pecunia granū vinū 7 hmōi: 7 cū ista recipiāt functionē i genē suo.l.2.§.i.ff.si cer.pe.absq dubio i istis trāsfert dn̄iū qn̄ sūt pmixta seu cōsūpta.l.si alieni nūmi.ff.de solu.7.l.nā 7 si fur.ff si cer.pe.7.l.si frumētū.ff.de rei vē. Aut tale solutū sunt res mobiles q seruādo seruari pn̄t: vl imobiles Et ibis an transeat in dn̄iū vel ne: fuerunt opiniōes. Glo.7 Inno.i.c.michael.de vsu.

tenet q̄ vsurari⁹ tenet̄ ad restitutōnē ex q̄si
ꝯtractu ꝓ cōditionē idebiti. Et sic ꝯsequet̄ q̄
dñiū sit trāslatū cū nemo cōdicat rē suam:
p̄terq̄ a fure. l. fi. in. fi. ff. vsufru. quēad. ca
⁊ insti. de ac. §. sic itaq̄. Idē videt̄ tenē glo.
i. c. si q̄s vsurā. 14. q. 4. ⁊ in. c. si ep̄m. 16. q. 6.
⁊ in. c. ex trāsmissa. de deci. ⁊ i. c. debitores. de
iureiu. ⁊ pōt esse rō: q2 q̄n traditio h3 cōsen/
sū dñi tradētis trāsfert dominiū. l. ꝯtract⁹
⁊ ibi p glo. C. de fide instrumē. ⁊ in. l. multū
C. si quis alteri vel sibi. ⁊ no. in. l. traditioni/
bus. C. de pac. Et lic3 tradat voluntate co/
acta: tñ volūtas ē sufficiēs ad traslationem
dñij. l. si mulier. ff. q̄ð me. cā. 15. q. 1. merito.
Sed his nō obstantib⁹: salua semp meliori
determinatiōe iuxta illud. l. Claudi⁹ felix.
in fi. ff. q̄ po. i pigno. ha. Dico q̄ nullo modo
trāsfert̄ dominiū q̄ð ꝓbo sic: Ex nuda tradi
tione nō trāsfert̄ dominiū. l. nunq̄ nuda. ⁊
ibi p glo. ff. de ac. re. do. ⁊ l. traditōib⁹. C. de
pac. S3 solutū ꝓ vsura nudū tradit̄ patet
si inspiciāt̄ oēs tituli ex q̄b⁹ res alteri⁹ acq̄ri
tur q̄ ad dominiū q̄ sūt isti: ꝓ empto: ꝓ mu
tuo: ꝓ trāsacto: ꝓ herede: ꝓ derelicto: ꝓ le/
gato: ꝓ dote: ꝓ suo: ꝓ donato: ꝓ vsucapto:
ꝓ p̄scripto: ꝓ cōmisso: ꝓ iudicato: ꝓ pena: ꝓ
socio: ꝓ soluto: de q̄b⁹ hēs. s̄. Vsucapio. §. 5
quoꝝ nullo vestit̄. Si dicis q̄ vestit̄ titulo ꝓ
soluto rōne pacti seu ꝓmissiōis. Ad hoc di/
co: q̄ tale pactū seu ꝓmissio ē nulla: nec orit̄
aliq̄ obligatio nālis vel ciuilis: vt p3 in. d. c.
debitores. ⁊ ibi h t3 p̄ma glo. ⁊ Jo. de imo. ⁊
Pa. Rō: q2 cū lex resistit ñ orit̄ obligatio ēt
nālis etiā si alt̄ i ꝯ hēti tñ resistat. l. cū lex. ⁊
ibi Bar. ff. de fideius. S3 cū vsura ꝓhibeat̄
pagina vtriusq̄ testamēti. c. sup eo. de vsu.
⁊ ēt sit ꝯ nām: vt ꝓbat Aristo. j. politi. Igit̄
seq̄t̄ q̄ tale pactu3 seu ꝓmissio soluēdi vsu/
ras nō iducit obligatō3. Ergo ñ pōt dici q̄ de
stiat̄ ꝓ soluto. Si asseris saltē soluit credēs
se debere: ⁊ sic p errorē: q̄ð sufficit ad trāslati
onē dñij: vt no. in. c. fi. de solu. negat̄ h: quia
coīt̄ sciūt se nō obligatos. Si dicis q̄ soluūt
sciēter indebitū: ⁊ sic trāsfert̄ dñium: cū p̄su
mat̄ donare. l. cui⁹ p errorē. ff. de re. iur. Ad
hoc. R. Hosti. q̄ ē ver: q̄ solutū sciēter in/
debite p̄sumit̄ donatū in solutiōe nō iproba/
ta a iure: h nō i illa q̄ iprobat̄ a iur̄: vt ē i ca/
su nr̄o. Seq̄t̄ q̄ q̄ nō ē donatio vera q2 nemo
sic intēdit nec p̄sūpta: q2 iprobata a iure nec
solutio debiti veri vl putatiue veri: q̄ nuda
traditio. Et sic nō transfert dñium. Hoc idē
ꝓbat̄ p gl. i. d. l. traditōib⁹: q̄ vult q̄ ad hoc
vt traditio transferat dñiu3 req̄rit̄. Primo
q̄ sit facta cū cā: vt. d. l. nūq̄. ⁊ q̄ cā sit ido/
nea. §. p traditionē. insti. de re. diui. ⁊ a dño
l. traditio. ff. de acq̄. re. do. q̄ð nō ē i soluto ꝓ
vsuris: q2 ⁊ si fit cā: tñ nō idonea: ꝓbat̄ etia3
h idē ista rōe. Ex ꝯtu nullo: ⁊ cui lex resistit
nūq̄ trāsfert̄ dñium. l. nō dubiū. C. de legi.
tenet Bar. ⁊ coīt̄ doc. l. i. §. si vir vxori. ff. de
acq̄. pos. Cū ergo ꝯct⁹ vsurari⁹ sit h⁹mōi:
vt p3 in. c. 2. ⁊ 3. ⁊ c. ꝯsuluit. de vsu. Ergo
nō trāsfert̄ dñiu3. Et hāc opinionē vident̄
tenē coīt̄ doc. i. c. i lr̄is. ⁊ ibi Jo. an. ⁊ d. An
to. i. c. q̄q̄. de vsu. li. 6. ⁊ ibi Joā. an. ⁊ Be/
mi. ⁊ Fede. i suo ꝯsi. 2i. ⁊ Ang. i sua dispu/
tatiōe q̄ icipit. Assēsis miles circa fi. q̄ dicūt
q̄ vsurari⁹ tenet̄ ex delicto ad restōnē ⁊ dā/
nato ac reprobato pagina vtriusq̄ testi: vt
dictū ē: ⁊ p3 i. c. tua nos. ibi i crimie ⁊c. Er/
go p3 q̄ nō acq̄rit dñium: q2 q̄ tenet̄ ex deli/
cto ad aliquā rē restituēdā nō est dñs: vt p3
i fure. l. in re furtiua. ⁊ l. si nō māifest⁹. ff. de
ꝯdi. fur. Hāc etiā sequūt̄ coīt̄ theologi. Et h
ē tenēda p̄sertim in foro ꝯsciē: q2 sic dic̄ Ar
chi. in. c. si q̄s vsurā. 14. q. 4. sicut vi cōpulsi/
ua rē alienā rapiēs fictiōe iuris ciuilis efficit̄
dñs rei: tñ iure p̄torio penes priorē dñm rei
dñium remanet. l. metu. auct. p̄sentē. §. iu/
lian⁹. ff. q̄ð me. cā. Sic saltē dicēdū ē in solu/
to ꝓ vsuris. Et bene facit tex. ibi dum dicit
q2 res in bonis ē eius qui vim passus ē. Nec
ob. glo. in ꝯ riū adducte: q2 pōt dici q̄ ibi nō
figunt pedes p3: q2 voluerūt etiā inducere hy
pothecā sup oīb⁹ bonis ꝓ vsuris restituendis
vel dicēdū q̄ loquit̄ in reb⁹ cōsūptibilibus.
Nō ob. etiā rō adducta in ꝯ riū q̄ñ nō solu3
req̄rit̄ traditio ⁊ ꝯsensus tradētis: h etiā ti/
tul⁹ ver⁹ vel putatiue ver⁹: vt. s̄. ꝓbatū est.
Et si q̄s vult cōtēdere q̄ fictiōe iuris ciuilis
efficit̄ dñs: tñ iure diuino ⁊ canonico opor3
ꝯcludere q̄ dñiu3 rei remaneat apud soluē
tē nisi aliud ex ei⁹ volūtate disponat̄. Et sic
p idē ē: si in ꝯscia q̄ ad oēm affectū ac si non
eēt trāslatū dñiu3. Hoc pat3: q2 si res extat
sp vsurari⁹ tenet̄ eā restituere cū fructib⁹ vt
s̄. dictū ē. Restitutio p̄mo in v̄bo vsurari⁹
§. 5. Nec pōt dare tantūdē seu extimationē
ꝯ volūtatē dñi: cū iura astringāt eū ad re/

stituẽdũ qd tã praue acceperunt. c. cũ tu. de vsu. ibi donec reddãt qd tã praue acceperũt Facit in ar. ad hoc. l. z. i pn. ff. si cer. pe. & ter. clar' in. c. si res. 14. q. 6. Si pro alienauit tũc de eqtate canonica terti' possidẽs põt cõueniri: & ab eo dicta res aduocari officio iudicis: vt no. tenet Bal. in. l. rẽ quã. C. de iur. do. nulla habita distinctiõe an possideat titulo oneroso vel lucratiuo. Nã dicta distinctio bñ dz fieri in re empta ex pecunia vsuraria: vt p glo. in. d. c. cũ tu. in fi. Sz in re ipsa formalit data p vsuris nõ cadit dcã distinctio: s põt peti a quocũq possidẽte etiã titulo oneroso: ex q res ẽ affecta illo vitio. Facit l. si cũ exceptõe. §. aliqñ. & l. metũ. §. iulian' ff. qd me. cã. iũcta equipatiõe Archi. in. d. c. si qs vsurã. de qua supra dictũ ẽ.

19 ¶ Sz quero quis dicat manifest' vsurari' vt subijciat penis supradictis. R. vt colligo ex Jo. an. & Pa. i. c. quia in oib'. & Jo. an. & Archi. i. c. i. de vsu. li. 6. Ille dr manifest' Primo q ẽ notori' de iur: puta: qr puict' vel pdẽnat' de vsuris: seu corã iudice spõte confessus. c. cũ olim. & c. sup qbusdã. de pb. sig. Secũdo q ẽ notori' de facto notorietate facti: puta tenet altare patũ vel mutuat in camera oib' volẽtib': sicut meretrix in pstibulo patet cuilibet. ar. d c oba. cle. & mu. c. tua. & c. fi. ita dicit Bart. in. l. z. ff. de fur. & Bal. in l. heredes palã. ff. de testa. Jtẽ tertio dr manifestus fm gl. in. c. z. de vsu. li. 6. qñ qs coram sacerdote & testib' cõfessus in articulo mortis ẽ se vsurariũ: & mandauit restitui vsuras & resignauit libro. Quã glo. Federicus psilio. 8. dicit verã: qñ sic oĩa pfata pcurrũt als pfessio sola extraiudicialis nõ faceret manifestũ. Facit. c. venerabilib'. §. sec'. de sen. exco. li. 6. Nec solũ mandatũ de vsuris restituendis: als manifestũ nõ aliquo predictorum modorũ: sed vel per famã tm: aut alio modo a pdictis nõ incurrũt ipso iure pfatas penas scdm cõmuniter doctores: nisi publicet per ordinariũ loci.

20 ¶ Quid reqrit ad publicatõnẽ faciẽdã. R. q sufficiũt certa argumẽta cũ fama. d. c. tua & licz null' accusator appareat nihilomin' ordinarius pcedere põt ex officio. Aduerte tñ fm Pa. in. c. ad nrãm. de emp. & ven. q si ẽ publicũ & indubitatũ q plus qs vendit ad credẽtiã q p pcio stati soluẽdo q testm eorum ẽ nullũ ipso iure pter dispositionẽ. c. q q. de vsu. li. 6. qr tales sũt vsurarij: vt pz in simili in. c. nauigãti. de vsu. & sũt publici: ex q publice hoc exercẽt: vt pz in libris eorũ. Nec ob. q sũt ficti: qr in. d. c. ad nostrã. penã contra vsurarios statuta exercet etiam ptra fictos vsurarios: qñ in veritate sũt vsurarij Facit. l. nõ dubiũ. C. de legi. Jtẽ no. fm Fede. cõsi. 8. & sequit Pa. in. c. cũ in diocesi. de vsu. q licz qs in vita non fuerit declaratus vsurari' & fecerit testamentũ: nihilominus post mortẽ poterũt fieri pbatiões ad declarandũ q erat manifest'. Jta tenet Jo. an. i c. j. de vsur. li. 6. in nouella. & Gemi. ibidez. Et oẽs iste erunt bone pbatões puta si differebat solutionẽ vt plus venderet: vt in. c. in ciuitate. de vsu. Jtem si emit possessiones cũ pacto de retrouendendo pro maiori precio: vel scdm Bald. in. c. i. de feu. dato. inui. le. co. quãdo emit cũ pacto de retrouendendo post quinquẽniũ & nõ añ si est consuet' similes cõ tract' facere presumit vsurarius. ar. d. c. illo vos. de pigno. Jtẽ presumit vsurarius qñ facit facere qs pfessionẽ corã epo q istrumẽtũ ẽ de vero & puro capitali: qr cẽset collusio in fraudẽ vsurarũ pſũptione pfati c. illo vos. fm Bal. in. l. i. C. de collusiõe. detc. qd. c. in hoc articulo pualet cõfessioni. Et sic fuit obtẽtũ corã epo tudertino ptra vnũ qui multas cõfessiões tales fecerat fieri. Jtẽ qñ pars dicit in instrumẽto q nõ p simulationẽ: sed p verã veritatẽ talẽ cõtractũ facit orit pſũptio vehemẽtissima fm Bal. in. l. 3. C. plus valere qd agit. Facit gl. in. l. si qs sub cõditiõe. ff. de cõdi. insti. Et qd no. glo. peregrina. in. l. cũ allegas. C. de vsu. & pulchrũ dictũ. Ange. in. l. sicut. §. supuacuũ. ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. Jtẽ pbatur vsurarius ex libris suis vel p instrumẽta fm Archi. in. c. q sincera. 45. di. & pbat p ar. d. c. dicit etiã Bal. i. l. donatio. C. de dona. q manifest' vsurari' pbat etiã p puatã scripturã Jtẽ qñ ẽ cois opinio q sit vsurari': vt dic Bal. i. l. i. in. 3. colũ. C. de sa. sanc. ec. Jtẽ qñ tot & totiẽs fenerat' fuit q nõ possit nisi eẽ li qdñ i ipso: vt dic Bal. i. l. i. in. 3. col. C. de falsa. cã adiec. le. Jtẽ qñ ex piecturis apparet vsurarius & indicijs: vt dicit Bal. in. l. cũ ppo nebat. in pncipio. ff. de le. z. & in. l. ciues. C. de appella. Et breuiter dic q iudex habet

arbitrari ex additis coherētijs ꝙ sit manife
stus: puta q2 publice feneratur ꝙ ꝓ vsurario
habetur coiter ⁊ reputatur ꝙ alias fuit declara
tus ⁊ sētētia. Ita dicit Bal. in addi. ad Spe. i
ti. de appel. in ver. an aūt sit manifest⁹. Dicit
etiā Fede. ꝯsi. 8. ꝙ est manifestū. de quo in
d. ꝯsi. lugduñ. dicit. Cui⁹ ꝓbatio ē euidens
⁊ manifesta. vbi grā. Defect⁹ visus ⁊ audi
tus: ⁊ sciētie nō palā apparet oib⁹: ⁊ tñ subij
ciendo examini fit euidens ⁊ manifest⁹: vt
in. c. z. de ꝓsump. Sic qñ p modicā exami
natione ꝓmptā ⁊ facilē: puta per libros rō
nū ⁊ h⁹modi fit euidens dr manifestus. Et
ideo aduocati ⁊ ꝓcuratores q̄ defendūt eoꝝ
ꝯtract⁹ feneratitios peccāt mortaliter p. c. i.
cū ibi no. de offi. dele. ⁊ p. c. i. de vsu. li. 6. ⁊
tenet ad restitutionē: vt. s. Restitutio. ꝟ. in
vbo vsurari⁹. §. 8. Propterea bñ dicit tex.
in. l. i. §. fi. ff. de dote. ꝑle. Rei satis demōstra
te frustra fit demōstratio. Hec ibi.

v **Sus clauiū** vide supra Claues ec
clesie. ⁊ s. Confessio. 5. ⁊ quo ad ex
cōmunicationē: vide. s. Absolutio. 3. ⁊ s.
Interrogationes. in fi.

v **Sus** est ius vtendi rebus alie
nis salua rerū substātia
sm Azo. in sūma.

i ¶ Usuari⁹ dr cui tm̄ re ad vsū q̄tidianum
vti licet. insti. de vsu ⁊ ha. §. i. vñ nō solū vsu
ari⁹ pōt sumere q̄tū sibi expedit: sed etiā si
bi ⁊ familie sue. l. plenū. i fi. ff. de vsu ⁊ ha.

z ¶ Quid si vsus dom⁹ sit relict⁹ marito. R
poterit habitare in ea: etiā vxor parētes filij
serui ⁊ liberti: ⁊ hospites i domo recipe. Idē
dic in muliere: etiam si vidua erat ⁊ postea
nupsit. ff. de vsu ⁊ habi. l. cui vsus. ⁊ l. ceteꝝ
⁊ l. non solum.

3 ¶ Quid si pecoris vsus sit relict⁹ alicui. R
ꝙ neq3 lana neq3 lacte neq3 agnis vti pote
rit: ʒ ad stercorizādū ⁊ modico lacte vti po
terit. ff. de vsu ⁊ ha. l. plenū. §. ʒ ⁊ si pecoris.

4 ¶ Utrū ille cui legat vsus silue possit incide
re ⁊ vēdere sicut vsufructuari⁹. R. ꝙ sic: q2
aliter nihil habitur⁹ eēt ex legato. ff. de vsu
⁊ habi. l. diuus.

v **Susfructus** ē ius alie nis rebus
vtendi fruendi salua reꝝ substātia: q2 ē ius
in corpe quo sublato ⁊ ipsum tolli necesse ē
ff. de vsufru. l. i. ⁊ insti. eo. ti. in prin. Differt
vsufructuarius ab emphiteota q2 ille habet
vtile dominiū: iste solū ius vtendi. Itē dif
fert ab vsuario. Nā is cui nud⁹ vsus fundi
datur nihil habet vlteri⁹ in eo nisi vt oleri
bus pomis feno ⁊ huiusmodi vtatur ad vsū
quotidianū: ⁊ in eo moret: sed nulli alij ius
qd̄ habet aut vendere aut locare aut gratis
cōcedere pōt: sed vsufructuari⁹ sic. insti. de
vsu ⁊ hab. §. i. Multo magis differt ab vsu
nō iuris sed facti quo frēs minores vtunt in
quo vsuarius nullū ius habet: sed tm̄ factū
ꝓ necessitate vite. de ver. signi. c. exijt qui se
minat. li. 6. ⁊ ꝓpterea addit vbū fructus.

¶ Qualit cōstituat vsufruct⁹. R. pactio i
nibus ⁊ stipulationib⁹ ⁊ familie herciscūde
cōpositione ⁊ cōsensu. Itē in testō legando
vt. ff. de vsufru. l. omniū. ⁊ l. vsufruct⁹ plu
rib⁹. Itē cū quis legat habitationē i domo
sua ē perinde ac si legaret vsufructū habita
tionis: vt est casus in. l. cū antiquitas. C. de
vsufru. Et ideo pōt locare vt ibi ⁊ cōmoda
re. l. i. §. inter comodatū. ff. como.

¶ In qbus reb⁹ cōstituit vsufruct⁹. R. in z
oib⁹ rebus que vsu nō cōsūmūt ꝓprie: vt
ff. eo. l. omniū. In reb⁹ vo que vsu cōsūmūt
nō ꝓprie vsufruct⁹ cōstituit: sed vtilitate cā
receptū ē: vt etiā in his cōstituat. Ergo con
stituit in pecunia vino grano ⁊ hmōi. Insti
eo. §. cōstituit. Unde nota ꝙ illud qd̄ nō re
nascit: nō dicit esse in vsufructu. l. diuortio
§. si fundū. ⁊. §. si vir in fundo. ff. solu. matri
Ideo lapis qui non renascit nō est in vsufru
ctu ⁊ creta ⁊ huiusmodi: qd̄ no. quia legato
vsufructu nō veniūt talia. Item arbores ce
due vt salices ⁊ hui⁹modi sunt in vsufructu
sed arbores fructifere non possent cedi pro
vsufructu.

¶ Ad quid tenet vsufructuari⁹. R. tenet 3
p̄stare cautionē ꝙ in reb⁹ q̄ vsu nō cōsūmū
tur arbitrio boni viri ipsis vtet salua rerū
substātia: sicut quilibet bon⁹ vir vtit ⁊ frui
tur re ꝓpria. Et secūdo ꝙ finito vsufructu
restituet ꝓprietario id qd̄ supest. In rebus
vo q̄ vsu ꝯsūmūt debet p̄stare cautionē de
his exhibendis in ea qualitate vel si vult cō
sūmere ꝙ prestabit extimationē illoꝝ3 bo
noꝝ. d. c. vltimo in glo. de pigno. hoc notat
⁊. ff. de vsufru. earū rerū q̄ vsu cōsūmūtur
. l. i. z. ⁊ 3. ⁊. d. §. constituit.

4 ¶ Sed quid de his reb⁹ que vsu nō cōsūmū tur sed minuūt vt vegetes ⁊ similia q̄ vsu de terascunt ⁊ minuūt nō aūt ipso facto: sicut vinū oleū ⁊ similia. R. Pa. in. d. c. fi. q̄ ca uebit de restituēdo qđ superit finito vsufru ctu: vt patet in. l. i. ff. vsufru. queadmodū ca ueat. vbi est casus facit. l. i. ff. d vsufru. earū rerū. vbi ista duo ponūt vt diuersa. s. q̄ vsu cōsūmūt ⁊ que vsu minuūt. Et ideo iura q̄ volunt vt extimatio pstet: loquūt in his q̄ vsu əsūmūt: vt in. l. si vini olei. ff. de vsufr. earū rerū. Ergo nō debent extēdi ad ea que nō cōsūmunt sed minuūt: q2 aliter vsufru ctuario eēt p̄iudiciū. Et facit p hoc exēplū in re comodata q̄ vsu minuit vbi dānū pti net ad dominū non ad comodatariū. l. eum qui. ff. comodati.

5 ¶ Utrū vsufructuari⁹ nō p̄stās cautionē a p̄ncipio ⁊ recipiens fructus teneat eos resti tuere. R. Pa. in. c. cū cōstet. de pigno. doc. coiter distinguūt cōcordādo glo. iuris ciui lis q̄ sūt ətrarie sic: aut bona fide recipit: pu ta q2 nō fuit exacta cautio: nec maliciose di stulit p̄stare: ⁊ habet locū glo. in. l. vxori. ff. de vsufru. lega. que tenet q̄ non teneat resti tuere. Aut exactus non p̄stitit cautionē vel fuit in mala fide maliciose cū sciret se obliga tū ⁊ nō p̄stitit sic tenet restituere tanq̄ inde bite pceptos: q2 nō facit suos. Et sic intelli gēda est glo. in. l. si cui⁹. ff. de vsufr. Facit. l. sed ⁊ si. §. scire. ff. de peti. here. Ubi errans in iure facit fruct⁹ suos: n̄ male fidei possessor.

6 ¶ Sz nūquid testator poterit remittere ne cautio p̄stet. R. Pe. in. l. i. C. de vsufru. ⁊ i. l. scire. C. vt in pos. lega. q̄ sic in rebus que vsu cōsūmunt. In reb⁹ vero que vsu nō con sūmūt nō pōt. Rō q2 daret materia delin quēdi nec curaret vti sicut bon⁹ vir. Sed in alijs cessat cū solū teneat ad extimationem qđ verū est nisi pprietas fuisset eidē vsufru ctuario legata vsq̄ ad certū diem ⁊ vsufru ct⁹ pure: q2 hoc casu cautio nō est prestanda vt in. l. si. vsufruct⁹. §. plane. ff. vsufru. quē admodum caueat.

7 ¶ Utrū sufficiat cautio iuratoria. R. q̄ si vsufructuarius est psona suspecta nō suffi cit: al's sic: ⁊ hoc sequit Pa. in. c. cū cōstet. de pigno. ar. in. c. p vr̄as. de dote post diuor. re sti. vbi bonus tex. in simili ⁊ in auct. genera liter. C. de epis. ⁊ cle.

¶ Utrū vsufructuari⁹ teneat ad expēsas i re de qua habet vsūfructū. R. Ludo. de ro. in no. q̄ sic ad expēsas paruas ⁊ ad collectas ⁊ ad refectionē de collecta q̄ teneat. hēs. l. quero. ff. de vsufru. lega. l. apud Julianū. § heres. ff. de lega. i. ⁊. l. hacten⁹. ff. de vsufru. Qđ limita nisi qñ collecta tanta esset q̄ eq̄ ualeret pceptioni fructuū: q2 solū teneret do min⁹. glo. ē in. l. qui cōcubinā. §. q̄ hortos. ff de le. 3. quā sequūt Dy. ⁊ Bar. in. l. his ver bis. §. idē testator. ff. de lega. 3. Idē dic i ex pēsis p refectōe: nisi esset ei legat⁹ vsufruct⁹ generaliter omniū rex: q2 sic teneret ad oēs expēsas vl' renūciare. d. l. hactenus. ⁊ qđ ibi no. de fide instru. c. S. perpetu⁹. in glo. 8

¶ Sed qđ de vsuario. R. idē ibidez q̄ aut dñs pticipat in comodo rei cui⁹ mihi legat⁹ est vsus: puta q2 dom⁹ est ampla: ⁊ tunc te net dñs tm̄. Aut nō pticipat: sed solus vsua rius. Et sic tenet ad expēsas. l. si domus. ff. de vsu ⁊ habi. 9

¶ Quero qđ erit qñ testator reliquit vxorē dñam ⁊ vsufructuariā oium bonoꝝ suorūz q̄diu vixerit vel vitam vidualē duxerit: dic vt. s. Legatū. i. §. 47. pōt tñ talis vxor lau dare ⁊ laudemiū recipere: nec per hoc videt cōditio heredis deterior: sicut nec eccl'ie si p̄ latus bñficia vacātia əferat vel electos əfir met: cū talia nō possit retinere ad man⁹ suas de insti. c. fi. de offi. archipbyteri. c. fi. ⁊ feu da antiqua cōcedat. c. 2. de feudis. 10

¶ Sed nūquid ex vsufructu legato graua bit heres i legitima. R. q̄ nō nec quo ad p prietatē nec quo ad vsufructū. C. de inoffō. testō. l. quoniā. ⁊ aut. nouissima. ⁊. l. scim⁹ §. cōiautē. Idē dic in trebellianica quo ad aliū heredē vel alios quib⁹ legitima debet: q2 detrahent quartā suā heredes de tali vsu fructu legato nisi sit ipse heres: cui vsufru ctus est legat⁹ etiā. d. l. vxori. ⁊. ff. de vsufru. l. omniū. ⁊. l. si mihi ⁊ tibi. 11

¶ Utrū ille cui est relict⁹ vsufruct⁹ oīum bonoꝝ teneat soluere es alienū de ipsis bo nis. R. s'm Host. q̄ sic. Secus si solū eēt re lictus vsufructus aliquarū rerū. ff. de vsu fru. lega. l. fi. Pau. de castro. cōsilio. 385. di cit q̄ pprietari⁹ tenet principaliter. s. ad ven dendū de bonis pro solutione eris alieni: et sic vsufructuari⁹ secūdario pticipabit in so lutione ⁊ sic minorē vsūfructū habebit pro 12

quo facit. l. fi. §. si aūt es alienū. C. de bonis q̄ libe. ⁊ est verior opinio.

13 ¶ Quō amittit̄ vsusfructus. R̄. ꝙ q̄tuor modis. Primo per mortē vsufructuarij. de pign. c. fi.

14 ¶ Secūdo per maximā ⁊ mediā capitis diminutionē nō aūt ꝓpter minimā. Et maxima minutio capitis ē: cū aliqs simul ⁊ libertatē ⁊ ciuitatē amittit: qd̄ accidit his qui efficiūt̄ serui pene ꝓpter delictū suū: vel q̄ propter ingratitudinē redigunt̄ in seruitutem. Media est cū ciuitas amittit̄ ⁊ libertas retinet̄: qd̄ accidit cū aqua ⁊ ignis interdicit̄: vel in insulā deportat̄. Minima est: cū ciuitas ⁊ libertas retinet̄: sed status mutat̄: qd̄ accidit his qui sui iuris erant: facti sūt iuris alieni: vel econtra Insti. de capit. dimi. Prime due sūt mortes ciuiles. ff. ꝓ socio. l. societas. Tertia nō: q2 oīa iura trāseūt ad patrē cui arrogatus se donat. insti. de adop. §. sed hodie. C. de sa. san. ec. auct. ingressi. de testa. c. quia ingredientibus.

15 ¶ Tertio amittitur si res perierit in q̄ erat vsusfructus Insti. eo. §. finit̄. ff. q̄. mo. vsusfruc. ami. l. i. ⁊ ꝑ totū. ⁊ hoc si erat cōstitut⁹ d. l. i. Quia qd̄ nō ē amitti nō pōt i glo. ibidē cum concordantijs suis.

16 ¶ Quid si vniuersitati sit vsusfruct⁹ legatus vel ciuitati. R̄. durabit spatio centū annorū. ff. eo. ti. l. an vsūfructū: nisi in ciuitate aratrū inducat̄: ita ꝙ desinat esse ciuitas vel vniuersitas. ff. q̄. mo. vsufru. amit. l. fi.

17 ¶ Utrū cū plures sūt vsufructuarij ⁊ vn⁹ morit̄ reuertat̄ ad ꝓprietariū R̄. ꝙ nō sed accrescit alteri vsufructuario. ff. de vsufr. acre. ꝑ totū. ⁊. ff. q̄. mo. vsuf. amit. l. excepta solū ergo redit ad ꝓprietariū qñ omnes deficiunt. Insti. eo. §. i.

18 ¶ Quid si vsusfruct⁹ relinquat̄ alicui donec filius pupillus ad pubertatē venerit et pupill⁹ morit̄ ante pubertatē. R̄. ꝙ vsufructus durabit vsq3 ad etatē cōpletā. Si ṽo sit relictus sub incerto tp̄e: puta donec talis furiosus resipuerit: ⁊ anteq̄ resipiscat morit̄: sic durabit toto tp̄e vite vsufructuarij: quia possibile fuit vt toto ei⁹ tp̄e iīuria perseueraret: vt in. l. ambiguitatē. C. eo.

19 ¶ Quarto amittit̄ vsusfruct⁹ ꝑ nō vsū nō simpliciter: sed eo modo quo etiā dominiū rei ꝑditur vt per p̄scriptionē. vt. s. Prescriptio dictū est. ⁊ no. in. l. pe. C. eo.

20 ¶ Sed ad quē reuertet̄ vsusfruct⁹ qñ ꝑ capitis diminutionē amittit̄. R̄. si est fili⁹ ad patrē: si seruus ad dñm: si pr̄ vel ali⁹ trāsibit ad filiū aut heredē ei⁹ nō ad ꝓprietariū: vt i l. fi. C. eo. Intellige q̄diu viuet ille cui vsusfruct⁹ fuerat legat⁹. ar. p̄dicta. l. ābiguitatē

21 ¶ Utrū cū vsusfruct⁹ vniuersaliter gregis vel armēti est legat⁹ si moriat̄ teneat̄ vsufructuari⁹ reficere. R̄. ꝙ sic ex agnatis gregū tenet̄ submittere alia loco mortuorū capitū. Secus si tm̄ i aīalib⁹ leget̄ vsusfruct⁹: q2 nō tenet̄ reficere si moriāt̄ sine sua culpa. ff. eo. l. vetus. Insti. de re. diui. §. sed ⁊ si gregis. Idē dic ꝙ debet in vinearū mortuarū ⁊ arborū locū alias istituere ⁊ colere. Nā q̄si bonus pater familias debet vti. vt in. d. §. sed ⁊ si gregis.

22 ¶ Utrū vsusfruct⁹ legat⁹ filio existēte i potestate p̄ris amittat̄ ꝑ mortē ei⁹. R̄. Bar. in. l. ex litteris. C. de vsu ⁊ habi. ꝙ nō extinguit̄: q2 p̄sumit̄ ꝯtēplatiōe p̄ris legat⁹: sed remanebit p̄ri. Si ṽo pr̄ p̄moriat̄: sic p̄sumit̄ cōtēplatiōe filij legatus ⁊ nō extinguet̄ sed erit filij aduenticium.

23 ¶ Utrū vsufructuarius possit cedere vl' vēdere comoditatē vsufruct⁹. R̄. Bar. in. l. interest. C. de vsu ⁊ habi. ꝙ sic: s3 nō ius vsusfruct⁹ similiter ille cui legata est in testamēto dom⁹ ad inhabitādū poterit alteri locare ⁊ finiet̄ solū morte ipsi⁹ cui legata ē. l. habitatio. ff. de vsu ⁊ habi. ⁊ insti. eo. §. fi.

v **Xor** dr̄ mulier postq̄ ꝯtrit ꝑ ṽba de p̄nti: lic3 nōdū cōsūmauerit: ⁊ hoc in oīb⁹ fauorabilib⁹ Sed in odiosis appellatiōe vxoris venit solū illa q̄ matrimoniū cōsūmauit: vt in. l. nō sicut. C. de bo. q̄ libe. Ro. Pa. in. c. ꝯtio loco. de p̄sump. vide: s. Sponsalia. §. i.

j ¶ Utrū vxor sit i ꝑtāte mariti. R̄. ſm Bal de cōsue. feu. ti. an marit⁹ succedat vxori in bene ꝙ nō iure romano: nisi quo ad debitū carnis ⁊ operandū: vt no. glo. C. de cōdi. inser. l. si vxorē. ⁊ no. insti. ad tertulianū. §. i. i fi. C. de serui. fugi. l. fi. ⁊ adde qd̄ no. insti. de pa. ꝑtāte in glo. ordinaria. tex. est in. l. i. §. fi. ff. de iniur. ⁊ ibi glo. ⁊ tex. in. l. is cui⁹ ope. § fi. ff. de adul. Erit g̃ sub ꝑtāte patris. d. l. si vxorē. ⁊. l. sicut. ff. de ope. libe. sed iure lōbardo erit sub ꝑtāte viri: sed apud nos vacat.

Aliq̃ tñ tenẽt q̄ d iure canonico ẽ sub ptãte viri. ar. c. mulieres. d sen. ex. sed nõ credo.

2 ¶ Utruz vxor cedat lucro viri. R. Pa. in c. litteras. de resti. spo. tenet q̄ sic: quãtũ ad operandũ alle. l. sicut patronus. ff. de ope. li. Facit. l. sed si vir. in prin. ff. de dona. int vi. et vxo. et c. hec imago. et c. mulierez. 33. q. 5. Sed saluo meliori iudicio dico q̄ aut operatur in bonis viri pro suo vsu: vt puta in lana viri vt sibi faciat vestimẽtũ vel in lino vt sibi faciat lintheamina pro vsu: et sic dico q̄ cedit lucro viri: q2 nõ minus tale vestimẽtuz erit viri q̄ si nihil operis ieo fecisset: nec preciũ laboris a viro in hoc casu poterit petere Et sic loquit. d. l. si vir. Et idẽ dico de herede viri apud quẽ alimẽtat. Aut laborat in reb9 viri: vt inde habeat lucrũ vel in alijs quibuscũq3: vt puta est textrix: vl' filat vel est negociatrix et h9mõi. Et sic nõ cedit lucro viri: s sibi acq̃rit: nisi in casu qñ nõ habet dotẽ sufficientẽ ad alendũ se et cõmunes liberos cũ marito: vbi marit9 nõ habet alia bona sufficiẽtia. Sed si habet dotẽ sufficiẽtẽ ad alendũ se et cõmunes liberos: vl' saltẽ se qñ marit9 habet alia bona sufficientia sic credo nõ teneat cedere lucro mariti: sed põt in ei9 bonis vel alijs laborare vt habeat preciũ laboris: et sibi acquiret et hoc videt sequi Bar. et sic limitare glo. in. d. l. sicut patron9 in. l. gaio. ff. de adim. lega. Facit. C. de dona. inter vi. et vxo. l. et si de pecunia tua. Probat idem q2 vxor nõ tenet laborare pro viro si habet dotẽ sufficiẽtem pro parte onerũ supportanda: vt patet ar. c. per vr̃as. de dona. int vi. et vxo. et in. l. si cũ dote. ff. solu. ma. et no. idẽ Pa. in. c. lr̃as. de resti. spo. vbi determinat q̄ nec etiã causatiue põt vir eã cõpellere ad laborãdũ subtrahẽdo. s. alimẽta. Ergo sibi poterit laborare. Si vo nõ portauit dotẽ sufficientẽ ad sustentẽda onera matrimonij saltẽ pro pte sic credo q̄ debeat laborare pro ipsis onerib9 supportãdis et si ñ vult vir põt ei denegare alimẽta et sic tene. Nec obiura q̃ vident velle q̄ simpliciť cedat lucro viri: q2 d. l. sicut. que dicit q̄ debet esse i officio viri debet intelligi. s. ad debitũ reddẽdũ et glo. ibidẽ intelligenda est s̃m q̄ dixi: dum laborat in re viri pro vsu suo: al's non habet veritatem: nec iure probat: si alio modo intelligit: et siĺter. c. hec imago. et c. mulierẽ. i quib9 dicit q̄ est pene famula viri: et q̄ ẽ de dñio viri: intellige nõ simpliciter: s3 s̃m q̃d in quãtũ est sub eius cura. et debet regi ab eo et quo ad debitũ cõiugale: al's nõ: quia non transit in potestatẽ viri vt. s̄. dictũ est: vel dic q̄ predicta debent intelligi de operibus obsequialibus in domo: puta coquina vl' faciendi lectũ aut scopandi et huiusmodi. de q̃ vide. s̄. Peculium. §. 31.

¶ Utrũ maritus possit verberare vxorem 3
R. s̃m Hosti. et Gofr. in. c. queadmodũ de iure iu. q̄ sic ex magna cã et leui verberatiõe ar. in. l. preceptoris. ff. ad. l. acquil. de hõi. ad audientiã. Sed sine cã vel grauiter verberãs vir punit ad dandũ ei tertiã partẽ donationis propter nuptias: vt i auct. vt liceat ma. et aui. §. si quis autẽ propriam. et C. de repu. aũt. sed nouo iure: vnde in. l. consensu. C. de repu. dicit q̄ verbera ingenuis aliena sunt. Facit glo. 7. q. i. in. c. sicut.

¶ Utrũ vir possit interficere vxorẽ adulteratẽ. R. lex ciuilis penã nõ iponit. l. gracc9 4
C. de adul. 33. q. 2. inter hec si inuenit i actu adulterij: sed lex diuina sic dicit: Nõ occides Et ideo nõ licet: vide Homicidiũ. i. §. 6.

¶ Utrũ vxor posset agere ad restitutionẽ 5
dotis viuẽte viro. R. s̃m Pa. in. c. ex litteris. de pigno. q̄ sic si vir incipit male vti substantia sua et male versari. et dicit male versari: qñ exulat a patria sua propter maleficiũ propriũ et maxime cũ peruenit ad distractionẽ bonorũ. d. c. per vr̃as. videt tex. in. l. vbi. C. de iure do. etiã q̄ possit petere donationẽ propter nuptias: lic3 alij quo ad donationẽ predictã cõtrariũ teneant. Jtẽ põt petere vbi matrimoniũ venit sepandũ quo ad thorũ: vt in. c. i. de dote post diuor. resti.

¶ Utrũ vxor habens virũ prodigum licite 6
possit abscondere aliqua bona eo inuito: vide Furtum. §. 35.

¶ De dote: vide. s̄. Dos. de donatõe int vi. 7
et vx. s̄. Donatio. de debito: vide Debitũ. de voto: vide s̄. Uotũ. 2. §. 8. de parafernalibus vxoris. habes. s̄. Parafernalia.

¶ Utrũ possit de rebus viri prouidere filijs 8
p̃mi matrimonij. R. q̄ nõ: nisi s̃m q̄ põt elemosynas facere: vt s̄. Elemosyna. §. 7.

¶ Utrũ vxor teneat sequi vir̃ suũ. R. s̃m 9
q̄ colligo ex no. i. c. si quis necessitate. 34. q. 2. q̄ aut transfert domiciliũ: et sic tene teuz

sequi. Et hoc verũ nisi pactũ fuisset vt non transferret: q2 sic nõ teneret nisi post pactũ aliqua necessitas aduenerit q̃ ipediret maritũ ibi manere: puta infirmitas vel capitalis inimicicia: q2 sic tenet sequi: nõ obstante pacto. ar. c. vnaqueq3. 13. q. 2. Si vero nõ trãsfert domiciliũ sic nõ tenet eũ seq̃ ſm Host. Siliter nõ tenet eũ sequi si est vagabund9: ſm glo. in. d. c. vnaqueq3. nisi sciẽs eũ vagabundũ cõtraxit cũ eo: q2 sic tenet. Hoc totũ limito verũ qñ ex cã honesta: vel trãsfert domiciliũ: vel est vagabũd9. Sec9 si ex cã ihonesta: vl' si vellet eã trahere ad pctm̃ vl' imineret sibi periculũ vite: q2 sic nõ teneret eũ sequi: vt sentit glo. in. d. c. si quis. Facit. l. q nisi. ff. d oper. lib. vbi patet q libert9 non tenet sequi dominũ vagabundũ ad prestandũ ei operas. vide in. c. de illis. de spon.

y Pocrisis vide. S. Simulatio.

y Potheca vide Pignus

y Ronia vide in lr̃a. h.

y Strio vide in lr̃a. h.

z Elus ꝓprie est tristicia de bono alteri9 nõ ex eo quod ille habet sed ex eo qd sibi deest dicit phus. 2. ethicor. Et sic est iste çel9 circa bona honesta ẽ laudabilis: ſm illud pme Chor. 14. Emulami charismata meliora. Si vero est de tẽporalib9: sic põt eẽ cũ pctõ sicut auaricia. Si aũt quis dolet de bono alteri9: q2 eũ excedit in talib9 bonis: sic est inuidia. Accipit etiã aliqñ çelus pro feruore seu cõmotione diuine charitatis: vt in psal. Zelus domus tue comedit me. 7c. Et iste çel9 postremo dict9: fuit q̃ me ad prefatã angelicã sũmã cõponẽdã coegit: Ad laudez dñi nostri Jesu christi: cui est honor 7 gloria in secula seculorum: Amen. Laus deo.

Laus Jesu christo: virgini matri Marie btõ patri nostro sancto Francisco: sancto seraphico Bonauenture doctori ceterisq3 dei electis. Explicit opus.

✠ Finis ✠

Nicholaus de Franckfordia huius impressionis auctor ad lectorem.

Humano Angelicas q̃cũq3 audire loquelas,
Ore cupis: presens perlege lector opus
Hic sacros canones: hic 7 ciuilia iura
Hic sancte inuenies: religionis opes.
Maxima multorũ qd vix dabat ante librorũ
Sarcina: id Angelica dat tibi sũma breuis
Angel9 est auctor: acri dec9 ordinis ingens
Seraphici: 7 tante religionis honos.
Auctorẽ genuit clauassina: Veneta dedit
Terra impressorẽ: loca beata viris
Frãckfort neq3 minus: gens felix vnde creat9
Angelus: angelicis dign9 adesse choris.

Opus quoq3 hoc Angelicũ: arte: opera 7 impensis non minimis: maxima cũ emendatione Nicholaus Franckfort germanus Impressione Anno salutis. 1487. Kals. 3. Nouembris compleuit: Venetijs.

Deo Gratias

Registrũ operis

Alphabetũ minus completũ: 7 alphabetũ maius vsq3. K. omnes sunt sexterni.

Rubrice iuris ciuilis ⁊ canonici: Et ꝑ rubrice digestorū: ⁊ ꝑ digesti veteris.

1 Doptionibus
4 a Alienatione iudicij mutandi causa facta
9 Ad legem aquiliam
10 Ad exhibendum
11 Aleatoribus
14 Ad legem rodiam de iactu
14 Ad senatusconsultum macedonianū
16 Ad velleianum
19 Actionibus empti ⁊ venditi
1 Onstitutionibus principū
3 c Calūniatoribus
4 Capitis diminutione
8 Cōmunia prediorum
10 Cōmuni diuidūdo iudicio
17 Conditione causa data
17 Cōditione ob turpē causam
17 Conditione indebiti
17 Conditione sine causa
13 Conditione furtiua
13 Conditione ex lege
13 Conditione triticaria
13 Constituta pecunia
13 Comodati vel econtra
16 Compensationibus
18 Contrahenda emptione
1 Iuisione rerū
4 d Dolo malo
16 Depositi vel econtra
20 Distractione pignorū
24 Donationibus inter virū ⁊ vxorē
24 Diuortijs
2 O per quē factū est
2 e Edendo
4 Eo quod metus causa
4 Ex quibus causis maiores
13 Eo quod certo loco
14 Exercitoria actione
19 Extimatoria actione
21 Edilicio edicto ⁊ d reddibitoria actiōe
21 Euictionibus ⁊ duple stipulationib⁹
21 Exceptione rei vendite ⁊ tradite
2 Erijs ⁊ dilationibus
5 f Fidei cōmissoria hereditatis petitione
10 Finiū regundorum
10 Familie herciscūde
22 Fide instrumentorū
23 Fundo dotali
11 Fugitiuis seruis
1 Is qui sunt sui vel alieni iuris
5 b His qui notatur infamia
9 His qui deiecerūt vel effuderūt
18 Hereditate vel actione vendita
1 Usticia ⁊ iure
2 i Jurisditione omniū iudicū
2 In ius vocando
2 In ius vocati vt eant
4 In integrū restitutionibus
5 Iudicijs
5 Inofficioso testamento
11 Interrogatorijs actionibus
12 Iureiurando
12 In litem iurando
14 Institoria actione
15 In rem verso
18 In diem adiectione
20 In quibus causis pignus tacite cōtrahat
22 Juris ⁊ facti ignorantia
23 Jure dotium
1 l Egibus ⁊ senatusconsulti ⁊ longa consuetudine
18 Lege cōmissoria
19 Locati ⁊ conducti.
4 Inoribus.25.annis
4 m Mandatis principum
11 Mortuo inferendo
17 Mandati vel econtra
2 n E quis eum qui in ius vocatus ē: vi eximat
3 Negocijs gestis
4 Naute: caupones: stabularij
9 Noxalibus actionibus
22 Nautico fenore
1 Rigine iuris
1 o Officio consulis
1 Officio prefecti ꝑtorio
1 Officio ꝑfecti vrbis
1 Officio questorū
1 Officio pretorum
1 Officio ꝑfecti vigilū
1 Officio procōsulis ⁊ legati
1 Officio ꝑfecti augustalis
1 Officio ꝑsidis prouincie
1 Officio procuratoris cesaris
1 Officio iudicis
1 Officio eius cui mandata est iurisditio
1 Officio assessorum

7 Operis servorum
2 Actis
5 p Postulando
3 Procuratoribus
5 Petitione hereditatis
5 Possessoria hereditatis petitione
6 Publiciana in rem actione
13 Pignoraticia actione
15 Peculio
17 Pro socio
18 Periculo ⁊ comodo rei vendite.
19 Prescriptis verbis
20 Pignoribus ⁊ hypothecis
22 Probationibus
23 Pactis dotalibus
2 Uod q̄sq; iur̄ i alter̄ statuerit
2 q Qui satisdare cogantur
3 Qui notantur infamia
5 Quod cuiusq; universitatis nomine
4 Quibus ex causis maiores
4 Quod metus causa
7 Quādo dies usufruct⁹ legati cedat
7 Quibus modis usufruct⁹ amittatur
7 Quemadmodū usufructuari⁹ caveat
8 Quemadmodū servitus amittatur
11 Quib⁹ rebus ad eundē iudicē eatur
14 Quod cum eo: qui in aliena potestate est negocium
15 Quando actio de peculio est annalis
15 Quod iussu
20 Quib⁹ modis pign⁹ tacite contrahit̄
20 Que res pignori obligari possunt
20 Qui potiores in pignoribus habeant̄
20 Quibus modis pignus vel hypotheca solvitur
1 Erū divisione ⁊ qualitate
4 r Receptis arbitris ⁊ q̄ arbitriū
6 Rei vendicatione
11 Religiosis ⁊ sumptibus funerum
12 Rebus creditis ⁊ si certū petatur
13 Rescindenda venditione
19 Rerum permutatione
23 Ritu nuptiarum
24 Repudiis ⁊ divortiis
1 Tatu hominum
1 s Senatoribus
2 Si quis iusdicenti nō obtemperaverit
2 Si quis in ius vocatus non ierit
2 Si ex noxali causa agatur
2 Si quis cautionibus iudicio si stēdi
5 Si pars hereditatis petatur
6 Si ager vectigalis vel emphiteocarius petatur
7 Si usufructus petatur vel ad aliū pertinere negetur
8 Servitutibus
8 Servitutibus rusticorū p̄diorū
8 Servitutib⁹ urbanorū p̄diorū
8 Si servitus vendicetur vel ad alium ptinere negetur
9 Si quadrupes pauperiē fecisse dicat̄
11 Servo corrupto
11 Servis fugitivis
11 Si mensor falsū modū dixerit
12 Si certum petatur
18 Servis exportandis
2 Ransactionibus
13 t Triticaria
14 Tributoria actione
22 Testibus
22 Traiecticia pecunia
7 Usufructu ⁊ quemadmodū quis
v usufructu utatur
7 Usufructu accrescendo
7 Usufructu earū rerū q̄ usu cōsumūt̄
7 Usu ⁊ habitatione
7 Usufructuarius quēadmodū caveat
22 Usuris ⁊ fructibus

Rubrice infortiati

2 Ctione rerū amotarū
3 a Administratiōe ⁊ piculo tutor̄
3 Auctoritate ⁊ consensu tutorū
6 Acquirenda vel obtinēda hereditate
6 Ad senatusconsultū silanianū
10 Annuis legatis ⁊ fideicōmissis
11 Alimētis ⁊ cibariis legatis
11 Auro ⁊ argento legato
11 Adimēdis ⁊ trāsferēdis legatis
12 Ad legem falcidiā
13 Ad senatusconsultū trebellianū
15 Assignandis libertis
15 Ad senatusconsultū tertullianū
14 Onorū possessionibus
14 b Bonorū possessione furioso muto ⁊c.
14 Bonorū possessione ꝯ tabulas
14 Bonorū possessione s̄m tabulas
14 Bonorū possessiōe ex testamēto milit̄

15 Bonis libertorum
12 Concubinis
3 c Cõfirmãdo tutore vl' curatore
4 Cõtrario iudicio tutele 7 vtili actione
4 Curatoribus furiosi
5 Conditionibus institutionũ
12 Conditionibus 7 demõstrationibus
14 Contra tabulas
14 Collatione bonorũ
14 Coniũgẽdis cũ emãcipato liberis ei⁹
14 Carboniano edicto
10 d Dote prelegata
14 Dotis collatione
4 e Xcusationibus 7 tẽporib⁹ eaꝝ
4 Excusatione tutorum
4 Eo qui pro tutore vel curatore negocia gesserit
4 f Ideiussorib⁹ 7 noiatoribus 7 heredibus tu. 7 cu.
10 Fundo istructo 7 instrõ legato
15 g Radibus 7 affinitatibus
5 h Is que in testamento delent
5 Heredibus instituendis
11 His que pene causa in testamẽto relinquũtur
11 His que pro non scripto habent
11 His quibus vt indignis
2 Impẽsis in reb⁹ dotalib⁹ factꝭ
5 i Iniusto rupto 7 irrito testõ.
5 Iure deliberandi
6 Iure codicillorũ
14 Iure patronatus
2 Iberis agnoscendis
3 l Legitimis tutoribus
5 Liberis 7 posthumis
7 Legatis 7 fideicõmissis.j.
8 Legatis 7 fideicõmissis.2.
9 Legatis 7 fideicõmissis.3.
11 Liberatione legata
14 Legatis prestandis cõtra tabulas bonorum possessione petita
15 Libertis vniuersitatum
4 m Agistratibus conueniendis
6 Militari testamento
10 o Ptione 7 electione legata
14 Obsequijs 7 liberis 7 libertis
15 Operis libertorum
10 p Eculio legato
10 Penu legata
3 Si petant tutores vel curatores
3 q Quando ex facto tutorũ vel curatorum
4 Quod cum falso tutore
6 Queadmodũ testamenta aperiant
13 Quãdo dies legatorũ cedit
15 Quibus non competit bonorum possessio
16 Quis ordo in bonorum possessione seruetur
4 r Ebus eorum qui sub tutela vel cura sunt
11 Rebus dubijs
11 Regula catboniana
1 s Oluto matrimonio 7 queadmodum dos petatur
2 Si mulier ventris nomine in possessione mittatur
2 Si mulier ventris nomine calumnie causa
3 Suspectis tutoribus ac curatoribus
6 Si omissa causa testamenti
6 Si quis aliquẽ testari prohibuerit
10 Seruitute legata
10 Supellectili legata
12 Si cui plusq̃ per.l.falcidiam
14 Si tabule testamẽti extabunt
14 Si a parẽte quis fuerit manumissus
15 Si qd in fraudẽ patroni factum sit
15 Si tabule testamẽti nulle extabunt
15 Successorio edicto
15 Suis 7 legitimis heredibus
3 Utelis
3 t Testamentaria tutela
3 Tutorib⁹ 7 curato. datis ab his
4 Tutelis 7 rõnibus distrahendis
5 Testamentis 7 qui testamenta facere possunt
10 Tritico vino 7 oleo legato
2 Entre inspiciendo
4 v Ubi pupillus educari vel morari debeat
5 Uulgari 7 pupillari substitutione
10 Usu 7 vsufructu legato
13 Ut legatorũ causa caueatur
13 Ut in possessionem legatorum
14 Uentre in possessionem mittendo: 7 curatore eius

iſ Unde legitimi
iſ Unde liberi
iſ Unde cognati
iſ Unde vir ⁊ vxor
iſ Ueteranorũ ⁊ militũ ſucceſſore
iſ Ut ex legibus ⁊ ſenatuſconſultis bonorum poſſeſſio detur

Rubrice digeſti noui

j Qua pluuiali arcẽda
z a Ademptione libertatis
3 Acquirẽdo rerũ dñio
3 Acquirenda poſſeſſione
5 Aqua quotidiana ⁊ eſtiua
5 Arboribus cedendis
6 Actionibus ⁊ obligationibus
8 Acceptilationibus
9 Arborũ furtim ceſarum
9 Abigeis
io Accuſationibꝰ ⁊ inſcriptiõibꝰ
io Ad legẽ iuliã maieſtatis
io Ad legẽ iuliã de adulterijs
io Ad legẽ iuliã de vi publica
io Ad legẽ corneliã de ſiccarijs
io Ad legẽ corneliã de falſis
io Ad legẽ põpeiã de paricidijs
io Ad legẽ iuliam repetũdarũ
io Ad legẽ iuliã de annona
io Ad legẽ iuliã de vi priuata
io Ad legẽ iuliã peculatus
io Ad legẽ iuliã ambitus
io Ad legẽ fauiã de plagiarijs
io Ad ſenatuſconſultũ turpillianũ
jj Appellationibus ⁊ relationibus
jj A quibus appellare non licet
jj Appellationibus recipiẽdis
jj An per aliũ cauſa appellationis
jj Apud eum ad quem appellatur aliaꝫ cauſam
iz Ad municipales ⁊ de incolis
iz Albo ſcribendo
iz Adminiſtratione rerum ad ciuitateꝫ pertinentium
4 b Onis iudicis auctoritate poſſidendis
io Bonis dãnatorũ
io Bonis eorũ qui ante ſententiã mortẽ ſibi conſciuerunt
z Ollusione detegenda
4 c Confeſſiꝫ
4 Confeſſione bonorum
4 Curatore bonis dando
5 Cloacis
9 Concuſſionibus
9 Crimine expilate hereditatis
9 Crimine ſtellionatus
9 Collegijs illicitis ⁊ corporibus
io Cuſtodia reorũ ⁊ exhibitione
io Cadaueribus punitorũ
jj Captiuis ⁊ poſtliminiũ reuerſis
jj Caſtrenſi peculio
iz Cenſibus
j Amno infecto
j d Donationibus
j Donatione cauſa mortis
j Diuerſis ⁊ tẽporalibus preſcriptiõibus
6 Doli mali exceptione
6 Duobus reis conſtituendis
z7 Decurionibus ⁊ eorũ filijs
jj Decretis ab ordine faciẽdis
zz Uictione libertatis
4 e Ex quibus cauſis in poſſeſſionẽ eatur
6 Exceptionibus ⁊ preſcriptionibus
6 Exceptione rei iudicate
6 Exceptione doli mali
9 Extraordinarijs criminibus
9 Effractoribus ⁊ expilatoribus
jj Eum qui appellanti
iz Extraordinarijs cognitionibus
z Ideicõmiſſarijs libertatibus
5 f Fluminibꝰ ⁊ ne quid in flumine publico rippaue eius fiat
5 Fonte
8 Fideiuſſoribus ⁊ mandatoribus
9 Furtis
9 Furti aduerſus nautas
9 Furibus balnearijs
5 g Lande legenda
z i Ure aureorũ anulorũ
5 Interdictiꝫ ſeu extraordinarijs actionibus
5 Itinere actuqꝫ priuato
8 Iudicatũ ſolui
9 Incendio ruina: naufragio
9 Iniurijs ⁊ famoſis libellis
io Interdictis ⁊ relegatis ⁊ deportatis
jj Iure fiſci
j Iure immunitatis
z l Iberali cauſa

5 Locis ꝛ itineribus publicis
5 Loco publico fruendo
5 Libero homine exhibendo
5 Libertis exhibendis seu deducendis
6 Litigiosis
ij Libellis dimissorijs
iz Legationibus
z Anumissionibus
z m Manumissis vindicta
z Manumissionibus que seruis
z Manumissis testamento
5 Migrando
iz Muneribus ꝛ honoribus
z Atalibus restituendis
z n Ne de statu defunctoꝝ post quinquennium queratur
5 Ne vis fiat ei qui in possessionem missus est
5 Ne quid in loco sacro fiat
5 Ne quid ĩ loco publico vel itinere fiat
5 Ne quid in flumine publico: rippaue eius fiat quo aliter aqua fluat
8 Nouationibus ꝛ delegationibus
ij Nil innouari appellatione pendente
iz Nundinis
j o Peris noui nunciatione
iz Operibus publicis
j p Ublicanis ꝛ vectigalibus
3 Pro soluto
3 Pro emptore
3 Pro herede
3 Pro donato
3 Pro derelicto
3 Pro legato
3 Pro dote
3 Pro suo
4 Priuilegijs creditorum
5 Precario
8 Pretorijs stipulationibus
9 Priuatis delictis
9 Preuaricationibus
9 Popularibus actionibus
io Publicis iudicijs
io Penis
ij Priuilegijs veteranorum
iz Pollicitationibus
iz Prosonetis
z Ui sine manumissione
z q Qui ꝛ a quibus manumissi
z Quibus ad libertatem proclamare nõ licet
4 Quibus ex causis in possessionem catur
4 Que in fraudem creditorum facta sũt
5 Quorum bonorum
5 Quorum legatorum
5 Quod vi aut clam
6 Quarũ rerũ actio non datur
io Questionibus
ij Quis ꝛ a quo appelletur
ij Quando appellandum sit
ij Que sententie sine appellatione rescinduntur
4 E iudicata ꝛ de effectu sententiarum r
4 Rebus auctoritate iudicis possidendis
5 Rippa munienda
5 Riuis
5 Remissionibus
8 Rem pupilli saluã fore
8 Rem ratam habere ꝛ de ratihabitione
9 Receptatoribus
io Requirendis reis
ij Re militari
iz Regulis iuris
z Tatuliberis
z s Si libertinus ingenuus esse dicatur
z Statu defunctorum
4 Separationibus
5 Superficiebus
5 Si arbor vicini edibus impendat
5 Saluiano interdicto
7 Stipulatione seruorũ
8 Solutionibus ꝛ liberationibus
9 Si quis testamento liber esse iussus fuerit
9 Si familia furtũ fecisse dicatur
9 Sepulchro violato
io Sententiam passis ꝛ restitutis
ij Si tutor vel curator vel magistratus
ij Si pendente appellatione
5 Abulis exhibendis
9 t Termino moto
9 Tigno iniũcto
3 v Sucapionibus ꝛ vsurpationibus

5 Via publica ⁊ si quid in ea
5 Vt in flumine pubico nauiga-
re liceat
5 Via publica ⁊ itinere reficiendo
5 Vi ⁊ vi armata
5 Vti possidetis
5 Vtrobi
7 Verborū obligationibus
9 Vi bonorū raptorum
iz Vacatione ⁊ excusatione munerū
iz Varijs ⁊ extraordinarijs cognitioni-
bus
iz Verborū ⁊ rerū significatione

Rubrice Codicis

j Postatis
j a Assessoribus ⁊ domesticis
j Annonis
z Aduocatis diuersorū iudicum
z Aduocans diuersorū iudiciorū
z Aduocatis fisci
z Alienatione iudicij mutandi cā facta
3 Ad exhibendum
3 Alee vsu ⁊ aleatoribus
4 Actionibus ⁊ obligationibus
4 An seruꝰ ex suo facto post manumis.
4 Actionibus hereditarijs
4 Actionibus empti ⁊ venditi
4 Ad senatusconsultū macedonianū
4 Ad senatusconsultū velleianū
5 Alendis liberis
5 Administratione tutorum ⁊ curato-
rum
5 Alimentis pupillo prestandis
5 Arbitrium tutele
5 Auctoritate prestanda
5 Actore tutore seu curatore
6 Ad senatusconsultum trebellianū
6 Ad legem falcidiam
6 Ad senatusconsultū tertullianū
6 Ad senatusconsultū orpbicianū
7 Assertione tollenda
7 Acquirenda vel retinenda possessiōe
7 Aduersus creditorē
7 Annali exceptione italici ɔtractus
7 Aluuionibus ⁊ paludibus pascuis ⁊c̄.
7 Appellationibus ⁊ relationibus
8 Acceptilationibus
8 Adoptionibus
9 Accusationibus
9 Ad legē iuliā maiestatis
9 Ad legem iuliam de adulterijs ⁊ stupro
9 Ad legē iuliam de vi publica ⁊ priuata
9 Ad legem corneliam de siccarijs
9 Ad legem fauiam de plagiarijs
9 Ad legem viscelliam
9 Ad legem corneliam de falsis
9 Ad legem iuliam repetundarum
9 A legem iuliam ambitus
9 Abigeis
9 Abolitionibus
9 Ad senatusconsultū turpillianum
6 Onis libertorum ⁊ iure patro-
b natus
6 Bonorum possessione sm̄ tabu-
las
6 Bonorum possessione contra tabu-
las liberti
6 Bonorum possessione contra tabulas
6 Bonis maternis
6 Bonis que liberis in potestate consti-
tutis
7 Bonis auctoritate iudicis possidēdis
9 Bonis eorum qui sibi mortem consci-
uerunt
9 Bonis proscriptorū seu dānatorum
j Omitibus rei militaris
j c Contractibus iudicum ⁊ eorum
que sunt circa eos
z Causis in quibus infamia irrogatur
3 Communi diuidundo
3 Communia vtriusqꝫ iudicij
3 Consortibus ⁊ eiusdem litis
4 Conditione indebiti
4 Conditione ob causam datorum
4 Conditione furtiua
4 Conditione ob turpem causam
4 Conditione ex lege siue sine causa
4 Constituta pecunia
4 Comodati
4 Compensationibus
4 Contrahenda emptione
4 Cōmuniū rerum alienatione
4 Cōmercijs ⁊ mercatoribus
5 Concubinis
5 Confirmando tutore
5 Contrario iudicio tutele
5 Curatore furiosi ⁊ prodigi
6 Carboniano edicto

6 Collationibus
6 Codicillis
6 Communia de legatis vel fideicom-
missis
6 Conditionibus in certis tam in legatis
quam in fideicōmissis
6 Caducis tollendis
6 Cōmunia de successionibus
7 Cōmuni seruo manumisso
7 Cōmunia de manumissionibus
7 Cōmunia de vsucapionibus
7 Collusione detegenda
7 Cōminationes vel epistolas
7 Confessis
7 Cum de momentanea possessione fu-
erit appellatum
8 Contrahēda ⁊ cōmittenda stipulatiōe
8 Creditorem euictionem pignoris non
debere
9 Custodia reorum
9 Crimine peculatus
9 Crimine sacrilegij
9 Crimine expilate hereditatis
9 Crimine stellionatus
9 Calūniatoribus
j Iuersis rescriptis ⁊ pragmati-
d cis sanctionibus
1 Defensoribus ciuitatum
2 Dolo malo
3 Dilationibus
4 Delictis defunctorum in quantū ⁊ qui-
bus heredes conueniantur
4 Depositi
5 Donationibus ante nuptias
5 Dotis promissione vel nuda pollicita-
tione
5 Dote cauta non numerata
5 Donatiōibus inter virū ⁊ vxorē
5 Diuortio facto apud quem liberi edu-
centur
5 Diuidenda tutela
7 Dicticia libertate tollenda
8 Distractione pignorum
8 Debitorem venditionem pignoris im-
pedire non posse
8 Duobus reis stipulandis ⁊ promittēdis
8 Donationibus
8 Donationibus causa mortis
8 Donatiōe sub modo vel sub cōditione

j Piscopis ⁊ clericis
j e Epali audiētia ⁊ diuersis capl'is
2 Edendo
2 Errore calculi
2 Errore aduocatorum
2 Etiā per procuratorem in integrum re
stitutione agi pos.
4 Ex delictis defunctorum
4 Exercitoria ⁊ institoria actione
4 Edilicijs actionibus
5 Eo qui pro tutore negocia gerit
5 Excusatiōibus ⁊ tēporibus eorum
5 Excusatione veteranorum
6 Edicto diui adriani tollendo
7 Executione rei iudicate
8 Edificijs priuatis
8 Etiam ob chyrographariam pecuniā
pignus teneri
8 Exceptionib' seu prescriptionibus
8 Euictionibus
8 Emancipationibus liberorū
9 Exhibendis vel trāsferendis reis
9 Emendatione seruorum
9 Emendatione propinquorum
2 Iliofa. minore
2 f Fideiussoribus minorum
2 Formulis ⁊ impetratione actionū
sublatis
3 Ferijs
3 Familie herciscunde
3 Finium regundorum
4 Fide instrumentorum ⁊ amissione eorum
5 Fundo dotali
5 Fideiussoribus tutorū ⁊ curatorū
6 Furtis ⁊ seruo corrupto
6 Fideicōmissis
6 Falsa causa adiecta legato vel fideicō
misso
7 Fideicōmissarijs libertatibus
7 Fructibus ⁊ litis expensis
8 Fideiussorib' ⁊ mandatoribus
9 Falsa moneta
9 Famosis libellis
9 g Enerali abolitione
j Ereticis ⁊ manicheis
j h His qui ad ecclesias ꝯfugiunt
j His qui in ecclesijs manumittun
tur
i His qui ad statuas confugiunt

2 His qui potentiorũ nomine
2 His que vi metusue causa fiunt
2 His qui veniam etatis impetrauerũt
4 Hereditate vel actione vendita
4 He eunuchis
5 Heredibus tutorum
6 Heredibus instituendis
6 His quibus vt indignis
6 His que pene noie relinquũtur
6 His que sub modo legati seu fideicommissi relinquũtur
6 His qui ante apertas tabulas
6 Heredibus decurionum
7 His qui a non dño manumissi sunt
7 His qui per metum iudicis non appellauerunt
8 His qui in priorum creditorũ loco succedunt
9 His qui parentes vel liberos occiderunt
9 His qui sibi ascribũt in testamento
9 His qui latrones vel criminibus reos occultant
j Ustiniano codice confirmãdo
j i Justiniano codice emẽdando
j Judeis
j Juris ⁊ facti ignorantia
2 In ius vocando
2 In integrũ restitutione minorũ
2 In quibus casibus in integrũ restitutõ necessaria non est
2 In integrum restitutiõe postulata ne quid innouetur
2 Jureiurãdo propter calũniam
3 Judicijs
3 Jurisditione omnium iudicum ⁊ de foro competenti
3 In quibus casibus militantes fori prescriptione vti non possunt
3 Inofficioso testamento
3 Inofficiosis donationibus
3 Inofficiosis dotibus
4 Jure emphiteotico
5 Incestis ⁊ inutilibus nuptijs
5 Interdicto matrimonio inter pupillũ ⁊ tuto. vel cura.
5 Jure dotium
5 In quibus casibus tu. habenti: tutor vel curator da. non potest
5 In litem iurando
5 In litẽ dando tutore vel curatore
6 Jure aureorũ anulorũ
6 Institutionibus ⁊ substitutionib⁹ vel restitutionibus sub conditione factis
6 Impuberũ ⁊ alijs substitutionibus
6 Jure deliberandi ⁊ de adeunda vel acquirenda hereditate
6 Indicta viduitate tollenda
7 Ingenuis ⁊ manumissis
7 Indicta libertate
7 In quibus causis cessat longi temporis prescriptio
8 Interdictis
8 In quibus causis ius pignoris tacite contrahatur
8 Jure dominij impetrando
8 Inutilibus stipulationibus
8 Ingratis liberis
8 Infantibus expositis liberis ⁊ seruis
8 Infirmandis penis celibatus ⁊ orbatus
8 Jure libertorum
9 Iniurijs
j l Egibus ⁊ constitutionibus principum
3 Litis contestatione
3 Lege acquilia
4 Locato ⁊ conducto
5 Legitima tutela
6 Libertinis ⁊ eorum filijs
6 Liberis preteritis ⁊ exheredatis
6 Legatis
6 Legitimis heredibus
7 Lege fuscia canina tollenda
7 Latina libertate tollenda
7 Liberali causa
7 Longi temporis prescriptione
8 Litigiosis
8 Luitione pignoris
8 Liberis exhibendis seu deducendis
j Andatis principum
j m Modo mulctarum
j Magistratibus municipaliũ
4 Mandati vel contra
4 Monopolijs ⁊ conuentu negociatorũ
5 Magistratibus conueniendis
8 Manumissione pignoris
8 Mortis causa donationibus

9 Mulieribꝰ q̄ seruis ꝓprijs se iūxerūt
9 Mutatione nominis
9 Maleficis ꝛ mathematicis
j Quo codice cōponendo
j n Noua constitutio Federici
j Ne sanctū baptisma iteretur
j Nemini licere signū saluatoris
j Ne iudeus christianū mancipiū
z Nemini liceat potentioribus
z Ne fiscus vel respublica
z Negocijs gestis
3 Ne quis in sua causa iudicet
3 Noxalibus actionibus
4 Ne vxor ꝓ marito vł eꝯ̄ cōueniatur
4 Ne filiꝰ pro patre vel pater pro filio
4 Nō numerata pecunia
4 Nautico fenore
4 Nūdinis ꝛ nouis mercationibus
4 Noua vectigalia institui nō posse
5 Nuptijs
5 Ne fideiussores dotiū dentur
5 Ne pro dote mulieris
5 Naturalibꝰ liberis ꝛ matribus eorū
5 Ne tutor vł curator vectigalia ꝯducāt
6 Necessarijs seruis hēdibꝰ insti. vł sbsti.
7 Ne d̄ statu defūctoꝝ pꝰ q̄nquēniū q̄rat̄
7 Nudo iure quiritū tollendo
7 Ne rei dn̄ice vel templorū
7 Ne liceat i vna eadēq̄ cā t'tio ꝓuocar̄
8 Nouationibus ꝛ delegationibus
9 Nulli aggeribus nō rūpendis
9 Ne sine iussu principis
j Ficio prefecti pretorio
j o Officio p̄fecti p̄to. africe
j Officio p̄fecti vrbis
j Officio magistri militum
j Officio questoris
j Officio magistri officiorum
j Officio comitis sacrarū largitionū
j Officio comitis rerū priuatarum
j Officio comitis sacri patrimonij
j Officio proconsulis ꝛ legati
j Officio comitis orientis
j Officio prefecti augustalis
j Officio vicarij ꝛ prefecti
j Officio pretorum
j Officio rectoris prouincie
j Officio prefecti vigilum
j Officio ciuilium iudicum
j Officio militarium iudicum
j Officio diuersorum iudicum
j Officio eiꝰ q̄ vicē alicuiꝰ iudicij obtinet
j Officio iudicis alexandrie
3 Ordine iudiciorum
6 Operis libertorum
6 Obsequijs patronis p̄stādis a liberto
7 Ordine cognitionum
8 Operis noui nunciatione
8 Operibus publicis
j Paganis sacrificijs ꝛ templis
j p Precibus imꝑatori offerēdis
z Pactis
z Postulando
z Procuratoribus
3 Pedanis iudicibus
3 Plus petitionibus
3 Petitione hereditatis
4 Prohibita sequestratione pecunie
4 Probationibus
4 Plꝰ valē qd agit̄ q̄ qd simulate ꝯcipit̄
4 Pignoraticia actione
4 Per quas ꝑsonas nobis acq̄ritur
4 Pro socio
4 Patribus qui filios distraxerunt
4 Periculo ꝛ comodo rei vendite
4 Pactis inter emptorē ꝛ vēditorem
5 Pactis ꝯuētꝭ tā sup dote q̄ sup dōatōe
5 Periculo tutorum ꝛ curatorum
5 Predijs vel alijs rebus minorum nō
alie. vel exhere.
6 Posthumis heredibus instituendis
7 Periculo eius qui libertatē inierit
7 Pro donato
7 Prescriptōe lōgi tpis. 10. vł. 20. ānoꝝ
7 Prescriptione. 30. vel. 40. annorū
7 Pena iudicis qui male iudicauit
7 Priuilegio fisci
7 Priuilegio dotis
8 Precario saluiano interdicto
8 Pignoribus
8 Publicis operibus
8 Pretorio pignore vt in actionibus
8 Partu pignorum ꝛ omni causa
8 Pactꝭ pignoꝝ ꝛ d̄ cōmissoria. l. rescidēda
8 Patria potestate
8 Postliminio reuersis ꝛ redēptꝭ ab hostibꝰ
9 Priuatis carceribus
9 Penis
j q Quādo libellus principi de lite cō
testata facta

z Quibus causis infamia irrogatur
z Qui et aduersus quos in integrũ restitutio postulatur.
z Quibus ex causis in integrum restitutio maioribus datur.
3 Qui pro sua iurisditiõe iudices dare: darive possunt
3 Qui legitimã psonã habẽt in iudicio
3 Qñ impator inter pupillos et viduas
3 Qñ licz vnicuiqz se sine iudice vĩdicare
4 Qñ fisc⁹ vel priuat⁹ debitores
4 Quõ cũ eo q̃ i aliẽa iurisditiõe vl' ptãte ẽ
6 Que res vẽdi nõ possunt et qui vendere vel emere vetantur.
4 Que res exportari nõ pñt vl' non debẽt
4 Qñ liceat ab emptione discedere
5 Qui petant tutores vel curatores
5 Qui dare et dari tutores pñt
5 Qñ mulier officio tutele fungi põt
5 Qñ ex facto tutoris vel curatoris
5 Qñ tutores et curatores eẽ desinunt
5 Qui numero liberorum se excusant
5 Qui morbo se excusant
5 Qui etate se excusant
5 Qui numero tutelarum
5 Quando decreto opus non est
6 Qñ dies legati vel fideicõmissi cedãt
6 Qui admitti ad bonoꝝ possessionẽ pñt
6 Qñ nõ petẽtiũ ptes petẽtib⁹ accrescãt
6 Qui testamẽta facere pñt vel nõ
6 Quẽadmodũ testamẽta aperiantur
7 Quib⁹ cãis sui accipiũt pmiũ libertatꝫ
7 Qui manumitti non possunt
7 Qui nõ pñt ad libertatẽ peruenire
7 Quib⁹ ad libertatẽ pclamare nõ licet
7 Quibus nõ obijcit lõgi tpis pscriptõ
7 Quadriennij prescriptione.
4 Quõ et qñ iudex sñiam proferre debet
7 Quibus res iudicata non nocet
7 Qñ prouocare non est necesse
7 Quorũ appellationes non recipiantur
7 Qui bonis cedere possunt
8 Quorum bonorum
8 Quorum legatorum
8 Que res pignori obligari possunt
8 Qui potiores in pignoribus habeant
8 Que sit longa consuetudo
9 Qui accusare non possunt
9 Qñ ciuilis actio preiudicet criminali
9 Questionibus
z Eputatiõibus que fiunt in iudicio
z r Restitutione militum et eorum q̃ rei publice
z Receptis arbitris
z Rescriptis
3 Rei vendicatione
3 Religiosis et sumptibus funerum
4 Rebus creditis et iureiurando
4 Rescindenda venditione
4 Rebus alienis non alienandis
4 Rem alienam gerentibus non interdici
4 Rerũ pmutatione et de pscriptis pbis
5 Rei vxorie actõe i stipl'atu actõe trãsfusa
5 Repudij et iudicio de moribus sublata
5 Rerum amotarum
6 Repudianda bonorum possessione
6 Repudianda vel abstinẽda hereditate
7 Re iudicata
7 Res inter alios acta vel iudicata
7 Relationibus
7 Reuocãdis his q̃ fiũt i fraudẽ creditoꝝ
8 Ratiocinijs operum publicorum
8 Remissione pignorum
8 Reuocandis donationibus
9 Raptu virginũ honestarũ seu viduaꝝ
9 Requirendis reis
j Umma trinitate et fide catholica
j s Senatusconsultus
j Sacrosctis ecclesijs et puilegijs eaꝝ
j Si cõtra ius vel vtilitatẽ publicam
j Statuis et imaginibus
z Si tuor vel curator interuenerit
z Si in cõmuni eadem causa in integruz restitutio postuletur
z Si aduersus rem iudicatam
z Si aduersus venditionẽ pignoris
z Si aduersus libertatem
z Si aduersus donationem
z Si aduersus transactionem
z Si aduersus solutionem
z Si aduersus dotem
z Si aduersus delictum
z Si aduersus vsucapionem.
z Si aduersus fiscum
z Si aduersus creditorem
z Si vt se ab hereditate abstineant
z Si vt omissa hereditate vl' bonorũ possessione vel aliquid aliud
z Si minor se maiorem dixerit
z Si sepius i integrũ restitutio postulet

2 Si maior factus ratū habuerit
2 Satisdando
3 Sportulis ⁊ sumptibus
3 Seruitutibus ⁊ aqua
4 Si certum petatur
4 Suffragio
4 Si seruus extero se emi mandauerit
4 Si propter publicas prestationes venditio facta non fuerit celebrata
4 Si sine censu vel reliquis
4 Si qs alteri vel sibi sub alterius noīe
4 Si seru⁹ exportandus veneat
4 Si mancipiū ita veneat ne prostituat
4 Si mancipiū ita alienatum sit
5 Sponsalibus ⁊ arris sponsalicijs
5 Si rector ꝓuincie vel ad eā ptinentes
5 Si q̄cūq̄ ꝑdit⁹ ptāte vł ad eū ptinētes
5 Si nuptie ex rescripto ꝑncipis petant
5 Secundis nuptijs
5 Si secūdo nupserit mulier
5 Soluto matrimonio ⁊ queadmoduz dos petatur
5 Si constante mr̄imonio dos soluitur
5 Si ex plurib⁹ tutorib⁹ vel curatorib⁹
5 Suspectis tutoribus
5 Si mater indēnitatem promisit
5 Si contra matris voluntatem
5 Si tutor non gesserit
5 Si ex falsis allegationibus
5 Si quis ignorans rem minoris
5 Si tutor rei publice causa aberit
5 Si maior factus ratum habuerit alie.
6 Seruis fugitiuis
6 Successorio edicto
6 Si in fraudem patroni
6 Si quis aliquē testari prohibuerit
6 Si omissa causa testamenti
6 Suis ⁊ legitimis heredibus ⁊ ex filia nepotibus
7 Senatusconsulto claudiano tollēdo
7 Seruo pignori dato manumisso
7 Seruo cōmuni manumisso
7 Seruis reipublice manumittendis
7 Sententijs prefectorū
7 Sententijs ꝑfecti ꝑtorio
7 Sententijs ex ꝑiculo recitandis
7 Sentētijs ⁊ īterlocutiōib⁹ oīuz iudicū
7 Sententia q̄ sine certa quantitate
7 Sētētijs q̄ ꝑ eo qꝺ infest proferunt
7 Si a non cōpetenti iudice
7 Sententiā rescindi non posse
7 Si plures simul vna sn̄ia fuerit ꝯdēnati
7 Si ex falsis instrumentis
7 Si pēdēte appellatōe mors interuenerit
7 Si vnus ex plurib⁹ appellauerit
7 Si ō momētanea possessiōe fuerit appellatū
8 Si ꝑ vim vł alio mō ꝑturbata absentis·
8 Saluiano interdicto ·sit possessio
8 Si res aliena pignori data sit
8 Si antiquior creditor pign⁹ vendiderit
8 Si causa iudicati pignus captū sit
8 Si cōis res pignori data sit
8 Si pignus pignori datum sit
8 Si vendito pignore agatur
8 Si vn⁹ ex pluribus heredib⁹ creditoꝝ
8 Si pignoris conuentione
8 Solutionib⁹ ⁊ liberatiōibus
9 Si reus vel accusator mortuus fuerit
9 Si quis impatori maledixerit
9 Si qs eā cui⁹ tutor fuerit corrupit
9 Sepulchro violato
9 Seditiosis ⁊ his qui plebem
9 Sententiam passis ⁊ restitutis
2 Ransactionibus
2 t Tēporib⁹ in integrū restitutōis
4 Testibus
5 Testamētaria tutela
5 Tutorib⁹ vł curatorib⁹ illustriū ꝑsonaꝝ
5 Tutore vel curatore q̄ nō satisdedit
5 Tutoribus suspectis
6 Testamento militis
6 Testis ⁊ queadmodū testamēta ordinēt
7 Testamētaria manumissione
7 Tēporibus ⁊ repationib⁹ appellationū
8 Tabulis exhibendis
j Eteri iure enucleando
j v Ut lite pendente vel post
j Ut omnes tam ciuiles q̄ militares post administrationem
2 Ut nemo ꝑuatus titulo ꝑdijs
2 Ut q̄ desūt aduocatꝭ ptiū iudex suppleat
2 Ut nemini liceat sine iudicis auctoritate
2 Ut nemini liceat sine iudice se vīdicare
2 Ubi ⁊ apud quē cognitio restitutionis
2 Uxoribus militum ⁊ eorum qui
3 Ut nemo inuit⁹ agē cogat vel accusare
3 Ubi in rem actio
3 Ubi de rōcinijs agi oportet
3 Ubi de possessione agi oporteti
3 Ubi qs decuriali vel cohortali

3 Ubi causa fiscalis agitur
3 Ubi de fideicōmisso agi opoꝛtet
3 Ubi de crimine agi opoꝛtet
3 Ubi de hereditate agatur
3 Ubi cōueniat̄ q certo loco pꝛomisit
3 Ubi de causa status agi opoꝛtet
3 Ubi senatoꝛes vel clarissimi viri
3 Usufructu ⁊ habitatione
4 Ut actiones ab heredibus ⁊ contra he-
redes incipiant
4 Usuris
4 Uectigalibus ⁊ cōmissis
5 Ut mulier si ante annale spatiuꝫ se ma
rito coniunxit
5 Ubi petatur tutoꝛ vel curatoꝛ
5 Ubi pupilli educantur
5 Usuris pupillaribus
5 Ubi cause post pubertatem
6 Unde legitimi ⁊ vnde cognati
6 Unde liberi
6 Unde vir ⁊ vxoꝛ
6 Uerboꝛū ⁊ rerum significatione
6 Usuris ⁊ fructibus legatoꝛum
6 Ut in possessione fideicōmissoꝛū vł le-
gatoꝛū seruandoꝛū cā mittendi
7 Uenditione libertatis
7 Usucapione pꝛo emptoꝛe
7 Usucapione pꝛo donato
7 Usucapione pꝛo dote
7 Usucapione pꝛo herede
7 Usucapione transfoꝛmanda
7 Usuris rei iudicate
8 Unde vi
8 Uti possidetis
9 Ut ifra certū tēp⁹ crimial' qō t̄miet̄
9 Ui bonoꝛum raptoꝛum
Col. Rubrice autenticoꝛum
3 Dministrantibus officia in sa-
a cris appellationibus
4 Appellationibus ⁊ intra q̄ tē-
poꝛa debet appellari
6 Apud q̄s opoꝛtet cām dicē mōachos
6 Armis
7 Administrationibus
8 Appellationibus
9 Alienatione ⁊ empbiteosi
4 Onsulibus
5 c Constitutio que ex ascripticio
⁊ libera natos
6 Consanguineis ⁊ vterinis fratribus
6 Cōstitutio q̄ de dignitatibus ⁊ ep̄atu
8 Constitutio innouat legem
9 Collatoꝛibus ⁊ alijs capitulis
3 Efensoꝛibus ciuitatum
6 d Depositionibus ⁊ denūciationib⁹
inquilinoꝛum.
7 Duobus reis
5 Ecclesiasticarū reruꝫ immobiliū
e alienatione
5 Exhibendis ⁊ introducēdis reis
7 Equalitate dotis
7 Executoꝛibus ⁊ qui cōueniūtur
9 Ecclesiasticis tutelis
j Ideiussoꝛibus ⁊ mandatoꝛibus ⁊
f solutionibus
3 Filijs añ dotalia instra natis
j Eredibus ⁊ falcidia
5 b His qui ingrediunt̄ ad appel.
6 His qui ingrediūtur mōasteria
6 Hec ꝯstitutio interp̄tat̄ pꝛiorē
8 Hec constitutio inouat constitutioneꝫ
que p̄ scripti onē cētū annoꝛū
9 Hereditatibus ab itestato veniētibus
2 Usiurandū quod pꝛestat̄ ab his
i qui administrationē accipiunt
2 Incestis ⁊ inutilibus nuptijs
5 Jureiurādo a moꝛiēte pꝛestito
6 Instrumētoꝛū cautela ⁊ fide
6 Judicibus
7 Immēsis donationib⁹ in filios factis
8 In medio litis nō fieri sacras foꝛmas
9 Interdictis collegijs hereticoꝛū
3 Enonibus
8 l Litigiosis ⁊ decima parte litis
j Onachis
3 m Mensura oꝛdinādoꝛū clericoꝛū
3 Mandatis pꝛincipum
3 Ministrationib⁹ in sacris officijs
j On eligēdo scdō nubentes
2 n Non alienandis aut ꝑmutandis
rebus ecclesie
4 Nullū agricole traditōe tenere illi⁹ t̄rā
4 Nuptijs
5 Noui opis nūciatione
8 Neqꝫ virū quod ex dote est
8 Riuilegijs dotis
9 p Pꝛiuilegijs archiep̄i
j Uomodo opoꝛteat ep̄os ⁊ alios
q clericos ad oꝛdinationē ꝑduci
6 Questoꝛe

6 Quib⁹ modis nāles efficiunt legitimi
7 Quib⁹ modis nāles efficiuntur sui
z Eferendarijs palatij sacri
4 r Restitutionib⁹ ⁊ ea que parit in .xi. mense post mortē viri
7 Reis promittendis
8 Restitutionibus
9 Restitutionibus fideicōmissi
9 Raptis mulierib⁹ q̄ rapto nubunt
z Criptum exemplar
5 s Scenicas non solum fideiussorem prestant
9 Sanctissimis episcopis
z Abulatio viceconsulis
3 t Triente ⁊ semisse
4 Tabellionibus
7 Testibus
7 Tēpore nō solute pecunie super dote
8 Testamentis imperfectis
i T determinat⁹ sit nūer⁹ clericoꝝ
z v Ut iudices sine quoq̄ suffragio
z Ut ecclesia romana centū annorū prescrip. gaudeat
4 Ut nullus mutuans agricole teneat eius terram
4 Ut protbocolla diuidātur in chartis.
5 Ut preponat nomen imperatoris
5 Ut nō fiāt pignoratōes p̄ alijs ꝑsonis
5 Ut de cetero ꝯmutatōes eccl'asticaꝝ reꝝ
5 Ut ea que vocāt insinuata sup̄ clericis
5 Ut clerici qui recedūt alijs pro eis subrogatis
5 Ut in priuatis domibus sacra ministeria non fiant
5 Ut imobilia ante nuptialē donationē
5 Ut facte noue constitutiones
5 Ut clerico sacra de expensis
5 Ut nullus fabricet oratorij domū preter voluntatem episcopi
5 Ut ab illustribus ⁊ qui super eam dignitatem sunt
5 Ut defuncti seu funera eorum non iniurientur a creditoribus
5 Ut vrbane ordinarie prefecture
5 Ut oēs obediant iudicib⁹ prouinciarū
6 Ut hi qui obligatas se res habere prohibent minorum.
6 Ut non luxurientur contra naturam
6 Ut liberti de cetero auro non egeant.
6 Ut clerici apud ꝓprios ep̄os ꝯueniant
7 Ut sine ꝓhibitiōe mr̄es debitrices ⁊ creditrices tutelam gerant minorum
7 Ut exactione instante dotis
8 Ut neq̄ miles neq̄ federatus
8 Ut amisse visiōes ꝑscriptiōes habeāt
8 Ut cum de appellatione cognoscitur
8 Ut liceat matri ⁊ auie
8 Ut diuine iussiones
9 Ut spōsalitia largitas sit spālis ꝯtractus
9 Ut litigantes iurent
9 Ut iudices nō expectēt sacras iussiōes
9 Ut nulli iudiciū liceat hr̄e loci seruatores
9 Ut fratrum filij succedant
9 Ut differentes iudices
9 Usuris nauticis
Rubrice institutionum
j Doptionibus
j a Attiliano tutore
j Auctoritate tutorum
z Ademptione legatorum ⁊ translatione fideicōmissorum
3 Assignatione libertorum
3 Acquisitione per arrogationem
4 Acceptilationibus
4 Actionibus
3 Onorum possessionibus
4 b Bonorum vi raptorum
j Apitis diminutione
i c Curatoribus
z Codicillis
3 Contrahenda emptione
z Onationibus
3 d De consensu ⁊ obligatione
3 De duob⁹ reis stipulādi ⁊ promittendi
3 Diuisione stipulationum
i X q̄b⁹ cāis manumittē nō licꝫ
i e Excusationibus tutorum
z Exheredatione liberorum
3 Eo cui libertatis causa bona adijciunt
3 Emptione ⁊ venditione
4 Exceptionibus
i Iduciaria tutela
z f Fideicōmissarijs hereditatib⁹
3 Fideiussoribus
3 g Radibus cognationum
i Js qui sui vel alieni iuris sunt
z h Heredibus instituendis
z Hereditate libertorum

2 Heredũ qualitate ⁊ differentia
3 Hereditatibus que ab intestato deferuntur.
i Usticia ⁊ iure
i i Jure naturali gentiũ ⁊ ciuili
i Jure personarum
i Ingenuis ⁊ libertinis
2 Inofficioso testamento
2 Jure codicillorum
3 Inutilibus stipulationibus
4 Iniurijs
4 Interdictis
i Ibertinis
i l Lege fuscia canina tollenda
i Legitima agnatorum tutela
i Legitima parentum tutela
i Legitima patronorũ tutela
2 Lege falcidia
2 Legatis
3 Legitima agnatorum successione
3 Litterarum obligationibus
3 Locatione ⁊ conductione
4 Lege acquilia
2 Ilitari testamento
3 m Mandati
i Uptijs
4 n Noxalibus actionibus
3 Bligationibus
3 o Obligationibus que ex quasi contractu nascuntur
3 Obligationibus ex consensu
4 Obligationibus que ex delicto nascuntur
4 Obligationibus que ex quasi delicto nascuntur
4 Officio iudicis
i Atria potestate
2 p Pupillari substitutione
2 Per quas personas nobis acquiritur
3 Per quas personas obligatio nobis acquiritur
4 Perpetuis ⁊ temporalibus actionib⁹
4 Pena temere litigantium
4 Per quas personas agere possumus
4 Publicis iudicijs
i q Uibus modis ius patrie potestatis soluitur
i Qui dari tutores in testamento pñt
i Quibus modis tutela finitur
2 Quibus alienare licet vel non
2 Quibus non est permissum facere testamentum
2 Quibus modis testamenta infir.
3 Quibus modis re contrahitur obligatio
3 Quibus modis obligatio tollitur
4 Qđ cum eo qui in aliena potestate
2 Erum diuisione
2 r Rebus corporalibus ⁊ incorporalibus
4 Replicationibus
i s Atisdatione tutorum ⁊ curatorum
i Suspectis tutoribus ⁊ curatoribus
2 Seruitutibus prediorum rusticorum
2 Singulis rebus p̃ fideicõmissũ relictis
3 Senatuscõsulto tertuliano
3 Senatusconsulto orphiciano
3 Successione cognatorum
3 Seruili cognatione
3 Successione libertorum
3 Successione libertorum sublata
3 Stipulatione seruorum
3 Societate
4 Si quadrupes pauperiẽ fecisse dicat.
4 Satisdationibus
i Utelis
2 t Testamentis ordinandis
2 Testamento militari
2 Usufructu
2 v Usu ⁊ habitatione
2 Usucapionibus et longi temporis prescripti.
2 Uulgari substitutione
3 Uerborum obligationibus
4 Ui bonorum raptorum

Rubrice triũ librorum. C.

io Anona ⁊ tributis
io a Apocis publicis
io Athletis
io Auri publici persecutoribus
io Argenti precio qđ thesaur⁹ infertur
io Auro coronario
ij Annonis ciuilibus
ij Administratione rerũ publicarum
ij Aqueductu
ij Alexandrie primatibus
ij Armorũ vsus i suo p̃ncipe interdict⁹ fit
ij Agricolis censitis ⁊ colonis

ij Agricol' ⁊ mãcipijs dñicis vl' fiscalib⁹
iz Agentibus in rebus
iz Apparitoribus prefectorũ pretorio
iz Apparitoribus magistrorũ militum
iz Apparitoribus proconsulis ⁊ legati
iz Apparitoribus comitis orientis
iz Apparitoribus prefectis annone
io Onis vacantibus ⁊ de incorpo-
b ratione
io Onueniẽdis fisci debitoribus
io c Capiendis ⁊ distrahendis pi-
gnoribus causa tributorum
io Canone largitionalium titulorum
io Conditis in publicis horreis
io Collatione donatorum vel reuelatoꝝ
io Collatione eris
ii Classibus
ij Curialibus vrbis rome
ij Collegiatis
ij Canone frumentario vrbis rome
ij Capitatione ciuiũ censibus eximẽda
ij Colonis palestinis
ij Colonis tracensibus
ij Colonis illiricianis
ij Censibus censitoribus perequatori-
bus ⁊ inspec.
ij Collatione fundorũ patrimonialiũ
⁊ emphiteoticorum
ij Conductoribus et procuratoribus
prepi. fis.
ij Collatione fundoꝝ fiscaliũ vl' rei pri.
ij Cipressis ex luco damnẽsi vl' perseis
iz Consulibus ⁊ non spergendis ab his
pecunijs
iz Consistorianis militibus
iz Comitibus ⁊ tribunis scholarum
iz Comitibus rei militaris
iz Comitibus ⁊ archiatris sacri palatij
iz Comitibus qui procurationẽ petunt
iz Curiosis
iz Comitibus consistorianis
iz Castrensi omniũ palatinorũ peculio
iz Castrensi peculio militum
iz Castrensiarijs ministeriarijs
iz Commeatu
iz Comitibus qui prouin. re.
iz Cursu publico ⁊ angarijs ⁊ pangarijs
iz Coarctalibus principibus
io Elatoribus
io d Defensoribus
io Discussoribus
io Decretis decurionum
io Decurionibus ⁊ filijs eorum
ij Debitoribus ciuitatum
ij Diuersis predijs
iz Dignitatibus
iz Domesticis ⁊ protectoribus
iz Decanis
iz Desertoribus ⁊ occultatoribus
iz Diuersis officijs ⁊ apparitorib⁹ iudicũ
io Xactoribus tributorum
io e Excusationibus munerum
io Excusationibus artificum
ij Expensis ludorum
iz Equestri dignitate
iz Exactione ⁊ translatione militariũ an-
nonarum
iz Executoribus vel exactoribus
iz Erogatione militaris annone
io Jde instrumentoꝝ ⁊ iure aste
f fiscalis
io Fiscalibus vsuris
io Filijsfami. ⁊ quemadmodũ pater pro
bis teneatur
ij Frumento vrbis constantino.
ij Frumento alexandrino
ij Fabricensibus
ij Fundis limitosis ⁊ terris ⁊ palludib⁹
⁊ pascuis
ij Fundis patrimonialibus
ij Fugitiuis colonis patrimonialibus ⁊
empbiteoticis
ij Fundis rei publice
ij Fundis ⁊ saltibus
iz Filijs officialiũ militariũ q̄ i bello mo.
ii Ladiatoribus
ii g Grege dominico
io Js qui ex publicis rõnib⁹ mu-
b tuã pecuniã fenebrẽ acceperũt
io His qui se defendunt
io Honoribus non continuandis
io His q̄ spõte munera publica suscipiũt
io His q̄ a pncipe vacationẽ acceperunt
io His q̄ numero liberorũ vel pauptate
excusationem meruerunt
io His qui non impletis stipendijs
io His qui exilio dati vel sunt amoti
io His qui ex publica collatiõe illata sũt
non vsur.
ii Honoratorum vehiculis

xi Dis qui ex officio qd administrauerũt conueniuntur
iz Dis qui in sacro palatio
io Are fisci
io i Inditionibus
io Imponenda lucratiuorũ de/scriptione
io Incolis ⁊ vbi domiciliũ hr̄e videāt ⁊ his q̄ studiorũ cā in alia ciuitate degũt
io Infamibus
io Irenarchis
io Immunitate nemini concedenda
jj Iure rei publice
jj In quibus causis coloni cēsiti dn̄os accusare possunt
io Ibertinis
io l Legationibus
jj Lustralis auri collatione
jj Locatiōe pdiorũ ciuiliũ vel fiscalium
iz Locorum ⁊ itinerum custodia
iz Lucris aduocatorum.
io Unicipibus ⁊ originarijs
io m Muneribꝰ patrimoniorũ
io Mulieribus in quo loco mu/nera sexui congruentia
jj Metallarijs ⁊ metallis ⁊ procurato/ribus metallorum
jj Murilegulis ⁊ ginetiarijs
jj Metropoli berito
jj Mendicantibꝰ validis
jj Maima
jj Mancipijs ⁊ colonis pr̄imonialium
iz Magistris scbrineorum
iz Militari veste
iz Messoribus
iz Metatis ⁊ epidemeticis
io E fiscꝰ rē quā vēdidit euincat
io n Ne ope a collatoribꝰ exigant
jj Nauicularijs
jj Nauibus non excusandis
jj Ne quid oneri publico imponatur
jj Naufragijs
jj Nulli licere in frenis ⁊ sellis margari tas ⁊ smaragdos
j Nautis tyberinis
jj Ne q̄s liber actũ rei publice agē cogat
jj Ne rusticani ad vllũ obsequiũ d̄ucēt
jj Non licere habitatoribus
iz Negociatores ne militent
iz Numerarijs ⁊ adiutoribꝰ scriniarijs
jj Omni agro deserto
iz o Obligatiōe votorum
iz Officio prefecti vrbis
io p Etitis bonorum sublatis
io Penis fiscalibꝰ creditores p̄ferri
io Predijs curialiũ ⁊ decur. siue decreto
io Prebendo salario non alie.
io Professoribus ⁊ medicis
io Periculo successorum parentis
io Ponderatoribus ⁊ auri illatione
io Potioribus ad munera nominandis
jj Predijs ⁊ oībus rebus nauiculariorꝫ
jj Priuilegijs corporatorũ vrbis rome
jj Peculio nominatorum
jj Pistoribus
jj Priuilegijs constantino. vrbis
jj Pascuis publicis ⁊ priuatis
jj Pericula eorum qui pro magistratibꝰ interuenerunt
jj Predijs canuatis
ji Priuilegijs domus augusie
ii Palatinis ⁊ domibus dominicis
iz Prefectis pretorijs sacre vrbis
iz Pretoribus ⁊ honore prefecture
iz Prepositis sacri cubiculi
iz Primicerio
iz Prepositis libarum
iz Publice leticie
iz Professoribꝰ q̄ in vrbe constanti.
iz Prepositis sacrorum scbrineorum
iz Principibus agentibus in rebus
iz Primi pili
iz Priuilegijs eorꝫ q̄ ī sacro palatio militāt
iz Priuilegijs scbolarium
z Prefectissimatus dignitate
iiz Prepositis ⁊ tribunis scbolarum
iz Prefecto pretorio
iz Palatinis sacrarum lar.
iz Palatinis
iz Publice leticie vł p̄sulũ nūciatiōes
iz Prefectissima dignitate
iz Primopillo
io Uando ⁊ quibus quarta pars
q debetur ex bonis
io Quemadmodũ ciuilia mune/ra indicantur
io Quibus muneribus excusantur hi qui post impletam mili
io Qui etate
io Qui morbo se excusant

jj Quibus ad conductionem rerum fiscaliũ non licet accedere
jj Quod quisq; ordine conueniatur
iz Questoribus
iz Qui militare possunt vel non
io Eis postulatis
iz r Re militari
io Ententijs aduersus fiscũ latis
s retractandis
io Super indicto
io Si liberalitatis imperialis
io Super exactionibus
io Si seruus aut libert⁹ ad decurionatũ expirauerit
io Si curialis relicta ciuitate rus habitare maluerit
io Si propter inimiciciã creatio facta sit
io Sũptuum recuperatione
io Susceptorijs ꝛ archarijs propositis
jj Suarijs ꝛ susceptoribus ꝛ ceteris corporibus
jj Studijs liberalibus vrbis Rome et cõstãtinopolis
jj Sumptus iniũcti muneris ad omnes pertinere collegas
jj Spectaculis ꝛ scenicis ꝛ lenonibus
jj Solutionibus debitorum
iz Silentiarijs ꝛ decurionibus eorum
iz Stratoribus
iz Salgamo hospitibus non prebendo
iz Saltorum ꝛ itinerum cu.
io Hesauris
io t Tabularijs scribis logografis
iz Tironibus
iz Tractorijs
io Endit[i]one rerũ fiscalium
io v Ut nemini liceat in cõparatione specierum se excusare
io Vocatione publici muneris
jj Vestibus olobaris ꝛ auratis
jj Veteris nũmismatis potestate
jj Vendendis rebus ciuitatis
jj Venatione ferarum
jj Ut nemo ad suum patrociniũ suscipiat vices
jj Ut nullus ex vicarijs pro alienis vicarijs debitis pregra.
iz Ut dignitatum ordo seruetur
iz Veteranis
jj Ut rustićani ad nullũ deuocẽt officiũ
Rubrice de vsibus feudorũ
a Lienatione feudi
An marit⁹ succedat vxo. i bñficio
Apud quem vel quos controuersia feudi
An remoueri debeant testes
An mutus vel alius imperfectus
Allodijs
An ille qui interficit fratrẽ domini sui
Alienatione feudi paterni
An agnatus vel filius defuncti
An apud iudicẽ qõ feu. ter. de
Eneficio fratris ꝛ qualiter frater
b Beneficio femine
Ontrouersia inuestiture
Contẽtiõe inter dominũ ꝛ vasallũ
c Contẽtione inter dominũ ꝛ fidelẽ
Contẽtione inter me ꝛ dñm
Constitutiones dñi lotarij feudorum
Controuersia feudi inter pares termi
Controuersia inter dominũ empbite. et vasallum
Consuetudine recti feudi
Clerico qui inuestituram facit
Capitulis conradi
Controuersia inter masculum ꝛ feminam
Controuersia inter dñm ꝛ emptorem
Capitaneo qui curtem vendidit
Controuersia inter vasallum ꝛ alium de beneficio
Constitutiones domini Federici
Controuersia inter episcopũ ꝛ vasallum
Clerico violatore pacis
Uobus fratribus a capitaneo inuestitis
d
Piscopum vel abbatem vel abbatissam vel dominũ plebis feudum dare non posse
e
Eo qui finem fecit agnato de feu. pa.
Eo qui sibi ꝛ heredibus suis masculis ꝛ feminis inuestituram acceperit
Eudo gardie ꝛ castaldie
f Feudo marchie ducatus et comitatus
Feudo sine culpa non amittendo
Feudo dato in vicem legis cõmissorie
Feudi cognitione
Forma fidelitatis
Filijs natis de matrimonio

UPB

Feudo nō habente ꝓpriā feudi naturam
Fratribus de nouo feudo inuestitis
Hic finitur lex deinde consuetudines regni incipiunt
Mperator lotharius
i Inuestitura feudi
Inuestitura inter dñm ꝛ vasallū
Illis qui inuestiti sunt de ducatu
Inuestitura de re aliena facta
Inuestitura quā titius cepit a sempronio
Inuestitura in maritum facta
Inuestitura apud pares curie termi.
In quibus causis feudum amittatur
l Ege conradi
Ilite vasallo qui contumax est
m Minimis valuasoribus
Mutus vel alius imperfectus feudum reti.
n Atura feudi
Noua forma fidelitatis
Natura successionis feudi
Notis feudorum
Ace iuramento firmanda
p Per quos fiat inuestitura
Pace tenendā ꝛ eius violatoribus
Pignore dato quid iuris sit
Prohibita alienatione feudi ꝑ lotharium
Prohibita feudi alienatione ꝑ Federicū
Pugna
Ui feudum dare possunt
q Qui successores feudum
Quo tempore miles inuestituram petere debeat
Quibusmodis feudum amittatur
Qui successores teneantur
Queadmodum feudum ad filiū ꝑtineat
Quibus modis feudum constitui potest
Quid sit inuestitura feudi
Quid precedere debeat: inuestitura an fidelitas
Qualiter vasallus iurare debeat fidelitatē
Qualiter olim feudū poterat alienari
Quis dicatur dux marchio
Que sit prima causa beneficij amittendi
Qui testes sunt necessarij ad probandā nouam inuestituram
Quid iuris sit si post alienationē feudi
Qualiter domin⁹ de ꝓprietate priuetur
Que sint regalie
Quot testes sint necessarij ad probādum ingratitudinem feudi
Uccessione feudi
s Si de inuestitura facta dominum ꝑniteat
Si controuersia fuerit in inuestitura
Si de feudo defuncti
Si episcopus vel abbas vel abbatissa
Successione fratrum
Si de inuestitura inter dominū ꝛ vasallum lis oriatur
Si de feudo controuersia fuerit
Si de feudo vasallus ab aliquo interꝑllatus fuerit
Si negatū fuerit beneficiū a vasallo
Si vasallus feudo priuatur cui debeat deferri
Si vasallus feudi conditionem negauerit ex certa scientia
Asallo decrepite etatis q̄ feu-
v dum refutauit
Uasallo qui contra cōstitutionem lotharij feudum alienauerit
Uasallo milite qui arma bellica deposuit

Rubrice iuris canonici

Hic primo sciendū ꝙ decretū nō distinguitur per Rubricas. Sed in tres principales partes. Quarū prima cōtinet centum ꝛ vnā distinctiōes: ꝛ sub qualibet distinctione capitula. Secūda pars continet .36. causas: ꝛ sub qualibet cā questiones: ꝛ sub questionibus capitula. Et .33. causa .q. 3. vsq; ad .q. quartā interponitur tractatus de penitentia: qui diuiditur in .7. distinctiones. Et sub qualibet distin. capl'a. Tertia pars est de consecratiōe que diuiditur in .5. dinstinctiones. Et sub q̄libet dis. capl'a. Alij vero libri iuris canonici cōtinent Rubricas: que sequūt.

Rubrice decretalium

s Ccusationibus inquisitionib⁹
a ꝛ denunciationibus
5 Adulterio stupro
j Alienatione iudicij mutandi cā facta
5 Apostatis
z Appellationibus ꝛ recusationibus ꝛ relationibus

j Arbitris
j Auctoritate ⁊ vsu pallij
3 Aptismo ⁊ eius effectu
j b Bigamis ordinādis vel non
5 Alūniatoribus
3 Cappellis monachorū ⁊ alio
c rum religiosorum
Causa possessionis ⁊ proprie
tatis.
3 Celebratione missarū ⁊ sacramento
eucharistie ⁊ diuinis officijs
3 Censibus exactionib⁹ ⁊ pcuratiōib⁹
3 Cohabitatione clericorū ⁊ mulierū
4 Clandestina desponsatione
3 Clericis cōiugatis
3 Clericis non residentibus
3 Clerico egrotante
5 Clericis pugnātibus in duello
j Clericis peregrinis non admittēdis
5 Clerico venatore
5 Clerico percussore
5 Clerico non ordinato ministrāte
5 Clerico excōmunicato deposito vel
interdicto ministrante
5 Clerico per saltum promoto
5 Clerico qui ordines furtiue suscepit
4 Cognatione spirituali
4 Cognatione legali
5 Collusione detegenda
3 Cōmodato
3 Concessione prebende ⁊ ecclesie non
vacantis
4 Cōditionib⁹ appositis i matrimonio
z Confessis
z Confirmatione vtili vel inutili
j Constitutionibus
j Consuetudine
j Corpore viciatis non ordinādis
4 Coniugio leprosorum
4 Coniugio seruorum
4 Consanguinitate ⁊ affinitate
3 Consecratione ecclesie vel altaris
3 Conuersione coniugatorum
3 Conuersione infidelium
5 Crimine falsi
3 Custodia eucharistie chrismatis et
aliorum sacramentorum
3 Ecimis primitijs ⁊ oblatio-
d nibus
5 Debito puerorum
3 Deposito
4 Desponsatione impuberum
z Dilationibus
4 Diuortijs
z Dolo ⁊ contumacia
3 Donationibus
4 Donationibus inter virū ⁊ vxorem
5 O q ordines furtiue suscepit
3 e Ecclesijs edificandis vel repa
randis
j Electione ⁊ electi potestate
3 Emptione ⁊ venditione
4 Eo qui cognouit consanguineā vxo-
ris sue
4 Eo qui duxit in matrimoniū quā pol
luit per adulterium
z Eo qui mittitur in possessionem causa
rei seruande
j Etate ⁊ qualitate ⁊ ordine preficiēdorum
z Exceptionibus
5 Excessibus prelatorum
z Erijs
3 f Feudis
z Fide instrumentorum
3 Fideiussoribus
j Filijs presbyterorum
z Foro competenti
4 Frigidis ⁊ maleficiatis
5 Furtis
5 Ereticis
5 h Hōicidio volūtario vl' casuali
5 His q filios proprios occidunt
j His que vi metusue causa fiunt
3 His q fiūt a plātis sine ɔsensu capituli
3 His que fiunt a maiori parte capituli
5 Udeis ⁊ sarracenis
3 i Immunitate ecclesiarum
5 Infantib⁹ ⁊ languidis expositis
j In integrum restitutione
5 Iniurijs ⁊ damno dato
z Judicijs
z Jureiurando
z Juramento calūnie
3 Jure patronatus
3 Institutionibus
z Itis contestatione
z l Libelli oblatione
3 Lite pendēte nihil innouetur

3 Locato ⁊ conducto.
5 Magistris ⁊ ne aliquid exigant
m pro docendo
j Maioritate ⁊ obedientia
5 Maledicis clericis
z Matrimonio contracto cōtra inter/
dictū ecclesie.
z Mutuis petitionibus
4 Natis ex libero ventre
3 n Ne clerici vel monachi secula
ribus negotijs se imisceant
5 Ne prelati vices suas
5 Ne sede vacante aliqd innouetur
5 Non ordinato ministrante clerico
5 Noui operis nūciatione
z Oblatione libelli
j o Obligatis ad ratiocinia
3 Obseruatione ieiuniorū
j Officio archidiaconi
j Officio archipresbyteri
j Officio primicerij
j Officio sacriste
j Officio custodis
j Officio vicarij
j Officio ⁊ potestate iudicis delegati
j Officio legati
j Officio iudicis
j Officio iudicis ordinarij
j Ordinato episcopo qui renūciauit epi
scopatui
z Ordine cognitionū
j Pactio
3 p Parochijs ⁊ alienis paro/
chianis
3 Peculio clericorum
5 Penis
5 Penitentijs ⁊ remissionibꝰ
z Peregrinationibus
3 Pignoribus ⁊ alijs cautionibus
z Plus petitionibus
j Postulatione prelatorum
j Postulando
3 Prebendis ⁊ dignitatibus
3 Precarijs
3 Presbytero non baptiçato
z Prescriptionibus
5 Priuilegijs ⁊ excessibus priuilegia/
torum
z Presumptionibus
z Probationibus
j Procurationibus
5 Purgatione canonica
5 Purgatione vulgari
3 Purgatione post partum
4 Qui clerici vel vouentes matri
q moniū contrahere possunt
4 Qui filij sint legitimi
4 Qui matrimoniū accusare possunt
5 Raptoribus incēdiarijs ⁊ vio/
r latoribus ecclesiarum
3 Rebus ecclesie alienandis vel
non
j Renunciatione
3 Regularibus ⁊ transeuntibus ad reli/
gionem
5 Regulis iuris
3 Religiosis domibus vt episcopo sint
subiecte
3 Reliquijs ⁊ veneratione sanctorum
3 Rerum permutatione
j Rescriptis ⁊ eorum participationibꝰ
z Restitutione spoliatorum
j Sacra vnctione
j s Sacramētis iterandis vel nō
5 Sagittarijs
5 Scismaticis
j Scrutinio in ordine faciendo
4 Secundis nuptijs
z Sententia ⁊ re iudicata
5 Sententia excōmunicationis
3 Sepulturis
z Sequestratione possessionū
j Seruis non ordinandis in eorū ma/
numissione
5 Simonia ⁊ ne aliquid pro spirituali/
bus exigatur vel promittatur
j Sindico
3 Solutionibus
5 Sortilegijs
4 Sponsalibus ⁊ matrimonio
4 Sponsa duorum
3 Statu monachorum ⁊ canonicorum
regularium
3 Successionibus ab intestato
j Summa trinitate ⁊ fide catholica
j Supplenda negligentia prelatorum

j Empoꝛib⁹ ꝛ qualitate oꝛdi
t nandoꝛum.
3 Testamētis ꝛ vltimis volun-
tatibus.
z Testibus ꝛ attestationibus
z Testibus cogendis vel non
5 Toꝛneamentis
j Transactionibus
j Translatione pꝛelatoꝛū
j Treuga ꝛ pace
j Itiatis coꝛpe oꝛdinādis vl' nō
5 v Verboꝛū significatiōe
5 Vita ꝛ honestate clericoꝝ
3 Voto ꝛ voti redemptione
5 Usuris
z Ut lite nō contestata
3 Ut ecclesiastica beneficia sine diminu
tione cōferantur
z Ut lite pendente nil innouetur

Sequitur diuisio decretalis

Versus

Prima creat clericos: officia pparat inde
Altera iudiciū cū requisitis appellat
Tertia de vita pctibus testaqꝫ mētis
Nubere qrta docet: ꝛ q̄ spectāt ad illud
Ultima criminib⁹ penas iūgere curat

Rubꝛice libꝛi. 6. decretaliū.

Rbitris
a Appellationibus
Accusationib⁹ inquisitionib⁹
denunciationibus
b Igamis
Onstitutionibus
c Consuetudine
Concessis
Clericis coniugatis
Clericis nō residentibus
Clerico egrotāte vel debilitato
Concessione ecclie ꝛ pbēde nō vacātis
Capellis monachoꝝ
Censibus ꝛ exactionibus
Consecratione ecclesie vel altaris
Cognatione spirituali
Olo ꝛ contumacia
d Decimis
Desponsatione impuberum
Lectione ꝛ electi potestate
e Etate ꝛ qualitate ꝛ oꝛdine pfi
ciendoꝛum
Eo qui mittit in possessionem causa rei ser-
uande
Exceptionibus
Excessibus pꝛelatoꝛum ꝛ subditoꝛum
Ilijs pꝛesbyteroꝛū ꝛ alijs illegiti-
f me natis
Foꝛo competenti
Is que vi metus ve causa fiunt
h Hereticis
Homicidio
In integrum restitutione
i Iudicijs
Iuramento calūnie
Iureiurando
Institutionibus
Iure patronatus
Immunitate ecclesiarum
Iniurijs ꝛ damno dato
l Itis contestatione
m Aioꝛitate ꝛ obedientia
E clerici vel monachi
n Nesede vacante aliquid innouetur
o Fficio vicarij
Officio ꝛ ptāte iudicis delegati
Officio legati
Officio oꝛdinarij
Ostulatione pꝛelatoꝛum
p Pactis
Pꝛocuratoꝛibus pꝛescriptionibus
Pꝛebendis
Pꝛiuilegijs
Penis
Penitentijs ꝛ remissionibus
Escriptis
r Renunciatione
Restitutione spoliatoꝛum
Rebus ecclesie non alienandis
Rerum permutatione
Regularibus
Religiosis domibus
Reliquijs ꝛ veneratione sanctoꝛum
Regulis iuris
Umma trinitate ꝛ fide catholica
s Supplenda negligentia pꝛelatoꝛū
Sententia ꝛ re iudicata
Sepulturis
Statu regularium
Sponsalibus ꝛ matrimonio
Scismaticis

Sententia excōmunicationis
Emporibus ordinationum
t Testibus
Testamentis
v T lite pendente nihil innouetur
Uita ꝛ honestate clericorum
Uoto ꝛ voti redemptione
Usuris
Uerborum significatione
Rubrice clementinarū
a Ppellationibus
b Aptismo
c Ausa possessionis ꝛ proprietatis
Concessione prebende
Censibus
Celebratione missarum
Consanguinitate ꝛ affinitate
d Olo ꝛ contumacia
Decimis
e Lectione
Etate ꝛ qualitate
Exceptionibus
Excessibus prelatorum
f Oro competenti
h Ereticis
Homicidio
i N integrum restitutione
Judicijs
Jureiurando
Jure patronatus
Immunitate ecclesiarum
Judeis ꝛ saracenis
m Agistris
o Fficio vicarij
Officio delegati
Officio ordinarij
p Robationibus
Prebendis ꝛ dignitatibus
Priuilegijs
Penis
Procuratoribus
Penitentijs ꝛ remissionibus
E scriptis
r Renunciatione
Rebus ecclesie non alienandis
Rerum permutatione
Regularibus
Religiosis domibus
Reliquijs ꝛ veneratione sanctorū
s Umma trinitate
Supplenda negligentia prelatorū
Sequestratione possessionis
Sententia ꝛ re iudicata
Sepulturis
Statu monachorum
Sententia excōmunicationis
Estibus
t Testamentis
T lite dendente
v Uita ꝛ honestate clericorum
Usuris
Uerborum significatione

60859

SUMMA DE
CASIBUS
CONSIENTIAE